

قاموس الأعلام

تأليف : شمس الدين سامي فراشري

رفع محمود العثماني

قاموس الأعلام

تأليف : شمس الدين سامي فراشري

رفع محمود العثماني

تاریخ و جغرافیا الفتی و بقیه احمد کافه اسما خاقه عالمه

Fraschery, Chema-ed-din Samy, bey

قاموس العالم

1850-1904

Kāmus ʿil - a'lām

Vol. 1

تاریخ و جغرافیا لغاتی و تعیر اصحله كافة اسماء خاصه بی جامعدر

(تاریخ متعلق: كافة اقوام وامله انبیاء، خلفاء، صحابه، تابعین، رجال حدیث، ملوک، امراء، وزراء، حکام، حکماء، علماء فقهاء، اولیاء، مشائخ، ادباء، شعراء، اطباء، مورخین، سیاحین، اصحاب هنر، اشخاص موهومۃ اساطیر والحاصل شرق وغربه وازمنۃ قدیمه وجدیدہ حائد كافة مشاہیرک اسماری، ترجمۃ حالاری و آثار وتالیفاتک تعریفی؛ جغرافیایه متعلق دخی: کرة ارضک منقسم بولندی فی قطعات و ممالک ودولک، و دکیتر، بوغازلر، آطه لر، طافلر، نهرلر، کولر، اووه لرک، و کرک اسکی کرکی قصبه لره بیوجک قریه لرک اسماری، موقعلاری، طول و عرضلری احوال تاریخیه وطبیعیه لری، اعالی لریک مقدارین، باشلجه محصولات و اخراج لری والحاصل تفصیلات ممکنه بی شامل وحروف هجا صره سیله مرتبدر.)

صاحب وطابی: مهران

محرری: ش. سامی

DICTIONNAIRE UNIVERSEL D'HISTOIRE ET DE GÉOGRAPHIE

PAR

CH. SAMY-BEY FRASCHERY

EDITEUR MIHRAN

TOME PREMIER

CONSTANTINOPLE

Imprimerie MIHRAN — Rue de la S. Porte N. 5-7

1889

برنجی جلد

معارف نظارت جلیله سی طرفندن تقدیر ونحسین اولنه رق طبع اولمشدر.

استانبول

(مهران) مطبعه سی — باب عالی جاده سنده نومرو ۷

۱۳۰۶

محل فروخت و مرجع عمومی: مهران مطبعه سی باب عالی جاده سنده نومرو ۷

محرر کتابک لغته متعلق اوله رق آثارندن اولوب، ینه مهران افندی طرفندن نشر ایدلش
اولان آئیده کی کتابلر دخی محل مذکورده بولنور:

قاموس فرانسوی

فرانسجه دن ترکیه یه لغات

ایکی ستونلی ۱۶۳۲ صحیفه دن عبارت مکمل برکتابدیر.

DICTIONNAIRE FRANÇAIS-TURC

Un gros volume de 1632 pages en 2 colonnes.

قاموس فرانسوی

ترکجه دن فرانسجه یه لغات

ایکی ستونلی ۱۲۰۸ صحیفه دن مرکب لسان عثمانینک مکمل بر لقی اولوب،
فرانسجه ایله توغل ایدنلره لابددیر.

DICTIONNAIRE TURC-FRANÇAIS

Un gros volume de 1208 pages en 2 colonnes

کوچک

قاموس فرانسوی

فرانسجه دن ترکیه یه لغات

PETIT DICTIONNAIRE FRANÇAIS-TURC

کوچک حرفلره مطبوع جب لقتیدر .

PL 213

F73

v.1

صاحب و طابع کتابک افاده سی

جناب شیرازہ بند نسخ امور کائنات تزہمت ذاتہ عن الزیوغ والشہات سرنامہ رسالہ عدالت و کرامت و کتابہ کتاب حکمت و مقدسیت اولان شہر یار منور الافکار و پادشاہ و فیہ الآثار غازی بی مدائی (عبد الحمید خان ثانی) افندمن حضرتلرینی کتابخانہ جہان استقرار بخش فیوض علم و عرفان اولدغہ با کمال شان و نباہت زیب آور اریکہ شوکت آیات بیورسون آمین .

غیرتوران خادمین مطبوعاتدن اولقلہ مفخرتہما اولان بو عبد عاجز، طفل نوزاد نفاست مطبوعاتک ہنوز موضوع کہوارہ ترقی ایدلدیکی یکریمی سنہ اول ادق صنائع عنوانہ جدیر اولان بوضعتہ سلوک ایلہ پیشوای حصول نفائس تمثیلیہ اولق شرفی احراز ایلدکن صکرہ (ادیتورلک) یعنی واسطہ طبع و انتشار کتب و رسائل اولغہ حصر افکار و خدمت عمومیہ وطنیہ بہ معطوف اولان مسانت عزم کمترانہ ملہ او یولده دخی لہ الحمد احراز موقیبت بی شمار ایش و او صرہدہ ابواب معارف غربیہ نک یکانہ مفتاح محاسن افتتاحی اولان فراسرز - جہ لسانک تعمیم فوائدی ایچون فرانسز جہدن ترکیبہ و ترکیجہ دن فرانسز جہہ ایکی قاموس محسنات مائوس دستکاه طبع و انتشارہ قویہ رق محرز فضل متقدم اولمش اولدیغمہ و سچیہ تشویقاتروری دولت ابد مدت ایجابات عالیہ سندن اولہ رق ثمرات مساعی عیدانہ می من کل الوجوہ اقتطاف و نیچہ نیچہ غنایات ترغیبات غایات دولہ اکتساب اتصاف ایلدیکمہ منی بو تشوقلر، بو تلطفلر باعث تجدد شوق و اقدام اولمش و ایشتہ لسان وسیع عثمانینک مکمل بر انسقلوبدیس حکمنده اولق و دہا طوغریسی میاء معارف متنوعہ شرقیہ نک بر جدول مفیض الفیضی مثابہ سندن بوللق اوزرہ تلفیق و تألیف نہ بذل ہم مشکورہ ایدلمکدہ اولان شو (قاموس الاعلام) او شوق و اقدام نتایجندن اولہ رق ینہ واسطہ ناجیزانہ ملہ انتشارہ باشلا یوب برنجی جلدی شیرازہ بند اختتام اولمشدر .

حسن نیتدن انبعاث ایدن غیرت متہادیہ عاجزانہ معارف پروران زمان جانبدن اظہار بیوریلان ہمت و معاونت و شمدی یہ قدر دلالت امثال کثیرہ سیلہ رھین رتبہ بداہت اولدینی وجہلہ ہر نوع تشبہات چاکرانہ می حیز ختامہ ایصال ایلکم خصوصندہ ابراز ایدہ کلدیکم مکانت انشا اللہ بو اثر کیرک و شاح الصدر ترقی پروران اولہ جفی آزادہ اشتباہ اولان دیگر

جلد لرینی دخی بویه جه پیش انظار بدائع جویان عصره تقدیمه موقیتم امرنده بو عبد کتری وارسته اتیان دلیل و حکایت ایده بیلور .

مع مافیه مملکت مزده دمبدم روشنائی بخش اعین عالم اولمقده بولنان بونجه بدائع آثار نه همپرووران مؤلفین ونه ده بزم کبی عجزه طابعین طرفندن حصوله کتیرلیوب جمله سی محصول غایات شهریار کالات دنارددر .

بزم بو بابده بر صنعمز واریسه بوده ظاهری و باطنی کافه ترقیاتک حامی اعظمی اولان اول پادشاه معالی اکتاهک علو اقدامات کالاتکستری همایونلرندن اخذ عبرت پر حکمت و شاهراه ترقیده صرف ورزش و غیرت ایلمکدن عبارت اولوب بنابرین یاپیلان شیلر، کوریلان ایشلر هپ او منبع فیض و عاطفته راجعدر .

مساعی کترانه من ایسه نائل ترغیب متوالی الظهور اولدقجه ده ایاک چوق آثار ترقی تنویر عیون ایده جکی طبعی و خمس عصر قدر بو اغورده اوغراشان مطبعه حقیرانه مک سایه عنایت ولی نعمتده واسطه انتشار مؤلفات وفیره اولدجینی بدیهی بولمنش و خاتمه مقال شکران اشتمال طاجزی اولق اوزره بونجه سنه دنبرو محصول قلم اقتدار توأمی اولان نیجه کتب و رسائل نافعه نک واسطه تمثیلی اولمقله متشکر اولدیغم مؤلف فضائل مند سامی بک افندی یه شو صروده عرض لازمه شکر گذاری ایتمک شیمه قیمتسنجی و قدرشناسی مقتضیاتندن کورلمشدر .

مهران

افاده مرام

بعد اداء ماوجب علينا، ولی نعمت عمیم الاحسان ترقی پرور و معارف کستر پادشاهمز شوکتلو سلطان عبدالحمید خان ثانی افندمز حضر تارینک سایه تشویق و حمایه شاهانه لرنده آن بآن عبون آرای ظهور اولان بونجه آثار معرفته برضیمه ناجیزانه اولوق اوزره، بودفعه برنجی جلدینی اگاله موفق اولدیم بوکتاب تاریخ و جغرافیا فنلرینک بر مخزن کیری حکمنده در. هر علم وفک کندینه مخصوص بر لذتی، بر ذوقی اولیه ایدی، مجرد استفاده مقصده یله توغل مشکل اوله جقدی. تنبعه سوق و اجبار ایدر بر حس اولیه ایدی، نه علم الارض عالمی طاشلر طور اقلرله اوغراشیر، نه آثار عتیقه مراقیلری برقاج بیک سنه لک ویرانه لری اشیر، نه ده تاریخ طبیعی منسوبینی اونلر، بو جکلر طوبلامق ایچون، عالمی طولاشه رق، طاغلرده کرددی. انسانی بو قدر کلفت و مشقت اختیارینه اجبار ایدن شی منسوب بولندینی علمک قلبه القا ایتیش اولدینی بر لذتدر، که بولدت عادتا عشق کبی صاحبک راحتنی قالدیردینی حالده، کندیسیمچون اوندن بیوک ذوق و سعادت اوله ماز.

تاریخ ایله جغرافیا صاحبلرینی اک زیاده مجبور ایدن فنوندندر. حقیقه، انسان هر برینی بر قبولیم حالده کوردیکی اوزاق اوزاق نجومک احوالی مراق ایتدیکی حالده، اوستنده یاشادینی کره ارضک احوالی فصل مراق ایتسین؟ مشتریده، زحلده مخلوقات وارمیدر، بوقیدر، واریسه فصل مخلوقاندر دیه دوشونه دوشونه اویقوسی قاجدینی حالده، وطنی اولان کره ارضک اوزرنده یاشامش اولان بی نوعنک و بلکه آبا واجدادینک احوالی بیلمه مکی فصل نجومز ایتسین؟ ایسته بو ایکی شینک برنجیمی جغرافیا، وایکنجیمی تاریخ ایله اوکرنیلیر. جغرافیا ایله تاریخ توأم حکمنده در. برینی اوکرنمک ایتسین آدمک دیکریله دخی توغلی ضروریدر. نه محل جریانی بیلمین بروقوعاتی اوکرنمکدن برشی حاصل اولور، نه اوکرنیلن محک احوال و وقوعات ماضیه سنی مراق ایتمه مک ممکن اوله بیلیر. بناء علیه جغرافیا تاریخه و تاریخ جغرافیایه محتاجدر. حتی بو ایکی فنک برلشدیکی بر شعبه لری واردر، که اوده «جغرافیای تاریخی» در. بوکون (استرابون) ک بوندن ۱۹۰۰ سنه اول یازمش اولدینی جغرافیاسنی اوقوسه ق، اکثر محللرنده بشقه برسیاره نک جغرافیاسنی اوقویوروز، ظن ایده جکر. خریطه لرینه باقدیمزده، بیلدیکمز یرلردن بحث اولندینی کوروروز، لکن نه تقسیمات شمیدیکی تقسیمات، نه مملکتلرک اسملری شمیدیکی اسملر، نه شهر و قصبه لر شمیدیکلر، نه ایچلرنده

ساکن اولان اقوام شمديکي قوملردر. بوکون بر بيوک تجارت و مدنيت مرکري اولان برجسيم شهرک بولنديغي محلی بوش، و بوکون عمرانندن اثری اوليان بر محله جسم بر شهر کوروروز. بوتبدلات دائمی الوقوعدر. کوزمزنک اوکنده وقوعنی کوربوروز. بناء عليه جغرافيا ثابت بر فن دکلدر؛ اون سنه اول يازلش بر جغرافيا بوکون قسماً جغرافیای تاریخی حکمنه کچمشد.

تاریخ زماندر، جغرافيا مکاندر؛ زمان ایله مکانک بر برینه مناسبتی ایسه ظاهردر. زمان دائماً اوزماندر؛ مکان دخی، علم الارضه عائد اولان غایت بطی الوقوع بعض تبدلاندن ماعدا، ینه او مکاندر؛ لکن انسانلره انسانلرک مصنوعی اولان شیلر دیکشیر. کره ارضک اوزرنده بولنان و بولنش اولان انسانلرک احوال حاضره و ماضیه سنی اوکرتمک ایچون، آنجق تاریخ و جغرافيا فلزینه مراجعت ایده بیلیرز. بو احوالی زمان اعتباریله تاریخندن، مکان اعتباریله جغرافیادن، مشترکاً زمان و مکان اعتباریله دخی جغرافیای تاریخندن اوکرنیرز.

بو ایکی فنک هر بری ساده و عادی بر علمدر؛ نه رقم و حساب، نه حل واثباته احتیاجلری وارد؛ پرکاردن، رصدن، تخلیلدن مبرادرلر. (جغرافیای ریاضی و طبیعی بحت ایتبورز، چونکه جغرافیایک بو ایکی شعبه سی تاریخندن بسبتون آریلوب، بری علوم ریاضیه ایله، و دیگرى علم الارضله کسب ارتباط و مناسبت ایدر.) بونکله برابر تاریخ و جغرافيا فلری غایت واسع ایکی قدر. مشتری سیاره سندن دوربینسز کوريله مین بو کوچوچک کره ارضک هر طرفی بحق اوکرتمک ایچون انسانک عمری کفایت ایتمز؛ السنه مختلفه ده یازیلان کتابلر حدسز پایانسزدر؛ هبسنی اوقومق، مقایسه ایتک، ایچلرنده طوغری یی یالاندن سچمک بیوک بر ایشدر. جغرافيا کتابلری کفایت ایتمز، شعباتندن معدود اولان سیاحت (و تعیر آخرله رحلت) کتابلری دخی آرامق اقتضا ایدر. احوال حاضره یی اوکرتمکله اکتفا ایتکی تصمیم ایتش اولان آدم، بلا اختیار و فرقنده اولقسزین، کندینی احوال ماضیه نک تفتیشنده بولور، جغرافیادن تاریخه کچمش اولور. تاریخ جغرافیادن ده واسعدر. چونکه تاریخده اختلافات ده زیادهدر. تاریخک بر قسمی مرور زمانله و تذکارینک تکرری قوتیله صحت یرینه کچمش کذب محضدن عبارتدر. تاریخ اقوام و امم مختلفه طرفندن ضبط اولنمشدر؛ منبعلری دیکشدکجه روایت دخی دیکشمشدر؛ بعض دفعه قصداً و اکثریاً سهواً احوال و وقایع او قدر تبدیل و تعیر اولنمشدر، که ایچلرندن طوغری یی بولمق، و بعض دفعه حقیقتده بر اولمق لازم کلن ایکی وقوعاتی تطبیق ایتک مشکل اولبور. ایران قدیمک یونانیلر طرفندن ضبط اولنه رق اوروپاچه معروف اولان تاریخیه فردوسی طرفندن روایت اولنه رق شرقیه مشهور اولان تاریخی آره سنده کی فرق میداندهدر. بو ایکی تاریخ بر یره کله میه جک قدر مبینسدر؛ البته بونلرک بری یالاندر، دیگرینک طوغری اولدیفنه نصل اینانه بیلیرز؛ تاریخه توغل ایدنلرک

بر وظیفه سی‌ده «کتابده وارد» دیه هر یازیلی کوردکلی شیئه دفعهٔ صحیح نظریله باقیوب،
و نوعانی تطبیق و محاکمه ایتک، و منبع‌لری ده نظر اعتباره آله‌رق، بر فکر مخصوص تشکیله
حقیقی سحکه جالیشمقدر .

الحاصل، حقیقده بر علمک ایکی شعبه‌سی اولان تاریخ و جغرافیا قلمری متوغللری اک
زیاده ذوقاب ایده‌جک قلردندر؛ و وسعتلری حسیله مراقیللری عمرلری اولدجه مشغول
ایده‌بیلرلر . جغرافیا و تاریخدن لذت طویان آدم ایلرلدکجه اوکنده آچیق بر میدان کورور،
هر کیردیکي جاده‌نک بیک سوقاغه تشعب ایتدیکنی مشاهده ایدر، هیچ بر وقت اوکی مسدود
بریره واصل اولماز؛ فنده چیقماز سوقاق بک قنادر .

اسلافز یعنی قدامی علمای اسلام بو ایکی فله جوق اوغراشمش، و بک جوق کتابلر
وجوده کیرمشلردر . السنهٔ اسلامیه‌ده و علی‌الخصوص عربیده یازلمش اولان کتابلرک حد
و حسابی یوقدر . مسعودی، ابن اثیر، ابن خلدون، ابن جوزی، ذهبی، مقریزی، عینی کبی
مشاهیر مورخینک متعدد جلدلر اوزره یازمش اولدقلری مفصل تواریخ عمومیه‌دن بشقه،
هر مملکتک، هر دولتک و بلکه هر شهر و قصبه‌نک مکملاً تاریخلری واردر . خطیب بغدادینک
یازمش اولدینی بغداد تاریخی ذیللریله برابر الی بیوک جلدی متجاوز اولدینی کبی، ابن
عسا کرک یازمش اولدینی دمشق تاریخی دخی الی یدی بیوک جلددن مرکبدر . مکه، مدینه،
حلب، اصفهان، مرو، بلخ و سائر بیوک شهرلرک دخی بویه جسم و مکمل تاریخلری یازلمشدر .
علمای عربک اک زیاده اهتمام ایتدکلی علومدن بری ده ینه تاریخدن معدود اولان
تراجم احوالدر . صحابه و تابعیندن باشلایه‌رق نه قدر مشاهیر، نه قدر خلفا، علما، فقها، محدثین،
ادبا، شعرا، حکما، اطبا، قراء، مفسرین، مشایخ، زهاد، اولیا، وزرا، و الحاصل هر نه صورته
اولورسه کسب شهرت و امتیاز ایتمش نه قدر ذوات کلوب کچمش ایسه، جمله‌سنک تراجم
احوالی، مناقبلری، تألیفاتلری، محل و تاریخ ولادت و وفاتلری تمایله مضبوط و محفوظدر .
بو قیلدن اوله‌رق، لسان عربیده یازیلان کتابلر حد و حسابدن زیاده اولوب، بونلرک قسم
کلبی محو و نابود اولدینی حالده، الیوم موجود اولانلری دخی زیاده‌سنه احتیاج مس
ایندیرمه‌جک مقداردهدر . بو تراجم احوالی او قدر مفصل و مکمل یازمشلردر، که جمله‌سنی
بریره جمع ایتک شویله طورسون، برصفدن اولان مشاهیری دخی اکثریا عصر و قرن
اعتبارله تقسیم ایدوب، مثلاً بالکیر برقرنک شعرا سنه دائر بر قاج جلددن مرکب بیوک کتابلر
تألیف ایتمشلردر .

جغرافیا به کلنجه، بوقنده دخی اسلاف خیلی ترقی ایدوب، اصطخلری، ابن حوقل،
مقدسی، بکری، بیرونی، ادربیسی، ابو الفدا کبی صرف جغرافیا کتابلری یازان مؤلفین ایله،

رحلت (یعنی سیاحت) کتابلری تألیف ایتیش اولان ابن بطوط و ابن جیر کبی مصنفلر، مورخلر قدر دکلسهده، ینه پک چوقدر .

عربلرک کرک تاریخ و تراجم احوال و کرک جغرافیا خصوصلرنده ایجاد ایتدکلری برشی واریسه، اوده بوقلره متعلق حروف هجا ترتیبیه کتابلر یازملریدر . مدینته سلفلری اولان اسکی یونانلرک بوترتیده یازلش هیچ برکتابلری بیلمدیکی حالده، علمای اسلامک بوقیلدن اولان اثرلری حد و حسابدن زیادهدر .

بونوع کتابلرک ایسه لزوم و منفعتی ظاهردر . انسانک هر اوقودینی شی خاطرنده قالماز، هرشیئی اوقویوب، ازبرده طومتق محالدر؛ حالوکه کرک اوقویوبده خاطرنده طوتهمدینی و کرک اوقومدینی برشیئی مراق ایدوب اوکرنگک ایستیهجکی برکون اولور؛ مشاهیردن برذاتک ترجمه حالی ویا برخصوصنی یاخود برشهر وقصبهک، برملکتک، برنهرک، برطاغک ماهیتی اوکرنگکی مراق ایتک هرکس ایچون هان هرکون وقوع بولور حالاندندر . اووقت آرانیلان شیئی زرده بولمی؟ تاریخ و جغرافیا کتابلرنده بولنور دینلیرسه، ابتدا اویله عالمک کافه وقوعاتی وبتون مشاهیرینک تراجمی ویاخود کوچک قصبهله وبلکه بیوجک قریهله وارنجیه قدر بتون اقطار عالمک احوالی جامع بر تاریخ و جغرافیا بولمق محال؛ ثانیاً بویله مکمل ایکی کتاب بولنسه دخی، بونلرک بالطبع مرکب بولنهجکلری متعدد جلدلرک ایچنده آرانیلان شیئی بولمق مشکلددر .

ایسته، تاریخ و جغرافیا فلرینه متعلق بویله مشکلاقی رفع ایله، آرانیلان شیئک درحال بولنه بیلمسیچون، علمای اسلاف، یوقاریده دیدیکمز کبی، حروف هجا ترتیبیه تراجم احوال (یعنی تاریخ) و جغرافیا کتابلرینی ایجاد ایتشلرددر . بوکتابلرک محسناتی یالکز حروف هجا ترتیبیه مرتب اولملرندن عبارت اولمیوب، هیچ بر تاریخ ویا جغرافیا کتابنده بولنیهجق تفصیلاتی حاوی اولملریده جمله فوادلرندندر . تاریخ باشلیجه سیاسی ذواتک یعنی ملوک، وزرا، قوماندانلر و عسکرلرک احوالندن باحث اولوب، علما، شعرا، ائمه، مشایخ، اصحاب هنر و معرفت کبی مشاهیردن پک آز بحث ایتدیکی حالده، بوکتابلر هر نه صورته اولورسه کسب تمیز ایتیش کافه مشاهیرک اسامیسنی و تراجمی جامعدرلر . کذلک جغرافیا کتابلری کره ارضک اقالیم و تقسیماتیه باشلیجه جبال و انهار و مدنک احوالی معرف اولدقلری حالده، بوقه متعلق حروف هجا ترتیبیه مرتب اولانلری اکثریا برقریه، برتبه و برچشمیه وارنجیه قدر کافه موافقی میندرلر .

تراجم احواله دائر حروف هجا ترتیبیه مرتب اولان آثار اسلافک اک مشهورلرینی بیله صایهجق اولسهق، اسملریله برچوق صحیفهلهر طولدیرمق اقتضا ایدر . یالکز صحابهک اسامیسنی

جامع اولق اوزره، ابن اثیرك بش بیوك جلدن مرکب «اسد الغابه فی معرفة الصحابه»
عنوانیه بر اثری اولدینی کبی، ابن حجر عسقلانینک «الاصابه فی تمیز الصحابه» و یوسف
فوطینک «الاستیعاب» عنوانی کتابریله سیوطینک و سائر مصنفینک «طبقات الصحابه»
عنوانی اثرلری دخی بو بیوکلکده در. یاقوت حموینک، یالکر ادبانک تراجمی جامع اولق
اوزره، سکر اون جسم جلدن مرکب «طبقات الادبا» عنوانیه بر اثر عظیمی وارد؛
بونک کوپرلی کتبخانه سنده موجود اولان ویرندن زور اوینایان بر جلدینک (ع) حرفده
باشلا یوبینه (ع) ده یتیمی اثرک بیوکلکنه شاهد اولوب، انسانه وله و حیرت کتیریر .
ابو نعیم اصفهانینک «حلیة الاولیاء» عنوانی کتابی دخی بوقیلدندر. ثعالینک «یتیمه الدهر»
عنوانی اثری یالکر بر عصرک شعراسنی جامعدر. رجال حدیثی جامع اوله رق «اسماء
الرجال» و «تهذیب» کی متعدد جسم کتابلر واردر. طبقات الفقهاء، طبقات الحکماء،
طبقات الاطباء کبی «طبقات» عنوانی کتابلرک دخی خد و حسابی یوقدر .

بوقیلدن اوله رق علمای اسلامک یازمش اولدق لری کتابلرک قصوری آنحق کماللرندن
عبارتدر. اوت، چونکه غایت مکمل و مفصل یازدق لریحون، بتون مشاهیری بریره جمع ایتک
شوبله طورسون، یالکر برصنفک کیلرینی، مثلاً شعرانک کافه سنی جامع اولق اوزره، بر کتاب
تألیفی دخی ممکن اوله مامشدر. واقعا ابن خلکانک «وفیات الاعیان» عنوانی اثر جلیلی بو
قیلدن ایسه ده، هر صنف مشاهیرک یالکر اشهرلرینی حاویدر. مع هذا مختصر بر قاموس تاریخ
دینلمکه سزا بر اثردر .

جغرافیاه متعلق، یعنی ممالک و شهر و قصبه لرله انهار و جبال و سائر مواقع اسامیسنی
جامع حروف هجا ترتیبیه مرتب کتب عربیه دخی پک چوق ایسه ده، یاقوت حموینک سکر
بیوک جلدن مرکب اولان «معجم البلدان» عنوانی اثر قیمتداری و بونک مختصری اولان
«مراصد الاطلاع» دیکرلرینک اهمیتتی حذف ایده جک صورتده مکملدر. وسعت معلوماتی
محر عقول اولان بو ذات اسمنی ضبط ایتدیکی هر محلاک احوالی حقننده معلومات مفصله
و مکمله ویردکن صکره، اوراده تولد و یا وفات ایتیش اولان مشاهیرک اسامیسنی و مختصراً
ترجمه حاللرینی و تاریخ وفاتلرینی، و بعض مواقع حقننده مشاهیر شعرانک ایباتی دخی جامعدر.
کره ارضک او وقت معلوم اولان جهاننک او وقتکی احوالی بو اثر مفصلاً جامع اولدیفندن،
بحق مکمل بر جغرافیا قاموسی دینمکه سزادر. بو اثر جلیلی اخیراً لیدسیغه طبع و نشر ایدن
آلمانیا علماسندن موسیو (ووستفلد) معارف عربیه یه بیوک بر خدمت ایتمشدر .

والحاصل اسلاف بو خصوصده پک چوق خدمتار ایتشاردر، و عربیده بوقیلدن پک
چوق کتابلر موجوددر . لسانزده ایسه اکثریسی نامطبوع قالمش بعض شعرا تذکره لرله

طاشکبری زاده نك موالی عثمانیه نك تراجنی جامع «شقایق» عنوانی اثرینك ترجمه سی و ذیللری و «حدیقه الوزرا» کی بعض اوفق تفك کتابلره «وفیات الاعیان» ك ناقص بر ترجمه سندن بشقه ذکره شایان کتاب یوق کیدر .

بوقیلدن اوله رق اوروپا لسانلرنده بولنان کتابلره نقل کلام ایدلم : الفضل للمتقدم حکمنجه بونك ایجادى شرفی علمای اسلامه و قوم عربیه عائد اولدینی حالده، کافه علوم و فونده اولدینی کی، بو خصوصده دخی آوروپا ائم متمدنیه سی عربلردن آدقلری درسی ده ایلریه کوتورمکه جهد ایتمشلردر . هر نه قدر که تراجم احواله متعلق متعدد، متنوع و جسیم کتابلر یازمه ده عربلره یتیشه مه مش، و عربیده بولنان تراجم کتابلری آوروپا لسانلرنده یازیلانلردن قات قات زیاده قالمش؟ ایسه ده، بو کتابلری تنظیم و ترتیده آوروپالیرك ترقیسی قابل انکار دکلدردر. آوروپا لسانلرنده کرک مشترکا و کرک آیری آیری تاریخ و جغرافیایه مخصوص حروف هجا ترتیبیه مرتب متنوع و متعدد کتابلر بولنمقده، و کوندن کونه یکیلری ترتیب و نشر اولنمقده در .

بر طرفدن آوروپا لسانلرنده موجود اولان بویه اثرلری و بر طرفدن دخی اسلافزك بوبابده سبقت ایتمش اولان خدمتلرینی کوره رک، و بو جنس کتابلرک مطالعه و مراق اصحابی ایچون و بلکه هرکس ایچون درجه لزومیه نفع و فائده سنی دوشونوره رک، لسانزده بوقیلدن مکمل بر کتاب بولنمدیغنه اسکیدن بری تأسف ایتمکده، و ترتیبی مشکلاتی دخی درخاطر ایده رک، بو نقصانی جبر و اکمال خصوصنده کی آرزوی اجرادن مایوس اولمقده ایدم .

حقیقه، بویه بر اثرک بزم حال و موقع و احتیاجزده تقابل ایده جک صورتده ترتیبی، بر چوق شرائط منوط اولدیغندن، خیلی مشکلدردر . شرق ایله غرب ودها طوغریسی عالم اسلام ایله خرسیتانلق عالمی آره سنده بیوک بر فرق واردر . آوروپا لسانلرنده موجود اولان تاریخ و جغرافیا لغتلی اوروپا و خرسیتان مشاهیر و ممالکندن مفصلاً، و اسلام مشاهیر و ممالکندن دخی مختصراً بحث ایتمکده درلر . اک بیوکلرنده بیه آنجق بر قاج بیک اسلام اسمنه راست کلنمکده در . بونک ایچون، بویه بر کتابک بر آوروپا لسانندن ترجمه سیله مراد حاصل اولماز، و بویه بر ترجمه احتیاجاتزده هیچ بر وجهله تقابل ایده منر . بزم احتیاجزده کوره بر جغرافیا و تاریخ لغتی وجوده کتیره بیلیمک ایچون، اوروپا لسانلریله السنه اسلامیه ده بولنان بوکی کتب متنوعه نك جمعیله، جمله سندن انتخاب مواد ایتک لازم کلیر . و آوروپالیر کندیلرینه مخصوص مواد زیاده اهمیت و یروبده، بزه متعلق اولنلرینی ایکنجی درجه ده بر اقدقلری کی، بزمده مشاهیر و ممالک اسلامیه و عثمانیه زیاده دقت ایدوب، اجنیلره مخصوص اولانلرینی ایکنجی درجه ده براقه منر طبعیدر .

دفعهٔ يك ساده كورينن بو انتخاب ايسه، اوقدر قولای دكلدر؛ چونكه بزه تعلق اولميان موادك اهميتلرینه كوره خلاصهٔ وياخود آز چوق تفصيلاتله كتب اجنيه دن اخذ و ترجمه سی، حروفك تخالف و مباينتندن ترتيبجه اولان صعوبات و تشويشاتله برابر، مشكل دكل ايسه ده، بزه تعلق اولان موادك جمع و تجميعی يك متعسردر. بو كوچلك دخی قسماً و سائطك قدانندن و قسماً دخی مأخذلك كثر تليله برابر متفرق بر حالده بولمئسندن ايلری كليور؛ چونكه، يوقاريده دينديكي كي، لسان عربيده بو قيبيلدن حد و تعداددن و بلکه لزومندن ده زياده كتابلر يازلمش ايسه ده، شعبات متنوعه يي جامع مكمل بر كتاب يازلق شويله طورسون، بالكر بر شعبه يي، مثلاً عرب شعرا سنك جمله سنی جامع بر كتاب بولوق دخی محالدر؛ تراجم شعرا يي جامع اولان كتابلك هر بری بر مملكت ويا بر عصر شعرا سنه منحصردر؛ مكمل بر تراجم شعرا كتابي ايدنك ايچون، يكرمی اوتوزدن زياده كتاب جعی لازم كليور؛ حالوكه بو كتابلردن اكثرينك نسخهلری مفقود وياخود نادردر. بوندن ماعدا، بونلك اكثريسي يدي سكر بوز سنه اول يازلمش اولديغندن، او وقتدن صكره ظهور ايتمش اولانلريني دخی آرامق اقتضا ايدر. اكثر مشاهير اسلام كنيه ويا لقبلريله شهرت بولمش اولدقلى حالده، عربي كتب تراجمك اكثرينده اسملری صره سيله ذكر اولملىرى دخی صعوبتي آرتيران مشكلاتدنذر. «معجم البلدان» جغرافياجه مكمل بر اثر ايسه ده، تاريخ تخريرندن بری عالم چوق دكيشمش، و بناء عليه بو كتاب بر جغرافياي تاريخي قاموسی حكمنه كچمئشدر.

شوراسی ده اونودلما ملیدر، كه بعض شيلرك عرب ويا ترك عثمانلی نقطه نظرندن باقلمقله دخی درجهٔ اهميتلری تخالف ايدر. واقعا، اسلام جهت جامعه سی حسیله مثلاً «ابو حنیفه، ابن سینا، مکه، بغداد» كي اسملر عربلر ايچون فصلسه بزم ايچون دخی اودرجهٔ اهميته ايسهلر ده، مجرد امرأ القيسك ويا متنينك بر شعرنده مذکوردر ديه ركدن، نجدك بر كوشه سنده بولنان بر قيونك، ده ناده كي بر تپه نك، تهامه ده كي بر وادينك بزم ايچون اصلاً اهميتی يوقدر. زمان و مكان تغيريله بزه اهميتی اولميان بر چوق موادده تصادف اولنديغندن، كتب عربيه دن دخی آنجق انتخاب ايله اخذ معلومات اولنه بيلير.

صرف عثمانليره مخصوص اولان و بناء عليه بزم ايچون جمله دن زياده اهميتی اولوق لازم كن مواد كنججه، ايشته اك زياده مشكلاته تصادف اولنان جهت بودر. تاريخ عثمانيه اهميتلری اولان ذواتك و بود دولت ابدية الشوكتك ابتدای تأسسندن يعني آلتیوز سنه دن بری ظهور ايتمش اولان مشاهيرك تراجم احواله دائر مكمل مرجعلر بولمئقدن بشقه، بوزمانلك مضبوط و منتظم تاريخلريني بولوق و بوتاريخلرك بعضيسندن آرانيلان شيئي بولوب جيفارمق دخی خیلی مشقتلی بر ايشدر. بزم ايچون اك زياده اهميتی اولان آناتولى وروم

ایلی ایچون لسانزده مکمل بر جغرافیا ویا طوغری واملاسی درست بر خریطه بولمق متعسر اولدینی کبی، آوروپا لسانرنده کی کتابلرک بزه متعلق اولان مندرجات ده شایان اعتماد دکلدرد. خداوندکار، سلانیک، طربزون، حجاز، قونیه، قسطمونی، جزایر بحر سفید کبی بعض ولایتلر سالنامه لرینک ترتیبده استفاده یی موجب همت مشکوره صرف اولمش، وبونلر خیلی ایشمزه یارامش ایسه ده، دیگر ولایتلرک اکثریسی طرفندن بو نقطه یه نصلسه اهمیت ویرله مشدر .

ایشته، برنبذه سی بیان اولنان مشکلات وصعوبات خاطر مه خطور ایتمکله، بویله بر کتابک تألیفی حقنده من القدیم قلمده حاصل اولان آرزوی مبرمه مقاومه چالیشمش، بلکه آرزو وعجز آره سنده متردد بر حالد قالمش ایکن، کچن سنه محم مهران افندینک مراجعت والتامسی اوزرینه، آرزوم عجز مه غالب کله رک، وسائط لازمه یی بعد التدارک، تحریرینه باشلامشیدم . برطرفدن تحریر و برطرفدن طبع ونشر اولنه رق، تام برسنده برنجی جلدی ختامه ایردی. هر شینک باشلانغیچی ده ا کوچ اولدیغندن، دیگر جلدلرینک دخی منتظماً تحریر ونشریله بر ایکی سنه قدر بتون اترك آکالی توفیقات سبحانیه دن مأمول ایدرم .

صعوبات ومشکلات واقعه ایله برابر هر جهتجه وعلی الخصوص ام وممالک اسلامییه ولاسیا دولت علیه عثمانیه جهت تعلق اولان موادجه ممکن مرتبه ده مکمل اولمسیچون، هر نوع زحمت ومشقت وفداکارلق کوزه آلنه رق، ویوزلرجه کتابلرک اورته سنده قالدقدن صکره، استخلاص وقت ایدلدکجه، کتبخانه لری طولاشه رق، توزلر آلتسده قالمش وقوردلر طرفندن دلیک دلیک اولمش نقطه سز کتابلردن دخی استکمال معلوماته چالیشلمش اولدیغندن، بوکتابه هر خانق ماده ایچون مراجعت ایدنلرک طوغری ومفصل معلومات آله بیله جکلری مأمول قویمدر . بونکله برابر بویله جامع الکمل دینله جک قدر مختلف ومتوع موادى حاوی اولان بر فعل بشرینک نقصاندن برائتی ادعا اولنه میه جفندن، برسه وخطایه تصادف اولنورسه، یوقاریده سرد اولنان مشکلات وصعوبات درخاطر ایدیلره رک، اصحاب مطالعه طرفندن عفو بیوریه جفندن امینم . حسب البشریه اونودلمش اولان مواد دخی کتابک اکملنده (علاوه) نامیله نشر اولنه رق، اوصره ده بعض تصحیحات دخی اجرا اولنه جفندن، تصادف اولنه جق سهو ونقصانلرک اخطارینه همت بیوریلورسه، مع التشکر قبول اولنور .

ملکتمزده ارباب مطالعه نک قلت وندرتی غیر منکر اولغله برابر، درجه لزوم واهیتی مسلم اولان بوقیلدن کتابلرک بزجه ماهیتی الآن بیله مدیکندن، ویا تعمیم ایتمدیکندن، بویله جسم بر اترك طبع ونشری دخی خیلی فداکارلغه متوقف اولوب، تحریرنده کی مشکلاته بو ملاحظه نک انضامی محررلرک اک غیرتیلرینی بیله اندیشه وقوره دوجار ایده جک مواددن ایکن، ملکتمزده فن طباعته خدمتی وعلی الخصوص جدی ونافع اثرلر نشرنده کی غیرتی غیر

منكر اولان مهران افندی اوتهدن بری آثار حقیرانه،ك نشرنده كوسترمش اولدینی رغبت
وهمتی بودفده دخی دریغ ایتمهرك، صورت مکمله ومنتظمه ده نشری اوغورنده هر فداکارلنی
کوزه آلمشور .

الحاصل، مکملینیچون هر نوع وسائطه تشبث وهر کونه فداکارلقلر اختیار ایدلمش
اولدیفندن، حسن قبول عامه یه مظهریتی امید قویسنده بولندیغمك بیانیله، والطف و عنایات
جليله معارفرویلری موفقیت بخش امور عباد اولان ولی نعمت بیتممز پادشاهمز افندمزك
ترايد عمر وشوكت شاهانه لری ادعیه خیریه سنك تکراريله ختم مقال ایلرم . والله المستعان .

استانبول ۲۸ جاذی الاولی ۱۳۰۶ ش . سامی

اخطارات

السنة اجنبیه دن مأخوذ اولان اسملر، هم درست اوقونه بيلمک، و همده املای صحیحلری بيلمک ایچون، لاتین یعنی اروپا حرفلریله دخی یازلمش اولدینی کبی، عربی و یاترکجه و فارسی اولان اسملردن دخی معروف و مشهور اولیانلرینک محل شبهه و تردد حرفلرینه حرکه وضع اولنمشدر .

اسماء اجنبیه ده فرانسزلرک املا و تلفظلرینه اعتبار اولنمیوب، هر اسمده صاحبک منسوب بولندینی قوم و امت عندنده مرعی اولان املا و تلفظ اصلییه رعایت اولنمش؛ و یونان لسانندن مأخوذ اولانلرندن اکثریسی حروف یونانییه ایله دخی یازلمشدر .

مشاهیردن هر برینک اسم و کنیه و لقبندن شهرته کوره بری باشه قونوب، دیکرلری آلت طرفده قوسین آره سنده ذکر اولنمش؛ و نسبدرینک اهمیت مخصوصه سی اولان بعض ذواتدن بشقه دیکرلرینک یالکر پدرلرینک اسمنی بیانله آکتفا اولنه رق، لزومسز یره اجدادلری تعدادندن صرف نظر اولنمشدر . ایکی اسمی اولان ذوات و محللرله اسم و کنیه سیله و یا کنیه و لقبیه دخی شهرت بولانلر ایکی محله ده دخی ذکر اولنمش ایسه ده، ترجمه لری برنده ایراد اولنوب، دیکرنده [] اشارتی ایچنده اوله رن مراجعت اولنه حق ماده بیان اولنمشدر . اسم و کنیه و مخلص و لقبدری معلوم اولان ذواتک تراجمی اسملری صره سنده بولمازسه، کنیه لری، و کنیه لری صره سنده ده بولمازسه، مخلص و لقبدری صره سنده آرانلق اقتضا ایدر . مشترک الاسم اولان ذوات و یا محللر اهمیتلرینه و زمانجه اولان تقدملرینه کوره صره لشمشدر . بر اسم تکرر ابتدکجه، هر دفعه سنده بیوک یازیلرله و باشده یازلمش ایسه ده، بعض اهمیتسزلری دیگر ماده نک آلت طرفه و یالکر — اشارتیه تفریق اولنه رق، درج و الحاق اولنمشدر .

تراجم و وقوعات اسلامییه ده تاریخ هجری و اجنبیلره متعلق خصوصاتده میلاد تاریخی استعمال اولنمش؛ و اکثریا دفع شبهه ایچون خانقی تاریخ اولدینی ذکر و تصریح ایدلشمشدر . طول جغرافی پارس شهرندن کچن مفروض طول خطندن اعتبار اولنوب، مجرد بر تعصب ملی فکریله استانبولدن اعتباراً حسابیچون هر دفعه سنده اوزون اوزادییه حسابات کلفتیه احتیاج کورلمه مشدر .

جغرافیا و تاریخ فلرینه متعلق اصطلاحات بو کتابدن صکره، انشاء الله تعالی، نشری مصمم اولان « قاموس الفنون »، « تعلیق اولنه رق، » « قاموس الاعلام »، « اعلامدن یعنی اسم خاصلردن بشقه برشی درجی مناسب کورلمه مشدر .

لسانمزده موجود کتب ریاضیه و جغرافیالرده مثلاً (Mètre carré) یرینه « کیلو متره مربعی » تعبیر سقیمی استعمال اولنه کلوب، اصطلاح حکمنه کچمش ایسه ده، مثلاً « اون کیلومتره مربعی »، تعبیرندن Dix m. carrés آکلاشلمیوب، Cent m. carrés آکلاشیه جفتدن، بونک یرینه بالالزام « مربع کیلو متره » تعبیری قوللانمشدر .

قاموس الاعلام

تاریخ و جغرافیا لغاتی و تعمیر اصحله كافة اسماء خاصه بی جامعدر

باب الهمزة - فصل الالف

آ (Aa) آروپای غربینک اهالی قدیمه سی او-
(لان (کلت) اقوامنک لسانده «صو» دیمک
اولقه، فرانسه، آلمانیا، اسویجره، بلجیقه و فلنکده
پرچوق درله علم اولمشدر، که اک مشهورلی
شونلردر:

فرانسه ده (پا - دو - قاله) ایالتده جریان ایدوب،
(سنت - اومر) شهرینک ایچندن یکهرک، (مانش)
دکیرینه منصب اولان. طولی ۸۲ کیلو متره
اولوب، شهر مذکوره قدر اولان ۲۹ کیلو متره سی
سیر سفانه صالحدر.

بلجیقه نیک جهت شمالیه سنده بو نام ایله ایکی نهر
واردر: بری جنوبه طوغری آقهرق، ۲۸ کیلو
متره قطع ایندکدن صکره، کوچک (نت) نهرینه؛
و دیگرکی شماله طوغری آقهرق، ۴۰ کیلو متره قطع
ایندکدن صکره، فلنک طوبراغنده (دومل) نهرینه
منصب اولور.

فلنکده بونامله یاد اولنان درمل چوق اولوب،
اک بویک جهت شمالیه سنده، (غرونخ) ایالتده
جرین ایدهرک، (دولار) کورفرینه منصب اولانیدر.
آلمانیا وروسیده دخی بونامله یک چوق درمل
بولوب، اکثری (امس)، (دولار)، (اسکی ایسل)،
(نت)، (وزر) و (رین) نهرلینه منصب اولورلر.

دانیارقه واسوج ونوروجده «آو» تلفظیه،
وجی «آر» اولمق اوزره، بر قاج دره واردر.
روسیه نیک بالطیق سواحلنه قریب اولان ممالکنده
دخی (آ) اسمیه یاد اولنور درملر اکسینک دکدر.
بو کله بعض نهرلرک اسملری ترکیبده دخی داخل
بولنور.

آب { فارسیده «صو» دیمک اولدیغندن، بر
چوق نهرلر و سائر اسملرینک ترکیبده
داخل بولنور: پنجاب، مرغاب، آب ایستاده
و سائر. [مرکبلرینه نظر بیوریه.]

آبا { (Aba یاخود Abæ) یونان قدیمک (فو-
کیده) ایالتده بر شهر ایدی. ایچنده
بولنان (آپولون) یعنی شمس معبدیه شهرت بولمیشدی.
ایران شاهلی آردشیرک استیلاننده اهالیسی بو شهری
ترک ایدوب، اغریوز آطه سنه هجرت ایتمشلردی.

آبا { (ساموئل - Samuel Aba) مجارستان
قرالاندذر. بر طاقم ارباب عصیانک
باشنه یکوب، ۱۰۴۱ تاریخ میلادینسنده مجارستان
قرالی (پیر) ی مغلوب ایتمکله، اونک یرینه قرال
اولمشده، سوو استعلاقی جهته، اوج سنه
صکره اهالی قیام ایدوب، کندیسنی طرد، و مذکور
(پیر) ی قرالغه اعاده ایتمش. ۱۰۴۵ ده مذکور
(پیر) طرفندن قتل اولمشدر.

آباتوچی { (Jacques Pierre Abbatucci)
قورسیقه لی بر جنرال اولوب،

* مدلی الف ایکی الف یعنی همزه ایله الف مقامنده اولدیغندن، ابتدا بو ایکی حرفدن باشلایان کلملر مره لوب،
بعده (ا ب) و سائر حرفلردن باشلایان کلملر مره سیله ترتیب ایدلمشدر. غفلت بیورلیه.

یعنی هندستانك غرب شمالیسنده دخی بو نامله بر كوچك قصبه واردر .

آباد { ایران قدیم مجوسیلرینك اعتقادینجه اك (اسکی پیغمبرلی. اولوب، كوش و آیه سیارته و موالید و سائرته عبادتن عبارت بر دین ایجاد ایتشد، كه بو دین مؤخرأ جشید طرفندن بر درجه دها توسیع ایدلش، و دها صكره (زردشت) طرفندن تغیر و تعدیل ایدلش ایسه ده، بسبتون ابطال ایدله مشیدی . بونك اسمته اكثرا «پوك» معناسته اولان «مه» كلمه سنی دخی علاوه آیه (مه آباد) دیرلر . (مه آبادیان) نامیله (پشادادیان) دن اول حكم سورمش بر حكمدار سلاطینی دخی بولنش اولدینی مروی ایسه ده، صحتی مشكوكدر . مه آباده كویا كوكدن انش بر كنشاك پهلوی و فارسی به مترجم نخعلری بولنیورسده ده، بونلك ده مصوع اوللری محتملدر . بو ترجملر «سفرنك دساتیر» عنوانله هندستانده مطبوع بر مجموعه ده مندرج اولوب، منظورمن اولمشد .

آبادان { شط العربك مجراسی ایچنده و بصره دن ۶۵ كيلومتره یوقاری واقع بر شهردر . دكیزدن اوتوز كيلومتره بعدنده در .

آبادس { (Abades) اسپانیانك سفوویا (شقویه) ایالتنده بر كوچك قصبه در ۸۰۵ اهالیسی واردر .

آبادساس { (Abadesas) اسپانیانك (جرویه) ایالتنده بر كوچك شهردر . (تر)

نهری اوزرنده واقع اولوب، غایت كوزل بركوپریسی واردر . قرینده پك اهمیتلی كور معدنلری بولنور .

آبادن { (Abadin) اسپانیانك غالیه (جلیقه) ایالتنده واقع بر كوچك شهردر .

مشهور بر حیوانات بازاری واردر . اهالیسی ۳۳۸۲ كشیدر .

آباده { فارسده اصفهان آیه شیراز آره سنده (و) (كور) دینلن برنهرك اوزرنده واقع بر كوچك شهردر . سور آیه محاط اولوب، سورك اطرافنده غایت كوزل بقیه لری واردر .

آبادی { (پول — Paul Abadie) فرانسه نك (مشهور معمارلردن اولوب، پارس و سائر قصبانده خیلی ابنیه امیری و عمومیه كندیسنك

فرانسزله فارشی خیلی مقاومت ایتدكدن صكره ، نهایت قورسیقه نك فرانسه طرفندن ضبطی اوزرینه ، تسلیم اولونوب، اون آلتنجی لوی طرفندن مارشالغه ترفیع، و قورسیقه بی (باولی) به فارشی مدافعه به مأمور اولمشه ده، موفق اوله میوب، ۱۷۹۳ ده فرانسه به چكش ایدی . ۱۷۲۶ تاریخ میلادیسنده طوغوب، ۱۸۱۲ ده وفات ایتشد .

اوغلی (شارل آباتوچی) ۱۷۹۶ ده، فرقه قو- ماندانی اولدینی حالده، فلنكهده واقع بر محاربده ابراز شجاعت و منانت ایده رك، اورلش اولقله، (آیاچو) شهرنده كندیسنه بر هیكل ركز اولمشد .

آباتی { (Abati) ایتالیامشاهیردن اوچ كشینك (اسیدر : برنجیسی میلادك اون آلتنجی عصرنده پاپانك طبیی اولوب، انكرك ییلانك خصا- یصنه دائر بر اثر بر ایتشد . اینكجیسی یته عصرمذكورك رساملردن اولوب، فرانسه و ایتالیاده بر قاج سرايك تربیتسده استفدام اولمشد . اوچكجیسی ده اون یدنجی عصرك شعراستندن اولوب، آوستریا آرشیدوقی لئوپولدك معیتنده اوروپاده سیاحت ایتشد .

آباجقایا { (Abatzkaia) سبیریانك (تو- بولسلق) ایالتنده (ابرتیش) نهرینه منصب اولان (ایشم) دره سنك اوزرنده بر كوچك شهردر . (توبولسلق) شهرینك تقریباً ۲۰۰ كيلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر .

آباخ { (Abach) باویره ده (نایستاد) آیه (راتسبون) شهرلری یئنده وطنه نك اوزرنده اهیت عسكریه سی پك بیوك بر بوغازدر .

آباخ { (Abach) باویره ده طونه نهری كنك- رنده ۷۵۰ نفوسی شامل برقریه در . بازاری، كوكوردل معدن صولری و كور معدنی واردر . قرینده (هنریخسبورغ) سرائینك خرابه- لری بولنور . اینكجی (هنری) بوراده تولد ایتشد .

آباد { فارسیده «معمور» دیمك اولقله، ایران و آسیای وسطی و عثمانیده بر چوق قصبه لر اسملرینك تركینه داخل بولنور : حیدر آباد، الله آباد، برون آباد، آقچه آباد کی . [مركلرینه مراجعت بیوریه .]

آباد { بلوچستانده (ناری) نهرینك ساحل یئنده واقع بر كوچك شهردر . — سندده

آبارقه { (Abarca) آراغون قرالی اولوب،
اندلس عربلرله برفاج محاربه ايتدکن
صکره، میلادک ۹۲۶ سنده قشتاله لیلرله ایتدیکی
محاربه ده مقتول اولمشدر.

آباریس { (Abaris) حرافات یونانییه کوره،
آبولونک یعنی شمشک رهبانندن
اولوب، بر اوق اوزرینه سوار اولدیغی حالده،
اقطار شمالیه ده کزر، غائبدن خبر ویرر، ووبای
دفع ایدر بر پری ایدی .

آبازه { (Abazie) قافقاسیه نك جهت شمالیه سی
مالککندن اولوب، چرکستانک شمال
غریبسندن واقعدر، که بوده ممالک مجاوره سی کی
روسیه نك استیلاسی آلتنه کیرمشدر . آبازه ملککی

قافقاس طاغلرینک ذروه لرینی تشکیل ایدن (قره طاغ) ک
ایکی جهتنده واقع اولوب، جهت جنوبیه سنده اولان
قسمنه (بیوک آبازه)، و جهت شمالیه سنده کینه (کوچک
آبازه) دینور . بیوک آبازه قره دیکر سواحلدن ممتد
اولان طاغ اتکرنندن عبارتدر . هواسی معتدل

ورطیب اولوب، وادیلری وبارلری غایت منبت
و محصورلداردر . طاغلرده پک واسع دیر، قور-
شون، باقر و سائر معدنلری بولنور . بو مملکتک
اهالیسنه دخی آبازه دنیور . بونلر، جهت شمالیه لرنده
بولنان (آبخازه) لردن تفریق اولندقلری حالده،

۴۲۰۰۰ نفوسدن زیاده دکلدرلر . ایچلرند زرا-
عتله اشتغال ایدنلری آز اولوب، اکثریسی رهی
حیواناتله مشغولدرلر . وقتيله جوارلرند بولنان
ترک و تاتار اقواميله برابر روسیه یه آقینچیلیق ایدرک،
جنکاورلکله شهرت بولمشلر سده، شمذیکی حالده
صلیهرور بر قومدرلر . بونلر دخی عومیت اوزره

چرکسلر کی اوزون بویلی و تندرست آدملردر .
آبازه وچرکس لسانلرینک مقایسه سندن بو ایکی قومک
بر اصلدن منشعب بولندقلری آکلایشیلور سده،
بر برلرینک لسانی آکلایه میه جق درجه ده آپرملشدرلر .
آبازه لک تاریخی سائر قافقاسیه اقوامنک تاریخیله
مشترک بولندیغندن، (قافقاسیه) کله سنده تفصیلات
ویرله جکدر . آبازه لر میلادک دردنجی عصرند
خرستیانلغی قبول ایتمشلر سده، مؤخرآ دین اسلامه
متدین اولمشلردر .

روسیه نك سالنامه رسمیسی بیاننه کوره، آبازه
ملککی ۲۱۶۶ مربع کیلومتره وسعتنده در . بیوک

مرفیله تأسیس اولمشدر . میلادک ۱۷۸۳ تاریخنده
(بورده) ده تولد ایدوب، ۱۸۶۸ ده ینه شهر مند-
کوره وفات ایتمشدر . حالا بر حیات بولنان اوغلی
دخی پدربنک اسمیله سمی وپدری کی فن مهماریده
بد طولی صاحبدر .

آبادی { (ژاق — Jacques Abbadie)
میلادک ۱۶۵۴ تاریخنده فرانسه نك
(نی) شهرند تولد ایدوب، ۱۷۲۷ ده لوندره ده وفات
ایتشد . امور دینیه به دائر وخرستیانلغی مدافعه
بوللو خیلی تألیفاتی واردر . اک مشهوری « معرفت
نفس » حقنده کی تألیفیدر . انکلتره قرالی اوچجی
(کیوم) ک منظور و لطفیده سی ایدی .

آبادیا { (Abbadia) برازیلیانک (آباهیا) ایالنده
دکیزدن ۲۵ کیلومتره بعدنده بر کو-
چک شهردر .

آبادیا { (Abbadia Alpina) آلپ آبادیاسی،
(ایتالیانک (تورن) ایالنده ۱۶۲۰
اهالی بی حاوی بر قریه در .

آبادیا { (Abbadia San Salvatore) سان
سالواتور آبادیاسی، ایتالیانک (توسقانه)
ایالنده ۳۷۰۰ اهالی بی حاوی بر شهردر .

آبادیوت { کرید جزیره سنده یکری قریه نك
اهالیسنه اطلاق اولنور، که
۴۰۰۰ نفوسی حاویدر . بونلرک ۲۰۸ تاریخنده
جزیره ی قمع ایدن عرب قاجلری اولادندن اولدقلری
مرویدر . اوخالده اسملری «عبادیون» دن محرف
اولقی لازم کلیور .

آبار { واسطده بر قریه ایدوکی قاموسده
محرردر .

آبارالاعراب { (اجفر) ایله (فید) آره سنده
(واجفرک بش میل بعدنده
بر عجلدر .

آباران { روسیه نك انده بولنان قافقاسیه نك
(آراس) نهرینه منصب اولور بر
چای، و اوچایک اوزرند برشریدر، که (اریوان) ک
۲۰ کیلومتره شمالنده واقعدر .

آباران { (باخود آباران — Abaran
(Albaran) اسپانیانک (مرسی) ای-
لنده غایت مرتفع بر محلده واقع بر بیوک قریه در .
۲۶۵۲ اهالیسی واردر .

شهرلری اولیوب، آناه، کلنجک، غارغه موقعلری استحکاملریله مشهوردر .

آبازهلر حقنده آلمانیالی موسیو (روزن) برلین آقادمیاسنک ۱۸۴۵ سنهسی مجموعهسنده، وموسیو (سیکرن) پترسبورغ آقادمیاسنک ۱۸۴۷ سنهسی مجموعهسنده، وموسیو (ویوین - دوسن - مارتز) دخی پارسنک سیاحتنامهلر مجموعهسنده (Annales des voyages, avril 1854 p. 5) معلومات کا. فیه ویرمشلردر .

آبازه { سیاوش پاشا، ملک احمد پاشا، سلیمان پاشا، حسن پاشا وسائرہ . [اسم اصلیرینه مراجعت پیوریلہ .]

آبازه محمد پاشا { آبازه پاشادینکله مشهور- در . ابتدای حالنده جانیولاد اوغلنک خدمتده اولوب، واقع اولان بر محاربهده مراد پاشانک ایله اسیر بوشمکله، یکجیری آغاسی خلیل پاشانک شفاعتیلہ، قتلدن قورتلوب، مشارالیه خلیل پاشایه انتساب ایتمش . کندیسسی غایت شجیع وجسمور بر آدم اولغله، خوتین سفردن عودتده، روم ایلی بکر بکیلکنه ترفیع، ومؤخرأ ارضروم والیلکنه نصب، وسیواس دخی ارضروم علاوه والحاق اولمشیدی . کندیسسی ذاتاً یکجیریلرله ضد اولوب، علی الخصوص اوآرهلرل یکجیریلرک کسب ایتمش اولدقلری شرکشلکی چکهمدیکندن، سکیان عسکری یازدیرهقی، برخیلی قوت پیدا ایتدکن صکره، یکجیریلری قلعهدن اخراجله، داخل ولایتندن دخی چیقارمغه چپالامقده ایکن، ۱۰۳۱ تاریخنده سلطان عثمان ثانینک یکجیریلر طرفندن شهید اولدیغنی وسیله آتخاذیلہ، سیواس وسائر طرفلرده کی یکجیریلری دخی قتل وپریشان ایتکله باشلادی . مرعش بکر بکیسی قلاون یوسف پاشا دخی، کویا قارشی طورمق بهانهسیله، اون بیک کشی ایله کندیسسنه اتحاق ایدنجہ، اونی دخی معیتنه آلوب، سلطان عثمانک انتقامنی آلق وسیلهسیله، قره حصار شرقیه طوغری ایلرلکه باشلادیلر . مرتضی پاشا اون بیک کشی ایله مدافعهیه مأمور اولوب، واقع اولان بر محاربه خونریزانده مغلوب اولغله، قره حصارده محضن ایتدیده، چوق طیانہ یوب، تسلیم اولدی، وکندیسسی دخی آبازه پاشایه اتحاق ایتدی .

بونک اوزرینه استانبوله طوغری یوریکده ایکن، سیواسک دردولندن تعین اولنان طیار محمد پاشا طرفندن ضبط اولدیغنی خبر آلفله، او طرفه عودت ایتدی . طیار محمد پاشا مدارا کوستروب، صورتا کندیسسنه مطیع اولدی؛ وقوتنی آزالتیق ایچون، قلاون حقنده کندیسسنه بعضی شہرلر القایده رک، قلاونی قتل ایتکله قاندریدی . آبازه پاشا سیواسک خارچنده اردو قوزوب، قیصریه ونیکده واهوالیه مستولی اولمشیدی . بو آراق صدر اعظم بولنان چرکس محمد پاشا باشلیجه یکجیریدن مرکب بر اردو ایله مر- قومک تنیکله عزیمت ایدوب، قیصریه قربنده واقع غایت خونریز بر محاربهده آبازه پاشانک عسکری کلیاً منہزم وپریشان اولغله، ویرانده بولنان طیار ومرتضی پاشالر کندیسسی ترک ایدهرک، اردوی شاهانہیه اتحاق ایتکله، کندیسسی سیواسه واورادن ارضرومہ قا- چهرق، یکیدن عسکر تدارکی غائلهسنده ایکن، صدر اعظمک عسکرله اوستته کلکنده اولدیغنی خبر آنجه، کوچک آبازه نامیلہ مشهور یککی حسن بکی، برای اعتذار صدر اعظمک یانه کوندردی؛ ولمصلحه رجاسی قبول اولنوب، ارضروم ولایتی ینہ کندیسسنه توجیه وابقا اولندی . بعده دولته خیلی خدمتلهر ایتشدر . بو سفردہ «کشف الظنون» صاحبی کاتب چلبی دخی پذیریلہ برابر کیدوب، قیصریه جوا- رنده واقع اولان محاربهده حاضر بولنشدر .

آباس { موردہ واقع (آغروس) شہر قدیمک بونک نسلنه (آبانید) یعنی «آباسیلر» دنیلوب، اک مشهورلری (پرسه) در .

آباسقال { یوزہ فرناندو — (Jose Fernan- do Abascal) اسپانیایا جنراللرندن اولوب، میلادک ۱۷۴۳ تاریخنده تولد، ۱۸۲۱ نده وفات ایتشدر . آمریقاده کی اسپانیول مستملکاتندن (قوبا) جزیرهسنده و (یکی غرناطه) و (پرو) ده والیالک ایتشدر . حسن ادارهسی سایهسنده (پرو) سائر مستملکاتندن صکره بر مدت دها اسپانیانک النده قالمشده، نہایت کسب استقلال ایتشدر .

آباغایتول { (Abagaitoul) سیریانک حدود جنوبیهسنده، یعنی مغولستان

محدوده واقع (دالای نور) کولنک قربنده
و مذکور کوله منصب اولان (آرغان) نهری اوزرنده
ر شهردر، که روسلر طرفندن اورانک مرکزی اتحاد
اوتقشدر. $49^{\circ}35'$ عرض شمالیه و $115^{\circ}30'$
طول شرقیه واقعدر.

آبانی { (میشل — Michel Abani) اردل
{ یعنی ترانسولوانیا زادکندن اولوب،
میلاد ۱۶۶۱ تاریخنده، دولت عثمانیه نك حایه سی
آئنده اوله رق، اردل پرنسلکنه انتخاب اولنش
ایسه ده، و یانه محاصره سنک رفعندن صکره، عثمانیلر
دن روگردان اولوب، نیجه ایمراطوریه عقد ایتدیکی
بر معاهده ایله پرنسلکنی تصدیق ایتدیرمشیدی .
۱۶۹۰ ده وفات ایدوب، اوغلی پرنس اولمش ایسه ده،
مؤخرًا و یانه به جلب، و فراخته اجبار اولنشدر .

آباقخان { « ابقا » کلمه سنه مراجعت
{ بیوریه .]

آباقاقیسین { (Abacaxis) برازیلیانک جهت
{ شمالیه سنده (بارا) ایالتنده بر
دره در. (آمازون) نام بیوک نهره منصب اولور .
آباقان { (Abakan) سیریاده (آلتون طاغ)
{ ناحیه سنده جریان ایدوب، (یکبسی)
نهرینه منصب اولور . صولری آلتون توزینی
حاویدر . اطرافنده خطوط قدیمیه حاوی بعض
ناتار آثاری بولنور .

آباقانسق { (Abakansk) سیریاده (تومسک)
{ ایالتنده (یکبسی) نهری اوزرنده
(و آباقان) قربنده مستحکم بر شهردر . بیک نفوشی
وارددر . استحکاماتی بیوک پترو طرفندن ۱۷۷۷
تاریخ میلادینده انشا اولنشدر .

آباقو { (Abaco) آمریکاده کی (آنتیل) آطه .
{ لرندن انکلتره نك الله بولنان (لوقای)
جزیره لرینک اک بیوک واک شمالیه سیدر . بر طار
بوغازله ایکی به منقسم اولوب، برینه «بیوک» و دیگرینه
«کوجنک» آباقو دینور. $26^{\circ}55'$ ایله $25^{\circ}50'$
عرض شمالی آره سنده واقعدرلر .

آبالک { سیواس ولایتنده توفادسجاغنده اربه
{ قضاسنه ملحق بر ناحیه در .

آبالسکنا { (Abalsisqueta) اسپانیانک
{ (کیبوزقوه) ایالتنده ۶۷۲
اقلانی حاوی بر قریه در، که قربنده بولنان باقیر

معدنیه مشهوردر . معدن مذکور عصر حاضرک
ابتداسندن بری معطلدر .

آبالیکت { (Abaliget) مجارستانک (قونفکیر-
{ (خن) ایالتنده ۷۰۰ اهالی بی حاوی
بر قریه در، که قربنده مشهور بر مغاره و — صوی
نوبله کسپلیر — بر چشمه بونمغله معروفدر .

آبانا { قسطنونی ولایتنده سینوب سجاغنده
{ استغان قضاسنه تابع بر ناحیه در .

آبانان { (Abantes) (ترکی) یعنی ادرنه
{ ولایتندن چیقوب، موره شبه
جزیره سنه هجرتله، اوراده (آبا) شهرینی بنا ایتش
و مؤخرًا آغریوزه چکلمش بر قوم قدیمدر .

آبانیتید { (Abantides) « آباس » کلمه سنه
{ مراجعت بیوریه .]

آبانیتیداس { (Abantidas) موره نك جنو-
{ بنده واقع (سیکیون) شهر قدیمک
حکمداری اولوب، میلاددن ۲۶۷ سنه اول اورانک
رئیس جمهورینی قتل ایله، حکومتی الینه آلمشدی .
کندیسی ظالم و غدار بر آدم اولمغله، نهایت قتل
ایدلمشدر .

آبانسای { (Abançay) (پرو) ده بو نامه
{ یاد اولنان بر ایالتک مرکزیدر .
ینه بو نامه مسمی اوله رق (آپوریاق) نهرینه منصب
اولان بر چایک اوزرنده، و (قوزقو) شهرینک ۱۴۰
کیلومتره شمال غریبسنده در. قصبه نك اهالیسی ۵۰۰۰،
و ایالتک اهالیسی ۲۵۰۰۰ کشتی قدردر .

آبانقور { (Abancour) میلادک ۱۷۹۲
{ سنه سنده فرانسه ده حریبه ناظری

اولوب، اثنای اختلالده اتهام اولنه رق، (اورلیان)
حبسخانه سنه کوندلش، و مؤخرًا سائر متهملرله
برابر (ورسایل) ه نقل اولنه رق، اعدام اولنشدر .

آبانو { (Abano) ایتالیانک و ندیک ایالتنده،
{ و پادونک ۸ کیلومتره غرب جنوبیسنده
واقع بر شهردر . ۲۹۰۰ اهالیسی وارددر . قربنده
بولنان ایلچهلرله مشهوردر . رومالیر زمانندن
قاله بعض آثار عتیقه سی وارددر . روما مورخلرندن
مشهور (تیت - لیو) ک مسقط رأسیدر . میلادک
۱۶۱۲ تاریخنده سحارقله اتهام اولنه رق، احراق
بالنار اولنان طیب (پترو دابانو) دخی بورالیدر .

آبخازه { قافقاسیانک قره دگیر ساحلنده و آازه مملکتک جنوبنده واقع بر مملکت اولوب، اکثریا بوده آازه نامیه معروف مملکتدن عد اولنقه در . باشلیجه قصبه لری صخوم قلعه، کفری و (ایچونده) در . سطحی ۹۱۰۰ مربع کیلومتره، واهالیسی تقریباً ۸۰۰۰۰ کشیدر . بونلر آازه لرله بر نسلدن منشعب ایسه لرده، اکثریا کرچیلرله پرلکده یاشامشدر . اکثریسی خرسیان اولوب، ایچلرند مسلمانلری دخی بولنور . بومملکت وقفیه دولت عثمانیه ک قبضه تصرفه پکمش ایکن، مؤخرآ آریلوب، نهایت عصر حاضرده روسیه ک ضبطنه گیرمشدر . اهالیسی غایت فقیر اولوب، شمیر آغاجی صانعله پکیرلر . بونلر کندیلرینه (آزا) نامی وریورلر .

آبدار بگم { هندستان ملوکندن وسلالة تیمو- ریه دن مشهور اکبر شاهک زواجندن اولوب، حسن وفراسطه مشهوردر .

آبدره { (Abdère) قواله جوارنده قره صو نهرینک اغزنده بولفش براسکی شهرک اسمیدر، که، ستونلرینک کثرتی مناسبتیه، خرابه نی الیوم (پولیتیلو) یعنی «چوق سستونلی» اسمیه معروفدر .

آبر { سحیستانده برقریه اولوب، ائمه حدیثدن (ابو الحسن محمد بن حسین بن ابراهیم بن عاصم الآبرینک مسقط رأسیدر .

آبر { (Aber) کلت لسانده «قوی، لیان، چای اغزی» دیمک اولقله، بعضی اسملرک ترکیبیه داخل بولنور .

آبرا { (Abra) فلین آطه لرندن (لوسون) جزیره سنده بر نهر اولوب، (قوردیلر ده قابا لروس) طاعلرندن نبغانه، آطه ک وسطنده کندی اسمیه مسمی بر ناحیه ی اروا ایدره ک، ساحل غریبده، بر قاج شعبیه انقصادن صکره، دگیره منصب اولور . ناحیه سنک اهاالیسی ۳۷۰۰۰ کشیدر .

آبرانٹس { (Abrantès) پورتکیرک (استرا- مادور) ایالتنده، تاج نهرینک ساحل یسارنده و (لیسون) ک ۱۱۰ کیلومتره شمال شرقی سنده واقع برشدر؛ ۵۰۰۰ اهاالیسی واردر . اولدقیجه تجارتگاهدر . — برازیلیانک (باهیا) ایالتنده دخی بو نامله بر کوچک قصبه واردر .

آباؤیوار { (Abauj-Var) مجارستانک منقسم بولندی «قومیه» لک یعنی ایالتلرک بریدر . شمال طرفنده یعنی (تیس) نهرینک اوتیه سنده و (ساروس)، (زیپس)، (تورنا)، (بور- سود) و (زیمپلین) ایالتلری اوره سنده واقعدر . مرکزی (قاساؤ) شهریدر . بوایالتک اراضیسی طاعلق اولوب، منبت بایرلری و وادیلری دخی واردر . باغلی و حیویات محصولاتی مباح اولدیگی کی، آلتون، کومش، دمبر، باقیر معدنلری و مرمرلری دخی چوقدر . سطحی ۲۸۷۳ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۶۶۶۷۰ نفوسدر . بونلرک یالکز ۷۸۰۰۰ مجار، و قصو- ری اسلاو و سارو اولوب، ۱۲۰۰۰ ی دخی یهودیدر .

آبای { (Abai) نیلی تشکیل ایدن ایکی پوک نهردن (نیل ازرق) دنیلن نهرک بوقاری طرفنه یعنی حبش ممالکده جریان ایدن قسمیه حبشیلر طرفندن ویریلن اسمدر . [نیل کله سته مراجعت .]

آبایت { (Abayt) برازیلیانک (میناس جرائس) ایالتنده جریان ایدر بر نهردر . جنوب غریبدن شمال شرقیه طوغری آقه رق، تقریباً ۷۰۰ کیلومتره ک جریاندن صکره، (سان-فرانسسکو) نهرینه دوکیلور . دییاده موجود اولان اک بیوک الماسلرک بری بونهردن چیقلا رلمشدر .

آب ایستاده { آفغانستانده غزنه ک ۸۰ کیلو متره جنوب غریب سنده واقع برکولدر . وسعتی یاغورلرک کثرته کوره تخلف ایدره ک، عرضی اون اون سکر کیلومتره قدردر . صوبی غایت طوزلیدر .

آبتون { (Abetone) ایثالیاده (آپنین) سلسله (پیسقوآ) آره سنده بر پکیدر . ارتقاعی ۱۹۲۴ متره در .

آبتین { ایرانک پیشدادیان تعبیر اولان ملوک قدیمه سندن مشهور فریدونک پدریدر، که یته سلاله مذکورده دن جشیدک نسلنددر .

آب حیات { سیاح مشهور ابن بطوطه ک اسمدر، که اقرب احتماله کوره «صاری صو» دیمک اولان (هونخ هو) و یاخود «مانی صو» دیمک اولان (یانغ چه قانغ) نهریدر .

۱۸۲۸ ده دوق دو ولنیغونك ریاستی آلتنده بولان هیئت وکلایه، و ۱۸۳۴ الیه ۱۸۴۱ ده دخی (پیل)ك تشکیل ایتدیکی قابتویه داخل اولمشدی. ۱۸۵۲ ده محافظه کارلرله سربستی طرفدارلرندن و (پیل) ك طرفیکرلرندن مرکب اوله رق مخلوط برقايتو تشکیل ایدوب، فرانسه ایله تدافعی و تعرضی براتفاق دخی عقد ایتشدر.

آبرغاونی { (Abergavenny) انکلتره نك (مونوق) ایاالتنده و (غاونی) نهری اوزرنده بر شهردر. كوزل بر کوپریسی، آثار عتیقه سی، کور معدنی، دمبرخانه لری و ۴۲۰۰ اهالیسی واردر.

آبرقرومی { (Abercromby) انکلیر جنرال میلادیسنده اسقوچپاده طوغش، و ۱۷۹۳ و ۹۴ ده فلنك و بلچیقهدده فرانسزله قارشى، بعده آمریقا آطه لرنده و غویانه ده محاربه ایتش؛ و ۱۷۹۸ ده فرانسزله قارشى مصره کوندریلن انکلیر عسکری قوماندانلقنه تعیین اولنهرق، غالب گلش ایسه ده، ۱۸۰۱ ده مجروحاً وفات ایتشدر.

آبرقرونوی { (Abercrownay) انکلتره نك (والس) مملکتی ساحلنده و (قرونوی) نهری آغزنده مستحکم بر شر اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آبرتی { (Abernethy) اسقوچپانك (تای) نهری اوزرنده بر کوچك شهردر. ۱۷۰۰ اهالیسی واردر.

آبرنقأتوی { (Abrincatui) فرانسه نك اسکی اقوامندن بریدر، كه مانش دكیزى سواحلنده ساكن اولوب، مركزلری ینه بو نامه یاد اولنور و (اینجنا) ذخی دیلیبر بر شهر ایدی. **آبرنك** { (Abrang) کشمیر مملکتنده، (جانسکر) نهری اوزرنده، (سملا) نك ۲۸۸ کیلومتره شمالنده بر شهردر. ۴۰' ۳۳ عرض شمالی و ۷۴' ۲۲ طول شرقیده واقعدر.

آبرو { هندستانده دهلی حاکی شاه نجم الدینك شرده قولاندینی مخلصدر. هجرتك ۱۱۶۱ تاریخنده وفات ایتشدر.

آبراهام { حضرت ابراهیم اسم عبرانیسی اولوب، یهود و نصارا عندنده مستملدر. [«ابراهیم» کله سنه مراجعت بیوریه .] (اکشلنسیس Abraham Ec-chellensis) سوریه مارونیلرندن اولوب، فرانسه نك السنه شرقیه مکتبنده سریانی و عربی لسانلرینی تدریس الیه مشغول ابدی. توراتك السنه شرقیده طبعنه خدمت ایتش؛ و السنه شرقیه حقنده لانیجه بر قاج کتاب یازمشدر. میلادك ۱۶۶۴ تاریخنده روماده وفات ایتشدر.

آبرتن { (Abretène) اسکی (میسسیا) یعنی بروسه سجاغنده کرماستی قضاسی جهتك اسم قدیدر.

آبردین { (Aberdeen) اسقوچپاده بر قصبه و مرسادر. ادیمبورغك ۱۹۰ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، آبردین فونتلنك مركزیدر. اسکی ویکی قصبه به منقسم اولوب، یکسی (دی Dee)، واسکیسی (دون Don) نهرينك منصبنده واقعدر. ۸۹۵۵۴ اهالیسی واردر. غایت جسم طاشلردن یانلش برسدی، عدلیه دازه سی، مکتب طبیه سی، (دون) نهری اوزرنده اولان کوپریسی، نیمانك جسامت و صاغلاملغی، ایکی بیوك مکتبدن مرکب دارالفنون، رصدخانه سی، ایکی کنجخانه سی و فابریقه لری شایان تماشادر. — آبردین فونتلنك ۶۴۴۶۰۳ اهالیسی واردر.

آبردین { ممالک مجتمعه آمریقادده، (میسسیپی) جمهوریتنك جهت شمالیه سننده، (آلاباما) نهرینه منصب اولان (تومیغیه) چایی اوزرنده واقع بر شر اولوب، (مونرویه) ایالتنك مركزیدر. بعض موسملرده کیل شهره قدر حقیقه بیلیرلر. بوشهر ۱۸۳۶ سنه میلادیسنده تأسیس اولوب، ۱۸۶۰ ده ۶۰۰۰ اهالیسی وار ایدی. اخراجاتی باشلیجه پاموقدن عبا رندر.

آبردین قوتی { (هامیلتون غوردون) انکلتره رجالنندن اولوب، میلادك ۱۷۸۴ تاریخنده ادیمبورغده طوغش، و ۱۸۵۳ ده وفات ایتشدر. بیوك ناپولیونك سسقوطندن صکره انکلتره الیه اون سکرنجی لوی آره سنده عقد اولنان معاهده بی امضا ایدن انکلیر دیپلوماتلرندن بریدر.

جنوبنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی
واردر .

آبران { بنی اسرائیل حکامتنک سکرنجیسی
اولوب، یدی سنه حکم سورمشدر .

آسکون { خوارزمین آقوب، بحر حزه
دوکیلن (آبکون) نهرینک منصبنه
واو منصبد بولنان بر کوچک آطه به واونده کی شهره
وریلن اسمدر . بو آطه مغول تاتارلرینک دهشتندن
فاچان محمد خوارزمشاهک ملجأ و محل وفاتی بولنش
اولقله شهرت یاب اولمشدر . حالا صوآلتنده در . ابو العلا
احمد بن صالح بن محمد بن صالح تمیمینک مسقط رأسیدر .
آب سیاه { هندستانده قنوج نهری قربنده بر
دره در .

آب سیرت { (Absyrt) یونان قدیمده موره شبه
جزیره سنده واقع (فوکیده) حکمدا .
ری (آته) نک اوغلی اولوب، همشیره سی (میده)
عاشقی (یاسون) ایله برابر پدرینک اوندن فرار ایتدیکی
صره ده، بونی کسوب، تعقیب ایده جک آدم لری
مشغول ایتک ایچون، پارچه لرینی پول اوستتنده
طاغیمش ؛ و پول برنهرکنارندن یکدیکیچون، نهر دخی
(آب سیرت) نامیله تسیمه اولمشدر .

آب سیرتید { (Absyrtides) دالماسیا سواحلی
قارشیسندنه بر قاج آطه نک هیئت
مجموعه سنک اسمیدر . بعض حرافات یونانیته کوره
(میده) قرنداشی (آب سیرت) ی بو آطه لرده اولدورمش
اولدیغندن، بو اسمله تسیمه اولمشدر . مذکور
آطه لک باشلیجه لری : کرسو، اوسرو، آربه، لیا،
و باغو آطه لیدر .

آب سیمار { (Absimare) رومایمپراطورلر نندنر .
[«تیر» کله سنه مراجعت پیوریه .]
آبص { بسا کر قصبه لرندن اولدینی تورا نه
مذکور اولوب، الیوم (توباس)
دیلن شهرک عینی اولسی محتملدر .

آب صافی { زیبازدی (آلب صوفی) در . از مید
سجاغنه ملحق آطه بازاری قضا
سند بر ناحیه در . قره جابر ناحیه سیله برابر ۱۷
قریه بی حاوی اولوب، اهالیسی ۲۵۰۰ نفوس مسله
دن عبارتدر .

آبغار { میلاددن ایکی عصر اولدن میلاددن
ایکی عصر صکر مه قدر یعنی بش عصر

آبرو { حافظ آبرو . «حافظ» کله سنه مرا-
جعت پیوریه . [

آبروچی { (Abruzzi) و ایتالیا نیمه (Abruzzi)
ایتالیانک ناپولی به ملحق بر مملکتیدر،
که آدریاتیک دکیزینه ناظر اولوب، (بسقاره) نهریه
ایکی به بولنش، و اوج ایالتنه تقسیم اولمشدر ؛ مرکز-
لری (ترانو)، (آقویلا) و (کتی) قصبه لیدر .
سطحی ۱۳۰۰۰ مربع کیلومتره، و اهالیسی
۹۰۰۰۰ نفوسدر . طاغلق و اورمانلق بر پر
اولوب، قورد و آیلری چوقدر . محصولاتی
باشلیجه زیتین یاغی، پرنج، شراب، اپیک و صفراندن
عبارتدر . صنایعی کریدر . اهالیسی جنکاورددر .

آبرودبانیه { (Abrudbanya) ترانسلوانیا-
نک (آلسوتوار) ایالتنده بر
قصبه در . طاغلق بر محله و آلتون معدنلری اور-
ته سنده واقع اولوب، ۴۱۳۰ اهالیسی واردر .

آبرودفالوه { (Abrudfalva) ترانسلوا-
نیانک (آلسوتوار) ایالتنده
آلتون معدنلری قربنده بر شهر در . ۴۴۰ اهالیسی
واردر .

آبرولوس { (Abrolhos) پورتگیز لسانده
«کوزلکی آج» دیمک اولوب،
دکیزک سطحه قریب بولنان بر چوق مخاطره لی قیازه
علم اولمشدر، که اک مشهورلری آوسترالیا نک ساحل
غریب سنده ۲۸ ایله ۲۹ عرض جنوبیده، و برا-
زیلیانک (باهیا) سواحلنده ۱۷° ۵۷' ۵۱" عرض
جنوبیده بولنانلریدر . برازیل یاده کیلرک اوستنده بر
فنا رکز اولمشدر .

آبری { (ابوالحسن محمد بن حسین بن ابراهیم
بن عاصم الآبری) . [«ابوالحسن»
کله سنه مراجعت پیوریه .]

آبری سویت { (Aberyswith) انکلتزه نک
(غال) یاخود (والس) مملکتنده
(ریدیول) ایله (ایسویت) نهرلرینک محل تلاقی سنده واقع
بر شهر در . ۶۷۲۰ نفوسی، اولدقجه تجارتی و کوزل
لیمانی واردر . دکیز خیا ملری و بالغنک کثرتی
مشهور در .

آبریوله { (Abriola) ایتالیا نک (بازیلیقانه)
ایالتنده و (پونچیا) نک ۱۵ کیلومتره

اورفدهه حكومت ايدن ملوكدن بر قانچك اسميدر .
 { آقرون } كريد جزيره سنك اسفاكيا سجاغنده
 قضا مركزي بر شهردر .

{ آبكور } ديار بكر ولايتنده (امد) قضا سته تابع
 بر ناحيه اولوب، مركز ولايتندن
 ۱۲ ساعت قدر اوزاق، و ۷ قريه يي جامعدر .

{ آبكون } خوارزمدن آقوب بحر حزه
 دو كيلور بر نهردر .

{ آبل } (Abel) حضرت آدمك اوغلي هاييلك
 { ابن النصارا اسميدر . [« هاييل »
 كلمه سده مراجعت بيورييله .]

{ آبل } (Abel) دنا يمارقا قرالردن اولوب،
 { ميلادك ۱۲۵۰ تاريخنده بر ضيافت اتنا-
 سده بونك برادري آلتيجي (اريق) ي قتل ايتدكدن
 صكره، نخته جلوس ايتش؛ و ايكي سنه صكره
 (فريسون) لر عصيان ايدوب، كنديسي قتل ايتلشدر .
 { آبل } (نيقولا —) اسوج رياضيه بونندن
 { آبل } اولوب، علوم رياضيه پك چوق خد-
 منلر ايتش، و بر چوق اثرلر بر افره رق، ميلادك
 ۱۸۲۹ نده وفات ايتشدر .

{ آبل } سوريه و فلسطينده بر قاج قصبه و قريه-
 { نك اسمي اولوب، اك مشهورلري
 مظهرنده ذكر اولنور .

{ آبلار } (Abélard) (هلوزيه) اسمنده بر قيزله
 { اولان معاشقه سييله وينلرنده واقع مكل-
 ثبات عاشقانه سييله داستان اولش، و فلسفه و مذهبه
 متعلق تاليفات و درس ليله شهرت بولشدر . ميلادك
 ۱۰۷۹ تاريخنده فرانسه نك (نانت) شهر ي جوارنده
 (باله) قريه سنده تولد ايدوب، زادكاندن بر عالمه يه
 منسوب اولديني حالده، عصرينك مشاهيرندن
 (كويوم دو شامبو) نك درس نه ملازمت ايدوب،
 آز مدت ظرفنده استاينه رقابت ايدو جك درجه يه
 كمش، و ۲۲ ياشنده ايكن، كندينه مخصوص بر مدرس
 آجوب، (ملون) ده، (قوري) ده و نهايت پارسده
 منطق و آداب و فلسفه تدريس نه باشلايه رق، حلقه
 تدريس نه داخل اولان طلبه سي اوج يكي تجا واز
 ايتشدي . مؤخرآ الهيات و عقايد علمي تحصيل
 ايدو، بوفنده دخي كسب مهارت ايتدكدن صكره،
 كبار روحانيوندن (فولرث) ك حفيده سي (هلوزيه) نك

معللكنه نصب اولمش . بوقيرك حسن و آتانه مقاومت
 ايدو مه مكله، وينلرنده حاصل اولان معاشقه نك نتيجه سي
 اولق اوزره، كنديسي قاجيروب، (برتانيا) يه كو-
 تورمش، و اوراده، ثمره عشق و علاقه لري اوله رق،
 برارك چوجني دنيا يه كلكدن صكره، معشوقه سييله
 خفيآ عقد نكاح ايتش ايسده، قيرك عميجه سي بو
 نكاحلده قناعت ايتدو، كنديسي كيجه ياريسي
 حفيده سييله ياتمده اولديني يتاقده باصوب، عضو
 رجليني قطع ايتدو . بونك اوزرينه آبلار
 (سن دنيس) مناسترلرينه كيدوب، رهبان صنفنه
 داخل اولديني كي، معشوقه سي دخي (آرژانوي)
 مناسترنده راهبه اولش . بروقت صكره آبلار، طلبه
 سنك ابراي اوزرينه، مناستردن چيقوب، يكيكن
 بر مدرس آهره رق، تدريس باشلامشده، فلسفه ده
 زمانك مشاهيرينه مخالف بر چيغير آچش اولديني كي،
 علم كلام و عقايدده دخي حكمت و عقلياتي نقليانه تقديم
 و ترجيح ايتديكندن، محافل روحانيه نك نظر دقتني
 جلب ايدوب، او صره ده نشر ايتديكي بعض آثاري
 رفض و الحاد ايله اتهام اوله رق، احراق ايدلش .
 مؤخرآ بر مناستر رياسته نه نصب اولنوب، رهبانك
 احوالي تنسيق ايتمكه چاليشديغيچون، ۱۱۴۰ تاريخ
 ميلادي سنده (سان) مجلس روحانيي طرفندن رفض
 و الحادله محكوم اولش . تبريه ذمت ايچون رومايه
 كيدر كن، يولده (قلوني) مناستري رئيسنك محبتني
 قزاعمله، اونك و ساطنيه پاپانك عفوينه مظهر
 اولوب، بقيه عمريني، عشق و هجرانك شراره لريله
 سوزان، و زمانه نك ناسازكار لغيله نالان اوله رق حزن
 و كدرله پييره رك، ميلادك ۱۱۴۲ تاريخنده وفات
 ايتشدر . آثاري دفعاله طبع و ترجمه ايدلشدر .
 فرانسه مشاهير شعرا سندن (لامارتين) آبلارك ترجمه
 حال سوزنا كني شاعرانه بريولده تصوير ايتش؛
 و فيلسوف مشهور (ژان- زاق- روسو)، كندي طام-
 له سته اولان معاشقه سني تصوير ايچون، آبلار ايله
 هلوزيه نك داستاننه تقليدآ « يكي هلوزيه » عنوانيله
 مكاتبه صورتنده بر عشقنامه يازمشدر .

{ آبل الزيت } اردن وادي سنده كانن بر شهر
 قديمدر .

{ آبل السقي } بيروت سجاغنده (مرج عيون)
 قضا سنده غايت كوزل بر موقعه ده

کونشدن کنایه اولان (بعل) عبادت ابتد کلرندن
غضب الهی به مستحق اولمشردر.

آبل مصرایم { اردن نهرینک غرب طرفنده
بر محل ایدی، که حضرت
یوسفک مصریوندن بر جاعته کلوب، حضرت
بعقوبی اورایه دفن ایتمسندن طولای، « مصرایم »
کله سنه اضافته تسمیه اولنمشردر. بو کون (حججه)
دینلن محل اولدینی مظنوندر.

آبلن { (Abelin) آکایا مورخلرندن اولوب،
میلادک ۱۶۴۶ تاریخنده استراسبورغده
طوغشدر. « اوروپا تماشایی » نامیله ۱۲ جلددن
عبارت بر تاریخ یازمش، وهندک تاریخیله سائر بعض
آثار تاریخییه دخی قلم قاریشدرمشردر.

آبلنچن { (Ablentschen) اسویچره نك منتهای
جنوب غریبسنده و (برن) ناحیه سنده
برقریه در، که موقعنک غایت مرتفع و صارب اولمسیله،
و قربنده غایت درین بر مغاره بولنقی سبیلله مشهوردر.
آبلیتاس { (Ablitas) اسپانیانک (ناوار) ایاد
لتنده (تولده) نك قربنده بر کوچک
شهردر؛ ۱۲۰۰ اهالیسی واردر.

آب مرغان { فارسیله شیراز جوارنده بر
مسیره در، که بعض موسملرده
شیراز اهالیسی اورایه کیدوب، اجرای فوق وجنبش
ایدرلر. — ینه ایرانک قهستان ولایتده بریکاردر،
که کویا صوبی صیغرجق قوشلرینی جالب اولغله،
چکرکه بی دافع اولق اعتقادیله، اوزاق یرلردن آلیر-
لرمش.

آبناکی { (Abnaqui) آمرقای شمالینک اهالی
اصلیه سندن بر قومدر، که (موهیقان)
قومیه برابر — وقتیه پک کترتلی اولوب، ممالک
مجمعه آمریقانک شرق شمالی جهتلرنده منتشر بولنش
اولان — بر بویه اولوسک شعبه لردن برینی تشکیل
ایدور. الیوم موجود اولان افرادی ممالک مجموعه دن
(موهاوو) حکومتی اراضیسنه چکمش؛ و بعض پرا-
کنده اشخاصی دخی قناده طرفرینه یائلمشردر.

آبناخ خان { (قطلع بن پهلوان) دولت سلچو-
قیه نك امراسندن اولوب،
خوارزمشاه سلچوقی زماننده امیرالامرا اولمش، و چنگیز
خانک هجو منده بخارا امیرلکنه، نصب اولنش ایدی.
بخارانک تاتارل طرفندن ضبطی اوزرینه، خراسانه

واقع برقریه اولوب، ۱۰۰۰ نفوسی و بر روم کلیسا-
سیله برده پروستان کلیسا و مکتبی جامعدر.

آبل السوق { شام قصبه سنک بش ساعت
بعنده غایت کوزل بر تیه ده
واقع برقریه اولوب، حضرت آدمک اوغلی هایلک
مزاری اوراده بولندینی زعم اولنور. الیوم (سوق)
ویا خود (سوق وادی بردی) نامیله معروفدر. ابو
طاهر المقری الآبلی نك مسقط رأسیدر.

آبل القمح { بیروت سجاغنده مرج عیون
قضا سنده (بانیاس) ناحیه سنک
کویلرندن اولوب، تورانده مذکور اولان (آبل بیت
معکه) بوندن عبارت اولدینی مظنوندر. ۴۵ خانه بی
جامعدر.

آبلانده { (Abellanda) اسپانیانک (بیسقایا)
ایالتنده، (پیلانو) شهرینک ۲۵
کیلومتره غربنده واقع بر کوچک شهردر.

آبلانقور { (Perrot d'Abblancourt) فرا-
نسهنک (شالون سور مارن)
شهرنده ۱۶۰۶ تاریخ میلادیسنده طوغوب، ۱۶۶۴
تاریخنده وفات ایتمشردر. لاتین و یونان قدیم لسانلردن
فرانسزجه یه بر جوق آثار نافعه ترجمه ایتمشردر.
ترجمه لری، فصاحتلری سبیلله، شهرت بولمش ایسه ده،
اصلارینه مطابق دکلدر.

آبلایکیت { (Ablaikit) سیریانک (ایرتیج)
نهرینه دو کیلور ایکی کوچک
چای، و بولردن برینک ساحل یمینده واقع بر کوچک
قصبه در، که وقتیه (قالوق) تاتارلرینک مرکزی ایدی.
آبل بیت معکه { تورانده مذکور اولوب،
بولنش اولدینی محل مختلف
فیدر.

آبلخاریب { ارمنی مورخلرندن اولوب،
میلادک آنجی عصرنده ار-
منستانک بر مفصل تاریخی یازمش، و علی الخصوص
ایرانلرله ارمنیلر بینده وقوع بولمش عارباقی، و ایران
ایله ارمنستانک ایکی عصرلوق وقوعاتی پک مفصل
نقل ایتمشردر.

آبل شطیم { اردن وادیسنده واقع او-
لوب، بنی اسرائیل ارض مو-
عوده وصولدن اول، بو قصبه یه نزول ایله، واوراده

موب، نهایت هیرتک ۶۰۷ تاریخده واقع مغلوبیتی اوزرینه، (ری) ده بولنان خوارز مشاهک اوغلی تیر شاهه النجا ایدرک، اکرام و التفاتنه نازل اولمش، ووفاتنه دکن اوراده قالمشدر.

آبنبرغ { (Abenberg) باویرانک (فرانقونی - موآن) ایالتنده، (رزات) نهری اوزرنده بر کوچک قصبه اولوب، ۱۴۴۰ اهاالیسی واردر.

آبندبرغ { (Abendberg) آلب طاغلرندن (برن) ناحیه سنده واقع بر طاغدر، که موقع و منظره لریک کوزللیکله مشهوردر. ارتفاعی ۱۸۲۸ متره در. — بو نام ایله (سیلزیای) ده (هیرشبرغ) قریبده بعض ذروه لر دخی واردر.

آبندون { جرجان قریه لرندن اولوب، (ابو بکر احمد بن محمد بن علی الجرجانی الآبندونی) نك مسقط رأسیدر. [«ابوبکر» کله سنه مراجعت پیوریه.]

آبئر { طالوتک عیجه زاده شی و قاعدی او. لوب، طالوتک وفاتنده حکمدارلنی طالوتک اوغلی (اسبوست) و یرمک ایستیش ایسه ده مؤخر حضرت داودک طرفنه دونوب، بتون بنی اسرائیلک مشارالیه تابع اولمسنه جهد ایشمشر. رقیبی (پوآب) طرفندن قتل اولمشدر.

آبنسبرغ { (Abensberg) آشانی باویره ده، طونه ده دوککلن (آبن) نهری اوزرنده واقع بر کوچک قصبه در، که ناحیه مرکزی اولوب، ۱۶۷۰ نفونی حاویدر. کوکورتلی معدن صوری واردر؛ بوک منسوجاتی و حریق طلومبه لری اعمال اولنور؛ شرنجی اونی پیتشدیریلیر. اسکی آبنسبرغ فونتلرندن قاله بر اسکی شرابی واردر. مشاهیر مورخیندن (آوانینوس - تورنایر) ک مسقط رأسیدر. بیوک نابولون بو شهرده ۱۸۰۹ تاریخ میلادیسنه آرشیدوق (شارل) و فارشی بیوک بر مظفریت قزاشمشر.

آبنوبا { (Abnoba) اسکی جرمانیاده طونه نك لیبی (دبانه) به یعنی قره عبادت ایدرلردی.

آبو { (Abo) روسیه نك اسکی (فینلانده) ده، (آئورا) نهرینک اغزند، پترسبورغک

۴۶۰ کیلومتره غرب شمالیسنده واقع بر شهردر، که بو نامه یاد اولنور بر قضایک مرکزی اولوب، ۱۸۰۰۰ اهاالیسی وواسع بر کتبخانه شی واردر. میلادک ۱۶۴۰ تاریخده تأسیس اولمش بر دارالفنونی دخی وار ایدیه ده، ۱۸۲۷ ده (هلسینغفورس) شهرینه نقل اولمشدر. فینلانده لیساننده بر مجموعه موقوتیه نشر اولنور. چوقه، صابون و جام قاپریقه لری ویک ایشلک تجارتی واردر. بو شهر میلادک ۱۱۵۷ تاریخده اسوجلیلر طرفندن تأسیس اولنوب، ۱۸۱۲ تاریخده ک فینلانده نك مرکز اداره سی ایدی. حریقندن دفعتله خراب اولمشدر. ۱۷۴۳ ده روسیه ایله اسوج بیننده بر معاهده نك محل عقدی اولمشدر، که «آبو معاهده سی» نامیه مشهوردر. میلادک ۱۸۰۹ تاریخده آبو شهری فینلانده نك قالمش اولان پارچه سیله برابر روسیه نك الینه یکمشمشر. مرکزی بولندیخی ایالتک سطحی ۲۶۰۰۰ مربع کیلو-متره، و اهاالیسی ۳۲۰۰۰۰ نفوسدر. پیشکاهنده سیر سفان حقتنده پک محاطره لر بر طاقم قیالقی آطلر واردر. فینلانده لساننده (تورغ) دیلیر، که بازار دیمکدر.

آبو { (Abou) هند غریبه ده واقع (آراوالی) سلسله جبالنک اک یوکسک ذروه سی مقامنده بر طاغدر. ۲۴° ۴۵' عرض شمالی و ۷۰° ۳۰' طول شرقیده واقع اولوب، ارتفاعی ۱۲۰۰ ایله ۱۵۰۰ متره آره سنده در. بو طاغ اسکی زماندن بری هندک اهاالی شمالیه شی طرفندن مقدس عد اولنهرقی، اوزاقدن زیارتنه کیدرلر، و حسابسن مغاره لری ایچنده مجاور اولورلر.

آبو { (Abbot) بریسی (جورج) و دیکری (روبر) اسمیه انکله نك اون آلتنجی عصر میلادی بسقیوسلرندن ایکی برادردر، که امور مذهبییه دائر بعض اثرلر بر اقلش، و پروتستانلغک انکله نك هر طرفنه نشرینه خدمت ایشمشردر.

آبور { (Abors) همایلا طاغلرینک منتهای شر- و حشی بر قومدر، که ککرتلریله و جنگا ورلکریله قومشورینی دائما قورقو ایچنده بولندیرمقده درلر. سیالری تینتیلیر و مغوللرله قرابتلرینه دلالت ایدور. بو قومک اصل اسمی (پادام) اولوب، سیامیلیر

طرفند «دشن» دیمک اولان (آبور) اسمیه تسمیه اولغشلردر .

آبوس (Abus) اسکی روما جغرافیونک ارمنستانده واقع (کیان) طاغنه، وانکلتره ده کی (هوبرت) نهرینه ویردکری اسمدر . [بوکلره مراجعت پیوریه .]

آبولونیوس (یاخود آبلونیوس) آپو- لونیوس نام حکیم یونانیه عربلر طرفندن ویریلن اسمدر . [آبولونیوس] کله سنه مراجعت پیوریه .

آبولونیه خداوندکار ولایتده بروسه نك واقع برکول وکولک ایچنده برکوک آطه نك اوزرنده برشدر . مرمره دکیزنك ۲۵ کیلومتره جنوبنده در . کولک شرقدن غربه طولی ۲۵، و شمالدن جنوبه عرضی ۱۷ ویا ۱۸ کیلومتره اولوب، آياغی مقامنده اولان (سوسورلی) نهری واسطه سیله صوی مرمره دکیزنه دوکیلور . آطه کولک شمال شرقیسنده اولوب، اخشابدن برکوپری واسطه سیله قره ایله مربوطدر . شهر خراب بر سور ایله محاط اولوب، ۳۰۰ قدر خانه سی واردر؛ اهالیسی عثمانلی ورومدن عبارتدر . سور قلعه سی قیاصه قسطنطنیه زما نندن قاله اولوب، اولنك وقتده (آبولونیا) یعنی «مدینه الشمس» تسمیه اولنان شهر قره ده، ویا لکر قلعه آطه ده ایدی .

آبومی (Abomey) آفریقای غربیده (کینه) (شرق) ده (داهومی) مملیکتنک مرکز ویاختیدر . ۷° عرض شمالی و ۴۰' ۱۱' طول شرقیده واقع اولوب، ساحل بگردن ۱۰۰ کیلومتره بعدنده و ۳۹۵ متره ارتفاعنده در . شهر بر قوملق اووه نك اورته سنده اولوب، ۲۴۰۰۰ قدر اهالیسی واردر . قصبه ایکی درین خندقله محاط اولدیغی کی، ایچنده حکمداره مخصوص بولنان ایکی سراپی دخی ۲۰ قدم ارتفاعنده طور اقدن برسورله احاطه، وسورک اوستی حربده طویلان اسپرک باشلریله دهشتلی بر صورتده تزیین اولغشدر .

آبون (Abbon) بری طقوزنجی، ودیکیروننجی عصر میلادیده یاشامش ایکی راهبک اسمدر، که برنجیسی «پارسک نورمانلر

طرفندن محاصره شی» نامیه لاتینجه بر منظومه، ودیکیر پاپازک تراجم احوالنه دائر بر کتابله سائر بعض آثار براقشدر .

آبونا (Abona) آفریقانک سواحل غربیه شی قارشیسنده کان (قناریه) آطه لردن (تزیف) آطه سنك بر شهر ولیمایددر . ۱۵۱۶ اهالیسی واردر .

آبوندانس (Abondance) «برکت» دیمک لیلرک آلهه سندن بری ایدی . یونانلیلر بوکا آفتونیا (Αφθονία)، دیرلادی . تصویری چیچکله غرق اولمش وصاغ آلهه چیچک و میوه ایله طولو بر بوینوز طوتار بر قبر هیکلندن عبارت ایدی . بو بوینوز رئیس آلهه زعم ایتدکری مشرتینک مر- ضعه سی اولان (آمالیا) نام کیچنک بوینوزی اولوب، مشرتی بونی چوققلغنده کندیسنه باقش اولان پرلره بخش ایشیدی .

آبوندانس (Abondance) فرانسه نك (هوت ساووا) ایالتنده و (درانس) دره شی اوزرنده ناحیه مرکزی بریوک خریه در . اونده کلکله اعمال اولنان «واشرین» پینر یله مشهوردر . اهالیسی ۱۵۰۰، و ناحیه سنك اهالیسی ۶۶۰۰ نفوسدر .

آبوندانس (Baie de l'Abondance) اصل اسمی انگلیزجه (Bay of Plenty) اولوب، «برکت قوی» تعبیله ترجمه اولنه یلیر . [بولفته مراجعت .]

آبوندانس (Jean d'Abondance) فرا- سنه نك اون آلتنجی عصر میلادی شعر اسنددر .

آبون (Abony) مجارستانده پشته ایالتنده و شهر مذکورک ۸۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع بر شهر اولوب، ۱۰۲۴۰ اهالیسی واردر .

آبویل (Abbeville) فرانسه نك (سوم) ایله (لنده و (سوم) نهری کنارنده قضا مرکزی بر شهردر . ۱۸۲۰۸ اهالیسی، مستحکم قلعه سی، لیمانی، منظم مکشی، یتیمخانه سی، غوت اصول معماریسی اوزره متین کلیسایی، قیشه لری، آت یتیشدیرمه مخصوص میری حاراشی، وایپلیک،

آبیانه غراسو } (Abbate - Grasso) ایتا-
لیانک میلان ایالتند و میلان

شهرینک ۲۴ کیلومتره غرب جنوبیسنده قضا مرکز بر
شهردر، که (تسین) نهری ایله میلان قصبه سی آره سنده،
سیر سفائنه صالح اولق اوزره، آچلش اولان جد-
ولک اوزرنده واقعدر . ۱۰۰۰۰ اهالیسی، کوزل
بر کلیسانی و بعض ابنيه خیره سی وارندر .

آبی اللحم } صحابه دن بر ذات اولوب، ات
یمدیکی مناسبتیه بو لقبه تلقیب

اولنشدرد .

آبیپون } (Abipones) آمریکای جنوبیه
(شاقو) مملکتک اهالی قدیمه سی

تشکیل ایدن یوک بر قومدر، که اسپانیول فاحلرندن
اها ایدیلوب، الیوم بر قاج کشیدن عبارت بر قبیله
حانه کلش؛ واونلر دخی کندی لسانلرینی همان کلیا
اونودوب، اسپانیوله تکلمه آلیشمشدرلر .

آبیتی } (Abbitibi) آمریکای شمالیه واقع
(انکلتره مستملکاتنده) (هودسون)
کورفزی قربنده بر کول ونهرک واونواحینک مرکز
اداره سی اولان موقعک اسمیدر .

آبیدوس } (Abydos) پیغاده چناق قلعه
(جوارنده الیوم نقره قلعه سنک

بولندیخی محله بولنش اسکی بر قصبه نک اسمیدر .
(هرو) ایله (لیاندر) ک معاشقهلرندن، وایران شاهی
آردشیرک، روم ایلیه پچمک ایچون، اوراده قور-
مش اولدینی کوپریدن طولای شهرتیاب اولمشدر .

آبیدوس } (Abydos) مصر علیاده غایت
(قدیم بر قصبه در، که الیوم (مدفونه)

نامیله معروفدر . خرابه لری بادیه نک قوملری ایچنده
مدفون اولوب، میلادک ۱۸۱۸ تاریخنده اجرا او-
لنسان حفارینده اسکی ذرعونلرک اسملرینی حاوی بر
لوحه بولنشدرد، که لوندره موزه خانه سنده محفوظلدر .

آبیلا } سننه شهرینک اسم قدیمدر . [سننه]
(کله سنه مراجعت بیوریه .]

آبینگدون } (Abingdon) انکلتره ده (تامیس)
(نهری اوزرنده ولوندره نک ۸۵

کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر شهردر . ۵۳۰۰
اهالیسی، حیوانه مخصوص بازاری وبر اسکی مناستری
واردر .

خال وناقیه اعانله مخصوص کارخانه لری واردر .
وقتیله مکمل چوقه وقطیفه فاریقه لری دخی وار
ایدی . فرانسه قراللرندن (سن لویی) میلادک
۱۲۵۹ تاریخنده بو شهرده انکلتره ایله بر معاهده
انضا ایشدرد . بعض مشاهیرک وطنی اولوب،
ازجه موسیقی استادلرندن (لرور) ک بر هیکللی دخی
اوراده اعمال ورکز اولنشدرد . قضا سنک سطحی
۱۵۶۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۴۱۶۰۰
کشدرد .

آبویل } (Abbeville) آمریقاده ممالک مجتمعده دن
(جنوبی (فارولبنه) نک ناحیه مرکزی

بر شهریدر، که جهوریت مذکورنک غرب طرفنده
اولوب، (سالوده) ایله (ساوانه) نهرلری آره سنده،
وساوانه نهرینک بر شعبه سی اوزرنده در . قربنده
آلئون معدنی اوجاخی وار ایسه ده، ایشلخه مکله باشلا-
مشدر . ناحیه سنک سطحی ۲۷۶۴ مربع کیلومتره
اولوب، اهالیسی ۱۸۷۰ تاریخ میلادیسنده اجرا
اولنسان نخریرده ۳۱۱۳۰ کشتی ایدی، که بونلرک
ثلثانی آفریقانن منقول زنجیلردن عبارتدر .

آبه } بری ایرانده ری ایله همدان آره سنده
(ساوه نواحیسنده، بری اصفهانده، وبری ده
مصرده اولق اوزره، اوج قریه نک اسمی اولوب،
برنجیسی (جریر بن عبد الحمید الابی) نک مسقط رأسیدر .
— (عبد الله بن محمد بن محمود بن مسلم الاسجی) نک
مسقط رأسی ایسه یا بو قریه یاخود آبیچ اسمنده مجبول
بر قریه اولسی محشلدر .

آبی } بر ایرمق آدی اولدینی، وبو ایرمغه
(رودخانه آهو) دخی دنیلدیکی «بر-
هان قاطع» ده مذکوردر .

آبی } (Abbey) «مناستر» دیمک اولغله،
(انکلتره وایرلانده ده بر چوق شهر وقریه-
لرک اسملرینی ترکیب ایدر، که بونلری ترکیبلرینک
دیگر جزئی صره سنده ذکر ایده جکر .

آبی } حبسخانه سی (Prison d'Abbay) پارسده
(آبی) (فرانسه نک اسکی حبسخانه عمومی ایدی .
میلادک ۱۷۹۲ تاریخنده واقع یوک اختلال زماننده
ادبیب اختلال طرفندن بو حبسخانه ده ۱۶۴ مظنون
فنج اولنشدرد . بعده حبسخانه عسکری اولوب،
نهایت میلادک ۱۸۵۴ تاریخنده هدم اولنشدرد .

آپالاش { (Apalaches) ممالك مجتمعه ده بر سلسله جبالدر . [«آلفانی»]
کله سنه مراجعت پوريله .

آپالاشه { (Apalachée) مکسیقه کورفرزنده (فلوریده) شبه جزیره سنک جهت جنوبیه سنده ساکن بر قویدر، که (مارق) نهري اورابه دوکیلور .

آپالاشیقوله { (Apalachicola) آمریقاده ممالك مجتمعه نك (کورجستان) تعبیر اولنان ملکئی شمالنده کی طاعلردن نبغان ایدوب، ۱۰۴۰ کیلومتره قطع ایتسدکدن صکره، مکسیقه کورفرزیه دوکیلور بر نهردر. اغزنیدن مجراسنک یاریسنه قدر سیر سفائنه صالحدر .

آپالاشیقوله { (Apalachicola) ممالك مجتمعه دن (فلوریده) نك شمال غریپسننده وبو نامله یاد اولنان نهرک اغزننده واقع بر شهردر، که (فرانقلن) سنجاغتن مرکزیدر. اوج بیک قدر اهالیسی واردر. او جوارلرده کلیتله حاصل اولان بموق اخراجاتنک اسکله سی اولوب، آنجیق نهرک دوکیدی قوملرک تشکیل ایتدکلی سده لردن طولای، یالکز کوچک کیلر یناشه بیلیر.

آپام { (Apam) آفریقانک سواحل غریبه سنده واقع (کینه ترق) مملکتده بر پردر، که فنیکلیر طرفندن اسکان، وبو نامله بر شیرتأسیس اولنش ایکن، میلادک ۱۸۱۱ تاریخنده (آشانتی) نام بر آفریقا قومی طرفندن تخریب، ومؤخرأ مملکت دخی انکلیرل طرفندن ضبط اولنشدر .

آپامیا { (Apamée یاخود Apamea) آناتولی (سوریه وعراقده بر قاج شهرک اسم قدیمدر: برنجیسی مرمره ده کی مدانیسه شهریدر، که قبل المیلاد ۷۵ تاریخنده رومالیر طرفندن ضبط واسکان اولنشیدی؛ ایکنجیسی آفیون قره حصاریدر، که آنطیوخس سوتیر طرفندن ضبط واسکان اولنهرق، والدنه سنک اسمنه نسبتله، Apamea Cibotos (آپامیا-چیپوتوس) تسمیه اولنش، وآناتولینک اک بسوک تجارتکاهی حکنه یکمشیدی؛ اوچنجیسی سوریه ده انطاکیه نك جهت جنوبیه سنده واقع والیوم (فامیه) اسمیه معروف بر شهردر، که سلفکیوس نیقاتور طرفندن بنا اولنمشیدی؛ دردنجیسی جزیره ده واقع

آپاچین { (Apatchin) سیریانک (ایرفوسق) ایالتنده، (بیستره) نهرینک ساحل یسارنده قضا مرکزی بر کوچک شهردر .

آپاروپت { (Apparowpet) هندستانک (دکان) مملکتده (نظام) حکو- متته تابع بر شهردر، که حیدر آبادک ۲۱۱ کیلومتره شمالنده و ۱۶' ۱۹° عرض شمالیده واقعدر .

آپاری { (Apari) (فلین) آطهلرندن (لوسون) جزیره سنک ساحل شمالیسنده (قاغایان) نهرینک اغزننده بر شهردر، که ساحل مذکورک یکتا لیمایندر. تقریباً ۵۰۰۰ اهالیسی واردر. زلزله لرک کثرتندن طولای ابنیه سی اخشاب وقامشدندر .

آپاش { (Apaches) آمریقای شمالینک اهالی اصلیه سندن ممالك مجتمعه ایله مکسیقه ده (قولورادو) ایله (ریو-غراند-دل-نورته) نهرلری آره سنده واقع جبالده طولاشیر بر بیوک قومدر، که آمریقانک سکنه جدیده سنه فارشی فوق العاده بغض وخصومتلری اولوب، دایما چاپو بلبلقه اشتغال ایتدکه درلر . یالکز بر طاقلری یکی مکسیقه و (آریزونه) جمهوریتلرنده اسکان ایدوب، تمدنه یوز طوتمشدر.

آپا صاحب { هندستانک مجوس ملوکندن (نکپور) حاکی اولوب، میلادک ۱۸۱۶ تاریخنده، پدرینک وفاتی اوزرینه، تخت موروثنه جلوس انخش؛ ودیکری (ستاره) حاکی اولوب، میلادک ۱۸۳۹ تاریخنده، برادرینک خللی اوزرینه، انکلیر حکومتی طرفندن اقعاد اولنشدر .

آپالاش { (Apalaches) آمریقای شمالینک اهالی اصلیه سندن (مسیسیپی) نهر عظیمک وادیلرنده کشت وکذار ایدر بر قومدر، که، وقتیه نهر مذکورک بتون وادیلرله مکسیقه کورفرزینک جهت شمالیه سنده کی یرلر منحصرأ بونلرله مسکون بولنش ایکن، بو کون بر قاج بیک شخصدن عبارتدر . آمریقانک کشفنده، بونلر، مکسیقه لیلرله همجوار اولوق مناسبتیه، بعض منسوجات اعمالیه ومصر بغدادی زرعیله مألوف ایدلر . بر طاقلری (آرفاناس) نهری کنارلرنده اسکان ایدوب، آسا- یشده یشامقده درلر .

آپر { (آریوس — Arrius Aper) روما شہر
(امینی ایکن، ایمپراطور لنی غضب ایتک
مقصودہ، ایمپراطور (قاروس) ی و خلی (نومریان) ی
قتل ایتدیر مشہدہ، ۲۸۴ تاریخ میلادیسندہ (دبو۔
قلنیان) ک امریلہ اعدام اولمشدر۔

آپر { (Aper) فرانسه ارباب فتندن اولوب،
(مواد حیوانیہ و نباتیہ دن عبارت اغدیہ ی
طول مدت بوزلہ دن محافظہ ایتک اصولی ایجاد
ایتمشدر۔ میلادک ۱۷۹۶ تاریخندہ بو بادیہ تجارتہ
باشلاہرق، ۱۸۱۰ دە ایجاد ایتدیکی اصولی معرف
بر کتاب نشر ایتش؛ و ۱۸۴۰ دە فوت اولمشدر۔
اصولی، حفظ اولنه جق موادک درجہ لازمہدہ قایما۔
دلسیلہ، بعدہ هوا آلیہ جق صورتہ تنکہ قوطیلرہ
طولدیریلوب، قوطیلرک آغزلی کوزجلہ لہم لکمکدن
عبارتدر۔

آپراکسین { (Apraxine) روسیہ امیرا۔
(لرندن اولوب، دولت مشار۔
البہانک دونماسنی تأسیس ایدنلرک بریدر۔ بیوک
پترونک کسب شہرت ایتسنہ باشلیجہ سبب اولانلر دن
اولوب، اسوجیلرہ قارشی بر قاتح محاربہ قزاقش،
و (الاند) آطہ لرینی ضبط ایتمشدر۔ میلادک ۱۶۷۱
تاریخندہ طوغوب، ۱۷۲۸ دە وفات ایتمشدر۔

آپراکسین { (قونت —) مادہ سالفہدہ بیان
(اولانن آمیرال آپراکسینک تو۔
رونی اولوب، روسیہ مارشال لرنددر۔ دولت
عثمانیہ ایلہ روسیہ آرہ سندہ واقع اولان محاربہدہ
مارشال (مونیش) ک قوماندہ سی آلتندہ بولنش؛
و مؤخرآ ایمپراطوریجہ (البراتبہ) ی پروسیہ ایلہ
طوتیشغہ تشویق ایدرک، ۱۷۵۷ تاریخ میلادیسندہ
پروسیہ لیلری مغلوب ایدوب، (مامل) موقعی ضبط
ایتش ایسہدہ، غالبیتدن استغفادہ ایدہ مدیکندن،
جلب اولوب، محاکمہ اولتمقدہ ایکن، ۱۷۶۰ دە
وفات ایتمشدر۔

آپرس { (Après de Manneville) فرانسه ک
متفنن قیودانلرندن او۔
لوب، سواریسی اولدینی کبی ایلہ هند و چینک سوا۔
حلنی کشف ایلہ، اورالک مکمل و صحیح خریطہ لرینی
تعلیم و نشر ایتمشدر۔ میلادک ۱۷۰۷ تاریخندہ
(هاور) شہرندہ طوغوب، ۱۷۸۰ دە وفات ایتمشدر۔

آپری؛ پنجابی بنہ جزیرہدہ فراتک ساحل یسارندہ
انیوم (روم قلعہ سی) نک بولندینی محلہ ایدی؛
آنجیبی دہ عراقدہ فرات ایلہ دجلہ ک محل التصاقدہ
واقع (قرنہ) شہریدر، کہ اک قدیم اسمی (دجلہ) در۔
آپانکا { (Apaneca) آمریقای وسطیدہ (ساند
(سالوادور) حکومتدہ اہالی اصلہ
قدیمہ مخصوص بر شہر در، کہ بنہ بو اسمہ مسمی
سوغش بر برانک شمالی ایتکندہ واقع اولوب، دکیز
حذا سندن ۱۴۰۰ مترہ ارتفاعندہ در۔ شہرک
جہت شرقیہ سندہ دیگر ایکی منطقی برکان بولنبور،
کہ آغزلی صو ایلہ طولوب، واسع بر رکول صورتی
آلشدر۔

آپانوز { (Appanoose) آمریقادہ بمالک
(مجموعہ ک جہت شمالیہ سندہ واقع
(بوہ) مملکتدہ بر ناحیہ اولوب، سطحی ۱۴۱۶
مربع کیلومترہ، و اہالیسی ۱۸۷۰ تاریخ میلادیسندہ
اجرا اولنان تخریرہ کورہ ۱۶۴۶۰ نفوسدر۔
کور معدنلری چوقدر۔ مرکزی (سنرویل) شہریدر۔
آپت { (Apt) فرانسه ک (ووقلوز) ایالتندہ
(قضا مرکزی بر شہر در۔ (قالاوون)
نہری اوزرندہ اولوب، ۶۰۰۰ نفوشی، مکمل مکتبہ،
چنی واسپارماچت فابریقہ لری، و برنجی دجلہدہ
عکمشہ سی واردر۔

آپتا { (Apta) هندستاندہ بمای ایالتندہ (ٹانہ)
(قضا سندہ بر شہر در۔

آپخرون { (Apehéron) یاخود آپشرون
(کورجستاندہ قافقاس سلسلہ
جیانک بحر حزرک ایچنہ اوزانمندن حاصل اولان
شبہ جزیرہ در۔ مرکزی (باقو) شہریدر۔ بو شبہ
جزیرہ ایچندہ بولنان نفط قویولرلہ مشہوردر،
ونفط اخراجاتی چوقدر۔ اہالیسنک بر مقداری
زردشتی اولوب، بو شبہ جزیرہ بر ارض مقدس
نظریہ باقیورلر۔

آپر { (Aper) میلادک برنجی عصرندہ یتیشن
(روما خطیرلندن اولوب، کندیسہ
عن اصل (غولوا) یعنی فرانسه اہالی قدیمہ سندن
ایدی۔ رومادہ بعض بیوک مأموریتلر احراز، وحتی
(سانانو) تعبیر اولنان اعیان مجلسی اعضا لغتہ دخی
انتخاب اولندقدن صکرہ، ۸۵ تاریخندہ وفات ایتمشدر۔

آپفلستد (Apfelstedt) آلمانای وسطینک
(تورنیکه) ایالتنده جنوب غربیدن
شمال شرقیه طوغری جریان ایدره، (ساقس
غوتا) بی یاردقدن صکره، (استدن) شهری جوارنده
(الب) نهرینه دوکیلور بر نهردر. (ژورتال) شهری
قرینه بو نهردن بر شعبه آپرلهرق، غربه طوغری
جریانله، (لاین) نهرله برلشدکدن صکره، (غوتا) شهرینک
ایچندن کهره، (نس) نهرینه، واونکله برابر (هور-
سل)، واورادن (ورا) یه، واونکله برابر دخی
(وسر) نهر کهرینه دوکیلور، که بو وجهله (الب)
ایله (وسر) آره سنده طبیی ویا صنعی بر قال تشکیل
ایدور.

آپل (Apelles) زمان قدیک اک مشهور
(رساملردن اولوب، استانکوی آطه-
سند ویا (آیا سلوغ) ویاخود (قولوفون) شهر
قدیمده طوغش؛ و میلاددن ۳۳۲ سنه اول کسب
شهرت ایدوب، اسکندر ذوالقرینه انتساب ایتش
ایدی. بو ذالک عربینک هیچ بر کوننی رسمه چا-
لشتمسزین پیکرهمه مش اولدینی مروی اولوب، یادیغی
رسملی انظار عومیهیه وضع ایدر، وکندیسی بر
پردنه آرقه سسنه صاقلانهرق، هر کسک محاکماتی
دیکر مش. حتی او صره لرده بر قوندره چینک، بر
رسمک قوندره سی حقدنه رأینی بیان ایتدکن صکره،
رسمک بجاغی حقدنه دخی اعتراضه باشلادیغی
ایشیدنجه، پس پردنه دن: «قوندره دن یوقاری
چیغمه حقک یوقدر» دبه باغردینی مشهوردر، و بو
سوزی ضرب مثل حکنه پکمشدر. اسکندر
کندیسی او قدر سور ایتش، که بوندن بشقه کیمیه
رسمی چیقار تماش؛ و جاره لردن (فامباسیه) اسمده
برحسانک رسمنی آلیرکن، عاشق اولدینی ایشیدنجه،
جاریه بی کندیسنه بخش ایتش. آناری باشلیجه
اسکندرک رسملرله عشق پریمی زهره نکه بعض
رسملردن عبارتدر، که رساملرک متأخرلری طرفندن
تقلید اولمشدر.

آپل (Jacques Appel) فنلک رساملردن
(اولوب، باشلیجه موقع و منظره تصویرنده
مبارتی وار ایدی. میلادک ۱۶۸۱ تاریخنده طو-
غوب، ۱۷۵۱ ده وفات ایتشدر.

آپلاو (Aplao) پرونک (آرکینا) ایتالنده
(بر شهردر، که (فاسنیه) سجاغنک

آپرواغ (Approuague) آمریکای جنوبیده
(فرانسه غویانه) سند بر نهردر،
که ینه بو نامه یاد اولتان برقریه نکه قربنده بحر محیط
اطلاسییه دوکیلور. وادیلرنده آلتون معدنلری
بولور. آغزینیه قریب اولان ۱۰۰ کیلومتره نکه
جراحی سیر سفانته صالحدر.

آپرواغ (Approuague) ماده سالفده
بیان اولتان نهرک آغزینیه قریب
بر کوچک شهردر. فرانسه نکه انده اولان (غویانه) ده
چیقاریلان معدنلرک مرکزی اولوب، ۱۵۰۰ اها-
لیسی واردر، که بر قسمی زنجی و بر قسمی دخی معدن
عمله سندن عبارتدر.

آپریچنا (Apricena) ایتالیانک ناپولی مملکتنده
(قاینا تانه) سجاغنده بر شهردر.
(سان سورو) نکه ۱۰ کیلومتره شرق شمالیسند
واقع اولوب، ۵۳۰۰ اهالیسی واردر.

آپریس (Apriès) مصر قدیم فرعونلردن
(اولوب، میلاد عیسادن ۵۹۵ سنه
اول تحت سلطنته جلوس ایتش، و قبریس جزیره سیله
(سیدون) یعنی صیدا شهرینی ضبط ایدره، ۲۶ سنه
حکومت سورددکن صکره، تبعه سندن (آماسیس)
نام شخص طرفندن خلع اولمشدر. بوکا (افرا)
یاخود (هوفر) دخی دیرلر.

آپریلیانو (Aprigliano) ایتالیانک ناپولی
(مملکتنده (قلابریا-چنبریرا) ایا-
لنده بر شهردر. (قوزنجه) نکه ۹ کیلومتره شرق
جنوبیسند و- (تارنته) کورفینه دوکیلن- (قراق)
نهری اوزرنده واقع اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی
واردر. اضرافنده یک چوق باغلر و ممر آغاجلر
بولور.

آپسلی ریور (Apsley-River) آوسترا-
(لیانک جهت جنوبیه سند
واقع اولوب، انکلیزک «جنوبی یکی والس» تسمیه
ایتدکلی مملکتده (نو انکلند) یعنی «یکی انکلتره»
سجاغنده جریان ایدره، (مله آ) نهرینه دوکیلور
بر چایدر. ایکی طرفی غایت یوسک و دیم دیک قیا-
له محاط بر بحر انک ایچنده جریان ایدر.

آپشوون (Apschowen) فنلکک اون
(بدجی عصر میلادی رساملردن،
و (نیر) ک اک ماهر شاگردانندن ایدی.

جمهوریتشك شرق جنوبی طرفنده بر قونتلوق یعنی قصادر. (آلتاماها) نهری اوزرنده واقع اولوب، سطحی ۲۹۳۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۵۰۹۰ کشیدر.

آپنراد (Apenrade) پروسیه‌نك دانمار- ایالتنك ساحل بحرده واقع بر شهریدر. اهاالیسی ۵۹۳۰ کشیدن عبارتدر. لیمائی صیغ و محافظه- سزدر.

آپنزل (Appenzell) اسویچره ناحیه لرندن اولوب، (سن‌غال) ناحیه سیله برلشد- برلشدر. سطحنك طولی ۴۵ وعرضی ۲۶ کیلومتره اولوب، ۶۱۰۰۰ اهاالیسی واردر، که ثلثانی پرو- تستاندر. بو ناحیه ایکی قسمدن مرکب اولوب، هر برینك اداره‌سی بستیون آیریدر: بری داخلی (رود) تعیر اولنوب، مرکزی ۳۵۰۰ اهاالی شامل اولان (آپنزل) شهریدر؛ ودیکری خارجی (رود) تعیر اولنوب، مرکزی گاه (تروجن) وگاه (هریسو) شهریدر. ناحیه‌نك موقعی غایت مرتفع و طاغلق او- لوب، ائ یوکسك ذروه‌لی (سنیتس)، (جیرنسچ) و(قامور) در. بو ناحیه میلادك ۱۵۱۳ تاریخنده اسویچره ممالك مجتمعه‌سنه داخل اولمشدر.

آپنزل (Appenzell) اسویچره‌ده بو نامیه مسی ناحیه‌ده واقع و «داخلی رود» جمهوریتنك مرکزی بر شهردر. (برن) شهرینك ۱۵۵ کیلومتره شرق شمالیسنده و — (تور) نهرینه واونکله برابر (رین) ه دوکیلن — (سیتز) چاینك اوزرنده واقع اولوب، ۳۶۹۰ اهاالیسی، حیوانات تجارتی، بال محصولاتی وغایت ای پیلکی طاشلری واردر. ۱۰۶۱ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولمشدر. قربنده (وایسباد) معدن صولری و (قلو) قلعه‌سنك خرابه‌لری بولنیور.

آپنین (Apennins) ایتالیا نك بویه اوزانان سلسله جبالدر، که جنوه‌نك جهت شمالیه‌سنده واقع (قاسینو) موقعنده (آلپ) طاغلرندن تشعب ایده‌رك، (بوکته) یه قدر شرقه، واورادن تا سیجلیا آله‌سنك قارشیسنه قدر جنوب شرقیه طوغری اوزانیر. بو وجهله بو یوک سلسله جبال اوچ قسمة منقسم اولوب، برنجی قسمنه «شمالی آپنین» دینیر، که بوکته‌ده (قورنارو) طاغنه قدر ممتد اولور؛ ایکنجی

مرکزی اولوب، اسکله‌سی اولان (قامانه) شهرینك ۱۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده، و (باخس) نهری اوزرنده واقعدر. جوارلینك باغ و بوستانلری جوق اولوب، سبزله‌ری و شراب و قونیای مشهوردر.

آپلی (Appleby) انكلتره‌ده (وستورلاند) قونتلغنك مرکزی اوله‌رق بر كوچك شهردر، که لوندرنك ۳۷۰ کیلومتره شمال غربیسنده و (ادن) نهری اوزرنده واقعدر. حیوانه مخصوص بازاری و مکتبی واردر.

آپلتون (Appleton) آمریقا‌ده ممالك مجتمعه- نك جاهر شمالیه‌سندن (ویسقونسن) جمهوریتنده بر شهردر، که (اوتاغای) قضاسنك مرکزی اولوب، (فوقس) نهری اوزرنده، و بو نهرک میدیله منهای اولان (وینباغو) و (میشیگان) کولاری آره‌سنده واقع اولوب، ۴۵۰۰ اهاالیسی واردر. نهرک جریانی غایت سریع و شدتلی اولغله، صویه چویریلن ماکینه‌رك عددی کوندن کونه آرمقدهدر.

آپلدور (Appledore) انكلتره‌نك (دوون) ایالتنده ساحل بحرده بر كوچك شهر اولوب، دكتر بایله‌له مشهوردر.

آپلدورن (Apeldoorn) فلنكده (ككدر) ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که (ایسل) نهرینك برجدولی اوزرنده واقع اولوب، ۱۲۷۰۰ اهاالیسی واردر.

آپلربك (Aplerbeck) پروسیه‌نك غرب طرفنده واقع (وستفاليا) ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که (رین) ه منصب اولان (امبر) نهری اوزرنده واقع اولوب، ۴۱۷۵ اهاالیسی وکور ودمیر معدنلری واردر.

آپلیقون (Apellicon) یونان قدیم حکما- سندن اولوب، آناتولینك سواحل غربیه‌سنده واقع (تئوس) شهر قدیمده تولد ایتمش ایدی. آرسطو و (تئوфраست) ك آثارینی جمع و تزیین و آئنده وابع برکتخانه تأسیس ایتمشیدی. بو کتخانه‌نك کتابلری مؤخرآ (سیلا) طرفندن رو- مایه نقل اونمشدر.

آپلینگ (Appeling) آمریقا‌ده ممالك مجتمعه‌نك جنوب شرقیسنده واقع (کورجستان)

قسمه «وسطی آبن» دینر، که (ولینو) طاغنه قدر
ممتد اولوب، روما وطوسقانه شعبه‌ری (Sub-A-
pennin romain, toscan) دخی بودن تشعب
ایدر؛ اوچخی قسمه «جنوبی آبن» دینر، که بوده
(آچرنجا) قربنده جتاللانهرق، بری شرقاً (باری)
و (اوترانته) قربندن پکهرک، (ساتنا - ماریا - دی - لوقا)
یه، و دیگرى غرباً قلابرایک اورتیه سندن پکهرک (مسینا)
بوغازینه منتهی اولور. ناپولی جوارنده کی (وزوو)
ایله او جهته کی سار برکانلر جنوبی آبن سلسله‌سینه
منسوبدرلر. آبن سلسله‌سنگ اک یوکسک ذروه‌ری
شونلردر: (آبروچی) نک ایکی جهتی آره‌سنده
بولنان (مونه فاوالو) نام دیگرله (مونه - قورنو)،
ارتفاعی ۲۹۶۰ متره؛ جنوبی آپنده واقع (مونه -
آمارو)، ارتفاعی ۲۸۴۰ متره؛ روما ایالتده واقع
(مونه - ویتوره)، ارتفاعی ۲۴۸۰ متره‌در.

آپو { (Apo) فلین جزایرنده، (میدورو) ایله
(بوزوآنگه) آطهری آره‌سنده بر طاقم
کوچک آطهر و قیالک اسم عومیسیدر. — ینه مذ.
کور آطهلردن (نغوس) جزیره‌سنگ جهت جنوبیه
سنده بو نام ایله معروف بر آطه واردر.

آپوره { (Apuré) آمریقای جنوبینک جهت
شمالیه‌سنده (اورنوق) نهر کیبری
تشکیل ایدن انبارک اک پوکیدر. (قولومیا) نک
(سانتاندرا) ایالتی طاغلرندن نبعانه، شرقه طوغری
آقهرق، بعده (وزونلا) نک «لانوس» تعبیر اولنان
واسع اووه‌لرینه دوشر، و اطرافنده کی طاغلرندن
این بر چوق نهرلک صولرینی دخی جمع ایدهرک،
تقریباً ۹۰۰ کیلومتره جریاندن صکره، (اورنوق)
نهرینه دوکیلور. یاغور موسملرنده وزونلانا
لانوسلرینی باصوب پایانسز بر کول حالته قور.

آپوره { (Apuré) آمریقای جنوبیه (وزونلا)
حکومتک بر ایالتیدر، که حدود شما
لیه‌سنی تحدید ایدن نهرک اسمیه تسمیه اولنمشدر؛
شرقاً (اورنوق) نهر عظیمیه، جنوباً (متا) نهریه
و غرباً (قولومیا) حکومتیه محدوددر. ۱۸۶۳۵
اهالیسی اولوب، مرکزی (سان - فراندو) شهریدر.

آپوریماق { (Apurimac) آمریقای جنوبینک
(آند) سلسله جبالندن نبعان
ایدوب، شرقی شمالیه طوغری آقهرق، و بر چوق

نهرلک صولرینی دخی یوتهرق، (آمازون) ایرماغنه
دوکیلور بر نهردر. جغرافیونک بعضیسی بونهره
(آمازون) ک شعبه اساسیه‌سی نظریه باقشلردر.

آپوریماق { (Apurimac) پرونک بواسم ایله
مسمی نهرک مجراسی اطرافنده
کان واسع بر ایالتدر. مرکزی (آبانقای) شهریدر.
آپوکیمنیک { (Appoquinimink) ممالک
مجمعه‌ک ساحل شرقیه‌سده،
(نوقاستل) قونلغده بو اسمله مسمی و (دلاوار)
نهرینه منصب اولان برچایک اوزرنده واقع بر شهردر.
۴۳۰۰ اهالیسی واردر.

آپولدا { (Apolda) آلمانیه (وایمار) پوک
دوقه‌لغده قضا مرکزی بر شهردر،
که (الب) ایرماغنه دوکیلن (سال) نهرینه منصب اولان
(ایلم) چاینک ساحل یمینه قریب، و (وایمار) ک ۱۴
کیلومتره شمال شرقیه‌سده واقع اولوب، ۱۰۵۰۰
اهالیسی، پک چوق محصولات صناعیه‌سی، حیوانات
بازاری و بر قلعه‌سی واردر. قرون وسطی تاریخنده
اهمیت مخصوصه‌سی واردر.

آپولو { (Apollo) اسکندریه یهودیلردن
اولوب، میلادک ۴۵۰ تاریخنده
حضرت عیسایه ایمان کتیره‌ک، آیاسلوغ و قورنت
شهرلنده، نبی مشارالیهک نبوتی تصدیق یولنده
اجرای وعظ و نصیحت ایله، پوک بر شهرت
قراشمیدی.

آپولوبامبا { (Apolobamba) آمریقای جنوب
بیده (پولیویا) حکومتک آیالات
شمالیه‌سندن (بنی) ایالتک مرکزی بر شهر اولوب،
(بنی) نهرینه دوکیلن (تویش) چایی اوزرنده و (پرو)
حدودینک قربنده واقعدر. جوارنده کی اورمانلردن
کلیتی قینه قینه قابوقلری چیقوب، آوروپایه اخراج
اولنور.

آپولودور { (Apollodore) یونان قدیم
نحو یونسندن اولوب، میلاددن
۱۵۰ سنه اول آتنده بولنیوردی. پک چوق تأ
لیفات یازمش ایسه‌ده، یالکز بر اساطیر تاریخی باقی
قالمشدر، که بونکده کندیسنگ بر مفصل اثرندن
بشقه‌سی طرفندن اختصار ایدلمش اولدییی مظنوندر.
آپولودور { یونان قدیم هیکل تراشلردن او.
لوب، میلاددن ۳۲۴ سنه اول

رحیات ایدی. یادیقی هیکلری بکنیوب قبرمق
عادی اولدیغندن، «دیوانه» لقبیه ملقب ایدی.

آپلودور { میلاددن برعصر اول لمی جزیره.
سده نشات ایش بر طیب او-
لوب، بطیوس سوتیر ولاغوس نامه بر چوق اثرلر
بازمشدر.

آپلودور { رومانک مشهور معمارلندن او-
لوب، «دمشقی» لقبیه متعا-
دندر. میلاددن ۱۶۱ سنه اول طوغوب، (ترایان) ک
زمانده و بو حکمدارک امریه طونه ک اوزرنده جسم
بر کوری، روماده (ترایان) ستونیه (اولیا) اسمده
بر یوک محکمه (بازیلیق) تعبیر اولنان بر بنا، بر کتخانه،
بر صوبی و سائر جالب استغراب خیلی بنار تأسیس
ایشیدی. ترایانک وفاتندن صکره (آدریان) طرفندن
نق اولنهرق، میلاددن ۱۳۰ سنه اول بو حکمدارک
امریه اعدام اولتمشدر.

آپلودور { کسندره حکمداری اولوب،
{ میلاددن ۲۷۸ سنه اول
(آنتیون غوناس) طرفندن حکومتی ضبط اولنهرق،
کندسیله ایکی قیرینک حیا دریلری یوزدرلمشدر.
آپلودور { میلاددن ۴۰۰ سنه اول آتنده
{ نشات ایش یونان رساملرندن
اولوب، بویارک حلنی و کولکه ک تصویرینی ایجاد،
ورساملق حقتده بر کتاب تألیف اتمشدر.

آپولون { (Apollon, 'Απόλλων) یونان قدیم
{ صابینی عننده، کونشدن کنایه
اولهرق، نورک و فنون و صنایع و معارفک و طبیک الهی،
ابو الاله اعتقاد اولسان مشتری ایله (لانونه) نک
اوغلی و فردن کنایه اولان (دیانه) نک برادری زعم
اولنوردی. کویا یونانک (کیقلا) آطهلرندن (دلوس)
جزیره سده طوغوب، بشیکدن چقار چیقماز، —
(پونون) ک دلالتیه والده سده مسلط اولمش اولان —
(پتون) اسمده کی یلانی اوقله قتل ایش؛ و مؤخرآ
اوغلی و طب الهی (اسکولاب) ک مشتری طرفندن بر
بلدیرمه قتلندن دلکیر اولهرق، یلدریمی اعال ایدن
(کیفلوب) نام جنری اولدیرمش. بونک اوزرینه
ابو الاله مشتری کندیشی پر یوزینه نفی ایتکله، بر
وقت نسایاده واقع (فرس) [چتالجه] حاکی (آدمیت) ک
قویونلرینی رعی ایش؛ و مؤخرآ (لانونمید) ک خدمتته

کوروب، کندیشی کی منی بولنان دیکر الهی (پتون)
ایله برابر موی الیه (تروآ) شهرینک سور وقلعه سنی
بنا ایش. بر مدت ده پر یوزنده طولاشوب، (مار-
سیاس) و (میداس) ی قهر ایتدکدن صکره، سایه
جلب اولنهرق، کونشک آرابه سنی سورمه مأمور
اولمش. آپولون بر چوق پریلر وقادینلره معاشقه
ایش؛ که اک مشهورلری — کندیسنه تسلیم اولنمایان
و بنا علیه دفنه آغاچنه تحویل ایدیلن — (دافنه)،
— غیدن خبر ویرمک خاصه سنی قزاندرمغه ممتاز
ایش اولدیقی — (کسندره)، (اسکولاب) ک والده سی
(قورونسی) و (فائون) ک والده سی (قلیمه) ایش.
آپولونی اوزون و طالع نفش پر چلی، نوردن بر کرله
قوشانمش، النده بر یای ویا برکان طوتار غایت کوزل
بردلیقانی صورتنده تصویر ایدرلردی. (موزه) دینلن
معارف و صنایع نفیسه پریلرینه ریاست ایدر، و کویا
اونلرله برابر گاه آتنده جوارنده کی (پارناس)، گاه یایه
ایله ترخاله آره سنده کی (پند) و گاه یونانده کی (هلیقون)
طاغی اوزرنده اسکان ایدرمش. قهر ایله دخی شهرتی
اولوب، کویا اوقلری موتی ووبایی نشر ایدرمش، که
بوده اشعه شمک تاثیراتندن کنایه در. آپولونک
عبادتنه مخصوص یک چوق معبدلر و کھانخانه ل وار
ایدی، که اک پیوکی (دلف) معبدی ایدی.

آپولونیا { (Apollonie) یونان قدیم ایله یونانده
{ نیرک دینی منتشر بولنان اطرافده
بر چوق قصبه لک اسمیدر، که (آپولون) ک یعنی شمک
معبدی بولتیق مناسبتیه بونامله تسمیه اولتمشدر.
اک مشهورلری شونلردر: برنجیسی آرنائودلقده آو-
لونی شهرتی قریبده ایدی، که ویرانه لری الیوم موجود
اولوب، (پویان) اسمیه معروفدر. ماکدونیا حکمدار-
لرندن بشچی فلیب میلاددن ۲۱۳ سنه اول بوشهرده
روما سردارلرندن (لونیوس) طرفندن مغلوب اولمشدر.
— ایکنجیسی ینه آرنائودلقده کوربجه نک شمال شرقی سنده
ایدی، که الیوم ینه (پویان) نامیه معروف اولوب،
کریدی مصطفی پاشانک منسوب بولندیقی اسکی برخاندانک
وطنیدر. — اوچنجیسی ماکدونیا ده سلائیک غرب
جنوبی طرفنده ایدی، که الیوم (پالیو خوری) یعنی «اسکی
کوی» نامیه معروفدر. — درنجیسی قره دیکر ساحل
غریب سنده برغوس کورفزنده ایدی، که مؤخرآ (سوزوپو-
لیس) تسمیه اولنوب، الیوم (سوزوبولی) نامیه معروف

و شرق روم ایل به ملقندر. — بشجیسی بر قه یعنی بنگا. زینک ساحل شمالی سنده ایدی، که الیوم (حرزه سوسه) نامیله متعارفدر. — آلتجیسی کرید آطه سنده ایدی، که (الوترا) یعنی «حر» و «مستقل» صفتیله ممتاز اولوب، فیلسوف دیوژنک وطنیدر. — یدنجیسی (پتنیا) ده یعنی خداوندکار ولایتده بر کولک کنارنده ایدی، که حالا کرک شهر و کرک کول (آبولونیا) اسمیله مسمادر. — سکرنجیسی فلسطینده قیساریه جوارنده ساحل بخرده ایدی، که الیوم (آرزوف) دینلن شهر اولسی مظنوندر. — طقوزنجیسی آناتولییده آق شرک جهت غریبه سنده ایدی، که خرابه لرنده ۱۸۳۳ تاریخ میلادیسنده روما ایپراطور لرندن آغستوسک بر وصیتنامه سی بولمیشدر.

آبولونیا { (Apollonia) آفریقانک سواحل غریبه سنده واقع (کینه) مملکتنده انکلیرنک ضبط واسکان ایتش اولدقلری بر مقدار ساحلک اسمیدر. ساحلی زیاده مسکون اولوب، ایچ طرفلری غایت صیق اورمانلرله مستورددر. قلعه سی و مرکز اداره سی (آبولونیا) برونک ۶ کیلومتره شره قنده و "۳۰' ۵۸" عرض شمالیده، "۴' ۵۵' ۴" طول غریبه واقعدر.

آبولونیوس { (پرغله) — Apollonius (de Perge) آنطالیه جوارنده و کوپری نهری قرینده بولنش اولان اسکی (پرغه) شهرندن اولوب، میلاددن ۲۰۵ سنه اول بطلیوس فیلوپاتر زماننده اسکندریه ده کسب شهرت ایتش بر مهند- سدر، که (اوقلید) و (آرشید) و (دیوفانت) کی بو دخی علوم ریاضیه نکه موجدلرندن معدوددر. محرو- طانه دائر مکمل بر اثری الیوم باقیدر. عربلر عندنده (آبلنیوس) اسمیله مشهوردر.

آبولونیوس { (ردوسی) — Apollonius (de Rhodes) یونان شعراسندن اولوب، میلاددن ۲۷۶ و یا خود ۲۸۶ سنه اول اسکندریه ده طوغوب، (قالیماق) دن تحصیل علم ایله، استادینه رقابت ایده جک درجه یه کلهجه، اولنک حرکات حسودانه سندن اسکندریه یی ترکه مجبور اولوب، ردوسه هجرت ایتش، و بو مناسبتله «ردوسی» لقبیله شهرت بولمیشدر. ردوسه تعلیم و تدریسه مشغول ایکن، استادینک وقوع وفاتی اوزرینه، اسکندریه یه جلب

اولنهرق، مشهور کتبخانه نکه مدیر یته نصب اولغشیدی. خیلی اثرلر یازمش ایسه ده، یالکز (آرغونوت) نامیله مشهور اولان بحر یونک دیکر سیاحتی مصور بر منظومه سی باقی قالدوب، عیناً دفعاتله طبع و اکثر السنه یه ترجمه اولغشدر. — ردوسی آبولونیوس اسمنده بر هیکل تراش دخی واردر، که میلاد عیسادن ۲۰۰ سنه اول بر حیات اولوب، قیصقانچ بر قادینک وفاسز قوجه سی حضورنده بر جاریه یی آزرغین بر بوغانک بوینوزلرینه باغلادیغنی مصور اوله رق یکناره مرمردن جسم بر هیکل اعمال ایتمشدر. بو هیکل ناپولی موزه خانه سنده موجوددر.

آبولونیوس { (تیانی) — (Ap. de Tyane) میلاد عیسادن آز وقت صکره نیکده نکه اسم قدیمی اولان (تیان) شهرنده طوغش بر فیلسوفدر، که فیثاغورانک مذهبی التزام ایتش؛ و شاگرداندن (دامیس) ایله برابر آناتولی و سوریه و عراق اکثر یرلرینی کروب، هندستانه قدر سیاحت ایتش، وعودتده یونان و ایتالیا یه کیده رک، سیاحتیه کورمش اولدیغنی عجایی نقل ایله برابر، حارق عاده بر صورتله تدایو امراض ادعاسنه قالقیشمیشیدی. حکمدار ظالم (نرون) طرفندن رومادن طرد اولنهرق، (وسپاسیان) ه انتساب ایتش، وبعده (افس) یعنی آیاسلوغده فیثاغورا مذهب فلسفیسنه مخصوص بر درسخانه آچوب، اقطار عالمن پک چوق شاگردان جلب ایتشیدی. میلادک ۹۷ تاریخده، پک اختیار اولدیغنی حالده، شهر مذکورده وفات ایتمشدر. معاد صرلری کندیسنه حارق عاده بعض حاللر وکرامتله اسناد، وبعضیلری کندیسنی حضرت عیسی ایله مقایسه یه جرأت ایدرلردی. عربلر عندنده (بلیناس) حکیم نامیله معروف و طلسمیقله مشهوردر.

آبولونیوس { (اسکندریه نکه یونانی نحویونندن اولوب، طبیعت مغفومانه سی مناسبتیله (دیسقول Dysecol) یعنی «حزین» لقبیله تلقیب اولغشیدی. (آدریان) و (آنتون) زمانلرنده بر حیات اولوب، ینه نحویونندن (هرود) ک پدریدر. یازدیغی آثار جله سندن لسان یونانینک بر نحو کتابی باقی قالمیشدر. — ینه اسکندریه نحویونندن دیکر بر (آبولونیوس) شاعر مشهور (امیروس) ک منظومهلرنده موجود لغاتی جمع ایله، بر لغات کتابی تألیف

اليوم (اتفو) ناميله معروفدر. وديكرى بونك جهت شماليه سنده ونيك قربنده ايدى؛ حالا (كوش) ياخود (صفده) ديلور.

آپولينه (Sto. Apolline) اسکندر يده ده حضرت عيساىك دينى قبول ايتش بر قير ايدى، كه ۲۴۸ تاريخ ميلاديسنده توقيف اولنش، واحراقيشون حاضرلنش اولان آتشه كنديلكندن يورويهره كبر مشدر.

آپوليوس (لوچيوس — Lucius A. pulcius) [مر. «آپوله»].

آپوماتوقس (Appomatox) آمريquiry شماليده مالك مجتمعهك

حكومات شرقيه سندن (يورجيا) ده بر نهردر، كه «مانى طاغله» ك شرق طرفنده كي ايتكلرندن نبعان ايدوب، (جس) نهرينك آغزينه دو كيلور. طولى ۲۴۰ كيلومتره اولوب، يالكر آشاغيكى ۳۲ كيلو متره سى سپر سفاته صالحدر. — بونهره جريان ايتديكى محل دخی بونك اسميله معروف برقونتلقي يعنى قضا اولوب، سطحى ۷۴۸ مربع كيلومتره، اهاليى ۸۹۵۰ نفوس، و مركزى دخی (قلووريل) شهردر.

آپونو (Apono) آفريقاى غربيه خط استوا. نك آلتنده ياشايان اقوام زنجيه نك بريدر،

كه (رنبو - نغوآى) نهرى اطرافنده منتشر اولوب، (آشرا) ياخود (عشيره) قوميله متحد اللساندرل.

آپى (Api) بحر محيط كيبرده (ملازيا) ده واقع (هبريد) آطهلرندن برى اولوب، تقريباً ۱۰۰ كيلومتره اوزون ويالكر ۷ ويا ۸ كيلو متره كنيش واورمانه مستور برطاغدن عبارتدر، كه ارتفاعى ۵۰۰ متره ي تجاوز ايتيور. آطه نك بر آدى ده (تاسيقو) در.

آپيا (Apia) بحر محيط كيبرده (پولينزيا) ده (ساموا) آطهلرندن (اوپولو) جزيره. سنده كوزل ليمانى بر كويدر. اهاليى پروتستان مذهبنى قبول ايدوب، كوزل بر كليسالرى دخی واردر.

آپيا (Apia) موره شبه جزيره سنك اك اسكى (اسمى اولوب، ايلك حكيمدارلرندن (آپى) نك اسمنه نسبتله وضع اولمشدر.

آپيا (ويا — Via Appia) اسكى روماليلرك (اك مشهور يوللرندن اولوب، رومادن

ايتندر، كه زمانيزده آلمانياه نشر وترجه اولمشدر. **آپوله** (Apulée) لاتيجه اسمى (لوچيوس - آپوليوس) اولوب، افلاطونك مذهب حكيمه تابع بر حكيم ايدى، كه ميلادك ۱۱۴ تاريخنده نونك (مادور) دينلن اسكى بر شهرنده طوغوب، آنده فحصيل علم ايله، رومابه كيدهرك، بر مدت آوو قاتلقي ايتش، وبعده آنسبه عودتله، زنكين بر قايده عقد ازدواج ايدهره، اوراده تاليفاته مشغول اولش. افلاطونك ترجمه حاليله مذهب حكيمانه سنه دارتر بر كنابى، و«سقراطك مجهول الهى» عنوانيله وحدانيت حقنده بر تاليفي وساير بعض اثرلى زمانيزه قدر حفظ اولنه بيلوب، اورواده دفعاله طبع وترجه ايتلشدر.

آپوليا (Apulie) كه بين العوام (پوي Pouille) قديمه سندن اولوب، بارى، اوترانه ويا زيليقانه ايا - تلتريشك اراضيسنى جامع ايدى. آپوليانك اهالى قديمه سى (اوسق) جنسندن اولوب، مؤخرآ آرقاديا يونانيلرى اورالينى ضبط واسكان ايتلشدرى.

آپولينر (Apollinaire) بو اسميله، پدر درنجى عصرنده يبروت ولاذقيه ده ادبيات يونانيه ي تدريس ايتكده ايديلر. كنديلرى دين عيسايى قبول ايدوب، مؤخرآ ايمپراطور (جولين) طرفندن آثار صابيه نك منع تدريسى اوزرينه، خرسيتيانلغه متعلق بعض اثر يازمشلردر، كه بونلردن زبورك بر ترجمه سيل حضرت عيساك مغدوريتنى مصور بر هائله لرى باقى قالمشدر. بونلرك برى (يعنى اوغلى) مؤخرآ لازقيه بسقبوسى اولوب، عقايد دينيه حقنده كندينه مخصوص بر مذهب اتخاذا ايتكله، قسطنطينيه واسكندريه مجلس روحانيلرى طرفندن رفضنه حكم اولنهره، متعاقباً (۳۸۱ تاريخ ميلاديسنده) وفات ايتلشدر.

آپولينوپليس (Apollinopolis) بو اسميله بونوب، برى (مانيا) يعنى «يسوك»، وديكرى (باروا) يعنى «كوچك» ناميله تفريق اولنوردى. برنجيسى نيك اوزرنده اولوب، بر قاچ جسم معبدى وار ايدى، كه برينك خرابه لرى الان موجود در؛

لردی. احتمالاً کوره، بو نامہ بر بوغانک شخصہ
ایتدکری عبادت (اوزیریس) تعبیر ایتدکری
زراعت الهنہ غاند ایدی؛ چونکہ زعلرینہ کورہ
بو اله، رئیس آلہہ طرفندن تعقیب اولنہرق، بر
بوغا صورتنہ کبرمکله اختفا ایتشدی. هر حالہ
بو عبادت اوکوزک زراعتله اولان مناسبتہ ومصر-
لیرک یاشایشی آنجق زراعت سایہ سندنہ اولسنہ
میندر.

آپین { (Appien, Ἀππιανός) یونانک
ایکجی عصر میلادی مورخلرندن
اولوب، اسکندریہ ده طوغش، ورومایہ کیدوب بر
قاج مأموریتہ یکمشیدی. «روما تاریخی» عنوانیله
مفصل بر تاریخ تألیف ایدوب، روما ایله مناسبتلری
اولان کافه اقوام و امکا احوالی یازمشدر. باقی
قالوب الیوم موجود اولان بر قاج پارچه سی اوج
جلد تشکیل ایدوب، یک معتبر ومعلومات مفصله
صحیحی حاویدر. آوروپاده دفعاتله طبع، واکثر
السنهیه ترجمه اولمشدر.

آپینجی { (Apingi) آفریقانک سواحل غر-
په سی جوارندنہ وخط استوائک
آلتنده بر قومدر، که رنگری صاریتراق سیاه
اولوب، دیشلرینی اکه ایله سیوریتمک عادتلریدر.
آپینگادام { (Appingadam) فلنکده (دا-
مستریب) نهرینک بر جدولی او-
زرنده واقع قضا مرکز بر شهردر. حیوانات
بازاری، مکمل مکتبی و ۳۷۳۰ اهالیسی واردر.

آپیون { (Apion) اسکندریه نحو یون-
نیه سندن اولوب، اسکندریه لیلر
طرفندن، روما امپراطوری (قالیغولا) به یهودیلردن
شکایت ایتک اوزره، توکیل اولمشیدی. مصریلر
وعبرانیلره دائر آیری آیری مکمل بر تاریخ یازمش
ایسده، بالکز بر قاج پارچهلری باقی قالمشدر.

آت { (Ath) بلجیقنک (هانو) ایالتنده قضا
مرکزی بر شهردر، که (دندر) نهرینک
ایکی قسمنک تلاق ایتدکری نقطه ده وبر قاج دمیر
یولنک محل التصاقنده واقع اولوب، ۸۳۷۰ اهالیسی
وایلیک، منسوجات، داتله، بیرہ وسارہ فابریهلری
وباقیرودمیر دوکوخانه لری واردر. وقتیه قیوجمیلیق
معمولاتی مشهور ایدی. بو شهر وقتیه آوستریانک

بریندییسی به قدر متمد اولوردی. (آپوس قلودیوس)
طرفندن باشلانوب، قیصر طرفندن انشاسنه دوام،
واغستوس طرفندن اکمال اولغشیدی. «یولرک
پادشاهی» عنوانیله توصیف اولنوردی.

آپاساقا { (Apiacas) برازیلیانک (ماتو-غروسو)
ایالتنده (تاپایوس) نهری مجراسنک
اوست طرفلرنده ساکن آمریقانک اهالی اصلیه سندن
بر قومدر. بعض سیاحلرک روایتنه کوره، بونلر
اولدقجه متناسب الاعضاء، ساکن و ذکی آدملر ایمش.
آپیانوس { (Apien) «آپین» کله سنه مرا-
جعت پیوریه.

آپانی { (آندریا — Andrea Appiani)
ایتالیانک (میلان) شهرنده میلادک ۱۷۰۴
تاریخنده طوغوب، ۱۸۱۸ تاریخنده وفات ایتش بر
رسامدر. — (فرانسوا آپانی) اسمنده دیگر برایتا-
لیان رسام ۱۷۶۰ ده کسب شهرت ایتمشدر.

آپاهی { (Apiahy) برازیلیانک جهت جنوب-
په سندنه (سان پاولو) ایالتنده ینه
بو اسم ایله سمی بر نهرک کننارندنہ ووقتیه آلتون
معدنیله مشهور بر طاعک اتکنده واقع بر کوچک
شهردر. ۱۳۰۶ اهالیسی واردر.

آپپ { (Apipe) آمریقای جنوبیده (آرجنتین)
جهوریتنده (پاراناک) نهرینک ایچنده بر
آطه در.

آپچیوس { (Apicius) اغستوس ونیر
زمانلرنده روماده یاشامش غایت
زنکین بر آدمدر، که اوبورلقده ضرب مثل حکیمه
یکمشدر.

آپیس { (Apis) اسکی مصریلرک معبود اتخاذا
ایتدکری بوغایه ویردکری اسمدر.
بو شرفه مظهر اوله جق بوغانک طونی سیاه اولوب،
یالکز صاغ طرفنده هلال شکلنده بر بیاض لکه سی
بولتق شرط ایدی. بونک معبودیت موقعنده اقامتی
۳۰ سنه به محصر اولوب، بو مدتک انقضاسندنه،
رهیان کروهی آپسی نیک ایچنده غرق، ولاشه سی
بعد التخیط، بیوک بر آلالیه وبر طاقم مراسم مخصوصه
ایله (سرپنوم) تعبیر اولنان معبدده کی مدفن مخصوصه
نقل ایدرلردی. بعده برینه نصب ایده جک اوصاف
مطلوبه بی حائر دیگر بر بوغا بونجه به قدر یاس
طوتوب، خلفی بولدقندن صکره، شتک اجرا ایدر.

اولوب، نوبله فرانسه و فلنکک الینه دخی پکمشدر.
آمرقاده (میسسیپی) نهر عظیمک منبعلینی کشف
ابن میسونر (هنن) ایله هند برهنلریک لسان و آتاد
زبنه دار بعض کشفیات ناقعه صاحی اولان (نو) ک
وطندر. قضاسنک ۹۳۰۰۰ اهالیسی واردر.

آتاباپو { (Atabapo) آمریقای جنوبیده
(وزونلا) جمهورینک غرب جنوبی
طرفده جریان ایدوب، ۲۲۵ کیلومتره قطع ایتدکن
سکره، (اورنوق) ایرماغنه منصب اولان بر نهردر.
منصبده (سان فرنادو) شهری اولوب، جوارنده
(غواآیاری) و (ایتزیدا) نهرلی دخی (اورنوق) ۰
دوکیلور.

آتاباسقه { (Athabaska) آمریقانک اقصای
شمالده واقع (یکی برتانی) یاخود
(بومینیون) تسمیه اولنان قطعه واسعهده جسم بر
نهر، بر کول، «قیالی طاغلر» سلسلهسند. بر بوغاز
واهان اصلیدن بر چوق قبیلهی شامل بر قوم بو
نامه یاد اولنقهدر. — (آتاباسقه) نهری قیالی
طاغلر سلسلهسنگ بو نامه یاد اولنان صعب المرو
بر بوغازندن نبعان ایدوب، شرق جنوبیه طوغری
جریانه، ده بر فاج نهرک صولرینه ده جمع ایتدکن
سکره، جنوبه طوغری دونهرك، (آتاباسقه) کولنه
دوکیلور، وبعده مذکور کولدن (استونی ریور)
یعنی «قیانهری» نامیله چیقوب، (پاچه ریور)
یعنی «صلح نهری» ایله دخی برلشهرک، و (اسلاو
ریور) یعنی «اسیر نهری» نامی آلوب، شماله طوغری
آقهرق «اسیر کولی» دینلن یوک برکوله دوکیلور،
واوردن (ماکنزیا) نامیله ۱۲۰ دن ۳۰۰ متریه
قدر کنیش اولدیغی حالده، بر مسافه بعیده قطعیه،
بحر محیط شمالیه منصب اولور. [«اسیر نهری»
و «ماکنزیا» کله رینه مراجعت]. — (آتاباسقه) کولی
«اسیر کولی» نک ۳۰۰ کیلومتره جنوبنده وحذای
بحردن ۲۸۰ متره ارتفاعنده واقع اولوب، طولی
۳۰۰ و عرضی تقریباً ۲۵ کیلومترهدر. آتاباسقه نهریله
(وولاستون) کولدن ککن (استونی ریور) نهری بو
کوله دوکیلور، و دیگر بر (استونی ریور) دخی بونک
آیغی مائه سنده اولوب. دها آشاغیده «صلح نهری»
نامه «صلح کولنه» منصب اولور. — (آتاباسقه)
بوغازی قیالی طاغلر سلسلهسند، ۲۸' ۵۶" عرض

شمالیده وحذای بحردن ۲۱۰۰ متره ارتفاعنده واقع
غایت صعب المرو و دانما قار ایله مستور بر بوغازدر.
— (آتاباسقه) اقوامی «یکی برتانی» نک اسکولرله
مسکون اولان سواحل شمالیهسنگ آرقهسندن ممالک
مجمعه حدودینه و (هودسون) دکیژندن تا بحر محیط
کبر سواحلنه قدر واسع بر قطعهک اهالی اصلیده.
سندن عبارت اولان بر چوق قوملردن عبارتدر، که
تا مکسیقهیه قدر دخی منتشر بولدقلری مرویدر.
بو اقوامک اسماء مخصوصه لریله لسانلری حقدن کی
معلومات مکتسبه پک ناقص و بر برینه منبایندر.

آتابالیا { یاخود آتاتولیا (Atabalipa, A-
(thaulpa) پرو مملکتده آمریقانک
کشفندن اول حکم سورمکه بولغش اولان (اینقا)
سلالهسنگ صوک حکمداریدر، که (پنزاره) نام
اسپانیا جزای طرفدن مقاوله و مصالحهیه دعوت
اولدیغی حالده، زنجیره بند، و متعاقباً ۱۵۵۳ تاریخ
میلادیسند قتل اولغشدر.

آتابک { «آتابک» کله سنه مراجعت
بیوریه. [

آتاجینی { (Atacini) غالیا یعنی اسکی فرانسه.
نک (ناربون) ایالتی جوارلرنده ساد.
کن بولغش بر قومدر، که، الیوم (اود) دینلن (آتاقس)
نهرینه اولان قریبی مناسبتیله، بو اسمیله تسمیه اولنور
ایدی.

آتاران { (Attaran) هند چینیده (مالاقه) شبه
جزیرهسنگ ساحل غربی شمالیسند
واقع اولوب، انکلترهک تحت تصرفنده بولنان
(تناسریم) مملکتده جریان ایدر بر نهردر، که مملکت
مذکوریهی (سیام) دن ایران طاغدن نبعان ایدوب،
غرب شمالیه طوغری آقهرق، (مارنابان) کورفزیته
دوکیلور. بونک وادیسی تقریباً ۱۵۰ کیلومتره
اوزون اولوب، «تیک» دینلن ذی قیمت بر آغاج
اورمانلریله مستوردر.

آتاریپو { (Ataripu) «شیطان ذروهشی»
دخی دیلیر. آمریقای جنوبیده
غویانه مملکتک انکلیرک النده اولان قسمنده بر
ذروهدر، که حذای بحردن ارتفاعی یالکز ۴۰۰
متره ایسهده، مملکت مذکورنک اک یوکسک محلیدر.
(Atarbeehis) مصر سفلاده
آتاربکس { نیلک بحیره (نستروه) یه دوکیلن.

بر شعبه سی اوزرنده بولنش بر شهر قدیدر، که (آفرو دیتوبلیس) دخی دنیلردی.

آتاسقوسه } (Atascosa) آمریکای شمالیده
مالک مجتعه نك حكومات جنو-

یه سندن (تکزاس) مملکتنده بر قضا، و او قضاده جزیان ایدن بر نهر در. قضا نك اهالیسی همان کاملاً آوروپالی اوله رق، ۲۷۳۰ نفوسدن عبارتدر.

آتاق } دیار بکر ولایتده مرکز سنجاغنه ملحق بر ناحیه در.

آتاقابه } (Attakapas) مالک مجتعه نك قسم جنوبیسنده (میسسیسیپی) نهر عظیم نك

منصبی اطرافنده واقع (لوژیانه) جمهوریت نك اهالی قدیمه سی بولنش بر قومدر، که الیوم بستیون منقرض اولوب، نالکر اسمی بعض موقعلرک اسملرنده حفظ اولنشدر. بو موقعلر مرعا اتخاذ اولنان غایت یوکسک اتلی بر طاقم چاپرلردن عبارت اولوب، بعض طرفلری هوق وشکر قاشی تارله لرینه تحویل اولنشدر.

آتاقامس } (Atacames) آمریکای جنوبیده
واقع (اquadور) جمهوریتنده (سان

فرانسسکو) برونك جهت شمالیه سندن بر کوچك شهر واسکله در. ۰° ۵۷' ۳۰" عرض شمالیده واقعدر.

آتاقامه } (Atacama) آمریکای جنوبیده
(آند) سلسله جبالیه بحر محیط کبر

آره سنده بر چولدر، که (بولیویا) مالکندن معدود ایکن، پروایله شیلی آره سنده وقوع بولان صوك محاد به نك نتایجندن اوله رق، قسم اعظمی شیلی حکومتنه الحاق ایتش، وشیلینك اك شمالی یالتی اولمشدر. عرض جنوبینك ۲۴ درجه سندن ۲۹ درجه سنه قدر ممتد اولور. طولی ۶۰۰ و عرضی ۱۶۰ کیلومتره اولوب، سطحی دخی ۹۸۰۰۰ مربع کیلومتره در. درت سنجاغنه منقسم اولوب، مرکزی (قویاپو) شهریدر. اراضیسی قوملق وطاشلق اولوب، غایت قورو اولدیغی کبی، باغوردخی یاغدیغندن، هیچ بر محصولات ویرمز بر چول حالنده در؛ آنجق آلتون و باقیر و علی الخصوص کومش معدنلری پك چوق اولدیغندن، خیلی اهمیت اولوب، اهالیسی دخی کیتد کجه چو- غالمقده در. میلادك ۱۸۷۰ تاریخنده اجرا اولنان

تحریرده ۸۳۰۰۰ نفوسی وار ایدی، که بولنرده باشلیجه نسبتاً قابل سکنی اولان جهت جنوبیه سنده بولنیسورلر. بو صخرانك اوج اسکله سی اولوب، بولنردن (قالدرد) ایله مرکزی اولان (قویاپو) آره- سنده بر دیمیر یولی وارددر، که شهر مذکور دن صکره جنوبیه طوغری ممتد اولور. اهالی اصلیه سی (شانغه) دینلن قوم ایدی، که بعض افراد ی الاآن وحشیت حالنده چولدره طولاشمقده درلر. — صخرای مذکورك (بولیویا) نك اننده قالان قسم شمالیسنه کلجه، بوده بر ایالت اولوب، مرکزی (سان پدرو) شهری، واسکله سی دخی (قویا) قصبه سیدر. بو ایالتك اهالیسی مقدما پك جزئی ایدیه سده، کومش و آلتون و باقیر معدنلرینك کثرتی مناسبیله پك چوق علمه طولانوب توطن ایتمکده در.

آتاقامه } (Atacama) بولیویاده (آند)
سلسله جبالنده و (آتاقامه) چولنده،

(سان پدرو) شهرینك الی کیلومتره قدر شمال شر- قیسنده و ۲۲° ۴۵' ۰۰" عرض جنوبیده واقع بر برکان یعنی ینار طاغدر. ارتفاعی ۵۵۰۰ متره در.

آتاقس } (Atax) فرانسه ده الیوم (اود)
(Aude) دینلن نهر ك اسم قدیمدر.

[«اود» کله سنه مراجعت بیورله.]

آتاکاکی } (Ataki) روسیه جنوبیده بساراباده
(خوتین) ك ۹۴ کیلومتره شرق جنوب-

یسنده وقضاسی داخنده، (دنیستر) نهرینك ساحل یمینده و (موهلن) شهرینك قارشیسنده بر قصبه در. نفوسی ۷۰۰۰ دن زیاده در.

آتال } (Attale) پرغامه نك اوج قدیم حکمداد.
(رینك اسمیدر) — برنجیسی قبل المیلاد

۲۴۱ تاریخندن ۱۹۸ تاریخنه دك حكومت سوروب، سوریه حکمدارلرندن خیلی یرل ضبط و کندی دولته الحاق ایتش؛ ورومالیرك ماکدونیا حکمداری او- چنجی فلیله اولان محاربه لرنده رومالیرله یار دیم ایدوب، دایما روما طرفدار ی بولنش. معارف محبی اولوب، مشهور پرغامه کتبخانه سنی تأسیس ایتمشدر. — ایکنجیسی برنجینك اوغلی اولوب، (فیلادلف) مخلصله متعارفدر. برادری (اومن) ك وفاتنده تحت جلوس ایدوب، قبل المیلاد ۱۵۷ تاریخندن ۱۳۷ تاریخنه دك حکم سورمش؛ و مالکته تعرض ایتش اولان (پرو-

ایدی، که کویا کندیسنی ایستین شهزاده لره کندیسنه قوشمه ده یتشمک ویتشه منئر قتلہ راضی اولمق شرطیه وارہ جغنی اعلان ایدوب، بو وجهه بر چوق شهزادہ لره هلاکنه سبب اولدقدن صکره، (هپیومن) اسمندہ بر شهزاده خدعه به مراجعتله، قوشارکن صاغہ صولہ بر قاج آلتون الما طاغیتش، و آتالانتہ اونلری طویلارکن کریده فالغلہ، مرقومه وارمغه مجبور اولمش. — بواسطه سمی بنه اساطیر یونانیہ ده دیگر بر قیز دخی واردرد، که آوجیققله مشهوره اولوب، (فالیدون) اسمندہ یک دهشتلی بر جانوری اولدیر مکله، عاشق اولان (ملیاغر) طرفندن جانورک باشی کندیسنه پیشکش اولمشیدی.

آتالاندی { (Atalanti) یاخود (تالاندی)، یونانک (فوکیده) ایالتندہ واغر. پیوزی یوناندن آبران بوغازک قسم شمالیسندن ۶ کیلومتره مسافده کان بر شهردر، که (لوقریس) قضااسنک مرکزیدر. ۲۷۶۰ اهالیسی واردرد.

آتالایا { (Atalaya) برازیلیانک (آلاغواس) ایالتندہ و (آلاغواس) شهرینک ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر شهردر، که ساحل بحره و (آلاغواس) ایله (ایتینغا) نهرلرینک منصلیرنه قریب اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردرد.

آتالق غازی { ترکستان شرق ذیلن کاشغار طرفلرینی چیندن ضبط ایله، بوندن بر قاج سنه اول بر دولت مستقله تشکیل ایتش اولان (یعقوب خان) ک لقبیدر. «یعقوب» کله سنه مراجعت پیوریلہ.

آتاله { (Attala) «آطاله» کله سنه مراجعت پیوریلہ.

آتالیه { (Attalie) «آنتالیه» کله سنه مراجعت پیوریلہ.

آتاماس { (Athamas) یونان قدیمک (پیوتیا) مملکتندہ واقع (اورخومن) شهرینک حکمداری اولوب، ایتنجی قاریسنک قیصقانجیلقدن حاصل دلاتیلہ ایلک قاریسندن اولان اوغلرینی قربان ایتکه تصدی ایتدیکی حالده، کویا کوکدن آلتون ییاقلی بر قوج اینسوب، اوغللری اوکا راکب قاجشله؛ و کندیسنی بونک اوزرینه عقلنی غائب ایدوب، ایتنجی قاریسندن اولان اوغلرینی آرسلان یاورولری ظن ایتمکله، دیواره چارپوب، اولدیرمش؛ و عقلی باشنه

سپاسی دفع، و (قبادوکیا) حکمداری (آریارات) ی بکدن تختہ اجلاس، و آتاتولیده آنتالیه ایله (فیللا-دلیغا) شهرلرینی بنا ایتمشدر. اختیارلغندہ عیش و عشرته مبتلا اولوب، امور حکومتی منظورلرندن (فیلوپین) ک الینه براقش اولغله، یکنی (آتال-فیلو-میتور) طرفندن قتل اولمشدر. — اوچجیسی مذکور آتال فیلومیتور اولوب، عمیجہ سنی قتل ایله، قبلالمیلاد ۱۳۷ تاریخندہ تختہ جلوس، و غایت ظالم و خونخوار بولنش ایسده، بعض مظفریتلره مظهر اولوب، (یشیا) حکمداری (نیقومید) ی مملکتندن اخراج ایتش؛ بعده حکومندن ال چکوب، قبلالمیلاد ۱۳۲ تاریخندہ، مجنون اولدینی حالده، وفات، و، اولادی اولدیغندن، مملکتنی رومایه ترک ایتمشدر. — بوسلاهلک کثرت ثروت و سامانی ضرب مثل حکمنه یکمشدر.

آتال { (Flavius Attale) روماستاتورلرندن اولوب، امپراطور (هونوریوس) ک زمانندہ روما شهر امینی اولدینی حالده، شهر مذکوری قمع ایدن (آلاریق) طرفندن میلاد ۴۰۹ تاریخندہ امپراطورلق تختہ اجلاس، و بعده عزل اولغله، ۴۱۲ تاریخندہ (هونوریوس) ک اتنه دوشوب، پارمقلری کسیدیرلدکدن صکره، (لیاری) آطه سنه نفی اولنهرق، اوراده وفات ایتندر.

آتالا { (Atalas) آمریکای جنوبی اهالی اصلیه سندن (آرجنتین) جمهوریتی داخندہ واقع (شاقو) نام صحرای کپرده کشت و گذار ایدر بر قومدر، که باشلیجه (ورمیو) نهرینک کنارلرندہ بولورلر.

آتالاریق { (Athalaric) قرون وسطاده و حبشیدن (اوستروغوت) لره یعنی شرق غونلرینک حکمدارلرندن اولوب، بیوک پدری (تئودوریق) ک وفاندہ، صم اولدینی حالده، تختہ چکوب، میلاد ۵۲۹ سندن ۵۳۷ سنه قدر سکز سنه حکومت سورمش؛ ووالدهسی (آمالاسونته) او مدته نائبہ حکومت بولمشدر.

آتالانتہ { (Atalante) یونان قدیم اساطیرندہ سرعت حرکتیلہ مشهوره بر قیز

کلدیکنده (ایپر) ک بر ناحیه سنه چکیلوب، ناحیه مذکوره بونک اسمنه نسبته (آتامانیا) تسمیه اولمشدر.

آتامانیا { (Athamanie) زمان قدیمه (ایپر) دینلن یایه طرفنک جنوب شرقی قسمنک اسم قدیمدر، که (پند) طاغنک اتکلردن عبارت اولوب، الیوم (جومرقه) و (رادویس) دینلن و مؤخرآ یونانه ترک اولنان ناحیه لردن عبارتدر.

آتامسکی { (Atamisqui) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنک (سانتیا). غودل اسنزو) ایالتنده، (توقومان) ایله (قرطبه) آره سنده کی جاده نك اوزرنده بر شهردر، که پیوک تجارتکاه ایسه ده، اکثریا قوراقلفه دوچار اولور. بک چوق وغایت کوزل بالی اولقی مناسبتیه، اهالی قدیمه ننی اولان (کیشوآ) قومی لساننده «طانی» دینک اولان بو اسمله تسمیه اولمشدر.

آتاناجلد { (Athanagilde) قرون وسطاده اسپانیایی استیلا ایش اولان (ویزیغوت) قومنک حکمدارلردن اولوب، میلادک ۵۴۴ تاریخندن ۵۶۷ تاریخنده حکومت سورمش؛ و طلیطله شهرینی مقر حکومت انخاذا ایشیدی.

آتاناریق { (Athanaric) ویزیغوتلرک فارشی اعلان حرب ایش ایکن، ایمپراطور (والنس) طرفندن مصالحه طلبنه اجبار ایدلش، و مؤخرآ خلع اولنهرق، ایمپراطور (تئودوس) ک سراینه التجا، و میلادک ۳۸۱ تاریخنده وفات ایشدر.

آتاناس { (Athanase) «آطناس» و «طناش» کله لرینه مراجعت بیوریه.]

آتانگادی { (Attangadi) هندستانک منهای جنوبنده (تراونقور) مملکتنده (آلبکبری) جبالنک اتکننده واقع بر کوچک شهردر.

آتانکار { (Attanagar) هندشمالیده (عود) مملکتنده، (پرتابکار) سنجاغنده، (غومی) نهرینه دوکیلن (سای ناد) چایی اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی وارددر.

آتاؤلِف { (Ataulphe) یاخود آتولف (Ataulphe) قرون وسطاده آوروپایی استیلا ایدن اقوام وحشیه دن (ویزیغوت) لک حکمداری (آلاریق) ک قاینی اولوب، میلادک ۴۱۰ تاریخنده

مرقومه خلف اولمش؛ و ایشته سنک زمان حکومتنده رومانک ققنده بک چوق غیرتی سبقت ایدوب، او صرده رومانیمپراطوری (هونوریوس) ک همیشه سی (بلاچیدیا) بی اسیر ایدهرک، مؤخرآ کندیسنی تزوج ایش؛ و بو مناسبتله فرانسه ایله اسپانیا دخی (هو-نوریوس) طرفندن کندیسنه ویرلش ایدی. میلادک ۴۱۵ تاریخنده اسپانیانک (برسلون) شهرنده کندی ضابطلردن بری طرفدن قتل اولمشدر.

آتاوی { مغرب اقصانک یعنی فاس مملکتنک جهت جنوبیه شرقیه سنده بولنان (درعه) شهرینک اطرافنده ساکن بر بربر قبیله سیدر، که کاروانلره مسلط اولمغه شهرت بولمشدر.

آتایو { (Atajo) آمریقای جنوبیده (آرجنتین) جمهوریتنک (فاتامارقه) ایالتنده ۳۳۰۰ متره ارتفاعی اولان بر طاغدر، که (آقونکیا) جبالنه مربوطدر. آلتون و باقیر معدنلری وارددر.

آتایید { (Ataïde) پورتیکیز دولتی طرفندن هند خدیوی اولوب، علیه اختلال و اتفاق ایدن هند حاکمینه مقاومت ایش، و حسن تدبیر و درایتیه صلح و اسایشی اعاده ایش ایسه ده، ینه حکمدارینک غضبنه اوغرایوب، عزل اولمش؛ و هندک پورتیکیزک الندن چیقمقده اولدینی آکلا-شیلنجه، ینه کندیسنه مراجعت اولنش ایسه ده، بو دفعه هنده مواصلتی عقبنده میلادک ۱۵۸۰ تاریخنده (غویا) شهرنده وفات ایشدر.

آتباره { (Atbarah) حبشدن نبعان ایله، (تاکزه) و (مغرب) نهرلره دخی برلشدکدن صکره، نویایی شق ایدهرک، نیله دوکیلن نهردر. کندیسيله مغرب نهری آره سنده قالان جزیره ده (مروه) قومی ساکندر.

آتجه { آیدین ولایتنده آیدین سنجاغنده بر ناحیه در.

آتخا { (Atkha) سیریانک اقصای شرقنده اولان (فاجپاتقه) ایله آمریقای شمالینک اقصای غرب شمالیسنده واقع (آلاسقه) آره سنده بر زنجیر تشکیل ایدن (آلتوت) آطه لرینک اورتیه-سند بولنان (آندر آنوف) جزایردن برینک اسمیدر، که اک بیوکلردن اولوب، طوی ۱۱۰ و عرضی ۱۲ نهایت ۱۵ کیلومتره ایسه ده، اهالیسی یالکزر فاج یوز کشیدن عبارتدر. منهای شرقنده برلیمانی واونک

سازیدن اولوب، قراک خدمت روحانیه سنده بولنش
ایکن، مؤخرًا بعض امور سیاسیه به قارشیمغه، نفی
اولنه رق، ۱۷۳۲ تاریخ میلادینده پارسده وفات
ایتمشدر. امور دینیه به متعلق بین النصارا معتبر
بعض تألیقاتی وارد.

آتر بوم (Atterbom) اسوج ادباسندن
اولوب، میلادک ۱۷۹۰ تاریخنده

(آسکو) شهرنده طوغش، و ۱۸۵۵ ده وفات
ایتمشدر. (اوپسال) دارالفنوننده معلم بولنش،
«شفق» نامیه به رجعت علیه تأسیس، و بر قاج
رسائل موقوتیه ایله به چوق حکایه لر و منظوملر
تألیف ایتمشدر. علی الخصوص اسوج لسانک
فرانسجه شیوه و الفاظندن تطهیری خصوصنده
وطنه پک چوق خدمت ایتمشدر.

آترتون (Atherthon) انکلتره نیک (لانفاستر)
(ایالتنده، مانچسترک ۱۹ کیلومتره

غربنده واقع بر شهر اولوب، ۷۵۳۰ اهالیسی،
پوق منسوجاتنه و معادن مخصوص فابریقه لری و کور
معدنی وارد.

آترستون (Atherston) انکلتره نیک (وار-
(ویق) ایالتنده و (وارویق)

شهرینک ۳۲ کیلومتره شمال شرقینده واقع بر شهر
اولوب، ۳۶۷۰ اهالیسی، شاپقه و شربت فابریقه لری
و کور معدنی وارد.

آترغاته (Atergata) شریانلرک زعم و اعتقاد
(ایتدکری آلهه دن اولوب، باشی

ویوزی بر قیز باشی ویوزی اولدینی حالده، بدنی بالیق
صورتنده تخیل اولنوردی.

آترکلیف (Attercliffe) انکلتره نیک
(یورق) ایالتنده (شفلد) شهرینک

۳ کیلومتره شرق جنوبینده، (دون) نهرینه حاکم
بر تبه نیک اوستنده واقع بیوک برقریه اولوب، ۱۶۵۷۴
اهالیسی و بیجاق و سائر فابریقه لری وارد. ایکی
سوقاقدن عبارت اولوب، طولی بر ۷ کیلومتره دن
زیاده در.

آترک (Atrek) خراسان طاغلرندن نبعاله،
(شمال غربیه به طوغری آقهرق، ۴۰۰

کیلومتره قطع ایتدکدن صکره، بحر حزره منصب
اولور برنردر. ۱۲۹۰ تاریخ هجریسند روسلر نهر
مذکورکجهت شمالیه سنده کی اراضی استیلایدوب،

اوستنده الیوم آتشی بوسکور تمکده اولان بررکانی
وارد.

آتر (Ater) هندستانک وسطنده (شدیا)
(حکومتده (جامبال) نهرینک ساحل
ببنده برشردر، که وقته به حکومت مستقله نیک
مرکزی ایدی. ۲۶°۴۴' عرض شمالیه و ۷۶°۲۷'
طول شرقیه واقعدر.

آتر (Atter) آوسترای بالا ایالتنده برکول
(اولوب، طولی ۲۰ و عرضی ۵ کیلو-
متره در. طونه نیک مضافاتندن (ترون) نهرینه دوکیلن
(آجر) نهری بو کولدن چیقار.

آتراولا (Atraola, Atraula) وانکلیر-
(جه Atrawla) هندستان شمالیه
(عود) مملکتده فیض آباد سبجاشنک برشردر.
۶۰۰۰ اهالیسی وارد.

آتراولی (Atraoli, Atrauli) وانکلیرجه
(Atrawlee) هندستان شمالینک
غرب طرفلرنده (میران) ایالتنده و غایت منبت بر او-
وده واقع بر شهر اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی
وارد.

آتراتو (Atrato) آمریقای جنوبینک (قو-
(لومبیا) و نام. دیکره (یکی غرناطه)

دنیلن جمهوریت مالکنده جریان ایدر برنهر اولوب،
۱۲°۵' عرض شمالیه واقع و (آند) سلسله
جبالنک منهای شمالندن عبارت اولان ساحله
قرب طاغلرندن نبعان ایله، جنوبدن شماله طوغری
آقهرق، ۶۶۵ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره،
(شوقو) قوینه منصب اولور. مجراسنک ثلثانی
سیر سفاته صالحدر. سوروکلدیکی قوملرک ایچنده
آلون توی بولنور؛ و اوجوارلده یاغورلرک کثرتی
مناسبیه، صوبی پک چوقدر. منجی — بحر محیط
کیره دوکیلن — (سن جوان) نهرینک منبعنه قریب
اولدیفندن، ایکسک مجراسی برلشدر لیکله بحر محیط
اطلاسیدن بحر محیط کیره بر قتال کشادی دفعاتله
نصور اولمشدر.

آتربات (Atrebat) بلجیکه نیک اقوام
(قدیمه سندن اولوب، الیوم فرانسه

نیک انده بولنان (پادوقاله) ایالتنده ساکن ایدی.
آتربری (Atterbury) انکلتره نیک اون
(سکرنجی عصر میلادی بوسقو-

بعده تخلیه اجتماع یافته، ایراک او جهتن حدود شمالیه سی اولک مجراسیله محدود عد اولنقدده در.

آترنوم { (Aternum) ایتالیانک آدریاتیک دکیزی ساحلنده و (آترنوس) نهری آغزنده واقع بر اسکی شهریدر، که الیوم (پیسقاره) دنیلیر. [بوکلهیه مراجعت پیوریله ۰]

آتروپات { (Atropate) بیوک اسکندرک وفاندن صکره، آذربایجانده (آتروپاتنه) اسمیله بر دولت موقته تاسیس ایتشد.

آتروپاتنه { (Atropatène) آذربایجانک طوائف ملوک زمانده آتش اولدینی صکره کی اسکندرک ضابطلرندن اولوب، اوراده تفرد ایدن (آتروپات) نسبتله حاصل اولمش براسمدر. مرکزی اولان تبریز شهرینه دخی (غرافه) دیتلشیدی.

آتره { (Atrée) موره حکمداری (پلوس) ک اولان — (آغامنون) ایله (متلاس) ک جدی اولوب، قبل المیلاد ۱۳۰۷ تاریخندن ۱۲۸۰ تاریخنه دک (آرغوس) و (مسینه) ده حکومت سورمش؛ وبرا دری (تیس) ک زوجیه سی (آوروپا) ایله مناسبت غیر مشروعه سی آکلایه رق، بو مناسبت غیر مشروعه دن متولد چوققلری ذبح و طبخ ایله، برادرینی دعوت ایدوب، یدیرمش؛ وبعده برادرزاده سی (اجیست) طرفسندن قتل ایدلش اولدینی مشهوردر. بو وقعه شعرا قديمه دن بعضیسنک منظوملر وها. نهلر تحریینه سرمایه اولمشدر.

آتری { (Atri) ایتالیای جنوبینک آدریاتیک دکیزیه قریب و (ترانو) شهرینک ۳۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع بر شهر اولوب، ۹۹۰۰ اهالیسی واردر. اسم قدیمی (آدرا) اولوب، وندیک کورفزی بوکا نسبتله (آدریاتیک) سمیه او. نیشدر. پستپوس مقری اولوب، بیوک و مصنع بر کلیسایی وصابون و مقرنه فابریقه لری واردر. اطرا فنک اراضیسی محصولداردر.

آتری { (Atri) و انگلیزجه (Atrée) هندستانک شمال شرقیسنده واقع پنکاله مملکتده هیمالایا طاغلرندن این برکروه انهارک بریدر،

که بر چوق چایلرک بر شمه سندن حاصل اولوب، ابتدا جنوب غربی وبعده جنوب شرقیه طوغری آقدرق، بر چوق شعبه لره منقسم اولور، که بونلرک اکثریسی (غانز) نهرینه منصب اولدقلری حالده، باشلیجه شعبه سی (بالار) اسمیله (براهاپوتره) نهرینک شعبه لردن (قونای) نهرینه دوکیلور. مجراسی ۴۰۰ کیلومتره قدر اولوب، یاغورلر موسمنده تکمیلی سیر- سفاته صالحدر.

آتسا { (Atessa) ایتالیای جنوبیده (آروچی) مملکتده قضا مرکزی بر شهردر، آدریاتیک دکیزندن ۱۸ کیلومتره اوزاق سونمش بر برکاک اوزرندده واقع اولدینی حالده، بحر مذکوره ناظردر. ۹۵۶۰ اهالیسی و یوک معمولاتی فابریقه لری وارد.

آتش { هندستانده واقع (لاخو) شهری شرعاستدن هجرتک ۱۲۶۳ تاریخنده وفات ایدن خواجه علی حیدرک مخلصیدر. فارسی واردر ولسانده ایکی دیوانی واردر.

آتشکاه { (یاخود آتش خدا) داغستانک بحر جزرک ایچنه متمد اولان آبشرون بروشک و سطنده و (باقو) شهرینک ۱۵ کیلومتره غربنده بر موقعدر، که زردشتیلرک اک مشهور آتشکده لری یعنی معبدلری محلیدر. موقع مذکورده ۴۰ متره طولنده بیضوی الشکل بر نفط قویوسی بولنوب، طبیعتک هجایندن اوله رق، دائما یانقده و آلوی آلتی متره قدر یوکسلکده در. جوار- لنده دخی یر قازلدینی کبی آچیلان چوقور درحال نفط ایله طولار، وبرکیرتله یاقلدینی کبی، طوراقله اورتیلرک سوندیرلدکجه، سونمه مک اوزره یانمغه باشلار. بو آلورک دوای زردشتیلره اوراسنک بر محل مقدس اتخازی فکرینی ویرمشدر.

آتغار { (Athgarh) و انگلیزجه (Autgur) هندستانک قسم شرقیسنده واقع (اوریس) مملکتده انگلتریه تابع بر پرنسلکدر، که (کتاق) ک جهت غربیه سنده و (مهانادی) نهرینک ساحل یسارنده واقع اولوب، سطحی ۴۳۵ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۱۸۳۲۶ کشیدن عبارتدر. اک بیوک قریه سی (آتغار) اولوب، «راجه» سنک مقریدر.

كان اولوب، ۶۷۷۰ اھالیسی، مجوھرات، چالار
ساعتلر، ذوكه وشاپقه فابريقه لری وباموق ایپلیکخانه.
لری وارددر.

آتلستان (Athelstan) میلادك ۹۲۵
(آنغلو ساقسون) لك حكمداری اولوب، ۹۳۸ ده
كنديسنه قارشی اتفاق ایتمش اولان دانجارقه لیلرله
اسقوچیا قرالی قسطنطینی و (والس) ایله (قورنوی)
برنسلرینی مغلوب ایتمش، وزمان حكومتده جسارتنه
مائل بر عدالت كوسترمشدر.

آتلون (Athlone) ایرلاندهك وسطلرنده
(اوستمت) سجاغنده (شاتون) نهرینك
ایکی كنارنده واقع بر شهردر. نهرك اوزرنده برطاش
كوپرسی و ۶۶۱۷ نفوسی وارددر. ایکی پیوك دمیر
یولنك نقطه التصافنده واقع اولوب، تجارتجه پیوك
اهمیتی وارددر.

آتلیكسكو (Atlixco) مكسیقهك (یوبالا)
(ایالتنده و (یوبالا) شهرینك ۳۴
کیلومتره جنوب غریبسنده واقع قضا مرکزی بر
شهردر.

آتمالیک (Athmallik) وانگلیرنجه (Aut-
mallik) هندستانك قسم شرقیسنده
واقع (اورپسا) مملكتنده انكلتریه تابع بر كوچك
پرنسلكدرد. (مهانادی) نهرینك جهت شمالیه سنده
واقع اولوب، سطحی ۱۹۰۰ مربع کیلومتره، واهاد
لیسی ۱۶۲۵۰ نفوسدر. قصبه لری اولیوب، پرنسك
مقری (هونداه) قریه سیدر.

آت میدانی استانبولك سلطان احمد محله.
سندده بر میداندرد، كه بر طرفی
سلطان احمد جامع شریفی حولیسيله، بر طرفی مكتب
صنایعه، بر طرفی ویركو امانتی دائره سی وحسبخانه
عمومی ایله، بر طرفی ده دیوان یولیه محاطدر. بو میدان
(سپتیم) طرفندن انشا، وقسطنطین طرفندن روما
دهكی «هیودروم» صورتنده اكال اولنشدر.
ابتدا اطرافی ستونلر وهیكللرله مزین بولنش؛ ومؤخرأ
اهل صلیب طرفندن تخریب ایدلمشدر. شمیدی
حالده یالكز (تئودوسیوس) معرفتیه نقل وركز
ایدلمش اولان بر مسله، كه «دیكلی طاش» نامیه
معروفدر، وباقیردن ییلان قاوی قیریق بر ستون
بو میدانك اورتیه سنده مركزز قالمشدر. مسلهك

آتعا (Ateca) اسپانیاك آراغون مملكتنده
(سراغوسه [سرقسطه] ایالتنده وسرا.
غوسه شهرینك ۱۰۷ کیلومتره جنوب غریبسندده
واقع قضا مرکزی برشهردر، كه مادزیده كیدن دمیر
یولنك اوزرنده و(ابرو) به دوکیلن (جالسون) نهرینك
ساحل یسارنده كان اولوب، ۳۲۴۰ اھالیسی،
كوزل بر بلدییه دائره سی وعربلك آئارندن اوله رق بر
فهی یولان بر کلیسای وارددر.

آتكا (Atka) هندستانك قسم شمالیسنده واقع
(وانكلتریه تابع (چونه ناغور) ایالتنك
بر كوچك شهریدر.

آتقارسق (Atkarsk) روسیهك قسم
(شرقیسندده (ساراتوف) ایالتنده
وساراتوف شهرینك ۱۱۲ کیلومتره جنوب شر-
قیسندده، (دون) نهرینه دوکیلن (مدویدیچا) چایی
اوزرنده بر شهر اولوب، ۸۳۰۰ اھالیسی وارددر.
آتل (وولغا) نهرینه اسلام جغرافیونك
(وردرکری اسمدر. [«وولغا» كده سنده
مراجعت بیوریه.]

آتلا (Atella) ایتالیانك بوكونکی ناپولی
(مملكتته مصادف اولان (فامپانیا) ایاد-
لنده بر شهر قدیمدر، كه ایوم (آورس) یاخود
(سان آرپنو) تسمیه اولنوب، (فاپوا) شهرینك ۱۵
کیلومتره شرقنده واقعدرد. منظم تیاترو كئابلرینك
نعمندن اول، بزم اورتیه اویونیه قریب اوله رق،
روماده اویسانیلان اویونلر بو شهردن كلش اولغله،
«آتلان» (Atellanes) نامیه مشهور ایدی.

آتلاس، آتلاتیق (وسارنه [مر. «آتلاس»
(«آتلاتیق» وسارنه).

آتلبوروغ (Attleborough) انكلترهك
(شرق طرفنده واقع (نورفولك)
ایالتنده (نورویچ) شهرینك ۲۳ کیلومتره جنوب
غریبسندده واقع ناحیه مرکزی برشهردر. ناحیه سيله
برابر ۲۰۶۵ اھالیسی وكار قدیم بر کلیسای وارددر.
وقته «شرق انكلتره» ایالتنك مرکزی ایدی.

آتلبوروغ (Attleborough) آمریقای
(شمالیه ممالك مجتمعه دن شرق
طرفنده واقع (ساجوست) جمهوریتك برشهریدر، كه
(ریستون) ایالتنده و (میل ریور) نهرینك اوزرنده
و (بوستون) شهرینك ۱۸ کیلومتره شمال شرقیسندده

آتندورن (Attendorne) پروسیه نك ایا-
لات غریبه سندن (وستفاليا)
ایالتده (اولپ) نهری اوزرنده ناحیه مرکزی بر
شهر در. ۱۸۴۵ و ناحیه سیله برابر ۲۲۸۰ اها-
لیسی، دباغخانه‌ری و دمبر دوکوخانه‌سی واردر.
قرون وسطاده اهیتی بر شهر ایدی.

آتنس (Athens) آتنه شهرینه تقلید امالک
{ مجتعه آمریقاده بر قاج یکی شهر، قضا
و قریه لره و پرلن اسمدر. اک یسوکری شونلدر:
۱، (اوهیو) جمهورینده بو اسمله مسمی نهرک غربنده
بر شهر و قضا اولوب، قضا نك سطحی ۱۱۳۸
مربع کیلومتره، و اهالیسی ۲۳۷۷۰، و شهرک اها-
لیسی ۱۷۰۰ کشیدر. کور، دمبر و طوز معدنلری
واردر. — ۲، (کورجستان) جمهورینده (قلاق)
قضا سنده، (اوقونیا) نهری اوزرنده بر شهر در.
۴۲۵۰ اهالیسی واردر. شهرک خارجنده (فرانقلن)ک
نامته جسیم بر مکتب یابلشدر. — ۳، نیویورک جهو-
رینده (غربینه) قضا سنده (هودسون) نهرینک ساحل
یمینده و (هودسون) شهرینک قارشیسنده بر شهر
اولوب، ۱۷۹۰ اهالیسی واردر.

آتنه (Athènes) و روجه (Αθήνα) یونانک
{ (آتیق) ایالتده واقع اک بیوک واک
مشهور شهری اولوب، زمان قدیمه یونان مدنیتینک
مرکزی بولنش اولدینی کبی، بو کون دخی یونان
حکومتینک پایتختیدر. ۸° ۵۸' ۳۷" عرض شمالیده
و ۲۹° ۲۳' ۲۱" طول شرقیده واقع اولوب، اکثر
جهتلری تپه لره محاط و یالکز غرب جهتی — (اجینه)
یاخود (آتنه) کورفری دینلن — کورفره قدر
آچیقدر. اسکله‌نی اولان پیره‌دن ۷ کیلومتره اوزاق
اولوب، بر دمبر یولی خطیله مربوطدر. بو کونکی
شهر موقع قدیمک یالکز بر پارچه سنده اولوب،
آنجق ۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. (آقروپول) دینلن
ایچ قلعه‌سی بر تپه نك اوزرنده واقع اولوب، شهر
قدیم بو تپه نك جنوب و غربنه طوغری ممتد اولدینی
حالده، زمانزده کوندن کونه توسع ایتکده اولان یکی
یونان پایتختی تپه نك شمال و شرق طرفرینه طوغری
اوزانمقددر. زمان قدیمه کی سوری دارا مادار
۳۶ کیلومتره دن زیاده بولنش ایکن، مؤخرأ شهر او
قهر کوچلشیدی، که حکومت عثمانیه زمانده ۱۷۸۰

ارتضای ۳۰ متره قدر اولوب، هیروغلیف تعبیر
اولان مصر قدیم یازیلرینی، و قاعده‌سی دخی تئودو-
سیوس ایله رفقاسنک رسملرینی و لاتین و یونان حروفیله
بعض یازیلری حاویدر. قارشیسنده دخی طاشدن
برستون بولنیور، که قسطنطین پورفر و جنت
طرفندن تأسیس اولمشدر. بر اوجنده دخی
اوق بر عوی باغچه یابلشدر. بومیدان کرک بیرانس
قیصرلری و کرک سلاطین عثمانیه زمانده یقین و قته
قدر آت تعلیمه مخصوص بولنش اولدیغندن، روما
زمانده (هیپودروم) تسمیه ایدلش اولدینی کبی،
عثمانیلر زمانده دخی اونک ترجمه سیله «آت میدان»
دنیشدر. جنتماکان سلطان محمود ثانی حضرترلی
زمانده یکیریلرک لغوینی اتاج ایدن وقعه معلومه
بو میدانده جریان ایتشدر.

آتنا (Atna) ایتالای جنوبیده (سالا
{ قونسیلا) سیخاغنده بر تپه نك اوزرنده
واقع بر شهر اولوب، ۲۸۴۰ اهالیسی واردر.
یونان مهاجرلری طرفندن تأسیس اولنهرق، «کوچک
آتنه» تسمیه اولنان شهر قدیمک ایچ قلعه سندن
عبساردر. میلادک ۱۸۵۷ تاریخنده بر زلزله ایله
تخریب اولمشدر.

آتناس (Atenas) آمریقای وسطیده
{ (قوسته ریکا) جمهوریتینک (آلاکلا)
ایالتده بر شهر در. بونک جهت شمالیه سنده واسع
آلتون معدنلرینی حاوی اولان (آغا قاته) طماخی
بولنور.

آتئاغوراس (Athénagoras) افلاطونک
{ مذهب فلسفینه تابع آتنه‌لی بر
فیلسوف اولوب، میلادک اوچجی عصری حکما سندن در.
اسکندریه هجرتله، اوراده دین عیسوی بی قبول
ایدهرک، دین مذکور ی مدافعه بوللو بعض مکتوبلر،
وحشر ونشر حقنده بر کتاب یازمشدر. اثرلری
طبع، و اوروا لسانلرینه ترجمه اولمشدر.

آتناه (Atnah) آمریقای شمالیده «یکی
{ انکلتره» ویا (دومینون) دینلن مملکت
واسعه ده کشت و کذار ایدر وحشی بر قومدر، که
چو جقارینک باشلرینی صیقوب محرومی شکله قو-
دفلرندن، بو شکلرندن فرق اولنورلر. بو قومک
افرادی (آلا سقه) شبه جزیره سته قدر یابلشدر.

تاریخ میلادیسندہ انشا اولنان ۷ کیلومترهك سور قصبہ مع زیادہ احاطہ ایتشیدی. بعدہ یونانیلیر بو سوری هدم ایتشلر، واسکی سورك آخجق اوتہده بریده بعض آثار ی باقی قالمشدر. زمان قدیمه آتہنك عجائب عالمند عداولتهجق پكچوق ابنہسی اولوب، ازجہ (آرئوباغ)، (پرتایا)، (لیسه) یاخود (لیکیون)، (اودون)، (آقادیما)، (پارتون) ابنہ عومیہسی [بوگله] (مراجعت). و «یلر معبدی» دینلر سکر کوشه برقله، لیبوسلی مشترینك، (نیسه) نك و «مظفری» ك معبدلری، (آدریان) قبوسی، (باقکوس) و (هرود آتیفوس) تیارولریله — خرابلری ایوم موجود اولان — (ارختیون) تیاروسی مشهور ایدی. بو ابنہنك کافهسی غایت مصنع هیكللر، رسملر و یازیرله مزین ایدی. چیقاریلان آثار عتیقه پك قیجندارد. یالکز: (پارتئون) ایله (ارختیون) ك خرابلری ایوم موجود اولوب، علی الخصوص (پارتئون) الان قائمدر. بوسنا عقل الههسی و آتہ شهرینك حامیهسی اعتقاد اولنان (آتہ) یعنی زهره. ك معبدی اولوب، بعدہ کلیسایه، و شهرك عثمانیلیر طرفندن قیجندہ جامعہ تحویل ایدلش، و یونان استقلالندہ حالت اصلیه سنه ارجاع اولنهرق، مجرد آثار عتیقه مرقاقلیرینك سیرکاهی اولمشدر. منارهسی دخی قائمدر. آتہ ایله بیرہ آرهسنده کی طریقك دخی ایکی یانی سورله محفوظ ایدی.

یکی قصبهك آثار عتیقه سنه نسبہ ذکره شایان ابنہسی یوغیسهده، موجودلیرینك اك منخبجلی قرالک سرانی، مکمل برکتخانهی جامع اولان دارالفنون، رصدخانهسی، تیاروسی، خسته خانهسی، مبعوثان دازهسی، مکتب صنایعی و دیگر بر قاج مکتبیدر. اسکی قصبه دن قاله اولان محلهلری پیس و سواقلری طاردر. شهر اهابلسنك بر قسمی آرنآودجه تکلم ایدر.

آتہ قصبه سنك تأسیسی پك اسکی اولوب، (کقروب) اسمندہ بر ریسك دلائیلہ مصردن گلش بر قوم طرفندن بنا ایدلش اولدینی مریدر. ابتدای حالندہ شهر (آقروبول) دینلر و برقیانک اوزرنده واقع اولان ایچ قلعهده محصور اولوب، (کقروپا) دنملش؛ و بعدہ (آتہ) یعنی زهرهك معبدی تأسیس اولنغله، بو اهلنك اسمیلہ تسمیه اولنمشدر. شهر اك زیادہ

میلاددن بش عصر اول ریاست ایدن (پیسسرات) سلالهشی زمانندہ توسع ایدوب، مؤخرآ ایران شاهی آردشیر بهمن طرفندن هدم و تخریب، و (تیمستوقل) ك همتیلہ یکیدن تعمیر، و نهایت برقیلس زمانندہ فوق العاده توسیع و تزین اولنمشیدی. بیوک اسکندرک خروجندن صکره، آتہ استقلالنی و پارلاقلفنی غائب ایتشایسده، اسکندر بوشهره اصلا طوقندیگی کی، خلفلری اولان طوائف ملوکدن بعضیسی تعمیر و تزیننه چالیشمش، و آتہ دها بر چوق وقت معارفك مرکزی قالمشیدی. رومالیرك الله یکدکدن صکره، اهاد لیبی مهاددله برلشوب، اختلال ایتدیکندن، (سیلا) طرفندن تخریب اولنش ایسده، روما امپراطورلرندن بعضیسی دخی آتہنك تعمیرنه چالیشمش، و یالکز (زون) بو شهرك آثار مصنعه سنی رومایه نقل ایتمش ایدی. خرستیانلغك شیوعندن صکره آتہ خیلی وقت اعتقاد قدیمیلہ برابر معارف و مدنیت یونانیه یی محاد فظه ایدہ بشلش ایسده، نهایت خرستیانلغك غلبه چالمسیله، معبدلری کلیسایه تحویل اولنمش، و قرون وسطاده نامی طولیهجق بر حاله گلش ایدی. میلادك ۱۲۰۴ تاریخندہ، استانبولك اهل صلیب طرفندن ضبطی اثناسندہ، آتہده دخی برفرینك دوقهلقی تشکیل اولنمش، ۱۳۱۲ ده قناتلایلیره، و ۱۳۲۶ ده سیجیلیا قرالی ایکنجی فردریقہ یکمش، و ۱۳۷۰ ده وندیکلیرك خداوندکار حضرتلیرینك یاردمیلہ فلورانسہ حکمداری (آچیانولی) طرفندن ضبط، و نهایت میلادك ۱۴۵۶ و هجرتك ۸۶۲ تاریخندہ فاتح سلطان محمد ثانی حضرتلری طرفندن قیج اولنهرق، بمالک عثمانیه دا. بره سنه داخل اولمش، و معابد قدیمهسی جامعله تحویل اولنهرق، درت عصره قریب بر زمانندہ عثمانلی و اسلام شهری صفتندہ بولندقدن صکره، ۱۸۲۱ تاریخ میلادیسندہ ظهور و خیملی وقت دوام ایدن یونان اختلالی اثناسندہ تخریب اولنهرق، نهایت ۱۲۴۵ تاریخ هجریسنده اروپا دولنك توسطیلہ تشکل ایدن یونان دولنك پایتختی آتخاز اولنمشدر.

آتہده ازمه قدیمهده نشأت ایدن حکما و عمارت و سائر مشاهیرك تعدادی متعسر اولوب، سقراط، افلاطون، آرسطوفان، سوفوقل، اکسنوفون، اورپید، اسکیل، دموستن، اسکین، فیدياس بونلرک جملہ سننددر.

نه‌دن هوای تضییقه چالار بر ساعت ایجاد انجمیدی.
آتو (Atouh) بهرنگ بوغازینک آلتنده آمریقا
 (آلثوت) آطه‌لرینک منتهای غربنده بولنایدرد.
 ۵۸' ۵۲° عرض شمالیده و ۱۷۱° طول شرقیده
 واقع اولوب، آلتش قدر خانه‌ی حاوی یالکز بر
 کوی واردرد.

آتوای (Atouai) بحر محیط کبیره کان
 (ساندویچ) آطه‌لرندن بریدر.
 (قوای) دخی دنیلیر. [بو کلمه مراجعت.]

آتور (Atures) فرانسه‌ده (آکتین) ایله
 (لنده بر شهرک اسم قدیمدر، که الیوم
 (ار Air) دنیلیر. — ینه فرانسه‌ده بر شهرک اسم
 قدیمدر، که بو کون (آدور) سمیه اولنور. [«ار»
 و «آدور» کلمه‌لرینه مراجعت.]

آتور (Atures) آفریقای جنوبیده (غویانه)
 (ملکشتک (وزونلا) جمهوریتی لنده
 بولسان قسمنده (اورنوق) ایرماغنک ساحل یمینده
 واقع بر شهردر.

آتور (Athor) اسکی مصریلرک
 (آلهه باطله‌سندن آتش الهی زعم او-
 لئان (فتا) نک زوجه‌سی ویا همشیره‌سی و دیکر الهه‌سی
 اعتقاد اولنوردی.

آتوس (Athos) آینوروز طاغنک اسم
 اصلیسیدر. [«آینوروز» کلمه‌سته
 مراجعت بیوریله.]

آتوسا (Atossa) کخسروک قبری اولوب،
 (ابتدا قرداشی قامیسه (کاوسه؟)،
 بعده (اسمردیس) نام موبده ونهایت کشتاسبک اوغلی
 اسقندیاره واروب، زوج اخیرندن آردشیر بهمنی
 دنیاه کتیردیکی، و بونی یونان سفرینه تحریص
 ابتدکی یونان توارینخنده مذکوردر. اسمنده تحریف
 اولدینی آشکار اولوب، تورانده (واستی) اسمبله یاد
 اولنان قادین اولسی مختلدر.

آتوک (Atok) هندستانک (پنجاب)
 (ملککنده (سند) نهری اوزرنده
 و (کابل) نهرینک سنده دوکلدیکی محکم برآز آشا-
 غیسنده، ۶۴' ۵۴° ۳۳° عرض شمالیده و ۷۰° طول
 شرقیده، لاهورک ۳۴۵ کیلومتره شمال غریسنده
 واقع مستحکم بر کوچک شهردر. شهرک اوکنده

آتنه { طرازون ولایتک لازستان سنجانده
 (وقره دیکر ساحلنده قضا مرکزی بر
 شهردر. طرازونک ۱۲۰ کیلومتره شرقنده اولوب،
 سیرک خانه‌لردن مرکبدر. قضای ایکی ناحیه‌دن
 مرکب اولوب، آتنه ناحیه‌سنک ۲۵ قریه‌سی و
 ۱۷۷۳۶ اهالیسی واردرد، که جله‌سی اهل
 اسلامدر. دیکری دخی (همشین) ناحیه‌سی اولوب،
 ۳۳ قریه‌سی واردرد.

آتنه { (Atina) ایتالای جنوبیده (سورا)
 (قضاسنده و (سورا) شهرینک ۲۲

کیلومتره شرقی جنوبیسنده، (ملفا) نهری اوزرنده
 واقع بر شهر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی، و یوک منسو-
 جاتیه معدن معمولاتی واردرد. اسکی شهرک جسم
 طاشلرله یاتیش سورینک بعض ویرانه‌لری موجوددر.

آتی { یاخود هاتنی (Athni, hatni) هندستا-
 (نک قسم غریبسنده بمای ایالتک (بنغام)
 سنجانده قضا مرکزی بر شهردر. ۹۹۳۰ اهالیسی
 واردرد. براهمانیره مخصوص بیوک معبدلری اولوب،
 پک چوق زوار طولانور.

آتنیا { (Athénée) وروجه (Athénée) اسکی
 (یونانیلر عندنده عقل الهه‌سی زعم او-
 لئان (آتنه) یعنی زهره‌نک نامنه تأسیس اولنوب،
 مباحث علیه مخصوص اجتماعلره مختصر بولنش
 اولان بعض اینیه ویریلن اسمدر.

آتنیوس { (Athénée) لاتیجه (Athenæus
 (وروجه (Athénaios) مصرده

نشأت ایدن یونان قدیم ادباسندن اولوب، (مارق
 اورل) و خلفلری زماننده معمر اولمش، وادیانه متعلق
 بعض اثرلر بر اقصدر، که ناقص اولدقلری حالده،
 اوروپاده طبع واکثر لسانلره ترجمه ایدلمشدر. — بو
 اسمده دیکر اوج مشهور اسکی یونانیلر واردرد:
 بری طبیعیونک پیری مقامنده اولان (پلین) ک زماننده
 (کبلیکبا) ده یعنی آطنه ولایتی سواحلنده طیب اولوب،
 عناصری حرارت، برودت، رطوبت وروحندن عبا-
 رت ظن ایتدیکیون، شاگردانه «روحیون» عنوانی
 ویرلمش ایدی. اینکیجی مشهور طیب جالینوسک زما-
 ننده (بیرانس) یعنی اسکی استانبولده مهندس اولوب،
 حرب ماکینه‌لرینه دائر بر کتابک مؤلفیدر، که بو
 اثری مؤخرآ لاتینجه‌یه دخی ترجمه ایله طبع اولمشدر.
 اوچنجی جراثقال عباسندن اولوب، طار بر زیوا.

کزر، و مشتریک « ادعیه » تعبیر و طوپال تصور
اولسان دیگر بر طاقم قیزلری بونک آرقه سی صره
طولاشوب، بوفنالقری اصلاح و تعبیر ایدرلر ایش.

آتی { (Aty) ابرلانده نك قسم شرقیسنده
(و باروو) نهری اوزرنده واقع (کیدار) }
قضا سنك مرکزی بر شهر در، كه (دوبلین) ك ۶۶
کیلومتره جنوب غریبسنده واقع اولوب، ۴۵۱۰
اهالیسی و كوزل بر قلعه سی وارد.

آتیا { (Attia) هندستانك بنكاه مملكتسده
(برهاپوتر) نهرينك شعباتندن اولان
(دالاسری) نهرينك بر شعبه سی اوزرنده واقع بر
شهر در.

آتیاد { (Atyades) آناطولیده واقع لیدیا
مملكت قدیمه سنك حكمدار لرینه ویریلن
اسم عمومیدر.

آتیبیا { (Atibala) برازیلیانك جهت جنوبیه-
سنده واقع (ساوپاولو) ایالتنك بر
شهریدر، كه (تیمه) نهرینه واونكله برابر (پارانا)
ایرماغنه دوكلن (آتیبیا) چاپی اوزرنده واقع اولوب،
۷۰۰۰ اهالیسی اولان بر ناحیه نك مركزیدر.

آتیتلان { (Atitlan) آمریقای وسطیده واقع
(غواآتمالا) مملكتسده اهالی اصلیه
قدیمه مخصوص بر شهر در، كه ینه بو نامله یاد اولنان
بركوك كنارنده ویر بركانك اتكنده اولهرق، ۱۴°
۳۸' ۳۴" عرض شمالیه و ۵۷' ۳۲" ۹۳" طول
غریبه واقع اولوب، ۱۵۶۸ متره ارتفاعی و ۲۰۰۰۰
اهالیسی واردر. آمریقانك كشفندن اول اورالده
حكم سورمكده بولنش اولان (زوتوكیل) حكمدار-
لرینك مقری ایدی. — (آیتلان) كولنك طولی ۲۰
وعرضی ۸ کیلومتره اولوب، صارب و قیالیق یرلره
محاط و غایت دریندر. — بو كوك جنوب طرفنده
۳۵۷۲ متره ارتفاعی اولان و ذروه سی الان آتشلر
پوسكور تمكده بولنان آتیتلان بركانی، و جنوب غریبسنده
(سان پدر) اسمنده و ۲۳۰۰ متره ارتفاعنده دیگر
برركان بولنیور. اطراف غایت دلکشا و اهالی اصلیه
مخصوص كوزل كویلرله معمورد.

آتیره { (Attiret) رساملقده مشهور بر
(جزویت پاپاسی) اولوب، میلادك ۱۷۰۲
تاریخنده فرانسه نك (دول) شهرنده طوغش، و میسیو-

سندك كنیشلكی ۲۰۰ متره اولوب، درینلكی آز
اولدیفندن، بوك اسكندر، تیمورلنك و نادرشاه
سند نهرینی او موقعده آنلامشلردر. شرك قار-
شینده بر روايته كوره اكبر شاه، و دیگر بر روايته
نظرًا نادرشاه طرفندن تأسیس اولنش اولان حیدر
آباد قلعه سی بولنیور. بو موقع هندستان ایله آسیای
وسطی آرمسنده بر پیکد حكمنده اولوب، تجارت
وفن حرب نقطه نظرندن چوق اهمیتتی واردر. شهر
و قنبه خیلی خیلی بولنش ایسده، شمیدکی حالده
۲۰۰۰ دن زیاده نفوسی یوقدر.

آتوقو { (Atoko) یونانك سواحل غریبه سنده
(ساحل ایله — مشهور اولیس و تلم-
نك وطنی — (ایشاك) جزیره سی آرمسنده واقع
كوكچ بر جزیره در.

آتول { (Atoll) هندستانك جنوب غربی
جهتسده واقع (مالدیپ) آطه لری
اسم لریك تركینه داخل اولور بر كله در، كه جزایر
مذكوره لسانی كماننددر. مرجان آطه لرینه دخی
اطلاق اولور.

آتوود { (Atwood) انكلتره نك مشاهیر
طبیعیونندن اولوب، میلادك ۱۷۴۵
تاریخنده تولد، و ۱۸۰۷ ده وفات ایتشدر. (فامبریج)
دارالفنوننده حكمت طبیعییه معنی ایدی. حكمت
طبیعیه نك غوامضنه متعلق بر قاج اثر براقش؛ و كندی
اسمیه یاد اولنان برما كینه ایجاد ایتشدر، كه اجسامك
صورت سقوطنی كوسترمكه مخصوصدر.

آتویاق { (Atoyac) بو اسمله مكسیقه ده ایکی
نهر اولوب، بری (وایاقه) وادیسی
اروا ایدر، و دیگر یده (ریو دلاس بالزاس) نام نهرك
اوست طرفندن عبارتدر.

آتویدابریغ { (Atvidaberg) اسوجك قسم
(جنوبیسنده) (اوسترغوتلاند)
ایلتسده بر شهر در، كه جوارلرنده چیقان معدنلرك
مرکزی اولقی مناسبتیه شهرت واهمیتی واردر.

آته { (Até) یونان قدیم بلسانده « آفت » دیمك
(اولوب، اساطیر یونانییه ابو الالهه
زهر اولنان مشتریک قیزی اعتقاد اولنوردی. كویا
بدری طرفندن كوكدن طرد اولنهرق، تخم نفاق
الكم وهر فنانلی تولید ایتك اوزره، یر یوزنده

نر لکله چینه کیدوب، بو مملکته متعلق بعض مقبول رسملر و اثرلر براقهرق، ۱۷۶۸ تاریخنده بکینه وفات ایتمشدر. — بونک ایکی یکنی دخی بواسمله متعارف اولوب، بری هیکلتر اشلقد و دیگر ی معمار. لقدمه شهرت قزانشلردر.

آتیس { (Atys) کوتاهی و انقره طرفلرینک اسم قدیمی اولان (فریجیا) اهالیسندن کنج و غایت کوزل بر چویان اولوب، اساطیر یونا-نیهیه کوره، کویا ارض الههسی (کوبل) کندیسنه تعشق ایتکله، وفادارلقد تابتقدم اولق شرطیله، کندینه جلب ایتش ایسهده، آتیس وفاده قصور ایتدیکندن، الههک غضبه اوغرایهرق، عقلنی غائب ایتکله، کندی عضو رجیلتی قطع ایدوب، اولمش؛ آنجق (کوبل) مؤخرآ آجیهرق کندیسنه تکرار حیات ویرمش.

آتیس { (Atys) میلاددن اون آلتی عصر اول صاروخان طرفلرینک اسم قدیمی اولان (لیدی) مملکتک حکمداری اولوب، (آتیاد) دینلن سلالهیی تأسیس ایتمشدر، که بوسلاله قبلالمیلاد ۱۵۷۹ تاریخندن ۱۳۹۲ تاریخنه دکن حکم سو-روب، بعده «هرکلیلر» سلالهسی طرفسندن موقع اقتداردن دوشورلشددر.

آتیس { (Atys) لیدیا حکمداری مشهور (قرهسوس) ک اوغلی اولوب، روایتیه کوره، کندیس دیلسن اولدینی خالده، کبخر وک عسکرندن بر نفرك باباسنی اولدیره جکنی کورنجه، دیلی آچیلوب، «قرهسوس» ی اولدیرمه! دیه باغرمش، و بوسوزی باباسنک حیاتی قورتارمش. **آتیس** { (Athis) فرانسهک (اورن) ایالنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۴۱۴۰ اهالیسی، ایلیکخانه لری، بویا فابریقه لری و حیوانات بازاری واردر.

آتیق { یاخود آتیقه (Attique) وروجه (Ἀττική) یونانک اوج طرفی دکیزله محاط و بالکز شمال و غرب شمالی طرفی (بیوتیا) و (مفاریده) خطه لریله محدود بر خطه سیدر، که مرکزی آتیه شهریدر. بو خطه دکیزک ایچنه کیر-مش بر برون شکلنده اولوب، شرق طرفنده آطهلر دکیزی، وفارشینده آغریوز آطهسی، و غرب طرف-

فنده دخی (اکینه) کورفرزی وفارشینده اکینه ونام دیگرله (سالامینه) جزیرهسی بولنیور. انک اوزون طولی ۸۰ واک کنیش عرضی ۴۰ کیلومتره در. بو کوچوچک مملکت زمان قدیمه نیجه پیوک قوتلره قارشنی طوره بیلش وعلوم و فنون و صنایع ومدنیتده کافه ائم عالمه تقدم ایتش بر جمهوریته حالنده ایدی. بو کون ایسه بیوتیا واکینه آطه سیله برابر بر ایالت تشکیل ایدوب، بتونک سطحی ۶۴۲۶ مربع کیلو متره، واهالیسی ۱۳۶۸۰۰ کشیدر. بو ایالت بش قضایه منقسمدر. اراضیسی طاغلق ایسهده، یوکسک طاغلری دخی اولوب، انک مشهورلری (پارناس)، (هیت)، (کیترون)، (پندلیک) و (لاوریون) طاغلریدر. پیوک نهرلری دخی اولوب، آتیهک ایکی طرفنده آقان (ایلیسیوس) و (سفس) نهرلری شعرا طرفندن پیودلمش ایکی دره دن عبارتدر. آتیقهک اراضیسی زراعتدن زیاده پکی مرغاسی اولقه صالح اولوب، آنجق اوزوم و زیتونلری چوقدر. بیوتیانک طوپراغی ایسه ده اای اولوب، زراعتیه وصیغیر بیتیشدیرمهک صالحدر. (لاوریون) طاغنده کومش معدنی چیقیور، و پندلیک طاغنک مرمرلری مشهوردر. آتیقهک اکثریت اهالیسی آرنآود جنسینه منسوبدر.

آتیقوس { (Pomponius) — (Atticus) روما مشاهیرندن اولوب، مشهور (چیرون) ک محب صادق و علم و حسن اخلاق ایله متصف بر آدم ایدی. روما رؤسا-سنک اختلافاتده طرف آلامق ایچون، آتیه کیدوب، لسان یونانی، اجنبی اولدینی فرق اولتیقه جق صو-رتده، اوکرندیکچون، آتیقوس یعنی «آتیقهلی» تسمیه اولمشدر. بعده رومایه عودت ایدوب، (سیلا) ایله (سینا) و (پومپی) ایله قیصر کی بربرلرینک خصم جانی اولان مخالف آدم لک هر ایکی طرفیله محب خالص صورتده یاشامش؛ و نهایت غایت وجعلی برخسته لقه دوچار اولوب، طایفه مدیغندن، کندینی آج براقوب، تلف اولمشدر. مکمل بر تاریخ یازمنش ایسهده، غائب اولوب، نسخهسی بولنه مامشددر.

آتیقوس { (Herode Atticus) — (Herode Atticus) آتیهک مشاهیر ادبا و خطباسندن اولوب، میلادک ۱۰۴ تاریخنده (ماراتون) ده

صرف نظر ایتکه قاندرمش؛ آتیلاروما، پراطوری
اوجچی (والنتین) دن جزیه آلدقن صکره، ده
ایلری کتیوب، پانونیایه عودت ایش؛ وموخرآ،
برایکجی سفره حاضرلقده ایکن، ۴۵۳ ده بر
ضیافتک عقیبنده، کثرت عیش وعشرتدن وفات
ایشدر. خونخوارلنی ومخربلیکله افتخار ایده رک،
آنک آباق باصدیقی برده اوت بیتدیکنی مقام تفخرده
سویلر ایش.

آتینی } (Atigny) فرانسه نك شمال شرق
ایالاتندن (آردن) ایالتنده (سن)

نهرینك ساحل یسارنده ناحیه مرکزی برکوک شهر
اولوب، ۲۸۲۰ اهالیسی، یوک وکتی ایلیکخانه.
لری، شکر وپکسیت فابریقه لری و دباغخانه لری
واردر. غایت دلنشین بر موقعده واقع قدیم
برقصه اولوب، اسکی فراتیق حکمدارلرینك بر
آره لقی پایتختلری ایدی. سرایلرینك ویرانه لری حالا
موجوددر. (سن) ایله (موز) نهرلری آره سنده
اخیرآ کشاد اولنان قتال بو شهره یکیدن بر آز حیات
ویرمکه باشلامشدر.

آتیس } (Attius) هانله نویس برشاعردر.
[«آچپوس» کله سند. مراجعت.]

آثور } (Assur) هر مملکتک اسمنی برشخصه
نسبت، واو شخصی ده اولاد نوحدن
برینك اوغلی ویا تورونی فرض ایتک مرافنده بولنان
بنی اسرائیل مورخلری واونله پیرولك ایدن اکثر
مورخین اسلام بونك سام ابن نوحك اولادندن
اولدیغنی، وآثوریلر بونك نسلندن متولد اولدقلرینی
ادعا ایشلدر. دیگر بروایت کوره، آثور نمرودك
زماننده بابلستانده اولوب، اونك طرفندن طرد
وتبعید اولغله، میلاد عیسادن ۲۶۴۰ سنه مقدم
دجله نهرینك شرق طرفنه کیدوب، آثوریلر دولتی
تأسیس، و (نینوه) شهرینی بنا ایشدر.

آثور } (Assur) آثوریلرک اعتقاد وعبادت
ایندکلی آلهمك اکی پیوکی ایدی، که
بوکا بابللر (ایلو) دیرلر؛ بو کله نك ده (اله) کله
عریه سیله اولان مشابعت ومناسبتی میدانده در.
آثوریلرک بو معبودلرینه نسبتله آثوری تسمیه او-
نملری (آثور بن سام بن نوح) کی نسا بونك تخیل
ایندکلی بر شخص موهومه نسبتلرندن زیاده عقله
قربسدر. حکمدارلرندن اکثرینك اسملرینی ترکیب

طوغش. و ۱۸۰۰ تاریخنده وفات ایشدر. طلاق
وتقریری حبسبله بیوک بر شهرت قزانوب، آنطوآن
طرفندن آخرت اولادلری اولان (مارق اورل) ایله
(وروس) که مرپلکنه تعیین اوننش؛ و ۱۴۳۰ تاریخنده
فونسول نصب اولنوب، موخرآ آناطولینك برقسیمله
یونان والبلکنه تعیین اولنهرق، کندی مصرقیله
آنتونی فوق العاده ترین و تمیز ایشدر. بعض نظرلری
باقی قالشدر.

آتیقه } «آتیق» کلمه سنه مراجعت
بیوریه.]

آتیقه } (Attica) مالک مجتمع نك وسطلرنده
بولنان (هندیانه) جمهورینك (فونتی)
قضاسنده، (فایاش) نهرینك ساحل یسارنده واقع
بر شهر اولوب، ۲۲۷۰ اهالیسی وحبوبات تجارتی
واردر.

آتیل } (کردستانه (زوزان) ناحیه سنده بر
قلعه اولدیغنی یاقوت جوی ذکر
ایدور.

آتیل } (Attila) قرون وسطاده اوروپایی
استیلا ایدن اقوام وحشیه دن هونلرک
رئس و حکمداری اولوب، میلادک ۴۳۲ تاریخنده
برادری (بلدا) ایله مشترکآ حکمدار اولش ایسه ده،
اون سنه صکره برادرینك وجودینی قالدیره رق، یالکز
قلش، وغایت ظالم و خونخوار اولغله «الهک غضبی»
لقبه شهرت بولمشدر. ۴۵۱ تاریخنده (پانونیا) ده
یعنی خروانستان طرفلرنده برشمش اولان هونلرک
باشنه کچوب، تخریب مالمکه باشلامش، وابتدا شرق
ایمراطورلغندن بدا ایده رک، قسطنطنیه قیصری بو-
لنان (کنج تئودوس) ی جزیه به ربط ایتدکن صکره،
بشیوز بک عسکرله جرمانیایه، واورادن ۴۵۱ ده
غالبا یعنی فرانسه به دخول ایله (اورلیان) شهرینه قدر
ایلریش ایسه ده، روما جنراللرندن (آتیوس) ایله
فرانقلرک حکمداری (مرووه) وغوتلرک حکمداری
(تئودوریک) بالافاق فارشی طوروب، رجته مجبور
ایشدر؛ وموخرآ (شامپانیا) ده وقوع بولان غایت
خونریزانه بر محاربه ده عسکرینك بر ربعی تلف
اولدقن صکره، ایتالیا به دونوب، بر چوق یرلرینی
غنا وتخریب ایله، رومانک اوزرینه یوریمکده ایکن،
پاپا (سن لیون) اوکنه چقبوب، رومایه دخولدن

ایدن (آثور)، (آثار) ویا (آصر) کله سنک دخی، اسامی اسلامیده کوریلن اسم جلال کی، اشو مبعودلرینک اسمندن عبارت اولسی ملحوظدر.

آثوری (Assyrians) آثوریلر آثوریه [بو کله به مراجعت.] یعنی کردستانک اهالی قديمه سنی تشکيل ایدن اسکی ومنقرض بر قومدر. بو قومک آثور بن سام بن نوحک نسلندن اولدیغی تاریخلرده مسطور ایسهده، بونلر عبادت ایتکده بولنش اولدقلری آلله نك اک بیوکنی دخی (آثور) نامیه یاد ایتکده بولنش اولدقلری معلوم اولدیغندن، بو مبعودلرینه ویاخود ینه آثور اسمیه معروف اولان حکمدارلرندن برینه نسبتله (آثوری) تسمیه اولغلی احتمال دهاقریدر. آثور ریلرک تاریخی، اکثر اتم قديمهده عادت اولدیغی اوزره، بر طاقم خرافاتله مخلوط اولوب، سام ابن نوح اوغلی آثورک، ودها معقولی بویه بر آثورک نسلندن (نینو) یاخود (نینوس) اسمنده برینک (نینوه) شهرینی بنا، و آثوریلر دولتی تأسیس، وایکی ملیون عسکرکدن مرکب بر اردو ایله ایرانی فتح ایتدکدن صکره، وارثه سلطنتی اولان زوجه سی (سمیرامیس) ک دخی سوریه، فیکه، قبریس، مصر وجیشستانی ضبط، و (بابل) شهرینی بنا ایتش؛ و بوندن صکره اوتوز حکمدار کلوب، ذوق وسفاهتله امرار ایام ایله، نهایت (میدیه) سرداری (آرباسس) و بابل سرداری (بلزیس) طرفندن میلاددن ۷۵۹ سنه اول بو دولته ختام ویرلش؛ و آثوریلر دولتنک ۱۳۰۰ سنه سورمش اولدیغی متواتردر. — آثار عتیقه نك شهادتیه مثبت وصحته دها مقرون اولان دیگر بر تاریخه کوره، آثوریلر، عربلر، عبرانیلر، کلدانیلر و سریانیلر کی، اتم سامیه دن اولوب، کندیلرندن اول تورانیلرله مسکون بولنش اولان آثوریه ده اسکان، و میلاددن ۱۳۰۰ سنه اول آثور دولتی تأسیس ایتشلردر، که بو دولت ایکی سلاویه منسوب حکمدارلر ریاستیه، قبل المیلاد ۷۸۸ سنه سنه قدر دوام ایتشدر.

برنجی سلاهنک بانسی (نینی بالو کین)، وایکنجیسنک کی ده (بلتیناراس) در. ایکنجی سلاله حکمدارلرندن سراینک آثاری (نمود) موقعنده کشف اولنان (آثور نصر هابل) ایله — بنی اسرائیل حکامنندن یهوی

جزیه به ربط ایدن — اوچنجی (سلانصر) وسمیرامیس نام ملکه معروفدرلر. بو سمیرامیسک اوغلی اولان دیگر بر (سلانصر) زمانده میلاددن ۷۸۸ سنه اول، بابلیلرله میدیه لیلر آثوریلرک دولته ختام ویردیلر ایسهده، درعقب — تورانه (تغلات فلاصر) تسمیه اولنان واصل اسمی دردنچی (توغلا هابتال آصر) اولان — بر حکمدار بو دولتی یکیدن تأسیس و تجمید ایتشدر. بونک نسلندن بشچی (سلانصر) قدسی ضبط؛ و (صارغون) سامریه بی قحله، اهالیسنی نینوه به نقل، و مصر حکمداری (هاسون) ی مغلوب، و خوزرستان ایله ارمنستانی و قبریسی ضبط ایتدکدن صکره. بابلی دخی ممالکته الحاق ایله، حکمداری بولنان (مرو) داخ بلادان) ی اختیار عزلته مجبور ایتشدر. بونک سراینک خرابه لری موصل جوارنده (خورساباد) قریه سنده بولنشدر. بوندن صکره حکمدار اولان (سناخریب) بابلستان ایله سوریه حکمدارلرینی مغلوب، و قدس ایله مصرک بر قسمی ضبط، و بابلی غارت ایتدکدن صکره، مغلوباً وفات ایتشدر. قبل المیلاد ۶۷۶ دن ۶۶۸ تاریخه قدر حکومت سورن (آصر هادون) دخی مصرک ضبطیه اوغراشش، و بابلی تعمیر ایله، ایکنجی پایتخت اتخاد ایتشدر. بونک خلقی (آثور پامپال) خوزستانی اطاعته اعاده ایتش ایسهده، اوصره ده پک چوق خونخوارلق کوسترش؛ و کندر یسندن صکره، دولته ضعف طاری اولوب، شمالدن هجوم ایدن اقوام بو دولته ختام ویرمشلردر. قبل المیلاد ۶۲۵ تاریخنده نینوه شهری هدم و تخریب اولنش؛ و بابل میدیه لیلرک یاردیمی و (نابوبولاصر) ک همتیه بر آز وقت ایچون استحصال استقلال ایتش ایسهده، قبل المیلاد ۵۳۸ تاریخنده آثوریه ایله بابلستان کیخسرو طرفندن ضبط اولوب، فرس دولتنک بر ایالتی حکمنه یکمشلردر. — آثوریلرک اک بیوک مبعودلری (آثور) ایدی، که بونک حقنده دخی بر نوع تلیشه راضی اولوب، جسمانیتدن کنایه اولان (آنو) ایله قوه خالقهدن کنایه اولان (بعل) وعقل و ذکاوتدن کنایه اولان (نوه) دن مرکب اولدیغی اعتقاد ایدرلردی؛ بوندن بشقه برتلیلری دها وار ایدی، که آیدن کنایه اولان (سین) ایله کونشدن کنایه اولان (سامس) یاخود (شمس) وهوادن کنایه اولان (یین) دن مرکب ایدی. بو اویج مبعودک هر بری،

بري مذكر وديكرى مؤنث اوله‌رق، ايكي شخصه
 نسيم اولنور دى؛ و (بليته) ياخود (مليته) نسيمه
 ايندكلى براله طبعنك قوه مولده سي زعم اولنور دى.
 بو ايكي تئليندن بشقه بش سياريه دخی عبادت
 ايدرلدى، كه آدار (زخل)، مردول (مشرى)، زجل
 (مريخ)، استار (زهرة) و نابو (عطارد) ايدى.
 اعتقاد لرجه رئيس آلهه ايكي هينت مثله و بش
 سياره يعنى جغا اون ايكي آلهه بر جعيت مشورت
 تشكيل ايدرلدى. عوام ناس بو اون ايكي آلهه دن
 بشقه بر طاقم معبودله دخی غايت مستهجن بر صورته
 عبادت ايدرلدى. آثوريلرله بابليرك اجرام سماويه يه
 اولان اعتقاد و عبادتلى بو نلر ك علم هينت و نجومده
 خيلى ترقيلرينى موجب اولمش، وهله سيارا تك وضعيت
 واحوالندن احكام چيقارمق فكر باطلى اك اول
 اولنرده ظهور ايتمشدر. آثوريلر ك آثار علميه و فنيه.
 لرذن بر شى باقى قالماش ايسه ده، فن معماری و فن
 نقرده كي مهارتلى اخير ك موصل جوارنده (نينوه)
 خرابه لرنده و سائر محللرده بولنان آثار ايله مستشدر.
 بونلر ك يازيلرى ميخ و يا اوق شكلنك تعددندن و مختلف
 وضعيتلرندن حاصل اولان بر طاقم حروفدن عبارت
 اولقله، «خط ميخ» تعبير اولنور. آثوريلر ك وبعض
 فرس حكمدارلرينك آثار عتيقه سنده كوريلن بو خطى
 يقين و قنلره قدر كيمسه اوقويه ميوب، نهايت
 موسيو (بوتا)، موسيو (سولس) و موسيو (اوپرن) ك
 سى واقدايله اصول قراننى كشف اولنلر، او
 يازيلر ك اوقونسييله، چوقدن محو اولمش اولان
 آثورى لسانى دخی ميدانه چيقاريلوب، بونك السنه
 ساميه دن يعنى عربى و سريانى يه قريب بر لسان اولدينى
 اكلاشلىش، و صرف و لغتى دخی ترتيب اولنلر، بو
 سايله آثوريلر ك تاريخى دخی خيلى تصحيح و توسيع
 ايدمشدر.

آثوريه { ياخود آثوريا (Assyrie) آسيانك
 { تقسيمات قديمه سندن بر مملكت ايدى،
 كه دجله مجراسنك اوست جهته نهرك ايكي طرفنده
 واقع اولوب، جزيره نك شال شرق قسيميله بو كوئى
 كرستان طاغلرينى حاوى ايدى. غرباً سوريه، جنوباً
 بابلستان، شرقاً ميبده (يعنى عراقى جيمى و آذربيجان)
 ايله الام (يعنى خوزستان)، شمالاً ارمنستان ايله
 محاط و محدود ايدى. مؤخر آثوريه حكمدارلى

توسيع ممالك ايدوب، بابلستانى دخی ضبط ايله، بابلي
 پايتخت اخذ ايتدكلرندن، بر آرائق (آثوريه) نامنك
 بابلستانه يعنى عراق عربيه دخی شمول وار ايدى. اك
 بيوك شهرى و مركزى (نينوه) شهرى ايدى، كه ايكي بيك
 سنه يي مجاوز وقتدن برى خراب اولوب، ويرانه لى
 دخی نابيد اولمش ايكن، يقين و قنده موصل جوارنده
 كشف، و حفريات اجراسيله ميدانه اخراج اولنمشدر.
 [«نينوه» كله سنه مراجعت بيوريله.] بو مملكتنك
 اك اول كوش ابن حام تسلندن فرض اولنان اقوام
 زنجيه دن بريله مسكون بولنش اولدينى مروى ايسه ده،
 عرض و اقلينه نظراً بوروايتك صحتى مشكوك اولوب،
 هر حالده آثوريلر دن اول اقوام تورانيه دن بر قومك
 مسكنى بولنش؛ و بعده اقوام ساميه دن اولان و كلدا.
 نيلرله قرابت جنسيه سى بولنان آثوريلر طرفندن
 اسكان اولنلر، او وقت (آثوريه) نامنى اكش
 ايدى. بو كوئى كونده ايسه اوراده آثوريلر دن
 اصلا اثر اوليوب، آثوريه نامى پيله اونودلش،
 و مملكتنك هر طرف «اقوام آريه» دن اولان كر دلرله
 مسكون اولوب، كرستان نامنى اكشدر. آنجق كر.
 لك كر ك سيمارى و كر ك بوغازدن تلفظلى سائر
 اقوام آريه يه مشابه اولديغندن، آثوريلر ك بسبتون
 محو اوليوب، اقوام آريه دن اولان بر قوم حاكم
 لسانى قبول ايله، اونلرله قارشمش، و بو خلطدن كر
 قومنك ظهور ايتش اولسى محتملدر. آثوريلر
 استقلاللرينى غائب ايدوب، ايرانك ضبطنه بچدكدن
 صكره دخی، اقوام آريه دن اولان فرس قديم قوميله
 خيلى اختلاط ايتش اولملى ايديلر، كه مؤخر ك يعنى
 ساسانيلر زماننده ايرانك لسان رسميسى بولنان
 پهلويك السنه ساميه يه منسوب بك چوق كلمه لى
 جامع بولندينى كوريليور. [«كر» و «كرستان»
 كله لرينه، و آثوريه نك تاريخى ايچونده «آثورى»
 كله سنه مراجعت بيوريله.]

آجديه { Adjedhia و انكليزجه Ajedhia)
 { هندستانك جهت شماليه سنده واقع
 (اوده) مملكتنك (فيض آباد) ايالت و قضاسنه ملحوق
 بر شهر اولوب، ۹۹۵۰ اهالي سى واردر.

آجر { (Ager) اسپانيانك قنلونه مملكتنده
 { (لريده) ايالتنك سور ايله محاط بر
 شهريد، كه (لريده) شهرينك ۴۰ كيلومتره شمال

دینگله مشهور اولان ابراهیم آجری، بری (آجری صغیر) دینگله معروف اولان ابو اسحاق ابراهیم آجری، وبری ده محمد بن خالد آجریدر.

آجساندر (Agésandre) یونان قدیم هیکتراشدن اولوب، ردوسده نشأت ایتشدرد. (لائوفونون) نام تروآ قهرمانك ایکی اوغلیله برابر ییلانلر طرفندن بوغلدیغنی مصور اولان مشهور بر هیكل یامشدر، که میلادك اون آنتجی عصرنده روماده کشف اولنهرق، واتیقاندە محفوظدر. آجساندرک زمان نشأتی مجهول و مختلف فیه اولوب، بر روایت کوره یونانك اڤارلاق زمانی اولان میلاددن درت عصر اول، و دیگر بر روایت کوره رومانك ایلك امپراطورلری زمانده یاشامشدر.

آجسیاس (Agessias) یونان قدیم حکما- سندن اولوب، بطلیوس زمانده (کیرن) یعنی برقهده تدریس ایله مشغول ایکن، مذهب فلسفیلسنک مقتضیاتندن اولهرق، طلبه سندن بر قاج کشی انتخار ایتدیکندن، بطلیوس کندیسینی تدریسدن منع ایتشیدی.

آجسیپولس (Agésipolis) یونان قدیم (آجیس) سلاله سنه منسوب اولهرق، حکومت سور- مش اویج حکمدارک اسمیدر. بونلرک برنجیسی (پاو- سانیاس) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۳۹۷ ده تخته جلوس، و ۳۸۰ ده وفات ایتشدرد. — ایکنجیسی (قلئومبروت) ك اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۳۷۱ ده یالکز بر سنه حکومت سورمشدر. — اوچنجیسی قبل المیلاد ۲۱۹ تاریخنده تخته جلوس ایتش ایسهده، صغیرالسن اولدیغندن (لیقورغو) ایله (قلئومن) نائب الحکومه تعیین اولندقلری حالده، مؤخرآ (لیقورغو) حکومتی ضبط ایتشدرد.

آجسیلاس (Agésilas) یونان قدیم (اسپارطه) حکمدارلرندن ایکی کشنك اسمیدر، که برنجیسی (دوریسوس) ك اوغلی و (آرخلانوس) ك پدري اولوب، قبل المیلاد ۹۰۷ تاریخنده تخته جلوسله، ۴۴ سنه حکومت سور- مشدر. — ایکنجیسی قبل المیلاد ۳۹۹ تاریخنده تخته جلوس ایدوب، هر نه قدر قیصه بویلی، طوبال و غایت چرکین ایدیهده، فوق العاده جسور و عاقل.

شرقیسنده واقع اولوب، یالکز ۲۰۰۰ اهالیی جامع ایسهده، اطرافنده کی ویرانهلر و قتیله بیوجک بر شهر بولنش اولدیغنه دلیدر. اندلس عربلری تاریخنده اهمیت مخصوصه نی واردر.

آجَر } بغداد جوارنده بر قریه و یا محله ایدی، که مشاهیردن بر قاج ذات اورادن ظهور ایتش اولغله، «آجری» لقبیه شهرت بولمشدر، بوکا (درب آجر) دخی دیرلر.

آجروُد (Adjeroud) جزایرک (اوران) ایالتنده کوچک بر نهر اولوب، اون اون ایکی کیلومتره لك مسافهده جزایر ایله فاس حدو- دینی آیردقدن صکره، (میلوتیه) برونی قرینده آق دگیره منصب اولور.

آجروله (Agerola) ایتالیای جنوبیده، ناه- پولی جوارنده، (فاستاره) سنجاه غنده و (فاستاره) شهرنك ۱۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (سارنو) کورفرزینك ساحل شمالیسنه قریب بر تپه نك اوزرنده واقع بر شهر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر.

آجره (Adjra) وانکلیرنجه (Ajra) هندستان- نك بمای اداره سنه ملحق (کلاپور) مملکتنده و کلاپور شهرنك ۴۰ کیلومتره جنوبیده بر شهر اولوب، ۱۶°۸' عرض شمالیده و ۷۱°۵۷' طول شرقیده واقعدر.

آجَرِی } (ابو بکر محمد بن حسین بن عبدالله) فقهای شافعیه دن و محدثیندن او- لوب، «الاربعون حدیثاً» عنوانیه مشهور بر تألیفی وفقه وحدیثه دائر دیگر بر چوق تصنیفات واردر. ۳۳۰ تاریخ هجریسندن اول بغدادده ظهور ایدوب، بعده مکه مکرمه به هجرتله، اوراده اوتوز سنه اقامتدن صکره، ۳۶۰ سنه سی محرمنده وفات ایتشدرد.

کندیسی حدیثه ابو مسلم کجی، ابو شعیب حرانی، احمد بن یحیی حلوانی، مفضل محمد جندی و بونلرک امثالی ذواتدن نقل ایتدیکی کجی، کندیسندن دخی «حلیة الاولیا» صاحبی مشهور ابو نعیم اصفهانی و سائر علما نقل ایتمشلردر. بغدادك مضافاتندن (آجر) قریه سنده تولد ایتش اولدیغندن، آجری لقبیه تلقیب اولنشدر.

آجَرِی } کبار مشایخدن اوج ذاتك مخلصیدر، (که بونلرک بری (آجری کبیر)

اهل اسلامك مشار اليه حقدنه حسن ظن بليقرئ بولتغله، ديار بعيددن توارد ايدن زواری پك چوقدر. سلطان محمود سيكتكين بو شهری ضبط ايدنجيه قدر چوق اوغراشمشدر. هجرت نبويه نك ۹۶۷ تاريخده اكبر شاه طرفندن ضبط ايله، دهلي سلطنتنه الحاق اولنشدر؛ وميلادك ۱۸۱۷ تاريخده انكليزلك يد ضبطنه پكمشدر. شهرک ۳۴۷۶۳ اهاليیي واردر. مركزی بولنديني ايلالت غایت منبت، لطيف المنظر و، ارتفاعی حسیبله، كوزل هوای بر ير اولوب، سطحی ۶۹۷۰ مربع كيلومتره، واهاليیي ۴۲۹۲۶۸ نفوسدر، كه بولنردن ۳۰۰۰۰ اهل اسلامدر.

آجته (Adjanta وانكليزجه Ajunta) هندستانك وسطارنده بولنان (نظام) مملكتنده (اورنك آباد) ايلالتك بر شهريدر، كه اورنك آبادك ۵۵ ميل شمال شرقيسنده و ۳۲' ۲۰" عرض شمالی ايله ۲۹' ۷۳" طول شرقیده واقعدر. بوشهر غایت مرتفع وشايان تماشا بر موقعده اولوب، اطرافي درين واديلر و اوچوروملر و بر چوق شلالهلر تشكيل ايدن چایلرله محاطدر. بو شلالهلردن برينك اوزرنده اون كردن مركب غایت مصنع بر كوپري ايله، شهرک صوينی چويرمك اوزره، مئين بر سد بولنيور، كه ايکيسي ده عرب اصول معماریسند اولوب، اونجی عصر هجريده اجد نكرک نظاملرندن يعنی وزرا-سندن بری طرفندن بنا ايتدیرلمش اولدقلری مرويدر. شهرک آلتنده ايکی طرفی يوز متره ارتقاعنده ديك قبالرله محاط بر درين درده قيانك ايچنده قازلمش جسم بر عبادتخانه واردر، كه بر چوق حجرهلردن مركب اولوب، قيايه حك اولنش رسملر و هيكلرله مملودر. بو عبادتخانه (بودا) ديننده بولنان هندولره مخصوص اولوب، تقريباً ايکی بيك سنه اول يابلشدر. كرك شهر وموقعك وركك بو عبادتخانه نك سير و تماشاسنه كيدنلر پك چوق اولوب، اوروپا لسانلرنده مخصوص سياحتناملر دخی يازلمشدر.

آجقانی ابو الفضل محمد بن عبد الواحد [ابو آجقانی] «ابو الفضل» كله سنه مراجعت بيوريلاه.

آجنگان (ياخود آجنگان. خراسانده (سرخس) (نواحيسنده برقریه اولوب، ابو الفضل محمد بن عبد الواحد آجقانیك مسقط رأسيدر.

بر حكدار اولديغندن، تبعه سنك محبوب ایدی. آنا- توليده ايرانيله قارشي بر محاربه قزانوب، بر مقدار بر ضبط اغش، وعلیهنه عقد اتفای ایتش اولان آتیه وارغوس و بیوتیا عسکرینه غلبه چلمش؛ نهایت ۸۴ باشنده اولدینی حالد، فرس حكداري آردشیره قارشي مصر حكداري (تاخوس) ك امدادینه كيدوب، عودت ایدركن، يوله وفات ایتشدر. قدمای مورخیندن (بلوتارق) ايله (قورنلیوس نبوس) بونك ترجمه حالي، و (اكتوفون) بر مدحیه سنی یازمشدر. **آجسیلاس** (Agésilas) یونان قدیمده مشهور (تستوفلس) ك برادری اولوب، یونان ايله ايرانيلر آره سنده کی محاربه مشهورده، آردشير بهیچي اولدیرمك نیتيله، ابرانی قیافته كیرهك، ياكيشلقله ايران وزرا سندن (ماردونیسوس) ی اولدیرمش. بونك اوزرينه اعدامله محكوم اولدینی حالد، «آتیه- لیرك» ك اداسی بدنن جسوردر «ديهرك، الینی اختیاريله آتیه صوقوب، آجیه مردانه طياندیغنی آردشير كورنجه، جسانتنی تقدیر، اعدامندن صرف نظر ایتش.

آجلاس (ياخود آجلاداس Agélas, Agé- ladas) میلاددن بش عصر اول یونان قدیمك (آرغوس) شهرنده نشأت ایتش بر هيكلزاشدر، كه برنجی اولهرق، طیار و قیلری لایقيله تصوير ایتك مهارتيله شهرت بولشدر.

آجیر (Adjmir وانكليزجه Ajmere یا- خود Ajmeer) هندستانك شمال غریبنده واقع (راجپوتانه) مملكتك اك بیوك واك قدیم شهری اولوب، انكليزلر طرفندن ایلالت مركزی اتخاذا اولنشدر. (آراوالی) جبالك شرق طرفنده کی انكلرندن برنده و تپهله محاط مرتفع بر اووهده بو- لوب، (آكره) نك ۲۲۸ كيلومتره غربنده، دهليكن ۲۵۸ كيلومتره جنوب غریبنده و بمبايك ۶۷۷ كيلومتره شمال شرقيسنده، ۲۵' ۲۶" عرض شما- لیده و ۲۳' ۷۲" طول شرقیده واقعدر. شهر كوزل ومتين بر سورله محاط اولوب، شمال وغرب طرفلرنده بش قیوسی واردر. ايچنده غایت كوزل وشهور بر جامع شريف بولنوب، جوارنده مظنه كرامدن خواجه سيدك تره سی واردر، كه هندستان

آجیس (Agis) یونان قدیمک اسپارطه مملکتده حکومت سورمش درت حکمدارک اسمیدر، که بری «آجید» لڑک یعنی آجیس سلاله سنک بانیسی اولوب، دیگر اوچی ایسه (پرو- قلیس) سلاله سنددر. — آجیس سلاله سنک بانیسی اولان آجیسک میلاددن ۱۰۶۰ سنه اول حکومت سورمش اولدینی معلوم ایسه ده، احوالی نامضبوطدر. — پرو قلیس سلاله سنددن اولان اوج آجیسک برنجیسی (آرشیدامنوس) ک اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۴۲۷ دن ۴۰۰ تاریخه قدر حکومت سورهرک، آرخوسلیلر و آتنلیلر اوزرینه غلبه چالغله، اسپارطه به خلی تمنی موجب اولمشیدی. — ایکنجیسی ایکنجی آرشیدامنوسک اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۳۳۸ دن ۳۳۰ سنه قدر حکم سورمش، و یونانی ماکدونیا- لیلرک اطاعتدن قورتارمغه چالیشه رق، بو باده فوق- العاده جسارت آثاری کوسترمش ایسه ده، اسکندرک قائمقامی (آنتیپاتر) طرفدن مغلوب اولوب، محاربه ده مقتول اولمشدر. — اوچنجیسی بونامله مسمی اولان حکمدارلرک اک مشهوری اولوب، قبل المیلاد ۲۴۴ تاریخنده تخته جلوس ایله، مشهور اسپارطه واضع قانونی (لیقورغوس) ک قوانینی یکیدن موقع اجرایه قویغنه، و دیونی لغو ایدوب، اراضی بی بریکی ترتیب اوزره تقسیم ایتکه تشبث ایش ایسه ده، حکومتده شریکی اولان حکمدار (لئونیداس) ک مانعنی وامنیت ایتدیکی آدملرک خیانتی سببیه موفق اوله میوب، نهایت فرار و انجا ایش اولدینی بر معبدن آله رق، حبسه الفاء، واوراده قبل المیلاد ۲۳۹ تاریخنده احناق اولمشدر. مشهور (پلوتارک) بولکده ترجمه حالی یازمشدر.

آجی صو } سیواس ولایتده نوقاد سنجاغنده زیله قضاسنه ملحق بر ناحیه در.

آجیکار } (Adjighar) آثار عتیقه ده کی املا- سنه کوره (Adjayagada آجایاکاده) هندستانک وسطرنده (اله آباد) ک ۱۳۰ کیلومتره جنوب غریبسنده بر قلعه در، که ۲۴° ۵۰' عرض شمالی و ۷۷° ۴۲' ۵۰ طول شرقیده واقع صارب و مرتفع بر تپه نك اوزرنده در. بو قلعه نك حاکی اولوب، انگلیز حکومتنه جزیه کذار بولنان «راج» نك مقر حکومتی دخی تپه نك اتکنده واقع (نوشهر) دینلن بر کوچک قصبه در، که آنجق ۵۰۰ اهالیسی واردر.

آجنور (Agénor) فنیکه نك میلاددن ۱۵۶۰ سنه اول حکومت سورمش بر حکمداریدر، که یونانه هجرت ایش و یونانیلره یاد زی بی اوکرمش اولان مشهور (قادموس) ایله (اوروپا) اسمنده بر قیرک پدریدر.

آجونته } «آجنته» کله سنه مراجعت بیو- ریه. [

آجه آباد } قره سی ولایتده بیغا سنجاق وقضا- سنه ملحق بر ناحیه در.

آجه خلیفه } اسمی یعقوب اولوب، آناطو- لیده کی حید سنجاغندن اولغله، حیدی دخی دنیلردی. عصرینک علماسندن تحصیل علوم ایتدکدن صکره، مشهور علاء الدین علی فنار- ینک حلقه تدریسنه داخل اولمش؛ و ابتدا آقشهر مدرسه سنه، بعده قونیه ده کی نعلنجی مدرسه سنه و مؤخرأ اغراس، و نهایت مغنیا مدرسه سنه مدرس اولوب، اوراده تدریسه مشغول ایکن، ۹۲۸ تاریخ هجریسنده رحه نائل اولمشدر. عالم، فاضل، خوشطبع و خوش صحبت بر ذات اولوب، طریقت صوفیه ده دخی انتسابی وار ایدی.

آجه زاده } (عمی الدین محمد بن یوسف بن یعقوب) علای عصرندن و نهایت خطیب زاده دن تحصیل علوم ایدوب، ابتدا ازنیق مدرسه سی مدرسلکنه، و بعده بر قاج قاضیلکه نصب اولنهرق، سلطان سلیم اولک جلوسلرنده سلاتیک و مؤخرأ بروسه قاضیسی اولدقدن صکره، ۹۲۴ تاریخ هجریسنده، معزول اولدینی حالده، وفات ایشدر.

آجی } (Adji یا خود Adjya) هندستانک جهت شرقیه سنده بر نهر اولوب، ۲۴° ۳۲' عرض شمالی و ۸۳° ۵۰' طول شرقیده واقع (سنتال) مملکتی جبالدن نبغان ایله شرق و شرق جنوبییه طوغری آقهرق، ۳۱۰ کیلومتره قطع ایتدکدن صکره، (بهاکی رقی) نهرینه دوکیلور، که اوده (کنک) نهر عظیمه منصب اولور. — هندستانک جهت غریبه سنده واقع (کنیاور) مملکتده دخی بو نامله بر نهر بولنوب، (کچ) کورفینه منصب اولور.

آجیتال } (Adjitmâl) هندستانک (کنک) مجراسی جوارنده واقع (اتاوه) قضا- سنده و (اتاوه) شهرینک ۷۰ کیلومتره جنوب شر- قیبسنده واقع بر شهر در.

Renier نام ذاتر اولوب، برنجیسی میلادک ۱۳۱۰ تاریخده تولد، و ۱۳۶۶ سنه سنده وفات ایتشد. ناپولی قرالجهسی (جانه) نك معیتده اولوب، مؤخرأ خلع ایدلش اولان قرالجهسی تخنه اعادهیه موفق اولمش، و وفاتنده یکنی (رنیه) یه بیوک بر ثروت براقشدر. — ایکنجیسی عیجه سنک میراثه فوندقدن صکره، قسطنطنیه ایمرطوریهسی بوربونلی (ماریه) طرفندن یونانک بر بیوک قسمی کندیسنه ویرملکه، «آته دوقهسی» عنوانی آتش؛ و قیرینی قسطنطنیه ایمرطورلردن یانی پالیولوگ اوغلی (تنودور) و پروپ، متصرف بولندیغی مالکک بر قسمی ده جهاز اوله رق ترک ایتشیدی. بونک وفاتندن صکره یوز سنه قدر آته دوقهلی خاندانده قالوب، نهایت ۸۶۰ تاریخ هجریسنده سلطان محمد ثانی حضرتلری مملکتی ضبط ایله، آچایوئولیهلرک اخیرى اولان (فرانچسکو) بی بر قاعد معاشیله (تیبه) ده اقامت ایتدیرمشلردر. مرقوم ایکی سنه صکره وفات ایتشد.

آچبو (Acebo) اسپانیانک جهت غریبه- سنده کانن (استرامادور) مملکتنده، (قاجرس) ایالتنده و (قاجرس) شهرینک ۷۵ کیلومتره شمالنده، غایت مائل بر بارده واقع بر کوچک شهر اولوب، ۱۷۷۰ اهالیسی وارد.

آچتوره (Accettura) ایتالیانک جهت جنوبیه سنده کانن (بازیلیقاته) مملکتنده، (ماتره) سنجاغنه ملحق، و (ماتره) شهرینک ۵۸ کیلومتره جنوب غریبسنده، (تارنته) کورفرزیه دوکیلن (سالاندرله) نهرینک وادیسنده واقع بر کو- چک شهر اولوب، ۴۲۴۰ اهالیسی وارد.

آچرا (Accerra) ایتالیانک جهت جنوبیه- سنده، (ترا دی لایوره) سنجاغنده، ناپولی شهرینک ۱۲ کیلومتره شمال شرقیسنده و (آنیو) نهرینک کنارنده واقع بر شهر اولوب، ۱۳۷۰۰ اهالیسی وارد. پسیقوسلق مرکزیدر.

آچربی (Giuseppe Acer-) جوزب — (bi) ایتالیا سیاحین وادیاسندن او- لوب، ۱۷۷۳ تاریخ میلادیسنده (ماتو) شهرینک جوارنده تولد، و ۱۸۴۳ ده وفات ایتشد. اسوج و فینلانده و لاپونیا طریقله اقطار شمالیهیه سیاحت ایدوب، سیاحتنامه سنی انکلیز لسانده تحریر ونشر

آجیلا (Agila) اسپانیاده حکومت سورمش (اولان (ویزغوت) حکمدارلینک اون اوججیسی اولوب، میلادک ۵۴۹ تاریخندن ۵۵۴ تاریخنده حکمدارلق ایدکدن صکره، ظلی سببیه عصابه مجبور ایش اولدیغی تبعهسی طرفندن قتل اولتشد.

آجینفور (Seroux d'Agincourt) فرا- نسه نك آثار عتیقه و مسکوکات طبله اشغال ایدن علاسندن اولوب، میلادک ۱۷۳۰ تاریخنده (بووه) شیرنده طوغش، وبتون اوروپایی طولاشدقدن صکره، روماده اختیار توطن ایدهرک، «آثار عتیقهیه استنادک صنایعک تاریخی» عنوانیه آتی جلددن مرکب مکمل و معتبر بر اثر یازدقدن صکره، ۱۸۱۴ تاریخنده وفات ایتشد.

آجیود (Adjoud) رومانیانک بغدادن اولوب، (تروتوچو) ایله (سرت) نهرلینک نقطه تلا- قیسنده و غلاسک ۹۸ کیلومتره شمال غریبسنده واقع، و ۲۲۴۰ اهالی بی شاملدر. بو شهر مقدا بر کوچک قریه ایکن، میلادک ۱۷۹۴ تاریخنده بونک بر قاج کیلومتره شمالنده واقع اسکی (آجیود) شهرینک اهالیسی طوبدن بو قریهیه هجرتله، اسکی وطنلرینک نامنی بوکا ویرمشلردر.

آچافالایا (Atchafalaya) آمریکای شمالیه ممالک مجتمعه بی شق ایدهرک مکسیقه کورفرزیه دوکیلن (مبسیسی) نهر عظیمینک منصبه قریب تشکیل ایتدیکی شعبه لک بری اولوب، اورا اهالی اصلیهسی لسانده (هوماس) تسمیه اولنور، که بوکله «تلف اولمش صو» دیمک ایش.

آچال کنج (Atchalkandj) و انکلیزجه (Atchalgunj) هندستانک جهت شمالیه سنده واقع (اوده) مملکتک (بیسواره) قضاسنه ملحق بر شهری اولوب، (کنک) نهرینک ساحل یسارینک ۶ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع، و ۵۰۰۰ اهالی بی جامعدر.

آچایوئولی (Acciajuoli) فلورانس نك بدابنده اعضایی چلیک تجارتیه مشغول بولندقلردن، «جنگی» دیمک اولان بو اسمله شهرت بولمشلردر. بو خاندان اعضاسنک اک مشهورلری (نیقوله) و (رنیه)

ایتمشدر. بو اثری فرانسزجه به دخی ترجمه،
و ۱۸۰۴ ده ۳ جلد اوزرینه طبع ونشر اولمشدر.

آچربی { هنری — (Henri Acerbi) ایتا-
لیانک میلان شهری اطباسندن او-
لوب، ۱۷۸۵ تاریخ میلادیسنده تولد، و ۱۸۲۷ ده
وفات ایتمشدر. بر قاج مکتبه تاریخ طبیعی معالمکنی
ایتمش، و «ایتالیا کتبخانه سی» (Bibliotheca ita-
liana) عنوانیه میلانده نشر اولنان رساله موقوته
فیه نک محررلندن بولمشدر. طبه متعلق بعض اثر-
ری دخی واردر.

آچرنچا { (Acerenza) ایتالیانک ناپولی
مملکتده، (بازیلیقانه) سنجاغنده،
(بونچیا) شهرینک ۲۵ کیلومتره شمال شرقیسنده،
و (برادانو) نهرینک وادیسنده واقع بر شهر اولوب،
۳۸۴۰ اهالیسی واردر. اسکی بر شهر اولوب،
اسم قدیمی (آکرونتیا Acherontia) در.

آچرنو { (Acerno) ایتالیای جنوبیده، (سا-
رنو) سنجاغنده و سالرنو شهرینک
۲۹ کیلومتره شرقنده واقع بر شهر اولوب، ۲۹۵۰
اهالیسی واردر.

آچسته { (Acesta) سیجلیانک (آچسته) یاد
خود (سجسته) دینلن اسکی شهری
ملوک قدیمه سندن اولوب، مشهور (تروآ) محاربه-
سنده، (تروآ) حکمداری (پریام) امداد ایتمش؛
و (تروآ) پرنسزلندن اولوب، وطنندن قاجش اولان
(انه) پی قبول و محافظه ایتمشیدی. رومانک شاعر
مشهوری (ویرجیل) اساطیر قیلندن اولان بووقوعاتی
نظم ایتمشدر.

آچسته { یاخود اجسته (Acesta) «سجسته»
گلسته مراجعت بیوریه.

آچسین { (Acesines) هندستان قدیمک بر
نهری ایدی، که کودرود (Hyd-
rante) و کوداسب (Hydaspe) نهرلرینی دخی
بوتقدن صکره، سند نهرینه دوکیلوردی. الیوم
(چناب) یاخود (چیناب) دنیلور.

آچوس وارتاؤ { (Atzmoos Wartau)
{ اسویجره نک (سنت غال)
جمهوریتده (رین) نهرینک مجراسنه قریب بر ناحیه
اولوب، ۲۵۸۰ اهالیسی واردر.

آچویف { (Atchouief) روسیه جنوبیده
(آزوف) دکیزینک ساحل شر-
قیسنده و (بقتزینوف) شهرینک ۸۳ کیلومتره شمال
غربیسنده، (بروسوقو) نهرینک منصبنده بر کوچنک
لیاندر، که بطاقلقلرله محاط اولوب، یالکر مسید
ماهپسنگ کثرتیه مشهوردر.

آچه { (Atcheh) بحر محیط هندیده کان
(سوماتره) جزیره کبیره سنک قسم
شمالیسنده بولنان حکومت اسلامییه نک بر شهر ولجاء
نیدر. حکومت مذکورنک الکامی فلنک مستقلکاتیه
(سیاق) حکومتک شمالنده اولوب، آچه شهری دخی
جزیره نک منهای شالنده و بر نهرک منصبندن یاریم
ساعت یوقاریده، ۳۴° ۵° عرض شمالیده و ۹۳°
۱۲' طول شرقیده واقعدر. نهر منصبنده اوج
شعبه به تقسیم اولنهرق، دوکدکری قومدن حاصل
اولان سدرلر سیر سفانیه مانع اولدیغی کبی، منصبک
اطرافنده کی قوی دخی محافظمل دکلدن. شهرک
اهالیسی ۳۵۰۰۰ نفوس قدر اولوب، خانه لری
ملایی اصولندهدر، و حکمدارک سرایی (قراتون)
تعبیر اولنان برقلعه ده کان و برسور و خندقله محاطدر.

بو مملکت بر عصر اول کی اهمیت تجاریه سنی غائب
ایتمش ایسه ده، لیانی ینه خیلی سفانک آمد وشد
محلیدر. مملکتک هر طرفنده کلنله چیقان آلتون،
باقیر، ذی قیعت طاشلر، کوکورد، بویر، کافور و سا-
رزه اخراجاتی واوروپادن کیدن آمریقان، باصمه،
چوقه، آفیون، دمبر و سائر ادخالاتی مذکور
اسکله ده تعاطی و مبادله اولنور. آچه حکومتی
بوندن اول او طرفلر حکوماتنک اک قوتلیسی اولوب،
اون آلتنجی عصر میلادیده او جوارلری تسخیر ایدن
پورتکیرلرله دانما غالبانه مقاومت ایتمش ایدی.
لسان محلیده محرر بر تاریخک روایتنه کوره، آچه
دولتی هجرتک ۶۰۱ تاریخنده تاسیس اولنش؛
وسلطان سلیم خان اول زمانده سنان پاشا طرفندن
او جهته سوق ایدلش اولان عثمانلی دونغاسی معرفتیه
دولت عثمانیه نک تحت حایه سنه کیرمشیدی. اخیراً
فلنکلیرک تسلطی اوزرینه، نائب حکومت بولنان
ذاتک بالذات مرکز خلافت اسلامییه کلوب، سلطان
سلیم حضرتلرینک فرماننی ابراز ایله، حایه عثمانیه پی
تجدید استدعا سنده بولندیغی خاطرلردهدر.

۳۵۸۰۰ اهالیسی وجوارنده معدن صوبی واردر.
اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (آچیس) در.
اساطیر قدیمده مشهور (غالاته) نام پرینک مغاره‌سی
بو شهرک جوارنده تخیل اولنشیدی.

آچیس (Acis) اساطیر قدیمده ذکر او-
{ لندیغه کوره، سیچلیاده (فاؤن)
اسمنده بر چوبانک اوغلی اولوب، غایتله کوزل بر
دلیقانی اولغله، (غالاته) اسمنده بر پری کندیسنه عاشق
اولش. [«غالاته» کله سنه مراجعت بیوریه.]

آچیس (Acis) سیچلیاده بر شهر ونهرک اسم
{ قدیمدر. [«آچی» و «آچی ریاله»
کله رینه مراجعت بیوریه.]

آچی سان آنتونیو (Aci San Antonio)
{ سیچلیاده (فانتانیا) جوا-
رنده، (آچی ریاله) قضا سنه ملحق و بو شهرک ۱۱
کیلومتره غربنده واقع بر کوچک شهر اولوب، ۵۹۴۰
اهالیسی واردر.

آچیسون (Atchison) آمریقای شمالیده
{ ممالک مجتمعه دن (میسوری) جهو-
رینک (میسوری) ایرماغی کنارنده بر قضا سیدر، که
سطحی ۲۰۱۶ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۸۴۴۰
نفوسدر.

آچیسون (Atchison) ممالک مجتمعه دن
{ (فانساس) جمهورینده (میسو-
زی) نهری کنارنده بر شهر اولوب، بر قاج دیمیریولی
خطنک محل التصاق اولغله، خیلی تجارتی و ۷۰۵۰
اهالیسی واردر. مرکزی بولندیفی قضا نک سطحی
۱۱۵۱ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۱۵۵۱۰ کشیدر.

آچیل (Achill) ایرلانده نک ساحل غربینده
{ ساحل دن طار بر بوغازه آیرلش بر
آطه در، که طول اعظمی ۲۴ و عرض اعظمی ۲۰
کیلومتره اولوب، ۶۴۰۰ اهالیسی واردر. (مایو)
قوتلغنه محلقدر.

آچیلوس (Acilius) اسکی روماده بر
{ خاندان ایدی، که اک مشهور
افراد: قبل المیلاد ۱۹۱ تاریخنده (اسیچون ناسیقا)
ایله برلکده قونسول تعیین اولنش اولان (آچیلوس
قلا ریو)، وینه قبل المیلاد ۷۰ تاریخنده بو منصبه
نائل اولان کوچک آچیلوس قلا ریو در. برنجیسی
سوریه حکمداری آنطیوخوسی (تروپیل) ده مغلوب،
وحشی ضبط ایتشدرد.

بوکونی کونده دخی آچه حاکمنک ممالکی اسمآ
ورسمآ خیلی واسع اولوب، علی الخصوص آطه نک
سواحل غربیه سنده ۲۰۱۵' عرض شمالیه قدر ممتد
اونور، و آچه دولتیله فنلک مستملکاتی درجه مذ-
کوره جریان ایدن (سینکل) نهری آریور ایسده،
حکم ونفوذی پک اعتباری اولوب، حقیقته فنلکلیر
حکم سورمکده درلر. علی الخصوص اخیراً رقیبلی
اولان انگلیزله (کینه) نک سواحلنی ترک ایدرک،
سوماره ده مختار مستقل اولق اوزره، انگلزه ایله
فنلک آرمسنده بر معاهده عقد اولندیغندن، آچه
حکومتک بر حکومت تابعه صفتده بیله دوام وبقائی
شبهلیدر. مع هذا آچه لیلر، غایت جسور آدملر
اولدقنلر، ۱۶ سنه دن بری همان مقامدا فینکلیرله
مغایره ده بولوب، فان دوکسزین انقیاده راضی
اولیورلر.

آچی { هندستانده دهلی حکمداری محمد
{ صاحبک برادری یلند اخترک شرعه
فولادینی مخلصدر. کندیس ۱۱۳۹ تاریخ هجر-
سنده «ناهد و اختر» عنوانیه ۳۵۳ یندن مرکب
بر منظومه نظم ایتشدرد.

آچی { سیچلیاده (اتنا) برکانی جوارنده
{ جریان ایدرک، (آچی ریاله) شهرینک
اتصالده دکیزه دوکیلور بر کوچک نهردر.

آجیال { کشمیر وادیسنک جنوب شرقینده
{ واقع بر پیکار در. صو بردن بره
فوران ایدرک، ۵۰ سانتیمتره ارتفاعنده و ۴ متره
قطرند بر محروط تشکیل ایدر. بعض سیاحلرک ظننه
کوره، بو پیکار ۱۶ کیلومتره جنوب شرقینده بره
باتان (برنک) نهرینک تکرار یردن چیقسندن عبارت
ایش. هندستان حکمدارلرلر دن جهانکیر بو پیکارک
باشنده بر برای بنا ایتش ایدی، که ویراندلری الیوم
موجوددر.

آچیری { (Aciri) ایتالیای جنوبیده جریان
{ ایدرک (نارته) کورفرزیه دوکین
بر نهرک اسم قدیمدر. الیوم (آغری) دیلیر.

آچی ریاله { (Aci-Reale) سیچلیاده (فانتانیا)
{ شهرینک ۱۳ کیلومتره شمال
شرقیسنده و (اتنا) برکانک جنوب شرقی جهتده کی
اتکنده کان قضا مرکزی بر شهر ولیاندر، که (آچی)
نهرینک منصبده واقع اولوب، اولدقجه تجارتگاهدر.

باورده و سائر آلمانای جنوبیده بر قاج دره و کوچک
نهرک اسیدر.

آخایا { (Achaïe) بواسم (او میروس) کبی بعض
شعرا قديمه طرفسندن بتون يونانه

ویرمش ایسده، عن اصل تسالیاده (فتیوتیده) یعنی
چتالجه و دومکه طرفنک اسم قدیمی اولوب، مؤخرآ
اورانک اهایسی اولان آخایلر موره شبه جزیره سنک
غرب شمالی جهتی ضبط، واوراده توطن ایتمکله،

اوندن اول «ساحل» معناسنه اوله رق (ایالی) دینلن
مملکت مذکوره (آخایا) اسمنی آلمشیدی. بومملکت
اون ایکی شهری وار ایدی، که بونلر بینلرنده بر نوع
حکومات متفقہ تشکیل ایتشلردی. بو اتفاق واتحاد
مؤخرآ ماکدونیا لیلره و رومالیلره قارشى مقاومت

ایده رک، یونانک سائر طرفلری اچانیدن ضبط اولندقدن
صکره، بونلر خیلی وقت دها استقلال لرینی محافظه
ایده بملشلردی. بو اتحاد «اتحاد آخای» نامیه مشهور
در. رومالیلر بو اتحاد غلبه ایتدکدن صکره بتون
یونانه (آخایا) نامنی ویرمش اولدقلری کبی، قرون
وسطاده اهل صلیبک شرق امپراطورلغنی ضبط

ایتملری اوزرینه، موره ایلله آتنه و تیه نك جوارلردن
عبارت اولقی اوزره، تشکل ایتش اولان حکومت
دخی (آخایا) نامنی آلمش؛ و مرور زمانله بو حکومت
بر قاج دوقه لغه انقسام ایتدکدن صکره، جنوبزلرک

الینه یکن (الیده) قطعه سی بو نامی محافظه ایتشیدی.
قره دیکرک سواحل شرقیه سندن اولان (آبازه)
مملکتته دخی بر آره لقی بو نام ویرمشیدی، که بوده بر
طاقم آخایلرک اورایه هجرت و توطن ایتلرندن ایلری
کلش اولسه کرکدر. — زمانزده یونان دولتی موره
شبه جزیره سنک غرب شمالی قسمتی ینه (آخایا) نامیه
بر ایالت اتحاد ایتشدر، که مرکزی (پاتره) یاخود
(بطراس) شهری اولوب، تقریباً ۱۵۰۰۰۰ اهایسی
واردر.

آخایا { (Akhaiya) هندستانک جهت شمالیه.
سند و همایله طاغری اوزرنده

بولسان (نپال) حکومتک بر شهری اولوب، (سان)
کوچی) نهرینک ساحل یسارنده واقدر.

آخاریوس { (Eric Acharius) اسوج
علمای طبعیونندن اولوب، تاریخ

طبعییه وعلی الخصوص انواع حیواناتک تصنیفه دار

آچیمینقوم { (Acimincum) (پانونیا)
اولوب، الیوم مجارستانده بولنان (سالانکن) شهرینک
جوارنده ایدی.

آچین { (Achem, Atchem, Atchin) سو-
ماتره جزیره سنک جهت شمالیه سنده کی
حکومت اسلامیه نك اسمی اولوب، اصلی (آچه) در.
[بو کلبه مراجعت بیوریه.]

آچینسک { (Atchinsk) سبیرانک جهت
جنوبیه سنده، (بکسک) سنجاد-
غنده، (اوبی) ایرماغنه دوکیلن (چولیم) نهرینک
ساحل یمینده واقع بر شهر اولوب، ۳۲۰۰ اهایسی
واردر. سبیرانک غرب طرفلریله جهات شمالیه سی
آره سنده اجرا اولنان تجارتک مرکز لرنندر.

آچینقوم { (Acincum) (پانونیا) نام مملکت
قدیمه نك بر شهری اولوب، الیوم
مجارستانده کی (بوده) شهرینک بولندیفی محله ایدی.

آچیوزوقو { (Accio Zucco) ایتالیا نك اون
بشجی عصر میلادی شاعرلردن
اولوب، یونان حکماسندن مشهور (اسوپوس) ک
امثالنی نظماً ترجمه ایتشدر.

آچیوس { (Accius یاخود Attius) رومانک
هائله نویس شاعرلردن اولوب،
قبل المیلاد ۱۳۰ تاریخلرنده کسب شهرت ایتشیدی.

کندیسی کوله لکدن آزاد اولش بر آدمک اوغلی ایدی.
مبنی علیلری کاملاً یونان شاعرلرینک آثارندن مأخوذ
اولان اثرلرینک قبول عامه مظهریتلری اوزرینه، روما
کبراسندن بعضی سنک وعلی الخصوص (دچیوس برو-
توس) ک نظر وحایه سنه مظهر اولش و بر درجه یه
قدر کسب غرور و تفخر ایتش، که کندیسی کندی
هیکلنی یابدیروب، معبدک برینه وضع ایتشیدی. اثر-
لردن بالکز بعض پارچهلر باقی قاله بملشدر.

آخاب { یاخود آخاب. [«آخاب» کله سنه
مراجععت بیوریه.]

آحاز { یاخود آخار. یهود ملوکنک اون
برنجیسی اولوب، (یوتام) ک اوغلی
و (حزقیا) نك پدریدر.

آحیاری { آماسیه سنجانک (معدن سیم)
قضاسنه ملحق بر ناحیه در.

آخ { (Ach) کلت لسانده «صو» دیمک اولان
(Aa) کله سنک دیکر بر تلفظی اولغله،

تاریخ کرده اغریوز اطه سنده یاشامشدر. اثرلری
غائب اولوب، ایکنجیسنک هاله لرندن یالکز بر قاج
پارچه بولنه بیلشدر.

آختی { (Akhti) قافقاسیه نك (لرکستان)
نهرينك كنارنده برشدر، كه سمور قزاسنك مركزى
اولوب، دربندك ۴۰ كيلومتره جنوب غریبسنده
واقعدر.

آختیرقه { (Akhtyrka) روسیه نك (خره-
قوف) ایالتنده قضا مركزى بر شهر
در، كه ینه بو نامه یاد اولنان وشهرك بر آز آلتنده
(وورسقا) نهرینه دوکیلن بر دره نك كنارنده واقع
اولوب، ۱۷۴۰۰ اهالیسی وارددر. میلادك ۱۶۴۱
تاریخنده لهیلر طرفندن تأسیس اولنوب، بر خندقله
محاطدر. شهرك ایچنده بولنان حضرت مزینك بر
رسمی روسلر ییننده پك محترم اولغله، پك چوق خلق
زیارتنه کیدرلر، ومایسك ۹ نده بر پناز قوریلور.

آخچه { خراسانده بلخك ۱۱ فرسنگ غریبنده
واقع بر شهر اولوب، سوریاه محاط
وبر قلعه ایله مستحکمدر. آلتی یدی بيسك اهالیسی
وارددر.

آخُر { خوازرم ایله جرجان آره سنده واقع
(دهستان) ناحیه سنك برقریه سی او-
لوب، زهاددن ابو الفضل عباس بن احمد بن فضلك
مسقط رأسیدر. — سمنان ایله دمغان آره سنده دخی
بو نامه برقریه وارددر.

آخَر { (Acher) باد دوقلغنده جریان ایدرهك،
(رین) نهرینه دوکیلور بر کوچك چایدر.

آخرن { (Achern) آلمانیاده (باد) دوقلغنده
(آخر) نهری كنارنده قضا مركزى
بر شهر اولوب، ۲۶۰۰ اهالیسی وارددر.

آخروسیا { یاخود آکروسیا (Achérusia)
اسكى ایلرده یعنی یانیه جهتده کی
(آخرون) نهرينك منصبه قریب تشکیل ایتدیکی
بطاقلغه، ومصرده (منف) شهر قدیمك جوارنده
بولنان بر کوله اسكى یونانیلر طرفندن ویریلن اسمدر.
بو کولك كنارنده بر مقبره بولنوب، اسكى مصریلر
موتارل حقدنه تدقیقات لازمه اجراسیله بری الذمه
اولدقلری تحقیق ایتدیكه، بو مقبره یه دفن اولغرینه
مساعده ایتزلردی. اسكى یونانیلرک (آخرون)

لاتین لسانده بعض معتبر اثرلر براقهرق، میلادك
۱۸۲۰ تاریخنده (استوقولم) ده وفات ایتشدر.

آخالجیخ { (یاخود آخالجیکه Akhalsikh
ارمنی (Akhalsiké) یخود)
لسانده «یكى قلعه» دیمكدر. روسیه نك النده بولنان
قافقاسیهده مستحکم برشهر اولوب، روسیه ایله آناتولی
آره سنده اجرا اولنان تجارتك بر مخزنى حکمندهدر.
تقلیس شهرينك تقریباً ۱۶۰ كيلومتره جنوب غریبسنده
(کور) نهرینه دوکیلن بر چایك كنارنده واقع
اولوب، غایت کوزل بر جامع شریفی و ۱۵۸۹۰
نفوسى وارددر. اهالیسی لاز، کرد، کرجی وترکدن
مرکیدر. مقدما ممالك عثمانیه دن اولوب، ۱۸۲۹
تاریخ میلادینده روسیه نك ضطنه یکمش، وتقلیس
ایالتی ترکیب ایدن آلتی قزادن برينك مركزى
اولشدر.

آخالکالکی { (Akhalkalaki) روسیه نك
النده بولنان قافقاسیهده

(آخالجیخ) شهرينك ۵۵ كيلومتره جنوب شرقیسنده
(کور) نهرینه دوکیلن بر چایك كنارنده واقع بر
شهردر، كه قرون وسطاده خیلی اهمیتى حاز بو-
نشدر. — کورجستانده تقلیسك ۵۰ كيلومتره شمال
غریبسنده دخی بو نامه مسی بر کوچك شهر وارددر.

آخایوس { (Achæus) یونانك اساطیرله قار-
بشقی تاریخ قدیمده بتون یونا-
نیلرک جدی زعم اولنان (هلن) ك اوغلرندن (اکسو-
نوس) ك اوغلی اولوب، پدرينك مملکتی اولان (فتیو-
نیده) ده بر آدم قتل ایتكله، بر طاقم عونیه سیله برابر،
آرغولیده فرار ایتش؛ و بونلر «آخانیلر» نامى
آلشدر.

آخایوس { (Achæus) بیوك اسکندرک
سردارلرندن وورثه ملکنندن
آنطیوخسك اقرباسندن وسرکرده لرندن اولوب،
آنطیوخسك نخته اجلاسنه خیلی غیرت ایتش ایهده،
مؤخرأ یعنی قبل المیلاد ۲۱۹ تاریخنده کندیسنه عصیان
ایدهرک، آناتولیده اعلان استقلال ایتدیکنندن،
ینه او سنه دردست واعدام اولنشدر.

آخایوس { (Achæus) یونان قدیمك هاله
(نویس شرعاسندن ایکی کشینك
آدیدر، كه بری قبل المیلاد ۴۸۰ تاریخنده سیچیلیانك
(سیراقوسه) شهرنده طوغش؛ و دیگرى ینه او

نهرينه جهنگ نهری نظریه باقه‌ای مصریله آخروسیا کولی قریبده واقع اولان بو معامله‌لرندن مأخوذ اولسه کرکدر.

آخرون { یاخود آکرون (Achéron) یانیه ولایتده پروژه سجاغنده پارغه شهرینک جوارنده دگیره دوکیلن بر نهرک اسم قدیمدر. بوکون (وو وو Vouvo) یعنی «سسز» دنیلور. اسکی یونایلر بو نهره جهنگ نهری نظریه باقوب، بونک اسمنی بعض دفعه جهنم معناسیله دخی قوللانیرلر. — ایتالای جنوبیده دخی بو نامه یاد اولنور بر نهر وار ایدی، که ایوم (قریزاؤورا) نامیله معروف اولوب، (سنت افیا) کورفزینسه دوکیلور.

آخسنه { کورجستانک بر شهری اولوب، مقدما ممالک عثمانیه‌دن ایکن، ۱۲۴۴ تاریخ هجرینده روسیه‌نک ضبطنه یکمشدر. ۳۰۰۰۰ قدر اهالیسی وکوزل برجامع شریفی واردر. اهالیسی لاز وکرجی وترکدن مرکدر.

آخلاط { بتلیس ولایتده وان کولنک شمال غربی ساحلنده قضا مرکزی برشهر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر. ایکی سورله محاط اولوب، بر قلعه‌سی دخی واردر. اسکی شهر شمیدیکینک یاریم ساعت بعدنده بر تپه‌نک اوزرنده واقع ایدی؛ خرابه‌لری الآن موجوددر.

آخلوئوس { تسالیاده نبعان (Achéloüs) ایدوب، یونانک (آقارنایا) ایله (اتولیا) ایالتلری آره‌سندن آقهرق، (پاتراس) کور- فزینک خارجنه دوکیلن (آسپرو پوتامو) نک اسم قدیمدر. اساطیر یونانییه کوره (نسوس) اسمنده کی عفریت بو نهرک ساحلنده وفات ایتش.

آخلوئوس { اساطیر یونانییه‌نک (Achéloüs) بر الهی اولوب، هم اسمی اولان نهرک حامیسی ایدی. هرکولک معشوقه‌سی (دیانیره) نام پریه عاشق اولوب، رقیبیه غوغایه طو- تیشدیغنده مغلوب اولمش؛ وبعده بر کره ییلان وبرکرده بوغا صورتنه کیروب، غالبیت امیدنده بولنش ایسه‌ده، ینه موفق اوله‌مامش.

آخن { یاخود آکن (Achémènes) یونان قدیم مورخلری طرفندن ایرانک (کیانیان) سلاله‌سنی تأسیس ایدن بر حکمداره ویز-

یلن اسمدر، که عندلرنده ثروتنک کثرتیله مشهوردر. بو اسمک (جشید) دن محرف اولسی محملدر. کیانیان سلاله‌سنه دخی (آخنید) یعنی «آخنیلر»، وشهرانک بعضیسی ایرانه (آخنیا) یعنی «آخنستان» دیرلر دی. **آخن** { (Achen) آوستریاده بر نهر اولوب، (سالسبورغ) ایالتنک جنوب غربینده بوزلرله مستور بر مفارهنک ایچندن چقه‌رق، بر چوق دره‌لرک دخی صولرینی یوتقدن، و ۱۴ کیلو- متره‌لک جریاندن صکره، ۷۰۰ متره‌لک بر ارتقاعدن (تاورن) اوچورومنه دوشهرک، بر ساعت اوزاقدن ایشیدیلیر بر کورلدی حاصل ایدر؛ ده‌ا آشاغی (اوبرسالچه) ایله برلشهرک (سالچه) نهرینی تشکیل ایدر. — باویرده دخی بو نامه ایکی نهر بولنوب، ایکسی‌ده (نیرول) دن نبعان ایدرلر، وبری باویره حدودندن چقدقدن صکره (ایزار) نهرینه، و دیگری باویره‌نک جنوب شرقینده کلن (شم) کولنه دو- کیلور.

آخن { (Jean van Achen) آلمانیاک (قو- لونیه) شهرنده ۱۵۵۶ تاریخ میل- دیسنده طوغش و ۱۶۲۱ ده وفات ایتش بررسامدر. خیلی مقبول رسملر براقشدر.

آخنوال { (Achenwal) آلمانیا مشاهیر علما و مورخینندن اولوب، میلادک ۱۷۱۹ تاریخنده تولد، و ۱۷۷۲ ده وفات ایتشدر. آوروپا دولترلرینک اصول اداره‌لری حقدنه پک مکمل بر اثر براقشدر. استانتیق فنی ایجاد و بونام ایله نسیمه ایدن بو ذاتدر.

آخور قیوسی { زبازدی (آخور قیو)، استانبول شهرینی احاطه ایدن سورک مرمره دگیرنی طرفنده کی قبولرندن اولوب، شرق شمالیه ناظر و (چاتلادی قیو) ایله (بالقخانه قیوسی) آره‌سنده واقع بر قبور، که سرای همایونک آخورلری قریبده بولنق مناسبتیه، بو اسمله تسیمه اولنشدر. قحندن اول کی اسمی (اودیکیتریا) اولوب، بوده قیودن کبررکن صاغ طرفده «دلپه» دیمک اولان (اودیکیتریا) اسمنده بر عزیزه‌نک مناستری بولنشدن ایلری کلشدر.

آخیلاس { (Achillas) مصر حکمدارلرندن (بطلیوس دنیس) ک وزرا و سر- دارلرندن اولوب، مشهور (پومی) ک قتلنی بطلیوسه

اخطار، و کندیسی (پوتن) اسمنده بر خادمک واسطه-
مبله بوجنایی اجرا ایتش؛ و بونکله برابر، اسکندریه
عجابه سنده مغلوب و اسیر اولدقده، بومیک خصمی
اولان قیصر طرفندن اعدام اولمشدر.

آخیلاوس { یاخود آشیل (Achille, Ἀχιλλεύς) }
یونان قهرمانلرنک اک مشهوری اولوب، تسالیاده کی
(فتیویده) حکمداری (پله) ایله (تیس) نام برینک اوغلی
اولدینی مروی ایدی. (تیس) اوغلنی، جرح قابلیتندن
محافظه ایچون، کوچک ایکن، طوبوغندن طوتهرق
(استیکس) دینلن جهنم نهرینه طالدير مش؛ و بناء علیه
یلکز صوبه طاللامش اولان طوبوغنی جریحه دار اولق
قابلیتی محافظه ایتشیدی. تروآ عجابه سی آچیلهجه،
پری، اوغلنک بو عجابه ده اوروله جفنی بیلدیکندن،
کندیسی (پیرا) اسم مستعارله قیز قیافته قویهرق،
(اسکروس) جزیره سنک حکمداری (لیقومید) ک
سراینه کوندرمش ایدی؛ لکن (اولیس) آخیلاوسک
زوده بولدیغنی کشف ایده رک، و کندیسنک ارکک
اولدیغنی اظهار ایده جک بر حیلله ایله اورادن چقلا-
رهرق، تروآیه سوق ایتشیدی. آخیلاوس تروآده
بسوک بر جسارت و شجاعت کوسزدکدن صکره،
(آتانتون) کندیسنک سودیکی (بریسایس) اسمنده بر
اسیره یی غصب ایتدیکندن، کوجنوب، چادرندن
چفنی ایسته مش ایسه ده، احباسندن (پاتروکل) ک تروآ
حکمدار زاده سی (هکتور) طرفندن اولدیرلدیکنی
ایشیدجه، عجابه یه چیقوب، هکتوری اولدیر مش؛
و حرصندن میتنی آراهه سته باغلا یوب سور و کلیدرک،
اوج دفعه قلعه نک اطرافنه طولاشدیر مش. تروآ
عجابه سنک اونجی سته سنده، بر متارک ائناسنده،
آخیلاوس تروآ حکمداری (پریام) ک قیزی (پولیکسن) ی
ازدواج ایتکه کیدیکی حالده، قیرک برادر ی (پاریس)
طرفندن براوقله طوبوغندن اوریلهرق، متراً وفات
ایتش.

قیز قیافته اولهرق، (لیقومد) ک سراینده
واونک فیبرلی رفاقتنده بولدیغنی ائناسده، حکمدار
مذکورک قیزی (دیدامیا) یی خفیا ازدواج ایتش؛
واوندن (پروس) یاخود (تئوبتولم) اسمنده بر اوغلی
دنیا به کیش ایدی. آخیلاوس حقنده اسکی یونانیلر
بر طاقم خارق عاده احواله معتقد اولوب، ازجمله

سپرینی کندیسنک آجش اولدیغنی جریحه لری ایی ایتک
خاصه سنی حازر زعم ایدرلر ایدی. کویا والده سی
(تیس) کندیسنک لاجل انژیبه (خیرون) اسمنده
بر عفریته تسلیم ایتش، و اوندن خیل هنزلر اوکرنش
ایدی. اومپروسک «ایلیاده» اسمنده کی منظومه سی
باشلیجه آخیلاوسک قهرمانقلربنی مصور اولدیغنی کی،
زمان قدیمک دیگر بعض شاعرلری دخی کندیسی
منظومه لرینه مبنی علیه اتخاذ ایتلشدر.

آخیلاوس { (Achillée, Ἀχιλλεύς) }
لئوب، (دیوقلیتان) زماننده و قبل المیلاد ۲۹۱
تاریخنده اسکندریه ده استقلال دعواسنه قالدیشمش
ایسه ده، بش سته صکره شهر مذکورده دردست
و قتل اولنش.

آخیلاوس { (Achillée) }
تدمور حاکمه سی
مشهور (زنوبه) نک — ودها
صحیحی زینک — اقرباسندن اولوب، هیشره سنک
مغلوبیت و اسارتندن صکره، روما ایمپراطورلردن
(اورالیان) ک زماننده سوریه ده اعلان سلطنت ایتش
ایسه ده، درعقب عرض انقیاده مجبور اولشدر.

آخیلاوس تاتیوس { (Achilles Tatius) }
یونانیه سندن اولوب، میلادک اوچجی عصرنده
بر حیات ایدی. عمرینک اواخرنده خرسیتیانلی قبول
ایده رک، پسقیوس اولمش. بر قاج تألیفات فیه سی
و «قلیتوفون» ایله (لوکیپ) ک معاشقه سی «نامیله
بر حکایه کنای واردر. بو حکایه دفعاتله طبع،
و اوروپا لسانلرینه ترجمه اولمشدر.

آخیولی { (Achioli یاخود Akhioli) }
روم
ایلینک قره دگیر ساحلنده، ویر-
غوس کورفرینه کیررکن صاغ طرفده فالان بربرونک
اوجنده بر شهردر، که برغوسک ۱۹ کیلومتره شرق
شمالیسنده و وارنه نک ۱۱۲ کیلومتره جنوب غریسنده
واقعدر. الیوم شرقی روم ایلییه ملحقدر. لیمان کوچک
اولوب، محافظه لی دخی دکلدر. شهر پک اسکی
اولوب، اسم قدیمی (آخیالوس) در. آثار عتیقه سی
اولیوب، قالمش اولان بعض خطوطی حاوی طاشلری
دخی ۱۲۴۴ تاریخ هجریسنده روسلر آلوب کوتور-
مشدردر.

۱۵۰ ساعت شمالند، (وتیمو قنو) شهرینك دخی تقریباً ۱۵۰ ساعت جنوب شرقیسنده، واورالر سیاحت ایدن موسیو (جون دونقان) ك روایتنه كوره، ۱۳° ۶' عرض شمالیده واقعدر.

آدالبر (Adalbert) ایتالیاك طوسقانه دوقهردن اوچنك اسمیدر: برنجیسی میلادك ۸۴۵ تاریخندن ۸۹۰ تاریخنه دك، ایكنخیسی ۸۹۰ دن ۹۰۷ به، اوچخیسی ده ۱۰۰۱ دن ۱۰۱۴ قدر دوقهلق ایتمشدر.

آدالبر (Adalbert) ایتالیا حکمدارلندن میلادك ۹۵۰ تاریخنده پدری طرفندن، کندیسیله مشترکاً حکومت سورمك اوزره، تخته اقعاد اولغش؛ و ۹۶۱ ده ایمراطور برنجی (اوتون) طرفندن خلع، و مالکندن طرد اولغشدر.

آدالبر (Adalbert) پراغه پسقبوسی اولوب، خرستیانلق عقایدینی نشرایله اجرای وعظ ونصیحت ایتمکده ایکن، میلادك ۹۹۷ تاریخنده مقتولاً وفات ایتمش. قتلکیلر بونی عزیزل صره سنه پکیروب، نینسانك ۲۹ نده یورطیسی اجرای ایدرلر.

آدالبر (Adalbert) اون برنجی عصر میلادک دیده (برم) و (هامبورخ) ك باش پسقبوسی اولوب، زمانك حکمدارلی نزدیکه بیوک نفوذ واقتمداري وار ایدی؛ حتی دردنجی هنزینك صباوتي زماننده ایمراطورلق نیابتی احراز ایتمشیدی.

آدالبرون (Adalbéron) فرانسهده (ریس) باش پسقبوسی اولوب، فرانسه قراللردن (لوتر) و بشنجی (لوی) و (هوگ قایت) زمانلرنده «قانچلاریه» یعنی باش وکالت مسندینی احراز؛ و فرانسهده مکتبلر تأسیسیله معارفك نشرینه خیلی خدمت ایتمشدر. انشاده دخی ماهر اولوب، بعض محرراتی جمع ونشر اولغشدر. — بو نامه دیگر بر پسقبوس دخی واردر، که (لائون) پسقبوسی اولدینی حالده، قراللق ادعاسنده بولنان (لورن) دوقهسی (شارل) ی واونی قرال طاینان یکنی (ریس) باش پسقبوسی (آرنولد) ی طوتوب، فرانسه قرالی (هوگ قایت) ه تسلیم ایتمشیدی. فرانسه نك

آدا (Ada) مجارستانده طونه نك اوتنه سنده (و (تیس) نهرینك صاغ طرفنده (باقس) قضا سنه ملحق بریوک ناحیه اولوب، ۹۳۴۰ اهالیسی واردر.

آدا (Ada) ممالك مجتمعه دن (ایدا هو) جهو- ریتنك منهای جنوب غریبسنده بر قضا اولوب، (اوره غون) جمهوریتندن (سواق) نهریله آپرلمشدر. (بواسه ریور) یعنی «اورمانلی دره» و (سواق) نهرینه دوکیلن سائر بر چوق دره لرله اروا اولنهرق، منبت ومحصولدار بر یردر، وآلتون معدنلری چوقدر. اون سکر سنه اول اجرا اولنان تحریرده ۲۶۷۵ اهالیسی وار ایدی. مرکزی اولان (بواسه سیتی) شهری جمهوریتك دخی مقریدر.

آدا (Ada) (قاریا) یعنی منتشا طرفلرینك حکمداری (هیدریقوس) ك زوجه سی اولوب، قوجه سنك وفاتنده تختد اوتورمش؛ و تبعه سی طرفندن خلع اولغش ایسه ده، او صره ده اورادن پکن بیوك اسکندر طرفندن ینه تخته اجلاس اولغشدر.

آدا (Adda) ایتالیای شمالینك (لومباردیا) مملکتنده بر نهردر، که (آلپ) جبالندن (اومبرای) نام طاغدن نبعان ایله ابتدا غربه وبعده جنوبه طوغری آقهرق، (والتین) مملکتی یاردقدن، و (قوم) ایله (لقو) کوللرینك ایچندن پكدکدن، و (سریو) نهریله دخی برلشدکدن، و (بورمیو)، (سوندریو)، (لقو)، (لودی) شهرلرینك ایچندن ویا یانندن جریان ایتدکدن، والاصل ۳۰۰ کیلومتره لك جریانن صکره، (قره مون) شهرینك قریبده صاغ طرفدن (پو) ایرماغنه منصب اولور. آشاغی طرفده ۱۲۴ کیلومتره لك یری سیر سفائنه صالحدر. بیوک ناپولیون اورالینی ضبط ایتدیکنده، مرکزی (سوندریو) شهری اولقی اوزره، (آدا) اسمیله برایتل تشکیل ایتمشیدی. اسم قدیمی (آدوا) (Addua) در.

آدار زخل سیاره سندن کنایه اولهرق، اسکی آتوریلرک اعتقاد وعبادت ایتدکلی آلهه جله سندنر.

آدافودیا (Adafoudia) آفریقاده سودان وسطیده بر شهر اولوب، صاغ طرفدن (دیولیا) ایرماغنه دوکیلن بر نهرک اوزرنده (داهوی) ك مرکزی اولان (آبوی) شهرینك تقریباً

اوونکی احوالی حقنده هجو آمیز بر منظومه برافشدر.

آدالور (Addalour) هندستانك جهت و (کوبینور) جنوبیه سنده، (کوبینور) قضا سنده و (کوبینور) شهرینك ۱۱۲ کیلومتره شمال شر- فینده، و (کاوری) نهری کنارنده برشردر.

آدام (Adam) ابو البشرک اسمی «آدم» ک اوروپالیر عننده معروف املا سیدر. [«آدم» کله سنه مراجعت بیوریه.]

آدام (برملی) — (Adam de Brème) میلادک (دکاون برنجی عصرنده (برم) شهرنده باش راهب اولوب، لاتین لسانده (اسقاندیناویا) نک مکمل بر جغرافیاسنی و بعض کلبسارک تاریخی یازمشدر.

آدام (هالی) — (Adam de Halle) فرانسه ک اون اوچجی عصر میلادی شر اسندن اولوب، اوونکی شمالی فرانسه جه لسانده بعض تیاترو اوونلری نظم ایتمشدر. (آراس) شهرنده تولد ایتمش اولغله، «آراس قبوری» لقبیه معروفدر. میلادک ۱۲۸۲ تاریخنده (آرتوآز) فوننی ایکنجی (رور) ک معینده ناپولی به کیدرب، درت سنه صکره اوراده وفات ایتمشدر.

آدام (بیو) (Adam Billaut) فرانسه ک (آدام) (تاور) شهرنده طوغرامه جی اولوب، «آدم اوسنه» (Maitre Adam) لقبیه مشهور غایت ماهر بر شاعردر. میلادک ۱۶۶۲ تاریخنده شهر مذکورده وفات ایتمشدر. ایشارینی، صنعتی اقتضاسجه، «چیوی»، «مقب» و «رنده» عنوانرله اوج قسمة تقسیم ایتمشدر. آناری مطبوع و مرغوبدر. «طوغرامه جی ویرجیل» لقبیه تلقیب اوونشدر.

آدام (لامبر) (Adam Lambert) فرانسه- نرینده طوغوب، ۱۷۵۹ تاریخنده وفات ایتمش منیور بر هیکلر اشددر، که برادری (نیقوله) نک دخی یاردمیه پک چوق هیکلر اعمال، وازمنه عتیقه هیکلر اشلنی حقنده بر کتاب جمع و تهریر ایتمشدر.

آدام (آلساندرو) — (Alexandre Adam) (اسقوجیا) عیاسندن اولوب، میلادک ۱۷۴۱ تاریخنده طوغش، و ۱۸۰۹ ده وفات ایتمشدر. (ادیبورخ) مکتبنک درس ناظری بو-

لنش، ولاتین وانکلیر لسانلرینک صرقلریله رومانک آثار عتیقه سی حقنده بر اثر یازمشدر.

آدام (آدولف) — (Adolphe Adam) فرانسه ک اک مشهور بسته کارلرندن اولوب، پک چوق اوپرارک بسته لرینی تنظیم ایتمشدر. میلادک ۱۸۰۳ تاریخنده پارسده طوغوب، ۱۸۵۶ ده وفات ایتمشدر. پدری (لوی آدام) اسمنده اولدقجه ماهر بسته کار بر آلساسلی ایدی. ۱۸۴۴ ده صنایع نفیسه آقادمیاسی اعضالغنه تعین اولنش، و ۱۸۴۸ ده واقع اولان اختلانده ثروتی غائب ایتمکله، پکینه- بیلک ایچون، زیاده چالیشمغه مجبور اولوب، آز وقت ایچنده وجودینی چوروتورک، وفات ایتمشدر.

آدام (یاخود آدم) (Adam) بحر محیط کپرده (پولنیسیا) نک (آوقلاند) آطه لرینک اک جنوبیسی اولوب، ۵۱° عرض جنوبیده و ۱۶۳° ۴۵' طول شرقیده واقعدر.

آدام (یاخود آدامه فلسطینده اردن نهری کنارنده بر شهر قدیم اولوب، توراده ذکر اولنمشدر.

آداماوه (Adamâoua) آفریقاده سودانک جنوب شرقی سنده کان بر واسع ملکشددر، که اهالیسی طرفندن (فومینه) نسیمه او- لنیور. مورخین اسلامدن مقریزی بو ملکیتی (هاو- دامه) نسیمه ایدوب، اک کوتلی قبیله سی (ماینه) قبیله سی اولدیغنی ذکر ایدور، که بوده الیوم (فومینه) نامیه معروف اولان قبیله اولسه کرکدر. سیاحیندن دو قنور (بارت) بو مملکت کیرمکه موفق اولوب، ایتمش اولدیغنی تحقیقاتله اورا خریطه سنک خیلی توضیح و تعحینه خدمت ایتمشدر. بو مملکت خیلی منبت و محصولدار اولدیغندن، آفریقانک وسططیرینه قدر یایلش اولان (فوله) اقوامی اورایه دخی کدوب، مملکتی ضبط ایتمشدر. حاکمیری (سقانو) حاکمک تحت تابعینده بولدیغنه معترف ایسه ده، حقیقته مستقلدر. مرکزی اولان (بوله) شهری (قوکه) شهرینک عرضنده و شهر مذکورک ۴ درجه بعدنده واقعدر. سیاح (بارت) قوکه دن (بوله) به ۲۴ کونده کیمشدر. شهر (بنونه) دنیلن برنهرک کنارنده در، که بونهرک قوراقلق موسمنده بر میل عرضی و سکر طقوز قدم عقی اولوب، حزیرانک ابتداسندن ایلولک نهایته

قدر دوام ایدن فیضان میاه زمانده ایسه اطراف باصوب، اراضی حقنده پک نافع بر قیاقلی تور تو بر اقبیر. [«بنونه» که سنه مراجعت بیوریه. [آداما. وه لیلرک لسانی (ماسه) زمره سندن اولوب، آفریقای جنوبی زنجیرلرک لسانلریله مناسبت و مشابهتی واردر. اهاالیسی دین اسلامه متدیندرلر.

آدامپور (Adampour) [«آدمپور» که. سنه مراجعت بیوریه.]

آدامس { مرقاده ممالک مجتمعه نك اینکچی جون — (John Adams) آ.

رئیس جمهوری اولوب، میلادک ۱۷۳۵ تاریخده ممالک مذکوره نك (ماساچوست) شهرنده طوغش، و ۱۸۲۶ ده وفات ایتشدر. او وقت انکلتزنک مستملکاتندن بولنان ممالک مجتمعه ده انکلتزه فارشی اختلال ظهورنده، کندیس وطننده (آووقات) اولوب، ۱۷۷۴ ده انعقاد ایدن قونفره یه ملکیتی طرفندن مبعوث کوندرلش؛ و ۱۷۷۶ اختلالنک محرک کردن اولوب، انکلتزه فارشی امداد طلبیون (فرانقلن) ایله برابر پارسه کیده رک، عودنده ممالک مجتمعه نك متفق جهوریتلر حالنه قونمسنه زیاده سیله غیرت ایتکله، ۱۷۷۸ ده تأسس ایدن جهوریتک رئیس ثانیسی، و (واشینغتون) دن صکره ۱۷۹۷ ده رئیس اول اولش. مدتک انقضا سنده (بوستون) شهرینک قربنده متصرف اولدیغی (کینسی) چفتلکنه چکمشیدی. کندیس معتدل افکارلی اولدیغندن، جهوریت مفرطه طرفدارلرینک دشمنی ایدی. — اوغلی (جون کینسی آدامس) ۱۷۶۷ ده طوغوب، ۱۸۴۸ ده وفات ایتش، و ۱۸۲۵ دن ۱۸۲۹ سنه سنه دک رئیس جهور بولش، و کندیس دخی پدري کبی هیئت متفق جهوریه اصولنک فوق العاده طرفدار ری اولوب، زنجیرلرک اسارتنک الغاسیون دخی پک چوق چایشمشدر.

آدامس (Adams) ممالک مجتمعه ده، آنف الترجه ایکی رئیسک نامنه حرمة پک چوق قصیدلر و قصالر بو اسمله تسمیه اولنشدر. که اک اهیملیلری شونلردر: ۱، (ماساچوست) جهوریتک شمال شرقیسنده کان (برکشیر) قضا سنده، (هوساق) نهرینک ایکی کنارنده بر شهر اولوب. بو سستونک ۱۰۰ میل غربنده واقع، و ۸۰۰۰ اهالی بی جامعدر.

قربنده بولنان (سادلی) طاغنده ۱۵ متره ارتفاعنده و ۱۵۰ متره طولنده اطراف مرمرله محاط طبیی بر تونل واردر. — ۲، (ایلیونیس) جهوریتک منتهای غربنده و (مسیسیپی) نهرینک ساحل یسارنده واقع بر قضا اولوب، سطحی ۲۱۸۸ مربع کیلومتره، واهالیسی ۵۶۳۶۰ کشیدر. مرکزی (کینسی) شهریدر. — ۳، (هندیانه) جهوریتک (اوهیو) جهوریتی حدودنده بر قضای اولوب، ۹۳۳ مربع کیلومتره سطحی و ۱۱۳۸۰ اهالیسی واردر. مرکزی (دقاتور) شهریدر. — ۴، (یووه) جهو- ریتک جنوب غربیسنده، و شیکاغودن سان فرانسیسکو یه کیدن باش دمیر یولی خطنک اوزرنده بر قضا اولوب، ۱۲۴۴ مربع کیلومتره سطحی و ۴۶۱۰ اهالیسی واردر. مرکزی (کینسی) شهریدر. — ۵، (مسیسیپی) جهوریتک (لوزیانه) جهوریتی حدودنده و (مسیسیپی) نهری کنارنده بر قضای اولوب، ۱۲۶۷ مربع کیلومتره سطحی و ۱۹۰۸۰ اهالیسی واردر، که بولنرک اوج ربعدن زیاده سی زنجیدر. مرکزی (ناجز) شهریدر. — ۶، (نبراسقه) جهوریتک جهت جنوبیه سنده، و بحر محیط آتلا سیدن بحر محیط کبیره قدر متمد اولان دمیر یولی خطرلندن برینک گذرگاهنده واقع بر قضا اولوب، ۱۹۰۰۰ اهالیسی واردر. — ۷، (اوهیو) جهوریتنده و (اوهیو) ایرماغنک کنارنده بر قضا اولوب، سطحی ۱۴۴۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۲۰۷۵۰ کشیدر. مرکزی (وست اونیون) شهریدر. — ۸، (پانسوانیا) جهوریتنده بر قضا اولوب، سطحی ۱۵۲۶ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۰۳۱۵ کشیدر. مرکزی (جتسبورغ) شهریدر. — ۹، (ویسکونسن) جهو- ریتک اوتیه سنده و (مسیسیپی) یه دوکیلن (ویسکونسن) نهرینک ساحل یسارنده بر قضا اولوب، سطحی ۱۸۷۲ مربع کیلومتره، واهالیسی ۶۰۰۰ کشیدر. مرکزی (فریند شپ) شهریدر.

آدامس (Adams) ممالک مجتمعه نك (نوها- مونت) طاغنک بر ذروه سیدر، که ۱۷۵۶ متره ارتفاعی واردر. — ینه ممالک مجتمعه دن ماساچوست جهوریتنده بو نامه بر طاغ واردر.

آداملو (Adamello) ایتالای شمالینک (لومباردیا) ایالتیه آوستریانک (تیرول)

ملکتي حدودنده واقع بر طاعدر، که دائما قار ووزله مستور اولوب، اکیوکسک دروسه ۳۵۵۶ متره ارتفاعنده در.

آداموز (Adamuz) اسپانیای جنوبیک قوردوه [قرطبه] ایالتنده وقرطبه شریک ۲۷ کیلومتره شمال شرقیسنده، (سیرامورنا) طاعنک ائکننده غایت کوزل بر موقعده، (وادی الکیر) نهریک ساحل یمینک بر آز اوست طرفنده برشر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی وشرایله نهر آره سده بر کوزل کلیسای وارددر. اهالیسی باشلیجه زراعتنه و محصولات زرعه تجارتیه مشغولدرلر.

آداناد (Adanad) یاخود آدیناته (Adinatha) هندستانک جهت جنوبیه سنده واقع (ملیکتک بر شری اولوب، او طرفلرده کی برهمیلرک رئیس روحانیسی اولان) آلوانکرس تموراکول ک مقریدر.

آدانسون (میشل — Michel Adanson) منسوب اوله برق، فرانسه نک (پروانس) مملکتنده میلادک ۱۷۲۷ تاریخنده تولد، و ۱۸۰۶ ده وفات ایش همای طبیعیندن بر ذاتدر. کوچک یاشدن تاریخ طبیعی زیاده سیه مراق ایدرک، ۲۱ یاشنده ایکن، او وقته قدر هیچ بر اوروپالینک کیرمه مش اولدینی آفریقادکی (سنغال) مملکتنه بر سیاحت ایوب، اورانک تاریخ طبیعینه دائر مکمل بر کتاب و مختصر بر سیاحتنامه یازمش. ۱۷۵۹ ده فرانسه نک فنون آقادیامیسی اعضالغنه قبول اولغش، و ۱۷۶۳ ده نباتات حقنده ایکی جلد اوزرینه و Familles des plantes عنوانیه غایت معتبر بر کتاب نشر ایدوب، بونده نباتانک تصنیف واصطلاحاتجه بعض تبدیلاتک لزومندن بحث ایشیدی. ۱۷۷۵ ده فنون آقادیامیسه غایت جیم برفنون قاموسی [Encyclopédie] ترتیبی ارانه ایش، و بوارک تحریرینه باشلامش ایسه ده، برکونه تشویق کورمدیکندن، اکلانه موفقی اوله ما مشدر. فرانسه نک یوک اختلال زمانده تکمیل مملکتی غائب ایتکله. بعده شکل ایدن حکومتمدن بر نقضه معاشنه نائل اولشیدی. فنون آقادیامیسی مجموعه سنده یک جوق مقالات فیه نشر ایش، و نباتات حقنده «قاموس الفنون» بر علاوه یازمشدر. مشهور

(لینه) نک تصنیف حیوانات و نباتات حقنده کی اصول معروفنه معترض اولوب، انواعک کافه احوالنه رعایت ایتک اساسنه مستند اوله جق دیگر بر اصول ایجادی فکرنده بولنیوردی، که بو فکر او وقتدن بری تعم ایتشددر. مشاهیر طبیعیندن (کویه) بو ذاتک مدعی حقنده آقادیامده بر نطق او قومشیدی. **آداوانی** (Adavani) وانکلیزجه (Adwani) هندستانک جهت جنوبیه سنده (مدارس) ایالتنده، (بلاری) قضا سنده و (بلاری) شریک ۴۱ میل شمال شرقیسنده، بر کوچک نهرک اوزرنده، ۳۸' ۱۵° عرض شمالی و ۷۵° طول شرقیه قیده واقع بر شهردر، که وقتیه یک مستحکم بولغش ایسه ده، عصر سابقده (تیو صاحب) طرفندن استحکاماتی هدم ایدلشددر.

آدایا (Adaja) اسپانیای وسطیده بر نهردر، (که (آویلا) شریک اوکندن کچرک، اسکی قشتاله اووه سنی اروا، و (آره والو) شریک یانندن مرور ابله، (والادولید) مملکتنه کچر، و (ارس) نهریه دخی برلشدکدن صکره، صول طرفدن و (پسورغه) نهری محل تلاقیسنک همان قارشینده (دورو) ایرماغنه دوکیلور. مجرانی ۱۷۵ کیلو- متره دن عبارتدر.

آدرار (Aderar و Aderar) «اضرار» کله سنه مراجعت بیوریه.

آدراست (Adraste) موره شبه جزیره. اسکی حکمدارلرندن اولوب، — برادری (ایوقل) طرفندن خلع، و یونانک (تیه) شهرندن طرد ایدلش اولان — (پولینیک) ی قبول، و کندیننه داماد ایتدکدن صکره، رؤسادن آلتی کشینک رفاقتیه، مرقومی یکیدن تخته اجلاس مقصدیه، (تیه) اوزرینه هجوم ایش ایسه ده، «یدی رئیسلر محاربه سی» نامیه مشهور اولان بو محاربه ده مغلوب، و رفقاسی مقتول اولدیغندن، مؤخرأ بونلرک اوغلارینک ریاستی تخته دیکر بر عسکر تجیهیز و سوق ایش؛ و بو ایکنجی محاربه ده اوغلی (ایپاله) قتل اونغله، متعاقباً میلاددن ۱۲۵۱ سنه اول. کدرندن متثرأ وفات ایتشددر.

آدراست (Adraste) (فریجیا) حکمداری (میداس) ک تورونی اولوب،

کوک چق قریه اولوب، اطرافنده کی قیالک هیئت و صور غریبه سیله مشهوردر. بو قیالک سیریمچون اوزاق محللردن سیاجلر کیدرلر.

آدرنو { (Aderno) سیلیا جزیره سنده (قنایا) سجاغنده وقتانیا شهرینک }
۳۵ کیلومتره شمال غریبسنده، (اتنا) برکاننک غریب اتکنده واقع بر شهر اولوب، اسم قدیمی (آدرا-نوم) در. (سینو) نهرینک بو شهرک جوارنده شایان تماشا بعض شلاله لری وارددر. اهالیسی ۱۴۷۰۰ کشیدر.

آدرومته { (Adrumète) آفریقیه نك یعنی تونسك سواحله قیالک اسکی بر شهردر، که تونسك قسم جنوبیندن عبارت اولان اسکی (بوزاجته) قطعه سنك مرکزی اولوب، (قرناج) شهرینك ۱۳۰ کیلومتره جنوبنده وساحل بحره واقع ایدی. (سوسه) ویاخود (جامه) شهر جدیدی اونك موقعنده بنا اولنشدر. قیصر میلاددن ۴۷ سنه اول، آفریقایه عسکر سوق ایتدیکی وقت، بو شهره چیقمشیدی.

آدره { (Adra) اسپانیای جنوبینك (الریه) ایالتنده آق دکیز ساحلنده بر شهر ولیمادر، که (الریه) مرساسنك ۶۰ کیلومتره جنوب غریبسنده واقع اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، شراب، شکر، بادم محصولاتی، وجوارلنده کوزل قورشون معدنلری وارددر. اسم قدیمی (آدره Abdera) در. هواسی آغیرجهددر. اسکی استحکاماتی ویران حالندهدر.

آدره { (Adra) اسپانیای جنوبیده (سیرا-نواده) طاغندن نبعاله، (الیواره) نواحیسنده جریان، و او حوالی بی اروا ایدهرک، هم اسمی اولان شهرک جوارنده آق دکیزه دوکیلور بر نهردر. او طرفلرده کی نهرک اکثریسی خلافسنده اولهرق، یازین قورومدیغندن، (ریو غرانده) یعنی «بیوک نهر» دخی دیرلر. مجراسی (الریه) ایله (غناطه) ایالتلری بینده حدود یرینی طوئور.

آدره { (بارونی فرانسوا دو بومون. Fr. de Baumont baron des Adrets) فرانسه ده اون آنتیجی عصر میلادیده خروج ایتمش اولان پروتستانلر رؤساسندن اولوب، ۱۵۱۳ تاریخ میلادیسنده (غرنوبل) شهری مضافاتندن (دوفینه)

میلاددن ۶۰۰ سنه اول خطا، برادرینی قتل ایتمکله، (لیدی) حکمداری مشهور (قرسوس) ه التجا ایتمش؛ واونك طرفندن اوغلنك تعلیم و تربیه سنه مأمور اولوب، بر جانور آونده بونی دخی خطا، اولدیرمش، و مأیوسیتندن کندینی اتلاف ایتمشدر.

آدراست { (آفرودیسیالی — (Adraste) (d'Aphrodisie) میلادک ایکنجی عصری فلاسفه یونانیه سندن اولوب، آرسطونك کتابلرینی شرح، وهیئت ونجوم حقنده بر کتاب تألیف ایتمشدر.

آدراستیا { (Adrastée) «نمیس» کله سنه { مراجعت بیوریه.]

آدرامپاتام { (Adrampatam) هندستانك { (مدارس) ایالتنده، (تاجوره) قضا سنده، (بالق) یاخود (بلك) بوغازنده ساحل بحره بر شهردر.

آدرامیتوس { (Adramyttus) لیدیاحکمدار. { ری مشهور (قرسوس) ک برادری اولوب، (آدرامیتیون) اسمیله ادرمید شهرینک بانیسیدر.

آدراناس { خداوندکار ولایتنده (آدراناس) چاینك اوستنده بر تپه ده واقع بر قلعه در. اسمندن آکلاشدیغنه کوره، اورالرده بولنش اولان (آدریانه - آد - اولیوم) یعنی «کشیش طاغی (آدریانه) سی» نام شهر قدیمک موقعنده واقعدر، قلعه شهر قدیم مذکورک ایچ قلعه سندن عبارت اولوب، تپه نك آتنده بولنان (اسکی کلیسا) قریه سیله اطرافنده کی ویرانه ل دخی شهر قدیمک یرندهدر.

آدرانوم { (Adranum) سیلیاده کی (آدر-نو) شهرینك اسم قدیمیدر. { «آدرنو» کله سنه مراجعت بیوریه.]

آدرانه { (Adrana) آلمانیاده کی (آدر) { نهرینك اسم قدیمیدر. { «آدر» کله - سنه مراجعت بیوریه.]

آدربال { (Adherbal) «آذر بعل» کله سنه { مراجعت بیوریه.]

آدرسباخ { (Adersbach) چهستانك منهای شهرینك ۱۸ کیلومتره شمال غریبسنده واقع بر

(آدریا) شهری میلاددن ۱۳۷۶ سنه اول اتروسقل طرفندن بنا اولنش، میلاددن پدی عصر اول فرانسه- نك اهالی قدیمه سی اولان غالره کچمش، و قبل المیلاد ۲۱۳ تاریخنده رومالیر طرفندن ضبط اولنشدر.

آدریاتیک (Adriatique) آقی دیکرک (وندیک کورفزی) نامیه دخی معروف بیوک بر کورفزیدر، که غرباً ایتالیا و شرقاً آرنائودلق و دالماسیا آره-سندده واقع اولوب، ۴۰° عرض شمالیک بر آز اوست طرفنده بولان (اوترانته) کورفزندن ۴۸' ۴۵° عرض شمالیده تشکیل ایدن تربسته کورفزینده قدر تمتد اولور. جنوب شرقیدن شمال غربیه طوغری اولان طولی ۸۳۵ کیلومتره در. ایتالیا طرفنده اولان سواحل غربیه سی (اوترانته) دن تا (راونه) شهرینه قدر آز مرتفع اولوب، سفاینک یناشمه سنه پک الویریشلی اینه ده، سواحل شرقیه سی و علی الخصوص شمال طرفی قیالقی اولوب، اوکی صیغیر، طاشلر و آطه لرله مملو اولدیغندن، سفان حقیقده پک مخاطرهلیدر. مع هذا بو آطه و برونلر پک امین بعض لیمانلر تشکیل ایتدکلرندن، ایستریا و دالم- چپاده پک ماهر کمچیلر یتیشیور. آدریاتیک دیکرینه دوکیلن نهرلرک اک بیوکلری ایتالیا نك جهت شمالیه- سندده کی (پو) و (آدیج) نهرلرله آرنائودلقده کی (درین) نهریدر. آلپ طاغلرینک شعبه لرندن ده بر چوق کوچک نهرلر آقیور، که بونلرک بحراری قیصه اینه ده، اکثریسی طاغلرندن و قبالرندن این سیلاردن متشکل اولغله، دیکره کلیتی صو دوکیورلر، ایزونچو، تالیامنتو، لیونزا، پیاو، سیله، برنته، نیماو، اومله بو نهرلرک جله سندندر. (آدیج) ایله (پو) و آرنائود- لقدن این (سمان) و (ارکنت) کی نهرلر کلیتی چامور و قوم ایندیردکلرندن، آدریاتیک دیکرینک سواحلی اسکیدن بری خیلی دیکشمش، و کوندن کونه دیکشمدده در. بو ترساندن بعض طرفلرندده سواحل دیکرک ایچنه او قدر اوزامشدر، که وقتیه ساحل مجرد بولنش اولدقلری معلوم اولان نیجه قصبه لر شدی دیکرندن خیلی اوزاق بولمقده در. بو دیکرک عمقته کلنجه، شمال طرفلرندده سواحل یقین آتجق پدی سکر متره ک صوبی اولوب، انکینی دخی آلتش آلتش بش متره دن زیاده درین دکل اینه ده، جنوبه طوغری اینلجکه عمقی آرتهرق، ایتالیا نك (باری) اسکله سیله

نصیه ست جوارنده بولان (آدره) قریه سندده ضوغش، و (کیره) دو قه سیله واقع اولان بر منا- زعمی اوزرینه، پروستانلی قبول ایله، فرانسه نك جنوب طرفلرندده پروستانلی دعواسیله خروج ابغش اولان (قونده) یه انحاق ابدوب، فوق العاده بر جارت کوستره رک، قنولیکلرندن والنسه، لیون، غرنوبل، ویانه، اورانژ، مونته لیار قصبه لرینی و سار جهتری ضبط ایتمه ده، ارتکاب ایتدیکی ظم و تعدی ایله نامنی لکه دار ایتشدر. مصالحه ایچون غایراندده ایکن، اله و بریلرک، توفیق اولنش، و بعده ۱۵۶۳ مصالحه سیله سبیلی تخلیه اولمشیدی. (لیون) ولایتک والیک کندیسنه و برلدیکیچون، مؤخرآ پروستانلر طرفنی بر اقوب، قنولیکلکه رجوع، و ۱۵۸۶ تاریخنده ایکی طرفندن دخی منفور و متفر اوله رتی وفات ایتشدر.

آدریا (Adria) ایتالیای شمالیک وندیک (پو) نهری آره-سندده، و (روویغو) شهرینک ۲۰ کیلو متره شرقنده آدریاتیک دیکرینک دخی ۲۰ کیلومتره بعدنده واقع اولوب، ۱۴۰۰۰ اهالیسی و اولدجقه تجاری وارددر. زمان قدیمه (آدریا) شهری غایت اهمیت اولوب، مؤخرآ بو اهمیت وندیک شهرینه انتقال ایتشدر. حتی وندیک کورفزی دخی بو شهره نسبتله (آدریاتیک) تسمیه اولنشدر. اسکی شهر ساحلده بولنش اولدیغی حالده، نهرلرک ترسباتی یاردمیه ساحلک دیکرک ایچنه طوغری اوزامسندن، اونک خرابلری اوزرنده مینی اولان شهر جدید دیکرندن ۲۰ کیلومتره اوزاقددر. نهرلرک اوراده ایندیردکلری چامورلر او قدر چوقدر، و سطح ارض بو ترساندن او قدر ارتفاع ایدور، که اوچ پیک سنه ظرفنده بری اوستنه ایکی جسم شهریره کومشدر. حقیقه، اسکی (آدریا) شهرینک خرا- بهری شدیکینک آلتسده یره مدفون اولدیغی کی، ده درین حفاریات اجرا اولندقدده، اونک دخی دهه قدیم بر دیگر شهرک یره کومش خرابلری اوزرنده نالیش اولدیغی آکلاشلش، و بو ایکنجی طبقه ده کی خرابلرک ایچنده رومالیرک زمانسه دلالت ایده جک برشی بونچو، و اوزالک دهه قدیم اهالیسی اولان (تروسق) لرک آتارینه تصادف اولمشدر. اسکی

آرناؤدلق ساحلی آرہ سندہ ۱۲۷۵ مترہک اسقاندیل ایلہ ذیبی بولنہ مامشدر۔ قیوسی مقامندہ اولان (اوتراتشہ) بوغازندہ دخی آلتی یدی یوز مترہ عمقی وارد۔ آدریاتیق دیکرینک صولری آق دیکرینک سائر ہر طرفندن زیادہ طوزلیدر۔ مدوجذر آق دیکرینک ہر طرفندہ اولدیغی کچی، بو دیکرندہ دخی آز فرق اولنیورسہدہ، وندیکدہ برقاچ قدم مدوجذر اولیور۔ یازین آدریاتیقہ سیر سفائن امین ایسہدہ، قیشین، جنوب شرقی روزکارینک شدتلی اسمسندن وسواحلہ قریب اولان قیالک کترندن طولای، بر آز مخاطرمہ لیدر۔ آق دیکرینک آدریاتیقہ بر آقتی کیروب، آرناؤدلق ودالماجیا سواحلدن کچہرک، تربستہیہ قدر چقار، واورادن ایتالیا سواحلی بویجہ اینہرک اینہ آق دیکرینک دوزر۔ بو دیکرینک اک اہمیتلی اسکلمہ لری منہای شمالندہ، وبری آوستریا، دیکری ایتالیا ناک الندہ بولنان تربستہ ایلہ وندیک شہر لیدر۔ جنوب طرفندہ ویتالیا ساحلندہ بولنان برنیدیسی شہری دخی آوروپای غربی دیمیر یولرینک انتہا بولدقلری نقطہ اولغلہ، کوندن کونہ کسب اہمیت ایتمکدہ در۔ اسمی زمان قدیمہ اک اہمیتلی اسکلمہ سی بولغش اولان (آدریا) شہرینہ نسبتلہ وضع اولغشدر۔ آدریاتیق دیکرینک مکمل خریطہ لرینی تنظیم ایتمک خصوصندہ اولنان ہمت باشلیجہ آوستریا دولتنک ہیئت بحریہ سنہ عائددر۔

آدریان } یاخود آدریانوس (Adrien, A-)
 (Iulius Adrianus) روما حکمدار۔

لندن اولوب، میلادک ۷۶ تاریخندہ بر اسپانیول فاملیاسندہ تولد ایتمش، و ذاتا اقرباسندن بولنان امپراطور (ترایان) طرفندن آخرت اولادلغہ قبول اولغشیدی۔ ۱۱۷ تاریخندہ، سورہ والیسی ایکن، ترایانک وقوع وفاتی اوزرینہ، رومایہ کیدوب، امپراطورلق تختہ جلوس ایتمش؛ ودولتنک ضبط وادارہ اولنہ میہجق درجہدہ توسیعی مساکنی ترک ایلہ، ایران دولتیلہ عقد مصالحہ، و (آلن) وسارمات، و (داج) قوملرینی [بو کلمہ مراجعت] دفع وتکیل ایتدکدن صکرہ، زمان سلطنتک اک چوغنی مالکینی دور ایتمکک کچیرمشدر۔ اقوام وحشیہ نک مہاجانہ برسد اولق اوزرہ، انکلتزدہ (قالدونیہ) ایلہ (برتانیہ) آرہ سندہ ۸۰ میل اوزونلغندہ بر

دیوار چکدیرمش۔ خرستیانلغی قبول ایتمش اولان (قادراتوس) و (آرستید) نام ایکی فیلسوفک مراجعتی اوزرینہ، بو دین جدیدی قبول ایدنلر حقندہ کی جبر وتضییقہ ختام ویرمش۔ یہودیلرک ایکی دفعہ اخلازلری وقوع بولغلہ، برنجیسندہ کندیلرینی مغلوب، و قدسی تخریب؛ وایکجیسندہ، کہ میلادک ۱۳۶ تاریخندہ، یہودیلری للاید ملکترلندن چیقاروب، طاعیقش، و قدسی (ایلیا قاپتیولینہ) نامیلہ یکیدن تأسیس ایتمش۔ آتشدہ ناتمام فالس اولان (اولیبوسلی مشتری) نک معبدینی اکمال، ورومادہ بوکون (سنت آنجلو) قلعه سی دنیلن کندی تربہ سنی واورایہ سوق ایدن کوبری بی بنا ایتمشدر۔ فرانسه نک (نیم) شہرندہ خرابہ سی بولنان اسکی تیارتونک دخی بانیسی بو اولدیغی مظنوندر۔ ۱۳۸ تاریخندہ (بایہ) شہرندہ وفات ایدوب، سلطنتی (آنطون) ہ ترک ایتمشدر۔ (آدریان) عادل بر حکمدار اولوب، پک حکیمانہ قانونلر وضع، و ذاتا کندیسی ماهر ہیکل تراش و موسیق شناس اولغلہ، فنون و صنایعی جایہ ایتمش ایسہدہ، (آنتینوٹوس) اسمندہ بر کوزل دلیقانیلہ ابتلاسیلہ نامنی لکہ دار ایتمشدر۔ ہرنہ قدر خرستیانلغی منع ایتمہ مش ایسہدہ، کندیسی دین قدیمندہ پک ثابت قدم ایدی۔

آدریان } یاخود آدریانوس (Adrien, 'A-)
 (δριανός) ایکنجی عصر میلادی
 ادبای یونانیہ سندن اولوب، (صور) شہرندہ طوغش، و آتشدہ تحصیل علم ایدہرک، بعدہ (مارق اورل) طرفندن رومایہ جلب اولغشیدی۔ بعض نظقلری موجوددر۔

آدریان } (St. Adrien) ہو ناملہ خرستیانلر
 عندندہ درت عزیز وارددر؛ برنجیسی امپراطور (غالریوس) ضابطلرندن اولوب، خرستیانلرہ قارشى محاربہ یہ مأمور ایکن، بونلرک ثبات و متانتہ حیران اولغلہ، دین عیسوی بی قبول ایتمش، و میلادک ۳۰۶ تاریخندہ (نیقومدیا) یعنی ازیمیددہ قتل اولغشدر۔ یوم مخصوصی ایلول افرنجینک ۸ ندہ در۔ — ایکنجی ۳۰۹ دہ فلسطینک قیسا۔ ربه شہرندہ قتل اولوب، یوم مخصوصی مارت افرنجینک ۵ ندہ در۔ — اوچجیسی پاپا (ویتالیان) طرفندن، خرستیانلغی نشر ایچون، انکلتزہیہ کوندریلوب، میلادک ۷۲۰ تاریخندہ اورادہ وفات

ایتمشدر. یوم مخصوصی کانون ثانی افرنجینک
۴ نهدر. — دردنجسی اسقوچپاده (سنت آندره)
بسفوسی ایکن قتل اولتمشدر. یوم مخصوصی مارث
افرنجینک ۴ نهدر.

آدریان { (Adrien) بو نامه آئی پاپا کلمشدر:
برنجیسی روماده طوغوب، ۷۷۲
تاریخده انتخاب، و ۷۹۵ ده وفات ایتمشدر. (لومبار-
دیا) حکمداری (دیدیه) طرفندن ازعاج اولتمش
ایسه ده، مشهور (شارلمان) انتقامی آلمش، و (دیدیه)
نک مالکندن بعضیسنی پاپایه ویرمشیدی. بونک
پاپائی زمانده ۷۷۴ تاریخده ازیمقده ایکنجی مجلس
عومی روحانی عقد اولتمشدر. — ایکنجیسی ینه
روماده متولد اولوب، ایکی دفعه پاپائی مسندینی
رد ایشدکن صکره، ۸۶۷ ده انتخاب اولتمش،
و ۸۶۹ ده قسطنطنیه بطریق (فوتیوس) ه قارشی
روماده بر مجلس روحانی عقد ایده رک، (فوتیوس) ی
بطریقلندن چقارمش ایسه ده، بونک مخالفیه ظهور
ایتمش اولان (شیعه) یعنی اختلاف مذهب حقنده یکی
بطریقه و قسطنطنیه ایمراطوری (واسیل) ایله، و بر
طرفدن دخی بر یسقیوس اعدام ایتمش اولان فرانسه
قرالی «باشی طاس» (شارل) ایله خیلی اوغراشدقن
صکره، ۸۷۲ ده وفات ایتمشدر. — اوچنجیسی ینه
روماده متولد اولوب، ۸۸۴ ده پاپا اولمش وفو-
یوسه قارشی ویرلمش اولان قراری الزام ایده رک،
۸۸۵ ده وفات ایتمشدر. — دردنجیسی انکلیر
اولوب، (یقوله برکسیر) نامیه (آبوتس لاتغلی)
شهرنده طوغشدر. پدري دینجی اولوب، کندیبی
دخی بر مدت دینجیایک ایشدکن صکره، فرانسه یه
کیدوب، (آوینیون) قرینده (سنت روف) مناسترنده
خدمچی، وبعده پاپاس، ومرار زمانه، مناسترک
نیش راهبی اولمش. پاپا بولنان اوچنجی (اوزن)
طرفندن (آلبانو) قاردینالغنه ترفیع، و بر مأموریت
مخصوصه روحانیه ایله دانیجارقه و نوروج طرفلرینه
ارسال اولتمشیدی. میلادک ۱۱۵۴ تاریخده پاپائی
مسندینه اوتوروب، کرها سچلیا قرالغنی تصدیقه
مجبور اولمش؛ و «کوتو» (کویوم) له و پاپالغک بعض
املاکینی ضبط ایدن ایمراطور فردریقله بر مدت
اوغراشدقن صکره، ۱۱۵۹ ده وفات ایتمشدر.
بودن بشقه پاپا اولمش انکلیر یوقدر. — بشنجیسی

دردنجی (اینوسان) ک یکنی اولوب، جنوده طوغش،
میلادک ۱۲۷۶ تاریخده پاپا انتخاب اولتمش ایسه ده،
برای صکره وفات ایتمشدر. — آلتنجیسی (بویر) لقبیه
ملقب اولوب، ۱۴۵۹ تاریخده فلنکک (اوترخت)
شهرنده طوغش، وابتدا (لون) ده علم عقائد معلی
اولوب، بعده اورانک دار الفنونی مدری، و متعاقباً
اسپانیاده (شارل کینت) ک باش پاپاسی، و صکره
(طرطوشه) یسقیوسی اولمش؛ و شارل کینتک غیبوبنده
حکم، ار وکیلی قالمشیدی. میلادک ۱۵۲۲ سنده شارل
کینتک التامسی اوزرینه پاپا اولوب، پاپائی دائره سچیه
بعض اصلاحات اجرا ایتمش، و بو مسندک اداره سنی
اولدجه یولنه قومغه، و شارل کینت ایله فرانسه قرالی
برنجی فرانسو آنک پینی اصلاحه چالیشمش ایسه ده،
عمری وفا ایتموب، ۱۵۲۳ ده وفات ایتمشدر.

آدریان { (Adrian) آلمانیا علماسندن اولوب،
ادبیات و تاریخه متعلق بعض تألیفات
صاحبیدر. میلادک ۱۷۹۳ تاریخده (کینکنبرخ)
شهرنده طوغش، و ۱۸۶۴ ده (کیسن) شهرنده
وفات ایتمشدر.

آدریان { (Adrian) ممالک مجتمه نک (میشیغان)
(حکومتنده (لناوی) قضاسنک مرکزی
بر شهر اولوب، (رزن) نهرینه دوکیلن بر چاپک او-
زرنده ویر قاج دیمیر یولنک نقطه انصافنده واقع،
و آئی یدی بیک اهالی بی جامعدر. اوجوارلر محصولات
زرعیه سنک انباری مقامنده اولغله، تجارتجه خیلی
اهمیتی واردر.

آدل { یاخود عدل (Adel) اوروپالیرک حبشک
(جهت جنوبیه سنده وینک قارشینده
بولنان (بربره) مملکتنه ویردکری اسمدر، که بوده،
پورتکیرلرک اورایی استیلارنده، بو نامه اوراده
حکم سورمکده اولان بر قبیله نک اسمندن مأخوذدر.
[«بربره» کله سنه مراجعت بیوریله.]

آدلار { (Adélar) (شارل مارتل) ک تورونی
(و مشهور (شارلمان) ک عزاده سی
اولوب، میلادک ۷۵۳ نده طوغش، و ۸۲۷ سنده
وفات ایتمشدر. ابتدا (قوربی) مناسترنده باش راهب
اولوب، ۷۹۶ تاریخده ایتالیا حکمداری (پپین) ک
باش وکیلی اوله رق، کرک اونک و کرک اوغلی (برنار) ک
زمانده حکیمانه اداره ملکه موفق اولمش ایسه ده،
مؤخرآ (لوی دیونز) طرفندن (نوآر موتیه) آطه سنه

— (سنت آدلایده) اسمیله دیگر بر عزیزه دها وار- در، که (کلدره) قونتی (منکندوس) ک قیزی اولوب، قولونیده کی (نوتردام) مناسترینک باش راهبسی بولنش، ومیلادک ۱۰۱۵ تاریخده وفات ایتشدر. یوم مخصوصی شباط افرنجینک ۱۵ نده در.

بو نامه فرانسه خاندان حکمداریسنه منسوب بر قاج قالدین دخی بولنوب، بری (لوی بیگ) ک زوجہسی و (شارل سپیل) ک والدہسی، بری (هو غ قایت) ک زوجہسی و (روبر) ک والدہسی، بری ده (ساووالی آلکس) نامیله مشهوره اولوب، شیشمان (لوی) نک زوجہسی بولنش، واولنک وفاتندن صکره (مونغو- رنس) لی (ماتیو) یه وارمشدر.

آدلایده { مادام — (Mme Adélaïde) بو نامه دخی فرانسه خاندان حکمدار- ریسنه منسوب ایکی قالدین واردر، که برنجیسی اون بشنجی لویینک قیزی واون آلتنجی لویینک خالہسی اولوب، ۱۷۳۲ ده طوغش، و بیوک اختلال زمانده ناپولی یه چکیلوب، ۱۸۰۰ تاریخ میلادیسندہ تریسندہ وفات ایتشدر. — ایکنجیسی لوی فلیک همشیرهسی اولوب، ۱۷۷۷ تاریخده طوغش، و برادر یله برابر مادام (جنلیس) طرفندن تربیه اولنهرق، بوناپارتدن صکره اوروپا دولنک توسطیله تشکل ایدن حکومت زمانده سربستی طرفداراننک اک مشهورلرینی برادری طرفنه جلبه، و ۱۸۳۰ ده برادرینی فرانسه تاجنی قبول ایتنک اوزره قاندرمغه پک چوق جهت ایتش، ولوی فلیک عنندہ پک بیوک حکم ونفوذی حاز بولنش ایدی. یکنلرینه بیوک بر ثروت براقشدر.

آدلایده { (Adélaïde) آوسترالیاده (سوت اوسترالیا) یعنی «آوسترالیا» جنوبی «ایالتنک مرکزی بولنان شهردر، که ساحل بحردن ۱۵ کیلومتره ایچریده و (تورنس) نهرینک ایکی کنارنده غایت دلنشین بر موقعه و ۳۴° ۵۵' عرض جنوبی ایلہ ۱۳۶° ۱۵' طول شرقیده واقع اولوب، ۱۸۶۱ تاریخ میلادیسندہ اجرا اولنان تحریرده ۲۳۰۰۰ اهالیسی وار ایدی؛ آنجیق بو مقدار او وقتدن بری دها پک چوق تراید ایتش اولسه کرکدر. سواققری غایت کنیش وهر طرفندن زوایای قائمه تشکیل ایدہ جک صورتده منتظم اولوب، شرک ایچنده آلتی واسع میدان بولنیور. اک کوزل

نقی اولنهرق، یدی سننه اقامت ایتدیرلمش ایدی. (شارلمان) طرفندن تشکیل ایدلمش اولان مجلس معارفه اعضالقی ایتش، وبعض آثار قلیه براقشدر.

آدلار { دو بات. (Adélar de Bath) انکلتره نک اون ایکنجی عصر میلادی علامتدن اولوب، (سنت بنوا) طریق روحانیسنه منسوب بولنش، ولسان عربی یه آشنا اولغله، علوم ریاضیه وهیئته متعلق بر چوق کتب معتبره نک عربیدن ترجمه سننه موفق اولمشدر. بو کتابلرک بری ده (اوقلید) ک «مبادی» اسمندہ کی کتاید، که اصلی اولان یونانجهسی اووقته قدر اوروپاجه مجهول ایدی. «مسائل طبیعی» عنوانیله دخی بر اثری واردر.

آدل ایسلاند { (Adele Island) یعنی لیانک جنوب غربی ساحلنک قارشیسندہ وساحلدن ۹۰ کیلومتره آچقده بر آطه در، که ۱۵° ۳۲' عرض جنوبی و ۱۲۱° ۵۵' طول شرقیده واقعدر. **آدلایده** { (Adélaïde) بورغونیا حکمداری (ایکنجی (رودولف) ک قیزی او- لوب، پدري ایتالیایی (پروانسه) قونتی (هو غ) دن ضبط ایتنک داعیه سنده بولنش ایکن، مؤخر (آدلا- یده) نک مرقوم هو غک اوغلی (لوتر) و وارمسی اوزرینه، بونک ایتالیا حکمدارلنی رودولف طرفندن دخی تصدیق ایدلمشیدی. لوترک وفاتندن صکره ایتالیایی ضبط ایدن ایکنجی (برانزه) آدلایده کی کندی اوغلی (آدلبر) و یرمک ایتش، و بوکا رضا ویر- مدیکچون، کندیسنی بر قلعه یه حبس ایتشیدی. مؤخر (قائوسه) پر نسی (آلبرتو آچو) طرفندن محبوسیتدن قورتاریلوب، ۹۵۱ تاریخ میلادیسندہ (ساقس) حکمداری (اوتون) و وارمش، و بو حکمداره ایتالیانک ضیطنی ادعا ایتنک حقنی قزاندیرمشیدی. نورونی اوچجی (اوتون) ک صباوقی زمانده اون سنه نائبه حکومت اولوب، غایت حکیمانه اداره ملکه موفق اولمش، و ۹۹۹ تاریخده وفات ایتشدر. خرسیتیانلر بوکا عزیزه نظریله باقوب، کانون اول افرنجینک ۱۶ سنده یوم مخصوصی اجرا ایدرلر. ایکی حکمدارک زوجہسی و برینک ده بیوک والدہسی اولوب، «دولتر والدہسی» لقبی احراز ایتشیدی.

مالکی ضبط اولنش؛ وکنديسی قسطنطنيه کيدوب، مالکني استزاده چالديرکن، ۷۷۸ تاريخنده شهر مذکورده وفات ايتشدرد.

آدلر { (Adler) آلمانیده کی (الب) ایرماغنه } دوکیلن چایرلک اک بیوکی اولوب، ایکی دره نك اجتماعندن تشکل ایديور، که بونلرک بری (ویلده آدلر) یاخود (اریخ) تسمیه اولنه رق، (سیلزی) ده نبعان ایله، مجرائی برخیل یرده آوستریا ایله پروسیه آره سنده حدود خطی تعیین ایندکدن صکره، بوهمیا یعنی چهستانه کیره رک، واوراده (قلا-پرستاین) طاغندن این و (ستیتله آدلر) دینلن دیگر شعبه سیله برلشهرک، (آدلر) ی تشکیل ایدر. (آدلر) نهری تقریباً ۹۰ کیلو مترلک جریاندن صکره (قونیغفرج) شهری جوارنده صولدن (الب) نهرینه دوکیلور. محل تلاقیده ۱۸۶۶ تاریخنده پروسیه ایله آوستریا آره سنده بر بیوک محاربه اولمشدر، که بو محاربه (سادوه) محاربه سندن سکر اون کون اول وقوع بولمشدر.

آدلر { (Adler) دانمارقه علامسندن اولوب، السنة شرقیهه آشنا بولغسله، آثار عربیه و سریانیه و خط کوفی و کتب سماویه حقنده بعض اثرل یازمشدر. میلادک ۱۷۵۵ تاریخنده اشلویفک (آرنیس) شهرنده طوغوب، ۱۸۳۴ ده (کیقاؤ) ده وفات ایتشدرد. اکثر عربی روماده پکیرمش، و بر مدت (قوبناغ) ده سریانی لسانیه علم عقاید معلکی ایتشدرد.

آدلر سپار { قونئی. (Conte d'Adlers-parre) اسوج جزالرندن او-لوب، میلادک ۱۷۶۰ تاریخنده طوغش، ۱۸۳۵ ده وفات ایتشدرد. اوچنجی (کوستاو) ک محب و محرمی اولوب، دردنجی (کوستاو) ک علینده حاصل اولان اتفاقه داخل اولمش؛ و ۱۸۰۹ ده وقوع بولان اسوج اختلالنک باشلیجه محرکلرندن بولمشدر.

آدلسبرغ { (Adelsberg) آوستریانک (قا-رینوله) ایالتنده (لایباخ) شهرینک } ۶۵ کیلومتره جنوب غریبسنده واقع و ۱۷۰۰ اها-لی بی جامع بر قریه در، که جوارنده بولان مغاره لرله مشهوردر. بو مغاره لره طاملایان صولر، کیرجلی اولدیغندن، تنجیر ایدره رک، عجیب شکللر آلیر، و قبدلری، برماهر صانع طرفندن اویش کبی، مختلف

انبیه سی: حکومت قوناغی، بانقه دائره سی، مجلس معونان دائره سی، بری قنولیکره وایکیسی پروتستانلره مخصوص اوله رق اوج کلیسا و (تورنس) نهری اوزرندکی طاش کوپریدر. (سن وینسن) کورفرزند واقع اولان (آدلایده) لیماندن شهره قدر بر دمیر پول خطی انشا اولمشدر، که محصولات محلیه نك همان کافه سی بو طریقه اخراج اولئیور. ایالتنک اک معمر ناحیه لری بو شهرک ۲۰۰ کیلومتره لک جوارنده بولئیور. آوستریای جنوبینک حبوباتی دنیانک اک کوزل حبوباتی اولوب، بحر محیط کیر جزایرینه ونا امید برونه قدر دخی بغدادی و دقیق اخراج اولتقددر.

آدلایده { نهری. آوستریانک جنوب غربی طرفنده کی آدم قوینه دوکیلور } بر نهردر، که منصبندن ۸۰ کیلومتره یوقاری به قدر بیوچک کیلرک سیرو حرکتته مساعدر. بو نهرک منصی ۳۱ آگستوس افرنجی ۱۸۲۹ تاریخنده قیو-دان (وایقام) طرفندن کشف اولمشدر.

آدلایده { آطه سی. بحر منجمد جنوبیه، ۶۷° ۱۵' عرض جنوبی و ۷۵° ۲۵' طول غربیه واقع بر آطه در، که (یسقوقس رافع) یعنی «یسقوق دیزیسی» نامیه ارض (غراهام) ساحلی قارشیسنده شمال شرقیدن جنوب غربیه طوغری تمت اولان بر صره آطه نك اک غربیه بولنا-نیدر. میلادک ۱۸۳۱ تاریخنده بالینه آوجیلرندن (یسقوق) نام انکلیز قیودانی طرفندن کشف اولمشدر.

آدلایده ایسلاندس { (Adellaide Islands) یعنی «آدلایده جزایری». آمریقای جنوبینک منهای جنوبده بولان (ماجلان) بوغازینک غرب طرفنده کی مدخلنده واقع بر طاق آطه لدر.

آدلجیس { (Adelgise) لومباردلر حکمداری (دیده) نك اوغلی اولوب، میلادک ۷۵۹ تاریخنده پدری طرفندن کندیسله مشترکاً حکومت سورمه که دعوت اولنش؛ و (شارلمان) ک هشیره سی تزوج ایتش ایسه ده، اونک علینده اوله-رق (قارلومان)ه یاردیم ایتدیکیون، ۷۷۵ تاریخنده شارلمان طرفندن (ورون) ده محاصره اولنه رق،

وفاتندن صکره نشر اولمشدر. — یکنی (فردریق آدلونف) دخی ابدادن اولوب، پترسبورغده یاشامش، واسکی آلمانجه ایله هندک (سانسکری) لسانی حقنده بعض اثرلر بر ایشدر. ۱۷۶۸ ده طوغوب ۱۸۴۳ ده وفات ایشدر.

آدلیا (Adelie) بحر منجمد جنوبیده ۶۷° ۶۶° عرض جنوبی و ۱۳۴° ۱۴۰° طول شرقیده واقع اولهرق، میلادک ۱۸۴۰ تاریخنده (دومون دورویل) نام قبودان طرفندن کشف اولنش بوزرله مستور ومحاط بر قره در. قطب مقناطیسی جنوبینک او جوارده بولندیغی منظوندر.

آدم (علیه السلام) نوع بشرک پدری او- لوب، دنیاده ایلک یارادیلان انساندر. کتب سمایه ده ذکر اولدیفنه کوره، جناب خلاق کوکلی ویری یاراندقدن صکره، حضرت جبرائیلک واسطه سیله بر یوزندن هر جنس طوبراقدن بر مخلوط آلوب، احسن تقویم صورته وضع، و بر روایت کوره قرق کجه، بر روایت کوره ده فرق سنه او حالده ترک ایتدکدن صکره، بو قاله روحی نفخ بیو- ره رق، حضرت آدمی خلق ایشدر. روایت کوره، نوع بشردن اول بر یوزنده جنلر ساکن اولوب، سفک دما وفساد و نفاق ایله مألوف اولدقلرندن، جناب حق انسانی یاراده جغنی خبر وپردیکنده، ملکر: «بز سکا سجده و تسبیح ایتدیکمز حالده، ینه بر یوزنده فساد ایده جک بر مخلوقی یاراده جقسک؟» دهرک معترض اولمشلر ایسه ده، «بن سزک بتلدیگیزی بیلیرم» امری اوزرینه سکوت، و حضرت آدمه روح نفخ اولندقدن صکره، واقع اولان امر الهی اوزرینه، جلهسی سجده ایشلر ایسه ده، یالکر جنتک خازنی بولان ابلیس کبر وغرورندن طولایي سجده دن امتناع ایش؛ و بو سببله غضب الهی یه اوغرایه رق، سمان طرد ولعنه مظهر اولمشدر. حضرت آدم جنت اعلا ده اسکان اوله رق، بعده، کندیسنه رفاقت ایتک اوزره، ضلعندن حضرت حوا چیقارلمش، وایکیسی برابر جنته کی انواع نعمدن مستفید اوله رق، یالکر بر میوه یه تقریدن منع یورلمشدری، که او میوه ده بغدايدر. ابلیس آدمه حوایی اغوا ایتکی قصد ایدوب، آنجق جنت قیوسندن ایجری یه قومدقلرندن، کافه

الشکل احجار منجمده ایله مزین بولنور. بو مفاره- لره برنده (ینقسه) نهری یه باتوب، ده اآشاغیده (بلاینه) نک دیکر بر مفاره سنده (اوز) نامیله ظهور ایدر، وینه یه باتوب، ده اآشاغیده (لایاخ) نهری نامیله میدان چیقار. بونهرده بشقه هیچ بر یرده بولنیان کوزسز بر نوع قوربغه بولنور.

آدلشایم (Adelsheim) آلمانیده (یاده) بیوک دوقه لغنده (موسباخ) شهرینک ۲۷ کیلومتره شمال شرقیسنده وایکی کوچک نهرک نقطه تلاقیسنده واقع بر کوچک شهر اولوب، ۱۵۳۰ اهالیسی واردر.

آدلغ (Adelegg) آلمانیک (وورتمبرغ) مملکتنده کان (آغایر آلپ) طاغلرینک اک مرتفعیدر، که بونکده اک یوکسک ذروه سی (اشوارجفات) تپه سی اولوب، ۱۱۵۰ متره ارتفاعی واردر.

آدلفی (Adelphi, 'Aðelfri) یعنی «برا- درلر». یونان جزایرندن (پرستری) یعنی «کوکرچین آطه سی» نک جنوبنده وقربنده ایکی کوچک آطه در، که ۳۹° ۶' عرض شمالی و ۴۶° ۲۱' طول شرقیده واقعدرلر.

آدلنای (Adelnu) پروسیه نک (پوزن) ایالتنده و (اوستروه) شهرینک ۱۳ کیلومتره جنوب غریسنده واقع بر شهردر، که اهاد لبسی آلمان اولوب، لهستاندن معدود اولدیفنی حالده، پروسیه نک انده بولان لهستان قضالردن برینک مرکزی اتحاد اولمشدر. شهرک اهالیسی ۱۹۸۰، وقضاسنک اهالیسی ده ۵۷۸۸۰ نفوسدر.

آدلونف (Adelung) آلمانیک اک مشهور علما و معینندن اولوب، میلادک ۱۷۳۲ تاریخنده پروسیه نک (پومرانیا) ایالتنده طوغش، و ۱۸۰۶ ده وفات ایشدر. آلمان لسانک بش جلددن مرکب بر بیوک لغات کتایی، مکمل و مفصل برفنون و معارف قاموسی، برمدنیت تاریخی، اوچ جلددن مرکب بر فلسفه تاریخی، بشیوز لسان اوزرینه یازلمش بر (مهرداد) حکایه سیله بر دعا تألیفات معتبره سنک اک مشهورلریدر. علی الخصوص بشیوز لسان اوزرینه یازدیغی اثر پک بیوک بر شهرت بولوب، بر جلدی حیاتنده، وایکی جلدی دخی

جوانه مراجعت، کندی قایلرینه کبرمی تکلیف
ایش ایسه ده، هیچ بری قبول ایتموب، ائک نهایت
پلان بو تکلیفی قبول ایله، ایلسی دیشلی آره سنه
آهرق، جنته ادخال ایتش؛ وایلین جنته کیر
کبرمی آبی آبی بر سسله اغلامه باشلاهرق، آدمه
حوا بونک سینی صور دقزنده، «نیزک عمرکز موقت
اونوب. قریباً اوله جکزه اغلاهورم، واکر حیات
ایده نائل اولق ایتر ایسه کز، شو منع اولنان
میوه دن پیکر» دهرک، امر الهی به مخالفت ایتک
اوزره اغفال ایتش، آدمه حوا بو میوه یی بیجه
غضب الهی به اوغرایهرق، جنتدن اخراج، وایلین
ویلاه برابر بر یوزینه آتیههرق، «بربرکز دشمنی
اولهرق. اینکز» امر وعتابنه مظهر اولمش. روایت
کوره، پیلانک اوندن اول آیاقلری وار اینک، اووقت
آیاقلری سلب اولنهرق، سورینه سورینه یوریمک،
وآدمک کندیی واولادی رزق لرینی پک بیوک زحمت
ومشقه حاصل ایده بئک، وحوانک کندیسيله نسلندن
کله جک همجنس لری هر آی عادت کورمک وپیوک
زحمت ووجعه وضع حل ایتک کبی جزالره مجازات
اولمشلر در. حضرت آدم هندستانده سرنیدیپ
[سیلان] آله سنده (تود) طاغنه، وحضرت حوا
حجازده جده جوارینه هبوط ایدوب، بر چسوق
وقت آیری قالدقن صکره، حضرت آدم حجازه
کلوب، حضرت حوایی بولش؛ وواقع اولان ندامت
وبکالری اوزرینه، عفو الهی به مظهر اولهرق، حضرت
آدم اینیانک اولی اولمشدر. بر روایت کوره بیت
الهلک بناسنه، ودیکر بر روایت کوره، کعبه شریفه
یکباره بر یاقوت صورنده کوکدن اینش اولدیغندن،
[«کعبه» کله سه مراجعت.] اونک زیارت وطوافه
مهور اولوب، حضرت آدم مدت عمرنده قرق دفعه
ماشاً هندستاندن حجازه کیده رک، حج ایتمشدر.
بعض مورخلر حضرت آدمک، حوایی آرامق اوزره،
هندستاندن حجازه واقع اولان سفزنده، هر آدم
صدیقی بر بر شهر اولش، وآره لری قریه لرله طولش
اولدیغنی ذکر ایتمشلر ایسه ده، بو شهر وقریه لرک
اهلیسی نره دن کلدیکنی بیان ایتمورلر. بوبله هر
آدینده بر قصبه اوله بئک ایچون، آدیملرک بر قاج
وبلکه بر قاج یوز میل، وحضرت آدمک بوی دخی
اونسنده اوزون فرض اوللق لازم کلوب، واقعا

ایک یارادیلان انسانلرک اوله فوق العاده جسم
اولدقلری مروی ایسه ده، بو روایت نقلاً بر سنده
مستند اولدیغنی کبی، فنا دخی مجروحدر. حضرت
آدمک ۹۳۰ ویاخود ۱۰۰۰ سنه یاشامش اولدیغنی،
وهر چفتی، بری ارکک ودیکری قیر اولق اوزره،
توأم اولهرق، یکرمی چفت یعنی قرق اولادی اولدیغنی
مرویدر. ائک مشهورلری شیث علیه السلامه قایل
وهایلدر. حضرت آدم اولادینک ارککلرینی توأم
اولان قیر قزنداشرله اولندیرمیوب، مبادله ایتک
عادت اولدیغندن، قایلک توأمی هایلله وهاپلک کینی ده
قایلله ویرمک ایستدکده، قایل، کندی توأمی ده
کوزل اولق جهتیه، بوکا رضا ویرمیوب، قیصقاند
یغندن؛ ودیکر بر روایت کوره، ایکسی بر قربان
تقدیم ایتدکلری حالده، هایلک کی من طرف الله قبول،
وقایلک کی رد اولدیغندن، هر حالده حسدن قایل
هایلی قتل ایتش، که بوده بر یوزنده انسانلرک ایک
جنایتی اولمشدر. [«قایل» و «هایل» کله لرینه
مراجعت پیوریه.]

حضرت آدمه کافه موجوداتک اسملری وحرث
ونسج ورعی حیوان کبی انسانلره لایه شیلر ملائکه
واسطه سیه من طرف الله تعلیم ایدلیدی، وجنتدن
چیقارکن بعض اشجار وجوبات وسائرک تخم
ویا فدانلرینی آلوب، هندستانده غرس وزرع
ایتش اولدیغنی، وبو تعلیماتی حاوی سماندن اون صحف
ایندیکی مرویدر. بر روایت کوره حضرت آدم
سرنیدیسه، وحضرت حوا دخی حجازده وفات
ایدوب، اورالرده، ودیکر بر روایت کوره دخی
ایکیسی بر مغاره مک ایچنده دفن اولمشلر در. هر حالده
حضرت حوا حضرت آدمدن صکره بر سنه معمر
اولمشدر.

حضرت آدم وحوانک هبوطی تاریخی دخی مختلف
فیه اولوب، مورخینک اکثریسی میلاد عیسادن
۵۵۸۴، وهجرت نبویه دن ۶۲۱۶ سنه اول وقوع
بولش اولدیغنی قبول ایتمشلر ایسه ده، علای طبعیون
نوع بشرک ابتدای ظهوری بوندن پک چوق ده
اسکی اولق لازم کلدیکی فکرنده بولنیورلر. بو کبی
تاریخلر دائماً فرضیدر. اجناس بشرک مختلف رنکلرینی
ومتنوع طبیعتلرینی دخی حضرت آدمک خلقیچون آلفش
اولان طورعاک مختلف رنکلرده ومتنوع جنسندن

۱۷۹۷ تاریخده پارسده طوغش، و ۱۸۶۲ ده وفات ایشدر. پارسده علوم ریاضیه مخصوص بر درسخانه آیش، و علوم ریاضیه و معمارلق و صنایع نفیسه به متعلق بر خیلی تألیفات براقتدر.

آدم بن عبد العزیز { خلفای امویه دن
(عبد العزیز بن عمر بن عبد العزیز بن مروان بن حکم) ک اوغلی اولوب، خلافتک بنی عباسه انتقالده، ابو العباس سفاحک لندن قوریتیلان بنی امیه افراد قایله سندندر. کندیس شاعر و غایت ظریف بر آدم اولدیغندن، خلفای عباسیه دن مهدینک زیاده سیله محبت و التفاته مظهر اولمشیدی. ابتدای حانده عشرت و سفاهته مبتلا بولنش ایسه ده، نهایت توبه کار اولمشدر. بو باده شو قطعه یی سولیشدر:

الاهل فی عن شربها اليوم صابر
لیجزیه یوما بذک قادر
شربت فلما قیل لیس یشانع
نزعتم وثوبی من اذی اللوم طاهر

آدمپور (Adampour) هندستانک شمال شرقی طرفنده (عظیمکار) ایالتنده (غازیپور) شهرینک ۷۰ کیلومتره شمالنده بر شهر اولوب، ۱۰° ۲۶' عرض شمالی و ۸۱° ۲۱' طول شرقیده واقعدر.

آدمت (Admète) خرافاته مخلوط اولان یونان تاریخ قدیمه کوره، تسالیای ده کی (فرس) [یعنی چتالجه] حکمداری اولوب، (آرغونوت) نامیله معروف اولان دیکر سیاحلری زمره سنه داخل اولمش، و (قالیدون) شهرینه مسلط اولمش اولان مشهور بر طوموزی اولدریمکه موفق اولانلرک بری بولمشدر. شسدن کنایه اولان (آپولون) نام اله، کویا کوکدن طرد اولندیقی وقت، بوکا انجیا ایدوب، قویونلرینی رعایا ایشیدی. (آدمت) مؤخرأ مهلک بر خسته لغه اوغرا دیغنده، (آپولون) کندیسینی قبض روحه موکل زعم اولنسان (پارق) نام پرلردن صاقلامش ایسه ده، اونک پرینه بر دیکرینک روحی آلتیق لازم کلدیکندن، زوجه سی (آلکسته) زوجی اوغورنده بو فداکارلنی قبول ایدوب، اونک پرینه اولمکه راضی اولمش.

آدم تپه سی { (Pic d'Adam) سرندیپ
آطه سنده ۵° ۴۷' عرض شما

طوپراقلر خلیطه سندن عبارت بولنش اولدیغه جل ایدنلر وار در. «آدم» اسمنک، «آدم» کلمه عربیه سیله مترادف اوله رق، «طوپراق» دیمک اولان بر لفظ عبرانیسن، و «حوا» اسمنک دخی، ذی روح بر بشردن چیقارلدیغی مناسبتله، «حی» کلمه عربیه سیله مترادف اوله رق، «دیری» دیمک اولان دیکر بر لفظ عبرانیسن مشتق اولدیغی مرویدر. عبرانیجه ده تلفظی «آدم» اولوب، یهود و نصارا عندنده بو صورته مستعملدر (Adam).

آدم آطه سی { (Adam's Island) (بنکاله)
(کورفزنده) (اراکام) سوا
حلتک ۱۶ کیلومتره آچیفنده، (آمهرست) ایله (پاجت) آطه لری آره سنده بر کوچک جزیره در، که ۱۸° ۴۵' عرض شمالی و ۹۱° ۴۴' طول شرقیده واقعدر.

آدم آنطالی { غلطه مولویخانه سی مشایخندن
(اولوب، هجرت نیویه نک ۱۰۴۱
تاریخنده مشیخت مذکوره پوستنه اوتورمش، و ۱۰۶۳ ده حج شریف نیتله مصره عزیمت ایدوب، اوراده خسته لهرق، رحمت حقه نائل اولمشدر. عالم و زاهد بر ذات اولوب، مشوی شریفک مشکلاتنی حل ایتمه ده پک بیوک قوت و مهارتی وار ایدی. عن اصل آنطالیله اولوب، اورانک پک زنکین و نفوذلی بر خاندانه منسوب ایدی. آنطالی دینلیدی کی «رومی» لقبیه دخی معروفدر.

آدمار (Adhémar) فرانسه نک ابتدادن ۱۰۲۹ تاریخ میلادیسنه قدر مفصلجه تاریخنی یازمش بر راهبدر، که میلادک ۹۸۸ تا ریخنده طوغوب، ۱۰۳۰ تاریخنده، قدس شریفک زیارتنه کیدرکن، وفات ایشدر.

آدمار { مونتیلی — (Adhémar de Mon-
teil) طلاق لسان و جسارته مالک
بر پسقبوس اولوب، فرانسه نک (پرووانس) ایالتنده طوغش، و میلادک ۱۰۹۵ تاریخنده پاپا ایکنجی (اوربن) طرفندن وکیل مرخص تعیین اولنهرق، (تولوز) قونتی (رایبوند) له برابر قدسده کی اهل صلیبه اتحاقله، بونلری اهل اسلامه قارشلی تشویقات ملعنتکارانه ده بولمشدر.

آدمار { (Alph. Jos. Adhémar) فرانسه نک
علمای ریاضیونندن اولوب، میلادک

نو ۱۱' ۷۸° طول شرقیه واقع یوکسٹ برطاغ اولوب، ۳۳۳۰ متره ارتفاعی واردر. ذروه سنه ابشدرلمش زنجیردن بر مردیوله یوقاریسنه چیقلیر. ذروه سنه قیانک ایجنه قدرندن اوپولش بر آتاق ایزی بولنور، که هندلیلر بوکا پیغمبرلری اولان (بودا) نك آتقی نظریله باقوب، پک بیوک بر اهیمله زیارتنه دوام ایندکلی کی، مسلمانلر دخی حضرت آدمک ایزی نظریله باقیسورلر. بو طاغه (ههازل) دخی دیرلر.

آدم خان { ککهر هندستان ایله افغانستان نومک رؤساسندن اولوب، بو قوم هجرتک ۹۷۰ تاریخنده افغانلیلرله محاربه طوتیشوب، سردارلری بولنان سارنک خان بر حیلله ایله افغانلیلرک الینه ککهرک قتل، واولغی کال خان اسیر اولوب، بر قلعهیه حبس ایدلش اولغله، سارنک خانک برادری اولان صاحب ترجمه آدم خان قومک باشنه پکوب، افغانلیلره قارشى بر قاج محاربه قزانش، ویر چوق اسیر طوتوب، کوله کی صامش ایدی. افغانستان حکمداری بولنان سلیم خان بوندن زیاده سیمله منفعل اولوب، بیوک بر عسکر سوقیله، ککهر قومى بسبتون محو ویریشان، وپایختی اولان (کوالیار) شهرنده بولنان ککهر اسراستی بر خانهیه قباوب، آتش ویر-مکله، جله سنی احراق؛ ویاکزر سالف الذکر کال خانی صاغ بر اقوب، پنجابده اقامته مأمور ایش؛ و او صروده سلیم خان وفات ایدوب، افغانستانی همایون شاه ضبط ایتمکله، کال خانی، عمیجه سی اولان آدم خانک حقندن ملک شرطیله، ککهر سردارلغنه نصب ابتدیکنده، بو دخی آدم خانی صاغ طوتوب، تسلیم ایش.

آدم کوپریسی { (Adam's Bay) آوسترالیا نك لیاننک ۷۰ کیلومتره جنوب غریبسنده ۱۲۰° ۱۰' عرض جنوبی و ۱۲۹° ۲۵' طول شرقیه واقع بر قویدر، که اغزی ۱۰ میل وسعتنده اولوب، ۶ میل قدر قره نك ایجنه کیرمشدر. (آدلایده) نهری بو قویه دوکیلور.

آدم کویریسی { (Adam's Bridge) وانکلیر- هندک جنوب شرقی ساحلیله سرندیپ آطه سنک ساحل غریبی بیننده قوملق بر صیغ اولوب، یالکزی ایکی مری واردر، که بری هند ساحلنه، و دیگرى سرن- ندیه قریب اولوب، کبیلر بو ایکی مریک برندن یکمک مجبوریتنده درلر. حضرت آدم بو صیغ واسطه سیله سرنیدین هنده یکمک اولوق اعتقادیه بو اسمله تسبیح اولنشدر.

آدموز { (Ademuz) اسپانیای شرقیه کان والنسه [بلنسیه] ایالتنک منترای شمال غریبسنده و (والنسه) شهرینک ۹۷ کیلومتره شمال غریبسنده واقع بر شهر اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی واردر. شهره حاکم اولوق اوزره، عربلر زماننده انشا ایدلش اولان قلعه سی خراب حالنده در. شهر (توریا) ونام دیگرله (غوادالویار) [که «وادی الآره» ویاخود «وادی الباره» دن محرفدر] دینلن و آقی دیکره دوکیلن بر نهرک کنارنده در.

آدمیرال ایسلاند { (Admiral-Island) آمریقانک شمالنده قطب شمالی دائره سی داخلنده کان (کورجستان) دگیرتنده واقع بر آطه اولوب، (وانقوور) آطه سنندن بر بوغازله ایرلشدر، که بو بوغازک وسعتی بعض محلا درده ۱۰۰ متره تی تجاوز ایتمور. بو آطه نك طولی ۲۰ و عرضی ۶ الی ۸

آدم شلجی { (ابوالقاسم محمد بن هیم بن نوبه الشلجی الکبری) علمای محدثیندن اولوب، (طراز) قرا سنندن (شلج) ده دنیاه گلش، و ۴۰۱ تاریخ هجریسنده (عکبرا) ده وفات ایتمشدر. بن علیه شلجی دنیلیدی کی، عکبری نامیله دخی معروفندر. کندییی اجد بن سلیمان نجاد و ابن قانع و امثی عمنان حدیث ایش، و کندیسندن دخی ابو طاهر اجد بن محمد بن حسین حفاف و سائرلری نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

آدم خان { ککهر هندستان ایله افغانستان نومک رؤساسندن اولوب، بو قوم هجرتک ۹۷۰ تاریخنده افغانلیلرله محاربه طوتیشوب، سردارلری بولنان سارنک خان بر حیلله ایله افغانلیلرک الینه ککهرک قتل، واولغی کال خان اسیر اولوب، بر قلعهیه حبس ایدلش اولغله، سارنک خانک برادری اولان صاحب ترجمه آدم خان قومک باشنه پکوب، افغانلیلره قارشى بر قاج محاربه قزانش، ویر چوق اسیر طوتوب، کوله کی صامش ایدی. افغانستان حکمداری بولنان سلیم خان بوندن زیاده سیمله منفعل اولوب، بیوک بر عسکر سوقیله، ککهر قومى بسبتون محو ویریشان، وپایختی اولان (کوالیار) شهرنده بولنان ککهر اسراستی بر خانهیه قباوب، آتش ویر-مکله، جله سنی احراق؛ ویاکزر سالف الذکر کال خانی صاغ بر اقوب، پنجابده اقامته مأمور ایش؛ و او صروده سلیم خان وفات ایدوب، افغانستانی همایون شاه ضبط ایتمکله، کال خانی، عمیجه سی اولان آدم خانک حقندن ملک شرطیله، ککهر سردارلغنه نصب ابتدیکنده، بو دخی آدم خانی صاغ طوتوب، تسلیم ایش.

آدم شلجی { (ابوالقاسم محمد بن هیم بن نوبه الشلجی الکبری) علمای محدثیندن اولوب، (طراز) قرا سنندن (شلج) ده دنیاه گلش، و ۴۰۱ تاریخ هجریسنده (عکبرا) ده وفات ایتمشدر. بن علیه شلجی دنیلیدی کی، عکبری نامیله دخی معروفندر. کندییی اجد بن سلیمان نجاد و ابن قانع و امثی عمنان حدیث ایش، و کندیسندن دخی ابو طاهر اجد بن محمد بن حسین حفاف و سائرلری نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

۵۰ کیلومتره اوزون و ۲۴ کیلومتره کنیشدر.
اورمانلره مستور طاغلق اراضیدن عبارت اولوب،
مرکزی اولان (آدانه) شهرندن بشقه (قرمه)، (لا-
باتو)، (لاماو)، (لامابوله)، (ترونی)، و (وورنی)
شهرلی واردر.

آدنه { آتندک اسکی املاسیدر. [«آتنه»
کله سنه مراجعت پیورله.]

آدنه { (Adénès) فرانسه نك اون اوچجی
عصر میلادی شر اسندن اولوب، بعض
منظوم حکایه لری یازمش؛ وابتدا (فلاندره) قوملرینه،
بعده (برابان) دوقه لرینه منسوب بولوب، نهایت
فرانسه قرالی «جرانلی» فلیبه انتساب ایتشیدی.

آدو { (Addou) وانکلیزجه (Addoo) هندک
جهت غربیه سنده بولنان (مالدیو) یاخود
(ملدیپ) آتله لرندن بری و او آتله ده کی شهردر، که
۲۳° ۲۳' عرض شمالی و ۶۸° ۹' طول شرقیه ده
واقعدر.

آدور { (Adour) فرانسه نك جنوب غربی
جهتده کان (غاسقونیه) ایالتک بر
نهریدر، که باشلیجه شعبه سی (پیرنه) سلسله سنک
(تورماله) طاغندن نیغان، و قیال آره سنندن بر چوق
شلالهل تشکیل ایده رک جریان، و (سنت ماری) شهری
قربنده مؤخر آچلیش اولان بر تونل واسطه سیله
(پیرنه) طاغلرینک اک بیوک کوللرندن اولان «مانی
کول» ک صولرینی دخی اخذله، غایت منبت برده دن
کچهرک، کوزل جنسلی آتله ریشدریلن برطاق چایرلر
اروا ایدر. «یوکسک پیرنه» سبجاغندن چیققدن
صکره، (ژرس) سبجاغنده (آروس) و (از) چایلرینک
صولرینی دخی آله رق، (لاند) سبجاغنه داخل اولور؛
واوراده دخی صول ساحلندن (غابا)، (لوت)،
(لونی) و (غاو) نهرلرینک وصاغ ساحلندن دخی
(میدوز) نهرینک صولرینی طویلار. بو نهرلر دن
یالکر (غاو) نهری (آدور) خلی کلپلی صو دوکر،
علی الخصوص پیرنه طاغلرینک قارلی اربدیک وقت،
بونهرک صوی (آدور) ک صویندن دخی زیاده اولور،
چونکه آدور مجراسنک اطرافنی اروا ایله صوینک
بر قسمی غائب ایدر. آدور (اوست پیرنه) سبجاغنده
(نارب) شهرینک جوارندن کچدیک کبی، (لاند) سبجا-
غنده دخی (ار)، (غرناده)، (سن سور) و (داقس)

کیلومتره در. کوزل لیمانلری، طوزل صو منبعلری
و ۸۰۰ متره ارتفاعنده بر طاغی واردر.

آدمیرالتی ایسلاند { (Admiralty Is-land) یعنی «ترسانه
آطه سی» آمریقای شمالینک منتهای شمال غربیسنده
واقع (آلکساندره) آتله لری جله سنندن اوله رق،
بیوک بر جزیره اولوب، آمریقا ساحلندن (استفن)
بوغازیله آیرلمشدر. بو جزیره ۵۷° ۵۸' ایله ۱۳۶° ۲۰' طول غربی
عرض شمالی و ۱۳۶° ۲۰' ایله ۱۳۷° طول غربی
آره سنده اولوب، کوزل اورمانلره مستور، و بعض
اهالی اصلیه ایله مسکوندر. بو آتله اطرافنده کی
جزایر ایله برابر روسیه نك آمریقا ده کی ممالکندن
معدود ایکن، مؤخر (آلاسقه) ایله برابر ممالک مجتمعه یه
ترک اولشمشدر.

آدمیرالتی اینلت { (Admiralty Inlet) یعنی «ترسانه کچیدی»
آمریقای شمالیه ممالک مجتمعه نك (واشینغتون) جهو-
ریتنده، شمالنده کی (جوان فوکه) بوغازیله جنوبنده کی
(پوجنس سوند) بوغازی آره سنده طولاشیقلی ودرین
برقئالدر. برکنارنده (ستپله) لیانی بولنور. — بو
نام ایله آمریقانک اوستنده قطب شمالیه قریب اولان
جزایر آره سنده کان (لانقاستره) بوغازینک مدخلنده
برقئال ده ها واردر، که ۷۳° ۴۰' عرض شمالی
و ۸۵° ۲۰' طول غربیه ده واقعدر.

آدمیرالتی سوند { (Admiralty Sound) یعنی «ترسانه بوغازی»
آمریقای جنوبینک منتهای جنوبنده واقع «ارض نار»
(Ter de Feu) مملکتنک ساحل غرب شمالیسنده بک
درین وطار برکورفزدرد. (ماجلان) بوغازینک اوتنه -
سندن باشلایه رق، جنوب شرقیه طوغری قره لک
ایچنه ۶۲ کیلومتره تمتد اولور. آغزنده ۱۰ کیلومتره
وسعتی وار ایسه ده، کیتدکجه طارلاشهرق، اک
نهایت ۴ کیلومتره کنیش قلیر، و اوچنده غایت امین
بر قوی تشکل ایدر.

آدناره { (Adenara) بحر محیط هندیه واقع
(ملانی) آتله لرندن بر جزیره در، که
(نلورس) جزیره سنک شرقی طرفنده اولوب، بو
جزیره دن بر بوغازله آیرلمشدر. ۸° ۱۷' عرض
جنوبی و ۱۲۰° ۵۴' طول شرقیه واقع اولوب،

حدودینه قریبیتی مناسبتیه اولدقجه تجارتی، ایلیک، کاغد، چالقی آلاتی، بویا، بیره و سائر کارخانه لری، دباغخانه سی و حیوانات بازاری وار در. اهالیسی ۳۱۳۵ کشیدر.

آدورنو (Adorno) وندیک جمهوریتی رؤسا- سندن بر قانچک منسوب بولنش اولدقلری بر خانداندر، که رقیبی اولان (فرغوسو) خاندانیله ۲۰۰ سنه رقابت و محاصمه بولنوب، چوق دفعه اجنبیلرک مداخله سی دعوت ایتشدری. بو خاندانه منسوب اولوب بو اسمله یاد اولنان جهو- ریت ریسلری سکن کشیدر. — برنجیسی (غبریل آدورنو) در، که میلادک ۱۳۶۳ تاریخنده انتخاب او- لنه رق، برنجی رئیس جمهوری اولان (سیون بوقانغرا) یه خلف اولمش؛ ۱۳۷۱ ده نفی اولنه رق، برینه (دومنیقو فرغوسو) انتخاب اولنشدر. — ایکنجیسی (آنطوآن آدورنو) اولوب، ایلک دفعه ۱۳۸۴ ده انتخاب اولنه رق، مؤخرأ درت دفعه ده ریاسته یکمشدر. — اوچنجیسی (جورجی آدورنو) اولوب، ۱۴۱۳ ده انتخاب اولنش، وایکی سنه صکره استعفا ایتشدر. — دردنجیسی (طوما آدورنو) اولوب، ۱۴۱۵ تاریخندن ۱۴۲۱ تاریخنه دک ریاست ایتشدر. — بشنجیسی (رافائل آدورنو) اولوب، ۱۴۴۳ ده انتخاب اولنش، ۱۴۴۷ ده استعفا ایتشدر. — آلتنجیسی (باربان آدورنو) اولوب، رافائلک استعفا سی اوزرینه، ریاستی ضبط ایتش، و (جوان فرغو- سو) ایله اوغراشمشدر. — یدنجیسی (پروسپر آدورنو) اولوب، ۱۴۶۱ ده انتخاب اولنه رق، فرانسه لری جنوه دن اخراج ایتش، و (فرغوسو) خاندانی طرفندن ایکی کره وطنی ترک ایدوب، قاچقه مجبور اولمشدر. — سکننجیسی ایکنجی (آنطوآن آدورنو) اولوب، ۱۵۱۳ ده انتخاب، و او سنه (اوقتوایان فرغوسو) طرفندن ریاستدن اخراج، و ۱۵۲۲ ده (شارل کینت)ک امدادیله یکیدن رئیس جمهور انتخاب اولنش ایسه ده، ۱۵۲۸ ده فرانسه دو تناسنک باشند بونان (آندریا دوریا) طرفندن ریاستدن تبعید اولنشدر. مرقوم آندریا دوریا (آدورنو) ایله (فرغوسو) خاندانلرندن جمهور ریاستنه یکمک حق و صلاحیتی سلب، و حتی بونلری خاندانلرینک اسمنی بیه ترک ایتکه اجبار ایله، بیلرنده کی منازعانه ختام ویرمشدر.

شهرلینک یاندن یکدکدن صکره، (غاو) نهریله تلاق ایندیکی محله (آلت پیرنه) سجاغنک حدودینه واصل اولور، و اورادن منصبه قدر ۳۰ کیلومتره ک مسافده (لاند) سجاغیله (آلت پیرنه) سجاغنک حدودینی تشکیل ایدر. مجراسنک بو صوک قسمنده دخی صولدن (پیدونه)، (لاران)، (آردانایا) و (نیوه) چایرینک صولرینی آلیر. آدوره دوکیلن بو نهرلر دن (میدوز)ک ۴۳، (غاو)ک ۱۰، (پیدوز)ک ۲۰، (لا- ران)ک ۱۵، (آردانایا)ک ۱۰ و (نیوه)ک ۲۸ کیلو- متره ک مجرازی سیر سفانه صالح اولوب، بعضیسنده منظم صورتده واپورلر ایشیور. (آدور)ک کندیسسی ایسه منصبندن ۱۲۸ کیلومتره یوقاری (لاند) سجا- غده کی (سن سور) قصبه سنه قدر، سیر سفانه صالح اولوب، منصبه قریب اولان (بیونه) شهرینه پیرنه و (لاند) دن اودون، کراسته، قطران و سائر ایدرر. مجراسی ۳۳۰ کیلومتره اولوب، (بیونه) شهرینک بش بحق کیلومتره آلتشده (بوقو) قریه سی جوارنده بحر محیط اطلاسینک (غاسقونیه) کور فزینه دوکیلور. بو نهر خیلی قوملر دوکدیکندن، منصبده حاصل اولان قوم سدرلر دن طولانی، اعصار سالفه ده بر قاج دفعه بول ومنصبی دکشیدرمن؛ وعصر حا- ضره فرانسه حکومتی متین سدرلر چکهرک، بوفناغک اوکنی آتش ایسه ده، دوکیلن قوملر آغزینی جذر حالده کیلرک سربست دخوله مانع اوله جق بر حاله قومده اولوب، بونک چاره سی بولنه مامشیدی. بو حال مانع اولیه ایدی، (بیونه) شهری فرانسه نک صواحلی غریبه سنک اک بیوک اسکله لری صره سنه یکجه یله جکدی. بو نهرک اسمی اسکی (غال) لسانده «صو» دیک اولان (دور) کله سندن مشتق اولوب، اسکی یونان ولایتین جغرافیونی طرفندن (آتوروس) نسبه اولنشدر.

آدور (Adur) انکلتره نک (سوسکس) قونلغنده بر کوچک چای اولوب، (شورهام) قریبه (مانش) دیکرینه دوکیلور.

آدورف (Adorf) آلمانیاده (ساقس) حکو- (متنک جنوب غربی جهنده واقع (فواغتلاند) قضااسنده، (الستر) نهری اوزرنده و (ارزهریکه) طاغنک شمالی اتکنده غایت کوزل بر وادیه واقع بر کوچک شهردر، که باویره و بوهیمیا

قدمای جغرافیون (استرابون) (رین) و (آدا) نهرلینک متعلی بو طاغده اولدینی ذکر ایدور.
آدولیس (Adulis) بحر احمره حبشک سواحلنده بولان (زیلع) شهرینک اسم قدیمدر. بو شهر زمان قدیمه بیوک بر تجارتگاه اولوب، (بطلیوس اورجت) اوراده بر بیوک آبد (Monument) تاسیس ایتشیدی، که اوزرنده محکوک بولنش اولان بازیر (قوزماس- ایندیقوپلوستیس) نام مؤلف طرفندن ضبط وحفظ اولنشدر. شهر جدیدک اطرافنده خیلی ویرانه لر و آثار عتیقه بولنیور. [«زیلع» کله سنه مراجعت پیوریه.]

آدوم (Adom) بحر لوط جوارنده اردن کنارنده براسکی شهرک اسمیدر. یوشع علیه السلام معیتده بولان بنی اسرائیل یکمک ایچون، بو شهر قریبده اردن نهرینک یکید ویرمش اولدینی مرویدر.

آدونچوربه (Adventur Bay) انگلیز- اولوب، آوسترایانک جهت جنوبیه سنده کی (تاسمانیا) جزیره سنک جنوب شرق ساحلنک فارسینده واقع (برون) آطه سنده امین بر قویدر، که ۱۸۷۳ تاریخ میلادینده قبودان (فورنو) طرفندن کشف اولنهرق، سواریسی بولندینی کینک اسمیه تسیمه اولنشدر.

آدونی (Adoni یاخود Advani) هندستان- نك (مدارس) ایالتنده بو اسمله سمی بر قضانک مرکزی اولان بر شهردر، که ۳۸° ۱۰' عرض شمالی و ۷۴° طول شرقیده واقع اولوب، میلادک ۱۸۰۰ تاریخنده نظام طرفندن انکلتزه دو- لننه ترك اولنشدر.

آدونیس (Adonis) اساطیر یونانیده حسن وجالیه مشهور بر دلپقا- نلیدر، که قبریس حکمداری (کیراس) کندی قیزی (میرا) ایله بیله رنک واقع اولان زناسندن متولد اولوب، عشق الهه سی زهرنک عشق و محبتنه مظهر اولدیغندن، بر کون بو الهیه مخصوص اولان جبل لبنان اورمانلرنده آولارکن، زهرنک عاشق اولان مریخ قیصقانه رق، بر بیانی طوموز صورته کپروب، کندیسنی اغیر صورته یارملش ایسده، ابو الالهه مشتری زهرنک کوز یاشلرینه ترجم ایدره، آدو-

آدولف (St. Adolphe) میلادک سکرنجی عصرنده اسپانیاده بولنوب، اندلس ملوک امویه سندن عبدالرحمنک زمانده قتل ایدلش بر راهبدر، که قتلیکر اعزه صره سنه یکپروب، ایلوک ۲۷ سنده یوم مخصوصی اجرا ایدرلر. — بونامه دیگر بر عزیز دخی واردر، که میلادک ۱۲۰۲ تاریخندن ۱۲۲۲ تاریخنده پروسیه نک (اوسنابروک) شهرنده پسقبوس بولنشدر. یوم مخصوصی شباط افرنجینک ۱۱ نده در.

آدولف (Adolphe de Nasseau) (والزام دوناسو) قونتک اوغلی اولوب، میلادک ۱۲۵۰ تاریخنده طوغش، و آنجی جسارت و شجاعتیله شهرت بولش بر آدم ایکن، ۱۲۹۲ تاریخنده، آوستریا خاندانه منسوب (آلبرت) ک خلعی اوزرینه، آلمانیا امپراطورلغنه انتخاب اولنش، و (اکس لاشاپل) شهرنده رسم تنجی اجرا ایتش ایسده، منتخبله ایتش اولدینی وعدلری اجرا ایتدیکندن، ۱۲۹۸ ده خلغ، ویرینه انتخاب اولان (آلبرت) طرفندن (وورم) قریبده (کولهایم) موقعنده واقع محاربه ده قتل اولنشدر.

آدولف فردریق (Adolphe-Frédéric) (هولستاین غوتورپ) خاندانه منسوب اولهرق، اسوج قرالی اولوب، میلادک ۱۷۱۰ تاریخنده طوغش، و ۱۷۷۱ تا- ریخنده وفات ایتشدر. (لوبک) شهرینک پسقبوسی و (هولستاین غوتورپ) دوقه لغنک مدیری ایکن، ۱۷۴۳ ده اسوج حکومتی طرفندن، روسیه نک اجباری اوزرینه، کندیس قرالغه نصب اولنشدر. ۱۷۵۱ ده تنوج ایدوب، روسیه ایله عقد مصالحه، واسوجه صنایع و تجارتک ترقیسنه خیلی خدمت ایتش ایسده، زمانده، بری «شاپقه لیلر» عنوانیه زادکاندن، و دیگری «تاقیه لیلر» عنوانیه عوامدن مرکب ایکی فرقه تشک ایتشیدی، که بولنرک برنجیسی فرانسه، وایکنجیسی ده انکلتزه ایله روسیه طرفندن التزام اولنهرق، وکاه بری کاه دیگری غالب کله رنک، بر چوق محاربات داخلیه وفساد وفتنهره سبب اولشلردر.

آدوله (Adule یاخود Adula) آلب سلسله جبالنک اورتلرنده بر طاغدر.

آدیج (Adige) ایتالیای شمالیده بر ابرمق (اولوب، آب سلسله جبالنک (آب رتیق) دینلن قسم شرقیسندنه، آوستریانک (تیرول) مملکتیه اسویجیره نك (غریزون) ناحیه سی حدودینه قریب بر محله بر قاج کوچك كولدن چقه رق، ابتدا شرقه، وبعده (مران) قریبده (پاشیر) نهریله دخی برلشدكدن صكره، شرق جنوبیه، ونهایت دها بر قاج دره لرله و (ایزاق) نهریله ده تلاق ایله، جنوبه طوغری آقهرق، تیرولك اهالیسی ایتالیان اولان جهتی شق ایله، صاغدن (نوجه) و صولدن (آویزو) نهرلینی دخی یوتدقدن، وترتیه شهرینك اوكدندن یكدكدن صكره، ایتالیاك ونديك ایالتنه دخول ایله، ابتدا جنوبه، بعده جنوب شرقیه طوغری آقهرق، (ریوولی) شهرینك یانسنده بر طار بوغازدن یكدكدن صكره، ایتالیای شمالینك واسع اووه سنه دوشدرك، (ورونه) و (لنیاغو) شهرلینك اوكدندن یك، و (بادیا) شهرینه واصل اولجه، تمامیه شرقه طوغری دونوب، بطاقلق بر اووه نك ایچندن (پو) ایرماغیله متوازیآ آقهرق، (پورتو فوسونه) شهری یانسنده آدریاتیق دكبرینه منصب اولور. آدیجك مجراسی ۳۱۸ کیلو-متره اولوب، آشاغی طرفی ۷۵ دن ۱۵۶ متره قدر کنیش، و (برانزول) شهرینه قدر سیر سفاته صالحدر. آشاغی طرفه کنسیله متوازیآ آقان (پو) نهریله بر چوق قتال لرله اختلاط ایدیور، که بونلرکده اکثریسی سیر سفاته صالحدر. آدیج دخی پو کبی پك چوق قوملر وچامورلر دوکر، و بو سبدن بر قاج دفعه یول دكشد بر مشدر. اسکی یونان و روما جغرا-فیونی عندنده (آتسیس Athésis) نامیه معروفدر.

آدیجتو (Adigetto) ایتالیای شمالیده ونديك ایالتنك جهت غریبه سنده سیر سفاته صالح بر قنال اولوب، (آدیج) و (پو) نهرلیله (نوتوریتفو)، (پولشلا) و (بیانفو) قتالری آره سنده بر طریق اختلاط تشکیل ایدیور.

آدیرونداق (Adirondack) ممالك همتعه نك (نویورق) جمهوریتنده بر طاغدر، که (آلفانی) سلسله سنك شمال شرقی قسمتدن عبارت، و متوازیآ اوزانان بر قاج صره دن مرکب اولوب، (چامپلن) کولنده دیکنه کشلش کی بر برون تشکیل ایدر. بو طاغ قبالق و صارب

بیک آلتی آی بر یوزنده، و آلتی آی دخی جهنم الهی (بلونون) ك ضبط و ازدواج ایتش اولدینی (پرو-سریه) نام الیه نك یانده یكیرمك شرطیله، افاقت بولسه مساعده ایتش. بو آلتی آیلق ظهورله آلتی آیلق فیویندن، و سوریه و مصر طرفلرنده (توز) نامیه معروف اولسندن دخی استدلال اولدینی اوزره، (آدونیس) صیف و حرارتدن کنایه اولمی ایدی.

آدونیس (Adonis) فنیكه نك بر نهری ایدی، که الیوم (نهر ابراهیم) نامیه معروف اولوب، بیروت جورنده دكبره دوکیلور. بو نهر، قیرمزی قومه مستور اراضیدن یكدیکی مناسبه، بعض وقتلرده، صوبی قیرمزی تراق اولدیندن، اسکی زمانده (آدونیس) ك قانندن قیزارمش ظن ایدرلردی، و بو سبدن بو اسمله تسمیه ایتلردی. [ماده سابقه به مراجعت یوریه.]

آدووقات هاربور (Advocate Har- bour) یعنی «آوو قات لمان» آمریقای شمالیده انكلتره مستملكاندن اولان (دومینیون) مملكتك (یكی اسقوجیا) ایالتنده بر شررد، که صاغلام لمانی اولوب، ایچنده کلیلی کیرانشا اولنور.

آدی (Adi) آفریقای شرقینك خط استوايه قریب طرفلرنده جریان ایدر بر نهردر، که بعض سیاحلر ك بریلردن آتش اولدقلری معلومه كوره، (کیفو) مملكتنده واقع (امبولویلو) طاغندن نبعان ایدره، بعده (جنوو) نهریله تلاق ایدر، و (ملینده) کورفرینه دوکیلن (سانباکی) نهرینك عینی اولدینی ظن اولنور.

آدیابنه (Adiabène) كرددستانك ایرانك النده بولنان قمنك یعنی (رومیه) كوتلك جهت جنوبیه سننده کی مملكتك اسکی یونان جغرافیونی عندنده معروف اولان اسمیدر، که بوده (زاب) نهرینك اونلر عندنده مستعمل اولان (آدیان) اسمندن مشقدر.

آدیلمان و نام دیکرله (حصن منصور) دیاریكر ولایتده دیاریكر شهرینك ۱۲۰ کیلومتره جنوب غریبسنده، ۴۵° ۳۷' عرض شمالی و ۱۲° ۳۶' طول شرقیده واقع بر شهر اولوب، ۱۱۰۰ اهالیسی واردر. اطرافنده کی اراضی دوز اولوب، صو آلتده بولنیور.

اولوب، انکرنده دخی منبت یرلری پک آز در. اک
یوکسک ذروه سی ۱۶۶۷ متره ارتضاعی اولان
(تاهوس) تیه سیدر.

آدیس } (Adis) ونام دیگرله (رادس - Rha-
des) اسکی قارتاج مملکتک یعنی
تونسک بر کوچک شهری ایدی، که روما سردارلرندن
(رغولوس) اوراده میلاددن ۲۵۶ سنه مقدم قار-
ناجیلری مغلوب ایتشیدی.

آدیسون } (Addison) انکتره نك مشاهیر
مؤلفیندن اولوب، میلادک
۱۶۷۲ تاریخده (میلستون) شهرنده طوغش،
و ۱۷۱۹ ده وفات ایتشدر. اوقسفورد شهرنده
تحصیل ایدوب، هنوز مکتبه ایکن، لاتین لسانده
نظم ایتدیکی اشعاریه شهرت بولمش؛ و (ریسویق)
مصالحه تی حفته یادینی بر منظومه دن طولایی، قرال
(کویوم) ک توجهنی قزانهرق، سنوی اوچیز لیرا
معاشه نائل اولسیدی. بعده فرانسه وایتالیایه بر
سیاحت ایدوب، ۱۷۰۲ ده مکمل بر سیاحتنامه نشر
ایتشدر. بر قاج سنه صکره بر نظارت مستشارلغنه
تعین اولتش، و بعده ایرلنده خدیوینه نصب اولنان
(وارتون) ک رفاقتنده باش کتابتله ایرلنده به کتیش؛
واورادن عودتنده، (استل) ایله مشترکاً سیاست
وادبیات و اخلاقه متعلق بر قاج مجموعه موقوته نشر
ایتش؛ و ۱۷۱۳ ده «قانون» عنوانیه یازدینی بر
هابله یی تیاتروده اجرا ایتدیره رک، بر بیوک شهرت
ورغبتنه مظهر اولمشدر. او صروده بر چوق معتبر
غزته لرک دخی باش محررلکینی ایتش؛ وقرالجه (آنه)
نک وفاتندن صکره، ۱۷۱۷ تاریخده هیئت وکلایه
کیرمش ایسه ده، دولت ایشلری طبیعتنه اویغون
کلدیکندن، متعاقباً استعفا، و سنوی ۱۵۰۰ انکلیز
لیراسی معاشله تقاعدی اختیار ایتشیدی. بو عزلنده
دخی بر قاج اثر نشر ایتشدر. ادبیاده عباره سنک
سلاستی و محاکمه سنک متاتیله مشهور و مقبول ایدی؛
وامور سیاستیه ده سربستی طرفدارانندن اولوب،
(موتان) و (هالیفاقس) ده خیلی طرفگیرلری وار ایدی.
زمانک کافه ادبا و عئاسیله و علی الخصوص (استل)
و (قونفراو) ایله مناسبت و محبتی وار ایدی. او وقته
قدر منسی حکمنده بولنان شاعر مشهور (میلتون) ک
نام و شهرتی اعلا و تعیم ایتکه سبب اولمشدر.

(وارویق) قونته سیله ازدواج ایتشیدیه ده، بو
تأهلدن پنجیار اوله ماشیدی. آثاری دفعاتله طبع،
و آوروپانک اکثر السنه سنه ترجمه اولمشدر.

آدیسون } (Addison) ممالک مجتمعه ده (ور-
(مونت) جمهوریتنک بر قضاسی
اولوب، (نویورق) جمهوریتندن (چامپلن) کولنک
جنوبی گوشه سیله آیرلشددر. سطحی ۲۰۶۰ مربع
کیلومتره اولوب، طاغلی اراضیدن عبارت ایسه ده،
خیلی منبت یرلری دخی واردر. اهالیسی ۲۳۴۸۰
کشی اولوب، مرکزی ده (میدلبوری) شهریدر.

آدیگرات } (Adigherat) حبشستانک شمال
(طرفنده واقع (تیغره) مملکتک
مرکزی بر شهریدر، که یالکر قرق الی کلبه دن عبارت
اولوب، آنجق هفته ده بر کره اولدقجه غلبه لکلی بر
بازار عقد اولنور. حدای بچردن ۲۶۰۰ متره
ارتفاعی اولوب، شهرک قرینده و شهره حاکم اولهرق
(آلکبا) طاغی بولنیور، که (تیغره) نک اک یوکسک
طاغی اولوب، ۳۶۰۰ متره ارتفاعی واردر. بوشهر
۵۷° ۱۵' ۱۴" عرض شمالی ایله ۲۱° ۱۵' ۳۷"
طول شرقیده واقعدر.

آدیگه } (Adighé) چرکسک کندی لسانلرنده
(قوملرنه و پردگری اسمدر). «چرکس»
کله سنه مراجعت بیوریه.

آدینتون } (Addington) آمریکانک اقصای
(شمالنده کان انکتره مستملکاتندن
(دومینیون) مملکت واسعه سننده (اونتاریو) ایالتک
منقسم بولندی ۴۲ قضانک بری اولوب، (اونتاریو)
کولنک کنارنده و (سن لورن) نهرینک بو کولدن
چیقدیغی محله واقعدر. کولک کنارنده کی اراضیسی
غایت منبت اولوب، ایچ طرفلری کرالر و اورمانلره
مستوردر. سطحی ۵۲۷۰۰۰ یکی دوندن، واه-
لیسی ۲۱۳۱۲ کشیدن عبارت اولوب، بر قسمی
پروستان، و بر قسمی ده قتولیک، و جنسیتجه ایرلنده لی،
آلمان، انکلیز، اسقوجیالی، فرانسر، زنجی واصل
یرلیدن مرکبدر. مرکزی (ناپانی) شهریدر.

آدینه بیک خان } هندستان امراسندن او-
(لوب، بر تاتار فاملیاسنه
منسوب اولهرق، لاهور قرینده (سرکپور) شهرنده
طوغش، و نادرشاه هندستانک اوطرفرینی استیلا

یکان) ویا (آذر آبادکان) اولوب، بونعیر «حافظ نار» معناسه ککله، ابتدا بر بیوک آتشکده، وبعده تعمیم صورتیه بو آتشکده نك بولنش اولدینی تبریز شهرینه ونهایت مرکزی تبریز اولان بولایتیه علم اولمشدر.

دیگر بر روایت واحتماله کوره ده، (آذر بايجان) اسمی (آتروپاته) دن محرف اولوب، بوده اسکندرک سر-دارلندن (آتروپاتوس) ه نسبتله حاصل اولمش بر اسمدر؛ چونکه مرقوم آتروپاتوس اسکندرک وفاتنده اوراده اعلان استقلال ایده رک، (آتروپاته) اسمیه کوچک بر دولت تشکیل ایتمشیدی. واقعا، روما دولتی زمانندن قالمش اولان لاتین و یونان تاریخلنده آذر با-یجانک اسمی (آتروپاته) ديه ذکر اولدینی کی، بعض پهلوی اثرلرده دخی (آتروپاتکان) صورتنده ایسه ده،

تواریخ فارسیده وارمنی تاریخلنده (آذربادکان) ویا (آذربایکان) صورتنده محزر اولدیغندن، برنجی احتمال دهاقوی کورینیور. سام ابن نوحک نسلندن (آذر) اسمنده بر ذاته، ویاخود شاپور ذی الاکتاف زماننده ظهور ایله ادعای نبوت ایتمش اولان (آذر باد) اسمنده برآدمه نسبتله، بوملکتنک (آذر بايجان) تسمیه اولنسی روایتی ایسه شایان قبول دکلدر. مملکت طاغلق او-لوب، علی الخصوص حدود شرقیه وغریبه سی بررصه جبال ایله محدود اولدینی حالده، 36° عرض شمالیدن $38^{\circ} 50'$ به، و $41^{\circ} 50'$ طول شرقیدن $46^{\circ} 25'$ به قدر تمتد اولور. جنوب شرقیدن شمال غربیه طوغری اولان طول اعظمی علی انحنیین ۵۰۰، وشرقدن غربه اولان عرضی دخی ۴۰۰ کیلومتره

قدر اولدینی حالده، اهالیسی یدی سکز یوز بیک کشیدن زیاده دکلدر. حد وسطی اولهرق مملکتک حذای بچردن ارتفاعی ۱۲۰۰ دن ۱۵۰۰ متره به قدر اولوب، اک یوکسک طاغلری ۴۷۵۲ متره ارتفاعی اولان (سوالان) طاغیله ۳۵۰۵ متره ارتفاعی بولنان (سهند) طاغیدر، که ایکسینک دخی یوقاری طرفلری دائمی صورتده قار ایله مستور در. بویکی طاغک برنجیسیله کردستان طاغلری آره سنده (رومیه) کولی بولنیور، که بونک سطحی حذای بچردن ۱۲۵۰ متره یوکسکدر. مملکتک طو-پراخی اراضی برکاییه دن اولوب، غاز چیقاریر برلری ونفط قویولری چوق اولدینی کبی، زلزله لری دخی پک صیق اولوب، قصبه لری علی الخصوص

ایندیکی وقت، (سلطانپور) حاکمی بولنوب، (ابدالی شاه دورانی) طرفندن مغلوب اولقدن مسکره، (هو-شاپور) قریبده کی (خانپور) شهرنده بلاوارث وفات ایتمشدر. شهر مذکورده غایت مزین بر تربه ده مدفوندر.

آدیه { Adeje } قناریه آطهلرندن (تیزیف) جزیره سنک جنوب شرقیسنده کوزل بر وادیه کأن بر شهر اولوب، ۱۰۵۷ اهالیسی وارددر. بر آرائق بو آطهلده تشکل ایتمش اولان حکومتنک مرکزی بولمشدر.

آذاریطوس { خرافات ایرانیسه ده مشهور (وامق) ک معشوقه سی اولان (عذرا) نک والده سی زوج ایتمش بر حکمیدر.

آذر { ایران مجوسیلرنک اعتقادیمجه کونش و آتسه موکل برملکدر. سنه شمسیه نک طغوزنجی آییه شهر شمسیه نک بهر طغوزنجی کونی بوملکه منسوب ومقدس عد اولنوردی. اصل معناسی «آتش» اولوب، اسکی ایرانلیر دخی آتشیپرست اولدفلرندن، بونی برملک اعتباریه تقدیس ایتمشدر. اسکی ایران مجوسیلرینه «آذری» دخی دیرلری. — ایران قدیمده موجود بولنش یدی بیوک آتشکده نک، یعنی مجوس معبدینک اسملری ترکیبته دخی داخل او-لور. بو آتشکده لرک هر بری معبودلرندن معدود اولان بر صیاره به منسوب عد اولنوردی. اسملری شونلردر: آذر مهر، آذر نوش، آذر بهرام، آذر آیین، آذر خرین، آذر برین، آذر زرد هشت.

آذرآباد { (آذر آبادکان، آذر بادکان ویاخود (آذربایکان) قبل الاسلام ایرانک تبریز شهرنده بر بیوک آتشکده ایدی. تبریز شهرینه دخی بو نامی ورلردی. تبریز ولایتیه ویریلن (آذربایجان) اسمی دخی «آذربایکان» کلمه سنک معربیدر. [«آذر بايجان» کلمه سنه مراجعت بیوریه.]

آذربایجان { ایرانک شمال غربی حدودنده واقع بولانیقدر، که شرقاً کیلان ولایتی وروسیه نک انده بولنان بحر حرز ساحلیله، شمالاً روسیه حدودینی آیران (آراس) نهریله، غرباً حدود عثمانیه ایله یعنی بازید سنجاغی وکردستانه، جنوباً دخی ایرانک انده بولنان کردستانه وعراق عجمی ایله محدود ومخاطدر. اصل اسم قدیمی (آذر با-

آذربعل (Adherbal) قرتاج سردار لرندن اولوب، رومالیرله قرتاجلیلر آره-سنده واقع اولان محارباتدن بر دیکر محاربه سنده، قبل‌المیلاد ۲۴۹ تاریخنده روما قونسولرندن (قلاو-دیوس پولتر) ی سیحلیا سواحلی قرینده (دریانه) اوکنده مغلوب ایتمشدر.

آذربعل (Adherbal) مغربک اسم قدیمی سینیا (نک توروئی و میچیس) نک اوغلی اولوب، قارتاج حکمداری (یوغورتا) طرفندن (سیرطه) شهر قدیمده محاصره، ورومادن امداد ایستمش ایسهده، کوندردلیدیکندن، قبل‌المیلاد ۱۱۲ تاریخنده قتل او-لنمشدر.

آذر خرداد قبل‌الاسلام اصطخرده بولنمش بریوک آتشکده ایدی، که بعض مورخین مشهوریدی آتشکده عددینه ادخال ایتمشدر در. — بو آتشکده یی بنا ایتمش اولان بر موبدک، و آتشکده‌له موکل زعم اولنان بر ملکک دخی بواسمه تسمیه اولدولقاری مرویدر.

آذرشپ (آذرشسپ) ویا (آذر-ککشپ) اسکی ایران مجو-سیلرینک آتشه موکل و آتشک ایچنده یاشار زعم ایتدکلری بر ملک ویا پریدر. — زردشتک ظهورنده، کشتاسب طرفندن بلخده تأسیس اولنان جسم آتشکده یه دخی بو نام ویرلمشیدی. بو آتشکده پک ذی قیمت موادی جامع اولوب، روایتیه کوره، اسکندر طرفندن تخریب اولنمشدر.

آذرهایون اسکندر زماننده اصفهان آتشکده سنک خادمه لرندن بر ساحره اولوب، اسکندر طرفندن (بلیناس) حکیمه تزویج ایدلش، و بلیناسک بوندن معروطلسمی اوکرنمش اولدییی بعض تاریخلرده مذکور ایسهده، اسکندر ایله بلیناس حکیمک زمانلری آره سنده درت عصر مرور ایتدیکندن، بو روایت صحته مقرون دکلدر.

آذر هوشنگ ایران مجوسیلرینک ایلمک (پیغبرلری اولان (مه آباد) .

ویریلن اسمدر. [«آباد» کله سنه مراجعت بیوریه.]

آذری (جزه بن عبد الملك طوسی) مشاهیر شعرای ایرانندن اولوب، طوس جوارنده (اسفراین) شهرنده طوغش؛ وپدری اصحاب

مرکزی اولان تبریز شهری دفعاتله خراب اولمشدر. زمان جاهلیتده آتشکده لرینک کثرتی وبلکه (آذر-بایکان) تسمیه اولنشی دخی بر آتش دائمی حالنده اولان برکان ونفطلرینک کثرتندن ایلمی کلکشددر. هواسی عمومیت اوزره معتدل ایسهده، قیشین مرتفع یرلرنده صونوق، و یازینده آلیچق مللرنده صبحاق زیاده جهدر. ایرانک سائر طرفلری خلافتنده اولهرق، آذربایجانک صولری بول اولوب، علی‌الخصوص رومیه اووه سیله سائر دوز مللری پک منبتدر. هر نه قدر که بحر حرز سواحلی قدر خدایی نابت اشجاری واورمانلری بو-غیسهده، اشجار مثمره سی وسوکود، چنار، قواقی کی آغاجلری شهر وقریه لرینک اطرافنده او قدر چوقدر، که اوزاقدن اورمان کی کورینورلر. اراضیسی حبوبات متنوعه ایله برابر انواع میوهلر وعلی‌الخصوص غایت کوزل بر اوزوم ویرر، که بوندن مشهور شراب باپیلور. تبریزک شرق جهتنده کومش، آردبیلک قرینده باقیر و سائر بعض طرفلرده دخی پک ایی دیمیر معدنلری بولنیورسهده، اودونک قلنشدن اخراج اولنه میور؛ آنجی اخیراً مملکتده کور معدنی بولندیقی دخی تحقیق ایتمش اولدیغندن، اگر اشداکور حیقاریلویده، بعده بونک واسطه سیله اوتیه کی معدنلر دخی ایشکلیلیرسه، مملکتک ثرونی پک چوق آرتوب، پارلاق براسقبالی اوله بیله جکدر. تبریزک جوارنده کی طاغلرده بشم و بیاض مرمر بو-لنیور. مملکتک مرعاری دخی چوق اولوب، خیلی حیوانات وعلی‌الخصوص کوزل برجنس آت یتیشدر-یلور. اورانک آتلی (میدیه) دولتی زماننده دخی مشهور ایدی. مرعارینک کثرتی اسکیدن بری ترکن عشیرت لرینی جلب ایده گلش اولدیغندن، آذربایجانک همان هر طرفنده ترکنلره مخصوص اولان بر نوع ترکیه لسان عمومی حکیمه پکوب، فارسی یالکز بیوک شهرلنده سویلنیور. شمال غربی جهتنده (آراس) نهری جوارلرنده ارمنیلر، وجنوب غربی جهتنده (رومیه) کونک جوارلرنده دخی کردل کثرت اوزره بولنیورلر. آذربایجان مملکتی ۱۰ «تومان» یعنی قضایه منقسم اولوب، بونلر دخی: تبریز، مشکین، خوی، سره، جورس، مراند، مراغه، غولستان، آردبیل، خلخال قضا لیدر؛ انکلیر سیاحلرندن (مونایت) عباس میرزانک امریه مملکتک هر طرفی کزه رک، احوالی مکمل صورتده یازمشدر.

آزین { بن هر مزان، امرای فرسدن اولوب،
سعد بن وقاص حضرتلری ایرانی فتح
ایتدکدن صکره، بو آدم مجوسدن بر جاعت تشکیل
ایدهرک، عربله فارشی بر اختلال چیقارمق ایستمش
ایسه ده، ضرار بن خطاب فهری دفعنه مأمور او-
لوب، هجرتک ۱۶ تاریخده کندیسینی قتل ایتمشدر.
آزینه { قره سی ولایتده بیغا سنجباغنه ملحق
قضا مرکزی بر شهردر، که (قاز طا-
غی بازاری) دخی دنیلیر.

آزیوخان { ایرانه نیاوند ملکیتی قریه لرندن
اولوب، ابو سعد بن عبدالله
آزیوخانینک مسقط رأسیدر.

آرا { (Ara) اسپانیانک شمال طرفلرنده کائن
(آراغون) قطعه سنک برنهریدر، که بیرنه
طاغلرینک اک یوکسک محلندن نبعان ایله (هونسقه)
ایالتنی شق ایتدکدن صکره، آراغونه دخول ایله،
(بروتو) وادیسینی اروا ایده رک، (سینقه) نهرینه
دوکیلور، که بوده (ارو) ایرماغنه منصب اولور.
آرائل { (Araill) هندستانک آیالات شمالیه-
سندن (اله آباد) ایالتنک بر شهریدر،
که اله آبادک فارشیسنده و (جنه) نهرینک کنک ایر-
ماغنه دوکلدیگی محله واقعدر.

آرائوره { (Araure) آمریقای جنوبیده
(وزونلا) جهوریتنک (ترونلو) ایله-
لننده، و (ترونلو) شهرینک ۱۰۰ کیلومتره شرق
شمالیسنده و (آقاریغوا) نهرینک کنارنده واقع بر
شهر اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر. اطرافنک
پوق وقهوه محصولایله حیواناتی چوقدر.

آرائون { (Araun) هندستانک وسطلرنده
(برنهر اولوب، صولدن (پایین کنک)
نهرینه دوکیلور، که اوده (کوداوری) نهرینه منصب
اولور. مجراسی ۲۴۰ کیلومتره در.

آرابات { (Arabat) قریم شبه جزیره سنک
شمال شرق گوشه سنده و کرچ
شهرینک فارشیسنده. ۹۰ کیلومتره بعدنده واقع
بر قلعه اولوب، بو جزیره دن شمالاً قره یه قدر ممتد
اولان طار بر دیله دخی بونک نامی ویریلرک، «آرا-
بات سهی» تسمیه اولنمشدر. بودیل ۱۱۰ کیلومتره
اوزون اولوب، آزوف دکیزینی (سیواش) ویا «بحر
متعن» دنیلن بطاقلقدن آبریدور.

ناصرین اولدینی حالده، کندیسینی دنیایه میل
انجوب، تحصیل علم وهزه حصر اوقات ایله، اهل
حاکم خجسته مائل اولمش؛ و کوچک باشدن شعر
سویکه باشلامشیدی. ابتدا تیورلنکک اوغلی شد.
هرک وسائر اکا برک مدخی حقهده قصیده لر نظم
ایدوب، شعرینک لطافتیه شهرت نامه کسب ایتدکدن
صکره، کبار مشایخن سید نعمة اللهک ارشادیه ترک
ونجید طریقه سلوک ایده رک، مدایحی ترک ایله، بر
قاج سنه ریاضت و عبادتله مشغول اولمش؛ و بعده
سیاحته چقبوب، اولیاء اللهدن بعض ذواتک صحبتته
نائل، وجهه کیدوب، برمدت مجاور اولدقنصکره،
عجازدن هنده، واورادن ایرانه عودتله، اوتوز سنه
ازواده یاشایه رقی، نهایت سکسان ایکی یاشنده اولدینی
خالده، اسفراننده وفات ایتمشدر. مکده اقامت
ایتدیگی مدنده تصوفه متعلق «سعی الصفا» عنوانیه
بر رساله یازمش، و «طغرای همایون»، «عجائب
الغرائب»، «جواهر اسرار» عنوانلریله دخی اوج
کتاب تألیف ایتمشدر. بو قطعه جمله اشعارندندر:

شدیم پیر بمصیان و چشم آن دارم
که جرم ماچو آنان یارسا بخشند
زهول روز شمار آذری چه میترسی
تو کیستی که دران روز در شمار آبی

آذری چلبی { (مولی ابراهیم) سلطان سلیم
اول حضرتلری زماننک صدو-
رندن معزاده نک اوغلیدر. ابو السعودک درسنه
ملازمتدن صکره، ۹۸۴ تاریخده پیوک برادری محمد
چلبی نشانجیلغه تعیین اولنغله، کندیسینی دخی او
طریقه سلوک ایتش ایسه ده، بعده طریق قضایه
دخول ایله، آناتولییده (تیره) وسائر بعض محللر
فاضلیغده بولندقدن صکره، جا فاضلیغنه تعیین او-
لنهرق، اوراده ۹۹۳ تاریخده وفات ایدوب،
شهرک خارجنده مدفوندر. تاریخ وفاتیچون شوییت
سویلنمشدر:

انتقال ایلدکده تاریخین
دیدنر کچدی آذری چلبی

کندیسینی عالم، حلیم و خوشطبع بر آدم اولوب،
شعرده ماهر ایدی. مرتب دیوانی و «نقش خیال»
عنوانیه بر منظومه سی واردر. شوییت جمله
اشعارندندر:

نه غم کر آذری آلوده کرد کنه اولسه
اولور روز جزاده لطفک اظهار ایتمکه باعث

جراحی ۱۳۰ کیلومتره ایسه‌ده، صوبی آز اولوب،
سیرسفانه صالح دکلدر. جنوب غربیدن شمال شر-
قیه طوغری آقار.

آراتور { (Arator) خرسیانلق زماننده یتیشن
لاتین شعراسندن اولوب، میلادک
۴۹۰ تاریخنده (لیغوریا) ده طوغش، و ۵۵۶ ده
وفات ایتشد. روماده دیاقوس ایکن، (غوث) لک
حکمداری (آنالاریق) ک کاتب و خزینه داری اولمشیدی.
«اعمال حواریون» نامیله معروف اولان انجیلک لواء
حققی نظمه چکشدر، که بو اثری الآن موجود او-
لوب، دفعاالطبع اولمشدر.

آراتوس { (Aratus) آخائیا ماده‌سندنه بیان
اولنان آخائیا هیئت اتحادیه‌سنتک
قوماندانلردن اولوب، قبل‌المیلاد ۲۷۲ تاریخنده
موره‌نک (سیکیون) شهرنده طوغش، و (آرغوس)
شهرنده تربیه اولنهرق، وطننه عودتنده، اورای
غصب ایتش اولان (نیقولس) اسمنده بر ظالم حکمدار-
ری طرد ایله، (سیکیون) ی آخائیا هیئت اتحادیه‌سنه
ادخال ایتش؛ و او وقت پک کنج اولدینی حالده، بو
هیئت اتحادیه‌نک ریاستنه انتخاب اولنهرق، قبل‌المیلاد
۲۴۳ تاریخنده ماکدونیا حکمدارلردن، (آنتیغون) ی
دفع ایله (قورنشه) شهرینی قورتارمش؛ و یونانک
بتون وسطی طرفلرینی هیئت اتحادیه‌یه جلب ایتش
ایسه‌ده، (اتولیا) ایله (لاکدمونیا) اهالیسی قارشى
طوروب، اسپارطه حکمداری (قلثومن) اعلان حرب
ایله، کندیسینی مغلوب ایتدیکندن، ماکدونیا حکمداری
(آنتیغون) ایله و مؤخرأ اونک خلنی بشجی فلیله عقد
اتفاقه مجبور اولمش؛ و مرقوم فلیب، اتولیا لیرلی ازمک
ایچون، آراتوسی آلت اتخاذا ایتدکدن صکره، قبل-
المیلاد ۲۱۳ تاریخنده کندیسینی ده نسیم ایتشد.
(آراتوس) آخائیا هیئت اتحادیه‌سنتک مکمل بر تاریخی
یازمش ایسه‌ده، محو اولوب، نسخه‌سی بولنه‌مامشدر.
مشهور (بلوتارق) بونک دخی ترجمه‌حالی یازمشدر.
آراتوس { (Aratus) یونان قدیم شعرا
(و) منجمیندن اولوب، میلاددن
۲۷۰ سنه اول سیجلیانک (سولس) شهرنده طوغشدر.
ماکدونیا حکمدارلردن (آنتیغون غوناتاس) ک سر-
ینده یاشامش، و علم هیئت حقدنه معتبر بر منظومه
نظم ایتشد، که مؤخرأ (چپرون) و (جرمانیقوس)

آرابو { (Arabo) پانونیا مملکت قدیمه‌سنتک
بر نهریدر، که ایوم مجارستانده کان
(راب) نهریدر. [«راب» مگه‌سنه مراجعت.]

آرابیده { (Arabida) پورتکیزک بر کوچک
طاغی اولوب، (سنوبال) لیانک
اوستندن پکهرک، (اسپیکل) برونه منتهی اولور.
آراپاهو { (Arapahoe) مالک مجتمه‌نک
وسطلرنده کان (قولورادو)
جمهوریتک بر قضا سیدر، که اهالی قدیمه‌سنتک اسمیله
مسمی اولوب، «قیالی طاغیر» سلسله‌سنتک شرق
طرفنده کی اتکنده و جنوبی (پلاته) نهرینک حوضه-
سندنه واقعدر. ۶۸۳۰ اهالیسی، آلتون، کومش
و کور معدنلری واردر. مرکزی اولان (داون سیتی)
شهری جمهوریتک دخی مرکزیدر.

آراپاهو { (Arrapahos) آمریقای شمالینک
اهالی قدیمه‌سی اقوامندن اولوب،
«قیالی طاغیر» سلسله‌سنتک اتکنده و واسع چاپرلرک
یتدیکیری برده، یعنی ۳۹° ایله ۴۰° عرض شمالی آره-
سندنه ساکن ایدیلیر، که محل مذکور ایوم مالک
مجتمه‌نک (قولورادو) جمهوریتی داخلنده بولنیور.
بونلره اسکى فرانسیز سیاحلری «قارنی شیش» دیمک
اولان (غرو وانز) نامنی ویر مشلردی. بو کونکی
کونده بو قومک افرادندن بر مقداری (مونثانه)
طرفلرنده کوجه حائنده یاشامقده اولوب، اکثریسی
شمال غربی طرفلرینه چکلشدر. سیملری «قیزل
دری» تعبیر اولنان آمریقای شمالی اهالی اصلیه‌سنتک
اک خالص جنسی اولدقلرینی کوستریورسه‌ده، اوست
وباشلری پک پیس اولوب، کین و خیانتلری غالب
اولدینی مرویدر. میلادک ۱۸۲۰ تاریخنده بونلرک
عددی ۱۰۰۰۰ راده‌رنده تخمین اولنوردیسه‌ده،
او زماندن بری خیلی آزالمشدر.

آراپیل { (Arapiles) اسپانیانک (سلامانقه)
شهری جوارنده بر قریه‌در، که
«سلامانقه محاربه‌سی» نامیله مشهور اولان بر محار-
به‌نک اوراده وقوعی حسبیله شهرت بولمشدر.

آرات { (Arrats) فرانسه‌نک جنوب طرفی
انهارندن اولوب، پیرنه طاغلردن
نبعانه، (اوست پیرنه) و (زر) و (تارن نه غارون)
ایالتلردن پکهرک، (والنسه دازان) شهرینک همان
قارشیسندنه صولدن (غارون) ابرماغنه دوکیلور.

(سالم) قزاسنده وسالم شهرينك ۶۰ كيلومتره بعدنه
بر شهردر.

آراخنه (Arachné, 'Αράχνη) «او-
روچك» ديك اولوب، يونان قديم
اساطيرنده كويا آيدن جهتك (قولوفون) شهر قديمده
بر قادين اولوب، نقش ايشده عقل الهه سی (آتنه)
ايله رقابته قالقيشديغدن، (آتنه) بوكا مكيميله اورمش،
بوو ضربه كنديسني اوروجيكة تحويل ايتمش.

آراخوزيا (Arachosie) ايران قديمك
(سيستان) قطعه سنه يونان قديم
مورخلى طرفندن ویريلن اسمدر. بونك مركزى
اولق اوزره، بو نامله بر شهر دخی بولنوب، (قوفه)
نامله آثوريه ملكه سی (سپهراميس) طرفندن بنا
ايدلس اولديغی مرويدر.

آراخوه (Arachova) يونانك (فثيو تيده)
(مع فوكيده) ايلتنده، (ليواديا)
قزاسنده و (ليواديا) شهرينك ۲۰ كيلومتره شمال
غريبنده، (لاقوره) طاغنگ جنوبى اتكند ۱۰۰۰
متره ارتقاعى اولان بر محله بر شهر اولوب،
۲۰۰۰ اهاليسی واردر. جوارلنده غایت ابي بر
نوع شراب ياپيلير. قربنده بيوك بر مغاره واردر،
كه پك كوزل تيلراق اولوب، ۳۰۰۰ كشي استيعاب
ايدر. (استرابون) بو شهره (آغوريا) نامی ویريور.
— يونانك (آرقاديا) ايلتنده (تريبوليجه) شهرينك
۳۰ كيلومتره جنوب شرقيسنده دخی بو نامله مسمى
بر بيوك قريه بولتيور.

آراد (Arad) مجارستانك (تيس) نهرينه
(دوكلين (ماروس) چايك ايكي كنارنده
واقع بر شهردر، كه كندی نامله مسمى وجنوباً
ماروس چاييله شرقاً دخی ترانسيلوانيا يعنى اردل اياله
محدود اولان بر (قوميتانه) يعنى سجاغك مركزى
اولوب، پشته نك شمندوفرله ۲۶۴ كيلومتره جنوب
شرقيسنده و تمشوارك ۵۱ كيلومتره شمالنده كاندر.
شهر ايكي يه منقسم اولوب، (ماروس) نهرينك صاغ
كنارنده يعنى شمالنده اولان قسیمی (اسكى آراد)
دنيلىر، كه آچيقي وپك انتظامسزدر؛ بونك قارشيسنده
بولنان (يكي آراد) ايسه غایت جسيم و متين استحكاملر
اياله مستحكمدر. اهاليسی ۳۲۷۲۰ كشي اولوب،
بر ثلثي رومان يعنى اولاخ، بر ثلثي آلمان وديكر ثلثي
دخی مجار و صرب ويهوديدن مركبدر. بو شهرده

(وآيانوس) طرفندن نظماً لانيجه يه ترجمه (هيبارق)
و (ارائوسن) و (ثئون) طرفندن شرح اولمئشدر.
كك منظومه نك كنديسي وركك ترجمه و شرحلى
موجود اولوب، دفعاتله طبع، واوروپا لسانلرينه
ترجمه اولمئشدر.

آراج قسطنطيني ولايت وسجاغنده بر قضا
(در، كه مركززه، اكدير بويالى ناحيه.
زيني دخی جامع اولوب، ۵۶ قريه ۱۵۶۵۰ اهاد
زيني حاويدر. مركزى (يازي كوي) جوارنده بر تپه ده
اولوب، حكومت قوناغلك اوكدنن پكن (آراج)
نهرى كنارنده بهر هفته انفقار ابدن بازار محلنده بر
جامع شريف اياله ۲۵ دكان واردر. بو قضا شرقاً
قسطنطيني، غرباً زعفرانبولي، جنوباً كغري سجاغنده
ملحق چركش، شمالاً دخی طاطاي قضايله محدود
اولوب، مركزى قسطنطينيك غرب جنوبيسنده واون
ساعتلى مسافده واقعدر. بو قضا داخلنده ۴۶
جامع شريف ومسجد، ۳۷ مكاتب صبيانیه، ۳۶
دكرمن ۴۷ صوحرارى واردر. اكريمجه اووه،
بوز آمروده، آت اسكى، چناق، قطارله، قره دره،
عثمان كولى، آق تپه ناملريله سكر اورمانى اولوب،
مجموعى ۱۲۰۰۰ دونم، واشجارلارى اكثرى قره
وصارى جام، كوكنار و ميشه دن عبارتدر. محصولاتى
باشليجه حبوبات، كراسته، ياغ و نفتيكن عبارتدر.

آراچنه (Aracena) اسپانياي جنوبيه
(اندلس قطعه سنك (هونوله) سجا-
غنده و (هونوله) شهرينك ۹۴ كيلومتره شمال شر-
قيبنده آراچنه طاغنگ بر يوكسك واديسنده واقع
قضا مركزى بر شهر اولوب، ۴۰۰۰ اهاليسی
وقربنده يشم معدنى واردر.

آراچنه (Aracena) اسپانياي جنوبيه يعنى
(نفس اندلس قطعه سنده بر سلسله
جبالدر، كه (سرامورنه) سلسله جبالندن منشعب
اولوب، پورتگيزك حدودندن باشلايه رقى، (وادى
كبير) اياله (غواديايه) نهرلى آره سنده متمد اواور.
جنوبه ناظر اولان طرفنده پك چوق معدنلر وعلی-
الخصوص دمير و باقير معدنلى بولتيور. اك يوكسك
دزووه سنك ارتفاعى ۱۶۷۶ متره در.

آراچی (Aratchi) وانكليزجه (Arachi)
(هندستانك (مدارس) دائره سنده

قرالدینک قابی اولان نواب جان نثار خانی قتل، و اعلان استقلال انلشیدی. نواب جان نثار اوغلی اعظم الدین خان بر مقدار عسکرله بونک تربیه سینه مأمور اولش ایسه ده، آرازو اورمانلره چکیلوب، غالبانه مقاومت ایتمکله، اعظم الدین خان عسکرینک قوماندنه سنی خوارزم بک خانه بر اقوب، دهلیه عودت ایتش؛ و (آرازو) بوندن جسارت آلهرق، اوراده قالان عسکرک اوزرینه هجومله، قوماندانلرینی قتل، و عسکری پریشان ایتش ایسه ده، وزیر قرالدین خان، بونک تربیه سیحون، (اوده) والیسی برهان الملک سعادت خاندن استمداد ایتمکله، سعادت خان ۱۱۴۸

تاریخنده آرازونک اوزرینه سوق عسکر ایدوب، بعد المحاصره، کندیسنی قتل، و باشی دهلیده محمد شاهه ارسال ایتدیک کبی، دریسنی دخی یوزوب، صمانله طولدره رق، وزیر قرالدین خانه کوندرمشدر. **آرازه** { (Araras) آمریکای جنوبینک اقوام وحشیه سندن اولوب، برازیلیانک (آمازون) ایرماغنه دوکیلن (مادیره) نهرینک ایکی طرفنده کی اورمانلرده یاشایورلر. بونلر وقتیله جعیلی و قوتلی اولوب، اورالده توطن ایدن اورو- پالبلره تعرض ایدرلر دیسه ده، شدی افرادلری آزا- لوب، ساکن بر حالده یاشامقده درلر. — (مادیره) نهرینک غایت اینشلی و سریع الجریان بر محلی بو قومک نامیله تسمیه اولمشدر.

آراس { (Aras) بر ایرماقدیر، که ارضرومک ۴۰ کیلومتره قدر جنوبنده واقع (بیک کول) طاغندن نبعان ایله، شرقه طوغری آقهرق، منبعندن ۸۰ کیلومتره قدر آشاغیده ارضرومک شرق طرفنده کی طاغلردن اینن (حسن قلعه صوبی) نام جای ایله برلشیر. نقطه تلاقینک بر آز آلتنده (چوبان کوپری) نامیله یدی کر اوزرینه غایت کوزل بر طاش کوپری یاباشدر. بورالده (پاسین) اراضیسنی اروا ایتمکله، (پاسین صوبی) نامیله معروفدر، که (اکستوفون) ک سیاحتنامه سنده (پاسین) نامیله یاد اولغنی بوندن مأخوذدر. روسیه حدودینی کچجهیه قدر عثمانلی طوپراغنده قطع ایتدیک ۱۶۰ کیلومتره مک مسافده ده، ذکر اولنان حسن قلعه صویندن بشقه (قره صو) و نام دیگرله (مورچ) دینلن جای، و نام خط حدودده دخی قارصک

سنده درت دفعه بیوک بر بازار قوریلور، که باشلیجه حیوانات بازاریدر. بر روم پستیونسک مرکزیدر. سنجاغنک سطحی ۶۰۱۳ مربع کیلومتره، واهالیسی ۳۹۴۷۱۳ کشیدر.

آرادوس { (Aradus) فنیکه ساحلنده (الیوم) (ارواد) جزیره سی نامیله معروف بر کوچک آطه اولوب، اوستنده ینه بو نامله مسجی بر شهر وار ایدی. بو شهرک قارشیسنده ساحلده دیگر بر شهر بولنوردی، که (آنتارادوس) تسمیه اولنوردی. ایکی شهر بیننده بر کوپری واسطه سیله اختلاط اولنوردی.

آرار { یاخود آراریس (Arar, Araris) فرانسه ده (ساوون) نهرینک اسم قدیمیدر. [«ساوون» کله سینه مراجعت بیوریه.]

آرارات { (Ararat) بازید سنجاغنده دولت عثمانیه ایله روسیه و ایران حدودی قربنده کائن (اکری طاغ) کتب مقدسه ده ویریلن اسمدر. سفینه نوحک بو طاغده طوردیی توراتده مذکور ایسه ده، کتب اسلامیه ده جبل (جودی) ده طوردیی بیان اولنور. بو طاغه ارمنیلر (ماسیس)، و ایرانیلر (کوه نوح) دیرلر. بو طاغ ایکی یوکسک تپه دن عبارت اولوب، بری حدای بگردن ۵۴۰۰ متره مرتفع اولوب، اوست طرفی دائمی صورته قار ایله مستوردر، دیگرینک ارتفاعی ایسه ۴۰۰۰ متره دن عبارت اولوب، یازین قاردن عاریدر. ارا- ضیسی برکائی اولوب، لایو آقندیلری و بعض پاتلامه اثرلری بللیدر. او طرفک ارمنیلری سفینه نوحک الآن طاغک تپه سنده بولندیغنه، و بونک ایچون اورایه کیسه حقیقه میه جغه معتقد ایسه لده، بعض سیاحلر وخصوصا بر روس ارکان حریبه هیئت تا تپه سینه قدر چیقوب، بعض رصد علمیاننی اجرا ایتمشدر. طاغک آلتنده کی اراضی کردلزه مسکوندر.

آرازو { (کهچر) قبیله سینه منسوب اولوب، دهلی حکمدارلردن محمد شاهک زمانده هندستانک (اله آباد) قطع سنده (کورا) زمینداری (یعنی محافظی) ایکن، دهلی حکومتک ضعفندن استفاده ایله، ۱۱۴۴ تاریخ هجریسنده (کورا) چکله داری (یعنی والیسی) و وزیر نواب

مغان) دینلن اووه حالا دکیز بوجکی قیوقلریله ملو اولوب، نهرک ایندیردکری قوم و چامور یاردیمیه دکیدن قرهیه تحول ایتمش اولدینی آکلاشلیور.

آراس (پادوقاله) ایالتنک مرکزی بر شهر اولوب، (اسقاریه) نهری اوزرنده، پارسک ۱۴۹ کیلومتره شمال شرقیسنده و بر قاق دمیر یولنک نقطه التصافنده اولهرق، $31^{\circ} 17' 50''$ عرض شمالی و $26^{\circ} 26'$ طول شرقیده واقعدر. برنجی درجه مواقع عسکریه دن اولوب، برنجی اردونک بشنجی فرقه سنک مرکزیدر. برنجی درجه ده محکمی، تجارت اوطه سی، فرانسه بانقه سنک شعبه سی، کوزل بر مکتبی، قرق یسک جلد کشایی حاوی بر کتخانه سی، تاریخ طبیعی و آثار عتیقه موزه خانه سی، نباتات باغچه سی، طب و صیدلانی مکتب اعدادیسی، مهندسخانه سی، ۱۷۵۷ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولمش بر جمعیت علمیه سی، بر صنایع جمعیتی، تارو-مالیرک زمانندن مشهور صنایعی، زراعت و سائره ماکینه لرینه مخصوص دوکه خانه لری، دباغخانه لری؛ بیره، چوراب، جام، مقوی و مشهور دانتله فابریقه-لری؛ حبوبات یاغی، شکر، اسپرتو کارخانه لری؛ حبوبات، شراب، اسپرتو، یاغ و معدن کوری تجارتی وارددر. شهر غایت تمیز و کوزل اولوب، اولرینک بعضیسی اسپانیول بیخمنده در. اسکی زماندن قالمه ابنیه سی چوق اولوب، از جمله موزه خانه و نباتات باغچه سیله سائر دواثری شامل اولان (سنت واست) مناستری میلادک یدنجی عصرنده یابمش بر بنادر. کوزل ابنیه ایله محاط بر قاق میدانی دخی اولوب، بونلرک برنده (ووبان) ک هیکلری رکز اولمشدر. — اسکی غالر زماننده دخی بو شهر (نمتوچنا) اسمیه موجود اولوب، (آرتبات) قومنک مرکزی ایدی. میلاددن ۵۱ سنه اول قیصر عسکرینی اوراده قیشلاتمشیدی. جالینوسک زماننده اوراده یاپیلان کلیم و سائر یوک منسوجاتیه مشهور ایدی. میلادک ۴۵۱ تاریخنده (آتیلا)، و ۸۸۰ نه نورمانلر طرفندن تخریب اولنهرق، بسقیوسلق مرکزی غائب ایتمش، و آنجق ۱۰۹۳ یکیدن بسقیوسلق مرکزی اولمشدر. (فلاندره) قونترلیه (بورغونیه) دوقه لری زماننده آراس شهری خیلی ایلریلیوب، ثروتی چوغلالمش

ایمندن یکن (آرپه چایی) آراسه دوکیلور. آرپه چایی اسکی ارمنی کتابلرنده (آخوریان) نامیه مذکور ایسه ده، (اکسوفون) ک سیاحتنامه سنده (آرپاسوس) نییه اولمشدر، که (آرپه چایی) بوندن مأخوذ اولسه کزکدر، زیر (اکسوفون) میلاددن ۴۰۰ سنه اول بزمش اولدیغندن، او وقته اورالده ترکیجه براسمک یونقی ملحوظ دکلدر. خرابه لری ایوم موجود اولان (آنی) اسمنده کی اسکی ارمنی شهری بو نهرک کنارنده ایدی. آراس نهری آرپه چاییله برلشدکن صکره، شرقه طوغری آقوب، بعده شرق شمالیه طوغری دوزر. آرپه چایندن صکره آراسه صولدن یعنی شمالی ساحلندن دوکیلن نهرلر: (الاکر) طاغنک انکندن این (غری) و نام دیکرله (آوانان) و (غوچه) کولنک صولرینی ایندیرن (فارتیچور) و نام دیکرله (آزاد) نهرلیه (نچیوان) و (آنجیه)، و صاغدن یعنی جنوبی ساحلندن دخی ایران طوپراغندن کلن (بالق صوی) و (آق صو) چایلرندن عبارتدر. بوسوک چایک تلاقیسندن صکره آراس نهری (اورداباد) ایله (میکری) آره سنده واقع (آراسبار) اسمنده غایت مدھش بر بوغازدن یکر. اورادن تا (کور) نهریه برلشجهیه قدر ۲۴۰ کیلومتره ک مجراسنک صاغ طرفی ایرانک آذر بایجان ایالتی وصول طرفی دخی روسیه نک قره باغ نام ملکتی متمد اولور. بو مسافنده دخی صاغدن (آهر) ایله (قره صو) یک اجتماعندن حاصل اولان (دهارپور) چایی، وصولندن دخی برطاقم کوچک دره لر آراسه دوکیلور. آراسک جریانی منبعندن تا (اورد ااد) شلاله سنه قدر غایت سرت و خیزلی اولوب، بمواقع مختلفه سنده دفعاتله یاپیلان کوریلردن یالکز ایی اوجی طیانہ یلشدر. (اورداباد) دن (میکری) یه قدر بربرینی متعاقب برطاقم شلاله لر تشکیل ایدهرک، ۱۷ کیلومتره ک مسافنده ۴۲۵ متره آشاغی دوشمر، و دوشرکن اوزاقدن ایشیدیلیر برکوردلی حاصل ایدر. بعده ایی طرفی قیالقی طاغلرله محاط اولان (آراسبار) بوغازینی دخی یکدکدن صکره، دوزیره نوشوب، کنیش بر مجراده بر چوق آطه لر تشکیل ایدهرک، بحر حزدن ۲۷ کیلومتره یوقاریده (کور) سریه برلشیر. وهر نه قدر، که آراسک صوی دها زیاده ایسه ده، نقطه تلاقیدن آشاغی (کور) نامنی آتیر. نقطه تلاقیدن دیکره قدر متمد اولان و (دشت

اولدیندن، ۱۴۷۷ ده اون برنجی لوییه قارشی طورمش، و بو قرال شهرک سورینی هدم ایله، اهالی بی طرفدایتدکن صکره، شهری (فرانشیزه) تسیمه ایدره، اطرافدن اهالی جلب ایتش ایدسه، کندیسنگ وفا-تنده آراسلیلر طولانوب، وطنلری آوستریا حکمداری (مکسیملیان) ه تسلیم ایتشلردر. دردنجی هنری بو شهری استردادده چالیشمش ایدسه، موفق اوله میوب، نهایت ۱۶۴۰ ده فرانسه یه اعاده اولغشدر. اهالیسی ۲۷۳۰۰ کنیدر.

آراغاهو { (Aragava) جاپونیا ده (نیپو) جزیره سنک ساحل شرقیسنده بر شهر ولیمان اولوب، (یاقویان) طماغنک اتکنده و (میتو) شهرینک ۵۴ کیلومتره شمال شرقیسنده واقعدر.

آراغو { فرانسوا — (Fr. Arago) (فرانسه نك اعظم علماسندن اولوب، (بیرنه) سلسله جبالنك شرق طرفلرنده (استازل) شهرنده ۱۷۸۶ تاریخ میلادیسنده طوغش، ۱۸۵۳ تاریخنده وفات ایتشدر. پدری عن اصل اسپانیول اولوب، (پرینیان) شهرنده ضربخانه مأموری ایدی. «جامع الصنایع» مکتبنده (Ecole polytechnique) اكمال تحصیل ایتدکن صکره، پارس هندسه خانه سنک (Bureau des longitudes) کاتبی اولوب، ۱۸۰۶ تاریخنده کره ارضك اولچیسنی تحقیقه مأمور اولان موسیو (بیو) یه معاون نصب اولغش؛ و، بو وظیفه سنی اجرا ایچون، طولاشیرکن، جاسوس ظن او-لنرق، اسپانیاده توقیف اولنوب، پك چوق زحمت وتله کله لدن صکره فرانسه یه عودت ایده بیلشیدی. او وقت، ۲۳ یاشنده اولدیغی حالده، فرانسه نك فنون آقادیاسنه اعضا، وجامع الصنایع مکتبنه معلم تعیین اولغش؛ مؤخرأ رصد خانه و هندسه خانه مدیریتنه، جامع الصنایع مکتبی مجلس عالیسنك اعضا-لغنه، ونهایت ۱۸۳۰ ده فنون آقادیاسنك کتابت دائمیه سنه یکمش. بر سنه صکره وطنی طرفندن مبعوث انتخاب اولنرق، اصول انتخابك تعدیلی حقنده ایراد ایتدیکی نطقلرله شهرت بولش، و او درجه ده محبت عامه یه مظهر اولمشیدی، که ۱۸۴۸ تاریخنده واقع اولان انقلابده اتفاق آرا ایله حکومت موقته باشه یکیریلوب، جمهوریت مفرطه اصحابنه

و ارباب شورشه قارشی بیوک برغیرت کوستره رک، سنه مذکورده حزرراندده وقوع بولان قاریشقلقده، ارباب شورشك استحکاماتی اوزرینه بالذات سوق عسکر ایله عسکرک اوکنه دوشمش ایدسه، متعاقباً امور سیاسیه دن اوصانچ کتیروب، چککشددر. آراغو کافه فنونه وعلی الخصوص حکمت طبیعیه ایله علم هیئته پك بیوک خدمتله ایتشدر. ضیاك تموج واسطه سیله انتشاری اصولنی التزام واثبات ایله، «استقطاب ملون» ی کشف، وارسادات نجومیه یی دهها زیاده تدقیق ایده بیله جك بر استقطاب آلئله دیگر بر طاقم آلترلر ایجاد؛ و (ارستد) ایله (آمبر) ك مانیاتیسمه والکتریتیق حقنده کی مطالعاتنی اكمال ایدره، ۱۸۲۴ ده «دور ایله مانیاتیسمه استحصال» اصولنی ایجاد ایتشدر، که بو ایجادی لوندره جمعیت فنیه سی طرفندن (قولبی) مدالیه سیله تلطیفنی موجب اولمشدر. فنونی غایت ساده وواضح بر لسانله افاده ایدوب، هر کسك آکلایه بیله جکی بر حاله کتیرمك آراغویه مخصوص برویرکی ایدی. رصدخانه ده هیئت وجمومه متعلق درس عومی ویردیکی وقت، عوامدن بیلله برجم غفیر کال تهالکله استماعه قوشارلردی. زمانده دوائر فنیه نك مجموعه وسالنامهلرله رسائل موقوتنه فنیه کندیسنگ مقالات فنیه سیله علمو ایدی. «حکمت طبیعیه وکییا مجموعه سنی» (Annales de physique et de chimie) (کی لوزاق) له بالاشتراک کندیسنی تأسیس ایتشیدی. کندیسنگ کلیات آثاری ۱۷ بیوک جلد اوزرینه نشر اولنرق، هر کسك آکلایه جفی لسانله مفصل بر هیئت کتایله مطالعات فنیه و بعض تراجم احوال ایله بر طاقم لایحه لدن عبارتدر. وفاتنده موسیو (قومب) جمعیت فنیه-مدحنه دائر کوزل بر نطق ایراد ایتش، و موسیو (اودینیان) دخی ترجمه حالیه علم وزکوتنه وخدمات فنیه سنه دائر بر کتاب یازمشدر. (Audignan. 1857. Arago, son génie, ses influences). — آراغونك ایکی برادری وار ایدی، که بری ۱۷۹۰ ده طوغوب، ۱۸۵۵ ده وفات ایتش اولان (ژاق آراغو) اولوب، ایکی کوزندن کور اولدقدن صکره، بعض سیاحت خاطره لرله غایت معیندار بعض حکایه لر یازمش؛ و دیگرکی ۱۸۰۲ ده طوغش اولان (ایبان آراغو) اولوب، بعض منظوم منحه کله

۱۳ درجه اولوب، ۱۱ درجه سی سیر سفانه صالحدر.

(Aragon) اسپانیانک شمال شرقی } **آراغون** { جهنده برملکندر، که شمالاً (پیرنه)

طاغلریله، شرقاً (قتالویه) مملکتیله، شرق جنوبی طرفندن (ولنسیه)، غرب جنوبی طرفندن یکی قشتاله (ویاقتیله)، غرباً اسکی قشتاله و (ناواره) قطعه لریله محاط اولوب، قسم اعظمی (ابرو) نهرینک حوضه سندن عبارتدر. شمالدن جنوبه طوغری ۴۲° ۵۶' عرض شمالیدن ۳۹° ۵۷' عرض شمالیه قدر تمتد اولوب، طول اعظمی ۳۳۵ کیلومتره، وسطی ۴۶۵۶۵ مربع کیلومتره در. بو قطعه بر ولایت اعتبار اولندی وقت، مرکزی (سراغوسه) شهری ایدی، که عربلرک (سرقسطه) دیدکاری شهردر. بو کون ایسه اسپانیا حکومتی بون (سراغوسه)، (هونسقه) و (تروئل) ایالتلری نامیه اوج ایالته تقسیم ایتشدر. بو قطعه نك اهالیسی ۹۳۰۰۰۰ کشیدر.

آراغونک وسطی، غربدن شرقه ابرو نهریله شق اولنهرق کنیش اووولردن عبارت ایسه ده، شمال وجنوب طرفی طاغلقدرد. شمال طرفنده کی طاغلرک اکثریسی پیرنه سلسله جبالدن عودا آیریلوب، جنوبه طوغری تمتد اولورلر، وآره لنده کی وادیلر- دن اینن دره لر وچایلر (ابرو)یه دوکیلور. مع هذا (سیرا غواره) و (سیرا پنیا) کبی پیرنه سلسله سنه متوازیآ غربدن شرقه اوزانیر بعض طاغلر دخی واردر، که آیریمجه بر سلسله تشکیل ایدرلر. جنوب طرفنده ایسه طاغلر بریرنه مربوط اولوب، بونلرک اک مرتفعی ده (مونتقایو) طاغیدر، که پیرنه دن ماعدا اسپانیانک اک یوکسک طاغلرندن اولوب، حذای بحردن ۲۳۴۸ متره ارتفاعی واردر. بو طاغ سرا- غوسه نك ۵۷ کیلومتره غربنده اولوب، (ابرو) ایته (دویرو) نهرلینک حوضه لرینی آیرپور. رعد وصاعقه و بوره لرینک کثرتیله جوارلرینه دهشت اندازدر. بونک جهت جنوبیه سنده بولنان (سیرا یاوالامبر) اسپانیانک تقسیم میاه نقطه لرینی تشکیل ایتکله، بونلردن نبعان ایدن صولر بر طرفدن آق دکیزه، بر طرفدن ده بحر محیط اطلاسییه دوکلک اوزره، هر طرفه آقیور. آراغونک باشلجده نهری (ابرو) ایرماغی اولوب، صاغدن یعنی شمالدن بو

یزمش، و ۱۸۷۰ ده بر مدت پارس شهر امینی بو- نئشدر. — آراغونک اوغلی (امانول آراغو) دخی ۱۸۷۰ ده تشکک ایدن «دفاع ملی» حکومتی هیئتته داخل اولئشدر.

(Arago) مالک مجتمه نك شمال غرب- } **آراغو** { بیسنده واقع (اوراغون) جمهورینتک بحر محیط کپرده بر رونی اولوب، (قوس) نهرینک دوکلدیکی (اسیرسیتی) کورفرینه قریدر.

(Aragua) آمریقایی جنوبینک } **آراغوا** { (وزونلا) مملکتده (کوزمان بلا- غور) ویا (آراغوا) حکومتک مرکزی بر شهردر، که (اوناره) نهری کنارنده اولوب، ۱۶۵۲۵ اهالیسی واردر. — بو شهر و مملکت اورانک اهالی اصلیه فدیعیسی اولان (آراغوا) قومنک اسمیه تسمیه او- نئشدر.

(Aragua) آمریقایی جنوبیه } **آراغوا** { (وزونلا) مملکتک (قومانه) یالئنده و قومانه شهرینک ۸۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (آغاریق) کولته منشی اولان بر وادیده واقع بر شهر اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی واردر. اطرافنده کلینل چوید، توتون شکر و بوق حاصل اولور.

(Araguari) آمریقایی جنوب- } **آراغواری** { پیده (آمازون) ایرماغی منصنک شمالده ۱۴° ۱۰' عرض شمالیده بحر محیط اطلاسییه منصب اولان بر نهردر. بونهرک جریان ابتدکی یرل فرانسه ایله برزیلیا آره سنده منازع فیه اولوب، هر نه قدرکه پورتکیز جنرالرندن (قاوولا) ایکی عصر اول، اهالی جلب ایده بئلک ایچون، نهرک منصبنده بر قلعه بنا و بر بالقخانه تأسیس ایتمس ایسه ده، قلعه خراب اولوب، آنجیق بر قاج بائققی قلبه سی بوختقه در. اورایه دوکیلن نهرلرک کثرتندن وهبسنکده طاشمه سندن اراضی بعض موسملرده بستون بطاقلق اولوب، قابل سکئی دکلدر.

(Araguaya) آمریقایی جنوبیه } **آراغویا** { (برازیلیانک بر بونک نهری اولوب، ۱۸° ۳۰' عرض جنوبیه واقع (قایابوس) طاغلرندن نبعان ایله، شماله طوغری آقهرق، (غویاز) ایله (ما- نوغروسو) ایالتلرینی تفریق ایتدکدن صکره، ۶° عرض جنوبیه (توقانن) ایرماغنه دوکیلور. بحراسی

ایرماغه بر چوق چایلر دوکیلور، که بونلرک باشلیجه. لری: مملکته بواسمی ویرن (آراغون) نهریله آربا، غالفو، القنطره، ایسولنا، سینقه، اسراء، و آراغون ایله قتالونیه حدودینی آیران (نوغوژا ریباغورزانه) چاییدر. بوسوک بش چایلر (ابرو) نك باشلیجه شعبه سی اولان (سغرو) نهرینه دوکیلورلر. صاغدن یعنی جنوب طرفندن آراغون قطعه سی داخلنده (ابرو)یه دوکیلن چایلرکده باشلیجه لری: (جیلوقه) ایله دخی برلشن (جالون)، هونورا، آغواس، مارتن، غوآد الویه و ماتارانه نهرلیدر. (سراغوسه) نك جوارنده (ابرو) نهری ۱۰۰ کیلومتره لك مسافده سیر سقائه صالح اولدیغندن، مجرای طبیعیسنه متوازیاً بر قتال کشادی و قتیه تصور اولنوب، تا (شارل کینت) زماننده باشلانیش، و میلادك اون سکرینجی عصرنده شدیکی درجه یه قدر کثیرلش ایسه ده، اکمال او- لنده مامشدر.

آراغون مملکتنك طاغری شایان تماشا ایسه ده، آلیق پرلری قورو و لطافتسز و هینت عومیه سی حزن انکیز بر صورتده اولوب، اکثر طرفلری معبور دکلدر. اکیوک قصبه سی (سراغوسه) شهری اولوب، ۵۶۰۰۰ اهالیسی واردر. سائر قصبه لری ایچنده تجارت و یا موقع و تاریخجه بر آزا همیتی اولانلر: هونسقه، موزونه، بارباسترو، یاقه، القانیر، قلا. تابود [قلعه ایوب]، تارازونه، تروئل، الباراجین، و سائرده. مملکته بر قاج دمیر یولی انشا او- لنوب، باشلیجه لری بارسلونه [برشلونه] دن کلوب، سراغوسه دن پکهرک، مادریده و اورادنده بر طرفدن قارتاجینه و بر طرفدن قادیسه قدر ممتد اولان بیوک خط ایله، سراغوسه دن آیریلوب، شمال غربیه طوغری کیدن و غاسقونیه کورفرزی ساحلندن فرانسه دمیر یوللریله برلشن خطدر. زراعتك پک کری بولنسیله برابر، حبوبات، ایی شراب، زیتین یاغی، صفران، اییک، کتن، قناو و سائرله حاصل اولور، و کلیتی قویون یتیشیر. صنایع محلیه باشلیجه قبا بر جنس چوخه ایله قالین بز و قونیاق و صابون اعمالندن عبارتدر.

آراغون مملکتی اطرافنده بولنان سائر اسپانیا ممالکنه اصلاً بکزمیوب، وحشی بر منظره ابراز ایتدیکی کی، اهالیسی دخی سائر اسپانیولرله بکزمیوب،

صونوق برطور و حاللری واردر، ویا لکزر عسکرلکده سائر اسپانیولردن زیاده جسوردرلر. بونلر اسکی وقتدن بری بر طاق امتیازاته نائل اولوب، بوامتیاز- لرینک محافظه سیچون دفعائه سلاحه صارملشلردر. و هر نه قدر که آرتق حکومتك اصول مشروطیتی اسپانیانك هر طرفیچون مساوی ایسه ده، بونلر امتیاز- لرینک فسخ اولندیغنی تسلیم ایتمک ایستیمورلر. عو- میت اوزره آراغونلیر قره صاجلی و قره کوزلی اولوب، کبارلری آلافرانغه کیشلر سده، عوام اهالینک کندیلرینه مخصوص قیافتلری واردر.

آراغون مملکتی اسکی یونان و روما تألیفانده (کلتیر) تسمیه اولنان، و (کلت) اقوامیله (ایبر) اقوامندن مشترکاً مسکون بولنش اولدیغنی استمدن آکلاشیلان مملکتن بر قسمی اولوب، میلادك ۴۷۰ تاریخنده رومالیردن (غوت) قومی طرفندن ضبط اولنش، و ۷۱۴ تاریخ میلادیسنده خلفای بنی امیه زماننده غزاة مسیلنک اینه یکجوب، ممالک اسلامییه دائره سنه داخل اولشیدی. اندلس حکومت اسلامییه سنه ضعف طاری اولغه باشلادیغنی وقت، اک اول آراغونك سراغوسه ایله پامبلونه آره سنده آراغون شهری قرینده واقع (سویرا بره) ناحیه سنده کوچک بر خرسیتیان اداره سی تشکیل ایدوب، مرور زمانله، و ملوک اسلامییه نك ضعف و تفرقه سی آرتدیجه، توسع ایده رک، نهایت میلادك ۱۰۶۷ تاریخنده حکومت ادعاسنده بولنه جق قدر بیومکله، (آراغون) قونتلنی نامنی آتش، و ۱۱۱۸ ده سراغوسه نك دخی ایادی مسیلیندن چیقمسیله، قونتلرندن برنجی (آلفونس) و (رایموند- برنجی). آراغونك سائر طرفلرینی دخی قبضه تصرفلرینه آلمشلردر. قونتلرندن (رامیر) ک قیزی و وارثه سی (پترونیله) نك بر سلونه قونتی (رایموند برنجی) وار- مسیله بر سلونه کی کوزل بر مملکت دخی آراغونه اتحاق ایتش اولدیغنی کی، بعده قتالونیه دخی برنجی (ژاق) طرفندن ضبط اولغله، آراغون قراللی شکل ایده رک، اوروپا دولتری صره سنده صایلغه باشلامش ایسه ده، مؤخرأ قرالی بولنان فردیان قتولیکلک قشتاله و لیون قرالیجه سی (ایزابلا) ایله عقد ازدواج ایتسیله، بو ایکی مملکت برلشدرک، و غرناطیه مهضمر قالمش اولان حکومت اسلامییه نك بستیون اسپانیادن چیقاد- رلمسیله، بو شبه جزیره نك سائر طرفلری دخی الحاق

اهالی جامعدر. بو شهر اون سکزنجی عصر میلادینک ابتداسنده تأسیس اولنوب، اهالی اصلیه دن او جوارلرده بولنان (پتیاغواره) قومی طرفندن کندی لسانلرنده «شمال روزکاری» دیمک اولان بو اسمله تسمیه اولمشدر؛ چونکه اکثر اوقاتده خط استواین کلوب هواسی اخلاخلایدن بر شمال و یا شمال شرقی روزکاری اسر. نهرک آغزی قومله مسدود بولندیغدن لیمانله یالکزی کوچک کیلر کیره ییلر سده، پاموق، شکر و دری تجارتی ضرر سزدر.

آراقان { (Arakan یاخود Arakan) هند چینیده بنکاله کورفزینک ساحل شر- قیسنده (برما) یاخود (بیرمان) الکاسندن انکلیزک النده بولنان مملکتی ترکیب ایدن اویج قطعه تک بریدر، که اصل اسمی (راخانغ) در. آراقان قطعه سی طار واوزون بر ساحلدن عبارت اولوب، شرقاً (یوما دانغ) یعنی «یوما طاغی» ایله نفس (برما) و (پغو) قطعه لرندن آپرلمشدر. شمالاً هندک بنکاله مملکتیله محدود اولوب، $21^{\circ} 10'$ عرض شمالی و $89^{\circ} 43' 51''$ طول شرقیده واقع فیل برونندن باشلاوب، جنوبه طوغری اوزانه رق، $16^{\circ} 8' 30''$ عرض شمالی و $91^{\circ} 52' 51''$ طول شرقیده واقع (نغرائیده) بروننه منتهی اولور، که بو وجهه طولی 346 کیلو- متره اولور. شمال طرفنده سلسله جبال ساحلدن 145 کیلومتره قدر اوزاق اولوب، مملکت اولدقجه واسع ایسه ده، جنوبه طوغری اوزاندقجه، ساحله یاقلاشوب، (نغرائیده) برون قرینده ساحل ایله طاغک آره سنده آنجیق بش آلتی کیلومتره ک مسافه واردر. سطحی 48000 مربع کیلومتره دن عبارتدر.

آراقان ساحلنک برمقداری آطدر، قیال و صیغدرله مسدود اولوب، بو آطدرک اک بیوکلری (رامری) ایله (چدوبه) آطدرلیدر. طاغلردن بر چوق نهرلر اینور سده، مسافه سی آز اولدیغندن، بونلر بیوجک دره لر دن عبارت اولوب، اک بیوکلری نسبتاً واسعجه اولان شمال طرفنده کیلدر، که بونلرکده اک اهمیتیلری (قولادینغ) ایله (لیرو) نهرلیدر؛ ایکنجیسنه (آراقان نهری) دخی دیرلر. بو ایکی نهرک مجراسی بر برینه قریب اولوب، بیلرلنده بر چوق جدولرله اختلاط حاصل اولمشدر. ایکنجی درجه ده کیلر دخی ناف، مایو، دالک و سارنده در. (مایو)، (قولادینغ) و (لیرو)

اولنهرق، بر اسپانیا دولتی شکل ایتدیکندن، آرا- غون پروایت حکمنده قالمش؛ نهایت اخیراً اسپانیانک تقسیمات جدیدسی صر سنده اوج ایالته تقسیم او- لشمدر، که بونلرک سطح و اهالیسی وجه آتی اوزره در:

مراغوسه ایالتی	۱۷۱۱۲	مربع کیلومتره	۴۰۲۰۰۰	اهالی
موتشفه	۱۵۲۲۴	«	۲۷۵۰۰۰	«
زوتل	۱۴۲۲۹	«	۲۵۲۰۰۰	«
جما آراغون قطعه سی	۴۶۵۶۵	«	۹۲۹۰۰۰	«

آراغون { (Aragon) اسپانیای شمالیده بر نهردر، که بیرنه سلسله جبالنک غرب طرفنده واقع (سومپورت) طاغندن نبعان ایله، (بقه) به قدر جنوبه طوغری آقهرق، اوراده بردن بره غربه طوغری دوز، و (آراغون) قطعه سنک ابتدا هونسقه بعده سراغوسه ایالتندن کچهرک، (ناواره) ایالته داخل اولور، واوراده غرب جنوبی به طو- غری دونوب، (ساغونسه) قصبه سنک اوکندن کچهرک، 160 کیلومتره جریاندن صکره، (میلاغرو) شهرینک قرینده صول ساحلندن (ابرو) ایرماغنه دو- کیلور. مجراسنک نصف اسفل (ناواره) مملکتنده ایسه ده، نصف بالاسی آراغون مملکتنده بولندیغدن، مملکت مذکوره بونهرک اسمیله تسمیه اولمشدر. مجراسی طاغلر اورته سنده بونلق حسبیه، بر چوق دره لر و چایلر کنديسنه دو کیلور، که بونلرک بیو- جکلری: اقو، آنسو، رونقال، ایراقی، اونسلو، زبدافه و آرخه چایلریدر. بونلرک (اونسلو) دن بشقه جه سی (بیرنه) سلسله سندن اینوب، صول ساحلندن آراغونه دو کیلورلر.

آراغونه { (Aragona) سیلیانک (جیرجنتی) ایالتنده و جیرجنتی شهرینک 15 کیلومتره شمالنده واقع، و 10500 اهالی جامع بر شهردر، که قرینده جامور افراز ایدن (مقالوبی) بر- کانلریله بر چوق ککو کورد معدنلری بولنوب، بو معدنلرده بر چوق عله چایشیر. اطرافنده پک مقبول و کلتی بادلر بیشیر.

آراقاتی { (Aracati) برازیلیانک (چاره) ایالتنده و (چاره) شهرینک 120 کیلومتره جنوب شرقیسنده، کندیسنک 16 کیلومتره شمالنده بحر محیط اطلاسی به دوکیلن (یاغواریب) نهری کنارنده قضا مرکز بر شهر اولوب، $31^{\circ} 4'$ عرض جنوبی و $8^{\circ} 4'$ طول غربیده واقع، و 5000

نهرلنده ایکی اوچیوز طویلاته لوق کیلر منصبلرندن
اللی آلتش کیلومتره یوقاری به قدر چیقہ یلیر. سلسله
جبالک شمال طرفده ۲۰۰۰ متریه قدر ارتفاعی
وار ایسه ده، جنوبه طوغری اوزاندقجه، آلقاقلانیر.
مملکتک تکبیل بر طاع صورتده اولوب، شمال
طرفده مردیون شکلنده بر بردن یوکل اووه لری
واورمانله مستور وادی ودره لری واردر. ساحلک
اکثر طرفلری قوملق ایسه ده، بئوک نهرلرک مجرا
ومنصلبرینک اطرافنی غایت منبتدر؛ آنجیق هنوز
اصلاح واعار اولندیفندن، اکثر طرفلری فائده سز
اورمانلر وچالیرله مستور قالوب، ایشلن لرلی
پک آزدر. (تک) دینلن بر نوع ذی قیمت آغاجله
قوقه ومیشه آغاجلری چوق اولوب، نهرلر واسطه
سیله ایندیرلکله، بر قاج سنه دن بری کراسته نجاد
رتی ترقی ایتمکده در. پورتقال ولیمونی آز ایسه ده،
آناناس کبی میوه ویا چیقکندن طولای مقبول آغاجلری
چوقدر. قیرمزی بویر، قانون، قارپوز، شکر قند
مشی، چوید، بموق، توتون وسائر محصولاتی بولدر.
اک زیاده زرع اولنان حبوبات پرنج اولوب، اهلینک
معیشتی همان بوکا منحصردر. انکلیرلز بو مملکتک
مرتفع محللرند چای یتیشدیرمک جهنده بولنیورلر.
طولزللری دخی اولدقجه بر وارداندر. حیوانات
وحشیه سی وازجله فیل، کرکدان، قبلان، پارس،
آبی، طوموز، پانی کدی، مسک کدیسی، بر نوع
پورسوق ومیونک انواعی چوقدر؛ واورمانلری
کیک انواعیله ملودر. قوشلری دخی چوق وکونا
کون تویرله مزین اولدینی کبی، نهرلیه ساحلی ده
بانغک انواعیله ملودر. آنجیق حشرات مضره
ومهلکله سی دخی بو نسبته اولوب، ییلانک (بوآ
قونستریقتور) و (بیتون) دینلن جسم نوعلری، نهر-
لرده (آلیغاتور) دینلن بر نوع تمساخلر و دکرزده
کوپک بالیقلری بولنور.

آراقانک فصول اربعه سی اولیوب، اقلیمی مقتضاد
سنبجه، بر یاغور موسمیله برده قوراقلق موسمی
واردر. یاغور موسمی مایسک ابتداسندن باشلايه
رق، تشرین اولک اواخرینه قدر آلتی آی سورر،
وعلی الخصوص حزیران وتموز و آغستوسده متعادیاً
وپک چوق یاغور یاغار. یاغورلر موسمنده درجه
حرارت ۲۶ نهایت ۲۸ سانتیگراد درجه سنی تجاوز

ایتمز. تشرین ثانینک اواخریله کانون اولک ابتداء
لرند، یعنی یاغورلر کسلدکن صکره، درجه حرارت
۲۸ و ۲۹ ه قدر چیقارسده، درعقب هوا صو-
نوب، شباطه قدر درجه حرارت ۱۰ الیه ۱۵
آره سنده بولنور، که اک کوزل موسمی ده بودر.
شباطدن صکره بینه درجه چیقغه باشلاوب،
علی الخصوص یسانده صیحاق ۳۵ درجه به قدر
چیقار، که اک صیحاق موسمی بو اولوب، بو آید
نباتات صیقاقدن قورویوب صولغه باشلارسده،
درعقب یاغورلرک کسلیه یکیدن جانلانور. هوالرک
بردن بره واقع اولان بو تبدلری صحت حقنده تهلکه-
لیدر.

بو قطعه (برما) نک انکلیرلزک النده بولنان
قسمک منقسم بولندیغی اوج ایالتک بری اولوب،
درت سنبجغه تقسیم اولمشدر: برنجیسی (آکیاب)
سنبجی اولوب، ۱۲ قضایه منقسم، سطحی ۱۲۵۸۲
مربع کیلومتره دن عبارت و ۲۶۳۱۵۲ اهالی بی
جامعدر؛ مرکزی (آکیاب) شهریدر. اینجیسی
(رامری) سنبجی اولوب، جزایردن عبارت ۵
قضایه منقسم، سطحی ۱۱۱۶۰ مربع کیلومتره دن
عبارت، و ۱۴۰۹۱۹ اهالی بی جامعدر؛ مرکزی
(رامری) آطه سنده کی (رامری) شهریدر. اوچنجیسی
(ساندوای) سنبجی اولوب، ۳ قضایه منقسم، سطحی
۹۴۹۷ مربع کیلومتره دن عبارت، و ۵۰۱۱۷
اهالی بی جامعدر؛ مرکزی (ساندوای) شهریدر.
دردنجیسی (نورت آراقان) یعنی «آراقان شمالی»
اولوب، بالک بر قضایه واردر، و سطحی ۱۴۷۵۲
مربع کیلومتره دن عبارت اولوب، ۶۹۴۸ اهالی بی
جامعدر؛ مرکزی (آراقان) ونام دیکرله (میوهوتغ)
شهریدر. آراقان شهری اسکی اهیتی غائب ایدوب،
بوکون مملکتک اک مهم قصبه سی برنجی اسکله سی اولان
(آکیاب) شهریدر. — آراقانک اهالیسی ۴۳۸۶۳۲
نفوسدن عبارت اولوب، بونلرک ۲۰۰۰۰ قدری
مسلماندر. آراقانلیر برما (یاخود بیرمان) اهالیسی
جنسندن اولوب، طاغلرده بولنان بعض قبیله لری،
اقتیاد کوسترمیه رک، وحشیت حالنده یاشامقده درلر.
انکلیرلزک ورودندن اول آراقانلیرکندی مملکتلرینک
محصولاندن واوروپا متاعندن (آوه) مملکتیله
اولدقجه تجارت ایدبورلر دی؛ و بو ایکی مملکتی ایران

طافله آره سندن ایشلک بر یول آچشلردی. انکلیز-
لر زورودنن صکره ایسه تجارتک هپسی اولنرک الله
پکوب، آکیاب شهرنده و دیگر طریقله اجرا اولغله
بشلامش، و ملکنده یول ییله قالمشدر.

آراقان ملکنی ازمته قدیمه دن بری هندستان ادید
نک هند چنیه کچهجک طریقلری اولوق مناسبتیه
اهنی حاز اولوب، بر حکومت مستقله صورتده
بونشیدی. میلادک ۱۷۳۱ تاریخده آراقان حکمدار
ربنک الله بولنان اکثر قبائل استحصال استقلال
ایش، و ۱۷۸۴ ده آراقانک کندبسی دخی (آوه)
حکمداری طرفندن ضبط اولوب، برما حکومتته الحاق
اولمشیدی. ۱۸۲۳ ده (آوه) حکمداریله کلکته نک
انکلیز حکومتی آره سنده، بر حدود منازعه سندن
طولانی محاربه آچیلوب، بونک نتیجه سی اوله رق،
۲۴ شباط افرنجی ۱۸۲۶ تاریخله عقد اولنان
معاهده آراقان ایله (تاسریم) قطعه لرینی انکلیزیه
زک ایشدر.

آراقان { (Aracan) و نام دیگرله میوهوئنگ
(Myo Hong) آراقان قطعه سنده

بر شهردر، که مملکت انکلیز لرک الینه یکمزدن اول
آراقان مملکتش مرکزی بولنش، و شمدیکی حالد
بالکر (شمالی آراقان) سنجاغنک مرکزی اولوب، کرک
مرکزینی و کرک اهمیت تجاریه سنی ساحلده بولنان
(آکیاب) شهری غصب ایشدر. تپه لرله محاط وایی
نهر آره سنده آچش بر چوق جدولرله چیرنش بر اووه-
لک اوره سنده اولوب، ساحلدن ۱۰۰ کیلومتره قدر
مسافده و ۲۰° ۳۵' عرض شمالی ایله ۹۳° ۳' ۳۰"
ضول شرفیده واقعدر. اسکی بر شهر اولوب، و قتیه
(بوده) دننک مراکز روحانیه سندن بولنش، و میلادک
۱۴۳۰ تاریخده پایتخت اتخاذ اولنهرق، استحکا-
ماته و متین بر سورله احاطه اولمشدر. بو سورک
خارجنده، اطرافده کی تپه لری بر برینه ربط ایتمک
اوزره، دارا مادار ۱۴ کیلومتره لک براییکچی سور
چکلش؛ و اوج سورله محاط بر ایچ قلعه دخی انشا
اولمشدر. بو انشآت بر عصرده اکمال اولمشدر. بو
استحکامات انکلیز لرک و رودنده تمامیه قائم، و شهر
یوز یکی فجاوز نفوسی حاوی اوکوب، یالیزی قبه-
لرله شش پاش اولان بر چوق جسم ابنیه سی وار
ایدی. بوکون ایسه اهالیسی ۳۳۰۰ قدر ایشدر.

اصل شهرک اسمی (میوهوئنگ) اولوب، انکلیز لر
بون (میوهوئنگ) تحویل، و اکثریا مملکتک اسمیه
تسمیه ایشلدر.

آراقایو { (Aracaju) برازیلیاده (سرجهیه)
ایالتنک مرکزی اولان بر شهردر، که
بحر محیط اطلاسینک ساحلندن ۱۰ کیلومتره قدر
ایچریده اولوب، (قوتکیه) نهرینک کنارنده و بر
تپه نک انکنده واقعدر. جواریه شهرک بر قسمی
اورا اهالی اصلیه قدیمه سندن اولان (توپنیمه)
قومی افرایله مسکوندر. ۵۰۰۰ اهالیسی و کره مید
و طوغله فابریقه سی واردر.

آراکس { (Arax) یونان قدیم جغرافیونی
طرفندن ایرانک ایکی نهرینه ویریلن
اسمدر، که بونلرک بری ذکر سی سبقت ایدن (آراس)،
و دیگر سی اسطخرک قیربندن یکن (رندمیر) نهریدر.
[بو کله ره مراجعت بیوریه.]

آراقسه { (Araxa) برازیلیانک (میناس)
جرانس) ایالتنده، (پاراناهیا)
قزاسنک مرکزی اولان بر شهردر، که ۱۹° عرض
جنوبی و ۵۰° طول غربیده، و (پارانا) ایرماغنک
باشلیجه شعبه لرندن اولان (پاراناهیا) نهرینه دوکیلن
(ولهاس) چایک بر شعبه سی اوزرنده واقع اولوب،
۴۰۰۰ اهالیسی واردر. بو شهر بر عصر اول بر
طاقم فراری جانیلر طرفندن تاسیس اولمشدر.
جوارلرنده توتون زرع، و بعض قبا یوق منسوجاتی
اعمال اولنورسه ده، اصل تجارتی حیواناتدن عبارتدر.
قزاسنک ۱۴۰۰۰ اهالیسی واردر. شهردن ۸
کیلومتره مسافده بر طاقم کوکوردلی صو منبعلری
واردر، که جلد خسته لقلری حقنده یک نافع اولدیغی
کی، حیواناته ایچیرلسنک فایده سی دخی مجرب اولغله،
اوزاق محلدن ییله حیواناتی آیده بر کره اورایه کو-
توروب، اسقا ایدرلر.

آرال { کولی (Aral)، ودها طوغریسی
{ (آطهر دیکرنی) جغرافیون اسلام
عندنده (بحر خوارزم) و (بحر جرجان) ناملریله
معروف اولان بیوک کولدر، که آسیای وسطینک
غرب شمالی سنده اولوب، بحر حرز ایله بايقال کولندن
صکره، آمریکا مستثنا اولدیغی حالد، دنیانک ائ
بیوک کولیدر. ۴۳° ۳۰' ایله ۴۶° ۵۹' عرض
شمالی و ۵۶° ایله ۵۹° ۳۰' طول شرقی آره سنده

مند اولوب، بونكله بحر حرز آره سنده حائل اولان قره نك اك طار محلي ۲۶۰ كيلومتره در. جنوب دن شماله طوغرى اولان بونك اعظمي ۳۵۰ واكنك حد اعظمي ده ۲۸۰ كيلومتره در. سواحل غرب طرفدن دوز ايسه ده، جهات ثلثه سائره دن پك چيقينديلي كيوينديليدر. شمالده قيرقز قبائلنك باديهرلى بو. لنسوب، شرق و غرب طرفلى قره قاليباق دنيلن اقوامله مسكون، و جنوب طرفى ايسه خيوه خانلغدن عبارتدر، كه هر طرفى اتر اكله مسكون اولوب، روسيه نك البته پكمش ممالكه محاط ديمكدر. سواحل صوسز وايصسز بر طاقم شوره زار يرلردن عبارت اولوب، شمال طرفنده ۷۰ دن ۱۰۰ متره قدر ارتفاعى اولان بر مرتفع اووه مند اولور، كه طوپراغى پايشقان برالچيقدن عبارت اولوب، اعمار صالح دكلدر؛ و شماله طوغرى تدريجاً مانل اولديغى حالده، جنوب جهته برون بره كسيلوب، صارب بر اينيش تشكيل ايدر. غرب طرفنده ينه او ارتفاعده بولنان (اوستاورت) اووه سي مند اولور. [«اوستاورت» كله سنه مراجعت.] جنوب طرفى بسبتون دوز و آلچق اولوب، جيخونك ايندريدكى چامور لردن متشكلدر. شرق طرفى قوملق بر اووه دن عبارت اولوب، يكرى بش متره ارتفاعده بعض قوم تپهرلى واردر. ساحلك اكثر طرفلى و كولك ساحله قريب اولان بعض آطهرلى اورمانله مستوردر. ساحلك اطرافنده بولنان بعض كوچك كوللرك دخی صوي آجى وز ياده سيله طوزلى اولديغى كې، او جوار لده فازيلان قوپوردن چيقان صو دخی بويده در. بو كوله ايكي بيوك نهر دو كيلور، كه برى وقتيله (جيخون) واليوم (آمودريا) ناميله معروف اولوب، جنوب طرفنه، وديكرى وقتيله (سيخون) واليوم (سير دريا) ناميله معروف اولوب، شمال جهته منصوب اولور. نهرلك منصبرى و منصبرندن يوقارى تشكيل ايندكلى اوفق كولر آلتي يدى متره يوكسك قامشيله مستور اولوب، غايت ايرى سيورى سينكلى پك چوقدر. سواحلده صو قوشلرينك انواعى، وايچ طرفلرده بر نوع زهرلى اورومچكله عقبرلر، واور مانلرده بياني طوموزلر كثرث اوزره بولنديغى كې، بعض دفعه قاپلان ايزى دخی كوريلور. كولك اطرافنده كې يرلرك هوايى قيشين غايت

صونوق اولوب، برودت صفر دن آشاغى ۲۰ دركه يه قدر اينز؛ ويازين دخی هوا غايت صيحاق وقورو اولوب، آنچق شمالدن اسن روزكارلر نهرلك منصبنده كې بطاقلردن قالقان بخراتى اطرافه طاغتمقله، هوايه بر آز رطوبت قزانديروب، بشقه يرده هوايى اخلال ايدن بو بخرات اورا حقنده پك فائده مند اولور. الحاصل هوايى لطيف دكل ايسه ده، صحت حقنده پك مضر دكلدر. شمال روزكارى بعض دفعه شدتلى اسديكندن، كولك اينجده سفان حقنده پك تهلكهلى بر فرطونه حاصل اولور.

آرال كولك صولرى پك درين اوليوب، اك درين محللى ۷۰ متره ينجاوز ايتمز. جيخون و سيخونك دوكدكلى كليلى طائى صودن طولايى، صوي دكبر صوي قدر طوزلى دكلدر. بر عصر دن برى كولك صولرى اكسلكده اولوب، نسبة دها صيغ اولان شرق طرفى سواحل كيتدكجه كولدن ير قزانقده، ويكيدن بعض آطهر ظهور اتمكده در. بو مناسبتله اورا اهاليى بو كوله (آطهر دكيزى) ديورلر، كه اوروپاليلر بونى تحريفله (آرال) يامشيلر در. شمال طرفنده بر كورفز تشكيل ايدر كه (كوچك دكيز) تسميه اولوب، قيشين تاماميله طونار؛ سائر طرفلرك ايسه يالكز سواحل مجمعد اولور. (آرال) كولك سطحى حذاي بچردن تقريباً ۱۲ و بحر خنزك سطحى ۳۸ متره يوكسكدر.

اسكى يونان و روما جغرافيونك بوكول حقنده كې معلوماتلرى پك سطحى و مشوش اولوب، بونى فنه طائيدن بران قرون وسطاده كې اسلام جغرافيونيدر. مؤخرأ روسيه ارباب فنى بوكول احوالى حقنده تحقيقات فنيه اجراسيله، مكمل خريطه لر ينى آلمشدر، كه بونلرك اك مكمل ۱۸۵۱ تاريخ ميلاديسنده موسيو (خانيقوف) طرفندن تنظيم اولنان خريطه اولوب، موى اليه اورالرك احوالنه دائر بعض اثرل دخی ياز مشدر. خريطه سي فرانسه جيهده ترجمه اولمشدر.

آرال (Aral) سندده يعنى هندستانك غرب شماليسنده بر كوچك نهر اولوب، (ناره) نهرينك توسعندن حاصل اولان (منچار) كولندن چيقره، (سهيوان) شهرينك بر آز آلتنده صاغ سا حلدن (سند) نهرينه دو كيلور. (آرال) نهرى (منچار) كولى و (ناره) نهريله برابر سند نهرينه متوازيأ

میرمردن کوزل بر تره انشا اولمشدر. والدہ سنک آدی (بی دولتشاد) وبر همشیره سنک اسمی ده شکر النسا بیکم ایدی.

«خام» کلمه سی «خان» اسمنک مؤنثی اولدیغی کبی «بیکم» کلمه سی دخی «بیک» یعنی «بك» اسمنک مؤنثی او-لوب، آسیای وسطیده مستعملدر.

آرام { (Aramra) هندستانک شمال غربی طرفنده واقع بکرات مملکتک بر اسکی شهری ایدی، بو کونکی کونده پرندہ برکوی قائم اولمشدر.

آرام شاه { هندستانده دهلی حکمدارانندن اولوب، پدری سلطان قطب-الدین ایبک وفاتده، ۶۰۷ تاریخنده، تخت موروثه اوتورمش ایسه ده، بر سنه صکره پدرینک آزادلیسی ودامادی اولان شمس الدین القمش تخت وتاجنی غصب ایشدر.

آرامیان { و آرامیون. [«آرام کلمه سنه مرا-جعت پیوریله»]

آران { قافقاسیه ده (ازیوان) و (نقچوان) شهرلیله ملحقاتی جامع بر کوچک مملکتدر، که میلادک ۱۸۲۸ تاریخنده ایران دولتی طرفندن روسیه بر ترک اولمشدر.

آران { (Aran وانکلیزجه Arun) هندستان-تک جهت شمالیه سنده بر نهر اولوب، (تیب) طاغلرندن نبعاله، غربه طوغری ۳۰۰ کیلو-متره لک جریاندن صکره، (اورست) طاغنک اطرافنی طولاشهرق، جنوبه طوغری دوز، و (همالیه) طاغلرینک آره سندن کچرک (نیال) مملکتده داخل اولوب، کنک نهرینک حوضه شمالیه سنده ۲۶° ۵۵' عرض شمالی و ۳۷° ۸۴' طول شرقیده ساحل یسارندن (کوچی) نهرینه دوکیلور. نیالده کی مجراسی ده ۱۷۶ کیلومتره اولوب، جافه، لام، خاتنک وجاره سنک قصبه لرینک یاندن کچر.

آران { (Aran) فرانسه نک «آلت پیرنه» ایالتنده بر کوچک نهردر، که ۶۷۸ متره ارتفاعی اولان (اورسویا) طاغندن نبعان ایدوب، (آدور) نهرینه دوکیلور. دیکرک مدی یاردمیه ۱۰ کیلومتره لک قدر محلی کوچک کیلر سیرینه صالحدر.

آران { (Val d'Aran) پیرنه سلسله جبالنک وسطلرندہ ۵۵۵ مربع کیلو-

میرستان ایچون ۱۶۰ کیلومتره لک بر قتال تشکیل ایدوب، که جریانی سنک کندن دها یواش اولدیغندن، دها ایشلکدر. آرال ایله سنک نقطه تلاقیسی ۲۸° ۲۶' عرض شمالی و ۶۶° طول غربیده واقعدر.

آرال { (Arrall وانکلیزجه Arrull) هند-ستانک غرب جهتده کان (کچ) حکو-متک بر شهری اولوب، ۲۶° ۲۳' عرض شمالی و ۶۶° ۵۱' طول شرقیده واقعدر.

آرالسک { (Aralsk) سیخون نهرینک آرال ونهرک ساحل یمنده کان بر روس قلعه سیدر، که خیوه خانلغک (رام) اسمنده بر اسکی قلعه سی پرندہ انشا اولمشدر. ۴۱° ۲' ۴۶' عرض شمالی و ۲۵° ۲۶' ۵۹' طول شرقیده واقعدر.

آرام { (Aram) کتب سماویه سوریه ایله جزیره وعراق عربی شامل اولان قطعده بر ورین اسدر، که سام ابن نوحک بشچی اوغلی (آرام) ک اسمیه تسبیح ایدلش اولدیغی ظن اولمشدر. سریانی وکلدانیلره دخی آرامیون، و سریانیجه ایله کلدانیجه به لسان آرای دینلشدر.

آرام { مکه مکرمه ایله مدینه منوره آره سنده بر کوچک طاغدر.

آرام { اوجن — (Eugène Aram) انکلیز (اراسجیل) شهرنده طوغش، وپدری باغچوان اولدیغی حالده، میلادک ۱۷۳۴ تاریخنده لوندریه کیدوب، کلکجه، انکلیزجه، لاتینجه، یونانجه و عبرانیجه لسانلری یتنده کی مناسباتی مبین بر لغات کتابی یازمقده ایکن، قیصتآنجلق سائقه سیله اون درت سنه اول ارتکاب ایش اولدیغی بر قتلدن طولانی، ۱۷۵۸ تاریخنده توقیف اولوب، ایرتسی سنه یورقده اعدام اولمشدر. — (بولور) ک بونامله یازدیغی بر حکایه کتابنک مبنی علیی اولمشدر.

آرام بانوبیکم { هندستانک سلاله تیموریه-دن اولان مشهور حکمدار-ری اکبر شاهک قیزی اولوب، برادری جهانگیرک زمان سلطنتده، ۴۰ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایدوب. (اکره) ده (سکندر) موقعده واقع پدرینک تره سی جوارنده دفن اولمشدر. مدفن اوزرنده

اڱ بيوك اولوب، "۲۴° ۱' ۵۵" عرض شماليدہ واقع، و (دونغال) قضا سنہ تابعدر. بوي ۵ واکي ۳۰۰۰ کيلومتره اولوب، ۱۰۰۰ اھاليسي واردر، که اکثریسي بالقيچيدر.

آران (Arran) ونام ديکرله (South Is- lands) يعني «جنوب آطلري» اير- لاندہ نك ساحل غريبي قارشينده اوج آطله اولوب، (غالواي) قوي نك مدخلنده واقع، و (غالواي) قضا- سنہ تابعدر. بونلرک بيوك اولان «بيوك آران» ونام ديکرله (اينيشور) آطله سنك ۲۳۱۲، اور- تانجه سي اولان (اينيشان) ك ۵۰۳ و كوچكي اولان (اينيشير) كده ۳۱۸ اھاليسي واردر. (استراو ايسلاند) و (ايلان اراج) اسمله معروف اولان غايت كوچك بر طاقم آطلر دخی بونله ملحقدر. بو آطلرک اھاليسي بالقيجي و غايت ماهر قايقي او- لوب، اسكي كلت لسانيله متكلمدرل، و ايرلاندہ ليلرک بعض عادات قديمه سي محافظه ايتشدرد. مركزري بيوك آرانده كي (كيليني) قريه سي اولوب، ۴۶۰ اھالي يي جامعدر، و قربنده بر طاقم آثار عتيقه بولنيور.

آراناز (Aranaz) اسپانيا نك شمال طرفنده واقع (ناوارة) ايالتنده بر كوچك شردر، که (پاميلونه) نك ۳۷ کيلومتره شمالنده، ۱۱۳۲ متره ارتفاعي اولان بر طاقم اتکننده و (پيداسوا) نهرينه دوکيلن بر دره نك کنارنده او- لوب، ۱۳۵۰ اھاليسي واردر.

آرانده (Aranda) اسپانيا نك (آراغون) قطعہ سنده (سراغوسه) ايالتنده بر چايدر، که (جالون) نهرينه واونكله برابره (ابرو) ايرماغنه دوکيلور.

آرانده ده دورو (Aranda de Duero) يعني «دورو آرانده- سي» اسپانيا نك وسطنده بولنان «اسكي قشتاله» قطعہ سنده، (دورو) ايرماغنك ساحل يمينده و بر قايچ طريقك محل التصافنده واقع بر شر اولوب، ۸۱۳ متره ارتفاعي و ۴۵۰۰ اھاليسي واردر. بو شرک وجوارينك بتون اھاليسي باغچيلق و شرابچيلقه مشغول اولوب، کليتي شراب اعمال ايدرل.

آرانده ده موتقاو (Aranda de Mon- cajo) يعني «موتقاو

متره سطحی اولان بر واديدر، که سلسله جبال صير- تنك شمالنده ايسده، اسپانيا نك النده بولنيور. بو واديدہ (غارون) نهرينك ايكي شعبه سي نبعان ايدہ رك، برلشدكدن صكره «قرال کوريسي» يانده فرانسه حدودينه داخل اولور. بو وادينك ۳ قصبه سي و ۲۹ قريه سي اولوب، مرکزی (ويلا) شريدر. محلك ارتفاعي جهتيه يالکز بر مقدار چاودار و مصر بقداي يتشدير يله بيلير سده، ۱۳۰۰۰ کشي به بالغ اولان اھاليسي بسليکه کفايت ايتز. بو محلك اھاليسي ذكي ايسلرده فقير و جاهل اولوب، اسپانيولجه ايله فرانسرجه آره سنده بر قبا لسانله متكلمدرل. چوبانلق و اودو نجيقله، و برده فرانسه دن آلوب بسلدكدن صكره اسپانياده صادقلري استرل تجارتيه بکچيرلر. (ويلا) ده بر بازار قوريلوب، فرانسه واسپانيان چوق خلق طوپلانير. بو محل اھاليسنك همان هېسنده کردان اوري بولنور.

آران (Arran) اسقوچيانك ساحل غريبي (اوکنده) (قليد) کورفزي داخلنده بر آطله اولوب، شمالدن جنوبه اولان بوي ۳۲ کيلو- متره دن زياده، و شرقدن غربه اولان اكي ۱۶ کيلو- متره در. منظره سي شاين تماش اولوب، شمال طرفي غايت ديك اوچور و ملرله بر لرلندن تفريق اولنش بر طاقم قيارله مستوردرد، که بو قيارك اورته سنده ۱۰۰۰ متره ارتفاعي اولان (غوآتفل) طياغي بو- لنور. جنوب طرفي ايسه دوز و يالکز بر طاقم آليقي تپه لرله مزين اولوب، مکمل صورتده اعمار اولنشدر. ساحل لرنده بر چوق قوي و ليما نلري اولوب، اک مشهوري (لاملاش) ليما نيدر، که اسقوچيانك غرب طرفنده كي ليما نلرينك برنجيلرنندرد. اراضي سي احجار و معادن متنوعه دن مرکب اولوب، علم الارض نقطه نظر نجه اهميتي حازر اولديني کي، نوع بشرک وحشيت حالنده ياشاديغي زمانلردن قاله جسم طاشلردن مرکب بعض قبا انيه آثاريله بر طاقم مغاره لري دخی حاويدر. اراضي سنك همان کافه سي (هاميلتون) دوقه سنه عاندر. آطله (بوته) قضا سنه ملحق اولوب، ۳۲۵۸ اھاليسي واردر. مرکزی (بروديق) قريه سيدر.

آران (Arran) ونام ديکرله (North Is- land) يعني «شمال آطله سي». اير- لاندہ نك شمال غربي طرفنده کان (روسه) آطله لرينك

اولنشيدي. ۱۵۷۶ ده فرانسه ده وفات ايتشدرد.
شاعر مشهور (ميلتون) ك جديدرد.

آران قوتی } ژاق استوارت (Jacques
Stuart comte d'Arran)

اسقوچيا قرالی آلتجي ژاقل خاص عسکري ضابطا.
نندن اولوب، آنف الترجه آران قوتی هاميلتونك
اوغلي (هاميلتون) وصی تعيين اولنش ايكن، مؤخرآ
اونك عنوانی آتش، وسابق نائب حكومت (مور-
تون) ك جلادك اليه تسليم اولنسنه سبب اولغله،
۱۵۸۱ ده باش وكيل اولوب، رتی وفق اموری
تاميله اليه آتش ايسده، حرکات واقعه سندن طولاي
منفور عام اولوب، ۱۵۸۵ ده زادگان قرالی بونی
عزل ايتكه مجبور ايتشدر؛ وكنديسی كوشه عزله
چكلديكي حالده، اعدامنه سبب اولديغي (مورتون)ك
اقرياسندن بری طرفدن قتل اولمشدر.

آرانجو } (Aranjuez) اسپانيانك وسطرنده
كان يكي قشاله قطعه سنده، مادرید
ايالتهده و مادرید شهرينك ۴۹ كيلومتره جنوبنده،
(تاج) نهرينك ساحل يسارنده قضا مرکزی بر شهر
در، كه مادریدن ايالات جنوبيه يه كیدن دمير پولی
خطنك اوزرنده و ۵۱۹ متره ارتفاعی اولان بر محلهده،
۹° ۲' ۴۰" عرض شمالی ايله ۱۵° ۵۶' ۵" طول
غربنده واقع اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی واردر.
اسپانيانك او طرفلری قورو برباديه صورتنده اولديغي
حالده، بو شهرآ جوارلری اشجار كونا كون ايله
زمرد كيدير. شهر يكي اولوب، سواقلری غایت
كنیش و طوغريدرد. شهرك غرب طرفنده بيوك بر
سرای بولنور، كه ايتكجي فليپ طرفندن باشلا-
نيلوب، اوچجي شارل طرفندن اكمل اولمشدر.
بونراي پك كوزل رسملری حاوی اولوب، ستونلر
وهيكلله مزین بر كوزل باغچه سی اولديغي كي،
سرایه منسوب كنیش اورمانلر و باغلر دخی واردر.
شهرك خارجنده (تاج) نهرينك كنارلنده پك چوق
سبره و چچلك يتيشديريلوب، مادریده نقل اولنور.
بو شهرده ميلادك ۱۷۷۲ تاريخده انكلتره به قارشى
فرانسه ايله اسپانيا آرسنده بر معاهده عقد اولنش،
و ۱۸۰۸ ده بر اختلال ظهور ايتشدرد.

آرانیوس } (Aranyos) مجارستانك ترا-
نسلوانيا يعنى اردل قطعه سنده بر

آرانده سی. اسپانيانك آراغون قطعه سنده سراغو-
سه ايالتهده، آرانده نهرينك كنارنده و ۲۳۴۸ متره
ارتفاعی اولان (مونقاو) طاغلك جنوبی ايتكند
واقع بر كوچك قصبه در.

آرانده قوتی } (Comte d'Aranda) اسپا-
نيا رچالندن اولوب، ميلا-
دك ۱۷۱۹ تاريخنده طوغش، و ۱۷۹۸ ده وفات
ايتشدرد. اسپانيا قراللرندن اوچجي شارل طرفندن
لهستان قرالی اوچجي (آوغوست) نزدنده سفیر،
بعده قشالهده اجتماع ایدن مجلسده رئيس، ودها
سكره فرانسهده سفیر اولوب، ۱۷۹۲ ده باش
وكالت مستدینی احرار؛ وكنديسی سربستی طرفدارى
اولغله، جزويلری اسپانيادن طرد، وانكيزيسيونك
نفوذینی كسر و تحديد ايتشیدی.

آرانساس } (Aransas) ممالك مجتمعه نك جاد-
هیر جنوبيه سندن (تكساس)
ملكتهده بر نهردر، كه شمال غريدن جنوب شرقيه
طوغری آقردق، مكسيقه كورفزينك (آرانساس
قوتی) دينلن بر قوتنه دوكلير.

آرانساس } (Aransas) ممالك مجتمعهده
(تكساس) جمهورينك (رفوجو)
قضا سنده، (آرانساس) قوتی مكسيقه كورفزدن
آران طار بريدك اوزرنده و صعب المرو بر بوغازك
شمانده واقع بر شهردر. ليجانی صاغلام و درت بش
متره درين، و بوغازی ۲۷° ۵۰' عرض شمالی ايله
۹۹° ۲۲' طول غربنده واقعدر.

آران قوتی } هاميلتون (Hamilton com-
te d'Arran) اسقوچيا
پرنسزندن اولوب، ميلادك ۱۵۴۳ تاريخنده قرال
(ژاق) ك وقوع وفاتنده، صيه بولان (ماريا استوار)
دنسكره ايتيقين وارث سلطنت اولوب، مومی الهيايه
نائب حكومت تعيين اولنمشیدی. غایت كوشك
ونديسر بر آدم اولغله، انكلتره به اعلان حرب
ايتك كي بر چوق حرکات غير لايقه دن صكره،
۱۵۵۱ ده استغفايه مجبور اولوب، تختی متوفی
قرالک زوجه سی و فرانسهده كي (كيزه) دو قهرلينك
همسیره سی اولان لورنلی (ماريا) به ترك ايتش؛
وبودن طولاي (كيزه) دو قهرلينك توسطيله فرانسه
قرالی طرفندن كنديسنه ۱۲۰۰۰ ليرا معاش تخصیص

اولد قلی حالد، اوروپا لیلردن دخی کتم واخفا
اینگه سى ایدورلر.

آراوکان { (Araukans) آمریقای جنوبیه
(شیلی) طرفلرینک اهانل قديمه سنى
تشکیل ایدن بر قومدر، که افرادینک بر طاقى اورا-
لری کشف وضبط ایدن اسپانیولرله قاریشهرق،
شمیدی شیلیلری تولید ایتش؛ و بر طاقى دخی شیلینک
جهت جنوبیه سنده الیوم (آراوکانیا) نامیله معروف
اولان قطعیه چکمشلردر.

آراوکانلر قیصه بویلی وبا قیرایله زیتون رنگرینه مائل
اسمر چهره لی اولوب، حرب زمانت غیرنده ساکن
ومهمانواز آدمرا یسده، حرب زمانده وفات وانتقام
الهیرینه قربان ایده جک اسیر آرایه رق، عصرلجه
اسپانیولر حقنده پک وحشیانه حرکاده بولنشلر؛
وبلکه اسپانیوللردن ناحق یره او قدر ظلم وتعدی
کورن بیکناه آمریقایلرک انتقامی آلمشلردر. اسپا-
نیولرک آراوکانلره قارشى اولان محاربات عیدیه ده
ویردکری تلفات آمریقانک سار هر طرفی استیلا
ایچون ویردکری تلفاتک مجموعندن ده زیاده در. شمدیکی
حالد شیلی حکومته اولان مصالحه ومعااهده لری
بویله حرکات وحشیانه ده بولنلرینه مانعدر. (آپو)
(پیلان) نامرلیه بر خیر وبرشر الهنه وانک ملکرینه
عبادت ایدرلر و قربان کسرلر. عشرت وقاره
انهاکری زیاده در. تعدد ازواج عندلرنده مرعی
اولوب، برارکک ایستدیکى قدر قاری آله یلر سده،
آنجق تقدم برنجیسنده در، وزوج قاریلرینک هر
بریچون آریچه براو تدارکنه مجبور اولدیفی کبی،
هر قاری دخی قوجه سته کونده بر صحن ینک وسنه ده
بر فات اثوابه بر بورغان ویرمک مجبورینده در.

آراوکانیا { (Araukanie) آمریقای جنوبیه
(شیلی) نک جنوب طرفنده بر
ملکندر، که شمالاً (قونسپسیون) شهرینک و (یوبیو)
نهرینک بر آز جنوب طرفندن باشلا به رق، و بعده تا
(آند) سلسله جبالنک صرته قدر (یوبیو) مجراسیله
شیلیدن آریله رق، جنوباً (والدیویا) نهرینه قدر ممتد
اولور. شمالدن جنوبه طوغری اولان بوی ۳ $\frac{1}{4}$
درجه یعنی ۴۰۰ کیلومتره در. شرقاً حدودی (آند)
سلسله جبالنک صیرتیه محدود اولدیفی کبی، غرباً دخی
ساحله قریب اولان طاغلره قدر ممتد اولوب، سا-

نهردر، که مجارستان حدودینه یقین (بهار) طاغندن
نیعان ایدن «یوک» و «کوچک آرایوس» ک اجتماع-
عندن حاصل اولوب، (تورده) شهرینک کنارندن
یکر، و ۱۵۰ کیلومتره ک طولاشیقلى بر جریاندن
صکره، (ماروس) نهرینه دو کیلور. بونهرک قوملرنده
آلتون توزی بولندیفندن، مجارجه «پلدیزلی» دیک
اولان بواسطه تسمیه اولمشدر.

آراواد { (Aravad) وانکلیزجه (Arawad)
هندستان غریبه بمای ایالتنه ملحق
(قندج) سیخاغنک بر شهزیدر، که (بورانیور) ک ۷۶
کیلومتره جنوب غریبسنده و ۲۱°۱۰' عرض شمالیه
واقدر.

آراواک { (Aravaks) یاخود (Arravaks)
(یا Arrowack) آمریقای جنوبینک
شمالنده کائن (غویانه) ممالکنک اهانل قديمه سنى
تشکیل ایدن بر قومدر، که افرادی (قولومبیا) یه
قدر منتشر اولوب، (آنتیل) آطلرنده دخی بولنشددر.
ممالک مجتمعه نک جهات جنوبیه سنده بولنان (آراباهو)
قومیه مناسبترلی اولمق محتملدر.

آراوالی { (Aravali) هندستانک جهت غر-
به سنده واقع (راجپوتانه) ملککنده
بر سلسله جبالدر، که جنوب غریدن شمال شرقیه
طوغری اوزانوب، ۲۵° عرض شمالیه واقع (آپو)
طاغندن دهلی قریته، یعنی ۲۵° عرض شمالی و ۷۷°
طول شرقیه قدر اوزانیر. ارتفاع وسطیسی
۱۲۰۰ متره اولوب، اک یوکسک یری منهای جنو-
بنده در. شمال غریدن جنوب شرقیه طوغری ممتد
اولان (بکارپهار) سلسله سی دخی بو سلسله یی (وندا)
سلسله سیله ربط ایدر. آراوالی سلسله سی هندستانک
باشلیجه طاغلرندن اولوب، (چجال) و (جنه) نهر-
لرینک زمرد کبی اولان واسع حوضه لرینی (سند) ک
منصبه قدر ممتد اولان قوم صحراسندن آیریر بریوک
سد مقامنده در. باشلیجه غرائیتدن عبارت اولوب،
غرائینک آلتنده قویو مانر نکنده بر آرتوآز،
ووادیلرنده هر رنگدن قوآرس طاشلری بولنور.
بیاض ورنکلی مرمرلری غایت چوق وپک مقبولدر.
معدن اوله رق آلتون، کومش، باقیر، قورشون،
قلای وبلور وزمرد ایله سار ذی قیمت طاشلر بو-
لنپورسده، اهالیسی بونلرک اخراجنه مقتدر

مربع کیلومتره اولوب، ۸۷۷۰۰ اهالیسی واردر.
آراوقو { (Arauco) آمریکای جنوبیده (آر-
 جنتین) جمهوریتک (رئویا) ایالتنده،
 (قوئسته ده آراوقو) طاغنگ شرق اتکنده و صو-
 لری بر اوویه دوکن بر دره نك ایچنده رئویا شهرینک
 ۳۰ کیلومتره شمالنده واقع قضا مرکزی بر شهر
 اولوب، قضا سنک ۴۱۸۴ اهالیسی واردر. شهرک
 جوارنده باغلر وزیتون آغاچلری چوقدر.

آراوقه { (Arauca) آمریکای جنوبیده (قو-
 لومیا) ممالک مجتمعه سنک (بویا) (قو-
 جمهوریتنده (اورنوق) ایرماغنه دوکیلن (آراوقه)
 نهرینک ساحل یمنده، و (آند) سلسله جبالنک
 آلتندن شرقه طوغری اوزانان (لانس) صحرای
 کپرنده بر قصبه اولوب، (بوغوتا) شهرینک ۵۰۰
 کیلومتره بعدنده واقع، و ۱۵۴۸ اهالی بی جامعدر.
 قارشینده یعنی نهرک ساحل یسارنده واقع اولوب،
 و نزولاً جمهوریتنه تابع اولان (آمارو) شهریه بو
 قصبه آره سنده بیوک بر تجارت اجرا اولنور.

آراون { (Araun) هندستانک وسطرنده
 (پایین کنک) ایرماغنه دوکیلور بر
 نهر اولوب، مجراسی ۲۴۰ کیلومتره در.

آراهال { (Arahal) اسپانیای جنوبیده سویل
 [یعنی اشبیلیه] ایالتنده و سویل
 شهرینک ۴۱ کیلومتره شرق جنوبینده، (غواآیره)
 نهرینک بر شعبه سی قریبده واقع بر شهر اولوب،
 حیوانات زرعیه انباری مقامنده در، و ۸۵۰۰
 اهالیسی واردر.

آرایات { (Arayat) (فلپین) آطه لرندن
 (لوسون) جزیره سنده، (پانیانغه)
 نهرینک ایکی کنارنده و (آرایات) برکانک جنوبی
 اتکنده بر شهر اولوب، مانیه شهرینک ۸۰ کیلومتره
 شمال غریب سنده واقع، و ۷۷۶۵ اهالی بی جامعدر.

آرایالس { (Arayales) برازیلینک ایالات
 شمالیه سندن (غراونپاره) ایالتنده
 (آمازون) ایرماغنک ساحل یمنده بر شهر اولوب،
 اوکنده آمازونک وسعتی ۲۵ کیلومتره دن زیاده در.
آرایولوس { (Arraiolos) پورتگیزک
 (وسطرنده کان) آلتیو) ایالتنده
 (اووره) قضا سنده و (اووره) شهرینک ۲۰ کیلومتره
 شمالنده بر قصبه در، که تاج نهرینه منصب اولان

حک بونجه طار بر اراضی شیلینک آند بولنیور.
 و بولنک دها جنوبیده کی مالکیله اختلاطی تأمین
 ایدور. شرقدن غربه اولان اکی ۱۶۰ ونه سیت
 ۱۸۰ کیلومتره اولوب، سطحی دخی آلتش یتش
 یک مربع کیلومتره ایسه ده، اهالیسی یتش سکان
 یک کیدن عبارتدر. مملکت طاغلق اولوب، بر
 چوق نهرل آقار، و آلتچی بر لرله بایرلده یک چوق
 نبات یتیشیر. آغاچلری چوق اولوب، علی الخصوص
 ۲۵ متره ارتفاعی اولان بر نوع آق کولکن بولنور،
 که بونک یاریسی طالسز و دوز بر کوتو کدن عبارت
 اولوب، کراسنه ایچون یک ایدر. آراوقانلر ط-
 غنیق بر حالد یاشوب، اسپانیوللرک اثنای قحند
 تأسیس یتش اولدقلری قلعه لری دخی هدم یتش
 اولدقلرندن، بولنردن یالکز (آراوقو) قلعه سی باقی
 قالمشدر، که اوده شیلینک ضبطنده در. آراوقانلر بر
 چوق قبیله منقسم اولوب، هر قبیله دخی عالیه لره
 قسم اولنور. و هر عالیه کندیته مخصوص ارا-
 ضیسی وحدودی اولوب، بو سبدن طولای اولری
 دخی بر لرندن غایت اوزاق، و اکثریا اورمانلرک
 ایچنده مختفیدر. هر قبیله ک بر رئیس اولوب، بو
 ریاست دخی ارثاً انتقال ایدر. (فاسیق) تعبیر ایتدکلری
 بوروسانک فوقنده و قتیله، بری جسمانی و دیکری
 روحانی اوله رق، (توکی) و (اولر) نامریله ایکی
 رئیس عومیلری دخی وار ایدی، که قاسیقلر طرفندن
 انتخاب اولنورلادی. آلتچی بو کونکی کونده قاسیقلرک
 فوقنده کیمه بولنیوب، قاسیقلر بستیون مستقل بو-
 لدقلری جهته، آراوقانیا بر چوق مستقل کوچک
 حکومتلرندن عبارت کی قالموب، بناء علیه اتحاد
 و قوتلری قالمامشدر. آراوقانلر آوجیلق و زراعتله
 مشغول اولوب، مملکته مصر بغدادی، بقله، پر الما-
 سنک انواعی، بر نوع بویر و اوروپادن نقل اولنسان
 محصولانک انواعی یتیشیور. صغیر و قویونلری دخی
 زیاده اولوب، اتلری زیاده سیله لذیدر. کثرت
 اوزره بولسان کوللردن بالیقلرک انواعی چیقار.

آراوقو { (Arauco) آمریکای جنوبینک شیلی
 مملکته، بحر محیط کبیر ساحلنده
 اولان بر بیوک قویک جنوبنده بر شهر اولوب، قار-
 شینده (سانت ماریا) آطه سی بولنیور. بوشهرینه بو
 اسمله میی بر قضا سنک مرکزیدر، که سطحی ۳۵۹۳۰

(زاتاس) چاینه دوکیلن بر دره نك قریبندہ واقع او-
لوب، ۲۰۰۰ اھالیسی واردر.

آرباس { (Arbace) آثوریہ دولتتک ایلا-
تندن (میدیہ) یعنی آذربایجان و عراق
عجم والیسی ایکن، بابل والیسی (بلسیس) و سائرل ایله
بالاتفاق عصیان ایدوب، آثوریہ دولتی رفع ایله،
ممالکنی تقسیم ایدرک، حصہ سنہ دوشن (میدیہ) نك
حکمداری اولمش، وھمدانی پایتخت اتخاذا ایدرک،
قبل المیلاد ۷۸۸ سنہ سندن اعتباراً ۲۸ سنہ حکومت
سورمشدر.

آربان { جزیرہ دہ یعنی موصل ولایتندہ فراتہ
منصب اولان (خابور) نہرینک ساحل
یمینندہ، سنجاړك ۱۰۰ قدر کیلومترہ جنوب غربیسنندہ
واقع بر محلدر، کہ اخیراً موسیو (لایارد) اورادہ
اجرای حفریاتلہ، بر جوق آثوریہ آثار عتیقہ سنی
چبقارمشدر.

آربانیا { یاخود (آربیا)، آرنآؤدلفک آرنآؤدلر
طرفدن ویریلن اصل اسمیدر، کہ
بونی کیفعل (آربانیا) و طوسقفل (آربیا) تلفظ ایدرلر.
آوروپا لیلر عندندہ مستعمل اولان (آلبانیا) اسمی، کہ
اشقاق و سبب وضعیلہ بتون اوروپا مؤلفلرینی یورمش
اولدینی حالده، ہر بری بردرلو فرضیات دورادو-
رانہ یہ قالدیشوب، کیسہ اصل و حقیقتی بولغہ موفق
اولہ مامشدر، اشو (آربانیا) کلہ سندن مأخوذ در.
روملر (پ) حرفتی تلفظ ایدہ مڈکلرندن، بونی (آروا-
نیا) صورتنده تلفظ ایدوب، اھالیسنہ دخی (آروا-
نیت) دیمشدر، کہ بوکلہ اخیرہ دن عثمانیلر (ن)
و (و) ك تقدیم و تأخیریلہ (آرناویت) ویا (آرناود)
کلہ سنی تشکیل ایتشلر در. ایشته (آرناؤد) کلہ سنك
اصل و اشتقاقی بو اولدینی حالده، بونك اصلنی عربی
و فارسیدہ آریوب، «عربود» و یاخود «ارلنا ان-
نعود» کبی کولنج اشتقاقلہ قالدیشقی عبشدر. ہرنہ
قدر کہ بوگونکی کوندہ «آرناوداق» معنا سیلہ آر-
ناؤدلر عندندہ (اشکیپریا) تعبیری دھا عمومیت اوزرہ
مستعمل اولوب، (آربریا) اسمی طوسقفلک آلولینہ
جوارلرینہ تخصیص اولنش ایسدہ، آرنآؤدلق معنا-
سیلہ دخی قوللانیلوب، علی الخصوص برقاج عصردن
بری آرنآؤدلفک خارجندہ یعنی ایتالیا، یونان، مرمرہ
و سائر طرفلردہ یاشامقدہ بولنان آرنآؤدلر عندندہ

(اشکیپریا) اسمی بسبتون مجهول اولوب، بونلر آرنآؤد-
لنی عمومیت اوزرہ (آربانیا) ویا (آربریا) نامیلہ یاد
ایتکدہ درلر. وجہ تسمیہ یہ کلجہ: «آر» آرنآؤدجہ
تارلہ دیمک اولوب، «بان» کلہ سی دخی، فارسیدہ
اولدینی کبی، یا ییچی دیمک اولدینندن، (آربان) دیمک
چفجی دیمکدر؛ چونکہ اوروپا قطعہ سنہ اك اول
چفجیلاک صنعتی ادخال ایدنلر آسیای وسطیدن ہجرت
ایدن اقوام آریہ اولدینی، و آرنآؤدلرک دخی بواقوا-
مك اك قدیلرندن بولندقلری محققدر. حتی سائر
السنہ قدیمہ آریہ دہ دخی «آر» یاخود «آغر» ویا
«آرخ» کلہ سی تارلہ دیمک اولغہ، بو اقوامك عمومہ
ویریلن (آریا) اسمی بو کلہ دن مشتق اولدینی کبی،
اقوام مذکورہ دن اکثریسنك اسمی دخی بو کلہ ایله
مرکب اولدینی علم اللسان علماسندن موسیو (ماقس
مولر) اثبات ایدپور، کہ بودہ مدعاہزی تأکید ایدر
بر سند قویدر. طوسقفلرک غنہ علی الفلری اولدینی
کبی، (ن) حرفتی دخی اکثریا (ر) یہ تحویل ایتک
لسانلرینك اقتضاسندن اولغہ، «آربان» کلہ سنی
«آرب» صورتنہ تحویل ایتشلر در. [«آرناؤد»
و «آرناؤدلق» کلہ لرینہ مراجعت پیوریلہ.]

آرب { (Arber) بوھیا ایله باورہ آرہ سندنہ
حدود خطی تشکیل ایدن (بوھروالد)
طاغنك اك بوسكك ذروہ سی اولوب، ۱۵۳۸ مترہ
ارتفاعی واردر. بوکا بوسكك آرب دنیلوب، «کوچك
آرب» اسمیلہ بو طاغك ۱۴۵۴ مترہ ارتفاعندہ دیگر
بر ذروہ سی دھا واردر. بو ایکی ذروہ نك شمال غرب-
یسنندہ (آرب) کولی بولنیور، کہ (رکن بلانق) دنیلن
آیاغی واسطہ سیلہ (رکن) نہرینہ واونکلہ برابر دخی
طونہ یہ دوکیلور.

آربسلہ { (Arbesle) فرانسنہ نك (رون)
ایالتندہ، لیونك ۲۵ کیلومترہ شمال
غربیسنندہ، (توردینہ) ایله (براونہ) نہرلینك نقطہ
تلاقیسنندہ واقع قضا مرکزی برقصہ اولوب، ۲۸۴۰
اھالیسی، سکور معدنی، طاش اوجاقلری، ایسك فاد
بریقہ لری، خراب حالندہ بش قہلہ اسکی برقلعہ سی،
یدی سکر عصرلق کلیساری، وغایت اسکی اولری
واردر.

آربروات { (Arbroath) اسقوچیانك ساحل
(شرقیسنندہ، (بروترق) نہرینك

منبده، اديبورغ ۱۰۲ كيلومتره شمال شرقيسنده
ر شهر ولمان اولوب، ۲۰۱۷۰ اهالي، مشهور
تولند قابرقه لری و دباغخانه لری واردر. شهر ۱۶
كيلومتره جنوب شرقيسنده شمال دكبر نده مشهور
(يا) قياسي بولنيور، كه اوزرنده كوزل برفنار ركز
اولشدر.

آربريا (Arberie) طوسقه لسانده (آربانيا)
مقامده قوللايلوب، «آرناودلق»
ديكر. [«آربانيا» و «آرناودلق» گدلرينه مرا.
جعت پوريله.] — آرناودلقده، يايه ولايتك برات
سجاغنده اولويه قضا سنك قسم جنوبيسيله ار كرى
سجاغنك خيياره و قورولش قضا لريني جامع بر كوچك
قطعه نك دخی اسيدر، كه طاعلق بر محل اولوب،
(آرب) ديلن اهالي سي اكثريت اوزره چوبانلقله
مشغول و غايت جسور آدملدر. عساكر معاونه
صفيله يونان و قره طاغه قارشى و سائر محاربه لرده
يك چوق برارلقر كوسترمش اولدقلى كې، عساكر
منظمه كېن افرادلى دخی ابراز لياقت و تميز
ايتلدر. بونلك شره دخی ميل و مهارت طبعيله لری
اولوب، قاديتلى اولولرينه بادهه انشاد ايتدكلى
مرثيله اغلامق عادتليدر. بوقطعه (لاربيا) ياخود
(البلق) دخی ديلبرسه ده، (لاربيا) دها واسع اولوب،
(آربيا) ي دخی شاملدر.

آربريس (Robert d'Arbrissel) فرانسه.
ده (برتانيا) قطعه سنك (آربريس)
قریه سنده ميلادك ۱۰۴۷ تاريخنده طوغوب،
۱۱۷۷ تاريخنده وفات ايتش بر پاپاسدر، كه (فونتر
وولت) تعير اولتان بر طريق روحاينك مؤسسيدر.
آربو (Arebo, Arbon) ياخود آربون
(آربيقاي غريده ساحل بجرده بر شهر
در، كه وقيته اسير تجاريله مشهور ايدى.

آربواس (Arbois) فرانسه نك (جورا)
ايلنده قضا مركزى بر شهر او.
لوب، (لو) نهرينه دوكلين (كويبرانسه) چاي،
وليوندن بزاسونه كيدن دمير يولى خطى اوزرنده
واقع، و ۵۲۷۵ اهالي جامعدر.

آربوتنوت (Arbuthnot) انكلتره نك مشا.
(هیر اطبا وادبا سندن اولوب،
ميلادك ۱۶۷۰ تاريخنده اسقوچيانك (مونتروس)

شهرى قرينده (آربوتنوت) قريه سنده طوغش،
و ۱۷۳۵ ده وفات ايتمشدر. لوندره كيدوب، قرايحه
(آنه) نك طبابتنه تعين اولنش، و (اسويف) و (پوب)
كې وقتك اك بيوك ادباسيله عقد مناسبت ايدرك،
اونلك صره سنه پكمشدر. فنون وادبانه متعلق بر
چوق آثار بر اقمشدر، كه فنى اولانلرينك اك مشهور.
لری: «مقدمينك مسكوكات واوزان واكيالى جدول»
و «اغديه حقهده مطالعات» عنواني كتابلر، وادبى
اولنلرينك مشهورلى دخی: «مارتينوس اسقريلرو.
سك خاطره لری» و «جون بولك تاريخى» عنواني
هزل اميز اثرلدر. بونلر دفعاتله طبع و سائر السنه يه
دخی ترجمه اولمشدر.

آربوريا (Arborea) ساردنيا جزيره سنك
مقدما منقسم بولنش اولدينى درت
سجاغك بريدر، كه اكثر محارلى اورمانلى اولديفندن
«آغاجلىق» ديك اولان بو اسمله تسميه اولمشدر. بو
قطعه نك اسكى مركزى (تاروس) شهرى اولوب،
عربلك استيلاسى زماننده بو شهر خراب اولغله،
مؤخر (اورستانو) شهرى مركز اخذ اولمشدر.
بو قطعه نك (قارنه ده لوغو — Carta de logu)
يعنى «قانون كاغدى» ناميله اولان قوانيني مشهوردر.
آربوغاست (Arbogaste) (غال) يعنى
اسكى فرانسه قونلرندن او.

لوب، روما امپراطورلردن ايكنجى (والنتينيان) ك
سردارلردن ايدى. ميلادك ۳۸۸ تاريخنده امپرا.
طورلنى غصبه چالیشان (ماقسيم) ك اوغلى (ويكتور) ي
مغلوب و قتل ايتشى اوزرينه، (پرتوار) ديلن محكمه
عاليه رياسته تعين اولنش ايسه ده، امور حكومتى
بستون اليه آلق ايتديكندن، (والنتينيان) كنديسى
عزل ايتش؛ و آربوغاست بو عزلك انتقامنى آلق
ايچون، ۳۹۲ تاريخنده (والنتينيان) ي قتل ايتديروب،
(اوجن) اسمنده برينى امپراطور نصب ايتش؛
وخرستيانلى قبول ايتمه مش اولان بت پرستلى
كندينه طرفدار ايتك اوزره، هدم ايدلش اولان
معبدلرينى يكيكن تاسيس ايتكه باشلامش ايسه ده،
قسطنطينيه امپراطورى (تئودوس) طرفندن (آكيله)
قربنده مغلوب اولغله، اتلاف نفسه مجبور اولمشدر.

آربوغة (Arboga) اسوجك و سطرلنده
(كان) و سترس) ايلانده، و (وسترس)

شهرينك ۴۸ كيلومتره جنوب غريبسندۀ واقع بر كوچك قصبه در، كه (آربوغة) نهرينك اوزرنده وينه بو نامله ميمى اولان بر قنالك قربنده در. آر- بوغة نهرى وقتالى (هبلر) ايله (ميلار) ككوللرى آره سنده سير سقائه صالح بر طريق تشكيل ايدرلر. قصبه نك ۳۲۷۰ اهالىسى واردر. بر دمير يولى خطى بو قصبه يى (استوقهولم) ايله واسوجك سائر بلاد جنويه سيله ربط ايدور. يوك، دمير وكراسه تجارتي، ودميرخانه لرى وجوارنده معدن صولرى واردر. اسوجك اك قديم شهرلرندن اولوب، اطرا- فنده بعض آثار عتيقه بولنشدر.

شهرينك ۴۸ كيلومتره جنوب غريبسندۀ واقع بر كوچك قصبه در، كه (آربوغة) نهرينك اوزرنده وينه بو نامله ميمى اولان بر قنالك قربنده در. آر- بوغة نهرى وقتالى (هبلر) ايله (ميلار) ككوللرى آره سنده سير سقائه صالح بر طريق تشكيل ايدرلر. قصبه نك ۳۲۷۰ اهالىسى واردر. بر دمير يولى خطى بو قصبه يى (استوقهولم) ايله واسوجك سائر بلاد جنويه سيله ربط ايدور. يوك، دمير وكراسه تجارتي، ودميرخانه لرى وجوارنده معدن صولرى واردر. اسوجك اك قديم شهرلرندن اولوب، اطرا- فنده بعض آثار عتيقه بولنشدر.

آربون (Arbon) اسويجمره نواحيستندن ساحلنده قضا مركزى بر كوچك قصبه وليماني او- لوب، ۴۰۹ متره ارتقاعى و ۱۳۹۵ اهالىسى واردر. (تير) زماننده يابنش بر اسكى قلعه سى واردر، كه روماليلر زماننده ايتاليا ايله آلمانيا آره سنده ايشليوب اورادن يكن بيوك جاده نك محافظه سى ايچون ياپيلان قلاعنددر. — قضاسى ۱۲ قريه دن عبارت اولوب، ۱۳۰۵۰ اهالىسى واردر.

آربه (Arba) اسپانيانك آراغون مملكتنده اينن «لوسيا آربه سى» و «بيال آربه سى» نام ايكي دره دن تشكىل ايدوب، ۱۰۰ كيلومتره لك جرياندىن صكره، (غالار) جوارنده صولدن (ابرو) ايرماغنه دوكيلور.

آربه (Arbe, Rabe) آدر ياتيقي قارشيسندۀ بولنان آطه لردين بيوكلرينك اك شماليلى اولوب، خرواتستان ساحلى قارشيسنه دوشيور. (باغو) جزيره سندن طار بر بوغازله آيرلش اولديغى حالده، ۱۶ كيلومتره بوي، ۱۷۵ مربع كيلومتره سطحى و ۴۰۰۰ اهالىسى واردر. (قوآرنزو) كورفزينك مندخلنده واقع اولوب، (زاره) سنجاغنه تابعدر. صيد ماهيسى، صيغير وقويونلرى، اور- مانلرى، لمحه لرى وكوزل مرمرلرى واردر. مركزى آطه نك اسميله ميمى و ۱۰۰۰ نفوسى حاوى بر قريه اولوب، اسكى بر كليساسى واردر.

آربيا (Arbia) ايتاليانك (طوسقانه) ايلتنده بر چاي اولوب، (سيانه) شهرينك بر

ساعت شرقنده پكه رك، ۵۰ كيلومتره لك جرياندىن صكره، (تيرن) دكزينه دوكيلن (اومبرونه) نهرينه منصب اولور.

آريزون (Arbizon) پيرنه سلسله جباننه «اوست پيرنه» ايلتنده كوزل بر طاغدر، كه (غارون) ايله (آدور) نهرلينك حوضه لرى آره سنده واقع اولوب، ۲۸۳۱ متره ارتقاعى واردر.

آرپاد (Arpad) مجارلك خانى اولوب، ۸۵۰ ميلادك تاريخنده طوغش، و ۹۰۷ ده وفات ايتمشدر. (وولغا) نهرينك كنار- لرندن اقوام سائر طرفندن قويلان مجارلرى آله رق، (تيس) نهرينك كنارينه كلوب، قونش، و ۸۹۵ تاريخنده ايمراطور (آرنول) ك متفق صقتيله (موراو) لرى مغلوب ايتمشيدى. مذكور ايمراطورك اوغلى «چوجق» لوبى زماننده (يانونيا) يى ضبط ايتمشدر، كه او وقتدن الى يومنا هذا مجارلك النده قالمشدر. بونك سلاه سى ميلادك ۱۳۰۲ تاريخنده حكومت سوروب، تاريخ مذكورده اوچيچى آندربانك وقاتيله منقرض اولمشدر.

آرپاژون (Arpajon) فرانسه نك (سين نه) نهرلينك نقطه تلاقيسندۀ و (قوربي) شهرينك ۱۷ كيلومتره غربنده وپارسك ۳۲ كيلومتره جنوبنده واقع ناحيه مركزى بر كوچك قصبه اولوب، ۲۸۲۰ اهالىسى، جيوپات وطوموز بازارى، دباغخانه سى، وشراب وقونيقي تجارتي واردر. روماليلر زمانندن قاله بر حصارك خرابه لرى موجوددر. اسكى اسمى (شاتر Châtres) در. — ناحيه سى ۱۹ قريه دن عبارت اولوب، ۱۵۱۱۷ اهالىسى واردر. — فرانسه نك (فانتال) ايلتنده (اوريلانق) قضااستندۀ دخی بو نامله بر بيوك قريه موجود اولوب، ۲۱۰۰ اهالىسى واردر.

آربه چايي (روسيه نك آناطولى حدودنده) بر نهردر، كه چلدير كولنك آياغى مثابه سنده اولان بر چايك صوبى دخی آله رق، فارص شهرينك ايچندن پكدكدن صكره، بوندن مقدمكى

لوب، بونلك ۱۶۰۰۰ ی فرانسن وقصوری انكلیز
واړلاندہ لیدر. بو قضاك اھالیسی كوئدن كونه
چو غالمقدہ در. مركزی (سنت قریستوف) شھریدر.
آرتابان { (Artaban) اصلی (آردبان) اولوق
اقرب احتمالدر. [بوكله به مراجعت
بیوریلہ.]

آرتابروم { (Artabrum Promontorium)
غریبسنده واقع (فنیستر) بروئنه ویردگری اسمدر.
[«فنیستر» ماده سنه مراجعت بیوریلہ.]

آرتاشین { طریزون ولایتندہ لازستان سجا.
غندہ قرہ دکنیز ساحلندہ، طر.
بزونك ۱۲۰ کیلومترہ شرقندہ واقع بر کوچك
قصبہ در.

آرتافرن { (Artapherne) اسفندیارك برا.
دری اولوب، آناطولی والیسی
بولقش و یونانیلرله محاربه ایتش بر وزیرہ یونان مور.
خلری طرفندن ویریلن اسمدر، كه بونك اصلی (آردفر)
اولسہ كر كدر. [بوكله به مراجعت بیوریلہ.]

آرتاقرسكس { (Artaxerce, 'Αρταξερ-
Ες) آردشیر اسمك اسكی
یونان مورخلری طرفندن تحریف اولنشیدر، كه حالا
اوروپالیر عندندہ بو صورتلہ مستعملدر. [«آردشیر»
ماده سنه مراجعت بیوریلہ.]

آرتاقرسیاس { (Artaxias) (آرداشس)
فندن تحریف، واوروپالیر طرفندن قبول اولنشیدر.
[«آرداشس» ماده سنه مراجعت بیوریلہ.]

آرتانوج { یاخود آردنوح، ارضروم ولا.
یتك چلدیر قضا سنده و آرتوین
شهرینك ۸ کیلومترہ شرقندہ، صاغدن چوروك
صوبہ دوكلن بر درهك كنارندہ و بر قیانك اوزرندہ
واقع كوچك بر قصبہ در، كه وقتیلہ پك بيوك و مشهور
بر شھر بولقش ایكن، شدیكی خالدہ آنجق ۱۲۰
خانه سی واردر. اسكی قلعه سنك خرابه لری مو.
جوددر.

آرتانه { (Artana) اسپانیای شرقینك والنسہ
[یعنی بلنسیه] ملكتندہ، قاستلون
ایالتك بر كوچك قصبہ سیدر، كه (اسپادون) طاغتك
منتهای شرقندہ واقع اولوب، ۲۶۰۰ اھالیسی
واردر.

حدود حطندہ آراس ایرماغنہ دوكلور. اسمی
زكہ اولیوب، توارنخ قدیمہ یونانیہ دہ (آرباسوس)
بہ ذكر اولنشدر. ارمنی كتابلرنده ایسہ (آخوریان)
اسمیلہ مذکوردر.

آرپی { (Arpi) ایٹالیانك سواحل شرقیہ سندہ
(فوجا) شھریك قریبندہ بولقش بر شھر
قدیم ایدی، كه یونانیلر طرفندن تأسیس و (آركریپ)
نیمہ اولنشیدی.

آرپینو { (Arpino) ایٹالیانك ناپولی ملكتندہ
(كان) (ترا دی لابورہ) ایالتندہ،
(سورا) قضا سنده و سورا شھریك ۱۳ کیلومترہ
جنوبندہ، (فیرنو) چایی قریبندہ ایكی تپہ آره سنده
واقع بر شھر اولوب، ۱۱۵۳۵ اھالیسی، قبا چوخہ
قارشفلری، (بلاسنج) لز زماندن قالہ حصار خرا.
بازی و قریبندہ رومالیر زماندن قالہ برطاش كو پرسی
واردر. اسم قدیمی (آرپینوم) اولوب، روما مشا.
ھیردن (ماربوس)، (چیچرون) و (آگریا) نك مسقط
رأسیدر.

آرت { (Art) بحر محیط كبرك (ملانسیا)
(قسنده) واقع (یكی قالدونیا) آطه سنك
شمالندہ واقع (بلپ) جزایرن بر كوچك جزیرہ در.

آرت { (Arth) اسویجرہ نواحیسندن (اسویج)
(تاجیہ سنك) (زوغ) كولی ساحلندہ
واقع بر بيوك قریبہ سی اولوب، ۲۴۵۰ اھالیسی
واردر.

آرتاباز { (Artabaze) یونان قدیم مورخلری
(طرفندن ایران شاھی آردشیرك بر
وزیرنہ وارمنیلرك بر حكمدارینہ ویریلن اسمدر، كه
بونك اصلی (آردباز) اولسہ كر كدر. [«آردباز»
ماده سنه مراجعت بیوریلہ.]

آرتاباسقہ { (Arthabaska) آمریقای شمالیہ
(دومینیون) ك (كبك) ایالتی تر.
كیب ایدن آلتش قضاك بری اولوب، ایالتك (سنت
لوران) نهری جنوبندہ كی قسنده واقعدر. اراضیسی دوز
ویا كوچك تیلر دن عبارت اولوب، اولدقہ منتدر.
برقاج نهری اولوب، ان بيوكلری (نیقوله) و (بقانفور)
در. كه ایكیسی دہ (سنت لورن) منصب اولورلر.
معدنلری و علی الخصوص باقیر معدن واردر. سطحی
۱۷۶۰۰۰ مربع کیلومترہ، و اھالیسی ۱۷۶۱۱ او.

معروف اسمیدر. [«دیانه» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آرتیمیس (Artemise) } آناتولینک ساحل
غریبسنده واقع اولوب، الوم

(بودروم) دنیلن (آلیقارناسه) ویا (هالیقارناسه) شهر
قدیمک ایکی ملکه سی اولوب، برنجیسی میلاددن ۴۸۰
سنه اول یونانه سوق، عسکر ایدن ایران حکمدارینک
معیتند یونان محاربه سنه کیدوب، سالامینه (یعنی
اکنه) آطه سنده فوق العاده جسارت کوسرتمش؛
و مؤخرآ قارشیلغنی کورمیدیکی بر عشق و محبتدن طو-
لای، کندینی برقله دیوارندن آتوب تلف اولمشدر.
— ایکنجیسی کندی برادری (ماوسول) و واروب،
بوکا اولان عشق و محبتک افراطیه مشهوردر.

برادری وزوجی و معشوق اولان مرقوم (ماوسول)
کنج یاشنده وفات ایتمکله، آرتیمسه بوکا (آلیقارناسه)
ده فوق العاده مزین بر تره یاپدیرمش، که بو تره
عجایب سبعة صرهنه یکمشدر. بو تره نك بعض
انقاضی ۱۸۵۵ تاریخ میلادیسندن بودرومده بو-
لنوب، انکلتزه موزه خانه سنه نقل اولمشدر.

آرتیمیسوم (Artemisium) } اغریسوز
آطه سنک شمال طرفنده بر برونک

اسم قدیمدر، که (آرتیمس) یعنی قره نستله بونامله
تسمیه اولتمشدر. میلاددن ۴۸۰ سنه اول یونانه سوق
عسکر ایدن ایرانیلرک دوتخاسنک بر قسمی بو برونک
اوکنده بر فرطونه طوتیلوب، باتمشدر.

آرتین (Arétin) } ایتالیا شعراسندن اولوب،
(میلادک ۱۴۹۲ تاریخنده (آرچو)

شهرنده طوغشدر. شهر مذکور کبارندن برینک
ولد غیر مشروعی ایدی. بعض هجو به لرندن طولای
وطنندن طرد اولنهرق، (پروسه) شهرینه کیدوب،
بروقت مجلدلکه یاشادقندن صکره، رومایه کیده رک،
اونجی (لیون) ویدنجی (قلان) نام پاپار طرفندن بعض
معنا مأموریتلده قوللانش ایسه ده، هجودن واز
یکه مدیکه یون، اورادن دخی طرد اولنهرق، میلانه
کیدوب، (ژان مدیجیس) اتجا ایتمش؛ و ۱۵۲۶
تاریخنده، بو پرسنک وفاتی اوزرینه، و ندیکه کیدوب،
کندی قلنک ثمره سیله یاشامغه باشلامش. وقتنک
حکمدار و پرنسیرینی هجو ایتمکدن کری طور مدیغندن،
اکثریسی کندیسی آغیر هدیدلرله تطیفه مجبور او-

آرتایونه (Artajona) } اسپانیای شمالینک
(ناواره) ایالتنده پامیلونه نك ۳۶
کیلومتره جنوب غریبسنده بر کوچک قصبه اولوب،
۲۱۰۰ اهالیسی واردر. سور ایله محاط و قله لره
مستحکمدر.

آرتدی (Pierre Artédi) } اسوجک مشا-
هیر اطبا و علمای طبیعینندن او-
لوب، میلادک ۱۷۰۵ تاریخنده طوغش، و ۱۷۳۵
تاریخنده کنج یاشنده (آمستردام) جدوللرندن برنده
مغروفا وفات ایتمشدر. اساتذه طبیعینندن (لینه) نك
احباسندن اولوب، بالیقارک تاریخ طبیعیسنه دائر
یازمش اولدینی غایت معتبر بر اثری کندیسنک وفا-
تندن صکره مشارالیهک همتله نشر اولتمشدر.

آرترن (Arterne) } پروسیه نك (ساقس)
(ایالتنده (سانکرهاوزن) قضاسنده
و (سانکرهاوزن) شهرینک ۱۲ کیلومتره جنوبنده
(ساله) نهرینه واونکله برابر (الب) ایرماغنه دوکیلن
(اونسترون) چاینک ساحل یسارنده واقع بر قصبه
اولوب، ۳۸۹۰ اهالیسی، جوارنده محله لری و بر
مدن صوبی واردر.

آرتفیوس (Artephius) } کیمیای باطل
(واکسیرله اوغراشان حکمدان
اولوب، میلادک ۱۱۳۰ تاریخلرنده بر حیات ایدی.
یوز سنه یاشامش، واکسیر اعظم حقنده بر کتاب
یازمشدر.

آرتمیدور (Artémidore) } یونان قدیم
(مشاهیرندن اوج ذاتک اسمیدر؛
برنجیسی جغرافیوندن اولوب، میلاددن بر عصر اول
بر حیات ایدی. بر سیاحت بحریه یازمشدر، که یالکز
بعض پارچه لری بولنه بیلشدر. — ایکنجیسی
(قنیده) لی نامیله معروف اولوب، صرفیوندن ایدی؛
و میلادک ۵۰ تاریخلرنده روماده بولنوب، قیصرک
علیهنه تشکلی ایتمش اولان اتفاقدن کندیسنه خبر
ویرمش ایسه ده، استماع اولنماشیدی. — اوچنجیسی
(افس) لی یعنی آیسلوغلی اولوب، روما قیاصره سندن
نینوسک زمانده بر حیات ایدی. بر تعیرنامه یاز-
مشدر، که الوم باقی اولوب، دفعاتله طبع، واوروپا
السنه سنه ترجمه اولتمشدر.

آرتیمس (Artémis) } قردن کنایه اولان
(دیانه) نام الهه نك یونانیلر عندنده

لورلدیسه ده، بعضیسی ده طباقله هجودن واز کپور مک بولنی دها مناسب عدایدردی. هجویات مستجنه سی جوق اولوب، غرابیدن اوله رق، امور مذهبییه منطلق بعض اثرلی دخی وارد. ۱۵۵۴ تاریخده وندیکه جوق کوله دن اولشدر. — ایالیانک مذکور (آرچو) شهرندن دیگر بر قاج کشی، و باورده دخی بر عالمه بو نامه نسیمه اولشلدر.

آرتسنه { (Artense) فرانسه نك آشایگی (اوورنیا) ایالتك بر ایکی ناحیه - سندن عبارت طاغلق، صوئوق و آژ منبت بر یرك اسیدر.

آرتنیا { (Artegne) ایالیانك وندیک قطعه - سنده (اودینه) ایالتك (جونه) قضا - سده و (جونه) شهرینك ۴ کیلومتره شمالنده بیوک بر قریه اولوب، ۳۰۳۰ اهالیسی وارد.

آرتواس { (Artois) فرانسه نك تقسیمات قدیمه سنده ولایات شمالیه سنك بری ایدی، که مرکزی (آراس) شهری اولوب، شمالاً و شرقاً (فلاندره) ایله (هانیوت)، جنوباً بوقاریکی (پقاردیا) و غرباً اشایگی (پقاردیا) ولا - یتریه محدود ایدی. بو قطعه کرک هواجه، کرک اراضینک احوال طبیعیه سیخه و کرک صولرک آقندینی جهنجه فرانسه دن زیاده بلجیقه و فننکه عاذه اولوب، بوده (فلاندره) کی، بری فرانسز و دیگری فننکلی اولوق اوزره، ایکی قسقه منقسم ایدی؛ آتیق مؤخرأ فننک لسانی اونودیلوب، اهالیسنک جله سی فرانسز - لشیدندن، بو تقسیمه ده حاجت قالمشدر. بو ولایتک جنوبنده کی طاغلردن ماعداسی دوز و منبت اولوب، باشیجه محصولاتی حیویات، شربجی اوتی، کتن، بنجار و بعض بنورات زیتهدر. اورمانلری آژا - لوب، اودون پرینه معدن کوری و تورپ دیسلن نباتات نوریتسندن متشکل برنوخ چامور قوللایلیر. صنایع بو قطعه ده اوده دن بری پک ایلری بولنه گلشدر. اسکی زمانده بو قطعه نك (لیس) نه ری شما - لنده کی قسمی (مورینی)، وخر مذکورک جنوبنده کی قسمی دخی (آزبات) قومیه مسکون ایدی. بو ایکنجی قسمنك مرکزی (آراس) شهری اولغله، اوندن مشق اوله رق، تکبیلنه (آرتواس) دنلشدر. بو قطعه و قبیله، اوروپا ک اسکی عادت اوزره،

حکمدار قیرلرینه جهاز و یریه لرک، بر آره لق (فلاندره) و (بورغونیا) قونت و دوقه لرینه، بعده اوستریاه پکدکن صکره، ۱۶۵۹ تاریخ میلادیسنده عقد اولنان پیرنه معاهده سیله فرانسه یه اعاده اولنوب، (فلاندره) و (پقاردیا) ولایتلرینه الحاق، و ۱۷۶۵ ده آریجه بر ولایت اتخاذه اوله رق، بر قونطلق اعتبار اولنشیدی. فرانسه نك ۱۷۹۲ تاریخده واقع اولان تقسیمات جدیده سنده (آرتواس) قطعه سی (پادوقاله) ایالتك باشیجه قسمی، یعنی آراس، سنت پول، بنوم، سنت اومر قضالریله (مونتروی) قضاسنك بر قسمی تشکیل ایتشدر.

آرتوبی { (Artubi) فرانسه نك «آلت آلب» ایالتنده نبعاله، (وار) ایالتنه کیروب، بر جوق دره لرک صولرینی طولادقدن صکره، (وردون) نه رینه واونکله برابر (دورانس) ایرماغنه دو کیلور بر چاید.

آرتود { (Antoine Artaud) — فرانسه نك آثار عتیقه علیمه اشتغال ایدن علماسندن اولوب، میلادك ۱۷۶۷ تاریخده طوغش، و ۱۸۳۸ ده وفات ایتشدر. (لیون) شهری آثار عتیقه سی حقنده بر کتابله «موزایق» دیلن رسم اصولی حقنده بر اثر یازمشدر.

آرتود { (Artaud de Montor) دو مونتور فرانسه ادبا و مورخیندن اولوب، میلادك ۱۷۷۲ تاریخده پارسده طوغش، و ۱۸۴۹ تاریخده وفات ایتشدر. روما و فلورانسده خیلی وقت سفیر بولنوب، مشهور (ماکیاول) حقنده بر کتابله، ایالیانك «مصور کائنات» (Univers Pittoresque) نام تاریخ کلیاتی صره سنده نشر اولنش بر مکمل تاریخی، روما پاپالرینک بر مفصل تاریخی یازمش، و شاعر مشهور (دانته) ک اشعارینی فرانسز - جهیه ترجمه، و شاعرک ترجمه حالی دخی علاوه ایتشدر.

آرتود { (Nic. Artoud) — نیکوله — فرانسه نك ادبیات عتیقه یونانییه خد - مت ایدن علماسندن اولوب، ۱۷۹۴ ده پارسده طوغش، و ۱۸۶۱ ده وفات ایتشدر. بر آرالقی آقادمیار رئیس ثانیسی بولنش؛ و یونان قدیم شعراسندن (سوفوقل) ایله (آرستوفان) ک آثارینی و دیگر بعض

رك بواسمی انكلتره ده بر جوق موقلرك اسلمی ترکیب ایدور، که بونرك باشلیجه لری شونلرد: ۱، اسقو- چاده ادمبورغ شهرینك قریبده واقع (آرتورس سبت) یعنی «آرتورك موقی» نام طاغ، که ۲۵۰ متره ارتفاعی اولوب، منظره سی غایت کوزلدر. — ۲، (والس) مملکتده (دنبیغ) قضااسنده (آرتورس روند تابی) یعنی «آرتورك مدور ماصه سی» نامیه معروف اولان اریکه در، که قیابك ایچنه اویولمش قنایلدن عبارتدر. — ۳، انكلتره نك (وسفورلاند) قضااسنده ینه بونامله موجود اولان اثر، که رومالیرك زماندن قاله دائروی بر تیاترو (Amphithéâtre) اولدینی مظنون اولوب، یکرآنی یحق متره قطری واردر. — ۴، مذکور حکمدارک نامنه رکز ایدلمش ظن اولنان بر جوق جسم طاشلر، که باشلیجه لری نفس انكلتره (والس) مملکتك جنوب طرفلرند بولنیور. **آرتوس** (Artus) [برنجی «آرتور» ماده. سنده مراجعت بیوریه.]

آرتوسه (Aréthuse) اساطیر یونانییه (آلیده) خطه قدیمه سنده بر پری اولوب، بر کون (آلیا) نهرنده ییقانیرکن، بونهرک حامیسی اولان اله کندیسنه عاشق اولمش، و آرتوسه، بونک تعقیبدن قورتلق ایچون، قردن کنایه اولان (دیانه) نام الهیه انجا ایتمکله، الهه کندیسنی چشمه تخیول ایتش ایسه ده، (آلیا) کندی صوینی بو چشمه نك صوینه قاریشدردیغندن، چشمه نك صوینی غائب اولوب، سیجیلاده کی سراقوسه شهرینك اوکنده دیکرک ایچندن چیقمش. حقیقه موقع مذکورده دیکرک ایچندن بر طائی صو چیقار ایش.

آرتوش چینه تابع بولنان ترکستان شرقیده، کاشغارک ۶۵ کیلومتره غربنده

واقع بر شهر اولوب، قریبده (قره طاغ) نام جبلك سیرنه واقع اولان (آرتوش) یکیدی بولنیور، که خوقونده طوغری کیدن کاروان جاده سی اورادن پکر.

آرتولد (ژاق — Jaques Arteveld) بلجیقه نك (غاند) شهری اصیللردن

اولوب، ۱۳۳۶ تاریخ میلادیسنده (فلاندره) قونتی (لوی دونور) علینه اختلال ایدن همشهریلرینك باشنه یکهرک، بروقت مملکتده حاکم مطلق بولمش، وقونتی التزام ایدن فرانسیه فارشی انكلتره اله انصاق

براکنده فقره لری غایت صحیح اوله رق فرانسیزجه یه ترجمه ایتشد.

آرتور { یاخود آرتوس (Arthur, Artus) انكلتره نك آلتجی عصر میلادی حکمدارلردن اولوب، بعض مصال کنابلرینه مینی علیه اولغله مشهور در. بونک حقنده کی روایات او قدر فسانه آمیز در، که وجودی حقنده دخی شبهه یه محل قالیور. روایت کوره، کندیسنی انكلتره نك اهالی قدیمه سی اولان (برتون) لرك رئیس (اوتر) ک ولدغیر مشروعی اولوب، کندیسنه طلسمه بر قیلیج ویرن (مرلین) اسنده بر سهارک یاردمیه ۵۱۶ تاریخنده موقع حکومته نائل اولمش؛ و (آنگلوساقسون) لرله اسقوچیلیرلی مغلوب، واپرلانده یی ضبط، وکرك بو محاربهرده کرك اوروپانک قره طرفلرند ایتدیکی سفرلده فوق العاده جسارت کوسترمش؛ و (کناوره) یاخود (جنویوه) اسنده اقریاسندن غایت حسنی بر قیری تزوج اله، ممالکنده خرسیتیانلغی نشر، و (تابل روند) یعنی «مدور ماصه» شوالیه لری دینل برشوا- لیه صنفی تشکیل ایله، بوشوالیه لردن بعض قهرمانلرله برابر ایتدیکی شانلی محاربانک برنده اوریلوب، ۵۴۲ تاریخ میلادیسنده وفات ایتشد.

آرتور (Arthur) انكلتره قراللردن ایکنجی هنرینك اوچجی اوغلی (ژوفروی) ک اوغلی اولوب، میلادک ۱۱۸۷ تاریخنده طوغش؛ و «انكلتره دوقه سی» عنوانه نائل اولوب، عمیجه سی برنجی (ریشارد) دن صکره انكلتره تختنه چیقمسی مقرر بولمش ایکن، ۱۱۹۹ تاریخنده ریشاردک وقوع وفاتده، برادری (ژان) تختی ضبط، و کندیسنی ۱۲۰۳ تاریخنده قتل ایتش، ویا ایتدیرمشدر.

آرتور (Arthur) بحر محیط کیرده ۳۰۳۰ عرض جنوبی و ۴۳ ۱۸۱ طول شرقیده واقع منفرد برکوچک آله در.

آرتور (Arthur) آمریکای شمالیده (دو- مینیون) قطعه سنک (اوناریو) ابالتده و (لینقتون) قضااسنده بر قصه در، که مرکز قضا اولان (کلف) شهرینك ۴۰ کیلومتره شمال غربیسنده و (غراندریور) نهرینه دوکیلن (قونستوغو) چاپی اوزرنده واقع اولوب، ۴۳۷۶ اهالیسی واردر.

آرتور (Arthur) برتون قوم قدیمک قهرمانی اولان سالف الترجه حکمدار.

آداب، فلاندره قونسلخی انکلتره قرالی اوچنجی ادواردک اوغلی (والس) پر سنه ویرمک ایستمش ایسه، موفق اوله میوب، ۱۳۴۵ ده اهالی طرفندن قتل اولمشدر. — اوغلی فلیب آرتولد ۱۳۸۲ ده بکدن اختلال ایدن اهالی طرفندن رئیس انتخاب اوله شهرق، فلاندره قونتی (لوی دومل) ی طرد، و پدره بک انتقامی اخذ ایش ایسه، مرقوم قونت فرا نهدن استمداد ایتکله، اوچنجی شارل عسکر سوق آداب، فلیپی (روزبک) ده مغلوب ایشدر.

آرتوین { (Artvin) ارضروم ولایتده وار. (ضروم شهرینک ۱۲۰ کیلومتره شمال شرقیسنده چوروک صوئک ساحل یسارنده بر قصبه در، که چلدیر قضا سنک مرکزی اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی وساده یاغ، بال، بال موی، زیتون وزیتون یاغی تجارتی واردور.

آرته (Arta) [«نارده» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آرته { (Arta) اسپانیانک ساحل شرقیسی قارشینده بولنان (میورقه) جزیره.

سنک ساحل شرقیسنده، (پرا) برونی قربنده بر قصبه اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی ودود آغاجلریله ایک کار خانه لری واردور. قصبه نك شمالنده بولنان طاغلرده نوع بشرک اک اسکی زمانلردن قاله جسم طاشلردن معمول بعض آثار ایلر بطاقل مغاره لر بولنیور، و کوزل بر نوع بلور چیقاریلیر.

آرتیوس { (Arétée) نزون زماننده ویاخود بر آز صکره قبادوکیا یعنی سیواس طرفلرند زهور ایش بر طبیب ایدی. طبه متعلق بش کنبدن عبارت غایت معتبر بر اثری واردور، که الآن موجود اولوب، دفعا له طبع، واکثر اوروپا لسانلریه ترجمه اولمشدر. عربلرک (ارثا یوس) دیکلری ذات اولسی محتملدر.

آرتیوم { (Arretium) ایتالیا ده کی (آرچو) شهرینک اسم قدیمدر. [«آرچو» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آرجلاتی { (Philippe Argelati) فلیب — ایتالیا علماسندن اولوب، میلادک ۱۶۸۵ تاریخنده بولونیه ده طوغش، و ۱۷۵۵ ده وفات ایشدر. (موراتوری) نام محرله برابر «ایتا نیا مولتی» نامیه مفصل بر کتاب یازوب، سائر بعض

آرجتارو { (Argentaro) ایتالیای وسطیده طوسفانه ساحلنک اقصاب جنوب. بنده مرتفع بر شبه جزیره در، که (جیلیو) آله سنک قارشینده واقع اولوب، ۶۳۶ متره ارتفاعی واردور. بو شبه جزیره دکیز ایلر بر کوچک کول آره سنده ممد اولور، که بو کولک اورتیه سنده (اوریتلو) قصبه سی بنا اولمشدر.

آرجتوراتوم { (Argenturatum) استرا. در. [«استراسبورغ» ماده سنه مراجعت.]

آرجنتین { یاخود آرجنتینه (Argentina) Republique Argentin (line) آمریکای جنوبینک جنوب طرفلرند کان بیوک بر قطعه سیدر، که اکثر طرفلری «کومش چایی» دیمک اولان (ریور دارجنت) واسپانیولجه (ریو دلابلانته) نهرینک حوضه سندن عبارت اولغله، بو اسمله تسمیه اولنوب، (لاپلاته) هیئت متفقه سی دخی دلیلیر.

آرجنتین جمهوریتی اقالیم معتدله جنوبیه دن اوه لوب، آمریکای جنوبینک بوسنه اوزانان (آند) سلسله جبالیه بحر محیط اطلاسی آره سنده واقع اولغله، موقع وهواجه دینانک اک کوزل پرلرنددر. شمال جهتنده شرقاً (اوروغوای) نهریه (اوروغوای) جمهوریتدن و بر ازیلیا ایمپراطورلغدن آیرلدینی کی، شرق شمالی حدودی دخی (پارانا) و (پاراگوای) و یلقو مایو) نهرلریله (پاراگوای) جمهوریتدن آیرلش، و شمالاً (بولیویا) ایلر خط حدودی ۲۲° عرض جنوبیه (یلقو مایو) مجراسندن آیریلوب، ابتدا غربیه وبعده غرب جنوبیه طوغری اوزانه رق، (آند) سلسله جبال لئک صرتنه واصل اولور، و جبال مذکور نك صرق غرباً آرجنتین ایلر شیلی جمهوریتلری آره سنده خط حدود یرینی طوتار. (لاپلاته) نك منصبندن آشاغی شرقاً بحر محیط اطلاسی ایلر محدود اولدینی کی، جنوباً دخی معین حدودی اولیوب، چونکه بونک جنوبنده واقع

وحشیه نك طولاشد قلری اوو لرك ایچنده دخی (سیرا-
ونانه) اسمیه بر طاغ بولنور. آند سلسله جبالنك
صرتنده کی برکاتلرک اکثریسی خط حدود اوزرنده
بولنور سده، سلسله مذکوره نك اک یوکسک ذروه-
سی اولان (آقونقاغوا) طاغی، که ۶۸۳۴ متره
ارتفاعنده در، آر جنتین جهوریتنك حدودی دا-
خلنده در. سلسله جبالک آلتنده اوو ابتدا چاقیل
طاشلرله مستور اولوب، بعده بو طاشلر طوزلی بر
بالچیقله مستور، ودها اوزاقدہ قوم حالنده بولنور
ایسه ده، ایکی اویچ ساعتلق مسافه دن صکره نه طاش
ونه قوم کوریلور.

آر جنتین جهوریتنك اوو لری، ودها طوغریسی
اوو هسی، بر حال و صورتده اولوب، تا برازیلیانك
اقالیم حاره سندن باشلا یه رق، پتاغونیاك اقالیم
منجمده سنده ختام بولان و اوچیک کیلومتره دن زیاده
بوی اولان بو واسع اوو ه نك شمال جهتی بیوک شاقو
تسمیه اولور، که بونك قسم شمالیسنده بعض آچق
اورمانلرله آره لنده یوکسک حرما آغاجی کومه لری
بولور، واورالده (پیلقومایو) ایله (ورمیو) نهرلری
بعض کولر و بطاقلر تشکیل ایدرسده، قسم جنو-
بسی تا (سالادو) نهرینه قدر آچق بعض دیکنلی
چالیرلرله و بالچیقلی یرلری پک قیصه بر اولته، و بعض
طرفلری دخی طوزله مستور اولوب، آچق کرواله
پکیلر یلیر برواسع بیابان حالنده در. مذکور سالادو
نهرینك جنوبنده ایسه (پامیه) تعبیر اولنان واسع
اوو ه متمد اولور، که بونك اکثر یرلری پک یوکسک
اوتلرله مستور کوزل بر پایاننر چایر حالنده او-
لوب، اوتیه بریسنده بعض کوللری دخی اولقله، بو
جهوریتنك اساس ثروقی اولان ملیونلرجه حیواناتک
مرعاسیدر. جنوب طرفلرنده پامیه نك بر قسمی او-
روپادن نقل اولنان دوه دیکنلرله مستور ایسه ده،
اهالیسی چوغالدقجه تارلرله تحویل اولنه جفنده
شبه یوقدر. (سان لوی) ایالتنك جنوبنده پامیه
اورمانلر و چایرلرله مستور در. جهوریتنك (پارانا)
ایله (اوروغوای) نهرلری آره سنده واقع اراضیسنه
کلجه، بونی بعض سیاحلر عراقک (الجزیره) سنه
قیاسله «آر جنتین مسوپوتا میاسی» تسمیه ایختلر در؛
چونکه هر نه قدر که بطاقللری چوق ایسه ده،
اراضیسنك فوق العاده قوه منبتیه سی، نهرلر واسطه-

اولان (پتاغونیا) قطعه سی اهالی اصلیه وحشیه ایله
مسکون اولدیقندن، آر جنتین جهوریتی اونی دخی
کندی الکاسندن عدایده نك، اسکان ایتدیکه،
حدودینی توسیع ایتکده در. شو قدر وار که شیلی
جهوریتی (پتاغونیا) نك منهای جنوبنده اولان
(ماجلان) بوغازینی ضبط ایدوب، آر جنتین جهو-
ریتنك پروتستوسیله برابر اورادن توسیع مالک
ایتمک نیتنده بولنور. هر حالده آر جنتین جهوریتنك
حدود حالیه جنوبیه سی (ریونفرو) نك مجراسیله
اعتبار اولندیغی حالده، سطحی ۲۰۳۵۰۰۰
مربع کیلومتره، یعنی فرانسه نك تقریباً درت مثلی
اولوب، پتاغونیا دخی داخل حساب اولورسه،
سطحی ۲۹۷۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولور. شمال
شرق طرفنده (شاقو) نامیه معروف اولان واسع
صحرائک بر قسمی (آر جنتین) ایله پاراغوای جهو-
ریتلری آره سنده منازع فیه ایدیه ده، اخیراً بواکی
جهوریت بندنه وقوع بولان محاربه اوزرینه، آر-
جنتین جهوریتنك ملکی اولمش، و قسم اعظمی آر جنتین
و بولیویا ایله برازیلیا آره سنده منازع فیه قالمشدر.
حدود غربیه سی اولان آند سلسله جبالنك قار ایله
مستور صرتی بحر محیط کیردن آچق ۱۵۰ کیلو-
متره اوزاق بولقله، آر جنتین همان ایکی بحر محیطک
آره سنده واقع کیدر. (آند) سلسله سی آمریقانك
منهای جنوبنده بر حدود دیواری کی طار ایکن،
شماله طوغری اوزاندقجه توسیع ایده نك، متوازیاً
آلتی صریه قدر تشعب ایدر. اک یوکسک لری اولان
اصل (آند) سلسله سی غرب طرفنده اولوب، شیلیه
طوغری صارب اولدیغی حالده، شرق طرفنده کرک
آند سلسله سی و کرک اونك شعبه لری مقامنده اولان
صره ز بر بندن آچق اوله رق، و جله سی بر سطح
مائل تشکیل ایده نك، اتک لری دوز اوو ه لره قدر اینر.
اوو ه لره اورتلرنده دخی بوجبالدن آیریلوب دوشمش
کی بعض منفرد طاغلر و قیالر بولنور سده، (آند)
سلسله سیله شعبه لرینك اتک لرندن آشاغی عمومیت
اوزره لاپلاته نك اراضیسی دوم دوز ویا جزئی طالغه-
لیدر، ویا لکز شمال غربی جهتی طاغلق اولدیغی کی،
مرکز جهوریت اولان (بونس آیرس) شهرینك جنو-
بنده دخی (سیرا وولقان) و (سیرا تاندیل) اسمنده
ایکی طاغ واردر. (پتاغونیا) یه طوغری اقوام

یاغدیغندن، هوا ای دکلدر؛ یالکز جنوب طرفلری بر آز دها رطوبتلی اولمغه حرارت و پروت پینده او قدر تخالف بولماز. اراضینک دوزلکی مناسبتیه روزکارلر پک شدتلیدر؛ ائ ای روزکاری شرق جنوبی طرفندن کلن روزکار اولوب، پامپلردن کلن روزکار ای دکلدر. شمالدن کلن روزکار ایسه اورانک سموی حکمنده در. ملقر دخی اکسیک دکلدر. شمال غرییدن بشقه طرفلرده یاغور چوق یاغورسهده، یاغورسز موسملری دخی بعض دفعه پک اوزایوب، قوراقلی موجب اولور.

پایانسز اووه لریله بیابانلرینه، معادن حای اولان طاغیرک سواخلدن پک اوزاق بولمنسه، (لامه) دینلن پکی ایله دوه آره سنده بر حیواندن بشقه حیوانات مانوسه سی بولماسنه وسار بویه احواله باقیله رق، بو مملکت هیچ بر ثروت طبعیه به مالک دکلدر، ظن اولمش ایسه ده، اوروپادن نقل اولسان حیوانات و حیوانات فوق العاده یشمه سندن طولای، بو کونکی کونده ائ زنکین مملکتلردن اولوب، کوندن کونه ثروتی تراید ایتمکده، و او نسبتده بولری، یاپیلوب، معدنلری دخی اخراج و نقل اولمقده، و الحاصل هر وجهله اعمار اولمقده در.

آرجنتین جمهوریتک اهالیسی کره ارضک اوج بیوک قطعه سته منسوب اوله رق، آمریقایی، آوروپایی و آفریقاییدن مرکبدرلر؛ آنجق جنسیتلرینی خاص اوله رق محافظه ایدنلرک آز اولوب، اکثرینی قاریشمش، و بو اختلاطدن ملز بر جنس چیقشدر، که اهالینک باشلیجه قسمی بولردن عبارتدر. مملکتک اقوام اصلیه قدیمه سندن سواخله قریب بولمش اولان (شاروا) و (مینوآنه) قوملری مملکتک فامحلی اولان اسپانیولرله قاریشهرق، لسانلرینی دخی غائب ایتش، و ملز اسپانیول حکمنه یکمشلدر؛ بونس آیرس جهنتده ساکن بولمش اولان (کراندی) قومنک افرادی جنوبه طوغری قاچوب، پتاغونیا چوللرند یاشامقده درلر؛ پارانا نهرینک کنارلرند بولمش اولان (غارانی) اقوامی کذلک اسپانیولرله قاریشهرق، اولدقجه متمدن بر اهالی حکمنه یکمش، و یالکز (قور-یتس) ایالنده کندی لسانلرینی محافظه ایده بولشدر. جمهوریتک شمال غربی جهنتده بولنوب (کیشوا) جنسنه منسوب اولان (فالشاک) وسار قوملرک بر

سیله طرق اختلاطنک کثرتی، دیکره و بیوک تجارتکاه شهرله اولان قریبی و اورمانلرینک چوقلنی بو قطعه نکلریده فوق العاده ترقی ایدمچکنه ضامندر. بونس آیرسک شمالنده درین بر کورفک ایجنه دوکلن لاپلاته ایرماخی صولرینک قسم اعظمی برا-زیلیدن، یعنی (پارانا) و (پاراغوا) نهرلرندن کلوب، واقعا بویکی نهر برلشدکدن صکره، آند سلسله جبالندن بر چوق نهرل دخی اینیورسهده، بولر بیوک (شاقو) نک ایچندن کچهرک، پاراغوایه کلبجه قدر پک واسع بیابانلر شق ایتدکلرندن، پلتوماو، ورمیو و سالادو کی بیوکلرینک صولرینک کلی قسمی نخر ایدوب، جزئی صو دوکرلر، و دیگر بر چوغی دخی بولده بر طاقم کوللر و بطاقلقلرده نخر ایدوب، ایرماغه واصل اوله میورلر. لاپلاته نک منصبدن (قولورادو) نهرینک مجرا سته قدر عرضک بش درجه ک مسافه سنده هیچ بر نهر دیکره قدر واصل اوله میوب، نهایت (قولورادو) ایله اوکا متوازیاً (ریونرو) بتون پامپه یی یاره رق، بحر محیط اطلسیه دوکیلورلر. لاپلاته نک اغزی مقامنده اولان خلیج نهرک منصبنده ۱۰، و مدخلنده ۲۵۰ کیلومتره وسعتده، وسطی ۴۰۰۰۰ مربع کیلو-متره در. بو خلیجک ایجنه متعدد آقندیلر و آنافونلر بولندیکی، قیلرند کی قوم سدلی و قیلر مناسبتیه نهکلی فرطونه لری دخی اولور. لاپلاته نهری، عدم فیضانی حالنده، ثابته دیکره ۱۴۶۰۰ مکعب متره صو دوکر.

آمریقایی جنوبینک هر طرفنده اولدینی کی، آر-جنتین جمهوریتده دخی یالکز اقلیمک مدخلی اولمیوب، هوا باشلیجه ارتفاعا بعدر. بو جمهوریتک مالک وسیعه سی هواجه اوج قسقه تقسیم اولنه بیلر، که برنجیسی سواحل، ایکنجیسی مالکک ایچ طرفلری، و اوچنجیسی دخی آند سلسله جبالک اتکلریدر. سواخلده حد وسطی اوله رق سانتیگراد درجه حرارتی ۱۵ ایله ۲۱ آره سنده اولوب، نادرآ ۳۵، قدر چقار و صفر-دن آشاغی ایز؛ علی الخصوص لاپلاته منصبنک شمالنده صولرک طونسی همان مجهولدر. ایچ طرفلرند یعنی اووه زده کرک حرارت و کرک پروت دها شدتلی اولور. طاغیرک اوستنده ایسه کونشده پک صبحاق و کونکده پک صونوق اولوب، یاغور دخی پک نادر

و حربہ قرار و پر مٹ، عوم جهوریتک حدودینی تعین ایٹک، و بیوک امور نافعه به قاریشمتی حقوقی محافظه ایتمشدر؛ و هر ایالتک قوانین و نظامات دا- خلیه سی، مرکزده کی مجلس عومی طرفندن تصدیق اولند قجه، مرعی اوله ماز. حکومتک دین رسمیمی قنولیک دینی ایسه ده، ادیان سائرہ دخی سریشدر.

آر جنتین جهوریتی هر بری بر وجه مشروح کندی کندینه اداره اولنور ۱۴ ایالنه منقسم او- لوب، بونلرک (انتر ریوس) یعنی «ماین النهرین» ایالندن ماعداسی مرکزری بولنان شهرلرک اسمعلیه سمادری. بو ایالتلردن ماعدا هنوز اداره لری مضبو- طیت آلتنه آلتامش اوج واسع یر واردر، که بری (قورینتس) ک شمال شرقیسنده واقع (میسون) قطعہ سی، بری (سانته فہ) نک شمالنده بولنان (شاقو) حراسی، و بری ده جنوبده اقوام اصلیه ایله مسکون اولان (پامیه) اووهریدری. واقعا (شاقو) نک (پیاکو- مایو)، (ورمیو) و (غرانلاقو) نامرلیه اوج، و (پامیه) نک دخی نفس (پامیه)، (ریونفرو)، (شوبوت)، (پتاغونیا)، (نیای) و (آند) نامرلیه آلتی، که جمعاً بو یرلرک طقوز ایالنه تقسیمی تحت قراره آلتش ایسه ده، الان اجرا اولنه مامشدر. ذکر اولنان اون درت ایالتک سطحریله اھالیسی و مرکزینک نفوسی، ۱۸۶۹ تاریخ میلادیسندہ اجرا اولنان تحیرہ کورہ، زیردہ یازیلوب، نفوسجه او وقتدن بری حاصل اولان تزايد تخمین اولنه بیلیر:

ایالت	سطعی مربع کیلومترہ	اھالیسی	مرکزینک نفوسی
بونس آیرس	۱۸۸۹۸۹	۴۹۰۱۰۷	۱۷۷۷۸۷
انتر ریوس	۱۳۴۹۹۲	۱۳۴۲۳۵	۶۰۵۰
قورینتس	۱۶۱۹۹۰	۱۲۹۰۲۳	۱۰۵۴۶
سانتہ فہ	۵۳۹۷۷	۸۴۲۱۸	۱۰۳۲۴
قوردوہ	۱۶۱۹۹۹	۲۱۰۵۰۸	۲۸۳۲۳
سانتیاگو	۹۴۴۹۴	۱۳۲۸۹۸	۷۷۷۵
توقومان	۴۲۳۸۷	۱۰۸۹۰۴	۱۷۴۳۸
سالته	۱۳۴۹۹۲	۸۸۹۳۳	۱۱۷۱۶
جوجوی	۸۰۹۹۵	۴۰۳۶۲	۲۰۷۲
قنمارقہ	۹۴۴۹۴	۷۹۹۹۲	۵۷۱۸
رئویہ	۹۴۴۹۴	۴۸۷۴۶	۴۴۸۹
سان جوان	۸۹۰۹۵	۶۰۳۱۹	۸۳۵۳
مندوزہ	۱۷۵۴۹۰	۶۵۴۱۳	۸۱۲۱
سان لویز	۶۳۹۹۷	۵۳۳۹۴	۲۷۴۸
چما	۱۵۶۲۳۹۷	۱۷۳۶۹۲۲	
اراضی غیر مضبوطہ	۲۹۶۲۳۹۷	۸۰۰۰۰	
		۱۸۱۶۹۲۲	

طاقی دخی، اسپانیوللرلہ اولان اختلاطریلہ برابر، الان کندی لسانریلہ متکلمدرلر. خالص اولہرق، والان کوجہ حالندہ یاشایان اقوام اصلیه ایسہ یالکز (شاقو) حیرای کپیرندہ بولنیورلر. (ورمیو) نہرینک اوست طرفلرندہ یاشایان (ماتاقو) قومیلہ بولیویا حدودندہ بولنان (شیریغانو) قومنک افرادی ایسہ، اوروپالیلرلہ چوق قاریشما مشلرسدہ، بونلرک چفتکلرندہ عملہ اولوب، چالیشمقدہ درلر. بوایکی قوم برلکدہ یاشادقلری حالندہ (شیریغانو) ل اولدقجہ مدنیتہ نائل اولوب، ذکاوت واستعدادریلہ کوندن کونہ ایلریلکدہ ورفاھلہ یاشامقدہ، و (ماتاقو) ل ایسہ حیوان کبی و اوست و باشلری غایت پیس بر حالندہ عرکپیرمکدہ درلر. عصر حاضرک ابتدالریتہ قدر آفریقادن کیلر طولوسیله کثیریلن زنجی اسپرلر دخی خالص قالمیوب، یرلیرلہ و اسپانیوللرلہ بر درجہیہ قدر قاریشمشدر، کہ بو کونکی کوندہ لونلری مختلف اولان بواوج جنسی بر بردن آیرمق ممکن دکلدری. بو اختلاطدن عوم اھا- لینک رنکی جنشیمی اولمش ایسہ ده، بوسوک زمانلردہ اوروپادن کیدن مهاجرلرک کثرتی مناسبیتلہ، علی- الخصوص بیوک شہرلردہ اھالینک رنکی کیتدکجہ آچیلوب، بیاضلنقدہ در. زمانمزدہ اوروپادن کیدن مهاجرلرک اکثریسی ایتالیان اولوب، ایکنجی درجہدہ پیرنہ طاغلرینک ایکی جھتندہ بولنان (باسق) قومی افرادیہ بعدہ اسپانیول، فرانسہ، آلمان وانکلیرلر کلیر. بو مهاجرتلرک کثرتیلہ برابر هوانک دخی مسا- صدہ سی جھتیلہ، آر جنتین جهوریتندہ سنوی بر و فیاتہ قارشای ایکی تولدات وقوع بولدیفند، اھالی هر اون بش سئدہ بر تضاعف ایتمکدہ در. میلادک ۱۸۵۷ تاریخندہ عوم اھالی ۱۲۰۰۰۰ رادہ لندہ تخمین اولنقدہ ایکن، ۱۸۷۱ دہ ایکی ملیونی تجاوز ایتمکدہ ایدی، و کوندن کونہ کلیتلہ آرتمندہ در. اورایہ کیدن اوروپالیلر دخی پک آز و قندہ بیوک ثروتلرہ مالک او- لیورلر.

آر جنتین جهوریتنک حکومتی بر ہیئت متفقہ دن عبارت اولوب، هر ایالتک کندینہ مخصوص قوانین و نظامات داخلیه سی و مجلس مبعوثانی واردر، و ما- مورلرینی کندی نصب، و بودجہ سنی تعین ایدری؛ (بونس آیرس) شہرندہ کی مرکز عومیدہ بولنان حکو- مت مرکزیه ایسہ یالکز سسکہ ضرب ایٹک، صلح

آرجنتین اهالیسی فوق العاده ذکوت طبیعیہ
 مانک اولوب، آز وقت تحصیل خیل ترقی ایلد کیری
 تجربه اولنش ایسه ده، بونلر بعض اسکی اسپانیول
 اخلاقی محافظه ایدوب، جدیدن زیاده کوستریشه
 میلری اولدیغندن، فنون و معارف لایقلمه ترقی ایلد -
 مندرد. (آند) سلسله جبالنده معادنک انوعی
 موجود ایسه ده، الان بوللر پایلمه دیغندن، اخراج
 اولنه مدین کبی، زراعت دخی هنوز اخراج ایلمه
 ملکته بر بیک ثروت کثیره جک درجه به کلیوب،
 ملکته اصل ثروت حیواناتدن عبارتدر. میلادک
 ۱۸۷۴ تاریخنده واقع اولان تحریر کوره، آرجنتین
 جمهورینک ۷۰ ملیوندن زیاده اغنامی، ۱۵ ملیون
 صغیری و ۵ ملیون آبی واردرد. باشلیجه اخراجاتی
 دری، پوک، پاصدرمه، ایج یاغی و سائر حیوانات
 محصولایدرد. ۱۸۷۲ ده اجرا اولنان تجارت ۵۵۰
 ملیون فرانقه بالغ اولوب، بونک ۳۱۰ ملیونی اد -
 حالات و ۲۴۰ ملیونی اخراجاتندرد. سنه مذکوه
 رده ملکته توارد ایدن سفاینک عددی، مجموعی
 ۲۱۵۰۰۰۰ طونیلانه لی اولقی اوزره، آلی پیکدن
 عبارتدر، که بونلر کده بشده دودی بونس آیرس
 نمانه یاشمشدر. ۱۸۷۴ تاریخنده آرجنتین جهو -
 دینده ۱۲۴۰ کیلومتره ک دیمیر یولی موجود،
 ۸۰۰۰ کیلومتره دخی انشا اولمقده اولوب، مجموعک
 ۷۰۰۰ کیلومتره ابلاغی تحت تصوره ایدی. بو
 خطلرک اک اهیتلیری بونس آیرسدن (مندوزه)
 غریقه شیلی به، و قوردودن (توقومان) طریقلمه
 بولیویه قدر مند اولانلریدرد. تلغرافلرینک مجموعی
 ۵۰۰۰ کیلومتره لکدر. ۱۸۷۲ سنه سنده واردات
 و مصارف ۹۵۰۰۰۰۰۰ فرانقدن، و دیونی ۳۸۰
 ملیون فرانقدن عبارت ایدی. اعتبار مالیسی پک
 صاعلامدر.

ابتدا میلادک ۱۵۱۵ تاریخنده (جوان دیاز) نام
 اسپانیول لاپلانه نهرینک منصبی کشف ایدوب،
 اسپانیا بیراغنی دیکش ایسه ده، اهالی اصلیه نک
 البته دوشوب، قتل اولنش؛ و اسپانیانک خدمتده
 بولسان و ندیکلی (جوان قابوت) نهرک یوقاریلرینه
 قدر چئمغه و بعض قلعه لر انشاسنه موفق اولوب،
 سکر سنه صکره اسپانیا طرفندن اوراسنی اسکانه
 منور اولان (پدرو مندوزه) بونس آیرس شهرینی

تأسیس ایتش؛ و بونک خلفری دخی آمریقاییلرله
 غوغا ایلدردک، تدریجاً مالکی توسیع ایلد، بر چوق
 قصه لر بنا ایتشلردرد. ابتدا لاپلاته نک اسکان واعار
 اولسان یرلردن بعضیسی (برو) خدیوینه و بعضیسی
 دخی (شارفاس) مرکزیه مربوط ایکن، ۱۷۷۶
 تاریخ میلادینده (لاپلاته) خدیویتی تشکیل اولنش؛
 و اون طقوزنجی عصر میلادینک ابتدالینه قدر
 اوراسی ده، آمریقایی جنوبینک سائر اکثر یرلری
 کبی، اسپانیانک بر ولایتی حکمنده قالمش ایسه ده،
 او وقت اسپانیانک بوناپارت طرفندن ضبطی بو
 مملکت اهالیسنده ده، ینه اسپانیانک متبوعیتی طانیق
 شرطیلمه، بر اداره مختاره اعلان ایتک فکرینی
 و پریش؛ و مؤخرک بو فکر بوسبتون استقلال آر -
 زوسنه مبدل اولمش ایسه ده، اهالی حریت و جهو -
 ریت دینل شیلری آکلایه جق و قوللانه جق بر حاله
 کله مش اولدیغندن، بر چوق وقت بر اختلال
 دائمی حالنده بولنوب، ینلرنده مقاله اکسیک
 اولامش؛ و آره صره بر ازیلیاده کی پورتنیکر لیلرله
 پروده کی اسپانیولر دخی بونلرک محاربات داخله سنه
 قاریشمش، و فرانسه وانکلره دخی مداخله ایتشیدی.
 اهالینک بر طاقی بر تک جمهوریت، و بر طاقی مالک
 متفقه هیئی تشکیل آرزوسنده بولنوب، باشلیجه
 محاربه بو تباین افکاردن نشأت ایتشیکن، جاهیر
 متفقه اصولی طرفدارلرینک رئیسی اولان (روزاس)
 غلبه چالنجده، بر تک حکومت مستبد تشکیل ایدوب،
 یکریمی سنه (دیکتاتور) عنوانیه کال استبداده اداره
 مملکت ایتدکدن صکره، مخالفینی طرفندن مغلوب
 و فراره مجبور اولمش؛ و بعد (پاراغوائی) ایله محاربه
 ربه یه کیریشوب، یکیدن بر اختلال داخلی چیققدن
 صکره، اک نهایت ۱۸۷۴ تاریخنده صلح و استراحت
 تقرر ایدوب، جاهیر متفقه اصولی اوزره، سر بست
 رئیس انتخابنه موفق اولمشلردرد.

آرجنتینه { (Argentina) و نام دیگرله باهیا
 بلانکه (Bahia Blanca) } آرجنتین
 جمهوریتک اقصادی جنوبنده، (باهیا بلانقه) قوینک
 ایچنده و (بونس آیرس) ک ۵۹۵ کیلومتره جنوبنده،
 ۳۸° ۲۰' عرض جنوبیده واقع مستحکم بر قصه
 اولوب، ۱۴۷۰ اهالیسی واردرد. لیمائی واسع و پک
 امیندر. اطرافی مرعالتی و واسع چایرلرله محاطدر.

هواسی یازین پک صیحاو وقیشین پک صونوقدر.
آرجنسولا } (Argensola) اسپانیا ادبا-
 سندن ایکی فرداش اولوب،
 بونلردن (لیوناردو آرجنسولا) میلادک ۱۵۶۵ تا-
 ریخنده آراغونک (بارباسترو) شهرنده طوغش،
 و ۱۶۱۳ ده وفات ایتشد. آراغون وقعه نویسی
 اولوب، بعده ناپولیده حکمدار وکیلی بولنان (لموس)
 قونتی طرفندن باش کتابتله معیته آلنهرق، ناپولییه
 کیمش، و برچوق غزلیاتله بعض هالهلر انشاد ایتشد.
 — برادری (بارتلی آرجنسولا) ۱۵۶۶ تاریخده
 طوغوب، ۱۶۳۱ ده وفات ایتشد. آراغون
 وقعه نویسلسکنده برادرینه خلف اولوب، (زوریتا)
 نک «آراغون تاریخی» نک مابعدینی یازمش، و بحر
 محیط کیرده کی (ملوک) جزایرینک کشف و ضبطی
 تاریخی تألیف ایتش اولدیغی کبی، بعض اشعار دخی
 براقشدر.
آرجنسون } (Argenson) «آژانسون»
 { ماده سنه مراجعت بیوریه.]
آرجو } (Aregio) اسپانیانک اون آلتنجی
 { عصر میلادی رساملرندن اولوب،
 (ئوناردو دی ویمچی) نک شاکردی ایدی.
آرجیا } (Argie) موره شبه جزیره سنک
 { آراغوس شهر قدیمی حکمدارلرندن
 (آدراس) ک قیزی و (پولینک) ک زوجه سی او-
 لوب، زوجه اولان محبت مفرطه سیله مشهوردر.
 «یدی ریسار» محاربه سندن صکره، کورووجه سی
 (آنتیغونه) ایله برابر، زوجنک (تیبه) شهری او-
 کنده کی جسم مقتولنی کورمکه کیدوب، (قراون) ک
 امریه ایکیسی ده قتل اولغشدر.
آرجیر اسپید } یاخود آرکیر اسپید (Argy-
 { raspide) «کومش سپر لیلر»
 دیمک اولوب، بیوک اسکندرک خاص عسکری مقاد
 منده بر بلوک ایدی، که اسکندرک وفاتندن صکره،
 عالیه سنی محافظه ایتکی وظیفه طانیوب، اسکندرک
 عالیه سنک وصیبی اولان (اومن) ک معیتده بولغشدر
 ایسه ده، بعده یعنی میلاددن ۳۱۵ سنه اول، بونی
 ترک و آنتیغونه تسلیم ایتشدر.
آرجیروپلو } یاخود آرکیروپلو (Argyro-
 { poulo, 'Αργυρόπουλος)
 روم علاسندن اولوب، اسانبولده طوغش، و میلادک

۱۴۳۴ تاریخده ایتالیانک (پادوه) شهرینه کیدوب،
 اوراده فلسفه تدریسله مشغول ایکن، ۱۴۵۶ ده
 (قوم دی مدیجیس) طرفندن فلورانسیه جلیله، بونک
 اوغلنه ویکتنه و مشهور (بولیان) ه لسان یونانی
 اوکرتمش؛ بعده ۱۴۸۰ تاریخده رومایه کیدوب،
 آرسطونک فلسفه سنی تدریسه باشلامش؛ وفیلسوف
 مشارالیهک آثارندن «طبیعیات» و «اخلاق» قسملرینی
 لاتینجه ترجمه ایتشد. آثاری ۱۶۵۲ ده بر بیوک
 جلدده نشر اولغشدر.

آرجیسه } (Arégise) ایتالیای جنوبینک
 { (بنهونت) شهری دوقلرندن
 ایکسینک اسمیدر، که برنجیسی بو دوقه لک مؤسی
 اولوب، لومباردر حکمداری (آجیلولف) طرفندن
 تصدیق اولغش، و میلادک ۵۹۱ تاریخندن ۶۴۱ تا-
 ریخنه دک حکم سورمشدر. — ایکنجیسی میلادک
 ۷۵۸ سنه سندن ۷۸۷ سنه سنه قدر حکم سوروب،
 شارلمانن عرض اطاعتدن امتناع ایله، کسب استقلال
 ایتش ایسه ده، ۱۳ سنه لک محاربه دن صکره، ایتالیا
 حکمدارینه تابع اولغه مجبور اولشدر.

آرجیش } وان ولایتده و وان کولنک ساحل
 { شمالینده بر بطاقلده واقع قضا
 مرکزی بر قصبه در. بو قصبه پک اسکی اولوب، توا-
 ریخ قدیمه یونانیده (آرسیسه) تسمیه اولغشدر.
 آنجق موقع قدیمی شمدیکی کبی کولک ساحلنده
 اولوب، ایکی ساعت یوقاری بر تپه ده بولغش
 اولدیغی مظنون، و موسیو (سولج) طرفندن ۱۸۲۹
 تاریخ میلادینده موقع مذکورده اجرا اولنان حف-
 یات اوزرینه چیقان آثار عتیقه اوراده بر بیوک شهر
 بولغش اولدیغنه دلالت ایدرک، بو ظنی مؤکددر.
 اسکی شهر میلادک ۱۲۰۹ تاریخده ارنمیلرله کورجیلر
 آره سنده واقع اولان بر محاربه ده یانمشدر. زمان
 قدیمه کول دخی بو شهرک نامیلله (آرسیسه) تسمیه
 اولنوردی.

آرجیش } «ارجیاس» ماده سنه مراجعت
 { بیوریه.]
آرجیش } (Ardjich) رومانیانک افلاق
 { قطعه سنه بر نهردر، که (قارپات)
 سلسله جبالنک وسطنده بولنان وایکیبک متره دن زیاده
 ارتفاعی اولان (بوتیانو) طاغندن نبعاله، جنوب شر-

فیه طوغری آقهرق، وکندی اسمیله تسمیه اولنان بر
سجاغک اورتیه سندن و (پیتستی) شهرینک یاندن
بکهرک، بکرشک ۶۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده
(طوره قان) شهرینک قارشیسندن (اولتیجه) شهری
باندیه طونه به منصب اولور. بکرشک ایچندن پکن
(دیبوویجه) چایی دخی (آرجیش) نهرینه دوکیلور.
اسم قدیمی (آردیسقوس) در.

آرجیش (Ardjich) رومانیانک افلاقده
نهرک اسمیله سمی اولوب، شمالاً قارپات سلسله
جبالیه آوستریانک (ترانسولانیا) یعنی اردل یانلندن
آیرلش، و غرباً (ریمنیق)، جنوباً (اولتول)، (روشه)
(وده) و (ولاققه)، شرقاً دخی (دیبوویجه)
(مونسولو) سجاققرلیه محدوددر. ۷ قضا و ۴۳
ناحیه به منقسم اولوب، ۱۸۶۰ تاریخ میلادیسندن
واقع اولان صوگ تحریرده اهالیسی ۱۶۷۱۹۰
ایدی. مرکزی (پیتستی) شهریدر.

آرجیش (Ardjich) رومانیانک افلاق
سجاغک داخلنده وینه بو نامله سمی نهرک ساحل
بشارنده، مرکز لوا اولان (پیتستی) شهرینک ۳۵
کیلومتره شمال شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب،
۳۰۰۰ اهالیسی وارد. پستقوسلق مرکزی اولوب،
کوزل بر کلیسایی وارد.

آرجیل (Argyll یاخود Argyle) اسقو-
چیانک سواحل غربیه سندن بر
قونلق یعنی قضا و یا سجاقدر، که تا ایرلانده نك شمال
شرقی کوشه سنک قارشیسند قدر اوزانان (قانتیر) نام
اوزون شبه جزیره یی و بر جوق جزایری دخی شاملدر.
بو جزیره لک اوچی یوک اولوب، بونلرده (ایسلی)،
(جورا) و (مول) آظله لیدر؛ کوچکلرینک دخی اک
اهینیلری (نیری)، (قول)، (روم) و (قانه) جزیره -
لیدر. بو آظله لک و آظله لک ساحلک آره لرنده بر جوق
بوغازلر تشکل ایدبور. بو قضا نك وهمان بتون غربی
اسقوچیانک ساحلی دکی نك ایچنه اوزانمش طار
برونوردن و قهرم نك ایچنه درین کیرمش طار خلیج لردن
مرکب اولوب، بو خلیج لک اکثریسی یوکسک و قیالقی
ساحلله محاط اولغله، اسقوچیا لیلر طرفندن «کول»
دینک اولان (لوج) نامیله معروفدرلر. بونلرک اک

یوکلری مذکور (قانتیر) شبه جزیره سنک آلت طرفنده
(قنیده) کورفرزنده بولنان (فینه) ایله (مول) جزیره -
سنک قارشیسندن اولان (لینه) خلیجیدر. بو ایکجی
خلیجک اوجیله اسقوچیانک شرق شمالی ساحلنده کی
(مورای) خلیجی آره سنده اورته ده بولنان کوللردن
پچمک اوزره بر قنال آچلشدر. قرمه ده بو قضا شمالاً
(اینورنس) قضا سیله، و شرقاً (پرت)، (دومبارتون)،
(رنفراو) و (بوته) قضا لریله محدوددر. جزایریله برابر
سطحی ۸۴۳۰ مربع کیلومتره در. اراضیسی طاغلق
اولوب، اک یوکسک محلی ۱۱۱۹ متره ارتفاعی او-
لان (بن قروآچان) طاغیدر. بو مملکتک نهرلری
یوگیسه ده، هر خلیجیه بر سیل دوکیلور. اک یوک
کولی (قانتیر) شبه جزیره سنک اوستنده بولنان (آوه)
کولیدر. اسقوچیانک سائر طاغلق لرلری کی بورانک
دخی اهالیسی پک آز اولوب، مجموعی ۶۷۰۰۰
نفوسه بالغ اولماز، که هر کیلومتره باشه ۹ کشتی
دیمکدر؛ حالبوکه عمومیت اوزره اسقوچیانک اهالیسی
کیلومتره باشه ۴۰ کشتی نسبتنده در. آرجیل اهالیسی
عمومیت اوزره چوبانلقه مشغول اولوب، (قانتیر)
شبه جزیره سنده ساکن بولنانلری انکله نك اک کوزل
آدملریدر. قضا نك ثروت طبیعی سی باشیجه اینیه
طاشلریله مرمردن و چاقی اورتیمکه یارایان (آرتوآز)
دنیلن صفوی بر نوع طاشلردن ورده قورشون
معدنندن عبارتدر. هله مرمرلری پک کوزلدر. مر-
کزی اولان (اینویراری) نك آنجق ۱۰۰۰ اهالیسی
وارد.

آرجیل (Argyle) آوستریانک جنوب
شرقی قسمدن عبارت اولان «جنوبی
یکی غال» مملکتنده بر قضا در، که مرکزی اولان
(غولدایورن) شهری مملکتک مرکزی اولان (سیدنی)
شهرینک ۲۰۵ کیلومتره جنوب غربیسنده و دیمیریولی
خطی اوزرنده در. بر طاقم آلچق تپه لری حاوی دوز
بر بر اولوب، بو تپه لردن این صولر بحر محیط کبیره
منصب اولان (شولهاون) نهرینه دوکیلور. اراضیسی
منبت و حیوانات یتیشدیرمکه غایت قابیلیدر. اها-
لیسی ۱۸۶۳ تاریخنده ۱۰۰۰۰۰ اوروپالیدن عبارت
ایدیسه ده، او وقتدن بری ده خلی چوغاشل اولسه
کر کدر.

آرجیل (Argyle) آمریقای شمالینک (دو-
مینون) مملکتنده «یکی اسقوچیا»

ایالتنک (یارموت) قضااستند و (یارموت) شہرندن ۳۴ کیلومترہ مسافہدہ ساحلہ قریب برقصہ اولوب، ۱۴۰۰ اہالیسی وارد، کہ بونلرک بر قسمی فرا۔ نسزد۔

آرجیل { قونئی آرشیبالد (Archibald comte d'Argyle) اسقوجیا امراسندن (قابل) خاندانہ منسوب بر قونت اولوب، مشہور (قرومول) ک محی ایدی۔ قرال برنجی شارلک محکومیتہ قرار ویرلندن اولغلہ، انکلترہ اختلالندن صکرہ تشکل ایدن حکومت طرفندن ۱۶۶۱ تاریخ میلادینسندہ اعدام اولغشدر۔ — بونک اوغلی ایکنجی آرشیبالد دخی قرال ایکنجی (ژاق) یک علیندہ تشکل ایدن جمعیت عصیانہ بہ داخل اولوب، بعدہ آلمانیاک (فریزہ) مملکتہ فرارہ مجبور اولمش؛ واورادن اسقوجیایہ دونوب، اسقوجیلیری عصیان ایتدیرمکہ چالیشیرکن، (دومبارتون) شہرندہ طوتیلوب، ۱۶۸۵ دہ اعدام اولغشدر۔ — بونک اوغلی ۱۶۸۸ اختلالندن صکرہ دوقہ اولوب، (ژاقوویت) دینلن فرقہ بی مغلوب ایتمش، وفلاندرہ دخی برغالیتہ نائل اولغلہ، مینورقہ وجبل طارق والیلکنہ تعین اولغشیدی۔

آرجینوسہ { (Arginuses) مدلی ایلہ آنا طولی ساحلی آرسندہ و آوالق شہرینک آچیندہ بولنان مسک آطہلرینک اسم قدیمیدر۔ میلاددن ۴۰۶ سنہ اول آتہلیلرلہ اسپارطہلیلر آرسندہ واقع بر محاربہ بحریدہ آتہ دونماسنک قوماندانی (قونون) اسپارطہ دونماسنی بو آطہلرک اوکندہ بوزمشدر۔

آرچو { (Arezzo) ایتالیانک طوسقانہ قطعہ۔ سندہ بر ایالتدر، کہ (آپنین) سلسلہ جبالنک ایک طرفندہ واقع اولوب، شمال غربی جہتندن فلورانسہ، شرقاً (اورینو) و (ہزارو)، جنوباً (اومبریا)، جنوب غربی جہتندن (سیانہ) ایا۔ لٹریلہ محدود و محاطدر۔ بو ایالت باشلیجہ (آرز) نہری حوضہ سنک اوست طرفیلہ (کانہ) وادیسندن عبارت اولوب، روما شہرینک ایچندن کچن (تیر) نہری دخی بو ایالتک داخلندہ نبعان ایدر۔ سطحی ۳۳۰۶ مربع کیلومترہ اولوب، بونک همان بر ربی یوکسک آتاجلی اورمانلرلہ مستوردر۔ اہالیسی ۲۳۴۶۵۰ کشیدر۔

آرچو { (Arezzo) ایتالیانک طوسقانہ قطعہ۔ سندہ بر شہردر، کہ ینہ بو ناملہ یاد اولنان بر ایالت و قضاانک مرکزی اولوب، (کانہ) اووہ سنک منہای شمالندہ، (آرنو) بہ دوکیلن (فاسترو) نہرینک ساحل یمیندہ وفلورانسہدن ۸۵ کیلومترہ مک مسافہدہ واقع، و ۱۰۴۰۰، وقضاسیلہ برابر ۳۷۰۰۰ اہالی بی جامعدر۔ شہر اووہ بہ ناظر بر تپہنک اوزرندہ اولوب، موقع ومنظرہ سنی و کرک هوا وانبہ سی غایت کوزلدر۔ بر قاج کلیسا سیلہ بلدیہ دائرہ سی و (کانہ) نہرینک سدلیلہ بر تفرجکاهی شایان تماشادر۔ ایک قاشلرلہ چوخہ بہ مخصوص فابریقلری و بویاخانہ و دیباخانہ لری واردر۔ خارجندہ اسکی رومالیر زمانندن قالہ بر تیاترو خرابہ لری بو۔ لنیور۔ اسم قدیمی (آرتیوم) اولوب، اسکی (اترو۔ سق) لرک مشہور اون شہرلرینک بریدر۔ (ہچنہ)، پترارچی، وساری، کوی، آرن، پاپا ایکنجی پولیوس و سائر مشاہیرک مسقط رأسیدر۔

آرچیویا { (Arcevia) ایتالیای وسطیدہ (آتقونہ) ایالتندہ و (آتقونہ) شہرینک ۶۵ کیلومترہ شرقندہ قضا مرکزی بر شہر اولوب، صارب بر تپہنک اوزرندہ واقع و ۸۸۰۰ اہالی بی جامعدر۔ بو قصبہدہ (سینیغالی) پسقبوسلرینہ مخصوص بر صیفیہ واردر۔

آرچیو { (Arecibo) آمریقانک (آنتیل) آطہلرندن اسپانیانک التہ بولنان (پورتوریکو) جزیرہ سنک ساحل شمالیسنہ قریب و جزیرہ مرکزینک ۷۰ کیلومترہ غربندہ، ینہ بواسملہ مسی بر چایک ساحل یسارندہ واقع قضا مرکزی بر شہردر۔

آرچیدوسو { (Arcidosso) ایتالیانک طوسقا۔ سندہ قطعہ سندہ (غروستو) ایالت وقضاستندہ وغروستو شہرینک ۸۱ کیلومترہ شرق شمالیسندہ، (آبیاتہ) طاغنک غربندہ و (اومبرونہ) نہرینہ دوکیلن (انٹہ) چایی اوزرندہ واقع بر شہر او۔ لوب، ۵۸۶۰ اہالیسی واردر۔ بر اسکی قلعہ شہرہ حاکدر۔ جوارزندہ لکتیک، باقر و مغزیایہ معدنلریلہ فحمیت ثانی بی حاوی چلیکلی معدن صوری بولنور۔

آرچیفہ { (Arecife) قناریہ آطہلرندن (لازرا۔ روتہ) جزیرہ سنک ساحل شہر۔ قیسندہ بر شہر ولیمان اولوب، ۲۵۰۰ اہالیسی

وارد. او طرفلرده کی بالیقی کیلرینک چوخی
فین بولجانه باریتیر.

آرخانگل } (Arkhangel, Archangel)
ویا خود آرخانگل سک (Arkhan-)

(gelsk) روسیه نك منهای شمانده بیو ک پرولاتیدر، که
اورال طاغندن یعنی آسیا حدودندن اسوج ونوروجک
حدودینه قدر متمد اولوب، روسیه نك بحر محیط شمان
لیده کی سواحلنک کافه سنی جامعدر. تقریباً ۶۵۰
کیلومتره طولی اولان بوقطعه واسعه ایچنه برکورفز
کی کیرمش اولان شمالی (آق دیکر) له ایکی قسمه
بولوب، مذکور دیکر شرق طرفنده اولان قسمی، که
دها بویکدر، اصل روس مملکتی اولوب، (ساموید)
اقوامیه مسکندر. بحر مذکورک غربنده قالن قسمی
ایسه اسوج ونوروج دولتندن ضبط اولنش اراضیدن
عبارت اولوب، فینلانده ولایونیا خطه لرینک بر
پارچه سندن مرکبدر. آرخانگل ولایتی شمال غربی
جهتدن نوروج لاپونیاسیه، غرباً اصل فینلانده ایله،
جنوباً، (اولونج) (وولوغده) ولایتیله، شرقاخی
(سیریا) ایله محدود ومحاطدر. سطحی تقریباً
۷۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، هر طرف دوز
بر اووه دن عبارتدر، که ساحله قریب یرلی بطاقلق
ومجمد اولوب، ایچ طرفلرنده بعض اورمانلر ورطو.
تلی مرعایل بولنور. آق دیکر غرب طرفنده برچوق
کوللی واردر. صولری شماله طوغری آقوب،
باشلیجه نهرلی (اونغا)، (دوینه)، (مزن) (ویچوره)
در، که بونلرک ایلك اوجی آق دیکره، ویچوره بحر
محیط شمالیه دوکیلور. اورال طاغنگ جهت شر-
قیه سنده اولان (قره) نهری ایسه بو ولایتله سیریانک
حدودینی آپرور. سواحل قریب اولان مجمد
بطاقلق (فینوآ) لسانندن مأخوذ اولان (تونده)
اسمیه معروفدرلر.

بو ولایت، اقلیم وهواسی اقتضاسیجه، اعمار
وزراعته صالح اولوب، غایت شدتلی اولان قیش
موسمی عقبنده پک رطوبتلی بر بهاری وغایت قیصه
وسیلی بریازی واردر. آق دیکر ایلولده طونوب،
آنجق تموزده بوزلی ابرر. یالکز بو دیکرک جنو-
بنده نادراً بمقدار آرپه ویولاف وبعض سبرلر
یتیشدیرله بیلیر. اهالیسی املک برینه اکثر یا قورودلش
بالیق یرلر. ۶۵ درجه عرض شمالیدن آشانی اولان

اورمانلردن کی مرنی، کراسته، کور، قطران، وزفت
چیقار. مرکزی اولان آرخانگل شهرینک جنوبنده
واقع (خولوغوری) قضا سنده صغیر یتیشدیریلوب،
طانه لری اتلرینک لذتیه مشهوردر. لاپون وساموید
لرک هر براختیاجلرنده قوللاندقلری حیوان ایسه
(رن) دینلن برنوع مانوس کیکدر. سامویدلر کرک
قیزاغه قوشمق وکرک آو ایچون چوق کوبکر دخی
بسلرلر. اهالینک مشغولیت ومدار معیشتلری دریلری
کورک اعمالنه یارایان حیوانات متنوعه نك وصو
قوشلرینک و (فوق) دینلن حیوان بحرینک صیدندن
وبالیقچیلقدن عبارتدر.

بو قدر وسعتیه برابر، بولایتک اهالیسی آنجق
۲۸۵۰۰۰ کشیدن عبارتدر، که عمومیت اوزره
هر اون مربع کیلومتره برکشی دوشر، واک مسکون
یرلرند دخی هر مربع کیلومتره باشه اوج کشی
دوشمر. اهالی اوج جسدن مرکب اولوب، اکثریتی
قزانش اولان روسلر اخیراً جنوبدن کلهرک، ولایتک
یالکز برقاچ نقطه سنده ساکن بولنیورلر. دیگر ایکی
جنسیتی تشکیل ایدن سامویدلرله (سوریان) لر ایسه
[بو کلهره مراجعه]. کوجه حالنده یاشایوب، تاتار
اجناسندن معدوددرلر. آنجق اصل مملکتک اهالی
قدیمه سی فینوآر اولدینی مواقع اسملرینک بونلرک لسا-
نده اولسندن استدلال اولنور. بو مملکت کورکلرینک
کثرت ومقبولیتی جهتیله اسکی اسقاندینا ولر وعرلر
عندنده شهرتی وارایدی. اسقاندینا ولر بوکا (بارمیا)
وعرلر (بسرچت) دیرلری، که (مساجت) دن غلط
اولمی ملحوظدر. بو ولایت ۸ قضایه منقسم اولوب،
مرکزلی: آرخانگل، خولوغوری، شنقورسقی،
پینغا، مزن، قام، اونغا وقوله شهرلیدر، که بونلرک
اکثریسی آنجق کوی دنیه بیلیر.

آرخانگل } (Archangel, Arkhanguel)
روسیه نك شمانده واقع آف

الیان (آرخانگل) ولایتک مرکزی اولان برشهردر،
که (دوینه) نهری کنارنده وبونلرک شمال آق دیکرند
اولان منصبه قریب اولوب، ۸° ۳۲' ۶۴° عرض
شمالی و ۳۲' ۱۳' ۳۸° طول شرقیده، وپترسبور-
غک ۱۲۰ کیلومتره شمال شرقی سنده واقع و ۲۰۰۰
اهالی بی جامعدر. بو شهر میلادک ۱۵۸۴ تاریخنده
تأسیس اولنوب، اولری اخشاب وسوقاقلری پیسدر.

Archontes, Ol *Apχov-) } **آرخونت** { (τες) لسان یونانیده «رؤسا»

دیمک اولان بو کله اسکی آتته جهوریتنی اداره ایدن رؤسایه علم اولمشدر. میلاددن ۱۱۳۲ سنه اول آتته نك صوك حکمداری اولان (قودروس) ك وفاتنده، ینه بونك نسلندن اولمق وقید حیاته ریاست ایتمک اوزره، یالکز بر آرخونت انتخاب اولمش، و بو اصول قبل میلاد ۷۳۴ تاریخه قدر مرعی طونلش ایسهده، تاریخ مذکورده ریاسته اون سنه لك مدت تعیین اولمش؛ ینه قبل میلاد ۶۸۴ تاریخنده ریا- ستنك مدتی بر سنه یه تنزیل، و آرخونترک عددی طقوز کشی یه ابلاغ اولغشیدی. بونلرک بری امور ملکیه یه، بری امور مذهبییه، بری عسکره و دیگر آلتیسی قوانینك وضع و القاسنه و اجرا آتته نظارت ایدرلردی. قبل میلاد ۳۹۸ تاریخنده، آتته ماکدو- نیا حکمدارلرندن (دمتریوس پولیورکیت) ك ضبطنه یکدکده، بو رؤسانك انتخابی اصولی لغو اولغشدر.

آرخياس { یاخود آرکیاس (Archias) اسپار- طه طرفندن (تیبه) شهرنده قوماندان

اولوب، (قادمیا) شهرینی فتح ایتدکدن صکره، بر ضیافتنده عیش وعشرتده ایکن، (پلوپیداس) ك کندیسلی علیبنده بر فساد اتفاق قورمش اولدیغنی مین بر ورقه آلدینی حالده، «جدی ایشلره یارین باقارز» دهرک، مجلسی بوزمامش، و اوکیجه قبل میلاد ۳۷۸ تاریخنده فسادجیلر طرفندن قتل اولغشدر.

آرخياس { یاخود آرکیاس (Archias) یونان قدیم شعراسندن اولوب، میلاددن

۱۲۰ سنه اول آنطاکیه ده طوغش؛ و آسیاده (لیقو- لوس) ایله کسب الفت ایده رک، بونك طرفندن کندیسنه «روما شهریسی» عنوانی و برملکه، رومایه کیدوب، توطن ایتمش؛ و مؤخرأ بو عنوانی و بو عنوانك مستلزم اولدیغنی حقوق تصدیق اولغنی ایستلدیکندن، مشهور (چیرون) کندیسنه وکالت ایده رک، «آرخياسی مدافعه» (Pro Archias) عنوانیه غایت بلیغ بر نطق ایراد ایتمشدر، که الان موجوددر. آرخیاس (کیر) لرك محاربه سنه وچیرونك قونسو- للکنه دائر بعض منظومه لر یازمش ایسهده، نسخهلری بولنه میوب، یالکز بعض پراکنده فقرهلری مو- جوددر.

ایکیسی پروتستانلره مخصوص اولمق اوزره، ۸ کلیسا- سی، بر مکتب اعدادیسی و برده بحریه مکتبی، حرب و تجارت سفاینی اعماله مخصوص ایکی دستکاهی، شکر، صابون، اسپارماجت، ایپ، بز، بیره فابریقه- لری و دبایخانه لری وارددر. یانغینلری پک صیق اولدیغندن، اشیای تجاریه نك محافظه سیچون بیوک وعوی برکارگیر انبار یاناشدر. لیمانك آنجیق ۳-۱ متره عمق اولوب، تموزدن ایلوله قدر سفانك دخو- لته مساعددر. بو لیاندن بالینه صیدیچون و (مورس) دنیلن دیکیز حیوانك فیل دیشی مقامنده مستعمل اولان جسیم دیشلری تجاریچون بحر محیط شمالیده (اسپیبرغ) و «یکی زمله» یه قدر کیدرلر. (دوینه) ایله (نوا) و (وولغا) نهرلری آره سنده آچلش اولان قنالر واسطه سیله بوشرک شمالی روسیه نك هر طرفیه اختلاطی وارددر. یازین کونلری ۲۱ ساعت ۴۸ دقیقه یه قدر اوزار، قیشینده ۳ ساعت ۱۲ دقیقه یه قدر قصه لیر. روسلرک اك بیوک شاعرلرندن اولان (میخال تونوسوف) بو شهرک جوارنده طوغشدر. — آمریقای شمالینك (آلاسقه) قطعه سنده دخی (یکی آرخانکل) اسمنده برقلعه وارددر، که نام دیگر (سیتقه) در. [«سیتقه» ماده سنه مراجعت.]

آرخيسلاس { آرخلوس و سارزه. [«آر- ره ماده رینه مراجعت بیوریه.]

آرخيدس { [«آرشید» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آرخنهولج { (J. Guill. d'Archenholz) پروسیه نك قبودان ومور-

خلرندن اولوب، میلادك ۱۷۴۲ تاریخنده (دانسیق) ده طوغش، و ۱۸۱۲ ده وفات ایتمشدر. ایکنجی فردریق زمانده ویدی سنه لك محاربه ده پروسیه نك خدمت بحریه سنده بولندقدن صکره، خدمتدن چکله رک، تألیفاته اوغراشمغه باشلامش؛ و «آنکلتره و ایتالیا» عنوانیه همان هر لسانه ترجمه اولنان معتبر برکتابه، ۱۷۸۸ تاریخندن اعتبارأ ۲۰ جلد اوزرینه آنکلتره نك تاریخی، ویدی سنه لك محاربه نك، قرالجه ایزابلانك وکوستاو وازه نك آیری آیری تاریخلرینی یازمش، و ۱۷۹۲ دن وفاتنه قدر (میزوه) نامیه سیاسی بر غزته دخی نشر ایتمشدر.

آرخیتاس { یاخود آرخوتاس (Archytas)

تبع یونانی بر فیلسوف ایدی، که ایتالای جنوبینک یونانیل طرفندن تأسیس واسکان ایدلش اولان (تار- نه) شهرنده قبل المیلاد ۴۴۰ تاریخنده طوغوب، ۳۶۰ تاریخنده وفات ایتشدرد. کندیسسی علوم ریاضیه وهینت ونجومده بد طولی صاحبی اولدیی کبی، امور سیاسیه وعسکریه ده دخی ماهر اولوب، آلتی دفعه (تارنه) جمهوریتی ریاستنه انتخاب اولنش، ووطنتک دشمنلرینه قارشلی دفعاتله غالبانه حرب ایتش ایدی. افلاطون ایتالایه اولان سیاحتنده کندیسسه کب مهارفه ایتش، ودانما مخارده بولنمشیدی. ایتالیا سواحلنده، بر کینک ایچنده بولندی حالده، فرطونه بطونلوب، مغروفا وفات ایتشدرد. کندیسسی علوم ریاضیه، هینت ونجومه، تکرین عالمه، مو- سیقی، اخلاقه وسیاسیانه متعلق بر چوق اثرلری یاز- من ایهده، حیفاکه جلهسی پایمال روزکار اولوب، آنجق برفاق فقره لری بولنه بیلشدر. آرخیئاسه ویده ومقرهک اجمادی وسائر بر چوق اختراعات اسناد اولنشدر. عربلر عندنده (ارخوطس الطارنطینی) اسمیه معروفدر.

آرخیداموس { یاخود آرشیداموس (Ar- chidamus)

اسپارطه حکمدارلرندن اوج کشینک اسمیدر: بر پنجسی (بروقلیس) سلاله سندن اولوب، قبل المیلاد ۴۶۹ تاریخندن ۴۲۷ تاریخنه قدر حکم سوره رک، مملکتینک بعض طرفلرنده ظهور ایتش اولان اختلالی باصدر- مش، و (بلو پونسوس) محاربه سنده آتیقه خطه سنی یغما ایدوب، آتیهی دخی محاصره و (پلاتیا) بی ضبط ایتشدرد. — ایکنجیسی آجیلاسک اوغلی اولوب، قبل المیلاد ۳۶۱ دن ۳۴۸ تاریخنه قدر حکم سور- مش، و (تیه) لیلره قارشلی (فوکیده) لیلره امداد ایتدکن صکره، قومشورلیه محاربه ده بولنان (تارنه) لیلره امداد ایچون، ایتالایه کیدوب، محاربه ده مقتولاً وفات ایتشدرد. — اوچنجیسی قبل المیلاد ۲۹۶ دن ۲۶۱ تاریخنه دک حکومت سورمش، وقیل المیلاد ۲۹۳ تاریخنده ماکدونیا حکمداری آنجھونک اوغلی دمتریوس طرفندن مغلوب اولمشدر.

آرخیلوخوس { یاخود آرشیلوق (Archi- loque, 'Archilochos)

نان قدیم شعراسندن اولوب، قبل المیلاد ۷۰۰ تا- ریخنده طوغوش، و ۶۳۵ ده وفات ایتشدرد. غایت آتش زبان بر شاعر اولوب، غزل وقصیده وسائر نظمده دخی شرتی وار ایهده، اک زیاده مشغول اولدیغی اشعار هجویات وهزلیات قسمی ایدی. هجویه لرندن طولایی، یونانک بر چوق برلرندن نئی اولنش، واسپارطه ده هجویه لرینک مطالعه وقرائتی بیله منع ایدلش ایدی. (لوقامب) اسمنده بر آدم کندیسنه قیزی وعد ایتش ایکن، مؤخرآ واز یکدیکنندن، کرک کندیسسی وکرک قیزی حقنده او قدر آجی وطو- قناقلی هجویه لر یازمشیدی، که زوالیرلر تجوییلرندن کندی کندیلرینی آصوب انتخار ایتشلر. آرخیلو- خوس اشعار یونانیه عروضه خیلی خدمت ایتش، وکندی اسمنه نسبتله یاد اولنور بروزن ایجاد ایتشدرد.

آرد { (Ard) اسقوچیانک (برت) قونتلغنده کوزل برکولدر، که (استرلینغ) شهرینک ۴۰ کیلومتره قدر شمال غریبسنده واقع اولوب، ۵ کیلومتره قدر بوی واردر. ایکی قسمه منقسم اولوب، پینلرنده اوج درت یوز متره طولنده طبیعی بر قنقال بولنیور. بوکولدن (آوندو) چاپی چیقوب، (فروت) نهرینه دوکیلور.

آرداتوف { (Ardatof) روسیه نک شرق طرفلرنده (سمیریسک) ایالتنده

و (سمیریسک) شهرینک ۱۸۶ کیلومتره شمال غر- بسنده قضا مرکزی بر شهردر، که (وولغا) حوضه- سنده (سوره) نهرینه دوکیلن (آلاتیر) چاپینک کنارنده واقع اولوب، ۵۰۹۰ اهالیسی واردر.

آرداتوف { (Ardatof) روسیه نک وسطلرنده (یاغورود) ایالتنده قضا مرکزی

بر کوچک قصبه در، که (وولغا) حوضه سنده (تشا) نهرینه دوکیلن (لمت) چاپی اوزرنده واقع اولوب، یالکز ۹۶۰ اهالیسی واردر.

آرداشز { (Ardachès) اشکانیان سلاله سنک صوک حکمداری اولان آردشیره

ارمنی پورخلری طرفندن ویریلن اسمدر، که اورو- پاچه دخی تعیم ایتشدرد. ساسانیلرک غلبه سیله ایران اولنرک الینه یکدکدن صکره، اشکانیان سلاله سنک بر شعبه سی بر مدت ارمنستانده حکم سورمش، و بو شعبه دن دخی آرداشز اسمنده برفاق حکمدار کلشدر.

آردانابیا { (Ardanabia) فرانسه نك جنوب غربی جهتند، «آلت پیرنه» اید. لئنده بر كوچك چای اولوب، (بایونه) شهرينك ۱۲ كيلومتره یوقاریسینده (آدور) ایرماغنه دوکیلور. دكیزك مدی یاردميله اون بچق كيلومتره لك یری سیر سفاته صالحدر. مجراسی ۲۴ كيلومتره در.

آردبان { (Artaban) بونك تواربخ اسلا-میده مرعی املاسی (اردوان) در. [«اردوان» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آردباز { (Artabaze) ملوك فرسدن تواربخ یونانیهد (اوخوس) لقبيله معروف اولان آردشیرك وزراسندن اولوب، (یونیا) یعنی آناتولی سواحل غریبه سیله آطهرك والیسی ایكن، میلاددن ۳۵۶ سنه اول عصیان ایتمش، وبعده عفو اولهرق، داراك برنجی وزراسی صره سنه بچمش ایدی. اسکندر ك ایرانی ضبطنده برحیات اولوب، مشارالیه طرفندن بلخ والیسی تعیین اولمش؛ و اوج قیزی اسکندر ك اوج جنزانه ویرمشیدی.

آردباز { (Artabaze) ارمیلرك ملوكندن اولوب، یون دیقراك اوغلی و وارث ایدی. روما سردارلرندن (قراسوس) ی اغفال ایله، میلاددن ۵۳ سنه اول بر ییوك مغلوبیتنه سبب اولدیغی كی، آنطوآنه دخی بویه بر خانك ایتمش؛ و بونك اوزرینه اسیر ایدیلوب، رومایه نقل ایله، میلاددن ۳۰ سنه اول اعدام اولتمشدر.

آردبیل { ایراك آذربایجان ولایتند، (سیلان) ویا (سوالان) طاغلك شرق اتكند، (آراس) ایرماغنه منصب اولان قره صویه تابع بر دره نك اوستنده قضا مركزی بر شهر اولوب، تبریزك ۲۱۰ كيلومتره شرقنده و "۲۰' ۱۰' ۳۸" عرض شمالیده، آردبیل اووه سی دینلن واسع بر اووه نك منهای جنوبنده واقع، و ۱۲۰۰۰ اهالی بی جامعدر. مذکور اووه نك بوی واک تقریباً ۶۵ كيلومتره او-لوب، حذای بچردن ارتفاعی دخی ۱۸۰۰ متره در. ملوك صفویه سلاله سنك جدا كبری اولان شیخ صفی الدین اسحاق حضرتلی بو شهرده مدفون اولوب، مكمل برتره می و اردر. آردبیل ۱۱۴۰ تاریخ هجریسینده آذربایجانك اكثر طرفریله برابر، بغداد والیسی احمد پاشاك قومانده سی آلتنده سوق اولنان عثمانلی اردو-سی طرفندن ضبط اولهرق، بر مدت دولت عثمانیه نك

النده بولتمشدر. مشاهیر علما وشعرادن بر جوق ذواتك مسقط رأسیدر. بو شهر ایران قدیم تاریخند، مشهور اولوب، تاریخ مذکورك روایتنه كور، ابتدای امرده (روین دژ) نامیله غایت متین برقلعه دن عبارت بولمش، و كیخسرو ایله عی فریرز امر سلطنتده پینلرند منازعه ایتدكری وقت، بو قلعه بی فتح یده ییلن تخته بچمك اوزره قرار وروب، ابتدا فریرز ایله طوس كتمش ايسده، فتح ایده مدكردن، بعده كیخسرو كودرزله كیدوب، قلعه بی فتح، و آردبیل شهرینی دخی او وقت تأسیس ایتمشدر. ملوك صفویه زمانده بو شهر يك معمور ایدیه ده، بعده خرابه یوز طوتمشدر.

آردروسان { (Ardrossan) اسقوجیانك سنك بر كوچك قصبه ولیماید، كه (آران) آله سنك قارشیسینده و (آیر) شهرينك ۲۷ كيلومتره شمال غریبسینده واقع اولوب، ۳۸۴۵ اهالیسی واردر. لیانی واسع و بك ایشك، و دكیز جاملری مشهوردر. **آردره** { (Ardres) فرانسه نك ایالات شمالیه سندن (پادوقاله) ایالنده (سنت اوامر) قضاستند و (سنت اوامر) شهرينك ۲۴ كيلو-متره شمال غریبسینده، بر قنال اوزرند و بطاقلق بر محله واقع اولوب، ۲۱۵۰ اهالیسی وتولبدن فابریقه لری واردر.

آردش { (Ardèche) فرانسه نك جنوب شرقی جهتند بر نهر اولوب، صاغ سا-حلندن (رون) ایرماغنه دوکیلور. ۱۴۰۰ متره ارتفاعی اولان (تارغ) طاغندن نبعان ایله، بر جوق دره لك و (آلینیون)، (فونتلیر) و (وولانه) چایلرینك، ودها آشاغیده (لینه)، (بومه) و (شال-سزان) چایلرینك دخی صورلینی آلهرق، (والون) قریه سی جوارنده (پونت دارق) یعنی «كأن كوپریسی» نامیله معروف و فرانسه نك عجایندن معدود اولان طبیعی بر كرك آلتندن پكر، كه بو كرك داخلأ وسعتی ۵۴، وضویك حذاسندن اعتباراً ارتفاعی دخی ۳۲، واوستك اكد ۲۰ متره در. بو توندن آشاغی نهر ك مجراسی طار و قبالیق بوغازلر و خالی پرلر آرم-سینده در. بو نهر ك مجراسی ۱۰۰ ونهایت ۱۱۰ كيلومتره، و حوضه سنك سطحی ۶۰۰ ۲۳۹ یکی دو-نمدر. عادی زمانلرده ثانیه ده درت بش مكعب

متره دن زیاده صو دوکیورسه ده، یاغور موسملرنده
بعض دفعه صوی پک زیاده آرتار.

آردش (Ardèche) فرانسه نك جنوب شرق
جهتی ایالاتند اولوب، عرض شما-
لینك ۴۵ درجه سی خطی آلتنده بولنیور، وآق
دکیزدن بر درجه لك مسافه ایله آیرلشدن. بو ایالت
اسکی (لاندوق) ولایتك (ویواره) سجاغندن
عبارت اولوب، شمالاً (لوار)، شمال غربی جهتند
«اوست لوار»، غرباً (لوزره)، جنوباً (غارد)،
غرباً (ایزره) و (درومه) ایالتلیله محدود و محاطدر.
شرق طرفندن حدودی (رون) ایرماغنك مجراسیله
و غرباً دخی (سوانه) طاغنك صیرتیه آیرلمش اولوب،
جنوب جهته آقان و قسم اسفلی (غارد) ایالتك
حدودینی آیران (آردش) نهرینك اسمیله تسمیه او-
تمشدر. (رون) ایرماغنك مجراسی بونجه اولان
طول اعظمی ۱۴۵ و بونهرك مجراسیله (سوانه)
طاغنك صیرتی آره سنده اولان عرضی دخی قوش
اوجشی اعتباریه ۷۵ کیلومتره، و سطحی دخی
۵۵۲۶۶۵ یکی دوئم یعنی ۵۵۲۷ مربع کیلومتره در.
بو ایالتك اراضینی حذای بحردن آنجق ۸۰ متره
ارتفاعی اولان (رون) ایرماغی مجراسندن اك آشاغی
۱۲۰۰ متره ارتفاعی اولان سوانه طاغنك ذروه سته
قدر کیندبکه یو کسلکده اولان و بر طاقم انكلر و دره-
له منشق بولنان بر بایردن عبارت اولوب، نباتاتی
ارتفاعه کوره تخلف ایندیکی کبی، اراضیسنك احوال
جنولوجیسی دخی اوکا کوره مختلف اولوب، اك
آنجق پرلی اراضی کلسیه دن، دها یو کسجه لرلی
کور معدنلرینی حاوی شیسندن، و طاغلی دخی
غرائندن و اراضی برکانه دن عبارتدر. (سوانه)
طاغنك ذروه لرلی وقتیه بر برکان اولوب، هر نه
قدر که بونلر آتش پوسکورندکلی زمانلر خطر او-
تمیور، و بلکه اوزمانلر خلقت بشردن اول بولنیور
ایسه ده، برکانلرک آغزلی و لاولرک آقندیلری الان
موجود اولدینی کبی، بونلره محلجه ویریلن اسملرک
دخی «فرون»، «جهنك آغزی»، «یامش طاغ»
کبی معنار افاده ایتسی شایان دقتدر. بو ذروه لك
اك یو ککی همان وسطنده بولنان و ۱۷۵۴ متره
ارتفاعی اولان (مزك) طاغیدر، که ارتفاعه فرانسه
جسانك اوججیسی اولوب، (مونت دوره) ایله

(فانتال) دن صکره کلیر. سوانه ظاغی (رون) ایرما-
غنك حوضه سیله (لوار) ایرماغنك حوضه سنك
اوست طرفی آره سنده بر تقسیم میاه خطی تشکیل
ایدیور. (مزك) ذروه سندن (قوآرون) اسمنده
دیگر بر طاغ آیریلوب، شرق جنوبی یه طوغری تمتد
اوله رق، ایالتی ایکی یه تقسیم ایدیور.

بو ایالتك (سوانه) جبالندن اینهرك (رون) ایر-
ماغنه دوکیلور بر قاج نهری واردر، که بونلرک
باشلیجه لرلی اك شمالنده اولان (قانسه) ایله اونك جنو-
بنده بولنان (دو) و (اریو) و ایالتك مرکزی اولان
(پریواس) شهرینك ایچندن پکن (اوازه) و (قوآرون)
طاغندن اینن بر ایکی دره ایله ایالتك جنوبنده کی
(آردش) نهرلندن عبارتدر. کرک بو نهرلرک جله سی
و کرک (رون) ایرماغنك اوقسی سریع الجریان و مجرا-
لی پک مائل اولفله، سیرسفاشته صالح اولدقلری
کبی، اوزرلرنده آصمه کورپرلر دن بشقه کوبری انشاسی
دخی متعسردر.

بو ایالتده طبیعی کورپرلر و تونلر، عجیب مغاره لر،
دهشتلی قیالر و بوغازلر، یو کسك شلاله لر، «دیو-
قالدیری» دنیلن محل کبی طبیعی اوله رق جسیم
طاشلره دوشش پرلر و سائر بویه شایان تماشا عجایب
طبیعیه چوقدر.

بو ایالتك آلچق پرلرنده زیتون و انجیر آغاجلری
و دها یوقاریلره قدر باغلر و دها مرتفع پرلره دخی
سائر اشجار مثره و علی الخصوص کستانه آغاجلری
پک چوقدر. شرابلری و کستانه لرلی مشهوردر.
طود آغاجلری دخی بولنوب حریر اعمال اولنور،
و آریلر یتیشدیریلوب بال و بالومی دخی چیقاریلیر.
زراعته الو پریشلی اراضیسی آرایسه ده، اها لسی غایت
چالیشقان و غیور آدملر اولدقلرندن، قورو و صارب
طاغلی ییله سدلی انشاسیله تارله به تحویل ایدهرك،
خیلی محصولات یتیشدیرمکده درلر. باشلیجه غدازی
یر الماسیله کستانه دن عبارتدر. طاغلرنده چام و میشه
آغاجلری بولندیگی کبی، مرعالی دخی چوق اولوب،
خیلی اغنام و صیغیرلری واردر، و یاغ و پیتری پک مقبو-
لدر. لکن ایالتك اصل ثروت طبیعی سی معادنن عبا-
رت اولوب، دمیر، کور، لنکیت معدنلری پک چوق
اولدینی کبی، قورشون و کومش دخی بولنور، و نهر-
لرله بعضاً آلتون توزی کوریلور. هله دمیر کلیته

اخراج و محله اعمال اولنیور. پک ایی ابنیه طاشلری
و بر قاج نوع مرمرلری دخی وارددر. معدن صولری
دخی چوق اولوب، از جله (والس) و (سل) صو-
لری پک مشهوردر، و دنیانک هر طرفدن بو صوره
کلیتی آدلر کیدر.

آردش ایالتنک صنایعی پک ایلریدر. اک برنجیسی
ایک، ایکنجی درجهده دمیر و اوچجی درجهده دبا-
غت اولوب، علی الخصوص الدیون اعمالنه یاریان اینجه
و کوزل غاتلر کلینله اعمال اولنهرق، دنیانک هر طرفنه
اخراج اولنور. یوک و ایک ایلیکخانه لری و چوخه
وساثر منسوجات و کاغد فابریقلری دخی چوقدر.
بو ایالت اوچ قضایه منقسم اولوب، ۳۱ ناحیه،
۳۳۹ دائرة بلدییه ویا محله وقریه و ۳۸۰۲۷۷
اهالی بی جامعدر، که بونلرده وجه آتی اوزره در:

قضا	ناحیه	دائرة بلدییه	نفوس
پریواس	۱۰	۱۰۸	۱۲۵۰۸۲
لارزانته	۱۰	۱۰۶	۱۰۵۶۲۴
تورنون	۱۱	۱۲۵	۱۴۹۵۷۱
جما	۳۱	۳۴۹	۳۸۰۲۷۷

آردش ایالتنک یوک قصبه لری اولوب، اک یوک
اولان (آنونای) شهریدر، که ۱۷۰۰۰ اهالی بی جا-
مع اولوب، صنایع و تجارتک مرکزی اولدینی حالده،
ناحیه مرکز لکندن بشقه بر صفت رسمیه سی یوقدر.
مرکز ایالت اولان (پریواس) شهرینک ایسه آنجق
۸۰۰۰، و دیگر ایکی قضا مرکز لدن (تورنون) ک
۵۵۰۰، و (لارزانته) نک دخی ۳۰۰۰ اهالیسی
وارددر. لکن ایالتک کوچک قصبه لری چوق، و اها-
لیسی فرانسه نک ساثر طرفلرینه نسبتله زیاده در.
(تورنون) ده بر مکتب اعدادیسی وارددر.

بو ایالت ازمنه قدیمهده یعنی رومالیرک اورالری
استیلاسنده (هلویوس) تسمیه اولنان بر قومله مسکون
اولوب، مرکز لری (آلبه) اسمنده بر قصبه ایدی، که
مؤخر اقام وحشیه دن اولان (واندال) لر طرفدن
تخریب اولغله، اونک یرینه (ویور) شهری بنا اولغش؛
واو وقتدن بو ایالته (ویواره) اسمی ویرلمشیدی.

آردشیر } بو اسمله ایرانده بر قاج حکمدار
کلشدر. بونلرک اوچی ساسانیان
سللاسندن اولغله، تاریخلری مضبوط ایسه ده،
کیانیان سللاسنده منسوب اولهرق، تواریخ ایرانیه
واسلامیهده یالکز بر آردشیر کوسترلدیکی حالده،

تواریخ قدیمه یونانیهده واونلردن مأخوذ اولان اوروپا
تاریخلرنده «آردشیر» ک محرق اولدینی آشکار اولان
(آرتاقسرکس) اسمنده اوچ حکمدار کوستریلیور، و برینه
«اوزون الی» (Longue-Main, Maxpóχειρ)،
ایکجیسینه (منون) یعنی «بهمن» اوچجیسینه ده
(اوخوس) یعنی «پیچ» لقبی و یریلیور؛ حالبوکه توا-
ریخ ایرانیهده باقیلیرسه (بهمن) و (دراز دست) لقبلیله
ملقب اولان آردشیر بر در، و کیانیان صره سنده بوندن
بشقه آردشیر ذکر اولونیور. تواریخ یونانیهده برنجی
آردشیر (اکسرسس) ک اوغلی کوستریلیور، که بو
(اکسرسس) ویا (کسرس) اسمنک (شیرویه) اسم فار-
سیسندن محرف اولدینی محقق ایسهده، کیانیان سلا-
له سندن (شیرویه) اسمنده بر حکمدارک بولدینی معلوم
دکلدر. هر حالده ایرانک اسکندرک استیلاسندن
اولکی تاریخی پک مبهم و مشوش اولوب، ایرانلرک
النده بولنان تواریخ بعدالاسلام مسموعات و تواتر
اوزرینه یازلمش، و فرس قدیم تواریخنندن هیچ برینه
دسترس اولنه مامش اولدینی کی، یونانلر دخی ایراندن
پک اوزاق اولوب، لسانلرینه دخی واقف و حتی
اسمیلرینی درست تلفظه بیله مقتدر اوله مدقلرندن،
والحاصل مورخین اسلام زمانا، و مورخین یونان
دخی مکنا ایران قدیمدن پک اوزاق بولندقلرندن، ایکی
طرفک روایتلرنده دخی پک چوق سهویات و تحریفات
وارددر. بنا علیه بوتاریخک بویه ایکی میان منبعت
کلن ایکی روایتی تطبیق و توفیق پک مشکل و بلکه
محالدر. بونک ایچون بو آردشیرلر حقنده ابتدا یونان
مورخلرندن مأخوذ اولان روایتی نقل، و بعده فردو-
سینک نقلی اوزره (آردشیر بهمن دراز دست) ک
احوالنی ذکر ایدلم:

برنجی آردشیر ویا (آرتاقسرکس) ایران ملوکندن
شیرویه (ویا اکسرسس) ک اوغلی اولوب، قبل المیلاد
۴۷۱ تاریخندن ۴۲۴ تاریخنده حکومت سورمش؛
و پدرینک قاتلی اولان (اردوان) اسمنده بر وزیرینی قتل
ایتدکدن صکره، بلخ طرفلرینک اهالیسیله بر محاربه
ایتمش؛ و یونانن فرارله کندیسنه التجا ایتش اولان
(تیمستوقل) ی حسن قبول، و آنته لیرک تشویقیله
عصبان ایتش اولان مصرلیری اطاعته اعاده ایتشدر.
برالی دیگرندن اوزون اولغله، «اوزون الی» لقبیه
تلقیب اولنمشدر. تورانده (آسورزو) اسمیه ذکر

اولنان ایران حکمداری بو و یاخود بونک باباسی اولدینی مظلوندر.

اشته برنجی آردشیر حقنده اوروبا کتابلرندن آتیه یلن معلومات بواولوب، واقعا اورته ده تیسوقلاک انجاسی واقعه سی دخی بولندیغندن، وتورآده ذکر اولنان اسمک (شیرویه) ایله مشابهتی ظاهر اولدیغندن، بوله (آردشیر بن شیرویه) اسمنده بر حکمدار دخی بولنش اولسی ممکن ایسه ده، «دراز دست» لقبیه ملقب بومیدر، یوقسه زپرده کوستریه جک ایکنجی آردشیرمیدر، بورالری کسدریه میور.

ایکنجی آردشیر (ویا آرتاقسرکس)، کویا قوه حافظه سی غالب اولغله، لسان یونانیده بومعنا ی افاده ایدن (منون) لقبیه تلقیب اولنهرق، ایکنجی (دار-بوس) ک اوغلی وبرنجی آردشیرک تورونی ایدی. بو دخی قبل المیلاد ۴۰۴ تاریخندن ۳۶۲ تاریخنده حکومت سوردرک، برادری اولان «کنج» (کپروس) ایله ایشدیکی محاربه ایله مشهور در. بو «کنج» (کپروس) برادرینه قارشی عصیان ایدهرک، یونانندن مورخ مشهور (اکسنوفون) ک قوماندانه سی آلتنده آکس اولدینی اون یلک عونله ایرانک اوزرینه یوریش ایه ده، مغلوب اولوب، قتل اولنش، و یونانیلرک نضیه السیفی اورادن بولرینی شایروب، بیک درلو محن و مشاققه قره دیکر سواحله واصل اوله بشلشدر.

ایکنجی آردشیر حقنده دخی یونان واوروباجه معلوم اولان تاریخ بوندن عبارتدر. بو آردشیرک لغتی یونانجه بر لغت اولوب، (بهمن) دن غلط اولدینی ظاهر اولدینی کی، پدری اولان (داربوس) ک دخی (دارا) اولوب، (اسفندیار) اولدینی شبهه سز در؛ چونکه اسفندیارک اسکی یونان مورخلری عندنده (داربوس) اسمیه معروف اولدینی دلائل سائرله دخی مشندر. (اسفندیار) اسمک (اسفن) وادیار) کی ایکی گله دن مرکب اولوب، برنجیسی تعظیم یسان ایدر بر عنوان اولغله، اصل اسمک جزئی تغییرله (داریو) ویا (داربوس) تحویل اولنش اولسی دخی محتملدر. هر حالده بو ایکنجی (آرتاقسرکس) ک اسفندیارک اوغلی آردشیر بهمن اولدیغنده شبهه قلمیورسه ده، «دراز دست» لقبی فردوسسینک دبدیکی کی بونکی یوقسه فردوسسینک هیچ ذکر ایشدیکی برنجی آردشیرک لی اولدینی، وغلط

خانفی طرفده بولندیفی آکلایشله میور. لکن مادامکه فردوسی، کیانیان سلاسه سنک دورینی طولدرمق ایچون، ملوکنک اکثریسنه عمر بشرک پک مافوقنده بر زمان سلطنت ویرمه مجبور اولبور، آره دن بر چوق حکمدارلک اسم وتاریخلرینی ضبط ایدمه مش، ومثلا برینک مشهور اولان بر لقبی ده دیکرینه علاوه ایش اولسی محتملدر. هله بیک (کپروس) ک کیخسروی، (کیکاسوس) می یوقسه آردشیری اولدینی بحق کسدریه له مه مکده ایکن، بوکنج (کپروس) ک کی اولدینی توارینخ ایرانیده بولق بستیون محالدر. یونانیلر البته بونک اسمنی تحریف ایشلدر، ایرانیلر ایسه اصلا ذکر ایتمه مشلدر.

(اوخوس) لقبیه یاد اولنان اوچنجی آردشیر ایسه آردشیر بهمنک اوغلی اولوب، بیک برادرلرینی واقرباسندگ ۸۰ کشی ی قتل ایتمکله، سلطنته نائل اولهرق، قبل المیلاد ۳۶۲ تاریخندن ۳۳۸ تاریخنه قدر حکومت سورمش؛ وعصیان ایش اولان (آر-دباز) ی مغلوب، سوریه یی غارت، وصيدون (یعنی صیدا) شهر قدیمی تخریب ایشیدی. غایت ظالم اولغله، خلقک منفوری اولوب، (باغواس) ویا (بکوش) اسمنده بر خادمی طرفندن قتل اولنشدر.

ایرانیلرک توارینخه کوره، آردشیر بهمن قیزی (هما) یی واوندن تولد ایدهرک چوجنی ولی عهد بر اقدینی، وهمانن دخی (داراب) طوغدینی مصرح اولدیغندن، توارینخ مذکوره ده بوله بر اوچنجی آر-دشیر آرامق بیوده در. بونی یونانیلری ایجاد ایتدیلر، یوقسه ایرانیلری اونوتدیلر بالی دکلدر.

فردوسینک روایتنه کلجه: اسفندیار رستم زال ایله واقع اولان مبارزه ده مقتول اولنجه، برحیات بولسان پدری اسفندیارک اوغلی آردشیر بهمن دراز دستی تختنه اوتورتمش؛ ورستم اولجه مقتولاً وفات ایش اولدیغندن، بهمن پدرینک انتقامنی آلمق اوزره، سیستانه سوق عسکر ایدوب، رستمک پدری زالی زندانه آتمش ایسه ده، مؤخرآ کندیسینی قویورمش؛ وپایتختنه رجوع ایله، کندی قیزی همای تروج ایش؛ وآز مدت سلطنت سوردکدن صکره، قیزی وزوجه سی اولان همای و، که بولنلق حبیبله، اوندن طوغه جق چوجنی ولی عهد بر اهرق، وفات ایشدر.

آردشیر بابکان } ساسانیان دولتنک مؤ- سسی اولوب، اسکندرک

اولوب، شاپورک وفاتیده میلادک ۳۸۰ تاریخنده
تخته اوتورمش ایسه ده، شاپور ذوالاکتافک صغیر
اوغلی شاپور سن رشدده واصل اولجه، فراغت
ایدوب، سلطنتی اوکا براقشدر. دیگر بروایته
کوره آردشیر شاپور ذوالاکتافک بیوک اوغلی
اولوب، آنجیق پدیری کندیسنی سومدیکندن،
ایکجی اوغلی شاپوری ولی عهد براقش؛ و آرد-
دشیر هر نه صورتله ایسه سلطنته نائل اولوب،
کندیسنی تخته اوتورتمامش اولان کبرای دولتی قتل
واذا ایتمکه باشلادیغندن، بونلر اتفاق ایدوب،
میلادک ۳۸۴ تاریخنده کندیسنی چیقارمش، و برا-
دری شاپوری تخته اوتورتمشلردر.

آردشیر بن شیرویه { ساسانیان سلاله
سنک اوچجی آر-}

دشیریدر. هجرت نبویهک ۷ تاریخنده خلع ایدلمش
اولان خسرو پرویزک یرینه اوتورمش و مؤخرآ
خسرو پرویزی قتل ایتدیرمش اولان شیرویهک اوغلی
اولوب، پدیریک وفاتیده تخته اوتورمش ایسه ده،
ایرانک حدود غریبه سی قوماندانی بولنان (شهریار)
اسمنده بر آدم خسرو پرویزک انتقامنی آلتی وسیله سیله،
ایرانک مرکزی اوزرینه هجوم ایدرهک، بوکا سبب
اولان بعض کبرای قتل ایتدکدن صکره، آردشیری
دخی چیقاروب، کندیسنی تخته اوتورمش. آردشیر
هجرت نبویهک ۷ و ۸ تاریخلرنده بر روایته کوره
بش آی، و دیگر بر روایته کوره بریحی سنه حکم
سورمشدر.

آردشیتویان { (Ardechintojan) روما-
نیانک افلاق قطعه سنده

(دومبوویچه) قضا سنده بر قصبه اولوب، ۲۴۲۰
اهالیسی واردر.

آردغلاس { (Ardglass) ایرلاندهک (دو-
ون) قضا سنده ساحل بخرده،

(آردغلاس) قوینی (کیلوغ) قویندن ایران بر دیلک
اوزرنده واقع بر کوچک قصبه در، که ۷۷۴
اهالیسی، و آنجیق صید ماهیسنک کثرتی مناسبتله
بیوک بر اهمیت تجاریه سی اولوب، لیانه بر چوق
کیلر و واپورلر آمد شد ایدرلر.

آردفر { (Artaphern) تواریخ یونانیسه
(کوره، ملوک قرسدن اسفندیار بن

زمانندن بری طوائف ملوک بینده منقسم اوله رق بر حال
پریشانیده بولنان ایرانک هر طرفنی جمع ایله، یکیدن
بر بیوک فرس دولتی تشکیل ایتمشدر، که میلادک او-
چجی عصری ابتدالزندن انوار اسلامیته ایران
مملکتی استیلا ایتدیکی زمانه قدر کمال شوکتله حکمرما
اولمشدر. فردوسینک روایته کوره آردشیر بهمن
قیزینی ولی عهد براقجه، اوغلی ساسان عارندن
قاچشیدی. و بو آردشیر اونک نسلندن اولوب،
فارس طاغلرنده چوبانلق ایتمکه ایکن، اشکانیان
ملوکندن فارس طرفلرینه حکمران اولان (بابک) بونی
خبر آلوب، یانه جلب، و کندینه داماد و ولی عهد
ایتمش؛ و بابک وفاتیده آردشیر بونک اسمنه نسبتله
بابکان لقبی آلوب، ارثا فارس حکمداری اولدقدن
صکره، ایرانک سائر طرفلرینی دخی ضبطله دولتی
بیوتمشدر. دیگر بر روایته کوره، کندیسنی بابک
بن ساسان اسمنده بر آدمک اوغلی اولوب، شجاعت
و ذکاوتی حسبیه، ملوک اشکانیانندن فارس حکمداری
اولان (اردوان) طرفندن (داراب کرد) شهرینک
واوراده کی آتشکده لک محافظلغنه نصب اوله رق،
بعده اعلان استقلال ایله، اطرافنی ضبط ایتدکدن
صکره، کندیسنه مداخله ایتمک ایستیان (اردوان)
ایله ایتدیکی محاربه ده بونی میلادک ۲۲۶ تاریخنده
قتل ایدوب، ملکنی وبعده سائر ممالک ایرانیه یی ضبط
ایتمشدر. بعض مورخلر بونک ابتدای حالنده دمیرجی
بولنش اولدیغنی، و فرس قدیم دولتی عنسدنه مقدس
عد اولنان مشهور (درفش کاویان) نام بیراغک بونک
اوکلکندن عبارت اولدیغنی بیان ایتمشدر ایسه ده،
مشهوری اولان شودر که مذکور بیراق ضحاک
اولدیرن کاوه نام دمیرجینک اوکلکی ایدی. آنجیق
ضحاک و کاوه وقوعاتی بر مصالدن عبارت اولوب،
وجودنده شبهه اولدیغندن، بو روایتک حجتی دخی
محمثلدر. اسمآ اردوانک تابعیتی آلتنده ۱۴ واردوانک
قتلندن صکره دخی ۱۲ سنه حکومت سوروب،
میلادک ۲۳۸ تاریخنده حیاتنده فراغت ایدرهک،
سلطنتی اوغلی شاپوره براقشدر.

آردشیر بن شاپو { ساسانیان سلاله سنک
ایکجی آردشیری او-

لوب، بونک حقنده ایکی روایت واردر: بر روایته
کوره، هرمزک اوغلی و شاپور ذوالاکتافک برادری

کننامیک برادری اولوب، (سارد) یعنی آیدین وصال. روحان طرفلرینک برادری طرفندن تعیین اولنش والیسی ایکن، میلاددن ۵۰۶ سنه اول (میلت) لی (هبقیا) مک قورمش اولدییی اختلال پلانلرینی کشف و اخبار ایتشد. — بونک اوغلی دخی بو اسمله مسمی اولوب، ابرانی (دانیس) اسمنده بر قوماندانه برابر بوانه قارشى سوق عسکر ایتش ایسهده، میلاددن ۴۹۰ سنه اول (ماراتون) ده مغلوب اولمشدر.

آردقارن { (Ardearn) ایرلانده مک (روسقو-مون) قضاسنده (قای) کولنک

کنارنده بر قصبه اولوب، دائره سیله برابر ۸۳۰۵ اهالیسی و یک قدم بر کلیسای وارد.

آردکون { ایرانک یزد ولایتده یزدک ۱۳ کیلومتره شمال غریبسنده اسفهان جاده سی اوزرنده واقع بر کوچک شهر اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی وارد، که بونلرک بر مقداری حالا زردشت دیننه تابع اولان کبرلر دندر. بو شهرده کوزل مجاده و خالیلر اعمال اولنور.

آردلان { ایرانک ولایات پغریه سندن اولوب، شمالاً آذربایجانله، غرباً حدود

عثمانیه ایله یعنی کردستانه، جنوباً لارستانه و شرقاً عراق عجمی ایله محدود و محاطدر. شمالدن جنوبه اولان بوی ۳۰۰، و شرقدن غربه اولان اکی ده ۲۰۰ ونهایت ۲۴۰ کیلومتره در. ایکی قضایه منقسمدر: شمالده کی نفس آردلان اولوب، مرکزی (سنا) شهریدر، جنوبده کی دخی کرمانشاه قضایسی اولوب، مرکزی کرمانشاه شهریدر. آردلان ایرانک النده بولنان کردستانک جنوب شرقی قسمندن عبارت او-لوب، رؤسای اکراددن سنده اقامت ایدن والینک تحت اداره سنده بولنور، و ایران دولته اولان تابعیت و مربوطیتی یک کوشکدر. یری مرتفع و طاغلق اولوب، یالکر بعض طار درملری قابل زراعتدر. اورمانلرنده غایت کوزل چام آغاجلری بولنور، و هندستانه یک مقبول بر نوع مازی حاصل اولور.

آردنوج { «آرتانوج» ماده سنه مراجعت [بیوریه].

آردنه { (Ardenne) فرانسه ایله بلجیقه (آلمانیا حدودی جوارلرنده) (موزه) ایله (موسله) و (رین) نهرلری آره سنده واقع بر مملکتک اسمیدر، که و قتیله یک واسع اورمانلرله مستور،

وبلکه بو مملکتی کاملاً احاطه ایتدکن صکره شرق و غربه طوغری ده یک چوق پرله تمتد بر اورماندن عبارت بولنش اولدیغندن، کلت لسانده «اورمان» دیمک اولان بو اسمله تسمیه اولنمشدر. شمیدی حالده بو مملکتک اورمانلری یک آز اولوب، اکثر یرلری هیچ بر زراعت صالغ اولیان بر طاقم شوره زار و صارب اراضیدن و اوچوروملردن عبارتدر. یوکسک طاغلری اولیوب، اک مرتفع محله لری ۴۰۰ متره دن زیاده دکلسه ده، هوای صوفوق، سیسلی و رطوبتلی اولدیغندن، آنجیق بعض درلرنده جزئی مقدار یولاف و مصر پتیشدیریه بیلر، و بعض چاپلر واردر. غایت این یلکی طاشلری چیقار، و مملکتک بعض طرفلرنده قورشون، باقیر، آنطیمون و مغزیا معدنلری بولنور. (اسیا) معدن صولری مملکت ایچون بر منبع ثروتدر. فرانسه ایله آلمانیا و بلجیقه دولترلی آره سنده منقسم اولوب، بر قاج ایالت تشکیل ایدن بو مملکتک جنوب غرییدن شمال شرقیه اولان بوی ۲۲۰ و اکی آنجیق ۴۰ ونهایت ۵۰ کیلومتره در. اهالیسنک بر قسمی آلمان و بر قسمی دخی (والون) یعنی فرانسزددر.

آردنه { (Ardennes) آلف الذکر ماده ده بیان اولنان (آردنه) مملکتک فرا-

نسه مک النده بولنان قسمندن عبارت اولوب، فرا-نسه مک ایالات شمالیه سندنر. شمالاً بو مملکتک بلجیقه مک النده بولنان (هانیت)، (نامور) و (لو-کسنبورخ) ایالتلریله، غرباً (اسنه)، جنوباً (مارنه)، و شرق جنوبی جهتدن دخی (موزه) ایالتلریله محدود و محاطدر. مرکزی اولان (موزیره) شهری ۴۳° ۴۵' ۴۹" عرض شمالی ایله ۶۶° ۲۲' ۲۰" طول شرقیه واقع اولوب، پارسک ۲۰۰ کیلومتره شمال شرقیسنده کانددر. بو ایالتک اراضیسی (موزه) ایله (اسنه) نهرلرینک وادیلرندن عبارت اولغله، بر قسمی (رین)، و بر قسمی ده (سینه) نهری حوضه سنه تابعدر. اکی و بوی ۸۰ ونهایت ۸۵ کیلومتره او-لوب، سطحی ۵۲۳۳ مربع کیلومتره دن عبارتدر.

بو ایالتک اراضیسی و علی الخصوص (آردنه) مملکتک بر قسمی اولان شرق جهتی، ماده سالفه ده بیان اولدیغی اوزره، صارب و شوره زار محله لردن عبارت اولوب، اصل (شامپانیه) مملکتندن معدود

قضا	ناحیه	دوائر بلدیہ	اھالی
مزرہ	۷	۱۰۶	۸۳۶۰۰
رتل	۶	۱۱۱	۶۱۳۳۰
دوقروا	۵	۷۱	۵۰۰۷۶
سدان	۵	۸۲	۶۹۳۰۵
دووزیر	۸	۱۳۱	۵۵۹۰۶
جمعا	۳۱	۵۰۱	۳۲۰۲۱۷

اھالیسنک ھان کافہ سی قتولیک اولوب، پرو-
تستانلری بیک کشتی قدر در. معارف عومیه نسبتہ
کری اولوب، بر قاج سنہ اول اجرا اولان استا-
تستیقہ کورہ، اھالینک نصنی اوقومق یازمق بیلور
دی. (والون) لسانیلہ اصل فرانسیزجہدن مرکب
قبا بر لسانلہ مکلمدرلر.

آردوان (Ardoin) (ایورہ) مارکیسی او-
{ لوب، میلادک ۱۰۰۲ تاریخندہ،
اوچنجی اوتونک وفاتی اوزرینہ، ایتالیا قرالغنہ
انتخاب اولغش ایسہدہ، متعاقباً جرمانیا حکمداری
ایکنجی هنری طرفندن مغلوب، وقرالقدن اسقاط
اولغش؛ وآنسانلر چکلہ کدن صکرہ، تکرار تختہ
چیقمغہ چباش ایسہدہ، مذکور هنری تکرار ایتالیاہ
ھجوم ایدنجہ، آردوان پیامونک بر مناسرتنہ قاجوب،
اورادہ راھب اولمش، و ۱۰۱۵ تاریخندہ وفات
ایتمشدر.

آردورہ (Ardore) ایتالای جنوبیدہ قلابرہ
{ مملکتندہ، (جراس) قضا سندنہ
(جراس) شہرینک ۲۳ کیلومترہ جنوب غریب سندنہ،
یونان دکیزنندن ۴ کیلومترہ ایجریدہ، بر تپہ نک او-
زرنده واقع بر قصبہ اولوب، ۶۱۰۰ اھالیسی وار
در. جوارلرینک باغلری چوق اولوب، شرابی
مشہوردر.

آردوس (Ardos) ارضروم ولایت وسجاغندہ وولا-
{ بنک شمال شرقی جھتندہ واقع
تورتوم قضا سندنہ وفارصہ قریب بر طاغندہ کان
ناحیہ مرکزی بر یوجک قریہدر، کہ جوارلری چام
ومیشہ آغاجلرینی شامل اورمانلرلہ مستورددر.

آردہ (Arda) روم ایلیدہ ادرنہ ولایتندہ
{ برنہدر، کہ ولایت مذکورہ نک شرقی
روم ایلی وسلایک ولایتی حدودینہ قریب اخنی چلی
قضاسی داخلدہ و (بشماقلی) نک جنوب طرفلرنہ
نہعان ایلہ قرچہ علیہ قدر شرقی شمالیہ طوغری
آقہرق، وبعده شرق جنوبی وتکرار شرقی شمالیہ

اولان غرب جھتی ایسہ نسبتہ دھا دوزدر. اک یوکسک
پرلری ۵۰۰ مترہی تجاوز ایغز. (موزہ) نہری
جنوب شرقیدن شمالہ طوغری آقہرق، ایالتی بریاندن
بریانہ شقی ایلہ، ۱۷۷ کیلومترہ لک طولاشیقلی جریاندہ
موزون، سدان، دونشیری وسائر شہرلرک اوکندن
یکر؛ وصاغدن (شیار)، (سموی) و(ھوی) چایلرینک
وصولدن بعض درہلرک صولرینی دخی طولایہرق،
بلجیقہ طوپراغنہ کیرر. بو نہر کوچک کیلر ایچون
سیر سقائنہ صالحدر، وبوکا دوکیلن چایلرک صولری
بر چوق ماکیئلر چویرر. (اسنہ) نہری ایسہ جنوب
شرقیدن شمال غربیہ طوغری آقہرق، صاغدن
(ارہ) و(وو)، وصولدن دخی (رتورنہ) چایلرینک
صولرینی آلیر. (موزہ) ایلہ (اسنہ) نہرلری آرہ سندنہ
(آردنہ) ایالتندہ ۱۸۳۲ دہ آچلش اولان قتال (موزہ)
حوضہ سیلہ (سینہ) حوضہ سی آرہ سندنہ بر طریق
اختلاطدر.

(آردنہ) ایالتنک ھواسی عومیت اوزرہ صونوقدر.
شرق شمالی جھتی پکدہ قابل زراعت اولیوب، شایان
اھیت محصولات ویرمیورسہدہ، غرب جھتی خیل
حبوبات یتیشدیرور، وعلی الخصوص غرب جنوبی
قیمی کوزل اورمانلر ورمعالزہ مستور اولوب،
قویونلری پک چوق وکرک یوکرلرینک ایسلکیلہ کرک
اتلرینک لذتیلہ مشہوردر. صیغیرلری دخی چوق،
و، بیوک دکلر سہدہ، پک قوتلیدر. آنجق بو ایالتک
باشلیجہ ثروتی صنایعدن اولوب، علی الخصوص دمبر
وباقیر معدنلرینک اخراج واعمالیلہ چوخہ، قازمیر،
قاستور، فالہ، یوکللی قاشلر کبی منسوجات صنعتی
پک ایلری بہ وارمشدر، و(سدان) وسائر شہرلرنہ
بو صنعتلرہ مخصوص متعدد فابریقہلر وارددر. یالکر
منسوجات فابریقہلرنہ ۱۷۰۰۰ عملہ چالیشمقدہ
اولوب، بونلرک ثمرہ سہمی ۲۵ ملیون فرانق
تخمین اولنور؛ دمبر خانہلردہ چالیشان عملہ دخی ۱۱
پک کشتی اولوب، ۲۱ ملیون فرانق قیمتندہ اولان
۳۲۰۰۰ طونیلاتہلق دمبر اعمال ایدرلر. سائر صنایعی
دخی بونلرہ قیاس اولنہ بیلیر، شمندوفر وسائر یوللری
وھر طرفلہ وسائط اختلاطی دخی مکملدر.

ایالت مذکورہ بش قضایہ منقسمدر، کہ بونلرک
حاوی اولدقلری. ناحیہلرلہ دوائر بلدیہ واھالیسی
وجہ آتی اوزرہدر:

مملکت قدیمه سی حکمدارلندن ایکی کشینک اسمیدر، که برنجیسی قبل المیلاد ۷۹۷ تاریخندن ۷۶۱ تاریخنه، وایکنجیسی ده ۶۷۰ تاریخندن ۶۲۱ تاریخنه دک حکم سورمشلدر.

آردیله { (Ardila) اسپانیانک غرب طرفلرنده
(برنهردر، که (سیرا مورنه) سلسله
جبالنک برشبعه سی اولان (سیرا تودیه) طاغندن نیما.
فله، (بادایوز) ایالتنک غرب جنوبی قسمی شق ایتدکدن
صکره، پورتیکیزک (آلتیو) ایالتنه کیروب، (موره)
شهری جوارنده صولدن (غوادیانه) [یعنی وادی]
یانه] ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۱۳۵ کیلومتره
ایسه ده، یازین بعض دفعه قورور.

آرز { یاخود آرج (Arz) انکلتزه نک (مور-
(بیهان) ایالتنده برنهردر، که جسم طاشلی
آثار قدیمه بی حاوی اولان (لانو) تپلرینک جنوبندن
آقهرق، و (روشفور تانتز) شهرینک یاندن چکهرک،
صاغ ساحلندن (ویلانه) نهرینه دوکیلور. مجراسی
۶۰ کیلومتره اولوب، ۱۱ کیلومتره لک یری کوچک
کیلری قالدیره بیلیر.

آرز پلانغه { (Arzer-Palanka) بلغا-
(رستانک غرب شمالی طرفنده،
طونه نک ساحل یمینده وودینک ۲۷ کیلومتره جنو-
بنده واقع بر کوچک قصبه در، که ترکیجه سی (آق
پلانغه) در.

آرزو { (Arzeu) جزایرک (اوران) ایالتنده
(وینه بو اسمله یاد اولنان بر واسع
کورفزه ساحل غریبسنده و جبل عروسک بر اتکی
آلتنده بر قصبه در، که "۳۷° ۵۱' ۳۵" عرض شمالی
و "۱۷° ۳۷' ۲۰" طول غربیده واقع اولوب، (او-
ران) شهرینک ۳۷ کیلومتره شرق شمالیسنده (مستغم)
شهرینک دخی همان او قدر غرنده بولنیور. لیانی
شمال و شرق روزکارندن محافظه لی اولغله، جزایر
سواحلنک برنجی لیانی عد اولنور. بونکله برابر
ایجری به طوغری یوللری و برده طاتلی صوی او-
لدیغندن، قصبه الان مستحق اولدیغی اهمیت نائل
اوله مامشدر. جوارلریله برابر اهالیسی ۴۵۰۰
کشی به بالغ اولور، که بونلرکده نصفی اوروپالیدر.
آنجق بو قصبه دن جزایرک ایج طرفلرنده بولنان
(صعیده) شهرینه واورادنده ده ایلری به بر دیمیر

طوغری دونه رک، و صاغ و صولدن بر چوق کوچک
درملرله برابر، قرجه علینک آشاغیسنده سکودلی دره بی
دخی اخذ ایله، الاطاغک جنوبی اتکنی طولاشدقندن،
و بری صاغدن بری صولدن ایکی چایک صولرینی دخی
آلدقندن، و بر مقدار یرده شرقی روم ایلینک حدودینی
تفریق ایتدکد نصکره، شرقه طوغری اولان جریانه
دوامه ادرنه دن یاریم ساعت قدر مسافده و (طونجه)
نهری منصبک اوستنده (مریج) ایرماغنه منصب او-
لور. مجراسی ۲۰۰ کیلومتره قدر طولنده در. بو
نهر هج بر قصبه نک یانندن ویا ایچنندن یکمیوب،
بر چوق فیه لک کنارندن چکر، و آنجق بوکا دوکیلن
کوچک درملردن بری (شماقلی) نک، بریده (اورته
کوی) ک یانندن یکدیکی کی، سکودلی دره دخی
داری دره ایله مستانلینک یانندن چکر.

آردهان { ارضروم ولایتنه ملحق ایکن،
(کور) نهری وادیسنک یوقاری طرفلرنده واقع
قضا مرکزی بر شهردر، که آنجق ۲۰۰۰ قدر اها-
نسی اولدیغی حالد، موقعنک مشائی و استحکاماتنک
مکلیتی حبیه مشهوردر. اراضیسی طاغلق و هوایی
صونق اولوب، استیلادن اول اهالیسی همان کاملاً
اسلام ایدیه ده، اکثریسی ممالک عثمانیه به هجرت
ایتمیشلدر. محاربه اخیرده بو شهر هر نصلسه
استحکاماتی نسبتنده مقاومت ایده میوب، آناتولی
جیتندن اک اول دشمنک البته دوشن موقعدر.

آردی { (Ardée) ایرلانده نک لوت قضاسنده،
(دی) نهری کنارنده و دویلینک ۶۸
کیلومتره شمال غربیسنده واقع ناحیه مرکزی بر کوچک
قصبه اولوب، ۳۹۵ اهالیسی و حبوبات بازاری
واردر.

آردی { (Ardei) پروسیه نک ایالات غربیه-
(سندن (وستفالیه) نک بر کوچک
سلسله جبالیدر، که شرقدن غربه تمتد اوله رق،
(رین) ایالتنه قدر کلیر. منهای غرنده تشکیل ایتدیکی
شعبلرنده چیقان کور معدنیله مشهوردر. اک یوکسک
یری اووونک سطحندن اعتباراً ۲۷۰۰ متره ارتقا-
عنده در.

آردیس { ویا آردوس (Ardys) آیدین و صارو-
(خان طرفلرینه مصادف اولان (لیدیا)

۱۷۰۴ تاریخده (پرووانسه) نك (اكس) شهرنده طوغوب، ابتدا صنف عسكری به داخل اولش، وزیاده سیله سفاهته منهنك اولدیغندن، پدری طرفندن طرد اولنش؛ و ۱۷۳۴ ده (فلیسبورغ) ده مجروح اولغله، عسکرلکدن چیقوب، فنكه چكیلهرك، فنك محصولیله یاشامغه باشلامش. خرسیتیانلغك آچیقندن آچیقغه علیهنده یازدیغی شدتلی مقاله لر پروسیه قرالی ایکجی فردریقك نظر دقتی جلب ایتمکله، کندیسینی یانه آلوب، ۶۰۰۰ فرانك معاشله مایهچیلکله و پروسیه آقادیاسنك ریاستنه نصب ایتمش. یکریمی بش سنه دائمی صورتده حکمدار مشارالیهك رفاقندن یاشادقدن صکره، (اکس) ده کی فامیلیاسی یانه کیتمش، و ۱۷۷۱ ده اوراده وفات ایتمشدر. غایت عالم بر آدم اولوب، خرسیتیانلغك فوق العاده دشمنی ایدی. حکمت و تاریخ و ادبیاته متعلق بر جوق اثرلری واردر. ایکجی فردریقله اولان مخابره لری دخی نشر اولتمشدر. **آرژانتا** { (Argentat) فرانسهك (قورزه) ایالتنده، (تول) شهرينك ۳۲ کیلو-متره شرق جنوبیسنده، اورایه قدر سیر سفاشته صالح اولان (دوردونیه) نهرينك اوزرنده قضای مرکزی و تجارتکله بر شهر اولوب، ۳۳۵۰ اهالیسی و نهر مذکورك اوزرنده ۱۰۰ متره ارتفاعدن آصلش بر آصمه کوپریسی واردر. اسکی بر شهر اولوب، اطرافسنده بعض آثار عتیقه بولنیور. اون آلتنجی و اون بدنجی عصر میلادیه فرانسهده پروتستانلغك مرکزی حکمنده ایدی. قضاسنك اهالیسی ۱۱۹۵۳ کیشدر.

آرژانتال { قونتی اوکوستن فریول (Augustin Ferriol comte d'Argental) پارس پارلمنتوسی اعضاسندن اولوب، میلادك ۱۷۰۰ تاریخنده طوغشدر. حکیم مشهور وولتری اك زیاده تقدیر ایدن و سونلردن اولوب، عمرينك نهایتنه قدر حکیم مشارالیه ایله مخابرهده بولتمشدر. **آرژانتان** { (Argentan) فرانسهك غرب و (اورنه) نهرينك ساحل پیمنده قضا مرکزی بر شهردر، که مرکز ایالت اولان (آلنسون) شهرينك ۵۰ کیلومتره شمال غریبسنده، بر قاج دمیر پولی خطنك محل التصاقنده واقع اولوب، ۵۷۲۵ اهال-لیسی واردر. کوزل بر مکتبی، مریه یتیشدر مکه

پولی انشا اولنقده، و قصبه نك اطرافنده کی کوللر قورودلقده اولدیغندن، ایلریده بیوک بر اهمیت آله-جفی شبهه سزدر؛ چونکه لیانی شمذیکی حالنده ۲۰۰ دن زیاده کی استیاع ایدوب، توسیعی حالنده چوق دها زیاده آله بیله جکدر. قربنده بر طوزلی کول بولنغله، او-رادن خیلی طوز اخراج اولندیغی کبی، حلقه اوقی دخی چیقار. پک قدیم بر مدینه اولوب، اسکی اسمی (آرستاریه) در؛ آنجی اسکی شهر شمذیکنك جنوب طرفنده بولنوب، خرابه لری الیوم موجوددر. بر لیلر (آرزو) اسمی چوق قوللائیوب، (المسی) یعنی «لیمان» نامیله یاد ایدرلر. دردنجی عصر هجری اسلام جغرافیونندن بکری شهر قدیمک ویرانه لیرینی مکمل صورتده تعریف ایتمشدر.

آرزو { حکایات ملیه دن «قبر و آرزو» نامیله مشهور بر حکایه نك شخص موهو-میدر، که قبر استمنده دیگر بر شخص موهومك معشو-قه سی اولقی اوزره تصویر اولتمشدر.

آرزو { هندستان حکمدارلردن فرخ سیرك امراسندن سراج الدین علی خاٹك شعرده قوللاندیغی مخلصدر. [«سراج الدین» ما-ده سنه مراجعت پیوریه.]

آرزوف { یاخود آرسوف (Arzouf, Arsoof) فلسطین ساحلنده یافه نك ۱۳ کیلو متره شمالنده بر کوچك قصبه در، که اسم قدیمی (آسور) اولوب، بعده (آپولونیا) تسمیه اولتمشیدی. **آرزیلا** { (Arzila) مغربك بحر محیط اطلاسی ساحلنده و طنجه نك ۴۰ کیلومتره جنوب غریبسنده واقع اولوب، کتب اسلامیهده (سلا) اسمیله مشهور اولان شهردر، که رومالیرك زماننده (زیلیس) دنیلیردی. [«سلا» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آرژان { (Argens) فرانسهك جنوبنده و آق دیکر ساحلنده بولنان (وار) ایالتنده بر نهردر، که غربدن شرقه طوغری غایت کوزل بر وادینك ایچندن ۱۰۰ کیلومتره لك جریاندن صکره، (فراپوس) شهرينك جنوبنده بر بطاقلق تشکیل ایدرهك، (فراپوس) کورفزنه منصب اولور. ثانیهده ۱۳ مکعب متره صو دوکر.

آرژان { مارکبسی بویر (J. B. Boyer, marquis d'Argens) میلادك

دکدر. سطحی ۲۴۰۰ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۲۸۰۶ کشتی اولوب، بر نثی فرانسز وقصوری انکلیز وایرلانده لیدر. مرکزی (لاشوت) قصبه سیدر.

آرژانتوی (Argenteuil) فرانسه نك (سینه وواوآر) ایالتنده ورسا.

یلك ۲۱ کیلومتره شمال شرقیسنده، و (سینه) نهرینك ساحل یمینده واقع ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ۸۴۰۰ اهالیسی واردر. ساعت فابریقه لری، باغلری و آلچیسی مشهوردر. اسکی و مصنع بر کلیسایی واردر، که ایجنده (شارلمان) طرفندن هبه ایدلش اولان حضرت عیسا نك کوملکی بولنور. اسکی بر مناسرتی دخی واردر، که آبارك معشوقه سی (هلویزه) بونك باش راهیدی اولمشیدی.

آرژانتیره (L'Argenti-ère, Largentière) [«لار-ژانتیره»] ماده سنه مراجعت بیوریه.

آرژانتیره (Colde l'Argenti-ère) یکیدی. فرانسه نك جنوب شرقیسنده کان «آلب ساحلی» ایالتی حدودی اوزرنده بر بوغازدر، که ارتفاعی ۲۰۳۱ متره در.

آرژانتیره (Ile del'Argenti-ère) آله سی. [«کیولو» ماده سنه مراجعت بیوریه].

آرژانتین (Argentin) یاخود آرژانتینه. [«آرجنتین» ماده سنه مراجعت بیوریه].

آرژانسون (Argenson) فرانسه ده اعضا سی اون یدجی عصر میلادی

اوانلندن اون طقوزنجی عصر اواسطنه قدر سفارت و نظارت کی بیوک مستدری احراز ایتش بر خاندندر، که جله سی عالم و انسانیت پرور اولوب، عبا و فقرای جایه و مدافعه ایله شهرت بولمشلردر. اکثریسی علوم و فنون مجلسلرنده اعضا بولنش، و ایچلرندن بعضیسی تألیفه دخی اوغراشمشلر در. بونلردن مارکی عنوانی احراز ایتش اولان (رنه لوی) و ولترک اعز احباسندن اولوب، حکیم مشار الیهی استصحاب ایتش، و امور سیاسی و ادبیه دایره دایر بر قاج کتاب یازمشدر. بونك اوغلی (آنطوآن رنه) کتب معتبره ایله طولو بر کتبخانه یه مالک ایدی، که وفاتنده صایلوب، بعده پارسده «ترسانه کتبخانه سی»

مخصوص مکتبی، کتبخانه سی، زراعت جمعیتی، دباغخانه و غانت فابریقه لری، اسکی اصول معماریده برایی کلیساییه دیگر بعض ابنیه سی واردر. مسقط رأسی بولندی (مرزه) نك بر هیکلی شهرك ایجنده مرکوزدر.

آرژاتره (Bernard d'Argentré) فرانسه (مورخلرندن اولوب، میلادك

۱۵۱۹ نارنجنده (ویتره) شهرنده طوغش؛ و (رن) شهرنده حاکم بولنوب، علم حقوقه دخی اوغراشمشدر. فرانسه ده کی (برنایا) قطعه سنك لاتین لسانده مکمل برنارنجی و بو قطعه اهالیسنك اخلاق و عاداتنه دایر دخی آریجه وینه لاتینجه بر کتاب یازمشدر. ۱۵۹۰ ده وفات ایتشدر.

آرژانتون (Argenton) فرانسه نك ایالات (غریبه سندن «ایکی سوزه» ویا

«سورین» دینان ایالتنده بر نهردر، که (تون) ایله (آرژان) چایلرینك برلشمسندن حاصل اولغله، بو اسمله نسیه اولشمشدر. (سومور) شهرینك بر آز آلتنده (نونت) نهریه برلشدکدن، و ۶۰ کیلومتره نك جریاندن صکره، سولدن (لوآر) ایرماغنه دوکیلور.

آرژانتون (Argenton sur Creuse) سور فروز (یعنی «فروزه اوستنده»

کی آرژانتون». فرانسه نك (ایندر) ایالتنده (فروزه) نهری و دیمیر یولی خطی اوزرنده واقع ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ۵۳۰۰ اهالیسی واردر. با و دکرمن طاشلریله کیرج و لوله جی چاموری و سائر بو مثل طاش و طوپراقلی چوقدر. (فروزه) نهری شهری ایکیه بولدیکنندن، ایکی طاش کوپری ایله اختلاط اولنور. قدیم بر شهر اولوب، اسکی اسمی (آرجنتوماغوس) در. بر ایکی اسکی و مصنع کلیسا. سیله خراب بر قلعه سی دخی واردر. ناحیه سنك اهالیسی ۱۳۶۵۴ کشیدر.

آرژانتوی (Argenteuil) آمریکای شمال (لیده (دومینیون) مملکتنك

(قناده) قطعه سنده کی (کبک) ایالتنك منقسم بولندیقی آنتش قضا نك بریدر، که (سنت لورن) ایرماغنك شماتده واقع اولوب، «قیرل چای» و «شمال چای» ایله دخی اروا اولنور. بو چایلرک کنارلرنده ارا-ضی پک ایی ایلده، یوکسک طرفلری قابل زراعت

نامیه معروف اولان عمومی کتبخانه به تحویل اولنشدر، وپارسک اک بیوک واک ایی کتبخانه لرینک بریدر. قونت عنوانی احرار ایتش اولان (مارق پیر) دخی حکمای القرام ایتش، و (دالمیر) و (دیدرو) کی بر فیلسوفر جمعیتی طرفندن نشر اولنان مشهور (En-cyclopédie) بونک نامه یازلشدر. بو خاندانک اخیرى اولان (مارق رنه ماری) دخی بر جوق نافع کتابلرک تشرینه سبب اولمش، وکندیسی طلاق تلسانه مالک وادیب بر آدم اولدیغندن، ایراد ایتش اولدیغی نقطلر جمع ونشر اولنشدر.

آرژله { (Argeles) بو اسمله فرانسه ده ایکی کوچک قصبه بولنوب، بری « پیغو-رده » (en Bigore)، و دیکری « دیکر اوستنده » (sur Mer) علاوه سیله تقریق اولنور. برنجیسی « اوست پیرنه » ایالتنده، (تاربه) شهرینک ۳۲ کیلو-متره جنوب غریبسنده و (غاو) نهری کنارنده اولوب، ۱۶۶۰ اهالیسی، مکتبی وزراعت جمعیتی واردر. — ایکنجیسی « شرق پیرنه » ایالتنده، (پرینیان) قضااسنده و (پرینیان) شهرینک ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع اولوب، ۲۶۰۰ اهالیسی وکوزل شراب، بال وزیتین یاغی واردر.

آرس { (Arès, Ἀρης) اسکی یونان وروما آلهه کاذبه سندن مریندن کنایه اولان (مارس) الهنه یونانیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«مارس» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آرس { (Ares) اسپانیانک اقصابی شمال غر-یبسنده کانن غالیچه (ویاخود جلیقه) قطعه سنده، بحر محیط آطلاسی ساحلنده، (آرس قوی) دینلن برکوزل قویک ایچنده برقصه اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آرساک { (Arsace) ایرانه ملوک طوائف (زمانده ظهور ایله (اشکانیان) طبقه-سنی تأسیس ایدن حکمداردر، که اکثر تواریخ اسلا-میده (اشک)، وبعضیسنده (ارشک) صورتنده محرر در. [«اشک» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آرساماس { (Arzamas) (Arzamas) روسیه نك وسطلر-نده کانن (نیاغورود) ایالتنده، (نیی نوو غورود) شهرینک ۱۱۰ کیلومتره جنوب غریبسنده قضا مر-

کزی بر شهردر، که (وولغه) تابعلرندن (اوقه) نهرینه دوکیلن (تشا) چایک ساحل یمینده واقع اولوب، ۱۰۵۲۰ اهالیسی، ۲۰ کلیسایی و ۲ مناستری واردر. قضااسک اورمانلری وکتن مخصوصاتی جوق اولوب، اهالیسی ۱۲۰۰۰۰ کئیدر.

آرساموسات { (Arsamosat) ارمنستانک بر اسکی و مستحکم شهری ایدی، که الیوم (سیرمات) دنیلیر. [«سیرمات» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آرسانزه { (Ars en Bé) فرانسه نك ایالات غریبه سندن «آلت شارننه» ای-

لتنده، (روشل) قضااسنه تابع (ره) آطه سنک ساحل غریبسنده واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۳۱۷۰ اهالیسی واردر. قصبه بر سده دیکرک مدندن محافظه اولنشدر. اخراجاتی بالیق و طوزدن عبارتدر.

آرستارخس { (Aristarque) یاخود آرستارخس ویا

Ἀριστάρχης) یونان قدیم حکماسندن اولوب، سیسام آطه سنده دنیایه کلش، و (استراتون) ک شا کردی اولوب، قبل المیلاد ۲۸۰ تاریخلرنده شهرت بولشیدی. علوم ریاضیه وهیئت ونجومده ید طولی صاحبی او-لوب، اک اول کره ارضک کندی محوری وشمسک اطرافنده حرکت ایتدیکنه دائر بر ظن حاصل ایدن بو ذاتدر. شمس وقرق حجم وبعدهی حقنده برکتاب یازمشدر، که الی یونا هذا موجود اولوب، طبع واکثر السنییه ترجمه اولنشدر. عربلر عندنده (ارسطوخس) اسمیه معروفدر.

آرستارخس { (Aristarque) یاخود آرستارخس ویا

Ἀριστάρχης) یونان قدیم ادباسندن اولوب، میلاد ۱۸۰ تاریخنده سمدرک آطه سنده طوغش، وپیرانسی (آرستوفان) دن تحصیل علمه، اسکندریه به کیده رک، بطلیوس فیلموتورک اوغلارینی تربیه ما-مور اولمش؛ ومؤخرآ ۷۲ یاشنده اولدیغی حالده، قبریس آطه سنده وفات ایتشدر. تنقید آثارده فوق-العاده مهارتی اولوب، علی الخصوص او میروسک منظومه لرینی منقدانه و محققانه شرح وتحشییه ایتش اولدیغندن، تنقیده ضرب مثل حکنه یکمشدر.

آرستاغوراس { (Aristagoras) یاخود آرستاغوراس میلاد-

تفسیرینی یازوب، یونان حکما سنک بوکتای کورمش،
و بوندن بعض شیلر اخذ ایتمش اولدقیرینی ادعا
ایدوردی.

آرستوجیتون } یاخود آرستوکیتون (Ar-
istogiton) میلاددن بش
عصر اول یاشامش بر آتله اولوب، (هارمودیوس)
اسمنده بر محب صادقله برابر، آتته (هیپاس)
و (هیپارخوس) ک بد ظندن قورتارمغه قرار و یرمش
اولدیفندن، طوتیلوب، رفقاسنی خبر و یرمک اوزره،
اشکجه آتته آنجه، (هیپاس) ک بتون احباب
و طرفدارلرینی ذی مدخل کی کوسترمش؛ و بونلرک
جمله سی اعدام اولندقدن صکره، (هیپاس) ک «بشقه
کیسه یوقیدر؟» سوانله «آرتق اعدام اولنهجق
یالکر بر آدم قالدی، که اوده سنسک» دیمش؛ و بو
جوابی اوزرینه اعدام اولمشدر. هیپاسک طردندن
صکره، آتله لیلر (آرستوجیتون) ایله (هارمودیوس)ه
بر هیکل رکز ایتمش، و ناملری یادینه شهر آیتلر اجرا
ایتمکه باشلامشدری.

آرستودم } (Aristodème) یونان قدیمده
جزیره سنی ضبط ایتمش اولان «هرکیلر» ک بری او-
لوب، قبل المیلاد ۱۱۹۰ تاریخندن ۱۱۸۶ تاریخنده
اسپارطده حکومت سورمشدر. بونک (پروقلیس)
و (اورستن) اسمنده ایکی ایکیز اوغلی اولوب، بونلرک
نسللری اسپارطده مشترک حکمدارلق ایتمشدر.

آرستودم } (Aristodème) مورده شبه
جزیره سنده واقع (مسنه) مملکت
قدیمه سنک حکمداری اولوب، قبل المیلاد ۷۴۴ تا-
ریخندن ۷۲۴ تاریخنده ک اسپارطه لیلره قارش
مردانه مقاومت، و (ایتومه) موقعنده بونلری مغلوب
و حکمدارلری (تیوپومپ)ی اسیر ایتمشیدی. برکاهنک
کهاننی اوزرینه، غالبته نائل اولق ایچون، کندی
قیرینی معبودلرینه قربان ایتمش، و بعده مایوسیتندن
کندینی اولدیرمشدر.

آرستوفان } (Aristophane) یونانی قدیمک
الک مشهور شاعرلندن اولوب،
مضحکه، هجویه و هزلیات نظمده شهرت قزاشمدر.
میلاددن ۴۵۰ سنه اول، بر روایت کوره آتته،
ویکر بر روایت کوره ردوس و یاخود (اکینه) آطه.

دن ۵۰۴ سنه اول او و قتلده فرس دولتنک انده
بولان آناطولی سواحل غریبه سنده (میلت) شهر
قدیمده دولت مذکوره طرفندن نصب اولمش والی
ایکن، اعلان عصیان ایدرک، آتله لیلرک دخی امدادیه
ایرانلره محاربه یه طوتیشمش ایسه ده، مغلوب او-
لوب، (ترکی) یعنی رومی طرفلرینه فرار ایتمش،
و اورده قبل المیلاد ۴۹۸ تاریخنده قتل اولمشدر.

آرستنت } (Aristénète) یونان مؤلفلرندن
اولوب، میلادک ۳۰۰ تاریخلرنده
(ازینق) ده طوغش، و ۳۵۸ تاریخنده (نیقومیڈیا)
یعنی ازیمید شهرینی تخریب ایدن بونک برزلزله ده هلاک
اولمشدر. محاربه قیلقی بر حکما یه کتابی یازمشدر، که،
اوو قتلرک اخلاق و عاداتنی مصور اولق مناسبتیه،
شهور اولوب، طبع و اکثر السنه یه ترجمه اولمشدر.

آرستوبول } یاخود آرستوبول (Aristo-
bule) یهودکا هنلرندن اولوب،
میلاددن ۱۰۷ سنه اول پدری (یوخنا هرقان) ک وفاتی
اوزرینه، باش کاهن اولمش، و متعاقباً حکمدار عنوان
نی آلمش، و بعض یرل ضبط ایتدکدن صکره، اصل
بو فتوحاتی ایدن برادری (آنتیغون) ی، اساسسن
بر شبه اوزرینه، قتل ایتمشدر. مدت حکومتی یالکر
بر سنه در. «یونانیلر محی» دیمک اولان (فیلهن)
قلعه نلقب اولمشیدی. — دیگر بر آرستوبول دها
وارد، که اسکندریانک اوغلی اولوب، میلاددن
۷۰ سنه اول برادری ایکنجی (هرقان) ی تخندن
ایندیرهک، کندینی اوتورمش؛ و عرب امراسندن
(آرتاس) اسمنده بری طرفندن محاصره اولوب، رو-
ماللرک امدادیه قورتارلمش ایسه ده، مؤخرک بونلرله
دخی بوزیشوب، (بومیوس) طرفندن قدسده محاصره
ایلمش، و برچوق وقت مقاومتدن صکره، میلاددن
۶۳ سنه اول اسیر اولوب، رومایه کوندرلمشیدی.
قبل المیلاد ۵۷ تاریخنده رومادن فرارله مملکته
کیدوب، یهودیلری آیاقلاندیرمش ایسه ده، مغلوب
اولوب، بر ایکنجی دفعه اسارته دوشمش، و میلاددن
۴۵ سنه اول زندانده وفات ایتمشدر.

آرستوبول } (Aristobule) یونانلاشمش
بطلیوس فیلموتورک زمانده میلاددن ۱۵۰ سنه اول
اسکندریه ده بولنوردی. توراک یونانی لسانده

مسینه ده طوغش؛ و (سپتم سور) که مرپسی اولدینی کبی، (آفرودیسیالی آلسکندر) که دخی استادی بولنشدر. یونان حکما سنک تراجم احواله وافکار ومذهبرینه دار مکمل بر تاریخ یازمشدر، که یالکز (اوسپیوس) که «تهبثات انجلیه» عنوانی کتابنده مندرج فقره لری باقی قاله بولنشدر.

آرستوقسن { (Aristoxène) یونان قدیم

وآرسطونک شاگرداندن اولوب، میلاددن ۳۵۰ سنه اول ایطالیای جنوبینک (نارنیه) شهرنده طوغش، وروایت کوره ۴۵۳ کتاب یازمشدر. یونک آثارندن یالکز موسیقیه دار اولان «مبادی آهنگ» عنوانی کتابله وزن حقنده یازمش اولدینی کتابنک بعض فقره لری باقی قالمشدر. موسیقی حقنده (فیثاغوراس) تابع حکمانک اصول وقواعدینی قبول ایتمیوب، یالکز قولاغنه انبیت اینک لازم کلیر فکرنده ایدی.

آرستومن { (Aristomène) موره شبه جزیره سنده (مسینه) مملکت

قدیمه سنک قبل المیلاد ۶۸۴ تاریخلرنده حکمداری اولوب، (لاکدومونیا) لیلرله بر چوق وقت محاربه ایتمش، وایکی دفعه اسپر اولوب، خدعه ایله قور-تیش، و (ایرا) قلعه سنده اون سنه مقاومت ایتمش ایسه ده، مملکتی لاکدومونیا لیلرک الینه دوشمکدن قورناراماش؛ و مغلوب اولوب، مسینه لیلرک بر طاقی سیجلیابه هجرت ایشدکلی حالده، کندیسسی دیگر بر طاقیله (آرقادیا) به قاچمشدر.

آرستونیک { (Aristonic) پرغامه حکمداری

اوغلی اولوب، اوچچی (آنال) طرفندن قبل المیلاد ۱۳۲ تاریخنده رومالیلره ترک ایدیش اولان پرغامه یی استرداد نیتیه، ذاتا بوکا تشنه اولان اهالی یی عصیان ایتدیروب، ابتدا برقاج مظفریه نائل اولمش ایسه ده، نهایت (پرپنا) طرفندن مغلوب اوله رق، قونسول (آکیلیوس) طرفندن رومایه کوتورلمش، واوراده قبل المیلاد ۱۲۹ تاریخنده زندانده اخناق اولنشدر.

آرستیاس { (Aristée, Ἀριστεύς) بطیوس

حکمدار مومی الیه طرفندن، کتب مقدسه یی جمع واخذ ایچون، یهودیه یه کوندولمش، اورادن لسان عبرانی و یونانی به آشنا ۷۰ عالم آلوب، برابرنده اسکندریه یه

سند طوغوب، ۳۸۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. یکریم اوج باشنده ایکن اشتبار اینککه باشلا یوب، نظم ایتمش اولدینی مضحکه لر آتیه یاتروسنده اونانغه باشلامشیدی، که بومضحکه لرده آچقندن آچیغه سیاسی آدملرله، فیلسوفلرله، شاعرلرله، آتیه لیلرله وحقی معبودلرله دخی اکلنیوردی. استیزاده او قدر ایلری کتمشدر، که کندیسنک وفاتندن ۸ سنه اول یاترو محنه لنده صاغ آدملرک تصویر واسملرینک بیه ذکر اولنسی منع اولنش؛ و بومنعویت یونان قدیمده مضحکه نویسلکه ختام ویرمشیدی. اک زیاده استیزا-سنه دوچار اولان آدملر حکیم مشهور سقراط ایله شاعر (اورپید) و عومیت اوزره قادینلر ایدی. سقراط ایله «بلوطلر» عنوانی مضحکه سنده اکلنشدر. یازمش اولدینی ۵۴ مضحکه دن یالکز ۱۱ ی باقی قالمشدر. بونلرک چوق رموز و اشارات وایهاملری حاوی بولندیغندن، زور آکلشیلیر، و بعض تعبیرلری مستهجن ایسه ده، نکتله لری وفصاحت و سلاستلری فوق العاده در. آرستوفانک مضحکه لری اوروپاده دفعاتله عینا طبع، وهر لسانده ده ترجمه اولنشدر.

آرستوفان { (Aristophane de Byzance) یونان قدیم بحویو-

ندن اولوب، میلاددن ۱۹۸ سنه اول اسکندریه یه کیده رک، مشهور کتبخانه نک حافظ کتبلکنه تعیین او-لنش، و سالف الترجه آرستارخسک معلی بولنشدر. لسان یونانیده مستعمل مد اشارت لرینی (accents) وکلامک اجزاسنی آیران اشارات مخصوصه یی یعنی «اصول تقیط» ی ایجاد، و یونان قدیم مؤلفرینک اسم لرینی وهر بری حقنده بعض معلوماتی حاوی «قانون» عنوانیه بر کتاب تألیف ایتمشدر.

آرستوقرات { (Aristocrate) موره شبه جزیره سنده کائن (آرقادیا)

مملکت قدیمه سنک ایکی حکمدارینک اسمیدر، که بونلرک برنجیسی قبل المیلاد ۷۲۰، وایکنجیسی ۶۸۰ تاریخلرنده حکومت سورمشدر. ایکنجیسی لاکدومونیا لیلرله واقع بر محاربه ده متفکلی اولان مسینه لیلره خیانت ایتدیکندن، آرقادیا لیلر کندیسنی رجم، و او وقتدن حکمدارلنی لغو ایتمشدر.

آرستوقلس { (Aristoclès) میلادک ایکنجی عصری حکما سندن اولوب،

کثیره، کتب مذکورہ فی ہونلرہ ترجمہ ایندیرمشدر، کہ بو ترجمہلر «سبعین» ترجمہ سی (Septante) نابہ مشہوردر. کندیسنک «سبعین» ترجمہلرینک تاریخی عنوانہ بر کتابی واردر، کہ ایکی اوج عصر اول آلمانیا وانکلترہ طبع اولمشدر. بو کتاب یک اسکی ایسہ آرستیا سک اولدینی مشکو کدر. «سبعین» ترجمہلرینک آرستیا سک توسطیلہ اولدینی حقدہ دخی شبہ اولمشدر.

آرستیا سک } پروفونسہلی — (Aristée de Proconnessè) یونان قدیم میلادن آتی عصر اول یاشامش یک اسکی بر شا- عربدر، کہ ترجمہ حالہ دائر مصال قیلندن بر چوق خارق عاده شیر مروی اولوب، احوال صحیحہ منی معلوم دکدر. بحر سیاهک جنوب شرق سواحاندہ یعنی لازستان طرفلندہ بولدینی اسکی یونانیلر بینندہ متواتر اولان (آریاسب) اسمندہ دیو وجہ مشابہ بر قوم موہومک حقدہ بر منظومہ یازمشیدی.

آرستپ } (Aristippe) یونان قدیم حکما- سندن اولوب، قبل میلاد ۴۳۵ تاریخلندہ (کیرن) یعنی بنغازیدہ طوغش؛ وزنکین بر عالمہ منسوب اولغہ، لاجل التحصیل آتہ بہ کلوب، سقراطک شاکردانی صرہ سنہ کیرمشدر. مؤخرآ کندیسسی بر درسخانہ آچش، واستادینک مسلک و مذهبہ بسبتون مخالف اولہرق کندینہ مخصوص بر فلسفہ تدریسہ باشلامشیدی. فلسفہ سنک خلاصہ سی شوایدی کہ: انسانک دنیاہ کلیسی آنجیق عمرک و دنیاک لذایندن برہ مند اولق ایچون اولدیغندن، لذایک ہر نوعی انسانہ حلال و مباح اولق، ویالکز لذتہ خلل کثیرہ یلن افراطدن اجتناب ایتمک لازم کلیر. کندیسسی غایت ذکی و نکتنہ کو اولغہ، سیلیادہ کی (سیراقوسہ) حکمداری (دیو- نیسیوس) طرفندن جلب اولنہرق، عرینک بر قسمنی اولک سرایندہ، مذہبی اقتضاسنجہ، ذوق و صفا ایلہ یکیرمشدر. (آرتہ) اسمندہ بر قبری ونہ (آرستپ) اسمندہ بر طرونی وار ایدی، کہ ہونلر دخی کندندن صکرہ فلسفہ سنی تدریسہ مشغول اولمشدر.

آرستید } (Aristide, Ἀριστίδης) فضائل ذاتیہ و مہارت نسکریہ سیلہ وعدل و حفايتہ مشہور بر آتہلی اولوب، «عادل» لقبیلہ

تلقیب اولنمشیدی. آتہ جہوریتنی کال عدالتلہ اداره ایتمش، و میلادن ۴۹۰ سنہ اول واقع اولان (ما- راتون) محاربہ سندہ آتہ لیلرک قوماندانلرندن بولنمش ایدی. رقیبی اولان (تیمستوقل) ہونک صیت واعتباد رینی چکہ میہرک، عوم آتہ لیلرندن رأی طولیایہرق، قبل میلاد ۴۸۳ تاریخندہ کندیسسی نفی ایندیرمشیدی. کندیسنک صیت عدالتنی چکہ مدکلرندن، علیندہ رأی ویرمش اولان آتہ لیلر، فرس حکمداری (اکس- سس)ک یونانک اوزرینہ ہجومنی کورنجمہ، جلبنہ مجبور اولمشلر؛ وآرستید غرض و نفسانیتہ اصلا باقیہرق، تیمستوقلہ مردانہ معاونتہ، (ہلانیہ) و (سا- لامینہ) یعنی اکیندہ کی مظفریتلرہ نائل اولمشلردی. کندیسسی غایت خبر خواہ و حلیم بر آدم اولغہ، بتون یونان جہوریتلرینک محبتنی قرانہرق، آتہ جہوریتنک بتون یونانک اوزرینہ ریاستنی قبول ایندیرمکہ موفق، و بتون یونانک توحید اولسان خزینہ سی ادارہ سنہ مأمور اولمشدی. کال استقامتندن او قدر فقیر ایتمش، کہ وفاندہ حکومت بیت المال طرفندن جنازہ سنی قالدیرمغہ، و قیبرلرینک جہازینی تدارک ایتمکہ مجبور اولمش. (ہلوتارق) ہونک ترجمہ حالی یازمشدر. آرستید } (Aristide) آتہ فیلسوفلرندن اولوب، خرسیتیانلغی قبول ایتمش، و میلادک ۱۲۵ تاریخندہ ایمپراطور (آدریانوس) ہ خرسیتیانلغی مدافعہ یولی یازمش اولدینی بر رسالہ تقدیم ایتمشیدی. خرسیتیانلر ہونی اعزہ صرہ سنہ یکیروب، آگستوس افرنجینک ۳۱ ندہ یورطیسنی اجرا ایدرلر.

آرستید } الیوس (Aristide Aelius) یو- نان قدیم خطیبلرندن اولوب، میلادک ۱۲۹ تاریخندہ (ہیتنیا) یعنی خداوندکار ولایتی طرفلندہ طوغش؛ وآتہ بہ کیدوب، بر مدت (ہرود آتیقوس) ک درسنہ مداومتدن صکرہ، از میرہ کیدہرک، اورادہ توطن ایتمش؛ و ۱۷۸ تاریخندہ از میر شہری زلزلدن خراب اولدقدہ، بر طاقم بلیغانہ نطقلرلہ ایمپراطور (مارق اورل) ی بو شہری اعمارہ قاندرمشیدی. بو نطقلر ۵۴ اولوب، اوزمانلرک اخلاق و عاداتنی مصور اولغہ، اوروپادہ دفعاتلہ طبع و ترجمہ اولمشلردر.

آرستید } کینتیلیان (Aristide Quinti- lien) یونانک اینکچی عصر میلادی

مؤلفانند اولوب، موسیقی حقنده بر کتاب یازمشد، که اليوم موجود و مطبوعدر.

آرستیون { (Aristion) آتھنك سفسطه‌یی فیلسوفلرندن اولوب، آتھلیلری رومالیلره قارشى اوله‌رق مه‌ردادله برلشدیرمش، و بر مدت بو شهرده بالاستقلال حكومت سورمش ایسه‌ده، میلاددن ۸۷ سنه اول (سیلا) آتھنی ضبط، و کندیسنی قتل ایتمشد.

آرستیوس { (Aristée, 'Αρίστος) یو- نان قدیم اساطیرنده مذکور بر چوباندر، که شمسدن کنایه اولان (آپولون) الهیله (پنیا) نهرینک قیزی اولان (کیرنه) نام پرینک اوغلی اولوب، انسالنره قویونلره باقی، سودی قویولاشدیرمغی و آریلر یتیشدیرمکی اوکرتمش. (تیه) حکمدارینک قیزی (آوتونونه) پی ازدواج ایتمش، و (آفتیون) اسمنده بر چوچنی دنیا به گلش. مؤخرآ بو اوغلی آوده کندی کوپکلی طرفندن پاره‌لنهرق، وفات ایتمکله، آرستیوس آجیسنه طیانه‌میه‌رق، یونانی ترکله، استانبکویه، اورادن ساردنیایه واورادن ده (ترکی) یعنی روم ایلی به قاچوب، اوراده عشرت الهی (باقکوس) راست کلکله، بوندن عیش ونوش اصولنی اوکرنه‌رك، (هموس) یعنی بلقان طاغلرینی مکان اتخاذایتمش؛ آنجیق بر مدت صکره اورادن قاپیلوب، نایدید اولمش. یونانیلر بونی ده آلهه صره‌سنه پکیرمشلردی.

آرسس { (Arsès) توارنخ یونانییه کوره، (اوخوس) لقبیه مشهور اولان آردشیرک کوچک اوغلی اولوب، (باغواس) یاخود (یکوش) نام خادم آردشیری قتل ایتدکدن صکره، حکم ونفوذی کندیسى الینه الملق امیدله، بونی میلاددن ۳۳۸ سنه اول ایران تختنه اوتورتمش ایسه‌ده، حکمنی یوروته‌میه‌جکفی آکلانجه، بونی ده قتل ایتدروپ، میلاددن ۳۳۶ سنه اول (داریوس) یعنی (داراب) ی اجلاس ایتمشد.

آرس سورموسل { (Ars-sur-Moselle) آلساس ولورن اید. لتنده (مح) شهرینک ۹ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۸۶۲ اهالیسی، پک مقبول شرابی، دیمره متعلق مصنوعاتی و مقوا فابریقه‌سی وارد.

آرسطو { یاخود آرسطوطاليس (Aristote, 'Αριστοτέλης) یونان قدیم حکما سنك اشهر واکبری اولوب، بحق «ملك الحکما» لقبیه تلقیب اولنمشدر. «فلاسفه مشائین» طریقتنک موجد و مؤسسیدر. میلاددن ۳۸۴ سنه اول مد کدونیانک (استاجیره) یاخود (اسطاغیره) شهرنده طوغشدر. پدری (نیقوماخس) ماکدونیا حکمداری مشهور فلیپک پدری (آمنطس) ک طبیی و محبی ایدی. آرسطو ۱۶ یاشنده آتھنه کیده‌رك، ۲۰ سنه ممتا دیآ افلاطونک حلقه تدریسنده بولمش، و او وقتدن تألیفاتیه اشهار ایتمشیدی. قبل المیلاد ۳۴۸ تاریخنده افلاطونک وقوع وفاتی اوزرینه، کندیسى اونک پرینه انتخاب اولندیغدنطولانی منفعل اولوب، قره. سی سنجاغنه مصادق اولان (میسیا) مملکتته کیده‌رك، کنجکلکنده کندیسنک شاکردی بولمش اولان (آتاره) شهرینک حکمداری (هرمياس) مسافر اولمش، و بو حکمدارک وفاتنده بیکس قالان همشیره‌سی (پیتئاس)ی تزوجه، مدلییه کچمشیدی. قبل المیلاد ۳۴۳ تار ریخنده ماکدونیا حکمداری فلیپ طرفندن جلبله، اوغلی اسکندرک تعلیم و تربیه‌سنه مأمور اولمش؛ و برچوق وقت فلیپک سراینده امرار اوقات ایدوب، روایت کوره، اسکندرک معیتده آسیایه دخی کیدم. رك، واسکندرک فتوحانندن و ثروتندن استفاده ایدم. رك، سیاحتیه و تاریخ طبیعی به متعلق ایتدیکی تجربه. لرله معلومات مکتسبه‌سنی خیلی توسیع ایتمشد. قبل المیلاد ۳۳۱ تاریخنده آتھنه عودتله، شهرک جوارنده (لیکیون) دینلن تفرجگاهده بر یکی مدرسه تأسیس ایتمشد، که بو مدرسه دخی او نامله تسمیه اولنهرق، حالا بوکون بوکله روم واوروپا لسانلرنده «مکتب اعدادی» معنا سیله مستعملدر (Lycée, Λύκειον). آرسطونک مدرسه‌سنه لسان یونانیده «تفرجگاه» دیمک اولان (پریاتوس)ه نسبتله (پریا-تیتیقوس) دخی دیرلردی، که آرسطونک مذهب فلسفیه تابع اولان حکمایه دخی بو مدرسه به نسبتله (پریاتیتی) نامی ویرلمشیدی. بوکله «کرمک» و «یو- ریمک» معنا سنه اولان (پریاتو) اصلندن مشتق اولمغله، علای اسلام بومعتابی آله‌رق، «مشائین» تعبیرله تر- جه، و بونک سبب وضعی آرسطونک شاکردانه کزهرک درس ویردیکنه حل ایتمشلردر. قبل المیلاد

۴۲۴ تاریخچه، اسکندر و قاق اوزرینه، آرسطو
حسود و رقیلرینک و ماکدونیا حکمداری دشمنلرینک
اشده حامیسر قلوب، دینسزلکه اتهام اولنهرق،
آتللرک سقراطه ایتدکلرینی کندیسنه دخی ایده.
جکلرینی آکلامغه، محاکمه کیرمه دن، اغریوز آطه.
سناک (خالکیده) شهرینه قاچش، و برسنه صکره، ۶۲
ایشده اولدینی حالده، اوراده وفات ایتشد.

آرسطو ازمنه قدیمده مثل کورلماش بر وسعت
فرجهیه مالک اولوب، اووقت معلوم اولان علوم
وفنونک کافه سنی احاطه ایتدکدن صکره، بر قاق فن
دخی ایجاد ایتشد. آثار ی علوم وفنونک کافه سنی
جامعدر. تألیفاتک اکثریسی موجود ایسه ده،
بعضی ناقص و یا تحریف اولمش بر حالده در.
مؤلفاتک باشلیجه لری شونلردر: منطقک کافه اقسا.
منی حاوی اولان (اورغنون) یعنی «آلت»، (رطو-
رینا) یعنی «علم الاداب»، (پوتیکا) یعنی «علم العروض»،
(اتیکا) یعنی «علم الاخلاق» عنوانیه ایکی کتاب،
(پوتیکا) یعنی «سیاسة المدن»، (اقونومیکا) یعنی
«علم تدبیر المنزل»، «تاریخ الحیوانات» «اعضاء
الحیوانات»، (فیسیکا) یعنی «طبیعیات»، «کتاب
الغما»، «کتاب علام الجو»، «کتاب العالم»،
«کتاب المسائل»، «کتاب النفس»، ۱۲ کتابدن
مربک اولان (متافیسیکا) یعنی «مابعد الطبیعه»
وسازده. بعض اشعار ی دخی واردر.

آرسطودن اول علوم وفنون مشوش ومهم او-
لوب، حکمانک اکثریسی اوهام وخیالاته اوغراشش
اولدقاری حالده، آرسطو علوم وفنون انواع و
اقسامه آبرهرق، هر برینه دائر آریجه کتابلر یازمش،
والحاصل علوم وفنون بر اساس متین اوزرینه بنا
ایتشد. مسلکی حقیقی ومادی شیلرله اوغراشمدن
عبارت اولوب، هر ایشده درت شی آرائحق لازم
کلدیکنی التزام ایدیدردی، که بونلرده «ماده و
طبیعت»، «شکل وهیئت»، «سبب»، و «غایه» دن
عباردر. علم الروح بمحتده باشلیجه روح وذلکانک
انواع قواسنی تفریق وتعیفله اوغراشمدن؛ وروحه
حیات وحرکتی باعث بر قوه خفیه نظریه باقر،
وروحک یانکر قوه مفکره سنک یعنی روح انسانینک
بقاسنه ایتیدردی. منطق بمحتده دوشونمه دنک
انواعنی دوشونمه دنک، فکر انسانینک تصویری مقاد

مند اولان سوزک اقسامنی بک کوزل تقسیم وتصنیف،
وبو علمی یوقدن ایجاد ایتش ایسه ده، بعض دفعه
حقیقتدن زیاده قواعد منطقیه رعایت ایتدیکندن،
یعنی منطقه جوق اهمیت ویرمکدن یا کلمشدر. الهیا-
تده وحدانیثبات ایدیدور، والوهیتی کافه موجوداتک
غایه سی ومقصد اقصاسی صورتنده کوستریدور. صنایع
خصوصنده طبیعتی تقلید وهرشینی اوکا توفیق ایتک
فکرکنده در. اخلاق بمحتده حظوظات نفسانیه
واغراض اله فضائل آرهنده اعتدالی التزام،
وافراطدن مجانبی توصیه ایدیدور. سیاست واداره
ملکده جمعیت بشریه دنک منفعت واستفاده سنی مقصد
اصلی اتخاذا ایتشد. هله تاریخ طبیعی و «تشریح
قیاسی» یعنی انواع حیوانات اعضای بدنیه سی پتنده
کی فرق ومشاهندن بحث ایدن تشریح علنده او قدر
محققدر، وبو عله دائر اولان افکاری او قدر طو-
غریدر، که زمانمک اعظم طبیعیوندن (کویه) بو
علده بو کونه قدر کیمسنک آرسطوی کچمدیکنی
ادعا ایدیدور! آنجیق بعض خصوصلرده کی فکر
ومسلکی شایان تعریض اولقدن قورتیله میور. یوقا-
ریده دیدیکمز کچی منطقده قواعد زیاده اهمیت ویر-
دیکندن، منطق ومابعد الطبیعه فلزی حقنده بعض
محتلری مجروح اولدینی کی، اسارتی مشروع ومقبول
کوسترمی، وطبیعیاتده کافه موجوداتک اساسی اولقی
اوزره، «رطوبت، پیوست، حرارت و برودت»
دن عبارت درت ماده اصلیه قبول ایتسی دخی اساء-
سا نامعقول اولمغله برابر، کندیسنک متأخرین عندنده
احراز ایتدیک رتبه وسوزلرینه اولان امنیت عومیه
بوفکرلرینک طول مدت خلقی عندنده مرعی طو-
تلسنی موجب اولمشدر.

آرسطونک آتاری بر جوق وقت متروک ومتفرق
قالوب، وفاتدن ایکی عصر صکره (سیلانک زما-
نده (تنوس) لی (آپلیقون) طرفندن جمع، وردوسلی
(آندرونیقوس) طرفندن اصلاح وتصحیح اولمشیدی.
اوروپاده بر جوق وقت آرسطونک اسمی بیه مجهول
اولوب، بعده اندلس عربلرله اولان اختلاطلرندن
حکیم مشارالیهک آثارینه واقف اولمش، وابتدا تألیفا-
تنی عربیدن لاتینجهیه ترجمه ایتشدردی. ده صکره
لری قسطنطنیه دن ونیدک طرفلرینه هجرت ایدن
روملر دخی آرسطونک بعض آثارینی اوروپایه طاء

آرسق { (Arsk) روسیه نك تاتارلرله مسكون
ينك ۵۴ كيلومتره شمال شرقیستنده، صولدن (وولغا)
نهرینه دوكلن (قزاقه) چای اوزرنده بر كوچك
قصبه اولوب، ۱۲۵۰ اهالیسی وارد.

آرسلان { آلب — «آلب آرسلان» ماده.
سنه مراجعت بیوریه.

آرسلان { ایرنده وعراقده ۴۲۹ تاریخ هجر-
یسندن اعتباراً ۱۶۱ سنه سلطنت
سورن سلجوقیلر شعبه سی ملوكنك اون اوچچیسى
اولوب، سكرنجی حكمدار اولان طغرلك اوغلی واون
درنجی حكمدار اولان دیگر طغرلك پدری ایدی.
عمی سلیمان شاهك خلغندن صكره، ۵۵۶ تاریخ
هجر یسنده تخته جلوس، و سلیمان شاهدن اول سلطنت
سورمش اولان عزاده سی محمدن طول قالمش اولان
خلفای عباسیه دن مقتی باللهك کریمه تی کرمان خاتونی
تزوج ایلشدر. بو پادشاه ممی بالنقیض اولوب،
غایت حلیم و كوشك ویاكز كوزل يك و كوزل
البسه كیمك مرافنده ایدی؛ رتی وفتق امور ایسه
اوکی پدری اولان (اتابك ایلدكز) ك النده ایدی.
بو ذات آرسلانك عمیجه سی مسعودك كوله سی ایكن،
صكره لری بعض بیوكن منصب لره نصب اولنش، و مؤخرأ
طغرلن طول قالان آرسلانك والده سی تزوج ایتش
ایدی. آرسلانك تخته جلوسی آنجق بو ذاتك همیله
اولدیغی كی، مدت سلطنتنده دخی آرسلان یالكز
اسمأ پادشاه اولوب، حقیقه پادشاهلق ایدن اتابك
ایلدكز ایدی. حتی ری و فارس والیرلی بولان اینانج
ایله ابن اقسنقر اجدیلی آرسلانه بیعت ایتك ایستمد.
كردن، ایلدكز بعضاً بالذات و بعضاًده اوغلی پهلوانك
قومانده سیله عسك سوك ایده رك، بونرله بالدفعات
محاربه ایتش؛ و نیشابور طرفلرنده تفرد ایتش اولان
مؤیدی دخی، پینلرنده کی محبت و مصادقت یاردمیله،
آرسلانك نامه خطبه اوقومغه ارضا ایتشیدی.
آرسلان اون بش سنه ایله سكر آی سلطنت سور-
دكن صكره، ۵۷۱ تاریخ هجر یسنده وفات ایدوب،
اوغلی طغرل تخته اتورمشدر، كه سلجوقیلرك بو
شعبه سنك صوك حكمدار یدر.

آرسلان { (خوارزم شاه ایل آرسلان)
سلجوقیلر طرفندن خوارزم وا.

نیتد بر مشلردر. علمای اسلام ابتدادن بو حكیمك قدر
واهیمیتی آكلایه رق خلفای عباسیه زماننده ابو جعفر
منصور و هارون الرشید و مأمونك همیله ترجمه
ایتدیرلن كتب یونانیه آره سنده آرسطونك تألیفا-
قی اهل اسلام طرفندن فوق العاده بر رغبت و تها-
لكله قبول اولنه رق، علمای اسلامیه و علی الخصوص
ابن سینا و فارابی كی اعظم حكما آرسطونك آثار یله
اوغراشوب، بونلره شرح و حاشیله یازره ق، منجی
علیله رینی خیلیدن خلی توسیع و ارقا ایتشدر، و ابن
الرشد ایسه آرسطونك تألیفاتنی یکیدن ترجمه، و
بعضیسی خلاصه و اختصار ایتشدر. اخیرأ دخی
اسعد یانوی شهرمزه آرسطونك بر قاج اثرینی
یکیدن لسان یونانیدن عربیه ترجمه ایتشدر. آرسطو-
نك بتون آثار موجوده سی، ایلك دفعه اوله رق،
میلادك ۱۴۹۵ تاریخنده و نیدكده طبع و نشر او-
لنش، و بعده اوروپانك مختلف شهرلرنده دفعاتله كرك
متلری و كرك لاتینجه ترجمه لری نشر، و مرور زمانه
اوروپانك سائر لسانلرنده دخی ترجمه اولمشدر. لسا-
نمزه آرسطونك تألیفاتندن هیچ برینك بولنامه سی
شایان تأسفدر.

آرسطونك تألیفاتنی شرح و تفسیه ایدنلرك باشلیجه
لری، قرون اولاده : آمونیوس، اسکندر آفرو-
دیس، تمستیسوس، سمپلیکیوس، اولیپیدور، فیلو-
بون؛ و قرون وسطاده : تاج الدین یعقوب بن اسحق
الکندی، ابو علی حسین ابن سینا، ابو بكر محمد ابن
باجه، ابوالولید محمد ابن الرشید، بیوك (آلبر)، سنت
(طوماس) و سائر لیدر. زمان قدیمده آرسطونك
ترجمه حالی باشلیجه (آمونیوس) ایله لایرتلی (دیو-
جن) یازمشیدی؛ كتب اسلامیه دن حكمانك تراجمی
جامع اولان تذاكر و طبقاتك جله سنده آرسطونك تر-
جمه حالی مصرح اولوب، تألیفات دخی تعداد و مندر-
جاندن بحث اولمشدر. اوروپا السنه جدیده سنده
دخی حكیم مشار ایلك ترجمه حالنه و افكار و فلسفه سنه
دار مخصوص كتابلر یازلمشدر.

آرسطون { یاخود آرسطن (Ariston) حكیم
مشهور افلاطونك پدرینك اسمیدر.

آرسطیوس { آرسطیب اسمك علمای عرب
عندنده صورت تلفظ و

تجربیدر. «آرسطیب» ماده سنه مراجعت بیوریه.

آرسلان آرغون { ایران سلجوقی‌نیزدن
مشهور آلب آرسلانك
اوغلی و ملکشاهك برادریدر. ملکشاهك وفاتده،
خراسانی ضبطله اعلان تفرده ایتشدی. کندیس
خدمه‌سی حقنده پك سرت اولغله، خدمه‌سندن بری
طرفندن ۴۹۰ تاریخ هجریسنده قتل اولغش؛ وختنه
جلوس ایتش اولان برادرزاده‌سی برکیارق خراسانی
ضبط ایدوب، برادری سنجره ویرمشدر.

آرسلان ایرماغی { آناتولینك بحر سیاه
ماله‌سنده برنهردر، كه
قسطمونی ولایتده (اووه) طاغندن نباله شرق جنوب-
بیدن غرب شمالیه طوغری جریان ایدرهك، اوتوز
کیلومترهك بر مسافه قطع ایتدكدن صكره، ارکلی
قربنده بحر سیاهه منصب اولور. اسم قدیمی لسان
یونانیده «قورد» دیمك اولان (لیقوس) در.

آرسلان برونی { آناتولی ساحل غریسنك
جهت جنوبیه سنده،
جاندارلق کورفزی قربنده بر برونر.

آرسلان بك { مبدأ دولت علیه عثمانیه او-
لان دور استیلا غزاتندن
اولوب، کوتاهیده میدان محله‌سنده كندی نامریله
یاد اولنور بر جامع شرقی واردر.

آرسلان بك { ازمید سنجاغنده ازمید
شهرندن درت ساعت مسا-
فده واقع بیوك بر قریه اولوب، اسلام وارمنی
اوله رق ۲۰۰۰ قدر اهالیسی واردر.

آرسلان بن سلجوق { سلجوقی سلطان
طغرل بك عی
اولوب، پدری سلجوق طرفندن ملوك سامانیه دن
برینك بعض اقوام اتراكه قارشى امدادینه كوندریله-
رك، سامانیلك غالبیتنه خدمت ایتش اولغله، نفوذ
وقوت صاحبی اولمش؛ وهجرت نبویهك ۳۹۰ تا-
ریخنده سامانیلر سلاله‌سی منقرض اولوب، بخارایی
ایلك خان ضبط ایتدیكى وقت، آرسلان بخاراده بو-
لئوب، اوصرده ایلك خانك برادری بغراخانك محبسنندن
فرار ایدن علی تكین اسمنده برهادر آرسلانله بالافاق
بخارایی ضبط ایتش؛ وسلطان محمود سبكتكینك ترك
ملوكنه كوندردیكى سفرايه ایراث خلل ایتدیكندن،
سلطان محمود ۴۲۰ سنه هجریه‌سنده بلخدن قالقوب،

لیسری ایكن، تدریجاً كسب استقلال ایتش اولان
خوارزمشاهیان سلاله‌سنك اوچجی پادشاهی
اولوب، پدری خوارزمشاه انسرك وفاتده، ۵۵۱
تاریخ هجریسنده تحت موروثه اوتوروب، سفلرینك
عاقق اوزره ملوك سلجوقیه دن سلطان سنجر دن
منشور آكش ایسه‌ده، زمانده سلطان سنجر وفات
ایدوب، خراسان آلت اوست اولغله، ایل آرسلان
دخی ماوراءالنهر دن بر جوق یرلر ضبط ایدرهك،
بستون اعلان استقلال ایتشدی. یدی سنه سلطنت
سوردكدن صكره، ۵۵۸ تاریخنده وفات ایتكله،
یرنه اوغلی سلطان شاه جلوس ایتشدر.

آرسلان { (قایج آرسلان) روم ممالكنده
سلطنت سورن سلجوقیلر دن اوچ
پادشاهك اسمیدر. [قایج آرسلان] ماده‌سنه
مراجعت بیوریله.

آرسلان { (قزل آرسلان) آذربایجانده سلطنت
سورن آتایكیاندن اوچجی پادشا-
هك اسمیدر. [قزل آرسلان] ماده‌سنه مراجعت.

آرسلان { سلطان محمود سبكتكینك حاجی
اولوب، اخص امراسندن بولغله،
هجرت نبویهك ۳۸۹ تاریخنده جرجانه فرارله، رفع
لوی عصیان ایتش اولان (بكتوزون) ك تریه‌سنه
مأمور اولمش، وبومأموریتده موفق اولسی اوزرینه،
طوس والیلكنه نصب، ۳۹۳ تاریخنده، سلطان
محمودك ملثانه غریمتنده، هرات والیلكنه نقل او-
تمشیدی.

آرسلان آرغون { ملوك سلجوقیه دن مشهور
آلب آرسلانك برادری
وداود بن میكائل بن سلجوقك اوغلیدر. سلجوقیلر
خراسانی آل سبكتكیندن ضبط ایتدكدن صكره،
آرسلان عی طغرل بك طرفندن فارسك ضبطنه مأمور
اولوب، ملكك مذكوره‌ی بغنه فتح، وعسكرواها-
لیدن پكرجه آدملى قتل، وبرجوغنی اسیر ایتش؛
وبوك اوزرینه خلیفه بغداد قائم بامرالله طرفندن
خلعت والفاطه تلطیف اولنهرق، فارس ملكی جانب
حلافندن كندیسنه تمليك وتصدیق اولغش. برادری
آلب آرسلانك وفاتده، اوغلی ملکشاه وارث سلطنت
قتله، آرسلان آرغونه دخی برادری مشارالیه آلب
آرسلان طرفندن خوارزم ملكی ترك اولنشدر.

بخاراك اوزرينه يورويجه، علي تكيڭ قاچش ايسه ده، آرسلان بخاراك خارچنده تحصن ايتمش؛ و سلطان محمود سبكتكين بونك قوتنى كورنجه، يلاندى دوستلق كوسترورك، حيله ايله يانته جلبه، هندستانه كوندروب، برقلعه يه حبس ايتدېرمش؛ و طاقه سته جيخونك او بر ياقه سته كچمكى امر ايتمش ايسه ده، بونلر اوراده بالاجتماع، بر بونك قوت پيدا ايتدكلرندن، بر طاقى خوارزمو، بر طاقى عراقه و بر طاقى دى آذربايجانه كچيده رك، بونلر لك واليرى حقلرندن كله مه مكد ايدلر. مؤخرآ آرسلانك برادر زاده لرى سلطان محمود سبكتكينك اوغلى و وارث اولان سلطان مسعود دن آرسلانك اطلاقى ايتمشلر ايسه ده، سلطان مسعود كنديرليك عرض اطاعت ايتشى شرطيله اطلاق و تسليم ايديله جكنى بيان ايتديكى حالده، بونلر بو شرطى قبول ايتدكلرندن، آرسلان وفاتنه قدر مجبسه قالمشدر.

آرسلان پاشا { سلطان محمد خان ثالث دو-رى و زراسندن اولوب،

يانيه طرفلرندن بولمغله، هجرت نبويه نك ۱۰۹ تا ريخنده يانيه واليسى اولمش، و تپه دانلى على پاشانك يانيه واليكنه تاريخ نصبي اولان ۱۲۰۳ سنه سنه دكين، يانيه واليكنه همان بونك نسلنه مختصر قالمشدر. آرسلان پاشا يانيه قلعه سنك شمال شرقى گوشه سنده واك مرتفع محلنده، كولك اوزرينه چيقيش غايت كوزل منظره لى بر موقعه مكمل بر جامع شريف بنا ايتمشدر، كه (آرسلان پاشا جامى) ناميله معروفدر. جامع شريفك جوارنده بر قايح مدرسه ايله بر نقشبندى زاويه سى، و بو زاويه نك مشايخندن اوراچه كراماتى سويلينلن شيخ على افنديك و خلفلرى شيخ يوسف و شيخ عابدين افنديك مرقد شريفلىله آرنآود شعراسندن لسوقيكلى شيخ سليمانك تربيه سى بو-لنيوز. بوجامعك پرند قبل الفتح (آى ياني) اسمنده بر مناستر وار ايدى، كه يانيه شهرينه دى بوكا نسبته يانيه ودها طوغيسى (يانيه) دتمشدر. يانيه شهرينك بكلى بو آرسلان پاشانك نسلنددر. يانيه ده واليك ايدن خلفلرى پيتنده آرسلان پاشا و آرسلان بك اسمنده ديكر بر قايح ذات دها كشمشدر.

آرسلان خان { (ابو المظفر شرف الدوله) تركستان خانى اولوب، برا-

برادرى قدر خانك اوغلى اولوب، كاشغر و ختن طرفلرند صاحب خطبه، و غايت فاضل و متدين و محب علما بر حكمدار ايدى. برادرى بغرا خان ايله وقوع بولان محاربه ده مغلوب اولوب، زندانه آتلمش و ملكى برادر ك اليه كچمشيدى. بغرا خان بونك اوغلى حسين تكيڭى ولى عهد تعيين ايتديكنده، زوجيه سى كوچك ياشده اولان كندى اوغلىنى بر اقديفنه كوچنهر ك، قوجه سنى تسميم، و آرسلان خانى اخناق ايله، اوغلىنى تخنه اتورتمشدر. بو وقوعات هجرت نبويه نك ۴۹۳ تاريخنده جريان ايتمشدر.

آرسلان خان { (محمد بن سليمان بن داود بغرا خان) يته تركستان ملوكندن

اولوب، والده سى ملكشاه سلجوقيك قزى ايدى. قدر خان طرفندن اجدادينك ملكندن اخراج او-لمغله، مروده اقامت ايتكمده ايكن، ۴۹۵ تاريخنده قدر خانك وفاتى اوزرينه، سلطان سنجر طرفندن جلب، و سمرقند ايله او جوارلر امارته نصب اولته-رق، جيخونى كچمسيه برابر، اورال ك اهاالىسى باشنه طويلا نغله، بونك بر قوت پيدا ايتمش ايسه ده، مؤخرآ صاغر بك نام اوغلىله بالدفعات محاربه ايدوب، سلطان سنجرك امداديله، غالب كله بيلش؛ و نهايت سلطان سنجرى دى كوچنهر مكله، ايكن دفعه بيلرند محاربه وقوع بولوب، برنجيسنده سلطان سنجر كنديسى عفو ايتمش ايسه ده، ايكنجيسنده، ملكندن

رفع ابدہ رک، کندی نکاحندہ اولان قیزی یاندہ اقا۔
مہ مأمور ایتشدہر.

آرسلان خان { هندستان پادشاهی عالمگیرک
رجالندن اولوب، الله ویردی
خلک اوغلی ایدی. هجرت نیویہ نک ۱۱۰۸ تا۔
ریخلرنده بر حیات ایدی.

آرسلان خاتون { ملوک سلجوقیه دن طغرل
بن میکانل بن سلجوقک قیزی اولوب، کندیسنی ۴۴۸
تاریخچندہ خلفای عباسیہ دن قائم بامرالله تزوج
ایتمشیدی. بر آره لقی خلیفه ایله آره لری بوزیله رق،
۴۵۵ تاریخچندہ برادری طغرلک طرفندن (ری) آلتش
ایسده، ۴۵۹ تاریخچندہ ینہ بغداده اعاده، وزیر
فخرالدوله بن جہر طرفندن استقبال اولتمشیدی.
سلطان ملکشاہک زوجہ سی قیزی خلیفه مقتدی بہ
ورمک ایچون، درتوز بیک آلتون مہر ایستدیکی
خالده، مشارالہا آرسلان خاتون کندیسنی قیزی
بلا مہر ورمکہ قاندر مشدر.

آرسلان دواتدار { (امیر بہ الدین) ابتدا
{ مصر نائبی امیر سالارک
غتمزلندن اولوب، ملک ناصر محمد بن قلاوون ۷۰۹
تاریخچندہ شام عسکرلہ مصرہ کلدیکنده، صاحب
ترجہ مصر سلطانہ کیدوب، بر جہاعت خلک
کندی علیہندہ فنا مقصدلری اولدیغنی اخبار، وقلعہ
بہ قیاسنی اخطار ایتکلہ، سلطان بو نصیحتندن
متدار اولوب، بعدہ کندیسنی دواتدار منصہ تعین
ایتمشیدی. حسن خط صاحبی اولوب، قاہرہ دہ
کندی اسمیہ یاد اولنور بر تکیہ بنا ایتشدہر. وفاد
شدہ پک چوق ترونی چیقوب، اختلاسنہ حکم
اولتمشیدی.

آرسلانشاہ { کرماندہ سلطنت سورن سلچو۔
{ قیلرک بشنجی پادشاهی او۔
لوب، عزادہ سی ایرانشاہک قتلی اوزرینہ، ۴۹۴
تاریخ هجریسندہ تختہ جلوس، وقرق ایکی سنہ
اعتدال اوزرہ، بر مہم وقوعات اولمقزین، سلطنت
سوردکن صکرہ، ۵۳۶ تاریخچندہ کرماندہ وفات
ایتمشدہر. کرمانشاہک اوغلی ومحمد شاہک پدریدر.
آرسلانشاہ { ینہ کرمان سلچوقیلرندن طقو۔
{ زنجی پادشاہ اولوب، پدری

طغرل شاہک ۵۶۲ تاریخچندہ واقع وفاتی اوزرینہ،
برادرلری بہرامشاہ وتورانشاہ ایله برابر دعوای
سلطنتہ قالقیشوب، مدت مدیدہ ینلرنده محاربه
ایتمشدر، وغالب اولان تختہ چیقوب، هرکون تبدل
سلطنتہ و، بوقتہر سبیلہ، کرمان مملکتک حرایتہ
سبب اولمشدر. بہرامشاہ بوندن اول وفات ایتکلہ
سکرزنجی، وتورانشاہ بوندن صکرہ معبر اولغله او۔
ننجی پادشاہ عد اولتمشدہر.

آرسلانشاہ { (نورالدین —) موصلده حکو۔
{ مت سورن اتابکیان سلالہ سنک
آلتنجی پادشاهی اولوب، پدری عزالدین مسعودک
۵۸۹ تاریخ هجریسندہ واقع وفاتی اوزرینہ، تختہ
جلوس، واون یدی سنہ سلطنتدن صکرہ، ۶۰۷
تاریخچندہ وفات ایتشدہر. جسور، غیور وعادل بر
پادشاہ اولوب، موصل اتابکیلرینک خسوفہ یاقلاشمش
اولان شوکت وجلادتنی اعاده واحیا ایتش ایسده،
پک عجول وسرت اولدیغندن، ممالکنی توسیعہ
مقتدر اولہ مامشدہر. ملک عادل آرسلان شاہک قیزی
کندی اوغلنہ آلفلہ، آرسلانشاہی دامادینی ولی عهد
براقق ایچون اقناع ایتکلہ چالیشمش؛ وبوکا ارضا ایدہ۔
مدیکیکون، جزیرہ نک بعض یرلرینی ایستہرک، طول
مدت ینلرنده محاربه اولدقدن صکرہ، بغداد خلیفہ۔
سنک توسطیلہ مصالحہ ایتمشدر. آرسلانشاہک
وزیر ومدبر مملکتی مجاهد الدین قایماز ایدی.

آرسن { سنت — (St. Arsène) روما کلیسا۔
{ سنک دیاقوسلرندن اولوب، ایمراطور
تئودوسیوس طرفندن اوغلی آرقادیوسک مریلکنہ
تعین اولنش ایسده، شاکردینک معنلکندن وایمپرا۔
طور سراینک احوالندن بہرار اولغله، ترک دنیا
ایدوب، مصر بیابانلرینہ چیکلہرک، بقیہ عمرینی ریاضتہ
پکیرمش؛ ومیلادک ۴۴۵ تاریخچندہ ۹۲ یاشندہ
وفات ایتشدہر. خریستیانلر عندندہ اعزہ دن معدود
اولوب، تموز افرنجینک ۱۹ ندہ یورطیسی اجرا
اولنور.

آرسناریا { (Arsenaria) جزایردہ کی (آر۔
{ شہرینک اسم قدیمدر.
آرسیرو { (Arsiero) ایتالیاک وندیک خطہ۔
{ سندہ، (ویچیچہ) ایالتک برکوچک
قصبہ سیدر، کہ (پوزینہ) نہری اوزرندہ وبونہرک

قیصر مصری قلوپاتره به، وقبریی آرسینونه به ویرمش ایسه ده، بریکی قبریسه اکتفا ایتموب، مصری دخی همشیره سنک الندن قاقی ایستدیکندن، رومالیر قلوپاتره نک طرفی آلهرق، آرسینونه بی اسیر ایدوب، رومایه کوتورمشلردی. مؤخرآ قیصر، قلوپاتره نک کوکلنی یاقی ایچون، کندیسنی قتل ایتدیرمشدر.

آرسینونه { Arsinoé } بطلیوس خاندانه منسوب بعض قادیلرک نامنه حرمة بو اسمله تسمیه اولفش بر قاج اسکی قصبه واردر، که بونلرک باشیجه لری شونلردر: — برنجیسی الیوم سویش دیلن شهردر، که (قلوپاتریس) دخی دنیلیردی. — ایکنجیسی قاهره نک اوست طرفنده نیلک صول طرفنده برکولک کنارنده واقع اولوب، تمساخرینک کثرتی مناسبتیه، (قروقدیلوپلیس) دخی دنیلیردی. — اوچنجیسی برقه یعنی بنغارینک شمال غربی ساحلنده اولوب، (توشیره) دخی دنیلیر ایدی. — دردنجیسی (کیلکیا) یعنی آظنه جهتده اولوب، بوکون (صوفته قلعه سی) دنیلیر. — قبریس جزیره سنده دخی بو اسمله اوج شهر وار ایدی، که بونلرک بری (باف) نک ۳۰ کیلومتره شمالنده واقع ایدی.

آرسیه { Arsié } ایتالیا نک وندیک خطه. سنده، (بلونه) ایالتک (قوزاسو) قضااسنده، وقوزاسو شهرینک $\frac{1}{4}$ ۵ کیلومتره جنوب غریبسنده، (برنا) نهرینه دوکیلن (جیسونه) چانینک قرینده واقع بر قصبه اولوب، ۶۷۰۰ اها. لیبی واردر.

آرش { Arch } «آرقو» ماده سنه مراجعت بیوریه.

آرشنا { Archena } اسپانیانک جنوب شرقی جهتده (مرسیه) ایالتده و مرسیه شهرینک ۲۵ کیلومتره شمال غریبسنده، (سغوره) نهرینک ساحل یمینده بر قصبه اولوب، ۲۰۰۰ اها لیبی واردر. قرینده بولنان ایلیجه لر اسپانیانک اک مشهور ایلیجه لری اولوب، جلد خسته لقریه فرنکی علنلریچون پک نافعدر. آنجق اسباب استراحت مکمل اولوب، ایلیجه لره کی ابنیه رومالیردن وعربلردن قاله در.

(آستیقو) نهریه تلاقیسی محله قریب اولوب، ۳۱۷۰ اها لیبی، کاغد فابریقه سی وجوارنده کوزل مرمرلری واردر.

آرسیس سورابوب { Arcis-sur Aube } (یعنی (اوب) نهری اوزرنده کی (آرسیس). فرانسه نک (اوب) ایالتده و (اوب) نهرینک ساحل یسارنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۲۷۱۸ اها لیبی، اسکی برقلعه سی واقیه وسائر تیره دن اورمه معمولات فابریقه سی واردر. فرانسه اختلال کیرنده کسب شهرت ایتمش اولان (دانتون) ک وطنیدر. میلادک ۱۸۱۴ سنه سی مایس افرنجیسنک برنجی کونی بو شهرده بیوک بوناپارت ایله آوستریا وروسیه عسکرلری بیننده بیوک بر محاربه وقوع بولوب، شهرک نصفی دخی یاتمشیدی.

آرسیسه { Arsissa } وان کولنک واونک کنارنده کی آرجیش شهرینک اسم قدیمدر. [«آرجیش» و «وان» ماده لرینه مراجهت بیوریه.]

آرسینونه { Arsinoé } مصر حکمدارلردن برنجی بطلیوسک قیزی اولوب، میلاددن ۳۰۰ سنه اول تراکی یعنی ادرنه طرفلرینک حکمداری (لیسپاخوس) وارمشیدی. قوجه سنک وفاتنده، بطلیوس کراونوس بو قادینی کسندرده محاصره وکندیسنه وارمه مجبور ایتمش، وایلک قوجه سندن اولان جوجق لرینی بوغازلادقدن صکره، کندیسنی دخی قبل میلاد ۲۹۰ تاریخنده (سمدرک) آظه سنه آتوب، براقش؛ عاشق بولنان برادری بطلیوس فیلادلف کندیسنی اورادن قورتاره رق، او وقتک عادت مکروهی اوزره، تزوج ایتمشدر. — بطلیوس خاندانه منسوب اوله رق بو اسمده دهایی قادین واردر، که بری بطلیوس فیلوپاتورک همشیره سی وزوجه سی اولوب، بو حکمدارله برابر میلاددن ۲۱۷ سنه اول وقوع بولان (رافیا) محاربه سنه کیمش، و بو محاربه ده قوجه سنک مظفرینه خدمت ایتمش ایسه ده، اون سنه صکره بو ظالم حکمدار طرفندن قتل اولمشدر. — دیگر (بطلیوس اولیت) ک قیزی و مشهور (قلوپاتره) نک همشیره سی اولوب، پدرلرینک وفاتنده، وصی تعیین اولنان مشهور

توکنهرك، غالبیت غروریله کنديسنی قتل ایتش (قبل المیلاد ۲۱۲). مارسولس ایسه بویه برنادره روزکاری تل ایتك فکرنده بولندیغندن، شهرک ایچنده کنديسنه مکمل بر مزار یاپدیرمشدر.

آرشید علوم ریاضیهنك كرك علی و كرك علی قسمنك ترقیسنه پك بیوك خدمتار ایتشدر. علی قسمنده: «كره واسطوانه»، «شبه كرهل وشبه محروطیلر»، «مساحه دائرة»، «حلزونلر»، «خطارله صفههرك مركز ثقلتی»، «بر مایعه طالدریلان اجسامك موازنه ثقلتی» عنوانلی كتابلری تألیف ایتش اولدیغی کبی، علوم مذکورهنك علی قسمنده دخی بر قاج نوع مفره ومانیوله ایجاد ایتشدر، که نيلك بطاقلقلیرینی بونلردن بری واسطه سیله قوروتمشیدی. اجرام سماویهنك حرکاتنی کوسوتر بر نوع كره مرکبه دخی ایجاد ایتشیدی. مانیولهیه او قدر اهمیت ویرر ایدی، که: «بكا بر نقطه استناد ویرکز دنیای پرندن اویناتهیم» دیمش اولدیغی مشهوردر. علم وفنه او قدر طامش ایدی، که برکون جامده ییقانیرکن، علم الهوانك بر مسئلهسنی حل ایتش اولغله، آرتق بر شی دوشونمیهرك، وچلاق سوافاقلرده قوشهرق: (اورپقا، اورپقا!) یعنی «بولدم! بولدم!» دیه باغردیغی، و برده رومالیر شهره کیردکدن صکره، کنديسنی اولدیرمك اوزره، قلیچله اوران نفره: «مسئلهمك شکلیرینی بوزمه!» دیه خایقیردیغی مشهوردر. آرشیدك آثار ی قدامدن (اوتوکیوس) طرفندن ینه لسان یونانیده شرح و تحشییه ایدلمش اولدیغی کبی، لسان عربی به دخی ترجمه ایله علمای اسلامدن بر چوق ذوات طرفندن متعدد شرح و حاشیهلر یازلمشدر. آثار مذکورهنك متلری اوروپاده دفعاتله طبع ایدلمش اولدیغی کبی، اکثر السنهیه دخی ترجمه او- لمتشدر.

آرغامسیلا (Argamasilla) اسپانیاده بو اسمله ایکی کوچك قصبه واردر، که تفریق ایچون، برینه «آلبه آرغامسیلاسی» (Arg. d'Alba)، و دیگرینه «قلاتراوه آرغامسیلاسی» (Arg. de Calatrava) دنیلیر. ایکسی دخی اسپانیاه نك وسطلرنده اولان (چوداد ریاله) ایالتنده اولوب، برنجیسی (غوآدیانه) یعنی (وادی یانه) نهری مجراسنك یوقاریلرنده و مادریددن (چوداد ریاله) به کیدن دیمیر

آرشیل (Archipel) رومجه 'Αρχιπέλαγος) گله سندن مأخوذ اولابو اسم اصل آناطول سواحل غریبه سیله روم ایلی ویونان سواحلی آره سنده واقع اولوب، آطلارله علمو اولان آطلر دگیرینك اسمی ایسه ده، بویه آطلری حاوی اولان دیگر بعض دگیرلره دخی اطلاق اولنور، که بونلرک بری (شمالی آطلر دگیرزی)، بری (آسیا آطلر دگیرزی) و بری ده (غناطره لی آطلر دگیرزی) در. [آطلر دگیرزی] ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آرشیداموس { وسائره. [آرخیدا- موس] وسائره ماده لرینه مراجعت.]

آرشیدونه (Archidona) اسپانیانك جنوب شرقیسنده (ملاغه) ایالتنده و غناطه شهرینك ۸۹ کیلومتره جنوب غریبسنده بر طاغ انکنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۷۵۰۰ اهالیسی واردر. دیمیر یونی ۱۰۰۰ کیلو- متره طولنده بر نوناله شهرک آلتندن یکچور.

آرشید (Archimède) یاخود آرخمیدس (Ἀρχιμήδης) یونان قدیم مشاهیر ریاضیونندن اولوب، میلاددن ۲۷۸ سنه اول سیحلیانك سیراقوسه شهرنده طوغش، و قبل المیلاد ۲۱۲ تاریخنده وفات ایتشدر. اورانك حکمداری (هیرون) ایله مناسبت صهریه سی اولان بر عالمیه منسوب ایدی. کنج ایکن، (اوقلید) ك درسلیرینی دیکلمك اوزره، اسکندریه به کیدوب، او وقتندن اختراعاتیه اشتهار ایتکه باشلاش؛ و مصرک بر قاج بطاقلقلی قوروتغنه و نیله بعض سدرلر یامغه موفق اولمشیدی. سیراقوسه به عودتده وطنی روما سر- دارلرندن (مارسلوس) طرفندن محاصره اولنغله، بتون مهارت و معلوماتی وطنك تأمین یولنه صرف ایدهرک، محاصره بی ۲۱۴ دن ۲۱۲ به قدر ایکی سنه دهاتندید ایتشدر. روایت کوره کاه مثلی کو- زلمش بر طاقم آلاک دشتنک کیکیرینی هوایه قالدیروب، قیالره چارپذیرر، و کاه مرایای محرقه ایله یاقر ایدی. نهایت رومالیر بر حیل ایله شهره کیردکرنده، آرشید بر مسئله ریاضیهنك حلیله مشغول اولوب، طامش اولدیغندن، کنديسنی آلفه کیدن نفری، مسئله بی حل ایدمجه قدر بکلمك ایستدیکندن، نفرک صبری

اصیل لیکن پک فقیر برعالمه به منسوب اولوب، پور-
تکیز وانکلتربه مأموریت مخصوصه ایله کوندربله رک،
کال موفقیتله ایضای وظیفه ایتدکدن صکره،
اسپانیانک فرانسرلک استیلاسنه فارشی واقع اولان
اختلالنده، بر مجلس مبعوثان تشکیله فوق العاده
غیرت کوسترمش، و مملکتی اولان (آستوریا) دن
مبعوث انتخاب اولنهرق، ۱۸۱۰ تاریخده بر قانون
اساسی لایحه سی قله آلمشیدی، که ایکی سنه صکره
دستور العمل اتخاذ اولنان اسپانیا قانون اساسیسی
بولایحه تک ترتیبی اوزرینه مؤسسد. ۱۸۱۴ ده
حریت طرفدارلغیه اتمام اولنهرق، قرال فردیناند
طرفندن اون سنه مدته کورکله محکوم اولوب، (سنه)
حبسخانه سنده حس اولمش؛ و ۱۸۲۰ ده واقع اولان
اختلالده محبسدن قورتلوب، داخلیه ناظری، و بعده
مجلس مبعوثان رئیس اولمش؛ و ۱۸۲۳ ده حکومت
سابقه تک عودتده، اسپانیادن نئی اولنهرق، آجیق
۱۸۳۴ ده وطنه عودت ایده بولشدر. ۱۸۴۰ ده
نائب حکومت تعیین اولنهرق، قرایحه تک سن رشنه
وصولنه دکن بومسند معتاده بولمشدر. طلاق
لسان و بلاغیتله و فوق العاده اولان ناموس واستقا-
میتله مشهوردر.

آرغوس { (Argos) یونانک موره شبه جزیره-
سنده، قورتنه مع آرغولیده ایلا-
لتنک مرکب اولدینی بش قضادن برینک مرکزی اولان
بر شهردر، که (آرغوس) کورفرینک ۶ کیلومتره
ایجریسنده بولنان بر کنیش اوووده، و (قورتنه) تک
۴۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده، "۹' ۳۸' ۳۷°
عرض شمالی و "۴۹' ۲۲' ۲۰° طول شرقیده واقع
اولوب، ۱۰۶۲۰ اهالیسی واردر. شهر (آلیقون)
طاغندن آیریلوب اوووه تک ایجنه کیرمش اولان و (لا-
ریسا) دنیلن محروطی شکل بر تپه تک ااتکنده و (پلا-
نیچه) چاپینک کنارنده اولوب، اولرک آره لر کنیش
باغچه لره تفریق اولمشدر. بو تپه تک اوزرنده شهر
قدیم مرکزی بولمش اولان براسکی قلعه تک ویرانه-
لری بولندینی کی، شهرک شمالنده اولوب، بر بوغازله
(لاریسا) تپه سندن آیرلمش اولان دیگر بر تپه تک او-
زرنده دخی زمان قدیمده (آسپیس) یعنی «سپر» دنیلن
بر قلعه بولمش ایسده، اثری قالماشدر. ایناخوس
طرفندن تأسیس اولنهرق، یونانک اک قدیم شهری

یولی خطی اوزرنده واقع اولوب، ۱۶۰۰ اهالیسی
واردر؛ و اسپانیانک اک بیوک شاعری اولان مشهور
(سروانتس) ک بو شهرده بر مدت محبوس بولمش
اولسلیله شهرت بولمشدر. — ایکنجیسی (چوداد ریا-
له) دن (بیادوز) ایالتنه کیدن دمبر یولی خطی او-
زرنده و (قلاتراوه) تک مرعارینک کوزللیکیله مشهور
اولان اووولری اورتیه سنده اولوب، ۲۵۰۰ اها-
لیسی واردر. بو شهرده اولدقجه کوزل دانته یاپیلیر.
آرغان { یاخود آرغن (Argan) آفریقاده
صحرای کبیرک شمال غربی جهتنده
کان (توات) مملکت تک منهای جنوبنده بر واحد.

آرغاند { (Argand) حکمت طبیعیه وکییاده
مشهور علمادن اولوب، میلادک
۱۷۵۵ تاریخده اسویچرنک (جنو) شهرنده طوغش
و ۱۸۰۳ ده وفات ایتشدر. ۱۷۸۲ تاریخنده ایکی
مجرادن جریان هوا ایله یانار بر نوع لامبه ایجاد
ایدوب، جوق دومان ویرن دوز فیل برینه ایچی
بوش اسطوانی فیل استعمالک فائده سی کشف ایتش
در. بو جنس لامبه یی پارس اجزاجیلرندن (کینکه)
قوه دن فعله اخراجله اعمال ایتدیکندن، ناحق یره
بونک اسمنه نسنله تسمیه اولنقده در. (کینکه) یاد
لکر لامبه یه شیشه قومق اصولی ایجاد ایتشدر.

آرغانده دل ری { (Arganda del Rey)
اسپانیای وسطیده (یکی
قشاله) قطعه سنده مادرید ایالتنده و مادریدک ۲۰
کیلومتره جنوب شرقیسنده، غایت کوزل ایشلمش
بر محله و (تاج) ابرماغنک تابیلرندن (جارامه) چا-
ینه دوکیلن بر دره تک اوزرنده واقع کوزل برقصه
اولوب، ۳۳۱۵ اهالیسی و پک مقبول بر نوع شرابی
واردر.

آرغانیل { (Arganil) پورتکیرک (بیرایقا)
ایالتنده (قوبیره) قضاسنده و قوبیره
شهرندن ۳۴ کیلومتره تک مسافده واقع ناحیه مرکزی
بر کوچک قصبه اولوب، ۲۶۲۵، و ناحیه سبیله
برابر ۳۷،۹۴۲ اهالیسی واردر.

آرغولس { (Arguelles) اسپانیانک مشا-
هیر خط باسندن اولوب، (آستور
یا) مملکت تک (ریادسلا) شهرنده میلادک ۱۷۷۶ تا-
ریخنده طوغش، و ۱۸۴۴ تاریخنده وفات ایتشدر.

کوروورمش. بونک ایچون، مشتریک زوجه سی اولان (بونون) نام المه اورتاخی (یو) نک محافظه سنی بوکا حواله ایش ایسده، عطار دودوک چالهرق آرغو- سی، دیگر الی کوزینی دخی قیایه جق صورتده، او- بوتوب، باشنی کمش. (بونون) بونک کوزلرینی طاوسک قویروغنه نقل، ویا کندیسینی طاوسه قلب ایش.

آرغوستولی { (Argostoli) یونانک جزایر

آطه سنده، آطه نک ساحل غریب سنده کان بر پیوک کورفزک ایچنده بولان بر قویده واقع بر شهردر، که جزیره مذکوره نک مرکزی اولوب، ۹۰۰۰ اها- لیلی واددر. عجایب طبیعتدن اولهرق، شهرک شمد لنده کورفزه قویک آره سنده اوزانان بر شبه جزیره- نک اوجنده قیالک آره سنه کلیتی دیکر صوی کیره رک، بر جریان دائمی حاصل ایدوب، ایکی پیوک دکرمین چویر یور. انکله نک لنده ایکن، (آرغوستولی) شهری جزایر سبعة نک مرکز عمومی ایدی.

آرغولیده { (Argolide, 'Αργολίς) یونان

نک موره شبه جزیره سنده بر قطعه سیدر، که (قورننه) ایله برابر بر ایالت تشکیل ایدبور. آرغولیده مع قورننه ایالتی بش قضایه منقسم اولوب، بونلرده: ناوپلیا، آرغوس، قو رننه، (اسپیا) مع (هرمونیس) و (هیدرا) مع (کیتیره) قضا لیدر. ایالت مرکزی ناوپلیا شهری اولوب، اصل آرغولیده ناوپلیا کورفزه ایکنه کورفزی آره سنده شرق جنوبیه ممتد بر شبه جزیره- دن عبارتدر، که شمال غربی جهتنده دخی ایالتک قسم دیکری اولان (قورننه) قطعه سی بولوب، قورننه کورفزینک سواحل جنوبیه سنه قدر ممتد اولور. ایالت قره طرفندن غرباً (آخایا) و غرب جنوبی جهتندن (آرقادیا) ایالتلریله محدود، و شمال شرقی طرفندن قورننه بر خنده آتیقه ایالتنه ملاصقدر. اراضی سی موره نک سائر طرفلری کی طاغلق اولوب، بک منبت متعدد دره و وادیرلی دخی واردر. باشلیجه قصبه لری ناوپلیا، آرغوس، قورننه، فاستری و پورو شهر لیدر. ایالتک اهالیسی ۱۲۷۸۰۰ نفوسدن عبارت اولوب، بر قسمی و علی الخصوص ساحل و آطه رک اهالیسی آرناؤد جنسنه منسوبدر. — آر-

اولوب، ازمنه قدیمه بک پیوک اهمیت واری ایدی. (بونون) نام المه نک نامنه مؤسس اولان بر معبدی شهر ایدی. انیه عتیقه سنک بر جوق خرابه لری، دازوی ر یاترونک ویرانه سی، و شهر دن تپه ده کی قلعه قدر بر آلتندن قیالک ایچنده اویولش بر کیرلی بولی باقی ایسده، شهر دعه تخریب ایدلش اولدیغندن، انیه عتیقه سندن بر شی قالماشدر. میلاددن اول ۱۶۰۰ دن ۸۲۰ تاریخده نک آرغولیده حکمدار لئک باغنی بولش، و تاریخ مذکوره بر جمهوریته تحویل اولهرق، یونانک ایکیجی درجه ده اولان جمهوریتلری صره سنه یکمیشیدی. قبل میلاد ۱۴۶ تاریخده رو- مالیک ضبطه یکمیشیدی. اون اوچنجی عصر میلادیه شرقی امپراطور لئک اهل صلیب طرفندن تقیمی زمانده آرغوس (ژوفوری) ک حصه سنه دو- شوب، بونک طرفندن آنه دوقه سنه ترک اولمیشیدی. ۷۹۹ تاریخ هجری سنه یلدریم سلطان یازید حضر- نلری طرفندن قحله، ضمیمه ممالک عثمانیه اولهرق، بر طاق ناتار مهاجرلری طرفندن اسکان اولمیشیدی. میلاد ۱۶۸۶ یارینجده وندیکلرک ضبطه یکوب، سلطان احمد خان ثالث حضر نلری زمانده و ۱۱۲۸ تاریخ هجری سنه استرداد اولمش، و یونانک استقلال له دکن، دولت عثمانیه نک لنده قالماشدر.

آرغوس { (Argus) آرغوس شهرینک بانیسی
اولان (ایناخوس) ک نسلندن او-
لوب، شهر مذکورک دردنجی حکمداریدر. (سیکیون)
شهری اهالیسی طرفندن قتل اولان (آپس)، وارث
اولش، و بونک انتقامی آلمشدر. (قریاسوس) و
(قورباس) اسمنده ایکی اوغلی واری ایدی، که کندیسندن
سکره حکومت سورمشلدر.

آرغوس آمفیلوخیوم { (Argos Amphi-
lochium) یونان
قدیمه (آفارانیا) مملکتینک شمالده و نارد کورفزی
ساحلده بولش بر شهر قدیمک اسمیدر، که بعده
(فیلوکی) تسیمه اولمشلدر.

آرغوس پانوپتس { (Argus Panoptès)
سالف الذکر آرغوسک
نوزونی و آرغوس شهرینک حکمداری ایدی. اساطیر
یونانییه کوره، بونک پوز کوزی اولوب، اویو-
نبی وقت، بالکز الیسی قیایر و دیگر الیسیله یه

تخته جلوس ایتمشدر. پدريك وزیری اولوب، مغول حکمدارلری سراینک احوالندن بیرار اولغله: اصفها. نده اختیار عزلت ایتش اولان صاحب دیوان شمس. الدین محمدی، پدري ابقا خان تسمیم ایتش اولوق افتر. سیله، درت اوغللیله معافتل ایتمشدر. ظالم و نااهل بر حکمدار اولوب، امور حکومتی امیر بوغا وطیبی اولان یهودی سعدالدولهك الینه براتش؛ وسعدالدو. لهك، حرکات واقعه سندن طولای، رجاك دولت طرفندن قتل اولغسی اوزرینه، کدرندن ۶۹۰ سنه هجریه سی ربیع الاولنك شجی کونی فوت اولمشدر. مدت سلطنتی ۶ سنه ۹ آیدر.

آرغونسکی (Arghounski) سبیریانك كولنك اوتیه سنده اولوب، (ماورا. بايقال) ديلن ايا. لنده آمور ایرماغنك تابعی اولان آرغون نهرينك ساحل یسارنده ۳۷° ۵۱' عرض شمالیه واقع بر کوچك و مستحکم قصبه اولوب، يالکز ۱۸۰۰ اهالیسی، وآبجق تجارتجه و قربنده بولنان كوش معدنی حسبیه اولدقجه اهمیتی وار در.

آرغونشاه { امیر — جانی قربانی. هجرت نبویهك ۷۳۸ تاریخلرنده نیشابور و طوسده مستقل حکومت سورمش برامیر در.

آرغوناوت { یاخود آرغونوت (Argonau- tes, 'Aργοναῦται) یونان قدیم خرافاتله مخلوط تاریخ قدیمه کوره، آلتون پیاغی طولیلاق اوزه، پك اسکی برزمانده قافقاسیه سواحله سیاحت ایتش اولان برطام قهرمانلردر، كه آرغوس شهرنده و یاخود شهر مذکورك حکمداری آرغوسك جایه سی آلتنده انشا اولغله (آرغو) تسمیه اولسان برکی یه سوار اولهرق، قره دگیره کیتمشلدر. عددلری مختلف فیله اولوب، الی کشی اولدقلری مرویدر. ایچلرندن یاسون، هرکول (یاخود ایراقلیس)، اور. فیوس، تیفوس، اسکولاب (یاخود اسقلیوس)، لونکیوس، قاستور، پولوکس، قلیس، زتیس، تودیوس ونستور مشهور درلر. بونلردن هرکول یوله آرقداشلرندن ایرلمشدر. بونلر تسالیانك (یواقوس) اسكاه سندن حرکته، پك درلو مهانت و محاطراته اوغراققدن، و برچوق و قتلر دگیراوستنده قالدقدن صکره، محل مقصودلرینه واصل اولوب،

غولیده اك اسکی زمانده (پلاسینج) ديلن قومك مسكنی اولوب، آرغوس شهرينك بانیسی اولان (ایتاخوس) ك نسیلندن كن حكمدارلك النده ایدی. میلاددن ۱۶ عصر اول مصردن (بلوس) ك اوغلی (داناؤس) اسمنده بر آدم كلوب، پلاسجلری ملكتدن اخراجله «بلوسیلر» سلاله سی حکومتی تأسیس ایتش؛ و بوسلاله دن (آباس) ك وفاتنده، آرغو. لیده بونك اوغلاری بینده تقسیم اولهرق، برقاچ حكو. مته منقسم اولمشیدی، كه اك اهمیتلیسی (آرغوس) حكومتی اولوب، بو شهرده تروآ محاربه سی زمانده (آغامنون) حكمدار ایدی. قبل میلاد ۸۲۰ تاریخنده حكمدارلق لغو اولهرق، برقاچ رینك ریاستی آلتنده بر نوع جهوریت شكل ایتش؛ و ۶۰۰ تاریخندن صکره ملكت بر چوق وقت اسسپارطه لیلر ك ضبطنده بولنش؛ و قبل میلاد ۲۳۳ تاریخنده (آخایا) هیئت اتفاقیه سنه داخل اولوب، میلاددن ۱۴۶ سنه اول بو هیئت داخل اولان اقطار سائر ایلله برابر رومالیرك الینه یکمش؛ و اوندن صکره قسطنطنیه قیصرلرینه، اهل صلیب فرنكلرینه و ونديكلیره پكهرك، نهایت دولت عثمانیهك قبضه تصرفنه كیرمكله، یونانك استقلالنه دكين ممالك عثمانیه دن بولنش؛ و یونان دولتنك تشكيلنده (قورننه) ایلله برابر برایت اعتبار اولمشدر.

آرغون { چينك شرق شمالی حدودنده واقع (آمور) ایرماغی تشكيل ایدن ایکی بيوك نهر ك بریدر، كه اصل اسمی (اورخون) در. [«اورخون» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آرغون { آرسلان — [«آرسلان آرغون» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آرغون { شمس الدین آلب — [«آلب آر. غون» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آرغون خان { چنگیزك سلاله سندن ابقاخانك ایدی. پدريك حیاتنده خراسانده والی اولوب، پدريك وفاتنده تخت سلطنته اوتورمش اولان سلطان احدك (كه اصل اسمی تكودار ایدی)، شرف اسلامله مشرف اولمسندن طولای، سلطنتی طابق ایستیمهك، برادرلریله برابر عصیانله، مشارالیه سلطان احدی قتل، و ۶۸۳ تاریخ هجریسی جادی الاولنده تبریزده

اورا حکمدارینک قیری (میدیا) نک یاردمیله آلتون
یاغی قایمشلر؛ بر روایت کوره طونه طریقله آق
دکیره، دیگر بر روایت کورده (وولغا) نهری طریقله
بحر باطنقه واوردن بحر محیط آطلاسی به چقیمش،
وسبته بوغازندن آق دکیره کیره رک، مملکتلرینه
عودت ایتشلر در. طونه و (وولغا) نک بحر سفید
و بحر باطنقه اختلاطلری اولدیغندن، بونلرک بویکی
طریقک برله عودتلی بو روایتک بر مصالدين عبارت
اولدیغنی کوسترپور. مورخینک بعضیسی بوسیا حنک
سیاراتک حرکاتندن کنایه اولدیغنی بیان ایتشلر ایسه ده،
بعضیسه اساساً بویله بر سیاحتک وقوع بولمش
اولدیغنی، واقفاسیه ده کی آلتون معدنلرینی اخراج
ویا خود اورالزینی اسکان ایتک مقصده و قوعنی
انزام ایتشلر در. هر حالده بوسیا حنک میلاددن
۱۲ عصر اول وقوعی مظنون اولوب، بو قوعات
یونان قدیم شعرا و مورخلرینی پک چوق ایشغال ایتشدر.
یونانک اسکى شاعری اولان (اورفئوس) بوسیا حنک
نظمه چکش ایسه ده، بو شاعرک منظومه سی اصلی
اوزرینه محافظه اولنه میوب، متأخرین طرفندن تغییر
اونمشدر. بعده ردوسلی (آپولونیوس) دخی بوکا
دائر یونان لسانده بر منظومه یازمش اولدیغنی کی،
(والزیوس فلاقوس) دخی لاتین لسانده بو حکایه یی
نظمه چکشدر. بو حکایه جغرافیا حنقده او وقتکی
معلوماتی مصور اولوق حسبیه اهیتی حازدر.

آرغونه } (Argonne) فرانسه نک شرق
طرفلنده ایکی آلتی سلسله جبالدر،
که (فوسیل) طاغلرندن آریلوب، (موزه) نهری و-
دینک ایکی طرفنده اوله رق، جنوبدن شمال غریبه
طوغری تمت اولورلر. بونلردن شرق طرفنده کینک
اک یوکسک علی ۵۴۸، و غرب طرفنده کینک دخی
۴۰۰ متره ارتفاعنده در. اصل آرغونه اسمی بو
طاغلرک شمال طرفته ویریلیور، که (آرونه) مملکتنده
اولان (سدان) شهرینه قدر تمت اولور. بو قطعه
غایت صارب قیالر غایت صیق اورمانلرله مستور
اولوب، یلکز طار بوغازلردن پکچر بعض کیرلی
یوللری واردر.

آرغویا } (Argovie) و آلمانجه آرغاؤ (Aar-
gau) اسویچره جمهوریتک مرکب
اولدیغنی ۲۲ نواحینک بری اولوب، شمال طرفنده واقع

ناحیه لرنددر. شمالاً (رین) نهریه (باده) یوک دوقه لغندن
آرلمش، غرباً (باله)، (سولوره) و (برنه) ناحیه لرله،
جنوباً (لوچرنه) ناحیه سیله، شرقاً (زوگ) و (زو-
ریخ) ناحیه لرله محدود و محاطدر. سطحی ۱۴۰۵
مربع کیلومتره اولوب، و سغجه اسویچره نواحیسنک
طقوزنجی درجه سنده ایسه ده، اهایلیسی ۱۹۱۰۰۰
اولقه، نفوسجه دردننجی درجه ده در. اهایلیسنک
همان کافه سی آلمان اولوب، نصفندن زیاده سی پرو-
تستان، نصفته قریب مقداری قتولیک، و ۱۵۵۰۰ نخی
دخی یهودیدر. بو ناحیه میلادک ۱۸۰۳ تاریخده
تشکیل اولنه رق، اسویچره هیئت متفقه سنه داخل
اولشدر. مرکزی (آراو) شهریدر. بوجه آق ۱۱
قضایه منقسمدر: آراو، بادن، برمگارتن، بروخ،
قولم، لائوفنبورخ، لئکبورخ، موری، راینفلدن،
زوفینکن، زورزاخ. حکومتی جمهوریت مطلقه او-
لوب، ۲۰۰ اعضادن مرکب بر مجلس مبعوثاتی، و ۸
اعضادن مرکب بر مجلس دائمیسی واردر. بو ناحیه
تمامیه (رین) ایرماغنک حوضه سنده واقع اولوب،
نهر مذکوره دوکیلن (آر) چایی جنوب شرقیدن شمال
غربیه طوغری آقهرق، ناحیه یی غیر مساوی و هر
جهتله غیر مشابه ایکی قسمه تقسیم ایدور. اسویچره نک
هر طرفی اولدیغنی کی، بو ناحیه دخی طاغلق پرلردن
عبارت ایسه ده، هیچ برطاغلنک ۸۸۰ متره دن زیاده
ارتفاعی یوقدر. (آر) نهرینک صول طرفنده کی پرلر
اراضی کلسیه دن اولوب، (جورا) سلسله سنه، و نهر
مذکورک صاغ طرفی ایسه آلب سلسله سنه منسوب
وبعض مثبت دره لر و مرعازلرله مستور اوله رق، طاغلر
تپه لرینه قدر آغاچلیدر. بو طرفده اسویچره ایلیچه
لرینک انایشلکی اولان (شیچنخا) ایلیچه سی بولنور.
(آر) نهرندن بشقه بونه ره و یا خود طوغریدن طوغری به
(رین) دوکیلیر بر قاج چایی ده واردر، که بونلرک اک
بیوکلری (رایس) و (لیات) چایلری اولوب، بونلرده
(آر) و (رین) کی سیر سفانته صالحدرلر. هوا سی
(جورا) سلسله جبالنه منسوب اولان غرب طرفنده
پک قرارنیز و سرت ایسه ده، آلب سلسله سنک اتکلرنده
دها معتدلدر، آنجق بو طرفده کی اهایلینک چوغنده
کردان اوری بولنور، و صاغر و دیلیر طوغش آدملی
چوقدر. کور و تباشیر معدنلرله معدن صولری وار
در. اراضیسی مثبت اولوب، غایت کوزل ده

آرق (L'Arc) فرانسه‌نك جنوب شرق طرفنده كانن (ساووا) قطعه‌سنگ مربع الجريان بر نهريدر، كه آلپ سلسله‌سنده (لوانه) طاء غنك ۲۸۱۶ متره ارتفاعی اولان برانكندن نبعاله، جسم، چلاق ودهشت انكبر طاعغر آره‌سنده بر قوس تشكيل ايده‌رك، ۱۵۰ كيلومتره‌لك مسافه قطع ايتدكن صكره، صولدن (ايزره) نهرينه دو كيلور.

پارسدن (تورينو) به كيدن جاده بر خيلي مسافه‌ده بو نهرك كنارندن پكديكي كي، دمير پولی دخی بونك كنارندن پكر. حوضه‌سی ۲۱۰۰ مربع كيلومتره‌در.

آرق (Les Arcs) يعني «كرل». فرانسه. نك جنوبنده (وار) اياالتك (دراكتيان) قضااسنده، صولدن (آرژان) نهرينه دو كيلن بر دره نك، ومارسليان ايتاليايه كيدن دميربولنك اوزرنده بر كوچك قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهاليسی، وجوا-رنده دميرلی معدن صوليله خيلي آثار عتيقه‌سی واردر.

آرقادير آقاديمياسی { «آقاديميا» ماده‌سنه { مراجعت بيوريه.]

آرقاده (Arcade) ايتالياي شماليه ونديك { قطعه‌سنگ (ترويزه) ايالنده، (مونت بلونه) قضااسنده و (مونت بلونه) شهرينك ۱۴ كيلو-متره شرقنده واقع بر بيوك قريه اولوب، ۲۷۴۰ اهاليسی واردر.

آرقادي (Arcadi) كريد جزيره‌سنگ قنديه { سنجاغنده (ايدا) طاغلك شرقه طوغری اوزانان بر شبه‌سنگ شمالی اتكنده واقع بر ناحيه وبونك مرکزی اولان بر بيوك قريه‌در. كريد اختلالنده ارباب عصيانه مهمات نقل ايتكدنه ايكن عثمانلی دونغاسی طرفندن ضبط اولنان (آرقادي) و-پوری دخی بو ناحیه‌نك اسميله تسميه اولنميشیدی.

آرقاديا (Arcadie) يونانك موره شبه‌جزيره-سندگی ايالاتندن بر ايالتدر، كه شبه جزيره مذكوره‌نك وسطيله سواحل شرقيه‌سنگ بر قسمی جامع اولوب، شمال و شمال غربی طرفندن آخانيا مع الیده ايالتيله، شمال شرقی طرفندن آرغولیده مع قورننه ايالتيله، شرقاً (ناوپليا) كورفزيه، جنوباً (لاقونيا) ايالتيله، غرباً و جنوب غربی طرفندن دخی (مسينيا) ايالتيله محدود و محاطدر. آرقاديا اياالتی بروجہ

ايشلنديكندن، بطل پرلری پك آزدرد، واورمان، چاپر و باغلری زياده‌در. صيفير وكي و سائر حيواناتی دخی آز دكلدر. صنايعدن بوك وايك معمولاتی وشریت، كاغد، ماكنهل انواعی، بيچاق، سپت و سائر اعمالاتی خيلي ايلريلش اولوب، آلمانيايله اسويچره‌نك ايجريلری آره‌سنده اجرا اولنان تجارتك مريدرد. شوشه‌لری ودمير پوللری دخی پك چوقدر.

آرغوين (Arguin) آفریقانك سواحل غریبه‌سندہ بنه بو نامله یاد اولنان بر كورفزك ايچنده بر آطه‌در، كه ۲۷° ۲۰' عرض شمالی و ۵۷° ۱۸' طول غربیده و سغلاك مرکزی اولان (سنت لوی) نك ۴۵۰ كيلومتره شمالنده، (آق برون) له (ميريك) برونی آره‌سندہ واقع اولوب، بونی ۷ واکي ۴ كيلومتره‌در. اراضیسی قوملق و غیرمنبتدر. اهالیسی اهل اسلامدن اولدقلری كي، قارشيسنده کی سواحله دخی قبائل عربدن بنوسبا قبیله‌سی ساكن بولنیور.

آرغه (Arga) اسپانیای شمالینك (ناواره) { قطعه‌سندہ بر نهردر، كه پیرنه طاغلر-ندن نبعاله، (پامبلونه) شهرينك ودها آشاغیده برقاج شهرك ايچندن پكدكن، وناواره‌نك اك منبت پرلرینی اروایده‌رك، ۱۲۰ كيلومتره‌لك مسافه قطع ايتدكن صكره، (آراغون) نهرينه، و بر آز دها آشاغیده او-نكله برابر (ابرو) ایرماغنه دو كيلور.

آرفوی (Arfeuilles) فرانسه‌نك (آلبه) { ايالنده، (لاپالیس) قضااسنده و (لا-پالیس) شهرينك ۸ كيلومتره جنوبنده بر بيوك قريه اولوب، ۳۳۰۰ اهاليسی واولدقجه تجارت و صنايعی واردر.

آرق (Arc) فرانسه‌نك جنوبنده «رون» { اغزی «ايالنده بر نهردر، اياالت مذكو-ره‌نك حدودی خارجنده (وار) ايالنده (پورسجو) طاغندن نبعاله، (اكس) شهرينك ۲ كيلومتره جنوب-بندن كچه‌رك، ۸۰ كيلومتره‌لك مسافه قطع ايتدكن صكره، (بره) كولنه دو كيلور. يازين همان قورومق درجه‌سنه كليرسده‌ده، قيشين صولری پك چوق وجر-یانی خيزليدر. روماسردارلندن (ماريوس) ميلاددن ۱۰۲ سنه اول بو نهرك كنارنده (كیپر) لری منهزم ايتمشدرد.

بوده یونانك سائر طرفلری كې رومالیرك انه دوشمش؛ ومیلادك ۱۲۰۴ تاریخه هجریسند، یونانك سائر بر جوق طرفلیه برابر، ابوالفتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینك ید جلا دتلیله فتح اولنهرق، یونانك استقلالنه دكین ممالك عثمانیه دن معدود بولمیشدر. — ایمبراطور (آرقادیوس) ه نسبتله بر آرهلق مصرك بر قسمنه دخی بونام ویرلمشدر.

آرقادیا (Arcadia) موره شبه جزیره سنك ساحل غریسند، آرقادیا كورفری ایچنده بر كوچك قصبه در، كه مسینیا ایالتی ترکیب ایدن بش قصادن (تریفلیا) قزاسنك مرکزی اولوب، (فالامانه) شهرینك ۵۴ کیلومتره شمال غریسند، واقع و ۲۵۰۰ اهالی بی جامعدر. بوشهراسکی (کیپاریسیا) شهرینك خرابه لری اوزرینه مینی و دكیردن ۲ کیلو- متره اوزاق عارضه لی بر بایره اولوب، اطراقی نبا- تانك كثر تیله زمردکی اولغله، منظره سی پك كوزلدرد. جنوب طرفسند، مرتفع بر قیانك اوزرنده خراب بر قلعه سی واردرد. زمان قدیمه موره نك او طرفده کی اسکله رینك اك مهملردن، وفرنكلر زمانده موره نك اك مستحکم مواقعندن بولمش، و یونان اختلالی زمانده مصرلی ابراهیم پاشا طرفندن تخریب اولمیشدر.

آرقادیا (Arcadia) آمریقای شمالیده دو- مینیون قطعه سند «یکی اسقوچیا» ایالتك (یارموت) قزاسند و (یارموت) شهرینك قرینده آلتون فیلرلرینی حاوی بر تپه نك اوزرنده واقع بر قصبه در.

آرقادیوس (Arcadius) روماشرقی ایمبرا- قیصرلرینك برنجیسی اولوب، عموم رومالیر ایمبرا- طور ی بوك تئودوسیوسك اوغلی و غرب ایمبراطوری اولان (هونوریوس) ك برادری ایدی. میلادك ۳۹۵ تاریخنده، اون سكز یاشنده اولدینی حالد، تخته چیقوب، غایت كوشك و تدبیرسز بر حكمدار اولغله، اداره اموری و كلاسندن (روفن) ایله ماینجیسی (اوتروپ) ك وزوجه سی (اودوقسیا) نك الینه برا- قشیدی. شمالدن هجوم ایدن اقوام وحشیه نك یولنی كسه مه مش؛ وامور مذهبییه ده (آریوس) ك اعتقادینه تابع اولانلری جایه ایله، عندالنصارا اعزهدن معدود اولان (یوان قریسوستوم) ی نفی ایتدیكندن، غومك

آنی درت قضا به منقسمدر: غورتیا، مایتینیا، کینوریا، مغلوبولیس. مرکز ایالت تریونیه شهریدر. ایالتك قسم اعظمی موره شبه جزیره سنك مرکزنده اولان طاعلق و مرتفع محللردن عبارت اولوب، هوا سی غایت سرت و اراضیسی زراعتنه غیر صالحدر. طاغلرینك اك مرتفعلری (لیکیون) و (منال) طاغلیدر. موره شبه جزیره سنك اك مرتفع یری اولوق مناسبتیه بو شبه جزیره نك هر طرفنه آقان نهرلردن اکثریسی بو مملكتك طاغلرلردن نبعان ایدیور. بونلر اك بسوی زمان قدیمه (آلفیا) و (الیوم) (روفیا) دینلن نهردر، كه بری آرقادیانك شمالنده و دیگر ی جنوب غریسند، آقدرق (مسینیا) و (الیده) حدودنده برلشلن ایکی چایك اجتماعندن حاصل اولوب، آرقادیانك حدو- دندن دكیره قدر الیده ایله مسینیانك خط حدودینی تعیین ایدر. اهالیسی باشلیجه چوبانلقه پکینیرلر. یالکر ساحله بولان (کینوریا) قزاسنك بعض منبت و كو- زل دره و بایرلری و بر قاق كوچك لیمان واردرد. ایالتك سطحی ۳۲۹۰ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۱۳۱۷۴۰ کتیدر، كه هر مربع کیلومتره باشنه ۲۵ کتی دوشر.

زمان قدیمه آرقادیا شرق جنوبی طرفندن دكیره قدر مند اولوب، موره شبه جزیره سنك مرکزندن عبارت، و موقعك متاتیله و اهالیسنك جسارت و وحشیلکله مشهور ایدی. آرقادیالیر اسکیدن بری چوبانلقه مشغول اولوب، باشلیجه مرعال الی زعم اوتان (بان) ه وخرسزاق الی عطارده عبادت ایدرلری. ابتدا هر بری کندی باشنه بر جهوریت حالنده اولان اون بر ناحیه دن عبارت اولوب، بر مرکز عومبسی یوغیدیه ده، میلاددن ۳۷۰ سنه اول (مغلوبولیس) یعنی «بوك شهر» نامیه بر شهر تئیس، و بونی مرکز اتخاذ ایتلمشدر. اوندن اول آرقادیانك حكمدارلری بولمش ایسه ده، بونلردن انکچی آرسنوقرات متفعلری بولان مسینه لیره خیا- نت ایتدیكندن، میلاددن ۶۷۱ سنه اول اهالی حكمدارلنی لغو ایدوب، بر وجه مشروح اون بر نا- حیدك هر بری کندی کندی اداره اولغله باشلا- مشلردی. آرقادیا مؤخر آخایا هیئت اتفاقیه سنه داخل اولشیدی، و بو اتفاقك اك بوك سردارلردن (فیلوپومن) آرقادیلی ایدی. میلاددن ۱۴۶ سنه اول

مظهر نفری اولوب، میلادک ۴۰۸ تاریخنده ۳۱
یاشنده وفات اچمشدر.

آرقاس { Arcas) اساطیر یونانیه کوره
ابوالاکهه مشرتیک (قالیستو) نام
زوجه سندن متولد اوغلی اولوب، اوندن اول (پلاسیجا)
تسمیه اولنان آرقادیاک حکمداری اولمش، و بو مملکت
بونک اسمنه نسبتله آرقادیا تسمیه اولمشیدی. کویا بر
کون طاغلرده اولارکن آبی صورتنه کیرمش اولان
والده سنه راست کلوب، اولدر مکه تصدی ایتدیکندن،
مشری، بونک اوکنی آلق ایچون، در حال کندیسنی
دخی آبی به تحویل ایله، ایکسینی ده کوکه چیقارمش؛
بونلر کوکده دب اکبر و دب اصغری تشکیل ایتشلر.

آرقاس { Arcas) آمریقاده مکسیقه کور-
{ فرزند (یوقاتان) شبه جزیره سنک
۱۵۰ کیلومتره غربنده بر طاقم کوچک آطلرله قیالر
در، که "۳۶' ۱۲° ۲۰ عرض شمالیده واقعدرلر.
— آفریقای غربینک (سغامیا) مملکتنده (ریوغرانده)
نهری منصبی فارسیننده دخی بو اسمله مسی بر کوچک
آطله واردر، که ۴۰' ۱۱° عرض شمالیده واقعدر.

آرقاشون { Arcachon) فرانسه نك ساحل
{ غربینسنده، (زیرونده) ایالتنک

(بور دو) قضاسنده و (بور دو) شهرینک ۵۶ کیلومتره
جنوب غربینسنده واقع بر قصبه در، که یکری سنه
اول کوچک برقریه ایکن، هواسنک لطافت و ملائمتی
وعلی الخصوص کوکس علنلرینه مبتلا اولانلر ایچون
اطبا طرفندن توصیه اولنسی، و دکیربانیه لرنیک ایلیکی
مناسبتیه، بر قاج سنه طرفنده بیوجک بر قصبه او-
لوب، منتظم سوقاقلر و جام اورمانلری ایچنده کوزل
کوشکلر و باغچهلر یابلشدر؛ و شهر کوندن کونه بیو-
مکده در. بهر سنه بانیه ایچون کیدنلرک عددی یوز
بیک راده لرنده در. هله قیشین فرانسه نك اک کوزل
هوالی شهریدر. — آرقاشون قوی غاسقونیه کور-

فزینک شرق طرفنده اولوب، دوری ۸۰ کیلومتره
قدردر، و طار بر بوغاله کور فزدن آبرمش اولدیغندن،
کیلر ایچون بر ملجا ایسه ده، مدخلی درین اولدیغندن،
بیوک سفان کیرمزر. بو قویده پک چوق بالیق چیقار.
آرقانساس { Arkansas) آمریقای شمالیده
{ ممالک مجتمه نك «قیالی طاغلر» ندن

۳۹° عرض شمالی ایله ۱۰۹° طول غربیده نبعان ایله،

شرق و شرق جنوبی به طوغری آقهرق، (ایندیانه)
یاخود (هندیانه) نهرینی دخی صاغدن اخذ ایله،
۳۳° ۵۴' عرض شمالی و ۹۳° ۳۰' طول غربیده
(مسیسیپی) ایرماغنه دوکیلور بر نهر در. بو نهر
(قولورادو) جهوریتنده باشلاوب، (قانساس) جهو-
ریتیه «هندیلر مملکتندن» یکدکدن صکره، (آر-
قانساس) جهوریتنک حدود غربیه سنه قدر واصل
اولور. مجراسی غایت طولاشیقلی ایسه ده، دوز
وساکن اولوب، قیاری و یک اینیشلی برلری یوقدر.
طولی ۳۰۰ کیلومتره قدر اولوب، طولجه (میسو-
ری) دن صکره میسیسیپنک اک اوزون تابعی ایسه ده،
صوینک مقدارنجه (اوهیو) دن صکره کلیر. سنه نك
اکثر موسملرنده کیلر (مسیسیپی) به دوکلدیگی محلدن
۱۳۰۰ کیلومتره یوقاری به قدر چیقار. بو نهرک
مجراسنده بیوک شهر اولهرق یالکز (لینه روک) شهری
بولنیور، که آرقانساس جهوریتنک مرکزیدر.

آرقانساس { Arkansas) آمریقای شمالیده
{ ممالک مجتمه نك وسطلرنده بولنان

جهوریتلردن اولوب، هیئت متفقیه دخولی صره سنجه
۲۶ نجی واهالینک کثر تنجه ۲۵ نجی جهوریتدر.
غربدن شرقه ایچندن کچهرک (مسیسیپی) ایرماغنه
دوکیلن (آرقانساس) نهرینک اسمیه تسمیه اولمشدر.
سطحی ۱۹۳' ۱۳۵ مربع کیلومتره اولوب، مربعه
قریب بر شکله در، چونکه اطراف ثلکله سی، ممالک
مجتمه نك اکثرینسنده اولدینی کبی، خطوط مستقیمه
ایله محدود اولوب، یالکز شرق جنوبی حدودی
(مسیسیپی) نهرینک مجراسندن عبارتدر. شمالاً
(میسوری)، غرباً «هندیلر مملکتی» و (تکساس)،
جنوباً (لویریانه) و شرقاً دخی (مسیسیپی) و (تنس)
جهوریتلرله محدود و محاطدر. شرق طرفنک یعنی
(مسیسیپی) ایرماغی وادینسک اکثر طرفلری
بطاقلق ایسه ده، غرب شمالی طرفنده کی (اوزارق)
طاغلرینک اتکلرنده هوا معتدل اولوب، اقلیم معتدله به
مخصوص نباتات و محصولات، و آرقانساس نهرینک
جنوبنده دخی هوا زیاده جه صیحا اولوب، ممالک
حاره به محصوص محصولات و واردر. — بو مملکت
میلادک ۱۵۴۱ تاریخنده اسپانیالی (سوتو) طرفندن
کشف، و ۱۶۱۵ تاریخنده فرانسلر طرفندن اسکان
اولهرق، (لویریانه) نامیه تسمیه اولنان بیوک قطعده

(غارده) کولنه دوکیلن، (سارقه) چایی کنارنده برقصه اولوب، ۲۵۴۵ اهالیسی وارد. زیتونلری وبال وایک محصولاتی چوقدر. الآن موجود اولان بریسوک خاندانک وطنیدر، که باویرهده یک چوق املای اولوب، اعضای آوستریا طرفندن ایتالیا ده والیک ایتمشدر.

آرقوپولیس { (Arkopolis) ممالک مجتعه دن
کزی اولان (لئیه روق) شهرینک نام دیکریدر.
[لئیه روق] ماده سنه مراجعت بیوریله.

آرقودی { (Arcoudi) یونانک جزایر سبعة-
سندن (آیاماوره) جزیره سنک
جنوبنده واقع بر کوچک آطه در، که شکلی آبی به
بکزدیکیون، روجه «آبی» دیمک اولان بواسطه
تسمیه اولمشدر.

آرقورینخت { (Arkwright) انکلتره نیک ائ
مشهور موجدلرندن اولوب،
میلادک ۱۷۳۲ تاریخنده (پرستون) شهرنده طوغش،
و ۱۷۹۲ ده وفات ایتمشدر. فقیر بر عائله به منسوب
اولوب، ۳۶ یاشنه قدر بر رلکه مشغول اولدیغی
حالده، جراثقال فننه میل طبیعی بی بولغله، بر چوق
مشکلات وزجتلرندن صکره، پاموق بوکنکه مخصوص
بر ماکینه ایجاد ایتمشدر، که هر جهجه مکمل اولوب،
عوملک تعجینی موجب اولمش؛ و ۱۷۷۱ ده موجدلک
بر آتنه نائل اولوب، (دری) نیک (قرومفورت) شهرنده
بر فابریقه آچهرق، آز مدت ظرفنده بر یوک ثروت
ایدتمشیدی. بو ایجاد پاموق معمولاتنده چوق علمه
استخدامنه حاجت بر اقامغله، معمولات مذکوره نیک
بردن بره فوق العاده اوجوز لایمسنی و بو یوزدن
انکلتره جه بر یوک تجارتی موجب اولمشدر.

آرقوس { (Arcos) اسپانیانک ممالک جنوبیه-
سندن آندالوسیا (یعنی نفس اندلس)
قطه سنده (قادیس) ایالتنده، ۱۶۶ متره ارتفاعی
اولان بر قیانک اوزرنده واقع قضا مرکزی بر شهر
اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی وارد. بو شهرده پک
کوزل سخنیان اعمال اولنور. شهر وقتیه بر سور
وبرطاق قله لره محاط ایدیه ده، بو استحکاماتنک قسم
کلیسی، طوبراغک قایم سندن طولای، ییقلمشدر.
اطراف مرعال و مزروعاته محاطدر. اسپانیا و پور-

نک اقسامندن عد اولمش؛ و ۱۸۰۳ تاریخنده بو
قطعه ایله برابر یوک بو ناپارت طرفندن ممالک مجتعه
هینته ساتلشدر. ۱۸۱۹ ده لوپریانه دن آیریلوب،
آریخه بر ایالت اعتبار، و ۱۸۳۶ ده بر جمهوریت
صفیه ممالک مجتعه هینت متفقه سنه قبول وادخال او-
نمشدر. ممالک مجتعه نیک آز ترقی ایتمشدرندن اولوب،
فابریقلری هیچ یوق کیدر، و دیمیر پوللری پک آزدر.
چینقو، مغزیا، کور، طوز و سائر معدنلریله معدن
صولری چوق ایسه ده، وسائط نقلیه نیک فقداندن
طولای الآن لایقیه ایشلنه مکده در. مرکزی (لئیه-
روقی) شهری اولوب، بوندن بشقه یوک شهری یوقدر.
اهالیسی ۱۸۳۰ تاریخنده ۱۴۲۷۳ کشیدن عبارت
بونش ایکن، ۱۸۷۰ تاریخنده ۱۶۷ ۴۸۴ کشی به
بالغ اولمشیدی؛ او وقتدن بری البته ده آرتمشدر.

آرقانساس پوست { (Arkansas Post) ممالک مجتعه نیک (آر-
قانساس) جمهوریتنده و آرقانساس نهرینک ساحل
یسارنده، و بونهرک (میسسیپی) به دوکلدیگی محلدن
۸۰ کیلومتره یوقاریده، و (لئیه روق) شهرندن ۴۹۰
کیلومتره آشاغیده بر قصبه در، که بو جمهوریت نیک ائ
اسکی قصبه سی اولوب، میلادک ۱۶۸۵ تاریخنده
دریلری کورک اعانله یارایان حیوانات صیدیچون
اورالده طولاشان فرانسلر طرفندن تاسیس او-
نمشدر. قضا مرکزی اولوب، قضا سنک ۸۲۷۰
اهالیسی وارد.

آرقلوو { (Arklow) ایرلانده نیک ساحل شر-
قیسنده، (لینستر) ایالتنک (ویقلوو)
قضا سنده، (سنت جورج) بوغانده (آووقه) نهرینک
منصبده و (دوبلین) ک ۸۰ کیلومتره جنوبنده بر شهر
واسکله اولوب، ۵۸۰۰ اهالیسی، کوزل لیانی
وصید ماهیسی وارد. مذکور بوغازک او بر کنارنده
مدوجزر آره سنده کی فرق ۱۵ متره به قدر چیقدیغی
حالده، آرقلوو لیانده بو فرقک یالکز بر متره دن
عبارت اولسی، و بونک جنوبنده هیچ مدوجزر فرق
اولتامسی عجایب طبیعتنددر.

آرقو { یاخود آرش (Arco, Arch) آوستر-
نیانک آندله بولنان (تیرول) قطعه سنک
منبای جنوبنده، بر اسکی قلعه خرابه لیغی حامل او-
لان بر قیانک آلتنده، و اورادن بر ساعت آشاغیده

موقتاً ضبط ایتش اولان دانمارقه قرالی (والدمار) طرفندن ۱۱۶۸ تاریخ میلادسند هدم اولمشدر.

آرقونه { (Arque) آمرقای جنوبیه (بولیو-
{ یا) نك (قوشابامبه) ایالتنده، (ریو-
غرانده) نهری تابعلندن برینک اوزرنده واقع قضا
مرکزی بر قصبه اولوب، قریبده ایلیچهلر وارد،
وپتیری مشهوردر.

آرکه { (Arques) فرانسه نك ایالات شمالیه-
{ سندن (بادوقاله) ایالتنك (سنت اومر)
قضاسنده و (آ) نهرینك اوزرنده واقع بر قصبه او-
لوب، ۴۱۰۰ اهالیسی، جام، شكر، اسپیرتو فابر-
یقه لری وایلیکخانه لری وارد.

آركسیلاس { یاخود آركسیلاؤس
{ (Arcesilas) یونان قدیم
علماسندن اولوب، آناتولینك ازمیردن ادرمیده
قدر اولان ساحل غریبسنه مصادف بولان (اؤلوا)
مملکت قدیمه سنك (پتیانه) شهرنده قبل المیلاد ۳۱۶
سنه سنده طوغش، و ۲۴۱ سنه سنده وفات ایتمشدر.
(بولون) ك شاکرداندن اولوب، یونان طرفلرنده
بر چوق وقت سیاحت ایتدکدن صکره، آنسده
توظنه، ایکنجی (آقادیما) مدرسه سنی تأسیس ایتش؛
و «اسطویق» تعبیر اولنان حکمایه قارشى کلوب،
«فاتالپسیا» دینلن وحواس حسه ایله حس اولنان
شیرك حقیق اولسی لازم کلدیکنی التزامدن عبارت
اولان بر فلسفه مخصوصه ایجاد ایتشیدی.

آركلاؤس { (Archelaüs) یونان قدیم
{ حکماسندن اولوب، آناتو-
لینك جهت غریبه سننده بولنش اولان (میلت) شهر
قدیمده طوغشیدی. آناقساغوراسك شاکرداندن
وسقراطك معلزلندن اولوب، قبل المیلاد ۴۶۰ تا-
ریخلرنده آتیه هجرتله، (یونیا) حکماسنك فلسفه سنی
تدریسه باشلامش؛ واک زیاده طبیعیه متعلق درس لر
ویردیکندن، «طبیعی» لقبیه تلقیب اولمشیدی. ار-
ضك کروی اولسی حقیقه اك اول برظن حاصل ایدن
بو زاندر. اخلاق خصوصنده حسنات ایله سینات
پیننده حقیقتده بر فرق اولوب، بو فرقك آنجیق
رسم و عادتك نتایجندن اولدیغنی ادعا ایدیوردی.

آركلاؤس { (Archelaüs) ماکدونیا
{ حکمدارلندن (پردیقاس) ك

تکیزده بواسطه ده بر قاج قصبه وقریه بولندیغندن،
تفریق ایچون، بوکا (Arcos dela Frontera) یعنی
«حدود آرقوسی» دیلیر.

آرقوس دوقه سی { (Duc d'Arcos) اسپا-
خدوی اولوب، ظالم و تدبیرسز اولغله، میلادك
۱۶۴۶ تاریخنده (ماسانیلو) اختلافه سبیت ویرمش؛
وهرنه قدرکه بو اختلافی باصدیره بیلش ایسه ده،
غضبه اوغرایوب، عزل اولمشیدی.

آرقوله { (Arcola) ایتالیا نك شمال غربی
{ قسمنده جنوه ایالتنده (اسپیا) کور-
فری قریبده پیوک برقریه اولوب، ۳۶۰۰ اهالیسی
و مشهور شرابی وارد. — ینه ایتالیا ده وندیک
قطعه سننده (ورونه) ایالتنك (سان بونیفاجو) قضا-
سنده بو نامله دیگر پیوک برقریه وارد، که ۲۱۷۰
اهالی جامع اولوب، پیوک بوناپارک، ده جنرال
ایکن، ۱۷۹۶ تاریخنده اوراده آوستریا عسکرینی
مغلوب ایتش اولسیله مشهوردر.

آرقونسه { (Arconce) فرانسه نك «سانون
{ ولوار» ایالتنده بر چایدر، که
(کیشه) قریبده واقع و ۳۸۵ متره ارتفاعی اولان
برکوچک کولدن چیقوب، جنوب غربیه آقهرق،
وبعد شماله طوغری دونه رك، تقریباً ۸۰ کیلو-
متره لك مسافه قطع ایتدکدن صکره، (لوآر) ایرماغنه
دوکیلور.

آرقونویل { مادام تیرو — (Mme Thiroux
{ (d'Arconville) «تیرو» ماده-
سنه مراجعت بیوریله.

آرقونه برونی { (Cap Arcona) آلمانیا نك
{ اقصای شمالنده بولنان
(روکن) آطه سنك شمالی اوجنده بر برون اولوب،
۴۶° ۳۸' ۵۴" عرض شمالی ایله ۱۳° ۵' ۳۱"
طول شرقیده واقعدر. ارتفاعی آنجیق ۶۴ متره دن
عبارت اولدیغنی حالده، طویراغی کلسدن عبارت او-
لوب، بیاض اولدیغندن، اوزاقدن کورینور. ۲۵
متره بو کسکککنده بر فناری دخی وارد. بو برونده
ازمنه قدیمه دن قاله اولهرق، اسکی اسقاندیناو وجر-
مانلرک آلهه سندن (اسوانتوی) نام اله ایله (هرتال)
نام الهیه مخصوص بر معبد وار ایدی، که آطه یی

آركور (Archémor) يونان قديمك آر -
 غولیده قطعه سنده واقع (نمیا)
 شهرينك حكمداری (لیفورغوس) ك اوغلی اولوب،
 خرافات يونانيه يه كوره، مده ايكی، (آدراست) ك
 عسكرينك ضابطلری (نمیا) نك اورماندن چكركن،
 بونك سود نينه سی اولان (هيسپيله) يه كندیلرينه بر
 چشمه كوسترمسني تكليف ايتكله، سود نينه چوجنی
 بیان كروزلری اوزرينه قويوب، چشمه ي كوسترمكه
 كيتش، و كلجه يه قدر چوجنی يیلان صوققله، اولو
 بولش. بو سببه مینی (نمیا) ده هر اوج ويا بش سنه
 بر كره بر پناير قوريلوب، بر طاق اوپونلر اجرا او-
 نور، و اوپونده غالب كللر قره لره كينه رك، باشلرينه
 بیان كروزی صرارلردی.

آركوت (Arcot, Arcate) يا خود آركت
 (دكن) مملكتنك بنكاله كورفزی ساحلجه ممتد اولان
 قسم شرقيسندن عبارت بر قطعه در، كه انكلتره
 حكومتی طرفندن «شمالی» و «جنوبی» اسميله ايکی
 ايالته تقسیم اولنه رق، مدارس اداره سنه الحاق او-
 لئشدر. شمالی آركوت نفس مدارس ملحق ساحلك
 بر طار قطعه سيله دكيزدن آريلوب، جنوبی آركوت
 حدودندن شمالاً (نلور) و (كوداپه) ايالتلرينه قدر
 ممتد اولور، غرباً (ميسور) ايالتيله محدود در. اك
 بيوك نهری (بلار) نهری، و مركزی (چقور) شهريد.
 جنوبی آركوت ايسه شمالی آركوتك حدود جنوبيه-
 سندن، ساحلك بويجه (تريمپول) و (تانبجور)
 قضالينك حدودينه قدر ممتد اولوب، طولی ۱۰۰
 كيلومتره قدر در، و غرباً (سالم) قضاسيله محدود در.
 مركزی (كودالور) شهريد. بونك باشليجه انهاری
 (پناير) و (ولار) نهرلیدر، كه بونلر ك اينكجیسی قسماً
 حدود جنوبيه سنی تشكيل ايدور. فرانسه نك النده
 بولان (پونديشری) شهری دخی جنوبی آركوتك ساد
 حلسده در. بتون آركوتك سطحی ۳۴۵۰۰ مربع
 كيلومتره اولوب، شمال و غرب جهتی طاغلق و مرتفع
 و ساحله قریب محللری دوز در. منطقه حاره ده بو-
 لئفله، هواسی غایت صیحاقل اولوب، بعض دفعه
 حرارت سانتیگراد الی درجه دن یوقاری چیقار؛
 اراضیسی دخی اكثریت اوزره قوملق اولغله، اكثر
 نهرلك صولری ده قورور. باشليجه محصولاتی پرخ

ولد غير مشروعی اولوب، بونك وفاتسده مشروع
 اوغلرینی قتل ايتدیره رك، قبل المیلاد ۴۶۰ تاريخده
 نخي ضبط ايتش؛ و بونكله برابر، مملكتی حسن اداره
 و علوم و معارفی جایه ایدره رك، یونان دن بر چوق علما
 و ادبانی سرایه جمع ايتشیدی. شاعر مشهور (اور-
 پید) دخی عمرينك بر قسمی بو حكمدارك سرایه پکیر-
 مشدی. آرکلاؤس میلاددن ۴۰۵ سنه اول آوده
 قتل اولئشدر.

آرکلاؤس (Archelaüs) مهردادك سر-
 روماليلره محاربه يه كيريشش، و میلاددن ۸۷ سنه
 اول (سیلا) طرفندن ايکی دفعه مغلوب اولدقدن
 صكره، مهردادك نظرندن دوشمكله، رومایه چكيلوب
 اوراده وفات ايتئدر. — بونك اوغلی دخی بوا سله
 ممی اولوب، روماء عسکرند خدمت ايتش، و (پومپی)
 طرفندن (پنطس) یعنی طربزون جهتسده (قومانه)
 برنسلكنه تعین اولئشیدی. مؤخرأ مصر ملكه سی
 و (بطليموس اوليت) ك قیزی اولان (برنيكه) ي از-
 دواج ايتكله، مصر حكمداری اولوب، قبل المیلاد
 ۵۷ تاريخده روماليلره قارشى عصيان ايتش ايسده،
 آنتی آی صكره واقع اولان بر محاربه ده روما سردار-
 لرندن (فابينوس) طرفندن قتل اولئشدر. — بونك
 دخی اوغلی بوا سله معروف اولوب، آنطوآن طر-
 فندن (قيادوكيا) نك یعنی آناطولینك قونیهدن سيواسه
 قدر اولان قطعه سنك برنسلكنه تعین، و آوغوستوس
 طرفندن دخی بومسنده ابقا اولئش ايسده، مؤخرأ
 (تير) طرفندن عزل، و روماده حبس اولنه رق، میلاد
 دك ۱۷ تاريخده محبسده وفات ايتئشدر.

آرکلاؤس (Archelaüs) فلسطين حكمدار-
 اولوب، میلادك ۳ تاريخده، پدرينك وفاتی اوزرينه،
 نالكنك بعضيسنده وارث اولمش ايسده، تخته چيقدیغی
 كون تبعه سندن ۳۰۰۰ كشی قتل ايتديكندن،
 آوغوستوسك غضبه اوغرايه رق، فرانسه نك (اویانه)
 شهرينه نقي اولئش، و اوج سنه صكره اوراده وفات
 ايتئشدر.

آرکلائس (Archelaüs) قونیه ولایت
 مرکزی اولان (ارکلی) شهرينك اسم قديمی اولوب،
 تندیکی اسمی بوندن غلطدر.

بر جمعیت فیه تشکیل ایتمشیدی، که علامه مشهور (آلكساندر هومبولد) دخی بو جمعیت داخل ابدی . بو جمعیت «آركوی جمعیتك خاطرلمری» عنوانیه بر رساله فیه موقونه نشر ایتمشدر .

آركی { (Archi) ایٹالیانك (آروچی) ایالتده، (واستو) قضاانده وواستو شهرینك ۳۸ کیلومتره غربنده، آدریاتیق دکیزنه دوکیلن (سانفرو) نهرینك ساحل یمنه قریب بر کوچك قصبه اولوب، ۳۱۲۵ اهالیسی وخراب حالنده بر اسکی سوری واردر .

آركیاس { آرکیداموس وسارّه [«آرخاس» وسارّه مادهلرپنه مراجعت.]

آركیپا { (Arequipa) آمریقای جنوبیده (پرو) جمهوریتی آیالات جنوبیه سنك اك مهمی اولوب، بحر محیط کیر سواحلی بویجه مند غیر منبت بر طاق اووهلره (قوردیلر) طاغنك اتکلرندن عبارت بر قطعه واسعهدر . غرباً ساحلدن عبارت اولان (ایقا)، غرب شمال طرفندن (آیقو-شو)، شمالاً (قوزقو)، شرق وشرق جنوبی طرفندن (بونو) و(موکغا) ایالتلرله محدود ویدی سنجاغه منقسمدر . اهالیسی ۲۰۰۰۰۰ کشیدن عبارتدر .

آركیپا { (Arequipa) پروده بو اسمله مسمی ایالتك مرکزی برشهر اولوب، (لیما) شهرینك ۹۰۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، وبحر محیط کیر ساحلندن ۹۹ کیلومترهك مسافهده، ۱۱° ۲۴' ۱۶" عرض جنوبی ایه ۷۳° ۵۵' ۳۶" طول غربیده واقع و ۴۵۰۰۰ اهالیی جامعدر . کثرت نفوسجه پرونك اینکجی، وصنایع معارف، زراعت وهر نوع اسباب ترقیجه برنجی شری او-لوب، ۲۴۰۰ متریه قریب ارتفاعی اولان کوزل وواسع بر وادیده و ۶۰۰۰ متره ارتفاعی اولان (مستی) برکانك اتکنده و(شیله) نهرینك ایکی طرفنده واقعدر . بو شهر ۱۵۴۰ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولوب، پک منظم ایسهده، اک ایی ابنیهسی ۱۸۶۸ ده وقوع بولان حرکت ارضدن منهد اولمشدر . حرارتی سانتیگراد ۱۲ ایه ۲۲ درجه آره سنده اولوب، هواسی غایت معتدل ایسهده، پک یابسدر، وصولی طوزلیدر . (شیله) نهری اوزرنده ۱۲۷ متره طولنده بر کوزل کوپریسی واردر . برطرفدن ساحله و برطرفندن (بونو) شهریتقدر مدت بر دیمیر بولی خطی واردر، که بر مکمل صو بولیله دخی مترافقدر .

و پاموقدن عبارتدر . وقتیه اعمال اولمقده بولنش اولان اینجه قاشلر مملکت ایچون بیوک بر ثروت ایدیهده، بو کونکی کونده انکلیزلرک اوجوز اوجوز صا-تدقلری باصهلر بو صنعت عملیهی ابطال ایتمشدر . شمالی آرکوتك اهالیسی ۶۶۷ ۲۰۰۷، وجنوبینك نفوسی دخی ۱۷۶۲ ۵۲۵ کشیدن عبارتدر .

آركوت { یاخود آرکت (Arcot, Arcate) هندستانك جنوب شرقی طرفنده، (مدارس) اداره سننه ملحق شمالی آرکوت ایالتده (و پلار) نهرینك ساحل یمننده، ساحلدن یوز متره قدر ایچریده ومدارس شهرینك ۱۱۷ کیلومتره جنوب غربیسنده، ۱۴° ۵۴' ۱۲" عرض شمالی ایه ۱۳° ۲' ۷۷" طول شرقیده واقع بر بیوک شهردر، که وقتیه بتون مملکتك مرکزی ایدی . شهرک اوکنده (پلار) نهرینك وسعتی ۸۰۰ متره ایسهده، قوراقلیق موسملرنده بعضاً صوبی بسبتون قورور . شهر وقتیه جسم ومتین استحکاملره مستحکم ایدیهده، انکلیزلر استحکاماتی هدم ایتمشدر در . شهری نهرک طغیانندن محافظه ایچون متین وکوزل بر سدی واردر . اها-لیسنك قسم کلیسی اهل اسلام اولوب، ایکی منارلی غایت کوزل بر جامع شریفی دخی واردر . اسکی نوابلرینك سرایی ویران حالندهدر . شهر یکی ایسهده، بونک برنده اسکیدن (آرکدو) اسمنده بر شهر بولنش اولدینی مروی، و بو آرکدو شهرینك بطلیوس طر-فندن ذکر اولنان (آرقاتی رجیا) شهرینك عینی اولدینی مظنوندر . عصر سابقده بو شهرک ضبطیچون فرانسه-لرله انکلیزلر خبی غوغالر ایدوب، کاه فرانسه وکاه انکلتزه طرفندن ضبط، ومیلادك ۱۷۸۰ تاریخنده هند امراسندن حیدر خانه تسلیم بولنش، و ۱۸۰۱ ده انکلیزلرک الینه کچمشدر . شهرک ۵۰۰۰۰ اها-لیسی واردر .

آركوی { (Arcueil) فرانسهك (سینه) ایالتده، (سو) قضاانده و (سو) شهرینك ۴ کیلومتره شمال شرقیسنده، وپارسك ۶ کیلومتره جنوبنده، (پیاوره) نهری اوزرنده بر بیوک قریه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی، رومالیرک وقتندن قاله بر صویولی، خرابه لری مؤخرآ بربری اوسته بنا بولنش ایکی جسم صویولی وسائر بر چوق ابنیه سی، وخیلی محصولات صنایعیه سیله طاش اوجاقلری واردر . مشاهیر کیویوندن (برتوله) بوکویده کی کوشکنده

آرکیراسپید } آرکرویلو و سازه. [آر -
جیراسپید و سازه ماده لرینه
مراجعت بیوریه.]

آرکیروقاسترو } (Argyrocastro) آرنا -
و دلقده یانیه ولایتنده
ارگری سنجاغنک مرکزی اولان ارگری شهرینک
روجه اسمی اولوب، اوروپا لسانلرنده دخی بو اسمله
معروفدر. [«ارگری» ماده سنه مراجعت بیوریه.]
آرکینتو } (Archinto) ایتالیا سده کی میلان
شهرینک اصالتی اغنیاسندن بر ذات

اولوب، میلادک ۱۶۶۹ تاریخده طوغش، و ۱۷۳۲
ده وفات اتمشدر. ۱۷۰۲ تاریخده میلانده کافه
علوم و فنونه و صنایع نفیسه ایله اوغراشیر بر (آقا -
دمیا) یعنی جمعیت علمیه تأسیس ایتش اولدیغی کی،
بر قاج سنه صکره اغنیادن مرکب (بالآینه) اسمیله بر
بر شرکت تشکیل ایدرهک، پک چوق کتب معتبره
طبع و نشر ایتدیرمشدر.

آرکینسک } (Arkinsk) سیریانک جهت
(شرقیه سنده) (اوخوجق) ایله
لنده، و اوخوجق شهرینک ۵۰ کیلومتره غربنده
(اوخوجقه) نهری اوزرنده قزاقلره مسکون بر کوچک
قصبه در، که او جوارلرده بولنان و ویرکیلرینی ویر -
مک ایچون بو قصبه یه کلکه مجبور اولان (تونغوز)
قومیه اولنان تجارتک مرکزیدر.

آرلاتزون } (Arlanzón) اسپانیای وسطیده
اسکی قشتاله قطعه سنده بر نهر
در، که مجراسنک قسم کلیسی (بورغوس) ایالتنده
اولوب، بورغوس شهرینک ایچندن پکدکدن صکره،
(آرلاتزه) چایی دخی اخذایله، (پالنسیه) ایالتنه کبروب،
(دویرو) ایرماغی تابعلرندن (پیسو ترغه) نهرینه قاریشیر.
مجراسنک طولی ۱۳۰ کیلومتره در.

آرلاتزه } (Arlanz) اسپانیای وسطیده
اسکی قشتاله قطعه سنک (بورغوس)
ایالتنده بر چایدر، که (سیرانیلا) طاغندن و (دویرو)
ایرماغی منبعنک قریبده بر محلدن نیعانه، بر وقت بر
آتندن. وبعده (ارما) شهرینک ایچندن پکدرک، ۱۲۰
کیلومترلک بر مسافه قطع ایتدکدن صکره، (آرلاتزون)
نهرینه قاریشیر.

آرلانیق } (Arlane) فرانسه نک (بوی دو -
دوم) ایالتنده (آمبرت) قضا سنده

و (آمبرت) شهرینک ۱۵ کیلومتره جنوبنده ناحیه
مرکزی بر کوچک قصبه در، که (لوآر) ایرماغی حو -
ضه سنده (دورو) نهرینه تابع (دولوره) چایی کنارانده
و ۵۹۰ متره ارتفاعی اولان بر محله واقع اولوب،
۳۸۰۰ اهالیسی، کاغد، دانتله و سازه فابریقه لری،
و قرینده چلیکلی معدن صوری وار در. ناحیه سنک
اهالیسی ۱۲۶۷۸ در.

آرلبرغ } (Arlberg) آلب سلسله جبالنک
ایکنجی درجه ده اولان شعباتندن
اولوب، (اورو) طاغندن آیریه رقی، و (رین) حو -
ضه سیله طونه حوضه سی آره سنده ممد اوله رقی، شمال
و شمال شرقیه طوغری اوزانان بر قاج طاله تقسیم
اولور. آرلبرغ طاغی تیروی ایکی به تقسیم ایدوب،
بو طاغک اوتیه سنده بولنان و تا (رین) ایرماغنک
(قونستانسه) کولنک کنارینه قدر اوزانان قسمنه
(تیرو و ورا البرغ) دنیلیر. آرلبرغ اک مرتفع در -
وه سی ۲۸۹۸ متره ارتفاعنده در. یکتا پکید ی اولان
(آرلبرک یوخ) یعنی «آرلبرغ بوغازی» دخی ۱۷۷۰
متره ارتفاعنده اولوب، سنده بدی آی قار ایله
مستور در. بونک ایچون بو طاغک آلتندن ۵۵۴۰
متره طولنده بر تونل حفری اوتیه دن بری تحت تصور
ده در.

آرلوف } (Arleuf) فرانسه نک (نیاوره)
ایالتنده، (شاتوشینون) قضا سنده
و (شاتوشینون) شهرینک ۹ کیلومتره شرق جنوب یسنده
بر کوچک قصبه اولوب، ۲۸۵۰ اهالیسی واردر.

آرلون } (Arlon) بلجیقه نک جنوب شرق یسنده
(لوکسنبورغ) ایالتنده، و (لوکسنبورغ)
شهرینک ۳۰ کیلومتره شرق جنوب یسنده قضا مرکزی
بر شهر اولوب، (موزه) ایرماغنه صاغن منصوب اولان
(سموی) نهرینک منبعنه قریب بر تپه نک اوزرنده واقع،
و ۶۳۰۰ اهالی بی جامعدر. صنایع و معارفی پکایلری
اولوب، دانتله و اقمشه مختلفه فابریقه لره دمیر خانه
و دوکخانه لری و برایکی جمعیت علمیه سی واردر. اسکی
بر شهر اولوب، جوارنده رومالیرک زمانسندن قاله
بعض آثار عتیقه بولنشدر. بر تراج احوال قاموسی
یازمش اولان جزویت (فلر) ک مسقط رأسیدر.

آرلونو } (Arluno) ایتالیای شمالینک (لومبار -
دیا) قطعه سنده میلان ایالتنک (غاللا -
راته) قضا سنده و غالاراته شهرینک ۱۹ کیلومتره

بونلرک بر برینه قارشی یاپدقلری استحکامات دیوارلرینک
بناسنه یارامشدی. بناء علیه شمدیکی حانده سواققلری
طار و شانسر بر شهر اولوب، آثار عتیقه سندن پک آز
شیلر یعنی برفاق ویرانه سکورلمکده در. بو شهر
سکرملری بعض امتیازاته و بر نوع استقلالله اداره
اولمش؛ و بر چوق وقت آقی دیکر تجارتنده مارسلیا،
وندیک و پیزیه ادعای رقابت ایده بتلش ایسه ده،
نهایت میلادک ۱۴۸۱ تاریخنده بستون فرانسه یه
الحاق ایتش، و بر قضا مرکز لکنه قدر اینشدر.

«تش اوزرنده کی آرله» (Arles sur Tèche)
نامیله فرانسه ک «شرق آلب» ایالته ده دخی ناحیه
مرکزی بر کوچک قصبه واردر، که (قایغو) طاغنگ
جنوبی اتکنده واقع اولوب، ۲۵۴۰ اهالیسی
واردر.

آرلی } (Arly) فرانسه ک جنوب شرق
جهتته «اوست ساووا» و (ساووا)
ایالتلرنده جریان ایدر برنهردر، که آلب طاغلرینک اک
یو کسکی اولان (مونت بلانق) ک قارشیسنده بولنان
و ۲۵۳۰ متره ارتفاعی اولان (ژولی) طاغندن نعلاله،
(آلبرت ویل) دن کچرک، بو شهرک آلتشده (ایزره)
نهریله برلشیر. مجراسنک طولی یالکز ۴۰ کیلومتره
ایسه ده، صوبی چوقدر.

آرلینغتون } (Arlington) ممالک مجتمعه ده
بر چوق کوچک قصبه و قریه لرک
اسمی اولوب، بیوجکری ایکیدر: بری ممالک
مذکوره نک شرق طرفنده کی جمهوریتلرندن (ویرجینیا)
جمهوریتنک (آلکساندریا) قضا سنده و واشینگتونک
قارشیسنده، (پوتومان) نهرینک ساحل یمنده واقع
اولوب، ۱۳۷۰ اهالیسی واردر. — دیکری ممالک
مذکوره نک شرق شمالی طرفنده کی (ورمونت) جهو-
ریتنک (بنیغتون) قضا سنده و (بنیغتون) شهرینک ۲۶
کیلومتره شمال شرقیسنده و بر کوچک نهرک اوزرنده
واقع اولوب، ۱۶۴۰ اهالیسی وجوارنده بر معدن
صویله سماکی مرمرلری واردر.

آرلینغتون قوتی } (Henri Bennet comte d'Arlington)
نک وکلا و اعیانندن اولوب، میلادک ۱۶۱۸ تاریخنده
طوغش، و ۱۶۸۵ ده وفات ایتشدر. قرال برنجی
شارله اولان منسوبیت و طرفدارلیقه مشهور اولوب،
ارباب اختلاله قارشی محاربه ایتش؛ و بونلرک غالبیتی

جنوب شرقیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۰۴۰
اهالیسی و ایک فابریقه سی واردر.

آرله } (Arles) فرانسه ک اقطار جنوبیه سندن
(پرووانسه) قطعه سنک «رون آغزی»
ایالته قضا مرکزی بر شهردر، که (رون) ایرماغنگ
ایکی ساحلنده و قسم اعظمی ساحل یسارنده و ایرماغنگ
ایکی یه چتالاندیغی محل قرینده واقع اولوب، نهرک
منصندن ۲۸ کیلومتره یوقاری، و مارسلیانک ۸۶
کیلومتره شمال غریبسنده در. ۲۷۳۰۰ اهالیسی،
تجارت محکمه سی، علم المیاه تدریسنه مخصوص بر مکتبی،
تاریخ طبیعی یه مخصوص نمونه خانه سی، موزم خانه سی،
بر کتبخانه سی و پک ایشک تجارتی واردر. مارسلیدن
پارسه کیدن دیر یولی خطی اوزرنده بولندیغندن
بشقه رون نهری واسطه سیله دخی سنوی، ۵۰ دن
۴۵۰ طونیلاته قدر اولمق اوزره، ایکی یکدن
زیاده سفائن (آرله) یه یناشیر. اطرافنده کی واسع
اووملرده ۳۰۰۰۰۰ قویون و پک چوق صیغیرلرله
آتلر اولتار. حبوبات، زیتین یاغی، شراب و سائر
محصولاتی و چینی و شیشه یه متعلق اخراجاتی چوقدر.
بو شهر رومالیر زمانده مشهور قیصر طرفندن
تأسیس و رومادن کوندریلن مهاجرلرله اسکان او-
لغشیدی. بعده ایبراطور قسطنطین بونی دها چوق
زیاده توسیع و تیرین ایده رک، قسطنطنیه تسیمه
ایتشیدیه ده، ایبراطورک وفاتندن سکره بو اسمی
اونودیلوب، ینه (آرله) تسیمه اولغشدر. اوزمانلرده
بو شهرک فوق العاده اهمیتی اولوب، بر آره لقی اسپا-
نیا و انکلتربی دخی شامل اولان غال ملکتنک مرکز
عمومی اتخاذا اولمش؛ و میلادک طقوزنجی عصری
اواسطنده تشکل ایدوب، اون برنجی عصر اوائلنه
قدر دوام ایدن (پرووانسه) دولتک دخی پایتختی
اولمشیدی. اندلسی فتح ایتش اولان غزات مسلین
بو شهری دفعاته محاصره، و بر ایکی دفعه فتح ایتش
اولدقلری کی، شمالدن هجوم ایتش اولان اقوام
وحشیه طرفندن دفعاته تخریب ایدلش اولدیغندن،
قسطنطینک رکز و بنا ایتش اولدیغی آثار و ابنیه مزینه
خراب اولمش؛ و بو شهر قرون وسطاده خرسیتیانلغک
اک بیوک مرکز لرندن بولغله، فوق العاده نفوذ مالک
اولان پقیوسلرله حاکم ویا والیری یینده دائمی او-
لان خصومه بناء اکثر آثار عتیقه سنک انقاضی

اوزرنه برنجی شارل ایله برابر انکلتزهدن هجرت،
و نوخر ایکنجی شارل ایله عودت ایدرک، ۱۶۷۰
ده (قبیل) اسمیله تشکیل ایدن هیئت وکلایه داخل
اولش؛ ودها صکره ماین لوردی مسندینه ترفیع
اوتقشد.

آرلینقورت و یقوتی {ویقتور (Victor
vicomte d'Ar-

linecourt) فرانسه نك حكاية نویس ادبا سندن اولوب،
میلاد ۱۷۸۹ تاربخنده ورسایل قرینده طوغش،
و ۱۸۵۶ ده وفات ایتشد. پدری بیوک اختلال
مصیبت زدكاندن اولوب، كندیسی اختلالدن صکره
تشكل ایدن قراللق وایمراطورلق زمانده شورای
دولته ملازم بولنش؛ وابتدا شعره وهانله وفاجعه
تخریرنه اوزنمش ایسه ده، بو قیلدن اولان آثاری
رغبت عومیه به مظهر اوله مدیغندن، حكاية نویسلرکه
باشلاوب، حساباتک تعریف و تصویرنده کی مبالغه سیله
و عباره سنك کفایتیه برابر، یازدیغی حكايله زمانده
خیلی شهرت قزانمش ایسه ده، پك چاپق اونودلشد.
آرما {Santiago de Arma) «سانتیاغو»
(ماده سنه مراجعت بیوریه.)

آرما تالوس {Armatoles, Ἀρματο-
λολ) یانیه ولایتی طرفلرنده

لژی حالده دولته عسکر ویرمك شرطیله، بعض
امتیازاتی و سلاح طاشیق حققی محافظه ایش اولان
آرناؤد خرسیتانلردن مرکب عسکر صنفلرینه ویریلن
اصمدر، که روجه «سلح» دیمکدر. اک اول یاوز
سلطان سلیم حضرتلری روملرک اختلالرینه قارش
بولردن منظم بر فرقه تشکیل ایتشیدی. تپه دلنی
علی پاشا دخی بر آرما تولوس فرقه سی ترتیب ایتش
ایسه ده، هر نصله علی پاشانک وفاتندن صکره،
بونئر سلاحلری دولته قارش چویروب، یونانک
استقلالنی منیع اولان عصیان چیقارمشلردر.

آرما داله {Armada) اسقوجیانک
(آلیتغوو) قضاسنده، (یاتغات)

ناحیه سنده و (یاتغات) شهرینک ۳ کیلومتره غربنده
بر کوچک قصبه اولوب، ۲۷۱۰ اهالیسی واردر.

آرماده {Armada) اسپانیولجه «دوتما»
(دیمک اولوب، اسپانیا قراللردن

ایکنجی فلیک میلاد ۱۵۸۸ تاربخنده انکلتزه قرا-
نیجه سی (ایزابلا) به قارش تهمیبر ایش اولدیغی مشهور

دوتما به علم اولمشدر. بودوتما ۱۳۵ سفینه دن مرکب
اولوب، (اینونجیبه آرماده) یعنی «مغلوب اولماز
دوتما» تسمیه اولنش ایکن، ابتدا فرطنه دن، وبعده
آمرال (دراک) ک قومانده سی آلتنده بولسان انکلیز
دوتماسی طرفندن آز مدت ظرفنده احما ایدلشد.

آرمار {Armar) هندستانک شمال غربیسنده
(کائن پنجاب قطعه سنك (جلاندار)

ایالتنده، هوشیارپور قضاسنده بر شهر اولوب،
۹۶۳۲ اهالیسی واردر.

آرماسائو {Armaçao) آمریقای جنوبیه
(برازیلیانک (سنت قترینه) آطه.

سنده بر کوچک قصبه در، که ۲۷°۳۰' عرض
جنوبی ایله ۵۱° طول غربیه واقع اولوب، بالتیه
آوجیلرینک بر موققی حکمنده در.

آرماغ {Armagh) ایرلانده نك شرق طرفنده
(اولستر) ایالتنده بر قضا اولوب،

۱۳۲۹ مربع کیلومتره دن عبارت اولان سطحی
طاغلق بر یردر. (اوبران) و (بلاواتر) اسمنده ایکی
نهری اولوب، ایکیسی ده (تیغ) کولنه دوکیلور،
وبوکولک شمال ساحلنده بحر محیط آطلاسیه منصب
بر آياغی واردر. اهالیسی ۲۳۲۳۹۲ کشی اولوب،
مرکزی (آرماغ) شهریدر.

آرماغ {Armagh) ایرلانده ده آنفا پیان
(اولنان قضانک مرکزی بر شهردر،

که (بلاق واتر) نهرینه دوکیلن (فالان) چایی کنارنده
وبر تپه نك ایتکنده و دوکیلنک ۱۳۰ کیلومتره شمال
غربیسنده واقع اولوب، ۱۲۶۵۴ اهالیسی واردر.
ایرلانده قتولیکرینک مرکز روحانیسی اولوب، اعصار
سالفه ده اورویانک ترقی معارفله شهرت بولان قصبه.
لرینک اکبرنجیلرندن ایدی؛ لکن دفعاتله یانمش و تخریب
ایدلش اولدیغندن، اسکی ترقیسنی غائب ایدوب،
یالکز بر مکمل کتبخانه سیله رصدخانه سی باقی در، که
۱۳°۲۱' ۵۴" عرض شمالی ایله ۶°۳۸' ۵۲"
طول غربیه واقعدر.

آرمامار {Armamar) پورتگیزنک (بیرا-
(آلنا) ایالتنده (ویز نو) قضاسنده،

(لامغد) شهرینک ۱۰ کیلومتره شرقده و آز دها آشا-
غیده صول ساحلندن (دویرو) ایرماغنه دوکیلن بر
دره نك بوغازنده واقع ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب،
۲۱۷۳ اهالیسی واردر.

آرمانتیره (Armentières) فرانسه نك
 «شمال ایالتده» (لیل) قضا سنده
 و (لیل) شهر نك ۱۸ کیلومتره شمال غربی سنده،
 (اسکو) نهرینه دوکیلن (لیس) چایی اوزرنده و بلجیقه
 حدودی قربنده ناحیه مرکزی بر شهر اولوب،
 ۱۹۶۰ اهالیسی، صنایعه مخصوص بر جمعیتی،
 مکمل بر مکتبی، کتبخانه سی، تیمارخانه سی، کتن و پا-
 موقدن انواع زلر و پیکه لر فابریقه لر، دباغخانه لر،
 دمبرخانه و دوکخانه لر، وپک ایشک بازارلری وار-
 در. ناحیه سنک اهالیسی ۳۲۸۰۰ در.

آرمانسون (Armançon) فرانسه نك
 (سینه) حوضه سنده بر نهر در،
 که (قوت دور) ایالتده (شاتلنو) شهری قربنده نبغانه،
 جنوب شرقیدن شمال غربی به آقهرق، و (برن) نهریله
 دخی قاریشهرق، (یونه) ایالتنه کیر، واوراده بر
 قاج کوچک چایک صولرینی دخی طوپلایه رق، و بر قاج
 قصبه لک ایچندن ویا یاندن کهرک، ۲۰۰ کیلومتره-
 لک جریاندن صکره، صاغ طرفدن (یونه) نهرینه دو-
 کیلور. پارسدن لیونه کیدن دمبر یولی خطی خیلی
 برلرده بو نهرک کناری بویجه کیدر.

آرمانسه (Armance) فرانسه نك (سینه)
 (خوضه سنده بر نهر در، که (اوب)
 ایالتنک (شافورسه) شهری قربنده نبغان، و تا منبعندن
 صوبی چوق اولغله، بر چوق دکرمن وماکینه لر
 چوره رک، جنوب غربی به طوغری جریانه، (یون)
 ایالتنه کیردکن صکره، صاغ ساحلندن (آرمانسون)
 نهرینه دوکیلور. مجراسی قرق الی کیلومتره اولوب،
 اوست طرفلرنده کسپلن اودون وکراسته نك صالله
 ایندیرلسته مدار اولور.

آرمانیاق (Armagnac) فرانسه نك جنوب
 (شرق جهتنده کی (غاسقونیه)
 مملکتنک بر قطعه سیدر، که تقسیمات قدیمده بو ولا-
 نك بر سبجایی اولوب، شمالاً (قوندوموآ) و (آزنه)
 شمال شرقی طرفندن (کرس)، شرقاً (لاندوق)،
 جنوباً (بیغوره) و (قومینزه)، غرباً (بارنه)، (مارسان)
 و (غاباره) قطعه لایه محدود و محاط ایدی. ایکی دایره به
 منقسم ایدی؛ «اوست آرمانیاق» ک مرکزی (اوش)
 شهری اولوب، درت قضایی وار ایدی؛ «آلت آر-
 مانیاق» ک مرکزی (نوغارو) شهری اولوب، ایکی
 قضایی وارا ایدی. بو مملکتنک اراضیسی مثبت اولوب،

خیلی حبوبات، شراب و قونیاق محصولاتی وار در.
 تقسیمات جدیدده بونک اکثر اراضیسی (زرس) ایا-
 لتی تشکیل ایدوب، قالان طرفلری دخی «لوت و غا-
 رونه»، «تارنه و غارونه» و «اوست غارونه» ایا-
 لترلرینه الحاق اولوشدر. آرمانیاق قطعه سی ابتدا
 (آکتین)، ملحوق اولوب، بعده (غاسقونیه) به الحاق،
 و میلادک ۹۶۰ تاریخنده وراثت امتیازیه آیرجه بر
 قوتلغه تحویل اولوشیدی. میلادک ۱۶۴۵ تاریخنده
 قرال اون دردنجی لوی (آرمانیاق) قوتلغی عنوانی
 (لورنه) لی هنری به ویرمش، و بو عنوان ۱۷۸۹ تا-
 ریخنده ک مرقومک نسلنده قالمشیدی. تاریخ مذکورده
 فرانسه ایالات جدیدیه تقسیم اولغله، بو اسم دخی
 سازلری کی متروک قالمشدر.

آرمانیاق قونترلی فرانسه نك آنف الذکر
 (آرمانیاق ایالتی دره-
 بکلرینک عنوانی اولوب، بو خاندانن یدنجی بر نار
 اون بشجی عصر میلادی اوائلنده فرانسه یی تحریب
 ایتمکده بولان (بورغونیه) و (اورلیان) دوقه لر
 بیننده کی محاصماته قاریشهرق، اوغلنه قیرینی آلمش؛
 اولدینی (اورلیان) دوقه سنک طرفنی آلمش؛ و بو دو-
 قه نك قتلندن صکره، (اورلیان) دوقه لنی طرفکیرلر-
 نك باشنه پکوب، بورغونیه دوقه سنی مغلوب،
 و کلیتی بر عسکرله پارسه دخول ایدهرک، قرانیجه
 (ایزابو) یی کندیسنی ابتدا باش ماینجی و بعده باش
 وکیل تعیین ایتمکده مجبور ایتمش ایسه ده، ارتکاب
 ایتدیکی مظالم اوزرینه، قرانیجه بورغونیه خاندانه
 انجایه مجبور اولغله، میلادک ۱۴۱۸ تاریخنده بورغو-
 نیه لیلر پارسه کیرنجه، بتون اهالی دخی اولنره اتحاق
 ایدهرک، کندیسنی و طرفدارلرینی قتل ایتمشدر. —
 بونک طورونی بشجی ژان قرال یدنجی شارل زمانده
 انکلیزلره محابرات خفیه ده بولنق تمثیله اتهام اولنه-
 رق، املاکی بالمصادره نی اولنش ایسه ده، اون برنجی
 لویینک جلوسنده عفو و املاکنک بر مقداری اعاده
 اولنش؛ و آنجیق کندیسنی فرانسه قرالنی علیهنده
 تشکل ایتمش اولان «منفعت عمومی اتفاق» نام هیئته
 داخل اولهرق، قرالک برادری طرفنی التزام، و قرا-
 نه سواحلنی انکلیزلره آراغونلیره تسلیم ایتد-
 یکندن، یکیدن نی و مصادره ایله محکوم اونجه-
 سلاحه صاریلوب، خیلی وقت تحصن و مقاومت ایتمش؛

و نهایت ۱۴۷۳ ده قرائك عسكرى خيانتله قلعه به ادخال اولنه رق، كنديسى قتل ايتشلدرد. بو قونت هميره سى ازا بلا ايله مناسبات غير مشروعه ده بو - نه رق، پاپانك پروتستوريله برابر، هميره سنى علناً و رسماً زوج ايتشيدى. — ينه قونت برنارك ايتكيجى اولغلدن طورونى اولان (ژاق) دخى اون برنجى لويدن بك چوق نعمت كورمش، و قرائك عميجه سنك فبرينى ژوجه، (تروس) دوقه لفته تعيين اولنش ايكن، مذكور جمعيت فساديه به وسائر دسايسه قاريشديغدن، بر قاج دفعه عفو اولندقدن صكره، توقيف اولنه رق، بر ديمر صنديق ايچنه قبادلش، و ميلادك ۱۴۷۷ تاريخنده اعدام اولنه رق، روايه كوره، كوچك باشده بولنان چوچقلى دخى اعدامده حاضر بولمغه، و حتى پدرلريك قانى اوستلرينه دو كيله جك بر عجلده ضرورمه اجبار ايدلشلدرد. — بونك اوغلى (لوي) پدرينك اعدامده بش ياشنده اولوب، اون برنجى لوي صاغ اولدقجه محبوس قالدقدن صكره، سكرنجى شارل طرفندن عفو و املاكك بر مقدارى اعاده اونش؛ و كنديسى ايتاليا سفرنده قرائك معيتمده بولنوب، ابراز خدمت ايتش اولديغدن، ناپولى خدمتونه نصب اولنش ايسه ده، موفق اولمبوب، نهايت ۱۵۰۳ ده اسپانيولرله واقع اولان بر محاربه ده قتل اونش؛ و بونك قتيله آرمانيق قونشلى خاندانى دخى منقرض اولمشدر.

آرمبرغ (Aremberg) آلمانياك جهت شره كه و قتيه مستقل بر دوقه لى اولوب، بعده هانوو ريه، و نهايت پروسيميه الحاق اولمشدر. مركزى اولان آرنبرغ آنجق ۳۰۰ اهالىي شامل بر كوچك قريه اولوب، بر استحكاى واردر. بوكون (آرمبرغ مين) اسميه بر قضا لولوب، (امس) نهرى بجراسنك وسطلرنده ۱۹۲۷ مربع كيلومتره اراضى و ۶۰۰۰۰ اهالىي جامعدر. اراضيسى قوملى وغير منبتدر. آرمبرغ بر نسلرى خاندانى (بروكسل) ده اقامت ايدور ايسه ده، چوچقلى، بر نسلك عنواننى غائب ايتمه مك ايچون، آنديا طور اغانده طوغنى مجبور يتنده درلر.

آرمبرغ پرنسى { ماري رايوند (Marie-Raymond prince d'Aremberg) ميلادك ۱۷۵۳ تاريخنده بروكسلده

طوغش، و ۱۸۳۳ ده وفات ايتشدر. فرانسه نك خدمت عسكريه سنه كيروب، ۱۷۸۰ دن ۱۷۸۲ يه قدر ميرالايقله آمريكا محاربه سنده بولنش؛ و عودتنده (فلاندره) نك فرانسه نك النده بولنان قسمندن مجلس عمومى اعضالغنه انتخاب اولنه رق، خطيب مشهور (ميرابو) ايله فوق العاده بر محبت و دوستلق حاصل ايدرك، افكار جديده اصحابك طرفيكيرى اولمش ايسه ده، مؤخرآ ينه قرال طرفدارى اولوب، (ميرابو) ي دخى بو طرفه جلب ايتكه موفق اولمشيدى. ميلادك ۱۷۹۳ تاريخنده آوسترايه كيدوب، جنراللق رتبه سنى احراز ايتشدر. ميرابو حقنده بعض خاطره - لرى جامع بك معتبر بر كتاب يازمشدر.

آرمبرغ دوقه سى { لئوپولد (Leopold duc d'Aremberg) آوستريا جنراللرندن اولوب، ميلادك ۱۶۹۰ تاريخنده طوغش، و ۱۷۵۴ ده وفات ايتشدر. مجارستان و بلغراد محاربه لرنده، و بعده مشيريت رتبه سنى احرازله (فلاندره) محاربه سنده بولنش، و بو محاربه ده مجروح اولمشدر. علوم و معارف محي اولوب، فرانسه دن نقي اولنش اولان شاعر (روسو) ي حسن قبول ايتش؛ و (وولتر) له محاربه ده بولتمشدر.

آرمسترونغ (Armstrong) ممالك مجتمعه نك (نه) جهويريتنك غرب طرفنده و (آلفان) نهرينك ايكي طرفنده واقع بر قضا در، كه سطحى ۲۱۶۰ مربع كيلومتره دن عبارت اولوب، ۴۳۳۸۰ اهالىي جامعدر. كور معدنلى چوقدر. مركزى - (كيئا - نينغ) قصبه سيدر. — بواسمه جهويريت مذكوره ده بر قاج قريه دخى واردر.

آرمسترونغ { جون (J. Armstrong) اسقوجيا اطبا و شعرا سندن اولوب، ميلادك ۱۷۰۹ تاريخنده (ايدبورغ) ك جوارنده (فارستلون) قصبه سنده طوغش، و ۱۷۷۹ ده وفات ايتشدر. طب و حفظ صحت حقنده بر قاج كتابله برابر، متطبيلك عليهنده «طبك طريق اختصا - رى» عنوانى بر هجويه سى، «عشقك تصرفى» عنوانى بر منظومه سى وسائر آثارى واردر.

آرمسترونغ { جورج (G. Armstrong) انكلتره نك مشهور ماكنه فابريقه جيلرندن اولوب، ميلادك ۱۸۱۰ تاريخنده

طوغشدر. ایجاد ایش اولدینی برنوع طوبله مشهور در، که کندی اسمیله یاد اولنور. آرمسترونغ طوبی خفیفلکی، صاعلامنی وکوزل نشان آکسی سبیلله ایجادنده شهرت بولوب، بتون دولتر طرفندن قبول ومبیاعه اولغشیدی. مؤخرآ آلمانیالی (قروب) بونک اسمنی باصدر مشدر.

آرملی { (Armley) انکلتزه نك (یورق) ایا-
لتنده، (لیدس) شهرند ۵ کیلومتره نك
مسافده و بو شهرند (لیورپول) ۵ قدر آچلش اولان
برقنالك اوزرنده واقع بر یوك قریه اولوب، ۹۲۲۴
اهالیسی و یوك منسوجاتی فابریقه لری واردر.

آرمنتو { (Armento) ایتالیای جنوبینك
(باسیلیقانه) ایلتنده، پونچه قضا-
سند و پونچه شهرینك ۵۲ کیلومتره جنوب شر-
قیسنده، طاغرله محاط صارب برقیانك اوستنده واقع
بر قصبه اولوب، ۲۹۶۰ اهالیسی و بعض اسکی
استحکامات خرابه لری واردر. جوارنده پك غریب
بعض مغاره لر بولنیور.

آرمینیا { (Arménie) «آرمینیه» و «ارمنستان»
ماده لرینه مراجعت بیوریه.

آرموری { (Armory) هندستانك و سطرلنده
(چانده) قضا سنك بر قصبه سیدر،
که (پاین كنك) نهرینك ساحل یسارنده و (نکیور)
شهرینك ۱۲۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع او-
لوب، ۵۶۷۱ اهالیسی و خیلی ایشك تجارتی واردر.

آرموریکه { (Armorique) بو کله اسکی
{ کلت لسانده «دکیز» دیمك

اولغله، فرانسه نك (سینه) نهری منضبندن (لوآر) ك
منصبته قدر (مانش) دکیزنده و بحر محیط آطلاسیده
اولان سواحله علم اولمشدر. میلادك ۴۰۸ تاریخنده
بو سواحله بولنان قصبه ل اهالیسی ینلرنده براتفاق
تشکیل ایده رك، رومالیره قارشی عصیان ایتشلردی.
آرمی { (Capo delle Armi) ایتالیا-
نك منهای جنوبنده مسینه بوغازی

قربنده بر برونر.

آرمیرو { (Armiro) «آرمیه» ماده سنه
{ مراجعت بیوریه.

آرمینیوس { یاخود هرمان (Arminius)
(Hermann) جرمانیا یعنی اسکی
آلمانی اقوامندن (کروسق) لرك رؤسانندن اولوب،

میلادك ۹ تاریخنده روما سردارلرندن (واروس)ك
تکبیل بر اردوسنی باتیرمش؛ و (جرمانیقوس) ك قو-
مانده سی آلتنده کوندریلن کلیتی روما عسکرینه بر
چوق وقت مردانه مقاومتله، نهایت جرمانیایی ترك
ادیوب کینمکه مجبور ایتشدر. بو موفقیتلری اوزرینه
حکمدارلق عنوانی آلقی ایستدیکندن، میلادك ۱۹
تاریخنده، ۳۷ یاشنده اولدینی حالده، رفقاسندن
بری طرفندن قتل اولغشدر. کندیس ی روماده تربیه
اولسوب، آوغستوس و واروس ایله کسب الفت
ایتشیدی. روایت کوره، جرمانیایلر بونك وفاتندن
صکره، (ارمیسول) نامیله آلهلری زمره سنه ادخال
ایتشلردی. آلمانر ۱۸۷۵ تاریخنده (دتمولد) شهرنده
آرمینیوسك نامه بر هیکل رکز ایتشلردر.

آرمینیوس { ژانق — (J. Arminius) یا-
خود هارمنسن (Harmen-)

(sen) ۱۵۶ تاریخنده فلنكك (اودوارتر) قصبه سنده
طوغش و ۱۶۰۰ ده وفات ایش بر پروتسنان رو-
حانیدر، که آستردام و (لید) شهرلرنده عقاید معلی
بولمش؛ و قدری انکار ایله ندامتک هر کناهی عفو
ایتدردیکنی التزام ایده رك، بر یکی مذهب ایجاد،
و بتون خرسیتیانلری بر مذهب جمع ایتکه جهد ایش؛
و معاصرلره بر چوق منازعه لر و مباحثه لر ایده رك،
امور مذهبییه متعلق بر قاج کتاب دخ یازمشدر.
فکر و مذهبی قبول ایدنلر بر آرمق تکفیر و تضییق
اولغشدر ایسه ده، مؤخرآ سربست بر اقلوب، الان
فلنکده آرمینیوسك مذهبته تابع آدملر بولغنده در.

آرمینیوسبورغ { (Arminiusburg) پرو-
سینه نك غرب طرفنده کاک

ن (وستفالیه) قطعه سنده و (توتوبورغ) اورمانلری
اورته سنده بر طاغدر، که برنجی عصر میلادی ابتدا-
لرنده آرمینیوس نام جرمانیایی قوماندانك رومانك بر
اردوسنی محو و پریشان ایتدیکنی محلدر. مؤخرآ دخ
شارلمان ایله ساقسونیایلر آره سنده بو طاغده بر یوك
محاربه اولمشدر. بر اسکی استحکامك خرابه لری مو-
جوددر.

آرنا { (Arena) ایتالیای جنوبینك (قلابریا)
{ قطعه سنده (مونتیونه) قضا سنده

(مونتیونه) شهرینك ۲۳ کیلومتره جنوب شرقیسنده
بر یوك قریه اولوب، ۲۴۴۰ اهالیسی واردر.
دفعاتله یاپولوب حرکت ارضدن منهدم اولمش بر قلعه-
سی ده واردر.

منصبك شمال غربي سنده (و فاديس) كور فزيه بو نهر ك
وادي سي آره سنده مند اولور.

آرنالس { (Arenales) آمريقای جنوبيده
ايلانده و مرکز جمهوريت اولان (بونس آيرس) شيرينك
۳۵۰ كيلومتره جنوب غربي سنده واقع بر ناحيه او-
لوب، ۳۲۵۰ اهاليسي واردر، وېك چوق حيوا-
نات يتيشديريلور.

آرناؤد { ممالك عثمانيه دن روم ايلينك يعني
بلقان شبه جزيره سنك غرب طرفلر-
نده ساكن بر قومدر. «آرناؤد» كله سنك روجه
«آروايت» كله سندن تحريف ايدمش، و بونك ده آر-
ناؤدلر عسندنده مستعمل اولان «آربان» كله سندن
آلتش اولديغني بيان ايتدي ايدك «آربان» و «آر-
بانيا» ماده لرينه مراجعت بيوريله.

بو قوم تاريخك ضبط ايدمه ديكي پك اسكي بر زماندن
بري بالقان شبه جزيره سنده ساكن اولوب، دفعا له
كنديني كوستر مش، واسكي يونان و روما ايله مناسباته
بولنش ايسه ده، دائما متفرق ياشامش، و سائر اقوام
و امله قاري شيق صورتده ظهور ايدوب، هيچ بر وقت
اتحاد ولسان مليسي كوستره يله جك بر صورتده كو-
رنه مش اولديغندن، يقين و قتلره قدر مجهول بر حالده
قالمشيدي. اوروپا مورخلرينك كيمي بونلرك يقين
وقته فافقاسيه ده كي (آلبانيا) يعني داغستاندن گلش
اولدق لرينه، كيمي اسلاواقواي جله سندن بولندق لرينه،
كيمي يونانيلرك حالت وحشية اصليه سنده قالمش
بر شعبه سي اولدق لرينه ذاهب اوله رق، هر بري
حقيقتدن پك اوزاق بر ملاحظه ده بولنش؛ و زم
مورخلرك بعضيسي ده كنديلريني عربستاندن گلش بر
عرب قبيله سي فرض ايتشلر دي. واقعا، لسانلرنده
اسكي يونان ولاتين و اسلاو لسانلرله مشابه و يامشترك
كله ر بولنديغني بيليرلر دي، لكن بوكله لر او لسانلر-
دن مأخوذ ظن ايدرلر دي. نهايت بعض اوروپا
محققلري آرناؤد لسانه واقف اولنج، بولسا نك اسكي
يونان، لاتين، اسلاو، غوط، فارسي و سانسكرى
لسانلرله نه درجه لده مناسبتى اولديغني آكلايه رق،
ولسانى اساس اتخا ذ ايدوب، تاريخلري دخي قا-
ريشديره رق، آرناؤد قومك اصلنى نره دن كلوب،
نه اولديغني آكلامشدر در. عصرلرجه بر معا حالده

آرنا { زوزف — (Joseph Aréna) قور-
سبقه جزيره سنده بوناپارت فاملياسنك
دخني اولان بر فامليايه منسوب اولوب، ۱۷۷۰ تا-
ريخ ميلاديسنده طوغش؛ و زاندارمه عسكى خد-
متده ايكن، ۱۷۹۷ ده قورسبقه طرفندن مبعوث
انتخاب اوله رق، او وقت قونسول بولنان بوناپارته
قارشى بر اتفاق خفي ترتيب ايتش ايسه ده، مقصدلري
اجرا اولنه جني وقت او پرده توقيف اوله رق،
۱۸۰۱ ده اعدام اولنشدر. — برادري بارتلى
آرنا دخي، روايته كوره، بوناپارته بيخافله قصد
ايدوب، (ليوورنو) يه فرار، و ۱۸۲۹ ده اوراده
وقات ايتشدر.

آرناپو { (Arena-Po) ايتالياي شماليده لومبار-
ديا قطعه سنك (پاويا) ايلانده، (وو-
كرا) قضا سنده (ووكر) شيرينك ۳۳ كيلومتره شمال
شرقي سنده، (پو) ايرماغنك ساحل يينده واقع بر كو-
چك قصبه اولوب، جواريله برابر ۳۶۷۵ اهاليسي،
بر اسكي قلعه سي و متعدد كوشكلى واردر.

آرناره { (Arnara) ايتاليانك روما ايلانده
(فروسينونه) قضا سنده و فروسينونه
شيرينك ۹ كيلومتره شمال غربي سنده، (غاريليانو)
نهرينه دوكلين (ساقو) چاينك قرينده واقع بر بيوك
قريه اولوب، ۲۰۲۰ اهاليسي واردر. قرينده بر
منطقى بركانى، لكيت معدنى، و اراضى رابعه حيوا-
نات جسيه سنك مستحقان بولنيور.

آرناس { (Arenas) اسپانياده بر قاج كوچك
برى (آرناس ده سان پدرو) قصبه سيدر، كه اسكي
قشاله قطعه سنك (آويلا) ايلانده و آويلا شيرينك
۵۶ كيلومتره جنوب غربي سنده واقع اولوب، قضا
مرکزيدر. ۲۳۰۰ اهاليسي و اييك كارخانه لري وار-
در. — برى (آرناس ده الجا) قريه سيدر، كه غرنا-
طه ايلانده و غرناطه شيرينك ۲۴ كيلومتره جنوب
غربي سنده واقع اولوب، ۱۰۶۵ اهاليسي و معدن
صولرى واردر. — برى ده (آرناس ده ولز) قريه-
سيدر، كه (ملاغه) ايلانده و ملاغه شيرينك ۲۴
كيلومتره شمال شرقي سنده واقع اولوب، ۱۴۰۰
اهاليسي واردر. — (آرناس غورناس) اسمنده دخي
قومدن بر صيرت واردر، كه اسپانيا نك جنوبنده
(لهوتلوا) ايلانده واقع اولوب، (وادى الكبير)

فالمش اولان بو مسئله آرتق تماميله حل اولنوب، آر-
ناؤد قومنك (آريا) دنيلن آسيا واوروپا امي زمره-
سنگ الك قديم شعباتندن برشبه اولديني تحقيق ايتمشدر.
بر طرفدن اسكي يونان، لاتين، اسلاو، وجرمن
لسانلريه و بناءً عليه بولسانلردن منشعب اولان بتون
اوروپا السنه جديده سيميله وبر طرفدن دخي فارسي
وزند وسانسكري لسانلريه مناسبت و مشابعتي اولان
آرناؤدجه كلغري صايق اقتضا ايتسه، بحث پك
اوزار، واكثر قارئلرمز ايچون، ايكي مجهول مقايسه
ديتك اوله جفندن، ملالي موجب اولور. ديه بيليرزكه
آرناؤد لسانك اشتقاقاتي حاوي بر لغات كتابي يابلسه،
بو صايد يغمز لسانلرك بري ويا بر قاجيله مناسبتي ظاهر
اولميه جق كهلر پك آز فالير؛ حالوكه بوكهلرك بشقه
بر لساندن ماخوذ اولدقلارينه حكم اولنه ماز؛ بالعكس
پك چوق كهلر واردر، كه آرناؤدجه ده اولان صو-
رتلري اصل واسكي يونان ويا لاتين لساننده كي
صورتلري ايسه فرع اولديني تبين ايتمشدر، كه بوده
آرناؤد لسانك اسكي يونان ولاتين لسانلردن ده
اسكي، و آرناؤد قومنك دخي پك قديم اولديغي كوستر-
بور. بعض كهلرده آرناؤدجه سنگ اوروپا نك سائر
السنه آريانيه سنگ جله سندن زياده فارسي وزند
وسانسكري لسانلريه مناسبت و مشابعتي اولمسي آرناؤد
لسانك لاتين، يونان ويا اسلاو شعبلري كي برشبه يه
منسوب اولوب، طوغريدن طوغري يه اسكي آريا
السنه سي زمره سنه منسوب اولديغي، و بو قومك،
سائر اقوام قديمه آريانيه كي راسا آسياي وسطيدن
اوروپا يه گلش اولديغي اثبات ايدر دلالتلنددر.

اوروپا ده بولنان ام پك اسكي بر زمانلرده، اقواي
احتماله كوره، آسياي وسطينك بلخ و هرات طرفلردن
انفكاكله، بر طاقاي ماوراء النهر و روسيه، بر طاقاي
ايران و آناطولي وبر طاقاي دخي قافقاسيه و قره دكير
سواحلي طريقلريه كروه كروه غربه طوغري هجرت
ايتش، واوروپا نك هر طرفنه يايلاشلر در. آنجق بو
هيجرتلر بروقتده وقوع بولوب، آره لرنده پك اوزون
فاصللر اولددر. اوروپاي غريده منتشر بولنش اولان
كلت قومنك الك اول كلن قافله لردن اولديني معلومدر.
ايشته آرناؤد لرك دخي او زمانلرده يعني كلتلردن آز
اول ويا صكره گلش اوللري ملحوظدر. ذاتا ييتلرنده
لسانجه وسائر بعض خصوصجه دخي مشابهلري دركار

اولان بو ايكي قوم بردن ويا خود بربريني متعاقب
كلوب، كلتر اوروپاي غريده، و آرناؤد لر اوروپاي
شرقيده توطن ايتش؛ واوروپاي شمالي يه دخي مؤخر
توتونلر واسلاولر كلوب يرلشمشدر. آرناؤد لرك
او وقت اسم مليسي (پلاسيچ) ويا (پلاسغ) ايدى، و بر
روايته كوره، بو اسم آرناؤدجه «اختيار» و «قديم»
ديك اولان (بلاق) كله سندن محرف اولوب، متأخرين
طرفندن متقدمينه يرلشمشدر. هر حالده بو قوم او
وقتلرده بلقان شبه جزيره سنگ هر طرفيله آناطولينك
قسم غريسي سي احاطه ايدوب، مؤخرًا كلن هلنلر
موره شبه جزيره سيميله يونانك بر قيمي پلاسچلرك
الندن چيقارمشلر ايسه ده، بوكا بدل پلاسچلرك بر
چوغى ايتالياسيه بچوب، احتماله كوره، اوراده بو-
لدقلى ويا خود صكره كلن ديك بر قومله قاريشهرق،
لاتين قومني تشكيل ايتمشدر؛ يونان دن دخي پلاسچلر
بستون چكلموب، طاغلرده واونليا و آفانانيا كي
كوشه وكنارلرده خالص و آيري ياشار بعض پلاسچ
كروهلري قالدقدن بشقه، هلنلرله دخي قاريشوب
امتراج ايدنلر پك چوقدر.

پلاسچلر يعني اسكي آرناؤد لر وجه آتي اوزره
باشليجه درت قسيمه منقسم ايديلر: ۱، ايليريانلر، كه
يونان قديمك حدودندن آدريائيق كورفزينك منتهاي
شماليه قدر، يعني شمديكي آرناؤد لقله بوسنه وهرسك
ودالاجيا قطعه لرنده منتشر ايديلر؛ ۲، مكدونيا ليلر
كه (پندوس) وشارطاعلرندن ردوب طاغنه وقره صويه
واطه دكيزينه قدر ممتد اولان مكدونيا قطعه سنده
يعني سلايك، مناستر، اسكوب وسپروز طرفلرنده
ساكن ايديلر؛ ۳، تراكيليلر كه حدود شماليه لري
معين اولمهرق ادرنه ولايتيله بلغارستان طرفلرنده
ساكن وبلكه طونه نك ساحل يمينه قدر منتشر ايديلر؛
۴، فريجياليلر، كه آناطولي سواحلدن آنقره وسواسه
قدر اولان قطعه ده بولنورلردى. بو صايد يغمز درت
قومك پلاسچ امتي شعباتندن اولدقلى دلالت قويه
وبراهين تاريخيه ايله مثبت اولوب، آنجق بر طرفدن
ايليريانلرله مكدونيا ليلر، وبر طرفدن دخي تراكيليلرله
فريجياليلر بره لرينه كرك لسانجه و كرك اخلاق وعا.
دانجه دها قريب ايديلر؛ هله ايليريانلرله مكدونياسا.
ليرك لسانى بركي ايدى. بو درت قوم ييتنده كي
قربت او قدر قوي ايدى، كه بتون يونان حكمدار

اولدیفندن، پلاسج ديمك «اسكى آرنآود» ديمك اولديني تين ايدور.

بو حالد، تاريخ طرفندن تكذيب اولنقدن احتراز ايتكسزين، وجنسيجه منسوب بولنديغم بر قوم اولغله، بيوتك آرزوسنده بولنديغه حل اولنيه جفتدن امين اوله رق، ديه يليرم كه: آرنآود قومي وقتيله تريسته دن سيواسه قدر آوروپا وآسيانك ايكي بيوك قطعه سنده ساكن بر بيوك قوم ايدى. آناطوليد وقتيله ايران، يونان، روما وسائر بيوك دولتر ومتمدن امتر آره سنده ومختلف اجناسه منسوب فاعلرك يد ضبطنده قاهره، پلاسجلر چوقدن منقرض وناباب اولدقلى كى، تراكيدن وماكدونيانك شرق جنوبى طرفندن وایليريانك جهت شاليه سندن يعنى بوسنه وهرسكدن دخى قرون وسطاده سيل بلاكي آقوب هجوم ايدن بلغار واسلاولر طرفندن اخراج اولنهرق، ماكدونيا نك غرب جنوبى قسيميله ايليريانك قسم جنوبيسنه يعنى شمديكى آرنآودلغه صيقيشديرلمشلردر.

آرنآودلر ايليريان وپلاسج دنيلدكلى زماندن برى اساساً اخلاق وعاداتلرينى دكيشديرميوب، دانما اقوام متمدنه دن آبرى ومنفرد وكوچك كوچك وبربرلرينه خصم قبيله له منقسم بولنش، واسترابونك تعريفنه با قيليبرسه، او وقتلرده دخى شمديكى ديره واشقودره ماليسورلرينك سوردكلى عرى سورمكه بولنشلر در. بونك ايچون هيچ بر وقت بر پره جع اولوب، بر هيئت ودولت تشكيل ايتك، ويا كندى لسانلرينى يازوب، بر ادبيات مليه اويانديرمق فكرنده بولنماشلر در. ايجلرندن يتيشن بيوك آدملى دخى بر بشقه لسانله تحصيله واو لسانله معاملات دوليه ده بولنغه مجبور اولور، وبو وجهله منسوب بولندقلى قومك شهرت وشانته بك آز خدمت ايدم بيلرلردى. بو صورته يشايشلى كرك لسانلرينى وكرك اخلاق وعاداتلرينى اسكى حاللرنده محافظه ايدوب، بر كونه تبدله اوغرا مامه لرينه سبب اولمشدر.

آرنآودلر اسكيدن برى قبيله قبيله كندى رؤسا لريله اختيار مجلسلى معرفتيله اداره اولندقلرندن، مضبوط تاريخلى اوليوب، معروف اوله رق يالكز اوج دولت تشكىل ايتشيدى، كه بونلرك برى اشقودره طرفلرنده، برى ابيرده يعنى يانيه طرفنده وبرى ده ماكدونيانك يكيجه واردار قربنده بولنش اولان (بلا)

وقهرمانلى طولبلانوب، فريجياليلردن معدود اولان (آرنآ) حكمدارى اوزرينه هجوم ايتدكلى وقت، ماكدونيا و تراكيدن كيمسه يونانيله اشتراك ايتك شويله غورسون، بوقطعه لردين ترؤآيلره بك چوق امداد كئتش اولديني تاريخله مئشدر. ماكدونيا و تراكى وفريجيا اهالى قديمه سنك لسانلردن تاريخلرده حفظ اولنش اولان بعض اسملرك اليوم مستعمل اولان آرنآودجه كملره مشابجى كوريلور. ازآن جله ابوالمور خين هرودوت بالئاسيه فريجيا لسانده اكهكه (بوقس) دنيلديكى بيان ايدور، كه بونك آخرندن هرودوت طرفندن ضم اولنش بر ادات يونانى اولان (س) طى اولنجه، شمديكى آرنآودجه ده دخى ايتك ديمك اولان كئته عنى اولديني تين ايدر. ايليريانلره ماكدونيا ليرك بر قوم واحد و برلسانه متكلم اولدقلى ميلادك برنجى عصرنده ياشامش اولان استرابون دخى صراحه بيان ايدرك: «ايرر و ايليريا وماكدونيا اهاليلى بر لسانله متكلمدرلر، صاچلرينى بر صورتده كسرلر، واخلاق وعادتلرى دخى بر در»؛ وديكر بر محله «بونلر (بلاغونيا) ديدكلى اختيار مجلسلى معرفتيله اداره اولنولر، واختياره (بلايس)، اختيار قادينه دخى (بلايه) ديرلر» ديور. ايمدى «بلاقونيا» و «بلاق» كلمه لرى اليوم آرنآودجه ده بو معنارله مستعمل اولدقلى كى، عادات قديمه ي محافظه ايتمش اولان آرنآود ماليسورلى حالا يينلرنده كى اختلافاتى (بلاقونيا) تعبير ايتدكلى اختيار مجلسلى معرفتيله فصل ايدورلر.

بوقاريده صايدغمز درت قومك پلاسج اقوامندن اولدقلى متفق عليه اولدينى كى، بونلردن ايلير. يانترك شمديكى آرنآودلرك اجدادى اولدقلرنده دخى شجه بوقدر؛ ايكي بك سنه دن برى جريان ايدن وقوعات اساساً مضبوط اولغله، بو زمانده خارجدن آرنآودلى قطعه سنه بر قوم كلوب اسكان ايتديكى نخطر اولتيور. بوندن ماعدا عموميت اوزره اسكى بلايجرك شمديكى آرنآودلره هيجنس وهلمسان بو خن اولدقلى اثبات ايدمك ده ايك چوق دليللر اولوب، ازجمله اسكى يونان وروما دين واعتقادلرينك اسكى بلايجلردن ماخوذ اولدينى بونل يونان قديم مورخلى اعتراف ايدورلر؛ يونان قديم وروما الهلى اسملرينك ايسه آرنآودجه اولدقلى دركار

شهر قدیمده ایدی. بو اوچنچی دولت ماکدونیا دو-
لته معروف اولوب، تاریخی تامیله مضبوطدر. [«ما-
کدونیا» ماده سنه مراجعت پیوریله.] بو دولت
فلیک اوغلی اسکندر ذو القرنیک خروچی وناهنده
قدر او وقت معلوم و معروف اولان اقطار عالمک
همان کافه سنی فتح ایتمی کی خارق عاده دنیله بیلجک
بر یوک و قوعالته کنیدی بتون عالمه طایتدیرمشدر؛
آنجق آرناؤد لک احوال مبسوطه سندن طولای،
اسکندر دخی لسان یونانی ایله تربیه اولنوب، هر نه
قدر فتوحاتی ایدن عسکرینک جلهسی ماکدونیا
اولدینی کی، کندیبی دخی اصلاً و نسباً ولساناً ما-
کدونیا اولوب، یونانلرک پک محی ییله اولدینی معلوم
ایسه ده، اکثر خلق عینده یونانی ظن اولمشدر. ایبر
ده کی دولتک اک بوک و مشهور حکمداری (پروس)
در، که رومالیری ایکی دفعه مغلوب، و یونان و مصره
قدر توسیع غالبیت ایتمش ایسه ده، فتح مالکدن زیاده
غالبیت نائل اولغی سودیکندن، وفاتده خلفرینه
پدرندن بولذینی ملکدن زیاده برشی بر اقامشدر. ایلبریا
حکمدارلرندن دخی اک زیاده رومالیرله محاربه ایدن
(توتا) نام ملکه ایلک (کنچو) اسمنده کی حکمدار
کسب شهرت ایتمشدر.

ایشته، سلاطین عثمانیه و غزاه مسلین روم ایلی
قطعه سنه آفاق باصدقلری وقت آرناؤد لک بوحالده ایدیلر.
پرنسلیک بعضیسی آز چوق مقاومت ایتمشدر ایسه ده،
اکثریسی عثمانیلرک قوت و جلا دتنی آکلادقلرندن بلا
محاربه تسلیم اولمش؛ و بو مناسبتله همان پرنسلیک
جلهسی یرلنده قالوب، بعض حقوق و امتیازاته
دولت عثمانیه تاجع اولمشدر. آنجق مؤخرآ اسکندر
بک بو پرنسلیک جلهسنی طولایوب، کندینی جلهسی
اوزرینه رئیس و قوماندان طایتدیرمش؛ و کندیبی
فوق العاده جسور، مدبر و حرب آزما بر آدم اولغله،
پاپا و بتون آوروپا خرستیان حکمدارلری کندیبی،
عثمانیلرله قارشى برسر مقامنده قوللانق نیتیه، تشجیع
و تشویق، و کندیلری دخی آرقهسی صره کله جکلری
وعد ایتمک لرن، عثمانیلرله محاربه یه طوتیشمش
و موقعلرینک دخی متانی یاردمیه قرق سنه همان مقام
حرب ایدره، و اوروپا حکمدارلریله پاپانک کندیس
آتشه صوقیله حق بر آلت کی قوللانق ایستدکلری
کوریدی حالده، ینه وعدلرینه آلدانهرق، آرناؤد لک
یاریم عصر پیای آتش و قان ایچنده بولندیرمشدر
نهایت اسکندر بکک وفاتی اوزرینه، بتون آرناؤد لک
تامیله دولت علیه عثمانیه نک یدضبطنه کیرمش؛ و
وقت دخی بر قاج یوز بیک آرناؤد ایثالیانک قلابریا و سیجا
طرفلرینه هجرت ایتمش، و بر طاقی دخی و ندیک، جنوه
مارسلیا و اسپانیا یه قدر طاعیلوب پریشان اولمشدر

آرناؤد لک بوک اسکندرک معیتده عالمی فتح ایتد-
کدن صکره، رومالیرله کرداده اطاعت اولغی قو-
لای قبول ایدمه یه، او قدر معنانه مقاومت ایتمشدر
دی، که اک نهایت قوتنک کثرتیه بولنری مغلوب
ایدن (پول امیل)، اخذ انتقام ایچون، سکسان بش
قصبه لرینی خاکله یکسان، و بر قاج یوز بیک آدم لرینی
اسیر ایدوب، زنجیر بند اولهرق رومایه سوق
ایتمشدر. ایشه او وقتدن بوقومک نکبتی باشلا یهرق،
بر طرفدن رومالیرک اطاعتی آلتده بولنق، و بر طرفدن
دخی مؤخرآ شمالدن هجوم ایدن هولر، آوارلر و سا-
ر سرسری و خونخوار اقوام وحشیه دن پاپمال اولما-
ق ایچون، طاغله و متین محلهر چکیلهرک، دوز
و متبت یرلرینی بوش بر اققه؛ و بر طاقی ده بستیون ترک
وطنه، یونان و موره جزایر و سواحله و تا اورته
طرفلرینه و مرمره آله سنه قدر قاجغه مجبور اولمشدر
در. ایشه یونان و موره ده و علی الخصوص یونان
جزایرنده اهالینک نصفه قریب بر مقدار و نسبته
بولان آرناؤد لک و مرمره آله سنده کیلر او وقتلرندن

بناکر فلاریا وسیحلیابه هجرت ایدنلر مستقل قریه
 وناجیلر تشکیل ایتدکلرندن، لسانلرینی، جنسیتلرینی
 ومنهیلرینی الی الان محافظه ایتمکده درلر، که بونلرک
 مقداری ایکوز الی بک راده رنده تخمین اولمقده در.
 آرنأودلر بوجله تابعیت عثمانیه دائرسته داخل
 اولدقدن صکره، هدایت ربانیه ایله همان بتون بکلری
 وایلری کللری بردن دین مبین اسلامی قبول ایتدکلری
 کی، سائرلری دخی تدریجی تدریجی اهتدا ایده رک،
 آز وقت ایچنده اهلینک ثلثانی مسلمان اولمش؛ وقالن
 نللی دخی همان نصفیت اوزره قولیک واورتودوقس
 مذهبلرینه منقسم بولمشدلر. رومالیره، بیرانس دولته
 وحی کندیلرینک هجنسلری اولان بیوک اسکندره
 بیله تلمیه مطیع اولماش اولان آرنأودلر کلمه جامعہ
 نوچید قوتیه عثمانیلرله یکدل ویکوچود اولوب،
 دولت عثمانیه نک اعلا شای و شوکته وفتوحات
 عثمانیه واسلامیه نک توسیعنه بک چوق همت و یار دیملری
 بکشدلر. ناعساکر منظمه نک تشکیلی زمانه قدر
 عموم آرنأودلر دولنک دائمی صورتده سلاح آلتنده
 بولنلور بر اردوسی حکمنده اولوب، بونلر امر آلدکلری
 آنده، سلاح بدست اوله رق، سودان چوللرینه قدر
 قوشمغه مهیا ایدیلر. دولت دخی بونلرک خدمات
 و صداقتلرینی تقدیر ایده رک، اک بیوک مسندلره قدر
 چقارمشدلر. یالکز صدارت مسندینی احراز ایدن
 آرنأود پاشا لریکری کشی قدر اولوب، هله بونلرک
 ایچندن سلطان سلم اول و سلطان سلیمان حضراتنک
 دورلرنده بش دفعه مسند صدارتی احراز، و عثمانلی
 سجاغنی بین وغانه و او وقته قدر اسمی بیله طوئامش
 اولان آچینه و سوماترینه قدر ایصال ایدن سنان پاشا
 ایله، دولتی بر بیوک ورطه دن قورتاروب، معاذ الله
 تعالی غروبه یاقلاشمش اولان نجم اقبال عثمانی بی یکیدن
 اسکی پارلاقلیله پارلانه رق، عثمانلی سجاغنی و یانه
 سوری خارچنده توج ایتدیرمکه موفق اولان کورپلی
 محمد پاشا ایله اونک اولاد و احقادی و فرهاد پاشا
 و امثال بوجسور و صادق قومک افرادندن ایدیلر.
 آرنأودلر عومیت اوزره اوزون بویلی، ایری کیکلی
 و سینیری آدملر اولوب، علی الخصوص قفالرینک
 بوجلکی و ناصیه لرنک کنبشکی ایله فرق اولنه بیلیرلر،
 که بوده ذکاوت فطریه لرنک کثرتنه دلالت ایدر.
 حقیقه تحصیل و زبیه به سوق اولسان آرنأود چو -

جقلری، کندیلرنجه مجهول لسانلرده تدریس اولندقلری
 حالده، بک آز وقت ظرفنده ترقی ایتدکلری کورلمش؛
 و بوجومک افرادندن بک چوق عالم آدملر بیتشمش
 ایسه ده، اکثریسی اوقویوب یازدقلری لسانک صاحبی
 اولان اقوامک افرادندن ظن اولمقده درلر. اخیراً
 ارتحال ایدن یاقوملی علی افندی وخواجه تحسین کی
 بین العلما علم و ذکاوتلرله تمیز ایتمش بک چوق آرنأودلر
 گلش اولدینی کی، آتته وروما دار الفنونلرنک آب
 روی اولان نیچه عالم آدملر دخی بوجنسیتنه منسوبدرلر.
 یونان وایتالیاده بولسان خرسیتیان آرنأودلر دخی
 استعدادلرینی اثبات ایده رک، یونانه استقلال قزاندیران
 رؤسا و قیودانلرک و بواغورده هر فدا کارلنی کوزه
 آلان خلکک اکثریسی و علی الخصوص بوجاری، جاولا،
 قناری، بولغاریس، بوبولینه کی اک مشهورلری آرنأود
 اولدقلری کی، غاریبالدینک یوزینی اغارتان وایتالیا.
 نک توحیدینه سبب اولان دخی باشیجه ایتالیا ده کی
 آرنأودلر در. یونانی حالا بوکون اداره ایدن و علی -
 الخصوص دوتناسنی قوللانان باشیجه اوراده کی آر -
 نأودلر اولدقلری کی، ایتالیا ده کی آرنأودلر دن دخی
 بک چوق عالم، شاعر و مصنف آدملر بیتشوب، بو
 قومک افرادندن بری (یعنی اون برنجی قلمان) پابالق
 مسندینه قدر واصل اولمش اولدینی، و بوکونکی
 کونده ایتالیایی اداره ایدن موسیو قریسپنک بوجومک
 افرادندن بولندینی ذکر ایتک کافیدر، ظن ایدرم.
 آرنأودلر اجدادلرنک اخلاق و عاداتنی و برده ناد
 موس و حیثیتلرینی محافظه ده و «بسا» تعبیر ایتدکلری
 عهده وفا خصوصنده بک متیندرلر. جنسیتلرینی، قبیله
 لرینی، عالیه لرینی و حتی مجرد بر سوزلرینی مدافعه
 ایچون، قانلرینی دوککه هر وقت حاضردرلر؛ آنجق
 استخفاف حیاته بر آز مبالغه ایتدکلری ایچون، چوق
 دفعه اهمیتیز بر شی ایچون بینلرنده اوریشورلر.
 هزل و خفتی سومیوب، جدیته مانلدلرلر. یوریمه ده
 غایت خفیف و سریع اولوب، لوندانه طور و حر -
 کتلی و قهرمانانه وضعیتلری وار در. قادیلری
 اولدقجه کوزل و اوزون بویلی اولوب، آنجق ایریجه
 وجودلی و بر آز ارکک سیمالیدرلر؛ مستوریتده بک
 مبالا نلری یوغیسه ده، ناموسلرینی محافظه ده زیاده سیله
 تعصیلری اولوب، جزئی پرده ناموسدن دیشاری
 چقان قیر ویا قادین الکیقین افریاسی طرفندن غدارانه

اعدام اولور. آرنآؤد قادىلىرى غايت چاليشقان وخارات اولوب، اوک ايچنده حاکم ومستقل وارککلر مسافر کييدر. اصلانته زياده سييله دقت و اعتبار ايتدکلرندن، هرکس قيريني ويرمک ايچون کندى درجه سنده آدم آرايه رقى، بعض دفعه پک اوزاغه ويررلر؛ وقيرلرينه مال مورودن حصه ويرمک عا. دتلى اوليوب، گليکک اوابلرى بيله قوجه لرى طرفندن ياپديريلر. صلابت دينيله لرى پک قوى ايسه ده، غمده زياده مبالات وتعصبلى اوليوب، مسلمانلر ده خر. ستيا نلقدن وکرک خرستيان کرک مسلمانلر ده اسكى دیندن قاله بعض عادات وآينلر دخی الآن موجود ومرعيدر؛ واديان مختلفه بيه منسوب افرادلى بپتنده وفاق ومحبت برکالدر.

لسانجه کيغه وطوسقه اوله رقى باشليجه ايکي پوک قسمه منقسم ايسه لده، بو ايکي قسمک هيچ برى کنديني بو اسمله تفریق ايتيوب، جله سى (اشکيتار) يعنى آرنآؤد عنوانيله افتخار ايدرلر. کيغهلر آرنآؤد لگک شمالنده وطوسقه لر جنبونده ساکن اولوب، ايلبساندن پکن (اشقومي) نهرى خط فارق مقامنده در. کيغه وطوسقه لسانلرى يالکز شيوه وتلفظجه وبعض تعبيرات وتصريفاتجه فرقلى اولوب، اساساً لسان بر در؛ وبربرلرنيک لساننى پک اعلا آکلار لر. بو لسانده درت وبشپوز سنه اول يازلمش قتولیک مذهبنه متعلق منشور ومنظوم بر قاج کتابله بش اون عصردن برى حفظ اولنقده اولان بعض مى شرقيلر موجوددر، که شمديکي لساندن فرقلى يالکز — او وقت مستعمل بولنوب، شمدي يرلرينه مسلمانلر طرفندن عربى وخر. ستيانلر طرفندن روجه تعبيرات قوللانقده اولان — بعض گلاک بولمستندن عبارتدر. اسلاميتدن صکره دخی آرنآؤد لقه پلچوق شاعرلر بيشوب، مولد شريف منقبه سى وسير ني ومرثيه وقعه دلسوز کر بلا کي امور دينيه به ووعظ ونصيحه متعلق منظوملر وديوانلر نظم وترتيب ايتملر در. بونلرک بجوعى عاداتا براديات ديمک ايسه ده، مسلمانلر عربى، اورتودوقسلر روم وقتولیکلر لاتين حروفيله يازدقکلرندن، واترلى کلمات وتعبيرات اجنبیه ايله مملو وسائر ملتلك ادبياتى طرزينه تابع بولنديغندن، آرنآؤد لک ادبيات مليه لرى پرينه کچمه مش، ويالکز درت بش عصر اول يازلمش ويا او وقتلردن قالوب مؤخرأ طويلتمش اولان آثار

واشعار بوموقى اجراز ايدم بملشدر. طوسقه لک خرستيانلرى اولان اورتودوقسلر اوتهدن برى روملاشمق هوسنده بولهرقى، يونان علم و تربيه سيله تربيه اولنقغه سى ايدم گلشدر، وروم جعيتلرينک دخی بوکا يارديميله بر طاقى لسان مادر زادلرينى اونومتى درجه سته گلشدر ايسه ده، اخيرأ ترتيب اولنان آرنآؤد حروفيله کتب تدريسبه نشر، وطوسقه لقه آرنآؤدجه تدريسبه مخصوص بعض مکتبلر کتشد اولنقغه، بونلر دخی کندى جنسيتلرينى محافظه، وبونک عکسنه تشويقادن کرى طورميان يوناندى تبعه ونفر ايتکه باشلامشدر. اشبو عصر معارف حصر حضرت عبدالجيد خان ثانيايده آرنآؤد لک دخی لسانى يازلمه واديانلرى ميدانه کلوب، ترقى ايتکه باشلامشدر.

ممالک عثمانيه ده کى آرنآؤد ل ايکي مليون قدر او. لوب، بونلرک ثلثانى اسلامدر. يونان و ايتاليا ده بو. لنان آرنآؤد ل دخی بشپوز پک نفوسى معجوزدر. آرنآؤد ل ذاتاً طاغلق وغير منبت يرلده ده جعيتلى بولندقکلرندن، مملکتلى کنديلرينى بسله ميوب، جو. غى صنعت وتجارتله، صايجيقله وياخود معاشلى عسکر ويا ژاندارمه وقولجى وسائر خدمتله ممالک عثمانيه ک هر طرفنه وحى مصر وسودان ويمنه قدر غربى اختيار ايدمک، زوجه لرندن اوزاق بولندقکلرندن، وکچ اولنک عاتلرى اولدينى کي، بر طاقى ده بشقه يرلده اولنوب، قالدقکلرندن ومحاربه لده وبربرليه اولان قان دعوالزنده چوق قيرلدقکلرندن، نفوسلرى تکرر ايتک شوبله طورسون، اوتهدن برى آرنآؤد بولمشددر.

آرنآؤد لک جنسيتنى واصل ونسبيله لسانلرينى او. رويابه طانيتدبران باشليجه آوستريا دولتى طرفندن طول مدت يازيه واشقودرده قونسولوس بولمش او. لان دوقتور (هان) ايله مشاهير لسانيوندن (پوپ)، وکنديسى آرنآؤد اولوب رومانياه پرنسلىک ايتمش اولان (کيغه) خاندانه منسوب پرنسس (دوراديسريا) ايله ايتاليا ده کى آرنآؤد لردن (دورسا)، مونسيور (قريسى)، (قارده)، (ده راده) وسائر ليدر، که هر برى بو باده آلمانجه و ايتالياجه لسانلر نه متعدد اثر. لر يازمشلر در.

آرنآؤد (Arnaud) «آرنود» ماده سته
{مراجعت بيوريله.}

(پندوس)، (گراموس) و (شار) سلسله جبالیه محدود کوستریلیور ایسه ده، گراموس و شارک شرق طرفنده قالان کمریه، مناستر، پرلیه، قالقاندن، اسکوب، پرشته و حتی اخیراً صریه به ترک اولنان (ایورانیه)، (لسقواج) و (قورشونلی) طرفری دخی خالص آرنآؤدلق اولدیغندن، حدود مذکوره به صحیح نظریه باقیله ماز. آرنآؤدلق جنوب طرفی طار اولوب، پروژه برونندن باشلایه رق، شماله طوغری چپقلدجه توسع ایندیگندن، اک شمالنده یعنی اوکوندن بلغا رستان حدودینه قدر اولان اکی همان بوی قدر واردر، که بو وجهله بو قطعه غیر منظم بر مثلث شکلی آلوب، رأسی جنوبده واساسی شمالده در. بو قطعه هیچ بر وقت آریجه برادره واحده آلتنده بولمیدیغندن، حدودینک تعیینچیون، اهاالیسنک لسا نندن بشقه بر شینه رعایت اولنماق اقتضا ایدر؛ چونکه تاریخه رعایت اینک لازم کسه، هیچ اولماز ایسه، ماکدونیاک تمامیه آرنآؤدلق عد اولنسی ایجاب ایده جکدر. 39° ایله 43° عرض شمالی و 17° ایله 20° طول شرق آره سنده واقع اولوب، اک اوزون بوی بش درجه یعنی 1250 ، واک کنیش اکی دخی، 1000 کیلومتره اولوب، بشون سطحی تقریباً 625000 مربع کیلومتره در. بو قطعه غرباً آدریاد تیق دکیزیه، غرب جنوبی طرفندن تارننه بوغازی و یونان دکیزیه، جنوباً نارد کورفزیله، جنوب شرقی طرفندن یونان حدودیه و تسالیا ایله، شرقاً اصل روم ایلی یعنی ماکدونیا و بلغارستانه، شمالاً دخی صریه، بوسنه و قره طاغ حدودیه محدود و محاطدر.

آرنآؤدلق عمومیت اوزره طاعلق و مرتفع بر بر اولوب، یالکز آدریاتیق سواحلی بویجه بر بندن بر طاعله آبرلمش بر صره اووهر واردر، که بونلر اک بیوکی آلولیه دن باشلایه رق، تا (قوایه) یه قدر تخمیناً 240 کیلومتره لک ساحله اوزانان و اکی دخی 150 کیلومتره دن آشاغی اولیان (موزاکه) و (قره طوبراق) اووه سیدر. بو اووه آتیق تپهرلی دخی حاوی او-لوب، غایت منبت ایسه ده، ایچنده آقان نهرلر قیشین طغیان ایدوب، اکثر طرفلرینی کول و بطاقلق حاله قودقلرندن، و اهاالیسی ده پک آز اولدیغندن، اکثر طرفلری خالی و غیر معموردر. دراچک شمالنده دخی واسجه بر اووه بولندیفی کی، تیرانه شهرندن دکیز

آرنآؤد کوی { بونامه روم ایلی و اناطو-ایده بر قاج کوی بولوب، اک مشهوری بوغاز ایچنده کی آرنآؤد کویدر. بو قریه بوغاز ایچنک روم ایلی طرفنده، قورو چشمه ایله بک آره سنده واقع اولوب، اصل قریه بر دره نك ایچنده اولغله، هواسی پک ابی دکلسه ده، غرب جنوبی طرفنده تپهرده بولنان بعض کوشکر و یالیرک هوا-سی معتدل، و آقندی برونندن یوقاری اولهرق شرقی شمالی طرفنده کی یالیر ایسه بشتون پوراسه قارشلی اولغله، هواری سرتدر. آرنآؤد کونینک اولدقجه چارشیی و هر اصنافدن دکانلری و مغازه لری، کو-زله بر جامع شریفی ایله 4 روم کلیسای و 3 صبیان مکئی و بر پوک قره قوی واردر. آقندی غایت شدلی اولوب، آقندی برونندن یوقاری بیکه قدر منظم بر ریختی و ریختک اوزرنده بر چوق فیه و قازینولری بولغله، یازین بر تفرجگاهدر. بر ریختک اوزرنده بر اسکی سرائک خرابه لری و بر سلطان ساحلخانه سی بولنیور. آرنآؤد کونینک اکثر اهاالیسی روم اولوب، خیلی اسلام و ارمینی دخی بو-لنور. اوج سنه مقدم قریه نك بر پوک قسمی محترق اولوب، الآن ابنیه سی یاییله ماشدر. بوقریه نك خانه-لری 2500 و اهاالیسی 7500 قدردر. جوارینک چیلکی مشهوردر. — دیگر آرنآؤد کویلرندن بری بکفوزدن درت ساعت ایچریده مرتفع بر محله واقع بقریه در، که بر ایکی یوزخانه یی شاملدر. — بری ده اندنه ولایتده دده آغاج سجاغنک اینوز قضا سنده و اینوز شهرینک 25 کیلومتره قدر شرقنده و مریمچک اینوز کورفزیه منصب اولان شعبه سنه دوکیلن بر اوفق دره نك ساحل یسارنده واقعدر.

آرنآؤدلق { (Albanie) بلقان شبه جزیره-سنگ یعنی روم ایلی دینلن اورو-ینی عثمانیک غرب طرفنده و آدریاتیق دکیزینک سا-حل شرقینده بر قطعه در، که طولاً نارد کورفزدن و حدود یونانیه دن قره طاغک حدود سابقه سیله بوسنه و صریه حدودینه، و عرضاً آدریاتیق و یونان دکیزلری سواحل شرقیه سندن بلغارستان حدودینه، و ارادر نهرینک آشاغی مجراسته و یونان حدود جدیده سنه قدر منند اولیور. هر نه قدر که اکثر اوروپا خریطه و جغرافیالرنده (آلبانیا) اسمیه تسمیه اولنان قطعه بو قدر کنیش کوستریلیوب، شرقاً حدودی

قیسنه وساحل بویجه اولکونه واشقودره قدر اولان یرلر دخی دوز ومنبت اووهردن عبارتدر. چاملق دیلن جنوب غربی سواحلی ایسه آلچق تیه. لردن عبارت اولهرق، هواسنک ملایتیه وزیتون، پورتقال، لیمون آغاجلریله جنت آسا بر یر اولوب، کوزل قیشله لری دخی حاویدر. ایچ طرفلرنده دخی طاغلرک آره لرنده یک کوزل وادیلر، بایرل ومرتفع اووهر واردر، که یانیه، کوریجه، پرسپه، مناسر اووهری بوقیلدندر. آرنآودلغک شمالنده ایسه غایت کنیش ومحصولدار بر مرتفع اووه بولنیور، که قو. صوه اووه سی نامیه معروفدر. لکن بو اووهر طاغلرینه نسبتاً جزئی اولوب، (آلب) سلسله سندن منشعب اولان طاغلرینک باشلیجه سلسله سی (شار) طاغیدر، که شمالدن جنوبه طوغری اوزانهرق، آرنآودلغک اورتیه سنده خیلی آلچقنوب، کسلیر کی اولورسده، بر آزدها آشاغیده (غراموس) وبعده (پندوس) نامیه تکرار یوکسله رک، یونانک ایچنه قدر اوزانیر. بو سلسله آرنآودلغ قطعه سنک اک مرتفع عهلندن عبارت اولوب، بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایدیور، که بر طرفنک صوری آدریاتیق و یونان دکیز لرینه، و دیگر طرفنده کیلر دخی آطهر دکیزینه وسلا. نیک کورفزیه دوکیلور. شارک اک مرتفع ذروه سی (قوراب) طاغی اولوب، ۲۵۰۰ متره ارتفاعی وار در. بو سلسله دن صکره اشقودره ایالنده قره طاغ حدودینه قریب اولان اشقودره طاغلری کلیر، که اتکلری غرباً اشقودره شهرینه وکولنه، شرقاً یاقوه وایک وپرزرینه، جنوباً درین نهرینک ساحلنه و شمالاً دخی قره طاغ اک ایچ طرفلرینه قدر ممتد اولور، وایکده بر بوغاز تشکیل ایتدکن صکره، سلسله قوصوه اووه سنک جهت شمالیه سی طولاشرق و آرنآودلغه یکپازاری آیرهرق، (وولچترین) منتهی اولور. بو سلسله نک ارتفاعی شارک ارتفاعندن ده ازر. بوایکی سلسله دن بشقه، شار ایله آدریاتیق سواحلی آره سنده ارتفاع وامتدادلری مختلف ده بر چوق طاغلر بولنیور، که بونلرک اک یسوکلی شونلردر: میردیه نک غرب طرفنده اولان (پولغه) طاغی، که اک یوکسک ذروه سی ۱۲۶۰ متره ارتفاعنده در؛ ایلبسان ایله تیرانه آره سنده ممتد اولان (غرابه) طاغی، که آنجق ۶۴۶ متره ارتفاعی واردر؛

ایلبسانک جنوب شرقیسنده شمالدن جنوبه ممتد اولان (سوپوت) طاغی، که اک مرتفع علی اولان (پولیس)ک ۱۷۶۰ متره ارتفاعی واردر؛ برانک شرق طرفنده واقع (تومور) طاغی، که اک یوکسک ذروه سی ۲۴۱۳ متره ارتفاعنده اولوب، یک دیک اولغله، اوسته چیقلق مشکل اولدینی کی، ارتفاعی حسبیه اوستنده تنفس دخی کوچلشدیکندن، واک یوقاریسنده ازمنه قدیمه دن قاله بر معبد خرابه لری بولنیفندن، اورانک اهالیسی بو خرابه یی امام علی رضانک تره نی ظن ایده رک، بو طاعه بر قدسیت نظریه باقرل، و آره صره عجایب طبیعتدن اولهرق طاغدن طوب سسنه مشابه چیقان سسدن احکام چیقاریرل؛ خیما ره قضا. سنده بولنان دیگر (سوپوت) طاغی که اک یوکسک یری ۲۰۲۵ متره ارتفاعنده اولوب، ساحل بویجه اوزانیر، ومرتفع قیالردن عبارت بر ساحل تشکیل ایدر. اسکی یونانلر بوکا (آقروکروانیا) دیرلردی، که «یلدیرم طاغی» دیمکدر. ایکنجی درجه ده دخی یرمدی قصبه سنک غربنده ممتد اولان (نرچقه)، یانیه شهرینک شرقنده وکولک کنارنده اولان (میچکل) وچاملق قطعه سنک شرقنده بولان (سولی) طاغلریدر. (پندوس) سلسله سنک شعبه لرندن اولهرق قونیه شهرینک جنوب شرقیسنده واقع (لازاری) و(بابا. فینغو) طاغلریله (شار) سلسله سنک شعباتندن اولهرق اوخری کولک شرق طرفنده ممتد اولان (پرستی) ایله مناسرک غرب جنوبیسنده کان (نووچقه) طاغی، و برده شار طاغنک مابعدی کی اولوب، واردارک او. نه سنده صریه حدودینه قدر اوزانان وکندیسه شار آره سنده مشهور (قچانیک) بوغازینی تشکیل ایدن (قره طاغ) ذکره شایاندر.

آرنآودلغک نهرلری دخی چوق اولوب، اک یوکلی (درین) ایله (واردار) ایرماق لیردر. درین ایرماغی ایکی نهرک تلاقیسندن حاصل اولوب، بونلرک برینه قره درین (درین ایزی)، و دیگرینه آق درین (درین ایپارده) دینور. قره درین آرنآودلغک وسطنده بو. لنان اوخری کولدن چیقوب، جنوبن شماله، و آق درین دخی ایکی طاغلرندن نبعااله، شمالدن جنوبه وبعده جنوب غربیه طوغری آقهرق، (لومه) د. ایکیسی برلشدکن صکره غربه طوغری دونه رک؛ و(لش) قصبه سنک کنارندن کهرک، (شکن) لیمانک

جنوبه آدریاتیق دگیرینه دوکیلور. (واردار) ایر-
ماغی (شار)ک شرق طرفنده کی انکلرندن نبعاله، صایغ
وصولدن بر جوق چاپلر ودرهلر اخذ ایله، جنوب
شرقیه طوغری آقهرق، سلانیک کورفرینه دوکیلور.
ایکجهی درجه ده کی نهرلری دخی ایکی اولوب، بری
(پندوس) طاغندن نبعاله شمال غربیه طوغری آقهرق
آلولینیک اوست طرفنده آدریاتیق دگیرینه دوکیلر
(ووبسه)؛ و دیگرکی (غراموس) طاغندن نبعان ایدن
(برات) نهریله یته بو طاغلك شمالی انکلرندن نبعان ایدن
(داوول) نهرینک اجتماعندن حاصل اولوب، (موزاکه)
اووه سنک ایچندن پکهرک، یته بحر مذکوره دوکیلر
(سماک) ونام دیگرله (ارکند) نهریدر. اوچجی در-
جده کی انهار دخی، جنوبن شماله طوغری صا-
یلدینی خالده، نارد، لوروس، ووو، قلامه، باوله،
اشقومی، آرسند، ایشمی، ماط، کبر، بویانه نهر-
لیدر. [بو کله ره مراجعت پوریه.]

آرناؤدلقده اوج بیوک کول بولنیور، که بری
اشقودره مک شمالندن قره طاغلك ایچنه قدر مند اولان
وآغی اولان (بویانه) واسطه سیله صولری دگیره
دوکیلر اشقودره کولی؛ ایکجیسی اوخری شهرینک
جنوبه اولوب، قره درین آياغی حکمنده اولان او-
خری کولی؛ اوچجیسی ده اوخری کولنک جنوب
شرقیسنده اولوب، طار بر بوغازله ایکی یه آپرلش
اولان (پرسبه) کولیدر. ایکجی درجه ده کیلر ده
باشیجه (مالک)، کسریه، اوسترووه وایه کوللریله
موزاکه ده کی (تربوف) کولیدر. موزاکه اووه-
سنک ایچنده وساحل بونده دخی بر جوق کوللر وار
ایسه ده، بونلر کولدن زیاده بطاقلق دنیله بیله جکندن،
بو عده ده ادخال اولمیدی. دراج شهرینک شمالنده
دخی بیوجک برکول واردر، که وقتیه لیان اولوب،
آغزینک قیادرسلیله، متعفن و صیتمی موجب برکول
حائنده قاللشدر.

آرناؤدلق ساحلی نارد کورفری ایچندن اولکونه
قدر ۵۰۰ کیلومتر دن زیاده اولوب، حلی کیرنتی
وچیقینتیلری وکورفرلیله طبیعی لیانلری وار ایسه ده،
عننی اوله رق، مکمل و محفوظ وپوک سفانک یناشه-
یسنه مساعد بر لیانی یوق کیدر. پروژه نک بر ایکی
مکمل لیانی وار ایسه ده، کورفرک مدخلی صیغ وقیای-
لیدر. (ووترینو) استنده قورقه شهرینک تاقارشینده

اسکیدن بر شهر وکوزل بر لیان بولنش ایسه ده، لیما-
نک غزی قبانوب، طالیان کی قوللانقده در، و شهر
خراب اولمشدر. دراجک مکمل وواسع لیانی دخی
اعصار سالفه ده، وندیکیلرک یولی قیاسون دیو،
سد اولنهرق، بر بطاقلق حالته قومنشدر. بو کونکی
کونده موجود اولان لیمانلرینک اک ایلری قورقه
آطه سنک منتهای جنوبی قارشینده کان (مورتو)
لیمانیله آلولونیه اسکله سنک جنوبنده کان (پاشا لیانی)
در. (سراندوس)، آلولونیه، دراج و (شکین) ه
دخی واپور یناشیورسه ده، لیمانلری یوق کیدر. پار-
غه، صیاده وپارمو اسکله لرینه دخی خیلی کوچک
یلکن کیلری آمد وشد ایدر. آرناؤدلدن کمجیلاک
ایدنلر باشیجه اولکونیلر اولوب، بونلر ماهر قیو-
دانلر اولدقلری کی، بیوک سفینه لری دخی بولغله،
آقی دگیرک هر طرفنه ایشلدکن بشقه، بحر محیط آطلا-
سی یه بیله چیقوب، انکلتریه قدر کیدرلر؛ یوزه
قرب سفینه لری واردر. (برغودیت) ونام دیگرله
(خیماره) سواحلی اهالیسی دخی کمجی اولوب، بعض
کوچک کیلری واردر. پارغه ده دخی بر ایسلرک مالی
اوله رق بر قاج کی بولنور.

آرناؤدلقک برنجی درجه ده اولان شهرلری
اشقودره، پرزرین، مناستر وایه در، که هر برینک
اهالیسی ۳۰۰۰۰ دن زیاده در؛ ایکجی درجه ده-
کیلر اییک، یاقوه، پرشتینه، اسکوب، قالقاندن،
دبره، تیرانه، ایلصان، برات، اوخری، کوریجه،
کسریه، ارکری و پروژه شهرلیدر، که هر برینک اهل-
لیسی ۱۰۰۰۰ ایله ۲۰۰۰۰ آره سنده در؛ اوچجی
درجه ده کیلرک باشیجه لری ده لش، غوسینه، پلاوه،
متروویچه، قومانو، غوستیوار، کوپرلی، پرله،
رسنه، آقچه حصار، دراج، قوایه، آلولونیه، تپه
دن، برمدی، دلونیه، قونجه، مچوه، فیلات، آیدو-
نات، مارغلیج وپارغه قصبه لیدر، که هر برینک
۳۰۰۰ دن زیاده اهالیسی واردر.

آرناؤدلق قطعه سی، طبیعت اراضی واهالیجه،
ایکی قسمه منقسم اولوب، (اشقومی) نهرینک شمالنده-
کینه کیهلق، وبونهرک جنوبنده کینه ده طوسقهلق
دینور. کیهلق قطعه سی اشقودره، یاقوه وایک،
پرزرین ولومه، دبره زیر و دبره بالا مالیسارلیله

دوقه کین، میردیت و ماطی دخی جامعدر. [«مالیسیا»
ماده سنه مراجعت بیوریه.] طوسقه لقی قطعه سی دخی
ساحلده اولان موزاکه، لایلی و چاملق ایله نفس
طوسقه لقی، ملاقستره، تیموریه، اسقراپار، دشنیجه،
دانغلی (که صحیحی طاغلبدر)، اوپار، قولونیه،
داوول، ناسلیج، زاغور، قورنده، سولی و سزیه
جامعدر. [بو گلهله مراجعت بیوریه.]

آرناؤدلی قطعه سی، دولت علیه عثمانیه نك الینه
کچلی، هیچ بر وقت برادراره واحده به جع اولنئیوب،
اوتنه دن بری بر قاج پاشا لقی و یا ایالته منقسم بولنش
اولدینی کبی، ولایاتک تشکیلدن بری دخی مناستر
و پرزرین بر قاج دفعه ولایتدن سبجاعه، و سبجاقدن
ولایته تحویل اولنشدر. شمدیکی حالده بوقطعه درت
ولایته منقسمدر، که بونلرده : یایه، مناستر، قوصوه
و اشقودره ولایتلیدر. تقسیماتی وجه آتی اوزره در:

ولایت	سبجاق	قضا	ناحیه
یایه	یایه	یایه	
		آیدونات	
	ارکری	قیلات	صباده
		مچوه	زاغور
برات	ارکری	ارکری	
		دلونیه	سراندوس
		تبه دن	
		خیاره	
لسقویک	برات	قورولش	
		موزاکه، ملاقستره	
		پرات	
		اولونیه	
پروزه	لسقویک	اسقراپار	
		تیموریه	
		لسقویک	فراشر
		پرمدی	
مناستر	پروزه	پوغون	
		قونیه	
		پروزه	پارغه، غومنیجه، مورطو
		لوروس	
کوربیجه	مناستر	مارغلیج	
		مناستر	
		پرلیه	رسنه
		اوغری	مورنجوره
دبره	کوربیجه	قرچوه	پرسپه
		فلورینه	رودونیک، اتروغه، ایزوغلاوه
		کوریجه	
		کسریه	بهلشته، خوروپشته
پرزرین	دبره	استاروه	اوپار
		قولونیه	
		دبره بالا	
		دبره زیر	
	پرزرین	ایلیصان	
		ماط	
		رقه تروپشته	
		راحو فیه	
	پرزرین	لومه	
		قالقان دین غوستوار	

ولایت	سبجاق	قضا	ناحیه
پرشته	پرشته	پرشته	
		پره شوه	
		کیلان	
		ولنجترین	
یکپازار	یکپازار	متروریه	
		سنبه	
		یکپازار	مویقواج
		آقوه	ویرانش
قوصوه	قوصوه	قولاشین	
		اسکوب	
		اشتب	قچایک، پیانجه
		بلنقه	مالشی
ایک	ایک	قوجانه	
		قوماتوه	برکتلی
		رادویشته	
		قره طوه	
		ایک	
		باقوه	
		ترغوشه	
		برانه	
		غوسینه	

اشقودره	اشقودره	اشقور، خوط، قلند، کولکناری، قسطنان، قوبلیق، شاله شوش، پوستربیا، رج مع لوه، ریول، غورده، شلاق، تماله، ساحله، قروجه، زادریعا، قرانیه.
		پوقه
		آقچه حصار
		لش
اشقودره	اشقودره	مردینا
		قته لا، طایغ کناری.
		دراج
		پکین
دراج	دراج	تیرانه
		شیاق
		ایندرونیک
		ایشم
		قوایه

آرناؤدلیک ساحله قریب و آلچق یرلرینک هواسی
معدنل، و، بطاقلقاری جهتیله هواری مختل اولان بر
قاج بر استننا اولندینی حالده، هواسی عومیت اوزره
غایت کوزلدر. یوکسک برلری و طاغری ایسه خیلی
صونوق اولوب، سنهده آلتی آی قار آلتنده بولنور.
اووه لریله بایر و وادیلری غایت منبت و محصولدار
ایسه ده، طاغلرینک اکثریسی قورو و طاشلق اولوب،
همان هیچ بر محصولات ویرمزلر. اک منبت یری
(موزاکه) اووه سی، واک لطیف یرلری دخی جنوب
غریبسنده واقع چاملق قطعه سیله شمال شرقیسنده واقع
قوصوه اووه سی واونک جوارلری یعنی پرزرین
و قالقان دین طرفلیدر. چاملق قطعه سنهده لیون،
پورتقال، زیتون، آتاج قانونی و سائر اقالیم معتدله به
مخصوص میوه لر؛ و قوصوه ایله جوارلرنده دخی الما،
آرمود، اریک، کراز و سائر صونوق هوارله مخصوص

یوقدر. پرزرین ویا قوده دیمیر معمولاتی غایت مهارتله
ایشلنوب، پک کوزل اسلمه، مقاص، قنتراش و سائر
وحتی یکی سیستم اوزره تفنکله دخی یاپیلیر. طاغیلر باروتی
دخی کندیلری اعمال ایدرلر. یانیه پرزرین واشقو-
دره آرنأؤدلفک اگ صنعتلی قصبهرلی اولوب، بونلرده
آرنأؤدلفک کیدکلی البسنه کیمیه سنه متعلق وسرا-
جلق و سیمکشلک کبی صنعتلر پک ایلمی وارمش ایدی
ایسه ده، بو صوک و قنلرده اهالیدن ایلمی کلنلرک
واغنیانک آلافرانغه کینه لری واوروپادن چوروک دو-
کوک حاضر اثوابلر کلسی بوسنعتلری دخی کوندن کونه
ابطال ایتمکده در.

یولری صورت مطلوبه ده اولیوب، قوصوه بی
سلانیک اسکله سنه ربط ایدن دیمیر یولندن بشقه
عربه ایشلیه بیلجک یالکز برشوسه واردر، که اوده
سلانیکدن و غراچقودن مناسیره و مناسیردن ده کوریمجه
طریقیه یانیه یه قدر تمید ایدلش اولان شوسه در.
رومالیلر دراج اسکله سندن سلانیکه قدر برکاروان
جاده سی یامیشلردی، که آرنأؤدجه «اوزون» دیمک
اولان (اکانه) دن غلط اوله رق (ایکنادیوس) تسمیه
ایدرلردی. قالدیرملرینک بعض محملری الان باقی،
لکن یول معطلدر.

عوم آرنأؤدلفک اهالیسی تخمیناً ۲۵۰۰۰۰۰
قدر اولوب، بونلرک ۲۰۰۰۰۰۰ ی آرنأؤد،
و ۵۰۰۰۰۰ ی دخی اولاخ، بلغار، روم و چنک-
نه در. روملر پک آز اولوب، جنوب شرقی طر-
فته یعنی یونان حدودی جوارلنده ساکندرلر، که
بونلرک ده چوغی مکتب قوتیه روملاشمش آرنأؤد
واولاخلردن عبارتدر. اولاخلر (پندوس) سلسله
جبالنده کلیتی اولوب، صرف اولاخجه ایله متکلمدرلر؛
آرنأؤدلفک سائر طرفلرله و علی الخصوص برات
وموزاکه جهتلرله دخی چوق ایسه لره، آرنأؤدله
قاریشیق برحاله یاشایوب، جمله سی آرنأؤدجه بیلیرلر،
وبعضی اولاخجه بی بستیون اونوده رق آرنأؤد-
لاشمشدر. بلغارلر مناسیر واسکوب طرفلرله یته
آرنأؤدله قاریشیق بولنقده، و اکثریسی بلغارجه
و آرنأؤدجه تکلم ایتمکده درلر. چنکانه لرک دخی
کویلرله و قصبلره ساکن اولانلری آرنأؤدلاشوب،
آرنأؤدجه دن بشقه لسان بیللمکده، و یالکز کوجه
حالده یاشایان پک آزلی جنسیتلرینی محافظه ایتمکده
درلر.

میولرک اگ اعلالری حاصل اولور. مناسیر، رسنه
کوریمجه و کسریه طرفلری دخی مرتفع اوله لری حاوی
اولوب، خیلی منبت و محصولداردر. هر نه قدر که
طاغلق محملرک محصولات محلیه سی اهالیسی بسلکه
کافی دکل ایسه ده، اوولرده و آلیق پرلرده حاصل
اولان بغدادی، آریه، مصر و سائر آرنأؤدلفک هر
طرفنه کفایت ایتدکدن صکره، خیلی مقداری دخی
آرتوب، ایتالیا و ترستیه اخراج اولنور؛ و یالکز
فورالقی سنلرله خارجدن آرنأؤدلفه ذخیره ادخالنه
لزم کورینور. طاغلق اکثریسی چیلای ایسه ده،
اورمانلری و علی الخصوص میشه و جام آغاچلری پک
چوق اولوب، سفان و ابنیه ایچون فرانسه یه واورو-
پاک سائر طرفلرینه برچوق کراسته کیمکده ایدی؛
آنچق شمعی آراش، و یولرک فقداندن اخراج او-
لنه مافه باشلامشدر. اهالینک باشلیجه معیشتی مصر
بغایندن و حیوانات محصولاتنددر. طاغلرده کلیتی
قوپولر و کچیلر بولنوب، بونلرک بر مقداری موزاکه
اووه سیله چاملقده و سلانیک اووه سنده قیشلامقده ایسه
لرده، اکثریسی حدودی پکه رک، اسکی قیشلاقلری
اولان تسالیا اوولرینه ایتمک مجبورینده درلر. قو-
بونلرک یوکی پک ایی دکلسه ده، اتلری غایت لذیذدر.
صغیرلرینک جملری کوچک ایسه ده، قوتلی و طیانقلی
درلر. موزاکه اووه سنده برجنس کوچک آت و اسیر
دخی یتیشدیریلیر. طاغلرله کیک و قراجه انواعیه،
طوموز، آبی، تیلیکی طاووشان و سائر آو حیواناتی
پک چوقدر. معدنلرک بعض انواعی دخی آرنأؤدلیق
طاغلرله موجود ایسه ده، هیچ بری اخراج اولنما-
مقده در. چاملق، برات، پرله و پرزرین طرفلرله
خیلی توتون حاصل اولور، و چاملقده غایت مشهور
بر نوع انقیه یاپیلیر. یانیه ده سائر بعض طرفلره
خیلی ایسک دخی چیقار. لکن اخراجاتک اگ کلیتی
نعمی حیوانات دیرلردن عبارتدر.

آرنأؤدلفه اسکیدن قاله بعض صنعتلر الان مو-
جوددر: یانیه و پرزرین واشقودرله متعدد دباغخانه لر
بولنوب، سختیان اعمال اولنور؛ شیاق و عبا آرنأؤد-
لفک هر طرفنده و علی الخصوص کیغه لقه قادیسلر
طرفندن اعمال اولنوب، هله مالیسورلر مجرد کندی
قوپولترینک یوکندن کندی قاریلری طرفندن یاپیلان
منوجاله کیندرک، امتعه اجنبیه یه اصلا احتیاجلری

آرنجنیوس } ژان — (J. Arntzenius)

فلنک علماسندن اولوب، میلادک ۱۷۰۲ تاریخده (وسل) شهرنده طوغش، ۱۷۵۹ ده وفات ایتشد. مؤلفات قدیمه دن بعض کتابلر نشر، وبرقاج کتاب دخی تألیف ایتشد، که بونلرک بری «قرک مسکونی» عنوانی اثریدر. — بونک برادری (اوتون آرنجنیوس) ایله اوغلی (هنری آرنجنیوس) دخی آثار قدیمه دن بعض کتب معتبره نشر ایتشد.

آرند } (J. Arnd) پروتستان رؤسای روحا. نیه سندن اولوب، آلمانای شمالیده کی (آنهالت) دوقه لنک (بالستار) شهرنده ۱۵۵۵ تاریخ میلادیسنده طوغش، ۱۶۲۱ تاریخده وفات ایتشد. در. آلمانیه لساننده عقاید و اخلاقه متعلق متصوفانه بعض اثرل یازمش اولغله، آلمانیاک فلونو لقبی قرانمشد.

آرند } (Arndt) آلمانیا شعرا و علماسندن اولوب، میلادک ۱۷۶۹ تاریخده (روکن) آطه سنک (شوریج) شهرنده طوغش، ۱۸۶۰ تاریخده وفات ایتشد. تاریخه متعلق برقاج آثار معتبره سی دخی وار ایسده، اصل بادی شهرتی اولان آثاری حیث و حب وطن حقنده یازدیغی اشعارد، که ۱۸۱۲ تاریخده آلمانیا لیلری فرانسه-یه قارشلی تخیج ایتکه سبب اولمشدر. ۱۸۱۴ دن صکره، حریت طرفدار لغیه اتمام اولنهرق، معلمکدن عزل ونی ایدمش، و ۱۸۴۸ ده فرانقفورده اجتماع ایدن مجلس مبعوثانه رین ایالات طرفندن مبعوث انتخاب اولنمش؛ و ۱۸۵۵ ده بر دیوان اشعارینی نشر ایتشد.

آرندال } (Arendal) نوروجیاک ایالات (قریستانسندن) قریستانسناد) ایالتده (قریستانسناد) شهرینک ۷۲ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا مرکزی بر شهر واسکله اولوب، (نید) نهرینک منصبنده و "۲۶° ۲۶' ۶۰" عرض شمالی ایله ۲۶° ۱۷" طول شرقیده واقع و ۵۸۰۰ اهالی بی جامعدر. شهر دیکرک ایچنده اوزانمش ایکی قیانک و اطرافده کی تپه لک اوزرنده مؤسس اولوب، غایت کوزل بر منظره سی واردر. لیمائی شهرک قارشیسنده بولنان ایکی آطه ایله محفوظ اولوب، سفائن انشاسنه مخصوص دستکاهلری و اهالیسنک مالی اوله رق ۲۰۰ قدر سفائی واردر. تجارت و ثروتی پک ایلریدر.

آرناؤد محمد پاشا } بمش پاشا وسائرہ [اسم ذاتیلرینه مرا-]

جعت بیوریه.

آرناؤلد } و آرناؤلت. [«آرنولد» و «آرنولت» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

آرنا } (Arnay) فرانسه نک «آلتون ساحل» (Côte d'Or) ایالتنده، (بونه) شهر-ینک ۳۳ کیلومتره شمال غریسنده، و (لوآر) ایرماغنه دوکیلن (آرو) چایی اوزرنده واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۲۵۷۵ اهالیسی، مکئی، کتبخانه سی، منسو-جات و کاغد فابریقلری، دباغخانه سی و اولدقجه تجا-رقی واردر. بو اسمله دیکر بعض قریه لر دخی بو-لندیغدن (له دوق (le Duc) صفیله تفریق اولنور.

آرناؤ } (Arnau) ونام دیکرله رایسنسناد دولتنک (بوهیا) قطعه سنده، (کیچیم) ایالتنده، و (کیچیم) شهرینک ۳۰ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا مرکزی بر کوچک قصبه در، که (الیه) نهرینک ساحل یسارنده واقع اولوب، ۲۲۶۰ اهالیسی، بر قلعه سی فقیرخانه سی و منسوجات و کاغد فابریقه سی واردر. آرنبودل } آرنبودلی وسائرہ [«آرناؤد» وسائرہ ماده لرینه مراجعت.]

آرنبورغ } (Arneburg) پروسیه نک وسطلر-نده (ساقسه) ایالتنک (استندال) قضا سنده و (استندال) شهرینک ۱۳ کیلومتره شمال شرقیسنده، (الیه) ایرماغنک ساحل یسارنده بر قصبه اولوب، ۲۰۴۰ اهالیسی، شکر فابریقه سی و بر اسکی قلعه خرابه لری واردر.

آرنپریور } (Arnprior) آمریقای شمالینک (دومینیون) مملکتنده (رنفرو) سجاغنک بر قصبه سیدر، که (ماد اواسقه) نهری او-زرنده بو نهرک (اوتاوه) ایرماغنه دوکلدیکی محاک ۶۴ کیلومتره یوقاریسنده واقع اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی واردر. بو قصبه ۱۸۵۵ تاریخ میلادیسنده تأسیس اولنوب، اهالیسنک نصفی قناده فرانسن-لر نذرند.

آرنج } (J. Arends) فلنک رساملرندن او-لوب، مواقعک تصویر ی شعبه سنده مهارت و شهرتی واردر.

آرندهه { (Arendsee) پروسیه نك (ساقسه)
 { مملكتتده (ماغدبورغ) ایالتنك
 (اوستربورغ) قضا سنده و (اوستربورغ) شهرنك
 ۲۰ كيلومتره شمال غریب سنده، ینه بو اسمله تسمیه او-
 نشان بر كوك كنارنده واقع بر قصبه اولوب،
 ۲۱۴۰ اهالیسی وخیلی صید ماهیسی واردر. —
 (آرندهه) كولی، روایت كوره، ۸۱۵ تاریخ میل-
 دب سنده وقوع بولان بر حرکت ارضك اوزرینه
 ظهور، و ۱۶۸۵ ده دیگر بر حرکت ارضله توسع
 انشدرد. نادراً طونار، وایچندن تحجر ایش موادله
 كهربا چقار. ایاغی مقامنده اولان (یجه) چایی (البه)
 ابرماغنه دو كيلور.

آرندهو { (Arnedo) اسپانیاده اسكی قشتاله
 { مملكتك (لوغرونیو) ایالتنده و (لو-
 غرونیو) شهرنك ۸۵ كيلومتره غرب جنوبی سنده،
 (ابرو) ابرماغنه دو كیلن (چیدا قوس) چایك ساحل
 یسارنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی
 واردر. قرینده کی طاغلرده و قتیله انسانلر مسكنی
 بولنش اولدقلری آكلاشیلان بر چوق مغاره لر بوانیور.
 جوارنده کی اراضی مینب و اشجار مئره ایله مستوردر.
آرندونك { (Arendonek) بلچیقده (آنور)
 { ایالتك (تورنہول) قضا سنده
 و (تورنہول) شهرنك ۱۰ كيلومتره شرقنده، فلنك
 حدودینه قریب بر بیوك قریه اولوب، ۳۶۰۰ اها-
 لسی و مشهور اهرمه معمولات فابریقه سی واردر.

آرنزانو { (Arenzano) ایتالیای شمالیده
 { (جنوه) ایالت و قضا سنده و جنوه
 شهرنك ۲۳ كيلومتره غربنده، آق دېكیز ساحلنده
 و جنوه دن مارسیلیاه كیدن دیر یولی خطی اوزرنده
 واقع بر قصبه اولوب، ۳۸۰۰ اهالیسی، یوك
 و باموق ایلیكخانه سی و جوارلرنده كوزل كوشككری
 واردر.

آرنس { (Arnäs) اسوچك اورتلرنده
 { (غربی نورلاند) ایالتنده، (بوتنی)
 كورفرینك منہاسنده کی (آرنسفیورله) قرینده بر
 بیوك قریه اولوب ۳۳۰۰ اهالیسی واردر.
آرنسبرغ { (Arnsberg) یاخود (Arensberg)
 { پروسیه نك غرب طرفنده (وستفالیه)
 ایالتك مركب بولندینی اوج سنجاقدن برینك مرکزی
 اولان بر شهر در، كه قتیله كندی اسمیله سمی بر

قونتلغك و (وستفالیه) دو قه فلنك مرکزی بولنشدرد.
 (قولونیه) شهرنك ۹۴ كيلومتره شمال شرقی سنده،
 (رین) ابرماغنك تابعلرندن (رور) چایی اوزرنده واقع
 اولوب، ۵۱۲۵ اهالیسی، لو قوموتیف و بیرا فابریقه-
 لری، ایلیكخانه سی، مكشب اعدادیسی، تاریخ محلی یه
 مخصوص جمعیت علییه سی، زراعت جمعیتی و عككه
 استیانی واردر. اسكی بر شهر اولوب، اطرافنده
 برطاقم آثار عتیقه دخی بولنقده ایسه ده، اهییتی نزل
 ایتكده در. — سنجاغنك سطحی ۷۶۹۷ مربع كيلو-
 متره، و اهالیسی ۸۱۵ ۸۶۵ كشیدر.

آرنسبورغ { (Arensborg) روسیه نك
 { بحر بالطیقه كان (اوسل)
 آطه سنده قضا مرکزی بر قصبه در، كه "۱۰'۱۵° ۵۸°
 عرض شمالی ایله ۴۰° ۳۷' طول شرقیده واقع
 اولوب، ۳۲۹۰ اهالیسی واردر. لجانای آطه نك سا-
 حل جنوبی سنده واقع اولوب، بك درین و صاغلان
 اولغله، بحر بالطیقه ك ایشك تجارتكاهلرنندرد.
 — آرنسبرغ قضاسی (لیوونیا) ایالتله ملحق و (اوسل)
 ایله (مون) و (رونو) آطه لرندن مركب اولوب،
 ۳۵۰۰۰ اهالیسی واردر، كه قسم اعظمی (اوسل)
 آطه سنده در.

آرنستاد { (Arnstadt) آلمانیده (اشوار-
 { چبورغ سوندر هاوزن) پر-
 نسلكنك سنجاقلرندن برینك مرکزی اولان بر شهر در،
 كه (البه) تابعلرندن (ساله) نهرینه منصب اولان
 (اونسزوت) چایی كنارنده، و (رودولستار) شهرنك
 ۳۰ كيلومتره غرب شمالی سنده واقع اولوب، ۸۶۰۰
 اهالیسی، دیر خانلری، یوك معمولاتی فابریقه لری،
 بر ایکی جمعیت علییه سی، تاریخ طبیعی و آثار عتیقه
 موزه خانه سی و بر كوزل تیاتروسی واردر. و قتیله
 (سوندرهاوزن) برنسبرینك مقری اولوب، ایکی
 سراپی ده واردر. — سنجاغنك ۱۵۵۰۰ اها-
 لسی واردر.

آرنستاین { (Arnstein) باویره نك «آشاغی
 { فرانكونیا» ایالتنده (فارلستاد)
 قضا سنده و فارلستاد شهرنك ۱۵ كيلومتره شرقنده
 ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، صاغدن (مین) نهرینه
 دو كیلن (ورن) چایك ساحل یمینده واقع و ۱۵۹۷
 اهالی بی جامعدرد. ناحیه سنك ۱۲۵۰۰ اهالیسی
 واردر.

آرنسوالد { (Arnsvalde) پروسیه نك
{ وسطرنده (براندبورغ) اباتنده،
(اودر) ك اوستنده كي^۱ (فرانقفورت) سجاغنده
ومذكور فرانقفورت شهرينك ۱۸۰ كيلومتره شمال
شرقيسنده، اوج كولك اورته سنده واقع قضاى مركزى
بر قصبه اولوب، ۶۵۲۰ اهالىسى، دميرخانه لرى،
يوك وپاموق منسوجاتى و برق ه لرى وار در. —
قضاى سنى ۱۲۶۴ مربع كيلومتره، واهالىسى
۴۲۳۳۰ كشيذر.

آرنل { (Arnall) ياخود (Arnalla) هند
{ دكيزنده هندستانك ساحل غربي سنك
۲ كيلومتره آچيغنده و بمبايك ۵۶ كيلومتره شمالنده
واقع بر آطه در.

آرنمويدين { (Arnemuiden) فلنكك
{ (زلانده) ايالتنه ملحق (والشرن)
آطه سنده، (ميدلبورغ) شهرينك ۵ كيلومتره شرقنده
واقع بر كوچك قصبه اولوب، ۱۷۰۰ اهالىسى و بر
چوق آثار عتيقه سى وار در. بو شهر وقتيله پك
اهيئلى اولوب، اسقو نهري منصبنده تجارتكاه بر
ليمانى وار ايدى. شمدي ايسه ليان قورويوب، شهر
ايله نهر آره سنده بر قنال كشاد اولغشدر.

آرنبرغ { (Arenenberg) اسويچره نك
{ (تورغوويا) ناحيه سنده بر قلعه در.
[«ارمانينكن» ماده سنه مراجعت بيوريله.]

آرنو { (Arno) ايتاليانك طوسقانه ملككته
{ جريان ايدر بر نهريدر، كه صوينك
كثرتجه ايتاليا انهارينك درنجيسى اولوب، (فالترونه)
طاغناك ۱۳۵۶ متره ارتفاعى اولان بر محلدن نبعاله،
ابتدا (فاستينو) واديسى اورته سندن جنوبه طوغرى
آقهرق، بعده غربه طوغرى دونوب، (آرچو)
اووه سنك ايچندن پكر، صكره غرب شمالى و شماله
طوغرى دونوب، (پوتسياه) شهرينه قدر بر قوس
تشكيل ايدر، واوراده (سياه) چاينى دخی صاغدن
اخذايله، غربه طوغرى دونهرك، فلورانسه نك
ايچندن پكدكدن صكره، (غولفولينه) بوغازندن
مرورله، برچوق چايلرك صولرينى دخی اخذايدهرك،
(پيره) اووه سنه دوشر، و (پيره) شهرينك دخی
ايچندن پكهرك، جنوه كورفزينه دوكيلور. پيره
شهرى روماليرك زمانده دكيزدن آنجق ۳ كيلومتره
اوزاق بولغش ايكن، بونهرك دوكديكى چامور و قومدن

ساحلك اوزانسيه، شمديكى حالده دكيزدن مسافه سى
۱۰ كيلومتره دن زياده در. (آرنو) نك واديسى ۲۲۰
كيلومتره قدر اولوب، (كانه) قنالى ونهرى واسطه.
سيه رومادن پكن تير نهريله اختلاطى اولدينى كي،
(پيره) دن (ليورنو) يه قدر دخی بر قنال آچلشدر.

آرنوب { ياخود آرنوبيوس (Arnohe, Ar-
{ (nobius) روماليرك اوچجى عصر
ميلادى علامسندن اولوب، (ماوريتانيا) يعنى مغربك
(سيقه) شهر قديمده طوغش؛ وابندا مشركينك
فلسفه وادياتنى تدريس ايدوب، بعده حرسنيانلغى
قبول ايله، مشركره فارسى بر كتاب يازمشدر، كه
حالا موجود و مطبوعدر. — بشجى عصر ميلاديه
مارسلياده ياشامش اولان ديكر بر (آرنوب) دخی
زبوره بر تفسير يازمشدر.

آرنود { ياخود آرنآود (Arnaud) اون
{ ايكنجى عصر ميلاديه (تروبادور)
عنوانيله اوروپاده بولغش اولان شعرا دن بر فاجنك
اسميدر، كه بونرك اك مشهورى ۱۱۸۹ تاريخ ميلاديه
ديسنده وفات ايدن (دانال آرنود) اولوب، (پترارق)
و (دانت) طرفندن دخی مدح اولغشدر. بونك بعض
اشعارى پارس ملي كتبخانه سنده موجود در.

آرنود { (Arnaud) خرسنيانلغده بر مذهب
{ مخصوص ايجاد واتخاذ ايدن مشاهير.
دن اولوب، ميلادك ۱۱۰۰ تاريخنده ايتاليانك (برشا)
شهرنده طوغش؛ وكنج ايكن فرانسه يه كيدوب،
برمدت (آبلار) ك درسته مداومتدن صكره، ايتاليابه
عودتله، راهب اولش؛ ورهبايى تسيق و اصلاح
ايله، حواريونك زمانده كي خرسنيانلغى احيا ايتكه
قالقيشوب، طائفه رهبايه املاك و اموالك حرام
اولدينى التزام ايتديكندن، كنديسنه تابع اولان بر
چوق خلق طائفه رهبايه فارسى سلاحه صارلغله،
بعض شهرلده بيوك غاوغال وقوعنه سبب اولمشيدي.
ياپا ايكنجى (اينوسان) ايله (لاتران) مجلس روحانيسى
طرفندن محكوم اولوب، ۱۱۳۷ ده اسويچره يه
چكلكه مجبور اولش ايسه ده، يدى سنه صكره،
طرفدارلرينك تكثيرينى كورنجه، رومابه دونوب،
بربرينى متعاقب ايكنجى (لوچيوس) ايله اوچجى
(اوجن) نام پاپالارى طرد، و امور سياسيه ي دخی
امور دينيه ايله مزج ايدهرك، جمهورينى احيا ايله،

کیش؛ و (نورمان) لرله (موراوه) لیلری مغلوب
ابتدکدن صکره، ۸۹۹ ده وفات ایتمشدر. اوغلی
دردنجی لوبی، که «چوجق» لقبیه مشهوردر،
جرمانیاده حکومت سوزن قارلویخیانلرک اخیریدر.

آرنول (Arnoul) «کوتو» لقبیه ملقب
اولوب، دردنجی لوبینک وفاتنده
باویره دوقلغنه انتخاب اولنهرق، میلادک ۹۱۲
تاریخندن ۹۳۷ تاریخنه دک حکومت سورمش؛
و «چوجق» لوبینک وفاتنده جرمانیا ایمپراطوری
اولغه چالیشم ايسهده، موفق اوله ماشدر. بیوک
اوغلی پدرینک ملک موروثی محافظه ایدمه مشدر. —
ایکنجی اوغلی ینه (آرنول) اسمیه سسی اولوب،
(رین) قوتی بولغله، (ویتلسباخ) خاندانک جداکبری
اولمشدر، که بو خاندان ۱۱۸۰ ده باویره صندالی
حکومتیه یکمشدر.

آرنول (Arnoul) فرانسه قرالی (لوتر) ک
ولد غیر مشروی اولوب، قرال
(هوغ قایت) طرفندن (ریس) باش پسقوسلغنه
تعیین اولنش ايسهده، بو قرالک علیهنده بولنوب،
آشاغیکی (لورن) دوقهسی (شارل) ی قرال طایهرق،
تویج ایتدیکندن، مسندنن عزل؛ و مؤخرآ قرال
روبرت طرفندن یکیدن نصب اولنش؛ و ۱۱۱۸ ده
وفات ایتمشدر.

آرنول (St Arnoul) قسولیکلرک اعزهدن
عد ایتدکلری زمردن اولوب،
بیوک بر خاندانه منسوب بولغله، (اوستراسیا) قرا-
للغنه بعض معتنا مأموریتلرده بولندقدن، و او وقت کی
قرال انتریقه لرینه آلت اولدقدن صکره، قاریسنک
وفاتی اوزرینه، راهب اولوب، برمدت میچ پسقوسی
بولنش، وبعده (ووسن) طاغلرنده ازوایه چکلمشیدی.
آغستوس افرنجینسک ۱۶ سنده یورطیسی اجرا
اولنور.

آرنولت (Arnault) یاخود آرناولت (فرا-
نس) ادباسندن اولوب، ۱۷۶۶
تاریخ میلادیسنده پارسده طوغش، و ۱۸۳۴ ده
وفات ایتمشدر. بیوک اختلاک ایتدالرنده جهوریت
فکریه یازدینی هائله لرله شهرت بولش ايسهده، ینه
ارباب اختلاک هدف تعرضی اولوب، فرانسه دن
هجرته مجبور اولش؛ وبعده بیوک بوناپارته انتساب

بر مجلس اعیان تشکیل، واون سنه متادیاً رومای
اداره ایش ايسهده، مؤخرآ پاپا دردنجی (آدریان)
رومایه دخوله موفق اولغجه، (آرنود) طوسقانه یه
قاچقه مجبور اولش؛ واوراده پاپا طرفندن امداده
دعوت اولنان ایمپراطور (فردریق باربروس) معرفتیه
اخذ وکرفت، وروما شهر امینته تسلیم ایله، بونک
طرفندن ۱۱۵۵ تاریخنده، بر روایتیه کوره رأسی
قطع، و دیگر بر روایتیه کوره حیاً احراق بالنار او-
نمشدر.

آرنود (Arnaud) اون اوچجی عصر
میلادی علماسندن اولوب، ۱۲۳۸
تاریخنده فرانسه ک (لانکدوق) قطعه سنده کی (ویله
نوه) شهرنده طوغشدر. طب، کیمیا، علم نجوم
وعقایدده ید طولی صاحب اولوب، امور دینیه ده
کدبنه مخصوص بر مذهبی اولدیغندن، پارس مجلس
معارفی طرفندن رفضه اتهام اولدیغندن، سیلیایه
فرارله، آراغونلی (فردریق) له انجا ایش؛ و ۱۳۱۴
تاریخ میلادیسنده، خسته بولنان پاپا بشجی (قلان) ه
بلقه کیدرکن، یولده وفات ایتمشدر. کیمیاده بعض
حاضرله بعض کتوللرک استخراجی کشف ایش
اولدینی مروی ايسه ده، بولنری عرب علماسنک
آنارندن آتش اولسی مظنوندر.

آرنود آمالریق (Arnaud - Amalric) [«آمالریق» ماده سنه
مراجعت یوریه.]

آرنود باکولار (Arnaud - Bacular) فرانسه ادباسندن او-
لوب، ۱۷۱۸ ده پارسده طوغش؛ وایلک نشر
ایتدکی اثرل وولتک وپروسیه قرالی فردویقک نظر
محیتنه مظهر اولش ايسهده، صکره کی اثرلری پکده
مقبول اولوب، ۱۸۰۵ تاریخنده سفالنده جان
وبرمشدر.

آرنول (Arnoul) بیوک شارلمانک نسلندن
باویره قرالی قارلومانک ولد غیر مشروی
اولوب. ابتدا (فارتینا) دوقهسی ایکن، میلادک ۸۸۷
تاریخنده، (شیشمان شارل) ک وفاتی اوزرینه، جرمانیا
فرالغنه انتخاب اولنش؛ و مؤخرآ پاویهده کندینی
ایتالیا قرالی طایتدیردقدن صکره، رومایه کیدوب،
پاپا (فورموسه) یدیه ۸۹۶ ده ایمپراطورلیق تاجینی

ایده‌رك، برابرنده مصره كمتش؛ وعودتنده جزاير سبجه واليكنه، بعه دارالفنون مجلسي اعضالغنه تعين، و مجلس مبعوثانه مبعوث انتخاب اولنشيدي. ۱۸۱۶ تاريخنده بوربون خانداني طرفندن مجلس معارف اعضالغندن عزل ايله، فرانسه دن نف اولنش؛ و ۱۸۱۹ ده فرانسه يه عودت ايدوب، ۱۸۲۹ ده يكيدن مجلس معارف اعضالغنه، ودرت سنه صكره مجلس مذكور ك كتابت دائيمه سنه نصب اولنشدر. هائله له اشاردن وبعض منظوم حكايه لردن عبارت اولان آثاري سكرز جلد اوزرينه نشر اولنشدر. بوناپارتك ترجمه حالنه دائر بر كوزل اثريله پك اهميتلي بعض خاطرملري دخی وارد. — اوغلي (لوسيان اميل) ميلادك ۱۷۸۷ تاريخنده طوغوب، ۱۸۶۳ ده وفات ايتمش، و بودخی بر چوق هائله ل ياز- مشدر.

آرنولد } ياخود آرناولد (Ant. Arnauld) فرانسه ده اون آلتنجي عصر ميلا- ديده ياشامش مشهور بر آوقاتدر، كه فصاحت وطلا- قتيه مشهور اولوب، فرانسه مجلس معارف لينده وجزويتلك عليهنده برفاج نطق ايراد ايتشدر، كه مشهور ومقبول اولوب، دفعاتله طبع اولنشلردر. ميلادك ۱۵۶۰ تاريخنده پارسده طوغش، و ۱۶۱۹ ده وفات ايتشدر. دردنجي هنريك التفاتنه نائل اولوب، شوراي دولت اعضالغنه دخی نصب او- لنشيدي. ۲۲ اولادي اولوب، ايجلردن بعضيسي كسب شهرت ايتشلردر.

آرنولد } (Robert Arnauld) آنف الترجه آنتوان آرنولدك اوغلي اولوب، ۱۵۸۹ ده پارسده طوغش، و ۱۹۷۴ ده وفات ايتشدر. دنيا دن ال چكوب، (پورت روآبال) چكيله رك، تأليفه وباغچه سنه باقغله امرار عر ايتشدر. بر چوق اشعاريله ديندارانه بعض منظوملر و تراجم احوال كتابلري و كندی ترجمه حاليه بعض مخبراتني نشر ايتشدر.

آرنولد } (Ant. Arnauld) آنف الترجه رو- برت آرنولدك برادري و آنتوان آر- نولدك يكرمجي اوغلي اولوب، ميلادك ۱۶۱۲ تا- ريخنده پارسده طوغش، و ۱۷۹۴ ده وفات ايتشدر. عقايد وعلوم سائرده يد طولی صاحبي اولوب،

منازعات دينيه ايله ادبيات، تاريخ، اخلاق، منطق وعلوم رياضيه يه متعلق ۱۳۵ جلد كتاب يازمشدر. عقايدده (يانسنوس) ك مذهبي التزام ايتكله، اكثر عريني بو مذهبي مدافعه ايله پكيرمش؛ و بوندنطولاي دار الفنونده عقايد معلمكندن عزل اولنغله، (پورت روآبال) چكيلوب، اوراده بعض رفيقلىيله برابر تأليفاتله اوغراشمشدر. رؤساي روحانيه و حكومتك خصوصتي ازاله ايجون، پروتستانلره قارشى دخی برفاج كتاب يازمش ايسه ده، پارسه عودتنده اون دردنجي لويي طرفندن توقيفيجون امر و يرلديكنى خبر آلنج، اخفنا، ومؤخرأ بروكسه فرار ايدرك، اوراده تأليفاتله اشتغاله دوام ايتشدر. رفيقي (نيقوله) بر آز استراحتي تكليف اينديكنده، « وفاتدن صكره الى الابد ايدچكز استراحت كافى دلكيدر؟ » ديدكى مشهوردر. — بونك همشيره سي (آنجليقه آرنولد) پدرى طرفندن تأسيس ايدلش اولان (پورت روآبال) مناسترنده باش راهبه اولوب، برادري كي، يانسنو- سك مذهبي التزام ايتكله، بعض فلاكتلره اوغرا- مشدر. كنديسنه خلف اولان همشيره سي (آنيسه) ايله خفيده سي ديكر (آنجليقه) علوم دينيه وادبياتدن بهره مند اولوب، بعض مكتوبلري جمع ونشر اولنشدر. **آرنولد** } (Arnold) آمريقادكى ممالك مجتمعه جزالاردن اولوب، ممالك مذكوره. نك استقلالني منتج اولان محارباتده ابراز شجاعت ايتشي اوزرينه، فيلادلفيا قوماندانلغنه تعين اولنش؛ ومؤخرأ نيويورق قيربنده كي (وست پوانت) موقع مسهك مدافعه سنه مأمور ايكن، مستحق اولدني بر جزادن طولاي دلكير اوله رق، ۱۷۸۰ تاريخ ميلا- ديسنده، موقعي انگليزله تسليم ايتك اوزره ايكن، خبر آلهرق، دشمن طرفنه فرار وانجايه مجبور اولمش؛ وانگليزله برابر وطني عليه استعمال سلاح ايتشدر.

آرنولد } صوفيا — (Sophie Arnould) پارس اوپراسنك مشهوره بر آقتر- يسيدر، كه تصوير حسيانده كي مهارتيله وسسنگ غايت مؤثر اولمسيه شهرت بولمش؛ وظريف نكتلر صرفنده دخی مهارتي اولغله، نكتلري « آرنولد يانه » عنوان- نيله جمع ونشر اولنشدر. ميلادك ۱۷۴۰ تاريخنده پارسده طوغش، و ۱۸۰۳ ده وفات ايتشدر.

آرنولد { (Arnold) انگلتره نك (نونیفهام) }
ایالتسده و (نونیفهام) شهرینك ۶

کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۴۶۳۵
اهالیسی، چوراب و دانسته فابریقه لری و حیواناته
مخصوص بر بازاری واردر.

آرنولفو { (Arnolfo) ایالتیك اون اوچنجی
عصر میلادی مشاهیر معمارانندن

بابا اوغل ایکی ذاتك اسمیدر. اوغلی معمارلقده پدرندن
دها ماهر اولدینی کجی، هیکلتراشلقده دخی اوسته
اولوب، فلورانسده کی (سانته ماریا) کلیسای جله
آثار معماریه سندندر.

آرنون { (Arnon) فرانسه ده (لوار) ایرما-
غنگ حوضه سی داخلنده (شر)

نهرینه تابع بر چایدر، که (فروزه) ایالتده کی آلچق
طاغلردن بعاله، (آلیه) ایالتك ایچندن کچدکدن
سکره، (شر) ایالتک کبروب، (شر) نهریله متوازی
آفرق، و بر قاج دره و کوچك چایرلرک صورلینی
دخی اخذایله، جنوبدن شمال غربی به طوغری ۱۵۰
کیلومتره لك مسافه قطع ایده رك، (ویارزون) شهرینك
آلت طرفنده (شر) نهرینه دوکیلور.

آرنویه { (Arnoya) اسپانیانك شمال غربی
طرفنده کائن (غالیه) مملکتنده بر

نهردر، که (سان مامد) طاغندن بعاله، (بانیوسده-
مولفاس) و (آلاریز) شهرلینك ایچندن کچه رك، پور-
نکیر حدودی قربنده صول ساحلندن (مینو) ایرما-
غنه دوکیلور.

آرنه { (Arne) انگلتره مشاهیر موسیق شنا-
سانندن اولوب، میلادك ۱۷۰۸ تا-

ربخنده لوندرده طوغش، و ۱۷۷۸ ده وفات
ایغشدر. بر چوق مشهور اوپرالک بسته لینی یامش؛
وبری (رول) یعنی «سلطنت»، دیگر کی (بریتانیا)
یعنی «انگلتره» نامیله ایکی ملی شرقی ترتیب ایغشدر.

آرنهیم { (Arnhem) فلندکده (رین) ایرما-
غنگ ساحل یمننده واقع (کلدره)

ایالتك مرکزی اولان بر شهردر، که آستردامك ۹۸
کیلومتره شرقی جنوبیسنده، ۵۱°۵۸'۴۷" عرض
شمالی ۵°۳۴'۳۰" طول شرقیده واقع اولوب،
۲۹۰۰۰ اهالیسی، دردی پروتستانلره و ایکسی قنو-
لیکله مخصوص اوله رق، آلتی کلیسای، درت خسته.
خانه سی، ایکی نیمخانه سی، بر قاج مکتبی، بر جمعیت

علمی سی، تاریخ طبیعی به مخصوص دیگر بر جمعیتی، غا-
یت کوزل باغچه لری، تفرجگاهلری و کوشکری وار-
در. باشلیجه تجاری حیواناته متعلق ایسه ده، بز، باصه،
چینی، صابون و سازه فابریقه لری دخی واردر.

آرنهیم { یاخود آرنیم (Arnhem, Arnim)
آلمانیاك عن اصل فلندکی بر خاندان-

نیدر، که مبدئ میلادك اونجی عصرنده اولوب،
اعضاسنك اك مشهوری (ژان ژورژ) در. بو ذات
۱۵۸۱ تاریخ میلادیسنده (اوکرمارق) شهرنده طو-
غوب، ۱۶۴۱ ده (درست) ده وفات ایتمش، و «او-
توز سنه لك محاربه» نامیله مشهور اولان محاربه ده
اجرای نفوذ ادوب، ساقسونیالیرله اسوجلیلر آره-
سنده بعضی انتریفه درده دخی بولتمشدر.

آرنهیم ارضی { (Terre d'Arnhem)
آوسترالیا سواحل شمالیه-

سندن بر قطعه در، که (فانپاریا) کورفزیله (تیمور)
دیگری آره سنده واقع اولوب، «شمالی آوسترالیا»
اداره سته ملحقدر. «آوسترالیا» ماده سته مراجعت
بیوریه.

آرنه مانیوسن { (Arne Magnussen)
ایسلانده لی بر عالم او-

لوب، میلادك ۱۶۶۳ تاریخنده طوغش، و ۱۷۳۰
ده وفات ایغشدر. دانیارقنه لك پایتختی اولان (قو-
پنهاغ) دارالفنوننده معلم و کتبخانه مدیری اولوب،
ایسلانده تاریخی یازمق اوزره، بر چوق معلومات
و آثار طوبلامش ایسه ده، وقوع بولان بر حریقده
بونلری فوت ایتدیکنندن، بو تاریخك تحریرینه مو-
فق اوله میوب، یالکز دانیارقنه لك تاریخی یازمش؛
و وفاتده قوپنهاغ دارالفنون کتبخانه سته ال یازیسی
ایله محرر ۱۸۰۰ جلد کتاب بر اقشدر.

آرنی { (Arni) هندستانك جنوب شرقی سا-
حلنده مدارس اداره سته ملحق جنوبی

(آرکوت) ایالتده و آرکوت شهرینك ۲۷ کیلومتره
جنوبنده، صاغدن (پلار) نهرینه دوکیلن بر چایك
اوزرنده، ۱۶°۴۰' عرض شمالی ۷۷°۱۰'
طول شرقیده واقع بر قصبه در. وقتیه لك اهمیتلی
ومنین بولتمش اولان قلعه سی هدم اولنهرق، یرینه
انکلیز عسکرینه مخصوص بر قشله یالیشدر.

آرنیس { (Arenys) اسپانیانك شمال شرقی
طرفنده کائن (قنلونیه) مملکتسك

(بارسلونه) ایالتنده وبارسلونه شهرینک ۴۲ کیلومتره شمال شرقیسنده، آق دکیز ساحلنده واشجارله مستور بر طاقم تپلرک آلتنده واقع قضا مرکزی بر قصبه او-لوب، ۵۰۰۰ اهالیسی واردر. برتپه سنک اوستنده (آرنیس دل مونت) یعنی «طاغ آرنیسی» اسمیله اسکی بر قریه بولندیغندن، بو قصبه یه تفریق ایچون (آرنیس ده مار) یعنی «دکیز آرنیسی» دخی دیرلر. لیما-نده انشای سفان ایچون بر قاج دستکاهی، وشرده بر بحریه مکتبی واردر. جوارنده باغلری وکوشکری چوقدر. قرینده «یتوسک حاجی» نامیله مشهور بر ایلیجه واردر، که صوبی ۳۸ درجه صیحاقت او-لوب، امراض جلدیه واعصابیه نافعدر.

آرنیم (Arnim) آلمانیا ادبا وشراسندن برلینده طوغش؛ و ۱۸۳۱ ده وفات ایتمشدر. (رو-مانتیق) تعبیر اولنان حکایه نویسان صنفه منسوب اولوب، یازدیغی حکایه لرک اکثریسی دهشت انکیز وغریب وقوعاتک تصویریه مملودر. حکایه لرنک اک مشهوری «قوتسه دولورس» عنوانلیسیدر. آلمانیا ده بین العوام مستعمل اولان شرقیله مصالیری جمع ایده رک، آیری آیری ایکی مجموعه و بر چوق حکایه کتابلریله بعض اشعار نشر ایتمشدر. — بونک زو-جه سی مادام آرنیم دخی مشهور محرره لدن اولوب، حکیم مشهور (کوتنه) ایله محابره ده بولنش، و بر قاج کتاپ، وحتی ایکی جلد اوزرینه بر علم ثروت کتابی دخی یازمشدر. بو قادی (بتنه) اسمیله مشهوره او-لوب، میلادک ۱۷۸۵ تاریخنده (ماین) ده کی (فرا-نففورت) شهرنده طوغش، و ۱۸۵۹ ده برلینده وفات ایتمشدر.

آرو (Arou) بحر محیط کپرده آوسترالیا ایله دکیزنده بر طاقم آطلردر، که، بر برلینه پک یقین اولدقلردن، قنالرله یارلش واطرافی قیالرله محاط بر بیوک آطه کی کورینورلر. ۲۲° ۵۰' ایله ۷° عرض جنوب و ۱۳۲° ۳۰' ایله ۱۳۲° طول شرقی آره-سندده واقع اولوب، هر طرفلری وعلی الخصوص شرق جهتی مرجان قیا و صیغریله محاط اولدیغندن، سفا-نک یناشمه سی پک تهلیکلی، و بعض طرفلردن محالدر. بونلرک اک بیوکری: قوبرور، وورقای، قره، ترانه

و مایقور آطلریدر. بو آطلرک ساحلرنده پک چوق انجی، صدف و دکیز قیلومباغه سی چیقوب، بونلرک تجارتی ده اهالی ایله بو باده بر مقاوله عقد ایتمش او-لان فلنک دولته منحصردر. بو آطلرک نباتات واشجا-ری پک چوق وقوتلی اولوب، ایچندن پکلمه سی محال اورمانلری واردر. شرق طرفنده کیلرک اهالیسی (پا-پو) جنسندن (آلفورا) قومنه منسوبدرلر، که رنگری قوروم سیاهلغنده، بر ونلری یوکسک واوزون، صاچلری چوق وقبدر. بونلر ساکن آدملر اولوب، بر نوع بتانس ایله قباقت، پرنج وشکر قامشی زرعیله مشغول اولورلر. چیلای کزوب، یالکز ستر عورت ایچون، بلرینه بریشمال باغلارلر. غرب طرفنده کیلرک اهالیسی ایسه ملای جنسندن اولوب، اکثریسی اهل اسلامدر، و بر جزئی مقدارلی خرستیانی قبول ایتمشدر. بو آطلر فلنکه تابع ایسه لده، فلنکلیر باشیجه تجارتی تحت انحصارلنده طوتوب، آطلر ده جزئی معاشله یالکز درت معمل بولندیر یورلر، که بو معملر حکومت وکیلکی و میسیونرلک وظائفی دخی اجرا ایدرلر. اهلینک مقداری بر روایتیه کوره ۸۰۰۰۰ و دیگر بر روایتیه کوره یالکز سکر اون بیک کشیدن عبارتدر.

آرو (Arrou) فرانسه نک «اوره مع لوآر» (ایالتنده (شاتودوم) قضا سنک (قولیس) ناحیه سنده و (قولیس) قصبه سنک ۱۴ کیلومتره شمال غریبسنده بر بیوک قریه اولوب، ۲۸۵۰ اهالیسی و بر اسکی کلیسای واردر.

آرو (Arreau) فرانسه نک «اوست پیرنه» (ایالتنده (بانیرس) قضا سنده و (بانیرس) شهرینک ۳۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع ناحیه مرکزی بر کوچک قصبه اولوب، ۱۳۴۵ اهالیسی و مرمر و آرنوآز اوچاقلری واردر.

آرو (Arrou) چینک جنوب غریبسنده کان (یونان) مملکت اسلامیه سیله (تیت) آره سنده (لوچه کانغ) نه ری وادیلرنده ساکن وحشی بر قومدر.

آرو (Arroux) فرانسه نک «آلتون ساحل» (ایالتنده بر چایدر، که (کولزده) جوارنده (بلوتون) کولندن چیقوب، آرنای، اوتون وکونیون شهرلرنک ایچندن کچرک، و بر چوق دره لر اخذ

تجارتی وارد. — ناحیه سنک اهایلیسی ۹۹۸۰
کشیدر.

آورونه { (Arvernes) فرانسه نك غال
جنسیتته منسوب اولان اسکی اهایلیسی

اقوامندن بری اولوب، شمیدی (اورونه) قطعه سنده
ساکن ایدیلر. مرکزلی ابتدا (جرغویا) شهری او-
لوب، بو شهرک روما سرداری قیصر طرفندن
تخریبی اوزرینه، (آوغوستونوم) شهرینی مرکز
اتخاذ ایشلیدی، که بوکون (قرمونت فوراند) دنیلن
شهردر. کندیلرینه مخصوص حکمدار معرفتیه اداره
اولسوب، بونلرک اک مشهورلی رومالیره قارشی
(آلپروج) له امداد ایش اولان (یتسویت) ایله
(چلتیل) و (غال) قومنک اک صکره کی مدافعی اولان
اوغلی (ورچنختوریکس) در.

آروزه { (Arosa یاخود Arouza) اسپانیانک
شمال غریب سنده کانن غالیجه ملکتنک
(فورینه) و (پونوادره) ایالتلرنده قره نك ایچنه کیرمش
طار بر کورفزد، که اک درین محلی (اولا) نهرینک
آغزندن عبارتدر. قطعه مذکورهده چوق بولنان
بو قیلدن کورفز لک اک پیوکی اولوب، ساحللی
پک کیرتیلی چیقنتیلی اولغله، بر قاج نینانی، و بر قاج ده
آطه سی وارد، که بو آطه لک اک پیوکی (آروزه)
آطه سیدر. بو کورفزده وقتیه پک چوق بالیق
وعلی الخصوص صاردلیه بالینی چیقوب، خیلی تجارت
اولور ایدیسده، بالیقچیلر بالیقلی بیتردکلرندن،
تجارت دخی منقرض اولمشدر.

آروس { (Arros) فرانسه نك جنوبنده «اوست
پیرنه» ایله (زرس) ایالتلرنده بر
چایدر، که (پنه) طاغنک اتکندن نبعانه، شمال شر-
قیه طوغری آقهرق، (پلزانسه) اووه لرینی اروا ایله،
۱۰۰ کیلومتره لک مسافه قطع ایتدکدن صکره، (آ-
دور) ایرماغنه دوکیلور.

آروستوق { (Aroostook) آمریکای شمال
ایده ممالک مجتمعه نك شمال شرق
جهتده بولنان جهاپیرندن (من) جمهوریتده بر نهر
در، که (پسقاتانی) سنجاغنده نبعانه، غایت واسع
اورمانلرک ایچندن پکدرک، ۲۰۰ کیلومتره لک مسافه
قطع ایتدکدن صکره، (دومینیون) ک «یکی پرونسویق»
ایالتنده (آروستوق) شهرینک آلتنده (سنت ژان)
ایرماغنه دوکیلور.

ایدرک، «سانون مع لوآر» ایالتنده (لوآر) نهرینه
دوکیلور. مجراسی ۱۲۰ کیلومتره اولوب، (کو-
نیون) شهرندن آشاغی اولان ۲۰ کیلومتره لک بری
میر سفاغه صالحدر.

آروآ { (Aroa) آمریکای جنوبیده (وزونلا)
(جمهوریتنک) (فور) ایالتنده بر کوچک
قصبه، که ینه بو اسمله مسمی اولان بر نهرک غایت
نبت وادیسده و ۳۰° ۱۰ عرض جنوبیده واقعدر.
قصبه نك جنوب غریب سنده اولان (آروآ) طاغنده پک
چوق باقیر معدنی بولنور.

آروآ { (Arroas) بحر محیط هندیده (ملاقه)
(بوغازنده، (سوماتره) جزیره سی سا-
حلندن ۵۰، و ملاقه شبه جزیره سی ساحلندن ۹۰
کیلومتره لک مسافهده واقع بر طاقم آطه و قیالدر، که
اک پیوکلری «اوزون آروآ»، «مدور آروآ» و «غر-
ب آروآ» آطه لیدر. اک پیوکلری اولان برنجیسنک
طولی ۲ کیلومتره در. بو آطه لری خالی اولوب، آنجیق
ملایلر دگیر قیلومباغیسی آولامغه کیدرلر.

آرواقو { (Aruacos) آمریکای جنوبیده
(قولومیا) جهاپیر متفقه سندن
(ماغدالنه) جمهوریتده (سیرانواده) طاغلرنده ساکن
وحشی بر قومدر، که نباتات کوکلریه و بو کوکلرک
بعضیسندن کندیلری چقاردقلری بر نوع شکرله
بسلیلر. بونلر جزئی مقدازده اولوب، آنجیق
(وزونلا) ده کی (آراواکی) قومیه بر اولدقلری
مظنوندر.

آروال { (Arval, Arwal) هندستانک (بهار)
ایالتنده (سونه) نهرینک ساحل یسا-
رنده بر کوچک قصبه اولوب، چوید محصولاتی
و کاغذ اعمالیه مشهوردر.

آروده { (Arruda) پورتگیزک (ایسبونه)
ایالتنده، (ویلارافانقه ده اکسیرا)
قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۰۱۲،
وناچه سیله برابر ۹۳۸۷ اهایلیسی وارد.

آرودی { (Arudy) فرانسه نك «آلت پیرنه»
ایالتنده، (اولورن) قضاسنده و (او-
نورن) شهرینک ۱۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده
(اغوه) نهرینک ساحل یسارنده ناحیه مرکزی بر پیوکی
قریه اولوب، ۲۰۰۰ اهایلیسی، بازارلی و اولدقجه

آروستوق { (Aroostook) ممالك مجتمعه نك

رينك بر قونتلني يعنى قضا ويا سجاغى اولوب، بو اسمله سمى اولان نهر ك ايكي طرفنده واقع، و غرباً «آلت قناده» سجاغيله، شمالاً و شرقاً دخی دومينيون- نك «يكي برونسويق» ايلتيله محدود اوله رق، مسا- حه سطحيه سى ۱۴۲۵۶ مربع كيلومتره ايسه ده، اكثر طرفلى كولر، قبالقر و واسع اورمانلرله مستور اولديغندن، آنجوق ۲۰۷۰۰ اهالىسى واردر.

آروستوق { (Aroostook) آمريقای شماليه

برونسويق «ايلتنده، (ويقتوريا) قواصنده، بو اسمله سمى نهر ك اوزرنده بر قصبه اولوب، جوارلرينه اسوجلير هجرت واسكان ايتمشدر.

آروشه { (Aroche) اسپانيانك جنوبيه وا-

مملكتنده، (هولوه) ايلتنده (هولواوه) شهرينك ۸۰ كيلومتره شمالنده بر قصبه در، كه صولدن (واى يانه) ايرماغه منصوب اولان (سازه) نهرينك ساحل يسارنده و كوزل بر واديه واقع اولوب، ۳۱۲۰ اهالىسى واردر.

آروقاس { (Arucas) اسپانيانك النده اولان

قناريه آطه لرندن (پاله) جزيره سنك ساحل غربيسته واقع بر كوچك قصبه اولوب، ۱۲۳۵ اهالىسى واردر.

آروق سالاس { (Arok-Szallas) مجا-

وس) ايلتنك (يازينغ) قواصنده بريوك قريه اولوب، ۱۰۴۰۰ اهالىسى، پك چوق باغلرلى، زراعتى وحيواناتى واردر، وسنده ايكي دفعه پناير قورولور.

آروقه { (Arouca) پورتگيزك (دورو) ايا-

لتنده (آورو) قواصنده (دورو) ايرماغه دوكيلن برچايك اوزرنده واقع ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالىسى واردر.

آرولسن { (Arolsen) آلمانيانك (والدك)

قصبه در، كه پرنسك اكثرثيت اوزره اقامت ابتدايى ير اولغه، بو پرنسلك مركزى عد اولنور. فرانقفور- نك ۱۴۲ كيلومتره شمال شرقىسته (وسر) ك تابعلر- نذن (ديمل) نهرينه دوكيلن (تويسته) چايى اوزرنده

واقع اولوب، ۲۳۸۰ اهالىسى، كوزل كيلسارى و واسع بر سرايى واردر. بو سرايك ال يازيسيله ياد- زلمش كتب نادره يى حاوى بيوك بر كتبخانه سى، رسم ولوحه لرله ملو بر صاله سى، تاريخ طبيعى و مداليه لرله مخصوص بر موزه خانه سى واردر. بو قصبه آلمانيانك اك مشهور هيكل تراشى اولان (رائوخ) ايله شاكردى (ريچلس) ك (و فانولباش) نام رسامك وطنيدر.

آرون { (Aron) فرانسه سى داخلنده، (نياوره) ايلتنده

بر چايدر، كه ينه بو اسمله معروف اولان بر كولدن چيقوب، بر چوق دره لر دخی اخذ ايله، ۷۵ كيلو- متره لك بر مسافه قطع ايتدكدن صكره، صاغدن (لوار) ايرماغه دو كيلور.

آرون { (Arun) انگلتره ده بر نهر در، كه

(سوسكس) قونتلنك شمالى حدودندن نبعان ايله، ابتدا غربه وبعده جنوبه طوغرى آقهرق، (روتر) نچايى دخی اخذ ايله، (آرونديل) شهرينك ايچيندن پكدكدن، و ۵۷ كيلومتره لك مسافه قطع ايتدكدن صكره، (لبنله هامپتون) شهرينك ياننده (مانش) دكبرينه دو كيلور.

آرونديل { (Arundel) انگلتره نك (سوسكس)

ودكيزدن ۷ كيلومتره ايچريده بر قصبه اولوب، ۲۹۵۶ اهالىسى واسكى قونتره مخصوص كوزل بر سرايى واردر. ليمانى ۲۵۰ طونيلاته لغه قدر سقا- نه محمل اووب، وقتيله بيوك بر تجارتگاه ايدي.

آرونديل قونتي { (Th. Ho- ward comte d'Arun-

del) برنجى زاق ايله برنجى شارلك زمانلرنده انگلتره مشيرانندن اولوب، ۱۵۸۰ تاريخ ميلادىسته طوغش، و ۱۶۴۲ ده وقوع بولان محاربات داخليله ده وطنى تركه مجبور اولوب، ايتاليانك (پادوه) شهرينه هجرتله، درت سنه صكره اوراده وفات ايتمشدر. صنايع نفيسه مراقبىسى اولغه، انگلتره مو- زه خانه لرينه بر چوق آثار عتيقه قزاندرمشدر.

آرونس { (Arunns) اسكى روما حكمدارلرنذر

لوب، حكمدار (سروپوس توليوس) ك قبرى (توليا) يى ازدواج ايتش؛ و بوفادينك، حكمدار قارىسو اولق آرزوسيله، كنديسنه تكليف ابتدايى جنايتى قبول

انگلیس، قاریسی طرفندن قتل ایندیرلشد. (تولیا)
بونک قتل اوزرینه قانی تارکینه وارمشدر. —
مذکور تارکینک بواسمه بر اوغلی دخی وار ایدی،
که عالمه سیله برابر رومادن طرد و اخراج اولمش؛
و بر عاربه ده (بروتوس) ایله چارپیشوب، ایکیسی
بر برینی اولدیرمشلدر.

آرونشس (Arronches) پورتیکرنک (استر-
فئاسنده ناحیه مرکزی برقصه در، که (وادی یانه)
به نصب اولان (قایه) هری اوزرنده واسپانیا حدو-
ندن ۱۲ کیلومتره مسافده واقع اولوب،
۱۷۰۰ اهالیسی واردر.

آرونقه (Arunca) پورتیکرنک (استر-
مادو-ره) ایالتنده بر چایدر، که (ایریا)
فئاسنده نبعاله، بحر محیط آتلاسی به نصب اولان
(اموندغو) نهرینه دوکیلور.

آرونه (Arona) ایتالیا نك شمال غریبسنده
(کان (پاموتنه) مملکتنده (نوواره)
ایالت و فئاسنده و (نوواره) شهرینک ۳۷ کیلومتره
شمانده بر قصبه اولوب، (مایور) کولنک ساحل
جنوبسنده و میلان ایله جنوه دمیر یوللرینک منته-
سده واقع و ۳۳۰۰ اهالی جامعدر. بو قصبه ده
کولنک ایچنده واپورله ایتالیا ایله اسویچره آره سنده
خیلی تجارت اجرا اولنور. قصبه کوزل اولوب،
وضی بولندی (سنت شارل بورومیا) نك جسم بر
هیکی دخی تپلرندن برینی ترین ایدور.

آروسمایت (Arrowsmith) انگلتره
(مشاهیر جغرافیوندن او-
لوب، میلادک ۱۷۵۰ تاریخنده لوندرده طوغش،
و ۱۸۲۳ ده وفات ایتشد. خریطه ترتیب و تنظیمنده
مهارت کامله سی اولوب، قرالک دیکیز خریطه جیسی
عنوانه نائل اولمشیدی. «یکی آتلاس عمومی» ن-
میه ۱۸۱۷ ده نشر ایتش اولدینی بر آتلاس ایله
(مرقا تور) ترتیبی اوزره نشر ایتدی که مسطحه
خریطه لری پک مقبولدر.

آروولاق (Arrow Lake) یعنی «اوق
(کولی». آمریکای شمالیده دو-
مینون مملکتده بر یوک کولدر، که اصل (قولومیا)
ایماغنک نوسعدن عبارت اولوب. جنوبدن شماله
طوغری بوی ۱۵۰ کیلومتره دن زیاده اولدینی حالده،

پک اکسزدر. بو کولک شرق طرفنده ۲۰۰۰ دن
۲۸۰۰ متره قدر ارتقاعی اولان (سلکیرک)
طاغلری، و غرب طرفنده دخی ۶۰۰ دن ۱۵۰۰
متره قدر ارتقاعی اولان «آلتون طاغلری» (Gold
Range) بولنیور. عرض شمالینک ۵۰ درجه سی
خطی کولک تام اورتیه سندن پکوب، بو کولی جنوبی
و شمالی اوله رق ایکی قسمة آیریلور.

آروولوغ (Arrow-Lough) ایرلانده نك
(فوناخت) ایالتنده، (اسلیفو)
فئاسنده بر کول اولوب، بوی $6\frac{1}{4}$ واک ۳ کیلو-
متره در. — ینه بواسمه سمی بر نهر بو کولدن
چیقوب، شمال غربی به طوغری آقهرق، (اسلیفو)
کور فزیه دوکیلور.

آروه (Arve) فرانسه نك (ساووا) ایالتنده
(بر نهردر، که (باله) بوغازندن نبعاله،
شمال شرقیدن جنوب غربی به طوغری (شامونی) و-
دیسنک اورتیه سندن پکدکن صکره، شمال غربی به
طوغری دونوب، (سالانشه) وادیسنک ایچندن پکه-
رک، (جنو) شهرینک آلتنده (رون) ایرماغنه دوکیلور.
مجراسی ۱۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، صاغ
و سولدن بر چوق دره لک سولرینی دخی آکیر؛ وجر-
یانی غایت خیرلی اولدینی کبی، قارلرک اریمه سی مو-
سملرنده مسوی دخی پک چوق اولوب، یابلیش اولان
متعدد سدله برابر اطراف باصر. یازین ثانیه ده ۳۵،
و فیضانی موسمنده ۱۲۰۰ مکعب متره صو دوکر.

آروه (Arva) مجارستانک شمال طرفلرنده کی
(قومیتانه) یعنی سچاقلرندن اولوب،
شرقاً، شمالاً و شمال غربی طرفندن (غالیچیا) قطعه-
سیله، غرباً (ترنشین) و جنوباً (توروس) و (لیبتان)
سچاقلریله محدود و محاطدر. مساحه سطحیه سی
۱۹۰۰ مربع کیلومتره اولوب، اراضیسی طاغلق
و آرز محصورلداردر. اهالیسی ۸۲۳۶۴ اولوب،
همان جله سی (اسلوواک) جنسیته منسوبدرلر. —
(واغ) نهرینه دوکیلن (آروه) چایی بو سچاقلده نبعاله،
شمال شرقیدن جنوب غربی به طوغری اورتیه سندن
پکر. مرکز لوا (آلسوقوبین) شهریدر.

آروی (Arvi) هندستانک وسطلرنده بو-
(لنان (نکپور) ایالتک (ورده) سچا-
غنده و (ورده) شهرینک ۳۴ کیلومتره شمال غریبسنده

بلت « بوغازی جنوبی مدخلک صاغنده بر آله او-
لوب، آطلدن مرکب اولان (اودنسیا) ایالته ملحق
در. طولی تقریباً ۲۵، عرضی ۸ کیلومتره اولوب،
طاغلق بر ر ايسه ده، پک منبتدر، و ۱۱۴۲۰ اها-
لیسی وارددر. مرکزی ساحل شرقیسنده واقع و ۱۷۰۰
اهالی بی جامع اولان (آرونسک بوینغ) قریه سی اولوب،
لیانی اولدقجه ایشلک بر تجارتگاهدر.

آره } (رأس آره) جزیره العربک جنوب غربی
} ساحلنده، باب المندبک ۵۲ کیلومتره
شرقنده "۳۷'۳۰" عرض شمالی ايله ۴۱'۴۱
۳۰" طول شرقیده واقع بر برون اولوب، جزیره
العربک اک جنوبی نقطه سیدر.

آره } (Arrah) هندستانک بنکاله اداره سنه
} ملحق (بهار) ایالتک (شاه آباد) سخاغنده
(سونه) نهرینک ساحل یسارنده و یونهرک کنک ایر-
ماغنه دوکلدیکی محله قریب بر قصبه اولوب، (دینا-
پور) ۴۱ کیلومتره غربنده ۳۱'۲۵ عرض شمالی
ایله ۲۳'۸۲ طول شرقیده واقعدر. بهار ایالتک
اک مهم تجارت مرکز لردن اولوب، بوصوک و قنلر-
ده اهالیسی خیلی تکثرله، ۴۰۰۰ کشتی به بالغ
اولشدر.

آریا } (Aria یاخود Arya) بو اسم یونان
} قدیم جغرافیوی طرفندن هرات شهرینه
وخراسانک قسم شرقیسیله سینتانه ویرلش، و بعض
دفعه تاهند حدودینه قدر بتون افغانستان و بلوچستا-
نه دخی تعمیم ایدلش ايسه ده، اصل بلخ ایله هرات
طرفلرینک اسم قدیمی اولدیقی مظنون اولوب،
انساب امم والسنه ایله توغل ایدن متأخرین علما طر-
فندن پک اسکی بر زمانده اورالده ساکن بولغش
اورادن هند و ایران و بتون اوروپایه شعبه لر صالمش
اولان بر قوم قدیمه دخی ویرلمشدر.

آریا مملکت قدیمه سی نوع بشرک بشیکی دکلسه ده:
مدیات بشریه نک اک اول ظهور ابتدی بر عد اولنه
بیلر. اقلیم و موقعی اقتضاسجه اهالیسی نوع بشر
سائر کافه اقسامندن زیاده تناسب اعضا و ذکاوته مالک
اولوب، جمله سندن اول او یاعش؛ و او وقتلرده اکثر
انسانلر چوبانلق و آوجیلقله یاشایوب، کوچجه حالت
طولاشدقلری حالده، اک اول بونلر کویلرده اسکا
ایدوب، زراعتله اوغراشمغه باشلامشدر. زراعت

واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۸۲۵۶ اهالیسی
ویک بیوک پاموق تجارتی وارددر. — قضا سنک
مساحه سطحیه سی ۲۲۵۸ مربع کیلومتره، و اهالیسی
۱۱۸۵۹۵ کشیدر.

آرویکه } (Arvika) اسوجک اورته لرنده
} بولنان (قارلستاد) ایالتنده و قارلستاد
شهرینک ۶۰ کیلومتره شمال غریبسنده بر کوچک
قصبه در، که (وزن) کولنه دوکیلن (قلاره الف)
نهرینک تشکیل ابتدی بر کوچک کولک شرق سا-
حلنده و نوروج حدودی قریبده اولدوق، (قرستیانیا)
دن (استوقهولم) کیدن دمیروی خطی اوزرنده
واقع و بالکز ۶۰۰ اهالی بی جامعدر.

آرویو } (Laurent d'Arvieux) السنه
} شرقیه آشنا بر فرانسر سیاح او-
لوب، میلادک ۱۶۳۵ تاریخنده مارسلیاده طوغش،
و ۱۷۰۲ ده وفات ایتشدر. مدت مدیده شرقده
وعلی الخصوص سوریه، فلسطین و جزیره العربده سیل-
حت ایدوب، السنه شرقیه ده کی معلوماتی توسیع
ایتدکن صکره، فرانسه یه عودتنده، مأموریت محصو-
صه ایله استانبوله اعزام اولغش؛ و بعده تونس کوند
ریلوب، فرانسه ایله تونس بکی آره سنده بر معاهده
عقد ایله، مؤخرأ جزایره قونسلوس تعیین اولغشدر.
خاطره لری ۶ جلد اوزرینه نشر اولغشدر. بوندن
بشقه عربلرک اخلاق و عاداتنه دائر مفصل بر کتابیله
سیاحتنامه لری دخی مطبوعدر.

آرویو دل پورقو } (Arroyo del Puerco)
یعنی «طوموز دره سی».
اسپانیانک غرب طرفنده کائن (استرامادوره) قطعه-
سنده، (قاجرس) ایالتنده و (قاجرس) شهرینک ۲۰
کیلومتره غربنده صولدن تاج نهرینه دوکیلن (سالور)
جایی اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اها-
لیسی و پک چوق طوموز لری وارددر.

آرویو مولینوس } (Arroyo Molinos)
اسپانیانک (استرامادو-
ره) قطعه سنده، (قاجرس) ایالتنده و قاجرس شهرینک
۴۳ کیلومتره جنوب شرقیسنده، (موتانشس) طا-
غنک اتکنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۳۲۸۰ اهالیسی وارددر.

آرویه } (Arröe) دانمارقده ده (فیونیه)
جزیره کبیره سنک جنوبنده و «کوچک

اوجلیق وچوبانلق کي نهلکه و اجل قضای موجب اولوب، بریده افاتی دخی مستلزم اولغله، نفوسک نکثرینی موجب اولدیغندن، بونلر مرور زمانه چو- غالب، آسیای وسطینک مرکزی دیمک اولان مذکور ملکته صیغه مافقه باشلابجه، زراع ایده جک اراضی غریبه اطرافه طاغلفه مجبور اولشلردی. ایشه بو وجهه آریامتندن وقت وقت بر قوم وقیله آریلوب، زرع صالح اراضی بولجیه قدر کیدر؛ واورالده بولینی آویجی وکوجیه اقوامله غوغا ایده رک، غالیته نائل اولجیه، یرلشیر؛ و مغلوب اولدینی تقدیرده دها ایلری به سورردی. لکن بو اقوام بر وقته تفرق انجوب، مختلف زمانلرده طاعلش، و بو صورته آریلان قافلهلرک هجرتلری آده سنده عصرلرکچمشدر. بوندن ماعدا، بونلر اوزاق پرله کیتزدن اول، آسیای وسطی و ایراک هر طرفنه یایلوب، جیخوندن دجه و فرات بحرالینه قدر اولان پرلری قایلماش اولدقلرندن، و برورلندن اوزاق دوشدجکه، مرور زمانه لسانجه دخی ینلرنده بر درجه به قدر تخلف ظهور ایتش اولدیغندن، بعده اوزاق محلله هجرت ایدن قافلهلرک هر بری بوملکت واسعه مک بشقه بر طرفندن چیقمشدر. بوجه ینلرنده زمان و مکانجه بر اوزاقلق بولوب، لسانلری دخی تا او وقتدن بسبتون متحد دکلیدی. شو- راستی ده اونوتیه لم که: بو وجهه هجرت ایدن آریا اقوامندن تا اوروپانک منهای غرب ویا شمانه قدر کیدن قوملر بو اوزون سفری یکدن و قصد اختیار انجوب، ابتدا بقین محلله یایش، واورالردن بشقه اقوام طرفندن صیقیشدرلدیقه، دها ایلری به کیتکه مجبور اولشلر، و بو اوزون سفرلینک هر بر منزلده عصرلجه طورمشلردر. مثلاً (کلت) قومک بقیه سی بوکون آنجی اوروپانک منهای غربنده بو- ندقلری حالده، ایکی بیک وایکی بیک بشیوز سنه اول طونه وقره دگیر ساحلرنده دخی بولنش اولدینی کارغله شت اولدینی کبی، قافقاسیه ده دخی بونلرک بر وقت ساکن بولنش اولدقلرینه دلالت ایدر آثار وارد. حالبوکه بو قومک قافقاسیه دن انکلتربه قدر اولان قطعہ بی احاطه ایتسی ممکن اولوب، بلکه بو ورده پیکرکن هر منزلده عصرلجه طورمش، و احتمال کوره منزللرک بغضینده بعض افرادی قانشیدی.

احتماله کوره، آریا امتندن اک اول ایکی شعبه آریلوب، بری غرب جنوبی به طوغری یایله رق، ایرانی قایلماش، و (آریا) کله سیله مناسبت و مشابعتی درکار اولان (ایران) اسمیله تسمیه اولنش؛ و دیگری جنوب شرقی به طوغری اینهرک، هنده دخول ایتش، واوراده پک چوق وقت (آریا) اسمنی محافظه ایتشدر. هنده اولدن بولنان اهالی زنجی به قریب سیاه وزراعندن بیخبر بولندقلرندن، آریالر اراضی بی اللریته پکیرمش، و ملکتنک صاحبلی اولوب، یری اولان وحشی و سیاه آدملرله قارشیه تنزل ایتدکلرندن، آریجه بر صنف حالده یاشامشلردر. بونک ایچون اسکی (سانسکری) لسانده (آریا) کله سی هم «صاحب اراضی» و همده «اصیل، حر، چلی» معنارینی بیان ایدر. علای لسانونک بعضیسی (آریا) اسمک اصل معنایی بو اولدینی ادعا ایتشدر ایسه ده، بو معنا آریالرک هنده آلدقلری صفتدن حاصل اولنش بر معنای مجازی اولوب، اصل (آریا) اسمی، «آریانا» ماده سنده دخی بیان ایتدیگر اوزره، «نارله» دیمک اولان (آر) کله سندن مشتقدر. بو کله، (آر)، (ار) ویا (ایر) صورتده اوله رق، آریا اقوامندن اکثرینسک اسملری ترکیبده کورلمکده در.

ایران طرفلرینه یایش اولان آریا اقوامندن ایکی قوم، اقوای احتمال کوره، مازندران و طبرستان طرفلردن آریلوب، بر برینی متعاقب، قافقاسیه و بحر سیاه سواحلی طریقله تدریجی تدریجی آوروپا به صو- قشلردر. بویکی قومک بری (کلت) و دیگری (پلاسج) قومیدر. کلتلری یلا سچلردن و یا خود سائر اقوام طرفندن سوریلهرک، اوروپانک غرب طرفلرینه چکلش، و یلا سچلر دخی اوروپانک شرق جنوبی طرفلرله آناطولینک بر قطعہ سنده یرلشمشلردی.

دیگر ایکی قوم دخی جیخون و سیخونی قیمازله، بر چوق وقت ماورا انهر و خوارزم طرفلرنده اسکادن صکره، غرب شمالی به طوغری ایلرلیکه مجبور اولوب، بونلردن (توتون) لر یعنی اسکی جرمنلر اوروپانک شمال غریبسنه قدر ایلرلشلر؛ و (اسکیت) لر یعنی اسلاوردخی اوروپانک شرق شمالینسده قالمشلردر. ایشه اوروپا به کلن پوک آریا قوملری بو درت قومدن عبارت اولوب، آنجی بونلردن اول بعض کوچک قافلهلر کلش اولدقلری کبی، بونلردن صکره

دخی بویه بعض کوجک قافله لکشلدر، که بونلرک
اک مہلری یونایرله لایتلر اولوب، پلاسج اقوامیلده
قاریشملدر.

آریا قوم قدیندن منشعب اولان امة «ام آریه»
ویا «آریانیه» دنیلدیکی کبی، بونلرک ازمنے مختلفه ده
سویلش اولدقلری لسانلره دخی «السنة آریه» ویا
«آریانیه» دنیلیر. بو کونکی کونده موجود اولان
ام آریه وجه آتی اوزره منقسمدرل:

هند شعبه سی	هندیلیر چتکانه ل
ایران شعبه سی	ایرانلیر افغانیلیر کردلر ارمنیلر
کلت شعبه سی	کومریلر غال برتانیای اسقوچیا ایرلنده مان آطه سی
لاتین شعبه سی	ایتالیانلر اسپانیولر پورتیکبرلیر فرانسزلر غریزونلر رومانیالیر
یونان شعبه سی	روملر
پلاسج شعبه سی	آرناؤدلر
اسکیت شعبه سی	لیتوانلر لیوونلر روسر لهیلیر چهلیر اسلوواقلر مربیلیر، خرواقلر واسلاوونلر
توتون شعبه سی	آلمانلر انگلیرلر فلنکلیر فریسونلر دانیمارقلیر اسوچیلیر نوروجیلیر اسلاندیلیر

بو وجهله بو کونکی اوروپاده بولسان اقوامدن
یالکز ترکلر، بلغارلر، مجارلر، فنیوآکر، وباسقلر
اقوام آریه دن اولموب، بونلردن بیرنه طاغلرینک

اتکلرنده بولان باسقلرک اوروپانک اقوام آریه کلرذن
اولکی اهالی قدیمه سی جنسندن اولدقلری لمخوظ،
ولسانلری مجهول ومنقرض برزمره به منسوبدر.
دیگرلری ایسه اقوام تورانیه دن اولوب، آنجی
بلغارلر کندی لسانلرینی ترکلر، اسلاوجه سویلکه
آلیمش اولدقلرندن، نسلاً دکلسه ده، لساناً اسلاولره
اتحاق ایتشلدر.

السنة آریه دخی وجه آتی اوزره منقسمدر:

شعبه	طاقم	السنة قدیمه	السنة جدیده
هند	اسکی سانسکری یکی سانسکری پالی پرکری	هندوستانی (اردو) پتکالی سکرانی نیالی کشمیری ملتانلی سندی چتکانه جه
ایران	زند فرسی قدیم پهلوی	فارسی پتقی (افغان لسانی) کردجه ارمنجه اوسجه
کلت	کومری غال	فالجه برتانجه فورنیک اسقوچیا لسانی ایرلنده مان آطه سی
پلاسج	ایلیا لسانی مادکونیا ترکی فریجیا	آرناؤدجه
یونان	یونیا لسانی دوریا انولیا	روجه
ایتالیا	لاتینجه اوسقجه اومبرجه	ایتالیانجه اسپانیولجه پورتیکرجه فرانسزجه پرووانسجه غریزونجه رومانجه
آلمان	ضوتجه	آلمانجه فلمنجه انگلیرجه
توتون	نوردجه	اسوچیه نوروجیه دانیمارقیه اسلاندجه

یعنی هرات شهری ایدی. بو قطعه بو کونکی آفغا-
نستاندن معدود ایسه ده، هرات خانلنی نامیه مستقلاً
اداره اولمقده در. [«هرات» و «آفغانستان» ماده.
لرینه مراجعت بوریه.]

آریاتور (Arriatour) هندستانک جنوب
طرفنده مدارس اداره سنه ملحق
(تریچینولی) ایالته (تنجوره) نك ۳۸ کیلومتره شما-
لنده و ۸' ۱۱° عرض شمالی ایله ۸' ۷۶° طول شر-
قیده واقع بر قصبه در.

آریاته (Arriate) اسپانیای جنوبیده آندا-
(لوسیانک (ملاقه) ایالته (رونده)
قضاسنده و (رونده) شهرینک ۶ کیلومتره شمال شر-
قیسنده (غواآیاره) یعنی وادی آره اوزرنده واقع بر
قصبه اولوب، ۲۹۵۰ اهالیسی واردر.

آریارات (Ariarathe) قیصریه و سیواس
(طرفلرینه مصادف اولان (قبادو-
کیا) مملکت قدیمه سنده اجرای حکومت ایتمش اون
حکمدارک اسمیدر، که بونلرک، نخته نائل اولق ایچون
بر برلری اولدیر مکدن بشقه، ذکره شایان بر ایشلری
اولیوب، صکره کلنلری رومالیرله عقد اتفاق ایتمش
دیه ده، نهایت رومالیر مملکتلرینی ضبط ایتمشدر.

آریازه (Ariège) فرانسه نك جنوب طر-
(فنده بر نهر در، که بیرنه طاغلرینک
اسپانیایه عاند اولان بر محلنده نبعانه، شماله طوغری
آفرق، فرانسه طوپراغنه کیرر، و بونک اسمیه تسمیه
اولان ایالتک اورتیه سندن جریانه، (آقس) و (قوا)
وسائر شهرلرک ایچندن کچکدن، و فرانسه نك اکمبت
اووه لرندن اولان (بامیار) اووه سنی اروا ایتدکن
صکره، «اوست غارونه» ایالته کیرر؛ واوراده
(ارس) نهریه دخی قاریشه رق، و (اوتریوه) وسائر
قصبه لرک ایچندن کچهرک، (تولوزه) نك ۸ کیلومتره
یوقاریسندن (غارونه) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی
۱۵۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، خیلی اینیشلی اولد-
یغدن، سیر سفانه صالح دکلر.

آریازه (Ariège) فرانسه نك ایالات جنوبیه-
(سندن بریالت اولوب، جنوبا بیرنه
سلسله جبالنک صیرتیه اسپانیادن آیرلمش، غربا
وشمالا دخی «اوست غارونه»، شمال شرق طرفندن
وشرقا (اوده)، شرق جنوبی طرفندن دخی «شرق

اسکبت } اسلاو } مشترک اسلاوجه }
دوبیه
رونتیه
لجه
چکجه
اسلوواقیه
اسلاوونجه
صربییه و غرواچی
بلغارجه
لیتوانجه
لقیه
اسکی پرومیه
لت

بونلردن ماعدا ایتالیا نك شمال طرفلرینک لسان
قدیمی اولان (آروسکجه) ایله رومانیانک لسان قدیمی
اولان (داچیجه) نك دخی آریا لسانلرندن اولدقلری
منفق علیه ایسه ده، بونلرک خاننی قسم وشعبه ملحق
اولدقلری الان آکلاشیله مامشدر.

یوقاریکی جدولدن آکلاشلدی اوزره، دنیانک
اکم مهم لسانلرینک اکثریسی آریا زمهره سنه منسوب
اولوب، اوروپا ایمنک همان جله نی دخی آریا امت
قدیمه سندن منشعب بولندقلرندن، بو حقیقتک کشفندن
بری اوروپا علما و محققینی برفن مخصوص اتخاذ ایدهرک،
توسیع و تعمیقیه اوغراشمقده درلر. السنه آریه پینده کی
مناسباته دائر یازیلان آثارک اک مشهوری موسیو
(پوپ) ک یازدینی «مقایسه لی صرف» کتایدر. جنوه
عناسندن بش سنه اول وفات ایدن موسیو (پقته)
آریا قوم قدیمک احوالیه اقوام آریه نك هجرتلری
حقنده مکمل و مفصل بر کتاب یازمش؛ و بو کتابه
کافه السنه آریه نك اصلی اولان آریا لسانی دخی،
اوندن متولد اولان السنه نك یاردیمیه، کشف و احیا
یه اوغراشمشدر. (Origines indo-européennes
(par A. Pictet.

آریا (Aria) آسیای وسطیده کی هرات شهر-
(بنه اسکی یونان جغرافیونی طرفندن
ویریلان اسم اولوب، (هرات) اسمنک بوندن متولد
اولسی ملحوظدر. [«هرات» ماده سنه مراجعت
بوریه.]

آریا (Arie) اسکندریه استیلا سندن صکره
(کلن یونان جغرافیونی طرفندن تعیین او-
لئان قسیمانه کوره، ایران قدیمک بر بیوک ولایتی.
اولوب، شمالا (بختریانه)، جنوبا (درانجیانه)، شرقا
(پاروپامسیا) و غربا (پارتیا) ولایتلرله (بو کلمه مرا-
جعت [محدود و محاط ایدی، که خراسانک جنوب
شرقی قصبه سیبستاندن عبارت اولوب، مرکزی (آریا)

پیرنه «ایالت‌ریله احاطه و تحدید اولغشدر. مساحت سطحیسی ۴۸۹۴ مربع کیلومتره در. بو ایالتک قسم جنوبیسی پیرنه طاغلرینک انکزلندن واونلرک آره لرنده بولنان بعض دره واپرلردن عبارت اولوب، طاشلق و غیر منبت ویا لکز بعض مرعال واورمانلرله مستور در؛ قسم شمالیسی ایسه دوز اوولردن عبارت او- لوب، غایتله منبت اولغله، حبوبات، اوزوم و زیتون محصولاتی چوقدر. اوج نهر پیرنه طاغلرندن اینوب، بو ایالتک ایچندن کچرلر، که بولرده ایالتک اورته- سندن پکن (آریازه) نهریله شرق طرفنده آقان (ارس) و غرب طرفنده جریان ایدن (سالات) نهرلیدر، که اوجی ده بو ایالتدن چیققدن صکره برلشوب، (غله رونه) ابرماغنه دوکیولرلر. بونهرله دوکک اوزره داخل ایالنده ده بر قاج چای نبعان ایدر. بر چوق مغاره لری دخی واردر، که ایچلرنده مواد کلیسیه بی حاوی صولر آقوب نچجر ایدر. هواسی قیشین پک صونوق اولوب، بوسک پرلری بر قاج متره لک قارله مستور اولدینی کی، یازین دخی پک صبحاق ویا لکز صوک بهارده معتدل وکوزلدر. دمیر معدنلری پک چوق اولوب، ایالتک باشلیجه منبع تروقی حکنده در. قوزشون، باقبر و سائر معدنلر دخی اخراج اولنیور- سده، رومالیرک زماننده اخراج ایدلکده بولغش اولان کومشلی قوزشون ترک اولغشدر. نهرلده آلتون توزی بولدیغندن، بو معدنک دخی مملکتده موجود اوله جنی آکلاشیلور سده، الان بولنه مامشدر. معدن صولری و قابلیجه لری حسابسز اولوب، الک مشهورلری (آقس) و (اوسات) شهرلری قربنده کیلدر. بو ایال- لنده چیقان دمیر هم الک برنجی جنسدن هم پک کلیتی اولدیغندن، ایالتک برنجی صنعتی ده دمیر جیلک اولوب، ۵۰ دن زیاده دمیرخانه و دوکخانه لری واردر. چو- قه، فاله، پورسلن، جام، کاغذ فابریقه لری و دباغخا- نه لری و نخته و مرمر بیجقه خانه لری دخی چوقدر. بو ایالت وجه آتی اوزره اوج قضایه تقسیم او- لنوب، ۲۰ ناحیه و ۳۳۶ دوار بلدییه یی حاویدر. اهالیسنک قسم کلیسی قتولیک اولوب، یالکز ۷۰۰۰ نفوسی پروتستاندر.

قضا	ناحیه	دوار بلدییه	نفوس
فوا	۸	۱۳۹	۸۳ ۶۳۶
پارمیا	۶	۱۱۴	۷۷ ۶۹۲
سنت تیرون	۶	۸۳	۸۴ ۹۷۰
جما	۲۰	۲۳۶	۲۴۶ ۲۹۸

بو ایالتک هیچ بریسوک شهری اولوب، حاوی اولدینی یکریمی قدر قصبه نک الکیوکی اولان (پامیارک) آنجی ۹۰۰۰، و مرکز ایالت اولان (فوا) نک ده ۶۷۰۰ اهالیسی واردر. فرانسه نک شمال ایالتلرنده کی مدنیت و جولان بو ایالنده مفقود اولوب، یالکز بازار کونلری قصبه لره بر آز حرکت کورینور. اهالی و علی الخصوص کویلر و طاغلیرلر اسکی اصول و عادات و قیافتلرینی محافظه ایدوب، ایچلرنده اوقویوب بازمه بیلنلر دخی پک آز در. فرانسه زجه نک قبا بر نوعیله متکلدرلر. رومالیرک یاپدقلری بیوک جاده لک هیچ بری بو ایالتدن کچمیردیده، معدنلرینک و قابلیجه- لرینک کثرتی مناسبته، بو قومی جلب ایتمش اولمی ایدی، که هر طرفنده رومالیرلر قالمه پک چوق آثار بولنیور. اندلسی ضبط ایدن غزاة مسلمین پیرنه طاغلرینی آشهرق، بو مملکتی دخی ضبط وخیلی وقت محافظه ایتمشلردی. مؤخرآ بر طاقم قونتلقلر شکل ایتمشیدی.

آریاس { (le père Arias) اسپانیا رهبان تاریخنده اشبیلیه ده طوغش، و ۱۶۰۵ ده وفات ایتمشدر. ابتدا علم عقاید معلی اولوب، بعده مملکتی ترکه، محبوسینک خدمتنه حصر وجود ایتمش، و اخلاق و دیانته متعلق بعض اثرلر یازمشدر.

آریاس فرناندز { (Arias - Fernandez) اسپانیانک اون یدنجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، رنک ویرمه ده کی مهارتیه مشهوردر.

آریاس مونتانوس { (Arias Montanus) اسپانیا علامتندن او- لوب، میلادک ۱۵۲۷ تاریخنده اشبیلیه جوارنده طوغش، و ۱۵۹۸ ده وفات ایتمشدر. اسپانیا قرالی ایکنجی فلیپ کندیسنی راهبی بولدینی مناسرتدن چیقاروب، کندی باش راهبلکنه تعیین، و بر قاج لسان اوزرینه کتب مقدسه نک نشرینه مأمور ایتمشیدی، که بو کتابلر (آنور) شهرنده ۸ جلد اوزرینه طبع اولغشدر.

آریانز { (Arianes) فنیکک اون آلتنجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، مواقع تصویرنده کی مهارتیه مشهوردر.

جوده‌سی و علی الخصوص اسکندرک سفرنامه‌سی
دفعاته طبع، واوروبا لسانلرینه ترجمه اولمشدر.

آریانه { یاخود آریادنه (Ariane, Ariadne)
یونان قدیم اساطیرینه کوره کرید

واضع قوانینی (مینوس) ک قبری اولوب، (مینوتاو-
روس) اسمنده کی مشهور دیوی اولدیرمک اوزره،
کریده کتمش اولان (تیسائوس). تعشق ایتمکله،
کندیسی الینه ویردیک براییلیک یوماخی واسطه سیله
(لایرنه) دنیلن مشهور بر طولاشیقلی کردادن
قورنارمش؛ و معشوق کندیسی قاجیرمش ایسه‌ده،
بعده (ناقوس) آطه‌سنده ترک ایتمش. عشرت الهی
(باقکوس) بونک حالنه آجهرق، کندیسی تزوج
ایتمش، و بر مجوهراتلی تاج ویرمش، که بو تاج
کندیسنک وفاتده سمایه چیقوب بر برج اولمش.

آریانه { (Ariane) قسطنطینیه روم ایمپرا-
طورلرندن برنجی (لئون) ک قبری
اولوب، میلادک ۴۷۴ تاریخده تخته چقان (زنون).
وارمش؛ و بو حکمدارک کثرت عشرت و سوء اخلا-
قندن بیزار اولغله، کندیسی، مست لایعقل ایکن، حیاً
دفن ایتدیروب، تخته اجلاس ایتدیک (آناستاس).
وارمش؛ و ۵۱۵ تاریخده وفات ایتمشدر.

آریانه { (Ariane) ایران قدیمک ولایاتندن
برینک اسمیدر. [«آریا» ماده‌سینه
مراجعت بیوريله.]

آریبرت { یاخود ایکنجی فازیرت (Aribert,
Caribert II) فرانسه حکمدارلرندن
ایکنجی قلو ترک اوغلی و برنجی داغوبرتک برادری
اولوب، (آکیتانه) قرالنی حصه‌سینه دوشمکله، میلادک
۶۲۸ تاریخده (توکوزه) ده توج ایتش ایسه‌ده،
ایکی سنه صکره وفات ایتمش، و وارثی اولان برتک
اوغلی دخی چوق یاشامامشدر.

آریبرت { (Aribert) لومباردلر حکمدار-
لرندن ایکی کشینک اسمی اولوب،
برنجیسی میلادک ۶۵۳ تاریخده (رودوالد) خلف
اولمش؛ و ملکنی ایکی اوغلی (برتاریت) ایله (غوند-
برت) تقسیم ایتدکدن صکره ۶۶۱ ده وفات ایتمشدر.
— ایکنجیسی (تورینو) دوقه‌سی ایکن تختی غصب
ایتمش اولان (راجیرت) ک اوغلی اولوب، میلادک
۷۰۱ تاریخده تخته چقیمش، و پدرینک تختدن محروم

آریاتزو { (Arienzo) ایتالیای جنوبیده
(ترادی لابوره) ایالتک (فازرنه)
قضا‌سنده وناپولی شهرینک ۲۹ کیلومتره شمال شر-
فیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۷۶۰ اهالیسی
واردر.

آریانو { (Ariano) ایتالیاده بو اسمله ایکی
قصبه بولنیور. برنجیسی ملغا ناپولی
فرالغنده (برنجیاتو) ایالتنده، ناپولیدن فوجه‌یه کیدن
دیر یولی خطی کذرگاهنده، (آپن) سلسله جبالنک
راتکنده و آدریاتیک دیکرینه دوکیلن (قراپلا) نهرینه
منصب بر دره‌نک اوزرنده واقع اولوب، قضا مر-
کزیدر، و ۱۴۵۰۰ اهالیسی، بر یوک سورک
خرابه‌ری، بر اسکی قلعه‌سی و جوارنده کوکورد
معدنیه مرمر اوجاقلری واردر. بوکا تفریق ایچون
(آریانو دی پولیا) دیرلر. — دیکری وندیک قطعه
سک (رویفو) ایالتنده ورویفو شهرینک ۴۰ کیلومتره
شقی جنویسنده، (پو) ایرماغنک ساحل یسارنده
واقع اولوب، ۴۰۳۰ اهالیسی و بر اسکی قلعه‌سی
واردر. تفریق ایچون (آریانو دل ونو) دنیلیر.

آریانوس { (Arrien, 'Appia'vov) یونان
قدیم مورخلرندن اولوب، میلادک
۱۰۵ تاریخده (نیقومیذا) یعنی از مید شهرنده طوغش،
(اکسوفون) و پیرو اوله‌رق، هم فیلسوف هم
قوماندان و همده اداره دولت ماموری اولمشیدی.
فلسفهی (ایقنیت) دن تعلیم ایتدکدن صکره، (آدر-
ین) ک معینه حربه کیدوب، ابراز شجاعت ایتمکله،
روما شهرسی عنوانی احراز ایلر برابر، ۱۳۴ تا-
ریخده آناطولیده کی (قبادوکیا) والیلکنه تعیین
اولتمشیدی. اوراده دخی (آلان) لک واقع اولان
مهاجانه غالبانه قارشلی طورمقله، قونسلوسلق
مسئله‌یه ترفع اولتمشیدی. کندیسی ک محقق محررلر دن
اولوب، اسکندرک آسیایه واقع مشهور سفرینی
نابت بطرفانه و مدققانه یازمش اولدینی کی، بر «بحر
سیاه سیاحتنامه‌سی»، بر «تعبیه الجیش کتابی»،
«آلانره قارشلی اولان محاربه‌نک اصولی» نامیله بر
کتاب. بر «آر ساله‌نی»، «اشارات» اسمیله بر اثر
و معنیک افکار و مسلکنی مبین «ایقنیتنک مکالمه‌ری»
نامیله بر تالیف بر اقمشدر. دیکر بر چوق کتابلر ده
بزمش ایسه‌ده، نسخله‌ری بولنه‌مامشدر. آثار مو-

ایتمش اولدینی (لوییتبرت)ی و متفق اولان (روتاریس)ی قتل ایتمشدر. کندیسى ۷۱۲ تاریخنده (آنسپراند) طرفندن خلع اولمشدر.

آریپو (Aripo) سرندیب آله سنك شمال ایچنده و (آریپو) نهرینك منصبنده، $8^{\circ} 47'$ عرض شمالی ایله $77^{\circ} 35'$ طول شرقیده واقع بر شهر او-لوب، جوارلرنده کلیتله بولنان اینجی و صدف آو-جبلرینك مرکزیدر.

آریپو (Aripo) سرندیب آله سننده بر نهر در، که آله نك جنوب طرفنده بولنان یو كسك طاغلرك شمالی اتكلرندن نیغانله، شمال غربیه طوغری آق درق، 120 کیلومتره لك مسافه قطع ایتدكن صكره، (آریپو) شهرینك یاننده (منار) كور-فزینه دو کیلور. مجراسنك اوست طرفلرنده (مالواته اویه) تسمیه اولنور.

آریجا (Aridja) وانكلیز جه (Aredjaw) هندستانك شمال غربیسنده سند مملكتنده وسند نهرینك آغزنده كاڭن غایت منبت بر آله نك اوزرنده، $27^{\circ} 24'$ عرض شمالی ایله $65^{\circ} 40'$ طول شرقیده واقع بر قصیه در.

آریداؤس (Arrhidée, Appidaios) ما. كدونیا حكمداری مشهور فلیك ولد غیر مشروعی و یو ك اسكندرك برادری ایدی. روایت كوره اسكندرك والدیه سی (اولیمپاس) بونك كندی اوغلنه ترجیحی قورقوسیه كندیسنی طول مدت حبس ایتمش اولدیغندن، آدال اولمشیدی. بونكله برابر اسكندرك وفاتنده، اسكندرك بر اوغلیله مشتركاً حكم سورمك اوزره، میلاددن 323 سنه اول ماكدونیا تختنه اجلاس اولنش ایسه ده، بونك یالکز اسمی اولوب، اصل حكومت ایدن (پردیقاس) ایدی. 6 سنه صكره (اولیمپاس) طرفندن قتل ایتدیلمشدر.

آریزونه (Arizona) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه نك جاهیر غربیه سنندن اولوب، غرباً (كالیفورنیا)، شمالاً (نواده) و (واتاه)، شرقاً «یكى مكسیقه» جهویرتلیله و جنوباً (مكسیقه) حدودیه محدود و محاطدر. حدود شمالیه و شرقیه سی مستقیم خطلردن عبارت اولوب، حدود شمالیه سنن تعیین ایدن خط 37° عرض شمالی خطنه، و حدود

شرقیه سننن تعیین ایدن خط دخی $105^{\circ} 30'$ طول غربیه مصادفدر. حدود غربیه سی ایسه (قولورادو) نهرینك مجراسیه معیندر. مساحت سطحیه سی 295042 مربع کیلومتره اولوب، فرانسه نك نصفندن ده یو ك اولدینی حالده، 1870 تاریخ میلادیسنده واقع او-لان تهریرده آنجق 9658 اهالیسی وار ایدی. ارا-ضیه سی خیلی مرتفع اولوب، «قیال طاغلر» سلسله-سنه مربوط بر طاقم طاغلر شعب ایدیور. وضعیت عمومیه سی غربیه یعنی (قولورادو) وادیسنه طوغری مائلدر. اکثر طرفلری قورو و صوسز اولوب، زراعتیه غیر قابل ایسه ده، آلتون، كوش، باقیر، قورشون و سائر معدنلری پك چوقدر؛ آنجق محصو-لات زرعیه و صنایعیه ایله بولرك فقدانندن و برده اورالده طولاشان (آپاش) اقوام وحشیه سنك تهر-ضاندن طولای، بو معدنك هیچ بری لایقیله اخراج اولقیور. حیوانات یتیشدیرمكه و حتی زراعتیه بیله صالح بعض یرلری ده واردر. مسكون اولان یرلری یالکز (قولورادو) نهریه اوكا منصب اولان چایلرك وادیلرندن عبارتدر. (آریزونه) حدودینك خارچنده (كالیفورنیا) كورفزینه دوكلن (قولورادو) دن بشقه ایكى یو ك نهر ده واردر، كه بولرندن (جیلا) جنوب طرفلرینی، و (لیما) شمال طرفلرینی اروا ایدره ك، قو-لورادویه دو کیلورلر. قابل زرع و اسكان اولان یرلر بونهرلك وادیلرندن عبارت اولوب، بولرك آرم-لرنده پایانسز خالی و غیر منبت یرلر واردر. هوا سی صاغلام ایسه ده، غایت صیقاقدر، و بعض یرلرنده یاغور بسبتون مجهولدر. مرکزی جنوب طرفنده (جیلا) نهرینك برتابی اوزرنده واقع اولان (توسقون) قصبه سیدر.

بو مملكتنده اك اول اون یدنجی عصر میلادیده مكسیقه دن كیدن بر طاقم جزویت پاپاسلر قرق قدر قریه تأسیس و یرلیرك برطاقنی تأسیس ایتمشرا یسه ده، بولرله تحمیل اولنان تكالیف پك آغر اولدیغندن، مؤخرأ عصیان ایدره ك، اسپانیول قریه لرینی تهریب ایتمشدر. اووقندن اهامال اولنهرق، بسبتون اونو-دلش ایكن، 1854 تاریخ میلادیسنده مكسیقه حكو-متی طرفندن اون میلیون دولار مقابلنده ممالك مجتمعه یه صاتیله رق، ابتدا یكى مكسیقه جهویرینه الحاق ایدلش، و 1863 ده مستقلاً بر جهویریت حالنه قونمشدر.

ساحل غربی قارشیسته بولان جزایرک بری اولوب،
۵۲° ایل ۵۳° عرض شمالی آره سنده واقعدر. بوی
۴۰ واک ۸ کیلومتره قدردر.

آریشات { (Arichat) آمریکای شمالیده (دو-
مینون) مملکتک منهای شرقده
کان «یکی اسقوجا» ایالنده و (مادامه) جزیره سنده
(یشموند) قضا سنک مرکزی اولان بر کوچک قصبه
اولوب، ۱۱۰۰ اهالیسی، بیوک و صاغلان بر لیانی،
پک چوق صید ماهیسی و قرینده بر قورشون معدنی
واردر.

آریقاره { (Aricaras) ممالک مجتعه نك جا-
هیر وسطیه سندن (داقوته) جهو-
ریتنه و (میسوری) نهرینک ساحل یمینده بولان
اهالی اصلیه دن (پاونی) قومنه منسوب بر قبیله در،
که صوک و قتلده اسکان ایدوب، بعض قریه زده
یاشماقده درلر.

آریقو { (Arico) قناریه آله لرندن (تزیف)
جزیره سنک آج طرفنده واقع بر
قصبه اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی واردر.

آریقه { (Arica) آمریکای جنوبینک (پرو)
جمهوریتنه (ماکفوا) ایالتک مرکزی
اولان بر شهردر، که بحر محیط کبیر ساحلنده، (آر-
کیا) نک ۲۸۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (تاقنه)
نک ۶۵ کیلومتره جنوب غربیسنده، ۱۸°۲۸'۵۵"
عرض جنوبی ایل ۷۲°۴۴'۹" طول غربیده واقع
اولوب، ۳۰۰۰۰ اهالیسی، بیوک و تجارتکا بر لیما-
نی و (تاقنه) شهرینه قدر بر دیر یولی واردر. شمال
طرفنده بر طاقم واسع بطاقلقری بولندیغندن، و دکیر
اوتلرینک تعفتندن هواسی آغردر. بو شهر میلادک
۱۶۰۵ تاریخنده بر حرکت ارضدن کاملاً خراب
اولدینی کبی، ۱۸۶۸ ده دخی شدتلی بر فرطونه
طرفندن اولرینک اکثریسی تملدن سوپورلش، و بیوک
کبیر ساحلدن باریم ساعت ایجرییه قدر آلتشیدی.
جوارینک اراضیسی پک منبت اولوب، صو آلتنده
دخی بولندیغندن، کلیتلی مصر بغدادی، یونجه و سائر
حبوبات حاصل اولور. باشلیجه محصولاتی آلتون،
کوش و باقیر معدنلریله (آلباقه) و (ویغونیه) دنیلن
آمریکا حیوانلرینک پیاغندن عبارتدر. شمال غربیسنده
اوزانان ساحلده (هوا قه) تعبیر اولان بر طاقم انبیه

او وقتدن بری اهالیسی چوغالمقده در. لکن آمریقانک
اقوام اصلیه وحشیه سندن دخی خلی اهالیسی اولوب،
بونلر ۳۰۰۰۰ قدر تخمین اولتمقده درلر، که بر ط-
فی کوچک قریه زده ساکن، و بر طاقی دخی کوجیه
حالنده سیاردلر. بعضیسی حکومتی طایوب، و یرکی
دخی و پرلر سده، بر طاقی و علی الخصوص (آباش)
لر اوروپالیرک خصم جانی اولوب، بر وجهله بونلرله
اوبوشتی استغرلر، و آره صره قریه زده هجومه، یغما
وغارت ایدرلر. آریزونه ده ساکن بولان اوروپالیرک
اکثریسی اسپانیول ایسه ده، انگلیزلر یعنی یانکهلر
کوندن کونه چوغالمقده درلر.

آریزونه سیتی { (Arizona City) ممالک
مجتعه نك جاهیر غربیه سندن
(آریزونه) جمهوریتک (یوما) قضا سنده بر کوچک
قصبه در، که (جیلا) نهرینک (قولورادو) ایرماغنه
دوکلدیکی حاکم بر آزا آشاغیسنده واقعدر. جوارلرنده
کلیتلی آلتون، کومش و قلا معدنلری بولنیور.

آریزه { (Arize) فرانسه نك جنوبنده (آریا-
زه) ایالنده بر نهردر، که (پیرنه)
سلسله جبالنک مروطاتندن اولان (فوندراده) طا-
غندن نبعاله، شماله طوغری آقهرق، ۷۵ کیلومتره-
لک مسافه قطع ایتدکن، و (آریازه) ایالندن چیقوب،
«اوست غارونه» ایالته کیردکن صکره، (غارونه)
ایرماغنه دوکلور.

آریس { (Arys) پروسیه نك شرق شمالی طر-
فنده (غومینن) ایالتنک (یوها-
نیسبورغ) قضا سنده و یوهانیسبورغ شهرینک ۲۴
کیلومتره شمال شرقیسنده بر کوچک قصبه در، که ینه
بواسمه سمی بر کولک کنارنده واقع اولوب،
۱۲۵۰ اهالیسی واردر.

آریسپه { (Arispe) آمریکای شمالیده مکسیقه-
ایالنده (نک ایالات شمالیه سندن (سونوره)
ایالنده و (سونوره) نهری وادیسنک اوست طرفنده
بر قصبه در، که وقتیه ۷۰۰ دن زیاده نفوسی حاوی
اولوب، ایالت مرکزی بولش ایکن، شمدی قضا
مرکزی اولوب، بالکز ۱۵۰۰ اهالیسی واردر.

آریستاغوراس { و سائر «آرستاغو-
راس» و سائر ماده لرینه
مراجعت بوریه.

آریستیزابله { (Aristizable) آمریکای شمد-
ایسه (دومینون) مملکتک

آریلیه { Arilje) صربىدك (اوشیچه) سنجاء -
 غنده قضا مركزى بر قصبه اولوب،
 ۱۰۰۰ اهالىسى و بيوچك بر كليساى وار در.
 و قتيله بسقوسلق مركزى ايدى. — قضا سنك
 اهالىسى ۱۱۵۶۶ كشيدر.

آرىماثيه { Arimathie) قدس شريف سنجاء -
 غنك (ياقه) قضا سنك واقع (رمله)
 شهرينك اسم قديمدر. حضرت عيساك شاكردانندن
 اولوب، خرسىانرك اعتقاد نجه نبي مشارالیهك جنا.
 زه سنى دفن ايدن (يوسف) ك مسقط رأسيدر.

آرىماسپ { Arimaspes) اسكى يونان
 مصلالرنده كويا بحر حرك شرق
 جنوبى ساحلنده بولندينى روايت اولنان بر قوم مو-
 هومدر، كه افرادينك آللرنده بر رتك كوز بولنوب،
 (آرىماسپوس) نهرنده كى آلتنى طوبلامق ايچون،
 دائمى صورتده بر نوع عقا قوشرليه محاربه ايتد كلى
 مرويدر.

آرىنتود { Arinthead) فرانسهك (جورا)
 ايالتنده، (لون لسولينه) قضا سنك
 و (لون لسولينه) شهرينك ۳۵ كيلومتره جنوبنده كان
 ناحيه مركزى بريوك قريه اولوب، ۱۲۵۵ اهالىسى
 وار در. اسكى غولولارك حرب الهى (مارس) ه
 مخصوص اولان بر معبدلرينك خرابه لرى اوزرينه
 مؤسسدر.

آرىنوس { Arinos) آمريقاي جنوبنده برا-
 زيليكان (ماتوغروسو) ايالتنده بر
 نهردر، كه (آمازون) ايرماغنه جنوبدن دو كيلن
 انهاردن (تاپاپوس) نهرينى تركيب ايدن ايكي باشليچه
 شعبهك بريدر. آرىنوس نهرى عرض جنوبينك ۱۴
 ايله ۱۵ درجه لرى آره سنكده واقع (نرپاركسيس)
 سلسله جبالندن نبعانه، شماله طوغرى آقهرق، و عرض
 جنوبينك ۹۰ ۱۰ درجه سنكده، (يوروشه) نهريله برلشهرك،
 (تاپاپوس) نهرينى تشكيل ايدر. بونهرك، (يوروشه)
 ايله برلشدكدن صكره دخى، تا (آمازون) ايرماغنه
 دوكلنجهيه قدر، اصل اسمى (آرىنوس) اولوب،
 (تاپاپوس) اسمى ايسه ساحلرنده بولنان بر قومك
 اسمى اولدينى حالده، بونهره دخى اطلاق اولنشدر.

آرىنو { Arino) اسپانياده آراغون مملكتنك
 (تورونل) ايالتنده، (هيار) قضا سنك
 و (هيار) شهرينك ۱۵ كيلومتره جنوب غريسند،

قديمه بولنيور، كه مومبارله وسائر آثار عتيقه ايله
 ملودر.

آرىكى { Arighi de Casanova) ده فازه نوه
 (بوناپارته مناسبتي اولان قورسيقه لى
 بر عالمه به منسوب اولوب، ميلادك ۱۷۷۸ تاريخنده
 طوغش، و ۱۸۵۳ ده وفات ايتشدر. بوناپارتهك
 معيتمده مصر سفرنده وسائر محاربه لره بولنوب،
 كوسترديكى جسارت اوزرينه، بك چايق قطع مراتب
 ايدهرك، ۳۱ ياشنده ايكن فريق و (پادوه) دوقه سى
 اولمش؛ ۱۸۱۲ ده بتون فرانسه سواحلنك محافظه-
 سنه مأمور اولوب، ۶۷ عسكار مليه طابور لرى تشكيليله
 تعرض ايدن انگليز لرى دفعه موفق اولمشيدى.
 ۱۸۱۵ ده نفي اولنهرق، بش سنه صكره فرانسه يه
 عودت ايديه بطش؛ و او وقتدن معزول قالوب،
 ۱۸۴۹ ده قورسيقه طرفندن مبعوث انتخاب،
 و ۱۸۵۲ ده سناتو بمضاالغنه و متقاعدن مديرينه
 تعيين اولمشيدى.

آرىكيا { Aricie, 'Arixia) اساطير يونان
 نيهيه كوره، (تيساوس) طرفندن
 سلطنتندن اسقاط ايدلش اولان (پالانتى) خاندانه
 منسوب آنه لى بر قيز اولوب، (ايپوليت) ك معشو-
 قه سى اولغله، طب الهى اسكولا ب طرفندن يكيكن
 حياته كتيريلن بو عاشقنه وارمش، و بونكله برابر كويا
 (لاتريوم) ك براورمانده صاقلانمش اولغله، براورمان
 و بر كوچك قصبه بونك اسميله نسيه اولنشيدى.
 [ماده آتیه به مراجعت بيوريله.]

آرىكيا { Aricie, 'Arixia) لاتريوم مملكتنده،
 (رومانك ۱۵ كيلومتره جنوبنده بر
 قصبه ايدى، كه بوكون (ريچيا) دنيلير. بو قصبه ده
 قردن كنياه اولان (ديانه) نك بر معبدى وار ايدى، كه
 راهي بر فرارى اسير اولق شرط ايدى. فرار ايدن
 بر اسير كيدوب بو معبدده كى راهي اولدير نجه،
 كنديسى يرينه قائم اولور، و ديكر بر فرارى اسير
 طرفندن اولدير نجهيه قدر بو مقامده قاليردى. روايه
 كوره، بو معبد آرىكيا ايله عاشق (ايپوليت) طرفندن
 تأسيس اولنشدر. چشمه لرمهميه سى زعم اولنان
 (اجريا) نام پرى كويا آرىكيا اورمانده اقامت، و بو
 اورمانده رومانك اسكى حكمدارى (نوما) يه عرض
 ديدار ايدردى.

صاغدن (ابرو) ایرماغنه دوکیلن (مارتین) نهری او-
زرنده واقع برکوچك قصبه اولوب، ۱۴۳۰ اها-
لیسی واردر.

آریوبارزان (Ariobarzane) آناتولینک
{ قیصریه و سیواس و مرعش
طرفلرینه مصادف اولان (قبادوکیا) مملکت قدیمه سی
حکمدارلندن اوج کشینک اسمیدر، که قبل المیلاد ۹۲
تاریخندن ۳۴ تاریخنه دک حکم سور مشلردر.

آریوپاغ (Aréopage, Ἀρείος πύλος)
{ آتینه ک قدیم برعحکه جنایتیدر، که
اینداحرب الهی اولان (آرس) ک تپه سی نامیله
معروف برعحده انعقاد ایتمکله، یونان قدیم لسانده
«آرس تپه سی» دیمک اولان بو اسمیله تسمیه اولمشدر.
روایت کوره، اک اول والد ه سنی قتل ایدن (اورست) ک
حاکمه سی چون تشکیل اوله رقی، میلاددن ۵۹۴ سنه
اول واضع قانون (سولون) طرفندن یکیدن تشکیل
اولمشیدی. جهوریت ریاستندن چیقاریلان آرخونلر
بو عحکمه اعضاقل ایدرلر دی. انعقادی کجه اولوب،
بونده حاکم ک تأثرینی موجب اوله جق بلغم نقطلر
ایرادی ممنوع ایدی. (بریقلیس) زمانده بو عحکمه ک
وظیفه سی بالکز قتل جنایتلر تحقیقاتندن عبارت
برافتمله، اسکی اهمیتنی غائب ایتمشیدی.

آریوس (Arius)
{ خرسیتیانلرده بر مذهب
مشهورلندن اولوب، میلادک ۲۷۰ تاریخنده، بر
روایت کوره بغازیده، ودیکر بر روایت نظرآ
اسکندریه ده طوغش، وخیلی مسن اولدیفی حالده،
ره بان طاقه سنه التحاقله، ۳۱۲ تاریخنده اسکندریه ده
بر یکی مذهب تدریسه باشلایه رقی، مذهبی پک چابقی
انتشار ونعم ایتمشیدی. بو ذات تثلیثی شدیدآ رد
وجرح ایله، حضرت عیسانک عدمدن وجوده
کنترلش بر مخلوق اولدیفنی التزام ایتمدیکچون،
مذهبی هم طوغری هم مقبول ایدیه ده، تثلیث فکر
سفیمی و وحدانیت ادعاسیله شرک محض خرسیتیانلر
بینده نعم ایتمش اولدیفندن، هر نه قدر که خلق
بونک مذهبنی قبوله پک تشنه کورنمش ایسه ده،
نومای روحانیه طرفندن شدیدآ مخالفت کوستریلوب،
علی الخصوص اسکندریه پسقیوسلری (آلکساندر)
(أطناس) بونک علینده تحریک تعصبله، بر قاج

مجلس روحانی طرفندن رفضله اتهام، ونهایت ۳۲۵
تاریخ میلادیسنده ازینقه اجتماع ایدن بیوک مجلس
روحانی طرفندن لعنتله ونفی ایله محکوم اوله رقی، بر
قاج سنه منفاده یاشادقدن صکره، مذهبنک طرفداری
اولان از امید پسقیوسی (اوسپیوس) ک توسطیله ایمپرا-
طور قسطنطین طرفندن عفو اولمش؛ و بو حکمدار
دخی مذهبنی قبوله، کندیسنی قسطنطنیه یه جلب
ایتمشیدی. او وقت اسکندریه بطریق مرقوم
(آلکساندر) ک مخالفیله برابر، غلبه چالقی اوزره
ایکن، ۳۳۶ تاریخنده شدتلی بر وجعدن آکسزین
وفات ایتمشدر. طرفدارلری تسمیم اولدیفنی، و مخا-
لفلری غضب الهی یه اوغرا دیغنی التزام ایتمدیلر.
کندیسنک وفاتندن صکره دخی مذهبی خیلی انتشار
ونعم ایدره ک، ایمپراطور (قونستانس) ایله خلفلری
رسمآ قبول وحایه ایتمشدر دی. ایمپراطور (تئودو-
سیوس) بو مذهبی مالمکنده منع ایتمش ایسه ده، سائر
مذاهب خرسیتیانیه دن ده ا معقول اولدیفندن، اورو-
پاده یکیدن تنصر ایدن غوتلر، واندالر و بورکیغونلر
طرفندن قبول اوله رقی، ۶۶۰ تاریخ میلادیسنه قدر
باقی قالمشیدی. صکره لری دخی بشقه نامرله و بعض
تعذیلاتله بو مذهب دفعاتله تجدد و ظهور ایتمشدر.

آریوستو (Arioste, Ariosto)
{ ایتالیانک
میلادک ۱۴۷۴ تاریخنده (رجیو) شهرنده طوغش،
واورا والینسک اوغلی اولوب، تا جوجقلفندن شعره
میل ایدره ک، اشعارینک کوزللیکله (فراره) دوقه-
لرینک تحسین و توجهنه مظهریله، سرایلرینه جلب
اولمشیدی. عمرینی شعر سونلکله و بعض مأموریتلر
اجراسیله کچیروب، ۱۵۱۲ ده دوقه (آلفونس)
طرفندن مأموریت مخصوصه ایله پاپا ایکنجی (پو-
لیوس) ک زردینه کوندرلش؛ و ۱۵۲۱ ده بر ایالنده
ظهور ایتمش اولان خیدودلرک تنکیلنه مأمور اولوب،
بونلرک اینه دوشمش ایسه ده، خیدودلر کیم اولدیفنی
آکلایجه، کال تعظیله سبیلنی تخلیه ایتمشدر دی. اک
مشهور اثری (رولاندو فوربوزو) یعنی «مهور رو-
لاند» نام منظومه سیدر، که (بویاردو) نام شاعرک
«عاشق رولاند» نام منظومه سنک ذیلی حکمنده در.
بو منظومه یی کندیسنی، ایلاک دفعه اوله رقی، ۱۵۱۶
ده ۴۰ فصل اوزرینه نشر ایتمش ایسه ده، بعده

اوله‌رق، میلاددن ۶۳ سنه اول (ادوان) لری
(آماکنوریا) موقعنده مغلوب ایتدکدن صکره،
مفقارینی دخی تحت تحکمه آله‌رق، رومالیرده فارشی
طورمق ایستمش ایسه‌ده، قیصر طرفندن مغلوب
اولوب، روایت کوره، (تاوتوس) طاغلرینه چکمش
ایدی.

آریه (Arrie) اسکی روماده جساتیله شهرت
(بولمش برقادیندر. زوجی (چچینا پتوس)
اعدامله محکوم اولدیغندن، (آریه) کندیشی انتخاره
تشویق ایتش، وزوجک عدم جساتنی کورنجه،
خجری لندن آله‌رق، و: «باق هیچ آجبار» دهرک،
کندی کوکسنه صایلاقدن صکره، قوجه‌سنه
ویرمش. — بونک قیرنی دخی (آریه) تسبه اولنوب،
زوجی (تراسیاس پتوس) ک اعدامله محکوم اولمی
اوزرینه، قوجه‌سنک اعدامنی کورمه‌مک اوزره،
کندی طبارلیری یاروب، قانی آقیمغله انتخاره تشبث
ایتمش ایسه‌ده، قوجه‌سی، اولادینه باقق اوزره،
یاشامسنی رجا ایتسی اوزرینه، تشبثدن واز یکمشدر.

آزاج { بغداد جوارنده خراسان طریق او-
زرنده واقع بر قریه اولدیغنی یاقوت
جوی ذکر ایدیور.

آزاد { جانب رسول الله (صلعم) دن صنعاً و-
لیسی بولنان شهر بن باذانک زوجہ‌سی
اولوب، ادعای نبوتله صنعای ضبط ایتش اولان اسود
عنسی طرفندن زوجی قتل، وکندیشی جبراً تزوج
اونشمیدی. فقر کائنات افندمک اواخر عمر شریفلرند
اعدامنه مأمور اولان قیس بن عبدیغوث ایله رفقاسی
اسودی اله یکیر مکدن عاجز قالجه، بوقادین کندیلرینی
خفیاً اوینه آلوب، کندیشی قتل ایتدیرمشدر.

آزاد { (حافظ غلام محمد —) هندستانده لاهور
مضافاتندن (سودهره) شهری شعرا-
سندن اولوب، (شاهجهان آباد) ده تحصیل علم وکال
ایتدکدن صکره، دهلیه کیده‌رک، میر شمس‌الدین
قصیر وسائر اسانده عصرندن فارسی نظم ونثرینی،
ومحمد عارف یاقوت وسائر مشاهیر خطاطیندن نسخ
ونسبتعلیق خطنی اوکرمش؛ و خان فیروز جنگ ثانی
ومگار الملک رفاقتنده امرار ایام ایده‌رک، ۱۲۰۹
تاریخ هجریسنده رحمت حقه نائل اولمشدر. شوق‌قطعه
جمله اشعارنددر:

خیلی تصحیح وتوسیع ایده‌رک، ۱۵۳۲ ده ۴۶ فصلدن
عبارت بر ایکنجی طبعی نشر ایتشددر. بو منظومه
فصاحت وبلاغت وسلاستیه مشهور اولوب، مبنی
علیمی اهل صلیب ایله اهل اسلام بیننده وقوع بولان
محاربانه متعلق بعض وقعه‌لرک تصویرندن عبارتدر.
بوندن بشقه بعض غزلیاتله بر طاقم هزلیات ومضحکه-
لری وارددر. مؤخر (رینالدو آردیتو) یعنی «جرانلی
رینالدو» عنوانیه دیگر بر منظومه‌سی دخی بولنه‌رق،
۱۸۴۶ تاریخنده فلورانسده نشر اولشمشدر.
(آریوستو) نک آثاری دفعاتله طبع، وعلی الخصوص
«متهور رولاند» اورویانک هرلسانه ترجمه اولشمشدر.
آریون (Arion) یونان قدیم شعرا وموسیقی
شناساندن اولوب، میلاددن ۶۲۰

سنه اول (لسبوس) یعنی مدلی جزیره‌سنک (متینه)
شهرنده طوغش؛ و (قورنشه) حکمداری (بریاندر) .
انسابله، بر چوق وقت بونک سراینده امرار عمر
ایتمش، وبرا برنده ایتالیا به سیاحت ایده‌رک، بر بیوک
ثروت طوبلامشیدی. روایت کوره، بو سفردن
عودتنده، رفقاسنک کندیشی، صومقی اوزره،
اولدیرمه‌ک قرار ویردکلرینی آکلانجه، اولزدن اول
برکره ده عود چالغیه مساعده ایستمش؛ ووا ائناده
کندینی دگیره آتغله، کویا چالغیسنک کینک یانسه
جلب ایتش اولدیغنی بر یونس بالیغی کندیشی آرقه‌سنه
آلوب، (لاقونیا) نک (تساره) برونسه چقارمش.
دلفین بر جنگ شاعری تخلص ایتش اولان بویونس
بالیغندن عبارت اولدیغنی زعم اولنوردی. (آریون) نک
آتارندن اولدیغنی مظنون اولان دگیر الهی (بتون)
نامنه بر قصیده موجود ومطبوعدر.

آریونه (Arjona) اسپانیانک جنوننده
{ آندالوسیا (یعنی نفس اندلس) خطه-
سنده (بازن) ایالتنده و(بازن) شهرینک ۳۵ کیلومتره
شمال غریبسنده (غوادالکویر) یعنی (الوادای الکبیر)
ایراغنه صولدن دوکیلن برکوچک چایک اوزرنده
واقع بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی وارددر.

آریویست (Arioviste) اسکی رومالیرک
{ (سواو) تعبیر ایتدکلری جرمان
اقوامنک حکمداری اولوب، فرانسه‌نک اقوام قدیمه-
مندن (سقوان) لرله (ادوان) لر بیننده وقوع بولان
محاصره اوزرینه (سقوان) لر طرفندن امداده دعوت

ای صرف نثارت بکستان زرکلهها
خشاك مرکوی توتاج سرکلهها
بلبل نشود بند چن خاطر آزاد
ماورده صحرا وتو ومنظر کلهها

آزاد { (احد مقیم —) خطه کشمیر شعرا سندن
(وسالم کشمیری شاگردانند اولوب،
سید امیر خان ناظمک رفاقتده هندستانده کی (اکبر-
آباد) کیده رک، ۱۱۵۰ تاریخ هجری سنده شهر مذ-
کوره وفات ایتشد. شویت جله اشعارندرد :
ظلم بر ساغر ویداد بمینا نکتم
نکتم موسم کل توبه بیضا نکتم

آزاد { امیر غلام علی ملکر امینک مخلصیدر.
(هجرت نبویه نک ۱۱۶۵ تاریخنده وفات
ابن پدري سید نوح مشهور امیر عبدالجلیل بلکرا-
مینک اوغلی ایدی. آزاد هندستانک فصهای شعرا-
سندن اولوب، فارسی لسانده «قصاید غری»،
«سجده المرحان»، «خزانة عامره» و «تذکره سرو
آزاد» عنوانرله درت تألیفی واردر. هجرتک
۱۲۰۰ تاریخنده وفات ایتشد.

آزاد { هندستانده (الوار) راجه سی یعنی
یوزباشی (آلکساندر هایدلر) نک مخلصیدر. کندسی
شاعر اولوب، اردو لسانده مکمل بر دیوانی واردر.
۱۲۷۷ تاریخ هجری سنده (آلوار) ده وفات ایتشد.
آزادان { یاقوت جویک روایتنه کوره،
(ايرانده ایکی قریه نک اسمیدر، که
بری هرات جوارنده اولوب، شیخ ابو الولید احد
بن ابی رجاء قبری اوندهدر. — دیگرکی اصفهان
جوارنده اولوب، ابو عبد الرحمن قتیبه بن مهران
مقری آزادانینک مسقط رأسیدر.

آزادخان { عن اصل افغانلی اولوب، کشمیر
(حاکمی ایدی. پدري حاجی کریم
داد احد شاه ابدالینک مقریندن اولوب، کشمیر حاکم
سابق طرفندن ایقاع اولنان عصیان باصدر مغه موفق
اوندیغدن. احد شاهک وفاتنده، خلقي تیور شاه طر-
فندن کشمیر حاکمکنه نصب اولمشیدی. هجرتک
۱۱۹۷ تاریخنده، پدريک وفاتی اوزرینه، صاحب
نوجه آزادخان ۱۸ باشنده اولدیغی حالد مسند
حکومه اوتورمشدر. ظلم واعتسافیه مشهوردر.

آزاد مرد آباد { همدان نواحی سنده متین
(بر قلعه ایدی.

آزادوار { نیساور مضافاتندن (جوبن) قصبه-
(سی جوارنده بر قریه اولوب، ابو
موسی ابراهیم بن عبد الرحمن بن سهل آزادوارینک
مسقط رأسیدر.

آزاره { اسپانیا دیپلوماتلرندن اولوب، میلادک
(Don J.N. chevalier d'Azara)
۱۷۳۱ تاریخنده آراغونده طوغش، و ۱۸۰۴ ده
وفات ایتشد. روما وپار سده سفیرک ایتش؛ ومعد
رف محی بر آدم اولغله، اسپانیولجیه بعض کتابلر
ترجه ونشر ایتشد. — برادری فلیکس آزاره دخی
آمریقای جنوبیده ابتدکی سیاحتلرینی پک مکمل صو-
رتده تخریر ونشر ایتشد.

آزاریا { (Azarias) یهود ملوکندن اولوب،
(قبل میلاد ۸۰۳ تاریخندن ۷۵۲
تاریخنده حکم سورمش؛ وفلسطینلرله عر بلره غلبه
چالیش ایسهده، نهایت کله دخی ضبط ایتک
ایستدیکندن، یهودلرک اعتقادنجه، مجازاة الهیه
اولقی اوزره، برص علته مبتلا اولوب، وفات ایتشد.
آزاغره { (Azagra) اسپانیانک شمالنده نا-
(واره ایالتنک (تافاله) قضا سنده
(و (تافاله) شهرینک ۲۸ کیلومتره جنوب غری سنده،
(ابرو) ایرماغنک ساحل یسارنده واقع بر کوچک
قصبه اولوب، ۱۷۰۰ اهالیسی واردر.

آزاق { یاخود آزوف (Azof) روسیه نک
(جنوب طرفنده (بقرینو سلاو) ایالنده
بر شهردر، که (دون) یاخود (تن) نهرینک ساحل
یسارنده و بو نهرک منصبدن ۱۰ کیلومتره یوقاریده
مرتفع بر محلد و آزاق دکیزینک منهای شرق شمالی سنده
واقع اولوب، کندیسندن ۲۵ کیلومتره یوقاری
اولان (روستوف) شهرینه تابع، و روستوف قضا سیه
برابر دون قراقلری مملکتیه محاط اولدیغی حالد،
قارشیسنده اولان (بقرینو سلاو) ایالته لمقدرد. بو
شهر وقتیه بئوک بر اهیتی حازر بولنش، و بو مناسبتله
دکیز دخی بونک اسمیه تسمیه اولنش ایسهده، شمدی
اهمیتنی غائب ایتشد. مع هذا ۱۱۰۰۰ اهالیسی
واردر. بو شهر یونان قدیم مورخلری طرفندن (تنا-
یس) تسمیه اولنان شهر قدیمک عینی ظن اولنش ایسهده،
اخیراً (دون) نهرینک ساحل یمینده (و (آزاق) شهرینک
۱۵ کیلومتره قدر شمالنده شهر قدیم مذکورک خرابه.

روس ممالکله محاط اولوب، غرب جنوبی و غرب طرفندن قریم شبه جزیره سیله، شمالاً توریده، یقتر. ینوسلاو و دون قزاقلری ایالتلریله، شرق جنوبی طرفی دخی (قوبان) مملکتیله محدوددر.

آزاق دکیزینک سواحلی عومیت اوزره آلتیق و بطاقلق اولوب، علی الخصوص شرق شمالی ساحلی (دون) ایرماغنک اغزی اطرافنده طیفان قوی دینلن بر واسع بطاقلقدن عبارت اولدیغی کی، ساحل غریبسنده یعنی قریک شرق طرفنده دخی کنیش بر بطاقلق وارددر، که (آرابات) دینلن اینجه بر دیل ایله دکیزدن آیرلش بر کول حالنده اولوب، یالکز بودیلک منهای شمالنده دکیزله اختلاط ایدر، و شرق روزکا ری اسدیکی وقت دکیز صویله طولوب، بعده تعفته باشلادیغندن، روسلر بو بطاقلقه بحق (سیواش) یعنی «متعفن» نامنی ویرمشلردر. آزاق دکیزینک اک درین محلسده آنجیق ۱۵ و نهایت ۱۶ متره عمق اولوب، اکثر طرفلری بش آلتی متره دن زیاده درین دکلددر، و بعض طرفلرنده اک کوچک کیلر بیله ایشلیه منر. صو بی آبی و صاریدر. فرطونه لری پک شدتلی اولور. قیشین درت بش آی مبعجده حالنده بولندیغندن، کیلر کیره منزل. عجائب طبیعتدن اولهرق، بو دکیزک صو بی موسمه کوره تخلف ایدوب، یاغورلر موسمنده عمق آرتار، و حذاسی بحر سیاه خداسندن ۱ متره ایله ۴۵ سانتیمتره دها یوکسک بولنور. بو دکیزه (دون) ایرماغندن بشقه شمالدن مولوچنه، برده، قالمیوس، میوس، و شرقدن موقروی، قاغانلیق، پیا، چلباس، قوچتی و سائر کوچک نهرلر و درهلر دوکیلور. قوبان نهری ایسه آشای طرفده ایکی شعبه به آیریلوب، بویو طوغریدن طوغری به قره دکیزه منصب اولور ایسه ده، کوچک شعبه سی (پرونقه) اسمیله آزاق دکیزینه دوکیلور؛ و بونهرک بویله چتالانسی (طمان) شبه جزیره سنه بر جزیره صورتنی ویربور. بو دکیزده مرسین بالیغی پک کیتلی اولوب، قیشین بوزک اوستندن دلیکلر کشادیله طونارلر، و طوزلیوب، روسیه نك هر طرفنه کوندیرلر. میلادک ۱۷۹۹ تاریخنده آزاق دکیزنده بیوک برصدادن صکره آنسزین بر آطه ظهور ایدوب، ابتدا چامور، بعده دومان و آتش دخی پوسکورتمکه باشلامش ایسه ده، بر سنه صکره ینه نابید اولمشدر. طمان شبه جزیره سنده ذاتا بر قاج چامور برکاتی وارددر.

لری بولنش اولدیغندن، بو فکر تصحیح اولتمشدر. شرق شمالیدن هجوم ایدن اقوام و حشیه دن (هون) لر میلادک اون برنجی عصرنده شهر قدیم مذکور ی تخریب ایتدکدن صکره، (قومان) ویا (بولونج) دینلن قومک (آزوف) ویا (آزاق) اسمنده اولان ریسلری حزرلر طرفندن تاسیس ایدلش اولان بو شهر جدیدی مقر اتخاذ ایدره، کندی اسمیله تسمیه ایتمشدر. جنوزلر میلادک اون اوچنجی عصرنده (دون) ایرماغنک منصبی اطرافنی ضبط ایدره، بو جواره اسکی (تنا- یس) دن محرف اولهرق، (تانه) اسمنی ویرمشلردر، که عثمانلی مورخ و جغرافیونک (دون) نهرینه (تن) اسمنی ویرملری ده بوندن نشأت ایتمشدر. اون دردنجی عصر میلادیه قیچاق خانی توقمش خان طرفندن جنوزلرک لندن چیقارلمش؛ ۷۹۵ تاریخ هجریسنده تیمورلنک طرفندن ضبط و تخریب، ۸۷۶ تاریخده ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری طرفندن فتح اولمش؛ و بعده براییکی دفعه قزاقلر آملشر ایسه ده، در عقب استرداد اولنهرق، ۱۸۰۳ تاریخده استعکاماتله تقویه اولمشیدی. بیوک پترو بر آره لقی ضبط ایتشیدیه ده، ۱۱۲۳ تاریخ هجریسنده عقد اولنان پروت معاهده سیله اعاده به مجبور اولمشیدی. نهایت ۱۱۸۸ تاریخ هجریسنده عقد اولنان کوچک قینارجه معاهده سی اوزرینه روسیه به ترک اولتمشدر. روسلر بونی ابتدا ایالت مرکزی اتحاد ایدوب، بعده یقترینوسلاو ایالتنه ملحق بر قضا مرکزی حکمنده بر اقشدر، و نهایت قضا مرکزی بیده غائب ایتدیروب، (روستوف) شهرینی مرکز قضا اتخاذ ایتمشلردر.

آزاق دکیزی (Mer d'Azof) بحر سیاهک

طوغریسی بحر سیاهک قبالی بر کورفزیدر. بو دکیز بحر سیاهله یالکز بر طار بوغازله اختلاط ایدور، که بو بوغاز دخی قریم شبه جزیره سنک شرقه طوغری ممتد اولان (کرج) برونیله (آبازه) مملکتنک منهای شمال غریبسنده اولان (طمان) شبه جزیره سی آره سنده واقعدر. (پره قوپ) بر زخندن دون نهرینک اغزیه قدر غرب جنوبیدن شرق شمالیه اولان بوی ۴۴۵، و کرج بوغازندن قارشینسنده کی ساحله قدر جنوبیدن شماله اولان اکی ۱۵۰ کیلومتره اولوب، مساحه سطحیه سی ۳۵۰۰۰ مربع کیلومتره در. هر طرفی

آزاق (مولى محمد —) دشت قپچاقك آزاق شهرندن نشأت ايدوب، وطنده ابتدای تحصیل ابتدكدن صكره، استانبوله ككرك، بروجہ معاد دور مدارس ايله، نہایت ابو السعود افنديك حلقہ تدریسہ داخل اولهرق، اکتساب فیوضات علیہ ایتمش؛ وغایت ذکی وفطین اولغله، آز وقت ظرفنده علوم شرعیہده ید طولی صاحبی اولوب، بروقت مدرسلک ابتدكدن صكره، ۱۰۰۵ تاریخ هجریسندہ غازی سلطان محمدخان ثالث حصرتلرینك (اکری) سفرنده ركب سلطانی به ملازمت ایدوب، پك چوق خدمتی کورلمکله، عودتده سنان پاشا مدد رسهسی مدرسلکنه، ومتعاقباً کفه مفتیلکنه نصب اولغشیدی. ۱۰۱۲ تاریخنده ایکجی دفعه اولهرق کفه مفتیلکنه نصب اولوب، ۱۰۱۷ تاریخسندہ رحمت حقہ نائل اولمشدر. کفه مفتیسی ایکن، غازی کرای ايله برادری فتح کرای بیتسده منازعه وقوع بولوب، تاتارلر ایکی طرف اولمش، وغازی کرای با فرمان عالی قریم خانی اولدیغی کجی، فتح کرایک آدملری دخی رکاب همایونه عرضحال تقدیميله، فرمان همایون استیصال ایتمش اولدقلرندن، وقاضی بلده دخی مؤخر اولان فرمان همایونك مقدمتی فسح ایتدیکنی التزام ایدهرک، فتح کرایه حق ویرمکله، منازعه نك اشتدا. دینه سبب اولدیغسندن، آزاق افندی غازی کرای فرماننك صورت رسمیهده صدور ایتمش اولدیغنی بالانترام، بونك لهنه فتوا ویرهرك، منازعه به ختام ویرمکه موفق اولمشیدی.

آزامبویه (Azambuja) یورتکیرك لیسبونه ایالتنده ولیسبونه شهرینك ۴۵ کیلومتره شمال شرقیسندہ، تاج نهرینك ساحل یمیننه قریب و (پورتو) دن (بادایوز) کیدن دمیر یولی خطی اوزرنده واقع ناحیه مرکزی بر کوچك قصبه اولوب، ۱۹۸۰ اهالیسی واردور.

آزانگارو (Azangaro) آمریقایی جنوبیده (پونو) شهرینك ۱۵۶ کیلومتره شمالنده قضا مرکزی بر قصبه، که بیه بونامله یاد اولنان و ۲۵۰ کیلومتره دن زیاده طولی اولوب، (پورقه) ايله برلشدکدن صكره، (رامیز) ناميله (یتیقافه) کولنه دوکیلن نهرک ساحل یمینده واقع و ۲۰۰۰ اهالی بی جامعهدور.

بو قصبهده اهالی قدیمه دن قاله برقله ايله غایت کوزل رسمله مزین بر خراب کلیسا واردور. عوام اهالی ییتنده دوران ایدن برتواتره کوره، اسپانیوللرک ورودنده اهالی قدیمه طرفندن بو قصبهده برچوق دفینه لر حفر واملار اولغش ایتمش. اهالینك باشلیجه کسب وکاری حیوانات یتیشدیر مکدن عبارتدر. قصبه نك جنوب شرقیسندہ بیوک بر کول بولنیور.

آزانو (Azzano) ایتالیانك وندیک خطه - (سندہ، (اودینه) ایالتنك (پوردنونه) قضا سندہ و (پوردنونه) شهرینك ۱۳ کیلومتره جنوب شرقیسندہ، (لیونجا) نهرینك تابعلرندن (سیله) نك او- زرنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۳۲۰ اهالیسی وار در. — بونامله لومباردیاده برقریه دخی بولندیغندن، تفریق ایچون بوکا (آزانو دچپو) دیرلر.

آزانیا (Azania) آفریقایی شرقیده سوماتی بطلیوس و سائر قدمای جغرافیون طرفندن ویریلن اسمدر، که موخر (آیان) ویا (آجان) صورتنی آلمش ایدی.

آزپلتیا (Azpeitia) اسپانیایی شمالینك (کیپوز- غوا) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که (اوروله) نهرینك ساحل یسارنده وغایت کوزل بروادیده واقع اولوب، ۲۴۰۰ اهالیسی وار در. بو قضا نك وتون ایالتك اهالیسی (باسق) جنسیتمه منسوبدر. بو قصبه دن ۲ کیلومتره یوقاریده (لویوله) مناستری بولنیور، که غایت جسیم ودهشت انگیز او- لوب، جزویت طریقنك موجدی اولان (اینیاس ده لویوله) نك طوغش اولدیغی خانه بی دخی حاویدر. بو خانه (سانته قازه) یعنی « بیت مقدس » تسمیه اولوب، بر قله ایچنه آلتمشدر.

آزتک (Aztecs) آمریقانك کشفنده مکسیقه- مرکزلی مکسیقو شهری بولغش اولان اصل آمریقایی بر قومدر، که لسانی الان مکسیقه نك بر بیوک قسمنده سویلتمکده در. بونلر میلادك ۱۳۲۵ تاریخنده (تنو- شتیتلان) تسمیه ایتدکلی مکسیقو شهرینی تأسیس، و (تولنك) قوميله دخی بالاتفاق، ممالک لرینی توسیع ایدر. رك، اون بشنجی واون آلتنجی عصر میلادیده بیوک بر قوت و ثروت کسب ایتمشلردی؛ و آمریقانك کشفيله

اسپانیولرک ورو دنده، (مونتروما) نام حکمدارلرینک تحت اداره سنده بولنوب، رفاه و معموریتلری پک مکمل ایدی. بونلر (تائوتل) اسمنده بر یسوک اله ایله کندی قوملرینک حامیسی عد ایتدکلری (هویتزیلو-پوشنلی) اسمنده دیگر بر الهه عبادت ایدر، و بو اینکچیسنه انساندن قربان کسرلردی. [«مکسیقه» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آزر { حضرت ابراهیم علیه السلام پدری (اولوب، تارخ) اسمیه دخی معروفدر. نسبنی شو وجهله حضرت نوحه چیقاریرلر: آزر بن ناحور بن صاروغ بن رعو بن قانع بن عابر بن شالخ بن آرفخشذ بن سام بن نوح. آزر بتپرست و بتراش اولوب، هر نه قدر اوغلی حضرت ابراهیم طرفندن ایمانه دعوت اولتمشسه ده، اجابت ایتیب، کفر و ضلالتنه وفات ایتشدر.

آذربایجان { آذری و سازه [«آذربایجان» و سازه ماده لرینه مراجعت.]
آزرغ { (Azergues) فرانسه نك (رون) ایا-لتنده بر نهردر، که (بوژوله) طاغنك اك مرتفع محلندن نبعاله، جنوبه طوغری آقهرق، (موره) و (شایون) قصبه لرینک ایچندن پكد کدنصرکه، (براونه) نهریه برلشوب، شماله طوغری دوز، و (آلسه) قصبه سنك ایچندن دخی بالمرور، صاغ سا-حلندن (سانون) ایرماغنه دوکیلور. طولی ۷۰ کیلو-متره اولوب، سیر سفانه صالح دکلدر.

آزری دخت { ملوک ساسانیه دن پرویزک قیزی اولوب، زمان سعادته (چشیننده) نك سقوطندن صکره ایران تختنه او-تورمشدر. حسن و ذکاو تیه مشهوره اولوب، ملکنی حسن اداره ایتش، حتی وزیر قوللانموب، بالذات رؤیت امور و مصالح ایتدیکی مرویدر. خراسان و ا-لیسی و ایران کبراستنك اك نفوذلیسی بولنش اولان فرخ بن هرمز اوغلی رستمی وکیل براقهرق، ملکه یه عرض عبودیت ایتکه کیتدیکی صره ده، آزری دخته عاشق اولوب، تزوج ایتک ایستمش ایسه ده، آزری دخت بر ملکه بر زوجک تحت تحکینه کیره مز، لکن مقصدی وصال ایسه، فلان کچه کلسین دیه خبر کوندرمش؛ و فرخ اینانه رق، کیتدیکنده، امیر حرس یعنی مابین ضابطی معرفتیه قتل ایتدیرمشدر. فرخک

اوغلی رستم، پدرینک انتقای دعواسیله، خراساندن مداینه عسکر سوق ایدوب، شری ضبط و آزری دختی عقوبات شدیدیه ایله قتل ایتشدر. بوندنصرکه کسری بن حیس اجلاس اولتشدر. مؤخرآ سعد ابن وقاص حضرتلرینک عسکرینه قارشى حرب ایدن ایران عسکرینک قوماندانی بولنش اولان رستم آزری دختک قاتلی اولان بورستم بن فرخدر. — بعض تاریخلرده (ارزی دخت) دیه محرردر.

آزروا { مغربده برطاغ اولدیغنی، و بو طاغه طلحه بن یحیی بن محلینك چیقش اولدیغنی ابن خلدون ذکر ایدیور.

آزغار { مغربده بر بلده اولدیغنی ابن خلدون ذکر ایدیور.

آزقویتا { (Azcoitia) اسپانیانك شمالنده با-سق قومیه مسکون اولان (کیور-قوا) ایالتنده (سان سباستیانو) شهرینک ۳۸ کیلومتره جنوب غریبسنده و (اوروله) نهرینك ساحل یسارنده واقع بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰ اهالیسی واردر. قصبه نك ایکی کیلومتره جنوبنده مشهور (لویوله) مناستری و بر کوکوردلی ایلیجه بولنیور.

آزلیو { (Azeglio) ایتالیانك شمال غریبسنده (پامونته) خطه سنده (تورینو) ایا-لتنده، (ایوریا) شهرینك ۱۰ کیلومتره شرق جنوب-یپسنده، کوزل بر تپه نك اوزرنده واقع بر بیوک قریه اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی واردر. تپه نك اتکلرنده کی باغلرک اوزومندن (کارائو) اسمیه مشهور کوزل بر شراب باپیلیر. قریه نك جنوب شرقیسنده (آزلیو) کولی بولنیور، که وقتیه خیلی بیوک اولوب، شمعی ده دائره سی ۱۰ کیلومتره طولنده در.

آزلیو شوالیه سی { (Taparelli chev. d'Azeglio) ایتالیا رجال سیاسیون و محررلرندن اولوب، میلادک ۱۸۰۱ تاریخنده تورینوده طوغش، و ۱۸۶۶ ده وفات ایتشدر. مشهور (مانچونی) نك دامادی ایدی. ابتدا رساملقده شهرت بولوب، پک مقبول بعض رسملر و علی الخصوص مواقع رسملری براقشدر. بعده تاریخه مستند بر طاق حکایه کتابلری نشر ایتش؛ و ایتالیا اتحادینک اکخواهشلی طرفدارلرندن اولوب، میرالای ربه سیله بو اوغورده (شارل آلبرت) ک ار-

دوسه حرب ايتشدرد. ۱۸۴۹ ده ويقتور امانو. نيك قرالني آلتده ايلك تشكلي ايدن هيئت وكلائك ريسي، و(قاوور) قابنتوسي زماننده هيئت اعيان اعضامندن وبعده ميلان واليسي اولمشيدي.

آزمر يكنج { Azmerigandj } وانكېرجه
{ Azmerigunge } هندستانك

شمال شرقيسنده بنگاله قطعه سنك (دكه) ايالتنده، لككنك ۳۶۰ كيلومتره شمال شرقيسنده، (براهماپور) نرينه دوكلين (سورمه) چاي اوزرنده، $24^{\circ} 31'$ عرض شمالی ايله $88^{\circ} 51'$ طول شرقیده واقع بر قصبه اولوب، يري كيلر انشاسنه مخصوص دستگا- هي واردر.

آزمور { Azemmour } مغرب اقصاده يعني بر قصبه در، كه (ام الریعه) نهری منصبتك صول سا- حننده بر تپه نك اوزرنده و $30^{\circ} 17' 33''$ عرض شمالی ايله $5^{\circ} 56' 12''$ طول غربیده واقع اولوب، ۱۵۰۰ قدر اهالیسی واردر. (ام الریعه) نهرينك دوكلېكي قومدن حاصل اولان سد سفانك ليمانه دخولي كوچلشدريور.

آزنار { Aznar } فرانسه ده غاسقونيا قونتي اولوب، ميلادك ۸۲۴ تاريخنده (آكتيان) قرالی (پين) طرفندن اسپانياده كي (ناواره) قطعه سني ضبطه مامور اولمش، و بو قطعه ني ضبطه موثق اولمش ايسده، بوني كندی ايچون صاقلا- يوب، ۸۳۱ ده (ناواره) قونتي عنوانني آلمش، و مؤخرأ قونتلقي عنوانني قرالغه تحويل ايله، ناواره قرالغتك بايبي اولمشدر. وفاتي ۸۳۷ ده در.

آزنالقازار { Aznalcazar } و آزنالقولار (Aznalcollar) اسپانياده ايكي قصبه اولوب، اصللري (حصن القصر) و (حصن- النكلار) در [«حصن القصر» و سائر ماده لرینه مراجعت يورييله.]

آزوا { Azua } آمريقای وسطیده كي (آنتيل) (جزايرينك اك بيوكلرندن اولان) هاييتي) آغه سنك بر قصبه سيدر، كه (پا) نهرينك ساحل يسا- رنده و بو نرك (اوقوا) قوينه دوكلديكي مچلدن ۵ كيلومتره بوقاریده واقع اولوب، ۲۰۰۰ قدر اها- نيبي و كوكوردلي معدن صولري واردر. جوارنده كي واسع چاپلرده مشهور بر جنس آت يتيشدرييلير.

قصبه ابتدا ۱۵۰۴ تاريخ ميلاديسنده (دياغو قولومب) طرفندن (قومبوسه) ناميله تاسيس اولوب، ۱۷۵۱ ده بر حركت ارضدن كلياً منهدم اولمش؛ وبعده بو نامله يكيدين بنا اولمشدر.

آزواره { Azuara } اسپانيانك آراغون مملكتنده، (سراغوسه) ايالتك (بلشيته) قضااسنده و (بلشيته) شهرينك ۱۵ كيلومتره جنوب غربياسنده، (ابرو) ايرماغنك تابعلرندن (آغواس) نهرينه دوكلين (المناسيد) چايك كنارنده بر قصبه اولوب، ۲۳۲۰ اهالیسی واردر.

آزواغه { Azuaga } اسپانيانك غرب طرفنده (كان) (بادايوز) ايالتك بر شهريدر، كه (سيرا مورنا) طاغنك شمالنده و (الوادی الكبير) ايرماغنه دوكلين (ببرار) نهری حوضه سنك اوست طرفنده واقع اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی واردر.

آزوتل { Azuel } اسپانيانك وسطلرنده بر نهر اولوب، (قامبوده موتيل) دن كهرك، (مانشه) اووه سنه كير، و (مزا انارس) ايله (دميال) قصبه لرينك ايچندن يچدكدن صكره، صول ساحلندن (وادی يانه) يه دوكيلور. مجرامي جنوب شرقيدن شمال غربي يه طوغری اوله رق ۱۲۰ كيلومتره طولنده در.

آزوتله { Azuela } آمريقای جنوبیده (اقوا- دور) جمهوري ينده بر يوك نهر در، كه خط استوانك آلتده (آند) سلسله جبالندن نبعالنه، شرقه وبعده شرق جنوبی يه طوغری آق درق، ۳۰۰ كيلومتره لك مسافه قطع ايتدكدن صكره، (آهو آريقو) ناميله، (آمازون) ايرماغنك تابعلرندن (ناپو) نهرينه دوكيلور.

آزوت { Azoth } فلسطينك ساحل بخرده ليسی (داغون) اسمنده بر بته عبادت ايدرلردي.

آزوراره { Azurara } پورتگيزك «دورو» و مينهو آره سی «دينلن ايالتنده» (پورقو) قضااسنده و (پورقو) شهرينك ۲۴ كيلومتره شمالنده، بر اسكله در، كه (آوه) نهرينك منصبتنده و (ويلا ده فونده) شهرينك فارسيسنده واقع اولوب، بو شهرك بر محله سی حكمنده در.

آزوغوس { Azogues } آمريقای جنوبیده (اقوا دور) جمهوريتك (قونقه)

ایالتند و (قونقه) شهرینک ۲۴ کیلومتره شمال شر-
قیسنده، ۲۰° ۴۲' عرض جنوبیده واقع بر شهردر،
که بوندن اول خیل ایهیتی اولوب، بو صوک وقتلرده
تدن ایتشدرد. قریبده کومش وجیوه معدنلری
واردرد؛ یاقوت طاشلری دخی بولنور.

آزوف { و آزوف دیکری [«آزاق» و «آزاق
{ دیکری» ماده لرینه مراجعت پیوریله.]

آزول { (Azul) آمریکای جنوبیده (آرجنتینه)
{ جمهوریتنک (بونس آیرس) ایالتند
قضا مرکزی بر شهر اولوب، (آزول) طاغناک شمالی
اتکنده وینه بو نامله شماله طوغری آقان بر نهرک
کنارنده واقع و ۷۰۰۰ اهالی بی جامعدرد. او جوار-
لرده اصل آمریکا اقوامیله اجرا اولنان بیوک بر تجاد
رتک مرکزیدرد. قزاسنک اهالیسی ۲۵۰۰۰ کشیدن
عبارت اولوب، بولنرک بر قسمی باسق وایتالیان
جنسیتلرینه منسوبدر.

آزون { (Azun) فرانسه نك «اوست پیرنه»
{ ایالتند بر کوزل وادیدر، که
(آرژلس) وادیسنک غریبده و (آرژلس) شهرندن
۴ کیلومتره نك مسافدهده واقع اولوب، لطافتی حسیلله
«پیرنه نك جتی» عنوانی حاز اولمشدر. — (غاوه)
نهرینک بو وادیدن این بر شعبه سنه «آزوت غاوه»
سی «دیلیر. [«غاوه» ماده سنه مراجعت پیوریله.]
آزه { (Azais) فرانسه حکماسندن اولوب،
{ میلادک ۱۷۶۶ تاریخنده (سورزه)

شهرنده طوغش، و ۱۸۴۵ ده وفات ایتشدرد. بر
موسیقی استادینک اوغلی اولوب، (نانس) شهرنده
ارغنون اسنادلنی و معنلک ایتش، و شهر مذکور
کتبخانه سنک حافظ کتبی بولنمشدر. طبیعیات و اخلاق
قاریشدیرهرق، بر چوق کتا بلر یازمشدر؛ و کتا بلرنده
الزام ایتدیک فلسفه بی ویردیک عومی درس لرده
دخی افاده ایدر ایدی. باشیجه طالع بشرک فنالقله
ایلکک بر بریله قاریشمسندن حاصل اولان براعت الدن
عبارت اولدیغنی، و دیساده بری تضییق قوتشدن
ودیکری توسع استعدادندن عبارت اولق اوزره،
ایکی خاصه متباینه نك هر شیده ظهورینی الزام ایدر
ایدی. اثرلری بر قاج جلد اولوب، ایلک نشر او-
لندقلری وقت، خیلی شهرت بولمشدر دیسده، اساساً
هیج بر حقیقی حازی اولدقلرندن، شهرت لری چابق
زائل اولمشدر.

آزی { (Azay) فرانسه ده بو نامله بر قاج
{ بیوک قریه بولنور، که اک مهملری
«ایندره مع لوار» ایالتند (تور) شهرینک جوارنده
بولنان ایکی قریه اولوب، بولنرک بری شهر مذکورک
۱۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع و ۲۰۰۰
اهالی بی جامعدرد. — دیکری (تور) ک ۲۲ کیلومتره
جنوب غریبسنده واقع اولوب، ۲۱۰۰ اهالیسی
واردرد. بوکا تفریق ایچون (آزی لوریدو - Azay-
le-Rideau) دیرلر.

آزیتائو { (Azeitao) پورتیکرک (استرمدوره)
{ ایالتند لیسبونه قزاسنده و لیسبونه
شهرینک ۲۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر قصبه
اولوب، ۱۸۴۰، و بر محله سی حکمده اولان (ویلا-
فرسقه) ایله برابر ۳۸۰۰ اهالیسی واردرد.

آژان { (Agen) فرانسه نك جنوب غریبسنده
{ اسکی (آژنه) قطعه سنک مقری و شمیدیک
«لوت مع غارونه» ایالتنک مرکزی بر شهردر، که
پارسک ۶۵۱ کیلومتره جنوب غریبسنده و غارونه
نهرینک ساحل یمننده واقع اولوب، بو شهرک یانده
بری پارسدن پیرنه یه و دیکری بوردودن (سته) یه
کیدن ایکی دمیر یولی خطی تقاطع ایدور، و بر صو
جدولی ۲۲ کرلی بر صو یولی واسطه سیله غارونه نك
اوستندن یکچور. شهر ۲۷' ۱۳' ۴۴" عرض
شمالی ایله ۶' ۴۳' ۱۰" طول غریبده واقع اولوب،
۱۸۰۰۰ اهالیسی، برنجی درجه ده محکمه سی، محکمه
استیناق و محکمه تجارتی، مکتب اعدادیسی، ۲۰۰۰۰
جلدی حاوی کتبخانه سی، بائقه شعبه سی، فنون
و صنایع وزراعته مخصوص آیری آیری جمعیتلری،
دباغخانه لری و بویا فابریقه لری، یک سمیر قاز و طو-
موزلرله حبوبات، شراب و زیتین یاغی تجارتی واردرد.
شهرک تقسیماتی و سوافقلری پک ایی دکلسه ده، کوزل
تفرجگاه لری و بعض مصنع ابنیه لری واردرد. اسکی
اسمی (آجینیوم) اولوب، قرون وسطاده قتولیکلک
تعصبنک جله مراکزندن بولنش، و بر انکیزیسیون
محکمه مدده شه سنک مقری اولوب، بونده ۳۰۰ دن
زیاده پروتستان بردن حیاً احراق بالنار اولنمشدر.
— قضاسی ۹ ناحیه دن عبارت اولوب، ۷۷۸۲۲
اهالیسی واردرد.

آژنه { یاخود آژنوا (Agenais, Agenois)
{ فرانسه نك جنوب غریبسنده کان (کو-

(غال) یاخود (والس) مملکتند بولنوب، مؤخرًا (لان الوی) مناستریته باش راهب اولمش اولغله، مذکور مناستر واوراده تأسس ایدن شهر بونک اسمیله تسمیه اولمشدر. [«سنت آسانی» ماده سنه مراجعت بیوریه]. یوم مخصوصی مایس افرنجینک برنجی کونیدر.

آساکه (Assaké) روسیه نك النده بولان ترکستانده، خوقندك $8^{\circ} 9' 5^{\circ}$ شرقنده و $5^{\circ} 38' 40^{\circ}$ عرض شمالیده واقع بر کوچک قصبه در.

آسام (Assam) هندك شمال شرقیسنده بر خطه اولوب، غربًا نفس بنكاله، شما لا (بوتان)، شمال شرق طرفندن تیت، جنوب شرق طرفندن برما، جنوبًا مانپور، پکار، وجنیه خطه لر یه محاط ومحدود ایسه ده، بوصوك اوج خطه دخی آسامه لمقدرد. تقریبًا $30^{\circ} 25'$ ایله $15^{\circ} 28'$ عرض شمالی و $20^{\circ} 88'$ ایله $40^{\circ} 94'$ طول شرق آره سنده واقع اولوب، اك اوزون بوی (براهماپور) نهری وادیسنجه غربدن شرقه 675 کیلومتره، واکي 80 ایله 110 کیلومتره آره سنده در. مساحه سطحیه سی انکلیزلك رسمی استاتستیکلرنده 71000 مربع کیلومتره کوسریلیور ایسه ده، حدودی تمامیه معین اولدیغندن، بو مقدار بر آز مبالغه لی کورینیور. بو مملکت برهماپور نهر کبیرینک وادیسندن عبارت اولوب، بو نهرك شمالنده هیمالایه جبالنك بر انکی اوزانیر، وجنوبنده دخی بنكاله اووه سندن وکلکته نك شمالندن باشلایه رق، شرقه طوغری اوزاندقجه یوکسله رك، نهایت 4000 متره دن زیاده ارتفاعی اولان ودائی صورتده قارله مستور بولان برسلسله یه ختام بولان بر صره طاغیر بولنور. بوایی سلسله دن بر چوق نهرلر آقوب، جله سی برهماپور ایرماغنه دوکیلور. بو مملکتك هواسی بنكاله نك هواسینه بکزیورسه ده، خیلی دها معتدل اولوب، یازین سانتیگراد درجه حرارت 27° ، وقیشین 14° را ده لرنده بولنور. یاغور موسمی نیسانك ابتداسندن باشلایوب، تشرین اولك نهایتنه قدر دوام ایدر. اك زیاده اسن شمال شرقی روزکاریدر. حرکت ارض پك صیق وقوع بولور. اراضیسی خیلی منبت ایسه ده، اهایسی پك چالیشقان دکلدر. باشیجه محصولاتی

باه) مملکت قدیمه سنك بر کوچک قطعه سی ایدی، كه مرکزی (آزان) شری اولوب، اسکی كلت اقوامندن (نیوبریغ) قومك وطنی ایدی. ابتدا كندی قونتری معرفیه اداره اولنوردیسه ده، 976 تاریخ میلادیسنده (کوبانه) دوقلرینك، بعده (یوآتیر وتولوزه) قونترینك ونهایت انکلیزلك الینه پکمشیدی. منبت ومحصلدار بر پر اولوب، حبوبات، شراب، توتون محصولاتی وانواع میوه لری واردر، علی الخصوص اریکری مشهوردر. تقسیمات جدیدده بو قطعه نك قس اعظمی «لوت مع غارونه» ایالتی تشکیل ایدوب، مرکزی اولان (آزان) شری دخی بو ایالتك مرکزی اولشدر. بر قسملری دخی «تارن مع غارونه» و (زپرونده) ایالتلرینه الحاق اولمشدر.

آزیله (Agylée) فرانسه نك مشاهیر قانون تاریخنده (یوآلدوق) شهرنده طوغش، و 1590 ده وفات ایتمشدر. قانون وحقوقه متعلق بر قاج کتاب یازمشدر.

آسپاور (Assapour) هندستانك وسطلرنده (هولکار) خطه سنك بر شهریدر، كه (وندیاس) طاغنك جنوبی اتكند و (زرباده) نهرینك ساحل یینندن 13 کیلومتره مسافه ده، $18^{\circ} 22'$ عرض شمالی ایله $19^{\circ} 73'$ طول شرقیده واقعدر. **آسا** (Asa) یهود ملوکنددر. [«آسا» ماده سنه مراجعت بیوریه].

آساراقوس (Assaracus) قلعه سلطانیه (اسکی استانبول) دینلن (تروآ) شهر شهرینك حکمدارلرندن (تروس) ك ایکنجی اوغلی اولوب، تروآ محاربه سی افسانه لنده مشهور اولان (انیاس) ك پدری (آنجیس) ك پدریدر.

آسارحدون [«آمر حدون» ماده سنه مراجعت بیوریه].

آسارو (Asaro) یاخود (Assaro) سیچلیا (آطه سنك ایچ طرفنده، قتانیا) ایدلته ملحق ونیغوسیا شهرینك 18 کیلومتره شمالنده واقع بر قصبه اولوب، 3270 اهالیسی واردر.

آساف یاخود آصف (St Asaph) خرسیتیا نلرك اعزه سندن معدود اولان بر راهبدر، كه میلادك 500 تاریخلرنده انکلتزمك

پرنجیدن عبارت اولوب، حیوانات سائرہ پک آژ
مقدارده زرع اولنور؛ خشکاش، آفیون، توتون،
پاموق، شکر قامشی، چای محصولاتی دخی چوقدر.
انکلیز لک وروندن اول چای آغا جلری خدای نابت
اولوب، اورمانلر تشکیل ایدوردی؛ شمدی انکلیز-
لک دلاتیله محصوراً پیشدیرلمکده، وکوندن کونه
چوغالمقده در. پک چوق ضمفل آغا جلری دخی
واردر. معادنہ متعلق دمبر و معدن کوموری پک
کلنی اولوب، نهرلده بعضاً آلتون ریزه لری دخی
بولنور. حیوانات وحشیہ سی وعلی الخصوص فیل،
کرکدان و قیلانلری پک چوق اولوب، سنوی ۵۰۰
دن زیاده فیل طوتلدیغی حالده، مقدارلری آزالما مقده.

در؛ آبی، تیلکی و سائر آو حیوانلری دخی چوقدر؛
ونهرلر بالیقله طولو ایسه ده، براهماپور ایرماغنده
تمساخلر دخی بولنور. تجارتی باشلیجه محصولات
زرعیہ سندن وعلی الخصوص چای وفیل دیشندن
عبارت اولوب، صنایع محلیه ایسه فقرای اهلینک
احتیاجاتنه مقابله ایده جک صورته بعض پاموق،
کتن وایک منسوجاتیله دمبر و باقردن معمول بعض
آلات وادواته منحصردر. اهالیسی ۱۶۹۲۷۰۰
کشی اولوب، همان جله سی براهما دینته تابعدرلر.
بونلر بر چوق اقوامه منقسم اولوب، سیما ولسانجه
بر طاقی تبت تاتارلرینه، بر طاقی برما اهالیسنه و بر
طاقی ده بنکاله هندولرینه مشابہ وقریدرلر. هندو-
لرہ قریب اولانلرک سائرلری اوزرینه تفوقلری
واردر.

آسام خطه سی بنکاله دائره سنی ترکیب ایدن بش
ایالتک بری اولوب، ۹ قضا و ۱۶ ناحیه یه منقسمدر.
قضایک اسامی و مرکز لری وجه آتی اوزره در:

آسان } یاخود آسون (Asan, Asun)
هندستانک وسطارنده (جنه) ایرما-
غنک حوضه سی داخلنده (کاوری) نهرینه منصب
اولور بر چایدر. — هیمالایه جبالنک غربی اتکرنده
واقع (کروال) قطعه سنده دخی بو نامله معروف
بر نهر واردر.

آسان } (Asan) آسانیلر دینلر بلغار حکمدار.
لری سلاله سنک مؤسسیدر. بو ذات
برادری پترو ایله برابر بلغارلری شرقی رومه ایمپرا-
طور لغنه قارشی عصیان ایدرهرک، میلادک ۱۱۸۶
تاریخنده غالبیته نائل اولمقله، مقری (ودین) شهری
اولوق اوزره، بر بلغار حکمدارلنی تأسیس، و ۱۱۹۵
تاریخنده مقتولاً وفات ایتشدرد. — اوغلی (یوان
آسان) میلادک ۱۲۱۵ تاریخندن ۱۲۴۲ تاریخنه
قدر حکومت سورمشدر. — بونک طورونی اولان
دیگر بر آسان ایمپراطور ایکنجی (بودونین) قارشی
محاربه ایدوب، غالب کلش ایسه ده، حکمدارلقدن
اوصانج کتیره رک، ۱۲۸۰ تاریخنده بعد الفراغه،
قسطنطنیه یه چکیلوب، عادی آدم کی یاشامشدر.

آسانسیون } (Ascension) یعنی «عروج».
بحر محیط آتلاسینک جنوب
جهتک اورته سنده بر جزیره در، که آفریقای غربی
سواحلندن (کینه) ده واقع (پالماس) برونک ۱۵۶۰

مرکز	قضا
کوهانی	۱ کامپور
چراونجی	۲ خاسیه مع جونتیه
تروپور	۳ دارنک
نوکنک	۴ نوکنک
لنکیپور	۵ لنکیپور
سبساکار	۶ سبساکار
سماکوتنک	۷ نکاهیل
—	۸ کوالپاره
—	۹ کروهیل

سانسیون مینور) یعنی «کوچک آسانسیون» نامی ویرمشردی. — فارولینه آطهرینک الیبوکی اولان (بونای) جزیره سینه دخی بعض خریطه لده (آسانسیون) نامی ویرلش ایسه ده طوغری دکلد.

آسانقارو { (Asangaro) آمریقای جنوبی (پرو) جمهوریتک (پونو) ایالتده و (پونو) شهرینک ۱۰۰ کیلومتره شمالنده، (یتنقاه) کولنه دوکیلن بر کوچک نهرک وادیسنده و ۴۰۰۰ متره ارتفاعنده بر قصبه در.

آسانیه { (Asanja) صربییه نك (سمندره) ایا- لته (یوسانیچه) قضاستنده بر قصبه اولوب، ۳۱۴۰ اهالیسی وارد.

آساواد { (Assâouad یاخود Asavâd) طو- (غریبی (السواد) اولسه کرکدر. [«سواد» ماده سینه مراجعت بیوریه.]

آساهان { یاخود آسارهان (Asahan, A-) (sarhan) سوماتره جزیره سنک شمال غربی جهتده بر شهر اولوب، (بانه) قومنک مقر حکومتیدر. بو شهر (ملاقه) بوغازینه دوکیلن بر نهرک کنارنده و نهرک منصبدن ۳۰ کیلومتره یوقاریده واقع اولوب، بیوک بر تجارتک مرکزیدر، و کوچک کیلر نهر طریقله شهره قدر چیقارلر. اهالی بانه و ملا بی جنسلرندن مرکب اولوب، دین مبین اسلامه متدیندرلر. حکمدارلری فلنک دولته تابعدر.

آسپا { یاخود آسپادانه (Aspa, Aspadana) (اسکی یونان جغرافیونک اصفهانیه ویر- دکری اسمدر. بوشهر اسکندرک زمانده پک کوچک اولوب، مؤخرآ کسب اهمیت و توسع ایتشددر. [«اصفهان» ماده سینه مراجعت بیوریه.]

آسپار { (Aspar) روما شرقی ایمراطورلنک (جزالردن اولوب، عن اصل (غوث) یعنی آلمانیالی ایدی. ایمراطور (والتینیان) طرفندن عصیان ایتش اولان (زان) ه قارشی ایتالیا یه کوندر- یلوب، میلادک ۴۳۵ تاریخده عاصی مرقوی اط- عنه کتیرمش ایسه ده، آلتی سنه صکره (واندال) لر حکمداری (جنسریق) طرفندن مغلوب اولمشیدی. ۴۵۷ تاریخده، ایمراطور (مارکیانوس) ک وفاتنده، آسپار تراکیلی (لئون) ی تخته اوتورتمش؛ و بو حکمدار جدیدی کندی اوغلی (آردابوریوس) قیصر عنوان- نی ویرمهک مجبور ایتکله ده قناعت ایتیه رک، ایپرا-

کیلومتره جنوب غربیسنده، (برازیلیا) ساحلنده کائن (سان روق) برونک ۲۳۳۵ کیلومتره شرقنده، (سنت هلنه) آطه سنک ۱۳۳۵ کیلومتره شمال غرب- یسنده اوله رق، "۳۰'۵۴'۷" ایله ۸° عرض جنوبی و "۳۷'۱۶" ایله ۵۴'۵۴'۱۶° طول غربی آره- سنده واقعدر. شکلی بیضوی اولوب، شرقدن غربه اولان بوی ۱۴ کیلومتره قدردر. بو آطه اراضی برکایه دن عبارت اولوب، اسکی برکانلرینک آغزلری ولولرینک جریانی الان مشهوددر. شرق طرفنده «بشیل طاغیر» دینلن بر طاقم طاغیری وارد، که اک بوکسک دروه سنک ۸۰۰ متره ارتفاعی وارد. هواسی معتدل و غایت صاغلام اولوب، حرارت آنجق برلنده سانتیگراد ۲۹° و طاغلرده ارتفاعه کو- ره آنجق ۲۳° و ۱۶° یه قدر چیقار. ذکره شایان نباتات مخصوصه سی اولوب، اوروپادن نقل او- لانلری بیشدیریلور. دکبر قابلویمغله لی پک چوق ویک بیوک اولوب، ۵۰۰ کیلوگرام اتی اولانلری وارد. بو آطه ۱۵۰۳ تاریخ میلادیسنده پورتکیر- لیر طرفندن کشف اولنش ایسه ده، اسکان اولتیوب، بالکز سفان ایچون بر منزل و ملیا اخاذ اولمشیدی. ۱۷۰۱ تاریخده انگلیز سیاحلرندن قپودان (دامپیر)، سوار اولدینی کیسی باغله، بو آطه یه دوشوب، صوسزلقدن هلاک اولوق درجه سینه کلشیکن، کوردیکی بر طاقم بیانی پیکلرک آرقه سینه دوشمکی دوشونه رک، بو حیوانلک دلاتیه «بشیل طاغیر» ده بر صو منبعه واصل اولمش؛ و اوج هفته صکره آطه یه اوغرایان بر انگلیز کیسی طرفندن قورتلشددر. بو وقوعات انگلتره- نک آطه یی بنه سینه سبیت ویرمکه، مؤخرآ (سنت هلنه) آطه سنده منی بولنان بیوک بوناپارتک اورادن قاجیر لامسیون، بو آطه انگلیز حکومتی طرفندن بر فره قول حکنه قولیه رق، بر مقدار عسکرله بر حرب کیسی دخی بر افشیدی. بو عسکرک اقامت ایتدیک یز (جورج توون) اسمنی آلوب الیوم بالکز ۲۷ نفوذی وارد. مؤخرآ انگلتره حکومتی، آفریقا سواحلنده کی عسکرینه مخصوص اولوق اوزره، «بشیل طاغیر» ک اشجارله مستور بر تپه سنده و ۶۰۰ متره ارتفاعنده بر خسته خانه و خسته خانه نک موقعندن (جورج توون) ه قدر ۲ کیلومتره طولنده بر صو یولی یایدیر مشدر. — پورتکیر لیلر الیوم (ترینداد) دینلن آطه یه ده (آ-

وارد. بو قریه ده شمیر آغاچندن طراق و سازه
یاپیلیر. — ناحیه سی ۲۲ دوائر بلدییه دن مرکب
اولوب، ۱۶۷۵۰ اهالیسی وارد.

آسپرینو { (Aspertino) فنلکی بر رسام
اولوب، میلاد ۱۴۷۴ تاریخده
طوغش، ۱۵۵۲ ده وفات ایتشد. حیوانات تر-
سینده کی مهارتیه مشهوردر.

آسپرغ { یاخود آسبرغ (Asperg, Asberg)
آلمانیاده (وورتبرغ) قرا لفلنک
(نقار) ایالتده، (لودویغسبورغ) قضا سنده ولود
ویغسبورغ شهرینک ۴ کیلومتره شمال غرب سنده
واقع بر بیوک قریه اولوب، ۲۰۴۰ اهالیسی و آلمچی
اوجاقلری وارد. — بو قریه نک جوارنده اولان
(هوهه آسپرغ) طاغنده بر قلعه وارد، که اسکی
دره بکترینک مقری اولوب، شمعی پولتیقه متحرلینه
مخصوص محبس اتحاد اولنشدر.

آسپرن { (Asperen) فنلک «جنوبی هو-
لانده» ایالتده، (غورقوم) قضا.
سند و (دورترخت) شهرینک ۳۳ کیلومتره شرق
شمال سنده و (لینزه) نهرینک ساحل یسارنده واقع بر
کوچک قصبه اولوب، ۱۴۴۷ اهالیسی، و بر چوق
آثار مصنعیه حاوی بر کلیسای وارد. بو قصبه
وقتیله مستحکم اولوب، ۱۵۲۷ تاریخ میلاد سنده
مشهور بر محاصره طیانمشدر.

آسپرن { (Aspern) آوستریانک (اونتر-
مانسهار سبرغ) سنجاغنده وویانه نک
۹ کیلومتره شرق سنده، طونه نک ساحل یسارنده بر
قریه در، که آنجق ۷۹۰ اهالیسی وار ایسه ده،
۱۸۰۹ تاریخده بیوک بوناپارت ایله آوستریا عسکری
آره سنده وقوعبولان محاربه ایله مشهوردر. بو نامله
دیگر بعض قریه لر دخی بولندیفندن، بوکا (غروس
آسپرن) یعنی «بیوک آسپرن» دیرلر.

آسپروپوتامو { (Aspropotamo) رومیجه
«آق ایرماق» دیمکدر.
یونانک اک بیوک نهرلرندن اولوب، (پندوس) سلسله
جبالنک حدود عثمانیه یی ایران طرفلرنده نبعانله،
صاغ و صولدن بر چوق دره لرک صولرینی طویلایه -
رق، جنوبه طوغری جریان ایدر، و یونانک حدود
قدیمه سنی یگد کدن صکره، صاغدن برایکی دره و صولدن
(آغرافه) و (مکدوه) نهرلرینی دخی اخذ ایله، شمعی

طوری اولدورتمک تشببنده ایکن، ۴۷۱ تاریخده
ایمپراطور طرفندن اوغلیله برابر اعدام اولنشدر.

آسپاسیا { (Aspasie) یونان قدیمک حسن
و عقلیه مشهوره بر قادینی اولوب،
(میلت) شهرنده طوغش، و آتیه نقل ایدرک، علم
بلاغت تدریسله اشتغال ایتمک باشلامشیدی. آتیه ده
خانه سی جمع علا و حکما اولوب، اوراده وقوعبولان
اجتماعلرده حکمت، ادبیات و سیاسیه متعلق الک عالی
مسئله لر موقع تذکره قونیلوردی. حکیم مشهور سقراط
ایله بر یقلس و آلکیپاد آسپاسیانک خانه سنه الک زیاده
دوام ایدنلردن اولوب، بونلردن بر یقلس بو قادینه
بردرجه ده علاقه ایتش، که کندیسینی تزوج ایتمک
اوزره، قاریسینی بوشامشیدی. آسپاسیانک بر یقلس
عندنده نفوذ و اقتدار بر درجه یه وارمشیدی، که
جمهوریتک اموری آسپاسیانک ارادته منحصر کی
قالمشیدی. سیسام و مغاره و موره محاربه لرینک مجرد
آسپاسیانک رأی و ارادتیله وقوع بولدینی مرویدر.
آسپاسیا بر یقلسک دشمنلری طرفندن دینزلکله اتهام
اولنهرق، تحت محاکمه آلفش؛ و بر یقلس بونی مدد
فعمده اوقدر جهد ایتشیدی، که حاکمری قاندرمق
ایچون، (آریوپاغ) حکمه سی حضورنده بر چوق
کوز یاشی دوکشیدی. بر یقلسک وفاتندن صکره،
آسپاسیا (لیسیلس) اسمنده مجهول الاحوال بر دلیقانی-
یه وارمش ایسه ده، کندی نفوذ و اقتدار ایله بونی ده
جمهوریتک الک عالی مساندینه قدر ترفیعه موفق اولمش
ایدی. آسپاسیا علوم و معارف صنایعک زیاده سیله
محبه سی اولوب، علی الخصوص صنایع نفیسه نک آتیه
لیلر عندنده قدر و اعتبارینی آرتیرمغه و بو صنایعک
خیلیدن خیلی ترقیسنه سبب اولنشدر. — ایران
حکمداری آردشیرک برادری (کیروس)، آسپاسیانک
شهرتنی ایشتمش اولغله، معشوقه سی اولان (میرتو)
اسمده کی قادینه (آسپاسیا) نامنی ورمشیدی. کیرو-
سک قتلدن صکره، بو قادینی برادری آردشیر سو-
مشیدی.

آسپت { (Aspet) فرانسه نک ایالات جنوب-
یه سندن «اوست غارونه» ایله
لنده، (سنت غودن) قضا سنده و (سنت غودن)
شهرینک ۱۲ کیلومتره جنوب شرق سنده واقع ناحیه
مرکزی بر بیوک قریه اولوب، ۲۵۶۵ اهالیسی

بر ابلت تشکیل ایدن (آفانانیا) بی (اتولیا) دن
آرمه، پاره کورفرینک خارچنده (قورزولاری)
آطالینک قارشینده دیکره منصب اولور. اسم
قدیمی (آکلونوس) در.

آسپرومونه { (Aspromonte) ایتالیا نك
جنوبند (قلا بریا) قطعه سنده

بر طاغدر، که اورمان وچاللیق و مرعازله مستور
اولوب، اڭ یوسک ذروه سی اولان (مونه آلتو) نك
یعنی «یوسک طاغ» ك ۱۹۴۷ متره ارتفاعی وار
در. بو طاغده غاری بالدی یاره لنوب، و یقتور امانو نك
عسکری طرفندن اسیر طو تلشدر.

آسپریه { (Asprières) فرانسه نك (آوپرون)
ایالتند، (ویلہ فرانسه) قضا سنده
(ویلہ فرانسه) شهرینك ۲۸ کیلومتره شمال شر-
فینده بر کوچك قصبه اولوب، ۱۸۶۰ اها لیبی
و فرینده کو کوردلی چینقو ایله قورشون معدن لری
واردر.

آسپندوس { (Aspendus) منتشا سنجاغنه
مصادف اولان (قاریا) مملکت
قدیمه سنده بولنش بر شهر قدیمدر.

آسپوتوغان { (Aspotogan) آمریقای شمالینك
(دومینیون) مملکت سنده «یکی
اسقوچیا» ایالتك (لوندبورغ) قضا سنده بحر محیط
اطلاسی ساحلنده بر اسکله در.

آسپوزی { معموره العزیز ولایتك ملاطیه
سنجاغنده مرکز لوا بر شهردر،
که ملاطیه نك ۴ کیلومتره قدر غرب جنوبی سنده
و فراتك غرب جنوبی طرفنده کائن واسع بر اووه نك
کنارنده، طاغ ائکنده و فرات تا بعلرندن (طاشمه
صو) نهرینه دوکیلن بر چایك اوزرنده واقع اولوب،
موقی غایت کوزل و مفرح اولدیی کی، سواققلری
دخی منتظم و تیزدر. آسپوزی مقدا ملاطیه نك
صیفیه سی حکمنده اولوب، اهلینك اوراده کوشکری
وار ایدی، و بالکز یازین کیدوب، قیشبن ملاطیه به
عودت ایدرلدی. آتجق ۱۲۵۵ تاریخده (زیب)
محاربه نی ائساننده شهره کلیتی عسکر گلش اولدیفندن،
اهان صیفیلرندن عودت ایده میوب، اوراده قیشلا-
مه محبور اولمش، وار و قشندن قیشبن دخی اوراده
قلعه آتیش اولملریله، ملاطیه خالی قالوب، خراب

اولمش؛ و آسپوزی مرکز لوا اتخا ذ اولنه رق، معمور
ریقی تراید ایتشدر. آقار صولری چوق و باغچه لری
غایت کوزلدر. یازیلی المالری مشهوردر، که بوده
المانك قیراره جنی وقت اوستنه اویمه یازیلرله یازلمش
کاغد یایشدر بر لغله، کونش کورن یازی محملری قیرا-
روب، سائر طرفلرینك صاری قالمسندن حاصل اولور.
آسپوزی مشاهیر متصوفین کرامدن نیازی حضرتلر-
ینك مسقط رأسی اولوب، نیازی کویی نامیه شهرک
جوارنده بر قریه دخی واردر. اها لیبی ۶۰۰۰ کشی
راده سنده در. رطوبتی زیاده جه در.

آسپول { (Aspull) انکلترونك (لانقاستر)
قونلغنده، (ویغان) ناحیه سنده
و (ویغان) شهرینك ۵ کیلومتره شمال شرقی سنده بر
کوچك قصبه اولوب، ۱۳۹۰ اها لیبی و کومور
معدنی واردر.

آسپه { (Aspe) فرانسه نك «آلت پیرنه»
ایالتند، (اولورون) قضا سنده بروادی
اولوب، یوسک طاغلر اورته سنده واقع و بر چوق
قریه لری جامعدر.

آسپه { (Aspe) اسپانیانك شرق طرفنده کائن
(بلنسیه) قطعه سنك (آلیقانت) ایالتند
و (آلیقانت) شهرینك ۳۴ کیلومتره غربنده و (نیالویه)
نهرینك قربنده واقع بر قصبه اولوب، ۷۱۸۵ اها-
لیسی و قربنده مرمر اوجاقلری واردر.

آسپی { (Aspy) آمریقای شمالیده (دومینیون)
قطعه سنك «یکی اسقوچیا» ایالتند
ملحق (قاب برتون) آطه سنك شمالنده واقع بر قویدر،
که یکی اسقوچیان (ترنوو) آطه سنه کیدن و آمریقا-
نك اوروپا ایله واسطه مخاربه سی اولان تحت البحر
تلفراف بو قویدن تمديد اولمشدر.

آسپیس { یاخود قلیپا (Aspis, Clypea)
برنجیبی یونان قدیم و ایکنجیبی
لاتین لساننده «قالقان» دیمکدر. تونسك جنوب قسمنه
مصادف اولان (بیراچنه) مملکت قدیمه سنك اسکی
بر شهریدر، که الیوم (اقلیب) دیلیر.

آسپینوال { (Aspinwall) «قولون» ما-
ده سنه مراجعت بیوریله.]

آست { (Ast) آلمانیا علما و معلیمدن اولوب،
(میلادك ۱۷۷۸ تاریخده (غوته)
شهرنده طوغش، و ۱۸۴۱ ده وفات ایتشدر. فلسفه

و تاریخ فلسفه به متعلق بعض اثرل یازمش؛ و افلاتو-
نک تألیفاتی لآنیجه شرح وحاشیه لره برابر ۱۱ جلد
اوزرینه نشر ایتمدرد. فیلسوف مذکورک ترجمه
حالیله آتاری حقهده آلمانجه برکتالیه ینه افلاتونک
آثارنده بولنان لغاتی حاوی بر قاموس دخی تألیف
ایتمدرد. محاکمتهده پک جرئلی اولوب افلاطونک
آتاری آره سنده بولنان بعض رساله لره فیلسوف
مشارالیهک قلندن چقیمه اولدقلرینی ادعا ایدبور.

آستابنه { (Astabène) ایران قدیمک جرجان
طرفلرنده برکوچک خطیه یونان
قدیم جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر.

آستابوراس { (Astaboras) حبشستاندن
کلوب نیله دوکیلن (آتابره)
نهرینه یونان قدیم جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر.
آستاپوس { (Astapus) نیلی تشکیل ایدن
ایکی نهردن (بحر ارزق) اسکی
یونان جغرافیونی طرفندن ویریلن اسمدر.

آستاپه { (Astapa) اسپانیانک غرناطه ایالته
مصادف اولان (بتیقه) مملکت قدیمه
سند بر شهر ایدی، که ایکنجی آفریقا محاربه سنده
رومالیلر طرفندن محاصره اولدقدده، اهالیسنک تسلیم
عارینی قبول ایتمکدن ایسه، کندی کندیلرینی احراق
ایتمش اولملریله مشهوردر. شمعی (استپاله ویاغه)
دنیلیور.

آستاراق { (Astarac) فرانسه نک (آرما-
نیاق) مملکت قدیمه سنک برقطعه-
سی ایدی، که البوم (ژرس) ایالته ملحقدر. اک
بیوک شهرلری (ماسوبه)، میرانده، دوربان و سائرهدر.
آستارته { (Astarté) اسکی سریانیلره فنیکه-
لیرک بر الهی ایدی، که سما و نجو-
مک تجسمندن کنایه اولوب، باشلیجه معبدی (سیدون)
یعنی صیدا شهرنده ایدی. تورآده (آستاروط) تسمیه
اولنشدرد.

آستاروط { (Astaroth) [ماده: آنقیه
مراجعت بیوریله.]

آستاروط { (Astaroth) بو نامله فلسطینک
(مناسی) خطه سنده واردن
نهرینک شرق طرفنده ایکی شهر وار ایدی، که بونلرک
بری حضرت ایوبک وطنی، و دیگری (بسان) حکمدا-
ری (اوج) کلمقری ایدی.

آستاره { (Astara) قافقاسیه ده (باکو) ای-
لتنک (لنکوران) قضا سنده و لنک-
ران شهرینک ۳۷ کیلومتره جنوبنده، بحر حزنک
ساحل غریب سنده و روسیه ایله ایران حدودینی ایران
(آستاره) نهرینک منصبنده برکوچک قصبه اولوب،
۲۰° ۳۸' عرض شمالیده واقعدر. و قتیله بیوک بر
تجارتگاه اولوب، الیوم دخی شراب و میوه اخرا-
جاتی وارددر.

آستافورت { (Astafort) فرانسه نک «لوت
(مع غارونه) ایالته، (آزان)
قضا سنده و (آزان) شهرینک ۱۹ کیلومتره جنوب
شرقی سنده واقع ناحیه مرکزی برکوچک قصبه
اولوب، ۲۱۵۰ اهالیسی و دباغخانه لری وارددر.

آستاقوس { (Astacos) یونانک «آقارنا»
(مع تولیا) ایالته یونان دیکرینک
برکوچک قوینده واقع بر قصبه واسکله اولوب،
۴۰۰۰ اهالیسی وارددر. اسکله نک اوزرنده واقع
بر تپه ده اسکی شهرک خرابه لری موجوددر.

آستاقوس { (Astacus) مرمره دیکرینک
(ازمید کورفرزند و ازمیدک آز
غریب سنده بولنش بر اسکی شهردر. (لیسیاخوس)
طرفندن تخریب اولنشدرد.

آستروپالیه { یاخود اوستروپالیه (Astropa-
lia) جزایر بحر سفید ولایتک
جنوبده بولنان آطه لرندن اولوب، ساقز سنجاغتنک
(فالینوس) قضا سنه ملحق بر ناحیه در. بو جزیره
استانکوی آطه سنک غربی ساحلندن ۳۰ کیلومتره
جنوب غریبه واقع اولوب، اک اوزون بوی شرقدن
غربه ۲۵ کیلومتره در. آطه بربرزخه مربوط ایکی
پارچیدن عبارت اولوب، اراضینی طاغلق ایسه ده،
پک منبتدر، آنجق صوبی آذر. اهالیسی روم
اولوب، ۱۶۰۰ نفوسدن عبارتدر؛ اون کلیسایی
و بر بستی و سخانه سی وارددر. اهالیسی بالیقچیلق
و قایقچیلقه پکینیر. بو آطه نک اسمی بعض اسکی
عثمانلی خریطه لرنده (استاپولی) دیه محرردر. آسترو-
پالیا آطه سنک اطرافنده و آستروپالیه ناحیه سنه ملحق
۱۱ کوچک و ایصنر آطه وارددر، که اسملری
وجه آتی اوزرهدر: قوچومیتی، آیاکریایکی، قوندورن،
ایکی قرنداش، سیرنیا، پلاکید، قونوبه، لئونیس،
راتواناس، قوکنیس، پوندیقوس.

آسترولاب (Golfe d'Astrolabe) } «اسطرلاب کورفی»

ماده منہ مراجعت بیوریلہ.

آستروک (Astruc) } فرانسه اطبا سندن
اولوب، ۱۶۸۴ تاریخندہ (سو-)

ده) شہرندہ طوغش، و ۱۷۶۶ ده وفات ایتمشدہ.
بارسک بر ایکی مکتبندہ معل اولغلہ برابر، اون بشنجی
لویٹک باش طیبی ایدی. طبع متعلق بعض کتابلرلہ
برابر حکمتہ و تکوین عالمہ دائرہ دخی ایکی اثر بر اتمشدہ.

آسترونی (Astroni) } ایتالیا دہ ناپولی شہرینک
۷ کیلومترہ شمال غربی سندنہ سوغش
بر اسکی برکاندر، کہ اغزینک غایت کوزل بر منظرہ سی
اولغلہ، اون بشنجی عصر میلادیدہ کوزل بر دوحہ بہ
نحویل اولغشدر.

آستریا (Astrée) } یونان قدیم اساطیرینہ
(کورہ، حقانیت الہیہ سی اولوب،
آلئون دورندہ بر یوزندہ بولنش ایسہ دہ، باقیر و دمر
دورلندہ انسانلرک حق ستر لقلرینی کورہ دک، سماہ
چغش، واورادہ (سنبلہ) برجی تشکیل ایتمشدہ.
برروایسہ کورہ (تمیس) نام الہہ نک قیزی، و دیگر
برروایتہ نظرآ (تمیس) ک کندیبی زعم اولنوردی.

آستریوس (Astère, 'Αστὴρ) } در-
دنجی عصر میلادی بسقبو-
سازندن اولوب، آماسیہ بسقبوسی ایدی. خرسیتیانلق
مذہب و عقایدنہ متعلق بعض اثرلری واردہ: —
بو ناملہ اعزہ دن معدود دیگر بر بسقبوس دخی
واردہ، کہ میلادک ۳۶۰ تاریخلرندہ (ہترا) بسقبوسی
ایدی. حزربران افرنجینک ۱۰ ندہ یوم مخصوصی
اجرا اولنور.

آستلی (Astley) } یاخود آست لیج (East
(Leigh) یعنی «شرق لیج». انکلترہ نک
(لانقاسٹر) سجاغٹک (لیج) ناحیہ سندنہ و (لیج) قصبہ-
سنک ۵ کیلومترہ شرقندہ بر بیوک قریہ اولوب،
۲۰۳۰ اہالیسی واردہ.

آستلی (Astley) } انکلترہ دہ (لانقاسٹر)
(سجاغٹک (بولستون) ناحیہ سندنہ
و لیورپولدن مانشسترہ کیدن دمر یولی خطی او-
زرنده بر بیوک قریہ اولوب، ۱۶۰۰ اہالیسی
واردہ. بوکا تقریبی ایچون (آستلی بریج) دیرلر.

آستن (Astén) } فلنکک (نورد برابانت) ایدہ
(آستندہ، آستندوفن) قضا سندنہ و (آستندو-

فن) شہرینک ۲۰ کیلومترہ شرق جنوبی سندنہ، (آ)
نہری قریبندہ واقع بیوک بر قریہ اولوب، ۳۲۰۰
اہالیسی و کوزل بر اسکی سرائی واردہ.

آستبرغ (Astenberg) } آلمانیانک (وستفالیہ)
خطہ سندنہ برطاغدر، کہ اورانک
اک مرتفع محلی اولوب، (رین) ایلہ (وسر) ایرماقلرینک
حوضہ لرینی تفریق ایدر. ۸۷۱ مترہ ارتفاعی واردہ.

آستنوآ (Astenois) } فرانسه نک (شامپانیہ)
خطہ سندنہ بر کوچک قطعہ نک اسکی
اسمیدر، کہ الیوم (مارنہ) ایالتنہ ملحقدر. مرکزی
(منہولد) شہری ایدی.

آستودیلو (Astudillo) } اسپانیانک (بالنسیہ)
(ایالتندہ و) بالنسیہ) شہرینک ۳۰
کیلومترہ شمال شرقی سندنہ، (دویرو) ایرماغٹک صاغ
تاہلرندن (بیسوئزغہ) نہرینہ دوکیلن بر چالہ اروا
اولنان بر وادیدہ واقع بر قصبہ اولوب، ۴۵۰۰
اہالیسی واردہ.

آستور (Astor) } عن اصل آلمانیایی بر آمریقہ-
(لی تاجردر، کہ ۱۷۸۴ تاریخ میلادہ
دیسندنہ آمریقاییہ ہجرت ایتدیکنندہ، پک فقیر اولدینی
حالدہ، کورک تجارتندن پک چابق زنکین اولوب،
۱۸۰۹ دہ بر کورک تجارت شرکتی تشکیل، ۱۸۱۱
تاریخندہ (قولومبیا) نہرینک ساحل یمینندہ کندی
اسمنہ نسبتلہ (آستوریا) اسمیلہ بر شرکت اداره خانہ سی
تأسیس ایتمشیدی، کہ مؤخرآ بر شہر اولمشدر. وفا-
تندہ یوز ملیون دولارلق بر ثروت بر اقش، و (نو-
یورق) دہ بر بیوک کتبخانہ تأسیسی وصیت ایتمشدہ،
کہ (آستور لیبراری) نامیلہ معروف اولان کتبخانہ در.

آستور (Astor, Astar) } یاخود آستار (ہیمہ-
(لایہ طاغلرینک غرب طرفندہ کشمیر
حکومتنہ تابع بر قطعہ در، کہ سند نہرینک وصول
طرفندہ واقع اولوب، جنوبدن شمالہ متوجہ و یوکسک
طاغلرلہ محاط غایت مرتفع بر وادیدن عبارتدر. بو
وادینک ایچندن پکن نہر (سند) ایرماغنہ دوکیلور.

مرکزی (آستور) و نام دیگرلہ (ہازو) یاخود (ہزارو)
شہریدر، کہ بر بیوک قریہ شکلندہ اولوب، ۳۵'۲۱
عرض شمالی ایلہ ۳۵' ۷۲° طول شرقیدہ واقعدر.

آستور (Astures) } اسپانیایی اقوام قدیمہ-
(سنک بری اولوب، اسکی (لئون)
قرالغٹک شمال طرفندہ ساکن ایدیلر. مرکزی

وارد. حیواناتی از ایشه، میوه‌ری پک چوقدر، وکتن وکنور دخی حاصل اولور. آتلی پک قوتلی اولغله مشهوردر. معدن صوری چوق اولدینی کبی، انواع معدنیاتی دخی وار ایشه، یالکز بر طاقی بعض انگلیز قومانیله طرفندن ایشلنوب، اکثر. یسی ایشلغله مکدر. اهالیسی وقتیه ۳۵۰۰۰۰ کشی کوسترلش ایشه، شمیدی حالد بو مقدارک ابکی مثله قریدر. آستوریانک مواقعی پک متین اولدینی کبی، اهالیسی دخی غایت جسور اولغله، اسکی وکتلر. ده قارتاجیلرله رومالیرله قارشی طورمش اولدقاری کبی، مؤخرآ دخی اندلس عربری بونلری تمایله تحت انقیاده کتیرمکه موفق اوله مامشردی.

آستوریا { (Astoria) ممالک مجتمه‌نک جاهیر (کدن) قضاونده (لونخ ایسلاند) آظه‌سند بر قصبه اولوب، ۵۲۰۰ اهالیسی وارد. نویورق شهرینک بر محله‌سی حکمنده اولوب، کونده برقاج دفعه واپور ایشلر. مشهور تاجر (آستور) ک اسمته نسبتله تسمیه اولمشدر. بیکه، محصولات کیمویه وکوتا پرقه فابر. یقه‌ری وارد.

آستوریا { (Astoria) ممالک مجتمه‌نک جاهیر (غریه‌سندن (اورغون) جهوریتنک منهای غرب شمالی‌سند (قولومیا) نهرینک ساحل یسارنده وبونهرک بحر محیط کیرده اولان منصبتدن ۱۶ کیلومتره یوقاریده بر قصبه‌در، که (قلاتسوب) قضا‌س‌نک مرکزی اولوب، ۱۵۰۰ اهالیسی وارد. میلادک ۱۸۱۱ تاریخنده مشهور کورک تاجری (آستور) طرفندن تأسیس اولنوب، کورک تجارتنک اک بیوک مرکزی ایدی. شمیدی حیوانات تجارتی ترقی ایتکده‌در.

آستوریا { (Astoria) ممالک مجتمه‌نک جاهیر (وسطیه‌سندن (ایلینوس) جهو- ریتنک (فولتون) قضا‌س‌سند بر بیوک قریه اولوب، ۲۱۲۰ اهالیسی وارد.

آستوریه { (Asturica Au-) آوغوس‌ته (گستا) اسپانیانک شمال‌غر- یسند کان آستوریا مملکتنک اسکی پایتختیدر. الیوم (آستورغه) دنیلیر. [بو کلهیه مراجعت پیوریه.]

آستولف { (Astolphe) لومباردنک حکمدار- (لندن اولوب، میلادک ۷۴۹

(آستوریه آوغوس‌ته) شهری ایدی. رومالیرک اسپانیاده اک صکره رام ایده‌یلدکری قومدر.

آستورغه { (Astorga) اسپانیای شمالیده (لئون) ایالتنده و(لئون) شهرینک ۶۰ کیلومتره جنوب‌غریسند (توئرتو) نهری اوزرنده واقع قضا مرکزی بر شهر اولوب، ۴۸۱۰ اهالیسی وارد. شهر بر تپه‌نک اوزرنده واقع و براسکی سورله محاط اولوب، براسکی سرای خرابه‌ری و بعض آثار عتیقه‌سی وارد. اسکی (آستوریا) نک پایتختی اولوب، رومالیر عتندده (آستوریه آوغوس‌ته) نامیه معروف ایدی.

آستوره { (Astora) رومانک ۶۰ کیلومتره جنوبنده، بنه بونامه تسمیه اولنان بر نهرک آغزنده بر قصبه ایدی، که باشلیجه روما کبرا. سنک صیفیه‌لندن عبارت ایدی. مشهور چیچرونک دخی اوراده بر کوشکی اولوب، بو کوشکک جوا- رنده قتل اولمشدر.

آستوریا { (Asturie) اسپانیانک شمال‌غر- یسند بر مملکت قدیمه ایدی، که اسپانیانک سواحل شمالیه‌سی بوینجه متمد اولوب، جنوباً لئون قراللیقه، غرباً گالیچه قطعه‌سیله، شرقاً دخی (مونتانیا) ده‌سانتاند (خطه‌سیله محدود ایدی. شرقی و غربی اوله‌رق ایکی به منقسم اولوب، غریسند (اوویدو) آستوریایی، و شرقی‌سندده (سانتیلانه) آستوریایی دنیلیردی. اسپانیانک ۱۸۲۳ ده واقع اولان تقسیمات جدیدسند بر بجمیسی (اوویدو) ایالتی نامیه بر ایالت تشکیل ایتش، وایکنجیسی (سانتاند) ایالتنه الحاق اولمشدر. بو مملکت پیرنه طاغلرینک غربه طوغری اوزانمشندن عبارت اولان (فتنابریق) طاغلرینک شمالی اتکارندن عبارت اولوب، کاملاً طاغلقدرد. مذکور طاغلرک صیرقی همان دایما قارله مستور اولوب، اک یوکسک ذروملری ۲۰۰۰ و ۲۵۰۰ متره قدر مرتقدرد. بو طاغلردن شمالاً بحر محیط آطلاییه و جنوباً (دنیو) و(دورو) ایر- ماقلرینه دوکیلور بر چوق چاپلر ودره‌لر آقوب، بحر محیط آطلاییه دوکیلرلی آستوریانک ایچندن پکرلر، که بونلرکده اک یوکسکری: دوا، نالون، سلا، ناویه وانو نهرلیردر. طاغلر کوزل مرعاله‌له مستور اولوب، پک چوق اغنام و صغیر و سائر حیواناتی

تاریخندن ۷۵۶ تاریخندك حكم سورمشدر. ۷۵۲
تاریخنده (راونه) یی ضبط ایدوب، پاپانك اداره سنده
بولان مالکی دخی ضبط ایتك اوزره ایکن، او وقت
پاپا بولان ایکنجی استقان فرانکلر حکمدارندن
استناد ایتکله، (پین) بوکا فارشی عسکر سوق
ایدهك، غلبه چالش، و (راونه) یی استرداد ایدوب،
پاپا به ترك ایتشدی.

آستون (Aston) انكلتره و ممالك مجتمعه ده
بر قاج قصبه و قریه نك اسمیدر، كه
اك مهملى (آستون مانور) قصبه سیدر. بو قصبه
انكلتره نك (وارویق) سبجاغنده، (بیرمینفهام)
شهرنك $3\frac{1}{4}$ کیلومتره شمال شرقی سنده واقع او-
لوب، شهر مذکورك بر عله سی حکمده در. ۱۸۰۱
تاریخنده ۷۰۱ نفوسی حاوی بر قریه ایکن، بوگون
۳۳۹۴۸ اهالی یی جامع بر شهر در.

آسته (Asta) اسکی رومالیرك بو نامله ایکی
(قصبه لری اولوب، بری) (آسته پومپیا
Pompeia —) نامیله (لیغوریا) ده، و دیگرى (آسته
Regia —) نامیله اسپانیانك طرطوشه آظه-
سند ایدی.

آسته (Asta) تیرول آلب طاغلرینك بر ذر-
(وه سیدر، كه غرانیدن عبارت او-
لوب، ۲۶۷۳ متره ارتفاعی واردر.

آستی (Asti) ایطالیانك شمال غربی سنده كان
(ایامونته) مملكتك (آلكساندریا)
ایالتنده و (آلكساندریا) شهرنك ۳۳ کیلومتره غرب-
بنده (تورینو) طریقنده و (پو) ایرماخی تابعلرندن
(نارو) نهرینه دوکیلن (بوربو) چایی اوزرنده واقع
قضا مرکزى بر شهر اولوب، ۳۱۰۰۰ اهالیسی
وار ایدده، بونلر اثلثانه قریب مقداری بیانیجیدر.
خراب بر سورله محاط اولوب، باشلیجه تجارت
وصنعتی ایك معمولاتندن عبارتدر. جوار لرینك
شرابی لك مقبولدر. ۱۸۰۳ ده وفات ایدن شاعر
مشهور (آلفیاری) لك وطنیدر. رومالیرك زمانده
استحكاماتیله مشهور اولوب، قرون وسطاده بر
آرمیق مستقل بر جمهوریت اولمشیده.

آستیاغ (Astyage) یونان مورخلرینك
تاریخ (روایتنه كوره) (میدیه) حکمدار-
لرینك اخیرى و (كى آشار) لك اوغلی اولوب، قبل-
البلاد ۹۵۰ تاریخندن ۵۶۰ تاریخندك سلطنت

سورمش؛ و، (هرودوت) لك روایتنه كوره، قبرى
(مندانه) ایله فارس حکمداری (قامیس) دن متولد
تورونى (کیروس) طرفندن خلغ، و ملکی ضبط
اولمشدر. (اکسنوفون) ایسه (کیروس) لك آستیاغك
وفاتندن صكره میدیه تختنه اوتوردیغی بیان ایدوب.
— (کیروس) دینلن حکمدارك (کیخسرو) اولدیغی
فرض اولنسه، (آستیاغ) لك ده (افراسیاب)
اولسی لازم کلب، كه او حالده شاهنامه ده توران
دینلن مملكتك دخی (میدیه) یعنی عراق عجمی و آذر-
بایچاندن عبارت اولسی اقتضا ایدر. آنجق کیروسك
(کیكاسوس) دن، و میدیه نك دخی (مازندران) دن عبا-
رت اولسی ده محتملدر. هر حالده ایرانك ایرانیلر
و یونانیلر عندنده مروی اولان تاریخلرینك تطبیق
مشكل اولدیغی کبی، کیخسروك زمانی میلاددن یالكز
بش آلتی عصر اول، و کیخسرودن مؤخر اولان (زر-
دشت) لك ظهورینی میلاددن اون آلتی عصر مقدم
كوسترن اوروپا مورخلرینك تحقیقاتی ده باعث تعجبدر.

آستیاناكس (Astyanax) تروآ حکمداری
(مشهور (پریام) لك اوغلی) (هکتور)
ایله (آندروماخه) نك اوغلی اولوب، بر روایتنه كو-
ره، (اولیس) طرفندن تروآ سورندن آشای آتلش؛
و دیگر بر روایتنه نظیرا، تروآ لك تخرینندن صكره،
والده سیله برابر (ایپر) یعنی پاپه طرفلرینه قاجشیدی.
آستیدامیه (Astydanie) غلوس جهتنه
(مصادف اولان (پولقوس) مملكت
قدیمه سی حکمداری (آقاست) لك زوجه سی اولوب،
قوجه سی نزدینه انجا ایتش اولان (پلئوس) ده علاقه
ایتش، و معشوقی بو عشقده مقابله ایتدیكندن، بونی
بر افرا ایله قوجه سنه آصدرمش ایسه ده، (پلئوس)
قورتلوب، آقاستی و زوجه سنی قتل، و مملكتلرینی
ضبط ایتش.

آستیر (Aster) ماکدونیا سواحلنده بولان
(یونان مسعمراتندن (آمفیپولیس) شهر
قدیمده مشهور بر كانكش ایدی، كه شهر مذکورى
ضبط ایتكه چالیشان اسکندر لك پدری فلیپه بر اوقله
اورمش، و اوقك اوزرینه «آستیر طرفندن فلیپك
صاغ كوزینه» عباره سنی یازمشیده. بو اوق حقیقه
فلیپك صاغ كوزینه اصابت ایدوب، كندیسنی بر
كوزدن كور ایتكله، فلیپ دخی بر اوقك اوزرینه

طرطوشه، آلیقانت و مایورقه نك فخنده پك چون
یاردیمی کورلمشیدی.

آسق { (Aseq) فرانسه نك «شمال ایالتی» دا.
خلنده (لیل) قضا سنك (لانوآی) ناحیه.
سند و (لانوآی) قصبه سنك ۶ کیلومتره جنوب غرب.
پسند و واقع بیوك برقریه اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی
و شكر و اسپیروتو فابریقه لری وارد.

آسقانی { (Askania) آناتولییده (بیتیا)
مملکت قدیمه سنك برقطه سی ایدی،
که ازینق جهتسه مصادف اولوب، مدانییه قدر
متمد ایدی.

آسقانیوس { (Ascagne, Ascanius) تروآ
حکمدار لرندن مشهور (انیاس) نك
اوغلی اولوب، پدری طرفندن ایثالیایه کورتورلمشیدی.
پدرینك وفانده، حکمدار اولوب، ۳۸ سنه حکم
سورمشدر.

آسقره { (Asera) یونان قدیمك (بیوتیا) خطه.
سند برقریه اولوب، اذاسکی شعرا.
دن (هسپود) نك وطنی ایدی.

آسقلیاد { (Asclépiade) یونان قدیمك میلاد.
دن آلتی عصر اول یاشامش اسکی
بر شاعری اولوب، بعض غزلیات یازمش، و کندی
اسمنه نسبتله یاد اولنان برون مخصوص ایجاد ایتمشدر.

آسقلیاد { (Asclépiade) یونانی بر طبیب
(اولوب، میلاددن ایکی عصر اول
بروسه شهرنده طوغش، و رومایه نقل ایتمش اولغله،
اوراده تدویرله کسب شهرت ایده نك، میلاددن ۹۰

سنه اول وفات ایتمشدر. طی خیلی ساده لشدیرمش،
وصونوق صوایله پرهیزك فائده لرینی کشف ایتمشدر.
«اصولون» دینلن اطبا زمره سنك ریسی اولان
(تیمسون) بونك شاگرد. کندی سنك آثارندن یالکیز
بعض پراکنده فقره لر بولوب، اخیراً نشر اولتمشدر.
آسقلیاد { (Asclépiades) «اسقلیوسیون»
ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آسقلیوس { (Asclépius, 'Asκληπιός)
(طب الهی (اسکولاب) نك یونان.

نیلر عننده معروف اسیدر. عرب عباسی بونی انسان
ظن ایده نك، طبک موجدی عد، و (اسقلیوس) تسیمه
ایتمشدر. [«اسکولاب» ماده سنه مراجعت
بیوریله.]

«شهر آلنیرسه، آستیر آصیله جقدر» عباره سنی یاز.
دیروب، آتدیرمش؛ وفی الحقیقه شهری ضبط ایدیمه،
آستیری آصدیرمشدر.

آسدروبال { (Asdrubal) «اسدرویل»
ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آسر { (Aser) حضرت یعقوبك اون ایکی
اوغلندن بری اولوب، اسباط بنی
اسرائیلدن برینك جد اکبریدر، که بوسبطك مملکتی
غرباً آق دگیرله، شمالاً فنیکه ایله، شرقاً نفتالیا سبطی
مملکتیله، جنوباً دخی (زابلون) سبطی مملکتیله محدود
و محاط ایدی.

آسر { (Aser) فلسطینك براسکی شهری او.
لوب، مناسی سبطی مملکتته ملحق ایدی.

آسر { (Asser) بنی اسرائیل مشاهیر علامندن
(اولوب، میلادك ۳۵۳ تاریخنده بابلده

طوغش، ۴۲۷ ده وفات ایتمشدر. یهودیلرک تاریخ
مقدسلیله احکام و نقلیات دینیلرینی مبین (تلود)
اسمنده برکتاب یازمشدر، که بین الیهود دستور العمل
طوتیلوب، شرح و حاشیه لریله معاً ۱۲ جلد تشکیل
ایدیور.

آسفالتیته { (Asphaltite) بحر لوطه ویریلن
(اسمدر. [«لوط» ماده سنه مرا.
جعت بیوریله.]

آسفره { (Asferah) آسیای وسطیده ترکستان
(قطعه سنك (زرافشان) سلسله جبا.

لنده برطاغدر. [«بخارا» ماده سنه مراجعت بیوریله.]
آسفلد { (Asfeld) فرانسه نك (آزدنه) اید.
(لنده، (رتل) قضا سنده و (رتل) شهر.

نك ۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع ناحیه مر.
کزی بریوك قریه اولوب، ۱۱۰۰ اهالیسی وارد.
وقتیله (اکری) تسیمه اولنهرق، غایت کوزل برنراییله
وروماده کی (سنت پیر) کلیسای اورنکنده یابیش اولان
کلیسایله مشهور ایدی. سرای هدم اولتمشدر. دکر.
منلری چوقدر. — ناحیه سنك ۹ دائرة بلدیه سی
و ۸۶۴ اهالیسی وارد.

آسفلد بارونی { (Fr. baron d'Asfeld)
عن اصل اسوجلی برفرانسز

مارشالی اولوب، میلادك ۱۶۶۷ تاریخنده طوغش
و ۱۷۴۳ ده وفات ایتمشدر. مواقع مستحکمه نك مدا.
فعه و ضبطنده مهارت تامه سی اولوب، اسپانیاده

آسقونیوس پدیانیوس (Asconius Pe-)
روما (dianus)

ادباسندن اولوب، میلادک برنجی عصرنده برحیات ایدی. شاعر مشهور (ویرجیل)ک محی ومورخ مشهور (تیت لیو) ایله (کینتیلیان)ک معلی اولوب، (ترون)ک زمان حکومتنده ۸۵ یاشنده وفات اتمشدر. (چیرون)ک نطقلرینه یازمش اولدیغی بعض شرح وحاشیهلر میلادک ۱۴۱۶ تاریخنده بولنوب، دفعاتله طبع اولمشدر.

آسقه (Asseca) پورتکیزده (آلغاروه) یعنی (الغرب) ایالتنک (فارو) قضااسنده
مجراسی قصبه بر نهردر، که (تاویره) شهرینک ایچندن یکدکدن صکره، بحر محیط آطلاسیه دوکیلور.

آسک (Asca) ایرانک غرب شمالی طرفنده اهواز (خطه سنک بر قصبه سیدر، که (ارجان) شهرینک قربنده دماوند طاغنک بر اتکنده وهراز نهرینک ساحل یمینده واقع اولوب، صوری و آ- غاجلری چوقدر. جوارنده کی مرتفع بر اووه نك اورنه سنده نوشروانک پدری قباد طرفندن بنا اولمش بر یوکسک کوشکک خرابه لری وکراله متعلق بر طاقم آثار عتیقه بولنیور. جوارنده ایرانک اثنای فخنده شهید دوشمش بر چوق صحابه وتابعینک مرقد شریفه لری بولنیور. شهرک ۱۵۰۰ قدر خانه لری وارد. آسکرسوند (Askersund) اسوجک ایالتنده و (اوربرو) شهرینک ۴۸ کیلومتره جنوب غریبسنده، (وتر) کولنک منهای شمالنده بر قصبه او- لوب، ۱۴۰۰ اهالیسی، کوزل بر لیجانی وجوباتله چیوی تجارتی وازدر.

آسکوت (Askôt) هندستانک شمالنده (کاک- نون) ایالتنده بر قصبه در، که (کنک) ایرماغی حوضه سنده واقع اولان وانکلیزک النده بولنان ممالکی (نیالی) مملکتندن ایران (کالی) نهرینک غرب طرفنده واقدر.

آسکیاتون (Askeaton) ایرلانده نك (لیر- یک) سنجاغنده ولیریک شهرینک ۲۵ کیلومتره جنوب غریبسنده (دیل) نهری اوزرنده وبو نهرک منصبندن ۵ کیلومتره یوقاریده واقع بر کو- چک قصبه اولوب، ۱۳۵۵ اهالیسی وارد. ۶۰ طونیلانه لغه قدر کیلر نهردن قصبه نك کو پرسته قدر

آسکو (Askö) دانمارقه ده (لالاند) آطه سنک ساحل شمالیسنده کان بیوک بر قویک ایچنده کوچک بر آطه در، که "۱۷'۵۴'۵۴ عرض شمالیه واقع اولوب، ۱۵۰ اهالیسی وارد. — نوزوج ساحلنک قارشیسنده ۲۷'۶۰ عرض شما- لیده دخی بو نامه بر آطه بولنوب، ۲۴۰۰ اهالیسی وارد.

آسقوپه (Ascope) آمریکای جنوبیه (پرو) جمهورینک شمال جهتنده، بحر محیط کبر ساحلنده کان (ملابریغو) قویک شرقنده بر قصبه اولوب، پنج تارله لریه وشکر قامشی مزرو- غایله محاطدر.

آسقولوم (Asculum) ایطالیاده ایکی اسکی ماده به مراجعت پیوریله. [آئیده کی ایکی

آسقولی پیچنو (Ascoli Piceno) ایطالیای وسطیده ملغا پایا حکومتی داره سنده ایالت وقضا مرکزی برشردر، که (آنقو- نه) نك بوز قدر کیلومتره جنوبنده و (سان بندتو) شهرینک ۲۰ کیلومتره جنوب غریبسنده، آنقونه دن نابولییه کیدن دیر یولی خطی اوزرنده واقعدر. شهر بر تپه نك اوزرنده اولوب، بو تپه نك اتکنده (فاسلانو) چایی (ترونو) نهریله برلشدرک، اورادن ۳۱ کیلومتره آشاغیده آدریاتیق دکیزینه دوکیلور. شهر یک قدیم وغایت کوزل اولوب، صنایع وتجارتی دخی یک ایلیدر. ایچنده بولنان بر اسکی سرای، بر تیاترو ایله بر کتبخانه و برده موزه خانه بی جامعدر. اهالیسی ۲۲۹۳۵ کشتی اولوب، بونلرک ۱۳۰۰۰ ی عله وسارنه طاقدن پیایجیدر.

آسقولی دی ساتتریانو (Ascoli di San- triano) ایطالیای جنوبینک (قایانته) ایالتنده، (بووینه) قضااسنده بر قصبه در، که (فوجه) دن دیر یولی خطیجه ۴۰ کیلو- متره مسافنده، و آدریاتیق دکیزندن ۵۰ کیلومتره ایجریده، (فاریله) وادیسی اوزرنده بولنان بر تپه ده واقع اولوب، ۶۲۷۵ اهالیسی و اطرافنده یک جوق باغلری ومیوه وجبوبات محصولاتی وارد. شهر رومانیلر زماننده (آسقولوم آپولوم) دینلن ونورمانلرک هجومند برنجی (روجر) طرفندن تخریب ایدلش اولان اسکی بر قصبه نك خرابه لری اوزرنده با اولمشدر.

چيقه بيلرلر. اسكى بر قصبه اولوب، بعض اسكى اينه و آتارى ده واردر.

آسله { (Asele) اسوجك شمال طرفنده، (وستربون) ياخود « غربى بوتنيا » ايدلنده بر موقع اولوب، (آنكرمان الف) نهرى اوزرنده و (اومئا) نك ۱۷۰ كيلومتره غرينده واقع اولوب، (آسله لاپمارق) قزاسنك مركزيدر. اسوج حكومتى بو موقعه لاپونلر ايجون ادبيات و صنايع و زراعته مخصوص بر مكتب تأسيس ايتشدر.

آسله لاپمارق { (Asele-Lappmark) اسوجك شمال طرفنده، (وستربون) يعنى « غربى بوتنيا » ايلنده بر قصبه در، كه اسوجك النده بولنان (لاپونيا) نك اك جنوبى قسمى اولوب، سطحى يوكسك طاغلرله، بطاقلقلرله و بر چوق كوللرله مستور اولغله، زراعته صالح اراضيسى پك آزدر، و مساحتى سطحيه سى ۶۳۲۵ مربع كيلومتره اولديغى حالده، اهايسى آنجق ۳۰۰۰ كشى راده سنده اولوب، بونلر ده (رن) ديلن مانوس بر جنس كيك چوبانلغيله و كوللر ده باليقچلقه پكنيرلر، و آنجق يقين و قتلر ده بر مقدار پتاس زرعه آلتشمشدر. در. نهرلرينك اك بيوكى (آنكرمان الف) اولوب، كرك بونهر و كرك تاغلرلى مجرالنده توسع ايدرك، بر چوق كوللر تشكيل ايدرلر. هيچ بر شهرى اولوب، مركزى اولان (اسله) موقعندن بشقه بر قاج بيوك كويي ده ا واردر.

آسلى { (Gaspard Aselli) غاسپارد — ايتاليانك تشرىح علماسى مشاهيرندن اولوب، ميلادك ۱۵۸۰ تاريخنده (قره مونه) شهرنده طوغش، و (پادوه) دارالفنوننده تشرىح معلى ايكن، ۱۶۲۶ تاريخنده وفات ايتشدر. تشرىحه اوعيه لبنيه و اوعيه كيلوسيه نك كشفنه موفق اولمشدر، كه اك بيوك كشفيات فنيه دندر.

آسلىن { (J. Asselyn) فلنك رساملرندن او- لوب، ميلادك ۱۶۱۰ تاريخنده (آنور) شهرنده طوغش، و رومايه بر سياحت ايتدكدن صكره، آستردامده توطن ايدرك، بر چوق محاربه لر و وقايع تاريخيه ايله مواقع بريه و بحريه تصوير وتر- ميم ايدرك، شهرتى موجب اولان بعض آثار مقبوله بر ايتشدر. وفاتى ۱۶۶۰ تاريخ ميلادينده در.

آسمانى { يوسف سيمون — (Joseph-Simon Assemani) السنة شرقيه ايله نو- فل ايدن مشاهير علمادن و سوريه مارونيلرندن او- لوب، ميلادك ۱۶۸۷ تاريخنده طوغش، ۱۷۶۸ ده وفات ايتشدر. روماده و ايتفانك كتبخانه سى مديرى اولوب، كتبخانه مذكورك السنة شرقيه او- زرينه حاوى اولديغى كتبه دائر درت جلدن مركب بر كتاب يازمش اولديغى كى، لاتينجه، يونانجه و س- پانجه بعض آثار دى نشر ايتشدر. — بونك يكنى (اوود آسمانى) كنديسنك وفاتنده مذكور كتبخانه مديرى اولش، و ۱۷۴۲ تاريخ ميلادينده فلورانس ده كى (مديجيس) كتبخانه سنك حاوى اولديغى عربى كنك بر دفترينى ۲ جلد اوزرينه نشر ايتشدر. — ينه بو عالميه منسوب (سيمون آسمانى) ميلادك ۱۷۵۲ تاريخنده سوريه ده طوغش، و ۱۸۲۱ ده وفات ايتش، و (قونت دونان) نك كتبخانه سنده كى كتب شرقيه نك بر دفترينى تنظيم ايدوب، پادووه ده طبع ايتدريش؛ و عربلك قبل الاسلام كى احواله دائر بر كتاب دى يازمشدر.

آسموديا { (Asmodée) يهوديلرك بر جنه و پر دكلرى اسمدر، كه بونى زنايه موكل عد ايدورلر.

آسن { (Assen) فلنك (درنشه) ايلتنده، (غروينغ) شهرينك ۳۰ كيلومتره جنوبنده و آستردامك ۲۰۰ كيلومتره شمال شرقيسنده بر قصبه در، كه (هورن دىپ) نهرى و (اسمیلدر) قنالى اوزرنده واقع اولوب، ۱۸۳۵ اهايسى، اولدجه تجارنى وسنده بر كره قوريلور بر حيوانات بازاری واردر.

آسنيز { (Assentiz) پورتگيزك استرامادو- ره قطعه سنده، (سانتارم) ايلتنك (تورس نوواس) قزاسنده بر قصبه در، كه (تاج) ايرماغنه دوكلين (ززره) نهرى تاغلرندن بر كوچك چايك و ليسبونه دن پورتويه كيدن دمير يولى خطنك اوزرنده واقع اولوب، ۲۲۰۰ اهايسى واردر.

آسنده { (Assenède) بلچيقه نك « شرقى فلا- نهره » ايلتنده، (اقلو) شهرينك ۱۵ كيلومتره شمال شرقيسنده و فلنك حدودى قر- بنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، ۴۲۰۰ اها- ليسى واردر.

آسنس (Assens) دانمارقه ده (فیوینا) آطه-
سنك ساحل غریسند، (بلت) بو-
نازینك طار بر عجلده و (اودنسه) نك ۳۸ کیلومتره
غرب جنویسند و اقع بر قصبه واسكله اولوب،
۳۸۰۰ اهالیسی وایشلك نجاتی واردر.

آسنن (Asnen) اسوجك جنوب طرفنده
(قرونوبرغ) ایالتنده بر كولدز، كه
طول اعظمی ۳۲ و عرض اعظمی ۲۴ کیلومتره او-
لوب، جنوب جهنده آیای حكنده اولان (موروس
آن) نهری واسطه سیله بالطیق دكیزینه دوکیلور.
ایچنده واپور ایشلیور.

آسنهیم (Assenheim) آلمانیاك (هس دار-
مشتاد) بیوك دوقهلفنده، (اوبر-
هسن) ایالتك (فریدبرغ) قضااسنده و (فریدبرغ) شهر-
نك ۷ کیلومتره جنوب شرقیسند، (ماین) نهرینه
دوكلن (نیدر) ایله (نیدا) چاپلرینك محل تلاقیسند
واقع كوچك بر قصبه اولوب، ۹۵۰ اهالیسی و بر
اسکی قونت سرائی واردر.

آسنیر (Asnières) فرانسه ده بو نامه بر
(چوق قریه لر اولوب، اك بیوكلری
(سینه) ایالتك (سنت دنیس) قضااسنده و (سینه) نهری
كنارنده بولنایدر، كه (ورسائل)، (سنت ژرمن)
(و آرژانتوی) دمیر یول خطلرینك محل التصاقنده
واقع اولوب، ۶۲۳۰ اهالیسی، اسکی بر سرائی
و بو سرائك نفرچكه عومی اتخاذا اولسان بر واسع
باغچه واورمانی و بر چوق كوشكلی واردر.

آسو (Aso) جاپونیا ده (كوسو) جزیره سنك
(شرق طرفنده قضا مركزی بر قصبه او-
لوب، ۱۳۰۰ متره ارتفاعی اولان (آسویامه) بركا-
نك قرینده واقعدر.

آسوای (Asuay) آمریقای جنوبیده (اقو-
آدور) جمهوریتنده (آند) سلسله
جبالنده بر ركان اولوب، (كیتو) شهرینك ۳۰۰
کیلومتره جنوبیده و ۲۰۲۱ عرض جنوبیده واقعدر.
— (اقوآدور) جمهوریتك ایالات جنوبیه سندن بری
بو نامه سمی اولوب، غرباً (غواآیاكیل) ایالتیه، شر-
فا (اوریانته) ایالتیه و جنوباً (پرو) جمهوریتیه محدود
و محاطدر. بو ایالت ایکی سنجاغه منقسم اولوب،
۲۵۰۰۰۰ اهالی بی جامعدر. بونده چقان قینه قینه
قبوخی اك ای جنسیدر.

آسوئروس (Assuérus) ایران ملوكندن
(بری اولمق اوزره، تورانده

مذكور اولوب، (استر) اسمنده بر یهودی قیزی
تزوج ایتش، واونك رجاسی اوزرینه یهودیلره نافع
بر فرمان ویرمش اولدینی ذكر اولتیور. بونك آرد-
شیربمن دراز دست ودها طوغریسی یونانیلك (اكسر-
كسس) دیدكلی و (شیرویه) اولمی ملحوظ اولان
دیكر بر حكمدارك عینی اولدینی مظنوندر. (شیرویه)
اسمیه مشابیه دركار اولدینی كبی، یونانیلك سا-
سایان اولان (شیرویه) یه دخی (اكسر كسس) دیلمری
ده بو اوج اسمك بر اولدینه دلالت ایدر.

آسوپوس (Asopus) یونانك (بوتیا) خطه-
(سند) جریان ایدوب، اغریپوزك
قارشیسند دكیزه منصب اولان (اوروپو) نهرینك
اسم قدیمیدر. [«اوروپو» ماده سنه مراجعت بیوریه].
آسوپوس (Asopos) یونانك موره شبه
(جزیره سنده کی (لاقونیا) ایالتك
(اپیداوروس) قضااسنده و (ماراتونی) كورفرینك
شرق طرفنده کی (اكسیلی) شبه جزیره سنده بر ناحیه
اولوب، ۴۸۰۰ اهالیسی واردر. اسکی (آسوپوس)
شهرینك خرابه لری بو ناحیه نك بر ساحلنده در.

آسوپوس (Asopios) روم عیاسندن او-
(لوب، میلادك ۱۷۹۱ تاریخنده
یانیه جوارنده بر كویده طوغشیدی. یونانك استقلا-
لندن اول، یونانیلك چوقدن سوغش اولان حسیات
ملیه لری ایواندیران «عطارد ادبی» نام رساله مو-
قوته نك جله محررینندن بولنش؛ و مؤخرآ قورقه
واتنه دارالفنونلرنده مملك ایتش؛ و یونانك لسان
وادبیات و تاریخنه دائر بر چوق كتابلر وعلی الخصوص
غایت مفصل بر نحو كتابی یازمشدر.

آسودی (Assoudi) صخرای کبیرده فزان
(ایله (حوضه) آره سنده واقه (آیر)
داخلنده بر قصبه در، كه (چركه) طاغنك قرینده او-
لوب، كاروانلرك معتبرا بر منزلی اولمغله، خیلی نجا-
رتكاهدر.

آسور (Açoures) بحر محیط آطلاسیده
(جبل طارق بوغازینك ۳۲۰ میل
بحری غربنده و بر آز شماله مانل بر طاقم آطهلردر، كه
آفریقادن زیاده آوروپایه قریبتری اولدینی حالده،
مادره، قناریه، ویشیل برون آطهلریله برابر آفریقا

سان ميکل آطه‌سندہ	۱۱۴۰۰۰	نفوس
ترچيرا	« ۴۰۰۰۰	«
پيقو	« ۳۰۰۰۰	«
فايال	« ۲۴۰۰۰	«
سان جورجي	« ۱۵۰۰۰	«
غراچيوزه	« ۱۲۰۰۰	«
فلورس	« ۱۰۰۰۰	«
سانتہ ماريہ	« ۵۰۰۰	«
قوروو	« ۱۵۰۰	«

آنيجي او وقتدن بري دها خيلي چوغالمش اولمري
ملخوطلدر. لسانلري پورتکيرجہ اولوب، کنديلرينه
مخصوص بر شيوه تلفظلري واردر.

آسور جزايري، موقعلري حسبيله اسکيدن بري
آز چوق ووشوش بر صورتده معلوم ايديسه‌ده، خالي
اولوب، اون بشيجي عصر ميلاديده پورتکيرليلر
طرفندن ضبط واسکان اولمشلدر. [جزايرک هبري
ايچون اسم مخصوصه مراجعت بيوريه.]

آسوس (Assos) آناطوليناك سواحل غر-
بيده‌سندن ادرميد کورفي داخلده
بيرام قلعه‌سي قريه سنك قرينده بولنش بر اسكي شهر
در، كه يوناني‌لرک مستعمراتسندن اولوب، (اٲوليا)
قطعه‌سندن معدود ايدي. ويرانه‌لري وبعض معبد-
لرينك خرابه‌لري الآن موجوددر.

آسوسي (D'Assoucy) فرانسه‌نك اسكي
{ شاعرلرندن اولوب، ميلادك

۱۶۰۴ تاريخنده پارسده طوغش، و ۱۶۷۹ ده
وفات ايتمشدر. چوق ايكن پدرينك اوندن قاجوب،
دودوك چالغله بر طاقم چالغيجيله التحاق ايتش، ور
آره‌لق ساووا خاندانه انتساب ايدوب، بعده اون او-
چنجي لويينك سراينه تفريله، او وقت چوق بو-
لنان اون درنجي لوييه مصاحب اولمش؛ صكره
تكرار سياحته باشلايوب، ايتالياده بر پاپاسي هجو
ايتديكيچون، انگريسيونك البته دوشه‌رك، حبس
اولنش؛ وقورتلدقده‌صكره، فرانسه‌يه عودت ايده.
رك، سو اخلاقدن طولايي بر دها حبسانه‌يي كور-
مش. هزل آمير بعض شعرلري واردر، كه زمانده
شهرت بولوب، اوقويانلر بولنوردی.

آسولو (Asolo) ايتاليانك شمال شرقينسنده،
{ ونديك قطعه‌سنك (ترويسه) ايتالنده

قطعه‌سي منسوباتندن عد اولمشلدر. بو آطه‌لر پور-
تكير دولتلك تحت ضبطنده بولنيورلر. بو آطه‌لر شرق
جنوبيسندن غرب شماليه طوغري ۱۰۰ ميل بحري
مسافه‌سندہ ممتد اولوب، ۳۶° ۵۰' ايله ۳۹° ۴۵'
عرض شمالي و ۲۷° ايله ۳۳° ۴۰' طول غربی آره-
سندہ واقع، واوج طاقه منقسم ۹ بيوك جزيره ايله
بر چوق ده كوچك جزايردن مركيدرلر. شرق جنوبي
طرفنده (سانتہ ماريه) ايله (سان ميكل) و (فورميغاس)
يعني «قرينجهر» دنيلن بر چوق كوچوك آطه‌لر؛
اورته‌ده (ترچيرا)، (سان جورجي)، (پيقو)، (فايال)
و (غراچيوزه)؛ غرب شماليده دخی (فلورس) و (قلو-
روو) آطه‌لري بولنيور. مركزلي (ترچيرا) آطه‌سندہ
كي (آغره) شهريدر. بوجزايرك اراضيسي كاملاً ارا-
ضي برکانيه‌دن، و طاغلري سونمش برکان آغزلرندن
عبارت اولوب، بناءً عليه معدن صولري و قابليجه‌لري
دخی چوقدر. اکثريسي طاغعلق اولوب، طاغلري
غريب الشكل و ساحلري ده قياقدرد، بناءً عليه طبيعي
ليمانلري پك آزدرد. هوالري اسپانياك جنوب طرفلري
هواسنه مشابه اولوب، ملايم و صاغلام ايسده،
تحولاتي پك سريع اولوب، قرارسزدر، و على الخصوص
قبشين بوره و فوطونه‌لري پك چوقدر. آطه‌لرک آره-
لري درين و صاغلامدر. بو آطه‌لرده اوروپانك كافه
محصولاتيله برابر ممالك حاره‌يه مخصوص بعض محصو-
لات دخی يتيشيور ايسده، اك مبذول واك اي
محصوللري پورتقالدر. حيوانات وحشيه‌لري پك آز،
وهله زهرلي حيوانلري بستون مفقوددر. مركيلري ايري
وغايت چوق اولديني كي، اغناملري و على الخصوص
پكيلري و ظموزلري دخی پك كلتيلدر. زراعت اراضی
وهوانك مساعده‌سي نسبتنده ترق ايتيوب، اهايللري
او قدر چاليشقان دكلدر. بو آطه‌لرک اهايلسي باشليجه
پورتکيرليلردن عبارت ايسده، بر طرفندن فلنكندن
بر چوق مهاجر و بر طرفندن دخی آفريقادن بر چوق
غله كلوب، قاريشدق‌لرندن، بونلرک سيمايلري پورتکير-
ليلرک کندن دها آچيق و دها كوزلدر. کنديلري
ساکن و مهمانواز اولوب، قاريلري ده اکثريت اوزره
اون اون بشر چوق طوغوردق‌لرندن، برازيليايه
اولان كلتيلى هجرتلريه برابر، يکوندن کونه چوغالمقده
درلر. يکرمي بش سنه اول كي بحريه کوره، بو جزا-
يرک اهايلسي ۲۵۱ ۸۹۴ نفوسدن عبارت اولوب،
تقريباً وجه آتی اوزره منقسم ايديلر :

و (تروبه) شهرينك ۳۰ كيلومتره شمال غربي سنده،
ونيك كورفزنه دوكلين (موسونه) نهری اوزرنده
واقع قضا مركزی بر قصبه اولوب، ۵۴۴۰ اهالیسی
بك چوق طود آغاچلری وارد.

آسومپسیون } مریمك سمایه عروجنه
حضرت (Assumption)
ورین اسم اولوب، بعض مواقع جغرافییه علم
اولندر:

اولا، بحر محیط هندیه آفریقا ایله مداغسقار
جزیره سنك آره سنده کی (موزامبیق) بوغازینك شمالی
مدخلنده بر آطه در، كه ۹° ۴۶' عرض جنوبی ایله
۴۴° ۱۴' طول شرقیه واقعدر.

ثانیاً، بحر محیط کبرك (میقرونسیا) قسمده (ماریا-
له) جزایرینك شمالده بولنالردن بری اولوب، مساحه
سطحیه سی ۸ مربع کیلومتره و ارتفاعی ۶۳۹
متره اولان بر ركاندن عبارتدر، كه بسبتون سونمه مش
اولدینی مظنوندر. آطه نك ساحل غربی سنده اشجار
و نباتاته مستور بر اووه واریسه ده، عمومیت اوزره
اراضی غیر منبتدر.

ثالثاً، آمریقای شمالینك (دومینیون) مملكتنده
(قناده) قطعه سنك (كبك) ایالتنده بر نهردر، كه قیاده
لر، اورمانلر و كوللرله مستور بر محلدن نبعااله، (جو-
نیه) و (آسومپسیون) قصبه لرنك ایچندن یكدكدكن،
و بولنك قضالری اروا ایتكدكن صكره، (اوتاوه)
نهرینه دو کیلور. مجراسی ۲۰۰ کیلومتره دن زیاده
اولوب، صوبی دخی چوق اولدیغندن، بك چوق
ماكینلر چوپره یلیر.

رابعاً، ینه قناده نك (كبك) ایالتنده بر قصبه در،
كه (سنت لوران) ایرماغنك شمالنده واقع اولوب،
غرباً (تره بونه)، شرقاً جولینه، شمالاً دخی (موتقالم)
قضالریله محدوددر. (سنت لوران) ایرماغیله (اوتاوه)
نهری بونك كنارندن یكدككری کی، (آسومپسیون)
نهری دخی اورتیه سندن پكر. مساحه سطحیه سی ۶۴۰
مربع کیلومتره اولوب، ۱۵۴۷۳ اهالیسی وارد،
كه قسم گلیسی قناده فرانسلرنددر. بو قضانك مر-
كزی (آسومپسیون) نهرینك بر شبه جزیره سی اوزرنده
امونترال شهرینك ۴۰ کیلومتره شمالنده واقع اولان
(آسومپسیون) قصبه سیدر.

خامساً، آمریقای جنوبیه پاراگوآی جمهوریتنك

مركزی اولان بر شهردر، كه (پاراگوآی) نهرینك
صول طرفنده و كوزل بر بایرده ۲۵° ۱۶' ۱۹" عرض جنوبی ایله ۵۹° ۵۷' ۲۷" طول غربیه و-
قع اولوب، ۴۸۰۰۰ اهالیسی وارد. سواقلری
دوز وكنیش واولری واسع و كوزل اولوب، اورتیه-
سندیه کی بازاری، بر تیاتروسی، دیمیر یول موقفی،
جمهوریت اداره خانه سی و برق اچ کلیساهی اك كوزل
ابنیه سسندنددر. بو شهر ۱۵۳۶ تاریخ میلادیسنده
(جوان ده آبوله) طرفندن تأسیس اولوب، اسپانیا
طرفندن بتون (لایلاته) مستعمراتنك مركزی اتخاذ
اولنشدی. پاراگوآيك استقلالندن صكره شهر همان
كاملاً تجدید و یكیدن تأسیس اولنشددر. — مركزی
بولندیی (آسومپسیون) ایالتنك اهالیسی بك چوق
اولوب، ۱۸۵۷ تاریخنده ۳۹۸۶۲۸ كشییه بالغ
اولور، یعنی بتون جمهوریت اهالیسنك بر ربعدن
زیاده بولنیوردیسه ده، مؤخرأ وقوع بولان محاربه
لرده خیلی تلفاته اوغرامشدر.

سادساً، آمریقایك (آنیل) آطه لرن (وزونلا)
جمهوریتنك النده بولان (ماركریته) آطه سنك وسطنده
بر قصبه در، كه آطه نك مركزی اولوب، اسكله سی
اولان (بامپاتار) قصبه سنك ۱۰ کیلومتره غربیه كو-
زل بر وادیده واقع و ۳۰۰۰ اهالیی جامعدر. بوكا
(نوفه اسپارط) یعنی «یكی اسپارط» دخی دیرلر.
بولنردن اسپانیا ایله مناسبتی اولانلره بوكله نك
اسپانیولجه سی اولان (آسونسیون) اسمی دخی ویریلیر.
آسون } (Asson) فرانسه نك جنوبیه «آلت
پیرنه» ایالتنك (بو) قضاسنده، (نای)
ناحیه سنده و (نای) قصبه سنك بش کیلومتره جنوبیه

بر یسوك قریه در، كه (آسون) چاینك صولدن
(غاوه) نهرینه دوكلدیکی محله قریب اولوب، ۲۴۰۰
اهالیسی و قریبده طاش اوجاقلریله دیمیر معدنی وارد.
آسون } (Ason) اسپانیانك «اسکی قشتاله»
(قطعه سنده) (سانتندر) ایالتنده بر
نهردر، كه بر مغاره نك ایچندن چیقوب، ۱۰ متره
ارتفاعدن دوشر، و بر آز دها آشاغیده غایت كوزل
بر موقعه ۱۵ متره ارتفاعی اولان شایان تماشا بر
شلاله تشكیل ایتكدكن صكره، بش آلتیوز متره نك
محله ینه یر آلتندن پكر، وبعده چیقوب، كوزل بر
وادی اروا ایله، (مارون) كورفزنه دو کیلور. مجرا،
سنك قیصه لغنه نسبه صوبی بك چوقدر.

آسونسیون (Asuncion) «آسومپسیون»
{ ماده سنه مراجعت بیوریه. }

آسه { (Ases) اسکی اسقاندینا و اساطیرنده
(اودین) تسمیه ایتدکری الهک تابعلری
حکمنده زعم اولنان برکروه آلهه مفروضه ایدی، که
اون دردی ارکک واون سکزی دیشی اولق اوزره،
اوتوز ایکی عددنده ایدیلر. بونلر ابتدا (تانیس) یعنی
(دون) نهری کنسارلنده بولنوب، (اودین) له برابر
اقطار شمالیهک فتحه کیمشله؛ وبعده اودینله برابر
کوکک چیقوب، عالمک مرکزی فرض اولنان (آسفارد)
اسمنده بر شهرده اقامت ایتشله. — (آسه) کلهسی
اسکی اسقاندینا وجه «اله» دیک اولوب، سائر بعض
السنة آریه ده دخی بومعاده بوکا مشابه کلهلر بولنیور.
ارمنجه ده لفظ جلال اولان (آسواس) کلهسی دخی
بو قییلندیر.

آسه { (Asse) فرانسهک جنوب شرقیسنده
{ کان «آلت آلپ» ایالنده برنهردر، که
(سنز) ناحیه سنک طاغلرندن این ویشین پک چوق
صو ایندیرن بر طاقم دره لردن تشکل ایدوب، (سنز)
قصیه سنک اوکندن یکدکدن، و ۸۰ کیلومترهک
مسافه قطع ایتدکن صکره، (دورانسه) نهرینه دو-
کیلور. یازین بعض دفعه بسبتون قورومق درجه سنه
کلدیکی حالده، قیشین صوبی پک چوق وجرانی پک
خبرلیدر.

آسیا { (Asie) کره ارضک اسکیدن معلوم
{ اولان قسمنک جهت شرقیه سی والیوم
کره ارضک منقسم بولندیقی قطعات خسهک اک پیو-
کیدر، که آفریقا قطع هسندن سویش قتالیله آریلوب،
اوروپا قطع هسی ایسه حقیقته بونک بر شبه جزیره-
سندن عبارتدر. اک اول یونانیلر طرفندن بو قطع
جسمیه، ودها طوغریسی بونک او وقت یونانیلر
عندنده معلوم اولان قسم غریبسنه آسیا نامی ویریلوب،
بو نام امم شرقیه عندنده و آسیا لسانلرنده مجهول
بولتش، ویا لکز بو صوک و قتلرده اوروپا لسانلردن
اخذ اولنهرق، استعمال اولغنه باشلامشدر.

موقع وحدود و مساحه سی. — آسیا قطع هنی
یا لکز غرب طرفندن اوروپا قطع هسنه ملاصق او-
لوب، اطراف سائر هسی دکیزله محاط غیر منتظم بر
شکل مربع کوستریور، که شمال طرفی باصیق، آلچق

و منجمد بطاقلقلرله مستور اولدیقی حالده، ۷۲°
عرض شمالی خط مفروضهک کاہ آکتنده وکاہ اوستنده
شرقدن غربه تمت اولهرق، بحر محیط شمالیهک بوزلرله
محدوددر؛ شرق طرفی، شرقدن غربه مائل اولهرق،
شمال منطقه سندن خط استوایه قدر تمت اولغله، شرق
شمالی اوجی طول شرقیهک ۱۸۰ درجه سنی تجاوز
ایتدیکی حالده، شرق جنوبی اوجی طول شرقیهک
آنچق ۱۰۲ درجه سنه واصل اولور؛ جنوب طرفی
مدار سرطاندن خط استوایه قدر تمت اولان برطاقم
واسع شبه جزیره لردن عبارت اولوب، بحر محیط
هندی ایله محاط، و بو قطع هک اک صیاق برلرینی
جامعدر؛ غرب جنوبی طرفی، مقدما طار بر برخله
آفریقایه مربوط ایکن، سویش قنالنک آچلسی اوزرینه،
آریلوب، قره لر اورتیه سنه کیمش برطاقم دکیزلرله
محدوددر، که بونلرده بحر احمر، آق دکیز، آطه ل
دکیزی، مرمره، قره دکیز و بحر حزرذن عبارتدر؛
غرب طرفی برآ اوروپایه مربوط ایسه ده، قافقاس
و (اورال) کی ایکی بیوک سلسله جباله و (اورال)
طاغنهک جنوب طرفنده (اولغا) و شمال طرفنده (قره)
نهرلرله تفریق اولغشدر.

آسیا قطع هسنک اک زیاده اوزائمش نقطه لری
واونلرک موقع و عرض و طوللری وجه آتی اوزره در.
شمالده بحر منجمد شمالیه (چلوسکین) برونی:
عرض شمالی ۷۷° ۳۰'، طول شرقی ۱۰۲° ۳۰'
(تقریباً)؛

شمال شرقیهده بهرنک بوغازنده «شرق برونی»:
عرض شمالی ۱۰° ۳۰' ۶۶°، طول شرقی ۱۸۷°
۵۶' ۵۵°؛

جنوب شرقیهده ملاقه شبه جزیره سنک اوچنده
اولان (رومانیه) برونی: عرض شمالی ۱۰° ۲۲' ۳۰°،
طول شرقی ۲۲° ۱۰۲°؛

جنوبده هندک منتهای جنوبی اولان (قومورین) برونی:
عرض شمالی ۵۱° ۱۰' ۷۵°، طول شرقی ۵۱° ۱۰'
جنوب غریبهده باب المندب برونی: عرض شمالی
۲۰° ۴۲' ۱۲°، طول شرقی ۳۱° ۱۲°؛

غریبهده آناتولیهک ساحل غریبسنده بابا برونی:
عرض شمالی ۲۹° ۳۹°، طول شرقی ۴۴° ۲۳°؛
شمال غریبهده (قره) نهریهک منصی: عرض شمالی
۶۹°، طول شرقی ۴۰° ۶۲°.

چولدر؛ آناطولی ایسه شمال، غرب و جنوب مائه لینه منقسم ایسه ده، بو اوج مائه نك دوكدكلى صولر يا طوغريدن طوغرى يه وياخود قره دكيز واطلر دكيزى واسطه سيله آق دكيزه دوكلديكندن، بر مائه عد اولنه بيلير.

آسيا قطعه سنك اك مرتفع نقطه سى تيب ايله هندستان آره سنده كى موقع اولوب، اورادن برچوق جبال مرتفعه آيريله رق، آسيا نك هر طرفنه طوغرى اوزانيرلر. بو طاغلك الپو كى (هيمالايه) سلسله سيدر، كه تيب ايله كشيرك آره سندن باشلايوب، شرق جنوب بيه طوغرى اوزانير، وهند ايله چينك آره سنى تفريق ايتكدن صكره، شمال و جنوبه طوغرى چين وهندچنى ايچنده برچوق شعبه لر ساليور. بوسلسله نك اك مرتفع دروه سى (چامولارى) طاغى اولوب، ۸۱۷۶ متره ارتقاعى اولان (دوالات كبرى) طاغندن ده يوككدرد. (هيمالايه) سلسله سنك منتهى غرب شاملي سندن (كوه بلور) ناميله بر شعبه آيريلوب، شماله طوغرى اوزانير، وبوندن ده (كون لون) و (تيان شان) دنيلن ايكي سلسله آيريلوب، چين ممالكى ايچنده شرقه طوغرى متمد اولورلر. (آلتون طاغ) سلسله سى ايسه (كوه بلور) منتهى شامله مربوط اولدنى حالده، شرق شامليه طوغرى متمد اولوب، سيبيريا ايله چينك آره سنى تفريق ايله، شماله طوغرى بر قاج طال صالهرق، وبعده سيبيريانك ايچنه كبره رك، بهرنك بوغازينه منتهى اولدنى كى، غرب طرفندن دخى كيندكجه آلچقلانه رق، قيرقيزلك وطنى اولان وارتقاعى آتچق فرق اولنه بيلن دوز بر صيرت تشكيل ايله، اورال كولنك شاملندن كچكدن صكره، ينه كسب ارتفاع ايده رك، وشماله طوغرى دونه رك، (اورال) طاغنى تشكيل ايدر، كه آسيا ايله آوروپانك آره سنى تفريق ايده رك، بحر منجمد شاملى ساحلنه قدر متمد اولور. (كوه بلور) دن (هندوكوه) ناميله ديكر برسلسله دخى آيريلور، كه غربه طوغرى متوجه، افغانستانك اورته سندن، ايران وكردستانك شاملندن و آناطولينك ايچندن كچه رك، تااطلر دكيزى ساحلنه قدر كلير، وبئون آناطولى، كردستان و عراق طاغلرلى دخى بوندن تشعب ايدر؛ قافقاس ولتان طاغلرلى دخى بوكا مربوط عد اولنه بيلير. يالكر هندستانك جنوبنده كى طاغلرله جزيره العربك طاغلرلى بستيون آبرى ومنفرددر.

آسيا قطعه سنك الك اوزون بوي آناطولينك ساحل غربي سندن بهرنك بوغازينه قدر اولوب، بو ايكي نقطه نك آره سى دوز و اينشسز يوقشسز فرضيله ۱۱۰۰۰ كيلومتره لك بر مسافه، يعنى ۲۵۰۰ ساعتملى بر بولدر. اك كنيش اكى دخى چلوسكين برونندن (فومورين) بروننه قدر اولوب، ۸۰۰۰ كيلومتره لك بر مسافه در. مساحه سطحيه سى ايسه ۴۵۰۰۰۰۰۰ مربع كيلومتره اولوب، اوروپا قطعه سنك درت بجن مثلى يوكلكنده در.

شكل ووضيقتى، جبال وانهارى. — آسيا قطعه سنك هر بر حالى بيوك مقياس اوزره اولوب، او فوجه قطعه باشليچه اوج واسع مائه يه منقسمدر: برنجيسى شمال مائه سيدر، كه حس اولنه ميه جق بر ميل ايله آلتون طاغلرندن بحر منجمد شاملى سواحلنه قدر متمد اولهرق، جنوبندن شماله آقان (اوبى)، يكيسى، لنا، اينديكبرقه وقوليا ايرماقلىرنك صولرىنى بحر محيط شامليه دوكر؛ ايكيجيسى شرق مائه سيدر، كه (آمور) ايرماغيله چينك (هوانغ هو) و (يانغ چه كانغ) دنيلن ايكي بيوك نهرينك صولرىنى بحر محيط كبره دوكر؛ اوچنجيسى جنوب مائه سيدر، كه مقونغ، منام، سالوآن، ابروادي، براهماپور، كنك، سند نهرليه فرات ودجله وسارندن مركب اولان شط نهرينى بحر محيط هنديه دوكر. بو اوج مائه دن بشقه آسيا نك اورته سنده غرجسز ايكي واسع حوضه واردر، كه صولرى هيچ بر بحر محيطه دوكليره رك، ايتلرلنده قالير. بونلك برى كردستان، ايران، افغانستان و تركستان قطعه لرلى جامع اولوب، صولرى يعنى جغون، سيخون و آراس ايرماقلىره سارنهرلر برر كول حكنده اولان خوارزم و حزر دكيزلرينه دوكلورلر؛ اوروپادن معدود اولان روسيه نك بر بيوك قسمى دخى بو حوضه نك داخلنده بولنوب، اورال واولغه ايرماقلىرىنى بحر حزره دوكر. ديكرى ايسه (غوبى) دنيلن مغولستان چولندن عبارتدر، كه غايت بوكك طاغلرله محاط مرتفع وقورو بر چول اولوب، هيچ بر بيوك نهرى يوقدر، ويوكك طاغلر قارلرينك اريسندن حاصل اولان بعض چايلر مجرا نرينده قورور. غرب طرفنده ايكي شبه جزيره حكنده اولان آناطولى و غربستان دخى بو تقسيماتدن خارج قلوب، جزيره العرب طاغلرله محاط غرجسز بر

کولر. — دیکر عد اولنان و حقیقتده بیوک بر کولر حکمنده اولان بحر حرز و آرالدن بشقه آسیانک بر چوق کولری وارد، که اک بیوکلی سیریانک جنوبنده و آلتون طاغک شمالنده اولان (بايقال) و (بالقاش) کولرله مغولستانده بولنان (لوب نور) (قونور) و (تکری نور) کولری، تینک جنوبنده کی (پلته) کولی، ایرانک وسطنده بولنان (هامون) کولی، کردستانده کی (اورمیه) و (وان) کولری و برده فلسطینده کی بحر لوطدر. بحر حرزک سطحی بحر محیطک سطحندن ۲۲، و بحر لوطک سطحی ده حدای بحردن ۳۹۴ متره آلچقدر.

سواحل، کورفز، شبه جزیره، جزایر. — آسیانک سواحل خلی کیرتیلی چیقنتیلی اولغله، بر چوق شبه جزیره لری وارد، و بونلرک آره سنده بر چوق کورفز شکل ایدور، که بونلرک بر طاقی، و ستغری حبسیله، دیکر عنوانه سزادر.

اک بیوک شبه جزیره لری شونلردر: شمال شرقی طرفنده (بهرنک) دیکریله (اوخوجق) دیکری آره. سنده کی (قامچاتقه)، شرقده جاپون دیکریله بحر اصغر آره سنده کی (قوره)، جنوبده بحر چین ایله بحر محیط هندی آره سنده کی (ملاقه). بو اوج شبه خزره دن بشقه جنوبده هندچینی، هندستان و جزیره العرب قطعهری بر جسم شبه جزیره اولدقاری کبی، غریده دخی آتاولی قطه سی آق دیکرله قره دیکر آرسنده اوزانمش بر بیوک شبه جزیره دن بشقه برشی دکدر. آسیانک اک زیاده اوزانمش نقطه لری ذکر ایتدیکر صرده چلوکسین، رومانیه، قومورین و باب المندب برونلری صایدی ایدک؛ بونلره علاوه قامچاتقه شبه جزیره سنک منهای جنوبیسنده اولان (لویاتقه)، قوشنشینک منهای جنوبیسنده اولان (قامبوجه)، بغوده کی (نغرایس) و جزیره العرب جنوب شرقیسنده کی (رأس الهاد) برونلری ده ذکره شایندر.

کورفز اوله رق، آسیانک سواحل شمالیه سنده یالکز (قره) کورفزی ذکره شایان اولوب، بواسمه مسمی اولان نهرک منصبنده واقع و شمال شرقی طرفندن «یکی زمبله» آله سیله محفوظدر. شرق طرفنده ایسه بحر محیط کیره آچیلیر بر صره کورفز ل وارد، که جله سی بر صره آله لره بحر محیطدن آرمشدر؛ بونلر (بهرنک)، (اوخوجق) و جاپون دیکر لریله بحر اصغر و تونکین ایله

سیسام کورفز لری حای اولان بحر چیندر. جنوب طرفنده بنکاله کورفزیله بحر عمان و بحر عماندن آریلان بصره کورفزیله بحر احمر بر جسم کورفزدلر. غرب طرفنده ده آق دیکرک قسم شرقیسی اولان بحر شام، آطهر دکری، مرمره و قره دکری بر کورفز عد اولنه بیلیرلر.

آسیانک اک مهم بوغاز لری بوقطعه ایله آمریکا آره سنده اولان (بهرنک)، ملاقه شبه جزیره سیله سوماتره آله سی آره سنده اولان (ملاقه)، جزیره العربیه آفریقا آره سنده اولان (باب المندب) و آسیا ایله أوروبا آره سنده اولان قسطنطنیه و قلعه سلطانیه بوغاز. لریدر. جزیره العربیه ایران ساحلی آره سنده اولان (هرمز) و هندستانه سرندیب آله سی آره سنده کی (پلک) بوغاز لری، و چین و سیریا ساحلریله جاپونیا و سائر آطهر آره سنده بولنان بر چوق بوغاز ل دخی درجه ثانیه ده اهمیتی حازدرلر.

آسیا قطعه سنک سواحل قارشیسنده و علی الخصوص شرق طرفنده بر چوق آطهر وارد، که بونلرک بعضیسی مستقل دولتلر تشکیل ایده جک قدر بیوکدر. شمانده یالکز «یکی سیریا» ایله (ورانکل) آطهر لری ذکره شایندر؛ شرق طرفنده (اوخوجق) دیکرینی بحر محیط کیردن ایران (قوریله) آطهر لری، (سخالین) جزیره سی، جاپونیا دولتی تشکیل ایدن یسو، نیپون، (سیقو) و (کوسو) جزایر کیره سی، چین سواحل قارشیسنده بولنان لوچو، لیوکیو، فورموزه و هائیان آطهر لری؛ جنوب طرفنده دخی (نیقوبار)، آدمان، مالدیپ و لاکدیپ تسمیه اولنان درت طاقم کوچک آطهر لره سرندیب جزیره سی بولنیور. آسیانک جنوب شرقیسنده بر قاج جسم آطهر لره بر چوق جزایر صغیره وارد، که کرک اراضی و احوال طبیعه لری و کرک اهلایلرینک جنس و لسان و مذهبلری جهتیله آسیا قطعه سنه منسوب اولوب، بحق آسیا جزایری (Archipel Asiatique) تسمیه اولنلر سنده، هر نصله جغرافیون بالاتفاق بونلری (اوکیانیا) قطعه سنه ربط و جزایر بحر محیطدن عد ایتشلردر. آسیانک غربنده دخی بحر سفیده قبریس جزیره سیله (جزایر بحر سفید) دنیلن ردوس، ساقر، مدلی، سیسام، استانکوی و سائر بر چوق کوچک آطهر بولنیور. احوال طبیعه. — آسیا قطعه شی غربدن شرقه

متوازیاً اوزانان اوج منطقه به تقسیم اولسه بیلیر:
برنجی شمال منطقه سیدر، که آلتون طاغ سلسله-
سندن بحر منجمد شمالی سواحله قدر منند اولان
سیریدن عبارت اولوب، میلی غایت آز ودوز
برواسع اووه دن عبارتدر. بو قطعه اقلیم بارده دن
اولغه، هواسی زیاده سیله صونوق واهالیسی آز
اولوب، اکثریسی خیمه نشیندر، وجولرده کزدیر-
دکری سوریلره کچینرلر؛ اک شمالده کیلرده بالیقسه
سکیرلر. ایکنجی منطقه آلتون طاغله هیمالایه
سلسله لری و بواکی سلسله نك حذا سنجه غربه طوغری
اوزان طاغلر آره سنده اولوب، غرب طرفی اورال
دکیزی حوضه سندن عبارت اولان ترکستان غربی،
و شرق طرفی ترکستان شرقی ایله مغولستان و مانچوریا دن
عبارتدر، که آره لری کوه بلورله تفریق اولمشدر. بو
قطعه نك هواسی یازین غایت صیحا ق و قیشین زیاده سیله
صونوق، و همان هر طرفی قورو و یا غورسز اولوب،
خوارزم، بخارا، کاشغار کی اسکیدن بری معمر
بعض بلادی واریسه ده، اکثر طرفلری کوجیه تاتار
و مغول قبیله لینه جولانکاه اولوب، اهالیسی پک آزدر.
اوچجی منطقه هیمالایه سلسله سیله بوسلسله نك حذا سی
جنوبنده بولان پرلر، که آسیانک اک ای هوالی،
اک محصولدار، اک جعیلی واک متمدن مالکئی جامعدر.
بو مالکدن اکثریسنک هواسی معتدل و بعضلری نك
زیاده جه صیحا قدر.

تقسیمات. — آسیا قطعه سی و سغجه آوروپانک
درت ییحق، و کثرت اهالیجه ده ایکی ییحق مثلی قدر
پوک اولدیغی حالده بالکز ۱۷ دولته منقسمدر. آنجیق
دولتلرک حدود و تقسیماتی زمانله تبدل ایندیکندن،
تقسیمات جغرافیه دینلن و مالکک احوال طبعیه سیله
اهالیلری نك جنسیتنه کوره تقرر ایتش اولان دیگر بر
تقسیماته دخی رعایتله، ایکینسی برابر ذکر ایتمک اقتضا
ایدر. بو تقسیمه رعایه آسیا قطعه سی ۲۰ ملکته
منقسمدر.

تقسیمات طبیعی	تقسیمات سیاسی
۱ سیریا	{ (روسیه به تابع)
۲ قفقاز	
۳ آمور حوضه نی	(روسیه به تابع)
	۱ جاپون
	۲ قوره

۴ چین	{ ۳ چین دولتی
۵ مانچوریا	
۶ مغولستان	
۷ تبت	
۸ ترکستان	{ ۴ ترکستان مستقل (ختن، یارقند) — ۵ ترکستان غربی (روسیه به تابع) ۵ بخارا خانلغی ۶ خیوه خانلغی — ۶ ترکمنلر مملکتی (روسیه به تابع)
۹ قافقاسیا	{ کورجستان داغستان چرکستان آباز منکریا — (روسیه به تابع)
۱۰ آناتولی	{ ۷ دولت علیه عثمانیه
۱۱ سوریه	
۱۲ جزیره	
۱۳ عراق عربی	
۱۴ عربستان	{ — حجاز (دولت علیه به تابع) — یمن — عمان — نجد
۱۵ ایران	۱۰ ایران
۱۶ افغانستان	۱۱ افغانستان
۱۷ بلوچستان	۱۲ بلوچستان
۱۸ هند	{ ۱۳ مالک مستقله — انکلتره به تابع مالک
۱۹ هند چینی	{ برما — ۱۳ مستقل برما — انکلتره به تابع برما سیام ۱۵ شیام ۱۶ قامبوج — قوشنشین (فرانسه به تابع) ۱۷ آنام — تونکین (فرانسه به تابع)

هوا، محصولات و حیوانات. — آسیا قطعه سی،
وسعتی و ارتفاعنک تخلی جهتیله، کره ارضک هر
هواسنی و همان هر نوع محصولات و حیواناتنی
جامعدر. جنوب طرفنده سوریه و عراقله عربستانده
و ایرانک برقسمنده و هندستانله هند چینده هوا زیاده-
سیله صیحا ق اولدیغی حالده، شمال و شمال شرقیده،

سیریا ایلہ امور حوضہ سندہ برودت صوک درجہ یہ قدر واصل اولور؛ آسیانک وسطندہ کی طاغلرلہ مرتفع اووولرک هواسی غایت نرت و بعض طرفلرندہ پک قورودر؛ چین، ترکستان، هندک بر قسمی، افغانستان، ایرانک شمال و شرق طرفی، آناطولی و سائر آسیای عثمانیک شمال قسمی ایسہ ممالک معتدلہ دن اولوب، هوالری کوزلدر. جنوب طرفلرندہ اھالینک باشلیجہ تعیشی پر نیجدن اولوب، بغدادی و مصر بغدای ینلر دخی واردر؛ شمال طرفندہ کیلر ایسہ باشلیجہ آرپہ و طاری ایلہ بسکیرلر. جنوب طرفلرندہ غایت لذیز میوولر و بعض طرفلرندہ یاقیچی بہارات انواعی حاصل اولور؛ شمال طرفندہ ایسہ اوروپانک شمالندہ کی آغاچلر دخی مفقوددر. سیریانک شمال شرقیسنده (رن) دینلر کیک نوعی سائر کافہ حیوانات بیتھنک یرینی طوتار؛ برآز دھا جنوبدہ تاتارلر، مغوللر و ابرائیلرک بر قسمی کلیتی آتلیر یتشدیرلر، کہ بو حیوانک کثرتی کندیلرینی خیمہ نشین اولوب کز مکہ مجبور ایتمش، و کندیلرینہ جنکاورلک و جھانکیرلک هوسنی ویرمشدر؛ آسیانک غرب طرفندہ ینہ آتلیر یتشدیریلور۔ سہدہ، او قدر کثرتی اولوب، دوه جنسی ممالک و اقوام آرسندہ بر واسطہ تجارتدر؛ جنوب طرفندہ یعنی هند و هند چینیدہ ایسہ فیل زراعت و تجارتہ پیوک خدمتار ایتمکدہدر، و وقتیلہ پیوک محاربہلرندہ دخی فائدہ سی کورلمشدر؛ چین قطعہ واسعہ سنک اکثر طرفلری بو حیوانلردن محروم ایسہدہ، نھرلرندہ طولاشان کلیتی قایقلر و اوفق کیلر نقلیاتی تسہیل ایدور. آسیانک مرتفع اووولرندہ و شمالندہ و جزیرہ العربہ آغاچلرک فقدانی اھالیہ سوریلرینک محصول اولان دری ویا کچہ دن چرکہ یاپوب آلتسدہ یا تمغہ مجبور ایتمش، و بو مسکنک خفیفکی و قابلیت نقلی کوجیہ حالندہ یا شاملرینی تسہیل ایتلشددر. جنوب طرفلرندہ دخی آغاچلرک کثرتی اھالیہ اخشابدن اولر یاقیچی فکرینی ویرمشدر. مع هذا هندستان و هند چینیدہ طاشدن بعض جسمی معبدلر و سرائیلر بولنیور. آسیای غریبہدہ ایسہ اسکیدن بری اینہدہ طاش قوللانقدهدر.

اھالی، ادیان. — آسیا قطعہ سنک اھالیسی تقریباً ۸۰۰ ملیون اولدینی حالہدہ، بو قطعہنک ہر طرفندہ متساویاً تقسیم اولغیوب، قسم کلیسی جنوب شرق

طرفندہ بریکشدر. آسیانک ثلثانی وسعتندہ اولان آسیای شمالی و آسیای وسطی یعنی سیریا، مغولستان و اورال حوضہ سی آنجیق ۲۰ ملیون، و آسیای غربی یعنی آسیای عثمانی، عربستان، ایران، افغانستان و بلو۔ جستان قطعہلری نہایت ۴۰ ملیون اھالیہی جامع اولدقلری حالہدہ، نفس چینیدہ (یعنی چین ممالکنک جنوب شرقیسنده)، جاپونیادہ، هندستاندہ و هند چینیدہ ۷۵۰ ملیونہ قریب اھالی بولنقدهدر.

آسیا اھالیسی رنگ و سیماچہ ایکی پیوک قسمہ منقسم اولوب، نیکالہ کورفزدن بحر سیماچہ قدر بر خط مستقیم مفروض چکدیکزن حالہدہ، بو خطک شمال شرقیسنده قالان پرلرک اھالیسی مغول جنسنہ، و بو خطک جنوب غربیسنده قالان پرلرک سکانیادہ قافقاس جنسنہ منسوبدرلر. لسانجہ و نسجہ بو ایکی جنسک ہر بری ایکی شعبہہ منقسمدر: مغول جنسنہ منسوب اولانلردن شمال طرفندہ بولنانلر یعنی بتون سیریا، ترکستان، مغولستان و مانچوریا اھالیسی اقوام تور۔ نیہدن اولوب، السنہ تورانیہ ایلہ متکلمدرلر؛ جنوب طرفندہ بولنانلر یعنی تبت، چین و هند چینی اھالیسی ایسہ ائسنہ بسیطہ ایلہ متکلم اقوام ابتدا۔ نیہدندر. جاپونیانک شمالندہ کی آظہلرندہ اغلب احتمالہ کورہ بحر محیط کبیر جزایرندن کلمہ (آینو) اسمندہ بر قوم بولنیور، کہ آسیانک سائر اقوامیلہ هیچ بر مناسبتلری یوقدر. جاپونیالیرلر دخی بولنلرندہ ایسہلرندہ، چینلرک اخلاق و مدنیتنہ تابع اولمشلرندہ. قافقاس جنسنہ منسوب اولان جنوب غربی اھالیسنکدہ بر شعبہہ سی یعنی هند، افغانستان، بلوچستان، ایران، کردستان اھالیسی اقوام آریہ دن اولوب، السنہ آریہ ایلہ متکلم و لسان و نسجہ اوروپا اھالیسیلہ متحددرلر؛ جزیرہ العرب و عراق و سوریدہ کبیر ایسہ اقوام سامیہدن اولوب، السنہ سامیہدن اولان لسان عربی ایلہ متکلمدرلر. آناطولی قطعہ سندہ کی عثمانیلر ایسہ اقوام تورانیہ ایلہ اقوام آریہنک امتزاج و اختلا۔ طندن متولد ملز بر جنس اولوب، سیماچہ اقوام آریہہ مناسبتلری زیادہ ایسہدہ، لسانلری السنہ تورانیہدندر، کہ بودہ ام آریہدن اولان اقوام قدیمہ محکومہنک کثرت نفوسجہ، و قوم حاکم تور۔ نینک قوت و نفوذجہ غلبہ چالدفنہ دلالت ایدر.

آسیا قطعہ سی کافہ ادیانک محل ظہوری اولمقلہ،

اهالیسی بر چوق دینلره منقسم ایسه ده، اک زیاده منتشر اولانلری اوج دیندر: بونلرک برنجیسی دین اسلامدر، که بتون آسیای غربی ایله هندستانک اکثر طرفلرله و هند چینی سواحیلله چینک جنوب غربی و شمال شرقی طرفلرله منتشر اولوب، بر کون بتون آسیانک دین مجردی اوله جفی، هر کونکی ترقیاتی دلائله، مأمولدر. آسیای غربیه مسانلرک آره. سنده پک جزئی مقدارده خریستان و یهودیلر بولنیور. ابکجی دین براهما دینیدر، که دین اسلامله قاریشیق اولهرق هندستانده بولسور. اوچجیسی (بودا) دیندر، که تبت، مغولستان، مانچوریا، چین و هند چینی ایله جاپونده منتشر اولوب، آسیاناک اکثر طرفلرینی قابلاش و اکثر اهالیسنی کندینه تابع ایتشد. سیریانک شمالی طرفلرله هند چینیک بعضی طاعلرله دخی محالرینه مخصوص بعضی ادیان غیر منبهوره واردر، که اکثریسی حیوانات و جاداته عبادتن عبارتدر.

تاریخ. — آسیا اهالیسنک بر وجه مذکور منقسم بولندقلری درت شعبه دن شرق جنوبیه بولنانلر یعنی چینلرله هند چینی اهالیسی اسکیدن بری آیری یاشا. یوب، کندیلرینه مخصوص بر مدینلری وار ایدیسه ده، بعدیلری وعدم اختلاطلری حسبیه، یقین وقتله قدر بونلرک مدینتدن ودها اول وجودلرندن یله کیمه تک خبری اولماشیدی. آسیانک شمالنده کی اقوام تورانیده ایسه اسکیدن بری بعضی عشیرتلر حیمیلرینی قالدیروب، خرکلرینی اولکلرینه قاتهرق، آسیانک غرب جنوبی واوروپانک شرق جهتلرینی غارت ایتک اوزره، وقت وقت هجوم ایده گلش اولدقلرندن، بونلر (اسکیت)، (تورانی)، (ترک) و (تاتار) ناملریله اسکیدن معلوم ایسه لره، مملکتلری معلوم اولان ام قافقاس جنسنه منسوب اولان ام لریه ایله ام سامیه و بونلرک اوطانی اولان عربستان، سوریه، آناتولی، عراق، ایران و هند مالکی ایدی. «آریا» ماده سنده تفصیلاً بیان ایتدیگر اوزره، بو مالکک شمال شرقیسندن بر طاقم اقوام پک اسکی بر زمانلره جنوب و غرب طوغری یانلش، واورو. بانی دخی قابلاشلر ایسه ده، او وقتلره بونلرک وطن اصلیلرندن کیندکلری یرله کوتوردکلری مدینت زرا. عتدن و برده جسم طاشلرله قبا بر نوع مسکن یاقی

صنعتدن عبارت ایدی. مؤخرآ بواقوامدن هند و ایرانده توطن ایدنلرله اسکیدن عراق و سوریه ده بولنان ام سامیه و مصرک اهالی قدیسه سی تدریجی تدریجی اولدقجه بر مدینته نائل اولمشلردی، که بو مدینتکده اک اول هندده کی آریا قومنده ظهور ایدوب، بصره کورفزی و بحر احمر طریقلریله بابلستان و مصره سرایت ایتش اولدینی مظنوندر. ایران قطعه سی بابلستان ایله هند آره سنده بولنق حسیله بو مدینتدن بهره مند اولدینی کی، جزیره العربک جنوب طرفلرندن سوریه سواحله کله رک، صیدا وصور شهرلرله تمکن ایتش اولان فنیکلرلر دخی تجارت و کمپیلکله آسیانک مدینتی بحر سفیدک اکثر سواحله و جزایرینه نشر، واسکی یونان اهالیسنی ده ایقناط ایتشلردی. ام سامیه ایله هندلرله نسبتاً مدینته کرمی و آنجق سطوت و داراتده هپسندن ایلری اولان ایرانلرک بتون آسیای غربی اوزرینه غلبه لری آسیا و مصر مدینتی مخفف ایتکه باشلاش اولدینی حالده، یونانده فنیکلرلرک اکش اولدقلری مدینت مخفی ام آریه یه مخصوص اولان قابلیت واستعدادله برلشهرک، آسیا مدینلرینی فرسخ فرسخ یکمش، و بو وجهله مدینت آسیادن اوروپایه انتقالله، یونان بتون عالمک مرکز مدینتی حکمی آلشیدی. ماکدونیا حکمدار ری اسکندرک همان بتون آسیای غربی بی ضبط ایتسی، واسکندرردن صکره سلفکلرله بطلیوسنلرک حکومتی یونان مدینتدن آرزوق آسیای و علی الخصوص مصری حصه مند ایتکه، و آسیای غربنک احوال جغرافییه سی حقنده اسکی یونانلرک معلوماتی توسیع ایتکه سبب اولمشیدی. او وقتلره جغرافیا کتابلرله چندین دخی بحث اولنغه باشلاش ایسه ده، بو مملکت واسعه تک همان بالکز اسمی معلوم اولوب، احوالی مجهول ایدی. مؤخرآ رومالیلر آسیای غربنک برقمینی ضبط ایتکه، اولنلر دخی آسیا حقنده بر درجه یه قدر توسیع معلوماته خدمت ایتشلردی. نهایت شمس منیر اسلامک طلوعی آسیا قطعه سنی یکیدن انوار مدینته تنوره باشلاوب، هجرت نبویه دن یاریم عصر پکر یکمز، انوار اسلامیه آسیا قطعه سنک او وقتله قدر معلوم اولان اقطارینی پکوب، چین و سیریا حدودینه طیانیدی؛ و بر طرفدن غزاة مسلمین و بر طرفدن دخی تجار و مسافرین برآ و بحرآ آسیا حقنده کی معلوماتک توسعنه خدمت ایتکه،

جغرافیون اسلامک آثارندہ آسیایہ دائر و پریلان معلو-
 مات معلومات یونانیہی جامع اولان بطلیوس جغرا-
 فیاسنک و پردیکی معلوماتدن نسبت قبول ایتز درجده
 زیاده در. مدینت اسلامیہ ایچون بر مصیبت عظمی
 اولان چنگیزک زھوری و آسیانک همان کاملاً خونخوار
 مغوللرک اداره و حشیانہ سنہ یکمسی دخی مصیبتدن
 بیلہ استفادہ بہ چالیشان علای اسلامک آسیا حقندہ
 توسیع معلومات ایتلرینہ خدمت ایدہ رک، مغول
 حکمدارلری معیت و خدمت لرنده چین و مغولستانہ کیدن
 علای اسلام اورالک احوالی حقندہ کی معلوماتی تو-
 سیلہ، جغرافیہ فتنہ یکیدن بیوک خدمت لر ایتشلر در.
 اوروپا لیلر او وقت بر طرفدن اهل صلیب عمارہ لریلہ
 و بر طرفندن دہ اهل اسلامہ قارشی اتفاق رینی آرزو
 ایتد کلری مغول حکمدارلرینہ کوندرد کلری هیئت
 سفارتلر معرفتیلہ آسیا حقندہ بر طاق مشوش و خارق
 عادہ مصالحتلرہ مزوج معلومات کسب ایتشلر دسہ دہ،
 علای اسلامک معلومات جغرافیہ سنی حاوی اولان
 ابن حوقل، مسعودی، ادریسی و ابو الفدا کی اعظم
 جغرافیونک آثارینی آکلایہ بیلہ جک ویا لسانلرینہ ترجمہ
 ایدہ بیلہ جک درجہ بہ دہا ایرمہ مشلردی. نہایت (مار-
 قوپولو) اسمندہ بر وندیکلینک آسیانک اکثر طرفلرینہ
 و تائیت و چینہ قدر اولان سیاحتلری، و مؤخرآ
 (واسقودہ غامہ) نام پورتکیرلی قبودانک، امید برو-
 ننی طولاشرق، هندستان و هندچینی سواحلتی بحرآ
 طولاشمی، و متعاقباً پورتکیرلیرک، اسپانیوللرک،
 فلنکلیرک و انکلیرک بحر محیط کبیر جزایر و سواحلتدہ
 مستعمرات ایدنلریلہ، کرک بولردن و کرک فرانسر
 و روسیہلی بر چوق سیاحلرک و سفارت هیئتلرینک
 چینگ ایچنہ و آسیانک ہر طرفنہ دخولری، انکلترہ
 ایلہ روسیہنک آسیادہ کی فتوحاتی و بر طرفندن دہ جغرا-
 فیہ و تاریخنہ متعلق اولان آثار اسلامیہنک اوروپا
 لسانلرینہ ترجمہ اولتسی آسیا قطعہ سی حقندہ کی معلو-
 مات کی اکیال ایتش و ایچکدہ در.

محصلاً آسیانک احوال جغرافیہ و تاریخنہ سیلہ آسیا
 امنک السنہ و ادبیاتی حقندہ توسیع معلومات ایتک
 مقصدیلہ بر عصردن بری پارسدہ، لوندردہ، بر-
 لیندہ، ویا نندہ، پترسبورغدہ، نوپورقدہ، کلکتہ دہ،
 بمبایدہ، و اوروپانک سائر مرکز معارف اولان بعض
 شہرلرنده مخصوص ججیتلر تأسیس اولنشدر؛ و بو

ججیتلری تشکیل ایدن علما طرفندن بوقیلدن معلوماتی
 حاوی موقوت رسالہلر و مخصوص کتابلر نشر، و بر
 چوق آثار شرقیہ عیناً طبع و اوروپا لسانلرینہ ترجمہ
 اولتقدہ در. بو مساعی مشکورہ سایہ سندن آسیادہ
 الاکن موجود اولان ام و السنہ حقندہ آوروپا لیلرک،
 معلوماتی پک زیادہ ایلریش اولدقدن بشقہ، آثوریلر
 بابلیر، فنیکہ لیلر کی ام منقرضہنک دخی، بعض آثار
 باقیہ لرنہ استنادا، تاریخ و لسانلری احیا اولتشدہ.
 ازان جملہ آثار و فنیکہ و زند لسانلری بستیون اونو-
 دیلوب، غائب اولمشیکن، بو مساعی طاقتور سا قوتیلہ
 میدانہ کتیرلشلر در.

آسیانگو { (Asiago) ایتالیانک شمال شرقیسنده
 و ندیک خطہ سنک (و یچنچہ) ایالتندہ
 و (ورونہ) شہریک ۶۵ کیلومترہ شمال شرقیسنده
 واقع بر قصبہ اولوب، ۵۴۳۳ اہالیسیلہ حصیر
 شایقہ فابریقلری واردہر. اہالیسی آلماندر.

آسیاک { (Asiaks, Asyaks) سیریانک
 (اوبی) ایرماغی جوارندہ ساکن بر
 قومدر، کہ (اوستیاق) دخی دینور.

آسیانتوس { (Asiantos) مکسیقہنک
 (آخواس قالیاتس) ایالتندہ
 قضا مرکزی بر قصبہ در، کہ ۲۴۱۴ مترہ ارتفاعی
 اولان (آلنامیرا) نام منفرد طاغک اتکندہ و ۲۱۵۲
 مترہ ارتفاعندہ واقع اولوب، ایکی اوج بیک اہالیسی
 و کومش و باقیر معدنلری واردہر.

آسیای صغیر { (Asie Mineure) آناطولی
 شہہ جزیرہ سنہ ویریلن
 اسمدر. «آسیای صغری» تعبیری غلط فاحشدر.
 [«آناطولی» مادہ سنہ مراجعت پیوریلہ.]

آسیای عثمانی { (Asie Turque) ہر نہ
 قدر کہ بواسمک دولت
 عثمانیہنک آسیا قطعہ سندنہ کی مالکنک کافہ سنی جامع
 اولسی لازم کلیرسدہ، حجاز و یمن و نجد قطعہ لری
 بر لرندن آیری بولندوب، ذاتاً بولنر جغرافیاجہ
 (جزیرہ العرب) ویا (عربستان) نامیلہ معروف اولان
 قطعہنک اقسام طبعیہ سندن بولغفلہ، آسیای عثمانی
 نامی اکثریا جزیرہ العربک خارجندہ اولان مالک عثمانیہ
 نیہ بہ اطلاق اولنور.

آسیای عثمانی شمالاً روسیہنک اندہ بولنان طاقتا-
 سیہ، قرہ دکیز و مرمرہ دکیزیلہ؛ غرباً اطلہلر دکیزلی

وآق دكبرله؛ جنوباً آق دكبر، جزیره العرب و بصره
 كورفرله؛ شرقاً دخی ایران دولتیله محدود و محاط
 اولوب، آناتولی، سوریه، جزیره، عراق و كر-
 دستان قطعه لر دن مرکبدر. آسیای عثمانیك مساحت
 سطحی تقریباً ۱۲۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره،
 واهالیسی ۱۶ ملیوندر. بونلرك قسم اعظمی یعنی
 آناتولی قطعه سنك هر طرفیه، سوریه و جزیره
 و كر دستانك شمال شرق طرفلرنده بولسانلری ترك،
 و سوریه ایله جزیره و عراقك اهالیسی اکثریت اوز-
 ره عرب، و كر دستان اهالیسی اکثریت اوزره كرد
 جنیتلرینه منسوبدر. بونقسم عومی خارچنده اوله
 رقی تا بغداده قدر تركلر بولنوب، بغداد شهرینك
 لسان محلیسی ییله تركیه اولدیغی کی، كردل دخی سوریه
 ده و آناتولینك شرق طرفلرنده بولنورلر. ارمنیلر
 ایسه باشلیجه كر دستانك جهت شمالیه سنده، وان
 و بلیس و لایرنده بولنوب، متفرق اوله رقی آناتولینك
 هر طرفنده و باشلیجه قصبه لرده، وروملر ایسه بالكر
 آناتولینك سواحل غربیه سنده بولنورلر. آنجق آ-
 ناتولیده ساكن بولان ارمنی وروملر دخی لسان
 ملیرینی غائب ایدوب، تركیه لسان مادرزادلی حکیمه
 بكشم اولدیغندن، بالكر مذهبه آناتولینك تركلر دن
 فرقلی قالمشدر.

آسیای عثمانی ترکیب ایدن قطعه لر دن هر بری
 حقدند، صره سی کلجه، معلومات کافییه و یریه جکی
 کی، تقسیمات ملکیه سندن دخی ممالك عثمانیه ماده.
 سنده بحث اولنه جقدن، شوراجقده بالكر آسیای
 عثمانیك، و علی الخصوص آناتولی ایله سوریه و جزیره.
 نك دنیانك اك كوزلر لر دن اولدیغنی، وهله آسیا
 قطعه سنده هواجه، محصولانجه، منابع ثروتجه و هر
 جهجه منلی اولدیغنی، وازمه قدیمه مدینه نائل
 اولش اولان بونجه ام و دولك و طنلرینی حاوی بو-
 لدیغنی پانه اکتفا ایدرز. [«عثمانیه» ماده سنده
 مراجعت.]

آسیای وسطی } (Asie Centrale)

اوله رقی و او مضمومه و الف مقصوره ایله وسطی
 قرائتی غلط فاحشدر. [اسمندن دخی آكلاشلیدیغنی
 اوزره، آسیانك اورته سنده بولان بر قطعه واسعه
 در، كه جنوباً ایران و هند ایله، شرق جنوبی طرفندن
 جنبه، شرق شمالی طرفندن روسیه نك امور قطعه.

سیله، شمالاً سیبری ایله و غرباً بحر حزرله محدود
 و محاط اولوب، ایرانیلر و هندیلر طرفندن اسکیدن
 بری (توران) اسمیه تسمیه اولنه گلشدر. بو قطعه
 واسعه نك عرضی ۲۸° عرض شمالیدن ۵۵° عرض
 شمالیه قدر ۲۸ درجه، و طولی ۵۰° طول شرقیدن
 ۱۳۲° طول شرقیه قدر ۸۲ درجه، یعنی عرض
 اعظمی ۲۲۰۰، و طول اعظمی ۶۲۰۰ کیلومتره در.
 بو قطعه دنیانك اك بوكسك و اك آلچق موقعلرینی
 حاوی اولوب، وسطی ۸۰۰۰ متریه قدر ارتفاعی
 اولان غایت بوكسك طاغلرله بو طاغلرك ائتكرنده
 و آره لرنده بولان مرتفع وادیلر دن و سدلر دن عبارتدر؛
 شرق جنوبی طرفنده ینه اوج درت پيك متره ارتقا.
 عنده بر صره طاغلر بولنوب، بو ایکی مرتفع موقعك
 آره سنده اك آلچق یرلری حذای بچردن ۱۰۰۰ متره
 مرتفع اولان (غوبی) سخرای کبری بولنیور؛ غرب
 طرفی ایسه صوری اورال کولیه بحر حزره دوکیلن
 بر آلچق حوضه در، كه بونك اك آلچق محلی اولان
 بحر مذکورك سطحی حذای بچردن ۲۶ متره ده
 آلچقددر.

بو قطعه نك وسطنده اولان مرتفع بیابانلرله مرعا-
 لق بایرلرده اسکیدن بری مغول قبیله لری خیمه لرینی
 قوروب، خرکله و سوریلرینی اوتلامقده درلر. شرق
 طرفی اسكانه دهالوریشلی اولغله، اهالیسی اولان
 (مانچو) قومی جنسیجه برادرلری حکمنده اولان
 مغوللرك بولندقلری بدویتدن بر درجهیه قدر قورتلوب،
 وطن و مسکن اتخاذ، و قصبه لر تأسیس ایتشلر ایسه ده،
 ینه مانچو قومنك بر شعبه سی اولان (تونغوز) قومی
 شماله طوغری یا ییلوب، سیبریاده بستیون وحشی بر
 حالده یاشامقده، و آوجیلق و بالیقچیلقله تعیش ایتکده در.
 آسیای وسطینك اورته طرفنك جنوب جهته ده
 هیملایه طاغلرینك اك مرتفع بایر و دره لرنده دخی
 تینیلر ساكن بولنیورلر، كه اسکیدن بری کندیلرینه
 مخصوص برنوع حضریتده یاشامقده درلر. بو قطعه نك
 غرب طرفی ایسه (کوه بلور)له شرق ترکستان و غربی
 ترکستانه منقسم اولوب، كرك مذکور طاغلک ائتکری
 و كرك بحر حزره قدر تمتد اولان آلچق یرلر اسکیدن
 بری ترك اقوامیه مسکوندر. آسیای وسطینك اهل
 لسی اولان بو درت قومدن بالكر تینیلرک چینیلرله
 مناسبت و قرابت جنسیه لری واردر؛ تركلرله مغوللر

ایچیوب، بو اسمله یالکز ترکستان قطعه سنی تسمیه ایچکده درلر. [«ترکستان، تیت، مغولستان، مانچوریا» و سائر ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

آسیرکار { Acirgarh و انکلیزجه Aseer-gurh } هندستانک و سطرلنده (تجار) ایالتنده و (خنده) شهرینک ۴۷ کیلومتره جنوب غربیسنده استهکاماتیه مشهور بر قصبه در، که (صد پوره) سلسله جبالنده منفرد بر طاغک ذروه سنده، و ۲۶' ۲۱° عرض شمالی ایله ۷۴° طول شرقیه واقع اولوب، ۲۷۳۱ اهالیسی واردر. هندستان تاریخنده بیوک بر اهیتی واردر.

آسیسی { یاخود آسیسه (Assisi, Assise) } ایتالیای و سیطیده ملغا پاپا حکومت جسمانیسی دائرهمسند، (اومبریا) ایالتک (فولینیو) قضااسنده و (پروسه) شهرینک ۱۶ کیلومتره شرق جنوبیسنده بر قصبه در، که (تیر) نهری تابعلرندن (کاشو) چایی اوزرنده و غایت کوزل بر موقعه واقع اولوب، ۳۳۰۰ اهالیسی واردر، و پیسقبوسلق مرکزیدر. بو قصبه (فرانسسکن) تعیر اولنان رهبان طریقک پیری و مؤسسی اولان (سنت فرانسوا) نک مسقط رأسی اولوب، مزاری دخی قصبه نک ایچنده بولنان مصنع بر کلیساک ایچنده بولنغله، هر سنه تموز افرنجینک اواخرنده بر چوق زوار طویلانیر، و بر بیوک پنایر دخی قوریلور. اسکی (آروسق) قومسندن قاله بر صویولی و عقل الهه نی (مینروه) یه مخصوص بر معبدک خرابه لری موجوددر. جوارنده کلیتی بر معدن صویو واردر.

آسیلیانو { (Asigliano) ایتالیانک شمال غربی-یسنده (پاموته) خطه سنک (نواره) ایالتنده (ورچایل) قضااسنده و (ورچایل) شهرندن ۱۱ کیلومتره مک مسافه ده واقع بر قصبه اولوب، ۳۴۰۰ اهالیسی و برنج محصولاتیه حیوانات تجارتی واردر.

آسیناروس { (Asinarus) سیجلیانک جنوب شرقی طرفنده البوم (نوتو) } دینلن بر کوچک نهرک اسم قدیمیدر، که زمان قدیمه آتله لیلرک بو نهرک کنارنده وقوع بولش مغلوبنلریله مشهوردر.

آسیناره { (Asinara) ساردنیانک شمال غربی ساحلی قارشیسنده بر کوچک آطه

و مانچولر ایسه اقوام تورانیه دن اولوب، بیلرنده سیماجه، لسانجه و اطوار و اخلاقجه پک چوق مشا- بهتری واردر، و تاتار اسم مشترکیله دخی تسمیه او- لئه ککشلردر. ترکلرک و علی الخصوص ترکلرک، ام آریه ایله اولان قریت و اختلاطلرندن طولایی، سیم- لری بر آزد کیشوب، ایچلرندن بعضیسی عادتاً اقوام آریه افرادینه مشابه ایسه لرده، لسانلری مغوللر و سائر تاتارلرله اولان اشتراک نسیلرینی کوستریور. دولت چنکیریئه تک فتوحات و اداره سی زمانده مغوللرک بر طرفدن ترکلر و بر طرفدن دخی مانچولرله پک چوق قارشیمش اولدقلری، و از آن جله قریم و قیچاق تاتار- لرینک باشلیجه مغول جنسندن اولدقلری قابل انکار دکلدر.

بو قطعه هیچ بر وقت مدنیت و معارف منبئی اولماش ایسه ده، اوتهدن بری اک مشهور حرب رجائی تیشد پروپ، عالمه بر چوق جهانکبرلر ویر- مشدر. اک اسکی زمانلرده بیله اقوام تورانیه ایکیده برده ایران و آثوریه و تامصره قدر هجومله ضبط ممالک و غارت و یغما ایدم ککش اولدقلری اهم قدیمه مذکورنه نک تواریمخسه مثبت اولدیفی کی، اوروپا طرفلرینه هجوم و تجاوزلری دخی ملحوظدر. بعد- الاسلام غزویلر و سلجوقیلرکی بیوک دولتلرک مؤسسلری توران ترکلرندن بولندقلری کی، چنکیر و تیمورلنلک او چوللرندن چقبوب، عالمی زیر و زبر ابتدکری دخی خاطرلرده در. آسیای وسطینک یالکز غرب جنوبی جهتی یعنی بخارا، سمرقند و خوارزم جهتلری مدنیت اسلامییه نک دور ترقیبی زمانلرنده انوار معارفله تنور اولنش، و نیجه علما و ادبانک وطنی بولنشدر.

بو کونکی کونده بو قطعه نک قسم اعظمی چینک النده بولندی کی، قالان قسمی دخی همان کاملاً روسیه نک ید ضبطنه یکیمش، و بر طرفدن دخی هندستانده تقرر ایدن انکلتزه جنوبدن بو قطعه یه او- لاشمش اولدیقندن، روسیه ایله انکلتزه نک اوراجه همحدود اولدقلرینی متعاقب بیلرنده تحدت ایدم جنک مناسبات مستلسمی بو قطعه یه بر اهیت مخصوصه قزاندیریور.

بعض جغرافیون، و علی الخصوص روسیه لیلر، آسیای وسطی اسمنی تیت و مغولستانه قدر توسیع

در، که اک و سعتی مملکت بوی ۲۰ واک ۱۰ کیلو-
متره اولوب، اسکی رومالیر زماننده و تا (پسه)
وجنوه محاربه لینه قدر خیلی اهالی ایله مسکون بولنش
ایکن، بو کون اوستنده یالکز بر ایکی چفتلک ایله
۲۷۰ اهالی وارد. — قارشینده ساردنیا ساحلنده
بولان برکوچک کورفزه ده (آسناره کورفی)
دینور. جوارنده پک چوق بالیق بولنور، و بعضاً
مربان دخی چقاریلیر.

آسینت (Assynt) اسقوچیانک (سوترلاند)
سجاغنده بر ناحیه در، که (اورا-
چلیس) قویله (آسینت) کولی آره سنده بر شبه
جزیره شکلنده اولوب، اسقوچیانک اک وحشی
پرلندنر، و طاغری دیکر قیسندن دیکنه یو کسلوب،
ایجلندن بری ۹۰۰ متره ارتفاعنده در. بو طاغلردن
آقان صولرله کولر و علی الخصوص طولی ۱۱ و عرضی
۱۶ کیلومتره اولان (آسینت) کولی بونا حیه شایان
ناشا برمنظره قزاندیرور. منبت اراضیسی اولیوب،
اهالیسی چوبانلق و بالیقچیلقله تعیش ایدرلر. بر قاج
فریده عبارت اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی، اسکی
کلنردن قالم بعض آثاری و براسکی سرای خرابه لری
واردر.

آسینی (Assini) آفریقایی غریبه (کینه)
ساحل، ایله «دیش ساحلی» آره سنده جریان ایدر،
و مجرای برطاق قیال و سرعتی اینیشلرله سیرسفانده
مسدوددر. فرانسه دولتی ۱۸۴۳ تاریخ میلادیسنده
بونهرک منصبی ضبط ایدوب، بر طاق ابنیه تأسیس
ایتمشدر.

آسینیوآن (Assiniboine) آمریقایی شما-
قنده و (مونتیابه) ایالتلنده بر نهردر، که بر طاقم
آنچق پهلردن نغانله، ابتدا شمالدن جنوبه آقار،
بعده شرقه طوغری دونوب، (آسینیوآن) اقوام
وحشیه سنک چارلرندن و صکره برطاق قوملق پرلندن
چکدکن صکره، «یانش اودون» اقوامیله و قنده لیلرله
مسکون منبت پرلری اروا ایده رک، صول ساحلندن
«شمالی قزیل ایرماغه» دوکیلور. بونهره (استونی
ریور) یعنی «طاشلی چای» دخی دیرلر. مجراسی پک
طولاشقی و خیلی اوزون ایسه ده، صوی نسبة آز
اولوب، سیر سفانده صالح دکلدرد.

آسینیوآن (Assiniboines) آمریقایی شما-
لینک اهالی قدیمه اصلیه سندن
اولان (سیو) قومنک شباتندن بر قومدر، که (دو-
مینون) مملکتک غربی قنده و (هودسون) قوی
طرفلرند بولنورلر. کندیلرجه قوملرینک اسمی
(پوآتاق) اولوب، «طاغ پوآتاقلری» معناسیله
(آسینی پوآتاق) دخی تسمیه اولنورلر، که بونی فرانسر
سیاحلری (آسینیوآن) صورتنده تحریف ایتمشدرلر.
بونلردن طاغلرله و اورمانلرله طولاشانلری پک وحشی
ایسه لرده او قدر مضر دکلدرد، و کندیلری غایت
ضعیف و مسکین آدملردر. اووه لرده و چارلرله بو-
لنالنری ایسه تندرست و قوی اولوب، غایت خونخوار
و یغما کردلر. بونلر سائر اقوام وحشیه ایله دایما
مقاتلده بولندقلری کبی، حدودلرند بولندقلری مالاک
مجمعه دن (موشانه) و (داقوته) جمهوریتلرینه دخی
کیروب، یغما کرلک ایدرلر. بو قوم پک قلیل المقدار
اولوب، بر ایکی پیکدن زیاده ننوسلری اولدیغی
مظنوندر.

آسینییه (Assinie) آفریقایی غریبه (کینه)
(ساحلنده (آسینی) نهرینک منصی
جوارلرینه ویریلن اسمدر.

آسیون غابر (Asion - Gaber) جزیره
(عقبه) کورفرینک ساحل شرقیسنده بولنش بر اسکی
شهردر.

آسیه حضرت موسایی نیلدن آلوب، بیوتن
(وحایه و محافظه ایدن قادینک اسمیدر،
که تواربخ اسلامیه کوره فرعونک زوجه سی ایدی؛
آنحقی تورائده بو قادینک فرعونک زوجه سی اولدیغی
مذکور دکلدرد.

آش (Asch) آوستریا و مجارستان دولتک
(بوهمیا یعنی چهستان قطعه سنده (اکر)
شهرینک ۲۴ کیلومتره شمال غریبسنده، (البه) ایرما-
غنک حوضه سنده (ساله) نهرینک تابعلرندن (الستر)
چاینک اوستنده بر شهردر، که قضا مرکزی اولوب،
۹۴۰۵ اهالیسی، خیلی صنایع و تجارتی و علی الخصوص
چوخه و بز معمولاتی واردر.

آش (Asch) فنلنک ۱۶ نجی عصر میلادی
(رسالرندن بابا اوغل ایکی کشیدر، که
مواقع تصویرنده کی مهارتلیله مشهوردرلر.

فرانقونیا، ایالتندہ قضا مرکزی بر شہر در، کہ (ماینہ) نہرینک ساحل پیمندہ و (وورچبورغ) ک ۹۳ کیلو۔ مترہ شمال غریبسنده، ۲۸' ۵۸" ۴۹° عرض شمالی ایلہ ۲۶' ۴۸" ۶° طول شرقیہ واقع اولوب، ۹۲۱۲ اہالیسی، بر اورمان مکتبیلہ دیگر بر چوق مکتبلی، بر مکمل کتبخانہ ایلہ بعض مواد فنیہی جامع بر سرای، دباغخانہ لری و کاغذ و سائرہ فابریقہ۔ لری وارد۔ (ماینہ) نہری واسطہ سیلہ ایندیریلن مواد تجاریہ ایلہ کراستہ لک بر مخزن حکمندہ اولوب، جوار لرنده خیل توتون و اوزوم یتیشدیریلر۔ اسکی بر شہر اولوب، رومالیر زمانندہ (آسقاقہ) نامیلہ شہرق وارایدی، ورومالیرک مالکنی غیر مطیع اولان جرمان اقوامندن محافظہ ایچون چکمش اولان دیوار بو شہرہ منتهی اولورایدی۔ — قضاسی ۴۷۱۹ مربع کیلومترہ دن عبارت اولوب، ایکی ناحیہ منقسم ۴۰ دائرہ بلدیهی جامع اولہرق، ۳۱۱۵۰ اہالیسی وارد۔

آشام { (Ascham) انکترہ علماسندن اولوب، میلادک ۱۵۱۵ تاریخندہ (بورقشیر) شہرندہ طوغش، و ۱۵۶۸ دہ وفات ایتشد۔ ابتدا (قامبریج) دار الفنونندہ ریاضیہ ولسان یونانی معلی اولوب، بعدہ سکرنجی لوپینک قیزی (الیسابتہ) نک مریسی، و بربرینی متعاقب (ادوارد) نک، قرالچہ (ماریہ) نک و (الیسابتہ) نک لاتیجہ کاتبی اولمشیدی۔ لاتیجہ بعض اشعار و آثاریلہ انکلیزجہ بر ایکی تالیفی وارد۔

آشانتی { (Achanti) آفریقای غربیہ (کینہ) نک جنوبہ متوجہ اولان (آلتون ساحل) ک ایچ طرفلرنده بر قوم و بر مملکت اولوب، اکثر طرفلری (فانتی) مملکتیلہ ساحلندن ایرلمشد۔ چونکہ ہر نہ قدر کہ (فانتی) مملکتی دخی آشاتیندن معدود ایسده، بونی آشاتیلرہ فارمی انکترہ دولتی تحت حایہ سنہ آلمشدر۔ بوملکتک ایچ طرفلری همان مجهول ایسده، شرقدن غربہ (وولتہ) نہرندن (آ۔ سیننی) نہرینہ قدر، یعنی طول غربینک ۲ ایلہ ۶ در۔ جہلری آرہ سندنہ مند اولدینی متفق علیہ، و شمالاً یعنی سودان طرفندن ایسہ حدودی غیر معیندر۔ مرکزی اولان (قوماسی) شہری، بعض سیاحلرک روا۔ یتنہ کورہ، ۵۰' ۳۴" ۶° عرض شمالی ایلہ ۴°

آش { (Ash) انکترہ دہ و مالک مجتہدہ بو اسملہ بر فاج بیوک قریہ وارد، کہ اک بیوکری انکترہ نک جنوبندہ (کنت) سنجاغسندہ و (ساندویج) شہرینک ۵ کیلومترہ شمالندہ بولسانی اولوب، ۲۱۰۶ اہالیسی و قریندہ (رونوبوم) شہر قدینک رومالیر زمانندن قالہ بعض آثار عتیقہ سی بولنیور۔

آشیا { (Ascea) ایٹالیای جنوبیہ (پرنجیباتو) جیتوریہ) ایالتنک (والو دلا لوقانیا) قضاسندہ و بو اسملہ سمی اولان شہرک ۱۸ کیلومترہ جنوب غریبسنده آق دکیز ساحلندن ۲ کیلومترہ ایچریدہ واقع بر بیوک قریہ اولوب، ۲۱۷۰ اہالیسی وارد۔

آشاخ { (Aschach) آوستریا و مجارستان دولتنک «یوقاری آوستریا» ایالتندہ، (افردینغ) قضاسندہ و افردینغ شہرینک ۸ کیلومترہ شمال شرقیسنده، طونہ نک ساحل پیمندہ بر بیوک قریہ در، کہ آوستریا و پروسیہ دولترینہ پک جوق رجال یتیشدیرمش اولان (ہاراخ) قونتری خاندانہ مخصوص بر سربیلہ بر بیوک باغچہ و اورمانی و ۱۴۶۰ اہالیسی وارد۔ — باورہ دخی بوناملہ بر قریہ و بر ناحیہ وارد۔

آشارد { فردریق شارل — (Fr. Char. Achard) آلمانیا مشاہیر کیمیا یونندن اولوب، میلادک ۱۷۴۵ تاریخندہ برلیندہ طوغش، و ۱۸۲۱ دہ وفات ایتشد۔ (مارغرافی) ک ۱۷۴۷ دہ کشف ایجتش اولدینی بنجار شکرینک استخراجنی برنجی دفعہ اولہرق ۱۷۹۶ دہ آشارد تجربہ ایدہ رک، اجراسنی تعیم ایتشد۔ عن اصل فرانسیزایدی۔

آشارد { آمدہ — (Amédée Achard) فرا۔ نسہ حکایہ نویسانندن اولوب، میلادک ۱۸۱۴ تاریخندہ مارسلیادہ طوغش، و ۱۸۷۵ دہ وفات ایتشد۔ بعض اکلیجہ غزہ لیرنہ محررک ایجتش، و بر طاقم حکایہ کتابلری یازمشدر۔

آشاس { (Achas) اسپانیانک شمال غریبسنده (کان غالیجہ مملکتک) (پونشاودرہ) ایالتندہ و پونشاودرہ شہرندن ۲۵ کیلومترہ مک مسافہ دہ بر قصبہ اولوب، ۱۴۸۸ اہالیسی وارد۔

آشافنبورغ { (Aschaffenburg) باورہ نک شمال غریبسنده «آشاغی»

آشانگی (Achanghi) وانگلیزجه Ashan-gee) حبشستانک شرق طرفلرنده (نکره) ایالتنده بر کولدر، که حبشستانک حدود شرقیه سنی تشکیل ایدن یوکسک طاغیرک اورته سنده و ۲۵۰۰ متره ارتفاعنده، ۳۵' ۱۲° عرض شمالی ایله ۱۷' ۳۷° طول شرقیده واقع اولوب، بوی تقریباً ۷ وای ۴ کیلومتره در.

آشب { ایرانک شمال طرفنده (ری) خطه سنک (طالقان) جوارنده بر ناحیه اولوب، هواسی غایت صونوق اولدیغی یاقوت جوی ذکر ایدور.

آشب { کردستانده حکاری جوارلرنده پیوک زمین بن آق سنقر طرفندن هدم و تخریب اولنهرق، اونک برینه (عمادیه) شهری بنا اولنشد. [«عمادیه» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آشبرغ (Ascheberg) پروسیه نك غرب طرفنده کان (وستفاليا) ایالتنده، (مویستر) سنجاغنک (لورینغهاوزن) قضا سنده و بو اسمله مسمی شهرک ۱۲ کیلومتره شرقنده، صولدن (امس) دوکیلن (امر) چایی اوزرنده واقع بر پیوک قریه اولوب، ۲۹۷۵ اهالیسی وارد. — پروسیه نك شمال طرفنده کان (اشلسویغ هولستاین) ایالتنده، (کیل) سنجاغنک (بلون) قضا سنده دخی بو نامه بر قریه وارد، که مرکز قضا نك ۶ کیلومتره جنوب غریب سنده و (بلون) کولنک غربی ساحلنده واقع او-لوب، ۱۷۵۰ اهالیسی وارد.

آشبورتون (Ashburton) انکلتره نك (دوون) سنجاغنده، (دارت) نهری ساحل یسارندن ۱۶ کیلومتره نك مسافنده و (اکستر) شهرینک ۲۸ کیلومتره جنوب غریب سنده کان بر قصبه اولوب، ۲۹۵۰ اهالیسی وارد. وقتیه مشهور عبا فابریقه لری وار ایدیده، شمدی اکثریسی بطلدر.

آشبورنه (Ashbourne) انکلتره نك (دربی) سنجاغنده و (دربی) شهرینک ۱۱ کیلومتره شمال غریب سنده (هوره) نهرینک کوزل بر وادی سنده و (مانچستر) نك ۶۲ کیلومتره جنوب شر-قیب سنده واقع بر قصبه اولوب، ۲۰۸۳ اهالیسی، دانله، باصمه، بز، دمیر فابریقه لری و پیئر محصولاتی وارد.

۳۱' ۲۰" طول غریبه، و ساحلک اک قریب محلندن تقریباً ۱۸۰ کیلومتره نك مسافنده و اقدرد. معلوم اولان طرفلری اورمانلیق، صولی، منبت و کوزل پرل اولوب، خدایی نابت بر چوق محصولاتلری اولدیغی کی، مالک حاره به مخصوص هر نوع محصولاته دخی استعدادلری وارد. ایکی حدودنده بولنان مذکور (وولته) ایله (آسینی) دن بشقه (برا) واونک تابی او-لان (داه) نهرلیله منصبنده پورتکیز لیلر طرفندن (آتقوره) نسیمه اولنان (تندا) کبی پیوک ویر چوق ده کوچک نهرلی وارد. مرکزی اولان (قوماسی) سودانک اک پیوک شهرلندن اولوب، اون بش یکر می بک اهالی بی جامع بر تجارتگاه اولدیغی کی، ایکنجی درجه ده بر چوق قصبه لری ده وارد. اصل (آشانی) دینلن ملت حاکمه یقین وقتلرده سودانک ایچندن کلوب ملکنی ضبط ایتمش جنگاور بر قومدر، که ریسلری حکمدار اولمش، و آرقداش لرنک اخفادی دخی بر نوع نجات و زادگانلی امتیازی بی محافظه ایتمش لدر. حکمدار ک ارادق بولنرک و عسکر ضابطلرنک رأی انضمامیه مشروطدر. دین اسلام سودانک ایچندن کلوب، آشانی مملکتسه داخل اولمش و کوندن کونه ترق ایتمکده بولنش ایدده، اهالینک بعض اعتقادات غره یه قدیمه لرنی الان احیا ایدمه مشدر. مع هذا بو عا-دات مکروهه نك ازاله سنه جهد ایدر بعض منلاری ده وارد. آشانی اهالیسی بر میلیون قدر تخمین او-لنوب، سلاح طاشیه یله جنگ ارککلرنک جله سی عسکر صایلدیغندن، ایکوز بیک قدر عسکر چقارمه پلیرلر، و جنگاور آدملر اولدقلرندن، ساحلده بعض مستمراتی بولنان انکلتره بی دفاعانه اشغال ایتمش لدر. — بو مملکت حقنده بر قاج سیاحتنامه یازمش ایدده، اک ایسی انکلتره طرفندن (قوماسی) یه کوندلرش اولان بر هیئت سفارتک ریسی موسیو (بودیج) طر-فندن یازیلان سیاحتنامه در، که فرانسیزجه یه ده ترجمه اولنشد.

آشانگو (Achanggo) آفریقای غریبه خط استوا آلتنده بر قبیله در، که پور-تکیز لرنک (فرناو واز) نسیمه ایدکلری (اوغومه) نهری منصبنک ۴۰۰ کیلومتره شرقنده و (غابون) دینل فرانسه مستمراتنک جنوب شرقیب سنده، ۲۵° عرض جنوبیه واقع خطه ده ساکندرلر.

قضا سنده بر قصبه در، که ینه بو نامه مسمی بر نهرک ساحل یسارنده ونهر مذکورک (اریه) کولنده اولان منصبندن ۵ کیلومتره یوقاریده واقع اولوب، تجارتکاه بر قصبه در، واسکله سنه کولدن واپورل آمدشد ایدرلر.

آشتکرم { (Achtagram) هندستانک جنوب طرفنده کی (میسور) خطه سنک مرکب بولندیفی اوج ایالتک بری اولوب، مساحه سطحیه سی ۱۹۲۱۲ مربع کیلومتره، واهالیسی ۱۶۱۱۶۰۴ نفوسدر.

آشتوله { (Achtola) ونام دیگرله (سنکدیب) بحر عماده مکران ساحلک تقریباً ۲۴ کیلومتره آچیفنده، ۵° ۲۵' عرض شمالی ایله ۲۲° ۶۱' طول شرقیده واقع بر ایصسر آله در، که بر نوع قیلومباغه ایله عملو اولغله، عربلر کیلرله بناشنرق، بو قیلومباغه لک قیوقلرینی اخذله، سر- ندیب وچینه قدر کوتوروب صانارلر.

آشتون { (Ashton) انکلتره ده اوج شهرله اک بیوک (آستون اوندرلینه under Lyne —) دینلن شهردر، که (لانقاستر) سنجاغنده، (نامه) نهرینک ساحل یسارنده و (مانچستر) ک ۸ کیلومتره شرقنده واقع اولوب، ۳۱۹۸۴ اهالیسی واردر. کوزل بر شهر اولوب، بر طاقم اسکی ابنیه و آثاری و پاموق معمولاته متعلق پک چوق فابریقه لری واردر. میلادک ۱۸۰۱ تاریخده آنجیق آلتی یدی بیک اهالیسی وار ایکن، ۱۸۶۱ ده اهالیسی اوتوز بش پیکه بالغ اولمش ایسه ده، او وقتدن بری ینه تدنیه باشلامشدر. —ایکنجیسی (آشتون این ماکر فیلد in Mackerfield) دینلن قصبه در، که ینه (لانقاستر) سنجاغنده و (نو- تون) شهرینک ۳ کیلومتره شمال غریبسنده واقع اولوب، ۷۴۶۵ اهالیسی و پاموق معمولاته مخصوص فابریقه لریله کور معدنلری واردر. — اوچنجیسی (آشتون اوپون مرسی upon Mersye —) دینلن قصبه در، که (چستر) سنجاغنده، (مرسی) نهریله (بریجواتر) قنالک محل تلاقیسی قریبده و (آلتینفهام) شهرینک ۵ کیلومتره شمالنده واقع اولوب، ۲۳۶۰ اهالیسی واردر.

آشته { (Ahta) وانکلیزجه (Ashita) هندستانک جهت غریبه سنده کان (مالوه)

آشبورنهام { (Ashburnham) آوسترالیا- نك شرق طرفنده کان «جنو- بی یکی والس» خطه سنک بر سنجاغیدر، که جنوباً (مورای) ایرماغنه دوکیلن (لاشلان) نهریله محدود اولوب، ۶۵۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده اولان ارا- ضیسی پک چوق سوریلر بسلر مرعازلره مستوردر.

آشبورنهام { (Ashburnham) آمریقای شما- لیده (دومینیون) قطعه واسعه سنک (قناده) خطه سنده، (اونتاریو) ایالتک (پترو- روغ) قضا سنده و (پتروروغ) شهرینک قارشیسنده اوله رقی، (اوتونا به) نهری کنارنده واقع بر قصبه در. **آشبورنهام** { (Ashburnham) ممالک مجتمعه نك شمال شرقیده بولنان جا- هیرندن (مساچوست) جمهوریتک (وورچستر) سنجا- غنده و (بوستون) شهرینک ۸۸ کیلومتره شمال شر- قیسنده واقع بر یوک قریه اولوب، ۲۱۷۰ اهالیسی و فوندره و کبریت فابریقه لری واردر.

آشبیل دلا زوج { (Ashby de-la-Zouch) انکلتره نك (لیچستر) سنجا- غنده و (لیچستر) شهرینک ۲۷ کیلومتره شمال غریبسنده (ترنت) ایرماغنه دوکیلن (جیلویستاو) نهری اوزرنده و کور معدنی حاوی بر موقعده واقع بر شهر اولوب، ۷۳۰۲ اهالیسی و تاقیه و چوراب کبی اورمه شیلرله شایقه فابریقه لری واردر. قرینده مشهور بر ایلیجه، و جنوب طرفنده مشهور بر قلعه نك خرابه لری بو- لنیور، که بو قلعه ده قرا ایجه (البساته) (ماریه استو- آرث) ی حبس ایتمشیدی. قلعه ۱۶۴۸ تاریخ میل- دیسنده هدم اولمشدر.

آشتابوله { (Ashtabula) ممالک مجتمعه نك جا- هیر شرقیه سندن (اوهیو) جهو- ریتنده بر قونتلک یعنی قضا و یا سنجاقدر، که بو جهو- ریتک شمال شرقیسنده اولان کوشه سندن عبارت اولوب، شمالاً (اریه) کولیله و شرقاً (پانسلوانیا) جمهوریتیه محدوددر. مساحه سطحیه سی ۳۰۰۰ مربع کیلومتره دن عبارت اولوب، اکثر طرفلری واسع چایلرله مستور، و ۳۲۵۲۰ اهالی بی جامعدر. مرکزی ۸۹۰ اهالی بی جامع اولان (جفرسون) قریه- سی ایسه ده، اک مهم محلی (آشتابوله) اسکله سیدر.

آشتابوله { (Ashtabula) ممالک مجتمعه ده (اوهیو) جمهوریتک (آشتابوله)

خطه سنده، (پریانی) نهرینک ساحل پیننده و (اوجین) شهرینک ۵۹ کیلومتره شرق جنوبیسنده، 22° عرض شمالی $21^{\circ} 74'$ طول شرقیده واقع بر قصبه وقلعه در. — هندستانده بو اسمله ده بر قاج قصبه واردر، که بری (ستاره) ایلتنده (میراج) شهربدن ۳۶ کیلومتره مک مسافه ده، $57^{\circ} 16'$ عرض شما لیده؛ — بری بمبای داره سنک (شلاپور) ایالتنده نظام الملک الکاسی حدودینک قریبده و (پونه) شهرینک ۱۸۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده، $50^{\circ} 17'$ عرض شمالیده؛ — بری ده نظام الملک الکاسنده حیدرآبادک ۳۰۵ کیلومتره شمال غربیسنده، $22^{\circ} 19'$ عرض شمالیده واقعدر.

آشتی { (Achli) هندستانک وسطرنده (کوندوانه) خطه سنک (ورده) ایا لنده و (ورده) شهرینک ۸۳ کیلومتره شمال غربیسنده، (صدپور) جبالنک جنوبی اتکنده قدیم بر شهر اولوب، ۵۲۴ اهالیسی و بر چوق ابنیه و آثار عتیقه سی واردر.

آشچی محمد پاشا { سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینک دور سلطنتلرده، ۱۱۱۴ تاریخنده، عبدالفتاح پاشانک وفاتی اوزرینه، قبودان دریا اولوب، ینه او سنه عزل، و ۱۱۲۵ ده ثانیاً نصب اولنهرق، سنه مذ کوره ده قبودانلقدن عزله، مصر والیدکنه تعیین اولنش؛ و ۱۱۲۷ ده مصرده وفات ایتشد.

آشدا لاغ { (Achdalagh) قافقاسیه ده اریوا (نک) ۵۶ کیلومتره شمال غربیسنده (الاکر) طاغنک جنوبی اتکنده واقع بیوک وکوزل بر ارمی قریه سیدر.

آشرسلبن { (Ashersleben) پروسیه ده سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه در، که (البه) ایرما غنک حوضه سنده (ساله) نهرینه دوکیلن (ویپر) چا ینک نابلریدن (آینه) نک اوزرنده وماغدبورغک ۵۲ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع اولوب، ۱۶۷۱۰ اهالیسی، معدن صولری و قاپلیجه لری، دبغاندلری، ایلیکخانه لری، ماکینه وچینی فابریقه لری واطرافنده بر طاقم قهرلری واسکی سرایلری واردر.

آشفور { (Ashford) انکلتزمنک (کنت) سنجاغنده، (استور) نهرینک ساحل یسارنده، (مدستونه) شهرینک ۲۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده ولوندره دن ۸۵ کیلومتره مک مسافه ده واقع بر شهر اولوب، ۸۴۵۸ اهالیسی واردر. — بو اسمله انکلتزمنده بر قاج بیوک قریه دخی بولنیور.

آشقر علی پاشا { [هر نه قدر اصل املاسی بو اولمق لازم کلیرایسه ده، (ع) ایله یازیله کلدیکندن، «عشقر» ماده سنه مرا جعت بیوریه.]

آشکوپه { (Aschkuppe) آلمانیه ده (وو) (کلنکیپرکه) طاغیه (وستفالی) طاغلری آره سنده ممتد اولان بر صره طاغلرک اک یوکسک دروه سی اولوب، ۶۹۸ متره ارتفاعی وار در.

آشلاند { (Ashland) ممالک مجتمعه نک جاهیر ریتنک (شویلیکیل) سنجاغنده، بر قاج دمیر یول خطنک نقطه تقاطع والتصاقنده و (پوچویل) ک ۱۹ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۷۱۰ اهالیسی، وکور معدنلرینک کثرتی مناسبتیه، بر بیوک تجارتی واردر.

آشلاند { (Ashland) ممالک مجتمعه نک (او) (هیو) جمهوریتنده، (موسکینوم) نهری وادیسنک یوقاری طرفنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۶۰۰ اهالیسی واردر. — ینه بو اسمله سمی اولان قضا سنک مساحه سطحیه سی ۱۱۲۵ مربع کیلومتره اولوب، ۲۱۹۳۰ اهالیسی و یک چوق اوت محصولاتی واردر.

آشلاند { (Ashland) ممالک مجتمعه نک شمال شرقی طرفنده کی جاهیرندن (ویسونسن) جمهوریتنک بر قضا سیدر، که «یوکسک کول» ک جنوبی ساحلنده واقع اراضیسی قیالز، اور مانلر وکولرله مستور اولوب، الآن ایشلنمیش اولمغله، یالکز ۲۲۰ اهالی بی جامعدر. دمیر معدنلری چوقدر. — ممالک مجتمعه ده بو نامله بر چوق قریه لر و موقعلر ده بولنیور.

آشلی { (Ashley) ممالک مجتمعه نک جاهیر جنوبی بیه سندن (آرفانساس) جمهوریتنک بر قضا سیدر، که (لوژیانه) جمهوریتنک حدودنده واقع

آشوب { همدانی بر شاعر خوش طبع و خوش بیان
در. شویت جمله اشعارند: }

هر داغ زیر پنبه شیبیدست در کفن
مهرای عشرت سراهای سینه ام

آشوب { هندستانک اوده خطه سنده شجاع
الدوله واوغلی آصف الدوله زمانه- }

نده یاشامش بر شاعر در، که اسمی محمد بخش اولوب،
هندستانه متداول دیوانی واردر.

آشوبی { هندستان شعرا سندن و مشاهیر
خطاطیند بر ذات اولوب، نستعلیق
خطنده ید طولی صاحبی ایدی. شویت جمله اشعار
رنددر: }

ابرست و هوا معتدل از شبیم صبحت
امروز هوا نیست که تاشب دم صبحت

آشودی { سیواس ولایت و سنجاغنک دارنده
قضا سنده بر ناحیه در. تفصیلات
احواله دسترس اولنه مدی. }

آشول { (Ashwell) انگلتره نك (هرفورد)
قضا سنده، (بالدوم) شهرینك ۵ کیلو-
متره شمال شرقی سنده، (قام) نهرینه دوکیلن (ره) چا-
ینك مناسبی قربنده بر پیوک قریه اولوب، ۱۵۷۵
اهالیسی و قربنده رومالیرك زماندن قاله آثار عتیقه
سی واردر. }

آشوور { (Ashover) انگلتره نك (دری)
سنجاغنده و (دری) شهرینك ۲۵
کیلومتره شمالنده، (دروانت) نهرینه دوکیلن (آمبر)
چایی اوزرنده بر قصبه اولوب، ۲۱۷۰ اهالیسی
ودانه و چوراب کی معولات فابریقه لری واردر. }

آشویله { (Ashville) مالک مجتمعه نك جواهر
جنوبیه سندن (آلابامه) جمهوریتك
بر قصبه سیدر، که (سنت قمر) قضا سنك مرکزی او-
لوب، (آلابامه) نهرینه منصب اولان (قوسه) نهری
تا بلرندن بری اوزرنده و (مونفومری) شهرینك ۱۹۳
کیلومتره شمالنده واقع و ۹۲۰ اهالیی جامعدر. قر-
بنده کور معدنی واردر. }

آشه { (Ashe) مالک مجتمعه نك جواهر شرقیه
سندن « شمالی فارولینه » جمهوریتك
بر قضا سیدر، که جمهوریتك شمال غربی گوشه سنده
واقع اولوب، شمالاً (ویرجینیا) و غرباً (تنس) جهو-
ریتیه محدوددر. (آلغانی) سلسله جبالنك غربی ما-

اولوب، غرب طرفنده (سالینه) و شرق طرفنده (بار-
تولومرو) نهرلری آقیور، و بوایکنجی نهرده واپورلر
ایشلر. مساحت سطحیسی ۲۵۰۰ مربع کیلومتره دن
عبارت اولوب، اهالیسی ۱۸۷۰ تاریخنده ۸۰۴۰
کشیدن عبارت ایدی، که بونلرکه نصفی زنجیدر.
توتون محصولاتی چوقدر.

آشمول { (Ashmole) انگلتره نك آثار عتیقه
ایله توغل ایدن علامسندن اولوب،
میلادك ۱۶۱۷ تاریخنده (لیففلد) شهرنده طوغش،
و ۱۶۹۲ ده وفات ایتشد. برنجی شارل زمانده
عسکرک ایتش، و بعضی مأموریتلرده ده بولنش، و بر
طاقم اثرلر دخی یازمش ایسه ده، اصل شهرتی موجب
اولان شی (اوقسفورد) موزه خانه سنه براقش اولدیغی
آثار عتیقه در، که کندیسنك اسمنه نسبتله آبرینجه بر
قسم تشکیل ایتشد.

آشنا { هند شاعرلرندن ایکی ذاتك مخاصیدر،
که بری نواب ظفرخان احسانك اوغلی
میرزا محمد طاهر اولوب، عنایت خان اسمیه معروفدر.
هجرت نبویه نك ۱۰۷۷ تاریخنده وفات ایتشد.
اشعاری « کلیات آشنا » عنوانیه جمع اولنهرق شاه
جهان و داراشکوه نام حکمدارلرک مدحنه دائر بر طاقم
قصیده لری ده جامعدر. — دیگرینك اسمی غیاث الدین
اولوب، ۱۰۷۳ سنه هجریه سنده ارتحال ایتشد.
آشنو { (Acheneau) فرانسه نك « آشاغی
لوآر » ایالتنده بر کوچك نهردر، که
(گران لیو) کولنك آیاغی حکمنده اولوب، لوآر نهرینه
دوکیلور. مجراسی ۲۱ کیلومتره اولوب، سیر سفا-
نه صالحدر. }

آشوآپموشوان { (Ashuapmouhouan)
مینون) مکتکت (کبک) خطه سنده بر پیوک نهر او-
لوب، (ساکنای) ایرماغنك باشلیجه شعبه سیدر.
[« شاموشوان » ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آشوب { مازندران شعرا سندن ملا حسین
اسمنده بر ذاتك مخلصیدر، که هند-
ستانه رحلت ایدوب، ظفر خانله عقد رابطه دوستی
ایتشیدی. شو قطعه جمله اشعارنددر: }

سیرزه از مژگان من سامان شادابی گرفت
نرکس از چشم ترم تعلیم بینوایی گرفت
نقد اشکرا یزور از مردم چشم دبود
کرد او کردم که باج از مردم آبی گرفت

مسافه جریاندن صکره، (اوتاوه) نهرینک تابعلرندن
(آسومپسیون) چاپنه دوکیلور.

آشیل { Achille } آخیلاوس اسم یونانیسنک
{ فرانسزلر عئنده کی صورت تلفظیدر.
[«آخیلاوس» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آصرحدون { Assar-Haddon } آثوریه
{ حکمدار لرندن اولوب، پدری

سنخارییدن صکره قبل المیلاد ۶۷۶ تاریخندن ۶۶۸
تاریخنه قدر نینوهده حکومت سورمش؛ وبابی دخی
ضبط ایدوب، آثوریه نك بر ایالتی حکمنه قویمش ایسه
ده، والی نصب ایتدیکی (سنوسدوخوس) میلاددن
۶۶۸ سنه اول اعلان استقلال ایتخیدی. آصرحدون
بعده سوریه بی دخی ضبطله، یهودا حاکمی مناسی بی
اسیر ایتش، وسامریه بر طامق آثوریلر سوق واسکان
ایتلیدی. سامریلرک آثوریلرله اولان قرابت جنسیه-
لری بوندن طولاییدر. آصرحدون آثور حکمدار-
لرینک اک یوکلرندن اولوب، فتوحاتندن بشقه، نینوه
ویابلده اخیراً آثار باقیلری کشف اولنسان بر جوق
ابنیه جسمیه دخی بنا ایتدیر مشدر.

آصف { بو نامه بنی اسرائیل تاریخنده بر قاج
{ ذات بولنیور سدهده، اک مشهوری

نوارینخ اسلامیهده حضرت سلیمانک وزیری ومدیر
ملکی کی کوسترین، و بنا علیه حسن تدبیر و حکمانه
اداره ملک و دولت خصوصنده ضرب مثل حکمنه
پکن، و یهود تاریخلرنده حضرت داودک اصحابندن
موسیقی شناسلق و نغمه پردازلقه مشهور اولان ذاتر.
زبورک مقامانه بسته لری ترتیب و صورت تغنیسی
تعلیم ایدن بو ذات اولمغله، کندیسندن صکره دخی
بو وظیفه کندی نسلنه ارثاً انتقال ایتخیدی.

آصف افندی { (السید محمد امین —) هجرت
{ نبویه نك ۱۲۳۶ تاریخنده

(آمد) شهرنده طوغوب، طفولیتنده پدریه برابر شاد
مه هجرت، واوراده پدردن وسائر اساتذدن عربی
وفارسی ادبیاتی تحصیل ایله، ۱۲۶۲ تاریخنده در-
سعاده ورود ایتشدر. نحیف وادیب بر شاعر اولوب،
خیلی قصاید و غزلیات سوتیش ایسهده، دفتر اشعاری
غائب اولمشدر. فطین تذکره سنده کوریلن بر غزل
تامای لطافت اشعارینه نمونه ایسه، حقنده پکده
ای بی فکر حاصل ایتدیره میور.

لهنده و (نورپور) نهری وادیسنگ یوقاری طرفنده
اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۷۲۸ مربع کیلومتره
واهایی ۹۵۷۰ نفوسدر. مرکزی یالکز ۱۵۰
اهالیسی اولان (جفرسون) قریه سیدر.

آشی { حضرت داود نینک پدری اولوق اوز-
{ ره قاموسده ذکر اولنش ایسهده، اصلی
(بی) در. [بو ماده به مراجعت بیوریه.]

آشیانو { (Asciano) ایتالیای وسطیده توسقا-
{ نه خطه سنک (سیانه) ایالتده و (سیا-
{ نه) شرینگ ۳۶ کیلومتره جنوب شرقیسنده، بر تپه-
نك اتکنده و (اومبرونه) نهری کنارنده بر قصبه او-
لوب، ۷۳۰۰ اهالیسی واردر. قصبه نك قرینده
طوزلی وقاربونلی بر معدن صوبی نبعان ایدر.

آشید { آظنه ولایتده قوزان سنجاغنگ فارص
{ قضا سنده بر قریه اولوب، جسم بر
قلعه قدیمه نك خرابه لری اوزرنده مؤسسدر.

آشیده { یاخود عشیده (Achida) موصل
{ جوارنده جبل طورده بولنور بر
پوک کرد عشیرتی اولدیغنی سیاحیندن (موسیو)
(اشلفلی) ذکر، و بو عشیرتک منقسم بولندی ۱۷
قیللی تعداد ایتشدر.

آشیر { یاخود آشیر. حضرت یعقوبک اولاد-
{ دینک سکرنجیسیدر، که (لنا) نام
زوجه سندن طوغشدر.

آشیراس { (Achiras) آمریکای جنوبیده
{ آرجننتینه جمهوریتک (ریو قوآر-
{ نو) ایالتده، (قرطبه) سنجاغنده بر قصبه وقلعه در،
که (سیرا ده قوردووه) سلسله جبالنك منهای جنوب-
بنده بولنان پروادیده و (ریو قوآر تو) دن (سان لوی) په
کیدن دمیر بول خطی قرینده ۸۴۵ متره ارتفاعی
اولان بر محله واقعدر.

آشیره { یاخود عشیره (Achira) آفریقای
{ غربینک خط استوا آلتنده (اوغوبای)
نهرینک جنوبنده بولنان اقوام زنجیه دن بر قومدر.

آشیغان { (Achigan) آمریکای شمالیده (دو-
{ مینیون) مملکتست (کبک) خطه.

سده بر نهردر. که پک واسع ایسهده، درین اولدیغنی
کئی. مجرای ده پک مائل و جریانی سرعتی اولدیغندن،
میر سفانه صالح دکلدرد. (تربونه) و (آسومپسیون)
قضا زینک صولرینی طویلایه رق، ۶۰ کیلومتره نك

وجهانکبر پادشاهک زمانده قطع مراتبه، مسند وزارتہ دخی نائل اولدقدن صکره، هجرت نبويه نك ۱۰۲۱ تاريخنده وفات ايتشدرد. طبيعت شرعيه سي دخی اولوب، خسرو وشيرين حكاية مشهوره سنی پک لطيف صورتده نظم ايتشدرد.

آصفي { مشاهير شعاردن اولوب، پدری خوا. }
{ جه نعمه الله سلاله تجوريه دن سلطان ابو سعیدک وزیر اعظمی بولمغله، کنديسي سلطان مشاراليهک مقر بلندن اولمش؛ ومؤخرأ سلطان حسين باقراک خدمته دخی واصل اولمشیدی. اشعاری بغایت لطيف ومعنيدار اولوب، مکمل دیوانی وبعض متنویلی واردرد. علی شیرنواقی تذکره سنده بوزاک، اکثر شعراده عادت اولدینی اوزره، احوال خصوصیه سنک غیر مطرد وپريشان اولديغدن شکایت ایدیور. هجرت نبويه نك ۹۲۰ ویا ۹۲۶ تاريخنده هراتده وفات ايتشدرد. شو برایکی بیت جله اشعار رندرد:

بسی خود را در آب دیده چون ماهی وطن دیدم
که تا قلاب زلفش را بکام خویش تن دیدم

زینخت دردمی و عجب زدی کزین
رسیده بود بلای ولی بخیر کزین

من طور تجلی چه کنم بر لب بام آی
کوی تو مرا طور و جمال تو تجلیست

روایتہ کوره آلت دوداغی یاریقی ایدی. شو بیته ده بوکا دلالت ایدیور:

تیغیست آبدار زبان تو آصفي
چاک لب زبیرئی زبان توست

آصفي { سلطان سلیمان خان دوری شعرا سندن }
{ وخاقان مشاراليهک بنده وبنده زاده. }
رندرد. ذوق و عشرته مبتلا بر مرد قلندر مشرب ایدی. حلب شهرنده ارتحال ايتشدرد. لسان وافکاری آکلاشلیق اوزره، شو ایکی بیته ایراد اولندی:

کر بکا تفت سلیانی ده ویرسهک آصفي
بن کدای کوی یار اولدوغمی ویرمن سا

برلواء اژدها پیکر چکوب هر بار زلف
عسکر خال وخطه اولشدرد سردار زلف

آصفیه { باخود اسفیه (Assafia) جزایر ده }
{ نفس جزایر ایالنده (وادی جدی) }
دوکیلن بر دره نك اوستنده واقع بر واحدرد.

آصف الدوله { هندستان نوابلرندن اولوب، نواب شجاع الدوله نك اوغلی }
در. جود وکرم وکثرت حیرات ومبراتله مشهور محب علما بر ذات ایدی. هجرت نبويه نك ۱۱۸۸ تاريخنده فیض آبادده مسند امارته اوتوروب، بعده (لکهنو) شهرینی مقر امارت اتخاذ ایتش، و۲۳ سنه امارت سوردکدن صکره، ۱۲۱۲ تاريخنده وفات ایدوب، (لکهنو) شهرنده (امام باره) نامیه تأسیس ایتش اولدینی بقعه مبارکده دفن اولمشدرد. تاریخ وفاتیچون شویت سولیمش، وسنک مزارینه یازلمشدرد:

تقشند کاف ونون بر تربت آصف نوشت
هاهنا روح وریحان وجنات النعم

کندیسنک طبیعت شرعیه سی اولوب، اردو وفارسی لسانده بعض اشعاری واردرد. شوبیت زاده طبعیدر:

کشته چشم توهر زخمی که بر اندام داشت
هم کفن هم کور وهم تابوت چون بادام داشت

آصف بک { (محمد امین) — هجرت نبويه. }
{ نك ۱۲۱۲ تاريخنده درسعا. }
دنده طوغوب، طریق علییه انتسابله، مدانیه، قاز طاغی، بیله جک، خاصکوی وسائر قضاا نیاتلرنده بولندقدن صکره، ۱۲۴۸ تاريخنده مولوتله اسکدا ره حاکم، و۱۲۵۶ تاريخنده اوقاف همایون مفتشی نصب اولمش؛ و۱۲۵۹ ده ارتحال ايتشدرد. ترسانه امینی زاده دینکله معروفدر. طبیعت شرعیه سی دخی اولوب، اشعاری لطیف ومعنيداردر. شو ایکی بیت بر غزلدن مأخوذرد:

بعد ازین جمیت خاطر بکا امر محال
کیم امیر دام کیسوی پریشان اولدم آه
سخ جوری جائه کار ایلدی آصف بتم
نار عشق یار ایله سوزان ویریان اولدم آه

آصف جاه { «نظام الملک» ماده سنه مرا. }
{ جغت بیوریه. }

آصف خان { هندستان حکمدارلرندن }
{ جهانکبر پادشاهک وزیری }

ایدی. عن اصل اصفهانلی اولوب، میرغیاث الدین اصفهانینک برادرزاده سی در، وپدرینک اسمی میرزا رفیع الزمان بن آقاملادر. کنج ایکن هندستانه رحلتله، عی آف الذکر غیاث الدینک وساطتیه اکبر شاهک حضورینه چیقوب، مشاراليهک توجهنی قرائمش،

آطالیه { «آنتالیه» ماده سنه مراجعت
بیوریه.]

آطرانوس { خداوندکار ولایتند بروسه
سنجاغنه ملحق بر قصادر، که
کشیش طاغتنک جنوبنده واقع اولوب، (ادرناس)
ویا (آطرانوس) نهری وادیسنک آلت طرفندن
عبارت، و شمالاً نفوس بروسه، شرقاً خرمیجی،
جنوباً سنجان، غرباً دخی کرمانستی قضالیه محدود
ومحاطدر. مساحت سطحیه سی ۶۳۰۰ مربع کیلو-
متره، واهالیسی ۲۲۰۳۷ نفوس اولوب، همان
جمله سی اهل اسلامدر. قضایسی ۱۰۷ قریه دن
مرکب اولوب، ۱۰۱ جامع و ۱۰۸ مکتبی دخی
وارددر. مرکز ولایتدن مرکز قضایه قدر ایکی
طریق اولوب، طاغ طریقیه ۱۰ ساعتده کیدیلیر
ایسه ده، بول صرپ اولوب، یالکز استرله کیدیله-
بیلیر؛ دره بویندن کیدن طریقله ایسه ۱۲ ساعتده
واریلیر، و آجیق بونکده (چوقیا) دنیلن بریحی
ساعتلی قدر محلی صرپ و صعب المرودر. قضانک
اکثر محلالی طاغلی ایسه ده، دره وایرلرده خیلی
منبت پرلری دخی اولوب، حیوانات متنوعه، آفیون،
اوزوم، پلاموت و پاموق کبی محصولات واریک و اما
کبی میوه لری وارددر. قضانک شرق طرفلرند تخمیناً
۹۰۰۲۰۰ دونم وسعتنده اورمانلر بولنوب، چام،
کورکن و میشه آغاجلری چوق اولغله، اهالینک
باشلیجه صنعتی کراسته جیلک اولوب، اکثریا نهر
واسطه سیله مرمریه قدر کراسته ایندیرلر، و داخل
قضاده بولنان بش خزارده تحت یاروب، بروسه یه،
ومرمره ساحلنده کی روم ایلی قصبه لریله استانبوله
نقل و فروخت ایدرلر. قضانک سائر طرفلرند دخی
اورمانلر چوقدر. اهالی کندی احتیاجلرینه کوره
ال دستکاهلریله شیاق و عبا دخی نسج ایدرلر. قضا-
نک شمال شرقی طرفنده ایکی محله کلیتی قروم معدنی
بولنوب، بر مقداری صاحب امتیاز طرفندن نقل
واخراج اولغله در. کوکوردلی معدن صولری
ونافع ایلیجه لری دخی وارددر. مرکزی نهرک ساحل
یسارنده بولنان (یکجه) قصبه سیدر. (اورخان کبیر)
و (مظلولر) قریه لرند بر مدرسه بولندینی کبی،
(قران ایشقر) قریه سی جوارنده شاهین بابانک، دده
قریه سنده شیخ سلام الدین بابانک و (سمرجی) قریه سی

آصیق دره سی { شرق روم ایلی ولایت
اسیمه نك شمالنده شرقه طوغری اوزانان بالقان
شعبه نك شرق طرفنده کی اتکندن نبعاله، ابتدا
شاهل بعده شرق و شرق جنوبیه طوغری آقهرق، ابتدا
(قرن آباد) قصبه سندن غرباً یاریم ساعتلی مسافه یه
قدر کلدکن صکره، جنوبه وبعده غربه طوغری
دونه رك، و مجرا سنده صاغ و وصولدن بر چوق دره لر
دخی اخذ ایدره رك، (یانبولی) شهرینک اوست طرفنده
(طونجه) نهرینه دو کیلور. مجراسی تخمیناً ۵۰ کیلو-
متره قدردر.

آصمه آلتی { استانبوله مصر چارشوسی
قبوسندن تحت القلعه یه قدر
مند اولان بر چارشیدر، که بعض محللرینک اوستی
آصمه ایله مستور اولدیفندن، بو اسمله تسیمه اولغشدر.
باشلیجه کرید تجارینک محلی اولوب، صابون، پرنج،
زینبی، یاغی کبی شپلرک صاقلدینی چارشیدر. بر قاج
خان دخی وارددر.

آصمه لی مسجد { بک اوغلنده درت یول
(اغزینی تشکیل ایدن درت
سوقاغک بریدر، که تپه باشنک بر آت آلت طرفنه اینر.
بو سوقاغه بو نامی قزاندیران مسجددن و آصمه سندن
نشان یوقدر.

آصیل { طالونک ذریتندن بر آدم اولدینی بنی
(امراییل کتب مقدسه سنده مذکوردر.

آطال { آطالا و سائر. [«آتال» و سائر.
(ماده لرینه مراجعت بیوریه.)

آطاله { (Attala) ممالک مجتمعه نك جباهیر
(شرقیه سندن (میسسیبی) جمهوریتنک

بر قضاسیدر، که جمهوریتک و سطنده و (میسسیبی)
ایرماغنه دوکیلن (بیخ بلق) نهری کنارلرند واقع
اولوب، مساحت سطحیه سی ۱۸۱۴ مربع کیلومتره،
واهالیسی ۱۴۴۸۰ کشیدر، که اکثریسی بیاض
و بر طاقی زنجیدر. مرکزی ۵۸۰ اهالی بی جامع
اولان (قوشوسقو) قریه سیدر. — فرانسه مشاهیر
ادباسندن شاتوبریانک «آطاله» اسمیه تحریر ایتش
اولدینی مشهور بر حکایه نك محل وقوع و جریانی
اولق اوزره، تصور ایدلش اولدیفندن، بو نامله
تسیمه اولغشدر. بو حکایه عصر مزک سرافرازان
ادباسندن اکرم بک افندی طرفندن لسانمه ترجمه
اولغشدر.

جوارنده اورکیدن بابانك زیارتگاه انام اولان مرقد
شربقری بولنیور.

آطرانوس { آنف البیان قضانك ایچیدن یکن
نهردر. [«ادرناس» ماده سنه
مراجعت پیوریه.]

آطلاس { Atlas) یونان قدیم اساطیرینه
کوره، (ماوریتانیا) یعنی مغرب
حکمداری اولوب، ابوالاکهه مشتری ایله (قلیننه) نك
ازدواجندن تولد ایتمیشدی. و دیگر بر روایت کوره
(یافت) ك اوغلی ایدی. کندیمی (تیتان) لرك یعنی
جنلرك مشتریك علیهنده واقع اولان عصیانلرنده
ذی مدخل اولدیفیجون، مشتری طرفندن طاغه
تحویل اولنهرق، سماواتی اوموزلی اوستنه طومغله
مكلف اولش. بو اعتقاد اسکی یونانیلرك آفریقا ده کی
آطلاس سلسله جباله دنیانك اك یوكسك طاغری
نظریه باقهلرندن نشأت ایتمشدر. (آطلانتیده) یعنی
«آطلاسیات» نامیه مسمی و (هسپریده) یعنی «غر-
بیات»، (هیاده) یعنی «مطریات» و (پلیاده) یعنی
«ثریا» زمره لرینه منقسم بر طاقم پر یلركه باباسی زعم
اولنور ایدی.

آطلاس { Atlas) آفریقانك شمال غریبسنده
مغرب نامیه معروف اولان ممالك
واسعه ده بر سلسله جبالدر. بو سلسله باشلیجه
ایکی قسمدن عبارت اولوب، غرب طرفنده اولان
قیمی مغرب اقصاده یعنی فاس و مراکش دولتنده بحر
محیط آطلاسی ساحلنده اولان (رأس نون) دن باشلا.
یه رقی، و غرب جنوبیدن شرق شمالیه طوغری
اوزانه رقی، جزایر حدودی قرینه قدر واصل اولور،
واوراده غرب شمالیه طوغری سبته بوغازینه و طابجه
اسکله سنه قدر تمتد اولان بر قول صالار. بو قسم
تمامیه بر سلسله دینگه شایان اولوب، صیرتی بر
تقسیم میاه خطی تشکیل ایدیور. ایکنجی قسم ایسه
جزایر حدودندن ودها طوغریسی فاسك شرق طر-
فندن باشلا یوب، آزیچق شماله میل ایله شرقه طوغری
اوزانه رقی، تونسك اقصادی شرق شمالیسی اولان
(بون) بروننه یعنی (رأس الدار) ه منتهی اولور. بو
قسم پكده بر سلسله دینگه شایان دكلدر؛ چونكه
بر صیرت تشکیل ایتمیوب، ۱۵۰ کیلومتره وسعتنده
مرتفع بر محل تشکیل ایدیور، كه بو ارتفاع شمالاً

(تل) دینلن وساحله قدر اوزانان غایت کوزل
ومنبت بر طاقم بایرله، و جنوباً صرب اوچوروملر
ویا قوروو غیر منبت بایرله تدریجاً دخی ایدیور.
آطلاس سلسله سنك بر اوجدن بر اوجه طولی تقریباً
۲۳۰۰ کیلومتره اولوب، بونك ۱۱۰۰ کیلومتره.
لكی فاس و مراکش دولتنده، ۹۰۰ کیلومتره لكی
جزایرده و ۳۰۰ کیلومتره لكی دخی تونسنده در.
علم الارض نقطه نظرندن باقیلیرسه، بو سلسله
تحت البحر سیجلیا طاغلریله و مسینه بوغازندن ایتالیا نك
(آپنینه) سلسله سیله مربوط اولوب، (آلپ) طاغلرینه
منسوبدر. آفریقانك شمال غربی طرفنه یعنی فاس،
جزایر و تونس ه اوروپانك اقطار جنوبیه سی هوا
و محصولاتی قزاندیره رقی، ممالك مذکوره یی آفریقانك
سائر طرفلرندن هر وجهله تفریق ایدن آطلاس
جبالدر.

آطلاس سلسله سنك اك مرتفع محلاری فاس و مرا-
کش ممالكکنده کائن وسط و غرب طرفلرنده اولوب،
اورالرده دائمی صورتنده قارله مستور اولان بعض
ذروه لر ۳۵۰۰ و بلکه ۴۰۰۰ متره ارتفاعنده
تخمین اونفقده در. جزایرده کی ذروه لرینك اك
یوكسی اولان (شلیه) ذروه نی ایسه آنجق ۲۳۲۸
متره ارتفاعنده در. بو سلسله صیرتنك ساحلدن
اك زیاده تبعه ایتدیگی محل دخی فاس مملکتیدر.
بوسلسله جبالدن شماله طوغری آقان نهرلردن وادی
سوسه، تسفت، ام الریعه، ابو ررقی و (سبو)
نهرلری بحر محیط اطلاسییه، و مولویه، قنه، صبره،
شلیف، ایسر، ساحل، وادی کیر، سیبوسه و محجرده
نهرلری دخی آق دیکره دوکیلور؛ جنوبه طوغری
آقانلردن ایسه یالکز وادی نون ایله ذرعه نهرلری بحر
محیط آطلاسییه قدر واصل اوله ییلوب، دیکرلری
چولرك قوملرنده قورور، و یاخود بر طاقم طوزلی
کولره منتهی اولورلر، كه بونلرك اك بیوکلری مرا-
کشد ه (وادی زیر)، (کیراو)، (صعوره)، و جزایرده
(وادی جدی) در.

آطلاس اسمی اسکی یونانیلر عندنده مستعمل او-
لوب، برلیر بو اسمی بیتیورلر، ورك بونكون ممالك
مغربیه مذکوره ده ورك قرون سالفه ده یازمش جغرا-
فیون عرب آثارنده بو سلسله (درن) یاخود (درنه)
اسمیه معروفدر. بر بر لساننده (درن) و (ادرار) یاخود

(اضرار) گله‌سی طاغ دیمک اولدیغندن، احتمال که اسکی بونا یئر بوکله بی تحریفه (آطلاس) صورته قوملاردرد. بطیوس بو سلسله بی «یوک آطلاس» و «کوچک آطلاس» نامله ایکی یه تقسیم ایتک ایستمش ایسه ده، او وقته قدر مغرب مالکی لایقیله کشف و تحقیق ایدلمهش اولدیغندن، بو تقسیمده اصابت ایدمه مشدر. آوروپا جغرافیونی دخی بو سلسله نك جزا برده کی قسمتی شمالی و جنوبی یه تقسیم ایدوب، شمالی شعبه سنه «یوک» و جنوبی سنه ده «کوچک» دیمک ایستملر ایسه ده، بو ایکی شعبه مرتفع بر دوزلکله مربوط اولدقلرندن، بو تقسیمه هیچ محل یوقدر.

آطلاس سلسله نك فاس و مراکشده اولان قسمتك اکثر طرفلری یاز و قیش قارله مستور بولمغله، انکری و بو سلسله نك شمال غریبسنده فالان قطعه دنیا نك اگ کوزل هوا سیله ممتازدر. جزا برده کی قسمتك ذروه لری ایسه یالکر قیشین قارله مستوردر. بو سلسله نك انکری اورمانلر و مراغاله مستور اولوب، میشه، چام، فیستق، کستانه، زیتون و ساره آغاجلری چوقدر و علی الخصوص کستانه آغاجلری پک یوکک اولور. اهالیسی اولان قبائل بربری کلیتی قیونلر بسرلر. اورمانلرده آرسلان، صرئلان، قیلان، میونلرک انواعی، طوموز و آبی حیوانلری دخی بولور.

آطلاسی {بحر محیط — (Océan Atlantique) } کره ارض نك قسم اعظمی احاطه ایدن «بحر محیط» تعبیر اولنان واسع دیکرلرک بریدر، که یکی دنیا ایله اسکی دنیا آره سنده، یعنی آوروپا و آفریقا سواحل غریبه سیله آمریقانك سواحل شرقیسی مابینده واقع اولوب، بحر محیط شمالیدن بحر محیط جنوبی یه قدر تمتد اولور. بو اسم اسکی بونا یئر طرفندن، (اطلاس) طاغنه، ودها طوغریسی بو نامه اعتقاد ایتدکری بر جن ایله اولنک قیرلری زعم اولنان (اطلاتیده) یعنی «آطلاسیات» نام بیزه نسنه، بو بحر محیط ودها طوغریسی اووقترده معلومی اولان سنبته بونا غازی خارجنده کی قسمته ویرتمشیدی. بو بحر محیطی اگ اول کشف ویر جوق طرفلری سیر ایتش اولان فیکه لیلرک بوکا نامه ویردکری معلومز دکله ده، مؤخرأ بو بحر محیطک سواحله قدر توسیع مالک و نشر کله الله

ایدن اهل اسلام و علمای عرب طرفندن (بحر الظلمات) تسمیه اولندیغنی یلیرز. بو اسمله وجه تسمیه سی ده رنک نك قویو یشیل و طالع و فرطونه لرینك مظلم اولمندن، وبلکه ده شماله طوغری واقع اولان سیاه حترلنده کیشدکجه کوندوزلرک قیصالبوب کچه لرک اوزامسیله ظلماتک نزایدینی کورملرندن ایلری گلشدر. هر حالده، بو اسم بو کونکی معلومات مکتسبه جغرافییه ایله توافقی ایدمه جکندن، (بحر محیط آطلاسی) تسمیه سی موافق حالدر.

حدود شمالیه و جنوبیه سی تمامله معین اولوب، هر نه قدر که عومیت اوزره منطقه شمالیده دن منطقه جنوبیه قدر تمتد اولدیغنی سویلنه یلیر سه ده، حقیقته شمالاً منطقه شمالیه بی پکوب، غرونلانده و نوروجیا سواحله بحر منجمد شمالینک بوزلرینه قدر واصل اولدیغنی حالده، جنوباً آمریقانك منهای جنوبنده کی (هورن) برویله آفریقانك اقصابی جنوبنده اولان امید برونی آره سنه تمید اولنان بر قوس موهومله محدود اولوب، بو خط موهومک جنوبنده فالان پارچه بحر محیط کیردن معدوددر. بووجهله بحر محیط آطلاسی ۵۰° عرض جنوبیدن ۳۲' ۶۶° عرض شمالیده واقع منطقه شمالیه وبلکه ۷۰° عرض شمالیه قدر تمتد اولوب، شمالدن جنوبه اولان بوی ۱۲۰ درجه یعنی ۱۳۳۳۵ کیلومتره در؛ شرقدن غربه اولان اکی ایسه غیر مساوی اولوب، اگ وسعتی محلی ۲۰° عرض شمالیده آفریقانك (سنگال) ساحلیله مکسقه کورفری آره سنده اوله رق، ۹۰۰۰ کیلومتره؛ واک طار محلی دخی ایسلانده آله سنك اوستنده نوروج ایله غرونلانده آره سنده اولوب، یالکز ۱۴۴۵ کیلومتره وسعتنده در؛ (هورن) برویله امید برونی آره سنده اکی ۷۲۲۵، کینه کورفریله برازیلیانك (سانو روق) برونی آره سنده ۳۱۰۰، اسپانیانك قادیس اسکله سیله مالک مجتمعه آره سنده ۷۲۲۵، (برست) ایله (نویورق) آره سنده ۵۵۵۰، نویورق ایله (لیورپول) آره سنده ۵۶۰۰ کیلومتره در.

خط استوا، ودها طوغریسی خط استوائی منحر. فاق قطع ایتک اوزره، شمالی کینه نك منهای غربندن برازیلیانك (سانو روق) بروننه قدر تمتد بر خط موهوم بو بحر محیطی «شمالی» و «جنوبی» اوله رق

ایکی قسمه آریور، که بو تقسیم مجرد اعتباری اولوب، طبیعیدر؛ چونکه بوایکی قسم شکل و هیئتجه و بز چوق احوال طبیعیه جه بر لرندن فرقلیدر. شمالی قسمک کرک شرقاً و کرک غرباً بر چوق کیرنتی و چیقنتیلری، و بنا علیه بر طاقم شبه جزیره، جزیره، بوغاز، کورفز و دیکرلری وارددر. شبه جزیره لرینک باشلیجه لری آمریقاده لابرادور، یکی اسقوجیا، فلو-ریده، یوفاتان؛ اوروپاده اسقاندیناویا (یعنی اسوج ونوروج)، دانیارقه، ایبریا (یعنی اسپانیا و پورتگیز) شبه جزیره لریدر. آطه لرینک باشلیجه لری انکلتزه، ایر-لاند، ایسلاند، غرونلاند، ترنو، آنتیل جزایری و آفریقا سواحلی فارشیستده کی مادده ایله آسور، قناریه ویشیل برون آطه لریدر. بحر محیط آطلاسینک قسم شمالیستدن آریلان دیکر و کورفز لرک دخی باشلیجه لری بر طرفدن هودسون دیکری، سنت لورن کور-فزی، مکسیقه کورفزی، آنتیل آطه لری دیکری؛ و دیگر طرفدن شمال دیکری، بالطیق دیکری و بوندن آریلان بوتیا و فینلاند کورفز لری، مانش دیکری، غاسقونیه کورفزی، بحر سفید و بونک شعباندن اولان آدریا-تیق (یعنی ونڈیک کورفزی)، آطه لر دیکری، مرمره، بحر سیاه، آزاق دیکری. بحر محیط آطلاسینک جنو-بی قسمی ایسه آفریقا و آمریقای جنوبینک دوز سا-حلالره محاط اولوب، ذکره شایان شبه جزیره و دیکر و کورفز لری یوقدر؛ کینه کورفزی کورفز دیله میه-جک قدر واسع و آچیقدر، و جزایری بو کورفزه بولان بر طاقم کوچک آطه لرله (سنت هلنه) کی بحر محیطک اورتله لنده بولان بر قاج پراکنده قیالردن عبارتدر. بحر محیط مذکورک شمالی قسمته آفریقان نیل، آروپادن دون، طونه، پو، رون، تاج، لوآر، سینته، رین، البه، ویستوله، تامیسه؛ و آمریقان میسیسیپی، اوره نوق، آمازون کی بیوک نهرلر؛ و جنوبی قسمته آفریقان نیجر و قونقو، و آمریقان سان فرانچسکو ایله لابلاته نهرلری دوکیلور. بحر محیط آطلاسی جنوب طرفندن آچیق اولغله، بحر منجمد جنوبی و بحر محیط کبیر ایله و بونک بر پارچه سی حکمنده اولان بحر محیط هندی ایله اختلاط ابتدکی کی، شمال طرفندن دخی ایکی طریق واسطه-سیله بحر محیط شمالی ایله اختلاط ایدیور، که بو طریق لرک بری غرونلاند ایله آفریقا آره سنده اولان (دا-

ویس) بوغازیله (باقن) دیکرندن و (اسمایت) بوغازندن، و دیگر غرونلاند ایله نوروج آره سندن پکر. بوایکی بوغازک برندن کیریلوب بهرنک بوغازندن چیقیلهرق، بحر محیط آطلاسی ایله بحر محیط کبیر آره سنده شالدن بر طریق آچلی ایچون جهد اولنش ایسه ده، بحر محیط شمالینک همان دائمی صورتده منجمد بولمستدن طولای، بو طریقک کشادی ممکن اوله مامشدر. بحر محیط آطلاسی، آروپایه قریبی مناسبتیه، بیوککنه نسبه، پک ابی معاینه و تحقیق اولنهرق، اکثر طرفلرینک عمق و قعرینک حال و صورتی تعین ایتمشدر. درینلکی پک زیاده اولوب، جنوبی قسمدن بعض محللرند ۱۴۰۸۲ متره لک عمق اولچلمش ایسه ده، بواولچی طوغری اولدینی حالده، براوچورومه مصادف اوله جنی آکلشیلور؛ چونکه دیکرک دیبی دخی مکشوف قره لر کی طاغلرله بایلر و اوولر و او-چورو ملردن عبارتدر؛ علی الخصوص آروپا ایله آفریقا آره سنده ۵۰۰ عرض شمالینک آلت و اوستنده مرتفع برصیرت بولندینی تحقیق ایتمشدر، که بوصیرت هر نه قدر ینه ایکی اوج پیک متره درینلککنده صو ایله مستور ایسه ده، سائر طرفلرک درینلکیله مقایسه اولنجه، بر مرتفع طاغ حالده اولدینی تبین ایدر. بو طاغ شالدن جنوبه طوغری تمتد اولهرق، بحر محیط مذکورک قعربینی ایکی حوضه یه تقسیم ایدر. اجرا اولان اسقاندیلردن آکلشلدیغه کوره، اکثر محللرینک عمق ۴۰۰۰ ایله ۱۰۰۰۰ متره آره سنده در. مدوجزردن حاصل اولوب، دیکرلرک بالکز سوا-حله قریب محللرند حس و فرقی اولنان جزئی آقندیلر-دن بشقه بحر محیطلرده بر نوع کلی آقندی وارددر، که دائمی الجریان اولوب، که چیلکده فوق العاده اهمیت اولدینی کی، سواحلک و علی العموم قره لرک هواسنه حکم و مدخلی اولدیغدن، جغرافیاچه اهمیتلری درکاردر؛ چونکه بو آقندیلر قطبلردن و یا خط استوان کدکلرینه کوره صونوق و یا صیحات اولوب، پکدکری یرلری دخی آکا کوره تبرید و یا تسخین ایدر-لر. بو آقندیلرک بر طاقی شالدن جنوبه و یا جنوبدن شماله، و بر طاقی خط استوا یه متوازیاً شرقدن غربه و غربدن شرقه کیدرلر. بحر محیط آطلاسیده بر قاج آقندی اولوب، بری بحر منجمد شمالینک مدخلی حکمنده اولان (باقن) دیکرند تشکیلله، (دوایس) بو-

نازدن چقد قدن صکره، ایکی به آبرله رقی، بری لارادور و مالک مجتمه نك سواحل غریبه سنك یاندن بکهرک مکسیقه کورفزینه منتهی اولور؛ و دیگرکی غرونلاد سواحلی طولاشه رقی ینه شماله طوغری چقار. ایشته آمریقای شمالی سواحل شرقیه سیله غرونلادده هوانک، اقلیلرینک اقتضاسندن زیاده، صونوق اولسی بو صونوق آقندینک تأثیراتنددر. ایکنجی آقندی مکسیقه کورفزدن چقوب، شمال شرقیه طوغری کیدر؛ واوزوپا سواحلی قارشیسنه گلجه، ایکی قوله آبریلوب، بر قوی انکلره واپر- لاده ایله نوروچ سواحلی بویجه تا (اسپیچیرغ) ویک (زمبله) به قدر چقار؛ و دیگر قوی پورتیکر و آفریقانک سواحل غریبه سنه طوقه رقی، خط استوا- نك اوستندن غریبه طوغری رجعله ینه مکسیقه کور- فزینه دوز. بو آقندی (غولف استریم) نامیه معرفددر. اوچنجی آقندی ایکی صونوق آقندیدن مرکدر، که بونلرک بری جنوب غربیدن کلوب، (هورن) بروننی طولاشه رقی، بحر محیط آطلاسی به کیرر، و دیگرکی بحر منجمد جنوبیدن کلیر؛ بونلرک برلشمه- سندن حاصل اولان صونوق آقندی شمال شرقیه طوغری آقهرق، امید بروننه واصل اولور، و او- رادن شرقه طوغری ر قوول صالقدن صکره، آفریقای جنوبینک سواحل غریبه سی بویجه کینه کور- فزینه قدر چقار، و اورادن خط استوا بویجه غر- به طوغری کیده رکی، و صونوقدن صیحاغه تحوول اید- رکی، برازیلیانک (سانو روق) بروننه تقرب ایدجمه، مکسیقه کورفزینه بر قول صالقدن صکره، جنوبه طوغری دوز، و آفریقای جنوبی سواحلی بویجه (هو- رن) بروننه طوغری بر قول ده صالقدن صکره، قسم کلیکی شرقه طوغری دونه رکی، بحر محیط آطلا- سینک قسم جنوبینده بر دور دائم اجرا ایدر.

بحر محیط آطلا سینک ذکره شایان غریب بر حالی ده و وارد، که اوده (غولف استریم) آقندیسینک پورتیکر و آفریقا سواحله قدر کیدوبده تکرار مکسیقه کورفزینه کلسیه حاصل اولان بر دائره و او- سعه نك بر طاق نباتات بحریه ایله مستور اولمیدر. پورتیکر لیلرک «اوت دیکری» معناسیه (سارغاسو) نسیمه ایتش اولدقلری و بزم (بحر الحشیش) نسیمه ایده به جکمز بو دیکر آفریقا و پورتیکر سواحله نك

قارشیسنده کی (آسور) آطه لر دن آمریقانک (آنتیل) آطه لری قربنه، یعنی طول غریبنک ۲۳ درجه سندن ۷۳ درجه سنه، و عرض شمالینک ۲۷ درجه سندن ۳۸ درجه سنه قدر ممتد اولور. آمریقانک کشفنه کیدن (قریستوف قولومب) ک آرقه داشلرینی دهشته دوچار ایدن بو اوتلر ارباب فنی دخی سبب و حقیقتلر- ینک کشفندن عاجز براقشدر. طبیعیونک کیی بو اوتلرک آقندیلر واسطه سیله آقندی و حرکتدن مصون اولان بو محله کثیریلوب بریکدیکنی، و کجی قهر بحر- دن قوپوب چقدقلرینی التزام ایتش ایهده، سطح بحرده محصل ایدوب صوبک اوستنده نشو و نما بوللری احتمالی ده قویدر؛ چونکه بو اوتلر قورو اولیوب، دائما تازه در.

اسکی فنیکه لیلر سبنه بوغازینی بکهرک، بحر محیط آطلاسی به چقیش، و شمالاً انکلره و دانیا رقیه و اسلانده اولسی محتمل اولان (توله) جزیره سنه، و جنوب- با دخی کینه کورفزینه قدر کیمتکه، و حتی امید برو- ننی دخی طولاشه رقی آفریقانک دورینه، و الحاصل بحر محیط مذکورک کافه سواحل شرقیه سنی کورمه که موفق اولشلر ایهده، زمان قدیمک انکلیزلی دنیه- ییلن بو قوم غیورک انقراضندن صکره، اسکی یو- نانلیلرله رومالیلر آنجیق فنیکه لیلر دن ایشیدن کیری نقصان ویلان یاکلیش بر طاقم روایاتی قید ایدوب، کندیلری بو باده بر کشف و تجربه بوللرینه کیمت مشلدر. عربلر ایسه (اشبونه) یعنی لیسبونه اسکله سنده سفان تجهیزیه بحر ظلاته طالبوب اجرای کشفیاته تصدی ایتشلر ایسه ده، تشبیلری مثر اوله مامش، و بو بحر حقنده کی معلومات قدیمیه پک آرزو شیلر علاوه ایتشلردی. نهایت اون بشنجی عصر میلادی اوآخرنده قریستوف قولومبک آمریقای کشف ایتسیله، اسپانیولرک آمریقایه واقع سفر- لری، و (واسقودی غاما) نك یکیدن امید بروننی کشفی اوزرینه پورتیکر لیلرک او طریقله کیدوب کلری بحر محیط آطلاسی بی نامیه معلوم بر حاله قویمش؛ و بوکون ایسه بو بحر محیطک هر طرفنه منظم صورتده واپور- لر آمد شد ایتکه باشلامش؛ و تحت البحر تلغرافلر تمید اولمشدر.

آطلاسیات } یاخود آطلانتیده لر (Atlanti-
des) یونان قدیم اساطیرینه کوره، کويا سماواتی طوتان (آطلاس) ک قیرلری اولقی اوزره، بر طاقم مفروض پرلر ایدی.

بو اسمله ممالك مجتمعه ده بر قاج بیسوجك قریه دخی واردر.

آطلانتیق } (Atlantique) «آطلاسی» ماد. ده سنه مراجعت بیوریه.

آطله } (Adala) آیدین ولایتک صاروخان سنجاغه تابع صالحی قضا سنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، کدیز چایک ساحل یمننده وصالینک ۲۰ کیلومتره قدر شرق شمالی سنده بر اووه نك کنارنده واقعدن. جوارنده اسکی لیدیالیردن قاله بعض سرای و تیاترو خرابه لری بولنیور.

آطمه } معموره العزیز ولایت و سنجاغ نك عربکر قضا سنده بولان بر کوچک عشیرتدر، کد آنجق ۶۰ قدر نفوسدن عبارتدر.

آطناس } (St Athanase) خرستیانلرک اک بیوک اعزه سندن اولوب، میلادک ۲۹۶ تاریخزنده اسکندریه ده طوغش، و ۳۲۵ تار ریخته ازیقده اجتماع ایدن مجلس عومی روحانیده معلوماتیه کسب شهرت ادوب، ۳۲۶ ده اسکندریه بطریق اولمشیدی. (آریوس) ک مذهبه شدیداً عما. لغت ابتدیکندن، مذهب مذکوره تابع اولانلرک خصوصته اوغرا یوب، ۳۳۵ تاریخنده صورده اجتماع ایدن مجلس روحانی طرفندن بطریق لقدن عزل اولنش ایسه ده، درت سنه صکره اجتماع ایدن روما مجلس روحانیسی طرفندن یکیدن نصب، وقسطنطنیه روم ایمپراطورلری طرفندن دفعاله نی و یکیدن اطلاق و بطریق لقه تعیین اولنهرق، نهایت ۳۷۳ ده اسکندریه ده وفات ایتشدن. کتب مقدسه یه بر تفسیر ایله (آریوس) ک مذهبی علی بنده بعض عقائد کتابلری وسائر تألیفات مذهبی سی واردر. مایس افرنجینک ۲ سنه بورطیسی اجرا اولنور.

آطنه } (Adana) آناطولی قطعه سنک جنوب شرق طرفنده همنای اولان ولایتک

مرکزی بر شهر اولوب، (سیحان) نهرینک ساحل یمننده، ساحل بچردن ۵۰ کیلومتره یچریده و (طر-سوس) شهرینک ۳۸ کیلومتره شرقنده، ۳۶° ۵۸' ۸" عرض شمالی ایله ۳۲° ۴۷' ۵۰" طول شرقیده واقعدن. تقریباً ۲۰۰۰۰ اهالیسی اولوب، آناطو-لینک اک ایشلک تجارتکارلرندندر. اهالیسنک اکثریتی اسلام اولوب، ارمینلری دخی چوقدر، بر مقدار روم اهالیسی ده واردر. شهر برایکی ساعتلق مسافده

آطلاسیون } یاخود آطلانتلر (Atlantes) اسکی یونانیلر بو نامه آطلاس طاغلرنده یعنی مغربده بر قوم بولنش اولدیغه، و بو قومک، بر بیوک قوت و مدیت کسب ایتش ایکن، (تروغلودیت) لر طرفندن مغلوب اولوب، منقرض اولدقلرینه معتقد ایدیلر.

آطلاسیه } یاخود آطلانتیده (Atlantide) افلاطونک نقل ایتدیکی بر اعتقاد قدیمه کوره، کویا سبته بوغازینک خارجنده واسع بر قطعه ویا بیوک بر آطه ایدی، که کویا حرکت ارض ایله طوفانندن باتوب، اهالیسی اوروپا و آفریقایه هجومله، بر چوق یرلر ضبط ایتشلدی. بونک قناریه آطه لردن و یاخود آفریقا قطعه سندن عبارت اولدیغی ظن اولنش ایسه ده، اساطیرک ایمجادی اوله رق مو-هوم بر یر اولسی احتمال ده قریدر.

آطلانتیه } (Atlanta) ممالك مجتمعه نك جنوب شرق طرفنده بولان جواهرندن (کورجیه) جمهوریتنک مرکزی اولان بر شهردر، که (آپالاشیقوله) نامیله مکسیقه کورفرزیه دوکیلن (چا-ناهوچی) نهرینک ۱۲ کیلومتره قدر شرقنده مرتفع و هوادار بر اووده واقع اولوب، پک منتظم و تمبر و اهمیت تجاری یه حازدر. بو شهر ۱۸۴۵ ده تأسیس اولنوب، ۱۸۷۰ تاریخنده ۱۷۰۰۰ اهالیسی وار ایدی. — ممالك مجتمعه نك و سطرلنده (ایلینوا) جهو-ریتنک (لوغان) قضا سنده دخی بو نامه بر بیوک قریه واردر، که (شیقاغو) دن (سنت لوی) یه کیدن دیر یول خطی اوزرنده واقع اولوب، حیوانات و حیو-بات تجارتنک مرکزی حکمنده در، و ۲۲۴۰ اهالیسی واردر.

آطلانتیق } آطلانتیده، آطلانت [«آطلاسی، سیه» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

آطلانتیق } (Atlantic) ممالك مجتمعه نك شمال شرقی طرفنده کی جهو-ریتلردن (نوجرسی) جمهوریتنک بر قضا سیدر، که بحر محیط آطلاسی کنارنده (غرب به) ایله (غرب اغ هاربور) کورفرزلی آره سنده واقع اولغله بو اسمله تسمیه اولنشدر. مساحه سطحیه سی ۱۷۸۵ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ۱۸۷۰ ده ۱۴۵۹۰ کتبی ایدی. مرکزی (میس لاندینگ) قریه سیدر. —

باغ و باغچه لاله محاط، و سیحان نهری بویجه شمالدن
جنوبه طوغری اوزانمش بر مستطیل شکله در.
سیحان نهری اوزرنده ۲۱ کوزلی و ۳۰۰ متره به
فریب اوزون کوزل برطاش کوپرسی وارد. اون
جام شریف اولوب، اک یوکلی رمضان اوغلرینک
با ایش اولدقلى جامع کبر ایله ینسه اونلر
طرفندن کلیسادن مع علاوه جامع شریفه تحویل
ایلدن اولان جامع عتیقدر. بر مکتب اعدادیسیله
بر رشده سی ۱۵۰ قدر مدرسه نی، ۲ کتبخانه سی،
بر اسکی و مین بستانى و بر قاج اون و پاموق فابریقه
سی وارد. شرای عصر مژدن ضیا پاشا مرحومک
مرفدی جامع کبرک جوارنده در. شهرک ایچنده مذا
هب مختلفه به مخصوص ۸ کلیسا ایله بر قاج ارمنی
و پروتستان و جزویت مکتب لری ده وارد. رومالیر
زماندن قاله بر صو یولیه سائر بعض خرابه لر
بولنور. شهر چقور اووه دینلن باصیق بر محله
بولغله، یازین زیاده جه صیحاى اولوب، اهلینک
اغنیاسی یایلاره کیمکه مجبور اولورلر سه ده، قیشین
هواسی معتدل و صاغلامدر. اسکی املاسی (آدنه)
اولوب، اوراق رسمیه ده (ادرنه) ایله التباس و قوع
بولدیغندن، رسماً (آطنه) املاسی قبول اولغشدر.
آطنه { ولایتی. آطنه ولایتی آناتولی قطعده
(سنک سواحل جنوبیه سنک نصفی
یعنی شرق قسمنی حاوی اوله رق، جهت شرقیه سنده
شماله طوغری خیلی امتداده آناتولینک و سطرلینه قدر
واصل اولور. بو ولایت شرقاً حلب، شمالاً سیواس،
انقره و قونیه، غرباً ینه قونیه و لایتریه و جنوباً
بحر سفیده محدود و محاط اولوب، قبریس جزیره -
سنک قارشیسده بولنور. مساحت سطحیه سی تقریباً
۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، اهالیسی ۳۵۰۰۰۰
نخوس راده لرنده در، که بونلرک آنجیق بر نخسی
ارمنی و ملل سائر به منسوب اولوب، اکثریتی اهل
اسلام و ترکمر مرکز ولایت جوارلرنده بر مقدار
نصیری عرب و جبل برکنک شرق طرفلرنده کرد
عشیرلری بولنور. ولایت آطنه، ایچ ایل، قوزان
و جبل برکت ناملریله درت سنجاغه منقسم اولوب،
مرکزله برابر ۱۹ قضای حاویدر. ولایتک قسم
غربیسندن عبارت اولان ایچ ایل سنجاغی طاغلق
ر بر اولدینی کی، ولایتک قسم شمالیسندن عبارت

اولان قوزان سنجاغی دخی طاغلق اولوب،
ایچ ایل و قوزان طاغلقی مشهوردر. اورته ده
قالان آطنه سنجاغی قونیه ولایتندن حدودینی
آیران بلغار طاغلق اتکریله چقور اووه دن، و جبل
برکت لواسی دخی بین العوام (کاور طاغی) دینلن
و شمالدن جنوبه طوغری سنجاغلق اورته سندن کچن
جبل برکنه اونک اتکلرندن عبارتدر. بو وجهله
ولایتک اکثر طرفلری طاغلق اولوب، چقور اووه
ایسه اطراف نلثسی بو طاغلقه محاط و بالکز جنوب
طرفی دکیزه قدر آچیق واسع بر اووه در، که (سیحان)
و (جیحان) کی شمالدن کلن ایکی بیوک نهر بو اووه نک
ایچندن کچرلر. چقور اووه دینلک اک کوزل ارا-
ضیسندن معدود اولوب، غایت مثبت ایسه ده، چه
فانده که بالکز لدوس روزکارینه آچیق اولوب،
زیاده صیحاى اولدیغندن، و نهرلک طاشمه سیله حاصل
اولان بطاقللردن یازین هواسی پک صیتمه لی اولدیغندن،
اهالی و عله طینه میور، و بنا علیه اکثر طرفلری
بطال قالور. بونکله برابر آطنه ولایتی آناتولینک
اک حاصلاتی ولایتندن اولوب، کلیتی بغدای، آرپه،
پاموق، پرنج، سوسام، کتن تخمی، شکر قامشی،
توتون و سائر حاصلاتی ویرر. هر نوع میوه لری
دخی چوق اولوب، اوزومندن شراب حاصلاتی دخی
وارددر. طاغلرنده اورمانلر چوق اولوب، چام،
آردیج، میشه، شمشاد کی آغاجلری چوقدر،
و کسینلر کراسته دن خیلی اخراجات اولدینی کی،
قطران ولدین دخی چیقاریلر. ایچ ایل طاغلرنده
و جبل برکنک بعض طرفلرنده کلیتی بیان زیتون
آغاجلری بولنور. معدنلری دخی چوق ایسه ده، هیچ
بری ایشلمه مکده در. معدن صولری ده چوقدر. ذکر
اولان سیحان و جیحان نهرلرندن بشقه ایچ ایل سنجاغ-
غندن این کوک صو دخی خیلی بیوک بر ایرماقدر.
بو اویج ایرماغه و یا طوغریدن طوغری به دکیزه
دوکیلن ایکنجی درجه ده کی نهرلری دخی پک چوق
اولوب، بونلرک اک یوکلی بردان، کورسون
صو، قزبل ایرماق، قره صو و سائر در. طاغلرک
و مرتفع محللرک هواسی سرین و غایت صاغلامدر.
اورمانلرده کلیتی کیک و سائر آو حیوانلریله قیلان
دخی بولنور. اهلینک اغنام و صیغیر و دوه و اسب
کی حیوانات بیتیه لری چوقدر. صنایع محلیه پک

کری اولوب، باشلیجه کلیم وچول کبی منسوجاته بعض کومش معمولاندن وسختیاندن عبارتدر. بر نوع قالین بز دخی یاپیلیر. قونیه وقیصریه وسائر آناتولی طرفلریله ایشلیان یوللری، بلغار طاغنده کی (کولک) بوغازدن پکدیکیچون، صعب‌المرور ایدیه ده، اخیراً تسویه اولوب، مکمل بر شوسه یابیلشد. برنجی اسکله‌سی اولان (مرسین) دن (طرسوس) شهرندن پکهرک، مرکز ولایتیه قدر والی اسبق عابدین پاشا حضرتلرینک همتیله بو صوک سنه‌لرده بر دمبر یول دخی یاپیلوب، ایشلکده‌در.

بو ولایتک حاوی اولدیغی قطعه حدود طبیعی ایه آیرلمش اولدیغندن، اسکیدن بری بر قطعه عد واعتبار اولنهرق، زمان قدیمده (کیلکیا) اسمیله معروف واکثرینسک خرابه‌لری بولنان برچوق قدیم شهر وقصبه‌لری حاوی ایدی. یونانیلر ساحلرینده بعض قصبه‌لر تأسیس ایدوب، یرشمش‌لر دیسه‌ده، ایچ طرفلری وسواحلک‌ده اکثریسی اهالی اصلیه‌نک النده ایدی. اسکی کیلیکیالیلر سریانی امتک شعباتندن بر قوم اولوب، اقلیم اقتضاسیجه سوریه سریانیلرندن ده‌ها بیاض اولدقلرندن، یونانیلر بولنره «بیاض سر-یانیلر» دخی دیرلردی. کیه‌سروک خروچنده کیلیکیا ایرانک ضبطنه پکمش، بعده بیوک اسکندر طرفندن فتح اولنوب، بونک وفاتنده (سلفقوس) سلاله‌سنک حصه‌سنه دوشمش، وبرآرملق مصر بطالسسه‌سنک الینه پکمش، وصکره بر طاقم قورصانلرک ملجی اولمقله، رومالیلر بولنرک تنکیلی وسیله‌سیله مملکتی دخی ضبط ایتمش‌لردی. حضرت عر فاروق زماننده اصحاب کرامدن ابو عبیده بن الجراح وابو موسی الاشعری قومانده‌سیله بر سریه کوندریلوب، بو مملکت فتح اولنش ایسه‌ده، بعده اهمال اولنهرق، نهایت ۱۴۰ تاریخ هجریسنده خلفای عباسیه‌دن منصور بو طرفده کی فتوحاتی یکیدن احیا، وهارون الرشید ایه مأمون توسیع ایتمش‌لردی. بعده حلبده تشکل ایتمش اولان ملوک جدانیسه‌نک ونهایت قونیه سلجوقیلرینک الینه پکمشیدی. ارطغرل غازی آسیای وسطیدن آناتولییه کلدیکنده، رفقاسی طرف طرف یرلشدیرلدکلری صره‌ده، (بوزاوقلی) خانک قبیله‌نی دخی آطنه طاغلرینده یرلشدیریلوب، شمیدیکی اهالی جبان اولنرک نسلندن اولدقلری کبی، ایچ ایل طرفنه

دخی کلیتی ترکان قبائلی توپین اولتمشیدی. دولت سلجوق قیه‌نک انقراضنده مذکور (بوزاوقلی) خانک اولاندن (بوره‌کیر) ک اوغلی رمضان بک دخی سائر رؤسا مثللو آطنه طرفلرینده اعلان استقلال ایه، ۷۸۰ دن ۹۷۰ تاریخنه قدر ۱۹۰ سنه حکومت سورن (رمضان اوغللری) فامیلیاسنک مؤسسی اولمشدر. بولنر ایکیده برده مصر چراکسه‌سیله محاربه ومقاتله‌دن خالی اولدقلرندن، یاوز سلطان سلیم حضرتلرینک مصر اوزرینه اولان سفرینده مملکتی پادشاه مشارالیه تسلیم ایتمش‌لرسه‌ده، سلاطین عثمانیه حضراتی اکثریا ینه کندیلرندن والی تعیین ایدهرک، اداره مملکت ایتدیرمشلری. آنجق عشایرک دره بکلری کیف مایشا حرکت ایتدکلرندن، ۱۲۸۰ ده بولنرک اداره‌سنه ختام ویریلهرک، چقور اووه واطرافنده کی طاغلر تحت اطاعته آلمش، و ۱۲۸۴ ده آطنه وقوزان وجبل برکت ملحق بولندقلری حلب ولایتندن وایچ ایل سنجاغی دخی قونیه ولایتندن آیریلوب، بر-لشدیریلهرک، آطنه ولایتی تشکیل اولمشدر.

آطنه { سنجاغی. همنای اولان ولایتک مرکز
{ لواسی بولنان بو سنجاغی آطنه ولایتک
اک منبت، اک کوزل واک قابل اعمار قسندن عبارت اولوب، ولایتک اورتیه‌سنده بولمقله، جهت جنوب-بیه‌سی ینه آق دگیرله محدود اولدیغی حالده، شرقاً جبل برکت، شمالاً قوزان، شمال غربی طرفندن قونیه ولایتیه ملحق اولان نیکده وقونیه، غرب جنوبی طرفندن دخی ایچ ایل سنجاقلریله محاطدر. مساحه سطحیه‌سی تقریباً ۱۵۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، غرب شمالی جهتی بلغار طاغی سلسله‌سنک اتکلرندن وجنوب شرقی قسمی دخی چقور اووه‌دن عبارتدر. سیحان وجحان ایرماقلریله بلغار طاغی اتکلرندن آقان متعدد نهرلر بو سنجاغی اروا ایدیور. بو سنجاغی ۴ قضادن مرکب اولوب، نفس آطنه قضاسی سنجاغک شرق جنوبی طرفندن عبارت، قره عیسالی قضاسی بونک شمال طرفنده، طرسوس قضاسی جهت غربیه‌سنده ومرسین قضاسی ده طر-سوس قضاسنک غرب جنوبی جهته‌در. بو درت قضا من حیث المجموع ۱۸ ناحیه‌یی جامعدرلر.

آطنه { قضاسی. اطنه ولایت و سنجاغک
{ مرکز قضاسی اولوب، سنجاغک شرق

جنوبی قیمندن عبارت اولغله، جنوباً بحر سفیدله، شرقاً جبل برکت سنجاغیله، شمالاً عیسالو قضاسیله، غرباً دخی طرسوس قضاسیله محدود ومحاط، وبر وجه آتی ۸ ناحیهی جامعدر: مهاجرین، قره طاش، مسین، سرقطی، قارصندی، پوره کیر، جانب شهر، قره حاجلو. بونلردن صوگ اوچی قریترلی جهتیله مرکزدن اداره اولوب، دیگر بشنک مدیرلی وارددر. بو قضانک اراضینی کاملاً چقور اووده واقع اولوب، آتله ولایتنک اک منبت محلیدر. آتله قنسانک، ۱۰۷۰۰ ی مس و ۱۲۲۵۰ ی خرستیان اهالی به مخصوص اوله رق، جمعاً ۱۱۹۲۵ خانہ سی، تقریباً ۵۰۰۰۰ نفوسی، ۱۸ جامع شریفی، ۳۸ مسجدی، بر رشدیه مکتبی، ۲۵ صیان مکتبی، ۳۵ مدرسه سی، ۸ تکیه سی، ۵ کلیسائی، ۴ جامی، ۵۵ دیکرمی، ۱ دباغخانہ سی، ۵ بویا باصمه خانہ سی و ۷ قاپریقہ سی وارددر.

آطه قلعہ سی { دین سنجاغندہ فتح الاسلام اداره عثمانیه زمانندہ مرکز لویہ ملحق بر ناحیه مرکزی ایدی. ۱۲۳۰ تاریخندہ صربستان اختلال صرہ سندنہ بو قلعہ نک محافظی رجب انا اعدام قلنش اولغله، برادرلی قلعہ نک ایجنہ قیانه رق، وفتح الاسلام وجوارلرینی دخی ضبط ایدرک، اعلان عصیان ایتشلر؛ و مؤخرآ صریبه کیدن تپہ دلنی علی پاشانک اوغلی ولی الدین پاشانک توسطیلہ استیمان ایتشلردی.

آطه کوی { دو بریمه قطعہ سندنہ طونہ نک ساحل یینندہ و سلسترنک ۱۰ کیلومترہ قدر شرفندہ بر بوک قریه اولوب، (اوستروو) دخی دنیلیر.

آطه ل { قضاسی. شهر امانتہ ملحق بر قضا اولوب، مرمرده درسعادته و آنا طولی ساحلنه قریب یعنی از مید کورفزی مدخلنک غرب شمالی سندنہ واقع طقوز آطه دن مرکبدر. بو آطه لک ایکیسی بوک، اوچی اورتانبجه ورددی دخی کوچک اولوب، اصل ترکیجه اسملری (قریل آطه ل) در. بونلرک ایوکلری اولان (بوک آطه) و نام دیگرله (بک آطه سی) ایله (هکبهی آطه) و اورتانبجه لرندن (قیندی آطه) ایله (بورغاس) و صدف آطه لری مسکون اولوب، علی الخصوص بوک آطه پک مهوردر، و کوندن کونه ترقی ایتکده در؛ هکبهی آطه ده دولنک بحریه مکتبی ایله روملرک بری تجارتہ و دیگر ی پاپاس یتیشدیرمک اوزره، علوم دینیه به

جنوبی قیمندن عبارت اولغله، جنوباً بحر سفیدله، شرقاً جبل برکت سنجاغیله، شمالاً عیسالو قضاسیله، غرباً دخی طرسوس قضاسیله محدود ومحاط، وبر وجه آتی ۸ ناحیهی جامعدر: مهاجرین، قره طاش، مسین، سرقطی، قارصندی، پوره کیر، جانب شهر، قره حاجلو. بونلردن صوگ اوچی قریترلی جهتیله مرکزدن اداره اولوب، دیگر بشنک مدیرلی وارددر. بو قضانک اراضینی کاملاً چقور اووده واقع اولوب، آتله ولایتنک اک منبت محلیدر. آتله قنسانک، ۱۰۷۰۰ ی مس و ۱۲۲۵۰ ی خرستیان اهالی به مخصوص اوله رق، جمعاً ۱۱۹۲۵ خانہ سی، تقریباً ۵۰۰۰۰ نفوسی، ۱۸ جامع شریفی، ۳۸ مسجدی، بر رشدیه مکتبی، ۲۵ صیان مکتبی، ۳۵ مدرسه سی، ۸ تکیه سی، ۵ کلیسائی، ۴ جامی، ۵۵ دیکرمی، ۱ دباغخانہ سی، ۵ بویا باصمه خانہ سی و ۷ قاپریقہ سی وارددر.

آطه { ادرنه ولایتندہ مرکز ولایتہ ملحق واردر. نه شهرینک جهت جنوبیه سندنہ واقع بر کوچک ناحیه در، که بر قاج نهرک آره سندنہ بولندیقی ایچون آطه دنتلشددر.

آطه { بوک - و نام دیگرله بک آطه سی. [«بک آطه سی» ماده سنه مراجعت بیوریلہ.]

آطه { آمیرال - سی، قوش - سی، بوزجه - [ترکیلیرینک ایلک جزق ماده لرینہ مراجعت بیوریلہ.]

آطه اووه سی { ادرنه ولایتندہ ادرنه شهرینک جنوب غربی سندنہ مریم نهرینک صاغ طرفندہ واسع بر اووه در، که اطرافندہ بر ظام کوزل اورمانلر بولنور. بو اووه ده کی کویلر مرکز ولایتہ ملحق بر ناحیه تشکیل ایدبورلر.

آطه بازاری { شهر امانتہ ملحق از مید سنجاغندہ قضا مرکزی بر قصبه در، که از میدک ۴۸ کیلومترہ شرفندہ و صفا ریه نهرینک ساحل یسارندہ و نهر مذکورک قره دیکر ده اولان منصبندن ۶۵ کیلومترہ قدر یوقاریدہ واقع اولوب، ۴۰۰۰ قدر اهالیسی وارددر. — آطه بازاری قضاسی از مید سنجاغنک شرقی شمالی قیمندن عبارت اولوب، شمالاً قره دیکرله شرقاً قسطنیونی ولایتنک بولی سنجاغیله، غرباً قاندره و نفس از مید قسطنیله، جنوباً دخی کیوه قضاسیله محدود ومحاطدر.

مخصوص ایکی مکتبلی وارددر. خیرسنز، یاص، طاوشانی وپنه آطه‌لی ایسه ایصسنز اولوب، یالکز برنده مصر خدوپینه مخصوص بر کوشک و باغچه وارددر. بو آطه‌لک مسکون اولانلرله درسعادت آره‌سنده صباح اقشام بر قاج دفعه واپور ایشلر. بو آطه‌لک هواسی معتدل و غایت صاغلام و لطیف اولوب، علی الخصوص ضعیف البینه اولانلرله پک اپی کلیر.

آطه‌لر دیزی { (Archipel) بحر سفیدک فروعاتندن اوله‌رق، شرقاً

آناطولینک سواحل غریبه‌سیله، شمالاً روم ایلینک سواحل جنوبیه‌سیله، غرباً یونانک سواحل شرقیه‌سیله، جنوباً دخی کرید آطه‌سیله محدوددر. جنوب غربی طرفندن کرید آطه‌سیله مورنک (مالیا) برونی آره‌سنده کی مسافه آطه‌لر دیکیزله بحر سفید آره‌سنده بر قپو حکنده اولدیغی کی، کیریدک منهای شرق شمالیه‌سیله آناطولینک غرب جنوبی ساحلی آره‌سنده دخی قاشوط، کرید وردوس آطه‌لی، آره‌لرنده بر مدخل براقه‌رق، بو ایکی دیکیز آره‌سنده بر خط فاصل تشکیل ایدرلر. شمال شرقی طرفندن آطه‌لر دیزی قلعه‌ سلطانیه بوغازی واسطه‌سیله مرمره ایله اختلاط ایدر. شمالدن جنوبه اولان بوی ۵۰۰ درجه یعنی ۶۱۰ کیلومتره، و شرقدن غربه اولان اکنک حد اوسطی تقریباً ۲۵۰ کیلومتره؛ مالیا برونندن کرید، کرپه وردوس طریقیه‌سیله آناطولینک ساحلنه قدر حدود جنوبیه‌سنی مشعر اولان قوس موهوم ایسه ۵۵۰ کیلومتره طولندهدر. آطه‌لر دیزی ۳۰° ۳۵° ایله ۴۱° عرض شمالی و ۲۱° ایله ۴۳° ۲۵° طول شرقی آره‌سنده ممتد اولوب، مساحه سطحیه‌سی ۱۶۴۷۰۰ مربع کیلومترهدر. اسکی یونانیلر بو دیکیزه (اکئون پلاغوس) یعنی (اکه) دیکیزی دیرلردی؛ مؤخرأ (آرخپلاغوس) یعنی «باش دیکیز» دیمشلردر، که اوروپالیلر بونی (آرشپیل) صورتده تحریف ایتشلردر. بو دیکیز آطه‌لرله ملو اولدیغیچون، (آرشپیل) لفظنک معنای اصلیه‌سنه اعتبار اولنقسنز، بو اسم کره ارضنک اوزرنده صورت مجتمعه‌ده یونان بر چوق آطه‌لرله هیئت مجموعه‌سنه دخی ویرلشدر. [جزایر مجتمعه] ماده‌سنه مراجعت بیورله.

بو دیکیز یوک و کوچک بر چوق آطه‌لرله ملو اولدقدن بشقه، سواحلی دخی بر چوق شبه جزیره و کورفرلری و بوغاز و لیسانلری حاوی اولدیغندن، سواحلنده و آطه‌لرنده ساکن یونان اقوامی اسکیدن بری کمچیلکه میل ورغبته مجبور ایتشدر. کورفرلرینک باشلیجه‌لری آناطولی ساحلنده: سومبکی، استانکوی، مندلی، قوش آطه‌سی، صیغه‌جق، از میر، چاندلی، مردلج وادرمید؛ روم ایلی ساحلنده: سا-روس، رنده، آینوروز (ونام دیکرله طاقوک کور-فری)، کسندر، سلانیک؛ یونان ساحلنده دخی: غلوس، ازدین، اکینه و آنابولی کورفرلیدر. بو سواحلده از میر، سلانیک و آتیه کی اوج جسم و مهم شهر بولنیور. بو دیکیز قهری خیلی درین اولوب، ایچنده کی آطه‌لر قهر دریادن دیکنه بو کسلن بر طاقم طاغیرک دروهرلرنن عبارتدر، که بو تحت البحر طاغیر یونان ایله آناطولی جبالنک واسطه ارتباطی مقامندهدر. سیسام آطه‌سنک غرب شمالی جهتده درینلکی ۱۲۰۰ متره اولدیغی محققدر. بو دیکیز ده کی آطه‌لرک پوجکری ۴۸ اولوب، اک بیوکری کرید و آغریوز؛ اینجی درجه‌ده ردوس، مدلی، ساقر، سیسام؛ اوچنجی درجه‌ده لمی، بوزجه آطه، استانکوی، آندره، نقشه، شیر و سارندهدر. بو آطه‌لرک آسیا قطع‌سنه منسوب اولانلری کاملاً دولت عثمانیه‌یه عائد اولدقلری کی، آوروپادن معدود اولانلردن دخی روم ایلییه قریب اولان طاشوز، ایروز، سمدک و لمی آطه‌لرله کرید جزیره‌سی دولت مشارالیه‌یه عائد اولوب، دیکرلری یعنی (کیقلاده) و شمالی اسپوراده آطه‌لی دخی یونانه تابعدر. کریدون ماعدا دولت عثمانیه‌یه تابع اولان آطه‌لرک مجموع اهالیسی ۱۵۰۰۰۰، و یونانه تابع اولانلرک کیلر ۱۲۳۰۰۰ که جمعا ۲۷۳۰۰۰ نفوس راده‌لرنده اولوب، اکثریسی رومدر؛ یالکز ردوس و مدلیده خیلی ترک اهالی و ساقر و کریده دخی خیلی اهالی مسلمله بولندیغی کی، یونان آطه‌لرنن بر چوغلده دخی مستقلاً و یا خود روملرله قاریشیق خیلی خرستیان آرتاؤدلر بولنقندهدر. آطه‌لر اهالیسنک اکثریسی کچی و سونکرچی اولوب، یوک و منبت آطه‌لرله زراعتله مشغول اولانلری دخی وارددر. آطه‌لرک اکثریسی اراضی برکانیه‌دن اولوب، حتی یونانه تابع اولان

(صانورون) آله سنده کی برکان آلآن آتش افشاند. هوالی غایت لطیف، معتدل وصاغلام اولوب، آطه لک بعضینی وعلی الخصوص کوچکری طاشلق ایسه ده، متب اراضیلری دخی واردر، وپک چوق اوزوم، زیتون، پورتقال، لیمون وسائر حاصل او- لوب، کوزل شرابلر یایلیر. آطه لک دیکرینک فرطو- نه لری وعلی الخصوص لدوسده طالشعلری خیلی شدتلیدر، و دیکرینک سطحه قریب کثرت اوزره بولان قیال سیر سفان حقنده مخاطره دن خالی دکلد. آطه لک دن هر بری حقنده کندی اسمی صره سنده معلو- مات کافی ویرله جکدر.

آطه لی { یاخود آطوی (مصطفی بن جزء —) اون برنجی عصر هجریده یاشامش متأخرن نحو بوندن اولوب، برکونینک «اظهار الاسرار» عنوانی نحو رساله سنه «ناتج الافکار» نامیه عربی العبارة بر شرح یازمشدر، که بر طاقم مطالعات دورادورانه بی حاوی ایسه ده، اکثر تفصیلا- ت متک مبنی علیی اولان علم نحوه تعلق ایتمدیکندن، نفیس وندری اضاعه وقتی موجدر.

آطه ویران { انقره ولایت وسنجاغنک بکیا- هارت برردر. [بکازاری» ماده سنه مراجعت.]

آطیس { سیواس ولایت وسنجاغنک یلدرزایی فضا سنده بر ناحیه در.

آغا ابراهیم پاشا { (حلی ابراهیم پاشا دخی پاشا حضرتلرینک اواخر سلطنتلرنده مسند صدارتی احراز ایتش وزرای عظامدن اولوب، یکجیری طاقه سندن اوجاق بیت المالجیسی محمد آغا اسمنده بر شمسک اوغلیدر، واسکدارده والده عتیق جامی خرمده نام آغا محله سنده ۱۱۶۰ سنه سنده طوغشدر.

پدرینک مسلکته سلوکه، زمره بکاشیانه دخول ایوب، قندیه و طربزون کی بعض محله دره آغاق ایتمکدن مکره، درعباده عودنله، یکجیری اوجاغنده قطع مراتب ایدره، یکجیری آغالغنه واصل اولش؛ و درایت وافتداری مسلم اولغله، اسماعیل پاشانک عزلی یوزدینه، ۱۲۲۱ تاریخنده مسند صدارتی احراز ایتشدر. او صره دروسیه محاربه سی ظهور ایتکله، بلدان باش قوماندانلغی درعهده ایدره، طونه

ساحلنه عسکر سوقیله، اوراده بولندیی ائشاده، سلطان سلیم حضرتلرینک فراغتتی منتج اولان وقعه معلومه ظهور ایتکله، اورته لقی هر ج و مرج اولدینی صره ده، طونه ساحلنده دخی بر طاقم خذله دائره اطاعتدن چیقوب، پاشای مشارالیهک حیانه قصد ایتدکلرندن، عیدار مصطفی پاشانک چفتلکنه چکلمکه مجبور اولمشیدی. بوخبر سلطان مصطفی حضرتلرینه واصل اولنجده، دفع فتنه ایچون، سردارلغه چلی مصطفی پاشا نصبه، صاحب ترجمه دخی بوسنه والیلکنه نصب بیوریلهرقی، بش آغنی سنه بو والیلکده بولمشدر.

آغا احمد عالی { عن اصل ایرانی و آغا شیعه علینک اوغلی اولوب، هندستانده امرار عمر ایتش بر شاعردر، که مؤید برهان» عنوانیه علم لغته و «رساله اشتقاق» نامیه صرفه دائر ایکی اثری و «رساله ترانه» و «هفت آسمان» و سائر بعض تألیقاتی وارد. ۱۲۹۰ تا- ریخ هجری سنده مدراسده وفات ایتشدر.

آغاپت { (St Agapet) میلادک ۵۳۵ تا- ریخندن ۵۳۶ تاریخنده دیک بابالقی ایتش بر پاپادر، که غوتلرک حکمداری (تنودات) له ایمپراطور (جوستینیان) آره سنده مصالحه به توسط ایتک ایچون، قسطنطنیه به دخی کلشیدی. قتولیکلر بونی اعزه صره سنه یکیروب، ایلول افرنجینک ۲۰ سنه یورطیسی اجرا ایدرلر.

آغاپت { (Agapet) قسطنطنیه لی بر راهب تخته جلوسنده نصایحی حاوی یازوب و پر مش اولدینی لاتینجه بر کتابله شرت بولمشدر. بو کتابی فرانسه قرالردن اون اوچجی لوی کنجلکنده فرانمزه به ترجمه ایتشدر.

آغاتارخید { (Agatharchide) متشا سنجاد غنه مصادق اولان (قاریا) مملکت قدیمه سنده نشأت ایتش یونان قدیم جغرافیه بونندن اولوب، میلاددن ۱۵۰ سنه اول طوغشدر. بر بحر احمر سیاحتنامه سیله بر ایران تاریخی یازمش ایسه ده، ایکسندن ده یالکر بعض فقره لر بولنه بولمشدر.

آغاتارخوس { (Agatharque) میلاددن ۱۵۰ سنه عصر اول سیسام جزیره. بسنده ظهور ایتش بر ماهر رسامدر، که او وقتکی تیاترولرک نقش وتصویرنده ابراز مهارت ایتشدر.

— پریقلس دورنده بو نامه آتنده دخی بر مشهور هیکلرش وار ایدی.

آغاتمر (Agathémère) میلادک اوچنجی عصری یونان مؤلفیندن اولوب، بطایوسک جغرافیاسنی اختصار ایتشدرد.

آغاتوقلیس (Agathocle) سیجلیا حکمدار. ری اولوب، میلاددن ۳۶۱

سنه اول جزیره مذکورنک (ترن) شهرنده طوغش؛ و پدری کرمیتیجی ایکن، کندیبی عسکر یازیلوب، قوماندانلق رتبه سنه نائل اولمش؛ و قبل میلاد ۳۱۷

تاریخنده بر حیلله ایله سیراقوسه شهرینی ضبط ایله دیونی لغو و منع ایدرنک، اراضی اهلایه مساوات اوزره تقسیم ایتمش؛ و سیجلیانک اکثر طرفلرینی ضبط

ایتش اولان قارتاجلیلره اعلان حرب ایدوب، کندیلرینی جزیره دن اخراج و بتون سیجلیایی کنندی اداره سنه آلفه موفقی اولدقدن صکره، آفریقاه دخی

پکوب، قارتاجلیلره مجاریه ایتش ایسه ده، مؤخرآ تبعه سی ظانی چکه میوب اختلال ایتدکلرندن، قارتا- جیلردن استمداده مجبور اولوب، مقابله سیجلیاده کی

مستملکات قدیملرینی اعاده ایتکه مجبور اولمش؛ و او صره ده تورونی (آرخاغات) طرفندن بالتسیم، قبل

المیلاد ۲۸۹ تاریخنده ۷۲ یاشنده وفات ایتشدرد. قارتاجلیلره فارشی آفریقاه سوق ایتدیکی وقت، عسکردن عودت امیدینی رفع ایله، غالبته تحریص

ایچون، کیلرینی یاقش اولدینی مرویدرد. طارق بن زیاد دخی اندلسه پکدیکی وقت بویه یامیشدرد. (وولتر)

(آغاتوقلیس) ی مبنی علیه اتخاذا ایدرنک بر تیارو کتانی یازمشدرد، که بوقبیلدن اوله رق، صوک اتریدرد.

آغاتون (Agathon) یونان قدیم شعراستندن اولوب، شاعر مشهور (اورپید) ک معاصری ورقیبی ایدی. میلاددن ۴۰۰ سنه اول

وفات ایتشدرد. یازدیغی کتابلرینک مبنی علیهنی، وقتنک شعراسی عادتیه مغایر اوله رق، دائماً تاریخ واساطیردن آکیوب، بعض مفروض و کنایه لی اشخاص

ایجاد ایدردی. بعض مضحکه لر دخی یازمشدرد. آتا- ری محو اولوب، یالکن بعض پارچه لری بولنه- بیلشدرد.

آغاتون (St Agathon) میلادک ۶۷۸ تا- ریخنندن ۶۸۲ تاریخنده ک مستند نشین اولمش بر پاپادر، که عن اصل سیجلیانک پالرمو

شهرندن ایدی. پاپارک پاپالقی مستدینه اوتوردقلری وقت ایمراطوره محخص بر ویرکی ویرمک عادتنی بو پاپا قالدیرمشدرد. اعزه صره سنه پکوب، کانون ثانی افرنجینک ۱۰ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آگاهه (Agathe) سیجلیانک پالرمو شهرنده بر قیر ایدی، که میلادک ۲۵۱ تا- ریخننده سیجلیا والیسی (کینتیا نوس) طرفندن اشکنجه

ایله قتل ایدلش اولغله، اعزه صره سنه پکوب، علی الخصوص سیجلیالیرک بوکا زیاده سیله اعتقادلی واردر، و شباط افرنجینک بشنده یورطیسی اجرا

ایدردلر. **آگاهه** (Agatha) فرانسه نک (آغده) شهرینک اسم قدیمیذر. «آغده» ماده سنه

مراجعت بیوریه. **آگاهتاس** (Agathias) میلادک آلتنجی عصری روم مورخلرندن او-

لوب، ایمراطور (جوستینیان) ک بر تاریخنی، و یونان قدیم مشاهیر مؤلفینک آثارندن بعض فقرات منتخبی جامع بر منتخبات تألیف ایتشدرد.

آغاتیرسه (Agathyrse) آوروپانک شمال اولان اقوام قدیمه نک بریدر، که (هرودوت) ک قولنج (قارپات) طاغلرنده، (هلین) ک قولنجه آوروپا

(اسکیتیا) سنده یعنی روسیه طرفلرنده بولنورلردی. روما مورخلرندن اولوب میلادک دردجی عصری

اواخرنده یازان (آسیان) بو قومک او وقت دخی موجود، و (اولفا) طرفلرنده ساکن بولندیغی بیان

ایدور. مشهور (آسیلا) بولنری مغلوب ورام ایدوب، کنندی اوغللردن برینی اوستلرینه حکمدار نصب ایتشیدی.

آغاج قره —، دده —، قرق — اویجه- جرئلی ماده لرینه مراجعت بیوریه. **آغاج دیزی** (ازمید سنجاغنک شمال قسمنده

آغاج دیزی) (واسع بر طاق اورمانلردر، که اسمندن دخی آکلاشلدیغی کبی، بر برلینه ملاصق و یک صیق آغاجلری اولوب، ایچلرنده خیلی کراسته

واودون کسلیلر. **آغاجلی** (ازمید سنجاغنک قاندره قضاوته تا- بع بر ناحیه در، که قضاانک جهت

سطنده طهران ايله كاشان آره سنده واقع خوانسار قصبه سنده طوغشدر.

آغادس { (Agadès) آفریقاده صحرائ کبيرك اورتہ سنده بولنان (آیر) نام واسع واحك جنوب طرفده وفزاندن (حوضه) نك (سقو-طه) شهرينه كيدن كاروان طريق اوزرنده واقع بر شهر اولوب، (غاط) شهرينك ۲۴ كون جنوبده در. بوشهر وقتيله بيوك بر تجارتگاه اولوب، شمدي اسكي اهميتي نازل ايتش ايسده، يته اون بش يكرمي بيك نفوسي واردر. آغادس شهرينك سكر عصر اول تاء سيس ايدلش اولديني مظنون اولوب، هر نه قدر كه اهالي قديمه سي برر جنسته منسوب بولمشلر سده، شمديكي حالده شهرده (طبوقتنو) نك لساني اولان (سونفاني) لساني سويلتكده در. او جوارلر حاكك مقرى اولوب، تقريباً ۱۷° عرض شمالي و ۵° طول شرقيه واقعدر.

آغادم { (Aghadèm) صحرائ کبيرده سو-لنده واقع (تبو) مملكتنده بر كوچك واحدر.

آغازاده { (مولي محمد) اوننجي عصر هجري موا-ليستدن اولوب، منسوب بولنديني بعض ذواتك التماسي اوزرينه، ابو السعود افنديك حلقه تدريسنه دخی داخل اولش، ويعض مهم مدرسلكرده وقضالده دخی بولنش ايسده، جهليله شهرت بولمشيدي. ۹۹۳ تاريخنده وفات ايتمشدر.

آغاسياس { (Agasias) ميلاددن ايكي عصر اول (افس) يعني آيا صلوغ شهر قديمده نشأت ايتش بر هيكلتراشدر.

آغاسيز { (Agassiz) اسويجره نك مشاهير طبيعپونندن اولوب، ميلادك ۱۸۰۷ تاريخنده (وود) ناحيه سنك (اوربه) شهرنده طوغش، و ۱۸۷۳ ده ممالك مجتمعه نك بو ستون شهرينك قر-بنده (قامبريج) قصبه سنده وفات ايتمشدر. مستحائه حالده بولنان باليقلر، طاتلي صو باليقلري، مستحائه حالده بولنان حيوانات ناعمه، بوز يغينلري، علم حيواناته متعلق كتابلر حقنده وسائر مواد طبيعيه به متعلق بر جوق كتابلر يازمشدر، كه ارباب فن عندنده يك معتبردر. علوم طبيعيه ده آنه دن معدود اولوب، تحريات فنيه اجراسيچون آمريشاي شمالي

غريبه سنده وازميدك شمالنده واقع اولوب، اورمانلري جوق اولغله، بو اسمله تسميه اولمشدر.

آغاجي { (ميرزا ابو الحسن —) آل سامان دولتي رجالندن وبخارا فصحاى شراسندن وعصرينك فضلا سندن اولوب، قاري-غيشني مصور اولان بو قطعه جمله اشعارنددر :

بهوا در نكر كه لشكر برف
چون كشتند اندرو همي پرواز
راست همچون كبوتران سفيد
راه كم كردكان زهيبيت باز

آغا حسين پاشا { بيكچري اوجاغندن پيشمه-سوفيه، بيكچري آغالغنه قدر ترق ايتش، ومؤخرًا وزارتہ بوزاز محافظلغنه نصب اولمشيدي. بيكچري اوجاغنين لغو ورفعي وقعه سنده يك جوق خدمتي كورملكه، ۱۲۴۱ تاريخنده سرعسكر ك مسندي ايجاد اولنديقنده، برنجي اوله رق شرعسكر اولش؛ و ۱۲۴۳ ده شرعسكر لكدن عزل، و پرينه اخسرو پاشا نصب اولته رق، كنديسي ادرنه واليكنه تعيين او-نمشيدي. ۱۲۴۷ تاريخنده، مصر وقعه سنك ظهور-ري اوزرينه، سردار اكرم اولوب، حلب اوكنده انزاي وقوع بولغله، پرينه رشيد پاشا تعيين اولته-رق، انفصال ايتمشدر. مؤخرًا بر قاچ دفعه ودين واليكنه تعيين اولنوب، اون سنه قدر ودين ايللني اداره ايتش؛ و ۱۲۶۵ تاريخنده ودين واليسي ايكن ارتحال داربقا ايدوب، شهر مذكوره دفن اولمشدر. هر نه قدر اي ايديسده، كار آز موده وشجيع بر آدم اولوب، علي الخصوص بيكچري وقعه سنده كي خدمتي حبيبه، عومك حرمتنه نائل اولمشيدي. عرينك صوك سنلر ده كوزلرينه عبي طاري اولش ايدوكي مرويدر.

آغا حسين حسني پاشا { بيكچري اوجاغندن پيتشوب، سلطان مصطفى خان ثالث حضرتلرينك دور سلطنتلرنده، آغا محمد پاشانك عزلي اوزرينه، مير ميرانقله قيودان پاشا اولش. و ۱۱۸۲ تاريخنندن ۱۱۸۶ تاريخنه دك بش سنه بو مسنده بولته رق، رتبه وزارتہ دخی نائل اولش، وقتنديده ارتحال ايتمشدر.

آغا حسين خوانساري { ابرانك متأخرين نوب، هجرت نبويه نك اون برنجي عصرى اوا-

آغامید { (Agamède) یونان قدیمک مشاهیر
معماراندن اولوب، برادری (ترو-
قونیوس) ایله برابر مشهور (دلف) معبدینی بنا ایتش
اولدقلری مرویدر. [«ترو قونیوس» ماده سنه مرا-
جعت بیورله.]

آغامیر { (معتد الدوله) هندستانک اوده
خطه سی حکمداری غازی الدین
حیدرک وزیر اولوب، ۱۲۴۲ تاریخ هجری سنه
عزل اولغله، کانپور شهرینه چکیلوب، ۱۲۴۷ ده
اوراده وفات ایتشدر.

آغانکئو { (Aganguo) مکسیقه نک (میشوآ-
فان) ایالتنه متعدد معدنلر چیقا-
ریلان بر محله واقع کوچک بر قصبه اولوب،
۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آغانه { (Agana) بحر محیط کبرک (مقرو-
نیسیا) قطعه سنده واقع (ماریانه) آله-
رینک اک بیوکی اولان (غوآم) آله سنده بر شهردر،
که آله نک ساحل غریب سنده (آپره) لیاننک ۱۸ کیلو-
متره شمال شرقی سنده ۳۰' ۱۳° عرض شمالی ایله
۳۸' ۱۴° طول شرقیده واقع اولوب، اسپانیولر
طرفندن تاسیس اولمشدر. سواققلری دوز وکنیش
ایسده، اولری اخشابدن وپردن اوج قدم یوقاری
اوله رق، قازیقلا اوزرینه مؤسس وخرما طالایله
مستوردر. بالکز حکومت قوناخی، اوج مناسرت
و مکتب، بر کلیسا و بر مخزن طوغله دندر. اهالیسی
۳۰۰۰ دن زیاده در.

آغانیپه { (Aganippe) یونان قدیمک (هلیقون)
طاغنده بر منبع ایدی، که علوم
وصنایع حامیلری زعم اولنان (موسه) نام بریلره
مخصوص عد اولنوردی.

آگاهوه { (Agavé) یونانه مدینتی ادخال ایدن
(فنیکه لی قادموس) ک قیزی و (پنتیوس) ک
والده سی ایدی. [«پنتیوس» ماده سنه مراجعت.]

آنجه طاغ { معموره العزیز ولایتک ملاطیه
سیخاغده قضا مرکزی بر قصبه
اولوب، ملاطیه ایله خصمنصور آره سنده و ملاطیه نک
۴۰ کیلومتره قدر جنوبنده واقعدر. — قضاسی
طاغلق محللردن عبارت اولوب، (کورنه) و (حکیم
خانی) ناحیه لرینه جامعدر. (زیتانی) نام کرد عشیر-
تی دخی بو قضانک طاغلرند ساکندر. قضانک

وجنوبیه برفاچ دفعه سیاحت ایتش؛ و مالک مجتمعه ده
پک چوق شهرت واعتبار قزانوب، بر مکتب دخی
تاسیس ایتش؛ واغنیای تجارتدن بری طرفندن بیوک
بر مکافه نقدیه نائل اولمشیدی. فرانسه آقادیاسی
طرفندن دخی «نخبر» عنوانه نائل اولمشیدی.

آغا محمد پاشا { یکجری اوجاغنده یتیشوب،
رتبه وزارت نائل اولمش؛
وسلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینک زمان
سلطنتلرنده ۱۱۸۲ تاریخنده، ملک محمد پاشانک
ایکجی دفعه کی عزلی اوزرینه، قبودان دریا اولوب،
بر سنه صکره عزل اولمشدر. صکره کی احوالنه
دسترس اولنه مامشدر.

آغا محمد خان قچار { [«آقا محمد خان قچار»
(ماده سنه مراجعت).]

آغاملا { هندستان پادشاهلردن مشهور اکبر
شاه ایله خلیف جهانگیرک زمان
سلطنتلرنده (آصف خان) نامیله وزارت ایتش اوج
ذاتک جدی اولوب، دواتدار لقبیله معروفدر.

آغا ممنون { میلاددن اون بر اون ایکی عصر
اول موره شبه جزیره سنده
آرغوس شهرینک حکمداری اولوب، عموم یونان
حکمدارلری (تروآ) سفرینه کیندکلی وقت، بونی
رئیس و باش قوماندان انتخاب ایتشدر. آغریوزک
قارشینده یونان سفائنک محل ملاقاتی اولان (آولیس)
شهری اوکنده دونغا بر مخالف روزکاره تصادف
ایتمکله، آغا ممنونک کندی قیزی (افجیا) پی قربان
ایتش اولدینی مرویدر. تروآ شهری اوکنده اثنای محاد
ربه ده آخیلاوسک اسیر ایتش اولدینی (پریزایس) اسمنده
بر قیزی آغامنون ضبط ایتمکله، بوندن طولای حاصل
اولان نفاقینه آغامنونک مذکوره یی آخیلاوسه اعاده
ایتمیله ختام بولمشیدی. آغامنون وطننه عودتنده،

(اجیست) اسمنده برینی سومش اولان قاریسی
(قلیمستره) طرفندن قتل اویتش؛ و مؤخرآ اوغلی
(اورست) والده سنک دوستی اولدیر مکله پدرینک
انتقامی آلمش. بو وقعه یونان قدیم مشاهیر شعرا-
سندن (اسکیل) طرفندن فاجعه صورتنده نظم او-
لنش، واوروپا شعرا سنک بر چوغی دخی بونی فاجعه-
لرینه مبنی علیه اتخاذ ایتشدر.

آغامه { (Agamé) حبشستانک (تکره) خطه-
(سنده بر ایالت اولوب، مرکزی (آ-
دیكرات) شهریدر.

مجموع اهالیسی تقریباً ۲۵۰۰۰ کشتی اولوب، یالکز ۴۰۰ ی ارمنی و قصوری مسلم و اکثریسی کرددر. بو قضا داخلنده (شغول) اسمیه معروف بر بوغاز وارد، که اطرافنده بولان طاغلرده قیانک ایچنه اوپولش یک بشیوزدن زیاده مغاره وارد. بو مغاره لک اسکی رزمانده مسکن بشر اولملری ملحوظ بولندیغندن، احوالری شایان تحقیقدر.

آغده { (Agde) فرانسه نك (هرولت) ایالتنده، (هرولت) نهری اوزرنده و بو نهرک منصبندن ۴ کیلومتره یوقاریده ناحیه مرکزی بر شهر واسکله اولوب، ۸۲۳۰ اهالیسی، تجارت محکمسی، بحر به مکنی، معدن کوری، سفان انشاسنه مخصوص دستکاهلری، یلکن بزی، چوخه، اسپارماچت و ساد ره فابریقلری و لیمانده اوج فناری وارد. بوشهر اسکی اولوب، میلاددن ۱۶۳ سنه اول مارسلیاده بر شمش اولان یونانیلر طرفندن تأسیس، و (آغاتا نیخی) یعنی «فال خبر» تسیه اولمشیدی.

آغراآه { (Agrata) ایتالیای شمالینک (لومبار-دیا) خطه سنده میلان ایالتنک (موزه) قضا سنده و (موزه) شهرینک ۵ کیلومتره شرفنده (آنا) نهرینه دوکیلن (مولغوره) چایی اوزرنده واقع بر یوک قریه اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی وارد. — بو اسمله دیگر بر قریه ده بولندیغندن، بوکا تفریق ایچون، (آغرا نه بریاچه Brianza —) دیرلر.

آغرافه { (Agrapha) یونانک (اؤلویا) قطعه سنده بر طاغدر، که (پندوس) سلسله سنک شعباتندن اولوب، (آسپرو پوتامو) نهرینه دوکیلن (مکدووه) چاینک غرب طرفنده اوله رق، شمالدن جنوبه منته اولور. بو طاغک قسم اعظمی بوندن مقدم ممالک عثمانیه دن معدود اولوب، ترخاله صباغنک (قاردیجه) قضا سنده ملحق بر ناحیه ایدی، که اکثریا اشقیاو خیدودلک ملجی اولوردی. — بو ناحیه نك اورته سندن (آغرافاتیقو) یعنی آغرافه چایی نامیه شمالدن جنوبه بر چای آقوب، (آسپرو پوتامو) به دوکیلور.

آغرام { (Agram) واسلاوجه زاغراب (Zagrab) آوستریا و مجارستان دو-لتنک خروانتستان قطعه سنده قطعه مذکوره نك مرکزی اولان بر شهر اولوب، (صساوه) نهرینک یاریم

آغردا { (Agréda) اسپانیانک شمال طرفنده (سوریا) ایالتنده و (سوریا) شهرینک ۴۴ کیلومتره شمال شرفیسنده قضا مرکزی بر قصبه در، که (مونفایو) طاغنک اتکنده و (ابره) نهری تابعلردن (کیلس) چاینک ایکی کنارنده واقع اولوب، ۳۰۰۰ دن زیاده اهالیسی و مذکور چایک اوزرنده کوزل بر طاش کوپریسی وارد. بر قاج طریقک محل تقاطع و التصاقنده واقع اولقله، اولدقجه تجار رتکاهدر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (ایلور-چی) و ده صکره (غرافورچی) ایدی. — آمریقا نك (اقوآدور) جمهوریته دخی بو اسمده بر کوچک قصبه وارد، که (نونه مالاغه) یعنی «یکی ملاقه» دخی دنیلوب، (بوپایان) ک ۱۴۰ کیلومتره جنوب غریبسنده واقعدر.

آغروس { قونیه ولایتنک حید سنجاق و قضا سنده بر ناحیه در، که ۱۲۶۴ خانه و ۳۷۰۰ اهالی پی جامع اولوب، پکیبوری نام

حیه سیله برلشد پرله رك، بر ناحیه تشکیل اولغشدر.
آغریانلار { (Agrianes) مریخ نهری تا -
 { بعلرندن (ارکنه) چایسك انیم
 قدیمیدر. [«ارکنه» ماده سنه مراجعت یوریه.]
آغریبوز { (Eubée) آطهل دکیزنك کزیدن
 { صكره اك بیوك آطه سی اولوب،
 الیوم شمال شرقیسنده کی كوچك آطهلرله برابر یونانك
 بر ایالتیدر. بو آطه نك اصل اسمی (اویا) اولوب،
 مرکزی اوکنده بی بوغازك اسمی ده (اورپیوس) در، که
 بونك تحریفله آغریبوز اسمی حاصل اولمش، و مرکزندن
 آطه یه دخی تعیم اولغشدر. بو آطه یونانك ساحل
 شرقیسی فارسینده شمال غربیدن جنوب شرقیه
 طوغری تمتد اولور اوزون و غیر منتظم بر شکله
 اولوب، قره ایله بو آطه نك آره سنده کی بوغاز ایکی یه
 منقسم اوله رق، شمالده کینه (تالاندی بوغازی)
 جنوبده کینه ده (آغریبوز بوغازی) دینور؛ و بویکی
 بوغازك محل اختلاطنده آطه نك ساحلی قره یه اوقدر
 تقرب ایدبور، که آنجی ۶۵ متره وسعتنده بر یکید
 فالوب، مرکزی اولان آغریبوز شهری دخی بونقطه ده
 واقع اولغله، شهر قره ایله بر کوپری واسطه سیله
 اختلاط ایدبور. بوغازك سائر طرفلری اون اون
 ایکی کیلومتره وسعتنده در. آطه نك منهای شمالده
 اولان (لیناده) برونیه منهای جنوبده اولان (ماتیلو)
 برون آره سنده اولان طول اعظمی ۱۹۵ کیلومتره،
 واکي اكار عخلده ۵، واک کنیش عخلده ده ۵۲
 کیلومتره در. شمالده کی (تیریکری) بوغازی بو آطه یی
 یونانك (افیتیویده) یعنی ازدین سنجاغندن و غلوس
 کورفیز آغزنده کی (باباجه) شبه جزیره سنندن،
 و جنوباً دخی (اورو) بوغازی (آندرو) آطه سنندن
 آیرمشدر. بو آطه نك اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق
 ایسه ده، طاغلرک آره سنده غایت منبت دره لری و کو-
 چك اووه لری دخی واردر. شمال غریبسنده واقع
 اولان (لیتیئا) طاغی ۹۴۵، و سطرلنده اولان (دیپسو)
 و (قندیل) طاغلری ۱۲۰۵ و ۱۳۴۰ و جله سننك
 اك یوكسکی اولان (دلفی) طاغی دخی ۱۹۰۸ متره
 ارتفاعنده در. اك بیوك اووه سی دخی مرکزك جوا-
 رنده اولان (للانسه) اووه سی اولوب، ایلچهلرله
 مشهوردر. زمان قدیمه بو آطه ده غایت كوزل سما-
 کی مرمرلر چقاردی. یونانك هیچ بر طرفی بو آطه

قدر منبت و محصولدار اولوب، علی الخصوص شمال
 طرفنده طاغلری میشه، چام، چنار و سائر آغاچلری
 حاوی اورمانلرله و كوزل مرعازلره مستور اولدقلری
 کبی، زیتون آغاچلرله باغلری دخی چوق و حیوانات
 و سائر محصولات بولدر؛ آنجی اهاالیسی يك چالیشقان
 اولدقلری کبی، یولری دخی غیر منتظم اولدیفندن،
 تجارت و ثروتی استعدادی درجه سنده ترقی ایتمه مشدر.
 (اویا) اسمی «صیغیری بول» ویا «صیغیری ای»
 ديك اولوب، زمان قدیمه بو آطه نك صیغیرلری
 مشهور ایدیسده، شمدی نه کثرتجه ونه جنسجه
 شایان ذکر صیغیرلری یوقدر. مرکزینك (خالکيس)
 تسمیه سی یونان لسانده (خالقوس) دنیلن باقیرك
 کثرندن ایلری کلوب، اسکی زمانده باقیر و دمیر
 معدنلری چوق ایدی، وایی ایشلنیردی. بو کون
 اك زیاده چیقاریلان معدنی مغنر یا اولوب، سنوی
 الی آلتش يك قطار انكلتیه نقل اولنور. بو
 آطه نك باشیجه اوچ قصبه سی واردر، که برنجیسی
 (خالکيس) دخی دنیلن و مرکزی اولان آغریبوز شهری
 ایکنجیسی جنوب طرفنده (آپوس ایلپاس) طاغنك
 اتکنده اولان (قاریستو) یعنی قزل حصار، و او-
 چنجیسی دخی شمالده کی (اکسروخوری) قصبه لیدر.
 بو آطه ازنمه قدیمه ده بر قاج جمهوریه منقسم او-
 لوب، اك مشهورلری (خالکيس) و (ارتريا) جهو-
 ریتلری ایدی، که تجارتلری قوتیه ماکدونیا،
 سیچلیا و ایالتا سواحلنده برطاق مستملکات دخی پیدا
 ایتملریدی. بعده آتنه جمهوریتك ید مضطنه پکمش،
 و مؤخرأ ماکدونیا حکمدارلری، و متعاقباً رومالیر
 طرفندن ضبط اولغش، و نهایت ۸۷۵ تاریخ هجریسنده
 ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك ید جلا-
 دتلیله مالک عثمانیه یه الحاق اولنهرق، ۱۸۲۹
 تاریخ میلادیسنده واقع یونان استقلال زمانده بو
 دولته ترك اولغشدر. آتنه اوچ قضایه منقسم اولوب،
 مرکز ایالتدن بشقه قضالردن برینك مرکزی قارستو،
 و دیگرینك کی دخی اکسروخوری قصبه سیدر. كوچك
 آطهلردن عبارت اوله رق بو ایالتله ملحق بر دردیجی
 قضا بولندیکی کبی، اسکیر و آطه سی دخی قاریستو
 قضاسنه ملحقدر. آطه تقریباً ۲۴۰ قریه یی جامع او-
 لوب، بتون ایالتك اهاالیسی ۸۲۵۴۰ کشیدر، که
 بونلرک بر مقداری آراؤد جنسنه منصوبدر، و مر-
 کزده بولنانلرینك بر آزی مسلماندر.

اولمبوس، کیمای باطل و سحره دخی معتقد ایدی. کلیات آتاری مطبوع اولوب، اک مشهورلری فنونک عدم صحتی و طاقفه نساکت تقدم و رجحانی حقنده او- لان ایکی کتابدر.

آغریپینه (Agrippine) آغریپانک قیزی
(و آوغستوسک کریمه زاده سی او- لوب، حسن و جالبه و ناموس و اخلاق حیده سیله مشهور ایدی. زوجی جرمانیقوس ایله برابر سوریه یه کیمش؛ و آنسزین وفات ایدن قوجه سنک رمادینی روما یه کتیروب، (پیسون) طرفندن تسیم اولندیغنی دعوی ایتمکله، پیسون مجازات کورمه مک ایچون انتخار ایتشیدی. ایپراطور (تیر) آغریپینه نک صیت و شهرتی چکه میهرک، (پانداتاریه) آطه سنه نفی ایتش، واوراده میلادک ۳۳ تاریخنده آجلقدن تلف ایتدر- مشدر. بو قادینک ایکی اوغلی اولوب، بری (قالیغو- لا) و دیگرکی (نرون) ک والده سی اولان (آغریپینه) در.

آغریپینه (Agrippine) روما سردار- لردن جرمانیقوس ایله آفقه التز- جه آغریپینه نک قیزی اولوب، (دومینیوس آهتوبار- بوس) و ارمش، و مؤخر ایپراطور اولان ظالم مشهور (نرون) ی دنیا یه کتیر مشدر. ایلک قوجه سنک وفاتندن صکره عی ایپراطور (قلادیوس) و او- روب، امور حکومتی بسبتون الینه آتش؛ و ایپرا- طورک قیزی او قتاویای دخی اوغلی (نرون) و زوج ایتمکله، کندی اوغلنی ولی عهد طانیتدیرمق ایچون، ایپراطورک اوغلی (بریتانیقوس) ی تبعیده موفق اولدقدن صکره، مؤخر تبدیل افکار ایدر قورقو- سیله قوجه سنی تسیم ایتشدر. اوغلی نرون ایپراطور اولغجه، والده سنک مداخلاتی چکه مدیکیمون، کندیسنی برکی یه بیدروب، انکینده باتیرمق امرینی ویرمش؛ و آغریپینه بو تملکدن قورتلش ایسه ده، متعاقباً یعنی ۵۹ تاریخ میلادیسنده، بر ضابط معر- فتیله قتل ایتدیرلشدر. زیاده سیله حسنی و غایت دسا- سه وظالمه بر قادین ایدی.

آغریپینجه (Agrigente) سیلیانک ساحل (جنوبیسنده اسکی و بیوک بر شهر ایدی، که الیوم خرابه لری و خرابه لرنک یاننده (حیر- جنته) دنیلن بر کوچک قصبه بولنیور. بو شهرک معابدی چوق وجسیم اولوب، مصنع هیکلرله و تز-

آغریپوز { یاخود خالکس (Chalcis, Eu- ripo) یونان جزایرنک اک بو- کی اولان آغریپوز آطه سنک مرکزی اولوب، ایالت وقضا مرکزی بر شهردر، که هنمای اولان طار بر بونازک کنارنده و بر کوچک شبه جزیره نک اوزرنده واقع اولوب، یونانک قره سیله بر کوبری ایله مر- بوطدر. شهرک ۶۵۰۰ اهالیسی اولوب، لیمانی شبه جزیره نک شمال طرفنده در، و کوبرینک باشنده بر اسکی قلعه سی وارددر. اسکی شهردن بالکز اهمیتسز برطاقم ویرانه لقلشدر. بوشهرده الآن برطاقم اهالی اسلا- میه بولمقده در. اداره عثمانیه زمانده آغریپوزدن خیلی رجال بیتششدر، که اخیراً ارتحال ایدن مرحوم سائی پاشا و اوغلی صبحی پاشا بو جله دندرلر.

آغریپا { ویپسانیوس — (Vipsanius A. grippa) روما جزائرلردن اولوب، آوغستوسک توجهنی قزانش، و کندیسنی بر عادی عالمه منسوب اولدینی حالد، مجرد درایتله اک عالی مناده قدر چقمشیدی. میلاددن ۶۴ سنه اول طوغش؛ و آوغستوسک قیزی (پولیا) یی تزوج ایتمکله، ولی عهدی طانیتش ایسه ده، قبل میلاد ۱۲ تاریخنده آوغستوسدن اول وفات ایتشدر. آغریپا آوغستوسه ایپراطورلقدن فراغت ایدوب، جهو- دینی اعاده ایتسنی توصیه ایتش ایسه ده، بو نصیحتی دگلنه مشیدی. رومانک مشهور (پانتئون) نام معبدیه بر قاج صوبولی آغریپا طرفندن تأسیس اولنششدر. اوج ارک اولاده بر قیز بر اقوب، اوغلاری بر موت فجیعله فوت اولش، و قیزی (آغریپینه) (جرما- نیقوس) و وارمشیدی.

آغریپا دو نتهام (Agrippa de Ne- tesheim) میلادک ۱۴۸۶ تاریخنده قولونیه ده طوغش بر فیلسوف اولوب، زمانده متداول اولان علوم و فنونی تحصیل ایتش؛ ولوندره، قولونیه، پارس، تورینو، مج و فریورغ شهرلرله بر وقت تدریسله اوغراشدقدن صکره، فرانسه قرالی برنجی فرانسوآنک والده سی ساووالی (لویره) نک و مؤخر سائر بعض اکبرک سر طیبی اولش؛ و نهایت ۱۵۳۵ تاریخنده (غرنوبله) خسته خانه سنده وفات ایتشدر. زمانک فلسفه سنی رد ایتش ایسه ده، التزام ایتدیکي فلسفه دخی مقبول

تعلیمی لزومنی اک اول بیان ایدن کنديسيدر. آثارى جمع ونشر اولئشدر.

آغریقوله { ژان — (Jean Agricola) } آلمانیاك (ساقسه) خطه سنده

میلادك ۱۴۹۲ تاريخنده طوغش و ۱۵۶۶ تاريخنده وفات ايتش بروحانی اولوب، پروستانلغك موجدى اولان (لوتر) ك رفقاسندن بولئش؛ ومذهبه متعلق بعض كتابلر يازديغى كي، آلمان لسانك ضروب امثا. لنی دخی جمع وشرح ايتشدر.

آغزون { بخارا جوارنده برقریه اولوب، (ابو عبدالله عجمی آغزونی) نك مسقط رأسيدر.

آغستوس { رومجه (نياؤسته) و آرنائودجه (نفوشت) دنيلير. سلايك

ولايت وسنجاغك قره فريه قضا سنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، قره فريه شهرينك ۲۰ كيلومتره قدر شمالنده، (طورله) طاغك شرقی اتككنده و غایت منبت بر اووهك كنارنده واقعدر. قصبهك ايتچندن پكن (عربسا) چاي باغچه وبوستانلرينى اروا ايله بر طاقم دكرمن وفابريقه لر دخی چوپره رك، شرقه طوغرى آقوب، قره فريه قضاسى داخلنده كي (نيشى) كولنه منصب اولور. قصبهك ۱۰۰۰ خانه سى و ۵۵۰۰ اهالى سى، ۱ جامع شرقي، ۶ كليسا. سى، ۳ طوغله و كرميد فابريقه سى، صو ايله دوزر ۱ ايپليكخانه سيله ۳ بطاقى، ۱ اسلام و ۲ روم مكتب ابتدائيسى وجوارلنده غایت كوزل مسيرملرى واردر. باغلى چوق اولوب، غایت كوزل وپك مشهور بر شراب ياپيلير، كه كليته اخراجى اولور. حبوبا تدن بشقه سوسام، بال وايك دخی يتيشير. خيلى شياق دخی ياپيلوب، جوارلره اخراج اولنور. **آغلاؤفون** { (Aglaophon) ميلاددن ۵ عصر اول طاشوش آطه سنده ظهور ايتش بر رسامدر.

آغلايه { (Aglaé) يونان قديم اساطيرنده (خاريتس) (Χάριτες) ولايتلر طرفندن

(غرايس) (Gratix, Grâces) يعنى «لطافت» ويا «طرب» تسميه اولنان اوج پرينك بريدر. ديكر. لرينك اسملى (تاليه) و (اوفرؤسينى) ايدى. بونلر بر روايتده كويا مشتريك، وديكر بر روايتده شمس ايله زهرهك قيزلى اولوب، عشق وعلاقه الهه سى

ينيات معماريه ايله مزين ايدى. قبل الميلاد ۵۸۲ تاريخلنده تاسيس اولتوب، برجونى وقت جمهوريته اداره اولندقدن صكره، بر طاقم ظالم حكمدارلر ك اينه دوشمش، وبعده سيرا قوسه ليلرك ضبطنه پكمش ايدى. قبل الميلاد ۴۰۶ تاريخنده قارتاجليلر طرفندن ضبط و تخريب اولئش ايسه ده، متعاقباً قورتلش؛ و ۲۱۰ تاريخنده روماليلرك يد ضبطنه پكوب، سيچليا ايله برابر روماليلردن صكره عربلك اينه پكه رك، خيلى وقت ممالك اسلاميه دائره سى داخلنده بولئش، وبعده نورمانلر، فرانسزلر، آراغونيليلر و نابولى حكومتى اداره سته پكمشدر.

آغرى طاع { آناطوليد. بايزيد سنجاغنده (يوكسك) بر طاغدر، كه

(آارات) اسميله شهرت بولش اولديغندن، او صره ده بيان اولئشدر. [«آارات» ماده سته مراجعت بيوريله.]

آغریقوله { (Agricola) روماسردارلردن (اولوب، مورخ مشهور (تا.

سيت) ك قان پدى ايدى. ميلاددن ۴۰ سنه اول (فرايوس) شهرنده طوغشيدى. (وسباسيان) طرفندن بيوك بر تانيك فتحنه مأمور اولوب، اهالينك معندانه مقاومتيله برابر، فتحنه موافق اولئش؛ و برنجى اوله رق بو ملككك آطه اولديغنى كشف ايتشيدى. ضبط ايتديكى يرلك اداره سته مأمور اولوب، كمال عدالتله اداره ايتش، واهالى ي دائره مدنيته ادخاله چالشمش ايسه ده، او صره ده ايمپراطور اولان (دو-مينياتوس) بونك فتوحات وه موفقيتاتنى چكه ميده رك، كنديسنى ۸۵ تاريخ ميلاديسنده رومايه جلبه، كوشه نكته آتمشيدى. بقيه عربى ازواده پكوروب، ۵۶ ياشنده اولديغى حالده، ظن اولنديغنه كوره، ايمپرا-طور طرفندن مسموماً وفات ايتشدر. (تاسيت) بونك ترجمه حالى يازمشدر.

آغریقوله { رودولف — (Rodolphe Agricola) آلمانك هايدلبرغ

شهرنده فلسفه معلمى اولوب، ميلادك ۱۴۴۳ تاريخنده (غروينكه) شهرنده طوغش، و ۱۴۸۵ ده وفات ايتشدر. اوروياده اسكى اصول تدريسى رد ايله، فنون وعلوم جديده ك احياسنه اك زياده جهد ايدنلردن اولوب، صاغر وديلسز طوغان آدمرك

لسانده «صو فیشقیرتان طاغ» معناسیله (اوهات زمالها) دینلکله، اسپانیولر بو اسمک تحریفله مملکتنه (غواتمالا) دیمشلردر. میلادک ۱۵۴۱ تاریخنده بو برکاتک اغزنده طولش اولان صولر ایچریدن تضییق اولنهرق، طیشاری به دوککش، و بوندن بر طوفان حاصل اولوب، غواتمالا شهرینی صو باصمشیدی.

آغوادو { (Aguado) اسپانیانک بر یهودی عالیه سنه منسوب اولوب، میلادک ۱۷۸۴ تاریخنده طوغش و ۱۸۴۲ تاریخنده وفات ایتمش غایت زنکین بر بانکر در. کنجلیکنده فرانسه عسکرینه داخل اولوب، جنرال (سولت) ک یاورى اولمشیدی. بعده عسکرلکدن چیقوب، صرافلغه سلوک ایتمکله، اسپانیا ایچون اوروپاده بر قایق استقراض عقدینه موفق اولدیغیچون، یدنجی فردیناندو طرفندن (مارکی) عنوانیه تلطف اولمشیدی. پارسده توطن ایدوب، کندی مصرفله (ریس) کو پرستی یاپدیرمش، و بر چوق کوزل رسملر طویلماغه موفق اولمشیدی.

آغواده پائو { (Agua de Pau) پورتیکیزک (سان میکل) آطه سنک ساحل جنوبیسنده مستحکم بر قصبه اولوب، ۳۲۱۰ اهالیسی واردر.

آغوادیللا { (Aguadilla) آمریکای وسطیده (آنتیل) جزایردن اسپانیانک تصرفنده بولنان (پورتوریکو) آطه سنک شمال غربی کوشه سنده بر کوچک قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اها. لیبی واردر.

آغواریقو { (Aguarico) آمریکای وسطینک (اقوادور) جمهوریتنده بر نهر او. لوب، (ناپو) ایرماغنه دوکیلور. مجراسی ۵۰۰ کیلومتره در. چوق آلتون توی دوکدیکچون، اسپانیولجه «زنکین صو» دیمک اولان بو اسمله تسمیه اولندیغی کبی «آلتون ایرماق» دیمک اولان (ریو دل اورو) اسمیله دخی معروفدر.

آغواس { (Aguas) اسپانیانک شرقی طرفنده (آراغون) قطعه سنک (سراغوسه) و (تروئل) ایالتلرنده جریان ایدر بر نهردر، که (قو-قانون) طاغندن نیعانه، (سان پدرو دل ساز) قرینده بر طاغک قیاری آلتنه کیروب نابید اولدقدنصرکه، آشاغیده، (البیز) اسم عربیسندن غلط اولهرق، (آلییار) اسمیله چیقوب، یاغور موسمنده (المناسد) نهرینی دخی

اولان زهره نك معینده بولنور، و ذوق و صفوا کلهجیه موکل زعم اولنورلردی. کاه بر اوزون انتاری ایله وکاه چلاق و بر لرینه صارلش صورتده تصویر و رسم ایدرلردی.

آغلاسون { قونیله ولایتک بوردور سنجاق و قضا سنده ناحیه مرکزی بر بونق قریه در، که بوردور قصبه سنک ۳۰ کیلومتره قدر شرفنده و اسپارطه نك ۱۰ کیلومتره قدر جنوب. بنده، و اسپارطه ایله بونک آره سنه حائل اولان (دوراس) طاغنک جنوبی اتکنده و (آق صو) نهرینه دوکیلن بر کوچک چایک ساحل یسارنده واقع اولوب، ۳۲۹ خانه سی و، جله سی مسلم اولق اوزره، ۱۷۰۰ اهالیسی واردر. — آغلاسون ناحیه سی ۲۲ قریه دن عبارت اولوب، قضایانک شرق جنوب. یسنده واقع اولغل، شرق شمالی طرفندن حید، و شرق جنوبی طرفندن دخی تکه سنجاقلریله همحدود در. اهالیسی ۷۷۰۰ کشتی قدر اولوب، جله سی مسندر. درون ناحیه ده موجود ۲۵ صبیان مکتبده ۸۵۱ ذکور و ۴۵۷ اناث شاگردان دوام ایدور. ۱۸ جامع شریفی، ۸ مسجدی و ۲۱ دکرمنی دخی واردر.

آغلی { (Agly) فرانسه نك جنوبنده «شرقی» بیرنه «ایالتنده بر نهردر، که (قوربیره) طاغندن نیعانه، شرقه طوغری جریان ایدره، ۸۰ کیلومتر مکه مسافه قطع، و آچلش اولان بر چوق جدولر واسطه سیله مجراسنک اطرافنده کی اراضی بی سق اشدکن صکره، (بارقارس) اسکله سی قرینده آق دیکزه دوکیلور.

آغنصوص { ارضروم ولایتک بایسورد سنجاق و قضا سنده بر ناحیه در. [بایورد] ماده سنه مراجعت بیوریله.

آغوت { ارضروم ولایت و سنجاغنک تور. نوم «ماده سنه مراجعت بیوریله» [تور].

آغوا { (Agua) آمریکای وسطینک (غواتمالا) (قطعه سنده یوکسک بر برکاندر، که (غواتمالا) شهرینک ۲۵ کیلومتره جنوب غربیسنده، ۱۴° ۲۶' ۴۸" عرض شمالی ایله ۱۷° ۵' ۹۳" طول غربیده واقع اولوب، حدای بحردن ۳۷۵۳ متره ارتفاعی واردر. بو طاغ اهالی اصلیه قدیه

۵۰° ۵۱' ۲۱" عرض شمالی ایله مکسیکو شهرندن اعتباراً ۲۶° ۴' ۳" طول غربیده و ۱۹۰۸ ار-تفاعنده اولوب، ۲۰۰۰۰ اهالیسی واردرد.

آغواشاپه { (Aguachapa) آمریکای وسطیده غواآتلا قطعه سنک (سان سالوا-دور) جمهوریتده ینه بو اسمله سمی بر کولک ۳ کیلومتره جنوبده و بحر محیط کبیر ساحلندن ۵۰ کیلومتره مسافهده بر قصبه اولوب، شکر فابریقه-لری وخیلی تجارتی واردرد.

آغواکسته { (Aguaqueute) یعنی «صیحاق (صو)» برازیلیانک (غویاز) ایالتده و غویاز شهرینک ۲۸۰ کیلومتره شمال شر-قبیسنده واقع بر قصبه اولوب، جوارلرنده آلتون معدنلری واردرد. بو قصبه میلادک ۱۷۳۲ تاریخنده تأسیس اولمشدر.

آغوا { ازمید کورفزیله قره دکیز آره-سندده اولان شبه جزیره نک اورتیه-سندده بر کوچک طاغ و بو طباغدن نبعاله شماله طوغری آقهرق شیلنه نک شرق طرفنده بحر سیاهه منصب اولان بر درنه نک اسم مشترکیدر.

آغودا { (Agueda) اسپانیا و پورتیکیز نک بر نهریدر، که (سالامانقه) خطه-سندده پورتیکیز حدودی قریبده (غانه) طاغ نک شمالی اتکندن نبعاله، شماله طوغری جریان، و (چوداد رودریغو) شهرینک ایچندن مرور ایده نک، و (باربه ده پورتوقو) دن آشاغی اسپانیا ایله پورتیکیز حدودینی آیره نک، ۱۳۰ کیلومتره نک مسافه قطع ایتدکدن صکره، (بارقه دالوه) قریبده صولدن (دورو) ایرما-غنه دوکیلور. مجراسی درین اولدیفندن، زراعتجه فائده سی اولیورسه ده، وادیس نک اکثر محللری شایان تماشا اولوب، اسپانیا شعرا سنک بر چوق اشعارینه منی علیه اولمشدر.

آغودا { (Agueda) پورتیکیزده (دورو) ایا-لتنک (آورو) قضاسنده و (آورو) شهرینک ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده ناحیه مر-کزی بر قصبه در، که (ووغه) نهری تابعلرندن بر دره-نک اوزرنده و (فارامولو) طاغ نک غربی اتکندن واقع اولوب، ۳۵۶۱ اهالیسی واردرد. — ناحیه سنک اهالیسی ۱۷۹۵۲ کشیدرد.

اخذ ایله، ۱۰۰ کیلومتره نک مسافه قطع ایتدکدن صکره، صاغ ساحلندن (ابره) ایرماغنه دوکیلور.

آغواس قالیانتس { (Aguas Calientes) یعنی «صیحاق صولر». مکسیقه نک وسطرنده بر ایالت اولوب، شمال و غرب طرفندن (زاقانقاس)، جنوباً (غوادایاره) ودها طوغریسی (وادی الحجاره)، غرب جنوبی طرفندن (غوانایوتو)، شرقاً دخی (سان لوی پوتوسی) ایالتلرله محدود و محاط، و ۲۱° ۳۴' ایله ۲۲° ۲۰' عرض شمالی، و مکسیکو شهرندن اعتباراً ۲° ۵۰' ایله ۴° طول غربی آره-سندده واقعدر. ینه بو اسمله سمی اولان مرکزی مکسیکو شهرینک ۱۵۰ کیلومتره شمال غربیسنده در. بو ایالت (سیرافریا) یعنی «صو-نوق طاغ» دینلن سلسله نک غربی مائه-سندده واقع اولغله، شرقی طرفی طاغلق و یوکسک اولوب، غرب جهته ده دوز و منبت اووه لری واردرد. جبال مذکو-ره نک اک یوکسک ذروه سی اولان (چرو ده لورل) ک ۳۰۹۱ متره ارتفاعی واردرد. (ریوده سان پترو) ونام دیگرله (آغواس قالیانتس) نهری شمالدن جنوبه طوغری ایالتک اورتیه-سندن کچهرک، کوزل بر وادی تشکیل ایدبور. اقلیم معتدلیه مخصوص اولان انواع حیواناتله بعض طرفلرنده شکر قامشی حاصل اولور. طاغلری اورمانلرله مسخور اولدینی کبی، ذی قیمت معدنلری، طاش، مرمر و لیتوغرافیا طاشی اوچاقلری وایالته بو اسمی قزاندیران ایلچهلری چوقدر. ایالت درت قضایه منقسم اولوب، مرکز ایالت ایله دیگر اوچ قضانک مرکزلی اولان (قالویللو)، (رینقون ده روموس) و (آسیانتوس) قصبه لرندن بشقه شر و قصبه سی یوقدر. اهالیسی ۱۴۰۰۰۰ کشتی او-لوب، بر خسی قدر اهالی قدیمه دن و قصوری اهالی اصلیه ایله اسپانیولدن ملزدر، که بونلر اسپانیولجه لسانیه متکلمدرلر.

آغواس قالیانتس { (Aguas Calientes) آنف البیان ایالتک مرکزی بر شهر اولوب، غایت کوزل بر اووه ده واقع و سوافاقلری منظم ايسه ده، ابنیه سی پک عایدرد. اطراف کوزل باغچه لره محاط اولوب، جوارنده کی کویلر دن برنده بر ایلچیه بو-لنور، که اسمی بو مناسبتله وضع اولمشدر. شهر

طوغری جریان ایدہ رک، (تارن) ایالتہ کیر، و بو ایالتک جنوب طرفنی اروا ایلہ، (قاسٹر)، (لاوور) و سائر قصبہ رک ایجنڈن کچہ رک، صول ساحلندن (تارن) نہرینہ دو کیلور. مجراسی ۱۸۰ کیلومترہ اولوب، یالکز آشای طرفی سیر سفانہ صالح اولہ بیلیر.

آغور { یاخود (اجور). بنی اسرائیل حکما. سندن اولوب، کتب مقدسہ مذکوردر.

آغور { یاخود آکور (Aghor) بلوجستانک شرق طرفندہ بر نہر اولوب، ۶۳' طول شرقیدہ دیکرہ دو کیلور. بلوجستانک یازین دخی قورومیان قلیل المقدار نہر لندندر. منصبتدن ۳۰ قدر کیلومترہ یوقاریدہ ساحل یمینہ قریب (هنكلار) اسمیلہ بر مغارہ واردر، کہ هندستانک غرب طرفندہ کی هندولک المشهور زیارتکار لندندر. آغوستو { (Agosto) سیچلیانک ساحل شر. قیسنده، ایکی کورفرک آرہ سندہ اوزانان بر دیکل برزخندہ واقع بر شہر اولوب، ۹۷۳۵ اہالیسی واردر. بو شہر دہا بیوک ایدیسہ دہ، ۱۶۹۳ تاریخ میلادیسنده وقوع بولان بر حر. کت ارشدن خراب اولوب، اہالیسنک بر ٹلشدن زیادہ سی انقاض آلتندہ قالشیدی. بو وقعہ دن صکرہ، شہر بر منتظم صورتدہ یاپیلوب، حرکت ارض قور. قوسندن اولری آچق یانلشدندر. لیانی پک ایی اولوب، شراب، زیتون باغی، کتن، طوز، ساردلہ و سائرہ یہ متعلق بیوک بر تجارتی واردر. جوارندہ مغارہ لینک کثرتیلہ مشہور اولان (تیمبا) موقعی بولنور.

آغوستہ { (Agosta) سیچلیانک ساحل شر. قیسنده و (سیراقوسہ) نک ۲۷ کیلو. مترہ شمالندہ، بر کوچک شبہ جزیرہ نک اوچندہ واقع بر شہر اولوب، ۱۲۰۰۰ اہالیسی و استحکاماتی واردر. لیانی واسع ایسہدہ، محافظہ لی دکلر.

آغوستینی { (Agostini) اون آلتیجی عصر میلادیہ یاشامش و ندیکلی بر شاعر اولوب، (بوناردو) نام شاعرک «عاشق رو. لاندو» عنوانی منظومہ سنک آلت طرفنی یازمش ایسہدہ، پک مقبول دکلر.

آغولاس { قاب دہ لاس — Cap de las Agulhas } یعنی ایکندل برونی. [«ایکنہ برونی» مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ.]

آغوانس { سیواس ولایتندہ قرہ حصار شرق منجاغنگ صو شہری قضا سنندہ بر ناحیہ در. [«صو شہری» مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ.]

آغویلاز { (Aguilar) اسپانیانک جنوب طرفندہ قرطبہ ایالتندہ و قرطبہ شہرنک ۴۹ کیلومترہ جنوبندہ غایت کوزل منظرہ لی دوت تہہ اوزرندہ واقع بر شہر اولوب، ۱۲۰۰۰ اہالیسی، فوق العادہ کوزل ہواسی وجہ وارندہ پک چوق زیتون آناجلریلہ باغری واردر، و (مونیل) نامیہ مشہور و پک مقبول بر شراب یاپیلیر. تیدرک آلتسندن پکن (قارہ) چای وادی کیرک تابعلرندن (جنبل) نہرینہ دو کیلور. شہرک جنوب طرفندہ و یازیم ماعتلق مسافدہ (زونار) و (ریقون) اسمیلہ بالیقاری چوق ایکی کول و بعض طوزلی معدن صولری بو. لیور. — بو اسمیلہ اسپانیادہ ایکی بیوک قریہ دخی بولندیسندن، تریق ایچون، بوکا (آغویلاز دلا فرونزا Ag. de la Frontera) دیرل.

آغویلاس { (Aguilas) اسپانیانک جنوب شرقیسنندہ (مرسیہ) ایالتندہ و (مرسیہ) شہرنک ۹۵ کیلومترہ جنوب غریبسنندہ و ساحل بجرده واقع بر قصبہ اولوب، ۵۰۰۰ اہا. لیس، ایکی لیانی، بر قلعه سی وجوارندہ قورشون و باقر معدنری واردر. بوکا (سان جوان دلاس آ. غویلاس San Juan de las Ag.) دخی دیرل.

آغویمس { (Aguimes) قناریہ آطہ لندن (غران قناریہ) یعنی «بیوک قنار. یہ» نام آطدہ (غواآدق) طاغنگ اتکندہ و ۳۳۵ مترہ ارتقاعدہ واقع بر قصبہ اولوب، ۳۰۰۰ اہالیسی واردر.

آغوبارد { (Agobard) آسپانیالی بر راہب اولوب، میلادک ۷۷۹ تاریخندہ طوغش و ۸۴۰ دہ وفات ایتمشدندر. فرانسدہ (لیون) بستیوسی ایکن، قرال (لوی دبوژ)، فارشی (لوتر) طرفندن قورلمش اولان اختلالہ قاریشمش؛ و سحرک علیہندہ و بعض مسائل دینیہ حقندہ بعض کتابلر یاز. مشدر.

آغوت { (Agoût) فرانسدہ نک (غارونہ) حوضہ سنندہ بر نہرد، کہ (ہرو. لت) ایالتندہ واقع (امپینوسہ) طاغندن نبغانلہ، غریہ

قومنه حصر کلام ایده جکز. بوقوم (غالا) و (سومالی) اقوای زمهره سنه منسوب اولوب، بر جوق قبيله له منقسمدر، که هر بری آریجه اداره اولوب، یالکز بیوک قبيله لرینک ریسلی سلطان عنوانی آلدقلى حالده، کوچک لرینک کیلر ریس عنوانيله اکثفا ایدپور. لر. بونلرک اثوابلری ستر عورت ایده جک بر کوچک پشمال ايله اوموزلرینه آندقلى دیگر بر پشمالدن عبارت اولوب، سلاحلری دخی بر مزراقله صیغیر دریسندن بر قالقاندن عبارتدر. هر نه قدر رنگلری خیلی سیاه ایسه ده، سیملری تماميله قافقاس جنسینه منسوب اولدقلى کوستریور؛ آلترلی واسع، برونلری دوز، آغزلی و دیشلری پک کوزلدیر.

کندیلری جست وچالاک وجسور اولوب، مسلمان اولدقلى جهنله، اونه دن بری جیش خرسیتیانلریله محاربه ده بولنه گلشلدرد. باشلیجه شهرلری مصوع وتاجوره در. [«بربره» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آفتاب { هندستانده دهلی شهرنده تخت نشین اولان حکمداران اسلامک اخیرى

شاه عالم ابو المظفر مروج الدینک مخلصیدر، که انکلیز لارک ویردکلى تخصیصاته طبعاً بنکاله ملکى بونلرک الینه تسلیم ایتشدر. رچالندن غلام قادرخان اسمنده بری رفع لوائ عصیان ایده رک، کندیسنى اله یکیرمکه، ایکی کوزینه میل چکمشیدی. برمدت اعیى یاشادقندن صکره ۱۲۲۱ تاریخنده ترک دغدغه حیات ایتشدر. طبیعت شرعیسى اولوب، خیلی اشعارى وازان جله غلام قادرخانک چیقاردی فتنه ی مصور «شهر آشوب» عنوانيله بر منظومه سى واردرد. شو بر قاج بیت بو منظومه سنددر :

صرصر حادثه بر خاست بی خوادى ما
داد بر باد سر و برک جهانداری ما
آفتاب فلک رفعت شامی بودیم
برد در شام زوال آه سیه کاری ما
چشم از جور فلک کنده چو شد بهتر شد
تا نه بیم که کند غیر جهانداری ما
داد افغان پچه شوکت شامی بر باد
کیست جز ذات مبرا که کند یاری ما

[احوال سیاسیه سیحون «شاه عالم» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آفتابی { ابوالفتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینک دور سلطنتلری شراسندن اولوب، اماسیه مضافاتندن مرزینون شهرنده طوغش، وطریق

آغون { (Agon) فرانسه نک (مانش) دکیزی ساحلنده بر کوچک اسکله اولوب، ۱۶۰۰ اهالیسی واردرد. آمریقانک (ترنو) آطه سی جوارلرینه صیده کیدن کیلر بو اسکله ده بجهیز او. لنور.

آغونیه { (Agogna) ایتالیای شمالیده بر نهر در، که (بورغومانزو)، (نواره) و (مورتاره) قصبه لرینک ایچندن یکدکدن صکره، (سیا) ايله (تردوپو) آره سننده (پو) ایرماغنه دو. کیلور. بیوک ناپولیون زماننده بو نهرک مجراسی جوارلرنده اولان یرلر بو اسمله بر ایالت اتخا او. لشمیدی.

آغین { معبوره العزیز ولایت وسنجاغنده اکین قضا سنک بر ناحیه سیدر، که دوز ومنت بر اووه دن عبارت اولوب، ۵۲ قریه یی و بر جوق باغ و باغچهلری جامعدرد.

آف { (Aff) فرانسه نک آشاغی بر تانیا خطه - سنده بر چایدر، که «ایل مع ویلن» ایالتیه (موریبهان) ایالتی آره سننده آقوب، بو ایکی ایالتک حدودینی آردقدن، و ۷۵ کیلومتره مک مسافه قطع ایتدکدن صکره، (ویلن) ایرماغی تابعلرندن (اوست) نهرینه دوکیلور.

آفاده { (Afade) آفریقای وسطیده سودانک (قوقوتو) خطه سننده و (برنوح) حدو. دی اوزرنده، (چاد) کولک ۴۸ کیلومتره جنوبنده بر شهر اولوب، خیلی واسع و بر سورله محاط ایسه. ده، تدبیده بولندیغی مرویدر.

آفار { یاخود عفار (Afar) آفریقای شرقیده باب المندبک شمال و جنوبنده ممتد اولان سواحل و اراضیده ساکن بر قومدر، که اصل کندیلرنجه اسملری (آفار) اولوب، عربلر بونلره، (دنقال) نک جمی اولمق اوزره، (دنقال)، و حبشلیلر دخی (عدل) ودها طوغریسی (عدایل) دیرلر. بونلرک مملکتی ۳۰° ۱۰° ايله ۱۵° عرض شمالی و ۳۸° ايله ۴۱° طول شرقی آره سننده اولوب، جنوب و جنوب غربی طرفندن (غالا) اقواميله همحدوددرلر، و غرباً مملکتلری حبشستانک طاغلرینه قدر ممتد اولور. بو مملکت عرب جغرافیونی آثارنده (بربره) ناميله معروف اولدیغندن، مملکت حقنده کی معلومات لازمی بو ماده یه تعلیق ایده رک، بوراده یالکز آفار

طوغش، وميلادك ۵۰ تاريخنده وفات ايتشدرد.
فصاحت وبلاغتيله شهرت بولمش ايسهده، روما ايپرا-
طورلرندن (تير)، (قالیغوله) و(قلاودیوس)، ايتديكي
مداهنه ايله نامني لكهدار ايتشدرد.

آفر { (Affre) پارس باش پيسقوسلرندن او-
لوب، ميلادك ۱۷۹۳ تاريخنده طوغش،
۱۸۴۸ وقعه سنده مقتولاً وفات ايتشدرد. پاپا
وپيسقوسلرك اداره جسمانيه لری حقنده بعض كتابلر-
له، خرسيتيانلغی مدافعه يوللی وحكمت ايله خرسيتيانلغی
مزج ايتكه چاليشه رق، بعض اثرلر يازمشدرد.

آفراغوله { (Afragola) ايتاليای جنوبيده
ناپولي اياالتنده وناپولي شيرينك
۹ كيلومتره شمال شرقيسنده واقع بر قصبه اولوب،
۱۷۹۰۰ اهاليسی واردرد.

آفرانيوس { (Afranios) اسكي لاتين شعراء-
سندن اولوب، ميلاددن تقريبن
۱۰۰ سنه اول نشأت ايتشدرد. عصرينك اخلاقي
مصور اولق اوزره هزل آميز بر طاقم اشعار يازمش
ايسهده، يالكز بعض پارچه لری بولنه بيلشمدر.

آفرانيوس { (Afranios) روما سردارلرندن
(پومپيوس) ك ضابطلرندن او-
لوب، ميلاددن ۶۰ سنه اول قونسولسلق مسندينه
ترفع اولنش؛ وتسالياده بعض محاربه لر ايتدكدن
صكره، (پومپيوس) ك رقيب اولان قيصر ك امريله،
وديك بر روايتيه كوره، كندی عسكری طرفندن
قتل اولشمدر.

آفروديتي { (Afroditi, 'Αφροδίτη) يو-
نان قديم اساطيرنده حسن وعشق
الهه سی زعم اولنان زهره نك اسميدر، كه لاتينجه سی
(ونوس) در. [«ونوس» و «زهره» ماده لرينه
مراجعة بيوريله.]

آفريدی { (Afridi) آفغانستانك شرق
طرفلرنده (پيشاور) ك غرب وجنوب-
بنده ساكن جنكاور بر قومدر، كه (خير) و(كو-
هات) بوغازلرينك جوارلرنده بولنقله، اسكيدن بری
كاروانلره مسلط اولمقده درلر.

آفريقا { (Afrique) كره ارضك قطعات
خسه سندن بری اولوب، جسامتجه،
آسيا وآمريقادن كوچك اولقله، قطعات مذكوره نك
اوچنجيسيدر. اسكي يونانيلر بو قطعه نك يالكز شمال

علیه سلوكه، علوم مند اوله یي تحصيل ايتدكدن صكره،
صوفيون طريقته اتسايه، علم تصوفله مشغول اولمش؛
وكوشه ازوايه چكيلوب، يالكز وعظ ونصيحت
ايچون زاويه سندن چيقار ايتش. روايتيه كوره،
سلطان بايزيد حضرتلرينك آماسيه واليكي زماننده
نيزاده مشاراليه ك توجه ومحبته مظهر اولوب،
مفرلرندن اولشيكين، مؤخرآ بعض حسودلر ك تزويراتی
اوزرينه التفاتدن دور دوشمش ايسهده، اولبايده
سويديكي مصنع بر قصيده تقديميله، ينه مظهر التفات
اولشيدی.

اشعاری ضررسز اولوب، مرتب ديوانی واردرد.
شو قطعه زاده طبعيدر :

چكدي چاك ايلدي تن جبه سي عشق هنوز
دوستك دست غمندن يقه سن قورتره من
آقسان طوغه دولت كونشي بر كون اوله
حق تعالی قولی قهرله دائم قره من
شو مطلق دخی مشهوردر :

ينه ديش يارهمی وار سيب زقعداننده
ينه شفتالو عيشلر كي بستاننده

آفتابی { اسمی حسن اولوب، درسعادته
طوغش، وپايختنده نشو و نما بولمش
بر شاعردر. ابتدا طريق علمیه سلوكه، علوم
مند اوله یي تحصيل ايتدكدن صكره، خطوط متنوعه
تحریرنده كي مهارت خطاطيه سی حسييله، ديوان كافي
اولشيدی. ۹۸۱ تاريخنده ارتحال ايتشدرد. شو
يت جلّه اشعارندرد :

بولمه حسن ايله كه سن نور بصرسك
يوزويمه ايكي زلكه كيم نوری بصرسك

آفتابی { ايران شعرا سندن اولوب، ساوه
شهرنده طوغش اولديني معلوم ايسه
ده، تفصيل احوالی معلوم دكلدر. شو بيت جلّه
اشعارندرد :

بياري من چون سيب پوسش اوشد
ميميم ازين غم كه چرا بستم امروز

آفتی { تون شهرنده طوغوب، اوراده نشو
و نما بولمش، وكوشه قناعت وازواده
شامش بر شاعردر. شو بيت جلّه اشعارندرد :

ديوارستم بر مر عاشق اكر افتد
بر دامن او كرد شكایت تنشيد

آفر { (Afer) اسكي روما خطيبلرندن اولوب،
(ميلاددن ۱۶ سنه اول (نيم) شهرنده

قسمی یلوب، الك اول (لیبیا) اسمیله یاد ایشدکری
 حالده، بعده (آفریق) تسمیه ایتشلردر، که بواسم
 لسان یونانیده «صونوقسز» یعنی صیقا مملکت
 دیمکدر. دیگر براحتاله کوره ده، (لیبیا) کله سی بر
 اقوامندن (لواتا) قومنک اسمندن مأخوذ اولدینی
 کبی، آفریقا کله سی ده تونس طرفلرنده ساکن بو-
 لغش اولان بربردن (آوریکا) قومنک اسمندن مأ-
 خوذدر. رومالیر بو اسمی باشلیجه محاربلری اولان
 قارتاجیلیرک ساکن بولندقلری تونس طرفلرینه ویر-
 مش اولدقلرندن، عربلر دخی (آفریقیه) نامی او
 طرفلره حصر ایتشلردی. بناءً علیه اسکی عرب
 وسائر اسلام جغرافیونی آثارنده، بتون قطعه ده دلا-
 لت اتمک اوزره، آفریقا اسمی موجود اولیوب،
 اخیراً آوروپا لسانلرندن اخذ اولمشدر.
 موقع وحدود ومساحه سی. — آفریقا قطعه سی
 اسکیدن معلوم اولان سطح ارضنک جنوب غریبسنده
 واقع اولوب، ۱۴۵ کیلومتره ک بر برزخه آسیا
 قطعه سنه مربوط ایدی، که اخیراً سویس قنالنک
 کشادیه بو مربوطیت دخی زائل اولمشدر. بو قطعه
 جسمه غیر منتظم بر مثلث شککنده اولوب، رأسی
 جنوبیده کی «ایکته بروی» و اساسی شمالنده کی سوا-
 حل بحر سفیددر. هر طرفی دکیزله محاط اولوب،
 شمالاً بحر سفیدله، غرباً بحر محیط آطلاسی ایله، شر-
 قاً بحر محیط هندی و بحر احمر ایله محدوددر. بو
 دکیزلر آفریقانک سواحلهده باشلیجه ایکی کورفز
 تشکیل ایدیورلر، که بونلرک بری بحر محیط آطلاسیده
 اولان کینه کورفزی، ودیکری بحر سفیده بنغازی
 ایله تونس آره سنده و طرابلس غربنک شمالنده اولان
 سرت کورفزیدر. شرق و غرب و شمال و جنوب سا-
 حلهلرنده وهمان بربرینک تمامیه فارسینسنده بولسان
 درت برون بو قطعه نک جهات اربعه مژکوره ده
 طوغری الك اوزانمش نقطه لیدر: شرق طرفنده کی
 آوروپالیرک (غوادافوی) دیدکری (رأس عسیر)
 در، که "۶° ۵۴' ۴۸" طول شرقیده واقعدر؛
 غربیده کی (یشیل برون) در، که "۷° ۵۳' ۱۹" طول
 غربیده واقعدر؛ شمالده کی (آق برون) در، که تو-
 سنده و "۴۰° ۱۹' ۳۷" عرض شمالیده واقعدر؛
 جنوبیده کی دخی (ایکته بروی) در، که امید بروی
 قطعه سنده و "۱۵° ۵۱' ۳۴" عرض جنوبیده و-

شکل عمومی، جبال و اناری. — آفریقا
 قطعه سنک شمال غربی طرفی آطلاس ویا (درن) جبالنک او-
 زاندقلری محل اولوب، بو یر مرتفع، معتدل هوای، انار
 متعدده ایله اروا اولنور و حیلی محصولدار و مسکوندر.
 [«آطلاس» ماده سنه مراجعت بیوریله.] بونک جنوب
 و جنوب شرقینسنده بحر محیط آطلاسینک سواحلهدن
 سرت کورفزینه وادی نیله قدر قوملق و سوسز
 بر چول تمتد اولیور، که صحرای کبیر تعبیر اولنوب،
 اکثر یرلری بسبتون ناقابل سکنی دوز بر قوملق
 اووه دن ویا قیالی اوفقی طاغرله قوم پهلرندن عبا
 رت اوله رق، یالکز اوتیه برینسنده مسکون بعض واحلر
 وارددر، که بونلر چولک آطه لری حککنده اولوب.
 برآز صوبی و قابل زراعت اراضی ایله بعض خرم
 آعاجلرینی وسائر اشجاری حاویدرلر. صحرای کبیر
 شمال طرفی یعنی مراکش، جزایر، تونس، طرابلس
 غرب و علی الخصوص برقه یعنی بنغازی خطه لرینه مر
 بوط اولان یرلری نسبتاً ده مسکون اولوب، آر
 صره یاغور کورور و زرع اولنور ایسه ده، جنوب
 طوغری انیلدیکه، چول ده دهشتلی بر حال و صور
 آلوب، بو قوم دکیزنک کیلری حککنده اولان هجینلر
 کاروان دوه لری طرفندن پک چوق مشقتله ش
 اولنور. صحرای کبیرک غربدن شرقه اولان بو

نهرله دخی اروا اولندقرندن، آفریقا نك اك كوزل
پرلندن ایسه ده، اها لیرینك وحشیلکی حسیله،
اکثر طرفلری الان مجهولدر.

سودانك جنوبنده آفریقا نك خط استوانك آلتنده
بولسان پرلری ممتد اولیور، كه الان تمامیه كشف
اولمیب، یالکز بر ایکی سیاح كچمكه موفق اوله.
بتشلدرد. بو محل آفریقا نك اك یوكسك یری اولوب،
عربلك (جبل القمر) دیدكلی (كلی مانجارو) طسا.
غنك ۶۰۰۰ متره ارتفاعی واردرد. آنجی بوارتفاع
اورته سنده اولوب، شرق شمالی طرفی عدن كور.
فرینك آلتنده تارأس عسیره قدر ممتد اولان سومالی
وغلا چوللردن، و غرب جنوبی طرفی دخی ایلریده بر
اوروپا دولتی اوله جفی ملحوظ اولان قونغو وادیسندن
عبارتدر.

خط استوانك جنوب طرفنده واقع و آفریقای
جنوبی نامیه معروف اولان قطعه یه كنجه، بو پرل
كرك شرق وكرك غرب طرفلردن مر دیون صورتنده
بر برینی متعاقب و بر برندن یوكسك بر طاقم طاغلر
سلسله لریله محاط اولوب، عمومیت اوزره ارتفاعی
۱۰۰۰ و ۱۲۰۰ متره دن آشانی دكلدر. بو پرل
دوز اولوب، بعض تپه و درملری دخی وار ایسه ده،
یوكسك طاغلری یوقدر. نیازه، نیاسه و تانغانیه
كبی غایت واسع كوللری و زامبر، اورانز و قونغو
اسم لریله اوج جسم نهری واردرد. هر نه قدر كه
بو قطعه نك دخی هر طرفی معلوم دكلسه ده، اكثر
طرفلری نشو و نما لری چوق نباتاته مستور و مثبت
پرل اولدینی، و یالکز منتهای جنوبنده اولان امید
برونی طرفلری جنوباً ۳۰۰۰ متره ارتفاعنده اولان
(نیوفلد) طاغلریله مسدود اولوب، نسیه قورو
و نباتاتی آز بولندی معلومدر؛ و اورانز نهرینك شمانده
(قلاهاری) اسمیه واسع بر چول ممتد اولور.

آفریقا قطعه سنك باشیجه ۷ سلسله جبالی واردرد،
كه شونلردر: ۱، شمال غربی طرفنده کی آطلاس
یعنی (درن) سلسله سی؛ ۲، غرب طرفنده كینه سوا.
حلیله نیجر نهرینك وادیسی آره سنده اولان (قونغ)
سلسله سی؛ ۳، شرق طرفنده حبش طاغلری؛ ۴،
وسطنده اولوب، الان تمامیه كشف اولنماش اولان
جبال قر سلسله سی؛ ۵، شرق جنوبی طرفنده
آفریقای جنوبینك ارتفاع داخلینك شرق ماله سندن

همان آفریقا قطعه سنك اكنجه اولوب، ۴۵۰۰،
و شالندن جنوبه اولان اکی دخی ۱۸۰۰ کیلومتره در.
صحرای کبیرك جنوبنده شرقدن غربه یعنی نیل
و ادیسندن بحر محیط آطلاسی سواحلی قریبه قدر
سودان مالکی ممتد اولوب، بونك شالندن جنوبه
اولان اکی سکز اون درجه در. صحرای کبیر نه قدر
نور و صوسز ایسه، سودان او قدر صولری چوق
و منبدر. صحرای کبیر سوداندن ده مرتفع اولوب،
اکثر پرلرینك ارتفاعی ۴۰۰ و ۴۵۰، واك
یوكسكلی دخی ۹۰۰ متره قدر اولدینی حالده،
سودانك (چاد) كولنده ارتفاعی آنجی ۲۶۰، و نیل
و ادینك حرطومده کی ارتفاعی دخی ۳۶۰ متره در.
سودانك مرکزی (چاد) كولی و بونك حوضه نئی او-
لوب، اورادن اعتباراً شرقی و غربی اوله رق ایکی یه
منظم اولیور، كه شرقی سودان نیل نهر عظیمیه
اوكا نصب اولان بر چوق نهرلك و ادیلرینی جامع
اولوب، شرقاً نوبه و حبشه و جنوباً خط استوا یه
قریب اولان جبال قره قدر ممتد اولور؛ غربی سو-
دان دخی یوكلكده نیلدن بك كری قالمیان (نیجر)
و نام دیکره (دیولیه) نهر عظیمی ایله تابعلرینك و ا-
دیبرینی جامع اوله رق، غرباً (سنگامیا) طاغلرینه،
و جنوباً كینه یی ایران (قونغ) جبالنه قدر امتداد،
و كینه كور فزیه تقرب ایدر.

صحرای کبیر ایله سودانك حالی بحر اجره قدر
ممتد اولوب، نوبه نك و صعیك صحرای کبیردن فرقلری
آنجی نيك مجراسنك ایکی طرفنده اروا و اعمار
ایتدیی عهلردن عبارت اولدینی كبی، حبشك دخی
سوداندن فرقی آنجی ارتفاعنده در. بونكله برابر
وادی نیل آریجه بر قطعه اعتبار اوله رق، جنوبده
غایت مرتفع و قیالی اولان حبش جبالی، وسطنده
نوبه و صعیك چوللرینی، و منتهای شمانده ده نيك
اچیا و دنیساك اك معور واك مثبت ملكتی حالته
و خنغ ایتدیی مصر اسفلی جامعدر.

سودان غربینك غرب و جنوب طرفنده ایسه
بر چوق طاغلر ممتد اولیور، كه بو طاغلر بحر محیط
تخلاسینك سواحلی سوداندن آره رق، سنگامیا و كینه
ملریله سفال نهرینك منصبندن كینه كور فزینك ایچنه
نذر ممتد اولان بر طاقم مالکی جامعدر، كه بو ممالك
خنغ اتكلردن و ساحلردن عبارت اولوب، بر چوق

عبارت اولان (لوانه) سلسله‌سی؛ ۶، جنوب طر-
فنده سواحل بویجه شرقدن غربه امتداولان (نیوفلد)
سلسله‌سی؛ ۷، غرب جنوبی طرفنده الاکن تمالیه
کشف اولنماش اولان (قونفو) و (آنغوله) سلسله‌سی.
قطعه مذکوره باشلیجه یدی حوضه اولوب،
دردی شمال و اوچی دخی جنوب قسمنده؛ شمال
قسمنده کیل نیل، نیجر و سنغال نهرلرینک حوضه‌لریله،
چاد کولنک مخرجسز اولان حوضه داخلیه‌سندن؛
و جنوب قسمنده کیل دخی قونفو، زامبر و اورانز
نهرلرینک حوضه‌لرندن عبارتدر. جنوب طرفنک
ارتفاعی ساحلره قریب محله قدر دوز کیدوب،
اورادن بدن بره ایندیکندن، نهرلی دخی بر چوق
شلالهلر و خیرلی جریانلره دو کیلوب، سیر سفانه
مانعدرلر.

خط استوانک ایکی طرفنده، مدار جدی ایله مدار
سرطان آره‌سنده ۷ یوک کول بولنیور، که بولندن
سودانک و سطنده اولان (چاد) ایله حبشستانده کی
(چانه) کولری خط استوانک شمالنده، (نیاسه)
ایله اونک غربنده اولان (آلبر نیازه) همان خط
استوانک آلتنده، و (تاغانیق) ایله (نیازه) و (نغای)
کولری دخی جنوب قسمنده واقعدرلر.

بو قطعه واسعه طبیعی اوله رق ۱۴ قطعه‌یه
تقسیم اولنه ییلر: آطلاس سلسله جبالنک تشکیل
ابتدیکی مغرب قطعه‌سی، صحرای کبیر، سودان
غربی، سودان شرقی، سنغامیا، کینه، نیل وادیسی
یعنی مصر و نوبه، حبش، سومالی قطعه‌سی، آفریقای
وسطی قطعه مجهولنه‌نی، قونفو وادیسی، زنکیار
وسار سواحل شرقیه مانله‌سی، امید برونی و نال
قطعه‌سی، ایلریده برقاج قطعه‌یه تقسیم اولنه‌یله‌جک
اولان آفریقای جنوبینک داخلی و غربی اقطاری.

جزایر. — بو قطعه‌یه منسوب برقاج طاقم کو-
چک آطله‌لره برجسم جزیره واردر. کوچک آطله‌لر
طاقلی: شمال غربی طرفنده بحر محیط آطلاسیده
بولان آسور، مادر، قناریه ویشیل برون آطله‌لریله
کینه کورفنده کی (فرناندو بو) و (سنت توما) کی
برطاقم کوچک آطله‌لر دن و بحر محیط آطلاسینک جنوب
قسمنده متفرق بولان (سنت هلنه) و (آسانسیون) کی
بعض آطله‌لر دن و بحر محیط هندیده مادغسقار جزیره
کبیره سنک اطرافنده بولان فرانسه آطله‌سی، اتحاد

آطله‌سی، ترسانه آطله‌لی، سیکه و قومورین آطله‌لرندن
عبارتدر. یوکی ایسه مذکور مادغسقار جزیره
کبیره سیدر، که آیریجه بر قطعه‌در.

اقلم و هوا سی. — آفریقا قطعه سنک خط استوا-
نک آلتنده بولان یرلی، که ۱۵ درجه وسعتنده
بر منطقه‌دن عبارتدر، بالطبع زیاده سیله صیقا او-
لوب، حرارتی آتجی ارتفاعیله بعض طرفلره کسب
اعتدال ایدیور، وسنده طقوز اون آی مقادیرا غایت
شدتلی شمشکر و یلدر ملرله مترافق یاغورلر آلتنده بو-
لنیور. بو منطقه‌نک شمالنده ۱۷ و جنوبنده ۲۰ درجه
وسعتنده ایکی منطقه بولنیور، که بولنده آلتیش
آی یاز موسملرنده، یعنی شمالی منطقه‌ده نیساندن تشرین
اوله، و جنوبی منطقه‌ده دخی تشرین اولدن نیسانه قدر
هر کون موسم یاغورلی یاغار. بو یاغورلر آفریقانک
هر طرفنه آقوب اکثر یرلرینی اروا و احیایدن جسم
نهرلی تولید ایدیورلر. بواکی منطقه‌نک شمال و جنوب-
بنده ایسه اقالیم معتدلیه مخصوص اولان قیش یاغور-
لری یاغارسه‌ده، شمالده صحرای کبیرک کونشندن
ایصینوب بر فرون ایچی حالتی آلان قوملری خط
استوا طرفلرندن کلن بلوطلری تجیر ایشدیره‌رک،
یاغور یاغدیرماز. آطلاس طاغلریله حبش طاغلرینک
اک مرتفع محالرینه ایسه قار دخی یاغوب، بو
طاغلرک اتکلرنده و شمالی ساحلرنده آوروپای جنوبی
هواسنه مشابه بر هوا حاصل اولیور. آفریقانک اک
قورو و ناقابل اسکان یرلی شمالده کی صحرای کبیر
ایله جنوبده کی (فالاهاری) صحرائی، واک معتدل
و کوزل یرلی دخی آطلاس سلسله جبالنک اتکلریله
قونق طاغلرینک مرتفع محالری و قونفو وادیسیله
امید برونی اطراف و سواحل شرقیه‌نک بعضیسی
و علی‌الخصوص آفریقای جنوبینک مرتفع و محصولدار
اولان ایچ طرفی ایسه‌ده، حیفاکه بو یرلر بر طاق
وحشیلرک الدنه اولوب، اعمار کورمه‌مکده‌در. نهر
لر دن بعضیسنک و علی‌الخصوص (زامبر) و (نیجر) یاغور
موسملرنده طاشوب، آلتجی یرلی باصفه، بر طاق
بطاقللر تحصیل ایدیور، که منصلری اطرافنک واک
سواحل و آلتجی یرلرک هواسنی زیاده سیله اخلا
ایده‌رک، مهلاک حالته قویور.

محصولات طبیعی‌سی، نباتاتی. — آفریقا
وسعتی و هوا و اقلیملرینک تخلی حسبیه، نباتات و محص

اوله جفنده شبه یوقدر. امید برونی طرفلرینک ایسه نباتات و اشجاری اورایه مخصوص بر طاقم انواعه منسوبدر، و آوروپادن نقل اولنان بعض محصولات و اشجار دخی یتیشمکدهدر.

حیواناتی. — حیواناتجه آفریقا کره ارضک اذ زنکین قطعه سی اولوب، علی الخصوص آفریقای وسطی و جنوبیه اکثریسی بو قطعه یه مخصوص اولان انواع حیوانات و طیور و حشرات بولنیور. اوکوزلری عمومیت اوزره جسیم و اکثریسی بر ویا ایکی هورکوپلی اولوب، بونیوزلری دخی غایت قالدین و اوزوندی؛ کیک و غزالک آت قدر پیوکندن طاوشان قدر کوچکنه وارنجه انواعی اولوب، اکثریسی پیکلرجه اوله رقی، سوری سوری کررلر. بیانی ماندهلر هر طرفنده و علی الخصوص آفریقای جنوبیه بیده پک چوق و پک قوتلی و وحشیدرلر، و اتلرنده بر نوع مسک قوقوسی وارددر. بر وایی بونیوزلی کرکداتلر و فیللر غایت جسیم اولوب، آفریقای فیللری آسیا فیللردن فرقلی و دهها پیوک اولغله برابر، تانیسه مستعد دکلردر. صو آتی دینلن حیوان جسیم آفریقا یه مخصوص اولوب، بیوک نهرلرده و کوللرده بولنور. آرسلان، قیلان، صیرتلان، تلکی، چقال کی حیوانلری پک چوقدر. زرافه دینلن غریب الشکل حیوانله بیانی استرلک انواعی دخی دوه قوشلریله برابر سوری سوری کررلر. متنوع قیون و پکیلری دخی چوق ایسه ده، یوکلری فنا اولوب، یالکر آتلاس طاغلرنده اسپانیولرک (مهرینوس) دیدکلی غایت کوزل یوکلری بر نوع قویون بولنیور، که اسپانیایه دخی عربلر واسطه سیله اورادن سوق و ادخال او-لفشدر. امید بروننده انکلیزلر بوسوک و قتلرده آنقره پکیلرینی یتیشدیرمکه موفق اولمشلردر. دوه آفریقانک یالکر شمال طرفلرنده بولنوب، بعد الاسلام عربلر طرفندن آسیایان آفریقایه ادخال ایدلش اولدینی مظنوندر. میونک انواعیله، شپازره و غوریلر دینلن و حیواناتک اذ ذکیلری اولوب شکل و هیأتجه دخی انسانه او قدر قریب بولنان ایکی نوع نسناس دخی آفریقانک غرب و جنوب طرفلرنده بولنیورلر. ییلان، عقرب و سائر حشرات مضره نک انواعی بولندی بیکی، نهر و کولرک همان کافه سنده تماش بالیقلی، و اکثر طرفلرده سیوری سینکک پک بیوکلری و حیوا-

لات طبعیه سی دخی مختلف و متنوع اولوب، سوا-حل شمالیه سنده و آتلاس سلسله جبالنک شمالی اتکلرنده آوروپای جنوبیه مخصوص اولان نباتات و محصولات اقلیم حاره یه مخصوص نباتات و محصولات برابر اوله-رق یتیشیور؛ و کلیتی حبوباله برابر زیتون، نار، پورتقال، لیمون، خرما، اوزوم حاصل اولیور؛ و آتلاس طاغلرنده پک چوق اولترله میشه و چام آتاجلرینک انواعیله کستانه آتاجلری، و مصرده کلیتی پاموق، پرنج، شکر قامشی و سائر دخی یتیشیور. بو منطقه نک جنوبیه صحرائ کبیرک عمومیت اوزره نباتات و محصولات اولوب، یالکر بعض اکری بوکری آتاج و دیدکئلرله آز چوق صولری اولان و احلرده بعض نباتات و علی الخصوص حیواناتی بسلیکه یارایان بر قباوت اولیور؛ علی الخصوص یاغور یاغدی بی وقت بو و احلر زمره کی اولوب، صحرائ کبیرک یاغش قوملری اورته سنده منظره لری پک لطیفدر. بو و احلرک اذ بیوکی واک چوق نباتات یتیشدیری (آشین) و احیدر، که بر طاعنک اذ وادیلرندن عبادرت اولوب، چولک اورته سنده آفریقانک براسو میجره سی حکندهدر. آفریقانک اقلیم حاره سنده کی نباتات و اشجار و محصولات تمامیه معلوم اولوب، یالکر سواحل قریب اولان محلرده کوریلن انواعنه قیاسله آکلاشفده، و بو جهته هندستانله مشابهتی اولدینی تخمین اولنقددر. بو نباتاتک اکثریسه لسانزده اسم بولمیه جغزیدن، تعدادندن صرف نظرله، یالکر دنیا-ده آتاجلرک اذ قالیتی اولان (بائوباب) ایله هندستان جوزی قیلندن مقدی بیوک میوهلر و پرن و «اکک آتاجی» تعیر اولنان اشجاریک بر قاج نوعی، و برده ایچ قیوخی تره یاغی لذتنده اولان «تره یاغی آتاجی» و سواحل قطعه سنده قوقولی و ضغلی آتاجلر بولندی بیانه اکثفا ایدرز. بیوک نهرلر بحر الرینک اکثر طرفلریله منصبری بر نوع یوکسک قامشلرله مستورددر. آفریقای جنوبینک سواحل شرقیه و غربیه سی مشابه اولوب، درجه درجه کسب ارتفاع ایدن طاغلرنده مالک حاره و معتدله یه مخصوص انواع نباتات و اشجار بولندی بیکی، ایچ طرفلرنده دخی پاموق و قهوه ایله شکر قامشی خدای نابت اولوب، پک قوتلی وایی اولدیفندن، بو قطعه واسعه بر کون چالیشقان بر اهالی البه پکجه ک اولسه، دنیانک اذ زنکین پری

ناتی صوفار صوقاز در حال تلف ایدن و (چچه) تعبیر اولانان بر نوع سینک بولنیور. قوشلرک آفریقایہ مخصوص پک چوق نوعلری و علی الخصوص غایت کوزل تویلی بعض نوعلری واردر. یوک وینک حیوا. فی اولق اوزره، شمالده دوه، آت و مرکب وجنو. بده ایسه اوکوز واینک قوللانیلور.

معادن. — دیر و باقیر معدنلری آفریقانک هر طرفنده بولنوب، علی الخصوص دیمیری آفریقانک اک بدوی اقوامی دخی چیقارمق وایشلک علی یلدکری کبی، آلتون معدنی دخی چوق ایسه ده، الان چیقاریله میوب، یالکز بعض نهرلرک کنارلرنده و قوملرک ایچنده اهالی طرفندن طوبلانمقده در. امید برونی طرفلرنده کلیتی ذی قیمت طاشلر و علی الخصوص الماس بولنوب، انگلیزلر طرفندن چیقارلمقده در. معدن طوزی دخی بولنوب، سودان طرفلرینک باشیچه تجارتلرننددر.

اهالیسی، جنسیت و ادیانلری. — آفریقا قطعه. سنک اکثر طرفلری پک آز بیلنوب، بعض جهتلری الان بستیون مجهول بولندیقندن، اهالیسنک مقدار رندن بحث اولنه مازسه ده، تحقیق و تقریبی اوله رق، جغرافیونک اکثریسی بو قطعه نک ۲۰۰ ملیون اها. لیس اولدیغنی قبول ایتمشدر. بو قطعه نک اهالیسی قدیم ایکی جنسه منسوب بولنشدر، که بونک بری شمال طرفنده بولان بربرلر و دیگر دخی جنوب طرفه بولان زنجیلردن عبارتدر؛ آنجیق مؤخر ادها بر چوق اقوام و امم خارجدن کلوب، یرلشمش اولدقلری کبی، بونلره اهالی قدیمه نک امتزاجندن دخی بعض ملز جنسلر حاصل اولمشدر. شمذیکی حالدده آفریقانک اهالیسی باشیچه بش جنسه تقسیم اولنه. بیلیر، که شونلردر:

اولا، بربرلر، که و قتیله بو قطعه نک یالکز شمال غریبسنده دکل، بلکه مصر و حبش و بربره و سومالییه و سودانک حدودینه قدر بتون آفریقای شمالیه ساکن، واسکی مصرلیلر یعنی قبطلر دخی بربر اقوا مندن بولنش اولدقلری کبی، الیوم آفریقای شرقیده ساکن اولان غالا و سومالی اقوامی دخی بربر اقوا مندن معدوددرلر. بعد الاسلام آفریقانک شمالنی ضبطله با سودانه و بحر محیط آطلاسییه قدر حلول ایدن عربلر بربرلی طاغله و چولره طوغری پوسکور.

نهرک، یرلرینی ضبط ایتمش اولدقلری کبی، قالان بربرلر دخی بونلره قاریشوب، عربلشمش اولدقلرندن، بو کونکی کونده خالص بربر اوله رق، یالکز آطلاس سلسله جبالنک مرتفع محالرنده و صحرای کبیرک غربی قسمنده ساکن بولان قبیلهلر در، که توارقلر و سائر قبیلهلر دخی بونلرک جله سنددر؛ آنجیق بونلر دخی اکثر یرلرده عربلرله مختلط اوله رق یاشامقده و هم بربرجه هم عربجه سویلکده درلر.

ثانیاً، عربلر، که میلاد عیسادن خیلی وقت اول تا زنگبار و سفاله الذهبه قدر آفریقانک سواحل شرقیه سنه یابنش اولدقلری کبی، زمان سعادتدن آز وقت اول دخی یمنک جبری عربلرندن بر طاقم قبیلهلر بحر احمرک اوتیه یاقه سنه پکوب، تا سودانک ایچلرینه قدر صوقیله رق، یرلشمش؛ و فتوحات اسلامیه زما ننده آفریقانک بتون شمال طرفنی استیلا ایله، بوفتو. حاتی تعقیب ایدن مدنیت اسلامیه اعصارنده کروه کروه هجرت، و بر طرفدن شمالاً آفریقانک وسطلرینه قدر دخول، بر طرفدن دخی شرقاً بتون سواحلده توطن ایتمشدر. بو وجهله عرب جنسی بعض یرلرده خالص و بعض یرلرده بربر و زنجیلرله مزوج اوله رق بتون آفریقای شمالی و شرقیده، یعنی بو قطعه نک نصفنه معادل بر وسعتده موجود اولوب، بو یرلرده لسان عربی لسان محلی حکمنه پکمش و یاخود اکثر اهالی طرفندن سویلنمکده بولنشدر. علی الخصوص وادی نیل ایله آفریقانک شمال و شمال غربی طرفلری بستیون عربستان اولمشدر.

ثالثاً، زنجیلر، که سودان ایله سنغامیا و کینه قطعه لرنده و قونغو نهرینک حوضه سیله مجهول الاحوال اولان آفریقای وسطیده، و الحاصل کینه کورفرزینک اطرافنده واسع بر دارنده ساکن بولنوب، مملکتلری شرقاً بحر محیط هندی ساحلنه قدر تمتد اولیورسه ده، بو ساحلک خالص زنجی اقوامنه مخصوص یر. لری پک آزددر. بونلر کرک لسان و جنسیجه و کرک سیمیا و احوال طبیعیله رنججه بربرلرندن بستیون قرقلی بر چوق اقوامه منقسم ایسه درده، الان احواللری تمامیه معلوم اولدیقندن، جله سی زنجی اسم مشترک کیه یاد اولنمقده درلر.

رابعاً، هوتوتولر، که آفریقای جنوبینک غرب طرفنده بولنوب، فینکلیرک و بعده انگلیز لری

پورتکیز واسپانیول اولوب، بعض آفریقاییلرله دخی قاریشملشدرد.

اخلاق وادیان. — آفریقا اهالیسنت اذ ذکی، اذ مستعد واک تمدن اهالیسی شمال طرفلرله کیلر او- لوب، جنوبه طوغری کیدلدیجه بر تدنی حس او- لقمده در. آفریقانک شمالده اسکی و قتلرده ساکن بولنش اولان بربر و قبط اقوامی مدینده خیلی ایلیش اولدقاری کی، بو کونکی کونده بو طرفلرک اهالیسی اولان عربلر و بربرلر دخی آفریقانک اذ ذکی واک مدنی اهالیسی اولوب، بولنرک جنوبده بولان غالا و فوله کی ملز قوملر بولنردن کری، دها آشاغیده بولان زنجیلر دها کری واک جنوبده بولان هوتوتولر دخی بستان کری و تمدن استعدادندن تامیله محرومدرلر. بربرلر و عربلرله غالا و فوله و سومالی کی ملز قوملرک کافهسی و سودان شرق و غربی اهالیسیله سائر زنجیلرک بر چوغی و سواحل شرقیه اهالیسنت بر مقداری اهل اسلامدن اولوب، بو قطعه واسعه نك بتون شمال قسیمله شرق طرفلرینی احاطه ایتمش اولان دین مبین اسلام کوندن کونه جنوبه طوغری ایلیشکده در؛ و بو صوک سنه لرده سودان غربیدن کینه سواحله و قونغو وادیسنت ایچ طرفلرینه قدر نفوذ، و سوا- حل شرقیه دن دخی آفریقای جنوبینک و سطرینه طوغری توسع ایتمشدر. سواحل جنوبیه و مد- غسقار آطه سنده کی ملایلرک دخی قسم اعظمی اهل اسلامدر. زنجیلر بو قدر عصردن بری مسلمان بو- لندقاری حالده، زمان جاهلیدن قاله بعض عادات و اعتقادات باطله دن واز کچمییورلر، ویا لکر برونح کی عرب اهالی دخی بولان و عملاری اولان بعض مر- کرلده آداب اسلامیه یه تابع اولمشلردر. هر حالده بو قطعه نك قالان قسمی یعنی غرب جنوبی سواحلیله آفریقای وسطی و جنوبی دخی پک یقین بر وقته تمامیه عالم اسلام دائره سنه داخل اوله جغنده شبه یوقدر. الا آن دین اسلامی قبول ایتمش اولان زنجیلرله آفریقای جنوبی اهالیسی معروف بر دینه تابع اولیوب، جادات و حیواناته و بر طاقم قبا صغیره عبادت ایدرلر، و کندیلرینه مخصوص غریب غریب عادتلری وارددر. آفریقای وسطینک الا آن تمامیه معلوم اولمیان طرفلرله کی نیامنیام اقوامی کرک شکل و سیماجه و کرک ذکاوت و استعدادجه سائر زنجیلردن

اولاری ضبط ایتلری اوزرینه، ایجری یه طوغری بوسکورده لک، کوندن کونه عددلری آزمایمده در. بولر ذکاوتجه نوع بشرک الادی باصمغده اولوب، حیوانه قریب بر حالده درلر، و قادیلرینک اولکلرله قارندن آشاغی اولکلک صورتده صارقار بر حلم ز- ا- نلری اولدیغی کی، صاغریلری دخی زیاده سیله چقندیلدر.

خامساً، آفریقای جنوبینک سواحل شرقیه سنده اولوب، تا ایچ طرفلرینه و سواحل غربیه سنک بعض محلییه قدر منتشر بولان (باسوتو) لدر، که زولو و کافر و ساحلیون و بوشمان قوملری دخی بولنردن معدود اولوب، رنکلی زیتونی و سیمازی دخی زنجیلردن فرقی اوله رقی، بری زنجیلرله بحر محیط هندیدن کلش اولسی ملحوظ بر قومک امتزاجندن متولد ملز بر جنس اولدقاری مظنوندر.

سادساً، سودانک شرق و شمال شرقیه حیش و نوبه طرفلرله بولان و تا بحر محیط آطلایی سوا- حله قدر دخی منتشر اولان غالا و فوله و سائر اقوامدر، که بربر و عرب و سائر بیاض جنسلرله زنجیردن متولد ملز بر جنسه منسوبدرلر.

بو آلتی جسدن بشقه، آفریقانک بعض طرفلرله مالک و مستملکانی بولان آوروپایی و سائر اقوامه منسوب بر مقدار اهالی دخی بولنیور. مالک عثمانیه دن معدود اولان مصر، بنغازی، طرابلس و تونسده و جزایرله اولاد ترکدن و چرکس و آرنایو کی خیلی نفوس بولندیغی کی، بر خیلی روم، فرنک و یهودی اهالی دخی وارددر. جزایر و تونس و سنغامیاده فرانسزلر؛ و کینه سواحله دن دخی فرانسز، انکلیز و پورتکیزلر؛ امید برونی طرفلرله دخی انکلیزلر و فنکلیلر بولقمده در. آفریقانک منتهای جنوبده و قتیله بر شمش، و انکلیزلرک کلسی اوزرینه ایچ طرفه طوغری چکلمکه مجبور اولمش اولان فنکلیلر بستان بر شمش و بریلرله دخی قاریشه رقی، (بور) اسمیه آبریمه بر قوم تشکیل ایتمشدر. امید برونی طرفلرله و جنوب شرقی سواحله بعض جهتلرله جاوه و سائر او طرفلرله کی آطه لردن کله بر خیلی ملایلر دخی بو- لیور. مداعسقار جزیره کیره سیله اولنک اطرافنده کی آطه لک اهالیسی دخی ملایی جنسه منسوبدر. بحر محیط آطلاییده کی آفریقا آطه لرنک اهالیسی ایسه باشلیجه

بيوك تجارتی بو ايکي پوله حصر اولنه جفنده شبهه يوقدر.

تقسیماتی. — آفریقادہ مستقل و معروف دولتر پک آز اولوب، اکثر طرفلری آوروپا دولترینک النده بولنیور، وایچ طرفلرینک بعض پرلنده هر قوم و قبیله کندی رییسی واردر، و بعض طرفلرده دخی بر طاقم دولتر تشکل ایدهرک، بعضاً حدودلرینی خیلی توسیع ایدرلر سده، اکثریایقا ودوام ایدهمیوب، کندیلرینی طایندیرمه میورلر. بو قیلدن اوله رق سو- دان شرقی و وسطیده برونوح و سائر کي بر قاج دول اسلامیه بولندینی کي، سودان غریبه دخی غالا و فوله قوملری اولدقجه بیپوک دولتر تشکل، و بو دولتر غرب و جنوبیه طوغری نشر اسلام ایچون غزای ایتمکده درلر. بونلر جغرافیاسجه معلوم اولدقلرندن، اورالک تقسیمات طبیعیه و جغرافیه سنه رعایت ایتمکجه مجبور. سواحله قریب اولوب معروف بولنان آفریقا دول مستقله سی بش اولوب، بونلرک ایکیسی اسلام و اوچی خرسیتیان دولتریدر. اک بیوکلری فاس و مراکش دولتیدر، که آفریقانک شمال غریبسنده واقع اولوب، یدی سکر ملیون اها- لی بیجام پک کوزل بر قطعه ایه سده، حیفاکه ادا- ره و بحفظ اولنه میوب، آوروپا دولترینک تیر طمعلرینه هدف اولمقددر؛ ایکنجیسی زنکبار دو- لتیدر، که آفریقانک ساحل شرقیسنده و خط استوا- نک آلتینده اولوب، آفریقای وسطی و جنوبیه طوغری پک قولای توسع و ترقی ایدهمیوب، ینه اوپله و موقعده ایکن، اوده استفاده ایدهمیوب، ینه اوپله بر حال تزلزلده بولنیور، و بر طرفدن انکلتزه و بر طرفندن آلمانیا طرفندن تهدید اولنیور؛ اوچنجیسی حبش دولتیدر، که هر نه قدر بر دولت اعتبار او- لیبوسده، آیری آیری اداره اولنور بر قاج قومدن مرکب اولوب، آفریقانک قره طاغی حکمنده در؛ دردنجیسی وقتیه امید برونک صاحبلی بولنش، وانکلیرلرک ورودی اوزرینه شماله طوغری چکلش اولان (بور) تعبیر اولسان فینکلیرک تشکیل ایتش اولدقلری (اورائز) اسمنده کی حکومتدر؛ بشنجیسی بعض اسراناک آفریقادہ حریته نائل اولدقدن صکره وطن اصلیلرینه عودتله، کینه غرینک منهای غریبده (لیبریا) نامیله تشکیل ایتش اولدقلری جمهوریتدر.

چوق دها ایلری بولندقلری، و بلکه رنکلی سیاه اولدینی حالده، قافقاس جنسنه منسوب اولدقلری حالده، انسان اتی یک عادت مکروهه سنه تابعدرلر. کینه وقونغو طرفلرنده دخی بعض پرلده بو عادت مکروهه جاری اولوب، دین اسلامک ترقیاتیه ازاله اولنه جفی مأمولدر. خرسیتیانلق یالکز سواحلده کی آوروپا مستملکاتنده بولنان جزئی آوروپالیره و حبشلیلر له آمریقادن کلش اولان لیبریا زنجیلرینه مخصوصدر، و سواحل شمالیده بر قاج بیکده یهودی بولنیور.

صنایع و تجارت و مدنیت. — آفریقانک اکتمدن پری مصر اولوب، ایکنجی درجهده امید برونیه جزایر تونس و اوچنجی درجهده بنغازی و طرابلس غربله فاس و مراکش و زنکبار کي ممالک اسلامیه در. بو پرلرده کی صنایع بعض احتیاجات محلییه تقابل ایدهمیوبک یوک منسوجاتی، سختیان، دمیر و باقی معمولاتی، حصیر و سائر دهن عبارت اولوب، سختیان احضاری و سختیان و کاسالهدن انواع شیلر اعمالی سودانک ایچلرینه قدر، و دمیر و آلتون و سائر معدنک ایشلمیسی آفریقانک هر طرفنده معلوم اولوب، اک کری بولنان اقوام دخی مزارق و بالطه و سائر اسلحه و ادواتلرینی و کومش و آلتوندن اولان تزیناتلرینی کندیلری یابارلر، و هر قریبه یپله بر دمیرچی بولنوب، بو صنعتیچیلره زنجیلر بر نوع سحرارلق دخی اسناد ایدرلر. آفریقانک تجارتی اخراجات اوله رق، مضرک چقاردینی پاموق و برنج و سائر دهن بشقه، باشلیجه دوه قوشی تویپله فیل دیشی و آلتون توزی کي مواد، و ادخالته متعلق دخی لاجوردی آمریقانله بعض اوفقی تفک آوروپا امتعه سندن عبارتدر. بو تجارتی نقل ایدن کاروانلر سواحلک اک بیوک اسکله لرندن آفریقا- نک کوبکنه قدر آمده شد ایدهرک، باشلیجه قبورلی شمالدن اسکندریه، بنغازی، طرابلس غرب، تونس، جزایر و طانجه؛ غریبه فرانسه نک النده بولنان (سنت لوی) ایله کینه و آنغوله سواحلنده کی آوروپا مستملکا- تی؛ جنوبیه امید برون؛ شرقده دخی سو فاله، زنکبار، برره، مصوع و سواکن اسکله لیدر. آنجی سودانک اک قیصه واک طبیعی اسکله سی طرابلس غرب اولدینی کي، آفریقای جنوبینک دخی زنکباردر. بو ایکی اسکله نک توسیع و اعمارینه و ایچیرلره طوغری بوللرک تأمین و اصلاحنه همت اولنسه، آفریقانک اک

۲	جزایر	
۳	تونس (افریقیه)	
۴	طرابلس غرب	طرابلس غرب فزان بنغازی
۵	مصر	مصر اسفل صعید نوبه
۶	صحرای کبیر	صحرای غربی } تبریس اضراد سواد و سائر صحرای وسطی } مشاق توارق سوتقای آبر تبو و سائر صحرای شرقی (لیبیا صحراسی)
آفریقای وسطی		
۷	سنغامبیا	فوتیه یولوف فوتیه دیالو و سائر
۸	لیبریا	
۹	کینه علیا	آلتون ساحل فانتی آشانتی داهومی یوروب نیجر منصبی
۱۰	سودان	سودان غربی } کرته ماسینه تومبو موسی غورمه غاندو سوقوطو حوضه برنوح غان یاگیرنی قومینه سکورو داربانه داروتنه سلامات قوفه ودای دارفورو کوردفان سنهار شلوک دیکه بورغو دارقرنیت
		سودان شرقی } سنهار شلوک دیکه بورغو دارقرنیت

بوناردن بشقه بلجیقه قرانک تحت نظارتنده اوله رق
«فونفو سربست حکومتی» نامیه یکی بر حکومت
مخلطه دخی تشکیل اولمشدر.

آفریقاده ممالک ویا مستملکاتی اولان آوروپا دو-
لتری باشلیقه بش اولوب، اک زیاده ممالکه حکمفرما
اولان دولت علیه عثمانیه در؛ ایکنجی درجه ده
انکله، صکره فرانسه، صکره پورتیکیز و صکره اسپانیا
دولتدر. آلمانیا دخی بوسوک سنه لده زنگبار طرفلرنده
برطانی بر لاله بکیرمش، وایتالیا بحر احر سواحلنه صو-
فمشدر، که بونلرله برابر آفریقاده حکم سورن آوروپا
دولترینک عددی یدی به بالغ اولور. دولت علیه نک
آفریقاده کی مالکی «آفریقای عثمانی» ماده سنده تصریح
اولنه حقدر. انکله، نک مالکی آفریقانک جنوبنده امید
برونیه ناتال و ترانسووال مالککندن و آفریقای جنوب-
ینک بعض سواحل غربیه سیله کینه غربیه فانتی سا-
حلیله سنغامبیانک بعض ساحل لرندن و برده مداغسقارک
شرقی و شمالنده بولنان بر قاج آطلرله سقطره جزیره-
سندن عبارتدر. فرانسه نک مالکی جزایر ایله
سنغامبیانک بعض طرفلرندن و کینه جنوبیده کی (غا-
بون) ساحلیله مداغسقارک بعض طرفلرندن و او جوار-
لده بولنان اتحاد آطله سندن و بحر احر ساحلنده کی
(عبوق) اسکله سندن عبارتدر؛ فضولا تونس دخی
بجواز ایشمدر. پورتیکیز دولتی مادر و آسور ویشیل
برون آطلرله کینه کورفزنه کی برایکی کوچک آطله
به و آفریقای جنوبینک سواحل غربیه سندن آ نغوله
ساحل وسیعنه و قطعه مذکور نک سواحل شرقیه-
سندن دخی سفالته الذهب و موزامبیق طرفلرینه
و سنغامبیانک دخی بعض نقطه لرنه حکم ایدیور.
اسپانیانک آفریقاده کی مستملکاتی قناریه آطلرله فاس
دولتک ساحل شمالیسنده کی سبته و ملیله کی بر ایکی
اسکله به و برده کینه کورفزنک اک درین مخلنده او-
لان (فرناندو پو) آطله سیله اونک قارشیسنده (قرون)
ساحل صغیرینه وینه او جوارده کی برایکی کوچک
آطله ایله دیگر بر پارچه ساحله مختصردر.

اداره سیاسیه دن صرف نظر اولندیغی حالده،
آفریقا قطعه سنک جغرافیایه تقسیماتی وجه آتی
اوزره در:

آفریقای شمالی

۱	مغرب	فاس مراکش صنهاجه سوس
---	------	-------------------------------

بر لشد کزندن، کرک او طرفره متعلق و کرک آفریقانک
ا طرفنده کمبجیلکله ابتد کزلی سیاحتلردن بو قطعه نك
سواحلی حقنده خیلی معلومات استحصال ایتشلردی،
که بو معلوماتک بر مقداری ده یونان قدیم مورخ
وجغرافیونی طرفندن ضبط اولمشدر. اسکندردن
صکره مصرده حکم سورن بطالس زمانده آفریقایه
متعلق اولان معلومات دها خیلی توسع ایتکله،
بطلیوسک جغرافیاسنده ویرلن تفصیلات دهامکملدر.
متعاقباً رومالیرک مغرب اقصادن مصره قدر بتون
آفریقانک جهت شمالیه سنی ضبط ایتلری بو معلوماتک
برقات دها توسعنی موجب اولمغه، (پلین)ک ویردییکی
تفصیلات استرابون و بطلیوسک جغرافیالرنده کی
معلوماتدن دهامکملدر. آنجیق بو معلومات سواحلی
شمالیه ایله بحر احمر و وادی نیله منحصرایدی.

نهایت شمس منیر اسلامک طلوعیله انوار اسلا-
میه آفاقه شمشه پاش اولمغه باشلانجه، اک اول بو
انوار مدیندن حصه دار اولان قطعه لک بری دخی
آفریقا اولوب، آز مدت ظرفنده بو قطعه واسعه نك
بتون نصف شمالیسی مالک اسلامیه دائره سنه داخل
اولدقدن بشقه، اکثر یرلرینک لسانی دخی لسان
عربی به تحول ایتکله، و دین اسلام ولسان عربی
آفریقانک سواحلی شرقیه سی (یونجه) (زامبر) نه ری
منصبنک آلت طرفنه قدر ایلریتکله، بین الاسلام
حصولی طبیعی اولان بر اختلاط و موارد حاصل او-
له رق، آفریقانک اکثر طرفلری علای اسلامک معلومی
اولمشیدی. بناء علیه عرب جغرافیون و مورخلرندن
ابن حوقل، ابن ابی یعقوب، مسعودی، بکری،
ادریسی، ابو الفدا، ابن خلدون، ابن بطوطه کی
دهاتک آفریقانک سواحلی شمالیه و شرقیه سیله صحرای
کبیر و سودان و وادی نیل حقنده ویردکلی معلومات
مفصله اسکی یونان و روما آثارنده کی معلوماتله نسبت
قبول ایتیه جک درجه دهامکملدر. یالکز سوداندن
آشاخی اولان آفریقای وسطی ایله آفریقای جنوبینک
ایچی و سواحلی غربیه و جنوبیه سی عربلرک مجهولی
قالمشیدی.

قرون اخیرمه نك ابتدالرنده پورتکیزلیرک آفریقا
سواحله ده کی کشفیات و امید برونی طولاشغه مو-
فقیتلری بو قطعه نك سواحلی حقنده کی معلوماتی اکمال
ایتمش ایسه ده، ایچ طرفلری ینه مجهول قالمشیدی.

تکره }
امهاره }
شوا } ۱۱ حبش

۱۲ نیام نیام مالکی و سائر اقطار مجهوله
۱۳ قونقو سربست حکومتی

آفریقای شرقی

دناقل، عدائل، آفار }
بربره }
حرار }
سومالی }
غالا } ۱۴ آجان

۱۵ زنگبار

۱۶ موزامبیق

۱۷ سفالة الذهب (سوفاله)

آفریقای جنوبی

امید برونی }
نانال }
غریق ملک }
ترانسوال } ۱۸ انکلتره مستلکانی

۱۹ اورانز حکومت مستقله سی

۲۰ کافرستان و زولو مالکی

قالاهاری صحرا سی }
چوانه مالکی }
ماتیله }
باماغوالو }
باقوبه }
ماروچه }
ناماقه }
داماره }
قاوقو }
اووامیو }
لونده }
روا }
اوکیل }
نکله }
آنقوله }
قونقو سواحلی } ۲۱ { آفریقای جنوبی }
وسطی و غربی }

۲۲ کینه سفلی

تاریخی. — آفریقا قطعه سنک ازمنه قدیمه ده
اک اول او یانوب تمدن ایدن یری یالکز مصر اولوب،
مصر لیر میلاد عیسان درت بیک سنه اول اولدقجه
مدنی بر قوم حالنه کیرمش اولدقلرندن، اونلرک
آفریقانک مصره قریب اولان محارینه و وادی نیله
متعلق بعض معلوماتلری وار ایدی، که بو معلومات
ابو المورخین (هرودوت) طرفندن ضبط اولمشدر.
فنیکه لیرلر قارتاج تسیمه ایتدکلی تونس طرفلرنده

نك هنيله ممالك مصريه عثمانيه وادى نيل بويجه بو
نهر ك منعلرينه وسودانك مركزينه قدر، و بحر اجر
بويجه دخی عدن كور فزینك آلتنه قدر توسیع اولمش
ایسه ده، بو صوك سندرده سودانده ظهور ایدن حال
اغتشاش اوزرینه، اورازی مصر ك اداره سندن چقیش
كییدر، و بحر احر ك بعض سواحله فرانسزل و ایتالیا نلر
مسلط اولمشلردر. هر حالده، الیوم آفریقای عثمانی
بری طوغریدن طوغریه اداره عثمانیه ده بولنان
وبری ده امتیازله دولت مشارالیه تابع اولان ایکی
قسمدن مرکب اولوب، طوغریدن طوغریه دولت
عثمانیه تابع اولان قسمی فزان خطه سنی دخی جامع
اولان طرابلس غرب ولایتیه برقه خطه سندن متشکل
اولان بنغازی مستقل سنجاغیدر. ممالك ممتازه دخی
مصر و تونس سندن عبارتدر. بو مملكتلرك هر بری
حقنده اسمی صره سنده معلومات مفصله ویرله جكندن،
شوراجقده بو قطعه نك بر طرفی بحر سفید سواحلی
بويجه اوزانه رقی، اوروپانك تا فارشیسنده، بر طرفی
بحر احره ناظر اولوب، آسیا و آفریقا نك بحر محیط
هندیده کی سواحلیه اختلاط تجارتیده، او بر طرفری
دخی نیل مجراسی وایشك کاروان جاده لری واسطه
سیله آفریقای وسطی و سودانله ارتباط تامده بولنغله،
تجارت و سیاست نقطه نظرندن پك بیوك اهمیتی
اولدیغی، و بتون آفریقا نك بر سدسی زاده سنده بر
قطعه واسعه اولوب، همان كاملاً عرب امت نجیبه
سیله واهالی اسلامیه ایله مسكون بولندیغی ذكر ایتكمكه
اكثفا ایدرز.

آفریقیه } [« آفریقیه » ماده سنه . مراجعت
بیوریه .]

آفرین } اصفهان متأخرین شعر اسندن اولوب،
اسمی زین العابدیندر. خوشطبع
و شیرین زبان بر شاعر اولوب، بر چوق اشعار
سویشل ایسه ده، افغانه نك اصفهانی ضبط ایتدكلی
زمان غائب اولوب، پك آز اشعاری معلوم قالمشدر.
۱۱۲۵ تاریخ هجریسنده ارتحال ایتمشدر. شو بیت
جله اشعار ننددر.

زكشتم خبری نیست این قدر دلم
كه تخته پاره چندی بساحل افتادست

آفرین } هندستانده لاهور شهری مجوسیلرینك
بیوكرندن اولوب، شرف اسلامه

نهایت بوصول زمانلرده اوروپانك بعض طرفلرده
ومصرده تشكیل ایدن جعیات مخصوصه طرفندن
كوندریلن مشهور سیاحلر پك درلو مشقات و مهالکی
كوزه آله رقی، آفریقا نك ایجریلرینی و چوللرینی طو-
لاشم و بو طریقله بو قطعه نك ایج طرفلرینك دخی
اكثربی معلوم اولمش ایسه ده، الآن مجهول پرلری
جودر؛ و بعض پرلر حقنده کی معلومات مستحصله
دخی عناج ندقیق و ایضاحدر.

آفریقا نك } لئون — (Léon l'Africain)
یعنی آفریقا نك لئون. مشاهیر جغرا-
فیون اسلامدن (حسن ابن محمد الفاسی) نك تنصرتارینی
ازنكاب ایتدكدن صكره، آكش اولدینی اسمدر.
[« لئون » ماده سنه مراجعت بیوریه .]

آفریقا نوس } یولیوس — (Julius Afri-
canus) اوچنجی عصر میلادی
بولان مورخلردن اولوب، فلسطینه یا شامش؛
و نصر ایدرك، بعض پارچه لری بولنان مكل بر
تاریخ یازمشدر. او وقتلرده یازلمش اولان بر نوع
قاموس العلوم دخی مؤلفی بوزات اولدیغی مظنوندر.

آفریقای عثمانی } دولت علیه عثمانیه نك
لكندن عبارت اولوب، و قتله سویشدن مغرب
انصا یعنی فاس حدودینه قدر ممتد اولغله، همان كافه
سواحل شمالیه سنی و صحرای كبیره قدر شمال قسمی
حالی ایدی. او وقت مصر طوغریدن طوغریه
اداره عثمانیه آلتنده، و طرابلس ایله تونس و جزایر
دخی مغرب اوجاقلری دنیلن وینه دولت عثمانیه
تابع بولنان بكلك تحت اداره سنده بولنوردی. بعده
مصره امتیاز ویرلمش؛ بالعكس طرابلس غرب بنغازی
و فزانله برابر دولت عثمانیه نك طوغریدن طوغریه
اداره سنی آلتنه كبیرمش؛ جزایری بر وسیله ایله فرانسه
استیلا ایتش؛ و تونس اسكی حائله قالمشكین، بوصول
سندرده فرانسه جهورییتی اوراسنی دخی تحت حایه
سنه آلمق ادعاسیله تسلطنی اورایه قدر توسیع
ایتشد. مع هذا تونس ممالك عثمانیه دن معدود اولوب،
آفریقای عثمانیه داخل بولندیغی کی، دولت علیه
جزایر ده کی حقوقدن دخی واز كبیره مش، و فرانسه نك
بو قطعه ده حقوق حاكیمیتی طانیماشدر. بویله بر حال
ندبه دوشن بو ایکی قطعه به بدل حكومت خدیویه.

شرفیسنده و بالواج قضاسنك جنبونده واقع اولوب،
۱۷ قریه دن عبارت و ۱۶۰۰ خانه ایله ۷۰۰۰
نفوسی جامعدر. اهالیسی کاملاً اسلامدر. بوناحیهده
لوله طاشی معدنی بولنور. — مرکز ناحیه اولان
آفشار قریه سنك ۱۷۰ خانه سی و ۶۵۰ اهالیسی
واردر.

آفشار { سیواس ولایتده قره حصار شرقی
سنجاغسك صو شهری قضاسنده
وقضانك جهت غربیه سنده بر ناحیهدر.

آفغان { یاخود افغان (Afghans) آسیای
وسطینك افغانستان دینلن قطعه سنده

وهندستانك اقطار شمالیه سندن بعض نقطه لده بو-
لنن بر قومدر، كه اسكیدن بری زابلستان وکابلستان
دینلن کابل و غزنه ایله هندوکوه آره سنده وهندوکوه
ایله کوه بابا وغور جبالده ساکن بولنوب، غایت
جنگاور و شجیع آدم لر ایدیه سده، عالم سیاسیده اسملری
معروف اولیب، مملکتلری دخی ایران ممالکندن
معدود ایدی، وکنندیلری طاغرلنده سربست یاشامقده
قناعت ایتشلردی. دولت سامانیه زمانده اتراکدن
آلب تگین اسمنده بر ذات رفع لوای استقلال ایله،
اوغلی وولی عهدی سلطان محمود سبکتگین همان
یالکز افغانلردن مرکب اولمق اوزره جمع ایندیگی
عسکرله هندستانك ایچلرینه وایرانك هر طرفنه
قدر توسیع حدود ایدرهك، مشهور غزنویلر
دولتی تأسیس ایتش ایسه ده، آفغانلرك ادبیات
مخصوصه لری اولمامقده، ینه لسان رسمی واد
بیلری فارسی اولدیفندن، بوده دول ایرانیه دن صا-
یلوب، آفغان اسمی ینه مجهول قالمشیدی. بو سلاله
مؤخرک پایتخت اتحاد ایتش اولدینی لاهور شهرنده
مرور زمانله منقرض اولنجیه، غور آفغانلردن شهاب
الدین محمد غوری بر آفغان دولتی تأسیس ایتش؛
وهند طرفندن حدودینی محافظه ایچون شجاعان آفغانی
هندوکوه دن ایندیرهك، پیشاوردن سند نهری مجرا-
سنه قدر اولان طاغلرده اسکان ایتشدر. شهاب
الدینك وفاتسنده بو دولت بتکرار منقرض اولوب،
آفغانستان خوارز مشاهلرك واوندن صکره چنگیز
وتیمورک ید ضبطنه یکمیش ایسه ده، شهاب الدین آفغان
قومك مسکن قدیمندن چیقوب اطرافه یایلمشه سبب
اولشدر. بو آره لقه آفغان رؤسای بر طرفدن کنندی

مشرف اولمش اولان شاه فقیر الهک مخلصیدر. فار-
سیده مرتب دیوانی وبعض منظومه لری واردر.
هجرت بنویه نك ۱۱۴۳ ویا ۱۱۵۴ تاریخنده ارتحال
ایتشدر.

آفرین { هندستانك (شهرانپور) شهرنده
نشأت ایتش اولان شیخ قلندر بخشك
مخلصیدر، كه «تحفة الصنائع» عنوانیه بر منظومه سی
واردر.

آفرین { هندستانده (کایتبه) قوی رؤسا-
سندن اولوب، اله آباد ده ساکن
بولنش بر شاعردر. شو قطعه جمله اشعارندندر.

مبارك باد مرغان چنرا
نوا سجنان رنگین انجمنا
كه عهد نو بهار آمد طرب جوش
نوی كل كرد دوران كهنا

آفزلیوس { آدام — (A. Afzélius) اسو-
چك علم نباتات مشاهیر علماسندن
اولوب، میلادك ۱۷۵۰ تاریخنده طوغش، و ۱۸۳۷
ده وفات ایتشدر. آفریقای غربینك کینه علیا قطعه-
سنده واقع (سیرا لئونه) خطه سنه فنی برسیاحت
ایتش، واورانك نباتاتی حقنده مکمل بر کتاب یازمش؛
وعلم نباتات ائمه سندن (لینه) نك کنندی یازمش
اولدینی ترجمه حالی نشر ایتشدر.

آفشار { اسکی ترك اولوسلردن بری اولوب،
الیوم ایرانك عراق عجمی خطه سنده
بو نامله بر بیوک ترکن عشیرتی بولندینی کبی، آناطو-
لیده دخی بر قاج عشیرت واردر، كه بونلرك بری
آنقره ولایتك یوزغاد سنجاغنده بولنیور. ایرانده کی
آفشار ترکنلری جمعیتی و قوتلی اولوب، بو صوک
عصرلر امور سیاسیة ایرانیه سنده خیلی مدخللری
اولمش؛ وایرانك بر آره لقی حدودینی لاهور و بخارا یه
قدر توسیع ایدن نادرشاه بو جسور عشیرت افرا-
دندن بولنشدر. دولت حاضره ایرانیه نك بانیسی او-
لان آقا محمد قاجار، حکومنده مستقل اوله بتلك ایچون،
آفشار عشیرتک رئیس اولان علی خانی پیک درلو
وعدلرله طرفنه جلبله، بعده بردسیسه ایله قتل ایتمه
مجبور اولشدر.

آفشار { قونیه ولایتك حید سنجاغنه ملحق
قره آغاچ قضاسنده بر ناحیهدر، كه
قضانك شمال شرفیسنده (حویران) کولنك ساحل

نوم و فیهل رنجہ بر نوع استقلال و امتیاز محافظہ۔ سنہ چائشش؛ و بر طرفدن دخی بر چوق افرادلری هندستانہ مناصب عالیہ و حتی حکمدارلق مسندینہ قدر چغفہ موفق اولمشلردر۔ مؤخرآ افغانستانک غرب طرفلرینہ قدر انتشار ایتش اولان آفغان قبا۔ نلندن برینک ریسی بولنان میر اوپس قندهارده اعلان استقلال ابہ، اوغلی محمود ایراندن دولت صفوبہ یی قہرق، آفغانلر ایرانک اکثر طرفلرینی اسنلا ایتشلر سده، متعاقباً نادرشاه ظہور ایدہ رک، ایرانی استخلاص ایتدکدن صکرہ، آفغانستانی دخی ضبط ایتش؛ و آجقی بو جہانگیرک وفاتندہ، امرا۔ سندن و آفغان قبائلندن (ابدالی) قبیلہ سنک رؤسا سندن بولنان احمد خان قندهارده اعلان استقلال ایتش، و خفلیری پایتختی کابلہ نقل ایتشلردر۔ ایشتنہ اووقندن یعنی ۱۱۶۰ تاریخ ہجری سندن بری آفغانلر بر قوم ستقل و آفغانستان ایریجہ بر دولت حکمتہ پکمشدر۔ مع هذا آفغان قومی پک قدیم اولوب، سویلدکلری بختی لسانی السنہ آریہ زمرو سنہ منسوبدر، و فارسی و سانسکری لسانلرلہ چوق مناسبت و مشابہتی واردر۔ بونلر کندیلرینہ (بختی) ویا (پختوان) نامنی ووردکلری کی، هندستانہ دخی (پتان) نامیلہ معروف ايسہلر دہ، ایرانلر طرفندن کندیلرینہ ویریلوب اسم عومیلری حکمتہ پکمش اولان (افغان) اسمی دخی یکی ومحدث برشی اولوب، میلاد عیسادن درت پحق عصر اول یزمش اولان ابوالمورخین (ہرودوت)، اسفندیار طرفندن او طرفلرہ سیاحتہ مأمور اولمش اولان (اسکلاقس) نام یونانی سیاحدن نقلاً، هندوکوہک اہالیسندن بحث ایتدیکی صرہ دہ، آفغان اسمنی جزئی بر تحریفہ ذکر ایدیور۔ بو اسمک سانسکری لسانندہ «سوارۃ» دیمک اولان (آسواغان) گلہ سندن غلط اولدینی مظلوندر۔

آفغانلر کندی لسانلرینی سویلیوب، بو لساندہ بعض اشعار و منظوملری دخی وار ايسہ دہ، اصل لسان ادیپلری و محافل سیاسیہ وادیہ لرندہ قولاندقلری لسان فارسیدر۔

آفغانستان { یاخود افغانستان (Afghanis-tan) آسیای وسطینک بر بیوک قطعہ سیدر، کہ وقتیلہ اکثر طرفلری ایران و بعض جہنلری هند ممالکندن معدود ایکن، مؤخرآ

شمیدکندن خیل دہا و اسع بر مملکت مستقلہ صورتنی آلمش، و بو صوک و قتلر دہ ايسہ بلوچستان ایرلش اولدینی کی، شرق طرفندن برخیلی پرلری هندستانہ الحاق اولمش، و بعض اطراف شمالیہ سی دخی روسیہ نک ید ضبطنہ پکمشدر۔

حدود و مساحہ و تقسیماتی۔ — آفغانستان ایرانک شرق طرفندہ و آسیادہ کی انکلترہ و روسیہ ممالکی آرہ سندہ واقع اولوب، °۲۹ ایلہ °۳۶ عرض شمالی و °۵۸ ایلہ °۶۹ طول شرق آرہ سندہ تمتد اولہ رق، شمالدن جنوبہ اولان اکی ۶۲۲، و شرقدن غربہ اولان بوی دخی ۸۹۰ کیلومترہ قدردر۔ شرقاً سند وادیسنک غربجہ پشاورہ قدر تمتد اولان (سلیمان کوہ) سلسلہ سیلہ هندستاندن، شمالاً هندوکوہ سلسلہ سیلہ و مرو چولیلہ ترکستان خانقلرندن و خوارزمندن ایرلشدر، غرباً ایرانک خراسان و کوہستان خطہ لرلہ، جنوباً دخی بلوچستانہ محدوددر۔ بو قطعہ واسعہ شمال شرق طرفندہ زابلستان و کابلستان دخی دیلمن نفس آفغانستانی، اونک جنوبند، اولان سیوستان و سائر احوالی مجهول اقطاری، و سبطہ و (ہامون) کولنہ منصب اولان (ہند) نہری واد دیلرندہ کی قندہار و غزنہ خطہ سنی، جنوب غربیدہ کی سیستانی، غرب شمالیدہ خراسان شرقی یعنی ہرات خانلقنی، و شمالدہ کی قوندوز و بلخ خطہ لرینی جامعدر۔ بو اقطارک جہلہ سی آفغانلرہ مسکون اولوب، اصل آفغانلرک وطنی کابل نہرینک وادیسندن یعنی زابلستاندن عبارتدر؛ قندہار، سیستان و ہرات طرفلری ايسہ اکثریت اوزرہ آفغانلرک (تاجیک) تسمیہ ایتدکلری ایرانلرلہ، و اقطار شمالیہ دخی ینہ ایرانلر و ترکلرلہ مسکوندر۔ بالعکس آفغانستانک خار۔ جندہ ہندہ الحاق اولمش اولان سند وادیسیلہ پشاور طرفلرینک اکثریت اہالیسی آفغاندر۔

ہیئت عومیہ سی، جبال و انہاری۔ — آفغانستان خیل یوکسک بریر اولوب، ایرانلہ برابر آسیای وسطینک غربی قسمی اولان بر طبلہ مرتفعہ تشکیل ایدیور۔ بو طبلہ شرق شمالی طرفندن (ہندوکوہ) و۔ غرب طرفنہ طوغری تمتد اولان (کوہ بابا) و (غور) طاغلرینہ مربوطدر؛ شرقاً بالندریج اینہ رک، شمالدن جنوبہ تمتد اولان (سلیمان کوہ) کسب ارتباط ایدر؛ جنوباً ساحل بحرہ قدر بر سطح مائل تشکیل ایدر،

که بلوچستان بو سطح مائلدن عبارتدر؛ غرب طر -
 فنده کیتدکه آچاقلا نهرق، هامون کولی اطرافنده
 داخلی بر حوضه وجنوب غربی جهته بر چول
 تشکیل ایتدکدن صکره، سیستان و خراسان طاغلرینه
 طوغری کسب ارتفاع ایدر؛ غرب شمالی جهته
 ایسه تدریجاً مروچولنه وجیخون حوضه سنه طوغری
 اینر. هبالایه طاغلرینه مربوط اولان هندوکوهک
 ذروه لری دائمی صورته قار ایله مستور اولوب،
 ۶۰۰۰ متردن زیاده ارتفاع لری واردر؛ پکید ویرن
 بوغازلرینک بیله ارتفاعی ۴۰۰۰ متردن آشاغی
 دکلدر. کابل نهری وادیسنک جنوبنده اولوب،
 شمال شرقیه طوغری متمد اولان (سفیدکوه) ک دخی
 جلال آباد شهری قریبده کی ذروه لری ۴۳۸۰ متره
 ارتفاعنده در. غور سلسله سیله هندوکوه سلسله سنک
 محل التصانده واقع اولان (کوه بابا) نک دائمی صو -
 رنده قارله مستور اولان ذروه لری ۴۹۰۰ متره
 ارتفاعی واردر. بو طاغلر آره لنده غایت صرپ
 ودهشتلی بر طاقم بوغازلر ودرهل تشکیل ایدورلر،
 که آفغان قوم جنکاورینک وطن اصلیدر. سلیمان
 کوهک اک یوکسک ذروه سی اولان (تخت سلیمان) طاد
 غنک ارتفاعی ۳۹۱۰ وسائر طرفلرینک ارتفاعی دخی
 ۳۰۰۰ متره راده لنده در. آفغانستانک سائر
 طرفلرینک دخی ارتفاعی آکلاشلیق ایچون، (هلند)
 نهری وادیسنک یوفاری طرفلرینه واقع اولان غزنه
 شهرینک حذای بگردن ۲۳۵۴، کابلک ۱۹۵۰،
 قندهارک، غزنه دن آنجق ۷۷ ساعت جنوب غر -
 بیده اولدینی حالده، یالکز ۱۰۵۹ متره ارتفاعنده
 بولندیغی ذکر ایتک اقتضا ایدر.

آفغانستانده آقان صولر آز اولوب، اکثر طرفلری
 قورودر. موجود اولان نهرلی باشلیجه ایکی حوضه
 تشکیل ایدور، که بونلرک بری واک بیوکی (زراه)
 کونلک حوضه سی، و دیگر کی کابل نهرینک حوضه -
 سیدر. زراه کولی آفغانستانک حدود غریبه سی قریبده
 اولدینی حالده، مملکتک تا شرق و شمال طرفلرندن
 آقان صولر اورایه جمع اولور، بو وجهه واسع
 بر داخلی حوضه تشکیل ایدر. بو کولک سطحی
 حذای بگردن آنجق ۳۹۰ متره ارتفاعنده اولوب،
 اطرافنک ارتفاعنه نسبتله پک چقور بر یرده در.
 بوکا دوکیلن نهرلرک باشلیجه سی (هلند) نهریدر، که

کابلک غرب طرفنده کوه بابانک اتکندن نیعانه، غرب
 جنوبیه طوغری آقهرق، و صاغدن (سیاب هند)
 و (کاش رود) نهرلینی، صولدن دخی قندهاردن کلن
 و (طرقاق)، (اورکسان) و (دوری) چایلرله دخی برلشن
 (ارکندآب) نهریله جنوب شرقیدن کلن (لوره)
 نهرینی دخی اخذ ایدرک، آفغانستانی بر یاندن بر یانه
 شق ایتدکدن صکره، مذکور کولک ساحل شرقیسنه
 واصل اولور. شمال طرفندن دخی (فراخ رود)
 نهریله بر قاق کوچک چای دوکیلور. بو قدر صو -
 لرله برابر کولک عقی پک آز اولوب، چوق دفعه
 کنارلری واورته یری پکید ویره جک درجه ده قو -
 رور. صوبی طوزلی دکلسته ده، سیاه و آجیدر.
 بو کوله آوروایلر (هامون) دیورلر سده، اسلام
 جغرافیونی آثارنده (زراه) نامیله معروفدر، که زند
 لساننده «کول» دیمکدر؛ یوللرایسه (مکله سیستان)
 و (مکله رسم) دیرلر. آفغانستانک ایکنجی حو -
 ضه سی شرق شمالی طرفنده اولوب، (هندوکوه) ایله
 سفیدکوه آره سنده کابل نهری حوضه سنندن عبا -
 رتدر، که سند نهری وادیسنه اینر؛ دیگر بعض
 نهرلر دخی سلیمان کوهک بوغازلرندن کچهرک سند
 نهرینه دوکیلور. غزنه نک ایچندن پکن بر کوچک
 نهر دخی دیگر بر طاقم چایلرله برابر بر کوچک کوله
 دوکیلرک، آریجه بر کوچک حوضه تشکیل ایدر.
 شمالدن جیخون حوضه سنک ایسه آفغانستانه عائد
 یرلری پک آزدر.

هوایی، محصولات و حیواناتی. — آفغانستان
 سوریه و مصر اقلینده اولدینی حالده، مملکتک ارتفاعی
 حسبیه هوایی پک مختلفدر: زابلستان و غورجستان
 یعنی کابل و غزنه طرفلرینه قیشین هوا زیاده سیله
 صونوق، و یازین خیلی صیقا قدر؛ غرب جنوبیه
 طوغری اینلکجه، ارتفاع آزالدیغندن، هوا دهها
 صیقاق اولور. هوایی عمومیت اوزره یاسدر.
 اراضیسنک بشده دردی طاغلق و طاشلق اولوب،
 اورمانلری پک آزدر، و اکثر طرفلرینه آنجق سیرک
 بر طاقم اوتلر بولنور سده، اغنام سوریلری پک
 چوقدر. آنجق یرلرله و نهرلرک کنارلرنده منبت
 و محصولدار بعض درهل و اووهلر دخی واردر، که
 بو یرلرله میوه لرک انواعی و پک لذیذلری بولندیغی
 کبی، بغدادی، مصر، پرنج، پاموق، توتون و شکر

فاسی باشیحه محصولاتنددر. باغلی دخی چوق اولوب، خدای نابت اشجار مثره و آصمدری دخی وارد. بویا نباتایله نباتات طبیهسی دخی چوقدر. حیوانات پنبه‌دن یکی وقویونلری چوق اولوب، صیغیر و دودلری دخی وارد؛ آنلری یالکز هرات طرفلنده ای اولوب، سائر طرفلده کیلرک جنسی عابددر. طاغلرده آرسلان، قیلان، صیرتلان، آبی، قورد، نیلکی، میون وسائر حیوانات وحشیه بو. نور، وان کدیمی دینل اوزون توبلی کدیلرک اصل یری آفغانستاندر.

معادن، صنایع و تجارتی. — آفغانستان قطعه سی معدنجه پک زنکین اولوب، آلتون معدنی اکثر طرفلنده بولندینی بعض نهرلینک و علی الخصوص کابل نهرینک دوکدیمی آلتون ریزه لرندن آکلاشلیور؛ هندوکوهده، کومش، قورشون، باقیر، آنتیمون، چنقو، کوکورد وسائر بولندینی کی، دمبر و باقیر سائر اکثر طرفلده دخی مبدولدر؛ قیبا طوزیله معدن کوری و نفت دخی بولسور. آنجیق بونلرک پک آزی چیقاریلوب، اکثریسی طوبراق آلتنده قالقدهدر. قویون و یکیلرینک یوکی غایت ای اولمغله، کابل و قندهارده وسائر طرفلده کشمیر شالترینه قریب کوزل شالری یاپیلورسهده، یالکز داخلده صرف اولنوب، اخراج اولنه جق مقدارده یایله - میور. قیبا عبا و یکهلر قادیلر طرفندن یاپیلوب، کوبیلر کاملاً بومعولاته کینیرلر. سائر صنعتلری باشیحه اسلحه جارحه و ناریه ایله آت طاقلری اعماد لندن وسائر احتیاجات محلیه مقابله ایده جک اوفقی تفک معمولدن عبارتدر. هر نه قدر یوللری غیر منتظم و امنیشز اولوب، حکومت دخی هیچ بر تسلیات و تشویقات کوسترمیسورسهده، آفغانستانده اولدقجه تجارت اجرا اولنوب، یری خیبر بوغازدن هنده، بری بلخ واسطه سیله ترکستانه، بری هرات واسطه سیله خراسانه، وبری ده قندهاردن یزد واسطه سیله فارسه کیدر درت یوک تجارت طریقلری وارددر. برسیاحک روانته کوره یالکز هندستاندن برسنه طرفلده کیرن مواد تجاریه بشیوز بیک انگلیز لیراسی قیمتده بولنشدر. بو اداخلانه فارشی آفغانستانک باشیحه یوک، بویا وادیو طبیه، قورو و نازه میولر، توتون، اییک، قورشون، کوکورد، آت، دوه وسائر اخراجاتی وارددر.

اهالیسی، جنسیت و ادیانی. — آفغانستانک اها لسی ۵ جنسیته منقسم اولوب، برنجیسی آفغانلدر، که مملکتک حاکملری اولدقلری حالده؛ اکثر افراد لری چوبانقله مشغول وخیه نشیندر؛ ایکنجیسی تاجیک ویا پارسوان دینل ایرانی جنسیدر، که لسان مادرزادلی فارسی اولوب، اصل زراع و تجار و صنعتکار صنفلی بولنددر؛ اوچنجیسی (هندکی) تعبیر اولنان هندلیلدر، که اردو لسانیله متکلم او لوب، شرق طرفلنده کثرت اوزره بولنیورل؛ دردنجیسی (هزاره) جنسیدر، که قندهار و هرات طرفلنده بولنوب، سیماجه تاتار اولدقلری حالده، فارشی لسانیله متکلمدرل؛ بشنجیسی قزلباش طاقفه سیدر، که ایران ترکمنلرندن اولوب، نادرشاه زمانده کابل طرفلرینه هجرت ایشلدر. آفغانستا نک عموم اهالیسی بش ییحق ملیون قدر تخمین اولنمده اولوب، بونلرک ایکی ملیونی تاجیک، هزاره، قزلباش و هندکی، و اوچ ییحق ملیونی قدرده آفغاندر. اهالینک بر قسمی لسان فارسی ایله متکلم اولوب، آفغان وسائرلینک دخی کبراسی بولسانی قوللانمده اولدقلری، وایرانک ادبیات و اخلاق وعاداتنه تابع بولندقلری حالده، کندیلری سنی المذهب اولدقلرندن ایرانیلره پک بیوک بر بغض و خصومتلری وارددر.

حکومتی، وارداتی، عسکری. — آفغانستانده هر خیل یعنی قبیله کندی رئیس طرفندن اداره اولنوب، آنجیق رئیسلر حکمداره تابعدرلر. هر قبیله کندی حریتی محافظهده فوق العاده غیرت ایدر. قان دعوالری بینلرلنده مرعیدر. اهالی جنگاور و غایت ناموسلیدرلر. اصول اداره و حکومتلری شریعت غرایه تابعدر. واردات نقدیه یاریم ملیون عثمانلی لیرانی راده لرده تخمین اولنش ایسهده، اکثر ویرکلیری عیناً آلدنیقیون، واردات عینیهسی بولدن چوق زیاده اولسه کرکدر. دوست محمد خانک زمانده ۱۳۰۰۰ سوار و ۲۵۰۰۰ پیاده عسکری وار ایدی، انکلتره ایله اولان محاربه اخیره سنده ۱۶۰۰۰ قدر عسکر چیقارمشدر. داخل مملکتده سلاح طاشیغه مقدر هر آفغانلی عسکر صایلیر. [احوال تاریخیه سیچون «آفغان» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آفنو { (Afnoh) سودان غربینک (حوضه)
قطعه سنه قومشوری اولان (برنوح)

اهالیسی و سائر سودانیلر طرفندن ویریلن اسمدر. [«حوضه» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آفوری { Affori } ایتالیای شمالیده لومبار-
دیانک میلان ایالت وقضاسنده
ومیلان شهرینک ۵ کیلومتره شمالنده برقصه اولوب،
۶۵۰۰ اهالیسی واردر.

آفی { هندستان امراسندن اجد یار خانک
شعرده قوللاندینی مخلصدر. کندیبی
۱۲۶۵ تاریخ هجریسنده لسان فارسیده «مثنوی»
کلزار خیال» عنوانیه شاهزاده وکدا حکایه سنی
نظمه چکمشدر.

آفیون قره حصاری { قره حصار صا-
مستعمل اسمیدر. [«قره حصار صاحب» ماده سنه
مراجعت پیوریه.]

آقا { Akka } آفریقای وسطیده ۳۰ عرض
شمالیده و (غوندوقورو) مملکتک غرب
طرفنده ساکن بولنان بر قومدر، که افرادینک جو-
جه لکیله مشهوردر. بونلرک اک اوزون بویلیسی
ایکی آرشندن زیاده دکلدر. ساکن بولندقلری پر
الآن تامایله کشف اولغامش اقطار آفریقیه دن اولغله،
یالکز ایکی سیاح بونلری کوره بیلشدر، که بونلرک
برنجیسی (اشواینفورت) نام مشهور آلمانیلی سیاح،
وایکنجیسی (میانی) نام ایتالیاندر. اشواینفورت
بونلرک قیصه بویلی، کوچک الی، کوچک آیاقلی
وغایت جست وچالاک اولوب، اوق و مزراخی پک
ای قوللاندقلرینی، واکثریا کندی جسملریله غیر
متناسب بر ایشده بولنهرق، فیل آوچیلغیله مشغول
اولدقلرینی بیان ایدبور. موی الیه اوروپایه
کثیرمک اوزره، برینی آلمش ایسه ده، نوبه یه قدر
کتیروب، اوراده وفات ایتدیکنی یازیور. ماریانی
ایسه بونلردن ایکی کشی آلوب، ایتالیایه قدر کثیر-
مکه موفق اولش ایسه ده، بونلرده چوق یاشایه ما-
مشلردر. بونلرک بیوکی اون درت یاشنده اولدینی
حالده ۱ متره ایله ۱۱ سانتیمتره بوی وار ایدی.
حبشک جنوب طرفنده دخی (دوقو) اسمیله بویله
جوجه بر قوم وار ایسه ده، بونلرله برمناسبتری
اولوب اولدینی معلوم دکلدر. اسکی یونان مور-
خلری آفریقانک ایچ طرفلرنده (بیغمه) یاخود (یوغه)

اسمیله بویله بر جوجه قوم بولندیغنی یازیورلر، که
شبهه سن بو آقا قومی اوله جقدر. او وقت مصر
کاروانلری سودانک ایچ طرفلرینه قدر کیتدکلرندن،
کاروانلر واسطه سیله بو قومک وجودی خبری آله-
بیلش اولمی ایدی.

آکا { Aka } آسیای جنوبیده آسام مملکتک
{ طاغلرنده بولنور بر قومدر. — نیال
مملکتده دخی بو اسمله سمی بر قوم واردر. بونلرک
اسمی (آنقا) صورتده یازانلرده واردر.

آق آباد { شهر امانته ملحق از مید سنجاغنگ
شمال طرفنده یعنی قره دگیر سا-
حلنده بولنان قاندره قضاسنک شرق طرفنده بر
ناحیه در، که مرکزی قضا مرکزندن ۴، وازمیددن
۸ ساعت مسافنده واقع اولوب، ۳۲ قریه یی،
وجله سی اسلام اولق اوزره ۶۰۰۰ قدر اهالی یی
جامعدر. مرکزنده هر جمعه کونی بازار قوریلوب،
اطرافدن خیلی خلق طویلایر.

آکاپولکو { Akapulco } مکسیقه نک بحر
{ محیط کبیر ساحلنده برلیماندر، که
(غونرزو) ایالنده بو ایالتک مرکزی اولان (تیکستلا)
شهرینک ۱۸۲ کیلومتره جنوب غربیسنده و مکسیقو-
نک ۳۶۴ کیلومتره جنوبنده، ۱۶° ۵۰' ۲۹" عرض
شمالی ایله ۱۰۲° ۶' طول غریبه واقع او-
لوب، لیان پک صاغلام ایسه ده، شهر کوچک وهوا-
سی پک صحاق اولوب، اسپانیانک النده ایکن حازر
بولنش اولدینی اهمیت تجاریه سنی دخی غائب ایشدر؛
چونکه مکسیقه نک شدی او جهنده اک تجارتکاه
اسکله سی (سان بلاس) در. اهالیسی ۳۰۰۰ کشیدر.
لیانک مدخلنده (سان دیاگو) قلعه سی بولنیور.

آکاپونتا { Akaponeta } مکسیقه نک (بالیسکو)
{ ایالنده، (بابونه) نهری اوزرنده
و (غوادالایره) یعنی (وادی الحجاره) نک ۴۸۰
کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر کوچک قصبه در.
آکاتپک { Acatepec } مکسیقه نک (پونلا)
{ ایالنده و (پونلا) شهرینک ۱۸
کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه در.

آقاتی { اصفهان شعراسندن اولوب، جهانگیر
{ پادشاه زمانده هندستانه کیده رک،
شهرزاده پرویزک خدمتده بولنشدر. شو بیت جلّه
اشعار نذردر:

که، (آقاموس) اسمند برینک تارله‌سند تأسیس اولغله، بو اسمله تسمیه اولمشدر. افلاطوندنصره آتنده ده‌ایکی وبر روایتده ده‌ا درت آقامیا کشاد اولنهرق، افلاطونه نسبت ایتدکاری بر طاقم فلسفه درسری و پرلیردی.

مؤخرًا اوروپاده بو اسم «انجن معارف» مقامنده قوللانغه باشلایه‌رق، ایلك دفعه میلادك ۷۸۵ تاریخنده (شارلمان) کندی سراینده بو نامله بویه برانجن تشکیل ایتشیدی، که بو مناسبتله (آقامیا پالاتینه) یعنی «سرای آقامیاسی» تسمیه اولغشیدی. بعده فرانسه‌ك تولوز وسائر شهرلرنده بر قاج آقا-دمیا تأسیس اولدنی کی، ایتالیاك فلورانس شهرنده ۱۵۸۲ تاریخنده (آقامیا دلا قروسقه) یعنی «غر-بال انجن معارف» عنوانله تنقیدات ادبیه مخصوص برانجن تأسیس اولمشدر، که ایتالیا بنجه لسانك مکمل بر لغات کتابی ده جمع وتالیف ایتشدر. — ینه فلو-رانسه‌ده ۱۶۱۲ تاریخ میلادیسنده قاردینال (دی مدیچیس) طرفندن (آقامیا دل چنتو) نامیه بر فنون انجنی تشکیل اولغشیدی، که باشلیجه حکمت طبیعیه تجاریله اوغراشمشدر. — روماده ۱۶۹۰ تاریخ میلادیسنده «آرقادالر آقامیاسی» نامیه برانجن ادبی شکل ایتشیدی، که اعضاسنك هر بری اسکی آرقادیا چوبانلرندن برینك اسمیه تسمیه اولنوردی. — بولونیاده دخی ۱۶۹۰ تاریخنده «فنون وصنایع انجنی» نامیه بر آقامیا تأسیس اولغشیدی. — تورینوك فنون آقامیاسی ۲۷۵۹، وناپولینك آقامیاسی دخی ۱۷۷۹ ده شکل ایتشدر.

فرانسه‌ده «فرانسز آقامیاسی» ۱۶۳۵ تاریخنده شکل ایدوب، قرق اعضادن مرکب اولدنی حالده، لسانك تصفیه واصلاحیه مشغول اوله‌رق، فرانسز لسانك بر مکمل لغات کتابی یایمشدر، که ایلك طبعه‌سی ۱۶۹۴ ویدنچیسسی ۱۸۷۸ ده نشر اولمشدر. — ۱۶۶۳ ده «تاریخ وادیات آقامیاسی» نامیه بر ایکنجی انجن شکل ایتشدر، که او وقتدن بری پك قیتمدار بر طاقم معلوماتی حاوی مجموعه‌لر نشر ایتکده‌در. — ۱۶۶۹ ده (قلوبرت) طرفندن تأسیس اولنان «فنون آقامیاسی» دخی معلومات مهمه بی حاوی بر مجموعه فیه نشرینه دوام ایدیور. — ینه او تاریخلرده بری رسم ونقر، بری موسیقی وبری

آن خون دل فشاند واین خون دل بخورد
فرق این قدر بود زلب خم تا لبم

آقاتلان { (Acatlan) مکسیکه‌ك (پوئبلا) ایالتنده و (پوئبلا) شهرینك ۱۳۲ کیلومتره جنوبنده واقع بر کوچك قصبه‌در.

آقاتانغو { (Acatenango) آمریقای وسطیده (غواتمالا) مملکتنده، (غواتمالا) شهرینك ۲۰ کیلومتره جنوب غربیسنده بر قصبه‌در، که (آغوا) ایله (فونفو) برکانلرینك اورتیه‌سند واقع و ۳۰۰۰ اهالی بی جامعدر. — (فونفو) برکانك شمالنده بولنان (آقاتانغو) برکانك ۴۱۵۰ ارتفاعی اولوب، ذروه‌سند اولان آغزی منهدم ایسه‌ده، یوقاردن آشاغی آچلش اولان بر یاریقدن الان دومان وکوردلی صیغاق صو جیقور.

آقاجیوس { (Acacius) خرسیتیانلق مذا-شعباتندن «آقاجیوس مذهبی» نامیه معروف بر مذهبک ریسی اولوب، «یکشم» لقبیه مشهوردر. میلادك ۳۴۰ تاریخنده قیصریه پسقپوسی اولمش؛ وایمراطور (قونستانس) ك توجه واعتمادی قزانمش اولدیتندن، سنت (کیریل) ی عزل، وپاپا (لیبر) ی نقی ایتدیرمکه موفق اولمشیدی.

آقاجیوس { (Acacius) قسطنطینییه تیاترو-ایکن، قیزی (تئودوره) ایمراطور زاده یوستنیبا-نوسی حسن وآنه اسیر ایتکله، زوجه‌سی اولمش؛ و میلادك ۵۲۷ تاریخنده قوجه‌سیله برابر تخته‌او-تورمشدر.

آقاحسین خوانساری { ابرانك خوانسار شهرندن عالم وفا-ضل وشاعر بر ذات اولوب، شاه سلیمان صفوی زماننده ایران فضلاسك سرآمدی ایدی. علوم متداوله‌یه متعلق بر قاج تألیق اولوب، ایران طلبه‌سی یننده پك مقبولدر. شو رباعی جلله اشعارننددر:

ای باد صبا طرب فزای آبی
از طوف کدای سَف پای آبی
از کوی که برخاسته راست بکوی
ای کرد پشیم آشنای آبی

آقامیا { (Académie) افلاطونك آتنده، آچش اولدنی مدرسه‌ك اسمیدر،

۱۵۸۰ ده، وفیلادلفیاده کی «علوم فلسفیه آقادمیا»
نی» دخی ۱۷۶۹ ده تأسیس اولمشدر.

آقادیآ { (Acadie) آمریقای شمالینک انکلتزه.
نک النده بولنان و (دومینیون) دنیلن
مملکت واسعه سنده برقطعه نک اسم قدیمیدر. بوکون
«یکی اسقوجیا» دنیلور. [یکی اسقوجیا» ماده.
سنه مراجعت بیوریه.]

آقادیآ { (Accadia) ایتالیای جنوبیده ملغا
ناپولی قرالغنده (آولینو) ایالتنک (آ-
ریانو) قضا سنده و (آریانو) شهرینک ۲۲ کیلومتره
شرقده بر قصبه اولوب، ۴۳۵۰ اهالیسی واردر.

آقادیآ مینس { (Acadia Mines) یعنی «آ-
قادیآ معدنلری» آمریقای
شمالیده دومینیون مملکتنک یکی اسقوجیا قطعه سنده،
(فولچستر) قضا سنک (قوبکید) طاغنده پک واسع
و مهم بر دمیر معدن اولوب، (هالیفاکس) شهرینک
۱۳۴ کیلومتره شمالنده واقعدر.

آقار { خداوندکار ولایتنک قره حصار صاحب
سنجاغنده برچاید، که سلطان طاغنک
غرب جنوبی مالیه سندن نبعانله، صندوقی و بولیوادی
قضاری آره سنده شماله طوغری جریان ایدر،
وصندوقلیدن کن دیگر بر جای دخی اخذ ایله، سلطان
طاغنک شمالی اتکدرینی طولاشرقی، قره حصار چا-
پله دخی برلشدکن صکره، شرقه طوغری دونوب،
(اهر) کولنه منصب اولور. مجراسی ۶۰ کیلومتره
قدردر. — بو چایک صاغ طرفنده و سلطان طا-
غنک شمال غربی اتکندن بو نامه بیوجک بر قریه
دخی واردر.

آقاراپی { (Acarapi) برازیلیانک شمال غر-
بیسنده (ریو نغرو) نهری حوضه
سند بولنان آمریقانک اقوام اصلیه سندن بر قومدر.

آقاراضی { ایران شراسندن اولوب، هندستا-
نه سیاحت ایش، و ۱۰۲۴ تا-
ریخ هجریسند وفات ایشدر.

آقارفیورد { (Akarford) اسلانده آطه-
سنک شمال شرقی ساحلنده بر
کورفزد، که (یوقولسه آقارفیروی) نهری اورایه
منصب اولور.

آقارنانیا { (Akarnanie) یونانک شمال غر-
بیسنده بر قطعه در، که شرقی طرف-
در.

ده فن معماری به مخصوص اوج آقادمیا تأسیس او-
لشمدر. بو آقادمیارک جله سی ۱۷۹۳ اختلال عظیمنده
اختیار تعطیل ایشدر دیسه ده، ۱۷۹۵ ده یکیدن احیا،
و «فرانسه انجمن معارف» نامیه بر دائره به جمع او-
لشمدر. بو انجمن تاریخ و ادبیات، فنون، صنایع
نفیسه، علوم اخلاقیه و سیاسیه شعبه لرینه منقسمدر،
که بو شعبه لرک هر بری آیریمجه بر آقادمیادر. — فرا-
نسنک اکثر ایالاتنده دخی آقادمیار تأسیس اولشمدر.
انکلتزده باشلیجه اوج آقادمیا واردر، که بونلرک
برنجیسی ۱۶۴۵ ده اوقسفورد شهرنده تأسیس او-
لنوب، ۱۶۶۰ ده لوندریه نقل اولشمدر. —
بری ۱۷۳۱ ده ایرلانده نک ادیمورخ شهرنده، و او-
چنجیسی دخی جغرافیایه مخصوص اوله رق یته لوندریه
ده تشکل ایشدر. اوچی ده مجموعه موقوتله نشر
ایتمکده درلر.

آلمانیاده ابتدا ۱۶۵۲ ده «عجائب طبیعت آقا-
دمیاسی» نامیه لپسیقده بر آقادمیا تشکل ایدوب،
بعده آلمانیانک سائر بعضی شهرلرنده اجتماع ایش،
و ۱۶۷۷ ده ایمپراطور لئوپولد طرفندن تحت حایه به
آلغله برابر و یانه به نقل اولمش، و او وقتدن بری
«لئوپولد آقادمیاسی» نامی آلمشدر. برلنده ۱۷۷۰
تاریخنده برنجی فردریق طرفندن بر «فنون آقادمیا-
سی» تأسیس اولنوب، ابتدا لاتینجه صکره فرانسیزجه
و نهایت آلامجه مجموعه فنیله نشر ایتمکده در. بو
آقادمیانک ایک مدیری حکیم مشهور (لپنچ) اولمشدر.
اسوجده ۱۷۱۰ تاریخنده (اوپسال) شهرنده
السنة شمالیه به مخصوص بر آقادمیا تشکل اولندی
کی، استوقفولده دخی ۱۷۵۹ ده بر «فنون آقا-
دمیاسی» تشکل ایدوب، او وقتدن بری بر مجموعه
فنیله نشر ایتمکده در.

اسپانیاده ۱۷۱۳ ده اسپانیولجه لسانک ترکیبی
وظیفه سیله (اسقالونه) دوقمسی طرفندن بر آقادمیا
تشکل اولنهرقی، مادریده اجتماع ایتمکده در.

روسیه ده پترسبورخ «فنون آقادمیاسی» ۱۷۲۴
ده پوک پترو طرفندن تأسیس، و ۱۷۲۵ ده قاترینه
طرفندن توسیع اولنهرقی، او وقتدن بری باشلیجه
فرانسیزجه و لاتینجه لسانلرنده مجموعه لر نشر ایتمکده
در.

آمریقانک مالک مجتمعه سنده بوستون آقادمیاسی

شرقیه واقعدر. ۱۸۴۰ ده فرانسه بو قوی ضبط
ایتمش ایسه ده، حفظ ایده میوب، بو کون یکی زلنده.
نک هر طرفی کی انکلهزک تحت تصرفنده در.

آقاره { (Acara) برازیلیانک (پارا) ایالنده
بر نهر در، که (پارا) شهرینک ۴ سا-
عت جنوبنده، ۱° ۴۰' عرض جنوبیده (پارا) ایر-
ماغنه دوکیلور. مجراسی ۲۰۰ کیلومتره دن زیاده در.

آقاری { (Acari) پروجهورینک (آرکیا)
ایالنده بر شهر در، که بحر محیط کپیر
ساحلندن ۵۰ کیلومتره ایچریده، (سنت جوان) نهری
اوزرنده و (آرکیا) شهرینک ۳۶۰ کیلومتره غرب
جنوبیسنده، تقریباً ۱۵° عرض جنوبیده واقع او-
لوب، بش آلتی بیک اهالیسی واردر. اسکله سی
(پوآنت لیاس) دینلن آجیق بر لیاندر.

آقاست { (Acaste) غلوس جوارلرنده بو-
نمش اولان (پولقوس) شهر قدیمک
حکمداری و آستیدامیه نک زوجی اولوب، قاریسنک
معشوق بولنان (پلئوس) طرفندن قتل اولمشدر.
[«آستیدامیه» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آقاشاهی { (دنان) قریه لی بر شاعر در. شو
قطعه جمله اشعارنددر :

عشق دارم وسینه سوزای
دردی دارم ویده حیرانی
عشق وجه عشق عشق مالمسوزی
دردی وجه درد درد بی درمانی

آقاکیا { (Akakia) فرانسه دار الفنونی
معلملرندن و قرال برنجی فرانسوآنک
اطباسندن اولوب، (شالون) شهرنده طوغش، ومیلا-
دک ۱۵۵۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. جالینوسک
کتابلرینی فرانسزجه یه ترجمه ایتمش، وطبه متعلق
بعض اثرلر دخی یازمشدر. — بو عالمیه منسوب
بر قاج طیب دها یتیشوب، فرانسه قراللرینک اطبا-
سی بولمشلردر.

آقا محمد خان قاجار { الحالة هذه ایرانده
حکومت سورن

سله لنک بانیس-یدر. ایرانک شمال طرفلرنده بر شمش
اولان ترکن عشیرت لرندن (قاجار) عشیرتنه منسوب
اولوب، پدروی محمد حسن خان استرابادده بو عشیرتک
رئیس ایدی. سلاله صفویه نک انقراضنده ایران
تختنی ضبط و ایران حدودینی تا هندستان و بخایه ر

فنده بولنان (اتولیا) ایله برلشدیریلرک بر ایالت تشکیل
ایتمشدر. بو قطعه شمالاً نارد کورفرزیه و (ایز)
قطعه سندن معدود اولوب اخیراً یونانه ترک اولنان
(جومرفه) ناحیه سیله، شرقاً و جنوباً (آسپروپوتا-
مو) مجراسیله، غرباً دخی یونان دکیزیه محدود
و عاقل اوله رق، غیر منظم بر مثلث شکلنده در. بو
قطعه ایکی یه منقسم اولوب، شمال شرقی طرفنه
(واتئوس)، و جنوب غربی قسمنه دخی (اکسرومروس)
دیرلر. بو ایکی قسمنک هر بری بر قضا اعتبار اولنده
رق، مرکزلی نارد کورفرزینک سواحل جنوبیه-
سند اولان (کاروانسرای) ایله (وونیجه) قصبه-
لیدر. آقارنایانک اراضیسی طاغلق اولوب، غایت
مرط برلر و اوچوروملرله و یک صیق اورمانلرله
منورددر. مع هذا قابل زراعت و یک منبت یرلری
دخی واردر؛ آنجی یرلرنده پورتقال و نیمون آغاجلری
یتیشیر، وزیتون آغاجلری ایسه یانی حالنده یک
واسع یرلری اورتوب، غایت ده یوکسک اولور؛
باغلرنده یک کوزل اوزوم اولور؛ اورمانلرینک
کراسنه لک آغاجلری دخی چوقدر؛ آنجی اهالیسی
نیم وحشی حالنده اولوب، بالکز جزئی بر مقدار
بقدا و مصر زرمیه و طاغلرده پلاموط طوللا-
یوب ساتغه اکتفا ایدرلر، و اکثریا ینلرنده او-
رشفه و خیدودلقه لرینی پکیورلر. (توکیدیدی) نک
تاریخنندن آکلاشلدیفته کوره، بو قطعه ازمئه
قدیمه دخی یونان مدنیتندن بهره مند اولوب، دایما
یوصیلر و خیدودل یری بولتمشدر. اکسرومروسک
ایکی اوومسیده واردر، که بری مرکزی اولان وو-
نچدنک اطرافنده، و دیگریده آسپروپوتامونک منصبی
جوارلرنده در. بو ایکنجیسی بطاقلقرله مستور او-
لوب، آجلفه محتاجدر. (دیوس) و (اوزروس)
ناملرله ایکی یوک فیر قاج ده کوچک کولی واردر.
اتولیا ایله برابر ایالتک اهالیسی ۱۲۱۶۹۳ کشی
اولوب، مرکزی اتولیانک ساحل جنوبیسنده کی (مسو-
نونکی) شهریدر. [«اتولیا» ماده سنه مراجعت.]

آقاروا { (Akaroa) بحر محیط کپیرک (پو-
لینسیا) قطعه سنده «یکی زلنده» نک
مرکب اولدینی ایکی جزیره دن جنوبیسنک ساحل
شرقیسنده کائن (بانق) شبه جزیره سنده بر قویدر،
که ۴۳° ۵۴' عرض جنوبی ایله ۱۷۰° ۴۱' طول

قدر توسیع ایتمش اولان مشهور نادر شاهک یکنی و خلغی عادل شاه بموی الیه محمد حسن خانک ایکی اوغلنی اله پکیروب، بونلرک بیوکی اولان صاحب ترجمه آقا محمد خانی، ۸ یاشنده اولدییی حالده، خادم ایتمشیدی. آقا محمد خان سرای پادشاهیده بیویوب، ایرانک نادر شاهک وفاتندن صکره کسب ایتمش اولدییی حال اغتشاشی کوره رک، تا چوجقلغنده ذهنجه ایران حکمدارلغنی قورمشیدی. عادل شاهک وفاتنده آقا محمد آزاد اولوب، باباسی یانسه عودت ایتمشیدی. بر قاج سنه صکره پدري نادر شاه سلاله سندن صکره تختی ضبط ایتمش اولان کریم خان طرفندن قتل او- لسه رق، کندیسسی دخی او آرمالق پایتخت بولنان شیرازه آلتش؛ وهر نه قدر که کریم خانک سراینده معزز طویلوب، خان کندیسيله استشاره دخی ایدر دیسه ده، شیرازدن دیشاری چقسنه مساعده او- لئیوب، یالکز آره صره آوه کیمتکه مساعده سی وار ایدی. چوجقلغندن بری قورمش اولدییی فکر پدريک قاتلری اولان (زند) خاندانی حقنده کسب ایتمش اولدییی خصومتدن برقات ده قوت بوله رق، آقا محمد خان، اصلارنک ویرمکسزین، بر فرصته منظر ایدی. نهایت ۱۱۹۳ تاریخ هجریسنده کریم خانک خسته لندیغنی کوروب، اوله جکنی آکلماغه، ایرانده بر وقتدن بری هر حکمدارک وفاتنده وقوعی معتاد کهنه یکمش اولان قاریشقلقلردن استفاده امیدیه، آوه کیمتکی بهانه ایدرک، معیتنده بولنان اون یدی سواری ایله شیرازمن چیقوب، بر قاج کون ظرفنده مازندرانه واصل اولمش؛ وابتدا کندی عشیرتنی وسار ترکمن عشیرتلیینی بر صورتله کندینه جلب ایتدکن صکره، استراباد ایرانک یک کنارنده بولندیغندن، وکیلان طرفلرنده دخی کوندیکی بر طاق ترکمن عشیرتلی بولندیغندن، طهرانه کیدوب، بو شهری مرکز اتخاذ ایتمش؛ وچابو جاجق مازندران کیلان و آذربایجان طرفلری دانه تصرفنه آله رق، عراق عجم وفارسه طوغری توسیع مملکه حاضر- نیوردی. زند عالمه سنه منسوب اولان کریم خان نه قدر عادل ومرحتلی بر حکمدار ایدیسسه، اوغلی لطف علی خان دخی او قدر جسور ودرکلی بر کنج ایدیسسه، پدريک تختنه اوتورور اوتورماز، مریسی ووزیری اولان حاجی ابراهیمی چکه میوب، یینلرنده

منافرت پیدا اولمش، وهر بری دیگرینک مزارینی قازمغه چالیشمقده بولنمشیدی. آقا محمد خان عراق عجمدن آشانی تجاوز ایدنجه، لطف علی خان همان بالذات عسکر سوق ایدرک، آقا محمد خانک عسکرینی تار ومار ایتمش ایسه ده، حاجی ابراهیم شیرازده تحصن ایدوب، کنج حکمداری پایتختنه قبول ایتدیکندن، کرمانه واورادنده خراسانه قاچغه مجبور اولمش؛ وبر وقت صکره، کرمانه عودتله، اوراده تحصن ایدرک، آقا محمدله محاربه یه طویشمش ایسه ده، آقا محمدک عسکری یک چوق اولدیغندن، شهری ضبط ایتمش؛ و لطف علی خان کوچ حال ایله فرار ایتمکه موفق اولمشیدی. آقا محمد لطف علی خانی قاچیردیغنه حدت ایدرک، سار شهرلره دخی رقیبی قبول ایتمک تهلکه سنی کوسزتوب، عبرت اولق اوزره، ایلك دفعه اوله رق، ظلم واعتسافی اظهارله، کرمان شهری عسکرینه یغما ایتدیرمش، وبتون نسوان واطفالی اسیر ایدوب، عسکرینه طام غیتمشدر. نادر شاهک منسوب بولندیغنی آفشار عشیرتی یک قوتلی اولدیغندن، آقا محمد خان بونلره قارش قوت استعمال ایتمیه رک، حيله ایله رییسلرینی جلب، وبر مدت صکره قتل ایتمش. شیرازده مستقل قالمش اولان حاجی ابراهیم دخی کندیسنه التجا ایتمکله، وزیرلکنه نصب ایتمش؛ وبو وجهله خراساندن ماعدا بتون ایرانی اله پکیرمشدر. کورجستان پرئسی (هراقلیوس) مقدما ایرانه جزیه ویررکن، بو اغتشاشاندن استفاده ایله، روسیه جزیه گذار اولمش اولدیغندن، آقا محمد خان او طرفه ده عسکر سوق ایدرک، مظفر اولمش، وعودنده ۱۲۱۰ تاریخنده باشنه تاج قویوب، ایران حکمدارلغنی اعلان ایتمشدر. قرداشلرندن اوچی کندیسنه امنیت ایدمه رک، ایرانک خارجنه قاچشدردی. یاننده قالمش، وخیلی معاونت بيله ایتمش اولان جعفر قولی قتل ایتدیرمش؛ ویکنی باباخانی ولی عهد ایتمش ایدی. شاه اسماعیل صفویک اعلان ایتمش اولدییی مذهب شیعی بی نادر شاه تعدیل ایدرک، مذهب جعفری نامیله سنیلکی اعاده ایتمشکن، آقا محمد شیعیلرک محبتی قزاق ایچون، سلاله صفویه ک جد اعلاسی اولان شیخ صفی الدینک تره بسنده قلیج قوشانوب، مشهد امام رضایی زیارت وسیله سيله خراسانه عزیمتله

آق اوشاخی } معموره العزیز ولایتی عشا-
برندن برعشیرتدر، که یازین
عربکر ایله دیوریکی آره سنده واقع صاری چیچک
نام غایت هوادار ولطیف بر پره کیدوب، خیمه قو-
رارلر، وقیشین کویلرینه عودت ایدرلر.

آق اوغلان } قافقاسیاده، روسیه نك النده
بولنان قره باغ مملکتنده،
(شوشه) شهرينك ۳۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده
و (آراس) ایرماغنه دوکیلن بر چایک اوزرنده واقع
بر قصبه در. بوقصبه نك آلت طرفنده (الاکوز)
طاغلی ختام بولوب، بحر حزره قدر متمد اولان
واسع اووه به کیریلر.

آق اووه } قسطونی ولایت و سنجاغنك
طاشکیری قضاسنده بر قاج کوبی
حاوی بر اووه در.

آقایوتله } (Acacajutla) آمریکای جنوبیده
سالوادور جمهوریتنك اك بحارنگاه
اسکله سی اولوب، بحر محیط اطلاسی ساحلنده،
۱۳۰° ۳۷' عرض جنوبیده واقع و ۱۰۰۰ نفوشی
حاویدر.

آقایوقام } (Acayucam) مکسیقه نك (ورا-
قروز) خطه سنده همنای اولان
سنجاغنك مرکزی بر قصبه در.

آقائی } همدان اکابرندن خوشطبع و شیرین
زبان بر شاعر اولوب، اك زیاده رباعی
عیانده مهارتی واردر. شوربایجی جله اشعارنددر:

بی پا و سران دشت خون آشامی
مردند بمحمرت و غم ناکامی
عزت زدگان وادی عشق ترا
همچران کشد و اجل کشد بدنامی

آق بابا } قوزغنجقدن ایکی ساعت ایچریده
بیوک بر قریه در، که موقعنك لطا-
فتی و میوه و صوینك لذتیه مشهور اولوب، مظنه
کرامدن آق بابا اسمنده بر ذاتک تکیه و تربیه سی دخی
اوراده بولنغله پایتختدن تنزه و زیارت ایچون کیدیلر.
آق بابا } قارص جوارنده بر ناحیه در، که
(آرپه چایی) نك منابعنده واقع
اولوب، اداره همنایه زماننده قارص سنجاغنك
(زاروشاد) قضا سنه تابع، و ۲۸ قریه و ۳۰۰۰
نفوسی حاوی ایدی. اهالیسنك جله سی اسلامدر.

اوراسنی دخی تحت اطاعتنه آلدی. او سنه تکرار
کورجستان سفرینه حاضرلنوب، یوله کیدرکن،
جزی بر قیاحت ایچون اعدامله محکوم ایخش اولدینی
ایکی خدمتچیسی طرفندن قتل اولنشددر.

آقا محمد خان قیصه بویلی، ضعیف، و خادم اولوق
مناسبه، آقا آغا کی کوسه و بروشقی چهره لی اولوب،
غایله چرکین، و آتجیق فوق العاده بر عقل و ذکاوتنه
مالک و حلیه و دسیسه ده پک ماهر ایدی. ایندیکی
ظفرلی ایدی حدندن ایچوب، محضا ایشتی یورومتک
ایچون بالمجبوریه ایدردی. حب جاه و حسنی
فوق العاده ایدی. وفاتنده ۶۳ یاشنده اولوب، هر
نه قدر عربنك صوکنده تنوج ایخش ایسه ده، فعلاً
۲۰ سنه حکمدارلیق ایتمشددر. وفاتنده یکنی بابا خان
نخته اونوروب، نادر شاهدن صکره کیمسه نك جسا-
رت ایندیکی شاهلیق عنواننی آله رق، فتح علی شاه
نسمیه اولنشددر. فتح علی شاهدن صکره محمد شاه،
و محمد شاهدن صکره شدیکی شاه ایران ناصر الدین
شاه حضرتلری نخته چقمشددر.

آقا مهدی } ملوک صفویه زماننده اصفهانده
طوغوب، اوراده تحصیل علم
و کالانه، شاه طهماسب ثانینك معین باشیسی اولمش؛
و دولت صفویه نك انقراضندن صکره، کیلانه چکیلوب
زراعتله مشغول اولور ایدی. غایله خوشطبع
و اخلاق حسنه ایله متصف بر ذاب اولوب، طبیعت
شعریه سی دخی وار ایدی. ۷۶ یاشنده اولدینی خالد
کیلانده ارنحال ایتمشددر. شوربایجی جله اشعارنددر:

با حکم قضا ستیزه نتوان کردن
بادست علاج نیزه نتوان کردن
تدبیر کجا علاج تقدیر کند
آهن باموم ریزه نتوان کردن

آقانه } یاخود آقانتوس (Acanthe, Acan-
thus) ازمنه قدیمده بو اسمله اوج
نصبه وار ایدی: برنجیسی ماکدونیا شبه جزیره سنده
(آینوروز) برزخی قرینده و ساحل بحر ده ایدی، که
شندی برنده (چریسو) قریه سی بولنیور. — ایکنجیسی
آنطولینك غرب جنوبی ساحلنده کائن اسکی قاریا
یعنی منشأ ساحلنده استانکولیک جنوبنده اوزانان
شبه جزیره ایدی. — اوچنجیسی ده مصرده نیلک
ساحل یسارنده و (منف) شهرينك ۴ کیلومتره یوقا-
وبسنده ایدی.

آق برون } (رأس ابيض Cap Blanc وپورتکېرجه Cabo Branco)

آفريقا قطعه سنده صحراى كبرك ساحل غريبنده، بحر محيط آطلاسيده بر برونډر، كه (جبل ابيض) نام طاغك غرب جنوبه طوغرى دكبرك ايچنه او- زانمندن حاصل اولوب، "۵۵° ۴۶' ۲۰ عرض شمالى ايله "۳۰' ۱۸' ۱۹ طول غريده واقعدر. ۴۰ كيلومتره قدر اوزون، ۴ ويا ۵ كنيش و ۲۵ متره قدر مرتفع بر شبه جزيره مك اوجيدر، كه بو شبه جزيره شرق طرفنده سفان حقنده پك اوين وقولمق اراضى ايله محاط بر قوى تشكيل ايدور. بو قوك بر آرجنوبنده (اركين) اسمنده براسكله و ليمان واردر. كرك شبه جزيره و برون و كرك ايجريه طوغرى اوزانان طاغ پياض قومدن عبارت اولديغي ايچونه بو اسمله تسميه اولشمدر.

آق برون } (رأس ابيض Cap Blanc) تونسك شمالنده (بزته) قربنده

بر برونډر، كه آفريقانك شماله طوغرى اك زياده او- زانمش نقطه سى اولوب، "۴۰° ۱۹' ۳۷ عرض شماليه واقعدر. بو برونډن آچيق هواده ساردينيا آله سى كوزيكور.

آق بيكار } ادرنه ولايتنده، كوملجنه سنجاب و مركز قضاك شرق طرفنده بر ناحيه و ناحيه نك

مركزى اولان بيوجك بر قريه در. ناحيه جنوبا معدن طاغييله شرقا الا طاغله و شمالا دخى آرده نهريله محاط اولوب، طاغلق بر محلدن عبارتدر. — چتالجه سنجاق و قضا سنده دخى بو نامله بر قريه واردر، كه چتالجه شهرينك ايكي بچق ساعت شرق شماليسنده و كوچك چكجه يه دوكيلن بر چايك او- زرنده واقعدر.

آق بيكار } قونيه ولايت و سنجاغنده اسبكشان قضا سناك قوچحصارى ناحيه سنده

وصولدن قزيل ابرماغه دوكيلن بر چايك اوزرنده واقع بيوك بر قريه در.

آق بليق } سلطان مراد خان ثاني حضرتلرينك دور سلطنتلرنده ظهور ايدن مشا

هبر اوليا اللهدن اولوب، فاتح سلطان محمد خان ثاني حضرتلرينك دورنده دخى بر حيات ايدى؛ حتى استانبول فتحنده دخى آق شمس الدين حضرتلريله

برابر معيت پادشاهيده بولنوب، پايختنك معلوم اولان بر محله سى تبركا اسم شريفلريله تسميه اولشمدر. مشاراليه حاجى بيرام ولى حضرتلرينك خلفاسندن ايكن، خلوت اناسنده مال و ثروت آرزوسنى بروجهله فكر و كوكلدن چيقارمه مديغندن، هر نه قدر شيخي ترك دنيايه تشويق ايدورديسه ده، «الدنيا مزرعة الآخرة» حديث شريفنه تمسك ايدرك، مال و ثروته اولان محبتدن واز يكمديكيچون، شيخك صومعه سندن طرد اولشميدي. ديشارى يه چيقاركن ناجى قيويه ايليشوب باشندن دوشديكيچون، بونى شيخنك كرام متنه جل ايدرك، فيما بعد باشنه بر شى كميوب، باش آچيق كرمش، وصاچنى اوزاتمشيدي. مجزوب و ابدا اولديغي حالده، بحكمه الله تعالى مال و ثروتى كينديكه آرتهرق، بروسده واسع بر بنا انشاسيله، كلوب يكن مسافرين و فقرايه طعام يدير، و آنچه وساره و برردى. بو حاليله برابر مولى علاء الدين على العربيك درسنه مداومت ايدوب تحصيل علم ايدردى. ارتحال لنه قدر عريضى بوضو رتله پكيره رك، ۸۶۰ تاريخلرنده ارتحال ايتشمدر. بروسه شهرنده الان موجود آثار خيريه نى و تكيه سى اولوب، تكيه نك جوارنده كى تر به مدفوندر.

آق بليق } درسعادته سلطان احمد جواد رنده و سلطان احمد جامع شريفنك

شرق جنوبيسنده بر محله اولوب، قبا صقال ايله آخور قيو محله لى آره سنده واقعدر. استانبول فتحنده فاتح حضرتلرينك معيترنده بولمش اولان مشاهير اوليا اللهدن آق بليق حضرتلرينك اسم شريفلريله تسميه اولشمدر.

آق بليق } خداوندكار ولايتنده بروسه و بيله جك قصبه سناك اوج ساعت قدر غرب طرفنده

واقع بيوجك بر قريه در.

آق پلاقه } بلغارسناك شمال غريبنده طونه ساحلنده و ودينك اوج

ساعت قدر جنوب شرقيسنده (آرزو) نهرينك منصبده واقع بر كوچك قصبه در. اداره عثمانيه زما ننده طونه ولايتك و دين سنجاق و قضا سناك ملحق ايدى. بلغارجه اسمى (آرزو پلاقه) در.

آق پولاق } بايزيد جهتنده روسيه حدوديني تعيين ايدن چنكل طاغنك برذر

سنه اول روما سردار لرندن (اوقتاوویوس) (آنتوان) ی مغلوب ایتمکله، روما جهوریتنه ختام ویرن بو مظفریت نامنه پروزنه آرقه سنده خرابه لری الان موجود اولان (نیقوپولیس) شهرینی بنا، و آقتیوم مو- قعنهک حامیسی عد اولنان دکیز الهی (آپولون) ک معبدینی یکیدن تأسیس ایتمشیدی.

آ ق چای (Rivière Blanche) بو اسمله (آمریکای شمالینک (دومینیون) ملکته اوج نهر واردر. — برنجیسی قناده خطه سنده (اوتارو) ایالتنک (آفومه) قضا سنده اولوب، «آق کول» دن چیقار، و ۳۰ کیلومترهک جریاندن صکره، «بوقاری کول» منصب اولور. — ایکنجیسی ینه (اوتارو) ایالتنده اولوب، شمالدن جنوبه جر- یانه، ۱۵۰ کیلومترهک مسافه قطع ایتدکن صکره، (تیمسقامینغ) کولنه دوکیلور، و اورمانلرله مستور و اسع براراضی بی اروا ایدر. — اوخجیسی (ما- نیتوبه) خطه سنده جریان ایدوب، پک منبت بر طاقم اراضی بی سقی ایتدکن صکره، (مانیتوبه) کولنه منصب اولور.

آ قچه سیواس ولایتنده قره حصار شرقی سنجاه غنک قویلمحصار قواسنه تابع وقضانک شرق طرفنده واقع بر ناحیه در.

آ قچه آباد طربزون ولایت و سنجاغنده مر- کزه ملحق و طربزونک جهت غر- بیه سنده واقع بر ناحیه اولوب، ۹۹ قریه دن مرکب اولدینی حالده، تقریباً ۲۵۵۰۰ نفوسی حاویدر، که بونلرک ۱۳۰۰۰ ی اسلام، ۵۰۰۰ ی روم و ایکی بیک بشیوزی دخی ارمنیدر. ناحیه نک ۶۷۵۰ خانه شی، ۴ مدرسه شی، ۱۹ اسلام و ۸ خرسیتان مکتب ابتدایی واردر. اراضیسی اولدقجه محصولدار اولوب، علی الخصوص قوتون محصولاتی پک چوقدر. بو ناحیه نک مرکزی (بولخانه) لیما- نیدر، که اسمی (بولداخانه) دن غلطدر.

آ قچه حصار اشقودره ولایت و سنجاغنده قضا مرکزی بر شهر اولوب، یوکسک بر طاغه طیامش غایت صرب و طبیعی او- لهرق مستحکم بر تپه نک اوزرنده، و ونیدک کورفری ساحلندن ۲۰ قدر کیلومترهک مسافه در. آثار صولری و چشمه لری پک چوق اولقله، اصل اسمی

وه سیدر. [«چنکل طاغی» ماده سنه مراجعت.]
آ قسون (Actéon) یونان قدیم اساطیرینه (تپسه) حکمداری (آ- رسنیوس) ک اوغلی اولوب، آوجیلقله کی مهارتیه مشهور اولقله، اثنای صید و شکارده، فردن کنایه اولان دیانه بی یقانیرکن چلاق کوروب، شهوت آمیز بر نظره باقدیغندن، بواله طرفندن کیکه تحویل او- نش، و در حال کندی کوپکری طرفندن بیر تیلوب تلف اولمش.

آ قتواریوس (Actuarius) بیرانس یعنی قسطنطنیه اطباسندن او- لوب، میلادک اون ایکنجی ویا اون دردنجی عصرنده یاشامش، وطبه متعلق بعض اثرل یازمشدر. من و سنامکی مهمل کی ایلم قوللانان بودر دیه ادعا اولتیورسه ده، عرب اطباسی بو ایکی علاجی بوندن اول پلیر، و اسممال ایدرلر دی.

آ قتوبه (Aktouba) وولغا یعنی آتیل نهرینک (دولغا) ماده سنه مراجعت بیوریه.

آ قتوپان (Actopan) مکسیقه ده مکسیقو شهرینک ۱۰۰ قدر کیلومتره شمال شرقیسنده کوچک بر قصبه اولوب، قریبده ۳۰۰۰ مژه ارتضای اولان (مامانوتو) طاغی بولور.

آ قتون (Acton) آمریکای شمالینک ممالک مجتمعه و دومینیون ملککنلرده بر قاج بوک قریه و کوچک قصبه نک اسمیدر.

آ قتون (Acton) عن اصل ایرلانده لی اولوب، برانسون شهرنده طوغش؛ و بر مدت فرانسه بحیره صکره خدمت ایتدکن صکره، ناپولییه کیده رک، قرائجه به چاتقله، باش وکالنه قدر چیقمش؛ و بر جوق انزیملر چور دکن صکره، ۱۸۰۳ ده فرانسه نک طلی اوزرینه عزل اولنهرق، سیچیلییه چکلش، و ایکی سنه صکره اوراده وفات ایتمشدر.

آ قتیوم (Actium) یونانک آقارنایا خطه بروک اسم قدیمدر. الیوم، (پوتنا دلا چیوولا) اسمندن مخفف اولهرق، (بونده) دیلیر، و نارد کور- فزینک مدخلنده و پروزنه نک قارشیسنده اولوب، اخیراً یونانه ترک اولنمشدر. بو موقعده میلاددن ۳۱

آرناؤدجه «جسمه» ديك اولان (قرويا) در. حذای
بحردن ۶۰۴ متره ارتقاعنده اولوب، دوز بر او-
ومنك اوستنده بولغله، منظرهسی غایت كوزل او-
لوب، اطرافنده يك واسع يرلر كورينور. قبل الفتخ
آرناؤدلقده حكم سورمكدده بولنش اولان پرنسردن
(يان فاسترپوتی) نك مقری اولوب، يك متین استحكام.
ماتله مستحكم ایدی، كه مؤخرأ موی الیهك اوغلی
اسكندر بك قرق سنه امتداد ایدن محارباندده دفعااله
بولقهه نك ایچنه تحصن ایتشیدی. قلعه ۱۲۴۸ تاریخ
هجر یسنده رشید پاشانك امریله هدم اولنورق،
خرابه لری ایچنده ۸۰ خانه ایله ایکی جامع شریف
بولنور. شرك سائر خانه لری تپه نك اوستنده کی
طاغك اتكندده طاغنیق بر حالده اولوب، اهالیسی
كافه مسلمان اولق اوزره ۷۵۰۰ كشیدر.

آچه شهر { قسطنطونی ولایتده بولی سنجیا -
غنك دوزجه قضاسنه ملحق
ناحیه مرکزی بر كوچك قصبه در، كه قره دكیز
ساحلنده اولوب، اركلینك ۴۵ كيلومتره قدر غرب
جنوب یسنده و (میلان) چایی منصبك ۲۰ قدر كيلو-
متره شرقنده واقعدر. قصبه یوقاری وآشایی نامرلیله
برپردن آبری ایکی محله دن عبارت اولوب، ایکیسی
دخی اسکله ایسه ده، لیانی اولدیغندن، یالکز هوا
مساعد اولدقجه کیلر یناشه بیلیر. مع هذا او جوار-
لك اسکله سی اولوب، اولدقجه تجارقی وبر قاج
مغازه سی واردر.

آچه شهر { قونیه ولایت وسنجاغلك قره مان
قضاسنده وقره مان شهرینك ۶۰
كيلومتره قدر شمال شرق یسنده كوك صو نهری كنا-
رنده بر كوچك قصبه در.

آچه صو { خداوندكار ولایتده كشیش طا-
غنك شرق اتكلردن اینسوب،
دلچیه نهریته دو كيلور بر كوچك چایدر.

آچه طاغ { «آخچه طاغ» ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.

آچه قیونلی { آطنه ولایتك طاغلرندده طو-
لاشیر برعشیرتدر.

آقصار { آبدین ولایتك صاروخان سنجاغنده
قضا مرکزی بر شهر اولوب،
مرکز لوا اولان مغنیا شهرینك ۵۰، و مرکز ولایت
اولان از میرك ۸۰ كيلومتره شمال شرق یسنده وكدیز

چایی تابعلردن قوم چاپنه صاغدن دوکیلن بردره نك
صول ساحلنده یعنی شرقنده واقع و ۸۰۰۰۰ نفوسی
جامعدر. يك اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی
(تیانیره) در. مرکز لوا ایله بر شوسه طریقیه او-
رادن مرکز ولایتله دخی دیمیر یولیه مر بوطدر.
— قضایی جنوب شرق یسنده بولان مرمره جك
ناحیه سیله برابر ۲۵۷۵۲ نفوسی شامل اولوب،
بونرك یالکز ۳۷۷۶ سی روم، ۳۲۵ ی ارمنی
۱۲۳ ی یهودی وقصوری كاملاً اسلامدر. مر-
مره جك ناحیه سنده ینه (مرمره جك) نامیله واسعجه
بركول بولنور، كه بر آیاق واسطه سیله كدیز نهریته
دوکیلور. آق حصار قضاسنك اراضیسی غایت
منبت اولوب، حبوبات متنوعه ایله برابر كلیتی یاموق
وحشهاش یتیشیر، وباغلری ده چوق اولوب، كوزل
بر جنس شراب یاییلیر. هواسی یازین آغرجه در.

آقصار { شهر امانته ملحق از امید سنجاغلك
کیوه قضاسنده ناحیه مرکزی بر
قصبه در، قضانك شرق جنوبی جهتنده وسقاریه
نهریك ساحل یسارنده یعنی غرب طرفنده واقعدر.
آقصار { (المولی محمد منشی —) «منشی»
(ماده سنه مراجعت بیوریه).
— (المولی نصوح نوالی —) «نوالی» ماده.
سنه مراجعت بیوریه.

آق خرابه { حلب ولایتك اورفه سنجاغنده
بر قریه در.

آق دره { معموره العزیز ولایتك بهسنی قضا-
سندده بر كوچك چایدر، كه
(بونچیلر) قریه سی اوكدن نبعان ایدوب، بش پكید
نام محله كوك صو نهریته دوکیلور. بو چایك او-
زرنده (چلبوغاز) نامیله بركویری واردر.

آق درین { آرناؤدلقده (درین) ایرماغنی
(تشکیل ایدن ایکی نهر دن برینك
یعنی یاقوه وایك طرفلردن كلوب، (لومه) ده قره
درین ایله برلشن نهرك اسمیدر. [«درین» ماده سنه
مراجعت بیوریه].

آق دكیز { یاخود بحر سفید، (Medité-
ranée وروجه Mesóγειος)
كرك روم وكرك اوروپا لسانلرنده «قره لر آرمه سی»
معناسنی افاده ایدن اسم لرله سمی اولوب، عربلر دخی
اكثریا (بحر الروم) ویا (بحر الشام) دیرلر سده ده،

معانی مذکورله (بحر متوسط) دخی درلر. بو واسع دکبر کره ارضک اوج قطعه سی آره سنده واقع اولوب، شمالاً أوروبا، جنوباً آفریقا و شرقاً آسیا قطعه سیله محدوددر. بحر محیط اطلالی به تابع ایسه، بو بحره آنجیق سبته بوغازیله اختلاط ایدور. بحر اجر واسطه سیله بحر محیط هندی به دخی ضعی اوله رق سویش قنالدن کسب مربوطیت ایشدر. بو دکبر دنیاده اک کوزل هوای واک نبت برله محاط اولوب، اطرافنده سیر سفاتی و بو طریقه ثروت و معدنی تسهیل ایدن کورفرز و لیان و جزیره و شبه جزیره لر یك چوق اولدیغندن، اوندن بری ام واقوام متمدنک جولانکاهی بولنه کیشدر. بناءً علیه هر جهجه اهمیتی فوق العاده در. مرمره، قره دکبر و آزاق دکبری دخی آق دکبرک نابهلر دن ایسه ده، اولر آنجیق بر طار بوغازله آق دکبره مربوط اولدقلر دن، آق دکبر دن معدود دکلر در. بو حالده آق دکبر سبته بوغازندن سوریه سواحله قدر ممتد اولوب، شمال طرفی آناتولی، روم ایلی، یونان اوستریا سواحلی، ایتالیا، فرانسه و اسپانیا ایله محدوددر. بو حدودک ایچنده تفصیلات احوالترین آیریمجه بیان ایتدیگیز (آدریاتیق) و (آطهر دکبری) دخی بولنیور سه ده، بونلرینه آق دکبر دن معدوددرلر. غربدن شرقه اولان بوی ۳۷۵۰ کیلومتره در؛ شمالدن جنوبه اولان اک ایسه یك مختلف اولوب، لیون کورفرزیله جزایر ساحلی آره سنده ۷۴۲، جنوه کورفرزیله تونس ساحلی آره سنده ۸۰۰، یونانک (ماتاپه) برونیله بنغازی ساحلی آره سنده ۴۰۰، آناتولی ساحلیله مصر ساحلی آره سنده ۵۵۰، و سیجلیا ایله تونس آره سنده دخی یالکز ۱۳۸ کیلومتره در. مساحه سطحیه سی ایسه بر کشفه کوره ۲۶۰۸۵۹۸، و دیگر برکشفه کوره ۲۸۸۵۵۲۲ مربع کیلومتره، و عقی حد وسطی ایله ۱۳۳۹ متره در.

ایتانیا و سیجلیانک شمالدن جنوبه اوزانمسیله سیجلیا ایله تونس آره سنده حاصل اولان واسع بوغاز آق دکبری غربی و شرقی ایکی قسمه آیرپور: غربی قسمی جنوباً آفریقانک تونس، جزایر وفاس مالکیله، شمالاً فرانسه، شمال غربی طرفندن اسپانیا، شرق و شرق شمالی طرفندن دخی ایتالیا ایله محدود

و محاطدر. شرقی قسمی ایسه جنوباً آفریقانک طرا بلس، بنغازی و مصر قطعه لر یله؛ شرقاً سوریه سواحلیله؛ شمالاً آناتولی، یونان، ایتالیا و بوقسندن آیریلان آطهر دکبری و وندیک کورفرزیله؛ غرباً دخی سیجلیا و تونسله محاطدر. آق دکبرک غربی قسمک سواحلی نسبتاً دوز اولوب، یالکز شمال طرفنده برینه (لیون کورفرزی)، و دیگرینه (جنوه کورفرزی) ویا (لیغوریا دکبری) دنیلن ایکی آچیق کورفرزی وارد؛ و ایتالیا شبه جزیره سیله سیجلیا، ساردینیا و قورسیقه آطهر لی آره سنده اولان محلی دخی (تیرینیا دکبری) نامیه آیریمجه اعتبار اولنیور. بوقسمده آطه اوله رق یالکز ساردینیا و قورسیقه ایله اسپانیا ساحلی قربنده اولان میورقه، مینورقه و دیگر بر ایکی کوچک آطه بولنیور. شرقی قسمی ایسه چوق ده کیرینتلی چیقنتیلی اولوب، ابتدا شمال طرفنده ایتالیا و بالقان شبه جزیره لر یله یونان و مورمه ک او- زانمسندن آدریاتیق دکبریله آطهر دکبری تحصیل ایدور. آدریاتیق دکبرینک خارجنده یونان ایله ایتالیای جنوبی و سیجلیا آره سنده (یونیا) ویا (یونان دکبری) دنیلن بر دکبر بولنیور، که بونکده غرب طرفنده (اوترانته) کورفرزی و شرق طرفنده نارد، (پاتراس) و (قورننه) کورفرزی وارد، که بو صکره کینی آطهر دکبرندن ایران (قورننه) بر زخنک آچقلده اولسیله قریک یونان دکبریله آطهر دکبری آره سنده اختلاط حاصل اوله جقدر. آطهر دکبری ایسه بر چوق کورفرز تشکیل ایتدکدن بشقه، بر برینک آرقه سنده مرمره، قره دکبر و آزاق دکبری دخی یوکا مربوطدرلر. شرقی بحر سفیدک جنوبنده یعنی آفریقا ساحلنده دخی تونس ایله بنغازی آره سنده (سرت) کورفرزی بولنیور. بودکیزده قبریس، کرید و مالطه آطهر لی بولندیکی، یونان دکبرنده دخی قورقه و سائر جزایر سبعة بولنیور؛ آطهر دکبرینک جزایری ایسه بوراده تعداد اولنه میه جق قدر چوقدر. [آطهر دکبری] ماده سنه مرا- جعت. [سیجلیا جزیره سی ایسه آق دکبرک شرق و غربی قسمی آره سنده واقع اولوب، حدود یرینی طونیور.

آق دکبرک ماله لر ی یعنی اطرافنده بولنوب صو- لی آق دکبره دوکیلن برلر تخمیناً ۶۸۷۰۰۰۰

مربع کيلومتره وسعتنده اولوب، وجه آق اوزره منقسمدر:

آوروپا	قطعه سنده کی مائه	۱۷۷۰۰۰۰	مربع کيلومتره
آفریقا	«	۴۵۰۰۰۰۰	«
آسیا	«	۶۰۰۰۰۰	«
جها	«	۶۸۷۰۰۰۰	«

غرب قسمته دوکین نهرلرک اک بولکری: اسپا- نیادن (ابرو)، فرانسه دن (رون)، ایتالیا دن (آرنو) و (تیر)، آفریقان دن (مجرده)، (شلیف) و (مو- لویه) نهرلریدر. شرق قسمته ایسه: ایتالیا دن (پو) و (آدیج)؛ روم ایلدن (درین)، واردار، قره صو و مریج؛ آناطولیدن گدیز، مندرز، جیهان و سیحان؛ سوریه دن عاصی نهری؛ آفریقان دن جله نك اک بیوکی اولان نیل نهری دوکیلور.

آق دیکر ساحلرندن کرک پک آلیق و بطاقلق حالنده بولنانلری و کرک پک یوسک و قیالقی اولانلری آز اولوب، اکثر طرفلری سفاتک یناشمه سینه مساعد اوله جق صورتده در. علم الارض حجابندن اوله رق، بحر مذکور سواحلندن تونس، سیچلیا، آفریقای جنوبی و اطهر دیکری سواحل کیتدکجه یوسک لکده اولوب، ازمنه قدیمده ساحل بمرده بولنش اولان نیجه شهرل شمدی ساحلدن خیلی ایچریده بولنقده، و منفرد بولنش اولان نیجه اطدر بربرلیه ویا قره ایله کسب انتصاق ایتش؛ و نیجه لیمان و کور- فزل کول حالته کیرمشلر در. بالعکس، مصر و آدریاد تیقک سواحل شمالیه سیله فرانسه سواحلنک بر قسمی کیتدکجه آچلمقده اولوب، ساحلده بولنش اولان بعض اسکی شهرل صویک آلتنده کورلمکده در. جنوه و ونیک کورفزلرینک سواحل شمالیه و شرقیه سنده حذای بچردن بر قاج یوز متره آشاغیده بر آلتندن نهرل آقوب، دیکره دوکدکری کی، اسپانیانک (مینورقه) و یونانک (کفالونیا) اطهرلنده دخی ایکی مغاره واردر، که دیکر صوی شدتلی بر جریانه کیروب نابید اولور. سیچلیا ایله ایتالیا ی جنوبیه و او جوارده بولنان کوچک اطدرده و یونانک بعض اطدرلنده برکانلر بولندیغی کی، دیکر آلتنده دخی بر قاج برکان بولنوب، آره صره آنسزین بر جزیره ظهور ایدر، و بر مدت صکره بترار غائب اولور.

آق دیکرزه اکثرا و علی الخصوص یازین شمال روزکاری اسوب، بعض دفعه سفان حقتده مخاطره- لیدر. قیش موسمنده لدوسدن حاصل اولان فرطو- نه لری دخی چوقدر. بعضاده غرب جنوبی روزکاری اسر. سیچلیا ایله تونس آره سنده قهر دریا پک مرتفع اولوب، آق دیکرک شرق و غرب قسملری آره سنده صویک آلتنده برسد کی اوزاندیغندن، عومی آقندیلر حصولنه مانع اولبور. سبته بوغازینک اورتیه سنده بحر محیط آتلاسیدن کلیر بر آقندی وار ایسه ده، مذکور بوغازک ایکی کناریله درین محنده دخی آنافور حاصل اولوب، بو وجهله کیرن و چیقان صو آره سنده موازنه حاصل اولبور.

آق دیکرک قهری اولدقجه درین اولوب، اک بیوک درینلی سیچلیا و یونانله بنغازی آره سنده ۳۹۶۸ متریه واریر. ایکنجی درجه ده اوله رق ساردنیا جزیره سنک اطرافی اولوب، جزیره مذکور نك غرب طرفنده ۳۰۰۰ دن زیاده، و شرق طرفنده ۳۷۳۰ متره درینک اولچلمشدر. کیرد جزیره سیله مصر آره سنده کی محلی دخی ۳۳۴۵ متره درینلکنددر. بو دیکرک سطحی ۲۰۰ متره آشای اینه جک اولسه، ایتالیا سیچلیا ایله و سیچلیا ده تونسله کسب ارتباط ایدوب، آق دیکر ایکی یه بولنش اولور. بوسطحک ۱۰۰۰ متره آشای ایغسی فرض اولنسه، آدریاتیق دیکر یله اطهر دیکری و قره دیکر بستیون قورویوب، و یاخود بعض پرلری اوفق کولر حالنده قالوب، اسپانیا ایله فاسک دخی بر شمشیه لازم کلیر. سطحک ۳۰۰۰ متره آشای ایغسی آق دیکری بر برلندن آیری اوج کول حالنه قویه بیلیر، که ذکر ایتدیکز اک درین محللدر. آق دیکرک سطحی بحر محیط حذاسندن بر متره قدر دها آشای اولوب، بو فرق سبته بو- غازندن اوزاقلشدقجه دها زیاده فرق اولنور؛ حتی سویش قناتده مد حالنده بو فرق ظاهر اولوب، بحر احرك سویشده کی صوی پورت سعید صویندن بر متره یوسک بولنور. آق دیکرک صوی بحر محیط آتلاسینک صویندن یوزده $۱\frac{۲}{۳}$ درجه دها طوزلی اولوب، (سرت) کورفزنده قبله روزکارندن طولای تخر زیاده اولدیغندن، او طرفده بو فرق یوزده ایکی درجه یی دخی پکیور، و بنا علیه او نسبتده دها آغدر. آق دیکرک تخراندن سطحی

سنوی ۲ متره آچماق لازم کلوب، بونک بر متره سی بغوردن ودوکیلن نهرلردن تلافی اولمغله، دیگر بر متره سی بحر محیط آطلاسیدن کلیر؛ بناءً علیه سبته بوغازنده حاصل اولان آقندی خیلی شدتلی اولوب، سیلیاتک سواحلنده ییله حس اولنور؛ بحر محیطک مدی حالنده بو آقندی دهها زیاده حس اولنوب، جذری حالنده ایسه موقتاً آق دیکیزدن بحر محیطه چیقان آنافور زیاده کورینور. آق دیکیزده مد وجزر وقوع بولدیغی ادعا اولمش ایسه ده، آغریوز بوغازنده اسکیدن بری مد وجزر فرق اولمغده بولدیغی کی، سائر طرفلرده دخی آز چوق حس اولنوب، اسکندریه ده ۱، سرت سواحلنده ۲ و تونسک شرق جنوبی سواحلنده ۲ ۳ متره قدر فرق کورلدیکی محققدر. بحر محیط آطلاسینک رنکی قویو بشیل اولدیغی حالده، آق دیکیزک رنکی غایت کوزل صورتده مایدر. آق دیکیز طالعفلرینک بحر محیط طالعفلری قدر یوکسله سی طبیعی ایسه ده، آق دیکیز طالعفلری دخی اکثریا اوج درت و بعضاً بش آتی وحی طغوز متره قدر ارتفاع کسب ایتدکلی کورلشدر. بتون آق دیکیز سواحلنده سنوی ۱۶۰۰۰۰ طونیلانه طوز چیقاریلیر.

ایستیا	یلکن کیسی	واپور	مجموع استیاعبارلی		مواد تجاریه	قیمتی
			طونیلانه	طونیلانه	طونیلانه	فرائق
ایتالیا	۲۵۰۰	۱۰۰	۳۵۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰۰	
فرانسه	۲۰۰۰	۲۵۰	۳۵۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰	
ایتالیا	۱۱۰۰۰	۱۵۰	۱۰۸۰۰۰	۲۸۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰۰	
تونس	۸۵۰۰	۱۱۰	۳۵۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	
یونان	۵۹۰۰	۲۰	۲۵۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰	
دولت عثمانیه	۲۲۰۰	۱۰	۲۱۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰۰	
رومانیا	۱۰۰	؟	۱۰۰۰۰	۱۷۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰	
روسیه	۲۱۰۰	۱۰۰	۲۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	
مصر	۱۰۰	۵۶	؟	۱۲۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰۰	
قبرس مالطه وجبل طارق	؟	.	؟	۱۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	
جزایر تونس	۴۵۰	.	۲۵۰۰۰	۱۴۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰۰	
طرابلس بنغازی وفاس	۲۰۰	.	۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰۰	
جما	۳۵۲۵۰	۷۹۶	۲۸۳۰۰۰	۱۳۲۲۰۰۰۰	۱۱۷۰۰۰۰۰۰	

دیکیز سواحلنک هر طرفنده مستملکات پیدا ایتش، وبتون ساحلرینک تجارتی اله آلمشدری. بعده روما. لیلر دیکیزک دائراً مدار اطرافنده بولنان مالکی ضبط ایتکله، بو دیکیز اونلرک ملکی اولمش، و بحق عربلر طرفندن (بحر روم) تسمیه اولمشیدی. خلافت امویه و عباسیه زمانلرنده عربلر بو دیکیزک بتون شرق و غرب

آق دیکیزک اول فنیکه لیلرک جولانکاهی اولوب، کجیللکده برنجی اولان بو قوم قدیم آق دیکیزک هر طرفنده اجرای تجارت ایتش؛ و فنیکه و مصر مدینتک بولنه و آق دیکیزک سائر آوروپا، آسیا و آفریقا سواحلنده سرایت و انتشار ایتسه سبب اولمشلردر. فنیکه. بونلر دخی بو

وجنوب طرفلری و باشلیجه جزایری ضبط ایدوب، سواحل شمالیه ده دخی کندیلرله رفته کیریشه بیلجک هیچ بر قوم متمدن بولمديغندن، بر قاج عصر اهل اسلامك نفوذی آلتند. و عربلرک تجارتیه مخصوص قالمشیدی. بعده جنوه و ونديک جمهوريتلری اویانوب، سواحل و جزایرک اک مهملری الله ایتمکله، آق دکیز تجارتی بونلره انتقال ایتمشکن، بر آره لق خیرالدين و مراد رئیس لر کی دکیز فاتحیلرک قوتیله اکثر طرفلری عثمانیلرک حکم و نفوذی آلتنه کیرمش؛ و او صرده ممالک عثمانیه آق دکیز سواحلنک نصفندن زیاده سی اوزرینه یانلش ایسه ده، بعده عثمانیلر ده تجارته رتجه حاصل اولان رهاوت اوزرینه، آق دکیز تجارته رتی ایستایانلره، روملره، فرانسزلره و بو دکیزه موقعا اشتراکری اولیان انگلیزلره یکمشدور.

آق دکیز { شمالی — یاخود بحر سفید شمالی (Mer Blanche و روسیجه Біе-Loé Moré)

بحر محیط شمالینک روسیه نك ساحل شامه لیسنده تشکیل ایتدیکی واسع بر کورفدر، که هر طرفی (آرخانکل) ایالتنک لمحاقایله محاطدر. (قائین) شبه جزیره نك غرب شمالیسنده اولان (قائین) برو- نندن (قوله) شبه جزیره سندنه کی (اسوپاتوی نوس) برونه قدر مند بر خط موهوم بو دکیزک حدود شمالیه سنی تعیین ایده ییلبر. خط مذکور $68^{\circ} 40'$ عرض شمالیه تصادف ایتمکله، دکیزک منهای جنوبی اولان (اونغا) کورفزینک دیبی دخی $47^{\circ} 63'$ عرض شمالیه بولندیغندن، بوی ۵۵۰، واک کنیش اکی ایسه، ۲۵۰ کیلومتره اولوب، مساحتی سطحیه سی ۹۵۰۰۰، و دیگر بروایته کوره یالکز ۹۵۰۰۰ مربع کیلومتره در. بو دکیز ۱۶۵ کیلومتره اوزون واللی آلتش کیلومتره کنیش بر بوغاز واسطه سیله، شمالی و جنوبی اوله رق، ایکی قسمة منقسم اولوب، قسم شمالیسی آچیقدور، و جنوب شرقیسنده (مزن) کورفزی نامیله بر کورفزی وارددر، که (مزن) نهری اورایه دو کیلور؛ قسم جنوبیسی ایسه قبای اولوب، بری شمال غربیه، وایکیسی جنوب شرقیه طوغری اوزانان اوچ کورفزی وارددر، ودها طوغریسی بو اوچ کورفزدن عبارتدر؛ جنوب شرق طرفنده او- لان ایکی کورفز ایچلرینه دوکیلن ایکی ایرماغنک اسملرله (دوینه) و (اونغا) کورفزلری، و شمال غربیه

کی کورفز دخی (فاندالاقسقه) تسمیه اولنور. بوغازک و (فاندالاقسقه) کورفزینک شمالی ساحلری ۳۰۰ متره یه قدر مرتفع بر قیادن عبارت اولوب، جنوب ساحلری ایسه دوز، قوملق و بعض طرفلره اور- مانله مستوردر. (مزن) نهری منصبدن یوقاری ساحل ینه کسب ارتفاع ایتمکله باشلا یوب، قائین بروننده ۱۶ متره ارتفاعی اولان بر قیایه منتهی او- لور. کورفزلرک ایچنده و علی الخصوص نهرلرک منصلرند بر چوق کوچک آطلر وار ایسه ده، انکینده یوقدر. بونلرک اک بیوکی (اونغا) کورفزینک مدخلنده بولان (سولووچی) آطه سیدر، که طوی ۲۷ و عرضی ۱۶ کیلومتره در. بو دکیزه (مزن)، (دوینه) و (اونغا) دنیلن اوچ بیوک ایرماقدن بشقه، (مزن) کورفزیه (سمیا) و (سوبانه) نهرلری دخی دو- کیلور؛ و روسیه نك الله بولان (لاپوینا) قطعه سندن دخی (کم)، (وارسوشه) و (پونوی) نهرلری اینر. بو دکیزک صولری براق و آز طوزلی اولوب، درینلکی ۲۰۰ دن ۲۵۰ متره قدردر؛ و مدخلی بر آز صبح ایسه ده، اوراده دخی ۵۰ و ۶۰ متره درینلکده یکجده لر بولنور. بناء علیه سیر سفانته پک الویریشلی ایسه ده، یالکز مایسک اواخردن آغستوسک اواسطنه قدر سرست اولوب، سائر و قتلرده منجمد بولنور. شمال غربی سواحلندن قار ابدی زائل اولماز. روسلر بو دکیزده خیلی بالیق آلیسوب، طوزلرلر، ودری ویاغلی ایشه یارایان (فوق) کبی بر طاقم حیوانات بحریه ایله اقطار شمالیه یه مخصوص دکیز قوشلری اورورلر. شمالی آق دکیزک درت اسکله سی وارددر، که آرخانکل، اونغا، سومسکی و کم قصبه لیدر. [بو کله ره مراجعت پیوریه.]

آق دکیز { حلب ولایتی داخلنده آنطاکیه جوارنده کان عمیق کولته ویریلن اسمدر. بو کوله (بحیره آنطاکیه) و (بحیره یغرا) دخی دیرلر. [«عمیق» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آقروپول { (Acropole) «شهرک تپه سی» عندنده هر شهرک اورته سندنه اولان باش محله سنه و ایچ قلعه سنه اطلاق اولنور دیسه ده، باشلیجه اسک آتته نك بر محله سنه علم اولمشیدی، که یارتون و سائر مصنع معبدلر و صنایع نفیسه اثرلری اوراده ایدی.

آقروپولیت { Acropolis } میلاد ۱۲۲۰
{ تاریخندہ قسطنطنیہ دہ طوغش،
۱۲۸۲ دہ وفات ایتشدر. (تئودور لاسقاریس)
(جائیل پائولوغوس) نام امپراطور لک زمانندہ
یوگنوت اولوب، روم وقتولیک مذهبلیک تو-
جبدہ چانشمش؛ و قسطنطنیہ روم امپراطور لنگ
۱۲۰۴ دن ۱۲۶۱ تاریخ میلادیسنه قدر اولان
وقایع ضبطہ بر تاریخ یازمشدر.

آقروتیری { Akrotiri } رومجہ (برون)
دیمک اولوب، کرید جزیرہ سنک
شمال غربی قمنندہ خایہ کورفزیہ سوده لیانی آرہ.
سندہ واقع اولان شبہ جزیرہ علم اولمشدر. بونک
برزنخسک دیش طرفندہ خایہ شہری بولنیور. —
یونان آطلہ ندن صانورون (یاخود سانشورینی) آطلہ.
سنک ساحلندہ دخی بو ناملہ بیوک وزنکیں برکوی
وارد.

آقروکراونیا { (Monts Acrocérauniens) }
پایہ ولایتی ساحلندہ اولونیه
ایله سراندوز اسکله سی آرہ سندنہ بولنان (خیمارہ)
ونام دیگرلہ (برغودیت) طاغلرینہ اسکی یونایلر
طرفندن ویریلن اسمدر، کہ «یلدیرم دروہلری»
دیمکدر.

آقرون { (Aëron) } ایتالیا طرفلرندہ بولغش
{ اولان (سینی) لک حکمداری اولوب،
یکی ناسس ایش اولان رومایہ اعلان حرب ایتمکله،
شہر مذکورک بانیسی اولان (روملوس) طرفندن قتل
اولمشدر.

آقرون { (Akron) } مالک مجتمعہ نک شمال شرق
{ طرفلرندہ بولنان جہوریتلرندہ (او-
ہیو) جہوریتک مرکزی اولان برشہردر، کہ (اریہ)
کولنک جنوبی ساحلندہ واقع اولوب، ۱۰۰۰۰
اھالیسی، خیلی تجارت وصنایعی وجوبات مخزنلری
وارد.

آقرہ { (Akra) } آفریقای غربی ساحلندہ کینہ
{ علیا ملکتنک (آلتون ساحل) خطہ-
سندہ بر شہر وناحیہدر، کہ برکوچک نہرک منصبندہ
واوولنہ) نہری منصبک تقریباً ۱۰۰ کیلومترہ غریبندہ،
۵۰° ۳۱' ۵۰" عرض شمالی ایلہ ۲۰° ۳۱' ۵۰" طول
غریبہ واقع اولوب، (قوست فاستل) دن صکرہ
اورانک اک جعیٹلی یریدر. بری فرانسرلر، بری دانمار-

قہ لیلر ویری دہ انکلیرلر طرفندن اولہرق، اوجواردہ
اوج قلعہ یائیش ایسندہ، فرانسه وقتیلہ ترک ایش
اولدینی کچی، دانمارقہ دخی اخیراً انکلترہیہ تسلیم
ایتمکله، اوجوار کاملاً انکلترہیہ یکمشدر. اھا-
لیسی ۱۰۰۰۰ قدر زنجی اولوب، ایچلرندہ ۱۰۰
کشی قدرندہ آوروپالی وارد. جوارلری درت یش
ساعتلق وسعتندہ اولوب، اھالیسی (غا) ویا (کا)
دنیلن بر قوم مخصوصہ منسوبدرلر، کہ بو قومک
کافہ افرادی ۴۰۰۰۰ کشیدن زیادہ دکلدر.

آقری { (Acri) } ایتالیای جنوبیدہ بر نہردر،
{ کہ (باسیلیقانہ) ایالتی غربدن شرقہ
شق ایدرک، (ساپونارہ) و (آغلونہ) قصبہلرینک
ایچندن یکدکدن صکرہ، (نارنہ) کورفزیہ منصب
اولور.

آقری { (Acri) } ایتالیای جنوبیدہ (قلاہ) نک
{ (قوسچہ) قضاسندنہ و (قوسچہ)
شہرینک ۲۷ کیلومترہ شمال شرقیسندنہ بر شہردر،
کہ (نارنہ) کورفزیہ دوکیلن (قراق) نہرینک تا-
بعلرندن بری اوزرندہ واقع اولوب، ۱۰۷۰۰
اھالیسی وارد.

آقریانو { (Akriano) } شرقی روم ایلیدہ بر-
{ غوس کورفزیہ نک منہای جنوب
شرقسندن باشلایہرق یدی سکر کیلومترہ قدر غربہ
طوغری مند اولان برکولدر، کہ ققیہدرہ، خواجہ-
لر وماندرہ درہلری بو کولہ دوکیلوب، بر آباق وا-
سطہ سیلہ برغوس کورفزیہ منصب اولورلر. بو
کولک اک کنیش اکی اویچ درت کیلومترہدن زیادہ
دکلدر.

آقریسیوس { (Acrisius) } یونانک آرغوس
{ نام شہر قدیمک حکمداری
(دانائوس) ک حفیدی اولوب، کندیسنی حفیدی
(پرسئوس) بتلیہرک اولدیر مشدر.

آقسرای { قونیہ ولایتک نیکدہ سنجاغندہ
{ قضا مرکزی بر شہر اولوب،
نیکدہ نک ۱۶ ساعت شمال غریبسنده وقونیہ نک ۳۶
ساعت شرق شمالیسندہ، طوز کولنہ منصب اولان
(بیاض صو) نہرینہ دوکیلن بر چایک ساحل یسارندہ
ومذکور (بیاض صو) مجراسنک یاریم ساعت قدر
شرقندہ وطوز کولنک ۵ ساعت قدر جنوب شر-
قیسندہ و (حسن طاغی) نک شمالندہ واقعدر. صوی

وباغ و بوستانانی چوق لطیف بر قصبه اولوب، ۱۱۴۶ خانہ سی، ۴۲۵۰ اسلام و ۴۱۰۰ ارمنی کججا ۴۶۶۰ اھالیسی، بر بدستانی، بر بیوک جامع شریفی، بر مکتب رشیدیہ سی، بر قاج صبیان مکتبہ مدرسہ سی واورتہ سندہ عزالدین قلیچ آرسلان طرفندن بنا ایدلش بر قلعه سی وارد. سلطان بایزید اول حضرتلری طرفندن فتح اوئشدر. — آقسرائی قضای طاع، صو اوستی، اکجک، حاجی احمدی، شرفی، قورتلی و سلاری ناملریله بدی ناحیه بی حاوی اولوب، قونیہ ولایتک اک بیوک قضاسیدر. نیکده سنجاغنک شمالده بر یاندن بر یانه اوزانوب، بو سنجاغنک مرکز و بور و نوشهر قضالریله همحدود اولدینی کی، غرباً قونیہ سنجاغنک قره پیکار واسبکشان قضالریله و شرقاً دخی آنقره ولایتہ تابع قیر شهری سنجاغیله همحدوددر. مع نواحی قضا. نک ۲۲۲ قریه سی، ۸۸۶۲ خانہ سی و ۴۷۵۵۰ اھالیسی اولوب، بونلرک ۲۵۰۰ قدری روم، ۲۵۰ سی ارمنی و قصوری کاملاً اسلامدر. نواحی اھالیسنک بر مقرداری ده کرد و سائر عشرت خلقدن عبارتدر. روم وارمنیلری دخی ترکیه لسانله متکلم اولوب، روملر یالکز مرکز قضا، وارمنیلر یالکز اکجک ناحیه سندہ بولنیورلر. مع مرکز درون قضا. ده ۱۲۱ مکتب ابتدائی، ۱۸۱ مسجد، ۷۰ مدرسہ، ۲ تکیه، ۷ کلیسا، بیاض صونهری اوزرنده بر طاش کوپری، ۷ کهرچله اواجی، ۱ ایلیجه و بر اکشی صو بولنیور. حبوبات و میوه و سائر محصو. لاتی قونیہ ولایتک سائر قضالردن زیاده در. صنایعه متعلق کوزل کلیم و سجاده لر یاپیلیر.

آقسرائی { استانبولک اوجخی دائرة بلدیه سنه ملحق بر بیوک محله در، که کرک شرق طرفنده بولان سلطان بایزید و لاله لیدن، کرک شهزاده باشندن کرک غرب طرفنده بولان یوکسک قالدیرمدن آشاغی انجکله وارلدیغندن، خیلی چقورده در. بو محله نک ذکره شایان ابنیه سی خاقان مغفور سلطان عبد العزیز حضرتلرینک والدلری طرفندن طرز جدید اوزره بنا ایدلش اولان غایت ظریف و مصنع بر جامع شریف ایله، جامعک فارشینده مشارالیهانک تره سی و بر موقخانه سیدر. بر بیوک قره قول دخی وارد.

آقسرائی { (شیخ جمال الدین محمد —) غازی خداوندکار حضرتلرینک دور سلطنتلرنده بیتش اعظم علمای رومدن اولوب، روایت کوره، امام فخر الدین رازینک نسلنددر، یعنی امام مشارالیه صاحب ترجمه نک پدرینک جدیدر. علوم عربیه و شرعیہ و عقلیه کامل و فاضل و تقی بر ذات اولوب، حلقه تدریسنه علما و فضلان بر جم غفیر طویلا نیردی. قونیہ ولایتده کی آقسرائی شهرنده (مدرسہ سلسله) نامیله مشهور مدرسہ نک مدرشی ایدی. بو مدرسہ نک بانیسی مدرسکه تعیین اولنه جق ذاتک صحاح جوهری بی ازرندن بیلسنی شرط قویش اولدیغندن، صاحب ترجمه نک علم لغتده بو مدرسله کسب استحقاق ایده جک قدر ید طولای اولدینی آکلاشلیور. طلبه سی اوج صنفه تقسیم ایدوب، بر صنفه مدرسہ به کیدرکن، بر صنفه مدرسہ نک خارجنده، و دیگرینه ده داخل مدرسده درس کوستریر، و قدما ی حکمای یونانه تقلیداً برنجی صنفه (مشائیون) وایکنجیسنه (رواقیون) نامنی و پر ایدی. علامه مشهور فناری دخی او وقت کنج اولوب، صاحب ترجمه نک رواقیون طلبه سی زمره سنه داخل ایدی. تقریر و افاده سی فوق العاده صو. رتده ایدی. تفسیر (کشافی)، حاشیه لر یازمش اولدینی کی، علم معانیده (ایضاح) عنوانی گشتی و طبه متعلق اولان (انموذج) نام اثری دخی شرح ایتندر. روایت کوره سید شریف جرجانی شیخ جمال الدین آقسرائینک صیت و شهرتی ایشیدنججه، ملاقاتی آرزوسيله دیار رومه عزیمت ایتش، و آنجق ایضاح شرحی کورنججه، کتاب مذکورک متنی مفصل اولوب شرحه محتاج اولدیغندن، و متن سرخه یازیلوب، سیاهله یازمش اولان شرح عبارملری متندن ده ازر اولدیغندن، سید شریف بو شرحی لطیفه طریقیه صیغیر اتنه قوشمش سینکه تشبیه ایتش. و شارح افاده شی تألیفندن ابی اولدیغنی ایشیدنججه، کوریشمک اوزره آقسرائیه کیتش ایسه ده، بو شهره دخولی شیخ جمال الدینک جنازه سنک دفنی کوننه تصادف ایتش؛ و یالکز فناری ایله کوریشوب، بعده برابر مصره کیتشلردر.

آقسرائی { «خرم جالی» و «قره بی سعدی» (ماده لرینه مراجعت بیورله.)

سلجوقیه امراسندن اولوب، سلطان محمد بن ملکشاہ طرفندن ۴۹۸ تاریخ هجریسندن بری بغداد شخصیسی ایکن، ۵۰۷ تاریخده موصل و شام والیسی اسباسلار مودودک طائفة باطنیه طرفندن جامعده قتل اولغیسی اوزرینه، موصل و سائر احوالی والیلکنه نصب اولغیشدر. بوندن مقدم ۴۹۹ تاریخده طائفة باطنیه دن (کیقباد بن هزار اسب دیلی) ید ضبطنده بولنان (تکریت) قلعه سنک محاصره و فتحه مأمور اولوب، بر سنه محاصره دن صکره کیقباد استیانه مجبور اولش، و برابرنده کیدرکن یولده وفات ایتمش ایدی. موصل والیسی اولدقدن صکره، شام طرفلرینه مسلط اولش اولان اهل صلیبک اخراجنه مأمور اولوب، حلب و جوارلرینی استردادده موفق اولش؛ و موصله عودتله، ۵۲۰ تاریخده قدر امور مأموره. سیله مشغول اولهرق، تاریخ مذکورده صوفیه قیافتنه کیرمش اولان طائفة باطنیه دن بر جسات طرفندن جامع شریفک مقصوره سی ایچنده قتل او. لغشدر. دولت سلجوقیه امراسنک اک مشهورلرندن اولوب، شعیب و عادل بر ذات ایدی. قتلندن صکره یرینه اوغلی عزالدین مسعود تعیین اولغش ایسه ده، یالکز بر سنه یاشایه بیلوب، بعده آنف الترجه آق سنقرک اوغلی عماد الدین موصل والیسی اولش، و مرور زمانه والیلکی سلطنته تحویل ایده رک، مو. صلده اتابکیان دولتی تأسیس ایتمشدر.

آق شمس الدین { (شیخ — محمد بن حزه) ابو الفتح سلطان محمد

خان ثانی حضرتلری دور سلطنتلرینک علما و مشا. یخندن اولوب، کبار اولیاء اللهدن معدوددر. دمشقده تولد ایدوب، صی ایکن پدریه برابر دیار رومه کله رک، تحصیل حله قویش؛ و ذکاوت و استعداد فوق العاده سی یاردمیه آز مدت ظرفنده اکمال علوم متداوله ایده رک، و حتی علم طی دخی اوکرنه رک، عثمایحق قصبه سنده مدرس اولمشیدی. بوجله علوم ظاهریه یی اکمال ایتدکن صکره، علوم باطنیه هوسنه دوشوب، طریقت صوفیه مائل اولغله، بعض ذوات ادورک کبار مشایخندن حاجی بیرام ولی حضرتلرینه انتسابی توصیه ایتمشدر ایسه ده، ولی مشارالیه محتاجین و مدیونلره توزیع ایتمک اوزره پاره دیلمکی و فقرا و محبوسینک ایشلریمون اوته بری به

آقسکی { قونیه ولایتک تکه سنجاغنده بر واقعدر. قضا اولوب، مرکز لوانک شرقده مرکزی (ماروله) قصبه سی اولوب، قونیه شهرینک ۳۲ ساعت غرب جنوبیسنده و مرکز لوا اولان آنطالیه نک ۳۰ ساعت شرقده اولهرق، (نوغان) نهری نابهلرندن برچایک کنارنده واقعدر. بو قضا (ارادی) و (دوشنبه) ناملریله ایکی ناحیه یی حاوی اولدیغی حالده، ۱۱۶ قریه دن مرکب اولوب، جهاً ۷۹۴۵ خانه و تقریباً ۳۵۰۰۰ اهالیسی وار در، که جهسی اسلامدر. درون قضا ۸۲ جامع، ۴۴ مسجد، ۲۲ مدرسه، ۱ کتبخانه بولئور. قضاک اراضیسی بر آق طاشاق ایسه ده، منبت یرلری دخی اولوب، حبوبات متنوعه و آفیون و سائر ح. صل اولور.

آقسقر { (قسم الدوله ابو سعید حاجب — بن عبدالله) موصل ملوک اتابکیه سی دولتک مؤسس اولان عماد الدین زنگینک پدریدر. ملوک سلجوقیه دن ملکشاہ بن آلب آرسلانک کوله سی اولوب، ۴۷۸ تاریخ هجریسنده حلبی ضبط ایدن تاج الدوله تش بن آلب آرسلان طرفندن حلب واد لیلکنه تعیین اولغش؛ و ۴۸۵ تاریخده حص شهرینی هل صلیبدن تخلیصه مأمور اولوب، موفق اولش ایسه ده، شای دخی ضبط ایله، متبوعنه فارشی اعلان نصیان ایتدیکندن، تاج الدوله طرفندن سوق اولنان صکره حلب جوارنده وقوع بولان محاربه ده ۴۸۷ تاریخده اسیر دوشوب، اعدام اولغشدر. بروایت کوه برکیارق دخی امیر (کریغا) نک قومانده سیله آق سنقره امداد کوندرمش ایسه ده، عسکرینک اکثرسی کندیسنی ترکله، پادشاه طرفنه دوندکلرندن، مغلوب اولمشدر. حلب جوارنده بر یرده مدفون ایکن، اوغلی عماد الدین زنگی سلطنته نائل اولغجه، کبکلرینی چیقاروب، حلب شهرنده کی (زجاجیه) مد. رسمه سی جوارینه دفن ایتمش، و بعده تره سنه بر طا. و قفلر باغلانمشیدی. — آق سنقر ویا آق سنقر زبده طوغان انواعندن بر قوشک آدی اولوب، ملوک سلجوقیه و سائریه منسوب بر طاقم امرایه دخی علم اولمشد، آقسقر اجرایی، آقسقر ارمنی و آقسقر ناصری کی.

آقسقر برستی { (قسم الدوله سيف الدين ابو سعید —) ملوک

قوشوب خدمت ايتكى اعتياد ايتش بر مرد درویش
 مشرب اولد يفتدن، آق شمس الدين حضرتلى بويور
 وحالى اوتنه دنبرى بگنمور، وعلوم ظاهريه و مدرسلک
 پابه سنک و پرديکى غرور بويله بر درويشک خدمته
 تنزله مانع اوليوردي. بناء عليه حبلده کسب اشتهار
 ايدن شيخ زين الدين خافيه انتساب ايتک اوزره، او
 طرفه عزيمت ايتش ايسه ده، حلبه وصولنده رؤياسنده
 بپوننده برزنجير اولديغنى و بوزنجيرک اوجنى حاجى
 بيرام ولى طوتوب چکديکي کورنجه، اويانبر اويانماز،
 همان ديار رومه عودت ايتک اوزره، يوله چيقره رق،
 آقريه وصولنده، حاجى بيرام حضرتلى مریدله
 برابر اوراق بيحمله مشغول بولوب، شيخ کنديسته
 اصلا التفات ايتديکندن، بوده مریدله قابله رق،
 اوراق بيحمله باشلامش؛ و ايشدن فارغ اولنجه، شيخ
 يمک حاضرليوب، کويکله ده آريجه يمک و يرمش،
 و آق شمس الدين يمه چاغرينجه، بوده شيخ حقنده کى
 اسكى سوه ظنک جزاسى اولديغنى آکلامغه، کويکله
 يناشهرق، اولرله يمه باشلامش؛ شيخ بيرام بو حالى
 کورنجه، بانه چاغروب، مریدلکه قبول ايتش. آق
 شمس الدين بوزاتک ارشاد و دلانيله تصفيه درون
 ايدهرک، سلوکه آز مدت ايجنده درجات عاليه
 واصل اولمش، و کالات عليه سى دخی اونسبتده اولد.
 يفتدن، و على الخصوص اجراى طبابتده کى مهارتى برکال
 بولنديفتدن، کسب اشتهار ايدوب، ادرنه يه عزيمتده
 مظهر التفات حضرت پادشاهى اولمش؛ و حتى استانبول
 فتحنده دخی فاتحک معيتده بولنهرق، پادشاه بونک
 نصايحندن و کالات عليه و معنويه سندن استفاده ايله،
 اوصرده بعض کراماتى ظاهر اولمغه، و على الخصوص
 پادشاهک امريله حضرت ابى ايوب انصاريک مرقد
 شريفلىرى مکاشفه ايله بولوب، تعيين ايتمکله، پادشاهک
 محبتى ايکى فات اولوب، مریدلى صره سته کيرمک
 و خلوت ايتک استدعا سنده دخی بولنشلرسه ده، شيخ
 حضرتلى پادشاهله لازم اولان شى عدالتدر،
 خلوت سلطنته منافيدر ديهرک منع ايتشلدی. فاتح
 حضرتلى حضرت ابى ايوب انصاريک مرقد مکشوف
 جوارنده بنا ايتدکلى جامع شريفک جوارنده، شيخه
 مخصوص اولق اوزره، زاويلر تاسيس ايتشلسه ده،
 کنديسى طور مقى ايستيبوب، وطن اتخاذايتش اولديغى
 (کوينک) يعنى طور بهلى قصبه سته عودتله، و فاتلرينه

قدر اوراده ذکر و عبادتله و تشفيه مرضا ايله مشغول
 اولمشدر. ۸۶۴ تاريخنده ارتحال ايدوب، قصبه
 مذکوره ده دفن اولمشدر. تربه سى الى يومنا هذا زيا
 رتکاهدر. ۱۲ اولادى اولوب، اک کوچکلى اولان
 (نورالهدى) مجزوب و ابدال اولمغه، طرفى پادشاهيدن
 نامنه و قفلر تعيين اولمشيدى. حضرت شيخک تصوفه
 متعلق «رساله النور» عنوانيله پک مقبول بر تاليفى،
 مطاعن صوفيه يه فارسى ديگر بر رساله سى، و طبه
 متعلق مجربايله مصدق اولان ادويه نافع يه ميين بر
 برکتانى واردر.

آق شهر {قونيه ولايت و سنجاغنده قضا
 مرکزى بر شهر اولوب، قونيه نك ۲۴
 ساعت غرب شمالينسده، سلطان طاغى انکريک آلتنده
 شرقه طوغرى يمتد اولان واسع بر اووه نك کنارنده،
 و بر ساعت قدر شمال شرقيسنده آق شهر کولى ناميله
 معروف اولان کوله دوکيلن بر چاىک ساحل يمينده
 واقعدر. باغ و باغچه لرى چوق و منظره شى کوزل بر شهر
 اولوب، ۱۲۵۶ خانه سى، يالکز ۲۰۰۰ قدرى ارمنى
 اولق اوزره، تقريباً ۸۵۰۰ نفوسى، مکمل بر حکومت
 قوناغى، بر رشديه مکنتى، سلطان بايزيد اول حضره
 تلى طرفندن بنا اولمش غايت کوزل بر جامع شريفيه
 ديگر بر قاج جامع و مدرسه سى و ۲ کلیسانى واردر.
 خواجه نصرالدينک مرقد شريفى بوقصبه ده در. اسكى
 بر شهر اولوب، و قتيله خيلى يوك بولمشدر. اسم قديمى
 حقنده اختلاف واقع اولوب، بر روايت کوره «پيسدا
 آنطاكيه سى» ديگر بر روايت کوره (سوريوم)، و بر
 اوججى روايتده دخی استرابونک ذکر ايتدىکى فيلو
 مليون) شهر قديمک عينيدر. — قضاسى جهيلکلى
 و طوغا نخضارى ناحيه لرينى دخی جامع اولهرق، ولايتک
 شمال غربى گوشه سنده واقع و شمالاً قره حصار صئحب،
 شرقاً بلواج، جنوباً ايلغين قضاليله همحدود اونوب،
 شرق طرفنده طوز چولى ديلن و اراضيسى طوزلى
 اولان خالى بر حيراي واسعه يمتد اولور. قضانک ۸۱
 قريه و قصبه سى و تقريباً ۳۰۰۰۰ اهالى سى اولوب،
 بونلردن مرکز قضا ده بولنان ۲۰۰۰ قدرى
 قرمان رومى، و بعض قرا ده بولنان ۵۰۰ مقدارى
 دخی ارمنى و قصورى کافه اسلامدر. مع مرکز
 داخل قضا ده ۶۵ جامع، ۱۱ مدرسه و ۱۳ مسجد
 بولنيور. حبوبات متنوعه ايله آفيون، توتون،

وبر ساعت قدر آشاغیده چیخان ایرماغنه دوکیور.
مجراسی تخمیناً ۱۵۰ کیلومتره طولنده در.

آقسو { آیدین ولایتک دیکرینی سنجاغنده بر
چایدر، که منتشا سنجاغی حدودنده
بوز طاغله بالظه طاغی اتکلرندن نبغانله، شمال غربی
یه طوغری آقهرق، وصاغ وصولدن برچوق دره لر
اخذ ایله، بوزطغان وآرپاس قصبه لری یاندن کچهرک،
صولدن (مندرس) ایرماغنه دوکیور. مجراسی ۹۰
کیلومتره قدردر. بوکا (آرپاس چایی) ذخی دیرلر.
آقسو { خداوندکار وکایتده بروسه شهرینک
اوج ساعت قدر شرق جنوبیسنده
کشیش طاغنک اتکنده وکوکسو نهرینک اوزرنده
واقع کوچک بر قصبه اولوب، بعض دفعه ناحیه
مرکزی اتخاذا اولمشدر.

آقسو { معموره العزیز ولایتک بهسنی قضااسنده
بر کوچک نهردر، که (بولام) وکاخته
نهرلیله دخی برلشهرک، شمالدن جنوبه اینوب، فرات
نهرینه دوکیور.

آقسو { داغستانده بر نهردر، که قافقاس
طاغندن نبغانله، شمالدن جنوبه آقهرق
وشیروان اووه سنده بر بطاقلق تشکیل ایدهرک، (کور)
ایرماغنه دوکیور. — بو اسمله بونهرک اوزرنده
وطاغ اتکنده بر کوچک فصبه دخی وارددر.

آقسو { چینه تابع اولان ترکستان شرقیده
(یارقند) حکومتک منهای شرقنده بر
شهردر، که بونامله (نیان شان) جبالندن آقوب (تاریم)
نهرینه دوکیلن بر چایک اوزرنده واقع اولوب،
کاشغرک ۴۵۰ کیلومتره شرق شمالیسنده واقعدر.
غرب و غرب شمالی طریقارلیله کیدن کاروانلرک محل
ملاقاتی اولغله، خیلی اهمیت تجاریه یی حازدر.

آقشاش { قسطنیونی ولایت و سنجاغنده زغفرا
نیولی قضااسنک بر ناحیه سی، و بو
ناحیه نك مرکزی اولان بر کوچک قصبه در، که مرکز
قضاانک جنوب شرقیسنده و ۵ ساعت قدر مسافنده
اولهرق، (صوغانلی) نهرینک جهت جنوبیه سنده در.
[زغفرانیولی] ماده سنه مراجعت بیوریه.

آقطاغ { آناطولیده آنقره ولایتنک یوزغاد
سنجاغیله سیواس ولایتنک مرکز
سنجاغنده جنوب غریبدن شمال شرقیه متمد بر
طاغدر، که طولی ۱۵۰ کیلومتره و ارتفاعی ۱۵۰۰

جهری محصولاتی و انواع میوه لری وارددر. صنعته
منعلق باشیجه کتن زری ایه سخنیان یاپیلیر. — قضا
داخلنده بولنان آقشهر کولی ۷۰ قدر مربع کیلومتره
وسعتده اولوب، داخل قضاده سلطان طاغندن این
ایکی چای بوکوله دوکلدیکی کی، قره حصار صاحب
سنجاغنده کی اهر کولنک آیاغی دخی اسحقلی چاییله
برلشهرک، شمالدن کلوب، مذکور کوله منصب اولور.
کولک ایچنده بر قاج نوع بالیق بولنیورسه ده، رغبت
اولغدیغندن، صیادی یوقدر.

آقشهری { آنفا بیان اولنان آقشهرده تشأت
ایتمش ویاخود وطن اصلیلری
کثرت علم وعلما ایله مشهور اولان شهر مذکور
بولمش علما و مشایخدن بر قاج ذاته اطلاق اولنور.
سده، اسم ویا مخلصارلیه شهرت لری اعم اولدیغندن،
اوسره رده ذکر اولنه جقلردر.

آق شیخ { هجرت نبویه نك اونجی عصری
علما سندن اولوب، ادرنه ده
شیخی چلی مدرسه سنده و سائر بعض مدرسه لرده
مدرسک ایتمش؛ و طریزون و سینیوب مولوی تیرنده
دخی بولنهرق، ۱۰۰۳ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

آق صاجلی { قسطنیونی ولایتنک کنگری
سنجاغنده بر عشرتدر.

آقسو { قونیه ولایتنک تکه سنجاغنده بر
نهردر، که سنجاغک حدود شمالیه سنده
دوراس طاغنک ایکی مانله سندن نبغانله بری اسپارطه
و دیگر آغلاسونک ایچندن یکن ایکی چایله شمالدن
کن دیگر بر چایک اجتماعندن حاصل اولوب، طاغلر
آره سنده جنوبه طوغری اینهرک، وصولدن یعنی
شرقدن درت چای دهاخذ ایدهرک، آنطالیه اووه سنده
دوشر، و آنطالیه قصبه سنک ایکی ساعت قدر شرقنده
دیکره دوکیور. مجراسی ۱۸۰ کیلومتره قدردر.

آقسو { حلب ولایتنک مرعش سنجاغنده بر
نهردر، که معموره العزیز ولایتنه تابع
بهسنی قضااسنک شمال طرفنده کی طاغلر دن نبغانله، غربه
طوغری آقهرق، انای جریاننده بالتوسع معدن کولنی
تشکیل ایند کدن صکره، غرب جنوبی استقامتی آلهرق،
کرد طاغنک شمالی اتکلرینک آلتنه واصل اولنجه،
شمال شرقیه طوغری دونوب، مرعش شهرینک یاریم
ساعت قدر جنوبدن یکر، واوراده مرعشک کنارندن
یکن بر چایی دخی اخذ ایدهرک، شرقه طوغری دونر،

متره قدر در. یوزغاد و سیواس ایله آنقره شهرلی بوطاغی اورته به آلهرق، برصاج آياغی تشکیل ايتدکلری کي، آق طاغ دخی غربنده کی چيکک طاغی وجنوبنده کی ارجياس طاغيله بر صاج آياغی تشکیل ايدوب، قزیل ايرماق بونلرک ايكیسی جرياننده تشکیل ايتدیکی نصف محیط دائره مک ایچنه آلیر، وارجیاسی دیشاریده بر اقیبر. آق طاغک انکلردن بر طاق چایلر نبعان ایدر، که جلهسی بر لشجه، آق طاغ ایله چيکک طاغی آره سنده جريان ایدن دلیجه ايرماغی تشکیل ایدرلر. آق طاغ تماميله قره دیکر مائه سنده واقع اولوب، ارجیاس ایسه تقسیم میاه خطنده واقعدر. آق طاغک اطرافی درلر اووومله محاط اولوب، همان منفرد بر طاغ کی کورینور سده، شمال شرقی طرفندن قره حصار وارضومه طوغری ناقافقاس سلسله سنه قدر اوزانان طاغلر صره لیه ارتباطی واردر. بو طاغک خیلی اورمانلری و کراستهک اشجاری واردر.

آق قیو } قسطوبی ولایت و سنجاغنده مرکز
(ولایته ملحق بر ناحیه و بو ناحیه مک
مرکزی اولان بر کوچک قصبه اولوب، مرکز ولایت
ایکی ساعت قدر شرق طرفنده در. — ولایت
مذکوره سینوب سنجاغک استغان قضا سنده دخی
بو نامه بر ناحیه واردر، که (چکل) ناحیه سیله بر-
لشدیریلرک، برلکده اداره اولنقده در. — قسطوبو-
نی و سیواس ولایتلیله آناطولینک سائر طرفلرند
بو اسمله بر قاج بیوک قریه ده واردر.

آق قیونلی } یدی سکر عصراول ترکستاندن
(ایران و عراقی و آناطولی طرفلرینه
هجرت ایدن ترکان اولوسلرنددر. بونلر قره قیونلی
دنیلن برعشیرتله برابر آرخون خان زمانده ترکستاندن
آذربایجان هجرت ایتش، واورادن دخی قره قیونلیلر
ارزبجان و سیواس، و آق قیونلیلر دخی دیار بکر
طرفلرینه کله رک، اورالینک حکومتی ضبط ایتشلدی.
آق قیونلیلرک اک اول حکم سورن رئیسلی علا-
الدین ترکانی نامه معروف اولان طور علی بکدر، که
آمد و موصل طرفلرند کسب استقلال ایتشیدی.
وفاتنده اوغلی فخرالدین قتلغ بک، واوندن صکره
بونک اوغلی قره ایلدک عثمان حکم سورمش، و بو عثمان
بک غایت شجاع بر آدم اولغله، تاریخلرده مذکور
خیلی وقوعاتی اولمشدر. بونک قتلندن صکره ظلم
و فسادله متخلق اولان اوغلی حزه بک حکم سوروب،
۸۴۸ تاریخ هجری سنده وفاتیله، برادر زاده سی
جهانگیرین علی مسند نشین حکمرانی اولوب، بونک
زمانده برادری مشهور (اوزون حسن) ظهور
ایتشدر. [«اوزون حسن» ماده سنه مراجعت.]

آق طاغ } خداوندکار ولایتده بو اسمله ایکی
{ طاغ بولسوب، بری کوتاهیجه
سنجاغنده (مراد) طاغک شمالنده؛ و دیگری قره حصار
صاحب سنجاغک صندیقلی قضا سنده در.

آق طاغ } [«مونت پلانق» ماده سنه مرا-
{ جعت بیوریله.]

آق طاغ معدنی } آنقره ولایتینک یوزغاد
{ سنجاغنده قضا مرکزی
بر کوچک قصبه اولوب، آق طاغک شمالی اتکند
واقعدر. — قضا سنک بر قسمی مذکور طاغدن و بر
قسمی متعدد صورله سق اولنور دوز و منبت اراضیدن
عبارت اولغله، طاغده کی کویلرک اهالیسی باشلیجه
کراسته و اودون کسوب و کوریاوب یوزغاد و سیواس
و قیصریه قدر کورتورمکه کچیرلر؛ و دوز یرلنده کی
اهالی دخی چتچیلکله مشغولدرلر.

آق قشله } سیواس ولایت و سنجاغک
{ عزیزیه قضا سنده بر ناحیه در.

آق قلعه } حلب ولایتده مرعش سنجاغک
{ اندرین قضا سنده اسکی و خراب

بر قلعه در.

آق قوی } (Baie Blanche و انکلیرجه
{ (White Bay) آمریقای شمالیده

انکلرته مک النده بولنان (ترنو) آطه سنک شمالنده بر
قویدر، که بو آطه مک شماله طوغری اوزانان بیوک

نهایت اوزون حسنک تورونی و یعقوب بکک اوغلی
(بای سنقر) اجلاس اولنهرق، بو ذات صبی
اولدیغندن، امرا پینده ظهور ایدن محارباتی بر طرف
ایده میوب، عاقبت کندیسیده، بر بحق سنه حکم

سوردكدن صكره، بو محارياتك برنده قتل اولنش؛
وبنه اوزون حسنك تورونلردن رستم ميرزا بن
مقصود راس حكومته پكشدر. آنجق بو ذات
سفاخته منهك اولديغندن، امور اداره بستان مختل
اولغه. عميجه سي يعقوبك زمانده پدريك قتل او-
زريه رومه قاجوب، سلطان بايزيد اول حضرتلرينك
حايه سته اتجا ايتش اولان اجد ميرزا دعوت او-
نئش، وكيدوب، رستي قتل ايتدكن صكره، مسند
نئين حكومت اولش ايسده، امراي نمون ايد-
ميجك بر طاقم اجرا آتة قالقشديغچون، حكومتن
اسقاط اولهرق، يرينه يعقوب بكك اوغلي مراد بك
كئش، واحد ميرزاي قتل ايتش ايسده، بوده طور-
ديلوبوب، اوزون حسنك اولادندن يوسفك اوغلي
(الوند ميرزا) كنيرلش؛ وبو ذات مراد بكي حبس
ايتدكن صكره، تبريزي مقر اتخا ايدهرك، حكومت
سورمهك باشلامش ايسده، برادري محمد بك
ظهور ايدوب، كنديسي قتل ايله، يرينه پكمش؛
آنجق امرا بوني قبول ايتوب، مراد بكي محبسدن
چقارمشل؛ و مراد بك ايكنجي دفعه اولهرق،
حكفرما اولنجه، ابتدا سلفي محمدله مقاتله ايدهرك،
كنديسي قتل ايتدكن صكره، ديز بكره واروب،
بو شري عميجلرينك يد ضبطندن قورتارمش؛
واو صرده شاه اسماعيل صفوي ظهور ايدوب،
بغداده تجاوز ايتديكندن، مراد بك بوكا قارشي طو-
ره بوب، ۹۰۸ تاريخ هجريسنده دولت عليه عثما-
نيه اتجا ايتش ايسده، امداده قائل اوله مديفندن،
علاء الدوله بن ذي القادر دن استمداد ايتش؛ وشاه
اسماعيل او صرده بشقه محاربدرله مشغول اولديغندن،
ملكئي استرداد ايدهلش ايسده، متعاقباً شاه اسماعيل
هجوم ايدوب، مراد بكي منهزم ايتش، وبغداد وسائر
ملكئي ضبطله، آق قيونلي دولته ختام ويرمشدر.

باسارايانك مركزي اولان (كشفت) شيرينك ۱۷۵
كيلومتره جنوب شيريسنده وهوجه بكك ۴۵ كيلو-
متره جنوب غريسنده واقعدر. شهر خندقله محاط
اولوب، مستحكم بر قلعه سي واردر. اهالي سي
۴۵۵۹۸ نفوسدن عبارت اولوب، روس، روم
ارمني ويهوديدن مركبدر. بيوك بر تجارتگاه اولوب،
صنابع محليه سي خيلي ايلرياشدر، ويشكاهنده چوق
باليق صيد اولنور. بو شهر ۸۸۹ تاريخ هجريسنده
سلطان بايزيد ثاني حضرتلري طرفندن فتح اولوب،
خيلي وقت ممالك عثمانيه دائره سي داخلنده بولمشدر.
۱۸۲۶ تاريخ ميلاديسنده بوشهرده دولت عثمانيه ايله
روسيه آره سنده بر معاهده عقد اولهرق، روسيه يه
قره دكيزده سفان بولنديرمق حقني قزاندير مشيدي.
آق كوپري } آناطوليد بو نامه ايكي كو-
چك ناحيه اولوب، بري
قسطوبوني ولايتنده بولي سنجاغنك كرده قضااسنده،
وديكري آنقره ولايت وسنجاغنك ميخالجقيق قضا-
سندهدر. — قونيه ولايتنك اركلي قضااسنده كولك
بوغازي طريقنده دخي بو نامه بر محل واردر.

آق كول } قونيه ولايت وسنجاغنك اركلي
(قضااسنده واركلي شيرينك ايكي
ساعت قدر غريبنده بر كول اولوب، شرقدن غربه
تقريباً ۱۲ كيلومتره طولوشمالدن جنوبه دخي ۵
كيلومتره عرضي واردر. بو كوله شمالدن نيكده
شهرندن پكن قزبلجه ايرماق، وجنوبدن دخي قر-
ماندن جريان ايدن كوكسو نهرى كلوب، منصب
اولور. بو كوله (اركلي كول) دخي ديرلر.

آق كوي } طريزون ولايت وسنجاغنك
(كپره سون) قضااسنده بر ناحيه
اولوب، ۱۹ قريه دن عبارت اولهرق، ۱۷۹۳
خانه و ۱۱۰۰۰ قدر اهالي سي واردر، كه بونلرك
۱۲۰۰ قدرى لاز رومي و ۴۰ قدرى ارمني او-
لوب، قصورى مسلمدر. درون ناحيه ده ۲۹ جامع
ومسجد، ۴ مدرسه، ۳۰ اسلام صبيان مكنتم،
۴ كليسا بولنور. ناحيه نك حبوبات متنوعه ايله
كليتي فندق محصولاتى واردر.

آق كوي طاعى } خداوندكار ولايتنده
(مدانيه نك جهت جنو-
بيه سنده بر اوفق طاغ اولوب، مذكور اسكله ايله
بروسه اووه سي آره سنده در.

آق كرمان } (Akkerman) روميجه «آق
شهر» معنا سنه اولهرق، (يالو
غورودوق Biçlogorodoc) دينلر، واسم قديمي
آلبا يوليا (Alba Julia) در. روسيدنك جنوب
غريسنده قره دكيز ساحلنده، (بشارايا) قطعه سنده
قضا مركزي بر شهر اولوب، (دينستر) نهرينك منصب
اولديني (بيوك نيمان) نام كورفرك ساحل غريسنده،
بر مذكورك منصبندن ۱۴ كيلومتره لك مسافه ده،

اولنه رق، آریجه بریکی محله بایلیش، واسکی قصبه
حال اصلیسنه قالوب، بلکه تدنی ده ایتمشدر. اها-
لیسی ۲۹۰۲۸ کشیدر.

آقوآندنته } (Acquapendente) ایتالیا
وسطلرنده (ویتره) ایالتده
و (ویتره) شهرینک ۵۰ کیلومتره شمال غریبسنده
بر شهر اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر. (تیر)
نهرینک تابعلرندن اولوب، کوزل شلاله‌لی اولان
(بالیا) چایینک قریبنده برتپه‌نک اوزرنده واقع اولوب،
علم تشریح مشاهیر عیساندن (جروم فابریس) ک
وطنیدر.

آقوآنغرا } (Acquanegra) یعنی «قره»
ایتالیا (لومباردیا)
قطعه‌سنده، (فانتو) ایالتده و فانتو شهرینک ۹ کیلو-
متره شرقینده واقع بر بیوک قریه اولوب، ۴۰۰۰
اهالیسی واردر.

آقوآویوا } (Acquaviva) یعنی «صوفوق»
ایتالیا (باری) ایالتده و (باری) شهرینک ۳۲ کیلومتره جنوبینده بر
شهر اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی واردر. — بو اسمله
ایتالیاده بر چوق قریه‌لر دخی واردر.

آقوایم } (Akouapim) آفریقانک سواحک
غربیه‌سندن کینه علیاده کی آلتون
ساحل جوارینده بر کوچک یر اولوب، اقوام زنجیه-
دن بر یله مسکوندنر.

آقوئی } (Acqui) یعنی «صول» ایتالیا
(پامونته) قطعه‌سنده آکساندریا
ایالتده، (پو) ایرمانی تابعلرندن (ناتارو) نهرینه
دوکیلن (بورمیدا) چای قریبنده بر شهر اولوب،
۱۰۰۰۰ اهالیسی واردر. قدیم بر شهر اولوب،
قابلیجه‌لی اسکی وقتدن بری مشهوردر.

آقویلا } (Aquila) ایتالیا
(آبروچه) ایالتده قضا مرکزی بر
شهر اولوب، (پسکاره) نهرینک یوقاری وادیسنده
واقع و ۱۵۷۳۰ اهالی جامعدر. خراب حالد
بر اسکی قلعه‌سی، بر چوق کلیساری، بر تیاتروسی،
بر انجمن معارفی و خیلی صنایع و تجارتی واردر.
جوارلرنده چوق صفران حاصل اولور. بو شهر
۱۲۴۰ تاریخ میلادینده ایکنجی فردریق طرفندن
(آقویترونوم) شهر قدیمک خرابه‌لی جوارنده تاه.

آکلانسک } (Aklansk) سیبریانک شرق
{ جهنده (ایرقوچق) ایالتده بر
قصبه‌در، که (بنجینه) قوینه دوکیلن همنای اولان
بر چایک اوزرنده واقع اولوب، روسلرک او جوارلر
اهالیسیله ایتدکلری تجارتک مرکزیدر. ۲۰۰۰
اهالیسی واردر.

آق لوم } بلغارستانک طونه‌یه منصب اولور
{ (لوم) نامیسه ایکی نهری اولوب،
روسچقده منصب اولانه (قره لوم) دینلیدی کی،
لوم پلانقده منصب اولانه‌ده (آق لوم) ویاخود
ساده‌جه لوم دینور. [«لوم» ماده‌سنه مراجعت.]
آق لیان } قره دکیز ساحلنده قسطنی و لا-
یتک سینوب سنجاغنده و سینوب
شهرینک ایکی ساعت قدر غربنده بر لیان و بر کوچک
قصبه‌در، که شمال غربی جهتی (اینجه برون) ک اوجنده
بولندیغی بر شبه جزیره ایله محفوظدر.

آکلین } (Acklin) آمریکای وسطیده کی
{ (آنتیل) جزایرن ۲۲° ایله ۲۳°
عرض شمالی آره‌سندنه بولنان (لوقایه) نام کوچک
آطه‌لرک بریدر.

آق محمد پاشا } سلطان محمد خان رابع
{ حضرتلرینک دور سلطنتلری
وزراسندن اولوب، ۱۰۶۱ ده شام والیکندنه
وسائر بعض والیکلرده بولمیشدر.

آق محمد تیمور } خراسان طرفلرنده حکو-
{ مت سورمش اولان (سر-
بداران) سلاه‌سنک اوچنجی حکمداری اولوب،
سلفی خواجه وجیه‌الدینک قتلی اوزرینه، ۷۴۴ تا-
ریخ هجریسنده جلوس ایتمش، وایکی سنه ایله ایکی
آی حکومندن صکره، ۷۴۷ تاریخنده خواجه علی
شمس‌الدین طرفندن قتل، و حکومتی ضبط اولمیشدر.

آق محمود پاشا } سلطان محمد خان رابع
{ دوری وزراسندن او-
لوب، ۱۰۶۵ ده بغداد والیسی بولمیشدر.

آق مسجد } قریم شبه جزیره‌سنک مرکزی
{ اولوب، روسلرک (سیمفرو-
پول) تسمیه ایتمش اولدقلری شهرک اسم اصلیسیدر.
بو شهر قریم تاتارلری خانلغک زماننده تأسیس او-
لنه‌رق، آق مسجد تسمیه اولمیشدی. ۱۷۸۶ تاریخ
میلادینده روسیه‌نک الینه کچمکله، خیلی توسع

سیس اولنوب، بر قاج دفعه حرکت ارضدن خراب اولمشر.

آقویلا (Aquila) رومالیرک زماننده
لوپ، (آدریانوس) طرفندن قدسی یکیدن تأسیسه
نامور اولغله، اوراده یهودیلرک دینی حقنده اجرای
تحقیقات ایدهرک، نهایت بو دینی قبول ایتش،
ومؤخر آخرتیان اولمش ایسه ده، یهود دینه رجوع
ایتشدی. تورانی لسان یونانی به ترجمه ایتمشر، که
بوزجه بر چوق وقت معبر طوتیلوب، سبعین تر-
جمنه بله ترجمه اولنوردی.

آقویلیوس (Manius Aquilius) مانیوس —
اسکی روماقونسلوسلردن
اولوب، میلاددن ۱۲۰ سنه اول بو مسنده ترفیع
اولتمشدی. پرغامه حکمدارلغی ادعاسنده بولنان (آ-
رستونیک) قارشی (پرینا) طرفندن باشلامش اولان
محاربه بی بونک وفاتندن صکره اکاله مأمور اولوب،
مرفوم آرتونیقی اخذ ورومایه سوق ایتمشدی.

آقویلیوس نپوس (Aquilus Nepos)
لوپ، میلاددن ۱۰۱ سنه اول ماریوسله برابر
فونسلوس اولش؛ وسیحلیاده اسرناک چیقارمش
اولدقلری اختلالی باصددرددن صکره، آناتولیده
مهرداد طرفندن اسقاط ایدلمش اولان (بیتنیا) و(قی-
دوکیا) حکمدارلرینی موقعلرینه اعاده ایتکه مأمور
اولوب، بر قاج محاربه قزاندندن صکره، مغلوب
اولغله، مهردادک الینه دوشمش؛ ومهرداد کندیسینی
بر مرکه بینه پروپ، کردرددکن صکره، آغزینه
اریش آلتون دوکهرک، اولدیرمشر.

آقویلیه (Aquileia) آوستریانک ملغا (غو-
ریجه) ایالتنده، ترپسته نك ۳۸
کیلومتره شمال غریبسنده واقع بر قصبه در، که روم-
لیرک زماننده پک بسوک ومشهور بر شهر اولدیفی
حانده، (آیلا) طرفندن تخریب اولنوب، اهاالیسی
وندیک شهرینک بولندیفی موقعه هجرتله، شهر مذکوری
سنا واسکان ایتمشر. آقویلا قصبه سنک شدی
آنجق ۲۰۰۰ اهاالیسی اولوب، اطراف ویرانه لره
نمودر.

آقوینقوم (Aquincum) مجارستانده (بو-
ده) شهرینک اسم قدیمدر.

آقوینو (Aquino) ایتالیای وسطیده (ترا-
دی لابوره) ایالتنده بر قصبه در، که
بو کون آنجق ۲۰۰۰ اهاالیسی وارایسه ده، اسکی
رومالیرک زماننده (آقوینوم) نامیله بسوک بر شهر
ایدی. لومباردلر طرفندن تخریب اولتمشر.

آقوبامبه (Acobamba) آمریقای جنوبیده
(پرو) جمهوریتنک، (هوآنقا ولیقه)
ایالتنده (آنفارانس) سنجاغنک مرکزی بر قصبه در،
که مرکز ایالتک ۷۵ کیلومتره شرقنده واقع اولوب،
جوارنده کثرتله بولنان کومش معدنلرله مشهوردر.

آقورسو (Accurse) اصلی اولان ایتالیانجه-
(سی Accorso) میلادک ۱۱۸۲

تاریخنده فلورانسده طوغوب ۱۲۶۰ تاریخنده
وفات ایتش بر عالمدر، که حقوق وقوانین حقنده کی
معلومات واسعه سیله شهرت بولوب، روما حقوق
حقنده ۶ جلد اوزرینه پک مکمل بر کتاب تألیف
ایتمشر.

آقوره (Acora) پرو جمهوریتنک جنوب
(طرفنده کی (بونو) ایالتنده و(یتیقاقا)
کولنک کنارنده بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ متره نك
ارتفاعده واقعدر.

آقوره (Akora) قافقاسیه نك قره باغ خطه-
(سند) بر نهردر، که شمال غریبدن
جنوب شرقیه طوغری آقورق، صاغ وصولدن
بر چوق دره ل اخذ ایله، (برکوش) نهریله دخی بر-
لشدکدن صکره، ایران حدودنده (آراس) نهرینه
دو کیلور. طاغلر آره سنده اولان مجراسی ۸۵ کیلو-
متره قدردر.

آقوسته (Joseph Acosta) اسپانیای بر
(جزویت پاپاسیدر، که ۱۵۳۹

تاریخ میلادیسندن (مدینه دل قامپو) ده طوغوب،
۱۶۰۰ ده وفات ایتمشر. میسیونرلکه پرویه
کیدوب، آمریقانک تاریخنه وتاریخ طبیعیسته داتر
بر ایکی کتابله امور مذهبییه متعلق بعض اثرلر
یازمشر.

آقوسته (Uriel Acosta) اوریل —
(تکیرتی بر یهودی اولوب، اون

آلتنجی عصر میلادی اواخرنده طوغش، وقتولیکلی
قبول ایدوب، بر آره لقی پک متعصب بر قتولیک
اولمشیکن، بعده ینه یهودی، ونهایت دینسز اولمش؛

و «انسان عربيك بر نمونه سی» عنوانیه کندی ترجمه
حالی یازمشر.

آقوسیلانوس { یونانک ایران (Acusilaüs) }
ایله یونان بیننده وقوع
بولش اولان مشهور محاربه لردن اول یاشامش بر
مورخی اولوب، یازمش اولدینی تاریخک آرغوس
حکمدارلی حقنده اولان بر پارچه سی موجوددر.

آقوآ { (Acoquas) آمریکای جنوبیده
(غویانه) نک فرانسه نک النده
بولان جهتنده بر قوم اصلی قدیمدر.

آقول { (Acul) آمریکای وسطیده کی (آنتیل)
آطه لردن (هایتی) جزیره سنک ساحل
شمالیسنده ینه بو نامله تسمیه اولنان بر کورفک دینده
بر کوچک لماندر. قریستوف قولومب بوراسنی کشف
ایتدیکنده، (سنت طوما) نامنی ویرمشیدی. — مذ.
کور آطه ده بو نامله بر نهر دخی وارددر.

آقولتی { (Accolti) ایتالیانک طوسقانه
مملکتده مشهور بر عالمدر، که
افرادندن بر قاج مشهور آدم کلوب، اک مشهورلی :
حقوق و تاریخده ید طولی صاحبی اولوب، اهل
صلیک ایلاک سفرلی حقنده بر تاریخ یازمش اولان
(بنو آقولتی) ایله شعر و حاضر جوابلقده شهرت بو-
لان (برنارد آقولتی) در.

آقولتو { (Aculeo) آمریکای جنوبیده (شیلی)
جمهوریتینک (سانتیاگو) ایالتنده
و (سانتیاگو) شهرینک ۶۰ کیلومتره جنوب غریسنده
بر کول اولوب، طولی ۱۵ و عرضی ۵ کیلومتره در.
جوارلرینک منظره سی غایت کوزل و شایان تماشادر.
آقولهوآقان { (Acolhuacans) آمریکانک
کشفنده مکسیقه ده حکم سور-
مکده بولان آرتک قومندن اول اورالده حاکم بو-
لنمش بر قومدر.

آقوم { (Accum) آلمانیای برکییا کر اولوب،
میلادک ۱۷۶۹ تاریخنده (وستفالیانک
(بوقبورغ) شهرنده طوغش، و ۱۸۳۸ ده وفات
ایتمشدر. برلین ولوندرده کیمیا معلمکی ایتمش؛ و برنجی
اوله رق مولدالماء غازینی شهرلک تنویرنده قوللانغی
دوشونمشدر.

آقوماق { (Accomack) ممالک مجتمعه نک
(ویرجینیا) جمهوریتنده بر قضا او-

لوب، بحر محیط آطلاسی ساحلنده بولنان شبه جزیره
نک بر قسمندن عبارتدر. مساحت سطحیه سی ۱۳۸۴
مربع کیلومتره، و اهالیسی ۲۰۴۱۰ کشتی اولوب،
بولنرک ۸۰۰۰ ی زنجیدر. — بو اسم اصل اورا-
نک اهالیسی بولنش اولان بر قومک اسمیدر، که افرا-
دی بستون منقرض اولمشدر.

آقومایو { (Acomayo) پرو جمهوریتینک
(قوزقو) ایالتنده همنای اولان
سنجاغک مرکزی بر شهر اولوب، قوزقونک ۵۰
کیلومتره جنوب شرقیسنده و ۲۹۲۱ متره لک ارتفاع-
ده اوله رق، (آپوریمای) نهری تابعلرندن بری او-
زرنده واقعدر.

آقومولی { (Accumoli) ایتالیانک ملغا نابو-
لی قراالغنده (آقویلا) شهرینک
۴۴ کیلومتره شمال غریسنده بر قصبه اولوب،
۲۲۴۰ اهالیسی وارددر.

آقونقاغوا { (Aconcagua) آمریکای جنو-
ینک بوینه مند اولان (آند)
جبالنک (شیلی) جمهوریتی داخلنده بر ذروه سیدر، که
۶۸۳۴ متره ارتفاعی اولوب، شیلیده کی طاغلرک
وبلکه بتون (آند) سلسله سنک اک یوسک ذروه-
سیدر. (والباریزو) شهرینک ۱۶۰ کیلومتره شرق
شمالیسنده و ۳۲°۴۱' عرض جنوبی ایله ۷۲°۲۰'
۴۰' طول غرییده واقعدر. — شیلینک مرکب
بولندینی ۱۵ ایالتک بری ده، بو طاغک اتکنده بو-
لنغله، بو اسمله مسی اولوب، مرکزی اولان (سان
فلیپ) شهری (والباریزو) ایله طاغک اورته سنده در.
بو ایالتک مساحت سطحیه سی ۱۶۱۲۶ مربع کیلو-
متره، و اهالیسی ۱۴۴۱۲۵ کشیدر.

آقونکیا { (Aconquija) آمریکای جنوبیده
(آرجنتین) جمهوریتنده بر طاغ
سلسله سیدر.

آقونها { (Acunha) پورتگیزی بر زادگان
عالمه سیدر، که ۱۳۹۷ تاریخ میلاد
دیسنده اسپانیانک قشتاله قطعه سنده توطن ایتمش
اولان بر شعبه سی کرک اسپانیا و کرک پورتگیزده بر
چوق مشهور آدملر یتیشدیرمشدر. بولنرک اک
مشهورلی شولندر :

برنجیسی (دون آلفونس آقونها) که تولده باش
پسقبوسی ایکن، قشتاله قرالی دردنجه هنرینک باش

تشکل ایدن هیئته داخل اولوب، ۱۴۸۰ تاریخده (براغانسه) دوقه سنی پورتکیز تختنه اتورتش، واک اول کندیسی بیعت ایدوب، بر آره لقی باش وکیلک دخی ایتشد.

آقونها آطه لری (Iles d'Acunha) }
کوچک آطه لدر، که $37^{\circ} 5'$ عرض جنوبی ايله $13^{\circ} 4'$ طول غربیده واقع اولوب، ۱۵۰۶ تاریخ میلادیسند پورتکیز قبودانلرندن (تریستان آقونها) طرفندن کشف اولنشملدر. بونلرک اک بیوکلری اولان (تریستان آقونها) جزیره سنک محیط دانه سی ۴۰ کیلومتره در. بو آطه ده ۱۸۱۶ تاریخده بر مقدار انکلازلر اسکان اولنشدر.

آقوه } ودها طوغریسی آق اووه، اسلاوجه-سی (بیالوپولیه Bjelopolie). قوصوه ولایتک یکپازار سنجاغنده قضا مرکزی برقبه در، که مرکز لوانک ۸ ساعت غربنده و مرکز ولایت اولان پرشته نک ۲۴ ساعت غرب شمالیسند و (لیم) نهرینک ساحل یسارنده واقع اولوب، (فخیه) نامیه کلیسادن مبدل اسکی بر جامع شریفیه بر مدرسه سی، بر مکتب رشديه سی، بر قیشله سی ۴۰۰۰ اهال لیبی واردر. — قضایی ۴۰۲۵ خانه و تقریباً ۲۰۰۰ اهالی بی جامع اولوب، بونلرک آنجق بر ربی خرسیاندر. درون قضا ده ۱۳ جامع، ۱۶ مکاتب صبیانه و ۴ کلیسا واردر. لسان محلی آراؤدجه و بوشناقجه در. قضا غرباً قره طاغله همحدوددر.

آق ویران } سیواس ولایتک آماسیه سنجاق
(وقضاسنده مرکز قضان اداره اولنور برکوچک ناحیه در.

آقیزی } شهر امانته ملحق ازمید سنجاغنک
(خندق قضا سنده بر ناحیه در.

آقیم (Akim) } آفریقایی غربیده کینه علیا-ده کی آلتون ساحلده آقره ايله آشناتی آره سنده برکوچک یر اولوب، اقوام زبجیه دن بر قومله مسکوندر.

آکاه } هندستان شعرا سندن مولوی محمد باقرک مخلصیدر، که ۱۱۵۸ تاریخ هجری سنده طوغوب، ۱۲۲۰ ده وفات ایتشد. مرتب دیوانی واردر.

آکاه افندی (محمد —) } استانبولی بر شاعردر، که سلایمیه جامع

وکی اولمش؛ و آراغون حکمدارندن رشوت آلمش اولن نهیه قراک نظرندن دوشجه، سلاحه صا-ریلوب، اعلان عصیان ایتش؛ و ۱۴۶۷ تاریخ میلادیسند (مدینه دل قامو) شهری خارجنده بر غالبنه نائل اولمش؛ وهزینک همشیره سی ایزابلای نخته اجلاسه سبب اولوب، بو قرالیچه زماننده بیوک بر حکم و نفوذ قزاقش ایکن، قاردینال (مندوزه) نک اقبائی چکه میهرک، یکیدن عصیان ایتش؛ و ۱۴۷۸ ده تسلیم اولتغه مجبور اولوب، اله پکیرمش اولدیبی قلمه لری تسلیم ایتش؛ و کندیسی بر مناستره چکیلوب ۱۴۸۲ ده اوراده وفات ایتشد.

ایکنجیسی (تریستان آقونها) در، که پورتکیز قبو-دانلرندن اولوب، ۱۵۰۶ تاریخ میلادیسند قرا (اماتول) طرفندن هند طرفلرینه کوندریلوب، مداغسار جزیره سنه اوغراش، و کندی اسمیه تبعیه اولان آطه لری کشف ایتشد. ۱۵۰۸ ده دخی پورتکیز طرفندن هند خدیوینته تعیین اولنسان (آلوک) ی هندستانه کورتورمش، و اوراده جسا-ریله شهرت بولمشیدی. بعده روما سفارتنده ده بولنشدر.

اوچجیبی دون (اوزوربو آقونها) در، که قنولیک فردیناندک زماننده (راموره) پقبوسوی اولوب، بعده (شارل کینت) دن قراللی اخذله مجنونه (جان) یه ویرمک اوزره «اتفاق مقدس» نامیه تشکل ایتش اولان هیئته داخل اوله رق، پاپاسلردن مرکب بر آلائی تشکیل ايله، وحشیانه محاربه ایتش ایسه ده، ۱۵۲۲ تاریخ میلادیسند، هیئت اتفاقیه رئیس (جوان پادیل) نک مغلوبیتی اوزرینه، شارل کینت طرفندن طویلوب، اعدام اولنشدر.

دردنجیسی (فرناند آقونها) در، که مادریده طو-غوب، ۱۵۸۰ تاریخ میلادیسند وفات ایتشد؛ و شارل کینتک خدمت عسکریه سنده بولنوب، شعر سولیده کی مهارتیه شهرت بولمشدر.

بشجیبی (فریتوف آقونها) در، که جزویت پا-پاسلرندن اولوب، آمریقانک پرو و شیلی طرفلرند طول مدت سیاحت ایتش؛ و ۱۶۴۱ ده اسپانیایه عودنده مکمل بر سیاحتنامه نشر ایتشد.

آتنجیبی (دون رودریغو آقونها) در، که لسبونه یقبوسوی ایکن، پورتکیزی اسپانیان آیرمق اوزره

نامیده آوروپاده مشهور اولان بر اترك بونك اليه
يازشل و امضاسيله مضى بر نسخہسى بولنديغدن،
بو اترك مؤلف اولديني دخی مظنون ایسهده، جو
امضانك مستنسخ صفتيله قوش اولسیده ملحوظدر.

آكن { (Aken) آلمانك (ساقسه) قطعه-
(سنده (ماغدبورغ) ايلتك (قاله)
قزاسنده و (قاله) شهرينك ۱۹ كيلومتره شرق
جوياسنده بر قصبه اولوب، (اله) نهرينك ساحل
يسارنده واقع و ۵۲۷۰ اهالي جامعدر. (اله)
واسطه سيله تجارت بحريهسى و چوخه، شكر و سائر
فابريقهلى وارددر.

آكنسيد { (Akenside) انكلتره اطبا
(و شعراسندن اولوب، ميلادك
۱۷۲۱ تاريخده (نوقاستل) شهرنده طوغش،
و ۱۷۷۰ تاريخده وفات ايتشدرد. بر چوق آثار
منظومهسى وارددر، كه اك مشهورى «لذايد خيال»
عنوانلى ائيدرد.

آكهى { سلايك ولايتنده كي وارددار يكيجه-
(سندن اولوب، تحصيل كالات ايله
طريق علمايه داخل اولمش، و بعض قضايلده بو-
لندقدن صكره، ۹۸۵ تاريخده درسعادتده ارتحال
ايتشدرد. طبيعت شعريهسى اولوب، غايت معنالى
و كوزل بعض اشعارى وارددر. شو بر ايكى بيت
زاده طبعيدرد:

آردى بن غبارى ره كوى ياردن
چوقدر بزم شكاتيز روزگار دن -

چكدروب فرقتكى بزدن ارغ اولدك-ن
بجر فرقتده نيه فرشتهلر چكدم بن

آكهى { ايرانك يزد شهرندن بر شاعر او-
(لوب، تریزىلكله عربى پكیرمش،
و هراته قدرده بر سياحت ايتشدرد. شو قطعه جله
اشعارندنرد:

درجهان ده چير دشارست نزد آكهى
كز تصور كردن آن ميشود بس بمحضور
ناز عاشق زهد فاسق بذل مسك هزل زن
عشوه محبوب بد شكل و نظر بازي كور
لحن صوت بى اصولان بحث علم ابلهان
ميهمان كشتن و كدا كشتن زور

آكى { (Aki) جاپونيائي تركيب ايدن آطه-
(لردن (نيپون) آطه سنك غرب طرفنده

شرينى روزنامه جيسى ايكن، ۱۱۵۸ تاريخده وفات
ايتشدرد.

آكاه پاشا { (عبدالعزيز -) جنمك
سلطان عبدالمجيد خان
حضرتلرينك دور سلطنتلى وزراسندن اولوب،
شام، حجاز، بروسه والياكنده و سائر بعض وا-
ليلكلرده بولغش، و ۱۲۷۲ تاريخده اشقودره
واليسى ايكن ارحال ايتشدرد.

آكربلاد { (Akerblade) اسوجك السنه
(شرقيه ايله توغل ايدن عبا-
سندن اولوب، ميلادك ۱۸۱۹ تاريخده وفات
ايتشدرد. درسعادت سفارتده دخی بر مدت آتسه
بولغش، و مصر حقتده بعض كتابلر يازمشدر.

آكسو { (Aguesseau) فرانسهده دفعاتله
(عدليه ناظرلى ايتش ورك امور
عدليهده اجرا ايتدى اصلاحتله كرك فصاحت
و بلاغت فوق العاده سيله شهرت بولمشدر. ميلادك
۱۶۶۸ تاريخده طوغوب، ۱۷۵۱ ده وفات
ايتشدرد. فلسفه ايله دخی توغل ايدوب، حكيم مشهور
(دقارت) ك مذهبنه تابع اولمش، و بو يولدهده بعض
اثرلر يازمشدر. كليات آثاري اون اون بش جلد
اوزرينه جمع اولمشدر. — بونك تورونى دخی بو
يولده شهرت بولوب، مورخ مشهور قونت (سكور) ك
قام پدى ايدى.

آكرون { و آكروسياسايره. «آخرون»
(وسايره مادهلرينه مراجعت يو-
رياله.)

آكلكوت { (Akalkōt) وانكليرجه A-
(kulkote) هندستانك غرب
طرفلرنده، بمباي اداره سنه تابع اولوق اوزره، بر
مهرجه و كلى معرفتيله اداره اولنور بر كوچك یرك
مرکزی اولان بر قصبه اولوب، بمباي ۴۰۰ كيلو-
متره جنوب شرقيسنده و ۱۷° ۳۰' عرض شمالی
اياله ۱۲' ۷۹' طول شرقیده واقعدر.

آكميس { (A-kempis) آلمان ياده (قولونيه)
(مضافانندن (كميس) شهرنده
۱۳۸۰ تاريخ ميلاديسنده طوغش و ۱۴۷۱ ده
وفات ايتش بر روحانى اولوب، امور مذهبيه و اخلاقه
متعلق بعض اثرلر يازمش، و حسن خطيله شهرت
بولمشدر. «امتال عيسى» (Imitation de J. C.)

آكيليني { آلكساندر — (A. Achilini) ايتالياك فيلسوفلرندن وعلم تشریح مشاهير علماسندن اولوب، ميلادك ۱۴۶۳ تاريخنده (بولونيه) ده طوغش، و ۱۵۱۲ ده وفات ايتمشدر. بولونیا و (پادوه) ده تدريسيله او قدر شهرت بولميشدی، كه «ايكنجي آرسطو» عنوانه مظهر اولميشیدی. فلسفه ده ابن الرشدك افكار و مسلكنه تابع ایدی. اك اول اوروپاده جسم بشری تشریح ایدن بو ذاتدر. فلسفه و تشریحه متعلق لاتین لسا- ننده برقاج تألیف وارددر. — بونك برادری (جوانی آكيلینی) و اخفادندن (قلود آكيلینی) اسمنده بری شعرلره شهرت بولمشلدر.

آکینو { «آقوینو» ماده سنه مراجعت بیوريله. }

آل { (Aal) نوروجك (بوسكرود) ایالتنده، (اوستدال) نهری اوزرنده بر قصبه او- لوب، ۴۵۰۰ اهالیسی وارددر.

آلا { (Ala) آوستریاده تیرول خطه سنك منتهای جنوبنده آدیج نهرینك ساحل یسارنده ووندیكدن ۱۰ كيلومتره لك مسافده بر قصبه اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی وایك معمولاتی صنعتی وارددر.

آلا { یاخود علا — (Ala) سودان وسطیده بر نوح مملكتنده وچاد كولنك جنوبنده بر شهر اولوب، سورله محاطدر. سوافقلری كنیش، دوز وایك طرفلری آغاجلی ايسه ده، اولری اورانك اصولی اوزره بر طاقم قلبه لردن عبارتدر. اورالرك اك معتنا شهرلردن اولوب، اطرافی منبت بر اووه ایله محاطدر.

آلابات { (Alabat) فلپین آتدلردن بوجرا- یرك اك بیوكی و مرکزی اولان (لو- سون) جزیره سنك شرق طرفنده بر كوچك آله اولوب، ۱۴° عرض شمالی ایله ۱۹۹°۳۵ طول شرقیده واقعدر. بوی ۱۵، وایك اك كنیش برنده ۷ كيلومتره در.

آلابامه { (Alabama) آمریقای شمالیده ممالك مجتمعه یی تركیب ایدن جمهوریتلرك بری اولوب، هیئت مجتمعه یه قبولی صره سنجه ۲۲ نجی، واهالیسنك كثر تیجه شمديكي حالد ۱۲ نجی جهو- ریتدر. ایچسندن جریان ایدن نهرك اسميله تسمیه او-

ربانك اولوب، ۸ قضان مركزدر، و مرکزی (سوو) شهریدر. بو ایالتك ایچ طرفلری طاقلق ايسه ده، ساحل بونجه برنج زرعه الویریشلی اووه. لری و ساحله لمحه لری وارددر. ساحلك جوارلرنده سونكر دخی چقار.

آکباب { (Akyab) هند چینك انكلتره نك النده بولنان (آرافان) خطه سنده بر شهر واسكله در، كه هنمای اولان ایالتك مرکزی اولوب، آرافان نهرینك منصب اولدینی خلیجك مدخلنده، ۱۲° ۸' ۲۰° عرض شمالی ایله ۹۰° ۵۱' ۳۵° طول شرقیده واقع و ۱۵۲۸۱ اهال- لی یامعدر. میلادك ۱۸۲۷ تاريخنده، مملكت انكلیرلك الینه چكدیكي وقت، بو موقعه یالکز بر قج بانجی قلبه سی وار ایدی. شدی اورانك اك بونك شهری واك صاغلام لیانی اولمشدر. اولری اورانك اصولی اوزره اخشاب اولوب، نهرك كناری بونجه ۴ كيلومتره لك بری ضبط ايتمشدر. — ایال- لتك مساحه سطحیه سی ۱۰۵۸ مربع كيلومتره دن عبارت اولوب، ۱۳۶۱۵۲ اهالیسی وارددر.

آکیبا { (Akiba) میلادك بریجی عصرنده فلسطینه یتیشمش یهود علماسندن اولوب، (مشنه) عنوانيله ترتیب اولغش اولان مجموعه نك بر قصبه خلق حقتده بر كتاب یازمشدر. رومالیره قارشى تشكیل ایدن یهودی عصیاننه قا- ریشدیغیون، ۱۳۵ تاریخ میلادیسنده اله پكوب، روایتیه كوره ۱۲۰ یاشنده اولدینی حالد، حیآ احراق بالار اولغشدر.

آكیشی { (Akichi) جاپونیایی تركیب ایدن (ناچامی) جزیره نك ساحل شرقیسنده بر كوزل لیان اولوب، ۴۳° عرض شمالیده واقعدر.

آکیلا { و آکیلا «آقوینا» و سائر ما- (دله یته مراجعت بیوريله. }

آکیلونده { (Aquilonda) یاخود Aki- londa) آفریقای جنوبینك غرب طرفنده (آقوله) مملكتنك شرقنده بر بیوك كولدر، كه منتهای شمالندن بر نهر چیقوب، (قونفو) ابرماغنه دولكدیكي مظنون ايسه ده، الان مجراسی كشف اوتاماشدر. بو كولی ده كورن سیاحلرك آزددر.

لندرق، شمالاً صاغ ووصلنده بولنان جهوريتلره
برابر ۳۵° عرض شمالی خط موهوميله، شرقاً (کور-
جستان) وغرباً میسیسیپی جهوريتلره، جنوباً دخی
قسم اعظمی فلوریده جهوريتيله محدود اولوب، یا
لکر جنوب غربی طرفنده همنای اولان نهرک منصبی
اطرافنده مکسیکه کورفرزنده برآز ساحلی واردر.
غیر منتظم بر مستطیل شکلنده اولوب، مساحت
سطحیه شئی ۱۳۵۳۲۲ مربع کیلومتره، واهالیسی
۱۲۶۲۵۰۵ کشیدر. (آلفانی) سلسله جبالنک بر
شعبه سی شمال شرقیدن آلابامیه کبروب، غربه
طوغری اوزانقجه آلپاقلانهرق، دوز اووله
منتهی اولور. وسط طرفلرینک دخی غرب جهنده
بر طاقم تیدل بولنوب، سائر جهتلری اووه، وساحله
قریب اولان یرلری ده پک آلیق و بطقاقلدر. ثروت
طبیعیه شئی زراعته منحصر اولوب، باشلیجه محصولا
قی پاموق ایسهده، حبوبات متنوعه ایله پرنج، شکر
قامشی، توتون وسائر محصولات دخی چوقدر. دمبر
وکور معدنلری چوق ایسهده، پک آزی چیقارلمقده
در. صنایعی کری اولوب، آنجیق دمبر یوللری وسیر
سفائنه صالح نهرلری وجدوللری چوق اولدیغندن،
تجارتی پک ایلریدر. اهالی قدیمه شئی (آلیبامه) دینلن
جنگاور بر قوم ایدی، که آوروپالیره فارشی پک مر-
دانه محاربه ومقاومت ایتمشلهده، اک نهایت مغلوب
اولوب، محو وپیشان اولشلردر. ۱۷۰۲ تاریخنده
فرانسزلر آلابامه وسائر اوجهتلرک ساحلرینی اله کچیر-
مشلهدهده، مؤخرآ ترکه مجبور اولشلردر. ۱۸۱۷
تاریخنده بوقطعه ممالک بمجمعه یه کچوب، حدودی بالنعین
اصول اداره سی تنظیم اولفش، ۱۸۱۹ ده برجهو-
ریت صورتیه قونیهرق، ممالک بمجمعه هیئته داخل
اولشدر. ۵۱ قضایه منقسم اولوب، مرکزی
(مونقو موری) واک تجارتکاه محلی (موبیله) شهریدر.
آلابامه { (Alabama) ممالک بمجمعهده بر نهر
داخلنده نبعان ایدن (قوسه) و(تالاپوسه) نهرلرینک
(مونقو موری) شهرینک ۱۰ کیلومتره قدر یوقاریسند
واقع اولان اجتماعندن حاصل اولوب، شمال شرقیدن
جنوب غربیه طوغری آقار؛ ومنصبه قریب محله
(تومیککی) نهرینی اخذ ایتدکن صکره، (موبیله ریور)
امنی آلهرق، مکسیکه کورفرزینک شمالنده (موبیله)

خلیجه دوکیلور. مجراسی (قوسه) نهریه برابر
۱۳۰۰ ویا ۱۴۰۰ کیلومتره اولوب، سیر سفائنه
صالح اولان قسم اسفلیده ۷۰۰ کیلومتره دن زیاده
در. یانلرندن ویا ایچلرندن پکدیکی شهرلک باشلیجه لری
(مونقو موری) ایله (سلا) در. ایچنده خیلی بیوک کیلر
دخی ایشایوب، پاموق وسائر محصولات محلیه
اخراج ایدرلر. بونهرک حوضه سی ۱۰۰۰۰۰ مربع
کیلومتره دن زیاده اولوب، ثانیهده دکیزه دوکدیکی
صو ۱۳۰۰ مکب متره دن آشانی دکدر. حوضه
سند چوق یاغور یاغوب، سنوی ۱۲۵۰، وبعض
محلرده ۱۵۷۵ میلیمتره یاغدیغنی تحقیق اولمشدر.

آلاپاتی { یاخود آلاپوتی — (Allapatti)
وانکلیزجه (Allaputti) هندستانک
جنوب شرقیسند سرنیدب جزیره سنک ساحل شدا
لیسی فارسینسند برکوچک آطه اولوب، خرما آ-
غاجلری چوقدر؛ و ۱۸۰۰ کشیدن عبارت اولان
اهالیسی ملیبار جنسنه منسوب اولوب، پک ماهر
کمچیدرلر.

آلاپایفسک { (Alapaïefsk) روسیه نک
(شرق طرفنده (هرم) ایالتنک
(ورخونوریه) قضاسند، وقضامرکزینک ۸۰ کیلو-
متره جنوبنده برقصه در، که ۱۷۰۴ تاریخنده دمبر
معدننک اذابه واعمالیجون بر قاج فابریقه ایله برابر
تأسیس اولنوب، الیوم ۵۴۵۰ اهالیسی واردر.

آلاتری { (Alatri) ایتالیا نک روما ایالتنده،
(قوسه) نهرینک وادیسی اوزرنده
بولنان بر نپهده واقع بسقوسلکی مرکزی بر شهر او-
لوب، ۱۵۷۰۰ اهالیسی واردر. جوارنده پک
اسکی زماندن قاله جسمیم طاشلره یا بلش بر طاق
دیوارلر بولنیور.

آلاتیر { (Alatyr) روسیه نک شرق جهنده،
(سیمپرسک) ایالتنده و مرکز ایالتنک
۱۶۵ کیلومتره شمال غربینسند، (وولغا) ایرماغی تا-
بلرندن اولان (آلاتیر) ایله (سوره) نهرلرینک محل
تلاقیسند واقع بر شهر اولوب، ۸۰۸۰ اهالیسی
واردر. ابنیه سی اخشابدر. ذخایر تجارتی پک
ایشلکدر.

آلاتیر { (Alatyr) روسیه نک شرق جهنده
(برنهردر، که (پنزا) طاغندن نبعانله،
(نووغورود) ایالتی داخلمده شرقه طوغری جریان

آلاچاطی } (یاخود آلاچطی) آیدین ولایتک
ملحق ناحیه مرکزی بر کوچک قصبه اولوب، چشمه-
نک بر بقیق ساعت شرقده وبر خلیجک غرب جهتده
واقعدر.

آلاچام } طرازون ولایتک جانیک سنجاغنده
بافره قضاسنه تابع بر ناحیه اولوب،
۲۲۷۸ خانه و ۱۲۰۰۰ نفوسی جامعدر، که بونلرک
یالکر ۲۳۰۰ قدری روم اولوب، قصوری اسلامدر،
وروملری دخی ترکیه ایله متکملدرلر. بونا حیه قضانک
غرب جهتده و ولایتک منهای غرب شمالیسند اولوب،
طرزون ولایتک سینوب سنجاغیله همحدوددر.

آلاده } (Allada) آفریقای غربی سواحله
کی کینه علیانک (داهومی) مملکتده
بر شهر اولوب، (آوون) و (دنام) کولری آره سنده
بر تپه نک اوزرنده، و (آبولی) شهرینک ۱۲۰ کیلو-
متره جنوب شرقیسند واقع، و ۱۰۰۰۰ قدر
نفوسی جامعدر.

آلارقون } (Alarcon) اسپانیانک اون
دانلرندن اولوب، آمریقای شمالینک بعض سواحل
غریبه سنی کشف ایتشددر.

آلارقون ای مندوزه } (Alarcon y)
(Mendoza) اسپانیا شرعاسندن اولوب، اون آلتنجی عصر میل-
دی اواخرنده مکسیقه نک (تاسقو) شهرنده طوغش،
وبر قاج کوزل تیارو کتانی یازدقدن صکره، ۱۶۲۲
تاریخنده اسپانیاده وفات ایتشددر.

آلارو } (Alaro) اسپانیانک مایورقه جزیره-
(سند، آطه نک ایج طرفنده و (پاله)
نک ۱۹ کیلومتره شمال شرقیسند واقع بر قصبه او-
لوب، ۴۰۰۷ اهالیسی واردر.

آلاریق } اول (Alaric I) ویزیگوتلرک
حکمداری اولوب، میلادک ۳۸۲
تاریخنندن ۴۱۰ تاریخنه دک حکومت سورمشدر.
ابتدا، (هون) لره فارشی طور مق ایچون، رومالیرله
عقد اتقاق ایتش؛ بعده بیوک (تئودوس) ک وفاتی
اوزرنده، شرقی امپراطورلنی اوزرنده هجوم ایدرک،
طونه نک جنوبنده کی ایالاتی غارت ایتدکن صکره،
قسطنطینییه یی دخی تهدید ایتکده ایکن، (استلیقون)

ایدرک، ۲۰۰ کیلومتره دک مسافه قطع ایتدکن
صکره، همنای اولان شهرده (وولفا) ایرماغی تا-
بزلندن (سور) نهرینه دوکیلور.

آلاتیوس } (Allatius) وایتالیانجه Allac-
(ci) اون یدنجی عصر میلادینک
ایتالیا ععاسندن اولوب، عن اصل ساقزی بر روم
اولدینی حالده، رومایه هجرته، قنولیک مذهبنی قبول
ایتش؛ و وایتقان کتبخانه سنک حافظ کتبی اولشیدی.
ادیاب یونانییه وقتولیک الله اورتودوقس مذهبلرینک
بعض احوال تاریخیه سنه دائر بر قاج کتاب یازمشدر.
آلاجار } (Alajar) «الحجاره» دن غلط
(اوله کرکر) اسپانیانک جنوب
جهتده آندالوسیا (یعنی نفس اندلس) خطه سنده (نو-
وا هوئولا) ایالتده بر قصبه اولوب، مرکز ایالتدن
۷۰ کیلومتره مسافده واقع و ۲۰۰۰ اهالی یی جا-
معدر.

آلاجوئله } (Alajuela) آمریقای وسطیده
(فوسته ریقا) جمهورینده ایالت
مرکزی بر شهردر، که ۱۰° عرض شمالیده، (وولوس)
برکانک جنوبی ایتکند، ۱۰۷۱ متره ارتفاعنده
واقع اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی و کلیتی قهوه و شکر
قاشی محصولاتیه حیواناتی واردر.

آلاجه } آفره ولایتک یوزغاد سنجاق و قضا-
(سند و یوزغاد شهرینک ۴۰ کیلو-
متره قدر شمالده بر کوچک قصبه اولوب، جوار-
لنده یک چوق آثار عتیقه، و علی الخصوص قصبه نک
بر بقیق ساعت شمالده غایت مصنع و یک اسکی بر
مزار بولنیور.

آلاجه حصار } صریه نک (قروشواج)
(شهرینه اداره عثمانیه
زمانده ترجمده و بریلن اسمدر. [«قروشواج»
ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آلاجه خان } سیواس ولایت و سنجاغنده
(مرکز قضاسند ناحیه مرکزی
بر کوچک قصبه اولوب، ولایتک شرق جنوبی جهتده
و ملاطیه سنجاغنک حدودی قرینده قورو چایک سا-
حل یسارنده واقعدر. سیواسک ۱۰۰ کیلومتره
قدر شرقی جنوبیسند، دوریکینک ۶۰ کیلومتره
غرب جنوبیسند و ملاطیه نک ۷۵ کیلومتره شمال غر-
بیسنددر.

طرفند مغلوب اوله رق، رجعت هجور اولش ايسه ده، غرب ايمراطورلنی اوزرينه هجوم ايدهرک، ايمراطور (هونوريوس) ک کوشلکندن بالاستفاده، اسپانيای وفرانسه ک برقمعی آلمش؛ و بونکلده قناد عت ايتوب، ايتاليایه تجاوزله، اوچ دفعه رومای محاصره ايتش؛ و ۴۰۸ ايله ۴۰۹ سنه لنده وقوع بولان ايلک ايبی محاصره دن بر طاقم آغر و پرکيل اخذ ايله چکلمش ايسده، ۴۱۰ سنه سنده واقع اولان اوچينی محاصره ده شهری هجومله ضبط ويغما ايتشدر. سچيليانک اوزرينه دخی يوريمکه ايلکن، (قوسنجه) شهرنده وفات ايتشدر.

آلاریق {ثانی (Alarie II) اسپانیاده پر- شمش اولان ويزيغوتلرک حکمداری اولوب، میلادک ۴۸۴ تاریخندن ۵۰۷ تاریخندک حکم سورمشدر. اسپانیان بشقه فرانسه ک (رون) نهريله بيرنه طاغلری آره سنده اولان قطعه سنه دخی مالک اولغله (تولوسه) شهرینی پایتخت اتحاد ايتشیدی. فرانق حکمدارلرندن (قلوویس) بوکا اعلان حرب ایدهرک، کندی ايله قتل ايتشدر. آلاریق ثانی تبعه سنه باشلیجه روما قوانیندن مأخوذ بر قانون وضع ايتشیدی.

آلازون {Alazon) کورجستانده (کور) ایرماخی تابعلرندن بر چایدر.

آلاس {Allas) جزایر بحر محیطده (سونده) آطهلرندن (لومبوک) ايله (سومباوه) جزیره لری آره سنده بر بوغاز اولوب، طولی ۸۰ و وسعتی اک طار محدده ۱۲ کیلومتره دن زیاده اولغله، سفانک مروینه پک الوریلیلیدر.

آلاسقه {Alaska) آمریکانک منهای شمال غریبسنده بر بیوک شبه جزیره در، که ۲۰' ۱۴۲° طول غربی خط موهومندن بهرنک بوغازینه یعنی ۱۷۰° طول غربی به قدر ممتد اولور؛ و شمالاً بحر منجمد شمالی ايله، جنوباً دخی بحر محیط کیر ايله محدوددر. غیر منتظم بر شکل مربع صور- رتده اولوب، کرک طول و کرک عرضی ۱۲۰۰ ايله ۱۳۰۰ کیلومتره آره سنده در. بهرنک بوغازنده بر فاج آطه سی و غرب جنوبی کوشه سندن دیکرک ایچنه خیلی اوزانان (آلاسقه) شبه جزیره سنک اوته سنه طوغری ممتد اوله رق، (آلتون) جزایری دنیلن بر صره آطه لری اولدیغی کی، جنوب شرقی کوشه سنده

دخی (دومینیون) ک غرب جهتنده رساحل بونجه جنوب شرقی به طوغری ممتد طار بر قطعه اراضیسی بو اراضینک قارشیسندن بر طاقم آطه لری وارددر. آلاسقه اسمی هم بو قطعه ک بتونه هم جنوب غربی جهتنده کی مذکور طار و اوزون شبه جزیره سنه اطلاق اولنور. بو قطعه ک مساحه سطحیسی تقریباً ۱۳۷۶۲۹۲ مربع کیلومتره اولوب، فرانسه ک ایلکی ییوکلکننده اولدیغی حالده، اکثر طرفلرینک دائمی صورتده قار و بوز آلتند بولمئسندن طولای، اهالیسی آنجیق ۳۳۴۲۶ کشی اولوب، بونرک ۱۰۰۰۰ ی آوروپالیدر، که ساحلارنده یرلشهرک، بالتجیلقله تعیش ایدیورلر. بو قطعه روسیه دولته عائد ایلکن، ۱۸۶۷ تاریخ میلادیسندن ۷۲۰۰۰۰۰ دولاره مقابل ممالک مجتمعه به صائلشدر.

بو قطعه به (یوقون) دنیلن بر بیوک ایرماق شرقندن غربه شق ایدیور. بو ایرماق دومینیون اراضیسندن ایلکی کولدن چقان ایلکی نهرک آلاسقه اراضیسی دا- خلنده واقع اجتماعندن حاصل اولوب، ابتدا غرب شمالی به بعده جنوب و جنوب غربی به طوغری آقه. رق، بر فاج قوله آیرلدقندن صکره، بهرنک دیکرینه دوکیلور. مجراسی ۳۰۰۰ کیلومتره دن زیاده اولوب، بهض محالارنده کنیشلیکده ۲ کیلومتره در. قسم اعظمی سیر سفاانه صالح ايسده، بالکر حزیرانک ابتداسندن ایلوک نهایتنه قدر سربست اولوب، ساد تر موسملرده منجمد حالده در. بهرنک دیکرینک انجماد دی ايسه، دها چوق سوروب، بوزلری آنجیق حزیرانک صوکنده چوزیلیر. بوندن بشقه بهرنک بوغاز و دیکرینه و بحر منجمد شمالی ايله بحر محیط کیره منصب اولور درت بش نهری دها وارددر. آ- مریقای شمالینک بونجه اوزانان قیالی طاغلر سلسله سی، آلاسقه حدودینه کلنجه، شمال غربی به طوغری اولان استقامتنی دیکشیره رک، واد استقامتده بالکر کوچک بر قول اوزاته رق، غرب جنوبی به طوغری دونه، و تا آلاسقه شبه جزیره سنک اوجنه، و بلکه ده تحت البحر آلانوت جزایرینه قدر ممتد اولور. قیالی طاغلرک دیکر بر شعبه سی ايسه، آلاسقه حدودینک شمال جهتنه واصل اونجه، ساحل بونجه غربه طوغری امتداد ایدهرک، (باروو) برونه منتهی او- لور. بو طاغلرک اکثر طرفلری آلتی بدی یوز متره.

دن زیاده مرتفع اولوب، یالکر جنوب شرق طرفه حدودده بولان (سنت الیاس) ذروه سنک درت بک مژدن زیاده و او طرفده کی بعض برکانلرک دخی بوکا قریب ارتفاعلی واردر.

آلاسقه نك سواحلی حیل کیرتیلی چیقنتیلی اولوب، برچوق برونلری، شبه جزیره لری، کورفزلی، خلیجلی، آطه لری و بوغازلی واردر. شمال طرفده (بارو) برونی اک شمالی نقطه سی اولوب، 71° $23'31''$ عرض شمالی ایله $40^{\circ}41'108''$ طول غربیه واقعدر. بونک غرب جهته دن اولان (آیسی کب) یعنی منجمد برون ایسه مشهور قبودان (قوق) ک صوگ میاحنده واصل اوله یلیدیکی محل اولغه شهرت بولشدنر. غرب طرفده (پرنس دوغال) برونی او جهتن آلاسقه نك و بتون آمریقانک اک ممد نقطه سی اولوب، 65° $19'20''$ طول غربی ایله $30^{\circ}35'$ عرض شمالیه واقعدر، و بهرنک بوغازینک اک طار محلی تشکیل ایدبور. اک بیوک کورفزلی بهرنک بوغازینک شمال طرفده اولان (قوجو) و جنوب طرفده کی (نورتون) کورفزلیدر. غرب جنوبی طرفده آلاسقه شبه جزیره سنک شالنده (برستول) خلیجی بولنیور، که اسکیمول طرفدن (قویجانی) دیلیر؛ جنوب سواحله دنخی (کنای) شبه جزیره سنک ایکی طرفده (قوق) و (پرنس ویلیام) خلیجلی واردر. جنوبه طوغری ممد اولان ساحله دنخی (قروس سوند) یعنی «خاج خلیجی» و (سیتقه) خلیجی ایله دیگر بر قاج کوچک خلیج بولنیور. بو ساحلک فارشیسنده (آلکساندر) جزایری واردر، که ۶ بیوک و برچوق کوچک آطه لردن مرکب او-نوب، ببولکردن برنده (سیتقه) شهری بولنیور، که آلاسقه نك یکتا شهری اولوب، صونوغی نسبتاً آز اولغه، بو قطعه نك مقر اداره سی اتخاذ اولغشدر. بو آطه لردن و (آلوق) طاقدن بشقه پراکنده بر طاق آطه لرها واردر، که اک بولکلری: آلاسقه شبه جزیره سنک جنوب شرقیسنده کان و بو شبه جزیره دن (شلیقوف) بوغازیه آیرلش اولان (قادباق) آلدسیله بهرنک دگیرنده کی (نویاق)، (سنت لوران)، اسنت ماتیو) آطه لری و (پیرسولوف) طاقیدر. بهرنک بوغازینک اورتیه سنده دنخی (دیومید) طاقی بولنیور. آلاسقه نك اک بیوک کولی آلاسقه شبه جزیره سنک

ایچ طرفنده کی (ایلیامنه) کولیدر. آلاسقه نك بعض جهتلرنده آلتون و کور معدنی و کهربا بولنور. اها-لیسنک بر قسمی اقطار شمالیه اهالیسندن اولان اسکیمو-لردن و بر قسمی ده ساثر آمریقایی شمالی اقوامندن او-لوب، مختلف لسانلرله متکلمدر، و اکثریسی مستقل اولوب، بعضیسی حکومته مطیعدرلر. آوروپالیلرک قسم اعظمی روس اولوب، ممالک مجتمعه انکلیزلی دخی کیتدکجه چوغالمقده در.

روسلر اون دینجی عصر میلادیه سیریانک سوا-حل شرقیه سنه قدر واصل اولمشلردیسه ده، آسیا قطعه سنک شمال شرق جهتنن آمریقا ایله ملاصق اولوب اولدیغی مجهول قالمشیدی. بیوک پترو او طرفلرک کشف و تحقیقه خیلی اهمیت ویرمشیدیه ده، زمانده بر نتیجه حاصل اوله میوب، زوجه سی و وار-ته سی اولان ایمپراطوریجه (قترینه) ۱۷۲۸ تاریخ میلادیسینده مشهور (بهرنک) و (چریقوف) نام قبو-دانلرک قوماندیه سیله او طرفه ایکی سفینه کوندرمش؛ و بونلر سیریانک سواحلی طولاشه رق، آسیا قطعه-سنک آمریقاییه ملاصق اولدیغی کشف ایتشلرسته ده، آمریقانک او جهته کی سواحلی حقدن بر کونه معلو-مات استحصال ایدیه مشلردی. مؤخر ۱۷۴۱ تا ریخنده ینه مومی الیها سیریانک فارشیسنده کی آمریقا طرفنک کشفته مأمور اولوب، آلاسقه نك سواحلی جنوبیه سنی کشف ایتشلر؛ و قبودان (چریقوف) عو-دت ایدوب، (بهرنک) اوراده هلاک اولمشدر. ۱۷۷۸ ده سیاح مشهور انکلیز قبودان (قوق) بهرنک بوغا-زندن کیره رک، آلاسقه نك سواحلی شمالیه سی بوینجه تا «منجمد برون» قدر چیقه بشلدر. بو قطعه نك کشتی اوزرینه، محضاً قره و دگیر حیوانلرینک صیدیه کورک تجارتی ایتک اوزره، بر طاق روسلر کیدوب، سواحله و نهرلرک کنارلرنده برلشمش، و بر طاق شرکتلر شکل ایتشیدی. ۱۷۹۹ ده روسیه دولتی بو شرکتلری تحت اداره سنه آلدق، رسمی بر شرکت عومیه تشکیل ایتش؛ و بو شرکت مرور زمانه بر حکومته تحول ایدره ک، (سیتقه) جزیره سنده «یکی آرخاننک» شهری بنا و مرکز اتخاذیه، آلاسقه قطعه سی روسیه نك بر ایالتی حکیمه یکمشدر. ممالک مجتمعه جمهوریتی بو قطعه یه تجا-ریدن زیاده سیاسی بر مقصدله محتاج اولدیغی آکلا-

قدري روم و يك جزئي مقداري مر كرده كي ارمي
و يهوديلردن عبارت اولوب، قصوري كافه مسلد.
آلا شهر چايي { (ونام ديكره قوزو چايي)
سجباغنده بر چايدر، كه سجاغك جنوب شرقينده
آلا شهر قضا سنك اينه كول ناحيه سي داخلده بوز
طاغك اتكردن نبعاله، شمال غربيه طوغري
جريان، و صاغ وصولدن بر چوق دره لر اخذ
ايدرك، صالحلي قضا سنده و صالحلي قصبه سنك ۷
كيلومتره قدر شمال غربي سنده (كدز) نهرينه دو-
كيلور. مجراسي تقريباً ۱۰۰ كيلومتره اولوب، اسم
قديمي (قوغاموس) در.

آلا صو { آنقره ولايت و سجباغنده بر چايدر،
كه آلا طاغ ايله ايشق طاغك محل
التصاقدن نبعان ايدرك، غرب جنوبيه طوغري
جريانه، صاغ وصولدن بر قاج دره اخذ ايتدكدن
صكره، بكاپازاري ايله نعللو خان قضاري آره سنده
سقاريه نهرينه منصب اولور. مجراسي ۹۵ كيلومتره
قدر در.

آلا صونيه { سرفيه مستقل سجباغنده قضا
مر كزي بر قصبه اولوب، سر-
فيجه نك ۳۵ كيلومتره جنوب شرقينده، (اوليوس) ك
شعباتندن (قوقولي) طاغك غربي اتكند. واقع
اوله رق، حدود يونانيه نك ۱۰ كيلومتره شمالده در.
(كوسم) نهرينه دوكلن (قيناقي صوبي) چايك
تابعلرندن بر دره قصبه نك ايچندن پكر. ۴ جامع
شرقي، ۳ مسجد، ۱ مدرسه سي، ۱ صبيان
مكتبي، ۱ عمارتي، خيلي باغ و بوستان و ۴۰۰۰
قدر اهالي سي اولوب، اكثري مسلم و قصوري
رومدر. بو قصبه نك شاعر قديم اومروسك (او-
لوسون) اسميله ذكر ايتديكي شهر ك عيني اولديغي
مظنوندر. — قضاسي ۶۶ قريه دن مركب اولوب،
۴۵۲۳ خانه و تقريباً ۱۹۰۰۰ اهالي يي جامعدر، كه
بونرك همان نصفي مسلم و ديكر نصفي رومدر. درون
قضا ده ۱۵ جامع و مسجد، ۲ مدرسه و عمارت،
۱۲ مكاتب صبيانيه، ۱ تنكيه، ۱۱۴ كليسا و مناستر
و ۱۶ كوپري موجوددر. حاصلاتي حبوبات متنوعه
ايله براب، پاموق، توتون، سوسام، ايلك و سارمه دن
عبارت اولوب. دكر منلري دخی چوق اولغله،

يهرق، ۱۸۶۷ ده روسيه دولتندن اشترا ايتشد.
آلا سيا { ياخود لاسيا (Alaseia, Laseia)
سيبريانك شرق شمالي طرفنده بر
نهر در، كه (ياقوتسكي) دن اينه رك، بحر منجمد شما-
لي به دو كيلور. منصبي ۷۰° ۵۰' عرض شمالي ايله
۱۵۱° ۳۰' طول شرقيه و اقعدر.

آلاسيو { (Alasio) ايتاليانك جنوه ايتلنده
مقدارنده اولان اهالي سي يك ماهر كميجيدرلر.
۴۷۲۰

آلاشوا { (Alachua) ممالك مجتمه نك (فلو-
ريده) جمهورينده بر قضا در، كه
كولري چوق بر واسع اووه دن عبارت اولوب،
مساحة سطحيه سي ۲۸۸۰ مربع كيلومتره، و اهالي سي
۱۷۳۳۰ اولوب، اوچ ربي زنجيدر.

آلا شهر { آيدن ولايتك صاروخان سجا-
ازميرك ۱۳۰ كيلومتره شرقنده، بوز طاغك شمال
شرقي اتكند، و (كدز) نهر ي تابعلرندن (آلا شهر)
چايك ياريم ساعت قدر جنوب غربي سنده و اقعدر.
اورمانله مستور بر تپه نك آلتنده يك كوزل بر مو-
قعده بولغله، منظره سي غايت دلنشيندر. اهالي سي
۸۰۰۰ دن زياده اولوب، ۱۵۰۰ قدر روم و يك
جزئي مقداري ارمي و يهودي، و قصوري مسلد.
بر قاج جامع شريف و مدرسه سيله بيوك بر روم
كليسا سي دخی واردر. اسكي بر شهر اولوب، اسم
قديمي (فيلادلفيا) در، كه پرغه حكمدارلردن (فيلادلف-
دلف) لقبيله ملقب ايكنجي (آنال) طرفندن ميلاددن
۱۵۰ سنه اول بنا ايدلش اولديغندن، بو اسميله
تسميه اونمشيدي. قسطنطينيه روم ايمپراطورلري
زماننده بنا ايدلش اولان سوري الان باقيدر.
ايچنده وجوارلنده يك چوق آثار عتيقه واردر.
— قضاسي، اينه كول ناحيه سني دخی شامل اولديغي
حالده، صاروخان سجاغك جنوب شرق قسمندن
و آلا شهر چايك يوقاري حوضه سندن عبارت اولوب،
جنوب جهتنده اولان طاغلري ميشه لك اورمانلرله
مستوردر؛ و نهر مذكورك وادي سي دوز اولوب،
صاغ وصولدن نهره دوكلن بر چوق دره لرله دخی
اروا اولغله، منب و محصولدار اولوب، حبوباتك
انواعي حاصل اولور. قضاك اهالي سي تقريباً
۲۸۰۰۰ كشي اولوب، بونلردن يالكز ۲۵۰۰

جوبان مخلده اوکوتدیر یله رک، جوار محله ره دقیق اخراج اولور. باموقدن کوزل بر طاقم آلاجه لر و بوکدن کلیر یاپیلیر. برایی نوع پیتیر دخی یا- یلوب، خیلی مقداری اخراج اولور.

آلا طاع } بو نامه آناطولیسه اوج طاع (واردرد: برنجیسی قسطبونی ولا-

بند بولی سنجاغنک جنوب غربی کوشه سنده مدرلی ایه بولی قصبه لری آره سنده باشلوب، شرق شمالیه طوغری ممت اوله رق، صرتی بولی سنجاغلیه آتقره ولایتک حدودینی تعین، وجنوبه براقدیغی سقاریه حوضه سنی شمالده کی فلیاس حوضه سندن تقریق ایدرک، کنغری سنجاغی حدودینه قدر واصل اولور، واوراده ایشق طاغلیه کسب ارتباط ایدر. بو طاغک طولی ۱۰۰ کیلومتره قدر اولوب، شمالی مانله سندن بولی وصوغانلی چایلی نبعان ایتدک لری کی، جنوبی مانله سندن دخی سقاریه تابعلرندن آلا صو ایه دیگر بر قاج دره آقار. — ایکنجیسی قونیه ولایتیه آتقنه ولایتک ایچ ایل سنجاغی آره سنده ارتفاع ایدرک، زبازدی (بلغار طاغی) اولان بوغا طاغنک مابعدی حکمنده اولغله، جنوب غربیه طوغری ممت اوله رق، آنطالیه سنجاغی حدودینه قدر واصل اولور، واورادن شمال غربی وجنوب شرقیه طوغری بر طاقم قولر صالار. بو صره بشقه بشقه نامرله سیواس ولایتک ایچندن بکهرک، ارضوم و طربزون ولایتلری آره سندن بلرور قاقاس طاغلرینه واصل اولور، که زمان قدیمه (طاوروس) سلسله سی اسمیه معروف ایدی. بو اسمک ترجمه سی دیمک اولان (بوغا طاغی) ایه بولک یالکز بر قسمنه علم اولمشدر. — او- چنجیسی وان کولنک شمالنده بابزید سنجاغنده اولوب، جنوب شرقیدن شمال غربیه طوغری ۴۰ کیلومتره لک مسافنده ممت اولور. فرات ایرماغنک اک باشلیجه قونی اولان مراد نه ری بو طاغک اطرافندن نبعان ایدر.

آلا طاع } (سیریانک حدود جنوبیه سنده بو سیریا ایه چین آره سنده خط حدودی تعیین ایدن آلتون طاع) سلسله سندن بر قول کی آریله رق، (ونی) ایرماغی تابعلرندن (توم) نه ری وادیسیله

(یکیزی) ایرماغی وادیسی آره سنده شمال غربیه طوغری ممت اولور. بو طاغده قومک ایچنده کلیتی آلتون ریزه لری بولنوب، صوده ییقامغله چیقاریلیر. — ایکنجیسی، بوندن ده ها بویوک ودها بویوک اولدیغی حالده، روس (چونقاریا) سیله چین (چونقار- ریاسی) آره سنده شماله طوغری ممت اوله رق، غربی مانله سندن (بالقاش) کولنک شرقی شمالیسنه دوکیلن بر طاقم چایلر آقار. — اوچنجیسی (ایصی کول) دینلن کولک شمال جهتنده ۴۳° ایه ۴۴° عرض شمالی آره سنده شرقدن غربه طوغری ممت اولور. اوچنجیسی هپسندن بویوک اولوب، ۲۶۰۰ متره ارتفاعی اولدیغی مرویدر.

آلا طاع } قونیه ولایت و سنجاغنک قرمان قضا سنده بر ناحیه در، که قضا نک جنوب شرقی طرفنده واقع اولوب، ۳۶ قریه دن مرکب اولدیغی حالده، ۱۵۱۷ خانیه، وکافه سی مسلم اولق اوزره، ۳۵۰۰۰ قدر اهالیی جامعدر. اراضیسی طاغلقدردر. مرکزی (بادملی) قریه سی او- لوب، ۱۱۰ خانه و ۴۱۰ اهالیسی واردرد.

آلا غوا } (Alagoa) آسور جزایرندن (سان میکل) آتقنه سنده بر قصبه واسکله در. **آلا غواس** } (Alagoas) برازیلیانک ایالات شرقیه سندن واک کوچکلرندن بر ایالتدر، که جنوب شرقی جهتندن بحر محیط آتلاسی ایه، جنوب غربی طرفندن (سان فرانچسکو) نه ریله آیرلمش اولان (سرکیپه) ایالتیه، شمال غربی طرفندن ینه بر طاقم چایلیک مجراسیله آیرلمش اولان (پرنامبوکو) ایالتیه محدود و محاط اولوب، مساحه سطحیه سی ۵۸۴۹۱ مربع کیلومتره، وبحر محیط آتلاسیده کی سواحلی ۲۲۰ کیلومتره در. اراضیسی طاغللق اولوب، باشلیجه اخراجاتی کراسته ایه اقالیم حاره یه مخصوص ذخایردن ومشهور بر نوع توتوندن عبارتدر. ۹ قضایه منقسم اولوب، مرکزی (ماچیو) شهریدر. اهالیسی ۳۷۹۳۷۹ کشیدر.

آلا غواس } (Alagoas) برازیلیانک شرقی طرفنده بو اسمله مسمی ایالتک اسکی مرکزی اولوب، شمعیکی حالده قضا مرکزی بر شهردر، که ساحله قریب اوله رق (مانغوابه) نام کوچک کولک کنارنده و ۴۵° ۹° عرض جنوبی ایه

آلامانی (Alamani) ایتالیا شعراستند
{ اولوب، میلادک ۱۴۹۰ تاریخده

فلورانسده طوغش، و ۱۵۵۶ ده وفات ایتشد.
او وقت فلورانسده اداره ایدن و مؤخرآ یدنجی
قمان نامیلہ پاپا اولان قاردینال (یولیو دی مدیچیس)ک
علیمده بولندیغندن، فلورانسده ترکله، فرانسه
قرالی برنجی فرانسوآیه التجا ایتکه مجبور اولمش؛
وبو قرال طرفندن مأموریت مخصوصه ایلہ شارل
کینتک نزدینہ کوندلمشیدی. اشعاری سلیس ولطیف
اولوب، بر قاج منظومهسی واردر.

آلامدا (Alameda) مالک مجتمعدنک جاهییر
{ غریبهسندن (قالیفورنیا) جهو-
ریتندہ (سان فرانچسکو) خلیجینک ساحل شرقیسندہ
(سان فرانچسکو) شہرینک قارشیسندہ بر قصبہدر،
کہ اطرافی کوزل باغچہدر و کوشکرلہ محاط
اولوب، سان فرانچسکو اہالیسنک صیفیہسی مقا-
مندہدر. — بو اسملہ ینہ اورادہ بر قضا دخی
واردر، کہ مساحتہ سطحیہسی ۲۳۰۰ مربع کیلو-
مترہ، و اہالیسی ۲۴۳۰۳ کشیدر.

آلاموس (Alamos) مکسیقہنک شمال غر-
{ بیسندہ کی (سونورہ) ایالتندہ بر
شہردر، کہ (قالیفورنیا) کورفرینک شرقندہ (مایو)
(فورتہ) نہرلی آرہسندہ واقع اولوب، ۶۰۰۰
اہالیسی واردر. — بو اسملہ مکسیقہدہ بر چوق
محللر دہا واردر.

آلان (Alan) چینک شماندہ کی جونغاریا
{ مملکتندہ مغول اقوامندن بر قوم او-
لوب، قرون وسطادہ او طرفلرہ سیاحت ایتش او-
لان (مارقوپولو) نک روایتہ کورہ، بونلر بر آرہلق
چینک جنوب طرفلرہ قدر یایسلہرق، اورالری
ضبط ایتشلردی.

آلان (Alains, Alani) آسیای وسطیدن
{ کلوب، میلادک ایلک عصرلندہ
روسیہنک شرق جنوبی طرفلرندہ یرلشمش بر قوم
ایدی، کہ (هون) ل طرفندن مغلوب و پریشان او-
لوب، بر طاقی میلادک ۳۷۵ تاریخندہ اونلرہ برابر
غربہ طوغری فتح مالمکہ کیتش؛ برطاقی (واندال)ل
اتحاق ایتش؛ ور طاقی دہ قافقاسیہدہ چکیلوب
او وقتدن (اوست) اسمیلہ اورادہ یاشامقدہ بونغشلر
در. غربہ طوغری کیدنلر بعدہ (سوآ) لرلہ برلشہ

۳۸° ۱۸' طول غربیدہ واقع، و ۱۵۰۰۰ نفوسی
جامعدر.

آلاگون (Alagon) اسپانیانک غرب طر-
{ فندہ (استرمادورہ) خطہسنک
(قاجرس) ایالتندہ بر نہردر، کہ (سالامانقہ) نک ۳۰
کیلومترہ قدر جنوبندہ نبعالہ، جنوب غربیہ
طوغری آقہرق، و صاغ و صولدن بر طاق چایلر
اخذ ایدہرک، ۱۸۰ کیلومترہک مسافہ قطع ایتدکن
صکرہ، پور تکیز حدودی قریندہ (الفنطرہ) شہرینک
اوست طرفندہ صاغدن (تاج) نہرینہ دو کیلور.
منصبہ قریب (سائو دل قبالو) اسمیلہ بر شلالہ
تشکیل ایدر. مجراسنک چوغی طار بوغازل آرہ-
سندہدر. — بو اسملہ اسپانیانک (سراغوسہ)
ایالتندہ بر قاج دمیر یولک محل التصاق و تقاطعندہ
بر یولک قریہ دخی اولوب، ۲۸۰۰ اہالیسی واردر.
آلاغیر قونیہ ولایتندہ تکہ سنجاغنک المالو
{ قضااسندہ بر کوچک نہردر، کہ
شمالدن جنوبہ طوغری ۵۰ کیلومترہ قدر جریانلہ،
آق دیکرہ منصب اولور.

آلاک { «صق آلاک»، «چاقر آلاک» و «او-
{ لق آلاکی» مادہ لرینہ مراجعت بیوریلہ.
آلاکوز روسیہنک قافقاسیہ قطعہسندہ
{ حدود عثمانیہ و ایرانیہدہ قریب
واریوان ایلہ فارص آرہسندہ مرتفع بر طاغدر، کہ
چوقدن سونمش بر برکان اولدینی مظنون اولوب،
۴۰۰۰ مترہ ارتفاعی واردر. شمال و شرق طرفلرینہ
طوغری بر طاق قوللر دخی اوزاتیور. آرہہ چایی
غرب و آراس یرماغی دخی جنوب طرفندن بو طاغک
اتکلرینی چویریور.

آلاکول سیبریانک جنوب جہتندہ رو-
{ سیہنک آلتندہ بولنان (جونغاریا)
خطہسندہ، آلتون طاغک منہای شمالندہ و (بالقاش)
کولنک قریندہ برکول اولوب، مرکزی ۴۶ عرض
شمالی ایلہ ۲۰° ۷۰ طول شرقیدہ واقعدر.

آلامان (Alaman) مکسیقہ ریحال ومور-
{ خینندن اولوب، ۱۷۷۵ دہ طوغش،
و ۱۸۵۵ دہ وفات ایتشد. مکسیقہی بعض مشکل
و قتلرہ اداره بہ موفق اولمش، و بو مملکتک احوال
تاریخیسندہ دائر بر قاج کتاب یازمشدر.

ایتمشدر. فرانسه ده روحانیاته اعتقادی ایجاد ایدنلر.
دن اولوب، منصوفانه بعض اثرلر یازمشدر.

آلانو (Alanno) ایٹالیانک (آبروجی) ایـا.
(لتنده، آدریاتیق دکیزینسه دوکیلن
(بیسقاره) نهری ساحل یسارینک قربنده بریوک قریه
اولوب، ۳۴۰۰ اهالیسی واردر.

آلانیون (Alagnon) فرانسه ده (لوآر)
(ایرماغنک یوقاری حوضه سنده
برچایدر، که (فانتال) ایالتنده فانتال طاغلرندن نیعانه،
(مورات) شهرینک آلتندن یکدکدن صکره، شمال شر-
قیه طوغری آقهرق، « یوقاری لوآر » ایالتنه کبرر،
وبو ایالتک بر کوشه سنی یاره رق، (پوی دودام) ایـا.
لتنه دخولله، اوزاده (لوآر) تابعلرندن (آلبه) نهرینه
دوکیلور. مجراسی ۸۰ کیلومتره در.

آلاوه (Alava) اسپانیاده (باسق) قومنه
(منسوب اهالی ایله مسکون اولان اوچ
ایالتک بری اولوب، (ابرو) نهریله پیرنه طاغلرینک
جنوبی مائه سی آره سنده واقعدر. مرکزی قورودلش
وقریه وقصبه لرله معمور اولمش بر اسکی کولک مو-
قعندن عبارت اولوب، ۴۳° عرض شمالی خط مو-
هومی حدود شمالیه سنک برآز ایچندن کچر، و مرکزی
۵۴° ۵' ۵۰" طول غریبه بولنیور. مساحت سطحیه-
سی ۳۰۴۴ مربع کیلومتره اولوب، ۳ قضایه
منقسمدر. مرکزی (ویشوریا) شهری اولوب، دیگر
ایکی قضاسنک مرکزلی (سالواتیاره) (وغوآردیا)
قصه لریدر. بوایالتک اکثر طرفلری طاغلق اولوب،
شمال جهته ده کی پیرنه سلسله سندن بشقه غرب طرفنده
دخی بو سلسله دن آریلوب جنوبه طوغری اوزانان
بر یوکک طاغ بولنیور؛ یالکز جنوب جیتی برآز
دوزدر؛ و طاغلرندن اینن متعدد دره لک اجتماعدن
حاصل اولان (رادورا) نهری او جهته آقوب، و-
دیی غایت کوزل اولغله، ایکی طرفی کوشکر وباغجه-
لرله مزین اوله رق، غیر منقطع برقصه کیدر. شمال
وغرب جهته ده کی طاغلری صرب اولوب، یکجیله ییله-
جک یالکز بر بوغازی واردر، که (پورتا ده آلوان)
نامیله معروف اولوب، جاده ودمیر یول واردن کچر.
محصولاتی آز اولوب، باشلیجه کتن وکنوپردن عبا-
رتدر، که محله ده احتیاجات اهالیله کوره بعض
منسوجات اعمالنه یاریور. طاغلرک اورمانلری اتلاف

رک، فرانسه طرفلرینه تجاوز، واورادن اسپانیاه
دخول اتمشلر سنده، ۴۱۸ تاریخ میلادیسنده
ویزینوئر حکمداری (والیان) طرفدن مغلوب اولوب،
پریشان اولمشلر در. بو قومله ماده سابقه ده بیان او-
نان مغول قومک بر اولدینی ادعا اولنش ایسه ده،
تحقیق ایتمشدر.

آلان (Alain d'Isle, Alauus) — فرانسه مک اسکی حکمدار
(de Insulis) میلادک ۱۱۱۴ تاریخنده طوغش،
۱۲۰۳ ده وفات ایتمشدر. پارس دارالفنوننده
فلسفه وعقائد درسی ووروب، فلسفه ایله شعری مزج
ایتمک چالیشم؛ و فیلسوفانه بعض منظومدر یازمشدر.
«خواجه عالم» (Docteur Universel) عنوانسه
مطهر اولشیدی.

آلان (Allan) اسقوچیالی بررسم اولوب،
(میلادک ۱۷۴۴ تاریخنده طوغش،
۱۷۹۶ ده وفات ایتمشدر. ادیمبورغ آقادمیاسنک
رئیی ایدی.

آلاند (Aland) واسوجیلرک تلفظنه کوره اولاند
(بوتنیا) کورفینک مدخلنده بر طاقم آطه لر
در، که ۴۰° ۵۹' ایله ۶۰° ۳۰' عرض شمالی
و ۱۷° ایله ۱۹° ۳۰' طول شرقی آره سنده واقع
اولوب، ینه بو اسمله سسی بر بیوک آطه ایله بر چوق
کوچک آطه لر دن عبارتدر. بو آطه لک عددی ۳۰۰
اولوب، ۸۰ ی مسکونددر. بو آطه لک اهالیسی
۱۶۰۰۰ ویا ۱۷۰۰۰ کشیدن عبارت اولوب،
جه سی اسوجلی اولدقلری حالده، آطه لر ۱۸۰۹
تاریخندن بری روسیه طرفدن ضبط اولنهرق، فینلاند
ایتنه الحاق اولنمشلر در. اهالینک باشلیجه مدار
معینی بالتجیلیق اولوب، زراعت و حیواناته دخی
اوغراشیرلر. بو آطه لک بیوک اولان آلاند جزیره
سنک کوزل بر نیان واردر، که روسیه سفائن حر-
یه سنک باشلیجه مرکز لنددر. بالتطیق دکیزیه (بو-
تیا) کورفیزی یینده بو آطه لک آره سنده بولنان درت
وغاز واسطه سیله اختلاط اولنیور.

آلان قاردک (Allan-Kardee) فرانسه
(مؤلفیندن اولوب، میلادک
۱۸۰۳ تاریخنده طوغش، ۱۸۶۹ ده وفات

آلبا (Alba) ایتالیانک پیامونه خطه‌سنده (قونی) ایالتنده قضا مرکزی برقصه‌در، که (بو) ایرماخی تابعلرندن (تائارو) نه‌ری اوزرنده واقع اولوب، ۱۰۳۰۰ اهالیسی وکوزل شرابی وارد.

آلبا ده تورمس (Alba de Tormes) اسپانیا- نك غرب طرفلرنده، (سالامانقه) ایالتنده و مرکز ایالتك ۲۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده قضا مرکزی برقصه‌در، که (دوپرو) ایرماخی تابعلرندن (تورمس) نه‌ریك اوزرنده واقع اولوب، ۲۴۰۰ اهالیسی و نه‌ر مذکورك اوزرنده ۲۵ کوزلی برکوزل کوپرسی وارد. قصبه‌ك جنوبنده کی تپه‌ك اوزرنده مشهور آلبا دوقه‌سنگ سربای آلآن موجوددر.

آلبا (Alba) اسکی رومالیر بو اسمله برچوق قصبه‌لر تسمیه ایدوب، تفریق ایچون، هر برینه برصفت علاوه ایتمشلدی. بونلر ك مشهور- لری (آلبا پومیا) ایله (آلبا فوجنیا) در، که برنجیسی پیامونته‌ك ذکری سبقت ایدن (آلبا) قصبه‌سی او- لوب، آلآن موجوددر؛ ایکنجیسی ایسه اسکی زمانده پولتیقه مته‌لرینه محبس اولمغله مشهور اولوب، ینه (آلبا) نامیه آبروچی خطه‌سنده برکوک قصبه‌در. سائرلر ك اسملری دکشمش اولدیغندن، اسم جدیدلری صره‌سنده ذکر اولنه‌جقد. بونلردن (آلبا یولیا) روسیه‌ده کی آق کرماندر.

آلب آرسلان (عجم — بن داود بن میکا- نل بن سلجوق) ملوک سلجوق- قیه‌ك ایکنجیسی و بو سلاله‌ك الكیوك، الك جسور، الك عادل پادشاهی اولوب، کنج وفات ایتمش و آز سلطنت سورمش اولدیغی حالده، دور سلطنتی غزوات وقتع ممالك و قوعاتیه مملودر. پدیری جغری بك دیمکله مشهور داود بن میکائل برادری طغرل بلك زمان سلطنتنده خراسان والیسی اولوب، ۴۵۳ تاریخنده وفات ایتمکله، آلب آرسلان پدیری برینه خراسان والیسی اولمشیدی. ایکی سنه صکره یعنی ۴۵۵ سنه‌تی رمضانده طغرل بك وفات ایدوب، اولادی اولمافله، وصیتی اوزره، آلب آرسلان تخت پادشاهی به جلوس ایتمشدر. ابتدا عی (یفو بن میکائل) هراتده، وبعده سلجوقك تورونلرندر (قطش) ریده عصیان ایتمشله‌سده، آلب آرسلان اقرباسی حقنده بك مرحتی اولمغه، بونلر ك اوزریت

اولمش ایسه‌ده، کوزل مرمرلری، دمبر، باقیر وکور معدنلری، معدن صولری و ایلیجه‌لری بك چوقدر. اهالیسی کوندن کونه نزایدده اولوب، ۱۸۸۵ ده ۷۱۰۰۰ نفوسدن عبارت بولمش ایکن، ۱۸۷۲ ده ۹۸۴۷۰ کشیه بالغ اولمشدر. اهالینك اکثریسی (باسق) قومنه منسوب اولوب، سیما و اخلاقلری بوکا دلالت ایدورسه‌ده، بالکر طاغلرده لسان ملیلریله متکلم اولوب، قصبه‌درده اسپانیولجه سولمگنده‌در. موقعلری اقتضاسیجه، بونلر اسکیدن بری کندی استقلال‌لیرینی محافظه ایدرک، حکومت اسلامییه زما- ننده بر نوع امتیازات محافظه ایتمش اولدقلری کبی، بعده تشکل ایدن اسپانیا خرس‌تیان دولترینه دخی تمامیه مطیع اولوب، تا اسپانیانك مشروطیتی تأمین ایدن قانون اساسی اعلان اولنجه‌یه قدر، امتیازله اداره اولمشلردر.

آلایور (Alayor) اسپانیانك (مینورقه) آله‌سنده برقصه‌در، که آله‌نك وسطلرنده و (ماهون) شهرینك ۱۲ کیلومتره غرب شمالیسنده اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی وارد.

آلاؤوسی (Alausi) آمریکای جنوبینك (اقوآدور) جمهوریتنده، (آند) سلسله‌ جبالنده و ۲۴۳۰ متره ارتفاعنده قضا مرکزی برقصه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی وجوارنده ایلیجه- لری وارد.

آلب اسکی ترکجه‌ده «شجیع» دیمک اولمغه، (آلب آرسلان کی بعض مشاهیره علم اولمشدر. [مرکبلرینه مراجعت بیوریه.]

آلب (Alb) رین ایرماخی تابعلرندن باورده‌ده جریان ایدر ایکی نه‌رد، که بری «بالا» و دیگر «زیر» صفتیه تفریق اولنور. برنجیسی «قره اورمان» ك الك یوکسك دروه‌سی اولان (فلد- برغ) دن نبعانه، جنوب شرقیه طوغری آقهرق، (باد) مملکتك جنوب شرقی گوشه‌سنی طولاشدقندن ۷۲ کیلومتره لك جریانندن صکره، (هاینشتاین) قصبه- سی یاننده (رین) ده دوکیلور. — ایکنجیسی وورتبر- غك منتهای غربنده کی (تایفلسبول) طاغندن نبعانه، غریب الشکل طاغلر و بوغازلر آره‌سندن کچدکدن صکره، اووه‌یه اینوب، اطرافنی سق ایدرک، و (قار- لسروهه) شهرینك یانندن کهرک، ۵۰ کیلومتره لك مسافه قطعیه، صاغدن (رین) ده منصب اولور.

متعاقب ینه چیخون یا قه سنه شتاب ایدره، (قریر) دینلن بر کوچک قصه نك كنارنده کی حصنك محافظی یوسف خوارزمی بی، سبقت ایتش بر قباحتندن طولای، مجازات امر ایتدی صره ده، مرقوم خجریله هجوم ایدوب، یاره لاش اولغله، بو یاره نك تأثیرندن ۳۴ کون صکره ۴۶۵ سنه سی ربیع الآ- خرنك اونچی کونی وفات ایتشدر. وفاتنده ۴۰ یاشنده اولوب، ۹ سنه سلطنت سورمشدر. هر بیوک پادشاهك بر بیوک وزیر ی اولق مقرر اولدیغندن، آلب آرسلانك دخی بغدادك دار الفنون مقامنده اولان مشهور مدرسه نظامیه ك بایسی (نظام الملک) کی بر وزیر ی وارایدی، که بتون مدت سلطنتنده وزارت ایتدی کی، اوغلی ملکشاهك جلوسندن صکره دخی مسنده ابقا اولنشدی.

آلب آرغون { (شمس الدین —) بیوک لرستانده حکم سورن اتابکله نك درنجیسی اولوب، مغول حکمدارلرنك تحت اطاعتنده بولغله، برادری تكله بغدادك ضبطندن صکره هلاکونك امریله قتل اولنهرق، کندیس لرستان حکمدارلغنه تعیین اولنش؛ ومغول فتنه سنده خراسان اهالیسی پریشان اولش اولدقلرندن، کندیس حسن تدبیریه جمع وترفیه اهالییه موفق اولهرق، ۱۵ سنه حکومت ایتدکن صکره، وفات ایتشدر.

آلباتره { (Albatera) اسپانیانك شرق طرف- فنده (مرسیه) خطه سنك (آلیقنت) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که آلیقنتك ۴۰ کیلومتره جنوب غریبسنده و (سفوره) نهرنك صول طرفسنده واقع اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی واردر. بو قصبه عربلرک بنا کرده سی اولوب، حکومت اسلا- میه زماننده دها بیوک ایدی.

آلبانی { یاخود آلبانیوس (Albategni, Albatenus) مشاهیر حکمای اسلامدن (محمد بن جابر بن سنان البتانی) یه آوروپا- لیلر طرفندن ویریلن اسمدر، که (البتانی) اسمنك غلطیدر. [«بتانی» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آلبادیا { (Albadia) اسپانیانك شرق طرفنده (بلنسیه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که غایت منبت براووده واقع اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی واردر. اسمنك عربی الاصل اولدینی در-

سوق عسکر ایدوب، مغلوب ایتدیکی حالده، یغویه عفوایله معامله ایتدیکی کی، قطلشه دخی بویه معا- له نیته ایکن، مویالیه قورقودن ویا دیگر بر سببه اولو بولنش، وکندیسی عالم وفاضل وعلی الخصوص علم هیئنده ماهر بر ذات اولغله، آلب آرسلان زیاده سیله تأسف ایدوب، بروقت ماتم اجرا ایتشیدی. ۴۵۷ تاریخنده آلب آرسلان سلجوقك مرفدینی زیارت نیته چیخونی یکوب، بخارا وخوا- زم جهتلرینی دخی تحت اطاعتنه آلمش؛ و بر سنه صکره کورجستان وسائر قافقاسیه طرفلرینی فتحله (شرف الدوله مسلم) ك النده بولنان موصل وانبار و تکریت طرفلرینی، ۴۶۳ ده دیاربکر و حلب جهتلرینی دخی ضبط ایتش؛ واوردن رومه یعنی آناتولی قطعه- سنه تجاوزله قیصریه و سیواس طرفلرنده بعض غلبه- لره قائل اولغیدی. او صره ده قسطنطنیه روم ایپرا- طورلنی تمینده (ادوکیا) اسمنده بر قادین بولغله، بونلکله قارشی عدم اقتدارینی آکلایه رق، مشتر- کاً سلطنت سورمك اوزره، (دیوژن رومان) اسمنده جور بر ذاتی تخته اجلاس ایتشیدی. بو ذات کلیلی بر عسکر ترتیب ایدره، آلب آرسلانك اوزرینه هجوم ایتش ایدده، ملازکرد جوارنده واقع اولان محاربه ده آلب آرسلان قرق بینک سواری دلایرله روم عسکرینی احاطه ایدوب، پك قائل بر محاربه دن صکره، ایبراطورك بر قاج یوز بکدن عبارت اولان عساکرو فیروسی مغلوب و پریشان ایتش، وایبراطورایله رؤسادن بر قاج ذاتی اسیرطوتمشدر. محاربه دن اول آلب آرسلان قان دوکله مك مقصد انسانیت پرورانه سیله صلحی تکلیف ایتدیکی حالده، ایبراطورکال کبر ونحو تله بو تکلیفی رد ایتشیدی؛ بویه ایکن آلب آرسلان کندیسنه فوق العاده اکرام وتلطیفله معامله ایدره، مؤخر بر طاقم فدیه وجزیه لر مقابلنده معززا مملکتنه اعاده ایتشدر. آنجق قسطنطنیه تختی بو آراقده بشقه سنك الیه یکمیش اولدیغندن، (رومان) آماسیه و آتنده ایبراطور جدیدك عسکریه محاربه یه مجبور اولوب، مغلوب اولش، و حیاته نه طوقنلامق شرطیه تسلیم اولشیکن، قسطنطنیه دن ویریلن امر اوزرینه، کوزلری چیقاریهرق، متأثراً وفات ایتش؛ و بو صو- رله آلب آرسلان اولان وعد و تعهدلرینی اجرا یه موفق اوله مامشدر. آلب آرسلان بو مظفرینی

کار اولوب، «الباده» و یاخود «البديعه» دن غلط اولسی ملحوظدر.

آلباراسین { (Albarraein) «مدینه ابن الرزین» دن غلطدر. اسپانیا نیاک شمال جهتده آراغون خطه سنک (تروئل) شهرینک ۳۰ کیلومتره غریبده بر قصبه اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی وارد. قصبه ۱۱۲۰ متره مرتفع منفرد بر تپه ناک اوزرنده واقع اولوب، خراب بر سورله محاطدر. بشنجی عصر هجریده قرطبه حکومت اسلامی سی زمانده امرای عربدن (ابن الرزین) استمده بری بوقصبه ده تحصنه اعلان عصیان اولدیغندن، بو اسمله تسمیه اولمشدر. — (سیرا آلباراسین) یعنی «جبل ابن الرزین» دخی بو قصبه ناک شمالده اوزانان بر طاغدر، که اک یوسک ذروه سی ۱۸۳۷ متره ارتفاعده اولوب، وادی کبر و تاج نهرلی بوندن نبعان ایدر.

آلبارتو { (Albareto) ایتالیا ناک شمال طرفنده (بارن) ایالتک (بورغوتارو) قضا. سند بر قصبدر، که (بو) ایرماخی تابعلرندن (تارو) نهری وادیسند و واقع اولوب، ۳۶۰۰ اهالیسی وارد.

آلباردو { (Albaredo) ایتالیا ناک وندیک خطه سند (ورونه) ایالت و قضا. سند (آدیج) نهرینک ساحل یسارنده بر قصبه او. لوب، ۳۷۴۰ اهالیسی وارد.

آلباسته { (Albacele) «البسیطه» اسم عربیستندن غلطدر. اسپانیا ناک جنوب شرقی جهتده، مادریدک ۲۷۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده و مرسیه ناک ۷۵ کیلومتره شمال غریبسنده، ۶۶۵ متره ارتفاعی اولان دوز بر اووهده واقع ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۱۷۱۲۵ اهالیسی وارد. عربلرک زمانده بو اسم اووهده و بریلوب، شمذیکی شهرک بولندیی موقعلک اوستنده دخی متین بر قلعه وار ایدی، که خرابدری الآن موجوددر. شهر ایسه اون بشنجی عصر میلادیه تأسیس او. لغشدر. بغدادی و شراب محصولاتی وارد، و کوزل ییجاق و قاییلیر. — آلباسته یاخود البسیطه ایالتک مساحت سطحیه سی ۱۴۸۶۳ مربع کیلومتره اولوب، ۲۲۰۸۱۲ اهالیسی وارد. شمالاً (قو-نقا)، شرقاً (بلنسیه) و آلیفتن، جنوباً (مرسیه)،

غرباً (چودار رئال) و (جون) ایالتلریله محدود و محاط اولوب، بروجه آتی ۸ قضایه منقسمدر: الباسته، القراض، المنسا، قازاس ایباز، شنشیه، هلین، روضه، جائن. اراضیسی اکثریت اوزره طاغلقدر. باشلیجه نهرلی (جوقار) و (سغوره) در.

آلباق { حکاری سنجاغنک شمال جهتده بر قضا، که شرقاً حدود ایرانیه ایله و شمال غربی طرفندن وان سنجاغیله محدود اولوب، مرکزی حکاری سنجاغنک دخی مرکزی اولان (باش قلعه) در، که بر قلعه ایله بر قریه دن عبارتدر. (آرتوش) و (شکاک) عشیرتلی بو قضایه ملحق اولوب، ناحیه صورتنده بر آغا ایله اداره او. لندقلری کبی، (قطور) ناحیه سی دخی بو قضایه ملحق ایکن، برلین معاهده سی عقبینده ایرانه ترک او. لغشدر. ناحیه مذکوره ایله برابر قضا ۲۶۰ قریه دن مرکب اولوب، ۷۸۰۰ خانه سی و، ۳۲۰۰۰ ی اسلام و ۱۴۰۰۰ ی خرسیان اولق اوزره، ۴۶۰۰۰ اهالیسی وار ایدی. قطور ناحیه سنک حاوی اولدینی ۳۸ قریه ایرانه ترک اولغله، شمذی فالان ۲۲۲ قریه سنده تخمیناً ۳۸۰۰۰ اهالیسی وارد. قضاتک اراضیسی شمال شرقیدن جنوب غربیه طوغری ممتد اولان آلباق طاعیله بونک قار. شیسند ایران حدودنده ارتفاع ایدن (سروان) طاغندن و بو ایکی طاغک آره سنده واقع (زاب) نهرینک یوقاری وادیسندن عبارتدر. بو قضا و قتیله اوجاقلقی صفتیله محلی کرد بکلری طرفندن اداره او. لغشدر. بونلرک اساتلری اوزرینه، ۱۲۶۰ تاریخنده طوغریدن طوغریه دولنک اداره سنه آلنهرق، ازضروم ولایتنه ملحق وان سنجاغنه الحاقی اولغش؛ بعده تشکل ایدن حکاری ولایتی داخلنده بر سنجاغی انخاذا اولنوب، اخیراً حکارینک سنجاغه ارجاعیله، ینه قضا اعتبار اولنهرق وان ولایتنه اعاده اولمشدر. اهالی اسلامی سی کرد و خرسیانلری ارمنددر. درون قضا ۱۲ جامع و مسجد، ۱۰ کلیسا، ۱ رشدیه مکتبی و ۲ ارمینی مکتبی وارد.

آلباک { (Albak) مجارستانک ترانسولوانیا (یعنی اردل قطعه سنده) (آلسوفهروان) ایالتده بر بیوک قریه اولوب، ۴۵۸۰ اهالیسی وارد.

آلبالات (Albalat) «البلاط» اسم عربیستند غلطدر. اسپانیانک

شبق طرفنده بلنسیه قطعه‌سند (قاستون) ایلنده و آق دگیر ساحلنده بر قصبه اولوب، روماء لیلک زمانندن قاله صحرانجلی، بر اسکی قلعه‌سی، دگیر جاملی و غایت کوزل و ملایم هواسی واردر.

آلبالاته (Albalata) «البلاطه» اسم عربیستند غلطدر. اسپانیانک شمال

طرفنده (آراغون) خطه‌سنگ (تروئل) ایلنده و (حجار) شهرینک ۱۰ کیلومتره جنوب غربیستند و (ارو) ایرماغنه دوکیل (مارتین) چاینگ ساحل یارنده بر قصبه اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی واردر. بو قصبه‌ک ایکی ساعت غربنده مشهور (آرقوس) قابیجهری بولنیور. — بو اسمله اسپانیاده بر چوق کوچک قصبه‌لر ده واردر.

آلبان (St. Alban) انگلیزلرک اک اسکی عزیزلی اولوب، (دیو قاتیان) ک

عسکرده نفر ایکن، خرسیتیانلی قبول ایله، وطننه عودتده، میلادک ۲۸۶ تاریخنده اعدام اولمشدر. بعده بونک نامنه انگلترده (سنت آلبان) اسمیله بر مناسرت بنا اولنهرق، مرور زمانله بر شهر اولمشدر. [«سنت آلبان» ماده‌سنه مراجعت.] یورطیسی حزیران افرنجینک ۲۲ سنده اجرا اولنور.

آلبانو (Albain, Albano) اسکی رومانک ۲۰ کیلومتره شرق جنوبیستند

و (لایوم) قطعه‌سند بر طاغ ایدی، که روما جهو. رینک فونسلوسلری سنده بر کره اورایه کیده‌رک، لاتین هیئت، متفقه‌سنی تشکیل ایدن ۴۷ شهرک نامنه مشترقیه قربانلر کسرلردی. البوم (مونه قاوو) دنیلیر. اک یوسک ذروسی ۹۵۱ متره ارتفاعنده اولوب، اوزرنده مشترقیه مخصوص بر معبد وار ایدی.

آلبانو (Albano) ایتالیاده روما ایالت و سنجاه (غنده) و رومانک ۲۲ کیلومتره جنوب

شرقیستند، همنای اولان کولک. قربنده بر قصبه اولوب. ۶۲۹۷ اهالیسی واردر. غایت کوزل بر موقعده بونغنه، هواسی لطیف، منظره‌سی فراحقزا و تفرجگاهلری چوقدر. رومالیرک زمانندن قاله پک چوق آثاری و اسکیدن بری مشهور شرابی واردر.

آلبانو کولی (Lac d'Albano) ماده ساد

قربنده بر کول اولوب، دائراً مدار محیطی ۷ کیلو. متره، درینلکی ۱۱۲ و سطح بحردن ارتفاعی ۳۰۵ متره‌در. سونمش بر برکان آغزی اولدینی نمایان اولوب، صولرینک آقسی ایچون، رومالیر زماننده قازلمش ۲۳۳۰ متره طولنده بر قنالی واردر.

آلبانی (Albani) آرنائودلک عثمانیلیر طر-

فندن فقهی زماننده ایتالیایه هجرتله (برغامه) و (اوربین) شهرلنده پر شمش بر آرنائود خاندانیدر، که افرادندن روما اداره روحانیه سنجه کسب اشتهار ایدن بر چوق ذوات یتیمشدر. بونلرک اک مشهوری (جوان فرانسوا آلبانی) در، که ۱۷۰۰ تاریخ میلادیستند (اون برنجی قنات) نامیله پاپا اولمشدر. بونک بر قاج یکینی دخی وار ایدی، که جله‌سی فردینال اولوب، زمانلرینک امور سیاسییه سند خیلی مدخلری اولمشدر. — (اوربین) پسقبوسی اولان (آنیبال آلبانی) ایله بونک برادری اولوب، یاپدیرمش اولدینی باغچه و اورایه جمع ایتمش اولدینی حیوانات و نباتات نمونه‌لری و سائر شایان تماشا آثار ایله کسب اشتهار ایدن (آلکساندر آلبانی) دخی ذکره شایاندر. — ۱۷۵۰ ده وفات ایتمش اولان (یوسف آلبانی) دخی واتیقان طرفندن و یاننده سفیر و بولونیاده وکیل بولنهرق، بولونیاده ظهور ایدن اختلالی باصدرمغه دخی موفق اولمشیدی.

آلبانی (Fr. Albani) ایتالیایه نلک اک مشهور رساملرندن اولوب،

میلادک ۱۵۷۸ تاریخنده بولونیاده طوغش و ۱۶۶۰ تاریخنده ۸۲ یاشنده وفات ایتمشدر. باشلیجه مهارتی کوزل قادیسلر و بری و ملک رسملرنده اولوب، بو قیلدن اولان بر چوق آثاری آوروپا موزه خانهلرینی تزین ایتمکده‌در. غایت حسنی بر قاریسی اولوب، هر بری حسن و جمال و تناسب اعضاده بر نمونه اتحاد اولنه یسله‌جک ۱۲ اولادی اولغله، یاپدینی رسملرک نمونه‌لرینی کندی عالمه‌سی ایچنده بولیور دیه شهرت بولمشیدی.

آلبانی (Albany) اسقوجیانک اسکی اسمی

(اولوب، بعده بو مملکتک یالکر شمال قمنندن تشکیل اولنش بر دوقه‌لغه تخصیص اولنش

ایدی. اسقوجیا حکمدارلرینک ایکنجی اوغلاری
«آلبانی ذوقهسی» عنوانی آلبردی.

آلبانی { (Albany) انکلترهک آفریقاده کی
مستملکاتدن امید برونی قطعه سنک
«شرق قسبی» ایالتند بر قصادر، که ایالتک مرکز
قضاسی اولوب، شمالاً (غرت فیش دیور) یعنی
«بیوک بالیق چایی» دینلن نهرله وجنوباً بو قضا ایله
ساحل آره سنه کبرمش اولان (باتورست) قضاسیله
محدوددر. مساحتی سطحیه سی ۵۲۷۵ مربع کیلو-
متره اولوب، ۱۶۲۶۴ اهالیسی واردر، که بونلرک
یالکیز ۶۰۰۰ ی آفریقایی وقصوری انکلیزدر.
هواسی معتدل واراضیسی منبت اولوب، پاموق،
پورتقال وسارنه یتیشیر. مریعلری چوق اولوب،
۳۰۰۰۰۰ قویونی، ۸۰۰۰۰ پکیسی، ۴۶۰۰۰
صیغیری و ۳۰۰۰۰ آتی واردر. مرکزی ایالتک دخی
مرکزی اولان (غراهمستون) شهریدر.

آلبانی { (Albany) ممالک مجتمعهک (نیویورک)
جمهوریتک مرکزی اولان بر شهردر،
که (هودسون) نهرینک ساحل غریبسنده ونویورک
۲۵۳ کیلومتره شمسالنده، ۴۲° ۳۹' ۵۰" عرض
شمالی ایله ۷۶° ۵' ۲" طول غریبده واقع اولوب،
۱۶۵۸ اهالیسی واردر. بو شهر میلادک ۱۶۲۳
تاریخنده فنکلیر طرفندن (فورت اورازا) نامیله تا-
سیس اولنوب، ۱۶۶۴ ده انکلترهیه یکمشییدی.
اینبه رسمیه سی بر صره ده وبر میدانک قارشینده او-
لوب، غایت مصنع صورتده یایلشدر. معارفه مخصوص
اینبه ومؤسساتی آمریقاک هر شهرندن زیاده اولوب،
بر دارالفنون، بر رصدخانه سی، بر طبیه مکتبی،
متعدد مکتاب اعدادیه سی، کتبخانه لری، موزه خانه لری،
تاریخ طبیعی و علم الارض نمونه خانه لری واردر. شهر
بر چوق دیمیر یوللریله قتالارک محل التصاق وتقاطعه
واقع اولمغله، تجارتی پک ایلری اولوب، بیوک وا-
پورلر دخی (هودسون) نهریله شهره قدر چیقارلر.
باشلیجه صنایعی ماکینه جیلکه متعلق اولوب، انواع
ماکینلر ولقوموتیفار فابریقه لری ودوکومخانه لری وار
در. مرانغوزلقه متعلق معمولاله پسانولری دخی
مشهوردر. اطرافنده کی کویلرک دخی هر بری آیریمجه
بر قصبه حکمده در. — ممالک مجتمعه ده بواسمه بر
قاج کوچک قصبه وقضالر دخی واردر.

آلبانی { (Albany) آوسترالیانک غرب جنو-
بیسنده کان (وست آوسترالی) یعنی
«غربی آوسترالی» قطعه سنده لیانی غایت کوزلر بر
قصبه در، که قرال جورج قوینده و ۳۵° عرض
شمالیده واقع اولوب، ابتدا او جهنده کی مستملکاتک
مرکزی اتحاد اولنشیکن، بعده مرکز (برت) شهرینه
نقل اولمغله، اهیتندن دوشمش ایسده، موقعنک
مساعده سی ولیمانک کوزللیکی حسبیه، بر کون بیوک
بر شهر اوله جفی شبه سزدر. — بواسمه آوسترالی-
نک شمال شرقی کوششی قارشینده دخی بر آطه وبو
آطه ده بر لیان واردر، که اخیراً بر طاقم انکلیزلر
یرلشوب، بر کوچک قصبه حاله قومشلردر.

آلبانی { (Albany) آمریقای شمالینک (دو-
مینون) قطعه سننده، (هودسون)
کورفرزینک غرب طرفنده بر نهردر، که (وینیپگ) نام
بیوک کولک شرق جهنده اولان بر چوق کوللرک آ-
یاقلری مشابه سنده اولان بر قاج چایک اجتماعندن حا-
صل اوله رق، شمال شرقیه طوغری جریانه (هود-
سون) کورفرزینک منتهای جنوبنده اولان (جس) قو-
ینه دوکیلور. منصبنده اولان بر کوچک آطه نک او-
زرنده ینه (آلبانی) اسمیه بر قلعه واردر. نهرک
مجراسی ۶۰۰ کیلومتره اولوب، پک واسع اولمغه،
آشایی طرفی سیر سفاشنه صالحدر.

آلبانی ذوقهسی { (Duc d'Albany) اسقو-
چیا قرالرینک ایکنجی او-
غلرینه ویریلن بو عنوانه اک زیاده شهرت بولانلر
شونلردر: اسقوجیا قرالی ایکنجی روبرتک ایکنجی
اوغلی «کنج» (روبرت استوارت) که برادری او-
چنجی روبرتک وفاتندن صکره میلادک ۱۴۰۶ تا
ریخنده نائب حکومت اولوب، ۱۴۲۰ ده وفات
ایتمشدر. بونک نسلندن کلن آلبانی ذوقه لری سلاطه
سی ۱۵۳۹ تاریخنده (هنری استوارت) ک وفاتیه
منقرض اولمشدر. — دیگر بر آلبانی ذوقه لری سلا-
له سنک جد اعلاسی اسقوجیا قرالرندن ایکنجی
(جاق) ک اوغلی (آلکساندر استوارت) در، که برا-
دری اوچنجی (جاق) طرفندن نی اولنه رق، ۱۴۸۵
ده فرانسه ده اولمشدر. — بونک اوغلی (جون استو-
ارت) فرانسه قرالرندن ایکنجی لویییه انتساب
ایده رک، برابرنده جنوبیه دخی کفتش؛ وبعده ۱۵۱۶

ده اسفوجايه دعوت اوله رقی، باش وکالته تعیین اونش ایسه ده، بو مسندی بر اقوب، فرانسه عو- ده، برنجی فرانسو آنک معیتده ایتالیا محاربه سنه کیش؛ وعودتده فرانسه ده برلشوب، ۱۵۳۶ ده وفات ایچشدر.

آلبانی قونتسه سی } Comtesse d'Al- (استولبرخ)

خاندانه منسوب بر قیز اولوب، ۱۷۷۲ تاریخ میلادبسنده انکلتره قراللی ادعاسنده بولسان استوآرت وارش؛ و ۱۷۸۰ ده بو پرسندن مفارقت ایدوب، کندیسنه تعشق ایتمش اولان ایتالیا شاعر مشهوری (آلفیری) ایله عقد مناسبت ایتمش؛ وپرنسک وفاتندن صکره، شاعرله خفبازدواج ایده رگ، بونک دخی ۱۸۰۳ ده وقوع بولان وفاتنده، رسام (فاور) ایله عقد الفت ایچشیدی. ۱۸۲۴ ده وفات ایچشدر. حسن و ذکاسیله شهرت بولمش بر قادیندر.

آلبانی قوتی } Comte d'Albany (اسقو- انکلتره تخته ادعای استحقاق ایدن (استوآرت) ک آتش اولدیغی عنواندر. [«استوآرت» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آلبانیا } (Albanie) زمان قدیمده یونان ورو- سیانک داغستان و شیروان طرفلرینه ویریلن اسمدر. بعده اک اول بطلیوس طرفندن آرناؤدله دخی بو اسم ویرلشدر. اسقوچیانک اسم قدیمی دخی (آلبانی) باخود (آلبانیا) اولدیغندن، بربرندن بو قدر اوزاق اولان بو اوج مملکتک بویه براسم مشترکله تسمیه لری جغرافیون و مورخین حیرته برافله، کیمی آرناؤد- لرک واسقوچسایلرک قافقاسیانک او جهتسندن کلش اولدقلرینه، وکیمی دخی بو اوج مملکتک اوچی ده طاغلق اولق مناسبتله کلت لسانده «طاغ» دیمک اولان (آلب) کله سندن مأخوذ اوله رقی آلبانیا تسمیه اولدقلرینه ذاهب اولشدر. بز (آربانیا) و (آرناؤد- لق) ماده لرده آرناؤدله ویریلن (آلبانیا) اسمک آر- نؤدجه (آربانیا) کله سندن غلط اولدیغنی، و بونک «چقجی» دیمک اولان (آربان) کله سندن مشتق او- نوب، ایوم آرناؤدله بپننده بوضورتله مستعمل اولدیغنی انبات ایتدیگر ایچون، بو اسمک آرناؤدله وضعی

جهتجه «طاغلق» معناسیله کلتجه دن مأخوذ اولدیغنی قبول ایده میر. کلت قومی ایسه آرناؤدله اجدادی اولان ایلیریانلرله بر اصلدن منشعب اولوب، لسانلری دخی بر لرینه قریب اولدیغندن، احتمال که اولر دخی «چقجی» معناسیله بویه براسمله کندیلرینی و کندیلرینه نسبتله وطنلری اولان اسقوچیان تسمیه ایچشدر. داغستان و شیروانک بو اسمله تسمیه سی ایسه اقوام آریه نك، آسیای وسطیدن آوروپایه پکرکن، اوراده بر خیلی مدت مکث ویا افراد لرندن بر طاقنی اورایه ترك ایتمش اولمزلرندن ایلری کلتش اولق محملدر. [آر- ناؤدلق»، «داغستان» و «شیروان» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

آلبای } (Albay) فلپین آدلرینک اک بیوکی و مرکزی اولان (لوسون) جزیره سنک جنوب طرفده و ساحلدن ۳ کیلومتره ایچریده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، ۱۳۱۵ اهالیسی و کوزل توتون و شرابی واردر. — ساحلده یته (آلبای) اسمیله کوزل بر لیمان بولنیور، که شهرک اسکله شی دخی اوراده در. — آلبای ایالتی شمالاً (قامارینس) و سائر طرفلردن دیکرله محاط اولوب، ۳۴۰۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلبایده } (Albayda) «البیضا» اسم عرب- بیسندن غلطدر. اسپانیانک شرق طرفده بلنسیه ایالتنده و بلنسیه شهرینک ۵۰ کیلو- متره جنوب غریبسندن بر کوچک قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالیسی، حبوبات، زیتون و شراب محصو- لاتی واسکی البیضا مارکیلرینه مخصوص بر قدیم سرای واردر. تموزده بیوک بازار قوریلور.

آلب تکین } آل سبکتینک سلطنتنک مؤ- سسی اولان سبکتینک افندیسی اولوب، امرای اتراکدن و ملوک سامانیه رجالدن ایدی. سعید منصور بن نوح سامانی طر- فدن خراسان والیسی ایکن، ۳۶۵ تاریخنده وفات ایتمکله، بر روایت کوره اولادی قالدیغندن، پادشاه مشارالیهک امریه لرینه کوله سی سبکتینک تعیین اوله رقی، آلب تکینک قیزی دخی تزوج ایتمکله، بو ازدواجدن مشهور سلطان محمود سبکتینک طوغشدر. دیگر بر روایت کوره، آلب تکینک وفاتنده اوغلی ابواسحق ویا ابو حسن لرینه قائم او-

ایسه ده، وزیر ی یعقوب بن کلسی بونی چکه میهرک،
۳۶۴ تاریخنده تسیم ایتر مشدر. عرب تاریخلرنده
(الفنکین) صورتنده مضبوطدر.

آلبرت { برنجی — (Albert I) آوستریا
دوقه سی وبعده آلمانیا ایپراطوری
اولوب، ۱۲۴۸ تاریخ میلادیسنده طوغشدر.

(هابسبورگ) خاندانه منسوب رودولفک اوغلی
ایدی. ایپراطورلق دعواسنده (آدولف دو ناسو)
رقیب اولغله، ۱۲۹۸ ده (کولهایم) محاربه سنده
بونی قتل ایده رک، کندینی ایپراطور طایندیرمق
ایچون پاپا سکرنجی (بونیفاس) ایله دخی خیلی
اوغراشمشدر. کبر وظایله تبعه سنک نترنی قزانوب،
زمانده اسویچره والیسی بولان (کسلر) ک ارتکاب
ایندیکی مظالم اوزرینه، مشهور (کویوم تل)
چیقوب، اسویچره استقلال قزاندر مشدر. میلاد
۱۳۰۸ تاریخنده میراثدن محروم براقش اولدینی
بریکننک ریاستی تحتده تشکل ایش اولان بر هینت
خفیه طرفندن، (روس) بوغازندن پکرکن، قتل
اولنمشدر.

آلبرت { ایکنجی — (Albert II) آوستریا
دوقه سی اولوب، «حکیم» لقبیه
مشهوردر. برنجی آلبرک دردنجی اوغلی اولوب،
میلاد ۱۳۳۰ تاریخنده، برادری «کوزل»
فردریکک وفاقی اوزرینه، تخته جلوس ایدوب،
ایپراطورلق عنوان ادعاسنه قالیقشماش؛ واسو-
یچره یی استرداد چالیشم ایسه ده، موفق اوله-
موب، ۱۳۵۸ ده وفات ایشدر.

آلبرت { اوچنجی — (Albert III) آوستریا
دوقه سی اولوب، ایکنجی آلبرک
اوغلیدر. پدرینک وفاتنده تخته چیقوب، علوم
وفنونی جایه ایش؛ و ۱۳۹۵ ده فوت اولمشدر.

آلبرت { دردنجی — (Albert IV) آوستریا
دوقه سی و اوچنجی آلبرک اوغلی
اولوب، تخته جلوسندن صکره، قدس زیارتنه
کیش، وعودتنده زهد وتقویه قویلولوب، بر
مناسره چکلش؛ و ۱۴۰۶ ده، ۲۷ یاشنده اولدینی
حالده، وفات ایشدر. «زاهد» لقبیه مشهوردر.

آلبرت { بشنجی — (Albert V) آوستریا
دوقه سی اولوب، ایکنجی آلبرت

لوب، بعده غزنه محافظلغنه تعین اولنش؛ و بوکا
سبکتکین خلف اولوب، سامانیلرک انقراضنده اعلان
استقلالله، آل سبکتکین سلطنتی تأسیس ایشدر.
هر حالده آل بونیک بو سلاله مک مبدأ فیض واقبا-
لیدر. تواریخ عربیه ده (البکن) یاخود (البکن)
صورتنده مضبوطدر.

آل بونیک { آل بویه زمانده ظهور ایدن
امرای اتراکدن اولوب،

بغداد امارتنده بولان عزالدوله بختیارک معینده
اولدینی حالده، ینه امرای اتراکدن سبکتکین ایله
برابر بر طاق حرکات سرکشانده بولنبرق، خلیفه
طابع لامرالله ایله پدر مخلوعی مطیع لامراللهی دخی
برابر آلوب، واسطه کیدرکن، اوراده بولان
بختیارله محاربه به طوتیشوب، مغلوب اولغله، شام
طرفلرینه قاجشیدی. او ائساده مصرده حکومت
سورمکده اولان فاطمیون طرفندن شامده (ریان)
اسمنده بر خادم والی بولوب، اهالی ظلم وفتنه دن
بیزار اولغله، آل بونیک شامی ضبط واداره ایشکه
دعوت ایدنجیه، آل بونیک دخی ریان اورادن
اخراجله، خلیفه عباسی نامنه خطبه اوقوتمش،
وقرامطه نک الله بولان سوریه سواحلتک اکثر
طرفلرینی ضبط ایده رک، عادتا بر دولت تشکیل
ایشدر. مصرده کی فاطمیونه دخی مدارا ایشکه،
او صروده معز لدین اللهک وفاقی اوزرینه تخته
اوتورمش اولان عزیز کندیسنی مصره دعوت ایش
ایسه ده، آل بونیک امنیت ایده میهرک، امتناع
ایندیکندن، عزیز بونک اوزرینه عسکر کوندرمش؛
و آل بونیک قرامطه ایله عقد وفاقی ایده رک، مصردن
جوهر اسمنده بر ذاتک قومانده سیله کلش اولان
مغریلری مغلوب و عسقلانده محاصره ایشکه، جوهرک
امان دیلسی اوزرینه، مصره عودت ایشک اوزره،
مساعده ایشدر. بونک اوزرینه عزیز کلشلی بر
عسکرله بالذات شاه عزیمت ایدوب، وقوع بولان
محاربه لده آل بونیک جسارتی تقدیر ایشکه،
صلحی تکلیف ایش ایسه ده، آل بونیک رد ایله
جواب ویرمش؛ و محاربه نک دوامیله، نهایت فاطمیون
غالب کلوب، آل بونیک اسیر دوشمش. عزیز بوکا
ینه فوق العاده حرمت ورعایت ایده رک، مصره
کوتورمش؛ و اوراده مغربی صرهنه پکیرمش

اولان محاربه به دوامه، عاقبت بو مملکتی ضبط
ایتمش؛ و خاندانک بیومسته سبب اولمشدر.

آلبرت (Albert) آلمانیاده براندبورغ بکی
{ اولوب، میلادک ۱۴۹۰ تاریخنده
طوغش، و ۱۵۶۸ ده وفات ایتمشدر. لهستان
قرالی (سجیسموند) ک تابعیتی قبول ایتدیکیون،
مکافاً کندیسنه آشاخی پروسیه ترک اولمش،
و «پروسیه دوقهسی» عنوانی ویرلمشیدی. کندیبی
پروتستانلغی قبول ایله، ۱۵۴۳ ده (قونیقسبرغ)
دارالفنوننی تأسیس ایتمشدر. پروسیه قرالغناک
مبدئی بونک پروسیه دوقهلقیدر.

آلبرت { مکلنبورغلی — (Albert de Mec-
klembourg) ۱۳۶۳ تاریخ میلاد
دیسنده اسوج قرالغنه انتخاب اولمش ایسهده،
مملکتک کبراسنی دلکیر ایتمش اولدیغندن، بونلر
دانیمارقه قرالیجیسی (مارکریته) دن استمداده، بش
سنه قرالقدن صکره، اسقاط ایتمشدر. سقوطدن
صکره مکلنبورغه عودتله، ۱۴۱۲ ده وفات ایتمشدر.

آلبرت { جنکاور — (Albert le Belli-
queux) آلمانیاده (براندبورغ)
مارکیسی اولوب، میلادک ۱۵۲۲ تاریخنده طوغش،
و ۱۵۵۸ ده وفات ایتمشدر. ابتدا فرانسه به قارشی
(شارل کینت) ک خدمتده بولوب، بعده (شارل
کینت) قارشی فرانسه ایله برلشش؛ و بو صورتله
بر قاج دفعه طرف دیکشدرمش اولغله، عومک
نفرتنی قزانوب، مقتولاً وفات ایتمشدر.

آلبرت { سنت — (St. Albert) حسن
اخلاقله متصف اولوب، اون
ایکینجی عصر میلادی اواخرنده (لژ) شهری پسقیو-
سلغنه تعیین اولمش ایسهده، ایمپراطور آلتنجی هنری
بشقه سنک تعیینی التاس ایتمش اولدیغندن، بونک
علیمنده بولغله، فرارایدوب، (ریمس) باش پسقیوسنه
التجا ایتدیکی حالد، ایمپراطور طرفندن ۱۱۹۵ ده
قتل ایتدیرلمشدر. تشرین ثانی افرنجینک ۲۱ نده
یورطیسی اجرا اولنور. — اون اوچینجی عصر
میلادیده دخی بو اسمله بر روحانی بولوب، سیچلیاده
بر چوق یهودیلری خرستیان ایتمش اولدیغندن،
قتولیکر اغستوس افرنجینک ۸ نده یورطیسی اجرا
ایدرلر.

نابله آلمایا ایمپراطوری عنواننی دخی آلمشدر. در-
نجی آلبرک اوغلی اولوب، ابتدا آوستریا دوقهسی
صفیه بدرینک ملکنه وارث اولمش؛ و ۱۴۲۲ ده
ایمپراطور (سجیسموند) ک قیزی (الیزابته) بی تزوج
ایغله، بر برینی متعاقب جهستان و مجارستان قرالی
و نهایت ۱۴۳۸ ده آلمایا ایمپراطوری اولمشدر.
پاناک نفوذینی تحدید ایدن (بال) مجلسی مقررانی
(مانیه) ده جمع ایتدیکی بر مجلس عومی منتخبه تصدیق
ایتدرمش؛ و هر طرفده اساسی محافظهیه مقشدر
اولش ایسهده، مجارستانکی ضبط ایتمش اولان سلطان
مراد ثانی حضرتلرینه قارشی سوق عسکره جسارت
ایدوب، دوچار اولدینی انزام و مغلوبیتی نتیجهسی
اولنی اوزره ۱۴۳۹ ده وفات ایتمشدر.

آلبرت { آلتنجی — (Albert VI) آوستریا
{ باش دوقهزلندن (آرشیدوقلرندن)
اولوب، ایمپراطور ایکینجی مکسیمیلیانک آلتنجی
اوغلیدر. ابتدا طریق روحانی به کیروب، قار-
دیناللق رتبهسنه نائل اولمشکن، بعده بو طریق ترکله،
اسپانیا قرالی ایکینجی فلیک قیزی بی تزوج ایتمش؛
وقتن بدری طرفندن بلجیقه و فنیک طرفلرینک و-
لیکنکه تعیین اولنهرق، او صروده کسب استقلال
ایتمش اولان فنیک استرداد چالیشم ایسهده،
موفق اولمبوب، یالکز بلجیقه طرفلرنده سلفنک
ظلیه وقوعه ککش اولان اویغونسزقلره ختام ویره-
یشش؛ و ۱۶۲۱ ده وفات ایتمشدر.

آلبرت { آبی — (Albert l'ours) آلمانیانک
{ (ساقسه) به تابع اولان (براندبورغ)
بکی اولوب، میلادک ۱۱۰۶ تاریخنده طوغش،
و ۱۱۷۰ ده وفات ایتمشدر. ایمپراطور (قونراد) ه
ایتمش اولدینی یاردیم و خدمته مقابل ابتدا (ساقسه)
دخی کندیسنه ویرلمش ایسهده، بعده یالکز کندی
ملک قدینک (ساقسه) دن آپرلسیله طوغریدن
طوغری به ایمپراطوره تابع اولسی امتیازینه نائل
اولمش؛ و ملکنی اعمار ایله، واردات و اهاالیسنی تکثیر،
و (برلین) و (اودر) نهری اوزرنده کی (فرانقفورت)
شهرلری کی بر چوق شهر دخی بنا ایتمشدر.

آلبرت { (Albert) (هوهنزولرن) خاندانه
{ منسوب اولوب، ۱۴۷۱ دن ۱۴۸۴
تاریخنجه قدر (براندبورغ) بکی بولمش؛ و (پومرانیا) به
قارشی برادری ایکینجی فردریق طرفندن باشلامش

جابه ايتكله وحسن سيرت و اخلاق حيمه سيه
انكليرزك محبتي قزانشيدى.

آلبرت { (Albert) فرانسىك (سومه) ايا.
(آنقره) نهري كنارنده واقع اولوب، ۴۲۶۰ هـ.
ليسي واردر. اسكى اسمى (آنقره) در.

آلبرت { (Albert) انكلتره مستلكانندن
(بري آمريكانك (دومينون) قطعه.
سند، وديكرى آفريقانك اميد برونى خطه سنده
ايكى قصادر.

آلبرت { ياخود لابر (Albret, Labrit)
فرانسىك جنوبنده (غاسقونيا)
قطعه سنده بر كوچك ناحيه در، كه دره بلكلرى
زمانده قونلق و دوقلق بولتشد. قوملق واور.
مانلق بر پر اولوب، طاوشانلى چوق اولديغندن،
اصل اسمى «طاوشانلق» معنا سيه (لبرت) در.

آلبرت { خاندانى (Maison d'Albret)
فرانسىك اك بيوك دره بگلرندن
بر خانداندر، كه افرادندن بر قاجى فرانسه خاندان
حكمدار سيه صهرت ايتش، ويوك مسندله واصل
اولمشلدر. بو خاندانك مؤسسى (آمانزوسير آلبرت)
اولوب، افرادندن (شارل) فرانسىك سردارى
اولوب، ۱۴۱۵ تاريخ ميلاديسنده واقع (آزينقور)
محارب سنده منهرم و مقتول اولمشدر؛ (ژان) (ناوارة)
حكومتك وارثه سنى تزوج ايتكله، اورانك قرالى
اولمشدر؛ بونك اوغلى هنرى و حفيده سى (ژانه) دخى
ناوارة حكومت سوروب، بوقادين بيوك (هنرى)ك
والده سيدر؛ (سزار فبوس) فرانسده مشير اولمش،
و وفاتنده يالكز بر قيز براقله، ۱۶۷۶ ده بو خاندان
منقرض اولمشدر.

آلبرت ريور { (Albert-River) يعنى
{ «آلبرت نهري». آوسترا.
ليانك شمالنده برنهر اولوب، (قارپنتاره) كورفرينك اك
درين محله، و ۱۷° ۵۰' عرض جنوبى ايله ۱۳۷°
۴۰' طول شرقيه منصوب اولور.

آلبرتس { (Alberts) فلنك اون سكرنجى
{ عصر ميلادى رساملرندن اولوب،
آدم رسمى تصويرنده مهارتى واردر.

آلبرت نيازاه { (Albert-Nyanza) آفريقاي
{ وسطيه نيلك منبهرنده بيوك

آلبرت { براندبورغلى — (Albert de)
(Brandebourg) براندبورغ بكى
(ژان) ك اوغلى اولوب، قارديناللق رتبة روحانيه.
سنى حاز اولغله، ۱۵۱۳ تاريخنده (مكديبورغ)
باش بسقبوسلغنه و (ماينسه) بلككنه تعيين اولمش؛
وجزوتلرى حسن قبولله، دائره سنده نشر مذهب
ايدن (لوتر) قارشى طورمغه چالشمش ايسنده،
بونك طرفدارلرينك تكثيرينى كورنجه، پروتستانلق
آيينى دخى سربست براقعه مجبور اولمشيدى.
فرانقفورت دار الفنونك مؤسسيدر.

آلبرت { اكلى — (Albert d'Aix) اون
{ ايكنجى عصر ميلاديه ياشامش بر
پاپس اولوب، ايلك اهل صليب سفرينك تاريخى
يازمشدر.

آلبرت { بيوك — (Albert le Grand)
ميلادك ۱۱۹۳ ويا ۱۲۰۵ تا.
ريخنده آلمانيك (لاوينكن) شهرنده طوغوب، ايتاليانك
(پادووه) شهرنده تحصيل ايدرك، عربيدن لاتين
لسانه ترجمه ايدلش اولان علمى اسلامك آثارينى
تبع ايتمشيدى. ابتدا پارسده وبعده قولونيه ده فلسفه
وعقايد درسلىرى وپرمش، و بر آره لق بسقبوس
اولمشيديسده، متعاقباً استعفا، و قولونيه ده اختيار
انزوا ايله، تدريس وتاليفه حصر اوقات ايتمشيدى.
اوروپاده اك اول احياى علومه چاليشانلردن او.
لوب، علمى اسلامه تقليدك آرسطونك آثارينى شرح
وايضاح يولنده بعض اثرل يازمشدر. آثارى ۲۱
جاد اوزرينه طبع اولمشدر. ۱۲۸۰ تاريخ ميلا.
ديسنده قولونيه ده وفات ايدوب، قنوليكلر تشرين
ثاينك ۱۵ نده يورطيسى اجرا ايدرلر.

آلبرت { پرنس — (Prince Albert) (سا.
{ قسه قوبورغ) دوقه سى (آرنست)ك
اوغلى اولوب، ميلادك ۱۸۱۹ تاريخنده طوغش،
۱۸۶۱ ده وفات ايتمشدر. آلمانيه ده تحصيل ايدوب،
كسب كالات ايتدك كدن صكره، ۱۸۴۰ تاريخنده
انكلتره قرايجه سى و يقنور يا ايله عقد ازدواج
ايدرك، مشار اليادن ۸ اولادى اولمشدر. انكلتر
مليتني قبول ايله مشيرك رتبه سته و «مشاور خاص»
عنوانه مظهر اولمش؛ و امور سياسيه به اصلا قا.
ريشميوب، مجرد علوم و معارف و صنايع نفيسه ي

آلبرتی { لئون بابتیست (Léon-Baptiste Alberti) آنفا ذکر اولسان آلبرتی خاندانه منسوب فلورانسلی مشهور بر مهار او - لوب، ۱۳۹۸ ده طوغش، و ۱۴۸۴ ده وفات ایتشدر. رسم ونقرده فوق العاده مهارتی اولدینی کبی، فنون وادیاتده دخی بینظیر ایدی. فلورانسده ورومایی وایتالیانک سائر بر قاج شهرینی آثار معماریه ونقره سیله ترین ایتش اولدینی کبی، فن معماری ورسم ونقره متعلق غایت مقبول ومفصل بر قاج اثر دخی یازمشدر.

آلبرتی { سالومون (Salomon Al-berti) علم تشریح مشاهیر علامسندن اولوب، میلادک ۱۵۴۰ تاریخنده طوغش و ۱۶۰۰ ده وفات ایتشدر.

آلبرتی { لئاندر (Léandre Alberti) ده وفات ایتش بر راهبر، که (بولونیا) تک بر مکمل تاریخله ایتالیانک احوال جغرافیه سنی مین بر کتاب ومنسوب بولندینی رهبان طریقنک تاریخنی یازمشدر. **آلبرتی** { غاریج (Garrits Alberti) فلنکک مشهور رساملردن اولوب، ۱۷۵۵ ده وفات ایتشدر.

آلبرتی { دی ویلانوه (Alberti di Villa-nova) ایتالیا علامسندن اولوب، ۱۷۳۷ ده (نیسه) ده طوغش، و ۱۸۰۱ ده وفات ایتشدر. ایتالیانجه بر مکمل ومفصل لغت کتابنی وایتالیانجه دن فرانسزجه ده و فرانسزجه دن ایتالیانجه ده دخی بر لغت کتابنی یازمشدر.

آلبرتینی { (Albertinelli) ایتالیانک فلو-رانسه مکتبه منسوب مشهور رساملردن اولوب، ۱۴۶۷ ده طوغش، و ۱۵۱۲ ده وفات ایتشدر. (فرا بارتولئو) تک شاگردی او - لوب، بعض آثارنی آوروپا موزمخانه وسرایلرینی ترین ایتکده در.

آلبرتینی { (Albertini) ایتالیانک اطباء مشهوره سندن اولوب، ۱۶۶۲ ده طوغش، و ۱۷۳۸ ده وفات ایتشدر. طبه متعلق اولان تألیفاتی جمع اولنهرق، برلینده طبع ونشر اولمشدر.

برکولدر، که نیلک باشلیجه قوی اولان (بحر ابض) بوکولدن چقار. بونک ۲۰۰ کیلومتره جنوب شرقیسنده بولان (ویقتوریا نیازه) کولنک صوبی دخی آبغی مثابه سنده اولان (کاری) اسنده بر نهر واسطه سیله بوکوله دوکیلور. اصل محلجه اسمی (مونه نزیکه M'vouta Nzighé) اولوب، اک اول بوکولک وجودینی خبر آلان انکلیر سیاح (اسپک) فرانسه تک زوجی اسمیله (آلبرت نیازه) تسمیه ایتشدر. آنجق بو سیاح کولی کورمکه موفق او - لهیوب، سموعات اوزره تعریف ایتش؛ و ۱۸ آی صکره ۱۸۶۴ تاریخ میلادیسنده سیاح (ساموتل باکر) کورمکه موفق اولمشدر. لکن بوده یالکز ساحل غریبسنک ۱۴' ۱۰ ایله ۱۶' ۲۰ عرض شمالی آره سنده کی قسمی کروب، سائر طرفلرینی کورمه مش، و یالکز کارلرینک قیالقی وغایت درین اولدینی تحقیق ایتشدر.

آلبرتویل { (Albertville) فرانسه تک (سا-ووا) ایالتده قضا مرکزی بر فیه در، که (آری) نهری اوزرنده و بونهرک (ایزری) نهریه اولان نقطه تلاقیسی قریسنده واقع اولوب، ۴۴۰۰ اهالیسی، مریه بیتشدر مکه مخصوص مکتبی، زراعت اوطه سی، کومشلی قورشون و دمبر معدنلریله مرمر اوجاقلری وارد. — قضا سنک مساحه سطحیه سی ۶۷۶ مربع کیلومتره اولوب، ۴ ناحیه و ۴۲ دازه بلدییه مقسم، و ۳۵۸۴۰ اهالی بی جامعدر.

آلبرتی { (Alberti) فلورانسده تک اسکى خاندانلردن بر خانداندر، که اصنافدن ینیش اولغله، برچوق وقت (مدیچیس) و (آلیچی) خاندانلریله رقابت ومخاصمه ده بولنش؛ ومسافات وجهوریت مفرطه طرفدارلغیه شهرت بولمشدر. بو خاندانه منسوب (بندتو آلبرتی) ۱۳۷۸ تاریخنده (آلیچی) خاندانی موقع اقتداردن دوشورمکه موفق اولوب، ۱۳۸۱ ده قدر او موقعده بولنش ایه ده، تاریخ مذکورده (آلیچی) خاندانی طرفدن موقع اقتداردن اسقاط، ونی اولنهرق، منفاده دوت ایتشدر. ۱۴۳۵ تاریخنده موقع اقتدارده بولسان (مدیچیس) خاندانی آلبرتی خاندانی نقیدن تخلیصه. فلورانسده جلب ایتشدر.

آلبرونه { Alberona) ایتالیانك (فاپئاناڼه)
(ایالتده، (فوج) قضاسنده وفوج
شهرینك ۳۴ کیلومتره غربده بر قصبه اولوب.
۳۴۰۰ اهالیسی واردر.

آلبرونی { Alberoni) ایتالیای بر قاردینال
(اولوب، ۱۶۶۴ ده طوغش،
۱۷۵۲ ده ۸۲ یاشنده وفات ایتشدرد. ایتالیا مح.

ربه سی ائاسنده (وندوم) دوقه سنك محبتی قزانوب،
معیتده فرانسه واسپانیایه کیمش؛ واسپانیا قرالی
بشجی فلیبه دخی انسااله، پارمه دوقه سی طرفندن
مادرید سفیری اولنجه، مذکور دوقه نك حفیده سی
(البرانه) بی بشجی فلیبه تزویجه، اسپانیاده بیوك
بر نفوذ قزانمش، وکندیسنده پك چوق ایلك ایش
اولان پرنسس (اورسین)ی تبعیده موفق اولمشیدی.
یکی قراایچه کندیسنی اسپانیانك باش وکالته قدر
چیقارمغه، آلبرونی اسپانیا حقنده بر طاق بیوك
تشیاته کبریشوب، بشجی فلیبی فرانسه تحته او-
تورتمق ایستمش ایسه ده، فرانسه ده نائب حکومت
بولسان (اورلیان) دوقه سی انکتره و آوستریا ایله
بالاتفاق، اسپانیایه اعلان حرب ایش، وغالبینه نائل
اولمغه، قاردینال آلبرونینك اسپانیادن طردی شه-
طیله صلحی قبول ایتشدرد. آلبرونی اسپانیادن چیقا-
رلدقدن صکره، برمدت شهردن شهره کزوب، بعده
رومایه کیندیکنده، پاپا طرفندن تحت محاکمه آله رقی،
درت سنه برمناسره حبس اولمش ایسه ده، ۱۷۲۳
ده قاردیناللق کندیسنه اعاده اولنهرقی، وفاته قدر
روما ده پاپا بق ایشرلنده اجرای نفوذ ایتشدرد.

آلبریک { Alberic I) برنجی — لومباردیا
(دره بکلرندن اولوب، ایتالیا قرالی
برنجی (برنجر) طرفندن (قارینو) مارکیسی، وبعده
(اسپولته) دوقه سی اولمش؛ ۹۰۶ تاریخنده (سنت
آنجلو) قلعه سنه متصرفه ورومایه حاکمه بولنان (مارو.
زیه) بی تزوج ایتمکله، ایتالیای وسطینك بر بیوك
قسمتی اله پکیرمشیدی. او صروده ایتالیایه تجاوز
ایش اولان عرب غزاة اسلامه مقاومت ایده بتلش
ایسه ده، پاپا اونجی (ژان) قارشی مجارلری جلبه
مجبور اولمش؛ و مجارلرک عودتندن صکره، ۹۲۵
تاریخ میلادیسنده رومالیر طرفندن قتل اولنشدرد.

آلبریک { Alberic II) ایکنجی — برنجی
(آلبریکک اوغلی اولوب، رومانک

آلبردا { Albreda) آمریقای شمالینك (دو-
(مینون) قطعه سنده طاغ اوستنده بر
کول اولوب، بونک آباغی حکنده اوله رقی ینه بواسمه
مسمی برنهر پک قیصه اولدینی حالده، طاغلرله قارلرک
اریمه سندن طولای، چوق صو ایند پروب، (تومپسون)
نهرینه دوکیلور.

آلبردا { Albreda) آفریقای غربی ساحلنده
(غامیا مملکتنده آوروپالیرله مخصوص
کوچک بر محلدرد، که فرانسه طرفندن تأسیس او-
لنوب، مؤخر انکتره یه ترک اولنشدرد.

آلبرس { Alberes) فرانسه ایله اسپانیا آره-
(سنده کی (پیرنه) سلسله جبالنك
شرق جهتده کی قسمته ورپلن اسمدر. بو قسمك اك
یوكسك محلی (نولوس) ذروه سی اولوب، ۱۲۵۷
متره ارتفاعی واردر.

آلبرشه { Alberche) یاخود آلبرکه «البر-
(که» اسم عربیسنندن غلط اولسی
ملخوظدرد. اسپانیانك وسطلرنده برنهردر، که اسکی
قشاله نك (پیدرا هیتا) طاغندن نیمانه، (غردوس)
طاغنك انکترنجه غربدن شرقه آقوب، بعده بردن
بره استقامتی تبدیله، جنوب غربی به طوغری دونه-
رک، یکی قشاله یه کیرر، و ۱۷۵۰ کیلومتره لك جر-
یاندن صکره، صاغدن (تاج) ایرماغنه دوکیلور.

آلبرقه { Alberca) «البرکه» اسم عربیسنندن
(غلط اوله رقی، بواسمه اسپانیاده
بر قاج بیوك قریه بولنیور.

آلبرنی { Alberni) آمریقای شمالیده (دو-
(مینون) قطعه سنك منهای غرب جنو-
پیسنده و بحر محیط کیرده بولنان (وانقوور) آطه سیله
ساحل آره سنده بر بوغاز و بو بوغازك شمالی مدخلنده
براسکله در. آلبرنی بوغازی پك درین وهر روزکار-
دن محافظه لی اولوب، سفان حقنده پک امین اولدینی
کبی، اطراف دخی اورمانلق تپه لرله و قارلی طاغلرله
محاط اولوب، کوزل بر منظره سی واردر. آلبرنی
اسکله سی ایسه شمذیک پك کوچک واهیتش برقصه
ایسه ده، موقعنك استعدادی حسبیه، بر کون اورا-
نك اك مهم شهرلندن اوله جفی مأمولدر.

آلبروبلو { Alberobello) ایتالیانك (باری)
(ایالتده برقصه اولوب، ۴۴۰۰
اهالیسی واردر.

غریبسنده (چته) نهرینک آغزنده واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی ورومالیر زمانندن قاله بعض آثار عتیقه‌سی وارد.

آلبوآن (Alboin) لومباردلك حکمداری (اولوب، میلادک ۵۶۱ تاریخندن

۵۷۳ تاریخندهک حکم سورمشدر. ابتدا آوستریانک (نوریک) و(پانونیا) دینلن مملکتلرینه متصرف ایکن، بعده آلب طاغلرینی تجاوزله، ایتالیاک شمال قسینی بلا محاربه ضبط، و(پاویا) شهرینی پایتخت انخاد اغشیدی. زوجہ‌سی اولان (روسونده) بونک اولجه مغلوب و قتل ایش اولدیغی (جید) لر حکمداری (قونیموند) ک قیزی اولغله، آلبوآن سرخوشلق ائنا-سندہ بونی پدرینک قفاکیمیکله شراب ایچمکه اجبار ایتدیکندن، زوجہ‌نی کندیسینی قتل ایتدیرمشدر.

آلبوخ (Aalbuch) آلمانیاک (وورتبرغ)ک (سواب) خطه‌سندہ (آلب) ویا (جورا) سلسله‌سی شعباتندن بر طاغک اسمیدر، که اک مرتفع ذروه‌سی ۲۰۰۰ قدم ارتفاعنده.

آلبوران (Alboran) اسپانیا- (پاخود البوران (المریه) نک ۱۰۵ کیلو-

متره جنوب غریبسنده وسته بوغازی مدخلنک ۱۶۶ کیلومتره شرقنده بر کوچک آله اولوب، تقریباً ۴ کیلومتره اوزون و ۱۶ کیلومتره کئیشدر. دوز، آلیچی و غیر مسکوند.

آلبورغ (Aalborg) دانیمارقه‌ک یوتلاند قطعه‌سندہ، بوقطعه‌ک منتهای

شمالنده اولان بر ایالنک مرکزی بر شهردر، که ۵۷° ۴۶' ۲" عرض شمالی ایله ۱۶° ۳۵' ۷" طول شرق-قیده واقعدر. شهرک ۱۱۷۲۱ اهالیسی وخیلی تجا-رتی وارد. ایالتی (آلبورغ)، (هیورینگ) و(تیسند) قضالردن مرکبد.

آلبورنوس (Albornos) اون دردنجی عصر میلادیده تولده باش

پسقبوسیی اولوب، قشتاله قرالی اون برنجی آلفونسک نظر توجه و محبتی قرانمش ایکن، بونک خلقي طر-فندن طرد اولنهرق، پاپا آنتجی قلسانه التجا ایش، و بونک طرفندن قاردینال اولمشیدی. او وقت پاپا رومادن اخراج اولنوب، (آوینیون)ده بولندیقندن، بونک خلقي اولان آنتجی (اینوسان) طرفندن رومای استردادہ مأمور اولوب، بومشکل مأموریتده موفق

باش بارونی عنواننی آلمشیکن، ۹۳۲ تاریخ میلادیسندہ والده سنک اوچجی قوجه‌سی اولان ایتالیا قرالی پروونسی (هوغ) ی طرده، رومانک حاکم مستقلی قاهرق، (قونسوس) عنوانیه ۲۳ سنه حکم سور-مشدر. او وقت پاپا بولسان اون برنجی (زان) کندیسنک برادری اولدینی کبی، اوغلی (اوقتاویان آلبریک) دخی اون ایکجی (زان) اسمیله عمیجه سنه خلف اولمشدر.

آلبریک (Alberic) اون اوچجی عصر میلادی رهبانندن اولوب، ابتدای خلقتدن ۱۲۴۱ تاریخ میلادیسنه دک بر تاریخ عومی یازمشدر.

آلبریک (Alberique) یاخود (Alberic) اسپانیانک (بلنسیه) ایالتنده وبلنسیه شهرینک ۴۵ کیلومتره جنوب غریبسنده قضا مرکزی بریوک قریه اولوب، غایت کوزل و منبت بر موقعدہ ایسه‌ده، اطرافنده کی بطاقلقر حسبیلہ، هواسی آغیر در. ۴۰۰۰ اهالیسی وارد. اسمی کوچک کول معناسنه اولهرق «البریک» اسم غریبسنندن غلط اولسه کرکدر.

آلب صوفی (صحیحی (آب صافی) در. «آب صافی» ماده‌سنه مراجعت.]

آلب کندی (ارضروم ولایتک ارزنجان سنجاغنده رفاهیه قضا سنه ملحق بر ناحیه در.

آلبمارله (Albemarle) ممالک مجتمعه‌ک (اورجینا) جمهوریتنده بر قضا او-

لوب، مساحت سطحیسی ۲۰۱۶ مربع کیلومتره در. اهالیسی ۱۸۷۰ ده ۲۷۵۴۰ کشتی ایدی. ممالک مذکورہ‌ک (فارولینه) جمهوریتنده دخی بواسطه بر خلیج بولنیور، که ۱۰ کیلومتره طولنده قریه کبرمش اولوب، اکی ۲۰ کیلومتره قدردر. بوخلیجه بر قاج نهر دو کیلوب، بحر محیط آتلاسی ایله اولان محل اختلاطی دخی قوملق بر سده مسدود اولدیقندن، صوبی همان طائیدر، وکیلرک کیروب چیقمسی یک مخاطره لیدر.

آلبمارله (Albemarle) (غالاپاغوس) آله- (لرینک اک یوکیدر. «غالاپاغوس» ماده‌سنه مراجعت بیوریه.]

آلبنغا (Albenga) ایتالیاک جنوه ایالتنده (وجنوه شهرینک ۸۵ کیلومتره جنوب

سنی وملاقه شبه جزیره سنی ضبط ایتشد. شرق وغربده بیوک بر شهرت بولش، و ۱۵۱۵ ده هندستان. نک مذکور (غوا) شهرنده وفات ایتشد. اوغلی (بلز آلفونس آلبوکرک) پدرینک ترجمه حالتی یازمشدر. — بو خاندانه منسوب بنه (آلبوکرک) اسمیهلدها بر قاج آدم ظهور ایتشد، که الک مشهورلری: میلادک ۱۳۵۰ تاریخنده قشتاله قرالی «غدار» (پدرو) نک وزیری ایکن، نظردن دوشمکله عصیان ایتش اولان (جوان آلفونس آلبوکرک) ایله فنکلیله قارشی بر ازیلیایی محافظه بیه کوندلش وعودتده ۱۶۲۸ تاریخنده پورتیکیزده ظهور ایدن اختلالک باشلیجه فاعلارندن بولش اولان (ماتیاس آلبوکرک) در.

آلبوکرک (Albuquerque) اسپانیانک غرب طرفنده پورتیکیز حدودی قرینده (بادایوز) ایالنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی وخراب بر سوری وارد. — بو اسمله ممالک مجتمعه نک «یکی مکسیکه» جمهوریتنده وقتیه خیلی اهیمتلی بولش اولان بر کوچک قصبه بو. لندنینی کی، برازیلیانک (میرانده) ایالنده دخی بر کوچک قصبه وارد. — (آنتیل) جزایرینک غرب طرفنده وآمریقای وسطینک (نیقاراغوا) مملکتی ساحل شر قیسنه قریب دخی بو اسمله بر طاقم کوچک آطله ر بولنیور.

آلبوله (Albula) آلب سلسله جبالنه مر. بوط بر طاغدر، که اسویچره نک (غریزون) ناحیه سنده واقع اولوب، ۳۴۱۵ متره ارتفاعی وارد. — بوطاغک قرینده (آلبوله) بو. غازی اسمیهلده ۲۳۱۳ متره ارتفاعنده بر بوغاز وارد، که اسکی رومالیر زماننده بر بیوک جاده نک مری بو. نمش اولدینی کی، شمیدی دخی آرابه کچه بیلجک مکمل بر شوسه سی وارد. — (آلبوله) نهری اسمیهلده بر نهر دخی وارد، که بو طاغدن تبعان ایده رک، بر قاج دره دخی اخذ ایتدکن صکره، (رین) ایرماغنه دوکیلور. — (آلبوله) قضاسی ۲۶ دائرة بلدیه دن مرکب اولوب، ۶۴۶۰ اهالیسی وارد.

آلبومازار (Albumazar) مشاهیر علای اسلامدن علم هیئنده ید طولی صاحبی اولان (ابومعشر) ه آوروپالیر طرفندن ویریلن اسمدر. [«ابومعشر» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

اولش، وبونک خلنی بشنجی (اوربان) ی رومایه ادا ده ایتشیدی.

آلبوفا (Albufera) «البحیره» اسم عر. پسندن غلطدر. اسپانیانک شرق طرفنده (بلنسیه) ایالنده بر بیوک کول اولوب، منهای شمالیسی بلنسیه شهرینک ۱۶ کیلومتره جنوبنده و. قعدر. شمالدن جنوبه اولان بوی ۲۰ کیلومتره اولوب، دکیژدن قوملق بر سیدله مسدود بر طار بوغازله آیرلمشدر. درینلکی پک آز اولوب، بالیقاری و صو قوشلری پک چوقدر. وقتیهلده چوق ده بیوک اولوب، برخیلی اراضیسی قورومش وپک منبت پرنج تارله لری حکنه کچمشدر. کولک جوارلرنده هوا غایت آغیر وصیمتلیدر. — عربیده دکیژجک دیمک اولمغه، اسپانیانک سائر طرفلرنده دخی بو اسمله بر چوق کولل وارد، که بعضیسنک اسملرینی تلفظ اصلی عربیه دخی قریب اوله رق، «آلبوها» صو. رتنده تلفظ ایدلر.

آلبوفیرا (Albufeira) «البحیره» اسم عر. پسندن غلطدر. پورتیکیزک آلفا. رو (یعنی «الغرب») ایالنده، بحر محیط آطلاسی ساحلنده (فارو) شهرینک ۳۵ کیلومتره شمال غر. پسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اها لسی وارد.

آلبوقاسیس (Albucasis) اندلس مشاهیر اطبای اسلامیه سندن (ابوالقاد سم بن عباس زهراوی) یه آوروپالیر طرفندن ویریلن اسمدر، که «ابو القاسم» دن غلطدر. [«ابو القاد سم» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آلبوکرک (Albuquerque) بواسمک عربیدن غلط اولدینی ظاهر ایسه ده اصلنه موفق اولنده ماشدر. پورتیکیزک الک مشهور قیودانلرندن اولوب، اسکی پورتیکیز حکمدارلرندن متسلسل بر خاندانه منسوب اوله رق، میلادک ۱۴۵۳ تاریخنده (لیسبون) قرینده طوغشدر. ابتدا ۱۵۰۳ ده زنگبار آطه سنی کشف، ۱۵۰۷ ده جزیره العربک (مسکت) شهرینی ۱۵۰۸ ده هزمزد بوغازینی ضبط ایتمکله، ۱۵۰۹ ده او طرفلرده کی پورتیکیز مستملکاتنک خدیوی اولوب، ملیبار ساحلنده (غوا) یاخود (کوا) شهرینی ضبط و مرکز اتخاذیه، بتون ملیباری، سرندیب آطه.

عیسی ایله مقایسه ایدر بر کتاب یازمش اولدیفیغون،
بین النصارا بیوک قیل و قاله سبب اولمش، و پرو-
تستانلغک موجدی اولان (لوتر) ک دخی تعریضاتنه
اوغرامشیدی.

آلیژوا (Albigensis) فرانسه نك (تارن)
ایالتله او جوارده دها بعض حوا-

لی بی حاوی اولمق اوزره اسکی بر ایالتدر، که
(لانتدوق) خطه سندن معدود اولدیفی حالده، او-
نه دن بری کندی قونترلیه اداره اولنه کیش، و هجرت
نبویه نك ۱۱۲ تاریخندن ۱۱۴ تاریخنه دك ایکی
سنه اندلس حکومت اسلامیہ سنک ید تصرفنده
بولندقدن صکره، فرانسه قراللی طرفندن استرداد
اولنه رقی، مؤخرآینه بر قونتلوق اولمش، و غایت
دره بکلکترینک لغونده، قسم اعظمی (تارن) اسمیله
بر ایالت اتحاد اولنه رقی، مرکز قدیمی اولان (آلی)
شهری دخی مرکز ایالت اولمشدر. بو ایالتک اکثر
اهالیسی پروتستانلی قبول ایش اولدقندن، مدت
مدیده محاربات شدیدۀ مذهبیہ میدانی اولوب، پک
وحشیانه و متعصبانه دوکیش قائلرله لکه دار اولمشدر.

آلیس (Albis) اسویچره نك (زوریخ) نا-
حیه سندن بر طاغدر، که زوریخ
کولیله متوازیآ و (سیل) نهرینک ساحل یساری
بوینجه شماله طوغری اوزانوب، طولی ۲۰ ۴ کیلو-
متره، واک بوکسک ذروه سی اولان (هوتلیبرغ)
تیه سنک ارتفاعی ۸۷۳ متره در.

آلینوس (Clo-) قلو دیوس سیمپوس —
(dius Septimius Albinus)
(مارق اورل) و (قومود) زمانلرنده روما سردار-
لرندن اولوب، میلادک ۱۹۳ تاریخنده (پرتیناقس) ک
وقوع قتلنده (برتانیایا) ده بولنان عسکرک قوماندانی
بولنقله، بر طرفدن روماده (سپتیم سور) ایمپراطور
اولدیفی حالده، بر طرفدن ده کندیسسی برتانیاده ایمپرا-
طورلغی اعلان ایش؛ و (سپتیم سور) ابتدا بوکا
مدارا کوستره رک، ممالکی مقاسمه ایش ایسه ده،
بعده کندیسنه اعلان حرب ایله، مغلوب واسیر
ایدوب، ۱۹۷ ده قتل ایشمشدر.

آلینوس (Albinus) اون سکرنجی عصر
میلادیده آلمانیا ده بر قاج مشهور
طیبب یتیشدیرمش بر عالمه در.

آلبونی (Alboni) بولونیانک ۱۸ نجی عصر
میلادی رساملرندن اولوب، فلنک
رساملرنک اصولنه پیرو اولمشدر.

آلبوهر (Albuhera) یاخود البیره (Albuhera)
[«آلبوهر» ماده سنه مراجعت.]

آلی (Albi) یاخود (Alby) فرانسه نك (تا-
رن) ایالتک مرکزی اولان بر شهردر،
که (تارن) نهرینک ساحل یسارنده و کوزل بر او وده،
بارسک ۷۷۹ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب،
۱۷۴۷۰ اهالیسی، مکمل مکتبلری، ۱۴۰۰۰
جلدی حاوی کتبخانه سی، موزه خانه سی، تجارت،
زراعت و صنایع جعیتری، دوکوخانه لری، ایلیکنا-
ملری، بروسار انواع منسوجات و اسباباچت
فابریکلری و حبوبات، شراب، زیتین و سائر تجارتی
وارددر. شهر طرز قدیم اوزره اولوب، حزن انکیز
بر منظره سی و آجق کوزلر بر تفرجگاهی و مصنع
کلیساری وارددر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی
(آلیفا) در. هجرت نبویه نك ۱۱۲ تاریخنده اندلسک
فامعلری اولان غزاة مسلمینک الینه یکوب، بعده
(آلیثروآ) قونتلغک مرکزی اولمشیدی.

آلیچی (Albizzi) فلورانس نك پک نفوذ
لی بر خاندانی اولوب، اون دردنجی
واون بشنجی عصر میلادیده زادکان طرفنی التزام
ایش، و مدیجیس و آلبرق خاندانلریله محاصه ده بو-
تمشدر. بو خاندانک مؤسسسی اولان (پیرآلیچی)
۱۳۷۲ دن ۱۳۷۸ ه قدر اداره حکومته قاریشمش،
ورقیرینی بستان مغلوب ایشک اوزره ایکن، اونلر
خرفندن قتل اولمشدر. — بونک یکنی (توماس
ماسو آلیچی) خاندانی رأس اداره به اعاده ایله،
عمیجه سنک انتقامی آیش، و ۱۳۸۲ دن ۱۴۱۷
تاریخنه قدر اداره حکومت ایشمشدر. — بونک
اوغلی (رناردو آلیچی) ۱۴۲۹ ده رأس حکومته
یکوب، فلورانس حکومتی بر طاقم تشبثات غیر
مغوله به سوق ایتدیگیون، ۱۴۳۴ ده مدیجیس خا-
ندانک رأس حکومته عودتیه، نقی اولمش، و خاندان
نت غروب اقبالنه سبب اولمشدر.

آلیچی (B. Albizzi) اون دردنجی عصر
میلادی اوخارنده یاشامش بر را-
هدر، که منسوب بولندیفی طریقت رئیسینی حضرت

سندھ و بو و جھلہ آورو پای وسطینک تا اور تہ سندھ واقعدر .

آلپ طاغلری آسیا و آمریکا طاغلری قدر یو کسک و جسم دکل ایسده، اورو پا قطعہ سنہ کورہ بنہ او اھیتی حازر اولوب، کرک اھالینک لسان و مایینجہ و کرک اراضینک احوال طبعیہ سنجہ اوروپانک اور .

تہ سندھ برحد فاعل یرینی طوتیور . مانہلری اورو . بانک درت طرفنہ طوغری ممتد اولوب، اتکلرندن نیعان ایدن نہرلردن (پو) و (ادیج) و ندیک کورفزنہ (رون) غربی آق دیکرہ، (رین) بحر شمالیہ و (طونہ) قرہ دیکرہ دوکیلور . آلپ طاغلرینک جنوب طرفی دیک و صرب اولوب، لومباردیا اووہ سنک شمالندہ

بونیہ اوزانیر یو کسک بر دیوار صورتندہ در . شمال طرفی ایسہ بر سطح مائل صورتندہ اولوب، شہالہ طوغری متوازیگ ممتد اولان شعبلری آرہ لرنہ برطاقم کوزل و ادیلر و بابرلر تشکیل ایدیورلر، کہ اسویجرہ نک بتوینلہ باویرہنک جنوب قسمی بو سطح مانلک اوزرنده واقعدر . بو طاغلرک اورتہ سی مرتفع و دائمی صورتندہ قارلہ مستور بر طاقم صرتلردن عبا .

رتدر، کہ بونلرک نقطۃ التصافندہ اک یو کسکلری اولان (سنت غوتارد) طاعی بولنور؛ و یوقاریدہ ذکر اولنان درت ایرماق بونک یانلرندن نیعان ایدیور . (سنت غوتارد) آلپ طاغلرینک اک یو کسکی اولدینی حالده، آلپ طاغلرینک اک مرتفع دروہلری بوندہ اولیوب، بوندن آلیچی اولان دیکر بعض طاغلرہ بولنان (مونت بلانق) و (مونت روز) دروہلریدر .

سنت غوتاردک اک یو کسک محلی ۳۲۰۰ مترہ ار . تفاعندہ اولدینی حالده، (مونت بلانق) ک ارتفاعی ۴۸۱۰ مترہ در . اسویجرہ دن ایتالیاہ پکید و یرن سنت غوتارد بوغازی دخی ۲۱۱۴ مترہ ارتفاعندہ در .

آلپ طاغلرینک بر خاصہ سی واردر، کہ اودہ منتظم و دوز صرتلر و صرہلر تشکیل ایتمیوب، یلدیز شکلندہ ہر طرفہ شعاعلر صالمسی، و کرک مرکزندہ کرک بو شعاعلردہ ہر طرفدن سیوری و غریب الشکل دروہلر یو کسکیدر . بو دروہلرک دائمی صو .

رتدہ قار و بوزلہ مستور اولسی، اک یو کسک محللرندن وقت وقت قار و بوز یغینلرینک قوپوب، یو وارلنسی، و علی الخصوص بو طاغلرک آئلرندہ کرک اسویجرہ دہ

آلپ طاغلرینک بر خاصہ سی واردر، کہ اودہ منتظم و دوز صرتلر و صرہلر تشکیل ایتمیوب، یلدیز شکلندہ ہر طرفہ شعاعلر صالمسی، و کرک مرکزندہ کرک بو شعاعلردہ ہر طرفدن سیوری و غریب الشکل دروہلر یو کسکیدر . بو دروہلرک دائمی صو .

رتدہ قار و بوزلہ مستور اولسی، اک یو کسک محللرندن وقت وقت قار و بوز یغینلرینک قوپوب، یو وارلنسی، و علی الخصوص بو طاغلرک آئلرندہ کرک اسویجرہ دہ

آلپ طاغلرینک بر خاصہ سی واردر، کہ اودہ منتظم و دوز صرتلر و صرہلر تشکیل ایتمیوب، یلدیز شکلندہ ہر طرفہ شعاعلر صالمسی، و کرک مرکزندہ کرک بو شعاعلردہ ہر طرفدن سیوری و غریب الشکل دروہلر یو کسکیدر . بو دروہلرک دائمی صو .

آلینووانوس } (Albinovanus) اسکی

یتیمش بر شاعریدر، کہ بر قاج قصیدہ سی موجوددر .

آلینی } (Albini) ایتالیا رساملرندن اولوب،

۱۵۶۸ میلادک تاریخندہ طوغش، و ۱۶۴۶ دہ وفات ایتمشدر .

آلیوچی } (Albioeci) فرانسه نک جنوب

لش بر اسکی قومدر . بو کون اورالردہ (آلیوسق) اسمیلہ بر بیوک قریہ واردر .

آلیون } (Albion) انکلترہ نک و علی الخصوص

قدیمدر . — بو اسم ایلہ ممالک مجتمعدہ دخی بر قاج کوچک قصبہ بولنور .

آلیون } یکی — (Nouvelle Albion)

سواحل غربیہ سنہ، و مؤخر ایلکنز قالیفورنیانک شمال طرفنہ و یریلن اسم اولوب، بو کون متروکدر .

آلپ } (Alpes) اورو پا قطعہ سنک اک یو کسک

مرتفع محلی تشکیل ایدیورلر . بو طاغلر نصف دائرہ شکلندہ بر بیوک سلسلہ دن عبارتدر، کہ ایٹا . لیانک شمال طرفی احاطہ، و فرانسه، اسویجرہ و آلمانیدن تفریق ایدیور . بو سلسلہ نک صرتی جنوہ کورفری جانب غربیسنده (نيسہ) شہرینک اوستندن باشلایہرق، و ندیک کورفرینک اک درین محلندہ اولان (قارزو) خلیجہ منہی اولور، و برقولیدہ شرقہ طوغری اوزانہرق، تا ویاہ شہرینہ قدر واصل اولور . بو صرتک ایکی کنارندن جنوبہ طوغری ایکی اوزون شبہ اوزانیور، کہ بری ایٹا .

لیانک بر اوجندن او بر اوجنہ قدر ممتد اولان (آپنین) سلسلہ سیدر؛ و دیکری دخی بلقان شبہ جزیرہ سنہ کپروب، و بر طرفدن شار و ہندوس نامرلیہ تا مورہ شبہ جزیرہ سنک اوجنہ و دیکر طرفدن دخی (بلقان) نامیلہ قرہ دیکرہ قدر ممتد اولبور . بو شعبہلردن صرف نظر اولدینی حالده، اصل آلپ جبالی شرقدن غربہ قوش اوچومیلہ ۱۱۰۰ کیلو .

مترہ نک محلندہ ممتد اولوب، جنوبدن شمالہ اولان وسعتی دخی بوندن آشایگی دکلدر . بو طاغلر ایتالیا، فرانسه، اسویجرہ، آلمانیا و آوستریا دولتلری آرہ .

کپروب، و بر طرفدن شار و ہندوس نامرلیہ تا مورہ شبہ جزیرہ سنک اوجنہ و دیکر طرفدن دخی (بلقان) نامیلہ قرہ دیکرہ قدر ممتد اولبور . بو شعبہلردن صرف نظر اولدینی حالده، اصل آلپ جبالی شرقدن غربہ قوش اوچومیلہ ۱۱۰۰ کیلو .

مترہ نک محلندہ ممتد اولوب، جنوبدن شمالہ اولان وسعتی دخی بوندن آشایگی دکلدر . بو طاغلر ایتالیا، فرانسه، اسویجرہ، آلمانیا و آوستریا دولتلری آرہ .

و کرک فرانسه، ایتالیا و آوستریا د بولنان متعدد کولرک
منظره میناقای آلپ طاغیرینه شایان تماشا و جالب
حیث بر حال قزاندیر بور.

آلپ سلسله سنک میدی یعنی آلپ ایله آپن سلسله
لینک محل التصاق حقتده اختلاف واقع اولوب،
اکثرا (سان برناردو) بوغازی مبدأ اتخاذ اولنور،
که محل مذکورده سلسلینک ارتفاعی ۱۰۰۶ متره
قدر نزل ایدور. اورادن باشلایه رق شرق طر-
فنده کی مناسنه قدر آلپ طاغیری ۸ سلسله
منقسم اولور، که بو سلسله لردن هر برینک طولی
وهر برنده بولنان ذروه و بوغازلرک ارتفاعی بر وجه
زیر بیان اولنور:

۱. ساحلی آلپ سلسله سی (Alpes Maritimes)

ایتالیا ایله فرانسه آره سنده جنوبدن
شماله تمت اولوب، (سان برناردو) بوغازندن
(ویزو) طاغنه قدر ۱۹۰ کیلومتره در.

(تنده بوغازی) ۱۷۹۵ متره .

(آنشا سترای) طاغی ۲۹۷۱ متره .

(آروانتیره) بوغازی ۲۰۳۱ متره .

(آنیلو) بوغازی ۳۲۴۵ متره .

(ویزو) طاغی ۳۸۴۰ متره .

۲. قوتیان آلپ سلسله سی (A. Cottians)

ینه ایتالیا ایله فرانسه آره سنده جنوبدن
شماله تمت اولوب، (ویزو) طاغندن (مونت
سنیس) قدر ۱۶۰ کیلومتره در.

(ژنوده) طاغنه بوغازی ۱۸۶۵ متره .

(مونت سنیس) ده ناپولیون طریقته اک

مقطع محلی ۲۰۶۶ متره .

دمیر یول تونلی ۱۳۵۵ متره .

۳. غره آلپ سلسله سی (A. Grées)

ینه ایتالیا ایله فرانسه آره سنده جنوبدن
شماله تمت اولوب، مونت سنیسدن (مونت
بلانق) قدر ۱۰۰ کیلومتره در.

(لاوانه) ذروه سی ۳۷۰۰ متره .

«بیوک قاصه» ذروه سی ۳۸۸۳ متره .

«کولکسنت برنارد» کچیدی ۲۱۷۷ متره .

۴. پنین آلپ سلسله سی (A. Pennines)

ایتالیا ایله اوسوچیره آره سنده غرب جنوبیدن
شرق شمالیه تمت اولوب، مونت بلانقندن
(سنت غوتارد) طاغنه قدر ۱۶۰ کیلومتره در.

(مونت بلانق) یعنی «آق طاغ» ۴۸۱۰ متره .

بیوک (سنت برنارد) کچیدی ۲۴۷۲ متره .

بیوک (قومین) طاغی ۴۳۱۷ متره .

(سرون) طاغی ۴۴۸۲ متره .

سرون بوغازی متره ۴۴۱۰ .

(مونت روز) یعنی «دنبه طاغ» ۴۶۳۶ متره .

(سپلون) بوغازی ۲۰۲۰ متره .

۵. لپونتیان آلپ سلسله سی (A. Lépons)

ینه ایتالیا ایله اوسوچیره آره سنده
غرب شمالیدن شرق جنوبیه تمت اولوب،
سنت غوتارد طاغندن (برینا) طاغنه قدر
۱۶۰ کیلومتره در.

(سنت غوتارد) طاغنه ذروه سی ۳۲۰۰ متره .

(فونستراون) ذروه سی ۴۳۶۲ متره .

(فورقه) بوغازی ۲۴۵۹ متره .

(آدوله) طاغی ۳۳۱۵ متره .

(لوقانیه) بوغازی ۱۹۱۷ متره .

(برناردینو) کچیدی ۲۰۶۳ متره .

(اسپلونکن) ذروه سی ۲۸۵۰ متره .

(اسپلونکن) بوغازی ۲۱۱۷ متره .

(مالویه) بوغازی ۱۸۱۱ متره .

(برینا) ذروه سی ۴۰۵۲ متره .

(برینا) بوغازی ۲۳۴۴ متره .

۶. رتیق آلپ سلسله سی (A. Rhétiques)

ابتدا ایتالیا ایله اوسوچیره آره سنده وبعده
آوستریا ک تیرول خطه سی ایچنده غربدن شرقه
تمت اولوب، برینا طاغندن (دراپهر نسپیچ)
طاغنه قدر ۳۳۰ کیلومتره در.

(اورتلسپیچ) طاغی ۳۹۰۷ متره .

(آداملو) طاغی ۳۵۵۶ متره .

(رخن) بوغازی ۱۲۴۵ متره .

(برنر) بوغازی ۱۴۲۰ متره .

(دراپهر نسپیچ) طاغی ۳۵۸۵ متره .

۷. قارنیک آلپ سلسله سی (A. Carniques)

آوستریا ایله ایتالیا ک وندیک خطه سی آره -
سنده غربدن شرقه تمت اولوب، دراپهر-
نسپیچ طاغندن (ترغلو) طاغنه قدر ۱۸۰
کیلومتره در.

(توبلاخ) بوغازی ۱۲۲۴ متره .

(تارویس) بوغازی ۸۱۴ متره .

(ترغلو) طاغی ۲۸۶۱ متره .

(نورینگ) آلپ شعبه‌سند (غروس غلوگز)
طاغی ۲۷۹۵ متره .
شعبه مذکورده (سمرینگ) بوغای ۸۸۱ متره .

۸. یولیا آلپ سلسله‌سی (A. Juliennes)
آوستریا (قارنیوله) ایله (استریا) خطه‌لری
آره‌سند شمال غربیدن جنوب شرقی به ممتد
اولوب، ترغلو طاغندن (بیتواری) طاغنه
قدر ۳۶۰ کیلومتره در.

(اشنبرغ) طاغی ۱۸۴۱ متره .
(بردیل) بوغای ۱۱۶۸ متره .
(آدلشبرغ) بوغای ۵۲۰ متره .

بو جدولدن آکلاشلدیغی اوزره، ایتالیا ایله
سائر اروپا آره‌سند برسد سدید حکمنده اولان
وآلمانیایله آق دیکز آره‌سند حائل اولان آلپ
سلسله‌سی بر دوزی به کیتیوب، بر چوق پرلرنده بر
طاقم بوغازلر و یکیدلر تشکیل ایدیورسده، بونلرکه
حال طبعیلری مرور و عبوره پک مساعد اولیوب،
دهشتلی اوچوروملری واردر، و آنجیق بر قاجی
انسان ایله آراه ایله یکپله به یک حاله قونلشدر.
دمیر یوللرک اختلاطنه دخی مانع اوله‌میوب، بر قاج
یرندن شمندوفر خطی اوسندن وایکی یرده دخی
آلتلرندن یکپور، که بونلرده (مونت سنیس) ایله
(سنت غوتارد) تونلری اولوب، مدینیت حاضره‌نک
موفقیات خارقه‌سندن معدود درلر.

آلپ طاغلرینک حاوی اولدقلری اراضی ارتفاع
وهوا و محصولانجه اوج صره به تقسیم اولنه بیلر:
برنجی صره باغک یتیشه‌مدیکی ارتفاعدن یعنی جنوب
طرفنده ۷۰۰ و ۷۵۰ و شمال طرفنده ۵۰۰ و ۵۵۰
متره‌نک ارتفاعدن باشلایه‌رق، ۱۳۰۰ و نهایت
۱۵۰۰ متره‌نک ارتفاعه قدر ممتد اولان آلپیق طاغلر
وطاغ انتکریله بایر و دره‌لردر، که غایت کوزل
ودلنشین پرلر اولوب، بو صره‌ده حبوبات متنوعه
ایله اشجار متمره و اورمان آناجلرینک انواعی یتیشیر؛
وجسم شهرلر یوغیسه‌ده، غایت کوزل کوچک
قصبلر و قریه‌لر و یک مفرح کوشکر و صیفیلر بو-
لنیور. ایکنجی صره برنجی صره‌نک یتیدیکی یردن
باشلایه‌رق، ۲۷۰۰ متره‌نک ارتفاعه قدر چیقار،
واقالم باردیه مخصوص چام کی بعض آناجلری دخی
وار ایسه‌ده، باشلیجه مرعاله مستوردر. بو مرعا-
لرک اوقی هر نه قدر قیصه و سیرک ایسه‌ده، حیوانات

حقنده غایت نافع اولوب، اورالرده اوتلایان حیوا-
ناتک ات و سوتیه سوتدن حاصل اولان پنبیر و باغ
کی محصوللری بینظیردر. بو صره‌نک آشای
طرفلری صغیره و یوقاریلری بالکز قویونه مخصوص
اوله‌رق، کلیتلی حیوانات بسلنیور؛ و شهر و قریه
بولنیوب بالکز چوبان قلبه‌لری بولنیور. اوچنجی
صره ایکنجی صره‌نک یتیدیکی یردن باشلایه‌رق
اک یوکسک دره‌لر قدر قارله مستور اولان
محلالری حاویدر، که بونده حیوان و نبات بولنیوب،
آنجیق یاز قیش اکسک اولیان قارلر تولید ایتدکری
متعدد نهرلرله اوروپا ناک اکثر طرفلرینی سقی و احیا
ایدیور.

آلپ { فرانسه‌ده بونامه اوج ایالت بولنوب،
(Alpes Mari-) { برینه «ساحلی آلپ»
(times)، برینه «آشای آلپ» (Basses Alpes)،
برینه «یوقاری آلپ» (Hautes Alpes) دیرلر،
که اوچی ده آلپ طاغلرینک غربی انتکرنده واقعدر.
آلپ { ساحلی — (Alpes Maritimes)
فرانسه‌نک منهای جنوب شرقی‌سند

واقع بر ایالتی اولوب، ۱۸۶۰ ده فرانسه به یکمیش
اولان (نیسه) قونلغیه (وار) ایالتندن آیریلان
(غراس) قضا‌سندن عبارت، و فرانسه‌ی ایتالیان
آیران ساحلی آلپ سلسله‌سینک غربی انتکند و واقعدر.
بو ایالت ۴۴° ۳۰' ایله ۴۳° ۳' عرض شمالی و ۴°
۲۰' ایله ۵° ۲۰' طول شرقی آره‌سند واقع او-
لوب، شرقاً و شمالاً آلپ سلسله‌سینک صریله ایتالیا-
دن آیرلشدر. غرباً (وار) و (آشای آلپ) ایالتلرله،
جنوباً دخی آق دیکرله محدود و محاطدر. مساحه
سطحیه‌سی ۳۹۲۶ مربع کیلومتره، و اهالیسی
۲۳۸۰۵۷ کشیدر، که بهر کیلومتره باشنه ۶۰
کشی دوشیور. مرکزی آق دیکز ساحلنده اولوب
هواسنک لطافت و ملایتیه مشهور اولان (نیسه)
شهریدر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق ایسه‌ده،
طاغلری اورمانلر و مرعاله مستور و غایت کوزل
اولدیگی کی (نیسه) و (غراس) جهلرنده غایت متب
اوولری دخی واردر. سواحلی بر قاج کورقزولیمانی
حاویدر. آلپ سلسله‌سندن اوج شعبه آیریلوب، بو
ایالتک ایچنده شمالدن جنوبه طوغری ممتد اولورلر،
و آره‌لرنده بر طاقم کوزل وادیلر تشکیل ایدرلر. ایلا-

آره سنده طار ودرين بر طاقم واديلر بولنيور. بو طاغلرك اكثريسي طاشلق وچلاق اولوب، يوكسك محملري دخی قارله مستور بولنديغندن، قارلر اريدیکی ویاغور یاغدینی وقت پک خیرلی ودهشتلی سیلار آقار؛ والحاصل اکثر محملری پکده قابل سکنی دکلدر. (رون) ایرماغنک تابعلرندن (دورانس) نهری آلپ سلسله سندن نبعا، ایالتک حدود شمالیه سنی طولاشد. قدن صکره، ایالتک غربی قسمنک اورته سندن بکهرک، بر چوق نهرلر دخی اخذايدر، که بونلرک اک بیوکلری جنوب طرفنده کی (وردون) واورته ده کی (آسه) و (بلتونه) نهرلیدر. ایالتک ایچنده ضنايع هيج مثابه سنده اولوب، زراعتی دخی اراضینک عدم مساعدیه سیله، یالکر آلچق محملره و بعض وادیلر ده حیوبات متنوعه ایله کنور، و جنوب طرفنده زیتون و بادم آغاچلری زرع و غرس اولنیور. بو ایالتک باشلیجه ثروقی اغنامدن اولوب، یازین ۴۰۰۰۰۰ قدر اغنام طاغلره سوق اولنور. معادن و مرمر اوجاقلریله معدن صولری چوق ایسه ده، معدنلرینک اکثریسی الآن اخراج اولنما مقصده در. ایالت وجه آتی اوزره منقسمدر:

قضا	ناحیه	دائرة بلدییه
بارسلونته	۴	۲۰
قاستلانته	۶	۴۸
دینیه	۹	۸۴
فورقالکیه	۶	۵۰
سیسترون	۵	۴۹

کرک مرکز ایالت اولان (دینیه) و کرک (بارسلونته) و (سیسترون) کی قضا مرکزلی کوچک قصبه لردن عبارت اولوب، ایالتک بیوک شهرلی یوقدر. یوللری نسبتاً آز اولوب، یالکر بر دیمیر یول خطی ایچندن نکپور، واوندن برایکی کوچک شعبه آریلیور. } یوقاری — (Hautes Alpes) فرانسه } آلپ } نک شرق جنوبی جهته ده کی ایالتندن اولوب، قسم اعظمی اسکى (دوفینه) ایالتندن عبا رتدر، و برکوچک قسمی دخی (پروونس) خطه سندن مأخوذدر. بو ایالت ۱۱° ۴۴' ایله ۸° ۴۵' عرض شمالی و ۱۶° ۳۰' ایله ۴۵° ۴۲' طول شرقی آره سنده واقع اولوب، شرقاً آلپ سلسله سنک صریله ایالتیادن آیرلشدر، و شمالاً (ساووا)، شمال

نک ایچنده آقان صولر باشلیجه (وار) اسمیله بر نهره جمع اولنورق، (نیسه) شهرینک غرب طرفنده دیکبره منصب اولورلر. بو نهرک صول طرفنده نیسه نک ایچندن پکن (بایون)، و صاغ طرفنده دخی (سیاتیه) و (لوپ) اسمیله اوج کوچک نهر دخی آقیور. بو ایالتک هواسی طاغلر ده یابس و سریع التحول ایسه ده، آلچق طرفلری و ساحلری شمال و شمال شرقی روز کارلرندن محافظه لی اولغله، علی الخصوص قیشین پک معتدل و ملایم بر هوا ایله ممتازدرلر. (نیسه) و (قان) شهرلی فرانسه نک و بلکه بتون اوروپا نک قیش ایچون تبدیل هوا محملیدر. محصولات حیوبات متنوعه ایله اوزوم، پورتقال، لیمون، زیتون، دود، توتون و سائر دن عبارتدر. عطریات استحصالیچون پک چوق چیچک دخی بیشدیریلیر. شوسه و جاده لری و سائر طرق مکلی اولوب، مارسیلیدن ایالتیایه کیدن دیمیر یول خطی دخی جنوب جهته ده سواحلی بویجه پکچر. صنایع و تجارتی باشلیجه چیچک صوبی و انواع عطره یانه ایک، بال، صابون، زیتون یاغی، شراب، میوه و سائر یه منحصردر. ایالت اوج قضان مرکب او- لوب، مرکزلی (نیسه)، (غراس) و (پوزه تیه) شهرلیدر. بو اوج قضا ۲۵ ناحیه و ۱۵۰ دائرة بلدییه حاویدر. اهالیسی همان کاملاً قتولیک اولوب، بر قسمی ایالتیاندیر.

آلپ } آشاغی — (Basses Alpes) فرانسه نک } آلپ } جنوب شرقی جهته ده کی ایالتندن بر ایالت اولوب، شرقاً «ساحلی آلپ» سلسله سیله ایالتیا دن، و بو سلسله نک بر شعبه سیله «ساحلی آلپ» ایالتندن آیرلشدر؛ جنوباً (وار)، غرباً (ووقلوز)، شمالاً دخی (درومه) و «یوقاری آلپ» ایالتلریله محدود و محاطدر. جنوب غریبدن شمال شرقیه اولان طول اعظمی ۱۷۵ کیلومتره اولوب، عرض اعظمی ایسه بونک نصفی راده لرنددر. مساحتی سطحیه سی ۶۹۵۴ مربع کیلومتره اولوب، ۴۹۴ ۱۳۹ اهالیسی واردر، که هر مربع کیلومتره باشته ۱۸ کشتی دوشیور. ایالتک حدود شرقیه سنده آلپ سلسله سی صرتدن بر جوق شعبه لری آریلوب، غریبه طوغری ایالتک اویر وجه تمتد اولغله، بو شعبه لره بعضیسی ۳۰۰۰ متره دن زیاده یوکسک و صرب اولدیغندن، عمومیت اوزره ایالتک اراضیسی طاغلری اولوب، بو طاغلرک

غربی طرفندن (ایزره)، غرباً (درومه)، جنوباً دخی «آشاخی آلپ» ایالتلریله محدوددر. مساحتی سطحیه سی ۵۵۸۹ مربع کیلومتره اولوب، ۱۲۲۹۲۴ اها - لیبی وارددر، که بهر مربع کیلومتره باشه ۲۲ کشتی دوشدر. بو ایالتک اراضیسی، فرانسهک اخیراً الحاق ایتمش اولدینی ساوآدن صکره، بو دولتک اک مرتفع محلی اولوب، آلپ سلسله سنک غربیه طوغری اوزا - نان بر طاقم شعبه لرندن عبارتدر، که بونلرک اک بیوکلی ایالتک شمال طرفنده اولان (پلوی) و (تابور) ایله جنوب جهته کی (پاریون) و وسطده اولان (اسکی قاپوت) طاغلریدر. (پلوی) طاغنک اک مرتفع ذروه - سی ۴۱۰۳ متره ارتفاعنده اولوب، دیکرلی دخی ۳۵۰۰ متره دن آشاخی دکلددر. بو طاغلرک ذروه - لری و شاهقلری دائمی صورتده قارله مستور اولوب، اتکلرینک بعضیسی اورمانله و آلقق طرفلری باغ و اشجار منزه ایله مستور ایسه ده، اکثر جهتلری وعلی الخصوص جنوب طرفلری طاشاق و قورو اولوب، آقان سیلرلر دن پک دهشتلی بر منظره ارا نه ایدیور. بو ایالتک اراضیسی (رون) ایرماغی حوضه سنه تابع اولوب، اکثر طرفلرینک صولری بو ایرماغک تا - بلرندن (دورانه) نه رینه دوکیلور. بونهر مجراسنک ۱۱۰ کیلومتره ک یری و منبعی بو ایالتک ایچنده او - لوب، (کیزان)، (ژیرونده)، (کیل)، (اوبای) چایلرینی دخی اخذ ایدر. شمال غربی طرفنده دخی (دراک) چایی (رومانش) و (سوارس) چایلریله دخی برلشهرک، ینه (رون) ایرماغی تابعلرندن (ایزره) نه رینه دوکیلور. ایالتک منهای غربنده آقان ایکی کوچک چای ایسه ینه (رون) ایرماغی تابعلرندن (ایغ) نه رینه منصب اولور. یوکسک محللرینک هواسی پک صوفوق اولوب، قیثی یدی آی شدله حکمنی سورر ایسه ده، آلقق یرلرنده و نه رلرک وادیلرنده هوا دها ملایم اولوب، زیئون آغاجی دخی یتیشیر. بو ایالت ثروت و زراعتجه فرانسه ایالتلرینک اک کریسنده اولوب، هر نه قدر اراضینک باغ و پاتانه یتیشدر - مکه استعدادی وار ایسه ده، باغلری فیلوکسران خراب و اورمانلری دخی تلف اولمش اولدیغندن، هر نوع مزروعاتی کربدر، وایک چقارمغه مخصوص اولان دود آغاجلری دخی اکملکده در. پیکلری چوق اولوب، بر نوع پینیز یا پیلر، ویسایغی کوزل بر

نوع مریئوس قویونلری وارددر. طاغلرنده آو حیواناتک انواعی بولنور. یوللری آز و غیر کافی او - لوب، تجارتی پک کوشکدر، و صنایع محلیه آز مقدارده اییک اخراجیه یوکدن بعض قبا منسوجاته منحصردر. یوقاری آلپ ایالتی اوج قضان مرکب اولوب، مرکز ایالت (غاب) شهری، و دیگر ایکی قضانک مرکزلی (بریانسون) و (آمبرون) قصبه لیدر. بو اوج قضا ۲۴ ناحیه و ۱۸۹ دائرة بلدیه یی حا - ویدر. مرکز ایالتده بر مکتب اعدادی، بردار المعین و بر دار المعلمات و بتون ایالتده ۶۱۷ مکاتب ابتدایه موجوددر. اهالیسی فرانسزجه دن زیاده ایतालینجه به قریب بر طاقم لسانلرله منکلم ایسه ده، مکتبلر سایه - سنده فرانسزجه کوندن کونه ترقی ایتمکده، ولسان محلی اونودلمقده در.

آلبات { معموره العزیز ولایتده خرپوت سنجاق و قضاسنه ملحق ناحیه مر - کزی بیوجک بر قریه در.

آلپسپیتز (Alpspitz) آلپ سلسله سنک } بو ایرمه کی شعبه سنک بر ذروه - سیدر، که ۸۴۳۰ قدم ارتفاعنده اولوب، اتکلرندن نبعان ایله طونه به دوکیلن بر قاق چای بو ذروه یی شعبه نک سائر طرفلرندن آیره رق، منفرد بر طاغ حالنده بر اقدشدر.

آلپن (Alpin) ایतालیا اطبا و عثمای نباتیو - نسدن اولوب، میلادک ۱۵۵۳ تا - ریچنده طوغش، و ۱۶۱۷ تاریخنده وفات ایتمشدر. کندیبی بر طبیب اوغلی اولدینی حالده، علم نباتاته زیاده ده سیله میل و محبتی اولوب، محضا تحریات نباتیه اجراسیجون، مصره عزیمتله، اوراده بر قاق سنه اقامت ایدهرک، نباتات محلیه حقنده بر طاقم تحریات نافعه به موفقی اولدقدن صکره، ایतालیا به عودتله، مشهور (آندریا دوریا) دونخاسی سر طبابنه تعیین اولنش؛ و بعده (پادوه) دار الفتونده علم نباتات معلی اولمشیدی. مصرک نباتات و تاریخ طبیعیسنه دائر مکمل بر اثری و نباتات و طبه متعلق دیگر بر قاق تألیفات وارددر.

آلپوجاراس (Alpujarras) اسپانیانک } جنوب جهته ده غرناطه ایالتنده بر قضادر، که طاغلری اراضیدن عبارت اولوب،

آلتاموره (Altamura) ایتالیا (باری)
ایالتند و باری شہرینک ۴۸ کیلو-
متره جنوب غربی سندھ قضا مرکزی بر شہر در، کہ
منبت اراضی اور تہ سندھ بر کوزل تہنک اوزرندہ
واقع اولوب، ۱۸۰۰۰ اہالیسی وارد.

آلتامیرا (Altamira) اسپانیادہ (تاج) ایلہ
(وادی یانہ) نہرلینک حوضہ لری
آرہ سندھ بر طاغ سلسلہ سیدر، کہ شرق طرفندن
تولدہ (یعنی طلیطلہ) طاغلریلہ و غرب جہتندن
(وادی لوب) طاغلریلہ کسب ارتباط ایدبور. —
بو اسملہ مکسیقہ دہ دخی بر کوچک قصبہ بولنیور، کہ
ساحل شرقیہ قریب اولوب، بطافلق و هواسی
وخیم بر محلہ در.

آلتاویلا (Altavilla) ایتالیا (پرنچیاہ)
(اولتزیور) ایالتندہ بر قصبہ اولوب،
۳۳۰۰ اہالیسی و معدن صوری وارد. بو اسملہ
ایتالیادہ دہا بر قاج قصبہ و بیوک قریہ بولنیغندن
بوکا (آلتاویلا ایرینا) دیرلر. — (پرنچیاہ چیتزیور)
ایالتندہ بو اسملہ بولنان و ۳۱۱۰ اہالیسی اولان
دیگر بر قصبہ یہ (آلتاویلا سیلینینا) دیرلر. —
سیچلیانک پالرمو ایالتندہ دخی (آلتاویلا میلیچیا)
اسملہ ساحلہ بر ناحیہ وارد.

آلتای (Altai) اسم اصلسی اولان (آلتون
طاغ) دن غلطدر. «آلتون طاغ»
مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ.

آلتائی (Altaique) آلتون طاغہ نسبتلہ ام
(والسنہ توارنیہ یہ ویرین اسمدر.
«تورانی» مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ.

آلتدورف (Altdorf) آلمانجہ «اسکی
(کوی) دیمک اولغلہ، آلمانیادہ
بو اسملہ بر قاج قریہ بولندی کبی، باورہ نک «وسطی
فرانقونیا» ایالتندہ بر قصبہ دخی وارد، کہ (نو-
رنبرغ) قضا سندہ و نورنبرغ شہرینک ۲۲ کیلومترہ
جنوب شرقی سندھ واقع اولوب، ۳۱۶۰ اہالیسی
و معدن کوریلہ غریب بر مغارہ سی وارد، کہ اوستندن
صو طاملیوب، اشکال مختلفہ دہ تججر ایدر.

آلتدورف (Altdorf) اسویجرہ ہیٹ
(متفقہ سنی تشکیل ایدن نواحیدن
(اوری) نک مرکزی اولان بر قریہ در، کہ (برنہ)
شہرینک ۱۶۰ کیلومترہ شرق جنوبی سندہ (وزریخ) نک

ساحلہ متوازیاً (مرتلہ) دن (المیہ) یہ قدر غربدن
شرقہ ۱۰۰ کیلومترہ نک مسافہ دہ متمد اولور. عرضی
ایسہ ۴۵ کیلومترہ در. مرکزی (اوجیچار) قصبہ
سیدر. مرعاری چوق بر محل اولوب، خیلی معدنلری
دخی وارد. بعض اروپا جغرافیونی بو قطعہ نک
عربلک (البشارات) دیدکری محل اولوب اسمندن
دخی بو اسم عربیدن غلط اولدیغنی التزام اجتماع
ایسہ دہ، عرب جغرافیونک تعریفندن آکلاشلدیغنی
کورہ، (بشارات) قطعہ سی بونک شمال طرفندہ
واقع اولوب، مرکزی الیوم (جانن) دیلن (جیان)
قصبہ سیدر، و (آلبوجاراس) ک پرینہ (النجایہ)
قطعہ سی بولنیور، کہ مرکزی الیوم (برجا) دیلن
(برجہ) قصبہ سی ایدی. ذاتاً (آلبوجاراس) اسمنک
(النجایہ) اسمندن غلط اولسی احتمالہ دہا قریبدر.
اندلس اہل اسلاوی غراطہ یی دخی قوت ایتدکن
سکرہ بو قطعہ نک طاغلرینہ چکیلوب، خیلی وقت
منقل بر حالہ باشامش؛ و ۱۰۱۹ تاریخ ہجری سندہ
اجدادلرینک ملکخی استردادہ قیام ایلہ، اوچخی
فلیک عسکرلہ مدت مدیدہ مردانہ و جانسپارانہ
جنگ ایدرک، جملہ سی تلف اولنجہ یہ قدر مقاومت
ایشلدر.

آلتاگرایا (Altagracia) بو اسملہ آ-
اولوب، بری (آرجتین) جہوریٹنک قوردو وہ
(بخود قرطبہ) ایالتندہ، و دیگر ایکسی (وزوئلا)
جہورینک (آنفوسترہ) و (ماراقایو) ایالتلرندہ
واقعدر.

آلتاماہا (Altamaha) ممالک مجتمہ نک
(«کورجستان» جہوریتندہ بر
نہر در، کہ (اوقونی) و (اوقولجی) چایلرینک برلشمندن
حاصل اولور. بو ایکی چای جہورینک شمالندہ کی
ضاعلردن نبعان، و جنوب شرقیہ طوغری متوازیاً
جریلہ، ۵۰۰ کیلومترہ قطع ایتدکن سکرہ، (آلتا-
ماہا) نامیلہ برلشیرلر. (آلتاماہا) نہری ینہ او
استقامتدہ دواملہ. غیر منبت و جام آغاچلرینی حاوی
قوملق بر او و نک ایچندہ ۲۲۰ کیلومترہ نک جریاندن
سکرہ. (داریان) شہرینک ۱۹ کیلومترہ آشاغی سندہ
دقاج فوہلہ آریلہ رقی، بحر محیط آسلاشی یہ منصب
اؤنور. کرک کندیزی و کرک تابعلری سپر سفائنہ
صانلدر.

آلتن (Alten) نوروجك وسطرنده (فینار-کن) ایالتده بر کوچك قصبه در، كه (آلتن) نهرينك منصبنده و ۵۵' ۶۹° عرض شمالی ايله ۲۱' ۴۴' ۲۰° طول شرقیده واقع اولوب، جوارلرنده آرپه و پتانه حاصل اولور، وكره ارضك مقن صورتده حاصلات ویرر پرلك اك شماليسيدر.

آلتن (J. Althen) — عن اصل ایراني اولوب، ولايات ایرانيه دن برينك وا-ليسنك اوغلی ايكن، باباسنك طهاسب قولى خان طر-فسدن قتلی اوزرينه، كنديسی دخی اسیر طوتلش؛ و بر تقريله فرار ایدوب، فرانسه یه قاچش؛ و تنصر ایدوب، فرانسه نك بعض ایالتلرینه كوك بویا زرعی و ايكك اصلاحي اصولنی اوكرتمكه، بيوك بر ثروت حصوله سبب اولديغندن، (آوینون) ایالتده ۱۸۴۶ سنه سنده كنديسه بر هيكل ركز اولمشدر. میلادك ۱۷۱۰ تاریخسنده طوغوب، ۱۷۷۴ ده وفات ایتمشدر.

آلتنا (Altena) پروسیه نك غرب طرفنده (وستفاليا) ایالتده بر نهردر، كه (رین) ایرماغی حوضه سنده (لیپه) نهرینه دوكلن (آله) چا-ینه منصب اولور. ۳۸ کیلومتره طولنده اولان مجرا-سنده درت دفعه پرک آلتنه غائب اولوب، بر آرز آشا-غیده ینه میدانه چیقیمی غرابدنر. (آله) ايله بر-لشدكدن صكره دخی بر كره بویه غائب اولوب، بر آرز آشاغیده ینه ظهور ایدر.

آلتنا (Altena) پروسیه نك غرب طرفنده (وستفاليا) ایالتده قضا مرکزی بر قصبه در، كه (نته) ايله (لنه) نهرينك نقطه تلاقسی قرینده (و آرتسبرغ) ك ۳۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده وا-قع اولوب، ۷۱۲۰ اهالیسی و معادن مختلفه نك ایشلمه سنه مخصوص پك چوق فابریقه لری واردر. اسکی آلتنا قونترلینك سرایي شمعی مناسیر اولوب، ایچنده ۳۰۰ متره درینلكنده بر قیو واردر. — قزاسنك اهالیسی ۵۴۹۶۰ كشدیر.

آلتنبورغ (Altenberg) آلمانیه بو اسمله بر قاج بیوك قریه بولنیور.

آلتنبورغ (Altenbourg) آلمانیه (ساقب اولان كوزل بر شهردر، كه (آله) ایرماغی تابعلرنر (الستر) دوكلن (پلاسه) نهری اوزرنده و (لیپسینغ)!

۷۰ کیلومتره جنوبنده و ۴۴۷ متره لك ارتفاعده واقع اولوب، ۲۲۲۴ اهالیسی واردر. بو قریه اسویجریه حریق قزاندرمش اولان (كویوم تل) ك ماجرای مشهورینك محل وقوعی اولغله، شهرت بو-لوب، قهرمان مذكورك بو قریه ده بر هيكلی دخی ركز اولمشدر.

آلتزینغهام (Altringham) انكلتره نك (چستر) قزاسنده و چستر شهرينك ۴۵ کیلومتره شمال شرقیسنده و (مانچستر) ك ۱۳ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۸۴۷۸ اهالیسی و حیوانات بازاری واردر.

آلتستاتن (Alstæten) اسویجریه نك (سنت) (اوبرهائیتال) قزاسنك مرکزی اولوب، (آلپستاین) طاغنك باغلرله و اشجار مثره ايله مستور بروادیسنده واقع و ۷۵۷۵ اهالیی جامعدر. كوكوردلی معدن صولری، ايك پاموق و يوك اقمشه فابریقه لری، كو-زل بر كتبخانه سی، هفته ده بر كره اجتماع ایدر بازاری و سنده اوج دفعه پناری واردر. قزاسنك اها-لیسی ۱۶۳۲۷ كشدیر.

آلتكیرخ (Altkirch) آلساس ولورن (قطعه سنده بر کوچك قصبه در، كه فرانسه نك اداره سنده ايكن «یوقاری رین» ایالتنك بر قزاسنك مرکزی ایدی. ۲۹۵۵ اهالیسی واردر.

آلتمارك (Altmark) پروسیه ده (ساقسه) ایالتنك قسم شماليسی اولوب، و قریله آیریجه بر ایالت اعتبار اولنوردی. پروسیه قراللی اك اول یعنی ۹۲۸ تاریخ میلادیسنده بو كو-چك پرده تشكیل ایدوب، مرور زمانله توسع، و نهایت بتون آلمانیاي استیلا ایتمشدر.

آلمول (Altmühl) باویریه نك فرانقونیا (ایالتده بر نهردر، كه ابتدا جنوب شرقیه و بعده شرقه طوغری آقدهق، ۱۶۰ کیلو-متره قطع ابتدكدن صكره، صولدن طونه یه منصب اولور. اخیراً بو نهردن (رین) ایرماغنه قدر بر قتال كشاد اولنهرق، رین ايله طونه و بونلر ك وا-سطه سیله قره دكیره شمال دكیری پیننده اختلاط حاصل اولمشدر. بو قتالك كشادی اك اول بیوك شارلمان طرفندن نیت اولمشیدی.

دیسون) قضااسندہ بر قصبہ در، کہ (مبیسینی) ایر -
 ماغنک صول طرفندہ اولان بر تپہنک اوزرندہ و بو
 ایر ماغنک (میسوری) ایله نقطہ تلاقیسندن ۵ کیلومترہ
 یوقاریدہ واقع اولوب، ۱۸۱۸ تاریخ میلادیسندہ
 تأسیس اولندیفی حالده، بوندن اون سنہ اول ۸۷۰۰
 اہالیسی وار ایدی. بر قاج دمیر یولک نقطہ تقا.
 طعنسدہ واقع اولغلہ، اہالی و معموریتی کوندن کونہ
 آرتقندہ در.

آلتون ساحل } یاخود آلتون ساحلی (Côte
 d'Or) یاخود (Côte del'Or)

آفریقای غربیدہ کینہ علیا ساحلنک بر قسمیدر، کہ
 «دیش ساحلی» ایله (داهومی) مملکتنک ساحلندن
 عبارت اولان «اسرا ساحلی» آردسندہ واقع او -
 لوب، کینہ علیانک اورتہ سندہ وجنوبہ ناظر بولنور.
 حدود غربیہ سی (آسینی) نهرینک منصبیلہ محدود او -
 لوب، حدود شرقیہ سی دخی (وولنہ) نهرینک مجرا -
 سیلہ معین ایسدہ، بو مملکتنک صاحبی بولنان انکلترہ
 دولتی استملاکانی شرقہ طوغری دها خلی ایلر -
 یلندیکیچون، یکی ضبط ایتدیکی پرلری دخی بو اسملہ
 تسمیہ ایدہرک، حدودی شرقہ طوغری توسیع
 ایتشدرد. (لاغوس) ساحلی دخی بوکا ملحق ایسدہ،
 آردلرندہ (داهومی) دولت زنجیہ سنہ عائد بر پارچہ
 ساحل بولندیغیچون، آیریمجہ ذکر، و «آلتون سا -
 حل» حدود شرقیہ سنک ۲۰۰ طول غربی خط
 موهومیلہ محدود اعتبار اولنسی لازم کلیر. حدود
 شمالیہ سی ایسہ (آشانتی) و (داهومی) نام زنجی دو -
 لترینک حدودیلہ محدوددر. انکلترہ دولتی بو قطعہنک
 یالکز ساحلی طوغریدن طوغری بہ تحت تصرفہ آ -
 لوب، ایچ طرفلرینی ایسہ یالکز حبابہ ایتکلہ قناعت
 ایتشدرد. کثرتلہ تبر یعنی آلتون توزی چیقدیغیچون،
 بو یری اک اول کشف ایدن پورتکیر لیلر بو قطعہ بہ
 آلتون ساحلی نامی ویرمشلردرد. او وقتدن بری بو
 محصول خیلی آزالش ایسدہ، یتہ بولنور.

یوقاریدہ ذکر اولنان (آسینی) ایله (وولنہ) دن
 بشقہ دها بر چوق نهرلری واردرد، کہ اک بیوکلری
 (ناندو) و نام دیگرلہ (آنتقورہ) ایله (پراہ) و نام دیگر
 لہ (اورانز) نهرلیدرد. (پراہ) ایرماغی (اوفیم) و (داه)
 نهرلرینک اجتماعندن حاصل اولوب، بونلرک ایکنجیسی
 آشانتی دولتنک مرکزی اولان (قوماسی) شہرینک

۴ کیومترہ جنوبسدہ واقع اولوب، ۲۹۱۱۰
 اہالیسی واردرد. صنایعی یک ایلری اولوب، ۵۰ قدر
 فابریقہسی، چوخہ وغانت معمولاتی، حیوانات پازا -
 ری و یکجوق مؤسسات خبریہ سی واردرد. مکتبلری
 مکمل اولوب، بر آقادمیاسی، کتبخانہ سی، جمعیت
 علمیہ سی، آثار عتیقہ و تاریخ طبییہ مخصوص
 جعینلری، موزہ خانہ سی، زراعت مکتبی و سائر مؤ -
 سساتی واردرد. — آوستریادہ طونہ کنارندہ وویا -
 نیک بر قاج کیلومترہ شرقندہ دخی بو اسملہ بر کوچک
 قصبہ بولنور.

آلتستاین بارونی } (Baron d'Alten - Stin)
 پروسیہدہ باش
 ویکلک ایتش، و (تیلست) مصالحہ سندن صکرہ دولت
 مشارالہانک اجرای اصلاحات ایتسیلہ، ۱۸۰۹
 تاریخندہ برلین دار الفنونک تأسیسنہ سبب اولمشدر.
 آلتو } (Alto) آمریقاسی جنوبیدہ (آرجنتین)
 } (جہورینتک (قنمارقہ) ایالتندہ سنجاق
 مرکزی بر قصبہ در، کہ (آلتو) سلسلہ جبالنک شر -
 قہ طوغری اوزانان بر شعبہ سندہ واقع اولوب،
 ۳۰۰۰ اہالیسی واردرد. — آلتو سنجاقی ہنامی
 اولان سلسلہ جبالک اطرافنی حاوی بولنوب، مرعار
 واورمانلرہ مستور ۱۱۰۰۰ کیلومترہک اراضیسی
 و تقریباً ۱۰۰۰۰ اہالیسی واردرد. — پرودہ دخی
 بو اسملہ بر کوچک قصبہ بولنوب، جوارندہ کلینی
 کومش معدنلری بولنور.

آلتواتر } (Altwater)
 آوستریادہ موراویا ایله
 سلیزیآ آردسندہ کی (سودتہ) سلسلہ
 جبالنک اک یوکلک ذروہ سی اولوب، ۱۹۸۷ مترہ
 ارتفاعی واردرد.

آلتومونتہ } (Altomonte)
 ایتالیاک قلابریا
 قضااسندہ بر قصبہ اولوب، ۵۰۰۰ اہالیسی واردرد.
 آلتون } (Alton)
 انکلترہنک (سوتیتون) قضا
 سندہ (تامیسہ) نهری تابعلرندن (وی)
 جایی اوزرندہ، (وینچستر) شہرینک ۲۶ کیلومترہ
 شمال شرقیسندہ ولندرہک ۷۴ کیلومترہ جنوب
 غریبسندہ واقع بر قصبہ اولوب، ۳۷۷۰ اہالیسی،
 بیرہ وکاغد فابریقہلری وایلیکنخانلری واردرد.

آلتون } (Alton)
 ممالک مجتمعنک جاہیر شما -
 لہ سندن (ایلیونیس) جہورینتک (ما -

پک چوق ایشلرده قوللاندیغیچون، آوروپالیرلر چوق رغبت ایدرلر، ویرلیرر کلیتله طولایوب، صانارلر. پاموق وچوید دخی خدای ثابت یتیشیورسده، یر- لیرر آلآن یتیشدیرمکی اوکر نه مشلردر.

فیل، آرسلان و سائر حیوانات وحشیه نك انواعیله بر چوق جنس میونلر و (شپازنه) دنیلر نسانس نوعی کلیتی بولندیقی کی پیلان و سائر حشرات سمیه دخی پک چوق قدر. دیکزده اون اون ایکی متره طولنده بر نوع بالنه بولنیور، که او قدر جسا مثیله برابر پک سریع الحرکه در.

آلتون ساحلک اهایلیسی باشلیجه اوج قومه منقسم اولوب، بولنلده (آهانه)، (فانتی) و (آشانتی) قوملیردر. بولنلر هر بری بر چوق قبیله لر آیر- یلوب، جله سی بر جنسینه منسوب اولدقلری حالده، اکثریا مقایله ده بولنورلر. بولنلر سائر زنجیلردن چوق ده زاده تناسب اعضا و حسن و جاله مالک اولوب، رنگلری بستیون سیاه اولدیغی حالده، برونلری دوز، دوداقلری اینجه، آغزلری و قوللاقلری کوچک، دیشلری بیاض و کوزل، و عومیت اوزره تندرست آدملردر. آنجیق تنبللکده و اخلاقجه اولان نواقصده سائر زنجیلرله مشترکدرلر. شوراسی ده ذکره شایاندر که سودانک هر طرزنده حکمفرما اولان دین مبین اسلام کوندن کونه جنوبه طوغری ایلرلنلکده اولغله، آشانیلرله سائر کینه اقوام زنجیه سی ایچنده افراد مسئله خیلی چوغالمش، و بو اقوامک دخی انوار اسلامیه سایه سنده بولندقلری وحشیلک حالندن بستیون قورتلرلی وقتی یاقلاشمشدر.

آلتون ساحل مستلکاتنک مرکزی (آقره) شهری اولوب، ۱۲ قضایی واردر، که غریبدن باشلایه رق بروجه آتی ذکر اولنور: آبولونیا، آقسیم، دیکسکو- وه، بوتری، سقوندی، چامه، المینا، کپقواست، قومانتین، آقره، فریدنسبورغ، آدا، داهومی سا- حلنده اولان (ویلیام) قلعه سیله آلتون ساحلدن منقطع اولان (لاغوس) دخی برر قضا سورتیله بوکا ملحقدرلر. بو اون درت قضا نك اراضیسی ۴۵۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، ۵۵۸۰۰۰ اهایلیسی واردر.

آلتون طاش } خداوندکار ولایتنک کوتاهییه
سنجاق وقضاستده بر ناحیه
اولوب، کوتاهییه نك جنوب شرقیسنده واقع اولغله،

ایچندن کچر. بولنلرک جله سی وعلی الخصوص نك بیوکلری اولان (وولته) دیکزده پک چوق صو دو- کوب، تموز و آغستوسده فیضانلری وقوع بولور. آنجیق منصبلرینه قریب محللری قیالزله مسدود اولدیغندن، ایچلرنده سیر سفان ممکن دکلدر. بو قطعه نك سواحلی بوکسک بر سد صورتده اولوب، سفاننک یتاشمه سنه مساعد یرلری پک آزدر، و او- لاندلر ده تله کهدن سالم دکلدر. بوسدک اونه سی دوز و پایانسز بر اووه صورتده ایسه ده، ایچندن کچلمسی محال اورمانلر و گرفت چالیرله مستور اولدیغندن، اهایلی مملکت اولان زنجیلر کندیلرینه مخصوص بر نوع قایقلرله باشلیجه نهرلر و جدوللر طریقله ینلرنده اختلاط ایدرلر. بو اووه نك ایلر یسی ینه اورمانلرله و کثرتلی نباتاته مستور طاغلردن عبارت اولوب، غایت کوزل مملکتلر اولدیغی آکلاشیلورسده ده، بولنلرک مشکلاتندن و اهایلنک وحشیلکندن آلآن کشف و تحقیق اولنه مامشدر. آوروپالیرلر یرلشمش اولدقلری ساحل بوینجه دخی قصبه دنیلرک قدر جسم زنجی کویلری پک صیق بولنیور، که بولنلرک اهایلیسی آوروپالیرلرله اختلاطلردن بر درجه یه قدر انسیت کسب ایتمشدر.

آلتون ساحلک ایکی یاغور موسمی اولوب، یری تشرین ثانی نك ابتداسندن کانون اولک اواسطنه، و دیگرکی نیسانک ابتداسندن حزیرانک نهایتنه قدر دوام ایدر. علی الخصوص بواکینجی موسمه یاغور- لر پک شدتلی بوره و فرطونه لرله یاغار. کانونلر ده چوللردن کلن شمال شرقی روزکارلری اسوب، درجه حرارت، سانتیگراد اوله رق، کولکده ۳۲ و کو- نشده ۶۶ یه قدر چیقار؛ و بوموسمه مهلک صیتمهلر اکسیک دکلدر. اک سرین واک صاغلام هواسی تم- زک ابتداسندن تشرین اولک نهایتنه قدر اولوب، بو موسمه درجه حرارت کولکده ۲۵ ایزر.

باؤباب دنیلن جسم آغاچه خرمایه مشابه آغاچلرک انواعی و سائر اقالیم حاره یه مخصوص اشجار مثمره و غیر مثمره بولندیغی کی، پورتقال، لیون، هندستان جوزی، موس، آناناس و سائر ده دخی پک بولدر. پرنج محصولی دخی چوقدر. بر فستیغی تجارت محلیه- نك باشلیجه سرمایه سیدر؛ بونک دانه لری جوز دانه- سندن بیوک اولوب، قابوغندن بر یاغ چیقار، که

آلتونه (Altona) پروسیه نك شمال طرفلرنده. (کی هولستاین) خطه سنده قضا مرکزی بر شهر در، که (البه) ایرماغنگ ساحل یمنده و (آلستر) نهرینک بو ایرماغه دوکلیدی محل قربنده، برلینک ۲۹۲ کیلومتره شمال غریبسنده و (کیل) ۱۰۵ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، (هامبورغ) شهرینک غربنده و بر شهر صایله یله جک قدر قر بندهدر. سوفاقلری کنیش و دوز اولوب، غایت کوزل بر شهر در، و (البه) ایرماغنگ کنارلری شهره بیوک بر لطافت قزاندیرور. لیانی اولدیفندن، اکثر مواد تجاریه سی سربست و مستقل اولان ها. مبورغ شهری سفانیله نقل اولنور. مکمل مکتبلری، رصد خانه سی، بر بیوک یتیمخانه سی و بر قاج جمعیت علیه سی واردر. یتش سکسان سنه اول کوچک بر قصبه واوندن اول بر بالیقی کوی ایکن، کوندن کونه ترقی ایدوب، بو کون ۷۱۷ ۱۰ اهالیسی، شکر، توتون، صابون، بالیق یاغی کارخانه لری و باصمه و سائره فابریقه لری واردر.

آلتونه (Altoona) ممالک مجتهدنک (پانسلاو. (نیا) جمهوریننده، (بلر) قضا سنده بر قصبه در، که (فیلادلفیا) نك ۳۹۱ کیلومتره غربنده، (آلفانی) سلسله جبالنک شرق اتکنده واقع اولوب، ۱۰۶۱۰ اهالیسی، ودمیر یول آراهه و ماکیندلرینک اعلا نه مخصوص فابریقه لری واردر.

آلتیا (Altea) اسپانیانک شرق جنوبی طر. (فنده (مرسیه) ایالتنده بر قصبه در، که (آلیقنت) ۴۵ کیلومتره شمال شرقیسنده هنبی اولان بر قویک ایچنده و (آلفار) نهرینک منصبده واقع اولوب، اولدقجه ایشلک بر اسکله در؛ و بو اسکله ایله جزایر آره سنده مقن صورتده واپورلر ایشلیور. اهالیسی ۶۰۰۰ کشیدر.

آلتیا (Althée) اساطیر یونانیه کوره (اتو. (لیا) نك (قالیدون) شهری حکمداری (اونه) نك زوجه سی و (ملتاغر) ک والده سی اولوب، اوغلنک حیاتی مربوط بولنان بر اودونی آتسه آتغله، اوغلی وفات، و کندسی مایوسیتندن انتحار یتش.

آلتی شهر چینک ید ضبطنده بولنان تر. (کستان شرفیده یعنی کاشغروختن طرفلرنده بر مملکتدر، که آلتی شهری حاوی بولغله، بو اسمله تسمیه اولغشدر. «ترکستان شرق» ماده. سنه مراجعت بیوریه.

غربا کرکی و اطراف شهر ناحیه لریله، جنوبا ینه کرکی ناحیه سی و عشاق قضا سنه ملحوق (بناز) ناحیه سیله، شرقا قره حصار صاحب سنجاغیله، شمالا دخی اطراف شهر ناحیه سیله محدود و محاطدر. ناحیه ۳۷ قریه دن عبارت اولغله، ۱۵۶۹ خانه و ۸۴۷۰ نفوسی حاوی اولوب، اهالیسی کافه اهل اسلامدر. اراضیسی اووه اولوب، هواسی معتدلجه و بغدادی و آبیون محصوراتی چوقدر. درون ناحیه ده ۴۰ جامع و مسجد و ۱۸ مکتب ابتدایه واردر. — مر. کر ناحیه اولان آلتون طاش قریه سی کوتاهی نك ۴۵ کیلومتره قدر جنوب غریبسنده و سقاریه تابعلرندن (پورسق) نهرینه دوکلن بر چایک کنارنده واقعدر.

آلتون کپری (یاخود آلتون کپری. موصل و قضا سنده ناحیه مرکزی بر قصبه در، که بغداددن موصله کیدن جاده نك اوزرنده، (زاب اسفل) و نام دیگره (کپری صوی) نهرینک اورته سنده بولنان بر آطه نك اوزرنده، کر کوکک ۴۲ کیلومتره قدر شمال غریبسنده و موصلک قریباً ۱۰۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقعدر. شهرک ایکی طرفندن آقان نهرک جنوبی قوی اوزرنده بر کرلی کوزل بر کپری واردر؛ شمالی قولنک کپریسی ایسه یوز سنه اول یقیلوب، بایدیر یله مامشدر. بو ایکی قولکده خارجنده یوز قدر خانه لی ایکی محله بولنیور. شهرک قریباً ۱۰۰۰۰ نفوسی اولوب، باشلیجه ترکیه لسانله منکدرلر، عربی و کردجه دخی سویللیلیر. جاده نك اوزرنده بولغله، کردستان طاغلرندن این محصور لات و سائره اورایه قدر حیوانله کلوب، اورادن کلکله دجله یه ایندیر یلرک، بغداده کوتورلدیکندن، خیلی تجارتی واردر. صاغ و وصولدن کلن ایکی چای دخی قصبه نك جوارنده زاب اسفله دوکیلور.

آلتون کول (و مغولجه (آلتون نور). (سیریانک (تومسق) ایالتنده و (تومسق) شهرینک ۷۲۰ کیلومتره جنوب شر. قیسنده بیوک بر کولدر، که شمالدن جنوبه اولان طولی ۱۲۰ و عرضی بالکز ۱۲ کیلومتره اولوب، (آلتون طاغ) سلسله سنک شعبدرندن عبارت اولان بر طاغ طاغلرک اورته سنده واقعدر. (اوبی) ایرماغنگ باشلیجه قوی بو کولدن چقیور.

آلتی کسک } سیواس ولایت وسنجاغناک
عزیزه قضاوت مرکز قضاوت
اداره اولنور بر کوچک ناحیه در. [عزیزه] ما-
ده سند مراجعت بیوریه.]

آلجز } و آلجریا (Alger, Algerie) «الجزا-
یر» دن غلطدر. [جزایر] ماده-
سند مراجعت بیوریه.]

آلجزیراس } (Algeziras) «الجزیره» دن
غلطدر. اسپانیانک جنوبده
(قادیس) ایالتنده وقادیس شهرینک ۸۰ کیلومتره
جنوب شرقیسنده، سینته بوغازینک تشکیل ایندیکی
واسع بر قویک ساحل غریسنده و بو قویک ساحل
شرقیسنده بولنان (جبل طارق) شهرینک قارشینده
واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۴۰۰۰ اها-
لیسی و بعضی فابریقه لری وارددر. شهر اسکله نیک
اوستنده مرتفع بر محله در؛ واسکله نیک قارشینده
(ایسلا ورده) یعنی «بیشل آله» اسمیه بر کوچک
جزیره بولنیور، که بو مناسبتله اندلس عربلری بو
شهره (الجزیره الخضراء) اسمنی ویر مشلردی.

آلمجسی } (Algemesi) اسپانیانک شرق طر-
فنده (بلنسیه) ایالتنده و بلنسیه
شهرینک ۳۲ کیلومتره جنوب غریسنده بر قصبه در،
که (جوقار) نهرینک ساحل یسارنده و (آلسیرا)
قصبه سنک قارشینده، غایت منبت بروادینک ایچنده
واقع اولوب، ۵۵۰۰ اها لیلیسی وارددر.

آلچ } (Aletsch) اسویچرده (واله) ناحیه-
سند کی آلب سلسله سنک انک بویک بوز
دره سی اولوب، ۲۳ کیلومتره طولی و ۲ کیلومتره
قدر عرضی وارددر. اوست طرفنک ارتفاعی ۲۹۹۳
و آنت طرفنک ارتفاعی دخی ۱۵۰۰ متره قدر او-
لوب، (یونف فرانو) ذروه سنک جنوبی انکندن
آشاغی ایتر، و (رون) ایرماغناک باشلیجه قوللرندن
(ماسه) نهری بوندن تولد ایدر. — بوکا نسبتله
(آلچ هورن) دنیلن ذروه نیک ۴۱۹۸ متره ارتفاعی
وارددر.

آلچ } (Alletz) فرانسه غناسندن اولوب،
میلادک ۱۷۰۳ تاریخنده طوغش،
و ۱۶۸۵ ده وفات ایچمشدر. تاریخ وادیات و تراجم
احواله متعلق بر قاج کتاب یازمشدر. — بونک
تورونی (ادوارد آلچ) ۱۷۹۸ ده طوغوب، ۱۸۵۰
تاریخنده وفات ایچمش، و فلسفه ایله مذهبی توحید
ایچنک غیرتیه بر قاج کتاب یازمشدر.

آلچسته } آلچیبیاد، آلچید، آلچیداموس و سا-
زه [آلکسته] و سائر ماده لرینه
مراجعت بیوریه.]

آلچیات } (Alciate) ایتالیانک مشاهیر قانون
شناسانندن اولوب، میلادک ۱۴۹۲
تاریخنده (میلان) جوارنده طوغش، و ۱۵۵۰ ده
وفات ایچمشدر. (آوینیون) و میلانده حقوق معلکی
ایدوب، سائر معلرک حسدن متولد افتالری اوز-
رینه، فرانسه قرالی برنجی فرانسوایه ایجا ایچمش؛
وبعد یته ایتالیایه جبله، پویه، بولونیه و فرارده
تدریس و تألیفه اوغراشمشدر. باشلیجه حقوقه متعلق
اولان آثار ی پک مقبول اولوب، بش آلتی جلد او-
زرنه دفعه لیه طبع، و آوروپانک اکثر السه سنه
ترجه اولمشدر.

آلدابره } (Aldabra) «الدبره» اسم عرب-
یسنندن غلطدر. بحر محیط هندیده
(موزامبیق) بوغازینک مدخل شمالیسنده اوج کوچک
آله در، که منتهای شمال شرقی ۲۳° ۹' عرض
جنوبی ایله ۳۰° ۴۳' طول شرقیده واقعدر.

آلدان } (Aldan) سیبریانک شرق طرفنده
بر نهر در، که ۶۶° عرض شمالیده
(یابلونوی) طاغیرینک شمالی انککرندن نبعاله، شمال
غربیه طوغری آقه در، ۱۳۰۰ کیلومتره جبر-
یاندن صکره، (یاقوتسک) شهرینک ۱۲۰ کیلومتره
آشاغیسنده صاغدن (لنا) ایرماغنه دوکیلور.

آلدان } (Aldan) سیبریانک شرق طرفنده
بر طاغدر، که (استا و نووی) سلسله-
سندن آیریلوب، ۲۰° ۶۱' عرض شمالیدن ۶۷°
۳۹' عرض شمالیه قدر، جنوبنن شماله طوغری
۱۴۰۰ کیلومتره مک مسافده اوزانیر. انک یوکسک
محلی اولان (قیودان) ذروه سنک ۱۳۰۰ کیلومتره
ارتفاعی وارددر.

آلدانسک } (Aldansk) سیبریانک شرق طر-
فنده (یاقوتسک) ایالتنده آلدان
نهرینک صول طرفنده بر قضا و بو قضا نیک مرکزی
اولان بر کوچک قصبه اولوب، (یاقوتسک) شهرینک
۳۵۰ کیلومتره شرقنده و (تونغوز) قومیه مسکون
ملکته و واقعدر.

آلدرت } (Alderete) اسپانیانک ۱۵ نجی
عصر میلادی مؤلفرندن اولوب،
۹۰ سنه یاشامش و بعضی آثار قدیمه یونانییه ی پک
مقبول اوله جق صورتده ترجه ایچمشدر.

اولدینی حالد، ۵ کیلومتره طول و ۳ کیلومتره عرضی
واوزرنده یالکز بر قریه سی واردر.

آزی { (Alzey یاخود Alzei) آلمانیاده
(هس دارمستاد) بیوک دوقه لغنده،
(رین) ایرماغنه دوکیلن (سلج) نهری اوزرنده قضا
مرکزی بر قصبه در، که (ماینسه) ۳۰ کیلومتره
جنوب غریبسنده واقع اولوب، ۵۳۶۰ اهالیسی
واسکی رومالیر زماندن قالمه بعض آثار عتیقه سی
واردر.

آلس { یاخود آلیس (Alys) آناطولیده کی
(قزیل ایرماغ) ک اسم قدیمی اولوب،
معجم البلدانده و سائر عرب جغرافیا و تاریخ کتابلرنده
دخی بواسمه یاد اولنور. «قزیل ایرماق» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

آل ساز { بازید سنجاغنده بر نهرد، که
(آغری طاغ) (یعنی آرات) فرعلندن
(سینک طاغ) ک اتکنده بولان (بالقی کول)
دن چیقه رق، شمال شرقیه طوغری جریانه، روسیه
الکاسته کیردکدن صکره، (آراس) نهریه دوکیلور.

آلساس { (Alsace) آلمانیانک اخیراً یعنی
۱۸۷۱ تاریخ میلادینسنده فرانسه.

دن ضبط ایتمش اولدینی ایکی ایالتک بری اولوب،
(لورن) ایله برار طوغریدن طوغری به آلمانی دولتته
تابع بر ایالت ممتازه حکمنه قونمشدر. آلمانی دولتتک
منهای جنوب غریبسنده (ووسزه) سلسله جبال ایله
(رین) ایرماغی آرده سنده واقع اولوب، شرقاً (باده)
بیوک دوقه لغیله، شمالاً (بالاینه) ایله یعنی رین باویره.
سیله، شمال غربی طرفندن (لورن) له، غرباً فرانسه
ایله، جنوباً دخی اسویجره ایله محدود و محاطدر.

جنوبدن (جورا) سلسله سی اسویجره دن ایردینی کی،
شمال غربی طرفندن دخی بونکله (لورن) آرده سنده
(ووسزه) سلسله سنک بر فرعی اوزاندیغندن، اطراف
اربعمه سی حدود طبیعی ایله محدود دیگدر. جنوبدن
شماله اولان طولی ۲۰۰، و شرقدن غربه اولان عرضی
حد وسطی ایله ۴۰ ویا ۴۵ کیلومتره در. بو
قطعه نك غرب جهتی (ووسزه) سلسله سنک انکترندن
عبارت اولغله، طاغلق، و شرق جهتی ایسه دوز
اولوب، (رین) ایرماغندن بشقه (جورا) طاغلرندن
نبعانه همان (رین) موازیاً جنوبدن شماله طوغری
آقان (ایل) یاخود (ال) نهری بواوونك اورته سندن
کچهرک، (ووسزه) سلسله سندن این برچوق چایلری

آلدروواند { (Aldrovande) ایتالیانک علما
طبیعیونندن اولوب، میلادک
۱۵۲۷ تاریخنده طوغش، و ۱۶۰۵ تاریخنده وفات
ایتمش؛ و بشون عرض و ثروتی بر مکمل تاریخ طبیعی
تحریمون اقتضا ایدن موادک جعنه صرف ایدوب،
۱۳ بیوک جلد اوزرینه بر اثر یازمشدر. جمع ایتمش
اولدینی نمونه لری ایسه مؤخرآ پارس موزه خانه سنه
نقل اولتمشدر.

آلدغراو { (Aldegraves) آلمانی رسام
و هیکلتراشلرندن اولوب، میلادک
۱۵۰۲ تاریخنده طوغش، و ۱۵۶۲ ده وفات
ایتمشدر.

آلدوبراندینی { (Aldobrandini) ایتالیا
میلادک ۱۵۰۰ تاریخنده فلورانسده طوغش،
و ۱۵۵۸ ده وفات ایتمشدر. مدیچیس خاندانی علیهنده
بولندیغیون، فلورانسده یی ترکه، (پدسه) یه کیدوب،
علم حقوق تدریس یله مشغول اولمشدر. — بونک
اوغلی (هیولیت) سکزیجی قلمان اسمیله پاپا اولمش
اولدینی کی، دیگر اوغلی (توماس) دخی قدما یو -
نایوبدن (دیوجن لائرت) ک آثارینی مکمل صورتده
ترجه ایتمشدر.

آلدا { (Aldeia) تارله و جفتک دمک اولان
(«الضیعه» اسم غریبسندن غلطدر. پور -
نکیرک (ستوبال) ایالتده (الیسونه) نك ۱۲ کیلومتره
شرقده (تاج) نهرینک منصبنده کی کورفونک منهایسنده
بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر. — بو
اسمه پورتکیز و اسپانیاده بر قاج بیوک قریه دخی
واردر.

آلر { (Aller) آلمانیانک شمال طرفنده بر نیر
(در، که پروسیه نك (ساقسه) ایالتنده
(مکدبورغ) ک ۳۰ کیلومتره غربنده نبعانه شمال غرب -
یه طوغری آقرق، (هانووره) قطعه سنه کیرر،
واستقامت مذکورده دوامله، (سله) قصبه سندن
آشانی سیر سفانه صالح اوله رق، (وردن) قصبه -
سنک بر آز آشاغینسنده (وسر) ایرماغنه دوکیلور.
برجوق چایلر آلبر، و بر قاج قصبه نك ایچندن کیر.

آلروئه { (Alrœ) داتمارقه ده (یوتلاند) قطعه
(سنک ساحل شرقیسی فارشیسنده بر
کوچک آطه در، که ساحلدن بر بوغازله آیرلمش

دخی اخذ ایده رک، استراسبورغ شهرینک ایچندن یکدکدن صکره، صولدن (رین) منصب اولور. اراضیسی منبت و محصولداردر. بو قطعه فرانسه نك النده ایکن آشاغی و یوقاری رین نامرلیه ایکی ایالته منقسم اولوب، یوقاری رین ایالتنك بر پارچه سی یعنی (بلفور) قضاسی ینه فرانسه حدودی داخلنده قالمشدر. آلماننك ضبطنه یکدکدن صکره لورنه برا. بر بر ایالت اتخاذ ایدلش اولغله، بو ایالت اوج قضا ویا سنجاغه منقسم اولوب، آلساس آشاغی و یوقاری آلساس نامرلیه ینه ایکی یه بالتقسیم ایکی قضا، ولورن دخی بر قضا اعتبار اولمشدر. استراسبورغ شهری ایالتنك و آشاغی آلساس قضاسنك، (قولار) شهری یوقاری آلساسك، (مچ) شهری دخی لورنك مرکزیدر. آلساسك مساحتی سطحیه سی ۸۲۸۶ مربع کیلومتره اولوب، ۶۲۶ ۱۰۷۴ اهالیسی واردر، که بونلرک قسم اعظمی آلمان و بر قسمی ده فرانسه اولوب، اکثر اهالی ایکی لسانه دخی متکلمدرلر. اسکی زمانلرده دخی بو مملکت (توتون) یعنی اسکی آلمان و (کلت) قولرلیه مسکون اولوب، رومالیرک ید ضبطنه یکمشیدی. رومالیلردن صکره فراقلره انتقال ایدوب، اوندن صکره کاه آلمانیا و کاه فرانسه یه تابع اولش، و بروقتلر دخی مستقل قوتلرک ید اداره سنده بولمشدر. آلساس ایله لورنك آلمانیا طرفندن ضابطی فرانسه لر ایچون اونودلسی مشکل بر یاره اولغله، بو ایکی قطعه نك استرادیینی خیاللرندن دور ایده مه مکده درلر.

آلساندریا { یاخود آلساندریا (Alessan-dria, Alexandria) } ایتالیانك شمال طرفنده کی (پامونته) قطعه سنده ایالت مرکزی بر شهردر، که (نانارو) نهری اوزرنده و (تورینو) نك ۸۰ کیلومتره شرفنده واقع اولوب، ۵۷۰۸۰ اهالیسی، کوزل استحکاماتی، حین حاجتده صو ایله طولدیریه بیلیر خندقلری و منسوبات متنوعه فابریقه لری واردر. بر چوق دیمیر یوللرک محل تلاق و تقا. طعنده بولغله، بشارتی خیلی ایشلکدر.

آلستدیوس { (Alstedius) آلمانیا عباسندن ریخنده طوغش، و ۱۶۳۸ ده وفات ایتمشدر. فلسفه و عقائده متعلق بر قاج کتاب تألیف ایتمش، و کافه فنونك اساسلری کتب سمایه ده بولندیغنی اثبات ایتنك ادعاسیله دخی بر اثر یازمشدر.

آلستر { (Alster) آلماننك شمالنده سیر سف. ننه صالح بر کوچك نهردر، که (هامبورغ) شهرنده (البه) ایرماغنه دوکیلور.

آلسترومر { (Alstroemer) اسوج ارباب صنایعندن اولوب، میلادك ۱۶۸۵ تاریخنده (آلینسوئس) قصبه سنده طوغش، و ۱۷۶۱ ده وفات ایتمشدر. بر چوق ایلیکخانه لره سائر فابریقه لر تأسیس ایدره، اسوجده صنایع تر قیسنه نك بیوک خدمت لر ایتمش، و حکمدار (فردریق آدولف) طرفندن مکافه زادگان صنفنه ادخال او. لغمشدر.

آلستنو { (Alstenoe) نوروجك (نورلاند) ایالتی ساحلی قارشیسنده و ۶۶ عرض شمالیده بر آله اولوب، اوزرنده ۱۳۳۰ متره ارتفاعنده بر طایغ واردر، که یدی ذروه سی او. لوب، «یدی همشیره لر» نامیه معروفدر.

آلستون { (Alston) انکلترة نك (قومبرلاند) قوتلغنده یعنی قضا ویا سنجاغنده بر قصبه در، که (قارلیسه) شهرینك ۲۴ کیلومتره شرق جنوبی سنده واقع اولوب، ناحیه سیله برابر ۵۶۸۰ اهالیسی و کومش و باقیرله قاریشیق قورشون معدنلری واردر.

آلسفلد { (Alsfeld) آلماننك (هس دار) (مستاد) بیوک دوقه لغنده (اوبرهسن) قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، (اشوالم) نهری کنارنده واقع و ۳۶۱۲ اهالیی جامعدر. بو قصبه ده «لوتر قله سی» نامیه بر قله واردر، که پروتستانلک موجودی اولان مشهور (لوتر) ۱۵۲۱ تاریخ میلادی سنده اورادن خلقه اجرای وعظ و نصیحت ایتمشدر.

آلسلوت { (Alsloot) فلنکك ۱۶ نجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، موا. قع تصویرنده کی مهارتیه مشهوردر.

آلسن { (Alsen) پروسیه نك شمالنده کی (اشلسویغ) دوقه لغنه ملحق اوله رقی، بحر بالظیقده بر بیوک آله اولوب، قره دن بر طار بوغازه لیرلشدر. اراضیسی غایت منبت اولوب، فوق العاده بر دقت و اهیتله ایشلتمشدر. طولی ۳۰ وعرضی ۷ کیلومتره اولوب، همان جله سی دانیار. قله اولقی اوزره، ۲۲۵۰۰ اهالیسی واردر. غرب طرفنده بر قاج قوی و لیمانی، و بوغازه مرکزی اولان

الشکرد { ارضروم ولایتک بایزید سنجاب -
غنده بر قضا در، که سنجابک

غرب شمالی جهنده واقع اولوب، شمالاً کوسه طاغله روسیه مالکندن آیرلشدر، غرباً ارضروم سنجابک پاسین قضا سیله، جنوباً عنتاب و شرقاً قره کلیسا قضا لریله محدوددر. مراد نهری تابعلرندن (شریان صو) نهری قضای غربدن شرقه شق ایده رک، صاغ و صولدن بر قاج چای دخی اخذ ایدر. اراضیسی طاغلق اولوب، مذکور نهر و چاپلرک بحراری اطرا- فنده بر آز اووه سی ومنبت دره لری دخی وارددر. مر- کزی اولان (طیراق قلعه) قصبه سی مذکور (شریان صو) یه صولدن یعنی شمالدن کلن بر چایک اوزرنده و کوسه طاغلق جنوبی اتکندده واقع اولوب، او- کنده جنوب غربی یه طوغری مند بر اووه وارددر. مرکز قضا بایزدن ۲۴ ساعت مسافه ددر. قضا آماد، اسکان، طاهر، قره صو و ملا سلیمان ناملریله بش ناحیه بی حاوی اولوب، ۱۱۵ قریه، ۲۶۳۷ خانه و ۱۶۶۱۰ اهالیسی وارددر، که بونلرک بالکز ۳۸۲۵ ی ارمنی و قصوری کاملاً اسلامدر. درون قضا ۳ جامع، ۱ رشده مکتبی، ۸ اسلام و ۱۰ خرستیان مکتب ابتدایی، ۳ مدرسه، و ۱۱ کلیسا موجوددر. محصولات حبوبات متنوعه ایله سبزه دن، و معمولات محلیه سی کلیم، پکه و چوراب، کبی شیلر- دن عبارتدر. قضا ک اورمانلری آرایسه ده مرعاری ضررسز اولوب، اهالینک خیلی اغنامی وارددر.

آلشکی { روسیه نک جنوب طر-
فنده (توریده) ولایتده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، (دنیر) ایرماغنک ساحل یسارینه قریب ومنصبندن ۳۳ کیلومتره یوقاریده، (پرقوب) شهرینک ۹۲ کیلومتره شمال غریبسنده واقع و ۸۵۰۰ اهالی بی جامعدر.

آل عبا { حضرت فخر کائنات علیه افضل
التحیات افندمرک مبارک عبالریله اورتمش اولدیغی اهل بیت نبویلرینه یعنی حضرت نبی ذیشانله حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین افندیلریمزه و بریلن اسمدر. محبت آل عبا هر بر مؤمن موحده فرضدر. [مشارالیهک اسامی شریفه لریه مراجعت بیوریه.]

آلغابه { (الغابه) اسم غریبسنندن غلطدر.
اسپانیانک جنوبنده (سویل) یعنی اشبیلیه ایالتنده

(سوندربورخ) شهری بولنیور. دانیارقه نک ایکن، ۱۸۶۴ ده روسیه طرفندن ضبط اولمشدر.

آلسنو { (Alseno) ایالتیانک شمالنده (پلزانه)
ایالتنده و (پلزانه) شهرینک ۲۸ کیلومتره شرق جنوبیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۱۷۵ اهالیسی وارددر.

آلسو { (Also) مجارجه «آلت» و «آشاغی»
دیک اولغله، مجارستانده بر چوق قصبه و قریه اسملرینک ترکیبده بولنور.

آلسو آپسه { (Also-Apsa) مجارستانک
(مارماروس) قومیتانه یعنی سنجابنده بر بیوک قریه اولوب، ۳۴۲۰ اهالیسی وارددر.

آلسو فهر وار { (Also-Feher-Var) مجا-
رستانک ترانسولوانیا یعنی اردل قطعه سنده بر قومیتانه یعنی سنجاق اولوب، بر قاج شهر و قصبه بی و ۲۲۷۲۰۰ اهالی بی جامعدر. — مرکزی اولان (قارلسبورخ) ک دخی اسکی اسمیدر.

آلسوند { (Aalesund) نوروجک جنوب
طرفنده بر کوچک آطه نک او- زرنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۶۰۰ اهالیسی وارددر. غایت کوزل بر موقعه بولغله، و نوروج مشاهیر بحر یونندن (هرولف) ک وطنی اولغله مشهوردر.

آلسیرا { (Alcira) «الجزیره» اسم غریبسنندن
(غلطدر. اسپانیانک شرق طرفنده (بلنسیه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که (جوقار) نهری ایچنده و بو نهرک آق دیکزده اولان منصبندن ۴ ساعت یوقاریده واقع بر آطه نک اوزرنده اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی وارددر. بو قصبه قارتاجلیل طرفندن تأسیس اولنوب، رومالیر زماننده دخی خیلی اهینی اولمش ایسه ده، اسپانیانک اهل اسلام انده بولندیغی مدته عربلر سدر و جدولر انشاسیله واسع اووه سی اسفا ابتد کلرندن، او وقتدن بری اسپانیانک ک بیوک ذخایر انباری حکمه یکمشدر.

آلسیو { (Alessio) اشقودره ولایتنده کی
(لش) قصبه سنه اوروپالیر طرفندن و بریلن اسمدر. [لش «ماده سنه مراجعت بیوریه.»]

آلسیون { یاخود آلکیون (Aleyon) بحر
محیط کبرک (میکرونسیا) قطعه - سنده. (مارشال) جزایرینک شمالنده، تقریباً ۲۰ غرض شمالیده واقع بر آطه در.

واشپيله دن ۵ كيلومتره لك مسافه ده بر كوچك قصبه در.
آلغار (Algar) اسپانياك شرق طرفنده
 (آليقت) ايالتده بر كوچك نهر در،
 كه ساحله قريب طاغلر دن نيهاله، (انسنياده) قوينده
 آق دكيزه منصب اولور.

آلگارد (Algarde) ايتالياك مشهور
 معمار و هيكلتراش لر دن اولوب،
 ميلادك ۱۵۸۳ تاريخنده (بولونيه) ده طوغش،
 و ۱۶۵۸ ده وفات ايتشدرد. همصنفي اولان (آلبان)ك
 محب صادق بولمئشدر. آناري بك مقبول و مشهور
 اولوب، بعض موزه خانه لري تزيين ايتكده در.

آلگارو (Algarve) «الغرب» اسم عرب
 بيسندن غلطدر. پورتگيزك جنوب
 جهتده بر ايتالي اولوب، غرب و جنوب طرف لر دن
 بحر محيط آطلاسي ايله، شمالاً (آلنتيو) ايتاليه،
 شرقاً دخی اسپانيا ايله محدوددر. شرق دن غربه
 ايتلك اورتە سندن (مونشيقيه) و (غالدیرانو)
 اسملرله معروف بر سلسله جبال تمتد اولغله، اكثر
 اراضي طاغلق اولوب، يالكز ساحله قريب محلري
 دوزدر. مركزي (فارو) شهي اولوب، ديكر بيوك
 قصبه لري (لاغوس) ايله (تاويره دن) عبارتدر، كه
 اوچي ده ساحل جنوبي سنده كان اسكله لر در. مساحه
 سطحيه سي ۴۸۴۹ مربع كيلومتره اولوب ۲۰۴۰۳۷
 اهالي سي واردر. محصولاتي پورتقال، ليمون، نار،
 انجير، خرما، قمرز، شراب ايله حبوبات متنوعه دن
 عبارت اولوب، هوا سي معتدل و برآزده صيحا قدر.
آلگاروتي (Algarotti) ايتاليا مشاهير
 مؤلفيندن اولوب، ميلادك
 ۱۷۱۲ تاريخنده و نديكه طوغش، و ۱۷۶۴ ده
 (پسه) ده وفات ايتشدرد. كرك فنون و كرك ادبياته
 متعلق بك مقبول تأليفاتي اولوب، كليات آناري ۱۷
 جلد اوزرينه نشر، و سائر لسانره ترجمه اولمئشدر.
 عصرينك اك بيوك آدمريله مناسبانده بولنوب،
 پروسيه قرانك ماينجيبي و لهستان قرالي اوچجي
 (اوغوست) ك مشاور خاصي دخی اولمئشدي.

آلگارينيو (Algarinejo) اسپانياك جنوب
 سنده (غراطه) ايالتده و غراطه
 شهرينك ۴۱ كيلومتره غربنده بر كوزل قصبه او.
 لوب، ۴۸۰۰ اهالي سي و صابون، اسپرئو و سائر
 فابريقه لري واردر.

آلغازل (Al-Gazel) امام غزاليه آوروپا.
 ليلر طرفدن و بريان اسمدر. [«غزا»
 لي «ماده سنه مراجعت بيوريه»]

آلگاس (Algas) اسپانياده بر نهر در، كه
 (فارو) طاغلر دن نيهاله، (طركونه)
 و سرقسطه (يعني سراغوسه) ايالت رنده جريان ايده.
 رك، (ابره) نهرينه دو كيلور.

آلگان (Allegan) ممالك مجتمعه نك (ميشيفان)
 جمهوريتده قضا مركزي بر قصبه در،
 كه (فالامازو) نهرينك ايكي كنارنده واقع اولوب،
 ۳۰۰۰ دن زياده اهالي سي واردر. نهر مذكوره
 سير ايدن واپورلر بو قصبه يه قدر چيچه بيلورلر.
 — هيناي اولان قضا سنك مساحه سطحيه سي ۲۴۱۹
 مربع كيلومتره اولوب، اهالي سي ۱۸۷۰ ده ۳۲۱۰۰
 كشيدن عبارت ايدی.

آلگاني (Allegany) آمريقای شماليه ممالك
 مجتمعه نك شرق طرفنده شمال شرقيدن
 جنوب غربيه طوغري اوزانير بر سلسله جبالدر،
 كه (ميسيسيبي) ايرماغنك وادي سيه بحر محيط آطلاسي
 آره سنده واقع اولوب، شمالي قسيمي ساحل دن آنجق
 ۱۶۰ كيلومتره لك مسافه ده ايسده، جنوبه طوغري
 اوزانديقه، ساحل دن تبعه ايده رك، بو مسافه ۵۰۰
 كيلومتره يه قدر بالغ اولور. سلسله نك شمال طرفي
 يعني «يكي انكلتره» و (نيويورك) جمهوريتلرنده كي
 قسيمي متفرق طاغلر دن عبارت ايسده، جنوبه
 طوغري اوزانديقه، غير منقطع بر صرت صورتني
 آلوب، اصل سلسله يه متوازيآ بر قاج صره طاغلر
 دخی تمتد اولور. بوسلسله نك پكد يكي يرلك هر برنده
 آيري آيري اسملري اولوب، اصل (آلگاني) اسمي
 (پانسلاوانيا)، (ماريلاند) و (ويرجينيا) جمهوريتلرنده كي
 قسمنه اطلاق اولنور، و شمالده كي «آق» و «يشيل»
 طاغلرله (آديرونداق) طاغلري بو سلسله نك شعبه لري
 عد اولنور؛ سلسله نك جنوب قسيمي ايسه (آپالاش)
 ناميله معروفدر. فرعلري داخل حساب اولميرق،
 اصل سلسله نك بوي ۲۰۰۰ كيلومتره دن زياده او.
 لوب، پانسلاوانياده يعني همان وسطنده اولان عرض
 اعظمي ۱۶۰ كيلومتره در. اك بوكسك ذروه لري
 ۲۰۰۰ متره تجاوز ايتير. بو سلسله نك علم الارض
 نقطه نظر دن تركيياتي بك مختلف و متنوع اولوب،

هر نوع اراضی و احجار و معادنك نمونه لینی ابراز
ایدور. اکثر طرفلری دوز و باصیلیر صورتده او-
لوب، بر قاج دمیر پول خطی اوستندن و بر آزی
نونه آلتدن پکیور.

آلفانی (Allegany) آمریکای شمالیده
(مسیسیپی) ایرماغنك تابعلرندن
(اوهیو) نهر عظیمی ترکیب ایدن ایکی نهردن بریدر،
که مجراسنك پک آز مقداری (نویورق) و قصوری
کاملأ (پانسولانیا) جهوریتنده اولوب، آلفانی سلسله-
سنگ شمال و شمال غربی اتکلیفی طولاشه رق، و صاغ
و مصلودن بر طاقم چاپلر اخذ ایدرهك، ۴۸۰ کیلو-
متره لك جریاندن صكره، (پیچبورغ) شهرنده (مونونغا-
هلا) نهرله برلشهك، (اوهیو) نهرینی تشکیل ایدر.
(پیچبورغ) دن ۴۲۰ کیلومتره یوقاریده ونویورق
جهوریتی داخلنده اولان (هامیلتون) شهرینه قدر
سیر سفانه صالحدر.

آلفانی (Allegany) ممالك مجتمعهك (نو-
(بورق)، (پانسولانیا)، (ماریلاند)،
(ویرجینیا) و (فارولینه) جهسوریتلرنده بر، که جمعأ
بش قضانك اسمی اولوب، آلفانی طاغلرینك اتكلرنده
بولغق مناسبتله بواسطه تسمیه اولغشدر. — ممالك
مذكورهده بو اسمله بر جوق قریه و كوچك قصبه لر
دخی واردر.

آلفانی سیتی (Allegany-City) ممالك
(مجتمعهك (پانسولانیا) جهو-
ریتنده و آلفانی نهری اوزرنده بولسان (پیچبورغ)
شهرینك نام دیگریدر. [«پیچبورغ» ماده سنه مرا-
جمت یورله.]

آلگاو (Algan) یاخود (Allgau) آلمانیاك
(قونستانه) كولنك شمال شرقی و جنوب شرقیسنده
بر قطعه در، که بر قسمی (وورتمبرغ)، بر قسمی
باویره، یه، بر قسمی ده آوستریانك (وورارلبرغ)
ایلتنه الحاق اولغشدر.

آلگاو آلپلری (Alpes d'Allgau) و آلمانجه
(Allgäuer Alpen) (ریتیق)
دیلن آلپ سلسله سنگ صوك فرعلری اولوب،
وورارلبرغ دن و شمالی (تیروول) دن (وورتمبرغ) ك
جنوب شرقی و (باویره) نك جنوب غربی جهتنه قدر
مند اولورلر. و طاغلر شرقاً طونه تابعلرندن (لخ)

نهری مجراسیله، غرباً (رین) مجراسیله و (قونستانه)
کولیه، جنوباً ینه طونه تابعلرندن (این) نهری و-
دیسنك اوست طرفی اولان درین بر دره ایله محدود
اولوب، شمال طرفندن دخی «یوقاری سوآب»
طاغلرله کسب ارتباط ایدرلر. (تیروول) و (وورار-
لبرغ) ده بو سلسله ایکی یه آیریلوب، اك یوكسك
ذروه لری دخی بو قسمنده بولنه رق، بونرك اك مر-
تقی ۸۵۰۰ متره ارتفاعی اولان (نبلهورن) ذروه-
سیدر.

آلگرانزه (Alleganza) قناریه آطه لرینك
(اك شمالیسیدر. [«قناریه» ماده-
سنه مراجعت یورله.]

آلگوا (Algoa) آفریقانك منتهای جنوبی
ساحلنده بر بیوك قویدر، که امید
برونك ۶۸۷ کیلومتره شرقنده واقع اولوب، جنوب
غربیسنده کی (رسیف) برونی ایله شمال غربی جهتنه کی
(وودی) برونی آره سنده ۴۶ کیلومتره لك محله مند
اولور. بو قویك اورتیه سی ۳۳° ۵۳' عرض جنو-
بی ایله ۲۵° ۲۳' طول شرقیده واقعدر. بوقویه
درت نهر دو کیلوب، اك بیوك لری (ماپوته) ایله (ما-
نیسه) در. قویك غرب جنوبی طرفنده (الیزابت)
لیمانی او قطعه نك اك كوزل لیمانی اولوب، اك تجار-
رتكاه شهرلرنددر.

آلگوز (Algoz) «الکوز» یاخود «الجوز»
(اسم عربیسندن غلط اولسه كرکدر.
پورتگیزك (آلگارو) ایالتنده (فارو) قضاسنده بر
كوچك نهر اولوب، (ویلانوو) شهرینك شرق طرف-
فنده بحر محیط آطاسی یه منصب اولور.

آلگوما (Algoma) آمریکای شمالیده (دو-
(مینون) قطعه سنگ (اونتاریو)
ایالتنده بر قصادر، که ایالت مذکورهك شرق طرف-
فنده اراضی و واسعة دن عبارت اولوب، آنجیق
هواسی غایت صونوق اولدیغندن، یالکز (هوران)
کولیه (سنته ماریا) نهرینك کنارلری قابل زراعتدر.
اهالیسی آنجیق ۵۰۰۰ كشی اولوب، بونرك
۲۰۰۰ ی برلی وحشیلردن و قصوری فرانسه،
انگلیز و سائر اوروپا لیلردندر.

آلگونکین (Algonquins) آمریکای شمال-
بیوك قومدر، که (سنت لوران) نهریله قناده كوللرینك

طوغش، و ۹۰۰ ده وفات ایتشدر. زمانده کی تر. بیه عومیه نک مافوقنده بر تریه آلوب، ۲۳ یاشنده ایکن، ۸۷۱ تاریخنده نخته چیقمش؛ ودانمارقه لیلره محاربه یه طوتیشوب، ابتدا غالب کلش ایسه ده، بعده مغلوب و فراره مجبور اولمش؛ و پروقت صافلی طور. دقدن صکره، راهب قیافیتله دانمارقه لیلرک عسکری ایچنه کپروب، احوال و قوتلرینی ایچنه آکلامغه، مؤخرآ اوزرلرینه هجوم ایدهرک، غالبیته نائل اولمش، و اووقت دانمارقه لیلرک النده بولنان (لونده) شهرینی ضبط ایتشدر. ممالک موروثه سنی استرداد ایتدکدن صکره، علوم و معارفک نشریه صنایع و تجارتک ترقیسنه صرف مساعی ایدهرک، بک چوق مکتبلر و سائر مؤسسات خیریه تأسیس، و انکثره قوه بحریه. سنک اساسنی وضع ایتشدر. بالذات بر چوق کتابلر دخی یازوب، کلیات آثاری مؤخرآ طبع ونشر او. لئشدر.

آلفلد (Alfeld) پروسیه نک غرب جهته ده (هاننوره) ایالتنده، (هیلدسایم) قضا. سندنه و (هیلدسایم) شهرینک ۱۹ کیلومتره جنوب غریسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۸۰۰ اهالیسی، باصمه و کاغذ فابریقلری و دیمیر خانلری وارد.

آلفورا (Alfouras, Ara) یاخود آرافورا (fouras) بحر محیط کیرک (ملوک) جزایرنده بولنان نیم وحشی بر قومه آوروپالیر طر. فندن ویریلن اسم اولوب، پورتیکز لسانده «حر» و «مستقل» دیمکدر. بو قومی جزایر بحر محیطک زنجیلری زمره سندن عد ایتشلر ایسه ده، کندیلرینی کورن سیاحلر بولرک سیاه اولوب، ملایلرک رنگنده بولندقلرینی نقل ایديورلر.

آلفولد (Alfeld) مجارستانده بریوک او. وه در، که طونه ایله (تیس) نهرلی بونک اورته سندن جریان ایديورلر. مساحه سطحیه سی تقریباً ۱۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، و قبیله داخلی بر دیکرک قبری بولفش اولدینی علم الارض نقطه نظر بجه مثبتدر.

آلفونس (Alphonse) بو اسمله اوروپا ککشدر، که بروجه زیر آیری آیری ذکر اولنور:

اطرافنده ساکن اولوب، ممالک مجتمع نک شمال طرفلرینه و (دومینیون) ک منهای شمال غریسنه قدر دخی منتشر بولنیورلر. مذکور کولرک اطرافنده بولنانلری زراعتله مشغول اولوب، شمال طرفلرنده. کیلر آوجیلقله یاشا بورلر. بولر و قبیله بک کثرتلی اولوب، شمیدی حالده دخی خیلی جمعیتلیدرلر.

آلفارو (Alfaro) «الفار» اسم غریسندن غلطدر. اسپانیانک و سطلرنده اسکی قشتاله قطعه سنک (لوغرونیو) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که (ایره) ایرماغنک صاغ جهته ده (الحما) نهری اوزرنده واقع اولوب، الیوم یالکز ۵۰۰۰ اهالیسی وار ایسه ده، و قبیله خیلی بیوک ایدی، و مناد تیله مشهور بر قلعه سی وار ایدی. کرک قلعه سی و کرک شهرک بر قسمی خراب حالده در.

آلفارو (J. d'Alfaro) اسپانیانک مشهور رساملرندن اولوب، میلادک ۱۶۴۰ تاریخنده (قرطبه) ده طوغش، و ۱۶۸۰ ده مادریده وفات ایتشدر. وقایع تاریخییه مصور بر چوق رسملر ایتشدر.

آلفاقوئس (Pueblo de los Alfaques) لیما (ques) اسپانیانک (قطالونه) خطه سندنه (طرطوشه) ایالتنده و (ایره) ایرماخی منصبک بر آرز جنوبنده واقع بر قصبه در، که همنای اولان بر قوی و لیماک ایچنده اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی وارد.

آلفامبرا (Alfambra) «الحمرا» اسم غریسندن غلطدر. اسپانیانک شمال جهته ده (آراغون) قطعه سنک (تروئل) ایالتنده بر نهر در، که (کودار) طاغندن نبعانه، ابتدا شماله طوغری آقار، بعده بردن بره جنوبه طوغری دو. نوب، (آلفامبرا) یعنی (الحمرا) قصبه سی ایچندن یکد کدن صکره، (تروئل) شهری قرینده (غوادالویار) یعنی (وادی الآر) ایرماغنه دو کیلور. — آلفامبرا قصبه سی (تروئل) ک ۱۵ کیلومتره شمالنده اولوب، ۱۲۰۰ اهالیسی وارد.

آلفانی (Alfani) ایتالیا رساملرندن اولوب، میلادک ۱۵۱۰ تاریخنده طوغش، و ۱۵۸۳ ده وفات ایتشدر.

آلفرد (Alfred le Grand) بیوک — ساقسون قومنک آلتنجی حکمداری و (اتلرد) ک اوغلی اولوب، میلادک ۸۴۹ تاریخنده

۱ آستوریه، لیون و قشتاله حکمدارلری :

برنجی آلفونس — « قتولیک » مخلصیه معروف اولوب، میلادک ۶۹۳ تاریخده طوغش، و قاش پدري (پلاج) ک وفاتندن ایکی سنه صکره، ۷۳۹ تاریخده (فایولا) یه خلف اوله رق، اسپانیانک شما-نده کی (آستوریه) تختنه جلوس ایتمشدر. اندلس حکومت اسلامییه سیله برچوق محاربه لر ایدوب، ۳۰ قصبه ضبط ایتدکدن صکره، ۷۵۷ ده وفات ایتمشدر. ایکنجی آلفونس — « عقیف » لقبیه ملقبدر. میلادک ۷۸۳ تاریخده آستوریه تختنه جلوس ایدوب، یه اوسنه حکومتدن اسقاط اولنش، و ۷۹۱ ده یکیدن تختی ضبطه، اندلس حکومت اسلامییه سنه قارش برچوق محاربه لر دن صکره، مقر حکومتی (اوویدو) شهرینه نقل ایله (لیسبون) شهرینی دخی استیلا، و بعده فراغ ایله، ۸۴۲ ده وفات ایتمشدر. اوچنجی آلفونس — « یوک » لقبیه ملقبدر. میلادک ۸۴۸ تاریخده طوغوب، ۸۶۶ ده پدري (اوردونیو) یه خلف اولمش، و اندلس حکومت اسلا-میه سیله برچوق محاربه لر ایده رک، (لیون) خطه سنی و اسپانیانک سار بعض جهتلرینی ضبط ایتمش ایسه ده، ملکنده ظهور ایدن اختلاللرله اوغراشمش، و نهایت کنسی اوغلی طرفندن مغلوب اولوب، ۹۱۰ تا-ریخده فراغتله، تخت موروثی اوغلنه برافقه مجبور اولمش، و ایکی سنه صکره وفات ایتمشدر.

دردنجی آلفونس — « کشیش » لقبیه ملقبدر. اوچنجی آلفونسک تورونی اولوب، میلادک ۹۲۴ تاریخندن ۹۲۷ تاریخده لیون و آستوریه حکمدار-لغنی ایتمش، و برادری (رامیر) طرفندن کوزلری جفارلغله، لیونک قریبنده برمنستره حبس اوله رق، ۹۴۲ ده وفات ایتمشدر.

بنجی آلفونس — لیون و قشتاله حکمداری اولوب، میلادک ۹۹۵ تاریخده طوغش، ۹۹۹ دن ۱۰۲۷ یه قدر حکم سوره رک، اندلس اهل اسلامی ییده کی نفاق و تفرقه دن بالاستفاده، حکومت اسلا-میه اعلان حرب ایتمش ایسه ده، (ویسو) شهرینک محاصره سنده قتل اولنمشدر.

آتنجی آلفونس — غالیجه، لیون و قشتاله حکمداری اولوب، میلادک ۱۰۶۵ تاریخندن ۱۱۰۹

تاریخنده ک حکم سورمشدر. برنجی فردیناندک اوغلی اولغله، فردیناند وفاتده ملککی اوج اوغلی بیتنده تقسیم ایتدیکنده، کندیسنه (لیون) حکمدارلنی دوشمشیدی. ۱۰۶۸ تاریخده برادری قشتاله حکمداری (سانشه) طرفندن ملککدن اخراج اولنش ایسه ده، ۱۰۷۲ تاریخده بونک وقوع قتلی او-زیرینه، ملک موروثی استرداد ایتدکدن بشقه، برا-درینک حصه سی اولان قشتاله یی دخی ضبط، و حکومت اسلامییه ایله ایتدیکی محاربه لر ده غالب لکله، (طلیطله) شهرینی استیلا و پایتخت آنخا ایتمشیدی. مؤخرأ مرابطینه قارش قریبه دولت اسلامییه سیله اتفاق ایده رک، بر قاج محاربه ده مغلوب اولمش؛ و بو حا-ربه لرک برنده یکتا اوغلی اولغله، کدرندن فوت اولمشدر.

یدنجی آلفونس — آراغون حکمداری ایکن، (اوراقه) یی تزوج ایتمکله، ۱۱۰۹ تاریخ میلاد-دیسنده قشتاله ک دخی حکمداری اولمشیدی. [آرا-غون حکمدارلری صره سنده ذکر اولنه جقدر.]

سکرنجی آلفونس — قشتاله، لیون و غالیجه حکمداری اولوب، میلادک ۱۱۲۷ تاریخندن ۱۱۵۷ تاریخنده ک حکم سورمشدر. بر مدت والده سی (اوراقه) ایله مشترکاً حکم سوروب، والده سنک وفاتندن صکره، بو قادینک سو اداره سی نتانچندن اولان فناقلرک اوکنی آلمش؛ و اوکی پدري آراغونلی آلفونسک ضبط ایتمش اولدینی بعض پرلری استردادله، اندلس حکومت اسلامییه سنه قارش بعض غالیترلره نائل اوله رق، (قلاتراوه) و (المریه) یی ضبط ایتمش، و «اسپانیا ایمپراطوری» عنوانی آلق ادعاسنه قالدیشمشیدی. بونک قیزی (قونستانسه) فرانسه قراللرندن یدنجی (لوی) یه وارمشیدی.

طقوزنجی آلفونس — « اصل » لقبیه ملقبدر. میلادک ۱۱۵۸ تاریخندن ۱۲۱۴ تاریخنده ک قشتاله حکمداری اولوب، پدرینک وفاتده اوج یاشده بو-لغله، صباوق زمانده مملکتک بر قسمی بعض دره بکترینک ید غصبنه یکمش ایسه ده، سن رشده بلو-غندن صکره، ممالک مقصوبه سنی استردادله برابر، توسیع ممالکه دخی مقتدر اولمش؛ و ۱۱۹۵ تاریخنده اهل اسلامه ایتدیکی بر محاربه ده بر یوک مغلوبنه دوجار اولوب، بعده (ناواره) و (آراغون)

حکمدار لرینک امدادیه بته غالبته نائل اولمشیدی. — بونک صمیمه زاده سی اولان دیگر بر طقوزنجی آلفونس دخی میلادک ۱۱۸۷ تاریخندن ۱۲۳۰ تا. ریخته دک یالکز: لیون حکمداری اولوب، اندلس اهل اسلامیه بر چوق محاربه لر ایتشدرد.

اونجی آلفونس — «منجم» و «حکیم» لقبلیله ملقبدر. میلادک ۱۲۵۲ تاریخنده پدری اوچنجی فردیناندک وفاتده لیون و قشتاله حکمداری اولوب، بش سنه صکره آلمانیا پرنس لرینک بر طاقندن جلب او. لهرق، آلمانیا ایمراطوری انتخاب اولنش ایسه ده، ایمراطورلوق تخته اوتورمق ایچون، رقیبی اولان (ریشار قورنواآی) ایله محاربه ایتکده ایکن، اندلس مسلمانلری اسپانیاده کی ملکینک قسم اعظمینی استرداد ایتدکلی کی، اوغلی (سانشه) دخی اعلان عصیانله، ۱۲۸۲ تاریخنده تخته جلوس ایتمشیدی. آلفونس ملکینی استرداد ایچون مغرب اهل اسلامنه اتجا ایدرک، نهایت ۱۲۸۴ ده اشبیلیه ده مایوساً وفات ایتشدرد. بو ذات عرب تربیه سنی آلمش اولقله، او وقتکی خرسیتیانلرک اک عالمی اولوب، بین النصرارا علوم و معارف اسلامیه نیک نشرینه خدمت ایتمش، و «ازیاج آلفونسیه» (*Tables Alphonsines*) دینلن بر طاقم زیجلر ترتیب، و (سلامانقه) ده اندلس مسلمانلرینک مؤسسات علیه سی طرزنده بر دارالفنون تاسیس ایتمشیدی. بعض تألیقاتی وازان جله بر اسپانیا تاریخی دخی واردر.

اون برنجی آلفونس — «منتقم» لقبلیله ملقبدر. لیون و قشتاله حکمداری اولوب، دردنجی (فردیناندک) اوغلیدر. ۱۳۱۰ تاریخنده طوغوب، ۱۳۱۲ ده پدرینک ملکینه وارث اولمش؛ و ۱۷۴۰ ده پورنکیز حکمداری دردنجی آلفونسله بالاتفاق، اندلس اهل اسلامنی مغلوب ایتمش ایسه ده، ۱۳۵۰ ده جبل طاه رفته تحصن ایتمش اولان اهل اسلامی محاصره ایتکده ایکن، وادن هلاک اولمشدر.

۴ آراغون حکمدارلری :

برنجی آلفونس — «جنکاور» لقبلیله ملقبدر. آراغون و ناواره حکمداری اولوب، میلادک ۱۱۰۴ تاریخندن ۱۱۳۴ تاریخنده حکم سورمشدر. قشتاله له حکمداری آلتنجی آلفونسک قیزی و وارثه سی

(اوراقه) بی تزوج ایتکله، فاقن پدرینک وفاتده قشتاله بی دخی مالکینه اتحاق ایتکله چالیشمش، وخی قشتاله لیلرک بر طاقی طرفندن حکمدارلغه قبول اولنش ایسه ده، زوجه سی اوراقه اهلینک دیگر بر طاقیله مخالفت ایدوب، یدی سنه محاربه دن صکره، قشتاله نیک ضبطندن واز یکیرمکه موفق اولمش، و کندیسندن بوشانمشیدی. آلفونس اووقت اندلس اهل اسلامیه اوغراشمغه باشلاوب، ابتدا غالب کلش، و مرکز حکومت اتخاذا ایتدیکی سرراغوسه (یعنی سرقسطه) شهرینی ضبط ایتمش ایسه ده، بعده (افراغه) ده بیوک بر انیزامه دوچار اولوب، کدرندن وفات ایتشدرد. ایکنجی آلفونس — آراغون حکمداری اولوب، میلادک ۱۱۶۲ تاریخندن ۱۱۹۶ تاریخنده حکم سورمش؛ و فرانسه ده (طولوز) قونترلیله مدت مدیده غوغا ایدوب، بعض یرلر ضبط ایتشدرد. بوده اندلس علما اسلامنه تقلیداً معارفک ترقیسته خدمت ایتمش، و کندیسی بعض اشعار سوبلشدر.

اوچنجی آلفونس — اوچنجی پدرونک برنجی اوغلی اولوب، میلادک ۱۲۸۵ تاریخندن ۱۲۹۱ تاریخنده آراغونده حکم سورمش؛ و فرانسه، قشتاله و نابولی حکمدارلرینک تشکیل ایتمش اولدققری اتقا. قه قارشى محاربه ایدوب، ۱۲۸۸ ده (مینورقه) آ. طه سنی دخی اهل اسلامک الدنن آلتشدرد.

دردنجی آلفونس — میلادک ۱۳۲۷ تاریخندن ۱۳۳۶ تاریخنده آراغونده حکم سوروب، کوشک بر حکمدار اولقله، عصیان ایتمش اولان اوغلیله اوغراشمش، و مع هذا جنویزلردن (ساردینیا) آطه سنی ضبط ایتکله مقدر اولمشیدی.

بشنجی آلفونس — آراغون و سیجلیا حکمداری اولوب، میلادک ۱۳۱۶ تاریخنده طوغش، و پدری «عادل» فردیناند طرفندن کندی حیائنده سیجلیا حاکمی بولندیغندن، ۱۴۱۶ تاریخنده پدرینک وفات و اوزرینه، آراغون دخی کندیسنه قالدینی کی، نابولی قرائیه سی (بوآنه) دخی کندیسنی وارث بر اقتر ایسه ده، نابولی بی اله یکیرمک ایچون، پک چو؛ اوغراشمش، و ضبط ایدجه پایتختنی اورایه نقل ایتمش و کندیسی عالم بر آدم اولقله، قسطنطنیه دن هجرت ایدن علمایی تحت حایه سنه آلمشیدی. آنجیق سفاهت زیاده جه منهمک اولدینی مرویدر.

۳ نابولی حکمدارلری :

برنجی آلفونس — آراغون حکمداری صفتیه
 بخشی آلفونس عد اولنان شخصک عیندر.
 ایکنجی آلفونس — برنجی فردیناندک اوغلی،
 ویشی آلفونسک تورونی اولوب، میلادک ۱۴۹۴
 نربخنده نابولی تختیه اوتورمش ایسهده، او سنه
 فرانسه قرالی سکرنجی شارل مالمکنه تجاوزله،
 منفقری وکندی تبعه سی دخی کندیسنی ترک ایتدکلر.
 دن، نخی اوغلی ایکنجی فردیناند ترکه، فرانسزلرک
 نابولی به دخولدن اول، سیلیایه فرار ایدوب، او
 سنه اوراده وفات ایتشد.

۴ پورتکیز حکمدارلری :

برنجی آلفونس هنریکز — « فامخ » لقبیه ملقب
 اولوب، پورتکیزک برنجی حکمداریدر. پورتکیز
 فوتی بورغوسیه لی هنریک اوغلی اولوب، میلادک
 ۱۱۰۹ نربخنده طوغش؛ وپدرینک وفاتنده اوج
 یاشنده اولقله، کندیسنی دخی ابتدا قونت عنوانی
 حاز اولوب، بعده اندلس اهل اسلامک لندن بر
 چوق یرلر ضبط اتمکله، مالمکنی توسیع ایدمجه،
 حکمدارلغنی اعلان ایتشیدی. میلادک ۱۱۴۷ تا.
 ربخنده لیسبونه (یعنی اشوبیه) شهرینی دخی عربلردن
 ضبط ویاختت اتخاذ ایتدکلر صکره، قشالهدن دخی
 بعض یرلر ضبط ایتش ایسهده، نهایت مغلوب واسیر
 اولوب، ضبط ایتدیک یرلری اعاده اتمک شرطیه
 خلاص بولمشیدی. پورتکیز دولتک موسسی عد
 ونور. ۱۱۸۵ نربخنده وفات ایتشد.

ایکنجی آلفونس — « شیمان » لقبیه ملقبدر.
 میلادک ۱۲۱۱ نربخندن ۱۲۲۳ نربخنده پورتکیز
 تختیه حکومت سوروب، اندلس اهل اسلامیه
 ر چوق محاربه ل ایتش، واهل صلیبدن بر فرقه
 معونتیله بعض غالبتره نائل اولمشیدی. پورتکیز
 دوتیچون بر قانون وضع ایتشد.

اوجنجی آلفونس — ۱۲۴۸ نربخندن ۱۲۷۰
 نربخنده پورتکیز حکمداری اولوب، ایکنجی
 غونسک ایکنجی اوغلی اولقله، برادری ایکنجی
 سانشه (ک وفاتنده تختیه اوتورمش، و آلفارو
 یعنی غرب) خطه سنی اندلس اهل اسلامک لندن

آلوب، مالمکنه تجارت وصنایک ترقیسنه چا.
 لیشمشدر. پاپا ایله اولان بعض اختلافاتی اوزرینه
 واتیقانک لغتله سنه مظهر اولمشیدی.

دردنجی آلفونس — « یکیت » لقبیه ملقبدر.
 میلادک ۱۳۲۵ نربخندن ۱۳۵۷ نربخنده پور-
 تکیز حکمداری اولوب، اوجنجی آلفونسک تورونی
 اولان (دنيس) ک اوغلی ایدی. پدرینک حیاتنده بر
 فامخ دفعه عصیانله والدینک بادی موق اولدینی کی،
 تختیه جلوسندن صکره برادری (آلفونس سانشه) یی
 دخی نفی وطرده، و اوغلنک خفیاً تزوج ایتش اولدینی
 (اینس) اسمنده بر قیزی قتل ایتشیدی. قشالیه
 حکمدارلریله دخی بر چوق وقت محاربه ایتدکلر
 صکره، مغرب اهل اسلامه قارشلی بونرله عقداتفاقه
 مجبور اولش ایدی.

بخنجی آلفونس — « آفریقائی » لقبیه ملقبدر.
 ۱۴۳۸ دن ۱۴۸۱ ه قدر پورتکیز حکمداری او-
 لوب، ۶ یاشنده ایکن تختیه اوتورمش، وسن رشده
 واصل اولمجه، عمیجه سی ووصیسی اولان دون
 پدروی کندی ایله اولدیردکلر صکره، آفریقاییه
 کچوب، اهل اسلامه متعصبانه حرب ایدرک، طمجه
 وسائر بعض قصه لری ضبط ایتش؛ وقشالیه حکمدار-
 لری فردیناند وایزابلا ایله دخی خیلی اوغراشمشدر.
 بونک زماننده پورتکیزلیر آفریقائی غربی سواحلدن
 کینه یی کشف ایتشلردر.

آلتنجی آلفونس — دردنجی ژانک اوغلی ووارثی
 اولوب، پدرینک وفاتنده ۱۶۵۶ نربخنده، ۱۳
 یاشنده اولدینی حالده، والدیه سنک وصیلکلیه تختیه
 چقمش ایسهده، سفاهتی حسبیله، ۱۶۶۷ ده حکم-
 مدن اسقاط اولنهرق، برادری دون پدرو وکیل
 تعیین اولنمشیدی.

آلفونس } اون ایکنجی (Alphones)
 (XII) اسپانیانک سابق قرالی او-
 لوب، اسبق قرالییه ایکنجی وایزابلا ایله زوجی
 (فرانسوا داسیس) ک اوغلی ایدی. میلادک ۱۸۵۷
 نربخنده تولد ایدوب، والدیه سنک حکومتی زماننده
 آستوریه برنی عنوانی حاز ایکن، ۱۸۶۸ اختلالی
 اوزرینه، والدیه سیله برابر اسپانیائی ترکه، پارسه
 فامجشلردی. دون آلفونس ابتدا وایانهک (ترزیانوم)
 مکتبه کوروب، آنجق بر فامخ آی صکره والدیه سی

سورمکده اولدینی محله عزیمتله، خسته خانه‌ری کرمش، وفقرا ومصایینه اجرای تسلیت ومعاونت ایتمشدر.

{ ژان — (J. Alphonse) فرانسه.
آلفونس (ژان) اون آلتنجی عصر میلادی
قبودانلرندن اولوب، ایتمش اولدینی بعض غریب
سیاحتلر جمع ونشر اولتمشدر.

{ آطه‌ری (Iles Alphonse) بحر
آلفونس } محیط هندیده ایکی ایصسر آطه.
در، که بیوکی اولان شمالیسنک منهای شمالیسی ۶۰
" ۳۰ ۵۹ عرض جنوبی ایل ۲۱ ۵۰ طول شر.
قیده واقعدر. بیلنرند برطاقم قیابلله مربوط اولوب،
بو قیالک آره‌سند سفاق حقدنه پک مخاطرملی بر
ایکی یکجید واردر.

{ آلفونسینه (Alfonsine) ایتالیاک شمال
جهتند (راونه) ایالت وقضا.
سند بر قصبه اولوب، ۶۸۰۰ اهالیسی واردر.

{ آلفیا (Alphée) یونانک موره شبه جزیره.
سند، آرقادیا ایالتک جهت شمالیه.
سند آقدرق یونان دگیرینه دوکیلن (روفیا) نهرینک
اسم قدیمدر. [«روفیا» ماده‌سنه مراجعت بیوریله].
اسکی یونانیلر اساطیرلرنده بو نهرک وقتیلله بردلیقانی
اولوب، (آرتوسه) اسمنده بریری یه عاشق اولدیفنه،
ویری یونک تعقیندن قورتلق ایچون، سیچلیانک
سراقوسه شهری قربنده بر چشمه تحول ایدنجه،
آلفیایک دخی نهره تحول ایتمش اولدیفنه اینانیرلردی.

{ آلفیا (St Alphée) فلسطینده کی قیساریه
شهری کلیساسند مستخدم بر راهب
ایکن، ایمراطور (دیوقلیان) ک عیسویله قارش
اولان مظالمی صره‌سند قتل ایدلش اولغله، بین‌النصارا
اعزه صره‌سنه پکوب، تشرین ثانی افرنجینک ۱۸۱۸نده
یورطیسی اجرا اولنور.

{ یاخود آلفیری (Le conte Vic-
tor Alfieri) ایتالیاک المشهور
هاله نویس شراسندن اولوب، میلادک ۱۷۴۹
تاریخنده پامونته‌نک (آستی) شهرنده طوغش، واسکی
بر خاندانه منسوب اولوب، مشاهیر معماریندن آلفیا
رینک یکنی ایدی. پک کوچک باشده ایکن، پدری
وفات ایتمکله، تربیه‌سنه اعتنا اولنمیردی، ایام شایع
خوارده‌لق وسرریلمکله پکیردکن صکره، (استو

قراللق حقوقی کندیسنه ترک ایتمکله، پارسه عودت
ایده‌رک، بعده پارس ولوندرده تحصیلنه دوام ایتمش؛
وبو آراقده اسپانیا جمهوریتدن قرالغه وقراللقدن
جمهوریته تحول ایده‌رک، برکونه قرار واستراحت
بوله‌ماغله، ۱۸۷۴ سنه میلادیسی اواخرنده سر.
کارده بولنانلر دون آلفونسک اون ایکنجی آلفونس
عنوانیله قراللقی اعلان ایده‌رک، ۱۸۷۵ سنه‌سی
اوانلنده کندیسنی اسپانیاه جلب ایتمشدر. آنجق
اسپانیا او وقت هرج ومرج اولوب، بر طرفدن
جمهوریت وبر طرفدن دخی دون قارلوس طرفدارلری
اعلان عصیان ایتمش اولدقلرندن، کنج قرال بر
سنه‌دن زیاده ارباب اختلاله اوغراشمش، واکثر
محاربه‌لرده بالذات عسکره قوماند ایده‌رک، نهایت
۱۸۷۶ سنه‌سنک مارت آینه دون قارلوسک منهرم
اولوب فرانسه‌یه قاچجی اوزرینه، طرفدارلری دخی
طاغش، وقرال عفو عمومی اعلان ایتمش اولغله،
اختلال کاملاً برطرف اولمش؛ واون ایکنجی آلفونس
اسپانیا قرالغنده تقرر ایتمشدی. یالکز اسکی امتیاز
لرینک لغوندن طولای ایاغه قانقش اولان ناواره
ایالتک و آمریقاده کی قوبه آطه‌سنک اختلالری
۱۸۷۸ سنه‌سنه قدر دوام ایتمشدر. بومشله‌لر دخی
ختم بولنجه، کنج قرال (مونپنسیه) دوقه‌سنک قبری
(ماریا مرسدس) ایلله عقد ازدواج ایتمش؛ وبرقاج
آی صکره کنج قرالیجه وفات ایتمکله، قرال آلفونس
خیلی مدت رفیقه‌سنک نار فرقتیلله یانوب، اونک
یرنه هیچ برخلوق قائم ایتمکه راضی اولمق ایستمش
ایسده‌ده، نهایت ۱۸۷۹ سنه‌سی تشرین ثانیسنده
آوستریا و محارستان خاندان حکمداریسنه منسوب
پرنسس (ماریا قریستینه) ایلله عقد ازدواج ایتمش؛
و ۱۸۸۵ سنه‌سی تشرین ثانیسنده، ۲۸ یاشنده
اولدینی حالده، زوجه‌سنی حامله برافه‌رق، وفات
ایتمشدر. زوجه‌نی نایبه حکومت اولوب، آلتی آی
صکره تولد ایدن اون اوچنجی آلفونس قرال اعلان
اولتمشدر. صاحب ترجمه ندوح الحصال بر حکمدار
اولوب، تبع‌سنه اولان محبتی وجسارتی بدرجه‌ده،
ایدی، که اسپانیانک بعض طرفلرنده قولر ظهورنده
وارثی اولماق مناسبتیلله، خسته‌لق محله کیمه‌سی
مجلس وکلاجه تحت قراره آلمش ایکن، خفیا
مادریددن چیقوب، علت ساریه‌نک کمال شدله حکم

آرت) خاندانك اخیری اولان آلبانی قونتك زوجه. سی بولان وركك نسب و حیثیتجه كرك عقل و ذكاجه بك عالی بر موقعه بولان آلبانی قونته سنه عشق ایتمكه، بو قادینه چاتمغه وسیله اوله بئلك اوزره، شهر سولتكه اوزنمش؛ وركك شعرده كرك هاله لرك صورت ترتیبنده یكى بر چیفر آچهرق، ۷ سنه ظر- فنده ۱۴ هاله میدانده قویمشدر، كه بولرك بعضیسی عومك فوق العاده رغبت و تحسیننه مظهر اولمشیدی. بر قاج منظومه ایله بر طاقم مشهور كسابلر دخی بازمش، وبتون تألیفاتنده حریت و جمهوریت فكرینه خدمت ایتمشدر. او صروده استوارتك و قاتیله طول قانلن معشوقه سی آلبانی قونته سیله خفیا عقد ازدواج ایدهرك، «حریت مملكتی» تسمیه ایتمدیكى فرانسه یه نقل وطن ایتمش ایسه ده، ۱۷۹۲ اختلا- نده ظهور ایدن حالات مدهشده دن نفرت ایدهرك، فلورانسه یه قاچقله؛ ارباب اختلال كندیسنه مهاجر نظریه باقهرق، فرانسه ده کی اموال و املاكنی ضبط ایتمشدری. او وقتدن صكره آلفیاری فرانسه حقنده کی حسن ظنی و جمهوریه اولان محبتی غائب ایدهرك، موخرأ یازدیغی اثرلرده كرك فرانسه وركك جمهوریت حقنده کی خصومتی كوسترمشدر. آثار یونانیه نك متربی آكلامق هوسیهله، عربك اوخرنده لسان یونانی تحصیل ایله، شرای یونانك بر طاقم هاله. زبانی ترجمه و تقلید ایتمشدر. ۵۴ یاشنده اولدیغی حانده، كثر مشغولیتدن وفات ایدوب، آلبانی قونته سنی كندیسك کلیات آثارینی ۳۵ جلد او- زربنه نشر ایتمشدر. كرك هاله لری وركك آثار متورمه سی بك مقبول اولوب، اكثر السنه یه ترجمه اونتمشدر.

آلفیاری } قونت — (C. Innocent Al- fieri) ایتالیانك مشهور معمار- نرندن اولوب، میلادك ۱۷۰۰ تاریخنده روماده طوغش، و ۱۷۶۷ ده وفات ایتمشدر. تورینوده کی نویرا تیاروسیه ده بر جوق انبیه مشهوره كندیسك آثار معماریه سنددر. آلف الترجه شاعر آلفیارینك عمجیه سی ایدی.

آلقامو } (Alcamo) «الكَم» اسم عربیستندن سنك جهت غربیه سنده، (تراپانی) ایالتنده و مركز

ایلك ۴۴ كيلومتره شرقنده و (قستاره) كورفرینك ۴ كيلومتره ایجریسندنه واقع قضا مركزی بر شهر اولوب، ۱۹۵۰۰ اهالیسی واردر. بو شهر ایكنجی عصر هجری ابتدالنده جزیره نك صاحبلى بولان عرب اهل اسلامى طرفندن بنا اولنش، وهر نه قدر كه اهل اسلام زماننده تپه نك اوزرنده بولوب، شمیدیكى شهر ایسه آشاغیده بولنیورسده ده، ینه عرب طرزنده اولدیغی مشاهده اولنیور. جوارنده (سجسته) شهر قدیمك ویراندلری بولنیور.

آلقبریشله } (Alcabrichelle) پورتگیزده } لیسبون ایالتنده بر نهردر، كه (جوتو) طاغندن نبعاله، (قارورو) برونك ۲۰ كيلومتره جنوبنده بحر محیط اطلاسی یه منصب اولور. **آلقراس** } (Alcatrazes) برازیلیانك سنك ۳۰ كيلومتره قدر آچیقنده، و (سانتوساستیا- نو) نك ۵۰ كيلومتره جنوب غربیسنده، ۲۴° ۶' عرض جنوبی ایله ۴۷° طول غربیده واقع بر طاقم كوچك آله لردر، كه اطرافلری قیالره محاط اولدیغندن، سفاتك یناشمه سنه مانعدرلر. — آفریقا- نك ساحل غربیسی قارشیسندنه، (ریونوز) نهری منصبك قارشیسندنه، ۳۷° ۱۰' عرض شمالیده دخی بو اسمله بر طاقم قیال بولنیور.

آلقراس } (Alcaraz) اسپا- نیانك جنوب جهته ده (البسیطه) اووه سنك جنوب غربیسنده بر طاغ ساسله سی او- لوب، اك یوكسك ذروه سی اولان (المناره) نك ۱۸۰۰ متره ارتفاعی واردر. (وادی یانه) نهریه (وادی الكبیر) ك باشلیجه قولى اولان (وادی العمار) و (شقوره) نهری تابعلرندن (موندو) بو طاغدن نبعان ایدرلر. — بو اسمله ینه بو طاغك شمالی اتكندنه (البسیطه) ایالتنده قضا مركزی بر قریه دخی واردر.

آلقریه } (Alcarria) ادریسنك (قوریه) } تسمیه ایتمدیكى مملكتك عینی اولسی محتملدر. اسپانیانك (وادی الحجاره) و (قونقه) جهتلرنده بر خطه در، كه اراضیسی طاغلق، اورمان و مرغاری چوق اولوب، حیواناتی وبال، شراب و زیتون یاغی محصولاتی دخی واردر.

آلقازار } (Alcazar) «القصر» اسم عربی یستندن غلطدر. اسپانیا و پوره

تکیزده بواسمه بر قاج قصبه بولنیور. الک بولکری اسپانیانک وسطرنده (چوداد رنال) ایالتند بولنان (سان جوان آلفازاری) در، که مادریدک دمیر یول طریقسه ۱۴۸ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع اولوب، قضا مرکزیدر، و ۷۸۰۰ اهالیسی واردر. بو شهر اهل اسلامک لندن چقدقدن صکره (سنت جوان) شوالیهلرینک مرکزی اولمشیدی. چوقولانه، صابون وسائر فابریقهلری واردر. — (آلفازار دو سال) یعنی «طوز آلفازاری» اسمیله پورتکیزک (استرمادور) خطهسنده دخی بر قصبه بولنوب، ۲۶۰۰ اهالیسی وطوز معدنلری واردر. — [مغربده (القزار الکوبر) اسمیله معروف اولان شهر ایچون «قصر کبیر» مادهسنه مراجعت بیوریه.]

آلقالا (Alcala) «القلعه» اسم عربیسنندن غلطدر. بواسمه اسپانیا وپورتکیزده

بر چوق قصبهر بولنوب، الک اهیتیلیرلی بروجه زیر ذکر اولنور: — آلفلا ده شیورت (A. de Chi-vert) اسپانیانک شرق طرفنده بلنسیه خطهسنده (فاستلون دلا بلانه) ایالتنده و مرکز ایالتک ۴۵ کیلو. متره شمال شرقیسنده بر قصبه در، که بحر سفید سا. حلدن بر صره طاغیرله آپریش اولوب، بلنسیه دن برشلونیه کیدن طریقک اوزرنده واقع و ۶۰۰۰ اهالی بی جامعدر. توتون واسپیرتو فابریقهلری وار در. — آلفلا ده غوادایره (A. de Guadaira) سویله یعنی اشبیلیه ایالتنده واشبیلیه شهرینک ۱۶ کیلو. متره جنوب شرقیسنده واقع قضا مرکزی بر بیوک قریه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی واردر. اطراف غایت کوزل وموقع ومنظره سی بینظیر اولدینی کبی، هوا سی ده فوق العاده صاغلام وملایمدر. زیتونلری مشهوردر. — آلفلا ده هنارس (A. de Hénars) اسپانیانک قشتاله خطهسنده مادرید ایالتنده ومادریدک ۳۳ کیلومتره شرق شمالیسنده، واسع بر اووده وتاج نهری تابعلردن (هنارس) چاینک ساحل یمینده واقع بر شهردر، که وقتیه پک بیوک اولوب، علی الخصوص اسپانیانک الک بیوک دارالفنون بوشهرده بولنش اولغله، مکتب ومطبعه لری دخی تکثر ایتمش ایدیهده، مؤخرآ دارالفنونک مادریده نقلی اوزرینه، خراب بر حالده قالوب، بر عصر اول یکرمی پک نفوسی وار ایکن، شمدی اهالیسی ۵۰۰۰ مقدارینی

تجاوز ایتمه مکده در. قلعه وقه لری وکلیسا وسار ابنیه جسیه سی چوق وسوقاقلری کنیش ایسه ده، آدمسرلقدن بر بیوک ویرانه صورتی آلمشدر. اسپانیا شاعر مشهوری سروانتس ایله سائر مشاهیر مؤلفینک وطنیدر. حکومت اسلامییه زمانده اسمی (قلعه النهر) ایدی. — آلفلا دلوس قازولس (A. de los Cazul) اسپانیانک جنوبنده (قادیس) ایالتنده و مرکز ای. لئک ۵۵ کیلومتره شرقنده بر طاعک اوستنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی وجوارنده بعض آثار عتیقه سی واردر. — آلفلا دل ریو (A. del Rio) اسپانیانک سویله یعنی اشبیلیه ایالتنده واشبیلیه نک ۱۰ کیلومتره شمالنده و وادی کبیرک ساحل یمینده کائن برتیه نک اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۲۴۰۰ اهالیسی ورومالیرله عربلر زماندن قاله آ. تار عتیقه سی واردر. — آلفلا لارنال (A. la Real) اسپانیانک جنوب طرفنده (جیان) ایالتنده و (جیان) شهرینک ۶۴ کیلومتره جنوب غربیسنده مرتفع بر محله واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۷۰۰ اهالیسی واردر. — آلفلا دل واله (A. del Valle) اسپانیانک جنوبنده (قادیس) ایالتنده و (قادیس) شهرینک ۱۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اهالیسی واردر. — آلفلا دل جوقار (A. del Jucar) اسپانیانک (السیطه) ایالتنده، (جوقار) نهرینک ساحل یسارنده بر قصبه اولوب، ۱۶۰۰ اهالیسی وعربلردن قاله بر قلعه نک حراهلری واردر.

آلقنادره (Alcanadre) اسپانیانک شمال طرفنده آراغون خطهسنده برنهر در، که احتماله کوره یرک آلتنه غائب اولان (آرا) چاینک یکیدن ظهورندن حاصل اولوب، هونسقه (یعنی وشقه) ایالتنده شمالدن جنوبه وبعده جنوب غربیه طوغری جریانه، (والووار) قرینده (سکره) تابعلردن (سینقه) نهریه منصب اولور. مجرای ۱۲۵ کیلومتره در. — بواسمه اسکی قشتاله خطه سنک (لوغردنیو) ایالتنده دخی (ابره) ایرماغنک سا. حل یینی قرینده بر کوچک قصبه اولوب، ۱۳۰۰ اهالیسی واردر.

آلقنطاره (Alcantara) «القنطره» اسم عربیسنندن غلطدر. اسپانیانک

اولمبیدی. برطاق غزلیات نظم ایتمشیدی، که متقدمین
عندنده پک مقبول اولوب، آتجیق یالکز بر جزق
مقداری حفظ اولنه بتمشدر.

آلمئون (Aleméon) یونانک اساطیرله
(مخلوط اولان تاریخ قدیمه کوره
(آمفیپارائوس) ک اوغلی اولوب، (تیبه) محاصره.
سند قتل اولنان پدرینک انتقامی آلمق اوزره، وا-
لده سی (اریفیه) ی قتل ایتش؛ و بونک اوزرینه
تجنن ایدوب، (آرقادیا) حکمداری (فجیسا) طرفندن
تشفییه اولنش، و بونک قبری (آمفیسبیا) یی تزوج
ایتش ایکن، مؤخرأ بونی ترکه، (آخلوئوس) ک
قیری (قالبرونه) یی تزوج ایدیکندن، ایلک زوجه.
سنگ برادرلری طرفندن قتل اولنش.

آلمئون (Aleméon) یونان قدیمک آتسه
(شهرنده اجرای حکم ونفوذ ایتش
اولان (آلمئونیلر) ک جد اعلا سیدر.

آلمئون (Aleméon) آلمئونیلر خاندانه
(منسوب اولوب، آتسه آرخونت
عنوانیه و قید حیات شرطیه اجرای حکومت ایدنلرک
اون اوچنجیسی واک اخیری ایدی. قبل المیلاد ۷۵۴
تاریخنندن ۷۵۳ تاریخنده اجرای ریاست ایدوب
کندیسندن صکره آرخونتلر اون سنه مدته انتخاب
اولنمشلدر.

آلمئون (Aleméon) یونان قدیمک فیثا-
(غوراسک مذهبینه تابع حکما سندن
و (آرخوطاس) ک شاکردانندن اولوب، قبل المیلاد
۵۰۰ تاریخلرنده (قروتون) شهرنده طومغشدر.
طبیعت، روح وطب حقنده بعض اثرلر یازمش،
وبرنجی اوله رق اجسام حیواناتی تشریح ایتشدر.

آلمئونیلر (Alcméonides) موره شبه
(جزیره سنگ هرکیلر طرفندن
ضبطی اوزرینه، وطنی اولان (پیلوس) شهرندن طرد
اولنهرق (آتسه) یه گلش اولان (نستور) ک تورونی
(آلمئون) اسمنده بر آدمک نسلندن متسلسل بر خا-
نداندر، که اعضایی آتسه ده بیوک بر قوت ونفوذ
قزانوب، اجرای حکم و ریاست ایتکده ایکن، بونلر
دن (مفاقلیس) ک (کیلون) ی قتل ایتشی اوزرینه،
قبل المیلاد ۶۱۲ تاریخنده آتسه دن اخراج اولنش؛
و مؤخرأ عودتله، ریاستی غصب ایتش اولان
(پسیسترات) ه قارشی طور مشلر ایتسه ده، بعده

غرب جهنده (استرمادور) خطه سنک (فاسرس) ایا-
لته قضا مرکزی بر قصبه در، که پورتیکبر حدو-
ندن ۱۰ کیلومتره ک مسافده و (تاج) نهرینک سا-
حل یسارنده بولنان بر بیوک قیایک اوزرنده واقع
اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی و بر چوق کلیسا ومناستر-
لری واردر. بوشرک یانده تاج نهری اوزرنده رو-
مالیلر زمانده (تراین) طرفندن تأسیس اولنش پک
مکمل بر کوپری واردر، که آلتی کردن مرکب او-
لوب، ۱۸۸ متره طولی و صویک حذا سندن ۴۸ متره
ارتفاعی واردر. — برازیلیانک شمال طرفنده (ما-
رانهاو) ایالتنده دخی بواسطه بر شهر واردر، که (سانو-
مارقوس) قوینک مدخلی ساحل غریبسنده، ۲۳' ۲۰
۳۳" عرض جنوبی ایل ۹' ۴۳' ۴۶ طول غریبه
واقع اولوب، ۵۵۰۰ اهالیسی واردر. و قییه
ایالتک مرکزی اولوب، مؤخرأ اهمیتتی زائل اولمشدر.

آلمار (Alkmaar) فلنکک (نورد هو-
(لاده) ایالتنده، شمالی بیوک قنالك
اوزرنده اسک و تجارتکاه بر شهر اولوب، آمستر-
دامک ۴۰ کیلومتره شمال غریبسنده و بحر شمالی
ساحلندن ۹ کیلومتره ایچریده واقع و ۱۰۰۰۰
اهالی یی جامعدر. خسته خانه و ساتر مؤسسات
خبریه سیله کنجخانه و نباتات باغچه سی کی معارفه
مخصوص دوازی چوقدر. شهر پک منظم صورتده
بنا اولنوب، ایکی طرفی آغا جلرله مزین خندقلری
واردر. جوارلرنده کلینلی پینیر یاپیلوب، بوشردن
اوروپا و آمریقانک هر طرفنه کوندریلور. مقن
بازارلری و سنوی بنایرلری و چیچکدن و باغچه
زینانه مخصوص انواع آغا جلردن دخی کلینلی نجا-
رق واردر.

آلمار (N. d'Alkmaar) فلنکک اون
(بشجی عصر میلادی شعرا سندن
اولوب، ابتدا پرنس و پیتقوس اولان (اوترخت) ک
مشاوری بولنش، و بعده (لورن) دوقه سی (رنه) نک
خدمته کیرمشیدی. هرل آهیر بعض اشعار و هجویه
لری واردر.

آلمان (Aleman) یونان قدیم شعرا سندن
(اولوب، میلاددن ۶۷۰ سنه اول
انیدیا) نک (ساردس) شهرنده بولنوردی. بعده
اسپارطیه کیدوب، اسپارطه لی عنواننه مظهر

کندیسله عقد اتفاق ایتشلدی. مشاهیردن بریقلس و آلکیباد بوخاندانه منسوب ایدیلر.

آلمینه { (Alemène) یونان قدیم اساطیرینه کوره، (تیرینه) حکمداری (آمفیترون) کزوجه سی و (آرغوس) حکمداری (الکترون) ک قیزی اولوب، حسن و جالیله مشهوره ایدی. ابوالله مشتری یوقادینه عاشق اولوب، زوجی صورته کیر. مکه، کندیسنی حامله براقوب، بو جلدن اسکی یو. نایلرک رسم زالی حکمنده اولان مشهور (هرکل) یه خود (ایراقلس) تولد ایتش.

آلنتاره { یاخود قناره (Alcantara, Can-tara) «القنطره» یاخود «قنطره» اسم عربیستدن غلطدر. سیجلیا آله سنده بر نهردر، که (اتنا) برکانک شمالی انکلیزینی طولاشه رق، یونان دکیزینه دوکیلور.

آلنتاریلا { (Alcantarilla) اسپانیانک (مر-سیه) ایالتده و مرسیه شهرینک ۸ کیلومتره شمال غربیستنده و شهر مذکوری احاطه ایدن خرما و دودو آغا جلری اورمانک مدخلنده واقع بر قصبه اولوب، ۳۸۰۰ اهالیسی واردر.

آلنیز { (Alcaniz) «الکنز» اسم عربیستندن غلطدر. اسپانیانک آراغون خطه-سنده (تروئل) ایالتده و مرکز ایالتک ۱۳۵ کیلومتره شمال شرقیستنده، سراغوسه (یعنی سر قسطه) نک ۱۰۰ کیلومتره جنوب شرقیستنده، (ابره) ایرماخی تابعلندن (وادی لب) ک اوزرنده بر شهر اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، بر مکتب و خسته خانه سی واردر.

آلقوباسه { (Alcobaca) «الکباسه» اسم عربیستندن غلطدر. پورتگیزک (لیاره) قضاسنده و لیسبون نک ۱۱۷ کیلومتره شمالده، بحر محیط آطلانییه دوکیلن بر کوچک نهرک کنارنده و غایت کوزل بر وادیده واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۱۵۰۰ اهالیسی، صناعت معباریه-سیله مشهور بر مناستری و قربنده عربلرک بنا کرده سی اولان بر خراب قلعه سی واردر. — ناحیه سنک اهالیسی ۲۶۳۹۶ کشیدر. — برازیلیانک ساحل شرقیستنده دخی بو اسمله بر کوچک قصبه بولنوب، (قراولاس) شهرینک بر قاج کیلومتره شمالنده و (پورتو سفورو) نک ۱۴۰ کیلومتره جنوبنده واقعدر.

آلقودیا { (Alcudia) اسپانیانک (میورقه) آله سنده و آله نک شمال شرقی سا.

حلنده، هنای اولان بر قویک ایچنده و دکیزدن ۲ کیلومتره ایچریده بر قصبه در، که وقتیه جزیره نک اک بیوک واک تجارتکاه شهری ایکن، مؤخرآ اهیتدن دو شمش، و بالکز ۱۵۰۰ اهالیسی قالمشدر. جوارنده مرجان اولنیر، واطر افنده یاغیسی غایت کوزل بر نوع قویون بولنور. قرینده کی بطاقلقر بر انکلیز قومپانیه شی طرفندن قورودیلهرق، خیلی اراضی منته میدانه چیقه شدر. — بو اسمله اسپانیانک (بلنسیه) ایالتده و (بلنسیه) شهرینک ۴۲ کیلومتره جنوب غربیستنده دخی بر کوچک قصبه بولنوب، ۱۷۰۰ اهالیسی واردر. — (آلقودیا وادیسی — Valle de la) نامیه دخی اسپانیای وسطیده (جوداد رئال) ایالتده جنوبآ (المعدن) سلسله سیله شمالآ بوسلسله یه متوازیآ اوزانان بر طاقم طاغلرله محدود و واسع بروادی بولنور، که (وادی کبیر) و (وادی یانه) یه دوکیلن بر چوق براق و صوفوق صورله اروا اولنهرق جنت آسا بریردر، و یسایغیلرینک کوزللیکیله مشهور کلیتی قویونلرک مرعاسیدر.

آلقوره { (Alcora) «الکوره» اسم عربیستندن غلطدر. اسپانیانک بلنسیه قطعه سنده (قسطلون) ایالتده بر بیوک سیلک اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی ویز و پور-سلن فابریقه لری واردر.

آلقوسر { (Alcozer) «سرایجی» معناسته غلطدر. اسپانیانک قشتاله خطه سنده (وادی الحجاره) ایالتده بر قصبه اولوب، ۱۵۰۰ اهالیسی و عربلر زمانندن قالمه بعض استحکامات خرابلری واردر. — بو اسمله اسپانیاده ده بر طاقم کوچک قصبه و بیوک قریه لر بولنور.

آلقوشته { (Alcochete) پورتگیزک (ستوبال) قضاسنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، (تاج) نهرینک دوکلدیکی خلیجک جنوبی ساحلنده و لیسبون نک ۱۵ کیلومتره شرقی شمالیستنده واقع و ۳۸۷۵ اهالی جامعدر. جوارلرنده واسع طوزله لر واردر.

آلقویا { (Alcoléa) «قلعه جق» معناسته اولهرق (القلیعه) اسم عربیستندن

سردار لرندن (قونس-ناس قلور) طرفندن مغلوب و قتل اولمشدر.

آلكرو (Alghero) ساردنيا آطه-سنگ (سياسارى) ايالتنده و مركز ايالتك ۳۲ كيلومتره جنوب غربي سنده ساحل بجرده قضا مركزى بر قصبه اولوب، ۸۵۰۰ اهاليلى و جوارنده كوزل باغلرلى و منبت اراضيسى واردر. ليمايى طاردر. اهاليلى اسپانياك قطلالونه خطه-سندن هجرت ايتش اولغله، اسپانيولجه ايله قاريشيق بر نوغ ايتاليانجه سويليورلر.

آلكرى (Allegri) ايتاليانك ۱۶ نجى عصر ميلادى شعر اسندن اولوب، اشعارى خالص فلورانس لسانه بر نمونه كي اتخاذا اولمشدر. — بو اسمله ايتاليالى بر رسام دخی واردر، كه (قورجه) مخلصيله شهرت بولمشدر. [«قورجه» ماده سته مراجعت بيوريله.]

آلكساندر (Alexandre, Ἀλεξανδρος) ياخود آلكساندروس (A-) بيوك اسكندر ك اسم اصليلى اولوب، لسان قديم يونانده «اركلرى دفع اديجي» ديك اولغله، فارسده «پادمر» تعبيريله ترجمه اولنه بيلير، كه «پادشاه» ديك كيدير. عربلر و ايرانلر بو اسمى (اسكندر) صورته تحويل ايتشلردر. [«اسكندر» ماده سته مراجعت بيوريله.] — بيوك اسكندر اوچنجى اولوب، مكدونيانك (آلكساندر) ناميله دها بر قاچ حكمدارى اولديغى كي، مشاهيردن بو اسمله بر چوق آدملر دخی كلش اولديغندن، صغفره تقسيمى ايجاب ايدبور.

۱ حكمدارلر :

برنجى آلكساندر — برنجى (آميناس) ك اوغلى اولوب، قبل الميلاد ۴۹۶ تاريخندن ۴۵۴ تاريخنه قدر حكم سورمشدر.

ايكنجى آلكساندر — اوچنجى (آميناس) ك اوغلى اولوب، قبل الميلاد ۳۷۰ تاريخندن ۳۶۹ تاريخنده مكدونيا حكمدارلى ايتمشدر.

دردنجى آلكساندر — بيوك اسكندر ك ايرانده تزوج ايتش اولديغى (رخسانه) دن متولد اوغلى اولوب، پديريك وفاتندن صكره دنيايه كلش؛

غلطدر. بو اسمله اسپانياده بر قاچ كوچك قصبه و بيوك قريه بولوب، اك مشهورلى (اشبيليه) ايا-لنده و وادى كيرك ساحل يمينده واقع اولانيدر، كه ۱۸۰۰ اهاليلى و وادى كيرك اوزرنده ۱۹ كرلى و سياه مرمردن معمول كوزل بر كوپرىسى واردر. بو قصبده ۱۸۶۸ ده وقوخ بولان بر محاربه قرائجه ايكنجى ازابلايك سقوطنى اتاج ايتمشدر.

آلقونتار (Alcontar) اسپانياك (استرما-لنده و مركز ايلانك ۴۲ كيلومتره شمالنده تاج ايله (آلونه) نهر ليك نقطه تلاقي سنده واقع كوچك بر قصبه اولوب، ۲۳۵۵ اهاليلى واردر. بو قصبه حكومت اسلاميه زمانده خيلى بيوك و معمور اولوب، بعده اهل اسلام ايله خريستيانلر يينده وقوخ بولان محاربات صره سته تخريب اولمشدر.

آلقوز (Alcovez) اسپانياك قطلالونه ايلنده بر كوچك قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهاليلى واردر.

آلقوى (Alcoy) اسپانياك شرق طرفنده (آليقت) ايلانده و آليقت شهرينك ۵۱ كيلومتره شمالنده قضا مركزى بر شهر اولوب، ۲۵۰۰۰ اهاليلى و بيوك منسوبجايله كاغد فابريقه-زى واردر. شهر (آلقوى) نهرينى تشكيل ايدن (ديكر) و (مولينار) چايلرى آره سنده واقع اولوب، بو ايكى نهر ك كنارلى فابريقه لره و كوزل كوشك و باغچه لره مزيندر.

آلقوى (Alcoy, Ser-) و نام ديكره سرييس (pis) اسپانياك شرق طرفنده بر نهر، كه آليقت و بلنسيه ايلانلرلى ايچندن و آلقوى شهرينك يانندن كچمرك، بحر سفيده دو كيلور.

آلكسو (Alecto) يونان قديم اساطيرنده و آتش قوند اقلريه قير باجلر بولنديغى و باشى ييلانلره صارلش اولديغى حالده تصوير اولنوردى.

آلكتوس (Allectus) بر تانيالى بر سر-ايتش اولان روما سردار لرندن (قراوسيسوس) ك امر اسندن اولديغى حالده، ميلادك ۲۹۲ تاريخنده بوى اليجى قتل ايله برينى ضبط ايتش ايسده، روما

و(اغوس) لقبيله ملقب اولوب، بوقت (آريدئوس)ك وصايتله ماكدونيه حكمدارلق ايتدكن صكره، قبل الميلا ۳۱۱ تاريخنده (قسندر) طرفندن قتل ايتدريلمشدر.

بشجي آلكساندر — قساندر ك اوغلي اولوب، برادري (آنتياتر) ايله مشتركاً قبل الميلا ۲۹۸ تاريخندن ۲۹۴ تاريخنده ك حكم سوردكن صكره، برادريله بوزيشوب، بئزلنده وقوع بولان محاربه ده قتل اولشمشدر.

آلكساندر { (Alexandre) بو اسمله (اپير) ده يعني آرنائودلفك جنوبي قسمنده دخی ايكي حكمدار كلوب، برنجيسي روماليله محاربه ايتش، وميلاددن ۳۲۸ سنه اول فوت اولمشدر؛ ايكنجيسي قبل الميلا ۲۷۲ تاريخندن ۲۴۲ تاريخنده ك حكم سوروب، غونيلي آلكساندر ايله محاربه ايتش؛ وتعبية الجيش حقنده بركتاب يازمشدر.

آلكساندر { تسالياده (فرس) شهر قديمك لوب، ميلاددن ۳۶۹ سنه اول تحته جلوس ايتش، وظلم واعتسافيله شهرت بولوب، نهايت زوجهسي (تبه) طرفندن قتل اولشمشدر.

آلكساندر { (بالا) لقبيله ملقب اولوب، (آنتيوخس اپفان) ك اوغلي اولق ادعاسنه قالفيشه رق، مصر حكمداري (بطايوس فيلوميتور) ك يارديميله (دمتريوس سوتير) ي اسقاطله، ميلاددن ۱۴۹ سنه اول سوريه حكمدارلغني ضبط ايتش ايسه ده، بش سنه صكره (دمتريوس نيقاتور) طرفندن اسقاط اولشمشدر.

آلكساندر { (زيننا) لقبيله ملقب اولوب، اسكندريه لي براسكيجينك اوغلي اولديني حالده، (آلكساندر بالا) نك اوغلي اولق ادعاسنه قالفيشه رق، مصر حكمداري (بطايوس فيسقون) ك يارديميله، (دمتريوس نيقاتور) ي اسقاط ايله، ميلاددن ۲۵ سنه اول سوريه حكمدارلغني ضبط ايتش ايسه ده، درت سنه صكره نيقاتورك اوغلي (آنتيوخس غريپوس) طرفندن قتل اولشمشدر.

آلكساندر { (بوخنا) لقبيله ملقب اولوب، يهود ملوكندندر. ميلاددن

۱۰۶ سنه اول پدري (آرستوبول) وارث او. لوب، سوريه حكمدارلرينه قارشى اولان محاربه لنده موفق اولمش ايسه ده، ظلم واعتسافيله تبعه سنك نفرتنه مظهر اولوب، حكومتدن اسقاط اولنش؛ وآلتي سنه لك معنده محاربه دن صكره. قدسه كبر. مكه، اخذ انتقام ضمنتده بك چوق ظلم اجرا ايتش؛ وميلاددن ۷۹ سنه اول وفات ايدوب، زوجهسي (آلكساندره) ي وارثه براقشدر. — بونك توروني ينه آلكساندر اسميله سمى اولوب، پومبيوس طر. فندن اسير اوله رق رومايه سوق اولنش ايكن، فرار ايدرك، برمدت دها روماليله قارشى حرب ايتدكن صكره، (متلوس اسكيجيون) طرفندن اخذ و قتل اولشمشدر.

آلكساندر { (اورليوس — سوروس) رومايه برطورلندن اولوب، ميلادك ۲۰۹ تاريخنده فنيكه نك (عكا) شهرنده طوغش، و ۱۰۴ ياشنده ايكن ايمپراطور اولوب، بك چوق اصلاحات اجرا وعلوم و معارف و صنايع جابه ايتمشدر. ايران حكمداري آردشيره اعلان حرب ايتش ايسه ده، بوندن برنتجه استحصا ايده مدمش؛ وجرمانلري تحت اطاعته آلفه تصدى ايتش ايسه ده، بو تشندن اول عسكريني تربيه واصل. حه قالفيشديغندن، ميلادك ۲۳۵ تاريخنده (ماقسين)ك افساديله كندى عسكرى طرفندن قتل اولنه رق؛ يرينه مرقوم (ماقسين) ايمپراطور اولشمشدر. آلكساندر خرسيتيانلري اجراي آينده سربست براقش، وحتى بت پرسترك اصنامي صره سنه حضرت ابراهيم و حضرت عيساك تصويرلريني دخی قبول وادخال ايتشيدى.

آلكساندر { شرقى يعنى قسطنطينيه ايمپرا. طورلرنددر، كه ماكدونيان واسيلك اوغلي و(فيلسوف لئون) ك برادري اولوب، بونك وفاتنده ۹۱۱ تاريخ ميلاديسنده تحته چيقيش، ويالكز بر سنه سورن مدت حكومتده انواع فسق و فجورله نامنى لكهدار ايتمشدر.

آلكساندر { بو اسمله اسقوجياده اوج «وحشى» لقبيله ملقب اولديني حالده، ميلادك ۱۱۰۷ تاريخندن ۱۱۲۴ تاريخنده ك حكم ايتش؛

وملكتك شمال طرفنده ظهور ايتش اولان عصيان
باصدروب، رؤسائي اتلاف ايتشیدی.

ايكيجي آلکساندر — (کوبوم لیون) ك اوغلی او-
لوب، میلادك ۱۲۱۴ تاریخندن ۱۲۴۹ تاریخنده
حکومت سورمش؛ وانکلیزلره قارشى محاربه ايتك
ایچون، فرانسه قرالی (لوی) ايله عقد اتفاق ايتشیدی.
اوچنجی آلکساندر — ايکيجی آلکساندر ك اوغلی
اولوب، ۸ یاشنده اولدینی حالدۀ تخته چقمش؛
ومیلادك ۱۲۴۹ تاریخندن ۱۲۴۶ تاریخنده
م سوروب، اسقوچيانك بعض طرفلرینی استیلا
ایتن اولان نوروجلیلره محاربه ايتش؛ وبعده قبرینی
مؤخرًا نوروج قرالی اولان (اریق) ویرمشیدی.

آلکساندر {نوسکی (A. Newsky) روسیه
پوک دوقه لرندن اولوب، ايکيجی
باروسلاو) ك اوغلیدر. میلادك ۱۲۱۸ تاریخنده
طوغوب، ابتدا (نوووگورود) ایالتك والیسی ایدی.
بعده پوک دوقه عنوانیه (کیف) و (ولادیمیر) طرفلرنده
حکومت سوروب، ۱۲۴۰ تاریخنده متفق بولنان
اسوجلیرله دانجارقه لیلری و آلمانیا شوالیه لرینی (نوا)
هری کنارلرنده مغلوب ايتكله، (نوسکی) لقبی آلمش؛
وروسیه یی قاتار خانلریك جذبه کذارلغندن قورنارمه
رق، غایت حکیمانه اداره ملک ایتدیکچون، روسلر
کندی یی زیاده سیله سووب، حتی اغزله رى صره سته
بله کچیرمشلر؛ وپوک پترو بونك نامنه برنشان ایجاد
ايتشد.

آلکساندر {برنجی — پاولوویچ (A. I. Paulowitz) روسیه ایمپرا-
نورلندن اولوب، برنجی (پاولو) ك اوغلی وایکيجی

نقرینه ك تورونیدر. میلادك ۱۷۷۷ تاریخنده طو-
غوب، پدرینك، هنوز تخته یی چقمش ایکن، هلا-
کئی موجب اولان وقعه اوزرینه، ۱۸۰۱ تاریخنده
تخته چقمش؛ وکندیسی حریت اساسی اوزرینه بر
زیه آتش اولدیغندن، جلوسیه برابر، منفیلر ك کا-
دستی عفو ايله، مطبوعاتی مرست براقش، ومصاد-
ره واشکنجه یی لغو ايله، ویرکیزی تنزیل، ونشر
معارف ایچون روسیه ك هر طرفنده بر جوق دار
تخنونلر ومکتیبر تأسیس ايله، علوم وصنایعك ترقیسته
خدمت ايتشد. ۱۸۰۵ تاریخنده فرانسه یه قارشى
مکته ايله بر اتفاق عقد ایدوب، بو اتفاقه مؤخرًا

آوستریا، پروسیه واسوج دخی داخل اولغله، دول
مذکوره عسکرلریك باشنه چکوب، بیوک بوناپارته
ایتدیکی بر محاربه ده مغلوب اولدیغندن، (نیامن) ده
بوناپارته کوریشوب، (تیلست) معاهده سنك قبول
وامضاسنه مجبور اولمشیدی. بو مصالحه دن بالاستفاده
اسوجدن (فینلانده) یی ضبط ایتدیکی کچی، قافقاس
جهتندن دخی مالمکنك حدودینی خیلی توسیع ایتدکدن
صکره، فرانسه ايله اولان معاهده سنك بعض ماده لرینی
روسیه حقنده پك آغیر کوروب، اجرا ايتك ایستمد-
یکندن، بوناپارت سوق عسکرله، مشهور (اسمولنسك)
وموسقوه غالبیتلرینه نائل اولمش ایسه ده، فرانسلر ك
صونوقدن وارزاق ققداندن عودته مجبور اولمری
اوزرینه، آلکساندر (وارشویا) دن بتون دولتره بر
مخطرۀ یازوب، ۱۸۱۳ ده انگلتره، آوستریا، پروسیه
واسوجله یکیدن براتفاق عقدینه موفق اولمش؛ وابتدا
برقاج محاربه ده متفقلمغلوب اولمشلرایسه ده، (لیپسین)
مظفریتی اوزرینه، پارسه دخول ایدوب، (بوربون)
خاندانی فرانسه تخته اعاده، واون سکرنجی لوی
ایله ۱۸۱۴ سنه سی مایسنده بر معاهده عقد ايله، عو-
دت ايتشیدی. بوناپارتك بتکرار فرانسه یه عودتی
اوزرینه، ینه پارسك اوزرینه یوریش ایسه ده،
(واترلو) محاربه سندن وبوناپارتك سقوطدن صکره
واصل اولمش؛ وپو دفعه فرانسه یی یالکز تسکین ايله
قناعت ایتیب، اتخاذا اولنان تدابیر شدیده اشتراك
ايتش ایسه ده، ینه فرانسه ك مقاسعه سته وبعض اثر-
لریك اعحاسنه مانع اولمشدر. بو دفعه پارسه ایکن
آلکساندر آوستریا وپروسیه ايله اقوامك استحصال
حریتنه قارشى «اتفاق مقدس» نامیه معروف اولان
اتفاق عقد ايتشیدی. روسیه یه عودتده، لهستانه
بعض امتیازات اعطاسیه تبعه سنك بر قسمی تیار
اسارتندن قورنارمش، وجزویتری ملکندن طرد
ايتش ایسه ده، مؤخرًا افکار حریتپورانه سنی غائب
ایدرك، لهستانك امتیازاتی تحدید ايتش، ومطبوعاتى
تضییق آلتنه آلمشیدی. ۱۸۲۰ و ۱۸۲۲ تاریخلرنده
(لایباخ) و (رونه) ده عقد اولنان قونفرلر ده (پیا-
مونه) وناپولی واسپانیاده ظهور ايتش اولان حرکات
اختلالیه یی باصديرمغه اتفاق مقدسی امضا ايتش اولان
سائر دولترك حکمدارلرله برابر چايتشمشدر. ۱۸۲۵
تاریخنده مالمکنی دور ايتکده ایکن، (طغازوغ)

عليه جلیبی کورنجه، پدرینک بوحرکتی تقدیر
ایندیکی مرویدر.

۱۸۵۵ سنه سی مارتنك ۲ سنده، قریم محاربه سی
ختم بولمازدن، پدری وفات ایتمکله، کندیسى نخته
چیقوب، بو محاربه یه دوامه مجبور اولدیسه ده، قاز-
صك ضبطنى روسیه ناموس عسکرسینى پرینه کتیرمه
کافی عدایده رک، صلحك شرائطنى قبول ایله، پارسه
مرخصلار سال، واصلاحات داخلیه یه حصر ماعی
ایده جکنى اعلان ایتدی. ابتدا پدرینك وکلاسنی
ابقا ایتمش ايسه ده، مصالحه دن صکره قوت (نسلرودك)
استغفاسنى قبول ایله، پرینه (غورچاقوف) ى تعین
ایتدی. اك اول ایکی نوع اصلاحاته مباحثت ایدوب،
بر طرفدن مأمورینك ارتکاب وسؤ اخلاقنك اوکنى
آلغه، وبر طرفدن دخی معارفك نشر وتعمینه صرف
هت ایلدی. ضابطان مکاتب معلمکلرندن چیقاروب،
مخصوص معلمر تعین ایتدیکی کبی، دارالفنونلره قبول
اولمحق شا کر دانك عددینی دخی معینلکدن قورتار-
دی؛ وپترسبورغده السنه شرقیه یه مخصوص بر
مکتب تأسیس ایله، کافه مکاتبی بالذات کندى نظر.
رقی آلتله آلدی. لکن ایکنجی آلکساندرک روسیه یه
ایتدیکی اک بیوک ایپک چفتچیلرک اصحاب اراضینك
اسارتندن تخلصیه، بونلره بر مقدار اراضی ترکی
وایشلکده اولدقلری اراضی بی مباحه ایله متصرف
اوله بیلک حقنى قزاندر میسیدر؛ چونکه اوندن اول
روسیه ده چفتچیلر چفتلکک حیواناتی کبی اصحاب
اراضینك مالی صایلیر، وبر شیشه مالک اولیوب،
چفتلکله برابر بیع وشرا اولنورلردی.

بو اصلاحات وترقیات ایله برابر، تحت تابعیتده
اولان کافه اقوامک تدریجاً روسلاشدیرلسی مسلکندن
آیرلیوب، کراک قافقاسیه اقوامی وعلی الخصوص
چرکسلر وکرک لهیلیر حقنده پک مرجلی کورنه.
مشدر. ابتدا لهیلره بر شورای دولت وهر ایالته
بر منتخب مجلس تشکیل ولسان ملیرینی تحصیل
واستعماله مساعد ایتش ايسه ده، لهیلر بو مساعداته
اکتفا ایتمیوب، ۱۸۶۱ ده اختلال چیقارمشلر؛
وبو اختلال ایکی اوج سنه سوروب، بتون آورو.
پانک هیجانی وروسیه یه فارشی افکار عومیه ک
غلیانی موجب اولمش ايسه ده، اروپا دولترینک
تکلیفات وتوسطی کارکر تأثیر اوله میوب، ایکنجی

شهرنده بو شرک وخامت هوا سندن، وبر احتماله
کوره ده مسموم، وفات ایتمشدر. فعال، جسور وعالم
بر حکمدار ایدی. ۱۶ یاشنده ایکن (بادنبادن)
پرنسسلردن عقد ازدواج ایتش، وارکک اولادی
اولامشیدی.

آلکساندر } ایکنجی — نیکولایوویچ (A. II Nicolaievitch) روسیه

ایمپراطورلردن اولوب، ایمپراطور اسبق (نیکوله) نک
اوغلی وشدیکی ایمپراطور اوچجی آلکساندرک پد-
ریدر. والدیه سی پروسیه ک سابق قرالی دردیجی
فردریق کویومک همشیره سی ایدی. میلادک ۱۸۱۸
تاریخنده طوغوب، ابتدا والدیه سیله آلمانیالی جنرال
موردر طرفندن تربیه اولنش، بعده اکمال تربیه سی
روس شعراسندن (یوقوفسکی) یه احاله اولمشیدی؛
آنجق اصل خواهجه سی پدری اولوب، تاجوجقلغندن
کندیسى عسکر ایتش، و تربیه عسکریه سنده پک چوق
شدت کوسترمکه باشلامشیدی. اون آلتی یاشنه باد
صنجه، رشدی اعلان اولنهرق؛ بر چوق آلاى
وبلوکرده فخری ضابط تعین اولنغله، صباحدن
اقشامه قدر تعلیملره ویکید رسلرنده امرار اوقات
ایده رک، بو وظائف عسکریه سنک شدندن صحتی مختل
اولوب، بر نوع حزنه طالیدیغیون، آلمانیاده بر
سیاحت ایتمسینه اذن ویرلمشیدی. اثنای سیاحتده
(هس دارمستاد) بیوک دوقه سی ایکنجی لویینک سراء
ینده بر خیلی وقت اکلنش، وبونک قیرنی پرنسس
(ماریا) ایله ۱۸۴۱ تاریخنده عقد ازدواج ایتمشیدی.
تاجوجقلغندن پدری طرفندن فینلانده دار الفنوننک
نظارتیه تعین اولنش اولنغله، تأهلندن صکره اورایه
کیدوب، (فینوآ) لسان وادیاتنک تعلیمیون، معلمر
تعین ایتمکله، وفینلانده لیلرک کندى لسان وادیاتلرینک
ترقیسیون تأسیس ایتش اولدقلری جعیت علیه یی
تحت جایه سنه آلغه، بوقومی روسیه یه ایصیندر دینی
کبی، عوم مکاتب عسکریه نظارتیه تعین اولنهرق،
بوایشه دخی خیلی خدمته موفق اولمشیدی. ۱۸۵۰
ده روسیه ک جنوب طرفلرینی قافقاسیه یی زیارت
ایتدیکی ائشاده، چرکسلره فارشی ایتدیکی براوفق
محاربه ده ابراز بسالت ایتدیکیون، (سنت جورج)
نشانیه تلطیف اولنمشیدی. مؤخرآ دولت عثمانیه یه
فارشی محاربه آچاسیله بتون آوروپانک روسیه ک

آلكساندر عفو عمومي اعلان ايتكله برابر، لهليلك مصادره اولنش املاكنى كندليرينه اعاده ابدجك پرده روسلر و پرش، ولهستانده اراضى صائين آلان روسلر زادنكلى عنواننى و پردهرك، لهستانك روسلاشدرلىس پولتيقه سنى بك ايلرى به كونورمش؛ و بربرى متعاقب فرمانلرله لهستانك شورى دولتى و مجالس منتخبه سنى لغو، حكومت عجليده لهجه لسانك استعمالنى، و حتى لهليلر مخصوص اواب كييكى بيله منع ايتشدرد. سيبرياه طولديرلان لهليلر اوراده دخی اختلال چيقارمشر ايسده، بلا ترجم ناديب اولتمشدر. چركلر و داغستانلير يوز سنه لك قاننى مدافعه دن صكره عاقبت شيخ شاملك اسير دوشمه سى اوزرينه، روسلاشق محاطره سنى قبول ايله برابر اسارت آلتنده ياشامقدن ايسه، ترك وطنه هجرت ايتكى اختيار ايدهرك، پریشان اولمشردر.

پروسىه ايله اوستريا بيننده واقع اولان ۱۸۶۶ بحاربه سى ائناسنده ايتكيجى آلكساندر عسكرينى سفر برحاله قويغله آوروپانك دقتنى جلب ايتش ايسده، اوروپا ايشلرينه قارشيمويوب، آسياده توسيع ممالكه دوامله، بخارا خانيه بر بيجق سنه بحاربه دن صكره، سمرقندى ضبط ايتشدرد. بر سنه صكره آمريقاي شماليده كى آلاسه قى روسيه ايچون لزوم سز عد ايدهرك، ممالك محتممه صامشدر. ۱۸۶۷ ده كريدده ظهور ايدن اختلال وسيله اتخاذ ايدهرك، يونانه اظهار توجه ايتش، و كريد يونانه تركيچون اوروپا دولترلرينه بليغات اجرا ايتش ايسده، بر نتيجه حاصل ايدده. مه مشدر. ۱۸۶۶ سنه سى مارتنده روسيه ده كنديسنه سو. قصد اولنديكى كى، سنه مذكوره ابلولنده دخی سركى عمومي تماشا ايچون، پارسده بولنديكى حالده، بر لهلى طرفدن سو. قصد اولنش ايسده، هيچ برى اصابت ايتمه مشدر.

فرانسه ايله پروسىه بحاربه سنده ايتكيجى آلكساندر بطرف طور مش ايسده، اولجه پروسىه دنك محبتنى و بلكه ده وعدينى قزانش اولديغندن، فرانسه دنك مغلوبيتندن وانكلتره دنك بالكر قالمسندن بالاستفاده، پارس معاهده سنك بعض بندلرينى فسخ ايتكله قاتعيتش، ولوندرمه انقصاد ايدن قونفرانسده ايسنديكنه نائل اولمشر. اوندن صكره ينه

دقتنى آسياه طرفنه چوپروب، ۱۸۷۳ ده خيوه، وايكى سنه صكره خوفند خانلغنى ضبط ايتشدرد. بر طرفدن دخی آلمانيا ايمپراطوريله صبيجه ملاقات وتا. كيد مناسبات ايدهرك، ملاقاتلر نده پرنس غورچاقوف و پرنس بيسمارق دخی بولنديرمغله، صرف شخصى اوليان بو مناسباته متعاقباً اوستريا ايمپراطورينى دخی تشريك ايدهرك، كبرليجه بر ترتيب قورلش؛ و هر كس بونك كشفيله اوغراشمقه ايتكن، ينه مسئله شرقيه اويانديريله رقى، هر سك اختلال ظهور ايتشدرد. كرك هر سك اختلالنده و كرك اونى تعقيب ايدن بلغارستان اختلاليله صريه و قره طاغ محاربه لر نده روسيه دنك مداخلات مادي و معنويه سى قابل انكار اولديكى كى، بو ائشاده اوج ايمپراطورلر بيننده ملاقاتلر وقوعى دخی اكسيك دكليدى. ايتكيجى آلكساندر بو ملاقاتلر ائناسنده قوه عسكريه سنى تزويد و هر نوع تدارك اى اكمل ايتكله، دولت عثمانيه دنك صرب و قره طاغ عسكرلرينى مغلوب، و اختلالات داخله يى تسكين ايتكله موفقيتيله، و سلطان عبدالحميد ثانى حنترتولينك جلوس همايونلرينى متعاقب عموم ممالك عثمانيه ايچون اعلان اولنان اصلاحاتك خريستان تبعه ايچون بركونه مدعيانه محل بر اقامسيه برابر، ينه اعلان حرب ايدهرك، و بو دفعه هر نصله آوروپايى دخی كندى طرفنه جلبه موفق اولهرق، ۱۲۹۲ سنه هجرىه سنده روسيه عسكرينك قوماندنه سنى بالذات درعه ده ايدهرك، طونه يى تجاوز ايتش؛ و دولت عثمانيه دنك بويه بر محاربه ايچون حاضر بولنامسيه برابر، ابتدا مغلوب اولش ايسده، رومانيانك امداديله و بعده كتير ديكى كليلى عسكر قوتيه غالب كلهرك، كنديسنك غالبيتدن زياده شانلى اولان عثمانلى عسكرينك مغلوبيتدن و اوروپانك بطرف و سربجى قالمسندن بالاستفاده، ده، آياستفانوس معاهده سنى امضا ايتدريش ايسده، انكلتره بو معاهده يى قبول ايتديكى كى، اوستريا دخی اتفاق مثلكدن آريلوب، بو معاهده دنك عليهنده بولنديغندن، ايتكيجى آلكساندر بونك پرينه ديكر بر معاهده عقد ايتك اوزره، برلين قونفره سنك اجتماعنه رضا و پرش؛ و بو وجهه مسئله به ختام و پرلن معاهده سى عقد اولنهرق، روسيه دنك مقاصد نجا. وزيدنه بر يكي سد چكله مشدر.

ايتكيجى آلكساندر ممالكنده مكاتبك تكثيرى،

ايدەجك بر قاچ كشي انتخاب ايتدېرمش ايسەدە،
نهایت ۱۱۷۷ دە ونديكە ملاقات ايدوب، كنديسە
باريشمىشيدى. (لاتران) شەرنە براوچىي مجلس رو.
حانى تشكىل ايدەرك، پاپا انتخابى حقنى قاردىنالره
حصر، وامور مذهبىجە بعض اصلاحات اجرا ايله،
اسارتى لغو ايتمشدر. ۱۱۸۱ تاريخندە رومادە فوت
اولمشدر. ايتاليانك (آلساندرىا) ياخود (آلكساندرىا)
شەرى بونك اسمە نسبتە تسميه اولغىشدر.

دردىجي آلكساندر. — اصل اسمى (رينالدى)
اولوب، طقوزنجى (غره غوآرك) يكنى ايدى. ميلادك
۱۲۵۴ تاريخندە انتخاب اولنش، ۱۲۶۱ دە وفات
ايتمشدر. (جيبلىن) طرفك محوبنە چالشمش ايسەدە،
بعض تفرقه لردن روماي بر مدت ايجون تركە مجبور
اولمشيدى. مدهانلره قاپلهرق، پك چوق اسرافات
ايتمش، وناجل بول بول رتب و امتيازات وېرمشدر.
ديلچىلىكدن راهب وبعده پىسكپوس اولوب، (پسە)
مجلس روحانىسندە محضا ايكنى نامزدك آره سنده كى رقا.
بته خنام وېرمك ايجون، پاپالىق مسندىنە چىقارلمش
ايسەدە، رقابت دها زيادە آرمشيدى.

آلتىنجى آلكساندر. — اصل اسمى (رودرىق
بورجيا) اولوب، ۱۴۳۱ تاريخ ميلادىسندە اسپانيادە
بلنسيە خطەسنىك (اقساتيوە) شەرنە طوغش؛ وپاپا
اوچىي (فالىكست) ك يكنى اولغله، اونك طرفندن
۱۴۵۶ دە قاردىنال اولمش؛ و ۱۴۹۲ دە پاپا انتخاب
اولغىشدر. كنديسى غايت سفيه و اخلاقىز بر آدم
اولوب، كندى ولادق غير مشروع اولدىنى كېي،
غير مشروع ازدواج لردن (لوقرسە بورجيا) اسمندە
مشهور برقىز ايله برقاچ اوغلى وار ايدى، كە بونلرك
اك مشهورى قاردىنال وبعده (والنتينوآ) دوقەسى
اولمش اولان (چزار بورجيا) در. كندى قىزى او.
لان مرقومە (لوقرسە بورجيا) ايله كندىسنىك مناسبت
زوجىسەسى اولوب، بو قادين عادتا علناً دوستى
اولدىنى كېي، اوغلارى دىخى بو قادينىك يعنى همشيره.
لرېنك دوستلرى عدادىنە داخل ايدىلر، كە بو حال
دنپادە بلكە هيچ مثلى كورلمەش برسفاھت وجنايت
مدەشەدر. مقام رسميدە بىلە قىزىلە علناً اجراى
سفاھت ايدردى. دساسلىنى وغدارلىنى دىخى پردرجه
دە ايدى، كە انواع حيل و دسايسە هلاك ايتمش
اولدىنى آدم لرك حد و حسابى بو قدر؛ حتى زهر لرك

معارفك ترقيسى، تلغراف و دمير يول خطرېنك تزه
يىدى كېي پك چوق اصلاحات اجرا ايتمش ايسەدە،
اقوام تابعەسنىك روسلاشدرلمسى بولندە وحریت
مطبوعات ايله افكار جديده عليئندە او قدر شدت
كوسترمشدر، كە روس اولميان تبعەسندن بشقە،
روس لردن دىخى حریت افكارە مالك اولانلرى كندىندن
و حكومتسندن دلگىر ايدەرك، (بېھيلست) لر جمعيت
فسادىسەسى طرفندن وقوع بولان سوۋ قىصدلرك برندە
۱۸۸۱ تاريخ ميلادىسى مارت رومېسنىك برنجى كونى
قتل اولنش؛ وېرىنە اوغلى شمدىكى ايمپراطور اوچىي
آلكساندر جلوس ايتمشدر.

آلكساندر } ياكلون (A. Jagellon) ليتو.
} آنيا بېوك دوقەلردن اولوب،
ميلادك ۱۵۰۱ تاريخندە لەستان قرالغىنە انتخاب او.
لنەرق، ليتوآنيا ايله لەستانى توحيد ايتمش؛ و طبعى
پك كوشك اولغله، اداره امور حكومتى مقررېنندن
(غلېنسكى) اسمندە برىنك الينە بر اققشىدى. ۱۵۰۶
تاريخندە وفات ايتمشدر.

۲ پاپالر :

آلكساندر } بو اسمە سكر پاپا كلىشدر، كە
} بروجە زير ذكر اولنور :
برنجى آلكساندر. — رومالى اولوب، ميلادك
۱۰۹ تاريخندە انتخاب اولنش؛ و ۱۱۹ دە مقتول
وفات ايتمكلە، بين النصرارا كندىسە بعض كرامات
اسناد اولنەرق، اعزە صرەسەنە پكېرلمشدر.
ايكنجى آلكساندر. — اصل اسمى (آنسلم دە
باجو) اولوب ميلانلى ايدى. ميلادك ۱۰۶۱ تاريخندە
پاپا انتخاب اولنەرق، پاپالغك عليئندە بولنان ايكنجى
(هونوره) ايله خېلى وقت اوغراشمش؛ ولومباردلرك
ضبط ايتمش اولدقلى اراضىي استرداد ايله، خرسىتانلرك
يېودىلر حقندە اجرا ايتدكلى مظالمى منع ايدوب،
۱۰۷۳ دە وفات ايتمشدر.

اوچىي آلكساندر. — اصل اسمى (رولاند
رنوچە باندېنلى) اولوب، سيانەلى ايدى. ميلادك
۱۱۵۹ تاريخندە انتخاب اولنش؛ و ايمپراطور فرد.
رىنك التزام ايتدىكى (جيبلىن) طرفنە قارشى (كلف)
طرفنى التزام ايتمكلە، «ايتاليا حرېتنك حاميسى»
عنوانى آلمشيدى. ايمپراطور بوكا پاپالغندە رقابت

۳ عزیزلر :

آلكساندر { سنت — (St. A.) قدس
پسقبوسى اولوب، روما
ايمپراطورلرندن (آلكساندر سورپوس) طرفندن
فلسطينك (قيساريه) شهرنده حبس اولمغله، اوراده
ميلادك ۲۴۹ تاريخنده وفات ايتمشدر. مارت
افرنجنيك ۱۸ نده يورطيسي اجرا اولنور.
سنت آلكساندر. — اسكندريه ده بطريق او.
لوب، آريوسك ايجاد ايتديكي مذهبه قارشى طور.
مش، اسكندريه ده اجتماع ايدن مجلس روحاني اعضا.
سندن بولنش وازنيق مجلس كيپرنيك اجتماعنه سبب
اولمشدر. شباط افرنجنيك ۲۶ سنده يورطيسي اجرا
اولنور.

سنت آلكساندر نوسكى. — [حكمدارل صره.
سنده ذكرى پكمشدر.]

آلكساندر { بولى ايستور (A. Polyhistor)
يعنى (علامه اسكندر) يونان
قديم مؤلفلرندن اولوب، آناتوليده كي (ميلت) شهر
قديمنده طوغش؛ و ميلاددن ۸۵ سنه اول مهرداد
قارشى اولان محاربه لك برنده روماليلك اسارتنه
دوشوب، (قورنليوس لنتولوس) ك كوله سي اولمش
ايسده، بونك طرفندن اعتناق اولنهرق، اوغلارينك
ترييه سنه مأمور اولمش؛ و قبل الميلا ۷۵ تاريخنده
وفات ايتمشدر. متعدد تأليفاتندن يالكر اهم شرقيه
تاريخيله يهوديلر تاريخنك بعض فقره لرى بولنه بطشدر.

آلكساندر { آفروديسيوس (A. d' Aphro-
disie) [«اسكندر افرو-
ديسي» ماده سنه مراجعت بيوريه.]

آلكساندر { تاراللى (A. de Tralles)
[«اسكندر طرالينوس»
ماده سنه مراجعت بيوريه.]

آلكساندر { برنيللى (A. de Bernay)
فرانسه نك اون ايكنجى عصر
ميلادى شعرا سندن اولوب، نورمانديانك (برنى)
شهرنده طوغش؛ و (لامبرت ليقورس) ك باشلاش
اولديني «آلكساندر» ياخود «اسكندر» نام منظو.
مه يي اكمل ايتكله برابر ديكر بعض منظوم حكايله
يازمش؛ ويكى بروزن ايجاد ايتمشدر، كه (آلكساند-
رينه) يعنى «اسكندرى» ناميله معروفدر.

اولاغنى ترتيب و تهيه ده كندينه مخصوص بر علم ومها.
رق اولوب، كنديدن بشقه كيسه نك بتلديكى بر طاقم
سملره بك چوق آدملىر تسميم ايتمشدر. ابتدا فرانسه
قرالى سكرنجى شارل ايله محاربه ايتش ايسده،
بعده اون ايكنجى لوي ايله عقد اتفاق ايتش؛ و بو
اتفاق يارديميله بر چوق برنسلرك ملكگرينى ضبط،
و بر طاقم برنسلكره دخی كندى اولاد غير مشرو.
عه سنى نصب ايتش؛ و الحاصل سياست عالمى دخی
دساييله آلت اوست ايتمشدى. سلطان جم بوكا
اتجا ايتش ايدى. فرانسه قرالى سلطان مشاراليلك
كندينه تسليم اولمى شريطيله صلحى قبول ايتديكى
حاله، آلكساندر بورجيا بر طرفدن سلطان جى
نسيم ايتكه مجبور اولوب، بر طرفندن ده سلطان
نازيد حضرتلى طرفندن سلطان جى فرانسه قرالنه
نسيم ايتكه ايچون كلى بر مبلغ آلمش اولديغندن،
سميات مخزنه مراجعتله، سلطان مشاراليله ايكى
كون صكره تاثيرى اوله جق بر سم قاتل ايجردكن
صكره، فرانسه قرالنه كوندرمش؛ و بو وجهيله
سلطان جم، فرانسه اردوسنه وصول بولمازدن،
شترأ وفات ايتمشدر. الجزاء من جنس العمل حكمنجه،
آلكساندر بورجيا بعض قارديناللى تسميم ايچون
حاضرلش اولدينى سىلى شرابدن ياكلايشلقه كنديسى
ايچوب، ميلادك ۱۵۰۳ تاريخنده بر موت مدهشله
هلاك اولمشدر.

يدينجى آلكساندر — اصل اسمى (فابيو كيكي)
اولوب، ميلادك ۱۵۹۹ تاريخنده (سيانه) شهرنده
طوغش، ۱۶۵۵ ده انتخاب اولنش، و ۱۶۶۷ ده
وفات ايتمشدر. عالم وحسن اخلاق صاحبي بر آدم
اولوب، و ايتقانجه بعض اصلاحات اجرا، و روما
شهرينى ترين ايله، معارف و صنايعى حايه ايتمشدر.

سكرنجى آلكساندر — اصل اسمى (پيراوتو-
بونى) اولوب، ميلادك ۱۶۱۰ تاريخنده و نديكده
نووغش، ۱۶۸۹ ده وفات ايتمشدر. متعصب بر آدم
اولوب، فرانسه ده پروتستانلرك سربست اجراى
اين ايتمسه اذن و يرن فرانسه مجلس روحايسنك
قيايى رد ايله، بو قرارى و يرن روحايلرى طرد
ايتش؛ و عثمانيلره قارشى محاربه ايتك ايچون برنجى
نوبولده ايله و نديكليله كليلى مبالغ و ير مشيدى.

{ وېله ديولي (A. de Villedi-)
 الکساندر { eu) فرانسه ناک اون اوځېجی

عصر میلادی نحاة و شرانندن اولوب، (نورماندیا)
 ناک (وېله دیو) شهرنده طوغش؛ ومدت میدیه متداول
 بولنش اولان منظوم برلاتیجیه صرف ایله یته منظوم
 بعض رسائل فیه تألیف ایتشدرد.

آکساندر } هاللی (A. de Hales) انگلیز
فیلسوف نردن اولوب، فلسفه
وعقائده دار بعض کنابل یازمش؛ و ۱۲۴۵ ده
وفات یچشد.

آلكساندر } نونل (A. Noël) ميلادك
 ۱۶۳۹ تاريخنده فرانسه نك
 (روڻ) شهرنده طوغش ۱۷۲۴ ده پارسده وفات
 ايتش بر راهبر، كه بعض تاليفات واز جله قوتليك
 امور مذهبيه مي حقنده ۲۴ جلد اوزرينه مفصل
 بر تاريخ يازمشدر.

آلكساندر } شارل — (Charles)
فرانسہ آقادمياسى اعضاسندن
يونان قديم لسانه آشنا بر عالم اولوب، آثار قديمه
يونانيه حقنده بعض كتابلرله لسان يونانيك بر لغت
كتابى يازمشدر . ميلاد ۱۷۹۷ تاريخنده طوغوب
۱۸۷۰ده وفات اتمشدر .

آلكساندر } ھومبولڊ (A. Humboldt)
[« ھومبولڊ » مادہ سنہ مرا۔
جعت بيوريلہ .]

آلكساندر } (Alexander) بو اسمله ممالك
} جتمعكم (قارولينه) و ايليو-
نيس } جمهوريتلرند بر قضا و (نويورق) جمهوريتند.
بر كوچك قصبه واردر.

{
 Alexander Is-)
 آمريکاي (lands)
 شماليٽڪ ساحل غربي سي فارسي سينده ۴۰° ۴۴° ايله
 ۲۵° ۵۸° عرض شمالي آره سنده واقع بر طاقم آطه
 لدر، که جنوباً (ديکسون) بوغازيله انگلتره ٽڪ النده
 بولٽان (شارلوته) آطه سنڊن، وشمالاً دخی (غروس
 سونڊ) يعني «چوک بوغاز» له قره دن آيرملش لدر.
 بو آطه ل ۱۱۰۰ ممدنده اولوب، يديسي خيلى
 بيو کدر. اک بيو کرى جله سنک اک جنوبيسي اولانز
 (برنس دوغال) آطه سي ايسده، اک اهميٽيليرى (سيٽقا)
 ونام ديکله (بارانوف) جزيره سيدر، که روسيه ٽڪ

اداره سی زماننده جزایر مذکوره ایله بتون آلاسقه‌نک
مرکزی بولنش اولان « یکی آرخانکل » قصبه‌سی حا-
ویدر. بو آطەرل آلاسقه قطعہ‌سیله برابر ۱۸۶۷
تاریخ میلادیسندہ روسیه طرفندن ءلک مجتمعه‌یه صا-
تلش اولمقلہ، یکی متصرفلری طرفندن روسیه ایپرا-
طورینه حرمةٔ بو اسمله تسیمیه اونمشلردر. بو آطه-
لرده کی طاغلر دائمی صورتده قارله مستور ایسده،
آلیچی جهنتری وساحلاری جنوبدن کلن بر صیقای
آقندی سایه‌سندہ اوقدر صوتوق دکلدر. اهلی
اصلیلری آمریقانک شمال غربی طرفلرندہ بولنان
(تلنکیٔ) قومنه منسوب اولوب، روسلر طرفندن
(قولوش) تسیمیه اولنش، و بواسمه شهرت بولمشلردر.

آلكساندرته } (Alexandrette) اسكندره
رويك آوروپايلر عندده
معروف اسميدر. [«اسكندرون» ماده سنه مراجعت.]

Alexandreschia-)
 ia, 'Αλεξανδρία } **الکساندرسختاه**
 'Ερχατι **يعني «اسكندرية القصوى»** خجند
 شهرينك يونانیلر عندنده معروف اسم قدیمیدر.
 [«خجند» ماده‌سند مراجعت بیوریه.]

آلكساندروپول } (Alexandropol)
{ قافقاسيه نك (ارپوان)

ایالتند و آریه چایک ساحل یسارنده قضا مرکزی
بر مستحکم شهر اولوب، ۲۲۶۷۰ اهالیسی وارد.
روسیه نك الیه پکمز دن اول (قری) اسمیله معروف
کوچک بر قصبه و بر قلعه دن عبارت ایدی. یکی شهر
اسکیسندن یاریم ساعتق مسافنده بنا واستحکامات
جدیده ایله تحکیم اولنشد.

الکساندروف } سیہ نک وسط لرنده
واقع (ولادمیر) ایالتنده قضا مرکزی بر شهر اولوب،

۶۷۲۴ اهالیسی وارد. — قزاسنك اهالیسی
۱۰۰۵۲۵ كشدرد. — بو اسمله بری لهستانده
ودیکری قافقاسیهده اولق اوزره، ایکی کوچاك قصبه
دها وارد.

مؤخرأ اسملری دکیشمشدر. قندهار، هرات، مشهد علی، اسکندرون بو جله دندر. [بو اسمله مراجعت.] — هندستانه دخی بو اسمله بر شهر وار ایدی، که مؤخرأ (شهریوان) تسمیه اولسوب، بعده خراب اولمشدر. خرابلری اخیرأ کشف اولمشدر.

آلکساندریا { (Alexandria) } بو اسمله قطعه سنده بر چوق قصبدر و قضاواردر، که اک یوکلری (ویرجینا) جمهوریتنده (پوتوماق) نهرینک صاغ طرفنده و واشینگتونک ۱۱ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، هنسای اولان بر قضاک مرکزیدر. ۱۸۷۰ ده اهالیسی ۱۳۰۰۰ کشیدن عبارت ایدی. واشینگتونن بوقصبه قدر نهر مذکورده منظم صو. رنده واپورلایشلر، ودمیر پولی دخی وارددر. قصبه نك اوکنده نهرک ۱۰۰۰ متره وسعتی اولوب، کوزل وواسع بر لیان تشکیل ایدبور. — ایکنجیسی (نو- پرشی) جمهوریتنده ونویورقک جنوب غریبسنده واقع اولوب، مقدا ۴۲۵۰ اهالیسی وار ایدی. — اوخنجیسی (نویورق) جمهوریتنده (سنت لوران) نهرینک ساحل یمینده واقع اولوب، ۳۵۰۰ اهالیسی وارددر. — اسقوچیا ده دخی بو اسمله بر قصبه وار در، که (دومبارتون) قضااسنده (دومبارتون) شهرینک یاریم کیلومتره شانلده (لون) نهری اوزرنده واقع اولوب، ۴۶۵۰ اهالیسی وارددر. — امید برونده دخی بو اسمله بر قصبه و قضا وارددر، که (ویقنوریا) ایله (آلبانی) قضاری آره سنده واقعدر.

آلکساندریا { (Alexandrie) } «آلکساندر» (ریا) ماده سنه مراجعت. [

آلکساندرینه { (Alexanprina) } لیانک ساحل جنوب یسندنه، (آدلایده) نك جنوب شرقیسنده (مورای) نهرینک منصبنده برقویدر، که طار بر بوغازله دگیرله اختلاط ایدبور.

آلکسته { (Alceste) } اساطیر یونانییه کو. (ره)، تسالیا حکمداری (آدمت) ک زوجه سی اولوب، زوجنه اولان وفرت محبت و صدا قتیله ضرب مثل حکمنه یکمشدر. کویا زوجی خسته لغله، کاهنله مراجعتنده اوله جکئی، و آنجیق اونک برینه بر بشقه سی اولورسه قورنله جغنی آ کلامغه،

مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۷۰۷ اهالیسی وارددر. — قضاکنک اهالیسی ۲۰۵۰۹۹ کشیدر. — بو اسمله روسیه نك بر قاج کوچک قصبه سی ده وارددر، که بری سیریانک منهای شرق جنوبیسنده اولان (آمور) ایالتنده در.

آلکساندره { (Alexandra) } تروآ حکمدار. (ری مشهور (برنام) ک قبری اولوب، (قساندره) اسمیله دخی معروفدر. [«قساندره» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آلکساندره { (Alexandra) } فلسطین حکمداری آلکساندر یوحنا. نك زوجه سی اولوب، زوجنک وفاتندن صکره، قبل المیلاد ۷۹ تاریخندن ۷۰ تاریخندک اوغلی ایکنجی (هرقان) ک وصیه سی صفتیله حکم سورمشدر. — دیگر بر آلکساندره دخی مرقوم ایکنجی هرقانک قبری اولوب، ایکنجی آرستوبولک اوغلی آلکساندره وارمش، وکندیسندن (آرستوبول) ایله (مرینه) طوغشیدی. بو قادین میلادن ۲۹ سنه اول (هرود) طرفندن قتل اولمشدر.

آلکساندره لاند { (Alexandra Land) } آوسترالیانک داخلنده بر قطعه در، که جنوبی آوسترالیا یاه تابع اولوب، ۱۶° ایله ۲۶° عرض جنوبی آره سنده واقعدر، و بالکز بر کوشه سی (قارپناریا) کورفزینک ساحل غریبسنه واصل اولور. مساحه سطحیسی تقریباً ۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، اراضیسی بر قاج نهرله اروا اولندیفی کی، خیلی اورمان و مرغالی دخی وار ایسده، الان اسکان اولغیوب، بالکز برلی وحشیلردن بر طاقم کروهلر ایچنده کشت و کذار ایدبورلر. نهرلینک اک بیوکی اولان (ویقنور- ریا) نك بر قسمی سیر سفاننه صالحدر. آوسترالیانک بر طرفندن بر طرفنه مند اولان تلغراف خطی بو قطعه نك اورته سندن یکبور.

آلکساندریا { (Alexandrie) } اسکندریه. اسکندریه. [«اسکندریه» ماده سنه مراجعت بیوریه.] — بو اسمله آسیا قطعه سنده اسکندر طرفندن بنا ایلش، و یاخود دیگر بر سبیله اونک اسمنه نسبتله تسمیه اونش بر چوق شهرل ده وار ایدی، که

كندینی زوچی اغورینه فدا وائلاف ایتش؛ وقهرمان مشهور (هرکول) وقتله بو حکمداره اتجا ایتش اولدیفندن، مکافاة اخرته کیدوب، اخرت مؤکلی اولان (بلوتون) ك مانعیتله برابر، آلکستهی آلوب، حیاته اعاده وزوجنه تسلیم ایتش. بو حکایه یونان قدیم شعراسندن (اورپید) طرفندن نظمه چکیلوب، برهانه صورتنه قونلش اولدینی کی، آوروپانك بعض شعراسندن دخی مبنی علیه اتخاذ اولمشدر.

آلکسیس (Alexis) یونان قدیم شعرا- شرنده طوغش، وقبل المیلاد ۳۶۰ تاریخلنده آتتهده تدریسه مشغول اولمشدر. ۲۴۵ مضحکه نظم ایتش ایسهده، یالکز بعض فقره لری بولنه بیلشدر.

آلکسیس (St. Alexis) میلادك ۳۵۰ تاریخلنده طوغش بر رومالیدر، كه زفاف کجهسی زوجه سنی تركله، کشیشلکه دخول ایدرک، کویا خسته لری ای ایتك کرامته صاحب اولغله، بین النصارا اعزه صرسته پکوب، تموز افرنجینك ۱۷ سنده یورطیسی اجرا اولنور. — بشجی عصر میلادیه یاشامش دیگر بر سنت آلکسیس دها واردر، که یورطیسی کانون ثانی افرنجینك ۱۵ ندهدر.

آلکسیس { یاخود آلکسی (Alexis) بو اسمله بفرانس دولتمده یعنی قسطنطنیه روم ایمپراطورلری بیتنده بش حکمدار کلشدر، که بوجه زیر ذکر اولنور:

برنجی آلکسیس قومینوس. — (A. I Comène) میلادك ۱۰۴۸ تاریخنده قسطنطنیهده طوغوب، ۱۱۸۰ ده وفات ایتشدر. (یانی قومینوس) ك اوغلی و (ایساق قومینوس) ك برادری اولوب، ۱۰۸۱ تاریخنده حکومتی (نیکفور بوتانیات) ك لندن ضبطله سلجوقیلرله ایتدی بر محاربهده غالب کلش ایسهده، (روبرت کیسکار) ك قوماندسی آلتنده بولنان (نور-مان) لر طرفندن مغلوب اولمشدر. کندی جلب ایتش اولدینی اهل صلیب الکاسنك ایچندن پکیرمش ایسهده، کندیلرله ایتش اولدینی معاهدهده طور-میوب، یانلرینه قاتش اولدینی عسکری کیری آلدیفندن، مؤخرآ اهل صلیب اسیرلرینك فدیة نجسانی ویرمه، وکندیلرینی قسطنطنیهده مطمئن

صورتده استقباله مجبور اولمشیدی. اهل صلیب یاردیمله (ازنیق) شریفی واناطولینك جهت غریبه سنی سلجوقیلردن ضبط ایتشیدی. بونك قیزی (آنه قومینی) پدرینك زمان حکومتی تاریخی یازمشدر.

ایکنجی آلکسیس قومینوس. — مانوئل قومینو-سك اوغلی اولوب، پدرینك وفاتنده، ۱۲ یاشنده اولدینی حالده، والدہ سنك وصایتله تخته چقمش؛ ووالده سنك سو حرکاتی بر عصیان سببیت ویردیکندن، وصایتی فان پدری (آندرونیک قومینوس) آتش، و مؤخرآ یعنی ۱۱۸۳ ده کندیسنی بوغدرمشدر.

اوچجی آلکسیس آنکولوس. — (A. III l'Ange) ایمپراطور ایساق آنکولوس برادری اولوب، بوکا قارشى عصیانله ۱۱۹۵ ده تختی ضبط ایدرک، برادرینك کوزلرینی چقارتش؛ و بر طرفندن سلجوقیلر-دن، بر طرفندن دخی بلغارلردن مغلوب اولدقن صکره، یکنی کنج آلکسیس ایله بونك یاردیمه جلب ایتش اولدینی اهل صلیب طرفندن ۱۲۰۳ ده اسقاط اولنورق، قسطنطنیه دن فرارله، بر مدت شهردن شهره کردکدن صکره، ۱۲۱۰ ده دامادی (لاسقاریس) طرفندن آناطولیده توقیف اولنوب، بر مناسره حبس اولغله، وفاته قدر اوراده قالمشدر.

دردنجی آلکسیس — «کنج» لقبه ملقب او-لوب، ایساق آنکولوسك اوغلی ایدی. ماده سالفدهه بیان اولدینی اوزره، اهل صلیب امدادیه، عجمه سنی اسقاط ایدرک، ۱۲۰۳ ده تخته چقمش، وپدرینی زنداندن چقاروب، حکومتده کندینه تشریک ایتشدر. اهل صلیبه یاردیلرینه مکافاة کلینی مبالغ ویرمک مجبوریتده بولندیفندن، تبعه سی ویرکیلرک اغرلغنه تحمل ایدمیهرک، عصیان ایتکلکه، آلتی آی حکومتدن صکره (دوقاس موزوفلیس) طرفندن اسقاط واخلق اولمشدر.

بشجی آلکسیس دوقاس — (موزوفلیس) لقبه ملقب اولوب، دردنجی آلکسیسی اسقاطله، ۱۲۰۴ تاریخنده تخته چقمش ایسهده، اهل صلیبه اعلان حرب ایتش اولدیفندن، بونلر ایکنجی دفعه اولهرق، قسطنطنیه بی ضبطله، بر قاج آیلق حکو-متدن صکره کندیسنی اسقاط ایتشدر. اهل صلیب رئیس (فلاندره) قونتی (بودون) کندینی ایمپراطور انتخاب ایتدیرمش، و بشجی آلکسیسی حکمدارینی قتل

ايش اولق تهميله مته ايدرك، بر يوكسك ستوندن
آشافي آتوب اتلاف ايتشدرد.

آلكسيس { قومينوس (Alexis Comène)

{ بو اسمله طريزون روم ايمپرا-
طورلقنده دوت حكدار كلشدر. بونلك برنجيسي
قطنطينه ايمپراطوري ايكنجي ايساق زماننده بتون
عالمسي خلقنك قتل ائساننده فرار ايدوب، ۱۲۰۴
تاريخ ميلاديسنده طريزونه تفرد ايتش، وقره دكبر
ساحل جنوبيسنده بر دولت تشكيل ايتشيدى. ازنيق
ايمپراطوري (لاسقاريس) ايله و سلجوقيلرله بر چوق
محاربهلر ايتكدن صكره ۱۲۲۲ ده وفات ايتشدرد. —
ايكنجيسي ميلادك ۱۲۹۷ تاريخندن ۱۳۳۰ تاريخنه
دك حكومت سوروب، يكي ظهور ايتش اولان دولت
عثمانيه ايله وجنوزلرله بر چوق محاربهلر ايتشدرد. —
اوچنجيسي ۱۳۴۹ دن ۱۳۹۰ ده، دك، — و در دنجيسي
۱۴۱۲ دن ۱۴۴۵ تاريخنه دك حكم سورورك،
بونلر دخی عثمانيلر وجنوزليلرله اوغراشمشدر.

آلكسيس { (Alexis) بو اسمله روسيه
خاندا ايمپراطوريسنه منسوب
بر ذات كلشدر.

آلكسيس ميخايلويچ { (A. Michaelo-
vitch) ۱۶۴۵

تاريخ ميلاديسنده پدري (مخائل) ه خلف اولوب،
بعض اصلاحات اجراسيله برابر توسيع ممالكه مقتدر
اولش ايسهده، زمان حكومتي داخلي اختلالردن
و خارجي محاربهلردن بوش قالمشدر. بر قاچ دفعه
عصيان ايتش اولان قزاقلري تحت اطاعته آتش؛
ولليلري مغلوب ايدوب، (اسمولنسك)، (كيف)
(اولقراينه) بي ضبط ايتش ايسهده، اسوجليلر
طرفندن مغلوب اولمشدر. لهستان قرال (ميخائل قو-
زيوت) ك وفاتنده لهستان تختنه دخی وارث اولغه
چايتشم ايسهده، اوندن اول اولهرق، ۱۶۷۶ ده
وفات ايتشدرد. مشهور برنجي بزونك پدريدر.

آلكسيس پتروويچ { (A. Petrovitch)

بزونك اوغلي اولوب، ميلادك ۱۶۹۰ تاريخنده
موسقوده طوغش؛ و پدريك روسيهيه مديني اداخل
ايتك اوزره اولان مقاصدينه مخالفت ايتديكندن،
سرايدن طرد اولنش ايدى. مؤخرآ پدري عليهنده

بعض نيات فساده سي اولديقي آكلاشيلهرق، ۱۷۱۸
ده اعدامله محكوم اولدقدن سكره، عفو اولهردق،
حبسيه قناعت اولنش، و متعاقباً زندانده وفات ايتكله،
تسليم اولنديقي ظن اولنشدر. بونك اوغلي ايكنجي
پترو ناميله ايمپراطور اولمشدر.

آلكسيس { دل آرقو (A. del Arco)

{ اسپانيانك مشهور رساملردن
اولوب، ميلادك ۱۶۲۵ تاريخنده طوغش، و ۱۷۰۰
ده وفات ايتشدرد. آندان طوغمه صاغر وديلسز ايدى.

آلكسين { (Alexin) روسيه نك اورته لرده
{ (توله) ايتلنده (وولغا) ايرماغي

تابعلردن (اوقا) نهرينك ساحل يمينده واقع قضا
مرکزي برقصه اولوب، ۵۴۲۶ اهالي سي واردر. —
قزاسنك مساحه سطحيه سي ۲۴۴۱ مربع ورست
اولوب، ۱۲۱۹۹۷ اهالي سي واردر.

آلكسيناچ { (Alexinatz) صربستانك
{ جنوب جهتهده قضا مركزي

بر قصبه اولوب، بلغرادك ۲۱۵ كيلومتره جنوب
شرقيسنده و نيشك ۳۸ كيلومتره شمال غربيسنده
و (موراوه) نهرينك ساحل يمينده واقع و ۳۰۰۰
اهالي جامعدر. صوك محاربهده اجد ايوب پاشا
حضر تلرينك قومانده سي آلتنده بولان عساكر عثمانيه
طرفندن فتح وضبط اولنشيدى.

آلكون { (Alcuin) سكرنجي عصر ميلادي
{ عئاسندن اولوب، ميلادك ۷۳۵

تاريخنده انكلتره نك (بورقشير) شهرنده طوغش؛
ولاتين و عبراني لسانلرينه آشنا وزمانك كافه علومنه
واقف ايدى. كنديسي برعادي راهب اولديقي حالده،
شارلمان بونك هلمني خبر آلقله، يانه جلب ايدرك،
كندي سراينده آجش اولديقي مكتب و مجلس معارف
و كتبخانه نك مديريتنه نصب ايتش؛ و كنديسنه
پارسده، تورده، اكس لاشاپلده و سار شهرلده بر
چوق مكتبلر آچدير مشيدى. آلكونك يازمش اولديقي
كتابلر مؤخرآ جمع وطبع اولنشدر. (تور) ده شارلمان
نك توجه ايتش اولديقي بر مناسترده وفات ايتشدرد.

آلكيباد { (Alcibiade, Ἀλκιβιάδης)

{ يونان قديمده آتته جمهوريتك
اك مشهور رهنلندن و سردارلردن اولوب، ميلاددن
۴۵۰ سنه اول طوغشدر، (وقليداس) ك اوغلي

دفعاته طبع، و بعض اورپا سانلرينه ترجمه اولنشدر.
آلكيم { (Alcime) يهوديلرك يوكا هانلرندن
 اولوب، سوريه حكمداري آتپيوخس
 اوباتورك يارديميله بو موقعي ميلاددن ۱۶۳ سنه اول
 غصب ايتش؛ وفلسطيني برطاقم مصائبه دوشورهرك،
 ۳ سنه حكم سور دكدن صكره، وفات ايتمشدر.

آلكينسكي { (Alghinski) آرال كوليله
 بحر حرك حوضه لري آره سنده
 اولوب، قيرغيزلرله مسكون بولنان مرتفع بر چوله
 روسلر طرفندن ويريلن اسمدر. بونك اتيوكسك محلي
 اهالي عليه طرفندن (مهاجر طاغي) ديلن جلددر.
آلكينوئوس { (Aleinous) زمان قديمه
 قورقه جزيره سنك بر قسمنده
 حكمدار اولوب، مالك اولديني باغجه لرك كوزللكيله
 و (ناوسيقانه) اسمنده غايت حسني بر قيزي اولقه
 مشهور ايدى. اوليس تروا محاصره سندن عودتنده
 كنديسنه مسافر اولمشيدى. شاعر مشهور اوميروس
 (اوديسيا) عنواني منظومه سنده بونك باغچدليني
 توصيف ايتمشدر.

آلكينوئوس { (Aleinous) ايكنجي عصر
 ميلادي حكماي يونانيه سندن
 اولوب، افلاطونك اصول حكمته تابع بولنش، و
 «حكمت افلاطونيه نك مدخلي» عنوانيله بر كتاب
 يازمشدر، كه موجود و مطبوع اولوب، اكثر اورپا
 سانلرينه دخی ترجمه اولنشدر.

آلكيوس { (Alcée, 'Αλκαίος) يونانك
 قديمه كوره، ميلاددن ۱۴ عصر اول (تبرينته) حكمدار
 رى اولوب، (برستوس)ك اوغلي، وآلقمينه نك زوجي
 اولان (آمفيتريون)ك پدري ايدى. مشهور قهرمان
 (هر كول) ياخود (ايراقليس) بونك توروني ايدى. —
 بو اسمله هر كولك دخی بر اوغلي اولمشدر، كه بوقهر.
 مانك آناطوليده (ليديا) حاكمه سيله ياخود حاكمه نك
 معيتنده بولنان بر قيزله اولان ازدواجندن متولد
 اولوب، ليديا حكمدار لري ايكنجي سلاله سنك جد
 اكبريدر.

آلكيوس { (Alcée, 'Αλκαίος) يونان قديم
 شعرا سندن اولوب، ميلاددن
 ۶۰۴ سنه اول مدليده طوغش؛ وشاعره مشهوره.

(پريفلس)ك يكني ايدى. تا چوققلغندن همجه سنك
 يريني طوتق سوداسنه دوشوب، بوكا موفق اولمق
 ايجون، و طنداشلريني مهالكه سوق ايتدى. پلوپونس
 محاريدلرند آتته ليلري سيحليانك ضبطنه تحريش ايدى.
 رك، باشلرينه بر جوق فلاكتلر كتيرمه سبب اولدى.
 سيحليايه عزيمت ايتديكي صباح آتته ده (عطارد)
 الهنك هيكلري قيرلش بولنديغندن، بو تهمت كنديسنه
 اسناد اولنهرق، اموال و املاكى مصادره اولنقله،
 كنديسي دخی، جزادن قورتنق ايجون، ابتدا اسپار.
 طهيه و بعده ايرانه قاچوب، و طنتك علمينده بولندي.
 قبل ميلاد ۴۰۷ تاريخنده، آتته ليلر دوچار اولدقلري
 مغلويت اوزرينه، كنديسي جلب و دعوت ايتكله،
 آلكيبياد اسپارطه ليلرك دوغماسنى مغلوب ايتدكدن
 صكره، كال مظفريته كيرمش ايسه ده، متعاقباً قو.
 ماندانلرندن برينك مغلوبيتي اوزرينه، يته آتته ليلرك
 غضبته اوغرايوب، ابتدا (تراكى) و بعده (فريجيا) يه
 قاچهرق، ايران طرفندن اورانك و البسي بولنان
 (فرناز) اتجا ايتديكي. حالده، بو ذات اسپارطه
 ليلرك تشويقيله، اوتورديني اوه آتش ويرهرك، قبل.
 ميلاد ۴۰۴ تاريخنده كنديسي ائتلاف ايتمشدر.
 آلكيبياد اك عالى فضائل اخلاقه اك خسيس دنايتلري
 جامع خارق العاده بر آدم ايدى.

آلكيداماس { (Alcidamas) يونان قديم
 نك (ايليا) شهرنده طوغمشيدى. قبل ميلاد ۴۲۴
 تاريخلرند بر حيات اولوب، (غورجياس)ك شاكردى
 ايدى. يالكز بر ايكي خطبه سى بولنه بيلشدر.

آلكيداميداس { (Alcidamidas) يونان
 قديمه مسينه ليلرك سر.
 دارلرندن اولوب، اسپارطه ليلرك بوملكته غلبه لري
 اوزرينه، ميلاددن ۷۲۳ سنه اول مسينه ليلرك بر
 طاقنى ايتاليانك (رجيوم) شهر قديمه نقل واسكان
 ايتشيدى.

آلكيفرون { (Alcifron) يونانك اوچنجي
 ويا دردنجي عصر ميلادي
 مؤلفلرندن اولوب، كنهكارلر، مدهنلر، طالقوqlر
 و سائر طرفندن يازلش كي بر طاقم مكتوبلر ترتيب
 ايتمشدر، كه كرك فصاحت و بلاغت ليله ورك او وقتك
 يونان اخلاق و عاداتنى مصور اولمريله مشهور اولوب،

آلمازارون (Almazarron) اسپانیانک مر-
سیه ایالتند. و مرسیه شهرینک
۴۵ کیلومتره جنوب غریبسنده. و آق دکیز ساحلی
قربنده بر قصبه اولوب، ۶۸۱۴ اهالیسی وایشلک
اسکلهسی واردر.

آلمازان (Almazan) «المخرن» اسم عر-
یبسندن غلط اولسه کرکدر.
اسپانیانک (سوریا) ایالتند و سوریا شهرینک ۳۳ کیلو-
متره جنوبنده (دوره) ایرماغنک ساحل یسارنده بر
کوچک قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اهالیسی، کوزل بر
کوپریسی واسکی استحکامات خرابه لری واردر.

آلماس (Almas) بواسطه مجارستانده بر قاج
قریه واردر، که اک یوکرلی (باقس)
سجاغنده طوز ایله تیساهنرلی آره سنده کی اووده
واقع اولانی اولوب، ۸۲۰۰ اهالیسی واردر.

آلماغرو (Diago d'Almagro) آمریقایی
فتح ایدن اسپانیولردن اولوب، میلادک ۱۴۶۳ تا-
ریخنده اسپانیانک آماغرو شهرنده طوغش؛ و کندیس
سوقاقده بولنش بر نیچ اولدینی حالده، آمریقاییه
کیدوب، (بیراره) به معاونته، پرونک فتنی تسهیل
ایتش ایسده، پرونک حکمداری انیقه (آناهوآله) بی
بلا سبب قتل ایتمش اولغله اتهام اولتمشیدی. بر نیچی
اوله رقی، شیلی به کیردیکندن، مملکت مذکور بی فتح
ایتمزدن اول ۱۵۳۴ ده والیلکنه تعیین اولتمشیدی.

مؤخرآ کندیسسه بیراره نك آره سنده منافرت وخصو-
مت ظهور ایتمکله، (قوزقو) شهرینک خارجنده غو-
غایه طویشوب، آماغرو مغلوب اولمش، واله پگیر-
یلوب اعدامله محکوم اولمش؛ و زندانه اختاق اولنش
ایسده، ینه جثه سنک یاشنی علی ملا الناس کسلشدر.
پک جسور ایدیسده، غایت عجول و خونخوار بر آدم
ایدی. — بونک اوغلی دخی دیاغو آماغرو نعمیه اوه
لنوب، طرفدارلری جانبدن شیلی والیلکنه انتخاب
اولنش؛ و بیراره بی قتل ایله، پدرینک انتقامنی آلمش
ایسده، مؤخرآ (واقه دی قاسترو) طرفندن طو-
تیلوب، باباسنک باشی کسلدیک یزده اعدام اولتمشدر.

آلماغرو (Almagro) اسپانیانک (جوداد
رنال) ایالتند و مرکز ایالتک ۲۲
کیلومتره شرق جنوبیسنده قضا مرکزی کوزل بر شهر

(سافو) نك معاصری اولوب، بو قادینه علاقہسی
دخی بولنش اولدینی مرویدر. هجومیات وهزلیاتی
کندیس مدالی حکمدارینک غضبینه اوغراتمغله، نفی
اوله رقی، بر مدت اوتوده بریده کرمش، و مصره
فدر دخی بر سیاحت ایتمش؛ وبعده بر عفو عمومی
مهرسند و طنتنه عودتله، اوراده وفات ایتمشدر.
آتش زبان بر شاعر اولوب، هر صفندن شهر سوتیش
ایسده، آثاری نابود اولوب، یالکز بعض فقره لری
بوله یتمشدر. کندی اسمنه نسبتله یاد اولنور بر وزن
دخی ایجاد ایتمشدر.

آلکیون (Alycon) «آلسیون» ماده سنه
(مراجعت بیوریه).

آلکیونه (Alycone) یونان قدیم اساطیرینه
(کوره، (اتول) ایله (ایالی) نك قیزی
(کیکس) نك زوجہسی اولوب، قوجه سنک دیکرزه
فرطونه به طویلوب غرق اولسی اوزرینه، کدرندن
کندینی دیکرزه آتمش؛ وایکیبی ده مارطی قوشنه
نحول ایتمشدر.

آلکیونیوس (Alyconius) وندیک علامه
(سندن اولوب، میلادک
۱۴۸۷ تاریخنده طوغش، و ۱۵۲۷ ده وفات ایتمشدر.
لسان یونانی به واقف اولوب، فلورانسده لسان مذ-
کور معنی بولنش؛ و آثار یونانیسده بر قاج کتاب
ترجمه ایتمشدر.

آلمادن (Almaden) «المادن» اسم عربیسنندن
(غلطدر. اسپانیاده بواسطه ایکی قصبه
بولنوب، بر نیچی (جوداد رنال) ایالتند و مرکز ای-
لنک ۱۰۰ کیلومتره جنوب غریبسنده واقع قضا مر-
کزی بر قصبه در، که ۸۶۰۰ اهالیسی و قربنده کلیلی
جیوه معدنی واردر. — ایکنجیسی (سویله) یعنی
اشبیلیه ایالتند و اشبیلیه نك ۵۰ کیلومتره شمال غر-
یبسنده واقع اولوب، ۱۲۰۰ اهالیسی واردر.
جوارنده اوج کومش معدنی بولنوب، عربلرک زما-
نده ایشتمش ایسده، الیوم متروکدر.

آلماده (Almada) پورتگیزک پایتختی اولان
(لیسونه نك قارشیسند و تاج نهرینک
ساحل یسارنده کوزل بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰
اهالیسی واردر. موقع و منظره و لطافتجه لیسونه بی
استانبوله و بو قصبه بی اسکداره تشبیه ایتمشدر.

اولوب، ۱۵۰۰۰ اهالیسی وارد. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (ماریانه) در. بو اسمک ابتدا عربلر وبعده اسپانیولر طرفندن تغییرندن شمذیکی اسمی تولد ایتمشدر.

آلماکر { (Almaguer) آمریکای جنوبیده (قولومبیا) ونام دیگرله یکی غرناطه مالک مجموعه سندن (فاؤق) جهوریتک بر قصبه سیدر، که ۲۲۶۶ متره ک ارتفاعده واقع اولوب، ۵۵۳۰ اهالیسی وارد. جوارنده وقتیه چیقارلمقده بولنش کومش و آلتون معدنلری وقینه قینه قبوغی تجارقی وارد.

آلمان { (Aleman) اسپانیانک مشاهیر اداسندن اولوب، اون آلتنجی عصر میلادی اواسطنده (سویله) یعنی اشبیلیه شهرنده طوغش، و ۱۶۲۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. ایکنجی فلیپ زمانده مالیه نظارتجه بعض بیوک مأموریتلرده بو- لنش؛ و مکسیقه به بر سیاحت ایتدکدن صکره، مأموریتدن استعفا ایدره، منحصرآ ادبیاته اوغراشمقه باشلامشیدی. «کوسمان (یاخود عثمان) الفراش» عنوانیه پک مشهور بر حکایه کتابی تألیف ایتمشدر، که دفعاته طبع، و آوروپانک اکثر السنه سنه ترجمه اولنمشدر.

آلمانزوره { (Almanzora) «وادی المنصور» اسم عربی سندن غلطدر. اسپانیانک المریه ایالتنده بر نهردر، که المریه ایله قرطاجنه آره سنده (نوره ده ویلاریقوس) شهری قریبده آق دیکره دوکیلور.

آلماسه { (Almansa) «المنصا» اسم عربی سندن غلطدر. اسپانیانک مرسیه ایالتنده و مرسیه شهرینک ۱۴۰ کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی وارد.

آلمان { (Allemand) آوروپانک بیوک واک متدن ائندن اولوب، تقریباً ۵۰ میلیون نفوسی جامعدر. آلمانلر ام آریه جله سندن اولوب، اسکی (توتون) لک احفادیدرلر؛ واسقاندینا و لیلرله جنسیت ولسانجه قرابتلری پک یقین اولدینی کی، لسانلرینک فارسی و سانسکری لسانیه مناسبتلری دخی سائر السنه آریه دن ده اواضهدر. بولنلر کندیلرنجه اسم مالیری (توتون) اسم قدیمیه مناسبتی ظاهر اولان (دایچه) اولوب، ایتالیانلر طرفندن (تودسق) تسمیه

اولنور. اسکی یونانیلرله رومالیلر کندیلرینه (جرمان) ویا (کیرمان) اسمنی ویرمشلردی، که بو اسم آلان انکلیزجه وسائر بعض لسانلرده مستعملدر. (آلمان) اسمی «بتون انسانلر» مفهومی بیان ایدر یه آلمانجه بر تعبیردر، که ابتدا رومالیلر زماننده بعض اقوام جرمانیه بیننده شکل ایتمش اولان بر هیئت اتفاقیه ک اسمی ایدی. بولنلر رومالیلرله بر چوق محاربه لر ایتدکدن صکره، قسماً روما دولته مطیع اوله رق اسویچره و آلساس ایله باورده طرفلرنده اسکان ایتمش دی. بو اسم رفته رفته بتون جرمان ائته تعمیم او- لنمشدر. نفس آلمانیا و پروسیه دن بشقه، اسویچره ک قسم اعظمیه آوستریانک غرب جهتی اهالیسی آلمان اولدقلری کی، آوستریا و مجارستانک سائر طرفلرنده و روسیه ک شمال غربی طرفنده دخی خیلی آلمانلر بو- لنیور. فنلکیلرله بلجیقه ک (فلامان) لری دخی آلمان ائتمک شباتندن معدوددر. پروسیه و قتیله اسلاولرک وطن و مرکزی بولنش ایکن، مرور زمانه آلمانلرک الینه یکمشدر. اگر اهالیسی اسلاو اولان بوهیا (یعنی چستان) ایله مورایا آلمان مالکی ایچنه بررون کی کیرمه مش اوله ایدی، آلمانلرله مسکون اولان لرلر غیر منظم بر مربع شکلی ابراز ایده جکدی.

آلمانیا { (Allemagne) یاخود جرمانیا (Ger-) (manie) و آلمانجه (Deutschland) دایچلاند. آوروپای وسطینک قسم وسطی و شمالی سنده بر بیوک قطعه در، که وقتیه صرف جنسیت ولسان اساسه مستند اولوب، تقسیمات سیاسیه دن معدود دکلکین، اخیراً شکل ایدن آلمانیا ایمپراطورلنی آلمانلرله مسکون اولان لرلرک اکثریسی جمع و احاطه ائتمکله، تقسیمات سیاسیه دهره سنه کیرمش ایه ده، جنسیتجه آلمانیان معدود اولوب ده، سیاستجه بو ایمپراطورلنک خارجنده بولسان لرلرینه آز دکلدر. بو لرلرک قسم اعظمی آوستریاده بولنیور. بوراده تقسیمات سیاسیه به رعایت ایدوب، آلمانیا دولتی تعریفله اکثفا ایده جکز. سائر آلمان لرلرینک ایه سه تابع بولندقلری دولتر صره سنده ذکر ی طبعیدر.

حدود و مساحه سی. — آلمانیا شمالاً بالطیق و شمال دیکرلرله و دانمارقه ایله، شرقاً روسیه ایله، جنوباً آوستریا و اسویچره، غرباً دخی فرانسه، بلجیقه و فنلکه محدود و محاط اولوب، آوروپای وسطینک سواحل

شمالی‌سندن آلپ طاغیرینه و (ویستوله) نك بری طر-
فندن (رین) ك اونه طرفته قدر ممتد اولور. مساحه
سطحیسی ۵۹۶ ۵۴۰ مربع کیلومتره در.

هینت عمومیسی، جبال وانهاری. — آلمانیا عو-
مین اوزره آلپ طاغیرینك شماله طوغری اولان
انكردن و بو انكرك نهانیدن سواحل شمالیه قدر
بند اولان واسع اووه‌لردن عبارت اولوب، همان
بون صولری جنوبدن شماله آقار، ویاكیز بر قسم
جزیبی شرقه طوغری آقان طونه حوضهسی داخلنده
بولور. آلمانیا آوروپانك اك صوبی چوق پرلردن
اولوب، جنوب شرقی گوشه‌سندنه غربدن شرقه آقان
طونه ایرماغیه اوکا دوكلین بر چوق نهردن بشقه،
شماله طوغری آقان بش پیوك ایرماخی واردر، كه،
غربدن شرقه صایلدینی حالده، رین، ورس، البه،
اودر وویستوله ایرماقلیدر. روسیه‌دن كلن (نیامن)
نهرینك دخی منصبی و مجرای اسفلی آلمانیاك داخلنده در.
بو ایرماقلرك هر برینه صاغ وصولدن بر چوق نهرلر
دوكلوب، آلمانیا اراضیسی اروا واحیا ایدرلر.
آلپ سلسله‌سندن ماعدا و بو سلسله‌نك شمانده و بوكا
همان موازی اوله‌رق غربدن شرقه اوزانیر بر الحاق
سلسله‌دها واردر، كه ۳۰۰ نهایت ۴۰۰ متره‌دن
زیاده مرتفع اولدینی و اكثر پرلری اورمانلرله مستور
اولدینی حالده، آلمانیاك ایچنده رین حوضه‌سنی طونه
حوضه‌سندن آیریر، و آوستریا حدودینه واصل اولنجه،
جنوبه طوغری دخی بر قول اوزانه‌رق، چه‌سنانی
كرك غرباً و كرك شمالاً آلمانیاك تفریق ایدر. بو
سلسله‌نك هر محلی آیری بر اسمله تسمیه اولنه‌رق، اك
معروف اسملری (ارزه كیركه) و (ریسه كیركه)
و جنوبه طوغری اوزانان قولنك دخی (باهمه والد)
در. آلمانیاك جنوب غریب‌سندنه دخی آلپ سلسله‌سنه
همان عموماً واقع بر طاغ بولنیور، كه (اسواج والد)
یعنی «قره اورمان» نامیله (رین) مجرا سنه موازیاً
جنوبدن شماله طوغری ممتد اولور.

آلمانیا اراضیسی احوال طبیعیسیله اقلیم و هواچه
اوج منطقهیه تقسیم اولنه بیلیر: برنجیسی وسطی
طاغیرندن سواحل شمالیه قدر ممتد اولان اووه‌لر
در، كه آنچق بر طاقم پرلر اولوب، اكثر طرفلری
قومه، بطاقله ویا چالی ایله مستور اوله‌رق، زرعه
ساخت دكل ایسه‌ده، كوزل، مرغاری اولوب، كلیتی

حیوانات بسلنیر، و كوزل بر جنس آت یتیشدیریلیر.
بو منطقه چول كپی اولوب منظره‌سی حزن انكیزدر.
ایكنجی منطقه آلمانیا وسطندنكی طاغیرله اولنرك
انكیری اولوب، ۲۰۰ کیلومتره‌ك وسعتده غایت
كوزل‌تپلر، وادیلر، دره‌لر و بارلردن عبارت اوله‌رق،
غایت كوزل اورمانلر و مرغارله مستور و مزین و هر
طرفی آفر صولرله احیا اولنشی اولدینی حالده، آلمانیا.
نك و بلكه بتون اوروپانك اك متمدن اهالیسیله مسكون
و معور شهر و قصبه‌لر مملودر. — اوچنجی منطقه
ایكنجی منطقه ایله آلپ سلسله‌نك جبالنك آره‌سندنه
واقع اولوب، باشلیجه طونه‌نك یوقاریکی حوضه‌سندن
عبارتدر. بونك غرب طرفی طاغیرله اولوب، قره
اورمانله مستوردر، و شرق طرفی دوز و واسع بر
وادی صورتنده در. بو منطقه‌نك جنوبنده آلپ
طاغیرینك مرتفع ذروه‌لری بولنیور سه‌ده، بو سلسله
آلمانیاك خارجنده اوله‌رق، اسویچره و آوستریا دا-
خلنده بولنیور.

عمومیت اوزره آلمانیا «یوقاری» و «آشاخی»
ناملریله ایکییه آیریلوب، یوقاری آلمانیا طاغیرله
و مرتفع اولان جنوب جهتندن، و آشاخی آلمانیا دخی
دوز و آلچق اولان شمال قسمندن عبارتدر. بو تقسیم
صرف موقعیه اولیوب، جنسیت، لسان، مدنیت،
اخلاق و سایر هر جهته یوقاری آلمانیا ایله آشاخی
آلمانیا آره‌سندنه بر پیوك فرق واردر. بو ایکی قسمة
شمالی و جنوبی آلمانیا دخی دیرلر.

تقسیمات سیاسیسی، مساحه و اهالیلری. —
آلمانیا ایمپراطورلنی هر بری بر نام و عنوانه و كندینه
مخصوص بر صورتله اداره اولنور ۲۶ اداره‌یه
منقسمدر، كه مساحه سطحیله و اهالیلریك مقداریه
برابر بوجه زیر ذكر اولنور:

اهالیسی	مساحه سطحیسی	قرالائی	بروسیه
۲۸۳۱۸۴۷۰	۲۴۸۳۴۷	»	پروسیه
۵۴۲۰۱۹۹	۷۵۸۵۹	»	پایره
۳۱۸۲۰۰۸	۱۲۹۹۲	»	ساقسه
۱۹۹۵۱۸۵	۱۹۰۰۳	»	وورتمبرگ
۱۶۰۱۲۵۵	۱۵۰۸۱	دوقه‌لنی	باده پیوك
۹۵۶۶۱۱	۷۶۸۱	»	هسن
۵۷۵۱۵۶	۱۳۳۰۳	»	مكلنبورگ اشولن
۹۸۳۷۱	۲۹۲۲	»	مكلنبورگ استرلیچ
۳۱۳۹۴۶	۲۵۹۴	»	ساقسه وایمار
۳۴۱۵۲۵	۶۴۲۲	»	اولدنبورگ

غولوار له بونلرک امرتاجندن تولد ایدن دیگر بر قومه یکمیش؛ و (آلهمانی) هیتی مخلصه فالغه، اسملی بتون جرمان قومته تمیم و اطلاق اولمشدر. خرسیتانلک آوروپایه دخولندن خیلی وقت صکره رومادن انکله و ایرلانده بر چوق میسیونرلر کوندریلوب، اورا لرده خرسیتانلک نشر اولندقدن صکره، بر طاقم ایرلانده و انکله رلی راهبرلر آلمانیایه کچوب، آلمانلری دخی بو یکی دینه دعوت ایتمک باشلامشلردی. او وقتلرده آلمانلک همان هر ناحیه سی کندی دره بکلی طرفندن اداره اولنوب، بونلر بولندقلری حالت وحشیته آغاجلرک کولکله سی آلتنده دیوان قورورقی، حکم ایدرلردی.

نهایت فراتلرک فرانسه ده تشکیل ایتمش اولدقلری دولت اوراده رومالیرک آثار مدینتندن برآر بهره مند اولوب، حکمدارلرندن مشهور (شارلمان) تزیید قوت و مکت ایدهرک، ساقسونلری قهر و تدمیرله، بتون آلمانیایه ید ضبط و اداره سنده کچیرمش، واهالیسنی جبرک خرسیتان ایتمشیدی. شارلمانک وفاتنده آلمانیا ودها طوغریسی او وقت بو اسمله معروف اولان آلمانیاک جنوب غربی قسمی اوغلی (لوی) نک حصه سنده دوشوب، او وقتندن بر مستقل آلمانیا دولتی شکل ایتمشیدی. بونک اولاد و احفادی حکمدار و یا ایمراتور عنوانیه اونجی عصر میلادی قدر حکم سوروب، عصر مذکورده سلاله لری منقرض اولغه، آلمانیا پرنسلی اجتماع ایله، ساقسونیا پرنسلیندن برینی بالا انتخاب آلمانیا ایمراتورلغه نصب ایتمشدر؛ و او وقتندن آلمانیا ایمراتورلر ینک انتخابه تعیینی عادت اولمشیدی.

اوصره لرده اهل صلیب محاربه لری ظهور ایتمکله، حسب التعصب آلمانلر دخی بو عاربات وحشیانه یه حصه مند اولوب، گروه گروه ممالک اسلامییه اولان سفر لردن عودت لرنده، وطنلرینه مدینت اسلامییه ک آثار صنایعه سندن بعض نمونه کنپردکلرندن، ایستیه رک، اخلاقلری کسب ملایمت و حضریت ایتمکله، آوروپانک سائر هر طرفنده اولدیفی کی، آلمانیا ده دخی مدینت اسلامییه دن مقتبس بر مدینت آثار فعلیه سی کورلمکله، و صنایع و تجارت دخی ترقی ایتمکله باشلامشیدی. مؤخرآ آلمانیاک جنوب غربی سنده برطاقم سیار شاعار ظهور ایدوب، آلمان لساننده شعر سونلشدر، و آلمان

۲۷۲ ۴۵۷	۲ ۶۹۰	»	پرونسویق
۲۱۴ ۸۸۴	۲ ۴۶۸	»	ساقسه مانینکن
۱۶۴ ۴۶۰	۱ ۳۳۳	»	ساقسه التنبورغ
۱۹۸ ۸۲۹	۱ ۹۵۶	»	ساقسه قوبورغ و غوته
۲۸۴ ۱۶۶	۲ ۳۴۷	»	آنهالت
			اشوارچبورغ سوند
۷۳ ۶۰۶	۸۶۲	»	سهاوزن پرنسلی
			اشوارچبورغ
۸۳ ۸۳۶	۹۴۰	»	رودلستاد
۵۶ ۵۷۵	۱ ۱۲۱	»	والدک
۵۵ ۹۰۴	۳۱۶	»	رایس اکبر
۱۱۰ ۵۹۸	۸۲۵	»	د اصغر
۲۷ ۲۰۴	۳۳۹	»	شومبورغ لیپه
۱۲۳ ۲۱۲	۱ ۲۱۵	»	لیپه
۶۷ ۶۵۸	۲۹۷	»	لوبک مستقل شهری
۱۶۵ ۶۲۸	۲۵۵	»	برمه
۵۱۸ ۶۲۰	۴۰۹	»	هامبورغ
۱۰۶۴ ۳۵۵	۱۴۵۰۹		آلساس ولورن
۴۶ ۸۵۵ ۷۰۴	۵۴۰ ۵۹۶		جگا

بو قطعهلردن هر بری امور داخلیه سنده مستقل اولغه، جله سی آلمانیا ایمراتورلری آلتنده بر هیئت اتقاقیه ور قوه مجتمعه تشکیل ایدورلر. هر برینک اسمی صره سنده احوال مخصوصه سی آریجه ذکر اولنه جقدر.

آلمانیاک اکثر اهالیسی پروتستان اولوب، یالکر باویره و سائر جنوب طرفلرنده قنولیکلر اکثریت اوزره بولنورلر.

احوال تاریخیه نی. — رومالیر انقراضلردن بش عصر اول آلمانیاک جنوب جهتی یعنی اسویچره قطعه سیله رین و طونه منبعلی آره سنده کی یارجه سنی ضبط ایتمشدر دیسه ده، هر فصله ده ایلری به کیتکه رغبت ایتمیوب، او وقت اقوام وحشیه حالنده یاشا. یان جرمانلردن تحفظ ایچون، برطق قلعه لر انشاسیله اکتفا ایتمشلردی. رومالیرک انقراضندن صکره آ. لمانیاک جنوب غربی طرفنده کی جرمان قوملری، خا رجدن کلوب پکن اقوام مختلفه نک تعرضندن مصون اولق اوزره، بیلرنده بالاجتماع، ایکی هیئت تشکیل ایتمشلردی، که انغرب طرفنده کی هیئت «سربست» و «مستقل» معناسیله (فرانق)، و شرق طرفنده کی هیئت دخی «بتون آدم لر» یعنی «هیئت مجتمعه» معناسیله (آلهمانی) اسملرینی آلمشلردی. فراتلر مرور زمانه (غول) یا خود (غالیا) یعنی اسکی فرانسه یی استیلا ایتمکله، کندی اسملرندن مشتق اولان (فرانسز) اسمی اسکی

لسان یازلفه باشلایه رقی، آلمان ادبیاتک ایلک تمل طاشی فونشدر.

آنجق آلمانیا حکومات صغیره سی پینده نفاق و محامه ربهل اکسیک اولیوب، هر نه قدرکه ایمپراطورک اغتاله تعینی بو خصوصده پینلرنده منازعه اولماسی دفعاله معاهده آلتنه آلتش ایسه ده، ینه بو محاربات داخله تک اوکی آلتامشیدی. نهایت میلادک ۱۲۷۳ تاریخده اسویجیره تک (هابسبورغ) اسمنده برخاندانه منسوب (رودولف) اسمنده بر آدم ایمپراطورلغه انتخاب اولغله، آسایشی اعاده، کندی قنایق ایستیلری رام، و آوستریا، استریا، قارنیوله و سائر اوطرلری چهناندن ضط ایدره، کسب قوت ایتمکله، ایمپراطورلنی کندی خاندانه حصر ایتمش، وفیر طرفدن اولان سلاهیسی بو کونه قدر بقا بو. لوب، آوستریا خاندان حکمداریسندن عبارت بو. نمشدر. بو وجهله آلمانیا ایمپراطورلنی آوستریا حکمدار. لرینه عائد ایکن، اون سکنجی عصر میلادی ابتداء لرده پروسیه آیریمجه برقرالاق حالته کیروب، آوستر- یاه ابراز رقابت ایتمکله باشلامش؛ و ۱۸۶۶ ده پروسیه ایله آوستریا آره سنده وقوع بولان محاربه ده پروسیه تک غالبیتی اوزرینه، آلمانیا حکومات مستقله- سندن بر قاجی پروسیه یه الحاق، و آوستریا حکمدارندن آلمانیا ایمپراطورلنی سلب اولنهرقی، آوستریا ایمپراطور- لغله آلمانیا حکوماتی آره سنده هیج بر علاقه و مناسبت قالمش؛ و نهایت ۱۸۷۰ ده پروسیه تک فرانسیه یه غلبه سی اوزرینه، آلاس ایله لورن پروسیه یه الحاق اولدقدن بشقه، پروسیه قرالی آلمانیا ایمپراطوری عنوانی دخی آله رقی، عموم آلمانیا حکوماتی پروسیه قرالنی ایمپراطور طایش؛ و بو وجهله بر یکی آلمانیا دولتی شکل ایتمشدر.

مدینت، معارف، تجارت و صنایعی. — آلمانیا وعلی الخصوص بوقاریده تعریف اولنان اوج منطقه- سندن وسطی منطقه سنده کی جهتلری آوروپانک اک متمدن لرلندن اولوب، هر نه قدر بعض خصوصلرله فرانسه وانگلتره دن کری ایسه ده، بر جوق خصوصلر ده دخی اولنلرند فرسخ فرسخ ایلریدر. معارف هر یردن زیاده منتشر بولنوب، فرانسه وانگلتره ده او- قسویوب یازمق بیتلین افراد اهالی خیلی مقصدارده اولدقلری حالده، آلمانیاده هیج یوق کبیدر. معارفک

حکمت و فلسفه، تاریخ، ادبیات وعلی الخصوص السنه- تک اشتقاقیله پینلرنده کی مناسباتدن بحث ایدن علم اللسان قسملری و هیئت و نجوم، طب و سائر علوم وفنون آوروپانک هر طرفندن زیاده آلمانیاده ترقی ایتمش؛ و قویرنیق، کپلر، انکه، قانت، هکل، لپسنیج، شلینج، لسنیج، لپسیوس، شیلر، غوته، بوب، آلسکندر هومبولد کی نجه دهات بیتشمشدر.

صنایع هر نه قدر انکلتزه و فرانسه دن پک کری قالمیورسده، صنایعی بسلیه جک شی تجارت اولوب، حالبوکه آلمانیا تک نه انکلتزه کی محصولات صنایعه سنی دوکله جک مستملکات بعیده سی، ونده فرانسه کی محصولات تجاریه سنک ظرافت و نفاسنده شرقی اولدیغندن، و الحاصل تجارتی خیلی کری بولدیغندن، و هیئت حاضره سیاسییه کیردکدن صکره بسلکه مجبور اولدیغنی قوه کلیه عسکریه ایله عسکرلک وظا- نف طاقت فرسای قوای فعالیه سیله ثروت عومیه سنک بر قسم عظیمی ضبط ایتدیکندن، ثروت عومیه جه فرانسه وانگلتره دن پک کری بولمقده در. بولک ایچون آلمانیا دولتی بو کونکی کونده وار قوتنی آلمانیاه هر صورتله تجارت یوللری آجق اسبانک استحصالنه صرف ایتمکده در. بر طرفدن دخی آلمانلر، نفوسلری آرتدجه، آوروپاده بسله میوب، کره ارضک سائر قطععات وسیعه سنه کروه کروه هجرت ایتمکده اولدقلری حالده، کیندکلی یرلرله بر آسان مملکتی بوله مامق جهتیه، جنسیتلرینی تبدیل ایله، لسانلرینی اونو تمقده اولدقلرندن، و بو وجهله آلمان جنسیتی هر سنه یوز بیکه قریب نفوس غائب ایتدیکندن، آلمانیا دولتی بوسوک سنه لرده آفریقا و آوستریا ده مستملکات ایدتمکده چالشمقده در. دنیله بیلیرکه قرون وسطانک آوروپانک سائر طرفلرنده چوقدن ختام بولمش اولان دره بکلکلی تقسیماتی آلمانیاده بو کونه قدر دوام ایتمشدر. و هر نه قدرکه بو کون دخی آلمانیاده بو تقسیمات موجود ایسه ده، بو دفعه پروسیه قرالغتنک همتیه شکل ایدن آلمانیا ایمپراطورلنی اولیه لفظی مراد بر هیئت اولیوب، آوروپانک اک قوتلی بر دولتی اولدیغندن، آلمانیا تک بوندن بویه ده چوق ترقی ایده جکی، و مکمل بر دوننامه مالک اولوب، کره ارضک هر طرفنده مستملکات دخی ایدینه رک، تجارتنی ایلری- یه کوتورمکه، ثروت عومیه سنکده نر اید ایلیمه جکی شبهه سزدر.

۸۸۰	»	۸۷۶	»	قارلومان
۸۸۲	»	۸۷۶	»	اوچنچی لوی
۸۸۷	»	۸۸۲	»	شیشمان شارل
۸۹۹	»	۸۸۷	»	پیچ آرنولد
۹۱۱	»	۸۹۹	»	دردنچی لوی

فرانقونیا خاندانی

۹۱۸	»	۹۱۲	»	برنجی قونراد
-----	---	-----	---	--------------

ساقسه خاندانی

۹۳۶	»	۹۱۹	»	برنجی هنری
۹۷۳	»	۹۳۶	»	برنجی اوتون
۹۸۳	»	۹۷۳	»	ایکینچی اوتون
۱۰۰۲	»	۹۸۳	»	اوچنچی اوتون
۱۰۲۴	»	۱۰۰۲	»	سنت هنری

فرانقونیا خاندانی

۱۰۳۹	»	۱۰۲۴	»	ایکینچی قونراد
۱۰۵۶	»	۱۰۳۹	»	اوچنچی هنری
۱۱۰۶	»	۱۰۵۶	»	دردنچی هنری
۱۱۲۵	»	۱۱۰۶	»	دردنچی هنری

ساقسه خاندانی

۱۱۳۷	»	۱۱۲۵	»	ایکینچی لوتر
------	---	------	---	--------------

سوآب خاندانی

۱۱۵۲	»	۱۱۲۸	»	اوچنچی قونراد
۱۱۹۰	»	۱۱۵۲	»	برنجی فردریق باربروس
۱۱۹۷	»	۱۱۹۰	»	آلتینچی هنری
۱۲۰۸	»	۱۱۹۸	»	فلیپ
۱۲۱۸	»	۱۲۰۹	»	دردنچی اوتون
۱۲۵۰	»	۱۲۱۸	»	ایکینچی فردریق
۱۲۵۴	»	۱۲۵۰	»	دردنچی قونراد

فترت

۱۲۵۶	»	۱۲۴۷	»	(فلنکای کویوم)
۱۲۷۲	»	۱۲۵۷	»	(قورنواپی ریشارد)
۱۲۷۳	»	۱۲۵۷	»	(قشتالهی آلفونس)

هابسبورغ یعنی آوستریا خاندانی

۱۲۹۱	»	۱۲۷۳	»	برنجی رودولف
۱۲۹۸	»	۱۲۹۲	»	آدولف
۱۳۰۸	»	۱۲۹۸	»	برنجی آلبرت

باویره خاندانی

۱۳۱۲	»	۱۳۰۸	»	یدنجی هنری
۱۳۴۷	»	۱۳۱۴	»	بشپچی لوی
۱۳۷۸	»	۱۳۴۷	»	دردنچی شارل
۱۴۰۰	»	۱۳۷۸	»	وچسلاس
۱۴۱۰	»	۱۴۰۰	»	روبرت
۱۴۱۱	»	۱۴۱۰	»	یوسه
۱۴۳۷	»	۱۴۱۱	»	مچیسمود

واردات و مصارف، قوه بریه و بحریه سی، سفان تجاریه سی، دمیر پولری. — آلمانیا دولتنک وارداتی ۴۳۶ ۲۰۷ ۷۴۵ مارق یعنی تقریباً ۳۷ ملیون انگلیز لیراسندن عبارت اولوب، مصارفی دخی او نسبتده در. آنجیق حکومات صغیره نك كندی الكاری داخلنده اخذ و صرف ایندکلی مبالغه بحسابه داخل اولدینی کی، دمیر پولریله پوسته و تلفراف کی دواړك دخی واردات صافیه سی حساب اولمشدر.

آلمانیاك حضری قوه عسکریه سی ۸۸۴ طابور پیاده، ۴۶۵ بلوك سوارى، ۳۶۵ بطاریه، و ۱۵۰۰۰ طوبدن عبارت اولوب، من حیث المجموع ۱۹۲۶۲ امرا و ضابطان، ۴۶۸۴۰۹ نفر، و ۸۴۰۷۷ پیکیری جامعدر. وقت سفرده ایکی ملیون عسکر چیقارمق اوزره ترتیباتی مهیادر. قوه بحریه-سی ۱۰۱ سفان مختلفه دن مرکدر، که بونلرک مجموعی ۱۸۲۱۰۲ طونیلاته استیعابنده و ۱۶۷۸۰۵ پیکیر قوتنده اولوب، ۵۱۹ طوبی و ۱۶۵۸۱ افرادى جامعدر.

سفان تجاریه سی ۴۱۳۵ قطعه اولوب، بونلرک ۶۶۴ ی واپور و قصوری یلکن کیسیدر. سفان مذکوره نك مجموعی ۱۲۸۲۴۴۹ طونیلاته استیعابنده اولوب، ایچلرنده ۳۸۹۳۱ طائفه بولنور.

آلمانیاك عموم دمیر پولری ۳۸۷۱۶ کیلومتره طولنده اولوب، بوجوعدن ۳۳۷۸۲ کیلومتره لکی دولتنک مالیدر؛ ۲۹۰ کیلومتره لکی شرکت مالی او-لوب، دولتنک ید اداره سنده در؛ و ۴۶۴۴ کیلومتره لکی دخی شرکت مالی اولوب، شرکتلر طرفندن اداره اولفقده در. — عموم تلفرافلری دخی ۲۰۵۱۰۲۹۴ کیلومتره طولنده در.

آلمانیا دولتنك حكمدار ویا امپراطورلریله مدت حكومتلری ومنسوب بولندقلری خاندان و سلاله لری بر وجه زیر ذکر اولنور :

قارلونیان سلاله سی

میلادی					
۸۱۴	الی	۸۰۰	من	شارلمان	
۸۴۰	»	۸۱۴	»	لوی دیوز	
۸۵۵	»	۸۴۰	»	برنجی لوتر	
۸۷۲	»	۸۵۵	»	ایکینچی لوی	
۸۷۷	»	۸۷۶	»	طاس باشلی شارل	

بنه آوستریا خاندانی

ایکینی آلبرت	»	۱۴۳۸	»	۱۴۳۹
اوجینی فردریق	»	۱۴۴۰	»	۱۴۹۳
برنجی مکسیلیان	»	۱۴۹۳	»	۱۵۱۹
شارل کینت (بنجی)	»	۱۵۱۹	»	۱۵۵۶
برنجی فردیناند	»	۱۵۵۶	»	۱۵۶۴
ایکینی مکسیلیان	»	۱۵۶۴	»	۱۵۷۶
ایکینی رودولف	»	۱۵۷۶	»	۱۶۱۲
ماتیاس	»	۱۶۱۲	»	۱۶۱۹
ایکینی فردیناند	»	۱۶۱۹	»	۱۶۳۷
اوجینی فردیناند	»	۱۶۳۷	»	۱۶۵۷
برنجی لئوپولد	»	۱۶۵۸	»	۱۷۰۵
برنجی یوسف	»	۱۷۰۵	»	۱۷۱۱
آلتی شارل	»	۱۷۱۱	»	۱۷۴۰

بنه باویره خاندانی

بنجی شارل	»	۱۷۴۲	»	۱۷۴۵
-----------	---	------	---	------

آوستریا لورن خاندانی

ماریه زده نک زوی برنجی فرانسوا	»	۱۷۴۵	»	۱۷۶۵
ایکینی یوسف	»	۱۷۶۵	»	۱۷۹۰
ایکینی لئوپولد	»	۱۷۹۰	»	۱۷۹۲
ایکینی فرانسوا	»	۱۷۹۲	»	۱۸۰۶

پروسه خاندانی

فردریق کویم (بعد الفتره)	»	۱۸۷۱	»	۱۸۸۸
فردریق شارل (شمیدی امپراطور)				

آلمبرت } یاخود دالمبرت (D' Alembert)
 «فرانسه نك (آنسیقلو پدست) یعنی
 «اصحاب مجموعه فنون» تعبیر اولسان حکما سندن
 اولوب، میلادک ۱۷۱۷ تاریخده پارسده طوغش:
 ووالده سی طرفندن سوغاغه آیلوب، پولیس طرفندن
 آنه رق، (روسو) اسمده فقیر بر جاجینک قاریسنه
 تسلیم اولغشیدی. بیودکدن صکره، پدر ووالده سی
 کیم اولدینی آکلامش ایه ده، والده سی کندیسنی
 کسب شهرت واعتبار ایدمجه قید قدر طایق ایستمدیکی
 خالده، جاجینک قاریسی کندیسنی اولادکی بیوتش
 اولدیفندن، بو قادینه دایما والده سی نظریه باقشدر.
 اسنت ژان (روند) کلیسای قیوسنده بولندیفندن،
 اسمنی دخی (ژان روند) قومشاردی: مؤخرآ (آلمبرت)
 ویا (دالمبرت) اسمنی اخذ ایتمشدر. تا چوجقلغندن
 علوم ریاضیه به فوق العاده میل واستعدادی اولغله،
 ۲۲ یاشنده ایکن، علوم مذکوره به دائر نشر ابتدکی
 بعض مطالباته کسب شهرت ایدهرک، ۱۷۴۱ ده
 فنون آقادمیاسی اعضالغنه تعیین اولغشیدی. متعاقباً
 جر اتقاله متعلق بعض اثرل نشر ایتمکله، زمانک

برنجی ریاضیونی صره سنه یکمش؛ و ۱۷۴۶ ده
 برلین آقادمیاسنک روزکارلک سبب عومیمی کشفه
 مقابل وعد ایتمش اولدینی مکافاته نائل اولوب، اولیاده
 تنظیم ایتمش اولدینی لایحه برلین آقادمیاسی هیئتک
 اوقدر تحسین وتقديرنه مظهر اولمش، که کندیسنی
 کال تفخرله آقادمیالریک اعضالغنه قبول ایتمشدر.
 ۱۷۵۰ تاریخده حکیم (دیدرو) ایله بالاشترک مشهور
 (آنسیقلو پدی) یعنی «مجموعه فنون» ک نشرینه باشلا
 مش، و بو مجموعه به علوم ریاضیه نك اکی عالی مسائلنه
 دائر بندل وپردکدن ماعدا بعض ادبی بندل دخی
 ویرمش، و مجموعه نك مقدمه سنی تنظیم ایتمشدر، که
 بو آثار ادبیه سی دخی بین الادبا شهرتی، و مؤخرآ
 فرانسه نك عومی آقادمیاسی اعضالغنه تعیینتی موجب
 اولمش؛ و ۱۷۷۲ ده آقادمیانک دائمی کاتبی عنوانتی
 آلمشدر. ۱۷۸۳ ده، ۶۷ یاشنده اولدینی خالده،
 مثانه سنده طاش حصولندن وفات ایتمشدر. علوم
 وفنونه ید طولاسی اولغله برابر، بر حکیمه یاقیشیر
 اخلاقه دخی مغلط، خیرخواه وقضاعتکار بر ذات
 اولوب، فرانسه طرفندن سائر حکما ایله برابر تضیق
 وتعقیب اولدینی خالده، پروسه قرالی بیوک فردریقک
 کندیسنی برلین آقادمیاسی ریاستنه تعیین ایتمک اوزره
 واقع اولان دعوتنی قبول ایتمه مش؛ و روسیه امپرا
 طور پجه سی ایکنجی قترینه نك اوغلی مرهیلکنه نصب
 ایتمک اوزره اولان تکلیفی رد ایتمشیدی. وولترحقنده
 فوق العاده محبت وحسن ظنی اولوب، پینلرنده تعاطی
 ایتمش اولدقلری مکتوبلر بر بیوک کتاب صورتنده
 نشر اولغشدر. خرسیتیانلغک علیهنده وولترله همفکر
 وهمسلیک ایدی. آثار فنیه وادبیه سی پک مقبول او
 لوب، بر کره ۱۸ و مؤخرآ ۵ بیوک جلد اوزرینه نشر
 اولغشدر. مشهور (قوندورسه) دالمبرتک مدحیه سنی
 یازمشدر.

آلمبرغ (Almberg) } چهستان طاغلریک
 (جنوبی قسمنده و (باویرا) طوپراغنده
 بر طاغ اولوب، ۳۷۰۰ قدم ارتفاعی واردر.

آلمتجو (Alemtejo) } «ماورا، تاج» دیمک
 (اولوب، نهر مذکورک صول طرفنده
 پورتکیر دولتنک بر اسکی ایالتیدر، که پورتکیرک اکی
 بیوک ایالتلرندن اولوب، شرقاً اسپانیا ایله، شمالاً
 (بیرا) ایالتک برکوشه سیله، غرباً (استرمدور) ایالتله

و بحر محیط آطلاسی ایله، جنوباً دخی (آلغارو) یعنی «الغرب» ایالتیله محدود و محاطدر. مساحتہ سطحیہ سی ۲۴۳۹۰ مربع کیلومتره اولدیغی حالده آنجق ۳۶۷۱۶۹ اھالیسی وارددر، که بهر کیلومتره باشنه یالکز ۱۵ کشتی دوشیور. بناءً علیہ پورتیکیزک الک اھالیسی آز مالکندندر. مرکزی (اوورہ) شہری ایدی. تقسیمات اخیرہ صرہ سندنہ بو قطعہ اوج ایالتہ تقسیم اولنہرق، بونلر دخی (پورتالکرہ)، (اوورا) و (بیا) ایالتلریدر. [بو گلہرہ مراجعت پیوریلہ.]

آلمجارہ { (Almijara) اسپانیانک جنوبندہ ساحلہ قریب و (مرتلہ) شہرینک شمالندہ اوزانیر بر طاغ سلسلہ سیدر.

آلمریہ { (Almeria) «المریہ» اسم عربیسندن غلطدر. اسپانیانک جنوبندہ، آندہ-لوسیا (یعنی نفس اندلس) قطعہ سنک جنوب شرقیسندہ آق دیکڑ ساحلندہ و برواسع قویک ایچندہ ایالت مرکزی بر شہر اولوب، غرناطہ نیک ۱۴۲ کیلومتره شرق جنوبیسندہ، "۳۰' ۵۲" ۳۶° عرض شمالی ایله "۴۲' ۵۱" ۴° طول غربیدہ واقعدر. ۳۸۳۷۸ اھالیسی وارددر. بو شہر اندلس حکومت اسلامیہ سی زمانندہ خیلی بیوک و معمور اولوب، یک جوق تجارتی و علی الخصوص مشہور ایک معمولاتی وار ایدی. میلادک ۲۱۴۷ تاریخندہ اسپانیولرک الینہ یکمکلہ، اھیتی زائل اولوب، ندنی ایتمشدر. شہرک اوستندہ کی تپہدہ عربلردن قالہ برقلعہ وارددر، کہ الآن (القصبہ) اسمیلہ معروفدر. دیگر بعض استحکامات دخی وارددر. لیمانی یک ایی ایسہدہ، عربلرک یامیش اولدقلری ریختم خراب اولوب، یکیدن انشا اولغامشدر. تجارتی خیلی ایشلک اولوب، جزایرک (اوران) یعنی (وهران) اسکلسیلہ المریہ اسکلسی آرسندہ ہفتہدہ بر کرہ منتظم صورتدہ واپور ایشلیور. سواققلری طار واکثریسی قالدیرمسزدر. قرطبہ حکومت اسلامیہ سنک سقوطندن صکرہ، تشکل ایدن برکوچک دولت اسلامیہ نیک مرکزی اولمش، و ۵۳۲ تاریخ ہجریسندہ مرابطیندن موحدینک ضبطنہ یکمشیدی.

آلمریہ { (Rio de Almeria) نہری اسپانیانک جنوب شرقیسندہ المریہ ایالتندہ بر نہردر، کہ ہمنای اولان طاغدن نبغانہ، بو طاغلہ (نوادہ) سلسلہ سی آرسندہ شمالدن جنوبہ آقہرق، و بولی اوزرندہ کی اراضی بی سقی ایدہرک، المریہ شہرینک شرقندن و یک یقینندن بلرور، المریہ کور-فرینہ دوکیور.

آلمگرہ { (Almagrera) اسپانیانک آلمریہ ایالتندہ المنصورہ نہرینک صول

آلمریہ { (Almeria) اسپانیانک جنوب شر- سنک قسم شرقیسندن عبارت اولوب، مرکزینک اسمیلہ تسمیہ اولنشددر. آق دیکڑ ساحلیلہ (سیرانوادہ)

متره شمال غریبسنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اها- لسی وارددر.

آلمودووار { (Almodovar) «المدور» اسم عربیستند غلطدر. اسپانیانک (جوداد رئال) ایالتده و مرکز ایالتک ۳۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۸۰۰ اها لسی وارددر. — قرطبه ایالتده و قرطبه ۲۳ کیلومتره جنوب شرقیسنده و وادی کبیرک ساحل یخنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنور، که بو کون یالکز ۱۳۰۰ اها لسی وار ایسده، عربلرک زمانده اک متین مواقع مستحکمدهن اولوب، مدور شکلده بر قلعه سی اولغله بو اسمله تسمیه او- نشیدی. — پورتیکرک (آلمو) قطعه سنده (بیا) ایالتده و (لیسبونه) نک ۲۱۵ کیلومتره جنوب شر- قیسنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب، ۲۵۰۰ اها- لسی وارددر. پورتیکرک السنه شرقیه آشنا علماسندن اولوب، میلادک ۱۸۴۵ تاریخنده وفات ایدن (مو- را) بو قصبه دن ایدی. — بو اسمده اسپانیاده دیگر بعض کوچک قصبه و قریه لر دخی وارددر.

آلموراوید { (Almoravides) اندلسده حکو- مت سورن (مرا بطین) سلاله سنه آوروپا لیلر طرفندن ویریلن اسمدر، که «المرا بطین» دن غلطدر.

آلموره { (Almora) هندستانک شمالده هیمالایا طاغلرینک غربی اتکرنده و کنتک ایرماغنک منبرلنده واقع وانکتره حکومتنه تابع (کال- تون) خطه سنک مرکزی اولان بر قصبه در، که دهلینک ۳۰۰ کیلومتره شرقی شمالیسنده، "۳۰' ۳۵° ۲۹ عرض شمالی اباه ۲۸' ۱۸° ۷۷ طول شرقیده و ۱۶۲۷ متره نک ارتفاعده واقع اولوب، ۶۱۵۱ اها لسی وارددر. بو قصبه نک جوار لرینه انگلیز ما- مورلری یازین تبدیل هوایه کیدر لر.

آلمولویان { (Almolyan) مکسیقه نک (قو- لیا) ایالتده و قولیا شهرینک ۵ کیلومتره شمال غریبسنده قضا مرکزی بر قصبه او- لوب، ۵۰۰۰ اها لسی وارددر.

آلمون { (Almon) انگلتره نک سربستی طرفنه منسوب سیاسی محرر لرندن اولوب، امور سیاسیه و تراجم احوال و سازه دایر بر قاج کتاب تألیف ایتش؛ و صنعتی کتابچیلیق اولغله، بر

طرفده بر طاغدر، که کتر تلی کومشلی قورشون معدیه مشهوردر. بو معدنک تا رومالیرک زماندن بری و بلکه قرتاجیلر زمانده بیله چیقارلقده بولنش اولدینی فو یورلیه مبتدر. شمذیکی حالده بو معدنه ۲۰۰ دن زیاده قیو ایشلمکده اولوب، سنوی ۸۰۰۰۰۰ فرانق قیمتده قورشون و ۱۰ میلیون فرانق قیمتده کومش چیقارلقده در.

آلمکر { (Alemquer) پورتیکرک لیسبونه ایالتده تاج نهرینه دوکیلن بر چایک اوزرنده و بر تپه نک اتکنده واقع بر قصبه اولوب، نهر بیلدن قاله بر سورله محاطدر. ۳۰۰۰ اها لسی اولوب، میاه جاریه سنک کثرت و لطافتیه مشهوردر.

آلملو { (Almelo) فلنکک شرق طرفنده (اوور یسل) ایالتده بر قصبه اولوب، ۳۷۰۰ اها لسی وخیلی محصولات صناعیه سی وارددر.

آلمنار { (Almenar) «المنار» اسم عربیستند (زیده) ایالتده و مرکز ایالتک ۱۸ کیلومتره شمالنده بر قریه اولوب، اوستنده بولنان مرتفع بر تپه نک اوزرنده (فاسیلودل موروس) یعنی «عربک قلعه سی» نامیه خراب بر قلعه وارددر. — بو اسمله ویا (آلمناره) اسمیه اسپانیا و پورتیکرک ده بر چوق قریه لر بو- لئوب، اکثرینک یانده بویه قلعه و قهرلر بولندیغدن، عربلرک زمانده بو قلعه لر تلغراف مقامنده آتش و سائر علاماته اشارت چکمه مخصوص بولنش اولدقلری، و بو مناسبله (منار) یا خود (مناره) تسمیه اولدقلری آکلا شیلور.

آلمناره { (Almenara) «المناره» اسم عرب- یستند غلطدر. اسپانیانک شرق طرفنده واقع (آلقراس) طاغنک بر دروه سیدر، که سلسله مذکوره نک اک یوکسک محلی اولوب، ۱۸۰۱ متره ارتفاعی وارددر.

آلمندرا لئو { (Almendralejo) اسپانیانک غرب طرفنده کائن (استر مادور) قطعه سنک (بادایوز) ایالتده و مرکز ایالتک ۴۴ کیلو- متره شرق جنوبیسنده واقع کوزل بر قصبه اولوب، ۵۸۰۰ اها لسی وارددر.

آلموجیا { (Almogia) اسپانیانک جنوبنده (ملاقه) ایالتده و ملاقه نک ۲۵ کیلو-

چوق کتب معتبره دخی نشر ایشدر. میلادک ۱۷۳۸ تاریخده لیورپولده طوغوب، ۱۸۰۵ ده وفات ایشدر.

آلموناسید { یاخود المناسید (Almonacid) «المناکد» اسم عربی سندن غلطدر.

اسپانیانک آراغون قطعه سنده برچایدر، که (تروئل) ایالتده (قو قالون) طاغندن نبعاله، سراغوسه (یعنی سر قسطه) ایالتنه کیروب، بر آز مسافده بر آلتده غائب اولدقدن صکره، ینه ظهور ایله، (ابره) ایرماغی نابهلرندن (آغواس) نهرینه دوکیلور. آنجیق قوراقلق موسملرنده یولده قورویوب، نهر مذکوره واصل اوله ماز. — اسپانیاده بو اسمله بر قاج کوچک قصبه ویوک قریه لر ده بولسوب، اک مشهورلری بلنسیه نیک ۴۰ کیلومتره شمال غریب سنده واقع اولانیدر، که مرکزی بولندینی ناحیه ایله برابر عرب اهالی مسئله سیله مسکون اوله رق، اسپانیانک خرسیانلر طرفندن ضبطندن صکره، اهالیسی قیام ایدوب، اسپانیا حکومت نصراینه سنی خیلی وقت مشغول ایشلدر.

آلمونته { (Almonte) اسپانیانک استرمدوره قطعه سنده (فاجرس) ایالتنده بر چایدر، که (وادیل) طاغلرندن نبعاله، شمال غربیه طوغری آقده رق، ۱۲۰ کیلومترک مسافه قطع ایتدکن صکره، صول ساحلدن (تاج) ایرماغنه دو-کیلور.

آلمونته { (Almonte) اسپانیانک جنوبده کیلومتره شرقده بر قصبه اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی وخیلی تجارتی واردر.

آلمونته { (Almonte) آمریکای شمالیده دو-لتنده بر قصبه اولوب، ۲۵۰۰ اهالیسی واردر. جوارنده (اوتاه) نهری نابهلرندن (میسسیپی) دنیلن جای خیلی ارتفاعدن دو شملکه، بونک صویله چوریلیر بر چوق فابریقه لر یابیشدر، که بو فابریقه لر مذکور قصبه بر اهمیت تجاریه قزاندیرور.

آلمونبوری { (Almondbury) انگلترده (یورق) سجاغنک (وست

ریدینق) قضا سنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۱۶۷۰ اهالیسی واردر. ناحیه سنک اهالیسی

۳۰۰ ۶۴ کشی اولوب، هبان جله سی فابریقه لرده ایپاک بونک صنعتیه مشغولدرلر. قصبه پک اسکی اولوب، وقتیه ساقسون حکمدارلرینک پایتختی ایدی.

آلمونقار { (Almunecar) «المنکر» دن غلط اولسی ملحوظدر. اسپانیانک (غر-

ناطه) ایالتنده و غرناطه نیک ۶۲ کیلومتره جنوبده. (مرته) قضا سنده (مرته) نیک ۱۸ کیلومتره غربده بر قصبه واسکله اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی و شکر و پاموق محصولات و اردر؛ وخیلی ایشک براسکله در. **آلموهاد** { (Almohades) اندلسده حکومت سورن موحدین سلاله سنه آوروپا-لیلر طرفندن بریلن اسمدر.

آلمه { (Alma) قریم شبه جزیره سنده برنهردر، که چادر طاغدن نبعاله، کوزل پروادی اسقا ایده رک، سیواستوپولک ۲۸ کیلومتره شمالده قره دکیزه دوکیلور. فرانسز وانکلیز عسکری ۱۸۵۴ تاریخ میلادی سنده بو نهرک کنارنده روس عسکریه محاربه ایدوب، بر بیوک مظفریته نائل اولمشلدر. — نهر مذکورک کنارنده بو اسمله بیوجک بر قریه دخی واردر. — فرانسلر بو مظفریتک نامنه او-له رق، جزایرده جزایر ایله قسطنطنیه آره سنده تا-سیس ایتش اولدقلری بر کوچک شهره (آله) نامنی ویرمشلدر.

آلمیدا { (Almeida) برزیلیانک (اسپیریتو سانتو) ایالتده، (ریس ماغوس) نهری منصبک جوارنده دکیزه ناظر کوزل بر تپه نیک اوز-رنده (ویقتوریا) شهرینک ۳۰ کیلومتره شمالده و-قع بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی واردر.

آلمیدا { (Almeida) پورتگیزک (پیرا) خطه-سند (غوارده) قضا سنده و اسپانیا حدودی قرینده، لیسبونه نیک ۳۷۰ کیلومتره شمال شرقی سنده مستحکم بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اها-لیسی واردر.

آلمیدا { دون فرانسوا — یاخود المیداد (Don-François d'Almeida) پورتگیزک مشهور آمرالرلرندن اولوب، میلادک ۱۵۰۵ تاریخده هند شرقی خدیو بته نصب اولنش؛ واورالده برطاق فتحاته نائل اولوب، ۱۵۰۸ ده مصر حاکمی علامات چراکده دن قانصو الغورینک دونماسنی منزم ایتش ایسه ده، ینه غضبه اوغرایوب، عزل اولنش؛

و پورتیکز، عودت ایدرکن، امید برونی قربنده
آفریقه چبغه، (کافر) قومی طرفندن قتل اولغنددر.
— بونک اوغلی (لوران آلیدا) دخی پدینک معیتند
بولوب، واقع اولان محاربه لده ابراز جسارت
اغت، و بو محاربه لک برنده پدندن اول قتل اولغنددر.
آلمیریم { (Almeirim) پورتیکز (استرما-
دوره) خطه سنده (سانتارم) قضا-
سده و تاج نهرینک ساحل یساری قربنده ناحیه مر-
کزی بر قصبه اولوب، ۳۲۰۰ اهالیسی وارد. بو
قصبه و قیله پورتیکز حکمدارلینک یاز موسمه مخصوص
پانختلی ایدی.

آلن { (Aalen) آلمانینک (وورتمبرگ) خطه-
سده (یاغست) سنجاغنده بر قصبه در،
که موآب آلپ طاغتنک بر کوزل وادیسند (و رین)
نهری نابهلندن (نقار) نهرینه دوکیلن قوشر چایی
قربنده واقع اولوب، ۵۵۵۲ اهالیسی و منسوجات
و قوردله فابریقه لیه دباغخانه و بویاخانه لری وارد.
آلن { یاخود آله (Allain, Alle) جورا
سلسله جبلندن نیعانه، اسویچهره نیک
(برنه) ناحیه سنده بر مقدار جریاندن صکره، فرانسه-
به دخول ایدن بر نهر در، که شمال شرقیدن جنوب
غربیه طوغری آقهرق، (بلفور) ایالتی شق ایله،
(دویس) ایالتیه کیروب، اوراده (دویس) نهرینه دو-
کیلور. مجراسی ۶۵ کیلومتره در.

آلن { (Allen) ممالک مجتمعه بو اسمله بر قاج
کیلومتره طول و ۴۰ کیلومتره عرضی اولان بر یو-
بطاقلنک و بر چوقی کوچک نهر و کولرک اسمیدر.

آلنبورگ { (Allenburg) بو اسمله آلمانیاده
بروسیه نیک وسطنده کی (هسه) خطه سنده، (فاسل)
ایالتک (ویجنهاوزن) سنجاغنده، (ورا) نهری اوزرنده
اولوب، ۳۰۶۰ اهالیسی وارد. — ایکنجیسی
شرقی روسیه خطه سنده (قونیفسبرگ) ایالتک (فهلانو)
سنجاغنده و مرکز لوانک ۱۵ کیلومتره جنوبنده واقع
اولوب، ۲۴۲۰ اهالیسی وارد. — اوچنجیسی
برن پروسیه سی خطه سنده (دوسلدورف) ایالتک
(سن) سنجاغنده اولوب، ۲۳۳۳ اهالیسی وارد.
آلنت { (Allent) میلادک ۱۷۷۲ تاریخنده
(فرانسه نیک (سنت اومار) قصبه سنده

طوغوب، ۱۸۳۷ تاریخنده وفات ایتمشدر. ابتدا
ضابط اولوب، قائمقاملق رتبه سنده قدر چیش،
وبعد شورای دولت و هیئت اعیان اعضا لغنه تعین
اولغشیدی. فنون حربیه متعلق بر چوقی اثرل یاز-
مشدر، که اک مشهورلری «فرانسه ده فنون حربیه
و مؤسسات عسکریه نیک تاریخی» عنوانی تألیفیدر.
آلنتون { (Allentown) ممالک مجتمعه نیک
(پانسولوانیا) جمهوریتند (لهیک)
قونیغتنک، یعنی سنجاق و یا قضاسنک مرکزی اولان بر
شهر در، که (لهیک) نهرینک صاغ طرفنده بر تپه نیک
اوزرنده (فیلادلفیا) نیک ۸۰ کیلومتره شمال غربیسند
واقعدر. میلادک ۱۶۷۲ تاریخنده تأسیس اولندی
حانده، ۱۸۶۹ ده، اکثری آلمان اولقی اوزره،
۱۸۰۰ اهالیسی وار ایدی.

آلندورف { (Allendorf) آلمانیاده بو اسمله
(بر چوقی قریه و کوچک قصبه در
بولوب، اک مهمملری «بروسیه غربی» خطه سنده
(فاسل) ایالتک (ویجنهاوزن) سنجاغنده بولناید، که
قضا مرکزی اولوب، (ورا) نهری اوزرنده واقع
و ۴۰۴۰ اهالی جامعدر.

آلنده { (Allende) مکسیقه نیک وسطارنده
(غوانایواتو) ایالتنده و مرکز ایالتک
۸۰ کیلومتره شرق جنوبیسند، (لایه) نهری اوزرنده
واقع بر شهر اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی و قربنده
قابلیجهری وارد.

آلنستاین { (Allenstein) پروسیه نیک شرق
(طرفنده) (قونیفسبرگ) ایالتنده
و قونیفسبرگ شهرینک ۱۲۶ کیلومتره جنوبنده سنجاق
مرکزی بر قصبه اولوب، (آله) نهری اوزرنده واقع
و ۵۵۰۰ اهالی جامعدر.

آلنسون { (Alençon) فرانسه نیک شمال غربی
(جهتند کان (اورن) ایالتک مر-
کزی اولان بر شهر در، که ایالتک حدود جنوبیه سنده
(سارته) نهرینک ساحل یمننده، و پارسک
۱۹۱ کیلومتره غربنده واقع اولوب، ۱۶۰۴۰
اهالیسی، صنایع، زراعت و سائر جمعیتلری، مکتب
اعدادی و دارالمعلمینی، ۱۴۰۰۰ جلدی حاوی بر
کتبخانه سی، رصدخانه سی، تاریخ طبیعی نمونه خانه سی،
موزه خانه سی، دانتله و بز فابریقه لری، حیوانات تجا-
رتی وارد. شهر: خیل سوک و اسکی ابنیه سی او-

لوب، سوفافلری دخی منتظم ایسه ده، حزن انکیز
بر منظره سی واردرد.

آلسون قونت ودوقه لری } Contes
et dues

(d'Alençon) فرانسه قرا لرندن اوچنجی فلیک ایکنجی
اوغلی (شارل دو والوآ) نك نسلندن متسلل برده
بکی خاندانیدر، که تیار اصولنک مرعیتی زمانلرنده
فرانسه امور سیاسیه سنده بعض نفوذ و تأثیرلری
اولمشدر. آلسون شهرنده سرایلرینک خرابه لری
موجوددر.

آلنو } (Alnö) اسوجک سواحل شرقیه سی
قرینده و (بوتیا) کورفزی ایچنده بر
کوچک آطه در، که ۲۵' ۶۲° عرض شمالی ایله ۱۵
طول شرقیه واقع اولوب، ۶۰۰ اهالیسی، دمیر
معدنی و صید ماهیسی واردرد.

آلنوال } (Allainval) میلادک ۱۷۰۰ تا
ریخنده فرانسه نك شارتره خطه سنده
طوغوب ۱۷۵۳ ده پارسده وفات ایتش بر آبه او-
لوب، بر طاقم فاجعه لر یازمشدر.

آلنویک } (Alnwick) انکلتزه نك شمال طر-
فنده (نورنومبرلاند) قونتلفنک بر
قصبه سیدر، که شمال دیکرتدن ۷ کیلومتره نك مسافه
ده و (نوفاسل) ۵۷ کیلومتره شمالنده واقع اولوب،
۷۰۰۰ اهالیسی، بیره، مشین و طوغله فابریقه لری
واردرد. جوارنده آلنویک سرای بولنیور، که وقتیه
(نورنومبرلاند) دوقه لرینک اقامتگاه سی ایدی.

آلوا } (Alloa) اسقوچیانک شرق طرفنده
(قلاقانان) قونتلفنده بر قصبه در، که
(دوون) نهرینک منصبنده وادیبورغک ۴۰ کیلومتره
شمال غریبسنده واقع اولوب، ۸۴۲۸ و (نوسوچی)
قریه سیله برابر ۹۳۶۲ اهالیسی و مشهور بیره فابریقه-
لریله کور معدنلری واردرد. شهرک ایچنده ۱۳ نجی
عصر میلادیه پاپلش کوزل و مرتفع بر قله بولنیور.
بو شهر اسقوچیه نك مشهور رساملرندن (داوید آلان) ک
وطنیدر.

آلوار } (Alvar) و انکلیزجه (Ulwar) هندستا-
نك شمال غریبسنده انکلتزه دولتنک
جابه سی آلتنده بولنور بر کوچک حکومتله بونک مر-
کزی اولان بر شهردر. شهر دهلینک ۱۵۶ کیلومتره
جنوب غریبسنده و ۲۷° ۳۰' عرض شمالی ایله ۷۴°

۴۰' طول شرقیه واقع اولوب، اون بش بکری
بیک اهالیسی واردرد. بو شهر کوزل بر سور ایچنده
وهر طرفی اورمانلر و باغچه لرله محاط اولوب، غایت
کوزل بر منظره سی واردرد. — آلوار پرنسلکی
دهلینک جنوبنده، (بهارتیور) ایله (جایور) پرنسلکری
وانکلیز لک النده بولنان (کورکاوان) ایالتی آره سنده
اولوب، شمالدن جنوبه اولان طول وسطیسی ۱۰۰
ویا ۱۱۰ و عرض وسطیسی ۶۵ کیلومتره در. مساحه
سطحیه سی ۹۲۵ مربع کیلومتره اولوب، تقریباً
۴۰۰۰۰ اهالیسی واردرد. اراضیسی کوزل او-
لوب، مرکزی اولان (آلوار) دن بشقه راجکر،
تیجاره، یانکر، کونیدکر و ماجری قصبه لری واردرد،
که بونلرک اخیری مقدما راجه نك مقری ایدی. وار-
داتی اون ملیون فرانق قیمتنده اولوب، راجه انکلتزه
حکومتته جزئی بر ویری ویریور.

آلوارادو } (Alvarado) مکسیقه نك جنوبنده
(ورافروز) ایالتنده بر قصبه در،
که هنمای اولان بر کولی مکسیقه کورفرزندن آبران
طار بر دیکل اوزرنده واقع اولوب، هوایی آغیر
و صیقه لیدر.

آلوارادو } (Pier-) یاخود دالوارادو
(re d'Alvarado) آمریقایی ضبط
ایدن اسپانیول رؤساسندن (فورتر) ک رفقاسندن
اولوب، میلادک ۱۵۱۸ تاریخنده مکسیقه نك ضبطنده
ابراز شجاعت ایتکلله، (غواآمالا) والیلکنه تعین
بولنش؛ و ۱۵۴۱ ده آمریقاییلرله ایتدیکی محاربه لک
برنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

آلوارادو } آلفونس — یاخود دالوارادو
(Alphonse d'Alvarado) یته
آمریقایی ضبط ایدن اسپانیول رؤساسندن اولوب،
پرونک قهنده (پیراده) نك معیننده بولنش؛ و پرونک
باش قوماندانلغنه تعین اولسوب، آلماغریه قارشی
پیرازدهی التزام ایتمشیدی. میلادک ۱۵۵۳ تاریخنده
تکیکنه مأمور اولدینی اشقیا طرفندن مغلوب اولغله،
کدرندن وفات ایتمشدر.

آلوارد } (Allevard) فرانسه نك شرق طر-
فنده کی ایالتندن (ایزره) ایالتند.
مرکز ایالت اولان (غرنوبله) شهرینک ۴۶ کیلومتر
شمال شرقیسنده ناحیه مرکزی بر کوچک قصبه او

لوب، ۳۰۳۰ اهالیسی و قریبند بر قاج معدن ایلہ
قابچہ لری وارد.

آلوارز { (Alvarez) پورتیکرک (پیرا) خطہ-
سندہ (قوخیہ) ایالتندہ (غونس)
فناستک (آرغانیل) ناحیہ سندہ بر قصبہ در، کہ مر-
کز قضاٹک ۱۵ کیلومترہ قدر جنوبندہ واقع اولوب،
۳۱۳۶ اهالیسی وارد.

آلوارز { فرانسوا — (Fr. Alvarez) پور-
تیکر قرالی امانوٹک باش پاپاسی او-
لوب، میلادک ۱۵۱۵ تاریخندہ کاتب صفیہ حبشستاد
نہ کوندریلن بر ہیئت سفارتک معیتہ کیش اولمقلہ،
عودندہ مملکت مذکورہ حقدہ مکمل بر کتاب نشر
ایتمدر، کہ دفعاتہ طبع، و آوروپانک اکثر السنہ سنہ
زجہ اولتمدر.

آلوئوس { (Aloéus) یونان قدیم اساطیرینہ
کورہ (تیتان) نام جن ایلہ ارضندن
منولد بر جن ایدی.

آلوئسی { (Aloisi) بولونیا رساملرندن او-
لوب، میلادک ۱۵۷۸ تاریخندہ
طوغش، و ۱۶۳۸ دە وفات ایتمدر.

آلوبروج { یاخود آلوبروژ (Allobroges)
تک شرق جنوبی طرفلرندہ ساکن بولنش بر قومدر،
کہ کلت امتک قبائلندن بولنش اولہ جنی ملحوظدر.
بونر مشہور آبپال ایلہ خبیلی وقت اوغراشمشیر؛
وقبل المیلاد ۱۲۰ تاریخلرندہ رومالیر طرفندن ضبط
اولتمدری. فرانسه دولتی ۱۷۹۲ تاریخ میلادیسندہ
بوملکتی فتح ایتمی اوزرینہ، یرلیردن تشکیل
ایتمی برآلایہ «آلوبروجلر آلائی» نامی ویرمشیدی.

آلوتہ { یاخود آلت ویا اولت (Aluta, Alt)
(Olt) آوستریا و مجارستان دولتنک
ترانسولانیا یعنی اردل خطہ سیلہ رومانیانک برنیردر،
کہ ترانسولانیا ایلہ بغداد آرسندہ اولان (قارپات)
ضاعلرندن نبالہ، ابتدا جنوبیہ طوغری آقوب،
(ایلیا قالوہ) شہرینہ واصل اولنجہ، بردن برہ شمالہ
وبعدہ شرقہ و نهایت ینہ جنوبیہ طوغری دونہرک،
اروتنورم) یعنی «قریل قلہ» موقعندہ قارپات سلسلہ
سختی شق ایلہ، رومانیایہ بالدخول افلاکک منبت اووہ-
لرینی استا، و صاغ وصولدن بر چوق جایلر اخذ
ایندکدن سکرہ، (نیکبولی) شہرینک قارشیسندہ صولدن

طونہ ایرماغنہ دوکیلور. ترانسولانیادہ (فوغاراس)
شہرینک ایچندن یکوب، اورادہ (قرونستاد) ایلہ
(هرمانستاد) نهرلینی اخذ ایتمی کی، افلاقندہ دخی
(ریمینی وولچیا) ایلہ (اسلاتینہ) قصبہ لرینک ایچندن
پکر. مجرائشی تقریباً ۴۲۰ کیلومترہ طولندہ اولوب،
جریانی پک خیرلی اولدیغندن، سیر سفانہ صالح
دکلدر. صولرندہ بعض آلتون ریزہ لری بولنیور.

آلوجلی { معبوره العزیز ولایتک مرکز قضا-
سندہ بولنان بر عشرتدر، کہ
۲۰۰۰ قدر نفوسی جامعدر.

آلور { (Alloor) وانکلیزجہ (Alloor) بواسلہ
هندستاندہ ایکی قصبہ وارد، کہ بری
دکان قطعہ سنک نظام الکاسندہ وحیدرآبادک ۴۶
کیلومترہ غربندہ، ۱۷° ۲۰' عرض شمالی ایلہ ۷۵°
۴۸' طول شرقیدہ؛ — ویدیکری (تکپور) ایالتندہ
ونکپور شہرینک ۲۷۲ کیلومترہ جنوب شرقیسندہ،
۱۹° ۴۹' عرض شمالی ایلہ ۷۹° طول شرقیدہ
واقعدر.

آلور { (Alor) هندستانک سند قطعہ سندہ
بکار شہرینک ۶ کیلومترہ جنوب شر-
قیسندہ وسند نہرینک ساحل یساری قریبندہ، ۲۷°
۴۰' عرض شمالیدہ قدیم بر شہر ایدی، کہ الیوم
خرابہ لری موجوددر. بو خرابہ لک یاندہ اسکی
زماندن قالہ اوج کرلی بر کوپری وبرکوچک کوی
بولنیور.

آلورہ { (Alora) اسپانیانک ملاقہ ایالتندہ
وملاقہ شہرینک ۳۷ کیلومترہ شمال
غربیسندہ قضا مرکزی بر قصبہ در، کہ قرطبہ دن ملا-
قہہ کیدن دمیر بولک اوزرندہ، (وادی الحورسہ)
نہری کنارندہ واقع اولوب، ۷۰۰۰ اهالیسی وارد.

آلوری { آلکساندر — (Al. Allori) فلو-
رانسہ نک مشہور رساملرندن او-
لوب، (بروزینو) لقبیلہ مشہوردر. میلادک ۱۵۵۵
تاریخندہ طوغوب، ۱۶۰۷ دە وفات ایتمدر. ابتدا
عمیجہ سی (آنجلو آلوری) دن و بعدہ رسام مشہور
(میکل آنجلو) دن تعلیم هنر ایدوب، آوروپا موزہ خانہ
وسرایلرینی تزیین ایدن بر چوق مشہور تصویرلر
وجودہ کتیرمشدر. بونلرک اک مشہور لری حضرت
ابراہیمک اوغلانی قربان ایتمکک حاضرلندیغنی مصور

بر معاهده عقد ایتش؛ واونلرک دخی یاردميله ميلادك
۱۷۵۵ تاريخنده حكمدارلغنی اعلان ايدوب، اطرا-
فنده بر خيلى مملكتلر ضبط، ووپايخت اخذا ابتديكى
(رانكون) شهربنى بنا ايتمشدر.

آلونو } (Aluno) ايتاليانك اون بشجى عصر
ميلادى رساملرندن اولوب، بعض
مشهور رسملرى فرانسىك (لووره) سراينده محفوظدر.

آلونى } ياخود آلونيا (Aloni, Alonia) مر-
مره دگيرنده مرمره آطه سنك جنو-
بنده واقع (پاشا ليجانى) آطه سنك روجه اسيمدر. [پا.
شا ليجانى] ماده سنه مراجعت بيوريله.

آلوه } (Alva) پورتگيزك (غوارده) و(قو-
چيره) ايتالترنده بر نهردر، كه (سيرا
دستولا) طاغندن نبعاله (موندغو) ده صاغدن (را.
يو) نهرينه دو كيلور.

آلويانو } (Alviano) ونديك سردارلرندن
اولوب، ميلادك ۱۴۵۵ تاريخنده
طوغش، وكرك امور حريه وعسكر يده، كرك ادبيات
وشعرده بيوك بر مهارت كوسترمشدر. آلمانيا امپرا-
طورى مكسيميليانه غالب كلهرك، غوريجه، تريسته
وفيومه بي ضبط ايتش ايسده، مؤخرآ فرانسه قرالى
اون ايكنجى لوي طرفندن ۱۵۰۹ تاريخ ميلاديسنده
مغلوب اولوب، اسير طوتلش؛ واوندن صكره
فرانسىك خدمته كبرمشدر.

آله } (Alle) پروسيهك شرق طرفنده بر كو-
چك نهردر، كه (قونيغسبرغ) ايتلنك
جنوبنده كان بر كوچك كولدن چقبوب، شاله
طوغرى جريانه، آلستين، هابلسبرغ، فريدلان-
د و آلنبورغ قصبه لرندن كچهرك، ۱۸۰ كيلومترهك
مسافه قطعندن صكره، قونيغسبرغك ۴۳ كيلومتره
شرقنده (پركل) نهرينه دو كيلور.

آله } (Alais) فرانسىك (غاردا) ايتلنده،
(نيم) شهربنك ۵۰ كيلومتره شمال غربيسته
و پارسك دمير يول خطيله ۶۷۴ كيلومتره جنوب
شرقيسته واقع قضا مركزى بر شهر اولوب،
۱۹۲۳۰ اهالي، اولدقجه مكمل مكتبلرى، ۵۰۰۰
جلدى حاوى كتبخانهسى، زراعت وصنابعه مخصوص
آيرى آيرى جمعيلرى، كلينلى معدنلرله معدن كورى
واردر. تجارتي پك ايشلك اولوب، باشيجه مصنوعات

اولان تصوير ايله حضرت عيسانك ايله توبه كار او-
لان بر زانيهك رسيمدر، كه ايكنيسى ده فلورانسه
كلسالرنده محفوظدر. كنديسنك علم تشريحه دخى
مهارتي اولديغندن، رسملرى پك طبيعيدير. — اوغلى
(قريستوف آلورى) دخى مشهور رسام اولوب،
رسملر ك تولويننده پدرينى پكمشدر. ميلادك ۱۵۷۷
تاريخنده طوغوب، ۱۶۲۱ ده وفات ايتمشدر.

آلوزاينه } (Alozayna) «الاذينه» دن غلط
اولمى ملحوظدر. اسپانياك ملاقه
ايتلنده وملاقه شهربنك ۴۱ كيلومتره شمال غربيسته
بر كوچك قصبه اولوب، ۳۰۰۰ اهالي، واردر.

آلوست } وفلمنكيه آلست (Alost, Alst)
بلجيقيهك شرق (فلاندره) خطه سنده
قضا مركزى بر شهردر، كه (اسقو) نهرى تاغلرندن
(دندر) چاينك اوزرنده وبروكسلك ۳۱ كيلومتره
غرب شماليسته واقع اولوب، ۲۲۸۹۱ اهالي،
دانشه، تول، خاوى وساتره فابريقه لرى واردر. اسكى
بر شهر اولوب، كوزل بر طاقم ابنيه عتيقهسى واردر.
بر آرهلقي مستقل بر قونتلغ مركزى اولمشيدى.

آلوشته } (Alouchta) قريك ساحل جنو-
بيسته باليقل اووهك بحرآ ۱۰۰
كيلومتره شرق شماليسته وآق مسجدك ۳۳ كيلومتره
شرق جنوبيسته بر كوچك قصبه اولوب، تاتار
اهالى مسلمة سيله مسكوندر. قديم بر موقع اولوب،
بعض آثار عتيقهسى واردر.

آلومبره } (Alumbre) آرچتين جمهوريتنك
(جوجوى) و(سالته) ايتالترنده بر
طاغ سلسله سيدر، كه (ورميو) ايرماغنك اك بيوك
تاغلرندن اولان (سان فرانسسكو) نهرى واديسنك
شرق طرفنده اوزاير. ارتفاعى حذاي بجرندن
۲۵۰۰ واطرافنده كى اووهك حذاسندن ۱۲۰۰
متره اولوب، (شاقو) دنيلن صحراى واسعه ناظر

اولان طرفى آغاچلرله مستور اولغله، اورادن بر چوق
نهرل نبعان ايدبورسده، هيچ برى (ورميو) ايرما-
غنه قدر واصل اوله ميوب، هبسى يولده قورورلر.
آلومپرا } (Alompra) هند چينيك (برمان)
خطه سنده حكومت سورن دولتك
مؤسسى اولوب، بر عادى عالمه به منسوب اولدينى
حالده، ذكاوت وجسارت فوق العادهسى قوتيله وطنى
(پكوآن) لك بيوندروغندن قورناره رق، انكليزلرله

ومعدن صولری مشهور اولوب، رومالیرک زمانده
(آقونه بیلبلیناناروم Aquæ Bilbilitanarum)
اسمیه معروف ایدی.

آهامبرا (Ahambra) «الجرأ» اسم عربی.
بیسندن غلطدر. غرناطهده اندلس
اهل اسلامک بنا کردهسی اولان مشهور بر سرای،
واسپانیانک (جوداد رئال) ایالتده بر قریهده، که
عربلرک زمانده بیوک و مزین بر شهر ایدی. [«الجرأ»
ماده سنه مراجعت.]

آهامیله (Alhamilla) «الحامله» یاخود
«الحلیل» اسم عربیسندن غلطاولمی
ملحوظدر. اسپانیانک (الریه) ایالتده ۶۰۰ متره
ارتفاعی اولان بر طاخله بو طاخلک جنوبی اتکنده
بولان بر کویدر، که المریه دن ۱۲ کیلومتره مک مسا.
فده اولوب، نفریس واعصاب امراضه پک ای کلن
ایلیجه لری وار ایسهده، انیه لری غیر منتظم، سائر
اسباب استراحت مفقوددر.

آهاورین (Alhaurin) [بر اسم عربیدن
غلط اولدینی ظاهر ایسهده،
اصلنه دسترس اولنه مامشدر.] اسپانیانک ملاقه ایله
لتنده وملاقه نک ۳۲ کیلومتره غربنده، ۱۱۴۳ متره
ارتفاعی اولان (میجاس) طاخلنک اتکنده واقع بر
قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی، کوکوردلی قایلجه.
لری و مرمر اوجاقلری واردر. — او جوارده بو
اسمه ۲۷۰۰ اهالی جامع بیوک بر قریه دخی بو.
لندیغندن، لاجل التفریق قصبه نک اسمنه (الفرانده)
یعنی «بیوک» صفی دخی ضم اولنور.

آلهندین (Alhendin) [اصل عربیسنه
دسترس اولنه مامشدر.] اسپانیانک
غرناطه ایالتده و غرناطه شهرینک ۱۰ کیلومتره جنوب
بنده، (سیرانواده) سلسله سنک اتکنده و غرناطه نک
ایچندن پکن (جنیل) نهری تابعلرندن بری اوزرنده
واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی
واردر. جوارنده درین بر مغاره بولنوب، ایچندن
۱۸ درجه صیقای بر بخار چیقار، که اعصاب امراء
ضنه فاندہسی مرویدر.

آلی یاخود آنولی (Aleï, Aoulei) سیریانک
(غرب جهتنده بر نهردر، که (آلتون طاخل)
دن نبعانله، شماله طوغری آفرق، (تومسقی) ایالتده

معدنیه متعلق ایسهده، ایک، شراب، زیتون یاغی
وسائر محصولات ارضیه تجارتی دخی واردر.

آهاما (Alhama) «الحمام» اسم عربیسندن
غلطدر. اسپانیانک وسطرنده بر نهر
در، که (سوریا) ایالتده (مونتایو) سلسله سنه مربوط
بر طاخلن نبعانله، شمال شرقیه طوغری آفرق،
(لوغرونو) و (ناواره) ایالتلرینک ایچندن بلرور،
بر طاخل چایلر دخی اخذ، و بر چوق اراضی سقی
ایندکن صکره ابره ابره ارماغه دوکیلور. مجراسنده
بعض میاه حاره طبیعیه بولنقی مناسبته اندلس عربلری
طرفندن (وادی الحمام) تسمیه اولنمشدر.

آهاما (Alhama) کذلک «الحمام» اسم عربیسندن
غلطدر. بو اسمیه اسپانیاده ایک قصبه
ایله بر چوق قریه لر واردر، که ایلیجه لری بولنقی
حسیله بولم تسمیه اولنمشدر. — قصبه لری بری غرنا
طه ایالتده غرناطه شهرینک ۵۰ کیلومتره جنوب غرب
بیسنده، مرتفع بر محله و درین بر بوغازک اوستنده واقع
اولوب، ۷۵۰۰ اهالیسی وجوارنده نفریس وسائر
امراضه پک ای کلن قایلجه لری واردر. بوقایلجه لری
انیه سی رومالیرک زماندن قاله اولوب، اورادن آقان
بر جای دخی (آهاما) یعنی (نهر الحمام) تسمیه اولنور.
اندلس اهل اسلامی بو قصبه یی فوق العاده ترین
واعمار ونوسیع ایتمشلردی، و انیه سی الآن عرب
طرزنده در. موقع دخی لطافتی حسیله بو قصبه نک
اهل اسلامک لندن چیقسی عرب شعراسنک بر چوق
مریفلرینه واسپانیا شاعر ومورخلرینک بعض فخریه
لرینه مبنی علیه اولمشدر. بو قصبه نک یاننده اولوب،
۲۰۰۰ متره ارتفاعی اولان بر طاخل دخی (آهاما)
ودها طوغریسی (الحمام) طاخلی تسمیه اولنور، و دیگر
براسمی ده (نجداد) در. — ایکنجیسی (مرسیه) ایالتده
و مرسیه شهرینک ۲۹ کیلومتره جنوب غربیسنده،
مرتفع طاغلرله محاط بر اووه نک اورتہ سنده و بر قلعه
ایله مستحکم بر قیانک آلتنده واقع اولوب، ۶۹۰۰
اهالیسی و مشهور قایلجه ومعدن صولری واردر.
قایلجه لری نک انیه سی رومالیرک زماندن قاله در. —
کویلرک نک بیوک (الریه) ایالتده و مرکز ایالتک ۱۹
کیلومتره شمال غربیسنده اولوب، ۲۳۰۰ اهالیسی
واردر. — سراغوسه (یعنی سرقسطه) ایالتده کینک
ایسه بالکز ۶۰۰ اهالیسی وار ایسهده، قایلجه

(بارناول) قصبه سنک ۳۰ کیلومتره جنوب غربیسنده
صولدن (اوبی) ایرماغنه دوکیلور.

آلیا (Alia) سیلیا آله سنک (پارمو)
ایالتنده بر قصبه اولوب، ۴۵۰۰ اها-
لیسی واردر. — اسپانیانک (قاسرسر) ایالتنده دخی
بو اسمله بر کوچک قصبه بولنوب، ایکیسنکده
«علیه» اسم عربیسندن غلط اولماری ملحوظدر.

آلیا (Alea) یونانده موره شبه جزیره سنک
(آرقادیا خطه سنده بر شهر قدیمدر، که
عقل الهه سی (میزوه) ایله عشرت الهی باقکوس
وقردن کنایه اولان دیانه یه مخصوص معبدلرینک
یو کلیکیله مشهور ایدی.

آلیات (Alyatte) بواسمه صاروخان و آبدین
(طرفلرینه مصادف لیدیایا مملکت قدیمه-
سنده ایکی حکمدار کلوب، برنجیسی «هرکلیر»
سلاله سنه منسوب اوله رق، قبل المیلاد ۷۶۱ تاریخندن
۷۴۷ تاریخنده ک حکم سور مشدر. — ایتنجی آلیات
«مرنیلر» سلاله سنه منسوب اولوب، (سادیات) ک
اوغلی و کثرت ثروتله فارون کبی مشهور اولان
(قریسوس) ک پدری ایدی. قبل المیلاد ۶۱۰ تاریخندن
۵۵۹ تاریخنده ک حکم سور مشدر. میدیا حکمداری
(کی اخسار) ایله محاربه یه طویشمده ایکن، حکیم
مشهور (تالیس) ک وقوع بوله جغنی اولدن خبر ویر-
مش اولدینی برکسوف واقع اولغله، ایکی طرفک
عسکری دهشته دوچار اولوب، محاربه دن ظرف
نظر ایتمش اولدقلری مشهوردر.

آلیاسقه (Aliaska) «آلاسقه» ماده سنه
(مراجعت بیوریه).

آلیاندرو (Aléandro) ونیدیکی بر قاردینال
(اولوب، میلادک ۱۴۸۰ تاریخنده
طوغش؛ و ۱۷ یاشنده ایکن تدریس علومه باشلا-
یوب، علیه شهرت بولغله، اون ایتنجی لوبی طر-
فندن فرانسه یه جلب اولنهرق، پارس دارالفنون مدیر-
لکنه تعیین اولنش؛ و بعده پاپا اونجی لئون طرفندن
رومایه جلبله پاپالی کتابتنه و وایتقان کتبخانه سنک
حافظ کتبلکنه تعیین اولنش؛ و مؤخر پاپانک وکیلی
صفیله آلمایایه کوندریلوب، اوراده پروتستانلغ
موجدی اولان (لوتر) قارشلی فصاحتی صرف
ایتمشیدی. بعده پاپا طرفندن فرانسه یه وکیل کوندر-
یلوب، برنجی فرانسوا ایله برابر ایتالیا یه سفر ایتمش،

و پادوه محاربه سنده بو قرالله برابر اسپر دوشوب،
فدیه نجاتله قورتله بیاش؛ و ۱۵۴۲ ده روماده
وفات ایتمشدر. یونانجه دن لاتینجه یه بر لغات کنایه
دیگر بر قاج اثر یازمشدر. — بونک یکنتنک اوغلی
اولان دیگر بر آلیاندرو دخی شعر وادیات و حقوقده
شهرت بولوب، میلادک ۱۶۲۹ تاریخنده روماده
وفات ایتمشدر.

آلیانسه (Alliance) مالک مجتمه نک (اوهیو)
(جهوریتنده (قلاولاند) شهرینک
۹۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده، کوزل وواسع
چایرل اورته سنده و بر قاج دیمیر یول خطنک محل
التصافنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۶۰ اهالیسی
واردر.

آلیراندی (Alibrandi) ایتالیا رساملرین
(اولوب، میلادک ۱۴۷۰ تاریخنده
طوغش، و ۱۵۲۴ ده وفات ایتمشدر.

آلیبرت (Alibert) فرانسه مشاهیر اطبا-
(سندن اولوب، میلادک ۱۷۶۶
تاریخنده (ویله فرانسه) ده طوغش، و ۱۸۳۷ ده
وفات ایتمشدر. باشلیجه جلد امراضه اختصاصی او-
لوب، کرک امراض مذکوریه و کرک طبک ساز
مسائلته داتر بر قاج کتاب یازمشدر.

آلیپو (Alipo) آناتولینک غرب جنوب
(ساحلنده ردوس ایله سومبکی آله لری
آره سنده اوزانان بر بروندر، که آبدین ولایتنده متشا
سجماغنک مرمریس قضاسی داخلنده اولوب، تقریباً
۳۶° ۲۵' عرض شمالی ایله ۴۵° ۲۵' طول شرقیه
واقعدر.

آلیسه (Alisse) فرانسه نک (قوت دور)
(ایالتنده (سمور) ک ۱۲ کیلومتره شمال
شرقیسنده واقع بر قریه در؛ معدن صولریله واسکی
(آلسیا) شهرینک برنده اولغله مشهوردر. میلادک
۲۵۱ تاریخنده (ریته) اسمنده بر قیز بو قریه ده قتل
اولنهرق، بین النصارا عزیزله صره سنه یکمش؛ و بو
مناسبتله قریه «سنه ریته آلیسه س» سمیه اولغشدر.
آلیفرس (Aliphères) یونان قدیمک آرقاد
(قطعه سنده بر شهر قدیم ایدی، که
عقل الهه سی اولان (میزوه) نک معبدیه مشهور
ایدی.

آلیفه (Alife) ایتالیا ک (ترادی لاپوره)
(ایالتنده، (قاپووه) شهرینک ۳۵ کیلو

زیر ۱۴ قضايه منقسمدر: آلیقت، آلکوی، فالوسه ده انصاریه، قونستانتیه، دنیا، دولورس، الکه، چیچونه، مونووار، نوولده، اورمیونله، یغو، ویلاجویوزه، ویلنه.

ایالتک اراضیسی طاغلق اولوب، طاغلرک آرہ۔ سندہ وساحل بونجه کوزل اوولر وبارلری دخی واردر۔ بیوک نهرلری یوغیسه ده، اکثر اراضیسی اسقاایدر کوچک چایلری پک چوقدر۔ مع هذا یاغورلر سیریکه یاغدیغندن، وسدلر درجه کفایه ده بولندیغندن، چوق دفعه قوراقلقدن قحط وقوع بولور۔ اهایسی فوق العاده چالیشقان اولدیغندن اراضینک قوملق وقورولغیله برابر، بوایالت اسپانیانک زراعتجه اک ایلری بولسان یرلرنددر۔ حبوبات متنوعه دن بشقه، یاغلری دخی پک چوق اولوب، خیلی ایک چیقاریلیر۔ هواسی طاغلرده صونوق وسواحلده زیاده جه صیجاق ایسه ده، عمومیت اوزره صاغلانددر۔ اهایسی اسپانولجه نلک قطالونه وبلنسیه یه مخصوص برنوعیله متکلم واکثریسی مملکتی مخصوص بر قیافنده اولوب، فعال وچالیشقان وبونکله برابر ذوق واکنجیه دخی میال آدملدر۔ یوللری الان پک آز اولوب، ایالتک ایچندن یالکز آلیقت شهرینه منتهی اولان بر دمیر یول خطی تمتد اولور؛ معارف عمومی پک کریدر۔

آلیقودی (Alicudi) سیچیلانک شمالنده واقع (لیباری) آطه لرینک بری واک غریبیسی اولوب، "۴۲'۳۲'۳۸" عرض شمالی ایله "۲۳'۵۱'۱۱" طول شرقیده واقعدر۔ بوآطه ۶۰۰ متره ارتقاعی اولان سونمش بر برکادن عبارت اولوب، بیضوی شکل اولغله، هیچ برلیمانی یوقدر؛ ویالکز ۳۰۰ اهایسی واردر۔ اسم قدیمی (اریقو۔ سه) در۔

آلیکان (Alicante) سچیلانک جنوبی طرفده ساحل بخرده بریالندر۔ که (بلنسیه) خطه سنک قسم جنوبیسی اولدیغی حالده، ۱۸۲۲ سنه سی تشکیلانده، مرکزی هنامی اولان شهر اولق اوزره، بر ایالت اتخا اولنشددر۔ شمالاً بلنسیه، شمال غربی طرفندن البسیطه، غرب جنوبی طرفندن مرسیه، شرقاً دخی آق دیکرله محدود ومحاط اونوب، مساحت طبعیه سی ۵۶۵۹ مربع کیلومتره، واهالیسی ۴۲۳۱۲۴ نفوسدن عبارتدر، که بهر مربع کیلومتره ۷۲ کشتی دوشر۔ ایالت بروجه

متره شمال شرقیسنده واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۳۳۰۰ اهایسی واردر۔

آلیقاته (Alicata) [«لیقاته» ماده سنه مراجعت بیوریه۔]

آلیقت (Alicante) اسپانیانک جنوب شرقیسنده مرسیه خطه سنده ایالت مرکزی بر شهردر، که آق دیکر ساحلنده، "۳۸'۴۰'۲۰" عرض شمالی ایله "۴۶'۲۲'۲۰" طول غربیده واقع اولوب، ۳۴۹۴۱ اهایسی واردر۔ شهر بر قوبک ایچنده وبر کوچک اووده اولوب، اطراف طاغلرله محاطدر۔ شهرک بر جهننده ۲۰۰ متره ارتقاعی اولان دیک بر طاغ بولنوب، اوزرنده بر قلعه بولنیور۔ ریختم بونجه بیوک وکوزل بر طاقم انجیه سی وار ایسه ده، ایچ طرفلرنده سواقلرک اکثریسی طار واکری بوکریدر۔ هواسی غایت لطیف اولوب، قیشین درجه ۶ دن آشاغی نادرآ اینر، ویاژین دخی ۳۰ دن یوقاری چیقماز۔ تجمارق خیلی ایشلک اولوب، صنایع مختلفه یه مخصوص کار خانلری وبیوک بر توتون فابریقه سی واردر۔ سدل وبندرله اروا اولنان اوولرینک محصولاندن ومشهور برنوع شرابدن کلیتی اخراجات اولور۔ بوشهراسکی رومالیرک (لیقاتوم) دیدکلری شهرک عینی اولوب، هجرت نبویه نلک ۹۷ تاریخنده غزاة مسایندن عبد۔ العزیز بن موسی طرفندن فتح اولغش، وحکومت اسلامیه زمانده خیلی توسع وترق ایدهرک، اندلسک اک مشهور شهرلری صره سنه پکمشیدی۔ مشاهیر فضلا وشعرا ی اسلامدن محمد بن عبدالجیدک وطنیدر، که اشعار لطیفه سیله ویاژمش اولدیغی مکمل براندلس تاریخیله شهرت بولشددر۔

آلیقت (Alicante) اسپانیانک شرق جنوبی طرفنده ساحل بخرده بریالندر۔ که (بلنسیه) خطه سنک قسم جنوبیسی اولدیغی حالده، ۱۸۲۲ سنه سی تشکیلانده، مرکزی هنامی اولان شهر اولق اوزره، بر ایالت اتخا اولنشددر۔ شمالاً بلنسیه، شمال غربی طرفندن البسیطه، غرب جنوبی طرفندن مرسیه، شرقاً دخی آق دیکرله محدود ومحاط اونوب، مساحت طبعیه سی ۵۶۵۹ مربع کیلومتره، واهالیسی ۴۲۳۱۲۴ نفوسدن عبارتدر، که بهر مربع کیلومتره ۷۲ کشتی دوشر۔ ایالت بروجه

آلیگر (Aligre) اعضاسی فرانسه ده اون زنجی عصرک اوانلنه قدر اک بیوک مستدلی احرار ایتش بر خانداندر، که مؤسسی اولان (آیان آلیگر)

نهر ك اسميله قسميه اولمشدر، كه باشليجه اسكي (بور-
بونه) خطه سندن عبارت اولوب، شمال شرقی طر-
فدن (نياوره)، غرباً (قروزه)، جنوباً (پوی دودوم)،
جنوب شرقی طرفندن (لوآر)، شرقاً دخی « ساون
مع لوآر » ايتلرله محدود ومحاطدر. مساحت سطحيه
سي ۷۳۰۸ مربع كيلومتره، واهالي سي ۴۲۴۵۸۲
نفوسدن عبارت اولوب، هر مربع كيلومتره باشه
۵۸ كشي دوشيور. ايالت بروجه زیر درت قضايه
منقسمدر:

قضا	ناحيه	دوائر بلديه	اهالی
مولن	۹	۸۴	۱۲۶۴۳۸
غانات	۵	۶۶	۷۰۷۰۲
پاليسه	۶	۷۵	۹۲۰۰۷
مونتلوسون	۸	۹۲	۱۳۵۴۳۵
			۴۲۴۵۸۲

ايالتك اراضيسي عموميت اوزره دوز وآلچق
تپه لرله طالع لهشم اراضيدن عبارت اولوب، يالكر
جنوب غربی جهتنده بعض يرلى اورمانلرله مستور-
در، وبعض يرلرنده قورو وقيالق طساغر واردر.
اراضيسي جنوبدن شماله طوغری مانل اولوب، بو
استقامتمده اوج نهر آقيور، كه بونلرك بری حدود
شرقيه سنده جريان ايدن لوآر ايرماغي، ايكنجي سي
اورته سندن پكن (آليه)، و اوچنجي سي دخی غرب
جهتنده آقان (شر) نهريدر. (لوآر) ايرماغنه دوكلين
(بيره) نهريله، (آليه) يه دوكلين (سيوله) نهری دخی
خيلي يوكدرلر. ايالتك جنوب غربی جهتي يعنی (آليه)
ايله (شر) نهرلرينك آشاغی مجرالی آره سنده اولان
يرلر غایت منبت اولوب، جسيم قواق آناجلرله
محدود تارلرلردن عبارتدر. شرقی طرفی ايسه پكي
چوبانلغله پكيني، وهر مقدار چاودار اكرك صماله
اورتيلي قبله لرده اوتورور پك فقير اهالی ايله
مسكوندر. مملكتك اطرافي آچيق اولديغندن، پك
شدتلي روزكارلر اسوب، صيق صيق بوره ظهور
ايتمكله، هواسی پك متلون اولوب، قيشين برودت
سانتيغراد حسابيله صفردن ۱۵ درجه آشاغی اينديكي
حاله، يازين حرارت چوق دفعه ۳۵ درجه دن
يوقاری چيقسار. نهرلك طفیانی ده بعض دفعه ارا-
ضی بی باصوب، کلی خساری موجب اولور.

اون اوچنجی لويينك، و اوغلی ديكر (ايتان آليكر)
دخی اون دردنجی لويينك زماننده باش وکیل اولمشدر.

آليکس { شامپانيه لی — (Alix de Cham-)
(pagne) فرانسه قرائجه سی او-
لوب، شامپانيا قونتي دردنجی (تیبو) نك قبری
اولديني حالده، ميلادك ۱۱۶۰ تاريخنده قرال يدنجی
لوييه وارمش؛ وزوجی اهل صليب عسكريه قدسه
عزيمتمده كنديسي وکيله براقشیدی. مملکتی حسن
اداره ادوب، ۱۲۰۶ ده وفات ايتمشدر.

آليکيري { (Alighieri) ايتاليا شاعر مشهور-
ری (دانت) ك مخلصيدر.
[« دانت » ماده سنه مراجعت بيوريه.]

آليکيري { (Alighiri) هندستانك جنوبنده
(كات) سلسله جبالنه منسوب
بر طاغدر، كه اك يوكسك ذروه لری ۱۵۰۰ متره
ارتقاعنده اولوب، زراعته پك الوريشلی بعض دره
وبایلرلی واردر. اخيرآ بو يرلرده قهوه يتيشديرمكه
باشلانمشدر.

آليما { (Alimena) سيجليانك (پارمو) ايله
لشده بر قصبه اولوب، ۴۴۰۰ اهال-
لبي واردر.

آليه { (Allier) فرانسه نك وسطلرنده بريوك
نهردر، كه (لوزره) ايالتی طساغلرندن
نبعانله، جنوبدن شماله طوغری آقهرق، لوزره،
يوقاری لوآر، پوی دودوم، آليه، نيادره، وشر
ايتلرلينك ايچندن پكدكن صكره، (لوآر) ايرماغنه
دوكيلور. مجراسی ۳۷۵ كيلومتره اولوب، قسم
اعظمی سير سقائه صالحدر. صاغدن باشليجه (دو-
ره) وصولدن (آلايون)، (فوزه) و(سيوله) چایلريني
وبر چوق درملر اخذ ايدرك، يوقاری طرفلرده
مجراسی درين ايسه ده، لوآر ايرماغنه دوكلزدن اول
(ليماينه) اووه سنه دوشوب، ۲۰۰ و ۵۰۰ متره يه
قدر توسع ايدر؛ و بو اووه بی اسقا ايدرك،
قوة انباتيه سنی فوق العاده تزويد ايدر. قوراقلق
موسمنده لوآر ايرماغنه ثانیه ده ۲۵، وفيضاننده
۶۰۰۰ مكعب متره صو دوكر. ايجلرندن ويا يانلرندن
پكدیكي شهر وقصبه لك باشليجه لری: بريوده، ویشی
(مولن) در.

آليه { (Allier) فرانسه نك وسطلرنده بولنان
ايالتندن اولوب، اورته سندن پكن

بر شهر ایدی، که خرابه‌لری الیوم (لیاسون) قصبه - سی قربنده مشهوردر. بو شهر فنیکه‌لیرلک بنا کر - ده‌سی اولوب، اهل‌سینک عشق الهه‌سی زهریه ایتدکلی عبادت واجرا ایتدکلی آینلره مشهور ایدی.

آماته (Amatha) سوریه‌ده کی (جا) یاخود (حاجه) شهرینک اسم قدیمدر.

آمایتلان (Amatilan) یاخود آمایتیان (Amatitan) آمریکای وسطینک

غواآماله قطعه‌سنده و (غواآماله) شهرینک ۳۰ کیلو - متره جنوبنده بر شهردر، که همنای اولان بر ایالتک مرکزی اولوب، "۳۹° ۲۸' ۱۴" عرض شمالی ابه ۵۸° ۹۲' طول غربیده واقعدر. ۱۲۰۰۰ مقدارنده اولان اهالیسی زنجیلره قاریشمش اصل یری اهالیدن عبارتدر. شهر همنای اولان کولدن چیقان (میشانویه) نهری کنارنده وکولک قربندهدر. — آمایتلان کولنک طولی ۱۲ و عرضی ۴ کیلو - مترهدر. کنارلرینک بر قاقچ برندن قاینار صولر فیشقیروب، کولک صویقی ایلیقلاشدیررلر. صویک رنگی صاریمتراق اولوب، ایچنده بر قاقچ نوع بالیق بولنور. کولک جنوبنده ۲۵۵۰ متره ارتفاعی اولان (پاقابه) برکانی بولنیور، که درت آغزندن بری الان آتش افشاندر. — آیتلان ایالتنده کلینلی قرمز چیقوب، سنوی ۳۱۰۰۰۰ کیلو اخراج اولنور، که قیمتی ایکی ملیون فرانغه بالغ اولور. هواسی غایت آغیر وینایجیلر ایچون مهلکدر. اها - لسنک همان جله‌سنده کردان اوری واردر.

آماتیغ (Amatigue) آمریکای وسطینک (غواآماله) قطعه‌سنده (هوندوراس)

کورفزینک دیننده بولنان همنای اولان بر قویک ایچنده واقع بر قصبه واسکلهدر.

آماد (Amaduzzi) رومالی عالم بر ارضروم ولایتنده یازید سنجاغنک (آلشکرد قضااسنده بر ناحیهدر.

آمادوچی (Amaduzzi) رومالی عالم بر (آبه اولوب، میلادک ۱۷۴۰

تاریخنده طوغش، ۱۷۹۲ ده وفات ایتمش؛ وادیات و تاریخ و سازه‌یه متعلق لاتین لسانده بر قاقچ کتاب بازمشدر.

آمادور (Amador) ممالک مجتمه‌نک جاهیر (غریبه‌سندن (کالیفورنیا) جهو -

آلیه ایالتنک زراعتنه صالح اراضیسی پک آز اولوب، باشلیجه محصولاتی چاوداردن عبارتدر. آربه، بغدادی و پتانه دخی حاصل اولور. صنایعه‌ده مستعمل محصولاتی باشلیجه کنوپردن عبارتدر. اغنامی زیاده‌جهدر. شرابلری وقتیه مشهور ایدیسه‌ده، جنجه‌دن ایتمشدر. اورمانلردن خیلی کراسته و اودون کیلوب، نهرلری طریقه‌له ایندیریلر. کور معدنی پک کلینلی اولوب، ایالتک بر قاقچ یرنده چیقا - رلقده اولدینگی کبی، دمیر، باقیر، قورشون، آنتیمون و سائر معدنلر دخی بولنیور. مرمر و یایی طاشی او - جاقلری دخی چوقدر. ایالت داخلنده بولنان (ویشی)، (بوربون) و (تریس) معدن صولری مشهور اولوب، دینانک هر طرفنه کلینله اخراج اولنور. معادنک ایستلمه‌سنه و علی‌الخصوص دمیرچیلکه متعلق صنایعی پک ایلری اولوب، همان هر قصبه‌سنده متعدد دمیر خاندلر بولندینگی کبی، جام و آینه فابریقه‌لری دخی متعدددر. معارف فرانسه‌نک سائر طرفلرینه نسبتاً کری اولوب، نعم ایده‌مه‌مشدر.

آماپاله (Amapala) آمریکای وسطینک (هوندوراس) کورفزنده بر قصبه

واسکلهدر، که "۳۰° ۱۷' ۱۳" عرض شمالی ابه ۵۲° ۵۴' ۸۹" طول غربیده و ۷۵۰ متره ارتفاعی اولان (تیکره) برکانک آلتنده اوله‌رق، بحر محیط کبر ساحلنده واقع اولوب، ۱۰۰۰ اهالیسی واردر. واسع و صاغلام اولان لیمانی سربست لیمان اخذا او - نمشدر. مذکور برکانک انکیرنده شکر قامشی حاصل اولور.

آماتریجه (Amatrice) ایالتیانک جنوبنده (آبروچی اولنزوره) ایالتنک

(جینادوقاله) قضااسنده و مرکز قضانک ۴۵ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه‌در، که (آپن) سلسله‌سی اوزرنده و آدریاتیقه دوکیلن (ترونو) نهری کنارنده واقع اولوب، ۵۸۰۰ اهالیسی واردر.

آماتریجه (Amatrice) نیقوله دل — (Nic. del Ama- trice) ایالتیا رساملرندن اولوب،

میلادک ۱۵۳۰ تاریخلرنده قلابریاده یاشایوردی.

آماتو (Amato) فلورانس‌نک ۱۶ نجی (عصر میلادی رساملرندهدر.

آماتونته (Amathonte) قبریس جزیره - سنک ساحل جنوبیسنده قدیم

کد ۱۰۰۰ و نهایت ۱۱۰۰ متره ارتفاعی اولوب،
(زباده) ایله (سونه) نهرلی اورادن نبعان ایدر.
اکثر طرفلی صیق اورمانلره مستوردر. هند
برهنیلری بو محله مقدس نظریله باقرلر.

آماریه { کرید جزیره سنده رسو سنجاغک
} بر قضا سیدر، که سنجاغک جنوب

طرفنده واقع اولوب، مرکز قضا (مرونة) قریه سیدر.
آمازوق { (Amazoc) مکسیقه نک وسطرنده
(پونبلا) ایالتنده بر قصبه در، که

ایکی چاده نک محل تقاطعنده واقع اولوب، خیلی
اهمیت تجاریه سی واردر.

آمازون { (Amazon) یاخود آمازونلر ایر-
(Fleuve des Amazones) ماخی

آمریکای جنوبینک عظیم برنهریدر، که طولجه آمریکا
قطعه سنک ایکنجی، و کثرت میاهجه بتون کره ارضک
برنجی نهریدر. بو ایرماق بر چوق فرعلردن ترکب
ایدور، که بو فرعلرک هر بریده آیریمجه جسم بر
نهردر. آمریکای جنوبینک سواحل غریبه سی بونیمجه
اوزانان (آند) سلسله جبالندن و بحر محیط کیره، نک
یقین بر علدن نبعانله، ابتدا شماله طوغری آقار، بعده
شرقه طوغری دونوب، خط استوائک آز جنوبنده
و خطه متوازیاً جریان ایدرک، بتون آمریکای جنوب-
بی شق ایله، بحر محیط آتلاسییه منصب اولور.
منصبی ۵۰ کیلومتره وسعتنده خیلی درین بر خلیج
صورتنده در. مجراسنک انحاری حساب اولقسنزین،
منبعندن منصبه قدر اولان مسافه ۴۹۰۰ کیلومتره طو-
لنده در. فرعلریله تشکیل ایتدیکی حوضه آند سلسله
جبالندن بحر محیط آتلاسییه قدر یعنی همان بتون
آمریکای جنوبی وسعتیمجه ۳۰ عرض شمالیدن ۱۸
۳۰ عرض جنوبییه قدر تمت اولور. منبعلی
۲۰۰۰ ایله ۴۳۰۰ متره ارتفاعلی آره سنده ایدده
آند سلسله جبالندن پک مائل مجرالر و شلالره چابق
اینه درک، (لانس) دینلن واسع اوووله دوشیمجه، مجرا-
سنک ۲۰۰ متره دن زیاده ارتفاعی اولوب، پک دوز
بر یتاقده جریان ایدر. بو پایانسز صحرائک دوزلکی
حسیله ایرماغاک فیضانی زمانده مجراسی فوق العاده
توسع ایدوب، بر طاقم کولر و بطاققلقلر حاصل او-
لور؛ و فرعلردن بعضیی منبعلرینه طوغری آقارلر.
علی الخصوص (میشلنا) اسمیله آمازونک تابعلردن (ریو

رینک بر قضا سیدر، که مساحه سطحیه سی ۲۸۸۰
مربع کیلومتره اولوب، آلتون وباقر معدنلرینک
کثریله مشهوردر.

آمادیس { (Amadis) کویا غالباً یعنی اسکی
} فرانسه قرالی (پریون) ک اوغلی
بر قهرماندر، که اسپانیولر عندنده احوال قهرما-
نانه سی پک مشهور ومتواتردر. بونک اصلی اولوب
اولدینی مجهول اولوب، ۱۴ نجی عصر میلادیه
اسپانیول لسانده یازلمش حکایه قیلندن مشهور بر
کتاب ادینک مبنی علییدر.

آمار { (Amar) فرانسه اختلال کیرنده
} (قونوانسیونل) یعنی «اتفاق ملی
طرفدارلری» نامیله ظهور ایدن کروهدن اولوب،
(غرنوبله) شهرنده دعوی وکیلی ایکن، «سلامت
عمومیه» عنوانیله اجتماع ایدن قومیتیه داخل
اولش؛ و اتفاق مذکورک علیهنده بولانلردن برچوق
آدملر قتل ایش اولدینی حالده، مجازاتدن قورتلغه
موفق اولوب، بقیه عمرینی ازواده پکیرمشددر.
میلادک ۱۷۵۰ تاریخنده طوغوب، ۱۸۱۶ ده
وفات ایتشددر.

آماراپوره { (Amarapoura) هند چینینک
(برما) و نام دیگرله (بیرمانیا)
قطعه سنده بر شهردر، که مملکت مذکوره ده الان
حکومت سورمکه اولان دولتک بانیسی (آلومیرا) نک
دردنجی اوغلی (منتاراک) طرفندن میلادک ۱۷۸۲
تاریخنده تأسیس اولنهرق، پایتخت اتخا اولنش؛
بعده پایتخت بر آره لقیینه (آوه) شهرینه اعاده او-
لنهرق، مؤخرآ بر ایکنجی دفعه ده پایتخت اولنش؛
و نهایت ۱۸۵۷ ده پایتخت (ماندلای) شهرینه نقل
ایله، شهر مذکور ترک اولنشددر. پایتخت ایکن،
۲۵۰۰۰ قدر خانه و ۱۷۵۰۰۰ اهالی بی جامع بولنش
اولدینی بعض اسکی سیاحلرک روایتندن آکلاشیلور
ایسه ده، مرکزیتدن چیققدن صکره، اهالیسی یکی
پایتخته هجرت ایدوب، پک آز اولری مسکون قالمشددر.
بو شهر دخی (آوه) شهری کبی (ایراوادی) نهرینک
ساحل بسانده یعنی شرق طرفنده واقع اولوب،
(آوه) دن ایکی اوج ساعت یوقاریدر.

آماراقتاقه { (Amarakantaka) هندستان
} نک وسطرنده مرتفع بر محلددر،

نغزو) به دوکلین بر نهر چوق دفعه ترسسته آفدق
(اورنوق) ایرماغنه دوکیلور، ووبایی عظیم ایرماق
آرسنده طبعی بر قتال تشکیل ایدر.

آمازونک کنیشلی دخی طولله متناسب اولوب،
منصبندن ۳۰۰۰ کیلومتره یوقاریده یله ۲۵۰۰
متره وسعتی وارد؛ (مادیرا) نهرینک محل تلاقیسنده
وسعتی ۵ کیلومتره، ومنصبندن ۵۰۰ کیلومتره یو-
قاریده (سانتارم) ک آلتنده ۱۶ کیلومتره در. بعض
نهرلک محل تلاقیسنده بر کناردن او برکنار کوریلده.
میوب، انسان کنیدی بر دیگر ساحلنده ظن ایدر.
درینلکی مختلف اولوب، منصبنده ۱۸۵ متره ویو-
قاریلده ۷۵ ایلده ۱۰۰ متره آرسنده در. ثانیه ده
بحر محیط اطلاسیه دوکلیکی صحو حد وسطی ایلده
۱۰۰۰۰۰ مکعب متره در. بو ایرماغل ایچنده عا-
دنا دیگر طالعهری کبی طالعهر حاصل اولوب، بعض
دفعه یک شدتی فرطونه لر وقوع بولور. دیگرک مدی
نهرک ۱۰۰۰ کیلومتره لک یوقاریسنه قدر تاثیر
ایدوب، هله آغزنده نهر صولرینک جریانیه دیگر
صولرینک هجومندن اورا اهاقی اصلیه سنک (پورو-
روقه) دیدکری پک دهشتی بر غلیان ظهوره کلیر.
بو ایرماغه دوکلین بتون نهرلک صولری سیاهه تراق
اولدینی حالده، کندینسک صوبی کول رنگنه مائل
بیاض اولوب، اونه کی نهرلر صولرله پک کچ قاریشدینی
کبی، دیگره دوکلکدن صکره دخی بر خیلی مسافده
بیاض بر طائی صو آقندیسی صورتنده فرق اولنور.
بویله عظیم نهرلک اصلیه برین فرعلرندن آیرمق
مشکل اولدیقندن، اکثری حقتده وقوع بولدیغی
کبی، بونلده اصلی پرونک شمالنده نبعان ایدن (ما-
رانیون) نهری ظن اولغش ایسده، کرک طولنه وکرک
صونک کثرته باقیلیرسه، پرونک جنوب طرفلرند
نبعانه شماله طوغری آقان (اوقایالی) نهری تابعی اولان
(آپورماتی) چایله برابر آمازونک اصلی (مارانیون)
نهری ایسه بونک بر تابعیدر. (مارانیون) اسمی بعض
دفعه (آمازون) ک (دیو نغزو) ایلده برلشدیکی نقطه به
قدر اولان قسمنه دخی ویرلمش ایسده، اصل (مارا-
نیون) اسمی (اوقایالی) ایلده برلشنجه به قدر اولان قسمنه
مخصوص اولوب، بعده نهر یوقاری آمازون، وریو
نغزو ایلده برلشدکدن صکره دخی آمازون تسمیه
اولنور.

مارانیون نهری شرقه طوغری آقغه باشلار باشلا-
ماز سولدن (اقوآدور) مملکتندن کلن (پوته) و(ما-
رونه) نهرلینی، وبراژ دها آشاغیده صاغدن (هواآ-
لاغه) ی، دها آشاغیده پرووی جنوبدن شماله شق
ایدن سالفالذکر (اوقایالی) ی، وبعده سولدن یته
(اقوآدور) دن اینن (ناپو) نهرینی اخذ ایدر؛ بعده
پرو طوبراغندن خروجه برازیلیا به کیردکدن صکره
یته سولدن (اقوآدور) دن کلن (ایسا) ی، دها آشا-
غیده صاغدن پرونک حدودندن کلن (پروآ) ی، و
سولدن یته (اقوآدور) دن کلن (پاپوره) یی آلیر؛
و بر خیلی جریاندن صکره صاغدن (یوروس) له،
ومتعاقباً سولدن (قولومبیا) و(وزونلا) قطعهلرندن
کلن (ریونغزو) یعنی (قره چای) ایلده برلشر؛ براژ دها
آشاغیده صاغدن (بولیویا) یی سقی ایدن بر قایچ چایک
اجتماعندن حاصل اولان وچله سنک اک پیوکی اولان
(مادیرا) نهرینی اخذ ایدر؛ بعده یته خیلی جریاندن
صکره سولدن (غویانه) طاغلرندن اینن (ترومتاس) ی،
ومتعاقباً صاغدن (ناباوس) نهرینی آلیر. شمالدن
ویته غویانه طاغلرندن اینن (یاری) ایلده جنوبدن کلن
(اکسینغو) نهرلی ایسه ایرماغل منصبنده تشکیل
ایتدیکی خلیجه دوکیلورلر. [بو نهرلک هر بریچون
اسم مخصوصنه مراجعت پیوریلده.] بونلردن بشقه
آمازونه برچوق کوچک نهرلر وچایلر دها دوکیلور،
که تعدادی تطویل مقالی موجب اولور.
آمازون ایرماغنک بر غریب حالی وارد، که
کندیسی یعنی غربدن کلن خط اصلیه ایلک بهارده
فیضانه کلدیکی حالده، شمالدن کلن تابعلری یازین
وصوک بهارده، وجنوبدن کلن تابعلری دخی قیشین
طاشیرلر. بو وجهله ایرماغل صولری دایما چوق
اولوب، مع هذا کرک مواسم مختلفده یاغان یاغورلرک
وکرک فیضاتی کثیرن نهرلک مقداری بر اولدیقندن،
عمومیت اوزره ایکی فیضان موسمی وارد، که بری
مارتک ابتدالزندن حزریرانک اواخرینه، و دیگر ی تشرین
اولک اواخرندن کانون ثانیسک اواسطنه دک دوام
ایدر. بریجی فیضانده ایرماغل صوبی ۱۴، وایکینجی
فیضانده یالکز ۵ متره قدر یوکلیر. فیضانلرینک
بو وجهله اطرا دی، مدوجزک وقوعی، نهرک اوز-
رنده ملتم روزکارلرینک اکسیک اولماسی وعلی الخصوص
ایرماغل هر طرفنده طبعی لیمانلر و قویلر بولنشی سیر

سفائی فوق العاده تسهیل ایده جک اسبابدن اولغله،
بو ایرماقدہ بالکر واپورلر دکل، یلکن کیلری دخی
سربست ایشلیه ییلرلر. نهر مجراسنک دوکدیکی روز-
کار اطرافنک هواسنی دخی تعدیل ایدبور. اطرافنده
کی اراضینک قوه انباتیه سی ایله همان هر طرفی ستر
ایتمش اولان آغاج و نباتات متنوعه نك نفع وفانده سی
ایسه تعریف اولنه ماز. حال بویه ایکن، نهرک کنار-
لرنده کی قصبه و قریه لر پک سیرک و پک اهمیتیز او-
لوب، برازیلیا به تابع اولان حوضه سنک بتوننده
آنجق ۲۵۰۰۰۰ اهالی واردر؛ پروده و علی الخصوص
بولیویاده کی حوضه لرینک اهالیسی نسبة زیاده در. بوده
آوروپالیرک بویه خط استوا به قریب اقالیم حاره نك
هواسیله عدم امتزاجندن ایلری کلوب، او قدر
منابع ثروتدن استفاده اولنه مامقدہ در. موجود اولان
خلق اهالی اصلیه ایله آوروپالیردن و آفریقادن نقل
اولنان زنجیردن مزوج ملز آدملر در. اهالی اصلیه
باشلیجه (نوبی) و نام دیگرله (غوآرانی)، (اوماغوا)
(و پانو) قوملرینه منسوب قبائل مختلفه دن عبارتدر،
که بو قبیله لرک همان هر بری کندینه مخصوص بر
لسانه متکلم اولغله، حسابسز لسانلر سولفنگده در.
بو نهرک (آمازون) تسمیه اولنسنک سببی شودر، که
اسپانیولرله پورتکیز لیرلر نهرک مجراسنی کشف ایتدکلری
وقت کندیلرینه مسلح بر طاقم قادیلر مقاومت ایتمشلر
دی. [ماده آتی به مراجعت بیوریه.]

آمازون (Amazonas) یونان قدیم تواء
ریخنده کویا بو اسمله قره دیکیرک
شرق جنوبی طرفلرنده یعنی لازستان جوارلرنده صرف
قادیلردن عبارت بر قوم بولندی بیان اولنور.
خرافات قبیلندن اولان بو روایت کوره، بو قادیلر
بالکر ذربتلرینک دوامیجون موقتاً قومشورلی اولان
اقوام سازه ارککلرله برلشیر، وارکک اولادلرینی
آتوب، بالکر قیرلرینی بیوتورلردی. بونلر جنگاور
قادیلر اولدقلرندن، سلاح استعمالنه مانع اولسون
دیه، کویا صاغ مملرینی یاقه رق امحا ایتمک عادتلری
ایتمش. (هرکول) وساز یونان قهرمانلرینک آما-
زونلرله واقع محاربه لری یونان قدیم مورخ وشاعر
ورساملرینه توکنز بر سرمایه اولمشیدن. کویا بو قادیلر
برآره لقی دونلرینی شرقاً آثوریه به و غرباً آطهلر
دکیزینه قدر توسیع ایتمکله، از میر، مغنیا و افس

(یعنی آیاصلوغ) شهرلرینی دخی اونلر بنا وتأسیس
ایتمشلردی. آمازون ملکه لرندن بعضیلرینک اسملری
دخی کتب قدیمه یونانیه ده محرر اولوب، بونلرک
بری یونانیلر قارشنی تروآلیرله یار دیمه گلش و (آخیلا-
نوس) طرفندن محاربه ده قتل ایدلش اولان (پنتسیلیه)،
وبری ده اسکندر ذو القرنیه کوریشن (تالسیریس)
در. — آسیاده اولان بو آمازونلردن بشقه کویا
آفریقاده دخی بویه آمازونلر بولنوب، بونلرک بر
آره لقی آفریقاسی شمالینک هر طرفنی ضبطله آسیای
صغیره دخی یکمش، واوراده یونان قهرمانی (هرکول)
طرفندن مغلوب و پریشان ایدلش اولدقلری خرافات
یونانیه جله سندن در.

بو مصالره سببت ویرمک اوزره، آسیانک ذکر
اولنان طرفنده وقتیه قادیلری جنگاور و حکمدارلری
دخی قادین بر قوم بولنش اولسی و صرف قادیلردن
مرکب بر اردویه تصادف ایدلش اولسی دخی محتملدر.
حتی میلادک سکزنجی عصرنده دخی چهستانده (لیو-
سه) ایله (ولاسته) اسمنده ایکی قادینک تحت ریاستنده
و صرف قادیلردن مرکب بر عسکر ظهور ایدوب،
اطرافنی بغما و غارت ایتمکله باشلامشلردی، که چهستان
قرالی (پرزمیسلاو) بونلری دفع ایدنجیه قدر پک
چوق زحمت چکمشدر.

آمازوناس (Amazonas) برازیلیانک ایچ
طرفلرنده واسع بر ایالتدر، که
(آمازون) ایرماغنک کنارلرنده واقع اولقی مناسبتیه
بو اسمله تسمیه اولنمشدر. مساحت سطحیه سی تخمیناً
۱۹۵۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، فرانسه نك
اوج بیقی مثلی بیوککلکندن اولدینی حالده، اکثر
طرفلری الآن غیرمکشوفدر. شمال و غرب ایله غرب
جنوبی طرفلرندن برازیلیانک منهای حدودینه قدر
ممتد اولوب، انکلتره نك انده بولنان غویانه ایله وزو-
نلا، قولومبیا، اقوآدو، پرو و بولیویا مملکتلرله
محدوددر؛ شرقاً آمازونک تابعلردن (مادیره) نهریه
برازیلیانک (ماتوغروسو) و (غرانوپارا) ایالتلرندن
آیرلشدر؛ شمال شرقی طرفندن دخی ینه (غرانوپاره)
ولایتیه محدوددر. بو قطعه واسعه ۱۸۵۰ تاریخ
میلادیسنه دک (غرانوپاره) ایالتنک بر قضای اولوب،
تاریخ مذکوره مستقل بر ایالت اتخاذ اولنمشدر.
او قدر وسعتیه برابر بالکر ۵۵۰۰۰ اهالیسی او-

لوب، اکثر طرفری بالطه کورمه مش پیانی اور۔
مانزلہ مستورد، وبعض طرفلرند وحتی برطاقم
قوئلر کشت وکذار ایدرلر۔ مرکزی (مانائوس)
قصبه سیدر، که (نغرو) نهری کنارنده وبونهرک (آ-
مازون) ایرماغنه دوکلیدی محل قربنده واقعدر۔

آمازوناس (Amazonas) پرونک بر ایا-
کتارلنده بولنلق مناسبتله بو اسمله تسمیه اولغشدر۔
جنوباً (لیرتار) وغرباً (قیامارقه) ایالتلریله، شمالاً
(اقوآدور) جمهوریتله، شرقاً دخی برازیلیانک (آما-
زوناس) ایالتیه محدود ومحاطدر۔ اکثر طرفری
بالطه کورمه مش پیانی اورمانزلہ مستور اولوب،
همان خالی ایسهده، منایع طبیعیۀ ثروتنک مکملیتی
حسیله بر کون دنیانک اکمهوریری اوله جغده
شبهه یوقدر۔ اهالیسی بر قاج سنه اول ۲۸۰۰۰
قدر تخمین اولغشیدی۔ مرکزی (شاشاپویاس) قصبه-
سی اولوب، ایالت غرب طرفنده کی (مایاس)، وشرق
طرفنده کی (شاشاپویاس) قضاویا سنجاقلرینه منقسمدر۔
آماسیس (Amasis) مصر قدیم حکمدار-
لندن اولوب، قبل المیلاد ۵۶۹

تاریخندن ۵۲۶ تاریخندک حکم سورمشدر۔ ابتدای
امرده عادی بر نفر ایکن، حکمدار (آریس) ک
توجهنی قزانهرق، وزیری اولمش؛ وبعده حکمدار
مذکوری قتل ایله، تختی ضبط ایتمشیدی۔ اجرا
ایتدیکي عدالتله وعقل وجسارتیه بو حرکتی وفرو-
مایه لکنی اونوتدیرهرق، فنیکه لیلردن قبریسی ضبط
ایتش؛ وپونان تجار وهلاسنه مصرک قیوسی آچش
ایدی۔ ایران حکمداری مشهور جهانکیر کبروس
(کبضرو؟) عرض اطاعت ایتش ایسهده، بونک
اوغلنه اعطای جزیهده ممانعت ایتدیکهون، مصر
ایران حکمداری طرفدن ضبط اونمش ایسهده،
کندیسی بو وقوعاندن اول وفات ایتشدی۔

آماسیوی (آماسی، ویا آماسیوی) آماسیه
شهرنده نشأت ایتش علما ومشایخ
کرامدن بر قاج ذاتک مخلصیدر۔ [اسم اصلیلرینه
مراجعت بیوریله]۔

آماسیه سیواس ولایتده وسیواس شهرینک
(۱۷۵ کیلومتره غرب شمالیسنده
وقره دیکرده اسکله سی اولان صامسونک ۱۳۰

کیلومتره جنوب غربیسنده واقع لوا مرکزی بر شهر
در، که بشیل ایرماغنک تابعلرندن طوزانی نهرینک
ساحل یمننده و (ترس آقان صو) چاینک بونهرله
اولان محل تلاقیسنک اوست طرفنده، "۴۳°۳۹'۵۰
عرض شمالی ایله" ۱۵°۲۴'۳۳ طول شرقیده
و ۴۰۰ متره ک ارتفاعده واقع اولوب، ۲۵۰۰۰
اهالیسی واردر۔ اهالیسندن یالکز ۷۰۰ قدری
ارمنی و ۱۰۰ قدری روم اولوب، قصوری کاملاً
اسلام وترکدر۔ شهرک اوستنده یوکسلن دیک وصرپ
برطاقک اوستنده زمان قدیدن قاله برقلعه واردر،
که شهره ناظر اولان دیوارنده زمان قدیده حکمدارلرک
دفنه مخصوص بولنش بعض مزارلر بولنیور۔
شهرک ایچنده فاتحی بولنان سلطان بایزید اول
حضرتلرینک بنا کرده سی اولان بیوک ومصنع برجامع
شریف ایله بر مدرسه ونهرک اوزرنده ایکی کوزل
کوپری واردر۔ پک اسکی بر شهر اولوب، یونان
قدیم مشاهیر جغرافیونندن (استرابون) ک وطنیدر۔
اطرافنده خیلی آثار عتیقه بولندیگی کی، شهرک ۸
کیلومتره جنوب شرقیسنده صرب ومرتفع بر قیانک
اوزرنده غریب بر طاقم آثار عتیقه بولنوب، بو
قیانک اورته سننده واقع بر دلیکدن طماغنک ایچنده
بولنان بر واسیع مغاره یه کبریله ریسدهده، اورایه
سوق ایدن مردیونک ۱۳۵ باصفتی موجود اولوب،
اوست طرفی ییقلمش اولدیغندن، شمعی چیقیللهما-
مقدهدر۔ شهرک جوارنده اراضی غایت منبت اولوب،
کلیتی سبره یتشدیکی کی، اشجار مفره سی دخی پک
چوق اولوب، کلیتی واعلا میوه لر حاصل اولور،
وخارجه اخراج اولنور۔ آماسیه شهری یاوز سلطان
سلیم حضرتلرینک مسقط رأسی اولدیگی کی، چلبی
سلطان محمدله سلطان بایزید ثانی حضرتلرینک دخی
شهرزاده لکلرنده دارالتحصیلری بولنش اولق حسیله،
تاریخ عثمانیده اهیت مخصوصه یی حازدر۔ سلاله
جليله عثمانیه شهرزادکانندن بر قاج ذاتله سلاله سلجوق-
قیه دن قلم آرسلان اول، وزرای سلاجقه دن معین
الدین پروانه، آق شمس الدینک پدیری شیخ حمزه،
کمال پاشا زاده دینمکله مشهور مفتی الثقلین احد
شمس الدینک پدیری کمال پاشا ودها نیجه علما ومشایخ
کرام آماسیه شهری داخلنده وجوارنده مدفوندرلر۔
«مخزن الفقه» کتابنک مؤلفی قاضی القضاة مصلح

الدینک و دها نیجه علما و شعراک دخی مسقطرأسیدر.

آماسیه { سنجاغی. سیواس ولایتی ترکیب
(ایدن درت سنجاغک بری اولوب،

ولایتک غرب شمالی قسمندن عبارت اولغله، شرق و جنوب جهتندن توقاد سنجاغیله، غرب جنوبیدن آنقره ولایتک یوزغاد سنجاغیله، غرب شمالیدن قسطنیونی ولایتک قسطنیونی و سینوب سنجاغلیله، شمال شرقی طرفندن دخی طربزون ولایتک جانبک سنجاغیله محدود و محاطدر. اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق ایدسهده، کوزل و منبت اووه و بایرلی دخی چوقدر. طوزانی نهری یوزغاد سنجاغندن کلوب، غرب جنوبیدن شرق شمالیه طوغری جریانه، لواپی بر یاندن بر یانه شقی ایتدکدن، و مرکز لوا اولان آماسیه شهرینک ایچندن یکدکدن صکره، سنجاغک خارچنده یشیل ایرماغه منصب اولور. بو نهره صاغ و صولدن دوکیلن متعدد چایلر لوانک اراضیسی اروا ایدرهک، یک منبت وادیلر تشکیل ایتکله، کاییشلی بقدای، آربه، پرنج و سائر جویباله انفس میوهلرک انواعی حاصل اولور. قزیل ایرماق دخی سنجاغک غرب جهتی سقی، وخیلی مسافدهده بو سنجاقله قسطنیونی، سینوب و جانبک سنجاغلی آره سنده خط حدودی تشکیل ایدر. بوکا منصب اولق اوزره دخی بر قاق چای سنجاغک قسم شمالیسی سقی ایدر. لوا بروجه آتی سکر قضایه منقسمدر: ننس آماسیه، مرزیفون، کوپری، مجید اوزی، عثمانجق، لادیق، حوضه، کوش حاجی کوی.

آماسیه { قضایسی. آماسیه سنجاغک مرکز
(قضایسی اولوب، لوانک شرق جنوبی قسمندن واقع و طوزانی نهریه محاط طاغلق بر محلدن عبارتدر. مرکز لوا اولان آماسیه شهریه مرکزدن اداره اولنان نواحی آتیهدن مرکبدر: حقله، آرسلان، اولوس، طوزسز، قزل قشله جق، ظفله، محادلر، ایبر، کرته، بوغه، آتی ویران، ایهی، هنکی، اذینه. بوقضا باشلیجه میوه و سبزلرینک کثرت و نفاستیله مشهوردر.

آماصره { یاخود آماصری ویا امصره.
(قسطنیونی ولایتده بولی سنجاغک بارطین قضااسنده و بارطینک ۳۰ قدر کیلومتره شرق شمالیاسنده قره دکیبر ساحلنده ناحیه مرکزی بر قصبه

اولوب، "۲۵' ۴۵° ۴۱° عرض شمالی الیه ۱' ۳۰° ۴۹" طول شرقیده واقعدر. بو کونکی کونده یالکز ۲۵۰۰ اهالیی حاوی کوچک بر قصبه ایدسهده، زمان قدیمده خبلی بیوک و معمور بولنوب، اسم قدیمی (آماستری) در، که ایران حکمداری دارانک برادری (اوقسیاتر) ویا (هوشیار)ک همشیرهسی اولوب ارکلی پرنسارندن برینه وارمش اولان (آماستری) ویا (همشیره) طرفندن بنا اولغیشیدی. دها اسکی زمانده او موقعده دیکرک ایچنه اوزانمش اولان بر شبه جزیرهک بوغازنده (سساموس) اسمنده بر قصبه وارایدی، که یونانک مشهور شاعر قدیمی (او. میروس) طرفندن ذکر اولغشدر. بوقصبهک بوغازک هر ایکی طرفنده برر نیانی وار ایدیهده، بو کون بو ایکی لیماندن برینک شمال طرفنده کی سدی بوزلش اولدیغندن، متروک اولوب، یالکز بری مستعملدر. قصبهک ایچنده وجوارلنده یک چوق آثار عتیقه بولنوب، هنوز کیمسه طرفندن بحری و تحقیق اولغله مشلدر. لیمانی اولدقیجه ایشاک اولوب، اوجوارلرک اسکله سیدر. بوقصبه هجرت نبویهک ۸۶۴ تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد ثانی حضرتلری طرفندن فتح و ممالک عثمانیه الیحق اولغشدر.

آماق { (Amak) «آماکر» ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.

آماقسیکی { (Amaxiki) یونانک جزایر
(سبعه سندن (آیاماوره) آطه- سندن و بو آطهک شمال غربی اوجنده بر قصبه واسکلهدر، که جزیره مذکورک مرکز ادارهسی اولوب، آیاماوره قلعه سنک قارشیسندن بطاقلق بر محله واقع اولغله، هواسی آغیردر. پس بر قصبه اولوب، یالکز ۴۰۰۰ اهالیسی واردر، و لیمانی آنجق کوچک کیلرک دخلته مساعددر.

آماقوسه { (Amakousa) جاپونیانک جنوب
(غربی جهتده کان بر آطه سیدر، که (کیوسو) جزیره کبیره سنک غربنده و (ناگاساکی) جزیره سنک جنوب شرقیسنده اولهرق، (سیماره) کورفرینک مدخلنده، ۲۰' ۳۲° عرض شمالیده واقعدر. منبت ویک مسکون بر آطه اولوب، (هیو-غو) ایالتنه ملحق بر قضا تشکیل ایدور.

آماقوسه { (Amakoça) آفریقای جنوبینک
(جهت شرقیه سنده ساکن بولان

طوتیشوب، اثنای محاربه ده کندی تبعه‌سندن بری طرفدن قتل اولنشدر.

آمالاسونته (Amalasonte) اوسترو-غوتلرک حکمداری بیوک تنو.

دوریقک قیزی اولوب، حکمدار موی الیهک ولیعهدی اولان (اوتریق) وارمش؛ و اوتریق تنو دوریقک حیاتنده وفات ایتکله، آمالاسونته دن دنیایه ککش اولان اوغلی (آنالاریق) ولیعهد قالوب، تنودو-ریقک وفاتده والده سنک وصایتی آلتنده اولهرق حکمدار اولمش ایسه ده، بو کنج حکمدار میلادک ۵۳۴ تاریخنده وفات ایدنجده، آمالاسونته حکومنده (تنودات) ی تشریک ایش؛ بو ایسه بر سنه صکره کندیسنی احتاق ایتشدر. (ببرار) ک ایتالیا یه هجومی بو جنایتک انتقامنی آلمی ایچون ایدی. آمالاسونته تبعه سنک ترقی و تمدنی مراد ایدوب، زمانک اعلی اولان (فاسیودور) ی کندینه وزیر ایتشیدی.

آمالثیا (Amalthéa) اساطیر یونانییه کوره کرید حکمداری (ملیسوس) ک

قیزی اولوب، کویا طفل بولنان ابو الاله (زوس) یاخود (ژوپتر) ی یعنی مشتری بی پکی سودیله بسلش؛ و بو پکینک بر بونوزی «برکت بونوزی» نامیله کوکه چقارلمش. بومصال کریدک منبتلکیل برکتندن کنایه در.

آمالثیا (Amalthéa) اسکی روما خرافاتنه کوره، زمان قدیمه رومایه کتمش،

و شهر مذکورک بانیسی اولان (رومولوس) رومانک احوال مستقبلاسنی حاوی بر قاج کتاب ویرمش اولان بر کاهنده در. بونک کی کاهنده (سبیل) نامی ویرلدیکندن، بو کتابلره «کتب سبیلیه» دیرلری. بو کتابلر مؤخرآ روما (فایتول) ینک بر حریقنده یانمشیدی.

آمالثیا (Amalthée) وندیک طرفلرند (فر-بول) شهرینک ۱۵ نجی ۱۶ نجی

عصرلرند شهرت بولمش بر خاندانی اولوب، اعضایی میانده جروم، جوان، بابتیست و قوریل کی شعر وادیاتده اشتهار ایش بعض آدملر کلشدر.

آمالتیو (Amalteo) وندیک رساملرندن او-لوب، میلادک ۱۵۰۰ تاریخنده

طوغش، و ۱۵۸۸ ده وفات ایتشدر. برادری

و (کافر) اسمیله شهرت بولمش اولان قومک بر شعبه سیدر.

آماکر (Amager) و یاخود آماک (Amak) دانیارقنک (سلاند) جزیره سی ساحل

شرقیسنک قارشیسنده کان بر کوچک آطه در، که دانیارقنک پایتختی اولان قونیناغک بر پارچه سی بونک اوزرنده در. آطه نک طولی ۱۵ کیلومتره قدر اولوب، قونیناغک محله سی داخل حساب اولیهرق، ۷۰۰۰ قدر اهالیسی وارد، که اوج عصر اول اوریاه هجرت ایش اولان ۲۴ فلنکلی فاملیادن متولد اولوب، الان فلنکجه سونلکده درلر. اهال لیسنک معیشی باشلیجه بالیقچیلیق اولوب، کیرج وصال بون دخی اعمال ایدرلر. بو آطه نک قارشیسنده (سالتولم) اسمنده ده کوچک بر آطه بولوب، آره رنده ۸۶۰ متره وسعتده بر قنال وارد.

آماکیریمایا (Amakirima) چاپونیانک جنوب غریسنده کان (لوجو)

جزیره سنک جنوب غری ساحلندن ۲۵ کیلومتره لک مسافده بر طاقم کوچک آطه لر در، که سطح بحرک آلتده بولنان بر واسع قیانک اوستنده اولهرق، ۸° ۲۶' ایل ۱۴° ۲۶' عرض شمالی آره سنده واقع اولوب، منبت ویک مسکوندلر. چینلیلر بو آطه لر (قوی شام)، و جاپونیالیر (قومیاسمه) دیرلر؛ بعض خریطه لرده دخی (کراما) اسمیله مذکور درلر.

آمال (Amale) اسکی غوتلرک بر خاندانی ایدی، که عندلرند پک معزز اولوب،

بشجی و آلتنجی عصر میلادیه اوستروغوتلره حکم ایدن حکمدارلره تنو دوریق، آمالاسونته و آمالاریق بو خاندانه منسوب ایدیلر.

آمالاریق (Amalaric) اسپانیاده حکو-مت ایدن ویزغوتلرک حکمدار.

لندن اولوب، میلادک ۵۱۱ تاریخندن ۵۳۱ تاریخنه قدر حکم سورمش؛ وایتالیاده حکومت سورن اوستروغوتلرک حکمداری و بیوک پدری اولان تنو دوریقک تحت وصایتده اولهرق تخته چیمشیدی. الکاسنه آریانوسک مذهبی ادخال و تصاحب ایتکله، قنولیکلکدن واز یکمک ایستین زوجه سی و فراسه قرالی قلوویسک قیزی (فلوتیلده) بی زجر ایتدیکی ایچون، قلوویسک برادری (شیلدرت) ایله محاربه یه

(جروم)، قیزی (کینیلیا) ویکنی (آنطونیو) کی رسامقلده ماهر شاکر دل یتشدیرمشد.

آمالریق { (Amalric) اون اوچنجی عصر میلادی ره باندن اولوب، پایا اوچنجی (اینوسان) طرفدن فرانسه نك (آلیبروا) طرفلرنده کی پروتستانلر علیبنده بر اهل صلیب محاربه سی ایتمکله مأمور اولانلرک جله سندن اولغله، ایکوز بک اهل صایب عسکری جمع ایله، فرانسه نك جنوب طرفلرینی تحریب و بک چوق سفک دما ایتش اولدیغندن، پاپانک غضبنه اوغراش ایسه ده، مؤخرآ عفو اولنهرق، پستقوسالغه دخی ترفیع اولغش؛ و بر قاج سنه صکره تعصب و خونخوارلغی سوقیله، اهل اسلامله محاربه ایتمک اوزره، اسپانیاه کیدوب، عودتنده بو سفرینک تاریخی یازمش؛ و میلادک ۱۲۲۵ تاریخنده فوت اولمشد.

آمالفی { (Amalfi) ایتالیا نك جنوبنده (برنجییا-نوجیتوریوه) ایالنده (سالرنه) قضا-سند و سالرنه شهرینک ۱۴ کیلومتره غرینده و ناپو-لینک ۴۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده، سالرنه کور-فرزیه ناظر بر کوزل وادینک ایچنده بر قصبه اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی وارد. ایچندن کچن بر کوچک چای اراضیسی اسقا ایدیور. مقرنه و شهریه ایله کاغد و بز فابریقه لری وارد. اسکی بر شهر اولوب، وقتیه اهمیت تجاریه سی پک بیوک ایدی. اهل صلیب محاربه لری زماننده بو شهر دخی خرستیانلرک تدارکات سفری لری جله مراکزندن ایدی. مؤخرآ بر آره لق مستقل بر جهوریت تشکیل ایتش؛ و خیلی وقت بعض امتیازاته اداره اولمشیدی.

آمالفی { (Amalfi) آمریکای جنوبینک یکی غرناطه جا هیر متفقه سندن (آنتیوکیا) جهوریتنک بر قصبه سیدر، که (مدلینه) شهرینک ۱۰۰ کیلومتره شمال شرقیسنده و ۱۷۴۵ متره ک ارتفاعده واقع اولوب، ۲۷۳۸ اهالیسی، غایت ساغلام هوا سی و جوار لرنده کوزل مرعاریله معدنلری وارد. **آماباهی** { (Amabahi) آمریکای جنوب-پیده برازیلیانک (ماتوغروسو) ایالنده بر طاغ سلسله سیدر، که (غلانوا) سلسله سندن آریله رق، جنوبه طوغری ۳۰۰ کیلومتره ک مسافه ده اوزانوب، (پاراگوآی) داخل اولور. (پارانه)

ایله (پاراگوآی) ابرماقرینک حوضه لری آره سنده تقسیم میاه خطی تشکیل ایدیور. — بو طاغدن نیعانه، ۱۵۰ کیلومتره ک جریاندن صکره (پاراگو-آی) ایرماغنه دوکیلن بر نهر دخی بو اسمله مسمارد. **آمان** { (Amman) اون آلتنجی عصر میلادیده یاشامش آلمانیای بر رسامدر. — بو اسمله اون یدنجی عصر میلادیده فلنکده بر طیب دخی وار ایدی، که باشیجه آنادن طوغه دیلسز و صاغر آدم لرک احوالیله اوغراشمش، و بونلر متعلق بعض کتابلر یازمشد.

آمانتیا { (Amantea) ایتالیا ی جنوبنده (قلا-بریا) قطعه سنده، (پانوله) قضا سنده و مرکز قضا ک ۲۲ کیلومتره جنوبنده (تیریا) دیکری ساحلده واقع بر قصبه اولوب، ۴۴۸۰ اهالیسی و قدیم بر قلعه سی وارد.

آماندوله { (Amandola) ایتالیا ی جنوبنده (آسقولی پیچنو) ایالت و قضا سنده و مرکز ایالتک ۲۵ کیلومتره شمال غریسنده بر قصبه در، که (آنین) سلسله جبالنک شرق اتکنده و (تتا) نهری تا بعلرندن بری اوزرنده واقع اولوب، ۴۸۰۰ اهالیسی وارد.

آمانوس { (Amanus) حلب ولاینده کی الما طاغنک اسم قدیمدر. [«الماطاغی» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آماوری { (Amaury) اهل صلیب محارباتی اثناسنده قدسی ضبط ایتش اولان ملوک نصرانیه دن اولوب، برادری اوچنجی (بودو-آن) خلف اولهرق، میلادک ۱۱۶۲ تاریخندن ۱۱۷۳ تاریخنده حکومت سورمش؛ و مصرده حکم سورمکده اولان دولت ایوبیه ایله منعقد عهد و صلح نقض ایله مصره تجاوز ایدرک، نورالدین و صلاح الدین ایوبی ایله محاربه یه طویشمش ایسه ده، مغلوباً رجعه اجبار اولغش؛ و آوروپادن یکیدن بر اهل صلیب اردوسی جلبنه چالیشمش ایسه ده، موفق اوله مامشیدی. — ایکنجی آماوری اسمیه دیکر بریسی دخی وارد، که (لوسینیان) خاندانه منسوب اوله رق، میلادک ۱۱۹۴ تاریخندن اعتبارآ قبریس حکمدار. ری ایکن، ۱۱۹۷ ده قدس حکمداری هنرینک وفادری اوزرینه، زوجه سنی تزوج ایتمکله، اسمآ قدس

انده بولنان (آفوله) مملکتند بر قصبه در، که مملکت مذکور ملک مرکزی اولان (لوآنده) شهرینک ۲۲۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (لوتوله) نهری ساحل یمینک قریبند مرتفع و غایت کوزل بر موقعد و اقمدر. بوقصبه پورتکیر لیلره تابع و ۴۰۰۰۰ قدر اهالی بی جمع بر قضانک مرکزی اولوب، محصولات زرعیه سنک کثرتیه مشهوردر.

آمالا (Ambala) هندستانک شمال غربیسنده پنجاب قطعه سنده ایالت مرکزی بر شهردر، که هیملایه طاغینک اتکنده و دهلی شهرینک دمیر یول طریقیه ۲۷۲ کیلومتره شمالنده، ۳۰° ۲۵' ۲۱" عرض شمالی ایله ۷۴° ۲۸' ۳۹" طول شرقیده واقع اولوب، ۴۰۰۰۰ اهالیسی وارددر. — آمبالا ایالتی پنجاب اداره سنه ملحق اولوب، آمبالا، سیلا و لودیانه قضالریه انکتره ملک حایه سی آلتنده بولنان (ساتلج) حکومت صغیره سنی حاویدر. طوغریدن طوغری به انکتره ملک اداره سنده بولنان مذکور اوج قضانک مساحه سطحیه سی ۱۰۳۶۰ مربع کیلومتره اولوب، ۱۶۵۲۶۳۰ اهالیسی وارددر. اهالیسی (جات) جنسنه منسوب اولوب، عموماً اهل اسلامدر. ایالتک غرب جهتی آلیچی و قوملق ایسه ده، شرق جهتی هیملایه طاغلرینک انکترنده اولوب، یک منبتدر.

آماله (Ambalega) جاوه آله سنک جوا- رنده بولنان (مادوره) آله سنک ایچنده بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی وارددر. فلنکک تحت تصرفندهدر.

آمالما (Ambalema) آمریکای جنوبینک یکی غرناطه قطعه سنده (تولیا) جمهورینک بر قصبه سیدر، که (ماغدالنه) نهرینک ساحل یسارنده و (رچیو) نهرینک منصبی قریبند واقع اولوب، ۱۰۰۰۰ قدر اهالیسی وارددر. جوارلرنده کلیتله حاصل اولان توتونیه مشهوردر. هواسی آغیر و صیقه لیدر.

آمبر (Amber) هندستانک غرب جهتند (راجپوتانه) قطعه سنده، بو قطعه ملک شمیدیکی مرکزی اولان (جایپور) شهرینک ۶ کیلومتره شمال شرقیسنده و (اکره) شهرینک ۲۳۰ کیلومتره غربنده واقع خراب بر شهردر. بو شهر وقتیه راجیو- تانه قطعه سنک مرکزی و پانتخی اولوب، حیرت افزا

حکمداری ذخی اولش ایسه ده، اهل صلیک امدادیه برابر قدسه دخول ایتمک موفیق اوله میوب، ۱۲۰۵ تاریخنده وفات ایچشدر.

آماوری } شارترمل — یاخود آموری (A- maury de Chartres) اون اینجی عصر میلادی حکما سندن اولوب، فرانسه ملک شارتره خطه سنده طوغشیدی. بر نوع تصوف درسلی و بره رک، خیلی شاگردان و پیرولر پیدا ایتمش؛ و فکر و اعتقادینک عقائد نصرانییه عدم توافقدن طولای، باا و چخی (اینوسان) طرفدن مجازاته اوغرا دلشیدی.

آماهای } یاخود آماهو (Amahai, A- mahoy) آسیانک جنوبنده کی جزا- بر بحر محیط (ملوک آله لری) طاقتنه منسوب (سرام) آله سنک ساحل جنوبیسنده بر کوچک قصبه و لیماندر، که ۳۰° ۲۶' ۳۰" عرض جنوبی ایله ۱۲۶° ۵۰' ۰۰" طول شرقیده واقع اولوب، فنککلیرک تحت تصرفندهدر.

آمایوآقه } (Amajuacas) پرونک (اوقایی) خطه سنده آمریقانک اهالی اصلیه قدیمه سنندن بر قومدر.

آمباتو (Ambato) آمریکای جنوبینک (اقواآ- دور) جمهوریتند (لیون) ایالتنده بر قصبه در، که (آند) سلسله جبالنک بر اتکنده، (آما- زون) ایرماغنه دوکیلن (پاستازه) نهری تابعلرندن بری اوزرنده و (کیتو) شهرینک ۱۴۰ کیلومتره جنوبنده واقع اولوب، ۱۰۰۰۰ اهالیسی وارددر.

آمباتو } سلسله سی (Sierra d'Ambato) آ- مریقای جنوبیده آر جنتین جمهوریتنک (قنامارقه) ایالتنده بر طاغدر، که (آقونکیا) سلسله- سندن آریله رق، جنوبه طوغری اوزانیر. اک مرتفع محلی ۴۰۰۰ متره ارتفاعنده اولوب، شعبه لری آره سنده یک صرب بعض وادیلر بولنیور.

آمباسی (Ambassi) آفریقای غربیده قونفو مملکتنک مرکزی اولان بر شهر او- لوب، قونفو ایرماغی مجراسنک صول طرفنده یعنی جنوبنده و بو ایرماغک منصبندن تخمیناً ۲۵۰ کیلومتره یوقازیده واقعدر. پورتکیر لیلر بوکا (سان سالوادور) و (بوئده قونفوس) یعنی «قونفو شهری» نامنی ویر- منلردر.

آمباقه (Ambaca) آفریقانک سواحل غر- یه یسنده واقع اولوب پورتکیر لیلرک

سیله اوفق کیلر طونده دن بو شهره قدر چقبوب،
تجارتنی تسبیل ایدورلر. جوارنده کی طاغله
دمیر وکور معدنلریله پورسلن طوپراغی بولنور.
— قضای ۲ ناحیه دن مرکب اولوب، ۵۹ دایره
بلدییه یی جامعدر. مساحت سطحیه سی ۷۱۲ مربع
کیلومتره اولوب، ۲۵۲۰۰ اهالیسی واردر.

آمبرغریس ایسلاند (Ambergriis Island) آ.

مریقای وسطیده (هندوراس) کورفزنده برآطه در،
که انکترنک مستقلکاتندن اولوب، منهای شرقده
اولان (ریف) بروی ۱۸° ۶' عرض شمالیده و.
قدرد. طولی تقریباً ۳۲ و عرضی ۵ کیلومتره در.

آمبروآز (سنت — St. Ambroise) [«آمبروسیوس» ماده سنه مرا.

جعت بیوریه.]

آمبروسیوس (سنت — Ambroise, St.)

اسکی رؤسای روحانیه سندن اولوب، میلاد ۴۰۰
تاریخلرنده طوغشدر. کندیس (غالیا) والیسنه
اوغلی اولوب، (لیغوریا) قائمقامی اولدیغی حانده
حسن اخلاق وحقانیی جهنله میلان اهالیسی طرفند
پسقبوس انتخاب اولغشیدی. امور مذهبییه خ
شدت کوسه ندرک، ایمراطور ثودوسیوس، سلا
نیکده ایقاع ایش اولدیغی قتل عامدن طولای
کلیسادن طرد ایش؛ ومدت مدیده توبه واستغف
ایتمکجه قبول ایتمه مشیدی. بر چوق کتابلر یازوب
اک مشهورلری رؤسای روحانیه ک وظافتنه د
اولان تألیفدر. عبادات نصرانییه کنده
مخصوص بر اصول اتخاذ ایشیدی، که الآن بیل
باقیدر. یورطیسی کانون اول افرنجینک ۷ س
اجرا اولنور. — آمبروسیوس کتبخانه سی (B
liothèque Ambrosienne) نامیه میلانده پک و
مکمل بر کتبخانه واردر، که میلادک اون بد
عصرنده قاردینال فردریق بورومیا طرفندن ت
اولنوب، میلان شهرینک حامی روحانیسی عد او
(سنت آمبروسیوس) ک نامنه نسبتله بو اسمله ت
اولغشدر.

آمبریز (Ambriz) آفریقانک سواحل

بیه سنده واقع قونقو قطعه س

بر موقعده واقع اولغله برابر پک چوق معابد، سرایلر،
استحکامات وسائر ابنیه و آثار مصنعه سی وار ایکن،
میلادک ۱۷۲۸ تاریخنده پایتخت جایوره نقل او
لغله، خالی قالوب، خراب اولش؛ وانیه مشهوره.
سنگ ویرانه لری سیاحینک زیارتگاهی حکنه یکمشدر.
اصل اسمی هندولر طرفندن کانتاک والده سی زعم
اولنان بر الهه کاذبه نک اسمنه نسبتله (آمیا) اولوب،
(آمبر) اسمی بونک غلطیدر.

آمبراکیا (Ambracie) آرنادولغک جهت

یونانه ترک اولنان نارد شهرینک اسم قدیمدر. زمان
قدیمه یونانیلر طرفندن تأسیس اولنورق، قورننه
لیرک مستقلکاتندن ایدی. رومالیرک الینه یکدکدن
صکره، آوغوستوس طرفندن خیلی توسیع اولغش
ایسه ده، پروزه قربنده (نیقوپولیس) شهرینک ت
سینندن صکره اهیتی غائب ایشیدی. [«نارده»
ماده سنه مراجعت بیوریه. — نارده کورفرینک
دخی اسم قدیمی آمبراکیا کورفری (Golfe Ambra-
cique) در.

آمبرت (Ambert) فرانسه نک (پوی دو

دوم) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه
در، که (آلیه) نهری تابعلرندن (دوره) نک اوزرنده
واقع اولوب، ۷۶۳۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی،
زراعت، تجارت وصنایع اوطملری، کاغد، دانتله
وسائر فابریقه لری واردر. پینیری مشهوردر. —
قضای ۸ ناحیه دن مرکب اولوب، ۵۴ دوائر
بلدییه یی جامعدر. مساحت سطحیه سی ۱۲۲۰ مربع
کیلومتره اولوب، ۸۱۳۱۸ اهالیسی واردر.

آمبرغ (Amberg) باویرنک (اوپرفالچ)

(ایالتنده قضا مرکزی بر شهردر، که
طونه تابعلرندن (ناب) نهینه دوکیلن (ویلس) چایی
اوزرنده و (رایسبون) شهرینک ۶۷ کیلومتره شمال
غربینده واقع اولوب، ۱۱۶۹۰ اهالیسی، متعدد
ومتوع مکتبلری، کتبخانه سی، ۶ خسته خانه سی،
بر بچارخانه سی، بر اسلحه فابریقه سی، بر قاج توتون،
باصمه، پورسلن وایون کاغدی فابریقه لری و بر
چوق ابنیه مصنعه سی واردر. شهر بر سورله و بر
طاقم بر جلرله محاط اولوب، سوقاقلری کنیش
ومنظدر. مذکور (ناب) و (ویلس) نه لری واسطه.

هنای اولان برکوچك نهرك منصبنده واقع و ۳۲۶۰ اهالی بی جامعدر.

آمبلاوه (Amblève) بلچیهنك برنهریدر، (که (آمل) اسمیهل پروسیه‌نك (رین) ایالتده (ایفل) طاغندن نبغانه، غربه طوغری آقه-رق، یکریمی بش اوتوز کیلومتره‌لك جریانندن صکره، بلچیهنك (لیازه) ایالتنه کیرر؛ و (وارژه)، (سالم) و (لیانه) چایلرینی دخی اخذ ایله، یکریمی متره‌لك ارتفاعدن دوشن (بیوک‌قو) شلاله‌سنی تشکیل ایتدکن صکره، صاغندن (موزه) ایرماغی تابعلرندن (اورته) نهرینه دوکیلور. مجراسی ۸۵ کیلومتره طولنده اولوب، پک طولاشیقلی ودرین ایسه‌ده، کنارلری شایان تماشای صورته‌در. مجراسنك یالکز ۹ کیلومتره‌سی سیر سفانته صالحدر.

آمبوآز (Amboise) فرانسه‌نك (اینده) (مع (لوآر) ایالتده (تور) ك ۲۴ کیلومتره شرقنده ناحیه مرکزی بر قصبه‌در، که (لوآر) ایرماغنك ساحل یسارنده وپارسدن بوردویه کیدن دیر یول خطی اوزرنده واقع اولوب، ۴۲۰۰ اهالیسی، توارینجده مشهور اسکی بر قلعهمسی واکه و سائر چلیك معمولاتی فابریقه‌لری واردر. قلعهمسی پولتیقه متمرکزیمون محبس آنخاز اولنهرق، جزایری عبدالقادر دخی اوراده بش سنه اقامت ایتشدر.

آمبور (Ambour) هندستانك جنوب طرفنده مدراس اداره‌سنه ملحق (آرکوت) ایالتده و آرکوت شهرینك ۶۶ ومدراسك ۱۹۲ کیلومتره غربنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی واردر. کوزل و تجارتگاه بر قصبه اولوب، اوستنده کی مرتفع بر قیانك اوزرنده متاتیه مشهور بر قلعهمسی واردر.

آمبون (Amboine, Am- bun) بحر محیط کیرر جزایرندن اولان (ملوک) آطه‌لرینك بری اولوب، (سرام) آطه‌سنك جنوبنده و (بورو) آطه‌سنك شرقنده واقعدر. طولی ۴۶ واک کنیش عرضی ۱۶ کیلو-متره ومساحه سطحیه‌سی ۵۳۰ مربع کیلومتره او-لوب، ۵۸۰۰۰ اهالیسی واردر. (ملوک) جزا-رینك اك كوچکلرندن ایسه‌ده، اهیتی زیاده اولوب،

وآنغوله قطعهمسی حدودنده بر قصبه واسکله‌در، که تقریباً ۷° ۵۰' عرض جنوبنده و (لوجه) نهرینك منصبنده واقع اولوب، او سواحلك اك ایشلك اسکله‌لرندن، و بیوک واپورلك دخی اوغرادقلری عملرندنر. بو قصبه‌نك صاحبلی اولان پورتکیز-لیر شهری محافظه ایچون بعضی استحکاملر وبرکرك دارهمسی بنا ایتشیلدر. — آمبریز حکومتی نامیهل دخی بو اسکله‌نك جوارنده اون یدی قدر قریه‌دن مرکب برکوچك زنجی قبیله‌سی واردر. حکمدار عنوانیه تفخر ایدن رئیسلی (کیبازره) قریه‌سنده اقامت ایدر.

آمبریم (Ambrym) بحر محیط کیرر (ملا-نسیا) قطعهمسنده واقع (یکی هبریده) آطه‌لرینك بریدر، که ۱۶° ۱۴' عرض شمالنده و (مانیقولو) آطه‌سنك ۶۰ کیلومتره شرقنده واقع اولوب، محیط دارهمسی ۸۰ کیلومتره‌در. بو آطه خلی مسکون اولوب، اراضیسی مزروعدر.

آمبلا (Ambla, Amblau) آسیانك جنوبنده کی جزایر بحر محیطدن ملوک آطه‌لرینك بری اولوب، (بورو) آطه‌سنك ۱۹ کیلومتره جنوب شرقیسنده و (آمبون) آطه‌سنك ۷۲ کیلومتره جنوب غربیسنده واقعدر. شمال شرقی گوشه‌سی ۳° ۴۹' عرض جنوبی ایه ۱۲۴° ۵۰' طول شرقنده. فنلکیلرک النده اولوب، طاغلق و آز منبت بر آطه اولغله، یالکز ۲۰۰۰ قدر اهالیسی واردر.

آمبلاکیا (Ambelakia) رومجه «باغقلر» (دیمک اولوب، ترکیه استعمالی (امبلک) در. تسالیانك یکجه قضااستنده و سالامبریا یعنی کوستم نهرینك صاغ طرفنده بیوک بر قریه اولوب، یکیشهرک ۲۴ کیلومتره شمال شرقیسنده واقعدر. وقتیه خلی بیوک واهیمیلی اولوب، ایک محصولیه مشهور ایدیه‌ده، یونان اختلالری زما-نده خراب اولوب، یالکز ۳۰۰۰ قدر اهالیسی قالمشیدی. اخیراً یونانه ترك اولنان اراضی دا-خلندهدر.

آمبلان (Amblan) بحر محیط کیررده واقع (فلپین) آطه‌لرندن (نقروس) جزیره-سنك جنوب غربی ساحلنده بر قصبه واسکله اولوب،

وعلى الخصوص حکمت طبيعه وکياده يد طول صا.
حی اولوب، لیون وپارسک بر چوق مکتبلرند
معلک ایش، وانجمن فنون اعضاقلنه ودار فنون
مفتشلمکنه تعین اولنش؛ والکتریک ومقناطیسه
متعلق بر طاقم کشفیات نافعهیه موفق اولوب، حتی
الکتریک مخبراتده استعمال اولنه بسله جکی بانه
تلفرافک اختراعنه دخی خدمت ایشدر. فنون مذ
کوریه متعلق بر خیلی آثاری اولدیی کبی «فونک
فلسفه سی» عنوانیه دخی پک معتبر بر تألیفی وارد.
علامه مشهور (آراغو) صاحب ترجمه حقنه بر
مدحیه قله آلمشدر. — بونک اوغلی (ژان ژاک
آمبر) دخی ادبیاتده کسب شهرت ایدوب، تنقیدات
ادبیه وتاریخه متعلق بعض آثار معتبره یازش؛
وفرانسه آفادمیاسی اعضاسندن بولمیشدر. میلاد
۱۸۰۰ تاریخنده لیونده طوغوب، ۱۸۶۴ ده وفات
ایشدر.

آمپساغاس } (Ampsagas) جزایر
قسنطنینه شهری ایچندا

پکن (وادی کبر) ک اسم قدیمیدر.

آمپل } (Ampel) روسیه نک ایالات غربی
سندن (استونیا) ایالتنده (وایسنسایز

قضااسنده و مرکز قضا نک ۳۶ کیلومتره شمال شم
قیسند و واقع بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اهالیه
وارد.

آمپلیوی } (Amplepuis) فرانسه نک (رو
ایالتنده (تیری) ناحیه سندن

و (ویلفرانشه) نک ۷۵ کیلومتره غربنده صن
وتجارتی چوق بر قصبه اولوب، ۶۴۴۵ اهالیه
وارد.

آمپوردان } (Ampurdan) اسپانیانک قد
لویه خطه سندن بر یرد،

۱۲ کوچک قصبه و ۱۱۲ قدر قریه یی جامعدر.

آمپوریاس } (Ampurias) اسپانیانک مشرق
شمالی سندن بر یرد،

شهر ایدی. شدی آنجی اوتوز خانه یی جامع بر
چک قریه حالنه کیرمشدر.

آمتی } (Amethi) هندستانک اوده خطه
(لکهنو) ایالت وقضا سندن، ۸۰۰

عرض شمالی ایله ۷۹° ۴۲' طول شرقیده واقع
قصبه اولوب، ۷۱۲۸ اهالیسی وارد.

فنتکلیر طرفندن مرکز اتحاد اولمشدر. — بو
آطه نک مرکزی اولان شهر دخی بو اسمله مسمی او.
لوب، (لیمار) شبه جزیره سنک اوزرنده وهنای
اولان برکوزل قویک شرق جنوبی سندن، ۱۷' ۴°
عرض جنوبی ایله ۵۰' ۱۲۵° طول شرقیده واقع
و ۱۳۰۰۰ اهالی یی جامعدر. بو شهر ملوک جزا-
یرینک مرکز اداره سیدر.

آمبیوریکس } (Ambiorix) غالیا یعنی
اسکی فرانسه اقوامندن

(ابورون) لک حکمداری اولوب، مملکت مذکوریه
فتح ایشک چالیشان روما جزالرندن بر قاجی مغلوب
ایتدکن صکره، میلاددن ۵۷ سنه اول ۶۰۰۰۰
تلفات ویردیی بر بیک محاربه ده مغلوب اولوب،
فرار ایدره ک نابیدی اولشیدی.

آمپاته } یاخوذ اومپاته (Ampata, Ompa-
ta) هندستانک شمال شرقی سندن

بنکاله قطعه سنک (هوکی) ایالتنده وکلکته نک ۴۰
کیلومتره غربنده وکنک ایرماغنه دوکیلن (هوکی)
نهری اوزرنده واقع تجارتکاه بر قصبه در. نهر
مذکور قصبه قدر سیر سفاننه صالحدر.

آمپارو } (Amparo) آمریکای جنوبی نک
(وزولا) جمهوری تنده (اورنوق)

ایرماغنه دوکیلن (آرانوقه) نهرینک ساحل یسارنده
ویکی غرناطه نک آرانوقه شهری قارشیسندن واقع بر
قصبه در.

آمپانام } (Ampanam) جاوه جوارنده کی
(سونده) آطه لرندن (لومبوق) آطه -

سندن (لومبوق) بوغازنده، ۸۰° ۳۰' عرض جنوبی
ایله ۴۰' ۱۱۴° طول شرقیده واقع تجارتکاه بر
اسکله در.

آمپچو } (Ampezzo) آوستریانک تبرول
قطعه سندن بر قاج قریه یی حاوی

بر وادیدر، که موافق نک کوزل لکیله معدن صولریله
متشوردر. اهالیسی ۶۰۰۰ کشی اولوب، جله سی
ایتالیاندر.

آمپر } (Ampère) فرانسه نک مشاهیر علما-
سندن اولوب، میلادک ۱۷۷۵ تا.

ریخنده (لیون) قرینده (پولیو) قصبه سندن طوغش،
و ۱۸۳۶ ده وفات ایشدر. علوم ریاضیه وطبیعه ده

آمجهرا (Amdjhera) هندستانك (ملوا)
 خطه سنده انكلتره حكومته تابع
 بركوچك پرنسلك اولوب، مساحه سطحیه سی ۱۵۰۰
 مربع كيلومتره واهالیسی ۶۰۰۰۰ كشيدين عبارتدر.
 بوملكنده پك مشهور برنوع آيون حاصل اولور.
 — مركزی اولان قصبه دخی بو اسمله سمی اولوب،
 ۲۲°۳۲' عرض شمالی ايله ۷۲°۴۰' طول شرقیه
 واقع وایی اوج بك اهالی بی جامعدر.

آمد { الجزیره نك جهت شمالیه سنده واقع دیار.
 بركوچك شهرينك اسم قدیمیدر. [دياربكر] مده سته مراجعت بیوريله.]

آمدی { (ابو الفضائل علی بن ابی المظفر یوسف بن احمد بن عبیدالله بن حسین بن احمد بن جعفر) فقهای شافعیه دن اولوب، اصلی (آمد) یعنی دیاربكردن اولدینی حالد، واسط شهرده طوغوب، تربیه اولنشدر. بغداده كیدوب، برخیلی وقت اوراده اقامتله فقه وحدیث تحصیلندن صكره، ۶۰۴ سنه هجریه سنده واسط قاضیغنه تعیین اولغشیدی. فقه وحدیثه بد طولی صاحبی اولدینی کی، علم حسابه دخی ماهر ایدی. ولادق هجرت نبویه نك ۵۵۹ سنه سی ذی الحجه سنك ۲۵ نده او- نوب ۶۰۸ سنه سی ربیع الاولنك اوچنجی كونی واسطده ارتحال ایتشدر. طبیعت شهریه سی دخی اولوب، كوزل بعض اشعاری روایت اولنش ايسده، شاعر اولان آمدینك صاحب ترجمه نك غیری اولسی دخی محملمدر.

آمدی { سیف الدین — (ابو الحسن علی بن ابی علی محمد بن سالم التغلبی) مشاهیر عباي اسلامدن اولوب، هجرت نبویه نك ۵۵۱ تاریخنده آمد یعنی دیاربكرده دنیایه كیش؛ وبغداده انتقال ايله ابتدا خنلی مذهبنجه ابن المنی ابو الفتح عمر بن فیاندن تحصیل فقه ایتدكدن صكره، مذهب شافعی بئ انتساب ايله، شیخ ابو القاسم بن فضلانك درسته مداومتله، علم خلافده كسب، بیر ایش؛ وبعده شمه كیدوب، علوم عقلیه نك تعلم وتدرسنه باشلا- مش. وعلوم مذکورده زمانك فریدی اولمشیدی. مزخرام مدرسه انتقال ايله، مدرسه مجاوره وجامع خافریده تدریس علوم وفنونه باشلامش، ومصر هالیسی كندیسندن پك جوق استفاده ایتشپكن،

مؤخرأ بعض فقها حسد لرندن كندیسنی فساد عقیده ومذهب فلسفی ايله اتهامه قالدیشوب، علیهنده برمحضر ترتیب ایتشدر. حتی مشهوردر كه اصحاب فطانتدن بر ذاته، لاجل الامضا، بو محضر تقدیم اولندیغنده، امضاسنك اوستنده شو یقی یازمش:

حسدوا الفی اذلم نیالوا سعيه
 فالقوم اعداء له وخصوم

سیف الدین آمدی بو محضر ك ترتیبندن خبر آلتجه، خفیا چیقوب، شامه عودتله، حاده اختیار اقامت، وبر مدت صكره دمشقه عزیمت ایدرك، (مدرسه عزیزیه) مدرسلكنه تعیین اولنش ايسده، بته فساد عقیده بهتایله اتهام اولنهرق، عزل اولندقد، بر كوشه به چكيلوب، ۶۳۱ سنه سی صفرینك اوچنجی كونی ارتحال ایتشدر. اصول دین وفقه ومنطق وحكمت وفنون سائریه دائریكمی قدر تألیفی اولوب، اك مشهورلری: علم كلامده «ابكار الافكار»، «مناخ القرائح»، «رموز الكنوز»؛ علم اصولده «دقائق الحقائق»، «باب الالباب»، «منتهی السؤل فی الاصول»؛ علم خلافده «طریقه» و «مختصر» نام اثرلریدر.

آمدی { (شیخ سلیمان —) دیاربكرده آمد شهرده دنیایه كلوب، تحصیل علوم وفنون ایتدكدن صكره، طریقت خلوتیه به سلوك ایش؛ ودرسعادته كلوب، سلطان سلیم ثانی حضرت نلرینك شیخی ومرشدی اولمشیدی. عالم وعارف ومتقی بر ذات اولوب، ۹۸۲ تاریخ هجریسنده ارتحال داربقا ایتكله، كوچك قرمان قرینده برنجی مسجدی حرمنده دفن اولنشدر.

آمدی { (مولی قاسم —) مشاهیر خطاطیندن اولوب، غباری غلصیل مشهوردر. [«غباری» مده سته مراجعت بیوريله.]

اخطار. — آمد شهرینه نسبتله آمدی دلییر دها برچوق علما ومشاهیر وارد، كه اسم اصلیری صرهنده ذكر اولنجهقدر.

آمبر { یاخود آمبر (Ammer, Amber) با- ویره نك اك بیوك نهری اولوب، آوستره یا حدودی قرینده نبعساله، جنوبدن شماله طوغری آقهرق، مواقعنك كوزلللكله مشهور اولان (آمرغاو) وادیسنی شق ایتدكدن، ویکرمی بش اوتوز كيلومتره لك جریاندن صكره، (هوله آمبر) نهریله برلشرك،

و (آمبر) نامنی آلهرق، و ۱۵۰ کیلومتره طولی اولان (آمر) کولنک ایچندن کچرک، ۱۷۵ کیلومتره قطع ایندکدن صکره، طونه نابعلرندن (ایسار) نهرینه منصب اولور.

آمر { (Ammer) آلمانیاک وورتمبرغ قطعه. سنده برکوچک نهر اولوب، قره اور. مانده (هرنبرغ) شهرینک قرینده نبعانله، جنوب غرب. بیدن شمال شرقیه طوغری ۲۸ کیلومتره لک جریاندن صکره، ایکی قوله آبرلش اولدیغی حالده، (نقار) نهرینه دوکیلور. بوایکی قولک بری (توپینکن) شهرینه ایچیله. جک صو سو قیچون آچلش بر قنال اولوب، شهر مذکورک بر تپه اوزرنده اولان بر محلهسی آلتندن تونله کچرلمشدر.

آمرآباد { یاخود عمرآباد (Amrabad) هند. ستانک جنوب جهتده کی دکان قطعه. سنده، نظام حکومتده، حیدرآبادک ۱۳۰ کیلومتره جنوبینده بر شهر اولوب، $۱۶^{\circ}۲۳'$ عرض شمالی ایله $۷۶^{\circ}۳۵'$ طول شرقیده واقعدر.

آمراراتی { (Amravati) هندستانه دکان شرقی (برار) ایالتنده، نکپورک ۱۷۰ کیلومتره غرب جنوبینده و بمبایدن نکپوره کیدن دمیرو لک اوز. رنده قضا مرکز بر قصبه اولوب، $۲۰^{\circ}۵۴'$ عرض شمالی ایله $۷۵^{\circ}۳۷'$ طول شرقیده واقع و ۲۳۴۱۰ اهالی بی جامعدر. هندستانده اجرا اولنان پاموق تجارتینک اک اهیتلی مرکز لردن اولوب، پاموغنک جنسی مشهوردر. — قضای ۶۸۴۴ مربع کیلومتره وسعتده اولوب، ۳ ناحیه یه منقسمدر، و ۴۰۷۲۷۵ اهالیسی واردر. — بو اسمله هندستانده ده بر قاج قصبه واردر، که اک مهلمری مدراس اداره سنده (کیستنا) ایالتنده و (کیستنا) نهری کنارنده بولنان اولوب، بو قصبه بر عصر اول تأسیس اولغش ایسه ده، خیلی بیوکدر. جوازنده اسکی شهرک خرابه لری بولنوب، آثار عتیقه مراقلیلرینک زیارتگاهیدر.

آمر باحکام الله { (ابو علی منصور) مصرده اولوب، ۴۹۵ تاریخ هجریسنده پدری مستعلی احدک وفاتی اوزرینه، بش یاشنده اولدیغی حالده، تخته جلوس ایدوب، اداره امور دولت بدرینک وزیری

افضل شاهنشاه ابن امیر الجیوشک یدینه تسلیم اولغش ایدی. آمر سن رشنه وصولنده مذکور افضل قتل ایله، مأمون ابو عبدالله بن ابی شجاعی وزراته تعیین ایتمش ایسه ده، بو ذات بستیون امور اداره بی الینه آلوب، بعض حرکات نامرضیه ده بولندیغندن، ۵۱۹ سنه سی رمضانک در دنده اموالی مصادره اولنهرق، کندیبی بش قرداشیله برابر شهرک خارچنده صلب اولتمشدر. بونک زمانده فرنک اهل صلیبی عکا وطرا. بلس شامی ضبط ایتمشدر. قدس حکمداری (بردویل) دخی مصره نیجاوزه، (فرما) شهرینی ضبط و احراق ایتمش ایسه ده، اوراده خسته لنوب، عودتده یوله وفات ایتمشدر. مهدی محمد بن تومرت دخی بونک زمانده مصردن خروجله مغربه کیشدر. آمر باحکام الله فطین و عاقل و عالم بر آدم اولوب، طبیعت شعر. یه سی و حسن خطی دخی وار ایدیه ده، اسمک مد. لولنه مغایر اولهرق، ظالم و بدخوی اولدیغندن، تبعه سی کندیسندن خشنود اولیوب، نهایت ۵۲۴ تار یخنده باغچه سنه کیمک اوزره بر کوپریدن کچرکن، اوراده پوصی طومش بر قاج آدم طرفندن یاره لنوب، بر قاج ساعت صکره متأثراً وفات ایتمشدر. شو قطعه جله اشعارنددر:

اصبعت لا ادجو ولا اتق
الا الهی وله الفضل
جدی نسی و امای ای
ومذهبی التوحید والعدل

آمرباخ { (Amerbach) اون بشنجی عصر میلادینک اک مشهور طباعلردن اولوب، فن طباعتک ترقیاته خدمت ایتمش، و ۱۵۱۵ تار یخنده (باله) شهرنده وفات ایتمشدر.

آمرتسیر { (Amritsir) هندستانک شمال غربی جهتده کی پنجاب خطه سنده هنامی اولان بر ایالتک مرکزی بر بیوک و مه. شهر اولوب، لاهورک ۵۴ کیلومتره شرقنده و ده لیک ۵۲۸ کیلومتره شمال غربینده، $۳۱^{\circ}۴۰'$ عرض شمالی ایله $۷۲^{\circ}۳۶'$ طول شرقیده واقعدر. اهالیسی ۱۳۵۸۱۳ کشی اولوب، بونلردن ۱۰۰۰۰ ؛ (سیخ) جاعتنه منسوبدر، و قصوری بر اهامانی واده اسلامدن مرکبدر. بو شهرده شال و سائر تفتیه وایک معمولاتی پایلیر. پک اسکی بر شهر اولوب، اک قدیمی (ساقاله) در. — ایالتی ۱۳۷۱۰ مربع کیلو

نزه و سمنده اولوب، ۲۷۴۴۷۸۰ اهالیسی وار
در.

آمرغایر آلپن } یاخود آمرغوا آلپری (Am-
mergauer Alpen) آلپ
سلسله جبالنک باورده اولان بر شعبه سی اولوب،
ارتفاع وسطیسی ۱۵۰۰ ایله ۱۶۰۰ متره آره سنده
در.

آمرکوت } (Amerköt) هندستانک شمال
غربیسنده کان سند خطه سنده،
(نار) صحرانک جهت غربیه سنده وحیدر آبادک ۱۳۰
کیلومتره شرقنده بر شهردر، که ۲۲° ۲۵' عرض
شمالی ایله ۲۷° ۶۷' طول شرقیده واقع اولوب،
شهر اکبر شاهک مسقط رأسی اولغله شهرت
بولشدر.

آمروم } (Amrum) پروسیهنک اخیرا دا-
نمارقندن ضبط ایتمش اولدیغی هو-
لستان واشلویغ ایالتنک ساحل غربیسی قارشیسنده
بر آطه در، که طولی ۱۱ و عرضی یالکر ۳ کیلومتره
اولوب، اراضیسی قولمق تپه لردن و بطققلردن
عباردر. اهالیسی یالکر ۶۵۰ کشیدن عبارت او-
لوب، استریدی صیدیه یکنیرلر.

آمروهه } (Amroha) هندستانک شمال غرب-
یسنده واقع (روحیکند) ایالتنک
شهریدر، که مراد آباد قضاسته تابع و مرکز قضانک
۳۲ کیلومتره شمال غربیسنده واقع اولوب، ۳۲۳۲۴
اهالیسی واردر.

آمریق } و سپوس یاخود آمریغوس و سپو-
سی (Amérie Vespuce) یاخود
(Amerigo Vespucci) فلورانسلی بر کمچی او-
لوب، میلادک ۱۴۳۶ تاریخنده طوغش؛ و بو دخی
قریستوف قولومب کی میلادک ۱۴۹۰ تاریخنده
لاجل اتجاره اسپانیاه انتقال ایله، اوراده بر خیلی
وقت کشفیاته کیدن سفانک تجهرینه مأمور اولوب،
قریستوف قولومبک موفقیاتنی کورنجه، بو شرفدن
بره نار اولمق هوسنه دوشه رک، ۱۴۹۷ و یا ۱۴۹۹
تاریخنده قریستوف قولومبک آردا شلردن (آلوزو
نوبدا) نک قوماندیسی آلتنده سوق اولغده اولان بر
کوچک فیلونک برکیمسنه بنوب، کندیس یلک ماهر
نچی اولغله علم هیندن دخی معلومات بولغله، آ-
ریقانی جنوبنک سواحل شمالیه سنی کشف ایدن بو

دو نجاهه خیلی خدمتی کورلمشیدی. بعده پورتیکر دو-
لتنک خدمتنه کیروب، ۱۵۰۱ تاریخنده قرال اما-
نونک امریله واقع اولان بر سیاحتنده مقدجه (آلوا-
رز قابرال) ک کشف ایتمش اولدیغی برازیلیانک بتون
سواحلنی طولاشمش ایدی. قریستوف قولومبک و فاد-
تندن صکره اسپانیاه جلب اولنهرق، ۱۵۰۷ ده
یکیدن کشفیات اجرا سیچون آمریقایه کوندرلش؛ و بر
روایت کوره ۱۵۱۲ ده سویله (یعنی اشپلیه) ده،
دیگر بر روایت کوره ۱۵۱۶ ده (ترسیره) آطه-
سند و فات ایتمشدر. ایلک سیاحتلرنده کی مشهودات
و کشفیاتنی ایتالیانجه تحریر ایدوب، او ائشاده نشر
اولان بوسیاحتنامه نی آوروپانک سائر لسانلرینه دخی
ترجه اولغله، کندیس اوقدر شهرت کسب ایتمشیدی،
که قریستوف قولومب طرفندن کشف اولان و یحقی
قولومیا تسمیه اولغسی لازم کلن یکی دنیا بونک اسمنه
نسبتله آمریقا تسمیه اولغشدر. کندیسنک بعض مکاه
تباتی دخی جمع اولنهرق، ترجمه حالیه برابر نشر
اولغشدر. بعض مورخین اصل آمریقانک کاشفی صا-
حب ترجمه اولدیغی ادعا ایتمشله، وهر نه قدر که بونک
دخی قطعۀ مذکورنک کشفنده خدمتی کورلش ایسه
ده، هر حالده کاشف حقیقی قریستوف قولومب
اولدیغی قابل انکار دکدر.

آمریقا } (Amérique) نام دیگرله یکی دنیا
(Nouveau Monde) کره ارضنک
قطعات خسه سنک بری اولوب، بحر محیط کیرله
برابر کره ارضنک نصفنی ضبط ایتمشدر؛ نصف
دیگرنده ایسه اسکی دنیا یعنی آوروپا، آسیا، آفریقا
و آوسترالیا قطعهلری بولنور. بو قطعۀ واسعه نک
هر طرفی دیگرله محاط اولوب، شرقاً بونی آوروپا
و آفریقادن ایران بحر محیط آطلاسی ایله، غرباً آسیا
و آوسترالیادن ایران بحر محیط کیرله، شمالاً دخی
بحر محیط شمالی ایله محاطدر. جنوب و وسط جهتلری
قطعات سائر دخی خیلی اوزاق ایسه ده، شماله طوغری
چیققدجه، ایکی طرفدن دخی خیلی تقرب اولنهرق،
علی الخصوص بهرنک بوغازنده آمریقا ایله آسیا تماس
ایتمک درجه سنه قدر قریدرلر.

موقع و وضعیت و مساحه سی. — آمریقا قطعہ سی
شمال غرییدن جنوب شرقیه طوغری متمد طولانی
بر قطعہ اولوب، منهای شمال غربیسنده بهرنک بو-

لندمامشدر. بحر محیط آطلاسیده (ترنو) جزیره سیله
آمریقای شمالی و آمریقای جنوبی آره سنده و آمریقای
وسطینک قارشینده بر جیم اوونک شکنده او.
زانان آنتیل آطه لری و (باهام) جزایری بولندی
کبی، غرب جهتده بحر محیط کپرده دخی ساحه
قریب اولان (وانقوور) جزیره سیله قرالیجه شار.
لوته و برنس دوغال آطه لری و برنک دیکرینک
آلتده آمریقا ایله آسیا آره سنده بر کردانلق دیزی
صورتنده اوزانان (آلوتی) جزایری بولنور.

آمریقای جنوبی ۱۲° عرض شمالیدن ۵۶° عرض
جنوبی به قدر ممتد اولوب، سواحلی ده دوز
و منتظر. شکل عومیمی بر مثلث صورتده اولوب،
اساسی شمال شرقی و رأس زاویه سی جنوب جهتده
در. نه سواحل شمالیه سی ایصلا تان آنتیل دیکری،
نه شرق شمالی و شرق جنوبی اطرافتی احاطه ایدن
بحر محیط آطلاسی ونه ده سواحل غربیه سی بویجه
اوزانان بحر محیط کپیر ذکره شایان کورفرلر و یاد
کپیرلر تشکیل ایتد کلدی کبی، سواحل قارشینده
آطه لری دخی مفقود اولوب، بو جهتلرجه و کرک کره
ارضک جنوب قسمنده کی موقعیله بو قطعه آفریقا
قطعه سنه مشاهد. یالکز منهای جنوبنده «آتش
ارضی» دینلن آطه ایله (مالوینه) و نام دیکرله (مالفلاند)
آطه لری و (شیلونه) جزایری بولنور. شوراسی ده
اونو دلاملیدر، که آمریقانک منهای جنوبیسی عد
اولنان (هورن) برونی اصل آمریقا قطعه سنه مربوط
اولوب، «کشیش آطه سی» دینلن برکوچک آطه ده
واقعدر.

آمریقانک برونلریله سائر الکچیندیلی محللرینک عرض
وطولی بر وجد زیر ذکر اولنور :

منهای شمال غربینده اوله رقی برنک بوغانده کی
برنس دوغال برونی $۳۰^{\circ} ۳۳' ۶۵''$ عرض شمال
ایله $۲۰^{\circ} ۱۹' ۱۷۰''$ طول غربیده؛

بحر محیط شمالیده اولوب آمریقانک الک شمالی نقطه
عد اولنان (باروو) برونی $۳۱^{\circ} ۲۳' ۷۱''$ عرض
شمالی ایله $۵۴^{\circ} ۴۱' ۱۵۸''$ طول غربیده؛

(ترنو) آطه سنک جنوب شرقینده اولوب،
مریقای سمالینک الک شرقی نقطه سی اولان (راس)
برونی $۲۵^{\circ} ۳۹' ۴۶''$ عرض شمالی ایله ۲۲°
طول غربیده؛

غازنده کی (برنس دوغال) برونی $۳۰^{\circ} ۳۳' ۶۵''$
عرض شمالی ایله $۲۰^{\circ} ۱۹' ۱۷۰''$ طول غربیده،
و منهای جنوب شرقینده کی (هورن) برونی ایسه
 $۴۰^{\circ} ۵۸' ۵۵''$ عرض جنوبی ایله $۲۴^{\circ} ۳۶' ۶۹''$
طول غربیده واقعدر. بو ایکی برون آره سنده بتون
قطعه نك سواحل غربیه سی بویجه اوزانان سلسله
جبال خطی ۱۸۰۰۰ کیلومتره طولنده اولوب،
آمریقانک طول اعظمی تشکیل ایدور. بو قطعه
پینلرنده بر طار برزخله مربوط ایکی بیوک شبه
جزیره دن مرکدر، که موقعلری اقتضاسیجه، برینه
آمریقای شمالی و دیکرینه آمریقای جنوبی دینور.
بو ایکی قطعه بی ربط ایدن برزخ خیلی اوزون ایسه ده،
بعضی لرلی پک کنیش اولوب، اصل برزخ جهت
جنوبیه ده یعنی آمریقای جنوبی به قریب محلنده کی
(پنامه) برزخی اولقله، بونک شمالنده قالان پارچه
آمریقای شمالیدن معدوددر، و بعض دفعه آمریقای
وسطی اسم مخصوصیله یاد اولنور. پنامه بوغازی
یارلقده اولدیغندن، قریقا آمریقانک ایکی قطعه سی
بستون بربرندن آیری ایکی قطعه حکمنه کیره جکدر.
ایکی قطعه نك محل التصاقی اولان مذکور پنامه برزخی
 ۴۵ کیلومتره وسعتنده اولوب، تقریباً ۹° عرض
شمالی و ۸۲° طول شرقیده واقعدر.

آمریقای شمالینک هیئت غیر منتظم بر صورتده
اولوب، شرق طرفندن بحر محیط آطلاسی دیکر
دنلکه مستحق اوله جق قدر واسع اوج کورفر
تشکیل ایدور، که بونلرک ایکیسی یعنی (باغن)
و (هودسون) کورفرلری قطعه نك شمال طرفنده،
و (آنتیل) دیکری دخی جنوبنده واقعدر. همنای
اولان ایرماغنک دوکلیدی (سنت لوران) کورفری
دخی خیلی واسع اولوب، قطعه نك شرق طرفنده
بولنور. غرب طرفندن بحر محیط کپیر یالکز بر
کورفر تشکیل ایدور، که اوده جنوبدن شماله
مکسیقه نك ایچنه درین صوقیلان قالیفورنیا کور.
فزیدر. بحر محیط شمالیده کی سواحل شمالیه سی ۷۰°
عرض شمالی خط موهومک اوست و آلتندن اوزا.
نهرق، قارشینده بر چوق آطه لری بولنور. غرو.
نلاند قطعه سی ایسه آیریمجه بر قطعه اولوب، جهت
شمالیه سی سردی قارلر و بوزلله مستور اولدیغندن،
الآن او جهتدن زویه قدر ممتد اولدینی کشف او.

آتش پوسکورنده اولان برکانلری بر پوک سلسلهیه منسوبته شاهددر. آمریقای جنوبیده ایسه تامیله بر سلسله صورتی آلهرق، بحر محیط کبیر سواحلی بونجه اوزانیر؛ و (آند) اسم اصلیه یاده اولنهرق، غایت مرتفع و جابجا برکانلره مزین اولان خط اصلینک صاغ وصولنده انکلری مقامنده اولان بر طاقم طاغیر مردیون کی بر بردن آلجق اولهرق متوازیاً تمتد او- لورلر. (آند) سلسله جباله بعض دفعه اسپانیولجه سلسله دیمک اولان (قوردیلره) اسمی دخی و پریلیر. بویوک سلسله دن بشقه آمریقاده ایکنجی درجه ده اولهرق اوج سلسله ده واردر، که بونلرک بری آ- مریقای شمالیده، وایکیسیده آمریقای جنوبیده در. آمریقای شمالیده کی سلسله مالک مجتمه نك جهت شر- قیه سنده تمتد اولوب ذکرى سبقت ایدن (آلفانی) سلسله سیدر. آمریقای جنوبیده کلرک بری (اورنوق) ایله (آمازون) ایرماقارینک حوضه لری آره سنده کی (پارانیم) سلسله سی، و دیگرى ده (آمازون) ایله (پارانا) حوضه لری آره سنده کی برازیلیا جبالیدر.

آمریقا قطعه سنک اک یوکسک محلی آمریقای جنوب- ینک آند سلسله سنه منسوب اولهرق شیلیده بولنان (آقونقاغوا) برکانی اولوب، ۶۸۳۴ متره ارتفاعی واردر. خط استوايه قریب اولوب ۶۵۳۰ متره ارتفاعی اولان (شیمورازو) ذروسی بر چوق وقت آمریقانک وبتون کره ارضک اک یوکسک طاغی ظن اولنش ایسه ده، مؤخرأ مذکور آقونقاغوانک بوندن یوکسک اولدینی تبین ایتدیکی کی، کره ارضک اک یوکسک طاغی دخی آمریقاده اولیوب، آسیانک (هیما لایه) سلسله سنده بولدینی تحقیق ایشدر. شیلی، پرو، بولیویا واقوآدورده ۵۵۰۰ متره دن زیاده مرتفع متعدد ذروه لر واردر. آمریقای شمالینک ایسه اک مرتفع طاغی آلاسقه حدودنده بولنان (سنت ایلیا) طاغی اولوب، ۵۴۴۳ متره ارتفاعی واردر.

بو طاغیر آمریقا قطعه سنک بر ربعدن آز یرینی ضبط ایدوب، قصوری کاملاً واسع اووه لردن عبا- رتدر. بو اووه لرک صورتی اقیمه کوره مختلف اولوب، اقصای شمالدن مالک مجتمه حدودنه قدر طول وع- رض تقریباً ۲۵۰۰ کیلومتره اولان واسع بر اووه چبلاق، صوفوق، رطوبتی وکوللر ملوددر. بونک جنوبنده اولوب، ینه او وسعتده اولوق اوزره،

آتیل دیکرتده اولوب، آمریقای جنوبینک اک شمالی نقطه سی اولان (غالیناس) بروی ۱۲° ۳۴' عرض شمالی ایله ۷۴° طول غربیده؛

آمریقای جنوبینک شمال شرقی گوشه سنی تشکیل ایدوب، بتون آمریقا قطعه سنک اک شرقی نقطه سی اولان (سانتوروق) بروی ۱۷° ۲۴' عرض جنوب- بی ایله ۳۷° ۳۷' طول غربیده؛

ماجلاند بوغازنده اولوب، آطهر مستتنا اولهرق، آمریقا قطعه سنک اک جنوبی نقطه سی اولان (فور- وارد) بروی ۴۳° ۵۳' ۵۳° عرض جنوبی ایله ۷۳° ۳۹' طول غربیده؛

کشیش آطه سنده اولوب، بتون آمریقانک اک جنوب- بی نقطه سی اولان (هورن) بروی ۴۰° ۵۸' ۵۵° عرض جنوبی ایله ۶۹° ۲۶' ۲۴° طول غربیده.

آمریقا قطعه سنک مساحه سطحیه سنه کلنجه، قطب شمالی دائره سی داخنده بولنان اراضی و جزایر داخل اولدینی حالده، وجه آتی اوزره در:

آمریقای شمالی ۲۰ ۷۵۰ ۰۰۰ مربع کیلومتره
« جنوبی ۱۷ ۸۵۰ ۰۰۰ مربع کیلومتره
جمعاً ۳۸ ۶۰۰ ۰۰۰

شکل طبیعی سله جبال. — آمریقا قطعه سی شمالدن جنوبه ودها طوغریسی شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری بر اوجندن بر اوجنه قدر اوزانان بر سلسله جبال ایله بو سلسله نك غرب طرفندن دیک وقیصه وشرق طرفندن دوز وواسع اووه لره پک اوزاغه قدر تمتد اولان انکلرندن عبارتدر. بوسلسله جبال آلتوق جزایری حذاسندن آلاسقه شبه جزیره سندن باشلایه رقی، بتون آمریقای شمالی و وسطی وجنوبی شق ایله ماجلاند بوغازینه منتهی اولور. آمریقای شمالیده بوسلسله ایکی متوازی قوله آیریلوب، آره لنده واسع بر حوضه مرتفعه شکل ایدوب، وکرک داخلی کرک خارجی یوزلری صرب و طاشلق اولدیغندن، «قیالی طاغیر» نامیله معروفدرلر. مکسیقه ده بوایکی قول تفریق اولنمه یه جق قدر برلشه رک، بتون مملکتی احاطه ایده جک قدر واسع ومرتفع بر طایغ صورتی آئیور، و(مادره) سلسله سی نامیله یاده اولنیور. آ- مریقای وسطیده بو سلسله خیلی آلچقلانه رقی، بعض یرلنده آلجق بر صرندن عبارت قالیور سده ده، جابجا

مکسیقه کورفزینہ قدر ممتد اولان دیگر براووہ ایسہ (مسیسیپی) ایرماغیلہ اونک تابعری طرفدن اروا او۔ لنور پانسنز بر چایر حکمندہ در، کہ ممالک مجتمہ جہو۔ ریتلرینک اہالیسی چوغالدقجہ، اعمار اولنہرق، محمولدار تارلہلر حالتہ قونقندہ در۔ آمریقای جنو۔ ینک شمال طرفندہ دخی (اورنوق) ایرماغنک حوضہ سنی تشکیل ایدن و (لانو) یاد اولنان واسع بر اووہ کذلک کاملاً چایرلق ایسہدہ، حرارتک شدتی حسبیلہ اولتری چایق قسورور۔ بونک جنوبندہ (آمازون) ایرماغنک حوضہ واسعہ سنی تشکیل ایدن پانسنز بر اووہ (سلوا) دنیلن بالظہ کورمہ مش پیانی اورمانلرلہ مستورد در۔ بونک جنوبندہ (پارانا) ایرماغندن پنا۔ غونیاک منہای جنوبندہ دخی (پامپہ) دنیلن آغاجسنز و بعض یرلری چایرلق بعض یرلری قوملق اولان وا۔ سع اووہل ممتد اولور۔

مائلہلری، نہرلرلہ کوللری۔ — آمریقایی بر یاندن بر یانہ شقی ایدن سلسلہ جبال بحر محیط کیکرک سوا۔ حلی قربندہ اوزانديفتندن، بحر محیط آطلاسیہ دو۔ کیان نہرلری پک قیصہ و اہمیتسنز اولوب، یالکز آ۔ مریقای شمالیدہ کی قیالی طاغلردن نبعان ایدن (فراسر) و (قولومیا) ایلہ (قولورادو) نہرلری بیوجکدر۔ بحر محیط شمالیہ دخی یالکز (ماکنزیا) ایرماغیلہ بر قاج کوچک نہر دوکیلوب، سائر بتون قطعہک صولری و بیوک نہرلری کاملاً بحر محیط آطلاسیہ دوکیلور۔ بناءً علیہ آمریکا قطعہسی آرقہ سنی بحر محیط کیرہ و یوزینی بحر محیط آطلاسیہ چویر مش بر قطعہ در دنیلہ بیلیر۔ آمریقای شمالیدہ کی (مسیسیپی) ایلہ آ۔ مریقای جنوبیدہ کی (آمازون) ایرماقلری کرہ ارضک اک بیوک نہرلردن اولوب، (سنت لوران) نہری دخی مجراسنک قیصہ لغیلہ برابر دوکدیک صویک کایتی حسبیلہ انہار عظیمہ دن معدود در۔ مکسیقہدہ کی (ریونورثہ) ایلہ (وزونلا) دہ کی (اورنوق) نہرلری، مسیسیپی و آمازون ایرماقلرینہ نسبہ درہ دنیلہ بیلہ جک قدر کوچک اولدقلری حالہ، طونہ نہرلہ مسایدیرلر۔ منصبدہ (ریو دہلاپلاتہ) یعنی «کومش صوبی» نامی آلان (پارانا) نہری ایسہ طولاً اورنوقک ایکسی قدر در۔ آمریقای شمالینک قسم شمالیسندہ یعنی دو۔ مینیون قطعہ سندہ بر چوق کوللر بولنیور، کہ اکثر۔ یسی بر طاقم نہرل واسطہ سیلہ بیلنرندہ و دکیزلہ دخی

اختلاط ایدرلر۔ بوکوللرک اک بیوکری «اسپر کولی ایلہ» ایلہ (آسینیونہ) و (اویخ) کوللری اولوب، اطر افرلندہ بر چوق کوچکری دخی وارد در۔ ممالک مجتمہ ایلہ دومینیون آرمہ سندہ دخی برلرلردن یوکسک و (نیاغارہ) کبی یوک شلالہلر تشکیلہ بر ربہ دوکیلہرک (سنت لوران) ایرماغنی تشکیل ایدن درت یوک کول وارد در، کہ میشیغان، هورون، اریہ و اونتاریو اسٹریلہ معروفدرلر۔ آمریقای جنوبیدہ دائمی یوک کوللر آرمہ یاغورلر موسمندہ واسع اووہلدہ جسم کوللر شکل ایدر۔

آمریکا ماللہلرینک وسعتی بروجہ زیر ذکر اولتور:

(آمریقای شمالیدہ)

۱ — بحر محیط شمالی ایلہ هودسون دیکری مائلہسی:

ماکنزیا حوضہسی
۴۰۰۰
۲۵۰۰
ساقاچوان «

۲ — بحر محیط کیر مائلہسی:

آلاسقہدہ کی یوقون حوضہسی
۲۵۰۰
انگلین: قولومبیاسندہ کی فراسر حوضہسی
۱۲۵۰
اورغوندہ کی قولومبیا حوضہسی
۲۵۰۰
قولورادو نہری حوضہسی
۲۵۰۰

۳ — بحر محیط آطلاسی مائلہسی:

سنت لوران حوضہسی
۲۵۰۰
مسیسیپی «
۷۵۰۰
ریو نورثہ «
۲۵۰۰

(آمریقای جنوبیدہ)

ماغدالنا حوضہسی
۱۶۰۰
اورنوق «
۲۴۰۰
آمازون «
۵۵۰۰
سائو فرانسیسکو حوضہسی
۲۹۰۰
پارانا حوضہسی
۵۰۰۰

هواسی۔ — آمریکا قطعہسی قطب شمالیدن قطب جنوبی دآرمہ سندہ قدر ممتد اولوب، خط استوائک آلتندن یکدیکیخون، اقطار مختلفہ سندہ هوارک جہہ سی موجود اولوق طبیعی ایسہدہ، عومیت اوزرہ هر یری اقائمک اقتضاسنہ نسبتلہ صونوقدر۔ مثلاً منطقہ خارہدہ کی مالکی آسیا و آفریقا ممالک خارہسی قدر صبحاق اولدینی کبی، آوروپا و آسیادہ اقلیم معتلہدن معدود اولان درجہ عرضدہ دخی پک صونوق هوالی یرلر بولنیور۔ بودہ قطب شمالی و قطب جنوبیہ ناظر اولان یوزلری آچیق اولوب، یوزلردن کان صونوق روزکارلہ سپر اولہجق قطبلہ متوازی

طاغری اولماسندن؛ منطقه حاره‌نك بر قسمته‌كي
قره‌سی يك طار اولوب، قسم جنوبیسنده‌كي اراضیسی
دخی يك چوق نهرله سق اولنهرق، اورمانلرله مستور
اولسندن؛ قطبلردن كلن صونوق آقندیلرک ایکی
طرفده‌کی ساحلر بونجه خط استوايه قدر جریاندن؛
ورده مرتفع و سرمدی قارلرله مستور طاغلر هوا
سنگ آلیق پرلرک دخی هوا سنی تعدیل ایتمسندن ایلری
کیلور.

کرک آمریقای شمالی و کرک آمریقای جنوبیه اقالیم
معتدله یوق حکمنده اولوب، اسکیمور مالکی و دو-
مینون صحرائیه پاناغونانک صوگ درجه‌ده اولان
صونوغدن بردن بره مالک مجتمعه ایله لاپلاته و برا-
زیلیانک صیقاقرینه کیلیر. صونوق موسمه صیقا
موسم آرسنده‌کی تبدل دخی بویه بردن بره اولور،
که بو حال آمریقا هوا سیمون بر پیوک محذوردور.
اقیمه تابع اولان بو هوا تقسیماندن بشقه، ارتفاعه
تابع بر هوا تغیری واردور، که باشیجه آمریقای جنو-
بی و وسطیده حکمی جاریدر. آند سلسله جبالیه آ-
مریقای وسطی طاغلرینک انک مرتفع دروملری دائمی
صورته قارله مستور اولوب، خط استوانک آلتنده
بیه ارتفاعدن حاصل بر قطب هوا سنی بولغفله،
طاغلرک انکلیرینه طوغری اینلده‌که، هوا کسب
اعتدال ایدرک، نهایت دیکر ساحلرله غایت صیقا
وصاری صیمه تخمینی حاوی متعفن بر هوايه تصادف
اولنور. بو وجهله مکسیقه ایله آمریقای وسطیده
وقولومیا، اقوآدور، پرو و بولیویاده ارتفاعه تابع
صیقا، معتدل و صونوق هوای پرلر بولوب، اکثر
قسملر معتدل هوای اولان بر قاچ یک متره‌لک ار-
تقاعلرده بولنور.

آمریقای شمالیه یاغورلر موسمه تابع اولدینی
حالده، آمریقای جنوبیه یاغور موسمی تشرین ثانیدن
مایسه قدر دوام ایدر؛ و بو یاغورلر آند سلسله جبا-
لنک شرق طرفنده‌کی اراضی واسعه‌یه مخصوص او-
لوب، سلسله مذکورنه‌ک غربنده و بحر محیط کیره
ناظر اولان انکله‌ده و اووه‌لرده دائمی صورته برقو-
را خلق حکم سورر؛ و بو طرفک اراضیسی بالکر
سلسله جبالدن سیل حالده آقان قیصه نهرله اسقا
اولنهرق، اکثر پرلری قوملق و غیر منبتدر.
محصولاتی، نباتات و معادن. — آمریقانک ارا-

ضیسی عمومیت اوزره منبت و محصولدار اولوب،
الآن آنجق بر قسم جزئیسی ایشلندیکی حالده، کلیتی
حبوباتله برابله، توتون، شکر قامشی، پاموق، چوید،
قاقانو، وانیله، قهوه، پتاه، قینه‌قینه، ضمغ، رچینه،
هندستان جویری و سائر بهاراتله اجزای طبیعه‌نک انوا-
عی حاصل اولور. آمریقای شمالینک دومینون ارا-
ضی واسعه‌سنده ۱۰۰ متره قدر ارتفاعی اولان دوم
دوز برنوع چام یتیشدیکی کی، مالک مجتمعه‌نک بعض
طرفلرله دخی ۱۲ و ۱۶ متره محیط داره‌سی بولان
چنار و سائر آغاچلری واردور. برازیلیایله آمریقای
جنوبینک سائر بعض طرفلرله مائون و آقاژو کی
نیجه ذی قیمت اشجارله برابر انواع کراسته آغاچلری
بالطه کورمه‌مش پایانسز اورمانلر تشکیل ایدورلر.
آلتون و کومش معدنلری آمریقانک اکثر طرفلرله،
وعلی‌الخصوص پرو، شیلی، مکسیقه و قالیفورنیاده یک
کلیتی اولوب، حتی بعض پرلرله پر یوزنده آچیقده
بیه تصادف اولنور. مالک مجتمعه‌ده کلیتی دمیر و کور
معدنلرله توکنز غاز یعنی طاش یاغی، و مالک مذکو-
ره‌نک جهت غربیه‌سنده باقیر معدنلری و پروده باقیر
معدنیه برابر کلیتی جیوه چیقار. برازیلیاده کثرتله
الماس و سائر ذی قیمت طاشلر بولنور. آمریقای شما-
لینک قیالی طاغلرله مکسیقه‌نک بعض جهتلری قورو
و طاشلق اولوب، دنیانک هیچ بر طرفنه بکرمن
غریب بر شکله کورینور، و بو محله‌ده فرنگ انجیری
آغاجی قیلندن یاپراقمنز ساده کوتوک صورته قیصه
دالری بولان عجیب بر طاقم آغاچلر یتیشیر.

حیواناتی. — آمریقانک کندینه مخصوص حیوانا-
قی اولوب، اقطار شمالیه‌ده بولان پیاض آیلرله
تیلیکی و فوق دینلن حیوان بحری ایله (رن) تعبیر او-
لنن مائوس بر نوع کیکنن بشقه آمریقانک اسکی
دنیا ایله مشترک هیچ بر حیوانی یوقدر دنیله بیلیر.
حیوانات مخصوصه‌سنگ بر طاقی بزم بیلدیکز حیوانانک
بعض جنسلرینه بکر یورسده‌ده، نوعلری او جنسندن
اولدقلرینه ایناندره میه‌حق قدر مختلفدر. آمریقای
شمالی صحرائینک قسم شمالیسنده (بیزون) دینلن بر
نوع صیغره بر نوع مسک آهوسی پیانی حالده سو-
رلرله کزدکلری کی، آمریقای شمالینک جهت جنوب-
یه سیه آمریقای وسطیده و آمریقای جنوبینک قسم
شمالیسنده دخی آرسلان و قپلانه مشابه (قوغار) و (یا-

غواړ ناميه ايکي جنس پيرتجي حيوان بولنور. طوموزه مشابه (بقاري) و (پاتيرا) اسمليه دخی ايکي جنس حيوان واردر. آکل الفل حيوانات مختلفه سی دخی چوقدر. آمريکا کندينه مخصوص حيوانات مانوسه سی (لامه) و (ويغون) دنيلن ايکي جنس حيواندن عبارتدر، که بولنر يوک ايچون قولاندقلری کبی، پياغيلری دخی آلنير. آنجق اوروپا ليلر آمريقادير. لشدکدن صکره اوروپانک کافه حيوانات مانوسه سی اوراپه نقل اولنهرق، بوکون هر طرفنده کلينه بولنقددر.

تقسيمات سياسيه سی. — آمريکانک کشفنده اهابلیسی پک آز اولوب، اولنرک دخی اکثریسی بر حال وحشبنده ياشار واکثریسی آوجيلقله کچينر بر حانده بولنش، وچوبانقله اوغراشانلر هيچ اوليوب، حيوانات مانوسه لری اصلا اولمدينی کبی، زراعتله توغل ايديلری دخی پک آز ايدي. بناء عليه او وقت آمريقا قطعه سنک تقسيمات سياسيه سی اوليوب، يالکر مکسيقه ايله پروده بولنان اهالی قديمه نک نوعا حضريتلری وار ايدي، واورالده بربرینی متعاقب بعض دولترتشکل ايتشيدی. بوجاعتلری دخی اوروپا فاتحلری محو وپريشان ايدوب، اهالی اصلیه نک قسم کليسی غدارانه قلیچدن يکيرمکه، فالانلری دخی طاغله، واسع صحرالک ايچ طرفلرينه وبالطه کور. مدمش اورمانلرک ايچنه چکلمکه مجبور اولفله، آمريقا اراضیسی کاملاً اوروپا مهاجرلرک لينه پکمشيدی. بوجهلله آمريکانک هر طرفی اوراسنی ضبط واسکان ايدن قومه کوره، اوروپا دولترلندن برينک مستلکانی حکمنه، واکثریسی اسپانيا ايله پورتکيز و انکلتره نک، بعضیسی دخی فلنک، فرانسه ودانمارقهنک لينه پکمشيدی.

آمريکانک بويه چفتلک کبی اوروپا دولترلرینک تحت تصرفنده بولندينی بو استملک دوری بر قاج عصر سورددکن صکره، نهايت مستلکانه اوروپا. ليلره اهالی قديمه دن و آفريقادن منقول اسرادن مرکب و مزوج اولان اهالی قيام ايله، سلاحه صا. ريله رق، بربرلری متعاقب کسب استقلال ايتکله، يالکر آمريقای شمالینک اقصابی شمالنده کی (دومينيون) قطعه سیه، آمريقای جنوبیده کی (غويانه) قطعه سی و (آنتیل) جزایری الان اوروپا مستلکانی حالنده

قالوب، سائر طرفلرک کافه سی مستقل آمريقا دولتلری صورتنه کيرمشلردر. بو دولتلرک بعضیسی طريق ترقيده قطع مراحل ايدهرک، اوروپا دولترلری بيله پکمش، و بعضیسی کوندن کونه ترقي ايدهرک، اوروپا دول متدنه سنک حالته تقرب ايتکله باشلامش ايسده، بعضیسی دخی الان محاربات و مناقشات داخلیه آلتنده بولنوب، لایق وجهله ترقي ايدمه مشلردر. اک متدلری مالک مجتمعه اولوب، ايکيجی درجه ده برازيليا ايمپراطور ليله آرجنطين جمهوريتدر.

آمريکانک تقسيمات سياسيه سیه مساحه ونفوسلری بوجه زیر ذکر اولنور:

(آمريقای شمالی)

مملک	مربع کيلومتره	اهالی
۱ انکلتره نک الهند کی دومينيون	۸۸۲۵۵۸۳	۴۲۴۸۱۰
۲ مملک مجتمعه مع الاسقه	۹۲۱۲۲۷۰	۵۰۴۴۵۳۶۱
۳ مکسيقه	۱۹۴۶۲۹۲	۱۰۴۴۷۹۷۴
۱ غواغاله	۱۲۱۱۴۰	۱۳۵۷۹۰۰
۲ سالوادور	۱۸۷۲۰	۶۳۴۱۲۰
۳ نيکاراگوآ	۱۳۳۸۰۰	۲۵۹۷۹۴
۴ هوندوراس	۱۲۰۴۸۰	۴۲۳۲۷۴
۵ قوسته ريقه	۵۱۷۶۰	۲۱۲۷۸۵
۵ آنتیل جزایری	۲۴۱۰۰۰	۴۲۴۰۰۰
جما آمريقای شمالی	۲۰۶۶۸۰۴۵	۷۲۱۹۸۹۹۳

(آمريقای جنوبی)

۶ قولومبيا (يکی غرناطه)	۸۲۰۷۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
۷ ونزويلا	۱۶۳۹۳۹۸	۲۱۹۸۳۲۰
۸ اقوادور	۶۵۰۹۳۸	۱۰۰۴۶۵۱
۹ پرو	۱۰۴۹۲۷۰	۲۹۷۱۹۲۴
۱۰ بوليويا	۱۱۳۹۲۵۰	۲۳۰۳۰۰۰
۱۱ شیلی	۷۵۳۲۱۶	۲۵۲۶۹۶۹
۱۲ آرجنطين	۲۸۴۵۹۷۰	۲۹۴۲۰۰۰
۱۳ اوروگوای	۱۸۶۹۲۰	۵۸۲۸۵۸
۱۴ پاراگوای	۲۳۸۲۹۰	۴۳۰۰۰۰
۱۵ برازيليا	۸۳۳۷۲۱۸	۱۲۹۳۳۳۷۵
فرانسه نک الهند کی	۱۲۱۴۱۳	۲۶۵۰۲
فلنکک	۱۱۹۳۲۱	۷۴۱۳۲
انکلتره نک	۲۲۱۲۴۳	۲۷۰۰۴۲
جما آمريقای جنوبی	۱۸۱۲۳۱۱۷	۴۱۲۶۳۷۷۳
بوجه بالا آمريقای شمالی	۲۰۶۶۸۰۴۵	۷۲۱۹۸۹۹۳
جما آمريقا قطعه سی	۴۸۷۹۱۱۹۲	۱۰۴۴۶۷۲۶۶

اهالینک جنسیت واديانی. — بو اهالینک ايچنده آنجق اويچ درت مليون اصل یرلی و اوکا قریب بر

اولدقلری کی، ادیان غریبه قدیمه لرنده دخی ثابت قدمدرلر.

آمریقا قطعه سی پک بیوک واقالم مختلفه دی حاوی اولدیغندن، اوزرنده ساکن بولنان اهالی اصلیه قدیمه سنک شکل و سیا ورنجه متحد اولملری ممکن اولیوب، لسانلری بسبتون مختلف و متعدد اولدیغی کی، شکل و سیاری دخی اقلیمه کوره مختلف و متنوع ایسه ده، اقطار شمالیه ده بوزلرده ساکن بولنان و مغول جنسینه قریبتلری اولان اسکیمولردن ماعدا بتون آمریقا اهالی اصلیه سی آره سنده مشترک بعض علامتلر و باخصوص باقیر ویا دارچین رنگنه مشابه بر رنگ بولنور. آمریقا اهالی اصلیه سی اسکی دنیاده کی اجناس بشرک هیچ برینه بکرمیوب، کندیلرینه مخصوص بر جنس تشکیل ایدبورلر، که رنگی حسبیه «قرمزی آدملر» تعبیرله تفریق او- لنه گلشدر. بو جنسی ترکیب ایدن اقوامک افرادی کیتدکجه آزالقده و لسانلری یواش یواش محو اولقده اولوب، الیوم موجود اولانلرینک باشلیجه لری بروجه زیر تعداد اولنور:

آمریقای شمالیه

سنقه	۱	کنای اقوای
اونیدا		کنا
قابوغه		قوتا
توسقاووره		قولوش وسائره
۵ داقوته اقوای	۲	آتاباسقه اقوای
۶ آپالاش اقوای	۳	آلفونکین اقوای
ناچز		قری
موسقوکی		اوناهو
شوقتاو		اوییبوای
شرمه کی		میگماق وسائره
۷ آراپاهو اقوای	۴	ایروکوآ اقوای
		اونوداغه

آمریقای وسطیده

۱۲ تاراسق قومی	۸ آنک اقوای
۱۳ اوتومی «	۹ تولتک «
۱۴ مایه «	۱۰ میکستک «
۱۵ کیشه «	۱۱ زاپوتک «

آمریقای جنوبیه

۲۰ غواآقورو اقوای	۱۶ غواآرائی اقوای
۲۱ اوراتوقان «	۱۷ قرالب وسائره
۲۲ پوتلشه «	۱۷ توبی اقوای
۲۳ تهوئل «	۱۸ کیری «
	۱۹ کیشوآ آیماره اقوای

احوال تاریخیه سی. — درتیوز سنه اول بو

مقدار دخی پرلی ایله آوروپالیدن مرکب اولوب، فسوری کاملاً آوروپالی ایله بونلر معرفتیه آفریقادن کنترلش زنجیلردن عبارتدر. برازیلیا قطعه سنک اهالیسی پورتیکیزی اولوب، سائر بتون آفریقای جنوبی اهالیسی عمومیت اوزره اسپانیولدر. آفریقای شمالیدن ایسه آفریقای وسطی ایله مکسیقه و آنتیل جزایرینک اکثریت اهالیسی ینه اسپانیول اولوب، مالک مجتمه ایله دومینیون قطعه سنک اهالیسی دخی انگلیز و بلکنر قناده طرفلرنده کیلر فرانسزدن. آنجیق اکثریت و عمومیت اوزره آفریقای ضبط ایتمش اولان بواج جنسینه یعنی اسپانیول پورتیکیزی و انگلیز- لره آوروپانک هر طرفندن کل یوم هجرت ایتمکده اولان آلمان، ایتالیان، فرانسه، اسوجلی، روس و سائر اقوام مختلفه افرادی قاریشمقده در. مع هذا هرملکنه هجرت ایدنلر اوراده اولجه برلشوب اکثریت قزانش اولان جنسینک لسانی قبول ایدرنک، یواش یواش کندی جنسیتلرینی غائب ایدرلر.

انگلیزلر، اخلاق و عادات ملیه لری اقتضاسجه نه اصل پرلیرله ونده آفریقا زنجیلرله قاریشمهرق، آریجه یاشامقده و بلکه اهالی قدیمه ی همان کاملاً احمایدلکری کی، زنجیلرک دخی وجودینی فالد برمغه چایشمقده اولدقلری حالده، اسپانیولرله پورتیکیز- لیر بالعکس کرک پرلیرله و کرک زنجیلرله قاریشدقلردن، بونلرک بولندقلری یرلرده خالص اسپانیول ویا پور- نکیزلرک آز قالب، بو اوج مختلف جسدن متولد منز بر جنس اهالی حاصل اولمشدر. علی الخصوص مکسیقه ده اهالی قدیمه دن کیتلی افراد بولندقلری کی. سائر اهالینک ده اکثریتی بو ملز جنسینه مسویدرلر، و بونلرکده بر طاقی السنه قدیمه لریقی محافظه ایتمشدرلر.

آمریقا اهالینک اسپانیول، پورتیکیز و فرانسز جنسینه منسوب اولانلری قتولیک، و انگلیز، آلمان، دایمارقعلی و فنلکی جنسیتلرینه منسوب اولانلری دخی پروتستاندر. بناء علیه، آمریقای شمالیه اکثریت پروتستاندرده، و آمریقای جنوبیه قتولیکلر- ده در. زنجیلرله حضریته کیرمش اولان اصل پرلیرلر دخی آوروپالیلرک دین و لسانته تابع اولمشدرلر. حال و حشینه یاشایان پرلیر ایسه کندی لسانلریه متکلم

قطعه جسيمه ك وجودندن اسكى دنيا ده كى آدم لرك
اصلا خبر ومعلوماتى اولموب، اسپانيا وپورتگيز ك
عرب اهل اسلاى الله بولند قلى زمانلرده بحر
محيط آطلاسى سواحلنه قدر توسيع ملك ايتش اولان
مجاهدين اسلام بو بحر مظلك ايتخنده واته سنده
نه وار مراقيله، وتعير آخرله آمريكانك كشي مقصديه
(اشبونه) يعنى ليسبوننه اسكله سندن كيلرله تحريانه
كيريشملر ديسده، سياحت بحريه لرده دوامه موفق
اوله مامشلردى. آز مدت صكره بنه اهل اسلامك
اسپانيا ده براقدىنى معارف تخملىريك ثمرسى اولمق
اوزره، ميلادك ۱۴۹۲ تاريخنده (قريستوف قو-
لومب) اسمنده بر جنولى، ارضك كروينه استنادا،
غرب طريقيله هنده كيتك مقصديه، اوچ كى ايله
اسپانيادن حركتله، ابتدا (لوقاى) جزايريك بريى،
بعده (قوبه) ايله (اسپانيوله) يعنى (سنت دومينغ)
آطه لرينى، ور سنه صكره اجرا ايتديكى بر ايتكجى
سياحتنده آتيل آطه لرينك ديكر بر قاچنى كشف ايتش
ايدى. ۱۴۹۸ ده قريستوف قولومب آمريقاي
جنوبينك (اورنوق) منصبي جوارلرنده كى سواحلنى
كشف ايتديكى كى، بر سنه اول انكلتره دن تحريه
كوندرلش اولان قپودان (قابوت) دى (ترنو)
جزيره سيله آمريقاي شمالينك بعض سواحلنى كشف
ايتشيدى.

بو كشفياك اوزرينه بونك جسيم بر قطعه او-
له جنى آكلاشيله رق، ذاتا پورتگيز قپودانلرندن
(پدرو آلوارز قابرال) دى غرب طريقيله هنده
كيتك نيتيله سياحت ايدر كن، تصادفا برازيليا ساحلنه
اوغرامش اولديغندن، بر طرفدن اسپانيا وپورتگيز
طرفندن آمريقاي جنوبى ووسطى ايله مكسيقه و كاليفو-
رنيا طرفلرينه، و بر طرفدن دى انكلتره دولتى
طرفندن آسيانك شمالندن هند وچين دكيزلرینه بحرى
بر طريق آجق فكريله آمريقاي شماليه كوندريلن
فيلور وعسكرلر تدريجى تدريجى آمريكا اقطارينى
كشف وضبط ايتشلردر. آلتون وكوش ايله دى قيمت
طاشلرك كثرى حقنده شيوع بولان مبالغه لى روايتلر
اوروپا ده وعلى الخصوص اسپانيا وپورتگيزده عوام
ناسك اعصاب طبعى تحريك ايدرك، فوج فوج
سرسريلر او طرفه شتاب ايتكله، بيجاره اهالى
اصليه حقنده انواع مظالمى ارتكاب ايدرك، بر

قاچ بىك كشى او قوجه قطعه ك صاحب مستقلى
حكمنه يكمشلردى. بو وجهله تدريجى تدريجى تون
آمريكا اوروپا دولترينك وعلى الخصوص اسپانيا،
پورتگيز وانكلتره ك مستلكاتى حالنه كيروب، بونلر
الرينه پكن اراضى واسعه دى ايشلمك ايتجون،
آفريقادن كيلر طولوسيله زنجى اسراسى كتيره رك،
بيچاره لرى آياقلىرند زنجير اولدينى حالده، وباشلرى
اوزندن قيرياج اكسيك اولمق سزىن، پوركلر طيابه-
جق صورتده بر عذارلقه چاليشدير مغه باشلاشلردى.
نهايت بو مستلكاتده ساكن اولان اوروپايلر
كندى وطن اصليلرينى طانيوب، استقلال هوسنه
دوشمكله، بر طاقم اختلالات و محاربات خونريزانه دن
صكره، بر لرينى متعاقب كسب استقلال ايدرك،
مستقل جمهوريتلر و هيات متفقه تشكيل ايتشلردر.
زنجيلرك اسارتده طوتلوب طوتلامسى دى آمريكا
دولترنجيه بر بيوك مسئله اولوب، ممالك مجتمعه ده
بونك ايتجون بيوك بر محاربه داخليه وقوعندن
صكره، اسارت لغو ايدلش اولدينى كى، آمريقاي
جنوبينك اكثر طرفلرند دى اسارت ملقا اولوب،
بو دفعه برازيليا ده دى لغو اولمشلردر. مع هذا
بيچاره زنجيلر هر طرفده و هر طرفدن زياده حريته
بتون عالمه سبقت ايدن ممالك مجتمعه ده اسارتك بر
يشقه درلوسى اولان برونوع ذلت وحقارتده ياشامغه
محكومدرلر. حتى بونلرك برطاقى بو حالى تحمل ايد-
ميدرك، وطن اصليلرينه عودتله، آفريقانك ساحل
غريبنده (لبريا) اسميله معروف بر جمهوريت تشكيل
ايتشلردر.

آمريكان ريور { (American River)

ممالك مجتمعه ك جاهر غريه سندن (كاليفورنيا) جهو-
ريننده برنهردر، كه (نورت فورق) ايله (سوت
فورق) اسمنده ايكي نهر ك اجتماعندن حاصل اولوب،
جنوب غرييه طوغرى جريانه، (ساقرامنتو) شبرى
قربنده (ساقرامنتو) ايرماغنه دو كيلور. ايكي تابعلرندن
(نورت فورق) (سيرانواده) طاغندن نبعانه، غرب
جنوبيه طوغرى آقهرق، ۱۶۰ كيلومتره لك مجراسى
واردر. ديكرى اولان (سوت فورق) ايسه
(الدورادو) قونلغنده كى (بونيلاند) كولندن چيقره رق،
معادن چوق اولان او حوالينك اراضى منته سنى
سقى ايدر.

دو کیلور. بونر ایله دکیژ آره سنده بر چوق جدولر
آچلش اولدیفندن، شهر یینلرنده ۳۰۰ کوپری ایله
اختلاط ایدر ۹۰ دن زیاده آطیه منقسمدر. سو-
فاقلرک اکثریسی بوجدولرک کنارلرنده اولوب، غا-
یت کوزل دوشنش وپک منظم وکنیشدر. اولری
قازیقئر اوزرینه مینی اولوب، طوغله دن واقطار
شمالیه به مخصوص بر طرزده اولغله، چاتیلری دیک
ویوکسکدر، واکثریسنک اوکنده مرمردن آچیق
مردیونلری واردر. قره جهته شهرك اطرافنده بر
سور و بر خندق وار ایسه ده، سورک اوستی آغا جلرله
تزیین اولنهرق، مسیره انخا ذ اولغش، و بر جلری او-
زرنده یل دکر منلری یابشدر. آستر دامک پک مشهور
انبیه سی اولیوب، اک کوزلری قرالک سرایله، بلدییه
دائره سی، عدلیه دائره سی، بورس دائره سی وایکی
کلیسایدیر. (ای) خلیچنده ریختلرک قارشینده یابش
اولان ایکی سد، ترسانه فابریقه لری، نباتات و حیوا-
نات باغچه لرینی دخی حاوی اولان بیوک بر دوحه سی
(Parc)، موزه خانه ایله اونک یاننده کی رسام مکنتی،
دیگر بر قاج نمونه خانه سی، اوچ تیاتروسی و سائر
مؤسسات عومیه سی شایان تماشا آثار صنعیه دندر.
علوم، فنون، صنایع و اعانه و خیرات جمعیتلری پک
چوقدر. انجمن معارفی میلادک ۱۸۰۸ و صنایع نفیسه
انجمنی دخی ۱۸۱۷ ده تأسیس اولنشدر. تربیه
عومیه نک ترقیسیله احوال فقرانک اصلاحی وظیفه سیله
موظف اولان بر جمعیت دخی ۱۷۸۴ تاریخندن بری
موجوددر. شهر ۳۶ اعضادن مرکب بر مجلس بلدی
ایله ۱۲ بلدییه مدیری طرفندن اداره و عساکر ملیه
طرفندن محافظه اولنور. بلدییه قومیسر لر ایله پولیسلری
دخی پک منظمدر.

هر نه قدرکه شهرك اصل مشغولیتی تجارت او-
لوب، صنایعی اودر جهده چوق دکل ایسه ده، کتن
وایک منسوجات متنوعه سیله قطیفه، باصمه، پور-
سلین، شکر، توتون و مواد کیمیوه ایله انواع ماکینلر
فابریقه لری و دمیترخانه لری دخی چوقدر. الماس و سائر
ذی قیمت طاشلرک یونتلی صنایعی ایسه بوشهره مخصوص
دنیله حک درجهده ترقی و توسع ایتمشدر. آمستردام
بتون آوروپانک بر بیوک مخزن حکمده اولوب، پک
بیوک بر تجارتی واردر. متعدد دمیترخانه لره و قنالرله
فلنک هر طرفیه مربوط اولوب، (زویدرزه) کور-

آمریکای جنوبی { آمریکای شمالی و آمریکای
وسطی [«آمریکا» ما-
ده سه مراجعت بیوریه.]

آمریقوس { (Americus) ممالک مجتمه نک
شرق جنوبی جهته کی جا-
هیردن «کورجستان» جمهوریتنه بر قصبه در،
که (سومتر) قزاسنک مرکز اداره سی اولوب،
(موقال) نهرینک ساحل یسارنده و (ماقون) شهرینک
۱۱۲ کیلومتره جنوب غریسنده، پاموق محصولاتی
چوق اولان بر محله واقع، و ۳۲۶۰ اهالی بی جا-
مدر.

آمریقه قوی { (Baie América) روسیه-
نک انده بولنان (مانچوریا)
نک جنوب جهته و جاپونیا دکیژنده بر قوی اولوب،
۴۲° ۴۵' عرض شمالی ایله ۱۳۰° ۳۵' طول شرقی
فیده واقعدر.

آمریلی { (Amrili) هندستانک غرب
جهته کی (کیتیوار) شبه جزیره-
سک و سطرلنده کان (کیکوار) امارتده واجد آبادک
۲۱۰ کیلومتره جنوب غریسنده بر شهر اولوب،
لحا قایله برابر ۳۲۰۰۰ اهالیسی واردر.

آمسبوری { (Amesbury) ممالک مجتمه نک
شرق شمالی جهته کی جواهر-
ندن (ماساچوست) جمهورینک (اسکس) قزاسنده،
(امریاتق) نهرینک ساحل یسارنده و بوستون شهرینک
۶۴ کیلومتره شمالنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۵۸۰
اهالیسی و قافله و منسوجات سائر فابریقه لری واردر.
— بو اسمله انکلتره نک (ویچ) قزاسنده دخی بر قریه
واردر.

آمستردام { (Amsterdam) فلنک دولتنک
{ پایتختی و (نورد هـ ولانده) یعنی
«شمالی فلنک» ایالتنک مرکزی اولان بیوک بر شهردر،
که دنیانک اک بیوک تجارتگاهلرن دن اولوب، (زویدر-
ززه) کورفرینک جنوب غریسنده بولنان (ای) خلیچنک
جنوبی ساحلنده، ۵۲° ۲۲' ۳۰" عرض شمالی ایله
۲° ۳۴' ۵۴" طول شرقیه واقعدر. ۳۷۸ ۶۸۶
اهالیسی اولوب، بونلرک ایچنده ۳۰۰۰۰ دن زیاده
ده سی یهودیدر. شهر ساحل بجرده بر نصف دائره
صورتده اولوب، (آمسئل) نهری جنوب جهته دن
دخول ایله، شهرك ایچندن کچهرک، مذکور خلیجه

فزندن بشقه، بری شماله طوغری (هلدر) برونه و دیگری غربه طوغری بحر شمالیه منتهی اولان ایکی قنالی وارد، که تجارت بحریه سنی فوق العاده تسهیل ایدرلر. لیجانه سنوی ۲۵۰۰ دن زیاده سفائن کیرر. بهر سنه ایلول آینده کشاد اولنوب اوج هفته دوام ایدن بازارنده کلیتی تجارت اجرا اولنور.

آمستردام یکی بر شهر اولوب، اون ایکنجی عصر میلادیه بر دره یکی قلعه سندن عبارت ایدی. اون بشنجی عصرده شهر حالته کیروب، سورله احاطه اولنش، و او وقتدن بری بیومکده دوام ایدوب، عصر حاضرک ابتداسنده پایتخت اتخاذ اولنشدر. آنجق پایتختلی دخی فخری بر عنواندن عبارت او- لوب، اصل قراک افانکاهی و حکومت مرکزیه نیک مقریه مجلس مبعوثانک محل اجتماعی (های) شهریدر.

آمستردام { (Amsterdam) ممالک مجتعه نیک مری } قضاسنده بر قصبه در، که (آلبانی) شهرینک ۵۵ کیلومتره شمال غربیسنده و (موهاوق) نهرینک سا- حل یسارنده واقع اولوب، ۵۴۳۰ اهالیسی، خیلی فابریقلری و (موهاوق) نهری اوزرنده بر کوزل کوپریسی وارد.

آمستردام { (Amsterdam) فلنکک جزایر مستلکاتنده بر جوق کوچک قصبه لره قریه لره اسمیدر. آمستردام { (Amsterdam) ونام دیگرله جزیره سنک شمال غربی گوشه سی فارشیسنده، ۹° ۴۵' عرض شمالیه واقع بر کوچک آله در، که سرنبدین طار بر بوغازله آیرلشدر.

آمستردام { (Amsterdam) بحر محیط شمد لیده (اسپیبرغ) جزیره سنک سا- حل غربیسی فارشیسنده و ۷۹° ۳۰' عرض شمالیه واقع بر کوچک آله در.

آمستردام { یکی — [یکی آمستردام] و جعت پیوریه.]

آمستل { (Amstel) فلنکک «جنوبی فلنک» (آلفن) شهرینک فارشیسنده (رین) ایرماغنک «اسکی رین» دینلن شعبه سندن آیریلوب، شمال و شمال شر-

آمغا { (Amga) سسیریانک شرق طرفنده بر نهر در، که (ایلونوی کربت) طاغلرندن نبعانله، شمال شرقیه طوغری آقده رق، ۷۵۰ کیلو- متره لک جریاندن صکره صولدن (لنا) ایرماغی تا- بعلرندن (آلدان) نهرینه دوکیلور.

آمغان { (Amgan یاخود Amegan) روسیه- نیک انده بولنان (مانچوریا) ده بر نهر در، که (آمور) ایرماغی تابعلرندن اولوب، بو ایرماغنک منصبه قریب بر محله دوکیلور. (کیتغان) و (وامغون) اسمایله دخی یاد اولنور. حوضه سنده (تونغوز) قبائلی ساکن بولنور.

آمفیاراتوس { (Amphiaraüs) یونانک اسد- تاریخ قدیمه کوره، آلهه ایله مناسبتی اولان کاهنلر- دن اولوب، (آرغوس) حکمدارلنی ادعاسنه قانقیشغله، شهر مذکورک حکمداری بولنان (آدراس) ایله مشترکاً حکم سورمک اوزره، مرقومک هشیمره- سی (اریفیه) بی تزوج ایش؛ و مؤخر آدراس (تیه) لیلره اعلان حرب ایتدیکي وقت، آمفیاراتوس، بو محاربه یه کیتدیکي حالده، اوریه جغنی آلهه دن خبر آلفله، اختفا ایش ايسده، زوجه سی آدراسنک داد- مادی (پولینیک) نیک و یردیکي بر کردانلقه طمعاً محل اختفاسنی کوسترمش. آمفیاراتوس حربه کیتمکه مجبور اولغله، اوغلی (آلقئون) و والده سی اولدیره رک انتقامی آلمسنی وصیت ایش، و موقع حربدن قاچغه تشبث ایتدیکنده، یرک ایچنه باتوب نابید اولش. بعده یونانیلر او محله بر معبد بنا ایدره ک، کندیسنی تقدیس ایشلر.

آمفیپولیس { (Amphipolis) ماکدونیا نیک نهرینک منصبه قریب اوله رق صول طرفنده واقع ایدی. خرابه لری ایوم مشهوردر. (کیون) زمانده آتله لیرک الینه یکمیشیدیه ده، اسکندرک پدری فلیپ

طوفان صاحی زعم اولنان (دوقالبون) ایله زوجہ سی (پیرا) نک ایکی اوغلندن بری اولوب، برادری (هلن) ایله پدرینک ملکنی بالتقسیم، شرق طرفی کنديسنک حصہ سنہ دوشمکہ، میلاددن اون آلتی عصر اول (تر-موپل) ده حکم سورمش، و ترموپیلده کی (آمفیکتیون-نیا) بی تأسیس ایتشدی. (قرانائوس) ک دامادی او-لوب مرقومدن صکره (آتیقه) حکمداری اولمش او-لان (آمفیکتیون) ک معنی اولدینی مرویدر.

آمفیکتیونیا (Amphictyonie) بو اسمله وار ایدی، که بلاد مختلفه دن انتخاب اونمش وکیلر-دن مرکب اولوب، بعض مشهور معبدلر ده انعقاد، و معبدہ هر طرفدن کلن زوار بپنندہ برکونه اختلاف وقوعندہ دعوالرینی فصل ایله، آسایشی محافظہ ایدر-لردی. (دلنی) و (ترموپیلہ) معبدلرینک آمفیکتیونیاری مؤخرآ برلشهرک، و وظیفہ لرینی توسیع ایدہرک، سنہ ده ایکی دفعہ، یعنی ایلاک بہارده دلفیدہ، و صوک بہارده (ترموپیلہ) ده بالاجتماع، یونان جهوریتلری آره سندہ معلق بولنان مسائل و اختلافاتی حل و فصل ایله محاربتک اوکنی آلہردی؛ و حکمنہ رضا و یرمین طرفک علیہنہ بتون یونان جهوریتلرینک عسکرینی سوق ایدردی. بو قبیلدن اولہرق، آمفیکتیونیا بر چوق محاربلر ایتدیر مشیدی، کد بولنرک برندہ ما-کدونیالی فلیپ دخی قاریشمغہ فرصت بولہرق، یونان-نیلرہ مخصوص اولان بو جمعیتہ داخل اولمشیدی.

آمفیلوخوس (Amphiloque) یونان پدری (آمفیارانوس) کی کاهن اولوب، مشهور تر و آ محاربه سنہ دخی کیتشدی.

آمفیون (Amphion) یونان قدیمک (تیبہ) شهری حکمداری (لیقوس) ک زو-جہ سی (آنتیوپہ) نک مشتری ایله و یاخود (سیکیون) حکمداری (اپوپتوس) ایله واقع زناسندن متولد اوغلی اولوب، برادری (زتوس) ایله برابر (کیترون) طاغنه آتلغله، چوبانلر طرفندن بیودلمش؛ و بیویجہ ایکسی برابر، والدہ لرینک چکمش اولدینی ازواجفانک انتقامنی آلتی اوزرہ، لیقوسی قتل ایله، مشترکاً حکم سورمشلر؛ و زمانلرندہ تیبہ شهری صنایع و معمور-یتدہ چوق ترقی ایتشدی. اساطیر یونانیہ بہ کورہ کویا آمفیون پک ماهر موسیقی شناس اولوب، صنایع

بلاددن ۳۵۸ سنہ اول استرداد ایدوب، ماکدونیا-تک استحکم موافقی حالتہ قومشیدی.

آمفیتریته (Amphitrite) یونان قدیم اسما-طریزده دیکر الہلرندن اولوب، (زیا) یاخود (اوقیانوس) ایله (دوریس) ک قبری و دیکر الہی (نپتون) ک زوجہ سی ایدی. استریدیہ فوغی شکلندہ بر آرابہ ده اتورمش و آرابہ سنہ یو-نس بالیقاری قومش اولدینی، و (تریتون) ایله (نثریدہ) دینلن پرلر دخی یانندہ بولدینی حالده، دیکر اوز-زندہ کرر صورتندہ تصویر ایدرلردی.

آمفیتریته (Amphitrite) آطلہری. (Iles Amphitrite) چین دیکرینک شمال طرفندہ واقع (باراسلہ) آطلہرینہ منسوب بر طاقم کوچک آطلہر-در، که (هایان) جزیرہ سنک جنوب شرقیسنده و ۱۶° ۵۰' عرض شمالی ایله ۱۱۰° طول شرقیہ واقعدرلر.

آمفیتریون (Amphitryon) یونان قدیمک (آرغولیدہ) قطعہ سندہ واقع (تیرینتہ) شہرینک حکمداری اولوب، آلکیوسک اوغلی و پرسئوسک تورونی ایدی. مسینہ حکمداری (الکتریون) ک اوغلارینی قتل ایدن (تلبون) آطلہری فورصانلرینی تنکیل ایتمکله، مکافآ حکمدار مذکورک قیزی (آتیبینہ) بی تزوج ایتش؛ و برمنازعہ ده خطاآ قان پدرینی اولدیرمکله، (تیبہ) یہ چکلمش ایدی. برچوق محاربلر ده تیبہ لیلرہ قوماندانلق ایتش؛ و بو سفرلرک بری ائناسندہ کویا ابوالاکہ مشتری کنديسنک قیافتہ گیرہرک، زوجہ سیلہ یاتمقلہ، زوجہ سی ایکی ایکیر چوچق طوغورمش، که بولردن مشهور (هر-کل) یاخود (ایراقلیس) مشترینک و (ایفکلیس) آمفیتریو-نک اوغلی ایدی.

آمفیسیا (Amphissa) یونان قدیمک (لوقریدہ) خطہ سندہ برشہر ایدی، که ادلنی معبدینک غرب شمالیسنده واقع اولوب، اہالیسی معبد مذکور یغما ایتش اولدقلرندن. (آمفیکتیونیا) جمعیتی کنديلرینہ اعلان حرب ایتشدی. ماکدونیاالی فلیپ بو شہری ضبط و تخریب، و مؤخرآ آوغستوس یکیدن تأسیس ایتشدرد. الیوم (سالونہ) دینلن قصبہدر. [«سالونہ» مادہ سنہ مراجعت.]

آمفیکتیون (Amphictyon) یونان قدیم تاریخنده حضرت نوح کی

نفیسه و ادبیات الهی آپولون کندیسنه بر آلتون عود و یرمش اولغله، بو عودی چالدیغی وقت، طاشلر کندیلکلرندن کلوب بربری اوزرینه چیقدقلرندن، تیه شهرینی بو صورته بنا ایتمش. (نیویا) ایله عقد ازدواج ایدرک، ۱۴ اوغلی اولمش ایسهده، والدہ لرینک غرورینه بر مجازات اولقی اوزره، جلهسی (آپولون) ایله (دیانه) طرفندن اتلاف اولندیغندن، آمفیون دخی ما یوسیتندن اتلاف نفس ایتمش.

آمکینسک (Amginsk) سپهریانک شرق طرفده (یا قوتسق) ایالتنده و (آغا) نهرینک ساحل یسارنده روسلر طرفندن بنا واسکان اولمش بر یر اولوب، 61° عرض شمالی ایله 130° طول شرقیده واقعدر. آمغا نهرینک برکیلومتره کنیشلیکی واردر.

آمل ایرانک شمال طرفده مازندران خطه - سنده برشهردر، که پک اسکی اولوب، وقتیه طبرستانک مرکزی ایدی. بلفروخ شهرینک ۷ ویا ۸ ساعت غربنده، بحر حزرک ساحل جنو - بیستدن ۶ مسافده و طهرانک تقریباً ۱۲۵ کیلومتره شمال شرقیسنده (هراز) ویا (هروز) نهری اوزرنده واقعدر. شمذیکی حالدہ شهرک بالکز ۱۱۰۰ خانہسی و ۱۰۰۰۰ قدر اهالیسی اولوب، اولری اسکی شهرک خرابلرندن آلتش طوغلهلر دن معمول اولهرق، پک سیرک وواسع باغچهلر ایچندهدر. بونکله برابر شهرک اطرافنده خیلی مسافده خرابلر بولندیغندن، وقتیه پک پیوک بولنش اولدیغی آکلاشیلور. نهر مذکور اوزرنده ۱۱ کرلی برکوپرسی، شاه عباس طرفندن بنا اولمش بر قلعهسی، مجوسیلر زماننده آتشکده بولنش اولان ۳ قلعهسی و ۴ کاروانسرائی واردر. نواحیسنده، پاموق و پرنج حاصل اولدیغی کجی، جوارنده کی طاغلرده خیلی دمبر معدنلری بو - لنیور. شهرده دمبر ایشلندیکی کجی، یاقوت حوی زماننده مشهور سجاده و خالیلر دخی اعمال اولنوردی. بو شهر پک چوق، علانک وطن و منشئی اولوب، زیرده ذکر اولنه حق دیگر آمل هلاسندن تفریق ایچون، بونلر اکثرا «طبری» نسبتیه شهرت بولشلردر.

آمل (خراسانده چیخونک ساحل یسارنده، بخارانک ۱۱۰ کیلومتره جنوب غر -

بیسنده مرو دن بخارایه کیدن جاده اوزرنده واقع بر شهردر، که طبرستانده کی آملدن فرق اولقی ایچون، آمل زم، آمل چیخون، آمل شط و آمل مفازه اسملریله دخی یاد اولنور. صوک اسمنک سبی آمل ایله مرو آره سنده صعب المرور بر قوم صحراسی بو - لتسیدر. بوکا (آمو) دخی دیرلر. وقتیه پیوک و تجارتکاه بر شهر ایکن، مغوللرک استیلاسنده خراب اولمشیدی. فیروز آبادی زماننده بو شهرک بیستون خراب اولوب، اصلا خانه و اهالیسی قالمش اولدیغی بیان ایدیورسده، مشاهیر جغرافیوندن (مالت برون) ۱۷۳۹ تاریخ میلادیسنده او طرفه سیاحت ایدن (هنوای) ک شهری معور بولش اولدیغی وجوار - لرنده چیقان دمبر معدنک ایشلندیکی روایت ایدیور. بو شهرده تولد و نشأت ایدوب، «آملی» نسبتیه مشهور علای اسلام پک چوق اولوب، اسم ذاتیلری صره سنده ذکر اولندحقدر.

آملاند (Ameland) فلنکک شمالنده، (فریسه) ایالتی ساحلنک قارشینده وایالت مذکوریه ملحق بر آطهدر، که غربدن شرقه اولان طولی ۲۰ کیلومتره قدر اولوب، ساحلدن ۱۰ کیلومتره قدر اوزاقدر. ساحل ایله بو آطه آره سنده اولان بوغازک صوری پک صیغ اولغله، فلنک اصول وعادتی اوزره طولدیروب اراضی مزروعه حالته قومغه تشب ایتشلر ایسهده، فرطو - نه دن عملیات دفعاتله منقطع اولشددر. آطه ناک ارا - ضیبسی پک آلچق اولوب، چوق دفعه صو آلتنده قالیر. اوج قریه نی و ۲۳۰۰ اهالیی حاوی اولوب، آت و سار حیوانات بیتشدیرر.

آملو (دلا هوسای (Amelot de la Hous) saye) فرانسه هلاسندن اولوب، میلادک ۱۶۳۴ تاریخنده اورلیانده طوغش، و ۱۷۰۶ تاریخنده پارسده وفات ایتشددر. بر آره لقی و ندیک سفارتی کتابته تعیین اولمش؛ ولاتین وایتالیان لسانتر - ندن بر چوق کتابلر وازان جله (تاسیت) ک تاریخی و ماکیاولک «پرنس» عنوانی کتابتی فرانسه زجه یه ترجمه ایتش، و سار بعض اثرلر دخی یازمشدر.

آملیا (Amelia) مالک مجتمه نک جنوب شر - قیسنده کی (فلوریده) شبه جزیره سنک ساحل شرقیبسی قارشینده و (سنه ماریا) نهری منصبنده بر آطه اولوب، 42° $30'$ عرض شمالیده

آبدلر تأسیس ایشدر. بو آبدلرک بری ده شفقه کور. نیشک تأثیرله بر آهنگ چیقاران مشهور برهیکل ایدی. — مشهور (سزوستریس)ک پدری (منقناح) ده دخی بعض مورخلر بو اسمی ویرمشلردر.

آمنه { رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمن
حضرتلرینک والده محترمدری اولوب،

وهب (بن عبد مناف بن زهره بن کلاب بن مره بن کعب بن لوی بن غالب)ک قیزی اولغله، سلسله نسبی اوج بطن یوقاریده سلسله مبارکه پیغمبری ایله بر- لشیر. والدهلری (بره) دخی عبدالعزی (بن عثمان بن عبدالدار بن قسی بن کلاب)ک قیزی اولغله، بوجهندن دخی سلسله نسبی درت بطنده نسب پیغمبری ایله بر- لشیر. حسن وادیلله بین القریش امثالسز اولغله،

حضرت عبدالمطلب کندیسنی اوغلی حضرت عبد- الله تزویج ایتکله، حضرت آمنه اون درت یاشنده اولدیفی حالد، حامله قالوب، برروایت کوره ایکی،

دیگر برروایت کوره سکر آباق حامله ایکن، زوح محترمدری حضرت عبدالله ارتحال ایشدر. حضرت آمنه فخر کائنات افندمنک آلتی یاشنه وصولرینه قدر برحیات اولوب، عبدالمطلب مدینه منوره ده بولنان داییلری بنی عدی بن النجارک زیارتنه کیده رک، حضرت محمد علیه الصلا والسلام افندمن دخی برابر-

لرنده اولدقلری حالد، عودتنده مکه ایله مدینه آ- ره سنده (ابواء) نام موقعده ارتحال ایتکله، اوراده دفن اولنشدر؛ و دیگر برروایت کوره مکه مکرمه ده ارتحال ایدوب اوراده مدفوندر. حضرت عبداللهک

محل ارتحال ودفنی دخی مختلف فیه اولوب، بر روا- یته کوره پدرلرینک داییلرینی زیارت ایچون مکهیه کیش، ویاخود لاجل التجاره شامه کیدوب، عود- تنده مکهیه اوغرامش اولدیفی حالد، اوراده دا-

یلرینک خانه سنده ارتحال ایدوب، (دارناغه) ده، و دیگر برروایت کوره دخی مکه دن مدینهیه کلیرکن مذکور (ابواء) ده ارتحال ایتکله، اوراده دفن اولنشدر. هر حالد ابوبن رسول الله (صلی الله

علیه وسلم) دن برینک مدفنی ابواء ده اولدیفی مرویدر. حضرت آمنه ایله حضرت عبداللهک ایمانلری حقه ده بین الفقها پک چوق اختلافات وقوع بولش ایسه ده، هر حالد حضرت رسول الله افندمنه حرمة ابوبنی حقه حسن ظنده بولنق واسملرینی حرمت مخصوصه

واقعدر. (ناسو) قضاسته ملحق اولوب، مرکز قضا اولان (فرنادینه) قصبه سی دخی بو آطه نک او- زرنده در. شمالدن جنوبه اولان طولی ۲۳ و شرقدن غربه اولان عرضی ۶ کیلومتره اولوب، اراضی سی دوز ومنتندر. — بو اسمله مالک مجتمه نک (ویرجنیا) جمهورینده دخی برقضا واردر، که (آپوماتو) نه ری جراسنک اطرافنده اولوب، ۸۶۴ مربع کیلومتره ساحه سی و ۹۸۸۰ اهالی سی واردر.

آملیا { یاخود آمریکا (Amelia, Ameria)
ایتالیانک ووسطنده (اوه بریا) ایالتنده (ترنی) قضاسته و ترنی شهرینک ۲۰ کیلومتره غربنده بر قصبه اولوب، ۷۰۰۰ اهالی سی واردر. جوار- لرینک اوزومی مشهوردر.

آملیوس { (Amelios) اوچنجی عصر میل- لیا ده دنیاه کلش، وافلاطونک مذهب فلسفیسنه تابع اولمش ایدی. آتاری بولندمامشدر.

آملیه حاملری { (Amélie-les-Bains)
فرانسه نک «شرقی پیرنه» ایالتنده ناحیه مرکزی برکوچک قصبه در، که کور- کوردنی قابلیجه لرله وهواسنک ملایمتیه مشهور اولوب، قابلیجه لرینه هر طرفدن پک چوق آدم لر کیدر.

آمندوله { (Amendola) میلادک ۱۶۶۴- ریخنده وفات ایش ناپولی برسامدر، که وقوعات تاریخیه نک تصویرنده کی مهارتیه مشهوردر.

آمنوفیس { (Aménophis) ودها طوغریسی قديمک (تبه) شهرنده حکومت سورن اون سکرنجی سلاهسته منسوب برقاج حکمدارک اسمیدر، که بونلرک ایکیسی کشف اولنان آثار عتیقه ایله دخی تصدیق اوننشدر. بونلرک بری برنجی آمنوفیسدر، که

(هکسوس) لری مصردن اخراج ایدن (توتوسیس)ک اوغلی و سلاهه مذکور نک مؤسس اولوب، قبل المیلاد ۱۷۰۰ تاریخلرنده حکومت سورمش، وهکسوسلر- دن مصرده قالان ایزادی طردواخر اجله اوغراشمشدر.

— دیگری یونان قدیم مورخلرینک (عمتون) دیدکلری اوچنجی آمنوفیسدر، که قبل المیلاد ۱۵۰۰ تاریخلرنده حکم سوروب، مصر ممالکتنی خیلی توسیع، وبرچوق

آمنه بنت ابی الصلت، آمنه بنت عفان وآمنه بنت قیس صحابه را دارند. آمنه اثنا عشر دن محمد باقر حضرت تریه موسی کاظم حضرت تریک کریمه لری دخی بو اسمله مسمی اولوب، مدفلی مصرده در.

آمنه الرملیه } قدس نواحیسنده کی رمله شهرنده نشأت ایتمش اولیه اللهدن مستجاب الدعو بر خاتون اولوب، ایکنجی عصر هجری اوخرنده بر حیات ایدی. علیه وزهد وعبادتیه کسب شهرت ایدوب، بشر بن حارث حضرت تری دایما زیارته کیدردی. حتی مشهوردر، که بر کون بشر بن حارث خسته اولغله، صاحبه الترجه رمله دن زیارته کیمش اولدینی حالده، امام احد بن حنبل حضرت تری دخی بشر بن حارث زیارته کیدوب، مشارالیهان کیم اولدینی صورمش، وآمنه الرملیه اولدینی آکلانجه، دعاسنه اظهار احتیاج ایتمش ایدی.

آمنی } (Ameni) بحر هندیده ملبار ساحلی قارشیسنده کان (لاکدو) آطلرینک بری اولوب جزایر مذکوره نک وسطنده واقعدر. داروی الشکل اولوب، قطری ۲ کیلومترده در.

آمو } مروایه بخارا آره سنده واقع واسع بر قوم صحرا سنک اسمیدر، که صعب المور بر چول اولغله مشهوردر. شاعر مشهور رودکی نک ملو کدن نصر بن احدی اقامتگاهنی مرو دن بخارایه نقل ایتمکه تشویق یولنده سویلش اولدینی قصیده نک شویینی دخی بوکا شاهددر:

ریک آمو ودرستیهای او
زیر پا چون پریان آید همی

او جوارده کی آمل شهرینه دخی بعضاً آمو دینلیدکندن، صحرائک اسمی او دن مأخوذ اولسه کر کدر. [«آمل» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

آمو تاپه } (Amotapa) آمریکای جنوبیده پروک (پاتیه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که هبنای اولان بر طاغک اتکنده واه قع اولوب، جوارنده کی (یتوم) معدنیه مشهوردر.

آموخته } (Amouchta) آسیا ایله آمریکا (یعنی سیریا ایله آلاسقه) آره سنده واقع آلتون آطلر دن «تیلکی آطلر» طاقه منسوب بر آطلدر، که سونمش بر برکانی حاوی اولوب، مرکز ۳۳' ۵۵° عرض شمالی ایله تقریباً ۱۷۵° طول شرقیده واقعدر.

ایله یاد ایتمک هر مؤمن ایچون فرضدر. حضرت عبدالله حضرت آمنه دن بشقه هیچ بر قادیله تزوج و مقارنت ایتمه مش اولدینی کبی، حضرت آمنه دخی مشارالهدن بشقه کیمسه وارماش، و حضرت نبی ذیشان دن بشقه اولاد لری دخی اولماشیدی. حضرت پیغمبرک نور نبوتی حضرت عبداللہک ناصیه سنده لمه پاش اولوب، کندیس فوق العاده حسن و جاله دخی مالک اولدیغدن، بتون قریش قیرلری کندیسنه وار. مغه خواشکر اولوب، بعضلری دخی وصالرینی تکلیف ایتمش اولدقلری حالده، کمال عفتدن هیچ برینه الثفات ایتموب، قدرت ازلیه اوشرفی حضرت آمنه میسر ایتمشدر. حتی زفاف کیمه سی حضرت عبداللہک ناصیه رنده کی نورک حضرت آمنه نک نا صیه لرینه انتقال ایتدی، و بو حالک بتون نساء قریشی غبطه وحسد دوشوردیکی مرویدر.

آمنه } یاخود امیه. قدمای شعرای عرب دن ابن الدمینہ نک زوجه سی اولوب، شعر و فصاحتده مشهور بر قادیندر. ابتدا یئلرنده معا شقه وقوع بولوب، ابن دمینہ دخی زوجه سی (جاء) بی دوستیه برابر قتل ایتمش اولدیغندن، صاحبه الترجه ایله عقد ازدواج ایتمش ایسه ده، آز مدت برابر یاشایوب، ابن دمینہ قتل ایتدیکی آدمک اقرباسی طرفندن قتل اولمشدر. آمنه نک جلّه اشعار دن اوله رق، ابن الدمینہ یه عرض محبت واشتکا مقامنده سویلش اولدینی شو بر قاج بیت آیان اولنور:

وانت الذی اخلقتی ما وعدتی
واشت بی من کافیک یلوم
وارزتی للناس ثم ترکتی
لهم غرضاً ارمی وانت سلیم
فلوان قولاً یکلم الجسم قدیداً
یجسمی من قول الوشاة کلوم

ابن الدمینہ دخی شو بیتلره جواب ویرمشدر:

وانت الی قطع قلبی حراره
ومزقت قرح القلب فهو کلیم
وانت الی کلفتی دلج السری
وجون القط بالجلهتین جنوم
وانت الی احفظت قومی فکلهم
بعید الرخی دانی الصدود کظیم

آمنه } بو اسمله مشاهیر نساء اسلام دن بر قاج خاتون بولنوب، آمنه بنت الارقم، آمنه بنت خلف الاسلید، آمنه بنت رقیش، آمنه بنت سعد،

آمو دریا { Amou-Daria) ماوراءالنهر ایله خراسان آره سنده آقان مشهور جیخون نهرینه شمیدیکی اهالی طرفندن ویریلن اسم او- لوب، آورو باجه دخی نعم ایتمشدر. کتب قدیمه یونانیده (اوقسوس) و کتب اسلامیه ده جیخون نا- میله معروفدر. یونکله متوازیاً ماوراءالنهرک شمانده آقان سیخون نهرینک دخی اسم قدیم یونانیسی (یا قسار- نیس) و شمدی بینالاهالی مستعمل اسمی (سپردریا) در. بزم اوراق حوادث محر و مترجلری (آمودریا) اسمی آروپا لسانلرنده کوروب، «ام دریا» تعیرندن غلط ظن ایتکله، بویه بر تعیر سقیمله ترجمه ایتکله آیتمشلدر، که غلط فاحشدر. [«جیخون» ماده- سنه مراجعت بیوریه.]

آمور { Amour) آسیانک شرق طرفنده بر دن مرکدر، که بونلرک بری (آرغون) یاخود (اور- خون) و دیگرى (شیلقه) نهرلى اولوب، ایکسییه (قنتای) طاغلرندن نیغانه، (داوریه) اووه سنی سق ایتدکن صکره، $45^{\circ} 19' 53''$ عرض شمالی ایله $45^{\circ} 29' 11''$ طول شرقیده، بالا اجتماع، ۱۲۸ کیلومتره تک محله شرقه طوغری اولان جریاننده دوام ایدر؛ بعده جسم بر قوس چیرمک اوزره شرق جنوبیه طوغری میلانه، 53° عرض شمالیدن 48° عرض شمالیه قدر ایتدکن صکره، ساحله تقرب ایتدکجه، بیه شرقی شمالیه طوغری چیقهرق، تقریباً 53° عرض شمالی ایله 139° طول شرقیده (او- خوچق) دیکرینه منصب اولور. آرغون ایله شیلقدنک محل تلاقیسندن آشاغی اولان (آمور) مجراسی ۲۸۴۰ کیلومتره طولنده اولوب، کاملاً سیر سفاشته صا- لدر. آرغون و شیلقه نك منبعندن حساب اولندیقی حانده، بتون مجراسی ۴۰۰۰ کیلومتره دن زیاده، یعنی طونه نك ایکی مثلی اوزونلغنده در. آمو نهری مجرا سنده صاغ و صولدن بر چوق نهرل و چایلر اخذ ایدر، که بونلرک بعضیسی خیلی بیوکدر. شمالدن آندیقی نهرلرک اک بیوکلی روسیه نك اخیراً ضبط ایتدیکی آموور قطعه سنی سق ایدن (زیا)، (بوریا) و آفغان نهرلیدر. جنوبدن آندیقی نهرلرک اک بیوکلی دخی (سونقاری) ایله (اوسوری) نهرلیدر. علی الخصوص (سونقاری) نهری بتون مانچوریا نك صو-

لرینی جمع ایتکله، بر بیوک ایرماق صورتی آلوب، محل تلاقیسنده صوبی (آموور) ک صوتندن زیاده کو- رینور. بونهرک وادیلری مانچوریا نك اک مسکون برلری اولوب، الیوم چینده حکومت سورن خاندان حکمداری دخی اورادن نشأت ایتمشدر. ابتدا (آر- غون) بعده (آموور) و نهایت (اوسوری) نهرلرینک مجرا لری روسیه ایله چین آره سنده خط حدود برینی طوتیور. آموور نهرینک صوبی سیاهمتراق اولدیقندن، مانچو لساننده (سخالین اولو) و مغولجه ده (قره موران) تسمیه اولمشدر، که ایکسییه ده «قره ایرماق» دیکدر. اوروپا لیلرجه نعم ایدن (آموور) اسمی ایسه «ایرماق» دیمک اولان (موران) اسم مغولی سندن غلطدر. سونفا- رینک صوبی ایسه بیاضمتراق اولدیقندن، مانچو لسا- ند «سوت ایرماقی» دیمک اولان (سونقاری اولو) دینلشدر.

آموور { Amour) ماده آفنده بیان اولنان بیوک بر قطعه در، که ۱۸۵۰ تاریخ میلادی سنده ک اسماً چینک النده ایکن، تاریخ مذکورده روسیه نك ید ضبطنه بکوب، سیریا به الحاق اولمشدر. آموور نهرینک حوضه سی تقریباً ۱۹۴۰۰۰۰ مربع کیلومتره اولوب، فرانسه نك اوج ییحق مثلی نسبتنده اولدیقی حالده، روسیه نك الیه کچن آموور قطعه سی بونک نصفی نسبتنده، یعنی تقریباً ۹۷۰۰۰۰ مربع کیلومتره وسعتنده اولوب، 43° ایله 56° عرض شمالی و 120° ایله $139^{\circ} 30'$ طول شرقی آره- لرنده تمت اولور. بوکا ملحق اولان (سخالین) آطدسی بو حسابیه داخل دکلدر. شمالاً «شرق سیریا» ایله و شمال غربی طرفندن (داوریه) و نام دیکرله «ماوراءالبقال» قطعه سیله محدوددر. جنوب و غرب جنوبی طرفندن، یوقاریده ذکر اولندیقی کبی، آر- غون، آموور و اوسوری نهرلرله چینک النده اولان مانچوریا دن آیرلش؛ و شرق جهتنده مذکور آسوری مجراسی بونیجه جنوبه طوغری اوزانهرق، (قوریا) نك حدودینه منتهی اولمشدر. شرق و شرق شمالی طرفی ایسه جاپون و (اوخوچق) دیکرلرله محاط اولوب، کیرنتی و چیقنتیلری حساب اولنقسنین، تقریباً ۲۰۰۰ کیلومتره تک سواحلی واردر. آموور قطعه سی عمومیت اوزره طاعلق بر محل

اولوب، حتی ابرماغك كنارلرنده بيله دوز يرلری يك آزدرد. همان هر طرفی یسانی وبالطه کورمه‌مش اورمانلرله مستور اولوب، شمال طرفی یالکز اقالیم بارده به مخصوص اولان چام وسارنه آغاجلرینی و یالکز آمور نهرینك جنوبه طوغری تشکیل ایتدیكى قوسك ایچی اقالیم معتدله به مخصوص آغاجلر انواعی و حتی یسانی حالنده غایت بیوك آصمه‌لرله جوز آغاجلرینی وسائر اشجار مثره‌ی حاویدر. یالکز بو طرفك يك آز يرلرنده جزئی بر زراعت اجرا اولنوب، سائر طرفلرده اهالی یازین بالیقچیلق و قیشین آوجیلقله پکینیر. باشلیجه طاغلری ایکی سلسله به منسوب او-لوب، بونلرک بری قطعنهك جهت شمالیه‌سنده غربدن شرقه تمتد اولان (استاونوی) سلسله-سیدر، که بحر محیط شمالی مائه‌سنی (اوخوجق) دیکرنی مائه‌سندن یعنی سیبریای آمور حوضه‌سندن آپریور. دیکری اینسه قوریادن کلوب، جنوبدن شماله طوغری امتداده، او سوری وادیسنی جاپون دیکرندن آیران (سیپانه آلین) سلسله‌سیدر. وسطلرنده دخی (آلتون نغان) اسمبله بر طاغ وارد، که آمور ابرماغی بونك اورته‌سنده واقع غایت کوزل و بشایان تماشا بر بوغازدن پکیور. آمور قطعنهك ساحل شرقیسنده شمالدن جنوبه طوغری طار واوزون بر جزیره اوزانیور، که (سخالین) اسمبله معروف اولوب، بو آطه ایله ساحل آره‌سنده کی بوغازه دخی «تاتارستان بوغازی» دیرلر.

هوایی جنوب طرفلرنده برآز ده‌ها معتدل ایسه‌ده، عمومیت اوزره صونوق اولوب، یدی آیدن زیاده سورن قیش موسمنده مقیاس حرارت صفردن آشاغی ۳۵ درجه‌یه قدر اینز، وکرک ابرماق ککرک دیکر طوناز. اهالیسی يك جزئی اولوب، هر نه قدر مملکتك حال حاضريله منظم بر تحریر نفوس ممکن اوله‌مامش ایسه‌ده، بتون اهالیسك یوز يك نفوسی متجاوز اولدیغی تخمین اولنشدر. بونلرک دخی نصف روس اولوب، دیکر نصف بالیقی وچوبان قبیله-لرندن عبارت اولقی اوزره، اوج جنسینه منسوبدر. لر. قسم اعظمی تاتار جنسیتی شعباتندن اولان (توتنغوز) قومنه منسوب اولوب، یالکز جنوبه طوغری تمتد اولان سلسله جبالك غرب طرفنده یعنی اوسوری نهری وادیسنده ینه اقوام تاتاریه‌دن (مانچو) قومنه منسوب بر قبیله، و سلسله مذکوره‌نك

دیکر طرفنده اولان مائه‌سنده دخی جاپون وقوریا اهالیسیله قرابت جنسیه‌سی بولنان دیکر بر قبیله ساکن بولنیور. روسلر بو قطعهی ایکی اداره به تقسیم ایدوب، اصل (آمور) ناميله یاد ایتدکری قسم غریسته یکیدن تأسیس ایتدکری (بلاغووچنسك) قصه‌سنی مرکز اتحاد ایشلرلدر. قسم شرقیسی ایسه «ساحل» ناميله تقریق ایدرک، ایکی قضایه آبرمشلرلدر، که بونلردن برینك مرکزی (نیقولایفسك) و دیکرینك کی دخی (صوفیسنی) قصبه‌لیدر. روسلر ده‌ها بر طاقم قصبه‌لرک رسملرینی چیزوب، اساسلرینی قورمشلر، واسکانلرینه خیلی غیرت اتکده بولنشلر ایسه‌ده، الان او واسع مملکت خالی حکمنده‌در.

آمورغو (Amorgo) آطه‌لر دیکرنده یونان-نك کیکلاده تعیر اولنان جزایرندن بر آطه‌در، که جزایر مذکوره‌نك جنوب شرقیسنده و جزایر عثمانیه‌نك قربنده واقع اولوب، نقشه یاخود (ناقوس) ایله آستوپالیه آره‌سنده واقعدر. اسکی ترکیجه کتابلرده (یامروغی) اسمبله مذکوردر. شمال شرقییدن جنوب غربی به تمتد اولوب، طولی ۳۵ واک کنیش عرضی ۸ کیلومتره‌در. مرکزی ۳۶° ۵۰' عرض شمالی ایله ۳۵° ۲۳' طول شرقیه واقعدر. اراضیسی طاغلق و قبالی ایسه‌ده، منبت وادیرلی دخی اولوب، اوزوم وزیتون محصولاتی چوقدر. مرکزی ینه (آمورغو) اسمنده بر کوچك قصبه اولوب، آطه‌نك اورته‌سنده واقعدر. جزیره-نك اهالیسی تقریباً ۳۰۰۰ کشیدر. بو آطه‌نك جنوبنده (آمورغوپلو) ناميله بر کوچك وایسنز آطه ده‌ها وارد.

آموریوم (Amorium) آناطولیده انقره ولایتك سیفریحصار جهته‌ده و سقاریه‌نك کنارنده بونتش بر اسکی شهر ایدی، که جغرافیون اسلام بیننده (عوریه) اسمبله شهرت بولشدر. [«عوریه» ماده‌سنه مراجعت پیوریله].

آموقو (Amuen) آمریقای جنوبیه‌ده برا-غویانه آره‌سنده منازع فیه اولان (پاریمه) قطعده-سند برکولدر. [«پاریمه» ماده‌سنه مراجعت].

آمولیوس (Amulius) رومانك اساطیرله (آلبه) حکمداری (پروفاسر) ك اوغلی و (نومیتور) ك

اوريجن و پلوتن کي حکما بولنشد. پلوتن استادينک فکر و مسلک فلسفيسي يازمشدر.

آمونئوس (Ammonius) بشنخي عصر يون زمره سندن اولوب، فيلسوف (پروکلاس) ک اوغلي ایدی. آرسطو و پورفيرک آثارى اوزرينه بعض شرحلر و حاشيملر يازمشدر.

آمونئوس (Ammonius) اسکندريه يوه. نان نحو بونشدن اولوب، در. دنجي عصر ميلاديه ياشامشدر. يونان لسانده يوه. لنان الفاظ مترادفه حقنده اليوم موجود و معتبر بر اثرک مؤلفيدر.

آموی (Amoi یاخود Amoy) چينک سا. (حل جو وييسنده (فوکين) ايا لئنده، "۲۰' ۲۸° ۲۴° عرض شمالی ايله "۱۳' ۴۲' ۱۱۵° طول شرقيه واقع بر شهر واسکله در، که بر طاقم آطلمله محفوظ و امين بر قویک ايچنده (هيامن) استنده بر آطنک اوزرنده کائندر. شهرک تقريباً ۳۰۰۰۰۰، و محیط دائره سی ۳ کیلومتره دن عبارت اولان مذکور آطنک ۴۰۰۰۰۰ اهالیسی واردر. آطه ايله ساحل آره سنده اولان بوغاز ۳ کیلومتره کنیشلکندنه در. لیمانی واسع و صاعلام اولوب، چينک اک کوزل لیمایندر، و آوروپالیرک اسکیدن بری او جوارلرده ترجیع ایستدکری محلدر. جوارلرینک اهالیسی پک چوق اولوب، متدباً ممالک اجنیه به و علی الخصوص هندچینی ايله جاوه و سائر آطلره هجرت ایتمکده درلر.

آمّه { یاخود آمده (Amé, Amédée) ساووا } خاندانه منسوب بر قاج پرسک اسميدر. [«ساووا» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آمهاره (Amhara) حبشک مرکب بولندينی [اوچ قطعه تک بریدر. «آمهاره» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

آمهرست (Amherst) ممالک مجتمعه نك (مساجوست) جمهوریتنده (هامپشیر) قضا سنده و (بوستون) شیرینک ۱۳۲ کیلومتره غربنده واقع بر قصیه اولوب، ۴۰۳۵ اهالیسی، بیوک بردار الفنونيله بر تاریخ طبیعی نمونه خا ندهی و بر قاج فابریقه سی واردر. — (ورجینیا) جمهوریتنده بو اسمله بر قضا بولندينی کي، ممالک مجتمعه نك سائر طرفلرنده دخی بر چوق کوچک قصبه لر

برادری اولوب، میلاددن ۷۹۶ سنه اول برادرینی نختدن ایندیره رک، اونک قیزی (ریاسیلویا) پی دخی راهبه اولغه مجبور ایتش ایسه ده، مرقومه حرب الهی (مارس) له الفت ایدره رک، (روملوس) و (رموس) اسملرنده ایکی اوغلی دنیاه کیش، که بونلر بیودکرندنه، آمولیوسی قتل ايله، بیوک پدرلری نومیتوری تختنه اعاده ایتمشدر.

آمون { یاخود عون — (Ammon, Amoun) } کونشدن کنایه اوله رق لیلیا (یعنی مصرک غرب طرفلری) اهالی قدیمه سنک اک بیوک معبودلری ایدی. (سیوه) شهری قربنده بو معبوده مخصوص بر بیوک معبد وار ایدی، که یونانیلرله روه مالیر عسندنه دخی مقدس عد اولنهرق، بو الهه (بویتز آمون) نامنی وررلریدی. حتی بیوک اسکندر دخی زیارتنه کیتشیدی. بو معبدک خرابه لری اليوم (ام بیضاء) اسميله معروفدر.

آمون (Amon و Ammon) [«عمون» ما. ده سنه مراجعت بیوريله.]

آمونتون (Amontons) فرانسه نك مشا. هیر علمای طبیعی بونشدن اولوب، میلادک ۱۶۶۳ تاریخنده پارسده طوغش، و ۱۷۰۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. حکمت طبیعیده ید طولی صاحبی اولوب، بو فنک غوامضنه دائر بر قاج کتاب یژمش؛ و مقیاس حرارت، مقیاس هوا و مقیاس رطوبت کي، بر قاج آلت ایجاد ایتمشدر. بخار ما کینه لرله هوا تلفرافک ایجادی فکری دخی اک اول بو ذات طرفندن درمیان اولنشد. ۱۶۹۹ ده فرانسه نك فنون انجینی اعضا لغنه قبول اولنشدی.

آمونئوس (Ammonius) اسکندريه نك { اوچنخي عصر ميلادی حکما.

سندن اولوب، (ساقاس) یعنی «جال» لقیيله معروفدر. پک فقیر اولدیفندن، ابتدای حالنده حاللق ایدره رک پکنمکه مجبور اولش ایسه ده، مؤخرأ پک بیوک بر هوس و آرزو ايله فلسفه تحصیلنه قوه یلوب، افلاطون و آرسطونک آثارینی تبع ایتش؛ و حکمای قدیمه نك هر برندن بر فکر آله رق، منتخب بر فلسفه تشکیلی ایجاد ایلشدر، که «فلسفه انتخابیه» ناميله معروفدر. کندسی تألیفاتله اوغراشامش ایسه ده، بیشدیردیکی تلامذه سی ایچنده لویجن،

وارد. — دومینیون قطعه سنک « یکی اسقوچیا » ایالتند دخی بو اسمله بر کوچک قصبه بولنیور. — کذلک هندچینیک (برما) یاخود (بیرمان) قطعه سنده، تاسریم ایالتند بو اسمله انگلیز طرفندن تأسیس او-
لنش بر قصبه ور قضا وارد.

آمهرست { لورد — (Lord Amherst)
بیوک فاملیابه منسوب اولدیغی حالده، میلادک ۱۷۲۷
تاریخنده (کنت) شهرنده طوغش، و ۱۷۹۷ ده وفات
ایتمشدر. آمریقاده مدت مدیده انگلیز عسکرینک
قوماندانی بولنش، و قتاده بی فتح ایتمش اولمغله، مشیر-
لک رتبه سنه ترفیع اولمشیدی. — بونک یکنی (قونت
پیت آمهرست) ۱۷۷۳ ده طوغسوب، ۱۸۵۷ ده
وفات ایتمشدر. سفارته چینه کوندلمش ایسهده،
چین حکمدارینک حضورینه چیققی ایچون اجراسی
لازم کلن مراسم محقرانه تزل ایتمدیکندن، کری
دونک مجبور اولمشیدی. بعده هند شرقی والیلکنه تعین
اولنهرق، (آنام) حکومتنه اعلان حرب ایتمشیدی.

آمهرست آطه لری { (Iles Amherst)
قیسنده (قوریا) شبه جزیره سنک منهای جنوبیسنک
۹۰ کیلومتره غربنده و ۳۴° ۲۵' عرض شمالیده و-
قع بر طاقم آطه لردر.

آمهرست ایسلاند { (Amherst Island)
سی. بو اسمله آمریقای شمالینک (دومینیون) قطعه-
سند ایکی آطه وارد، که بری (اوناریو) ایالتند
(اوناریو) کولنک ایچنده واقع اولوب، ۷۰ کیلو-
متره مساحت سطحیه سی و ۱۲۰۰ اهالیسی وارد.
— دیگرکی (کبک) خطه سنده واقع (مادلین) آطه-
لری جله سندندر. [«مادلین» ماده سنه مراجعت
بیوریه.] — هندچینیک برما قطعه سنده (آرافان)
ساحلیله (جدوبه) جزیره سی آره سنده دخی بو اسمله
بر کوچک آطه بولنیور.

آمی { (Ami) هندستانک جهت شمالیه سنده
(کنک ایرماغی تابلرندن (راپتی) نهرینه
منصب اولور بر چاپدر. منبعندن ۱۱۰ کیلومتره
آشاغیده بر کول تشکیل ایدر، که اورته سنده بولنان
بر آطه نک اوزرنده (مکوهار) شهری بولنیور.

آمیان { (Amiens) فرانسه نک شمالنده (سو-
(مه) ایالتنک مرکزی اولان بیوک
و معمور بر شهردر، که پارسک دمبر یول طریقله
۱۳۳ کیلومتره شمالنده و (سومه) نهری اوزرنده
واقعدر. نهر مذکور بو شهرده (آوره) و (سله)
چایلرینی اخذ ایتمکدن ماعدا اون بر جدوله دخی
تقسیم اولندیغندن، شهری بر چوق آطه له تقسیم
ایدیور. آمیان شهری ۴۳° ۵۳' ۴۹" عرض شمال
ایله ۴° ۲' ۰۰" طول غربیده واقع اولوب، ۸۰۲۸۸
اهالیسی، استحکاماتی، ۱۵۰۰۰ جلدی حاوی بر
کتابخانه یه مالک بر مناسرتی، مکتب اعدادیسی،
موزه خانه سی، بیوک بر کتبخانه عمومی، بر چوق
جعیات علیه وصناعیه سیله بعض اعانه جعیترلی،
یوک وایک اقشہ مختلفه فابریقه لره ایلیکخانه لری
و سائر فابریقه لری وارد. اک کوزل ابنه سی بر
بیوک کلیسایله بلدیہ دآره سی وحبوبات بازاریدر.
کوزل بر تفرجگاهی دخی وارد. خرسیتانلری اهل
اسلامه قارشی تشویقه اهل صلیب محاربه لرینی او-
یاندیران مشهور (پیرامیت) بو شهردن اولمغله،
شهرک ایچنده بر بیوک هیکلی رکز اولنمشدر. —
آمیان قضاسی ۱۳ ناحیه دن مرکب اولوب، ۱۸۴۰
مربع کیلومتره مساحتیه سی و ۱۸۹۷۴۶ اهالیسی
وارد.

آمیان مارچلین { (Ammien Marcellin)
میلادک ۳۲۰ تاریخنده آنطاکیده طوغش، و ۳۹۰
ده روماده وفات ایتمشدر. رومالیرک غالباً وجر-
مانیاده کی محاربه لرنده بولنش، وایبراطور یولیوس
معیتمده ابرانه دخی کیتمشیدی. بعده عسکرلکی ترکله
روماده اختیار اقامت ایدره ک میلادک ۹۶ تاریخند
۳۷۸ تاریخنده ک جریان ایتمش اولان وقایعی جامع
مکمل بر تاریخ یازمشدر. بوتاریخک باش طرفی غائب
اولوب، یالکز کندی زمانسک احوالی مین اولان
آلت طرفی موجود و، بطرفلنی حبسیله، پک مقبوندن
بولنان مورخ و خطیب لری حقنده بولنان لسانده دخی
بر کتاب یازمش ایسهده، نسخیه سی بولنه مامشدر.

آمیانوآ { (Amiënois) فرانسه نک شمالنده
(پیقاردیا) خطه سنک اورته سنده
بردر، که مرکزی آمیان شهری اولوب، آمیان (او)

(نز) قضاریه (بووه) و (غورنی) قضالینک برر قسمندن
عبارتد.

آمیترونوم (Amiternum) ایٹالیانک اسکی
برشهریدر، که رومانک شمال شر-
فبنده ایدی. الیوم (سان ویتورینو) دیلیبر. مشهور
(سالوست) ک وطنیدر.

آمیراتو (Amirato) ایٹالیا مورخلرندن
(اولوب، میلادک ۱۵۳۱ تاریخنده
نابولی حکومتک (نجه) شهرنده طوغش، و ۱۶۰۱ ده
فلورانسهده، وفات ایتمشدر. فلورانسهک بر مکمل
ومنصل تاریخی یازمشدر. — کبج آمیراتو اسمنده
بریکنی دیگر بعض آثارینی نشر ایتمشدر.

آمیرال آطهسی (Ile de l'Amiral)
[«آدمیرال ایسلاند»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آمیرال آطهلی (Iles de l'Amiral)
[ماده آتییه مراجعت.]

آمیرانته (Amirantes) یاخود آمیرال آ-
طهلی. بحر محیط هندیده، مدا-
غفار جزیره سنک تقریباً ۶۷۰ کیلومتره شمال غر-
پسنده، °۵۰ الیه °۷ عرض جنوبی و °۴۰' الیه
°۴۰' طول شرقی آره سنده. واقع برطاقم کوچک
آطهلدر، که اون ایکی قدر اولوب، ۲۰۰ کیلو-
مترهک بر محله شمالدن جنوبه طوغری اوزاتمشلدر.
جلمسی اورمانلره مستور ایسهده، اهالیلری پک آز
واراضیلری غیر معمولدر. میلادک ۱۵۰۲ تاریخنده
مشهور آمیرال (واسقو دی غاما) طرفندن کشف او-
تمشدر. بعده سائر آطهلردن بعض فرانسزلر کیدوب،
برلیلره قاریشدقلرندن، جزئی مقدارده اولان اها-
لیلری برنوع غلط فرانسزجه الیه متکلمدرلر. ۱۸۱۴
تاریخندن بری انکلترونک تحت تصرفنده بولنیورلر.
حاحلرنده چوق بالیق بولنیور، وصو وتازه ات المقی
اوزره، چوق کیلر اوغرایور.

آمیسوس (Amisus) صامسون شهرینک
اسم قدیمیدر. [«صامسون»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آمیکه (Amyclæ) یونان قدیمک (لاقونیا)
(خطه سنده، اسپارطهک ۴ کیلومتره
جنوبده بر قصبه ایدی، که ایچنده بولنش اولان
آبولون) یعنی شمسک معبدیه مشهور ایدی. الیوم

(اسقلاووخورى) دیلیبر. — ایٹالیاده دخی (قایته)
ایله تراچینه آره سنده بواسطه بر قصبه وار ایدی، که
یونانده همنای اولان قصبهک مهاجرلری طرفندن
بنا اولتمشیدی. فیثاغوراسک شاگردانی بو قصبهده
تکثر ایدوب، سکوتی التزام ایتدکلرندن «دیلنسز»
معناسیله (تاجیتیس) صفتیله تفریق اولنوردی. الیوم
(اسپرلونغه) دیلیبر.

آمیلقار (Amilcar) قرتاجیلرک رومالیلرله
(واقع اولان محاربات مشهوره سنده
ابراز شجاعت ایتمش برقاج قرتاجلی سردارک اسمیدر.
بونلرک اک مشهوری بیوک (آنیبال) ک پدری اولان
(آمیلقار بارقه) در، که طول مدت سیحلیاده روما-
لیلره مقاومت ایتمش ایسهده، نهایت میلاددن ۲۴۱
سنه اول (اغانه) آطهلی اوکندده، واقع اولان بر
محاربه بحریده روما سردارلرندن (لوتانیوس قاتو-
لوس) طرفندن مغلوب اولمش، بوو مغلوبیتله محاربه
ختم بولمشدر. قرتاجه عودتنده، اوراده ظهور
ایتمش اولان بر اختلافی باصدمش؛ بعده اسپانیایه
پکسوب، اورانک اک محارب اقوامنی رام ایدرک،
کندنی خاندانک اسمنه نسبتله (بارچنتو) نسمیه ایتدیکی
بوو کون (بارچلونه) دیلن شهری بنا ایتمش؛ وتکرار
رومالیلرک اوزرینه یوریمکه حاضرلغده ایکن، قبل
المیلاد ۲۲۹ تاریخنده (توتون) قومیه واقع بر مح-
ربهده مقتولاً وفات ایتمشدر. او وقت طقوز یاشنده
بولنان اوغلی آنیباله، رومالیلرک کین وخصومتنی ایدی
قلبدنن چیقارماقی اوزره، یمن ایتدیرمش اولدینی
مرویدر.

آمینتاس (Amyntas) ماکدونیا حکمدار-
لرندن سکر کشینک اسمی اولوب،
اک مشهورلری بیوک فلیپک پدری اولان اوچنجی آ-
مینتاسدر، که قبل المیلاد ۳۹۶ تاریخندن ۳۷۰ تا-
ریخنهک حکم سورهک، ماکدونیا دولتک اعلاى
شوکتته باشلایان بودر.

آمیوت (Amyot) فرانسهک اون آلتنجی
عصر میلادی مشاهیر عالماندن
اولوب، ۱۵۱۳ تاریخنده (ملون) ده فقیر ابویندن
تولد، ۱۵۹۳ ده پارسده وفات ایتمشدر. بعض
زنکین شاگردانه خدمت ایدرک پارسک (ناواره)
مکتبنده تحصیل علوم ایتدکدن صکره، اون سنه
قدر (لورژه) دارالفنونده لسان یونانی معملکی ایتمش؛

معدنری وارد در. — بو اسمله آلمانیا و آوستریاده بر قاج بیوجک قریه دخی وارد در.

آناپولی { موره شبه جزیره سنک شرق جهنده
هنای اولان کورفزک ایچنده و افغ
(ناپولیا) شهرینه اداره عثمانیه زمانده و پرین اسمدر.
[«ناپولیا» مادسنه مراجعت بیوریه.]

آناپو { (Anapo) سیجلیا جزیره سنده سیرا.
قوسه شهرینک جنوبنده (تئوقریت)

قوینه دوکیلور برنهردر. اسم قدیمی (آناپوس) در.
آناپولیس { (Annapolis) ممالک مجتمعه نك
(جواهر شرقیه سندن (ماریلاند)

جمهوریتنده، (واشینگتون) ۶۰ کیلومتره شرق نیا.
لیسنده و (سورن) نهرینک ساحل غریبسنده واقع قضا
مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۰۰۰ اهالیسی وارد در.
ممالک مجتمعه نك اکی قصبه لرندن اولوب، ابتدا
(پروویدانس) تسمیه اولنشیدی. سواققرلی پک
منتظدر؛ و مکمل بر بحریه مکتبی وارد در.

آناپولیس { (Annapolis) آمریقای شماید
(دومینیون) قطعه سنک «یکی

اسقوچیا» خطه سنده بر نهردر، که (فوندی) کور.
فرینک ساحلیله متوازیاً ۱۲۰ کیلومتره مسافده
جریان ایدره، که هنای اولان شهرک اوکندن پکدکن
صکره، درین بر خلیج تشکیلیله، (فوندی) کورفرزیه
منصب اولور.

آناپولیس { (Annapolis) دومینیونک «یکی
(اسقوچیا) قطعه سنده قضا

مرکزی بر قصبه واسکدر، که هنای اولان نهرک
اوزرنده و (هالیفاکس) ۲۰۸ کیلومتره غرینده واد
قع اولوب، ۲۰۰۰ اهالیسی وارد در. ابتدا فرانسه
لر طرفندن بنا اولندرق، (پورت روآل) تسمیه؛ و
(آقادی) اسمیله یاد اولنان یکی اسقوچیا مرکز اتحاد
اولنشیدی. میلادک ۱۷۱۰ تاریخنده انکلتربه
پکمله اسمی دیکشدرلمش؛ و هالیفاکس تاسیسی
اوزرینه، اسکی اهیتی غائب ایغشدر. — قضاسنک
مساحه سطحیه سی ۳۳۰۰ مربع کیلومتره و اهالیسی

۱۸۱۲۱ کشی اولوب، یکی اسقوچیانک و بلکه
بتون دومینیونک اک منبت واک کوزل یریدر. اور-
مانلرندن پک چوقی کراسته کیلوب، سفان اعمال
اولنور.

و بعض آثار قدیمه یونانیه ترجمه سنه مباشرت ایدوب،
علی الخصوص مشهور پلوتارک تالیفاتنی ترجمه ایتمکله
کسب اشتهار ایتمشیدی. مؤخرأ قرال ایکنجی هنزینک
اوغلرینی تربیه مأمور اولوب، شاگردلری اولان
طقوزنجی شارل ایله اوچنجی هنزی تخته چیقداقلرنده،
کندیسنه پک چوقی انعام و احسان ایدره، پسقبوسلق
رتبه سنه قدر چیقارملشردی. سیجیلیا دیودورک دخی
تاریخنی ترجمه ایغشدر. آثاری دفعاله طبع اولندرق،
او عصرک فرانسه سنه بر نمونه حکمنده در. وطنی
اولان (ملون) شهرنده ۱۸۶۰ تاریخنده بر هیکلی
اعمال ورکز اولغشدر.

آمیوت { (Amiot) میسیونر لکله چینه سیاه-
حت ایدن جزویت پاپاسلرندن و

مشاهیر علامدن اولوب، چین، مانچو و مغول لسانلرنده
آشناونلق و اوطرفرک احوالی حقنده معلومات تامه سی
اولق مناسبتیله، تار و مانچو ایله چین لسانلرینک فرانسوی
الباره مکمل صرقلرینی ولسنه مذکورده دن فرانسه ترجمیه
بر لغات کتابی تالیف ایغش؛ و چینه متعلق دیگر بعض
اثرلر دخی یازمشدر. میلادک ۱۷۱۸ تاریخنده فرانسه
نک (قولون) شهرنده طوغش، و ۱۷۹۴ ده وفات
ایغشدر.

آنا { (Anaa) بحر محیط کیرک (پولینسیا)
(قمنده واقع (تواموتو) جزایرینک شمال

غربی قسمی تشکیل ایدر بر طاقم کوچک آطلرلدر، که
اک بیوکلری اولان (چاین اسلاند) ۱۹ کیلومتره
طولی و ۱۱ کیلومتره عرضی اولوب، اهالیسی ۵۰۰۰
کشدیدن عبارت اولدقلری حالده، جالبیسی اخیراً
خرستیانلغی قبول ایغشلدر.

آناباره { (Anabara) سبیریانک شمالنده بر
(نهر اولوب، (یکسیسک) ایله (یا-

قوتسق) ایالتلرینک حدودینی تفریق ایدره، ۶۰۰
کیلومتره نك جریانندن صکره ۱۰۲ ویا ۱۰۳ طول
شرقیده بحر منجمد شمالیه دوکیلور.

آنابرغ { (Annaberg) آلمانیا (ساقسه)
(قراللقنک (ازویقانو) ایالتنده قضا

مرکزی بر شهردر، که (ارزکیرک) طاغنک شمالی
اتکننده و مرکز ایالتک ۵۴ کیلومتره جنوب شرقیسنده
واقع اولوب، ۱۱۷۰۰ اهالیسی، دانله فابریقه لر
وج-وارلرنده کومش، قلا، بیسموت و قوبات

بکزیورمش، که سینکری طوتوب قوشلری ضبط ایدمه.

آناخورت آطه‌لری (Iles Anacho-rètes) بحر محیط کبر جزایر بدن (ملانسیا) ده واقع بر طاقم آطه‌لرد، که (یکی کینه) نک ۴۵۰ کیلومتره شمال شرقیسنده واقع اولوب، مرکزلی ۵۰° ۰' عرض جنوبی ایله ۳۰° ۱۴' طول شرقیسنده در. میلادک ۱۷۶۸ تاریخنده (بوکنویل) طرفندن کشف اولنه‌رق، الان احوالری مجهولدر.

آنادیا (Anadia) بری پورتکیژده وایکیسی قصبه‌نک اسمیدر.

آنادیر (Anadir یاخود Anadyr) سبیریا. نک منهای شمال شرقیسنده (چوقچی) اقوامنک ساکن بولندقلری مملکته برنهردر، که (ایواشقه) ونام دیگرله (بونفو) دینلن بریوک کولدن چیقره‌رق، بهرنک بوغازینک جنوب غریبسنده کان (آنادیر) کورفرینک ایچنده (اونون) کورفرینه دوکیلور. بوهر خیلی کنیش ایسه‌ده، درینلکی پک آز اولوب، مجراسی آطه‌لره مملودر، ویا لکز قارلرک اریسی موسمنده درینلکی آرتار.

آنادیر (کورفری Golfe d'Anadir) آسیا. نک منهای شمال شرقیسنده و بهرنک بوغازینک جنوبنده بر کورفردر. که بر بدن ۳۰۰ کیلومتره اوزاق اولان (چوقچقوی) و (سنت تادوس) برونلری آره‌سنده واقع اولوب، ایچنده (سنت قروآ) و (آتمون) خلیجلی بولنور.

آناراجاپوره (Anaradjapoura یاخود Anoura) سرندیب آطه‌سنک مرکزی بولنش اسکی بر شهردر، که میلاددن درت بش عصر اول تأسیس اولنه‌رق، قبل المیلاد ۲۶۷ تاریخنده (بودا) نک بعض اشیای متروکه‌سی اورایه نقل اولنقله، بودایه تابع اولان مشرکینک محل مقدسی حکمه کچرک، آز زمان ظرفنده معبد و مناسرتلری پک چوق تکثر ایتمش؛ و شهر زیاده‌سایله بیویوب، اطرافنه تقریباً ۱۰۰ کیلومتره محیط داره‌سی اولان بر سور بنا او- لئشیدی. میلادک ۷۶۹ تاریخنده مرکز بدن چیقوب، سرندیک پایتختی (بولونارووه) شهری اتخا اولنش

آنابه (Anapa) بحر سیاهک شرق شمالی ساحلنده چرکستانک منهای شمال غریبسنده مستحکم بر قصددر، که ونذیکلیلر زمانده (ابه) اسمیه موجود بولئشیدیسنده، مؤخرآ خراب اولش اولدیغی حالده، ۱۱۹۹ تاریخ هجریسنده عثمانلیلر طرفندن یکیدن تأسیس اولنه‌رق، آنابه نیمه وروسله قارشی تحکیم اولئشیدی. مؤخرآ دفاعله روسیه طرفندن ضبط و یکیدن استرداد او- لئش، نهایت ادرنه معاهده‌سیله روسیه ترک او- لئشدر. یالکز ۲۵۰۰ اهالیسی اولوب، لیمای دخی اولدیفندن، اهمیت تجاریه‌سی یوقدر. قافقاس سلسله جبالنک مبدی بو قصبه‌نک اوستنده در.

آناتول (St. Anatole) یاخود آناتول (میلادک اوچجی عصرنده سوریه - ده (لادقیه) بسقبوسی اولوب، اوندن اول وطنی اولان اسکندریه‌ده فلسفه درسلی ویرمش، وعلوم رضیه‌ده داتر بعض کتابلر یازمشدر. خرسیتیانلر کندیسی اعزه صره‌سنه پکیروب، تموز افرینجینک ۳ نده یورطیسی اجرا ایدرلر.

آناتوم (Annatom) بحر محیط کبیرک (ملانسیا) قصبه‌نک واقع «یکی هریده» آطه‌لرینک اک جنوبیسندر، که ۱۱° ۲۰' عرض جنوبی ایله ۲۲° ۱۶' طول شرقیسنده واقع اولوب، شرقدن غربه اولان طولی ۱۷، و شالدن جنوبه اولان عرضی دخی ۱۴ کیلومتره در. اهالیسی ۱۸۰۰ کشتی اولوب، ۵۰۰ قدری خرسیتیاندر.

آناتیلی (Anatili) اسکی غالباً اقوامندن (اولوب، رون) ایرماغنک منصبی جوارلنده ساکن ایدیلر.

آناخارسیس (Anacharsis) زمان قدیمده ساکن بولنش اولان (اسکیت) قومنه و بو قومک خاندان حکمداریسنه منسوب بر فیلسوفدر، که قبل المیلاد ۵۹۲ تاریخلنده آتنیه کلوب، معلومات واسعه‌سیله شهرت بولش؛ و او زمانک اک بیوک آدمیله و علی‌الخصوص حکیم (سولون) ایله عقدالفت ایدمه‌رک. بر چوق مدت آتنده اقامتن صکره، وطننه عودنده سولونک قانونی اجرا ایتمک ایستدیکندن، قبل المیلاد ۵۴۸ تاریخنده کندی برادری طرفندن قتل اولئشدر. آناخارسیسک بعض اقوال حکیمانسی مشهوردر. از آن جمله قوانینی اورومجک آغنه

ایسه‌ده، آناراجاپوره ینه بر مقدس شهر حالنده
قالوب، اهالی وزوار ایله ملو ایدی. نهایت ۱۳ نجی
عصر میلادی اوانلنده (تامول) قومنه منسوب بر
فاتح سرندیك قسم شمالیسنی ضبط ایتمکله، معابدینی
تخریب ایتدیکندن، اهالی طاغیلوب، یالکز خرابه -
لری باقی قالمشدر. بو شهر هر نه قدر خیلی بیوک
ایدیسه‌ده، ینه ظن اولندیگی کبی سورینک وسعتنه
کوره اولوب، داخل سورده تارلرله، اورمانلر
و کولر دخی بولنیور. بو شهر اسکیدن معلوم اولوب،
بطایوسک جغرافیاسنده (آنوروغرامون رجیا)
اسمیه مذکوردر.

آناربور { Ann Arbor } ممالک مجتمه‌نک
جواهر شمالیه‌سندن (میشیگان)
جمهوریتده قضا مرکزی بر قصبه‌در، که (اریه)
کولسه دوکیلن (هورون) نهرینک ساحل یمنده
واقع اولوب، ۸۷۰ اهالیسی وارددر. بو قصبه‌ده
جمهوریت مذکوره‌نک اک بیوک دارالفنونی و بر مکمل
کتبخانه ایله بر صدخانه وارددر. هواسی غایت کوزل
اولدینی کبی، جوارلری دخی پک منبت و نهرک کنار -
لری فابریقه‌لرله مللودر.

آنارقالی { Anarkali } هندستانک شمالنده
پنجاب خطه‌سنده و پنجابک
طوغریدن طوغریه انگلیز حکومتته تابع اولان قطعه -
سنگ مرکزی اولان بر شهردر، که لاهورک جوارنده
واقع اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی وارددر.

آنازاربه { Anazarbe } ولایتک قوزان سنجاغنده سیس
قضانی داخلنده واقع (آناوارزه) قصبه‌سنگ اسم
قدیدر. میلاددن ۱۹ سنه اول اوغستوس طرفندن
(قیصریه) تسمیه اولغشیدی. روما ایمرطورلری زما -
نده بیوک و معور بر شهر اولوب، میلادک بشنجی
عصرنده بتون (کیلکیا) نک یعنی آطنه ولایتک مر -
کزی اولمشیدی. میلادک ۱۰۹۵ تاریخندن ۱۱۸۲
تاریخنه‌دک سیسه‌ده تشکل ایش اولان بر کوچک ارمنی
حکومتنک مرکزی بولغشدر. بعده متعدد حرکت
ارضلردن خراب اولوب، الیوم موجود اولان کو -
چک قصبه ایله قلعه‌نک اطرافنده خرابه‌لری کورینیور.
آناستاس { باخود آناسطاس (Anastase)
(بو اسمله قسطنطنیه روم ایمر -
طورلردن ایکی کشتی گلشدر. برنجیسی میلادک ۴۳۰

تاریخلرنده (دیراخیسوم) یعنی آرناؤدلقده کی دراج
شهرنده عادی برعالمه‌دن طوغوب، ۴۹۰ تاریخلرنده
تخته جلوس ایشیدی. سرای ضابطاندن اولدینی
حالده، (زنون) ک وفاتی اوزرینه، طول قالان زو -
جه‌سی (آریانه) کندیسنه وارمغله، تخته چیقوب،
ابتدای امرده حقانیت وعدالله شهرت بولمش ایسه.
ده، بعده طرفدارلنی حسبیه محبت عومیه‌ی غائب
ایش؛ و کندیسی پایتختنده ظهور ایدن مناقشات
مذهبیه ایله مشغول ایکن، بر طرفدن ایرانیلر و بر
طرفدن دخی بلغارلر خیلی یرلینی ضبط ایش اولدقلر -
ندن، بونلرله عقد مصالحه ایشک ایچون مبالغ کلبه
تادیه سنه مجبور اولمشیدی. قسطنطنیه‌ی ۳ ارتسا -
عنده بر سورله احاطه، وانسانلرک یرتجی حیوانلرله
کولشمسی منع ایشدر. میلادک ۵۱۸ تاریخنده ۸۸
باشنده فجته، و بر روایت کوره صاعقه‌یه مصاب
اولرق، وفات ایشدر. — ایکنجی آناستاس
میلادک ۷۱۳ تاریخندن ۷۱۵ تاریخنه‌دک حکم سور -
مشدر. ایمرطور (فلیپین باردان) ک کاتبی اولدینی
حالده، اقتداری و بعض اوصاف مدوحه‌سی حسبیه،
تخته چیقاریلوب، عسکرینی تنظیم ایشکله، خلفای
امویه‌دن سلیمان بن عبدالملک طرفندن قسطنطنیه‌نک
فتحه کوندرلش اولان برادری مسلم بن عبدالملک
رجعتنه مجبور ایش ایسه‌ده، ۷۱۵ تاریخنده اوچنجی
(تئودوسیوس) طرفندن تختندن اسقاط، و طریق
رهانه کیرمه اجبار اولغش؛ و مؤخر (لئون ایسو -
یان) ک ایمرطورلنی زمانده تختنی استرداده تشب
ایشکله، خیانه ایمرطور مومی‌ایله تسلیم اولنهرق،
۷۱۹ ده بیونی اورلشدر.

آناستاس { Anastase } بو اسمله روماده
درت پاپا گلشدر: برنجیسی
میلادک ۳۹۸ تاریخندن ۴۰۱ تاریخنه قدر پاپالق
ایش، و روما کلیسایله شرق کلیسای آره‌سنده کی
اختلافاتی فصل ایشدر. اعزه صره‌سنه پکوب، کا -
نون اول افرنجینک ۲۷ سنده یورطیسی اجرا او -
لنور. — ایکنجیسی ۴۹۶ تاریخندن ۴۹۸ تاریخنه
دک پاپالق ایدوب، آریانیلر طرفندن تعقیب اولنان
قتولیکله استمداد ایچون، شرق ایمرطورلری برنجی
آناستاسه بر مکتوب یازمش؛ و خرستیانلنی قبول
ایدن فرانسه قرالی (فلوویس) ی تبریک ایشدر. —

اوجیسی ۹۱۱ دن ۹۱۳ تاریخه دك پاپالی ایتشد. — در دنجیسی ۱۱۵۳ دن ۱۱۵۴ تاریخه دك پاپا. نیا دوب، زمانده ظهور ایدن قحط و غلاده فقرايه واقع اعانه و خدمتیه شهرت بولشدر.

آناستاس { سنت (St Anastase) عن اصل ایرانلی اولوب، (مکونداد) اسبله کبرناک عسکری نفراتندن اولدینی حالده، نصرانی قبول ایله، آتوریه یعنی کردستان طرفلرنده بودینی نشر ایتکه جالیشیرکن، میلادك ۶۲۸ تا. ریخته قتل اولمشدر. کانون ثانی افرنجینك ۲۲ سنده یورطیسی اجرا اولنور. — دیگر بر سنت آناستاس دخی میلادك ۵۶۳ تاریخلرنده آنطاکیه بطریق بو. تمن، ۵۹۹ ده وفات ایتشد. یورطیسی نیسان افرنجینك ۲۱ نده اجرا اولنور.

آناستاس { (Anastase) «حافظ کتب» کتبخانه سنک مدیری ایکن، میلادك ۸۶۹ تاریخده قسطنطنیهده اجتماع ایدن مجلس عمومی روحانییه مبعوت کوندلش؛ و انجیلک «اعمال حواریون» عنوانلی قسطنطنیه لاتیجهیه ترجمه ایتدیکی کی، پاپالرك وامور مذهبییه دخی بر تاریخنی یازمشدر.

آناستاسیه { (St Anastasie) روماسنا. تورلندن بر مشرکک قیزی اولوب، والدیه سیله برابر خریستانلنی قبول ایتش اولغه، بتره عبادت ایتک ایتدیکندن، (پالماریه) آتمه سنه نی، وبعده رومایه جلیله، میلادك ۳۰۴ تاریخده حیاً احرار اولمشدر. کانون اول افرنجینك ۲۵ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آناتولی { (Anatolie) آسیانک منهای غر- اولوب، ممالک عثمانیه دك اکتعنا قسیمدر. اسکی یوز نایلرله رومالیر بوکا آسیای صغیر (Asie Mineure) دیرلری. آناتولی کله سی ایسه روم لسانده (شرق) دینک اولوب، یونانه نسبتاً اولان موقعی حسابله بویه تسیمه اولنش، وزمانزده بو اسم نعم ایتشد. موقع و وضعیتی، حدودی، مساحه سی. — آناد طول قطعه سی اسکیدن معلوم وتمدن اولان اقطارک نوسطنده واقع اولوب، اطراف ثلثه نی دیکرله

محاط، وبالکتر شرق طرفندن قرهیه مربوطدر. شمالاً قره دیکر و مرمره دیکر لایله محدود اولوب، استانبول و چناق قلعه بوغازلایله آوروپادن آیرلشدر؛ غرباً آطه لر دیکر لایله و جنوباً دخی آق دیکرله محدوددر. شرق طرفندن یعنی قره دن اولان حدودی تمامیه معین دلکسه ده، عمومیت اوزره قافقاسدن اسکندرون کورفوزینک جنوبنده کی (رأس الخنزیر)ه قدر تسلسل ایدن جبال ایله و بعض محللرده فرات مجراسیله آیریلوب، شرق جنوبی طرفندن کردستان، جزیره و سوریه ایله محدوددر. آناتولینک کیرنتی چیقنیلری حساب اولمقسزین، ۴۰۰۰ کیلومتره ک سواحلی اولوب، بونک ۱۳۰۰ کیلومتره لکی قره دیکرله، ۵۰۰ کیلومتره لکی مرمره ایله بوغازلرده، ۱۱۰۰ کیلومتره لکی آطه لر دیکرله و اونک بر مثلی دخی آق دیکرله ده در. قره دن اولان خط حدودی دخی تقریباً ۱۳۰۰ کیلومتره طولنده در. بو سواحلك هر طرفی وعلی الخصوص سواحل غریبه سی بر چوق کورفز لر و خلیج ولیمالری حاویدر. آطه لر دیکر ی ساحلندن فرات مجراسنه قدر اولان طول اعظمی ۱۲۰۰ کیلومتره، و ۳۱° طول شرقیده واقع عرض اعظمی ۷۰۰، واک طار محلنده دخی ۵۰۰ کیلومتره در. مساحه سطحیه سی، آناتولییه مربوط اولان جزایر بحر سفید دخی داخل اولدینی حالده، ۵۴۷۰۰۰ مربع کیلومتره در، که بو حاسبجه فرانسه دن دهاییو کدر. آناتولی قطعه سی اسپانیا، ایتالیا و یونانه بر اقلیده در. اکتشمالی نقطه سی اولان سینوب شهری رومانک حذا. سنده، واک جنوبی نقطه سی اولان (آنامور) برونی (قادیس) حذا سنک برآز جنوبنده در. اکتغری نقطه سی ۴۴° ۲۳ طول شرقیده واقع (بابا برونی)، واک شرقی نقطه سی دخی طریزون ولاینک ۳۰° ۳۹ طول شرقیده واقع منهای شریسیدر.

هیئت طبیعی سی. — آناتولینک اورته سی واسع بر اووه در، که اوتیه سنده بریسنده بعض منفرد طاغلر و تپه لر بولندینی حالده، اطراف اربعه سی یو کسک طاغلرله محاطدر. بو طاغلرک واسع اولوب، کرک سواحله و کرک ایچ طرفلره طوغری امتداد ایدر اتکلری، بایرلری و آرمالنده کوزل اووه لری واردر. ذکر اولنان داخلی اووه قونییه، قیصریه، توقاد اقره و قره حصار صاحب آرملنده اولوب، اطرافنده کی طاغلرک اکت مرتفعی

ایچ ایلنده باشلایوب بر خیلی مسافده دکبر قیسی
 حذا سنجه شرقه وبعده شرق شمالیه طوغری ممتد
 اولان طاغدر، که اسکی یونان جغرافیونی طرفندن،
 شکل وصورتی حسبیه، (طاوروس) یعنی «بوغا»
 تسمیه اولنوب، ترکیهده دخی (بوغا طاغی) تسمیه
 اولنشیکن، الیوم بونک غلطی اولان (بلغار طاغی)
 اسمیه معروفدر. شمال جهتهده کی طاغلر ایسه مرمره
 دکیزنیک سواحل جنوبیه سندن باشلایه رق قره دکیز
 سواحلی بونجه تاقاقاسه قدر ممتد اولان درت بش
 صرهدن مرکب بر سلسلهدر، که بر چوق یرلرده
 منقطع اولدیغندن، بر اسم مشترکی اولیوب، هر یرده
 بر اسم مخصوصه معروفدر. بو طاغلردن اک آلچقارلینک
 ارتفاعی سکز طقوز یوز مترهدن آشاغی دکلدر؛ اک
 یو کسکرینک ارتفاعی ایسه ایکی یک متره راده لرنده
 در. جنوب وشرق جنوبی طرفلرینی احاطه ایدن
 سلسله دخی بویه بر چوق طاغلردن و بر قاچ صرهدن
 مرکب اولوب، اک مرتفع محلی قونییه ایله آتنه ولا
 یتلی آره سنده اولان بلغار (ودها طوغریسی بوغا)
 طاغیدر، که حذای بچردن ۲۵۰۰ متره ارتفاعی
 وادر در. بو ایکی سلسله غربیه طوغری اوزانه رق،
 آناطولینک قسم غربیسی ضبط ایدن وینلرنده آز چوق
 ارتباطلری اولان بر چوق طاغلر تشکیل ایدیورلر،
 که بونلرک اکثریسی شرقدن غربه ممتد اوله رق،
 سواحل غربیه قدر اوزانیرلر، و آره لرنده بر چوق
 وادیلر حاصل اولور. اطراف اربعه سی بو وجهله
 طاغلرله محاط اولان وسطی اووه دخی یک آلچق
 اولیوب، حذای بچردن ۹۰۰، و اک آلچق یری او
 لان (طوز کوتی) سطحک بیله ۸۰۰ متره ارتفاعی
 وادر در. غربی شودر، که آناطولینک اک مرتفع
 نقطه سی مذکور سلسله لرنده اولیوب، بو اووه نک
 ایچنده منفرد یو کسلن (ارجیاس) طاغنک ذروه سیدر،
 که ۳۸۰۰ متره ارتفاعی وادر در. کرک مذکور سلسله
 لر و کرک وسطی اووه نک اراضیسی اراضی کلسیه دن
 اولوب، وقتیه قعر بچرده تشکل ایش، و اک مرتفع
 مغللرنده بیله مستحاثات حالنده یک چوق حیوانات
 بحریه بولندیغی مشاهده اولغشدر. بو اراضی کلسیه
 آره سنده کرک سلاسل جبالده و کرک مذکور مرتفع
 اووه نک اوتیه بریسنده بولسان منفرد طاغلرله جابجا
 اراضی برکاییه تصادف اولنوب، هر نقدر که از

منه تاریخیددن بری بو برکانلرک آتش پوسکور دکلری
 نخطر اولغیور سهده، منفسلری ولاولرینک آفتیلری
 هیئت اصلیه لرنده کورلمکده در. حتی ارجیاس طاغی
 دخی وقتیه سونش بر برکاندن بشفه بر شی دکلدر.
 الحاصل آناطولی وقتیه اطرافنده بر آتش دائره سی
 تشکیل ایدر بر صره برکانلرله محاط بولنش، وازمنه تا
 ریخیهده دخی وقت وقت وقوع بولوب، نیجه شهر
 لرینی خراب ایدن زلزله لرک کثرتیده بو طبیعت
 برکاییه سنه دلیلدر. وسطنده کی اووهده قیاطوزلرینک
 کثرتی واکثر کوللریله بعض انهاری صولرینک طوز
 لی اولسی دخی، یوقاریده دیدیکیز کی، اراضیسنک
 وقتیه تحت البحر تشکل ایش اولدیغنه دیگر بر دلیلدر.
 انهاری. — آناطولی قطعه سی صولری چوق
 بر بر اولوب، اطراف ثلثه سنده کی دکیزلره
 دوکیلور بر چوق ایرماق، چای ودره لری وادر در.
 ایرماقلرینک اک بیوکی قزیل ایرماقدیر، که سیواس
 ولایتک حدود شرقیه سنده فرات وادیسی یعنی
 بصره کورفرزی مانله سنی قره دکیز مانله سندن ایران
 سلسله جبالدن نعاله، غرب جنوبیه طوغری آقه
 رق، آنقره ولایتک قیصریه سبغاغنه داخل اولور،
 وقونییه ولایتک حدودینه واصل اولنجه، غرب
 شمالیه طوغری دونه رک، آنقره ایله قونییه حدودینی
 بعد التفریق، شماله طوغری جریانه، قسطنی ولایتی
 حدودینه واصل اولنجه، شرق شمالیه دونه رک،
 بو ولایتله آنقره و سیواس ولایتی آره سندن بالمرور،
 طربزون ولایتک جانیک سبغاغنه دخول ایله قره
 دکیزه منصب اولور. بو ایرماق آناطولینک اک بیوک
 ایرماغی اولوب، واسع بر حوضه تشکیل، و صاغ
 و صولدن بر چوق نهرلرک صولرینی اخذ وجع
 ایدیور. اینجیسی (یشیل ایرماق) در، که قزیل
 ایرماق حوضه سنک داخلنده یعنی شمال طرفنده
 و سیواس ولایتنده کوچک بر حوضه تشکیل ایدرک،
 شرقدن غربه جریان ایدن (کلکیت) چایله (طوزانی)
 جانیک تلاقیسندن حاصل اولوب، بعده شماله طوغری
 دونمکله، ینه جانیک سبغاغی ایچندن کچهرک، قره
 دکیزه دوکیلور. قره دکیزه منصب اولان بیوک نهر
 لرک اوچنجیسی (سقاریه) ایرماغی اولوب، خداوندکار
 و آنقره ولایتلری داخلنده واسع بر نصف دائره
 تشکیل، و صاغدن (آنقره)، و صولدن (بورساق)

آناطولینسک ائ بیوک کولی اولان (طوزلی کول) ایله حویران یاخود اکر دپر، یکیشهر، بوردور، آقشهر و ابر کوللریدر، که همان جهلسنک صولری آز چوق طوزلیدر. مرمره مانله سندنه کی کوللر دخی باشلیجه ازنیق، آبولونیه ومیخالیج کوللرندن عبارتدر.

سواحلیله آطه لری. — آناطولینسک قهره دیکر. ده کی سواحلی دوزاولوب، اصل کورفرزنیله بیلجک سینوب ایله صامسون کورفرزیدر، که آره لری قزیل ایرماق منصبنک تشکیل ایتدیکی بیوک بر برون ایله آیرلمشدر. بو سواحلیک قارشیسندنه هیچ بر آطه یوقدر. مرمره دیکرینده ایکی درین کورفرز واردر، که بری ازیمید و دیگرکی کللیک کورفرزیدر. مرمره آطه سنک قارشیسندنه اوزانان شبه جزیره دخی شرق طرفسندنه باندیرمه وغرب طرفسندنه اردک کورفرزلرینی تشکیل ایدیور. استابولک جوارنده اولان بک آطه لریله ایرالی (امیرعلی)، مرمره، پاشا نیلیان و آفسییا آطه لری دخی آناطولییه مربوطدر.

آناطولینسک ائ ابی سواحلی غرب طرفسندنه یعنی آطه لر دیکرینده اولوب، سواحلی مذکورنک دیکرک ایچنه اوزاناش بر چوق شبه جزیره لری بر طاقم درین کورفرز و خلیج لر تشکیل ایدیورلر، که بونلرک ایچنده بک چوق قویلر و لیمانلر دخی واردر. بو کورفرزلرک باشلیجه لری ادرمید، چانداری، ازمیر، قوش آطه سی، مندلیا، استانکوی و سومبکی کورفرزیدر. بو ساحلیک قارشیسندنه بر چوق آطه لر بولنیور، که بونلرک بعضیسی خیلی بیوک ومهددر. جزایر بحر سفید نامیه آریجه بر ولایت تشکیل ایدن بو آطه لرک باشلیجه لری لیمنی، بوزجه آطه، مدلی، ساقز، سیسام، نیقاریه، فورنی، باطنوس، لریوس، فانینوس، استانکوی، آستروپالیا، سومبکی، ردوس، کرپه و قاشوت (چوبان آطه سی) اولوب، بونلرک ائ بیوک لری مدلی، ساقز، سیسام و ردوسدر. سواحلی جنوبیه سنه کلجه، جنوبیه طوغری اوزاناش ایکی بیوک چقیقتی حالده اولان ایچ ایلی ایله تکه ومتشاک بر پارچه سی ایکی بیوک کورفرز تشکیل ایدیورلر، که بری آنطالیه و دیگرکی مرسین کورفرزیدر. سواحلی مذکورنک منتهای شرقیسندنه دخی آناطولینسک سوریه ایله محل التصاقده بر درین کورفرز واردر، که اسکندرون کورفرزیدر. کرک بو اوج کورفرزک

چایلرینی اخذ ایله، کللیک کورفرزیه طوغری جریان ایتدیکی حالده، کشیش طاغنیک بر شعبه سنه بالتصادف بدن بره یولنی تبدیل ایله، شمال شرقیه طوغری دونه رنک، وقوجه ایلی ایچندن کهرک، قره دیکرزه منصب اولور. بو اوج ایرماغک حسابسز تابعلرندن بشقه طوغریدن طوغرییه قره دیکرزه دوکیلور بر چوق نهرلر دخی واردر.

مرمره دیکرینه دوکیلن نهرلرک ائ بیوک (سیماو) نهریدر، که خداوندکار ولایتک اکثر صولرینی جمع ایدر. آطه لر دیکرینه دوکیلن نهرلرک ائ بیوک لری (کدیز) ایله (بیوک مندرس) نهرلیدر، که خداوندکار ولایتک کوتاهیه وقره حصار صاحب سنجاقلرندنه بعاله، غربه طوغری جریان، و آیدین ولایتی شرقدن غربه شق ایدرلر. جنوبدن آق دیکرزه دوکیلن نهرلر دخی چوق ایسه ده، مجرالرینک قیصه لغی حسابیه، بالکز ایچ ایلدن این (کوکسو) ایله آطنه اووه سندن این (سیخان) و (جیخان) ذکره شایاندر. بونلردن جیخانک مجراسی ده اوزون اولوب، مرعش سنجا غنک بتون صولرینی جمع ایتدکن صکره آطنه ولایتنه کبر؛ سیخان ایسه قوزان ایله آطنه سنجاقلرینک صولرینی جمع ایدر.

بو تعریفادن آکلاشلدینی اوزره، آناطولی قطعهنسک نصفندن زیاده سی قره دیکر مانله سنه تابع اولوب؛ نصف دیگرکی ایسه درت مانله یه منقسمدر، که بونلرک اوجی ذکر اولنان مرمره، آطه لر دیکری و آق دیکر مانله لری اولوب، دردنجیسی دخی دیکرزه مغربی اولیان مانله داخلیدر، که قونیه ولایتک قسم اعظمیه آنقره وقره حصار صاحب سنجاقلرینک برر قسمندن عبارت اولوب، بونک ذاتا آز اولان صولری یوقاریده ذکر اولنان مرتفع اووه نک ایچنده بولنان متعدد کوللر دوکیلور. فرات حوضه سنه یعنی بصره کورفرزی مانله سنه تابع اولان ارزنجان، ارضروم وخر بوت طرفلرینک جهت شرقیه سی تقسیمات جغرافییه جه آناطولیدن معدود دکل ایسه ده، اهلینک لسان واخله قیجه وهر جهتجه آناطولییه تابع بولندیفندن، بورا سی دخی حساب اولنور ایسه، بر بشیچی مانله عد اولنق اقتضا ایدر.

کوللری. — آناطولینسک باشلیجه کوللری مانله داخلیدسیله مرمره مانله سندنه اولوب، داخلی مانله ده

ایچنده وکړک ساحلک سائر طرفلرنده بر چوق لیمانلر
واسکلەر واردر. بو ساحلک قارشینده آناطولییه
منسوب آطهرلک اک بیوک و آقی دگیرنده کی آطهرلک
جسامتجه اوچجیبسی اولان قبریس جزیره سی بولنیور.
هوایی — آناطولی قطعه سنک هوایی عمومیت
اوزره معتدل و غایت کوزل اولوب، علی الخصوص
آیدین و خداوندکار ولایتلرندن عبارت اولان قسم
غریبی دنیانک اک کوزل هوایی یرلرنددر. منتهای
شمال شرقیسنده واقع اولان ارضروم طرفلریله فرات
و قره دگیر مانهلری آره سنده کی صرقي تشکیل ایدن
محال مرتفعه ده قیشلر پک صونوق و اوزون اولوب،
غربه طوغری کیدلدیجه، هوا کسب ملایمت ایدرک،
سیواس، قسطنونی و آنقره و لایترنک محال مرتفعه
سنده قیشلرینه خیلی صونوق ایسه ده، امتدادلری
پک آزددر. قره دگیر سواحلیله جبال مرتفعه مذکور.
ره نک جنوبنده کی انکرلرنده هوا معتدل و پک کوزلددر.
جنوب جهته کلنجه، سواحل و علی الخصوص کور-
فرلک ایچی شمال روزکارندن جبال مرتفعه ایله
محفوظ اولوب، لدوسه متوجه بولندقلرندن، یازین
هوایی خیلی صیحاق ایسه ده، حرارتلری سوریه
ومصر سواحله مقیس اوله جق درجه ده دکلدر.
داخلی مانهایی ترکیب ایدن ایچ طرفلره کلنجه، بولردن
طوزلی اووه و حیانه جهتلری اورمادن خالی وقورو
اولدیغندن، یازین خیلی صیحاق اولدیغی کی، ار-
تقایی حسبیله قیشین دخی چوق صونوق اولور.
مانه مذکورنک غرب جنوبی جهتی تشکیل ایدن
قره مان وحید سنجاقلرنده ایسه اورمانلر زیاده اولغله،
هوا دخی معتدلدر.

نباتات و محصولات و زراعتی. — آناطولینک یا
لکز طوزلی اووه طرفلرنده کی قسم داخلیمی زراعته
غیر صالح وهمان چول حالنده اولوب، سائر هرطر-
فک هر نوع اعمار و زراعته فوق العاده استعدادی
واردر. کوتاهیه جهتی آناطولینک اک کوزل، اک
منبت واک محصولدار یری اولوب، بوکا جوار اولان
بروسه، قره سی، صاروخان و آیدین جهتلری دخی
دنیانک اک محصولدار یرلرنددر. بو محله ده بغدادی،
آرپه و سائر حبوبات کلنجه یتیشدی کی، اوزوم،
قانون، قارپوز، نار، جویر، الما، آرمود، کستانه
واقایم معتدلیه مخصوص سائر انواع میوهلری پک

کثرتلیدر. مرمره و آطهرلر دگیرنی سواحلی جوار.
لرنده زیتون آغاجلری دخی چوقدر. بروسه جوار.
لری ایک چیقشاران محله لک مرکزی اولوب، کلینی
دود آغاجلری واردر. آیدینده پاموق، قره حصار
صاحبه و سائر بعض طرفلره دخی آقیون محصولا-
تی چوقدر. قره دگیر سواحلنک شرقی قسمنده یعنی
سینویه طریزون آره سنده دخی زیتون آغاجلری چوق
اولوب، سواحل مذکورنک ایچ طرفلرنده و علی
الخصوص آماسیه جهته دخی انواع میوه لک اک
نفیسلری کلنجه حاصل اولور. قره دگیر مانه سنک
غربی قسمی ایسه ده مرتفع و ده صونوق اولغله،
هر نوع محصولاته مساعد دکلده ده، بو طرفه دخی
حبوبات متنوعه ایله میوه لک انواعی یتیشیور.
مانه جنوبیه یه کلنجه، بونک قسم غریبی اولان منتشا،
تیکه و ایچ ایلی ایله مانه داخلینک قسم جنوبی غر-
یبسی اولان قره مان وحید جهتلرینک آیدین طرفلرندن
آز فرق اولوب، حبوبات متنوعه ایله کلینی. میوهلری
وصفران، کوك بویه و سائر محصولات واردر.
مانه مذکورنک قسم شرقیمی اولان آطنه جهتی ایسه
آناطولینک برکوچک مصری دنیله بیله جک درجه ده
منبت و محصولدار اراضی بی حاوی ایسه ده، هوا.
سنک آغریقی واهالیسنک فقدان جهتیله، طبیعتک
بونعمتندن بحق استفاده اولنیور؛ مع هذا
کلینی ذخایر و بوق حاصل اولیور. سواحل
جنوبیه نک دخی همان هر طرفنده زیتون یتیشیر.
فرات حوضه سنه منسوبیت و قریبی اولان یرلرک
بعضیمی طاغلق و صرب ایسه ده، خرپوت کی هوا.
سی معتدل و غایت محصولدار بعض یرلری دخی واردر.
آطهرلده محصولات عادیه ایله برابر زیتون، پورتقال،
لیمون و آیریمجه ساقز آطه سنده کلینی ساقز حاصل او-
لور. الحاصل حبوبات متنوعه آناطولینک هر طرفنده
حاصل اولدیغی کی، میوه لک جله سی دخی همان آنا-
طولییه مخصوصدر دیلسه جائزدر. حقیقه آناطو-
لینک هر طرفنده انواع میوه لک هم کلینی هم جنسلری
غایت ایددر. طاغلرینک اکثریمی اورمانلره مستور
اولوب، اورمان و نارله اولیان یرلرینک اکثریمی
دخی مرعالق اولغله، بو مبارک قطعه نک نوع بشر
ایچون استفاده بی موجب اولیه جق یرلری همان هیچ
یوق کیددر. اورمانلری اک کثرتلی محله ی قسطنونی
وتکه ایله آیدین خداوندکارک بعض طرفلریدر.

تقسیماتی. — آناتولی قطعه سی ۱۱ و لایله ۳
لوا و بعض قضااری جامع اولوب، ولایات والویه
مذکوره نك تقسیمات اداره سی بوجه آیدر:

ولایت	لوا	قضا
خداوندکار	بروسه	بروسه
		ییلجه جک
		کملیک
		مدانیه
خداوندکار	کوتاهیه	میتالینج
		کرمانش
		آطره نوس
		کوتاهیه
خداوندکار	قره حصار	عشاق
		اسکنی شهر
		سمار
		کدوس
خداوندکار	ارطغرل	قره حصار
		صندقلی
		بولو ادین
		غزیزیه
خداوندکار	قره سی	یکیشهر
		اینه کوی
		سکود
		بالیکسری
خداوندکار	ازمیر	آیوالق
		ادرمید
		صندرخ
		بیغادینج
خداوندکار	ازمیر	کمر ادرمید
		اردک
		باندیره
خداوندکار	ازمیر	ازمیر
		قوش آلمه سی
		بیرون آباد
		چشمه
خداوندکار	ازمیر	تیره
		اوده مش
		اورله
		فوجتین
خداوندکار	ازمیر	بایندر
		منن
		برغه
		سفر بحصار
خداوندکار	ازمیر	مقنیا
		طوغودلی
		آلا شهر
		قوله
خداوندکار	ازمیر	آق حصار
		صالحلو
		کور دوس
		چورجی
خداوندکار	ازمیر	اشمه
		قرق آغاج
		صومه
		صومه

طبیعتک بو مبدولیتیه برابر، اهلانیک استعداد
اراضیه به نسبت آزلغندن، طرق و معابرک عدم کفایه.
سندن، زراعتک الآن اصول قدیمه ده دوامندن،
بعض طرفلری اهلانیک نقصان سعیدن و سائر اسباب
معدده دن طولایی، بو قطعنک ثروت و معموریت
عمومی سی پک کری و استعداد طبیعینک پک مادوننده
قالندر.

معانی. — آناتولینک اسکیدن بری کثرت
معادله شرقی اولان جهتی شمال شرقی طرفی اولوب،
کوشخاننده و طریزون ایله توفاد طرفلرنده خیلی کوی.
مش، قورشون، دمبر و باقیر معدنلری بولندیگی کی،
سائر طرفلرنده دخی انواع معدنلر بولنیور ایسه ده،
همان هیج بر طرفنده چیقاریله مامقده در. کور معدنی
بالکز ارکلیده چیقارلمقده ایسه ده، سائر طرفلر
دخی تخری اولنسه بولنه جغی شبه سزدر. قیاطوزی
آقره و قونی و لایترینک ایچ طرفلرنده و سائر داخلی
جهتلر کلیل بولندیگی کی، دیکر قییلرنده و کوللر
دخی ملخملری چوقدر.

حیوانات. — آناتولینک اورته سنده بولنان
مرتفع اووه نك اطرافنده کی طاغیرک مستور بولندقلری
صیق و واسع اورمانلرک ایچنده قورد، آبی، تیلکی،
جقال، طوموز، قیلان، صیرتلان و سائر حیوانات
وحشیه کثرت اوزره بولنیور. آرسلان دخی وقتیه
چوق بولسوب، شمیدی ندرت اوزره تصادف او.
نیور. آنجیق بو حیوانات مفترسه نك اکثری سی همان
ذکر اولنان اورمانلره منحصر اولوب، سائر طرفلر
حیوانات مانوسه سوریلرینک تکثرینه مانع اوله.
میورلر. ازمه قدیمه قسطونی ایله منتشا و آطنه
جهتلرینک آتلی مشهور اولوب، الیوم دخی
جنسلری بسبتون منقرض اولماشدره. استر دخی
آناتولینک هر طرفنده منتشر اولوب، جنسی
پک ایدر. صیغرلری عمومیت اوزره ککوچکدر.
قویونلری کاملاً قره مان تعبیر اولنان قالین قویروقلی
جنسندن اولوب، کثرت اوزره در، و سوریلرک
اکثری سی کوجه حالنده طولاشان ترکان و یوروک
عشیرتینک مالیدر. عادی یکیدن ماعدا تفتیک یکیلری
دخی خیلی چوق اولوب، آقره ایله اورایه قریبتی
اولان قسطونی و خداوندکار ولایتک بعض طرفلر
نیور. آریرلر پک چوق اولوب، بال و بال موی
آناتولینک اک مهم اخراجاتنددر.

ولایت	لوا	قضا	ولایت	لوا	قضا
آیدین	آیدین	آیدین نازالو بوزطغان سوک چینه	آیدین	آیدین	آیدین نازالو بوزطغان سوک چینه
		مغله میلاس مکری بودروم کوشک مرمریس			مغله میلاس مکری بودروم کوشک مرمریس
		دکزی طواس چال بولدان سرای کوی			دکزی طواس چال بولدان سرای کوی
قونیه	قونیه	قونیه آقشهر قرمان ایلغین سیدی شهری ارکلی اسیکشان بوزقیر بکشهری خادم قره بیکار	قونیه	قونیه	قونیه آقشهر قرمان ایلغین سیدی شهری ارکلی اسیکشان بوزقیر بکشهری خادم قره بیکار
		اسباطه یلواج قره آتاج اکدیر اولوبولی			اسباطه یلواج قره آتاج اکدیر اولوبولی
		بوردرور عاصی قره آتاج نفی			بوردرور عاصی قره آتاج نفی
آنقره	آنقره	آنطالیه علائییه المالو آفسی قاش	آنقره	آنقره	آنطالیه علائییه المالو آفسی قاش
		نیکده نوشهر ارکوب آقسرائ بور عربسون معدن			نیکده نوشهر ارکوب آقسرائ بور عربسون معدن
		آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه			آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه
آنقره	آنقره	آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه	آنقره	آنقره	آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه
		آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه			آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه
		آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه			آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه
آنقره	آنقره	آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه	آنقره	آنقره	آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه
		آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه			آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه
		آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه			آنقره ایاش بکبازاری سفریمصار نعللو خان حیانه بالا زیر چیق آباد بیان آباد میخالیچق قیر شهری کسکین مجیدیه

ولایت	لوا	قضا	ولایت	لوا	قضا
سیواس	قره حصار شرق	حومه کوش حاجی کوی قره حصار شرق صو شهری حمیده قویحصار الوجره	کذا شهر امانته ملحق قضا	ساقز	ازمید قره مرسل آطه بازاری کیوه قندر
		توقاد ذیل اربعة نیکسار			اسکدار مع قاضی کوی آطمر قرتال ککبوزه شبله بکقوز
		آطنه طروس مرسین قره عیسالو سلفکه کلنار آنامور ارمناک موط			قلعه سلطانیه بیغا اذینه لایسکی ایواجق
		سیس حاجین ککه قارص یارپوز پیناس غفانیه بولانق اصلاحیه حصه	جزایر بحر سفید	مدللو	ساقز استانکوی قلیوس قاریوط لریوس ایحصاره مدللو مولوه بیلار بونده
معموره العزیز	معموره العزیز	خرپوت عربکیر کیان اسکین ملاطیه حصن منصور بهسی آقچه طاغ کاخته			ردوس مدللو ردوس سومبی کرپه میس قاشوط
		ارضروم پاسینار ترچان کیفی خنس طورطوم اواقراسی کسکیم			لمی امروز بوزجه آطه (موقتاً انکلتره ادا- رهنده در)
		ارزنجان کاح قورمیا رفاهیه بایورد اسیر کلنکیت شیران			قبریس
حلب ولایت ملحق مرعش سنجاغی	حلب ولایت ملحق مرعش سنجاغی	مرعش الستان اندرین بازارجق زیتون البوکال			قبریس

بو تقسیمات اداره دن بشقه آناتولینک بعض
تقسیمات جغرافیه سی دخی واریسده، عومی اولموب،
باشلیجه شرق وجنوب طرفلرینه مخصوصدر. قوجه
ایلی، خداوندکار، قره بی، صاروخان، منتشا، تکه،
قرمان، ایچایلی، قوزان اسملری بو تقسیمات جغرافیه
اسامیسنددر، که دولت علیه عثمانیه مک ابتدای
تشکلنده وضع اولنش اسملردر.
تقسیمات قدیمه سی. — آناتولی قطعه سی زمان
قدیمه (آسیای صغیر) تسمیه اولنهرق، ینه شمیدی
اقطاری جامع وشرقاً سوریه و مسوپوتامیا (یعنی
جزیره) و آرمینا ایله محدود ایدی. بو قطعه رومالیرک
الینه کچنجهیه قدر هینج بروقت برهینت متحد تشکیل
ایتموب، بروجه زبر خطه لره منقسم ایدی:
۱ - یتینیا، که خداوندکار ولایتک بروسه
وارطغرل سنجاقلرله قوجه ایلندن؛

- ۲ - میسیا، که قره‌سی و بیغا سنجاق‌لرندن؛
- ۳ - لیدی، که صاروخان و آیدین جهتلرندن؛
- ۴ - قاریا، که منتشا خطه‌سنک قسم شمال غرب-
پسندن؛
- ۵ - لیکیا، که منتشاک قسم جنوب شرقیسیله
تکه خطه‌سنک جنوب غربی قسمتندن؛
- ۶ - پسیدیایا، که حید و بوردور سنجاق‌لرندن؛
- ۷ - پامفیلیا، که تکه سنجاغ‌نک قسم شرقیسنندن
یعنی آنطالیه و علائیه طرف‌لرندن؛
- ۸ - ایساوریا، که خادم و قرمان ایله ایچ ایلندن؛
- ۹ - کیلیکیا، که آتنه جهتلندن؛
- ۱۰ - قاپادوکیا، که نیکده، قیصریه و مرعش
سنجاق‌لریله سیواس ولایتندن؛
- ۱۱ - لیکائونیا، که قونییه و قرمان جهتلریله
طوزلی اووه‌دن؛
- ۱۲ - فریجیا، که کوتاهیه و قره‌حصار صاحب
سنجاق‌لرندن؛
- ۱۳ - غالاتیا، که آنقره و یوزغادله آماسیه
سنجاق‌لرندن؛
- ۱۴ - پافلاغونیا، که قسطنطونی ولایتندن؛
- ۱۵ - بونت، که طررزون ولایتندن عبارت ایدی.
بو اون بش قطعه‌دن بشقه آناتولینک سواحل
غربیه‌سیله سواحل مذکورنک قارشیسنده بولنان
آطهرل دخی اوج قطعه‌یه منقسم ایدی : شمال قسمی
یعنی بیغا، قره‌سی و صاروخان سواحلیله مدلولو آطه‌سی
(آنولیده)، اورته‌ده کی قسمی یعنی ازمیر و آیدین سوا-
حلیله ساقز و سیسام جزیره‌لری (یونیا)، منتشا سوا-
حلیله استانتوکوی وردوس و جزایر سائرّه صغیره
دخی (دوریده) تسمیه اولنوردی.
- بو اوج قطعه ایله مرمره و قره‌دکیز سواحله
بعض قصبه‌لر اسکیدن بری یونان مستلکاتی اولوب،
یونانیلر اورمه هجرت و توطن اجتماع‌لردی. سائر
قطعه‌لرک اهالی قدیم‌سنه کلنجه، بونلرک هر بری
کندی باشنه بر قوم اولوب، آناتولینک شمال و غرب
طرف‌لرنده کیلر (اقوام آریه) دن ایدیلر و روم ایلنده
ساکن بولنش اولان تراکیلیلر و ایلیریانلرله مناسب
و قرابت جنسیه‌لری وار ایدی. بونلرک اک بیوک واک
مشهورلری فریجیالیلر اولوب، حتی بعض دفعه مرمره
مانه‌سنده اولان قره‌سی و بروسه و قوجه ایلنه (کو-

چک فریجیا)، و منتشا سواحله دن طررزون حدوده
قدر اولان ایچ طرفنه دخی (بیوک فریجیا) دیرلردی.
بو حدود داخلنده اولان اقوام سائرته ایه فریجیان
قومنک شعباتندن اولملری ملحوظلدر. آناتولینک
جنوب و شرق جهتلرنده ساکن بولنش اولان اقوام
قدیمه‌نک ایه ام سامیه‌دن بولندقلری دلائل متعدده
ایله مثبت اولوب، حتی اسکی یونانیلر بونلره (لوقو-
سیری) یعنی «آق سریانیلر» دیرلردی. (غالایا)
دینل آنقره و یوزغاد جهتلرینه دخی (غالایا) یعنی اسکی
فرانسهدن بر قوم کلوب، مملکتی ضبط و اورالده
توطن اجتماع‌لردی؛ بو قطعه‌نک غالاتیا اسمیه وجه
تسمیه‌سی دخی بو اولوب، عن اصل فریجیادن معدود
ایدی.

اهالیسی. — آناتولینک اهالیسی سکر ملیونی
مجاز اولوب، یاریم ملیون راده‌لرنده بر مقداری
خرستیان و یک جزئی مقداری یهودی، و قصوری
کاملآ اسلام‌لدر. جنسیتلرینه کلنجه یالکز آطهرده
وازمیر کی تجارتگاه بعض اسکله‌لده ساکن بولنان
خرستیانلری روم اولوب، قصوری اقوام قدیمه
محلیه ایله سلجوقیلر و عثمانیلرک دور فتوحاتنده آسیانک
شمال طرف‌لرندن گلش اولان ترک و ترکنلرک اختلاط
وامتزازچندن حاصل اولمش بر جسندر، که لسانجه
فانخلردن و سیماجه اقوام مغلوبه‌دن اولان اجدادلرینه
بکزیوب، السنه تورانیه‌دن اولان ترکیه لسانیه متکلم
اولدقلری حالده، علام بدینه‌جه قافقاس جسنه
منسوب‌لدر. ایشته، ترکستان و تاتارستان ترک‌لرندن
تفریق ایچون، غرب ترک‌لری دینلر (عثمانی) نام
جلیلله مفتخر بولنان قوم نجیب بو قومدر، که وطن
اصلیسی آناتولی اولوب، بو کوزل قطعه صرف
ترک‌لرندن مسکوندر؛ زیرا عن اصل روم اولدقلری
یوقاریده ذکر اولنان آطهرلر بعض اسکله‌لر خرسیتیانلری
استثنا اولندقلری حالده، آناتولیده ساکن بولنان
خرستیانلرک و طنداشلری اولان مسلمانلرندن فرقی یالکز
مذهبه اولوب، لسان و جنسیتجه مسلمانلرندن هیچ
بر فرق‌لری یوقدر؛ بناءً علیه بونلره دخی «خرستیان
ترک» دنیله ییلر. جای تأسفدر، که بونلرک بر طاقی
ارمنی و بر طاقی دخی روم کلیسائه تابع بولنمجه،
اجدادلرینک روم وارمنیلرله و علی‌الخصوص روملرله
هیچ بر مناسبی اولدیغنی اونوده‌رق، روملق وار.

دشمنلرینه بيله تسليم ايتديرمش اولان عساكر عثمانیه نك دخی قسم اعظمی بوقطعه نك مطیع وجسور اها. لیسنددر.

طرق ومعارى. — رومالیر، هر ضبط ایتدكلری برده یایدقلى كې، آناتولیده دخی بر چوق بیوك جادهلر انشا ایتشلردی، كه بونلك اك بیوك واك ایشلكلى اویچ ایدی. برى مرمره دن آنقره. طر. سوس و آنطاكیه طریقيله سوریه یه كیدپوردی، كه بونك بر شعبه سی ده قیصریه طریقيله اورفدیه طوغری اوزانیردی؛ ايكنجیسی بیرانسدن (یعنی اسكى قسطنطنیه دن) ازیمده، واورادن قسطنونى وطر. بزون سواحلیجه فرات وادیسنه، وبعده نهر مذکور عجرانجه عراقه ایزدی؛ اوچنجیسی دخی ادرمید وازمیر ايله بودرومه اوغرایه رق سواحل غریبه بو. یئجه متمد اولوردی. بو جاده لك بعضی قالدیرملری وكوپرلری الان موجوددر. دولت عثمانیه دورنده یاپیلان جاده لك اك بیوك واك منبى فاتح ثانی بغداد سلطان مراد رابع طرفدن قاضی كویندن بغداده قدر یاپیلان جاده در، كه قالدیرملری وكوپرلری اليوم موجوددر.

زمانمزه ازمیردن باشلایه رق، اوج شعبه یه آیلمق اوزره، بر دمیر یول یاپلشدر، كه بر شعبه سی صا. روخان سنجاغنده اوزانوب، مغنيسا وصالیلین كچرك، آلاشیره قدر متمد اولمشدر. بونك مدانییه منبى اولقى اوزره، بر شعبه سنه دخی مباشرت او. لنقى اوزره در. بر شعبه سی دخی آیدینه واورادن قونییه طوغری سرای كونه قدر اوزانه رق، بونك ده بر شعبه سی بر طرفدن تیریه و بر طرفدن دخی اوده مشه قدر وارمشدر. استانبولدن بغداده قدر تمیديله آناتولینك خط اصلی كبرى اولقى اوزه ره. بر دمیر یول انشائی دخی منصور ایسه ده، یالكر ازیمده قدر یاپیلوب، اونه طرقی تصوره قالمشدر. بوسوك سنه لده وایترجه بك چوق همت و غیرت اولنه رق، آناتولیده بر چوق شوسلر یاپلشدر، كه بونلك اك مهملرندن برى مدانییه وکلیكدن باشلایه رق، بروسه، کوتاهیه، آقشهر، قونییه، قره مان، سلفكه، طرسوس و آظنه طریقيله اسکندرون کورفزیه واصل اولیور. بونك بر شعبه سی دخی قونییه دن آیریله رق، اسپارطه و بوردور طریقيله آنطالییه اینیور. بری ده

نونك دعواسته قاقیشمه قاندریله رق، اسکیدن برى لسان مادرزادلى اولان تركجه یی بر طاقى روم و بر طاقى ارمنى حرفلیله یازمقده بولنش؛ وبوسوك سنه. رده بر طاق «جعیات علیه» نك تشویق و اجباريله لسان رسمى دولت اولان زبان مادرزادلى ترك ایدوب، روجه وارنیجه اوكرنكه باشلامشدر. غرابدن اوله رق مثلاً بروسه و یاقونییه ده بر كچه روجه ییز بر پدرك بر كچه آكلماز اوغلنه تصادق اولتور!

هر حالده بونلك ذاتاً مقداری جزئى اولغله برابر، بزجه یه ترك عد اولنه یله جكلرندن، یوفاریده استثنا ایتدكیز آظله و بعضی اسکله روملرندن بشقه، ترك اولیه رق یالكر آناتولینك منهای شرق شمالیسنده یعنى طریزون و لانتك لازستان سنجاغنده اقوام قافقاسیه دن معدود اولان جزئى بر مقدار لازاهالی بولنیور. آنجق كرك بونلر وكر اكخیرا هجرت ایدوب آناتولینك ایچنده طاغتیق بولنان چركسلر دخی كوندن كونه تركشكده اولوب، لسان مادرزادلى اونو تمقده. درلر. بك جزئى مقداره اولوب بعضی بیوك قصبه. زده ساكن بولنان یهودیله كلیجه، بونلر اسپانیادن مطرود اولغله، جله سی تركجه پلدكلى حالده، اسپانولجه یی دخی الان اونو تمامشدر.

الحاصل آناتولی صرف ترك مملکتی اولوب، اهاالیسی عمومیت اوزره تركدر، وقسم اعظمی اسلام اولدیی كی خرسیتیانلرینك قسم اعظمی دخی یه ترك جسنه منسوبدرلر. آنجق عثمانلى تركلر یالكر آناتولی شبه جزیره سنه محصر اولوب، فرات و دجله وادیرلرجه نا حدود ایرانییه قدر اولان ممالك واسعه عثمانیه ده منتشر بولتمقده، و آناتولیدن معدود اولیان اورفه، دیاربكر، بایزید وحقى آسیای عثمانینك منهای جنوب شرقیسنده بولنان بغداد شهر شهیرنده بيله، لسان محلى وعومى اولقى اوزره، تركجه سولتمقده در.

آناتولینك اهاالیسی عمومیت اوزره ذكى، چالیشقان و مطیع اولوب، اكثریسی زراعتله، و یالكر عشیرت حائنده یاشایان تركان و یوروكلر رعى اغنامه اشتغال ایتكده در. دولت علیه عنانییه وارداتك قسم اعظمی آناتولیدن چقوب، آیدین كې بعضی وایترلرینك بر ملیون لیرادن زیاده واردات سنویه لری اولدیی كی، دولت مشارالیهلك هر دفعه ده یوزینی آغرمش و دكرینی

از میددن باشلاوب، آنقره، قیرشهر ویکده به اوغرا بهرق، طرسوسده برنجیسله اختلاط ایدیور. بونک بر شعبه سی دخی قیصریه به واورادن سیواسه کیده. رکه، ولایات شماینه نکه هیمتله قره دیکرک کافه اسکله لردن کلن شوسه لره برلشیر، وبر طرفدن بازیده وبر طرفدن دخی بغداده منتهی اولان متعدد شوسه لره کسب ارتباط ایدیور. بو شوسه لره قسم اعظمی اکال اولوب ایشلکده، وبعض طرفلرینک اکالنه دخی سعی اولتقدده. سوریه نکه متعدد اسکله لردن شام و حلبه کیدن شوسه لره دخی عراق و آناتولی شوسه لره برلشیر لمسنه چالیشماقده.

بیوک شهرلری، معموریتی، صنایع ومعمولاتی. — آناتولینک بیوک ومعمور شهر وقصبلری چوق اولوب، ولایت وسنجاچ مرکزینک هان جله سیله قضا مرکز لردن بعضیسی دخی کرک تجارت وکثرت نفوسجه وکرک تاریخیجه بیوک اهمیت حازدر. اسکدارایله قاضی کوی پایتختدن معدود اولوب داخل حساب اولدقلری حالده، آناتولینک اک بیوک واک معمور قصبه سی از میر اولوب، بتون غربی آناتولینک اسکله سی اولقله، بیوک واک ایشلک بر تجارتی وارد. دمیر یوللرینک اکالندن صکره بو اهمیت تجاریه سنک قات قات آرته جتی شبهه سزدر. قره دیکر ساحلنده طربزون، صامسون وسینوب، وسواحل جنوبیه به دخی آنطالیه ومرسین آناتولینک اک بیوک اسکله لردن اولوب، خیلی اهمیت تجاریه یی حازر ایه لده، کرک بونلرک وکرک دها کوچک اسکله لره لیمانلری اولما سی ودمیر یوللرینک فقدانی بو اهمیتک تر ایدینه مانع اولمقدده. داخلی شهرلرک اک بیوک ومهملری بروسه، بالیکسیری، کوتاهییه، مغنیه، قونیه، آطنه، قیصریه، یوزغاد، آنقره، قسطنونی، آماسیه، سیواس، قره حصار، خربوت، مرعش، ارزنجان وارضومدر. بو شهرلردن اکثرینک بیوک چارشو و بازارلری اولوب، ولایاتک بر چوق محله لنده مقن بازار وپنایرلر دخی قورولمقله، محصولات ارضیه ومعمولات محلیه دن اولدقجه بر تجارت اجرا اولنور. آناتولی محصولات زرعیه سندن وثقیق، ایک وپالموی کبی حاصلاتدن ممالک اجنبیه به خیلی اخراجات اولیورسده، محصولات صنایعیه دن خارجه کیدن معمولات باشلیجه خا لیدن عبارتدر. مع هذا آناتولی اهالیسنک انده خیلی

صنعتلر بولنوب، شهر وقصبلره احتیاجات ضروره. نکه ایجاب ایتدیر دگر یی صنایع عادیه دن بشقه، آبدن ولایتیه عشاق طرفلرنده غایت مقبول خلیلر یاپیلر، که کلیله اوروپایه اخراج اولنور. بروسده ایکدن نفیس قاشلر وکلیله خاویلر یاپیلوب، استانبوله ومالک عثمانیه نکه سائر طرفلرینه کیدر. قونیه وطربزون وآنطاولینک سائر اکثر طرفلرنده دخی کوزل کلیملر وآلاجه ویزکی منسوجات یاپیلر. آنقره طرفلرنده تفتیکدن غایت کوزل شالیر یاپیلوب، مالک عثمانیه نکه هر طرفته کوتوریلور. کوتاهییه اسکی معدندن پک آفریق اولان نفیس بر نوع چینیلر وکاشیلر اعل اولنور. الحاصل آناتولینک هر طرفنده بر صنعت مخصوصه بولنوب، معمولات محلیه نکه تعاطی ومبادله سی امتعه واشیای اجنبیه به احتیاج بر اقیه جق صورت ومقدارده ایه ده، چه فائده که رغبت اوندیغی کبی، برکونه تشویقات وتنهیلات دخی وقوع بولمقیغدن، ترقی یرینه کوندن کونه تدنی ایتمکده. اگر یوللر ولیمانلر تکثیر ومعمولات محلیه به رغبتله برابر صنایع موجوده نکه اصلاح وترقییحون ایجاب ایدن اسبابه بالتوسل، اصحاب صنایع تشویق اولنه جق، ومملکتک ثروت طبعیه سی اوروپانک چوروک وساخنه امتعه سنه صرف اولنیه رق، بهرسنه اخراجاتک ایکی مثلی نسبتده ادخالات وقوع بولیه جق اولسه، آز مدت ظرفنده آناتولی قطعه سی دنیانک اک معمور واک زنگین یری اولور؛ ومملکت اهالی حاضره سنک بش مثلی بسلکه کافی اوندیغندن، معموریت ورفاهک نتایج طبعیه سندن اولان تنکثر نفوس وقوعیه، هر طرفی ایشلنوب اعمار وحیواناتک تکثیر اولنیه رق، رفاه ومعموریتک درجه اعلاسنه واصل اولور.

احوال تاریخیه سی. — آناتولی قطعه سنک پک اسکی بر وقتده قسماً مصر فراعندسندن بیوک سیرو. ستریسک ید استیلاسنه یکمیش اولدینی بعض اسکی تاریخلرک روایتیه وآناتولینک بعض طرفلرنده بولنان مصر قدیم آثاریه مثبت ایه ده، اصل ازمئه تا ریخیه نکه ابتدالرنده یعنی (تروآ) محاربه سی زمانلرنده آناتولی کاملاً (آثوریه) دولتک انده ایدی. بعده یونان مهاجرلری سواحل وجزایرده بر طاقم کوچک جهووریتلر تشکیل ایتش اولدقلری کبی، ایچ طرفلره دخی بر طاقم مستقل حکومتلر شکل ایتیه ییدی، که

بولنگ اكه مشهور واك بيوكى (ليديا) دولتى ايدى. ليديا دولتى اساساً صاروخان وآيدىن طرفلردن عبا- رت بولميشكن، يواش يواش كسب توسع ايدى، كثر ثروتيه مشهور اولان (قرسوس) ك زمانده ليديا دولتنك حدودى او وقت (آليس) دينلن قزىل ايرماق واديسته قدر واروب، آناطوليك بتون قسم غربيى جامع ايدى. او صروده فارس جهانكبر مشهورى (كروس) ظهور ايدوب، ميديا وآثوريه دولترينى رفع ايندكن صكره، قرسوسك ملكنى دنى ضبطه، تشكيل اينديكى بيوك ايران دولتنك غرباً حدودىن آطهلر دكيزينه قدر توسيع ايدى، يونان مهاجرلرينك جمهوريترينى دنى تحت اطاعتنه آكشيدى. يونانيلرك ايرانييله اولان مشهور محاربه- لى آناطولى سواحلنده كى ممالك يونانيه دولت ايرانيهك استيلا سندن قورتاره ميوب، تا بيوك اسكندر ك ظهورينهك بتون آناطولى ايران دولتنك جزئى حالنده قالمشيدى.

بيوك اسكندر ايرانك اوزرينه سوق عسكرايدنجى، اكه اول بولى اوزرنده بولنان آناطولىي ضبط ايتش ايدى. بو جهانكبرك وفايله ممالك واسعه سنك تقسى صرهنده، آناطولى سوريه ومصر ايله ماكدونيا حكمدارلى پيئنده تقسيم اولنش ايسهده، بو حكومتلك غير مقرر اولان تصرف سطحيلرى آلتده هر خطهده وبلهكه هر شهر وقصهده همان مستقلاً اداره اولنور برطاقم حكومتلر پيدا اولمشيدى، كه بولنگ اكه مشهورلى پرغه ويونت حكومتلى ايدى. بعده روماليلر آسياده ضبط ممالكه باشلا- ذفلرند، بو حكومتلك بعضيسى طوعاً تابع اولهرق، وبعضيسى دنى بر چوق وقت مقاومتن صكره، مغلوباً فتح اولنهرق، تدريجاً بتون آناطولى روما- نيلرك مانكنه ضم اولنش؛ وروما ايمپراطورلغك ابكىه تقسينده شرق ايمپراطورلغك يعنى قسطنطينيه فيصلرينك حصه سنه دوشمشيدى. انوار اسلاميهك قهوريه غزاة مسلين بر طرفدن تا ماوراء النهر وهندستانه ور طرفندن ده بحر محيط آطلاسى وپيرونه قدر اولان ممالك وسيعه فتح ايندكلى ائشاده، حكمة الله تعالى فتوحات اسلاميه طاووس سلسله جيسانك برى طرفنه كچه ميوب، آناطوليدن يالكز- نغنه جهنى موقفاً فتح اولنه بولمشيدى؛ وهر نه قدر كه

هارون الرشيدك عسكرى آناطولىي اورته سندن يارهرق اسكداره قدر ايلرلش ايسهده، ينه آناطولى- لينك هيچ بر يرينى تحت تصرفنده طوته مامشيدى. مؤخرأ سلجوقييلر آناطوليك قسم اعظمى فتح ايدى، بو قطعهك تا وسطنده اولان قونيه شهر شهيرنده بر قاچ عصر دوام ايدن بر بيوك دولت تشكيل ايتشلرديسهده، آناطوليك بر چوق يرلى ينه روم ايمپراطورلغك تحت تابعيتنده وبعضى حكوم- مات صغيره نصرانيهك ائده قالمشيدى. آناطولىي كاملاً فتح ايله بو قطعه واسعهي تاميله ممالك اسلاميه به بالاخاق صرف ترك ملكتى حاله قويمق شرفى من طرف الله سلاله مطهره عثمانيه نصيب ايمش. زمان قديمه آناطوليك سواحلنده بر چوق يونان مهاجرلى توطن ايتش اولدينى كي، اسكندر ك فتحندن صكره دنى برطاقم ماكدونيايلر ويونانيلر بعده بر چوق ده روماليلر آناطوليك هر طرفنده اهالى اصليه قارشيمشيدى. مؤخرأ، خريستيانلغك ظهور وانتشارى اوزرينه، يوناني ورومالى اوليان اهالى دنى يونان ولاتين لسانلرينى لسان ادبى اتخاذ ايدى، اقوام مختلفه دن مركب بر جعاعت نصرانيه پيدا اولمشيدى. سلجوقييلرك فتوحاتى اوزرينه كليتى تركلر كلوب، اهالى قديمه دن اهتدا ايدنلرله بالاخلاط آيريجى بر قوم مسلم ظهور ايتش؛ وعثمانيلرك دور فتوحاتنه تركستان وماوراء النهر دن يكي دن بر چوق ترك وتركن عشيرتلى كلوب، توطن ايندكلى كي، اهالى اصليه دنى فوجافوج دين مابين اسلامى قبول ايتكله، انسنه قديمه بسبتون اونوديلهرق، اهالى كاملاً تركشمش. وشمديكى آناطولى اهالىسى حاصل اولمشدر.

آناطولى حصارى (قره دكيز بوغازينك اكه طار محله آنا)

طولى ساحلنده اسكى بر حصاردر، كه قسطنطينيهك محاصره وضبطنى تسهيل مقصديه ۷۹۸ تاريخ هجر بسنده يلديرم سلطان بايزيد حضرتلى طرفندن بنا اولنشدر. اصل اسمى (كوزلجه حصار) در. بو وجهله اليوم استانبولك محلاتدن معدود اولان آناطولى حصارى استانبولدن ۵۹ سنه اول فتح اولنش ديمكدر. بعده سلطان محمد ثانى حضرتلى بو حصارك قارشيسنده يعنى روم ايلي ساحلنده روميل

اولوب، مرکزی ۲۲° ۳۶' عرض شمالی ایله ۲۳° ۲۷' طول شرقیده دوشر. شرقدن غربه اولان طول اعظمی ۱۰ کیلومتره قدردر. قیالی و جبلای بر پر اولوب، یالکز برکوبی واردر، که ۱۰۰۰ کتی قدر اولان اهالیسی باشلیجه صوغان یتیشدیرمکه پکینیرلر. بالی مشهوردر.

آناتوریوم { (Anactorium) ناردکور. فزیک ساحل جنوبیسنده واقع (وونجه) قصبه سنک اسم قدیمدر. [«وونجه» ماده سنه مراجعت بیورله.]

آناترون { (Anacréon) یونان قدیم شعرا. سندن اولوب، میلاددن ۵۶۰ سنه اول (یونیا) نک (یعنی از میر سواحلتک) اورله

قربنده بولنش اولان (تئوس) شهر قدیمده طوغشدر. سیسام حکمداری (پولقراک) ک یانه جلب ویزم عشرتنه تشریک اولنهرق، عمرینی عشرت و عشقباز. لقله پکیرمش، و بر جوق لطیف غزلیات سولشدر. غزلیاتک پک آز مقداری بولنش ایسده، کندیسنه اسناد اولنان بر مجموعه اشعار مشهور ومتداولدر.

آناسارخوس { (Anaxarque) یونان قدیم حکماسندن اولوب،

قواله جوارنده بولنش اولان (آدره) شهر قدیمده طوغش، و (مترودر) ک شاگردی اولمشیدی. بیوک اسکندرک معیتده آسیا سفرینه کتیشیدی. بعده قبریس حکمداری (نیقورئون) طرفندن اعدام او- نشدر.

آناساغوراس { (Anaxagore) یونان قدیم حکماسندن و «اصحاب

قیاس» دینلن فلاسفه دن اولوب، قبل میلاد ۵۰۰ تاریخچرند (اورله) قصبه سی موقعده بولنش اولان (قلازومن) شهر قدیمده طوغش؛ و (آناسیانس) ایله (هرموتیم) دن تحصیل فلسفه ایتدکن صکره، توسیع معلومات ایچون، مصره بر سیاحت ایدوب، ۴۷۵ تاریخچنده عودتله، آتده اختیار اقامت ایتمش، و (اورید) ایله (پریقلس) ک و بلکه سقراطک دخی استادی اولمشیدی. یونانیلرک بعضی اعتقادات باطله لرینی جرح ایتدیکچون، دینسلرکله اتهام اولنهرق، اعدامنه حکم اولنشیکن، پریقلسک شفاعتیه جزاسی نفیه تحویل اولنغله، (لاپسی) شهرینه کیدوب،

حصارینی بنا ایدهرک، قره دکرز بوغازینی مراکب اعدایه بسبتون سد و بند بیورمشلردر. آناتولی حصارى کؤک صومنبنک صاغ طرفنده و کوچک صو چایرنک قارشیسنده غایت کوزل بر موقعده اولوب، حصار الیوم خراب و متروک ایسده، اطرافنده کرک کؤک صو ساحلجه و کرک ساحل بحر بونجه بر جوق یالیر، و اوستنده کی زمرد آسا تیلرده بر طاقم مفرح کوشکلر بولنغله، بوغاز ایچنک صیفیه اتخاذا اولنان قراسنک اک کوزلرندندر؛ و هواسی سرت اولیوب معتدلدر. اسکداره ملحق فالکجه دائرة بلدیسه سنه تابعدر.

آناتولوقو { (Anatolico) یونانک غرب شما. (اتولیا) ایاتسده، مرکز ایالت اولان (مسولونکی) قضاسنده و مسولونکینک شمال غریسنده کی کورفزک ایچنده بر کوچک آله نک اوزرنده بر قصبه در، که مسولونکیدن کوچک ایسده، اوندن بر آز دها منتظمدر.

آناتولی قواغی { قره دکرز بوغازینک مدخلنده یعنی طار. لاشیمغه باشلادیفی محله آناتولی ساحلنده بر قریه در، که استانبولدن ۱۵ میل مسافه سنده بولنغله، صیفیه اتخاذا اولنان یالیری و بعضی کویلی خانه لرینی جامع او- لوب، روم ایلی قواغنک قارشیسنده در. قره دکرز بوغازینی محافظه ایدن استحکامات آناتولی و روم ایلی قواغنده اولوب، بحر سیاه بوغازی محافظنک اقامتگاهی آناتولی قواغنده در. اداره جه بکقوز قائمقاملغنه تابعدر.

آناغ { (Annagh) بواسمه ایرلانده نک ساحل غریبسی قارشیسنده ایکی کوچک آله، و ساحل مذکورک ایچ طرفنده برکول ایله ایکی ناحیه بولنیور.

آناغنی { یاخود آنانی (Anagni) ایتالیا نک وسطنده (فروستونه) ایالنده و مر- کز ایالتک ۲۱ کیلومتره شمال غریسنده واقع بر قصبه اولوب، ۸۲۲۰ اهالیسی واردر.

آنافی { یاخود آنافیه (Anaphi) یونانه تابع (کیقلاده) آله لرندن بری اولوب، جزایر مذکوره نک اک جنوب شرقیسنده بولناید. (صانورون) آله سنک ۲۲ کیلومتره شرقنده واقع

صفحوی الشکل زعم ایده رک، هوا اوزرنده طور.
دقلرینه قائل ایدی. عربلر عندنده (انکسیمانس)
اسمیه معروفدر.

آناسیمانس { لابسکیلی — (Anaximène)
بیوک اسکندرک مریلرندن
اولوب، اسکندرله برابر آسیایه کیمش؛ و وطنی
اولان لاپسکی شهری دارانک طرفنی آلمشیکن، جزادن
عفو ایتدیرمکه موفق اولمشیدی. اسکندرک بر
تاریخی یازمش ایسه ده، یالکز بعض فقره لری بولنه
بتلشدرد.

آناقلیت { (St. Anaclet) خریستیانلرک او.
چنجی پاپالری اولوب، میلادک
۷۸ تاریخندن ۹۱ تاریخنده پاپالری ایتش، وروایت
کوره قتل اولمشدر. حواریوندن (پطرس) ک شا.
کردی اولغله، اعزه صرسته پکوب، نیشان افرنجینک
۲۶ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آناقلیت { (Anaclet) میلادک ۱۱۳۰ تا.
ریخنده قاردینالرک بعضیسی طر.
فندن پاپالغه انتخاب اولنورق، ایتالیا قرالی (روجر)
طرفندن دخی التزام اولغله، سائر قاردینالر طر.
فندن انتخاب اولنش اولان ایکنجی (اینوسان) ی
روما وایتالیادن قوومش ایسه ده، (پسه) مجلس
روحانیسی طرفندن کلیسادن مطرود عد اولنش،
و ۱۱۳۸ ده وفات ایتمشدر.

آنالابو { (Analabou) سوماتره جزیره.
سندک کی آچین حکومت اسلامیه.
سنگ جزیره نک ساحل غریبسنده واقع بر قصبه
واسکله سیدرد.

آننام { (Annam) هند چین شیه جزیره سنگ
(شرق طرفندن عبارت اولوب (تونکین)
و (قوشنشین) قطعدلرینی حاوی اولان مملکته ویریلن
اسمدر. بواسم چینجه «صلح جنوبی» دیمک اولوب،
مقدما بو مملکتی ضبط ایتش اولان چینلیر طرفندن
ویریلرک، استعمالی تعیم ایتمشدر. قوشنشینک بر
قسمی فرانسه نک ید ضبطنده بولندیغی کیم، دیگر
قسمیه تونکین یعنی همان آنامک جله سی دخی فرانسه.
نک جایه سی آلتنه کیرمشدر. [«تونکین، قوشنشین
وقامبوج» ماده لرینه مراجعت یوریله.]

آنامابو { (Anamahou) آفریقانک سواحل
(غریبه سندن یوقاری کینه نک (فانی)

اخبار اقامت ایتش؛ و قبل المیلاد ۴۲۸ تاریخنده
وفات ایتمشدر. مادیت و جسمانیتدن مبرا صرف
روحانی و معنوی بر الهک وجودینی تصور ایدن
حکای یونانک برنجیسیدرد. علم هیئت و نجومه دخی
خیلی خدمت ایدوب، خسوف و کسوف حقنده بر
چوق حقیقتلر کشفنه موفق اولمشیدی. آثارینک
بالکز بعض پارچه لری بولنه بتلشدرد. عربلر عندنده
(انکساغورس) اسمیه معروفدر.

آنای سونکی { (Anak-Soungi) سو.
ماتره جزیره سنگ ساحل
غریبسنده بر کوچک ملای اسلام حکومتی اولوب،
مرکزی (موقو موقو) شهریدرد.

آناسیلاس { (Anaxilas) ایتالیانک جنو.
بند بولنش اولان (رجیوم)
شهر قدیمده حکومت سورمش ایکی حکمدارک
اسمیدر، که عن اصل مورنک (مسینیا) خطه سندن
اولغله، برنجیسی میلاددن ۶۲۵ سنه اول لاکدمونیایه
لیبرک تحت اطاعتنه کیرمک ایستقین مسینیا لیرلی کندی
الکاسنه جلب ایتمشیدی. — ایکنجیسی قبل المیلاد
۴۹۴ تاریخلرنده حکومت سوروب، سیجیلیانک
(زاقله) شهرندن شهر مذکوری ضبط ایتش اولان
سیمالیلری دفع ایله، مسینیا دن مهاجرلر کتیروب،
شهر مذکوری اسکان، و (مسینه) اسمیه تسمیه
ایتمشدر.

آناسیماندر { (Anaximandre) یونان قدیم
(حکما سندن اولوب، قبل المیلاد
۶۱۰ تاریخلرنده یونیا ده (یعنی آیدین سواحله ده) کی
(میل) شهر قدیمده طوغش، و ۵۴۷ ده وفات
ایتمشدر. کافه موجوداتک مبدئ «نامتاھی»
تسمیه ایتدیکی شی اولدیغنی التزام، و قرک نوری
شمس دن مستعار اولدیغنی وارضک کرویتی کشف،
و بر کره تنظیمه خریطه اصولی دخی ایجاد ایتمشدر.
بسیطه نک دخی کشتی بوکا اسناد اولمشدر.

آناسیمانس { میللی — (Anaximène)
ینه میل شهرندن و آنفالتر.
جه آناسیماندرک شاگردانندن اولوب، قبل المیلاد ۵۵۰
تاریخلرنده کسب اشتهار و ۵۰۰ تاریخنده وفات
ایتمشدر. بو ذات هوایه کافه موجوداتک مبدأ
واساسی نظریه باقردی، و کرک کونش کرک کره ارضی

اولوب، "۵۰' ۳۶° عرض شمالی ایله ۳۰' ۳۰°
۵۰" طول شرقیه واقعدر.

آناموکه { (Anamouka) بحر محیط کبک
(بولینسیا) قسمیده کان (توفه)

آطه لریک بری اولوب، جزایر مذکورہ مک وسطندہ
بولنیور. ۱۵' ۲۰° عرض جنوبی ایله ۲۲' ۱۷۷°
طول غریبہ واقع اولوب، محیط دائرہ تی ۳۰
کیلومترہ در. ۲۰۰۰ قدر اہالیسی اولوب، انکلیز
میسونزری معرفتیلہ خرسیتان اولمشلردر. بو آطہ
۱۶۴۳ تاریخ میلادیسندہ (تاسمان) نام انکلیز
قپودانی ظرفندن کشف اولنہرق، (روتروdam) تسمیہ
اولنشدی.

آناندپور { (Anandpour) هندستانک شمال
لندہ پنجاب خطہ سنک متہای

جنوب شرقیسندہ واقع وانکلیز حکومتہ تابع
(جلاندر) ایالتک (هوشیارپور) قضااسندہ، مرکز
قضاٹک ۷۵ کیلومترہ جنوب شرقیسندہ ولاهورک
۲۴۰ کیلومترہ شرق جنوبیسندہ بر قصبہ اولوب،
۱۸۶۰ اہالیسی وارد. — بو اسمہ هندستانک
سائر طرفلرنہ دخی بعض کوچک قصبہلر بولنیور.

آنانیف { (Ananief) روسیہ نک ایالات جنو-
(بہسندن (کرسون) ایالتندہ وقرہ
دکبرہ دوکیلن (تیلیغول) نہری اوزرنہ قضا مرکزی
بر قصبہ اولوب، ۱۱۴۰۰ اہالیسی وارد.

آناہوآک { (Anahuak) آمریقانک کشفندن
(اول مکسیقیہ اہالی اصلہ سی
طرفندن ویریلن اسمدر. الاکن مکسیقیہ نک وسطی
قسمنہ بعض دفعہ بو اسم ویرلمکدہدر.

آناہید { (Anahid, Anai-) یاخود آنانیٹیس
(tis) اسکی ایرانیلرلہ ارمنیلرک وآنہ
طلویدہ لیدایلیرک عبادت ایتدکلری انہلر دن اولوب،
زهرہ دن کنایہ ایدی. بونک اصل اسمی فارسیدہ
«زهرہ» دیمک اولان (ناہید) اولوب، یونانیلر بو
صورتہ تحویل ایتشلردر. بومعبودہ نک هیکلی هر
آلتی آیدہ بر کرہ آلاي ایله دیشاری بہ چیقاروب،
اجرای آیدنلری صرہسندہ انواع فحشیانہ طالارلردی.

آنت { (Antes) آنتچی عصر میلادیدہ
(روسیہ نک قرہ دکیز ساحلندہ ساکن
بولنش اقوام اسلاویہ دن بر قوم ایدی، کہ غوث

ملکستندہ انکلترہ نک اندہ بولنور بر قصبہ واسکلہ-
در، کہ "۲۶' ۱۰° ۵° عرض شمالی ایله ۲۵' ۳°
۵۴" طول شرقیه واقع اولوب، ۳۰۰۰ اہالیسی
وارد.

آنامبہ { (Anambas) چین دکیزینک جهت
(جنوبیہ سندہ (بورنتو) جزیرہ سیلہ
(ملاقہ) شبہ جزیرہ سی آرہسندہ بر طاقم آطہلردر، کہ
۲۰' ۲° ایله ۳۰' ۳° عرض شمالی و ۲' ۱۰۳°
ایله ۹' ۱۰۴° طول شرقی آرہلرنہ واقع اولوب،
اک بوکلری (شانام) جزیرہ سیدر. اہالیلری ۱۵۰۰
کشی قدر اولوب جلہ سی (ملای) جنسنہ منسوب
اہل اسلامدن ومشهور کمچیلردندر.

آنامور { آطنہ ولانتک ایچ ایل سنجاغنہ تابع
(بر قضا در، کہ لوانک جنوب غرہ-
بیسندہ واقع اولوب، آنامور و (سلنتی) ناحیہلرن
عبارتدر. مرکزی (چوران) اسمندہ بر قریہ اولوب،
بو قریہ دن بر ساعتلی مسافہدہ وساحل بچردہ
(معموریہ) نامیلہ بر قلعه ودروندہ خراب بر جامع
شریفہ بر جام وحسین غازی اسمندہ بر ذاتک مزاری
بولنیور. قریہ مذکورہ نک جوارندہ بر قایق قلعه
خرابہلرلہ بر اسکی قصبہ ویرانہلری وارد، کہ بو
قصبہ زمان قدیمہ (آنمور یوم) اسمیلہ معروف
اولوب، آنامور اسمی بوندن تولد ایتشددر. بو
قضاٹک اراضیسی شمال غریبدن جنوب شرقیہ
طوغری ممتد اولان بر طاغٹک ایتکلرن دن عبارت
اولمقلہ، بو طاغدن بر چوق نہرلر آقوب، دکبرہ
دوکیلور. اراضیسنک آلتچی لرلی مسکون، وطاغلری
اورمانلقددر. بو اورمانلردہ جام، قطران، آردج،
میشہ ولادین آغاغلری بولنوب، اہالیسنک بر قسمی
زراعتلہ، وبر قسمی دخی اورمانلردن کراستہ کسوب
ایندیرمکلہ اشتغال ایدرلر. سلنتی ناحیہسندہ نافع بر
قابلیجہ وارد. قضا ۸۴۵ خانہ و ۲۰۷۶۲
اہالی بی جامع اولوب، بونلرک یالکز ۲۲۰ سی
خرستیان وقصوری کاملاً اسلامدر. درون قضاہ
بر جامع، بر مسجد، بر تکه ویر صبیان مکتبی وارد.
آنامور برونی { (Cap Anémour) آنف
(البیان آنامور قضا سی سا-
حلندہ اولوب، معموریہ قلعه سنک جوارندہ بولنان
بر برونر، کہ آناتولی قطعہ سنک اک جنوبی نقطہ سی

وهون قوملرینه تابع اولمش، وافرادی قسطنطنیه
فمبرلنك خدمت عسكریه سنده بولمیشیدی. مؤخرآ
(اوار)له بلغارل طرفدن مغلوب وپریشان او.
نوب، اثرلری قالمشدر.

آنتا (Anta) پرونك (قوزقو) ایالتنده هبنای
(اولان سنجاغك مرکزی بر قصبه اولوب،
(قوزقو) شهرينك ۳۰ كيلومتره غرب شمالیسنددر.
نمال جهتنده واسع بر بطاقلق واردر، كه (نیا) دن
قوزقویه كیدن چاده بونك اورته سندن، و ۱۶ متره
پوكك، ۱۰ كيلومتره اوزون بر سدك اوستندن
پكر. — آرجنتين جمهوریتده دخی بواسمه لوا
مرکی بر قصبه واردر.

آنتارادوس (Antaradus) سوریه سا-
رهنده سنده كانن طرئوس قصبه سنك اسم قدیمدر،
كه اسكی زمانده (آرادوس) تسمیه اولنان (ارواد)
آطه سنك قارشیسند بولندیغیچون «آرادوسك
مقابلی» دیمك اولان بواسمه تسمیه اولمشدر.
[«طرئوس» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آنتالكیداس (Antalcidas) اسكی
بندر، كه اسپارطه بیوتون یونانه حاكم ایلك فكریه،
قبل المیلاد ۳۸۷ تاریخنده ایران شاهی آردشیرله
بر معاهده عقد ایده رك، اسپارطه بی ایرانك اتفاق
وجابه سی آلتنه صوقش، و آناطولینك سواحل جزا-
بندگی مستقلكت یونانیه بی ایرانه تسلیم ایتمیشیدی.
بوسبیله یونانیلك كین وخصومتنه مظهر اولوب،
آردشیره اتجا ایتمش ایسه ده، اورادن دخی قوولهرق،
كندینی آج بر اقلغه اتلاف نفسه مجبور اولمشدر.

آنتالوت (Antalòts, An- tanòs) مداغسقار جزیره سنك
نمال غریبسند ساكن حبشی اللون بر قومدر، كه
جزیره العربدن كشمس عربلره آفریقا زنجیلرینك اختلا-
طندن متولد اولدقلى مظنوندر.

آنتانغ (Antang) جاوه جزیره سنك منهای
(شرقده قضا مركزی بر قصبه اولوب،
جوارنده براهنیلره مخصوص بر چوق آثار عتیقه
بوئبور. قضایی طاغلر واورمانلرله محاط اولوب،
نایب منبت یردر، وکلیتی قهوه وپرنج محصولاتی

ویرر. قضائك اهاالیسی، كافه مسلم اولق اوزره،
۱۰۰۰۰ كشی قدر اولوب، فلنك دولتنه تابعدرلر.

آنتریم (Antrim) ایرلانده نك شرق طرفنده
(واقع بر قونتلق یعنی قضا ویا سنجا-
قدر، كه (دوون) و(لودوندیری) قونتلقری آره -
سند اولوب، مساحه سطحیه سی ۳۰۸۲ مربع
کیلومتره، واهالیسی ۳۷۸۶۰۰ كشیدر. بوسنجاغ
ایرلانده نك اك مسكون سنجاغی اولوب، سواحلنده
بر چوق خلیج وشبه جزیره لری وداخلنده بر چوق
كوللری واردر. دكیزك ایچنه متمد اولان پرونلرندن
برنده طبیعی بر طاقم ستونلر وجسم طاشلر بولنوب،
«جنلك قالدیری» تسمیه اولمشدر، كه شایان تماشا
عجایب طبیعتنددر. مرکزی اولان (بلغاست) شهرينك
۱۲۲ ۲۰۸ اهاالیسی واردر.

آنتریم (Antrim) ایرلانده نك بواسمه سمی
(اولان قونتلقی داخلنده وبلغاستك
۳۵ كيلومتره شمال غریبسنددر بر كوچك قصبه او -
لوب، ۲۲۰۰۰ اهاالیسی واردر.

آنتریم (Antrim) مالك مجتمعه نك بانسلوانیا
(جمهوریتنده بر قصبه واسكله اولوب،
۳۷۶۰ اهاالیسی واردر. — مالك مجتمعه نك سائر
جمهوریتلرنده دخی بواسمه بر قاج قصبه و(میشیغان)
جمهوریتنده بر قضا واردر.

آنتکرا (Antequera) اسپانیانك جهت
(جنوبیه سنده، ملاقه ایالتنده قضا
مرکزی بر شهردر، كه قرطبدن ملاقهیه كیدن دیر
یولك اوزرنده وقرطبه نك ۱۳۸ كيلومتره جنوبنده
واقع اولوب، ۲۷۰۰۰ اهاالیسی واردر. قدیم بر
شهر اولوب، رومالیر طرفندن (آنتیقوآریا) وعربلر
طرفندن (انتقیره) تسمیه اولنوردی. جوارنده روما-
لیلرك زمانندن قاله بعض آثار عتیقه سیله عربلك
بناكردسی اولان بر سور وقلعه نك خرابه لری مو-
جوددر. بو شهرده نفیس بعض یوك منسوجاتی اعمال
اولنور، وجوارنده کی اراضیده كلیتله حاصل اولان
حبوباتله شراب وزیتون یاغی ملاقه طریقله اخراج
اولنور.

آنتلا (Anthela) تسالیانك ازدین کور-
(فزنده واقع بر اسكی قصبه سی ایدی،
كه ایچنده حبوبات الهه سی زعم اولنان (سرس) •

مخصوص بر يسوك معبد وار ایدی، و بو معبدده (آمفیکتیونیا) تعبیر اولنان بر مجلس مختلط اجتماع ایدردی.

آنتمیوس { (Anthémios) رومانك غرب
ایمپراطور لرندن اولوب، ایمپرا-
طور آرقادیوسك وزیر ی بولنش اولان دیگر بر
آنتمیوسك اوغلی ایدی. غوثلره وهونلره فارشی
فوق العاده جسارت و بسالت ابراز ایتكله، ایمپرا-
طورلق تختنه چیقاریلوب، میلادك ۴۶۷ تاریخندن
۴۷۲ تاریخه دك حکم سوردکدن صكره، کندی
دامادی (ریچیر) طرفندن اسقاط اولنش، (والیبر-
یوس) کندیسنه خلف اولمشدر.

آنتمیوس { (Anthémios) آیاصوفیه بی بنا
ایتمش اولان معماردر، که فن
معماریده کی مهارتیه برابر، صنعت نقرده دخی ماهر
و علوم ریاضیهده ید طولی صاحبی ایدی. (لیدی) یعنی
آیدینك ایوم سلطان حصار ی دینل (تراله) شهرنده
تولد ایدوب، ایمپراطور (یوستینانوس) زماننده کسب
شهرت ایتمشدر. علوم ریاضیه و فن معماری به دائر
بعض اثرلری وار ایسهده، یالکز بر قاج فقره لری
بولنه بتمشدر.

آنتنور { (Antenor) تروآ شهر قدیمی
پر نسلرندن و حکمدار (پریام)ك اقربا-
سندن اولوب، مشهور تروآ محاربه سنده اولسی
درون شهرده کوروب طانییدی خالده، خبر ویر-
مدیکه یون، و یونانیلر ك تخمده یانمش وایچنده آدمیر
کیرلش اولدقلری آت هیکلنی شهر ك ایچنه آلمی توصیه
ایتدیکه یون، وطنه فارشی خیانتله اتهام اولنهرق،
کندی عالمه و توابیله برابر ایتالیا به هجرت ایتکه
مجبور اولش؛ و ونديك جهتنده ابتدا کندی اسمیه
یاد اولنهرق بعده (پادووه) دینل شهری بنا ایتشیدی.
آنتوان { و آنتونینوس «آنطوان» و «آنطو-
نیوس» ماده لرینه مراجعت.]

آنتور { (Antour) هندستانك جهت جنو-
بیه سنده (دكان) قطعه سنده نظام
حکومته تابع بر قصبه اولوب، دولت آباد شهرينك
۶۰ کیلومتره شمالنده در.

آنتوفاغاسته { (Antofagasta) آمریکای
جنوبیه بولیویانك (آتاقامه)

ایالتنده و بحر محیط کبر ساحلنده (مورنا) کورفزی
داخلنده بر کوچك قصبه واسکله در، که بولیویانك
ایچ طرف لرینه قدر تمديد وبلکه برازیلیا و آرچنتین
دمیریوللریله دخی ربط اولنمی متصور اولان بر دمیر
یول خطنك منهاسی اولغله، ایلریده يك یوك بر
اهمیت کسب ایده چکی شبهه سزدر. — بو اسمله بو-
لیویانك آرچنتین حدودنده و ۴۰۰۰ متره لك ارتفاعده
دخی بر کوچك قصبه بولنیور.

آنتوقو { (Antuco) آمریکای جنوبیه شیلی
دولتلك (آراوقو) ایالتنده (لایه)
نهری کنارنده و ۵۰° ۳۶' عرض جنوبی ایله ۷۳°
طول غربیهده واقع بر قصبه در. — قصبه مذکوره
نك ۳۰ کیلومتره شرقنده اولوب، ۲۷۳۵ متره
ارتفاعی اولان کوزل بر برکان دخی بو اسمله نسیمه
اولنمشدر. بو برکانك غرب طرفنده کوزل لکیله و منبتلکیله
مشهور اولان طولاشیقلی پروادی واردر، که اورنده
سنده (لایه) نهرينك تشکیل ایتدیکی بر کول بولنیور.

آنتومارکی { (Antomarchi) قورسیقه لی
بر طیب اولوب، میلادك
۱۷۸۰ تاریخنده طوغش، و ۱۸۳۸ ده وفات
ایتشدر. ابتدا فلورانس طیه مکتبنده تشریح معلی
ایکن، یوك ناپولیونك خدمته کوروب، مشارالیه
برابر (سنت هلن) منفا سنه کیتش، و صوك نفسنه
قدر یانده بولوب، عودتنده «ناپولیونك صوك
نفسی» عنوانیه بر کتاب نشر ایتشدر.

آنتونیل { (Antongil) مداغسقار جزیره
سنك ساحل شرقیسنده بر
قویدر، که جنوبه متوجه اولان آغزی ۱۶° عرض
جنوبیهده واقعدر.

آنتونی { آنتونینوس، آنتونینه و سائر
[«آنطونی» و سائر ماده لرینه
مراجعت پیوریه.]

آنتی { (Anti) لسان یونانیده «فارشی» و
[«مقابل» ديك اولوب، بر جوق اسماء
خاصه نك ترکیبنه داخل اولور. مثلا جبل لبنانك قار-
شیسنده بولنان جبل شبحه (آنتی لیان)، طاوروس
سلسله سی فارشیسنده بولنان (يك بوغا)، (حزیر)
(قره بل) طاغلری سلسله سنه دخی (آنتی طاوروس)
دیرلر. [ایوم مستعمل اولان اسم لرینه مراجعت.]

ایکنجی هرفانک وزیری اولوب، اداره امور مملکتی بستانون الینه آتش، واوغلی (هرود) ک حکمدارلقه صمودی اسبابنی حاضرلشیدی. اسکندریه نك فغنی تسهل ایچون، قیصره امداد ایتش، ومکافاة «فلسطين مدبر اموری» عنواننی آلمشیدی. میلاددن ۴۳ سنه اول سموما وفات ایتشدر.

آنتیپاتریس (Antipatris) فلسطینه قدس ایله قیساریه آره سنده واقع (کفر سبا) قصبه سنه (هرود) طرفندن پدري (آنتیپاتر) ک نامنه نسبتله ویرلش براسمدر. [«کفر سبا» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آنتیپارو { یاخود آنتیپاره (Antiparo) آطلر دگیرنده یوفانه تابع کیقلاده جزا- یرندن اولوب، (پارو) یاخود (پاره) جزیره سنك غرب جنوبی ساحلی قارشینده واقعدر، وجزیره مذکوره دن ایکی اوج کیلومتره کنیش بر بوغازله آپرلشدر. طولانی بر آطه اولوب، محیط دائره نی ۲۵ کیلومتره قدردر. اک جنوبی نقطه سی ۳۶° ۵۶' عرض شمالی ایله ۵۰° ۴۴' ۲۲' طول شرقیده واقعدر. اراضیسی دوز ومنبت اولوب، ۱۰۰ قدر خانه بی جامع یالکز بر قریه سی واردر. آطه نك ایچنده واسع بر مغاره واردر، که قبه سندن آقان صولر کلسی حاوی اولمقله، اشکال غریبه ده نمجبر ایدر.

آنتیپاس (Antipas) [«آنتیپاتر» ماده سنه مراجعت.] — هرود آنتیپاس [«هرود» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آنتیپاقسوس (Antipaxos) یونانك جزایر سبعة طاقنه ملحق وقورقه جزیره سنك جنوبنده کائن (پاقسوس) آطه سنك جنوب شرق ساحلی قارشینده بولسان قیالق بر کوچک آطه در.

آنتیپود آطه لری (Antipodes) بحر محیط سنده و بحر منجمد جنوبی حدودنده ایصسر، صوسر و قیالق بر طاقم کوچک آطه لدر، که یکی زلانده منتهای جنوبی سنك ۷۴۰ کیلومتره جنوب شرقینده و ۲۲° ۴۹' عرض جنوبی ایله ۵۱° ۲۲' ۱۷۶° طول شرقیده واقعدرلر. بو آطلر ۱۸۰۰ تاریخ

آنتی (Antis) آمریکای جنوبینک پرو و بو- لیویا قطعدرنده، (آند) سلسله سنك شمن چپنده کی اتکدرنده آمریکانك اهالی قدیمه سندن بر قومدر، که بر جوق قبیله ره منقسم اولوب، ۱۵۰۰۰ قدر افرادی جامعدر. بونلرک سیملاری خالص آمریکائی سیمانی اولوب، جله سی غاغا برونلی، اوزون چهره لی و بادم کوزلیدرلر. بعض قبیله لری بستانون وحشی حالده یاشامقده درلر.

آنتیب (Antibes) فرانسه نك جنوب شر- قینده واقع «ساحلی آلپ» ای- تده، (غراسه) قضا سنده و مرکز قضانك ۲۳ کیلو- متره شمال شرقینده و ساحل بخرده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۶۸۳۰ اهالیسی واردر. لیمانی کوزل اولوب، خیلی تجارتی، زیتون، پورتقال، لیمون و توتون محصولاتی واردر. کلیتی چیچک صوبی دخی چقاریلیر. بیوک بر فناری واردر. قدیم بر شهر اولوب، مارسیانك اهالی قدیمه سی اولان یونا- نیر طرفندن (نیمه) نك قارشینده تأسیس ایدلش اولدیغندن، «شهرک قارشیی» معناسیله (آنتیپولیس) نیمه اولتمشیدی. الان اهالی مملکت طرفندن (آنتیپول) تسمیه اولنور.

آنتیپاتر (Antipater) بیوک اسکندرک سرفریه کیندیکنده، کندیسنی یونان والیلکنده برافش، و کندیسنی مملکتی حسن اداره ایتش ایسه ده، اسکندرک والده سی (اولیبیا) نك انتریفه لریله متعاقباً غزل اولتمشیدی. اسکندرک وفاتنده، ینه مملکتنك اداره سنی یدینه آلوب، استحصال استقلال مقصدیله سلاحه صارلش اولان یونانیلرله غوغا ایدرک، بو اختلال باصدرمش؛ و مؤخرآ اسکندرک چوجق لرینه وصی تعین اولتمش ایسه ده، متعاقباً قبل المیلاد ۳۲۰ تاریخنده وفات ایتشدر. اسکندری زهرلتمش اولدیغی مروی ایسه ده، صحیح دکلدر. بونك اوغلی (قسندر) بدرینک وفاتندن صکره ماکدونایی اداره ایتشدر. — قساندرک اوغلی ولیسماخوسک دامادی اولان دیگر بر (آنتیپاتر) برادری آلکساندر ایله معاً ماد کونیاده قبل المیلاد ۲۹۸ دن ۲۹۵ تاریخنده حکم سورمش، و برادر یله اوغراشمشدر.

آنتیپاتر { یاخود آنتیپاس (Antipater, An- tipas) فلسطین حکمدارلردن

۱۷° عرض شمالی ایله ۱۷° ۵' ۶۴° طول غربیده واقعدر. بیضوی الشكل اولوب، مساحت سطحیسی ۲۸۰ مربع کیلومتره در. اراضیسی آنچق و صوبه اولوب، اهالیسی یغور صولرینی صربجیله طوبلا مق مجبوریتنده درلر. سواحله در چوق قوبرلی اولوب، ساحل جنوبیسنده اولان (انکلیش هاربور) لیانی آنتیل جزایرنک اک امین لیمانیدم. مرکزی اولان (سنت جون) قصبهسی انکلترونک النده بولان شرقی آنتیل جزایرنک دخی مرکز عومیسیدر. باشیجه محصولاتی شکر قامشدن عبارت اولوب، سنوی تجارتی ۱۲ ملیون فرانک راده لرنده در. اهالیسی ۴۰۰۰۰ کشتی قدر اولوب، یالکر ۲۵۰۰ ی بیاض و قسوری زنجیدر. آمریقاده اک اول بو آطه نك اهالیسی اسارتق لغو ایتمشدر. جزیره لوندره دن نصب اولنان بر متصرف ایله بر مجلس اداره وبر مجلس منتخب طرفندن اداره اولنور. بو آطه قریستوف قولوب طرفندن کشف، و ۱۶۳۲ تاریخ میلادیسنده انکلیزلر طرفندن ضبط واسکان اولمشدر.

آنتیغون { (Antigone) بیوک اسکندرک جزا لرندن اولوب، بو جهانگیرک وفاتنده ملکنی مقاسمه ایدن طوائف ملوکدنر. بونک حصه سنه پامفیلیا، لیکیا ایله یوقاری فریجیا یعنی تنکه، منتشا، کوتاهیه و آنقره طرفلری دوشمن ایسه ده، بو حصه سیله قناعت ایتیرک، اوغلی (دمتریوس پولیورکیت) ایله برابر (پردیقاس) ک علینده تشکل ایتش اولان اتفاقه داخل اولمش؛ و (اومن) ی قتل ایله، بونک حصه سی اولان پافلا غونیا و قبادوکیای یعنی قسطنی و سیواس طرفلرینی، و متعاقباً بتون آناطولی ایله سوریه یی ضبط ایتش؛ و بطلیوس، سلفقوس، لیسماخوس و قساندری مغلوب ایدیرک، قبل المیلاد ۳۰۷. تاریخنده آسیا حکمداری عنوانی آلمشیدی. مصری دخی ضبط ایتکه حاضر. نقده ایکن، بطلیوس، سلفقوس، لیسماخوس و قساندر طرفندن کندیسنه متفقاً اعلان اولنان محاربه ده مغلوب اولوب، قبل المیلاد ۳۰۱ تاریخنده، ۸۴ یاشنده اولدیغی حالده، مقتولاً وفات ایتشدر. (کیقلوب) محلصیه مشهور اولوب، تواریخ عربیده (انطیقن) اسمیله مذکوردر.

میلادیسنده قبودان (واترهوس) طرفندن کشف اولنهرق، انکلترونک همان مقابلنده بولمغله، بواسمه قسیمه اولمشلدر.

آنتیتام { (Antietam) ممالک مجتمه نك (ما-ریلاند) جمهوریتنده (پوتوماق) نهری تابعلندن بر کوچک چایدر، که کنارنده ۱۸۶۲ تاریخ میلادیسنده واقع محاربه داخلیه اثناسنده طرفیندن یوز بیک عسکر بینه در بر جنگ خونریزانه وقوعه کسب شهرت ایتشدر.

آنتیسانه { (Antisana) آمریکای جنوبینک (اقوآدور) مملکتنده بر برکاندر، که (کتیو) شهرینک ۷۵ کیلومتره شرق جنوبیسنده و ۳۰° عرض جنوبی ایله ۴۴° ۸۰° طول غربیده واقع اولوب، ۵۸۰۰ متره ارتفاعی واردر. — بو برکانک اتکنده اولان (آنتیسانه) قریه سی ۴۰۹۰ متره ک ارتفاعنده بولمغله، پروده کی (تاقو-ره) و بولیویاده کی (فالامارقه) قریه لرندن صکره کره ارضک مسکون واقعنک اک بوکسکیدر.

آنتیستن { (Antisthène) یونان قدیم حکما طریقنک مؤسسیدر. قبل المیلاد ۴۲۴ تاریخنده آنه ده طوغش، و ۷۲ یاشنده وفات ایتشدر. ابتدا سفسطیوندن (غورجیاس) ک درسنه دوامله، فن بلاغته دائر درس ویرمهک باشلامشیدیه ده، مؤخرآ برکون سقراطک درسنده بولمغله، تدریسدن واز یکوب، حکیم مشارالیه ک شاکردانی صره سنه یکهرک، حکمت و فلسفه یه حصر همت ایتشیدی. بو فیلسوف فضائل اخلاقه او قدر اهمیت ویروردی، که دنیاده حسن اخلاقدن بیوک نعمت و سؤ اخلاقدن بیوک فضیحه یوقدر اعتقادنده ایدی. حتی عادات و مرا-سمک چوغنه دخی قبایح نظریله باقردی. سقراط بونک حسن اخلاق خصوصنده کی افراط شدیله اکلیردی. آنتیستن خیلی تألیفات یازمش ایسه ده، محو اولوب، یالکر بعض فقره لری بولنه بیلشدر. عربلر عننده (انطسئانس) اسمیله معروفدر.

آنتیغوا { (Antigua) آمریقاده کی (آنتیل) آطه لرینک انکلترونک النده بو-لنالنرندن اولوب، (باربوده) نک ۵۰ کیلومتره جنوبنده و (غوادلوپ) ک ۶۰ کیلومتره شمال غربیسنده،

آنتیغون { قوناتاس (Antigone Conatas) }
 و آنب الترجه آنتیغونك تورویدر. تسالیانك (غونی) شرنده طوغوب، قبل المیلاد ۲۷۸ تاریخچه ماکدو- نیایی ضبطه، حکمدار لغی اعلان؛ و ماکدونیا به ککش اولان غالبالیری مغلوب و طرد ایتشیدی. (ایپر) یعنی طوسقه لقی حکمداری مشهور (پیروس) قار- تاجلیره قارشی کندیسندن امداد ایستدییکی حالده، ویرمدیکنندن، پیروس ماکدونیا به سوق عسکرله ملکنی ضبط، و کندیسنی ۲۷۴ تاریخچه طرد ایتش ایهده، پیروسك وفاتده یعنی ایکی سنه صکره ماکدونیا به عودت؛ و بعده آنته بی ضبط ایتش سدهده، حکومت مخصوصه سنی ایفا ایتشدر. ۳۶ سنه حکو- مدن صکره، قبل المیلاد ۲۴۲ تاریخچه وفات ایتشدر.

آنتیغون { دوسون (Antigone Doson) }
 ماکدونیا حکمدار لردن اولوب، دمتریوس پولیورکینك تورویدر. یکنی فلیپك وصیبی ایکن، قبل المیلاد ۲۳۲ تاریخچه حکمدار لغی غصبه، بر سنه صکره اسپارطه حکمداری (قلثومن) اعلان حرب ایتش؛ و کندیسنی مغلوب و مصره فراره مجبور ایدر، اسپارطه بی ضبط، و مشهور (لیفورغوس) قوانینی لغو ایتشدر. میلاددن ۲۲۱ سنه اول وفات ایتشدر.

آنتیغون { (Antigone) فلسطین حکمدار- }
 بولك اوغلی ایدی. فلسطینك ضبطده پومیوس طرفندن اخذ و تحت اسارنده رومایه سوق اولنش ایدی. میلاددن ۴۰ سنه اول ایران حکمدارینك امدادیه ملك موروثنی استرداد ایده بشلش ایهدهده، اوج سنه صکره هرود طرفندن طرد اولنش، و بو دشمنك الینه دوشوب، طباق آلتده وفات ایتشدر.
آنتیغون { قاریستلی (Antigone de Caryste) }
 میلاددن اوج عصر اول یاشامش یونان علماسندن اولوب، بعض مشاهیر رجالك تراجم احوالی و بر حیوانات کتبی یازمش ایهدهده، بو اثرلری محو اولوب، یالکز «حکایات غریبه مجموعه سی» عنوانی دیگر بر اثرندن بعض فقره لر بولنه بشلشدر.

آنتیغونه { (Antigone, 'Αντιγόνη) }
 نان قدیمه تیه حکمداری (او- دیب) ك قبری اولوب، وطنسندن نی اولنش و ایکی کوزندن کور قالمش اولان پدرله برابر نفیه کیده ر، کندیسنی لندن طوته رق کزدر دیکهیون، پدرینه اولان محبتله ضرب مثل حکمنه یکمشدر. برادری (پولنیکی) نك وفاتده دشمنی (قرنون) دفنی منع ایتدیکهیون، (آنتیغونه) برادرینك صوك خدمتی ایفا ایتك اوزره، تیه به عودت ایتش؛ و بولك او- زرینه حیاً احراقله محکوم اولمش ایهدهده، اولجه کندیسنی بوغهرق اتلاف نفس ایتش. مشاهیر شرای یونانیه دن (سوفوقل) بو وقعه بی بر هائله صورتده نظم ایتشدر.

آنتیغونیا { (Antigonia) }
 اسمله بر قاج شهر و قصه بولوب، اك مشهورلری سوریه ده عاصی نهری اوزرنده واقع اولانی ایدی، كه فلسطین حکمداری برنجی آنتیغون طرفندن تأسیس، و مؤخرأ (سلفقوس) طرفندن تخریب، و اهالیسی مداینك قارشیسنده مجدداً بنا ایتدییکی (سلفقیه) شهرینه نقل اولنشیدی.

آنتیغونیش { (Antigonish) }
 آمریقای شمال- لیده دومینیونك «یکی اسقو- چیا» خطه سنده قضا مرکز برقصه در، كه (سنت لوران) کورفرینك (سنت جورج) خلیجه منصب بر کوچك نهرك اوزرنده و (هالیفاكس) ك ۲۲۵ کیلومتره شرق شمالیسنده واقع اولوب، ۳۳۰۰ اهالیسی و (ترنو) ایله پك ایشك بر حیوانات و اغنام تجارتی وارددر. — قضا سنك مساحه سطحیه سی ۱۴۲۰ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۰۰۰۰ راده. لرنده در. زراعت و حیواناتی چوق بر قضا اولوب، (ترنو) جزیره سنه کلیلی اغنام وساده یاغ اخراج ایدر.

آنتیفان { (Antiphane) }
 یونان قدیمك مضحكه نویس شهراسندن درت کشینك آدیدر، كه بولرك اك مشهوری میلاددن درت عصر اول آتدهده یاشامش، و ۲۵۰ مضحكه یازمش سدهده، یالکز بعض پارچه لری بولنه بشلشدر.

آنتیفر { (Antifer) }
 فرانسه نك شمالنده (مانش) دکیزنی ساحلنده بر برونر، كه (سینه) نهری منصبنك ۳۰ کیلومتره شمال غریبسنده

و ۴۱° ۴۹' عرض شمالی ایله ۱۵° ۲۹' طول
غریبه واقع اولوب، ۱۱۰ متره ارتفاعنده بر
قیادن عبارتدر.

آنتیفون (Antiphon) یونان قدیمک اصحاب
سفسطهدن معدود حکما سندن
اولوب، میلاددن ۴۷۹ سنه اول آتیقه نك (رامنونه)
شهرنده طوغش؛ وآتهنده اختیار اقامتله، مورخ
مشهور (توکیدید) ك معلى بولنشدر. درتیوز کشیدن
مرکب هیئت اداره حکومتك تأسیسنه سبب اولمش،
و بو حکومتك سقوطنده قبل المیلاد ۴۱۱ ده اعدام
اولنشدر. ایراد ایتش اولدیغی نطقلردن اون
بشی موجود اولوب، طبع، و بعض اوروپا لسانلرینه
ترجه اولنشدر.

آنتیقوستی (Anticosti) آمریکای شمالیه
(سنت لوران) نهرینك منصبنده
(لابرادور) ساحلی قارشیسندن بر بیوك آطه در، كه
۴۹° ۳۰' عرض شمالیه واقع اولوب، جنوب
شرقیدن شمال غریبه طوغری طول اعظمی ۲۰۰
و عرض اعظمی ۵۰ کیلومتره در. مساحت سطحیه سی
۶۴۰۰ مربع کیلومتره اولوب، كيك ایالتنك (سا-
كنی) قضاسنه ملحقدر. قیشین بوزلك اورته سندن
قالدیغندن، چوق اهالی دائمه سی اولوب، یازین
بیکرله بالیقچیلر كیدر، و موقت بر قصبه تشکیل
ایدرلر. یازین اراضیسی یونجه و چیمكركله اورتیلوب،
بر باغچه صورتنی آیر. بو آطه دن چیقان بالیق پك
كلینلدر.

آنتیکیر (Anticyre) یونان قدیمك (فو-
كیده) خطه سندن (قریسا) کور-
فزنده بر قصبه ایدی، كه چوبله دیلن نبات طیننك
حصولیه مشهور ایدی. ماکدونیالی فلیپ طرفندن
تخریب اولنشدی. دهاسکی اسمی (کیبارسه) او-
لوب، بو کون (آسپرا اسپیتیا) تسمیه اولنور. —
تسالیا ده دخی بواسطه بر قصبه و آطه لر دیکرته بر
آطه وار ایدی.

آنتیل (Antilles) بحر محیط آطلاسیده
(آمریکای شمالی ایله آمریکای جنوبی
آره سندن بیوك و كوچك بر چوق آطه لر اولوب، آ-
مریکای شمالیدن عد و اعتبار اولنورلر.
موقع و وسعتلری. — آنتیل آطه لری آمریکای

شمالینك (فلوریده) شبه جزیره سنك اوکندن و آمریکای
وسطینك (یو قاتان) شبه جزیره سی قارشیسندن باشلا-
یوب، شرق جنوبی به و بعده جنوبه طوغری امتداده،
آمریکای جنوبینك (اورنوق) منصبی قارشیسندن منشی
اولور بر اوونك صورتنده اوله رق، آمریقانك ایکی
جسیم قطعه سی آره سندن بر زنجیر تشکیل ایدرلر.
آمریکای وسطی یی تشکیل ایدن بر زخله بو آطه لر
زنجیری آره سندن بحر سفیده مشابه وهمان بحر سفید
بیوكلكندنه بر دیکر بولنور، كه اوده بحر سفید کی
ایکی به منقسم اولوب، شمال طرفی (مکسیقه کورفزی)
و جنوب جهتی دخی (آنتیل دیکری) نامیه معروفدر.
اصل آنتیل آطه لری شمالده بولسان بیوك آطه لره
جنوبده کی كوچك آطه لر دن مرکب اولوب، آنجق
شمالده بیوك آطه لك خارجنده بولنان (لوقای) و نام
دیکرله (باهامه) جزایر صغیره سیله جنوبده و زوئلا
ساحلی قارشیسندن کان «روزگار آلتی» آطه لری
دخی آنتیل جزایری جله سندن معدوددر. بو آطه لك
جمله سی ۱۰° ایله ۲۷° عرض شمالی و ۶۲° ایله ۸۷°
۲۰' طول غربی آره سندن واقع اولوب، بومسافه نك
طولی ۳۴۵۰ کیلومتره دن زیاده در. بیوك آطه لر
درت اولوب، بولنردن (قوبه) ایله (هایتی) پك بیوك
(واجیه) ایله (پورتو ریکو) دخی ایکنجی درجه ده در.
سائرلری كاملاً كوچكدر.

تقسیم و تعدادلری. — آنتیل آطه لری باشلیجه آو-
روپا دولترلرین بر قانچك تحت تصرفنده بولندقلردن،
ابتدا موقع و وضعیتلری و ثانیاً تابعیتلری اعتباریه
تعدادلری لازم کلوب، بروجه آتی ایکی جدول تنظیمی
اقتضا ایدبور :

۱ — بیوك آنتیل جزایری

قوبه جزیره سی
ایسلاده پینوس
بیوك قایمان
كوچك قایمان
قایمان براق
جامایقه
هایتی و نام دیکرله (سنت دومینغ)
غوناوه
تورتوغه
پورتو ریکو یاخود پورتو ریکو

۲ — كوچك آنتیل یاخود قرانب جزایری

بكر آطه لری
بیك یاخود قراب آطه لری

قولبرا
ساوانه
سنت توماس
سنت ژان
تورتوله
ویرجین غورده
آنگاده
سانتا کروز
سومبرو
«کوپک آلمسی»
آنگوییلته
آنگویلا
اسقروب
سنت مارتن
سنت بارلمی
باربوده
سایه
سنت اوستاش
سنت قریستوف
نویس
آنتیغوا
مویجرات
غوادلوب
دزیراته
«کوچک یر»
«عزیزه لر»
ماریه غالاته
دومینیک
مارتینیک
سائت لوسی
سنت وینسان
غرنادینه
بکیا
قانون
قاریاقو
غریزون
غرناده
بارباده
توباگو
ترینیداد (یعنی «اقایم لئله آلمسی»)
۳ — «روزگار آلی» آلمه لر
تحقیقوس
لوس قرایلس
مارغریته
تورتوغه
اورکیلا
لوس روکوئس (قیارل)
ایسلاس ده اوس (قوش آلمه لر)
بوئن آیره
فوراساتو
اوروبه

بیوک آباه
موسه
بری آلمه لر
بیم آلمه لر
آندروس
اسپیریتو سانتو
نو پرویدنسه
الوترا
کت ایسلاند
کوچک شان سالواتور
واتلینخ
روم کی
لونخ ایسلاند
غمت اکزومه
غمت غواناکی
قروکند ایسلاند
آقلین
پلانس
سامانه
مارینیانه
بیوک قایقوس
«شرق قایقوس»
«پرویدانسیال»
«غربی قایقوس»
«آمبرغری (هتبر آلمه سی)»
ترک آلمه لر
ایشاغوا
کوچک ایشاغوا

مساحه سطحیه

جزایر	کیلومتره	اهالی
۱ — اسپانیا دولته تابع — (بیوک آلمه لر)		
قوبه	۱۱۸۸۳۳	۱۵۲۱۶۸۴
ایسلاده پینوس	۲۳۳۰	۳۰۰
پورتو ریکو	۹۳۱۵	۷۵۴۳۱۳
	۱۳۰۴۷۸	۲۲۷۶۲۹۷

۲ — فرانسه دولته تابع — (کوچک آلمه لر)		
سنت مارتن (قسم جنوبیسی)	۵۲	۲۸۳۰
غوادلوب	۱۶۰۳	۱۷۸۰۰۰
دزیراته	۲۷	۱۵۰۰
عزیزه لر	۱۴	۱۵۰۰
ماریه غلاته	۱۴۹	۱۳۰۰۰
مارتینیک	۹۸۸	۱۶۹۳۳۲
	۲۸۳۳	۳۶۶۰۶۲

۳ — انکلتربه تابع — (بیوک آلمه لرده)		
چامایه	۱۰۸۵۹	۵۹۶۳۸۵
قایمان آلمه لر	۵۸۴	۲۴۰۰
(کوچک آلمه لرده)		
بکر آلمه لر	۱۶۵	۵۲۸۷

۴ — لوفای ونام دیگرله باهامه آلمه لر :
بیوک باهامه

طبیعت اراضیه اوچه منقسم اولوب، جنوب جهنده بولان کوجک آطه لک اراضیسی اراضی برکانه دندر. وخیل یوکسک طاغری، نرلری وسواخلده قوی و نیانلری واردر. شمال جهنده کیرله (باهامه) آطه لریک اراضیسی ایسه اراضی کلسیه دن اولوب، نسبتاً دها آلیق و صوسن اولدقلری کبی، قوی و نیانلری دخی اولیوب، ساحلری چین و کیرک یناشمه سنه محاطره لیدر. بیهک آطه لک اراضیسی ایسه اساساً غرایندن عبارت اولوب، غرایت طبقه سی اوزرینه کلس و شست طبقه لری بولبور. آنتیل جزیری عومیت اوزره طاقلق اولوب، طاغلریک بعضیسی چلاق و صرب و بعضیسی مدور و اورمانلره مستوردر. اراضی برکانه دن عبارت اولان آطه لره دخی شمده آتش افشان هیچ برکان یوغیسه ده، بعضلرله دومان و چامور افرازان کوه ریلبور، و قاپلیجه لره معدن صولری چوق اولدینی کبی، حرکت ارض دخی بشون آنتیل جزایرله پک کثیر الوقوع اولوب، بو داهیة طبیعی دن مصاب اولامش هیچ بر آطه یوق کیدر.

آنتیل آطه لری اقالیم حارهدن معدود اولمفلر، هوالریک صیحات اولسی طبیعی ایسه ده، ینه حرا رتلی درجه عرضلریک اقتضاسندن دوندر. بو آطه لره ایکی موسم اولوب، بری تشرین اولدن مارتة قدر دوام ایدن قوراقلق موسمی و دیگرکی دخی نیساندن ایلوله قدر سورن یاغورلر موسمیدر. قوراقلق موسمنده و علی الخصوص کانولرله شباطده درجه حرارت، سانتیگراد اوله رق، یکریمی ایکی یکریمی اوچه قدر اینز، و او موسمده هوا براق و صاعلام اولور. آلیق اراضی قوراقلقدن چاتلار و نباتات قورور. مارت و نیسانده مقنن یاغورلر یاغغه باشلاوب، بردن بره اراضی تازه لیر و نباتات کثیره ایله اورتیلیر. یاز موسمی ایلریلدکجه یاغورلر چوغالوب، درجه حرارت دخی ۳۶ راده لرینه قدر چیقیدن، رطوبتله حرارتک امتزاجندن کرک انسان و حیوانات و کرک نباتات حقتده مهلاک بر طاق علل و امراض ظهور ایدر، و کلیتی حشرات مضره جانلایر. بو یاغورلر شدتلی و دهشتلی بورلرله فرطونلر، قاصیرغله و چوق دفعه حرکت ارض دخی مترافق اولوب، علی الخصوص سفان حقتده

سنت قریستوی	۱۷۶	۲۹ ۱۳۷
آنکیلا	۹۱	۳ ۲۱۹
آنتیغوا و باربوده	۴۴۰	۳۴ ۳۲۱
نویس وردونده	۱۱۸	۱۱ ۸۶۴
مانچرات	۸۳	۱۱ ۰۹۷
دومینیک	۷۵۴	۲۸ ۸۴۰
سانت لوسیه	۶۱۴	۴۱ ۳۸۱
سنت وینسان	۳۸۱	۴۳ ۰۳۹
غرناده و غرنادینه لر	۴۳۰	۴۶ ۴۲۴
تویاغو	۲۹۵	۱۹ ۳۶۳
ترینیداد	۲ ۵۴۴	۱۷۱ ۹۱۴
(لوقای آطه لره)		
باهامه آطه لری	۱۳ ۹۶۰	۴۳ ۵۳۱
ترک و قایقوس آطه لری	۵۷۵	۴ ۷۷۸
	۳۴ ۰۶۹	۱۰۹۲۹۷۰
۴ — دانمارقه دولته تابع — (کوجک آطه لره)		
سنت توماس	۸۶	{
سنت ژان	۵۵	
سانت قروز	۲۱۸	
	۳۵۹	۳۷ ۸۲۱
۵ — اسوج دولته تابع — (کوجک آطه لره)		
سنت بارتلئ	۲۱	۲۹۰۰
۶ — فلنک دولته تابع (کوجک آطه لره)		
۱ سنت مارتن (قسم جنوبیسی)	۴۷	۲ ۸۲۰
۹ سنت اوستاش	۲۰	۵۵۴۳
سابه	۱۳	۱ ۸۸۳
(روزکار آلی آطه لره)		
یون آیره	۳۳۵	۴ ۸۷۰
قوراساو	۵۵۰	۳۱ ۳۱۹
اوروبه	۱۶۵	۴ ۱۸۵
	۱ ۱۳۰	۳۹ ۶۲۹
۷ — هایتی جزیره مستقله سی (یهک آطه لره)		
هایتی جمهوریت	۲۳ ۹۱۱	۸۰۰ ۰۰۰
دومینیک جمهوریت	۵۳ ۳۴۳	۲۰۰ ۰۰۰
	۷۷ ۲۵۴	۱۰۰۰ ۰۰۰
اجال		
اسپانیایه تابع جزایر	۱۲۰ ۴۷۸	۳ ۲۷۶ ۲۹۷
فرانسییه «	۲ ۸۸۳	۳۶۶ ۴۶۳
انگلتره «	۳۴ ۰۶۹	۱۰۹۲۹۷۰
دانمارقه «	۳۵۹	۳۷ ۸۲۱
اسوج «	۲۱	۲۹۰۰
فلنک «	۱۳۰	۳۹ ۶۲۹
جزیره مستقله	۷۷ ۲۵۴	۱۰۰۰ ۰۰۰
جمعا	۲۴۶ ۱۹۴	۴ ۸۱۵ ۶۷۹
طبیعت اراضیسیله هواسی. — آنتیل جزایری		

ك تملكه ليدرد. عموميت اوزره آنتيل جزايرينك
 هواسني تعديل ايدن ملتم روزكار ليدرد. اكثر يا
 كوندوزين بحر محيط آتلا سيدن كلن شرق روزكاري
 وكيه دخی قره دن غرب روزكاري اسوب، ايكي سي ده
 سرين اولد قلدن، هوا كسب اعتدال ايدرد. مع هذا
 كيه آجيق هواده ياتمق ويا چاليشمق مهلكدرد.
 نباتات و محصولات. — هوانك حرارت ورطو.
 بني حسيه، آنتيل جزايرينك نباتاتي دنسانك هر
 طرفندن زياده اولوب، ذاتا ياراقلد دوكله دن تازه.
 لري آجغه، دائمي صورتده اورته لق زمرد كييدرد.
 وعلی الخصوص اورمانلري بربرينه صارلمش صيقي
 آناجلرله ملودرد. بو آناجلرك اكثر يسي تهرندي
 ككي غايت سرت اولوب، بزجه مجهول بر چوق
 انواع مخصوصه سي واردرد. يونجه و سار اولرله
 كل، ياسمين و قرفيل كي چيكلر خدائي نابت حالنده
 وكثرت اوزره بولنور. اورويادن نقل و غرس او.
 لنان اشجار و نباتاتك چوغی هواسيله امتزاج ايدده.
 ممش ايسه ده، هندستاندن و آفريقادن نقل
 اولنانلرك جله سي هواسيله امتزاج ايتمش، بو درلو
 نباتات و محصولات زياده سيله تكثير ايدوب، شكر،
 نهوه، چوبد، پاموق، توتون كي محصولات كثرله
 ينشديكي كي، قانون، فارپوز، موس، هندستان
 جوزي، آنافاس و سار بزجه اسملري بيله مجهول
 انواع ميومر حاصل اولور.

حيوانات. — آنتيل جزايرينك طيوري هر
 بدن زياده اولوب، غايت كوزل بعض جنسلري
 واردرد. سيوري سينك، قارينجه، اوروجك،
 و سار حشرات مضره هم يك چوق و همده يك بيوك
 وزهر ليدرد. آريلر چوق وباللري غايت لذيدرد.
 على حيوانات اهليه اوليوب، اورويادن نقل او.
 نسانلري دخی اقليم و هوا ايله يك ابي امتزاج ايدده.
 ممشدر. دكيزلرندرك بزجه معروف ورك
 اورابه مخصوص بر چوق نوع باليقله حيوانات
 نباتيه وعلی الخصوص قره مرجانه آق مرجان كثر
 اوزره بولنور. (سنت دومينغ) جزيره سي نهرلرند
 اقبان دنيلن بر نوع تماسخ دخی واردرد.

اهالي سي. — آنتيل جزايرينك قريستوف قو.
 نوم طرفندن اثنای كشفنده قوبه و سار بيوك
 غنغرله لوقای آطه لرينك اهالي سي ساكن و ملايم بر

آنتيل دكيزي } (Mer des Antilles)
 و نام ديكرله قرائب دكيزي

(Mer des Caraïbes) كوچك و بيوك آنتيل جزا.
 يريله آمريكانك ايكي قطعه سني ربط ايدن برزخ
 و آمريقای جنوبيك سواحل شاليه سي آره سنده
 بولنان بر دكيزدر، كه عرض شاليك ۹° درجه.
 سندن ۲۲° درجه سنه و طول غرينك ۶۳° درجه.
 سندن ۳۰' ۹۰° درجه سنه دك ممتد اولوب،
 شرقدن غربه اولان بوي ۲۷۷۵ كيلومتره، و شمالدن
 جنوبه اولان اكي دخی اك طار محنده ۸۹۰ واك
 كنش يرند ۱۳۳۰ كيلومتره در. بودكيز كنديسنگ
 بر شعبه سي حكنده اولان مكسيقه كورفزيه ۲۸۳
 كيلومتره وسعتده بر بوغازله اختلاط ايدبور، كه بو
 بوغاز (يوقاتان) شبه جزيره سيله (قوبه) آطه سي
 آره سنده واقع اولوب، (يوقاتان بوغازي) ناميله
 معروفدر. بحر محيط آتلا سي ايله ايسه قوبه دن
 ترينداد جزيره سنه قدر آطه لك آره سنده اولان اون
 درت اون بش باشليجه بوغازلر واسطه سيله اختلاط
 ايدبور. قريبا پانامه قنالي واسطه سيله بحر محيط
 كيرله دخی اختلاط ايدده جكدرد. بودكيز اك درين
 دكيزلرند اولوب، بعض محلري ۴۲۰۰ متره دن زياده

آنتیواری (Antivari) } آرناؤدلفك شمال
 غربیستند و وندك كورغزی
 ساحلنده واقع اولوب، اخیراً قره طاغه ترك اولنان
 (بار) شهرينك اوروپاچه معروف اسمیدر. ایتالیاده کی
 (باری) شهرينك قارشينده بولنديغیچون لسان یونان
 نیده «بارينك قارشيسي» ديك اولان بو اسمله تسمیه
 اولغشدر. [«بار» ماده سنه مراجعت بیوريله.]
آنتیوپولیس (Antéopolis) } مصر علیاده
 یعنی صعیده نيلك ساحل
 پیننده براسکی شهر ایدی، که الیوم (کوالکیر)
 دینلن قصبه در.

آنتیوپه (Antiope) } اساطیر یونانییه کوره
 (تیه) حکمداری (تیکته) نك قبری
 اولوب، ساتیر تعبیر اولنان یاری یچی یاری انسان
 غریب بر حیوان موهوم صورتیه کیرمش اولان
 ابو الالهه مشتری طرفندن اغفال اولغله، بوندن
 (زتوس) و (آمفیون) اسملریله ایکی اوغلی دنیایه گلش
 اولدیغندن، عمیجه سی (لیقوس) لاجل المجازاة کندیسینی
 قاریسی (دیرکه) یه تسلیم ایتش، و اوده حبس ایدوب
 اشکنجهیه قوعش ایسه ده، آنتیوپه قاجوب، او-
 غلرینه وارمش؛ و بونلر لیقوس ایله دیرکبی اولدیرمه
 رك، والدله رينك انتقامنی آکشلر. — دیگر بر
 (آنتیوپه) دخی کویا آمازونلرک ملکه سی اولوب، هرکل
 طرفندن مغلوب اولمش، و (تیسئوس) ه واره رق،
 (هیپولیت) ی دنیایه کتیرمش.

آنتیوخوس (Antiochus) } «آنطیو-
 خس» ماده سنه مراجعت.

آنتیوخیا } یاخود آنتیوخیا (Antiochia)
 زمان قدیمده بو اسمله بر چوق
 قصبه لر وار ایدی، که آنتیوخس تسمیه اولنان
 طوائف ملوک کدن بعض حکمدارلرک اسمنه نسبتله
 تسمیه اولنهرق، اک مشهورلری شونلردر: ۱، سو-
 ریه ده (حلب ولایتده) اولوب، الیوم (آنطاکیه)
 دینلن شهر؛ — ۲، آناطولیده قونییه نك ۱۴۰
 کیلومتره قدر جنوبنده اولوب، (آنتیوخیا آد
 قراغوم) دینلن شهر؛ — ۳، سوریه نك شمال
 جهتنده اولوب، او زمان (آنتیوخیا آد طاوروم)
 وشمیدی (عینتاب) دینلن شهر؛ — ۴، آناطولینک
 (پسیدیا) خطه قدیمه سنده واقع اولوب، او زمان
 (آنتیوخیا آد پسیدیا) ویا قیصریه وشمیدی (آی)

دریندر. بودکیزی بحر محیط آتلاسیدن ایران آتله.
 لرك آره نی یوکسك اولوب، تحت الحجر بر سلسله
 جبال حکمده در، که ذروه لری صویك خارجه
 چیقوب، مذکور آتله لری تشکیل ایدورلر.

آنتیماخوس (Antimaque) } یونان قدیمک
 منظومه نویس شعراسندن او-
 لوب، یونانلرک ابرانیله ایتدک لری محاربه لر اثناسنده
 یونانک (قلاروس) شهرنده طوغش، و (قولوفون)
 شهرنده یاشامشدر. (تهایده) عنوانیله یازمش اولدیغی
 منظومه نك بعض پارچه لری بولته بیلشدر. (قلاروس)
 شهر ی الیوم آیدین ولایتده (زبله) دینلن قصبه اولوب،
 (قولوفون) شهر قدیمی دخی اولنك جوارنده ایدی.

آنتینوئوس (Antinoüs) } (ایتاکی) جزیره-
 سی اها لیسندن مشهور اولیسك
 زوجهنی (پنلویه) نك عاشق لردن اولوب، آر-
 قداش لرینی تلاق اتلافه تشویق ایتش؛ و اولیس دیلنجی
 قیافته قیوسنه کیتدیکی وقت، کندیسنه غدارانه
 معامله ایلشیدی.

آنتینوئوس (Antinoüs) } پتینیا یعنی بروسه
 طرفلری اها لی قدیمه سندن
 حسن و جالیله مشهور بر دلقانی اولوب، روما
 ایمبراطورلردن آدریانوسك کوله سی و منظوری
 ایدی. میلاددن ۱۳۲ سنه اول افندیسیله برابر
 مصرده بولندیغی اتنا ده نیلده بوغغله، ایمبراطور
 زیاده سیله متأثر اولوب، بو دلقانلینک نامنه بر معبد
 بنا، و تأسیس ایتدیکی بر چوق قصبه لری بونك اسمیله
 تسمیه ایتدیکی کبی، بر چوق هیکل لرینی دخی اعمال
 ایتدیروب، مواقع مختلفه ده رکز ایتش، و رسمی
 حاوی بر طاق مدالیله ر یادی رمشدی، که بونلرک
 بعضیسی بولنوب، الیوم موزه خانه لرده محفوظدر.

آنتینوئه } یاخود آنتینوئوپولیس (Antinoë)
 (Antinoopolis) مصر قدیمک بر
 قصبه سی ایدی، که روما ایمبراطوری (آندریانوس)
 طرفندن آف الترجه (آنتینوئوس) ک غرق اولدیغی
 محلده و نيلك کنارنده تأسیس اولنهرق، ایچنده مذ-
 کور دلقانلینک نامنه بر یوک معبد دخی بنا اولمش
 ایدی. الیوم (شیخ عباده) دینلن قصبه نك محلده
 ایدی. — بو اسمله مصرده ده بر قاج کوچک
 قصبه وار ایدی.

اولوب، بو بیچاره لدن هیچ بر فرد قالمشدر. آو-
روبادن منتقل اولان اهالی جدیده سی پیننده خیلی
هردیلر دخی بولنیور.

آنتیوم (Antium) ایتالیاك ساحل غرب-
پیننده رومانك ۴۰ کیلومتره جنوب
غریبسنده واقع بر شهر قدیم ایدی، که اسکولاب،
پتون و «طالع» الهلری نامنه مؤسس اولان بیوک
معدنلره مشهور ایدی. الیوم خرابه لرك یاننده (پورتو
آنجیو) اسمنده بر کوچك قصبه واسکله بولنیور.

آنجرا (Angera) ایتالیاك شمال جهتنده،
لومباردیا خطه سنك (قومه) ایالتنده
(وارزه) قضاسنده، (ماجور) کولنك کنارنده
و میلانك ۶۵ کیلومتره شمال غریبسنده واقع کوچك
لكن غایت کوزل بر قصبه اولوب، ۲۴۸۰ اهالیسی
وارد.

آنجل دلا غوآردیا (Angel de la Gu-
ardia) مکسیقه ك
شمال غریبسنده، قالیفورنیا کورفزی داخلنده. وقا-
لیفورنیا شبه جزیره سنك ساحل شرقیسی قارشینده
واقع بر آطه اولوب، شمال غرییدن جنوب شرقیه
اولان بوی ۷۵ کیلومترده.

آنجلس (Los Angeles) لوس — یعنی
«ملکک». ممالک مجتمعه ك جنوب
غربی جهتنده کی جاهریدن (قالیفورنیا) جمهوریتنده
بر شهردر، که همنای اولان بر قضانك مرکزی اولوب،
ینه همنای اولان بر چایك اوستنده و بحر محیط کبر
ساحلندن ۲۰ کیلومتره لك مسافنده، ۳۴° عرض
شمالی خط موهومك بر آز شمالنده. واقع و ۷۵۰
اهالی بی جامعدر. هواسی غایت کوزل و صاغلام
ایسه ده، قضیه غیر منظم واولری کبر پچندر. ۳۵
کیلومتره جنوبنده اولان (سان پدرو) اسکله سنه بر
دمیر یولله مربوطدر. جوارنده کی اراضی پك منبت
اولوب، کلیلی پاموق، کتن، توتون، حبوبات،
پورتقال، شکر و انواع میوه لر حاصل اولور. اسکیدن
ایشلنمکده بولنش اولان آلتون معدنلری متروکدر.
شهرک ۱۰ کیلومتره شمال غریبسنده کلیلی بریتومی
حاوی بر صو آقار. — آنجلس قضاسی بحر محیط
کبر ساحلنده. واقع اولوب، شرق و شمال طرفلری
بوکسك طاغله لر محاطدر. بو طاغلردن بر قاج نهر

(نهر) دینل قصبه؛ — ۵، جزیره ده واقع اولوب،
اوزمان (آنتیوخیا نیسیپیس) والیوم (نصیبین)
دینل قصبه؛ — ۶، خراسانك شمال شرق طرفنده
اولوب، یونان قدیم جغرافیونك (مرجانه) تسمیه
ایندکلی مرو حوالیسنده و (مرو رود) نهری کنا-
رنده بولنش بر شهردر، که (آنتیوخیا مرجانه) دنیلیر
ایدی. مرو شهرینک عینی اولسی محتملدر. [آنطا-
کبه، عینتاب، نصیبین] ماده لر ینه مراجعت
پورده.

آنتیوس (Antæus) یونان قدیم اساطیرینه
{ کوره دیکر الهی اولان (پتون)
اله ارضك اوغلی اولق اوزره، بر عفريت ایش،
که (لیبا) یعنی برقه بادیه سنك (ایراسه) نام محلنده
ساکن اولوب، پیتونه انسان قفاری کیکنندن بر
معدن تأسیس ایتمک وعد ایش اولدیغندن، اورادن
مرور وعبور ایدنلری اولدیرمیش. کویا هرکول
بوی دفعاته اولدیرمیش ایسه ده، طوبراغه تماس
ایدنجه، والده سی اولان ارض کندیسینی ینه احیا
ایندیکندن، قهرمان مذکور کندیسینی هوایه
قالدیرمیش؛ واوراده قوجاغنه صیقه رقی اتلاف
اینش.

آنتیوکیا (Antioquia) آنتیوخیا یعنی
{ آنتاکیه اسمندن مأخوذ اوله رقی،
آمریقای جنوبیه (قولومیا) ونام دیکرله (بکی غرافه)
جمهوریتك بر ایالتی واونك مرکزی اولان بر شهردر.
آنتیوکیا شهری (قافقه) نهری ساحل یسارندن ۵
کیلومتره لك مسافنده و(مدلین) شهرینك ۶۰ کیلو-
متره شمال غریبسنده واقع اولوب، کرک شهر مذکورله
وکرک (قافق) نهرینك ساحل یسارنده کی اراضی
مزروعیه اله اختلافنی تسهیل ایچون نهر مذکورک
اوزرنده دوبله اوستنده بر کورپسی و ۸۶۴۰ اهال-
لیسی واردر. — آنتیوکیا ایالتی مقدا، یعنی مملکت
جاهر متفقه صورتنده اداره اولنورکن، بر جهو-
زیت اولوب، ۱۸۸۵ تاریخ میلادیسنده قولومیا
بر جمهوریت متحده حالنه قونغله، بو خطه دخی بر
اینت حالنه ارجاع اولنشدر. مساحه سطحیه سی
۵۷۸۰۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۹۷۴ ۳۶۵
کشدن عبارت، وراضیسی طاغلقدر. اثنای کشفنده
۵۰۰۰۰ اهالی اصلیه سی بولنش اولدینی مروی

شق ایله بو قطعه جسيمهك منهای شمال غریب سندن
منهای جنوبه دك مند اولان بيوك سلسلهك نصف
جنوبیسی حكمنده در.

آند سلسلهسی آمریقای جنوبینك منهای جنوبندن
باشلايوب، پاتاغونیانك صونوق وحزین سواحلی
بوینجه بر تك صیرت صورتده اوزانه رق، ۴۴°
عرض جنوبیده شیلی په دخول ایله، کیندکجه یو کسلیک
باشلايه رق، ۴۱° ۳۲° عرض جنوبیده بتون سلسله
نك اكر مرتفع دروهسی اولان (آقونقاغوا) شاهقه سنی
تشکیل ایدر. ۲۳° عرض جنوبیده بولیویا حدودینه
کیرنججه، جنوبدن شماله اولان استقامتی برآز تبدیل
ایله، شمال غریبه طوغری دونمکله برابر، ایکی صریه
آریله رق، بوايکی صره نك پینده (دزاغوا درو) نامیه
معروف مرتفع بر حوضه تحصیل ایدر. بو حوضه یکی
دنیاك بر تیپی حکمنده اولوب، فرانسه نك اوج ربی
وسعتنده اولدیتی حالده، حدای بچردن ارتفاعی
۴۰۰۰ متره دن آشاغی دکلدر. بو واسع حوضه نك
اقصای شمالنده ارتفاعجه دنیاك اینکچی موقع مسکونی
اولان (پوتوسی) قصبه سی وبر اوجنده دخی اسکی
(اینقا) لک پایتختی اولان (قوزقو) شهری، و بوايکی
شهرک آره سنده آمریقای جنوبی کوللرینك اکیوکی
اولان (پیتاقا) کولی بولنیور، که دنیاك اكر مرتفع
کولیدر. آند سلسله نك ایکی صره سی بو حوضه ی
دارا مادر احاطه ایدوب، اطرافنده (ساهامه)،
(سوراته)، (ایلمانی) شاهقه لرینی تشکیل ایدر. ۱۰°
۳۰° عرض جنوبیده واقع اولان (پاسقو) کومش
معنی جوارنده آند سلسله سندن ده بر صره آریله.
رق، اویچ صره سی متوازیاً اقوآدور) حدودینه
طوغری اوزانیور. آنجی ارتفاعلری برآز تناقص
ایدر. اقوآدور حدودنده یته ایکی صریه منحصر
قالبر سه ده، ارتفاعی آرتوب، تام خط استوائك
آلنده (شیبوراجو) (قوتوپاقسی) دنیلن ایکی جیم
وغایت مرتفع برکاتک اطرافنده بر چوق برکاتلر، و بو
برکاتلر دائره نك اوره سنده مشهور (کیتو) وادیسی
بولنیور. اقوآدورك شمال طرفنده ایکی صره بر لثوب،
جسیم وغایت مرتفع بر تك صره حاصل اولور، و بو
حالده قولومبیا حدودینه کیررسده، اوراده یته
اوج صریه آریلوب، یلپازه صورتده آچیلیر. بو
اوج شعبه دن شرق طرفنده بولانی (ماندله) نهرینك

آقار. داخل قصاده يك چوق آلئون، کومش، جیوه
وبافر معدنلری بولنور. اهاالیسی ۱۵۰۰۰ کشیدن
زیاده در. — بو اسمله (شیلی) جمهوریتنده دخی بر
قصبه واردر، که (آراوقو) ایالنده (لایه) سبجاغنك
مرکزی اولوب، ۴۰۰۰ اهاالیسی واردر.

آنجلو (Angelo) بر فاملیاه منسوب اولمق
اوزره، بر قاج ایتالیالی رسامك
اسمیدر.

آنجلی (Angeli) ایتالیانك اون آلتنجی عصر
{ میلادی شعراسندن اولوب. (پیسده)
دارالفنوننده معلم بولمش، ولاتین لسانده بعض منظوم
مدلر ترتیب ایتشدر. — بو اسمله ونیدیکی بر رسام
دخی واردر.

آنجلینه (Angelina) ممالك مجتمعه نك
{ (تکساس) جمهوریتنده بر قصادر،
که هبنای اولان بر نهرک جنوب غریب سنده واقع او.
لوب، مساحه سطحه سی ۲۲۸۰ مربع کیلومتره،
واهاالیسی ۴۰۰۰ کشتی راده لرنده در.

آنچیاناقه (Antsianaka) مداغسفقار
{ جزیره نك اینج طرفنده بر سلسله
جبال و بو سلسله نك شرق طرفنده بر بیوك خطه در،
که غرباً (آمبو هییئناغرو) سلسله سیله محاط ومحدود
در. بو خطه (هوهه) دنیلن قومك تحت حکمنده
اولوب، پاموق محصولات و اغنامی يك چوق ایسه ده،
هواسی آغرجه در. اوره سنده (فوسیووله) اسمیه
بر کول، و بو کولك اینجده کی آطه نك اوزرنده (را-
هینادرو) نامیه بیوك بر قریه واردر، که خطه نك
مرکزیدر. آنچیاناقه سلسله جبال ایسه جزیره نك ساد
حل شمال سنده کی «عنبر برونه» قدر ممتد اولور.

آنچیو (Anzio) ایتالیانك ساحل غریب سنده
{ و (والری) شهرینك ۳۰ کیلومتره
جنوبنده هبنای اولان بر برونك جوارنده بر قصبه
واسکله در. اطرافنده (آنتیوم) شهر قدیمك خرا-
بدری کورنیور.

آند (Andes) پنامه بر زخندن پاتاغونیانك
{ منهای جنوبه دك شمالدن جنوبه وآ
مریقای جنوبینك جهت غریبه سنده و بحر محیط کبیر
سواحلیله متوازیاً اوزانان بیوك بر سلسله جبالدر،
که آمریقای شمالی و وسطی یی دخی بر یاندن بر یانه

« ۵۶۷۰ »	پیشویشو
« ۵۵۹۵ »	تولیا
« ۵۳۱۴ »	ایلینیسا
« ۵۲۴۰ »	اینشوقایو
« ۵۱۹۲ »	پوراسه
« ۴۸۵۳ »	پیشینشا
« ۴۸۱۴ »	وادوده قورازون
« ۴۵۸۰ »	وادو ده مریدا

(آند) سلسله سنک خط استوایه قریب اولان محللرنده ۴۸۰۰ متره دن یوکسک اولان یرلری دائمی صورتده قارله مستور اولوب، جنوبه طوغری کیدلدیجه دائمی قارلرک حدودی آشاخی ایندرک، شیلیده ۲۵۰۰ متره دن یوکسک اولان یرلری دائمی قارلرله مستوردر. عمومیت اوزره سلسله سنک شرق جهته قارلر دها چوق اولوب، دها آشاخی به قدر اینز. خط استوایه قریب اولان محللرنده دخی هوا ارتفاعله کسب اعتدال ایدپورسده، الکتریق زیاده اولوب، اکثریا کیجهرلی مدهش بورله ظهور ایدر، وبعض یرلرده کثرله طولو یاغار. سلسله سنک مرتفع محللرنده کیجهرل غایت کوزل اولوب، علی الخصوص خط استوا جوارلرنده کوک یوزی زیاده سیله مانی ویلدیزلرک پارلاق کورینور.

آند سلسله سنک اساسی غرانیندن عبارت اولوب، باشلیجه سواحله چلاق حانده کوریلن بو طبقه ابتدائیه سنک اوستنده کلس، شیت، میقا شیت، پورفر و بازالت طبقه لری دخی تشکیل ایتشد. پور-فیر و بازالت اراضیسی بعض محللرده ستونلر و دیوارلر صورتده کوریلوب، طاغره جسیم سرائلر خرابه لری شکلنی ویرر. مستحقان نسبه آرایسده، ینه آمریقایه مخصوص بر چوق حیوانات مستحانه، و علی الخصوص ۲۳۰۰ و ۲۸۷۵ ارتفاعلرنده (ماموت) دن چوق فرقلی بر نوع جسیم فیل مسجانه لری بولنشد. معادنی ایسه پک چوق اولوب، آمریقا طاغری دنیانک اک چوق معادنی حاوی اراضیسی دیمک اولمغله، آند سلسله سنک هر طرفنده و علی الخصوص پرو و بولیویاده پک چوق معادن بولنقددر. بو سلسله سنک اک کثر تلی معدنلری کومش و باقیر اولوب، بعض طرفلرده کرک یر آلتنده و کرک ریزه حانده اوله رق نهرلرک صولرنده آلتون بولندیغی کبی، جیوه و سائر معدنلر دخی بولنور. آند سلسله سنده ۵۰ قدر برکان بولنوب، بولنرک ۲۰ سی اقوآدورک مرکزی اولان (کیتو) شهرینک

شرفنده اولوب، اورنوق ایرماغنه بر چوق نهرلر دوکر، و ۱۰° عرض شمالیده قاراقه طاغرینه منتهی اولور. (ماندنسه) ایله (قاوقه) نهرلری آره سنده اولان وسطی شعبه نك اک مرتفع محلی (تولیا) برکا-نیدر، که خط استوانک شمالنده کی ذروه لک اک یوکسی اولوب، ۵۶۱۶ متره ارتساعی واردر. بو شعبه کیندیکه ایندرک آنتیل دکیزی سواحله قدر مند اولور. قاوقه نهریله بحر محیط کیر ساحلی آره-سند اولان غربی شعبه سی ایسه (داریان) برزخندن آمریشای وسطی به داخل اوله رق، آمریشای شمالی سلسله کسب ارتباط ایدر.

۵۳° عرض جنوبیده واقع ماجلان بوغازندن ۸° عرض شمالیده واقع داریان برزخنه قدر (آند) سلسله سنک طولی ۷۲۰۰ کیلومتره در؛ اک کنیش علقده عرضی ۳۰۰ کیلومتره قریب، واک طار علقده دخی ۹۰ کیلومتره در. صرنک بحر محیط کیر ساحلندن اک زیاده تبعه ایتدیکی محل شیلیده ۳۵° ایله ۴۰° عرض جنوبی آره سنده اولوب، اوراده ساحلندن ۲۶۰ کیلومتره اوزا قدر. اک زیاده تقرب ایتدیکی محل دخی ۱۸° عرض جنوبیده او-نوب، اوراده صرق ساحلندن آنجق ۳۰ کیلومتره نك مسافه ده در. بو اوزون سلسله نك اقسای پکیدی نلکترک اسملرینه اضافتله تفریق اوله رق، اک مرتفع ذروه لرنک ارتفاعی بر وجه زیردر:

شیلی و آرجنین (آند) سلسله سی

آقوتقاغوا	ذروه سی	۶۸۹۴ متره
توپونفاتو	«	۶۷۱۹ «

بولیویا (آند) سلسله سی

ساحله	«	۶۸۱۲ «
پارنیا قوته	«	۶۶۱۴ «
پوماراپه	«	۶۶۱۳ «
وادوده سوراته	«	۶۴۹۰ «
وادوده ایلینیای	«	۶۴۵۶ «

پرو، اقوآدور، قولومبیا و وزونلا (آند) سلسله لری

شیبورازو	ذروه سی	۶۵۳۰ متره
میسق ده آرکیبا	«	۶۱۹۰ «
شیبیکای	«	۶۰۱۸ «
قایابه اورقو	«	۵۹۵۴ «
آنتیسانه	«	۵۸۳۳ «
فوتو پاقسی	«	۵۷۵۲ «

اطرافنده در، که بونلرک ۳ ی الاآن آتش افشان،
 ۵ ی سکونته ۱۲ سی سونش حالده در. پرونک
 جنوب طرفله بولیوایه وعلی الخصوص (تیتیاقه)
 کولنک غرب طرفنده دخی ۱۶ برکان بولنیور. شیلینک
 شمال و جنوب طرفنده دخی ایکی صره برکانلر وارد در.
 آند سلسله سنک مرتفع دروهلی آره لنده برچوق
 بوغازلر ویکیدلر وار ایسه ده، بونلرک ارتفاعلی
 ۳۰۰۰ متره دن زیاده اولغله، شدت پروت طبیعی
 اولدینی کی، اکثرینسک یوللری دخی چکی یولندن
 عبارت اولوب، صرب و اوچوروم محللردن یکچلد.
 یکیمون، اکثر یا بو یوللره آلیشمش اولان یرلیر بینک
 حیوانی خدمتی ایفا ایدرلر. مع هذا آند سلسله سنک
 مرتفع محللرند جابجا دیمیر یوللر بائلقد اولدیغندن،
 کیندکجه انسان آرقه سنده سیاحت ایتمک احتیاجی ده
 آز کورلمکده در. ایکی دیمیر یول خطی دخی آند
 سلسله سنی قطع ایدرک، بحر محیط آطلاسی سواحلی
 بحر محیط کبیر سواحلیله ربط ایتمک اوزره در. در.
 دست انشا اولان بو ایکی خطدن بری قولومیاده
 ودیکری دخی شیلی ایله آرجنتین آره سنده واقعدر.

آند سلسله سنک سرمدی قارلرله مستور اولان
 مرتفع محللرینک آلتی یعنی موقتاً قارله مستور اولان
 یرلری نباتاتدن خالی اولوب، صرب قیالرله قورو
 باپرلر دن عبارتدر. دهآ آشاغیده بر طاقم قبا اولتر
 یتیشیر، که بو یرلر آمریقانک (غواناقو) و (ویغوبنه)
 دینلن و یکی ایله دوه آره سنده اولان حیوانات مخصوص.
 صه سنک مرعازی اولوب، اسپانیولر بیننده (پارامو)
 اسمیله معروفدرلر. بو اراضینک آلت طرفنده یعنی
 ۴۰۰۰ ایله ۳۰۰۰ متره ارتفاعلی آلتنده یالکز
 پتس یتیشیور. دهآ آشاغیده آرپه، صکره بغدای،
 صکره مصر حاصل اولور. اک قابل سکنی یرلری
 ۱۰۰۰ ایله ۲۰۰۰ متره ارتفاع آره سنده بولنانلر
 اولوب، بو محللرده قهوه، شکر قامشی، پاموق و انواع
 میوهلر یتیشیر. بیک متره دن آشاغی اولان یرلرک محصو.
 لاتی پک چوق اولوب، آمریقاه مخصوص اولان
 آناناس ومانیوقه ایله موس، قاقاقو، پورتقال و سائر
 انواع میوهلر حاصل اولور. آند سلسله سنک آشاغی
 محللرند خرما آغاجلرینک انواعی بوانوب، دهآ
 یوقاریده قینه قینه آغاجلری پک کثرتلیدر. دهآ
 یوقاریده جسیم میشه آغاجلری و سائر اشجار بولنوب،

ارتفاع ۳۰۰۰ متره تی تجاوز ایدنجه، اشجار سیرک
 بولنوب، یالکز بعض چالیلر بولنور، ونهایت اولتر
 دخی کسب ندرت ایدرک، یوقاریده ذکر اولنان
 (پارامو) لره کیریلیر. ۳۷° عرض جنوبیدن یوقاری
 اولان یرلرده (آند) سلسله سنک انکری و آلیچ
 تپه لری صیق اورمانلرله مستور اولوب، بو اورمانلرک
 آره لنده کوزل کولر و بحر محیط آطلاسی به دوکیلور
 نهرلر چوقدر. آمریقانک اسویجره سی دنیله ییلن
 بو محله یازین هوا سرین و قشبن دخی معتدلدر.

آند سلسله سنک ۱۰۰۰ متره دن آشاغی اولان
 انکرنده تمساح بالیقزله بوآ دینلن جسیم ییلانلر،
 زهرلی پیوک اورومچلکر، آمریقاه مخصوص آرسلان
 و قیلان نوعلری، بر نوع ککوچک کیک، انواع
 میمونلر و پیاغانلرله سائر کوزل قوشلر کثرت اوز.
 رده در. بیک ایله ایکی بیک متره ک ارتفاع آره سنده
 ییلان و تمساح بالیقزله آرسلان و قیلان نوعلری مفقود
 اولوب، (تاییز) دینلان حیوانله آمریقاه مخصوص
 دیگر بعض حیوانلر بولندینی کی، (شیق) دینلن بر
 نوع سیوری سینک دخی انسانلری و حیواناتی پک
 راحتسز ایدر. ایکی پیکله درت بیک متره آره سنده
 اولان ارتفاعلرده آمریقاه مخصوص بر نوع پیوک
 کیکله بر نوع سیاه آبی و سائر بعض حیوانات کثرتله
 بولنور. درت پیکله بشبیک متره آره سنده اولان
 ارتفاعلرده آمریقانک اغنام و صیغر و دوه لری حکنده
 اولان (غواناقو)، (ویغوبنه) و (آلباق) دینلن
 حیوانلر پیوک سوریلر حالنده کزدرلر؛ (لامه) دینلن
 دیگر بر نوع حیوان ایسه یالکز مانوس حالنده بو.
 لثقه در. دهآ یوقاریکی محللرده حیوانات و نباتات
 بولنیوب، یالکز قره قوش دائمی صورنده قارلرله
 مستور اولان ۶۵۰۰ متره ک ارتفاعلره قدر چیقار.

آندالگالا (Andalgala) آمریقای جنو

(پیده آرجنتین جهوریتنک اقطاع)
 مارقه) ایالته سنجاق مرکزی بر قصبه در، که ق
 مارقه شهرینک ۱۲۰ کیلومتره شمالنده و ۲۵۰
 متره ک ارتفاعده واقع اولوب، ۳۰۷۳ اهالی
 وجوارنده کی معدنلر حسبیله خیلی اهیتی وارد در.
 سنجاغنک مساحت سطحی ۲۰۸۳۶ مربع کیل
 متره اولوب، یکریمی سنه اول یالکز ۷۰۳۵ اهالی
 وار ایدی.

آندالوسیا (Andalousie) و اسپانیولجه (Andalucia) اسپانیانک جهت جنوبیه سنده بر بؤک خطه در، که وقیله اسپانیایی فتح ایله بر آرز زمان تحت اداره لرنده طوموش اولان (واندال) قومنک اسمندن مشتق اولوب، عربلر بو اسمی (اندلس) صورتیه تحویل ایله بتون اسپانیایه نفیم ایتخلر در. [«اندلس» ماده سنه مراجعت.] موقع وحدود و مساحه سی. — آندالوسیا خطه سی اسپانیانک قسم جنوبی سندن عبارت اولوب، (سیرا مورنا) سلسله جبالیه آق دکیز و بحر محیط کبیر آره. سنده واقع، و قرطبه، اشبیلیه، غرناطه و جیان ملکترینی جامعدر. شمالاً (استرمدور) و (مانشه) خطه لیه محدود اولوب، اکثر محللرده (سیرا مورنا) صریله بو ایکی خطه دن آپرلشدر؛ شرقاً (مرسیه) خطه سیله؛ جنوباً آق دکیز، سبتیه بوغازی و بحر محیط آطلاسی ایله؛ غرباً دخی پورتیکز (آلفارو) و یاخود (الغرب) و (آلمیو) ایالتلریله محدود اولوب، اکثر محللرنده (وادی یانه) ایله پورتیکز طوپراغندن آپرلشدر. عرض شمالینک 36° درجه سندن 38° $42'$ درجه سته، و طول غربینک $15^{\circ} 2' 4^{\circ}$ درجه سندن $37^{\circ} 9'$ درجه سته قدر ممتد اولوب، شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری اولان طول اعظمی قوش اوچشی حسابیه 360 و عرض اعظمی 180 کیلومتره در.

هیئت عمومی سی، جبال و اناری. — آندالوسیا خطه سی باشلیجه (وادی کبیر) که حوضه سندن عبارت اولوب، بو حوضه شمالاً (سیرا مورنا) یعنی «قره طاغ»، و جنوباً دخی (سیرا نواده) یعنی «قارلی طاغ» سلسله لریله محاطدر؛ شرق طرفندن بو ایکی سلسله (ساغره) اسمنده بر طاغله مربوطدر، که بو طاغنک غربی اتکلرندن وادی کبیر و شرقی اتکلرندن دخی (شقوره) نهری نبعان ایدیور. غرب جنوبی جهتی ایسه آچیق اولوب، حوضه نك صوری اورادن بحر محیط آطلاسییه دوکیلور. (سیرا نواده) سلسله سنک جنوبی اتکلری آق دکیز سواحلنده ک ممتد اولوب، ساحل بونجه طار بر مانله تشکیل ایدرلر. مورنا سلسله سنک اک مرتفع محلی 1676 متره دن زیاده دکل ایسه ده، سیرا نواده بوندن چوق دها یوکسک اولوب، اک مرتفع دروه سی اولان (مولحسن)

ودها طوغریسی (مول حسن) طاغنک ارتفاعی 3554 متره، یعنی بیرنه سلسله سنک اک مرتفع دروه سندن 1500 متره زیاده در. وادی کبیر کرک سیرا مورنا و کرک سیرا نواده دن بر چوق نهرلرک صوری طوبلا. یه رق، شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری جر. یانه، قرطبه و اشبیلیه نك ایچندن یکد کد نصکره، قه دیس قربنده بحر محیط آطلاسییه منصب اولور. تاد بعلرینک اک بسوک واک مشهوری غرناطه نك ایچندن یکن (شنیل) نهریدر. بحر محیط کبیره دیکر بر قاج نهر دخی دوکلدیکی کبی، آق دکیزه ده سیرا نواده دن اینن بعض چایلر دوکیلور.

هواسی، محصولاتی. — آندالوسیانک یوکسک طاغری صونوق و علی الخصوص سیرا نواده نك شا. هقه لری یاز قیش قارله مستور اولوب، پک آچیق یرلری و علی الخصوص سواحلی دخی پک صیجاق ایسه ده، طاغلرک اتکلری و نهرلرک وادیلری دنیانک اک کوزل هواسیه ممتاز اولوب، یازین پک صیجاق اولمیدنی کبی، قیشین دخی نادرک قار یاغوب، هوا معتدل و غایت کوزلدر. غرناطه اووه سی و شنیل وادیس دنیانک اک کوزل یری عد اولنمیدنی کبی، اشبیلیه و قرطبه اووه لریله وادی کبیر وادیسنک سار طرفلری دخی کوزل لکده اوندن کری قالماز. بو خطه نك بغدادی و سار حبوباتی اهالی مملکته کفایت اید. جک مقدارک ایکی مثلدن زیاده اولمیدنی کبی، زیتون، پورتقال، لیمون، اوزوم، پاموق، اپیک و سائره محصولات دخی پک چوق اولوب، زیتون یاغیسی و شرابی دخی مشهوردر. هر نه قدر که کرک زراعتی و کرک صنایعی عربلرک خروچندن صکره کلی تدنی ایدوب، اهالی حاضره سی پک چالیشقان اولمیدن، کرک محصولات زرعیه و کرک اپیک و سائره اراضینک درجه استعداددن پک دون بر مقدارده یتیشدر لکده ایسه ده، هوا و طوپراغنک کوزل لکی حسابیه بیه احتیاجات محلیه دن چوق دها زیاده محصولات آلفقده در. بو خطه نك آتلی دخی اسکیدن بری مشهوردر.

تقسیماتی. — حکومت اسلامی نك اواخرنده، اسپانیانک هر طرفنده اولمیدنی کبی، بو خطه ده دخی بر طاقم کوچک و مستقل امارات اسلامییه تشکیل ایدوب، خرسثیانلرک استیلا سندن صکره بتون اسپانیا بر حکومت تشکیل ایتدیکی حالده دخی، بو امارتلرک

شمالډن هجوم ایدن اقوام وحشیه نك الینه پكوب، اوصرده سكر اون سنه دخی (وانډال) دینلن قومك الینه پكش؛ وبعده (غوت) ل طرفندن ضبط اولنه رق، فتوحات اسلامیه دورینه دكین اوج عصر اونلك النده قالمشیدی.

هر نه قدر آندالوسیا ویا اندلس اسمك بوقومك اسمته نسبتله (واندالوسیا) دن غلط اولدینی مظنون ایسه ده، وانډالرك اوراده پك آز وقت طور دقلرینه،

واونلك فتنندن فتوحات اسلامیه دورینه دكین مرور ایدن اوج عصرده یازلمش اولان توارخ و سائر آثارك هیچ برنده بو اسمته تصادف اولغدیفته باقیلیرسه، بو اسمك اك اول عربل طرفندن استعمال اولندینی آكلا.

شیلیر؛ آنجق عربی بر اسم اولمدینی دخی ظاهر اولدیغندن، ووانډالر اسپانیادن مغرب و سائر بربر مملكتنه تجاوز ایتدكلرندن، بربرلك «وانډالرملكتی»

معناسیله اسپانیایه واندالوسیا ویا آندالوسیا اسمی ویرمش، و عربلك بو اسمی بربرلردن آكش اولماری ملحوظدر. اوحالده الیوم اسپانیولر عندنده مستعمل

اولان آندالوسیا اسمك (اندلس) اسم عربیستندن مأخوذ اولسی اقتضا ایدر. عربلر بو اسمی بشون اسپانیایه ویردكلری حالده، اسپانیولرك بونی شه

جزیره نك یالكرز قسم جنوبیسنه حصر و تخصیص ایتلرینه كنججه، بونك سببی شودركه: عربلر اسپانیاك شمال طرفلرینی فوت ایتدكدن صكره، قرطبه واشبیلیه

ده وعلی الخصوص غرناطه ده دها خپلی وقت حكومت سوردكلرندن، اسپانیایه ویردكلری اندلس اسمی دخی قلمرولرینك حدودیه برابر كرییه چكیله چكیله یالكرز

بو خطه یه منحصر قالمشدر. بو ملاحظه یه مبنی بو كتابك متننده (آندالوسیا) اسمك «نفس اندلس» تعبییره ترجمه سی مناسب كورلمشدر.

هر حالده، بو قطعه حكومت اسلامیه زمانده دارالمك اتحاد اولنان قرطبه و غرناطه شهرلرینی حاوی اولوب، هواسی وقوه انبایه سی دخی صورت مطلوبه

بده بولندیغندن، واك اول ضبط اولنوب اك صكره الډن چیقان بر خطه اولدیغندن، عربلر اك زیاده بو خطه یه اهمیت ویرمش، وبونك عمران و تزینته

محیر عقول اوله جق بر همت صرف ایتشدری. بو خطه ده رومالیرك آثاری حكیمز بر حالده قالمش، آثار اسلامیه هر بر قاریش طور افاقد رونا اولقده درج

اسملری باقی قالمش، آندالوسیا قرطبه، جیان، غرناطه واشبیلیه حكومتلری نامیه درده تقسیم اولتمشیدی.

مؤخرآ اسپانیاك تقسیمات جدیده سی صره سنده قرطبه و جیان حكومتلری یه حدود قدیمه لریله برر ایدل

لت اتحاد اولتمشدرسه ده، غرناطه واشبیلیه حكومتلری پك بیوك اولدقلرندن، اوجر ایالته تقسیم اولنغله، الیوم جمعاً بوجه زیر سكر ایالته منقسمدر:

تقسیمات قدیمه	تقسیمات جدیده	مربع کیلومتره	اهالی
اشبیلیه	اشبیلیه	۱۴۰۶۲	۵۲۴ ۲۲۷
	هونوله	۱۰ ۱۳۷	۲۲۳ ۹۸۹
	قادیس	۷۳۴۲	۴۳۱ ۷۶۳
قرطبه	قرطبه	۱۳ ۷۴۶	۴۰۱ ۶۶۰
جیان	جیان	۱۳ ۴۸۰	۴۳۲ ۶۳۴
غرناطه	غرناطه	۱۲ ۷۶۸	۴۷۸ ۸۴۶
	المریه	۸۷۰۳	۳۵۷ ۴۳۰
	ملاقه	۷۳۴۸	۵۱۸ ۱۱۴
جمعاً آندالوسیا خطه سی		۸۷ ۵۶۶	۳ ۳۶۷ ۶۶۳

بو خطه نك شمیدیکی حالده اك بیوك شهری ملاقه واك معمر و تجارتكاه شهری دخی (قادیس) ایسه ده،

قرطبه، غرناطه واشبیلیه شهرلری حكومت اسلامیه زماننده کی بیوكلكلری و حاوی اولدقلری ابنیه و سائر آثار عتیقه حسبیه اسپانیاك برنجی شهرلردن عد

اولنغده درلر. المریه اسكله سنك حكومت اسلامیه زماننده حازر بولفنش اولدینی اهمیت تجاریه خپلی تدنی ایتشدر.

احوال تاریخیه سی. — بو خطه پك اسکی بر زماندن بری كسب تمدن و معموریت ایدوب، استرا-بون و سائر بعض اسکی جغرافیون و مورخینك روا-یتنه كوره، یوناندن اول مدینه نائل اولمشیدی. اك

اول فنیكه لیلر او وقت (توردان) ویا (توردله) تسمیه اولنان بو خطه یه یناشوب، تجارت ایتكه باشلامش، وحتی سواحلنده كندیلرینه مخصوص بعض قصه در

دخی تأسیس ایتشدری. بعده فنیكه نك بر شعبه سی اولان قرناج اورایه دها یقین بولنغله، قرناجلیلر بو نقطه یی كاملاً ضبط ایتشدری. میلاددن ایکی عصر

اول رومالیرلر، توسیع ممالك ایتدكلری صره ده، بر چوق محاربه لردن صكره، بو قطعه یی دخی ضبط ایتش؛ و وادی کیره (بتیس) و بونهره نسبتله بو

قطعه یه دخی (بنیا) اسمی ویرمشلر ایدی. رومالیرلردن صكره اسپانیاك سائر طرفلریله برابر بو خطه دخی

قرطبه، غرناطه، اشبیلیه، المریه، ملاقه و سائر شهر-
لده عربلرک ایشی اولان نیجه ابنیه مشهوره بولندی
کی، اساساً عربلر طرفندن بنا ایدلش نیجه شهر وقصبه
وفلملرک خرابلری دخی هر طرفده کورلمکده،
و حالا بو کون بتون بو خطه بر مملکت اسلامیه طرز
وصورتی ابراز ایتمکده در. یوقاریده صاییلان شهر-
لردن بعضیسنک حکومت اسلامیه زمانده برر ملیوندن
زیاده اهالیسی اولوب، مملکت کثیرالنفوس شهر
وقصبه و قریه لرله ملمو بولنش اولدیغی حالده،
خرسینلرک استیلاسی اوزرینه، اکثری اسلام
وغرب اولان اهالی قدیمه انواع مظالمه محو واتلاف
ویا طرد و تبعید اولندقلرندن، شهر وقصبه لرک اها-
لبدن خالی قاللری طبیعی ایدی. علم و معرفت و هنر
وصنعت و زراعت ایسه اهل اسلامک الله بولند-
بندن، بونلرک محو و پریشان اولسی اوزرینه، مملکت
بر ویرانه حالده قالوب، اقلیم و هوا و اراضینک کو-
زلیکله غیر متناسب بر تدنی حاصل اولمش، که الی
بونا هذا دوام ایدوب کیتیمکده در. [«اندلس» ماده-
سنه مراجعت بیوریه.]

آندالوسیا } یکی — (Nouvelle Anda-
lousie) [«قروانه» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

آندامارقه } (Andamarca) پرونک (جوئن)
(ایالتنده و (لیما) نک ۳۰۰ کیلومتره
شریفده آمازون حوضه سی داخلنده بر قصبه اولوب،
۳۰۰۰ اهالیسی وارد. — بولیویانک (اورورو)
ایلتنده دخی بو اسمله بر قصبه وارد.

آندامان } (Andaman) بنکاله کورفرینک
آچیققرلنده و شرق طرفنده بر طاقم
آطه لدر، که درت پیوک و برچوق کوچک آطه لدرن
مرکب اولوب، ۳۰' ۹۰" طول شرقیده و ۱۰'
۲۵' ایله ۳۴' ۱۳" عرض شمالی آره سنده واقعدرلر.
بونلرک اک اهیتیلیرلی شمال طرفنده کی (پیوک آند-
مان) ایله (کوچک آندامان) جزیره لیدر. برنجیسی
۲۳۰ کیلومتره طولنده اولوب، طار بوغازلرله
آبرنش اوج آطه دن مرکبدر، که شمالی وسطی
وجنوبی اسملرله تفریق اولنورلر. بونلرک اکثری ۲۸
کیلومتره دن زیاده دکلدر. کوچک آندامان ایسه
جنوبی آندامانک جنوبنده اولوب، بوی ۴۸ واک

۲۵ ونهایت ۲۸ کیلومتره در. بو درت جزیره نک
اطرافنده بولنان کوچک آطه لرک باشلیجه لری: شمالی
آندامان ایله (نفرایده) برونی آره سنده ویاری یولده
واقع اولان (پراریس)؛ بو آطه ایله پیوک آندامان
آره سنده اولان «قوقه آطه لری»؛ پیوک آندامانک
اطرافنده اولان (لاندفال)، اینترویف، «پیوک قره
قول» و سائر؛ جنوبی آطه نک ساحل جنوبیسی قار-
شیسنده بولنان (بوتلاند)؛ (دوتقان) بوغازنده اولان
«بش آطه لر»، «همشیرملر»، «قرداشر» و «کو-
چک قره قول» آطه لیدر. بو جزایرک اطرافنده ده
چوق قیالر و صیقلر وارد، که سفانک تقریبی حقنده
پک تهلمک لیدر. بتون بو جزایرک مساحه سطحه منی
۶۶۰۰ مربع کیلومتره قدر تخمین اولمشدر.

بو آطه لرک اراضیسی عمومیت اوزره طاغلق او-
لوب، شرق طرفلری دیکجه و صرب و غرب طرفلری
سطح مائل صورتنده در. بو طاغلرک اک یوکسکی
پیوک آندامانک شمالی آطه سنده اولان (سدله موتن)
یعنی «طوز طاغی» اولوب، ۷۵۰ متره ارتقاعی
وارد. نباتاتلری سوماتره جزیره سیله (ملاقه) شبه
جزیره سی نباتاته مشابه اولوب، طاغلرک اکثریسی
صیق اورمانلرله مستوردر. حیواناتلری ایسه آز او-
لوب، محلته مخصوص یالکز بر جنس کوچک کوپک
وارد. میمونلرله صیقلر، یسلانلر و عقربلر پک
کثرتلیدر. سواحلک اطرافنده برچوق قوی و لیمانلر
بولنوب، اک مهملری شمالی آطه ده کی (قور نووالیس)
وجنوبی آطه ده کی (قامیل) و (شاتام) لیمانلریدر.

بو آطه لرک اهالی اصلیه سی آنجق ۱۰۰۰ کشتی
قدر اولوب، غایت قیصه بویلی (نفریتو) دینلر بر
نوع زنجیلردن معدوددرلر. عقل و ذکاوتجه و اصول
تعیشجه انسانلرک اک کریده بولسانلردن اولوب،
حیواندن پک آز فرقلری اوله جق درجه ده بر حال
وحشیبنده یاشامقده درلر. معیشتلری دیکر قبیلرله
طوبلادقلری میدیه و استریدییه قیلندن حشرات بحریه
دن عبارت اولوب، ساحلرده کزدرلر، و موقت برر
قبا قلبه یاپارلر. بونلر (مینقوی) اسمیه معروف او-
لوب، اسکیدن بری مردمخوار اولدقلری شهرت
بولش ایسه ده، احیرا اولنان تحقیقاتدن شدیکی حالده
مردمخوار اولدقلری، و آنجق اجنبیلره پیوک برکین

۱۶۰ کیلومتره غربنده و اوز بکرله مسكون براووه نك اورتہ سنده واقعدر.

آندرا { (Andera) هندستانك ساحل غر-
یبی قارشینده كان (مالدیپ) آطه.
لرندن بری وساحله اك قریب بوانانی اولوب،
ساحلدن بعدی ۲۵۰ کیلومتره در.

آندرادا { (Andrada) پورتگیزی برجزویت
(پاپاسی اولوب، میلادك ۱۵۸۰
تاریخنده طوغش، و ۱۶۳۴ ده وفات ایتشدر.
اوروپا لیلرك ایچنده برنجی اوله رق، تیتہ برسیاحت
ایدوب، مکمل برسیاحتامه یازمشدر، که متنی لیسونده
بالصلش، واکثر السنهیه ترجمه اولمشدر.

آندرادانه سیلوا { (Andrada e Sylva)
برازیلیالی بر عالم او-
لوب، میلادك ۱۷۶۵ تاریخنده طوغش، و ۱۸۳۸
تاریخنده وفات ایتشدر. پورتگیزه گلش اولغله،
لیسبونه دار الفنوننده معدنیات معلی وانجن معارف
کاتبی اولمش ایدی. بعده برازیلیایه عودتله، کسب
استقلال ایچون وقوع بولان قیامه قاریشمش؛
وشدیکي ایمبراطور دون پدرونك تربیه سنه مأمور
اولمشیدی.

آندراغاتیوس { (Andragathius) روما
ایمبراطور لرندن (غرا-
نیان) ك جزا لرندن ایکن، ارباب خروجدن (ماقسیم)
ایله برلشهرك، افندیسته اهانت، و فرار ایتكده
ایکن، میلادك ۳۸۲ تاریخنده پیتشوب کندیبی
قتل ایتشدر. ماقسیمك تنودوسیوس طرفندن مغلوب
اولسی اوزرینه، ۳۸۸ ده اتلاف نفس ایتشدر.

آندرال { (Andral) فرانسه نك مشاهیر
اطبا سندن اولوب، میلادك ۱۷۸۷
تاریخنده بارسده طوغش، و ۱۸۷۶ ده وفات
ایتشدر. پارس طبیه مکتبنده معلم بولمش، وپاشیجه
علم الامراضده کسب شهرت ایدهرك، کرک بو عینه
و کرک علوم سائرہ طبیهیه دائر بر قاج کتاب یاز-
مشدر. — بونك اوغلی (پول آندرال) آووقا تلقده
شهرت بولمش، و ۱۸۷۲ دن ۱۸۷۹ سنه سنده نك
فرانسه شورای دولتی رئیس ثانیبی بولمشدر.

آندراوه { (Andrava) مداغسقار جزیره-
سنگ شمال شرقی ساحلنده وعبیر

وخصوصتلی اولوب، الرینه دوشلر حقنده مرجستن-
جه معامله ده بولندقلری، و اوق استعمالنده ماهر
وجسور اولدقلری آکلاششدر.

اك اول بو آطدر اوچنجی عصر هجریه عرب
بحریونی طرفندن کشف اوله رق، بعض کتب رحلتده
ذکر، واهالیسنگ زنجی و مردنخوار اولوب، حیوانه
قریب بر حال وحشیتده یاشادقلری بیان اولمشدر.
آوروپانك بر چوق وقت معلومانی کتب عربیه دن
ماخوذ اولان بو تفصیلاتدن عبارت قالوب، نهایت
بر عصر اول انکلتزه نك هند حکومتی بونلری ضبط
ایتش؛ و او وقتسندن بری احوال جغرافییه و طبیعیه-
لرینه دائر خیلی کتابلر یازمش و تمامیه کشف اولمشلر
در. الیوم بو آطه نك اوزرنده ۱۰۰۰۰ کشی به
قریب انگلیز و سائر اجنبی اهالی بولمقده در.

آنداهوآیلاس { (Andahuaylas) پرونك
ایالتنده هنامی اولان سنجاغك مرکزی بر قصبه در،
که (لیمبا) نك ۶۲۵ کیلومتره جنوب غربینده، (قوز-
قو) شهرینه کیدن جاده نك اوزرنده وینه (آنداهوآ-
یلاس) تسمیه اولان بر نهرك یکدیکی بر اووه نك اور-
ته سنده واقعدر. بو قصبه دن ۲۸ کیلومتره لك مسا-
فده اسکی آمریقالیلره مخصوص اوله رق (قورومیه)
اسمیه معروف بر معبد واردر، که کیندجکه طارلا شتیق
اوزره، بربری اوزرینه موضوع درت سدن عباد
رت اولوب، اك آلتده کی طوپراقدن، و دیگرلری
طاشدندر. اك اوستده کی خراب اولمشدر.

آندجان { ترکستانك مقدما خوقند خوانلغی
تشکیل ایدن والیوم روسیه نك
آسیا ممالکندن معدود اولان (فرغانه) ده بر قصبه
در، که خوقندك ۴۰ کیلومتره شرقنده و سیخونه
دوکیلن بر نهرك ساحل یسارنده واقع اولوب،
وقتیله فرغانه نك مرکزی بولمش، و عمر شیخ میرزا بن
بابر طرفندن بر آرهلوق پایتخت اتخاذا اولمشیدی.
اطرائی باغ و باغچهلری چوق قریه لرله محاط اولوب،
میوه لری مشهوردر. خیلی اییک دخی چیقار، واهاد
لیسی بعض پاموق منسوجاتی یابارلر.

آندخوی { ترکستانك جنوب طرفنده،
صول ساحلندن جیخونه منصب
اولان بر نهرك اوزرنده بر قصبه در، که بلخك تقریباً

بر قصبه اولوب، رومالیرك زماندن قاله بعض آثار عتیقه‌سی وارد.

آندرو { یاخود آندره (Andro) یونانك آستدل دكیزنده واقع (کیقلاده) جزایرندن و جزایر مذکورنك اك بيسوكلرندن واك شمالیسی اولوب، آغریوزك جنوب شرقیسنده واك قعدر، و آغریوز آطه‌سندن ۱۰ کیلومتره وسعتنده اولان (اورو) بوغازیه ایرلمشدر. شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری اولان طولی ۴۰، عرض وسطیسی ۱۰ کیلومتره در. اراضیسی طاقلق او- لوب، باغلی و اشجار مثمرةسی چوقدر. دودلی دخی چوق اولوب، چیقاریلان ایک آطه‌نك باشلیجه وارداتنددر. اهالیسی اون آلتی ایله اون سكر بیک آره‌سنده اولوب، اکثریسی کسب وکارله آتنده واستانبولده بولنورلر. بو آطه‌نك (تینو) یعنی (استدل) آطه‌سنگ فارسینده اولان منهای جنوبیسی ۴۱° ۳۷' عرض شمالی ایله ۳۸° ۲۲' طول شرقیده واقعدر. — مرکزی اولان (آندرو) قصبه‌سی جزیره‌نك ساحل شرقینده واقع اولوب، ۵۰۰۰ اهالیسی وارد.

آندرویه { (Androuet) فرانسه‌نك اك مشهور معمارلرندن اولوب، اون آلتنجی عصر میلادیده اوچنجی و دردنجی هنرلر زمانده پارسی تزین ایدن بر چوق ابنیه عومییه بنا ایتش؛ و فن معمارییه دائر بعض کنابلر یازمشدر.

آندروجیوس { (Androgee) خرافات یو- و واضع قانونی (مینوس) ك اوغلی اولوب، آتنده اجرا اولنان مسابقت او یونلرنده تفوق ایتدیکچون، آتیه و مغاره شهرلینك کنجلری طرفندن قتل اولنغله، مینوس بو ایکی شری ضبط ایدر، کریده بولنان (مینوتاوروس) نام جانوره یدیرمك اوزره، هر سنه یدی اوغلانله یدی قیر کوندرمکه اجبار ایتش؛ و نهایت (تیسئوس) نام قهرمان وطنداشترینی بومدهش ویرکیدن قورتارمش ایش.

آندروسقوجن { (Androsoggin) ممالك قناده حدودی قیرنده (مارغلاوی) کولبدن نیعانه، (من) جمهوریتیه دخول ایدر، دکر دن ۳۲ کیلو-

رونك تقریباً ۹۰ کیلومتره جنوب شرقینده، ۱۲° ۴۸' ۵۶' عرض جنوبی ایله ۴۷° ۳۶' طول شرقی قیده بر قویدر، که آغزنده بولنان بر آطه ایکی طرفدن کیله بر طار پکید براقبور. بو قویك ایچنده محفوظ بر نیان وارد.

آندرسن { (Andersen) دانیمارقه‌نك اك مشهور شعرا و حکایه نویساندن اولوب، میلادك ۱۸۰۵ تاریخنده (اودنسه) ده طوغش، و ۱۸۷۵ ده وفات ایتمشدر. علمه‌دن بر فقر آدمك اوغلی اولوب، ایش بولق اوزره، قو- بنهغه کتمش، و بر وقت یاترونك برنده آفتور اولوب، او صده سوتیش اولدینی بعض اشعار قرالك سموعی اولغله، اجر قی قرال طرفندن ویرمك اوزره، بر داخلی مکتبه کیروب، ۲۳ یاشنده اولدینی حالده، تحصیل علم و معرفته باشلامش؛ وایکی سنه صکره شمالك اك مشهور شاعری صفتیله ظهور ایدوب، اشعار و حکایه‌لری کسب اشهار ایتش؛ و بر مدت فرانسه، آلمانیا، اسویجره، ایتالیا و شرقه سیاحت ایدر، کوزل بعض سیاحتناملر یازمشدر. اشعار و حکایه‌لرینك بعضیسی پك مشهور اولوب، اورو- بانک اکثر لسانلرینه دخی ترجمه اولتمشدر. کندی ترجمه‌ حالته یازمشدر.

آندرسون { (Anderson) ممالك مجتمعهده بر قاج قضا ایله بر کوچك قصبه و بر نهر ورونك اسیدر.

آندرلخت { (Anderlecht) بلجیقه‌نك (بر بانت) ایالتنده و بروکسل قضااسنده بر قصبه اولوب، ۱۲۰۰۰ اهالیسی وایلیك و باصمه قاریقلری وارد.

آندرلینی { (Andrelini) ازمنه اخیرده میلادك ۱۴۵۰ تاریخنده (قورلی) شهرنده طوغش، و ۱۵۱۸ ده وفات ایتمشدر. اشعاری بعض غزلیات و قصایدن عبارتدر.

آندرناخ { (Andernach) پروسیه‌نك غرب بسانده (قوبلنسه) نك ۱۷ کیلومتره شمال غربینده بر قصبه اولوب، ۴۴۸۰ اهالیسی، دری تجارقی و جوارنده معدن صولیه قابلیقلری وارد. اسکی

متره یوقاریده (کنیک) نهرینه دوکیلور. پک مانل وخیزل اولان جریانی بر چوق ماکنهل چوپرور. — بونهرک جوارلرنده کی اراضی ینه بو امله بر قضا اولوب، مساحت سطحه سی ۱۴۴۰ مربع کیلومتره واهالیسی ۳۵۸۷۰ کشیدر.

آندروسوف {یاخود آندروسوه (And- russof, Androsova) روسیه نك (اسمولنسك) ایالتنده و (قراستونه) نك ۳۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده بر پیوك قریه در، كه میلادك ۱۶۶۷ تاریخنده روسیه ایله لهستان آره سنده اوراده امضالفش بر معاهده سبیلله مشهوردر. آندروسوف معاهده سی نامیله معروف اولان بو معاهده ایله لهستان (اسمولنسك) ایله (سوریه) یی روسیه یه ترك، ودولت عثمانیه یه قارشى روسیه ایله اتفاق ایتمشیدی.

آندروقلس { (Androclès) اسكى روما یسندن فرار ایتمش اولدیغیچون، آرسلا نه آتلدیغی حالده، کویا وقتيله آفریقا صحرا سنده او آرسلا نك بر یاره سنی ابی ایتمش اولدیغندن، آرسلا ن کندیسی طانیوب، ایلششمه مش، دیه مشهوردر.

آندروماخس { (Andromaque, 'Avdpo-) عن اصل کریدلی اولوب، روما ایمپراطورلرندن ظالم مشهور (زورن) ك طیبی ایدی. تریاقلك موجدی اولدیغی مشهوردر. وبودوا نك تاثیرى حقنده بر منظومه سی دخی واردر.

آندروماخه { (Andromaque, 'Avdpo-) تروآ حکمداری بریامك کلینی و (هکتور) ك زوجه سی اولوب، (کیلکیا) حکمداری (اتیون) ك قیزی ایدی. زوجه فوق العاده محبتله مشهوره اولوب، یونانیلر هکتوری قتل ایتدکدن صکره، بر نك اوغلنی دخی قلعه نك بر یو كسك بر جندن آتهرق تلف ایتمشدری. کندیسی دخی (پروس) اسیره ایدوب، (ایپر) ه سوق، و او راده تزوج ایتمش؛ وبر وقت صکره بوشایوب، بریامك اوغللرندن (هلنوس) ه تزویج ایتمشدری. او میروس و ورجیل بو قادی نك فضائلنی تصویر ایتمشدر. در. قدمای شعرای یوناندن (اورپید) و فرانسه شعراسندن (راسین) بو قادی نك فضائل و مصائبی

منی علیه آنخا ذ ایده رك، برر قاجعه یازمشلردر. **آندرومیده** { (Andromède) اساطیر یونان (نیسه یه کوره کویا (اتیوپا) یعنی حبش حکمداری (سفوس) ك قیزی اولوب، (یونون) ایله ودکیز الهی (پنئون) ك قیزی اولان (تره ییده) نام پریرله کوزللكده مسابقته گیریشدیکی ایچون، پنئون دکیزدن بر مدهش حیوان چیقاروب، حبشی تخریب ایتکه باشلا مش؛ و مملکتی بو آفتدن قورتارمق ایچون، آندرومیدمك او حیوان مدهشه تسلیمی لازم گلش ایسه ده، تام حیوان قیزی یوته جفی وقت (پرسئوس) نام قهرمان چیقوب، حیوانی انلا ف و آندرومیده یی تزوج ایتمشدر. آندرومیده وفاتده کویا کوکه چیقوب، سمانك بو امله مسمی بر بر جنی تشکیل ایتمشدر.

آندرونیک { (Andronic) قسطنطنیه روم ایمپراطورلرندن درت کسبنك اسمیدر: برنجیسی (قومینئوس) مخلصیه معروف او لوب، (آلکسیس) ك تورونی ایدی. میلادك ۱۱۱۰ تاریخنده طوغوب، (مانوئل قومینئوس) ك وفاتده ۱۱۸۰ تاریخنده بو حکمدار ك اوغلی ابکنجی آ لکسیسک وصیسی اولمش؛ و اوج سنه صکره صی مرقوی احناق ایده رك، کندیسی تخته اوتورمش ایسه ده، انواع مظالمه لکه دار اولان قیسه بر سلطنتدن صکره، (ایساق آنکلو) طرفندن اسقاط، و ۱۱۸۵ ده اهالی طرفندن صلب اولمشدر. (قو مینئوس) مخلصیه قسطنطنیه ده حکم سورمش ایمرا طورلك اخیردر.

ایکنجیسی (پالئولفوس) مخلصیه و «اختیار» لقیله معروف اولوب، میلادك ۱۲۵۸ تاریخنده طوغش، و ۱۲۸۲ ده تخته چقمشدر. مدت سلطنتی عثمانیلر طرفندن دوچار اولدیغی مغلوبترلله پکوب، لاجل المصالحه و یرمکه مجبور اولدیغی تضییاتك تحصیلچون تبعه سنی آغر و یرکیلرله ازمش؛ وزما نده تجارت و ثروت عمومیه تدنی ایدوب، روم ایله لاتین مذهبلرنك اتحادینه مانع اولمشیدی. ۱۳۲۸ ده تورونی اوچجی آندرونیک طرفندن اسقاط اولنهرق، درت سنه صکره بر مناسترده وفات ایتمشدر.

اوچنجیسی ینه (پالئولفوس) مخلصیه و «کنج» لقیله معروف اولوب، ایکنجی آندرونیک تورونی

و کنج باشند. وفات ایدن (میخال پائولفوس) ک اوغلی ایدی. ۱۳۲۵ تاریخ میلادیندن اعتباراً بیوک پدریه مشترکاً سلطنت سورمکه ایکن، ۱۳۲۸ ده اختیاری سراینده محبوس حالنده طوتوب، یالکز حکم سورمکه باشلامش؛ واپیری (یعنی طوسقه لئق جهتی) دخی ممالکنه ضم ایده رک، عثمانلیلردن استر-داد ممالکه قاقیشمش ایسه ده، موفق اوله ماش؛ و آنجق ویرکلیری تنزیل ایندیکیهون، تبعه سنک محبتی فزانوب، ۱۳۳۲ ده وفات ایتمشدر.

دردنجیسی ینه پائولفوس مخلصیه معروف او-لوب، بشنجی (یوآن) ک بیوک اوغلی ایدی. ۱۳۵۵ تاریخ میلادینده حکمدارلقه تشریک اولغشیدیه ده، مؤخرآ پدرینی اسقاط ایتمک تشبثده یواندیچیون، ۱۳۷۲ ده مجازاة کوزلری چقارلمش، و سلطنت حقوقنی برادری امانوله ترک ایتمکه اجبار ایدلشیدی. مع هذا برآره لئق جنویرلک امدادیه تختی اله کپکوروب، ۱۳۷۷ ده ایمراطور اولمش ایسه ده، متعاقباً اسقاط اولنهرق، بقیه عربنی منفاده کپکرمشدر.

آندرونیقوس { (Andronicus) لاتین } قدمای شراسندن او-لوب، میلاددن ۲۲۰ سنه اول کسب اشتهار ایتمشدر. کندیسسی عن اصل تارنهل بر یونانی اولوب، (لیو-پوس سالتیاور) طرفدن اسیر، و مؤخرآ آزاد اولمشیدی. لاتین لساننده اک اول منتظم مضحکه لر یزان بو ذات اولوب، حتی مضحکه لرینک اجراسنده یاتروده اک مهم رولی کندیسسی درعهده ایدرمش. او میروسک (اودیسیا) نام منظومه سنی دخی لاتینجه به ترجمه ایتمشیدی. آثاری محو اولوب، یالکز بعض فقره لری بولنه بطشدر.

آندرونیقوس { (Andronicus) میلاددن } بر عصر اول کلش حکمای مشایوندن اولوب، ردوسلی ایدی. اوصوره آرسطو و تنو فراسنک آثارینک نسخ اصلیه و صحیفه لری بو-نقش اولدیفندن، بو ایکی حکیمک تألیفاتی تصحیح و نشره (سیلا) طرفندن مأمور اولمشیدی.

آندره { [«آندرو» ماده سنه مراجعت یو-رله.] } آندره { باخود آندریا (André) فرانسه } علماسندن اولوب، میلادک ۱۶۷۵

تاریخنده برتانیانک (شاتولن) قصبه سنده طوغش، و ۱۷۵۴ ده وفات ایتمشدر. جزویت طریقنه منسوب اولدینی حالده، فلسفه تدریسه باشلابوب، دقارت و مالبراننک افکار و مسلکنی ترویج ایندیکی ایچون، فلسفه تدریسندن منع، و علوم ریاضیه تدریسنه مأمور اولمشیدی. بر قاج کتاب یازوب آثاری بش آلتی جلد اوزرینه جمع و نشر اولغشدر.

آندریا { (André) بو اسمله مجارستانده اوج قرال کلشدر: برنجیسی میلادک ۱۰۴۷ تاریخندن ۱۰۶۱ تاریخنده حکم سور-مشدر. آلمانیالی پیر ایله حکمدارلق حقنده مدت مدیده مجادله دن صکره، مرقومک وفاتده تخته او-تورمش، و دین اصلینی ترکله، خرسیتیانلنی قبول ایتمشیدی. برادری (بلا) یی حق وراثندن محروم ایتمک ایستندیکندن، اونک طرفندن مغلوب و تختندن اسقاط اولنهرق، متعاقباً وفات ایتمشدر.

ایکنجیسی میلادک ۱۲۰۴ تاریخندن ۱۲۲۵ تاریخنده حکومت سورمش، و اهل صلیب رفا-قتنده قدسه کیدوب، عودتده ممالکنی هرج و مرج بولش ایسه ده، بعض قوانین وضعیه ضبط و ربطه مقتدر اولمشیدی. مجارستان زادکاننک حازر بو-لندقلری حقوق و امتیازاتی ویرن بو قرالدر.

اوجنجیسی ایکنجینک تورونی اولوب، میلادک ۱۲۹۸ تاریخندن ۱۳۰۲ تاریخنده حکم سورمه رک، مدت سلطنتده مجارستان حکمدارلنی ادعاسنی ایدن ناپولی قرالی ایکنجی شارلک اوغلی شارل مارتل ایله اوغراشمش؛ و آوستریا ایله محاربه ایدوب، غالب کلشیدی.

آندریا { مجاری — (André de Hongrie) } مجارستان قرالی (شارور) ک اوغلی اولوب، میلادک ۱۳۴۳ تاریخنده ناپولی پرنسسی (یوآنه) یی تزوج ایتمکله، ناپولی قرالی اولمشیدیه ده، ایکی سنه صکره زوجه سی کندیسسی دوستی تارنهلنی لویجی معرفتله احقاق ایتمشدر. برادری مجارستان قرالی (لوی) کندیسنک انتقامنی آلمشدر.

آندریا { سنت — (St. André) حضرت عیسانک اون ایکی تلیذی اولان حوا-ریوندن اولوب، ینه حواریوندن بطرسک برادری بوده اونک کبی بالتجی یایدی. ترجمه حالی مجهول

۱۰۴۶ تاریخچه (تراتی) قونلری طرفندن تأسیس اولنهرق، ایمپراطور ایکنجی فردریکک زیادہ سودیکی اقامتگاهی ایدی. شهرک قربنده برتبهك اوزرنده ایمپراطور سربانک ویرانه لری الان موجود در. بوشهرک جوارلرنده بیوک چفتکلر واردر.

آندریا (Andria) جنوهك اون بشجی (عصر میلادی رساملرندن اولوب، (لووره) سراینده بعض رسملری واردر.

آندریاسبرغ (Andreasberg) آلمانیده ایالتنده (زرفلد) قضااسنده برقصه در، که (زرفلد) شهرینک ۱۷ کیلومتره جنوب شرقیسنده اولوب، ۴۵۰۰ اهالیسی وجوارنده کومش، باقر، دمیر، قورشون وسائر معدنلری واردر.

آندریسکوس (Andriscus) ادرمیدلی کدونیانک صوک حکمداری پرستوسک اوغلی اولدیفنی ادعا ایله، برمقدار عسکر طوبایه رقی، ملک موروثی عد ایتدیکی مملکت مذکورنک استرادیپون، بروقت رومالیرله اوغراشدقدن صکره، میلاددن ۱۴۸ سنه سنه اول (چیپلیوس متلوس) طرفندن مغلوب، وتحت اسارتده رومایه سوق اولمشیدی.

آندرینوپل (Andrinople) ادرنه شهرینک رستپاس) اولوب، بیزانس ایمپراطورلرندن آدریانوس طرفندن تعجید وتوسیع ایدلمش اولقله، اونك اسمنه نسبتله (آدریانوپولس) یعنی «مدینه آدریانوس» تسمیه اولمشیدی. ادرنه اسمی بوندن تولد ایتشددر. [«ادرنه» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آندریو (Andrieux) فرانسه ادباسندن استراسبورغده طوغش، و ۱۸۳۳ ده پارسده وفات ایتشددر. برچوق مکتبلره ادبیات معلی بولنش؛ وانجمن معارف اعضالنه قبول اولنهرق، بعده انجمن مذکورک کاتب دائمیسی اولمشیدی. برطاق مضحکله بعض منظوم حکایه لری یازمشدر.

آندله (Andelle) فرانسه نك «آشاغی سینه» ایالتنده برچایدر، که شمالدن جنوبه طوغری ۶۰ کیلومتره لك مسافه قطع ایله، (فلوری)،

اولوب، (پاتره) ده قتل ایدلمش اولدیفنی مرویدر. اسقوجیانک حامیسی عد اولنور، وتشرین ثانی افرنجینک ۳۰ نده یورطیسی اجرا اولنور. روایت کوره X شکلده برچارمیخه کرلمش اولدیفندن، بوشکلده اولان خاچه سنت آندریا خاچی دیرلر. — روسیه دولتک (سنت آندریا) نامیه برنشانی واردر، که بیوک پترو طرفندن ایجاد اولنوب، برطرفنده سنت آندریانک رسمی واردر، وفوق العاده برخدمته مقابل ویریلر.

آندریا (Andrea) پروتستانلرک علم عقاید علماسندن اولوب، تصوفی خرسیتیانلقه تطبیق ایتکه چالیشانلرک بریدر. وورتمبرگک (هرنبرغ) شهرنده ۱۵۸۶ تاریخ میلادیسنده طوغش، و ۱۶۵۴ ده وفات ایتشددر. «پنه خاج» عنوانیه معروف اولان طریق روحانیک مؤسس ویا مجددیدر. امور مذهبه وتصوفه دائر بعض کتابلری وبرطاق اشعاری واردر.

آندریا (to) یعنی «ترزینک آندریاسی» (Andrea del Sar-) ایتالیانک اک مشهور رساملرندن اولوب، میلادک ۱۴۷۸ تاریخنده میلانده طوغش؛ وکنسیدیسی بر ترزینک اوغلی اولوب، ابتدا قیوجی چراغی ایکن، بعده عادی بر رسامک چراغی اولمش؛ ومجرد کندی سعی وغیرت وذکاتیه رساملقده کسب مهارت وشهرت ایتکله، ۱۵۱۸ تاریخنده فرانسه قرالی برنجی فرانسوآ طرفندن پارسه جلب اولنهرق، کنسیدینه بعض مهم ایشلر حواله اولنش ایسده، اسکی هیکلر ورسملر مباحه سیچون کنسیدینه ویرلمش اولان کلی بر میلنی یش اولدیفندن، مشارالیهک نظرندن دوشوب، بروقت سفالنه سرسریانه یاشا- دقدن سکره، ۱۵۳۰ تاریخنده فلورانسده وبادن وفات ایتشددر. رسملری چوق وپک مشهور اولوب، اوروپانک بعض سرای وموزه خانه لری تریین ایتکده در. — آندریا اسمیه اون آلتنجی عصر میلادی رساملرندن میلانی بر رسام دها واردر.

آندریا (Andria) ایتالیانک جنوب جهته (باری) ایالتک (بارلته) قضااسنده وبارینک ۵۸ کیلومتره شمال غریبسنده واقع بر شهر اولوب، ۳۴۰۰۰ اهالیسی واردر. بوشهر میلادک

اولوب، وسطی ۴۶' ۰° طول غربیده واقعدر. مساحت سطحی ۶۰۰ مربع کیلومتره، واهالیسی اون اون ایکی بیک کشتی قدردر. اراضیسی طاغلق، صنوف و آز منبت اولوب، اطراف یوسک شاهقه. لاله محاطدر، ویا لکز جنوب طرفدن (بالیره) نهرینک جریانسه یول ویرن بر بوغازی وارددر، که قیوسی حکمندهدر. مرکز (آندوره ویا) یعنی «اسکی آندوره» اسمنده بر قریه در. بر دیر معدنیله بر قابله سی دخی وارددر. اهالیسی قتولیک اولوب، قطالونیه مخصوص بر نوع اسپانیولجه ایله متکبدرلر. بووادیکن اهالیسی بر طرفدن فرانسه نیک حایه سنی و بر طرفدن دخی اسپانیانیک (اورجل) شهری پسقبو. سنک ریاستنی طانیوب، فرانسه سی سنوی ۹۶۰، و مرقوم پسقبوسه ۴۲۵ فرانق ویرکی ویردر. کندیلری منتخب بر مجلس وایکی محکمه معرفتیه اداره مملکت ایدرلر. بووادیکن بو صورته استقلال بش آلتی عصردن بری مرعیدر.

آندوزه (Anduze) فرانسه نیک (غارد) ایالتده، (آله) شهرینک ۱۱ کیلو-

متره جنوب غربیسده (و سونه) طاغلرینک اتکنده ناحیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۳۰۰ اهالیسی وارددر. جوارنده بعض غریب مغاره لر بولنیور.

آندوکید (Andocide) یونان قدیم قائد وخطیبلردن اولوب، میلاددن

۴۴۱ سنه اول آتنده طوغش؛ وزمانده جریان ایدن وقوعاته قاریشوب، درتیوزلر وواتوزلر حکومتی طرفندن نفی اولمشیدی. ایراد ایتش اولدینی نطقلرک دردی بولنوب، نشر اولمشدر.

آندوور (Andover) انگلتره نیک جنوب جهتنده (سوتیتون) قونلقنده،

(ونچستر) شهرینک ۱۹ کیلومتره شمال غربیسنده ولوندره نیک ۱۰۱ کیلومتره غرب جنوبیسنده، (سالیسبری) جاده سنده واقع بر قصبه اولوب. ۵۵۰۰ اهالیسی، حیوانات بازاری، ایک فابریقه لری وکراسته تجارتی وارددر. — ممالک مجتمعه نیک (مسد-چوست) جهوریتنده و (بوستون) ک ۳۴ کیلومتره شمالنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب، ۴۸۷۰ اهالیسی، خیلی فابریقه لری، بر مکمل مکتبی و ۴۲۰۰۰ جلدی حاوی بر کتبخانه سی وارددر. — دومینیون

(رومی) و (پونت سنت پیر) قصبه لرینک ایچندن بکهرک، کوزل بر وادینک ایچنده بر چوق ایلیک ماد کینلرینی چویردکن صکره، صاغ ساحلندن (سینه) ایرماغه دوکیلور. صوی براق ویک صونوقدر.

آندلی (Andelys) فرانسه نیک (اوره) ایل-لنده قضا مرکزی بر قصبه در، که ۴۰° ۱۳' ۲۴" عرض شمالی ایله ۰° ۵۱' ۱۳" طول شرقیده واقع اولوب، ۵۳۸۰ اهالیسی وچو-خه وفاته فابریقه لری وارددر. بیک وکوک آندلی اسمله لر برندن آری ایکی محله دن مرکبدر.

آندنه (Andenne) بلجیقه نیک (نامور) ایل-لنده ونامور شهرینک ۲۰ کیلومتره شرقنده (موزه) ایرماغه دوکیلر بر چایک اوزرنده واقع بر قصبه اولوب، ۶۶۰۰ اهالیسی، خیلی ایشلک تجارتی، ایلیک، کاغد، پورسلن و مواد کیمیه فابریقه لری وارددر.

آندوجار (Andujar) اسپانیانیک جنوب جهتنده (جیان) ایالتنده و جیان شهرینک ۳۴ کیلومتره شمال غربیسنده، وادی کیرک ساحل یسارندن بر کیلومتره لک مسافده، اطراف ندرله محاط بر اووده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۱۴۰۰۰ اهالیسی وارددر. آندالوسیا یعنی نفس اندلسک اکیوک جاده سی اورادن یکدیکیون، بو قصبه نیک جوارنده وادی کیرک اوزرنده ۱۵ کمرل بر اسکی کوپری بولنیور. بو قصبه ده عربیدن مأخوذ اوله رق (الکرازه) تغییر اولتان بر نوع مسد ماتی دستیلر یاپیلر. اسم قدیمی (ایلنیورجیس) او-لوب، عربلر طرفندن تغییر اولمشدر؛ آنجیق شهر قدیم شمیکندن ۴ کیلومتره لک مسافده اولوب، خرابه لری موجوددر.

آندوره (Vald'Andorre) وادیسی فرانسه ایله اسپانیانیک آره سنده مستقل بر کوچک پردر، که (پیرنه) سلسله جبالنک اسپانیایه نظر اولان ماله سنده واقع اولوب، شمالاً سلسله جبالک صریقه فرانسه نیک (آریازه) ایالتدن آیرلش، و جنوباً اسپانیانیک قطالونیه خطه سنده واقع (سر-دالیه) ایالتله محدوددر. شمالدن جنوبه اولان بوی ۳۰ کیلومتره قدر اولوب، اکی بوندن آزه در. ۴۲° ۲۶' ایله ۴۲° ۳۹' عرض شمالی آره سنده

قطعه‌سند «یکی برونسویق» ایالتک و بقتوریا
قضا‌سند دخی بوا سمله بر کوچک قصبه واردر.

آندیپارو { و آندیپاقسوس [«آنتیپارو»
{ و سارو ماده‌لینه مراجعت.]

آندیمیلو { (Andimilo) بوناك آطه‌ل
{ دگیرنده واقع کیفلاده جزایرندن
(میلو) جزیره‌سنگ ۱۱ کیلومتره شمال غریب‌سند
واقع بر کوچک آطه‌در.

آنزرسکوی { (Anzerskoï) روسیه‌نك
{ شمالنده‌کی آق دگیرنده اوتفا
کورفزی آغزنده (سولووچکوی) آطه‌سنگ شرق
طرفنده بر آطه اولوب، اوزرنده کومش و باقیر
معدنلری واردر.

آنزن { (Anzin) فرانسه‌نك «شمال» ایالتنده
{ و (والنسیانه) شهرینك ۲ کیلومتره
شمال غریب‌سند بیوك مهم بر قریه اولوب، ۸۰۰۰
اهالیسی، قرینده فرانسه‌نك الك بیوك‌كور معدنلری
وخیلی فابریقه‌لری واردر.

آنژ { یاخود آنكلو (Ange) قسطنطنیه روم
{ ایمپراطورلرندن بر فاجنك منسوب بو-
لندقلری بر عالنده.

آنژر { (Angers) فرانسه‌نك غرب جهتنده
{ (من) مع (لوآر) ایالتك مرکزی اولان
بر شهردر، كه (من) ایله (لوآر) نهرلرینك نقطه
تلاقیسندن ۹ کیلومتره یوقاریده و (من) نهرینك ایکی
ساحلنده وپارسك ۳۰۸ کیلومتره جنوب غریب‌سند،
یعنی ۱۷' ۲۸" ۴۸° عرض شمالی ایله ۵۳' ۲°
۳۴" طول غربیده واقع اولوب، ۵۸۴۶۴ اهالیسی
واردر. شهر (من) نهریله ایکی‌به بولغش اولوب،
ساحل یسارنده اولان بیوك قسمی (سینه)، و ساحل
یمینده‌کی قسمی دخی (دوتره) تسمیه اولنور. بینلرنده
اوج کوپری ایله اختلاط اولنور. سینه بر بارده
واقع اولغله، بعض سوفاقلری پك دیکدر؛ آلیقی
طرفلرینی ایسه چوق دفعه صو باصار. بر فاج کلیسا-
سیله بر قلعه‌سی و سار اینه مشهوره‌سی، فنون
وادبیاته مخصوص بر مکتبیه، بر مکتب اعدادیسی،
بر مکتب صنایعی، بر اجزای مکتبی، بر رسم مکتبی
و سار مکتبی، صاغر و دیلسلزله مخصوص بر داتره‌سی،
فقرخانه‌سی، مکمل بر کتبخانه‌سی، موزه‌خانه‌سی، علوم

وفنون وزراعت و صنایعه مخصوص بر فاج جمعیتی
واردر. خیلی فابریقه‌لری دخی بولنوب، باشلیجه
صنایعی ماکینه انواعیله سار دمیر معمولاندن،
تول، ایپ، سخیان و مواد کیویوده‌دن عبارتدر.
— آنژر قضا‌سی ۹ ناحیه و ۸۹ دواژ بلدییه‌ی
جامع اولوب، ۱۶۲۸۰۴ اهالیسی واردر.

آنژر { یاخود آنجر (Anjer) جاوه جزیره-
{ سنگ منتهای غربنده و (سونده)
بوغازنده بر قصبه‌در، كه ۱۲' ۳' ۶° عرض شمال
ایله ۳۷' ۱۰۳° طول شرقیده واقع اولوب،
۵۰۰۰ اهالیسی واردر. اولدجه تجارتگاه بر
اسکله اولوب، هند و چین دگیرلرنده طولاشان
و اپورلرک اکثریسی بو اسکله‌یه اوغرارلر.

آنژربورغ { (Angerburg) پروسیه‌نك
{ شمال شرقی‌سند نفس پروسیه
ایالتك (کومین) قضا‌سند و مرکز قضا‌ك ۵۰
کیلومتره جنوب غریب‌سند ناحیه مرکزی بر قصبه
اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی، پروستان لهلیله و صاغر
و دیلسلزله مخصوص آیری آیری مکتبلری و جوارنده‌کی
کوللرده کلیتی بالینی واردر.

آنژرمان { (Angerman) اسوجك شمال
{ طرفنده بیوجك بر نهر اولوب،
(هرونساند) قصبه‌سی قرینده (بوتنیا) کورفرزیه
دوکیلور. — بو نهرک حوضه‌سی و قبیله (آنژر-
مانیا) نامیله بر ایالت اتخاذ اولغشیدی. الیوم حو-
ضه‌نك آلت طرفی (آنژرمانلاند) ایالتي تشکیل ایدیور.

آنژو { (Anjou) فرانسه‌نك غرب جهتنده
{ واقع بر خطه‌سیدر، كه تقسیمات
قدیمده بر ولایت اعتبار اولنوردی. شمالاً (من)
نهریله، شرقاً (تورن)، جنوباً (پوآتو)، غرباً دخی
(برتانیسا) خطه‌لریله محدود و محاطدر. بو خطه‌نك
اهالی قدیمه‌سی (کلت) اقوامندن (آند) یاخود
(آندقاو) دینلن بر قوم اولوب، قیصرک قوماندانلر-
ندن (فابیوس) طرفندن مغلوب اولغله، مملکتلری
ضبط اولغشیدی. (آنژر) شهری بو خطه‌نك مرکزنده
بنا اولنوب، قرون وسطاده، فرانسه‌نك سار
طرفلری کی، نیم مستقل بر دره یکی حکومتی حالنده
بولغشدر. تقسیمات جدیده صره‌سندده قسم اعظمی
(من) مع (لوآر) ایالتي تشکیل ایتش، و غرب شمالی

کوشه‌سندہ کی قسمی (مانیہ) ایالتہ الحاق اولنشد۔
[من مع لوآر و «مانیہ» مادہ لرینہ مراجعت.]

آنژوان { (Anjouan) ونام دیگر لہ یوحنا
(Iohanna) بحر محیط ہندیدہ مدہ۔

غسقار جزیرہ سنک ساحل شمالیسیلہ آفریقہ ی جنوب۔
بنک ساحل شرقیسی آرمہ سندہ واقع (قومور) آٹھ۔
لرینک بری وجسامتجہ ایکنجیسی اولوب، بوی ۴۰
واکی ۳۰ کیلومترہ در۔ اراضیسی ۱۰۰۰ مترہ دن
زیادہ مرتفع واورمانلرلہ مستور طاغلرلہ بو طاغلرک
آلتدہ غایت منبت اووہ لدن عبارتدر۔ اہالیسی
۲۰۰۰۰ کشتی قدر اولوب، جزیرہ العربدن کیمش
عربلرلہ آفریقادن یکمشی زنجیلردن مرکب اولہرق،
جلہسی اہل اسلامدر۔ مرکزی اولان (آنژوان)
قصبہسی آٹھنک ساحل شرقیسنده واقع بر قویک
ایچندہ اولوب، جزیرہ نک عرب جنسنندن اولان
حاکمک مرکزیدر، و ۲۰۰۰ اہالیسی واردر۔ بو
جزیرہ دہ حبوبات، آروروت، شکر وسائرہ دن خیل
تجارت اولیور۔ (مخادو) اسکلهسی دخی تجارتکہ
بر اولوب، ۳۰۰۰ اہالیسی واردر۔

آنژو دوقہسی { فرانسوا (Fr. duc)
(d'Anjou) فرانسه قرالی

ایکنجی ہنری ایلہ (فاترینہ دی مدیجیس) ک دردنجی
اوغلی واوچنجی ہنرینک برادری ایدی۔ میلادک
۱۵۵۴ تاریخندہ طوغوب، ۱۵۸۴ تاریخندہ وفات
ایتمشد۔ ایکنجی فلیبہ قارشی اختلال ایتمش اولان
فنگلیلرک باشہ یکوب، ۱۵۸۲ دہ (برابان) دوقہسی
عنوانلہ فنک حکمداری اولمش ایسده، فنگلیلرک
حقوق حریتنی غصب ایتمک ایستدیکچون، طرد
اولمش؛ وبعده انکلتزہ قرالیہسی (البرایت) ی
زوج ایتمک اوزرہ ایکن، قرالیہک جایسیلہ، موفق
اولہ مامشد۔

آنژیلبرت { (St. Angilbert) شارلمانک
(مقربلردن اولوب، کندیسنہ

خفیاً کندی قیزی (برتہ) یی تزویج ایتمشیدی۔ بعدہ
طریق رهبانہ سلوک ایدوب، شارلمانلہ برابر روما
سفرینہ کیمش، وایتالیا قرالی (پپن) ک باش وکیلی
اولمشیدی۔ طبیعت شعریسی اولوب، خیل اشعار
واتاری واردر۔ میلادک ۸۱۴ تاریخندہ وفات
ایتمشد۔ خرسٹیائیلر کندیسنی اعزہ صرہ سنہ

یکیروب، شباطک ۱۸ ندہ یورطیسنی اجرا ایدرلر۔
آنسباخ { (Ansbach) باورہ دہ «وسطی
(فراقونیا) ایالتک مرکزی اولان

برشہ در، کہ مونیخ ۲۰۰ کیلومترہ شمال غریبسنده
کوزل بر موقعدہ واقع اولوب، ۱۲۶۴۰ اہالیسی،
کوزل بر سرایی، بر قاج بیوک کلیسای، بر کتبخانہ۔
سی، متعدد مکتبلری، علوم وفنون وصنایعہ مخصوص
جعیترلی، منسوجات فابریقہ لری، دمبرخانہ لری
ودباغخانہ لری وار ایسده، تجارتی پک ایشاک دکلدر۔
تقر جکاہ لرینک کثرت وکوزللکیلہ مشہوردر۔

آنسپرانڈ { (Ansprand) میلادک ۷۱۲
(تاریخنندہ لومباردرک حکمداری

اولوب، عن اصل باورہ لی ایدی۔ اوج آی حکومندن
صکرہ (تورینو) دوقہسی (راجیبرت) طرفندن مغلوب
اولوب، باورہ یہ چکلمکہ مجبور اولمش ایسده، بعدہ
بنہ حکومتی الہ یکیروب، وفاندہ اوغلی (لویتبراند)
وارثی اولمشدر۔

آنستروتر { (Anstruther) اسقوچیانک
(ساحل شرقیسنده (فیقہ)

قونلغندہ برکوچک قصبہ اولوب، ۴۳۱۰ اہالیسی
واردر، کہ همان جلہسی بالتجلیقلہ مشغولدرلر۔

آنسلم { (St. Anselme) اون برنجی عصر
(میلادی حکماسنندن اولوب، حکمت

وعقائدلہ اوغراشتمش، وفرانسہ وانکلتزہ دہ پسقبوسلق
ایدوب، یاپانک حقوقنی مدافعیہ چالششدر۔ اخلاق
خصوصندہ نک سرت اولوب، خرسٹیائیلنی حکمتہ
تطبیق وتوفیق ایتمکہ دخی غیرت ایدنلر دندر۔ خیل
اثرلری اولوب، جمع ونشر اولمشدر۔ عندالنصارا
اعزہ دن معدود اولوب، نیسانک ۲۱ ندہ یورطیسی
اجرا اولنور۔ — بونک شاکرداندن دیگر بر
آنسلم دخی فلسفہ دہ وپردیکی درسلرلہ و(آبلار) ک
معنی اولغلہ مشہوردر۔

آنسلو { (Anselot) فرانسه ادباسندن او۔
(لوب، میلادک ۱۷۹۴ تاریخندہ

(هاورہ) دہ طوغش، و ۱۸۵۴ دہ وفات ایتمشد۔
ابتدا طقوزنجی لویی وقعہ سنخی بر هائلہ صورتندہ
نظم ایتمکہ، اون سکرنجی لویینک توجہنی قراندرق،
کندیسنہ بر معاش تخصیصیلہ (مودون) کتبخانہسی
حافظ کتبلیکنہ تعین اولمش؛ وتموز اختلانندہ معاش

اولوب، (پرون) آطه‌لرینی حاویدر. (دالی) نهری بو قویه دو کیلور. — بو اسمله دیکرایکی قوی دها وار. در، که بری (قوریا) شبه جزیره سنک ساحل غریبندره $۳۹^{\circ}۲۵'$ عرض شمالیده، و دیگرکی (ماریانه) جزا-یردن (تینیان) آطه‌سند $۵۸^{\circ}۱۴'$ عرض شمالیده واقعدر.

آنسی { (Annecy) فرانسه‌نک جنوب شر-قیسندره واقع (یوقاری ساووا) ایاد-لتنک مرکزی اولان بر شهر اولوب، همنای اولان کولک منهای شمالنده، $۵۹^{\circ}۵۳'۴۵''$ عرض شمالی ایله $۴۷'۳۳''$ طول شرقیده واقع و ۱۱۶۰۰ اهالی بی جامعدر. مکتب اعدادیسیله ۱۲۰۰۰ جلدی حاوی اسکی برکتخانه‌سی، بر موزه‌خانه‌سی و بر زراعت اوطه‌سی واردر. صنایعی خیلی ایلریش اولوب، اییک و پامودقن انواع منسوجات و کاغذ فابریقه‌لره، دمرخانه و دباغخانه‌لری واردر. شهرک برقمی کولک آباغی حکمند اولوب، اوچ قول اوزره منقسم بولتان (تیو) نهرینک تشکیل ایتدیکی برقاج آطه اوزرندره، و براسکی قلعه‌نک خرابه‌لری آلتندره مؤسس اولوب، بر اسکی کلیسا و مناستری دخی واردر، که بر طریق روحانینک مؤسسی اولان سنت (فرانسوا) اوراده یاشامشدر، و جوارندره مدفوندر. — قضاسی ۸ ناحیه و ۹۸ دائرة بلدی بی جامع اولوب، مساحتی سطحیسی ۱۲۱۹ مربع کیلومتره و اهالیسی ۸۶۸۸۰ کشیدر.

آنسی { کولی (Lac d'Annecy) فرانسه‌نک یوقاری ساووا ایالتندره همنای اولان شهرک جنوبنده واقع اولوب، بوی ۱۴ وایک یالکز ۳ کیلومتره در. سطحی ۴۴۳ متره‌نک ارتفاعده اولدیغی حالده، عمقی ۳۰ ایله ۵۰ متره آره‌سندره در. جنوبدن (امورته) اسمندره بر نهر کوله دو کیلوب، شمالدن دخی (تیو) اسمیله اوچ قولدن عبارت بر آباغی واردر، که برلشدکن صکره (فیر) اسمنی آله. رقی، (رون) ایرماغنه دو کیلور. کولک ایچنده خیلی بالیق وازمنه تاریخیه‌دن اول انسانلرک مسکنلری بولنش اولان قازیق اوزرینه مبنی اخشاب خانه‌لردن بعضی اثرلر بولنیور. کولک جوارلری لطیف و شایان تماشا در.

و ماموریتندن محروم قالغله، گاه یالکز وگاه بعضی آر-قداشلرله تیاترو اوپونلری نظم و ترتیب ایدره‌رک، قنلک محصورلیله یاشامشدر. آثارینک بعضیسی زیاده‌سیله حسن قبوله مظهر اولمشیدی.

آنسلو { مادام — (Mme. Ancelot) آنف، الترجه آنسلونک زوجہ‌سی اولوب، فرانسه ادبیاتندره مشهوره برقادیندر. میلادک ۱۷۹۲ تاریخنده (دیزون) ده طوغوب، ۱۸۱۸ ده ادیب مشارالیه وارمش، و ۱۸۷۵ ده وفات ایتمشدر. بعضی فاجعه و مضحکه‌لرک ترتیبندره قوجه‌سنه معاونت ایتدکن بشقه، آریجه دخی برقاج تیاترو اوپونی، و اواخر عمرندره بر طالع حکایه کتابلری یازمشدر. آثاری خیلی حسن قبوله مظهر اولمشدر.

آنسنی { (Arcenis) فرانسه‌نک «آشاغی لوآر» ایالتندره قضا مرکزی برقبه در، که (لوآر) نهری کنارندره و (نانت) شهرینک ۳۸ کیلومتره شمال شرقی‌سندره واقع اولوب، ۴۴۰۰ اهالیسی، کور معدنی، دمرخانه‌سی و مکتب اعدادیسی واردر.

آنسون { (Anson) انکلتره آمیرال‌لرندن اولوب، ۱۶۹۷ ده طوغوش، و ۱۷۶۲ ده وفات ایتمشدر. آمریکای جنوبیده‌کی اسپانیا مستملکاتنه فارشی دونماسوق ایدوب، تمامیه موفق اولغله، عودتندره قرال جورج‌نک فوق‌العاده التفاتنه نائل اولمشیدی. ۱۷۴۷ ده فرانسه دونماد سنی مغلوب ایتمکله، فونتر آمیرال یعنی بحریه فریقی رتبه‌سنه نائل اولمش؛ و نهایت ۱۷۱۱ ده آمیرال یعنی مشیر اولمشدر. کره ارضک اطرافنده اجرا ایتدیکی سیاحتی انکلیر لسانده نشر، و سائر بعضی آوروپا لسانلرینه دخی ترجمه اولمشدر.

آنسون { (Anson) ممالک مجتمعه‌نک شمالی قاده روایتیه جهوری‌تندره برقضا اولوب، مساحتی سطحیسی ۱۸۷۲ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۱۸۷۰ تاریخنده ۱۲۴۳۰ کشتی ایدی.

آنسون بی { (Anson Bay) یعنی «آنسون قوی». آوسترالیانک شمال غربی ساحلنده بر قویدر، که جنوباً (فورد) و شمالاً (بلازه) بر ونرلیله محدود اولوب، تقریباً $۴۰^{\circ}۱۳'$ عرض جنوبیده واقعدر. ۱۵ کیلومتره قدر واسع

آنسیلون } (Ancillon) مشاهیر مورخیندن
{ اولوب، میلادک ۱۶۵۹ تا.

ربخنده مجده طوغش، و بر پروتستان رئیس روحا-
بسنک اوغلی اولغه، پروتستانلرک فرانسه دن
اخراجلری صره ده، پدرله برابر، آلمانیاه قاچوب،
برلینده حسن قبوله مظهر اولمش؛ وقرالک مشاور
خاصی ووقعه نویسی اولوب، دیگر بعض مهم ایشلرده
دخی استخدام اولمشیدی. تاریخ وادیاته متعلق بر قاج
نالی اولوب، قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینک دخی
تاریخی یازمشدر. ۱۷۱۵ تاریخنده برلینده وفات
ایتمشدر. — بونک تورونی (فردریق آنسیلون)
دخی فلسفه، تاریخ وادیاتده شهرت بولمش؛ و برلین
انجمن معارفی اعضالغنه قبول اولنهرق، اوچنجی فر-
دریق کویوم طرفندن ولیعهدک مرپلکننه تعیین
اولمشیدی. بعده امورسیاسیه دخی قاریشدریلوب،
بعض مهم مسندلرده بولمش، و صلح عمومینک محافظه-
سی بولنده صرف همت ایتمشدر. میلادک ۱۷۶۶
تاریخنده برلینده طوغوب، ۱۸۳۷ ده یته شهر
مذکورده وفات ایتمشدر.

آنطاکیه } (Antioche) سوریه نك جهت
{ شمالیه سنده، حلب ولایت و سنجاق.

غنده قضا مرکزی برشدر، که نهر عاصینک ساحل
یساری قرینده، دیکردن نهر عاصی وادیسنجه ۲۵
کیلومتره لک مسافده و حلیک ۹۵ کیلومتره غربنده،
۳۶° ۱۲' عرض شمالی ایل ۴۸° ۳۳' طول شر-
قیده واقعدر. بو شهر بیوک اسکندرک رجانلندن
وملکنی بیتلرنده تقسیم ایدن طوائف ملوککدن
سلفقوس طرفندن قبل المیلاد ۳۰۱ سنه سنده پدری
آنطیوخسک نامنه اولهرق تأسیس اولنوب، زمان
قدیمه پک بیوک بر شهر ایدی. شهر قدیمی احاطه
ایدن سور شمیدی قصبه نك اطرافنده بولنان بر طاقم
واسع باغچه و مزرعه لرلی دخی محیط اولغه، اسکی
بیوکلکنه بر دلیدر. سلفکیانک پایتختی بولمش، و سلا-
له مذکورده حکمدارلری طرفندن بر چوق ابنیه مشهو-
ره ایله تزین وتوسیع اولنمشیدی. رومالیر سوریه یی
فتح ایشدکلرنده، آنطاکیه شهرینه بر اداره مختاره
ویروب، امور داخلیه سنه قاریشما مشلردی.
خرسینالغک ظهورندن صکره دخی بو شهر اهمیت
فوق العاده یی حازر اولوب، حواریونندن بطروسک

تأسیس ابتدکی بر بطریقلق مقامنک مرکزی، و بر قاج
مجلس روحانینک محل اجتماعی اولمشیدی. بر آره لقی
کسری نوشروانک ید ضبطنه بکوب، بعده یته
قسطنطنیه روم ایمپراطورلنی طرفندن استرداد او-
لنمشیدی. هجرت نبویه نك اون آلتنجی سنه سنده
وحضرت عمر فاروقک زمان خلافتنده حضرت ابو
عبیده نك همنیه فتح اولنهرق، ضمیمه ممالک اسلامیه
اولمشدر. ۳۵۷ تاریخ هجریسنده روملرک اینه کچه-
رک، یوز سنه دن زیاده ایادی نصاراده قالمش ایسه
ده، ۴۷۷ ده سلاطین سلجوقیدن سلیمان بن قتلش
استخلاص ایتمش؛ و ۴۹۱ ده اهل صلیب ضبط ایتمکله،
۶۶۸ تاریخنده بونلرک انده قالدقدن صکره، تا-
ریخ مذکورده ملک ظاهر بیرس فتح ایتمشدر. ۹۲۱
تاریخنده یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینک ید
جلادتلرله فتح اولنهرق، ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر.
آنجیق آنطاکیه شهری بر طرفدن بر برینی متعاقب
دوچار اولدینی شدتلی زلزله لردن و بر طرفدن دخی
وقوع بولان استیلارلردن دفعاتله تخریب اولنهرق، اسکی
معموریت وجسامتنی غائب ایتمشدر. سرای، تیاترو،
معبد، صویولی کبی ابنیه جسمیه قدیمه سندن بعضیسنک
خرابه لرلی ایوم مشهوددر. شمیدی حالده شهر اسکی
موقعنک یالکز بر طرفنی ضبط ایدوب، آنجیق
۱۶۸۱۶ اهالیسی واردر، که بونلرک یالکز اوچ
بیکه قریب مقداری خرسیتیان و یهودی اولوب،
قصوری کاملاً اسلامدر. موقعی غایت لطیف او-
لوب، شمال جهتنده عاصی نهری آقیور. جنوبنده
لطیف بر طاغ واردر، دیگر ایکی طرفی دخی لیون
و پورتقال و سائر اشجار مثمره یی حاوی باغچه لرله مزین
اووه دن عبارتدر. شهرک ایچنده ۱۴ جامع شریف
ایلله متعدد مدرسه لر، بر رشديه مکته یی و بر قاج حمام
واردر.

آنطاکیه قضاسی سنجاغک غرب جهتنده
اولوب، شمالاً اسکندرون قضاسیه و جنوباً
لاذقیه سنجاغیه محدوددر. اراضیسنک قسم اعظمی
طاغلق اولوب، منبت اووملری دخی واردر. لیون،
پورتقال، زیتون و دود آغاچلری پک چوق اولوب،
خیلی ایپک وزیتون یاغی چیقاریلیر، و پاموق دخی
یتیشدریلیر. اووملرینک بعضیسی کرد و ترکان عشیره
تلرینک قیشلاقلریدر. قضاده ایپکدن کوملکک بز

وچارشف وطرابلس قوشاخی ووشلخ یا بلدیخی کی،
سندیان آنا جندن چپهاره لق ویا زی طاقی مثللو بعض شیلر
یا یلیر. قیو جیلق ودمرجیک صنعتی دخی خیلی ایله.
یلشدر. صابون دخی اعمال و اخراج اولور. درون
قضاده ۱۰ مدرسه، ۱ مکتب رشديه و ۲۱ مکاتب
ابتدایه بولنیور.

آنطالیه { Attalie } آنطولینک ساحل جنو-
یپسند و اقع آنطالیه کورفرزینک
ایچنده بر شهر واسکله اولوب، قونیه ولایتنه ملحق
تکه سنجاغنک مرکزیدر. "۱۵' ۵۲° ۳۶ عرض
شمالی ایله ۲۵' ۲۸ طول شرقیده، قونیه نك ۷۲
ساعت غرب جنوبیپسند و اسپارته نك ۳۱ ساعت
جنوبنده واقعدر. قصبه شمال جهتده کسب ارتفاع
ایدن بر طاغک اتکند و اولوب، دکیزه ناظر بولمغله،
اوزاقدن منظره سی پک کوزل ایسه ده، سوافقلری
غیر منظم واولری اخشا بدر. شمالنده کی طاغ پویرازه
مانع اولمغله، یازین هوایی پک صیجاق و آخر اولدیغندن،
اهالینک اکثریسی یا یلالره کیمکه مجبوردرلر. قصبه-
نک اوست طرفنده کی کوشک و باغچه لرك هوایی
معتدلدهدر. قصبه نك شمالنده کی طاغدن قصبه دن
بر ساعتلق مسافه ده یردن بردن بره چیقان بر صویک
یاریسی قصبه یه آقدیر یلهرق، باغچه و بوستاننی اسقا
ایتمکدهدر. آنطالیه نك ۲۱۲۱ خانه سی و تقریباً
۱۳۰۰۰ نفوسی اولوب، ۲۵۰۰ قدری خریستان
و قصوری کاملاً اسلام وجهه سی ترکیه ایله متکبلدرلر.
قصبه نك ایچنده بر رشديه و بر قز مکتبی واردر.
نیانی ایکی ریخته محفوظ اولوب، بوریختلردن هر
برینک اوجنده بر قله خرابه سی واردر. ازمیردن
مرسین واسکندرونه کیدن انکلیز واپولری منتظم
صورته آنطالیه اسکله سنه اوغرا دقلری کی، بر
چوق یلکن کیلری دخی طاغلردن اسکله یه ایندیریلن
اودون و کراسته لری یوکلنوب، اسکندریه و سائر
طرفله کوتورورلر. بو شهر میلاددن بر ییحق عصر
اول (پرغامه) حکمداری (ایکنجی آتال فیلادلف)
طرفندن بنا اولمشدر. شهرک ایچنده و اطرافنده
بولان آثار عتیقه اوزمانلردن قالدهدر. قصبه نك
۶۵ کیلومتره شرقنده اولوب، یرلیلر طرفندن (اسکی
آنطالیه) تعبیر اولسان خرابه لری ایسه زمان قدیمه
(سیده) تسمیه اولنان شهرک خرابه لریدر.

آنطالیه قضایی تکه سنجاغنک مرکزنده اولوب،
اطراف شهر، استانوس، قزلقیا، بوجاق، سربک،
بشقوناق اسمیلیه آلتی ناحیه دن مرکبدر، و ۱۹۵ قریه
وجعاً ۱۳۳۷۳ خانه یی جامع اولوب، اهالیسی
تقریباً ۶۶۰۰۰ کشیدر، که نفس آنطالیه ده بولنان
جزئی مقدار خریستاندن بشقه کافه سی مسلدر. درون
قضاده ۶۱ جامع شریف، ۴۸ مسجد، ۳۲ مدرسه
واردر. قضانک حاصلاتی بغداد، آربه، مصر،
سیسام، بورجق، بوکرجه و سائر حیواناته زیتون
لیمون، پورتقال، کتره، تورنج، اوزوم، جویر،
الما، آرمود و سائر میوه لردن و پاموق، میان کوی،
توتون و سائردهن عبارتدر. اغناسی دخی چوق
اولوب، کوزل باغ چیقار. محصولات صناعیه سی
باشلیجه ایکیکی و عادی کوملک بزیه کلیم، سجاده
و سختیاندن عبارتدر. قضانک اورمانلری چوق او-
لوب، باشلیجه اسکندریه یه اخراج اولمق اوزره،
کسیلوب اسکله یه ایندیریلن اودون و کراسته
آنطالیه نك اک بیوک تجارتیدر. [سنجاق ایچون
«تکه» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آنطوان { Marc Antoine } مارق —
(مارق) روما خطیلردن اولوب، قبل-
المیلاد ۹۹ تاریخنده قونسلوسلق مسندیته یکمش،
وبعض محاربه لره دخی ابراز شجاعت ایتشیدی.
سیلا ایله ماریوس آره سنده واقع اولان زاعده،
سیلانک طرفنی التزام ایتدیکیچون، ماریوسک امریه
۸۷ تاریخنده قتل اولمهرق، سر مقطوعی کرسی
خطباتک اوزرینه دیکشیدی. چیرونک روایتنه
کوره پک فصیح و نطوق بر آدم اولوب، ارتجالاً
نطق ایراد ایدر، و هیچ بر وقت نطقلرینی اولدن
حاضرلاماز، و یازماز ایش.

آنطوان { Marc Antoine } مارق —
(آلف الترجه خطیبک تورونی او-
لوب، قبل المیلاد ۸۶ تاریخنده طوغش؛ و کجیلکنده
فلسطین محاربه لرنده ابراز ایتدیکی شجاعتیه کب
شهرت ایدرهک، ۵۰ تاریخنده اهالینک حقوقی
مدافعه ایتک وظیفه سندن عبارت اولان (تریبون)
مأموریتنه نصب اولمشیدی. بعده یولیوس قیصره
انتساب ایدرهک، بو ذاتی ایله پراطورلفنی اعلانه تشویق،
و حتی بر یوم رسمیده علی ملأ الناس کندیسنه بر

دن اولوب، میلادک ۲۵۱ تاریخده مصر علیانک (قومه) دنیلن بر قریه سنده طوغش، و ۲۰ یاشنده ایکن اموال موروثه سنی ترکه، فیوم طرفلنده ییابانه چکله رک، پک صتی بر ریاضتله یاشاغه باشلامشیدی. مؤخرک صیت و شهرت تعیم ایدنجه، بر چوق شاکردان طویلانوب، کندیسنک ریاستی آلتنده ریاضته قوتلش لر ایدی. میلادک ۳۵۶ تاریخده ۱۰۵ یاشنده وفات ایشدر. خرستیانلر بو عزیزلرینک برویاند یکریمی سنه ابلیس طرفندن تعقیب اولندیغنی، وهر نه سببه مبنی ایسه، بر طوموزک کندیسنه رفاقت ایتدیکنی روایت ایدیورلر. یورطیسی کانون ثانیکن ۱۷ سنده اجرا اولنور. مذهبه متعلق بعض مکتوبلریله بر طاقم دعاری واردر.

آنطوان { St. Antoine) خرستیانلرک دیگر بر عزیزدر، که میلادک ۱۱۹۵ تاریخده لیسبونه ده طوغوب، ۱۲۳۱ ده (پادوه) ده وفات ایش اولمغله، «پادوه» لقبیله مشهور در. کندیسی آفریقا اهالیسنی خرستیانلغه دعوت داعیه سیله، بحرآ او طرفه عزیمت ایش ایکن، فرطونه سوار بولندیغنی کئی یی ایتالیا ساحلنه آتمغله، اورایه چیقوب، اجرای و غط و نصیخته باشلامش، وکویا بعض کرامت لر دخی کوسترمشدر. حزیرانک ۱۳ نده یورطیسی اجرا اولنور.

آنطوان { لبریسلی — Antoine de Lebrixa) اسپانیا ادباسندن او - لوب، میلادک ۱۴۴۴ تاریخده لبریس شهرنده طوغش، و ۱۵۲۲ ده وفات ایشدر. اسپانیا دارالفنونلرنده معلمک ایش؛ و برنجی اوله رق، اسپانیا لسانک قواعد صرفیه سنی تنظیمه، لاتینجه واسپانیولجه بر لغت کتابی و سائر بعض کتب ادبیه دخی تألیف ایشدر.

آنطوان { بوربونلی — Antoine de Bour-) دوقه تی بوربونلی شارک اوغلی ایدی. میلادک ۱۵۱۸ تاریخده طوغوب، ۱۵۴۸ ده (یوانه آلبرت) ی تزوج ایشکله، ناواره قرالی اولمش؛ و بو ازدواجدن دردنجه هنری دنیا به کیشدر. ایکنجی فرانسواک وفاتنده فرانسه قراللقا وکیل عومیسی اولمش؛ و قوتلیک عسکرینک باشنه کچوب، پرو -

ناج تقدیم ایشیدی. بو حرکتی قیصرک (۴۴) تا - رینجده) قتلی تسریعه سبب اولوب، آنطوان قیصرک جنازه سی اوزرینه بر نطق بلیغ ایراد ایله، قاتلرینه اعلان خصومت ایدرک، بونلردن (دچیوس برو - نوس) ی (مودنه) شهرنده محاصره ایش ایسه ده، سنانو طرفندن عصیاننه حکم اولنهرق، علیه نه عسکر سوق اولمغله، آنطوان یالکز مقاومت ایده - به جکی آکلایه رق، (لید) و (اوقتاو) ایله برلشمش ایدی. «ایکنجی هیئت مثله» اسیه مشهور اولان بو هیئت متفه بر طاقم اجراآت خونریزانه به کیریشه رک، انواع مظالم اجرا ایشدر. حتی خطیب مشهور چیرون دخی، کندیسی علیه نه اداره لسان ایش اولدیغیون، اعدام ایتدیرمشدر. آنطوان اوقتاوله برابر قبل میلاد ۴۲ تاریخده بروتوس و قاسیوسی کلیا مغلوب ایدرک، رومانک جمهوریت طرفنی بسبتون احما ایتدکدن صکره، روما دولتی اوقتاوله مقاسمه ایدرک، کندیسنه یونان و آسیا سالکی دوشمش. اوقتاوله اولان مناسباتنی تزید ایچون، قاریسی مشهوره (فولویا) نک وفاتنده، اوقتا - وک همیشه سی (اوقتاویا) یی تزوج ایش ایسه ده، متعاقباً بطالسه مصردن (قلو پاتره) به عشق ایشکله، اوقتاویا یی بوشاش؛ و عشق و علاقه سنه تابع اوله رق، روما مالکندن قبریس و سوریه طرفلرینی بو ملکه به ترک ایشدر. اوقتاو بونی فرصت انخاذ ایدرک، اوزرینه سوق عسکرله، قبل میلاد ۳۱ تاریخده پروژه بوغازی خارچنده واقع محاربه بحریه ده آنطوان مغلوب اولوب، قلو پاتره ایله برابر اسکندریه به قاچش؛ واوراده دخی خصمنک اینه دوشه جکی آکلاینه، ۳۰ تاریخده اتلاف نفس ایشدر. آنطوان پک ماهر بر قوماندان ایدیه ده، کرک اجرای قلم واعتسافه و کرک سفاهته پک منهک ایدی.

آنطوان { لوجیوس — Lucius An- toine) آف الترجه آنطوانک برادری اولوب، اونک رضاسی اولقسنرین، قاریسی (فولویا) ایله بالاتفاق، (اوقتاو) اعلان حرب ایش؛ و قبل میلاد ۴۰ تاریخده (پروسیا) شهرنده محاصره اولنهرق، شهر مذکورک اهالیسنی اوقتاوک به انتقامه تسلیم ایشک شرطیله امان بولمشدر.

آنطوان { خرستیانلقد - St. Antoine) اول انزوا و ریاضتی اعتیاد ایدنلر -

شهرنده طوغش، و ۱۸۱۷ ده وفات ایتشدر. ماربا
آنطوآنته ایله (ژیروندن) لرك مجازاته سبب اولمش؛
ومؤخرأ كندیسی دخی اتهام اولنهرق، نفی اولنغله،
ایتالیایه چكمشیدی.

آنطونلی } قاردینال — (Le cardinal An-
tonelli) پاپاحکومتك وكلاسندن

اولوب، میلادك ۱۸۰۶ تاریخنده ایتالیانك (سو-
نینو) شهرنده طوغش، و ۱۸۷۶ ده وفات ایتشدر.
پاپا اون آتنجی (غرغوار) زمانده بعض سفارتلرده
بولغش، ومالیه ناظری دخی اولمشیدی. سابق پاپا
طقوزنجی (پی) نك پاپالقی مسندینه قعودیله برابر قار-
دیناللق رتبه سته ترفیع اولنهرق، پاپانك تمامیه امنیت
واعتمادینی قزانمش، ووفاتنه قدر واتیقانك امور
سیاسیه سنی اداره ایدوب، آوروپا احوال سیاسیه سته
خیلی مدخلی اولمشیدی.

آنطونینو } (St. Antonin) فلورانسه پاش
پسقبوسنی اولوب، میلادك ۱۳۸۹

تاریخنده شهر مذکورده طوغش، و ۱۴۵۹ ده وفات
ایتشدر. فقرا ومحتاجینه خدمت ایتك وظیفه سیله
موظف اولمق اوزره، (سنت مارتن) طریق رهبا.
نیستی ایجاد ایتشدر. عند النصارا اعزهدن معدود
اولوب، مایسك اوننجی كونی یورطیسی اجرا اولنور.

آنطونینوس } پیوس (Antónin le Pi-
eux, Antoninus Pius)

روما ایمپراطورلردن اولوب، میلادك ۸۶ تاریخنده
(لانوویوم) شهرنده طوغش، وایمپراطور (آدریان)
طرفندن اولادلغه قبول اولنهرق، ۱۳۸ تاریخنده
ارتأاً نخته پكمشدر. تبعه سنك رفاهنه صرف همت
ایدوب، سبقت ایتش محاربه لردن خراب اولمش اولان
شهرلری تعبیر ایتش، والیرك حرکات اعتسافكارانه.
سته برحد قویمش، وخرستیانلره قارشى اولان مظا-
لمی دخی منع ایتمشیدی. صلحپور اولدینی حالده،
مغریبلره، جرمانلره وداچلره ایتكه مجبور اولدینی
محاربه لرده غالب كمشیدی. بو حرکاتیه كندینی تبعه-
سنة سودیروب، وفاتنده كندیسنك یادیتنه روماده
بر مسله ركز ایتشدر، كه (قولونه آنطونینه) اسمیه
الآن قائمدر. (مارق آتورلی) ی ولیعهدلكه انتخاب
ایتشیدی. بو ایمپراطورك نامنه منسوب اولنهرق،
«رهنمای ایالات» عنوانیه جغرافیای قدیم ایچون

تستانلرك باشنده بولنان برادری (قونده) ایله محاربه
ایدهرك، (بلوآ)، (مور) و (رون) ی پروتستانلرك
الندن آلمش ایسه ده، رونك محاصره سنده آلدینی
بریاره نك تأثیرندن ۱۵۶۱ ده وفات ایتشدر. كندیسی
پروتستان طوغش اولدینی حالده، مؤخرأ بو مذهبی
ترك ایتدیكى ایچون، پروتستانلرك خصوصتته مظهر
اولمش، وكوشك بر آدم اولغله، قنولیکلرك دخی
محبتی قزانه مامشیدی.

آنطوان } (Antoine) مالطه شوالیه لردن
اولوب، پورتكیز خاندان حكمدار.
ریسته منسوب دون لوینك ولد نامشروعی ایدی.
میلادك ۱۵۷۸ تاریخنده فاسده واقع قصر كبرك
محاصره سته كیدوب، عربلك الینه اسیر دوشمشكین،
برتقریبه قاجهرق، پورتكیزه كتمش؛ ودون لوینك
كندیسنك والده سیله خفیا عقد نكاح ایتش اولدینی
بیانله، پورتكیز نخته ادعای وراثت ایتش ایسه ده،
او صرده پورتكیزنی ضبط ایتك ایچون، ایکنجی
فلیپ طرفندن كوندلرش اولان اسپانیا عسكریله
ایتدیكى محاربه ده مغلوب اولوب، پورتكیزنی تركله،
بر مدت نخت وناج خلیاسیله سرسربانه كزدكدن
صكره، ۱۵۹۵ ده پارسده وفات ایتشدر.

آنطوان } قسانت تودور — (Clément-
Théodore Antoine) ساقسه

قرالردن اولوب، میلادك ۱۷۵۵ تاریخنده طوغش،
و ۱۸۳۶ ده وفات ایتشدر. ۱۸۲۷ ده نخته چیقوب،
مدت حكومتده امور داخلیه ایله مشغول اولمشدر.
آنطوان } ژاق دنیس — (Jacques-Denis
Antoine) فرانسه نك اك مشهور
معمارلردن اولوب، میلادك ۱۷۳۳ تاریخنده پارسده
طوغش، و ۱۸۰۱ ده وفات ایتشدر. سائر انبیة
كیره ایله برابر پارسك ضربخانه سنی بنا وعدلیه داره.
سنی اكالم ایتشدر.

آنطونلو } (Antonello) مسینه نك ۱۵ نجی
عصر میلادی رساملردن اولوب،

ایتالیاده یاغلی بویه ایله رسم یاپانلرك برنجیسیدر.
رسملری رونقسنز ایسه ده، پك نادر بولنوب، زیاده-
مقبولدر.

آنطونلی } مارکی — (Marquis d'Anto-
nelli) فرانسه اختلال کیری
اربابندن اولوب، میلادك ۱۷۴۷ تاریخنده (آرله)

بطلیوس فیلادلفه و پرغه حکمداری (فیلتر) . قارشی
اعلان ابتدیی محاربه درده موفق اوله مامش؛ وفیلترک
خلقی (اومن) طرفندن (ساردس) یعنی صالحی جوارنده
مغلوب، و (افس) یعنی آیاصلوغ جوارنده قبل المیلاد
۲۶۱ تاریخنده مقتول اولشدر.

ایکنجیسی (تنوس) لقبیه ملقب اولوب، قبل المیلاد
۲۶۱ تاریخنده پدرینه وارث اولمش؛ و مصر حکمدار.
ری بطلیوس فیلادلفه قارشی اعلان حرب ایتمش
ایسه ده، مغلوب اولوب، زوجہ سی (لائوژیکه) بی
ترکله، بطلیوسک قیزی (برنیکه) بی تزوج ایتمکه
اجبار اولمشدی. (لائوژیکه)، اخذ ثار ایچون،
کندیسی قبل المیلاد ۲۴۶ تاریخنده نسیم ایتمشدر.

اوچنجیسی «یوک» عنوانیه معروف اولوب،
قبل المیلاد ۲۲۲ تاریخنده برادری سلفقوس کراونو-
سه وارث اولمش؛ و تفرد ایتمش اولان بعض والیرینی
تحت انقیاده آلدقدن صکره، سلفقوس قالدینقوس
زمانده مصر حکمداری طرفندن ضبط ایدمش اولان
سوریه نك بر قسمی استرداد چالیشمش ایسه ده،
بطلیوس فیلوپاتر طرفندن مغلوب اولوب، ضبط
ابتدیکی یرلری اعاده به مجبور اولمش ایدی. بر مدت
صکره قوتلی برعسکر تجهیزیه سوریه نك قسم مذکور.
رینی بطلالسه دن آلدقدن صکره، عراق و ایران دخی
ضبطله، حدودینی هنده قدر توسیع، و آناتولی بی
دخی استیلایله، رومالیره قارشی یونانک امدادینه
کیشمش ایسه ده، قبل المیلاد ۱۹۱ و ۱۹۰ ده رومالیر
طرفندن (ترموپیل) ده و مغنیساده مغلوب اولوب،
پک آغیر شرطلره مصالحه قبولنه مجبور اولمش؛
و ۱۸۷ ده، رومالیره ویره جکی تضمیناتی تدارک ایچون،
سیستانده (ناهید) مخصوص اولان بر معبدی یغما
ایتمکده ایکن، اهالی طرفندن قتل اولمشدر. قرتاجلی
مشهور آنیبال بوکا انجا، و کندیسی رومالیره قارشی
تشویق ایتمشیدی.

دردنجیسی اوچنجینک اوغلی اولسوب، (ایپقان)
لقبیه ملقبدر. قبل المیلاد ۱۷۵ تاریخنده برادری در-
دنچی سلفقوسه وارث اولوب، مصر سفلای ضبط
و بطلیوس ایپقانی اسیر ایتمش ایسه ده، رومالیر طر-
فندن مصری ترک ایدوب کری دونمکه اجبار او-
لتمشیدی. یهودیلری اصنامه عبادت ایتمکه اجبار
ایتدیکیچون، بونلر عصیان مجبور اولمشلر، و آنطیو-

پک قیمدار رکتاب بولوشدر، که کندیسنک تحریر
کرده سی اولدینی مروی ایسه ده، امریه بشقه لری
طرفندن ترتیب ایدمش اولسی ده احتملدن.

مارق آوری } «آوری»
آنطونینوس } ماده سنه مراجعت پیوریه .

لیبرالینس } Antoninus Li-
آنطونینوس } (beralis) یونان علماسندن

اولوب، میلاد ۱۵۰ تاریخلنده آنطونینوسک زما-
نده یاشامش اولدینی مظنوندر. تناسخ حقنده الیوم
موجود بر کتابی واردر.

برازیلیانک (پارانا) } Antonina)
آنطونینه } (ایالتند و (پاراناغوا) کورفزینک

غرب جهته بر کوزل موقعه واقع بر قصبه اولوب،
۶۱۰۰ اهالیسی و خلی تجارتی واردر.

نیکولاس — } Nicolas Anto-
آنطونیو } (nio) اسپانیا علماسندن اولوب،

میلاد ۱۶۱۷ تاریخنده (سویل) یعنی (اشبلیه) ده
طوغش، و ۱۶۸۴ ده مادریده وفات ایتمشدر.
اسپانیا لسانده بولان کتابلرک «کشف الظنون»
طرزنده اسامیسی مبین ایکیشمر جلددن عبارت ایکی
کتابی واردر.

مارقوس و لوچیوس — }
آنطونیوس } «آنطوان» ماده سنه مرا-

جعت پیوریه .

موسا } Antonius Musa)
آنطونیوس } یونان قدیم اطباسندن اولوب،

آوغستوسک طبیی ایدی. آوغستوسی بر خسته لقند
ابی ایتمکه، پک چوق حرمت و انعامه مظهر اولمش
ایدی. علم نباتاته و طبه متعلق ایکی کتابی واردر.

آنتیوخس } (Antiochus)
آنتیوخس } اسکندرنک وفاد

تند ملکنک مقاسمه سندن
حاصل اولان طوائف ملوکدن سوریه جهته حکم
سورن سلفکیان سلاله سنه منسوب اون اوچ حکمدارک
اسمیدر:

برنجیسی (سونیر) مخلصیه معروف اولوب،
سلاله نك بانیسی اولان سلفقوس نیکاتورک اوغلیدر.
میلاددن ۲۷۹ سنه اول پدرینک یرینه جانشین او-
نوب. پدرینک قاتلی اولان بطلیوس کراونوسله عقد
اتفاتی ایتمش؛ ویتینا، ماکدونیا و غالاتیا اهالیسیله
ابتدیکی محاربه درده غالب کیش ایسه ده، مصر حکمداری

کندیسنی مغلوب و ائتلاف نفسه مجبور ایدرک، ملکنی ضبط ایتشدرد.

اوننجیسی (اوسبوس) لقبیه ملقب اولوب، کبر. یقلى آنطیوخسک اوغلیدر. قبل المیلاد ۹۴ تاریخده ملک موروثی آنطیوخس قریوسک اوغلی آلتجی سلفقوسدن ضبط ایتش ايسهده، ایکی سنه صکره مرقوم آنطیوخس قریوسک دیگر ایکی اوغلی طر. فندن مغلوب اولوب، روایت کوره قبل المیلاد ۷۵ تاریخده وفات ایتشدرد.

اون برنجیسی (فیلادلف) لقبیه معروف اولوب، آنطیوخس قریوسک اوغلیدر. بیوک برادرلری آلتجی سلفقوسک وفاتندن صکره، قبل المیلاد ۹۳ تاریخده دیگر برادرلی فلیله مشترکاً حکمدارلق ایتشدرد. برادرلرینک حیا احرار ایدلش اولدینی (موبسوسته) یعنی (سیس) شهری اهلایسنی اخذ نار ایچون قتل عام ایتشلردرد. متعاقباً ینه اوننجی آنطیوخس طر. فندن قتل اولغشلردرد. اون برنجی آنطیوخس اثنای فرارنده قبل المیلاد ۹۰ تاریخده مقتولاً وفات ایتشدرد.

اون ایکنجیسی (دیونیسوس) یاخود (باقخوس) لقبیه ملقب اولوب، آنطیوخس قریوسک بشنجی اوغلیدر. برادرلی اوچجی دمتریوسک خراسانلیرک الیه اسیر دوشدیکنی خبر آلدیقنده، قبل المیلاد ۸۳ تاریخده تخته جلوس ایتش ايسهده، ینه او سنه عربلره ایتدیکی بر محاربهده مقتولاً وفات ایتشدرد. اون اوچنجیسی «آسیالی» لقبیه ملقب اولوب، اوننجی آنطیوخسک اوغلیدر. کندیسنی آسیانک ایچ طرفلرند بیویوب، اجدادینک ملکی (دیقران) کید ضبطنه یکمش ایکن، قبل المیلاد ۶۹ تاریخده روما سردارلرندن (لوقولوس) طرفندن تخت موروثنه اجلاس اولغش ايسهده، ۶۴ تاریخده (پومپوس) سوریه یی ضبطله، روما مالکنه الحاق ایتشدرد.

آنتیوخس { عسقلانی (Antiochus d'As-) }
(calon) یونان قدیم حکماستدن

اولوب، (فیلون) ک شاکردی وچپرون، پروتوس ولیقولوسک محبی ایدی. مذاهب فلسفه پیتنده کی اختلافک تعبیراته اولوب، اساساً جله سنک بر اولدینی التزامله، مذاهب مذکوردهک توحیدینه چا. لیشمش؛ و قبل المیلاد ۶۹ تاریخده وفات ایتشدرد.

خس امر تنکیلرند پک چوق شدت کوسرتوب، بر ایکنجی اختلاله اجبار ایتش، و بو دفعه تأدیله رینه بالذات کیمک عزمده ایکن، ایراندن عودتده آتندن دوشورهک، قبل المیلاد ۱۶۴ تاریخده وفات ایتشدرد. بشنجیسی (اوپاتور) لقبیه ملقب اولوب، در. دنجینک اوغلیدر. پدرینک وفاتنده ۹ یاشنده اولدینی حالده، وارث سلطنت اولش ايسهده، ۱۸ آی اسمک سلطنت سور دکدن صکره، همجه زاده سی (دمتریوس سوتیر) طرفندن ملکی ضبط، و کندیسنی قتل اولغشدر. آلتجیسی (دیونیسوس) یاخود (باقخوس) لقبیه ملقب اولوب، جابره دن (آلکساندر بالا) نک اوغلی اولدینی حالده، آنطیوخس تتوسک نسلندن اولدینی ادعا ایدوردی. (تریفون) طرفندن، (دمتریوس نیقا-تور) فارشی بر سپر اولق اوزره، قبل المیلاد ۱۴۳ تاریخده رسماً تخته اجلاس اولغشدر، و آنجق حقیقته مرقوم (تریفون) سلطنت سوروب، بر سنه صکره کندیسنی قتل ایتشدرد.

یدنجیسی (سیدتیس) لقبیه ملقب اولوب، دمتر-یوس سوتیرک اوغلیدر. قبل المیلاد ۱۳۹ تاریخده تخته چیقوب، جابره دن (تریفون) ی طرفله، یهو-دیلرک وخراسان اهلایسنک اختلالرینی تسکین ایتش ايسهده، ۱۳۰ تاریخده دمتریوس نیقاتور طرفندن مغلوب اولوب، ملکی ضبط اولغشدر.

سکزنجیسی (قریوس) لقبیه ملقب اولوب، دمتر-یوس نیقاتور ایله قتلو پاتره نک اوغلیدر. قبل المیلاد ۱۲۳ تاریخده جابره دن (زینا) ی طرفله، تخته چیقمش؛ و مصر حکمدارینک قیزی نی تزوجه، کندیسيله عقد اتفاق ایدرک، والده سی طرفندن برادرلی اولان کبر یقلى آنطیوخسله محاربه ایتش؛ و ۱۱۴ ده ملککنک بر قسمی بوکا ویرمهک مجبور اولوب، ۹۷ تاریخده وفات ایتشدرد.

طقوزنجیسی (فیلپاتور) یاخود (کبر یقلى) لقبیه معروف اولوب، آنطیوخس سیدتیس ایله قتلو پاتره نک اوغلی ووالده سی طرفندن (آنطیوخس قریوس) ک برادرلی ایدی. برادرینی سوریه نک بر قسمی کندیسنه ترک ایتمهک اجبار ایتدکدن صکره، قبل المیلاد ۹۷ تاریخده برادرینک وفاتی اوزرینه، بتون سوریه یی ضبط ایتش ايسهده، اوج سنه سلطنت سور دکدن صکره، برادرینک اوغلارندن آلتجی سلفقوس

آنطيوخيا (Antioche) «آنتيوخيا و آنطا-
کيه» ماده لرينه مراجعت.]

آنگاده (Anegada) آنتيل جزايرندن «بکر
آطدلى» طاقنه منسوب بر آطه در،
که منهای شرقیسی ۴۴° ۱۸' عرض شمالی ايله ۶۶°
۳۶' طول غربیده واقعدر. دوز و آلچق بر آطه
اولوب، شرقدن غربه اولان طول ۱۷ و عرضی ۴
کیلومتره در. مد حالنده آطه نك بر قسمی صو آلتنده
بولور. سواحلی اطرافنده کی صیقلر سفان حقنده
بك تهلکه ليدر. منسوب بولنديغی طاقله برابر انگلتره-
نك تحت تصرفنده بولنيور.

آنگره (Angara) سیربانك وسط لرنده كان
ایکي نهر ك اسميدر، که بری «یوقاری»
و دیگرى «آشاغی» صقیله تفریق اولنور. یوقاری
آنگره شمال شرقیدن جنوب غربی به طوغری آقهرق،
طاغلق بر محلك اورته سندن بر طاقم شلاله تشكيليله
۳۵۰ کیلومتره لك جریاندن صكره (بايقال) كولنك
منهای شمالیسته منصب اولور. آشاغی آنگره (بايقال)
كولنك آياغی حكمنده اولوب، واسع، درین و صوبی
باق بر بيوك نهر در، که ابتدا شمال غربی به طوغری
طاغلق بر محلك اورته سندن سرعتله جریان ایدرك،
۷۲ کیلومتره لك مسافه قطع ايتكدن صكره، (اير-
قونسق) شهرينه واصل اولور؛ واورادن شاله
طوغری دونوب، يته طاغلق وشایان تماشا بر طاقم
اراضينك ايچندن جریانه، صولدن (اوقه) نهرینی
دخی اخذ، و بر آز دها آشاغیده (شامانسق) شلاله
مشهوره سنی تشكيل ايتكدن صكره، (تونقوز) مملكتنه
دخول ايله (تونفوسقه) ناميله (يكیسی) ایرماغنه دو-
کیلور. بونهر مذکور ایرماغك بر تابعی عد اولنيور
سده، كرك صونك كثرق و كرك مجراسنك طولی
جهتيله ایرماغك اصلی عد اولنغه شایاندر.

آنگره (Angra) اسپانیول لسانده «قوی»
«و كورفز» ديمك اولمغله، بعض
قویله علم اولمشدر. بونلرك بری آفریقانك ساحل
غریبمنده (سنت ژان) و (استریاس) برونلری آره سنده
واقع اولوب، آغزنده كان (قوریسقو) آطه منی
۳۰° ۵۴' عرض شمالیده واقعدر.

آنگره پكنیا (Angra Pequena) یعنی
«كوجك قوی». آفریقانك

ساحل غریبمنده (ناماقه) مملكتی قیپسمنده، ۲۶° ۲۶'
عرض جنوبی ايله ۵۴° ۱۲' طول شرقیده بر قوی
اولوب، (اورانز) نهری منصبنك ۲۴۰ کیلومتره
شمال غریبمنده واقعدر. ايچنده بر قانج كوجك آطه
ايله امین بر لیان واردر. اطراف صوسز و قوملق بر
چول حالنده ایسه ده، آوروپا سفائی خیلی وقتدن
بری بو قویه اوغرايوب، توتون، باروت، تفنك
و قونیاك كی آوروپا متاعلرینی او جوار اهاالیسنك
كنبردكلى حیواناته و دوه قوشی تویی كی محصولات
محلله ايله مبادله ایدرلر.

آنگره دوس ریس (Angra dos Reis)
یانپرو) ایالتنده بر قوی و بو قویك ايچنده قضا مركزی
بر قصبه واسكله اولوب، (ایلا غرانده) آطه سنك
قارشيسمنده و (ریو ده یانپرو) نك ۱۵۰ کیلومتره غر-
بنده، ۴۸° ۲۳' عرض جنوبی ايله ۴۸° ۴۶' طول
غربیده واقع و ۳۰۰۰ اهالی بی جامعدر. تجارتگاه
براسكله اولوب، قاقانو، شكر، قهوه و كراسته
وبویا آغاچلرندن خیلی اخراجاتی واردر.

آنگره دوهر ویسمو (Angra do He-roismo) یعنی
«قهرمانلق قوی» آسور آطه لرندن ترجیرا جزیره-
سنك ساحل جنوبیسمنده بر شهر واسكله اولوب،
جزایر مذكوره اداره ملكیه وعسكریه سنك مر-
كزیدر. ۱۲۲۸۰ اهالیسی وحبوبات، شراب
و میوه اخراجاندن بيوك بر تجارتی واردر.

آنگره فریا (Angra-Fria) یعنی «صو-
نوق قوی». آفریقانك ساحل
غریبمنده، (فریو) برونك اوست طرفنده ۱۸°
عرض جنوبیده بحر محیط آطلاسی به منصب اولور
بر نهر در.

آنگری (Angri) ایتالیای جنوبیده (پرنچپیا
توچیتوروره) ایالتنك (سالرنه) قضا-
سند و سالرنه شهرينك ۲۰ کیلومتره شمال غریبمنده،
(سارنو) نهری وادیسمنده واقع بر قصبه اولوب،
۱۰۳۲۲ اهالیسی وخیلی صنایع و تجارتی واردر.

آنگل (Angles) آلمانای شمالیده (الیه) ایر-
ماغی منصبنك جوارلرنده یعنی (هو-
لستان) خطه سنك جهت شرقیه سیله اشلسویغ خطه.

سنگ برآهسته ساکن بولنش بر قومدر، که آلتنجی عصر میلادیده (برتانیای) آله سنه پکوب، اوراده توطله، اوج حکومت تشکیل ایتمشلدی. بو حکو- منلرک برنجیسی (برنیکیا) یاخود (نورتومبرلاند)، ایکنجیسی (استانغلیا)، اوخنجیسی دخی (وستانغلیا) نامیله معروفدر. بتون برتانیای آله سنه دخی بو قومه نسبتله (آنغلتزه) یاخود (انگلتره) یعنی «آنغل مملکتی» اسمی ویرلشدر.

آنغلیسی { (Anglesey) ایرلاند، دکه برنده، انگلتره نك غرب طرفنده و (غال) یاخود (والس) مملکتک غرب شمالی ساحلنک قار- شیسنده واقع بر یوک آلهدر، که مملکت مذکوره دن (منات) بوغازیله آیرلش اولوب، اونک بر قضاسی حکمندهدر. اک وسعتلی جهتی ۳۰ کیلومتره قدر او- اولوب، غرب جهتهده کی (هولپید) آله سیله برابر مساحت سطحیه سی ۷۸۲ مربع کیلومترهدر. شمال و شمال غربی سواحلی قیالقی ایسهده، غرب و غرب جنوبی ایله شرق سواحلی قوملق و آلچقدرد. (منات) بوغازینک طولی ۱۹ کیلومتره، و عرضی ۵۰۰ ایله ۸۰۰ متره آره سندهدر. جذر حالنده بعض پرلرده یکید ویرپور. بو بوغازک ایکی محلنده ایکی کوپری یا بلشدر، که بری (بانغور) شهرینک ۳ کیلومتره جنو- بنده اولوب، دیکرک مدحالنده کی سطحندن ۳۰ متره یوکسکدر. جنوبه طوغری بر بچق کیلومتره دها آشاغیده دمیربول خطنه مخصوص دیکر بر کوپری دها واردر، که طولی ۲۷۴ متره اولوب، اورته- سنده بولنان بر قیایه طیانغله، ایکی به منقسمدر. بو آله نك یوکسک طاغری اولدیغندن، نهرلی چوق ایسهده، هپسی کوچک دره لر حکمندهدر. مرکزی (بوماری) قصبه سیدر. جزیره نك اهالیسی ۵۱۰۳۰ کشتی اولوب، تعیشلری باشلیجه محصولات زرعیه دن عبارتدر.

آنغلو آمریقان { (Anglo-Américains) عن اصل انگلیز اولوب،

ممالک مجتمعهده و آمریقای شمالینک سائر بعض طرفلرنده پرلشمش اولان اهالی به ویریلن اسمدر. بونلر (یانکه) اسمیله دخی تعیین اولهنهرق، انگلیز لسانیه متکلم ایسه- لرده، یا شادقلری اقلیم وهوا اقتضاسیجه، کرک سیالری و کرک اخلاق وعاداتلری خیلی دکیشوب، کندی

باشنه بر قوم حکمنه پکمشلردر. [«ممالک مجتمعه» و «دومینیون» ماده لرینه مراجعت پیوریه.]

آنغلو ساقسون { (Anglo-Saxons) آلتنجی عصر میلادیده آلمانیاک شمال طرفلرن دن هجومله، انگلتره یی ضبط ایتمش اولان آنغل، یوت و ساقسون قوملرینه ویریلن اسمدر. انگلتره نك اوندن اولکی اهالیسی کلت دیلن امت قدیمیه منسوب اقوامدن اولوب، کندی باشلرینه اداره اولفقده ایکن، (توتون) یعنی جرمان امتنه منسوب اولان اقوام ثلثه مذکوره برتانیای ضبطله، (هپتارخیا) یعنی «یدیلر حکومتی» نامیله بر دولت تشکیل ایدهرک، میلادک ۱۰۶۶ تاریخنده ک آلتی عصر حکم سورمشلردر. اقوام مذکوره اوقدر جمعیتی هجوم و هجرت ایتمشلدی، که سرور زمانه کندیلرینک لسانی برتانیانک لسان عومیسی حکمنه پکوب، اهالی اصلیه سی اولان زواللی کلتلر ایسه یالکز اسقوجیا، ایرلاند، ووالس مملکتلرینک بعض طرفلرنده و جزایر صغیرهده قومیت ولسانلری محفوظه ایده بولمشلردر؛ آلتنجق بونلر دخی کیندیجه لسان عومی- یی اوکرنوب، کندی لسانلری ترک و فراموش ایتمکده درلر. میلادک ۱۰۶۶ تاریخنده عن اصل اسقاندینا ولی یعنی دانیامرقه، اسوج و نوروج اهالیسندن اولوب، قورصالنقله فرانسه نك شمال غربی گوشه سی ضبط ایتمش، و کندیلری «شمال آدملری» معناسیله (نور- ماند) و دها طوغریسی (نورتمان) تسمیه اولندقلری کبی، مملکت مذکوره نك دخی (نورماندیا) دنطسنة سبب اولمش اولان نورمانلرک رئیس برنجی (کویوم) انگلتره به هجومله، مملکتی کاملاً ضبط، و اراضی یی تیار صورتیه آرقداشلرینه تقسیم و توزیع ایدهرک، آنغلو ساقسونلری دخی سلفلری اولان کلتلر کبی محکوم حالنه قومیشدر. نورمانلر فرانسه به هجرت ایدملی کندی لسان اصلیلری اولان اسقاندینا وجهی اونودهرق، فرانسه زجه لسان مادرزادلی حکمنه پکمش اولدیغندن، مرقوم کویوم و خلفلری انگلتره اهالیسی فرانسه زجه سسویلکه اجبار ایدرلردی. اساسی توتون یعنی جرمان لساندن عبارت اولوب، بر چوق کلتیجه کلماتی دخی بالقبول، سرور زمانه خیلی تبدلانه دخی اوغرامش اولان آنغلو ساقسونلرک لسانی بو دفعه مملکتک لسان رسمیسی حکمنه پکن فرانسه-

ودری به متعلق بیوک تجارقی و برفاج مکتبی وارد ر.
بو شهرک اوکنده اورنوق نهری طارلاشوب، سائر
طرفلرده ۴ کیلومتره قدر وسعتی وار ایکن، بوراده
وسعتی آنجی ۷۴۰ متره دن عبارت اولدیغندن،
شهر «بوغاز» و «مضیق» دیمک اولان بواسمه
تسمیه اونمشدر. بو بوغازک اورته سنده برقی بولنیور،
که نهرک درجه فیضاننی اولچمکه بر آلتدر.

آنغولم (Angoulême) فرانسه نك غرب
{ طرفنده كان (شارنته) ایالتنك مرکزی
اولان بر شهردر، که وقتیلہ (آنغوموا) ولایتک مقر
حکومتی ایدی. (شارنته) نهرینک ساحل یسارنده
وبونهرک (توره) نهریلہ محل تلاقیسندہ، پارسک ۴۴۵
کیلومتره جنوب غریبسندہ ووردونک ۱۳۸ کیلو-
متره شمال شرقیسندہ، ۴۹°۵۰' عرض شمالی ایله
۱۸°۱۱'۲۰ طول غربیده واقع اولوب، ۳۴۶۶۷
اهالیسی واردر. شهر بر تپه نك اوزرنده واتکندہ
واقع اولوب، هواسی صاغلام اولدینی کی، منظره-
سی دخی پک کوزلدر، و بعض موقعلرندن آلتندہ طبق
کی واسع وغایت کوزل ایشلفش بر اووه کورینور،
که اورته سندن جریان ایدن نهر دخی کوزللکنی
تزیید ایدر. شهرک بر قاج مصنع کلیسایی، بعض
استحکاماتی، مکمل مکتبلی، بر کتبخانه سی وجوار-
لرنده متعدد کاغذ فابریقه لری واردر. اسم قدیمی
(ایقولسمه) و (آنقولسمه) اولوب، ادریسینک جغرا-
فیا سنده دخی (انکولسمه) اسمیلہ مذکوردر. —
قضاسی ۱۰ ناحیه و ۱۳۶ دائره بلدیہ یی جامع او-
لوب، ۱۰۶ ۱۴۴ اهالیسی واردر.

آنغوله (Angola) آفریقای جنوبینک ساحل
{ غریبسندہ بر مملکتندر، که اصل
آنغوله ایله قونغو، بنکله موسامدس نام پورتیکیز
مستملکاتنی جامعدر. اصل آنغوله شمالاً (قونغو) ایله
جنوباً (بنکله) و غرباً بحر محیط آطلایی ایله شرقاً
(مولوه) مملکتلی آره سنده واقعدر. ۲۰°۸' ایله
۵۰°۹' عرض جنوبی آره سنده اولوب، شمالدن
جنوبه (دانه) ایله (قواآزه) نهرلینک مجرالی آره-
سندہ تمتد اولور. بوا یکی نهرک آره سنده کی ساحل
۱۳۵ کیلومتره اولوب، شرقدن غربه اولان وسعتی
ایسه ۶۰۰ کیلومتره قریبدر. پورتیکیز ایکی
مثلندن زیاده اولان بو مملکت واسعه نك سواحلیله

جهدن دخی بر چوق کلمات و تعبیرات اخذ ایدهرک،
بو یله بر خلیطه دن عبارت اولان لسان مرور زمانه
دها بر طاق تبدلاته اوغرایهرق، و صانکه بوجسیم
آطه یی قابلیان سیسی ورطوبتی هوانک ایمچاندن
اولان بوغوق وکیک بر تلفظه دخی تابع اولهرق،
شمیدی انکلیزجه حالته کیرمشدر. بوجهله انکلیزلر
نسلا و نسباً کلت ایله توتون ولسانا باشلیجه توتون
امته منسوب اولوب، اقوام جرمانیه دن معدود
اولدقلری حالده، ترکیه ده بر چوق کلمات و تعبیرات
عریبه بولندی کی، بونلرک لسانده دخی فرانزجه
دن مأخوذ ولایتجه یه منسوب بر چوق اصطلاحات
و تعبیرات بولنیور. [«انکلیز» ماده سنه مراجعت.]
آنغو (Ango) برنجی فرانسوا نك زمانده
{ فرانسه نك (دیپ) شهرنده کندینه
مخصوص بر دوغنا تشکیلیله بعض دولترلرله دخی قوه
بحریه ده رقابت و مسابقته کیریشه ییلن بر فرانزدر.
میلادک ۱۵۳۰ تاریخده پورتیکیز لیلر بونک برکیسی
ضبط ایش اولدقلرندن، دوغناسیله کیدوب، لیسبونه
نیاننی آبلوقه، و پورتیکیز دوغناسی تاهند دیکیزنه
قدر تعقیب ایش؛ و پورتیکیز دولتی فرانسه یه مرا-
جعتله، طلب صلح ایشمنجه، بونک لندن قورته مامشیدی.
قرال برنجی فرانسوا یی دیدہ کی کوشکنه فوق العاده
بر طنطنه ایله قبول ایش، و طرفندن دیپ والیسی
نصب اولغشیدی. مؤخر آکیلرینک اکثریسی قضازده
اولوب، کلی ضرر وزیانه اوغرامغله، ۱۵۶۶ ده
کدرندن وفات ایشدر.

آنغوره (Angora) اسم قدیمی (آنکوره)
{ یاخود (آنقیره) اولان (آنقره)
شهرینه آوروپا لسانلرنده ویریلن اسمدر. شهر مذکور-
له جوارلرنه مخصوص اولان کدی جنسیله تفتیک
یکیلری دخی آوروپاده بواسمه معروفدرلر. [«آنقره»
ماده سنه مراجعت بیوریلہ.]

آنغوستوره (Angostura) ونام دیگرله
{ چوداد بولنیوار (Ciudad Bolivar)
و زونلا جمهوریتندہ (اورینوقو) ایالتنک
مرکزی اولان بر قصبه در، که (اورنوق) ایرماغنک
ساحل یمنده، دیکیزدن ۴۳۰ کیلومتره مک مسافده،
۱۱°۸'۸۰ عرض شمالی ایله ۶۶°۱۵'۲۱ طول
غربیده راقع اولوب، ۸۰۰۰ اهالیسی، حیوان

ایکجی صنف قضالردن معدوددر. قضال شونلردر:

برنجی صنف	موسیا سانغانو قامبیه پدرو آندونفو آمیافه سان یوسه
ایکجی صنف	باراده دانه بارده ده بنفو باراده قالمبو ایقولو مع بنفو زرتا مع کیلفنوش قولونفو دانه دومیوس

مرکزی (لوانده) شهری اولوب، مملکت لیسونه دن تعیین وارسال اولنان بر والی معرفتیه اداره او- لنور؛ واوراده بولنان پورتکیزلیر میانده ایکی مبعوث انتخاب اولنهرق، لیسونه مجلس مبعوثانه کوندریلور. مرکزده بر قوتلیک پستقوسی دخی افاد مت ایدر، وبر محکمه استیناف ایله بر مکتب دخی بولنور. [«قونفو» ماده سنه دخی مراجعت بیوریه].

آنغوموا (Angoumois) فرانسه نك ولا- یات قدیمه سندن بری اولوب، شمالاً (پواتو)، غرباً (سنتونزه)، جنوب شرقی طرفدن (پریغورد)، شرقاً (لیوسین)، شمال شرقی طرفندن دخی (مارشه) ایالتلریله محدود ومحاط ایدی. مرکزی (آنغولم) شهری ایدی. وقتیه کندی دره بکریله اداره اولنور نیم مستقل بروایت حالده بو- لغشدی. فرانسه نك ایالاته اثنای تقسیمده بو ولایت قسم اعظمی (شارنته) ایالتی تشکیل ایدوب، بر قسمی دخی (دوردونیه) ایالتنه الحاق اولغشدر. [«شارنته» و «دوردونیه» ماده لینه مراجعت بیوریه.]

آنقاره (Ankara) مداغسقار جزیره کیره سنك قسم شمالیسنده بر خطه در، که عنبر برونندن (سامبرانو) نهرینه قدر ممتد اولوب، یوکسک طاغلری وبرقاج نهرله اروا اولنور منبت اراضی بی حاوی اولغله، اهالیسی زراعتیه وحیوانات یتیشدیرمکله مشغول اولوب، سنوی ۳۵۰۰۰ صغیر اخراج ایدرلر. سواحلتده بر چوق قویلی و طبیعی لیمانلری دخی وارددر. اهالینک دینی انواع جادات وحیواناته عبادت ایتمکدن عبارت اولوب، تعدد ازواج عدلرنده مجاز ومرعیدر.

ساحله قریب محلرنده هوا غایت صیحاو وصیتملی ایسهده، ایجیرییه طوغری کیدیلوب، درجه درجه یوکسلن طاغلره چیقلدقجه، هوا کسب اعتدال ایدر. اقالیم حاره یه مخصوص نباتاتی و ذی قیمت اشجاری پك چوق اولدینی کبه، اراضیسی دخی پك منبت اولغله، محصولات و وارداتی پك چوق اولمق لازم کلیرسهده، اهالیسنك قسم اعظمی بسبتون مستقل اولوب، سائر- لری دخی یالکزر اسماً و رسماً پورتکیز حکومتنی طا- نیدقلرندن، و پورتکیزلیر کندیلری پك آز مقدارده بولندقلرندن، بوراسی دخی پورتکیزك سائر مستقلک- قی کبی، مهمل ومعتل بر حالده بولنوب، هیچ بر نوع ترقی ومعموریت حصولیدیر اوله مامشدر. ویر- کیلری پك آغز ایسهده، ثروت مملکتله غیر متناسب اولدقلرندن، تحصیل اولنه میهرق، واردات موجو- ده سی بیوک قصبه لره قلعهدره بولندیریلان عسکری ولیمانلرده طور دیریلان بر قاج حرب کیسنی آنجیق اداره ایدوب، امور نافعیه صرف اولمق اوزره بر شی آرتمیور. اهالی سائر زنجیلره نسبتاً چالیشقان ایسهلرده، نیم وحشی حالده یاشادقلرندن، سغیلرندن بحق استفاده اولنه میور. پورتکیز دولتی وقتیه او- رادن چیقان اسرانی بهر رآسندن کلیتی بر ویرکی آلدیغندن، او وقتلرده وارداتی چوق ایدیسهده، نهایت اسارتی لغو ومنع ایتمکله مجبور اولغله، بو انسانیت شکن ویرکیدن محروم قالمشدر. اهالیسنك تعیشی باشلیجه پرمج، مصر، داری ومانیوقه دنیلن برکوک اونندن عبارتدر. کرک دکیزدن و کرک دکیره منصب اولان متعدد نهرلردن کلیتی بالیق دخی چیقا- ریرلر. بوبالیقلرک برنوعندن بریاغ چیقوب، کندیلری استهلاک ایتدکلری مقداردن بشقه، خیلیسی دخی آو- روپایه اخراج اولنور. اهالیسی تخمیناً ۳۰۰۰۰۰ کشی قدر اولوب، ایچلرندن یالکزر ۱۵۰۰۰ قدری پورتکیزلری، ۳۲۰۰۰ قدری ملز وقصوری کاملاً زنجیدر. زنجیلرک چوغی پورتکیزلیر طرفندن پرنس، دوقه، مارکی وقونت عنوانلریله یاد اولنور، و آنجیق کندی ییتلرنده (سووه) اسم عومیسیه معروف اولان بر طاقم رؤسا معرفتیه اداره اولنورلر. پور- تکیز دولتی بو مملکتی ۱۴ قضایه تقسیم ایدوب، بولردن آلتیسنك مرکز لرنده بر قلعه ایله بر مقدار عسکر بولندیغندن، برنجی صنف، ودیکر سکرکی

فضالزندن صکره، ۱۰۸۲ ده استانبول قاضیسی، و بر سنه صکره آناتولی قاضی عسکری اولمش؛ و ۱۰۸۷ ده عزل، و ۱۰۹۶ ده یکیدن مسند مذ- کوره نصب اولندقدن بر سنه صکره مسند جلیل مشیخت اسلامییه ترفیع اولمشدر. «عالم الفقه محمد وعلیه الفتوی» عباره سی تاریخ نصبدر. مسند فتوای رویت و عدالت تامه ایله اداره ایتمکده ایکن، ۱۰۹۸ سنه سی ذی الحجه سننده وفات ایدوب، سلطان سلیم قربنده قوغجه بی دده تره سی پیشکاهنده دفن اولمشدر. «تویر» کتابنه بر حاشیه سی و خیراتدن اوله رق بر مدرسه سی واردر.

آنقره { (Angora) آناتولینک اک بیوک واک } معمر شهر لرندن بری وهمنای اولان ولایتک مرکزی اولوب، استانبولک ۴۵۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده، "۲۳' ۶" ۳۹° عرض شمالی ایله "۳۶' ۲۴" ۳۰° طول شرقیده واقعدر. (آنقره چایی) نامیله شهرک آلتندن یعنی شمال طرفندن آقان چایک بر مقداری جدوله شهره آقیندیر یله رق، کثرتلی اولان باغچه و بوستانلرینی اروا ایدر. شهرک جنوب جهننده کی تپه لده اسکی بعض استحکامات، و جوار- لنده بعض آثار صولر، باغچه لر و کوشکر واردر. شهرک ۷۰۰۰۰ قدر اهالیسی اولوب، ۷۰۰۰ قدری خرستیان و یهودی و قصوری کاملاً اسلامدر. بو شهر زمان قدیمده یعنی فریجیا حکمدار لریله غالاترک زماننده (آنقیره) یاخود (آنکوره) اسمیله کوچک بر قصبه ایکن، رومالیرک الینه کچدکن صکره، کسب اهمیت ایده رک، آوغستوسک وصیتنامه سی مرمر او- زربنه حک ایله رکز ایدیلن شهرلرک بری اولمشدر. مذکور وصیتنامه بی لاتین و یونان لسانلریله حاوی اولان مسئله الیوم شهرک ایچنده قائمدر. مع هذا رومالیر زماننده دخی شمدی کی قدر بیوک اولموب، اصل دولت عثمانیه نک الینه کچدکن صکره، اهمیتی آرته- رق، کوندن کونه بیومکده در. شهرک خارچنده مکمل ایکی قشله و درون شهرده دواتر متفرعه بی دخی حاوی بر بیوک حکومت قوانخی ایله ۲۳ جامع شریف، ۱۹ مدرسه، ۱ رشده مکتبی، ۱۸ ی اسلام ۶۰ سی خرستیانلره مخصوص اوله رق ۲۴ صبیان مکتبی، ۴ تکیه، ۲۷ خان و ۴ حمام واردر. خیلی تجارتگاه بر محل اولوب، علی الخصوص درون ولایتده کلیته

آنقروی { (شیخ اسمعیل —) کبار مشایخ مولویه دن اولوب، اونجهی عصر هجریه آنقره ده دنیایه کیش؛ و علوم ظاهریه بی تکمیل ایدوب، استحصال فضل و کمال ایندکدن صکره، طریق مولویه سلوک ایله، طریقت و تصوفده فرید عصر اولمشیدی. غلطه ده واقع اسکندر پاشا زا- وه سننده مثنوی خوان اولوب، نیجه طالبان راه حقیقت درس و صحبت وار شاد لرندن مستفید اولدقلری کی، مثنوی شریفه یازمش اولدقلری مکمل بر شرحه دخی رموز مثنویه و حقایق مولویه آگاه اولق آر- زوسنده بولنان ارباب استعدادده الی یومنا هذا رهنا اولمقده درلر. بدی بیوک جلددن مرکب اولان بو شرح حقیقه کتب تصوفک اک برکزیده لرندندر. وفاتی ۱۰۴۱ تاریخنده در.

آنقروی { (شیخ حسام الدین —) اونجهی عصر هجری مشایخندن اولوب، آنقره شهرنده دنیایه کیش؛ و شهر مذکورده اکال تحصیل ایله، مشایخندن احد شاربانه انتساب ایتمش؛ و مشارالیهک وفاتنده برینه کچوب، سجاده نشین ارشاد اولمشیدی. جذبه سی غالب اولمقده، بعض موالاته شرعیه ده ظاهرک نقصانی کوریلوب، مقام فتوادن ویریلن امر اوزربنه، ۹۶۴ تاریخنده آنقره قلعه سننده حبس اولمقده، ایرتسی کون میت بولنوب، آنقره حوالیسنده زاویه سی ساحه سننده دفن اولمشدر.

آنقروی { (شیخ احمد چلبی) اونجهی عصر هجری مشایخندن اولوب، آنقره شهرنده دنیایه کیش، و ابتدا تدریس و تعلیم مشغول ایکن، بعده طریق تصوفه سلوکله، طریقت خلوتیه به انتساب ایتمش؛ و کجکلکده دور بلاد ایده رک، خلقه وعظ و نصیحت ایتمکله امرار ایام ایدوب، اختیار- لغنده آنقره ده اختیار عزلت ایتمش؛ و ۹۵۰ تاریخندن صکره جه رحه نائل اولمشدر. وعظی غایت مؤثر اولوب، مستغنی کندیسنه جلب ایندیکی مشهوردر.

آنقروی { (محمد افندی) سلطان محمد رابع شیخ الاسلام اولمش علما دن اولوب، ۱۰۲۸ تاریخنده آنقره شهرنده دنیایه کیش؛ و تکمیل تحصیل ایله، علی الاصول بر مدت مدرسلک ایندکدن صکره، طریق عقیده قطع مراحل ایده رک، بروسه و مصر

بولان تفتیک تجارتک مرکزیدر. تفتیکدن اعلا شالی و صوفله شال، الدیون و سائر اعمال و اخراج اولنور. آنقرده حاجی بیرام ولی حضرتلرینک تربۀ شریفه لری زیارتکاه انام و تربه لری یانده کی تکیه سی دخی معمور اولدیی کبی، تاج الدین ولینک تربه سی و شیخ حسین بقاء الدین نقشبندینک درگاهیی، و قرقلر مقامی دینلن محله دخی مشاهیردن اجد نجم الدین وقاضی حلینک و شهر خارچنده دخی خطیب اجد اصفهانینک و سائر ذوات کرامک تربه لری موجوددر. شهرک جانب غربیسندن آقان (ایغجه صو) نهری برچوق باغچه و بوستانلری و درت بیک حیوان اداره سنه کافی واسع چارلری اروا ایدر. شهرک جوارلرنده کی باغچه لده آرمود، الما، اوزوم و سائر میوه لک اعلاسی و بالکز آرمودک ۳۸ نوعی بیتشچور. شهرک صولری غایت لذیذ و خوشکواردر. تویلری اوزون و یومشاق کوزل بر نوع کدی و طاوشانی وارددر.

آنقره شهری هارون الرشید و معنصم خلیفه لر طرفندن فتح اولنش ایدسه ده، محافظه اولنه میوب، ینه قسطنطنیه روم ایمپراطورلری طرفندن استرداد، و مؤخرآ سلجوقلر طرفندن ضبط اولنشیدی. بعده (اخیرل) نامیه ل ظهور ایدن طائفه نک الینه پکوب، بوزمره دن انخی شرف الدین و انخی حسین درون شهرده بنا اتمش اولدقلری جامه لک جوارنده مد فوندلر. نهایت ۷۶۲ تاریخ هجریسنده خداوندکار غازی حضرتلرینک یدجلادیه فتح اولنه رق، ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر. تیمورلنک الیه سلطان بایزید اول حضرتلری میانده وقوع بولوب، سلطان مشارالیک اسارتی متبع اولان محاربه مشهوره آنقره حیراسنده اولمشدر.

آنقره { ولایتی. آناتولینک اک جسم ولایا. تندن اولوب، بوقطعه نک ههان اور. ته سنده واقعدر. شرقدن غربه اولان طولی قوش اوچشی حسابیه تقریباً ۴۰۰، و شمالدن جنوبه اولان عرضی حد وسطی اوزره ۲۰۰، و غرب شمالیدن شرق جنوبیه طوغری اولان طول اعظمی دخی ۴۳۰ کیلومتره اولوب، مساحتۀ سطحیه سی تقریباً ۷۰۰۰۰ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۸۵۰۰۰۰ راده لرنده در، که بونلرک ۷۸۰۰۰۰ اسلام و ۷۰۰۰۰ ی روم، ارمنی، قنولیک و پروتستان

مذهبلرنده خرسنیا ن اولوب، جله سی لسان ترکی الیه متکلمدرلر. ۴۰۰ قدر یهودی و، بعضیسی اسلام و بعضیسی خرسنیا ن اولق اوزره، ۲۲۰۰ قدر چنگانه دخی بولنیور. آنقره ولایتی غرباً خداوندکار، شمالاً قسطنبونی، شرقاً سیواس، جنوباً قونیه ولا. بترلره محدود و محاط اولوب، شرق جنوبی کوشه. سنده آز محله آطنه ولایتیه دخی ه محدوددر.

اراضیسی کاملاً مرتفع اولوب، مثلاً مرکز ولایت اولان آنقره شهرینک سطح بحردن ارتفاعی ۱۰۸۰ متره در. شمال غربی جهته ده یعنی نفس آنقره سنجا. غنک شمالنده (آلا طاغ) الیه (ایشیق طاغی) کسب ارتفاع ایدوب، صیرتلی لواء مذکور الیه قسطنبونی ولایتک حدودینی تعیین ایدرلر. لواء مذکورک قسم جنوبیسی حیانه اووه سندن عبارت اولوب، بو اووه نک جنوبنده (قراجه طاغ) الیه (پاشا طاغی) ناملریه ایکی کوچک طاغ بولنیور. دیگر طاغلرینک اک بولکلری ولایتک منهای جنوب شرقیسنده و قیصریه شهرینک جنوبنده واقع اولوب، بتون آناتولی قطعه سی طاغلرینک اک مرتفعی اولان (ارجباس) الیه ولایتک شرق طرفنده اولان (آق طاغ) و یوزغاد الیه قیرشهری سنجاقلری حدودینی ایران (چیچک طاغی) الیه ولایتک شمال شرقی طرفنده چوروم قصبه سنک غرب شمالی جهته ده واقع (قرق دیلم) طاغیدر.

بوولایتک اراضیسی کاملاً قره دکیبر ماله سنده واقع اولوب، قسم غربیسی یعنی آنقره سنجاغنک قسم اعظمی سقاریه ایرماغی حوضه سی داخلنده در. بو ایرماق خداوندکار ولایتندن کلوب، آنقره سنجاغنده بر نصف دائره تشکیلیه، ینه ولایت مذکوره دن کلن (بورسق) نهرینی وایشیق طاغندن اینن (آنقره) چا. ییله اولک تابعلری اولان (چبوق صو) و (مراد صو-ینی) ودها آشاغیده (قیرمزی صو) نهرینی اخذ ایتدکدن صکره، ینه غربه طوغری دنه رک، خداوندکار الیه قسطنبونی ولایتلرینک آره سندن بالمرور قوجه ایلنه دخول الیه، قره دکیزه دوکیلور. ولایتک سائر طرفلری باشیچه قزیل ایرماق حوضه سی دا. خلنده اولوب، بالکز منهای شمال شرقیده اولان چوروم قضا سنک صولری آماسیه سنجاغته دخول الیه یشیل ایرماغه دوکیلور. قزیل ایرماق سیواس ولایتندن کلوب، قیصریه سنجاغنده برچوق کوچک

چایرک اجتماعندن حاصل اولان (قره صو) نه ریخی
اخذایله، قونیه ولایتی حدودینی آیردندن، وبعده قبر
شهری ایله آنقره سنجاقلرینک آره سندن کچهرک، دها
آشاغیده قسطنیونی ولایتی حدودینی دخی تفریق ایندکدن
صکره، قره دیکره دوکک اوزره، آماسیه واورادن
جانبیک سنجاقلرینه کیرر. بو وجهله ولایتک ایچنده
یسوک بر دائره تشکیل ایدن وجراسنک قسم اعظمی
بو ولایت منسوب اولان بو جسم ایرماغه قیر شهری
ویوزغاد سنجاقلرینه بر چوق چایر دوکیلور، که
بونلرک اک یوک (دلیجه ایرماقی) اولوب، بو نه
یوزغاد سنجاقلک بتون صورلینی جمع، و(قوناق صو-
بی) چایی دخی اخذ ایلر.

بو وجهله آنقره ولایتک میاه جاریه سی چوق
ایسه ده، اطرافنده بولان مرتفع طاغلر بلوطلرک
سربست کچمسنه مانع اولدیفندن، یاغوری آز اولغله،
قوراقلی سندنلرینه قونیه ولایتله برابر آناطولینک
اک زیاده قحط وغلایه مصاب اولان یرلرندنر؛ و
چکرکه دخی چوق دفعه مستولی اولور. دکیبردن
اوزاق اولسی دخی قحط وغلایه شدنی آرتیرر ایسه ده،
قریباً انشانی منصور اولان آناطولی دیمیر بولی بو
ولایتک اورتیه سندن کچه جکندن، ایرلیده خدانکرده
اوله بر آفت آسمانینک ظهورنده او قدر زجت
چکلبه جکی شبهه سذر. مع هذا اراضیسی منبت او-
لوب، یاغوری سندرله کلبلی برکت حاصل اولور.
علی الخصوص حیانه اووه سی غایت منبت اولوب،
بحق زرع واعار اولنده جق اولسه، بر قانچ یوز بیک
اهالی اعاشه سنه کافیدر. مرغاری دخی چوق او-
لوب، اغنام وسائر حیواناتی کثرتلیدر؛ وآره صره
قحط آفتیه تلف اولیه ایدی، بک چوق اوله جقدی.
علی الخصوص تفتیک کچیلری بو ولایت ایچون توکنز
بر سرمایه در. حیوانات متنوعه دن بشقه ککوک بویا
وصفران ومیوه لک انواعی یتیشیر.

اهالینک باشلیجه مشغولیتی زراعت اولوب، صرف
اغنام وخرکله ایله کچینیر وکوجه حالنده یاشار عشا
یری دخی چوقدر. صنایع محلیه نک اک مهمی خالی،
کلم و سجاده اعمالی اولوب، نفس آنقره ده تفتیکدن
کوزل سوف وشالی ایله شال والدیون کبی سائر بعض
شیلر دخی بایلیر. قیصریه نک باصدیر مه سی دخی مشهور
اونوب، استانبوله وسائر طرفله کلیتله اخراج او-

لنور. داخل ولایتده بک چوق معدنلر بولنیورسده ده،
همان هیچ بری چیقارلامقده در. قیا طوزی معدنلری
بک چوق اولوب، کلیتله چیقاریلهرق، درون ولا
یتده وجوارلرده استمال اولنور. کلیتله کیل دخی
چیقار.

آنقره ولایتی غیر مساوی درت سنجاغه منقسم
اولوب، قریل ایرماقی ولایتی اورتیه سندن همان مساوی
ایکی قسمه تقسیم ایندیکی حالده، قسم غربیسی یالکز
آنقره سنجاغنی تشکیل ایدیور؛ وقسم شرقیسی ینه غیر
مساوی اوج سنجاغه آریلوب، شرق شمالی جهتنده
اولان قسم اعظمی یوزغاد، قسم جنوبیسی قیصریه
وقسم غربیسی دخی قبر شهری سنجاقلرندن عبارتدر.
سنجاقلرک قضا وناحیه لره صورت تقسیمی آکلاشلق
ایچون، جدول آتی به احتیاج کوردلی :

سنجاق	قضا	ناحیه
آنقره	آنقره	استاتوس
	ایاش	کودل
	بالا	طبانلی
	زیر	
آنقره	بکبازاری	سبز اوزی
		کلقره
		آله ورن
		قره شار
آنقره	چبق آباد	قزل سرای
		یکزنل
	حیمانه	طوباقلی
	سفریحصار	شیخ بزنی
آنقره	میخالجیق	کون یوزی
		دینک
		قیون آغیلی
		چقور ویران
آنقره	نعللو خان	قوروجی
	بیان آباد	قوری همایون
		(آق کوبدی)
آنقره	یوزغاد (بوزاق)	شوبار
		حسین آباد
		قزل قوجه
		صورقون
آنقره	بوغازلان	آق طاغ
	چورم	
	سنگورلی (بوداق	
	اوزی)	
آنقره	معدن	سلمانلو
		قره حصار بهرام
	قبر شهری	حاجی بکتاش
	عجیده (چچیک طاغی)	قوکر
آنقره	کسکین	مچور
	قیصریه	
	ایغجه صو	قره حصار
	دوه لو	کوستره

مقدار صوبی آنقره شهرینک اوستندن جدوله آیره.
رق، شهرک ایچندن پکیزملکه، اهاپنک صوجه
اولان احتیاجلرینی دفعهله برابر، باغچهلرینی ده سنی
اید.

آنقلام (Anklam) پروسیه نك شمالنده واد.
(قع (پومرانیا) خطه سنك، (استنین)
ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که مرکز ایالتک
۸۴ کیلومتره شمال غریبسنده، آلچق براووده و (پنه)
نهرینک (اودر) ایرماغنه دوکلدیکی محله اوله رق،
مذکور ایرماغنک منصبندن ۸ کیلومتره یوقاریده واقع
اولوب، ۱۱۴۰۰ اهالیسی، تجارت بحریه سی
وجوارلرنده خیلی محصولات وادرد. بوقصه ۱۲۳۰
تاریخ میلادیسنده تأسیس اولوب، دایمارقه لیلر
طرفندن تخریب ایدلمش اولان (غروسمین) شهر قدیمی
خرابه لری اوزرینه مؤسسدر.

آنقود (Ancud) ونام دیگرله سان قارلوس
(San Carlos). شیلی جمهوریتنه
تابع (شیلونه) جزیره وایالتک مرکزی اولان بر
قصبه در، که بر قویک ایچنده واقع اولوب، ۴۸۵۰
اهالیسی وادرد. لیسانی محفوظ و امین اولوب،
جنوب دیکرلرنده بالته صیدینه کیدن کیلرک بر موقی
حکمنده در. یاغورلری پک چوقدر.

آنقوس (Martius An-) — ماریوس —
(eus) روما شهرینک دردیجی
حکمداری اولوب، قبل المیلاد ۶۴۰ تاریخندن ۶۱۵
تاریخنه دک حکم سورمش؛ و (نوما) نک تورونی او-
لوب، (تولوس) دن صکره تخنه چیقمشدر. جنگاور
بر حکمدار اولغله، لاینلرله و سائر اقوام مجاوره
ایله محاربه ایدوب، اولکاسنی توسیع؛ ورومانی
بیوته رک، (سویلجیوس) کورپسینی واسمنه نسبتله
(مارتی) دینلن صوبندلرینی انشا ایتمشدر.

آنقونه (Ancona) ایتالیا نك وسطلرنده
(مارشه) خطه سی ایالتلرندن برینک
مرکزی اولان بر شهر واسکله در، که آدریاتیق دیکری
ایچنه اوزانمش بر برونک اوزرنده، و "۲۹' ۳۷" ۴۳°
عرض شمالی ایله "۵۳' ۹" ۱۱° طول شرقیده واقع
اولوب، ۳۱۲۷۷ اهالیسی وادرد. شهر بر نصف
دائرة شکلنده اولوب، براوجنده برقله سی و دیگرنده
اک بیوک کلیساشی بولنیور. شهرک سوقاقلری طار،

آنقره {سنجاغی. آنقره ولایتک همان نصفته
قرب اولان قسم غریبسندن عبارت
اولوب، شمال و جنوب و غرب طرفندن ولایتک حدو-
دیه محدوددر، و شرقاً قزیل ایرماق مجراسیله قیر شهری
سنجاغندن آیرلمشدر. قسم اعظمی سقاریه ایرماغی
حوضه سی داخلنده اولوب، بالکنز شرق طرفنده بر
مقدار برینک صولری قزیل ایرماغه دوکیلور. شرقدن
غربه اولان طولی قوش اوچشی حسابیه تقریباً ۲۰۰
وشمالدن جنوبه اولان عرضی پنه او حسابیه تقریباً
۱۷۵ کیلومتره اولوب، مساحتی سطحیه سی تخمیناً
۳۰۰۰۰ مربع کیلومتره در. سنجاغنک شمال قسمی
طاغلق اولوب، قسم جنوبیسی حیانه اووه سنندن
عبارتدر. ماده آنفنده کی جدولدن آکلشلدیغی
اوزره، بو سنجاغی ۱۱ قضا و ۱۸ ناحیه یه منقسم
اولوب، اهالیسی تقریباً ۲۱۰۰۰۰ نفوسدن عبا-
رتدر، که بونلرک ۱۰۰۰۰ قدری خرسیتیان و یهودی
وقصوری کاملاً اسلامدر. سنجاغی داخلنده ۵۱۶
جامع شریف، ۲۷۹ مسجد، ۵۷ مدرسه، ۳ رشديه
مکتبی، ۴۱۹ اسلام و ۸ خرسیتیان صبیان مکتبی
وارددر. بو سنجاغی وسعجه ولایتک نصفته قریب
اولدیغی حالده، نفوسجه بر ربعی نسبتنده اولوب،
بوده جنوب جهتنده اولان حیانه اووه سننک همان
غیرمسکون بر حالده بولمنسندن ایلری کلیور. [سائر
تفصیلات ایچون ماده آنفیه مراجعت پیوریه].

آنقره {قضاسی. آنقره ولایت و سنجاغنک
مرکز قضاسی اولوب، آنقره شهریه
جوارلرندن واستانوس ناحیه سنندن عبارتدر. مرکز
ولایت اولان آنقره شهرندن بشقه بو قضانک حاوی
اولدیغی قرائنک تقریباً ۶۰۰۰ اهالیسی وادرد. بو
قضانک اکثر اراضیسی صو آلتنده بولغغله، باغ
و بوستان و چارلری و میوه و سبزه محصولات چوقدر.
آنقره {نهری. آنقره ولایتده بر نهردر، که
آنقره {آنقره شهرینک شرق جنوبی جهتنده
واقع الما طاغندن نیعانه، شهر مذکورک یانندن
پکدکن صکره، صاغدن (چبوق صوبی) ایله (مراد
صوبی) چایلرینی و سائر بر چوق دره لر اخذ ایله،
غربه طوغری آقهرق، تقریباً ۱۳۰ کیلومتره لک طو-
لاشیقله بر جریانندن صکره، (یازاویوک) قریه نی
آلتنده سقاریه ایرماغنه منصب اولور. بونهرک بر

پس وغير منتظم ايسه ده، خيلي تجارتي واردر، ونيان كوچك اولغه برابر، پك چوق كيلر آمد شد ايدرلر. آقووه برطرفدن شمالي ايتاليا ايله، برطرفدن برنديسي و برطرفدن دخی روما ايله دمير يولله مر- بوطدر. اون گلساسيله بر چوق مناسرتلری، ايكي خسته خانه سي، بر قاج مكتي وساير ايني عوميه سي و، بری (ترايان) ديكری اون دردنجی (بنوآ) يه مخصوص اولق اوزره، ايكي طاق ظفري واردر.

پس وغير منتظم ايسه ده، خيلي تجارتي واردر، ونيان كوچك اولغه برابر، پك چوق كيلر آمد شد ايدرلر. آقووه برطرفدن شمالي ايتاليا ايله، برطرفدن برنديسي و برطرفدن دخی روما ايله دمير يولله مر- بوطدر. اون گلساسيله بر چوق مناسرتلری، ايكي خسته خانه سي، بر قاج مكتي وساير ايني عوميه سي و، بری (ترايان) ديكری اون دردنجی (بنوآ) يه مخصوص اولق اوزره، ايكي طاق ظفري واردر.

آقووه } ياخود آنخووه (Ankova, An-
(khova) مداغسقار جزيره كيره.
سنگ وسطنده بر خطه واسعه در، كه (هووه)
دينلر قومك وطني اولوب، بونلك مركزي اولان
(نساناريوه) شهرى دخی بونده بولنور. بو خطه
سواحلدن پك متره قدر مرتفع اولوب، هوايى
معتدل اولدينى ككي، اراضيى دخی پك منبت
وعصولداردر.

آنكاري } (Anghiari) ايتاليانك طوسقانه
(خطه سنده (آرچو) ايالت وقضا.
سده ومركز ايالك ۱۸ كيلومتره شمال شرقيسنده،
(سوواره) نهرى كنارنده بر تپه نك انكنده واقع بر
نصبه اولوب، ۷۰۰۰ اهاليى واردر.

آنكتيل } (Anquetil) فرانسه مورخلر.
(ندن اولوب، ميلادك ۱۷۲۳
ناربخنده پارسه طوغش، و ۱۸۰۸ ده وفات ايتشدر.
۱۴ جلد اوزرينه يازمش اولدينى فرانسه تاريخي
خيلي وقت مرعى ومعتبر طوتلش ايسه ده، ازمنه
قديمه حقنده كي رواياتك غير معقول اولمسيه، بعده
ترك اولنشدر.

آنكتيل دوپرون } (Anquetil - Du -
(perron) آفالتز.
جه مورخلر برادري اولوب، ميلادك ۱۷۳۱ تا
ريخنده طوغش، و ۱۸۰۵ ده وفات ايتشدر. السنه
شرقيه آشنا علمان اولوب، عبراني، عربي وفارسي
لسانلريني مكل صورتده تحصيل ايتش؛ وعمليات اجرا
سيچون، عسكر يازيلوب، هندستانه كيتش؛ وعسكر-
دن چيقدقندن صكره دخی، اورالده قالوب، هندستان
سانلريني اوكرنش ايدى. فرانسه يه عودتده انجمن
معارف اعضالغنه والسنه شرقيه مترجلكنه تعيين
نوغنش ايسه ده، سربست ياشامق ايچون، متعاقباً

آنكلن } (Angeln) پروسيه نك جهت شما.
(ليه سنده اشلسونگ وهولستان ايا-
لتنك برقضاسيدر، كه ساحل شرقيه قريب اوله رق،
(اشلاي) نهريله (فلنبورخ) كورفزي آره سنده واقع
و ۳۸۰۰۰ اهاليى جامعدر. انكلتره يه هجرت
ايدوب، انكلتر قومي توليد ايتش اولان (آنغل) لك
وطن اصليسى اولوب، اسمى دخی قوم مذكورك
اسمندن مأخوذدر. شمديكى اهاليى دانمارقه لسانيله
متكلمدرلر.

آنكستري } (Ankistri) يونانك (اكيته)
(كورفزنده اكيته جزيره سنگ
غرب جهتنده بر كوچك آله اولوب، ۴۲۰ اهاليى
واردر.

آنكى كونغ } (Angey - Kyoung) بنكاله
(كورفزنده (آراقان) ساحلنك
قارشيسنده و (آراقان) نهرينك منصبي مقابلنده بر آله
در، كه طول ۳۰ وعرضي درت بش كيلومتره او-
لوب، طاغلق اولان اراضيى اورمانلره مستور
واهاليدن خاليدر.

آنمور } (Anémour) [«آنامور» ماده سنه
(مراجعت بيوريه).
آنوبون } (Annobon) آفريقانك ساحل
(غريبيى قارشيسنده كينه كورفزينك
داخلنده اسپانيا مستلكلاندن بر كوچك آله در، كه
(پرنس) آله سنك ۱۸۵ كيلومتره جنوب غريسنده
(و غابون) منصبك ۴۷۵ كيلومتره غرب جنوبيسنده،
۷° ۲۴' ۱۰" ايله ۵۰° ۲۷' ۱۰" عرض جنوبي و ۳°
۲۵' ۱۵" ايله ۴۷° ۱۷' ۳۰" طول شرقى آره لرنده

واقع اولوب، شمالدن جنوبه اولان طولی ۶ کیلو- متره در. آله بر طاغدن عبارت اوله رق، بونک اوج ذروه سندن بری (پیق دو فوغو) یعنی «آتش ذروه- سی» نامیله معروف اولوب، غریب بر صورتده هری شکل وحزای بحردن ۱۰۰۰ متره یوکسکدر. آله- نک اکثر طرفلری اورمانلره مستور اولوب، اهالیسی ۳۰۰۰ قدر زنجیدن عبارتدر. بو آله ۱۴۷۱ تاریخ میلادیسنده پورتیکیز لیلر طرفندن کشف وضبط اولوب، ۱۷۷۸ ده (فرناندو پو) جزیره سیله برابر اسپانیاه ترک اولمشدر.

آنوبیس { یاخود آنبو (Anubis, Anébo) اسکی مصریلر آله کاذبه سندن

اولوب، کونش و نیلدن کنایه اولان ابوالآله (او- زیریس) ایله (فته) نک اوغلی زعم، وانسان بدنی کوپک باشلی تصویر اولنوردی. جهنم موکلرندن عد اوله رق، کوندوزک کجهیه تحوله وموته نظارت، وکویا ارواح امواتی آخرته سوق ایدردی.

آنوده { (Anouda) بحر محیط کپرده منفرد بر کوچک آله در، که (وانیقورو)

جزیره سنک ۳۳۵ کیلومتره شرقده، ۱۱° ۳۷' عرض جنوبی ایله ۱۶۷° ۲۷' طول شرقیده واقع، (پولینسیا) جنسه منسوب ۲۰۰ قدر اهالی بی جا- معدر. بو آله ۱۷۹۱ تاریخ میلادیسنده قبودان (ادوارد) طرفندن کشف اوله رق، ابتدا (شری) تسمیه اولنشدی.

آنور { (Anvers) بلجیقه نک اک بیوک شهر- لرندن ایالت مرکزی بر شهر اولوب،

(اسقو) ایرماغنک ساحل یمننده، ساحل بحرک ۸۵ کیلومتره شرقده وبروکسلک ۴۴ کیلومتره شمالنده، ۵۱° ۱۳' ۱۵" عرض شمالی ایله ۲° ۸' ۵۵" طول شرقیده واقعدر. شهرک طولی نهر بونجه ۲۶ و عرضی ۱۶ کیلومتره اولوب، ۲۰۴ ۴۹۸ اهالیسی واردر. کوزل بر شهر اولوب، ابنیه سی مزین وباشلیجه سو- قاقلری کنیش ومنتظدر. اک مشهور ابنیه سی کلیسا- لریله بلدییه داتره سی، قراله مخصوص بر سرایی، تیاتروسو وموزه خانه سیدر. کلیسارینک اک بیوک اولان (نوتر دام) ک بر قله سی ۱۲۳ متره یوکسکدر، واکنده کنیش بر میدان بولنوب، اورته سنده رسام مشهور (روبنس) ک جسم بر هیکلی مرکوزدر. آنو-

رک عسکر یجه برآ وحرآ بیوک اهیتی اولدینی کی، تجارت وصنایجه دخی اهیتی پک بیوکدر. بلجیقه نک اک مستحکم محلی اولوب، اطرافنده متعدد ومکمل استحکاماتی وایستندلیکی وقت نهردن درحال صوایله طولدریله بیلیر بر خندخی بولندینی کی، سفان حریه وتجاریه یه مخصوص اکثریسی بیوک بونپارت طرفندن یابیش متعدد حوض ولیانلری دخی واردر. (اسقو) ایرماغنک شهرک اوکنده ۴۵۰ متره قدر عرضی وجذر حالنده ۷ ایله ۱۵ متره آره سنده عقی اولوب، سنوی اون پیک قدر کی آمدشد ایدرلر. صنایعی پک ایلری اولوب، ذی قیمت طاشلر یونجه سیله قیومجیلن اسکیدن بری بو شهرده زیاده سیله ترقی ایش اولدینی کی، ایک قاشلریله دانله لری دخی پک مشهور، وشکر، صابون، انواع مسکرات، خالی، چوخه، فانه، باصمه، تول وسائر فابریقه لری ودباغخانه لری پک چوقدر. حوضلرنده خیلی کیلر وواپورلر انشا او- لنور، وبوفابریقه لک جله سنده نیجه پیک عله ایشلر. بری فنونه ودیکری صنایع نفیسه یه مخصوص ایکی آقادمیاسی، بر بحریه وبر جراح مکتبی وسائر متعدد مکتبلریله مؤسسات خبریه سی واردر.

آنور { ایالتی (Province d'Anvers) بلجیقه- نک اک کوچک لکن اک اهیتی ایالا-

تندن اولوب، شمال وشمال شرقی طرفندن فلنک (برابان) ایالتیه وجهات سائرمدن بلجیقه نک سائر ایله لثریله یعنی غرباً (شرقی فلاندره)، جنوباً (برابان) وشرقاً (لیبورخ) ایالتلریله محدود ومحاطدر. حدود غربیه سی (اسقو) ایرماغی مجراسیله آیرلشددر. شرقدن غربه اولان طول اعظمی تقریباً ۶۵ و عرضی ۴۵ کیلومتره اولوب، ۲۸۳۱ مربع کیلومتره مساحه سطحیه سی و۶۱۰ ۶۵۲ اهالیسی واردر، که بر مربع کیلومتره باشنه ۲۵۱ کشتی دوشمکله، دنیانک اک زیاده مسکون برلرنددر. بو ایالت ۳ قضا، ۲۲ ناحیه و۱۴۹ دائرة بلدییه منقسم اولوب، قضا- لرینک مرکزی آنور، مالینه وتورنپوت قصه لریدر. ایالتک اراضیسی دوز وآلیقی اولوب، قوملق وبعض یرلری چاللیق اولدینی کی، (اسقو) ایرماغی طقیانندن داناته دیتد آلتنده بولنه جق صورتده ایسه ده، اهالینک فوق العاده اولان سعی وغیرتیه ایرماغه مکمل سدلر یابلق، وهرطرفه جدوللر آچیلوب، اراضی کوزلجه

قدیمه روما تاریخی خریطه‌لری، «اسکی ویکی مقیاسلر کتابی»، «اوروپاده غرب ایمبراطورلغندن صکره تشکل ایدن دولتسر»، «چین ویت و تانا- رستان آطلاسی»، «مصرک احوال قدیمه وجدیده- سی» عنوانلی اثرلریدر. کلیات آناری ۶ بیوک جلد اوزرینه نشر اولمشدر.

آنه } (Anne) «حنا» ماده‌سنه مراجعت
} بیوریه .

آنه } قومینی (Anne Comnène) قسطنطنیه
} روم ایمبراطورلرندن آلكسیس قومینو- سک قیزی اولوب، میلادک ۱۰۸۳ تاریخده طوغش، و ۱۱۴۸ ده وفات ایشدر. پدرینک وفاتندن صکره، برادری (یان قومینوس) ی اسقاطله، زوجی (نیکفور) ی اجلاسه چالیشم ایشده، موفق اولمیب، بر مناسزه چکلش، و علوم و ادبیاته حصر مساعی ایدوب، پدرینک تاریخی یازمشدر، که الیوم موجوددر.

آنه } فرانسه‌لی — (Anne de France)
} فرانسه قرالی اون برنجی لوینک قیزی و سکرنجی شارلک هیشیره‌سی اولوب، میلادک ۱۴۶۲ تاریخده طوغش، و ۱۵۲۲ تاریخده وفات ایشدر. بوربون دوقه‌سی ایکنجی (پیر) و وارمش اولدینی حالده، برادرینک صباطو هنکامده نابغه حکومت صفتیه فرانسه‌ی حسن اداره ایش؛ و (اورلیان) دوقه‌سنک ریاستی آلتده عصیان ایش اولان بعض زادگاه قارشی حرب ایدوب، مرقوم دوقه‌ی اسیر طومش، وایکی سنه حبسه بولندیرمشدر.

آنه } برتانیالی — (Anne de Bretagne)
} برتانیه دوقه‌سی ایکنجی فرانسوآنک قیزی و وارثه‌سی اولوب، میلادک ۱۴۷۶ تاریخده طوغش، و ۱۵۱۴ ده وفات ایشدر. فرانسه قرالی سکرنجی شارل وارمغله، برتانیه‌نک فرانسه‌یه اتحاله قنه سبب اولمش؛ و زوجنک ایتالیا و قوق بولان سفرنده وکیله قالوب، فرانسه‌ی حسن اداره ایشدر. شارلک وفاتده اون ایکنجی لوییه وارشدر.

آنه } مجاری — (Anne de Hongrie)
} آلتنجی لادیسلاسک قیزی اولوب، ۱۵۲۷ تاریخ میلادسندن مجارستان و جهستان تاجی قوجه‌سی آوستریالی فریدانده قراندرمش؛ وویانه‌نک (اردل) و وپووده‌سی (زاپولسکی) طرفندن محاصره‌سی وقعه‌سندن بیوک بر جسارت کوسترمشدر. میلادک ۱۵۴۷ تاریخده پراغده وفات ایشدر.

سنی و اروا اولنق قوتیه پک منبت و محصولدار بر ملکتن حکمه یکمشدر. باشلیجه محصولاتی کتان، کنور، توتون، پتاه و بزورات زیتنه‌نک انواعندن و حیوانات بسلکه یارایان نباتات متنوعه‌دن عبارت اولوب، آنلری و صیفیرلری دخی پک مشهوردر. آنجی اهلینک باشلیجه معیشتی زراعتدن اولمیب، صنایعندن اولغله، فابریقه‌لرک انواعی پک چوقدر.

آنوای } (Annonay) فرانسه‌نک (آردش)
} ایالتده (تورنون) قضا‌سندده و (تورنون) شهرینک ۲۸ کیلومتره جنوب غریسندده واقع ناحیه مرکزی بر شهر اولوب، ۱۷۰۰۰ اها- لسی، بر مکتب اعدادیسی، ۱۳۰۰۰ جلدی حاوی بر کتبخانه‌سی، بر صنایع و تجارت اوطه‌سی، و سائر مؤسسات خیریه‌سی وارددر. بر تپه‌نک اتکنده وایکی کوچک چایک آره‌سندده واقع اولوب، منظره‌سی ثابت کوزلددر. وقتیه بر حرب موقعی اولوب، علی‌الخصوص قتلکیرله پروتستانلر بینده و قوق بولان محاربه‌لرده دفعاتله تخریب اولنش ایسده، اهالیسنک سعی و غیرتیه یکیدن اعمار اولنمشدر. کاغد فابریقه‌لری پک مشهور اولدینی کبی، چوخه، غانت، ایپ، ایلک و سائر فابریقه‌لری دخی وارددر. ایالتک اک بیوک واک مهم شهری اولدینی حالده، کنارده بولنق حبسیله، مرکز اتخاذا اولنه‌مامشدر. بالونی ایجاد ایدن (مونثولفییه) نک مسقط رأسی اولوب، بدیعه مذکورنه‌نک ایلک تجربه‌سی ۱۷۸۳ تاریخ میلادسندن بو شرده اجرا اولنش؛ و موجدی نامنه شرک ایچنده بر مسله (یعنی اوبلیسق) رکزا اولنمشدر.

آنویل } (J. B. d'Anville) فرانسه‌نک اک
} مشهور جغرافیوندن اولوب، میلادک ۱۶۹۷ تاریخده پارسده طوغش، و ۱۷۸۲ ده وفات ایشدر. ۲۲ یاشنه وارمدهن قرالک رئیس جغرافیونی عنوانه مظهر اولوب، آثار عتیقه آقا- دیماس اعضالغنه، و مؤخرآ فنون آقادیاسنک جغرافیا مأمورینه نصب اولنمشیدی. محال مختلفده تعیین ایندیکی عرض و طول درجه‌لریه و تنظیم ایندیکی مکمل خریطه‌لره جغرافیانک ترقیاتنه پک چوق خدمتله؛ و علی‌الخصوص ایتالیا، یونان و مصر خریطه‌لرینی تصحیح ایشدر. آثارینک اک مقبوللری: اوج جلد اوزرینه مرتب اولان «جغرافیای قدیم»، «تاریخ

آنه } اوستریالی — (Anne d'Antriche)
 فرانسه قرالیچهسی اولوب، اسپانیا

قرالی اوچنجی فلیپ قیزی ایدی. میلاد ۱۶۰۲
 تاریخده طوغوب، ۱۶۱۵ ده فرانسه قرالی سکرنجی
 لوییه وارمش، وطقوزنجی لویینک والدهسی
 اولمشیدی. قوجهسک صاغلغنده (ریشلیو) نک
 حسدینه هدف اولهرق، بر اختلاله مدخلی اولق
 نهتمیله (وال دوغراش) ده حبس اولغشیدی. قوجه-
 سنک وفاتده اوغلنک وصیهسی صفیله نایبه حکومت
 اولوب، رتق وفتق اموری (قاردینال مازارن)
 اسمنده برانچینک الینه تسلیم ایتدیکیچون، براختلاله
 سبب اولش ایسهده، بو اختلالی باصدیرمغه موفق
 اولش؛ و ۱۶۶۶ ده وفات ایتشدر.

آنه } (Anne) انکلتره قرالیچهسی. انکلتره
 قرالی ایکنجی (ژاق) ک قیزی اولوب،
 میلاد ۱۶۶۴ تاریخده طوغش، و ۱۷۱۴ ده
 وفات ایتشدر. دانمارقه قرالنک برادری پرنس
 جورجیه وارمش ایدی. بیوک همشیرهسی ماریانک
 قوجهسی اوچنجی کویومک وفاتده انکلیرلر طر-
 فندن دعوت اولنهرق، ۱۷۰۲ تاریخده انکلتره
 تختجهچقمشدر. مقربینندن جیزالاردن (مارلبروغ) ک
 قراندیغی مظفریتلر بو قرالیچهک سلطنتنه فوق العاده
 بر رونق ویرمکله، ۱۷۱۳ ده واقع (اوترخت)
 معاهدهسنده بتون اوروپا دولترینه حکمی انفاذ
 ایتشدر. برادری اوچنجی ژاق ولیعهد ایتکه چا-
 لیشش ایسهده موفق اولهمامشدر. بو قرالیچهک
 اک بیوک اثرلرندن بریده انکلتره ایله اسقوجیا ایچون
 برتک پارلنتو آچوب، اسقوجیایی انکلتره ایله تمامیه
 توحید ایتسیدر. انکلیر ادبیاتی بونک زمانده
 فوق العاده ترقی ایتشدر.

آنه } ایوانووه (Anne Ivanova) روسیه
 ایپراطوریچهسی اولوب، برنجی پترو-
 نک برادری ایوانک قیزی ایدی. میلاد ۱۶۹۳
 تاریخده طوغوب، ۱۷۴۰ ده وفات ایتشدر. قور-
 لاندیه دوقهسنه وارمش اولدیغی حالده، ۱۷۳۰ ده،
 ایکنجی پتروک وفاتی اوزرینه، روسیه تختنه او-
 تورمشدر. اداره امور دولتی مقربیندن (ژان دو-
 بیرن) ک الینه تسلیم ایدوب، کندیسکی بک مرحلتی
 بر قادین اولدیغی حالده، مرقوم بونک نامنه انواع
 مظالم اجرا ایتشدر.

آنهالت }

(Anhalt) آلمانیک کوچک حکو-
 ماتندن بر دوقهلق اولوب، (البه)
 ایرماغنک ایکی طرفنده واقع وهر طرفی پروسیه
 طوریاغیله محاطدر. بو حکومتنک الکاسی ایکی غیر
 مساوی پارچهدن عبارت اولوب، آرهلرنده ۷ کیلو-
 متره وسعتنده پروسیه اراضیسی کیرمشدر. مساحه
 سطحیهسی ۲۳۴۷ مربع کیلومتره اولوب، ۲۴۸۱۶۶
 اهالیسی واردر. بو قطعهک هیئت مجموعهسی ۵۱°
 ۴۰' ایله ۵۲° ۷' عرض شمالی و ۸° ۳۵' ایله
 ۱۶° ۱۰' طول شرقی آرهلرنده واقع اولوب، ه
 قضایه منقسمدر، که بونلرک دردی (یعنی زبست،
 دسان، کون، برنبورخ قضالری) شرق جهتهکی
 پارچهده، و بشنجیسی (یعنی بالنستد قضاسی) غرب
 جهتهکی پارچهده واقعدر. دوقهلق مرکزی
 (دسان) شهریدر. (البه) ایرماغی دوقهلق قسم
 شرقیسی شرقدن غربه طوغری شقی ایدوب، اوراده
 (مولده) نهرینی دخی اخذ ایدر. ینه مذکور ایرماغک
 تا بلرندن اولان (ساله) نهری ایسه دوقهلق قسم
 غربیسی سقی ایتدکدن صکره، دوقهلق خارچنده
 (البه) یه دوکیلور. اراضیسی عومیت اوزره آتچق
 وقوملوق اولوب، بعض جهتلری کوچک کولرله
 و بعض پرلری ده چالیرله مستورددر. یالکز غرب
 جهتهده بعض کوچک طاغلر واورمانلر بولنوب،
 اراضیسی دهانتددر. مع هذا اهالیسنک سعی وغیری
 سایهسندیه حیوانات، کتان، کنوپر، توتون و سائر
 حاصل اولور، وخیلی مقدار قویون یتیشدیریلیر.
 واردات و مصارف ۱۸ میلیون ماریک رادهلرندهدر.
 آلمانیا دولته بر آلائی پیاده عسکری ویرر. —
 آنهالت پرنس ودوقهلقینک عالههسی اسکی برخاندان
 اولوب، روسیه ایپراطوریچهسی ایکنجی قاترینه ایله
 اوروپا خاندان حکمداریلرینه قاریشمش بر چوق
 پرنسسلر دخی بو خاندانه منسوب بولنشلردر.

آنهاندوهی } (Anhanduhy) بو اسمله برا-
 زیلیانک (ماتوغروسو) ایالت
 واسعهسندیه ایکی نهر واردر، که بری «بیوک»
 و دیگرکی «کوچک» صفیله تقریق اولنهرق، ایکسی
 (سراغالانو) طاغدن نیعانه، برلرندن ۱۰۰ کیلو-
 مترهک مسافده (ورملو) نهرینه دوکیلورلر.

آنهای } (Anhai) چینک جنوب جهتهده
 (فوکن) ایالتنده (آموی) ک شرق

شمالده آسیا ایله آمریکا آره سنده تصور اولنان بر
بوغازه ویریلن اسمدر، که بئرک بوغازی اولمی
مختلدر.

آنیانو { کولی (Lac d'Agnano) ایتالیا ده ناپولی
شهرینک ۶ کیلومتره غربنده برکو -
چک کولدر، که برکان آغزندن مبدل اولوب، اخیراً
قورودلشدر. بو کولک کنارنده مشهور «کوپک
مغارهی» بولور.

آنیبال { ودها طوغریسی آن بعل (Annibal)
{ قرناجلیلرک اک مشهور سردارلری
اولوب، آمیلقارک اوغلی ایدی. قبل المیلاد ۲۴۷
تاریخنده طوغوب، دها چوجق ایکن، رومالیرله
قارشى اجرای خصومته پدري طرفندن تحلیف او -
نمشیدی. اینشته سی آسدروبال (ویا اسدریبل) ک
قومانده سی آلتنده اسپانیاده اوج سنه محاربه ده بو -
لندقدن صکره، مومی الیهک وفاتی اوزرینه، ۲۵
یاشنده اولدینی حالده، بتون قرناج عسکرینک سر -
دارلغه انتخاب اولنجه، رومالیرله اولان عهدی
نقض ایله، رومانک حایه سی آلتنده بولنان (سا -

غوننه) شهرینی قبل المیلاد ۲۱۹ تاریخنده ضبط
وتخریب ایتکله برابر، رومالیرلی رومانک ایچنده
مغلوب ایتک دها قولایدر ظنیه، یوز بیک عسکرله
اسپانیادن چیقوب، فرانسه نك ایچندن کچرک،
وآلپ طاغلرینی آشهرق، ایتالیا ده دخول، ویریرینی
منعاقب (تسین)، (تریبا) و (تراسیمه) محاربه لرینی
قزانوب، اوج قونسلوس مغلوب ایتمشدی. (فا -
بیوس) تدابیر حکیمانه سیله برآز وقت کنیدیسی
طوردیرمغه موفق اولمش ایسه ده، ایکی سنه سورن
بو محاربه لرله ایتالیا نك اورتیه سنه قدر ایلریش،
وقبل المیلاد ۲۱۶ تاریخنده (فانه) محاربه سنده رو -
مالیرلی کلیاً مغلوب، و ۵۰۰۰۰ عسکرلرینی اتلاف
ایتشدر. اووقت رومانک اوزرینه یوریش اوله
ایدی، روما دولتی بستیون استیصال ایش اوله -
جقدیسه ده، امداد آله دن رومایه کیرمکه جسارت
ایده مدیکندن، ویر طرفدن رومالیر وقت بولوب،
قوتلرینی تجید ایتش، بر طرفنده کندی عسکری
ایتالیا نك ذوق وصفالرینه طامش اولدقلى کپی، اسپا -
نیادن امداد کتیرن برادرلی (آسدروبال) دخی
وصول بولندن، قبل المیلاد ۲۰۷ تاریخنده (متا -
وره) ده منهرم ومقتول اولدیغندن، وقرناجندن

شمالبنده برشهر اولوب، ۶۰۰۰۰ اهالیسی واردر.
آنیم { (Anhim) هند چینیده سیام مملکتک
بر قصبه واسکله سیدر، که سیام کور -
فرینک شرق طرفنده، ۲۱° ۱۳' عرض شمالی ایله
۹۸° ۳۵' طول شرقیده واقع اولوب، صید ماهیسی
ویرنج محصولاتی چوقدر؛ وهواسی کوزل اولغله،
اوجوارلرده کی اوروپالیر طرفندن تبدیل هوا محلی
اغاز اولنشدر.

آنی { اوننجی عصر هجری عثمانلی شعراسندن
{ وزمره قضاتدن اولوب، زیرک زاده
دبیکله مشهور ایدی. کنیدیسی علوم شتایه واقف
وشعرده ماهر ایدیه ده، آقیونه ابتلاسی وبعض
اظوار مجنونانه تی وار ایدی. ثروت وسامانی دخی
برنده اولغله، سموردن مندر، یاصدیق ویتاق
قوللاندینی، ویک ناز و نیازله دعوت ایتدیکی احبابه
جزی برشی ایچون کوجنوب سؤمعامله ایتدیکی مشهور -
در. ۹۷۷ تاریخ هجریسنده وفات ایتشدر. شو
یت جلله اشعارنددر:

میاندن خبر مورارسه ک اقلیم ملاحتده
اوتیه می کوه بلوره آشار بر اینجه بلدر بو

آنی { بنه شعرای عثمانیه دن تیره لی بر نوجوان
{ اولوب، تاریخ ولادت و وفاتنه دسترس
اولمه ماشدر. شو قطعه جلله اشعارنددر:

یازلش صامکوز لوح جبین اوزده ابرودر
بنم بخت سیاهم بلدر بر قاره یازودر
کوک شولکلو مایلدر قد موزون خوبانه
کدریمک پاینه هر سرو رعنائک آفرمودر.

آنی { (Ani) اسکی ارمنستان حکمدارلردن
{ (بکرانی) لرک یانجختی بولنش اولان اسکی
بر شهر ایدی، که قارصک ۲۴ کیلومتره جنوب شر -
قیسنده (الاکوز) طاغنک شرق جنوبیسنده اوله رق،
آریه جابک کنارنده واقع ایدی. میلادک ۱۰۴۵
تاریخنده رومایمپراطورلغنک یدضبطنه کچوب، ۱۹ سنه
صکره یعنی ۵۷ تاریخ هجریسنده آلبارسلان طرفندن
فتح اولنش؛ وبعده ایران، ارمنی، کورجی وتاتار
حکمدارلرینک ایننه کچوب، نهایت ۷۱۹ تاریخ
هجریسنده وقوع بولان شدتلی بر حرکت ارضدن
مهدم وخراب اولغله. الیوم ویراندلری مشهوددر.

آنیان { بوغازی (Déroit d'Anian) اون
{ آلتنجی واون یدنجی عصر میلادیده

آنیس { *St^e. Agnès* } سیلیاده کی پالرو
 { شرنده بر قیز ایدی، که (دیوقلس)
 زمانده واقع خرسیانلرک تعقیباتی صره سنده. ۱۳
 یاشنده اولدینی حالد، روماده اعدام ایدلش اولغه،
 عندالنصارا اعزه صره سته چکوب، بعض شاعرلر بونک
 حانی نظمه چکش، و بر طاقم هیکل تراشیر مضع صو.
 رنده هیکلنی اعمال ایتمشدر.

آنیس { آکیتانه لی — *Agnès d'Aqui* }
 { *taine* } فرانسه ده آکیتانه دوقه سی
 بشنجی کویومک قیزی اولوب، ۱۰۴۳ ده آلمانیا
 ایبراطوری اوچنجی هنرییه وارمش؛ وقوجه سنک
 وفاتده ۶ یاشنده بولان اوغلی دردنجی هنرنک
 نامه نأبه حکومت صفتیله ۱۰۶۲ تاریخه قدر حکم
 سوروب، بعده رومیایه چکیله رک، ۱۰۷۷ ده وفات
 ایتمشدر.

آنیس { فرانسه لی — *Agnès de France* }
 { فرانسه قرالی «کنج» لوینک قیزی
 اولوب، ۱۱۸۰ تاریخ میلادیسنده، ۹ یاشنده
 اولدینی حالد، قسطنطنیه ایبراطوری «کنج»
 آلسکیس قومنینوسه وارمش؛ وایکی سنه صکره قو.
 جه سنی اسقاط و قتل ایله تختی ضبط ایتمش اولان
 آندرویق قومنینوسه وارمق مجبوریتده بولتمشدر.

آنیس { مرانیالی — *Agnès de Méranie* }
 { مرانیایا دوقه سی برتولدک قیزی او.
 لوب، ۱۱۹۶ تاریخ میلادیسنده ایلک قاریسی
 (ایزلبورزه) یی تطلیق ایتمش اولان فرانسه قرالی
 (فلیپ اوکوست) ه وارمش؛ و بو حکمدار دن بر قاج
 اولادی دنیا به کلدکن صکره، فلیپ رؤسای روحانیه
 طرفدن تکرار ایلک قاریسی آلفه اجبار اولند یغندن،
 آنیس تطلیق اولنهرق، (بوآسی) یه چکیلوب، ۱۲۰۱
 تاریخده کدرندن وفات ایتمشدر. بونک حالی بعض
 شعرا طرفدن فاجعه صورتنده یازلمشدر.

آنیس { آوستریالی — *Agnès d'Autriche* }
 { آوستریا ایبراطوری برنجی آلبرتک
 قیزی اولوب، ۱۲۸۰ تاریخ میلادیسنده طوغش؛
 ومقنولاً وفات ایدن پدرینک انتقانی آلمق ایچون،
 ۱۰۰۰ کشی اعدام ایتمکدن صکره، مجارستان
 قرالی اوچنجی آندریایه وارمش ایسه ده، بر سنه
 صکره طول قالمغه، بر مناسیر بنا ایدوب، ایچنده

دخی نقود وامداد بک کج وکوج کلدیکندن،
 آنیبال (نوله) شهری پیشکاهنده ایکی دفعه (مارسلوس)
 طرفدن انزامه اوغرا دلش؛ ومع هذا ینه ثبات ومقاد
 ومت ایدوب، ایتالیا ده طورمش؛ ویا لکر روما سر.
 دارلرندن (اسکیپیون) ک آفریقایه سوق عسکر
 ایتدیکنی ایشیدنجه، وطنی مدافعه ایچون، ایتالیا یی
 ترک ایتمک مجبور اولمشدر. آفریقایه وصول بولور
 بولماز، قبل میلاد ۲۰۲ تاریخده (زامه) اووه سنده
 روما عسکریه محاربه یه طویشوب، مغلوب اولغه،
 ترک وطنه مجبور اولوب، سوریه حکمداری آنطیو.
 خسه التجا، و بو حکمداری رومالیر اعلان حرب
 تشویق ایتدکن صکره، اوراده دخی طوره میوب،
 (بنینا) یعنی خداوندکار جهتی حکمداری (پروسیاس) ه
 التجا ایتمشدر. پروسیاس کندیسنی رومالیرک الینه تسلیم
 ایتمک بولنره وعد ایتمش اولدیغندن، آنیبال خصم
 جانلرینک الینه دوشمه مک ایچون، زهر ایچوب،
 قبل میلاد ۱۸۲ تاریخده، ۶۴ یاشنده اولدینی حالد،
 اتلاف نفس ایتمشدر. (قورنلیوس نیوس) آنیبالک
 ترجمه حاتی یازمشدر.

آنیبالیان { *Annibalien* } شرق ایبراطور.
 { لرندن بیوک قسطنطنینک یکنی او.
 لوب، بونک طرفندن پونت (یعنی طریزون) وقیادو.
 کیا (یعنی سیواس وقیصریه طرفلری) ایله ارمنستان
 حکمدار لغنه نصب اولمش ایسه ده، قسطنطنینک وفا.
 تده همیچه زاده سی (قونستانس) ک تشویق اوزرینه،
 کندی عسکری عصیان ایدوب، میلادک ۳۲۸ تا.
 ریچنده کندیسنی قتل ایتمشدر.

آنیتوس { *Anytus* } آتنه نک ادبیات معللر.
 { ندن اولوب، حکیم مشهور سقرا.
 طک برنجی دشمنی ایدی. (ملیتوس) ایله بالانفاق،
 سقراطی اتهامله، اعدامنه سبب اولدقدن صکره،
 بو حکیمک براننی تبین ایدنجه، آتنه یی ترک ایتمک
 اجبار اولنهرق، قره دکیز ارکلیسنه قاجش؛ واوراده
 روایت کوره رجم اولتمشدر.

آنیچت { *St^e. Anicet* } سریانی الاصل او.
 { لوب، میلادک ۱۵۷ تاریخندن
 ۱۶۸ تاریخده ک پاپالیق ایتمش؛ و (مارق اورل) زما
 نده اعدام اولتمشدر. عندالنصارا اعزه دن معدود
 اولوب، نیسانک ۱۷ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آنیسیس } ویا آنوسیس (Anysis) فراغه
 مصردن اولوب، قبل المیلاد
 یدنجی عصر ابتدالزنده حکومت سورمش، وایی کور-
 زندن کور اولدینی حالد، طائفه رهبان طرفندن
 تحته اجلاس ایتدیر یلرک، حبش حکمداری (سباقون)
 طرفندن اسقاط و طرد اولمشدر. بو اسم (انوس)
 اسمک یونان لسانی شیوه سنه تطبیقندن حاصل اولمش
 غلطی کی کورینور. دیگر بعض علامه کوره ده،
 (بوکوریس) دینل حکمدارک عینی اولسی مظنوندر.
آنیس } (Aniche) فرانسه نك (شمال) اید-
 لنده (دوه) قصبه سنك ۱۳ کیلو-
 متره شرق جنوبیسنده واقع ۵۰۰۰ اهالی بی جامع
 بر بیوک قریه اولوب، کور معدنك کثرتیه وجام
 وشکر فابریقه لریله مشهوردر.

آنیقال } (Anikal) هندستانك جنوب
 جهته ده (میسور) خطه سنك (نادید-
 روغ) ایالته ده، (بنکالور) قضاسنه تابع وبنکالور
 شهرينك ۳۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده واقع بر قصبه
 اولوب، ۶۶۱۲ اهالیسی واردر.

آنیگریس } (Annicéris) (آرستپ) ك
 شاگرداندن بر حکم اولوب،
 میلاددن ۴ عصر اول اسکندریه ده بولنوردی. —
 بواسطه دیگر بر حکم دها واردر، که افلاطونك
 احباسندن اولوب، حکمدار ظالم (دنيس) طرفندن
 کوله کی صائلش اولان حکم مشارالیهی صائین آلوب
 آزاد انجمله اسارتدن قورتارمشدر.

آنیمادی } (Aneimadi) هندستانك جنوب
 جهته ده کی (نیلگری) جبالنك اك
 یوكسك ذروه سی اولوب، ۲۶۹۳ متره ارتفاعی
 اولغله، هند جنوبینك اك مرتفع نقطه سیدر.

آنیمالیا } (Animallé, Animalaya) که
 سانسگری لسانده «فیل طایغی»
 دیمکدر. هندستانك جهت جنوبیه سنده، (غات)
 سلسله جبالنه منسوب اوله رق، (نیلگری) سلسله-
 سنك ۱۰۰ کیلومتره جنوبیه واقع بر طاغدر، که
 غربدن شرقه طولی ۸۰ وعرضی ۵۰ کیلومتره او-
 لوب، ارتفاعی ۱۰۰۰ ایله ۲۰۰۰ متره آره سنده در.
 اورمانلری چوق اولوب، ذی قیمت آغاجلری و انواع
 ادویه و بهارات نباتاتی حاویدر. فیل قیلان و سائر
 حیواناتی دخی چوقدر. اورمانلرینك مرکز اداره سی

راهبه صفتیه قیامش؛ و ۱۳۶۴ ده وفات ایتشدرد.
آنیس } سورله (Agnès Sorelle) حسن
 وجمالیه وعقل وذكولیه مشهوره
 برقادین اولوب، فرانسه زادکاندن بر عالمیه
 منسوب اوله رق، میلادك ۱۴۱۰ تاریخنده طوغش؛
 و ۱۴۳۱ تاریخنده (آنزو) دوشه سنك معیتده
 فرانسه قرالی سکرنجی شارلک سراینه کیتدیکنده،
 قرال کندیسنه عشق ایدوب، قرانیجه نك معیتنه
 آش؛ و متعاقباً دوست اتحاد ایتشیدی. بو قادین
 قرالک نزدنده حازر بولندیقی نفوذ و تأثیری
 حسن استعمالی ایله، قرالی طالمش اولدینی بطاقت
 وکوشلکندن قورتارهرق، ممالکینی ضبط ایتکده
 اولان انگلیزلری فرانسه دن اخراجه تشویق ایتشدرد.
 مؤخرأ قرالک اوغلی اون برنجی شارل ایله کچمده
 یکندن، سرائی ترکله، قرال طرفندن کندیسنه
 احسان اولمش اولان بر کوشکه چکلش؛ و ۱۴۵۰
 تاریخنده قرال ایله کوریشمه کیتدیکی حالد، ظن
 اولدیفته کوره، مرقوم شارل طرفندن مسموماً وفات
 ایتشدرد.

آنیست } بورژوا (Anicet Bourgeois)
 فرانسه نك فاجعه نویس محررلرندن
 اولوب، میلادك ۱۸۰۶ تاریخنده پارسده طوغش؛
 و ۱۸۷۱ ده وفات ایتشدرد. یازدیغی فاجعه لرك
 بعضیی اولدقجه مقبولدر.

آنیسون } (Anisson) اون یدنجی عصر
 میلادیه فرانسه نك لیون شهرنده
 مشهور بر مطبعه چی اولوب، نشر ایتدیکی بعض مهم
 اثرلرله کسب شهرت ایتش؛ و اوغلی پارس «مطبعه
 عامه» سنك مدیریتنه نصب اوله رق، مطبعه مذ-
 کوره نك اداره سی طول مدت بو عالمیه منحصر
 قالغله، ترقیاته پك چوق خدمت ایتشلردر.

آنیسی } (Agnesi) علوم ریاضیه ده کی وقوف
 و مهارتیه مشهوره ایتالیایی برقادین
 اولوب، میلادك ۱۷۱۸ تاریخنده میلانده طوغش،
 و ۱۷۹۹ ده وفات ایتشدرد. پدري (بولونیا) دار
 الفنونده ریاضیه معلی بولغله، وفاتده، پایا طرفندن
 ویریلن ماذونیت اوزرینه، پدرینك پرینه ریاضیه
 درسی ویرمهک باشلامش؛ و علوم ریاضیه ده دائر
 مقبول و معتبر بر قاج اثر یازمشدر.

قصبه ینه (آواچه) نامیه قاپچاقه طاغلرندن این بر کوچک نهرک منصبنده و (آواچینسقایه) دینل کوزل بر برکاتک اتکنده واقعدر.

آوار } یاخود آبار (Avares, Abares) رستان اقوامندن اولوب، (آلتون

طاغ) جوارلرنده متوطن ایکن، آلتنجی عصر میلادیده چینلیلر هجومه، مملکتلرینی ضبط ایتدکلرندن، قلیچدن قورتلارلی میلادک ۵۵۷ تاریخنده وولغه (دون) نهرلینی تجاوزله، طونه سواحله کلوب،

یرلشدیلر. ۵۸۲ ده قسطنطنیه روم ایمپراطورلیه محاربه ایدهرک، (داکیا) و (بانونیا) ی یعنی رومایا و مجارستانی ضبط ایله، اورادن جرمانیانتک ایچ طرفلرینه وایتالیایه قدر یابلدیلر. میلادک ۶۲۶ تا.

ریخنده کسری ایله بالاتفاق قسطنطنیه اوزرینه هجوم ایدیلرسهده، رئیسلی اولان (بابان) شهر مذکورک سوری خارچنده ایمپراطور (هراقلیوس) طرفندن مغلوب و مهزم اولدی. ۷۹۱ دن ۷۹۹

تاریخندهک شارلمانله محاربه ایدهرک، بو حکمدار طر فندن تامیله رام ایدملکه، خرسیتیانلق دینی دخی قبوله مجبور اولدیلر. آوارل اوزون بویلی جسور و جنگاور آدملر اولوب، حیل و خدعهده دخی ماهر

ایدیلر. خیمه نشین اولوب، اودو ایله کردکلری پرلرده چرکه لرینی بریوک داتره هیئتده قورارلردی. رئیسلی «خان» و «خاقان» عنوانیه یاد اولنوردی. آوارلرک تشکیل ایتمش اولدقلری دولت میلادک ۵۹۰ تا.

ریخندن ۶۳۰ تاریخندهک خیلی بیوک اولوب، طونه نک شمالنده آلمانیاک اورتلرنده بولنان (لوساچه) خطه قدیمه سندن روسیه نک (دون) نهرینه قدر تمتد اولوردی. بعده بو قطعنهک غرب جهتی لهیلرله

چهلیر ضبط ایتدکلری کی، شرق جهتی دخی (خا زار)ر ضبط ایتمکه، یالکز وسطی جهتلری آوارلرک النده قالشیدی. شارلمان بونلری مغلوب ایتدیکنده، الکالرینک یالکز غرب قسیمی (آواریا) نامیه برولایت

صورتنه قویوب، شرق قسیمی ایسه اوسرده ینه تارستاندن گلش اولان مجارلر استیلا ایتمشلردی.

آوار } (Avar) داغستانده (کوکسو) نهرینک کاملاً اسلام وسنی اولوب، بر خان معرفتیه اداره اولنورلردی. استقلالرینی محافظه ایچون، روسلره

اولان (آمالیا) قریه سی بو طاغک اورتیه سندیه اولوب، ۳۵° ۱۰' عرض شمالی ایله ۳۵° ۷۴' طول شرقیه واقعدر.

آنیولو } (Agnolo) ایتالیاک المشهور معمار و هیکتراشلرندن اولوب، میلادک

۱۴۶۰ تاریخنده فلورانسده طوغش، و ۱۵۴۳ ده وفات ایتمشدر. فلورانسده ترین ایدن بر چوق ابنیه مشهوره و متینه بونک جله آنارندنر. — اویچ اوغلی دخی هیکتراشلقده کسب شهرت ایتمشلردر.

آنیونه } (Agnone) ایتالیاک جنوب جهتنده، (ملفا) ناپولی قراللغک (مولیزه) ایله

لنده، (ایزیا) قضااسنده و مرکز قضاک ۳۶ کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه در، که آدریاتیق دکیزینه دوکیکن (ترینو) نهری مجراسنک یوقاری طرفنده واقع اولوب، ۲۳۰ ۱۰ اهالیسی و باقیر فابریقه لری واردر.

آواجی } (Avadsi) جاپونیانک آطهلرندن (اولوب، نیبون جزیره سنی (سیقوق)

و (کیوسو) آطهلرندن آیران بوغازک منتهای شرقنده واقعدر. قابل زراعت کوزل تپه لری حاوی اولان بو آطه نک شاملدن جنوبه اولان طول اعظمی ۵۰

کیلومتره اولوب، (اوساق)، (هیوگو) و (ساقای) اسملریله اویچ مشهور لیانی حاوی اولان بر کوزل قویک ساحل غریبسی تشکیل ایدیلر. (سیقوق) ایله

لتنه ملحق بر مملکت ممتاز اولوب، مرکزی اولان (آواجی) و نام دیگرله (سوموتو) قصبه سی جزیره نک ساحل شرقیسنده و ۲۱' ۳۴° عرض شمالی ایله ۲۶' ۱۳۲° طول شرقیه واقعدر.

آواچه } (Avalcha) سیریاک منتهای شرقنده (کان) قاپچاقه) شبه جزیره سنک سا.

حل شرقیسنده بر قویدر، که مدخلی ۳ کیلومتره کنیش و ۶ کیلومتره اوزون بر بوغازدن عبارت اولوب، ۵۱' ۵۲° عرض شمالی ایله ۲۸' ۱۵۶°

طول شرقیه واقعدر، و ساحل ییمینده بر فناری واردر. اطراف مرتفع ودائی صورتده قارله مستور و درت برکانی دخی حاوی طاغلرله محاط اولوب،

صولری درین و غایت ساکن اولغله، بر بیوک دونما استیعابنه الویریشلیدر. ایچنده براقچ نیانی اولوب، اک مشهوری (پتروپاواسنی) اسکله سیدر. بو کوچک

آوالون { (Avalon) فرانسه نك (بونه) ايله

(كوره) نهرينه دوكلين (قوسين) چايي كنارنده
(ليون) دمير يولي اوزرنده، $47^{\circ} 29' 12''$ عرض
شمالی ايله $1^{\circ} 34' 17''$ طول شرقیده واقع اولوب،
۵۸۰۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، ۴۰۰۰ جلدی
حاوی کتبخانهسی، زراعت اوطلهسی، دباغخانه لری،
چوخه وایلیک فابریقه لری، حیوانات، یوک و شراب
تجارتی و کوزل تفرجگاه لری وارد. اسکی بر قصبه
اولوب، رومالیر زماننده (آبالو) اسمیله معروف
ایدی. — قضاسی ۵ ناحیه و ۷۲ دائرة بلدییه
حاوی اولوب، مساحتی سطحیسی ۹۶۷ مربع کیلو-
متره و اهالیسی ۴۴۰۱۶ کشیدر.

آوالون { (Avalon) آمریقای شمالیده (ترنو)

جزیره سنك شرق جهته در شبه
جزیره در، که جزیره مذکوره طار بر برزخه مر-
بوط اولوب، درت شبه جزیره دن عبارتدر. مرکزی
اولان (سنت جون) قصبهسی بو شبه جزیره لک شمال
شرقیه طوغری تمتد اولاننده در. جنسوب شرقیه
تمتد اولان شبه جزیره سنك اوجی (راسه) برونه منتهی
اولور، که اوزرنده بر فنار وارد. آوالون شبه
جزیره سنك اراضیسی غیر منبت بر طاقم تیه لردن
عبارتدر.

آوالیت { (Avalites) آفریقانک باب المندب

جوارنده کی سواحلنده ساکن بو-
لفش بر قومه اسکی یونان جغرافیونی طرفندن ویریلن
اسمدر. مرکز لری اولان (زیلع) شهرینه دخی بواسمی
ویر مشلدر.

آوانزی { (Avanzi) ایتالیا رساملرندن ایکی

کشینک آدیدر، که بری (زاق)
اسمیله اون درنجی، و دیگری (سیمون) اسمیله اون
آلتنجی عصر میلادیده یاشامشلدر. ایکسینک ده اثر-
لری مقبولدر.

آوانسه { (Avance) فرانسه نك (لوت) مع

(غارونه) ایالتنده بر نهردر، که
مجراسی یالکز ۶۰ کیلومتره ایسه ده، صوبی چوق
اولغله، بر چوق ماکینلر چویردکن صکره، صول
ساحلدن (غارونه) ایرماغته دوکیلور.

آوانوس { آنقره ولایتک قیر شهری سنجاب-
غنده و سنجاغک منتهای جنوبنده

قارشى مدت مدیده مردانه مقاومت، و دفعاتله
استقلالرینی استرداد ایتمشلسده، نهایت مغلوب
اولوب، (آواریا) یاخود (آوارستان) دنیلن، ایکترلی
ایوم داغستان ایالتنک بر قضاسی حکمنده در. بوقضا-
تک مساحتی سطحیسی ۱۵۲۰ مربع کیلومتره او-
لوب، ۳۰۰۰۰ دن زیاده اهالیسی وارد. آوارلر
(زکی) قومک شعوباتندن معدود اولوب، لزکی لسا-
نه مشابه بر لسانه متکلمدرلر. ماده سابقه ده بیان
اولنان (آوار) قومک بر بقیهسی اولمیری دخی
ملکوظدر.

آوارین { «ناوارین» ماده سنه مراجعت
بیوریه.]

آواساره { (Avasara) روسیه نك النده بو-

لنان (لاپونیا) نك بر طاغیدر، که
 $66^{\circ} 32'$ عرض شمالیده واقع اولوب، یالکز ۲۲۶
متره ارتفاعی وار ایسه ده، افقنک وسعتی حسابیله،
۱۷۳۶ تاریخ میلادیسنده پارس انجن فنونی طر-
فندن، کره ارضک قطبلرده کی باصیقلغنی تعیین ایچون،
عملیات رصدیه اجراسته انتخاب اولندیفندن طولای
شهرت بولمشدر.

آوالوس { (Ferdinand François d'A-valos) مشهور شارل کینتک اک

یوک سردارلردن اولوب، فرانسهیه قارشى اولان
محاربه لرده ابراز شجاعت ایتمش؛ و ۱۵۱۲ تاریخ
میلادیسنده واقع (راونه) محاربه سنده اسیر دوشوب،
زندانه ایکن، حسن و جمال و عقل و فراستیه مشهوره
اولان زوجهسی (ویتوریا قولونه) نك نامنه «عشق مکا-
لمسی» نامیه بر کتاب یازمشیدی. زنداندن چیققدن
صکره، بنه فرانسهیه قارشى محاربه ایدوب، (میلان)
جهتک اسپانیانک البته یکمسته سبب اولمشدر. ۱۵۲۵
تاریخ میلادیسنده (پاویه) مظفریتی اوزرینه سردار
اکرم اولوب، او سنه میلانده وفات ایتمشدر. —
بونک یکنی (آلفونس آوالوس) دخی شارل کینت
عسکرینک سرداری بولنش؛ و ۱۵۴۲ تاریخ میلادیس-
نده قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینه قارشى
آوسریابه یاردیم ایتمش؛ و امپراطورله برابر تونس
دخی کیشیدی. ۱۵۴۳ ده میلان والیلکنه تعیین
اولندهرق، (نیه) شهرینی (انکیان) قوتیله خبرالدین
بارباروسک محاصره سندن قورتارمش ایسه ده، برسته
صکره موی الیه انکیان قوننی طرفندن (چریزوله) ده
مغلوب اولمش، وایکی سنه صکره وفات ایتمشدر.

آوجیاس { Augias } اساطیرله مخلوط اولان یونانک تاریخ قدینه کوره، (الیده)

حکمداری اولوب، ۳۰۰۰ صیغیری حاوی جیم بر آخوری اولغله، بو آخور ۳۰ سندن بری سو-پورله مش اولدیغندن، صیغیرلرینک نصفی ورمک شرطیله تطهیرینی قهرمان هرکوله حواله ایتش؛ و بو قهرمان بر نهرک صویینی چوپروب، آخورک ایچندن یکیرمکه، تطهیره موفق اولدقد، حکمدار وعدنده طورمدیغندن، هرکول شهری بغما و آوجیاسی قتل ایله، اوغلی (فیلیا) پی تخته اجلاس ایتش.

آوچانو { Avezzano } ایتالیاک (آروچه) اولتزیوره) ایالتنده، (آکیله) شهرینک ۳۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده وهمان کا-ملا قورودلش اولان (فوجینو) کولی کنارنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۵۱۲۰ اهالیسی وارد. — قضاسی ۸ ناحیه دن مرکب اولوب، ۱۷۰۷ مربع کیلومتره مساحت سطحیه سی و ۹۰۰۰۰ اهالیسی وارد.

آودله { Avdela } یانیه ولایت و سنجافنک کرینه قضاسنه تابع (صمارینه) ناحیه سنده بیوک بر قریه در، که (پندوس) طافنک شرق جهته کی اتکنده، (واسیلیجه) ذروه سنک آلتنده وایخه قره صو تابعلرنن بر دره نک اوزرنده واقع اولوب، کرینه نک ۸ ساعت غربنده و صمارینه نک ۴ ساعت جنوبنده در. اهالیسی کاملاً اولاخ جنسه منسوب اولوب، باشیجه رعی اغنامه مشغول بو-لندقلرنن، و قریه نک موقعی یک یوکسک وهواسی صونوق اولدیغندن، یازین ۱۷۰۰۰ قدر اهالیسی اولدییی حالده، قیشین، جاملق و سائر جهتلرده کی قبشلاقره کیندکلرنن، یالکر ۱۰۰۰ قدر اهالیسی فالیر. او جهنک سائر محللارنده اولدییی کی، بو قریه ده دخی قادیلر معرفتیه یوکدن (ونچه) تعیر اولسان قبا فانه وکلم انواعیله چوراب و سائر یاپیلیر.

آور { Aur } بحر محیط کیرده (مارشال) جزایری ایچنده ۳۲ کوچک آله دن مرکب بر طاقدر، که اورته لرنده اولوب اک بیوکری اولان وینه بو اسمله تسیمه اولنانی "۴۰' ۱۸' ۸° عرض شمالیده واقع اولوب، اوج درتیوز اهالیسی وارد.

بیوجک بر قریه در، که قزیل ایرماق ساحلنده واقع اولوب، و قریله ناحیه مرکزی ایکن، شمدی حاجی بکتاش ناحیه سنه ملحقدر.

آوانی { (محمد —) شیخ محی الدین عبدالقادر حضرتلرینک اصحابدن اولوب، ابن القاند یمکله مشهوردر. کبار مشایخدن زاهد و متورع بر ذات ایدی.

آوبغ { (Awbeg) ایرلاندهده بو اسمله ایکی نهر بولنوب، بری (لیریق) قونتلغنده (آناغ) قرینده نبعانه، ۴۸ کیلومتره ک جریاندن صکره، صول ساحلندن (بلاق وائر) ایرماغنه منصب اولور. — دیکری (قورق) قضاسنده (بلارنی) قرینده نبعان ایدوب، ۱۸ کیلومتره ک جریاندن صکره، (قورق) شهری قرینده (لی) نهرینه دوکیلور.

آوتاریات { (Autariates) دالماسیانک شمال جهته ساکن بولنش اسکی بر قومدر. مرکزی (سالونه) شهری ایدی.

آوتاریس { (Autharis) لومباردلرک حکمدار-لرندن اولوب، میلادک ۵۸۴ تاریخندن ۵۹۱ تاریخنده حکم سورمش؛ واستریایی ضبط ایتدکن صکره (راونه) و (روما) یه قدر چا-پولجیلق ایتش؛ وایمپراطور (ماوریس) ک امدادینه کلش اولان (آوستراسیا) حکمداری ایکنجی شیلدر. برتی مغلوب ایتشد. آریوس مذهبک اک خواهشلی طرفداراندن اولوب، خونخوار بر حکمدار ایدی.

آوتلان { (Autlan) مکسیقه نک (بالیسکو) ایالتنده (غوآدالیانه) نک ۲۳۰ کیلومتره جنوب غربیسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالیسی، وقامش شکریه قرمز، قاقانو و طوزدن عبارت بیوک بر تجارتی وارد.

آوتولیکوس { (Autolycus) یونان قدیم علامد سندن اولوب، قبل المیلاد ۳۶۰ تاریخنده (اؤلیا) ده طوغش؛ وهندسه وهیته متعلق الیوم موجود ایکی کتاب یازمشدر.

آوتومیدون { (Automédon) اومپروسک روایتنه کوره اسکی قهرمانلر-دن آخیلاوس ایله پیروسک عربهلرینی سورن بر مشهور عربهلجی اولوب، اسمی عربهلجیلق مهارتنده ضرب مثل حکمنه یکمشدر.

بر کوزل اووده واقع و چارلرله محاط مفرح بر شهر اولوب، کوزل اینه‌سی وارد. اینجده جسم و مکمل بر بیمارخانه وارد، که مجانی بعضی ایشلر و صنعتلره مشغول ایدرک، تدای ایدرلر.

آورلیانوس { (Aurélien) روما ایمپراطور - لردن اولوب، میلادک ۲۱۲

تاریخنده (پانویا) نک (سیرمیوم) ایالتنده کویلی اوبیدن طوغش؛ وعسکره کبروب، مراتب عسکریه ده قطع مراحل ایتدکدن صکره، ۲۵۸ ده (والریان) طرفندن قونسولوسلغه ترفیع اولنش؛ و ۲۷۰ ده ایکنجی (قلاودیوس) ک وفاتنده، وصیتی اوزرینه، ایمپراطور اولمشدر. غوتلری، سارماتلری، مارقومانلری و واندالری دفع ایتدیکی کبی، ۲۷۳ ده تدمور ملکه‌سی (زنویا) پی، و ۲۷۴ ده (غالیبا) پی یعنی فرانسه طرفلری ضبط ایتش اولان (تترقیوس) ی مغلوب و منهرم ایدرک، رومایه عودتنده بیوک فاتحلره مخصوص شانی بر استقباله نائل اولمشدر. غوانل حریه دن آزاده قانجه، رومانک ترینیه اوغراشمش، و ویرکلی ایندیروب، بر طاقم نظامات وضع ایتشدر. مجازاده شدق غالب اولوب، اواخر سلطنتنده خرسیانلر حقنده غیر مساعد حرکتده بولمشدر. ۲۷۵ ده آزاد کوله لردن (منستیوس) طرفندن قتل ایتدیرلشدر.

آورلیوس { (Marc Aurele, Marcus) مارقوس — یاخود مارق اورل

(Aurelius) روما ایمپراطور لردن اولوب، میلادک ۱۲۱ تاریخنده روماده طوغشیدی. نفوذ و اعتبار صاحبی بر خاندانه منسوب اولوب، بیوک پدری (آنیوس وروس) ک نظارتی آلتنده تربیه اولمشیدی. ایمپراطور آدریان کندیسنی کنج ایکن روما شهرامینلکنه تعین، و خلقی آنطونینوسه بونی آخرت اولادلغنه قبول ایلله ولی عهد ایتسنی وصیت ایتشیدی. بوجله صاحب ترجمه ۱۶۱ تاریخنده آنطونینوسه خلف اولوب، روما تختنه جلوس ایتشدر. جلوسنی متعاقب تیر وپو ایرماقلرینک طغیان، قحط و غلا و قوعی، و باعلتک ظهوری، بر تانیاده اختلال و قوعی، (قات) و (غاد) قوملرینک آلمانیه هجومی، ایرانلرک تجاوزی کبی بر جوق مصیبتلرک اینجده بولنش ایسه ده، بر تانیاده کی اختلالی سردارلری معرفتیه باصدیردینی

آور { (Aor) بحر محیط هندیده (ملاقه) شبه جزیره سنک شرقنده و (آتامبه) آله. لریک جنوب غریسنده واقع بر کوچک آله در.

آورانسه { (Avranches) فرانسه نک (مانشه) ایالتنده قضا مرکزی بر قصبه در، که

(سنت لوی) شهرینک ۵۵ کیلومتره جنوب غریسنده وبارسک ۳۰۸ کیلومتره غربنده و (سه) نهرینک کنارنده واقع اولوب، ۸۱۴۰ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، مربیه یتیشدیرمکه مخصوص مکتبی، ۱۲۰۰۰ جلدی حاوی کتبخانه‌سی، نباتات باغچه‌سی، موزه خانه‌سی، زراعت و علوم و فنونه مخصوص آری آری جعیتلری، خسته خانه‌سی، اسپارماچت، دانه، و اقشہ مختلفه فابریکلری وارد. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (اینجنه) و (آرفانتوی) در، بعض اینته قدیمه‌سی ده وارد. — آورانسه قضاسی ۹ ناحیه و ۱۲۴ دائره بلدییه‌سی حاوی اولوب، ۹۷۳ مربع کیلومتره مساحه‌سی و ۱۰۶۸۴۰ اهالیسی وارد.

آورباخ { (Auerbach) آلمانیه (ساقسه) اوویفلاند) خطه‌سده، (ازویقاؤ) ایالتک (پلاون) قضا سنده و مرکز قضا نک ۲۹ کیلومتره شرقنده واقع ناخیه مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۶۲۵ اهالیسی وارد. — ینته ایالت مذکور نک (خمینچ) قضا - سنده و (استولبرغ) ناحیه‌سده بو اسمله دیگر بر قصبه اولوب، ۴۳۵۰ اهالیسی وارد. — بو اسمله آلمانیه بر قاج قریه دخی وارد.

آوربرغ { (Auerberg) باوریه طاغلرینک (له) ایله (ورتاخ) آره‌سده واقع بر ذروه‌سی اولوب، ۱۰۱۴ متره ارتفاعی وارد. — پروسیه نک (ساقسه) ایالتنده کی (اونترهارج) طاغنک دخی بو اسمله بر ذروه‌سی اولوب، ۶۲۴ متره ارتفاعی وارد.

آورسبرغ { (Auersberg) ساقسه قرالغیله (چهستان آره‌سده کی (ارز - کیرک) سلسله جبالنک اک مرتفع ذروه لردن اولوب، ۱۰۴۹ متره ارتفاعی وارد.

آورسه { (Aversa) ایتالیا نک جنوب جهتنده (ترادی لابوره) ایالتنک (فاسرته) قضا سنده ناپولینک ۱۲ کیلومتره شمالنده واقع بر شهر اولوب، ۲۱۰۰۰ اهالیسی وارد. غایت منبت

چمقیدغندن، متقدمین جهنک بر قبوسی نظریه باقر. لردی. اطرانده کی بطاقلقر قورودیلوب، کوزل باغلر حاله قومئشدر.

آوروئس (Averroës) حکیم مشهور { ابن الرشید } آوروپالیر عندنه متعارف اسمی اولوب، (ابن الرشید) اسمندن غلطدر. [«ابن الرشید» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آوروئه (Averüe) نوروجک ساحل غر. { بیسی قارشینده و (استاونوسفیورد) خلیجک مدخلنده واقع بر یوک آظه اولوب، اور. ندسی ۵۷° ۶۲° عرض شمالیده.

آوروپا { یاخود اوروپه (Europe) اساطیر یونانییه کوره، فنیکه حکمداری (آجنور) ک قیزی و مشهور (قادموس) ک همشیره سی اولوب، کویا ابو الالهه مشتری کندینسه عاشق اولمله، بر بوغا صورتنه تبدیل ایدوب، کره ارضک الی یومناهدا بو اسمله یاد اولنان قطعه سنه کونورمش؛ وازدواج لرندن (مینوس) ایله (ایاق) و (رادامانته) طوغش.

آوروپا { (Europe) کره ارضک قطعات خسه سندن بری اولوب، آوسترا. لیادن بشقه اک کوچک لری و حقیقته آسیانک بر شه جزیره سی اولدینی حالده، هوا و اراضینک کوزللیکی، و علی الخصوص اهالیسنک مدنیتله او مدنیت سایه سنده نائل اولدینی معموریت حسبیه، قطعات خسه نک برنجیسی حکمه یکمشدرد. اسکی یونانیلر بو اسمی اساطیردن مأخوذ عد ایدوب، مشترینک او طرفه قاجیرمش اولدینی (آوروپا) نام قیرک اسمیه تسمیه ایدلش اولدینی فکرکنده ایدیلر. دیگر برظنه کوره، «واسع» دیمک اولان (آوری) کله یونانیه سندن مشتق اولوب، ابتدا واسع اووه لری حاوی اولان (ترکی) یعنی ادرنه ولایتیه ویرلش، وبعده بتون آوروپایه تعیم اولنشدرد. بر روایت کورده «مغرب» معناسیله فنیکه لسانده برکله اولوب، اک اول او طرفله کیدن فنیکه بحر یونی طرفندن وضع اولنشدرد.

موقعی، حدود و مساحه سی. — سواحلک پک کیرتیلی چیقنتیلی اولسیله برابر، بو قطعه نک شکل عمومی بر مثلث صورتنده اولوب، رأسی

کچی، ابرانک اوزرینه دخی آخرت قرداشی (لوچیوس وروس) ی کوندرمش، قحط وغلانک اوکنی آلق ایچون عومی انبارلر یامش، و مرقوم (وروس) ک ایراندن مظفر آعودتنده کندینسی استصحابه، بالذات آلمایادن هجوم ایتمش اولان اقوام وحشیه نک او. زرینه یوریمشدر. (وروس) بو محاربه ده وفات ایتمش ایسه ده، آورلیوس مظفر اولوب، سوریه والیسی (آویدیوس قاسیوس) ک اختلالنی خبر آنجهیه قدر تعقیلرنده دوام ایتمشدر. موی الیهک تربیه سی مقصدیه سوریه یه عزیمت ایتمش ایسه ده، وصولیه برابر، کندینسه (آویدیوس قاسیوس) ک سرمق طوعی تقدیم اولندغندن، حربیه حاجت قالمیوب، محتاج اصلاح اولان آسیا ممالکنده اجرای اصلحاته اوغراشمش؛ ۱۷۷ ده رومایه عودتنده فاتح و مظفر صفیله استقبال اولنش؛ وبعده ینه جرمانییه عزیمتله بر مدت دهاتنکیل اشقیایله اوغراشدقندن صکره، مسقط رأسی اولان (سیرمیوم) ده وفات ایتمشدر. حکیم، عادل و جسور بر حکمدار اولوب، تبعه سنک استحصال سعادت یچون چانیشمش؛ و «کندیمه» عنوانیه یونان قدیم لسانده ۱۲ فصلدن مرکب بر کتاب یازمشدر، که الیوم باقی اولوب، طبع و آوروپا لسانلرینه ترجمه اولنشدرد. خرسیتیانلر بونک زمانده دخی بعض تضییقاته دوچار اولنلردرد.

آورلیوس (St. Aurèle) میلادک ۳۸۸ { تاریخندن ۴۲۳ } تاریخنه دک قارتاج باش پقبوسی اولوب، عندالنصارا اعزهدن معدود اولمله، تموزک ۲۰ سنده یورطیسی اجرا اولنور.

آورناکو { (Avernakö) دانجارقه نک کو. چک (بلت) بوغازنده و (فیونیا) جزیره سنک ساحل جنوبیسی قارشینده واقع بر ککوچک آطه در، که ینه بونامله و ۳۵۰ نفوسی حاوی یالکز بر قریه یی شاملدر.

آورنو (Averno) ایتالیانک جنوبنده، { (قابیایا) خطه سنده، ساحل بیره قریب وناپولینک ۱۳ کیلومتره غربنده واقع بر کو. چک کولدر، که محیط دانه سی ۱۶۰۰ و عقی ۵۰ متره اولوب، سونمش بر برکان آغزی اولدینی آکلا. شیلور. وقتیه بو کولدن فنا قوقولی بر طاق بخارلر

غرب جنوبی جهتده سبته بوغازنده، واساسی شرق شمالی طرفنده (اورال) سلسله جبالنده در. بو وجهله قافاس سلسله سته طیانان شرق جنوبی جهتدن بشقه هر طرفی صو ایلده محاط اولوب، شمالاً بحر منجمد شمالی ایلده، غرباً شمال دیکری و بحر محیط آطلاسی ایلده، جنوباً آق دیکر، مرمره، قره دیکر و قافاسله، شرقاً دخی اورال سلسله جبالیه، (اورال) نهریه و بحر خرزله محدوددر. شمال جهتده کی آیزندن ماعداسی کاملاً اقلیم معتدله دندر. اگ جنوبی نقطه سی اولان سبته بوغازنده کی (طریف) موقعی $53^{\circ} 59' 35''$ ، واک شمالی نقطه سی اولان لاپونیا ده کی «شمال برونی» $71^{\circ} 10'$ عرض شمالیده واقع اولوب، آوروپا یه منسوب آطلر دخی حساب اولنورسه، اگ جنوبی سی اولان کرید 35° ، واک شمالی سی اولان (یکی زمبله) $76^{\circ} 30'$ عرض شمالیده؛ اگ غربی نقطه سی اولان لیسبونو فربنده کی (بوقه) برونی $50^{\circ} 11'$ طول غربیده؛ واک شرقی جهتی دخی 64° طول شرقیده واقعدر. شرق شمالیدن غرب جنوبی یه طوغری اولان طول اعظمی 5000 ، وموره نك منهای جنوب بدن شمال برونه قدر جنوبدن شماله اولان طول اعظمی دخی 4000 کیلومتره در. مساحه سطحیه سی تقریباً 9900000 مربع کیلومتره، واهالیسی تقریباً 340 ملیوندر.

احوال طبیعی سی، اسباب تمدنی. — آوروپا قطعیه قومشوری اولان آسیا، آفریقا و آمریقان چوق دها کوچك اولوب، عادتا آسیانك بر شبه جزیره نی، وروسیه ایلده اسوج ونوروج استنا اولنسه، بتون آوروپا آسیا قطعیه سنك بر کوچك خطیه سی حكمنده اولدیی کی، نه نیل، یانقیه و آما. زون کی بریوك نهری، نه آند و هیمالایه کی بر جسم طاغی، نه کندنه مخصوص نباتات و حیوانات، نه کثرتی آلتون، کومش وساره معدنلری، نه ذی قیمت طاشلری، هیچ بویه بر ثروت طبیعی سی یوقدر. طبیعت بو قطعیه فوق العاده اوله رق، هیچ بر نعمت و یرمه مشدر، وهر شیی کوچك مقیاسه در. حال بویه ایکن، آسیا ویا آمریقاده اولسه آنجیق بر دولت تشکیل ایده ییله جك ویا بر دولتک اهمیتسز بر استلاکی اوله ییله جك قدر کوچك اولان بو قطعیه بوکونکی کونده قوت وشو کترلله دنیای دترن، وکره ارضك

او جسم قطعیه لرینی استملاک وتصرف ایدن یوقدر بیوک دولتر تشکیل ایتمشدر. اهالیسنك معارفی، صنایع، اختراعات و کشفیات، محیر العقول اولان جسم جسم تشبثاتی بر درجه یه وارمشدر، که بو قطعیه کره ارضك مرکزی، خلاصه سی، اگ منتخب یری حکمنه یکمشدر. واقعا بوکون آمریقانك بعض طرفلری هبان آوروپا ایلده رقابت ایده ییله جك درجه یه ککش ایسه ده، او یرلری ده بو درجه مدینته ایصال ایدن ودها طوغری سی او اوزاق یرلرده دخی تمدن ایدن ینه آوروپا لیلردر. اومدینلر آوروپا باغ مدینتک اورالده یکی دیکلش تازه فاندانلردر.

مدینت اگ اول آوروپا ده ظهور ایتمیوب، بو قطعیه دن اول هندوچین، ایران، وادی فرات، سو. ریه ومصرده بولنش ایکن، اورالده ثبات ایده. میوبده، آوروپا ده یوقدر ترقی ایتمسك، وبوکون آوروپا قطعیه سنك کره ارضك هر طرفدن زیاده معمور اولسنك اسبابی محققین بو قطعیه نك احوال طبیعی و جغرافیه سنده ارامشلردر. اوت، یوقاریده دیدیکر کی، آوروپا قطعیه سنك کوزه چاربه جق بر ثروت طبیعی سی یوقدر، لکن شکل و وضعیتی، اقلیم وهواسی وسائر احوال طبیعی سی استحصال ثروته کسب معموریت ایتمسه یک مساعدر. حقیقه آورو. بانك وهواسی کره ارضك هر یردن کوزل اولوب، نه یازین طیانیه میه جق قدر صیجاق، نه قبشین تحمل اولنه میه جق قدر صونوق اولور؛ فار ویا غور معتدل صورتده ایلده غیر قابل سکنی یرلری یوقدر؛ هر طرف دیکرله محاط اولدقدن بشقه، ساحلری او قدر کیرنتیلی چیقنتیلی و کورفز و خلجیلری او قدر چوقدر، که هر طرفدن دیکر تا مرکزیه قریب محللرینه قدر کیروب، دیکردن یک اوزاق یرلری یوقدر. دیکرک ایسه اسکیدن بری انسانلرک اختلاطلرینه و تعاطی افکار واستحصال ثروت ایتملرینه نه قدر الوریشلی اولدیی معلومدر. نهرلری، قطعات ساره انهارینه نسبتاً کوچك ایسه ده، اولنرک اکثری سی کبی، مجرا. لرنده شلاله لر وسرعنلی اینشلر، ومنصلبرنده قیا وقوم سدلی تشکیل ایتمیوب، اکثری سی سیر سفاته صالح اولغله، دیکرک محساناتی ناقره لرك اورنه لرینه قدر تعیم ایدرلر. یاغورلرک یاز قیش اکسیک اولما سیله صولرک

کثری مرعا و چارلرینک چوقلغنی موجب اولوب،
بوده ثروت بشریه نك اكه مهم ارکاندن اولان حیوا-
نات اهلیه نك چوغالسنی موجب اولور.

ایشته، بو اسبابک جلهسی مدینک ترقی و توسع
ایتمنی موجب اولغله، آسیا و آفریقاندن کلش اولان
مدنیت آوروپا قطعه سنه دخول ایدنجه، شرق جنو-
بدن غرب شمالیه طوغری توسع ایتمک باشلامش؛
واهای مدنیدن جزئی حصه مند اولنجه، موقعلرینک
ابراز ابتدایی تسهیلندن بالاسناده، کوندن کونه
اسباب معموریتی تکثیره چالیشهرق، بو کونکی
کونده کوردیکزن حاله کلشدر.

دکیرله بوغازلی. — آوروپای احاطه ایدن
دکیرلر قره لک ایجنه کوروب، ایکنجی درجه ده برطاقم
دکیرله بعضی واسع کورفلر تشکیل ایدیورلر. بو
قییلدن اولهرق، بحر منجمد شمالی آوروپانک منتهای
شمالنده (قره) کورفزیله (شمالی آق دکیر) ی تشکیل
ایدیور. بحر محیط آطلاسی انکلتره ایله بلجیقه، فلنک،
آلمانیا، دانمارقه و نوروج آره سنده (بحر شمالی) ی؛
و بودکیر دخی (فاتغا) بوغازندن صوقیلهرق، دانمار-
قه، آلمانیا، روسیه و اسوج آره سنده (بالطیق)
دکیرینی تولید ایدیور، که بوندن دخی (بوتنیا)
و (فینلانده) کورفلری نامرله ایکی کورفلر آریلوب،
یرنجیسی اسوج ایله روسیه آره سنده تا (لاپونیا) یه
قدر، و ایکنجیسی دخی روسیه طور اغنده. تاپتسبور-
غک قرینه دک مدت اولور. دها آشاغیده ینه بحر محیط
آطلاسیدن انکلتره ایله ایرلانده آره سنده (ایرلانده
دکیرنی)، انکلتره ایله فرانسه آره سنده (مانشه)
دکیرنی، فرانسه ایله اسپانیا آره سنده دخی (غاسقو-
نیه) کورفزی آریلیور. آوروپانک جنوبنده ایسه
بحر محیط آطلاسی سته بوغازی دینلن طار بر یکیددن
صوقیلهرق، (آق دکیر) کی بیوک بر بحر تشکیل
ایدیور. سواحلی اسکیدن بری مدنیت بشریه نك
بشیک حکمنده بولنش، و آسیا و آفریقا ایله آوروپا
آره سنده داما تعاطی افکار و تجارتیه واسطه اولمش
اولان بو دکیرلر شمال جهتنده آریجه دکیر دنیه یله -
جک قدر بیوک برطاقم کورفلر بولنیور، که بونلر ده
ایتالیانک اطرافنده بولنان (تیرنیا)، (یونان) و (آدریاد-
تیق) دکیرلرله مالک عثمانیه نك آره سنده بولنان (آطه-
لر دکیرنی)، (مرمره) و (قره دکیر) دن و برده روسیه

طوراغی ایجنه کیرن (آزاق) دکیرندن عبارتدر.
[«آق دکیر» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

بو دکیرلر اکثریسی بربرلرله برطاقم بوغازله
اختلاط ایدیور، که بونلر دخی تاریخ و سیاست نقطه
نظرندن خیلی اهیتی حازدرلر. (اسقا کرراق) بوغا-
زی بحر شمالی ایله (فاتغات) دکیرنی، و (سوند) بوغا-
زی دخی فاتغات دکیریه بالطیق دکیرنی آره سنده
واسطه اختلاطدر. بحر شمالیدن (مانشه) دکیرینه
(پادوقاله) بوغازندن یکیلیور. (سبته) بوغازی بحر
محیط آطلاسی ایله آق دکیر، (مسینه) بوغازی (تیرنیا)
دکیریه (یونان) دکیرنی، (اوترانته) بوغازی آدریاتیق
ایله یونان دکیرلری، (قلعه سلطانیه) بوغازی آطه ل
دکیریه مرمره، (استانبول) بوغازی مرمره ایله قره
دکیر، (یکی قلعه) بوغازی دخی قره دکیرله آزاق
دکیرنی آره سنده واسطه اختلاطدر.

سواحلیله شبه جزیره لری. — کره ارضک او-
ز زنده آوروپا قطعه سی قدر سواحلی کیرتیلی چیقنتیلی
و شبه جزیره و کورفلری چوق هیچ بر یر یوقدر.
شمالده کی شبه جزیره لری باشیجه (اسقاندینا) یعنی
اسوج و نوروج شبه جزیره سیله (یوتلاند) یعنی دا-
نمارقه شبه جزیره سندن عبارتدر. جنوب جهتنده کیلر
ایسه دها جوق اولوب، غرب جهتنده اسپانیا و یور-
تکیرنی شامل اولان (ایبریا)، اورتده (ایتالیا)،
شرقه دخی روم ایلی ایله حکومات صغیره بالقانیه یی
و یونانی شامل اولان (بالقان) شبه جزیره لری، و بالقان
شبه جزیره سنک منتهای جنوبنده بولنان (موره) شبه
جزیره سی، قره دکیرلر ایجنه دخی (قریم) شبه جزیره-
سی بولنیور. بو شبه جزیره لره سائر کیرنتی و چیقنتیلر
آوروپا سواحلینک چوغالسنی موجب اولغله، بو
سواحلیک مجموعی ۲۷۰۰۰ کیلومتره دن آشاغی
اولیوب، آوروپانک اویج منلی جسامتنده اولان
آفریقا سواحلیندن ۵۰۰۰ کیلومتره دها زیاده در.
آطه لری. — آوروپانک اطرافنده بر جوق آطه ل
بولنیور، که ایچلرندن بعضیسی خیلی بیوکدر، و چو-
غنک جسامت طبعیه لرندن زیاده اهمیت تاریخیه
و سیاسیله لری واردر. برنجی درجه ده (برتانی) آطه-
لریدر، که ایکی بیوک ایله بر جوق کوچک آطه لردن
مرکبدر. بیوک لرینک اكه بیوک نفس انکلتره ایله
والس و اسقوجیانی شامل اولان انکلتره، ایکنجیسی

اوپلاند آله سیدر. وایت، سورلینغ، آنگلسی، مان، هیرده، اورفاده و شتلاند طاقلری دخی انکلتزه آله۔ سنک اطرافنده بولنیورلر۔ اوروپانک شمال غریبسنده و (غرویتلاند) ک قریبده بولنان (ایسلاند) جزیره کیره سیله اونک بریسنده بولنان (فرار) آلهلری و منهای شمالده کی (اسپیچبرغ) ایله (یکی زمله) و (فرانسوا یوسف) آلهلری دخی اوروپادن معدود ابله لده، بونلر هر جهجه اوروپادن زیاده قطب شمالی اقطاعینه منسوب عد اولتق اقطاع ایدر۔ بحر محیط اطلسی جزایرندن اوله رق، نوروج سواخلنده (لوفودن) آلهلری و بالطیق دکیرنده آلاند، غوتلاند، داغو، اوسل، اولاند، بورنہولم، روکن آلهلری و دایمارقه جزایرینک باشیجه لری اولان سلاند، فیو۔ نیا و یوتلاند آلهلری بولنیور۔ فرانسه نک سواخلنده یالکز نورماندیا آلهلریله (ره) و (اولرون) جزیره لری واردر۔ آق دکیرنده کی آلهلرک تعدادی مشکل اولوب، همانجه سنک اهمیت تاریخیه لری وار ابله ده، یالکز باشیجه لری بوجه آق تعداد اولنور: غری آق دکیرنده میورقه و مینورقه یی شامل اولان (بالیار) طاق قله قورسیقه، ساردینا و (الیه) آلهلری؛ آق دکیرنده ایکی قسمنک محل التصاقده سیچلیا جزیره کیره سیله اونک اطرافنده بولنان و برکانلریله مشهور اولان (لیاری) آلهلری و سیچلیانک جنوبنده کی مالطه آله۔ سی؛ یونان دکیرنده جزایر سبعة و علی الخصوص قور۔ فدا یله کفالونیا؛ آدریاتیق دکیرنده دالماسیا آلهلری؛ آلهلر دکیرنده کاید، آگریوز و سائر یونان آلهلریله (طاشو) و سمدک جزیره لری بولنیور۔

طاقلری، اوولری، ماله لری۔ — اوروپا قطعہ۔ سی ایکی بیوک ماله یه منقسمدر، که بری شمال غریبه طوغری ناظر اولوب، صولرینی بحر منجمد شمالیه، بالطیق دکیرنه، بحر شمالیه و بحر محیط اطلسیه دوکر؛ دیکری ایسه جنوب شرقیه ناظر اولوب، صولرینی آق دکیرنه، قره دکیرنه و بحر حزه دوکر۔ آنجق بویکی ماله یی تقریق ایتک اوزره، بوقطعه نک بر یانسدن بر یانه قدر بر صره جبال متسلسله او۔ رانیموب، جبل طارقدن سیریا حدودینه قدر تقسیم مینه خطی مختلف صورتلده کوریلور؛ وغایت غولاشینلی اولوب، بعض یرلده جسیم طاغلرندن، بعض محملده دخی ارتفاعی حس اولتیه جق قدر آلیق

۱، "ایریا طاقی، که اسپانیا ایله پورتیکیز طاغلرینی جامع اولوب، بونلرک اک یوکسکی (سیرا نواده) سلسله سیدر، که اک مرتفع درووسی اولان (مولی حسن) طاغنک ۳۵۵۴ متره ارتفاعی واردر۔ (سیرا مورنا) ایله (سیرا غوادارما) ودها طوغریسی (وادی الزمال) و (سیرا غردوس) دخی بو طاقک جمله جبالندن اولوب، آشاغی یوقاری ۲۵۰۰ متره ارتفاعی واردر۔

۲، "پیرنه طاقی، که اسپانیایی فرانسه دن آیر۔ دقدن صکره، (آستوریا) و (غالچیج) طاغلری ناملریله اسپانیانک منهای غرب شمالیسنده اولان (فیتستره) برونه قدر ممتد اولور۔ بو طاقک یعنی پیرنه سلسله۔ سنک اسپانیا حدودی داخلنده اک مرتفع درووسی (مالدته) طاغنک (نون) نام درووسی اولوب، ۳۴۴۰ متره؛ و فرانسه حدودی داخلنده دخی (وینیمال) در۔ ووسی اولوب، ۳۲۹۸ متره ارتفاعی واردر۔

۳، "سوانه طاقی، که فرانسه نک قسم جنوبیسنده اولوب، شمال شرقیه طوغری (ووسر) سلسله سنه قدر ممتد اولور۔ بونلرک اک مرتفعی (پوی دوشانسی) طاغی اولوب، ۱۸۸۶ متره ارتفاعی واردر۔

۴، "ووسر طاقی، که فرانسه نک شرق شمالیسنده حدود بویجه ممتد اولوب، بعده آلمانیا یه داخل اولان ووسر سلسله سیله بونک فارشیسنده اولوب (رین) ایرماغنک مجراسیله آیرلمش اولان (قره اورمان) سلسله۔ سندن و (آردنه) طاغلرندن عبارتدر۔

۵، "جورا طاقی، که فرانسه ایله اسویچره حدودی اطرافنده اوزانان متوازی بعض طاغلرله (رین) مجراسنک بریسنده آلمانیا نک (سوآب) و (فراقتو۔ نیا) مملکتلرنده ممتد اولان بعض سلسله لری جامعدر۔ بونلرک اک مرتفعی «فار صیرق» نام طاغ اولوب، ۱۷۲۳ متره ارتفاعی واردر۔

۶، "آلب طاغی، که مرکزی (سنت غوتار) طاغی اولوب، دائمی صورتده قارله مستور اولان بو طاغک اتکلرندن (رون). (رین) و (بو) ایرماقلری نبعالنه، هربری بر جهته طوغری آقار. بو طاغک ذروه سی اولان (مونت بلانق) ۴۸۱۰ متره ارتقا. عنده اولوب، قافقاس سلسله سی آسیایه منسوب عد اولندیقی تقدیرده، آوروپانک اک مرتفع نقطه سیدر. آلب طاغلری اسویچره نك قسم اعظمیله فرانسه نك شرق جنوبی قسمی، ایالتیانك منهای شمالی، آلمانیاك بر آز یرینی و آوستریانك بر بیوجك پارچه سی ضبط ایتمشلدرد.

۷، "آبن طاغی، که بحری آلب سلسله سندن باشلایره ق، ایالتیانك بو نیجه اوزانان و حتی مسینه بو غازنده کسلدکن صکره سیچیلاده یکیدن کسب ارتقاع ایدن بر اوزون سلسله ایله اولنک تفرعاتندن عبارت اولوب، اک یوکسک محلی ۲۹۰۲ متره ار. تقاعی اولان (گران ساسو) ذروه سیدر.

۸، "بالقان طاغی، که آوروپای عثمانیده طونه مجراسنک آشای طرفیله آطه لر دیکیزی آره سنده اوله رقی، تا قره دیکیزک ساحل غریبسنه قدر ممتد اولور. بوسلسله نك بر شعبه سی (ردوب) ویا (دسپوت طاغی) نامیله آطه لر دیکیزینه قدر؛ و دیگر ده بیوک بر شعبه سی دخی یکپازاردن آریلوب، (شار) و (پندوس) نامریله آرنأؤدلق و یونانک ایچندن مروره شبه جزیره سنک منهای جنوبه قدر اوزانیر. بو طاقم بوسنه وهرسک طاغلری واسطه سیله آلب طاقنه کسب ارتباط ایدیور. اک یوکسک محلی ردوبک (ریلو طاغی) نام ذروه سی اولوب، ۳۰۰۰ متره ارتفاعی واردرد.

۹، "قارپات طاغی، که مجارستان واردلی همان داتراگ مدار احاطه ایدوب، شمالاً موراویا وسیلیر. یادن، شرقاً غالچیا و بوقووینه دن، شرق جنوبی جهتدن دخی رومانیادن آریور. بوسلسله نك اک یوکسک محلی شمالده کی (تاتره) طاغی اولوب، ۲۶۵۹ متره ارتفاعی واردرد.

۱۰، "چهستان طاغلری طاغی، که خطه مذ. کوره ی احاطه ایدن (فیختلکیرک)، (ریسنکیرک) و سائر طاغلری شامل اولوب، اک یوکسکی اولان (اشقوب) طاغنک ۱۶۰۱ متره ارتفاعی واردرد.

۱۱، "اورال طاغی، که روسیه نك شرقی جهته شمالدن جنوبه ممتد اولان و آوروپا ایله آسیا حدودینی ایران بر سلسله دن عبارت اولوب، اک یوکسک ذر. وه سی اولان (تولیوسی) طاغنک ۱۶۸۹ متره ار. تقاعی واردرد.

۱۲، "قافقاس طاغی، که یالکر شمالی ماله سی آوروپایه عائد اولوب، اک یوکسکی اولان (البرز) طاغنک ارتفاعی ۵۶۶۰ متره در.

۱۳، "اسقاندینا و طاغی، که شبه جزیره نك اور. نه سنده شمالدن جنوبه ممتد اوله رقی، نوروج جهته کی اتکلری، دیک و قیالقی اولدقلری حالده، ساحله قدر اینوب، بر طاقم چین برون و خلیج لر تشکیل ایدرلر؛ اسوج جهته کی اتکلری ایسه آرمیلانی و دوزدر. بوسلسله نك اک یوکسک محلی (ایسفیلد) طاغی اولوب، ۲۶۰۴ متره ارتفاعی واردرد.

۱۴، "برتانیایه طاغی، که اسقوچیای و اتکلرته نك غرب جهتی احاطه ایدن طاغلری شامل اولوب، اک یوکسکلری اولان اسقوچیاده کی (بن نویس) ک ۱۳۴۳ متره ارتفاعی واردرد.

آوروپانک طاغلری باشلیجه جنوب غربی قسمنده اولوب، بو قطعه نك نصف شرقیسی دیمک اولان روسیه کاملاً دوز بر اووه دن عبارتدر؛ و بو اووه شمال جهته غریبه طوغری ممتد اوله رقی، (رین) ایرماغنک منصبه قدر واصل اولور. بربری اوسته حساب اولنورسه، آوروپانک ارتفاع وسطیسی ۴۰۰ متره قریبدر. فرضاً دیکر ۳۰۰ متره ارتفاع کسب ایده جک اولسه، بتون روسیه، لهستان، پروسیه، دانیمارقه ایله آلمانیاك شمال قسمی و فنلنک و بلجیقه ایله فرانسه نك ثلثانی صو آلتنده قالیر؛ واسوج ایله نوروج بر آطه حالی کسب ایدر.

برکانلری. — آوروپانک اک مشهور برکانلری (وزوو) ایله (اتنا) در، که ایکسی ده ایثالیاده واقع اولوب، برنجیسنک ۱۲۵۰، و ایکنجیسنک ۳۳۶۹ متره ارتفاعی واردرد. سیچیلانک شمالنده کی کوچک آطه لرک برنده اولان (استرومبولی) ایله یونان جزا. یرندن برنده بولنان (سانتورین) برکانلری ایکنجی درجه ده در. ایسلانده جزیره سی آوروپادن عد او. لندیقی حالده، اونده دخی متعدد برکانلر واردرد. انهاری. — آوروپانک نه لرلی طقوز حوضه

۱۰۲۵	رون	فرانسه ده
۲۰۰	آرنو	ایتالیاده
۴۲۰	تیر	

۶ — آدریاتیک حوضه سی

۱۷۰	پو	ایتالیاده
۳۹۵	آدیج	
۳۵۰	درین	آرناؤدلقده

۷ — آطهر دکیزی حوضه سی

۳۰۰	وارداد	روم ایلنده
۳۷۰	مریج	

۸ — قره دکیز و آزاق دکیزی حوضه سی

۲۸۰۰	طونه	آلمانیا ، آوستریا ،
		مجارستان ، صریه ،
		رومانیا و بلغارستانده
۱۲۰۰	دنیزتر	روسیه ده
۱۹۵۰	دنیز	
۲۱۰۰	دون	
۶۰۰	قوبان	

۹ — بحر حزر حوضه سی

۴۵۰	ترک	روسیه ده
۳۸۰۰	وولغا (آتیل)	
۱۵۰۰	اورال	

کوللری. — آوروپانک بعض جهتلری بیوک و کوچک بر جوق کوللری حاوی بولنیورلر. بو جهتلرک ریجیسی روسیه نك شمال غربی جهتی اولوب، آوروپانک اك بیوک کوللری اوراده بولنیور. بونلرک اك بیوک لری لادوغه (۱۸۲۲۰ مربع کیلومتره)، اونغا (۹۷۵۰ م. ك.)، پیپوس (۳۵۱۰ م. ك.) کولریدر. فینلانده خطه سنده کی کولر دخی پك جوق اولوب، مجموعنك مساحه سطحیه سی ۴۱۶۷۰ مربع کیلومتره در. جهات مذکور ه نك اینکجیسی اسقاندیناویا اولوب، بو شبه جزیره ده کی کولرک اك بیوک لری ونر (۵۵۶۸ مربع کیلومتره)، وتر (۱۹۰۰ م. ك.)، ملار (۱۱۶۰ م. ك.) کولریدر. بو خطه ده کی کولر مساحه سطحیه سنك مجموعی ۱۶۰۰۰ مربع کیلومتره ده قریبدر. بالطیق دکیزینك جهت جنوبیه سنده دخی بر جوق کولر بولنوب، مکلنبورغ و پومرانیا ایله شرقی پروسیه ده کی کوچک کولرک عددی ۴۰۰ ی متجاوزدر. آلپ طاغلرینك جنوبی مانله سنده (وربانو) ونام

تشکیل ایدوب، بونلرک دردی شمال مانله سنده وبشی ده جنوب مانله سنده واقعدرلر. جدول آتی مذکور حوضه لره هر حوضه ده کی نهر لری و بحر الینک طولنی میندر:

شمال مانله سی

۱ — بحر منجمد شمالی حوضه سی

کیلومتره	انهاد	روسیه نك شمال شرقی سنده
۲۰۰۰	پچوره	
۱۰۰	مزن	
۱۵۰۰	دوینا	
۷۰۰	اونغا	

۲ — بالطیق دکیزی حوضه سی

۴۰۰	تورنیا	اسوجده
۳۰۰	لولیا	روسیه ده
۳۰۰	پیتیا	
۴۰۰	اومیا	
۷۰۰	نوا	
۹۶۰	دونه	روسیه و آلمانیا ده
۷۰۰	نیامن	
۹۰۰	ویستوله	
۹۳۰	اودر	

۳ — بحر شمالی حوضه سی

۵۷۰	غلو من	اسویجره ، فرانسه ، آلمانیا ، فنلک و بلجیقه ده
۱۰۰۰	البه	
۷۰۰	وسر	
۱۳۲۰	رین	
۸۹۳	موزه	
۴۰۰	اسقو	انگلنزه ده
۳۰۰	تامیسه	

۴ — بحر محیط آطلاسی حوضه سی

۲۸۶	سورن	برتانیا آطهر لنده
۳۳۳	شاتون	
۷۷۶	سینه	فرانسه ده
۱۰۰۰	لوار	
۶۵۰	ژیرونده	
۳۰۵	مینو	اسپانیا و پورتگیزه ده
۸۵۰	دورو	
۹۰۰	تاچ	
۹۰۰	وادی یانه	
۵۹۰	وادی کبیر	اسپانیا ده

جنوب مانله سی (آق دکیز حوضه سی)

۵ — غربی آتی دکیز حوضه سی

۷۵۰	ایره	اسپانیا ده
۳۵۰	شقوره	
۵۱۱	جوقار	
۳۰۰	وادی الابر	

دیگرله مایور (۲۱۱ مربع کیلومتره)، (لوفانو) ونام دیگرله چریو (۵۰ م.ك.)، لاریو (۱۵۶ م.ك.)، بناقو (۳۰۰ م.ك.)، سینو (۶۰ م.ك.) و دیگر دهها کوچک بعض کولر بولنوب، جله سنک مساحه سطحیه سی ۱۶۰۰ مربع کیلومتره در. شمالی مانله سنده کی کولر ایسه دهها چوق اولوب، اک بیوکلری لوچرنه (۱۱۳ مربع کیلومتره)، تون (۴۸ م.ك.)، بریانز (۳۰ م.ك.)، نوشاتل (۲۴۰ م.ك.)، بیانیه (۴۲ م.ك.)، مورات (۲۷ م.ك.)، زوغ (۳۸ م.ك.)، زوریخ (۸۹ م.ك.)، والنسناد (۲۸ م.ك.) و سائر کولرله ۵۳۹ مربع کیلومتره سطحی بولان (قونستانسه) کولیدر. یوقاری سواآده بش آلتی و باورده اون ایکی قدر کول بولندی کی، آوستریاده دخی (آتر)، (آخن)، (هالنسناد) و سائر کولری واردر، که مجموعنک مساحه سطحیه سی ۳۵۰۰ مربع کیلومتره قدردر. آلپ طاغلرینک غربی مانله سنده یالکز (لیمان) و نام دیگرله جنو کولی (۵۷۷ مربع کیلومتره)، بورکت (۴۱ م.ك.) و آنسی (۲۷ م.ك.) ایله دیگر بر قاج کوچک کول بولنیور.

ایتالیا شبه جزیره سنده یالکز درت بش کول بو. لنیور، که آیین سلسله سنک و سطنده واقع اولوب، اخیراً قورودلش اولان (فوجینو) کولنک ۱۵۸ مربع کیلومتره مساحه سی وار ایدی؛ (تراسیمه) کولنک ۱۲۰ و برکان آغزندن محول اولان (بولسنا) نک ۵۸ مربع کیلومتره مساحه سی واردر. — مجا رستانده کی (فرتو) و نام دیگرله (نایسیدل) کولی یک آز درین اولدیغی حالده، مساحه سطحیه سی، یاغور-لرک قلت و کثرتنه کوره، ۳۰ دن ۴۰۰ مربع کیلومتره قدر تخلف ایدیور. ینه مجارستانده بولان (بالاتون) کولنک دخی ۶۹۰ مربع کیلومتره مساحه سطحیه سی واردر. — آوروپای غربیده یعنی فرانسه، اسپانیا، پورتیکز و انکلتره ده ذکره شایان کولر اولیوب، یالکز ابرلانده کثرت اوزره در. جزیره مذکوره ده نیغ (۳۹۷ مربع کیلومتره)، قو-ریب (۱۷۶ م.ك.)، درغ (۱۲۹ م.ك.)، ارنه (۱۱۳ م.ك.)، ری (۱۰۶ م.ك.)، ماسق (۹۰ م.ك.) کولرله، بطاقلر حساب اولنقسزین، جزیره نک اوتوزده بر قمعنی ضبط ایدن بر چوق کوچک

هواسی. — آوروپا قطعه سی هواجه کره ار. شک اک ممتاز قطعه سی اولوب، بونی متنج اولمی اوزره، بر چوق سبیلر واردر. هر نه قدر حرارت و برودتک برنجی سبی کونشک تأثیری اولوب، اقلیمک درجه عرضی نه قدر زیاده اولورسه، اوقدر زیاده صونوق اولمی اقتضا ایدرسده، بر مملکتک هواسنه کلی مدخلی اولان دهها بر چوق سبیلر واردر. جنوبدن کلن روزکارلرک صیجاق، شمالدن کلنلرک صونوق، و دکیزدن کلن روزکارلرک رطیب، قره دن کلنلرک یاس اولملری طبعیه در. بو حالده بوروزکارلرک برینه مانع اوله جق یوکسک برطاغک وجودی او طاغک آرقه سنده بولان مملکتک هواسنه بیوک بر تأثیری موجب اولدیغی کی، دکیز آقتیلرینک دخی تأثیری غیر منکردر.

آوروپا قطعه سنک عمومیت اوزره هواسی ینه اوعرضده بولان آمریکا و آسیا اقطارندن یازین چوق دهها معتدل و قیشین چوق دهها صیقاددر. آنجق بو امتیازدن آوروپانک هر طرفی منساویاً حصه مند اولیوب، جنوب و غرب جهتی بو حالدن تامایله مستفید اولدیغی حالده، شمال شرقی جهتی بر درجه یه قدر آسیانک هواسنه تابع اولوب، قیشلری یک سرت و یازلری یک صیجاق و دائمی صورته هواسی یایسدر. بویسه آوروپانک غرب و جنوب جهته اکثریت اوزره جنوب غربی روزکارینک اسمسیله، مکسیقه کورفوزدن کلن صیجاق آقتینک بون سواحل غربیه یی یالایه رق، تا نوروجک شمالنه قدر چقمسندن، و بو صیجاق و رطیب هوا ایله آقتینک تأثیرینه مانع اوله جق سد حالده برطاغ سلسله سنه تصادف اولغانسندن ایلری کلیور. حقیقه، آوروپاده کی طاغلر جنوب غربیدن اسن روزکارک استقامتنه مانع اوله جق وضعیتده اولیوب، بو روزکاره بول ویره جک بر استقامتمده درلر. مع هذا موجود طاغلرک غرب و جنوبه ناظر اولان یوزلری شرق و شماله ناظر اولان یوزلرندن چوق دهها صیقاددر.

شرق شمالیدن اسن صونوق ویا بس روزکارک تامایله تأثیری آلتنده بولان مملکت روسیه اولوب،

درجه عرض شمالیدن یوقاری چیمدقلری حالده نورووجه ۶۰° درجه دن یوقاریده بو آغاجلرک غایت یوکسکلرینه تصادف اولنور. سکود آغاجلری ایسه منهای شماله قدر منشی اولوب، سرمدی قارلرک کنارلنده بیله بو آغاجلره تصادف اولنور؛ شو قدر وار که شماله طوغری کیدلدکجه بویلی اؤفا-لوب، اک نهایت بر قایچ قدم ارتفاعنده بر اوت حالنده بولنورلر. روسیه نك شمال و وسطی سیریا-نك هواسنه تابع اولغله، نوروچ، دانیمارقه، آلمانیا و حتی فنلاند و لاونیاده بیله کثرتله بولنان بر چوق آغاجلره روسیه نك آنجق جنوب غربی قسمتده تصا-دف اولسه بلیور. روسیه نك جنوب شرقی جهتی ایسه خوارزم و ماوراءالنهر هواسنه تابع اولوب، اورانك طوراغیده قوملق اولدیغندن، اوراده بر طاقم کوچك آغاجلر و چالیلر یتیشیور. اوروپانك جنوب جهته کی شبه جزیره لر و اطلر، و علی الخصوص سیحلیا جزیره سیله آندالوسیا خطه سی آفریقانك هواسنه تابع اولغله، نباتاتلری پك چوق و پارلاق اولوب، زیتون، انجیر، پورتقال، لیمون، نار آغاجلری و یاسمین، مرسین، دهنه کی نیجه آغاجلره چچکلرک انوعی بولنور. روم ایلی ایله یونان جهتلری ایسه آسیانك هواسنه تابع اولوب، بورلده بولنان اشجار متمر و غیر متمره نك جله سی آناتولی و قافقاس اقلیملرینه مخصوص انوعه منسوبدرلر.

حبوباتك جله سی اوروپاده یتیشوب، بغدادی عرض شمالینك ۶۰° درجه سنه قدر اولیورسه دهه، ۵۰° درجه دن آشاغی اولان یرلده دها زیاده محصول ویرر. چافدار فنلاندده ۶۴° عرض شمالیده دخی یتیشیور. مصر ۵۰°، و پرنج ۴۳° عرض شمالیه قدر حاصل اولور. اوزوم ۴۰° عرض شمالیه قدر اوروپانك هر طرفنده یتیشوب، ساحل بمرده و شمال روزکارندن محفوظ یرلده ۵۰° عرض شما-لی به قدر چیقار. شراب اعمالنه یارایان بو میوه نك یتیشه مدیکی شمالی یرلده آرپه صوبی اعمالنه یارایان شربتی اوقی کثرتله حاصل اولوب، بیرا شرابك یرینی طوتار. یر الماسی و پتاه اوروپانك هر طرفنده حاصل اولور، و بغدادی یتیشدیرمکه مساعد اولمیان ممالک شمالیده اونك یرینی طوتار. میوه لر دن اریك ایله کراز نوروچ و فنلاندیه و روسیه ده ۶۰°

لهستان ایله روسیه و شمالی آلمانیا دخی بو تاثیردن حصه منددرلر. قره دیکرک سواحل غربیه سنده بولنان یرلده وازان جله استانبولده و حتی یونانده بیله بو تاثیر حس اولنیورسه دهه، جنوب غربی روزکارینك و اقلیمك تاثیر بیله کب اعتدال ایدیور. مجارستان خیلی شمالده بولندیفی حالده، مجرد (قارپات) سلسله سی بو روزکاره قارشلی بر سپر اولدیغیچون، هواسی اولدیجه صیقاقدر؛ دالماسیا سواحلیله ایتالیا و فرانسه-نك جنوبی و اسپانیا و پورتگیز ایسه آلپ و بیرنه جبال متسلله سیله بو روزکارك تاثیرندن تمامیه محفوظ، و بناء علیه هوالری خیلی صیقاقدر. آنجق اسپانیا نك غرب جهته بولنان طاغلر بحر محیط آطلا-سیدن کن روزکارك رطوبتی بلع ایتدکلرندن، بو قطعه نك اورته لری قورو و نباتتیز اولوب، بعض یرلی آوروپانن زیاده آفریقاه مشابهدر.

آوروپانك غرب جنوبیه یعنی بحر محیط آطلاسی به ناظر اولان یرلنده سنه نك هر موسمنده یاغور یاغوب، قوراقلق پك نادر اولدیفی حالده، جنوبه یعنی آتی دیکره ناظر اولان یرلنده یازین پك آز یاغور یاغر؛ و یاغورك چوغی قیشین یاغوب، ایلك بهار ایله صولک بهار امتدادلی و غایت کوزل اولور. شمال شرق روزکار-رینه آچیق اولان یرلده ایسه یاغور دها سیرک و دها آز اولوب، یاغدیفی وقت دخی بردن یاغهرق، بعده قوراقلق حکم سورر؛ و همان قیشدن یازه و یازدن قیشه پکیلوب، ایلك و صولک بهارک لطافتی آکلاشدیفی کی، کرک یازین و کرک قیشین شمال شرق و یا جنوب غربی روزکاری اسدیکنه کوره، بردن به هوا محول ایدر.

بو فرقوله برابر، آوروپانك عمومیت اوزره هوا-سی معتدل و صاغلام اولوب، بعض جهتلرنده بر بطاقلق بولنسدن و یا دیگر طبیعی و یا عارضی بر حالدن تولد ایدن بعض آغر و صیقه لی هوالر دخی خصوصی اولوب، مضرترلی اطرافه چوق منتشر اولیور.

نباتاتی. — آوروپانك نباتات و محصولات هوا-سنه تابع اولوب، آمریقاده ۵۲° عرض شمالیدن یوقاری چقیمان آرپه و بولای آوروپانك غرب جهته نوروچك ۷۰° عرض شمالیسنه قدر حاصل اولور. چام و جیرا و آتی کورکن آغاجلری لهستانده ۵۰°

يانك جهات جنوبيه سنده صيغيرل دها كوچك ودها ضعيف ايسلرده، ينه اوروپاي وسطيه كي جسنديلر. عرب آق اسپانيانك جنبه و ايتاليا ايله مالك عثمانيه به عربستاندن، بيوك مركب جنسي سوريه دن، مانده دخی آناطوليدن كيتيرلشدر. اسپانيادن انكلتره و فرانسه ايله اوروپانك سار طرفلرینه دخی سوق اولنش اولان مريتوس قوونلری دخی عربلر طرفندن آفریقادن اندلسه ادخال اولنلشدر. تقسیماتی. — اوروپا قطعه سنك بعض جهتلرند و علی الخصوص غرب طرفند تقسیمات سیاسیه جنسیت اهالی به مطابق ايسه ده، شرق جهته تقسیمات حاضره سیاسیه جنسیت اهالی وطبیعت اراضیه توفیقاً تقسیمی بك مشكل برحاله كيتيرمش اولديغندن، يالكر تقسیمات سیاسیه دن بحث ایده جكر. اوروپا قطعه سنده ايمپراطورلق، قراللق، جمهوریت، پرنسلك، دوقهلق و سارّه عنوانلریله ۵۰ بی مجاوز حكومتلر موجود ايسه ده بونلرك بر طاقی برر دولته تابع بولندقلرندن، بو قطعه ۲۳ مستقل حكومته منقسمدر. بو دولتلری اولاً مساحه سطحی لرینك بیوكلكی، وثانیاً اهالی لرینك كثرتی اعتباریله بروجه آتی ایکی جدولده تعداد ایدپورز:

دولت	مربع كيلومتره
۱ روسیه	۵ ۴۱۸ ۵۲۶
۲ اسوج و نوروج	۷۶۱ ۰۱۰
۳ آستریا و مجارستان	۶۲۲ ۴۴۱
۴ آلمانی	۵۳۹ ۸۲۹
۵ فرانسه	۵۲۸ ۵۷۲
۶ اسپانیا	۵۰۰ ۴۴۳
۷ دولت عثمانیه (روم ایلنده)	۳۳۷ ۱۶۸
۸ بیوك برتانیای و ایرلنده	۳۱۴ ۹۵۱
۹ ایتالیا	۲۹۶ ۳۲۳
۱۰ رومانی	۱۲۷ ۵۸۴
۱۱ پورتگال	۸۹ ۶۲۵
۱۲ یونان	۵۰ ۱۲۳
۱۳ صربیه	۴۸ ۶۵۷
۱۴ اسویچره	۴۱ ۹۱۹
۱۵ دانیمارقه	۳۸ ۳۲۷
۱۶ فنلند	۳۲ ۹۷۲
۱۷ بلجیقه	۲۹ ۴۵۵
۱۸ قره طاغ	۹ ۴۳۳
۱۹ لوكسمبورگ	۵ ۵۸۷
۲۰ آندوره	۴۸۵
۲۱ لیختنشتاین	۱۷۸
۲۲ سان مارینو	۶۲
۲۳ موناكو	۱۵
جمعا آوروپا	۹ ۷۹۳ ۴۹۵

عرض شمالیه قدر هر طرفده بیشه دیکي کبی، الما و آرمود دخی عومیدر. شفتالی، زردالی و سار میوه لرك اکثریسی اوروپایه آسیادن یعنی آناطولی و ایراندن نقل اولنهرق، اقلیمك مساعد اولدیغی طرفلره تعیم اولنلشدر. زیتون، پورتقال، نیون، نار و سار صیغاق هواره مخصوص میوه لرك دخی جهات جنوبیه به مخصوصدر. شكر قامشی يالكر اسپانیانك جنوبیه سیچلیاده بیشه بیلور.

صنایعه مستعمل محصولاتدن كتان و كنور اورو- پانك هر طرفنده کلیته حاصل اولدیغی کبی، جهات جنوبیه به پاموق دخی حاصل اولور، واپك چقما- ریلورسه ده، پاموق محصولات هندی و آمریقایك کی ايله قیاس قبول ایتدیکی کبی، ایك دخی نسبت جزئی عد اولنه بیلر.

حیواناتی. — اوروپا قطعه سنك كندینه مخصوص حیواناتی آردر. بالطیق دكیزینه ورو- سیه نك اورته سنه قدر اولان جهت شمالیه ده آق آیلرله مانی تیلکیلر قارلرك اوزرنده طولاشوب، بحر منجمد شمالینك طومنش ساحلرینه قدر اینزلر. (رن) دنیلن مونس كيك اسقاندیناوده ۶۱° و روسیه ده ۶۸° عرض شمالیه قدر اینز. صیغین دنیلن حیوان ايسه جنوبیه بولنوب، لیتوانیا و پروسیاده دخی تصادف اولنور. بواقطار بعیده به مخصوص بر نوع قویون دخی واردر، كه پیاغیسنك سرتلكیله و دیشلرینك دخی بونوزلی اولسیله تفریق اولنور. بحر حزاله آق دكیزی اطرافنده کی قوملق و طوزلی اووه لرده آسیادن كلكش اولان بلخ دوه سیله قویروغی اوزون چركس قویونی و تاتار آتیله چقاللر كثرت اوزره در. روسیه نك وسطلریله بغداددن تادانیارقه به و فلاندریه قدر اوزانان زمرد آسا و منبت اووه لرده ایری و قوتلی بر جنس قویون و صیغیر بولنور، كه بو قطعه نك حیوانات اصلیة قدیمه سندن اولوب، حتی (لیتوانیا) نك (بالوویچه) اورماننده بو صیغیرك ایوم وحشی حالنده یاشار افرادی بولنهرق، «او- روش» اسمیله معروفدرلر. اشك آوروپای وسطینك حیوانات اصلییه سندن اولوب، صكره دن كیتيرمش و جنسی بوزلشدر. آلپ ايله سوانه و بیرنه سلسله جبالنده محللرینه مخصوص اوج جنس طاغ كچیسیله، طاغ صیغانی دنیلن بر نوع حیوان بولنور. آورو-

ایسدرده، اهمیت سیاسیه جه بینلرنده آز فرقاری او-
لوب، دول صغیره دن معدوددرلر. حتی مثلا دا-
نیارقه نك كرك اراضی و كرك اهالیسی رومانیان پك
آشاخی اولدیغی حالده، دانیارقه رومانیان كوچك
عد اولتیور؛ بلکه قدر واعتبارجه دها عالی بر
مقامده یله بولنیور. فالان دیگر آلتی هیئت، یعنی
قره طاغ، لوکسنبورغ، آندوره، سان مارینو، مو-
ناقو ولختستان حکومتری دولت تسمیه اولنه میه جق
قدر كوچك اولدقلری حالده، مجرد سائر دولتره
تابع اولیوب، مستقل بولندقلرندن، بو تعداده ادخال
اولندی.

آوروپا دولترلرندن یالکز روسیه صورت مستبد-
نده اداره اولنوب، ایمپراطور ویاخود (چار) عنوان-
نی حازر اولان حکمداری امور دنیویه ومذهبیه نك
رئیسیدر. دولت عثمانیه ایله آوستریا و آلمانیا مشروطاً
اداره اولنوب، برنجیسنك حکمدار دیشانی عثمانیلر ك
یادشاهی وكافه مسلمینك خلیفه سی، آوستریا حکمداری
مجارستان قرالی و آوستریا ایمپراطوری، آلمانیا نك کی
دخی پروسیه قرالی و آلمانیا، ایمپراطوری عنوانی حازر درلر.
انگلتره، ایتالیا، اسپانیا، پورتیکین، بلجیمه، فنك،
دانیارقه، اسوج نوروج، رومانی، صربیه و یونان
دولتری مشروطاً اداره اولنوب، حکمدارلری قرال
عنوانی حازر درلر. فرانسه، سویچره، آندوره و سان
مارینو جمهوریتله اداره اولنوب، منتخب رئیس
جمهورلری واردر. قره طاغ ایله موناقو ولختستان
بر پررنسك تحت اداره سنده درلر. لوکسنبورغ ایسه
مستقل برودقلى اولدیغی حالده، فنك قرالی حکمدار
طانیور.

آوروپا دولترلرندن بعضیسنده نیم مستقل بعض
اداره ویا حکومتر بولنیور، که بونلرک بر طاقی
آیریجه مجلس مبعوثان وهیئت وکلاری اولدیغی حالده،
داخل بولندقلری دولتك حکمدارینی طانیقه، و بعضیلری
دخی داخل بولندقلری دولتك حکمدارینه تابع بر
قرال، پرنس، ویا دوقه معرفتیه اداره اولنقددرلر.
بو قیلدن اوله رق، برنجی درجه ده نوروج ایله
مجارستانی ذکر ایتمك اقتضا ایدر، که ایکسی ده هر
جهتجه همان مستقل اولوب، یالکز برنجیسی اسوجه
وایکنجیسی آوستریا ایله بر حکمدار ك تحت تابعیتده
بولنیورلر، و خارجی پولتیقه لری متحددر. دولت

دولتر	اهالی
۱ روسیه	۸۸ ۳۵۶ ۵۷۲
۲ آلمانیا	۴۶ ۸۵۵ ۷۰۴
۳ فرانسه	۳۸ ۲۱۸ ۹۰۳
۴ آوستریا و مجارستان	۳۷ ۸۸۲ ۷۱۲
۵ بیوک برتانیای و ایرلنده	۳۵ ۲۴۱ ۴۸۲
۶ ایتالیا	۲۹ ۹۴۳ ۶۵۷
۷ اسپانیا	۱۶ ۹۱۸ ۵۱۱
۸ دولت عثمانیه	۸ ۹۸۷ ۰۰۰
۹ اسوج ونوروج	۶ ۵۲۴ ۰۸۹
۱۰ بلجیمه	۵ ۹۰۹ ۹۷۵
۱۱ رومانی	۵ ۳۷۶ ۰۰۰
۱۲ فنك	۴ ۳۹۰ ۸۵۷
۱۳ پورتیکین	۴ ۳۰۶ ۵۴۴
۱۴ سویچره	۲ ۴۲۶ ۱۰۲
۱۵ یونان	۱ ۹۷۹ ۵۶۱
۱۶ دانیارقه	۱ ۹۷۲ ۰۳۹
۱۷ صربیه	۱ ۹۷۰ ۰۳۲
۱۸ قره طاغ	۲۳۶ ۰۰۰
۱۹ لوکسنبورغ	۲۱۳ ۲۸۳
۲۰ موناقو	۱۲ ۵۴۸
۲۱ آندوره	۱۲ ۰۰۰
۲۲ لیختنشتاین	۹ ۱۲۴
۲۳ سان مارینو	۷ ۸۴۰
جما آوروپا	۳۳۸ ۱۷۰ ۵۳۵

بو صایلان ۲۳ دولتن پدییسی، یعنی روسیه،
آلمانیا، انگلتره، فرانسه، آوستریا، ایتالیا و دولت
عثمانیه دول معظمه دن معدوددر. دولت عثمانیه نك
بوجدوللرده كرك مساحه سطحیه سی و كرك اهالیسی آز
کورینیور سده، بمالك و تبعه سنك چوخی آسیا و آفریقاد
اولوب، بتون بمالك نك مساحه سطحیه سی ۴۲۷۱۰۰۰
مربع کیلومتره، و بتون تبعه سی ۳۲۹۷۸۱۰۰
نفوسه بالغ اولور، که بوندن ۳۰۸۸۴۰۰ مربع
کیلومتره لك بر ایله ۲۱۶۳۳۰۰۰ اهالی طوغرین
طوغریه تحت اداره سنده، و ۱۱۸۲۶۰۰۰ مربع
کیلومتره لك بر ایله ۱۱۳۴۵۰۱۰۰ اهالی اداره
منازه ایله تحت تابعیتده در. بویدی دولتن صکره
اسپانیا کلیر، که وسعت اراضیه و اهمیت تاریخیجه
دول معظمه دن كری قالدیغی حالده، اهالیسی آز
ومد نتیجه بر آز کری بولتیق حسبیه، دول معظمه دائره
سنك خارچنده قلمش ایسده، او دائره ده ادخال
وقیولی زمانی تقرب ایتمشدر. دیگر طوقوز دولت دخی
آوروپا نك دول صغیره سندن معدوددرلر، که بونلرده:
پورتیکین، بلجیمه، فنك، دانیارقه، اسوج ونور-
وج، سویچره، رومانی، صربیه و یوناندر. بونلردن
بعضیسی بعضیسندن اراضی و نفوسجه چوق فرقلی

عثمانیه بلغارستان اداره داخلیه سنده مستقل او -
 لوب، دولت مشارالیه تابع بر پرنس معرفتیه
 ومشروطیت اصولیه اداره اولنور، ودولت متبو -
 عه سته مقطوع بر ویرکی ویرر. روسیه ده (فینلا -
 نده) ایله لهستان دخی بو قیلدن عد و اعتبار اولنفلر
 سده ده، بوا یکی مملکت ینه پترسبورغدن تعیین اولنان
 والیر معرفتیه اداره اولنوب، بر کونه امتیازلری
 و اداره داخلیه لرنده استقلاللری اولد یقندن، روسیه
 نک ایالاته منقسم ایکی بیوک ولایتی عد اولنسه ده
 بجمادر. بونلر اولسه اولسه آوستریانک چهنستان و غا -
 لیچیا کی ولایاته مقیس اوله بیلیر. آلمانیه ایسه ایپرا -
 طور لغه تابع بر چوق حکومتلر واردر، که کندی
 قرالری، پرنسلی ویا دوقلری معرفتیه اداره او -
 لنوب، عادتاً کندی باشلرنده برر دولت اولدقلری
 حالده، یالکز امور عسکریه لیه خارجی پولتیقه لری
 برلین قابتوسنک ید اختیارنده در. بونلرک الک بیوکری
 ناویره، وورتمبرغ، باد، ساقسه و مکلنبورغدر.
 [«آلمانیا» ماده سته مراجعت بیوریه.]
 آوروپا دولتلری میاننده اراضینک وسعتنه نسبت
 اها لیبسی اک زیاده اولان پر بلجیقه اولوب، اوراده
 بهر مربع کیلومتره باشنه ۲۰۰ کشی دوشر. دول
 سازه بو خصوصده ترتیب آتی اوزره درلر: فنلک،
 انگلتره، ایتالیا، آلمانیا، فرانسه، اسویچره، آوستریا
 و مجارستان، دانمارقه، پورتگیز، رومانی، صربیه،
 اسپانیا، قره طاغ، یونان، دولت عثمانیه، روسیه،
 اسوج و نوروج. بوجهجه اک کری بولنانی نوروج
 اولوب، اوراده بهر مربع کیلومتره باشنه ۵ کشیدن
 آز زیاده دوشر.
 بیوک شهرلی. — آوروپاره کره ارضک قطعات
 سازه سنده امثالی نادر بولنور بر چوق جسیم شهرل
 واردر، که جسامتلریله، اها لیلرینک کثرتیه، صنایع
 و تجارت و معارف لرنک ترقیاتیه، احوال تاریخیه لیه
 وسائر بر چوق جهتلرله مشهور درلر. بیلرنده متعدد
 دمیبوللر و تلغرافلرله دائمی صورته مخبرات و منا -
 سبانه بولنان بو شهرل جسامتلرینه کوره بروجه
 زیر برجدولده ترتیب اولنهرق، فارسیلرنده اکصوک
 تحریره کوره مقدار نفوسلری دخی ذکر اولننور؛
 و پایتخت اولنلری (*) اشارتیه تفریق اولندیفی کی،
 بر بیوک قطعنه مرکزی بولنانلرینه دخی («) اشارتی
 وضع اولنشد:

شهر	بولندیفی مملکت	اهالیسی
* لوندرد	انگلتره ده	۳۸۱۶۴۸۳
* پارس	فرانسه ده	۲۳۴۴۵۵۰
* برلین	آلمانیه ده	۱۳۱۵۲۸۷
* ویانه	آوستریا ده	۱۱۰۳۸۷۵
* پترسبورغ	روسیه ده	۹۲۹۰۹۳
* استانبول	دولت عثمانیه ده	۸۷۳۵۶۵
موسقوه	روسیه ده	۷۵۳۴۶۹
غلاسقوو	اسقوچیاده	۶۷۴۰۹۵
لیورپول	انگلتره ده	۵۵۲۵۰۸
مانچستر	انگلتره ده	۵۱۷۶۴۹
ناپولی	ایتالیاده	۴۶۳۱۷۲
« وارشوه	لهستانه ده	۴۳۱۸۶۴
لیون	فرانسه ده	۴۰۱۴۳۰
بیرمنگهام	انگلتره ده	۴۰۰۷۷۴
* مادرید	اسپانیاده	۳۸۷۰۸۰
* آمستردام	فلندکده	۳۷۸۶۸۶
مارسلیا	فرانسه ده	۳۷۶۱۴۳
« بوده پشته	مجارستانه ده	۳۶۰۵۵۱
لیدس	انگلتره ده	۳۰۹۱۱۹
هامبورغ	آلمانیه ده	۳۰۵۶۹۰
برسلاو	آلمانیه ده	۲۹۶۶۴۰
میلان	ایتالیاده	۲۹۵۵۴۳
شفیلد	انگلتره ده	۲۸۴۵۰۸
* روما	ایتالیاده	۲۷۳۲۶۸
« مونچ	باویریه ده	۲۶۱۹۸۱
« دویلن	ایرلانده ده	۲۴۹۶۰۲
درسد	ساقسه ده	۲۴۶۰۸۶
برسلونه	اسپانیاده	۲۴۳۰۷۷
* لیسبون	پورتگیزیه ده	۲۴۳۰۱۰
بورده	فرانسه ده	۲۴۰۵۸۲
« ادیمبورغ	اسقوچیاده	۲۳۶۰۰۲
* قونینهاغ	دانمارقه ده	۲۳۴۸۵۰
تورینو	ایتالیاده	۲۳۰۱۸۳
* استو قهولم	اسوچده	۲۲۳۰۶۳
* بکرش	رومانیاده	۲۲۱۰۰۰
بلغاست	ایرلانده ده	۲۰۸۱۲۲
بريستول	انگلتره ده	۲۰۶۸۷۴
« پارمو	سجیلیاده	۲۰۵۷۱۲
آنور	بلجیقه ده	۲۰۴۴۹۸
روتردام	فلندکده	۱۹۰۵۴۵
لیل	فرانسه ده	۱۸۸۲۷۲
قوتنهام	انگلتره ده	۱۸۶۵۷۵
* بروکسل	بلجیقه ده	۱۷۴۶۸۶
برادفورده	«	۱۸۳۰۳۲
لیسیخ	ساقسه ده	۱۷۰۳۴۰
ریفا	روسیه ده	۱۶۹۳۲۹
خارقوف	«	۱۶۶۹۲۱
« پراغه	چهنستانه ده	۱۶۲۳۲۳
قولونیه	آلمانیه ده	۱۶۱۴۰۱
فرانقفورت	آلمانیه ده	۱۵۴۵۱۳
هوجه بک (اودسه)	روسیه ده	۱۵۴۴۲۰
هول	انگلتره ده	۱۵۴۴۲۰
قونینسبرغ	آلمانیه ده	۱۵۱۱۵۱

كلوب اهالى اصليه ايله اختلاط ايتشلردر، كه لسان فرقى اولميه ايدى، بونلرى تفریقله بربردن آبرى اقوامه تقسیم ایتك ممکن اوله میه جقدی. حقیقه، اکثر یرلرده وعلی الخصوص آوروپاده اقوام پیننده نسل و نسب آرامق عبشر؛ هیچ بر فرد اجدادینك كندى قوم و جنسیتنه منسوب بولنش اولدقلرینی ادعا ایدهمز. بونك ایچون ائم واقوامك تفریق و تقسیمده اساس لسان اتخاذا اولنقى اقتضا ایدبور.

لسانی اساس اتخاذا ایتدیگیز حالده، آوروپا اقوامنك باشچیه اوچ بیوك طاقه منقسم بولندقلری وهله کوزمزه چارپار، كه بونلرده لاتین، تاتون و اسلاو اقوامی طاقلریدر. لاتینلر آوروپانك جنوب غریبسنده، تاتونلر شمال غریبسنده، اسلاولر دخی شرق و شرق جنوبیسنده بولنیورلر. بو طاقلرك اوچی دخی ائم آرییدن، یعنی عن اصل آسیای وسطیدن كلوب، ایرانیلر وهندلیلرله مناسبتی اولان امدندر. [«آریا» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آوروپا قطعهمسی پینلرنده اوچ بیوك قسمه تقسیم ایتش اولان بو بیوك اقوام طاقلری آره سنده منفرد ویا متفرق برقاچ قوم وامت دها بولنیور. بو اقوام متفرقه نك اوچی، یعنی یونانیلر، آرناتولر و كلترینه ائم آرییدن اولسوب، ازمنه قدیمده خیی اهتمیتی حازر بولنش ائم آریه نك بقیه السیوفی حکمنده درلر. دیگر اوچی، یعنی فینوآر، مجارلر و ترکلر ائم تورانیه دندر. بلغارلر دخی نسباً بونلردن ایهده، لساناً اسلاو طاقنه اتحاق ایتشلردر. اقوام متفرقه نك بریده (باسق) قومیدر، كه هیچ بر طاقه منسوب اولیبوب، ظن اولدنیغه کوره، ائم آریه نك آوروپایه هجرتندن اول بو قطعده ساكن بولنش اولان اقوام وحشیهدن برینك بقیه السیوفی حکمنده درلر. اقوام آرییدن اولمق اوزره، آوروپانك هر طرفنده طاغنیق بر حالده یاشار ویا قونوب کوچر بر قوم دها واردر، كه هر یرده بشقه بر اسمله یاد اولنهرق، بزجه چنكانه اسمیله معروفدر. یهودیلرله كلنجه، بونلر ائم سامیه دن وبنی اسرائیل اولاندن اولوب، آوروپانك هر طرفنده منتشر بولندقلری حالده، دینلرینك مبانیتی سایه سنده نسل و نسب لرینی محافظه ایتشلسه ده، لسانلرینی غائب ایتش اولدقلرندن، اتخاذا ایتدیگیز قاعده یه کوره، آریجه بر قوم عد اولناملری لازم کلیور.

شهر	بولندیقی مملکت	اهالیسی
تولوز	فرانسه ده	۱۲۷ ۶۱۷
غاید	بلجیقه ده	۱۴۵ ۴۲۴
نوقاستل	انگلترده	۱۴۵ ۳۵۹
های	فنلنکده	۱۴۳ ۶۶۶
قزان	روسیه ده	۱۴۰ ۷۳۶
بلنیه	اسپانیاده	۱۴۰ ۲۸۲
دونده	اسقوچیاده	۱۴۰ ۲۴۹
هانووره	آلمانیاده	۱۳۹ ۷۳۱
جنوه	ایتالیاده	۱۳۸ ۰۸۱
لیاژه	بلجیقه ده	۱۳۷ ۵۵۹
فلورانس	ایتالیاده	۱۳۴ ۹۹۲
اشیلیه (سویله)	اسپانیاده	۱۳۱ ۲۰۹
کیشف	روسیه ده	۱۳۰ ۰۰۰
وتدیک	ایتالیاده	۱۲۹ ۴۴۵
وستهام	انگلترده	۱۲۸ ۹۵۳
قرستیانیا	نوروچه	۱۲۸ ۳۰۲
پورچوت	انگلترده	۱۲۷ ۹۸۹
نانت	فرانسه ده	۱۲۷ ۴۴۲
کیف	روسیه ده	۱۲۷ ۲۵۱
استوتغارد	آلمانیاده	۱۲۵ ۹۰۱
لیچستر	انگلترده	۱۲۲ ۳۷۶
برم	آلمانیاده	۱۱۸ ۴۹۵
سنت اتیان	فرانسه ده	۱۱۷ ۸۷۵
سوندلراند	انگلترده	۱۱۶ ۵۴۸
دروسلدفور	آلمانیاده	۱۱۵ ۱۹۰
نورمبرغ	«	۱۱۴ ۸۹۱
دانسیغ	«	۸۹۴ ۸۰۵
ماندبورغ	«	۱۱۴ ۲۹۱
لوچ	روسیه ده	۱۱۳ ۱۶۶
ساراتوف	«	۱۱۲ ۴۲۸
هاوره	فرانسه ده	۱۱۲ ۰۷۴
استراسبورغ	آلمانیاده	۱۱۱ ۹۸۷
اولدام	انگلترده	۱۱۱ ۳۴۳
شمنیج	آلمانیاده	۱۱۰ ۸۱۷
ملاقه	اسپانیاده	۱۱۰ ۴۷۸
لمبرغ	آوستریاده	۱۰۹ ۷۴۶
بریغتون	انگلترده	۱۰۷ ۵۴۶
روئن	فرانسه ده	۱۰۷ ۱۶۳
البرفلد	آلمانیاده	۱۰۶ ۴۹۹
پورتو	پورتوگیزیاده	۱۰۵ ۸۳۸
بولتون	انگلترده	۱۰۵ ۴۱۴
آلتونه	آلمانیاده	۱۰۴ ۷۱۷
آبردین	اسقوچیاده	۱۰۴ ۰۱۴
بولونی	ایتالیاده	۱۰۳ ۹۹۸
بارن	آلمانیاده	۱۰۳ ۰۶۸
رویه	فرانسه ده	۱۰۰ ۲۹۹

اهالیسنك جنسیت ولسانلری. — آوروپا قطعده سنده ساكن بولنان اهالی برچوق ائم واقوامه منقسم اونوب. آنجق ازمنه قدیمدهن بری وعلی الخصوص قرون وسطاده بوقطعه نك اهالیسی اوقدر قاریشمش، وخارجدن جهانكبر ویا چاپوچلی صفتیله اوقدر قوملر

اتخاذ اجتماعت شد. — آنغلو ساقسون زمره سی ایه انکلیز قومندن عبارتدر، که بونلرک سویلدکری لسانک شامل اولدیغی گئانک نصفی لاتین لسانه منسوب ایهده، اساسی آشاغی آلمانیا لمانی شعبه لرندن بری اولوب، دانیامرکه لسانندن دخی بر چوقی تعییرات اخذ ایتمیش اولدیغندن، انکلیزلر دخی ائم تاوتویندهن معدوددرلر.

اسلاو طاقی دخی اوج زمره دن مرکب اولوب، شرقی اسلاو لری عن اصل تاتار اولوب اسلاو لره قاریشه رق اسلاو لشمیش اولان روسلردن عبارتدر؛ جنوب اسلاو لری یته تاتاردن اسلاو لشمیش اولان بلغارلره صربلیلر، خرواتلر، واسلاو و نلردر؛ شمال اسلاو لری دخی لهلیلره چهلیردن و مجارستانده کی اسلو و اقلره پروسیده کی سورابلردن عبارتدر. و قتیله بالطیق دیکیرینه قدر منتشر بولنش اولان شمال اسلاو لرندن (پولاب) و (پروچ) قوملری بستیون منقرض اولوب، پرلرینی جرمانلر ضبط اجتماعت شد؛ حتی پروسیه اسمی دخی (پروچ) قومندن قالمشدر. لهستانک شمال شرقی سینده اولوب بالطیق دیکیری سواحله قدر بمند اولان (لیتوانیا) و (لیوونیا) خطه لرده دخی شمال اسلاو لرندن اسکی (لت) قومنک بقیه سی بولنیور.

یونانیلر یعنی روملر یونان دولتیله آطهلر دیکیری جزایر و سواحله دن بولنوب، لسانا اسکی یونانیلره بکزیورلر سده ده، نسل و نسب لری پک قاریشیدر. — آرنآؤدلر اسکی ایلیریانلرک اخفادی اولوب، آرنآؤد لقه ساکنندرلر؛ یونانک بعض جهتلرله قالا بره و سیحلیاده دخی بولنیورلر. کلتر و قتیله آوروپانک بتون غرب جنوبی جهتی استیلا، و شرقا طونه به قدر انتشار ایتمیش اولان کلت امت عظیمه سنک بقیه السیوفی اولوب، (غال) و (قومبر) یاخود (چبر) اسملرله ایکی شعبه یه منقسم اولدقلری حالده، فرانسه نک غرب شمالی گوشه سنده کی (برتانیای) خطه سنده و انکلیزه نک (والس) یاخود (غال) مملکتیه (مان) جزیره سنده و اسقوجیا طاعغرله ایرلانده ده بولنیورلر. آلمجق بونلر کندی لسانلرینی یازوب او قومدقلردن، کوندن کونه لسانلرینی اونو تمقده درلر؛ و برکون جنسیتلری بستیون دیکیشم اوله جقدر.

اقوام تورانیه دن اولان (فینوآل) و قتیله آسیانک شمال طرفلردن یعنی آلتسون طاع انکلیزندن کلوب، روسیه نک هر طرفته برشمشردی. بونلرک برشعبه سی. دخی (چود) یاخود (اسقود) سمیه اولندیغندن،

لاتین طاقی بش بیوک قومله بونلره تابع برطاقم اقوام صغیره دن مرکبدر. بیوکری: ایتالیان، فرانسه، اسپانیول، پورتیکیز و رومان (یعنی اولاخ) قوملریدر. بونلردن رومانلر سائرلردن آیری و اوزاق اولوب، آوروپانک شرق جنوبی سینده، قارپات طاعغرینک انکلیزله طونه منصبک وصول طرفنده و برشعبه لری دخی ماکدونیا و آرنآؤدقله یونانک شمال جهتنده بو. لنیور. لاتین لسانندن منولد اولوب، بو کونکی کونده ادبیاتلری مکمل اولان بو بش لساندن بشقه، فرانسه نک جنوبنده سویلینلر (پروونسال)، اسپانیانک شمال شرقی سینده تکلم اولنان (قطالون)، اسویچره و تیورولده استعمال اولنان (رومانش) و (لادین) لسانلری کی ده بر قاج السنه لاتینه وارددر، که تحریر او. لنیوب، قبا عد اولندقلردن، کیتدجه ترک و فراموش اولتمقده، و صاحب لری ایتالیان، فرانسه و اسپانیول جنسیتلرینه انتساب ایتمکده درلر.

تاوتون طاقی جرمان، اسقاندینا و آنغلو ساقسون زمره لرینه منقسمدر. جرمانلر آلمانلره فلامان (یعنی فلنکلیلر) دن عبارت اولوب، سویلدکری لسان باشلیجه ایکیه تقسیم اولنور: یوقاری آلمانیا یعنی آلمانیا جنوبی لسانی، که باویره، اسویچره، سوآب و آلساس ایله آوستریاده تکلم اولنور؛ و آشاغی آلمانیا یعنی آلمانیا شمالی لسانی، که بلجیه نک ایچندن پروسیه نک شرق طرفنه قدر اولان آلمجق برلرده استعمال اولنور. آشاغی آلمانیا لساننک منقسم بولندیغی شعبه لر دن یالکز فلمنکجه تحریری وادیانه مالک برلسان اولوب، سائرلری عوامه مخصوص و قبا عد اولتمقده در. بربرندن خبی فرقلری اولان آشاغی و یوقاری آلمانیا لسانلری آره سنده یعنی ساقسه و فرانقونیا ایله سائر اقطار متوسطه دکات و تعییراتجه یوقاری آلمانیا و شیوه و تلفظجه آشاغی آلمانیا لسانه مشابه بر آلمنجه بولنیور، که تحریری وادی آلمنجه لسانی ده بودر. — اسقاندینا و زمره سی اسوج، نوروج، دانیامرکه و ایسلانده اهلینسندن مرکب اولوب، بو درت قومک هربری کندینه مخصوص بر لسانه منکلم ایهلرده، یینلرنده مشابته و قرابت تامه بولنوب، اسلانده لسانی جله نک اک قدیم واک فضیحی اولدیغی حالده، دانیامرکه لساننک ادبیاتی ایلری اولوب، اسوجلیلر کندی لسانلرینی یازوب او قویورلر سده ده، نوروجلیلر دانیامرکه لسانتی لسان تحریری وادی

اسلاولر	۷۸۰۰۰۰۰	روسیر
	۴۸۰۰۰۰۰	روسیر لهیلری
	۲۰۰۰۰۰۰	پوسیه
	۳۶۰۰۰۰۰	اوستریا
	۲۲۰۰۰۰۰	اسلواقلر
	۵۷۰۰۰۰۰	چهلیر
اقوام متفرقه	۲۰۰۰۰۰۰	روتنلر
	۱۰۵۰۰۰۰۰	مربیلرله خروالر
	۴۰۰۰۰۰۰	بلغارلر
	۱۲۵۰۰۰۰	برتانیای کلتری
اقوام توارینه	۱۰۵۰۰۰۰	غال
	۳۲۰۰۰۰۰	اسقویا
	۸۶۸۰۰۰	ایرلنده
	۱۲۰۰۰۰۰	مانا ایلر
	۳۵۰۰۰۰۰	جما کلتر
اقوام توارینه	۲۵۰۰۰۰۰	روملر
	۲۰۰۰۰۰۰	آرناولر
	۵۸۵۰۰۰۰	باسقلر
	۶۵۰۰۰۰۰	مجارلر
	۱۰۰۰۰۰۰	عثمانی ترکلر
اقوام توارینه	۳۵۰۰۰۰۰	قریم و نوغای تاتارلری
	۲۰۰۰۰۰۰	فینولر
	۳۳۸۱۷۰۰۰۰	جما اوروپا اهلایسی

اسکی یونانلرک اوروپانک شرق طرفلری اهلای قدیقه سنه ویردکلری (اسکیت) ودها طوغریسی (اسقوت) اسمی بوندن مأخوذ اولدیغی، واسکی اسکیتلرک شدییکی (فینوآ) لک اجدادندن و تاتار اقوامندن عبا رت بولنش اولدقلری ملحوظدر. بو کونکی کونده ایسه بوقوم بالکز بالطیق دیکزینک شمال شرقیسنده، یونیا ایله فینلانده کورفرلری آره سنده واقع فینلانده خطه سنه مختصر اولوب، بو خطه نك شمالنده بولنان (لاپون) لر دخی، جنسیجه قطب شمالی اقطارینک اهلای مخصوصه سی اولان اسکیمو و ساموید اجناسندن اولدقلری حالده، فینوآ لسانیه متکلمدرلر. فینوآلر روسیه یه تابع ایسه لرده، بر نوع مختاریت اداره محافظه سنه موفق اولوب، لسانلرینی دخی اوقویوب یازمقده وادیاتلرینی ایملرلتمکده درلر. — مجارلر دخی آلتون طاغ طرفلرندن آوروپا یه کلوب، قاریات طاغلرینک اورته سنده یرلشمش، و آوروپا ایمی صره سنه پکوب، لسان وادیاتلرینی خیلی ایملری به کوتور مشلردر. اقوام آریه ایله اختلاطلرندن سیمالری خیلی دکیشمش ایسه ده، لسانلرینی محافظه ایشلردر. — ترکلر عثمانیلرک فتوحاتی صره سنده آناطولیدن پکوب، بلغارستانه ماکدونیا ده و استانبول ایله ادرنه ولایتده بولنیورلر. بوراده ترکدن مقصد لسان مادرزادلری ترکیه اولانلر اولوب، مسلمانلغی قبول ایش اولان پوماق، آرناؤده، بوشناق و کریدنی کی اهلای بولنردن مهادود دکلدر.

ایم واقوام مذکوره طاقلرینک تقریباً مقدارلری بوجه آتیدر :

لاتینلر	۳۲۰۰۰۰۰۰	ایتالیان (ولادین و رومانس)
	۴۳۰۰۰۰۰۰	فرانسز (و پروونسال)
	۱۷۰۰۰۰۰۰	اسپانیول (و قطلان و سائر)
	۴۵۰۰۰۰۰۰	پورتگیز
	۸۰۰۰۰۰۰۰	رومان (اولاخ)
تاتونلر	۴۰۴۰۰۰۰۰	آلمانیا آلمانلری
	۸۵۰۰۰۰۰۰	اوستریا
	۱۸۵۰۰۰۰۰	اسویجره
	۱۰۰۰۰۰۰۰	روسیه
	۳۶۰۰۰۰۰۰	فنلکلر
	۲۶۵۰۰۰۰۰	بلجیقه فلانمارلی
	۵۸۰۰۰۰۰۰	جما جرمانلر
ایسلانده لیلر	۴۷۲۰۰۰۰۰	اسویجلر
	۱۸۸۰۰۰۰۰	نوروجیلر
	۲۰۰۰۰۰۰۰	دایمارق لیلر
	۸۵۰۰۰۰۰۰	ایسلانده لیلر
	۸۷۸۵۰۰۰۰	جما اسکاندیناویلیر
انگلیرلر	۳۳۰۰۰۰۰۰۰	انگلیرلر
	۳۳۰۰۰۰۰۰۰	انگلیرلر

ادیاتی. — آوروپانک باشلیجه دینی خریستیانلق اولوب، بودینک اوج بیوک مذهبی آوروپا قطعه سنی اوجه تقسیم ایشلردر. جنوب غربی قسیمی قنولیک، شمال غربی قسیمی پروتستان و شرق و شرقی جنوبی قسیمی اورتودوکس یعنی روم مذهبه دوشمشدر. تعبیر آخرله لاتین اقوامنک اکثریسی قنولیک، تاتونن اقوامنک قسم اعظمی پروتستان، اسلاولرکده چوغی اورتودوکسدر. آوروپانک شرق جنوبی قسمنده یدی ملیونه قریب مسانلر، و آوروپانک هر طرفنده طاغنیق حالده بر مقدار یهودیلر بولنیور. قنولیکلر ۱۴۵ ملیون قدر اولوب، اسپانیا، پورتگیز و ایٹا لیانک کافه اهلایسیله فرانسه اهلایسنک اوند طقوزی ایرلنده لیلرک اوج ربعی، بلجیقه لیلرک همان جله سیله فنلکلیرک و آلمانلرک برثلثی، آوستریالیلرک اوند طقوزی، مجارستان اهلایسنک نصفی، اسویجره لیلرک ایکی خسی، عموم لهیلرک اوج ربعی، انگلیز-لردن بر ملیوندن زیاده خلق و روسیه ایله دولت عثمانیه اهلایسنک بر مقدارلری قنولیکدر. پرو-تستانلر بر چوق شعبه لره منقسم اولدقلری حالده ۹۵ ملیون قدر اولوب، اسوج، نوروج، دانمارقه، پروسیه، اهلایسنک کافه سیله آلمان و فنلکلرک، ثلثانی، آوستریالیلرله فرانسلرک بر عشری، مجارلرک همان نصفی، اسویجره لیلرک اوج خسی، انگلیزلرک همان جله سی، ایرلنده لیلرک برثلثی و روسیه نك بالطیق

لنده بولنان بالقان شبه جزیره سیله ایتالیا نك قسم شمالیسی بسبتون مجهول ایدی. فنیکه دلیلر سبته بو. غازی قی طولاشوب. انکلتزه ودانچار قبه قدر دخی کیمشلدیسه ده. اواقطار بعمده صونوی و مچمد بر طاقم وحشی پرلک سواحلی نظریله باقوب، احوالرینی تقش و تحقیقه پکده تنزل ایتمه مشلدی. مؤخرآ رومالیلر دولترینک حدودینی توسیع ایله، آوروپانک هر طرفه عسکر سوق ایتدکن صکره بیل، یالکر طونه ورین نرلینه قدر اولان پرلری اوکر. نوب، بتون روسیه و آلمانیا ولهستان واسقاندیناویا مجهول قالمشلدی. او وقتلده یعنی ایکی بک سنه اول آوروپانک نصف جنوبیسی روما دولتنک الکاسی اولوب، نصف شمالیسی ایسه برطاق اقوام وحشیه نك جولانکاهی ایدی. روما دولتنک ایکیه انقسانیه ضعه دوچار اولسی اوزرینه، اواقطار شمالیه اقوام وحشیه سی متمدن و معمر اولان روما ممالکی یعنی آوروپای جنوبی اوزرینه هجوم ایدرک، هر طرفی یاقوب یقمغه، یغما و خونخوار لقله مزوج بر دور تخریب ظهور ایتشیدی. بو دور تخریب آوروپای جنوبی حقنده نه قدر مضر بولنش ایسه، آوروپای شمالی حقنده او قدر فائده ی متبع اولمشدر. غالبک وحشیملکی مغلوبلک ممالکنی فصل استیلا ایتش ایسه، مغلوبلک او وقت کوره حاز بولندقلری مدنیت دخی غالبلک ممالکنه حس اولغیه حق بر صورتله دخول ایدوب، بو اختلاطدن آوروپانک هر طرفی مکشوف و معلوم حاله یکمش؛ وخرستیانلق هر طرفه انتشار ایدوب، بتون آوروپاده متحد و مساوی بر حال حاصل اولمشیدی.

لکن بو حال یته مدنیت حالی دکلیدی وحشیانه بر سپاهیلک اصولی هر طرفه حکمفرما ایدی و بر طاق دره بکلری بیننده کی نزاع و محاربه لر و بونلرک ضعیفی اهالییه روا کوردکلری مظالم هر کون آوروپا طور اغنی قانله بویامقده ایدی. ایشته آوروپا بویله بر حالد بولندیقنی بر زامده ایدی، که غزاة سلین آفریقا سبک بتون شمال قسمنی فتح ایتدکن صکره، سبته بو غازی تجاوزله اسپانیایی فتح. و تفرانسه مک اوردسنه قدر دخول ایتدیلر. عربلرک اندلسده نائل اولدقلری معارف و مدنیت بر درجه علیاید و اصل اولوب، و قتیله یونان مدینتی آوروپانک شرق

سواحله کی اهالیسی پروتستاندر. اور تودوقسلر تقریباً ۸۵ ملیون اولوب، روسلرک همان جله سیله آوستریا اسلاو و رومانلرندن $\frac{3}{4}$ ملیون اهالی ورو. مانیا، صریه، قره طاغ، بلغارستن، و سائر ممالک عثمانیه و یونان خرسیتانلری همان کاملاً اورتوقسدر. مسلمانلر آوروپاده ۷ ملیون اولوب، بونلرک، بر ملیوندن زیاده نی آرنآود، بر ملیونه قریب مقداری بوشناق و پوماق و بر ملیونی دخی ترک اولق اوزره، اوج ملیونی بالقان شبه جزیره سنده؛ درت ملیونه قریب مقداری قریم و نوغای تاتارلرندن عبارت اولق اوزره، روسیه ده، و آلتی یدیهوزی دخی لهستانده بولنیورلر. یهودیلر نوروج و لاپونیادن بشقه آوروپانک هر طرفه منتشر اولوب، روسیه، لهستان، آوستریا، رومانی، ممالک عثمانیه و آلساسده کثرت اوزره بولنیورلر. جله سی تقریباً ۵ ملیونه بالغ اولورلر. لاپونیا و سائر اقطار شمالیه ده کی بترسنتلرله هیچ بر دینله متدین اولیانلرک مقداری دخی تقریباً بر ملیونه بالغ اولور.

احوال تاریخیه سی. — اروپا قطعه سنک پک اسکی بر زمانلرده کندینه مخصوص بر قاج جنس اهالیسی بولنش اولدیقنی علم الارضک زیر زمیندن چیقاردیقنی آثار بدیندلیله مثبتدر. پیرنه جبال ایتکلرند کی باسقلرکده بوجنسلردن برینک بقیه السیوفی اولملی محتملدر. بعده ینه تاریخک ضبط ایده. مدیکی پک اسکی بر زمانلرده آسیای وسطیدن طرق مختلفه ایله کروه کروه آریا اقوامی هجرت ایدوب، آوروپانک هر طرفه یرلشمشلدرد. آلتیق بو قوملر آوروپانک اورمانلرند، مغاره لرنده و کوللرند همان وحشی بر حالد یاشایوب، مدینتدن بیخبر ایدیلر. مؤخرآ سوریه و مصر سواحله دن بر مدنیت نوری پارلقه باشلادیقنی وقت، آوروپانک یالکر منتهای جنوب غریبسنده واقع یونان شبه جزیره سیله اونک اطرافنده کی آطهلر بو مدینتدن مستفید اوله بیلوب، بر چوقی وقت صکره بر طرفدن یونانلرک و بر طرفدن دخی فنیکه لیلرک آقی دیکرک بعض سواحل و جزایرنده ایدنش اولدقلری مستملکاتده دخی مدنیت آثاری کورنمکه باشلامش؛ و علی الخصوص ایتالیای جنوبی ایله سیجلیا مدنیت یونانیه دائره سنه کیرمشیدی. او وقتلرده آوروپانک سائر طرفلری حتی یونانک حدودی اتصا.

- ۳ ماکدونیا (یعنی سلاویک و مناستر و لایتری.)
- ۴ تراکی (یعنی ادرنه ولایتیه بلغارستانک جنوب شرق قسمی.)
- ۵ موسیا (یعنی صربیه ایله بلغارستانک شمال غربی قسمی.) بولک جنوب غربی طرفه یعنی اسکوب جهته (داردانیا) دخی دیرلردی.
- ۶ پانونیا (یعنی آوستریانک غرب جنوبی قسمی اولان خروانتستان و سائر ایله بجارستانک قسم غربیسی.)
- ۷ داکیا یاخود داجیا (یعنی رومانیایله مجا-رستانک قسم شرقیسی.)
- ۸ ایتالیا.
- ۹ ایریا (یعنی اسپانیا و پورتگیزی.)
- ۱۰ برتانیای (یعنی انکلتره واسقوجیا ایله ایر-لانده.)
- ۱۱ غالیا (یعنی فرانسه و بلجیقه.)
- ۱۲ جرمانیا (یعنی آلمانیا، فنلک واسویجره.)
- ۱۳ اسکیتیا یاخود اسقوتیا (یعنی روسیه نك جنوب جهتی.)

- ۱۴ سارماتیا (یعنی روسیه نك شمال طرفی ایله لهستان و پروسیه جهتلری.)
- ۱۵ صکره کی اوچ مملکت یعنی جرمانیا، اسکیتیا و سارماتیا مالک مجهولدن اولوب، حدود واحوالری معلوم دکلیدی.

آوروپای جنوبی } Europe Méridio- (nale) اسپانیا و پور-

تکیزله ایتالیا و بالقان شبه جزیره سنه اطلاق اولنور.
 آوروپای شرقی } (Europe Orientale) باشلیجه روسیه ایله مالک عثمانیه اطلاق اولنوب، آوستریا و پروسیه دخی بعض دفعه بو تغییرک سمسانه داخل اولورلر.

آوروپای شمالی } Europe Septentrio- (nale) باشلیجه اسوج

ونوروجله دایمراقیه مخصوص اولوب، بعضاً روسیه و انکلتره و حتی آلمانیا و آوستریا بیه اطلاق اولنور.

آوروپای عثمانی } (Turquie d'Europe)

ممالک عثمانیه اطلاق اولنوب، بالقان شبه جزیره - سنک بتونی یعنی رومانیایله صربیه و یونانی دخی جامع

جنوبی کوشه سنده فصل پارلامش ایسه، مدینت اسلامییه دخی غرب جنوبی کوشه سنده بش آلتی عصر پاپی اولیه لمعدباش اولمش ایسه، اوروپاده او وقت حکم سورن خرسیتیانلق تعصبی اوروپالیرک بو مدینتدن اقتباس ایملرینه مانع اولمشیدی. مؤخرآ بو تعصب بتون آوروپا اقوامنک اهل صلیب نامیه اردولر حائنه کیرهک، عالم اسلامک اوزرینه هجوملرینی موجب اولغله، بر چوق وقت دوام ایدن بو محاربیلردن و سوریه و مصرده اقامتلردن آورو-بالیرلر چوق مستفید اولوب، مدینت اسلامییه آثار علیه و صناعیه سی آوروپاده انتشار ایتش؛ و این سینا، ابن رشد کی عنای اسلامک آثار علیه و فنییه سی لاتیجه ترجمه اولنوب، آوروپا مکتبلرنده اوقونغه باشلامشیدی. هارون الرشیدک معاصری اولوب، فرانسه و آلمانیا ایله ایتالیا نك قسم جنوبی سنده یعنی بشون آوروپای وسطیده حکمفرما بولنش اولان (شارلمان) دخی آوروپاده ابتدائی بر مدینت اساسی قومشیدی.

عثمانلیرک آوروپایه یکمیلرله استانبولک قرون وسطایه ختام ویرهک، آوروپا قطعه سیچون بر یکی دور آجش؛ و او وقتدن بری آوروپا دولتلری شکل ایتشد. بر وقت آوروپا دولتلردن و ندیک و جنوه جمهوریتلری و مؤخرآ اسپانیا، پورتگیزی، فنلک دولتلری بمحرآ بر بیوک قوت حاصل ایتشدی. مؤخرآ بو قوت انکلتره و ایکنجی درجه ده فرانسه دولته انتقال ایتش؛ و بو صوک زمانلرده ایتالیا ممالکی بالاتحاد دول معظمه دن معدود بر بیوک دولت اولمش، و پروسیه آلمانیا حکومات صغیره سنی جعله بر بیوک آلمانیا ایمپراطورلنی تشکیل ایتش، و روسیه خیلی توسع ایتشد. بالقان شبه جزیره سنده دخی یونان، رومانیایله صربیه قراقلیرله قره طاغ و بلغارستان برنسلکری وجود بولمشلردر.

تقسیمات قدیمه سی. — آوروپا قطعه سنک تقسیمات قدیمه سی و هر برینک مصادف اولدینی ممالک جدیده بروجه آیدر:

- ۱ غراجیا (یعنی یونان.)
- ۲ ایلیریا (یعنی آراناولقی، بوسنه، هرسلک و داناجیا). آراناولغک جنوب قسمنه (ایپر دخی دیرلردی.

ایدیسه ده، بو مملکتک کسب استقلال ایلری او -
زیرینه، مساسی بالقان شبه جزیره سنک بعض جهترینه
منحصراً قالمغه، بونک یرینه (بالقان شبه جزیره سی)
تعبیرینک استعمالی دهامی اولمیشدر. [«بالقان
شبه جزیره سی» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آوروپای غربی {Europe Occidentale} باشلیجه انکلتزه،

فلنک، بلجیقه و فرانسه به اطلاق اولوب، اسپانیا
و پورتیکیز دخی بعضاً بوزمریه داخل اولور.

آوروپای وسطی {Europe Centrale} باشلیجه آلمانیا ایله

اسویچره و آوستریا به ویریلن اسم اولوب، بعضاً
فرانسه به دخی تعیم اولنور.

آوروره {Aurore} یاخود اوروره (Aurore) اسکی

کردونه شمشه سما قبولرینی آچغه مأمور بر الهه
اولوب، (تیتان هیرپون) ایله ارضک قیزی، و شفقدن
کنابه ایدی. کویا (تیتون) اسمنده کوزل بر دلقانلی به
تعشوق ایتمکله، کندیسینی کوکه چیقاروب، تزوج
ایتمش؛ و (کفال) ایله (اورپون) ی دخی سومش.
اینجه بر توله اورتیلی ودرت بیاض آت قوشلش
پنبه بر آراه به بیتمش صورتنده تصویر ایدرلردی.
اسکی یونان شعراسی بونک پارمقلری پنبه اولدیغنی
بیان ایدور، و شبنه بونک کوز یاشلری نظریه
باقیورلر. آوروره لاتینجه اسمی اولوب، لسان
یونانیده (آوکی) دیلیردی.

آوروره {آطه لری و شهری. [«آوروره»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

آورونزو {Auronzo} ایتالیانک وندیک

و مرکز ایالتک ۷۵ کیلومتره شمال شرقیسنده قضا
مرکزی بر قصبه اولوب، ۳۹۴۰ اهالیسی وقور-
شون وچینقو معدنلری واردر.

آوره {Avre} بو اسمله فرانسه ده ایکی نهر

رینقورت. جوارنده نبعانله، متعاقباً (سومه) ایالتنه
کیروب، جنوب شرقیدن شمال غربیه طوغری جر-
بان، و (رویه)، (لوچه) و (نویه) چایلرینی اخذ
ایدرک، (آمیان) ک اوست طرفنده صولدن (سومه)
نهرینه دوکیلور. منصبدن یوقاری ۳۰ کیلومتره ک

محلی سیر سقائه صالحدر. — دیکری (نورماندی)
خطه سنده اولوب، (اورنه) ایالتنه نبعانله، بعده
(اوره) ایالتنه کیره رک، بر خیلی مسافه ده یر آلتدن
یکدکدن صکره، بر قاق چای دخی اخذ ایله، (سینه)
تایعلرندن (اوره) نهرینه دوکیلور. بحرانی ۷۵
کیلومتره طولنده اولوب، صوبی پک بر اقدرد، و بر
چوق چارلر اسقا ایتدیکی کی. بر چوق ماکینلر
دخی جویریور.

آورینخ {Aurich} پروسیه نک (هاننوره)

ایالتنه و هاننوره شهرینک ۲۳۰
کیلومتره شمال غریبسنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب،
۴۲۶۵ اهالیسی، منتظم مکتبلری، کاغد و سازه
فابریقه لری، حیوانات و حیویات بازارلری و کوزل
تفرجگاهلری واردر. اسکی بر شهر اولوب، وقته
مقر حکومت بولمیشدر.

آورینی {Avrigny} جزویت پاپاسلرندن

عالم بر آدم اولوب، تاریخه متعلق
معتبر برایی اثر یازمیشدر. میلادک ۱۶۷۵ تاریخنده
طوغوب، ۱۷۱۹ ده وفات ایتمیشدر. — بو اسمله
آمریکانک (مارتینیق) آطه سنده ۱۷۶۰ ده طوغش
و ۱۸۳۲ ده وفات ایتمش بر فرانسز شاعر ده
واردر، که (ژانه دارق) ی مبنی علیه اتخاذ ایدرک
یازمش اولدینی بر هائیه سی پک مقبولدر.

آورئولوس {Aureolus} روما سردار.

طوغش، و امپراطور (الریان) ایله (غالیان) ک خد-
مثلرنده بولندقدن صکره، میلادک ۲۶۷ تاریخنده
امپراطور لغنی اعلان ایتمش ایسه ده، ابتدا (غالیان)
وبعده ایکنجی (قلاودیوس) طرفندن مقلوب اولوب،
۲۶۸ ده میلان شهرینک سوری خارجنده مقتولاً
وفات ایتمیشدر.

آوس {Aves} یاخود آوس ایسلاس (Aves)

{Islas} که اسپانیولجه «قوش آطه-
لری» دیمکدر. آمریکاده آنتیل آطه لرینک جنوب
جهتند بر طاقم کوچک وایسز آطه لر اولوب،
اک بیوکلرینک طولی ۶ کیلومتره در. بو آطه لرک او-
زرنده دیکر قوشلری پک چوق اولوب، عصرلرجه
تراکم ایتمش اولان کو بره لرندن حاصل اولان (غانو)
تعیر اولنسان ماده کلنله چیقارلمقده در. بو آطه لر
(وزنوللا) ساحلنک ۱۶۵ کیلومتره شمالنده، (بون آیر)

و (رو فوئس) آطه‌لری آره‌سند، $۱۱^{\circ} ۵۹'$ عرض شمالی ایه ۷۰ طول غربیده واقعدرلر. — ینه آنتیل جزایرینک شرق طرفنده، (دومینیک) آطه‌سنگ ۱۰۰ کیلومتره شمال غربیسند دخی بو اسمله بر کوچک وایسز آطه وارددر. — (ترنو) جزیره‌سنگ ساحل شرقیسی قریبده، $۵۰^{\circ} ۵'$ عرض شمالیده دخی بر کوچک آطه بو اسمله معروفدر.

آوس (Aous) آرناؤدلقده اولوب الیوم (ویوسه) دینلن نهرک اسم قدیمدر. [«ویوسه» ماده‌سنه مراجعت پیورله.]

آوستراسیا (Austrasia) آلمانجه «شرق دولتی» دیک اولان (اوستر-ریخ) کله‌سندن مأخوذدر. قرون وسطاده (فرانق) اسمیله ظهور ایش اولان قومک تشکیل ایش اولدقلری دولترلر اولوب، اسکی (مچ) قراللغنی (یعنی لورن) ایه شامپانیانک بر قسمتی، اسکی تورینگ قراللغنی (یعنی فرانکونیایی)، آلمانیا دوققلغنی (یعنی آلساس، باده و وورتمبرغی) و بایرله فریزه دوققه لقلرینی جامع ایدی. حکمدارلرینک فتوحاتنه کوره بو حدود توسع دخی ایشیدیدی. بو دولت میلادک ۵۱۱ تاریخنده عوم فرانقلر حکمداری قلوویسک وفاتی اوزرینه، ملککنک درت اوغلی بیننده مقاسمه اولتمسندن ظهور ایدوب، مرقوموندن (تیری) نک حصه‌سنه اصابت ایش، وچج شهری پایتخت ایشاد اولتمشیدی. بونک نسلدن اون حکمدار کلوب، وجه آتی اوزره حکومت سورمشلردر:

تیری	من	۵۱۱	الی	۵۲۴ میلادی
برنجی ثودیرت	«	۵۲۴	«	۵۲۸
ثودبالد	«	۵۲۸	«	۵۵۵
برنجی سمیرت	«	۵۶۱	«	۵۷۵
برنجی شیلدیرت	«	۵۷۵	«	۵۹۶
ایکنجی ثودیرت	«	۵۹۶	«	۶۱۲
ایکنجی تیری	«	۶۱۲	«	۶۱۳
ایکنجی قلوئر	«	۶۱۳	«	۶۲۲
برنجی داغوریت	«	۶۲۲	«	۶۳۸
ایکنجی سمیرت	«	۶۳۸	«	۶۵۶
ایکنجی شیلدیرت	«	۶۵۶	«	۶۷۳

بو آره‌لقده آوستراسیا ایکی دفعه فرانسه دولته الحاق اولنشدر. برنجی الحاقی برنجی قلوئرک زمانده اولوب، ۵۵۵ دن ۵۶۱ تاریخ میلادیسندک سور-مشدر. ایکنجی الحاقی دخی ایکنجی قلوئر ایه داغوریتک زمانلرده اولوب، ۶۱۲ دن ۶۳۸ تاریخنه

دک دوام ایشدر. ۶۷۹ تاریخنده ایکنجی داغور-تک وفاتده بروقتدن بری ینه فرانسه‌یه الحاق ایدلش اولان آوستراسیا اهالیسی اختلال ایدوب، هریستاللی (بینی) والی انتخاب ایشلدر. بونک اوغلی (شارل مارتل) ۷۱۴ تاریخ میلادیسند پدربینه وارث او-لوب، آوستراسیایی نوستراسیا حکمدارلرینه قارشی مدافعه ایش؛ واسم حکمدارلق ایدن دردنجی تیری زمانده بتون فرانقلر دولتک صاحب مستقی اولمشدر. شارل مارتلک وفاتده آوستراسیا (قصیر بین) ک برادری (قارلومان) ک حصه‌سنه دوشمش ایسه‌ده، مرقوم راهب اولغله، ملککنی برادربنه ترک ایش؛ و بوجه مرقوم بین ۷۵۲ تاریخ میلادیسند بتون فرانقلرک حکمداری اولوب، او وقتدن بری آوسترا-سیا اسمی رفع اولنشدر.

آوسترالیا (Australie) کره ارضک اکسسه‌دن معدود اولان (اوقیانیا) یعنی جزایر بحر محیطک باشلیجه قسمیدر. وقیله فلنک جدید (Nouvelle Hol-lande) تسمیه اولنوردی.

موقع و جسامتی. — بو قطعه بحر محیط کبیر ایه بحر محیط هندی بینده و کره ارضک نصف جنوبیسند واقع اولوب، جسامتجه آوروپا قطعه‌سنگ درت خسته قریبدر. ۱۱° ایه ۳۹° عرض جنوبی و ۱۱۱° ایه ۱۵۲° طول شرقی آره‌سند واقع او-لوب، شمالاً (تورس) بوغازیله (یکی کینه)، جنوباً (باس) بوغازیله (تاسمانیا) آطه‌لرندن آیرلمشدر. شمال غربی جهتنده (سونده) جزایری، و سواحل شرقیه‌سی قارشیسند اوزاقدن (یکی قالدونیا) ایه (یکی زلانده) آطه‌لری بولنیور. سواحلنک طولی تخمیناً ۱۴۰۰۰ کیلومتره اولوب، شرقدن غربه اولان طول اعظمی قوش اوچشی حسابله تقریباً ۴۰۰۰، و شمالدن جنوبه یعنی (تورس) بوغازندن (باس) بوغازینه قدر اولان عرضی دخی ینه او حسابله ۳۰۰۰ کیلومتره ایسه‌ده، دیگر بعض طرفلرده عرضی ۲۰۰۰ کیلو-متره دن زیاده دکلدر. مساحت سطحیه‌سی تقریباً ۷۶۳۰۰۰۰ مربع کیلومتره در.

شکل و هیئت طبیعیه‌سی، سواحلی. — آوسترالیا-تک شکل عومیمی درت بش کونلک قره مشابه او-لوب، جنوبه طوغری متوجه اولان ایکی اوجنک

بری ذکرى سبقت ایدن (باس) بوغازنده واقع (ویلسون) برونیدر، که بو قطعه‌نک ال جنوبی نقطه- سیدر؛ دیگر اوجی منهای غرب جنوبی بیده واقع (لووین) برونیدر. بوا یکی برون آره‌سند (اوستراليا کورفزی) ناميله بيوك وآچيق بر کورفز متمد اولوب، (اسپنسر) و (سنت وینسان) کورفزلی بونک قسم شرقی سواحلنده در. شمال طرفنده اک زیاده او- زانمش نقطه‌سی (تورس) بوغازنده واقع (یورق) برونی اولوب، بو برونه بونک غرب جهتهده واقع (آرنهم) برونی آره‌سند (فاریپناریا) کورفزی ناميله قهرلک ایجنه خیلی کیرمش بر بیوک کورفز بولنیور. بو کورفزنک غرب طرفنده سواحل خیلی کیرتیلی چیقنیل اولوب، بر چوق برونلر، شبه جزیره لر و کو- چک کورفز لر و خلیج لر وارد، که اک مهملری (قو- بور) شبه جزیره سیله بونک آلتنده (ملویل) آطه سنک قارشیسند (دین) کورفزیدر. شمال غربی جهتهده اک زیاده چیقش نقطه (لوندوندری) برونی اولوب، (نورث وست) یعنی «شمال غربی» و (کوویه) برونلری ده ساحل غریبسند و اقدردلر. سواحل شر- قیه سنک کیرنتی و چیقنیلری غایت کوچک اولوب، اوطرفدن ذکره شایان هیچ بر کورفز یوقدر، واک شرقی نقطه‌سی اولان (بایرون) برونی دخی آنجیق برون دنيله بیلجک بر شکله در. بو قطعه‌نک اطرا- فنده بر چوق آطه لر بولنوب، باشلیجه لری شونلدر: شمال جهتهده: یورق برونی جوارنده (پرس دوغال) آطه‌سی، قارپانتریا کورفزی ایجنده (ولسلی) و (غروت) آطه‌لی، دین کورفزی قارشیسند (ملویل) و (باد تورست) آطه‌لی؛ غرب جهتهده: (دامپیر)، (باروو) و (دین هارتوخ) طاقلری؛ جنوب جهتهده: (رشرش) و (اینوستیغاتور) طاقلریله (فانفورو) آطه‌سی؛ شرق جهتهده دخی: (استرادیروک)، (مورتون) و (ساندی) آطه‌لیله (نورتومبرلاند) و (قومبرلاند) طاقلری. شرق شمالی سواحلنک قارشیسند بر چوق قیالقی آطه لر بولنیور، که بیلرنده و ساحله بر طاق صیقله مربوط اولوب، سیر سفاتی بیوک مخاطره لر ایجنده بولنیدر- بورلر.

جنوبده کی بیوک کورفزنک سواحلله سواحل غرب- یه‌نک اکثر طرفلری بعض یرلده قسوملق و آلچق و بعض یرلده دخی ۱۰۰ و ۲۰۰ متره ارتفاعنده

قیالقدن عبارت اولوب، بو قیالک آلتی دخی دیکر طالع لرندن اویولش اولغله. کیرلک یناشده سنه مساعد اولمقدن بشقه، جنوبدن کلن بر آفتی دخی سفاتی ساحله چاریدر دیغندن، بحریون بو سواحله تقریدن احتراز ایدرلر. سواحل غریبه‌ده یالکز نهرلک منصلری سفان ایچون تقریه مساعددر. شرق جنوب- یی سواحلنده ایسه خیلی قویلر و لیمانلر بولندی کی، دیکردن کوریلن یرلر دخی اورمانلر و مرعالرله مستور اولوب، زمرد آسا نباتاتک اورتله‌لنده مانئ رنکنده بعض قورو طاغلر دخی کوریلور؛ و شماله طوغری چیقلدقجه، نباتات دها بیوک و دها چوق اولوب، آنجیق قارپانتریا کورفزنک سواحل غریبه‌سند قورو و جیلاق اراضیه تصادف اولنور.

اراضیسیله طاغلری. — اوسترالیانک اکثر طرفلری الآن مجهول اولوب، هر طرفنک اراضیسی واحوال طبیعی داخلیه‌سی حقند مکیل و مفصل معلومات ویرمک ممکن دکل ایسه‌ده، هر حالده شرق طرفی معلوم اولوب، قسم غریبی ایجنده دخی بعض سیاحتلر وقوع بولش اولدیغندن، هیئت عمومیه‌سی آرز چوق مضبوطدر. شرق جهتهده (ویلون) برو- نندن (یورق) شبه جزیره سنه قدر ساحل بونجه بر صره طاغلر اوزانوب، «مانی طاغلر» و «اوسترا- لیا آلپلری» اسملریله معروف اولان بو سلسله اوسترا- لیا ده بر بیوک تقسیم میاه خطی تشکیل ایدرلر، شرق طرفنده کی مانله‌سی دها دیک و دها طار اولدیگی حالده، صولرینی بحر محیط کیره دوکر، و بو طرفدن آقان نهرلک میلی بهر کیلومترده اون متره نسبتنده در؛ غرب جهتهده کی مانله‌سی ایسه پک واسع و آژ میلانی اولوب، صولرینی داخلی چوللرله بعض کوللره و جنوبده کی (وینسان) له شمالده کی (قارپانتریا) کور- فزلینه دوکر، و بو طرفده کی نهرلک میلی بهر کیلو- مترده بر متره نسبتنده در. بو سلسله‌نک جنوبدن (کنسلاند) ک وسطلرینه قدر اولان قسمی دیک بر صرت تشکیل ایدیور، که اوزاقدن غیر منقطع بر سد کی کورینیور سه‌ده، بر چوق بوغازلری، پکیدلری و منفرد تپه‌لرله شعبه‌لری وارد. انکلیزی اورمانلرله، غایت کوزل مرعالرله و منت اراضی ایله مستوردر. (کنسلاند) ک شمالی قسیمله (یورق) شبه جزیره‌سند ایسه سلسله مذکوره بر یرلندن

حيوانات بسلکه الويريشلير؛ بعض واديلرک ايچنده دها ايجه مرعار وضغ آعاجلری دخی بولنور. بو منطقه مک دائمی صورته آقار نهری یوق حکمنده او- لوب، اکثریسی طورغون ومتعفن صولر وکول و بطاقلقلر صورتنی آلیرلر. بعض وقتلرده قوراققلق و صوسزلق صوک درجه به وارديقی حالده، بعض وقتلرده دخی یاغورلرک کثرتندن اکثر یرلری صو باصار. نهایت 17° عرض جنوبیدن سواحل شمالیه به قدر ممتد اولان اوچجی منطقه بالچیقندن عبارت بر طاقم منبت اووه لرله طوپراخی قره بر طاقم ککوزل حوضه لردن عبارت اولوب، بوجهنک انهاری دخی چوق اولغله، غایت صیق وجسم تباتی و اقالم حاله به مخصوص هر نوع محصولاتی بک بولدر. قطعه مک قسم غربیسی، واقع اولان بعض سیاحتلرله برابر، الآن مجهول حکمنده ایسه ده، او جهنک ده ذکر اتدیکنر قسم داخلینک احوال عومیه سنه تابع اوله جنی ملحوظدر. انهاری. — آوسترالیانک بیوک طاغلری اولماق مناسبتله، بیوک ایرماقلری دخی اولیوب، اک زیاده انهاری بولنان جهتی قسم شرقیسیدر، که مانی طاغلردن آقان نهرلرله اسقا اولنور. بو قطعه مک اک بیوک نهری جنوب شرقی جهننده کی (مورای) ایرماغی او- لوب، مانی طاغلرک غربی مانله سندن اینن بر چوق نهرلری جمع ایله، (وینسان) کورفرینک شرق طر- فنده کی بر خلیجه منصب اولور. بو مانله جمع اولنان نهرلرک اک بیوکی (دارلینغ) نهریدر، که وارغو، قوندامین، باروان، ناموی و سمانر بر چوق نهرلرک اجتماعندن حاصل اولوب، (لاچلان) و (مورومبیج) نهرلرینی اولجه اخذ ایتش اولان (مورای) له برلشیر. مذکور مانی طاغلرک شمال قسمک جهت غریبه سندن دخی (پاروو) و (بولوو) کی بر طاقم بیوک نهرلر بر خیلی مسافه ده جریانندن صکره، تجرله و یکدکلری یرلرک قورو طوپراغندن ایچیلرک، یوله قورورلر. (ویقتوریا) ایله (تومسون) نهرلرینک تلاقیسندن حاصل اولان (قوپر) ایرماغی ایسه، اثنای جریاننده بر چوق قولرله آیریلهرق، بر طاقم کولر و بطاقلقلر دخی تشکیل ایتدکدن صکره، آوسترالیای جنوبینک و سطلرنده واقع (ایره) نام بیوک کوله دوکیلور. بو کوله شمالدن دخی (ویلس) یاخود (دیامانتینه) اسمیلرله بیوک بر نهر کلیر، که منبعی شمالده کی قار-

آری بر طاقم تپلر دیزیسی صورتنی آلیر. بو سلسله مک اک مرتفع یرلری جنوبه اولوب، اورا- لرده ارتفاعی ۲۰۰۰ ایله ۲۵۰۰ متره آره سنده در. بوندن بشقه آوسترالیاده جبال متسلله بیلغیوب، آنجی (اسپنسر) کورفرینک شمالنده (فلیندر) طاغیله بو قطعه کی جنوبدن شماله تا وسطندن شقی ایدن تلغراف خطنک مری اوزرنده و خط مذکور ایله سنواحل غریبه آره سنده بر چوق منفرد طاغلر بولنور، که بونلردن اکثریسنک ارتفاعی ۱۰۰۰ متره دن آشاخی اولوب، یالکز مذکور تلغرافی خطنک غرب جهننده و مدار جدی خط موهومی آلتنده بولنان (جیل) طا- غنک ۱۳۰۰، واونک جوارنده کی (لیبنغ) طاغنک ۱۲۲۰، و غرب شمالی جهننده کی (پروسه) طاغنک دخی ۱۱۵۰ متره ارتفاعلری اولدینی مرویدر.

آوسترالیانک شمال و غرب سواحل بر طاق و تپلر صره لری آلتنده بولغله، بو ارتفاعلردن دکیزه بر چوق نهرلر آقادیقندن، سواحل مذکور مک اراضیسی دخی همان سواحل شرقیه به قریب بر حالده اولوب، اورمان و مرعاری و منبت اراضیلری واردر؛ و کوندن کونه آوروپا مهاجرلری طرفندن اسکان و اعمارلرینه رغبت اولغنده در. یالکز سواحل جنوبیه مک قسم غریبیه سواحل غریبه مک بر قسمی غیرقابل عراندیر. بو قطعه مک ایچ طرفی ایسه طبیعت اراضیجه اوچ منطقه به تقسیم اولنه بیلیر: جنوبده کی بیوک کورفر ساحلندن 27° عرض جنوبی خط موهومنه قدر اولان برنجی منطقه مک اراضیسی طوزلی و دوز اووه- لردن عبارت اولوب، بو اووه لرک اوتیه بریسنده یردن بعض صولر فیشقیرور، که بو صولر کلس، طوز و سوده کی حاوی اولغله، ترسبایدن منبعلرینک اطراف- فنده بر تپه حاصل اولور. بو منطقه مک طوپراخی زراعتنه غیر صالح و اکثر طرفلری قوملق ایسه ده، مرعاری قویونلره بک ایی کلکله، اورالده کلیتلی قویونلر یتیشدیرمک اوزره تشبثانه بدأ اولغشدر. ایکجی منطقه 27° عرض جنوبیدن 17° عرض جنوبیه قدر ممتد اولوب، آوسترالیانک ایچ طرفنک قسم اعظمی ضبط ایدن بو منطقه دوز چوللردن و بیی آلتیوز متره ارتفاعنده تپلردن عبارت او- لوب، اراضیسنده یالکز بعض اکری بوکری چالیرله و خاقم دیکنر و قباوتلر یتیز ایسه ده، بو اونلر دخی

پانناریا کورفزینه قریب اولان (هربرت) نهری ده بونک تابعلرندندر. مذکور کوله شمال غریبدن کلن بر قاج بیوک نهر دهانصب اولور. بو کوله دوکیلن نهرلک مجموعی واسع بر حوضه داخلیه تشکیل ایدبور. نهرلک بیوکلکی ایسه طوللرند اولوب، صو- لرینک کثرتند دکلدر؛ چونکه صیقاقدن حاصل اولان تبخراته طور اغک قوراقلغندن صولرینک قسم کلیمی یولده محو اولور.

مائی طاغلرک شرقه ناظر مانله سندن بحر محیط کیره بر چوق نهرل دوکلدیکی کبی، شمال وغرب ساحلرینه قریب اولان ارتفاعلردن دخی بر چوق نهرل آقار. سواحل شرقیه این نهرلک اکثریسی قیصه ایسه ده صولری بول اولوب، چوغی سیر سفاننده صالحدر. بونلرک اک بیوکلری شمال جهتنده کی (فیجروی) ایرماغیدر، که (ماکزیا) ایله (داوسون) نهرلینک تلاقیسندن حاصل اولور. ایکنجیسی (بوردکین) ایرماغی اولوب، برنجینک شما- لنده واقعدر. جنوبه طوغری اینرکن بوا یکی ایر- ماقدن صکره (کنسلاند) ک مرکزی اولان (بریسبان) شهرینک ایچندن آقان (بریسبان) نهرینه، وبعده قلارآنسه، مافلی، هونتر، هاوکسبوری، شو لهاون نهرلینه تصادف اولنور.

قارپانناریا کورفزینه یورق شبه جزیره سی طاغلرندن یعنی شرق جنوبیدن میچل، جیلبرت، مورمان، فلیندر نهرلری، وغربدن (روپر) نهری منصب او- لورلر. سواحل شمالیه این دیگر نهرلک باشلیجه- لری: «قرالجه خلیجه» دوکیلن (ویکتوریا)، «قرال کورفزینه» دوکیلن (فیتی روی)، وقطعه نك منتهای شمال غریبسنده کی غری، قورنسقو وآشورتان نهرلیدر. بونلردن اکثر یسنک بالکز منصبلی معلوم ومکشودر. سواحل غربیه دن بحر محیط هندیه دوکیلن نهرلکده باشلیجه لری شمالدن باشلایه رق: اوسقوین، موردیسون، غرینووخ و (اسوان رپور) نهرلیدر.

کوللری. — آوسترالیا نك نصف غریبسنده بالکز شمال وغرب ساحلرینه اینر قیصه نهرل بولنوب، ایچ طرفلرند و سواحل جنوبیه سندن هیچ بر نهر یوقدر. بوکا بدل جنوب غری جهتند بیوک کوچک بر چوق کوللر بولنیور، که اکثریسی طاقم

اولوب، درینلکلری پک آز، ووسعتلری یاغورلرک کثرت ویا قلتنه تابعدر. قطعه نك وسطلرند دخی (آمودنس) اسمیله طار واوزون برکول واردر. اک بیوک کوللری ایسه (اسپنسر) کورفزی نك شمال طر- فسده کی ایره، تورنس، کردنر، غرغوری، بلاخ کوللیدر. بونلرکده اک بیوکی (ایره) کولی اولوب، ایچنه یوقاریده ذکر اولنان بر چوق نهرل دوکیلور. هواسی. — آوسترالیا نك هواسی عمومیت اوزده

پک قرازسز و سریع التحولدر. ایچ طرفلرند یاغورلر بر قاعده وموسمه تابع اولوب، بعض سنه لده اصلا یاغور یاغماغیله، درجه حرارت قرقدن یوقاری چیقوب، هوانک پیوستی دخی منظم اوله رق، آفریقا. نك صحرای کبیرندن بتر اونور. بعض سنه لده یاغورلر غایت کثرت و هوان متدایا یاغماغی، چوللرک اکثر طرفلری کول حالنه کبیر؛ واورنلق پک چاقق بیور نباتات متنوعه ایله اورتیلور. ساحلرند اکثریا قطعه نك ایچ طرفلردن کلن روزکار اسدیکی ایچون، اورالینک هواسی دخی ایچ طرفلرک قوراق ویا یاغورلی هواسنه تابعدر. قوراقلق زمانلرند جنوب شرق جهتنده کی (ویکتوریا) و «جنوبی یکی والس» ده غرب شمالیدن فرونک اغزندن چیقش کبی صیحاق ویابس بر روزکار اسر، وبتون نباتاتی قوروتور؛ ایچ طرفلرند یاغور یاغیجه، درحال روز- کار سیرین ورطیب اوله رق اسمکه باشلار، ودرحال نباتات نشو ونما بولور. آوسترالیا نك اک معتدل هوالی وآوروپالیرک اقامتنه اک مساعد اولان شرق جنوبی سواحل ایسه، مائی طاغلرک سپر اولسلیله، بوروزکارلردن محافظه ده بولندقلرندن، اورالده فصول اربعه تمامیه حکمرانی اجرا ایدر؛ وقیشین مقیاس الحراره نك سانتیفراد اوله رق صفردن آشاغی اوچه ایندیکی، ویا زین صفردن یوقاری قرق بره قدر چیقدیغی وار ایسه ده، حد وسطیسی صفردن یو- قاری یازین ۲۲ وقیشین ۱۲ درجه در. اورانک قیشی بزم یاز موسمزدده یعنی حیزران، تموز و آ- غستوسده، وقیشی کانونلرله شباطده اولدیغی، وایلک بهارلری بزم صوک بهاره، صوک بهارلری دخی بزم ایلک بهاره مصادف بولندیغی دخی اونودلما لیدر.

قطعه نك شمال طرفلری ایسه اقالیم حاره دن معدود اولوب، اورالده یاز وقیش یعنی صیحاق

وصونوق موسمی آرانه میه جفتدن، بالکز یاغور و قوراقلق موسملری وارددر. بزم یارمزه تصادف ایدن قیش موسمنده دایما جنوب شرقی روزکاری یعنی قره دن ککن روزکار اسمکله، اکثریا قوراقلق حکم سوروب، نادرا یاغور یاغار. بزم قیشمزه تصادف ایدن یاز موسمنده ایسه بحر محیط هندیدن ککن شمال غربی روزکاری اسدیکندن، متمادیا موسمی یاغور- لری یاغار. بناء علیه اورالک هواسی منطقه خارده بولنان کافه ممالک هواسی کیددر.

اراضیسی، نباتات و حیواناتی. — آوسترالیا ناک اراضیه سائر قطعات ارضدن بر فرق اولوب، اک اسکی طبقاندن اولان غرایت و قورارسدن اک یکیلری اولان ترسبات نهریه و تراکات مادرپوریه وارجمیه قدر اراضینک کافه اجناسی موجوددر، و آلتون، کومش، قورشون، باقر، دیمیر و کور معدنلری بر چوق طرفلرنده بولنش و حیقارلمشدر. نباتات و حیواناتی ایسه همان بسبتون بشقه و کندینه مخصوص بر صورتدهدر. انسانک معیشتنه یارایه جق محصولاتی آز اولوب، نباتاتنک چوغی باغچه زیدینه یارایه جق یاپراق و چچکلری غایت کوزل انواع آغاجلرله کراسه اشجاری پک چوقدر. اوقالیپتوس آغاجی آوسترالیا یاه مخصوص اولوب، اوراده ۱۲۰ و ۱۲۵ متریه قدر اوزونلری دخی بولنیور، که کوتوکلرینک او یوغی ایچنده حیوانه بینش درت کشی طوروب سربست حرکت ایده بیلرلر. انکلیزلرک (ردسدار) دیدکلری برنوع آغاجدن دخی قیرمزیمراق غایت سرت، غایت طیانیقلی و غایت خفیف تختلر یاپلیر. شمال جهتنده خرما نوعندن بعضی اشجار مئره ابله لذتی بعضی میوهلر ویرر بعضی اشجار مئره بولنیور. ایچ طرفلرک بطاقلقی محالرنده دخی برنوع میوه ویرر بر طاقم کوچک آغاجلر بولنیور، که بو میوه اورالره سیاحت ایدنلرک مدار تسلیمیدر. خنغ آغاجلری ده چوقدر.

حیوانات موجوده سی میانده بولنان ۱۵۰ قدر ذوات الئیه انواعندن کره ارضک سائر قطعاتیه مشترک اولانلری پک آز اولوب، اکثریسی آوسترا- لیا یاه مخصوصدر. بولنلرکده قسم کلیسی قارنلرنده یاورولرینی قومغه مخصوص زاردن جبری بولنان ویراسه قیلندن اولهرق زاردن قنادرلی اولان

حیواناتنددر. آغزلی اوردک آغزینه مشابه ونوعا غاغالی بعضی ذوات الئیه حیوانلری دخی وارددر. جبلی حیوانلرینک اک بیوکی واک چوق بولنانی (قونفور) تعبیر اولنبا ن حیواندر، که ککوپک بیوکلکنده اولوب، اوک آیاقلری پک قیصهدر، واتی اهلینک باشلیجه مدار معیشتلرننددر. (دینغو) تعبیر اولنور برنوع یبانی کوپک دخی وارددر، که قویونلره زیاده سیله مسلط اولور. بو قطعه ناک اغنام، صغیر، کیک، آت، فیل و کرکدان کی حیواناتی اصلا یوقدر. آنجق اوروپادن نقل اولنان قویونلر و سائر حیوانات اهلیه کوزل مرعالر بولوب، اقلیم و هواسیله دخی امتزاج ایتمکله فوق العاده چوغالمشدر. طیوری چوق اولوب، یاپانغانلرک انواعی و سائر تولیدی غایت کوزل قوشلر بولندیکی کی، کولرک کنارنده قاشقچی قوشی نوعندن بر طاقم قوشلر، و واسع چوللرده دوه قوشنه مشابه (امو) تعبیر اولنور جسیم بر قوش وارددر، که اوچغه بدل فوق العاده بر سرعته یورور.

تقسیماتی. — آوسترالیا ابتدا فلنک جدید تسمیه اولوب، بر خیلی وقت ایچ طرفلری بسبتون مجهول اولغله، ساحلری کاشفلرینک اسملریله تسمیه اولنوردی. بو قبیلدن اولهرق، سواحل شمالیده: قارینتاریا، آرهم، وایت مملکتلری؛ سواحل غریبه ده اندراخت، ادل، لوون مملکتلری؛ سواحل جنوبیده (نویت) و (ناپولیون) مملکتلری؛ ساحل شرقیده دخی مشهور قیودان (قوق) طرفندن کشف ایدلش اولان «یکی جنوبی والس» مملکتی وار ایدی. قطعه مذکوره کاملاً انکلیزله الینه یگوبده، ایچ طرفلری دخی آز چوق کشف اولندقدن، وانکلیز مهاجرلری هر طرفنه کیدوب پرلشدکدن صکره ایسه، آوسترالیا مختاریتله اداره اولنور بش، و بوکا ملحق عد اولنان تاسمایا آله سیله برابر آلتی دایره به تقسیم اولمشدر، که شولردر: ۱ — ویکتوریا، که قطعه ناک منهای جنوب شرقیسندهدر، مرکزی (ملبورن)؛ ۲ — یکی جنوبی والس، که ویکتوریا ناک شمالنده و قطعه ناک جهت شرقیه سندهدر، مرکزی (سیدنی)؛ ۳ — کنسلاند، که یکی جنوبی والسک شمالنده و قطعه ناک شرق شمالی جهتندهدر، مرکزی (بریسبان)؛ ۴ — آوسترالیا ی جنوبی، که مذکور اوچ دایره ناک غرب

ثروت عوميه سنی، زراعتی، تجارت و صنایعی، طرق و معاری. — آوسترالیانك باشنجه ثروت حیواناتدن اولوب، میلادك ۱۷۷۶ تاریخده امید برونندن بش اون مریئوس قویونی سوقله، بونلرك اقلیم و هوا ایله امتزاجلری کورلدنجه، متوالیا تکثیرینه سعی و غیرت اولنهرق. بوندن اون بش سند اول آوسترالیاده موجود قویونلرك مقداری الی بر ملیونی متجاوز ایدی؛ وسنده بر ملیون زاید ایتدیکنندن، شمدیه قدر آنتش آلتی ملیونه بالغ اولمشدر. تاریخ مذکورده آوسترالیاده اوج ملیون صغیره آلتیوز سکسان بیک آت و آلتیوز بیک جانوار وار ایدی. قویونلردن سنوی یوز ملیون کیلویه قریب پیسای آنتوب، تقریباً بشیوز ملیون فرانق قیمتده در. دری وایج یاغندن دخی بیوک بر تجارت حاصل اولور. آمریشادن دخی (لامه) و (آلباق) دینلن حیواناتدن سوق و تانیس اولمشدر. قورافلق سندلرله «اسقوتر» تعیر اولنان بیوک سوریلر ساحلیری، قویونلرینک تلف اوله جغنی آکلانجه، بیکرله اغنامی کسوب، دریلرینی آلدقدن صکره، انلرینی بیوک قزانلره آتوب قایناهرق، یاغلرینی استحصال ایدرلر.

آوسترالیانك اراضی مزروعه سی بر یحق ملیون یکی دوئم قدر اولوب، حیواناتنك زیاده زرع اولسانی بغدای، ایکنجی درجهده یولاف و اوچجی درجهده دخی آرپه در. مصر ایسه ههان یکی جنوبی والسه مخصوصدر. باغلری کوندن کونه چوخالقده اولوب، توتون، پاموق، و شکر قامشی دخی یتیشیور. ائک ابي محصولی بغدایله شرابی اولدیغندن، بو ایکی محصولنك ایلریده چوق ترقی ایده جکی ملحوظدر. اهالی موجوده اراضی واسعدی ایشلیکله و یکی جنوبی والس ایله ویشورتیا دایره لنده کلبته بولنان آلتون معدنلرینی و کور، باقیر، دمبر کی سائر بعض معادن چیقار مغله مشغول بولندقلرندن، صنایعه اشغال ایده جک آدملر آزدر. مع هذا اهالی چو غالدقجه آوسترالیانك هر طرفده و علی الخصوص بیوک شهرلرله مختلف فاریقهلر کشاد اونفقده، و کیتدکجه صنایع محلیه ترقی ایده رك، اوروپا اتمعده سنك ادخالنه احتیاج بر اقامقده در. آوسترالیانك آز زمان ایچنده ثروت عومیه و تجارت

جهتده و قطعنه اورتدسندله اوله رق ساحل جنوبیدن آوسترالیای شمالیه و قارینتاریا کورفرینسه قدر تمتد اولور، و وسطده کی (آلکساندره لاند) ایله آوسترالیای شمالی دخی شاملدر. مرکزی (آدلایده)؛ ه — آوسترالیای غربی. که قطعنه بتون قسم غریبستندن عبارت اولوب، مرکزی (پرته) شهریدر. بو دایره لرك هر بری حقده محنده معلومات مفصله ویریه جکندن، شورا جقده بالکن مساحه سطحیلر یله اهالیلرینک مقدارینی بیان ایده جکر:

مربع کیلومتره	اهالی	ویقتوریا
۲۲۷ ۶۱۰	۱۰۳۳ ۵۵۲	یکی جنوبی والس
۸۰۰ ۷۳۰	۱۰۳۰ ۷۶۲	کنسلاند
۱۷۳۰ ۶۳۰	۳۴۳ ۷۶۸	آوسترالیای جنوبی
۲۳۴۱ ۶۰۹	۳۱۲ ۴۳۹	آوسترالیای غربی
۲۵۲۷ ۵۳۰	۴۰۰ ۸۴	جما آوسترالیا
۷۶۲۸ ۱۰۹	۲۷۶۰ ۱۰۵	

بو وجهله آوسترالیانك درت خبی جسامتده اولان او قوجه قطعده یاشایان اهالینک مقداری اوج ملیونه پیله بالغ اوله میوب، بونلركده قسم کلبی انگلیز و سائر اوروپا مهاجرلرنددر. ذاتاً آز مقدارده بولنش اولان اهالی اصلیه ایسه حامی انسانیت اولق ادعاسنده بولنان اوروپا متمدنلری طرفندن او حیواناتی کی ائتلاف اولنه اولنه بستیون منقرض اولق راده سنه کشلردر؛ و اونلرك مقداری آزدلقجه آوروپالیرك یعنی باشلیجه انگلیزلرك عددی سندن سنیه زاید ایتکده در. اهالی مذکورنه نصفندن زیاده سنی یعنی بر یحق ملیونی پروتستان، یاریم ملیون قدری قتولیک، ۹۰۰۰ یهودی اوله رق، ایکی ملیوندن زیاده می اوروپایی، ۳۰۰۰۰ قدری مسلمان و قصوری یرلی وادیان مختلفه مخصوصه ایله متدین، و بعضلری ده دین فکرندن بستیون محرومدرلر. آوسترالیانك ائیک بیوک شهرلری (ملبورن) و (سیدنی) اولوب، برنجیسنك ۳۲۲ ۶۹۰، و ایکنجیسنك ۲۲۴ ۲۱۰ اهالیسی وارددر. (آدلایده) شهرینک اهالیسی ۶۷ ۹۴۵، و (بریسبان) ۳۶ ۱۶۹ نفوسدن عبارتدر. بو شهرلر بونلردن کوچک بر چوق شهر و قصبلر غایت منتظم صورتده یاپیلوب، اکثریسی بیوک تجارتکارلر اولغله، معمور و مزین اوله رق، کوندن کونه ده بیومکده درلر.

بولنیور. ملبورنده بر یوک انجن معارف وارد، که ۱۸۵۹ تاریخده تأسیس اولوب. او وقتدن بری آسترالیانک تاریخ طبعیسنده وسائر احوالنه دائر واقع اولان نشریات مفیده سیله فنه یوک خدمتله ایشدر؛ (و آسترالسیانه) عنوانیه مقن صورتده بر مجموعه فنون نشر ایشکده در.

اهالی اصلیه سی. — آسترالیانک اهالی اصلیه سی بر چوق اقوام و قبایله منقسم ایسه ده، اصل آسترالیالی اولانلر بینده کرک سیما ورنکجه وکرک لسانجه مشابیه تامه وارد. بونلرک باشلری کوچک، آلنلری طار، برونلری غایت کنیش. چکملری پک قیصه وایلری یه طوغری اوزانیش، آغزلری پک یوک، دیشلری بیاض، کوزلری دخی پک یوک وکوزل. قاشلری صیق وکوزلری چپقورده در. شمال جهتنده کیلرک بوی ۱ متره ۷۰ سانتیمتره ایله ۲ متره، وجنوبده کیلرک بویده بر بیچی متره ایله ۱ متره ۷۰ سانتیمتره آره سنده در. بونلرک آره سنده (پاپو) و (پولینسیا) جنسلینه منسوب آدملر دخی بو. لنیور. [بو یکی کلهیه مراجعت بیوریه]. آسترالیاله لیلری سیاحتینک بعضیسی کوزل، و بعضیسیده چرکین بر صورتده تصویر ایشلرله، عومیت اوزره کوه زلدن زیاده چرکین عد اولنه ییلرلر. رنکلی مختلف اولوب، بعض قیقللری قوروم کی سیاه ایسه ده، بعضلری پک رنکیده آزیچق باقیر رنکنده مانل اولدرق اسمر در. صاچلری سیاه و دوز اولوب، آنجق کندیلری اکثریا بلوک بلوک تقسیم ایله قبوریق حالته قورلر. و بعضاً بر نایم کیرچلی طور اقلرله صارار. تیرلر. وجودلرله و علی الخصوص کوسکلرله و او موزلرله قیللری چوق و صقاللری صیق در. کنج قیرلری میانده بعض لطیف و شیرین چهرلرله تصادف اولنورسه ده، پک کوچک یا شده معاملات زوجیهیه قونلری و یوک حیوانی کی قوللانیلوب پک مشقتلی برعر سورملری آزمان ظرفنده اولطافتی محو ایده. ر. آسترالیالی قاری پک چرکین بر صورت قور؛ علی الخصوص اختیارلری قورقونج اوله جق درجه ده چرکیندرلر.

آسترالیانک اهالی اصلیه سی بولندقری محاک حالته کوره یا شا یوب. محصولات طبعیه سی اولمان یرلرله بولنلری بسبتون چبلاق و اوست و باشلری کیر

رنجه فوق العاده ترقی ایشی تسهیل ایدن اسبابک برنجیسی طرق و معابر وسائر امور نافعه سنک مکملیتدر. سواحلده بر چوق نیانلر انشا اولنهرق، نهرلرک چوغده سیر سفانه صالح اوله جق برحاله کتیرلش، و بر چوق قنارلر آیشدر. داخلی شهر و قصیدلرک ومنبع ثروت اولان یرلرک جله می پینلرله واسکلرله متعدد دیمیر یوللرله و نهرلر و قنارلرله اختلاط اوزره بولنیورلر. آسترالیایه قطعیه سنده موجود دیمیر یول خطرلرینک مجموع طولی اون ایکی پیک کیلومتره یه قریب اولوب، بر طرفنده هر کون یکی خطرلر انشا سنه مباشرت اولنقه در. تلغرافلری دخی پک چوق اولوب. حتی قطعیه سنک ساحل جنوبیسنده بولسان آدلایده دن منتهای شمالده کی (دارون) نیسانه قدر تمید اولنان تلغراف خطی بتون آسترالیایه اور. نرسندن شق ایده ر. هندستانه و اوروپایه کیدن تحت انهر تلغراف خط کیریه برلشور.

اصول اداره سی. — بتون آسترالیانک صاحبی بولنان انکتره دولتی بو قطعیه سنک منقسم بولندی بیش داترله بهره اداره مختاره و پروب، ایجابی تقدیرنده، بر داترله کی یه تقسیمی و یا اراضی مجهوله و خالیه ده یکی داترله تشکیلی حق و صلاحیتنی دخی بونلرک یه اختیارینه بر ایشدر. لوندره قانونی بو داترله ر یالکر رئیسلی تعیین ایدوب، بونلرک دردی متصرف، و یالکر یکی جنوبی والسک کی والی عنواننی حائر ایسه لرده، اداره ده جله می مسئولدرلر. هر داترله ک کندیه مخصوص مجلس مبعوثانی اولوب، مبعوثانک انتخابی سربستدر. مملکت کوچک بلدییه داترله رینه و طریق و معابر و نافعه داترله رینه تقسیم اولنور. بو ایکی نوع داترله ک مدیرلری مجلس مبعوثان طرفندن انتخاب اولنور. و ایکسیده اهالیدن منتخب بر مجلس دائمی وسنده بر کره اجتماع ایدر بر مجلس عومی استشاره سیله تمشیه امور ایدرلر. الحاصل اداره مملکت تمامیه اهالینک یدینه تودیع اونیشدر.

معارف عومیه و اوردانک بوجک بر قسمی تخصیص اولندیغندن. مکتبلر پک چوق اولوب، بری ملبورنده و دیگر سیدیده اولق اوزره ایکی مکمل دارالفنون وارد. عثمیه مخصوص اولق اوزره یالکر بازار کونتری آچیلر بر نوع مکتبلر دخی ایجاد اونیشدر. که بونلرک یالکر یکی جنوبی والسده ۱۰۰۰ مکتب

و توز طور اراق ایچنده و باشلری بیتله طولو اولدینی
 حالد، حیوان کی طولاشوب، یرده بوله یلدکلی
 قورد و بوجک کی انواع حشراتله و بعض آغاجلرک
 میوه لیه بسلیرلر، و لاشلره دخی کال تالکله قو-
 شیشوب، اللرینه پکن شیلری یرلر. بونلرک اکثریا
 قارنلری شیش و بجاقلری دککن کیدر. اولری
 و کویلری دخی اولیوب، میدانه و یاخود دلیکلرده
 و مفارلده یاشارلر. محسولات طبیعیه سی اولان
 یرلده بولنانلرک ایسه حالی برآز دها ای اولوب،
 ستر عورت ایچون قبا بر لباسلری واردر،
 و آوجیلیق ویا بالیقچیلرله مشغول اولوب، قبیله لره
 منقسمدرلر؛ و قبا بعض قلهلر یا پوب قریه لر تشکیل
 ایدرلر. بونلر دها تندرست و قارغی و صوپه و قلقان
 کی کندیلرینه مخصوص بعض اسلحه استعمالنه مقتدر
 اولوب، قبیله لر پینده محاربه ایدرلر؛ و حرب و صلحه
 مخصوص بعض عادت و آیینلری دخی واردر.

آوسرالیا اهالی اصلیه سی دین و مذهب فکرندن
 بسبتون محروم اولوب، یالکر جنلردن و ارواح
 اموادن قورقارلر، و رؤسای روحانیه مقامنده طبییک
 و سهارلق ادعاسنده بولنور بعض آدملری واردر.
 اولولرینی بعض یرلده اوتورمش کی بروضعیتده قو-
 یوب، طاشلره اورتلر؛ بعض یرلده کونشده قو-
 رودوب، بعده بر آغاجک اویوغی ایچنه قورلر، ویا
 بر آغاج دالنه آصارلر؛ بعض یرلده باقوب، کوللرینی
 حفظ، و قفا کیکلرینی دخی اخذ ایله، قاب مقامنده
 استعمال ایدرلر؛ بعض طرفلرده دخی میتی پاره لیوب،
 اقریاسی پینده بالتقسیم، اکل ایدرلر. غذا مقامنده
 انسان اتی یک عادتلی دکل ایسه ده، پک آج
 اولدقلری وقت بوفعل مکروهی ارتکاب ایتدکلی
 کی، اولمش بر آدمک اخلاق و فضائلنه مالک اولمق
 ویا اونک روحنی کندی روحلرینه قاتمق فکر باطلیلله،
 اوردقلری دشمنلرک ویا اولن اقربارک چوق دفعه
 اتلرینی یرلر.

بونلر معادن اخراج و استعمالدن بیخبر اولوب،
 اصلا آلات و ادواتلری دخی یوقدر. سلاجلری آغاج
 و یکیکدن منول اولوب. بر اوزون غارغی ایله بر
 صوپه دن و برده آتهرق قوللاندقلری قلییم شکلده
 کسکین بر نخته دن عبارتدر؛ لکن بونلرک استعمالده
 خیلی مهارتلی واردر.

بونلر آوروپالیرک کلوب اک کوزل یرلرینی ضبط،
 و کندیلرینی اتلاف ویا برویانلره طرد ایتدکلی کو-
 رنجه، بالطبع بو انسانیتسز اجنبیلر حقنده بیوک بر
 بغض و کین حاصل ایتشلردر. انگلیزلری اضرار
 ایچون، فرصت اللرینه کچنجه، بر قاج ساعتک ایچنده
 بتون بر سوری بی اتلاف، و چوبانلری انواع عقو-
 باتله قتل ایتدکلرندن، و بعض تنها و منفرد محارده
 توطن ایتمکله جسارت ایدن آوروپالیرلر حقنده هر نوع
 غدارلغی روا کوردکلرندن، انگلیزلر دخی طبیعتک
 بو قوجامان یاراماز چوققلرینه قارشى مقابله بائتل
 ایده رک، بیچاره لری حیوانات وحشیه کی بولدقلری
 یرده اوروب اولدیر یورلر. بر طرفدن دخی آوروپا
 مدنیتک کندیلرینه هدیه ایتدیکی اسپرتولی مشرو-
 باتله فرنکی و سائر علندر، و آو حیوانلرینک آ-
 زالمسیله قابل سکنی اراضینک آوروپالیرک الینه
 یکوپ، تارله ویا مرعی اولمزدن کوندن کونه عدد-
 لری آزالوب، محو و مضحیل اولمقده درلر.

احوال تاریخیه سی یعنی صورت کشی. — بو
 قطعه جسیه نک کشی فلنکلیله عطف و اسناد او-
 لغنده ایسه ده، فلنکلیلرک کشفیاتى اون یدنجی عصر
 میلادینک اوانلنده باشلا دینی حالد، بو قطعه نک
 وجودی اون آلتنجی عصر میلادی اواسطنده یازلمش
 اثرلرده مذکوردر. حقیقتی شودر، که قطعه مذ-
 کوره نک بعض ساحلاری اون آلتنجی عصر میلادیه
 پورتکیز و بعض فرانسه بحر یونی طرفندن کورلمش؛
 و یکی کینه نک جنوبده پک بیوک اولسی ملحوظ اولان
 بر قطعه نک سواحلی کورلدیکی ذکر اونفشدی. پور-
 تکیزلیرلر بو بابده کی معلوماتی برآز دها ایلری به سور-

ایده مدکری کی، سائر ساحلر حقنه دخی بر معلو-
مات عمومی و مجله حاصل ایدوب، تفصیلات احواله
واقف اوله ماشلردی.

تاسمانک کشفیاتندن صکره ۱۲۰ سنه طرفنده او
جهنده اهیچی حائر اوله جق هیچ بر کشفیات وقوع
بولدینی حالده، ۱۷۷۰ تاریخ میلادیسنده انکلیز
بحر یونندن مشهور قبودان (قوق) انواع مشکلات
و مخاطراتی کوزه آلهرق، محیر عقول اوله جق بر
ثبات و غیرتله بو قطعه جسمه نك سواحل شرقیه سنی
کشف، و بو سواحل جنوب جهتی «یکی جنوبی
والس» اسمیه تسمیه ایدره، اورایه انکلیز بایراغنی
رکز ایتشدر. انکلتزه دولتی آلتی سنه صکره، آ-
مریقا ده کی مستملکاتی فوت ایتیمی اوزرینه، قیو-
دان قوق کندیسنه قزادیرمش اولدینی بو محال
بعیده دن استفاده ایتکی دوشونه رک، یکی جنوبی
والسی اسکان ایتک اوزره (سیدنی) سفینه سیله بر
طاقم اهالی کوندرمشدر.

آوسترالیا ده برنجی اولهرق اسکان ایدن آورو-
پالیزر بونلر اولوب، قره یه ایاق باصار باصماز،
سفینه نك اسمیه (سیدنی) تسمیه ایتدکری شرک اساسنی
وضع ایتشلردر، که بو شهر بو کون آوسترالیا نك
اک یوک شهری و مرکز عمومی حکمنده در. انکلتزه
دولتی اوراده برلشجه بر طرفدن کیلرله سواحلنی
و بر طرفدن دخی قره دن ایچ طرفلرینی تحری و کشفه
دوام ایدوب، کیندکجه مستملکاتی توسیع، و مناسب
یرلرده شهر و قصبلر تأسیس یله انکلتزه دن اورایه
نقی اولنان جانلره و اختیارلر یله هجرت ایدن اهالی
ایله عسکری ضابطان و افرادی متقاعدلرینه بر طاقم
شرائطله اراضی توزیع ایدره، و اوروپادن قو-
یونلر نقل ایله اوراده کی انکلیزله یوک یوک سوه
ریلریدا ایتدیره رک، بو قطعه یی شمدیکی حاله کتیرمشدر.
عصر حاضر ابتدالرنده فرانسه دخی بر طاقم کیلر
ارسال ایله، بو قطعه نك بعض طرفلرینی و علی الخصوص
سواحل جنوبیه سنی کشف ایتدیرمش، و حتی فرانسه
بحریونی بو ساحله (ارض ناپولیون) نامی ویرمشدر.
دیسده، انکلیزله الینه کچجه بو اسم دخی احما
ایدلشدر.

بو کونکی کونده آوسترالیا سواحلنک همان هر

مکده موفق اولشلردی. آنجق اووقتک جغرافیونی
«اراضی واسعة جنوبیه» تسمیه ایتدکری بو قطعه
مجهوله یی بتون کره ارضک جهت جنوبیه سنی احاطه
ایتش صورتنده تصور و تخیل ایتشلردی. حتی (مر-
قانور) که آتلاسنندن مأخوذ اولان کاتب چلیپنک
«جهاننا» سی خر یطه لرده دخی بو صورتله
کوسترلشدر.

جغرافیونک بو یا کلیش ذهانبندن طولای جغرافیا
فتی بو باده پورتکیر لیلرک کشفیاتندن بحق استفاده
ایده میوب، بو قطعه یی فنه طایندیران فنیکلیرک
اون یدنجی عصر میلادی ابتدالرندن باشلایان تحریات
و کشفیاتدر. بونلر بحر محیط هندیده بر چوق
جزایر و سواحل مالک بولندقلرندن، بو قطعه نك
کشفیون دخی مخصوص کیلر کوندروب، اکثر
ساحلرینی کشف ایتشلردر. بو کشفیاته مأمور اولوب
اسملری آوسترالیا نك مواقع مختلفه سنک تسمیه سنه
سرمایه اولان قبودانلرک اک مشهوری (تاسمان) در،
که قطعه مذکور نك بر چوق سواحلنی کشف
ایتدیکی کی، آوسترالیا نك جنوب غریبسنده بولنان
و کندیسی طرفندن (وان دیامن) تسمیه اولنوب الیوم
بحق کندیسنک اسمنه نسبتله (تاسمانیا) دینلن جزیره
کیبریه یی دخی بولمشدر. آنجق تاسمان بر طرفدن
بو جزیره نك آوسترالیا دن و بر طرفدن دخی آوسترا-
لیا نك یکی کینه دن برر بوغازه آپرلش اولدیقندن
امین دکلیدی. هر نه قدر که بر چوق وقت اول
(تورس) اسمنده بر اسپانیول قبودانی یکی کینه ایله
آوسترالیا نك آرمسنده کی بوغازدن یکمیش، و مرورینی
مبین بر لایحه براقش ایسه ده، بو قبودان یکدیکی بوغازک
جنوبنده بویله جسم بر قطعه نك بولندیقندن بیخبر اولمقله
برابر، بو بوغازدن مرورینی مبین جرنالی ده بر عصر
مجهول قلوب، بعده بولنش، و مذکور بوغازک
کندیسنک اسمیه تسمیه سنه سبب اولمشدر.

الحاصل، فنیکلیر بو قطعه نك اولیه کره ارضک
بتون قسم جنوبیسی احاطه ایده جک بر جسامت مو-
هومده اولیوب کوچک بر قطعه و جسم بر آطه
اولدینی کشفه، بوکا بحق (فینک جدید) نامی ویر-
مشلردر، که انکلیزله الینه کچجه قدر بو نامله
معروف ایتلشدر. آنجق فنیکلرک بحر یونی، موانع مختلفه
دن طولای، بو قطعه نك سواحل شرقیه سنی زیارت

عرض شمالی بینده در. لکن تیرول خطه سی حدود غربیه سنی $۷^{\circ} ۱۲'$ طول شرقیه و دالماسیا دخی حدود جنوبیه سنی $۴۲^{\circ} ۱۰'$ عرض شمالیه قدر ایصال ایدیور. بو دولتک غربدن شرقه اولان طول اعظمی ۱۳۰۰ اولوب، دالماسیاک منهای جنوبندن چپستانک حدود شمالیه سته قدر اولان عرض اعظمی دخی ۱۱۰۰ کیلومتره ایسه ده، عرض وسطیه سی ۶۰۰ کیلومتره دن زیاده دکلدر. مساحه سطحیه سی ۶۲۴۰۰۴۵ مربع کیلومتره در.

آوستریا دولتی شرقی شمالی جهتدن روسیه ایله؛ شمالاً پروسیه ایله؛ شمال غربی جهتدن آلمانیا (یعنی ساقسه و باویره قرالقلریله)؛ غرب جنوبی طرفندن اسویجره و ایتالیا ایله؛ جنوباً قریه طاغ، دولت عثمانیه (یعنی بوسنه و هرسل) و صربیه ایله؛ جنوب شرقی طرفندن دخی رومانیایله محدود و محاطدر. حدود دینک اکثریسی طبیعی اولوب، شمالاً پروسیه و آلمانیا، چپستان طاغلریله، غرباً اسویجره و ایتالیا، تیرول طاغلریله، جنوباً دولت عثمانیه دن دالماسیا طاغلریله و (صساوه) نهریله، صربیه دن ینه صساوه و طونه نهریله، رومانیان (قاریات) سلسله جبالیه آیرلمش؛ و بالکزر شرقاً روسیه دن حدود طبیعی ایله تفریق اولنماشدر.

شکل طبیعیسی، طاغلری. — آوستریای احاطه ایله حدودینی آبران قاریات، ارزکیرکه، بوهموند (یعنی چپستان طاغلری) و آلپ جبالندن بشقه، مختلف استقامتلرله ملکیتی شق ایدر بر چوق طاغلر دهها وارددر. عمومیت اوزره آوستریانک اویج ربی طاغلق برلردن عبارت اولوب، اک زیاده طاغلق جهلری: تیرول، نفس آوستریانک یعنی آوستریا دو- قدلنک قسم جنوبیسی، سالسبورخ، استیریا، قارنیو- له، قارینتیا، خروانتستان، دالماسیا، ترانسلووانیا (یعنی اردل) و مجارستانک قسم شمالسیدر. بو طاغلر باشلیجه ایکی طاقه یعنی آلپ و قاریات طاغلرینه منسوب اولوب، آلپ طاقنک نصفی و قاریات طاقنک همان بتونی آوستریا طوپراخی داخلنده بولنیور. آلپ سلسله سی آوستریانک غرب جهتده هر طرفه بر طاقم قولر صالیور؛ و قاریات سلسله سی بر یوک نصف دائره صورتنده اوله رق، شرق چپنی احاطه ایدیور. سلسلیا و چپستان طاغلری ایسه ایکنجی درجه ده در.

طرفی مکشوف اولوب، مکمل بحریه خریطه لری یابیش اولدیغی کی، شرق جنوبی قسمنک ایچ طرفی دخی تمامیه مکشوف ایسه ده، ایچ طرفنک سائر جهتلردن بالکزر سیاحلرک یکشم اولدقلری یوللرک اوستنده کی برلر معلوم و سائر طرفلری مجهولدر. الحاصل، بو قطعیه جسیمنک بالکزر بر ربی معلوم و مکشوف اولوب، اویج ربی الان مجهول اولغله، خریطه لره بیاض کوسترلنکده در.

آوستریای جنوبی } آوستریای شمالی

[ماده آتفه ده بیان اولندیغی کی آوستریانک تقسیماتندن اولوب، (سوت آوستریا)، (نورت آوستریا) و (وست آوستریا) انکلیزجه اسملریله معروف بو- لندقلردن، بو اسمله مراجعت پیوریه.]

آوستریلیچ } رستان دولتنک (موراویا)

خطه سنده، (برون) قضا سنده و مرکز قضانک ۲۰ کیلومتره شرقنده بر قصبه در، که طونده منصب اولان (ازویتا) نهری تابعلردن (لیناوه) چاپی اوزرنده واقع اولوب، ۳۴۵۰ اهالیسی وارددر. ۱۸۵۵ تاریخ میلادیسنده یوک ناپولیون بو قصبه ده بالذات امپراطور برنجی فرانسوا ایله چار الکساندرک قو- مانده سی آلتنده بولنان آوستریا و روسیه عسکرلرینه غلبه چالوب، شانی بر مظفریته نائل اولغله، آوستریلیچ امننک فرانسه تاریخ عسکریسنده براهیت مخصوصه صدی وارددر.

آوستریا } دولتی یاخود آوستریا و مجارستان

(Autriche, Austro-Hongrie) آوروپای وسطی بی ترکیب ایدن دولتلردن اولوب، دول معظمیه سبعة نک بریدر، که بر طاقم ادارات مختل رهی دخی جامع اولان نفس آوستریا امپراطورلغیه له مجارستان قرالغندن مرکبدر.

موقی، حدود و مساحه سی. — آوستریا و مجارستان دولتی، بری (تیرول) نامیه غربه و دیگر (دالماسیا) نامیه جنوبه طوغری اوزانان ایکی چیقنیدن صرف نظر اولسیدیغی حالده، یوک بر مستطیل شکلی ابراز ایدیور، که طولی غربدن شرقه تمتد اوله رق. ۱۰° ایله ۲۴° طول شرقی آره سنده، عرضی جنوبدن شماله اوله رق، ۴۵° ایله ۵۱°

و(دونایک) نهرلندن عبارتدر. بحر شمالیه دوکیلن
 صوری چهستاندن نبعان ایدن (البه) ایرماغیله اوکا
 منصب اولان (زاساوه)، (مولداو) و (براون)
 نهرلی و (قونستانسه) کولی واسطه سیله رینه دو-
 کیلن برایی کوچک نهردن عبارتدر. آدریاتیق
 دکیزینه دوکیلن صوری دخی تیرولدن نبعان ایدن
 آدیج ایرماغیله ایستریا، خرواستان و دالماسیانا
 مذکور دکیزه ناظر اولان طار مائه لرلندن آقان بر
 طاقم کوچک نهرلدر. آوستریا طوپراغناک لاقلا
 بش سدسی ایسه قره دکیزه منصب اولان طونه نك
 حوضه سنه تابع اولوب، بو بیوک ایرماغه آوستریا
 و مجارستانک هر طرفندن ککن برچوق نهرل دوکیلور،
 که بونلرک اک بیوکلی: شمالدن یعنی صول طرفندن
 موروا یادن این (موراه) ایله مجارستاندن این (واخ)،
 (گران) و (تیسا)؛ و جنوبدن یعنی صاغ ساحلندن دخی
 طونه نك اصل رأسی اولان (این) دن بشقه آوستریا
 دو قه لغندن این (انس)، نفس آوستریای آبران (لینا)
 ودها آشاغیده (راپ)، (دراوه) و (صاوه) نهرلیدر.
 طونه ایرماغی آوستریانك منهای غربندن شرقه طوغری
 جریانه، و یانه نك یاندن پکهرک، مجارستانه دخول
 ایله، بر خیلی مسافه ده بو استقامتی محافظه ایتدکن
 صکره، جنوبه طوغری دونوب، پشته نك اورته سندن
 مرور ایله، صریه حدودینه واصل اولنجه، ینه شر-
 قه طوغری دونه رك، ابتدا آوستریا ایله صریه، بعده
 رومانیایله صریه و بلغارستان آره سندن آقوب،
 قره دکیزه منصب اولور.

آوستریانك اک بیوک کوللری مجارستانك غرب
 جهته اولان (نایسیدل) ایله (بالاتون) کوللیدر، که
 برنجیسی و یانه نك قربنده اولوب، قسم کلیسی قورو-
 دلشد؛ ایکنجیسی ایسه جنوبه طوغری اولوب،
 خیلی دها واسعدر. بو کوللر پک بیوک ایسه لرده،
 تیرول ایله سالسبورخ و یوفاری آوستریا ده کی کوچک
 کوللر قدر درن، براق و کوزل دکلردر.

سواحلی، جزایری، کورف و لیمانری. —
 آوستریانك ساحلی پک آز اولوب، آدریاتیق دکیزنده
 ایتالیا حدودندن قره طاغ حدودینه قدر اولان ایستر-
 یا، خرواستان و دالماسیا سواحلندن عبارتدر.
 ایستریا خطه سی بر شبه جزیره صورتده آدریاتیق
 دکیزینك منهای شمالنده (قارزو) ایله (تریسته) کوره

آوستریا طوپراغنده کی آلپ طاغلرینك اک یوکسکلی
 (اورتلز) ایله (غلسونز) طاغلریدر، که برنجیسی
 تیروله (آدا) ایله (آدیج) نهرلینك منبعلی قربنده
 اولوب، ۳۹۰۶ متره ارتفاعی وارد؛ ایکنجیسی
 تیرول ایله سالسبورخ و قارینتا حدودنده و (دراوه)
 نهری منبعنك قربنده اولوب، ۳۷۹۶ متره ارتقا-
 عنده در. قارپات سلسله سنك اک بیوک طاغی (تاتره)
 دینلن طاغ اولوب، بونك (کرلسدورف) تسمیه او-
 اولنان دروه سی ۲۶۴۷ متره ارتفاعنده در. چهستان
 طاغلرینك ایسه اک مرتفعی (سودته) سلسله سنه
 منسوب و چهستانه موروا و سیلیسیا حدودنده واقع
 (اشنقوبه) طاغی اولوب، یالکز ۱۶۰۱ متره ار-
 تقاعی وارد.

بو طاغلرک آره لرده غایت کوزل بر طاقم وادیلر
 و یاپزلر بولنیور، که لطافتلریله مشهور اولوب، آو-
 روپاده امثالی نادر در. اصل اووه لری ایسه آوستریا-
 نك بر ربی وسعتنده اولوب، اوچه منقسمدر:
 برنجیسی آشاغی مجارستان اووه سیدر، که قارپات
 سلسله سنك جنوبده اولوب، بو سلسله نك اتکالریله
 آلپ طاغلرینك اک شرقی اتکلی آره سنده واقع واسع
 بر اووه اولوب، اکثر طرفلری منبت و محصولدار
 ایسه ده، سطحی پک آلتقی اولدیغندن، بر چوق
 بطاققلری وزرعه غیر صالح جهتلری ده وارد،
 و طغیان میاه وقوعنده بعض طرفلری صو آلنده
 قالیر. ایکنجیسی غالیچیا اووه سیدر، که قارپات
 طاغلرینك شرق شمالی جهته اولوب، روسیه دن
 حدود مفروضه ایله آیرلش اولغله، هر جهته روسیه
 اووه لرینه مشاهددر. اوچنجیسی چهستان و موروا
 اووه لریدر، که سطحلری خیلی مرتفعدر.

نهرلرله کوللری. — آوستریا طوپراغندن آقان
 صول درت حوضه ده منقسم اولوب، بر طاقی بالطیق
 دکیزینه، بر طاقی بحر شمالیه، بر طاقی آدریاتیق
 و بر طاقی دخی قره دکیزه منصب اولیورسده، بو
 تقسیم مساوات اوزره اولوب، مملکتنك قسم کلیسی
 قره دکیز حوضه سی داخلنده بولندی حالده، یالکز
 گوشه و کنارلینك صوری ذکر اولنان دیگر اوج
 حوضه به تابعدر. بالطیق دکیزینه دوکیلن صوری
 غالیچیانك جهت غریبه سنده نبعان ایدن (ویستوله)
 ایرماغیله اوکا منصب اولان (سان)، (ویسلوکه)

فزری آره‌سنده واقعدر. بو سواحلدۀ آوستریانک اک بیوک واک مهم اسکله‌سی ترسته اولوب، (پوله) دخی دوئمناسنک مرکزی اولغله، ترسانه‌سی اوراده. در. قنارو، راغوزه وزاره اسکله‌ری دخی برنجی درجه‌ده مواقع مستحکمه‌سنددر. دالماسیا ساحلنک فارسینده بیوک وکوکچک برچوق آطهلر بولنیور، که باشلیجه‌ری: ولایا، کرسو، پاغو، لونغه، برا-جه، لسینا، قورزوله وملدا آطهلیدر.

ا هواسی. — آوستریا مالکی خیلی واسع اولوب، مختلف عرضلرده بولندیغدن، هواسنک دخی اوکا کوره اختلافی طبیعیدر. هواجه آوستریا مالکی عومیت اوزره اوج منطقیه منقسم اولوب، برنجی منطقه 42° ایله 46° عرض شمالی آره‌سنده اولان جنوب جهنیدر، که آدریاتیق دیکیزی ساحلجه قنارودن ترسته‌یه قدر ممتد اولوب، دالماسیا، ایستریا، اسقلا وونیا، خرواتسانک قسم جنوبیسی و تیروولک اهابلیسی ایتالیان اولان جنوب جهتی ممالکنی جامعدر. بو منطقه‌ده قیش قیصه ومعتدل اولوب، حبوبات متنوعه ایله زیتسون، دود، اوزوم، انجیر، پرنج، مصر وسائر بعض جنوب محصولات حاصل اولور. درجه حرارتک حد وسطیسی محله کوره 12° ایله 15° آره‌سنده در. — ایکنجی منطقه 46° ایله 50° عرض شمالی آره‌سنده اوله‌رق، آدریاتیق دیکزینک منهای شمالندن قارپات تاغلرینک شمالی صرته قدر ممتد اولوب، قاریوله، قارینتیا، استیریا، تیروولک اها-لیسی آلمان اولان قسم شمالیسی، سالسبورخ، نفس آوستریا، مجارستان، ترانسلووانیا، بوکووینه، غا-لیچیانک قسم اعظمی، موراویا، سیلیسیانک بر قسمی وچستانک نصفی بو منطقه‌یه داخلدر. بو منطقه‌ده قیشلر دها اوزون ودها شدتلی اولوب، بغدادی وسائر حبوباتله مصر وتوتون حاصل اولور، وبعض طرفلرنده انواع میوه‌لرله غایت کوزل باغلر بولنور. درجه حرارتک حد وسطیسی 9° ایله 12° آره‌سنده در. — اوچنجی منطقه 50° عرض شمالیدن یوقاری اولان اقطار شمالیه‌یی یعنی چهستانک نصفیه سیلیسیا وغالیچیانک قسم شمالیرینی شامل اولوب، اورالده قیش زیاده‌سیله اوزون وشدتلی اولور، وحبوبات یک سیرک اولوب، اصل محصولاتلری کتن وکنوپرله اقالیم شمالیه‌یه مخصوص بعض میوه‌لردن عبارتدر؛

اوزوم یتیشیر پرلری پک آزدر. درجه حرارتک حد وسطیسی 7° ایله 9° آره‌سنده در. آنجیق بو منطقه‌لردن هر برینک هواسی محلتک ارتفاعنه کوره تحول ایدوب، یوکسک محللرده قیشلر دها اوزون ومحصولات دها آز، وآنجیق پرلرده هوا دها معتدل ومحصولات دها چوق ودها متنوع اولور. اکثر طرفلری اورمانلری دخی حاوی اولوب، بالکز دالماسیا واستریا طرفلرله مجارستان اووه‌سی اورماندن خالی وچیلقدر.

محصولات وحیوانات ومنابع ثروتی. — آوستریا و مجارستان دولتی یوقاریده صاییلان محصولات متنوعه یی ویره‌یلیر اراضی واسعه‌یی، غایت کوزل مرغاری وپک چوق اورمانلری حاوی بونغله، حیوانات ومحصولاتجه کندینی اداره ایتدکدن صکره، طیشا. ریه دخی اخراج ایتسی طبیعیدر. آنجیق بوملکنک منابع طبیعیۀ ثروتندن بو وجهله استفاده‌سی یکریم یکریم بش سندهن بری اولوب، اوندن اول کندی اداره‌سیحون باشلیجه ممالک عثمانیه‌دن کلیتلی حیوبات وحیوانات آلیر، وروسیه‌نک آتلیرنه دخی اظهار احتیاج ایدردی. لکن بو صوک سئلرده زراعت، حیوانات یتیشدیر مسنه، معادنک اخراجنه، اورمانلرک حسن اداره‌سیله کراسته قطعه‌نه اوقدر سعی وغیرت اولتمشدر، که مملکت اداره‌ده داخلیه‌سیحون بوکی شیلره متعلق پک آز ادخالته محتاج اولدیغی کی، پک چوق حیوانات وکراسته وسائر دخی اخراج ایدر. 1869 تاریخنده بتون آوستریا ممالکنده $3\frac{1}{2}$ میلیون آت، 14 میلیون صغیر و 150 میلیون اغنام وار ایدی. اووقتدن بری بوعدلرک تضاعف ایتمش اوله‌جینی شبهه‌سزدر. آتلیرنک اک کوزلری غالیچیا ایله ترانسلووانیاده یتیشلر اولوب، اک قوتلیری وسواری عسکریحون قوللانیلاری دخی نفس آوستریا یانک کیلدر. صغیر وقویونلرینک جنسی دخی پک ایدر. اک زیاده آری یتیشدیریلوب بال چیقاریلان مملکت (قارینتیا)، واکزیاده دود آغاجی یتیشدیریلوب ایک چیقاریلان محللر دخی تیروولک جهت جنوبیه‌سیله آدریاتیق سواحلیدر. نهرلرله کوللرده وآدریاتیق سواحلدۀ پک چوق بالیق چیقار، وطاغ واور. مانلرنده کیلک، قره‌جه، طاغ یکجیسی، آبی، طوموز، نیلکی وسائر انواع حیوانات صیدیه بولنور. مجارستان شرابندن کلیتلی مقدار اخراج اولنور.

لوب، اسلاور ایسه ملت محکومه حالنده بولنیورلر.
اهالی مذکورنک مفرداتی وجه آتی اوزرهدن:

آلمانلر	۹ ۸۹۱ ۲۳۵
مجارلر	۶ ۲۱۶ ۷۵۹
چهلیر	۶ ۹۸۰ ۴۷۱
لهلیر	۳ ۲۳۸ ۵۳۴
روتلر	۳ ۲۳۷ ۸۵۴
صربلی و خروانلر	۲ ۹۸۹ ۳۶۲
اسلونلر	۱ ۲۲۳ ۴۵۴
جما اسلاور	۱۷ ۶۶۹ ۶۷۵
رومانلر	۲ ۸۱۲ ۶۳۷
ایتالیان ولادینلر	۶۶۸ ۶۳۳
چنکانه، ارمنی، آرنآؤد، اولاخ و سائر	۶۲۴ ۰۰۰
جما آوستریا و مجارستان اهالیسی	۲۷ ۸۸۲ ۹۳۹

آلمانلر آوستریانک غرب جهتهده یعنی نفس آوستریا دوقه لغیه استیریا و قارینتیاده و تیرولک قسم شمالیسیله جهستانک آلمانیا ایله همحدود اولان شمال و غرب طرفلرند مجتمیع صورتده بولنوب، مجارستان، ترا-نسلوانیا، موراویا، و خرواتستانده دخی طاغنیق صورتده آلمان اهالییه تصادف اولنور. مجارلر مجا-رستانده بولنوب، آنجیق ایچلرینه برچوق آلمان، رومان و صربلی اهالی دخی قاریشمشدر. اسلاور ایکییه یعنی شمال اسلاوریه جنوب اسلاوریه منقسم اولوب، آلمانلرله مجارلر و رومانلر اسلاو زمره سنک بوایکی طاقی آره سنده حائل اولمقدده. شمال اسلاو-لری اون ایکی ییحق ملیون قدر اولوب، چهلیرله لهلیردن و روسلرله قرابت جنسیملری اولان روتلر-دن عبارتدرلر. جنوب اسلاورلی ایسه درت ییحق ملیون قدر اولوب، صربلی، خروات و اسلونلردن عبارتدرلر. رومانلر ترانسولوانیا یعنی اردلده بو-لنوب، قارپات سلسله جبالنک صیرتلیله هجمنسلیری اولان افلاق و یغدان رومانلردن آیرلمشدرلر؛ بیلرند خیلی مجار و آلمان اهالی دخی بولنیور. ایتالیانلر و ایتالیانجهیه قریب (لادین) دینلن لسان کبی بعض لسانلرله متکلم اولان اهالی دخی تیرولک قسم جنوب-یسیله ایستریانک قسم غریبسنده یعنی تریسته جوار-لرند بولنیورلر. آرنآؤدلر دالماسیانک شمالنده (زاره) جوارلرند، ارمنیلر غالچیا و ترانسولوانیاده، چنکانهلر دخی ترانسولوانیا و مجارستانده بولنیورلر.

دنبجه آوستریا و مجارستان اهالیسنک قسم کلیسی

آوستریا و مجارستانک تا اورته سندن پکن طونه نهریه مالکک هر طرفنه تمدید ایدلش اولان دمیبولر تجم-رتنی تسهیل، وزراعت و ثروتنک ترایدینی انتاج ایتکدهدر.

آوستریا معادنک اک باشلیجه سی دمیبولوب، بو دولنک همان هر مملکتده بولمقددهدر. اک مشهور-لری استریا، قارینتیا، جهستان، موراویا، مجارستان و ترانسولوانیادهدر. دمیبردن صکره اک چوق چیقان معدنلری طوزله کور اولوب، دکیز طوزی باشلیجه استریاده چیقاریلر، و غالچیا ایله مجارستان و ترانسولوا-نیاده دخی کلیتی قیا طوزی بولنور. کور معدنلرینک باشلیجه لری جهستانله موراویا، استریا، قارنیوله و غالچیا و نفس آوستریانک یوقاری جهتهده بولنور. مجارستانله ترانسولوانیاده آلتون و کومش و جهستانده یانکز کومش معدنلری وارددر. ترانسولوانیاده یقماغله اخراج اولنور آلتون توزی دخی بولنور. ینه مجارستانله ترانسولوانیاده باقیر، قارینتیا و جهستانده قورشون، قارنیولهده جیوه، غالچیا و کورکورد، و اکثر طرفلرده مرمر و سائر یایی طاشلریله و ساقسو-نی و سائر اعمالله مخصوص طوپراقلر وارددر.

اهالیسی، جنسیت و لسانلری. — تبعه سی پیننده اک چوق اجناس مختلفه یی جامع اولان بر دولت وار ایسه اوده آوستریا و مجارستان دولتی اولوب، بو دولنک مالککده، روایت کوره، یکریمی لسان سویلنکدهدر. اهالینک قسم اعظمی اسلاو، آلمان و مجار اوله رق اوچه منقسم اولوب، بولنردن اسلاور برچوق شعبه له منشعب بولندقلری کبی، لاتین زمره-سته و یا سائر زمره له منسوب برچوق متفرق قوملر دخی بولنیور. بودولنک مجموع اهالیسی ۳۷۸۸۳۰۰۰ کشتی اولوب، بولنرک ۲۲ ۱۴۲۰۰۰ ی آوستریا-ده، و ۱۵ ۷۴۰۰۰۰ ی دخی مجارستانده بولنیور. جنسیتجه اکثریت اسلاورده اولوب، اون یدی ییحق ملیوندن زیاده سی یعنی مجموعنک نصفه قریب مقداری اسلاو، اون ملیونه قریب مقداری آلمان، آلتی ملیوندن زیاده سی مجار، اوج ملیونه قریب مقداری رومان و بر ملیوندن زیاده سی دخی اقوام مختلفه دن مرکبدر. بو وجهله آلمانلرله مجارلرک مجموعی اسلاورک مقداریه مساوی اوله مدینی حالده، برنجی درجه ده ملت حاکمه آلمانلر و ایکنجی درجه ده دخی مجارلر او-

بيوك قريه ۶۵۷۵۶ كوى موجود اولوب، اللى بيكدن زياده اهاليسى اولان شهرلى بروجه آتيدر:

۱۰۲۸۵۷	(پاييقت)	ويانه
۲۶۰۵۵۹	(مجارستانك مركزى)	پشته
۱۶۲۳۲۳	(چهستانك ء)	پراغه
۱۰۹۷۴۶	(غاليچيانك ء)	لمبرغ
۹۷۷۹۱	(استيرياك ء)	غراج
۸۲۶۶۰	(موراويانك ء)	برون
۷۴۵۴۴	(ايستريانك ء)	تريسته
۷۳۶۷۵	(مجارستانده)	سكدين
۶۶۰۹۵	(غاليچياده)	قراقوويا
۶۱۳۶۷	(مجارستانده)	ماريا تروپوول
۵۱۱۲۲	(كذا)	دبرسين
۵۰۹۶۶	(هولندمروواسارلى (كذا)	

معارف و مكاتبى. — آوستريا دولتى يقين و قتره كلنجديه قدر معارف و ففونده پك كرى قلمشيديسه ده، بوسوك زمانلرده ترقى معارفه زياده سيله سعى و غيرت ايدوب، على الخصوص نفس آوستريا ايله چهستان و موراوياده معارف خيلى ترقى ايتمشدر. ميلادك ۱۸۶۸ تاريخنده يعنى بوندن يكرى سنه اول آوستريا و مجارستانده ۳۲۰۰۰ مكتب بولنوب، ۲۱ مليون شاگردان بو مكتنلره دوام ايدوردى. بومكتنلرك ۲۲۰ سى مكاتب اعداديه دن اولوب، ۵۵۰۰۰ شاگردانى جامع ايدلر. ويانه، پراغه، قراقوويا، پشته، غراج و اكزرنوويچ دارالفنونلرنده علوم و فنونك كافه شعبانه مخصوص دارلر بولنديكى كې، لمبرغ و اينسبورغ دارالفنونلرنده دى فنونك اكثر. يسى تدريس اولنور. ويانه، پراغه، برون و سائر بعض شهرلرده دى مكتب صنايعلر واردر. ويانه ده بش عدد آقاديميا يعنى انجمن معارف ايله السنه شرقيه مخصوص بر جمعيت و بر جغرافيا جمعيتى ايله متعدد جمعيات و سائر مؤسسات عليه واردر.

صنایع و تجارتى. — آوستريا دولتنده صنايع متنوعه خيلى ترقى ايتش اولوب، اك زياده ايشلنلن شيلر مواد آيئدن عبارتدر: اولاً، دميرك اذابه و استحصاليله دميردن معمول انواع ماكينلر و آلات و ادوات، كه باشليجه استيريا و قارنيتيا ايله نفس آوستريا و چهستان و موراوياده اعمال اولنور؛ ثانياً، جامدن معمول انواع شيلر، كه اك ايسلرلى واك چوقلرى چهستانده بايلير؛ ثالثاً، يوكدن معمول چوقه و قازمير و قاستور كې انواع اقشه، كه باشليجه

يعنى يكرى طقوز يچق مليونى قنوليك، اوج مليونه قريب مقدارى اورتودوقس يعنى روم مذهبنده، اوج يچق مليوندن زياده مقدارى پروتستان، بريچق مليوندن زياده مقدارى ده يهوديدر.

تقسيماتى. — آوستريا و مجارستان دولتى ۱۸ خطه به منقسمدر، كه بونلرك بعضيسى حدود طبيعیه ايله، بعضيسى اهاليك جنسيتيله و بعضيلرى دى احوال تاريخيه ليله تين ايتمشلردر. بو خطه لرك مساحت سطحه ليله اهاليلى وجه آنى اوزره در.

خطه	مربع كيلومتره	اهالى	مركزى
(آوستريا ايمراطورلىنى)			
آشاغى آوستريا	۱۹۸۲۳	۲۳۳۰۶۲۱	ويانه
يوقارى آوستريا	۱۱۹۸۵	۷۵۹۹۲۰	لينچ
استيريا	۲۲۴۲۷	۱۲۱۳۵۹۷	غراج
قارنيتيا	۱۰۳۲۷	۳۴۸۷۳۰	قلاكنفورت
قارنپوله	۹۹۵۵	۴۸۱۲۴۳	لايباخ
سالسبورغ	۷۱۵۲	۱۶۳۵۷۰	سالسبورغ
تيرول ايله وورالبرغ	۲۹۲۸۷	۹۱۲۵۴۹	اينسبروك
ايستريا	۷۹۸۹	۶۴۷۹۳۴	تريسته
دالماتيا	۱۲۸۳۲	۴۷۶۱۰۱	زاره
چهستان	۵۱۹۴۸	۵۵۶۰۸۱۹	پراغه
موراويا	۲۲۲۲۱	۲۱۵۳۴۰۷	برون
سليسيا	۵۱۴۶	۵۶۵۴۷۵	تروپاؤ
غاليچيا	۷۸۴۶۶	۵۹۵۸۹۰۷	لمبرغ
بوكونينه	۱۰۴۵۹	۵۷۱۶۷۱	اكزرنوويچ
جما آوستريا	۳۰۰۰۲۴	۲۲۱۴۴۲۴۴	

(مجار قراللىنى)

مجارستان	۲۲۴۸۰۱	۱۱۶۱۳۸۸۳	پشته
ترانسيلوانيا (اردل)	۵۴۹۴۸	۲۱۱۵۰۲۴	قلاوسنبورغ
خرواستان {	۲۳۲۷۷	۱۱۹۴۴۱۵	آغرام
اسقلاونيا {			اسك
حدود عسكريه	۱۹۲۳۸	۶۹۸۰۸۴	
جما قراللىنى	۳۲۲۲۸۵	۱۵۷۳۸۴۶۸	
بر وجه بالا آوستريا	۳۰۰۰۲۴	۲۲۱۴۴۲۴۴	
جما آوستريا و مجارستان	۶۲۲۳۰۹	۲۷۸۸۲۷۱۲	

حدود عسكريه ديدكمز يرل دالماتچيان ترانسيلوا. نيابه قدر دولت عثمانيه و صربيه حدودى بويجه او. زانوب، بسبتون اداره عسكريه آلتنده بولنورلر. بو اصوله دولت عثمانيه نك دور استيلاسنده لزوم كورلمش، و اخيرا لغوينه قرار و يرلمش ايسده، بو قرار هنوز اجرا اولنماشدر.

شهر و قصبه لرى. — آوستريا و مجارستان دولتى داخلنده ۸۴۷ شهر و قصبه، ۲۰۹۹ چارشولى

ده بالیچی کیسی و ماثونه دن عبارت اولوق اوزره،
جما ۹۳۶۸ قطعه اولوب، بونلرک ۱۴۳ ی واپور،
و ۹۲۲۵ ی ده یلکن کیسیدر. مجموعی ۹۸۷ ۳۱۱
طونیلانه استیعابنده اولوب، ۲۸۸۲۹ طائفه یی
جامعدرلر.

طرق و معاری. — آوستریا و مجارستان دولتی،
اکثر اسباب مدنیجه اولدینی کبی، طرق و معابرک
مکملتیجه دخی ایکیه منقسم اولوب، غرب جهتی
دها مکمل، و شرق طرفی نسبتاً کریدر. هر حالده
شوشلر اوج صنفه منقسم اولوب، برنجی صنفی
بتون مالک دولته عائد جادهلر، ایکنجیسی ایالانه عائد
عمومی یوللر، اوچنجیسی ده بعض قصبه و قریه لره
مخصوص یوللردر. دیمیر یوللری دخی جوق اولوب،
ویانه شهری مرکز اولوق اوزره، هر طرفه
و علی الخصوص غرب شمالی یعنی جهستان جهته بر
جوق شعبهلر اوزانیور. آلمانیا دیمیر یوللریله کرک باه
ویره دن و کرک ساقسه و سیلسیادن اختلاط ایدر بر
جوق خطلر بولندیکی کبی، ایتالیا ایله دخی بری
تیرولدن و دیگر تریسته دن اختلاط ایدر ایکی خط
واردر؛ روسیه دیمیر یوللریله دخی ایکی خط اختلاط
ایدوب، بری اکزر نوویچدن پکیور، و دیگر لمرغدن
تشیب ایدبور؛ صریه، بلغارستان و مالک عثمانیه
ایله دخی بودفعه ختام بولان و در سعادته قدر واصل
اولان بیوک بر خطله اختلاط ایتدیکی کبی، بوسنه
و هرسلک ایچندن تمید ایدلش اولان خطلر دخی
قریباً بو خطله انصاق کسب ایده جکلردر. آوستریا
و مجارستان طور اغنده کی دیمیر یوللرک مجموعی ۲۲۹۷۰
کیلومتره طولنده اولوب، ۱۳۶۱۸ کیلومتره لکی
آوستریاده، و ۹۳۶۸ کیلومتره لکی مجارستانده در.
مجموعنک ۷۸۳۹ کیلومتره لکی دولنک مالی اولوب،
دولت طرفندن اداره اولنقده در؛ ۸۴ کیلومتره لکی
ینه دولنک مالی اولوب، اداره سی شرکتلره احاله
اولنشددر؛ ۱۹۹۲ کیلومتره لکی شرکتلر مالی او-
لوب، دولت طرفندن اداره اولنبور؛ ۱۳۰۵۵
کیلومتره لکی دخی شرکتلر مالی اولوب، ینه شرکتلر
طرفندن اداره اولنقده در.

طونه نهری آوستریا و مجارستانک اورته سندن
پکمله داخلی بر طریق بحری اولدینی کبی، صریه،
رومانیا، بلغارستان و قره دکیزله دخی واسم بر

فاریقه لری جهستانه موراویا و سیلسیاده در؛ رابعا،
کتن و کنور بزلری، که باشلیجه شمال طرفلنده یعنی
جهستان، موراویا و سیلسیاده کرک ال ایله و کرک
ماکنه ایله بایلوب، غالیچیا ایله بوقوبنده و مجا-
رستانک بعض جهلرنده دخی کتن و کنور ایلیکلری
بوکیلور؛ خامسا، پاموق ایلیکیله پاموقدن معمول
بزل و سارته، که باشلیجه جهستان، موراویا و سیلسیا
ایله وورالبرغده بایلوب، بو صنعت کوندن کونه
ترقی ایتکده در؛ سادسا، پنچار شکری، که باشلیجه
جهستان، موراویا، سیلسیا و مجارستانده چقاریلیر.
ذکر اولنان آلتی نوع معمولاتدن بشقه پورسلین،
اجزای کیویه، کبریت، بیره، مسکرات، توتون
و چیقاره، کاغد فاریقه لریله دبایخانلر و سائر
فاریقه لر پک چوقدر. علی الخصوص کبریتلری
همان دینانک هر ظرفنه اخراج اولنور. کاغذلری
دخی کوندن کونه ترقی ایتکده اولوب، باشلیجه
فاریقه لری جهستان و آشاغی آوستریا ایله استیریاده
و فیومه شهرنده در.

آوستریا و مجارستان دولنک بیوک شهرلنده پک
ایشلک بر تجارت اجرا اولدینی کبی، تریسته و فیومه
فصبلری دخی بیوک بر تجارت بحریه مرکزلیدر.
مسالک اجنبیه ایله اولان معاملات تجاریه سی اوج
طریقله اجرا اولنوب، بونلرک برنجیسی تریسته و سائر
آدریاتیق اسکلهلری، ایکنجیسی آلمانیا به کیدن دیمیر
یوللر، اوچنجیسی ده طونه طریقیدر. بودفعه شرق دیمیر
یوللریلک انصاق ختام بولنقله، سلانیک و استانبوله
طوغری بر دردنجی طریق تجارت دخی آچلشددر.
اخراجاتنک باشلیجه لری دیمیردن معمول مواد متنوعه،
یوگدن معمول چوخه و قاز میرکی قاشلر، کتن و پاموقدن
بزلر، آغاجدن معمول شیلر، کراسته، پیاغی، کاغد
و جامدن معمول شیلردر. ادخالاتی باشلیجه اقالیم حاره
دن کلن محصولات متنوعه، آوروپانک جنوبنه مخصوص
میوهر، زیتون باغی، چوید، پاموق و اییکدر. اخراج
جاتی یدیز، و ادخالاتی آلتیز میلیون فلورین قیمتده
در. اخراجاتنک بو وجهله ادخالندن یوز میلیون
فلورین زیاده اولسی مملکت ایچون بر منبع ثروتدر.
آلتون و کومش کبی ذی قیمت معدنلر بو حسابده داخل
دکلدر.

آوستریا دولنک سفان تجارتیه سی ۳۹۳ ی اوزون
سفرلر ایدر جسم، ۱۸۰۲ سی کوچک و ۷۱۷۳

نظامیه ایله (لاندوهر) یعنی ردیف و (لاندستورن) یعنی مستحفظ عسکرینه منقسمدر.

قوهٔ بحریه سی ۱۰۶ سفائن حربیه دن عبارت اولوب، بونلرک یالکز اونی یلکن کیسی وقصوری واپورددر. مجموعی ۴۳۰، ۱۲۴ طونیلا نه استیعابنده و ۲۳۸۱۱ پیکر قوتنده اولوب، ۲۹۵ طوب و ۱۱۰۲۶ طائفه ی حاملدرلر. بحریه ضابطانی ۳ فریق (ویس آمیرال)، ۸ لوا (قونتر آمیرال)، ۲۰ میرالای (کی قبودانی)، ۲۴ قائمقام (فرقتین قبودانی)، ۲۱ پیکباشی (قورونه قبودانی) و سازه دن عبارت اولوب، میرالایدن آشاغی اولان ضابطانک عددی وقت سفرده همان بر مثلی نسبتنده تریزد اولنور.

احوال تاریخیه سی. — آوستریا و مجارستان ممالکی ازمنه قدیمه ده همان بستانون مجهول اولوب، غرب جهتی یعنی نفس آوستریا ایله مجارستانک قسم غربیسی (پانونیا)، و مجارستانک قسم شرقیسی دخی (داکیا) یه داخل عد اولنوردی. رومالیر میلادک ۳۳ تاریخنده و (تیر) ک زمان حکومتنده آوستریانک (نوریق) تسمیه ایتدکلری غرب جنوبی قسمی ضبط ایتشلردی. بعده بتون آوستریا و مجارستان ممالکی هون، اوستروغوت، بویان، واندال، لونغوبارد ناملریله شمال شرقیدن هجوم ایدن اقوام وحشیه نک الینه پکهرک، بر خبیی وقت بونلرک تحریبانه میدان اولدقدن صکره، اقوام تورانیه دن (آوار) دینلن بر قوم وحشینک الینه پکمش، وبر مقداری ده باورده جرمانلری طرفندن ضبط اولنشیدی. شارلمانک زمانه قدر بو حالد قالدقدن صکره، میلادک ۷۹۹ تا ریخنده شارلمان آوارلری شرقه طوغری پوسکور-تهرک، آوستریانک غرب جهتی ضبط و (استوریخ) یاخود (آوستریا) یعنی «شرق دولتی» نامیه بر حکومت تابعه صورته قومشیدی. متعاقباً شرقدن مجارلر هجوم ایدوب، آوستریانک شرق جهتی ضبط ایتدکلرندن، ۹۲۸ تاریخ میلادیسنده فرانقلر حکمدا. ری، مجارلرک توسعنه مانع اوملق ایچون، آوستریایی نیم مستقل بر اداره خاننه قومش؛ و ۹۸۲ ده حکمدار ایکینچی (اوتون) بونک مارکیکلنی (بانبرغ) خاندانه منسوب (لئوپولد) ه تفویض ایتمشیدی.

طریق اختلاط و تجارتدر. طونه نک تابعلرندن اولان تیس، صاوه و دراهو نهرلری دخی بویه سیر سفاننه صالح اولدقلرندن بو طریقک شعب و توسعنه مدار اولیورلر. الیه، اولناوه، اودر و ویستوله نهرلرینک دخی باشلری آوستریا حدودینک داخلنده بولغله، سیر سفاننه صالح اولان بو نهرلر آوستریانک آلمانیا ایله اولان طرق اختلاط و تجارتنی تکثیر ایدیورلر.

اصول اداره سی. — بو دولت ایکی هیئتدن مرکب بر حکومت متفقهدن عبارت اولوب، بو هیئتلرک هر بری ده مختاریله اداره اولنور بر طاقم ممالکدن مرکبدر. بو ایکی هیئتک بری آوستریا و دیگرى مجارستاندر. حکومتلری حکومت مشروطه اولوب، بر حکمدارک زیر جناخنده بولنیورلر، که (هابسبورغ) خاندانه منسوب اولوب، آوستریا یه نسبةً امپراطور و مجارستانه نسبةً قرال عنوانی حازدر. ایالات مختاره دن هر برینک کندینه مخصوص (دینه) تعیر اولنور بر مجلس منتخبی اولدییی کبی، آوستریانک ویانه ده و مجارستانک پشته ده برر عومی مجلس مبعوثانلری و اعضالنی ارنّا انتقال ایدر برر مجلس اعیانلری وارددر. امور حربیه و مالیه نک مذاکره سیچون بو ایکی مجلس مبعوثاندن اوتوز اعضا قفریق اولنهرق، مناوبهٔ ویانه و پشته ده «مرخصلر مجلسی» نامیه بر مجلس انعقاد ایدر. بو ایکی هیئتک ادارهٔ داخلیه لری بستانون آری اولوب، یالکز امور خارجه و عسکریه و مالیه لری مشترک اولغله، امپرا-طورک شخصندن صکره دولتک هیئت مجتمعه سنی تشکیل ایدن وکلا خارجه و حربیه و مالیه ناظرلرندن عبارتدر.

قوهٔ بریه و بحریه سی. — آوستریا و مجارستان دولتشک قوهٔ بریه سی وقت حضرده ۲۷۱۷۶۱ نفر، ۱۸۸۴۵ ضابط، ۲۰۰ بطاریه طوب، ۳۶۲ ۵۰ آتدن عبارت اولوب، ۴۵۰ طابور، ۱۸۷ مستقل بلوک و ۳۲۳ سواری بلوکی تشکیل ایدیورلر. وقت سفرده قوهٔ بریه سی ۱۵۳۳۲۹۶ نفر، ۴۳۷۷۴ ضابط، ۲۱۵ بطاریه طوب و ۲۱۷۰۳۴ آتدن عبارت اولوب، ۱۰۱۸ طا-بور، ۱۴۹ مستقل بلوک و ۵۰۴ سواری بلوکی تشکیل ایدر. آوستریا و مجارستان عسکری عساکر

بونک نسلی آوستریاده ابتدا مارکیک، و ۱۱۵۶ تاریخندن اعتباراً دوقه‌لق عنوانیه حکومت سوردکن صکره، ۱۲۴۶ تاریخ میلادیسده بو خاندان مقرض اولغه، آوستریا ابتدا ایکنجی فردریک، وبعده ۱۲۵۱ ده چهستان حکمداری (اوتوفار)، و بوندن صکرده آلمانیا ایمراطوری (هابسبورغ) خاندانه منسوب رودولفک ضطنه یکمکه، بودخی ۱۲۸۲ ده اوغلی (آلبرت)، بخش ایتشدر. آلبرک نسلی ۱۴۵۳ تاریخنده آوستریاده دوقه‌لق عنوانیه حکم سوردکن صکره، تاریخ مذکورده (آرشدوق) یعنی «باش دوقه» عنوانی آلتلدر. هابسبورغ خاندانی افرادندن بر قاج کشی آلمانیا ایمراطورلغه انتخاب اولنش اولدقلری کبی، ۱۴۳۸ تاریخنده ایکنجی آلبرک جلوسندن اعتباراً آلمانیا ایمراطورلغی ببتون بو خاندانه انتقال ایتشدر. او وقت آوستریا خیلی توسع ایدوب، استیریا ایله قاریوله‌بی وها- بسبورغ خاندانک ریسی اولان رودولفدن میراث قلمش اولان آلساس و سواب ایله اسویجریه‌بی دخی جامع ایدی. بعده ۱۵۰۷ ده اسویجریه کسب استقلال ایدوب، آیرلشدر. ماقسیلیانک بورغونیه‌لی ماریه ایله ازدواجی اوزرینه، فلنک ایله بورغونیه‌نک برقمی آوستریاه التحاق ایتدی کبی، شارل کینک نخته جلوسنده دخی اسپانیا ایله اسپانیانک آمریقاده‌کی مستملکات واسعمسی آوستریا ایله برلششیدی. ۱۵۲۱ ده شارل کینت ایله برادری باش دوقه فریدنانک آیرلسی اوزرینه، فلنک ایله بورغونیه اسپانیا ایله برابر شارل کینک، و آوستریا فریدنانک حصه‌سنه دوشمکه، مرقوم چهستانی، مجارستانی، موراوایی، سیلیسیایی و لوساسی دخی ضبط و آوستریاه الحاق ایتش ايسده، ۱۶۴۸ ده واقع وستفالیه معاهده‌سی (لوساس) و آلساسی آوستریان آیرمش؛ و بویکی خطیه‌یه مقابل آوستریا متعاقباً ترانسیلوانیا یعنی اردل ایله خرواستانی التحاق ایتشدر. ۱۷۱۳ و ۱۷۱۴ ده واقع اولان (وترخت) و (راستاد) معاهده‌لیله آوستریا اسپانیا حکمداری ایکنجی شارلک میراثی صورتیه بورغونیه ایله مانتو دوقه‌لغی وناپولی ایله ساردینیایی آتش، و متعاقباً ساردینیایی سیچلیا ایله مبادله ایتشدر. ۱۷۳۵ ده سیچلیتینی یعنی سیچلیا ایله نابولی‌بی دون فارلوسه و پروب، مقابلنده بامه،

بزانسه و غاستاله‌بی آلتشدر. ۱۷۴۰ ده آوستریا خاندانده ارکاک وارث اولماغله، صوک ایمراطورک قیزی (ماریا ترزه) وارث سلطنت قالمش؛ و بونک زوجی لورنلی فرانسوا، برحقو اختلافندن صکره، برنجی فرانسوا نامیه ۱۷۴۵ ده حکمدار طانیلوب، آوستریا ولورن خاندانک مؤسسی اولمشدر. بعده پروسیه ایله واقع اولان یدی سنه‌نک محاربه‌ده (۱۷۵۶ دن ۱۷۶۳. قدر) آوستریا سیلیسیایی فوت ایتش ايسده، ۱۷۷۲ دن ۱۷۹۵ تاریخنده اجرا اولنان لهستان مقاسمه‌سنده تلافی مافات ایتشدر. بو مقاسمه‌ده غالیجیا ایله لودومیریایی و مؤخرآ قراقوویایی دخی التحاق ایتشدر. ۱۷۹۱ تاریخندن صکره آوستریا فرانسیه قارشى تشکل ایدن اتفاقه داخل اولغه، بوندن زیاده‌سیله متضرر اولوب، حتی ویانه دخی فرانسزلرک الینه یکدکدن صکره، ایمراطور ایکنجی فرانسوا آلمانیا ایمراطورلغندن صرف نظرله، آوستریا ایمراطورلغی عنوانیه اکثفا ایتشدر. بیوک بوناپارث آوستریانک آلمانیده‌کی ممالکنک اکثرسیله بتون ایتالیا- ده‌کی ممالکنک کافه‌سنی ضبط ایتش؛ و بوناپارثک مغلوبیتی اوزرینه، ممالک مذکورده آوستریاه اعاده اولنوب، یالکز بورغونیه پرینه ایتالیان و نیدک ولومباردیا خطه‌لری ویرلشدر. ۱۸۴۸ ده آوستریا نک هر طرفی آتش اختلال آلتنده قالوب، بر طرفدن مجارلر و بر طرفدن دخی ایتالیانلر عصیان ایتمکه، آوستریا ایتالیانلرک حقندن کله بیلش ايسده، مجارلرله خیلی وقت اوغراشوب، نهایت روسیه‌نک امدادیه بونلری رام ایده بیلشدر. او وقتدن بری دلکیر فالان مجارلری ممنون ایدوب، کندینه ایصندیرمق ایچون، آوستریا ۱۸۶۱ ده مجارستانه بر اداره مختاره و پروب، درت سنه صکره امتیازلرینی توسیع ایله مجارستانی شمیدی حاله کتیرمشدر. ۱۸۵۹ ده ساردینه دولتی طرفندن آوستریانک ایتالیا-ده‌کی ممالکنه تجاوز و تعرض اولغله، آوستریا بونلری پوسکورتمکه مقتدر اوله بیلش ايسده، فرانسه ایله متفق اولان پیاموته حکومتی طرفندن مغلوب اولوب، (ویلا- فرانقه) معاهده‌سیله، لومباردیایی ترک مجبور اولمشدر. ۱۸۶۶ ده بر طرفدن پروسیه و بر طرفدن دخی ایتالیا ایله محاربه کیریشوب، ایتالیانلری کرک برآ وکیرک بحر مغلوب ایده بیلش ايسده، صادووه

محاربه سنده پروسه لیلر طرفندن مغلوب اولوب، پراغه معاهده سیله ونیدی ایتالیا یه ترك ایتکه و آلمانیا حکوماتی اوزرینه اولان حق ریاستندن واز یکمکه مجبور اولمشدر. ماریه ترزئک زوجی اولان مرقوم برنجی فرانسو آدن صکره ۱۸۳۵ ده برنجی فردیناند آوستریا ایمپراطورلنی تختیه اوتورمش؛ و ۱۸۴۸ ده فراغت ایدوب، شمیدیکی ایمپراطور فرانسوا یوسف تختشین اولمشدر.

محاربه سنده پروسه لیلر طرفندن مغلوب اولوب، پراغه معاهده سیله ونیدی ایتالیا یه ترك ایتکه و آلمانیا حکوماتی اوزرینه اولان حق ریاستندن واز یکمکه مجبور اولمشدر. ماریه ترزئک زوجی اولان مرقوم برنجی فرانسو آدن صکره ۱۸۳۵ ده برنجی فردیناند آوستریا ایمپراطورلنی تختیه اوتورمش؛ و ۱۸۴۸ ده فراغت ایدوب، شمیدیکی ایمپراطور فرانسوا یوسف تختشین اولمشدر.

آوستریا { باش دوقه لنی (Archiduché d'Autriche) یا خود نفس آو.

ستریا (Autriche propre) آوستریا و مجارستان دولتک بر خطه سی اولوب، بو دولت معظمه تک مرکز و منشی بولنش، و بنا علیه مرکزیت حقنی قزانوب، بتون دولت دخی بونک اسمیه تسمیه او. لغشدر. نفس آوستریا شمالاً جهستان و موراویا ایله، شرقاً مجارستانه، جنوباً استیریا و سالسبورغله، غرباً دخی باویره ایله محدود و محاط اولوب، تقریباً 47° $30'$ ایله 49° عرض شمالی و $10^{\circ} 25'$ ایله 14° $40'$ طول شرقی آره سنده واقعدر. طاغلق بریر اولوب، پک منبت بعض وادیلری، کوزل مرعاری و شایان تماشا موقعلری حاویدر. طاغلرندن بر چوق نهرلر و چایلر آقبوب، جله سی ملکیتی غربدن شرقه و سطندن شق ایدن طونه ایرماغنه منصب اولورلر. طونه تک نفس آوستریاده کی مجراسی تقریباً ۳۳۰ کیلومتره طولندهدر. طونه یه منصب اولان نهرلرک چوغی جنوبدن اینوب، بونلرک باشلیجه لری : برخیلی مسافده آوستریای باویره دن آیران (این) ایله تراون، انس، ایپس، ارلاف، بیلخ، ترازین و نفس آوستریا بی مجارستاندن آیران (لینا) نهرلیدر. شمالدن این نهرلر دخی چوق ایسه ده، اکثریسی پک کوچک چایلردن عبارت اولوب، یالکز موراویدن این و بر خیلی مسافده نفس آوستریای مجارستاندن آیران (موراوه) نهری بیوک و ذکره شایاندر. آوستریا باش دوقه لغنک شرقدن غربه اولان طولی ۳۰۰ کیلومتره، و شمالدن جنوبه اولان عرض وسطیسی دخی ۱۱۰ ایله ۱۲۰ کیلومتره آره سنده اولوب، مساحه سطحیه سی ۳۱۸۰۸ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۳۰۹۰۲۴۱ نفوسدر، که بهر مربع کیلومتره با شنه ۹۴ کسور کشی دوشیور. باشلیجه پایتخت

یوقاری آوستریا. — بو ایالت شمالاً جهستانه، شرقاً آشخی آوستریا ایله، جنوباً استیریا ایله، غرباً دخی سالسبورغ و باویره ایله محدود و محاط اولوب، مساحه سطحیه سی ۱۱۹۸۵ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۷۵۹۶۲۰ کشیدر، که بهر مربع کیلومتره باشنه ۶۳ کشی دوشیور. اهالیسی کاملاً آلمان و قوتلیک اولوب، یالکز ۱۶۰۰۰ پروتستان وار در. ایالت ۱۵ شهر و قصبه یی، ۹۱ چارشلی بیوک قریه یی ۶۴۰۲ عادی قریه یی جامعدر. اراضیسی طاغلق اولوب، جنوب جهنده آلپ سلسله سنک و شمال جهنده دخی جهستان طاغلرینک اتکلی او. زانقله، دوز برلری هیچ یوق کیدر. مرکز ایالت اولان (لینچ) شهرینک جوارنده بولان برتک اووه سی دخی شوره زار حالنده اولوب، آنجیق غایت دقتی برسی و غیرت سایه سنده برآز محصولات ویره ییلور. اک یوکسک طاغی بو ایالتله استیریا و سالسبورغ حدو دینک محل التصاقده واقع (داخستاین) طاغی اولوب، ۱۶۲۱ متره ارتفاعی واردر. دیگر طاغلرینک باشلیجه لری (تودس کبیرکه) ایله (غروس پرل) و (بورغاس) طاغلریدر، که ایالتک حدود جنوبیه سنده اولوب، اتکلرندن (تراون) و (انس) نهرلینه منصب اولور بر چوق چایلر آقار. (هاو سروقال) طاغی دخی (تراون) ایله (این) نهرلینک مجرازی آره سنده واقع اولوب، اورمانلرله مستوردر. اراضیسنک بر ثلثی مزروع اولوب، باشلیجه بغدادی ایله چافدار حاصل اولور؛ بر ثلثی اورمانلرله مستور اولوب، دیگر ثلثنک ده قسم اعظمی مرعادن عبارت و یالکز بر عشری خالیدر. اغنام و ساثر حیواناتی پک چوقدر. میوه لری باشلیجه الما و آرموددن عبارت اولوب، المارلندن بر نوع اکشی شراب استحصال اولور. طوز و کور معدنلری دخی چوقدر. هر طرفنده کوزل و شایان تماشا موقعلری دخی واردر. صنایعی خیلی ایلریش اولوب، استیریادن ایندیریلن دمیردن زراعت آلتیه بیجاق و ساثره یاپلیدی کبی،

چوخه، قازمیر، بز، کاغد، بیره و سائر فابریقلری چوقدر، و کیندجکه چوغالغده در. مکتبلریله سائر معارفه متعلق مؤسسائی دخی مکملدر. طونه ایله اوکا منصب اولان یوک و کوچک نهرلک همان جلهسی سیر سفانته صالح اوله جق بر حاله کثیرلش اولغله، بو طریقله بر یوک تجارت اجرا اولدیغی کی، سائر طرق و معاری دخی چوقدر، و مونخدن و یانه یه کیدن دمیربول خطی بو ایالتی بریاندن بر یانه شق ایندکدن بشقه، چهستانه و سائر طرفره دخی بر قاج شعبه نی آریلور. بو ایالت مقدما درت سنجاغه منقسم ایدی، که هر بری بر نهرک حوضه سندن عیازت اولوب، حدود طبعیه ایله معین ایدی. شمذیکی حالد ۱۴ قضایه منقسمدر. مرکزی (لینچ) شهریدر، که طونه نک ساحل یینده واقع اولوب، ۳۸۹۱۵ اهالیسی وارددر.

آشاغی آوستریا. — بو ایالت غرباً یوقاری آوستریا ایالتیله، شمال غربی طرفندن چهستانه، شمالاً مورواوایله، شرقاً مجارستانه، جنوباً دخی استیریا ایله محدود و محاط اولوب، مساحتی سطحیه سی ۱۹۸۲۳ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۶۲۱-۲۳۳۰ کشیدر، که هر مربع کیلومتره باشنه ۱۱۷ کشتی دو-شیور. بو ایالت تجارت و صنایعی یوقاری آوستریانک کندن دهاایلی ایهده، زراعتی دها آز اولدیغندن، ثروت طبعیه و اسباب عیرانلری بر کیدر. بو ایالت اراضیسینک اوج ربعی طاغلق اولوب، استیریا ایله نفس آوستریائی ایران آلپ سلسلهسی تا و یانه یه قدر بر طاقم آلیق تپهل صورتده اتکلرینی تمدید ایدور. یالکز و یانه نک آلت طرفنده یعنی شرق جهتهده طونه نک ایکی طرفنده اولدقجه واسع بر اووه وارددر، که و یانه اووه نی نامیه معروفدر. ایالتی بر یاندن بر یانه شق ایدن طونه ایرماغنه داخل ایالنده بر چوق نهرلر دوکیلیور، که اک بولکری شمالدن این (قامت) نهریدر. سیر سفانته صالح اولانلری یالکز حدود غربیه سنده اولان (انس) ایله حدود شرقیه سنده کی (مارخ) نهرلری اولوب، دیگرلری ده طاغلردن کراسته ایندیرمه و بر چوق ماکیهلر چورمه یارابورلر. اراضیسینک یوزده ۴۰ میزروغ، یوزده ۳۴ سی اور-مان، یوزده ۱۴ یایر و باغچه، و یالکز یوزده ۱۰ ی خالی و غیر منبتدر. محصولات زرعیه سی همان

یوقاری آوستریانک کیلر کی اولوب، یالکز آشاغی آوستریاده اوزوم دخی یتیشور. دمیرو، قورشون، کسور، کرج طاشی، بنا طاشی و دیگر من طاشلری و سائر معدنلری دخی وارددر. صنایعی پک ایلی او-لوب، بو ایالت پایتخت سلطنتی دخی حاوی اولغله، آوستریا و مجارستانک اک معبور واک متمدن یریدر. ایک، یوک و کتندن معمول غایت نفیس اقمشه مختلفه ایله انواع آلات و ادوات و ماکیهلر اعمالی و مطبعه-جیلق صنعتی پک ایلی بلشدر. کاغد، جام، آینه، شکر، کاغد و بیره فابریقلریله دمیرخانه لری مشهوردر. و یانه یالکز آوستریا ایچون دکل، بلکه بتون عالم ایچون بر صنایع و تجارت مرکزیدر. ایچندن پکن طونه نهریله هر طرفه تشعب ایدن دمیربول خطلری تجارتی تسهیل ایدیورلر. بو ایالت دخی و قتیله ۳ سنجاغه منقسم بولنش ایکن، الیوم ۲۱ قضایه تقسیم اولمشدر. بوقضارک اوچی و یانه ایله بونک جوارلرندن عبارت اولغله، ایالتک مجموع اهالیسینک نصفی حاویدرلر. مرکزی پایتخت سلطنت اولان و یانه شهری اولوب، ۱۱۰۳۸۵۷ اهالیسی وارددر.

آوسته (Aoste) ایالتیانک شمال غربیهده کی (پامونته خطه سنک (تورینو) ایالنده قضا مرکزی بر قصبه در، که آوسته اووه سی دینل کوزل براووهده و (بو) ایرماغنه دوکیلن (دوار بالته) نهری اوزرنده، تورینودن ۱۲۰ کیلومتره ک مسا-فدهده واقع اولوب، ۷۸۰۰ اهالیسی وارددر. اسکی بر شهر اولوب، مشهور آوغستوس طرفندن تأسیس، و (آوغوسته) تسمیه اولمشیدی. رومالیرک زمانندن قاله بر طاق ظفریله سائر بعض آثار عتیقه سی وارددر. اووه سنده بعض معدن صولری بولنیور.

آوسنه (Avesnes) فرانسه نک « شمال ایاد لنده »، لیل شهرینک ۹۴ کیلومتره جنوب شرقیه سنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۴۶۳۶ اهالیسی، مکتب اعدادیسی، ۲۴۰۰ جلدی حاوی کتبخانه سی، زراعت و صنایعه مخصوص جعیترلی و اولدقجه نچارق وارددر. — قضای ۱۰ ناحیه و ۱۵۳ دائرة بلدیه یی حاوی اولوب، ۱۳۹۷ مربع کیلومتره ک مساحتی و ۱۷۲۳۳۵ اهالیسی وارددر. — بواسمه فرانسه ده بر چوق قریهلر دخی بولنیور.

آوسون (Ausones) ایتالیا نك ساحل غر -
پيسنده ساكن بولنش براسكى قومدر.

آوسونیا (Ausonie) ایتالیا نك ساحل غر -
پيسنده اولوب اسكى آوسون قو -
منك وطنى بولنش اولان بر خطه نك اسم قديميدر.
— بوكون او جهنده (ترادى لاوره) ايالتنده بر
قصبه واردر، كه (غانه) نك ۱۸ كيلومتره شرفنده
واقع اولوب، ۲۹۵۰ اهالىسى واردر. اسكى بر
قصبه در.

آوسونيوس (Ausone, Ausonius)
ميلادك ۳۰۹ تاريخنده (بورديقاله) يعنى بور دو
شهرنده طوغش، و ۳۹۴ ده وفات ايتشدرد. ابتدا
وطنده ادبيات معلمى اولوب، بعده مؤحراً، پراطور
اولان (غراتيانوس) ك مريكلكنه، ودها صكره بر برينى
متعاقب ایتالیا، غالیا، آفریقا و آسیا واليلكنه تعيين
اولمشيدى. اختيارلنده وطنده بر چفتلكه چكيلوب،
نظم آثار ايله توغل ايتشدرد. آثارى موجود اولوب،
بر طاقم قصائد و سائر اشعاردن عبارتدر.

آوسينغ (Aussig) آوستريا و مجارستان دو -
لنك چهستان خطه سنده (لاتيمريخ)
قضا سنده و مركز قضا نك ۲۴ كيلومتره شمال غر پيسنده
ناحیه مركزى بر قصبه اولوب، (البه) ايرماغ نك
ساحل يسارنده و ديمير يول خطى اوزرنده واقع،
و ۱۰۹۴۰ اها لى جامعدرد. كور معدنى، باغلىرى،
كاغد فابريقه لرى، ايپليكخانه لرى و بغدادى واودون
تجارى واردر. — ناحیه سى تقريباً ۵۰۰۰۰ اها
لى جامعدرد.

آو غسبورغ (Augsbourg) باورده ده
(سواآه) خطه سنك مركزى
اولان بيوك و مهم بر شهر در، كه مونخك ۶۳ كيلو -
متره غرب شمال پيسنده و يوقارى باورده نك واسع و منبت
اووه سنده و (له) نهرينك ساحل يسارنده، ۴۸° ۲۱' ۴۸
" ۴۴ عرض شمالى ايله ۸° ۳۳' ۵۳ طول شرقيه
واقع اولوب، ۶۵۹۰۵ اها لىسى واردر. اهميتيله
برابر، سواقلىرى اسكى زماندن قاله اولوب، طار
وا كريدر. بالكن بر قاج جاده سى توسيع اولنه بيلشدرد.
شهر ك ايچنده بر چوق چشمه لرله بر قاج ميدان واردر.

بلديه دائره سى آلمانيا نك اك كوزل واك متين ابنيه.
سندندر. وقتيله يسقيو سخانه اولوب بوكون حكو.
مت قوناغى اولان بناسى دنى بك اسكيدر. ديكر
ابنيه مشهوره سى باشليجه بر قاج كليسا ايله بر سلاخدا.
نه و بر تياترو ايله بر چارشودن عبارتدر. شهر اسكى
بر سورله و واسع بر خندق له محاط اولوب، روماليلرك
زماندن قاله بعض آثار عتيقه سى دنى واردر. متعدد
مكاتب اعداديه و سائر سيله، بر مكتب صنايعى، بر
زراعت مكاتبى، بر ماكنه مكاتبى، بيوك بر كتبخانه.
سى، رسملره، آثار عتيقه يه و تاريخ طبيعى يه مخصوص
آبرى آبرى موزه خانه لرى، رصد خانه سى، نباتات
باغچه سى، متعدد خسته خانه و سائر خيراته متعلق
مؤسساتى واردر. صنايعى بر آرن تنى ايتش ايسه ده،
تجارى الان خيلى ايشلكدر. قيو جميلغى مشهور در.
امور صرافيه سى بك ايلريدر. بو شهر بك اسكى او -
لوب، ميلاددن ۱۵ سنه اول آو غسئوس طرفندن
تأسيس اولنش، و قرون وسطاده بك بيوك بر اهميت
تجاريه يى حازر اولوب، آوروپاى جنوبى ايله آورو -
پاى شمالى آره سنده بر تجارت انبارى حكمنى آلمشيدى.
هولنر طرفندن كاملاً تخريب ايدلش اولدينى كنى،
شارلمانه قارشى طور مغله دنى خيلى خراپته اوغرامش
ايسه ده، يكيدن تعمير و احيا اولنش؛ و اها لىسى شهرى
صاين آله رقى، بر چوق وقت مستقل بر جمهوريت صو -
رته ياشادقدن صكره، ۱۸۰۶ ده شهر باورده
التحاق ايتشدرد. اها لىسنك ثلثاى قتوليك و بر ثلثى
پروتستاندرد. مشهور «آو غسبورغ غزنه سى» بو
شهر ده نشر اولنور.

آو غسئوس (Auguste, Augustus)
روما ايمپراطور لينك بر نجيسى
اولوب، اصل اسمى (اوقتايوس) در. سنا تورلردن
اوقتايوس سناك اوغلى و يوليوس قيصر ك همشيره
زاده سى ايدى. ميلاددن ۶۳ سنه اول روماده طو -
غوب، كوچك ياشده ايكن پدرى وفات ايتكله،
داييسى قيصر طرفندن آخرت اولاد لغه قبول اولغشيدى.
قيصر ك وفاتنده ۱۸ ياشنده اولوب، يونانده تحصيل
ايله مشغول اولدينى حالده، داييسنك وفاقى خيرينى
آلنجه، ميراثنه قوغق اوزره، قبل الميلا د ۴۴ تا -
ريخنده رومايه شتاب ايتش؛ و ميراثنك بر قسمى
ضبط ايتش اولان آنتونيوس ايله محاربه يه طو تيشمش

ایکنجی قاریسی (لیویا) دن اولان ایکنجی اوغلی (نیر) ۰ براقشدر. آوغستوس علوم و معارف عجمی اولوب، ویرجیل، هوراس، تیت لیو، پولیون کی شمر و علای نزدیک، و علوم و فنونک ترقیسی التزام ایتشدر. میلادک ۱۴ تاریخنده، ۷۶ یاشنده اولدینی حالده، وفات ایتشدر. — آوغستوس اسمی مؤخرأ بر عنوان کی قوللانلوب (دیوقلتیان) زماننده علی العموم روما ایمپراطورلینه آوغستوس، وولی عهدلرینه قیصر عنوانک ویرلسی تحت قراره آلتشیدی. ایکنجی (اوتون) دن اعتبارأ آلمانیا ایمپرا- طورلری دخی (آوغستوس) ویا احتصارله (آوغوست) عنوانی آلتشدری.

Augustule, Augus- } **آوغستولوس** (tulus) روما غرب ایمپرا-

طورلرینک اخیرى اولوب، غالباده کی روما عسکرینک سرداری (اورست) ک اوغلی ایدی. میلادک ۴۷۵ تاریخنده پدری طرفندن تخته اجلاس اولنهرق، (راونه) ده ایمپراطورلنی اعلان اولنیش ایسهده، ایرتسی سنه (هرول) ل حکمداری (اودوآقر) طرفندن اسقاط و (قامبانی) یه نفی اولنهرق، سنوی ۶۰۰۰ آلتون واردات تخصیص اولنیشیدی.

Augustowo (Augustowo) روسیه یه تابع } **آوغستوو** اولان لهستانک شمال جهتنده

کائن (سوالکی) ایالتنده و مرکز ایالتک ۲۵ کیلومتره جنوبنده وهمنای اولان برکولک کنارانده واقع قضا مرکزی برقصه اولوب، ۱۰۳۲۶ اهالیسی واردر. جوارلری بطاقلق واولری اخشابدر. خیلی ایشلک حیوانات بازاری واردر.

Augusta (Augusta) آوروپانک بعض } **آوغسته** طرفلرنده اوقتاویوس آوغستوس

وخلفلری زماننده تأسیس اولنوب اسملرینه نسبتله بویله تسمیه اولنیش برحق اسکی قصبلر وار ایدی، که الان موجود بولنلاری بشقه اسملرله تسمیه او- لنهرق، اک مشهورلری باویرهده کی (آوغسبورخ)، اسپانیاده کی سراغوسه (یعنی سرقسطه)، و (آستور- غه)، فرانسهده کی (اوسن)، پورتکیزده کی (مریدا)، ایٹالیاده کی (تورینو)، انکلتزدهده کی (لوندرا) وسال- نرهده. — [آمریقاده بواسطه بولنان قصبلر ایچون (اوکوسته) ماده سنه مراجعت بیوریله.]

ایسهده، روما قونسلوسلرینک بونلری بربرینک علیه تشویقه ایکینسی محو ایتک فکر واملنده بو- لنهقلرینی آکلاینج، آنتونیوس ایله عقد اتفاق ایدهرک، (لیدوس) ایله برابر بر هیئت مثلته حکومتی تشکیل ایتشلردی. جمهوریت طرفدارلرینه اعلان حرب وخصومت ایدهرک، او طرفک ریسلری اولان بروتوس ایله قاسیوسی دخی قبل میلاد ۴۲ تاریخنده مغلوب ایتکله، روما حکومتی تمامیه المیرنه یکیردکدن صکره، لیدوسی اتفاقدن اخراجله، روما ممالک واسعه سنی اوقتاویوس ایله آنتونیوس پلرنده مقاسمه ایتشلدر. اوقتاویوسک حصه سنه غرب ممالکی و آنتونیوسه ممالک سرقیه دوشوب، پلرنده کی منازعاته ختام ویرمک اوزره، اوقتاویوس همیره سی اوقتاویای دخی آنتونیوسه تزویج ایتش ایسهده، آنتونیوس مؤخرأ مصر ملکه سی بطالسدن قنوطاژه ی سومکله، اوقتاویای تطلیق ایتدیکندن، اوقتاویوس آنتونیوسه اعلان حرب ایدهرک، آقیوم یعنی پروژه قیرنده کلیأ مهزم، و مصره تعقیب ایدهرک، کندیسی قنوطاژه ی انخاره مجبور ایتدکدن صکره، ممالک شرقیه یی مصری دخی کندی الکاسنه ضم والحاقله، رومیایه مظفرانه عودتنده، «ایمپراطور» عنوانی و آوغستوس اسمی آله رقی، یه جمهوریت صورت کاذبه سی آلتنده بر حکومت مستبد تشکیل ایتشدر. آوغستوس زباده سیله حریص جاه و اقبال اولغله، ایمپراطورلغه واصل اولق ایچون، هر نوع غدارلق و خونخوارلنی ارتکاب ایتش ایسهده، بو مقامه نائل اولدقن صکره، قوت و نفوذینی کوزل قانونلر وضعیه ما- لکندمه صلح و اسایشی محافظه و تأمین بولنه صرف ایتش؛ و کندی ایلله دخی بعض اثرلر یازمشدر، که مؤخرأ محو اولوب، یالکز بعض فقره لری بولنه- ایتشدر. روایت کوره کندیسی یک جسور اولوب، باشیجه فتوحات و موفقیتانی سردارلرندن (آفریقا) ایله (مجناس) ک جسارتلری سایه سنه قرانمش؛ و دایما بونلرک استشاره سیله ایش کوروب، مکافأة آفریقا- مک اوغلرینی آخرت اولادلغنه قبول ایتش ایسهده، بونلر کندیندن اول وفات ایتشدر، و قیزی (بولیا) نک حرکات سفیانیه سی ناموسی لکه دار ایتکله، عالمه جه بدخت بولنمشدر. وفاتنده ایمپراطورلنی ایستیمه رک

St. Augustin, Au-) } آوغستينوس
(gustinus) فتولكلرك اك

بيوك عزيزلرندن وقرون وسطى عىلاسنندن اولوب،
میلادك ۳۵۴ تاريخنده مغربك (تاغاسته) شهر قدیمده
طوغشدر. پدری عبده اوئندن ووالدهسى خرستیان
ایدی. تکمیل تحصیل ایتدکدن صکره، ابتدا وطنده
وبعد قرناج ونهایت میلان شهرنده ادبیات ومنطق
علمینی تدریس ایله اوغراشمش؛ ومیلانده ایکن، سنت
آمروآزایله والده سنک تشویقه، ۳۲ یاشنده اولدیغی
حالده، خرستیانلغی قبول ایله، وطنه عودت ایدوب،
مال وملکنی فقرايه تصدق ایتدکدن صکره، نماز واو-
روجه قولش؛ و ۳۹۱ تاريخنده پاپاس اولوب،
۳۹۵ ده تونسده کی (بونه) شهرینک پسخوسى
اولمشدر. معیتده کی پاپاسلرله برلکده یاشایوب،
مناسرت اصولک ایجادیته سبب اولمش؛ وکرك وغط
ونصیحته یله کرك یازدیغی اثرلرله بعض طرق دینیه
وفلسفیه یی جرح ایتمکله اوغراشوب، برطاقم کرامتر
ادعاسنده دخی بولمشدر. بونه شهرینک واندالر
طرفندن محاصره سی اثناسنده یعنی ۴۳۰ تاریخ میلاد
دیسنده شهر مذکورده وفات ایدوب، آغستوسک
۲۸ نده یورطیسی اجرا اولنور. فلسفه وعقاید
متعلق متعدد تألیفاتى اولوب، کلیات آثاری دفعاتله
طبع اولمشدر. — [«اوکوستین» ماده سنه ده
مراجعت بیوريله.]

آوغوست (Auguste) بواسمه آلمانیاك
} ساقسه خطه سنه درت دوقه
کشدرد: برنجیسی (ماورس) ك برادری اولوب،
میلادك ۱۵۵۳ تاریخندن ۱۵۸۶ تاریخنده ك حکم
سورمش؛ وپروستانترك اتحادینه چالیشوب، تقویم
آفرینینك قبولنه مانع اولمشدر. «زاهد» لقبیه
معروفدر.

ایکنجیسی فردریق آوغوست نامیه معروف او-
لوب، میلادك ۱۶۹۵ تاریخنده، برادرینك وفاتی
اوزرینه ساقسه دوقه سی اولمش؛ وآلمانیا ایمراطو-
رینك فرانسزلرله وعثمانلرله اولان محاربه لرنده ابراز
شجاعت ایتمکله، ۱۶۹۷ ده، (سوینسکی) نك وفاتی
اوزرینه، لهستان حکمدارلغه انتخاب اولمشدی.
اسوج حکمداری اون ایکنجی شارله قارشى بيوك
بئرو ایله اتفاق ایتمکله، مرقوم شارل طرفندن

مغلوب اولوب، ۱۷۰۴ ده وارشووه مجلس مبعو.
ثانی طرفندن حکمدارلقدن اسقاط، وپرینه (استا-
نيسلاس لژکینسکی) انتخاب اولمش؛ وآز مدت صکره
رقیبی طرفله لهستان تختی استرداد موفق اولمش
ایسه ده، اسوج قرالک یکیدن قزاندیغی مظفریت
اوزرینه، ۱۷۰۶ ده فراغته مجبور اولمش؛ ونهایت
اون ایکنجی شارک ۱۷۰۹ ده بولساوده- کلیا
مغلوب اولسی اوزرینه، لهلیلر طرفندن یکیدن
جليله، ۱۷۳۳ تاریخنده واقع وفاته دکن لهستان
تختنده بقا بولمشدر.

اوچنجیسی ینه فردریق آوغوست نامیه معروف
اولوب، ایکنجی فردریق آوغوستک اوغلی وهم
ساقسه دوقه سی هم لهستان قرالی ایدی. ۱۷۳۳ ده
پدرینك وفاتی اوزرینه، لهلیلرک بر طاقی طرفندن
قرال انتخاب اولنوب، عوم طرفندن آنجق اوج
سنه صکره قبول وتصدیق اولمشدر. پروسیه قرالی
ایکنجی فردریق قارشى آوستریا ایله عقد اتقاق
ایدهرك، ایکی دفعه مرقوم فردریق طرفندن ضبط
ایدمش اولان ساقسه یی استخلاص ایتمش؛ ووارشو-
وه دن زیاده درسته اقامت ایدرهك، بطايله امرار
عر ایتش اولدیغندن، كرك ساقسه لیلرک وکرك لهلیلرک
نفرته مظهر اولمشیدی. ۱۷۶۳ ده وفات ایتمشدر.
دردنجیسی ینه فردریق آوغوست نامیه معروف
اولوب، اوچنجی آوغوستک اوغلی ایدی. ۱۷۶۳
تاریخنده پدرینك وفاتی اوزرینه، ساقسه دوقه سی
اولوب، ۱۷۹۱ ده لهستان قراللیغی دخی کندیسنه
تکلیف اولمش ایسه ده، قبول ایتبوب، لهلیلرک
اختلالات داخلیه سنه قارشى ایتش ایدی. ۱۸۰۶ ده
ساقسه دوقه لنى بيوك بوناپارت طرفندن قرالغه
تحویل اولنغله، کندیسى برنجى آوغوست فردریق
نامیه ساقسه قرالی طایلوب، وارشووه بيوك دوقه لنى
دخی کندیسنه الحاق اولنمشیدی؛ پروسیه وروسیه یه
قارشى اولان محاربانده بوناپارته امداد ایتدیکیچون،
۱۸۱۳ ده دول متفقہ طرفندن کندیسنه اسیر حرب
معامله سی اولمش؛ و وارشووه بيوك دوقه لقیله ممالک
موروثه سنک بر بيوك قسمی غائب ایدوب، تختی ده
کوج حال ایله قورتاره بولمشیدی. تبعه سنک محبتی
قزانش اولدیغی حالده، ۱۸۲۷ ده وفات ایتمشدر.
بشجیسی قراللق صفتیه ایکنجی فردریق آوغوست

متعدد اولان آتارینک اک مشهوری « قاتل جولویو » عنوانی فاجعه سیدر.

آولونیه { فرانسزجه ورومجه ده آولونه (Avlona, Αυλωνα) ایتالیا.

نجهده والونه (Valona) واصل آرناؤدجدهه ولوره (Vlore) دیلیر. یانیه ولایتک برات سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه در، که براتک ۶۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده و یانیه نک ۱۳۰ کیلومتره غرب شمالیسنده ساحل بچردن ۲۰ دقیقه ایچریده واقع اولوب، آدریاتیق دیکیزنده اولان اسکله سی خیلی ایشلک اولغله، قصبه آرناؤدلفک اک تجارتکاه محللرنددر.

اهالیسی تقریباً ۶۵۰۰ کشیدن عبارت اولوب، قسم اعظمی اسلامدر. درون شهرده اوج درت جامع شریفله بر رشديه مکتی و، دردی اهالی مسئله یه ایکیسی ده خرسیتانلره مخصوص اولق اوزره، آلتی مکتب ابتدائی، ۱۶۰ دکان و ۹ خان موجوددر.

(موزاکه) اووه سنک منهای جنوبنده بولغله، شمال جهتی آچیق اولوب، جنوب جهته لایلق طاغلری کسب ارتفاع ایدیور. اطرافنده باغ و بوستانلر و کلیلی زیتون آغلاری بولوب، آنجیق بر طاسم طورغون صولر و بطاقلر بولغله برابر قصبه نک موقعی دخی چقورجه اولدیغندن، یازین هواسی آخر وصیقه لیدر. بطاقلر قورودیلوب، قصبه دخی ساحله طوغری توسیع اولنه حق اولسه، اهمیت موقعیه و تجاریه سی حسبله، آز زمان طرفنده ممالک عثمانیه نک آدریاتیق ساحلنده برنجی شهری حکیمه کجه جکنده شبهه یوقدر؛ چونکه اسکله سنک و علی الخصوص اسکله نک جنوب جهته بولسان

(اوی فنوهنه) یعنی «صونوق صو» نام محک هواسی غایت لطیف و صوی بینظیردر. حتی بعض اغنیانک اوراده یالی و کوشکری وارددر. آولونیه اسکله سنک جنوب جهته (پاشا لیانی) نامیه پک واسع و غایت امین بر قوی وارددر، که بر دوئما استیعابه کافیدر. تجارتک اخراجات قسمی ایتالیا و ترسته ایله یونانه اخراج اولان زیتون یاغیله مصر و سائر حبوباتدن و ساده یاغ و بلاموطدن، و ادخالات قسمی دخی باشلیجه ترسته دن کلوب و وسطی آرناؤدلفه نقل اولان قهوه، شکر و سائر آوروپا اتمه سنندن عبارتدر. آولونیه قضا سننده حاصل اولان زیتون

نامیه معروف اولوب، دردنچی فردریق آوغوستک بکنی ایدی. ۱۸۳۶ ده عیجه سنه وارث اولوب، ناناً اولدن دخی امور حکومتیه قاریشدیفیچون ۱۸۴۱ ده اعلان ایدمش اولان قانون اساسینک حریتپرورانه اولسنه غیرتی سبقت ایتشیدی. ۱۸۴۸ ده ظهور ایدن اختلالی اهالی یه بکیدن ویر-دیی بر طاقم امتیازانه باصدیروب، صلح و سکونته امرار ایام ایدره، تدقیقات علیه ایله و علی الخصوص علم نباتاته اوغراشمش؛ و ۱۸۵۴ ده وفات ایدوب، برادری یوان وارثی اولمشدر، که شمیدی قراک بدری ایدی.

آولا { (Avella) ایتالیانک (برنجیاتو اولتزو- (ره) ایلتنده (آولینو) قضا سننده و مرکز قضا نک ۱۸ کیلومتره شمال غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۲۰۰ اهالیسی وارددر؛ و اوستنده بو- لندیفی تپه دن دیکیز و ناپولی شهری کوزیکور.

آولاغاس { (Aullagas) آمریقای جنوبیه بولیویانک (شایانته) ایلتنده ۵۰۰۰ متره نک ارتفاعده و سرمدی قارلرک قرینده واقع بر قصبه اولوب، ارتفاعی سبیلله ایچنده نفس پک صعوبتلیدر؛ و کدیلر یاشایه میوب، بر قاج ساعتده تلف اولورلر. جوارنده کی آلتون معدنلرندن اسیانیولر کلیلی ثروتلر استحصال ایتشلر سده، مؤخرأ معدن قویولری صو ایله طولوب، تطهرلرینه مقتدر اوله مامشدرلر. — بو اسمله بولیوایده برکول دخی وارددر، که (تیقایه) دیلن بیوک کولک آیاغی مثابه سننده اولان (دساغوا درو) نه ری اوکا منصب اولور.

آولوس جلیوس { (Aulu-Gelle, Aulus) لاتین نحو یو- (Gellius)

ندن اولوب، میلادک ۱۳۰ تاریخلنده روماده یاشایوردی. یونانه سیاحت ایدوب، «آتیقه کیچلری» عنوانیه ادبیاته متعلق بر کتاب یازمشدر، که ایچنه نسخهلری الیوم نابود اولان بر چوق آثار یونانیه دن فقره لر درج ایتش اولدیغندن، اهمیت درکار ایسه ده، بو کتاب دخی ناتمام بولوب، بر قسمی غائب اولمشدر.

آولونی { (Avelloni) ایتالیانک فاجعه نویس شر استدن اولوب، میلادک ۱۷۵۶ تاریخنده طوعش، و ۱۸۳۷ ده وفات ایتشدر.

ياغی سنوی بر ملیون اوقده بالغ اولور. اسکله یه آمد شد ایدن بلکن کیلری ۲۶۰ قطعه یی متجاوز اولوب، لویید قومپایه سنک بر کوچک واپوری دخی هفته ده ایکی دفعه ایشلر. شهرک جوارنده بولنان طوزله دن سنوی بر ییچق ملیون اوقه طوز آلینیر. آولونیه قصبه سی شمال شرقیسنده بولنان (آپولونیا) ونام دیگرله (پویان) شهر قدیمک خرابیتدن صکره، اونک یرینی طومتق اوزره، تأسیس اولنش خیلی اسکی بر شهر اولوب، قرون وسطاده اهل صلیب طرفندن دفعتاله مرکز ومبدأ هجوم اتخاذا اولنش؛ وبعده موزاکه ده حکم سورن (بالاخت) پرنسلیرنک الیه پکوب، بونلر میلادک ۱۴۶۰ تاریخنده سطوت عثمانیه یه مقاومت ایده مه مکله، شهری ونیدکیلیرله صاتمیش؛ و ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری زماننده خلیل پاشا معرفتیه فتح اولنهرق، ضمیمه ممالک عثمانیه اولمشدر. آولونیه قضاسنک رکنی حکمنده اولوب عن اصل قانیته لی اولان سنان پاشا زاده لر خاندانی طرفندن کرک درون شهرده وکرک قضاده اخیراً خیلی اعمارات اجرا اولنمشدر.

آولونیه قضاسی نفس آولونیه قصبه سیله ۶۴ قریه یی جامع اولوب، تخمیناً ۳۰۰۰۰ اهالیسی وارد. قضاتک اطراف اربعه سی ۴۳ ساعت او-لوب، غرباً بر طرفدن آدریاتیق وبر طرفدن یونان دکیزیله، جنوباً ارکری سنجاغنک (قورولش) قضا-سیله، شرقاً ینه ارکری سنجاغنک تیه دن قضاسیله، شمالاً دخی برات قضاسیله محدود ومحاطدر. اراضیسی طاغلق اولوب، اک پیوک طاغی (لونغاره) دینلن طاغدر، که آولونیه نك اوستندن جنوب غربیه طوغری اوزانیر. بو طاغ ایله بونک شرق جهتندن فارسینسده بولنان (غریوا) طاغندن بر چوق چایلر آقوب، بو ایکی طاغک آره سنده (شوشیچه) نهرینی تشکیل ایدرلر، که شماله طوغری جریانه، (ویوسه) ایرماغنه دوکیلور. لونغاره ایله بونک غرب جهتندن فارسینسده بولنان (چیقه) طاغی آره سنده دخی (دو-قات) چایی آقوب، پاشا لیمانه دوکیلور. مذکور چیقه طاغی ساحل بحر بویجه شمال غربیه طوغری اوزانه رق، پاشا لیمانی قیامق اوزره، (لینکته) بروننی تشکیل ایدر؛ و بو برونک منهایس فارسینسده (سزان) اسمیله کوزل مرعالی، صونوق صولری

واوچ مناسیزی حاوی اولان بر آطه بولنیور، که اوزرنده بر فنار دخی رکز اولنمشدر. آولونیه قضا-سنک وادیلرنده بر مقدار بغدادی وآرپه (ویوسه) نهرینه طوغری اولان اووده مصر حاصل اولیور. سده، اراضیسی باشیچه مرعالر، زیتونقلر واور. مانلرله مستوردر. بعض محللرنده باغلی دخی وارد. اورمانلرنک آغاجلری باشیچه میشه دن عبارتدر. مر-عالرنده کلیتی قویون وچکی بولنوب، اهالیسی اولان لاپلرک باشیچه معیشتری چوبالقدندر، وساده یاغدن خیلی اخراجات اولیور. اک پیوک قریه لری (قانیته)، (دوقات) و(قودس) اولوب، هر برینک بیکدن زیاده نفوسی وارد. (سلنجه) قریه سنک جوارنده زفت معدنی بولنوب چیقارلمقددر. بوقضاتک وجوارلرنک اهالیسی اولان لاپلر غایت ذکی وجسور بر قوم او-لوب، قادینلری بیله اکثریا مسلح کررلر. شرقیلری باشیچه وقوعات حریه یه متعلق اولوب، جمع او-لنه جق اولسه، مکمل بر تاریخ اولور. قادینلرک او-لولره آغلامه لری دخی ارتجالاً سویلدکلری موزون ومقفی ومعنیدار مرثیله ترنمندن عبارتدر. پاشا-مه لری پک ساده وپک ابتدائی بر حالده اولوب، جلّه سی مسی اولدقلری حالده، قادینلرجه مستوریت مرعی دکدر.

آوله { (Aulla) ایتالیانک شمالنده کی (لیغوریا) خطه سنک (ماسه مع قراره) ایالت وقضاسنده و(سارزانه) شهرینک ۱۸ کیلومتره شام-لنده، (ماغره) نهرینک ساحل یسارنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۶۱۰ اهالیسی ولنکیت معدنی وارد.

آولیس { (Aulis) یونانک (پیوتیا) خطه قدیمه سنده آغریوز شهرینک قار-شینسده بولنش اسکی بر قصبه واسکله در، که الیوم موجود اولوب، (میکروواتی) تسمیه اولنور، واداره عثمانیه زماننده (حضرده) نامیله معروف ایدی. یو-نانیلر تروآ محاربه سنه کتک اوزره، بو اسکله یه طوپلانونب، اورادن حرکت ایتشلر، و(ایفجینا) اوراده ذبح اولنمشدر.

آولینو { (Avellino) ایتالیانک جهت جنو-بیه سنده (پرنجیاتو اولتروپوره) اید-لنک مرکزی اولان بر شهردر، که ناپولینک ۴۸ کیلومتره شمالنده، (ورجینه) طاغنک اتکنده و(سا-)

ابن الرشيد معلق بولنش اولان (ابن الزهره) آوروپا-
ليار طرفندن ويريلن اسمدر. [«ابن الزهره» ماده سنه
مراجعت بيوريله.]

آونشه } (Avenches) و آمانجه (Viflis-
burg) اسويچرهك (وود) ناحيه.

سنه بر قصبه در، كه بوكون ۱۸۴۰ اهايلسي وار
ايسه ده، رومالير زمانده اسويچرهك مركزي او-
لوب، خيلي اهميتي حاز ايدى. رومالير زماندن
قاله بعض قلعه خرابه ليله ساتر آثاري واردر.

آونله } ياخود آونله كنچ (Aônla, Aônla-
gandj) هندستانك شمال غربي سنه،
(رحيلكنند) ايلتلك (باريلي) قضا سنه و مركز قضاك
۳۳ كيلومتره جنوب غربي سنه واقع بر قصبه او-
لوب، ۹۹۵۰ اهايلسي واردر.

آونيره } (Avénières) فرانسهك (ايزره)
(ايلتنده)، (لاتوردوين) قضا سنك
(مورستل) ناحيه سنه و مركز ناحيهك ۱۱ كيلومتره
جنوب شرقي سنه، (رون) ايرماغي ساحل يسارينك
قربنده واقع بر قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهايلسي،
حبوبات تجارتي وطوغله فابريقلري واردر.

آووقات لياني } [«آدووقات هاربور»
ماده سنه مراجعت.]

آووله } (Avola) سيچيلياك ساحل شرقي سنه
(سيرا قوسه) ايلتنده و سيرا قوسهك
۲۴ كيلومتره جنوب غربي سنه، (نوتو) قضا سنه
ناحيه مركزي بر قصبه در، كه دكيزدن بر كيلومتره
ايچريده اسكي قصبهك محلي اولان قياقي بر تپهك
آلتنده واقع اولوب، جوار ليله برابر ۱۱۹۱۰
اهايلسي واردر. باغلري چوق اولوب، سيرا قوسه
شرابي ناميله مشهور بر نوع ابي شراب بورادن
چيقدغي كي، شكر قامشي دخی يتيشوب، كوزل بر
روم اعمالنه صرف اولنور.

آوون } (Avon) اسكي كلت لسانده «صو»
ديك اولغه انكلتره ده بو اسمله سكر
نهر بولنيور: برنجيسي (وست آوون) يعني «غربي
آوون» اسميله نفس انكلترهك (غلوچستر) قضا سنه
نبحاله، (بريستول) شيرينك ياندن كهرهك (سورن)
خليجه دو كيلور. — ايكنجيسي بك كوچك اولوب،
(ميدله آوون) ناميله ينه او قضا ده جريانه مذكور
خليجه دو كيلور. — اوچنجيسي (اوپر آوون) يعني

بانو) نهرينك كنارنده واقع اولوب، ۲۰ ۴۹۰
اهايلسي، مكمل برمكتي، اورته سنه بر مسله بولنور
كوزل بر ميداني، خيلي تجارت و صنايعي و منبت ارا-
ضيسي وار ايسه ده، هوايي آغردر. — قضا سنك
اراضيسي ۱۱۹۰ مربع كيلومتره و اهايلسي ۱۶۱۰۰۰
در.

آوليه آتا } (Avlié-Ata) روسيهك النده
(بولنان (سيردريا) يعني سيخون
ايلتنده قضا مركزي بر قصبه در، كه (جوي) نهرينه
دوكيلن (طلاس) چاي اوزرنده و (قره طاغ) ك شرق
طرفنده اوله رق، طاشكندك ۳۱۰ كيلومتره شمال
شرقي سنه، "۴۴' ۵۳" ۴۲° عرض شمال ايله ۶۹°
۴' ۳" طول شرقيده واقع اولوب، قضايله برابر
قبرقير و قره قريزه تاجيك قبايلندن ۵۲۰۰ اهايلي
جامعدر.

آوم } (Aôm) چينك شمال شرقي سنه واقع
(مانچوريا) خطه سنه بر نهر در، كه
(خوچكوي) طاغندن نبحاله، غربه طوغري ۲۰۰
كيلومترهك محله جريان دن صكره، ۴۷° ۳۰' عرض
شمالده صاغ ساحلندن (اوسوري) نهرينه دو كيلور.
آون } (Aven) بواسمه انكلتره ده درت كو-
چك نهر واردر: برنجيسي نفس

انكلترهك (دوون) قضا سنه شمالدن جنوبه آق درق،
۳۵ كيلومترهك جريان دن صكره، (مانشه) دكيزنه
دو كيلور. — ايكنجيسي اسقوچيانك (بانف) قضا-
سنه (لوج آون) كولندن چيقوب، (اسبي) نهرينه
دو كيلور. — اوچنجيسي اسقوچيانك (كينقاردينه)
قضا سنه جريان ايدرهك، (دي) نهرينه دو كيلور.
— در دنجيسي ينه اسقوچيانك (استيرلينغ) و (لينليتغوو)
قضا نرنده جريانه ۳۹ كيلومترهك محل قطع ايتدكن
صكره، (فورت) خليجه دو كيلور. — فرانسهك
(بروتانيا) خطه سنه (فنيستره) ايلتنده دخی بو اسمله
بر نهر واردر، كه بحر محيط آطلاسي يه دو كيلوب،
دكيزنه مدي حالده برخيلي مسافده سيرا سفانه صالحدر.

آون پاسه } (Avenpace) مشاهير فلاسفه
(اسلامدن) (ابن باجه) يه آوروپا-
ليار طرفندن ويريلن اسمدر. [«ابن باجه» ماده سنه
مراجعت بيوريله.]

آون زوار } (Avenzoar) عرب مشاهير
(فلاسفه و اطبا سنندن اولوب،

« یوقاری آوون » نامیلہ (نورتامپتون) قضا سندنہ
 نبعاالہ، (وارویق)، (وورچستر) و (غلوچستر)
 قضا لارندن پکھرک، ۱۵۵ کیلومترہ لک جریاندن
 صکرہ، (سورن) نہرینہ دوکیلور۔ — دردنجیسی
 (لوید آوون) نامیلہ (مونگوت) قضا سندن کلوب،
 (اوسق) نہریلہ برلشدکن صکرہ (سورن) خلیجک
 شمال طرفنہ دوکیلور۔ — بشنجیسی (است آوون)
 یعنی « شرقی آوون » نامیلہ (ویلچ) و (ہامشیر) قضا
 لرینی شقی ایلہ، مانشہ دگیرینہ منصب اولور۔ —
 آلتنجیسی (دوونشیر) قضا سندنہ جریانلہ (پلیموت) ک
 شرق طرفندہ مانشہ دگیرینک (یغبور) قوینہ
 دوکیلور۔ — یدنجیسی (والس) خطہ سنک (غلا-
 مورغان) قضا سندنہ جریانلہ، ۲۶ کیلومترہ قطع
 ایتدکن صکرہ (اسوانسیا) قوینہ دوکیلور۔ —
 سکرنجیسی ینہ (والس) خطہ سنک (مریونت) قضا۔
 سندنہ جریان ایدہرک، (قار دیغان) قوینہ منصب اولور۔
 آوون } (Avon) آوسترالیانک ساحل شر-
 قیسلہ یکی قالدونیا آرہ سندنہ، ۱۹°
 ۳۱' عرض جنوبی ایلہ ۲۰" ۵۰° ۱۵۵ طول
 شرقیدہ واقع ایکی آلچق آطہ در، کہ میلادک ۱۸۲۳
 تاریخندہ (آوون) نام انکلیر کیسنک سوارسی
 قبودان (سومر) طرفندن کشف اولفلشدر۔

آووندالہ } (Avondale) اسقوچیانک (لا-
 نارق) قضا سندنہ ولانارق شہرینک
 ۹ کیلومترہ غربندہ واقع بر قصبہ اولوب، جوار-
 لریہ برابر ۵۴۶۰ اہالیسی وپاموقدن منسوجات
 فابریقہ لری وارد۔

آوہ } (Ava) ہند چینیدہ واقع (برما) ویا
 (بیرمانیا) دولتک اسکی پایتختی اولان
 بر شہر در، کہ (ایراوادی) نہرینک ساحل یسارندہ
 یعنی شرق طرفندہ و ۵۱° ۲۵° عرض شمالی ایلہ
 ۴۰' ۹۳° طول شرقیدہ واقع اولوب، میلادک
 ۱۳۶۴ تاریخندہ تأسیس وپایتخت اتخاذا اولنہرق،
 ۱۷۸۳ تاریخندہ ک ۴۲۰ سنہ معہوریتدن صکرہ،
 تاریخ مذکورہ مرکز حکومت ینہ نہر مذکورک
 بر قاج ساعت یوقاری سندنہ مجددک تأسیس اولنان
 (آماراپورہ) شہرینہ نقل اولنغلہ، (آوہ) شہری تدنیہ
 یوز طوتوب، مؤخرک بر آرہلق پکیدن پایتخت اتخاذا
 واعمار اولنشی ایسہدہ، ۱۸۳۷ دہ بنہ (آماراپورہ)،
 ۱۸۵۷ دہ، اونک دخی ترکیلہ، مجددک تأسیس او-

لنان (مندالای) شہری پایتخت اتخاذا اولنہرق، او
 وقندن بری (آوہ) شہری بسبتون ترک اولنوب،
 خراب اولش، وموقعی بر طاقم یانی نیسات اور۔
 تمشدر۔ بو شہر معہور ایکن حکمدارک سراییلہ معبد۔
 لری، ابنیہ میریہ بی وایلری کلنرک خانہ لرینی حاوی
 اولان بر ایچ قلعہ ایلہ نہر بونجہ اوزانان مستطیل
 شکلندہ بر شہردن عبارت ایدی۔ اطراف ۵ مترہ
 یوکسک و ۳ مترہ قالین بر سورلہ وسورک خارچندہ
 بر خندقلہ محاط ایدی۔ سورک محیط دائرہ سی ۱۰،
 وایچ قلعہ نک کی ۴ کیلومترہ ایدی۔ یالکز معبدلر
 وسرای طوغلہ دن معہول ومزین اولوب، اغنیانک
 خانہ لری اخشاب وسائر خلقک مسکنلری دخی خرما
 نوعندن آغاچ دال ویاپراقرندن معہول قلملردن
 عبارت ایدی۔ بو اصول ہند چینیدہ عومی اولوب،
 شہر وقصبہ لریک قولای تأسیس وپک چابق تخریب
 اولنشی تسہیل ایدیور۔ — بوشہرک مرکزی بولندینی
 ملکک ودولتہ دخی بعضاً (آوہ دولتی) نامی ویریلر۔
 دی۔ [« برما » مادہ سنہ مراجعت بیوریلہ]

آوہ } (Ave) پورتیکیرک شمال جہتندہ بر نہر
 در، کہ (قابریہ) طاغندن نبعاالہ،
 (آویسلہ) و (استہ) چایلرینی دخی اخذا ایتدکن و ۸۰
 کیلومترہ لک جریاندن صکرہ، ویلا دو قوندہ (خلیجہ
 منصب اولور۔

آوہ } (Awe) اسقوچیانک غرب جہتندہ
 (آرجیل) قضا سندنہ یوک بر کول او-
 لوب، جنوب غربیدن شمال شرقیہ طوغری اولان
 طولی ۱۲، و عرض جنوب جہتندہ ۳ و شمال جہتندہ
 ۵ کیلومترہ در۔ بو کولہ دوکیلن چایلرک اک بیوکی
 اورچی چایدر، کہ شمال شرقی ساحلندن دوکیلور۔
 بونک آباغی دخی (آوہ) اسمیلہ معروف اولوب،
 (اتیوہ) کولنہ منصب اولور۔ آوہ کولنک صولری
 پک درین اولدینی خالدہ، ایچندہ ۲۴ کوچک آطہ
 بولنور۔ اطراف اراضی منبتہ ایلہ محاطدر۔

آویانو } (Aviano) ایتالیادہ ونڈیک خطہ سنک
 (اودینہ) ایالتندہ و (اودینہ) شہرینک
 ۶۱ کیلومترہ غربندہ قضا مرکزی بر قصبہ در، کہ
 (فاوالو) طاغنک اتکندہ و آدریاتیق دگیرینہ دوکیلن
 (لیونجہ) نہرینک کنارندہ باغ وبوستان وودولفی
 چوقی بر اووہدہ واقع اولوب، ۶۲۴۰ اہالیسی
 وارد۔

لوب، قرال بشنجی یوآنک زماننده بیوک بر نفوذ قرائش؛ و برنجی یوسفک علیهنده بر اتفاق خفی تشکیل ایتمش ایسه ده، خبر آلتوب، میلادک ۱۷۵۹ تاریخنده حیا احراق اولغشدر.

آویرون } (Aveyron) فرانسه نك غارونه حوضه سی داخلنده بر نهری او.

لوب، (توردوسرمیه) نام طساغك اتكندن نبعاله ابتدا شرقدن غربه طوغری جریان ایدهرک، کندی اسمیله تسمیه اولنان ایالتی عرضاً شق ایتدکدن صکره، جنوبه طوغری دونوب، (ویانور) چایی دخی اخذ ایله، ینه غربه طوغری دونه رک، بروقت (تارن) ایله (تارن مع غارونه) ایالتلرنک حدودینی آپردقدن صکره، بو صکره کی ایالتله کیره رک، (تارن) نهرینه منصب اولور. مجراسی درین ویک طولاشیقلی او. لوب، کنارلنده قیالقی تپهلر و اوچوروملر بولنور. جریانده (رودز) و (ویلفرانده) قصبهلرنک یاندن پکچور. صوبی سیاهمتر اقدرد. مجراسی ۲۴۰ کیلومتره طولنده اولوب، طولنه نسبتاً صوبی آزدر.

آویرون } (Aveyron) فرانسه نك قسم و- سطیسنک جنوب جهتنده واقع بر ایالتی اولوب، اورته سندن جریان ایدن نهرک اسمیله تسمیه اولغشدر. شرقاً (لوزرنه) و (غارد) ایالتلریله، جنوب شرق طرفندن آقی دیکر ساحلنه قدر ممتد اولان (هرولت) ایالتیله، جنوب غربی طرفندن (تارن) ایالتیله، غرباً تارن مع غارونه و (لوت) ایالتلریله، شمالاً دخی (فانتال) ایالتیله محدود و محاطدر. طولاً پارسک حذاسنده اولوب، عرضاً ۴۴° ایله ۴۵° درجه لری آره سنده بولنور. مرکزی اولان (رودز) شهری پارسک ۶۰۴ کیلومتره جنوبنده واقعدر. فرانسه نك الك بیوک ایالتلرندن اولوب، شمالدن جنوبه اولان بوی قوش اوچشی حسابیله ۱۵۰، و شرقدن غربه اولان اکی دخی ۱۱۰ کیلومتره، و مساحه سطحیه سی ۸۷۴۳ مربع کیلومتره در.

بو ایالتک اراضیسی کاملاً طاغلق اولوب، طاغلری دخی پک صرب و قورو اولغله، بر طاقم دهشتلی اوچوروملری و دیک قیالری دخی حاویدر. عمومیت اوزره شرق طرفی دهها یوکسک اولوب، غرب جهتنه طوغری ارتفاعی آزالیر، و صولری دخی او جهتنه طوغری آقار. شرقدن غربه جریان ایدن

آویانوس } (Avianus یاخود Avienus) لاتین شعرا سندن اولوب، میلادک دردنجی عصری اواخرنده بر حیات ایدی. یونان ندیک جغرافیا و سیاحتیه متعلق بعض آثارینی نظماً لاتینجه ترجمه ایتمشدر. آثارینک موجود اولانلری طبع، و اکثر آوروپا لسانلرینه ترجمه اولغشدر.

آویانی } (Aviani) ایتالیانک اون سکرینجی عصر میلادی رساملرندن اولوب، مواقع بریه و دیکر منظره لری تصویرنده کی مهارتیه مشهوردر.

آویتوس } (Avitus) روما ایمپراطورلرندن اولوب، ابتدا هونلره قارشی ابراز شجاعت ایتمش اولدیفندن، مکافاة ایمپراطور (تئودوریک) طرفندن (غالیا) یعنی فرانسه والیککنه تعین اولغش؛ و ماقسیمک وفاتنده، میلادک ۴۵۵ تاریخنده (تولوز) ده کندیی ایمپراطور اعلان ایتمش ایسه ده، متعاقباً (ریچیمیر) طرفندن اسقاط اولنهرق، (پلزانه) قربنده مغلوب اولغله، آنجیق طریق رهبانه سلوک ایتمکله حیاتی قورتاره بتمشدر. متعاقباً (پلزانه) پسقوسی اولش ایسه ده، کندیی امنینده کوره میوب، (اوورنه) یه قاچقده ایکن، ۴۵۶ تاریخنده یوله وفات ایتمشدر.

آویدوس } قاسیوس. [«قاسیوس» ماده- سنه مراجعت بیوریه.]

آویرو } (Aveiro) پورتگیزک شمال جهتنده (لیسبون) نك ۲۲۷ کیلومتره شمالنده قضا مرکزی بر قصبه در، که کندی اسمیله یاد اولنان بر خلیجک کنارنده اولوب، ۶۵۰۰ اهالیسی واردر. بو قصبه ندیک کی دیکر جدوللریله بر قاج قصبه منقسم اولدییی حالده، ایکی اوچ عصر اول خیلی تجار رتگاه ایدی، و اهالیسی بر چوق سفاته مالک اولوب، آمریقاده کی (ترنو) صید ماهیسنه کیدرلردی. او وقتدن بری چوق تندی ایتمشدر. — برزیلیساده (اپاره) ایالتنده دخی بو اسمله بر قصبه واردر، که (آمازون) ابرماغنه دوکیلن (تاپایوس) نهری کناره رنده ویک چوق قاقانو و بوق محصولاتی ویرن بر براوومک اورته سنده واقع اولوب، اهالیسنک قسم اعظمی آریقا اهالی اصلیه سنددر.

آویرو دوقه سی } (Duc d'Aveiro) پور- تکیز دره بکلرندن او.

(ژونته)، (دوری)، (سرنون)، (دوردو) و (موزه) چایلری منصب اولور. (لوت) نهری دخی خیلی بیوک اولان (ترویره) ایله یته (دوردو) تسمیه اولنان دیگر بر جای اخذ ایدر. بو نهرلردن یالکز (لوت) ک بر قسمی سیر سفاته صالحدر.

ایالتک شرق جهتهده هوا پک صونوق اولوب، یوکسک طاغلر ستهک بر بیوک قسمده قارله مستور بولنور، و قیشلر اوزون اولوب، موسملرک تبدلی دخی بردن بره وقوع بولور. غرب جهتهک هوا سی نسبتاً دها ملایمدر، و اوقدر سریع التحول دکلدر. بو جهتهک بعض محللرنده و علی الخصوص مرکز ایالتک جوارلرنده اوزوم دخی یتیشیر، و کوزل بر نوع شراب یاپیلیر. آلیق و دوز یرلرده بغدادی، آریه، چاودار، یولاف و مصرکی بعض حیویات حاصل او. لورسدهده، احتیاجات محلیه به کفایت ایتمیوب، پک چوق زحمله یتیشدیریلن پتاه ایله دفع احتیاج او. لنور. ایالتک بعض طرفلرنده و علی الخصوص (اوبراق) طاغلرنده بعض واسع اورمانلر دخی بولنوب، باشلیجه آغاجلری میشه، چام و کورکندن عبارتدر. کستانه آغاجلری دخی بولنوب، میوهلری طاغ اهاالیسنک مدار تعیشی اولور. اکثر اراضیی مرعالدن عبارت اولوب، علی الخصوص (اوبراق) طاغلرینک مرعاری پک ایی اولدیغندن، یازین همجوار ایالتلردن دخی کلیتی قویونلر اورالره سوق اولنور. (لازراق) طاغلرینک مرعاری دخی کرک قویونلرک ات و سوتنه لذت و یرمک و کرک یاغیلرینی اصلاح ایتک خاصه. لرینی حارز بولغله، اورالده کلیتی قویونلرک سوو-تندن (لاکول) تعبیر اولنان جسدن پک چوق پینیر استحصال اولندیکی کبی، (روقفور) اسمیه آورویاده مشهور و پک مقبول اولان بر نوع قیتی پینیر دخی چیقار.

آویرون ایالتک معدنلری پک چوق اولوب، و قتیله کوش و آلتون معدنلری مشهور ایدیسهده. آمریقانک کشفندن صکره بونلر ترک اولنوب، اخراج اولنماقدهدر. (تارن) نهرینک صولرنده بعض آلتون ریزه لری بولنور. کور معدنی دخی پک چوق اولوب. یالکز ایالتک شمال غربی جهتهده کی (اوبن) ناحیه سنده چیقارلمقده اولدیغی حالده، سنوی بدی ملیون قطاردن زیاده آلتور. دیمیر، باقیر، قورشون.

(تارن)، (آویرون) و (لوت) نهرلری ایالتک اراضیسی اوج موازی حوضیه تقریق ایدیور. ایالتک جنوب-بند (لازراق) اسمیه بر صره طاغلر واردر، که صیرتلی بویالتک حدود جنوبیه سنی آبردقندن صکره، (هرولت) ایالتی ایچنده غرب جنوبیه طوغری او-زانیرلر. بو طاغلر غایت قورو و صرپ اولوب، اوستلرنده نه بر آغاج ونه بر آقار صو کورینور. بناء علیه قریه و اهاالیرلی دخی اولمیوب، یالکز قورو اوتلریله دیکنلری قیونلره پک یارادیغندن، یازین بعض قویون سوریلرینه، و بعض درین وادیلرنده بر طاق مسکین قلبه لاله اطرافلرنده بر ایکشیر چاودار و یولاف تارله سته تصادف اولنور. (تارن) وادیسینی پکد کدن صکره، بو طاغلرک قارشیسینده یعنی شمال جهتهده (لوازون) طاغلری بولنیور، که (آویرون) وادیسینی دخی حاوی اولوب، ایالتک شمال جهتهده کی (لوت) وادیسنه قدر ممتد اولورلر. بو طاغلر دخی قورو و صرپ اولوب، (لازراق) طاغلرندن پک آز فرقلری واردر. لوت وادیسینک شمالنده ایسه (اوبراق) طاغلری بولنیور، که بونلر دخی صریلقده و قورولقده اوته کیلردن فرقلی دکل ایسه لرده، اونلر کبی کلسدن عبارت و بیاض طاشلی اولمیوب، غرائیدن عبارت و بر طاق اراضی برکانه یی و سونمش برکان آغزلیله بازالت و سائر صکره لرینی حاویدرلر. غربه طوغری ایندلدکجه، اراضینک طبیعی دخی او وحشت انکیبر منظره یی غائب ایدوب، براز ملایمت و لطافت کسب ایتکه باشلار. (لازراق) سلسله سنک اک مرتفع محلی ۹۲۱، و (اوبراق) سلسله سنک اک یوکسک ذر-وه سی ۱۴۷۱ متره ارتفاعندهدر.

بو ایالتک نهرلری ذکر اولنان تارن، لوت، و آویرون ایله بونلره دوکیلن برطاق چایلردن عبارت اولوب، تارن ایله لوت دها بیوک ایسه لرده، بونلرک ایکسی ده (لوزره) ایالتندن کلوب، آویرون ایالتنی شق ایتدکدن صکره، اسمیلره تسمیه اولنان دیگر برر ایالتده خیلی جریان ایتدکلرندن، و (آویرون) ایسه بو ایالتده نبعان ایدوب، مجراسینک قسم کلیسی ده بونده اولدیغندن، ایالت بونک اسمیه تسمیه اولمشدر. آویرون نهرینه باشلیجه (ویاؤر) چاپی دوکیلور، که اوده (ویواو)، (ژیقو)، (سنور) کبی بعض چایلرک صولرینی اخذ ایدر. (تارن) نهرینه درون ایالتده

آتیون، چنقو، جیوه و سائر معدنری دخی چوق اولدینی کی، هر طرفنده متعدد و متنوع معدن صو- لری دخی بولنیورسهده، شهرت بولانلری یوقدر. اراضینک طبیعتی اقتضاسیجه، درون ایالتده شایان تماشا و جالب حیرت بر چوق مغاره لر، شلاله لر، او- چوروملر، و بویه دهشت انکیر منظره لر آره سنده غایت لطیف موقعلر دخی واردر.

باریم عصر اوله کنجیه به قدر بو ایالتک ثروت عمومی زراعت و حیوانات محصولاتندن عبارت اولوب، اهالی دخی سائر طرفله آرزو اختلاط ابتد کرندن اسکی حالرینی محافظه ایله، معارف و صنایع بعده هیچ برتری ایتمه مشلردی. آنجیق بوسوک و قتلرده عملک معدنلرندن و کورندن بالاستفاده پک چوق فابریقه لر بایلوب، بر طرفدن چیقان معدنلر تطهیر و نهیسه، ور طرفدن دمیردن، باقردن و سائر معدنلرندن پک چوق آلات و ادوات اعمال اولنقده در. یوک و ناموقدن دخی انواع منسوجات اعمال ایدر بر چوق فابریقه لرله، دباغخانه لر و سائر آپلش، و کیتدکجه چوغالمنده بولنشدر. حیوانات محصولاتی ده ایلری- به کورتوریلوب، یالکز (لاکول) ایله (روقفور) بنیرلری سنوی بر بچق ملیون فرانقه قریب تجارت براقیور. اراضینک طبیعتی طرق و معابرک و علی- الخصوص دمیر یولارک تکثیر و توسیعنه مانع اولغله، تجارت لایقیه ترقی ایده مه مش ایسه ده، هر حالده ایالتک اورته سندن یکمک اوزره بر دمیر یول خطی تدید اولنش، و بر چوق شوسه لر دخی یابیش اولدینی کی، فابریقه لرک تکثری دخی تجارتی خیلی توسیع ایتشدر.

آویرون ایالتی بروجه آتی ۵ قضا، ۴۲ ناحیه و ۲۸۹ دائرة بلدییه منقسمدر:

قضا	ناحیه	دائرة بلدییه	اهالی
اسپالیون	۹	۴۸	۶۳۸۵۲
میلهو	۹	۵۰	۶۶۵۱۵
روذر	۱۱	۷۶	۱۰۸۸۸۵
سنت آفریقه	۶	۵۴	۵۹۳۶۶
ویلفرانسه	۷	۶۱	۱۰۳۸۵۶
جمعا ایالتک اهالیسی			۴۰۲۴۷۴

اهالینک بومقداری ۱۸۷۲ سنه سی تحریرینه کوره اولوب، اوزماندن برنی ۴۱۵۸۲۶ نفوسه

بالغ اولمشدر، که هر مربع کیلومتره باشه ۴۷ کشی دوشیور. بونلرک یالکز ۳۰۰۰ قدری پروتستان و قصوری کاملاً قتولیکدر.

آویرون ایالتده انیه و سوفاقلرینک کوزلکینجه ذکره شایان هیچ بر قصبه سی اولیوب، اکثرینسک سوفاقلری طار و طولاشیق و انیه لری پک نظامسزدر. مرکزی اولان (روذر)ک یالکز ۱۲۰۰۰، (میلهو)ک ۱۵۰۰۰ و ویلفرانسه ک ۹۳۰۰ اهالیسی واردر. سنت آفریقه قصبه سی سائرلرندن زیاده تجارتگاه ایسه ده، یالکز ۷۵۰۰ اهالیسی واردر. بونک جوا- رنده پنیریله مشهور اولان (روقفور) قریه سی بو- لنیور.

آویز { یاخود آویس (Aviz, Avis) پور- تکیرک و سطنده (آلتیو) خطه سنک (پورتالغره) ایالتده ناحیه مرکزی بر قصبه در، که همنای اولان بر کوچک نهرک اوزرنده واقع اولوب، وقتیه خیلی اهمیتی حازر بولنش ایکن، الیوم یالکز ۱۲۶۰ اهالیسی واردر. «آویز شوالیه لری» دنیلن بر صنف شوالیه لرک مرکزی اولوب، بوصف اندلس مسلمانلرینه قارشی انواع مظالمی ارتکابه عربلری اندلسدن اخراج ایتک مقصدیه ۱۱۶۲ تاریخ میلادیسنده برنجی آلفونس طرفندن تشکیل، و (آویز) قصبه سی کنیدیلرینه ترک اولنشیدی. — پورتکیر حکمدارلرینک میلادک ۱۳۸۵ تاریخندن ۱۵۸۰ تاریخنده حکم سورن ایکنجی سلاسه سنک بایسی بوصفه منسوب بولنش اولدنگندن، بوسلاویه دخی (آویز سلاسه سی) نای ویرلشدر.

آویس (Avis) [ماده آنفیه مراجعت بیوریله.]

آویسن (Avicenne) حکیم مشهور ابن سینایه آوروپالیر طرفندن ویرلن اسمدر. [«ابن سینا» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

آویلا (Avila) اسپانیانک و سطنده اسکی (قشتاله خطه سنده ایالت مرکزی بر قصبه در، که مادریدک ۱۲۱ کیلومتره غرب شما- لیسنده، (دویرو) ابرماغی تابعلرندن (آدایا) نهرینک یوقاری وادیسنده ۱۱۳۲ متره ک ارتفاعده واقع اولوب، ۹۰۴۰ اهالیسی واردر. هواسی غایت صونوق و سرت اولوب، اطراف ۱۳ متره یوکمک

و ۴ متره قالین بر سورله محاط اولوب، ۱۰ قیوسی و ۸۶ قلهسی واردر. قرون وسطاده استحکاماتیه مشهور ایدی. بر قاج بیوک کلیسا و مناستری واردر.

آویلا { ایالتی (Avila) اسپانیانک وسطلرنده واسکی قشتاله خطه سنده بولنان ایاد لاتندن اولوب، مرکزی اولان آویلا شهرینک اسمیه تسمیه اولمیشدر. شمالاً (والادولیده)، شرقاً (سغوویا) (یعنی شقویه) و مادرید، جنوباً تولده (یعنی طلیطله) و (قاسرس)، غرباً دخی سالامانقه (یعنی شلتکه) ایاد لئرله محدود و محاطدر. مساحتی سطحیهسی ۷۸۸۲ مربع کیلومتره و اهالیسی ۱۹۰۸۳۴ کشتی اولوب، ۶ قضا ۲۷۰ دائرة بلدیهیه منقسمدر. قضالری: آویلا، آرناس ده سان پدرو، آروالو، بارقو ده آویلا، سبرروس، پیدراهیتا در. بوایالتک جنوب جهتی طاعلق اولوب، (سیرا ده غردوس) و (بارا-مرا ده آویلا) طاغلری شرقدن غربه طوغری تمتد اولهرق، بر طاقم کوزل وادیلر تشکیل ایدبورلر، و صولری بر طرفدن (البرکه) و (یتنار) نهرلری واد سطه سیله (تاج) ایرماغنه، و بر طرفندن (آدایا) و (تورمس) واسطه سیله (دویرو) ایرماغنه دوکیلور. شمال جهتی ایسه دوز قورو و طاشلق اولوب، مع هذا بعض طرفلرنده پک ائی بر نوع بغدادیه پک مقبول بر نوع کنویر یتیشیور. شمال جهتنک ارتفاع وسطیسی ۸۰۰، و جنوب جهتنک ارتفاع وسطیسی ۱۲۰۰ متره اولقله، هواسی پک صونوق اولوب، قیثی پک اوزون وایلک بهاری یوق حکینده ایسده، یاز وکوز موسملری پک کوزلددر. باشلیجه ثروت طبیعییه سی صیغیر، قویون و طوموز سوریلرندن عبارتدر. طاغلرنده متعدد کومش، قورشون و باقیر معدنلرله مرمر اوجاقلری بولنیورسده، پک آزلیری اخراج اولنقلده در. اسپانیانک شماله طوغری کیدن آنا دمیر پول خطی بو ایالتک شرق قسمنی شق ایده. رک، آویلا ایله آروالو قصبه لرینک ایچندن پکر. بشقه طرق و معابری یوق کیددر.

آویلا { (Avila) آمریقای جنوبیده (اقوا-دور) جمهوریتنک (اوریتنه) ایالتنده بر قصبه در، که (سونو) نهرینک سقی ایتدیکی براوو ده و (کینو) نک ۱۵۰ کیلومتره شرق جنوبیسنده

اولوب، وقتیه خیلی بیوک و مهم ایکن، شمعی یالکر بر طاقم اهالی اصلیه نک مسکنی اولمشدر.

آویلا طاغلری { بری سیرا ده آویلا (Sierra errade Avila) و دیگری پارامرا ده آویلا (Paramera de Avila) نامیه اسپانیانک آویلا ایالتنده ایکی طاغ سلسله سیدر. برنجیسی (آدایا) نهری وادیسنک شمال طرفده او. لوب، صولری مذکور (آدایا) ایله (زاپاردیل)، (تراباقوس) و (تورمس) نهرلری واسطه سیله (دویرو) ایرماغنه دوکیلور. بونک اک مرتفع ذروه سی اولان (سرو ده غوریا) نک ۱۳۸۳ متره ارتقاعی واردر. — ایکنجیسی مذکور (آدایا) ایله (آلبرکه) نهرلرینک وادیلری آره سنده اولوب، بر مائه سی (دویرو) و دیگری (تاج) ایرماغی حوضه سنه تابعدر. اک مرتفع ذروه سی اولان (سرو زاپاترو) نک ۲۱۰۴ متره ار. تقاعی واردر. بو طاغ (غوادارامه) ودها طوغریسی (وادی الرمل) سلسله سنه منسوب اولوب، (سرا ده آویلا) ایله دخی (سروته) استنده. ۲۱۷۶ متره ار. تقاعنده اولان بر طاغ واسطه سیله کسب التصاق ایدبور.

آویلای { دون لوی، یوان وقوزالس (Don Louis, Jean et Couzales d'A-ville) بو اوج ذات اسپانیانک آویلا شهرنده نشأت ایله، برنجیسی میلادک ۱۵۰۰ تاریخنده طوغوب، بشنجی شارل طرفندن پاپانک نزدنده سفیر بولنش؛ ۱۵۴۶ ده پروتستانلره قارشلی اولان محاربه ده شارل کینتک معیتنده آلمانیه کیدوب، بو محاربه نک تاریخی قله آلمشدر. بو تاریخی پک معتبر اولوب، لاتینجه و فرانسجه ده دخی ترجمه اولمشدر. — ایکنجیسی میلادک ۱۵۰۲ تاریخنده طوغوب، ۱۵۶۹ ده وفات ایتمش، وعقائد و تصوف و اخلاقه دائر بر قاج کتاب یازمشدر. — اوچنجیسی میلادک ۱۵۵۹ تاریخنده طوغوب، ۱۶۵۸ ده وفات ایتمش، و آویلا ایالتله اسپانیانک او جهتلرینک احوال تاریخیه سنه دائر بر قاج کتاب یازمشدر.

آویلس { (Aviles) اسپانیانک شمالنده کی آستوریا خطه سنک (اوویدو) ای. لنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، غاسقویه کور. فزینک (ریاده آویلس) قوینده واقع و ۳۳۰۰ اهالی بی

جامعدر. اسپانیانک مذکور کورفزه کی اسکله لرینک
اک ایشلکی اولوب، مقن صورتده واپور دخی
اوغرار.

آویلیانو (Avigliano) ایتالیانک جنوبده
(بازیلیقانه) ایالتک (پونجه) قضا-
سده و پونجه شهرینک ۱۵ کیلومتره شمال غریسند
ناحیه مرکزی بر قصبه در، که (سله) نهری تا بلرندن
(بانقو) چایک کنارنده بولنان بر تپه نك اوزرنده
واقع اولوب، ۱۶۰۰۰ اهالیسی و کوزل مرمر
واجقلری واردر.

آویلیانه (Avigliana) ایتالیانک شمال غری-
پسند کی (پامونته) خطه سند
(تورینو) ایالتده (سوسه) قضا سند و سوسه نك ۳۰
کیلومتره شرقده ناحیه مرکزی بر قصبه در، که (پو)
ایرماغی تا بلرندن (دوریه ریایره) چایک ساحل یسا-
رنده و تورینودن لیونه کیدن دمیربول خطی اوزرنده
واقع اولوب، ۳۳۰۰ اهالیسی واردر. جوارنده
بیلقری چوق ایکی کول ایله براسکی قلعه خرابدری
بولنور.

آوینیون (Avignon) فرانسه نك جنوب
(شرقیسند) واقع (ووقلوزه) ای-
لتنک مرکزی اولان بر شهردر، که (رون) ایرماغنک
ساحل یسارنده و لیوندن مارسلایه کیدن دمیربول
خطی اوزرنده، "۱۳° ۵۷' ۴۳" عرض شمالی ایله
"۲۸° ۲۸' ۱۵" طول شرقیده واقع اولوب، ۴۱۰۰۰
اهالیسی، بر آقادیسی، بر مکتب اعدادیسی، بیوک
برکتخانه سی، واسع موزه خانه سی، زراعت، تجارت
و صنایعه مخصوص آیری آیری جمعیتلری، اوج خسته
خانه تی، باقعه شعبه سی و زراعت صندیقی، کوزل بر
تیا ترو، بیوک بر پروستان کایساسیله بر خاوره سی
وسا تر مؤسساتی واردر. (رون) ایرماغنده ایشلین
سفانتک مرکز اداره سی دخی بو شهرده در. موقع
عایت کوزل اولوب، اطراف باغ و بوستان دود
وزیتون آغا جلریله زمره آسا واسع بر اووه ایله
محاطدر. شمال جهته یوکسک بر قیا واردر، که
اوزرنده بر عوی باغچه یابلشدر. رون نهری اوزرنده
کوزل بر آصه کوپرسی واردر. سور واستحکاماتی
دخی پک مین و کوزل اولوب، اطراف تفرجگاهلریله
حاطه اوتمشدر. ابنیه سی و علی الخصوص معبدلریله

دوا تر رسمیه سی پک کوزل ایسده، سوقا قرا اکثریسی
طار و طولاشیقیدر. صنایع و تجارتی پک ایلری او-
لوب، جوارلرنده یتیشن ایک وکوک بویانک تریه
و اعانله مخصوص فابریقه لرله دوکو مخانه لری و زراعت
ماکینه لریله، صوبه، بیلاردو، آرابه، صندلیه وسا تر
آغا جه متعلق اثاث یتیه، کاغد، بویا، مقرنه و شهریه،
کبریت، اجزای کیمیویه، سبت، باصه، ایک قاشلر
وسا تر فابریقه لری و دباغخانه لری چوقدر. بوفابریقه
لرک محصولات صنایعه سیله اون، شراب، قونیاق،
زیتون یاغی، ایک، ایک بوجکی تخمی، کراسته،
سبره، میوه، بال وسا تره دن بیوک بر تجارت اجرا
اولنور. اسکی بر شهر اولوب، رومالیرک زمانده
(آوینو قاوروم) تسیمه اولنوردی. قرون وسطاده
طاغنه رهبانک اک بیوک مرکز لرندن اولوب، نفوذلی
آلتنده بولنوردی، و کلیسا و مناسترلرله طولمشیدی،
که بونلر بو کون دوا تر رسمیه و عومیه به تحویل او-
لفشلدر. ایراندن فرانسه یه اتجا و تنصرله بو ایالت
خلقنه کوک بویانک زرعی اوکرتن (زان آلتن) ک بر
هیکلنی یاپوب، شهرک شمالنده کی قیایک اوزرینه رکن
ایتمشدر.

آهانت (Ahanta) آفریقانک غرب جهته
(کینه علیا ساحلنده برکوچک مملکت
اولوب، مرکزی (بوسوه) قصبه سیدر.

آهر ایرانک شمال غری جهته آذربایجانده
(بر چایدر، که تبریزک شمالنده واقع
(آقشاش) و (اولوچاملو) طاغلرینک اتکلرندن نیعانه،
شرقه طوغری آقهرق، و صاغ وصولنده کی طاغلر-
دن بر چوق چایلر دخی اخذ ایدهرک، همنای اولان
قصبه نك یاندن پکدکدن صکره، (سوالان) طاغنک
شمالده (قره صو) نهرینه دوکیلور، که اوده شماله
طوغری آقهرق، (آراس) ایرماغنه منصب اولور.
بحراسی تقریباً ۱۰۰ کیلومتره در.

آهر ایرانک شمال غری پسند آذربایجان قطعه-
(سند، تبریزک ۱۱۵ کیلومتره شمال
غری پسند و همنای اولان آفانک نهرک ساحل یسا-
رنده واقع بر قصبه اولوب، تقریباً ۳۵۰۰ اهالیسی
واردر.

آهر هندستانک شمالنده (بلندشهر) قضا سند
(بلندشهرک ۵۳ کیلومتره شرق شما-

آهود { Ahod یاخود Aod } بنی اسرائیل
حکامندن اولوب، قبل المیلاد ۱۴۹۶
تاریخندن ۱۴۱۶ تاریخندک حکم سورمشدر. بنی
اسرائیل رجاندن بو اسمده دیگر بر قاج ذات ده
کشددر.

آهی { یاوز سلطان سلیم دوری شعراسندن
اولوب، اسکی عثمانلی شاعرلینک اک
منازلرنددر. روم ایلنده کی نیکولیدن اولوب،
پدری سیدی خواجه نامیلہ زنکین بر تاجر اولدینی
حالده، کندیسی پدرینک وفاتنده، اکیال تحصیل
مقصدیلہ استانبولہ کلہرک، طریق علی به ملازمتہ
باشلامش، ور چوق وقت صکرہ «شیرین و پرویز»
نامیلہ ترتیب ایتیش اولدینی منظومه منظور حضرت
پادشاهی اولدقدہ، سن ورتبه سنی سؤال پیوروب،
قرق یاشنده وهنوز ملازمتده اولدینی خبر آنجه،
ترقی ایتدیرلمسی فرمان پیوریلوب، بونک اوزرنه
آنا طولی قاضی عسکری بولنان کمال پاشا زاده بروسه
ده کی یازید پاشا مدرسلکنی عرض ایتیش ایسهده،
آهی روم ایلی قاضی عسکری زیرک زاده نک اغفالیه
بو مأموریتی رد ایتدیکندن، خاطر پادشاهی رنجیده
اولوب، بستون ابواب تفضی مسدود فالش؛ و آنجق
بر خیلی زمان صکرہ قره فیه مدرسه سنه تعیین او-
لنہرق، بو مناسبتله مناسرتده ینہ شرادن خاورینک
همشیره سیله تزوج ایتیش؛ و بر مدت صکرہ اوراده
رحمت حقہ نائل اولمشدر. شو بر قاج بیت «شیرین
و پرویز» منظومه سنددر:

مکر بر صبح دم بو زال کردون
سپهرک دامن قلشیدی بر خون
مکر کم وضع حمل ایتشیدی تاهید
آنکچون قان ایچنده طوغدی خورشید
طوغدی صبح دم بانوی دوران
بر آلتون باشلورمه صاجلو اوغلان

زمانک اکثر شعراسی کی تشبیہاتده مبالغه ایدوب
صددون چیقدینی بو بیتلرندن دخی آکلاشیلور.
«حسن دل» عنوانله دیگر بر منظومه مشهوره سی
وار ایسهده، اکیالنه وحتی تبیضنه پیلہ اجل مساعده
ایندیکنندن، ناتمام وپرشان بر حالده فالمشدر. شو
بر قاج بیت بو منظومه دندر:

جامهک ففری جاه و مالله در
عارفک عرقی کالاله در

لیسندہ، کنک نہرینک ساحل یمنندہ بر قصبه در.
— بو اسمله هندستانک غرب جهتندہ دخی بر اسکی
قصبه وار ایدی، که الیوم خراب اولوب، یالکز
(اودیور) راجہرینک قبرستانی اتخاذ اولغفلہ، کوزل
ترہ لری حاویدر.

آھر { یاخود آر (Ahr) پروسیہ نک (رین)
ایرماغی جهتندہ بر چاید، که (ایفل)
طاغندن نیغانلہ، (قوبلنج) ایالندہ جنوب غربدن
شمال شرقیه طوغری آقہرق، ۵۰ کیلومترہ نک
جریاندن صکرہ، صول ساحلندن (رین) ایرماغنه دو-
کیلور. وادیی غایت کوزل اولوب، کنارلرندہ
کوزل باغ و بوستانلر واردر.

آھر وایلر { (Ahrweiler) پروسیہ نک (رین)
ایرماغی جهتندہ کی (قوبلنج) ایله
لندہ قضا مرکزی بر قصبه در، که (قولونیه) نک ۴۷
کیلو مترہ شمال غربیسنده و آنف البیان (آھر) نہرینک
کنارندہ واقع اولوب، ۳۸۰۰ اھالیسی، دمیر
معدنیله معدن صولری، مشهور شرابلری و بر قاج
فابریقه سی واردر.

آھسہ { (Ahse) پروسیہ نک غرب طرفندہ کی
(وستفالیہ) خطه سنندہ بر کوچک
نہردر، که (سوسترپورده) اسمیلہ معروف بر طاقم
کوزل مرعاری سقی ایله (لیپہ) نہرینہ دوکیلور.

آھو { فقهای خفیه دن بر ذات اولوب، فتاد
وی به متعلق بر کتانی واردر، که فتاد
وی «تاتارخانیہ صاحبی بوکتابدن خیلی شیلر نقل
ایتشددر. ترجمہ حالنه دسترس اولنہ میوب، یالکز
قاضی خاندن مؤخر، یعنی ۶۰۰ سنہ ہجریہ سنندن
صکرہ اولدینی فتاوی «تاتارخانیہ صاحبک افادہ سنندن
آکلاشیلور.

آھواشاپام { (Ahouachapam) آمریقای
وسطینک (سالوادور) جھو-
ریتندہ (سونسوناٹہ) ایالنه تابع و مرکز ایالتک ۳۰
کیلومترہ شمال غربیسنده واقع بر قصبه در، که ۷۵۸
مترہ ارتقاعی اولان پک مثبت بر اووہ نک اورتنہ سنندہ
اولوب، قسم کلیسی آمریقا اھالی اصلیه سنندن اولوق
اوزرہ، ۸۰۰۰ اھالیسی واردر. اطرافندہ کی اووہ
ده کلیتی شکر قامشی وقمہو حاصل اولور، وجوا-
رندہ بر قاج کوکوردلی معدن صوبی واردر.

عشق و شوق اہلی و جدو حال ایست
نہ کمال ایست و نہ مال ایست
بزی کور کیم نہ مالز وارد
نہ کمال و نہ مالز وارد.

غزلیات و سائر اشعار دخی سلیس و معنیدار
اولوب، بر قاج بیتک ایرادی مناسب کورلدی:

نہ مصاحب بولنور درد و غم یار کھی
نہ فراغت بوی وار کوشہ خار کھی
کو تر و تپ نقطہ کھی اورتہ بہ آندی بی چرخ
بشدی کندی قبی چزمکہ پرکار کھی
اول قیامت بی فردایہ مالوب آھی ینہ
یارنہ قالدی ایشم وعدہ دیدار کھی

آھی { چغتائی. چغتای امراسندن اولوب،
آل تیموردن سلطان حسین بابقرانک
اوغلی غریب میرزانک خدمتندہ بولنش بر شاعر در.
اشعار پک عاشقانہ در. ابتدا مخلصی ترکیبی
اولوب، بعدہ آھی مخلصی اختیار ایتشد. مشارالیه
غریب میرزا نامنہ مرتب دیوانی وارد. ۹۲۷ تاریخ
ہجریسندہ ارتحال ایتشد. شو بر قاج بیت جملہ
اشعار نندرد:

روز ہجرت کفت بجام غم جانسوز را
دارم امید کہ تخاید خدا آن روز را

خستہ بودم آندی وز لطف پر سیدی مرا
کر نمیدیدی مرا دیگر نمیدیدی مرا

آھیر { ہندستانک شمال جھتندہ ساکن بر
قومدر، کہ اسکی سانسکری کتابلرنہ
(آہیر) نامیلہ یاد اولنان قومک عینی اولدینی
مظنونہ.

آی { نوبدہ کی دنقلہ شہری ملوکندن او۔
لوب، سسکزیجی عصر ہجری اوائلندہ
حکم سورمش، و ۷۱۶ دە وفات ایتشد. قلاوون
طرفندن دنقلہ بہ مصر عسکری کوندرلدیکی وقت
بونک سانی (ممامون) حکم سوربور دی.

آی { بصرہ جھتندہ کی (کرخ) خطہ سنک
قصیلرندن اولوب، آلب آرسلان
سچوقی طرفندن فتح اولنش ایسہدہ، کرخ حکمدا.
رینک جزیه اعطاسنہ رضا ویرمی اوزرینہ، ینہ
ترک اونٹشیدی.

آی { روسیہنک (اورنبورخ) ایالتندہ
بر نہرد، کہ اورال سلسلہ جبالنک

غرب جھتندن نبغانلہ، شمال غربیہ طوغری آقہرق،
۲۷۰ کیلومترہنک جریاندن صکرہ، وولغا ایرماغنک
تابعلرندن (اوقہ) نہرینہ دوکیلور.

آی { (Ay) فرانسنک (مارنہ) ایالتندہ (ریس)
شہرینک ۲۷ کیلومترہ جنوب شرقیسندہ
ناحیہ مرکزی بر قصبہ اولوب، ۴۱۸۰ اہالیسی
وپک کوزل شرابی وارد.

آی { (Ay) آسیانک جنوبندہ کی جزایردن
(باندہ) طاقنہ منسوب کوچک لکن غایت
کوزل بر آطہ اولوب، ۴۰° ۳۰' عرض جنوبی ایلہ
۱۵۷° ۳۶' طول شرقیدہ واقعدر.

آی { آیا و آیو روم لسانندہ «عزیز» دیمک
(اولمقلہ، روم ابلی و آناطولیہ روم
ایمپراطورلنی زمانندہ خرسیتیانلرک کندی عزیزی
نامیلہ تسمیہ ایتش اولدقلری بر چوق محلل اسملرینک
باشندہ بولنور.

آیاللوغ { ویاخود آیاسلوغ [«آیاسلوغ»
مادہسنہ مراجعت بیوریلہ.]

آیاچو { (Ajaccio) قورسیقہ آطہ سنک مر۔
کزی اولان مستحکم بر شہردر، کہ
جزیرہنک ساحل غریبسندہ ہمنامی اولان بر کورفرک
ایچندہ و ۱° ۵۵' ۴۱' عرض شمالی ایلہ ۶° ۲۴'
۱۸" طول شرقیدہ واقع اولوب، ۱۶۵۵۰ اھا۔
لیسی، مکتب اعدادیسی، ۲۷۰۰۰ جلدی حاوی
کتبخانہسی، مکمل موزہخانہسی، زراعت و فنون
وصنایع جمعیتلری، مقارنہ و چیغارہ فابریقلری وجو۔
بات، شراب، بال، دری، یاغ، کراستہ، پورتقال،
لیمون و سائرہن عبارت ایشلک بر تجارتی وارد.

بر برون اوزرندہ مؤسس اولوب، سوقاقلری واسع
وابنیہسی کوزلدرد. شہرک ایچندہ بر قاج میدان او۔
لوب، برینک اوکندہ بوناپارٹک طوغدینی خانہ مو۔
جووددر، و او میدانہ مشارالیک بر ہیکلی رکز
اولنشدرد. استحکاماتی پک منین اولدینی کبی، لیمانی
دخی واسع و امیندر. اطرافندہ کوزل باغچہلری
وتفرجکاہلری وارد. آیاچو رومالیرک زمانندہ دخی
(اور چینوم) نامیلہ موجود ایدیسہدہ، لیمانک شمال
جھتندہ ایدی. شمذیکی شہر ایسہ یکی اولوب، بو
آطہ فرانسنک الینہ یکدکدن صکرہ، واک زیادہ
بوناپارٹک وطنی اولوق حسبلہ، بیویوب، قورسیقہ
ایالتنک مرکزی اتخاذا اولنشدرد.

حیرت افزادر. قلعه‌نك جوارنده زیر زمینده طاشدن او بولمش اوچوز قدر او طه کوریلور، که بهرینك ۸ آرشون وسعت و ۳ آرشون ارتفاعی اولوب، احتیاله کوره میتلک وضعنه مخصوص ایتملدر. بو قصبه‌نك جوارلری اوج وقوعات مهمه تاریخیه‌نك محل اجرائی بولنشدر، که بونلرک برنجیسی میلاددن ۳۳۳ سنه اول پیوک اسکندرک دارایی مغلوب ایتسی؛ ایکنجیسی میلادک ۱۹۴ تاریخده رومالیردن (سپیم‌سور) ک (سپینوس نجر) ه غلبه چالسی؛ اوچنجیسی ده ۶۲۲ تاریخ میلادیسندن قسطنطنیه روم ایمپراطورلرندن (هرقلوس) ک کسرای انزنامه دوچار ایتسیدر. قرون وسطاده وندیک وجنوه بحریونی عندنده (آیاچو) نامیه معروف اولوب، ینه خیلی اهییتی حاز ایدی. بوکونکی کونده آياس قصبه‌سی پک کوچک اولوب، هر اهییتدن عاری ايسه‌ده، مذکور لیما‌نك کرک تجارت وکرک حرب ایچون اولان استعداد طبیعیسنه بناء، آناطولی دیر یوللری‌نك بر اویجده اورابه منتهی اولسی ضروری اولوب، او حالده ینه اسکی اهییت و معموریتی کسب ایده‌جکی مأمولدر.

آياس پاشا } یاوز سلطان سلیم حضرتلرینک رجالدن اولوب، دور سلطان سلیمانیده مسند صدارته نائل اولمشدر. کندیسى آر-ناؤد اولوب، حرم‌هایوندن آغالقه طشریه‌یه چیقهرق، یکجیری آغاسی اولمش؛ ومصر سفرنده سلطان سلیم حضرتلرینک معیتنده بولنهرق، ابراز شجاعت و دراهیتله برابر، بعضی اختارات نافع‌نك عرضنه دخی اولمشیدی. سلطان سلیمانک جلوسندن صکره آناطولی بکر بکیسی اولوب، شام والیسی چرکس جانبردی غزالینک عصیان و قتلی اوزرینه شام والیکنه دخی نصب اولنش؛ وردوسک فتحنده معیت پادشاهیده بولنوب، پک چوق خدمتی کورلمش؛ و اوصره‌ده بر آره‌لق غضب پادشاهی‌یه اوغرایهرق، رتبه‌سی رفع و کندیسى حبس اولنش ايسه‌ده، متعاقباً عفو، ورتبه و مأموریتی اعاده اولنشیدی. بغداد سفرنده و بارباروس خیرالدین پاشا ایله برابر قورقه‌نك محاصره‌سندن دخی بولنوب، خدمات مبروره‌سی کورلمکله، ۹۴۲ تاریخنده وزیر ثانی اولدینی حالده،

آیاچو (Aiazzo) [«آياس» ماده‌سنه مرا-جعت بیوريله.]

آیاربانکیس (Ayarbanhis) سوماتره آطه‌سنک ساحل غریبسندن بر قصبه واسکله‌در، که ۱۱° ۰۰ عرض شمالیده واقع اولوب، او جوارلرده کلیتله حاصل اولان قهوه محصولاتنک مخزجیدر.

آیازمند } آیدین ولایتنک از میر سنجاغنده و برغه قضا‌سندن ناحیه مرکزی بر کوچک قصبه‌در، که ساحل بحر قرینده ومدلی آطه‌سنک قارشیسندن اولهرق، برغه‌نك ۴ کیلومتره شرقنده و آیوالفاک ۲ کیلومتره جنوبنده واقعدر. ناحیه‌سی ولایتنک منهای شمال غریبسندن واقع اولوب، جنوباً (دیکیلی) و شرقاً (قوزاق) ناحیه‌ریله محدود، و شمالاً خداوندکار ولایتنک قره‌نی سنجاغنه ملحق آیوالق قضا‌سیله همجوددر.

آیازمه } روملرک مقدس عدایتدکلی بعض چشمه‌ره ویریلن اسم اولغله، استانبولده و روم‌ایلی و آناطولی‌سده بر حیوق محله‌ره علم اولمشدر. آیدین ولایتنده کی (آیازمند) دخی آیازمه‌دن غلطدر. [«آیازمند» ماده‌سنه مراجعت بیوريله.] — آیازمه قیوسی استانبول سورینک خلیج طرفنده اولان قیورلندن اولوب، اودون قیوسیله اون قیانی آره‌سندن واقعدر.

آياس } آطنه ولایتنک جبل برکت سنجاغنه تابع پیاس قضا‌سندن یورطه‌لق ناحیه‌سنک مرکزی اولان بر کوچک قصبه‌در، که اسکندرون کورفزینک غرب جهتنده اولان یورطه‌لق لیما‌نك مدخلنده و شرقی شمالی ساحلنده واقع اولوب، اسکندرون و پیاس اسکله‌لرینک قارشیسندن واسکندرونک ۴۵ کیلومتره غربنده بولنور. مذکور یورطه‌لق لیما‌ن هر روزکاردن محافظه‌ل صاغلام وواسع اولوب، بالکز آناطولی‌نك دکل، بلکه بشون آق دیکز سواحلنک اک کوزل لیما‌ن اولق مناسبتیه، آياس ازمئه قدیمده بحق پیوک بر اهییت تجاریه و سیاسیه کسب ایدوب، ایسوس (Issus) نامیه‌یه جسیم بر شهر ایدی. بو شهر قدیمک خرابه‌لری الآن موجود اولوب، هله قلعه‌ریله صوبوللرینک وکوپری وجام و سائر ابنیه جسیمه‌سنک ویراندلری

شهرت بولان بر معاهده امضا اولنش ایسه ده، برلین قونفره سی طرفندن فسح اولنهرق، برلین معاهده سی اونک برینی طوتمشدر.

آیاستفانوس { ادرنه ولایتک قرق کلیسا سنجاغنده اخته بولی قضا.

سنه ملحق ناحیه مرکزی کوچک بر قصه اولوب، قره دگیر ساحلندن ۲ کیلومتره ایچریده، اخته بولینک ۱۶ کیلومتره جنوبنده وصفاقونک ۲۴ کیلومتره شرق شمالیسنده واقعدر.

آیاسراندی { یاخود سراندوس (Santa-Quaranta, "Αγίου Σα-ράντα")

آرناؤدولک ساحل غریسنده یانیه ولایتک ارکری سنجاغنه تابع دلیونه قضاسی داخلنده بر اسکله در، که بعض دفعه ناحیه مرکزی دخی اتخاذ اولنشدر. (اوغخیموس) شهر قدیمک خرابه لری کنارنده واقع اولوب، برکروک وقرنینه داره سیله لویید واپورلری آجته سنک اداره خانه سنی و برخان ایله بر قاج مغازه بی حاویدر. قورقه جزیره سنک منتهای شمالیسی قارشیسندن اولوب، بتون ارکری سنجاغنک اسکله سی و یانیه نک اسکله لردن بری اولغله، تجارتگاه بر پر اولوب، خیلی کیلر وهفته ده ایکی دفعه لویید قومبایه سنک برکوچک واپوری اوغرار. لیانی پک محافظه لی دکل ایسه ده، یانلیسی قولایدر. هواسی ملایم وغایت صاغلام اولوب، آتجیق طاطلی صوبی یوقدر. اسکی شهر اسکله نک شمال جهتنده اولوب، قلعه سی واکثر خانه لری نک دیوارلری و صهرنجلری الان قائمدر. بوشهر پک اسکی اولوب، میلادک آلتنجی عصرینه دک معمور اولدیی حالده، ۵۵۰ تاریخ میلادیسنده او طرفلره برآ و بحرآ هجوم ایدن (غوت) لر تخریب ایتشلردر. اسکله نک جنوب شر- قیسنده برپیه نک اتکندنه ویولک اوزرنده برمناستر ایله بر آلتنده قرق کوچک اوطه بولنیور، که اسکی زمانده هر برنده بر کشیش اختیار ازوا ایتدیکندن، موقع « قرق عزیزلر » دیمک اولان (آیا سراندی) ودها طوغریسی (آی ساراند) تسمیه اولنشدر.

آیاسفید { ونام دیکری کلیرمان. آیدین ولا- یتنک از میر سنجاغنه ملحق اورله قضا.

سند واز میر کورفرینک جنوب جهتنده، از میر دن اورله و چشمه یه کیدن جاده نک اوزرنده برکوچک قصه در،

ابراهیم پاشانک برینه صدراعظم اولوب، درت سنه سورن مدت صدارتنده کمال عدل وحقانیتله اداره اور دولته موفق اولدینی کی، کیمسه بی ده ریخیده ایندیکی مشهوردر. ۹۴۶ تاریخنده ظهور ایدن وبا غلته دوچار اولوب، صدراعظم ایکن وفات ایشدر. تواریمده زندوستلغندن بشقه بر عیبی ذکر اولغیور. ازواج و مفروش لری چوق اولوب، وفاد نده یکر میدن زیاده اولاد بر ایشدر. مسقط رأسی آرناؤدولک نرمسی اولدیفنه دائر بر معلوماته دسترس اولنه مدیسه ده، برادرلرینک علمادن اولوب آلولویه ده مقیم بولنش اولدقلری بعض تاریخلرده ذکر او- لندیفنه نظرآ او طرفلردن نشأت ایش اولسی ملحوظدر.

آیاس پاشا { بودخی آرناؤد اولوب، فاتح یمن مشهور صدراعظم ستان پاشانک برادریدر. سلطان سلیمان زماننده ارضروم بکریکلیکنه تعین اولنوب، آناتولیده اعلان عصیان ایدن شهزاده بایزید خانک ایرانه فرارینی تسهیل ایتدیکچون، ۹۶۶ تاریخنده سلطان سلیم ثانی طر- فندن ارضرومده اعدام اولنشدر. اوغلی مصطفی پاشا عیجه سی سنان پاشانک معیتده افلاق محاربه- سنده بولنشدر.

آیاستفانوس { (San-Stéfano, "Αγίου Στεφάνου") روم ایلنده

درساعات جوارنده اولوب، شهر امانته ملحق چنابلجه سنجاغنک کوچک چکجه قضاسنه تابع بر قریه در، که روم ایلی دمیر پولی خطنک جنوبنده و مرمره دیکری ساحلنده اوله رق، استانبولک (یعنی بدی قله قبوسنک) ۹ کیلومتره غریبنده واقعدر. اطراف آتجیق و هواسی لطیف اولوب، اغنیا صیفیه- لری اولق اوزره، برطاق کوزل کوشک ویالیلری و بر فاتح مسافر خانه وقازیو و دکان و سارنه ایله یوز قدر خانه بی جامعدر. اهالیسی همان کاملاً خرس تیاندن. قریه مذکوره ایله استانبول آره سندنه واقع (مقری کوی) بو صوک سنه لرده خیلی توسع ایدوب، کسب معوریت ایتدیکی حالده، آیاستفانوس بالعکس تدقی ایشدر. ۱۲۹۴ تاریخ هجریسنده واقع محاربه ده روس عسکری بعدالئارکه بو قریه یه قدر کلوب، اوراده دولتین بینده «آیاستفانوس معاهده سی» نامیله

حواریونند یوحنا بولنش اولغله، بو مناسبتله مذکور معبد و بالاآخره بتون قصبه یه واسم ویرلمشیدی، که الیوم مستعمل اولان اسمنک بوندن غلط اولدیغی آشکاردر. خرسیتیانلغک اوانل ظهورنده بو شهرده ایکی دفعه بیوک مجلس روحانی انعقاد ایتشدر. یونانیلر زماننده بو شهرده مشاهیر علما و ارباب هنردن بر قاج ذات ظهیر ایتشدر، که اک مشهورلری فیلسوف (هراقلیوس)، شاعر (اینوناقس) و رسام (آبل) و (پاراسیوس) در.

آیاش { آنقره ولایت و سنجاغنده قضا مرکز

بر قصبه در، که مرکز ولایتک ۴۵ کیلومتره غربنده، از میددن آنقره یه کیدن جاده نکلر اوزرنده و (قبرمزی چای) له برلشهرک سقاریه یه دو. کلن بر کوچک چایک کنارنده و بر طایغ اتککنده واقع اولوب، ۵۰۰۰ قدر اهالیسی وارددر. قصبه نکلر ایچنده حاجی بیرام ولی مریدلرندن شیخ مصطفی بنیامینک تربلری بولنوب، زیارتگاهدر. بر رشده مکته و امراض جلدیه یه نافع بر قایلیجیسی وارددر. — قضاسی (کودل) ناحیه سی دخی حاوی اولوب، شرقاً نفس آنقره قضاسیله غرباً بکازاری و میخا لمجق قضا لری آره سنده واقعدر. قضانک اهالیسی تقریباً ۳۵۰۰۰ کشتی اولوب، جله سی اهل اسلامدر. درون قضاده ۴۳ جامع شریف، ۱۸ مسجد ۷ مدرسه، بر رشده مکته، ۴۳ صبیان مکته، ۷۷۱ خانه و ۱۹۰ دکان بولنور.

آیاش { آظنه ولایتک ایچ ایل سنجاغنده مرکز

لو اولان سلفکده قضاسنه ملحق بر ناحیه در، که قضانک شرق شمالی جهته و واقع اولوب، مرکزی (نیوس) نهری منصبک صاغ طرفنده بولنان (نیوس) قریه سیدر. ساحل بویجه عمدت او لان اراضی بسیطه سنده ناحیه اهالیسی اداره اید. ییله جک مقدارده حبوبات یتیشوب، ایچ طرفلری طاغلق اولغله، اورالرینک اهالیسی چوبانلقله اشتغال و قویونلرینک بوکندن کلیم و چوال کی بعض شیرلر ننج ایدرلر. مرکز ناحیه نکل جنوب جهته بولنان (آیاش) قلعه سنک اطرافنده و ناحیه نکل سائر طرفلرنده بر طاق آثار عتیقه بولنور.

آیاصلوغ { ویاخود آیانلوغ. «آیاصلوغ» [ماده سنه مراجعت یوریه له.]

که از میرک ۱۹ کیلومتره غربنده و اورله نکل ۱۳ کیلومتره شرقنده و ساحل بجرده واقع اولوب، بعض دفعه ناحیه مرکزی اتخاذ اولنشدر.

آیاصلوغ { آیدین ولایتک از میر سنجاغنه تابع

قوش آطه سی قضاسنده ناحیه مر. کزی بر کوچک قصبه در، که از میرک ۶۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده و قوش آطه سنک ۱۰ کیلومتره شمال شرقیسنده، قوش آطه سی کورفرزینک ایچ طرفنده و ساحل بجرده ۵ کیلومتره لك مسافده، کو. چک مندرس ایرماغنک صول یعنی جنوب جهته و از میردن آیدینه کیدن دمیر یول خطی اوزرنده و واقع اولوب، موفق بولنغله، قوش آطه سی اسکله سیله بر شوشه ایله مربوطدر. بو قصبه شمیدیکی حالد بوجک برقریه دیله جک حالد ایهده، ازمنه قدیمه شهرلرینک اک بیوک واک مشهورلرندن اولان (افس) یاخود افسوس (Ephèse) شهرینک خرابه لری اوزرنده واقع اولغله، اهمیت تاریخیه سی پک بیو کدر. شهر قدیم شمیدیکنک غرب جهته اولوب، همان ساحله قدر عمدت اولوردی. ویرانه لری الیوم مشهود در. افس شهری پک اسکی بر زمانده آیدین ومنتشا سنجاقلرینک اهالی قدیمه سی اولان قاریالیر طرفندن تأسیس اولنوب، مؤخرآ اسکی یونانیلرک (یونان) دنیلن شبهه سندن بر طاق مهاجرلر کلوب، شهری ضبط ایتشلردی. بونلرک زمانده شهر زیاده سیله بیویوب، بیوک بر شهرت و معموریتیه نائل اولمش، وانبیه سی پک مضع اولوب، علی الخصوص قردن کنایه اولان (دیانه) الهه سنه مخصوص اولان بر معبدی دنیانک عجایب سبه سی عدادینه یکمشیدی. بو معبد بیوک اسکندرک یوم ولادنده یعنی قبل المیلاد ۳۵۶ تاریخنده (اروسنرات) نام شخص طرفندن محضا ابقای نام مقصدیه احراق اولنش ایهده، متعاقباً دهها مکل صورتده بنا اولنش؛ و بعد المیلاد ۲۰۳ تاریخنده بعض اقوام شمالیه طرفندن یغما ایدیلوب، قسطنطین زمانده ببتون هدم اولنشدر. حواریوندن (پولیس) بو شهرده اجرای وعظ و نصیحت ایدوب، مؤخرآ تلامذه سندن (تیوتیوس) شهرک ایلک پسخوبیسی اولمش؛ و ایلک تأسیس اولنان خرسیتیان معبدینک رئیس روحانیسی بن النصارا (آیوس ثئو لقوس) یعنی «عزیز متکلم» لقبیه مشهور اولان

ویرمك ایچون، بونی بهری ۴۵ قدم ارتفاعند
 غرائیدن ۸ ستون اوزرینه طیاوب، بو ستونلری
 یینلرنده بر کرکله ربط ایتمش؛ و بو کرکله اوزرنده،
 قادینلره مخصوص اولوق اوزره، دارآ مدار واسع
 بر طبقه یامشدر. بو طبقه نك اوزرینه ایکی
 طرفدن آلتیشر اولوق اوزره، آلتده کیلردن کوچك
 اوله رق ۱۲ ستون رکز ایدوب، بونلره اوست
 طبقه نك قبه لرینی طیامشدر، که بوده سمانك اون
 ایکی بر جنی تقلید فکرینه مبنیدر. داخل معبدده
 بیوک قبه یی و آلت طبقه یی طوطقی اوزره ۴۰ بیوک
 ستون بولنوب، بونلرک اوستنده کیلر دخی ۶۰
 عددنددر. بونلرک آره سنده روماده شمک عبا.
 دته مخصوص بولنش اولان بر بیوک معبددن مأخوذ
 قیرمزی سماکیدن ۸ ستونه (افس) یعنی آياسلوغ
 شهر قدیمده قرک عبادته مخصوص بولنش اولان معبد
 مشهوردن آلتش یشیل یشمدن ۶ وغایت بیاض مر-
 مردن ۴ ستون بولنیور. دیگر ستونلر دخی (تروآ)،
 آتیه و سائر محله ک معبدلرندن آلتشدر. بو صورتله
 معبد میلادک ۵۴۸. تاریخنده ختام بولوب، دیوار-
 لرینک ایچ طرفی اویمه و تصویر اوله رق پک چوق
 زینتله ره مزین بولنش ایسه ده، بو زینتله ره جله سی
 بت و صنم قیللندن اوله رق ملائکه و عزیزلر رسملرندن
 عبارت بولمغله، معبدک جامع شریفه تحویله ده رفع
 ویا ستر اولنش؛ و شدیکی ساده لکی بنایه بشقه بر
 لطافت ویرمشدر. ایمپراطور یوستنیانوس بو معبدی
 (صوفیا) اسمنده روماده ظهور ایتمش اولان بر عزیزه-
 نك اسمنه حرمة یته (آیاصوفیه) تسمیه ایتمشدر.
 معبدک شرقدن غربه اولان طولی ۲۶۹، شمالدن
 جنوبه اولان عرضی ۲۴۳، ویردن بیوک قبه نك اور-
 ته سته قدر اولان ارتفاعی دخی ۱۸۸ قدمدر. اون
 اویچ ییحق عصر دهری قائم اولان بو معبد دفعاتله
 زده لنوب، ابتدا (ماکدونیا یی واسیل) نام ایمپرا-
 طورک زماننده بیوک قبه یی طوتان کرکله بری زلزله-
 دن سقطله نرق، دشمک درجه سته گلش ایکن، کمال
 مهارتله تعمیر اولنش؛ و ایمپراطور (رومان) زماننده
 دخی بو کرکله دیگر بری خراب اولوب، تجدید او-
 نمشدر. «بلغارلر قاتلی» لقبیه ملقب اولان دیگر
 (واسیل)ک زماننده حرکت ارضدن قبه نك بر پار-
 چه سی ییقیلوب، تعمیر اولندقدن صکره، اختیار

آیاصو } جزایر بحر سفید ولایتک مدلی
 سنجاق و قضا سنده و مدلی آطه سنک
 جنوب شرقی جهتنده ناحیه مرکزی بر بیوک قریه او-
 لوب، جزیره مذکور نك اک بوکسک طاعی اولان
 (الیاس) و نام دیگرله (اولیبوس) طاعنک شمال شرقی
 اتکندده واقعدر. — آیاصو ناحیه سی جبل مذکورک
 اتکرنندن عبارت اولوب، آطه نك (یره) کورفرینک
 غرب جنوبیسنده واقع قسمندن عبارتدر. [تفصیلات
 احوالچون «مدلی» ماده سته مراجعت بیورله.]
 آیاصوفیه } (Sainte Sophie, 'Αγία Σοφία, φιλία) استانبولده طوب قپو
 مرای همایونی خارچنده جسم بر جامع شریف او-
 لوب، شرق جهتندن فارشیسندن عدلیه نظارتی
 داره سی بولنیور. میلادک ۳۲۵ تاریخنده روما
 ایمپراطورلرندن اک اول تنصرا ایتمش اولان بیوک قسطنطنین
 طرفندن، اخشاب اوله رق، کلیسا صورتنده بنا او-
 لنوب، صفات اللهدن اولان «حکمت مقدسه» یه
 دلالت ایتمک اوزره (آیاصوفیا) تسمیه اولنمشدر.
 بعده آرقادوبسک زماننده یانوب، بونک اوغلی (تتو-
 دوسیوس) طرفندن مجددک و ده مکیل صورتده یانیش
 ایسه ده، (یوستنیایوس) زماننده ظهور ایدن بر
 بیوک اختلال صره سنده وقوع بولان یانغینده یکیدن
 یانیش؛ و او وقت (یوستنیانوس)، اختلالدن ضرر
 دیده و مایوس اولان اهالی یه مدار تسلیت اولوق
 اوزره، مبالغه کلیه صرفیه، بو معبدی کارکیر او-
 له رق شدیکی صورتده بنا ایتمشدر. معمارلری او
 زمانلرک مشاهیر ریاضیونسندن (تراله) لی (آنتیوس)
 اله میللی (ایسیدور) ایدی. آنتیوس بو معبدی معابد
 قدیمه طرزنده بنا ایدرک، قبه سنی نصف کره شکلنده
 داروی یانغله برابر، بو قبه یی درت کرکله اوزرینه
 طور دیروب، بو درت کرکله هر بری خارچنده ربع
 کره شکلنده بر نصف قبه دخی یانغله، او وقت بین-
 انصارا عادت اولدینی اوزره، معبدده بر چلیپا
 شکلی ویرمه اوزنمشدر. مرقوم یوستنیانوسک زما-
 نده وقوع بولان شدتلی بر حرکت ارض صره سنده
 معبدک قبه سی ییقیلغله، ذکر سیقت ایدن ایسیدورک
 بکنی اولان دیگر بر معمار ایسیدور معرفیه یکیدن
 بنا اولنمشدر، که الآن باقی اولان قبه در. ایسیدور
 قبه یی داروی یایموب، بیضوی شکلنده یانیش، و ممانت

بو جامع شریفك جوارلرنده كى محله به دخی (آیاصوفیه محله سی) دینور.

آیاصوفیه } (كوچك —) . استانبولده

(جنجی) میدانی آلتنده واقع بر جامع شریف اولوب،

كلیسادن محولدر. بو معبد کلیسا ایكن، (سرجیوس)

و (باقوس) کلیسایی، ودها اول (اورمزداس) ویا

(هرمزد) مناسرتی نامیله معروف اولوب، ایمرا.

طور (یوستینیانوس) طرفندن بنا اولمشدر. كو.

چككلیله برابر بر یوك معبد رسمنده اولوب، شكلی

داروی اولمقله، اورته ده كی یوك قبه سنك اطرا.

فنده سكر كوچك قبه بولنور؛ و بونرك كركری

آره سنده (یونیا) اصول معماریه سنده ایكى صره ستون

بولوب، برنجی صره یی تركیب ایدن ۱۶ ستونك

آلتینی یشیلدر، و اونك بیاض لكه لری واردر.

ایكجی صره ۱۸ ستوندن عبارت اولوب، سكری

یشیل و اونی بیاض و قهریزی لكه لیدر. کلیسا ایكن

بك مزین اولوب، طاشلری ییله آلتونله مجلی بولنش

اولدینی قبل الفتح یازلش بعض تاریخلردن آكلا.

شیلپور. استانبولك فتحندن صكره، سلطان بازید

ثانی زماننده مقتولاً وفات ایدن قزلر اغاسی حسین

اغا طرفندن جامع شریفه تحویل اولنهرق، وقف

باغلامشیدی. آغای موی الیهك تر به سی دخی

جامعك جوارلرنده در. پیشگاهنده بر تکیه سی دخی

واردر. شادروان مکتبی ۱۱۵۳ تاریخ هجریسنده

(آندرونیک) زماننده قبه لك بر طرفی مشرف خراب

اولدینی حالده، مرقوم زوجه سندن قالمش اولان

كلیتی بر مبلغی صرفله، خارجاً ایوم موجور اولان

بر طاقم دیرسكلر بنا ایدیرهك، یتقله سنك اوكنی

آلمشدر. صكره كی ایمبراطورلر دخی داخلی وخارجی

بعض تعمیرات و تزینات اجرا ایتشلدر.

هجرت نسویه لك ۸۵۷ تاریخنده ابوالمغازی

سلطان محمد خان ثانی حضرتلری استانبولی فتح ایدنجه،

معبد مذکورى جامع شریفه تحویل ایتكله، او

وقندنبرى سجده كاه مؤمنین اولمشدر. فاتح مشارالیه

آیا صوفیه به بر طوغله مناره ایله بر مدرسه علا.

وه ایدوب، بعض اوقاف دخی تعیین بیورمشلردی.

سلطان بازید ولی حضرتلری باب هیاون كوشه سنده

بر مناره دها علاوه ایله برابر، مدرسه یی توسیع،

واوقافنه ضم ایتشلدر. دیگر ایكى مناره سلطان

سلیم ثانی، و درون جامعده كی مرمر كوپلرله درت

مرمر محفل سلطان مراد ثالثك، طاش كرسی سلطان

مراد رابعك، طبقه اولاده كی محفل هیاون ایله،

جامعك اتصالنده كی كتبخانه و شادروان و مكتب

و عمارت سلطان محمود اولك همت شاهانه لریله علاوه

اولمشدر. لوحه لك جلی خطی تیكنه جی زاده خطاط

ابراهیم افندیكدر. یوك قبه به آصیلی اولان طوب

قدیل سلطان احمد خان ثالثك اواخر سلطنتنده وضع

اولوب، اصلنده اونك یرنده یوك بر آلتون طوب

وار ایدی.

آیاصوفیه جامع شریفی جوارلرنده بش تر به واردر:

بری سلطان سلیم ثانی به مخصوص اولوب، درونده

حرى نوربانو سلطان ایله كریه و شهزاده لری

و سلطان مراد ثالثك كریه و شهزاده لرندن ۴۲ كشی

مدفوندر. ایكجیسی سلطان مراد خان ثالثك تر به سی

اولوب، درونده متعلقانندن ۵۳ ذات مدفوندر.

اوچنجیسی سلطان محمد خان ثالثك تر به سی اولوب،

دروننده متعلقانندن ۲۵ وخارجنده دخی ۴ ذات

مدفوندر. دردنجیسی سلطان مصطفى خان اول ایله

سلطان ابراهیم تر به سی درونده متعلقانلرندن ۱۳

ذات دها مدفوندر. بشنجیسی سلطان مراد خان ثا.

لك درت شهزاده لریله بر كریه سنك مرقدلرینی حاویدر.

كوچك آیاصوفیه نامیله دیگر بر جامع شریف دها

بولندیغندن، بوكا (آیاصوفیای كیبر) دخی دیرلر.

آیاقوسی } (یاخود آبه قیوسی) استانبول

لرندن اولوب، جبال قیوسیه یكى قیو آره سنده

واقعدر. بو قیونك ایچ طرفنده (آیا ثودوسیا) به

منسوب براسی کلیسا بولندیغندن، «عزیزه لك قیو.

سی معناسیله (پیلی تیس آياس Πύλη της Αἰας)

تسمیه اولمشیدی، كه (آیا قیوسی) اسمی بوندن ما.

خوذرر. مذکور کلیسا جامع شریفه نقل اولنهرق،

(كل جامی) نامیله معروفدر.

آیاقوس } (Ajax) تروآ محاربه سنه كیتمش او.

لان یونان حكمدارلرندن اولوب.

(هوآمانه) نامیه تأسيس اولوب، بعده اسمی دكيشد يرلمشدر. سواقلری منتظم و ابنه سی کوزلدر. اهالینک تمدنه خیلی خدمت ایتمش اولان برآقادیاسی یعنی انجمن معارفی دخی وارددر. اطراف مزروع و یک منبتدر.

آیاله } لوپز ده (Lopez d'Ayala) اسپانیایی
 } بر جنرال اولوب، میلادک ۱۳۳۲ تا.
 ریخته مرسیده طوغش، و ۱۴۰۷ ده وفات ایتمشدر.
 قشاله قرالرینک و کلاسندن اولوب، لاتینجه دن اسپانیولجیه بعض آثار مقبوله ترجمه ایتمش، بر طاقم اشعار نظمیه، قشاله نك تاریخه دار بعض کتابلر یازمشدر. — (پرز ده آیاله) اسمنده دیگر بر اسپانیول ایکنجی فلیک کاتبی اولوب، تاریخه متعلق بعض اثرلر بر اقمشدر.

آیا ماوره } (Sainte Maure, 'Ay. Maúpa)
 } و نام دیگری لوقاده (Leucade)

یونانک جزایر سبعة سندن اولوب، پروزه بوغازینک خارجنده (آقارنایا) ایالتنک ساحل غربیسی قارشینده واقع، و قورقه ایالتنه تابع اولهرق، بر قضا تشکیل ایدیور. شمال شرق کوشه سی قره یه یک قریب او. لوب، بیلرنده کی بوغاز ۱۲۰ متره کنیش و بالکز برایکی متره دریندر. جنوب جهندن اون کیلومتره عرضنده بر بوغازله (ایشکی) و کفالونیه آطلرندن آیرلمشدر. آیاموره آله سنک شرق طرفنده و آله ایله قره آره سنده (مغایسی) و (قالامو) آطلرله بونلرک اطرافنده بر طاقم جزایر صغیره بولنیور. آله نك شمال شرقینده کی (زوآنه) برونندن جنوب غرب یسنده کی (دوقاتو) بروننه قدر اولان طول اعظمی ۳۵، و شرقدن غربه اولان عرض اعظمی ۱۳ کیلو. متره اولوب، مساحه سطحیسی ۲۸۵، و جزایر صغیره ملحقه سیله برابر ۳۴۴ مربع کیلومتره در. اراضیسی طاغلق اولوب، شمال جهته اراضی کلسیه دن (مغانوروس) و (نومالی) اسمنده ایکی طاغ وارددر، که برنجینسک ۱۰۳۶ و ایکنجینسک ۱۱۴۳ متره ارتفاعی وارددر. جنوب و شرق جهته کی اراضی ایسه ده دوز اولوب، باغ و زیتونقلری چوقدر. بو آله نك منتهای شمال شرقینده واقع بر اوزون دیکل اوزرنده قرون وسطاده فرنک بکلرندن بری طرفندن انشا اولفش اولان (آیا ماوره) قلعه سی

(سلامینه) یعنی (اکنه) آله سنک حکمداری و (تلا مون) ک اوغلی ایدی. (آخیلاوس) دن صکره بو محامده بولان یونان قهرمانلرنک اک جسوری اولوب، آخیلاوسک سلاحلریچون (اولیس) له منازعه ایتمش ایسه ده، باشه چچه مامغله، حدندن قو بونلری آدم ظن ایدهرک، بر سوری اتلاف ایتمش؛ و نه یادیغنی آکلایجه، اواندیفندن کندینی اولدیرمش. مشاهیر شعرای یونانن (سوفوقل) بو فسانه کی «منهور آیا. فس» عنوانیه سلاک نظمه چکمشدر. — دیگر بر آبقس دخی لوقریده لیلرک حکمداری اولوب، ۴۰ کی ایله تروآ محاربه سنه کیمش، و شهرک فتحندن صکره، عقل الهه سی (میزوه) نك معبدی ایچنده (قساندره) نك عرضه نطوقدیفندن، کویا الهه طاریلوب، عوددنده کیزینی باتیرمش؛ و کندیسی قورتلوب، برقیانک او. زریته چچه بتلش ایسه ده، اورادن دخی آله یه قار. شی کفر ایندیکنندن، دگیر الهی پنون قیاسی پاره. لوب، کندیسی تلف ایتمش.

آیا قوشو } (Ayauchuo) آمریکای جنوبیه
 } پرو دولتک بر ایالتی اولوب: آند
 سلسله سنک غرب طرفنده کی صره سنک ایکی جهتندن عبارت، و شمالاً (بونین)، شرقاً (قوزقو)، جنوباً (آرکییا)، غرباً دخی بحر محیط کیر سواحلنده اولان (ایضا) و (هوآتفه ولیقا) ایالتلریله محدود و محاطدر. یی سجاغه منقسم اولوب، مساحه سطحیسی ۶۲۷۱۱ مربع کیلومتره و اهالیسی ۲۱۰۰۰۰ کشیدر. بونلرک نصفنه قریب مقداری آمریکانک اهالی اصلیه سندن اولان (کیشوآ) قومند منسوبدرلر. مرکزی آیا قوشو شهریدر.

آیا قوشو } (Ayauchuo) پروده یه بو اسمله
 } تسمیه اولنان ایالتک مرکزی اولان
 بر شهردر، که ایالت مذکور نك منقسم بولندیغنی سجاقلردن (هوآمانه) سجاغنک مرکزی اولوب، (آند) سلسله جبالنک غربی صره سنک شرق طرفنه نظر ماله سنده، لیمان قوزقویه کیدن طریق او. زرنده و نیانک ۴۷۵ کیلومتره شرق جنوبینسده واقع و ۲۰۰۰۰ اهالی جامعدر. بو قصبه نك ایچندن برقچ دره آقوب، (آیوریماق) نهرینه دوکیلن (سانته که) چایه منصب اولورلر. بو شهر ۱۵۳۹ تاریخ میلادینسده لسان محلیده «شاهین قیاسی» دیمک اولان

بولنور، که بو قلعه مؤخرآ وندیکلیلر عثمانلیلرک اداره سنده ایکن توسیع و تجدید اولنه رق، اسمی بتون آطه یه اطلاق اولنشدر. عثمانلیلر قره دن یعنی آقارنایا ساحلندن بو قلعه یه قدر ۲۶۰ کمر اوزرنده بر صویولی و بر کوپری یاپدیرمش اولدقلری حالده، بو جسم اثر معماری مؤخرآ یعنی ۱۸۲۵ تاریخ میلادیسنده حرکت ارضدن خراب اولمشدر. بو قلعه ایله بونک جنوبدن قارشیسنده بولنان و آطه نك مرکزی اولان (آماقسیکی) قصبه سی آره سنده دیگر بر کوپری یانلیشیدی، که الیوم خراب حالده موجوددر. جزیره نك مرکزی اولان قصبه مذکوره ایسه اسکی قلعه نك جوارنده اولوب، آنجیق ۲۰۶۵ اهالی یی حاوی بر قریده ر. آطه نك منتهای جنوب غریسنده واقع (دوقاتو) برونی ۶۰ متره ارتفاعنده اوله رق دیکرک اوزرینه چقمش دیک بر قیادن عبارت اولغله، زمان قدیمه اورادن اعدامله محکوم مجرمینی دکیزه آتارلردی؛ و بدبخت عاشقلر کندیلرینی اورادن آ-توب، تلف اولورلردی؛ و قورتلدقلری حالده درد عشقندن ای اولق اعتقادی مشهورایدی. ملحقایله برابر اهالیسی ۲۳۰۸۵ کشیدن عبارتدر. بو آطه ۱۴۷۹ تاریخ میلادیسنده سلطان محمد ثانی حضرتلری طرفندن وندیکلیلر دن ضبط اولنه رق، ۱۶۸۴ ده وندیکلیلر طرفندن استرداد اولنش؛ و اوندن صکره جزایر سبعه یی تشکیل ایدن سائر آطه لرله برابر فرانسه نك الینه کچوب، بعده دولت عثمانیه ایله روسیه طرفندن ضبط اولنه رق، بو ایکی دولنك حایه سی آلتنده بر جمهوریت حالته قونمش؛ و مؤخرآ انگلیزک الینه کچوب، نهایت ۱۸۶۳ ده یونانه ترك اونتمشدر.

آیامونته (Ayamonte) اسپانیانک جنوبنده (هونلوا) ایالتنده و مرکز ایالتک ۶۰ کیلومتره غرینده قضا مرکزی بر قصبه در، که (وادی یانه) نهرینک ساحل یسارنده، بونهرک منصبندن یاریم ساعت یوقاریده وپورتکیرک (ویلارنال) قصبه سی قارشیسنده واقع اولوب، ۵۹۷۰ اهالیسی و بعض اسکی استحکاماتی وارددر. اهالیسنک قسم اعظمی قایقچی و بالیقچیدر.

آیان (Aïan) سیریانک منتهای شرقنده واقع (اوخوچق) دکیزی ایچنده کوزل بر لیان اولوب، اوخوچق اسکله سنک ۴۰۰ کیلو-

متره جنوب غریسنده، "۴۷' ۲۷° ۵۶ عرض شمالی ایله "۷' ۵۵° ۱۳۵ طول غریده واقعدر. آلاسقه روسیه نك النده ایکن بولیان بیوک بر اهیت آلمشیدسه ده، هواسنک شدت پروتندن طولانی ۳۰۰ کشیدن زیاده اهالیسی اوله مامشدر.

آیانجیق قسطنونی ولایتک سینوب سنجاغنه ملحق استغان قضاسی داخلنده و استغان قصبه سنک جنوب شرقیسنده واقع بیوچک بر قریده در، که بعض وقتلرده ناحیه مرکزی بولنشدر. **آیاندون** قسطنونی ولایتک سینوب سنجاغنه غنه ملحق استغان قضاسنده و استغان قصبه سنک ۱۵ کیلومتره غرینده بحر سیاه ساحلنده و بر کوچک چایک منصب اولدینی بر قویک ایچنده واقع کوچک بر قصبه اولوب، بعض وقتلرده ناحیه مرکزی بولنشدر.

آیانیقوله ودها طوغریسی (آی نیقوله) کرید جزیره سنک لاشید سنجاغنه ملحق میرابلا قضاسنک مرکزی اولان بر کوچک قصبه واسکله در، که لوی مذکورک شمال جهته ده واقع (میرابلا) کورفرینک نهایتده واقع اولوب، کوزل بر لیانی وارددر.

آیواقه (Ayavaca) آمریکای جنوبیده پرو (حکومتک) پیوره) ایالتنده و مرکز ایالتک ۱۴۵ کیلومتره شمال شرقیسنده لوا مرکزی بر قصبه اولوب، ۲۷۴۲ متره ک ارتفاعده واقعدر. جوارنده الآن لایقیله اخراج اولغاش کومش معدنلری وارددر.

آیار (Aïbar) اسپانیانک شمالنده کی (ناواره) خطه سنده بر وادی اولوب، ۲۰ قدر قریه ایله ۴۵۰۰ اهالی یی جامعدر.

آیت مؤید سلطان سنجرک ملوکلرندن او-لوب، مشارالیه ک تخت پادشاه هیدن سقوطندن صکره عسکرینی جمع ایله، ۵۴۸ تاریخ هجریسده نيسابور، طوس، نسا، ایورد، دامغان، شهرستان ایله او جوارلری ضبط ایدره ک، سنجر غلبه ایله نيسابور شهرنده انواع مظالم اجرا ایتش اولان (غزه) قومی شهر مذکوردن دفع و اخراج ایتش؛ و سلطان شاه ایله والده سی کندیسيله ملاقات ایدوب، اظهار مدارا ایله، کندیسيله برابر خوا-رزمه متوجه اولشلر ایه ده، مملکت مذکوره یه تقریبه

اورخان غازی حضرتلری طرفندن فتح اولندهرق، غازی مشارالیهک اوغلی سلیمان پاشا اورادن روم ایلیه یکمیش اولغله، تاریخ عثمانیده اهمیت مخصوصه سی واردر. — ناحیهسی نفس قصبه ایله ۲۲ قریه دن مرکب اولوب، ۱۵۶۵ خانه و ۷۱۰۰ اهالیسی واردر، که بونلردن بالکز ۸۰۰ ی ارمنی، ۲۴۰ ی روم، ۱۰۰ قزاق وقصوری کاملاً اسلامدر. درون ناحیه ده ۵ جامع، ۲۸ مسجد، ۲ کلیسا بو. لنیور. اراضیسی تیه دنیه یله جک برطاقم کوچک طاغلرله دوز لرلردن عبارت اولوب، آقان برایکی کوچک نهزی جنوبه طوغری جریانه، میخالیج کولنه دوکیلورلر. محصولاتی حبوبات متنوعه ایله اوزوم وسار میوهرلردن وسیره دن عبارتدر. زیتون وقو. زه قصبه نک اطرافنه مخصوصدر.

آیدوس { روم ایلی شرقی ولایتک اسلیه سجاغنده وقوجه بالقانک جنوبی اتکنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، برغوسک ۳۰ واستانبولک ۳۰۰ کیلومتره شمال غریبسنده اسلییه نک ۶۰ کیلومتره شرقنده اولهرق، برغوس کورفرینه دوکیلن بر کوچک چایک کنارنده واقعدر. قصبه نک ۴۰۰۰ قدر اهالیسی اولوب، ثلثانی اسلام ویر ثلثی بلغارددر. اطرافنده استحکام یرینی طوتقی اوزره برطاقم تیهلر یابلددر. — قضایسی طوغریده و ۷۷ قریه و ۲۰۸۰۰ اهالی بی جامع اولوب، بونلرک ۱۷۰۰۰ ی اسلام ایدی. دوون قضاده بر قاج ایلیجه بولنیور.

آیدونات { ونام دیگرله پارامیتی (Paramy-thia) یایه ولایت وسجاغنده وآرناؤدلیک قسم جنوب شرقیسندن عبارت اولان چاملق قطعه سنده قضا مرکزی بر قصبه در، که یایه نک تقریباً ۴۰ کیلومتره غرب جنوبیسنده ومورتو لیمانک ۱۸ کیلومتره شرقنده، بر طاغک اتکنده و(ووو Youvo) نهزینک صول طرفنده یعنی شر قنده واقع اولوب، موقعی مرتفعه اولغله، هواسی پک کوزل واطراف یاغ وبوستانه محاطدر. اهالیسی ۲۵۰۰ کشتی قدر اولوب، هسان جلهسی اسلام وآرناؤددر. قلعه سی آوس نوناتوس (Aγ,os Δο-) "Aγ,os (vα,os) اسمیهل مسمی اولوب، محلیجه (پارامیتی)

سلطان شاهک برادری (تکش) اوزرینه هجوم ایدوب، آیتی منهزم واسیر ایدرک، قتل ایتمشدر. **آیتی** { بواسمه ایران شعراسی بینده ایکی ذات بولوب، بری آیتی اصفهانی ودیکری آیتی یزدیدر. ترجمه حالربنه وتاریخ وفاتلربنه دسترس اولنسه میوب، آتجق آیتی اصفهانیکن مکتب معلی بونش ونستعلیق خطی کوزل یازمش اولدینی بعض تذکره لرده مرویدر.

آیتیس { (Aétès) یونان قدیمک اساطیرله مخلوط اولان تاریخ قدیمه کوره، (فولخیده) حکمداری اولوب، کویا کونشک (برسه) نام قدیمه اختلاطندن طوغش، (ومیده) ایله (آبیرت) ک پدری اولوب، (بونت اوقسین) ایله (آرغوناوت) لر بینده وقوع بولان محاربه ده قتل اولمش.

آیدس { (Aédes) «خادملر» دیمک اولوب، اسکی یونانلر طرفندن پک اسکی بر زمانه (ترکی) یعنی ادرنه ولایتی طرفندن یونانه کیدن وسویلدکلی اشعاری کشاره ویاعوده او. قویان شرایه ویریلن اسمدر. بونلر ابوالشعرا او. میروس طرفندن کال حرمته تعداد اولنمشدر. اک مشهورلری (اورفیوس) در.

آیدسیوس { (Aedesius) دردنجی عصر میلادی حکماسندن اولوب، آناتولینک (قبا دوکیا) مملکت قدیمه سنده دنیایه لکش، وفیلسوف (ابمبلیقوس) دن تحصیل علم وفلسفه ایدوب، برغده بر مدرسه آچشیدی. کندیسلی آلمه ایله مناسباته بولنق ادعاسنده ایدی.

آیدنچق { (یاخود ایدنچک) خداوندکار ولا. مہ قضایسی داخلنده ناحیه مرکزی بر قصبه در، که مرمره ساحلندن بر چاریک مسافده اولوب، قیو طاغی شبه جزیره سنک مدخلنده وباندرمه نک ۱۲ کیلومتره غربنده واردک ۱۵ کیلومتره جنوب شر قیسنده واقعدر. قصبه نک یاریم ساعت قدر شمالنده (کیرنق) شهر قدیمک خرابه لری مشهوددر. قصبه نک جوارلری زیتون ودود آغاچلریله مستور اولوب، قصبه داخلنده کلیتی ایک بوجکی یتیشدیریلیر. آیدنچق قصبه سنک ۵۰۰۰ قدر اهالیسی وبر رشديه مکتبی واردر. بو قصبه ۷۳۵ تاریخنده سلطان

اسمیه معروف اولان قصبه نك لسان رسمیده مستعمل (آیدونات) اسمی دخی بوندن مأخوذدر. جوارنده (اوریا) شهر قدیمك خرابه لری بولنیور. خیلی تجا. رتكا. بر قصبه اولوب، بهر سنه ایللوك اوننده بر بیوك پنایر قوریلور، ویش کون دوام ایدر. یانیه انقیه سی نامیه مشهور اولان اعلا بر نوع انقیه بو قصبه ایله قضاسنك بعض محله رنده ینه اوراده یتیشد. یریلن توتوندن یاپیلیر. — قضاسی نفس قصبه ایله ۶۴ قریه دن عبارت اولوب، بونلرک ۴۰ ی مرکز قضانك شمالنده و ۲۴ ی جهت جنوبیه سنددر. اهالیسنك شجاعتیله و تپه دلیلی علی باشایه قارشى مقاومتلیله مشهور اولان (سولی) ناحیه سی بو قضا نك جنوب شرقیسنده واقعدر. اراضیسی طاغلق او. لوب، کوزل بعض وادیلری و دوز یرلری دخی وار. در. طوبراغی مینت اولوب، حیوانات متنوعه ایله توتون و سازه یتیشور. اهالیسی تقریباً ۱۶۰۰۰ كشی اولوب، قسم اعظمی آناؤد و نصفه قریب مقداری اسلامدر. درون قضاده ۲۲ جامع و مسجد، ۵۱ رشديه مكنتی، ۱ مدرسه ۴ صبیان مكنتی، ۳ دباغخانه و ۱۳ کوپری موجوددر. قضانك اطرافى ۲۳ ساعتده طولاشیلیر.

آیدین { و نام دیگرله (کوزل حصار) آیدین } ولایتده آیدین سنجاغنك مرکزی او. لان بر شهردر، که (بیوك مندرس) ایرماغنك بر ساعت صاغنده یعنی شمالنده و مذکور ایرماغه دو. کیلن برچایك اوزرنده واقع اولوب، از میرك دیر یول طریقله ۱۱۵ کیلومتره جنوب شرقیسنده، ۳۷° ۵۰' ۴۱" عرض شمالی ایله ۳۱° ۲۳' طول شرقیده در. بیوك و تجارتكا. بر شهر اولوب، همان جله سی مسلم املق اوزره، ۴۰۰۰۰ اهالیسی وار در. از میرله دیر یوله مربوط اولوب، بودمیریول آناطولینك ایچ طرفلرینه طوغری خیلی تمید اولتش، و کیندبکه اولتقددر. موقعی غایت کوزل، هواسی صاغلام و صولری ای و چوق اولوب، اولرینك اکثریسی باغچیدرله محاطدر؛ آنجق سواقلری طار و طولاشیقیدر. شهرك برآز یوقاریسنده وینه او وادیده (تراله) شهر قدیمك خرابه لری کورینور. شهرك ایچنده بخارله تحریك اولنور ماکینه لری حاوی درت باب میان کوکی و پاموق فابریقه سی و دمبر و کو.

کور دلی نافع درت قابلیجه واردر. بو شهر ۷۹۲ تاریخ هجریسنده یدلیرم سلطان یازید حضرتلری طرفندن فتح اولنهرق، ممالك عثمانیه ینه ضم اولمشدر. — آیدین قضاسی مندرس ایرماغی وادیسنك بر قسمندن عبارت اولوب، شمالاً جمعه و جوز طاغلی سلسله سیله از میر سنجاغنك قوش آطه سی تیره و او. ده مش قضا رندن آیرلش، غرباً آیدین سنجاغنك سوکه قضاسیله، جنوباً چینه، شرقاً دخی نازلی قضا لیه محدود و محاط اولوب، شرقدن غربه اولان طولی تقریباً ۶۰ و شمالدن جنوبه اولان عرض وسطیسی دخی قرق کیلومتره اولغله، مساحت سطحیه سی تخمیناً ۲۴۰۰ مربع کیلومتره، و اهالیسی ۶۰۵۵۴ کشیدر، که بهر کیلومتره باشه ۲۵ كشی دوشیور. اهالیسنك یالکز ۷۳۳۷ سی روم، ارمنی و یهودی اولوب، بونلر دخی نفس آیدین قضا سنده ساکن و لسان ترکی ایله متکلمدرلر؛ قصور اهالیسی کاملاً اسلامدر. قضانك اراضیسی شمال جهتنده طاغ اتکلرندن و بو طاغلردن اینن درلرک کوزل و ا. دیرلندن و جنوب جهتنده دخی مندرس مجراسنك بویجه ایکی طرفده و علی الخصوص شمال ساحلنده او. زانان اووه دن عبارتدر. اورمانلری ولایتك سائر طرفلرینه نسبتاً آز ایسه ده، ینه خیلی پالاموط و جوز آغاجی واردر. محصولات حیوانات متنوعه ایله پاموق، آقیون، میان کوکی، زیتون، اوزوم و سائره دن عبارتدر.

آیدین { ولایتی. هرنقدر شدیکی حالده مر. کزی از میر شهری ایسه ده، و قتیله آیدین شهری ولایتك مرکزی واک مهم شهری بولتش اولدیغندن، ولایت بو نامه یاد اولتقددر. آناطو. لیده کی ولایات عثمانیه نك اک بیوك واک مهملرندن او. لوب، قطعه جسیه مذکوره نك همان بتون سواحل غربیه سنجه اوزانیر و شرقه طوغری تا آناطولینك ایچ طرفلرینه تمتد اولور. مدلی آطه سنك قارشیسندن ۳۹° ۱۰' عرض شمالیدن یعنی مادر اس طاغندن باشلاهرق، سواحل غربیه نك منهای جنوبیسنه یعنی ۳۶° ۵' عرض شمالیه قدر اوزانوب شمال غربیدن جنوب شرقیه اولان طول اعظمی قوش اوچشی حصابیه ۴۰۰ کیلومتره، و ساقزك قارشیسندن کی چشمه دن حدود شرقیه ینه قدر غربدن شرقه اولان عرض

اعظمی دخی ینه قوش اوچشی حسابله ۲۴۵ کیلو. مژه، و مساحه سطحیسی تخمیناً و تقریباً ۵۰۰۰۰۰ مربع کیلومتره در. اهالیسی ۱۲۵۱۶۲۹ کشدین عبارت اولغله، بهر مربع کیلومتره باشنه ۲۵ کشی دوشیور. مذکورالمقدار اهالی و لایتدن تقریباً ۱۱۰۰۰۰۰ ی اسلام و تقریباً ۱۵۰۰۰۰ ی خریستان و یهودی اولوب، نفس از میر قصبه سیله دیگر بعض شهرلره کی روملردن بشقه جلهسی لسان زکی ایله منکلمدرلر. آیدین ولایتی شمالاً خداوندکار ولایتک قره سی سنجاغیله، شرقاً ینه ولایت مذکور. رهک کوتاهیله و قره حصار صاحب وقونیه ولایتک حید و تکه سنجاقلریله محدود، جنوب و غرب جهنلردن دخی آطلر دیکریله محاطدر.

بو ولایت کک موقیجه و کرک اراضی و ثروت طبعیه جه آناطولینک اک کوزل یرلرینی جامع اولوب، سواحلی برچوق کورفز، قوی، شبه جزیره و لیمانلری حاویدر. بوسواحل ازمنه قدیمده دیانک اک معور واک مدنی یری اولوب، از میر، افس، میل، آلیقار. ناسوکی نیجه جسم شهرلی وارایدی، که هر برنده شهرتی عالمکیر اولش نیجه حکما و ارباب فن وهنر ظهور ایتمشدر. بوکونکی ککونده سواحلیک بتون اهمیت مرکز ولایت اولان از میر شهرینه حصر او. لسهرق، علی الخصوص دیر یوللری آناطولینک ایچ طرفلرینه طوغری ایلریلدیکه، بو اهمیت تضاعف ایده رک، بو شهر کیتدیکه کسب وسعت و معوریت ایتمکده در. لکن دیر یوللری تشعب ایتدیکه دیگر اسکله رک دخی کسب معوریت ایده جکلمده شبهه بو قدر. اراضیسی طاغلیق ایسه ده، بو طاغلرک اکثریسی اورمانلر و مرعازلر مستور اولوب، کوزل و منبت بایر و دره لری شامل اولدقلردن بشقه، طاغلرک آرملنده و علی الخصوص چای و ایرماقلرینک مجرالری اطرافنده واسع و غایت منبت اووه لری دخی واردر. طاغلری باشیجه شرقدن غربه طوغری ممتد اولوب، بعضلری شماله و بعضلری ده جنوبه طوغری براز مائل بولنورلر. بونلرک اک بیوکی (بوز طاغ) دینلن سلسله در، که بیوک مندرس ایله (کدیز) ایرماقلرینک مجرالری آرملنده واقع اولوب، غربه طوغری اوزاندینی ایکی قولدن شمال جهته کی اصل بوز طاغ نامیه از میرک اوستنه قدر واصل اولور،

و اورادن شمال شرقیه طوغری دونه رک مغنیه شهرینک اوستنده منتهی اولور، و صبرتی از میر سنجاغنی صاروخان سنجاغدن آیرور. جنوب جهته کی شعبه سی ایسه آق طاغ، عجم طاغی، قوچاق طاغی، جویر طاغی و جمعه طاغی ناملریله از میر ایله آیدین سنجاقلری آراسنده ممتد اولورق، سیسام آطله سی قارشینده بر برون صورتنده دیکرک ایچنه اوزانیر. ولایتک حدود شمالیه سی ایران برطاقم طاغلر ده واردر، که مادر اس، اوزونجه یایلا و دیمیرچی طاغی ناملریله ساحلدن حدود بونجه عشاقه قدر ممتد او. لور، و ولایتین آرملنده بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایدرلر. دیکرلی سنجاغنده و دیکرلی شهرینک اوستنده (بابا طاغی) نامیه منفرد و مرتفع برطاق واردر. ینه (بوز طاغ) نامیه دیگر بر بیوک طاغ دخی دیکرلی سنجاغنک جنوب شرق جهتنن باشلاوب، منتشا سنجاغنک اورتیه سندن پکدرک، ردوس ایله استانکوی آطلری آرملنده دیکرک ایچنه خیلی کیرن بر اوزون شبه جزیره تشکیل ایدیور. (آق طاغ) اسمنده دیگر بر جبل دخی شمالدن جنوبه طوغری اوزانه رق، منتشا ایله تکه سنجاقلرینک حدودینی یعنی آیدین ولا. یتنک اک جنوبه کی حدود شرقیه سی آیرور.

ولایتک صولری شمال و یا جنوبه آز میلانه عو. میت اوزره شرقدن غربه آقدرق، آطلر دیکرینه منصب اولورلر. اک بیوک نهرلری (مندرس) ایله (کدیز) ایرماقلری اولوب، بونلرک ایکیسی دخی خداوندکار ولایتک کوتاهیله و قره حصار صاحب سنجاقلرینه نهانله، ولایت مذکورده خیلی جریاندن صکره آیدین ولایتنه کیررلر. مندرس دیکرلی و بعده آیدین سنجاقلرینک ایچندن بالورور، صولدن (چورک صو)، (آق صو) و (چینه چای) نام نهرلرله برچوق دره لری و صاغدن دخی (بازاز) چایسیله (کوبل) چایینی و بر طاقم دره لری اخذ ایده رک، آیدین سنجاغنک کوزل و منبت اووه سی شقی ایله، آطلر دیکرینه منصب اولور. کدیز ایسه صاروخان سنجاغنده ابتدا طاغلرک آرملنده و بعده واسع بر اووه ده آقوب، صاغدن (سلندی) و (تیمورچی) چایلریله (قوم چایینی) و صولدن (الاشهر) و (نیف) چایلرینی و ایکی طرفندن ده بر چوق دره لری اخذ ایله، از میر سنجاغنه کیروب، مغن قصبه سنک یاندن پکدرک، از میر کورفینک آچقلرینه

دوکیلور. ولایت ایکنجی درجه ده کی ایرماقلرینک برنجیسی (کوچک مندرس) دینل نهردر، که حوضه سی تمامیه داخل ولایتده وازمیر سنجاغی ایچنده اولوب، یوقاریده تعریف اولنان بوزطاغنک ایکی شعبه سی آرسته نده واقعدر؛ بو ایرماق بو ایکی طاغک آرسته نده کی کوزل اووهرک ایچندن آقوب، صاغ وصولدن برچوق درهل اخذ ایله، بایندر وایاسلوغ قصبه لرینک باندن بالورور، قوش آطه سی کورفرزینده دوکیلور. (بافرچای) ولایتک جهت شما لیه سنده آقوب، چانداری کورفرزینده؛ (تخته لی چای) ازمیر سنجاغنده آقوب، قوش آطه سی کورفرزینک شمال طرفته؛ (صاری چای) میلاس قضا سنده آقوب، مندلیا کورفرزینده؛ (طله مان) چایله (اشن) چایی دخی منتشا سنجاغنک شرق جهتنده شمالدن جنوبه طوغری آقهرق، آق دیکیزه دوکیلورلر. بو صوکه ایکی نهردن بشقه ولایتک بتون صوری آطهلر دیکیزینده دوکیلوب، آناطولینک آطهلر دیکیزی مانله سی همان بوولایت ارا ضیسنندن عبارتدر. بالکر ایوالق قضا سیله بیغا سنجاغنک بومانله یه تابع اولان بر آزرلری ولایتک خارجنده در، وبرده بو مانله نک اصل رأسی خداوندکار ولایتک کونا هیه وقره حصار صاحب سنجاقلرنده در؛ چونکه تقسیم میاه خطی تعینله سقاریه حوضه سی کدیز ومندرس حوضه لرندن آبران صیرت مذکور ایکی سنجاغک ایچنده واقعدر.

ولایتک اکثر طرفلری وعلی الخصوص منتشا وازمیر ایله دیکرلی سنجاقلرینک طاغلری وصاروخان ایله آیدین سنجاقلرینک دخی بعض جهتلری اورمانلرله مستور اولوب، بو ولایت اورمانجه آناطولینک اک زنکین ولایتنددر. مرتفع طاغلرله آق چام ایله قتران چایی و آردیج؛ ارتفاعلری اورته اولان طاغلرله ده قزل چام ایله میشه؛ آلچق طاغلرله یوکسکک طاغلرله اتکلرنده دخی قزل چام ایله فسق، پلا موط میشه سی، زیتون آغا جلری وسائر اشجار متنوعه؛ چای کنسارلرنده دخی چنار، قزل، قواق وکونلک آغا جلری بولسور. علی العموم ولایت اورمانلرنده کی آغا جلرک اونده یدیی قزل چم یعنی حلب چایی اولوب، بونلرک کراسته سی ابنه ایچون استعمال اولندی کی، قبوخی دخی دباغخانلر ایچون ایشه یارادیغندن، طوبلانوب، اولدقیجه بر تجارت تشکیل

ایدیور. علی الخصوص منتشا سنجاغنک کویمچکر قضا سنده اولوب اک یوکسک ذروه سی ۳۰۰۰ متره ارتفاعنده اولان (مادر از) طاغنک اتکلری بو نوع آغا جلرله مستوردر. بو آغا جلرک کراسته لری چایلرک صویله ایندیریلرک، مصر و سوریه یه وقبولری دخی آوروپایه نقل اولنور. مذکور سنجاغده آشیش بر چوق خرنوب، کتره زیتون آغا جلری بولسوب، اورمانلر تشکیل ایدیورلر سده، آشیللری آذر. صاروخان سنجاغی اورمانلرندن کلیتی پلاموط، محوزه وصوماق یاپراغی طوبلانوب، اوروپایه نقل اولنور. داخل ولایتده بو قدر اورمانلر و آغا جلر وار ایکن بیوک خزائر بولغوب، ال ایله یاریلان کوچک تخته لر دخی آنجق ایچ طرفلرک وکویلرک ابنه سنه لری پریشلی اولغله، ازمیره کراسته نک خارجدن گلشی، وبرده اورمانلرک لایقیه محافظه اولنه میوب، چوبانلر طرفندن آرته صره اتلافات وضایعات ظهوری جای تأسقدر. داخل ولایتده بولنان اورمانلر من حیث الجموع تقریباً ۱۷۰۰۰۰۰۰ دونددر. کسینلر اودون وکراسته دن آلتان رسومک حاصلات سنویه سی تقریباً برملیون غروش، واورمانلر ایچون اولنان مصارف بو مقدارک بشده بری نسبتنددر.

آیدین ولایتک کرک طبیعت اراضیسی وکرک اقلیم وهواسی وصولرینک چوقلنی انواع محصولات یتیشدیرمکه مساعد اولوب، زراعتک الآن اسکی اصولده بولنسی وترقی زراعتک پک آزهت وخدمت اولنسی ایله برابر، بو ولایتده پک چوق محصولات یتیشوب، ممالک عثمانیه نک اک زنکین واک محصولدار ولایتدر. اک برنجی محصولی پاموق اولوب، منتشا سنجاغندن بشقه ولایتک هر طرفنده کلیتی پاموق یتیشدیرلمکده در. جنوب طرفنده کی پرلرک یعنی آیدین و دیکرلینک پاموخی ده بپاض ودها پارلاق ایسه ده، شمال جهتلرینک یعنی صاروخان وازمیر سنجاقلرینک پاموقلری قدر یوشاق دکلدر. درون ولایتده سنوی حاصل اولان پاموق اوج ملیون یکی قبه یعنی کیلو غرامدن زیاده اولوب، بونک آنجق اونده بری محلنده صرف، وقصوری آوروپایه وباشلیجه فرانسه یه اخراج ولنور. چکر دکلرینک دخی بر قسمی، یاغ چیقارمق اوزره، آوروپایه کیدوب، قصوری محلنده حیواناته یدیریلیر. آیدین ولایتک ایکنجی محصولی

اوزوم اولوب، علی الخصوص از میر، اورله، چشمه، نره، آیدین، چال، قوش آطه سی قضالرنده چکر. دکنز ورزاق و سیاه اوله رق کلینی اوزوم حاصل اوله رق، قسم کلیسی قورودلقده در؛ و یاش و قورو او- له رق تون ولایتک سنوی اوزوم محصولاتی برملیون یکی قنطاردن زیاده در، که بونک جزئی بر مقداری عئلده صرف اولنوب، قسم کلیسی آوروپایه اخراج اولنلقده، و مجموعنک قیمتی بر بقی ملیون لیرایه تقرب ایتکده در. انجیری دخی چوق اولوب، بوده قورو اوله رق اخراج اولنلقده، و محصولات سنو یه سی اون درت ملیون یکی قیه یه بالغ اولنلقده در. زیتون آغا- چلرینه چوق اهمیت و برلیوب، آشپسز زیتون آغا چلرندن عبارت اورمانلر حال اصلیلرنده بر اقلش اولدقلری حالده، بیه سنو، اوچوز بیک لیرا قیمتده زیتون محصولاتی آلتیور. ولایتک اک مهم محصولا- نندن بریده آییون اولوب، صاروخان ایله آیدین و دکیزی سنجاقلرنده خیلی آییون و خضاش یاغی چیقارلقده در. حبوباته کلنجه، و قتیله بوولایتدن آو- روپای جنوبی یه خیلی بغدادی اخراج اولنلقده بو- تشیکن، اخیراً فن زراعتنه اعتنا اولنقاسندن، و برده اوزوم و انجیر محصولاته دهازده اهمیت و برلسندن طولای، شمذیکی حالده ولایتک بغدادی محصولاتی انجیق احتیاجات محلیه تقابل ایده جک مقدارده، یعنی سنوی آشاغی یوقاری بر بقی ملیون یکی کیله مقدارنده در. آرپه محصولاتی ده زیاده اولوب، ایکی ملیون کیله یه بالغ اولنلقده، و علی الخصوص دیکیلی ناحیه سیله منن قضاسنده حاصل اولان جنسنه تجارتده زیاده اعتبار اولنلقده در. آرپه نک قسم اعظمی آوروپایه اخراج اولتیور. سیسام و آق داری ولایتک اکثر طرفلرنده و علی الخصوص منتشا سنجاغنده کلیده حاصل اولوب، دیکیلی ناحیه سنده حاصل اولان آق داری زیاده شهرت بولمشدر. بونلرک دخی قسم کلیسی آو- روپایه اخراج اولنوب، سیسامدن عئلده یاغ و طحین دخی چیقارلقده در. مصرداریسی و بورچاق محصو- لاتی دخی خیلی چوق اولوب، علف و چاودار نسبتاً آزدر. اک زیاده حبوبات یتیشدیرن طرفلری از میر و صاروخان سنجاقلریدر.

محصولات صنایعیه باشلیجه خالی و سجادهدن عبارت ونوب، ولایتک بعض طرفلرنده آوروپاچه زیاده سیله

سنجاق	قضا	ناحیه
از میر	از میر	بیرون آباد سیدی کوی نیف
		قره برون تریانده
	منن	

سجاق	قضا	ناحیه	میلاس
از میر	برغجه	نواحی برغجه ایلیچه برغجه دیگیلی آپازمند قوزان چانداری کلیسا	منتشا بودروم مرمریس کویچکز مکری
	فوجتین	فوجت جدید	
	اورله		
	چشجه	آلاچلی پیوک چفتک (یکی ناحیه)	
	سفریمصار	صیفه جق	
	قوش آلمسی	آیاسلوغ	
	تیره		
	اوده مش	بالیاتولی برکی	
	بایندر		
	مغنیسا	پلاموط	
صاروخان	قصیه	ایلیچه طاغ مرمره سی	
	صالحی	آطله	
	آلا شهر	اینه کول	
	اشمه		
	قوله	سلندی	
	تیوری		
	کوردوس	بورلو	
	آقصار	مرمره جک	
	صومه		
	فرق آناج	کلنیه	
دکزلی	دکزلی	خوناز	
	چال	بقلان	
	بولدان	کونای	
	سرای کوی	قاضی ناحیه سی	
	طواس		
	آیدین	صوبیه کوشک فره حیط اینه آباد قره بیکار کرمتیک	
	نازلی	قرهجه صو قبوچ صو سلطان حصار آنجیه	
	بوز طغان	یکی بازار	
	چینه		
	موکه		
منتشا	مغله	اورکه بوز اویوق	

مرکز ولایتده بر اعدادیه ملکیه مکتبه بر دارالمعلمین و «ترقی» نامیه خصوصی بر مکتب الله بر اثاث مکتبی و ۹ مکاتب ابتدایه بولندی کی، سجاق مرکز لریک جله سیله قضا مرکز لریک اکثریسنده و بعضی ناحیه مرکز لریک رشیده مکتب لری کشاد اولوب، درون ولایتده موجود مکاتب رشیده. نك عددی ۲۵ دن زیاده در. قوش آله سنده بر اثاث مکتبی واردر. قصبه لریه متعدد صبیان مکتب لری بولندی کی، بعضی قریه لریه دخی بولنیورسده، حال لری پک منظم دکلدر. سجاق و قضا مرکز لریک اکثریسنده معارف و نافع قومیسو نلری وزارت و تجارت اوطه لری تشکیل اولنش ایسده، نه درجهیه قدر خدمت لری کورلدیکی مجهولدر. درون ولایتده موجود جوامع و مساجد و مدارس و سایر مؤسساتک مقدارینه دسترس اولنه مدی.

زمان قدیمده بو ولایتک قسم شمالیسی یعنی از میر و صاروخان سجاق لری (لیدی)، و قسم جنوبیسی یعنی آیدین، دکرلی و منتشا سجاق لری (قاریا) اسم لریه معروف ایدی. آنجیق منهای شمالیسی یعنی برغجه جهتی بوندن خارج اولوب، بیقا جهتندن عبارت اولان (میسیا) مملکت قدیمه سنه داخل بولنش اولدینی کی، منهای جنوبیسی اولان مکرلی قضا سی دخی تکه به مصادف اولان (لیکیا) به ملحق ایدی. لیدیانک مر. کزی صالحی به قریب بولنش اولان (ساردس) شهر قدیمی ایدی، که کثرت مال و ثروته ضرب مثل حکمنه یکمش اولان قروسک پایتختی ایدی. از میر شهری دخی او وقتدن بیوک و مشهور ایدیهده، اک بیوک شهری افس (یعنی آیاسلوغ) ایدی. آلا شهر دخی (فیلا دلفیا) نامیه موجود ایدی. قاریانک اک بیوک شهری بیوک مندرسک منصبده بولنش اولان (میلت) شهری ایدی؛ میلاس شهری او وقتدن (میلاسه)، و بود. روم شهری (آیقارناس) اسمیه موجود و معمور بولنش اولدق لری کی، طله مان چاینسک کنارنده و منصبه قریب دخی (اقسانوس) اسمیه بر شهر وار ایدی. بو اقطار قدیمه نك اهالیسی اقوام آریه دن

سندن آیدین بك تفرد ایدوب، وفاتده اوغلی محمد بك، وبعده اونك اوغلی عیسی بك حكم سورمش، وبو مناسبتله مملكت (آیدین ایلی) وحاكمری (آیدین اوغلری) تسمیه اولنشدی. عیسی بك ۷۹۲ تاریخ هجریسنده آیدین ایلی یلدرم سلطان بايزيد حضرتلرینه تسلیم ایتكله، کندییی از میر ولایتنه نصب، و آیدین ایله شهزاده ارطغرل تعیین اولنشیدی. ایشته بو سنجاغه و سنجاقدن بتون ولایت ویریلن آیدین اسمی امرای سلجوقیه دن اولان مرقوم آیدین بكك اسمندن مأخوذدر.

آیدین اوغلری } آتی الترجه آیدین بكك
نسندن اولوب، آیدین
ایلنده مستقل حكم سورمش اولان بككره ویریلن
اسمدر.

آیدین ایلی } آیدین سنجاغنه ویریلن
اسمدر.

آیدین بك } روم یعنی قونیه ده کی دولت سلجوق.
قیه امراسندن اولوب، علاءالدین
کیقبادك وفاتده والی بولندیغی آیدین سنجاغی جهته ده
اعلان تفردله، آباسلوغی مرکز اتخاذ ایتمش، والکاسی
آیدین ایلی تسمیه اولندیغی کی، بو اسم بعده کوزل
حصار شهرینه دخی ویرلشد. وفاتده اوغلی محمد بك
واونك ده وفاتده عیسی بك وارث اولمش؛ وبو عیسی
بك ۷۹۲ تاریخنده او طرفه سفر ایدین یلدرم سلطان
بايزيد خانك استقبالنه چیقوب، مملکتی تسلیم ایتكله،
مجددا فتح اولفش اولان از میر والیلکنه تعیین او-
لنشدی.

آیدین پاشا } دور سلطان مراد رابع رجا-
لندن اولوب، ۱۰۳۸ تا.

ریختندن ۱۰۴۰ تاریخنده کی یکی سنه «حبش بکر
بکی وجده بکی» عنوانیه جعاز والیلکی ایتلشد.

آیدینی } سلاطین عظام عثمانیه زمانلرنده
(آیدین شهر ویا ایالتندن نشأت ایتمش

بعض علما مملکتلرینه نسبتله آیدینی مخلصیه تفریق
اولنشلر سده، شهرتلی اسم ذاتیلریله اولدیغندن،
اسم ذاتیلری صره سنده ذکر اولغلی مناسب کوردلی.

آیر } یاخود آهیر (Air, Ahir) آفریقاده کی
صحرای کبیرك اورته سنده وفزان ایله

سودانك خوصه مملکتی آره سنده واقع بر خطه
واسعه در، که ۲۰° ایله ۱۶° عرض شمالی آره سنده

اولوب، ایرانیلرله مناسبتلی وار ایدی؛ آنجق سوا-
حله و دکر قیسندنه بولان بيوك شهر لده اسکیدن
بری بولان مهاجرلی کلوب پرلشملردی. بعده
ایرانلرک الینه چکوب، بيوك اسکندر طرفندن فتح
اولدقدن صکره، بو جهانکیرك وفاتده اورالده
بر طاقم کوچك حكومتلر تشكیل ایتشیدی، که
اكن مشهورلی برغده حكم سورمش اولان (آتال)
لر حکومتیدر. بعده رومالیرك الینه چکوب، روما
ایمپراطورلنك تقسیمده، شرقی ایمپراطورلنی حصه-
سنه دوشمش؛ و سلجوقیلر اکثر اطرافنی ضبط
ایتشلر دیسه ده، بعض سواحلی وندیکلیرك النده
وبعض جهتلی دخی نیم مستقل خرستیان پر نسلرک
ضبطنده قالمشیدی. دولت سلجوقیه نك انقراضده
اورالده (آیدین اوغلری)، (منتشا اوغلری) و (از میر
اوغلری) ناملریله بر طاقم امرای تفرد ایتشلر دیسه ده،
یلدرم سلطان بايزيد دورنده بعض جهتلی فتح
اولتوب، نهایت سلطان مراد ثانی حضرتلری ۸۲۹
و ۸۳۰ تاریخلرنده بو ولایتی کاملاً فتح و بمالك
عثمانیه ضم ایتلشد.

آیدین } سنجاغی. آیدین ولایتی ترکیب ایدن
(الویه خسه نك بری اولوب، شمالاً

جمع طاعنی سلسله سیله از میر سنجاغندن و صاروخان
سنجاغنك بر کوشه سندن آیرلشد. شرقاً دككزلی
وجنوباً منتشا سنجاقلریله محدود و غرباً آطدر دکرزیه
محاطدر. بيوك مدرس ایرماغی حوضه سنك آشاغی
طرفندن عبارت اولغله، شمال وجنوب جهتلی
طاغلق واورته سی اووه در. طاغلرنده اورمانلر
همان بستون مفقود ایسه ده، زیتون آغا حلیله
باغلری چوقدر. ثروت طبیعی جه از میر و مغنیسا
سنجاقلرندن کری اولوب، مع هذا کلینلی پاموق،
اوزوم، انجیر، آلبون وحبوبات متنوعه محصولاتی
وارددر. ماده سالفه ده کی جدولدن آکلاش-لدینی
اوزره، ۵ قضا و ۱۱ ناحیه دن مرکب اولوب،
۱۹۴۱۰۳ اهالیسی وارددر، که بولرک ۱۷۳۱۱۳ ی
اسلام، و قصوری خرستیان و یهودی اولوب،
جه سی لسان ترکی ایله متکلمدرلر. سرای کوینه
قدر کیدن آیدین دیر بولی بوسنجاغی طولاً ر یاندن بر
باله شق واز میرله ربط ایدبور. بو سنجاقده دولت
سلجوقیه نك انقراضده علاءالدین سلجوقینك امرای

(قلید) کورفری اطرافنده کی سواحل بونجه ۱۲۰ کیلومتره لك مسافده مند اولوب، مذکور کورفرک حوضه سندن عبارتدر، وهجوارلری اولان قضالره تقسیم میاه خطیله تفریق اومتشدر. کورفره دو-کیلور بر قاج نهری واردر. مساحه سطحیه سی ۲۹۷۶ مربع کیلومتره واهالیسی ۸۱۰ ۲۰۰ کشیدر. جنوب جهتی باشلیجه زراعت یری اولوب، وسط و شمال طرفلرنده ایسه دیمر، کور، باقر، آنتیون وسائر معدنلری وصنایع وفابریقه لر چوقدر. درون قضاده یکریمی قدر قصبه واردر.

آیرر { (Ayrer) آلمانیانک اون آلتنجی عصر میلادی شاعرلندن اولوب، (نورمبرغ) شهرنده یاشامشدر.

آیره { (Ayre) اسپانیانک شرق طرفنده کی مینورقه جزیره سنک جنوب شرقی ساهلی قارشیسنده واقع کوچک بر آطه در.

آیری { مغریده بر قلعه اولدینی واسماعیل بن عبد الملکک صندله قارشی بو قلعه ده تحصن ایتش اولدینی تواریخ غریبه ده مسطوردر.

آی طوغدی { بانی دولت اولان سلطان عثمان غازی حضرتلرینک برادری کوندز آلیک اوغلی اولوب، پادشاه مشارالیه ک معینلرنده بولغفلله، ۷۰۱ تاریخ هجریسنده قیون حصار محاربه سنده شهید اولوب، قلعه نک جوارنده مدفوندر. مرقدلری یولک اوزرنده واقع اولوب، الان موجوددر، وآتله ک بعض خسته لقلرینی ای ایتک خاصه معنویه سینی حاز اولدینی مشهور ومتواتردر.

آیفون { (Aigoun) چینک النده بولسان مانچوریانک بر قصبه سی اولوب، (آمور) نهرینک کنارنده واقعدر، وخانه لری سیرک سیرک اولوب، آغاجدن بر سورله محاطدر.

آیقوته { (Aikota) هندستانک منتهای جنوب-بنده کان (قوچن) حکومتک بر قصبه سیدر، که بر قاج نهرک بالاجتماع دیکره دوکزدن اول تشکیل ایتدکلری بر کول ویا خلیجک ایچنده واقع بر آطه نک جنوبنده، و ۱۰' ۱۰۰ عرض شمالی ایله ۵' ۷۳۵ طول شرقیده واقعدر. سنت توماسک، هندستانده، خرسیتیانلی تشرایحون، بو اسکله یه چیقمش اولدینی مرویدر. اون سکرنجی عصر میلادیه

اولوب، شالندن جنوبه اولان بوی ۴۵۰ کیلومتره، وشرقدن غربه اولان اکی دخی خیلی واسعدر. بو خطه صحرای کیرک یانش و قورو قوملری آره سنده بر باغچه کی اولوب، آفریقانک اسویچره سی دنگه شایاندر؛ ودرت بش بیک متره ارتفاعده طاغلری اولوب، بو طاغلردن آقان بر طاق نهرل وطاق واور-مانلرک جلب ایتدیک یاغورل اکثر طرفلرینی دائمی صورتده زمرده حالنده بولندریور؛ ویا لکز طاغلرک یوکسک جهنلری قیالقی و قورو بولنیور. اهالیسی بربر اقوامندن اولوب، زنجیه جاریله استغراشی عندرلنده مرغی بولغقی سبیلله، رنکلری زیاده جه اسمدر. بولنلری ایسه لرده، زراعتله اشتغال ایتیب، ینه خیمه نشینلرکی باشلیجه حیواناتله مشغول اولورلر، وکویلرک اطرافنده کلینلی دوه وایکی اورکوجلی صغیر سوریلری کوریلور. باشلیجه غدالری اولان دارایی سوداندن آلیرلر، ومقابلنده (تیو) مملکتکندن آلدقلری طوزی کوتوروپ صا-تارلر. مرکزلی (آغادس) شهریدر، که حاکم لرینک مقریدر. بو شهر مقدا آفریقایی وسطیجه بیوک بر تجارتگاه اولوب، شمعی خیلی تدنی ایتش ایسه ده، ینه اون بش بیکدن زیاده نفوسی واردر. طرابلس غربله جزایر وفاسدن سودانه کیدن کاروانلرک اکثریسی بو قطعنه ک ایچندن یچرلر. سودانلر بوکا (آسبن) اسمنی ویرورلر سده، بو اسم اصل مملکتک اولیوب، طاغلرندن برینک اسمیدر. (آیر) اسمی حمای عربک جغرافیا وسیاحت کتابلرندن آلنهرق، آوروپا خریطه لرده اسکیدن موجود ایدیه سده؛ مملکتک احوالی مجهول قالشیدی. نهایت بوندن ۳۸-سنه اول (دوقتور بارت) اسمنده بر انکلیر سیاح آفریقایی شمالی ووسطیده ایتدیک سیاحت اوزرینه یازدیغی سیاحتنامه ده احوالی تفصیلاً بیان ایتشدر.

آیر { (Ayr) اسقوچیانک جنوب غربیسنده (غلاسقوو) ک ۴۸ کیلومتره غرب جنوب-بیسنده وهمنای اولان نهرک منصبده وصول ساحلنده واقع قضا مرکزی بر قصبه اولوب، ۹۶۰۰ اهالیسی واردر. قارشیسنده بولسان (نوتون آیر) (وسنت کیوور) محله لیه برابر اهالیسی ۱۸۰۰۰ کتیی به بالغ اولور. اهالیسی باشلیجه بالیقچیلیق وکمپچیلکه مشغول او-لوب، ایرلانده ایله تجارت ایدرلر. — قضایی

دیده بو شهرده بر طاقم فلنک مهاجرلری بر شمشلردی.
آی کوی { شرقی روم یلیده فلبه سجاغنده
 بر کوچک قصبه ویایوک قریه در.
آیل { مکه مکره طریقنده (نقره) ناحیه سنده
 بر طاق اولدینی «معجم البلدان» ده
 مذکوردر.

آیلساقرغ { (Ailsa-Craig) اسقوچیانک
 آله اولوب، ۳۳۵ متره ارتفاعنده بر محروطن
 عبارت اولسیله مشهوردر. تپه سنده بر اسکی قله
 واردر. — بو اسمله آمریقای شمالینک (دومینون)
 قطعه سنده (اوتاریو) خطه سنده دخی بر قصبه وار
 در، که حیواناته مخصوص بازارلیله مشهوردر.

آیلسبوری { (Aylesbury) انکلتره نک
 بر شهردر، که بو قونلنک اک بیوک شهری و مرکز
 اداره سی اولوب، لوندره نک ۶۹ کیلومتره شال
 غریب سنده و (تامیسه) نهرینه دوکیلنر چایله اروا
 اولنور کوزل بر اووده واقعدر. ۶۹۶۰ اهالیسی
 و طاقوق و سائر طیور تجارتی واردر. جوارنده اون
 سکرنجی لوینک مدت نفینه اقامت ایتمش اولدینی
 (هارتول) سرائی بولنیور.

آیلر { (Aylmer) قناده ده (کک) ایالنده
 بر کوزل بر کول اولوب، (سنت لوران)
 ایر ماغنه دوکیلن (سنت فرانسوا) نهری بو کولک
 ایچندن یکر. — اوجوارلده بو اسمله ایکی کوچک
 قصبه دخی واردر.

آیمار ورنای { (Aymar-Vernay) اون
 یذنجی عصر میلادیه فرا-
 نه ده بر دکنک واسطه سیله بر آلتده کی صولر
 و معدنلری و دیگر بعض خفایای کشف و اخبار ادعا-
 سیله ظهور ایتمش بر کویلیدر، که ابتدا خیلی خاقی
 اغفال ایتمش؛ و حتی ارباب فنی دخی دکنکنک قوت
 و خاصه سنی کشف ایتمک غایله سنه دوشورمش ایسه -
 ده، بعده توقیف و استنطاق اولندقد، یلائی میدانه
 چیقمشیدی.

آیماره { (Aymaras) آمریقای جنوبینک اهاد
 لی اصلیه سندن بر قوم اولوب، (پرو)
 و (بولیویا) قطعه لرنده آند سلسله جبالنک ۱۵۰ ایله
 ۲۰۰ عرض جنوبی آره سنده کی قسمنده ساکن بو.

لنیورلر. بولندقلری محللر ۲۰۰ ایله ۴۸۰۰ متره ارتفاع-
 علری آره سنده اولوب، جوارلرنده (کیشوا) قومنک
 سائر شعبه لری اقامت ایدبور. بونلر شمیدیکی حالده
 ۵۰۰۰۰ نفوس قدر اولوب، اسپانیولرله اولان
 اختلاطلرندن طوغش ملزلری دخی ۱۰۰۰۰۰ قدر
 در. آنجق آند سلسله سنک اتکلرنده و علی الخصوص
 (تیتاقاه) کولنک کنارلرنده کوریلن قصبه و قریه
 خرابه لرندن و قتیله پک کثرتلی بولنش اولدقلری
 استدلال اولنور. بونلر قیصه بویلی، تندرست،
 کوزلری کوچک، برونلری غاغا شکلنده و لونلری باد
 قیر زنکته مائل اوله رق اسمدر.

آیموره { (Aimores) برازیلیانک اقوام
 پورتکیزلیر طرفندن (بوتوقودو) تسمیه اولنهرق،
 بو اسمله شهرت بولمشدر.

آیمون { (Aymon) عن اصل ساقسونیه لی او-
 لوب، بیوک شارلمان طرفندن (آلی)
 دو قه لغنه تعیین اولنمشیدی. بونک درت اوغلی اسکی
 حکایه نویسانک بر طاقم فسانه لر تحریرینه مبنی علیه
 اولمشدر.

آیمون { ژان — (Jean Aymon) اون
 سکرنجی عصر میلادی اوائلنده
 بر قنولیک بابایی ایدی، که پروتستانلی قبول ایله،
 وطنی اولان فرانسه دن فلنکه قاچوب، اوراده قنو-
 لیکلکک بعض سرائر و عیبوبی نشر ایتمش؛ و پاپایه
 قارشلی بر قاق کتاب یازمشدر.

آینو { (Ainos) آسیانک سواحل شرقیه سی
 قارشیسنده جاپونیانک شمالنده کی آطه لر
 ده ساکن بر قومدر، که نیم وحشی حالنده اولوب،
 سیاست هیچ بر اهیمیلری یوغیسه ده، چینلیر، مغولر
 و مانچورله هیچ بر مناسبتلری اولیوب، آیریمجه بر
 جنسیت تشکیل ایندکلرندن، علم البشر و علم اللسان
 نقطه نظریمجه بیوک اهیمیلری واردر. بونلر شمیدیکی
 حالده بالکز جاپونیایی ترکیب ایدن بیوک آطه لره اک
 شمالیسی اولان (یزو) جزیره سیله اونک شمالنده کی
 (قوریه) آطه لرنده و روسیه نک النده بولنان (سخالین)
 جزیره سنک نصف جنوبی سنده ساکن بولنیورلر سده،
 و قتیله بتون جاپونیانک و (فورموزه) آطه سیله سائر
 جزایر صغیره نک و حتی هند چینینک سواحل شرقیه -

آینوروز { (یاخود آینه روز) رومجه آیون او-
روز (Αἰνός, Ὁρός) یعنی

« جبل مقدس » اسمندن مأخوذ اولوب، اصل اسمی
آتوس (Ἄθος, Ἄθως) در. سلائیك شرق جنو-
پسینده واقم وزمان قدیمده (خالکیدیق) اسمیله معروف
اولان شبه جزیره نك منتهای جنوبده اوزانان اوج
طار ديك شرق جهتنده بولانیدر، كه شمال غریبدن
جنوب شرقیه طوغری اولوب، ۵۰ کیلومتره طولی
وارد. بو دیل اصل آینوروز ویا (آتوس) دنیلن
بر طاغدن عبارتدر، كه بونك اك مرتفع محلی منتهای
جنوبنده اولوب، ۱۹۳۵ متره ارتفاعی وارد.
موقع مذکورده بياضتراق كلسدن عبارت جسم بر
مخروط شكلنده كورینن بو طاغك جنوبی انکی سا-
حل بمحده ینه (آینوروز بونی) نامیله معروف بر
برون تشكیل ایدیور. آینوروز دیلی غرب جنوبی
طرفندن آینوروز كورفزیله و جنوب و شرق و شرق
شمالی طرفندن دخی آطهل دكیزیه مخاط اولوب،
شمال غربی طرفندن ۲۲۸۵ متره کنیش و ۱۵ متره
یوكسك بر برزخله قریه مریوطدر. اسکی یوفان
مورخلریك روایتنه كوره، یونان اوزرینه سوق
عسكرايتش اولان ایران قدیم شاهلردن اكمرسیس
(شیرویه؟) طرفندن بو برزخ یاریلوب، قال حكمنه
قولش ایش. حقیقه قتیله آچلش اولدیفته دلالت
ایده جك بعض اثرل وارد، و آینوروز برونك آچیقلر-
نده فرطونه نك اكسیك اولماسی بو علیانه احتیاج
كوسترمش اولسه كركدر. مذکور برزخ آینوروز
قضاسیله كسندیره قضاسی بینده حدود ربی طیویور.
آینوروز كوچكلكیله برابر بر قضا اتخاذ اولنوب،
سلائیك ولایت و سنجاغنه ملحقدر، و مركز قضا همان
اورنه سنده بولنان (قریس) قریه سیدر. آنجی بو
قضاده مناسرت و صومعه لره بونلره عائد (متوخ)
تعبیر اولنور بعض كوچك چفلكلردن بشقه بر شی
بولغدیغندن، و بو مناسرتل تكالیف میریدن معاف
اولوب، بالكر سنوی مقطوع اوله رق ۷۲۰۰۰
غروش مناسرتل طرفندن وکیل مخصوصلری معرفتیله
طوغریدن مالیه خزینه سنه كوندردلیكندن، بو قضا
مستثنا بر حالد بولنیور. قضا قائمقای مذکور
قریه ده اقامت ایدوب، مناسرتل طرفندن بهر
سنه انتخاب اولنان بر وکیل مجلسیله اداره امور

سك دخی اهالیسی بونلردن عبارت بولنش اولدیغی
دلائل عدیده ايله مثبتدر. بورلده کی اهالی حاضرده
نك دخی بونلره اقوام سائر نك، وهله جاپونیالیلرك
بونلره چیللرك اختلاطندن تولد ایتش اولدقلری
سیمارندن نمایاندر. كندیلری شمیدی حالد قبیله قبیله
پاشایوب، ایچلردن اك اختیار ویا لكز نكینلری رئیس
اتخاذ ایدرلر؛ و قامشدن قبله یاپوب، صیقا
طرفلده یاپراقه، و شمال جهنلرنده طوپراقه اورترلر.
تعیملری باشیچه طوتدقلری بالیق ویا آواتندن عبارت
اولوب، جاپونیالیلردن پنج دخی آلیرلر. یازیلری
و مسكوكانلری اولیوب، خاطرده طومتق ایستدكلری
شیلر ایچون آعاجلرده بر كرتك یاپارلر، و تجارتلری
مبادلّه عینیه دن عبارتدر. كونش، آبی، یلدیز و سائر
شیلره عبادت ایدرلر، و بونلره قربان كسرلر.
طوتدقلری بالیقلرك باشلری، دكیز الهنه قربان اولمق
اوزره، ساحلده یاقارلر. اثوابلری یازین بر نوع
آعاج قبوغندن قادینلری معرفتیله یاپلان قیصه بر
جاكتدن، و قیشین حیوان دریسندن عبارتدر. كرك
قادینلر و كرك اركللری صاچلری اوزاتیرلر، و قو-
لاقلرینه كوپهلر و حلقلر طاقارلر. بویلی اورته،
چهره لری مدورجه، كوزلری پارلاق، برونلری قیصه
و قالیچه، دوداقلری آز قالدن، سائر اعضای بدنلری
ایری و ملیحجه، صاچلری چوق و اوزون و اكثریا
سیاه و بعضاً كستانه رنكسند، بدنلری و علی الخصوص
كوكس و اوموزلری قیللی و رنكلری اسمرجه در؛
و الحاصل هیئت غومیدلری چركیندن یازده كوزل
دنیه جك بر صورتده در؛ و مغول و سائر اجناس
بشردن زیاده قافقاس جنسند مشابهلری وارد. تعدد
ازواج عندلرنده مرغی اولیوب، طائفه نسایه حر-
متلری وارد؛ و وزوجه لرینی اكثریا اقربالری بیننده
انتخاب ایدیورلر سده، پك یقین اقربا بیننده ازدواجی
جائز كورمزلر. ناموسلی و طوغری آدملا اولدقلری ایچون،
جاپونیالیلر بونلری استخدام ایتكه مانلددرلر. كندیلری
اكثریا آوله مشغول اولوب، كوچكلكلردن دخی جناسی قیله
و انواع تجربه لره بدنلرینی آلیشدر دقلری مناسبتیله،
قوتلی و تندرست ایسه لده، غایت قورقاق و مطیعدر.
لر. سیما و هیئت بدیه جه بشقه هیچ بر قومه بكمدم.
كلری كبی، لسانلری دخی بسبتون آری اولوب،
دنیا ده هیچ بر لسانله مناسبت و مشابهنی بوقدر.

قوسندن مناسزلرک چوغی متین سورلر ایجنه آلتوب،
 عادتا تحکیم اولنشلردر. قضا طاعلق اولغله، اکثر
 طرفلری صرب و اوچوروملی اولوب، یوللری دخی
 پک فسادر. اورمانلریک آغاجلری باشیجه چامدن
 عبارت اولوب، میسه و کستانه آغاجلری دخی واردر.
 آینه آباد } آینه جک، آینه کول و سائر [بد-
 سز اوله رق « آینه آباد » و سائر
 ماده لر نه مراجعت یورله.]

آینہ روز } «آینہ روز» مادہ سنہ مراجعت
[یورپہ]

آیو (Aïou) بحر محیط کپرده یکی کینه ناک
۳۰ میل بحری قدر شمال غربی بسنده واقع
۲۰ قدر کوچک آله دن عبارت بر جزایر مجموعه
هینتیدر، که بر طاق صیغرله محاط اولوب، منتهای
شمالیسی ۳۸° عرض شمالی ایله ۴۸° ۱۲۸
طول شرقیده واقعدر.

آیواجق } اليوم مستقلا اداره اولمقده او -
لان ييغا سبغاغده قضا مركزى
بر قصبه اولوب، (مدرس) نهرينه دوكيلن بر چايك
كنارنده و بر طاعك انكمنده واقعدر. كوچك بر
قصبه اولوب، ۲۵۰۰ قدر اهاليلى، ۲ جامع
شرىق و بر رشديه مكتهى واردر. اطرافى باغ و بوستان-
نارله محاطدر. — آيواجق قضائى سبغاغك جنوب
غريسنده و مدالى آطه سنك قارشيسنده واقع اولوب،
ايكى طرفى دكيرله محاطدر. بو قضا مركزى اولان
آيواجق قصبه سيله ۷۶ قريه دن مركب اولوب،
۴۲۲۰ خانه و ۱۷۵۷۹ نفوسى جامعدر، كه
بونلرك بالكر ۱۵۰۰ قدرى روم و قصورى كاملا
مسلم و تركدر. اراضيسى منبت اولوب، باشليجه
محصولانى بغداى، آربه و سائر حبوبالنه بلاموط
زيتون و اوزومدن عبارتدر. باغ و زيتونلقلرى
چوققدر. مركز قضاده كومش قبضلى بيچاق چتال
طافلى و قضائك بعض بيوجك قريه لرنده كيتلى صا-
بون اعمال اولنور. صيغير قريه سنك جوارنده بر
قابليجه دخی واردر. درون قضاده ۷۲ جامع و مسجد،
۷۴ مكتب، ۳ تكيه، ۳ كلسا، ۳۳ دكر من واردر.

آيواس پاشا } (ويخود الياس پاشا) چلي
 سلطان محمد و زراسندن
 اولوب، صوباشي، ايكن، روسه شهرينك قره مان

ایدر. مناسترل اوج صفه منقسم اولوب، اصل مناستر دینل بیکری ۲۰، (اسکیت) دینل و ۲۰۰ قدر راهبک چله خانلری حکمنده اولانلری ۹، و (کیلی) دیلوب ۶۰ قدر راهبک چله خانلری حکمنده اولانلری ۱۰۰، که جمعاً ۱۲۹ در. بولنده بولنان راهبکله خدمه و سائر اوله رق بتون قضاک اهانسی، یالکز ذکور دن عبارت اولوق اوزره، ۲۰۰۰۰ کشی قدر در؛ چونکه قادی دخول واقاتی ممنوع اولوب، مناسترله دشی حیوان بیلله آتماز. درون قضاده بولنان متوخلرک عددی ۶۵ اولوب، عمومک اراضیسی ۱۰۰۰۰۰ دوم قدر در. هر بر متوخله جسامته کوره قرق آلتش اوکوز و اون اون بش مانده بولندی کی، بیوک متوخلرله اکثر مناسترلک بیک و بیک بشر یوز اغناملری و استر و بیکر و سائر حیوانلری دخی وارد. متوخلرله باشلیجه بغدادی، آرپه، یولاف و بورچاق زرع اولوب، مناسترله مربوط باغلر و زیتونقلر دخی بولنیور. بو محصولات آنجیق مناسترلی اداره ایدوب، یالکز قندیق محصولات چوق اولدیقندن بو محصولدن خیلی اخراجات و قوعوبولیور. اور مانلردن کسینل اودون و کراسته دن دخی اخراجات اولور. مرکز قضاده ۲۰۰ قدر دکان بولوب، باشلیجه راهبکله تخمده یایدقملری قاشیق، خاج، قالیاق کی شیلر صایلیور. سنده برکه اغستوسک ۱۵ نده بر پنایر قوریلوب، اوج کون دوام ایدر، و هر جمعه ایرتسی کونی دخی بازار قوریلوب، مناسترل راهبکله زوار بپننده آلیش و یریش و قوع بولور. راهبکله آغاجدن بعض عزیز رسملری و تسبیح و سائر امور مذهبییه متعلق شیلر یاپوب، باشلیجه روس زوارلرینه صانارلر. هر مناسترله پنه را. هیلردن تزی و یاپوچی کی اصناف بولنور. مناسترلردن بعضیسنک راهبلی روم و بعضیسنک کیلر روس اولدیقندن، هممذهب اولان بو ایکی قوم آره سنده رقابت و محاسده اکسک دکلدلر. سنوی آیتوروزه ۴۰۰۰ قدر روس و ۲۰۰۰ قدر روم زواری کیدوب، آیلرجه مناسترلرله اقامت ایدرلر. اکثر مناسترلرک باندلر بر کتبخانه بولوب، ایچلرله امور مذهبییه متعلق اسکی کتابلر و بعض ذی قیمت آتیقملر بولنور. ازمنه ماضیهده قورصالرک قور.

اوغلاینه قارشی مدافعه‌سندہ ابراز ایتمش اولدینی خدمت اوزرینه، رتبه وزارتہ نائل اولمیشدی.

آیواسیل { (باخود آیواسیل) سلانیک ولا- یتنک سلانیک قضاسی داخلندہ (لغظه) ناحیه‌سندہ وسلانیک شہرینک ۱۰ کیلومترہ شرق شمالیسندہ واقع برکولدر، کہ اطرافدن طویلا- نان بر قاج درہ‌دن تحصیل ایدوب، بر آیاق واسطہ- سیلہ شرق طرفندہ بولنان (بشیک) کولنہ، واورادن دیگر بر آیاق واسطہ سیلہ آطلر دگیرندہ کی (رندینہ) کورفرینہ دوکیلور. آیواسیل کولنک غربدن شرقہ اولان بوی ۱۰ وشمالدن جنوبہ اولان اکی دخی ۶ کیلومترہ اولوب، شرق جہتندہ آیاضنہ طوغری کیتدکچہ طارلاشیر. بو کولودہ سازان، پرکی، چرونو، شرقہ، طورنہ ولییاری بالیقیری صید او- لنور. [«آیواسیل» مادہ سنہ دخی مراجعت.]

ایوالق { رومجہ اسمی ینہ «ایوالق» دیمک اولان کیدونیا (Kidonía) واسم قدیمی (ہراقلیہ) در. خداوندکار ولایتنک قرہ‌سی سنجاغندہ قضا مرکزی بر شہردر، کہ آناطولی سوا- حل غریہ سنک اک ایشلک تجارتکاهلرندن اولوب، ادرمید کورفری مدخلنک جنوبندہ ومدلی جزیرہ- سنک قارشیسندہ، ہر طرف قہالی واوکی (یوند) آطہ- سیلہ محفوظ بر قویک ایچندہ واقعدر. مرکز لوا اولان بالیکسیرینک ۱۰۰ و مرکز ولایت اولان برو- سہ نک ۲۲۵ کیلومترہ غرب جنوبیسندہ اولوب، آیدین ولایتنک حدودی قریبندہ بولنور. اہالیسی ۱۸۸۴۲ کشیدن عبارت اولوب، همان جملہ سی رومدر. شہر داخلندہ ۱۰ کلیسا، ۶ مناستر، ۳ قرہ غولخانہ وبر حکومت قوناقی واردر. تجارتی شراب وزاق ایلہ زیتون یاغندن ومخلندہ بایلان صابون ومختیاندن عبارتدر. بیچاق کبی بعض شیلر دخی اعمال اولنور. — قضا نفس ایوالق شہریلہ ۱۰۰۰ قدر نفوسی حاوی بر قریہ‌دن عبارت او- لوب، شامل اولدینی اراضیدہ باغ وزیتونقلر چوقدر. حاصل اولان حبوباتنک باشلیجہ سی بغدادر. قیونلرینہ نسبتہ یکیلری چوقدر.

آیوالی درہ { دیاربکر ولایتنک ارغنی معدنی سنجاغندہ بر محلدر، کہ بعض وقتلردہ آیریمجہ بر ناحیہ اتخاذاولنمشد.

آیوالیہ { (Aywaille) بلجیقہ نک (لیازہ) ایا- لت وقضاسندہ بر کوچک قصبہ اولوب، ۳۳۰۰ اہالیسی وطوغلہ کارخانہ لریہ خزارلری وسائر فابریقہ لری واردر.

آیوپایہ { (Ayopaya) آمریقای جنوبیدہ بو- (لیوپانک) (قوشابامہ) ایاالتندہ بر سنجاقدر، کہ (آند) سلسلہ سنک شرق جہتندہ کی صرہ سنک شمالی اتکندن عبارت اولوب، ہنامی اولان بر چایک حوضہ سنی شاملدر. مرکزی (ایندپندنسیا) اسمندہ بر قریہ در. وادیلری غایت منبت وآلتون معدنلری چوق ایسہ‌دہ، اہالیسی آز اولوب، آنجیق ۳۰۰۰۰ نفوسہ بالغ اولور.

آیورہ { (Ayora) اسپانیانک (بلنسیہ) ایاالتندہ، (شقرہ) نہری تابعلرندن بری او- زرنندہ واقع قضا مرکزی بر قصبہ اولوب، ۴۸۲۵ اہالیسی واردر.

آیواسیل { (باخود آی واسیل) کرید جزیرہ سندہ اسفاکیہ سنجا- غنک بر قضاسیدر.

آیواسیل { (باخود آیواسیل) طربزون ولایت وسنجاغنک کیرہ سون قضاسندہ وکیرہ سون قصبہ سنک ۲۰ کیلومترہ قدر غربندہ، قرہ دگیر ساحلندہ بیوجک بر قریہ در، کہ بعض وقتلردہ ناحیہ مرکزی اتخاذاولنمشد.

آیی { اوننجی عصر ہجری علماسندن منتشالی سیدینک لقبیدر. ہودات اکثر علومندہ وعلی الخصوص علوم عقلیہ دہ بد طولی صاحبی او- لوب، اخلاق حیدہ ایلہ متصف ایدی. کوتاہیہ دہ وبروسہ دہ سلطان بازید مدرسہ سندہ ونہایت چور- لیدہ مدرس اولوب، اورادہ ۹۳۳ دہ ارتحال اچمشد.

آی یانی { کرید جزیرہ سندہ اسفاکیہ سنجاق وقضاسندہ بر ناحیہ در.

باب الهمزه — فصل الباء

اب { بن ولایتك تميز سنجاغنده قضا مرکزی
 بر قصبه اولوب، محادن صنعایه کیدن
 جادهك اوزرنده، یعنی محالك تقریباً ۱۲۰ کیلومتره
 شرق شمالیسند، صنعالك تقریباً ۱۸۰ کیلومتره
 جنوب غریبسند و تعزك ۵۵ کیلومتره شمالنده طاغلق
 و مرتفع بر محله واقعدر. مشاهیردن (ابو محمد
 عبدالله بن الحسن ابن الفیاض الهاشمی) ك مسقط
 رأسیدر. — قضای خیل واسع اولوب، شمال
 غرب جهتدن حدیده سنجاغنك (زید) و (جبل ریمه)
 قضا لرله، شمال غربی طرفندن صنعای سنجاغنك (یریم)
 قضا سیله، شرقاً تميز سنجاغنك (قطبیه) قضا سیله،
 جنوباً دخی لواء مذکورك (حجریه) و (عدین) قضا
 لرله محدود و محاطدر. اراضی طاغلق ایسه ده،
 اشجاری چوق اولوب، قهوه، بغدای، آریه، دوره،
 پاموق و سائر حاصل اولور. محلك ارتفاعی حسبیه
 هواسی معتدلدر. بو قضا دن جریان ایدن (سهول)
 نهری جنوب شرقیه طوغری آقوب، یاغورلرك
 كثرق موسملرنده (وادی کبیر) و یا (وادی طحین)
 ابرماغنه قاریشهرق، عدن کورفیزنه واصل اولور.
 بحر احمره دوکیلن دیگر بر ایکی نهرك دخی منبعلری
 بو قضا لك كنارلرندهدر.

آبا { کنیه لك ترکیبنده بولان (ابو) كله سنك
 آبا { حالت نصب اولوب، ترکیبده بعض دفعه
 بو صورتده دخی استعمال اولنهرق، مثلاً آبا بكر، آبا
 مسلم و سائر. دلیلیر. [«ابو» كله سنك مركباتنه
 مراجعت بیورله.]

آبا { بصره طرفلرنده بواسطه ایکی نهر بولندیغی
 آبا { و برینك بصره ایله واسط آره سند (بطیحه)
 دینلن بطاقلق محله، دیگرینك ده كوفه ایله (قصر ابن
 هبیره) آره سند اولدیغی یا قوت حوی «معجم البلدان» نده
 بیان ایدور.

آبا { تونسه (كف) شهرینك جنوبنده طاغلق
 بر محله واقع بر قریه در، كه زمان قدیمه
 مشهور اولوب، اسکی مورخیندن (پولیب) بونی (آبا)
 و (تیت لیو) (اویا) صورتده ضبط ایتشد.

آباتر { نجد قطعه سنده بعض وادیلره و یریلن
 اسمدر.

اباحیه { منصوفیندن بر فرقه در، كه اوامرونوا.
 هییه رعایت قدرت بشریه ك ما.
 فوقنده اولدیغی زعم ایله، انساك پر یوزنده بر شینه
 مالك اولدیغی غیر جائز كوره رك، آمریقاد کی مور.
 مونلر کی، اشتراكیون زمره سته اتحاق ایتشلردر.
 بو فرقه ضاله تكثیر اخوانه مقتدر اولمقسنین،
 امثالی کی محو و نابید اولمشدر.

آبار { یمنده بر موضع وینه جزیره العربده بنی
 اسعد بلادینك اونه سند بر پر اولدیغی
 «معجم البلدان» ده مذکوردر.

آبارق { (برقه) كله سنك جعی اولوب، ارا.
 ضیسی طاش وقوم و بالچیقندن مركب
 محله دن تپلكله، دیگر بعض كله لرله مركب اولهرق،
 بلاد عربك بعض محله یینه علم اولمشدر. آثار شعرا ده
 تصادف اولتان هضب الابارق، ابارق بسیان، ابارق
 التمدین، ابارق یمنه، ابارق حقیل، ابارق طخنام،
 ابارق قضا، ابارق اللكاك، ابارق النسر تركیلری بو
 قیلدن اولوب، تركیلرینك جزء آخری صره سند
 ذكر اولنه جقلردر. — یالكر (ابارق) دخی كرمانده
 بر موضعدر.

آباض { جزیره العربده (عرض یمامه) ده بر
 قریه در، كه حضرت خالد بن ولید
 ایله مسئله الكذاب پیئنده کی وقعه ك محل صدوری
 بولمقشه مشهوردر. بو وقعه یه «یوم اباض» دخی
 دیرلر.

آباض { خوارج فرق ضاله سندن اوچنجی
 فرقكك مؤسس اولان عبدالله
 المینك پدری ایدی. بو مناسبتله مذکور فرقه
 (اباضیه) اسمیه شهرت برلمشدر.

آباضیه { خارجلرك اوچنجی فرقه سی اولوب،
 طرابلس غرب برلرندن (عبدالله
 بن اباض المری) طرفندن تأسیس اولمشدر. بونلر
 ۱۵۳ تاریخ هجریسند افریقهدی اله كچیروب، او.
 راده خلیفه بغداد طرفندن عامل بولان ذاتی قتل
 ایتشلردر. ابوحاتم، ابوعاد و ابوقره اسملرنده اوچ
 رئیس لری اولوب، بونلردن ابوخاتمك ۸۰۰۰۰ و ابو
 قره نك ۴۰۰۰۰ سوارسی وار ایدی. ابو قره
 غلبه دن صكره خلافت ادعاسنده بولمشدر.

آباغ { (عین —) انبارك شمال طرفنده فرات
 ایله برالشام آره سند واقع بر وادی
 اولوب، شعرا عربك اشعارنده چوق ذكر اولنور.

ابال { باب مندك جنوب غریسندہ واقع (زبلع) شہرینك وجوارندہ اولان خطہك اسم قدیمدر.

آبالج { (رقه) شہرینك یانندن آقہرق فراتہ منصب اولان وشہر مذکورك باغچہ وبوستانلرینی سقی ایدن برنہردر.

آبان { کرمان خطہسنگ (روذان) ناحیہسندہ برکوچك قصبہ اولدیغنی یاقوت حموی «معجم البلدان» ندہ بیان ایدبور.

آبانان { جزیرة العربہ ایکی طاغدر، کہ اشعار عربہ کثرتلہ مذکور اولوب، بر

روایتہ کورہ برینہ (آبان ابنی) ودیکرینہ (آبان اسود) دیرلر، وبرنجیسندہ صو وخرما آغاچلری چوق او-

لوب، (اکرہ) اسمیلہ دخی معروفدر، واطرافندہ (بنی فزازہ) و(بنی عبس) قیلہلری ساکندر؛ وایکنجیبسی

ایسہ یالکز (بنی فزازہ) قبیلہسنگ مسکنیدر. اپکیسی پیندہ کی مسافہ ایکی میل اولوب، آرہ لرنده

(وادی الزمہ) کچور؛ وایکسنگ دخی ذروہلری سیو- ریدر. دیگر بر روایتہ کورہ، بو طاغلردن یالکز

برینك اسمی آبان ودیکرینك (شوروی) اولوب، قران وعران دیلدیکی کبی، بونلرکده ایکسینہ آبانان

دنشلشدر. دیگر بر روایتہ کورہدہ بو اسم تثنیہ اولہ رق وضع اولنوب، مفردی غیر مستعملدر. بعضلری

دہ بو طاغلرک بحریندہ بولندیغنی ذکر ایتشلردر.

آبان بن اسحق { رجال حدیثدن اولوب، مدینہ منورہدہ نشئت

ایتشلدر. کندیبسی صباح بن محمددن روایت ایدوب، کندیسندن دخی یعلی بن عبید روایت احادیث نبویہ

ایتشلدر. احادیث مجروحہ حقندہ پیوک بر تالیفی واردر.

آبان بن تغلب { رجال حدیثدن اولوب، کوفہدہ نشئت ایتشلدر.

کندیسی شیعی ایسہدہ، روایت احادیث شریفہدہ فوق العادہ صادق اولوب، حتی صدقنی احد بن حنبل

حضرتلری دخی تصدیق ایتشلدر. شیعیلکی دہ شیخین حقندہ اطالہ لسانہ جرأت ایدہ جک صورندہ اولیوب،

آنجق حضرت علینک فضل ورجحانہ قائل ایدی.

آبان بن جبلة { بو دخی کوفہلی ورجال حدیثدن اولوب، کنیہسی

(او عبدالرحمن) در. بخاری بونک نقلنہ اعتبار ایتہ مشدر.

آبان بن حاتم { بو دخی روایتہ اعتماد او. لقیان روایت احادیثندر.

آبان بن سعید { (بن العاص بن امیہ) صحابہ دن اولوب،

پدری طرفندن نسبی عهدمنافدہ یغنی بشنجی بطندہ نسب رسواللہ (صع) ایلہ برلشیر. والدہسی خالد

بن ولیدک خالہسی هند ویا صفیہ بنت مغیرہ ایدی. برادرلری خالد وعمرودن صکرہ شرف اسلامہ مشرفی

اولوب؛ اقوای روایاتہ کورہ ۶ سنہ ہجریہسندہ وقوع بولان (حدیبہ) غزاسیلہ ۷ سنہسندہ واقع اولان

(خیر) غزوہسی آرہسندہ اسلامہ کلش؛ وخیرسفرندن اول جانب رسول اللہدن بر سریرہ مخصوصہ ایلہ نجد

طرفلرینہ اعزام بیورلش؛ وعودندہ حضرت فخر کائنات افندمری خیبردہ بولوب، قلعة مذکورہ فتح

اولنشدی. بعدہ (علاء بن الحضرمی) نک عزلی اوزرینہ، بحرین والیلکنہ تعیین بیوریلہرق، حضرت نبی

ذی شانک ارتحالرینہ دکن اورادہ بوللش؛ وصکرہ مدینہ یہ عودت ایدوب، حضرت ابوبکر کندیلرینی

استخدام ایتک ایستملر سہدہ، حضرت رسول اللہدن صکرہ کیسہ یہ خدمت ایتک ایستم دیرک قبول

ایتدمش؛ وبر روایتہ کورہ ینک بر جہتنہ والی اولمش ایدی. حضرت عمر فاروقک زمان خلافتلرنده

شام سفرندہ شہید اولدقلری متفق علیہ اولوب، شہادتک (اجنادین)، (برموک) و (مرج) محاربہ لرندن

خانقیسندہ واقع اولدیغنی مختلف فیہدر. روایتہ کورہ (اجنادین) وقعہسی اثناسندہ عزادہ سیلہ ازدواج

ایتش؛ وبونوعروس شاعرہ وجسورہ برقادین اولمفلہ، زوجنی مقتول کورنجہ، کندیسندن صکرہ کیسہ یہ

وارمیہ جغنی، واخذ ثاری یولندہ فدای نفس ایدہ. جکئی وعد ایلہ، قوجہسنگ سلاخلرینی آلوب،

میدان حربہ آتیلہرق، رتبہ شہادتہ نائل اولنجہ یہ قدر ارککلردہ مثلی نادر کوریلور بر شجاعت کوستر-

مش. آبان حضرتلری محل شہادتندہ دفن اولنہرق، جنازہ نمازینی بالذات حضرت خالد بن ولید ادا

بیورمشلردر. ذکر اولنان ایکی برادرندن بشقہ شرف اسلامہ مشرف اولمش ایکی برادرری اولدیغنی

کبی، بدر وقعہسندہ کافر اولدقلری خالدہ، بری حضرت علی ودیکری حضرت زبیر طرفندن قتل

اوللش (عاصی) و (عبیدہ) اسمنده دیگر ایکی قرداشی

دخی وار ایدی. بویدی قرداشدن یالکز مذکور
عاصینک ذریقی قلوب، معاویه طرفندن بر آره لق
مدینه والیککنه تعیین ایدمش اولان سعید بن عاصی
بن سعید بونک اوغلیدر.

ابان بن سفیان { عن اصل بصره لی اولوب،
موصله اقامت ایتدیکندن،
(موصلی) اسمیه شهرت بولمشدر. جزیره نسبتله
(جزری) دخی ذیلیر. رجال حدیثدن اولوب، (ابو
القاسم عبدالعزیز بن حیان بن جابر بن حریث الازدی
الموصلی) کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتشدر.
(مقدسی) لقیله دخی شهرتی اولوب، بعضلری بونک
بشق بر شخص اولدیفته ذاهب اولمشدر.

ابان بن صمعه { بصره لی اولوب، رجال
اولغه، روایت ایتدیکی احادیث شریفه نیک صحتنه امام
احد بن حنبل حضرتلری شهادت ایتشدر. اواخر
عمرده شعورینه خلل ککش ایسهده، او وقت یک
اختیار اولوب، روایتدن کف ید ایتش ایدی. هجرت
نبویه تک ۱۵۳ سنه سنده ارتحال ایتشدر.

ابان بن طارق { بوده رجال حدیثدن او.
لوب، روایتنده بعض
محدثین طرفندن شبه اولمشدر.

ابان بن عبد الحمید { خلفای عباسیه دن
هارون الرشید دوری
عرب شعر اسندن اولوب، بر مکیره منسوب بولغله، یک
چوق عطیه واحسانلرینه نائل اولمش؛ (و کلیله و دمنه)
حکایتی بولرک نامنه نظمه چکش؛ و مبدأ عالمه احوال عا.
لهو علم منطقه متعلق مشهور بر قصیده دخی سولشدر.
بعضلری ده بو قصیده تک (ابن العنابه) تک اولدیفته
قائل اولمشدر. یحیی بن خالد برمکی ابو نواسی ابانله
مشاعره ایتدیرمک ایستدیکی حالده، ابو نواس کندی
قدر و مرتبه سنی ده اعالی عدایده رک، ابانله مسابقته
راضی اولدیغندن، بیلرنده رقابت حاصل اولوب،
بر ری علیهده یک چوق هجویه لر سولشدر.
ابان یحییای بر مکیدن اشعارینک خلیفه به عرض اولمشنی
رجا ایتدیکنده، یحیی خلیفه بی ممنون ایتک ایچون
آل ای طالب علیهده بر قصیده نظم ایتلیسک دیمش،
وابان بونکلی قبول ایتک ایستمش ایسهده، یحییانک
اصراری اوزرینه، شو بر قاج بیتله باشلایان بر قصیده
نظم ایتشدی :

نشدت بحق الله من کان مسلما
اهم بما قد قلته العجم والعرب
اهم رسول الله اقرب زلفه
لديه ام ابن العم فی رتبة النسب
واهما اولی به وبعده
ومن ذالک حق التراث بما وجب
فان کان عباس احق بتلکم
وکان علی بعد ذاک علی سبب
فابنیه عباس هم یرثونه
کالعم لابن العم فی الارث قد حجب

بو قصیده هارون الرشیده عرض اولندوقده، زیاده
سیله حظ ایدوب، شاعره یکریمی یک درهم ویرمش؛
وبو مناسبتله ابان هارون الرشیده انتساب ایتش. مد.
حیه و هجویه لری وسائر قصیده لری چوقدر. « کلیله
و دمنه » منظومه سنی شو ایکی بیتله باشلامشدر :

هذا کتاب ادب وعنه
وهو الذی یدعی کلیله و دمنه
فیه احتیالات و فیه رشد
وهو کتاب وضعت الهنت

ابان بن عبدالله { (ابان بن ابی حازم البجلی
الکسوف) دخی ذیلیر.
رجال حدیثدن اولوب، صحت روایتنه احد بن حنبل
حضرتلری شهادت ایتشدر. — (ابان بن عبدالله
الشامی) دخی رجال حدیثندر.

ابان بن عثمان { (بن عفان) خلفای راشده
یندن حضرت ذی النورینک
اوغلی اولوب، مدینه منوره فقها سندن بولغله، ۷۶
تاریخنده خلفای امویه دن عبدالملک بن مروان طرفندن
مدینه والیککنه تعیین اولنهرق، ۸۳ تاریخته قدر بو
مقامده طورمش، ۸۶ تاریخنده واقع اولان عبدالملک
بن مروانک وفاتندن اول وفات ایتشدر. عزلندن
سکره یرینه هشام بن اسماعیل المخزومی تعیین اولمشیدی.
ابان بن عثمان { رجال حدیثدن اولوب،
{ ابان بن تغلبدن روایت
ایتشدر.

ابان بن عثمان اللخمی { اندلسده واقع
(شدونه) شهر.
ندن نشنت ایتش هلمی اسلامدن اولوب، محمد بن
عبدالملک وسعید بن جابر دن وسائر زمانی عمناسندن
تحصیل علم ایله، نحو ولغت هملرنده ید طولی صاحبی
اولمشیدی. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، خیلی
اشعار و قصایدی واردر. ابن میسره تک اعتقادینه

منسوب ابدی. ۳۷۷ تاریخ هجریسنده قرطبه ده وفات ایشدر.

ابان بن عقبه { عبدالملك بن مروان زمانده حص والیسی اولوب، (قر- قیسیا) ده زفر بن حرتله محاربهیه مأمور اولغله، بو محاربهده مغلوب ومقتول اولمشدر.

ابان بن فیروز { (ابان بن عیاش) اسمیله دخی معروفدر. کنیهسی (ابو اسمعیل) در، وکندیسی بصره لیدر. بین المحدثین روایتته اعتماد اولغاز.

ابان بن المحبر { بوده رجال حدیثدن او- لوب، روایتته ضعیف نظریله باقیلیر.

ابان بن نهشل { بو دخی روایتته تمامیله اعتماد اولته میان روات حدیثنددر.

ابان بن هذیل { بصره کورفرزنده (لار) جزیره سندن وعلای حدیثدن اولوب، ابو حفص عمر بن عبد الباقیدن روایت ایتش؛ وکندیسندن دخی ابو القاسم هبة الله بن عبدالوارث الشیرازی نقل ایشدر.

ابان بن یزید { کنیهسی (ابو یزید) اولوب، (عطار) لقبیله مشهوردر. بصره لی اولوب، رجال حدیثک موثوقلرنددر. هر نه قدر علامه ابو الفرج ابن الجوزی ضعفا صره سنده ذکر ایتش ایسه ده، اجد بن حنبل ایله ابن معین ونسائی صدقته شهادت ایتشلردر.

ابان المحاربی { (العبدی) عبدالقیس قبیلله- سندن اولوب، حضرت رسول الله دخالت و دین اسلامی قبول ایتش اولان طائفه دن اولغله، زمره صحابهیه داخل اولمشدر. بعض محدثین (ابان محاربی) و (ابان عبدی) بی آیری ذاتلر ظن ایتشلر سده ده، بو ایکی صفتک برذاته عائد بولندیقی محققدر.

ابانه { [علاوه ده «آبانه» ماده سنه مراجعت بیوریه.] ایتر { شامده بر موضع اولدیغی یاقوت جوی ذکر ایدیور.

ابجدی { هندستانک جنوب شرقیسنده کی (کرتیک) مملکتتک حاکمی (نواب

عده الامرا) نک وصیسی بولنش اولان میر محمد اسماء. عیال خاتک شعرده قوللاندیغی مخلصدر. صاحب ترجمه، (نواب انور خان) ک فتوحاتنی مبین اولوق اوزره، «انورنامه» عنوانیله بر منظومه یازوب، ۱۱۷۴ تاریخ هجریسنده اکال ایتش اولغله، «ملاک الشعرا» عنوانه قائل اولمشیدی.

ابجر { اسمی عیید الله ویاخود محمد بن قاسم بن ضبیه وکنیهسی ابو طالبدر. کنانه وبنی بکر وبر روایتته کورده بنی لیث آزادلیلرندن اولوب، خلفای امویهدن ولید بن هشامک زمانده مکة مکرمه ده بولنیوردی. صورت و سیرت غایت کوزل اولدیغی کبی سسی دخی فوق العاده کوزل اولوب، مفقیلکده زمانتک فریدی بولغله، ولید بن هشام حجه کیندیکننده، سسنه عادتاً تعشق ایتکله، برابرنده آلوب، شامه کوتورمش؛ وولیدک قتلنه دکن معیتده بولمشدر.

ابجر { [«آبجار» ماده سنه مراجعت پیو- ریه.]

ابجر صرغی { صحابه دن اولوب، ابن ابجر دخی دنیلیر. [«ابن ابجر» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابج { اسمی حسن بن محمد اولوب، خراسانک (طوس) شهرندن اولغله (طوسی نمیی) دخی دنیلیر. ایکنجی عصر هجری ریاضیونندن او- لوب، علوم ریاضیه وهیئت و نجومده ید طولی صاحبی ایدی. بغدادده امراراوقات ایدوب، هارون الرشیدک منجملرندن ایدی.

ابج بن صره { عربستانک (هذیله) خطه- اولغله، (هذلی) نسبتیله معروفدر.

ابخاز { یاقوت جوی «معجم البلدان» نده (قبق) یعنی قافقاسیه طاغلرندن بر ناحیه وبر قلعه اولدیغی، واهالیسی خرستیان وکرچی بو- بولندیغی، وابخاز کرجیلرینک ۵۱۵ تاریخ هجریسنده تفلیسی ضبط ایتلریله، ۶۲۱ ده خوارزمشاه جلال الدین طرفندن تفلیسدن اخراج اولنهرق، ابخازه عودت ایتش اولدقلرینی بیان ایدیور. بزه قالدیرسه بو ابخاز عئلده بیان اولنان (آبخازه) دن بشقه بر شی دکلدر. [«آبخازه» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابدال { شمرای ایران زمیندن اولوب، اصفهانلیدر. اوائل خالنده عطارلق

ایتدینی خالده، بر نوجوانه تمشق ایتمکله، دکانی یاد قهرق، ابداللقه اورمش؛ واقرباسی نصح وپندایله بوله کلمهجهجکی آکلاینجه، تیمارخانهیه قومشرسه ده، بو تدیر دخی کارکر تأثیر اولهمدیفندن، ینه سربست بر اقیلهرق، اوج سنه اصفهانده باش آجیق ویالین آباق کرمش؛ بعده تبریزه عزیمتله اوراده دخی بش سنه ارمنیلرک میخانه لرنده دوشوب قالمش؛ وبو قطعه ایله او وقتکی حالتی تصویر ایتمشدر:

میران همه کردم چو غویشان
من کبر نوم میان ایشان
والله که ندیدم از مسلمان
این طور که دیده ام از ایشان
دارند دلی خوش و ندارند
طبع بد و خاطر پریشان

شوبیت دخی حال پریشانیسنه دلالت ایدبور:

از برای جرعه ای خادم میخانهام
خدمت رندان کنم تا پرشود پیانهام

بعده توبه واستغفار ایدوب، اون ایکی سنه سجادنه نشین عبادت اولمشدر. اشعاری غایت لطیف وسوزشلیدر. شوایکی مطلع دخی جمله اشعارندندر:

ای شمع بزم دوش چرا میکشستی
پروانه عاشقت تو سرگرم کیستی

ابدال وش بکویت شهباکه سر نهادم
خشتم بزیر سر بود خادم بزیر پهلوس

ابدال { (الف —) بلخ شعرا سندنذر. [«الف» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

ابدال خان { دور سلطان ابراهیمده بتلیس حاکمی اولوب، رفع لوای

عصیان ایتمش اولمقله، ملک احمد پاشا طرفندن مقلوب اولوب، درسعانه کتیرلمش؛ وبرمدت صکره، اوضاع فامرضیهسنه بناء، قتل واعدام اولمشدر.

ابدال مراد { سلطان اورخان غازینسک معیتلرنده بروسه فتحنده بو.

لش اعزهدن بر ذات اولوب، اوراده ارتحال ایتمش اولمقله، تره سی بروسه شهری اوزرنده مرتفع بر محله واقع اولوب، الی یومنا هذا زیارتگاهدر.

ابدال موسی { بو دخی سلطان اورخان غازی حضرتلرینک معیتنده

بروسه فتحنده حاضر بولمش اولیا. کرامدن اولوب، تره سی بروسه شهری ایچنده زیارتگاه انامدر. وتره. سنک اطراقی مسیره اتخاذا اولمشدر.

ابدالی { آفغانستان اقوامندن بر قومک اسمی اولوب، ۱۱۶۰ تاریخ هجریسنده

بو قومک افرادندن احمد خان پادشاهلقه نائل اولمقله، بتون آفغانستانه حاکم اولوب، هندستانک دخی بعض جهتلینی فتح ایتدیکي مناسبتله. ابدالی قومی آفغانستان. نلک انفقونل واکمعتبر اهالیسی حکیمه پکوب، حکمدار مشارالیه (در دوران) عنوانی آتش اولدیفندن، قومی دخی او وقتدن اعتبارا ابدالی اسمی بر افرهرق، (درانی) تسمیه اولمشدر. اشبو ابدالی ویا درانی قو. منک افرادی ۸۰۰۰۰۰ قدر تخمین اولنیور. بونلر قندهار جوارلرنده وایران حدودی قرینده، یعنی رسم زالك وطنی وملکی اولان (سیستان) جهتنده ساکن اولوب، سائر آفغانلیلره نسبتاً دهامدنی وفاد زکدرلر؛ ووطنلرینه اوقدر محبتلی واردر، که نادرا ایدنلرک دخی جنازه لرینی قندهاره نقل ایتمک عادتلیدر. **ابدالی** { (احمد خان —) [«احمد خان» مادهسنه مراجعت بیوریله.]

أبدہ { (یاخو ابدۃ العرب) اندلسده (جیان) ابالتنده بر شهر اولوب، اندلس ملوک

امویه سندن عبدالرحمن بن حکم طرفندن تأسیس، واوغلی محمد بن عبدالرحمن طرفندن اتمام اولمشدر. الیوم اسپانیولر طرفندن (اوبده) تسمیه اولهرق، جیانک ۴۰ کیلومتره شرق شمالیسنده (وادی کبیر)ک صاغ طرفنده یعنی شمال غریبسنده واقع اولوب، ۱۴۰۰۰ اهالیسی واردر. (ابوالعباس احمد البنی الابدی) بو شهر دن نشنت ایدن علای اسلام جمله سندنذر. ۶۳۳ تاریخ هجریسنده اهل اسلامک اندن چیقوب، اسپانیولرک ضبطنه یکمشدر.

أبدیر { بغداد ولایتسک حله سنجاغنه تابع ابدیر { دیوانیه قضااسنده بر ناحیهدر.

أبرادی { قونیه ولایتسک تکه سنجاغنه ملحق آقسکی قضااسنده ناحیه مرکزی

بیوجک بر قریه اولوب، مرکز قضا اولان ماروله قصبه سنک غرب شمالیسنده و (منوغات) نهرینک غرب جهتنده ونهر مذکوره دوکیلن بر درهک اوستنده واقعدر. — ناحیه سی قضا مذکورک منوغات

نهرينك صاغ طرفنده كي قسمندن و طاغلق بر يردن عبارت اولوب، ۱۴ قريه يي جامعدر، و ۸۸۷۴ اهايلسي واردر.

ابراس } ابقراط حكيمك اون ايكي تليزندن
} بري اولديني « طبقات الاطبا » ده
مذكور ايسده، اصل اسم يونانيسي نه اولديني، يعني
بو اسمك خانني اسم يونانيدن غلط اولديني آكلاشيله.
مامشدر.

أبراق } نچدهه بني نصر قيله سنك ساكن
} بولنديني محله واقع بر طاغدر.

ابرامان } « مروج الذهب » صاحبي مسعو.
} دينك روايته كوره (مرکید)
و (لاوري) دكيزلي آره سنده بولنان جزايردن بر
طاقم جزيرملردر، كه اهايلسي سپاه اولوب، آطه لك
اطرافنده قيريلان كيلردن ساحلرينه دوشن غريقلري
يرلر ايش. بو آطه لك بحر محيط كييرده بولنان
جزاير مجتمعه طاغرلردن اوله جغرلنده شبهه يوغيسده،
او وقتلرده بو آطه لك بر طاغرلريني كشف ايتش عرب
بحريوني كرك دكيزلره و كرك آطه لره بشقه اسملر
ويروب، مؤخرأ يكيدن كشف ايدن و عربلرك كشفيا.
تندن بخبر اولان آوروپاليلر بولنري بشقه اسملره
تسميه ايتش اولدقنلردن، كرك بو آطه لك و كرك
(مرکید) و (لاوري) دكيزلرينك بوكون بيلديكمز
جزيره و دكيزلرك خانقيلردن عبارت اولديني كسدير.
مك مشكلدر.

ابراهيم } (خليل الله، عليه السلام) انبيا
} عظامدن اولوب، احوال و اوصاف
قرآن كريمده مصرحدر. بني اسرائيل ايله عرب
مستعربك جداعلاسي اولغله، كنديلردن صكره
كلن كافه انبيا بني اسرائيل ايله حضرت فخر كائنات
افندمرك جداعلازليرد. كلدانيلرك مملكتي اولان
بابلستانك شرق جهتنده و دجله ايله فرات نهرلري
مايننده دنياه كاوب، پدري (تارخ) و ياخود
(آزر) ناميله بت تراش بر مشرك ايدى. او وقت
بابله نمرود بن كوش حكم سورمكه اولوب، روا.
يشه كوره، منچملري كنديسنه فلان محله و فلان
شهر و كونده طوغه جق بر چوجفك بيونجه اصناي
قيردق، دنلردن آريله جفني خبر و برمش اولدقنلردن،
نمرود محل المذكورده بولنان كبه قاديلري طويلابوب،

حبس ايتش ايسده، حضرت ابراهيمك والده سنده
هيچ بر كهك علامتي اولموب، كنديسي دخی جلندن
بخبر اولغله، بو حبسدن قورتلش؛ و وضع حلي
وقت كلديكنده بر مغاره يه كيدوب، اوراده طو.
غورمش؛ و چوجفني بر چوق وقت اوراده كيرلي
طوتمشيدى. روايته كوره، حضرت ابراهيم مغاره
دن چيقديغنده، اك اول نظر دقتي جلب ايدن شيله
رب نظريله باقش ايسده، درعقب مثلاً كونشك
و سياراك غروبني و سائر شيلرك بويه عيب و نقصانلريني
كورنجه، بولرده الوهيت اوله ميه جفني اكلايه رقي،
قومنك عبادت ايتديكي اصنامله دخی اكلمكه باشلا.
مش؛ و حتى پدريك يابوب صائق ايجون كنديسنه
ويرديكي صملري « نفع و ضرري كيسه يه طوقنيان
شو صملري آلان يوقى » ديهرك كزديرمش؛ بو
حرقاتي قومنك نظر دقتي جلب ايتش ايسده،
نمروده واصل اولما مشيدى. نهايت بركون معبدلرينه
كيدوب، صملرك كوچكلريني تماميله قيرمش، و صمو.
په يي اك بيوكلرينك اليه ويرمش. بو وقعه نمروده
قدر واصل اولوب، كنديلرينه صور دقنلرند،
« بيوكلري، كنديسي طور وركن، كوچكلرينه عبادت
اولغسني تجويز ايتديكيچون، اوقيرمشدر، ايتاماز.
سه كز، كنديلرينه صورك » ديش؛ و بوكا نجوابأ
صملرك لقردي سويلدكلريني سويلنجه، « يا لقردي
سويلز و كنديلريني محافظه ايدمز اولان جاداته
نيچون عبادت ايدبورسكز؟ » ديهرك، قومني عبادت
اصنامدن واز پكيرمكه چاليشش ايسده، قائده
ايتجوب، نمرود اول حضرتك كافه دلائله جواب
رد اعطاسيله، آتسه آتلسني امر ايتش. حضرت
ابراهيم آتسه آتلدني حالده، بحكمه الله تعالى
يانموب، قورتلش؛ و بو معجزه اوزرينه برادرزاده سي
لوط ايله عمجه سي (هاران) ك قيرلي و مؤخرأ
زوجه سي اولان (ساره) و ديكر بر جاعت ايمانه
كلوب، جله سي حضرت ابراهيمه برابر ارض بابلي
تركه، غربه طوغري كيدهرك، بر چوق وقت حوران
طرفلرند طولاشمش، و قحط و غلا سبيله مصره دخی
وارمشيدى. مصرده حكم سورمكه اولان فرعون
ساره نك حسن و جالني كورنجه، حضرت ابراهيمه
كيم اولديني صورمش؛ و حضرت ابراهيم قرداشمدر
ديديكيچون، كنديسنه و يرلسني امر ايتش؛ و حضرت

ابراهيم دخی ممانعت ایدمه ممش ايسده ده، ظهور ایدن معجزه اوزرينه، فرعون ساره بی، یانه (هاجر) استنده بر جاریه دخی قانه رق، حضرت ابراهیمه اعاده ایتمش. حضرت ابراهیم آرتق مصرده امنبنده اوله میه جغنی آکلایه رق، فلسطینه عودتله، ارض کنعان عزامه سی لوطله مقاسمه ایدهرک، اوراده اختیار اقامت ایتشلر در. ساره نک اولادی اولدیقندن، هاجری حضرت ابراهیمه تنکیج ایتمش، وهاجر دن حضرت اسماعیل تولد ایدوب، بعده ساره دن دخی حضرت اسحاق دنیا به کلجه، پیلرنده رقابت حاصل اولوب، حضرت ابراهیم هاجری حضرت اسماعیل ایله برابر حجازه کوندرمش؛ وآره صره کنديسی دخی زیارتلرینه کیدوب، حضرت اسماعیل ایله برابر کعبه مکر مه نک بنا ده دخی من طرف الله مأمور اولمشلردی. بو وجهله حضرت ابراهیم ایکی اوغلندن حضرت اسماعیل عرب مستعربه نک، و حضرت اسحق بنی اسرائیل جدی اولمشدر. لاجل تجربه اوغلی اسماعیلی (ودیکر بر روایت کوره اسحق) ذبح ایتکه مأمور اولدینی، و بوکا تصدی ابتدکی حالده، من طرف الله بر قوج اینوب، اوغلنک قور تارلدینی مشهور در. روایت کوره، حضرت ابراهیم ۱۷۵ یاشنده اولدینی حالده، ارتحال ایدوب، اوغللری اسماعیل واسحق طرفندن الیوم خلیل الرحمن دنیلن (حبرون) شهر قدیمی جوا نده دفن اولمشدر.

ابراهیم اسمی لسان عبرانیسه پدر دیمک اولان (اب) وجهور دیمک اولان (رهام) کله لردن مرکب اولوب، «ابو الجهور» دیمکدر. بواسمی ترکیب ایدن کله لره ایکیسی دخی حرکات ویا تلفظلرینک جزقی بر تغییر یله وینه بو معنایله عربده موجود او لوب، عبرانیله عربلرک قرابتنه دلالت ایدرلر.

ابراهیم } حضرت فخر کائنات (صلعم) افند-
(مک ماریه قطیبه دن متولد اوغلی اولوب، هجرت سنیه نک سکرنجی سنه سی ذی المحجه سنه دنیا به کلشدر. قابله سی حضرت رسول اللهک آزاد لیلر دن سلی اولوب، بونک زوجی ابو رافع جناب نبی محمدری بشیر ایتمش، واول حضرت بو جوجنک دنیا به کلشنه زیاده سیله مسرور اولمشلردی؛ زیرا حضرت خدیجه دن دنیا به کلش اولان اوچ ویا درت ارکک اولادی کوچک یاشده ارتحال ایتمش،

ودیکر زوجاننک هیچ برندن اولادی اولما مشیدی. حتی سائر ازواج مطهره نک ماریه به غبطه وحسد ایتدکلری مرویدر. حضرت ابراهیم لاجل الرضیع مدینه منوره ده قین ابوسیفک زوجه سی (ام سیف)، ودیکر بر روایت کوره برآ بن اوسک زوجه سی (ام برده) یه تسلیم اولنهرق، موی الیهان بری سودنینه سی اولمشدر. ابراهیم بر روایت کوره ۱۶ آی ایله ۸ کون و بر روایت کوره ۱۸ آی یاشایوب، هجرت نبویه نک اوننجی سنه سی ارتحال ایتمش؛ و حضرت پیغمبر بالذات جنازه نمازینی قیلوب، (بقیع) ده دفن بیور مشلدر. حضرت ابراهیم وفاتی کونی کسوف وقوع بولغله، خلق بو وقعه سماویه بی ابن رسول اللهک وفاته جل ایتک ایستمشلر سده، حضرت نبی ذی شان «شمس وقر آیات الله دن ایکی آیتدر، نه کیمسه نک موتیخون ونه ده کیمسه نک حیاتیخون منکسف ومنخسف اولمازلر» مألنده کی حدیث شریفله اهل ایمانی بویه براعتقاد باطلدن منع بیور مشلدر.

ابراهیم } حضرت فخر کائنات افندمک آزاد-
(لیلر دن اولوب، کنیه سی ابورا-
فندر. «ابورافع» ماده سنه مراجعت بیور یله.]

ابراهیم } خلفای امویه نک اون اوچنجیسی
(اولوب، ولید بن عبدالملک بن مر-
وانک اوغلی واون ایکنجی خلیفه اولان یزیدک برا-
دریدر. ۱۲۶ سنه هجره سی آخرنده، یزیدک وفاتی اوزرینه، مسند نشین خلافت اولمش ايسده ده، محمد بن مروان بن حکمک اوغلی مروان ابراهیمک ضعف وکوه شکلکندن بالاستفاده، اعلان عصیان ایله، خلق کندیسنه پیعته دعوت ایدهرک، بر چوق طرفدارلر پیدا ایتکه، حکمدار سابق یزیدک اوغللری حکم و عثمانی طلب ایتدیکندن، ابراهیم بونلری قتل ایتدیر-
مش؛ وبعض محاربیدن صکره، ابراهیم استیانه مجبور اولمش؛ و بو وجهله اوچ آی سلطنت سور دکن صکره، نوبت سلطنت مروانه یکمش؛ و ابراهیم بونک معیتده قالوب، مؤخرأ ابومسک ظهوری او-
زرینه، بنی امیه نک سلطنتنه ختام ورن وقوعات آره سنه، ۱۳۲ تاریخنده موصله قریب (زاب) نهری جوارنده واقع اولان مغلوبیتده مروانک معیتده بو-
لغله، معاً فرار ایدرکن، نهرده غرق اولمشدر.

ابراهیم { امام —) محمد بن علی بن عبدالله بن عباس (رضی الله عنهما) نك اوغلی

اولوب، هجرت نبویه نك ۸۲ تاریخده شامك شرق طرفنده واقع (حمیمه) قریه سنده طوغش؛ و پدری ابو مسلم خراسانینك احباسندن بولغله، صاحب خروج مشارالیه کندیسنی مقام خلافته ترفیع ایتمکی قرارلشدیروب، خراسانده نامته خطبه اوقوتمش ایسهده، بو خبر مروانه واصل اولدوقده، بلغاده کی وایسنه امام ابراهیمی اخذ وکرفت وشامه اعزام ایتمسنی امر ایتمکله، والی موی الیه ابراهیمی طوتوب، تحت الحفظ کوندرمش، و مروان کندیسنی ۱۲۹ تاریخنده حرانده زندانه القایده رک، بر مدت صکره، بر روایت کوره حرانده ظهور ایدن وبادن متأثر، و دیگر بر روایت کورهده کندیسنه سودله ایچیریلن زهردن مسموماً زندانده وفات ایتمشدر.

ابراهیم { خلفای عباسیه نك یکریمی برنجیسی اولوب، متقی بالله لقبیله مشهوردر.

[«متقی بالله» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

ابراهیم { آفریقیده حکومت سورن بنی اغلب حکمدارلرینك سکرنجیسی

اولوب، احمد بن ابی ابراهیم بن ابی العباس بن ابراهیم بن اغلیک اوغلی و سلفی ابو محمد عبداللهک برادریدر. ۲۶۱ تاریخ هجریسنده، برادرینك وفاتی اوزرینه، مسند امارته یکوب، رقاده شهرینی بنا و مرکز حکومته اتخاذ ایتمش؛ و صقلیه یعنی سیجلیا جزیره کبیره سنی کاملاً فتح ایله، ۲۵ سنه مظفریتله حکومت سوردکدن صکره، ۲۸۰ تاریخنده جزیره مذکوره ده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم { آفریقایی وسطیده نیک منبرلنده بولنان کوللرک بری اولوب، (او-

کراوه) و نام دیگرله (ویقتور یا نیازه) کولیله (موتان) و نام دیگرله (آلبرت نیازه) کولی آره سنده واقعدر. شمال غریبدن جنوب شرقیه طوغری اولان طول اعظمی الی آلتش و عرض اعظمی یکریمی یکریمی بش کیلومتره در. نیل نهری غرب شمالی طرفندن بو کوله دا خل اولوب، منهای شمالیسندن خروج ایدر. بو کول ۱۲۹۱ تاریخ هجریسنده میرالای (شایه لونغ) طرفندن کشف، و مصرلی ابراهیم پاشانك نامنه حرمة بواسمه تسیمه اولتمشدر.

ابراهیم { (سلطان —) سلاطین عظام عثمانیه نك اون سکرنجیسی و اون

دردنجی پادشاه اولان سلطان احمد اولك اوغلی اولوب، ۱۰۴۹ سنه هجریه سی شوالنك ۹ نده برادرلی سلطان مراد رابع حضرتلرینك وفاتی او- زیرینه، جلوس ایتمشدر. هجرت نبویه نك ۱۰۲۴ تاریخنده تولد ایتمش اولغله، جلوسلنده ۲۵ یاشنده اولوب، سکر سنه طقوز آی سلطنت سورمشلدر. زمان سلطنتلرنده مکمل دوغمای هاپون ایله کریده هجوم اولنهرق، بر قاج سنه سورن محاربات بحریه و بریه ایله جزیره مذکوره ابتدا یوسف پاشا و بعده ادلی حسین پاشا بدیله کاملاً وندیکلیرک لندن ضبط، و مالک عثمانیه الهاق اولتمشدر. یالکر قندیه قلعه سی قالدوب، سلطان محمد خان رابع زمانده فتح اولتمشدر. اووقت بودین و محارساتنك اکثر طرفلری دولتك النده بولندیفی کی، اردل یعنی ترانسولوانیا قرالی دخی جزیه کذار ایدی. آراق محاصره سی دخی دور سلطنتلرینك جلته وقوعات مهمه سنسنددر. ابتدای جلوسلرنده ادرنه بی تشریفله، بر قاج کون اقامت ایتمشلردی. قد وقایعی موزون و سیاسی کوزل او- لوب، سماحت و علوجناب صاحبی بر پادشاه ایدی. آنجق زیاده سیله تیز مشرب و صبرسز اولدیفی کی، برادرلی سلطان مراد رابع حضرتلرینك زمانده دخی طول مدت حبس و تضییق آلتنده یاشامش؛ و جلوسدن صکره، اکا بر دولت هر طرفدن چاریدل تقدیه یله سفاهته سوق و ترغیب ایشدکلرندن، و مقبرلری ایچنده عقللی و راستکو بر ناصح بولندیقندن، و اواخر سلطنتلرنده طائفه نسوان زیاده سیله نفوذ و اقتداره مالک اولوب، رتق وفق امور چیغرفندن چقمش ایدی. بوسنه حدودینه دخی تجاوز اعدا وقوع بولدیغندن، واک صکره کی صدر اعظمی احمد پاشانك بعض اطوار غیر لایقه سنسندن طولانی، یکییری آغازیه طائفه علما جمع اولنهرق، صدراعظمک عزل وقتلی طلب ایتمش؛ و احمد پاشا صدارتدن عزل اونوب، یرینه صوفی محمد پاشا نصب او- لشمش، و آنجق داماد بولنق حسینیه قتلنه طرف پادشاه هیدن رضا و پرلمش ایسهده، احمد پاشا اله یکیر- یلوب، پاره لندقدن بشقه، طائفه باغیه بونکله ده

قناعت ایتمهرك، سلطان ابراهيمك پرينه یدی
باشنده بولنان اوغلی سلطان محمد رابعك اجلاسنه
جرات ایتمشلدرد. ۱۰۵۸ سنه هجریه سی رجینك
۱۶ سنه فراخی وقوع بولوب، اوج کون صکره
شیدک ارتحال ایتمشدر. جلوسلرنده آرنآؤد قره
مصطفی پاشایی صدارته ایفا ایدهرک، بعده زمان
سلطنتلرنده سلطان زاده محمد پاشا، بوسندلی صالح
پاشا و هزار پاره احمد پاشا صدر اعظم اولمش،
وسقوطندن برکون اول، ارباب طغیانك اصراری
اوزرنه، مهر و زراتی صوفی محمد پاشابه تسلیم
ایتمشلدرد. جلوسلرنده شیخ الاسلام بولنش اولان
معید احمد افندی دخی ایفا اولنش، و بعده عبدالرحیم
افندی تعیین اولنهرق، آخر سلطنتنه قدر مقام فتوا
ده قالمشدر. زمانلرنده دلی حسین پاشا، سیاوش پاشا،
اوزون پتاله پاشا، ابوبکر پاشا، یوسف پاشا، موسی
پاشا، فضل پاشا و عارزاده محمد پاشا قبودان دریا
مسندنه بولنشلدرد.

ابراهیم (مرزا —) آل تیوردن مرزا علا
الدوله بن بایسنغر بن شاه رخ
اوغلیدر. خراسانده عزاده سی مرزا شاه محمود غلبه
ایدهرك، استزاده طوغری کیدرکن، آذربایجان
عسکرله خراسانك ضبطنه کتیمکده اولان مرزا جهان
شاه بن قره یوسف ترکیابی راست کلوب، ینلرنده
واقع اولان عماربه ده عسکری قیرلمش؛ و کندیبی
فرارایدوب، ۸۶۳ تاریخده فوت اولمشدر. هرانده
مدفوندر.

ابراهیم (ابو اسحاق —) شعرای عربدن
(ابن لنگکک اوغلی اولوب، کندیبی
دخی شعرا دن ایسه ده، اشعارینك شهرتی یوقدر.
«یتیمه الدهر» ده کوریلن براقچ قطعه سندن شونك
ایرادیله اکثفا اولنور :

وليلة ارتقي طولها
فتبا في حيرة الذاهل
كأنما شئت لافراطها
في طولها من امل الجاهل

ابراهیم (مولی السید —) پدري ایران سا-
لوب، آناسیه جوارنده برقریه به انتقال ایتمش، و حتی
سلطان بایزید ثانی حضرتلری شهزاده لکنده کندیسنگ

صحبیت و کرامتندن مستفید اولمشلدرد. صاحب ترجمه
ابتدا پدرینك زاویه سنده تربیه اولنوب، بعده تحصیل
علم ایچون بروسه به کلهرك، شیخ سنان الدین و حسن
سامیسونی و خواجاده کبی زمانك مشاهیر علماسندن
تحصیل علوم ایتمش؛ بعده برمدت قرمانی وزیر محمد
پاشا طرفندن جلب اولنهرق، اوغلنك تعلیم و تربیه
سنه تعیین اولنش؛ و مؤخرک سلطان محمد خان حضره
تولرنك حیاتنده سلطان بایزیدك اوغلی شهزاده قور-
قودك تعلیمه مأمور اولمش؛ صکره مرزیفون، قره
حصار و سائر بعض بلاد مدرسلکنه و آناسیه ده کی
سلطان بایزید مدرسه سنه و آناسیه قاضیلغنه تعیین او-
لنش؛ و نهایت تدریس و قضادن دخی ال چکوب،
سلطان بایزید حضرتلرنك اواخر سلطنتلرنده تعیین
ایتمش اولدقلری تقاعديه ایله قناعت ایتمش؛ و یاوز
سلطان سلیم حضرتلری ابا ایوب انصاری جوارنده
کندیسنه بر خانه اشترأ و احسان ایتمشیدی. بقیه
عربی بوخانه ده یکپروپ، و قائنده ابا ایوب مدرسه سی
مدرسلکنه مخصوص اولقی اوزره، وقف ایتمشدر.
طقسان یاشنی میجاز اولدینی حالده، ۹۳۵ تاریخده
رحمت حقه نائل اولمشدر. عالم وزاهد و حلم و حسن
اخلاقه متصف بر ذات حید الصافات ایتمش؛ حتی
ابدی کیمسه کندیسینی یاتمش کورمیوب، دأما دیز
اوستنه اوتوردینی، و چوق دفعه بو وضعیتده اوپو-
دینی، و هیچ بروقت کیمسه به خدمت بیورمیوب،
ذاتنه مخصوص هر بر خدمتی کندیبی کوردیکی
مشهوردر. تاهل دخی ایتمیوب، عربی علم و عبادته
حصر ایتمشیدی.

ابراهیم (مولی تاج الدین —) ابن الاستاذ
اسمیه مشهوردر. [ابن الاستاذ]
ماده سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهیم (مولی تاج الدین —) اونجی
عصر هجری علماسندن اولوب،
۹۰۰ تاریخلرنده حید ایلنده دنیایه گمش، و تحصیل
علم ایچون، وطنندن مفارقتله، زمانك علماسندن اخذ
و قرائت ایتدکدن صکره، کرک درسعادته و کرک
طشهرلرده بربرینی متعاقب براقچ مدرسه ده مدرسلک
ایتمشدر. علوم عقلیه و نقلیه ده و علی الخصوص علم
فقهده ید طولی صاحبی اولغله، شریفک «شرح
المفتاح» نه و «تجریده» حاشیه لر و علم صرفده

«مراح» ه بر شرح یازمشدر. شرح مفتاحه یاز-
دینی حاشیه‌لرده این کال پاشایه پک چوق اعتراض
ایتش؛ و بو حاشیه‌نک بر نسخه‌سنی منسوب بولندی
صوفی محمد پاشایه، برینده وزیر اعظم رستم پاشایه
کوندرمش؛ و مشارالیه ایسه علامه ابن کال پاشادن
درس آلمش اولدیغندن، بوتجوازاته جانی صقیله‌رق،
فصل دعوائی مفتی زمان ابوالسعود افندی به حواله
ایتش؛ و صاحب ترجمه حقنده خصوصت پیدا ایدوب،
تفیضنه مانع اولمشیدی. ۹۷۳ تاریخنده ارتحال
ایتشدر.

ابراهیم { (مولی تاج‌الدین —) بودخی او-
(نجی عصر هجری علامسندن او-
لوب، علم فقهده و سائر بعض علومده ید طولایی
وار ایدی. زمانک علامسندن تحصیل علم ایتدکن
صکره، علامه کال پاشازاده‌نک درسده دخی ملازمت
ایتش؛ و پروسه و آتفه و سائر بعض بلادده مدرسلک
ایتدکن صکره، سلطان سلیمانک شامده تأسیس ایتش
اولدقلری مدرسه‌نک مدرسلکنه تعیین، و شام‌قده
ضیلعی دخی کندیسنه احاله اولمش، و آخر عمرینه قدر
اوراده قلوب، ۹۹۴ تاریخنده ارتحال ایتشدر.

ابراهیم آباد { هندستانک شمال غربیسنده
{ (اوده) خطه‌سنک (برائیکی)
قضاسنده و (کنک) ایرماغنه دوکیلن (کومتی) نهری
اوزرنده بر قصبه اولوب، ۳۰۹۵ اهالیسی وحبو-
بانه مخصوص بیوک بازاری واردر.

ابراهیم آجری { [«آجری» ماده‌سنه
{ [مراجعت بیوریه.]

ابراهیم آذری { [«آذری» ماده‌سنه مرا-
{ [جهت بیوریه.]

ابراهیم آغا { عصر سلطان ابراهیمده صدر
{ اعظم بولنان هزار پاره اجد
پاشانک برادری و کتخداسی اولوب، مصاحبه خویبار
قادینک دخی زوجی ایدی. کندیس عیش و عشرته
مبتلا اولوب، بو وادیده حد اعتدالی تجاوز ایتدیکندن،
برادری کندیسینی کتخدالقدن عزل و تادیبه، برمدت
ایوده برخانه‌ده حبس ایتدکن صکره، عفو ایدرک،
۱۰۵۸ تاریخنده سمیر موسی پاشانک برینه بغداد واد-
لیلکنه نصب ایتشدیسه‌ده، اوسنه سلطان ابراهیم
سقوطی و هزار پاره اجد پاشانک قتلی اوزرینه، بو
دخی بغدادده واصل اولزدن عزل اولمشدر.

ابراهیم آغا { سلطان اجد ثالث حضرتلرنک
{ زمان سلطنتنده صدر اعظم
بولنان داماد شهید علی پاشانک کتخداسی اولوب،
غایت مکار و غماز بر آدم اولغله، صدر مشارالیه
اغفال، وبتون وکلا ورجال دولتی دلگیر ایتدیکندن،
۱۱۲۸ تاریخنده بلغراد قلعه‌سی خارجنده اعدام
اولمشدر.

ابراهیم آغا { اندرون همایون آغارندن او-
{ لوب، ارباب علم و فضلدن
اولغله، خدمه خاصه خواجهلکنه تعیین اولمش؛
و مؤخرآشام شریفه چکیلوب، جامع بنی امیه متولسی
اولمش؛ و جامع شریف مذکورده متعلق ابنیه‌ده خیلی
اعماراته موفق اولدقدن صکره، ۱۰۲۱ تاریخنده
وفات ایتشدر.

ابراهیم احسانی { (شیخ —) اون برنجی
{ عصر هجری علامسندن
اولوب، فقه و نحو یوندن معدود و اکثر علومده
واقف ایدی. بحرینده کی احساء مملکتندن اولوب،
وطننک علامسندن قرانت ایتدکن صکره، مکه مکرمه
یه رحله، مکه مفتیسی عبدالرحمن مرشدیدن اجازت
آلش؛ وبعده احسایه عودتده عارف بالله شیخ تاج
الدین هندی یه اتسابله، طریقه داخل اولمش؛ و احساء
حاکمی علی پاشازاده امیر یحیی جلّه مریدانندن او-
لوب، کندیسنک بعض اقوال حکیمانده و احوال عجیبه‌سنی
نقل ایتشدر. صاحب ترجمه‌نک علوم متنوعه یه دائر
بعض کتابلری واردر. (عریطی) نک «نظم الاجرو-
میه» سنه بر شرحی و «دفع الاسی فی اذکار الصبح
والمساء» عنوانلی تصوفه متعلق بر رساله‌سیله بونک
شرحی جلّه آتارندندر. طبیعت شعریه‌سی دخی او-
لوب، شو قطعه جلّه شعارندندر :

ولاتک فی الدنيا مضالقا وکن بها
مضالقا الیه ان قدرت علیه
فکل مضالک للعوامل عرضة
وقد خص بالتحقق المضالک الیه

۱۰۴۸ سنه‌سی شوالنک یدنجی کونی احصاده
ارتحال ایتشدر.

ابراهیم ارموی { (شیخ —) یدنجی عصر
{ هجری مشایخنندن او-
لوب، ۶۱۵ تاریخ هجریسنده (جبل قاسیون) ده
طوغش، و ۶۹۲ ده ارتحال ایتشدر. شیخ عبدالله

ارمونیك اوغلی اولوب، زاهد وادیب و شاعر بر
ذات ایدی. شوبیت جله اشعارندذر :

انا عبدك لا حول عن الهوى
یوما وان لام العذل واکثرا

ابراهیم استرابادی } استراباد هلاسندن
اولوب، ابوالفتح

رضی مکینک « حسیه » عنوانی کتابی مریدن فار-
سیه ترجمه ایش؛ ۹۵۸ ده وفات ایتشدر.

ابراهیم اسفراینی } « ابو اسحاق اسفرا-
ینی » ماده سنه مرا-

جعت بیوریه .

ابراهیم اطاسی } (برهان الدین —) فقهاء
حنفیه دن اولوب، حصلی

علی بن حسین اطاسنیک اوغلیدر. ۱۱۲۲ سنه
هجریه سنده تولد ایدوب، تحصیل علم ایچون، مصره
رحلت ایله، جامع ازهرده اکیال تحصیل ایدهرک،
تدریس و افتایه ماذون اولدقدن صکره، وطنی اولان
حص شهرینه عودتله، افتا و تدریسله مشغول اولمش؛
و مؤخرک طلبه سنک کثرتی اندیشه یی موجب اولغله،
حلبه و اورادن درس عاده قالدیرلهرق، بعده طرابلس
شام مفتیلکنه نصب اولمش، و آخر عربینه قدر او-
راده قلوب، ۱۱۹۶ ده ارحال ایتشدر.

ابراهیم اطروش } قدمای اولیاء الله دندر.
کراماتی مشهور ایسه.

ده، ترجمه حائه دسترس اولنه مدی.

ابراهیم افندی } سلطان مراد رابع حضره
تولرینک زمان سلطنتلرنده

دفتردار یعنی مالیه ناظری اولوب، عن اصل موستارلی
ایدی. کندیس ارباب ناموس و درایتدن اولوب،
او ائشاده ظهور ایدن روان سفرنده اضر و مده اقا-
منله، ارزاق و مهمات عسکریه نك تدارك و ایصالنه
فوق العاده غیرت ایتکده ایکن، صدراعظم بولنان
طیاتی یاصی محمد پاشا بونک صدرا تله کوزی اولدیغنه
ذاهب اولهرق، عاجز براقق ایچون، کندیسندن
قرضاً آقچه ایستمش؛ و ابراهیم افندی بوندن عاجز
قانسوب، اردوی همایونک ملازمه سنی دخی تدارك
ایتمکی درعهده ایتمک شرطیله، صدارتک کندیسنه
احاله سنی استعدا ایتمش. پادشاه بونک استدعاسنی
صدراعظمه کوندرمکله، ۱۰۴۵ سنه سی ربیع الاولنک

یکرمی اوچخی کونی ابراهیم افندی اوتاغه دعوت
اولنهرق، قتل اولنشدر.

ابراهیم افندی } (روزناچه یی —) بو
دخی عن اصل موستارلی

اولوب، حرم هایونده خزینه خاصه ده پرورده
اولمش؛ و بعده بلوکه چیقوب، سلحدار کاتبی و خوتین
سفرنده سپاهی لر کاتبی، و مؤخرک مقابله یی و نهایت
روزناچه یی اولمشیدی. عاقل و مدبر بر ذات اولغله،
سلطان مراد رابع حضرتلرینک فوق العاده توجه
و حسن ظننه مظهر اولهرق، هر بر معروضاتی طرف
پادشاهیدن قبول پیورلدینی شهرت بولغله، قیوسی
ارباب حاجتک مرجع و موردی اولمشیدی. مهم امور
دولته ییله رای و تدبیرینه مراجعت اولنهرق، عادتاً
پادشاهک مشاور خاصی حکمنه یکمش ایکن، صاحب
قناعت بر ذات اولدیغندن، روزناچه جیلکله اکتفا
ایدوب، دها یوک بر مسند احرازینه رغبت ایتمه-
مشیدی. موقع و اعتبارینی آخر عربینه قدر محافظه
ایدوب، بغداد سفرنده موصل قربنده (جراحی)
مزلنده وفات ایتشدر.

ابراهیم افندی } اون ایکنجی عصر هجری
اوائلنده دفعتاله مسند

فتوایی احراز ایتش اولان ابو سعید زاده فیض الله
افندینک اوغلی اولوب، علم و فضل و حسن اخلاق
صاحبی بر ذات اولغله، سلطان مصطفی خان ثانی حضره-
تلی طرفندن شهزاده سلطان محمود خان اولک معلکنه
تعیین پیوریلهرق، اصول تعلیمه فوق العاده بر
مهارت و درایت کوسرتمش؛ ۱۱۱۴ تاریخنده
روم ایلی قاضی عسکرلکنه ترفیع اولمشیدی.

ابراهیم افندی } عن اصل اورکوبلی او-
لوب، زمره سپاهیاندن

ازدین و یووده سی علی آغانک اوغلی اولغله، استانبو-
لده بولنان همشیره لرینی کورمکه کله رک، ۱۱۰۰
تاریخنده تبرداران زمره سنه داخل اولمش؛ و متعاقباً
سرای عتیق اوقاف کتابته تعیین اولنهرق، آرزمان
ایچنده یازیحی خلیفه سی اولمش؛ و او وقت شهزاده
بولنان سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینک خدمته
اختصاص ایله، خدمه خاص الخاصنک اقدمی اولمشیدی.
مشارالیه حضرتلرینک جلوسلرنده، دارالسعاده آغا-
لنی کتابته تعیین اولنهرق، صداقت و عبودیتی مجرب

اولمغه، حقنده توجه شاهانه کوندن کونه فزون او-
لوب، اک محرم اسرار واک مقبل مقریندن اولدینی
حالده، آلتی سنه بو مأموریتده قالوب، کندیسنه
تکلیف اولنان مساند علییه قبول ایتمش؛ ونهایت
نائل اولدینی توجه وتفریک دخی حسودله کران
کلدیکنی کورمکه، حرمین محاسبه جیلکله سرایدن
چقمسی استرحام اتمش؛ و برمدت صکره کوشه عز-
لته چکلش ایسه ده، مؤخرًا موقوفاتجیلک مأموریتنه
نصب اولنهرق، بو مأموریتنه عائد اولیان نیجه مهام
اموره دخی مأمور اولمش؛ وموره ووارادین سفرلنده
دخی حاضر بولنوب، بو صکره کی سفرده اردوی
هایونک دوچار اولدینی هزیمتی پادشاهه عرض ایتمکه
مأمور اولمش؛ و بو مناسبتله یکیدن سرای هایونه
آلنهرق، روزانچه جیلک مأموریتنه تعیین، ومیراخور
اول عنوانی دخی کندیسنه تفویض؛ و ۱۱۲۸ تا
ریخنده صدر اعظم خلیل باشناک کنخدالغنه نصب
اولمشیدی. مؤخرًا وزارت توجیهله رکاب هایون
فائمه مملغه ترفیع اولمش، و داماد شهر یاری اولق
شرفنه نائل اولمشیدی. [بقیه احوانیچون «ابراهیم
پاشا» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

ابراهیم افندی { (قره حصارى —)

حضرتلرینک دور سلطنتلری شیخ الاسلاملرندندر.
قضاتدن عثمان افندینک اوغلی اولوب، ۱۱۱۳ تا
ریخنده قره حصار شرقی قضاسنده تولد اتمش؛
و ۱۱۲۷ تاریخده استانبوله کلوب، مکررًا روم ایلی
قاضی عسکری اولمش اولان عمیحه سی زین العابدین
افندینک یانده بولنهرق، ۱۱۳۰ تاریخده ملازم
اولمشیدی. مشارالیه زین العابدین افندی به داماد او-
لوب، ۱۱۳۷ تاریخده برابرنده مکّه مکرمه به کیمش؛
وعودتدن صکره ۴۳ سنه سنده مدرس، ۶۸ ده
سلانیک قاضیسی، ۷۴ ده شام ملاسی اولمش؛ وشامده
ایکن مکّه پایه سنی آلمش ایدی. ۸۲ ده استانبول قا-
ضیسی، و ۸۳ ده نقیب الاشراف و آناتولی پایه سیله
ثانیًا استانبول قاضیسی، ۸۴ ده آناتولی قاضی عسکری،
۸۷ ده ثانیًا نقیب الاشراف، ۹۰ ایله ۹۳ تاریخلنده
دخی مکررًا روم ایلی قاضی عسکری ورپس العلما اولمشیدی.
۱۱۹۶ سنه سنی شوالنده مشیخت اسلامیه مسندینه
ترفیع اولمش؛ و سنی طه سانه قریب اولدینی حالده،

۸ آی احراز مسند فتوادن صکره، ۱۱۹۷ سنه سنی
جاذبی الآخره سنک ۱۷ سنده استسقاء بطندن ارتحال
ایتمشدر. سلطان سلیم جوارنده (بکچکز) محله سنده
واقع خطیره مخصوصه سنده دفن اولتمشدر. عیله
شهرقی اولیوب، کار آشنا بر ذات اولدینی مرویدر.
ابراهیم افندی { (داغستانی خواجه —)
لوب، در سعادت کله رک، فاتح جامع شریفنده ندریس
علومله اشتغال، وطریق علیده قطع مراتب ایله،
حلب، شام و مکّه مکرمه قاضیلقنی وسائر بعض قضا-
لری احراز ایتدکدن صکره، اون اوچنجی عصر
هجری وائلنده آناتولی پایه سنی احراز ایتش؛ و ۱۲۰۸
سنه سنده، محضًا اختیارلغنده ضرورت چکمه مک
ایچون، منحل بولنان قیصریه آرپه لانی توجیه اولتمش
ایسه ده، آناتولی قاضی عسکرلکنه ادعای استحقاق
ایتدیکندن، روم ایلی پایه سیله تلطیف اولمش؛
و ۱۲۱۰ سنه سنی جاذبی الآخره سنده، عزلت کرین
اولدینی حالده، ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم افندی { (شهر امینی —) سلطان

اوائل سلطنتلری رچالندن اولوب، پادشاه مشار-
الیهک فوق العاده توجه واعتمادلرینه مظهر بونفقه،
صورتا شهر امینی اولدینی حالده، حقیقده مشاور
خاص شهر یاری ایدی. حتی مشهور حالت افندی بی
دخی قرب پادشاهی به سوق وتوصیه ایدن وترقیسنه
سبب اولان ابراهیم افندیدر؛ و ابراهیم افندینک وفا-
نده مشاور خاص صفیله اولان نفوذ واقتراری
تمامیله حالت افندی به انتقال اتمشیدی. صاحب ترجمه
ادرنه لی اولوب، ادرنده برآز علم تحصیلدن صکره،
ضیق معاش اجباریه، استانبوله کله رک، او وقتک
خطاطلری مشهورلندن اولان اسماعیل زهدی
افندین حسن خط اوکرنمشیدی. بعده شهر امینی
جاوید اجد بکه انتساب ایدهرک، کندیسینی مقدمه
ومستقیم بر ذات اولمغه، بنابوید بک کندیسینی اندرون
هایونه دائر تعمیرات ایشلرنده استخدام ایدردی. بو
مناسبتله ابراهیم افندی اندرونجه حسن اعتماد قرا-
نوب، سلطان مصطفی خان رابعک جلوسنده باش
محاسبه چی اولمش، وآره صره محبت خاصه شهر یاری
ایله دخی مشرف اولور ایش. سلطان سلیم ثالث

وقعه‌سندہ شان عبودیتہ یاقیشیر صورتہ حرکتہ بولنوب، بعض خونہ‌نک تکلیفات جنایتکارانہ‌سنہ مامشات ایتدی‌کیچون، سلطان محمود ثانی حضرت‌ترینک توجه و محبتی قرآن‌شیدی. شهر امینی ایکن، ۱۲۲۸ سنہ‌سی جادی‌الآخرہ سنک بشجی کونی وفات‌ایتمشدر.

ابراہیم افندی { (نازار شیخ —) طقو۔ زنجی عصر ہجری علامتندون و مشایخ خلوتیہ‌دن اولوب، قریبہ ظهور ایش؛ واورانک علامتندون تحصیل علم ایتدکدن صکرہ، درسعادۃ کلوب، نورالدین زادہ‌دن انابت، و مجاہدہ قویلہ تکبیل طریقت ایتلشیدی. کوچک آیہ صوفیہ‌دہ کی زاویہ‌سندہ ارشاد، وجوامع سلاطیندہ اجرای وعظ ایلہ و تفسیر وحدیث تدریسیلہ مشغول ایکن، ۱۰۰۱ تاریخندہ رحمت حقہ نائل اولمشدر. ظاهر و باطنی مکمل عالم وزاهد و عارف ربانی بر ذات ایدی. از بردن حدیث درسی و یردیکی مشہوردر. سلطان مراد خان ثالثک امریلہ سورہ نوردن بعض آیات کریمہ یی تفسیر ایتمشدر.

ابراہیم افندی { (ازنیق —) اون برنجی عصر ہجری اوائلی قضاتندون اولوب، ایکی دفعہ شام ملاسی اولمش؛ وایکجی دفعہ‌سندہ یعنی ۱۰۱۵ تاریخلرندہ ظهور ایدن جانیولاد وقعه‌سندہ، مرقوم ایلہ شام عسکری آرہ. سندہ اعادہ صلح ایلہ، تسکین فتنہ یی موفق اولمش؛ و ۱۰۱۷ تاریخندہ شامدن انفصال ایلہ، مملکتندہ عودت ایدوب، ۱۰۲۸ دہ وفات ایتمشدر.

ابراہیم افندی { ابن خطیب نامیلہ مشہور۔ مادہ‌سنہ مراجعت بیوریلہ. [«ابن خطیب»] در. }

ابراہیم افندی { (جراح پاشا شیخی —) اوائلی مشایخ و علامتندون اولوب، عن اصل بولیسلی اولدیفنی خالدہ، درسعادۃ کلہرک، دور مدارسلہ، اکمال تحصیل ایتدکدن صکرہ، اشتیابی مشہور شیخ امیر واعظ حضرت‌ترینہ انتسابلہ، طریقتہ سلوک، واکتساب کالات ظاہریہ و باطنیہ ایش ایدی. پیالہ یاشا جامعندہ امام و خطیب و زاویہ‌سندہ شیخ اولوب، جراح پاشا جامع شریفندہ دخی وعظ ایتدی‌کیچون، «جراح پاشا شیخی» اسمیلہ شہرت

بولمشیدی. سلطان عثمان ثانی حضرت‌ترینک معیتلرندہ خوتن سفرینہ دخی کیتمشیدی. ۱۰۴۲ سنہ‌سی‌شواہ لندہ، یتش یاشلرندہ اولدیفنی خالدہ، رحمت حقہ نائل اولوب، قاسم پاشا مقابرندہ مدفوندر. اکثر علومدہ و علی‌الخصوص فقہدہ ید طولی صاحبی او۔ لوب، مستحضراتی چوق ایدی؛ وقوہ حافظہ‌سی بر درجہ‌دہ ایدی، کہ کندیسنہ یوز مسئلہ صو۔ رلسہ، ہر برینک جوابینی وپردکدن صکرہ، بو جوابلردن ہر برینک خاننی کتابک خاننی فصل و بابندہ بولندیفنی یسان ایتک عاتق ایدی. بو حال ایلہ برابر عاشق مشرب و لاابالی اولوب، عشق و شوقی بر درجہ‌دہ ایش، کہ کال طلاقلہ وعظ ایدر ایکن، چوق دفعہ جذبہ‌سی غالب کلکلہ، بیہوش اولوب، کرسیدن دوشرمش. بر تعبیر نامہ‌سی، جنازہ مسالہ ثانی جامع بر کتابی و اسماعیل افندینک «حجۃ السماع» نام کتابینی رد یولندہ بر رسالہ‌سی وارددر. اواخر عرندہ ظهور ایش اولان شیخ قاضی زادہ ایلہ مسائل علیہ و مذہبیہ‌دہ مناقشہ لری اولمشدر.

ابراہیم افندی { (حسام زادہ —) اون برنجی عصر ہجری او۔ ثانی علامتندون اولوب، کرمیانی حسام افندینک اوغلیدر. ۹۸۰ تاریخندہ دنیاہ کلوب، پدردن مبادی علومی اوقودقدن صکرہ، خواجہ سعدالدین افندی یی انتساب ایدہرک، ۹۹۷ دہ تدریسہ مآذون اولغلہ، ملازمتہ باشلاش؛ وکرماستی، کسئل، محمد آغا، خارجی و فقیہیہ مدرسہ‌لرندہ افادہ ایلہ امرار اوقات ایدہرک، ۱۰۱۶ ذی‌القعدہ‌سندہ کنج یاشندہ ارتحال ایدوب، شریفہ خاتون مسجدی ساحہ‌سندہ دفن اولمشدر. فضائل و کالات ایلہ متصف بر ذات اولوب، کال پاشا زادہ‌نک «مفتاح» نام اثرینہ بر تکمیلہ‌سی وارددر، و «فقہ اکبر» ایلہ «شافیہ» یی نظم و شرح ایتمشدر. طبیعت شرعیہ‌سی دخی اولوب، شایان قبول بعض اشعاری وارددر. «شریف» تخلص ایدردی.

ابراہیم افندی { (صرہ امینی زادہ) اسمیلہ زادہ. مادہ‌سنہ مراجعت بیوریلہ. [«صرہ امینی»] مشہوردر. }

ابراہیم افندی { (مجارلی —) [«ابراہیم جعت بیوریلہ.] متفرقہ. مادہ‌سنہ مرا۔ جعت بیوریلہ.]

ابراهیم اکرمی { دمشق ادبا و شعرا سندن
اولوب، محمد دمشقی
اوغلیدر. ابوالمعالی طالوی و عبدالحق حجازیدن
تحصیل ایش؛ و آباء و اجدادی کبی شیخ اکبر حضر-
تالریک تریه داری بولمیشیدی. اشعاری چوق و غایت
لطیف اولوب، «مقام ابراهیم» عنوانیه مرتب
دیوانی واردر. ۱۰۴۷ تاریخ هجریسنده ارنحال
ایتمشدر. شو قطعه جله اشعارنددر :

سقى الله ليلاي على السفح بالوى
وعهد الصبا ما كان احلاه من عهد
فواها له بل آه مما نصرت
ولو ان آمي بعدها ابدأ تجدى
زمان لنا بالصالحية كله
ربيع وایام لنا فيه كالورد

ابراهیم اینال { سلجوقیلردن برنجی اوله
رق پادشاه عنوانی آلا
طغرل بک والدیه طرفندن برادری اولوب، هجرت
نبویه ۴۵۰ تاریخلرنده برطام عونجه جعيله همدان
نواحیسنده اعلان عصیان ایتمیشیدی. طغرل بک بونک
اوزرینه عسکر سوق ایده رک، کندیسنی قتل، وجا
عتنی پریشان ایتمشدر.

ابراهیم بترونی { جبل لبنانده کی (بترون)
بلده سنه منسوب اولوب،
جدی حلبه رحلت ایش اولمغله، اوننجی عصر
هجریده حلبده طوغش؛ و آوراده تحصیل علم ایله
طریق علمییه سلوک ایده رک، برچوق قضا له و ازان
جمله جا قاضیلقنه نصب اولمش، و بعده پدرینک
کندیسنه بر اقدینی بعض جهتلرله اکثفا ایده رک،
عزله نشین اولمش؛ و ۱۰۵۳ تاریخ هجریسنده ار-
نحال ایتمشدر. عالم و فاضل و شاعر بر ذات اولوب،
اشعاری مقبول فصهای عربدر. شو قطعه جله
اشعارنددر :

بیی و بینک مدة فاذا انقضت
كنت الجدير بان تعزى في الوردى
رفقا بقلب انت فيه ساكن
ان الحيوة اذا قضى لا تشتري
فارد على طرف المنام لعله
يلقى خيالا منك في سنة الكرى
واسأل عيوناً لا تمل من البكا
عن حالتى ينبيك دمعى ماجرى

ابراهیم بخشى { اون برنجی عصر هجریده
پیش حلب عباسندن او.

لوب، محمد بن احمد بخشینک اوغلیدر. مملکتک
عباسندن ابتدای تحصیل ایتدکن صکره، پدریه
برابر حج شریفه کیده رک، مکه مکرمه ده بر قاج سنه
مجاور اولوب، مکه و مدینه عباسندن اخذ علوم،
و پدرندن ادبیات عربیه و حدیث فتلرینی تحصیل
ایتدکن صکره، پدرینک وفاتی اوزرینه، حلبه عو-
دته اورانک عباسندن دخی تحصیله دوام، و بعده
دمشق کیده رک، اکمال تحصیل ایله، وطنه عودنده،
مدرسّه مقدمیه ده تدریسه شروع ایدوب، ارنحاله
دک تعلیم و افاده ایله مشغول اولمش؛ و علم حدیثه
مشارالیه بالبنان اوله جق درجه ده شهرت بولمیشیدی.
علوم سائرده دخی ید طولی صاحبی اولوب، علم
فقهده مذهب حنفی اوزرینه اوج جلددن مرکب بیوک
بر تالینی واردر، که اربابی عنندن مقبول و مستحسندر.
اواخر عمرنده حصاة (یعنی مثانه طاشی) علته مبتلا
اولوب، عملیات اجراسی صرده ۱۱۳۶ تاریخنده
وفات ایتمشدر. حلبک (بکفالون) قریه سنه نسبتله
(بکفالونی) اسمیه دخی معروفدر.

ابراهیم بریدشاه { هندستانده احمد آباد
ملوکندن اولوب،
۹۷۰ تاریخنده وفات ایدن پدری علی بریدشاه وارث
اولمش؛ و ۹۷۷ ده وفات ایدوب، برادری قاسم برید
ثانی کندیسنه خلف اولمشدر.

ابراهیم بک { (حسین پاشا زاده —)
(و (اخسختی —) اسملریله
ایکی ذات سلحدار حضرت پادشاهی بولمش ایسه ده،
ایکیسنده مؤخرآ وزارت ویرمش اولدیغندن،
[«ابراهیم پاشا» ماده لرینه مراجعت یوریله.]

ابراهیم بک { (عوض پاشا زاده —)
(سلطان عبدالجید خان اولک
دور سلطنتلرنده ایکی دفعه شیخ الاسلام اولمشدر.
پدری عوض محمد پاشا سلطان محمود خان اول وزرا-
سندن اولوب، (فاتح بلغراد) له بنامدر. ۱۱۲۷
تاریخنده درسعا دنده تولد ایدوب، ۱۱۴۶ ده طریق
تدریسه دخول ایله، ۵۲ ده یکیشهر فنار، ۵۹ ده
بروسه، ۶۲ ده مدینه منوره و ۶۵ ده شام قضا لرینی
احراز ایش؛ و ۱۱۷۳ تاریخنده آناتولی پایه سیله
استانبول قاضیسی، ۷۵ ده بالفعل آناتولی قاضی عسکری
۸۰ و ۸۵ ده مکررآ روم ایلی قاضی عسکری اولدقدن

ابراهيم بن ابراهيم مهران { «ابو اسحاق»

ماده سنه مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن ابی بکر { «ابراهيم دناي»

ابراهيم بن ابی بکر اصفهانی { حکيم

الدين رازی حضرتلرينک تلامذه سندن اولوب، حکيم مشاراليه هراتده خسته لهرق، وفاتک تقریبي حس ابتدیکنده، وصيتی بو ذاته یازديرمشیدی.

ابراهيم بن ابی حسن { «ابو سالم»

جعت بيوريه.]

ابراهيم بن ابی سفیان قيسرائی

فلسطينده کی قيساريه شهری علما و محدثيندن اولوب، ۲۷۸ تاريخ هجري سنده وفات ايتش؛ وائمه محدثيندن ابو القاسم حافظ سليمان طبرانی بو زادن اخذ وروایت ايتشد.

ابراهيم بن ابی السنه { «ابن ابی

ده سنه مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن ابی طالب { نيسابوری او-

عصر هجريده خراسانده حفظ قرآنده شهرت بولمش؛ ۲۹۵ تاريخنده وفات ايتشد.

ابراهيم بن ابی الفتح { «ابن خفاجه»

جعت بيوريه.]

ابراهيم بن ابی الفضل { «ابن صدقه» ما-

ابراهيم بن ابی محمد { «ابو اسحاق

مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن ابی يحيى { «ابو اسحق بن

مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن احمد { سلاطين عظام عثمانیه-

ايه ملوک بني اغلبدن ابراهيمک ترجمه حالری «ابرا-

صکره، ۱۱۸۸ سنه سنده مقام مشيخته کنورلمشیدی. اون آی مسند فتواده طور دقدن صکره، حدت مز- بی اولوق حسیله، طولمه باغچه ده دونغای همایون خروجنده ویریلن ضیافتده صدر اعظم عزت پاشا ايله واقع اولان بر معارضه اوزرینه، کمال تهورله قلقوب کیمسی اغبرار پادشاهی بی موجب اولغله، ۸۹ ده عزل اولغشیدی. ۱۱۹۹ ده، خلیل حید پاشا ايله دریزاده عطاء الله افندیکنک عزل وقعه سنده ال اولوق ملایسه سیله، دفعه ثانیه اولهرق، شیخ الاسلام اولمش ایسه ده، اطواری موافق طبع پادشاهی اولدیغندن، اوج آیه قریب مدتدن صکره، یته سنه مذکورده داخلنده عزل وآنقریه نی اولغشیدی. مؤخرأ کندی استدعای اوزرینه منقاسی بروسیه تحویل اولغش؛ و سلطان سلیم ثالث حضرتلرینک جلوسلرنده اعلان اولنان عفو عمومی صره سنده، استانیوله کلوب، خانه سنده عزلت نشین ایکن، ۱۲۱۲ سنه سی ذی القعدة سنده ارتحال ایدوب، سلطان بایزید جامع شریفی خطیره سنده دفن اولغشدر. عمو عرفاندن عاری حدید و تهور و حریر و شکپورور بر شخص اولدینی بعض تاریخلرده مسطوردر.

ابراهيم بك { رمضان اوغلاری والیرندن

پدری پیری بک وفاتی اوزرینه ۹۷۰ تاریخ هجر- یسنده آطنه والیسی اولمشیدی.

ابراهيم بك { مصرده کی مالیک چراکه

تاریخلرنده چرکستانده طوغش؛ و مصره کلوب، ۱۱۹۰ تاریخنده مراد بکله بالاتفاق مصرک اداره سنی خطله، ابتدا مرقوم مراد بکله برابر، و بعده بالا استقلال مالیکه آمر اولمشیدی. بیوک بونا پارلتک مصره هجومده مقاومتده مقتدر اوله میوب، عریشه مغلوب اولغله، سوریه ده فرار ایتشدی. ۱۲۲۰ تاریخنده محمد علی پاشا مصردن مالیکک حکم و نفوذینی احما ایتدکدن صکره، ۱۲۲۶ ده مرقوملرک قتل عامنده ابراهیم بک قورتلوب، نوبه یه ده فرار ایتش؛ و ۱۲۳۳ ده دقله ده وفات ایتشد.

ابراهيم بن ابان { رجال حدیثدن اولوب،

بن عثماندن روایت ایتشد. بصره لی ایدی. دار- قطنی بونک روایتی ضعفله اتهام ایتشد.

هم «ماده‌لرنده ذکر اولندی. [«ابو اسحاق» ماده. رلیه «ابو تمام همدانی، ابو طاهر نسیمی، سراج، اهلی، عیشانی» ماده‌لرنه دخی مراجعت بیوریه. [

ابراهیم بن احمد بن مروان { رجال حدیثن

اولوب، هدبه وجباره بن مفلسدن نقل احادیث شریفه ایتمش؛ و ۲۹۰ سنه سندن اول وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن احمد حرانی { رجال حدیثن

الغظیم بن حبیبدن روایت ایتمشدر. ابراهیم بن ابی حیدر اسمیه دخی شهرق وارددر. احادیث موضوعه روایت ایتدیکی مرویددر.

ابراهیم بن احمد رقی { رقه مشایخندن

اللهدن علم و فضل و تصوفله متصف بر ذات خجسته صفات ایدی. ینه رقه مشایخندن ابراهیم قصارله و سائر کبار مشایخله صحبت ایتمشدر. ارتحالی ۳۴۲ تاریخنده واقع اولمشدر. حقیقت و تصوف و اخلاقه متعلق یک چوق کلام و موعظه‌لری مرویددر.

ابراهیم بن احمد عجلی { رجال حدیثن

بن ابی طالبدن روایت ایتمش؛ و مرویاتنده احادیث موضوعه بولندیکی آکلاشلمشدر.

ابراهیم بن ادهم { اوچنجی عصر هجری

لوپ، پدری بخنده ملوگدن ایکن، کندیزی بر کون آو آرقه‌سنده طولاشیرکن، هاتفدن «بونک ایچون‌ی یارادلدک؟» سسی قولاغته کلکله، و دیگر برروایت کوره ترک دنیای مشعر بر رؤیا کوره‌کله، پدرینک خانه‌سنی ترکله، پشیننه پوش اوله‌رق، برمدت طاغیر ده و مغاره‌لرده ریاضت و عبادتله مشغول اولدقدن صکره، مکه مکرمه‌یه رحلتله، برمدت مجاور اولمش، وائمه و اولیاءاللهدن بعض ذواتله صحبت ایتدکدن صکره، شامه کیمش؛ و آخر عمرینه قدر اوراده بو. له‌رق، ۲۶۱ تاریخنده رحه نائل اولمشدر.

حقنده یک چوق روایات اولوب، ایچلرندن صحیحی تمیز ایتمک مشکل اولدیغندن، بو قدرله اکتفا او-

لندی. هر حالده دنیای میل ایتمه‌مکده ضرب‌مثل حکمنه یکمیش اعزه‌دندر.

ابراهیم بن اسحاق { واسطی، عینی

هم بن اسحاق دخی رجال حدیثن اولوب، جله سنک مرویاتی صحتده شبهه اولتمشدر.

ابراهیم بن اسماعیل { «ابراهیم قاری،

اسحاق بابسکی، ابن معقب، محبوی، ابو اسماعیل اشلی» ماده‌لرنه مراجعت بیوریه. [— ابراهیم بن اسماعیل بن بشیر، ابراهیم بن اسماعیل مکی، ابرا- هیم بن اسماعیل بن یحیی، ابراهیم بن اسماعیل بشکری و دیگر بر ابراهیم بن اسماعیل دخی رجال حدیثندر. بونلردن بشکری شیوخدن مغدود اولوب، ابن ماجه شیخلرندن بری واسطه‌سیله بوندن نقل احادیث شریفه ایتمشدر. — ابراهیم بن اسماعیل بن علبه دخی رجال حدیثن اولوب، خلق قرآنه قائل ایدی، و بو باده منظره ایدردی. ۲۱۸ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن اسماعیل خواص { «ابراهیم

ماده‌سنه مراجعت بیوریه. [

ابراهیم بن اشتر { وقعه دلسوز کربلاده

دن اخذ ناز ایتمک مقصدیه خروج ایتمش اولان مشهور مختار بن عبیداللهک عون‌ه‌سندن اولوب، مو- می‌الیه مختار طرفندن موصلاک ضبطندن صکره ۶۷ تاریخ هجریسنده عسکرینه قاعد نصب اولتمشله، عیید الله بن زیادی رفقا‌سیله برابر اخذ و قتل، و جته‌لرنی احراق ایدره‌ک، رأس مقطوع‌لرنی مختاره ارسال ایتمش؛ و اولجه دخی بعض غالبیتله نائل اولمشیدی. بعده مصعب بن زبیر مختاری قتل ایتمکله، ابراهیم بن اشتر دخی مصعبه برلشمشیدی.

ابراهیم بن اشعث { محدثندن اولوب،

و ابوالفضل مهدی طارانی و سائر محدثین کندیسندن نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن اشق { «ابن اشق» ماده.

سنه مراجعت بیو- ریه. [

ابراهيم بن اعين { بری (شیانی) لقبیه (بصره، و دیگر کو-}

فعلی اولوق اوزره، رجال حدیثدن ایکی ذات اولوب، برنجیستدن ابو همام سکونی و ابراهیم بن محمد فریابی نقل احادیث شریفه ایتمشله رده، ابو خاتم رازی روایاتی ضعیفه اتمام ایتمشدر. هشام بن عمارک شیخی اولدییی دخی مظنون اولوب، بر روایتیه کوره ده مشارالیهک شیخی اولان ابراهیم بن اعین بشقه در. ایکنجیسی ایسه ابو سعید اشجک شیخی اولوب، بو ذات شیخک حیارالناسدن اولدیغی روایت ایدیور.

ابراهيم بن اغلب { ایکنجی عصر هجریده (افریقیه ده تاسس

ایتش ور چوق فتوحاته موفق اولمش اولان بنی اغلب دولتنک بانیسیدر. سالم بن اغلبک اوغلی او- لوب، بونک پدری اغلب بن سالم ابو مسلم خراسا- نینک رفقاستندن اولغله، خلفای عباسیه طرفندن زاب والیلمکنه نصب واعزام اولنشیدی. بعده افریقیه ده یعنی تونس و طرابلسده اباضه و سائر بربر فرقه لری ظهور ایتمکله، اغلب بن سالم قتل اولنش؛ و افریقیه والیلمکنه بشقه لری تعیین اولنوب، نهایت هارون الرشیدک زمان خلافتنده نوبت ولایت محمد بن مقاتله کلشیدی؛ و او صرده صاحب ترجمه ینه زاب ناحیه سنک رأس اداره سنده بولنیوردی. مرقوم محمد بن مقاتل ظالم و بد خصال بر آدم اولدیغندن، عسکر و اهالی کندیسندن دلکیر اولوب، (تمام بن تمیم حمیمی) اسمنده بر شخص خروجله، قیروانی ضبط ایدرهک، محمد بن مقاتلی اخراج و طرد ایتمش ایه ده، ابراهیم بن اغلب زابدن عسکر سوق ایدوب، قیر- وانی استخلاص، و محمد بن مقاتلی طرابلسدن اعاده ایله، تمام بن تمیمی و طرفدارلرینی تنکیل ایدرهک، ۱۸۳ تاریخنده اعاده صلح و اسایشه موفق اولمشدی. بونک اوزرینه اهالی و عسکر طولبلانه رق، کندیسنه دخا لته، افریقیه والیلمکنی مقام خلافتدن طلب ایتمکله تشویق و اجار ایتمش؛ و بونک اوزرینه ابراهیم بن اغلب مصر اموالندن افریقیه یه سنوی ویرلمکده او- نان بوز بیک دیاری ترک، و بالعکس بهر سنه افریقیه دن قرق بیک دینار اعطا ایتمک شرطیله، افریقیه والیلمکنک کندیسنه حاله سنی هارون الرشیددن طلب ایتمکله، ۱۸۴ تاریخنده ولایت مذکوره کندیسنه

احاله اولمشدر. ابراهیم بن اغلب ضبط و ربط و اساء یشی بر درجه دها تأمین ایله، قیروانک قرینده (عشا- سیه) شهرینی بنا و مقر اتخاذ ایتمک کی، قیروانک فارسینده اوله رق، مؤخرآ خلفلرینک مرکز اتخاذ ایتمک لری (قصر قیروان) قصبه سنی دخی تاسیس ایتمشدر. تونسده ظهور ایدن (جدیس) ی قهر و تنکیل ایتمک کی، مغرب اقصاده علویک دعوا- سیله ظهور ایتمش و هارون الرشیدی خیلی اندیشه یه دوشورمش اولان ادریس لره ده اوغراشمش؛ و ۱۸۹ ده عصیان ایله والی بولنان سفیان بن مهاجر ی طرد ایتمش اولان طرابلس غرب اهالیسنی دخی اطاعته ارجاعه موفق اولمشدر. ۱۹۵ ده تونسده عمران بن محالد عصیان ایدرهک، قیروانی ضبط، و ابراهیم بن اغلی عباسیه ده محاصره ایتمکله، بر سنه محاربه دن صکره، ابراهیمه مرکز خلافتدن نقدآ امداد کلکله، عطیه و احسانله خممنک عسکرینی دخی جلب ایدرهک، فتنه ی یکیدن تسکین ایتمش؛ و طرابلسده یکیدن ظهور ایتمش اولان عصیانی باصدیر مغله مشغول ایکن، ۱۹۶ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی ابو العباس عبدالله بن ابراهیم برینه یکمشدر. — [بو دولتنک احوال عمو- میه سیچون «اغلب» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

ابراهيم بن ايوب ابرش { ابراهیم بن (ابرش دخی

دنیلیر. خلفای عباسیه دن (معتز بالله) ک باش طیبی اولوب، علی الخصوص خلیفه مشارالیهک والدیه سی قبیحه یه انتساب تایی وار ایدی. حذاق اطباء اسلا- میه دن اولوب، خلیفه عندنده قدر و اعتباری پک بیوک ایدی. پدری ایوب ابرش دخی مشاهیر اطباء دن اولوب، لسان یونانیدن عربی و سریانی لسانلرینه خیلی کتب فنیه ترجمه ایتمشدر.

ابراهيم بن ايوب حورانی { محدثیندن (و احتجاج

زهده و تقوادن صالح بر ذات اولوب، ولید بن مسلم و مضاء بن عیسی و سائر رجالدن نقل احادیث شریفه ایتمش؛ و ۲۳۸ تاریخنده وطنی اولان حورانده ارحال ایتمشدر.

ابراهيم بن ايوب فرسانی { کنیه سی (ابو اسحاق

قدر. اصفهان قرینده واقع فرسان قریه سندن او-

لوب، محدثین متق و صالح بر ذات ابدی. ثوری
و قاید اعتمدن روایت احادیث شریفه ایتشدر.

ابراهیم بن بدر { «ابو اسحاق بناری»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم بن بدیع { «ابو اسحاق برسخو-
ری» [ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.]

ابراهیم بن براء { رواة حدیثن اولوب،
[احادیث موضوعه نقل
ایتمده شهرتی اولدیغندن، اعتماد شایان دکلدر.

ابراهیم بن بشار { «ابو اسحاق آملی»
[ماده سنه مراجعت
بیوریه.] — بری (روادی) و دیگری (خراسانی)
لقبیه رجال حدیثن دخی بو اسمله ایکی ذات واردر.

ابراهیم بن بشر { قدمای شعرای عربدن
اولوب، مرج راهط
وقعه سنده وفات ایدن شاعر مشهور نعمان بن بشر
انصارینک برادریدر. هجرت نبویه نك ۶۰ سنه سنده
وفات ایتشدر. اشعاری مشهوردر.

ابراهیم بن بشر ازدی { رجال حدیثن
اولوب، یحیی
بن معیندن روایت ایتدیکی کی، کندیسندن دخی
حسان بن حسان آیدری روایت ایتشدر.

ابراهیم بن بکر شیبانی { بودخی رجال
حدیثن او-

لوب، بر روایت کوره کوفه لی، و دیگر بر روایت
کوره واسطی ایدی، و بغدادده امرار اوقات ایدردی.

ابراهیم بن بکس { «ابو اسحاق» ما-
ده سنه مراجعت.]

ابراهیم بن بنان { خلفای عباسیه دن
معتصم باللهک رئیس
الاطباسی بولتمش اولان طبیب مشهور (سلویه بن بنان)ک
برادری اولوب، ایکسی دخی خرسنیان اولدقلری
حالده، خلیفه نك فوق العاده امین و معتدلری ایدیلر؛
حتی ابراهیم بن بنانک عهده سنه بیت المال خزینده سنی
تفویض، و میرینی دخی امانت ایتشیدی.

ابراهیم بن بيطار خوارزمی { قضاة
پندن اولوب، عاصم احولدن روایت ایتشدر.

ابراهیم بن پیری { «پیری زاده» ماده-
[سنه مراجعت.]

ابراهیم بن ثابت { اوچنجی عصر هجری
علما و محدثیندن او-

لوب، واسط جوارنده واقع (جیذا) قریه سنده
ساکن بولمغله، (جیذان) دینکله معروفدر. هجرت
نبویه نك ۲۳۳ سنه سنده وفات ایتشدر.

ابراهیم بن جریح، ابراهیم بن جریر،

ابراهیم بن جعد { رجال حدیثن اولوب،
[روایتلرینک صحیحی شبه-
لیدر.

ابراهیم بن جعفر بابی { دربند یعنی
[شروان جهنمده]

کی باب الا بوابدن اولوب، مصرده تدریس و افاده
ایله مشغول اولمش، و کرک کندبسی کرک اوغلی حسن
بن ابراهیم بابی محدثیندن بولمغشدر.

ابراهیم بن جهمان { اون برنجی عصر
[هجری فقهایی شا-

فقیه سنندن اولوب، زید شهرنده مفتی ایدی. علم
حدیث و علوم سائرده دخی ید طولی صاحب اولوب،
عربی افتا و تدریسه پکیرمش، و زماننک عده سی حکمه
پکیرک، حل مشکلات ایچون هر طرفدن کندبسنه
مراجعت اولنوردی. ابوبکر بن ابی قاسم اهدلی جمله
تلامذه سنندن ایدی. هجرت نك ۱۰۳۴ تاریخنده وفات
ایدوب، باب سهام مقبره سنده دفن اولمغشدر.

ابراهیم بن جهمان { آف الترجه ابرا-
[هم بن جهمانک]

تورونی اولوب، بو دخی فقهائ شافعیه دن و اکثر
علومه واقف فضلادن ایدی. بیت فقیهده افتا
و تدریسه مشغول اولمش؛ و «آیه الحارر من احرف
الدوائر» عنوانیه عروضه دائر منظوم بر رساله ایله
بعض فتوایازمشدر. طبیعت شرعیه سی دخی او-
لوب، شو بر قاج بیت جمله اشعارننددر:

قصدی رضاك بكل وجه امكنا
قامن علی بذاك من قبل الفنا
فلئن رضیت فذاك غاية مطلبي
والقصداكل القصد بل كل المنی الخ

طلبه سنه فوق العاده محبتی اولوب، لطف
و احسانله معامله ایتدیکی مشهوردر. ۱۰۸۳ تاریخ
هجری سنده ارتحال ایتشدر.

اولوب، ابو الحسین ملطی کندیسندن نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن حکم { بن ابان و ابراهیم بن دخی رجال حدیثن اولوب، ایکسینده روایتلرینک صحتنده شبه اولتمشدر. ایکنجیسی کوفلی و شیعیدر. **ابراهیم بن حمزه** { «ابن حمزه» و «ابو اسحاق خدابادی» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن حمزه { (شیخ تاج الدین —) اونجی عصر هجری علما و مشایخندن اولوب، علوم ظاهره و اکیال ایتدکن صکره، طریقه سلوک ایتش؛ و ظاهری و باطنی کسب کالات ایتدکن صکره، ادرنده واقع نقطه بی جامعده واعظ و مذکر اولمشیدی؛ و تفسیر و حدیثدن درس ویرردی. «جامع الانوار» اسمیه بر تفسیر شریف یازمشدر. ارنحال ۹۷۰ تا. ریخلرنده در.

ابراهیم بن خالد { «ابو اسحاق البیری، و ابو ثور» ماده لرینه مراجعت بیوریه.] **ابراهیم بن خشاب** { «ابن خشاب» جعت بیوریه.]

ابراهیم بن خضر صایغ { محدثیندن ابو حسین ملاطیدن روایت ایتش، و ۴۰۴ تاریخ هجریسنده وفات ایتلشدر.

ابراهیم بن خفاجه { «ابن خفاجه» ماده سنه مراجعت.] **ابراهیم بن خلاد** { صحابه دن اولوب، نبی ذی شانک حضورینه کتیر یلهرک، ایمانه کلشیدی. بعض احادیث شریفه نقل ایتمشدر. منسوب بو. لندی قبیله حقنده اختلاف واقع اولوب، مور. خینک بعضیسی (اشلی) و بعضیسی (خرجی) در دیمشدر.

ابراهیم بن خلاد { اندلسک (البیره) شهری علما و محدثیندن اولوب، هجرتک ۲۷۰ تاریخنده ارنحال ایتمشدر.

ابراهیم بن حارث تیمی { صحابه دن و قریشدن اولوب، بدریه برابر معیت رسول الله (صلعم) ده مکه مکرمه دن مدینه منوره به هجرت ایتمشیدی. بدرندن نقل بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر. **ابراهیم بن حبیش** { خلفای عباسیه دن امراسندن اولوب، بغداد شهرینک تاسیسنده بعض خدمتده بوئمشدر.

ابراهیم بن حجاج { حکومت اسلامیة اشبیلیه شهرنده اعلان تفرده بی حجاج امارتنی تاسیس ایدن عبدالله بن حجاجک برادری اولوب، برادری مرقوم عبداللهک قتل اولنسی اوزرینه، برینه کچمش، و عصیان ایدن بنی خلدون و بنی حجاجک اولادینی رهن صورتیه توقیف ایدرک، قتل ایله تهدید ایتدیکندن، مرقوملر عرض اطاعت ایتلرله ده، اولادلرینی تخلیص ایتدکن صکره، بکیدن اعلان عصیانله کندیسنه فارشی عماریه به کیریشدکلرندن، ابراهیم کندی اهل و عیالنی کندیسی قتل و ماملکنی احرافله، صوک نفسه قدر مقاومت ایدوب، نهایت قتل اولتمشدر.

ابراهیم بن حجاج { رجال حدیثن او. کندیسی عبد الرزاقدن، و کندیسندن دخی محمود بن غیلان روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن حجاج موصلی { موصل علما و محدثیندن اولوب، ابو القاسم مقری رصافی کندیسندن روایت احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن حریری { هندک مشاهیر لوب، بابر شاهک زمان سلطنتنده «تاریخ ابراهیمی» عنوانیه هندستانک بر تاریخ عومیسی یازهرق، ۹۳۴ سنه سنده اکیال ایتمشدر.

ابراهیم بن حسین عطار { «ابراهیم» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن حفص عسکری { محدثیندن

بن منصورك آزادليزلندن اولوب، هادی بن مهديك وزري اولمشیدی. بونك فضل اسمنده بر برادری دخی مروان جارك آزادليزلندن ایدی.

ابراهيم بن زهرون حرانی {کنیه سی ابواسحا

قدر. مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، فن طبه عالم و ماهر بر ذات ایدی. ۳۰۹ تاریخ هجریسنده بغدادده وفات ایتمشدر. اوغلی ابوالحسن ثابت دخی مشاهیر اطبا دندر.

ابراهيم بن زیاد {بن ملوکندن اولوب، پدرینک فوتندن صکره

حکم سورمش، و وفاتنده اوغلی زیاد خلنی اولمشدر. بونلرک سلاله سی ۲۰۳ تاریخ هجریسنده باشلیوب، برنجیلری خلفای عباسیه دن مأمور طرفندن یمن واک لیلکنته نصب اولنمشیدی.

ابراهيم بن زیاد {بری (قرشی) و بری ده (عجلی) اولقی اوزره،

رجال حدیثدن اوج ذاتک اسمیدر.

ابراهيم بن زید {«ابواسحاق خشاغری»

ابراهيم بن زید {ماده سنه مراجعت یوریه. [

ابراهيم بن زید اسلمی {تفلیس او- لوب، محد

ثیدن ایه ده، اخبارینک صحتی مشکو کدر.

ابراهيم بن سالم نیسابوری {محدثیندن

ابراهيم بن سعد {محدثینک موثوق و معتمدلرندن او-

لوب، فقهده دخی ید طولی صاحب اولفله، مدینه منوره قاضیسی اولمشیدی. احکامه متعلق اون یدی بیک حدیث شریف یلیدی مریدر. اصحاب ثر- وندن اولوب، ۱۸۳ تاریخنده، ۷۵ یاشنده اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر. — بواسنده رجال حدیثدن دیگر بر ذات ده اوار ایه ده، روایاتنک صحتی مشکو کدر.

ابراهيم بن سعد الدین جباوی

پیر طریقت سعد الدین جباوی حضرتلرینک اولاد- دندن اولوب، بنی سعد الدین طافه سنک شیخی

ابراهيم بن خلف {«ابواسحاق سنه- ری» و «ابواسحاق

شاون» ماده لرینه مراجعت یوریه. [

ابراهيم بن داود قصار {کنیه سی ابو اسحاقدر. شاد

مک کبار مشایخندن و جنید بغدادی ایله ابن جلاکی اولیا، اللهک اقراندن اولوب، چوق وقت معبر اولمش؛ وزماننک اکثر مشایخیه صحبت ایتمشیدی. فقری اختیار ایتش رجالدن ایدی. ۳۲۶ ده ارتحال ایتمشدر.

ابراهيم بن خلف سامری {مشاهیر اطباء

اسلامدن (رضی الدین رحی) نک تلامذه سندن و آلتنجی عصر هجری اطباء حاذقه سندن ایدی. کندیسى مذهبجه عیسوی اولوب، حکیم مشار الیه تلامذه سی ایچنده غیر مسلم اوله رق، یالکز بو ذاتله عمران اسرائیلی بولندیغنی بیان ایدر ایش.

ابراهيم بن دحیم {اوچنجی عصر هجری

عصر اوانلی عا و محدثیندن اولوب، مصر و دمشقده افاده و تدریسه مشغول بولنمشدر.

ابراهيم بن دینار {کنیه سی (ابو حکیم) اولوب، نهر وانی

و بغدادی لقب لریله دخی ملقیدر. مشاهیر علما دن او- لوب، فقه حنبلیه و حدیث و سایر علومده ید طولی صاحبی و صالح و متقی بر ذات ایدی. (باب الازج) ده بر مدت اقامت ایدوب، اوراده کندى نامه منسوب اوله رق بر مدرسه دخی بنا ایتمشیدی. علم فقهی ابوالخطاب محفوظ بن احمد کلواذایندن اخذ و قرائت ایتمشدی. حسن افاده سی و محاضراتی اولوب، حلقه تدریسه بر چوق طلبه اجتماع و استفاده ایدرلردی. کندیسى بعض مشاهیر محدثیندن روایت ایتدیکی کبی، کندیسندن دخی ابو الفرج ابن جوزی کبی کبار محدثین روایت ایتمشلردر. هجرتک ۴۸۰ تاریخنده دنیا په کلوب، ۵۵۶ سنه سی جاذی الآخره سنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهيم بن ذکریا {«ابواسحاق عجلی»

ابراهيم بن ذکوان حرانی {سیه دن جعفر

ابراهيم بن سعيد { «ابو اسحاق حبال»
 و «ابو اسحاق دستوا»
 ن «ماده لرینه مراجعت بیوریه.»]

ابراهيم بن سعيد جوهری { کبار محمد-
 لوب، بخاریدن بشقه ائمه حدیث کند بسندن اخذ
 واستماع ایتشلدرد. اوچنجی عصر هجریده بغدادده
 تدریسه مشغول اولوب، ۲۴۷ تاریخده ارتحال
 ایتشدر. حدیثه دأر بعض تألیقاتی واردرد.

ابراهيم بن مسفر { «ابن سفر» ماده سنه
 { مراجعت بیوریه.]

ابراهيم بن سفیان { اوچنجی عصر هجری
 فقها سندن و مسلک
 اصحابندن اولوب، ۳۰۸ سنه سنه وفات ایتشدر.

ابراهيم بن سکمان قطبی { «ظاهر»
 ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهيم بن سلیمان جینی { «ابراهيم»
 ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهيم بن سلیمان { مقدسی و بلخی
 حدیثندن ایکی ذات اولوب، روایتلری ضعیفدر.
 — رجال حدیثندن (ابو اسماعیل مؤدب) کنیه سیله
 مشهور دیگر بر ابراهیم بن سلیمان موثوق روایتدند.

ابراهيم بن سلیمان شامی { بنی امیه آ-
 اولوب، اندلس ملوک امویه سندن حکم بن هشامک
 زمانده شردن اندلسه کیش؛ وهشامک اوغلی
 عبدالرحن ایله اونک اوغلی محمدک زمانده نفقه یه
 نائل اولمشیدی. شرقده ابو نواس و ابو العتاهیه کی
 کبار محدثیدن او قومش ایدی. بعض اشعار دخی
 واردرد.

ابراهيم بن سنان { «ابو اسحاق» ماده-
 سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهيم بن سوید { بری (مدنی) و دیگری
 (صیرفی کوفی) لقبلیله
 ملقب رجال حدیثندن ایکی ذات اولوب، برنجیسی
 موثوق، وایکجه یسنک روایتی ضعیفدر.

ابراهيم بن سهل اندلسی { «ابن سهل»
 ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ایدی. شافعی المذهب وسعدی الطریقه اولوب،
 درکاهی دمشق (قیبات) محله سنده اولغله، (دمشق)
 و (قیبات) لقبلیله دخی معروفدر. (شاغور) محله-
 سنده کی زاویه سنه نسبتله (شاغوری) دخی دنیلیر.
 اصحاب ورع و تقوادن و اهل حالدن بر ذات اولوب،
 وافر مال و ثروته دخی مالک اولغله، انفاق فقرا
 و محتاجین و تأسیس خیرات یولنده صرف همت ایتش؛
 و خدم و حشمی چوق اولوب، نفوذ و اعتباری درجه
 علیه واصل اولمشیدی. صیت و شرفی عالمگیر او-
 لوب، یک اوزاق یرلردن زیارتنه کلنر اولوردی.
 اکثر علومده و علی الخصوص تصوفده ید طولی صا-
 حی ایدی. ۱۱۳۵ تاریخده رحلت حقّه نائل
 اولشدر.

ابراهيم بن سعد الدین شیبانی

{ کنیه سی (ابو الوفا) در. بو دخی سعد الدین
 { جباوی حضرت لرینک سلاله سندن اولوب، اون
 ایکنجی عصر هجریده دمشق شامده سلاله مذکو-
 ره نک (شاغور) محله سنده کی زاویه سنده سجاده نشین
 اولغله، اسلافی کی، (شاغوری) لقبیله دخی معروفدر.
 ارباب زهد و تقوادن و کروه مجذوبیندن اولوب،
 کرک شامده و کرک درسعادته یک چوق مریدلری
 وار ایدی. سلاطین عظام عثمانیه نک دخی کند یسنه
 اعتبار و اعتقادلری اولوب، استانبوله کند یسنه
 مخصوص بر زاویه بنا ایتشدر، و روس دخی و یرمشر
 ایدی. احياناً استانبوله و مصره دخی کیدردی.
 لایالی و قلندر مشرب بر ذات اولوب، چارشو و با-
 زارده چو جلقلرک و عوامک کند یسیله اکثملر دن حظ
 ایدرمش.

ابراهيم بن سعد زهری { «ابو اسحاق»
 ماده { زهری «ما»
 ده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهيم بن سعد علوی { بغدادک قد-
 مای مشا-
 یخندن و نسبلری حضرت امام حسنه واصل اولان
 شرفادان اولوب، کنیه سی ابو اسحاقدر. ابو الحارث
 اولا سینک شیخی و مرشدیدر. بعده شامه رحلت
 ایدره ک. اوراده متوطن اولمشیدی. ظاهر الکرامات
 اولیا، کرامدن ایدی.

ابراهيم بن سياه { بنی هاشم آزاد لیلرندن
اک پارلاق زمانی شر استندن اولوب، بعض اشعاری
و بر چوق نوادر و اخباری کتب نوادرده مذکوردر.
مشاهیر مغنیندن ابراهیم موصلی ایله اوغلی اسحاق
بونک احباسندن اولغله، اشعارینی خلفا ووزرا
حضورنده اوقویه برق، قدرینی ترفیع ایتشلردی.
کندیسی بر جاریه زنجیه ده علاقه ایتکله، بو ناجمل
عشقنه اعتراض ایدنلره جواباً شوقطعه بی سونلشدر:

یکون الخال فی وجه قبیح
فیکسوه الملاحه والجمالا
فکیف یلام مشغوف علی من
یراهاکلها فی العین خالا

ابراهيم بن سیم { موسی بن بفاک امرأ-
سندن اولوب، طائفة
زنجله اولان محاربات اثناسنده اهواز والیسی اولمش؛
و مرقوم موسی بن بفا اورالردن چکلنجیه قدر بو
مقامده قالوب، ۲۷۳ تاریخ هجریسنده معتد ایله
موفق آره سنده واقع اولان محاربه ده (زغفرانیه) ده
قتل اولمشدر.

ابراهيم بن سیمجور { «ابن سیمجور»
ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.]

ابراهيم بن شاذ جلی { کنیه سی (ابو
هرات جوارنده کی جبل فضاءدن اولوب، هراتده تحصیل
علم ایتدکن صکره، بغداده ورودله علم حدیثده تد-
ریسه اشتغال، و محمد بن عبدالرحن ساعی هروی ایله
سائر ذواتدن نقل احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهيم بن شاکر { «ابو اسحاق لحام»
ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم بن شرکب { اوچنجی عصر هجری
ایله نواحیسنی و نیشابوری اله پکیروب اعلان تفرد
ایتمش اولان شرکب جبالک بیوک اوغلی اولوب،
یعقوب صفار بن لیثک نزدنده بولندینی حالده، اجد
حجستانینک حسد و حیلله سیله مشارالیهک یاندن تبعید
اولنمشدی.

ابراهيم بن شعیب { اوچنجی عصر هجری
اواسطنده اندلسک

(البیده) بلده سنده ظهور ایتش اولان یدی محدثینک
بریدر، که بونلرک یدیسی ده (سحنون) دن روایت
ایتشلردر. دیگر آلتیسی اجد بن سلیمان بن ابی الریغ،
سلیمان بن نصر، ابراهیم بن خالد، ابراهیم بن خلاد،
عمر بن موسی الکنانی و سهید بن نمر غافیدر. —
(مدنی) لقیله رجال حدیثدن دیگر بر ابراهیم بن شعیب
دها وارددر، که ابن وهب کندیسندن روایت ایتش
ایسده، ابن معین شایان اعتماد اولدیفنی بیان ایتمشدر.
ابراهيم بن شماس { سمرقندک قدمای اولیا-
سندندر.

ابراهيم بن شهید { بنی حفص دولتی زما-
نده و سکرنجی عصر
هجری اواسطنده برآره لق تونس ایستلا ایله مستقلا
حکم سورمش امرادندر. پدری ابوبکر بن ابی الخطاب
سلطان ابو عسیده نک قتلنده والی نصب اولنمش،
و متعاقباً سلطان ابوالبقاء طرفندن قتل ایدلش اولغله،
شهید لقیله شهرت بولمشیدی.

ابراهيم بن شیبان قریسینی { دردنجی
عصر
هجریده ظهور ایدن کبار اولیاءالهدن اولوب، جبل
شیخی ایدی. معاصرینندن ابراهیم خواص و ابو عبد
الله مغربی ایله صحبت ایتمشدر. ورع و تقواده و مد-
عیله فارشی کتاب و سننه و طریقت مشایخ و انعمیه
تمسکله مدافعهده شهرت کامله سی وار ایدی. اعتقاد
و تصوفه متعلق بر چوق کلاماری و بعض حاللری
مشهور و متواتردر.

ابراهيم بن شیرکوه { طوائف ملوکدن
حص صاحبی شیر-
کوه بن محمد بن شیر کوهک اوغلی اولوب، ۶۳۶
تاریخننده، پدرینک وفاتی اوزرینه، مسند امارته
یکمش؛ و ۶۳۸ سنه سنده سوریه طرفلرینه تجاوزله
اطراف نهب و غارت ایتکده اولان خوارزمیلر طائفده
سیله محاربه یه طویشوب، حلب عسکری دخ کندیسنه
معین اولدینی حالده، بونلری فرائک اوتنه طرفنه قدر
تعقیب، و مغلوب ایدرک، حرانی ضبط ایتش؛ و مو-
صل صاحبی لؤلؤ دخ بونلره اعانه خوارزمیلره
اوروب، یدلرنده بولان اسرایی، و ازان جله حلب
عسکرله اولان محاربهده اسیر ایتش اولدقلری ناصر
صلاح الدینک اوغلی ملک معظم تورانشاهی استخلاص،
و حلب عسکرینه ارسال ایتمشیدی. بو غالیینده حلب

عسکری رقه، رها و شروبی، و ابراهیم دخی حا-
 بوری ضبط ایتشیدی. ۶۴۰ تاریخده خوارزمیلر
 میافارقین صاحبی مظفر غازی ایله متفق اولدقلری
 حالده، تعرض ایتمکله، ابراهیم بن شیرکوه یتنه حلب
 عسکرله برابر قارشی طورهرق، غالب گلش ایسهده،
 ۶۴۲ده خوارزمیلر مصر حکمداری صالح ایوب
 طرفندن عیجهسی دمشق صاحبی صالح اسماعیله قار-
 شی دعوت اولمغله، غزهی استیلا ایتش اولدقلرندن،
 صالح اسماعیل طرفندن دمشق عسکرله ابراهیم بن
 شیرکوه مأمور اولهرق، عکاده کی فرنکلرله دخی،
 غالیترلی تقدیرنده مصردن بعض یرلر و یرمک شر-
 طیه، اتفاق ایتدیکی حالده، مغلوب اولمش؛ و مصر
 عسکری سوریهک سواحلیله قدسی ضبط ایتدکن
 صکره، صالح اسماعیل ایله ابراهیم بن شیرکوهی
 دمشقده محاصره ایتشلر؛ وبعده بعض شرائطه
 چکملریدی. ۶۴۴ تاریخده ابراهیم بن شیرکوه
 مصر صاحبی صالح ایوبله بالاتفاق، خوارزمیلری
 بسئون محو و مضعیل ایتمکله، بو نلرک شرنندن اندیشناک
 بولنان صالح ایوبی زیادهسیله منون ایتدیکندن، مصره
 دعوت اولمش ایسهده، منتهی عزیمت ایکن، دمشقده
 وفات ایدوب، جنازهسی حصه اعاده، واوراده
 دفن اولنهرق، اوغلی مظفرالدین موسی جانشینی
 اولمشدر.

ابراهیم بن صاری حیدر { شامک اون
 هجری علماسندن اولوب، فضائل وصلاح حالیه
 مشهور ایدی. فارسی و ترکی لسانلرینه آشنا و حسن
 خطه مالک اولدیغندن، دمشق اعیانی اولادینه مذ-
 کور ایکی لسانله حسن خط تعلیم ایتمکله اشتغال ایدر
 دی. هجرتک ۱۰۵۲ تاریخده طوغوب، ۱۱۰۳
 سنهسنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم بن صالح { (بن علی بن عبدالله
 عباسیهک اقربا وولاتندن اولوب، خلیفه مهدی
 طرفندن، سالم بن سوادهن صکره، مصر والیسی
 تعیین اولنهرق، ۱۶۵ سنهسی محرمده مصره دخول
 ایتشدی. بونک زمان ولایتده صعیدهد ملوک امویه دن
 عبدالعزیز بن مروانک نسلندن (دحیه بن مصعب)
 ظهور ایدهرک، صاحب ترجمهک کوشکلکندن

بالاستفاده، بتون صعیدی ضبطله، خلافت ادعاسنه
 فائقیشم اولدیغندن، ۱۶۷ سنهسی ذی الحجه سنده
 مهدی طرفندن غضبه آلنهرق، عزل اولمش ایسهده،
 والی لاحق داود بن یزیدک معیتنده قلوب، بعض
 خدماتده بولندیغندن، مؤخر ۱۷۶ تاریخده هارون
 الرشید طرفندن، دفعه ثانیه اولهرق، مصر والیلکنه
 نصب اولمش؛ و اوچ آیه قریب زمان مصری اداره
 ایتدکن صکره، سنه مذکوره شعبانده وفات ایتمشدر.
 ابراهیم بن صالح آدمی { اوچنجی عصر
 هجری علمای

محدثیندر.

ابراهیم بن صالح بن منصور { هارون
 الرشیدک
 عیجه سنک اوغلی اولوب، خلیفه مشارالیهک همشیره-
 سی عباسهک ایتنجی زوجی اولمشیدی.
 ابراهیم بن صبیح { و ابراهیم بن صرمه.
 رجال حدیثدن او-
 لوب، روایتلری ضعیفدر.

ابراهیم بن صراف { طقوزنجی عصر
 هجری مشایخ کرا-
 مدن واولیاء اللهدن بر ذاندر. سیواسده تولد
 ایدوب، قویهده مولانا صاری یعقوبدن تحصیل علم
 ایتش؛ وخواجهمسنک وفاتندن صکره، قیصریهده
 خواند خاتون مدرسهسنده تدریس علومله مشغول
 اولمشدر. شافعی المذهب ایدی. «کذا» عنوانیه ترکی-
 العباده برکتنا بی دخی وارددر. بعده مدرسک حنفی المذهب
 اولمی مدرسه مذکورهک وفقی شرائطندن اولدینی
 آکلاشلغله، مدرسه بی ترک ایدوب، بر کوشهیه
 چکلمش؛ و بو عزلیتی اثناسنده کندینده غریب بر
 حال ظهور ایتش، که قرآن کریم قرائتی ویا برکوزل
 سس ایشیتسه، آغلار ودوشوب بایلیرمش. الحاصل
 قلبنده بر عشق و شوق حس ایتمکله، برای استرشاد
 اردیله عزیمت نیتنده ایکن، آق شمس الدین حضرتلرینک
 صیتی ایشیده رک، بک بازارینه وارمش؛ و حضرت
 شیخک طبابتدن دخی بهره سی اولمغله، امراض بدنیه
 لرینک تشفیه سیچون بر چوق خلق طویلانهرق، هر
 بری در دینی آکلاقمده اولدیغنی کوروب، کندینسه
 صره کلنجه، بنم کوکلم خسته در دیش؛ و بو وجهله
 آق شمس الدین حضرتلرینه انتسابله، سلاک طریقتنه

ابراهيم اكرمي { دمشق ادبا و شعرا سندن
اولوب، محمد دمشقيك
اوغلدير. ابوالمعالی طالوی و عبدالحق حجازيدن
تحصيل ايتمش؛ و آباء و اجدادی کي شيخ اکبر حضر-
تارينک تربيه داری بولميشيدي. اشعاری جوق و غایت
لطيف اولوب، «مقام ابراهيم» عنوانيله مرتب
ديوانی وارد. ۱۰۴۷ تاریخ هجري سنده ارتحال
ايتمشدر. شو قطعه جملۀ اشعارنددر :

سقى الله ليلاي على السفيح بالوى
وعهد الصبا مكان احلاه من عهد
فواها له بل آه مما تصرمت
ولسوان آهي بعدها ابدأ تجدي
زمان لنا بالصالحة كله
ريبع وایام لنا فيه كالورد

ابراهيم اينال { سليچوقيلردن برنجی اوله
رق پادشاه عنواننی آلان
طغرل بلك والدمه سی طرفندن برادری اولوب، هجرت
نبویهك ۴۵۰ تاریخلرنده برطاق عونه جعيله همدان
نواحيسنده اعلان عصيان ايتمشيدي. طغرل بك بونك
اوزرينه عسكر سوق ايدهرك، كندیسی قتل، و جا-
عتنی پريشان ايتمشدر.

ابراهيم بتروني { جبل لبنانده کی (بترون)
بلده سته منسوب اولوب،
جدی حلبه رحلت ايتمش اولمغله، اونجی عصر
هجريده حلبده طوغش؛ و آوراده تحصيل علم ايله
طريق علمییه سلوك ايدهرك، بر جوق قضا له و ازان
جله جا قاضيلغنه نصب اولمش، و بعده پدريك
كندیسه براقدینی بعض جهنلره اكثفا ايدهرك،
عزله نشین اولمش؛ و ۱۰۵۳ تاریخ هجري سنده ار-
تعال ايتمشدر. عالم و فاضل و شاعر بر ذات اولوب،
اشعاری مقبول فصهای عربدر. شو قطعه جملۀ
اشعارنددر :

يبي وبيتك مدة فاذا انقضت
كنت الجدير بان تعزي في الودي
رفقا بقلب انت فيه ساكن
ان الحيوه اذا قضى لا تشتري
فاردد على طرفي المنام لعله
يلق خيالا منك في سنة الكرى
واسأل عيوننا لا تمل من البكا
عن حالي ينيك دمي ماجرى

ابراهيم بخشي { اون برنجی عصر هجريده
پيتيش حلب علماسندن او.

لوب، محمد بن احمد بخشينك اوغلدير. مملكتك
علماسندن ابتدای تحصيل ايتكدن صكره، پدريه
برابر حج شريفه كيدهرك، مكۀ مكرمه ده بر قاج سنه
مجاور اولوب، مكۀ و مدينه علماسندن اخذ علوم،
وپدردن ادبيات عربيه و حديث فنلرينی تحصيل
ايتكدن صكره، پدريك وفاتی اوزرينه، حلبه عو-
دله اوراك علماسندن دخی تحصيله دوام، و بعده
دمشق كيدهرك، اكال تحصيل ايله، وطنه عودينده،
مدرسه مقديمه ده تدریسه شروع ايدوب، ارتحالنه
دك تعليم و افاده ايله مشغول اولمش؛ و علم حدينده
مشاراليه بالبنان اوله جق درجه ده شهرت بولميشيدي.
علوم سائرده دخی يد طولی صاحبي اولوب، علم
فقهده مذهب حنفي اوزرينه اوج جلدن مركب بيوك
بر تاليفي وارد، كه اربابی عندنده مقبول و مستحسندر.
اواخر عمرنده حصاة (يعني مثانه طاشي) علته مبتلا
اولوب، عمليات اجراسی صروده ۱۱۳۶ تاريخنده
وفات ايتمشدر. حلبك (بكفالون) قريه سته نسبتله
(بكفالونی) اسميله دخی معروفدر.

ابراهيم بريد شاه { هندستانده احمد آباد
ملوكندن اولوب،
۹۷۰ تاريخنده وفات ايدن پدري علی بريدشاه وارث
اولمش؛ و ۹۷۷ ده وفات ايدوب، برادری قاسم بريد
ثانی كندیسه خلف اولمشدر.

ابراهيم بك { (حسين پاشا زاده —)
(و اخسختی —) اسملريه
ايکی ذات سلحدار حضرت پادشاهی بولمش ايسه ده،
ايکيسنده مؤخرآ وزارت و يرلمش اولديغندن،
[«ابراهيم پاشا» ماده لرینه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بك { (عوض پاشا زاده —)
(سلطان عبدالجيد خان اولك
دور سلطنتلرنده ايکی دفعه شيخ الاسلام اولمشدر.
پدري عوض محمد پاشا سلطان محمود خان اول و زرا-
سندن اولوب، (فاتح بلغراد) له بنامدر. ۱۱۲۷
تاريخنده در سعادته تولد ايدوب، ۱۱۴۶ ده طريق
تدریسه دخول ايله، ۵۲ ده يکيشهر فنار، ۵۹ ده
بروسه، ۶۲ ده مدينۀ منوره و ۶۵ ده شام قضا لرینی
احراز ايتمش؛ و ۱۱۷۳ تاريخنده آنا طولی پایه سيله
استانبول قاضیسی، ۷۵ ده بالفعل آنا طولی قاضی عسکری
۸۰ و ۸۵ ده مکررآ روم ايلى قاضی عسکری اولدقندن

ابراهيم بن ابراهيم مهران { «ابو اسحاق»

ماده سنه مراجعت بيوريله . [

ابراهيم بن ابى بكر { «ابراهيم ذنابى»

ابراهيم بن ابى بكر اصفهاني { حكيم

الدين رازى حضرتلرينك تلامذه سندن اولوب، حكيم مشاراليه هرانده خسته نهرق، وفاتك تقرينى حس ايتديكنده، وصيتنى بو ذاته يازديرمشيدى.

ابراهيم بن ابى حسن { «ابو سالم»

جعت بيوريله . [

ابراهيم بن ابى سفيان قيسرانى

فلسطينده كى قيساريه شهرى علا ومحدثيندن اولوب، ۲۷۸ تاريخ هجري سنده وفات ايتش؛ وائمه محدثيندن ابو القاسم حافظ سليمان طبرانى بو زادن اخذ وروايت ايتشدر.

ابراهيم بن ابى السنه { «ابن ابى

ده سنه مراجعت بيوريله . [

ابراهيم بن ابى طالب { نيسابورى او -

عصر هجريده خراسانده حفظ قرآنده شهرت بولش؛ و ۲۹۵ تاريخنده وفات ايتشدر.

ابراهيم بن ابى الفتح { «ابن خفاجه»

جعت بيوريله . [

ابراهيم بن ابى الفضل { «ابن صدقه»

ابراهيم بن ابى محمد { «ابو اسحاق

مراجعت بيوريله . [

ابراهيم بن ابى يحيى { «ابو اسحق بن

مراجعت بيوريله . [

ابراهيم بن احمد { سلاطين عظام عثمانيه -

ايه ملوك بنى اغلبدن ابراهيمك ترجمه حالري «ابراه

مكره، ۱۱۸۸ سنه سنده مقام مشيخته كتورلمشيدى. اون آى مسند فتواده طور دقدن مكره، حدت مزاء بى اولق حسييله، طوليه باغچه ده دونغاي هيايون خروجنده ويريلن ضيا فنده صدر اعظم عزت پاشا ايله واقع اولان بر معارضه اوزرينه، كال تهورله قاقوب كيمسى اغبرار پادشاهى بى موجب اولغله، ۸۹ ده عزل اولغمشيدى. ۱۱۹۹ ده، خليل حيد پاشا ايله در زاده عطاء الله افنديك عزلى وقعه سنده الى اولق ملا بسه سييله، دفعه ثابته اولهرق، شيخ الاسلام اولمش ايسده، اطواري موافق طبع پادشاهى اولديغندن، اوج آيه قريب مدتدن مكره، يته سنه مذكوره داخلنده عزل وآقره يه نقي اولغمشيدى. مؤخرأ كندى استدعاسى اوزرينه منافسى بروسه يه تحويل اولغش؛ و سلطان سليم ثالث حضرتلرينك جلوسلرنده اعلان اولنان عفو عومى صره سنده، استانبوله كلوب، خانه سنده عزلت نشين ايكن، ۱۲۱۲ سنه سى ذى القعدة سنده ارتحال ايدوب، سلطان بايزيد جامع شريفى خطيره سنده دفن اولغشدر. عوم عرفاندى عارى حديد ومتهور و حريص وشكپورور بر شخص اولدينى بعض تاريخلرده مسطور در.

ابراهيم بك { رمضان اوغللى واليلردن بدرى پيرى بك وفاتى اوزرينه ۹۷۰ تاريخ هجر - بسنده آظنه واليسى اولغشيدى.

ابراهيم بك { مصرده كى ممالك چرا كه ۱۱۵۰ بگلرندن اولوب، ۱۱۹۰ تاريخلرنده چركستانده طوغش؛ ومصره كلوب، ۱۱۹۰ تاريخلرنده مراد بگله بالاتفاق مصرك اداره سنى ضبطله، ابتدا مرقوم مراد بگله برابر، وبعده بالا ستقلال ماليكه آمر اولغشيدى. بيوك بوناپارتك مصره هجومنده مقاومتده مقتدر اوله ميوب، غريشه مغلوب اولغله، سوريه يه فرار ايتشدر. ۱۲۲۰ تاريخلنده محمد على پاشا مصردن ممالكك حكم ونفوذ بى احما ايتدكدن مكره، ۱۲۲۶ ده مرقوملرك قتل نامنده ابراهيم بك قورتلوب، نوبه يه يه فرار ايتش؛ و ۱۲۳۳ ده دقله ده وفات ايتشدر.

ابراهيم بن ابان { رجال حديثدن اولوب، بن عثماندن روايت ايتشدر. بصره لى ايدى. دار - فطنى بونك رواياتنى ضعفه اتهام ايتشدر.

هم «ماده لرنده ذکر اولندی. [«ابو اسحاق» ماده لریله «ابو تمام همدانی، ابو طاهر مستلی، سراج، اهلی، عیشانی» ماده لرنه دخی مراجعت بیوریه. [

ابراهیم بن احمد بن مروان { رجال حدیث اولوب، هدیه و جباره بن مفلسدن نقل احادیث شریفه ایش؛ و ۲۹۰ سنه سندن اول وفات ایتشدر.

ابراهیم بن احمد حرانی { رجال حدیث العظیم بن حبیبدن روایت ایتشدر. ابراهیم بن ابی حید اسمیه دخی شهرتی واردر. احادیث موضوعه روایت ایتدیکی مرویدر.

ابراهیم بن احمد رقی { رقه مشایخندن اللهدن علم و فضل و تصوفله متصف بر ذات خجسته صفات ایدی. ینه رقه مشایخندن ابراهیم قصارله و سائر کبار مشایخله صحبت ایتشدر. ارنحالی ۳۴۲ تاریخنده واقع اولمشدر. حقیقت و تصوف و اخلاقه متعلق یک چوق کلام و موعظه لری مرویدر.

ابراهیم بن احمد عجمی { رجال حدیث بن ابی طالبدن روایت ایتش؛ و مرویاتنده احادیث موضوعه بولندیفی آکلاشیشدر.

ابراهیم بن ادهم { اوچنجی عصر هجری لوب، پدری بلخده ملوکدن ایکن، کندیزی بر کون آو آرقه سنده طولاشیرکن، هانقدن «بونک ایچون می یارادلدک؟» سسی قولاغنه کلبلکه، و دیگر بر روایت کوره ترک دنیایی مشعر بر رؤیا کوره کلکه، پدرینک خانه سنی ترکله، پشیمنه پوش اوله رق، بر مدت طاغیر ده و مغارمه لرده ریاضت و عبادتله مشغول اولدقدن صکره، مکه مکرمه به رحلتله، بر مدت مجاور اولمش، وائمه و اولیاء اللهدن بعض ذواتله صحبت ایتدکدن صکره، شامه کیمش؛ و آخر عمرینه قدر اوراده بو. له رق، ۲۶۱ تاریخنده رحه نائل اولمشدر. حقنده یک چوق روایات اولوب، ایچلردن صحیحی تمیز ایتک مشکل اولدیغندن، بو قدرله اکتفا او. لندی. هر حالده دنیایه میل ایتمکده ضرب مثل حکمنه یکمیش اعزه دندر.

ابراهیم بن اسحاق { [«ابراهیم حربی، ابراهیم صیفی، ابراهیم عبیدی، ابن ابی الدرداء، وتونی» ماده لرنه مراجعت بیوریه. [

ابراهیم بن اسحاق { واسطی، عینی هم بن اسحاق دخی رجال حدیثدن اولوب، جله سنک مرویاتی صحتده شبهه اولمشدر.

ابراهیم بن اسماعیل { [«ابراهیم قاری، اسحاق بابسکی، ابن معقب، محبوی، ابو اسماعیل اشلی» ماده لرنه مراجعت بیوریه. [— ابراهیم بن اسماعیل بن بشیر، ابراهیم بن اسماعیل مکی، ابراهیم بن اسماعیل بن یحیی، ابراهیم بن اسماعیل بشکری و دیگر بر ابراهیم بن اسماعیل دخی رجال حدیثندر. بو نلردن بشکری شیوخدن مقدود اولوب، ابن ماجه شیخلرندن بری واسطه سیله بوندن نقل احادیث شریفه ایتشدر. — ابراهیم بن اسماعیل بن علبه دخی رجال حدیثدن اولوب، خلق قرآنه قائل ایدی، و بو باده منظره ایدردی. ۲۱۸ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابراهیم بن اسماعیل خواص { [«ابراهیم» ماده سنه مراجعت بیوریه. [

ابراهیم بن اشتر { وقعه دلسوز کربلاده دن اخذ ناز ایتک مقصدیه خروج ایتش اولان مشهور مختار بن عبیدالله عونیه سندن اولوب، مو. می الیه مختار طرفندن موصلاک ضبطندن صکره ۶۷ تاریخ هجریسنده عسکرینه قاعد نصب اولغله، عید الله بن زبیدی رفقا سیله برابر اخذ و قتل، و جسته لرنی احراق ایدره رک، رأس مقطوع لرنی مختاره ارسان ایتش؛ و اولجه دخی بعض غالبیتره نائل اولمشیدی. بعده مصعب بن زبیر مختاری قتل ایتکله، ابراهیم بن اشتر دخی مصعبه برلشمشیدی.

ابراهیم بن اشعث { محدثندن اولوب، و ابو الفضل مهدی طارانی و سائر محدثین کندیسندن نقل احادیث شریفه ایتشدر.

ابراهیم بن اشق { [«ابن اشق» ماده. ریه. [سنه مراجعت بیو.

ابراهيم بن اعين { بری (شيبانی) لقبيله بصره‌ای، ودیگری کو-

فدلی اولمق اوزره، رجال حدیثدن ایکی ذات اولوب، برنجیستدن ابو همام سکونی و ابراهیم بن محمد قرطابی نقل احادیث شریفه ایتمشلمسه‌ده، ابو خاتم رازی روایاتی ضعیفه اتمام ایتمشدر. هشام بن عمارک شیخی اولدینی دخی مظنون اولوب، بر روایتیه کوره‌ده مشارالیهک شیخی اولان ابراهیم بن اعیان بشقه‌در. ابی‌نجیبی ایسه ابو سعید اشجک شیخی اولوب، بو ذات شیخک حیارالناسدن اولدینی روایت ایدیور.

ابراهيم بن اغلب { ابکنجی عصر هجریده افریقیه‌ده تأسس

ایتمش و بر جوق فتوحاته موفق اولمش اولان بنی اغلب دولتنک بایسیدر. سالم بن اغلبک اوغلی او- لوب، بونک پدری اغلب بن سالم ابو مسلم خراسا- نینک رفقا‌سندن اولغله، خلفای عباسیه طرفندن زاب و الیلکنه نصب واعزام اولمشیدی. بعده افریقیه‌ده یعنی تونس و طرابلسده اباضه و سائر بربر فرقه‌لری ظهور ایتمکله، اغلب بن سالم قتل اولمش؛ و افریقیه و الیلکنه بشقه‌لری تعیین اولنوب، نهایت هارون الرشیدک زمان خلافتنده نوبت ولایت محمد بن مقاتله کلشیدی؛ و او صوره‌ده صاحب ترجمه ینده زاب ناحیه‌سنک رأس اداره‌سنده بولنیوردی. مرقوم محمد بن مقاتل ظالم و بد خصال بر آدم اولدیغندن، عسکر و اهالی کندیسندن دلگیر اولوب، (تمام بن تمیم) اسمنده بر شخص خروجله، قیروانی ضبط ایدمک، محمد بن مقاتل اخراج و طرد ایتمش ایسمه‌ده، ابراهیم بن اغلب زابدن عسکر سوق ایدوب، قیر- وانی استخلاص، و محمد بن مقاتل طرابلسدن اعاده ایله، تمام بن تمیمی و طرفدارلرینی تنکیل ایدمک، ۱۸۳ تاریخنده اعاده صلح و اسایشه موفق اولمشدی. بونک اوزرینه اهالی و عسکر طویلانه‌رق، کندیسنه دخالته، افریقیه و الیلکنی مقام خلافتدن طلب ایتمکله تسویق و اجبار ایتمش؛ و بونک اوزرینه ابراهیم بن اغلب مصر اموالندن افریقیه سنوی و پرلمکده او- لان بوز یک دیاری ترک، و بالعکس بهر سنه افریقیه دن قرق یک دینار اعطا ایتمک شرطیله، افریقیه و الیلکنک کندیسنه حاله‌سنی هارون الرشیددن طلب ایتمکله، ۱۸۴ تاریخنده ولایت مذکوره کندیسنه

احاله اولمشدر. ابراهیم بن اغلب ضبط و ربط واسا- یشی بر درجه دها تأمین ایله، قیروانک قرینده (عباد- سیه) شهرینی بنا و مقر اتخاذا- یتمدیکی کی، قیروانک قارشیسنده اوله‌رق، مؤخرآ خلفالرینک مرکز اتخاذا- یتمکلی (قصر قیروان) قصبه‌سنی دخی تأسیس ایتمشدر. تونسه‌ده ظهور ایدن (حدیس) ی قهر و تنکیل ایتمدیکی کی، مغرب اقصاده علویک دعوا- سیله ظهور ایتمش و هارون الرشیدی خیلی اندیشه‌یه دوشورمش اولان ادریس‌لرله‌ده اوغراشمش؛ و ۱۸۹ ده عصیان ایله والی بولنان سفیان بن مهاجری طرد ایتمش اولان طرابلس غرب اهالیسنی دخی اطاعته ارجاعه موفق اولمشدر. ۱۹۵ ده تونسه‌ده عمران بن محالد عصیان ایدمک، قیروانی ضبط، و ابراهیم بن اغلبی عباسیه‌ده محاصره ایتمکله، بر سنه محاصره‌دن صکره، ابراهیمه مرکز خلافتدن تقدأ امداد کلمکله، عطیه و احسانله خصمنک عسکرینی دخی جلب ایدمک، فتنه‌ی یکیدن تسکین ایتمش؛ و طرابلسده یکیدن ظهور ایتمش اولان عصیان باصدیرمغله مشغول ایکن، ۱۹۶ تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی ابو العباس عبدالله بن ابراهیم یرینه یکمشدر. — [بو دولتک احوال عو- میه سیحون «اغلب» ماده‌سنه مراجعت بیوریله.]

ابراهيم بن ايوب ابرش { ابراهیم بن ابرش دخی

دنیلیر. خلفای عباسیه‌دن (معتز بالله) ک باش طیبی اولوب، علی‌الخصوص خلیفه مشارالیهک والده‌سی قبیحه‌یه انتساب تامی وار ایدی. حذاق اطباء اسلامیه‌دن اولوب، خلیفه عندنده قدر و اعتباری پک بیوک ایدی. پدری ایوب ابرش دخی مشاهیر اطباءدن اولوب، لسان یونانیدن عربی و سریانی لسانلرینه خیلی کتب فنیه ترجمه ایتمشدر.

ابراهيم بن ايوب حورانی { محدثیندن واصحاب

زهد و تقوادن صالح بر ذات اولوب، ولید بن مسلم و مضاء بن عیسی و سائر رجالدن نقل احادیث شریفه ایتمش؛ و ۲۳۸ تاریخنده وطنی اولان حورانده ارحال ایتمشدر.

ابراهيم بن ايوب فرسانی { کنیه‌سی ابو اسحاق

قدر. اصفهان قرینده واقع فرسان قریه‌سندن او-

لوب، محدثین متقی و صالح بر ذات ایدی. ثوری و قاید اعتمدن روایت احادیث شریفه ایتمشدر.

ابراهیم بن بدر { «ابو اسحاق بناری» [ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم بن بدیع { «ابو اسحاق برسخو- ری» [ماده سنه مرا- جعت بیوریه.]

ابراهیم بن براء { رواة حدیثن اولوب، احادیث موضوعه نقل ایتمده شهرتی اولدیغندن، اعتماد شایان دکلدر.

ابراهیم بن بشار { «ابو اسحاق آملی» [ماده سنه مراجعت

بیوریه.] — بری (روادی) و دیگری (خراسانی) لقیله رجال حدیثن دخی بواسطه ایکی ذات واردر.

ابراهیم بن بشر { قدمای شعرای عربدن اولوب، مرج راهط

وقعه سنه وفات ایدن شاعر مشهور نعمان بن بشر انصارینک برادریدر. هجرت نبویه نك ۶۰ سنه سنه وفات ایتمشدر. اشعاری مشهوردر.

ابراهیم بن بشر ازدی { رجال حدیثن بن معیندن روایت ایتدیکی کی، کندیسندن دخی

حسان بن حسان آیدری روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن بکر شیبانی { بودخی رجال حدیثن او-

لوب، بر روایت کوره کوفلی، و دیگر بر روایت کوره واسطلی ایدی، و بغدادده امرار اوقات ایدردی.

ابراهیم بن بکس { «ابو اسحاق» [ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم بن بنان { خلفای عباسیه دن معتمد باللهک رئیس

الاطبایی بولنش اولان طیب مشهور (سلویه بن بنان) ک برادری اولوب، ایکسی دخی خرسیان اولدقلری

حالده، خلیفه نك فوق العاده امین و معتدلی ایدیلر؛ حتی ابراهیم بن بنانک عهده سنه بیت المال خزینه سنی

تفویض، و مهربانی دخی امانت ایتمشیدی.

ابراهیم بن بيطار خوارزمی { قضاة پندن اولوب، عاصم احولدن روایت ایتمشدر.

ابراهیم بن پیری { «پیری زاده» [ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم بن ثابت { اوچخی عصر هجری علما و محدثندن او-

لوب، واسط جوارنده واقع (جیذا) قریه سنه ساکن بولغله، (جیذانی) دیغکله معروفدر. هجرت

نبویه نك ۲۳۳ سنه سنه وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن جریح، ابراهیم بن جریر،

ابراهیم بن جعد { رجال حدیثن اولوب، روایتلرینک صحیحی شبه-

لیدر.

ابراهیم بن جعفر بابی { دربند یعنی شروان جغتده

کی باب الا بوابدن اولوب، مصرده تدریس و افاده ایله مشغول اولمش، و کرک کندیزی کرک اوغلی حسن

بن ابراهیم بابی محدثندن بولغشدر.

ابراهیم بن جعمان { اون برنجی عصر فقیه سنندن اولوب، زید شهرنده متقی ایدی. علم

حدیث و علوم ساروده دخی بد طولی صاحب اولوب، عربی افتا و تدریسه پگیرمش، و زمانک عده سی حکمه

پکهرک، حل مشکلات ایچون هر طرفدن کندیسنه مراجعت اولنوردی. ابوبکر بن ابی قاسم اهدلی جله

تلامذه سنندن ایدی. هجرت نك ۱۰۳۴ تاریخنده وفات

ایدوب، باب سهام مقبره سنده دفن اولغشدر.

ابراهیم بن جعمان { آف الترجه ابرا- هم بن جعمانک

تورونی اولوب، بو دخی فقهاء شافعیه دن و اکثر علومه واقف فضلان ایدی. بیت فقیهده افتا

و تدریسه مشغول اولمش؛ و «آیه الحارر من احرف الدوائر» عنوانیه عروضه دائر منظوم بر رساله ایله

بعض فتوالر یازمشدر. طبیعت شرعیه سی دخی او- لوب، شو بر قاج بیت جله اشعارنددر:

قصدي رضاك بكل وجه امكنا

فامن على بذاك من قبل الفنا

فلئن ربيت فذاك فاية مطلي

والقصديك القصد بل كل النى الخ

طلبه سنه فوق العاده محبتی اولوب، لطف و احسانله معامله ایتدیکی مشهوردر. ۱۰۸۳ تاریخ

هجری سنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهيم بن حارث تيمی { صحابه دن و قربشدن

اولوب، بدريله برابر معيت رسول الله (صلعم) ده مکه مکرمه دن مدینه منوره به هجرت ايتشیدی. بدزدن نقلاً بعض احاديث شريفه روايت ايتشد.

ابراهيم بن حيش { خلفای عباسيه دن

امراسدن اولوب، بغداد شهرينک تأسيسنده بعض خدمتده بولنشدر.

ابراهيم بن حجاج { حکومت اسلاميه

اشبليه شهرده اعلان تفرده بني حجاج امارتنی تأسيس ایدن عبدالله بن حجاجک برادری اولوب، برادری مرقوم عبداللهک قتل اولنسی اوزرينه، يرينه یکمش، وعصيان ایدن بني خلدون وبني حجاجک اولادیني رهن صورتيله توقيف ايدرك، قتل ايله تهديد ايتديکندن، مرقوملر عرض اطاعت ايتلر سده، اولادلريني تخليص ايتدکدن صکره، بکیدن اعلان عصيانله کنديسنه فارشی محاربه به کيريشدک لردن، ابراهيم کندی اهل وعيالي کنديسي قتل وماملکنی احراقله، صوک نفسنه قدر مقاومت ايدوب، نهايت قتل اولنشدر.

ابراهيم بن حجاج { رجال حديثن او-

عبد الرزاقدن، وکنديسندن دخی محمود بن غيلان روايت ايتشد.

ابراهيم بن حجاج موصلي { موصل

عنا ومحدثيندن اولوب، ابو القاسم مقری رصافي کنديسندن روايت احاديث شريفه ايتشد.

ابراهيم بن حریری { هندک مشاهير

لوب، بابر شاهک زمان سلطنتنده «تاريخ ابراهيمي» عنوانيله هندستانک بر تاريخ عوميسنی يازهرق، ۹۳۴ سنه سنده اکال ايتشد.

ابراهيم بن حسين عطار { [«ابراهيم

ده سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن حفص عسکری { محد-

ثيندن

اولوب، ابو الحسين ملطی کنديسندن نقل احاديث شريفه ايتشد.

ابراهيم بن حکم { بن ابان و ابراهيم بن

دخی رجال حديثن اولوب، ايکيسنک ده روايتلرينک صحتنده شبه اولنشدر. ايکيجيسي کوفلی وشيعيدر.

ابراهيم بن حمزه { [«ابن حمزه» و «ابو

اسحاق خدابادی» ماده لرينه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن حمزه { (شيخ تاج الدين -)

عنا ومشايعندن اولوب، علوم ظاهره يي اکال ايتدکدن صکره، طريقته سلوک ايتش؛ وظاهري وباطني کسب کالات ايتدکدن صکره، ادرنه ده واقع نقطه جي جامعنده واعظ ومذکر اولشیدی؛ وتفسير وحديثن درس ويردی. «جامع الانوار» اسميله بر تفسير شريف يازمشدر. ارتحال ۹۷۰ تا. ريخنلنده در.

ابراهيم بن خالد { [«ابو اسحاق البيري،

وابو ثور» ماده لرينه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن خشاب { [«ابن خشاب»

جعت بيوريله.]

ابراهيم بن خضر صايغ { محدثيندن

ابو حسين ملاطیدن روايت ايتش، و ۴۰۴ تاريخ هجري سنده وفات ايتلشد.

ابراهيم بن خفاجه { [«ابن خفاجه»

ابراهيم بن خلاد { صحابه دن اولوب،

نبي ذي شانک حضورينه کثيريله رک، ايمانه کلشیدی. بعض احاديث شريفه نقل ايتشد. منسوب بو. لنديني قبيله حقنده اختلاف واقع اولوب، مور. خينسک بعضيسي (اشلي) وبعضيسي (خزرجي) در ديتلردر.

ابراهيم بن خلاد { اندلسک (البيره)

اولوب، هجرتک ۲۷۰ تاريخنده ارتحال ايتشد.

ابراهيم بن خلف { «ابو اسحاق سنه-
ري» و «ابو اسحاق
شاوني» ماده لينه مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن داود قصار { كنيه سي ابو
اسحاقدر. شاد.
مك كبار مشايخندن و جنيد بغدادى اليه ابن جلاكي
اولياء الله اكبر اقرانندن اولوب، چوق وقت معر اولمش؛
وزمانك اكثر مشايخيله صحبت ايتمشيدي. فقرى
اختيار ايتمش رجالدن ايدى. ۳۲۶ ده ارمحال
ايتمشدر.

ابراهيم بن خلف سامرى { مشاهير
اطباي
اسلامدن (رضي الدين رحبي) نك تلامذه سندن و آلتنجي
عصر هجري اطباي حاذقه سندن ايدى. كنديسى
مذهبه عيسوى اولوب، حكيم مشار اليه تلامذه سي
ايتخنده غير مسلم اوله رق، يالكز بو ذاتله عمران
اسرائيلي بولنديغني بيان ايدر ايتمش.

ابراهيم بن دحيم { اوچنجي عصر هجري
عصر اوائل عينا و محدثيندن اولوب، مصر و دمشقده
افاده و تدريسله مشغول بولنمشدر.

ابراهيم بن دينار { كنيه سي (ابو حكيم)
اولوب، نهر واني
و بغدادى لقبيله دخی ملقبدر. مشاهير علادن او-
لوب، فقه حنبليله و حديث و سائر علومده يد طولی
صاحبي و صالح و متقی بر ذات ايدى. (باب الازج) ده
بر مدت اقامت ايدوب، اوراده كندی نامه منسوب
اوله رق بر مدرسه دخی بنا ايتمشيدي. علم فقهی
ابو الخطاب محفوظ بن احمد كلوازايندن اخذ و قرائت
ايتمشدى. حسن افاده سي و محاضراتي اولوب، حلقة
تدريسنه بر چوق طلبه اجتماع و استفاده ايدرلردى.
كنديسى بعض مشاهير محدثيندن روايت ايتديكي كبي،
كنديسندن دخی ابو الفرج ابن جوزى كي كبار
محدثين روايت ايتمشلردر. هجرتك ۴۸۰ تاريخنده
دنياه كلوب، ۵۵۶ سنه سي جاذى الآخرة سنده
ارمحال ايتمشدر.

ابراهيم بن ذكرىا { «ابو اسحاق عجلى»
ماده سنه مراجعت.]
ابراهيم بن ذكوان حراني { خلفای عبا-
سيه دن جعفر

بن منصورك آزادليزلندن اولوب، هادى بن مهديك
وزيرى اولمشيدي. بونك فضل اسمنده بر برادري
دخی مروان جارك آزادليزلندن ايدى.

ابراهيم بن زهرون حراني { كنيه سي
ابواسحا
قدر. مشاهير اطباي اسلامدن اولوب، فن طبه
عالم و ماهر بر ذات ايدى. ۳۰۹ تاريخ هجري سنده
بغدادده وفات ايتمشدر. اوغلي ابوالحسن ثابت دخی
مشاهير اطبادندر.

ابراهيم بن زياد { بن ملو كندندن اولوب،
پدرينك فوتندن صكره
حكم سورمش، و وفاتنده اوغلي زياد خلقي اولمشدر.
بونلرك سلاله سي ۲۰۳ تاريخ هجري سنده باشلوب،
برنجيلرى خلفاي عباسيه دن مأمور طرفندن يمن و ا-
ليلكنه نصب اولنمشيدي.

ابراهيم بن زياد { برى (قرشى) و برى ده
(عجلى) اولوق اوزره،
رجال حديثدن اوج ذاتك اسميدر.

ابراهيم بن زيد { «ابو اسحاق خشاغرى»
ماده سنه مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن زيد اسلمى { تفليس او-
لوب، محد-
ثيندن ايسه ده، اخبارينك صحتي مشكوكدر.

ابراهيم بن سالم نيسابورى { محدثيندن
اولوب،
كنديسندن احمد بن حفص بن عبدالله روايت ايتمشدر.

ابراهيم بن سعد { محدثينك موثق
و معتدلرندن او-
لوب، فقهده دخی يد طولی صاحبي اولغله، مدينه
منوره قاضيسى اولمشيدي. احكامه متعلق اون يدي
بيك حديث شريف بيلديكي مرويدر. اصحاب ثر-
وتدن اولوب، ۱۸۳ تاريخنده، ۷۵ ياشنده اولديغني
حالده، وفات ايتمشدر. — بواسمده رجال حديثدن
ديكر بر ذات ده اوار ايسه ده، رواياتنك صحتي
مشكوكدر.

ابراهيم بن سعد الدين جباوى
ببر طريقت سعد الدين جباوى حضرتلرينك اولاد.
دندن اولوب، بنى سعد الدين طاشه سنك شيخى

ابراهیم بن سعید { «ابو اسحاق حبال»
نی «ماده لرینه مراجعت بیوریه.»

ابراهیم بن سعید جوهری { کیار محمد.
لوب، بخاریدن بشقه ائمه حدیث کند بستن اخذ
واستماع ایتشدر. اوچجی عصر هجریه بغدادده
تدریسه مشغول اولوب، ۲۴۷ تاریخده ارتحال
ایتشدر. حدیثه دائر بعض تألیقاتی وارد.

ابراهیم بن سفر { «ابن سفر» ماده سنه
ابراهیم بن سفیان { اوچجی عصر هجری
فقهاستندن و مسلک
اصحابندن اولوب، ۳۰۸ سنه سنده وفات ایتشدر.

ابراهیم بن سکمان قطبی { «ظاهر»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن سلیمان جینی { «ابراهیم»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن سلیمان { مقدسی و بلخی
حدیثندن ایکی ذات اولوب، روایتلری ضعیفدر.
— رجال حدیثندن (ابو اسماعیل مؤدب) کنیه سیله
مشهور دیگر بر ابراهیم بن سلیمان موثوق روایتندر.

ابراهیم بن سلیمان شامی { بنی امیه آ-
اولوب، اندلس ملوک امویه سندن حکم بن هشامک
زمانده شرقدن اندلسه کیمش؛ وهشامک اوغلی
عبدالرحمن ایله اونک اوغلی محمدک زمانده نفقه یه
نائل اولمشیدی. شرقده ابو نواس و ابو العتاهیه کی
کبار محدثیدن اوقومش ایدی. بعض اشعاری دخی
وارد.

ابراهیم بن سنان { «ابواسحاق» ماده.
سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن سوید { بری (مدنی) و دیگری
ملقب رجال حدیثندن ایکی ذات اولوب، برنجیسی
موثوق، وایکجیسنک روایتی ضعیفدر.

ابراهیم بن سهل اندلسی { «ابن سهل»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ایدی. شافعی المذهب و سعیدی الطریقه اولوب،
درکاهی دمشق (قیبات) محله سنده اولقه، (دمشق)
(قیباتی) لقبلیله دخی معروفدر. (شاغور) محله.
سنده کی زاویه سنه نسبتله (شاغوری) دخی دنیلیر.
اصحاب ورع و تقوادن و اهل حالندن بر ذات اولوب،
وافر مال و ثرونه دخی مالک اولقه، انفاق فقرا
و محتاجین و تأسیس خیرات یولنده صرف همت ایتش؛
و خدم و حشمی چوق اولوب، نفوذ و اعتباری درجه
علیایه واصل اولمشیدی. صیت و شهرت عالمگیر او-
لوب، پک اوزاق یرلردن زیارتنه کلئر اولوردی.
اکثر علومده و علی الخصوص تصوفده بد طولی صا-
حی ایدی. ۱۱۳۵ تاریخده رحمت حقّه نائل
اولشدر.

ابراهیم بن سعد الدین شیبانی
{ کنیه سی (ابو الوفا) در. بو دخی سعد الدین
{ جباوی حضرتلرینک سلاله سندن اولوب، اون
ایکجی عصر هجریه دمشق شامده سلاله مذکو-
ره تک (شاغور) محله سنده کی زاویه سنده سجادّه نشین
اولقه، اسلافی کی، (شاغوری) لقبیله دخی معروفدر.
ارباب زهد و تقوادن و کروه مجذوبیندن اولوب،
کرمک شامده و کرمک درسعادته پک چوق مریدلری
وار ایدی. سلاطین عظام عثمانیه تک دخی کند یسنه
اعتبار و اعتقادلری اولوب، استانبولده کند یسنه
مخصوص بر زاویه بنا ایتشدر، رؤس دخی و یرمشر
ایدی. احياناً استانبوله و مصره دخی کیدردی.
لاایلی و قلندر مشرب بر ذات اولوب، چارشو و باد-
زارده چوجقلرک و عوامک کند یسیله اکثرلرندن حظ
ایدرمش.

ابراهیم بن سعد زهری { «ابواسحاق»
ده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن سعد علوی { بغدادک قد-
یختندن و نسلیری حضرت امام حسنّه واصل اولان
شرفادن اولوب، کنیه سی ابو اسحاقدر. ابو الحارث
اولا سینک شیخی و مرشدیدر. بعده شامه رحلت
ایده رک، اوراده متوطن اولمشیدی. ظاهر الکرامات
اولیاء کرامدن ایدی.

ابراہیم بن سیابہ { بنی ہاشم آزاد لیلرندن
اے پارلاق زمانی شعر اسندن اولوب، بعض اشعار
و بر چوق نوادر و اخباری کتب نوادرده مذکوردر.
مشاہیر مغنیندن ابراہیم موصلی ایلہ اوغلی اسحاق
بونک احباسندن اولقلہ، اشعارینی خلفا ووزرا
حضورندہ اوقویہ رقی، قدرینی ترفیع ایتشلردی.
کندیسی بر جاریہ زنجیہ علاقه ایتکلہ، بو نابھل
عشقہ اعتراض ایدنلرہ جواباً شوقطعہ بی سويلشدر:

یکون الخال فی وجه قبیح
فیکسوہ الملاحه والجمال
فکیف یلام مشغوف علی من
یراهاکلہا فی المین خالا

ابراہیم بن سیما { موسی بن بفاک امرا -
سندن اولوب، طاققہ
زنجلہ اولان محاربات اثناسندہ اہواز وایسی اولمش؛
و مرقوم موسی بن بفا اورالردن چکلنجہ قدر بو
مقامدہ قالوب، ۲۷۳ تاریخ ہجریسندہ معتد ایلہ
متوفی آرہ سندہ واقع اولان محاربہ دہ (زغفرانیہ) دہ
قتل اولمشدر.

ابراہیم بن سیمجور { «ابن سیمجور»
مادہ سنہ مرا -
جعت بیوریلہ.]

ابراہیم بن شاذ جلی { کنبہ سی (ابو
ہرات جوارندہ کی جبل فضہ دن اولوب، ہراتدہ تحصیل
علم ایتدکن صکرہ، بغداددہ ورودلہ علم حدیثدہ تد
ریسلہ اشتغال، و محمد بن عبدالرحن سائی ہروی ایلہ
سائر ذواتدن نقل احادیث شریفہ ایتمشدر.

ابراہیم بن شاکر { «ابو اسحاق لحام»
مادہ سنہ مراجعت.]

ابراہیم بن شرکب { اوچنجی عصر ہجری
یلہ نواحیسنی وپشاوروی الہ پکیروب اعلان تفرد
ایتش اولان شرکب حمالک بیوک اوغلی اولوب،
یعقوب صفار بن لینک نزدندہ بولندیفی خالدہ، احد
جہستانینک حسد و حیلہ سیلہ مشارالہک یاندن تبعید
اولمشدی.

ابراہیم بن شعیب { اوچنجی عصر ہجری
اواسطندہ اندلسک

(البیدہ) بلدہ سندہ ظہور ایتش اولان یدی محدثیک
بریدر، کہ بونلرک یدیسی دہ (سخنوں) دن روایت
ایتشلردر. دیگر آلتیسی احد بن سلیمان بن ابی الریبع،
سلیمان بن نصر، ابراہیم بن خالد، ابراہیم بن خالد،
عمر بن موسی الکنانی وسمیع بن نمر غافیدر. —
(مدنی) لقیلہ رجال حدیثدن دیگر بر ابراہیم بن شعیب
دہا وارددر، کہ ابن وہب کندیسندن روایت ایتش
ایسہ دہ، ابن معین شایان اعتماد اولدیغنی بیان ایتشدرد.
ابراہیم بن شماس { سمرقندک قدمای اولیا.
سندندر.

ابراہیم بن شہید { بنی حفص دولتی زما
ندہ و سکرنجی عصر
ہجری اواسطندہ برآرہلق تونس استیلا ایلہ مستقلا
حکم سورمش امراندرد. پدری ابوبکر بن ابی الخطاب
سلطان ابو عصیدہ نک قتلندہ والی نصب اولمش؛
ومتعاقباً سلطان ابوالبقاء طرفندن قتل ایدلش اولقلہ،
شہید لقیلہ شہرت بولمشیدی.

ابراہیم بن شبیان قرمیسینی { دردیجی
عصر
ہجریدہ ظہور ایدن کبار اولیاء اللہدن اولوب، جبل
شیخی ایدی. معاصرینندن ابراہیم خواص و ابو عبد
اللہ مغربی ایلہ صحبت ایتشدرد. ورع و تقوادہ ومد
عیلرہ قارشئ کتاب و سنتہ وطریقہ مشایخ وانہ بہ
تمسکلہ مدافعتدہ شہرت کاملہ سی وار ایدی. اعتقاد
و تصوفہ متعلق بر چوق کلاماری و بعض حالری
مشہور و متواتردر.

ابراہیم بن شیرکوه { طوائف ملوکدن
حص صاحبئ شیر -
کوه بن محمد بن شیر کوهک اوغلی اولوب، ۶۳۶
تاریخنندہ، پدرینک وفاتی اوزرینہ، مسند امارتہ
یکمش؛ و ۶۳۸ سنہ سندہ سوربہ طرفلرینہ تجاوزلہ
اطراقی نہب و غارت ایتکلہ اولان خوارزمیلر طائفہ
سیلہ محاربہ بہ طویشوب، حلب عسکری دخی کندیسنہ
معین اولدیغنی خالدہ، بونلری فراک اوتہ طرفنہ قدر
تعقب، و مغلوب ایدرک، حرانی ضبط ایتش؛ و مو -
صل صاحبئ لؤلؤ دخی بونلرہ اعانہ خوارزمیلرہ
اوروب، یدرندہ بولنان اسرا بی، و ازان جہلہ حلب
عسکریلہ اولان محاربہ دہ اسیر ایتش اولدقلری ناصر
صلاح الدینک اوغلی ملک معظم تورانضاهی استخلاص،
و حلب عسکرینہ ارسال ایتمشیدی. بو غالبندہ حلب

عسکری رقه، رها و شروچی، و ابراهیم دخی حاد بوری ضبط ایتمشیدی. ۶۴۰ تاریخده خوارزمیلر مافارقین صاحبی مظفر غازی ایله متفق اولدقلری حالده، تعرض ایتمکله، ابراهیم بن شیرکوه ینه حلب عسکرله برابر قارشی طورهرق، غالب گلش ایسهده، ۶۴۲ده خوارزمیلر مصر حکمداری صالح ایوب طرفندن عیجهسی دمشق صاحبی صالح اسماعیله قار- نی دعوت اولغله، غزه یی استیلا ایتمش اولدقلرندن، صالح اسماعیل طرفندن دمشق عسکرله ابراهیم بن شیرکوه مأمور اولهرق، عکاده کی فرنکلرله دخی، غالیترلی تقدیرنده مصردن بعض پرلر ویرمک شر- طیله، انضاق ایتدیکی حالده، مغلوب اولمش؛ و مصر عسکری سوریه نك سواحلیله قدسی ضبط ایتدکن صکره، صالح اسماعیل ایله ابراهیم بن شیرکوهی دمشقده محاصره ایتمشله؛ وبعده بعض شرائطله چکمشلردی. ۶۴۴ تاریخده ابراهیم بن شیرکوه مصر صاحبی صالح ایوبله بالاتفاق، خوارزمیلری بستان عمو و مضجع ایتمکله، بونلرک شردن اندیشناک بولنان صالح ایوبی زیاده سیله نمون ایتدیکندن، مصره دعوت اولنش ایسهده، منتهی عزیمت ایکن، دمشقده وفات ایدوب، جنازه سی حصه اعاده، واوراده دفن اولنهرق، اوغلی مظفرالدین موسی جان- شینی اولشدر.

ابراهیم بن صاری حیدر { شامک اون هجری عباسندن اولوب، فضائل وصلاح حالیه مشهور ایدی. فارسی و ترکی لسانلرینه آشنا و حسن خطه مالک اولدیغندن، دمشق اعیانی اولادینه مذ- کور ابی لسانله حسن خط تعلیم ایتمکله اشتغال ایدر دی. هجرتک ۱۰۵۲ تاریخده طوغوب، ۱۱۰۳ سنه سنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم بن صالح { (بن علی بن عبدالله عباسیه نك اقربا وولاتندن اولوب، خلیفه مهدی طرفندن، سالم بن سواده دن صکره، مصر والیسی تعیین اولنهرق، ۱۶۵ سنه سی محرمنده مصره دخول ایتمشدی. بونک زمان ولایتده صعیده ملوک امویه دن عبدالعزیز بن مروانک نسلندن (دحیه بن مصعب) ظهور ایدهرک، صاحب ترجمه نك کوشکلکندن

بالاستفاده، بتون صعیدی ضبطله، خلافت ادعاسنه فانقیشم اولدیغندن، ۱۶۷ سنه سی ذی الحجه سنده مهدی طرفندن غضبه آلنهرق، عزل اولنش ایسهده، والی لاحق داود بن یزیدک معیننده قلوب، بعض خدماتده بولندیغندن، مؤخرآ ۱۷۶ تاریخده هارون الرشید طرفندن، دفعه ثانیه اولهرق، مصر والیلکنه نصب اولنش؛ و اوج آیه قریب زمان مصری اداره ایتدکدن صکره، سنه مذکوره شعبانده وفات ایتمشدر.

ابراهیم بن صالح آدمی { اوخنجی عصر هجری علای محدثیندر.

ابراهیم بن صالح بن منصور { هارون الرشیدک عیجه سنک اوغلی اولوب، خلیفه مشارالیه ک همشیره- سی عباسه نك ایکنجی زویجی اولمشیدی.

ابراهیم بن صبیح { و ابراهیم بن صرمه. رجال حدیثدن او- لوب، روایتلری ضعیفدر.

ابراهیم بن صراف { طقوزنجی عصر هجری مشایخ کرا- مندن واولیاء اللهدن بر ذاتدر. سیواسیده تولد ایدوب، قونیه ده مولانا صاری یعقوبدن تحصیل علم ایتمش؛ وخواججه سنک وفاتندن صکره، قیصریه ده خواند خاتون مدرسه سنده تدریس هلولله مشغول اولمشدر. شافعی المذهب ایدی. «کذاذر» عنوانیه ترکی- العبارة برکتای دخی واردر. بعده مدرسک حنفی المذهب اولمی مدرسه مذکورنك وقفی شرائطندن اولدینی آکلا شغلله، مدرسه یی ترک ایدوب، برکوشیه چکمش؛ و بو عزلی اثناسنده کندینده غریب بر حال ظهور ایتمش، که قرآن کریم قرائتی ویا برکوزل سس ایشیتسه، آغلار و دوشوب بایلمر مش. الحاصل قلبنده بر عشق و شوق حس ایتمکله، برای استرشاد اردیله عزیمت نیتنده ایکن، آق شمس الدین حضرتلرینک صیحنی ایشیده رک، بک بازارینه وارمش؛ و حضرت شیخک طبابتدن دخی بهره سی اولغله، امراض بدنی- لرینک تشفیه سیچون بر جوق خلق طوبیلانهرق، هر بری دردینی آکلاتمقده اولدیغنی کوروب، کندینسه صره کلنجه، بنم کوکلم خسته در دیش؛ و بو وجهله آق شمس الدین حضرتلرینه اتسالله، سلاک طریقته

زهد الدنيا و جدّاً ففف نزولها
و نحا الى الفردوس احسن منزل

ابراهيم بن طهمان {کنیه سی ابو سعید او-
لوب، خراسانک

هرات جوارنده کی (باشان) قریه سندن اولمغه،
(خراسانی) دخی دیلیر. کبار محدثین اولوب،
عرو بن دینار کی تابعیندن نیجه ذواته ملاق اولمش؛
و ۱۶۳ تاریخده مکه مکرمهده ارتحال ایتشد.
ابن قیصه نيسابوری دیغکله معروف ظاهر بن یحی
صاحب ترجمه نك حدیثه متعلق مصنفاتی اختصار
ایتشد.

ابراهيم بن عباد انصاری {صحابه دن
اولوب؛

غزوه احده حاضر بولمیشدر.

ابراهيم بن عباس صولی {شعراى عربك
قدماسندن او.

لوب، کنیه ننی ابو اسحاقدر. جدی محمدك پدری
اولان (صول) برادری فیروزله برابر جرجان رؤسای
اتراکندن اولوب، بعده مجوسی اولمشلردی. مؤخرأ
صول، یزید بن مهلبك جرجانه وصولنده، مشارالیهك
تکلیفله دین اسلامی قبول ایتش، و عقر محاربه سنده
قتل اولنجهیه قدر یاننده بولمیشدی. صاحب ترجمه ایسه
ادیب و کاتب و شاعر بر ذات اولوب، خلفای عبا.
سیه طرفندن بعض بیوک مسانده قدر ترفیع اولمیشدی.
روایت کوره سویلدیکی اشعاردن ابتدا دون کور-
دیکی بیتلری بعده اوسطلرینی طی ایده رک، چوق
دفعه بر مفصل قصیده دن یالکز بریت بر اقبیرمش.
بو وجهله اشعاری غایت منتخب و مقبولدر. مع هذا
ارتجالاً سویلدیکی اشعاری دخی پك سلیسدر.
وزرادن محمد بن عبدالملک زیات ابتدا احبا و اصدقا.
سندن ایکن، بعده بئلرنده برودت حاصل اولمغه،
صاحب ترجمه نك بونك ذمی حقنده خیلی هجو به لری
واردر. خلیفه متوکلک مدعی حقنده دخی بر چوق
قصیده لری اولوب، مشارالیهك خیلی احسانلرینه
نائل اولمیشدی. وفاتق ۲۴۳ سنه سی شعبانده
و (سر من رأی) ده واقع اولمشدر. جمله اشعارندن
محبوبه سنك کجیکمسی حقنده سونلش اولدیغی شو
قطعه نك ایرادیه اکتفا اولنور:

الم ترنا یومنا اذا نات
فلم نأت من بین اترا بها

سلوک ایده رک، بر مدت خلوتدن صکره، اذن آله رقی،
قیصریه یه عودتله، ارباب ارادتق ارشاده مشغول
اولمش؛ و ۸۸۷ سنه سنده ارتحال ایتشد. تر به سی
قیصریه ده زیارتکاه انامدر. تنورله مجاهده یی بو
ذات ایجاد ایتشد. بناء علیه (ابراهيم تنوری) اسمیه
دخی معروقد.

ابراهيم بن صلت {خلفای عباسیه نك اوائل
خلافتده لسان یونا.

نیدن کتب طبعیه و سائر نك لسان عربیه ترجمه سنه
هبت ایدلردن اولوب، ترجمه لری اوسط عد و اعتبار
اولنور.

ابراهيم بن طبخ {شامك اونجی عصر
هجری علماسندن او.

لوب، پدری عن اصل خلیل بلده سندن اولدیغی
حالده، کندسی دمشقه طوغش؛ و آوراده اکال
تحصیل ایتدکن صکره، قاضی القضاة سید محمد بن
معلوک نزدینه ملازمتله، بعض نیابتلره تعیین اولمش؛
وبعده درسعادته کله رک، وظیفه یه نائل اولدقدن
صکره، ۹۹۴ تاریخده دمشقه عودتله، صالحیه ده کی
سلیبه مدرسه سنده تدریس علومه باشلامش؛ و سنان
پاشانک زمانده وظیفه و اعتباری ترید اولمیشیدی.
ارباب ورع و تقوادن اولوب، جامع امیه ده دوام
ایدر، و علای معاصرنله مباحثه و جدلدن خالی قالمیوب،
قاضی محب الدین و احد غیثاوی ایله مناظره یولنده بر
رساله ردیه یازمشلردر. ۱۰۰۶ سنه سی شعبانده
ارتحال ایدوب، وصیتی اوزره مقابر صوفیه ده دفن
اولمشدر.

ابراهيم بن طرخان {« ابن طرخان »
ماده سنه مراجعت

یوریه .]

ابراهيم بن طوقان {طوقان صالح پاشانک
اوغلی اولوب، حسن

مغریدن قرآن کریمی و عبدالله شرایدن فقهی اوقو-
دقدن صکره، جد و اجتاده علوم متنوعه ده کسب
کال ایده رک، نابلس قضااسنی احراز ایتش، و عفت
و عدالتی سببیه عمومک محبتی قزاقمیشیدی. نحو
و ادبیانده و کلام فصحا عربده و قوف تامی واریدی.
بعض اشعاری دخی واردر. وفاتنه شعرا دن محمد
سفارینی شو تاریخی سونلشدر:

وقد غمرتنا دواعي السرور
باغفا لها وبألفها
ومدت علينا سماء النعم
وكل المني تحت اطناسها
ونحن فتور الى ان بدت
وبدر الدجى بين اناها
فلما بان كيف كونا لها
ولمادنت كيف مرنا بها

ابراهيم بن عبدالرحمن تنسي { مغرب اقصانك

(تنس) بلده سندن اولوب، اندلسه رحلت ايله،
(الزهرا) شهرنده اختيار اقامت ايدهرك، ابو وهب
بن مسرة المجازي واو على القالي وسار عمادان اخذ
وفرائت ايندكن صكره، شهر مذكور جامعنده افتا
وندريله اشتغال ايدوب، ۳۰۷ سنهسي شوالنده
ارتحال ايتشدرد.

ابراهيم بن عبدالرحمن زهرى { عشرة مبشره

دن عبدالرحمن بن عوف حضرتلرينك اوغلي اولوب،
بدرى واسطه سيله حضرت عمر بن خطابدن احاديث
شريفه روايت ايتشدرد. ابراهيم بن منذر بو ذاك
۷۵ تاريخ هجرينده وفات اينديكني، ووفاتنده ۷۶
باشنده اولديغني بيان ايتكمكه، هجرت نبويه دن بر
سنه اول طوغش اولديغني ايا ايدبور. حالبوكه انساب
واسماء صحابه كتابلرينك روايته كوره، صاحب تر-
جهتك والدهسي ام كلثوم بنت عقبه حضرت پيغمبرك
فريش كفاريله مصالحه عقد بيوردقلى زمانه قدر
مكهده قالوب، هجرتك ۷ سنه سنده مدينه منوره يه
هجرت ايتش؛ وقريشدن ايكي برادري كلوب،
كنديسي آلق ايتمشلر سنده، «يا ايها النبي اذا جاءك
فجر كانتات افندم ام كلثومي تسليم ايتمه مش، واو
وقت ام كلثوم زيد بن حارثيه وارمش؛ وهجرتك
۸ سنه سنده مومى اليه شيد اولمقله، زبير بن عوامه
واروب، بوندن زينب اسمنده بر قيرى دنيايه كلش؛
وبنده بوندن بوشانهرق، عبدالرحمن بن عوف حضرت
نرينه وارمشيدى. بوتقدريده، صاحب ترجمه حضرت
پيغمبرك زمان سعادتلرنده دنيايه كلش ايسه، ارتحالندن
كروقت اول كلش اوله جفنده شبه قالاز.

ابراهيم بن عبدالرحمن سؤالاتي

شام علماسندن وفقهاى حنفيه دن اولوب، علم فقهده
يد طولى صاحبي ايدى، وعلى الخصوص كتب فقهيه نك
تبعيله كال سهولته فتوى چيقارمقده بيوك بر مهارتي
وار ايدى. در سعادته دخی كلوب، پايخت علماسيله
مصاحبه و مناظره ايتشيدى. جمع كتبه بيوك بر
مراق اولمقله، بيوك بر كتبخانه تشكيل ايتشيدى، كه
وفاتنده قيرى نامنه وقف ايتشيدى. طبيعت شعريه نبي
دخی وار ايديسه ده، باشليجه مشغوليتي فقهله اولديغندن،
اشعارى تكلفدن خالى دكلدر. ۱۰۹۵ سنهسي ربيع
الاولنده ارتحال ايتشدرد. شو بر ايكي بيت جله
اشعارندرد:

ان الغزل الذى فى طرفه حور
فى مرشقيه سلاف الراح والحب
حادث لرؤيته الابصار حين بدا
فغنن الجمال حلاه اللطف والادب

ابراهيم بن عبدالرزاق { «ابو يحيى الانطاسي»

ماده سنه مراجعت بيوريلاه.

ابراهيم بن عبدالصمد { كنيه سي ابواسحاق
اولوب، هاشمي
وعباسي ناملرله دخی معروفدر. اميرالحج اولوب،
ابو مصعب موطن دن روايت احاديث ايتشدرد. ۳۲۵
سنه سنده وفات ايتكمكه، ابو مصعب دن روايت ايدن
روايت اخيريدر.

ابراهيم بن عبدالعزيز { كنيه سي (ابو
عوانه) اولوب،
موصل قدمای محدثيندن عبدالعزيز بن حبانك اوغليدر.
اوچنچي عصر هجري محدثيندن اولوب، پدرندن
روايت احاديث شريفه ايتشدرد.

ابراهيم بن عبدالله بادراني { «ابو
بادراني» ماده سنه مراجعت بيوريلاه.

ابراهيم بن عبدالله بصري { «ابو
بصري» ماده سنه مراجعت بيوريلاه.

ابراهيم بن عبدالله بن حرث { وقت
سعا-
دنده حبشه هجرت ايتش اولان حرث بن معمر
حفيدى حرث بن حاطبك تورونى اولوب، رجال
حديثندرد، وروايي موثوقدر.

ابراهيم بن عبدالله بن خالد } رجال حد-
لوب، روايت ايتديكي حديثلری موثوق ذواته اسناد
ايتش ايسه ده، روايتنده كاذب اولديني تحققي
ايتشد.

ابراهيم بن عبدالله بن قيس } صحابه-
دندر.
ابو موسى الاشعريك اوغلي اولوب، عهد نبي (صلم)
ده طوغش، وروايته كوره، پدری حضور حضرت
پيغمبره كتيروب، رسالتپناه افندمز اسمني ابراهيم
قومش، وين وبركتيچون دعا ايتشلدی.

ابراهيم بن عبدالله خارجي } [«ابرا-
رجی» ماده سنه مراجعت بيوريلاه.]

ابراهيم بن عبدالله رطبي } [«ابراهيم
ده سنه مراجعت بيوريلاه.]

ابراهيم بن عبدالله سعدي } نيشابور
علسای
محدثندن اولوب، روايتنده صادق وموثوقدر.

ابراهيم بن عبدالله طنزي } [«ابراهيم
ده سنه مراجعت بيوريلاه.]

ابراهيم بن عبدالله علوي } امام حسنك
اولادندن
(نفس ذكیه) لقبيله معروف محمد مهدي بن عبداللهك
برادریدر. خلفای عباسيه دن منصورك زمانده بو
ايكي برادر صتيقي صتيقي آرانلقده اولدقلری حالده، صا-
حب ترجمه فارس، كرمان، شام، حجاز وين نوا-
حيلرنده طولاشوب، كال مهارتله اختفا ايتش؛ وحتى
بركره موصلده منصورك سفره سنده يك يديكي
حالده، كنديني طابيتدیر ماش، وبركره ده بغداده
داخل اولوب، سفیان بن حیانك اوينه دخیل اولقله،
بو ذات كنديسي قاجيرمهك يولنی دوشونوركن،
ابراهيم كنديسینه برتدير اوكرتمشدی. شويلاه كه مر-
قوم سفیان ابراهيمك تحريسيچون عسكر يازوب كز-
مي تكليف ايتكله، مساعده اولندقدده، يازديني
نفرات صره سنده ابراهيمي ده ديكر بر نامله يازوب،
بصره يه كيتديكنده، نفراذك هر بريني آيري بر طرفه

كوندرمش؛ و بو صره ده ابراهيم دخي بر طرفه
كوندرلهرك، اختفا ايتكله فرصت بولمشیدی. بعده
۱۴۵ تاريخنده بصره يه دونهرك، برادري مهدي
نامنه خلقي ييعنه دعوت ايتش؛ وآز زمان ايچنده
طرفدارلری چوغالوب، بصره واليسي بولنان سفیان
بن معاويه، سالماً قاجيقي اوزره، امان ايتشش؛
وبغداددن كلن عسكره دخي غلبه چالقدن صكره،
اهواز، فارس، واسط وسائر جهتلی دخي تحت
اطاعتنه آتش؛ و او صره ده برادري مهديك مدينه.
ده قتل اولنديني خبری واصل اولمش ايسه ده، بو
وقعه طرفدارلرينه فتور كتيره جك یرده، بالعكس
علويلری عباسيله قارشى تهيج ايتكله، دها يوك
بر قوت وشدله حربه دوام ايتدكلرندن، منصوره
طرفدن عسكر جمع ايله، ابراهيمك وجوديني قالدیر-
مغه زياده سيله جهد وغيرت ايدرك، عيسى بن مو-
ساي اون بش بيك عسكرله كوندرمش؛ و ابراهيم
ايسه يوز بيك عسكرله چيقوب، كوفه دن اون آلتی
فرسخ اوزاق بر محله واقع اولان محاربده، ابتدا
هيسي بن موساك مقدمه الجيشی قومانده سنده بولنان
حجيد بن فحطيه مغلوب وفراره مجبور اولمش ايسه
ده، عيسى اولومنی كوزينه آلهرق، قالان عسكريله
ثبات ايتش؛ و او صره ده ابراهيمك عونده سندن
بعضيسي منزوم اولوب، فراره يوز طوتمش اولدقلر-
ندن، ابراهيم درت بش بيك كشي ايله مردانه مقا-
ومت ايتش ايسه ده، كنديسي مجروح اولوب،
آتندن دوشمكله، همان باشی كسيلوب، عيسى بن
موسايه كوتورلمش؛ و اونك طرفندن دخي منصوره
كوندرلمشدر. ۱۴۵ سنه سی ذی القعدة سنك ۲۵ نه
وقوع بولان بو وقعه صاحب ترجمه ابراهيمك خروج
وماجراسنه ختام ویرمشدر.

ابراهيم بن عبدالله غافقي } كنيه سي (ابو
اسحاق) در.
عن اصل اندلسی اولوب، شامه كلش؛ و اوراك عبا-
سيله بغداد، مصر، رمله وطرابلس عیاسندن اخذ
واستفاده ايدرك، نهایت دمشقه اختيار اقامت
ايتشیدی. مالکی المذهب اولوب، بعضی احادیث
شريفه نقل وروایت ايتشد.

ابراهيم بن عبدالله كجي } [«ابو مه-
سنه مراجعت بيوريلاه.]

ابراهيم بن عبدالله نجيري { «ابو اسحاق

نجيري» ماده سنه مراجعت بيوريله.]

ابراهيم بن عبيد { بن رفاعه الانصاري. صحابه دن اولوب،

حضرت رسول الله (صلم) ايله برابر اصحابدن ابو سعيد خدری طرفدن ضيافته مدعو اولديني حالده، اوروجلي اولديني بيان ايديوب ده، صاحب خانه يي عزون ايتمهك ايجون، طرف رسالتناهيدين اوروجي بوزمغه مأمور اولان ذات بو اولديني مرويدر.

ابراهيم بن عثمان غزري { كنيه سي ابو اسحاق او.

اولوب، (اشبي) لقيهل دخی معروفدر. عرب شعرا. سندن اولوب، ۴۴۱ تاريخنده فلسطين ساحلنده كي غزه شهرنده طوغش، و ۵۲۴ سنه سنده وفات ايتشددر. شوايكي بيت تركرك مدخی حقنده شويلش اولديني برقصيده سندندر :

في فتية من جيوش الترك ماترت
الرعد كراهم صوتا ولا صيتا
قوم اذا قولوا كانوا ملايكة
حسننا وان قولوا كانوا عفاريتا

ابراهيم بن عجب زيادي { اندلسده كي (وشقه)

فصبه سندن اولغله، وشقي اسميله دخی معروفدر. فقهده بد طولی صاحب اولوب، مملكتنده (يونس بن عبد الاعلى) دن قرائت ايتشددر. «مدونه» نام كنان اختصار، وبر سياحت اجرا ايتشددر. وفاتي هجرتك ۲۷۵ تاريخنده واقعدر.

ابراهيم بن العربي { ملوك امويه زمانده

نسلي آل ابراهيم بن العربي ناميله خيلي زمان ديار مذكوره ده حكم ورياست ايتشددر. نوادرده ذكری پكوب، زمانك شعراسيله بعض مناسبتلری اولشددر.

ابراهيم بن عطيه { ابو اسحاق مقری كنيه. سيله دخی معروف او.

لوب، بصرهك آلتجی عصر هجری علما ومحدثيندر.

ابراهيم بن عقيل { ابو اسحاق كبری كنيه. سيله وفرشی نسبتيله

دخی معروف اولوب، علای نحو يوننددر. هجرت بويهك ۴۷۴ تاريخنده وفات ايتشددر.

ابراهيم بن علي { «ابو اسحاق قباي»

ماده لرينه مراجعت بيوريله.] و «ابو اسحاق شيرازی»

ابراهيم بن عمر { «ابو اسحاق برمکی»

لرينه مراجعت بيوريله.] و «ابو الحجاج» ماده.

ابراهيم بن عيسى { اوچنجی قرن هجری

اولوب، بغدادده يوحنا بن ماسويدين تحصيل طب ايتش، واونك اصحابندن اولمشیدی. مؤخرأ احمد بن طولونه انتسابله، بونك معيتنده مصره كیدهرك، رئيس الاطباسی اولمش؛ و ۲۶۰ تاريخنده مصرده وفات ايتشددر.

ابراهيم بن فزارون { مشاهير اطباي اسلا.

ميهدن اولوب، غسان بن عبادك طبيي ایدی، ومشار اليهك معيتنده هندوسنده سياحت ايتشددر.

ابراهيم بن قاسم حلبی { اوننجی عصر

سندن اولوب، عن اصل حلبلي اولديني حالده، در. سعاده كلهرك، ابو السعود افنديك درسنه ملا زمندن صكره، بعض مدرسهرك مدرسلكتنه ومؤخرأ بعض قضااله تعيين اولنهرق، ۹۷۸ ده از مير قاضيسي ايكن، فوت اولمشدر. بابا افنديك قصيده عربيه سنه شرحی وبعض رسائی واردر.

ابراهيم بن قريش عقيلي { بني عقيلدن

رانك اوغلي اولوب، موصل جهتلرنده حكفرما او. لان برادری مسلك زمانده طول مدت زندانده باغلي اولديني حالده، مسلك وفاتنده بني عقيل كنديسنی زندانندن اخراجله، ۴۷۷ تاريخنده موصل تختنه اجلاس ايتشددر. ابراهيم ۴۸۲ تاريخنده حكومت سوردكن صكره، تاريخ مذكوره ملكشاه سلجوقي طرفندن جلب، وبر قلعه يه حبس اولنهرق، مملكتی ملكشاه طرفندن كوندريلن فخرالدوله بن جهر طرفندن ضبط اولنشدیدی. ملكشاهك وفاتنده مسلك اوغلاری بيننده منازعه وقوع بولوب، بعده ملكشاهك پرينه پكن زوجه سي تركان خاتون ابراهيمي قلعه بندلكدن تخليصله موصله اعاده ايتشددر. شام صاحبي بولسان ملكشاهك برادری (تش) عراق

ضبط ايتك هوسنه دوشمكه، ابراهيم بن بغداد
بولي آچسني طلب اينديكي حالده، ابراهيم نمانعت
اينديكندن، تنش حلب صاحبي آقسنغرله برابر ابرا-
هيمك اوزرينه هجوم ايدوب، بونك معيتنده بولنان
اوتوز بيك كشييك عسكري منهرم، و ابراهيمي اسير
طوته رقي قتل ايتمشدر، كه بوده ۴۸۶ تاريخنده
وقوع بولمشدر.

ابراهيم بن قيس { بن معدي كرب الكندي.
اشعث بن قيسك برا-
دري اولوب، صحابه دن اولديني مرويدر.

ابراهيم بن كاسوحه { «ابن كاسوحه»
ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم بن كسباني { شام علامسندن او-
لوب، فقه وحديث

وقرائنده يد طولاسي وار ايدى. جامع اميده وعاد-
ليه درس ويرر، ودمشقك خارجنده (سيباني)
جامعنده وعظ ايدردى. ادبياتنده مهارتي اولوب،
بعض اشعار دخی سويلش ايسهده، اشعارينك اشعار
قديمك برآز تغييرندن حاصل اولديني و بناء عليه
وزنلري دخی بوزوق بولنديني آكلاشلسدر. ۹۵۴
تاريخنده طوغوب، ۱۰۰۸ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم بن كيغلغ { شعراي عربدندر. تر-
جمة حالته دستقرس
اولنه ميوب، اشعارندن شو قطعك ايراديله اکتفا
اولنور:

بالله مما هجرتي قل لي
وانت مما جنيت في حل
من لي بيوم اراك فيه وقد
قررت عيني بزورة من لي

ابراهيم بن لقمان { «ابو اسحاق سوا-
دي» ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم بن لنكك { قدمای شعراي عربدندر.
بركون بصرهده اشعار
رينه اعتراض اولغله، جواباً شوقطعهدي سويلمشدر:

وعصبة لما توسطتم
ضاقت على الارض كالحاتم
كلهم من بعد افهامهم
لم يخرجوا بعد الى العالم
يفحك ابليس سرور ايهم
لا نسم عار على آدم
كا نفى ييهنم جالس
من سوء ماشاهدت في ماتم

ابراهيم بن مالك اشتر { «ابراهيم بن
مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن محاسن { «ابو اسحاق قمر
مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن محمد { «ابو اسحاق اسفرايني،
ابو اسحاق حضري،

ابو اسحاق انصاري، ابو اسحاق قيسي، ابو اسحاق
اصفهانى، ابو اسحاق قطيبي، ابو اسحاق سروي،
ابو اسحاق نوقي، ابو اسحاق قرشي، ابو طاهر
جزري، ابو الجاهير كفر سوسي، ابو القاسم انليلي،
ابو طاهر علوي، عزالدین سويدي «ماده رينه مرا-
جعت بيوريه.]

ابراهيم بن محمد اصيلي { اندلسك (اصيله)
وشاعردر. فاس شهرينك مدحي حقنده سويلش
اولديني شو قطعك جملۀ اشعارندندر:

يا عدوة القرويين الق كرم
لازال جانبك المحبوب مملورا
ولاسرى الله عنها ثوب نعمته
ارض تجنبت الاثم والزورا

بونك اوغلي ابو محمد عبدالله بن ابراهيم اندلسك
اك مشهور فقهاستندندر.

ابراهيم بن محمد بن دانشمند { ملاطيه
امرا.

سندن واک دانشمندن اولوب، برادري باغي آرسلار.
تک وفاتي اوزرينه، هجرتك ۵۶۰ تاريخنده ملاطيه
امارته پكمشدر.

ابراهيم بن محمد بن عرفه { «نقطويه»
ماده سنه مرا-
جعت بيوريه.]

ابراهيم بن مدبر { «ابن مدبر» ماده-
سنه مراجعت بيوريه.]

ابراهيم بن مرزبان { دردنجي عصر
هجري اوائلنده

آذربايجان اميري بولمش اولان ديلم امراستندن سا-
لار مرزبانك اوغلي اولوب، پدرينك وفاتنده برادر-
لري ناصر وجستان ايله منازعه كيريشد كلرندن،
عميجهلري وهسودان بونلرك تفرقلرندن بالاستفاده،

لوب، بخارا جوارنده کی شکان قریه سندن ایدی. فقہادن عالم وفاضل بر ذات اولوب، امام ابو بکر بن فضلدن تحصیل فقه، و ابو عبدالله رازی ایله ابو محمد مزنی و سائر محدثیندن روایت احادیث شریفه ایتشدرد. بخاراده علم حدیث تدریسیله مشغول او. لوب، ۳۲۴ تاریخده ارتحال ایتشدرد.

ابراہیم بن مسلم صمادی { (شیخ:—) شامت اون

برنجی عصر هجری سادات صوفیه سندن اولوب، علم و عرفان وزهد وتقوی ایله متصف بر ذات ایدی. ابتدا فقه شافعی ایله مشغول اولوب، بعده برادری شیخ عیساک ارتحالی اوزرینه، سجادہ نشین ذکر وارشاد اولمش؛ و دفعاتده درسعادتہ کلوب، اعیان دولتک حرمت و انعامنه نائل اولمشیدی. درت اوغلی اولوب، هر برینی مذاہب اربعدن برینه انتساب ایتدیرمشیدی. بعض احوال غریبه سی متواتردر. ۹۹۸ تاریخده طوغوب، ۱۰۷۳ تاریخده ارتحال ایتش، و باب الصغیر مقبره سنده دفن اولنشدر.

ابراہیم بن مصطفی { «ابراہیم حلبی» [ماده سنه مراجعت.]

ابراہیم بن معقل { «ابو اسحاق ساجینی» [ماده سنه مراجعت.]

ابراہیم بن مقدم { «عزالدين بن مقدم» [ماده سنه مراجعت.]

ابراہیم بن منبه { «ابوامیه» ماده سنه [مراجعت بیوریه.]

ابراہیم بن منذر { «ابن منذر خزاعی» [ماده سنه مراجعت.]

ابراہیم بن موسی { ابراہیم بن رئیس اسمیله دخی معروفدر.

مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، مصرده نشأت ایتش، و ملک کامل محمد بن ابی بکر بن ایوبک رئیس الاطباء اولمشیدی. قاهره ده کی بیمارستانه دخی دوام واوراده کی مرضائی تداوی ایدردی. ۶۳۲ سنه سندن صکره وفات ایتشدرد. «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» صاحبی (ابن ابی اصیبعه) صاحب ترجمه ایله اطبا سندن بولندیغی مذکور بیمارستانده کوریشمش اولدیغی، و کندیسینی بحیف الجسم، طویل القامه، لطیف الکلام و صنعت طبده پک ماهر بولمش اولدیغی بیان ایدیور.

آذربایجانلی اله پکیرمش؛ و صاحب ترجمه ابراهیمی بانه جلیله عزت و اکرامله طوبدیغی حالده، برادر. لندن ناصری دخی برادری جستانه قارشى اغوا ایدرک، بیلرندہ اتفاقک اوکنی آلتی ایستمش ایسه. ده، موسی الیهما بونک حیلہ سنی آکلایه رق، بیلرندہ صلح ایدنجیه، مرقوم و هسودان بر طاقم وعدرله کندیلرینی والدہ لایله برابر یانلرینه جلب ایدرک، بعده حبسه قومش؛ و ابراهیم برادرلرینه اولسان ساملہی کورنجیه، عمیچه سنک یاندن قاجوب، باد شنه طوبلادیغی بر طاقم عونہ ایله عصیان اغش ایسه، مغلوب اولوب، ۳۴۹ تاریخ هجری سندن ارمنستانه قاجشیدی. بقیه احوالی مجهولدر.

ابراہیم بن مسعود { ظہیر الدولہ. ملوک غزنویہ نک طقو.

زنجیبی اولوب، اوچنجی پادشاه اولان سلطان مسعودک اوغلی و دولت مذکورہ نک مؤسسی اولان سلطان محمود بن سبکتکینک تورونیدر. ۴۵۰ تا. ریخندہ، برادری فرخزادک وفاتی اوزرینه، جلوس ایدوب، برادری زمانندہ سلجوقیلرله محاربه آچلش ایکن، سلطان ابراهیم بونلرله صلح ایدرک، و حتی ملکشاه سلجوقینک قیزیغی کندی اوغلی مسعوده آله. رق، او طرفدن کسب امنیت ایتدکن صکره، هند. ستانہ سوق عسکرله، بیوک پدری سلطان محمودک ضبط ایدمه مش اولدیغی نیچه قلاع و مالکی ضبط، و اهاد لیسنی دین اسلامه دعوت ایله، هندستانده انوار اسلامیه نک نشر و تعمینہ پک بیوک خدمتدر ایتشدرد. بر روایتہ کوره ۴۸۱ و دیگر بر روایتہ کوره ۴۹۲ تاریخندہ وفات ایدوب، ۳۱ و یا ۴۲ سنه سلطنت سورمشدر. غایت متدین و متقی و عادل و صالح بر پادشاه ایدی. اوج آیلردہ مقامدیا اوروج طوتار، و حسن خطی دخی اولمقله، هر سنہ بر مصحف شریف یزه رق، بر سنہ مکہ مکرمه و بر سنہ مدینہ منورہ یه کوندردی. بو مصاحف شریفه دن بر قاجی الآن حرمینده موجود اولدیغی مرویدر. ۳۶ ارلک و ۴۰ قیر که جمعاً ۷۶ اولادی اولوب، قیرلرینی حیاندہ سادات کرام و عتایه تزویج ایتشیدی. امام یوسف سجاوندی ایله شاعر ابوالفرج معاصرلری اولوب، ایکیسنه دخی توجه و محبتی وار ایدی.

ابراہیم بن مسلم شکانی { کنیه سی ابو. اسحاق او.

ابراهیم بن موسی {اندلسک جیان اید-
قصه سندن اولغه تدمیری نسبتله معروفدر. بنی امیه
آزادلیلرندن اولوب، عراقه سیاحت ایدرک، ابن
ابی حنیفه و سائر مشاهیر علما ایله کوریشمش؛ وبعده
مصره کیدوب، وفاتنه قدر اوراده قاهره، ۳۰۰
تاریخنجه ارتحال ایتشد. اکثر علومه واقف متقن
بر ذات ایدی.

ابراهیم بن مهدی {خلفای عباسیه دن
وهارون الرشیدک برادریدر. فن موسیقیده وخوا-
نده لکده بینظیر وزیاده سیله مجلس آرا ورنه مشرب
بر ذات ایدی. والده سی (شکله) زنجیه اولدیغندن،
لونی زیاده سیله اسمر ایدی. علم وفضل وعلی الخصوص
ادبیاتده بد طولاسی و فوق العاده فصاحت لسانی
وطبیعت شعریه سی دخی وار ایدی. ۲۰۱ تاریخنده
مأمون خلیفه خراسانده اولدینی حالده، ملاله امام
حسیندن علی بن موسی رضانی ولی عهد اتخا ایدوب،
بنی عباسک علامت مخصوصه سی اولان سیاه اثوابک
دخی یشیله تحویلنی امر ایتدیکنندن، بنی عباس
کندی سندن دلکیر اولغله، مطلب بن عبداللہک
سوق و دلائله بغدادده صاحب ترجمه ابراهیم بن
مهدی به بیعت اولمش؛ و مأمون خراسانده اولدینی
حالده، ابراهیم بن مهدی ایکی سنه یه قریب
خلافت ایش؛ وکوفه ومداین و سائر جهاتی
دخی تحت اطاعتنه آکش ایسه ده، مأمونک مروند
بغدادده عزیمتی خبر آنجه، مطلب تمارض ایدرک،
ابراهیمک یاندن انفکاکله، بغدادده عودت ایدوب،
خلقی مأمونک بیعتنه دعوت ایتکه باشلامش؛ وهر
کس ابراهیمدن روگردان اولغله، بیچاره ابراهیم دخی
تحت و تاجی ترکله، بغدادده اختفایه مجبور اولمش.
ابراهیم بن مهدینک بو اختفاسی غرائب احوالدن
اولوب، ۲۰۳ سنه سی ذی الحجّه سندن ۲۱۰ سنه
سی ربیع الآخرینده، طقوز سنه ی متجاوز زمانده
بغدادک ایچنده مخفی قالمش؛ و نهایت سنه مذکورده
قادین قیافتنده و دیگر ایکی قادینک رفاقتنده اولدینی
حالده، طوتیلوب مأمونه کوتورلمش ایسه ده، ما-
مون کندیسنی عفو ایتشد. ابراهیم بن مهدی
۱۶۲ سنه سی ذی القعدّه سنه طوغش؛ و ۲۲۴

سنه سی رمضانده، آلتش ایکی یاشنده اولدینی
حالده، وفات ایتشد. حقنده وعلی الخصوص ایم
اختفاسنده کی احوالنه داتر پک چوق نوادر و حکا-
یات غریبه منقولدر. علی الخصوص ذوق و طرب
مجلسلرنده کی احوالی و مطرب و مغنیه لره اولان مناسبت
سیات و مشاعر لری مشهوردر. کندیسنی خلق
قرآنه قائل ایدی.

ابراهیم بن میاس {«ابو اسحاق قشیری»
[ماده سنه مراجعت.]
ابراهیم بن ناصر {«ابو ثعلب صداتی»
[ماده سنه مراجعت.]
ابراهیم بن نجار {«ابن النجار» ماده سنه
[مراجعت بیوریه.]
ابراهیم بن نسفی {نسف قاضی و حافظی
اولوب، هجرت نبویه.
نک ۲۹۵ تاریخنده وفات ایتشد.

ابراهیم بن نصر {«ابو اسحاق سلاهی»
و «ابو اسحاق سورینی»
ماده لرینه مراجعت بیوریه.]
ابراهیم بن نعیم {ابن نهم عدوی. صحابه.
غزوه سنده شهید اولمشدر. «کتاب الاحاد والثانی»
صاحبی ابوبکر بن ابی عاصم صاحب ترجمه نک حضرت
عمر فاروقک قیزی رقیه ایله عقد ازدواج ایش
اولدینی روایت ایدیور.

ابراهیم بن واسطی {بدنجی عصر هجری
الغیا بر ذات اولوب، ۶۹۲ تاریخنده، ۹۰ یاشنده
اولدینی حالده، وفات ایتشد.

ابراهیم بن وثیق {«ابو اسحاق اشبلی»
[ماده سنه مراجعت.]
ابراهیم بن ولید {«ابراهیم» ماده لرینک
دردنجیسنده ذکر
سبقت ایتدی.]

ابراهیم بن هارون {«ابو اسحاق اشبو»
[نی] ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.]

ابراهیم بن هارون حرانی {مشاهیر ا-
طبای اسلا-
مدن اولوب، ۳۰۹ سنه سنه وفات ایتشد.

زاد لیلیدن و زجال حدیثدن اولوب، عرو بن دینار و ابو زبیردن روایت ایتشد. کنیه سی ابواسماعیلدر. ۱۵۱ تاریخ هجریسنده وفات ایتشد.

ابراهیم بن یزید نخعی { قدمای اولیاء اللهدن }
و تصوفه دائر بک چوق حکمت امیر کلامری وارد. هجرت نبویه تک ۹۵ تاریخنده ارتحال ایتشد.

ابراهیم بن یوسف باهلی { کنیه سی ابو مشاهیر فقها، حنفیه دن اولوب، بلخ شهرینک شیخی و رئیس العباسی ایدی. امام ابو حنیفه تک اصحابندن ابو یوسفدن استفاده ایتش، و سفیان بن عینه ایله اسماعیل بن علیه و سائر محدثندن نقل احادیث شریفه ایتشد. وفاتی ۲۴۱ و یا ۲۳۹ ده واقع اولمشدر.

ابراهیم بن یوسف بن خالد { «ابو اسحاق» ماذنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن یوسف زجاجی { کنیه سی قدر. کبار اولیاء اللهدن اولوب، ابو حفص تک اصحابندن و ابو عرو زجاجینک پدریدر. ملامت طریقنده و خلاف نفسده صاحب مذهبدر.

ابراهیم بهنسی { عبدالحی بن عبدالحق. قصبه سنه نسبتله اسلافی کبی بهنسی دینکله معروف اولوب، ۱۰۸۰ تاریخنده دمشق شامده طوغش، و عبدالغنی نابلسی و شیخ محمد حبال کبی زماننک علما سندن تحصیل علم و معرفت ایدرک، علی الخصوص هیئت و فلکیات علنده ید طولی صاحب اولمشیدی. ۱۱۴۸ ده ارتحال ایتشد.

ابراهیم پاشا { چلبی سلطان محمد خان حضر. ۸۱۵ تاریخ هجریسنده مسند صدارتی احراز ایدرک، پادشاه مشارالیه تک تصادراً عظمی بولنش، و سلطان مراد ثانی حضرتلری طرفندن دخی ایفا اولنهرق، ۸۳۱ تاریخنده واقع اولان وفاته دکن مسند آرای صدارت اولمشدر. پدری علی پاشا حضرت خداوندکار و یدلیرم سلطان بایزید زمانلرنده ۲۵ سنه پیاپی صدراعظم بولنش اولدینی کبی، بیوک پدری خیرالدین پاشا و نام دیگرله چاندلری قره خلیل دخی

ابراهیم بن هانی { نسا بور محدثندن او. اسحاقدر. ابدال کروهندن معدود اولوب، احد بن حنبل و سائر مشاهیرله صحبت ایتشد. ۱۷۵ ده طوب. غوب، ۲۶۵ سنه سنده وفات ایتشد.

ابراهیم بن هزمه { «ابن هزمه» ماذنه. [«ابو اسحاق صابی» نجدی « ماذنه رینه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم بن همشک { آلتنجی عصر هجری لمونیته تک اواخر سلطنتنده اندلسده ظهور ایدن ابن مردیشک عونهد سندن و قائلردن اولوب، ابتدا قرطبی ضبط ایتش ایدرک، بعده اورادن چیقاریلوب، ابن مردیشکله برابر غرناطه فی موحدینک لندن آتش؛ و مؤخرآ عبدالمؤمن بونلرک اوزرینه کلوب، بونلر امداده دعوت ایتدکلری بعض ملوک نصاراکلرکله برابر مقاومت ایدرک، غرناطه پیشکاهنده ینلرنده بیوک بر محاربه وقوع بولدقدن صکره، عبد المؤمن غالب کلرک، کندیلرینی محو و منسحل ایتشد.

ابراهیم بن یحیی { کنیه سی ابواسحاقدر. مت سورن بنی حفص ملوکنک آلتنجیسی اولوب، برادری مستنصر بالله ابو عبدالله محمدک وفاتی اوزرینه جلوس ایدن اوغلی ابو ذکریا یحیی ثانی زماننده امیر مجاهد لقبیه امور حکومتی الینه آلهرق، یکنی مذکور یحییاه یالکر حکمدارلق عنوانی براقشیدی. نهایت ۶۷۸ تاریخ هجریسنده حکمدارلق عنوانی دخی آتش؛ و اوغلاری، پدرلرنک ملکنه وارث قالمق ایچون، مومی الیه یحییایی وایکی اوغلنی قتل ایتشلردی. مؤخرآ یحییاه لی احد بن مرزوق اسمنده بر شخص، آتف الذکر یحییانک اوغلی فضل اولان مشابهندن بالاستفاده، صا حب ترجمه فارشی خروجله، باشته بر چوق خلق طویلاهرق، سلطنتی ضبط ایتش؛ و اوج سنه صکره، ابراهیم یکنی عر ابو حفص ثانی ایله برلشدرک، مرقومی تونسدن اخراج ایتشلر ایدرک، بودفعه سلطنت مذکور عر ابو حفصه دوشمشدر.

ابراهیم بن یزید خوزی { عمر بن عبد العزیزک آ.

خداوندگار زمانده ۱۸ سنه پياي مسند صدارتي احراز
ايتشيدى. كنديسندن صكره دخی اوغلي خليل پاشا سلطان
مراد ثاني و سلطان محمد ثاني حضرتلری زمانلرنده ۲۶ سنه
مقادياً صدارتي اداره ايتشدر. بو وجهه مسند صدارت
۸۴ سنه بوسلاهده بولنشدر؛ و بولردن اول شهزاده
علاء الدين و سليمان پاشا حضرتي صدر اعظم بولنش
اولدق لرندن، دولت عثمانيه ده، خاندان حكمراني به
منسوب اولميهرق، اك اول مسند صدارته ترفيع او-
لنهارلر بولردر. جدی قره خليل مشاهير علمادن
وقضادن ايكن، حضرت خداوندگار طرفندن صدا-
رته تعيين ايدلمش اولديغي كي، صاحب ترجمه كنديسي
دخی زمره مدرسين كرامدن ايكن، يلدريم سلطان
بايزيد حضرتلری زمان سلطنتلرنده غزا و سفره دخی
كیده رك، سيق قله ترفيق ايتشيدى. تيمور وقعه سندن
صكره، ۸۱۴ ده چلبی موسی ادرنده امير سليمان
غالب كلهرك تقرر ايتديكنده، صاحب ترجمه ارکان
دولتدن بولنغله، بيرانس امير اطورندن تحصيل ماله
مأمور اولوب، بو وظيفه ي بعدالايضا، بروسه به
عزيزتله، چلبی سلطان محمد حضرتلرينه عرض عبو-
ديت ايدنجه، مسند صدارتله اعزاز اولنش؛ و پادشاه
مشاراليك ارتحائه دكين صدارت عظمائي كمال دراييت
و حقانيتله اداره ايتديكي كي، سلطان مراد ثاني
حضرتلری زمانده دخی يدي سنه صدارت ايتدكن
صكره، ۸۳۱ تاريخنده ادرنده وفات ايتشدر.
عالم و عاقل و مدبر و عادل بر وزير ایدی.

ابراهيم پاشا { آف الترجه ابراهيم پاشانك
(تورونی و صدر اعظم خليل
پاشانك اوغليدر. سلطان بايزيد ثاني حضرتلرينك
زمان سلطنتلرنده ۹۰۳ تاريخندن ۹۰۵ تاريخندهك
ايکی سنه مسند صدارتي احراز ايتشدر. پدري
خليل پاشا استانبولك قهچي صهرلنده صدر اعظم
ايكن، خيانتله اتهام اولنهرق، اعدام اولنغله،
كنديسي دخی بالطبع پدريك نكبتندن حصه مند
اولهرق، طريق علمي به رجوع ايتديكي حالده،
مدرسلكه دخی نائل اوله ميوب، بروسه ده يلدريم
بايزيد حضرتلرينك اوقافته متولي اولمشيديسه ده، او-
رانك قاضيبي عدم استحقاقله اتهام ايدهرق، عزل
ايتشيدى. بونك اوزرينه ادني بر احتساب خدمته
تيرل ايتديكي حالده، خصماسي جنوله كنديسي اتهام ايدم

رك، بروسه تيارخانه سنه آتمشلردى. مؤخرأ بوبلادن
قورتلوب، مشايخ زينهدن حاجي خليفه نك اشارت
وارشاديله، عتبه پادشاهي به عرضحال تقديم ايدهرق،
آماسيه قضاسنى استدعا ايتش؛ و مستدعاسي قبول
اولنهرق، قاضيلقه آماسيه به كيتشيدى. اوراده
شهزاده سلطان بايزيد حضرتلرينك توجه و التفاته
مظهر اولمش؛ و ۸۸۶ ده شهزاده مشاراليه تحت
سلطنته جلوس ايدنجه، روم ايلي قاضيسكرلكيله
درسعاده جلب بيورلشيدى. ۹۰۳ ده هر سك زاده
احمد پاشا برينه مسند صدارته تعيين اولنش؛
و ۹۰۵ ده اينه بختي سفرينه كيدركن وفات ايتشدر.
غايته عالم و فاضل و فقرا پرور بر وزير ایدی. هر
كون آلتوز فقير مطبخندن اعاشه اولوردى.
وفاتنده سكر يك آقچهدن بشقه بر شيشي چيقامشدر.
كين و غرضندن بر درجدهه سالم ایدی، كه كنديسي
متوليكدن عزل ايله نيجه فلاكتره اوغراتمش اولان
بروسه قاضيبي مولانا كرامسقي، برای تنهيه، قونا-
غنه كيتديكنده، فوق العاده اكرام و التفاته مظهر
اولمشيدى. استانبولده اوزون چارشينك آلت باشنده
كندی ناميله ياد اولنور بر جامع شريفه اتصالنده برمد-
رسه، بر مكتب، و بر چشمه، و سراچخانه قريده
بر جام بنا ايتشدر، كه الان موجوددر.

ابراهيم پاشا { قانونی سلطان سليمان
(حضرتلرينك دور سلطنتلری
صدر اعظملرندن اولوب، ۹۲۹ تاريخندن ۹۴۲
تاريخندهك ۱۷ سنه صدارت ايتشدر. عن اصل جنوهلی
اولوب، كنچ ايكن غزاة اسلاميه دن بری طرفندن
اسير ايديلهرك، سراي هايونه انخاف اولنغله، خد-
مت پادشاهيده بولنهرق، كنديسي غايت فطين
و حسن اخلاق صاحبي اولديغندن، زياده سيله نظر
توجهلريني قزانوب، خاص اوطه باشليق خدمته
تعيين، و بعده ايچ شاهنجيرلر آغاليده كنديسنه علا-
وه اولنشيدى. ۹۲۹ تاريخنده، پيري پاشانك
عزليله، ابراهيم پاشا وزارت رتبه سيله صدر اعظم
اولمش، و روم ايلي ايلالي دخی مأمورينه ضم اولنشيدى.
۹۳۰ تاريخنده مصر ايشلريني نظامنه ارجاعه م-
مور اولوب، بحرك او طرفه عزيت ايتش ايسه ده،
هوالرك عدم مساعدت سيله، دكيزدن كيمك ميسر
اوله ميوب، ردوسدن منتشا ساحلنه پكهرك، آزاد

طولی و سوریه طریقہ مصرہ کیمش؛ و یکدیگی بر-
 رده بر چوق اصلاحات و منع تعدیات ابتدگی کبی،
 مصر ابشلیفی دخی بولیہ تسویہ موفقی اولمشدی.
 ۹۳۱ ذی القعدة سنده در سعادته عودت ایدوب، بو
 موفقیتند طولای حقنده التفات پادشاهی تضاعف
 ایتشدی. ۹۳۳ تاریخده حاجی بکناش ولی حضر-
 نریشک آستانده جانشین اولان قلندرک احداث
 ابتدگی شورشک تسکینیچون آق سرای جهته کیده.
 رک، بعدالموفقیه عودت ایتشد. بو دین، ویانه
 و عراق سفرلنده دخی سلطان سلیمان حضرتلریشک
 معیتلنده بولنهرق، پک چوق خدمتلی کورلمشدر.
 ۹۳۵ سنهسی رجبنده مسند صدارته ضمیمه سرعسکر-
 لک دخی ویریلرک، کندیسک کافذ امور دولته
 دستور مکرم اولدیغی مشعر فرمان هایون صدور
 ایتشد. بو درجه التفات پادشاهی به ثالثیتی وهر
 مأمور اولدیغی ایشده، نفوذ پادشاهی سایه سنده،
 موفقیتی غرور و محوتنی موجب اولوب، علی الخصوص
 بغداد سفرینه قرار ویریلوبده، تدارکات سفریه نک
 اکل و نهجه سیچون اولجه کوندریلرک، عراق و سو-
 ریه جهتلرینه کیتدیکنسده، بعض مداهنلرک اغفال
 و ترغیبیه، بر طاق خام خیالره دوشوب، کندینه
 «سلطان» عنوانی یاقیشبرهرق، سرعسکر سلطان
 نامی آلفه و سائر بعض اطوار ناهواره جرأت
 ایتشدی. سلطان سلیمان حضرتلری بغداد سفرنده
 بو حالرینی کوروب، بکشمه مشلر، و علی الخصوص در-
 سعادتدن عزیمتده طرف پادشاهیدن کندیسنه توصیه
 ایدمش اولان دفتر دار اسکندر چلیبی اعدام ایتسندن
 طولای دلکبر اولمشلر ایسه ده، اثنای سفرده خشنود
 سزلفنی اظهار بیورمیهرق، در سعادته عودت او-
 لندقدن صکره، ۹۴۲ سنهسی رمضانده اعدائی
 امر بیورمشلرد. سرای هایونده کندیسنه مخصوص
 اولان حجره ده اعدام اولنهرق، غلطه ده جانفزا
 تکیه سی خطیره سنده دفن اولمشدر. بوکا (مقتول
 ابراهیم پاشا) دخی درلر. غایت عاقل و مدبر و سخا-
 وت و کرمی چوق بر وزیر ایدی. استانبولده امثالی
 نادر و تماشایه شایان بر قولناغی وار ایدی. ۹۳۰ سنه
 سی رجبنده صدراعظم ایکن اجرا اولنان دوکونی
 فوق العاده مکمل و مطمئن اولوب، حتی سلطان
 سلیمان حضرتلری دخی دوکون محلی اولان آت میدانی

تشریف بیورهرق، مزین تخت قورلمشیدی. سلطان
 سلیمان حضرتلریشک ابراهیم پاشانک اعدامندن صکره
 کندیسنه پک آجیدینی، و حتی زیرده کی قطعه یی
 سولیوب آغلادینی مشهوردر:

قلبی آرز آذر ابراهیم
 یاقدک اماکه اضطراری دکل
 بی بر آتشیه براقدک کیم
 ناز محمود آتک شراری دکل

صاحب ترجمه قوم قیو قربنده اسمیله یاد اولنور
 بر جامع بنا ایتشد.

ابراهیم پاشا (داماد —) سلطان مراد
 ثالث حضرتلریشک رجالندن
 و فوق العاده منظور و لطف دیده لرندن اولوب، سلطان
 محمد ثالث حضرتلری زمانده اوچ کره صدراعظم
 اولمشدر. عن اصل بوسنه لی اولوب، حرم هما-
 یونده سلحدار شهریار ایکن، ۹۸۷ تاریخده
 یکچیریلر آغانده، و ۹۸۹ ده روم ایلی میر میرانلغنه
 تعین، و ۹۹۰ ده رتبه وزارتله تعجیل اولمشیدی.
 ۹۹۱ ده مصر والیسی اولوب، مصرده بعض اصلا-
 حات اجرا سیله برابر، اسایشی تأمین ایتشد. او
 صرده بعض اویغونسز حرکاتده بولنان درزیرلرک
 تشکیل و تربیه سنه مأمور اولوب، بو ایشده موفقی
 اولدقدن صکره، ۹۹۲ ده در سعادته عودت
 ایتدیکنده، سلطان مراد ثالث حضرتلریشک کریمه
 سی عایشه سلطانله عقد ازدواج ایدرک، داماد
 شهریار اولمشله برابر وزارت ثانیه ایله بکام
 اولمشدر. ۹۹۵ تاریخده قلیج علی پاشانک وفاتی
 اوزرینه، قیودان دریا اولوب، بر سنه قیودانلق
 ایتشد. سلطان محمد ثالثک جلوسنی متعاقب
 ۱۰۰۳ ده قائم مقام رکاب هایون اولوب، ۱۰۰۴
 سنهسی شعبانده صدراعظم اولمش؛ و اکری سفرنده
 معیت حضرت پادشاهیله بولنهرق، فتح و ظفردن
 صکره، چغاله زاده سنان پاشا صدراعظم اولمش
 ایسه ده، قرق کون صکره، یعنی سفر مذکور عو-
 دنده خرمنلی منزله تکرار مسند صدارته اعاده
 اولمشدر. ۱۰۰۶ سنهسی ربیع الاولنده، تاتار
 خاننک ماجراسی اوزرینه، عزل اولنوب، ۱۰۰۷
 سنهسی ربیع الاخرنده، اوچچی دفعه اولهرق،
 صدارته یکمیش؛ و سنه مزبوره شوالنده سرعسکر-

لك انضماميله مجارستانه سوق عسكر ايدرك، بودين جوارنده اردو قوروش، واوسنه اطراف واكنافى تامين وتقويه ايله اكتفا ايدوب، قيشي پكيرمك اوزره، بلغراده عودت ايتشيدى. ۱۰۰۹ ده يته مجارستانه پكوب (لوفجه) نام قلعهي و(قايثره) حصن استواريني فتح ايله، يته بلغراده عودت، و ۱۰۱۰ سنهسى محرمنده يكيكن سفره حاضرلنقده ايكن، وفات ايتشدر. نعشي استانبوله كتيريلهرك، شهزاده جامع شرقي، اتصالنده تربه مخصوصه سنه دفن اولنشدر. اوج دفعهده اولان مدت صدارتي بش سنه قدردر. عاقل وعادل ومدبر بر وزير ايديسه ده، كنديسندن احوال وافعال معتاده سنه بكرمز بعض امور صدور ايتش، وبعض ايشلرده يقيدانه حركتي دخي مشهور اولمشدر. اثناي سفرده بر نفره بر باد شاق قوپارتماق واجرتسز حبه واحده آلديرماق خصوصنده زياده دقت واهتمام ابتدايكي مشهوردر. رقت ومرجتي بر درجهده غالب ايدى، كه برينك آغلاديني كورسه، درحال كوزلري ياشله طولار- مش؛ مع هذا اطوار متضاده سندن اولق اوزره، كنديسندن بعض خونخوارلقلر دخي ظهور ايتشدر.

ابراهيم پاشا { (قره —) سلطان محمد خان رابعك اواخر سلطنتنده ۲ سنه صدراعظم اولمشدر. عن اصل بايوردلى اولوب، ۱۰۳۰ تاريخنده طوغش، ابتدا فراري مصطفى پاشانك ايج اوغلاني اولمقله، مشاراليه مصر واليسى اولدقده، اوراده قوجيلر كتخداسي اولمشيدى. مؤخرآ مصطفى پاشا عزل اولنوب، فرار ايتمكله، كنديسي مقابله جيلر زميره سنه داخل اولهرق، كبلهلى احمد پاشايه، بعده سلسره بكر بكيسي مصطفى پاشايه كتخدا اولمش؛ و ۱۰۷۳ ده افنديسي ركاب همايون قائمقاي اولنجه، صاحب ترجمه دخي (قره كتخدا) ناميله شهرت بولمشيدى. ۱۰۸۳ ده ابتدا كو- چك ومتعاقباً پوك ميخاور، و ۱۰۸۷ سنه نني رمضانده ركاب همايون قائمقاي اولوب، ۱۰۸۸ ده قيودانلق مسندي دخي عهده سنه علاوه او- نشدى. ۱۰۹۵ سنهسى محرمنده مسند صدارتي احراز ايدوب، او صرهده مجارستان سفرى آچلش اولمقله، او طرفده كي عساكر عثمانيه نك سرداري وزير مكرم ابراهيم پاشايه ارزاق ومهمات يتيشدير.

مكه جهد ايتش ايسهده، كنديسي بالذات سفره كيتك امريني آتش اولديني حالده، دشمني قوتلي ككورديكندن، مغلوبيت قورقوسيله، كيتمكدن امتناع وتمارض ايدرك، ادرنده قالمش اولديقندن، صدارت بر مدت وكالته سليمان پاشا طرفندن اداره اولنش، و ۱۰۹۷ سنهسى محرمنده سليمان پاشا اصلته صدراعظم اولوب، ابراهيم پاشا عزل او- لنشدر. ابتدا عزليه اكتفا اولنهرق، استدعاسي او- زرينه، ابضاي حج شريف ايتك اوزره، حجازه كيتمنه مساعده اولنش ايسهده، ايام اقبالنده آزرده ايتش اولديني بعض رجال دولتك القا آتيله، اموالي مصادره، وكنديسي ردوس جزيره سنه نقي اولنهرق، ۱۰۹۸ ده اوراده محضوفاً وفات ايتشدر. هر نه قدر عاقل وفطين ايديسهده، حريص ومتكبر بر شخص اولوب، دولت بونك يوزندن بر فائده كو- ره مەمشدر.

ابراهيم پاشا { (خواجه —) سلطان احمد خان ثالث زمانده ۲۱ كون صدارت ايتشدر. عن اصل بحر سفيد ساحلنده كي (اورله) قصبه سندن اولوب، (پهلوان زاده) ديتمكله معروف وجسور بر آدم ايدى. ابتدا خاص بوستا- نجيلر اوجاغنه دخول ايدوب، واقع اولان بر تهنتي اوزرينه، جزيره فرار ايتش؛ و بر مدت صكره تكرار استانبوله كلكرك، قاليو بجيلق وقا- يقيلقله پكنمكه باشلامشيدى. سلطان احمد خان حضرتلري تبديل قيافته كز دلكري صرهده تصادفاً برايكي كره قايتنه بتمكله، حضرت پادشاهه كسب اختصاص ايتشيدى. قنديه محافظي بولنان قلايلي احمد پا- شانك خفيا مسند صدارته دعوتى ايجاب ايتديكته، خط همايونك صاحب ترجمه يديه ايصالنه اراده پادشاهي تعلق ايتمكله، كنديسي بو خدمتي حسن ايفا ايتديكندن، مكافاة اقصاي آمالي اولان قاليون قيودانلقه نائل اولمش؛ واو وقتدن (خواجه ابرا- هيم) ناميله شهرت بولوب، قيودانلقده كي مهارت وجسارتي حسييله، آز زمان ايتجنده ميرميرانلق رتبه سيله دريا قيوداني اولمشيدى. وقوع بولان بعض محاربات بحريده كي موفقيتي اوزرينه، پوك بر نام قزانهرق، ۱۱۲۴ سنهسى ربيع الاولنده ادرنيه دعوتله، دفعه مسند صدارته ترفيع اولنش

ایسه‌ده، فضیلتی جساتردن عبارت اولوب، امور دولدن بېخبر، ساده‌دل وناپخته بر آدم اولدیغندن، اداره امور دولته مقتدر اوله‌مدقدن بشقه، داماد شهراری علی پاشای ضیافته دعوتله خانه‌سنده قتل ایتمک قورمش اولدیغندن، بو مقصدندن خبردار اولان بعض ذوات علی پاشایه کیفیتی اخطار ایتمکله، دعوتله اجابت ایتمه‌مش، و بو سره واقف بعض ذوات کیفیتی خاکپای شاهانه‌یه عرض ایتمکله، اندرون همایونه جلب واعدام اولتمشدر. وفاتنده تخمیناً آلتش یاشنده ایدی.

ابراهیم پاشا { (داماد —) سلطان احمد ثالث حضرتلرینک فوق-العاده نظر التفات و محبتلرینی جلب ایتش رجا لاندن اولوب، صهریت شرفنه نائل اولمش، و پادشاه مشارالیهک اواخر سلطنتنده اون اوج سنه‌یه قریب مدت مسند صدارتده بولتمشدر. اوانل احوالی (ابراهیم افندی) ماده‌لرینک اوچنچیسینده ذکر او-نتمشدر. ۱۱۳۰ تاریخنده رکاب همایون قائم‌مقاد ملغندن صدارته ترفیع اولنهرق، کندیسلی عاقل و مدبر بر وزیر ایدیه‌سده، حربدن متفر و ذوق و صفایه مائل اولغله، زمان صدارتنده استانبولده سفاقت درجه اعتدالی زیاده‌سیله یکمیشیدی. ابراهیم پاشانک بشکطابشده یاپدیرمش اولدینی چراغان یالیزی امثالیز و شایان تماشای بر بنای معلا اولوب، حتی آره صره اورایه حضرت پادشاهی دخی دعوت ایدرمش؛ کاغذخانه‌ده و سائر مسیره‌لرده دخی کندیسلی و سائر وکلا مکمل کوشکر و باغچه‌لر یاپدیره-رق، ذوق و اکنجیه‌ی هر شینه ترجیح ایتمکده ایدیلر. الحاصل کندیسلی پک پارلاق بر زمان پکیره-رک، انعام و احسانی دخی پک بول ایدیه‌سده، عثمانیلرک اسکی ساده احوالنک تبدیلیه سفاخته دوکلرینه سبب اولوب، بونک زمانده روسیه دخی فرصت بولهرق، اسکی معاهده‌ی نقص، و لهستانه تجاوز ایتشیدی. نهایت ۱۱۴۳ سنه‌سی ربیع‌ال-خرنده سلطان محمود اولک جلوسلرینی انتاج ایدن وقعده قتل اولنهرق، جنه‌سی اشقیانک ید انتقامنه تسلیم اولغله، پاره‌نمش؛ و یالکز بر قاج پارچه‌سی خفیاً طوبلانه یلوب، شهزاده جامی قریبده انشا ایتش اولدینی سبیل اتصالنده واقع خطیره‌ده دفن

اولتمشدر. کندیسنک طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، حضرت پادشاهی دعوت معرضنده سویلش اولدینی شو قطعه جله اشعارندر:

نگاه التفاتک مایه دار عز و شان اولدی
خطاب مستطابک روح‌بخش جسم و جان اولدی
عیبیمی قیلسهک احیا مقدم لطفکله خنکارم
قولک بر ذره‌یم ذاتک بکا مهر جهان اولدی

صاحب ترجمه‌نک شهزاده باشنده دارالحديث، جامع، کتبخانه، چشمه و سبیل، کاغذخانه‌ده جامعی و وطن اصلینده و سائر محله‌لرده بر چوق خیراتی واردر.

ابراهیم پاشا { (قبا قولاق —) سلطان محمود اول حضرتلری زما-نده سکر آی صدارت ایتشدر. کندیسلی قره حصارلی اولوب، در سعادته ورودنده یاقیشیقلیجه و ذکی بر کنج اولغله، بعض ذواته انتسابدن صکره، کوپرلی زاده شهید مصطفی پاشانک اندرون چو-قداری اولمش، و مشارالیهک شهادتنده داماد علی پاشایه خزینه کاتبی اولوب، معیتنده ارضرومه کیده‌رک، بونک دخی وفاتنده استانبوله کش؛ ودا-ماد محمد پاشانک توسطیله صدر اعظم چورلیلی علی پاشا طرفندن دفعه‌اش مقاطعه‌چیلیق رتبه‌سیله توقیر اولنش؛ و پایتختیه بعض مأموریتلرده بو-لندقدن صکره، شهید علی پاشانک صدارتنده میر میرانلقه بوسنه والیسی اولمش؛ و بر مدت صکره میر میرانلقی رفعله، ولی نعمت زاده‌سی نعمان پاشایه کتخدا اولمش؛ و بونک وفاتندن صکره بر آز مدت از میرده افاتمله، مؤخرآ کوپرلی زاده عبدالله پاشایه و سائر بعض وزرایه و صدر اسبق محمد پاشایه کتخدالق ایتشیدی. محمد پاشانک وفاتندن صکره، سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینک سلطنتنه ختام و یرن فتنه عظیمه صره‌سینده استانبوله کلهرک، مکر و حیله‌لرندن غافل بعض ذوات طرفندن، خدمت همایونه شایسته کورلمکله، یکی جلوس ایتش اولان سلطان محمود اول حضرتلرینه زیاده‌سیله مدح و ثنا اولندیغندن، قیوجیلر کتخدالغنه نصب اولنش؛ و اوسنه یعنی ۱۱۴۳ سنه‌سی رجبنده، سلحدار محمد پاشانک عزلی اوزرینه، مسند صدارته ترفیع اولتمشدر. بو مقامه واصل اولور اولماز، جبلیتنده مرکوز اولان غدر و کینه‌ی اظهارله، عمرنده کندیسلی ولو جزئی

انجینتمش اولان نیجه اعیان و کبار رجال قتل و اعدام
ایندی صرده، بادی دولتی اولان داماد محمد پاد
شاک اوغلی شقی اول دفترداری عزت علی بکی دخی
محل بعیده نفی ایتمک، واوراده قتل ایتدیرمک اوزره،
بر چکدیرمه تهیته ایتمش اولدینی حالد، کیفیت سمع
همایونه واصل اولمغله، درحال عزل و محافظتله
آغریوزه تبعید اولتق اوزره، تهیته ایتمش اولدینی
چکدیرمه کنیدیسی ازکاب اولمشدر. مدت صدا-
رتی ۱۱۴۳ رجبندن ۱۱۴۴ ربیع الاولنه دک سکر
آیدر. مؤخرآ آغریوزدن رسمویه نقل ایله، اوراده
اون سنه والیک ایتدکدن صکره، ۱۱۵۵ سنه سی
اواخرنده قتل اولمشدر. عاقل و ذکی ایدیهده،
غرضکار، غدار و بد خصال بر شخص ایدی. حتی
زمان صدارتنده تفردهوسنه دوشوب، پایتخت
سلطنت سینه بی جزایر کی بر اوجاقلق صورته
افراغ ایتمک فکر فاسدنده بولدینی مرویدر.

ابراهیم پاشا { (آغا — یاخود حلی —)
[آغا ابراهیم پاشا «ماده»
سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم پاشا { (مصرلی زاده —) سلطان
محمد خان رابع و سلطان
سلیمان خان ثانی زمانلرنده ایکی دفعه قبودان پاشا
اولمشدر. عن اصل طرابلس غرب اوجاغی دایرلندن
اولوب، استانبوله کله رک، ترسانیه یازلمش؛ و بر
مدت صکره قالیون قبودانی اولوب، فن ملاحظه کی
مهارتی سببیه شهرت بولهرق، ۱۰۹۷ تاریخنده،
مصاحب مصطفی پاشاک عزلی اوزرینه، قبودان پاشا
اولمش، و برنجی اولهرق ترسانهده سفینه انشاسنه
همت ایتمشدر. ایکی سنه قبودانلقده قالدقندن صکره،
۱۰۹۹ ده عزل و آغریوز محافظتله نصب اولمش
ایسهده، سلطان سلیمان خان ثانی دورنده ۱۱۰۱
تاریخنده، دفعه ثانیله اولهرق، قبودان پاشا اولوب،
ینه ایکی سنه بو مسندی اخراز ایتدکدن صکره،
یکیدن آغریوز محافظتله اعاده، و مؤخرآ آناطولی
والیکلکه وساقز سرعسکرلکته نصب اولمش؛ و ساقز
وقعه سنده فوق العاده جسارت و مهارت آثاری
کوسترمشیدی. سلطان مصطفی خان ثانی دورنده
۱۱۰۹ تاریخنده آچیلان نیجه محاربه سنده شهید
اولمشدر.

ابراهیم پاشا { (کنخدا —) بو دخی
سلطان احمد خان ثالث دورلرنده ایکی دفعه قبو-
دان پاشا اولمشدر. عن اصل مورعل اولوب،
طریولیه قصبه سنده طوغشدر. صدراعظم چورلیلی
علی پاشاک کنخداسی ایکن، ۱۱۱۸ تاریخنده، ولی
پاشاک عزلی اوزرینه، قبودان دریا اولوب، اوج
سنه قبودانلق ایتدکدن صکره، ۱۱۲۱ ده عزل او-
لنهرق، مصر ایالتی والیکلکه نصب، واورادن
حلب و قدس والیکلرینه نقل اولنهرق، بر آرمه لقی
امیرالحج دخی اولمش؛ وبعده قندیه والیکلکه تعین
اولمشیدی. ۱۱۲۹ ده، جانم خواجه محمد پاشاک
اولکی عزلی اوزرینه، ثانیاً مسند قبودانی به اعاده
اولمش؛ و بر سنه مأموریتدن صکره، دوتما ایله
قندیه به واردیفنده، اوراده وفات ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { (اورسه پوجه — ونام
دیکره ابراهیم خواجه)
سلطان احمد خان ثالث دورنده بر سنه ایله ایکی آی
مسند قبودانیده بولمش؛ و مؤخرآ مسند صدارتی
اخراز ایتمشدر. [«ابراهیم پاشا (خواجه —)» ماده
ده سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم پاشا { (آغریوزلی —) سلطان
مصطفی خان ثالث دورنده
۱۱۸۶ تاریخنده مسند قبودانی به کلوب، آز مدت
صکره عزل اولمغله، مسقط رأسی اولان آغریوزه
چکیلهرق، اوراده وفات ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { خطه مصریه بی صورت ممتد-
زده اداره ایتمکده اولان
خاندان افرادینک ایکنجیسی و اداره مذکوره بی تأد-
سیسه مصرک مجددی اولان محمد علی پاشاک شریک
ورفیقیدر. مشارالیه محمد علی پاشاک بیوک اوغلی
ایدی، و بر روایت کورده عیجه سی طوسون بکک
اوغلی اولوب، محمد علی طرفندن آخرت اولادلقته
قبول اولمشیدی. محمد علینک پدری برادری طوسون
بکله برابر قان دعواستدن طولانی آرناؤدلقدن قوالیه
هجرت ایتدکری وقت، محمد علی کوچک اولوب،
ابراهیم ایسه قوالهده ۱۲۰۴ سنه سنده طوغشدر.
کوچک ایکن پدریه برابر مصره کیدوب، هنوز ۱۶
باشنده اولدینی حالد، پدری طرفندن صعیدهده عزبانک

تأديله اسایشك اعاده سنه مأمور اولوب، سوق عسكر ایدرهك، موفق اولمشیدی. مؤخرآ جانب قبلی حاكمی ایکن، محمد علی پاشایه احاله ایدلش اولان وهـاـ بلك دفع و تنكیلی مأموریتله وجده والیسی صفیتله جزیره العربده بولنان محمد علی پاشازاده طوسون پاشاك وقوع وفاتی اوزرینه، ابراهیم پاشا رتبه وزا رتلهجده والیسی اولوب، وهابلك تنكیلی دخی كندیسنه احاله اولنش؛ و ابراهیم پاشا عسكیری فوق العاده صبی بر نظام وانتظام آلتنه آلدقندن صكره، وادی فسیده وقوع بولان محاربهده وهابلك رئیس اولان عبدالله بن سعودی كاملاً منهزم واقربا ورؤساسندن بر چوغنی قتل ایله، وهابلك مركزی اولان درعیبه چكیمكه مجبور ایتش؛ و درعیبه دخی محاصره ایدرهك، ۱۲۳۳ سنهسی اواخرنده ضبط ایتش؛ و مرقوم عبدالله ایله عبدالوهاب اولادینی و سائر رؤسای وهابیانی اله پگیر مشدر. بو وجهله عربستانی وهابلك شردن تطهیر، و حرمین شریفینی تأمین ایتدكدن صكره، مصره عودت ایدرهك، محمد علی پاشا طرفندن نوبه و سودانه طوغری توسیع مـاـ لكه مأمور اولغله، سنار و كردفان ایله احوالی دخی ضبطله، حدود مصریه بی خیلیدن خیلی توسیع ایتشدر. كندیسی مصره عودتدن صكره سودانه برادری اسماعیل پاشا سودا نیر طرفندن اوتوردینی قوناغك طویشدر لسیله احراق اولنشدر. او صرهده موره اختلالی ظهور ایدوب، كوندن كونه توسع ایتكده اولدیغندن، ابراهیم پاشایه موره والیلكی توجیه بیوریلهرق، عساکر مصریه و عثمانیه ایله اختلا لی باصدر مغه مأمور اولغله، مصردن مكمل بر اردو و دونغا ایله موره عزمیت، وابتدا ارباب عصیان رفق و ملائمتله دأره اطاعته كتیرمكه چایشمش ایسهده، ممانعت و تمردلرینی كورنجه، استعمال قوت و شدت ایدرهك، آرز زمان ایچنده موره و یونانده عصیان اثری بر اقامش، و كریده ظهور ایتش اولان اختلالی دخی باصدر مش ایسهده، انكلتره و فرانسه ایله روسیه دولتری متفقاً دونغا كوندرهك، ناواـ زینده بولنان عثمانی و مصر دونغاسی احراق، و ابراـ هیم پاشای مصره عودته اجبار ایتشدر. بو صرهده محمد علی پاشا مصرده عساکر منتظمه ترتیه مشغول اونوب، ابراهیم پاشاك دخی معاونتله آرزمان ایچنده

مصر عسکری تنظیم و دونغاسی یکیدن انشا و اكمل اوـ لـ شـ دـ رـ . بووقته قدر محمد علی و ابراهیم پاشا لك دولته اولان بیوك بیوك خدمتلی میدانده ایکن، بو دفعه مصرك قوه بریه و بحریه سنی تنظیم و توسعده کی همتلی خسرو پاشا طرفندن سلطان محمود حضرتلرینه بشقه یوله و بشقه مقصده مبنی تصویر اولنهرق، طرفیندن امنیت رفغنه سبب اولغله، محمد علی پاشا موقع واستقبالی تأمین ایچون، سوریه قطعه سنك دخی كندیسنك اداره سنه احاله سنی طلب ایتش؛ و بوكا مساعدده اولغاسی اوزرینه، عكا و اـ لـ یـ سـ یـ عبدالله پاشا ایله اولان بر اختلافی وسیله اتحاد ایدرهك، ۱۲۴۷ سنه سنده ابراهیم پاشا عكای محاصره، وغزه، یافه و حیفا بی ضبط ایدرهك، پدرندن آلدینی امر اوزرینه، بتون سوریه لك استیلا سنه تصدی ایدنجه، طرف دولندن عصیاننه حكم اولنهـ رـ قـ، قارشیننه عسکر كوندلش ایسهده، او وقت دولتك احوال عسكریه سی صورت مطلوبهده اولوب، یونان اختلاله سائر وقوعات مؤله دخی قوای مالییه و حریه دولته سکنه كتیرمش اولدیغندن، ابراهیم پاشا ۱۲۴۸ سنه سنده دمشق شام اوكنده حسین پاشاك عسکرینه غلبه چالغله، شای اله پگیر دكدن صكره، حلبی دخی ضبطله، حسین پاشای دیگر ایکی دفعه دهـاـ قلوب ایدرهك، آنا طولی قطعه سنه دخول ایدنجه، قارشیننه رشید پاشاك قوماندن سیله ۶۰۰۰ عسکر كوندریلهرك، قونیه حراسنده واقع اولان بر بیوك محاربهده، رشید پاشاك اسیر دوشمنی اوزرینه، ابراهیم پاشا کوتاهییه قدر ایلریش ایسهده، آوروپا دولتك مداخله سی اوزرینه، اوراده توقفه مجبور اولوب، ۱۲۴۸ سنه سی ذی الحجه سنده عقد اولنان کوتاهییه معاهده سیله سوریه قطعه سی و آظنه ولایتی دخی مصره ترك اولنهرق، شام و آظنه والیلكی مشارالیه ابراهیم پاشایه تفویض اولنشیدی. آلتی سنه صكره محاربه مجدد ایدرهك، ابراهیم پاشا (زیب) محاربه سنی قزاقش ایسهده، آوروپا دولی مداخله ایدوب، انكلتره دونغاسی عكا و بیروتی طویه طوتمش، و اسكندریه بی دخی تهدیده باشلامش اولدیغندن، ابراهیم پاشا سوریه و آظنه بی نه طوغریدن طوغرییه دولت علیه لك اداره سنه تركله، مصره چكیمكه مجبور

اولمشر. بو دفعه محمد علی پاشایه خلف اولسی
تقرر ایدوب، آنجق مشاق سفریه دن حجتی مختل
اولدیغندن، لاجل التداوی، آوروپایه بر سیاحت
ایدوب، ایتالیا، فرانسه و انگلتره یی کزمش،
وعلی الخصوص یارسده لوی فلیب طرفندن فوق العاد
ده بر صورتده استقبال اولتمشدر. مصره عودتده
پدری ضعف وهرم وعتمه مبتلا اولغله، ۱۲۶۲ تا
ریخنده اداره امور یی کندیسنه براقتش؛ و ۱۲۶۵
ده در سعادته کلوب، رسماً مصر والیسی عهده
استیماله تفویض اولنش ایسده، مصره عودتی
متعاقب و پدرینک وفاتندن بر قاج آی اول ارتحال
ایتمشدر.

ابراهیم پاشا فن حرب وسوق الجیش نقطه
نظرندن دنیانک اک بیوک آدملرندن معدود اولوب،
محمد علی پاشانک موفقیته پک جوق یاردیمی اولمشر.
عسکرک ضبط وربطنه فوق العاده دقتی اولوب، بو
بایده زیاده شدت کوستردیکی کبی، او شدندن کندی
نفسی دخی استئنا ایتمه رک، سفرده بیوب ایچمه ده
ویاتوب قالمه ده عادی نفرلرندن بر فرق یوغیدی،
واک بیوک تهلکه ره القای نفس ایتمکدن چکنزدی.
جسارتی، متانتی وعلو عزمی امثالسز ایدی. ضبط
وربطک محافظه سیله اداره مملکتده کی مهارت
واقندارینی سوریه ده اثبات ایتمشدر. طنطنه
ودبده یی سومیوب، بتون دقتی معموریت بلاد وعلی
الخصوص ترقی زراعته منعطف ایدی. الحاصل جسور،
عاقل، مدبر و عادل بر وزیر ایدی. اوچ اوغلی او.
لوب، بیوک اولان احمد پاشا وزارت رتبه سنی
احراز ایتدکدن صکره، مغروقاً وفات ایتمشدر.
ایکنجیسی خدیو سابق اسماعیل پاشا حضرتلری؛
واوچجیسی ده دولت علیه وکلای فغانمندن اولوب،
در سعادته ارتحال ایتمش اولان مصطفی فاضل
پاشادر.

ابراهیم پاشا { حاجی — } سلطان محمد
سندن اولوب، ابتدا قضایندن ایکن، یانق سفرده
دفتردار، وبعده میر میرانقله حلب والیسی اولدقدن
صکره، وزارت فائل اولوب، وزیر سادس ایکن،
۱۰۰۹ تاریخنده چورومده رفع لوای عصیان
ایتمش اولان جلالی قره یازپچییه قارشی سردار تعیین

اولنهرق، قیصریه صحراسنده واقع محاربه ده سو
تدبیری ثمره سیله مغلوب و منهزم اولوب، قلعه یه
قبائمش، وعسکرینک قسم کلیسی تلف اولمش اولدیغندن،
عزل اولنهرق، قونییه ده متقاعد قالمشیدی. ۱۰۱۲
تاریخنده یاوز علی پاشانک زمان صدارتده، مصر
پرکیسی قونییه دن در سعادته کتیر مکه، مصر و
لیکنه نصب اولنهرق، اون آی والیک ایتدکدن
صکره، مصر قولری طرفندن شهید اولمشر. درایت
واقنداری معتدل بر آدم ایدی.

ابراهیم پاشا { (سرخوش —) بوسنه لی
صدر اعظم لالا محمد پاشانک
همشیره زاده سی وقنیه بکربکیسی اولوب، ۱۰۱۳
تاریخنده صدر مشارالیه سردار قلعه مجارستانده ایکن،
صاحب ترجمه اردوی هماپونه التحاق ایتمش اولان
اردل امراسندن پوچقایی ایله برابر ۲۵۰۰۰ تاقار،
بوسنه لی و مجار عسکری معیتله خرواستانه دخوله
مأمور اولوب، نجه نک کلیتی عسکرلرینی مغلوب،
وپایانک تحت تصرفده بولان (صونیورهل) و (قرمند)
قلعه لرینی فتح ایله، و یانه جوارلرنده و آلمانیا داخلنده
بر چوق غنایم واسرا اله پکیره رک، عودت ایتمشیدی.
تواریخک روایتنه کوره، دور سلطان سلیمان قانو
نیدن بری عساکر عثمانیه نک الینه هیچ بروقت بو قدر
غنایم پکمه مشیدی.

ابراهیم پاشا { سلطان ابراهیم خان زمانده
بوسنه بکربکیسی اولوب،
آلدینی امر اوزرینه، بوسنه عسکرله دالماچایه
پکهرک، ساحله بولان ووندیکلیرک النده اولان
بر چوق قلعه لری ضبط، و بولردن یالکز (نوغراد)
قلعه سنی تحکیم ایدوب، ایچنه عسکر اقامه، وقصورینی
تخریب ایتمشیدی.

ابراهیم پاشا { سلطان محمد خان رابع دوری
وزراسندن اولوب، دیاربکر
بکربکیسی ایکن، ۱۰۹۵ تاریخنده در سعادته جلله،
رتبه وزارتله بدون قلعه سی محافظتغه مأمور اولمش؛
وقره محمد پاشانک شهادتندن صکره، سردارلق کندیسنه
توجیه اولغله، نجه عسکرینه قارشی فوق العاده
جسارت و درایت وحسن تدبیر کوستره رک، بدون
اوکنده نجه نک عساکر و فیره سنی درت آی مشغول
ایده رک، تحت محاصره ده اولدینی حالده، مدون

قلعه سنی محافظه و مدافعه ده امثالی نامسبوق بر غیرت کوسر مش ایسه ده، دشمن مدوئک ضبطندن صرف نظرله چکله کدن صکره، ابراهیم پاشا استرغون قلعه سنی فتح ایتمک اوزره هجوم ایدوب، منهرماً رجعت مجبور اولمش؛ و بوضه ده دشمن اوسک واروشنی باصوب تخریب ایتمشدر. او وقت ابراهیم پاشا شرائط حسنه ایله صلح ممکن اولوب اوله میه جغنی آکلامق، و ممکن ایسه، باب دولته یازمق اوزره. نجه عسکرینک باش گومانانیه محاربه یه کیریشدیکندن، بدخواه لری کندیسنک خفیه دشمنله محاربه ده اولدیفنی پادشاهه عرض ایتمکله، تقش احوالنه کوندیریلن عجمزاده حسین افندی دخی بومدعای تأکید ایدجیه، صوک مغلوبیتی دخی بو محاربه خفیه نک مقتضیاتندن اولوق اوزره، اختیاری برشی عد اولنه رق، قتلی ایچون فرمان هایون صادر اولقله، قیوجیلر کتخدا می عبدی زاده محمد آغا کوندیرلهرک، ۱۰۹۶ سنه سی ذی الحجه سنده مشتا اتخاذ ایتدیکی بلغراد شهرنده اعدام ایتمشدر.

ابراهیم پاشا { (خادم و نام دیگرله طواشی ابراهیم پاشا —) سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینک دور سلطنتلرنده اندرون همایوندن اوج طوغله چراغ اولوب، ۹۵۸ ده سلوری قیو سی قربنده کندی اسمیه یاد اولنان جامع شریفی و بر مکتب، بر چشمه و بر چفته جام بنا ایتدیکی کبی، داود پاشا جامعی جوارنده دخی مناسر مسجدی دیلن بر مسجد یاپدیرمشدر. خیرات صاحبی بر ذات اولوب، جامعی جوارنده مدفوندر.

ابراهیم پاشا { (دل —) سلطان مراد اولوب، دیار بکر بکر بکیسی ایکن، ظلم و اعتسافندن شکایت اولندیغندن، و مال میریدن اختلاسی وقوع بولدیغندن، عزل اولنه رق، استانبوله جلبله، یدی قله ده حبس اولمش؛ و سلطان محمد خان ثالث جلوه سندن صکره، ۱۰۰۳ تاریخنده بوغدریلوب، میتی دکیزه آتلمشدر. او وقت حرم همایونده کتخدا بولنان جان فدی خاتونک برادری ایدی. روایت کوره عن اصل ارمنی اولوب، همشیره سی و بر برادر یله برابر اهتدا ایتمشیدی.

ابراهیم پاشا { (قوانوز —) سلطان ابراهیم خان زماننده آنا.

طولیده عسکر سورمکه مأمور اولوب، او طرفلرده بعض حرکات اعتسافکارانده بولندیغندن، سلطان محمد خان رابع جلوس ایتدکلری سنه، یعنی ۱۰۵۸ تاریخنده صدر اعظمک امر یله استانبوله کتیریلهرک، یدی قله یه حبس اولمش؛ و کافه اموالی مصادره او. لندقدن صکره، جشمه سی یدی قله دن سرای قیوسنه قدر آیاغندن سورنمک فرمان اولندیغندن، اولوجهله سیاست چشمه سنه قدر کتیرمش؛ واوراده تعفن ایدجیه قدر اون کون قالمشیدی.

ابراهیم پاشا { (دفتردار —) اون برنجی عصر هجری اوائلی رجا لندن اولوب، عن اصل پروسل اولدیفنی حالد، ۱۰۱۲ ده دمشق شامه کتمش؛ واورادن حج شریفه کیده رک، ۱۰۲۱ ده ینه دمشق عودتله، دفتر کتخداسی، و ۱۰۲۵ ده دفتردار اولمشیدی. شامه توطن ایده رک، ۱۰۴۱ ده امیر الحج اولمش؛ وعودتسنده ینه دفتردار قلده قالمشیدی. مؤخرک دشمنی اولان مراد پاشانک خصومت و نفسانیتله شام والیسی کوچک احمد پاشا تقش احوالنه مأمور اولوب، ینه مرقوم مراد پاشانک تزویراتیه اختلاسنه حکم اولنه رق، اموالی مصادره، و کندیسی حبس، و ۱۰۴۲ ده محبسه خفیه قتل اولمشدر. عالم و فاضل بر ذات او. لوب، جامع امویده جاعته نمازه و علما یله مباحثاته دوام ایدردی. فقه وحدیثه دخی ید طولی صاحبی ایدی. شامه بعض اوقاف و خیرات بر اقمشدر.

ابراهیم پاشا { (خزینهدار —) سلطان اعظم لرندن بوسندلی صالح پاشانک خزینهداری ایکن، افندیسنک صدارتنده بغداد والیلکنه نصب او. لغمشیدی. ۱۰۵۷ تاریخنده افندیسنک قتلی خبرینی آنجه، بقاسندن امیدینی کسمکله، نفرد واستقلال خیال خامنه دوشمشیدی. او آره لوق صدارت عظمی امیدیه استانبوله کلش اولان قبودان موسی پاشا بغداد والیسی اولوب، آنحق کیمک ایستدیکندن، تمارض ایدهرک، یرینه بر متسلم نصب و اعزام ایتمشیدی. ابراهیم پاشا بغداد کوله منلرینی واهالینک بر طاقنی کندی طرفته جلب ایتمش اولدیغندن، موسی پاشانک متسلمی بغداده قبول ایتمه مشلرسه ده، بغداده بولنان یکچیرلر ابراهیم پاشایه اویموب، دولته صادق

لیدلکرینه دخی نصب اولمشیدی. بغداد سفرینه مأمور اولان سردار مصطفی پاشانک رأی اوزره حرکت ایتک امرینی آتش ایکن، عدم اطاعت و مخالفت ایتش، وزیر مشارالیه دیار بکردن پکر کن، استقبال ایتوب، بارد بر معامله ایتش اولدیغندن، مصطفی پاشا صدر اعظم اولنجه، رکاب همایونه بر طاقم افترار عرض ایدرک، قتلی فرماننی استیصال ایله، ۱۱۱۴ ده دیار بکرده اعدام ایتدیر مشدر.

ابراهیم پاشا { (الیچی) — سلطان مصطفی خان ثالث دوری رچالندن اولوب، ابتدا صدراعظم قره کتخدا ابراهیم پاشانک خزینه داری، بعده صدراعظم علی پاشانک کتخداسی بولنش؛ ومؤخرأ امرای بحریه صره سته پکوب، ۱۱۱۱ تاریخنده مأموریت مخصوصه ایله نیچه قرالی نزدینه کیتش؛ وعودتده، نیچه دولتی طمشوار ولا یتنک تحدید حدودینی طلب ایدوب، طمشوار والیسی بولنان احد پاشا بویه مکالمات و مناسبات سیاسیه به مقتدر اوله مدیغندن، صاحب ترجمه تحدید حدود مکالماته مأموریت انضمامیه طمشوار والیلکنه نصب، واحد پاشا محافظ صفتیه ابقا اولمشیدی.

ابراهیم پاشا { کورپلی زاده صدراعظم نهمان پاشانک کتخداسی او. لوب، سلطان محمود خان اولک دورنده بوسنه واه لیلکنه نصب اولنش ایسه ده، اهلانک شکایتی او. زربنه، ۱۱۴۵ ده رتبه سی رفعله، کریده اقامته مأمور اولمشیدی.

ابراهیم پاشا { (کرد —) سلطان مصطفی خان ثانی دورنده قول کتخداسی ایکن، ۱۱۰۹ تاریخنده وزیر ابراهیم پاشانک عزلی اوزینه، یکجیری آغاسی اولمش؛ وبعده میرمیرانقله شهرزور بکر بکیلکنه تعیین اولنش ایکن، وقوع بولان التماس اوزینه، مأموریتی قبریه سه تحویل اولنش؛ ومؤخرأ قبریسدن مرعشه تحویل مأموریت ایدرک، بر خیلی وقت مرعش بکر بکیسی بولنش؛ وبغداد والیسی احد پاشانک ایرانله واقع اولان محارباتی صره سنده تخریب ایدلش اولان بغداد سور و قلاعنی تعمیر وترمیمه مأمور اولمشیدی. بعده وزارت رتبه سیله دیاربکر والیسی اولوب، ۱۱۴۱ تاریخنده احد پاشانک اردوسنه امدادأ مکمل بر فرقه

فالدقارندن، قلعه بی و شهری محافظه ایدرک، پاشا ایله کوله منلر طیشاریدن و یکجیریلر ایچریدن محاربه به طویشملریدی. نهایت یکجیریلر ابراهیم پاشانک ساده دللکندن بالاستفاده، کندیسنه عرض اطاعت ایدو. جکریفی بیانله، کندیسنی ایچری به آلدقندن صکره، براوطه به حبس ایتشلردر. کوله منلر خارجدن محاربه به دوام ایتشلر سه ده، بر شینه موفق اوله میوب، وقو. عات باب دولته عکس ایتکله، ابراهیم پاشانک اعدا میچون فرمان همایون صادر اولوب، میرآخور ثانی یدیه کوندرلش؛ وبغداد والیلکنه مقتول صالح پادشانک برادری بودیندن معزول مرتضی پاشا تعیین واعزام اولنش ایسه ده، بونک ده اعدا میچون خط همایون چیقوب، عقبنده بغداد والیلکنه موسی پاشا تعیین اولمشیدی. بوجهله ۱۰۵۷ تاریخنده مرتضی پاشا دیاربکرده و ابراهیم پاشا ایله عونه سی بغدادده اعدام اولنهرق، سر مقطوع لرلی استانبوله کوندرلشدر.

ابراهیم پاشا { (قاضی زاده —) سلطان محمد خان رابع دورنده رئیس الکتاب بولنان واصحاب نفوذ واققدار دن اولان شای زاده افندینک تربیه کیده سی و دامادی اولوب، قان پدیری کندیسنی وزارت رتبه سته ترفیع ایتش اولدینی کبی، مسند صدارته تعیینیچون دخی بعض وسائط خفیه ایله چالیشمقده اولدینی صدراعظم بو. لنان کورپلی زاده فاضل احد پاشانک معلومی اولدقده، کیفیتی جانب پادشاهی به عرضله، ایکسکند ده قتلنه فرمان همایون تعلق ایدرک، قان پدیریه برابر اعدام اولنشدر.

ابراهیم پاشا { (کورچی —) بوده سلطان محمد خان رابع دوری رجا. لندن اولوب، ۱۰۷۶ تاریخنده ارضروم والیسی تعیین اولنش ایکن، محل مأموریتنه وصول بولمازدن، وفات ایتشدر.

ابراهیم پاشا { سلطان مصطفی خان ثانی دوری وزرا سندن اولوب، ۱۱۰۹ تاریخنده اردوی همایونک بولندینی قلبه صحرانسته دعوتله، شهید اولان بالطه زاده محمود پاشا یرینه یکجیری آغاسی اولمش ایسه ده، رخواستندن طو. لابی، ینه اوسنه عزل اولنهرق، وان محافظتلیله تبعید اولنش، واورادن موصل وبعده دیاربکر واه

ابرهیم پاشا { (سלحدار —) آخسغه
مصطفی خان ثالث جلوسلری سنه سنه یعنی ۱۱۷۱
تاریخنده سلحدار حضرت پادشاهی ایکن، عزل
وسرای هابوندن اخراج اولنهرق، مؤخرآ مملکتته
نقی اولنش؛ و ۱۱۸۰ تاریخنده، کورجستانجه
اصحاب نفوذ و حیثیتدن اولقی ملاسیله، اوراسنی
تسکینله نظام وانتظام آلتنه آلق اوزره، آناطولی
ایالتی الحاقیله چلدیر والیلکنه نصب اولنشیدی.

ابرهیم پاشا { (آلولویه —) آرناؤد.
لقدعه کی آلولویه قصبه تی
خاندانلرندن اولوب، آلولویه متصرفی وزیر قورد
پاشانک دامادی ایکن، قورد پاشانک وفاتندن صکره
رتبه وزارتله آلولویه متصرفی اولمشیدی. تپهدلنی علی
پاشا مشارالیه قورد پاشانک بلوک باشیسی ایکن،
جسارت و درایت فوق العاده سیله کورمش اولدینی
بعض خدمتله مکافاة، قورد پاشا کندیسنه قیرینی
ویره جکنی وعد ایدیکی حالد، مؤخرآ تبدیل افکارله،
صاحب ترجمه ابراهیم پاشایی داماد ایتدیکندن، علی
پاشا ابراهیم پاشا حقدنه فوق العاده بن کین وخصوص.
مت حاصل ایتمکله، یانیه والیسی اولدقدن صکره،
هم بونک انتقامنی آلق وهمده آلولویه سنجاغنی دخی
کندیته ربطله، بتون طوسقه لغنی ید تصرفنه پکیرمک
مقصده یله، ابراهیم پاشایی محو ایتک اوزره فرصته
منتظر ایدی. مع هذا ابراهیم پاشانک اوج قیرلرندن
بیوکنی ایکنجی اوغلی وزیر ولی پاشایه، ایکنجیسی
بیوک اوغلی مختار پاشایه و اوچنجیسی ده همشیره زاده.
سی آدم بکه آلمشیدی. ۱۲۲۴ تاریخنده مصرده محمد
علی پاشانک معیتندن انفکاکله وطننه عودت ایدن
ویریونلی عمر پاشا، مصره کیمزدن اول صاحب ترجمه
ابراهیم پاشا طرفندن براتدن طرد ایدلمش اولغله،
اخذ ثاره مهیا اولدینی کبی، علی پاشا دخی بونک
آرزوسندن بلا استفاده، کندیسنی ابراهیم پاشایه محاد
لفت ایتک اوزره، براته کوندرمشیدی. ابراهیم پاشا
ویریونلی عمر پاشانک تشویقیله آیاهه قالقان مخالفین
کروهنه مقاومت ایده میوب، مرکز لوا اولان برات
قلعه سنه قیامش؛ و تپهدلنی کویا قرابت سحریه غیر.
تپله کندیسنی اورادن قورتاروب، وطنی اولان آو-
لویه کتیرمش؛ و براتک اداره سی وکاله عمر پاشایه

ابه تبریزه کیمشیدی. مدت مدیده دیاربکر والیسی
قالوب، وزیر مکرم عنوانیه مباحی اولدینی حالد،
سلطان محمود اول حضرتلرینک زمان سلطنتلرنده
۱۱۶۲ تاریخنده طریزون والیلکنه نقل اولنش
ایدی. تاریخ و محل وفاته دسترس اولنمده.

ابرهیم پاشا { (سلحدار —) سلحدار
حسین پاشانک اوغلی او.
لوب، خزینه کتخداسی ایکن، سلطان احمد خان
ثالث حضرتلرینک جلوسندن صکره، ۱۱۱۶ تا.
ربخنده سلحدار حضرت پادشاهی اولمش، واطوار
لابالیانه سندن طولای، ینه او سنه عزل اولنش ایسه
ده، متعاقباً وزارتله تبجیل اولنهرق، شهرزور واد
لیلکنه نصب، و ۱۱۳۱ ده ارضروم والیلکنه
نقل اولنشیدی. او صرده آجیق بولنان ایران سفر-
نده قافقاس جهته سرعسکر اولوب، تقلیبی بلا
حرب ضبط ایتمش ایسه ده، بو موفقیت خدمت ایتمش
اولان ایران کبراسندن محمد قلیخان کججه وروان و دیگر
بعض ایالات ایرانیه مک دخی بلاحرب تسلیمنی تعهد ایتمش
ایکن، صاحب ترجمه خان موی الیه قدر و حیثیتنه کوره
حرمت و اعتبار ایتمش، تحقیر ایتمش، و تقلیسک
اداره سنی قرق بیک غروش مقطوع مقابلنده ظاهراً
شرف اسلامه مشرف اولان و ابراهیم تسمیه اولنان
واختانک اوغلی شهنوازه و اوجاقلق صورتیله حاله
ایده رک، کندیسنی مجرد مال و ثروت طوبلامغه حصر
دقت ایتمش، و تقلیس چارشوسنده بولنان ایران تجا-
دینی بغیر حق طاغیته رق، مالرینی بغما ایتدیرمش
اولدیفندن؛ و باکونک ضبطی دولته زاده سیله ملترم،
و معیتند کی عسکر بوکا کافی اولدینی حالد، کندیسنی
اختیار رخاوتله روسیه لی به باکوبی ضبطه فرصت
ویردیکندن، ۱۱۳۵ تاریخنده سرعسکر لکدن عزل
اولنهرق، یرینه دیاربکر والیسی وزیر عارفی احمد
پاشا نصب اولنشیدی. عزل خبرینی آلازدن کججه به
هجومله شهری ضبط ایتمش؛ و خلقی شهر مذ-
کوری آف البیان محمد قلیخانک اداره سنه حاله ایلشدر.
اورادن ارضرومه عودت ایتمش ایسه ده، ارضرومه
اردویه ارزاق و مهمات یتشددیره جک غیور و فعال
بر والی بولنقی اقتضا ایتدیکندن، ۱۱۳۶ ده موصل
والیسی وزیر حاجی مصطفی پاشا ارضروم والیسی
اولمش؛ و صاحب ترجمه ایچ ایل سنجاغنه کوندرمشدر.
بقیه احواله دسترس اولنمده.

ابراهيم پاشا { (قره جهنم —) بکچرى
ميدانده بکچرىلر قشله سنه طوب آتەرق، دولتک
موفقيته خدمت ايتمکله، مؤخرأ ميرميرانقله تلطف
اوله رق، طول مدت يغا منصرف بولميشيدى. ۱۲۶۹
تاريخنده استانبولده وفات ايتمى.

ابراهيم پاشا { سرعسكر اسبق رضا پاشا
اوغلى اولوب، مکتب
فنون حريده بر مدت دوامدن صکره، ضابط چيغه.
رق، وقطع مراتب عسکريه باشلايه رق، نهايت
فريقک رتبه سيله دار شوراي عسکرى اعضالغه
نصب اولمى ايدى. ۱۲۷۷ تاريخنده مصرلى عباس
پاشازاده الهامى پاشادن طول قالمش اولان کريمه
حضرت عبدالمجيد خانى منيره سلطان ايله عقد ازد.
واج ايدە رک، مصاهرت شهربارى شرفه نائل اولمى.
دور سلطان عبدالعزيز خانیده بر آره لى رتبه سى
روم ايلي بکربکليکته تحويل ايله، شوراي دولت
اعضالغنده بولمى؛ بعده ينه رتبه عسکريه سى اعاده
اوله رق، دار شوراي عسکرى اعضالغه تعيين او.
لمش؛ و ۱۲۹۴ ده دار شوراي مذکورک رئيس
و کيلي ايکن، در دنجى اردوى همايونه مأمور اولوب،
ارضومه کيتش، و بر قاچ آي مرونده تبديل هوا
مقصديله در سعاده عودت ايتمکده ايکن، طريز ونده
وفات ايتمى.

ابراهيم پاشا { (بکشرلى —) تسالياده کى
يکيشر خاندانلردن اولوب،
در سعادتجه بعض مجالس اعضالغنده و سائر مأموريتلر
ده استخدام اولمى؛ و سلطان عبدالعزيز خان حضره
توليتک اواخر سلطنتلرنده رتبه وزارتله تعييل يو.
ريله رق، بر آره لى سلانيک واليسى بولمى؛ و در
سعاده عودتدن صکره وفات ايتمى.

ابراهيم تدميرى { «ابراهيم بن موسى»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم تسولى { «ابو اسحاق تسولى»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم تشيلى { فلسطينده کى رمله دن
(اولوب، اون برنجى
عصر هجرى فقها حنفيه سنک اخيارندن ايدى. على
الخصوص علم فرائضده بد طولاسى و اکثر فنوندن
وقوفى وار ايدى. رمله ده ابتداء تحصیل ايتدکن

احاله اولميشيدى. آنجق على پاشانک انتر يغه ريله عمر
پاشانک حرکات مخالفکارانه سنه ابراهيم پاشا اولونه
ده دخى مقاومت ايدە ميهرک، دوقات ناحيه سنه فراره
مجبور اولمى؛ و تبه دلتلى بونى فرصت اتخاذا ايدە رک،
ينه ابراهيم پاشاي صحابت بهانه سيله، کنديسى طو.
توب يانیه کتيرمش؛ و اولونه سنجاغنک موره
متصرفلغندن معزول اوغلى ولى پاشايه تفويضنى عرض
وانها ايتمى. باب عاليدن بوکا مساعده اولنماش،
وسلطان محمود ثانى حضرتلى طرفندن مفصل وشديد
المال بر خط همايون صادر اوله رق، تحقيق احواله
بر مأمور مخصوص دخى کوندرلمش ايسه ده، تبه دلتلى
اصرار ايتش؛ وحتى ابراهيم پاشانک آناتولیده بر
متصرفلغه نصبي اراده اولنديغى حالده، على پاشا
مشارالهي کيتدکجه ده زياته تضيق ايدە رک، اوغلى
سليمان بکله برابر يانیه قلعه سنک قرانلق و درين بر
بودرومنه قپاش؛ و قورود پاشا طرفندن ابتدا کنديسته
وعد اولمى اولان حرمنى کنديسى تحت نکاحنه
آلمشيدى. بيچاره ابراهيم پاشا، حرى و قيرلرى على
پاشانک سراينده ناز و نعمت ايتمى بولندقلرى حالده،
کنديسيله اوغلى اولنجيه قدر سنه لرحه اصلا ضيا
کورمز بر بودرومنه قالسوب، دهشت انکيز بر قا.
جعه يه مبنى عليه اوله جق براختيارلى عمرى سور.
مشدر. تبه دلتلى غضب پادشاهيه دوشورن اصل
بو وقعه اولوب، او وقت مسائل مهمه ايله اشتغال
اولنديغى جهته، تاديبى وقت مرهونه تأخير او.
لمشيدى.

ابراهيم پاشا { (سيروزلى —) سلطان
محمود خان ثانى دورى رجا.
لندن اولوب، پادشاه مشاراليه حضرتلرينک زمان
سلطنتلرنده ۱۲۴۷ ده بوسنه واليسى، و ۴۸ ده
سيروز محافظى اولميشيدى. سلطان عبدالمجيد خان
حضرتلرينک دور سلطنتلرنده دخى ۱۲۵۷ ده سلا.
نيک واليسى اولوب، بعده قونيه واليکته، و ۵۹ ده
ينه سلانيک واليکته تعيين اولمى؛ و سنه مذکور
ذى الحجه سنده اوراده وفات ايتمى.

ابراهيم پاشا { (شهلا —) دور سلطان
محمود ثانى رجالندن اولوب،
آطنه متصرف ايکن، ۱۲۴۸ سنه سنده وزارتله قونيه
واليکته نصب اولميشيدى.

صكره، مصره هجرته، وقتك فقهاء حنفيه سى رئيسلر-
ندن وسائر مشاهير علما دن قرائت ايدرك، اكمل
تحصيل ايش؛ وبعده وطنه عودته، وفاته قدر
ندرسه مشغول اولمش، وپك چوق علما عنندن مستفيد
اولشلردر. ۱۰۴۹ تاريخنده رملهده وفات ايتشدر.
ابراهيم تكين { تركستان ملوكندن او-
لوب، بقراخلانك اوغللدر.
بقراخلان يسوك اوغلي جعفر تكيني ولي عهد ايتش
اولديفتندن، صاحب ترجمه ك والده سى حسد ايدرك،
بقراخلانك تسيم، وپردري آرسلاقي محبسنده تخنيق
ايه. ۴۳۹ تاريخ هجريسنده اوغلي ابراهيم تكيني
اجلاس ايتشيدى. بو ذات (برسخان) شهربنى ضبط
ايتكه كينديكى حالده، شهر مذكور ك حاكمى نيال تكين
كنديسنى منهرم وقتل ايتشدر.

ابراهيم قيسى { (كامل الدين بن احمد بن فاء-
رس —) مشايخ قراادن
اولوب، ۶۷۶ تاريخنده شامده وفات ايتشدر.

ابراهيم تنسى { [ابراهيم بن عبدالرحمن
تنسى] «ماده سنه مراجعت».
ابراهيم تنورى { قيصر يه ده مدفون ابرا-
نورله مجاهده يي ايجاد ايتديكندن، (تنورى) لقبيله
دخى معروفدر. [ابراهيم بن صراف] ماده سنه
مراجعت بيوريلاه.

ابراهيم تونى { خراسانك بشنجى عصر
هجري علما ومحدثلر نلندر.

ابراهيم تيمى { برنجى عصر هجرى اوليا-
الهندن اولوب، زهد
وتقوى وصلاح حال ايله مشهور بر ذات مبارك ايدى.
بعض موعظدرلى وحكمت آميز كلاملى واردر. ۹۲
تاريخنده حجاج ظالمك محبسنده وفات ايتشدر. حجاج
ابراهيم نخعى يي آراديني حالده، سهواً صاحب ترجمه-
يى طوتوب، كوتور مشر؛ وحجاجدن «سن ابراهيم
دكلميسك؟» ديه وارد اولان سؤاله «اوت نم»
جوابنى وپرديكنندن، زندانه آتلاشيدى. زندانده وفات
ايتديكى كچه حجاج رؤياسنده «بو كون سنك زندا-
نكده اهل جنتدن بر ذات وفات ايتدى» عتابنى
ايشيتش ايسده، يته مثبه اولوب، او مرد خدا نك
مذلهده دفنى امر ايتشدر.

ابراهيم جاجرى { كنيه نى ابواسحاقدر.
نندن اولوب، ۵۴۴ تاريخنده وفات ايتشدر.
ابراهيم جيلى { [ابراهيم بن شاذ جيلى]
[ماده سنه مراجعت بيوريلاه].
ابراهيم جرمينى { [ابو اسحاق جر-
معت بيوريلاه].

ابراهيم جزرى { [ابو طاهر جزرى]
[ماده سنه مراجعت].
ابراهيم جمبرى { شعراى عربدن اولوب،
شيخ حرم خليل الله ايدى.
لطيف الكلام بر ذات اولوب، اشعارى سليسدر.
شو قطعه جله اشعارندر :

لما بدا يوسف الحسن الذى تلفت
فى حبه مهبجى اسعيت لواحيه
فقلت للنسوة اللاتي شفقن به
فذل لكن الذى لتلفى فيه

ابراهيم جمبرى { بدنجى عصر هجرى
صلحاسندن اولوب،
بعض احوال غريبه ومكاشفات عجيبيه سى منقولدر.
اغلامقده اولان بر جاعتى كولديرمك وكولمكده
اولان بر مجلسى اغلامق قوه فصاحتكارانه سنه مالك
اولدينى مرويدر. ۶۸۷ تاريخنده ۸۸ ياشنده وفات
ايتشدر.

ابراهيم جمل { دمشق شامك اون برنجى
قرن هجرى علما سندن او-

لسوب، طبده وفقهده يد طولاسى وار ايدى. حقى
بر آرهلق رئيس الاطبا، وبعده محكمه نائى اولمشيدى.
پدرى عن اصل نخبواندن اولوب، شامه هجرت
ايتشيدى. صاحب ترجمه ايله (فاق) لقبيله ملقب قاضى
محمد بن حسين صالحى آره سنده مخاصمه ومهاجاة
وقوع بولديفتندن، شعرادن ابراهيم اكرمى حققرنده
شو قطعه يي سويلشدر :

انظر الى حال الزماد
ن وما اعتراه من الخلل
القاسق مد جناحه
شركا ليصطاد الجمل

صاحب ترجمه ۱۰۰۵ تاريخنده طوغش، واوا-
خر عرنده شعورينه خلل كلدكدن صكره، ۱۰۵۸
تاريخنده وفات ايتشدر.

رسالة قدسها الله تكملة
ثوب الجمال بسای فضله الثلب

ابراهيم حاقلائی { مارونی علماسندن او-
لوب، آوروپاجه (آرا-
هام اکسنسیس) اسميله معروف اولغه، بو اسم صره-
سنده ذکری سبقب ایتشدرد.

ابراهيم حائك { ابراهيم عمار و ابراهيم
حجار دخی دیلیر.
شعراي عربدن اولوب، نویری مصرینک کولهسی
ایدی. کندیسسی ای اولدینی حالده، لطائف
ومضحکاته دائر يك چوق وغایت لطیف اشعاری
واردرد. شو قطعه سنک ایراديله اکتفا اولنور:

ياقلب مسبراً علی الفراق ولو
دوعت بمن تحسب بالبین
وانت یادمع ان ظهريت بما
یخفیه قلبی سقطت من عینی

ابراهيم حبال { «ابو اسحاق حبال»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم حرامی { (ابن مندر) اسميله دخی
معروف اولوب، او-
چنچی قرن هجری علمای محدثیندرد. بغدادده
مدرسه منورهده تدریسه مشغول ایکن، ۳۳۶ تا-
ریخنده وفات ایتشدرد.

ابراهيم حرانی { (عین بصل) لقیله دخی
معروفدر. ای اولان
شعراي عربك مشاهیرندن اولوب، مشاهیر مور-
خیندن ابن خلدکاتک معاصری ایدی، ومورخ مشار-
ایله مخصوص کیدوب کندیسسه کوریششیدی.
اشعاری غایت لطیف اولوب، شو بر قاج بیتک
ایراديله اکتفا اولنور:

جسمی بسقم جفونه قد اسقما
ریم بسهم لحاظه قلبی دی
کارخ معتدل القوام مهفیف
مرالجفا لکنه حلوالهی
رشا احل دی الحرام وقدرای
فی شرعه وصلی الحلال عمرما

ابراهيم حرانی { «ابراهيم بن هارون حرا-
نی» و «ابراهيم بن احمد
حرانی» ماده لرینه مراجعت بیوريله.

ابراهيم حربی { کنیه سی ابو اسحاقدر.
اسحاق بن ابراهيم اوغلی
ایدی. ائمه اعلام وفقهای عظامک بری اولوب،

ابراهيم جوزجانی { «ابو اسحاق سعدی»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم جوهری { «ابراهيم بن سعید
جوهری» ماده سنه
مراجعت بیوريله.

ابراهيم جیدانی { «ابراهيم بن ثابت»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم جیلی { کیل ملکیتدن نشأت ایتش
کبار مشایخندرد. روایتیه
کوره، کجلیکنده عمیجه سنک قیرینه عاشق او-
لوب، کندیسسه عقد ازدواج ایتش؛ وزوجه سنه
اولان ابتلاسی الله الله اشتغالنه مانع اولدیغندن،
بر کون بو ابتلادن قورتلسنی جناب حقدن تضرع
ایتکله، درعقب زوجه سی وفات ایدوب، بونک
اوزرینه کندیسسی باش آچیق یالین آیاق عزم بادیه
ایتش؛ و فیما بعد دنیا به التقات ایتوب، قلندرانه بر
عمر سورمش.

ابراهيم جینینی { اون برنجی عصر هجری
ریه نك (جینین) قریه سنده ۱۰۴۰ تاریخلرنده طوغش؛
ورمله به کیدوب، اوراده مذهب حنی اوزره مفتی
بولنان خیرالدیندن تحصیل فقه ایله، یاننده بولنوب،
استلله فقهیه بی یازمغه مشغول اولش؛ ومفتی مومی-
الیهک وفاتنده فتاویسی جمع وتدوین ایتشیدی. بعده
دمشق شامه هجرت، ومصره دخی برسیاحت ایدوب،
اکال تحصیل ایتشدرد. تاریخده واسامی کتب ومؤلفین
ووفیات وانسابده یک واسع معلوماتی وار ایدی.
(ابن خرم) که تاریخی اکال وسائر بعض رسائل تاریخیه
تألیف، وخط دستیل بر چوق کتابلر استنساخ
ایتشدرد. ۱۱۰۸ تاریخده دمشقده ارتحال ایتشدرد.

ابراهيم حافظ { شامک اون ایکنجی قرن
هجری علماسندن ومشاهیر
قراءدن ایدی. پدری عباس بن علی عن اصل
ملاطیه لی ایدی. صاحب ترجمه ۱۱۱۰ تاریخده
طوغوب، ۱۱۸۶ ده مدرسه مرادیده وفات
ایتشدرد. طبیعت شعریه سی دخی وار ایدی. شو
قطعه بر رساله حقنده سوبلدیکی تقریضدن اولوب،
جله اشعارندرد:

له درهمام قد اجد بما
صاغت انامله سبکاً لمعل

۱۹۸ تاریخ هجری سنده طوغشدر. امام احد بن حبلدن فقه شریفی اوقویوب، امام مشارالیک ابحای زمره سنده داخل اولمشدی. ککک علم فقه وحیدنه و مسائل متنوعه شرعیه کک حل وفصلنده و کک لقت حفظنده ونحو وادیانده ید طولی صا. حبی اولدینی کبی، ورع وتقوی وادبده دخی نوادر عصردن معدود ایدی. روایت کوره، عن اصل مروذن اولوب، بغداده هجرتله، علوم ادبییه ابو العباس تعلیدن اخذ وقرانت ایتشدر. فقه وحديث وعلوم سائریه دائر بر قاج مؤلفاتی اولوب، اک مشهورلی: «غریب الحدیث»، «سجود القرآن»، «مناسک الحج»، «الهدایا والسنة»، «الجمام وآداب»، «مسند ابی بکر»، «مسند عمر»، «مسند عثمان»، «مسند علی»، «مسند الزبیر»، «مسند طلحه»، «مسند سعد بن ابی وقاص» و سائرده. (عالم بغداد) و (محدث بغداد) عنوانلریله شهرت بولمشیدی. ۲۸۵ سنه سی ذی الحجه سنک یدیسنده ارتحال ایتشدر. طبیعت شرعیه سی دخی اولوب، شو قطعه جله اشعارنددر:

دب فی السقام سقلاً وعلوا
وارائی اذوب عضوا فعضوا
بلیت حدی بطاعة نفسی
و تذکرت طاعة الله نضوا

ابراهیم حصری { [ابواسحاق حصری] ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم حصکی { ابن منلا لقیله دخی

نجی قرن هجری علماسندن اولوب، حلبده دنیایه کلش؛ و پدری احد حصکی «مغنی اللیب» ک شارحی اولوب، اعظم علمادن اولغله، صاحب ترجمه پدرندن و سائر زمانی علماسندن اخذ وقرانت ایدوب، علی الخصوص علوم ادبیهده پدرینی دخی یکمش؛ و ۹۹۵ ده دمشقه قاضی محب الدیندن اجازت آلهرق، ۱۰۰۰ تاریخنده ایقای حج شریفه، حلبه عودتده، اختیار عزلت ایدره، مطالعه کتب و عبادتله اوقات گذار اولمشدی. وفاتی ۱۰۳۰ سنه سندن آز صکره در. فقه حنفیه «الدرر والغرر» عنوانلی منظوم بر اثری وارددر. حصکی اسمی دیاربکرده میافارقین الیه جزیره ابن عمر آره سنده واقع (حصن کیف) ید

نسبت بیان ایدوبور. صاحب ترجمه ک پدرینک جدی منلا حاجی اسمیه معروف اولوب، تبریز قاضی القضاتی و متعدد تألیفات صاحی ایدی. صاحب ترجمه ک طبیعت شرعیه سی دخی اولوب، شو قطعه جله اشعارنددر:

ولما انطوت بالقرب شقة بیننا
وغابت وشاة دوننا ومیسون
بسطت لها والوجد یعبث بالحشا
ثم یجوز حدیث والحديث ثم یجوز

ابراهیم حصری { کتبه سی ابواسحاقدر. رنده کائن (شرف) قصبه سندن نشأت ایتش فقیه وادیب بر ذات اولوب، قرطبه جامع کبیرنده خطیب ایدی. علم حدیثده دخی ید طولی صاحی اولوب، بعض مشاهیر محدثندن روایت ایتشدر. وفاتی ۳۹۶ سنه سی شعبانده واقع اولمشدر.

ابراهیم حفطی پاشا { بغداد ولایتی - مستشاری او.

لوب، بعده فارص اردوسنک نظارتنه تعیین او. نقش؛ و مؤخرأ صدراعظم کتخداسی اولدقدن صکره، ۱۱۹۱ سنه سی او اخرنده رتبه وزارتله ارضروم والیسی اولمش، و ۱۱۹۴ رمضانده وفات ایتشدر.

ابراهیم حق { اون ایکنجی قرن هجری

ارضروم سنجاغک حسن قلعه قصبه سنده دنیایه کلش؛ و علوم ظاهره بی بعد التحصیل سمرق قضا سنک (تلو) قریه سنده واقع قادریه تکیه سنده سجاده نشین بولنان شیخ اسماعیل افندییه انتسابله، طریقه سلوک، وتصوف وعلوم باطنیه الیه تنویر قلب وتصفیة درون ایدره، شینک وفاتده یرینه خلیفه اولمشیدی. عالم وکامل وعارف بالله بر ذات اولوب، حقیقت وتصوفه دائر وعشق الهی بی متضمن اشعاری حاوی ترکیه مرتب دیوان و «معرفنامه» عنوانیه علوم متنوعه دن باحث بر کتابی وارددر. ایکسی ده مطبوع وایادی ناسده متداولدر. ۱۱۸۶ تاریخنده ارتحال ایدوب، زاویه سی خطیره سنده مدفوندر.

ابراهیم حکیم { ابن حکیم دینکله دخی

سندن اولوب، ۱۱۱۳ تاریخنده دمشقه طوغش، وعلامه عبدالغنی نابلسیدن اخذ وقرانت ایدره،

مشار اليك اقرب اصحابي اولمش، وتأليفاتي استنساخ
ايتشيدى. بعده صالحيه محكمه سنده رئيس الكتاب
اولوب، بر چوق وقت بو خدمته بولغشدر. اواخر
عمره ديان چكيلوب، بر قريه ده زراعتله اشتغال
ايتشدر. وفاتي ۱۱۹۲ ده واقع اولمشدر. علوم
اديه ده بك ماهر اولوب، حسن خطه دخی مالك
اولمغه، خط دستيله بك چوق كتابلر يازمشدر.
طبيعت شرعيه سي دخی اولوب، شو ايكي بيت جله
اشعار ننددر:

وبغير كف الوهم حقاً
ليس يمكن حل عقدك
انا ثابت لا انسى
بل لاحل وثيق عهدك

ابراهيم حلي { اعظم فقهاء حنفيه دن
مشهور « ملتي الابحر » ك
مؤلفي اولان زاندر، كه طقوزنجي قرن هجري اوا-
سطنده حليده دنياه كلوب، دمشقده ومصرده تكميل
تحصيل، وعلى الخصوص علم فقهده ترسخ ايتدكن
صكره، درسعادته كلهرك، قانوني سلطان سليمان
حضرتلري زمانده پايخت علماسني درسليله مستفيد
ايتش؛ ۹۵۶هـ تاريخده، ۹۰ ياشنده اولديني حالده،
ارنحال ايتشدر. يوقاريده ذكر اولنان تأليني قدوري،
مختار، كنز ووقايه كي تأليفات معتبرهك خلاصه سي
مقامنده اولوب، كافة قواعد فقهيه سي سهل وسليس
بر عبارده ايله جامع اولمغه، اليوم ممالك عثمانيهك هر
طرفنده درس كتابي اخناذ اولنهرق، ايادي طلابده
متداول اولديني كي، « منية المصلي » شرحي اولوب،
مؤلفنك اسميله مشهور اولان ديكر بر اثر ي دخی
اعتقادانده دستور العمل حكمنده در. بوندن بشقه
فقهاه حنفيهك تراجم احوالني جامع « طبقات الفقهاء »
ناميله ديكر بر اثر ي دخی واردر، كه كرك تاريخ
وكرك فقه نقطه نظرندن اهيتي ميدانده در. بو
جسيم جسيم اثرلر صاحب ترجمهك علم وفضلنه وعالم
اسلامه اولان خدمته بر شاهد عادل بولندقرلندن،
زياده مدح وتوصيفنه لزوم كورميورز. — « سير
حلي » مؤلفي اولان (برهان الدين علي حلي) بشقه در.
ابراهيم حلي { ابراهيم بن مصطفى بن ابرا-
اهيم الحلي الحلبي المداري)
اون اينجني قرن هجري نك اعلم علماسي اولوب، علم
وفضيلته بتون عالم اسلامده شهر تشعار اولمشيدي.

قرن مذکور اوائلنده حليده دنياه كلوب، ابتدا
بر صنعتله مشغول ايكن، كوردني بر رؤياك شيخ
صالح مواهي طرفندن واقع تعبيري اوزرينه،
تحصيل علم ايجون، مصره كیدهرك، علوم عقليه سي
تعلم ايله، يدي سنه صكره مملكتته عودتنده، علوم
نقليهك دخی لزوم واحتياجني حس ايتكله، دمشقده
كيدوب، عبدالغني نابلسي كي كبار علما ومشايخدن
فقه وحديث وتفسير وتصوف كي علوم شرعيه سي
تحصيل ايتدكن صكره، ايفاي حج شريف ايجون،
حجازه عزيمته، مکه مكرمه ده دخی تحصيله دوام
ايتش؛ وبعد يته مصره عودت ايدهرك، سيد علي
ضريردن علوم عقليه ونقليه سي استكمال ايله برابر،
مشار اليك تدريسده معاوني اولوب، خيلي استفاده
ايتديكي كي، سائر علمان دخی قراشله، نهايت مأ-
ذون اولوب، « درر مختار » و « هدايت » تدريسنه
باشلامش؛ وذكوات وطلاقت فوق العاده سي حسيبه،
آز زمانده مصرده مشار اليه بلبنان اولوب، هر
طرفدن طلبه علوم هجومله، خلقه تدريسنه بر جم
غفير طويلانغه باشلامشيدى. اوصرده امرای مصر-
يهدن يوسف كتنخدانك امامي اولمش؛ وبونك وفا-
تندن صكره امير عثمان كبره انتساب ايدهرك، خيلي
وظائف وجسائته مالك اولمشيدى. بعض وقوعات
اوزرينه اهالي مصر يه طرفندن بالوكاله درسعادته
ورودنده، صدراعظم بولنان قوجه راغب پاشا
ايله كورشمش؛ وصدر مشاراليه بو ذاتك علم وفضلنه
مفتون اولوب، كندينه خواجه ايدهرك، ياتنه
آليقومشيدى. راغب پاشا حليدن خيلي علوم وقتون
تعلم ايدهرك، استفاده ايتدكن صكره، مصر ملائقيه
كنديسي اعاده ايتك ايتمش ايسده، اشيا سني دخی
كمي يه قومش ايكن، حسب القدر كرى دونوب،
استانبولده قالش؛ وشيخ الاسلام وسائر علماء زمانيله
كسب مناسبت ايدهرك، تدريس علومه باشلامش؛
وموصله سليمانيه پايه سني احراز ايتشيدى. او وقت
بك اختيار وضعيف البنيه اولديني حالده، كجه
وكوندوز مطالعه وتصنيفله اوغراشهرق، سلطان
سلم وآياصوفيه ده تدريس ايدردى؛ وحلقه تدريسنه
بتون پايخت علماسني طويلانغه، استفاده ايدرلر-
دى. ۱۱۹۰ سنه سي ربيع الآخرنده رحلت حقه
نائل اولهرق، بابايوب انصاري حضرتلرينك جوا-

رنده دفن اولتشد. «در مختار». بر حاشیه سی،
«شرح جواهر الکلام»، «نظم السیره»، «شرح
لغزالبهاء العالمی» عنوانی تألیف لری، وعروض،
وفق، معاً وسائر علومه متعلق متعدد رساله لری
دخی وارد.

ابراهیم حلبی { «ابراهیم بن قاسم حلبی»
ماده سنه مراجعت بیوریه. }

ابراهیم حمادی { «ابراهیم بن مسلم حاد»
دی «ماده سنه مراجعت. }

ابراهیم حورانی { «ابراهیم بن ایوب»
ماده سنه مراجعت. }

ابراهیم خان { (سلطان —) «ابراهیم»
ماده لرینک طقوزنجیسنه

مراجعت بیوریه. }

ابراهیم خارجی { «ابراهیم بن عبدالله»
علوی «ماده سنه مرا-

جعت بیوریه. }

ابراهیم خان { هندستانده امیرالامرا علی
مردان خاٹک اوغلی اولوب،

اون برنجی قرن هجریده عالمگیر شاهک زمان سلطنتنده
کشمیر، لاهور، بهار، بنکاله وسائر ممالکده والیک
ایتمش، و بهادر شاهک زمان سلطنتنده وفات ایتمشدر.

ابراهیم خان ترکمانی { (ونام دیگرله —
تواجی) سلطان

مراد ثالث حضرتلری زماننده، ایرانه اولنان محاربات
صره سننده، سفارتله درسعادته کوندرلمش اولان
ذاتدر، که ایران ترکانلرینک اک نفوذلی رؤساندن
اولوب، ابتدا استانبولده خلی حرمت و تعظیبه نائل
اولمش ایسهده، مؤخرأ ظهورایدن وقوعات اوزرینه،
حبسنه لزوم کورلمش؛ وبعده سبیل تخلیه اولنهرق،
برچوق وقت استانبولده قالمش؛ ومعیتی افرادی
وبادن تلف اولمش ایدی.

ابراهیم خان سور { هندستان ملوکندن
سلطان محمد شاه عا-

دلك انیشتهمی اولوب، پادشاه مشارالیهک امرا
ووزراستی کندلی طرفنه جلبله، ۹۶۲ تاریخ هجر-
یسنده دهلی بی ضبط ایدرهک، تحت سلطنته جلوس
ایتمش ایسهده، اسکندر شاه دهلی واکره بی ضبط
ایتمکله، صاحب ترجمه (اوریه) خطه سنه قاجوب،
۹۷۵ تاریخنده اورانک حاکی سلیمان طرفندن قتل
اولتشمشدر.

ابراهیم خدابادی { «ابو اسحاق خدابادی»
ماده سنه مراجعت. }

ابراهیم خراسانی { «ابراهیم بن طهمان»
ماده سنه مراجعت. }

ابراهیم خزای { «ابن منذر» ماده سنه
مراجعت بیوریه. }

ابراهیم خشاوری { «ابراهیمک» ما-
ده سنه مراجعت. }

ابراهیم خلوتی { دمشق شام علما و مشا-
یخنندن شافعی المذهب بر

ذات اولوب، پدرندن تحصیل علم و اخذ طریقت
ایدهرک، سجاده نشین مشیخت اولمش، وحافظیه
مدرسه سنده تدریسه اشتغال ایتمشدر. وقور ومحترم
وعالم بر شیخ اولوب، اواخر عمرنده مشیخی برادری
ابو السعود ترکله، کوشش ازوایه چکلمش،
و ۱۱۱۵ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابراهیم خلیجی { بنی طولون حکمدارلرینک
قاعدلرندن اولوب،

۲۹۲ تاریخنده خلفای عباسیه طرفندن مصر و ا-
لیلکننه تعیین اولنان عیسی بن محمد نوشزی به مخالفت
وعصیان ایتمکله، نوشزی مغلوب اولوب، اسکندر-
به به قاجش؛ و خلیفه مکتفی بالله (فاتک) نام ذاتک
قومانده سیله صاحب ترجمه نک اوزرینه عسکر
کوندرمش؛ و ابراهیم خلیجی بونلری دخی ۲۹۳ ده
عریشده مغلوب ایتمش ایسهده، بعده خلیفه نک
عسکری تزید اولنهرق، واقع اولان محاربه لده
صاحب ترجمه نک آرقداشلی منزه اولغله، نهایت
کندیسی دخی طوتیلوب، سنه مذکورده بغداده
کوندرلمش؛ واوراده حبسه آیتلهرق، وفاتنه قدر
محبدله قالمشدر.

ابراهیم خلیل { «ابراهیم» ماده لرینک
یرنجیسنه مراجعت. }

ابراهیم خلیل افندی { «فندق زاده»
ماده سنه مرا-

جعت بیوریه. }

ابراهیم خواجه { «ابراهیم پاشا» (خوا-
جه —) ماده سنه مرا-

جعت بیوریه. }

ابراهیم خواص { کنیه سی ابو اسحاقدر.
کبار مشایخ صوفیه دن

واولياء اللہدن بر ذات شریفدر. جنید بغدادی
ونوری کبی کبار اولیاء اللہک اقران واصحابندن
ایدی. مقامات وکراماتی و تصوف و حقیقتہ دائر
کلاملری مشهوردر. ۲۹۱ تاریخ هجریسنده بطن
علتندن جامع ریده وفات ایتشددر.

ابراہیم خوزی { «ابراہیم بن یزیدخوزی»
[مادہ سنہ مراجعت.]

ابراہیم خیاری { مدینة منورہ نك اون
برنجی قرن هجری علاء
سندن وفقہای شافعیہ دندر. ۱۰۳۷ شوالندہ تولد
ایدوب، ابتدا پدرندن، بعدہ سید میرماء بخاری
وعیسی بن محمد مغربی وسائر مشاہیر علاء ومشایخندن
اخذ وقرانت ایدہرک، اکثر علومودہ وعلی الخصوص
تاریخندہ ید طولی صاحبی اولمشیدی. محفوظات ومحالہ
ضرائق چوق اولوب، فصاحت لسان وطبیعت
شعرہ سی دخی وار ایدی. پدرینک وفاتندن صکرہ
مدینة منورہ مدارسندن برندہ تدریسلہ اشتغال
ایتش؛ و ۱۰۷۹ تاریخندہ درسعادتہ کلوب،
۱۰۸۰ دە دمشق شامہ کیتش؛ ومتعاقباً ینہ در-
سعادتہ کلہرک، او وقت صدراعظم بولنان مر-
زیفونی مصطفی پاشا طرفسندن پک چوق حرمت
واکرامہ نائل اولمش، ومصر خزینہ سندن تأدیہ او-
لنق اوزرہ، کندیسینہ مستوفی معاش تخصیص او-
لنمشیدی. استانبولدہ عصرک قدوة العباسی اولان
ابو السعود افندی ایلہ دخی ملاقات ومصاحبت
ایتدکدن صکرہ، ینہ شامہ عودتلہ، دمشق، قدس،
رملہ وسائر محافل علماسیلہ مباحثہ ایدہرک، مصرہ
کیتش؛ واورادن مدینة منورہ یہ عودتلہ، ۱۰۸۳
سنہ سی رجندہ فجأة وفات ایتشددر. مولد شریف
حقندہ «خلاصة الابحاث والنقول في الكلام علی قوله
تعالی لقد جاءکم رسول» عنوانی بر تألیفی واردر.
شو قطعہ جملہ اشعارندندر:

وکنت اسائل الزکبان عن
اقام بجمعی ونأت ربوعہ
فلما ذر شارقه منیراً
باقف الطرف عاودہ رجوعہ

ابراہیم دانشمند { «ابراہیم بن محمد دا-
[نشد]» [مادہ سنہ مرا-
جعت بیوریلہ.]

ابراہیم دانی { «ابو اسحاق دانی» مادہ-
[سنہ مراجعت بیوریلہ.]

ابراہیم دربندی { (شیخ —) شروان
{ ملوککندن اولوب،

روایتہ کورہ کندیس ی نوشروان نسلندن اولدینی
حالده، شروان قریہ لرندن بر قریدہ زراعتلہ مشغول
ایکن، اهل شروان بر ریسہ محتاج اولنجہ، بونی
ریس اتخاذ ایتکہ قرار ویرمشلر؛ وکندیس ی کویده
خرمننک یانشدہ باتوب او یومقدہ ایکن، اوستنہ
سلطنت اوتاغنی قورمشلر؛ واولنجہ جہلسی بیعت
ایدوب، تختہ اونورتشلر. صاحب ترجمہ توسیع
ملک واجرای عدالت ایتکہ باشلامش. اوصردہ
تیورلنک او جہتلی تخویف ایتکہ باشلامش، شر-
وانلیر مقاومت ایتک ایستملر سده، شیخ ابراہیم
ایلہ بر جہانگیرہ مقاومت کار عاقل اولدینی آکلا-
یہرق، درحال تیور نامنہ خطبہ اوقومش، وسکہ
ضرب ایتش، وهدایا ایلہ اوکنہ چقہرق، موقعی
وشروانی تخریدن قور تارمشدر. ۸۲۱ تاریخندہ
وفات ایدوب، اوغلی خلیل یرینہ یکمشدر.

ابراہیم دسوقی { اجلہ مشایخ صوفیہ دن
{ کرامات ومقامات صاحبی

بر ذات اولوب، اهل طریق بیندہ مشہور پک چوق
اقوال حکیمہ ومواعظی واردر. ۶۷۶ تاریخندہ،
۴۳ یاشندہ اولدینی حالده، وفات ایتشددر.

ابراہیم دکدجکی { شامک اون ایکنجی
{ عصر هجری علماسندن

اولوب، آبا واجدادی عن اصل ترکان اولدقلمی حالده،
۱۱۰۴ تاریخندہ دمشقده طوغش، وپدریلہ سائر
علمای عصرندن اخذ وقرانت ایلہ، علوم وفنونده
وشعر وادیاتده کسب مہارت ایتمشیدی. ۱۱۳۲
تاریخندہ وبادن وفات ایتشددر. شو برایکی بیت جملہ
اشعارندندر:

اترک الکاس یاندم وهاتہ
ثم نہت کری جفون سقاتہ
واجتل البشر من وجوه النہائی
فصفاء الزمان من مسعداتہ

ابراہیم دمشقی { (بن عبدالرحمن بن عبد
{ الملك بن مروان) شامک

علمای محدثینندن اولوب، ابو عبید محمد حسان بصری
حسانیدن وسائر رجال حدیثندن روایت ایتشددر.

وفاتی ۳۱۹ تاریخ‌نخده واقع اولمشدر. — [«ابن طبایح» ماده‌سنه دخی مراجعت بیوریه.]

ابراهیم دبانلی

(— ابن ابی بکر بن اسماء عیال) نسلی عشره مبشره. دن عبدالرحمن بن عوف حضرت‌ترینه منتهی اولدیغندن، عوفی نسبتیه دخی معروفدر. عن اصل شاملی اولوب، مرده طوغش، واوراده یاشامش ووفات ایتمشدر. خلی المذهب اولوب، حدیث وفقهده متبحریندن اولدیغنی کی، حساب و فرائضده دخی ید طولی احکام بدن ایدی. فقه حنبلییه دائر بر قاج جلددن عبارت اولان «منتهی الارادات شرحی»، ایکی جلد اوزرینه «مناسک الحج» و فرائض و حسابه دائر بر قاج رساله سی واردر. حسن اخلاق و کرم و سخاوت صاحبی اولوب، عقل و تدبیر و تجربه‌سی دخی اولغله، کندیسنه هر طرفدن مراجعت اولنوردی. ۱۰۳۰ تاریخ‌نخده طوغوب، ۱۰۹۴ تاریخ‌نخده فجأة وفات ایتمشدر.

ابراهیم دهستانی

بر ذات اولوب، شیخ محمد قصاب و سائر اکابر مشایخه صحبت ایتمشدر. تصوف و موعظه‌یه دائر بعض اقوال حکیمیه سی واردر.

ابراهیم راعی

(— بن مراد بن ابراهیم) شام علما و شاعرانندن او. لوب، ۱۱۰۰ تاریخ‌نخده عبدالغنی نابلسینک معیتده بقاع و بلبلکه، و ۲۱۰۱ ده قدسه سیاحت ایتمش، و شیخ مشارالیهک توجه و محبتنی قزانشیدی. ادیب و بلیغ بر ذات اولوب، ۱۱۳۸ تاریخ‌نخده وفات ایتمشدر. شو قطعه جله اشعارنددر:

بدیع جمال انجیل الفصن قدّه
لقد تاه فی ذاک الجمال وعریدا
لکن ضل قلبي فی دخی لیل شعره
فمن وجهه قد لاج نور لنا هدی

ابراهیم رباطلی

(هراث کبار مشایخندن او) ابراهیم ستنبه‌نک مرید. لزندن اولوب، شیخ مشارالیه ایل بر وقت سیاحت ایتمشدر. بو دخی شیخی کبی طریق توکل رجا‌لندنر.

ابراهیم رطبی

(ابن رطبی اسمیه دخی قرن هجری علما وفقهاسندن اولوب، قاضی القضاة روح بن احمد حدیثی و سائر مشاهیر فقهاییه نیابه

اجرای احکام شرعیه ایتمش؛ و ۵۲۷ ده وفات ایتمشدر. (کرخ جدان) دن اولغله، ککرخی دخی دنیلیر.

ابراهیم رقی

(«ابراهیم بن احمد رقی» ماده‌سنه مراجعت بیوریه.)

ابراهیم رود

ایرانک کرمان خطه سنده بر نهردر، که بلوچستان حدو. دندن نیهانله، هرمن جزیره سنک قارشیننده بحر فاه. رسه منصب اولور. مجرای ۴۵۰ کیلو متره قدر. در. بو نهره (کرمان) و (سرجان) دخی دیرلر.

ابراهیم رومی

(— بن علی) آراهه جیلر اوجاغنک ریشی اولوب، عالم و فاضل بر ذات ایدی. ۱۱۸۹ تاریخ‌نخده، حجه کیدرکن، یولده وفات ایتمشدر. اسماء کتب حقنده کاتب چلبینک «کشف الظنون» عنوانی اثر قیمتدار. رینه بر ذیل یازمش، و صدرالشریعه کتابینی ترجمه ایتمشدر. بو ایکی اثر علم و فضلنه برهاندر.

ابراهیم رومی

(— بن محمد ملطی) عن درسعاده و رودله، شیخ الاسلام فیض‌الله حسینی افندینک خدمتده بولنش؛ و علی العنناد دور مداه. رسله، اسکدارده قاضی اولدقدن صکره، ۱۱۹۱ تاریخ‌نخده شام، و بعده مدینه منوره ملاسی اولمش؛ و مؤخرآینه شامه تحویل مأموریتله، بعده درسعا. دته عودتده ۱۱۹۷ ده وفات ایتمشدر.

ابراهیم زبال

شامک اون ایکنجی قرن هجری مشایخندن وارباب جذب و استغراقدن اولوب، تاریخ ولادت و وفاتی معلوم اوله‌مامشدر.

ابراهیم زبدانی

(ابن احده اسمیه دخی دن و محدثیندن عالم و فاضل بر ذات ایدی. دمشقده توطن ایله، حساب و فرائضی صالحیه‌ده کی عمریه مدرسه سنک مدرسی محمد بن ابراهیم نجدین، و حدیثی بدرغزی و ابن طولون حنفی و سائر محدثیندن اخذ و قرائت ایتدکدن صکره، مدرسه مذکوره‌نک قاره. شیننده کی صبیان مکینه معلم اولمش؛ و بعده سلیمیه مدرسه‌سنده تدریس فتونه باشلامش، و طلبه‌سی میا. ننده مؤخرآ کسب شهرت ایدن بعض علما دخی بو.

نقشدر. ۹۲۱ تاریخنده طوغوب، ۱۰۱۰ ویا ۱۰۱۲ تاریخنده وفات ایتکله، چوق یشامش، وچوق سیاحتلر ایتشدر. شامک (زبدان) ناحیه - سندن اولمقله زبدانی نسبتیله معروفدر.

ابراهیم زجاج } «زجاج» ماده سته مرا-
جعت بیوریه.

ابراهیم زجاجی } «ابراهیم بن یوسف
زجاجی» ماده سته مرا-
جعت بیوریه.

ابراهیم زهری } «ابراهیم بن عبدالرحمن
زهری» ماده سته مرا-
جعت بیوریه.

ابراهیم زیادی } (ابو اسحاق ابراهیم بن
سفیان زیادی) قدمای

نخویوندن اولوب، زید بن سلمه نك اولانددر. کندسی اصمعیدن وسائر مشاهیر علمادان اخذ و قرا- نت ایده رک، کندیسندن دخی مشاهیر نخویوندن مبرد وسائر نخویون قرائت ایتشدر. سیویک نحوه دأثر اولان کتاب مشهورینک بعض محلیینه اعتراضلری و بوکتاب حقنده بعض نکته لری، أمثال حقنده بر کتانی و «کتاب القلط والشکل» ایله «کتاب تنقیق الاخبار» عنوانلی دیگر ایکی اثری وارد. تاریخ ولادت و وفاته دسترس اولنممد- یسه ده، هر حالده اصمعی ومبردله معاصر اولدیغی آکلاشیلور.

ابراهیم زیادی } «ابراهیم بن عجیب زی-
ادی» ماده سته مراجعت.

ابراهیم سامری } شمس الحکماء لقبیله
معروف اولوب،

مشاهیر حکما و اطباء عربددر. صلاح الدین ایوبی حضرتلرینک اطبا سندن ورجالندن ایدی. طبه شهرت شایعه صاحبی اولان مذهب الدین یوسف بن ابی سعید بن خلف سامری فن طبی صاحب ترجمه دن اخذ وتعلم ایتشدر.

ابراهیم سامری } «ابراهیم بن خلف
سامری» ماده سته
مراجعت بیوریه.

ابراهیم ستنه } کنیه سی ابو اسحاقدر.
کبار اولیاء اللهدن اولوب،
ابراهیم بن ادهم و بایزید بسطامی کبی کبار مشایخله

صحبت ایتش؛ و مشارالیه ابراهیم بن ادهم ارشاد و دلالتیله بر وقت کسب و کارله مشغول اولوب، قزاندیغی کافه فقرایه تصدق ایدردی. بعده ینه او حضرتک دلالتیله ترک ماسوی ایده رک، یالین آیاق بادیه پیا اولمش، و بو حالده ایفای حج شریف ایتشیدی. عن اصل کرماندن اولوب، هرانده اقامت ایتدیکیچون، (هروی) نسبتیله معروفدر. قبری قزوینده زیارتگاه انامدر. تصوف و حقیقته متعلق اقوال و مقاماتی چوقدر.

ابراهیم سعدی } «ابراهیم بن عبدالله
سعدی» ماده سته
مراجعت بیوریه.

ابراهیم سفرجلانی } شامک اون برنجی
قرن هجری ادبا

و شعر اسندن اولوب، ۱۰۵۵ تاریخنده دمشقده طوغش؛ و علوم ریاضیه ده کسب مهارت ایتدکن صکره، ادبیاته اختیار اختصاصله، اشعار بلیغه سیله شهرت بولمشدر. ۱۱۱۲ تاریخنده وفات ایتشدر. تجارتله مشغول اولدیغی حالده، بو صنعتله علوم ریاه ضیه و شعر کی اضداددن معدود اوج شینی کندینده جمع ایتشیدی. مرتب دیوانی وارد. شوقطعه جلّه اشعارنددر :

لما غدت وجناته مرقومه
بعذاره وازداد وجد عبه
نادی الشقیق پهازیرجد صدغه
یا صاحی هذا العقیق فقف به

ابراهیم سقا } ابتدای حالنده دمشق قلعه-
سند صو صانعله مشغول

بولندیغدن، بو اسمله شهرت بولمشدر. بعده درسعا- دته گلهرک، تحصیل علیه قویئش؛ و علی الخصوص قرائت قرآن کریم و تجویده فوق العاده مهارت پیدا ایتکله، حضرت ابا ایوب انصاری جامع شریفنده امام اولمشیدی. قرق سنه قدر استانبولده قالدقن صکره، شامده کی مدرسه جوزیه مدرسلکنی آله رق، دمشقه عودت ایتش؛ و بعده کوزلری وال و یاقلری سقط اولمش ایسه ده، ینه جامع امیه ده وعظ و تدریسه اشتغالدن ال چکه مشیدی. عومک حرمت و رعایتنه مظهر اولوب، درس و وعظنه یک چوق خلق طولانیردی. ۱۰۷۹ تاریخنده ارمحال ایتشدر.

ابراهیم سوادى } «ابو اسحاق سوادى»
ماده سته مراجعت.

ابراهيم سؤالاتى { [ابراهيم بن عبدالرحمن سؤالاتى] ماده سنه مراجعت بيوريه.]

ابراهيم سوسى { مغرب اقصى علماسندن اولوب، علوم رياضيه وهيت ونجوم ووفق وسائر فنونده يد طولى صاحبي ايدى. وطنى اولان (سوسه) ده بر مدت تدريسله اشتغالدن صكره، مرا كشه كيده رك، شهر مذكور مفتيى محمد بن سعيد وسائر علمادان اخذ وقرانت؛ وبعده فاسه كيدوب، اورانك علماسندن دخی استفاده واکال تحصيل ايله، ارض دلاده كى زاء. ويه ده اختيار اقامت ايتمشيدى. مغربه ايكن علم وفقه دائر رساله مرجاني نظمه چكش؛ واستفاده ايتديكى علمادان اسملى محمد اولان يتش ذاتك ترجمه حالرينى جامع بر كتاب تأليف ايتشيدى. ۱۰۷۵ تا ريخنده مصره كلهرك، اوراده دخی كبار علمادان بعدالاستفاده، مكه مكرمه يه رحلتله، وفاتنه دك او راده قالوب، ۱۰۷۷ ده ارتحال ايتمشدر. طبيعت شعريه سى دخی اولوب، شو بر ايكي بيت جملۀ اشعار ننددر:

يامن رماني بسهم اللحظ في مضي
او حشنتي وحشوت القلب نار غضا
كسرت جفني بتكسير الجفون كا
نصبت حالي لاسهام الجفا غرضا

ابراهيم شاه { كشميري فتح ايله، اوج دفعه محمد شاهك اوغليدر. ۹۳۱ تاريخ هجري سنده كشميرك صاحب قديمى اولان (ملك كاجى جك) شاه محمدك حاميسى اولان دهلى حاكى شاه ابراهيم لو دينك مغلوبيتدن بالاستفاده، محمد شاهى حبس ايله اوغلى صاحب ترجمه ابراهيم شاهى تخنه اجلاس ايتكله، ابراهيم شاه دخی مرقومى وزير مستقل اتخاذا ايتمشيدى. مرقوم ملك (كاجى جك) ك كشميردن طرد ايتش اولدينى ابدال ماركى تيمور سلاله سندن اولان بابر شاهه اتجا، وكشميري فتح ايجون كنديسته عسكر ترفيقي استندا ايتكله، مستوفى بر عسكرله هجوم ايدوب، ملك كاجى جكى ابراهيم شاهدن آرلغه دعوت ايتش ايسه ده، مرقوم موافقت ايتديكندن، محاربه واقع اولوب، ملكك عسكرى منهزم، وكنديسى طاغله فاجفه مجبور، وصاحب ترجمه

دخی او صره ده نابيد اولمشدى. مدت سلطنتى ۸ آيدر. كندي سندن صكره اوغلى نازك شاه جلوس ايتش، ومؤخرأ پدرى محمد شاه در دنجى دفعه اوله رق كشمير شاهى اولمشيدى.

ابراهيم شاه { آنف الترجه ابراهيم شاهك (تورونى و نازك شاهك اوغليدر. ۹۹۳ تاريخنده كشمير تخنه اجلاس او لنوب، جك خاندانك حكم ونفوذى تحتده اوله رقى، اسمأ بش آى حكومت سور دكدن صكره، او صره ده كشميرده لايقطع وقوع بولمقه اولان انقلاب بلك برنده كنديسى اسقاطله، برادري اسماعيل شاه اجلاس اولمشدى.

ابراهيم شرقى { (شاه —) سكرنجى قرن هجرى او اخرنده هندك شرق طرفنده ظهور ايله (جونپور) شيرينى پايتخت اتخاذايدن دولت شريفه نك اوچنجى پادشاهى او لوب، برادري مبارك شاهك وفاتى اوزرينه، ۸۰۴ تاريخنده تخنه جلوس ايتش؛ ودهلى حكمدار ليله بالدفعات محاربه ايدهرك، بر جوق يرل ضبطله ماما لكنى توسيع ايتمشيدى. فوق العاده عادل ومدبر بر پادشاه اولوب، علوم وفنون وصنایى حايه ايتكله، هندستانك هر طرفندن ايران وافغانستان جهتلرندن علما وارباب فن وحرقت دركاهنه كلهرك، جونپور شهرى هندستانك وبلكه بشون شرقك اك بيوك دارالعالى حكمنه چكمشيدى. اك زياده حرمت والتقاء تنه مظهر اولان علماك برى ده تأليفات كثيره سيله شهرق عالمكبر اولان «فتاوى ابراهيم» شاهيه صاحبي قاضى شهاب الدين ايدى ايدى. ابراهيم شاه الكا سنده زراعتك دخی فوق العاده ترقى وتوسعه خدمت ايتمشيدى. ۸۴۴ و بر روايته كوره ۸۴۰ تاريخنده وفات ايدوب، اوغلى سلطان محمود جانشينى اولشدر.

ابراهيم شروانى { [ابراهيم دريندى] ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم شكافى { [ابراهيم بن مسلم شكافى] ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم شكستانى { (ابو اسحاق ابراهيم بن اسحاق شكستانى)

قدملى محدثندن اولوب، سمرقند جوارنده واقع

شکستادن نشأت ایتش؛ وخراسان وعراقه سیاحت
ایده رك، كیدیسی ازهر بن یونس عبدی وابو نعیم
فضل بن دکین وسائر رجالدن، وکندیستدن دخی
مسعود بن کامل روایت ایتشدرد.

ابراهیم شیبانی { «ابراهیم بن بکر شیبانی»
[نی «ماده سنه مراجعت»]

ابراهیم شیرازی { «ابواسحاق شیرازی»
[ماده سنه مراجعت]

ابراهیم صائب پاشا { دور سلطان محمود
ثانی اواخر پادشاه دور

سلطان مجید رجاندن اولوب، صدارت کتختدالغی،
دفتر امینلکی، دفتر دارلق ودعاوی نظارتی کچی
بعض خدماتده بولنه رقی، بعده وزارتله مالیه ناظری
ومتعاقباً مجلس والا رئیس اولوش؛ و بعض ولایتلر
والیلکنده بولندقدن صکره، مجلس والا اعضاستدن
ایکن، ۱۲۶۵ تاریخده وفات ایتشدرد.

ابراهیم صابی { (ابو اسحاق ابراهیم بن
هلال بن ابراهیم بن زهرون

بن حبون حرانی صابی) دردنجی عصر هجریسک
اک مشهور منشی وشاعر لرندن اولوب، بغدادده هم
خلیفه عباسی به هم آل بویه دن عزالدوله بختیار بن
مغراالدوله به کاتبک ایدر ایدی. ۴۳۹ تاریخده
رساله مأمور اولوب، یازدینی بلیغ ومؤثر مکتوبلرله
غضالدوله بن بویه بی دلکیر ایتش اولدیغندن،
عزالدوله قتل اولوب، بغداد عضدالدوله نك ضبطنه
کچجه، ۳۶۷ ده صاحب ترجمه بی حبس ایتش،
وفیک آباخی آلتنده ایدریمک ایستمش ایسه ده، بعض
ذواتک شفاعتی اوزرینه، دولت دیلمیه نك تاریخی
یازمق شرطله، عفو واطلاق ایتشیدی. صاحب
ترجمه نك فصاحت وبلاغتله مشهور مکتوبلری
ولطیف اشعار و واردرد. ابراهیم صابی مشرک او-
لوب، عزالدوله کندیسینی اسلامه کتیرمکه جهد
ایتش ایسه ده، دینده پک متعصب اولدیغندن، موفق
اوله مامشدر. (بن) استنده بر سیاه کوله سی اولوب،
کندیسنه محبتی اولدیغندن، بو باده سویلدیکی شو
قطعه جله اشعارندرد.

قد قال یمن وهو اسود للذی
بیاضه استعمل علو الختان
ما فخر وجهك بالبیاض وهل تری
ان قد اقدت به مزید محاسن

ولوان منی قبه خلا زانه
ولوان منه فی خلا شانی

۳۸۴ سنه سی شوالنده، ۷۱ یاشنده اولدینی
حالدده، وفات ایدوب، شعردن شریف رضی، مر-
ثیه اوله رقی، حقتده مشهور قصیده دالیه بی سولطشدر،
که مطلبی شودر:

ارأیت من حملوا علی الا عواد
ارأیت کیف خبیا ضیاء النادی

بو شاعر شریف اولدینی خالدده، بر مشرکه مرثیه
سویلسنی تقیج ایدنلره، بنم مرثیم اونک علم وفصلنه
عاندرد جوابی ویرمشدر.

ابراهیم صارم پاشا { سلطان عبدالمجید
خان دوری صدر

اعظملرندرد. آياصوفیه تره دارلرندن حافظ موسی
افندیسک اوغلی اولوب، ۱۲۱۶ تاریخده دنیا به
کلش؛ و بر مقدار تحصیل ایتدکدن صکره، دیوان
همایون قلمنه دوامله، صنعت کتابتی تحصیله باشلا-
مش؛ و آز مدت ظرفنده مسه نویسان سلکنه دخول
ایله، رئیس الکتاب سلیمان نجیب افندی به داماد
اولوب، ۱۲۳۸ تاریخلرنده خواجکانلق رتبه سنی
احرازله، مؤخرآ آمدی خلفالغنه انتقال ایتش؛
و او وقت آمدی دیوان همایون بولسان مصطفی پاد-
شاه ۱۲۴۸ ده مأموراً مصره عزیمتده یرینه وکیل
قالمشیدی. سنه مذکورده آمدی وکالتی عهده سنده
اولدینی خالدده مقاطعه، و ۴۹ ده اقلام سبعة خوا-
جه لکننه نائل اولمش؛ و بعض وزرا قبو کتختدالغنه
دخی نصب اولتمشیدی. بعده روسیه محاربه سندن بری
ملکیتینده قالدوب، اورادن حرکی مشروط ومقرر
اولغله، مأموراً ملکیتینده عزیمتله، عودتنده، بکلکچی
دیوان همایون وکالتنه تعیین اولمش، و ۱۲۵۳ ده اصلا-
له بکلکچی دیوان همایون اولمشدر. ینه او سنه
انکلتره قرالی دردنجی کلیوم وفات ایتمکله، قرانجه
ویقتدوریا جلوس ایتدیگندن، اجرای تبریک وتعزیت
ایچون، ومصطفی رشید پاشاه یرینه لوندرد سفیری
قالق اوزره، یوک ایچیلک عنوانله وخارجیه مستشار-
لغی پایه سیله لوندرد به عزیمت ایتشدرد. بر سنه صکره
در سعادتده عودتله باب عالیده کی دار شوری اعضالغنه
تعیین، و بر قاج آی صکره داخلیه مستشارلغنه نقل،
وامور نافعده ریاستی دخی عهده سنه علاوه اولتمشدر.

شناس و مجلس آرا بر ذات ایدی. آنجی شرعی تکلفدن
و غرائب الفاظدن خالی دکلدر. هجویدلری زیاده در.
۱۰۸۸ تاریخنده وفات ایتشددر. اسماعیل جرشى
حقنده سويلش اولدینی شوقطعه جله هجو یاننددر:

ان الجمال الجرشى
مثل المفق القرشى
یود من یسمعه
لسو ابتلى بالطرش

ابراهیم صایحانی { کنیه سى ابو اسحاق
ولقبى برهان الدیندر.

شام علما و فقها سندن اولوب، ۱۱۳۲ تاریخنده غزه
ده طوغش؛ و قاهره یه رحلتله، حسن مقدسی و ابو
السعود حنفی کي علادن تحصیل علوم ایتدکدن صکره،
دمشقه کلدرك، فتوی امینی اولمش؛ و ۱۱۹۷ ده
شهر مذکورده وفات ایتشددر. علوم شرعیه ده ید
طولی صاحبی اولدینی کي، ریاضیات و فلکیات ده
وقوف نامی وار ایدی. ربع مقنطر حقنده بر رساله
سیله بر عروض رساله سى و ابن شخه نك فرائض کتبه
بنه بر شرحی وارددر.

ابراهیم صیلی { (صادك كسره و یا ضمه سیله
و برنجی بانك قتحه سیله)

ابن ابی الحرم اسمیله دخی معروفدر. مدینه منوره نك
اون برنجی قرن هجری علما سندن اولوب، علوم
وفنون متنوعده زماننك فریدی ایدی. فوق العاده
اخلاق حسنه ایله متصف اولوب، زیاده سیله منم
و خیرخواه و فقرپرور بر ذات ایدی. پدرندن و سائر
علای عصرندن تکبیل تحصیل ایتدکدن صکره، مدینه
منوره ده تدریسه مشغول اولوب، علم و فضلندن پك
چوق ذوات مستفید اولمشلردر. وفاتی ۱۰۵۶ تا
ریخنده واقع اولمشدر. طبیعت شرعی سى دخی اولوب،
سهل و تکلف سز اشعارى وارددر. شوقطعه اوجه دندر:

لما یدا مبيضاً
والقلب مشتاق الیه
نادیت هذا قاتلی
و الراية البيضاء علیه

ابراهیم صمدی { (ابراهیم بن احمد بن
بن داود بن مسلم بن محمد

صمدی) شام علما سندن و فقها شافعیه دن صاخ و متقی
بر ذات اولوب، جامع امویده شافعی امامی ایدی.
شمس میدانی و نجم غزی و سائر علادن تحصیل ایدوب،
بعده و عظ و تدریسه اشتغال ایتش، و ۱۰۵۴ تاریخنده

۱۲۵۵ تاریخنده سلطان عبدالمجید خان حضرت تریك
جلوسلرنده مأموریتی ابقا اولمش ایسه ده، متعاقباً
عزل اولنهرق، بعده جلوس همایونی مبشر نامه
همایونی حاملاً فوق العاده مرخص و بیوك الپچی عنوان
یله طهرانه اعزام اولمشدر. برسنه صکره عودتله
صیدا ایالتی دفتر دارلغنه تعیین اولمش ایسه ده، وجود
جه تمحلی اولدیغندن، استعفا ایدرك، ۵۷ هـ مجلس
والای احکام عدلیه اعضالغنه، و متعاقباً تجارت نظام
رتنه نصب اولمش ایسه ده، بر قاج آی مرورنده نظام
رت مذکورده لغو اولغله، سنه مذکورده اوآخرنده
رتبه حالیه سى اولان اولی صنف اولیله خارجیه ناظرى
اولمشدر. ۵۹ تاریخنده عزل اولنهرق، ینه مجلس
والای احکام عدلیه اعضالغنه، و ۶۰ سنه سى اول-
ئنده ثانیاً لوندرك سفارتنه تعیین اولمش، و مؤخرآ
پارس سفارتنه تحویل مأموریت ایتش ایسه ده، یكى
عمل مأموریتنه کیمزدن، ثانیاً تجارت نظارتی توجیه یله
استانبوله جلب، و سنه مذکورده اوآخرنده زراعت
نظارتی دخی مأموریتنه علاوه اولمشدر. ۶۲ سنه
سنده عزل اولنهرق، متعاقباً در سعادت امتعه کرکی
نظارتنه نصب اولمش ایسه ده، سنه مذکورده اوآخرنده
رتبه بالا ایله صدارت مستشاری اولمش؛ و ۶۳ سنه
سى ربع الاولنده رتبه وزارتله مالیه نظارتنه، و بر
سنه صکره مجلس والا ریاستنه تعیین اولنهرق، ۶۴
سنه سى جادى الاولاسنده مسند صدارت عظمایه
صعود ایتشددر. ۳ آی ایله ۱۹ کون صدارتدن صکره
عزل اولنوب، بر مدت معزول قالدقندن صکره، ۶۵
سنه سى شوالنده خداوندکار ایالتی والیلککنه نصب
اولنهرق، ایكى سنه بروسده قالدقندن صکره، ۶۹
سنه سى ربع الاآخرنده طربزون و ملحقاتی والیلککنه
نصب، و سنه مذکورده ذی القعدة سنده عزل ایله، در-
سعادت عودت ایتش؛ و ۱۲۷۰ سنه سى ذی الحجه
سنك ۶ سنده ۶۵ یاشلرنده اولدینی حالده، وفات
ایتشددر. اولدقجه کاتب و کارآشنا بر ذات ایدی.

ابراهیم صالحی { ابن غزال اسمیله دخی
معروف اولوب، شام

ادباً و شعرا سندندر. ۱۰۰۸ تاریخنده طوغوب،
تحصیل علم ایتدکدن صکره، بر مدت صالحیه محکمه سنده
کاتیک ایتش؛ بعده بعض نیابتلرده بولمشدر. از برنده
پك چوق اشعار و نوادر و حکایات بولنوب، نکته

رحمت حقہ فائل اولمشدر۔ — ذکرى سبقت ایدن
ابراهيم بن مسلم صمایدن (واعظ) لقبيله تمیمز اولنور.
[«ابراهيم بن مسلم صمادی» ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم صولی { «ابراهيم بن عباس صو-
لی» ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم صیاد { کنیه سی ابو اسحاقدر.
بغدادك قدماى مشایخندن

وکیار اولیاءالهدن اولوب، جنید بغدادی، معروف
کرخی و سمری سقطی کی اولیاءاللهه محبت ایتمشدر.
تصوف و حقیقته متعلق بعض اقوال و مقاماتی واردر.

ابراهيم طبابخ { ملوک سلجوقیه دن قلی
آرسلانک آنجیسی و امکدا.

ری اولوب، پادشاه مشارالیه اولادینه دخی ارثا
انتقال ایتک شرطیله، مرعش سنجاغی و پرش اولمغله،
صاحب ترجمه بر مدت مرعشده اجرای حکومت
ایتدکن صکره، لاجل التداوی حلبه کیدوب، او-
راده وفات ایتش؛ و مرعش سنجاغی اوغلنه
قالمشیدی.

ابراهيم طبری { (رضی الدین ابراهيم بن
محمد بن ابراهيم طبری)

مشاهیر علما و محدثیندن و فقهای شافعیه دن اولوب،
شعیب ابن جبریدن روایت ایتش؛ و ۷۲۲ تار-
یخنده، ۸۶ یاشنده اولدینی حالده، وفات ایتمشدر.

ابراهيم طنزی { (بن عبدالله) جزیره ابن
عمرده واقع طنزه بلده.

سندن عالم و شاعر بر ذات اولوب، ۵۶۰ تاریخلرنده
بر حیات بولنمشدر. وطنی حقنده سولیش اولدینی
شو قطعه شایان ایراددر:

وانی لمشتاق ال ارض طنزه
وان خانی بعد التفرق اخوانی
سقی الله ارضا ان ظفرت بتریها
تکلت بهامن شدة الشوق اجفانی

ابراهيم عادل شاه { هندستانك جنوب
جهتند یعنی دکن

قطعه سنده حکم سورمش اولان عادل شاهیه سلاله-
له سنك دردنجی پادشاهی اولوب، ایکنجی پادشاه
اولان اسماعیل شاهك اوغلی، و سلاله نك بانسی او-
لان یوسف شاهك تورویدر. هند تاریخلرنك
روایتنه و اوراجه منتشر اولان بر اعتقاده کوره،
کویا مشارالیه یوسف شاه سلاله طاهره عثمانیه

منسوب اولوب، ابوالغازی سلطان محمد خان تانی
حضرتلرنك برادری ایمشده، حضرت فاتحك جلوه
سنده اعدای مقرر اولدیغندن، والده سی طرفندن
قور تاریلوب، یرینه بر ایرانی اسیرجیدن آلان بر
کوله اعدام اولنش؛ و کندیسی اسیرجیه تسلیم او-
لنهرق، کوله قیافتنده ایرانه سوق اولنش؛ و او-
رادن کندیسنه قجلی ایدن حضر علیه السلامك دلا-
لتیله هندستانه کیده رك، اوراده پادشاهلقه نائل
اولمش. هر حالده بو سلاله ترك جنسنه منسوبدر.
صاحب ترجمه برادری ملو عادل شاهك سقوطندن
صکره، ۹۴۱ تاریخنده جلوس ایله، ۲۴ سنه
ایله بر قاج آی سلطنت سور دکن صکره، ۹۶۵
تاریخنده وفات ایدوب، اوغلی علی عادلشاه خلنی
اولمشدر. غایت جسور و فعال بر ذات اولوب،
مدت سلطنتی قومشوری اولان هند ملوکیله مح-
ربه ایله پیکیره مشدر. بو سلاله در برنجی اولهرق
الکاسندن شیعیلکی رفع ایله مذهب خنقی ترویج
ایدن بودر. تبعه سنك شیعیلره مناسباتی کمک
ایچون، الکاسنده بولسان ایرانیلری دخی تبعید
و تبرید ایتش، و فارسی لساننی ترکله، اردو لساننی
لسان رسمی اتخاذ ایتلشدر. مرکز سلطنتی (بیجاپور)
شهری ایدی.

ابراهيم عادل شاه ثانی { ملوک عادلشاه
هیهدن آنف

الترجمه ابراهيم عادل شاهك تورونی و طهماسب شاه
هك اوغلی اولوب، عمیچه سی علی عادل شاهك قتلی
اوزرنه، ۹۸۸ ده تخته جلوس ایتش؛ و بر خلی
وقت همجوار اولان حکمدارلره محاربه ده بولنوب،
بعده تیمورلنكك سلاله سندن اولان اکبر شاهك
عسکری بونك اکثر ممالکنی ضبط ایتمشدر. صاحب
ترجمه ۳۸ سنه حکومت سور دکن صکره، ۱۰۳۶
تاریخنده وفات ایتمشدر. مکمل بر جامع شریف بنا
ایدوب، جوارنده کی تره سی دخی مکمنیندر. هندستان
مورخلرندن مشهور محمد قاسم فرشته بونك منظور
ولطیف دیده لرندن اولوب، «تاریخ فرشته» عنوانیه
معروف اولان تاریخی بونك امریله یازمشدر.

ابراهيم عبدنی { (برهان الدین —) مکه
مکرمه نك اونجی قرن

هجری علما و شعرا سندن بر ذات اولوب، ۱۰۲۴ تاد

ریخته، یمنش یاشی متجاوز اولدینی حالده، وفات
ایتشد. شرفانک مدحنه دائر قصادی وسائر اشعا
ری وارد. شو برایکی بیت برقصیده سندندر:

لا ارق الله من بالسقم ارقی
ولاثنی سقم لحظ منه اسقمی
ولا طفا جر خد منه ملتعبا
وان یکن بالجفا والصد ارقی

ابراهیم عدوی } [«ابراهیم بن نعیم»
ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم عراقی } [«ابو اسحاق عراقی»
ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم عصمت بك } پیری زاده یحیی
بکک اوغلی او.

لوب، علی الاصول قطع مراتب علیه ایله، ۱۲۶۴
تاریخنده استانبول قاضیسی، و ۶۷ ده آناطولی قاه
ضمیمه کیری اولمش؛ و ۱۲۷۰ ده مجلس معارف ریاسته
نعمین اولنه رق، ۷۲ سنه سی ربیع الاولک دردنجی
کونی ارتحال ایتشد.

ابراهیم عطار } (شیخ ابراهیم بن حسین
عطار) ابراهیم بن صراف
اسمیه دخی معروفدر. [«ابراهیم بن صراف» ماده
سنه مراجعت بیوریه.]

ابراهیم عقیلی } [«ابراهیم بن قریش
عقیلی» ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.]

ابراهیم علوی } (بن محمد بن یحیی بن
عبدالله بن محمد بن عمر بن
علی بن ابی طالب) صوفی لقبیه معروفدر. هجرت
نبویه نک ۲۵۱ تاریخنده صعیده مصرده ظهور ایله،
(اسنا) شهرینی ضبط، و ابن طولونک سوق ابتدیکی
عسکری مغلوب ایتش ایسه ده، بر ایکنجی سریه
طرفندن منہزم اولوب، واحله طوغری قاجش؛
و ۲۵۹ تاریخنده ینہ صعیده عودتله، (اشمونین) ی
ضبط ایتش ایسه ده، رؤسای مصریه دن ابو عبدالرحمن
عمری ایله واقع اولان محاربه ده ینہ مغلوب اولوب،
اسوان جهته کیتش؛ و اوجهتی استیلا ایتش ایسه ده،
ابن طولون طرفندن سوق اولنان عسکره مقاومت
ایده میوب، (عیذاب)، و اورادن بحر احمری تجا-
وزله مکہ مکرمه یه کیتدیکي حالده، مکہ والیسی طر-
فندن طویلوب، ابن طولونه کوندرلش؛ و بر مدت

بونک حبسنده قالدقندن صکره، اطلاق اولنه رق،
مدینه منوره یه چکلمش؛ و اوراده وفات ایتشد.

ابراهیم علوی } [«ابراهیم بن عبدالله
علوی» ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.]

ابراهیم عمادی } (بن عبدالرحمن بن محمد
ابن عماد الدین دمشق)

شامک اون برنجی قرن هجری علما وادبا سندن او-
لوب، علم وفضل وفصاحت و بلاغتله متصف، محفو-
ظاتی چوق و مجلس آرا بر ذات ایدی. ۱۰۱۲ تا-
ریخنده طوغوب، ۱۰۷۸ تاریخنده وفات ایتشد.
لطیف و سلیس شعری اولوب، شوقطعه جله اشعا-
رندندر:

لا تحش من شدة ولا نصب
ولقی بفضل الاله وابتهج
وارج اذا امنت هم نازلة
فاخر السهم اول الفرج

ابراهیم عمادی } [«ابن کسبانی» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابراهیم غافقی } [«ابراهیم بن عبدالله غا-
فی» ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم غرناطی } (ابو اسحاق ابراهیم
بن محمد الساحلی القرنا-

طی) اندلس عیاسندن برادیب فاضل اولوب، ۷۲۴
تاریخنده شرقه سیاحت ایتش، و ینہ او سنه عودت
ایدوب، ۷۴۰ تاریخندن صکره جه مراکشده وفات
ایتشد.

ابراهیم غزالی } [«ابراهیم صالحی» ما-
ده سنه مراجعت.]

ابراهیم غزنوی } [«ابراهیم بن مسعود»
ماده سنه مراجعت.]

ابراهیم غزنی } سلجوقی طغرل بکک زما-
ننده ۴۴۶ تاریخنده
خروجله (دسکره) و (رشفقا) وسائر بعض قصبه
وقلعه لری ضبط ایتشدی.

ابراهیم غزنی } (کنیه سی ابو اسحاق او-
لوب، اشپی مخلصیه دخی

معروفدر. مشاهیر شعرای عربدن اولوب، فلسطین
ساحلنده کی غزه شهرنده ۴۴۱ تاریخنده طوغش؛
و شامه رحلتله، اورانک عیاسندن اخذ وقرانت
ایتدکن صکره، بغداده کیره رک، مدت مدیده مد-

رسه نظامیده اقامت ایتش؛ ومدحیه و مرثیه
نظمده شهرت بولمشیدی. بعده خراسان طرفلرینه
کیدوب، بر خیلی وقت دور و سیاحت، و اورالده
کسب صیت و شهرت ایتش؛ و نهایت مروود بلخه
کیدرکن، ۵۲۴ تاریخنده یولده و فات ایدوب، جند
زه سی بلخه نقل و دفن اولمشدر. شو قطعه جمله
اشعارنددر :

خذ ماصفالك فالحيوة غرور
والدهر يعدل تارة ويجور
هو مذنب وعلاك من حسنة
كالنار محرقة وفيها النور
بادر فان الوقت سيف قاطع
والعمر جيش والشباب امير

صاحب ترجمه بر آردلق شعری ترك ایتش اولدیغدن،
سبئی صورانلره شو قطعه ایله جواب ویرمشیدی :

قالوا هجرت الشعر قلت ضرورة
باب البواعث والدواعی مقلق
خلت البلاد فلا كرم يرتجى
منه النوال ولا ملج يعشقى
ومن العجائب انه لا يشترى
ويحسان فيه مع الكساد ويسرق

ابراهيم غیشتی {کنیه سی ابو اسحاق او-
واقع (غیشتی) قریه سندندر. علمای محدثندن اولوب،
ابو یعقوب اسرائیل بن سمیدعدن و ابو سہیل سہل
بن بشر کندیدن روایت ایتمشدر. وفاتی ۳۴۶
تاریخنده واقع اولمشدر.

ابراهيم قتال {شامک اون برنجی قرن
منصور قتالک اوغلیدر. شایبند غایت فقیر اولدیغی
حالده، کمال جد و اجتهاده تحصیل علوم و فنون اید-
رک، نوادر دن پک چسوق مستحضراتی وار ایدی.
ظریف و نازک بر ذات اولوب، جله نک محبتی قزاقش؛
و فوق العاده حسن افاده و طلاق لسانی اولغله، پک
چوق طلبه کندیسندن استفاده ایتشلر ایدی. مشهور
شیخ عبدالغنی نابلسی دخی جله طلبه سندندر. دقت
نظرینه دلالت ایدر بعض شرحلری واردر. یتش یاد
شئی متجاوز اولدیغی حالده، ۱۰۹۸ تاریخنده وفات
ایتشد.

ابراهيم فرسانی { [ابراهيم بن ايوب فر-
سانی] ماده سته مرا-
جعت بیوریه.]

ابراهيم فزاری {عالم و مفتن بر شاعر
(اولوب، لاجل المناظره
قاضی ابو العباس بن ابی طالبک مجلسنه دوام ایتدی
صرده جناب حق و انبیا، عظامله استهزای حاوی بعض
تفهواتده بولغله، قتل و صلب و جثه سنک احراق
ایدلش اولدیغی دمیری «حیوة الحیوان» عنوانی
کتابنده بیان ایدور.

ابراهيم فلخاری { (ابو اسحاق ابراهيم
بن احمد العطارى الفلخارى
ری المروروذی) مرو علمای محدثندن اولوب،
کندیسندن بر چوق محدثین روایت ایتشلردر. ۵۳۶
تاریخنده خوارزمشاه وقعه سنده وفات ایتشد.

ابراهيم فیروزآبادی { [ابو اسحاق
فیروزآبادی] ماده
ده سته مراجعت بیوریه.]

ابراهيم قبائی { [ابو اسحاق قبائی] ما-
ده سته مراجعت بیوریه.]
ابراهيم قیباکی {شام مشایخندن و سعه-
الدین جباوی حضرترلری

سلاله سندن اولوب، اخلاق حیده و اوصاف مدوحه
ایله متصف اولغله، پدری کندیسنی قرداشلردن
زیاده سووب، یرینه پوست نشین بر اقدیغدن، پدر-
ینک و فاندن صکره، برادرلریه بینلرنده محاصمه
ظهور ایتکله، قیبات محله سندن دمشقه قاچش؛
وبعد حج شریفه کیدوب، بر مدت مجاور اولش؛
و شامه عودتده خانه سنده عزلت اوزره یاشایوب،
کیمسه ایله کوریشمز اولش؛ و برادرلریه باریشدقدن
صکره، ۱۰۰۸ تاریخنده وفات ایتشد.

ابراهيم قرشی { [ابو اسحاق قرشی
ماده سته مراجعت بیوریه.]

ابراهيم قرمیسینی { [ابراهيم بن شيبان
قرميسيني] ماده سته
مراجعت بیوریه.]

ابراهيم قره حصارى { [ابراهيم افندی
ماده لرینک بشخبسته
مراجعت بیوریه.]

ابراهيم قره مانى { (قره مانلى ابراهيم بك)
قره مان بکلرندن محمد بن
علاءالدینک اوغلی اولوب، عیجه سی علی بکله بر-
لشهرک، پدرینه اعلان عصیانله، قره مان ضبط ایتشلر.

دیده، پدری مؤخرآینه موقع اقتداره رجوع
ایش؛ ووفاتده صاحب ترجمه خلی اولوب، سلطان
مراد حضرتلربك همشیره سیله عقد ازدواج ایش
اولدینی حالد، پادشاه مشارالیه فارشی حرکته
جرات ایدرک، پینلرند محاربه وقوع بولمشیدی.
۸۵۹ تاریخنده وفات ایدوب، آلتی اولاد براقغه،
بونلرک بیوکی اولان اسحاق بک خلی اولمشدر.

ابراهیم قزاز { (شیخ — بن تیمور خان)
عن اصل بوسنلی اولوب،
زاهد ومتقی بر ذات اولدینی حالد، مملکتی ترکله،
دور دیار ایدرک، کبار مشایخه کوریشمش؛ وشیخ
محمد رومیدن طریقت بیرامیه بی اخذ وتلقی ایله، بر
مدت حرمینده اقامندن صکره، مصره انتقال ایدرک،
جامع ازهره مداومت ایتمکله، وبعده مصرک شهر
وقصبه لرینی طولاشغه باشلایه رق، نهایت (قلعه الجبل)
نام قصبهده اختیار اقامتله، بر دکان آچهرق، ایکیجیلکله
اشتغال ایتمکله باشلامش؛ وبونماستله قزاز تسمیه او-
نمشدر. جذبه و حال اسحاقبندن اولوب، بعض دفعه
مزارلرده یاتارش. مع هذا علم وفضل وعلی الخصوص
نصوفدن بهره سی اولوب، بر چوق اقوال حکیمه
وموعظه لر، و«محرقه القلوب فی الشوق لعلام
الغیوب» عنوانی بر رساله سی وینه تصوفه متعلق
دیگر بعض رسائی دخی واردر. ۱۰۲۶ تاریخنده
وفات ایدوب، مصرده باب الوزیر تره سنده دفن
اونمشدر.

ابراهیم قسطمونی { عن اصل قسطمونی
بر مرد زاهد وعارف
ایدی. مصطفی پاشا زاویه سی شیخندن اخذ طریقت
ابتدکدن صکره، حج شریفه کیده رک، مدینه منورهده
مجاور اولمش؛ وکیسه دن صدقه قبول ایتمه رک، اباسی
بر اوج سنده شخی طرفندن کنديسته کوندریلن
بر کو ملکدن عسارت ایدی. دأما فقرا ومحتاجینک
خدمت واعانه سته قوشوب، غرابندن اوله رق، وفاد
نده بر چوق فقرا تابوتسک اطرافنه طولانله رق،
واویلا ابتد کلرندن، سبی صورلدقده، جله سی کل یوم
نقعه لرینک مرحومدن کلدیکی بیان ایتمشدر. ۱۰۱۱
تاریخنده ارتحال ایدوب، بقیعه دفن اونمشدر.

ابراهیم قصار { «ابراهیم بن داود قصار»
ماده سته مراجعت بیوریه.]

ابراهیم قطب شاه { هندستانک دکن
تلك خطه سنده حکومت سورن قطب شاهیه سلاله.
سنگ اوچنجی پادشاهی اولوب، سلاله مذکورده نک
بانسی اولان قلی قطب شاهک اوغلیدر. ۹۵۷ تا.
ریخ هجرینسده برادری جشید قطب شاهک وفاتی
اوزرینه، اکابر دولت یدی یاشسنده بولنان اوغلنی
تخته اجلاس ایتمک ایستمشرسده، اولجه برادرینک
ید ظلدن (بیجانکر) راجه سنگ زردینه قاچش اولان
صاحب ترجمه، جشید قطب شاهک وفاتی خبرینی
آلجه، مرکز سلطنتلری اولان (کلکنده) شیرینه
شتاب ایدرک، تخت موروثه اوتورمش؛ و ۹۷۲
تاریخنده دکنک سائر ملوک اسلامیه سیله بالاتفاق،
بیجانکر راجه سی (رامراج) فارشی پوریش؛ و او
طرفلرده بولنان دیگر راجه لر دن دخی بر طاقم پرلر
ضبط ایتمشیدی. ۳۲ سنه غالیبت وموفقیتله حکومت
سوردکدن صکره، ۹۸۹ سنه سی ربیع الآخرنده وفات
ایدوب، یرینه اوغلی محمد قلی قطب شاه حکمدار
اولمشدر. قطب شاهیه سلاله سی ترکان جنسیسته
منسوب اولوب، صاحب ترجمه شیخی المذهب وغایت
تیز مشرب وسفاک بر آدم ایدی.

ابراهیم قطینی { (شیخ —) بحرینده کی
قطیف شهرندن اولوب،
علوم شرعیهده ید طولی صاحب اولغله، بعض مسائل
شرعیهده دائر وشیخ علی کرکی ایله مناظره بی حاوی
بر قاچ رساله تألیف ایتمشدر. بونلرک ایکیسی دخی
امامیه مذهبندن اولوب، اوننجی قرن هجری ابتدا-
لرنده بر حیات ایدیلر.

ابراهیم قونکی { «ابو اسحاق قونکی»
ماده سته مراجعت بیوریه.]
ابراهیم قویری { «قویری» ماده سته
مراجعته بیوریه.]
ابراهیم قیسرانی { «ابراهیم بن ابی سفیان
قیسرانی» ماده سته
مراجعته بیوریه.]

ابراهیم قیسی { «ابو اسحاق قیسی» ما-
ده سته مراجعت بیوریه.]
ابراهیمک { نیشابور جوارنده کی خشاوړه
(دن اولغله، ابراهیم خشاوړی
دخی دلیلر. کبار علما ومحدثندن اولوب، ۳۳۸
تاریخنده ۹۳ یاشسده وفات ایتمشدر.

ابراهيم كبرى { «ابو اسحاق كبرى»
[ماده سنه مراجعت بيوريه.]
ابراهيم كرماني { «ابراهيم افندي» ما-
ده رينك اون ايكنجي سنه
مراجعت بيوريه.]

ابراهيم كفر سوسي { «ابو الجاهر»
[ماده سنه مراجعت.]
ابراهيم كلشي { كبار مشايخن ويران
طريقتن بر مرد خدا
اولوب، طقوزنجي قرن هجري واسطنده آذر-
بايجانده دنيايه كمشدر. سلسله نسبي پدري طرفندن
آلتى بطنده لسان تركيده واضع الفقه اولان اوغوز
آقايه، ووالده لري طرفندن حضرت امام علي به
منتهى اولور. بر مدت پدري نيك دائره تعليم وتر-
بيه سي ايجنده بولندقدن صكره، تبريزه كيدرك،
سيد يحيى خلوق خلفاسندن دده عمر روشنى خد-
متنه كيرمش، و بو ذاك ارشاد ودلائله تنوير باطن
وكسب كالات معنويه ايتدكدن صكره، سجاده نشين
ارشاد اولمشيدى. شاه اسماعيل صفوى ظهور ايله
ايرانده شيعلى اعلان اينديكند، صاحب ترجمه
وطنى تركله، مصره رحلت ايدرك، قاهره نك قبه
المصطفى نام محلنده اختيار اقامت ايتمشيدى. ياوز
سلطان سليم خان حضرتلري مصرى تسخير ايتدكلى
اثانده، شيخ حضرتلرينه فوق العاده حرمت ورايت
ايتش، و مؤيد به فارس سنده كى محل معروفى
هبه وتمليك ايتلش ايدى. ۹۲۶ تاريخنده مريدان
ومحبانك امداد واعانه سييله محل مذكوره تكيه سنك
بناسنه مباشرت ايدرك، ۳۱ سنه سنده اكل ايتمشدر.
مصر ديارنده بر درجه ده شهرت بولمشدرى، كه وعظ
وذكرى مجلسلرينه طويلان ارباب ارادتك حد
وحسابي يوغيدى. بعده قانونى سلطان سليمان
حضرتلري كندليردن در سعادته قدوملرينى التماس
ايتكمكه، ۹۳۵ تاريخنده استانبوله كلوب، مجلس
خاص حضرت پادشاهي به داخل اولغله، فوق العاده
اعزاز واكمه نائل اولمش؛ ومصره عودتله، ۹۴۰
سنه سنده عازم جنان اوله رق، زاويه لري جوا-
رنده تر به محصورنه دفن اونمشدر. علوم نقليه
ده وعلى الخصوص تفسير وحديث وتصوف وعلم
كلامه يد طولى صاحبي اولوب، علم وفصلى دخی

كرامات ومقامات واحوال باطنيه لري كجى حد كاله
واصل ايدى. حضرت مولانا رومينك «مشوى» سنه
نظيره اوله رق، «معنوى» عنوانيه فرق بلك بيتدن
عبارت بر كتاب حكمت نصايى، ابن فارضك مشهور
«قصيده تاييه» سنه بر نظيره سي، عارفانه بر ديوانى
وسائر بعض منظومه لري واردر.

ابراهيم كواكي { اون برنجى قرن هجرى
علاسندن اولوب، عن
اصل حلبى اولديغى حالده، وطنده تحصيل ايتدكدن
صكره، در سعادته كلهرك، موالى طريقتنه داخل
اولمش؛ وعلاي زماندن اكل تحصيل ايتش؛ وبعده
مولى عبدالباقي بن طور سونه داماد اولوب، مولى ايله
مصر ملاسي اولديغنده، برابر كيتش؛ واستانبوله
عودتنده آياصوفيه مدرسي اولوب، مؤخر آ تدريسي
تركله، حلبه كيتش؛ ۱۰۳۹ تاريخنده مكه قا-
ضيسي اولوب، مصردن بحراً جده به كيدر كن،
كيدن دوشوب، مغروقاً وفات ايتمشدر.

ابراهيم كوراني { (برهان الدين —) اون
برنجى قرن هجرينك اعلا-
ظم علاسندن و مشايخ نقشبنديه دن اولوب، ۱۰۲۵
تاريخنده شهر زورده دنيايه كلش؛ و تحصيل علم
ايچون شام ومصره كيدرك، اورالك علاسنندن
اخذ وقرائت ايتدكدن صكره، مدينه منوره به
رحلتله، اوراده توطن، واورالك علاسنندن دخی
اكل تحصيل ايتدكدن صكره، تدريسه باشلايوب،
علم وفصليله وحسن تقرير به شهرت بولغله، ديار
بعيده دن بر چوق طالب علم كلهرك، حلقه تدريسنه
جمع اولورلردى. يوز عدددن زياده مصنفات او-
لوب، باشليجلري علم صرفه دائر «تكميل التعريف»
نام كتابيله قصيدينك «شرح الاندلسيه» سنه بر
حاشيه سي، «عوامل جرجانيه» به شرحى، «التبراس
لكشف الالتباس فى الاساس»، «جواب العتيد لمسلله
اول واجب ومسئله التقليد»، «ضياء المصباح فى شرح
بهجة الارواح»، «القول الجلى فى تحقيق قول الامام
زين الدين بن على»، «تحقيق التوفيق بين كلامي اهل
الكلام واهل الطريق»، «قصد السبيل الى توحيد
الحق والوكيل»، «ستر العقيده»، «الجواب المشكور
عن السؤال المنظر»، «اشراق الشمس بتعريب
الكلمات الخمس»، «بلغة المسير الى توحيد الحق

ارتحال ایتشدر. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، بعض کوزل قصائدی واردر. شوا یکی بیت مدح رسول الله (صلم) حقنده سويلش اولديني بر قصيده سندندر:

يا اكرم الخلق قد ضاقت بي السبل
وضاقت عظمي وغابت عني الحيل
ولم اجد من عزيز استجير به
سوى رحيم به تستشفع الرسل

ابراهيم لوح خوان { عن اصل برغملی

اکال تحصیل ایتدکن صکره، درسعادته کله رک، آياصوفيه مدرسی مولی ابو الیثک معاونی اولمش؛ وبعده پایتختک وادرنه تک بر قاج مدرسه سنده مدرسلک ایتدکن صکره، مقبصاده کی سلطان مراد مدرسه - سنه تعیین اولمش؛ و سلطان محمد خان ثالثک جلوسنده ۱۰۰۳ ده بروسه قاضیسی اولمش؛ ومؤخرآ سنان پاشاک تأسیس ایتدیکی دارالحديث مدرسلکنه نصب اولنه رق، وفاته دکن اون سنه بو مدرسه ده تدریس وافاده ايله مشغول اولمشدر. عالم وفاضل بر ذات اولوب، علی الخصوص حدیث وتفسیر وعلم کلامده بدطولی صاحبی ایدی. علم کلامده متن اوله رق «نظم الفرائد فی سلاک جمع العقائد» عنوانيله کوزل بر کتاب تألیف، و بوکاینه کندیسبی بر مکمل شرح تخریر ایتشدر. تفسیره متعلق دخی بر جوق رسائل وتعلیقاتی واردر. ورع وتقوی وعفتی دخی علیه متنا سب ایدی. ۱۰۱۴ سنه سی ذی الحجه سنده ارتحال ایتشدر.

ابراهيم لودی { عن اصل افغانلی اولوب، هندستانک اکره ودهلی

طرفلرنده حکومت سورمش اولان سلاطین لودیه تک اخیردر. ۹۱۵ سنه سی ذی القعدة سنده پدری اسکندر شاه لودینک وفاتی اوزرینه، اکره ده تخته جلوس ایدوب، ۱۶ سنه حکومت سوردکن صکره، سلاله مجوریه دن اولان بابر پادشاهله محاربه یه کیریشوب، ۹۳۲ سنه سی رجینک ۷ سنده (بانی پت) موقعنده مغلوب اولقله، اکره ودهلی دخی دولت مجوریه تک یدضبطنه یکمش؛ و دولت لودیه ختام بولوب، ابراهیم لودی بر سنه دهایده اقامندن صکره، ۹۳۳ ده وفات ایتشدر.

الکبر، «القول المین فی مسئله التکون»، «افاضة العلم بتحقیق مسئله الکلام»، «الاملاء محیط بتحقیق الکسب الوسط بین طرفی الافراط والتفریط»، «انحاف الزکی بشرح التحفة المرسلة الى النبی»، «مسالك الابرار الى احادیث النبی المختار»، «مسالك السداد الى مسئله خلق افعال العباد»، «المسالك الجلی فی حکم سطح الولی»، «حسن الاوبه فی حکم ضرب النوبه»، «انحاف الخلف بتحقیق مذهب السلف» عنوانلی اثرلیردر. ۱۰۰۱ سنه سی ربیع الآخرنده وفات ایتشدر.

ابراهيم لقانی { مصرک اون برنجی قرن

اولوب، فقه وحدیث وعلم کلامده یدطولی صاحبی اولدینی کی، تصوف وطریقندن دخی بهره مند ایدی. کندیسنک شرافتی اولدینی حالده، تواضعاً اظهارندن امتناع ایدردی. کیمسه یه کیتیبوب، تدریس وافاده وتالیفه امرار اوقات ایتدیکی حالده، کمال فضل وعرفان و وقارندن طولای اولیاء امور عندنده نفوذ وحیثیتی برکال اولوب، احقاق حق ایمجون شفاعتی مسموع ایدی. مسائل شرعییه ده مشکلاتی اولانلر هر طرفدن کندیسنه مراجعت ایدرلردی؛ و کندیسبی عومک حلال مشکلاتی اولمشیدی. بر طاقم نافع کتابلر تألیف ایتکله، هرکس استساخا لرینه رغبت ایدر - دی. بوجله دن بری عقائده دائر «جوهره التوحید» نام منظومه در، که مرشدی بولسان شیخ شرنوبینک امر و اشارتيله بر کیمده یازمشیدر. دیگر اثرلرینک باشلیجه لری شونلردر: «توضیح الفاظ الاجرومیة»، «قضاء الوطر من زهنة النظر فی توضیح نخبه الاثر لتحافظ ابن خبیر»، «اجال الوسائل وبهجة المحافل بالعرف برواة الشرائع»، «منار اصول الفتوی وقواعد الافتاء بالاقوی»، «عقد الجمان فی مسائل الضمان»، «نصيحة الاخوان باجتناب شرب الدخان»، «حاشية علی مختصر خليل»، «کتاب التحفة الدریه علی اهللول باسائید جوامع احادیث الرسول». بونلردن بشقه ده بر قاج کتابک تخریرنه باشلاش ايسه ده، اناملرینه موفق اوله مامشدر. اختیار لغنده «نثر الماثر فی من ادرك من القرن العاشر» عنوانيله قرن مذکور مشاهیرینک تراجمی جامع بر رساله تألیف ایتشدر. ۱۰۴۱ تاریخنده حجدن عودتنی متعاقب

ابراهيم متفرقه { عن اصل مجارلی اولوب،
اهندا ايتش و دولت عثمان.
نيهده طباعتك موجدی اولمشدر. سعيد افندی ايله
مشتركا ۱۱۳۹ تاريخنده رخصت آلوب، حروف
حك ايتدیرمش؛ واك اول و انقولى لغتی باصدیر-
مشیدی. عالم و متفنن بر ذات اولوب، لاتینجه دن
مترجم «آفغان تاریخی»، «نظام لام»، «فیوضات
مقناطیسیه» کبی بعض کتابلر تحریر و نشر ایتشدر.
وفاتی ۱۱۵۸ ده واقع اولمشدر.

ابراهيم متقی { «متقی لله» ماده سنه مرا-
جعت بیوريله.]

ابراهيم مجذوب { ابراهيم نوبه اسميله
دخی معروفدر. ارباب
جذب و شورك قدما سندن اولوب، علی خواص
وسائر کبار مشایخله صحبت ایتشدر. الینه کچن پا-
ره بی طاو جلیره و یروب، طاول چالدرینی، و طاول
چالیرکن : ای ابراهيم نوبته کیت ا دیه باغردینی
مرویدر.

ابراهيم مرادی { شامك اون ایکنجی
قرن هجری علامسندن
اولوب، فاضل و ادیب بر ذات ایدی. آبا واجدادی
عن اصل بخارالی اولوب، کندسی دمشقه تولد
ایتشدر. ولادتق ۱۱۱۸ تاریخلرنده اولوب، پدری
طرفندن تربیه اولنش، و شامك بعض علامسندن اخذ
و قرائت ایتدکن صکره، درسعاده کلهرك، طریق
علیه سلوك ایتش ایسهده، پك کنج یاشده، یعنی
۱۱۴۲ تاریخنده یکریمی درت یاشلرنده وفات
ایتشدر. «تاریخ مرادی» اسميله معروف اولان
«سلك الدرر فی اعیان القرن الثاني عشر» عنوانلی
کتابك مؤلفی شام مفتیسی ابو الفضل سید محمد خلیل
مرادینك عمیجه سیدر. طبیعت شرعیسی دخی او-
لوب، شو قطعه جله اشعارندئر :

ان من یدکر الحبيب و صل
عند مضناه زائد الوساوس
ذاك عذب یری ولو بسلام
هو احلی من ماء حب الاتس

ابراهيم مرحومی { مصرک اون برنجی
قرن هجری علام-
سندن اولوب، ۱۰۰۰ تاریخنده متوفیه شهرینك
(مرحوم) محله سنده طوغش؛ و تحصیل علم ایتدکن

صکره، جامع ازهرده امام اولمش؛ و تدریس و افاده
ایله امرار اوقات ایتلکده بولنش ایدی. خطیبك
«شرح الغایه» نام کتانه برحاشیهسی واردر. غایت
عقیف، مستقیم و متقی بر آدم اولوب، سواقندن پکر
کن، بر فعل مکروه ایشتمسین دیه، قولاقلرینی طیفادینی
و چابق چابق یورودیکی مرویدر. ۱۰۷۳ تاریخنده
وفات ایتشدر.

ابراهيم مرزا { شاهرخك اوغلی و تیمور-
لنكك توروئی اولوب،
پدری طرفندن فارس والیلكته نصب اولنش؛ و پدر-
ینك وفاتندن برآز صکره ۸۳۹ ده وفات ایتشدر.

ابراهيم مرزا { برام مرزاناك اوغلی و شاه
اسماعیل صفویك توروئی
اولوب، بیوك پدرینك امريله اعدام اولمشدر. طبیعت
شرعیسی دخی اولوب، جاهی تخلص ایدردی.
ابراهيم مرزا { بدخشان حاکی سلیمان مر-
زانك اوغلی اولوب، پدر-
يله برابر بلخی ضبط ایتكه کیتدکلرنده، محاربهده
اسیر دوشوب، ۹۶۷ تاریخنده بلخ حاکی پیر محمد
خانك امريله قتل اولمشدر.

ابراهيم مرزا { اردوبادلی برشاعر اولوب،
شاهجههانك زمان سلطنتنده
هندستانه کیدهرك، جعفر خانك اوغلارینه معلم اولمش،
و نهایت زمره درویشانه داخل اولوب، دنیادن ال
چکشدی. شو قطعه جله اشعارندئر :

که در دل خشك وگاه در چشم ترست
آری مه من مسافر بحر و پرست
از دیده کمر آید بدلم نیست عجب
راه دریا بکعبه تر دیکتر ست

ابراهيم مروزی { «ابو اسحاق مزو-
زی» ماده سنه مرا-
جعت بیوريله.]

ابراهيم مقری { «ابو اسحاق مقری»
ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم مکی { (بن عیسی بن ابراهيم بن محمد)
(ابو سیله) کنیه سیله دخی
معروفدر. مکه مکرمه نك اون برنجی قرن هجری
علامسندن و فقهای شافعیه دن اولوب، حساب و فرا-
ض و حدیث و تفسیرده دخی ید طولی صاحبی ایدی.
مکه مکرمهده تدریس و افاده ایله مشغول اولوب،
۱۰۷۶ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابراهيم مناوی { اونجی قرن هجری مو-
لیسندن اولوب، عن اصل
علایه لیدر. در سعادته ورودله عصرینک بعض علما
سندن تحصیل ایتدکن صکره، علامه ابن کمال پاشانک
خدمتده یونئش؛ وبعده رمضان اوغلی پیر محمد پاشا
نک ادرنه ده یاپدیغی مدرسه سید، و ۹۵۷ تاریخنده،
پاشای مشارالیهک دلائله بروسه ده سلطان اورخانک
مناستر اسمیله معروف مدرسه سنه تعیین اولئشیدی.
۹۶۵ ده ردوس مفتیلکنه نصب اولئررق، ۹۶۷ ده
مخنه کلش؛ و ۹۷۰ ده بروسه ده کی مراده مدرسه سنه،
ومتعاقباً مفتیسا مفتیلکنه نصب اولئشیدی. ۹۷۳ ده
قانونی سلطان سلیمان حضرتلری طرفندن شامده
تأسیس اولئان مدرسه عالیه نک مدرسی اولوب، او
طرفه کیمش؛ واوراده افاده وافتا ایله افنای وجود
ایده رک، ۹۷۴ سنه سی اواخرنده ارتحال ایتشدر.
ابراهيم منصور { «ابراهيم بن شیرکوه»
{ ماده سنه مراجعت.]
ابراهيم منصور { عن اصل (سرفیر) اسمنده
{ آلساسلی برهودی او-
لوب، فرانسه نک هوسار عسکرنده خدمت ایتش؛
وبعده مصرده بولنان بیوک بوناپارته بعض مکتوبلر
کوتورمکه مأمور اولوب، انکلیزلرک الینه دوشمکه،
فیابعد قرال طرفدارلی اولمشیدی. بوسیدن فرانسه
ده طوره میوب، در سعادته کلش؛ و سلطان سلیم
ثالث حضرتلری طرفندن تشکیل اولئش اولان عثمانلی
منتظم عسکرینه داخل اولوب، دین اسلامی دخی
قبول ایتمکه، ابراهیم منصور تسمیه اولئشیدی.
مؤخرآینه فرانسه یه عودت ایتش ایسه ده، تعقیبدن
قورتلهمدیغندن، بر مدت آوروپانک شمال طرفلرنده
سیاحت ایتش؛ وبعده میلادک ۱۸۱۰ تاریخلرنده
آرناؤدلفه کلهرک، تپه دلی علی پاشانک خدمته کیرمش؛
ومشارالیه کندیسنه تأسیس ایتش اولدیغی طونخانک
اداره سنی وعسکرینک نوعاً اصول جدیده اوزره
تنظیمی احاله ایتشیدی. صاحب ترجمه علی پاشانک
مظالم وافعال غیر لایقه سندن بیزار ومتفر اولوب،
کوج حال ایله یاقه بی لندن قورتلهمش ایسه ده،
فرانسه یه عودتده ضرورته دوچار اولوب، سقا-
ئنده جان ویرمشدر. «تپه دلی علی پاشانک تحت ادا-
ره سنده بولنان آرناؤدلی و یونان» عنوانیه فرانسه.

جه یازمش اولدیغی کتایده تپه دلی بی پک فنا بر صو-
رتده تصویر ایدور، و بو باده کی غرض نفسانیتیه
برابر مسلمانلغنک دخی جعلی اولدیغی کوستریور.
ابراهيم منطقی { (رضی الدین ابراهیم بن
{ سلیمان رومی) زمانک اعلم
علاسی فاضل ومتدین بر ذات اولوب، یدی دفعه حجه
کیمش، و ۷۳۲ تاریخنده دمشق شامده وفات ایتشدر.
ابراهيم موصلی { عرب مدینتی زمانک اک
مشهور مفتیسی اولوب،
خلفای عباسیه وسائر اکابر زمانیه وعلی الخصوص
ابراهیم بن مهدی ایله اولان ماجرا ووقایع ونواد
وحکایاتی مشهوردر. پدری عن اصل ایران کبراسندن
اولوب، کوفه یه هجرت ایتش؛ وصاحب ترجمه ۱۲۵
تاریخ هجریسنده کوفه ده طوغوب، مدت مدیده مو-
صله اقامت ایتدیگندن، شهر مذکورده نسبتله یاد او-
لئشده در. ندیم موصلی اسمیله دخی شهرتی واردر.
خلفادن اک اول ابراهیم موصلینک سسنی دیکلین
مهدی بن منصور اولمشدر. سسینک کوزلکنده
والخان ایجادنده واشعاره بسترلر ترتیبده مثلی تامسوق
اولوب، عالم اسلامده کندیسندن صکره دخی مثلی کله.
مشدر. کندیسی تغنی ایدوب، قایینی اولان (منصور ززل)
مضربلک ایتدیکی وقت حضار مجلس عادتاً غشیه
کلیرمش. هارون الرشید تعشق ایتش اولدیغی بر جا-
ریه سیله طارغین اولدیغی حالده، ابراهیم موصلی
حضورنده جعفر برمکینک (ابن احف) نام شاعره
اولباده سویلتمش اولدیغی ایکی بیت خوش الحان ایله
اوقونجه، هارون اوقدر متأثر اولمش، که درحال
جاریه ایله باریشمش؛ وکیرک جاریه کرک کندیسی
ابراهیمه ورفیق غیر مفارق اولان (ززل) بیوک
احسانلر ویرمشلردی. صاحب ترجمه نک طبیعت شعریه-
سی دخی اولوب، مهدینک امریه محبسه قونلش اولدیغی
حالده، سویلش اولدیغی شوقطعه جملّه اشعارنددر:

الا طالس لیلی ارایی النجوم
اعالج فی الساق کربلا ثقیلا
بدار الهوان وشر الدیار
اسام بها الحسف صبراً جیلا
کثیر الاخلاء عند الرخاء
فلما حبست اراهم قلیلا
لطول بلالی مل الصدیق
قلایاً من خلیل خلیلا

بو حبسنک سبی خلیفه نک اوغلری موسی وها-

رونك يانده تغني ايتجي اولوب، بردها اولنره تغني ايتمهك تعهديله، حبسدن چقارلمشدر. ۱۸۸۰ وديكر بروايت كوره ۲۱۳ سنه سنده قولنج علتندن بغداد ده وفات ايتمشدر. اوغلي اسحاق شعراندنر.

ابراهيم موصلي { «ظهیرالدین موصلي»
[ماده سنه مراجعت.]

ابراهيم موصلي { اون برنجي قرن هجري
علما سندن وفقه اي شا.

فقيه دن اولوب، سلسله نسي شيخ ابوبكر شيباني به منتبي اولور. سخني و متول بر شيخ اولوب، تصوف واديآده مشهور اولان عبدالرحن موصليك پدريدر. ۱۰۵۴ سنه سنده مدينه منوره ده وفات ايتمشدر. (ميداني) نسبتيله دخي معروفدر.

ابراهيم مهتار { مکه مکرمه نك اون برنجي
قرن هجري مشاهير ادبا

و شعراسندن اولوب، بك چوق امثال و اخبار و نوادر محفوظي ايدي. حجاز علما و ادباسي بينده زياده سيله مقبول اولوب، جله سي صحبته مائل ايديلر. ۱۰۴۰ تاريخندن صكره جه وفات ايتمشدر. اشعاري چوق اولوب، شو قطعه سنك ايراديله اکتفا اولتور:

الا لا تصعبن لمن تعالى
ولا تبدا الوداد لمن جفا
ولا ترالرجال عليك حقا
اذا هم لم يروا لك مثل ذاك

ابراهيم ميداني { شامك اون ايكنجي قرن
هجري علما سندن اولوب،

مصرده تحصيل علوم ايله، سوريه به عودتنده جامع امويده وعظ و تدريله اشتغال ايدرك، ۱۱۸۸ تاريخنده وفات ايتمشدر. — [«ابراهيم موصلي»
مادري نك اوچينجيه دخي مراجعت بيورييله.]

ابراهيم ميرزا { «ابراهيم مرزا» ماده لرينه
[مراجعته بيورييله.]

ابراهيم ميموني { (برهان الدين —) مصرک
اون برنجي قرن هجري

علما سندن اولوب، علوم عقليه و نقليه ده، تفسير واديات و معاني و يانده زماننك فريدي ايدي. پدري محمد بن عيسي ميموني دخي مشاهير علما دن اولغله، كنديسندن ونمس رملیدن و سائر علما دن اخذ و قرائت ايتشدي. ۹۹۱ تاريخنده صعيد مصرک ميمون قصبه سنده طوغش، و ۱۰۷۹ ده وفات ايتمشدر. معراج

حقنده بيوك بركتاي اولديغي كي، «مختصر» و «مواهب لدنيه» كتابلرينه و تفسير يضاوي به حاشييلري و عصام الدينك «اطول» عنواني تلخيص شرحه و سائر بعض كتابلرده تعليقاتي واردر.

ابراهيم نازويه { كنيه سي ابو اسحاقدر.
نيسابورك قدامي مشا.

يخندن اولوب، سيما و صدا سي غايت كوزل اولديغندن، نازويه تسميه اولنمشدر.

ابراهيم نيتي { مجذوبين كروهندن او.
لوب، مصرک شرق جهتده

كي (نيتيت) بلده سنده طوغش؛ و بكمي سنه قدر قاهره نك اسكندر پاشا جامعنده اقامت ايتمشدر. كرامات و مكاشفات و بعض احوال غريبه سي منقول و متواتر در. ۱۰۱۸ تاريخنده وفات ايدوب، مملكتده تربيه سي واردر.

ابراهيم نخعي { كنيه سي ابو عمران او.
لوب، يزيد بن اسودك

اوغليدر. كنديسي كوفه لي اولديغي حالده، عن اصل ينده كي نخع قبيله سته منسوب بولغله، نخعي نسبتيله شهرت بولمشدر. قدامي علما و فقها دن و تابعيندن اولوب، حضرت عايشه به ملاقي اولمشدر. هجرت نبويه نك ۹۶ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابراهيم نخعي { «ابراهيم بن اشتر» ماده.
[سنه مراجعت بيورييله.]

ابراهيم نظام { (ابو اسحاق — بن سيار)
بصره نك قدامي علما سندن

واعمه معتزله دن اولوب، علم كلامه و الهيات و طبيعيات و سائر علوم عقليه و نقليه ده متبحريندن ايدي، و فلسفه به متعلق كتب كثيره مطالعه ايتشدي. حتى افكار فلسفه به علم كلامه تطبيق و توفيق ايدو. بيلك ايجون، بوكا ده ما ساعد اولان اهترالي اختيار ايتشدي. صغر سندن كثرث ذكا و فصاحت لسانه شهرت بولوب، علم كلاي ابو هذيل علافدن اخذ و قرائت ايتش؛ و خليفه معتصمك زمانده كسب صيت و شهرت ايدرك، حلقه تدريسنه بك چوق طلاب علم تجمع ايتمهك باشلامشدي. خواجه سي او. لان مذکور ابو هذيل ايله و سائر معاصرین علما ايله بك چوق مناظره لري واردر. ۱۲۱ تاريخنده ۳۶ ياشنده ايكن ارتحال ايتمشدر. سليس و رقيق اشعاري اولوب، شو قطعه او جله دندر:

یا تارکا جسدی بنفیر فوادی
اسرقت فی الهجران والایعاد
ان کان بمنعک الزیارة اعین
فادخل الی بعله العواد
ان العیون علی القلوب اذاجنت
کانت بلیتها علی الاجساد

ابراهیم نظام شاه { هندستانک جنوب جهتده کی دکن

قطعه سنک اجد نکر جهتده حکم سورن ملوک
نظامشاهیہ دن اولوب، ۱۰۰۳ سنه سی شعبانده،
پدری برهان نظام شاهک وفاتی اوزرینه، پدرینک
وصیتیه دولت مذکورہ نک وزیر ومدبر اموری اولان
(میان منجوی) طرفندن تختہ چیقارلمش؛ ومذکور
(میان منجوی) وکالت صفتیه امور ادارہی الینہ
آہرق، عسکرک سرداری اولان اخلاص خاٹلہ برابر
ادارہ مملکت ایتکہ باشلامشردی. صاحب ترجمہ
۴ آی سلطنت سورددکن صکرہ عادلشاه ثانی الیلہ
واقع اولان محاربہ دہ، سنہ مذکورہ نک ذی الحجہ سنہ
مغلوب ومقتول اولمشدر. اوغلی بہادر طفل شیر
خوار اولدیغندن، میان منجوی، سلالہ نظامشاه
ہیہ دندر ادعاسیلہ، دولت آباد دن اون ایکی یاشنده
اولان اجدشاه بن ظاہر شاہی جلب، وتختہ اجلاس
ایتشدر. بوندن صکرہ صاحب ترجمہ نک اوغلی بہادر
شاه حکم سورمشدر.

ابراهیم نیال { «ابراهیم نیال» ماده سنہ مراجعت بیوریلہ. [

ابراهیم وانی { (برهان الدین —) حسن
وصیتیه مشہور مؤذنردن
وعلمای حدیثدن اولوب، ۷۳۵ تاریخندہ وفات
ایتشدر.

ابراهیم وشقی { «ابراهیم بن عجیب زیلا- دی» ماده سنہ مراجعت بیوریلہ. [

ابراهیم ہدمہ { مشاہیر اولیاء اللہدن او-
لوب، ۷۳۰ تاریخندہ
وفات ایتشدر.

ابراهیم ہمدانی { (میرزا —) ایرانک
کبار علمای متأخریندن
اولوب، علوم وفنون متوعہ دہ کی وقوف تامیلہ
وشعر وانشادہ کی مہارت وفصاحتیلہ شہرت بولمشدر.
عباس شاہک بو ذاتہ فوق العادہ حرمت واعتقادی
اولوب، احیاناً زیارتہ دخی کیدردی ۱۰۶۶ تا -
ریختندہ وفات ایتشدر.

ابراهیم یرنیانی { یرنیان دولتک کبرا- سندن اولوب، ملوک

مذکورہ دن سلطان ابو یعقوب مرینی وبرداری ابو
سعیدک زمانلرنده دفعاتلہ مسند وزارتی احراز ایتش؛
واولادی دخی دولت مشارالہانک بسوک خدمتلرنده
بولمشدر.

ابراهیم یزیدی { مشہور ابو محمد یزیدینک اوغلی اولوب، مشاہیر

شعرا ی عربدندر. سسی دخی کوزل اولمغلہ، کندی
اشعارینی حضور خلفادہ تغنی ایدرمش. برکون
مأمون خلیفہ نک بزم عشرتنہ داخل اولوب، زیادہ
سرخوش اولدیغندن، ایرتسی کون، استغفای قصور
ضمتندہ، بر قصیدہ یازوب، تقدیم ایتشدی، کہ شو
بر قاج بیت اوندندر.

انا المذنب المخطئ والعفو واسع
ولولم یکن ذنب لما عرف العفو
لملت قایت منی الکأس بعض ما
کرهت وما ان یستوی السكر والصحو

ابراهیمیه { سودان مصرینک یکی تأسیس
اولمش بر بلده سی اولوب،
(اونیامہ) نہرینک کنارندہ و بو نہرک نیلہ منصب
اولدیغنی محاکم قریندہ، ۳۸۴۴ عرض شمالیدہ
واقعدر. — صعیددہ دخی بو اسملہ مسمی بر جدول
وارد، کہ میدتی سیوطدہ اولوب، سیوط الیلہ منیہ
نواحیسی اروا ایدر. طولی ۳۸ کیلو مترہ در. —
واسطدہ وجزیرہ ابن عرہہ بو اسملہ یاد اولنور
ایکی قریہ بولندیغنی دخی فیروزآبادی ذکر ایدپور.

ابرائیل { (Braila) رومانیانک باشلیجہ شہرلندن اولوب، افلاک شرقی

جهتندہ، طونہ نک ساحل یسارندہ و بکرشدن غلا-
سہ کیدن دمبر پول خطی اوزرندہ واقعدر.
سبحاق مرکزی اولوب، ۲۸۲۷۲ اہالیسی وارد.
بر سطح مانلدہ واقع اولوب، متین بر قلعه سی دخی
بولندیغندن، مواقع حربیدن عد اولنہ ییلہ جکی کی،
طونہ واسطہ سیلہ اولان تجارتی دخی پک ایشلکدر.
ایکی عصر اول اہمیت تجارتیسی دہا زیادہ اولوب،
استانبول الیلہ اولان تجارتک بر مخزن حکمندہ ایدی.
۱۷۱۱ تاریخ میلادیسنده روسلر طرفندن احراق
اولندیغندن، بر وقت بستیون اہمیتدن ساقط اولمش
ایسہدہ، ۱۸۲۹ تاریخندن بری یکیدن کسب معمو-
ریت ایتکہ باشلامشدر.

ا ب ر باخ { (Eberbach) باده بيوك دوقه لغتك (مانهايم) ايلتنده (موسباخ) قضا سته تابع ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، رينك تابعلرندن (ايترباخ) ايله (نقار) نهرلرينك محل التصاقنده واقع، و ۲۶۰؛ اهالى جامعدر. اطرافنده چوق باغ واورمانلى، معدنلى و كبريت و جام وساره فابريقلرى واردر. نهرى سبر سفانته صالح اولغله؛ خيلى تجارتى ده واردر.

ا ب ر ت { (Ebert) آلمانىك اك مشهور اسامى الكتب مؤلفرندن اولوب، ميلادك ۱۷۹۱ تاريخنده لپسيفده طوغش، و ۱۸۳۴ ده وفات ايتمشدر. اك مشهور اثرى حروف هجا تر- تيبيله يازمش اولديغى عومى بر اسامى كتب قاموسى اولوب، بيوك قطعه ده ۲ جلد اوزره طبع اولتمشدر.

ا ب ر جان { ايله چين آره سنده ساكن ترك اقوا- مدن بر قومدر، كه افرادى جسور و جمعيتلى او- لوب، سفك دمائه زياده سيله منهك ايش.

ا ب ر جه { صقليه يعنى سيجليانك ساحلنده بر (موقع اولوب، معز علويك جزيره مذكوره ي فتح ايجون كوندرمى اولديغى ابو القاسم كلينك اورايه چيغش اولديغى ابو القدا تاريخنده بيان ايدبور.

ا ب ر خ خان { هندستانده شاهجهانك زمان بولنان قزلباش خان آشارك اوغلى اولوب، عالمكبر شاهك زماننده بعض بيوك مسانده نائل اولمش، و (برار) واليسى ايكن، ۱۰۹۶ رمضاننده وفات ايتمشدر.

ا ب ر خس { قدمائى فلاسفه يونانيه دن ايار- (Ipparque) خوس ويا ايسارق (Ἰππαρχος) نام حكيمك عرب علمائى عندنده معروف و مستعمل اسميدر. [«ايارخوس» ماده سنده مرا- جعت بيوريلاه.]

ا ب ر د بن قره تيمى { برنجى قرن هجرى لوب، ۶۸ تاريخنده مصعب بن زبير طرفندن عبدالله جعنى ايله محاربه يه مأمور اولمش؛ و بو محاربه ده عبد الله طرفندن مغلوب و بوزندن مجروح اولمشيدى. بعده ابن اشعث ايله حجاج بن يوسف آره سنده محاربه

وقوعنده، صاحب ترجمه ابن اشعث قاعدرندن او- لوب، عسكركنك ميسره سته مأمور اولمشيدى. ۸۳ تاريخنده سفين بن ابردكلي اوكدنن بلا محاربه منهنزم اولوب، فرار ايتكله، ابن اشعث مغلوبيته سبب اولمش؛ و بو انهرائى خيانتنه و دشمنه او بوشمش اولسته حل اولتمشيدى.

ا ب ر سباخ { (Ebersbach) آلمانىاده ساقسه قصبه اولوب، ۴۰۰۰ اهالىسى و بعض كتن و باموق منسوجاتى فابريقلرى واردر. — بو اسمله آلمانىاده بر قاچ بيوجك قريه دخى واردر.

ا ب ر سبرغ { (Ebersberg) اوستريا و مجا- رستان دولتك «يوقارى اوستر- يا» ايلتنده بر قريه در، كه مركز قضا سنده و مركز ايلت اولان (لينچ) شهرينك ۸ كيلومتره جنوب شر- قيسنده، (تراون) نهرينك طونه يه دوكلديكى محل قر- بنده و نهر مذكور كنارنده واقع اولوب، ۱۸۰۹ سنه سى ميسنك ۳ نده فرانسز لاله اوسترياليلر آره- سنده وقوع بولان و جنرال ماسينانك قومانده سى آلتنده بولنان فرانسز عسكركنك غاليتنى منتج اولان محاربه نك محل وقوعى اولغله مشهوردر. — بو اسمله آلمانىاده بر قاچ بيوجك قريه دخى واردر.

ا ب ر ش { سوريه نك طرابلس شام سجاغنده بر كوچك نهر اولوب، هرملك شمال غريپسنده واقع (مشتى) نام محلدن نبعانله، آتى دكيزه منصوب اولور.

ا ب ر ش { [«ايوب ابرش» و «سلام ابرش» ماده لرينه مراجعت بيوريلاه.]

ا ب ر شتويم { آذربايجانك (موقان) خطه سنده و بابك خرمى طرفندن ماوى اتخاذه اولنديغى «معجم البلدان» ده مذكور اولوب، شرأى عربك بعض اشعارنده ذكر اولنيور. از جمله ابو نكك شو- بيتنده:

وفى ابر شتويم وهضبيها
طلعت على الخلافة بالعمود

ا ب ر شهر { (ياخود برشهر) نيشابور شهر شهر- تينك لقي اولوب، ياغورينك كثر- تندن كناية فارسيد «بلوط شهرى» ديك اولان بو اسمله توصيف اولتمشدر.

ا ب ر ق } بواسطه ديكر بعض اسماء اضافتند
جزیره العربیه بر جوق مواقعك اسماء
مرکبسی حاصل اولوب، بونلك اك مشهورى (ا ب ر ق
الرزہ) در، كه حضرت ابابكر صديق ايله اهل رده-
دن بنى ذبيان بيننده واقع اولان واهل ردهك مقلو-
بينه ختام بولان عماره بك محل وقوعيدر. ديكرلى:
ا ب ر ق اهشاش، ا ب ر ق ذى جدد، ا ب ر ق ذى الجموع،
ا ب ر ق الحزن، ا ب ر ق الحنان، ا ب ر ق الخرجاء، ا ب ر ق دواث،
ا ب ر ق ذات ماسل، ا ب ر ق الروحان، ا ب ر ق ضيحيان،
ا ب ر ق العراف، ا ب ر ق عمران، ا ب ر ق العيشوم، ا ب ر ق
الفرد، ا ب ر ق الكبريت، ا ب ر ق مازن، ا ب ر ق المسدى،
ا ب ر ق المردوم، ا ب ر ق النعار، ا ب ر ق الوضاح، ا ب ر ق
النجيع وسائرہ در. — تنبيه وجع اوله ر ق (ا ب ر قان)
و(ا ب ر ق) دخی بعض موضعك اسمليرد.

ا ب ر ق و ه } (باخود ا ب ر ق و ه) فارسیده « طاع
اوستى » ديمك اولان (ب ر ق و ه) دن
معربرد. ايرانك فارس مملكتنده، اصطخر نواحيسنده
وفارس ايله (يزد) خطه لى حدودى قرينده برقصه
در، كه اوجهلر مدنيت اسلاميه ايله منور بولندينى
زمانلرده مشهور اولوب، فقها ومحدثين ۵۱۸ تا
ريخنده وفات ايدن (ابوالحسن هبة الله ا ب ر ق و هى)
وبهاالدوله بن عضدالدوله ك وزيرى اولان (ابوالفاد
سم على بن احمد ا ب ر ق و هى) بو قصبه دن نشأت ايتمش
در. اصطخرينك روايته كوره، بو قصبه يزددن
اوج فرسخ بعدنده واقع اولوب، مستحكم ومعمر
ايسه ده، جوارنده باغ وبستان اوليوب، اطرافى
چيلاقدر؛ وجوارنده قومدن برتبه واردر، كه اها-
لى طرفدن حضرت ابراهيمك آتليدينى آتشك كولى
اولدينى زعم اولنهرق، (تل ابراهيم) تسميه اولنور.
مجوسيلر ايسه بوتيه سياوش بن كيكاولسك ايچندن
يكدىكى آتشك كولى نظريه باقرلر. — برى عراق
عجمده اصفهانك ۲۰ فرسخ بعدنده، وديكرى دخی
يزد ايله خراسان آره سنده كى طريقك اوزرنده اولمق
اوزره، بواسطه ايكى قريه دخی وارايدى.

ا ب ر و آن } (Ebroin) فرانسه ك نوستريا
(وبورغونيا حكومات قديمه سنده
امردوپاله) يعنى باش ماينجى صفتيه وزير ومدبر

امور دولت بولنشدر. اوچنجى (قلوتر) ك زمانده
۶۵۹ تاريخ ميلاديسنده (لوده) فرقه سى طرفندن
بو مسنده انتخاب اولندينى حالده، حكمدارك منفعتنه
اوله ر ق، فرقه مذكوره ك قوت ونفوذينى اعمايه
چالشمش؛ وبو مقصده بك چوق آدملىق قتل
ايتش اولديغندن، (اوتوم) بسقبوسى (سنت لور) ك
تحت رياستنده بر يوك اختلال ظهور ايتمشيدى.
۶۷۰ ده اوچنجى قلوتر ك وفاتنده، صاحب ترجمه،
فرانكلر مجلسنه طانيشقسزين، ايكنجى قلوويسك يوك
اوغلى ايكنجى (شيلدرىق) ى حق وراثندن محروم
براقره ر ق، اك كوچكى اولان اوچنجى (تيرى) ى
تخته اجلاس ايتديكندن، بر ايكنجى اختلال ظهور
ايله، اوچنجى (تيرى) اسقاط، ابروآن (لوكوسى)
مناسرتنه حبس اولنشدر. بر مدت صكره بونك
خصمى اولان بسقبوس (سنت لور) دخی يكي قرال ك
توجهنى غائب ايدرك، محسده ابروآنله برشمش،
وايكيسى بيننده وفاق حاصل اولمش ايسه ده، ايكنجى
شيلدرىق صاغ اولدقجه، خلاص بوله ميوب، ۶۷۳ ده
بونك مقتولاً وفاتى اوزرينه، ايكيسى قورتلوب،
ابروآن ينه اسكى مسندينى ضبطله، ابتدا اوچنجى
قلوتر ك اوغلى اولمق ادعاسنده بولنان اوچنجى
(قلوويس) ى وبعده ينه آنفالذكر اوچنجى (تيرى)
ى تخته اجلاس ايتش؛ وخصملى عليه ده بك شدتلى
حركات انتقاميه اجراسيله انواع مظالم ارتكابه
باشلامشيدى. (سنت لور) بوكا يته براختلال چيقار-
تمش ايسه ده، اوتومده مغلوب اولوب، كوزلرينه
ميل چكلمشدر. صاحب ترجمه بو دفعه اوستراسيا-
لىلرى مغلوب ايدوب، اولجه كسب استقلال ايتش
اولان اوستراسياني دخی ضبط ايتك اوزره ايكن،
۶۸۰ تاريخنده قتل اولنشدر.

ا ب ر و ق } كتب عربيده بواسطه ديار رومده
(يعنى آناطوليد) بر موضع بولندينى
مذكور اولوب، ابوبكر هروى بو محلى زيارت ايتش
اولدينى بيان ايتدكدن صكره، ديوركه : بر طاعك
آلتنده واقع اولوب، طاعك انكنده كى برديكدن
كيريلىر، وايچى واسع برير اولوب، اوستندن طاع
دليك اولغله، كوك كورينور. بو غريب مغاره ك

کویا اورته سی کول کی صو ایله طولو اولوب، کنار-
لرنده اول و مزرعه لر وار ایش؛ و بر جامع ایله بر
کلیسا بولنوب، زوار مسلین جامعه و خرستیان زائر-
لری کلیسایه کیدرلرمش؛ و بر طاق مومیال و هیکلر
بولنوب، خرستیانلر بونلرک ازمند قدیمه دن قالمش او-
لدقلرینه، و مسلمانرایسه حضرت عربن خطابک عسکرندن
اولوب، اوراده قتل اولنان شهدا اولدقلرینه ذاهب
اولورلرمش. بو تفصیلاتک بر مصالدين عبارت اولدیغنده
شهیه یوغیسه ده، هر حالده آناطولیده بو اسمله ویا
بوکا قریب بر نامه آثار عتیقه سی و مومیالری حاوی
مغارلری چوق بر محل اولسه کرکدر. قونییه ولا-
یتنک اسبکشان ناحیه سنده بو نامه بر قریه اولوب،
جوارنده بر کول و بعض آثار عتیقه وار ایسه ده،
مومیالری معلوم دکدر.

آبروقا { کوفه ایالتده (رومقان) ناحیه سنده
خلفای عباسیه زمانده مشهور بر
بیوک قریه اولدیغی یاقوت حوی ذکر ایدیور.

آبره { واسپانیولجه ابرو (Ebre, Ebro)
اسپانیانک آق دیکزه دوکیلن ایرماقلر-

ینک اک بیوک اولوب، حوضه سی خیلی واسع
اولغله، شبه جزیره نک شمال شرقیسنده آراغون ونا-
واره خطه لرینک بتونیه اسکی ویک قشاله و قطلونیه
خطه لرینک بر پارچه لرینی حاویدر. ایرماغک باشلیجه
منبعی اسکی قشاله ده کی (سانتاندِر) ایالتی داخلنده
ییره طاغلرند و (رینوسه) قصبه سنک اوست طر-
فنده در. اوراده بحر محیط آتلا سینک آنجق ۴۵
کیلومتره جنوبنده اوله رق (قونیتره) نامیه سل کی
بردن چیقوب، دها آشاغیده (پنایلا بره) طاغی قار-
لرینک اریع سندن حاصل اولان (حجار) دره سنی دخی
اخذ ایله، ابتدا جنوبه و بعده جنوب شرقیه طوغری
آقار؛ و بو استقامتی محافظه ایله، (نلا) نهریه برلشد-
کدن صکره، (میرانده ده ابرو) قصبه سنک اوکندن،
وبعد غایت صرب و شایان تماشا اولان (قونخاس ده
هبارو) بوغازندن کچهرک، (اوبرنه) طاغلرینی شق
ایله، (لورغونیو) شهرینک اوکندن کچر؛ و دها آشا-
غیده (اغا) و (آراغون) نهرلینک صورلرینی آله رق،
بردن بره بیوک بر ایرماق صورتیه کیرر. آنجق یو-
مکه باشلار باشلاماز اطرافنده کی اووه لک سقیچون
صوینک کلی مقداری، اخذ اولنور. (تودله) شهرینک

قربنده صاخ کنارندن (قتال اپیربال) وصول کنارندن
(قتال ده تاؤسته) نامرلیه ایکی بیوک جدول آیریلوب،
سقی اراضی وسیر سفان ایچون استعمال اولنورلر.
(تودله) نک آلت طرفنده صولدن (آربه) و صاغدن
(جالون)، و (سرقسطه) شهری قربنده (هورزه) ایله
(غالقو) نهرلینی اخذ ایدر. قاسبه (وباخود قصبه)
بلده سنی کچخه، استقامتی تبدیل ایله، شمال شرقیه
طوغری دونه رک، بوراده مجراسنک ارتفاعی آنجق
۵۱ متره اولدیغی حالده، شمالدن کلن و بتون شرق
ییره سلسله سنک صورلرینی جمع ایله بو ایرماغک اک
بیوک تابعی اولان (سغره) نهریه برلشدکدن صکره،
جنوبه طوغری دونه رک، (طرطوشه) شهرینی کچد-
کدن صکره، (دالیه) تعبیر اولنان و ایرماغک ایندیر.
دیکی چامورلردن مرور زمانه حاصل اولان بر واسع
برون تشکیل ایدیور، که دیکرک ایچنه طوغری او-
زانمش تقریباً ۴۰۰۰۰ یکی دونه لک بر اراضی او-
لوب، بطاقلق و ملحه کی آنجق یرلردن عبارتدر،
وهر طرفی جدوللرله یارلشددر. اصل ایرماغک صو-
لری بینلری دالیه نک آله صورتنده بر بیوک پارچه
سیله آیرلش ایکی یولدن دیکره دوکلیورسه ده، بونلرک
ایکینسک دخی آغزلی ایندیردکلی قوملردن حاصل
سدلرله مسدود اولوب، یالکز برصنئی جدولدن کیلر
(آلفاقوئس) لیمانته کیره بیلور. ابره ایرماغک طولی
۸۰۰ کیلومتره اولوب، حوضه سی ۸۳۵۰۰ مربع
کیلومتره وسعتنده در. صویک بر قسم کلیبی سقی
اراضی ایچون یولده ضایع اولغله برابر، دیکره
ثابته قوراققلق زمانده ۵۰ و فیضانده ۵۰۰ که
حد وسطی اوله رق ۱۰۰ مکب متره صودوکیور.
آبرهارد { (Eberhard) فریول مملکت قد-
یمه سی یعنی ونیدک دوقه سی او-
لوب، میلادک ۸۴۶ تاریخندن ۸۶۸ تاریخنده نک
حکم سورمش؛ وایمپراطور (لوتر) ک قیزی (جیسه)
ایله عقد ازدواج ایدره رک، دنیا به کتیرمش اولدیغی
درت اولاددن ایکنجیسی اولان (برنجر) کندی یرینه
فریول دوقه سی و بعده ایتالیا ایمپراطوری اولشددر.
صاحب ترجمه مملکتی اسلاورک هجوم و تجاوزندن
محافظه ایتشددر.

آبرهارد { (J. Aug. Eberhard) آلمانی
فیلسوفلرندن و حکیم مشهور

ذات مغرب طرفلرینه یعنی آفریقایه برآ و بحرآ سوق
عسکر ایدرک، بر چوق پرلر ضبط ایتش، و کندبدن
صکره اوغلی (افریقش) سلطنت سورمش. یگدیکی
چوللرده و دگیر قییلرنده، یول بللی اولوق ایچون،
فنارلر رکز ایتدیکی مروی اولدیفندن، (ذوالنار)
لقبیه معروفدر.

ا برهه بن صباح { یمنده حکم سورمش
اولان ملوک تابهعدن

اولوب، اوائل ظهور اسلامده بولنشدر. بونک
حقننده روایات مختلف اولوب، مورخلرک بعضیسی
بالکریمن تمامه سنده حکم سوردیکنی، و بعضیسی
دخی مصرک فتحی صره سنده یعنی هجرتک ۱۹ و یاخود
۲۰ تاریخنده عربون عاص طرفندن (فرما) نک ضبطنه
کوندربلوب، صلحا فتح ایتدیکنی روایت ایتلدر.
ا بریز { ایکی قریه نک اسمی اولوب، بری قدس
سجاغنده غزه ناحیه سنده و غزه قصبه.
سندن ۴ ساعت مسافده واقع و ۱۶۷ خانه ی جا.
معدر. — دیکری قونییه ولایت و سجاغنک ارکلی
قضا سنده در.

ا بریم { نوبده نیک ساحل یمنده واسوانک
۲۰۰ کیلو متره جنوب غربی سنده
واقع بر قصبه اولوب، روما زمانلرنده (بریمی پاروه)
اسمیه معروف ایدی. یاوز سلطان سلیم حضرتلری،
مصری فتح ایتدیکنده، بو موقعده بوشناق دلاور.
لرندن مرکب بر بلوک محافظه عسکری براقشیدی، که
اخفادی یقین و قنله کلنجیه قدر اوراده باقی ایدیلر.
مؤخرآ محمد علی پاشا مصر کوله ملرینی بوزدینی
وقت، بونلرک بقیه السیوفی ابریمه طویلانش. واهل.
لیسنک طاغلسنه سبب اولمشلر سده، بعده ابراهیم
پاشا طرفندن اورادن دخی اخراج ایدلشلردر.
قصبه نک قارشیسنده یعنی نیک ساحل یسارنده بر
طاسم اسکی مزارلردن عبارت بعض آثار عتیقه
بولنیور.

ا برین { (یاخود بیرین) بحرینده احسانک قار.
شیسنده خرما آغاچلری و میاه جاریه.

سی چوق بر بیوک قریه در.

ا برینق { اصل اسمی اولان (ا برینه) نک معر.
بیدر. مرو جوارنده بر قریه او.

لوب، کبار عماندن بر قاچ ذاتک مسقط رأسی اولمغله

لینچیک طلبه سندن اولوب، ۱۷۳۹ تاریخنده
(هالبرستاد) شهرنده طوغش، و ۱۸۰۹ ده وفات
ایتلدر. فلسفه دایر بر قاچ کتاب و فیلسوف
(فانت) فارشی بعض ردیه لر یازمشدر. برلین انجمن
معارفی اعضا سندن ایدی.

ا برهارد { وورتمبرغ دوقه سی. [« وور -
تمبرغ » ماده سنه مراجعت.]

ا برهه الا شرم { حضرت فخر کائنات افند.
مک ولادت سعادت لری

زمانلرنده یمنده حکم سورن حبشه دن اولوب، ابتدا
نجاشی طرفندن بئک ضبطنه کوندربلن (ارباط) ک
رفیق و معاون ایکن، بیللرنده واقع اولان اختلاف
اوزرینه، آمرینی قتل ایله، یمنی کندیبی ضبط ایتش؛
و ابتدا نجاشی دلیکیر ایتش ایسه ده، بعده بر طاقم
هدایا ارسالله کولکلی آتش؛ و یمنده انواع مظالم
اجرا سته باشلامشیدی. حتی (یزن) اسمنده برینک
زوجه سنی جبرآ آلب، کندیبی تزوج ایتش؛ و بو
قادینک ایلمک قوجه سندن متولد اولان مشهور (سیف
بن یزن) بونک تربیه سنده پیومشدر. صاحب ترجمه،
بن عربلرینی کعبه مکرمه یه ایضای حجدن منع ایتک
ایچون، صنعاده مکمل و مصنع بر کلیسا بنا ایدرک،
خلقی بونک زیارتنه دعوت ایتش ایسه ده، کعبه دن
روگردان اوله مدقلرینی کورنجه، کعبه نک تخرینی
قوروب، عسکرینی تجهمیز و بر طاقم فیللر سوق
ایتش؛ و قبیله قریش مقاومتدن عاجز قالدیرق، بیت
النسی جناب حقلک محافظه سنه تودیلعه طاغله
چکلمشلردی. ابرهه عسکرله و فیللرله کعبه نک او -
زرنه هجوم ایتکده ایکن، من طرف الله ابابیل
قوشلری ظهور ایله، آتدقلری کوچک طاشلرله
عسکرینی اتلاف ایتلدر؛ و کندیبی دخی بو طاشلرک
برینه مصاب اولمغله، اتلری دوکیلرک، یمنه عودت
ایدوب، تلف اولمش. قرآن کریمده اصحاب فیل نا -
میه ذکر اولنان طائفه صاحب ترجمه ایله عسکریدر.
سوق ایتدیکی فیللردن اک بیوکنک اسمی (محمود)
ایدی. مورخینک بعضیسی ابرهه الا شرم ایله ابرهه
بن صباحک بر شخص اولدیفنی ادعا ایتلدر.

ا برهه بن رائش { بئک ملوک قدیمه سندن
(اولوب، حقتده مختلف

روایات و غریب وقوعات نقل اولنشدر. کویا بو

مشهور در. بونرك اك مشهورى ۵۲۳ ده وفات آيدن
علمای محدثیندن (ابوالحسن علی بن محمد دهان ابر -
نیقی) در.

آنزار } نيسابور قربنده بر قریه اولوب، علمای
ومحدثیندن (آنزاری) لقبيله ملقب بر
چوق ذواتك مسقط رأسی اولغله مشهور در.

آنزقباد } ایرانده فارس ایله اهواز آره سنده
واقع (ارجان) نواحیسنه ویریلن
اسمدر.

آنزون } (منبرذ —) علمانك قدمای شعرا -
سندندر.

آبسال } حکیم ابو سینایه اسناد اولنان «سلا -
مان و آبسال» عنوانلی غریب بر
حکایه نك شخص موهومیدر.

آبسالون } [«آبسلوم» ماده سنه مرا -
جعت بیوريله.]

آبسس } آیا سلوغك موقعنده بولنش اولان
(افس) یاخود (افسوس) شهر
قدیمك عربلر عندنده مضبوط املاسیدر.

آبسفالوه } (Ebesfalva) اردل یعنی
ترانسلووانیاده (قیس قوقولو)
قضاسنك مرکزی اولان بر قصبه اولوب، اکثریسی
ارمنی اولق اوزره، ۲۵۵۰ اهالیسی واردر.

آبسمبول } نوبه ده نيك كنارنده، ۲۲'
۲۲° عرض شمالیده واقع بركو -
چك قصبه اولوب، جوارنده کی آثار عتیقه نك کثریله
مشهور در. بو آثار عتیقه اخیراً حفر و کشف او -
لنهرق، فراغه زمانندن قاله بعض معبودلرنك
هیکلله معدلرندن وسائر ابنیه قدیمه دن عبارت
اولدقلری آکلاشلیدر.

آبسلوم } (Absalon) حضرت داود نبینك
اوچنجی اوغلی اولوب، حسن
وجالیله مشهور ایدی. برادرینی قتل ایله فرار،
و حضرت داوده قارشى عصیان ایتمکله، واقع اولان
محاربه ده بر آورمانك ایچندن پكر كن، اوزون
ساجلری بر آغاچك دالنه ایلیشه رك، حضرت دا -
ودك قاندرلندن بری طرفندن، ویریلن امره مخالف
اولهرق، قتل اولنش؛ و حضرت داود زیاده سیله
آجیوب آغلامشیدی. ابن انیر (آبشا) دیه ضبط
ایتمشدر.

آبشیر پاشا } اسمی مصطفی اولوب، سلطان
محمد خان رابع حضرتلرنك
زمان سلطنتلرنده ۱۰۶۴ تاریخنده ایکی آی صدارت

ایتمشدر. کنديسی جلالی آازه پاشانك اقرباسندن
اولوب، سرای همایونه دخول ایله قطع مراتب
ایده رك، میر آخورلق رتبه سنه نائل اولمشیدی. بعده
بودین و ۱۰۵۶ تاریخنده شام والیسی اولمشیدی.
او صروده عصیان ایتمش اولان درزیرلی مغلوب
ایتمش ایسه ده، تربیده زیاده شدت کوستردیکندن،
حلبه، واورادن سیواس و آناتولی والیكنه نقل
اولنش؛ واوراده دخی اجرای ظم و تعدی ایتمکله
برابر، عصیان ایتمش اولان آازه حسن آغایه دخی
معاونت ایتمدیکندن، ینه حلب والیكنه ارجاع،
و ۱۰۶۴ سنه سی ذی الحجه سنده صدارت عظمایه
نصب اولنق اوزره، در سعاده جلب اولنوب، بر
طالم عونیه جمعچون بولده درت آی ضایع ایده رك،
۱۰۶۵ سنه سی ربیع الآخرنده اسکداره مواصلت،
وفوق العاده بر آلائی ایله استانبوله دخول ایتمشدر.
کنديسته او صروده عایشه سلطان تزویج اولنهرق،
صهریت شهریارى شرفته دخی نائل اولمشدر. جمع
ایتمش اولدیغی اشرار آرزولرینه کوره یوز کورمینجه،
صاحب ترجمه نك دشمنلری اولان یکجیریلرله بالاتفاق،
آبشیر پاشانك اعدامی مصرانه ایستمکله، اولباده
فرمان صادر اولوب، رجبك دردنده اعدام او -
لنمشدر. قیصه بویلی، امی، جاهل، ظالم ومع هذا
زیاده سیله مراتی و صوفی مشرب بر شخص ایدی.

آبصاره } [«آبصاره» ماده سنه مرا -
جعت بیوريله.]

آبغال } عدن کورفزینك ساحل غریمسند
ساکن سومالی اقوامندن بر قومدر.

آبغر } سمرقند جوارنده بر قریه و یا ناحیه
اولوب، مشاهیردن ابو عبدالله و ابو
یزید ابغرینك مسقط رأسیدر.

آبغان } آفغان اسمنك عرب تاریخلرنده مستعمل
مستعریدر. [«آفغان» و «آفقا -
نستان» ماده لرینه مراجعت بیوريله.]

آبق } [«مجهیر الدین ابق» ماده سنه مرا -
جعت بیوريله.]

آبقاخان } (یاخود آبقاخان) چنگیز خانك
تورونی و ایران و عراق و آناتولی

اعمالی اصولی کشف و ایجاد ایتشدر. ۱۸۱۴ ده
طوغوب، ۱۸۵۲ ده وفات ایتشدر.

ابلولونیوس } آپولونیوس اسم یونانیسنک
معریدر. [«آپولونیوس» ما-
دهسنه مراجعت بیوریه.]

آبله } شط العربک ایکی ساحلنده وبصریه
طوغری اوزانان خلیجک برکنارنده
واقع اسکی بر شهر اولوب، شمذیکی حالدہ ساحل
شرقیده کی قسمی بر قریه حالنده باقی، وساحل غر-
بیده کی قسمی بستون خرابدر. بصرهک تأسیسندن
اول بو شهر خیلی پیوک و تجارتگاه اولوب، اوائل
اسلامده دخی معمور وعلی الخصوص باغ و بوستان
واشجار مئره سنک کثریله مشهور ایدی. شبیان بن
فروخ ابلی، حفص بن عمر ابلی و ابو هاشم کثیر ابلی
کبی نیجه مشاهیر علماک مسقط رأسیدر.

آبله } (I. B. Eblè) پیوک یونانبارتک جزیرا-
لرندن اولوب، مشارالیهک فلنک،
ایتالیا و روسیه ده کی محارباتنده ابراز شجاعت ولیاقت
ایتش؛ و عوم طوبیحیر قوماندانلغنه نصب اولنش،
وبارون وقونت عنوانرینه نائل اولمش ایدی. ۱۸۱۲
ده وفات ایتشدر. اوغلی (ش. آبله) ۷۹۹ ده
طوغش، و پدرینک اثرینه تبعیتله، خیلی زمان فرانسه
حریبه مکتبتنک ناظری بولنشدر.

آبله بغدادی } (ابو عبدالله محمد بن بختیار)
مشاهیر شعرای عربدن او-
لوب، ۵۷۹ تاریخ هجریسنده بغدادده وفات
ایتشدر. اشعاری غایت سلیس ورقیق اولوب،
مرتب دیوانی واردر. شو بر قاج بیت جله اشعا-
رندندر:

زار من احیا بزورته و الدجی فی لون طرته
قمر یثنی معاطفه بانه فی طی بردته
بت استجلی المدام عل غرة السواشی وغرته
یا لها من زورة قصرت فامات طول جفوتنه
آه من حصرله وعلی رشفته من برد ربقته
یاله فی الحسن من صنم کلنسا من جاهلیته

آبلیس } شیطان علیه اللعنهک اسملرندندر.
[«شیطان» مادهسنه مراجعت.]

ابن آمدی } شعرای عربدن اولوب، ۵۵۱
تاریخنده، ۹۰ یاشنی متجاوز
اولدینی خالده، وفات ایتشدر. — مشاهیر اطبا

جهنلرنده وارث ملکی اولان هلاکوخانک اوغلی او-
لوب، ۶۶۳ ربیع الآخرنده، پدرینک وفاتی او-
زرنه، مراغه ده بخته جلوس ایتش؛ ۶۸۱ سنه سی
عمرنده، ۱۷ سنه ایله بر قاج آی سلطنتدن صکره،
همدانه مسجوماً وفات ایدوب، برادری احمد خان
جانشینی اولمشدر. ظلم و اعتسافده پدرندن اهنون او-
لوب، اولدقجه صلحورور ایدی. مع هذا سوریه
ملوک اسلامیه سیله بعض محاربه لر ایتشدر. وزیری
بولسان شمس الدین جوین واسطه سیله اعظم علای
اسلامدن بعض ذواتی جلب و تلطیف، و معارف
اسلامیه یی جایه ایتشدر. زمانده یتیشن علای
اسلامک الک بیوکری نجم الدین قزوینی، مؤید الدین
عرضی، فخر الدین مراغی، قطب الدین شیرازی،
عجی الدین مغربی، طیب فخر الدین اخلاقی و تریاقک
علیه مشهور اولان تقی الدین حشاشیدر. پدری هلا-
کوک ایتشش اولدینی قسطنطنیه روم ایمراطو-
رینک قیزی یولده ایکن، هلاکو وفات ایتکله،
مرقومه یی ابقا خان تزوج ایتشدر.

ایقراط } «بقراط» مادهسنه مراجعت
بیوریه.]

آبل } (Ebel) آلمانیاک علم الارض مشاهیر
علماسندن اولوب، بوفته دائر بعض
تالیفات معتبره سی واردر. میلادک ۱۷۶۴ تاریخنده
پروسه نیک (زویخاؤ) شهرنده طوغوب، ۱۸۳۰ ده
وفات ایتشدر.

آبلانه } (Eblana) ایرلاندهک مرکزی اولان
دوبلین شهرینک اسم قدیمدر.

آبلستان } فارسده بر مملکت اولوب، متین
قلعهری وکنندینه مخصوص لسانی
اولدینی مسعودی ذکر ایدوبور.

آبلق } امرا القیسک سلاحرینی وارشدن
بشقه سنه تسلیم ایتمه مکده کی ثباتیه
مشهور و وفاده ضرب مثل اولان سمونل بن عادیاک
مرکزی اولان بر قلعه ایدی، که شام ایله حجاز آره.
سنده واقع اولوب، خرابه لری الآن موجوددر.
(آبلق الفرد) دخی دیرلر.

آبلمن } (Ebelmen) فرانسه نک اک مشهور
کیمیا علماسندن اولوب، بوفته و علم
معادنه خیلی خدمتلی اولمش؛ وصنی ذی قیمت طاشلر

وحکمای اسلامدن مشر بن فاتکک معلمزدن بولنش
اولان حکیم (ابوالحسن ابن آمدی) بشقه میدر، یوقسه
ینه بو ذات میدر، آکلاشیله مدی.

ابن الابار { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله
القضاعی البلسی) ۵۹۵ تاریخ

هجریسنده اسپانیانک (بلنسیه) خطه سنده طوغوب،
اندلسک هر طرفنه سیر و سیاحت ایتش؛ و فقه و حدیث
و ادبیات و بلاغته و تاریخ و اخبارده ید طولی صاحبی
اولمشیدی. متعدد تألیفاتی اولوب، از آن جله (ابن
بشکوال) ک «الصله» نام تألیفه «تکلمه الصله» عنوانه
نیله بر ذیل یازمش؛ و «محفة القادام» و «ایماض البرق»
عنوانلریله ایکی کتاب ایله بر جوق رساله لر تألیف
ایتشدرد. ۶۵۸ تاریخنده تونسده اولدینی حاده،
اورانک حاکی مستنصر طرفندن شهید اولمشدر.
کوزل شعر ی دخی اولوب، شو بر ایکی بیت جله
اشعارندرد :

منظوم الحد مسوده یکسونی السقم مجرد
شفاق الصدر لمجسد بانی ما اودع مجسده

ابن ابجر { [«عبدالمک بن ابجر» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن ابی اسامه { (ابو الحسن علی بن احمد
بن حسین) فاطمیوندن
(آمر باحکام الله) ک کاتبی اولوب، مصرده فوق العاده
حکم و نفوذی وار ایدی. (شیخ اجل کاتب الدست
الشریف) عنوانیله مباهی ایدی. ۵۲۲ تاریخنده
وفات ایتشدرد.

ابن ابی الاشعث { [«احمد بن ابی الاشعث»
ماده سنه مراجعت.]

ابن ابی الاصبع { (ابو محمد زکی الدین
عبدالعظیم) مصرک اعاد.

ظم ادبا و شعرا سندن اولوب، علم بدیعه داتر «تحریر
التحیر» عنوانیله بر کتایله «بدیع القرآن»، «کتاب
الجواهر والسواخ فی سرائر القراخ» عنوانی ایکی
اثرنی و سائر تألیفاتی واردرد. ۶۵۴ سنه سنده مصرده
وفات ایتشدرد. شعر ی سلیس و رائق اولوب، شو
قطعه جله اشعارندرد :

امر مقلی ان کنت خیر موافق
دموعا لتکی فقد حب مفارق
فقد نضبت يوم السوداع مدامی
وشابت لتشتیت الفراق مفارق

ابن ابی اوفی { «عبدالله بن ابی اوفی»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن ابی بکر یعمری { (ابوالفتح محمد بن
محمد) کبار عماددن

اولوب، فقه و حدیث و ادبیات و تاریخ و سائر علوم
و فنونده ید طولی صاحبی ایدی. «عیون الاثر فی
فنون المغازی و الشئائل و السیر»، «المنقح الشئنی فی
شرح الترمذی»، «سمر اللیب بذكر الجیب» و «منح
المدح» عنوانلریله درت بیوک کتابی و بعض رسائی
واردرد. ۶۶۱ تاریخنده طوغوب ۷۳۴ تاریخنده
وفات ایتشدرد. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، شو
قطعه جله اشعارندرد :

ان غص من قفرنا قوم غی مغوا
فکل خرب بما اوتوه قد فرحوا
ان هم اضاعوا لحفظ المال دینهم
فان ما حسروا اضعف مار بحسوا

ابن ابی الیسان { «سدیدالدین بن ابی الیسان»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن ابی تائب { «عبدالله بن ابی تائب»
انصار ی «ماده سنه مرا-

جعت بیوریه.]

ابن ابی الجیش { «عبدالصمد بن ابی الجیش»
ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن ابی حاتم { (ابوبکر محمد — نیشابوری)
نیشابورک قدمای علما و محد.

ثینندن اولوب، ۳۲۰ تاریخنده وفات ایتشدرد. —
ابن ابی خاتم تمیمی. [«ابو محمد بن ابی خاتم» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن ابی حازم { (قیس — بجلی) تابعیندن
اولوب، کوفه شیخی وعا.

لمی ایدی. حضرت فخر کائنات افندمره ملاق اولوق
اوزره، مدینه منوره یه کیتش ایسهده، رسول اللهک
ارتحالندن صکره واصل اولوب، بوشرفه نائل اوله
مامشدر. عشره مبشره دن روایت احادیث شریفه
ایتش؛ و هجرتک ۹۷ تاریخنده، یوز یاشنی متجاوز
اولدینی حالده، وفات ایتشدرد.

ابن ابی حجه { (التلسانی) سکرنجی قرن
هجری عرب شعرا سندن

اولوب، خلفای عباسیه دن متوکل علی اللهک زمانده
وفات ایتشدرد.

آدمك قيرينه عاشق اولوب، حقهده اشعار سويلر كن
طويلوب، روايته كوره قتل اولمشدر. شو قطعه
جله اشعارنددر:

اشعار عید بی الحساس قن له
هند الفخار مقام الامل والورق
ان كنت عبداً فتنفس حره كرمًا
او اسود اللون اني ابيض الخلق

{ ابن ابی الحسن } (اسعدالدين عبدالعزيز
[« اسعدالدين بن

ابی الحسن » ماده سنه مراجعت بیوريله.]

{ ابن ابی حصينه } (امير ابو الفتح حسن
[« المرى »] افسح

شعرا دن اولوب، حلیده بنی مرداس ملوکنه اختصاص
ایتمش؛ و بونلری مدح ایدهرک، پک چوق احسانلرینه
وحتی « امیر » عنوانه نائل اولمشیدی. ۵۰۰ تا.
ریخلرنده وفات ایتمشدر. شوقطعه جلّه اشعارنددر:

ولما التقينا لوداع ودهمها
ودمى يفيضان الصباة والوجداء
بكت لؤلؤاً رطباً ففاضت مدامي
عقيقاً فصار الكل في بحرهما عقداً

{ ابن ابی الحقيق } (سلام —) خیر یهو -
[دیلر دن اولوب، کعب

بن اشرفله برابر حضرت رسول الله (صلم) واحسان
حقلرنده شدید العداوه کفار دن ایذیلر. اوس وخر -
رج قبیله لرینک حضرت فخر کائنات افندمره صدا -
قتلری اولدیغندن، بونلر دن اوس قبیله سی کعب بن
اشرفی قتل ایتمکله، خزر رج قبیله سی دخی بویله بر
خدمنده بولغنی غیرتنه دوشوب، جانب رسالتناهی دن
اولنان مساعده اوزرینه، هجرت سنیه نک اوچنجی
سندسی خیره هجومله، ابن ابی الحقیقی قتل ایتمشدر.

{ ابن ابی الحكم } (ابوالمجد بن ابی الحكم
[« ماده سنه مراجعت.]

{ ابن ابی حلیقه } [« مذهب الدین ابو سعید »
[« ماده سنه مراجعت.]

{ ابن ابی الحوافر } [« جمال الدین بن ابی الحوا -
[« ماده سنه مراجعت.]

{ ابن ابی حی } (ابو القاسم —) اندلس رجا -
[« لندن اولوب، بجایه کله -

رک، بنی مرین دوتتک حاجی اولان ابو الحسن بن
سیدالناسه انتساب ایتمش، وکندیسنک کاتبی اولمشیدی.
درایت فوق العاده احساندن اولغله، ۶۹۰ تاریخنده

{ ابن ابی الحدید } (عزالدين ابو حامد عبد -
[« المجید — »] فقهای شا -

نعه دن واعیان شعرای عرب دن اولوب، ۵۸۶ تا.
ریخنده طوغش، ۶۵۵ ده وفات ایتمشدر. مشهور
دیوانی، « الفلک الدائر علی المثل السائر » عنوانی بر
کتابی، « نهج البلاغه » به ۲۰ جلد دن مرکب شرحی،
امام فخرالدینک « المحصل والمحصل » عنوانی کتابنه
تعلیقاتی و سائر اثرلری وارددر. « الفلک الدائر »
عنوانی کتابنی ضیاء الدین ابن اثیرک « المثل السائر »
عنوانی کتابنه رده صورتنده تحریر ایتمشدر. شو
قطعه جلّه اشعارنددر:

لولا ثلاث لم اخف صرعى
ليست كما قال الفق العبدى
ان ابصر التوحيد والعدل في
كل مكان باذلاً جهدي
وان اتأجى الله مستقماً
بمسوة احلى من الشهد
وان اتيه الدهر كعبراً على
كل لثم اسمر الخند

{ ابن ابی الحدید } (موفق السدين ابو المعالى
[« اجد — »] آنف الترجه

عزالدين ابن ابی الحدیدک برادرى اولوب، بودخی
مشاهیر شعرا ددر. ۵۹۰ تاریخنده مداندده طوب -
غوب. ۶۵۶ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.
شو قطعه جلّه اشعارنددر:

قر عدمت عواذلى في عشقه
بل ما عدمت تزام العشاق
يسدو فتسقه العيون وانها
مأمورة بالغيض و الاطراق
عيناى قد شهدا بمشقق اكما
لك ان تقول هما من الفساق

{ ابن ابی الحرم } (ابراهيم — صبيى) [« ابرا -
[« هيم صبيى »] ماده سنه مرا -

جعت بیوريله.]

{ ابن ابی الحساس } (ابو عبدالله سحيم
[« — »] اشعار بلیقه

سیله مشهور بر عبد زنجی اولوب، هجرت نبویه نک
۴۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. مالک بن حساسک
کوله سی ایدی. روايته كوره حضرت عثمان بن عفانه
کوتوروب صائق ایستدکلرنده، شاعر اولدیغنی خبر
آهرق: شاعر بر کوله طوق اولورسه، افندیسنک
قاریسیله اکثر، آج اولورسه، هجو ایدر، یزه
زوجه یوقدر، دیمشلردی. فی الحقیقه صاتین آلان

سلاسل سنک چکمدار اخیری اولان ابو دبوسک اوغلی اولوب، ۶۵۸ تاریخده پدرینک قتلده دولتنک انقرا ضی اوزرینه، اندلسک شرق طرفلرینه کیده رک، (برشلونه) نصارای طاغیه سنه اتحاق ایتش؛ واولجه اورایه قاجوب تنسرایش اولان عمیجده سی ابو زیدک اوغلایله برلشدرک، برشلونلیرک دولماسیله طرابلسه هجوم ایتش ایسده، برشینه موفق اوله میوب، نهایت مقتولاً وفات ایتشدر.

ابن ابی الدم (قاضی شهاب الدین بن ابراهیم) بدجی قرن هجری عماسندن وفقه، شافعه دن اولوب، حاکم قاضیسی ایدی. «تاریخ مظفری» عنوانلی بریوک تاریخک وسای بعض آثارک مؤلفیدر. ۶۴۲ تاریخده حاده وفات ایتشدر.

ابن ابی الدینیه (احمد بن ابی الدینیه) همدانی اولوب، جغرافیا و تاریخ مؤلفراندندر. یاقوت حوی معجمک بر چوق یرلرند، بوذاک روایتی مقام استساده ایراد ایدورسده، آثارینه و ترجمه حالنده دسترس اولنه مدی.

ابن ابی الدینیه (ابوبکر عبدالله بن محمد) اخبار و سیره دایر یوزدن زیاده، وپر روایت کوره اوچیوز تألیفی واردر. خلفای عباسیه دن معتمدک و اوغلی مکتبی باللهک مریمسی اولوب، ۲۰۸ تاریخده طوغش، و ۲۸۱ ده بغدادده وفات ایتشدر. طبیعت شرعیسی دخی او-لوب، خلیفه معتمد کوندرمش اولدیفی شو قطعه جمله اشعارندندر:

ان حق التأدیپ حق الابوه
عند اهل الحی و اهل المروه
واحق الانام ان یعرفوا ذا
ک ویرعه اهل بیت النبوه

ابن ابی دود (قاضی ابو عبدالله احمد) زمان خلافتده قاضی القضاء اولوب، فقه و کلامده و شعر و ادبیاتده مشهور ایدی. خلیفه مشارالیهک عندنده قدر و اعتباری بر درجده اعلا و قول و حکمی بر صورتده نافذ ایدی. که خلیفه دی بر چوق دفعه حقدن اوامریفی کری آلفه مجبور ایتش. واعداملری امر اونمش نیجه آدملری قسورنارمش؛ وپک چوق امور خیریه و نافعده یادیرمغه موفق اولمشیدی. ان اول مأمون خلیفه ده انتساب ایدوب، مشارالیه طرف-

حاجب موی الیهک وفاتده سلطان ابو ذکریا طرفندن اونک برینه نصب اولمش، و ۷۰۰ تاریخده ابو ذکریا وفات ایتدیکنده، اونک اوغلی ابوالقایی قسطنطینه دن جلب الیه تحته اوتورتمش؛ و کندیسی حاجبلقده ابقا اولنهرق، عادلانه رتی و فتی امور ایتکده ایکن. توننده حکم سورن موحدین دولتی بنی مرین دولتنک بعض مالکته تجاوز ایتدیکندن. سلطان ابو القای طرفندن سفارتله توننده کیتدیکنده، خصمائی ابو البقایی بر طاسق افترالاله صاحب ترجمه دن تبرید ایتدکلرین، عودتنده حبس اولمش؛ وبعده ایقای حج ایتک اوزره. سبیلی تغلیذ اولنهرق. بقیه عریفی مملکتندن مملکتنه کرمکه کچیرمشدر.

ابن ابی الخرجین (منصور بن مسلم —) اولوب، بعض اشعاری کتب تاریخده مسطوردر. حلبه اولان اشتیق حقهده «معجم البلدان» ده کوریلن بر قصیده سندن مأخوذ اولان شو برایی بیت جمله اشعارندندر:

ایا سائق اطعان من ارض جوشن
سلبت وزلت الخصب حیث ترود
الی ابن عیاض تشف مانی من الجوی
فلم یشف مانی عالم وزرود

ابن ابی خشمه (ابوبکر بن ابی خشمه) ماده سنه مراجعت. [**ابن ابی الخیر** (رشیدالدوله فضل الله —) همدانی و موسوی المذهب

اولوب، عرب اطباسنک مشاهیرندندر. ابتدای حاده لنده طبابت و عطارلقله مشغول ایکن، مغول ملوکندن (خرینده) نک وزیری و مدبر دولتی اولمش؛ وکسب ایتدیک نفوذ و اقتدار قوتیه فوق العاده مال و ثروت قزاشیدی. نهایت خرینده ده پک ضعیف بولندی بر و قتده قوتلی بر مسل و یروپ. موتی موجب اولمقله. خصمائی مرهومی تهیم ایتدیکنی اشراق ایتدکلرین. حکمدار موی الیهک واری اولان (جوین) ۷۱۸ تا ریخته صاحب ترجمه دی قتل، و اموالنی مصادره ایتشدر. — ابن ابی الخیر صوفی دخی اطباء اسلامدن و ابن سینا تک شاگرداندندر.

ابن ابی داود (ابوبکر بن ابی داود) ماده سنه مراجعت یوریه. [**ابن ابی دبوس** (عثمان —) مراکشده حکم سورن بنی عبدالمومن

فندن برادری معتصم توصیه اولمش؛ و معتصمک
اوغلی و اتقک زمان خلافتده دخی قاضی القضاة
بونش؛ و آنجی بونک برادری متوکلک جلوسندن
سکره. فلجه مبتلا اولغه. اوغلی محمد برپی طوتمشیدی.
کندیسی معتز لدن وخلق قرآنه راضی اولانلردن
اونوب، روایت کوره. ۲۲۰ تاریخده بوبیده امام
ابن حنبل ایله مباحثه ایدوب. امام مشارالیه الزام
انیشیدی. ۱۶۰ تاریخده بصره ده طوغوب، ۲۴۰
تاریخده بغدادده وفات ایتشد.

ابن ابی دینار (ابو عبدالله محمد بن قاسم)
هجری عبا و نقهاسندن اولوب. «المونس فی اخبار
افریقیه و تونس» عنوانلی تاریخیه مشهوردر. کتاب
مذکور ۱۰۹۲ تاریخده اکال ایتشدر. بو کتاب
۱۲۸۶ تاریخ هجریسنده تونس مطبعه سنده طبع
ونشر اونمشدر.

ابن ابی ذروان { محدثندن و جغرافیا عبا
سنندن اولوب، ۳۲۳
تاریخده وفات ایتشدر.

ابن ابی ذئب { (ابو الحرث محمد بن عبده
(الرحن) قدمای محدثندن
وامام مالکک اصحاب و احبابندن اولوب، ۸۰ تا
ریخده طوغش، و ۱۵۹ ده کوفه ده وفات ایتشدر.

ابن ابی ربیع هواری { (جسال الدین
(محمد بن سلیمان)
قدمای ادا و شعرای عربدن اولوب، شو قطعه جمله
اشعارنددر:

احباب قلبی ان تحکمت النوى
فی بیننا وجرى القضاء بما جرى
فلقد غضضت عن الوری من بعدکم
طرفا یری من بعدکم ان لا یری

ابن ابیرش { مشاهیر سندن اولوب، هجر-
تک بشجی قرشده وفات ایتشدر.

ابن ابی رمثه { زمان سعادتده برحیات بو-
(لنوب، صحبت رسول الله
(صلعم) شریک نائل اولمش برطیبدر. که طبابت
وین جراحیده ملکمسی وار ایدیمده. تحصیل یو-
عینی. کندیسندن منقول بر حدیث شریف دخی
بوکا دلالت ایدبور.

ابن ابی رندقه { (ابوبکر محمد بن ولید الطر-
(طوشی) اندلس عبا وادبا.

سندن و نقههای شاعیردن اولوب، ۴۵۱ تاریخده
(طرطوشه) شهرنده طوغش؛ و وطننده تحصیل ایتد-
کدن صکره. شرقه رحلتله. بغداد و بصره ده مشاهیر
عنای عصردن اکال تحصیل ایددر. بر مدت نامده تد-
ریسه مشغول اولمش؛ و بعده اسکندر یدده وطن ایدوب،
۵۲۰ تاریخده وفات ایتشدر. اکثر علومده عالم،
ادیب، شاعر، متق و زاهد بر ذات اولوب، صحبت
ملوک و اکابر دن مجتنب ایدیمده، وعظ و نصایحندن
اونلر دخی سائر خلق ایله برابر مستفید اولورلردی.
بر چوق تألیقاتی اولوب. انک مشهورلری: «سراج
الملوک». «مختصر تفسیر ثمالی». «الکتاب الکبیر
فی مسائل الخلاف». «کتاب بدع الامور و محذاتها»
عنوانلی اثرلیدر. اشعاری دخی پک رقیق و معنیدار
اولوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر:

اقلب طرفی فی السماء ترددا
لعلی اری الیم الذى انت تنظر
واستعرض الکرهان من کل جهة
لعلی بمن قد شم عرقک اظفر
واستقبل الازواح عند هبوبها
لعل نسیم الريح عنک یتنبر

ابن ابی روح { اندلس شهراسندن اولوب،
جزیره حضراده نشأت
ایتش اولغه، جزیری نقیه ملقبدر. شرق طرفلرند
مدت مدیده سیاحت ایتکله، وطننه اولان اشتیاقی
جمله اشعارندن اولان شو قطعه ایله بیان ایتشدر:

احس الی الحضره فی کل موطن
حنین مشوق للعناق وللضم
وما ذاک الا ان جسمی رضیعها
ولا بد من شوق الرضیع الی الام

ابن ابی الزوائد { (سلیمان بن یحیی) قد-
مای شعرای عربدن او-
لوب. مدینه منوره ده نشأت ایتش؛ و خلفای عبا
سیددن مهدینک زمرده بغدادده تمش ایدی. اشعاری
و برسیاه جاریده اولان معاشقه سی مشهوردر. بغداد
ده هوا سیله امتراج ایدیموب. وطننه اشتیاق غلبه
ایتدیکنده. رقیق اولان ابن یحییایه خطابا بغدادک
ذی حقتده براوزون قصیده سونشدر، که باشلانغیجی
شودر:

یا ابن یحیی ماذا بدائك ماذا
امقام ام قد عذمت الحیادا
فالبراعیت قد تضرر منها
سامر ما نلوز منها مالاذا

لقد طفت سبيعا قلت لما قضيتها
اللايت هذا لا على ولا ليا
يسائلني صهي فإ عقل الذي
يقولون من ذكر الليلى اعترانيا

ابن ابى الشوك { (ابو الفارس سرخاب بن

دن طغرل بك و بركيارق بن ملكشاهك امراسندن
اولوب، كنديسى كرد اولديني حالده، شهر زور
ايله او جوارلرك اميرى ايدى. ۵۰۰ تاريخنده وفات
ايدوب، نسلى ۱۳۰ سنه شهر زور طرفلنده امارت
ايتشدر.

ابن ابى شيبه { (ابو بكر محمد بن ابراهيم

اولوب، ادبانه و جغرافيا فتنده دخی يد طولی صا.
حی ایدی. عراق و شامده طولاشمش، و ابن ماجه کي
بعض مشاهير کنديسندن روايت ايتشدر. وفاتى
۲۳۴ تاريخنده واقع اولمشدر.

ابن ابى الصقر { (ابو الحسن محمد بن على

شافعيدهن اولوب، مرتب ديوانى، مذهب شافعى
مدافعه يولنده «قصائد شافعيه» سى و ابو اسحاق
شيرازى حقنده مرثيهرى واردر. ۴۰۹ تاريخنده
واسطده طوغوب، ۴۹۸ ده وفات ايتشدر. شو
قطعه جمله اشعارنددر.

كل رزق تجره في مخلوق
يمتريه ضرب من التعويق
وانا قائل واستغفرالله
مقال الجواز لا التحقيق
لست ارضى من فعل ابليس شيئا
غير ترك السجود للمخلوق

ابن ابى العافيه { (موسى —) اوچنجى

مغرب اقصاده مكناسه طرفلنده حكم سورن بنى
ابى العافيه دولتى ملوكندن اولوب، دردنجى قرن
هجري اوائلنده مسند امارته قعود ايتش؛ و عبيدالله
علوى مغربده كسب قوت و مكنت اينديكننده، بنى
ابى العافيه دولتنك دشمنى اولان ادر سيلردن بر چوق
يرلر آلوب، قيروانده قدر اولان اقطار جنوبيه بنى
صاحب ترجمهيه الحاق ايتش ايدى. بعده ابن ان
العافيه بر آره لى صحرايه طوغرى چككمكه مجبور
اولمش ايسهده، ۳۲۵ تاريخلنده مغربك بر چوق

ابن ابى الساج { (افشين محمد — ديوداد)

ندن اولوب، ارمنستان و جبال عاملى ايكن، ۲۷۶
تاريخنده مصر حاكى ابن طولونك اوغلى (ابو الجيش
خارويه) فارشى عسكر سوق ايتش؛ و شامده
واقع اولان محاربهده مغلوب و استيانه مجبور اولمش
ايسهده، مؤخرآ بنه عمال عباسيه دن اسحاق بن كنداد
جله برابر خارويه فارشى محاربهيه قرار وروب،
خليفه موفق باللهدن استمداد ايله، بغداددن كوندريلن
خليفه نك اوغلى ابو العباس احمد معتضدك معيتنده
خارويه محاربه ايدوب، غالب كلشدرى. مؤخرآ
صاحب ترجمه (فنسرين) و ابن كنداج جزيره و موصل
واليسى ايكن، بيلرنده نفاق دوشوب، ابن ابى الساج
خارويهن استمداد ايتش، و اونك نامنه خطبه اوقو.
دوب، اوغلنى دخی رهن مقامنده مصره كوندرمش؛
و مصردن كلن امدادله ابن كنداجى مغلوب ايدوب،
جزيره بنى ضبط ايتشدرى. ۲۷۵ تاريخنده، ابن كنداج
مصره كيدوب، خارويه اتفاق اينديكنندن، ابن ابى
الساج مصر حاكنه عصيان ايدمهرك، دمشق جوارنده
واقع اولان محاربهده ابن ابى الساج مغلوب اولمش،
و تعقيب اولنهرق؛ تكرينه قدر قاقش ايسهده، اوراده
ابن كنداج ايله واقع اولان بر محاربهده غالب كلوب،
خصمنى دمشقه قدر تعقيب ايتش، و خليفه بغداددن
امداد ايتشمش ايدى. آنجى خارويهك بيوك بر عسكر
له كلديكنى خبر آنجه، مقاومت ايدميه جكنى آكلاد.
يهرق، ۲۷۶ ده بغداده چكيلوب، خليفهيه التجا
ايتش؛ و اوسنه آذربايجان و اليككنه نصب اولنهرق،
۲۸۸ ده وفات ايتشدر.

ابن ابى السرح { «عبدالله بن ابى السرح»

ماده سنه مراجعت. [

ابن ابى السنه { (ابو سعيد ابراهيم —)

لوب، بنى اميهيه منسوب ايدى، و بنى اميه نك انقراضى
حقنده بك چوق مرثيهرى واردر. حس صوت
و مغنيلكله دخی مشهور اولوب، هارون رشيدك زما
نده قدر ياشامش. و ابراهيم بن مهدى ايله اسحاق مود
صلى دخی كنديسيله كوريششدر ايدى. مدينه منورهده
ياشايوب، بر آره لى خليفه مهدى طرفندن بغداده جلب
اولنشيدى. شو برايكى بيت مشهور بر قصيده سندندر:

وما الدهر الامامى وهو فائق
وما سوى ياقى وهو غير عصيل
وعيشك فى مانت فيه فانه
زمان الفسق من مجمل ومفصل

ابن ابى عماره { (احد مرزوق) عن اصل

دهكى بجايه ده نشأت ايتش بر آدمدر، كه يدنجى قرن
هجریده باشايوب، كويا بعض عارفندن كنديسنك
پادشاه اوله جغنى استبشار ايتش اولمغله، ملك لقبيله
تلقب ايدردي. بر وقت وطني تركه، (سجلماسه)
صحراسته كيدوب، خارق العاده بر طاقم ادعالده بو.
نمش، وفاطيلردن اولديغنى اشاعه ايتشيدى. بر مدت
صكره اوراده فويه سى ميدانه چيغجه، مملكندن
مملكته كزمكه باشلايوب، طرابلس جهلرينه كلش؛
واورالده بر طاقم آدملى اغفال ايله، طرابلس
طرفلرينى ضبط، و ۶۸۱ تاريخلنده تونسك قبروان
وسوسه وسائر بلاديني دخى استيلا ايله، بنى حفصه
محاربه ايدوب، قزاندبني غالبيت اوزرينه، تونس
وسائر جهاتى دخى اله پكيز ميشيدى. تونسه كيرنجه،
موسى بن ياسينى وزير و ابو القاسم احمد بن شيجى حا.
جب اتخاذ ايدهر، عاداتا اركان سلطنتى قورمش؛
ومورخ مشهور ابن خلدونك جدينك پدرى ابو بكر
بن حسين ابن خلدونى قتل وماللى مصادره ايتشيدى.
بعده بنى حفص خاندانك افرادبني حبس ايتدكن
صكره، بونلردن قورتلش اولان ابو فارسله محاربه
ايدهر، موسى اليه مغلوب، وكندى اليه قتل ايتش؛
وخاندان مذكورك ديكر اعضاسنك اكثريني دخى
اعدام ايله، بجايه وسائر اطرافى ضبط ايدهر، مما.
لكنى توسيع ايتشدر. بو وجهله قوت ومكنت حا.
صل ايتدكن صكره، ظلم واعتسافه وسفك دمايه
باشلايدغدن، تبعه سى وعسكرى كنديسندن روكر.
دان اولوب، اولجه فرارله او صره ده ظهور ايتش
اولان ابو حفصه برلشملر؛ وصاحب ترجمه مغلوب
اولوب، ۶۸۲ تاريخنده بر اشك اوزرنده كز.
درلدكن صكره، قتل اولتمشدر. تونسده مدت
حكومتى بر يحق سنه قدردر.

ابن ابى عترة { («ابو العيال خفاجى»
[ماده سند مراجعت.]

ابن ابى عون { (ابراهيم بن محمد) «كتاب
التشبهات» عنوانى اترك

بلاد وقصبلرينى ضبط ايله، ممالكنى خيلى توسيع
ايتشيدى.

ابن ابى عامر { (عبدالعزى منصور بن
عبد الرحمن ناصر —)

اندلك شرق طرفلرنده ظهور ايتش اولان طوائف
ملوكدن اولوب، ۴۱۱ تاريخنده ظهور ايدن بر
فته سى اوزرينه، شاطبه ده كنديسنه بيعت اولتمش؛
ومتعاقبا شاطبه اهالى سى قيام ايتدكلردن، بلنسيه
فاجوب، اوراسنى ضبط ايتش؛ ومواليسندن (خيران
عامرى) نك اولجه ضبط ايتش اولديغنى مرسيه، مريه
وجيان خطه لرى دخى صاحب ترجمه نك تحت اطال.
عتنه كيرمشدر. بعده خيران عصيان ايدهر، مريه
وسائر بلادى نزع ايله، يالكز مرسيه سى صاحب
ترجمه بر اقبش؛ و ۴۱۹ تاريخنده خيرانك وفاتى
اوزرينه، (عبد الدوله ابو القاسم زهير عامرى)
مريه ده حاكم اولمش ايسه ده، غرناطه سى ضبط ايتكه
كيتديكنده، ۴۲۹ ده قتل اولمغله، بونك ممالكى دخى
ينه صاحب ترجمه قالمشدر.

ابن ابى العجائز { جغرافيا وتاريخ مؤ.
لفسلردن اولوب، يا.

قوت حوى «معجم البلدان» ك بر جوق پرلرنده
بونك روايتيله استشهد ايدورسه ده، محل ولادت
وتاريخ وفاتنه دسترس اولنهامشدر.

ابن ابى عصرون { (ابو سعد شرف الدين
عبدالله بن محمد) مو.

صل مشاهير فقها وفضل اسندن اولوب، ۲۹۲ ده
طوغش؛ و ۵۴۵ تاريخلنده موصلده وبعده سنجار
وحلب ودمشقده تدريسله مشغول بولتمش؛ وبر جوق
كتابلر تاليف ايتشدر، كه اك مشهورلى شونلردر:
۷ جلد اوزره «صفوة المذهب من نهاية المطلب»،
۴ جلد اوزره «كتاب الانتصار»، ۲ جلد اوزره
«كتاب المرشد»، «كتاب الذريعة فى معرفة
الشريعة»، ۴ جزء اوزره «التيسير فى الخلاف»،
«مأخذ النظر»، «المختصر فى الفرائض»، «الارشاد
المعرب فى نصره المذهب». سنجار ونصيبين ودمشقده
فاضلىق ايتش، و اواخر عمرنده اعلى اولوب، ۴۹۶
تاريخنده دمشقده وفات ايتكله، كندى ياپديرمش
اونديغنى مدرسه نك جوارنده دفن اولتمشدر. طبيعت
شعريه سى دخى اولوب، شو قطعه جله اشعارندرد:

۷۴ تاریخ‌نخده طوغوب، ۱۴۸ سنه‌سندده وفات
ایتمشدر.

ابن ابی معقل {عبدالله —} دولت‌امویه
شعراسندن اولوب. غایت زکین ایدی. ولاجل.
التجاره پک چوق سیر و سیاحت ایدردی. (بنی‌ح.
رشد) ده (مرغم) اسمیله مشهور بر قصر بنا ایتمشیدی.
بر خیلی مدت مدینه منوره ده مقیم اولوب، مصعب
بن زبیر طرفندن عراقجه بر والیکه دخی نصب او.
لتمشیدی. شو بیت جمله اشعارنددر:

سینک سیری فی البلاد وطلی
وبعل القی لم تحظ فی الحمی جالس

ابن ابی المنصور {شیخ صفی‌الدین حسین
بن علی —} صوفیوندن
اولوب، بر وزیر خاندانسه منسوب اولدینی حالده،
ترک دنیا ایدهرک، درویشان سلکنه داخل اولمش،
و ۶۸۲ تاریخ‌نخده وفات ایدوب، مصرده (رباط
ابن ابی منصور) نامیله معروف محله دفن اولمشدر.
فقه وحديث و سائر علومده ید طولی صاحب اولوب،
بعض مشایخک تراجم احوالی جامع اولان «کتاب
الرساله» عنوانی بر اثری واردر.

ابن ابی هریره {ابو علی حسن بن
حسین —} فقهاء شاد.
فعیندن اولوب، (مزنی) نک «مختصر» ینه بر شرح
وبعض تعلیقات وفروعه متعلق بر فاج رساله یازمش؛
وبغدادده تدریسه مشغول ایکن، ۳۴۵ تاریخ‌نخده
وفات ایتمشدر.

ابن ابی الیسر {تقی‌الدین —} دمشق شام
شعراسندن اولوب، فصا.
حت و کتابتیه مشهور ایدی. ۶۷۲ تاریخ‌نخده، ۸۸
یاشنده اولدینی حالده، وفات ایتمشدر.

ابن اثال {قدمای اطبای عربدن اولوب،
نصرانی المذهب ایدی. معاویه
بن ابی سفیان دمشقده اعلان سلطنت ایتمکندنده،
اوراده بولنان صاحب ترجمه ریئس الاطبا انتخاب
ایتمش؛ وکیجه وکوندوز کندیسنی یاندن آیرمیهرق،
انعام واحسانه مستغرق ایشیدی. «عیون الانبا
فی طبقات الاطبا» صاحبک روایتنه کوره، صاحب
ترجمهک معاویه ده سبب انتسابی طبعده کی مهارتیه
برابر ادویه مفرده و مرکبیه دار وعلی الخصوص سم

صاحب اولوب، عالم و ادیب بر ذات اولدینی
حالده، در دنجی قرن هجری اوائلنده ظهور ایه
تناسخ اساسنه مبتنی بر مذهب باطل ایجاد ایدن (ابن
شلفانی) یه انتحاق ایدهرک، اصحابی صره‌سند کیر.
مش اولدیفندن، ۳۲۲ تاریخ‌نخده مرقومله برابر
مصلوباً اعدام، وجهه سی احراق اولمشدر.

ابن ابی عینه {المبلی. مشاهیر شعرای عربدن
اولوب، بر امکهک زماننده
باشامش، واصمعی و ابو نواسله معاصر بولمشدر.
وطني اولان بصریه اشتیاقی مبین اولان شو قطعه
جمله اشعارنددر:

فان اشک من لیسلی یجر جان طوله
فقد کنت اشکور منه بالبصرة القصر
فیا نفس قد بدلت بؤساً بنعمة
ویاعین قد بدلت من قرة عبر

ابن ابی کدیه {ابو بکر محمد بن عتیق (قیر-
وانلی اولوب، علم کلامده
وسائر علوم وفنون و ادبیاتده ید طولی صاحب بر
ذات ایدی. اندلسده ابن عبدالبردن و سائر مشا-
هیردن اخذ وقرانت، وبغدادده نظامیه مدرسه-
سندده تدریس ایتمشدر. وفاتی ۵۱۲ تاریخ‌نخده واقع
اولمشدر.

ابن ابی اللطف {«احد بن عبدالله،
اسحاق بن عمر، جارالله
بن ابی بکر، علی بن جارالله، عمر بن محمد و محمد بن
یوسف» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

ابن ابی لیلی {ابو عیسیٰ عبدالرحمن —}
کوفهک کبار تابعیندن او-
لوب، حضرت علی بن ابی طالب و حضرت عثمان
بن عفانه ملاقی اولمش؛ و کندیلرندن احادیث شریفه
روایت ایتمشدر. وقعه جلی دخی کورمشدر. وفاتی
۸۳ تاریخ‌نخده واقع اولمشدر.

ابن ابی لیلی {محمد بن ابی عیسیٰ (آنف
الترجده ابن ابی لیلانک
اوغلیدر. قدمای فقهان و اصحاب رأیدن اولوب،
ابتدا بنی امیه وبعده بنی عباس طرفندن اوتوز سنه
مقامدا کوفهده قاضیلک ایتمشدر. مشاهیر فقهان
سفیان ثوری جمله طلبه‌سنددر. امام اعظم ابو
حنیفه ایه ینلرنده برودت واقع اولوب، آرم‌لرنده
بعض مسائل فقهیه حقنه‌کی ماجر الری مشهوردر.

ابن اثیر { ابو الحسن عزالدین علی بن ابی
(الکرم) آنف الترجه مجدالدینک

برادری اولوب. علم و فضلله و تاریخه متعلق اولان
آثا مقبوله سیله شهرت یاب اولان مورخ مشهوردر.
۵۵۵ تاریخنده جزیره ابن عرده تولد و اوراده
نشأت ایدوب. بعده پدریه وایکی برادریه موصله
کیدرک. اوراده توطن ایتش؛ گاه صاحب موصل
طرفندن مأموریت و رسالتله، گاه لاجل السباحه،
دفعاتله بغداده و شام و قدسه کیدوب، مشاهیر علای
عصرندن اخذ و قرائت ایتدکدن صکره، موصله عو.
دتنده، خاندسند قیاقوب، عربینی مطلعه و تألیفه،
و کندیسنی زیارت کیدنلرله مباحثیه حصر ایتشیدی.
حفظ حدیثه و علم تاریخ و انساب عربده زماننک
امای ایدی. علم تاریخده «کامل» عنوانیه غایت
معتبر و مشهور بر کتاب یازمشدر، که ۱۲ بیوک
جلدندن عبارت اولوب. خلقت عالمدن باشلاهرق،
۶۲۸ سنهسی ختامندک کافه احوال و وقوعاتی
غایت سلیس و کوزل بر عباره ایله نقل و روایت
ایدوب. بو اثر فیهنک (ایدن) شهرند غایت مصحح
اولدرق ۱۸۶۶ تاریخ میلادیسند طبع ایدلش اولدینی
کی، اخیراً مصرده دخی نشر اولغشدر. صحابه رسول
الله (صلعم) اسامی و تراجم احوالی جامع اولمق اوزره
«اسد الغابہ فی معرفه الصحابه» عنوانیه ۵ جلد
دن مرکب دیکر بر اثر جلیلی دخی واردر، که فائده
واهمتجه تاریخندن کری قایوب، بوده ۱۲۸۰ تا.
ریخنده مصرک «وهیب» مطبعه سنده طبع اولغشدر.
سمعاینک مشهور «کتاب الانساب» فی دخی اختصار
و بر چوق پرلرینی تصحیح ایدرک، ۳ جلد اوزره
غایت قیمتدار بر اوچنجی اثر میدان قویغشدر. ۳۰۶
تاریخنده موصله وفات ایتشدر. بو اوچنجی تأ.
لیفنک هنوز طبع اولغاسی، و اوچنکده لسانبرده
ترجمه لری بولغاسی شایان اسفدر.

ابن اثیر { (شهاب الدین ابو الفتح نصرالله بن
(ابن الکرم) آنف الترجه عزالدین

و مجدالدینک برادری اولوب، جزیره ابن عرده
طوغش؛ و اوراده تحصیل ایتدکدن صکره، پدریه
برابر موصله کیدوب. ادبیات و شعر و انشاده کسب
نیز ایتشیدی. ۵۸۷ تاریخنده ملک ناصر صلاح-
الدین ابوبنک خدمته کیرمش؛ و بعده مشارالیهک

قاتل اولان ادویه نیک قوت و خصایصی حقنده اولان
معلومات مکمله سی اولوب. زماننده اعیان و اکابر
مسیندن بر چوق ذوات مسموماً وفات ایتشدر.
معاویه طرفندن اوغلی یزیدک ولی عهدلیک تکلیف
اولغشده، اصحاب نفوذدن بر چوق ذوات مخالف
ایدوب، عبدالرحمن بن خالد بن ولیدی ترجع ایتد-
کرندن، درعقب عبدالرحمن بن خالد صاحب ترجمه نیک
ترتیب ایتدیکی بر شریکله مسموماً وفات ایتش؛ و مکده
ده بولنان برادر زاده سی (خالد بن مهاجر بن خالد
بن ولید) بونی ایشیتدیکنده، هر نه قدر که عجبیه سی
مرفوم عبدالرحمن معاویه ک و کندی پدری مهاجر
ایسه حضرت علینک طرفنی التزام ایتش اولدقنندن،
عجبیه سته او قدر محبتی یوغیدیه ده، قرابت غیرتیه
شامه کیدوب، ابن اثالی قتل ایتشدر. مورخ
واقدینک روایت کوره، حضرت علی طرفندن مصر
وایلکنسه نصب اولوب. عربشده وفات ایدن
(اشتر) و حضرت امام حسنه ایتیمیریلن زهزل دخی
صاحب ترجمه نیک جملہ ترتیبات ملعنشکارانه سندن ایدی.

ابن اثیر { (ابن السعادات مجدالدین مبارک
بن ابی الکرم الجزیری) عصرینک
اعظم علماسندن اولوب. علوم و فنون متنوعده ید
طولی صاحبی و شعر و ادبیاتده ماهر ایدی. ۵۴۴
تاریخنده جزیره ابن عرده تولد و نشأت ایتش؛ و بعده
موصله رحلت ایله. بعض کبرانک خدمته کیرمش؛
و مؤخرأ المرابه آباقرینک بوزلسنی موجب بر علته
دوچار اولوب، بر چوق وقت خاندسندن چیقده.
مامش. و هر کس کندیسنه مراجعت ایدوب، او
صره ده تألیف ایتدیکی کتابلری املا ایتشدر. احا-
دیت غریبه حقنده «کتاب النهایه» عنوانیه بش
جلد اوزره بر بیوک تألیفی و سائر بعض آثار مفیده.
سی واردر. ۶۰۶ تاریخنده وفات ایدوب، موصلاک
داخلنده بنا ایتدیرمش اولدینی رباط جوارنده دفن
اولغشدر. طبیعت شعریه سی دخی اولوب. شو ایکی
بت موصل صاحبی آتیکه. استری کندیسنی دو-
شور دیک صرده، کوندرمش اولدینی بر قصیده-
سندیر.

ان زلت البغلة من تحته
فان في زلتها عذرا
جلها من علمه شاعراً
ومن ندى رحمة بجراً

ابن احذب { «ابراهم زبدانی» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن احمر { اندلس ملوکندن (بنی احمر) سلا-
له سنه منسوب اولانلرک لقییدر.

«احمر» ماده سنه مراجعت بیوریه.] — «عرو
ابن احمر» ماده سنه دخی مراجعت بیوریه.]

ابن اخرم { «ابو بکر ابن اخرم» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن اخوه { (ابو الفضل عبد الرحمن عطار)
آلتنجی قرن هجری علا و محمد-
نلرندن اولوب، استماع احادیث شریفه و تحصیل
علوم متنوعه ایچون خراسان و طبرستان وری طرفلر-
ینه سیاحت، و ۵۴۸ تاریخچه شیرازده وفات ایتمشدرد-
کوزل و غایت سلیس خطی اولغله، پک چوق کتابلر
استساج ایتمشدرد. اشعار رائقه سی دخی اولوب،
شو قطعه او جله دندر :

الدهر کا میزان یرفع ناقصا
ابدا و یحفض زائد المقدار
واذا انتفى الانصاف عادل عدله
فی الوزن بین حدیده ونضار

ابن ادريس { «ابن القطاع» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن اذفونش { (ویا خود ابن الفنش) جلا-
لقه ملوکندن اولوق اوزره،
تواریخ عربیه ده مذکور اولوب، پورتکیز حکمدار-
لرندن «شیمان» لقبیه ملقب ایکنجی آلفونسدر-
«آلفونس» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن اردخل { (ابو عبدالله محمد بن حسن
انصاری موصلی) مشاهیر
شعرا عربدن اولوب، موصل صاحبک ندیمی ایدی-
۶۵۸ تاریخچه وفات ایتمشدرد. شو قطعه جله اشعا-
رندندر :

افی کل یوم لی من الدهر صاحب
جسدید ولی حاد الی بلد یحیدو
اروح و اغدو للزی غیر مدرک
ویدر که من لا یروح ولا یفدو

ابن ارطاة { (عبد الرحمن — بن سیحان)
ابن سیحان لقبیه دخی معروفدر-
مشاهیر شعرا عربدن اولوب، معاویه تک زمان
سلطنتنده بنی امیه طرفندن مدینه و البسی بولانلرک
و علی الحصوص ولید بن عتبه و مروان بن حکمک ندیمی

اوغلی ملک افضل نورالدینه انتساب ایدوب، هنوز
شاب اولدینی حالده، مشارالیهک وزیر اولمشیدی.
دمشق شام ملک افضلک ضبطندن چیقیدینی وقت،
کندیسندن دلگیر اولمش اولان بعض اهالی قتلنه
قصد ایتمشلسرده، صاحب محاسن بن عجم طرفندن
بر صندیغک ایچنده مصره قاچیرلشیدی. بعده ملک
افضل مصرده خروج ایتدیکی وقت، صاحب ترجمه،
کندیسنه قصدری اولان بر جاعتک قورقوسندن،
برابرده بولنه میوب، مصردن خفیه قاچش؛ و بو
بایده بر مفصل رساله یازمشدر. بعده ملک افضل
سمیاسطده تقرر ایدنجه، یاننه کیمش؛ و ۶۰۷ تا-
ریچنده کندیسندن آیریلوب، حلب صاحبی اولان
برادری ملک ظاهرک یاننه کیمش ایسه ده، بونکله
امتراج ایدمیوب، موصل واریل و سنجاره کیمش؛
و نهایت ۶۱۸ ده موصله تقرر ایتمش؛ و اورانک
صاحبی ناصرالدین محمودک منشیسی اولمشدر. فن انشا
حقنده ایکی بیوک جلددن مرکب «المثل السائر فی
ادب الکاتب و الشاعر» عنوانیه مشهور و غایت
مقبول بر تألیفه «الوشی المرقوم فی حل المنظوم»
و «کتاب المعانی المخترعه فی فن الانشاء» عنوانلریله
ایکی اثری واردر. مشاهیر شعراک اشعار منتخبه سنی
جامع بر بیوک مجموعه دخی ترتیب ایتمشدرد. بر قاچ
جلده اوزره بر دیوان رسائی یعنی محررات منتخبه سی
دخی واردر، که بونک بر جلد اوزره مختصری دخی
ترتیب اولتمشدرد. ۶۳۷ تاریخچه موصل صاحبی طرفندن
رسالله بغداده کیتدیکنده، اوراده وفات ایتمشدرد.

ابن اثیر { (شرف الدین محمد بن ضیاء الدین)
آنف الترجه وزیر ضیاء الدینک

اوغلی اولوب، ۵۸۵ تاریخچه موصله طوغش؛
و منظوم و منشور بر قاچ کتب نافعہ تحریر، و بعض
مجموعه لرتصیف ایتدکدن صکره، ۶۲۲ تاریخچه
وفات ایتمشدرد.

ابن اجدابی { (ابو اسحاق ابراهیم بن اسماء
عیل) طرابلس ایله بنغازی

آره سنده بولنش اولان (اجدابیه) بلده سنده نشأت
ایتمش ادیب و فاضل بر ذات اولوب، علم لغتده
«کفایه المتحف» عنوانیه مختصر و مشهور بر کتابی،
«و کتاب الانواء» و سائر بعض آثاری واردر. تا-
ریخ وفاته دسترس اولنه مدی.

ابدی. پک چوق نوادر و حکایات و اخبار عربیه و ا-
قف ظریف و نکته کو بر شاعر اولوب، شرب خره
دخی منهک اولدیغندن، کبراک بزم عشرته دوام
ایردی. مؤخرک شامه رحلت ایدوب، معاویه نک
ذبی ویزیدک هبیرم عشرتی اولمشیدی. حقنده پک
چوق حکایات مرویدر. شوقطعه جله اشعارندندر:

لا تصدیی ندعی ماجدا انفا
لا قاتلا خالطاً زورا بیهستان
امسی اعاطیه کاسا لذ مشربها
کالمسک حقت بنسرن وریحمان
انا لنشر بها حتی تمیل بنا
کما محایل وستان بوستان

ابن ارمنازی { (ابوالفرج بن ابی الحسن)
سوریه ساحلنده کی صور

شهرینک خطیبی اولوب، عالم و متفنن بر ذات ایدی.
شهر مذکورک مفصل بر تاریخی یازوب، آنجیق اتمامنه
موفق اوله ماشدر. حسن خطی دخی اولغله، پک
چوق کتابلر استنساخ ایتمشدر. ۴۴۳ تاریخده
طوغوب، ۵۰۹ سنه سنده وفات ایتمشدر. طبیعت
شعریه سی دخی وار ایدی. شوقطعه جله اشعارندندر:

عجبت وقد جان تود یمنیا
وحدای الزکالیم فی اثرها
ونار توقد فی اضلی
ودمع تصمد من قهرها
فلا النار تطفئها ادعی
ولا الدمع ینشف من حرها

ابن استاد { (مولی تاج الدین ابراهیم) سلطان
محمد خان ثانی و سلطان بایزید
ولی دوری علانسدن اولوب، اکثر علومه واقف
بر فاضل اولغله، در سعادته و اماسیه مدرسلک
ایتمشدر.

ابن اسحاق { (ابوبکر محمد) — مدینه منوره.

مغازی و سیر فتنده امامدر. (حیره) ده ابو جعفر
منصورله کوریشوب، «المغازی» عنوانی کتابی
مشار الیهک نامنه یازمشدی. ۱۵۱ تاریخده بغدادده
وفات ایتمشدر.

ابن اسد فارقی { (ابونصر حسن) — نظام
الملک و سلطان ملکشاه

زمانلرنده نشأت ایتمش بر شاعر نکته کو اولوب،
محو و لغت فنلرنده دخی ید طولی صاحبی ایدی. مشار
انیه طرفندن آمد (یعنی دیار بکر) و الیلکنه نصب

اولغله، پک چوق مال و ثروت حاصل ایتمش، وبعده
اتهام و توقیف اولنش ایسهده، کامل نام طیبیک شفا
عتیله قورتلشیدی. مؤخرک میافارقین اهالیسی طر-
فندن امارته دعوت اولنهرق، مملکت مذکور بی
احد بن مروانک تابعیتندن فک الیه، سلطان ملکشا-
هک نامنه خطبه اوقوتمش اولدیغندن، احد بن مر-
وان غسانی اسمنده بر شاعرک معیتله عسکر سوق
ایدهرک، صاحب ترجمه بی طوتمش، و قتلنه امر ایتمش
ایسهده، مذکور غسانینک شفاعتله عفو ایتمشیدی.
ابن اسد قتلدن عفو اولنדיسهده، زیاده سیله ضرر-
رتده قالدیغندن، نهایت احد بن مروانک مدحنه
دائر بر قصیده یاپوب، تقدیم ایتدیکنده، احد غضب
ایدوب، صلیبی امر ایتمکله، ۴۸۷ تاریخده مصلوبک
اعدام اولنمشدر. شو برایکی بیت جله اشعارندندر:

ارقا من رضا پک ام رقیقا
رشتت قلت من سگری مفیقا
والصهباء اسماء ولکن
نسیت بان فی الاسماء رقیقا

ابن اسد مصری { (شرف الدین —)
سکرینجی قرن هجری

شعر اسندن اولوب، مدحیانه متعلق اشعار و سائر
بعض آناری واردر. ۷۳۸ تاریخده وفات ایتمشدر.

ابن اسرا { اندلسک یهود علانسدن اولوب،
۵۱۳ تاریخ هجریسنده طلیطلده

طوغش، ۵۷۰ ده وفات ایتمشدر. طیده ید طولی
صاحبی اولدینی کی، حکمت، فلسفه و هیئت و نجوم-
مدن دخی بهره سی و ادبیات عربیه و شعرده دخی مه-
رقی وار ایدی. یهودیلرک اعتقاداتنه دائر عبرانیجه
بعض کتابلر دخی یازمشدر.

ابن اسرائیل { (ابوالمعالی نجم الدین محمد بن
سوار) مشاهیر شعرای

عربدن اولوب، ۶۰۳ تاریخده دمشق شامده طوغش،
۶۷۷ ده وفات ایتمشدر. مدح اکابر حقنده غایت
مقبول بعض قصیده لر و سائر اشعار نظمیله شهرت
بولدقدن صکره، شیخ شهاب الدین سهروردین اخذ
طریقت الیه، تجرد ایدهرک، فقیرانه دور بلاد ایتمکله
باشلامش ایدی. وحدانیت حقنده اولان شو بیت
جله اشعارندندر:

وما انت غیر الکنون بل انت عینه
ویفهم هذا السر من هو ذاتی

ابنا عبيد الله بن عباس (عبد الرحمن)

الله (صلعم) که تور و نلری اولوب، ایکیمی طفل اولدقلری خالده. حضرت علی به طرفدارلق ایدلری وقادین وجو ققلرینی قتل و احما اریله معاویه طرفندن هر طرفه کوندریلن مأمورلردن بسر بن اوطاة طرفندن ذبح اولغشلدرد. حضرت علینک ارتحالیه معاویهدک سلطنتده تقررندن سکره، عبيد الله بن عباس بر کون معاویهدک حضورنده قاتل مرقومه راست کدملکه: «بنم صبی اوغلاری اولدیرن سن. میسک؟» دینجه. «اوت بنم» دید جواب ویرمیله. عبدالله «جناب حقندن ایکیری بشقه برده تصادف ایتدیر مسنی دعا ایدرم» دیمش؛ بسر «بوراسنک ندی وار» دینجه، عبيد الله «قلیچم یوقدر» دیمسیله، بسر کندیسنه بر قلیچ اوزاتمش ایسده، معاویه در حال برندن فیرلاوب قلیچی قایمش؛ و نه یاپور. سک؟ ایکیری ده اولدیر ته چکسک! دینجه. عبيد الله «والله اونی یاپه جقدم» دیمش. عبيد الله بن عباسک زوجه سی ام حکیم جکر پاره لرینک کوزی اوکنده ذبحنی کوردکدن صکره. شعورینه خلل کلوب. بر یرده قرار بوله میدرد. یو باده سویلدیکی بر قصیده محرقیدی دخراش بر سسله ترنم ایدره ک طولاشیر. مش. شو ایکی بیت او قصیده دندر:

یا من احس بابی اللذین هما
کالدترین تشطی عنهما الصدق
یا من احس بابی اللذین هما
سمعی وقلی فقلی. اليوم مردهف
یا من احس بابی اللذین هما
مخ العظام فمخی اليوم مختلف

ابن اعرابی (ابو عبدالله محمد بن زید —)

کوفلی اولوب. پدری بنی هاشم کوله لرندن ایدی. قدماى نحوونک سر آمده. نسدن اولوب. لغت و ادبیات و اشعار و نوادر و انسابده معلومات و امعه اجماعندن ایدی. ابو معاویه ضریر و کسان کی ائمہ نحاتدن اخذ و قرائت ایتمش؛ و کندیسندن دخی ابن سکیت و ثعلب کی مشاهیر او. قومش ایدی. درسنه اقطار بعیده دن بر چوق طله طولایانوب، کتسابه مراجعت ایتکسزین، از بردن یازدیردی. حتی بر کون درسده اسلامازدن نلله. سدن ایکی کتیب مباحثه ایتکده اولدقلرینی کور.

ابو الحسن حریری به خلوص و مودتی اولدیفندن، وفاتده بر چوق مرثیله نظم ایتمش؛ و دفنی اناسنده قار یاغدیغندن. شو قطعه یز سوزشد:

بکت السما علیه ساعة دفنه
بمدامع کالوؤاؤ المنشور
و نظهما فرحت بمصعد روحه
لما سمع و تملقت بالنور
او لیس دمغ الغیث یهمی باردا
و کذا تکون مدامع المسرور

ابن اشتر { «ابراهم بن اشتر» ماده سنه مراجعت بیوریله. }

ابن اشرف { «کعب بن اشرف» ماده سنه مراجعت بیوریله. }

ابن اشعث { «عبد الرحمن بن اشعث» ماده سنه مراجعت بیوریله. }

ابن اشق { (ابراهم —) سوریده حص صلحاسندن وجد و حال ایله مشهور بر ذات ایدی. ۱۱۶۰ تاریخلرنده وفات ایتشدر.

ابن اضم { اندلسده اشبیلدینک مشاهیر اطباء و ات مرصاده کی حذاقت و مهارتی حقنده یک چور حکایت و نوادر منقولدر.

ابن ابی اصیبعه { (مودتی الدین ابو العباس احمد بن قاسم جزرجی) مشاهیر اطلبای اسلامدن حاذق و ادیب و مفتی بر ذات ایدی. فن طبک صورت ظهوریله ترقیات متوالیه سی تاریخنی یونان قدیمده. اسکندریده. هندده و مالک اسلامیدک هر طرفنده ظهور ایدن مشاهیر اطلبانک تراجم احوالیله تألیفاتی مبین اولان «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» عنوانلی اثر جلیلی علم و فضلنه بر شاهد عادلدر. حقیقه یو کتاب مدنیت اسلامیدک طب و فلسفه و حکمت قسملریله اکثر فنونک ترقیاتی درجه سنی کوسزدیکندن. اسلافک اک قیمتدار آتاد رندن عد اولنسه کرکدر. صاحب ترجمه یدنجی قرن هجری اواسطنده شامده بولنوب. ۶۳۳ تاریخنده دمشقده کیدن ابن بیطاردن دخی علم بیاتده استفاده ایتش؛ ۶۶۸ ده دمشقده وفات ایتشدر. تألیف کرده سی اولان «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» ۱۳۰۰ تاریخ هجریسنده مصرک «وهبیه» مطبعه سننده یاسر القیس بن النان. هتیدیه صورت مرغزیده تابع و نشر اولشدر.

زهره، زهره اولدوقلری صور دقده، رینک ممالک
اسلامینک اقصای شرقینده اولان اسپجاسدن.
ودیکرینک اندلسدن اولدوغنی آکلایجده. کندیس
دخی تعجبه قالدوغنی. شو بیٹی سونلش:

رفیقان شی الف الدهر بیننا
وقد یلنق الشق فیاً تلفات

تألیقاتی پک چوق اولوب. اک مشهورلری شونلر-
در: «کتاب النوادر». «کتاب الانواء»، «کتاب
صفة النخل»، «کتاب صفة الزرع»، «کتاب
الثبات». «کتاب الخیل». «تاریخ القبائل»، «معانی
الشعر». «تفسیر الامثال». «کتاب الالفاظ». «کتاب
نسب الخیل». «کتاب نوادر الزیرین». «کتاب
نوادر بنی فقمس». «کتاب الذباب». «کتاب
وسائر». بو تألیقاتندن بعضیسنک عنوانیندن دخی
آکلاشدیغنی اوزره، نباتات وزراعت و تربیه حیوا-
نات پیشه حقنده دخی معلومات و تجاری واریدی.
۱۵۰ سنه سنده امام اعظم ابو حنیفه ک وفاتی کجه-
سی دنیاید کلوب. ۲۳۱ تاریخنده (سرمن رأی) ده
وفات ایتشد. — [«ابو سعید» ماده سنه دخی
مراجعت بیوریه.]

ابن اعلم { (علی بن حسین —) شرفادن او-
لوب، علم هیئنده عصرینک وحیدی
ایدی. آل بویدن عضد الدوله ک منظورلرندن او-
لوب، مشارالیه ک وفاتندن صکره حالی دیگر کون
اولمش؛ و ۳۷۴ تاریخنده حجدن عودتنده وفات
ایتشد.

ابن اعمی { (کمال الدین علی بن محمد —) یدنجی
قرن هجری ادبا و شعرا سنندن
اولوب، ابتدا دولت ناصریه ملوکینک مدحیه
اشغال ایتش ایسه ده، بعده طریق تجرد و تصوفه
سلوک ایدوب، بو باده «المقامه النجریه» عنوانیه
مشهور بر کتاب یازمشدر. ۶۹۲ تاریخنده وفات
ایتشد. شو بر ایکی بیت اوتوردیغنی بر خانه ک ذی
حقنده سونلش اولدیغنی بر قصیده مشهوره سننددر:

دار سکنت بها اقل صفاتها
ان تکثر الحشرات فی حجراتها
الخیر عنها نازح متباعد
والشر دان من جمیع جهاتها

ابن أفطس { (ابو محمد عبدالله بن مسعود) من
الحل مکنا سنه بر برلر سن او-

لوب، اندلسده طوغش؛ و بشخی قرن هجری او-
ئلده اندلسک غرب جهته ک بطلیوس خطه سنک
والیسی ایکن. اعلان استقلال ایلده او صرمده ظهور
ایدن طوائف ملوک صرمده پکمشدر. — بونک اوغلی
امظفر ابو بکر ابن افطس) پدرینک وفاتده وارث
اولوب، اندلس ملوک طوائفینک اک بیوکی بولنش.
و ۶۰ تاریخنده وفات ایتشد. — مظفرک اوغلی
(متوکل ابو حفص عمر بن افطس) که (ساجه) لقبیه
معروفدر، پدرینک وفاتده بطلیوس حاکی اولوب،
مرابطین امیری یوسف بن تاشفینک سردارلرندن
(ابو بکر شیرین) ۴۸۳ تاریخنده مملکت مذکورده
فتح ایدنجیه قدر، اوراده حکومت سورمشدر.
بر روایت کوره مذکور شیرین متوکلن ایکی اوغلی
کوزی اوکنده قتل ایتدکن صکره، کندیسنی دخی
اعدام ایتش؛ و دیگر بر روایت کوره، متوکل
۴۸۹ تاریخنده یوسف بن تاشفین طرفندن قتل او-
لتمشدر. شاعر مشهور ابن عیدون بونک حقنده بر
مرثیه سونلشدر. که مطلعی شودر:

الدهر یقیم بعد العین بالآثر
فما البکاء علی الاشباح والصور

متوکل ابن افطسک طبیعت شعریدسی وفضل
وادی دخی وار ایدی. شو قطعه جمله اشعار سندر:

انهض اما غام الینا
واسقط سقوط الندی علینا
فتمن عقد من غیر وسطی
مالم تکن حاضراً لدینا

ابن اقلشی { (احمد بن معد) اندلسک کبار
اعبا و زهادندن اولوب،
مملکت مذکورده ک (دانیله) بلده سننده تولد و نشأت
ایتش؛ و بعده بلنسیه کیدوب، ابو محمد بطلیوسی
وسائر عنادن ادبیات عربیه وسائر علومی اکمل ایتش؛
و بعده ۵۴۲ تاریخنده شرقه رحلتله، بر قاج سنه
مکه مکرمده مجاور اولمش؛ و غریبه عودت ایتکده
ایکن، صعید مصرک (قوص) بلده سننده ۵۵۰ تا-
ریخنده وفات ایتشد. حدیث و تصوف و علوم ساء
زهره متعلق بر قاج تألیفات مفیده سی اولوب، اک
مشهورلری شونلردر: «النجیم من کلام سید العرب
والعجم»، «الغرر من کلام سید البشر»، «نسیا-
الاولیا». «المشراک من اشعار» — دخی رتقیق او-
لوب، شو بر یی بیت اولمکه سندر:

اسیر الخطایا عند بابك واقف
له عن طريق الحق قلب مخالف
قدیم عصی عمدا وجهلا وغرة
ولم ينه قلب من الله خائف

ابن ام البنین { اعرف اسمیله دخی معروف
(اولوب، اندلسك قرطبه

شهری اطباسندن، وامیر المؤمنین ناصرك ندماسندن
ایدی.

ابن ام مکتوم { (عرو —) صحابه دن
(وقت سعادت مؤذنلر.

ندن اولوب، حضرت رسول الله (صلم) افندمز طر-
فندن مصعب بن غیر ایله برابر انصاری اسلامه دعوته
مأمور اولمش؛ ویدر، بجران، خندق واحد غز الرنده
حضرت فخر کائنات افندمز طرفندن ادای صلاته
توکیل بیورلمشیدی. حضرت عمر بن خطابك زمان
خلافتنده ارتحال ایتشدرد.

ابن انباری { (ابوبکر محمد بن ابی محمد —)
(نحو وادیاتده زمانك فریدی

اولوب، قوه حافظه سی غالب اولمغه، اشعار ونوا-
دردن حفظنده پك چوق شیرل وار ایدی. تفسیر
وحیدشه دخی ید طولی ایتخاندن ایدی. علوم قرآن
وغریب حدیث وسائر حقدده بر چوق تألیقاتی او-
لوب، اك مشهوری «غریب الحدیث» عنوانی كند-
بیدر، كه روایتده كوره ۴۵۰۰۰ صحیفه دن عبا-
رئدر. ۲۷۱ تاریخنده طوغوب، ۳۲۸ سنه سنده
وفات ایتشدرد.

ابن انباری { [«ابو البركات» ماده سنه
(مراجعت بیوریله.]

ابن انباری { (ابو عبدالله سدید الدوله
(محمد بن عبدالکرم) بغدادده

خلفای عباسیه كك كاتبالانشالزندن اولوب، ادیب
وافضل بر ذات ایدی. ۵۵۸ تاریخنده ۹۰ یاشنده
وفات ایتشدرد.

ابن باب { (ابو عثمان عرو بن عبید) قدامی
(متكلمین وزهاددن اولوب، معتز-

له كك شجنی ایدی. عالم وفاضل وافعالی اقوالنه مطابق
بر مرد صالح اولوب، حسن بصری ایله صحبت
ایتشدی. بر طاقم رسائل وخطبه لایله بعض تألیفات
مفیده سی واردر. هجرتك ۸۰ سنه سنده طوغوب،
۱۴۴ تاریخنده، بصره دن مكه یه کیدركن، (مران)

موقعنده وفات ایتشدرد. خلیفه ابو جعفر منصور بو
ذاتك وفاتی حقدده شو مرثیه یی سولشدر :

صلى الاله عليك من متوسد
قبرا مررت به على مران
قبرا تفضن مؤمنا متنفسا
صدق الاله ودان بالعرفان
لوان هذا الدهر ابقى صالحا
ابقى لنا عمرا ابا عثمان

ابن بابا { (امیر کبیر جنکلی بن محمد) مصر
حکمدارلزدن محمد بن قلاوونك رجا.

لندن اولوب، بونك زماننده پك چوق عزت واجلاله
ومقاطعات واحساناته نائل اولمشیدی. محب علم وعلما
بر ذات اولوب، ۷۴۶ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابن بابك { (عبدالصمد بن منصور —) بغدادك
(مشاهیر شعرا سندن اولوب،

غایت سلیس ورقیق اشعاری ومرتب دیوانی واردر.
دور بلاد ایدره ك، عضد الدوله كی بعض اكبری
مدح ایله، جوازده نائل اولمشیدی. بعده صاحب بن
غبادده انتساب ایدوب، قیشین اونك یاننده ویا زین
بغدادده امرار عرایدردی. ۴۱۰ تاریخنده بغدادده
ارتحال ایتشدرد. شوبیت جله اشعار نذندر :

ومر ی النسم فرقه حق
كلی قد شكوت الیه مای

ابن بابویه { [«ابو جعفر بن بابویه» ماده -
(سنه مراجعت بیوریله.]

ابن باجریقی { (شیخ محمد بن جالالدین —)
(جزیره علماسندن اولوب،

خلقدن انقطاع ایله، ككندینه مخصوص بر طریقه
سلوك ایدره ك، خلقی ارشاد دعواسته قالیشمش؛
واحكام شرعیه یه مغایر بر یول كوسزدیكندن، ابتدا
ككندیسته انتساب ایتش اولان بعض علمانك شهادتی
اوزرینه، اعدامنه حكم اولمغه، خفیاً مصره كیتش؛
واوراده ده زیاذه شهرت بولوب، مریدانی چو-
غالمش ایسه ده، بعده قتلنه قرار ویرلمكه، اختفا
ایدرك، بغدادده قاپچش؛ واوراده دخی او معامله یی
كورنجه، دمشقه كیدوب، بقیه عمرینی اختفاده پكبر-
مش؛ و ۴۲۴ تاریخنده وفات ایتشدرد. پیغمبران
عظامك جناب حقه وصول یولنی پك اوزاتمش اولنه
قرینی وكندیسنك بو یولی قیصالتغه مقتدر اولدیغنی
زعم وادعا ایله، بر طاقم تره اده بولنوردی.

ابن باجه { (ابو بكر محمد بن يحيى بن صانع)
اعظم حكما واطباى اسلامدن او-

نوب، اندلسك سرقسطه (يعنى اسبانياك سراجو -
سه) ايلانته ملحق (نجيب) بلده سنده طوغش، و بناءً
عليه نجيبى وسرقسطى نسبتلر يله واين صانع لقيه دخی
شهرت بولمشدر. آلتيجی قرن هجرى اوائلنده نشأت
ابدوب، فلسفه، حکمت، رياضيات، طبيعيات، طب
وسائر علوم عقليه ده عصرينك وحيدى، و بلكه
اعصار سالفه ده ظهور ايدن حکماى اسلامك دخی
سر بلندى ايدى. شاگردانندن اولوب، بعض
آثارى جمع وتدوين ايدن غرناطه لى ابو الحسن على
بن امام مجموعه مذكوره نك مقدمه سنده: عالم اسلا-
مه فارايدن صكره ابن باجه دن بيوك حكيم كلديكنى
يان ايله، صاحب ترجمه بن سينابه وامام غزالى به
دخی ترجمه، و وجه ترجمه بنى دلائل مقنعه ايله
اثبات ايتشدرد. ابن باجه نك جلله شاگردانندن برى
حكيم مشهور ابن رشد ايدى. سرقسطه ده بر مدت
تدريس علوم وفنونه اشتغال، و بر مدت سرقسطه
صاحبي ابو بكر محراوى به وزارت ايتدكدن صكره.
فاسه رحلتله، عالمكبر اولمش اولان صيت و شهرتى
مقتضاسنجيه، اوراده دخی حرمت وعزت كوره رك،
يحيى بن يوسف بن تاشفينه وزير اولمشيدى. كرك
علوم حكيمه و طبيعيه و رياضيه ده و كرك طبده اولان
معلومات واسعه واقتدار فوق العاده سى صنوف علما
واطبا ايجنده بر جوق حسود پيدا ايتكه سبب اولمغله،
اوزمانلرده عادت اولسدينى اوزره، بونلر ابتدا
عقيده سته اعتراضله، تكفيريه مسارع ايدهرك،
بر جوق نكيتله دوچار ايتدكدن صكره، نهايت
٥٢٣ (ويا ٥٢٥ وياخود ٥٣٣) سنه سى رمضا-
نده فاسده تسميم ايتشدرد. وفاتنده بك كنيج يعنى
اوتوز اوتوز يش ياشلرده اولمغله، تأليفات كثيره سنى
نظامنه قومغه موافق اوله ميوپ، بعضيسى قارىشيق
بر حالده بولمخشدرد. باشليجه آثارى شونلردر:
«شرح كتاب السماع الطبيعى لارسطوطاليس»،
«قول على بعض كتاب الآثار العلويه لارسطوطا-
ليس». «قول على بعض كتاب السكون والفساد
لارسطوطاليس»، «قول على بعض المقالات الاخيره
من كتاب الحيوان لارسطوطاليس»، «كلام على
بعض كتاب النبات لارسطوطاليس»، «قول ذكر

فيه التشويق وماهيته»، «رسالة الوداع»، «قول
يتلور رسالة الوداع»، «كتاب اتصال العقل
بالانسان»، «قول على القوة الزرعويه»، «فصول
تضمن القول على اتصال العقل بالانسان»، «كتاب
تدبير المتوحد»، «كتاب النفس»، «تعاليق على
كتاب ابى نصر فى الصناعة الذهنيه»، «فصول
قليله فى السياسة المدينه وكيفية المدن و حال المتوحد
فيها»، «بند سيرة على الهندسة والهيئة»، «تعاليق
حكيمه»، «جواب لماسئل عن هندسة ابن سيد
المهندس وطرقه»، «كلام على شئ من كتاب
الادوية المفردة للجالينوس»، «كتاب التجربتين على
ادوية ابن واقد» كه ابو الحسن سفيان ايله مشتركاً
يازمشلردر، «كتاب اختصار الحاوى للرازى»،
«كلام فى الغاية الانسانية»، «كلام فى البرهان»،
«كلام فى الاسطقسات»، «كلام فى الفحص عن
النفس الزرعويه وكيف هي ولم تنزع وبما ذا تنزع»،
«كلام فى المزاج بما هو طبي».

ابن باجه نك اكثر آثارى لاتين لساننه ترجمه او-
لنهرقى، مدت مديده أوروبا مدار سنده دستور العمل
طوتلش؛ و كنديسى آوروپاجه (آون باجه Avenpace)
اسميه شهرت بولمشدر. ادبياتده دخی يد طولاسى
وطبيعت شرعيه سى اولوب، شوقطعه جلله اشعار نندرد:
لاوالذى جعل الفصون معاطفاً
لهم وصاغ الاقحوان ثغورا
مامرى ربح الصبا من بعد هم
الا شهقت له فساد سعيها

ابن بارزى { (عبدالرحمن بن ابراهيم حوى)
حا قاضيسى اولوب، علوم

شرعيه وفنون متنوعه ده شعر وادبياتده يد طولى
صاحبي اولمغله، بعض تصنيفاتى واردر. ٦٠٨ ده
طوغوب، ٦٨٣ ده حجدن عودتده مدينه ده وفات
ايتشدرد.

ابن بارزى { (شرف الدين ابو القاسم هبة)
الله بن نجم الدين حوى) حاده

قاضى القضاة اولوب، اكثر علوم وفنونه عالم
وفاضل وكامل بر ذات ايدى. مورخ مشهور ابو
الفدائك معلمى اولمغله، تاريخنده اوصافنى ذكر ايتش،
وفاتنده بر اوزون مرثيه سويلمشدر. تصنيفات
كثيره سى اولوب، باشليجه لرى شونلردر: ٢ جلد
اوزره «كتاب البستان فى تفسير القرآن»، ١٢

جلد اوزره «کتاب روضات حنات المحبین». حدیث متعلق «کتاب المجتبی مختصر جامع الاصول». «کتاب المحتس» «کتاب الوفا فی احادیث المصطفی». «کتاب المجرّد من السند» ۴ جلد اوزره «کتاب المصنّد شرح لمجرّد» مقدمه «انظمار الفتاوی من احوار الحاوی» عنوانی «حاوی» شرحی. «تیسیر افتاوی من تحریر الحاوی». ۴ جلد اوزره «شرح نظم الحاوی»، «نتیبه» که مختصری اولان «مغنی»، «تمیز التجیز». «توثیق عری الایمان فی تفصیل حبیب الرحمن». «السرعه فی القراءات السبعه». «الدرايه لاحکام الرعايه». طبیعت شعریدی دخی اولوب. بر دوکوند دعوت ضمننده یازمش اولدینی شو قطعه جمله اشعارنددر:

طعام العرس مندوب الیه
وبعض الناس صرح بالوجوب
فیبراً بالتساؤل منه جریاً
علی المعبود فی جبر القلوب

ابن بانه (عروب محمد) خلفای عباسیه ک ۱- پارلا زمانده یتیش مغنیلک ۱- مشهورلردن اولوب. اصول تغیی ابراهیم بن مهدین احو ودهم ایتشد : وموی الیه اصولنه تبع اونوب. احقاق موصلیت اولند محالف ایدی. طبیعت شعریدی دخی اولوب. عایت مؤثر شعر سویلدیسهده. ارتجالاً سونک عادی اولدیغیدن. اشعاری عالم ادیبانده اوقدر شهرت بولامشدر. خلفای عباسیه الیه و ابراهیم بن مهدی و احقاق موصلی الیه ماجرالینده دأر حکایات کثیره متواتردر. ۲۷۸ تاریخنده وفات ایتشددر.

ابن نجیر (محمد بن اولوب، سعد ابن حبثه بن نجیر) اسمیله دخی معروفدر. «[سعد بن نجیر]» ماده سنه مراجعت بیوریلده.]

ابن نجیری (عبدالمحمد بن معدل) دولت عباسیه شعراندن بصرلی بر شر اولوب. هجو سوزیلده مهارت کامله سی اولغنه. کیمسه لسانت شرسن قورتازدی. ۲۵۰ تاریخنده وفات ایتشددر. شو قطعه جمله اشعارنددر:

استب قلبک لایوت صبايه
حذراً لبین اح له تیوقع
ان حال بیهم و بینک نائن
فبای قلب بعد ذلك تجزع

ابن محتویه (ابو الحسین عبدالله بن عیسی) مشهیر طبیبی اسلامدن او. لوب. واسطلی ایدی. طبعه مهارت و حذاقت نا. مه سی اولوب. «کفر الاطبا» عنوانیه مشهور او. لان «کتاب المقدمات» که مؤلفیدر. بو کتابی ۱۴۰ تاریخنده کندی اوغلی نامنه تألیف ایتشددر. طبع متعلق «کتاب الزهد»، وفن جراحیده دأر «کتاب القصد الی معرفه الفصد» عنوانلیه ایکی معتبر اثری دخی وارددر.

ابن برجان (عبدالسلام بن عبدالرحمن) اندلسک اشبیلیه شهری علما. سندن و مشایخ صوفیه دن اولوب. ماتام قلش بر تفسیر شریفی و بر «شرح اسماء حسنی» سی وسأر بعض آثاری وارددر. ۵۲۶ تاریخنده وفات ایتشددر.

ابن برزالی (ابو محمد علم الدین قاسم بن محمد) کبار علما و محدثین اولوب. ۶۶۵ تاریخنده اندلسک اشبیلیه شهرنده طووغش: وبعده شوه رحلتله. دمشق. حلب. بعلبک. مصر و سائر بلاد شرقییه دور ایدرک. تدرس و تدریسه اشغال ایتش؛ و حسن خطی اولغنه. یک جوق کتابلر استنسخ ایتش: و اوج کتبخانه طولوسی کتب طوولایوب. وفاتنده املاک و عقاریله برابر وقت ایتشددر. مشاهیر مورخیندن ابو شامه ک نا. ریخته ذیل اولقی اوزره. بش جلدن عبارت مکل بر تاریخ الیه بعض مجموعدر و بر طاقم تعلیقات یاز. مشدر کوریشدیکی و استفاده ایتدیکی علماک تراجم احوالی دخی ضبط ایتشددر. درت بش دعه ایفای حج ایتدکن صکره. ۷۳۹ تاریخنده وفات ایتشددر.

ابن برهان (ابو القاسم عبدالواحد بن و تایتخده ید طولی صاحبی اولوب. مشاهیر علما ایدی. ۴۵۶ تاریخنده وفات ایتشددر. — (ابو الفتح احمد بن علی) مشاهیر نقباء شایعیدن اولوب. امام عزالینک جمله شاکر دانندن ایدی. اصول فقهده «الوجیز» عنوانلی بر کتابی وارددر. مدرسه نظامیده دخی مدرسلک ایتشددر وفاتی ۲۵۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن بری (ابو محمد بن بری) ماده سنه مراجعت بیوریلده.]

ابن بسام (ابو الحسن علی بن محمد) مشاء هیر شعری عربی اولوب. فصاحت لسان و عذوبت بیان ایله ممتاز ایسده. هیوه اولان میلی غالب اولوب، معاصرلردن کیمسه لاندن قورته مامشیدی. حتی بدری و اقریای حفته دخی هجریله سوسدر. ۳۰۳ تاریخده وفات ایچسدر. شو ایکی بیت بدری حفته سوش اولدیی بر هجریه سنددر:

هیک عمرت عمر عشرین نسر
تری انی اموت و تبقی
فلئن عشت بعد موتک یوما
لا شفن جیب مالک شفا

ابن بشکوال (ابوالقاسم خلف بن عبد الملك) ادلس عناسدن اولوب.

لوب. ۴۹۴ تاریخده قرطیده طوغش. ۵۷۸ ده وفات ایچسدر. ر قاج تألیفات مفیده سی وازان جله ابن الفرضینک «تاریخ عیاء الادلس» عنوانی کتاب معبرینه ذیل اولدرق «صله» عنوانیه مکمل بر اثری. مختصر بر ادلس تاریخی. علم حدیثه دایر «کتاب انقواءض والمبهمات» عنوانی بر تالیف وارد.

اب بطائی (ابو عبدالله) عن اصل عراقی اولوب.

قافله. مصره کیده رت. خدمات شاقه ایله مشغول ایکن. هر فصلسه آمر باحکام الملهک وزیری امیر الجیوش افضل چادرش. دامادی اولمش؛ وبعده افضلک غضبه او عرامی اوزرینه. قتله قرار ویرلسند یازدیم ایچش اولغله. یریه وزیر اولوب. بر مدت کل استداده اداره امور ایچسدر. ۵۱۹ تاریخده صلب اونشدر.

ابن بطلال (ابو الحسن بن خلف) قرطیده عناسدن اولوب. اوراده

وقوع بولان اختلال اوزرینه. بلنسیه. کیمش؛ و «شرح بخاری» بی تألیف ایچسدر. ۴۴۴ سنه سند وفات ایچسدر.

ابن بطریق (سعید) مشاهیر اطبای عربدن اولوب هجرت ۲۶۳

تاریخده مصرک فسطاط شهرده طوغشیدی. نصرانی مذهب ایدی. فن طبده ماهر و حاذق اولدیی کی حرسیانلرک امور مذهبییه سند دخی و اتیم اولغله ۳۲۱ سنه سند معتضد باللهک زمان خلافتده اسکند.

رید بطریقلغند نصب اولمش؛ ویدی یحق سنه بو مقامده بولندقدن صکره. ۳۲۸ ده وفات ایچسدر. فن طبده معتبر بر تالیف اولدیی کی. امور مذهبی نصرانییه متعلق بر قاج تألیفات وعلی الحصر دری عیسی بن بطریق حضا بکرمس اولدیی. نظم الجواهر «عنوانی اثری و سایر مضقی وارد. بوتالیفته سلاطین و حلقا و بطریقله احوالی یازمش؛ و کندی منسوب لمرندن یحیی بن بطریق «تاریخ الذیل» عنوانیه نوکا بر ذیل علاوه ایچسدر. — اعیسی ابن بطریق) آنف لرتجدک وادری اولوب. طبیب حاذق اولغله. عمریی مصرده احرای طبایله کچیرمشدر.

ابن بطلان (شمار حسن) بغدادک مشاء هیر اطلباسدن نصرانی المذهب

بر ذات ایدی. طبایته کی خدا قیله مشهور اولوب. بغداددن موصل. دیاربکر. حلب و مصره سیاحت ایچش؛ و مصرده حکیم وقت ابن رضوانه دخی کو. ریشمش ایدی بعده انطاکیه کیدوب. مناسقرت رنده راهب اولمش؛ ۴۴۴ تاریخ هجریه بسنده اوراده وفات ایچسدر. بن فید برقی قیقی اولوب. مشهورلری شونلر: «تدیم التی» «کتاب دعوة لایاء» «رساله الشیخ» «تقیق» «تفاندر ابن رضوانه دخی مفصل بر رساله یازمشدر.

ابن بطوطه (ابو عبدالله محمد بن محمد) مشاهیر عیای عربدن اولوب.

مشهور اولان سیاحتلریله معروفسدر. ۷۰۲ تاریخ هجریه سند مغربک طجه شهرده طوغوب. ۷۸۰ تاریخ رنده وفات ایچسدر. ۲۳ یاشنده ایکن. سیاحتیه جیوقوب. مصری. سوریدی. ایرانی. سریره عربی. ترکستان و تاتارستانی. هندی. سریدی. سوماره و سایر جزایر بحر محیطی و جینی طولاشدرق. ۲۵ سنه سیاحتدن صکره. و هی اولان الحقیق سودت ایچش؛ وبعده ادلس یعنی اسپانیایی و مراندات بعض لمریدی کروپ. او جه سیاحت اولوب. اورره. حجرائ کیر و سواد داخل اولوب آمریقا و وسطی و شمالی دخی سیر ایچسدر. الحاص بشون عمریی سیاتنده کچیروب. اووقده کی وساطله اجرامی محال عد اولد حق قدر اوزون سیاحتلر ایدرک. اوز زمان معلوم اولان اقطار ارضت همان کاهسنفی کورمشدر. یزدیی مفصل سیاحتنامه بر روایت

کوره قاهرده وبر روايته کورده فاسده محفوظ بولنش اولديني حالده، الان بولنه ماش؛ وآنجق مغرب علماسندن محمد حربي کلينک فاس حکمداری متوکل علی اللہ امريله يازمش اولديني مختصري بو- لنوب، آوروپاده دفعاته طبع، وآوروپا لسانلرينه ترجمه، واخيراً مصرده دخی نشر اولمشدر. بوسيا- حتمامه محاکمه دن عاری اولوب، صاحبي هرايشنديکني يازمش، وبعض حارق عاده شيلري دخی حاوی بو- لنش ايسده، اقطار بعیده وعلی الخصوص آفریقای وسطی حقدنه ويرديکي معلومات پک قيمتداردر. اصل مفصلی بولنوبده، ميدانه قونيله جق اولسه، ممالک اسلاميه وعلی العموم قرون وسطی جغرافياسنه بر يوک خدمت اوله جني شبه سزدر.

ابن بغيث { (محمد —) خلفای عباسيه رجالندن اولوب، معتصمک زمانه نده آذربايجانده عصيان ايتمکه، طولنش اولديني حالده، متوکلک زمانده ينه طريق عصيانه صايغله، ۲۳۵ تاريخنده برادرلری واولغريله برابر طوتيلوب، خليفهک حضورينه کتيرلدکه، خليفه بيونک او- رلمسني امر ايتمش ايسدهده، اديب وشاعر بر آدم اولديغندن. ارتجالاً سويلديکي ايات ايله استرحام عفو ايتديکندن، اعدامندن صرف نظر اولنه رق. حبس اولنش؛ وآنجق بيونده کی زنجير پک آغر اولديغندن، برآی صکره محبسده وفات ايتمشدر.

ابن بغوش { (ابو عثمان سعيد بن محمد) اندلسک اطبا وفلاسفه سندن اولوب، ۳۶۹ تاريخنده طليطلهده طوغش؛ وبعده قرطبه به کيدهرک، علوم رياضيه وفلسفه وطبي تحصيل ايتدکدن صکره، طليطله به عودتله، اورانک اميري بولنان ظافر اسماعيل ابن مطرفک اخص مقر- بينندن ومؤخرأ مدبر دولتي اولمشیدی. فلسفه وطبه متعلق پک چوق کتابلر جمع ومطالعه ايتمش ايسدهده، تشخيص امراض ومداوات مرصاده مهارتي اوليوب، اواخر عمرنده فتوي ترکله، تلاوت قرآن کریمه حصر اوقات ايتمش؛ ۴۴۴ تاريخنده وفات ايتلشدر.

ابن بقری { (سعدالدين سعدالله) مشاهير وزرادن اولوب، مصرده (مد- رسه بقریه) نک باينسي اولان قاضي شمس الدين بقرينک همشير مزاده سي ایدی. ۷۸۳ ده ملک ظاهر برقوق

طرفندن ديوان نظارتنه نصب اولنوب، ۷۹۲ ده وزارت ترفيع اولنش؛ وسائر حکمدارلر زمانده دخی معتنا مسندلرده بولنوب، ۷۹۹ تاريخنده عزل وحبس وزندانده انواع عقوباتله اعدام اولمشدر. کتابنده وتديير ملکهده يد طولی صاحبي ایدی.

ابن بقی { (ابوبکر يحيى بن عبدالرحمن —) اندلسک کرسيسي اولان قرطبه شهری مشاهير شعرا سندن اولوب، موشحات بديعه صاحبیدر. ۵۴۰ تاريخنده وفات ايتمشدر. اشعاری مشهور ومتداول اولوب، شو قطعه او جله دندر:

اکل بی الآداب مثلی ضایع
فاجعل ظلی اسوة فی المظالم
ستبکی قوا فی الشعر ملاجفونها
علی عربی ضاع بین اعاجم

ابن بقیه { (نصیرالدوله ابو طاهر محمد —) آل بویه دن عزالدوله بختيارک وزیری اولوب، سخاو کرمله مشهور ایدی. ابتدا عزالدولهک پدری معزالدولهک مطبخ ناظری بولنش اولديغندن، ۳۶۲ تاريخنده وزارتله چيغجه، حقدنه خلق «من الفضايرة الى الوزارة» ديشلردی. عزالدولهی عميجه زاده سي عضدالدوله ايله محاربه به سوق ايتديکيچون، ۳۶۶ ده عزل اولنه رق، محفوظاً بغداد ده عضدالدوله به کوندرلش. وحالبوکه وزیر ايکن دائماً عضدالدوله ايله اکلنديکندن، بونک طرفندن بعدالتشير فيلک آياغي آلتنه آلتش، وبعده صلب او- لنه رق، مدت مدیده مصلوب قالمشیدی. لطف دیدم لرذن ابوالحسن ابن ابیاری بونک حقدنه اوزون بر مرثيه سويليوب، سو قافره طاغيتش، وکنديسي اختفا ايتمشیدی.

ابن بکران { (ابوبکر محمد بن مظفر) بغدادی دك قاضي القضاتندن اولوب، حقانييله وفقه شافعيده اولان معلومات واسعه سيمه شهرت بولش بر فاضل ایدی. ۴۸۸ تاريخنده وفات ايتمشدر.

ابن بکران { (عیار —) آلتنجی قرن ايله بر طاقم عونيه پيدا ایدهرک، ابن بزاز اسمنده بر رفيقيه بزار دور بلاد والقای فساد ايتمکه، نهایت انبارده کندی ناملرينه سکه ضربنه قاتلشعمری اوز- رينه، ۵۳۲ تاريخنده عونيه لرله برابر قتل اولمشلردر.

والحادله اتهام ایدپورسده، پینلرنده برودت بولنش اولدینی روش افاده سندن آکلاشدیغندن، روایتنه صحیح نظریه باقیله ماز. هر حالده ناصرالدوله طرفندن نئی اولنهرقی، شرقه کیمتک اوزره، کیمی راکب اولدینی حالده، هوانک مخالفی حسبله، میورقه به دونمش؛ وبر مدت اوراده اقامت ایدوب، نکبتندن طولای کیمسه کندیسنه تقرب ایتمدیگندن، شوینتری سونلش :

احبتنا الاولی عتبوا علينا
فاقصرنا وقد اذی السوداع
لقد کتم لنا جذلا وانسا
فهل فی العیش بعدکم انتفاع
اقول وقد صدونا بعد يوم
اشوق بالسفینة ام نزاع

ابن بواب { (عبدالله بن محمد —) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، پدری

ابو جعفرک حاجی بولنش اولدینی کبی، کندی بی دخی مأمونک بوانی ایدی. اجدادی بخارادن رهن صورتیله حجاج بن یوسف طرفندن کتیریلوب، واه سطده اقامه اولنشلردی. ابن بواب اخبار خلفایه واقف ظریف وسخندان بر ذات اولوب، اشعار ی لطیف وسلیسدر. شو بر ایکی بیت مأمون خلیفه نک مدحنه دأر سولنش اولدینی بر قصیده سندنر :

لقد صفت بك الدنيا	للمسلمین ودین
عیک نور جلال	ونور ملک مبین
القول منك فصال	والظن منك یقین
ما من یدیک شمال	کلتا یدیک یقین

ابن بواب { (ابوالحسن علی بن هلال —) کتابنده وحسن خطده پینظیر

بر ذات اولوب، ابن مقله نک کوفیدن نسخه تحویل ایتمش اولدینی خطی بو ذات اکمال واصلاح ایدهرک، بر صورت حسنه یه افراغ ایتمشدر. ۴۲۳ هـ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب، امام اجد بن حنبلک تربه سی یاننده دفن اولنشلدر.

ابن بیض { [«جزه بن بیض» ماده سنه ۱۱۱۱ (مراجعت بیوریه).]

ابن بیطار { (ابو محمد ضیاءالدین عبدالله بن اجد —) مدینت اسلامیته نک

اک پیوک خادم لرندن ومالک اسلامیده یتیمش ارباب، فنک اعاظنندن اولوب، علم نباتاده مثلی نامسجوق بردها ایدی. بناء علیه (بناتی) و(عشای) لقبریله دخی

ابن بکس { [«ابراهیم بن بکس» ماده سنه ۱۱۱۱ (مراجعت بیوریه).]

ابن بکلادش { اکابر علماء اندلسدن یهودی المذهب بر طیب حاذق

ایدی. علی الخصوص ادویه مفرده ده ید طولاسی وار ایدی. بنی هود حکمدار لرینک خدمت طبابتنده بولنیوردی. تألیفاتنک الک مشهوری «المحدولة فی الادویه المفردة» عنوانی کتایدیر، که (مریه) ده بنی هوددن مستعین بالله ابو جعفر اجدک نامنه تألیف ایتمشدر.

ابن بلبان { [«محمد بن بلبان» ماده سنه ۱۱۱۱ (مراجعت بیوریه).]

ابن بنان { [«ابراهیم بن بنان» و«سلویه بن بنان» ماده لرینه مراجعت

بیوریه.]

ابن بنان انباری { [«ابو طاهر بن ابی الفضل» ماده سنه ۱۱۱۱ (مراجعت بیوریه).]

ابن بنت الاعن { یدنجی قرن هجریده مصرده قاضی القضاة

بولنش اولان تاج الدین عبدالوهاب واولی تقی الدین ابوالقاسمک لقییدر. ایکنجیسی وزارت مسندیه قضا یی جمع ایتمشیدی؛ وعلم وفضل ایله مشهور اولوب، بعض اشعار ی وعلی الخصوص مدح رسول الله (صلعم) حقنده کوزل قصیده لری واردر. شو ایکی بیت بو قصیده لرینک برندنر :

هل جاء قبلك مرسل بخوارق
الا وجئت بمنله او ازيد
فعمما الکلم تبدلت اعراضها
وكدذا عصاك تبدلت بمهند

— (اجد بن بنت الاعن) اسمیله «فواتالو- فیات» ده دیگر بر شاعر ذکر وبعض اشعار ی ایراد اولنیورسده، تاریخ و محل ولادت ووفاتی ذکر او- نمبور.

ابن بنی { (ابو جعفر —) اندلسک آلتنجی قرن هجری مشاهیر شعراسندن

اولوب، فتح بن خاقان قبسینک معاصرلندن ایدی. طبدن دخی بهره سی وار ایدی. فتح بن خاقان «قلا ند العقیان» نده بو ذاتی محبوب دوستلقه وسؤاعتقاد

معروفدر. آلتنجی قرن هجری اواخرنده اندلسک ملاقه شهرنده طوغوب، تحصیل علوم وفنونه علم نباتاته اختصاص ایتدکدن صکره، ایتالیا و یونان طرفلرینه سیاحتله، اورالرده مدت مدیده طولاشهرق، علم نباتات علماسیله عقد مذاکره و مباحثه ایتدکدن، و (دیسقوریدس) ک کتابنده مذکور اولوب عربییه آز چوق غلط اولهرق ترجمه ایدلش اولان نباتات متنوعه تک اسم اصلیلرینی تحقیق، و عینلرینی کورهرک عربیلرینی تصحیح ایله، بو باده برچوق تحقیقات و تعمیقات فنیه اجرا ایتدکدن صکره، مصره کیده رک، ملوک ایوبیه دن ملک کامل محمد بن ابی بکره انتساب ایش؛ و مشارالیه طرفندن فوق العاده اعزاز و اکرام کورهرک، بتون مصر علمای نباتیونک رئیس اولمشیدی. حکمدار مشارالیه برابر شامه کیتدیکنده، «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» تک صاحبی موفق الدین ابن ابی اصیبعه ایله کوریشش؛ و ابن اصیبعه فی فن نباتاته کی معلومات واسعه سیله حیرته برافشیدی. کتاب مذکورده دیورکه: ابن بيطارله برابر دمشق جوارلرنده نباتات غلوپلامغه چیقدیغمزده، هرالینه یکن نباتک اسم یونانی و عربیسنی سویلر، وهر بری حقنده دیسقوریدس و جالینوسک تعریفلرینی و اکثر نباتیونک خطالرینی وهر نباتک خصایصنی و زهرلده حاصل اولدیغنی سویلردی. ملک کامل دمشقه وفات ایتدکدن صکره، صاحب ترجمه مصره کیدوب، واد رثی اولان ملک صالح نجم الدینه انتساب ایش؛ و بونک طرفندن دخی فوق العاده اعزاز اولنهرق، بعده یته دمشقه عودتله، ۶۴۶ تاریخنده اوراده وفات ایتشد. تألیفات مشهوره سی شونلردر: «کتاب الابانه والا-علام بما فی المناج من الخلل والاهام»، «شرح ادویه کتاب دیسقوریدس»، «الغنی فی الادویه المفردة» که «مفردات ابن بيطار» نامیله معروفدر، «کتاب الافعال الغریبه والخواص العجیبه»، «الجامع فی الادویه المفردة». ملک صالح نجم الدینک نامنه یازمش اولدیغنی بو صوک اثری مفردات طب و نباتاته مثلی نامسوق صورتده مکمل بر اثردر.

{ ابن السبع (ابو عبدالله محمد بن عبدالله —
ظهانی) نیشابورک کبار فقها

و محدثیندن اولوب، ۳۲۱ ده طوغوش، ۴۰۵

سنه سنده وفات ایتشد. فقه وحديث وعلوم سائره یه متعلق اولان تألیقات ۱۵۰۰ جزئه بالغ اولوب، باشلیجه لر شونلردر: «الصحیحان»، «العلل»، «الامالی»، «فوائد الشیوخ»، «امالی العشیات»، «تراجم الشیوخ»، «معرفة الحديث»، «تاریخ علماء نیشابور»، «المدخل الی علم الصحیح»، «المستدرک علی الصحیحین» و سائره. ایکی دفعه حجاز و عراقه سیاحت ایش؛ و دولت سامانیه طرفندن نیشابور قاضیسی اولمشیدی.

{ ابن تاج الدین یمنی (عبدالباق بن عبد-

ر یخنده مکده طوغوش، و ۷۴۳ ده وفات ایتشد. بر «تاریخ نحاة» ایله ابن خلکانک «وفیات الاعیان» نه بر مختصر ذیل یازمشدر. بعض اشعار دخی وارد.

{ ابن تاشفین [«یوسف بن تاشفین» مادم سنه مراجعت بیوریه.]

{ ابنه الحسن { و سائر ابنه مرکبانیچون [«بنه» مرجعته مراجعت بیوریه.]

{ ابن تعاویذی { (ابو الفتح محمد بن عبیدالله)

شعرا و ادباسندن اولوب، خوشطبع و شیرین زبان بر شاعر ایدی. اشعار ی مشهوردر. مرتب دیوانی وارد. اواخر عمرنده ایکی کوزندن کور اولوب، کوزلرینه و کجخلکنه برطاق مؤثر مرثیله سونشدر، که دیوانک ترتیندن صکره اولمغه، «زایدات» تسمیه ایتشد. زهاددن ابو محمد تعاویذینک قیزیکن اوغلی اولوب، ۵۱۹ تاریخنده طوغوش، و ۵۸۳ ده بغدادده وفات ایتشد.

{ ابن تلمیذ { (امین الدوله ابو الحسن هبة الله

عربدن اولوب، کندیسی نصرانی المذهب اولدیغنی حالده، ادبیات عربیده دخی ید طولی صاحبی بر شاعر فصیح اللسان و سریانی و فارسی لسانلرینه دخی واقف ایدی. فن طبده کی مهارت و حذاقتی فوق العاده اولوب، تشخیص امراض و ندای و مرصاده کوسرزش اولدیغنی غرائب احوال کتب نوادرده مشهوردر.

بغدادده کی بیمارستان عضدینک مدیری و سرطیبی اولوب، وفاته قدر بو خدمته بولنش؛ و خلفای عباسیه تک چوق حرمت و اعتبارینه مظهر اولش

ابن تلمیذ { (معتمد الفلك ابو الفرج) «ابو الفرج» ماده سنه مراجعت. [

ابن تمام { «ابوالمعالی» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن توما { (صاعد بن هبة الله) مشاهیر اطباء عربین نصرانی المذهب بر

ذات ایدی. ابتدا انجاح شرايينك طیبی و معتمد وزیر اولوب، بعده خلیفه ناصره انتساب ایتشیدی. ۶۲۰ تاریخنده مقتولاً وفات ایتشدر.

ابن تومرت { «محمد بن تومرت» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن تیمیه { (فخرالدین ابو عبدالله محمد بن ابی القاسم حرانی) مشاهیر فقهاء

حنبلیه دن خطیب و واعظ بر ذات اولوب، ۵۴۲ تاریخنده حرانده طوغش، و ۶۲۱ ده وفات ایتشدر. بر تفسیر شریفیه فقهه دائر بعض تألیفاتی ایراد ایتش اولدینی خطبه لری جامع بر دیوانی و بعض اشعار ری واردر. بغدادده اکمال تحصیل ایدوب، اکثر اوقانده تفسیر تدریسیله مشغول ایدی.

ابن تیمیه { (تقی الدین احمد بن عبد الحليم حرانی) آف الترجه فخر الدینك

اقرباسندن اولوب، کوچك ايكن حراندن دمشق هجرتله، تا صباونده علوم و فنونده و علی الخصوص علم تفسیرده شهرت بوله رق، بیودیکنده، عصرینك فریدی، و علمانك امام و مقتداسی اولمشیدی. پك چوق تصنیفات اولوب، لك مشهورلری شونلردر: ۲ بیوك جلددن عبارت «كتاب في الموافقة بين المعقول والمنقول»، ۶ جلددن عبارت «بيان تلبیس الجیمیه فی تأسيس بدعهم الكلامیه»، بر فاج جلد اوزره «جواب الاعتراضات المصریه علی الفتا المصویه»، «منهاج السنة النبویه فی بعض كلام الشیعة والقدریه»، خرسیتانلره قارشى رديه اولمق اوزره «الجواب الصحیح لمن بدل دین المسیح»، ۲ جلد اوزره «كتاب الاستقامة»، «كتاب الايمان»، «تنبيه الرجل العاقل علی تمويه الجادل»، ۲ جلد اوزره «كتاب الرد علی كبروا انرافضه»، «كتاب في الرد علی المنطق»، «كتاب في الوسيلة»، «كتاب في الاستغاثة»، «بيان الدلیل علی بطلان التحلیل»، «المصارم المسلول علی شاتم الرسول»، «المستقیم فی مخالفة اصحاب الحجیم»،

ایدی. اخلاق دخی زیاده سیله مدوح اولوب، هله علوجناب و قناعتی بر درجه ده ایش، كه ملوكدن بشقه كیمه دن اجرت آلیوب، سائر فاسه مجاناً باقر؛ و علی الخصوص علما و فقهاء خسته خانه ده براقیه رق، خسته خانه لك قارشیسندن كائن كندی خانه سنه نقل ایله، ایی ایتدكدن صكره، محتاج اولانلرینه عطیه دخی و پررمش. خلیفه مستضی بامر اللهك خدمت طبایبی صاحب ترجمه ایله یهودی المذهب اولان اوحده الزمان ابو البركات محول اولوب، بوايكي ذات یئنده منافرت بولندی کی اخلاقه دخی ماینت و ارایدی. ابن تلیذ نه قدر خوشطبع و متواضع و قناعتكار ایدیه، ابو البركات اوقدر خودپسند و متكبر و طعكار ایدی. ابو البركات طیده صاحب ترجمه دن پك دون ایدیه ده، حكمت و فلسفه علملرنده ده ایلری ایدی. ابن تلیذ ۴۶۶ تاریخنده طوغوب، ۵۶۰ ده وفات ایتشدر. مدت عمرنده بالكز اجرای طبابتله اكتفا ایتیوب، علوم طبیه لك تدریسیله دخی اشتغال ایدر، و حلقه تدریسه بر چوق طالبان علم و معرفت طوبلا. نغله، خیلی حاذق طبیلر یتیشدر مشدر. خانه سی جمع علما و ادبا اولوب، بر واسع كتخانه یه دخی مالك ایدی. باشلیجه تألیفاتی شونلردر: «اقرباذینه»، «اقرباذینه الموجز انبیارستانی»، «المقالة الامینیة فی الادویة انبیارستانی»، «اختیار کتاب الحاوی للرازی»، «اختیار کتاب مسكویه فی الاشربة»، «اختصار شرح جالینوس لكتاب الفصول البقراط»، «اختصار شرح جالینوس لكتاب تقدمه المعرفة لابقراط»، «تنمّه جوامع الاسكندرانیین لكتاب حیللة البره لجالینوس»، «شرح مسائل حنین بن اسحاق»، «شرح احادیث نبویه تشتمل علی طب كئاش»، «الحواشی علی كتاب القانون للرئيس ابن سینا»، «الحواشی علی كتاب المائة للمسیحی»، «التعلیق علی كتاب المنهاج»، «مقالة في الفصد»، «كتاب يشتمل علی توفیعات و مراسلات»، «تعلیق استخراج من كتاب المایة للمسیحی»، «مختار من كتاب ابدال الادویة لجالینوس». بونلك اك مشهوری «اقرباذینه» اولوب، مدت مدیده اطباء اسلام یئنده دستور انعمل طوتلشدر. شوقطعه صاحب ترجمه لك جلله اشعار بلیغه سندنر:

لا تعجبوا من حنین قلی
الیهم واعدروا غرای
فا نقوس مع كونها جادا
تثن من فقرة السهام

پدری اندلسك ائمه محدثيندن اولديني حالد، كنديسى
تونسده طوغش، ومصر ومغربده تدريله امرار عمر
ايدرك، ٧٧٩ تاريخنده ينه تونسده وفات ايتشد.

ابن جابر { [ابوبكر بن جابر] و «ظافر بن جابر» مادي لرينه مراجعت. }

ابن جالطي { (ابو عبدالله محمد بن قاسم) اندلسده قرطبه مشاهير علما. }

سندن اولوب، ٤٠٣ تاريخنده شهر مذكوري ضبط
ايدن بربرل طرفندن قتل اولمشدر.

ابن جامع { (اسماعيل —) هارون الرشيد دورينك اك مشهور مغيرلندن }

اولوب، ابراهيم موصلی طبقه سندن ایدی. خلفای
عباسیه وبرامکه و ابراهيم بن مهدي ايله اولان ماجرا.
لری کتب نوادرده مشهوردر. ايجاد الحانده غایتله
ماهر و سسی فوق العاده مؤثر ایدی. خلفای عباسیه
واکابر زمانک یک چوق احسانلرینه نائل اولمشیدی.
کندیس قریشی اولوب، حافظ قرآن ایدی؛ وکلام
اللهی اوقدر کوزل و مؤثر برسسله تلاوت ایدردی،
که جمعه کونلری عادت اوزره ارکندن جامع شریفه
کیدوب، جمعه نمازی وقتنه قدر اوقودینی صرده
استماع ایتک ایچون طوبلانا خلقی جامع استیعاب
ایتزدی.

ابن جبرول { (یاخود ابن جبرون) اندلسده
یتیشن علمای عربدن ویهودی }

ملتندن اولوب، اون برنجی قرن میلادیده ملقهده یاد
شامش؛ وبری «ینبوع الحیوة» دیکری «ینبوع
الحکمة» عنوانی ایکی اثریله شهرت بولمشدر. بونک
اثرلری اسکیدن لاتینجهیه ترجمه اولنهرق، طول مدت
آوروپا حکماسنک مأخذلری جله سندن بولنش،
وکندیس آویچبرون (Avicbron) اسمیله اشتہار
ایتمش ایسهده، علمای اسلام ییننده شرقي یوقدر.

ابن جبر { (ابو الحسین محمد بن احمد —) اندلسك اك مشهور ادبا و شعرا. }

سندن اولوب، ٥٤٠ تاريخنده بلنسیهده طوغش؛
وغرناطهده تحصیل علم وکال ایتدکن صکره، ٥٧٨
ده شرقه سیاحتله، مصر، شام، عراق، جزیره
وسائر ممالکده کشت وکذار وایفای حج شریف
ایتمش؛ وهر طرفت علما وادباسیله کوریشدکن صکره،
اندلسه عودت، و ٥٧١ ده غرناطهیه موصلت ایتمش؛

«التحریر فی مسئلة جفیر»، «رفع الملام عن الأئمة
الاعلام»، «السیاسة الشرعیة فی اصلاح الراعی
والرعی»، «تفضیل صالحی الناس علی سائر الاجناس»،
«التحفة العراقیه فی الاعمال القلییه»، «کتاب الفرقان
بین اولیاء الرحمن وحزب الشیطان»، «المسائل الاسکند.
ربه علی الملاحدة الاتحادیه بالسبعینیه». علم وفضلنک
کترق برطاقم حسودلرک خصومتی ابقاظ ایتکله،
مراعیلرک سلسله تعصبی تحریک اولنهرق، کندیس
مصره جلب، وجبسه القا، واعدامنه دخی سعی او-
لتمش ایسهده، بر مدت محبوس طور دقدن صکره،
قورتمش؛ وآنجق ینه متعصب وحسودلرک تعقیبنندن
خلاص بوله میوب، ٧٢٦ ده ینه حبس اولتمش، وایکی
سنه صکره وفات ایتشد. مع هذا جنازه سنه آلتمش
بیک کشیدن زیاده خلق طویلانمشیدی.

ابن مُرده { (علی بن ابراهیم) مشاهیر وا-
عظیمندن ادیب وشاعر بر ذات
اولوب، ٦٩٧ ده واسطده طوغش، وبغدادده
نشأت ایدوب، شامه دخی دفعاتله سیاحت، وجامع
امویده اجرای وعظ ونصیحت ایتشد. اواخر عمرده
شعورینه خلل کلوب، ٧٥٠ تاريخنده ابن سوید
بمارستانده وفات ایتشد. شو قطعه جملہ اشعا.
رندندر :

سبحان من ابدی جمالك للورى
عجبا يحار للعقل في تصويره
وصفوك غاية وصفهم لكنهم
لم يدركوا مقدار عشر عشره

ابن ثعلب { (امیر کبیر شریف فخرالدین
الدین ابوی زمانده مصر امراسندن اولوب، «مد-
رسة شریفه» نك بانیسیدر.

ابن الثمنه { بشنجی قرن هجرى اواسطنده
سقلیه (یعنی سیجلیا) جزیره سنده
بولنان عسکر مسلینک رؤساسندن اولوب، صمصامک
قتلندن صکره کروه اسافلدن ریاسته انتخاب اولتمش؛
وسلفنک اوغلی ابن اکلی مغلوب ایدوب، قتل ایتکله،
(قادر بالله) عنوانیله اعلان استقلال ایتمش؛ وملوک
نصارادن کندیسنه اولنان امدادله بر مدت حکم
سورمشدر.

ابن جابر { (شمس الدین ابو عبدالله محمد—
اندلسی) مشاهیر عمادان اولوب،

وبعدہ بر اینکجی سیاحتہ چیقوب، اسکندریہ پہ
وصولندہ، ۶۱۴ تاریخندہ وفات ایتمشدہ. مکارم
اخلاق صاحبی بذات اولوب، اواخر عمرندہ دنیادن
اقطاع وزهد وتقواہ تمسک ایتمشیدی. برسیاحتنا
مدعی واردہ. شوقطعہ جلہ اشعارندندہ:

سیرت علی غدر الزمان وحقدہ
وشاب لی السم الزفاف ہشبدہ
وجربت اخوان الزمان فلم اجد
صدیقاً جیل القیاب فی حال بعدہ

ابن جیر } [سعید بن جیر] مادہ سنہ
مراجعت بیوریلہ.]

ابن الجلد } (ابوالقاسم) اندلسک شعرا وادبا.
سندن اولوب، «قلاندالعقیان» دہ

مدعی مسطور ایسہدہ، تاریخ و محل ولادت ووفاتی
مذکور دکلہ. شو ایکی بیت جلہ اشعارندندہ:

لئن راق مرأی لللسان ومسمع
فستأوک الفراء ایہی وامتع
عروس جلاہا مطلع الفکر فانتنت
الیہا النجوم الزاہرات تطلع

ابن الجراح } (محمد بن داود) اوچنجی قرن
ہجری ادبا وشعرا سندن او.

لوب، تاریخ آشنا بر ذات اولغلہ، شمرانک تراجم
احوالنی جامع «الورقة» و «کتاب الشعر والشعرا»
عنوانلرلہ ایکی کثابی وسائر بعض تألیفاتیلہ اشعار
راقعہسی واردہ. ۲۹۶ تاریخندہ مذہوحاً وفات
ایتمشدہ. شو قطعہ جلہ اشعارندندہ.

قد ذهب الناس فلا ثاس
وسار بعد الطمع الیاس
وناس امر امر القوم اذناهم
وسار تحت الذنب الراس

ابن جریح } (ابو خالد عبدالمک بن عبد-

۸۰ تاریخندہ طوغش، ۹۴۹ مکہدہ وفات ایتمشدہ.
اسلامدہ اک اول کتاب تألیف ایدن ذات بو اولدینی
مرویدر.

ابن جریر } (ابو جعفر محمد) طبری اسمیلہ
معروف اولان مورخ مشہور.

در، کہ فقہ وحديث وتفسیر وعلوم سائرہدہ ید
طولی صاحبی اولوب، بیوک بر تفسیر شریف الہ
دیگر بعض آثار دخی تألیف ایتمشدہ. تاریخی پک
مفصل وبتطرفانہ معلوماتی حاوی اولوب، خلقت

عالمدن ۳۰۰ تاویخ ہجریسنہدک اولان وقوعاتی شا.
ملدر. لسانمزدہ بولنان ترجمہسی «تاریخ جعفری»
تسمیہ ابتدیکی اصل تاریخنک ترجمہسی اولوب،
کندیسی طرفندن ترتیب اولنان بر مختصرندن ما.
خودذر. صاحب ترجمہ ۲۲۴ تاریخندہ طبرستانک
(آمل) شہرندہ طوغوب، ۳۱۰ سنہسندہ بغداددہ
وفات ایتمشدہ. طبیعت شرعیہسی دخی اولوب، شو
قطعہ جلہ اشعارندندہ:

اذا اعسیت لم یعلم شفیقی
واستغنی فیستغنی صدیقی
حیاتی حافظ لی ماء وجهی
ورقی فی مطالبتی رفیقی

ابن جریر تکریتی } [ابو نصر بن جر-

جریر] مادہلرینہ مراجعت بیوریلہ.]

ابن جزار } (ابو جعفر احمد بن ابراہیم)
دردنجی عصر ہجری اوائلندہ

ظہور ایدن مشاہیر اطباء اسلامدن اولوب، قبر-
واندہ تولد ونشأت ایتمشدہ. پدری وعی دخی طباء
دن ایدی. صاحب ترجمہ طبدہ ید طولی صاحبی او-
لوب، تشخیص امراض وتداوی مرضادہ اصجازکارانہ
بر مہارت کوسترمش، وفن طبک اقسامندہ بر چوق
مؤلفات نافعہ براقتش اولدینی کی، تاریخ وعلوم
سائرہدہ دائر دخی بعض آثاری واردہ. تألیفات
معروفہسی شونلردہ: «زادالمسافر» ونام دیگرلہ
«کتاب فی علاج الامراض» ۲ جلد، «اعتماد»
ونام دیگرلہ «کتاب فی الادویۃ المفردہ»، «بغیہ»
ونام دیگرلہ «کتاب فی الادویۃ المركبۃ»، «کتاب
العدۃ فی طولالمدة»، عصری علماسنک تراجم احواء
لنی جامع اولان «کتاب التعریف بصحیح التاریخ»،
«رسالۃ فی النفس وفی ذکر اختلاف الاوائل فیہا»،
«کتاب فی المدة وامراضها ومداواتها»، «کتاب
طب الفقراء»، «رسالۃ فی ابدال الادویۃ»، «کتاب
فی الفرق بین العلل الی تشبہ اسبابها وتختلف اعراضها»،
«رسالۃ فی التحذر من اخراج الدم من غیر
حاجۃ دعت الی اخراجها»، «رسالۃ فی الزکام واسبابہ
بہ وعلاجه»، «رسالۃ فی النوم والیقظۃ»، «مغربات
فی الطب»، «مقالۃ فی الجذام واسبابہ وعلاجه»،
«کتاب الخواص»، «نصایح الارار»، «کتاب
المختبرات»، «کتاب فی نعت الاسباب المولدة للوباء»

علاسنك تراجم احوالی جامع بك قمتدار بر اثری
دخی واردرد. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، شو
پیت جمله اشعارندرد.

لكل بى الدنيا مراد ومقصد
وان مرادى صفة وفراغ

صاحب ترجمه نك (ابن جزى) اسميله شهرت بولش
(ابو بكر احد) و (ابو عبدالله) و (ابو محمد عبدالله)
اسملرنده اوج اوغلى وار ابدى، كه اوچى دخی علوم
وفنون وادبیاتده شهرت كامله اصحابندن اولوب،
غراطهده تدریس وخطبه ایله واندلسك بعض
طرفلرنده قضا ایله مشغول بولغشلردرد. اشعارلى
غرب كتب ادبیاتنده منقولدر.

ابن جصاص { دردیجی قرن هجری ابتدا-
لرنده بغدادده بولغش بر
جوهرجیدر، كه فوق العاده ثروتیله و بعض اقوال
وحرکات ابلهانه سیله كتب نوادرده مشهوردر.

ابن جعدی { (ابو محمد) صلاح الدین ایوبی
زماننده مصرده نشأت ایش
مشاهیر منجمیندرد.

ابن جکینا { (حسن بن احد) بغدادك مشا-
هیر شعراستندن اولوب، اشعا.
رینك عذوبت ولطافتیله مشهوردر. ۵۲۸ تاریخنده
وفات ایشدرد. شو قطعه جمله اشعارندرد:

ولائم لام فی اکتفای
یوم استباحوا دم الحسین
فقلت دعی احق عضو
البس فیہ السواد عینی

— محمد بن جکینا اسمنده دیگر برشاعر بغدادی دخی
واردرد، كه حسن بن جکینادن آز مؤخر اولوب،
طیب مشهور ابن تلید ایله بعض ماجرازی مشهوردر.
ابن جلاب { (ابو القاسم) فقهائ شافعیه دن
(اولوب، فروعه «تفریع»
عنوانی اثر ك صاحبیدر. وفاتی ۲۱۴ تاریخنده واقع
اولشدر.

ابن جلیل { (ابو داود سلیمان بن حسان)
اندلسك دردیجی قرن هجری
اواسطی اطیاسندن اولوب، بعض كتب طیه
وعلى الخصوص (دیسقوریدیس) ك ادویه بسیطه به
دائر اولان كتاب مشهورینی لسان آشنا بعض اطیابك
یاردیميله عربیه ترجمه ایشدرد.

فی مصر وطریق الحيلة لدفع ذلك وعلاج ماتخوف
منه»، «رسالة فی الاستئانة بالموت»، «رسالة فی
المقعدة واولعاعها»، «كتاب المكل فی الادب»،
«كتاب البلغة فی حفظ الصحة»، «مقالة فی الحمامات»،
«كتاب اخبار الدولة»، «كتاب الفصول فی سائر
العلوم والبلاغات». صاحب ترجمه سکسان سنه دن
زیاده یاشامشدر. تعداد اولنان آثارندن «كتاب العدة
فی طول المدة» عنوانی تألیفك كتب طیه عربیه نك
اك بیوك اولدیغنی ابن ابی اصیبعه بیان ایدیورسهده،
جمال الدین ابن قفطی «قوت المقیم» عنوانیله ۲۰
بیوك جلد دن مرکب بر طب كتابی کورمش اولدیغنی «تا-
ریخ الحكماء» سنه روایت ایدیور، كه بو تقدیرده
صاحب ترجمه نك كتاب مذکورى بیوكلكده ایکنجی
درجهده قالیور.

ابن جزله { (یحیی بن عیسی) بشنجی قرن
هجری مشاهیر اطیاسندن او-

لوب، ادبیاتدن دخی بهره سی وحسن خطی وار ابدی.
خلفای عباسیه دن مقتدی بامر الهلك نامنه بر طاقم
كتب طیه تألیف، وپك چوق كتابلر استساخ ایله،
بر چوق كتابلر ایدتمشیدی، كه وفاتنده ابو حنیفه نك
مشهدینه وقف ایشدرد. ابتدا نصرانی اولوب، ۴۶۶
ده اسلامه كمش، و ۴۹۳ ده وفات ایشدرد. فقرا
ومحتاجینك اولرینه قوشوب، خسته لرینی مجاناً نداوی
ایدر، وعلاج لرینی دخی کندیسى کونورور محب
خیرات بر ذات ابدی. تألیقاتی شونلردرد: كافة
نباتات وادویه وسائر مواد طیه نك حروف هجا صره.
سیله اسملرینی حاوی اولان «منهاج البیان فیما یستعمله
الانسان»، «تقویم الابدان»، «كتاب الاشارة»،
«رسالة فی مدح الطب وموافقته الشرع». بونلردن
بشقه، اهتدا ایتدكدن صكره راهب الیاس اسمنده
بر آدمه خطاباً خرسیتیانلغه قارشى برردیه یازمشدر.
ابن جزى { (ابو القاسم محمد بن احد)
اندلسده غرناطه اعظم علما-

سندن واعیانندن اولوب، ۶۹۳ ده طوغش،
و ۷۴۱ ده وفات ایشدرد. فقه وتفسیر وحدیثه
دائر بر قاج تألیقاتی اولوب، اك معروفلى: «وسيلة
المسلم فی تهذیب صحیح مسلم»، «الانوار السنیة فی
انكلمات السنیة»، «التهیة»، «تقریب الوصول
الى علم الاصول»، «النور المبین فی عقائد الدین»
عنوانی اثر لیدر. «فهرست» نامیله شرق وغرب

ابن الجنان { (ابو الوليد فخرالدین محمد بن سعید شاطبی) فقهہ خفیه دن وزمرہ ادبا و شعراء اولوب، ۶۱۵ تاریخندہ شاطبہ طوغش، و ۶۷۵ ده وفات ایتشدرد.

ابن جنی { (ابو الفتح عثمان) مشاہیر ادبا و محاندن اولوب، ۳۳۰ تا.

ریختدن اولجه موصلده طوغش، واوراده تعلیمه مشغول اولهرق، ۳۹۲ ده وفات ایتشدرد. صرف ونحو و سائر علوم ادبیه به متعلق تصنیفات عیدیه سی اولوب، اک معروفی شونلردر: «الخصائص»، «سراالصناعه»، «المصنف فی شرح تصریف ابی عثمان المازنی»، «التلقین فی النحو»، «التعاقب»، «الکافی فی شرح القوافی»، «التذکره الاصبها- نیه»، «مختار تذکره ابی علی الفارسی»، «المقتضب»، «النتیه»، «المهذب»، «التبصره»، «شرح دیوان منتهی»، «رساله فی العروض»، «رساله فی القافیه». طبیعت شعریه سی دخی اولوب، بر کوزندن کور اولدیغنی ایما ایدن شو قطعه جمله اشعارندرد:

مدودک عی ولاذنب لی
یدل علی نیتہ فاسده
فقد و حیاتک بما بکیت
حشیت علی عینی الواحدہ
ولولا میخافه ان لا اراک
لما کان فی ترکها قائده

ابن جوزی { «ابو الفرج بن جوزی» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن جوهری { «ابو بکر بن جوهری» ماده سنه مراجعت.]

ابن الجهم { (ابو الحسن علی) مشاہیر شعرا عربدن اولوب، قرشی النسب ایدی. خلفای عباسیه دن متوکلہ اختصاص ایله خرا- ساندن بغداده کلش ایکن، خلیفه مشارالیهی هجو ایتدیکیچون، خراسانه نفی اولغش؛ واورادن حلبه کلوب، ۲۴۹ تاریخندہ مقتولا وفات ایتشدرد. شاعر مشهور ابو تمام ایله معاصر اولوب، بینلرنده محبت تامه برقرار ایدی. اشعار ی لطیف ورقیق اولوب، شو قطعه جمله اشعارندرد:

عیون المهی بین الرصافة والجسر
جلبها الهوى من حيث ادري ولا ادري
اعدن لی الشوق القديم ولم اکن
سلمت ولكن زدن جرأ علی جر

ابن جلیس { ۲۱۳ تاریخندہ مصرده ظهور ایله عبدالسلام نام رفیقیه برابر مامون خلیفه به مخالفت ایدن بر شخصدر، که مؤخرأ خلیفه معتمدک والیسی قتل ایتمله، ۲۱۴ تاریخندہ خلیفه مشارالیه بالذات مصره کیدوب، ایکسینی ده قتل ایتشدرد.

ابن جماعه { (ابو عبدالله بدرالدین محمد بن ابراهیم) مشاہیر فقهہ شافعیه دن اولوب، تفسیر وحديث و سائر علومده دخی بد طولی صاحبی ایدی. ۶۳۹ تاریخندہ حاده طو- غوب، ۷۳۳ تاریخندہ وفات ایتشدرد. قدس وشام ومصرده قاضیلک ایتشدرد. فقه وحديثه متعلق بعض تألیفات واسطرابه دائر بر رساله سی وبعض اشعار ی وارد.

ابن جمیع { (ابو الحسن محمد بن احمد) صیدا علماء محدثندن اولوب، ۳۰۵ تاریخندہ طوغش، و ۴۰۲ ده وفات ایتشدرد. استماع احادیث شریفه ایچون سیاحت ایتش، وشغلرینک تراجم احوالنی یازمشدر. — (ابوالعالی مجلی —) مصرک فقهہ شافعیه سندن اولوب، «کتاب الذخائر» عنوانیه یک مقبول بر کتاب یازمش، ومصر- ده بر مدت قاضیلک ایدوب، ۵۵۰ تاریخندہ وفات ایتشدرد.

ابن جمیع { (موفق ابو العشار هبة الله بن ابن جمیع (زین) مصرک مشاہیر اطبا سندن اولوب، صلاح الدین ایوبی زماننده شهرت شایعه صاحبی ایدی. حکمدار مشارالیهک فوق العاده حرمت والتفاتنه نائل اولمش؛ وکندیسنه (فاروق) اسمیله معروف بر تریاق ترکیب ایتشیدی. مصرک فسطاط شهرنده تولد ونشأت ایتشدرد. آثار معروفه سی شونلردر: «کتاب الارشاد لمصالح الانفس والا- جساد»، «التصریح بالمتکون فی تنقیح القانون»، «مقاله فی الیمون وشرابه ومنافعه»، «مقاله فی الراوند ومنافعه»، «مقاله فی الحدیة»، «الرساله السیفیه فی الادویه الملوکیة» ونام دیگرله «مقاله فی القولنج». اسکندریه نک هواسیله صوبی و سائر احوال صحیه سی حقنده بر رساله سی وطیب بونیمیان یرده اتخاذ اولنده حق تدابیر صحیه وطیه حقنده دخی بر رساله سی وارد.

سلمن واسلمن القلوب كَأَنَّمَا
تَشَقُّ بِأَطْرَافِ الرَّدْ بَنِيَّةَ السَّمَرِ
وَقُلْنَ لَنَا نَحْنُ الْإِهْلَةُ إِنَّمَا
نَفْسُ لَنْ يَسْرَى بِلَبْلٍ وَلَا تَقْرَى

ابن جهور { [ابوالحزم بن جهور] ما-
ماده سنه مراجعت بيوريه.]

ابن جهير { [فخر الدولة بن جهير] ماده-
سنه مراجعت بيوريه.]

ابن حيّان { (ابوعبدالله محمد بن محمد انصاري)
اندلسده مرسيه خطه سي علما

و ادبا سندن اولوب، شعر وفصاحتيله مشهور ايدى.
بعض اكابر اندلسك كتابتنده بولنش؛ وبعده آفريقا-
نك بجايه شهرينه هجرت ايدرك، ۶۵۰ تاريخنده
وفات ايتشدرد. غايت فصيح و بليغ بعض خطبه لرى
واحباسندن بولنان بعض ادبا ايله اولان محاوراتي
مشهوردر.

ابن الحاج { اشبيلي، نيمرى و بلفتيق لقبيله
ملقب اندلسده بوكنيه ايله اوج
ذات كلكدر، كه اوچي ده يدنجي و سكرنجي قرن
هجريده بر حيات بولنوب، شعر واديباتده تميز
ايتشدرد.

ابن حاجب { (ابو عمرو جمال الدين عثمان
بن عمر) فقهاء مالكيه دن

و مشاهير نحاتدن اولوب، ۵۷۰ تاريخنده صعيد
مصر ك قوص ايلتنده واقع اسنا قصبه سنده طوغش،
و ۶۴۶ ده اسكندريه ده وفات ايتشدرد. پدري
كردى الاصل اولوب، امير عز الدين صلاحينك حا-
جبي ايدى. ابن حاجب قاهره ده اكمل تحصيل ايتدكن
صكره، دمشق كيدرك، تدريس علوم ايله كسب
شهرت ايتشدرد. فقه مالكيه دائر مختصر بر كتابله
صرف و نحوه متعلق «شافيه» و «كافيه» عنوانلريله
ايكى كتاب يازمشدر، كه صغر حجملييله برابر ايكي سي
دخى غايت مفيد اولوب، الى يومنا هذا ابادى
تداولده دوران ايتكمده در. اصول فقه دائر «متها»
عنوانلى بر اثرى دخى واردر. مؤخرأ مصره عودت،
واسكندريه ده اختيار اقامت ايتشيدى. — [مذهب
الدين بن حاجب] ماده سنه دخى مراجعت بيوريه.]

ابن حيّان { (ابو حامد محمد بن احمد) فقهاء
شافعيه دن و علمائى محدثندن او-
لوب، طب و نجوم و سائر علومه دخى وقوفى وار

ايدى. سمرقنده فاضليق ايتش؛ و «الانواع والتقا.
سيم»، «المسند الصحيح» و سائر بعض كتابلر ياز-
مشدر. وفاتى ۳۵۴ تاريخنده واقع اولمشدر.

ابن الحجاج { (ابو عبدالله حسين بن احمد)
مشاهير شعراى عربدن او-

لوب، هزليات و لطائفده بينظيردر. شعرده كندينه
مخصوص بر چيفير آجوب، فصاحت و بلاغته
عصريتك شعرا سنه مسابقت ايتكمه، امرأ القيس ايله
مقايسه اولتمشدر. وفاتى ۳۹۱ تاريخنده واقع او-
لوب، شيعي المذهب اولمغله، وصيتى اوزره، امام
موسى بن جعفر صادق مرقدنك آياغى اوچنده دفن
اولتمشدر. ديوان اشعارى ۱۲ جلد به بالغ اولور.
بر اوه دعوت اولنوب صاحب خانه كيدوب كلكده
ايكن سويلش اولدني شو قطعه جملّه اشعار لطيفه.
سندندر:

يا ذاهبا في الدار جأثيا
لغير ما معنى ولا فائدة
قد جن اضياك من جوهم
فاقرأ عليهم سورة المائدة

ابن حجر عسقلاني { (ابوالفضل شهاب
الدين احمد بن علي)

كبار علمائى محدثندن و مشاهير فقهاء شافعيه دن او-
لوب، ۷۷۳ تاريخنده مصرده طوغش؛ وبعده التحصيل
شام و حجاز كيدرك، مدت مديده علم حديث ايله
اشغال، و اكثر يسي بو علم شريفه متعلق اولمق اوزره،
يوز الديدن زياته كتاب تأليف ايتشدرد. آثارينك
اك مشهور واك بيوكى «فتح الباري في شرح البخا-
رى» اولوب، آثار سائر سنكده اك مشهور لرى
شونلدر: «الاصابة في تمييز الصحابة»، «انباء القهر
في ابناء العمر»، «تقريب التهذيب»، «نخبه الفكر
ونزهة النظر»، «شرح نخبه الفكر»، «فتاوى
الحديث»، «بلوغ المرام من ادلة الاحكام»، «بذل
الماعون في فوائد الطاعون»، «لسان الميراث»،
«تخريج احاديث الكشاف»، «زهر الفردوس»،
«مسند البرار»، «نصب الراية لاحاديث الهداية». .
تاريخه متعلق «توالى التأسيس في معالى ابن ادريس»
كبي بعض آثارى و مرتب ديوان اشعارى و بعض بليغ
خطبه لرى دخى واردر. «الاصابة في تمييز الصحابة»،
عنوانلى اثر قيمندارى ابن اثيرك «اسد الغابه» سندن
دخى مكمل اولوب، ۱۲۸۰ تاريخنلنده هندستانك

(کلکته) شهرنده ۶ بیوک جلد اوزره طبع اولمشدر.
صاحب ترجمه ۸۵۲ سنه سی اواخرنده مصرده
وفات ایتشدر.

ابن حجر هیثمی { (شهاب الدین احمد) —
قرن هجری علامسندن وفقهاء شافعیه دن اولوب،
۹۷۳ تاریخده وفات ایتشدر. فتاویٰ حدیثیه
متعلق «خاتمة الفتاوی» عنوانی بر تالیف معتبری،
«التلخیص فی تخریج احادیث شرح الوجیز»، «اشرف
الوسائل فی شرح الشئانی»، «المنع المکیه فی شرح
انهمزیه» وسائر آناری وارد.

ابن حداد { (ابوبکر محمد بن احمد کنانی)
(مصرک کبار علماسندن و مشاهیر
فقهاء شافعیه دن اولوب، تفسیر وفقه حدیث واد-
بیانده عصرینک وحیدی ایدی. ۳۴۴ تاریخده، ۸۰
یاشنه قریب اولدینی حالده، مصرده وفات ایتشدر.
«کتاب الفروع» اسمنده مختصر لکن غایت مفید بر
اثری وسائر بعض تالیفات وارد. — (ابوعبدالله
محمد بن احمد بن حداد قیسی) اندلسک مشاهیر ادبا و شعرا
سندن اولوب، ۴۸۰ تاریخده وفات ایتشدر. مرتب
دیوانی وعروضه دائر بر کنانی وارد.

ابن حدیج { («معاویه بن حدیج» ماده سنه
[مراجعت بیوریه.]
ابن حریق { (ابوالحسن علی بن محمد بلنسی)
(اندلسک مشاهیر شعرا سندن
اولوب، بلنسیه ده تولد و نشأت ایتشدر. اخبار
واشعار عرب حقنده معلومات واسعه سی وار ایدی.
۶۲۲ تاریخده وفات ایتشدر. بر کوزی کور اولان
بر کوزلک حقنده سوبلش اولدینی شو قطعه جلّه
اشعارنددر :

لم یثنک الذی بعینک عندی
انت اعلی من ان تعاب وتسی
لطف الله رد سهمین سهبا
رأفة بالعباد فازدحت حسنا

ابن حزم { (ابو محمد علی بن احمد) اندلسک
(کبار علما و ادباسندن اولوب،
اندلسده حکومت سورن دولت عامریه ملوککنک
وزیری ایدی؛ پدری دخی وزارت مستنده بولنش
ایدی. جد اعلایی اولان یزید عن اصل فارسلی او-
لوب، معاویه بن ابی سفیانک برادری یزیدک آزادلیسی

ایدی. صاحب ترجمه ۳۸۴ تاریخده قرطبه ده طو-
غوب، تفسیر وحدیث وفقه وادیانده عصرینک
وحیدی ایدی. علوم متنوعیه دائر پک چوق کتابلر
جمع وکندی خطیلده دخی کتنب کثیره استنساخ
ایتشدیدی. فقه الحدیث حقنده «الایصال لافهم الخصال»
عنوانیله غایت بیوک و کافه مسائلی شامل بر کتاب یازمش
اولدینی کی، «الاحکام فی اصول الاحکام»، «کتاب
الفصل بین اهل الاهواء والنحل»، «کتاب فی الاجماع
ومسائله»، «کتاب فی مراتب العلوم وکیفیه طلبها
وتعلی بعضها بعض»، «التقریب بحمد المنطق» عنوانی
اثرلری وسائر تالیفات کثیره سی وارد. ادبیات
وفصاحتده دخی ینظیر اولوب، کندیسلی قدر بدهانه
کوزل شعر سوبلر شاعر کله مشدر. شو قطعه ار-
نجالا سوبلدیکی اشعار جله سندندر :

لئن اصبت مرتحلا یجسمی
فروی عندکم ایدا مقیم
ولکن للعیان لطیف معی
له سأل المعاینة الکلم

آنحقی قدمای علما حقنده عدم حرمتده بولندیغندن،
حسودلری بونی وسیله اتخاذایده رک، علینده اجرای
نژور ائله، وطنندن نقی ایتشدر دگرکندن، ۴۵۶ تا-
ریخنده (لبله) بادیه سنده وفات ایتشدر. — پدری
(ابو عمر احمد بن حزم) دولت مذکوره ملوکندن
ابو عامر منصورک وزیر اولوب، عالم وادیب ومدیر
وعادل بر ذات ایدی. ۴۰۲ تاریخده وفات ایتشدر.
— برادری (ابو رافع فضل بن ابی محمد بن حزم)
اشبیلیه صاحبی معتمد بن عبادک خدمتده بولنوب،
عالم وفاضل وادیب وعاقل بر ذات ایدی. ۴۷۹ تا-
ریخنده مذکور معتمده برابر قتل اولمشدر.

ابن حزم { (ابو الولید محمد بن یحیی) آنف
(الترجیه ابو محمد ابن حزمک عزرا-
ده سی اولوب، اندلسک مشاهیر شعرا سندن. ۵۰۰
تاریخندن صکره جه وفات ایتشدر. اشعاری مشهور
اولوب، شوبیت او جله دندر :

اتجمع من دمی وانت اسلته
ومن نار احشائی ومنک لهیبها

ابن حسام { (شمس الدین محمد) قیستان شعرا-
سندن اولوب، حضرت علینک
احوال وغزواتنی مبین «خاورنامه» عنوانیله بیوک بر

منظومه بلیغی وارد. ۸۷۵ تاریخچه وفات
ایتشدر. شو قطعه جله اشعارنددر :

دوشم پچمن وقت مهرکه کذری بود
دلتنک تر از شام غریبان سعری بود
هر ذره که چون سرمه مرا در نظر آمد
بر خالسته ازدیده صاحب نظری بود
از طعم لب نوش دهانی اثری داشت
هر شاخ دلاویز که اورا عمری بود

ابن حسام { (مولانا — خوافی) هرات
شعرای ایراندن اولوب، کوزل اشعاری وارد.
۷۳۷ تاریخچه وفات ایتمشدر. شویت بر مستراندنددر :

آن کیست که تقریر کند حال کدارا
در حضرت شاهی
کز غفل بلبل چه خبر باد صبارا
جز ناله و آهی

ابن حسان { «ابو جعفر بن حسان» ماده.
سنه مراجعت پیوریله.]

ابن حسدای { «ابو جعفر بن حسدای»
ماده سنه مراجعت پیوریله.]

ابن الحلاوی { (ابوالطیب احمد بن محمد)
موصلاک مشاهیر ادبا و شعرا.

سندن اولوب، ۶۰۳ تاریخچه طوغش، ۶۰۶ ده
وفات ایتمشدر. موصل صاحبی بدرالدین لؤلؤک خد.
متنده بولنش، ومدح اکابر و سارزه حقنده بر چوق
قصاید و اشعار سونلشدر. شو قطعه جله اشعارنددر :

حکاه من الفصن الرطیب وریقه
وما الحمر الا وجنتاه وریقه
هلال ولكن افق قلبي محله
غزال ولكن سفع عيني عقیقه

ابن حمدان { «حمدان» ماده سنه مراجعت
پیوریله.]

ابن حمدون { (ابوالعباس محمد —) بغدادک
مشاهیر ادبا سندن اولوب،

۶۶۳ تاریخچه «الذکر» عنوانیه غایت مقبول
ومعتبر بر کتاب تصنیف ایتمشدر، که ادبیات و تاریخ
ونوادره متعلق منشور ومنظوم غایت کوزل و منتخب
بر طاقم اشعار و فقراتی جامعدر.

ابن حمدیس { (ابو محمد عبدالجبار بن ابی
بکر ازدی) صقلیه یعنی

سیحلیا آطه سنده تولد ونشأت ایتمش مشاهیر شعرای

عربدن اولوب، ۴۷۱ تاریخچه اندلسه سیاحتله،
معتمد بن عبادی مدح ایتمش؛ ۵۲۷ تاریخچه،
سکسان یاشلرنده اولدینی حالدله، میورقه آطه سنده
وفات ایتمشدر. اشعاری غایت رقیق ومعنیدار او.
لوب، سیحلیا حقنده کی اشتیاقی مصور اولان شو
قطعه جله اشعارنددر :

ذکرت صقلیه والامی
یمدد للنفس تذکارها
فان کنت اخرجت من جنة
فانی احدث اخبارها
ولولا ملوحة ماء البکاء
حسبت دموعی انهارها

ابن حمزه { دمشق شامک اون برنجی قرن
هجری ساداتدن اولوب، حدیث
وفقه وادیاتده عصرینک فریدی ایدی. ۱۰۵۴
تاریخچه وفات ایتمشدر.

ابن حمویه { (ابو محمد عبدالله بن عمر سر.
حسی) عن اصل خراسانی او.

لوب، شامده نشأت ایتمش؛ ومغرب واندلسه مدت
مدیده سیاحت ایدوب، یازدینی سیاحتنامه سنده کور.
مش اولدینی علما و امرا و سارزه نک احوالندن بحث
ایتمشدر. بو سیاحتنامه دن بشقه خیلی کتابلر تصنیف
ایدوب، اک مشهورلری ۸ جلددن مرکب اولان
«کتاب فی اصول الاشیاء»، «کتاب فی سیاست
الملوک»، «کتاب المسالك والممالك»، «عطفا الذیل»
عنوانلی تألیفاتیدر. ۶۵۳ تاریخچه دمشقده وفات
ایتمشدر.

ابن حنبل { «احمد بن حنبل» ماده سنه
مراجعته پیوریله.]

ابن حنبلی { (محمد بن ابراهیم حنبلی) علمای
ریاضیوئدن اولوب، حساب
دائر «عدة الحاسب وعمدة المصاحب» عنوانلی اثرک
وسارزه بعض تألیفاتک صاحبیدر. ۹۷۱ ده وفات
ایتمشدر.

ابن حنزابه { (ابو الفضل جعفر بن فضل)
بغدادلی اولوب، پدری خلیفه
مقتدر باللهک وزیری بولنش اولدینی کبی، کندیبی
دخی مصره رحلتله، کافور احشبدی به وزیر اولش
ایدی. ۳۰۸ تاریخچه طوغوب، ۳۹۱ سنه سنده
وفات ایتمشدر. حدیثده وسار علومده بد طولی صا.
حی اولوب، ادبیاتدن دخی بهره سی اولمغله، بعض
اشعاری وارد.

تبریک و پدرینک وفاتندن طولایی تعزیه بی متضمن او -
لهرق یازمش اولدینی بر قصیده سنک شو ایکی بیتنی
ایراده اکتفا ایدرز:

کنی الدین عزاً ما فضالك الدهر
فمن كان ذا نذر فقد وجب النذر
صبرنا على حكم الزمان الذي سطا
على انه لولاك لم يكن الصبر

— اندلسک اشبیلیه شهرنده دخی بو اسمله بر
شاعر بولمشدرد.

ابن خاتمه { بری (ابو عبدالله محمد بن علی
(الانصاری)، و دیگری (ابو جعفر
احد بن علی) اولمق اوزره، اندلسده بو اسمله ایکی
شاعر اولوب، بعض اشعارلری کتب نوادرده
منقولدر.

ابن خازن { (ابو الفضل احمد بن محمد)
بغداد ادباسندن اولوب، ۴۵۱
تاریخنده طوغش، و ۵۱۸ سنه سنده وفات ایتشدرد.
حسن خط اصحابندن اولوب، بر چوق کتابلر
استنساخ ایتش؛ و اوغلی طرفندن جمع اولنان بر چوق
اشعار سوبلشدرد. شو قطعه او جله دندر:

من يستقيم يحرم مناه ومن يزغ
يختص بالاسماني والتكئين
انظر الى الالف استقام ففاته
عجم وقاز به اعوجاج النون

ابن خازن { (ابو الفوارس حسین بن علی)
مشاهیر خطاطیندن اولوب،
یک چوق کتابلر استنساخ ایتش، و ۵۰۰ مصحف
شریف یازمشدرد. بعض اشعار دخی واردرد. وفاتی
۵۰۲ تاریخنده واقع اولمشدرد.

ابن خالویه { (ابو عبدالله حسین بن احمد)
مشاهیر ادبا و نحو یونندن او-
لوب، عن اصل همدانی اولدینی خالده، بغدادده
نشأت ایتش؛ و کبار ادباندن ابو بکر انباری، ابن
مجاهد مقری و ابن درید کی ذاتلرله کوریشمش؛
و شاعر مشهور متنی ایله دخی بعض ماجرالری سبقت
ایتشدرد. ۳۷۰ تاریخنده حلبده وفات ایتشدرد.
ادبیاته دأثر «کتاب لیس» عنوانیه بر بیوک تألیفی،
تاریخیه دأثر «الآل» عنوانی بر کتبی، «کتاب
الاشفاق»، «کتاب الجمل»، «کتاب القراءات»،
«اعراب ثلاثین سورة من القرآن»، «کتاب المقصور

ابن حوقل { اعظم جغرافیون اسلامدن
اولوب، تألیف کرده سی او -
لان «کتاب المسالك والممالك» عنوانی اثری آورو-
باجه فوق العاده شهرت و اعتبار بولمش؛ و السنه
مختلفه ترجمه اولدینی کی، متن عربسی دخی ۱۸۷۳
تاریخ میلادیسنده (لیدن) شهرنده طبع و نشر اولمشدرد.
کندیسی موصالی اولوب، تجارتله مشغول ایدی.
عراق، فارس، شام، مصر، مغرب، اندلس، صقلیه
و سایر ممالک اسلامیتهک هر طرفنه سیر و سیاحت
ایدهرک، کتاب مذکورده بیان ایتدیکی یرلرک
اکثریسی کورمش، واحوالرینی تحقیق ایتشدرد.
آنجق کندیسی جغرافیا فنی منسوبینندن اولمیبوب،
ارباب تجارتدن اولدیغندن، فنأ بعض خطاری وار-
در؛ و کتابنه جغرافیادن زیاده سیاحتنامه دنیله -
بیلر. بو سیاحتی ۲۸ سنه سوروب، ۳۵۰ تا -
ریخلرنده اندلسده بولتیوردی.

ابن حیدر { (ابو طاهر محمد —) شعرادن
اولوب، ۵۱۷ تاریخنده وفات
ایتشدرد. شرابک وصفی حقنده اولان شو قطعه جله
اشعارندندر:

مرحبا بالتي بها قتل الهم
وماشت مكارم الاخلاق
وهي في رقة الصبايه والشو-
ق وفي قسوة الجفا والفراق
لست ادرى امن خدود الفواني
سبكوها ام من دم العشاق

ابن حیدره { (علی بن حسین عقیلی) عقیل
بن ابی طالب نسلندن و قدما ی
شعرادن اولوب، شو قطعه جله اشعار رقیقه -
سندندر:

ولما اقلعت سفن المطايا
بريح الوجد في لجم السراب
جری نظری وراهما الا ان
تكسر بين امواج الهضاب

ابن حیوس { (صفی الدوله امیر ابو الفتیان
(محمد بن سلطان) مشاهیر شعرا-
دن اولوب، ۳۹۴ تاریخنده دمشقده طوغش،
و ۴۷۳ ده وفات ایتشدرد. حلبده بنی مرداس ملو-
کنک خدمتده بولنوب، محمودک و اوغلی نصرک
مدحنه دأثر بر چوق قصائد بلیغه سی و مرتب دیوان
اشعار دخی واردرد. مذکور نصره جلوسندن طولایی

طالقان صاحی ایدی. ابتدا شهاب الدین غوری و برادری غیاث الدینک سرداری بولنش ایکن، بعده خوارزمشاهله بالافتاق، هراتده حاکم مستقل فالشر؛ و هرات خوارزمشاه طرفندن ضبط اولنجه، کندیبی دخی خوارزمشاهه تابع اولوق شرطیله، طالقان حا. کی اولمشیدی. بعده ینه استقلال هوسنه دوشمکهله، ۶۰۴ تاریخنده اخذ و قتل اولنشدر.

ابن خروف { (ضیاء الدین ابو الحسن علی بن محمد قیسی) اندلس شهر.

سندن اولوب، قرطبهده تولد و نشأت ایتمیش؛ و شر. قه رحلتله، مصر و حلبده اقامت ایلشدر. ۶۰۳ تا. ریخنده حلبده وفات ایتمشدر. اشعار راقه سی او. لوب، نیک وصنی حقنده اولان شوقطعه اوچله دندر:

ما اعجب النیل ما ابی شماله
فی ضفتیه من الاشجار ادواح
من جنة الخلد فیاض علی ترع
تهب فیها هبوب الريح ادواح
لیست زیادته ماء کما زعموا
وانما هی اریاق و ادباح

ابن خروف { (ابو الحسن علی بن محمد (حضری) اندلس ادباسندن

اولوب، اشبیلیهده تولد و نشأت، و ۶۱۰ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. کتاب سیبویه و زجاجک «جل» فی شرح ایتمشدر.

ابن خزیمه { (ابو بکر محمد بن اسحاق) کبار

الاثم عنوانه مظهر اولمشیدی. فقه وحديث متعلق متعدد کتابلر یازمشدر. ۲۲۳ تاریخنده نیشابورده طوغوب، ۳۱۱ ده وفات ایتمشدر.

ابن خشاب { (ابو محمد عبدالله بن احمد) مشاهیر ادبادن اولوب،

تفسیر وحديث و فرائض و حسابده و علم انسابده دخی ید طولی صاحی ایدی. حسن خطی دخی واریدی. عبدالقاهر جرجانیکن «کتاب الجمل» فی «مرئجل» عنوانیله شرح ایشدیکی کی، ابن جینکن «اللع» عنوانی کتابی دخی شرح ایش ایشهده، اتمام ایدم. مهمشدر. ۴۹۲ تاریخنده طوغوب، ۵۶۷ سنه. سنده بغدادده وفات ایتمشدر. بعض اشعار ی دخی واردر.

ابن خشاب { (بدرالدین ابراهیم —) مشا

ده حلبده قاضیلک ایتمشدر. ۷۴۳

والممدود، «کتاب المذکر والمؤنث»، «کتاب الالف»، «شرح مقصورة ابن درید»، «کتاب الاسد» و سائر تصنیفات واردر.

ابن خردادبه { (ابو القاسم عیبدالله بن عبدالله) مشاهیر جغرافیون و مور.

خیندن اولوب، ۳۰۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. جدی ایرانی اولوب، برامکبه بالانتساب اهتدا ایتمیش؛ و کندیبی خلیفه معتمدک مقررلندن بولنشدر. «کتاب المسالك و الممالك» عنوانیله مشهور بر جغرافیاسی واردر، که بلاد و ممالک آره سنده کی مسافدری و مملکتلرک احوال تجاریه و زرعیهدرله منابع ثروتلرینی مبین اولغله، اقطار اسلامیهک مذینت اسلامیهک پارلاق زماننده کی احوالنه کسب اطلاع ایچون کوزل بر واسطهدر. «کتاب آداب السما»، «کتاب جهور انساب الفارس»، «کتاب التراب»، «کتاب الانواء»، «کتاب الندماء و الجلسا» عنوانلرله بر قاج تألیفات ده واردر. جغرافیاسی فرانسیزجه و آلمانیجه ترجمه اولنهرق، ۱۸۶۵ و ۱۸۶۴ تاریخ میلادیسنده پارسده ولیپسیغده طبع اولنشدر.

ابن خراط { (ابو محمد عبدالحق بن عبد الرحمن ازدی) اندلس علماسندن او.

لوب، اشبیلیهده تولد و نشأت ایتمیش؛ و اندلسده ظهور ایدن قاریشیققلر صره سنده بجایه قاهره، اوراده تدریس و تصنیفله مشغول اولمشدر. فقهایه دائر بر بیوک کتابله اولنک مختصرینی یازمش؛ وحديثه متعلق دخی کتب ستهک مندرجاتی جامع بر بیوک کتاب ایله «کتاب فی المعتل»، «کتاب الزهد»، «کتاب العاقبة فی ذکر الموت»، «کتاب الرقائق» عنوانی اثرلری و لغته دائر بر کتاب و سائر مصنفات تألیف ایتمشدر. وفاتی ۵۸۱ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن خرقی { (ابو القاسم عمر بن علی) کبار

مذکوره دائر بر چوق کتب فقهیه یازمش ایشهده، دمشقده بولسندی صرهده، بغدادده خانه سی محترق اولوب، آثاری دخی یانمشدر. ۳۳۴ تاریخنده دمشقده وفات ایتمشدر.

ابن خرملیل { (حسین —) آلتنجی قرن

هجری اواخرنده هرات و بعده

ابن خطیب } [لسان الدین بن خطیب،
بهاالدین بن خطیب و فخر-
الدین رازی] ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

ابن خطیب } (مولی تاج الدین ابراهیم —)
عصر سلطان مراد خان ثانی
عماسندن اولوب، «حاشیه التجرید» محشیسی خطیب
زاده نك پدریدر. مولانا یكادن تلذ ایدوب، بعض
مدارسده وعلی الخصوص ازنیق مدرسه سنده مدر-
سلك ایتمشدر. سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك
جلوسلرندن صكره جه ازنیقه وفات ایتمشدر.

ابن خفاجه } (ابو اسحاق ابراهیم بن ابی
الفتح) اندلس شعرا سندن او-
لوب، بلنسیه خطه سنده کی جزیره شقرده طوغش؛
وملوك طوائفك شعرايه اولان احسانلرینی بلدیکي
حالده، کیمسه بی مدح ایتمهرك، وطنندن آیرلاماش،
و ۵۲۳ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. شو قطعه
جله اشعارندندر:

ماللعمذار كان وجهك قبله
قد خط فيه السدا محرابا
واری الشباب وكان ليس بغاشع
قد خر فيه راكبا وانا

ابن خل } (حسن بن مبارک) مشاهیر شعرا-
دن اولوب، فقهده دخی ید طولی
اصحابندن ایدی. ۴۶۲ تاریخنده طوغوب، ۵۵۲
ده وفات ایتمشدر. شو قطعه جلّه آثارندر:

قلت لها لا تقتلي مدنفًا
هواك قد هیچ بلباله
ما زال یرجومنك وصلای
ان قطع الهجران اوصاله
فابتسمت تيهًا وقالت وكم
قد قتلت عینای امثاله

ابن خلدون } (ابو مسلم عمر بن احمد —
حضرمی) اندلسده اشپلیه
ایمانندن و مشاهیر علماسندن اولوب، مورخ مشهور
ابن خلدونك منسوب بولندیفی خاندان افرادندن ایدی.
فلسفه، نجوم، هندسه و طبه ید طولی صاحبی او-
لوب، اخلاق و اطوار جه دخی فیلسوف بر ذات
ایدی. ۴۴۹ تاریخنده اشپلیده وفات ایتمشدر.

ابن خلدون } (ابو زید عبدالرحمن بن محمد
— حضرمی) اک بیوک واک
مشهور مورخیندن اولوب، تاریخنده التزام ایتدیکی

تقدیق و تحقیق و محاکمه اصولیه و مقدمه مقامنده یاز-
دیغی جلده درمیان ایتدیکی افکار حکیمانه سیله بین-
المورخین بر مقام مخصوص احراز ایتمشدر. جد اعلا-
سی اولان خلدون عن اصل جزیره العربده کی حضر
موت خطه سندن اولوب، اندلسك فتحی صره لرنده
اورایه یکهرك، (قرمونه) ده توطن ایتمش؛ ونسلی
اوچنجی قرن هجری ابتدلارنده اشپلیده اختیار اقا-
مت ایتمشدری. اجدادی اشپلیه نك ایمانندن اولوب،
ایجلرندن آنف الترجه کی بر چوق علما و سائر
مشاهیر یتیمش ایکن، مؤخرًا اشپلیه نك ابن اد-
فونش یعنی شیشمان لقلیه ملقب ایکنجی آلفونس
طرفندن ضبط اولغمی اوزرینه، جدی تونس هجرت
ایتمشیدی. صاحب ترجمه ۷۳۲ تاریخنده تونسده
طوغوب، پدرندن و سائر علمان تحصیل علم ایله،
ادبیات و علوم و فنون متنوعده آز زمان ظرفنده
تمیز ایتمش؛ و اوصره تونسده طاعون ظهوریه ابوبن
واقربا و اکثر معلینی غائب ایتدیکنندن، کمال حزن
و المندن تونس ی ترک ایتمک عزمنده ایکن، تونس حاکی
محمد بن تافراکن طرفندن طغراکشلکه معینه آغش؛
و متعاقبًا بولک معیتده اولدیغی حالده، دوچار اولد-
قلری بر مغلوبیتدن قورتلوب، سبتیه کیمش؛ و او-
رادن جزایرک تلسان و بسکره طرفلرینه دونوب، او-
رالزده تشکل ایتمش اولان طوائف ملوک طرفندن
حرمت و اعزاز کورمش ایدی. هنوز شاب امرد
اولدیغی حالده، علم و فضلده صیت و شهرتی اقطار
مغربه شایع اولغله، محب علما اولان فاس حاکی
سلطان ابو عنان طرفندن جلب اولنهرق، ۷۵۵
تاریخنده فاسه داخل اولمش؛ و سلطان مشارالیهک
کتابتنه تعیین، و قدر و اعتباری ترفیع اولنهرق،
اورانک علماسندن و اندلسدن هجرت ایدن مشاهیر
علمان استفاده ایله توسیع معلومات ایتمکده ایکن،
حسودلرک افترا سنه اوغرا بهرق، عزل و حبس اولغش؛
و ابو عنانك وفاتندن صکره اطلاق اولنهرق، بعده فاسی
ضبطایدن بنی مریندن ابوسالمه انتساب ایله. ۷۶۰ ده
سرکاتی اولمش؛ و بو صرهده شعر ایله اوغراشمغه
باشلایدرق، برچوق قصاید بلیغه سولیشیدی. مؤخرًا
خطیب ابن مرزوقک الفاتیه ابو سالمک توجهنی
غائب ایتمش ايسده، ابو سالمک اسقاط و وفاتی او-
زرنه، فاسک امور اداره سنی درعهده ایدن وزیر

عمر طرفندن مقامده ابقا اولمشیدی. آنجق کنیدیسی اندلسه سیاحت ایتک آرزوسنده بولندیفندن، اذن آلوب، چوققلرینی والدله‌لیله برابر قسطنطنیه‌ده کی دایلیرینه کوندره‌رك، کنیدیسی اندلسه بالمرور، ۷۶۴ تاریخنده غرناطه‌یه داخل اولمش؛ ووزیر لسان‌الدین ابن خطیبک مدح و توصیه‌سی اوزرینه، غرناطه حاکمی ابن احر طرفندن فوق‌العاده حسن قبول واکرام واحترامه نائل اولمشدر. بر سنه صکره قشتاله حکمدار نصرانیسنگ آرزو والتامسی اوزرینه، اورایه سیاحت ایدوب، فوق‌العاده حرمت واکرام کورمش؛ واشبیلیه‌ده کی املاک موروثه‌سنگ اعاده‌سی شرطیله اوراده اقامتی تکلیف اولنش ایسه‌ده، قبول ایتدیکنندن، بر طاقم ذی‌قیمت هدیه‌لر آلدقندن صکره، غرناطه‌یه عودت ایتمشدر. زوجه‌سیله چوققلرینه فوق‌العاده محبتی اولدیفندن، ابن احر دندن اذن ایستمش ایسه‌ده، مشارالیه عزیمته اذن ویرمیوب، صورت مخصوصه‌ده کی کوندره‌رك، عالمه‌سنی جلب ایتمشدر. بعده حسودلرک القاتی ثمره‌سی اوله‌رق، ابن خطیبک یئلرنده بروت حاصل اولدیفندن، اندلسی ترکله، بحایه‌یه کچره‌رك، اورانک حاکمی سلطان ابو عبدالله طرفندن وزیر تعیین اولنوب، بر مدت اداره امور دولت ایتدکدن صکره، ینه حسودلر طرفندن راحتی قالدیرله‌رق، صحرای کبیر طرفنده اولان بسکره‌یه چکلیمش؛ و او صره‌ده تلسان حاکمی و غرناطه وزیر ی قدومنی التماس ایتدکلری حالده، مطالعه و تألیفه حصر اوقات ایش اولدیفندن، اجابت ایتهمش ایسه‌ده، مؤخرأ تلسان حاکمی ابو جو طرفندن مأموریت مخصوصه ایله اندلسه کوندریله‌رك، کیتمکده ایکن، فاس حاکمی عبدالعزیز مرینی طرفندن توقیف، و بر کون حبس اولنش؛ و بعده اطلاق اولنه‌رق، اکرام واعزاز، و بعض مأموریتلره تعیین اولمشدر. ۷۷۶ تاریخنده فاس حاکمی ابوالعباسدن اذن آله‌رق، ینه اندلسه کیتمش؛ و ابن احر طرفندن فوق‌العاده رعایت کوروب، ابن خطیبک یرینه وزیر تعیین اولمشدر. او صره‌ده عالمه‌سنی جلب ایتدیکننده، تلسان حاکمی مانع اولدیفندن، ابن خلدون بالذات تلسانه کیتمکده مجبور اولمش؛ و تلسان حاکمی طرفندن استخدای آرزو اولنش ایسه‌ده، امور سیاسیه‌دن متفر اولده یفندن، قبول ایتمیوب، (بنی توجین) بلادندن (قلعه)

بنی سلامه) به چکله‌رك، اوراده مطالعه‌یه حصر اوقات، و تاریخ مشهورینک تحریرینه مباشرت ایتمشدر. ۷۸۰ تاریخنده مسقط رأسی اولان تونس‌ه عودته، تدریسه اشغاله باشلامش ایسه‌ده، کرك علم و فضلک شهرق و کرك امیر ابراهیم بن عباسک کنیدیسی حقنه اولان توجهی و علی‌الخصوص تاریخی زیاده‌سیله بکنی ینه حسودلرک زویراتی او یاندیرمقله، اوراده دخی ظوره‌میوب، ۷۸۴ تاریخنده بحرأ اسکندریه‌یه کیتمش؛ و اوراددن حجه کیتمک ایستمش ایسه‌ده، اوسنه موفق اوله‌میوب، قاهره‌یه عزیمته، جامع ازهرده تدریسه باشلامش؛ و سلطان مصر بر فوق طرفندن مالکی مذهبنده قاضی القضاة تعیین اولنش؛ و شامک تیمورلنک طرفندن ضبطی صره‌سنده، سلطان مشار-الیهک معیتنده بولنوب، تیمورلنک طرفندن حرمت و تعظیم کورمشدر. او صره‌ده عالمه‌سنی مصره کیترمکه تشبث ایدوب، بتون خاه‌سی خلقنک سوار اولدقلری سفینه باتمقله، بومصیتنک اوزرینه، قاضیلقدن استعفا ایدوب، بقیه عمرینی قاهره‌ده تدریس و تألیفه و مغرب و اندلس‌ده کی ادبا و احباسیله مخابره ایله کچیره‌رك، ۷۸۹ ده ایضای فريضه حج ایش؛ و ۸۰۶ ده رحجت حقه نائل اولمشدر. یدی بیوک جلددن مرکب اولان تاریخندن بشقه، اسپانیانک (اسکوربال) کتبخانه‌سنده بر نسخه‌سی موجود اولان بر غرناطه تاریخی و منطق و ادبیات و سائریه دأر بعض تألیفاتی و بر چوق اشعار ی واردر. تاریخی تحقیق و تدقیقه‌یه ینظیر اولوب، علی‌الخصوص بر یرلرک احوالنه دأر بو کوئکی کونده بتون أوروبا مورخلرینک مرجع و مأخذی حکمنه یکمشدر. آنجق عباره‌سی بر آرز عقده‌لی اولدیغی کبی، اسماء خاصه‌نک املاسنجه بعض خطاری و نسخ موجوده‌نک جله‌سنده بیاض قالمش بعض محالری واردر. متنی مصرک بولاق مطبعه‌سنده ۱۲۸۴ تاریخنده ۷ بیوک جلد اوزره طبع اولمشدر. مقدمه‌سنگ ایکی قسمی یریزاده و اوچنچی قسمی اخیرأ جودت پاشا حضرتلری طرفندن لسانزده ترجمه و ۳ جلد اوزره نشر ایدلش اولدیغی کبی، تاریخنک باشندن بر قسمی دخی مرحوم صبحی پاشا طرفندن ترجمه و نشر او-لشمشدر. مقدمه‌سی و تاریخنک بعض قملری أوروبا لسانلرینه ترجمه، و مغربه متعلق اولان قسمی دخی

فرانسجه ترجمه سیله برابر جزایره نشر اولمشدر.
شوا یکی بیت صاحب ترجمه نک جله اشعارنددر:

اسرفن فی هجری وفی تعذیبی
واطلن موقف عبرتی ونحیی
وابین یوم البین موقف ساعه
لصواد مشغوف الفواد کثیر

ابن خلکان (ابوالعباس شمس الدین احمد بن ابراهیم) کبار علمان

ومشاهیر مورخیندن اولوب، ۶۰۸ تاریخنده اربل شهرنده طوغشدر. بر میکیلرک نسلنددر. مشاهیر علمای عصرندن تعلیم علوم وفنون ایدوب، ام مؤید نیسابوریه نام عالمه دن اجازت آلمشدر. حلب وشام ومصره سیاحت ایدوب، بر چوق مدرسه لده مدرسلک ایدرک، علم وفضلیله اشهار ایندکدن صکره، ۶۵۱ تاریخنده دمشق قاضی القضاتی اولوب، طقوز سنه کال عدالتله ایفای امر قضا ایندکدن صکره، ۶۶۰ تاریخنده عزل اولنهرق، مصره کیتش؛ و ۶۷۶ تا ریخته ایکنجی دفعه دمشق قاضی القضاتی اولوب، ۶۷۱ تاریخنده دمشقده وفات ایتمشدر. بر قاج تاد لفتای و بر چوق اشعاری وار ایسه ده، اصل بادی شهرتی مشاهیر اسلامک تراجم احوالنه داتر «وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان» عنوانیه یازمش اولدینی کتاب جلیل القدردر، که ۲ بیوکجلددن مرکب اولوب، ۸۶۵ ترجمه یی حاویدر، وتدقیقاتله ومحا کانتک طوغریلفیه مشهوردر. کتاب مذکوره بر قاج ذیل یازیلوب، اک مشهوری (محمد بن شاکر کتبی) نک «وفات الوفيات» عنوانیه یازمش اولدینی کتابدر، که «وفیات الاعیان» له برابر ۱۲۹۹ تا ریخته مصرک بولاق مطبعه سنده ۳ بیوک جلد اوزر ره طبع ونشر اولمشدر. «وفیات» ک کندینی آلمانیده دخی طبع، واکثر اوروپا لسانلرینه ترجمه اولمشدر. لسانزده ردوسی زاده محمد افندی طرفندن اولنشن بر ترجمه سی وار ایسه ده، بتون اولیوب، بر چوق ترجمه ل طی وبعض شیلر علاوه اولمشدر. غایت عقده لی بر عباره ایله یازلش اولان بو ترجمه ۱۲۷۰ تاریخنده ۲ کوچک جلد اوزره مطبعه عامره ده طبع اولمشدر. شو قطعه صاحب ترجمه نک جله اشعارنددر:

انا والله هالك آیس من سلامی
اوارى القامة النى قد اقامت قیامی

ابن خلوف (احمد بن ابی القاسم) ما ده سنه مراجعت بیوریله.

ابن خمیس (تاج الاسلام محمدالدین ابو عبدالله حسین بن نصر) کبار

فقهه شافعه یه دن اولوب، علم فقهی بغدادده امام غزالدین اخذ ایتش؛ وبعض قاضیلقرده بولندقدن صکره، مسقط رأسی اولان موصله کیدوب توطن، و ۵۵۲ ده وفات ایتمشدر. «مناقب الارار»، «منا سک الحج»، «اخبار المناسبات»، «تحریم الغیبه»، «مرج الموضح»، «منهج التوحید» عنوانلی کتابلرک وسائر بعض ثارک صاحبیدر.

ابن خمیس (ابو عبدالله محمد — مشاهیر شعرای غریدن اولوب، اد.

بیاتده وحفظ اشعار و اخبار عریده ید طولی صاحبی وتوصوفه مائل صالح وخوشطبع بر ذات ایدی. تلسانلی اولوب، عریبی سیاحت وعزالتله پکیرمش؛ وخیلی وقت غرناطه ده تدریسه مشغول بولمشدر. بعض ال ایشرینه دخی مهارت تامه سی اولوب، بال مومندن یامش اولدینی غایت مصنع بر بارداغک اطرافنه کندینی اثری اولان بو قطعه یی قبارتمه یازیلرله یازمشیدی.

وماكنت الا زمرة في حديقة
تبسم على ضاحكات الكمام
فقبلت من طور لطور فها انا
اقبل افواه الملوك الاعظم

۷۰۸ تاریخنده، آلتش یاشنی متجاوز اولدینی حالده، غرناطه ده مقتولاً وفات ایتمشدر. تلسانه او لان اشتیاقنی مصور قصائدی دخی غایت کوزل ومؤثردر.

ابن خمیس (ابو جعفر احمد — اندلس علماسندن اولوب، طلیطله ده

تولد ونشأت ایتشیدی. هندسه ونجوم وطیبه ید طولی صاحبی اولدینی کبی، ادبیات وشعردن دخی بهره سی وار ایدی.

ابن خیاط (ابو عبدالله احمد بن محمد دمشقک مشاهیر ادبا وشعرا.

سندن اولوب، شاعر ابن حیوسله ماجرالی واردر. ۴۵۰ تاریخنده طوغوب، ۵۱۷ ده وفات ایتمشدر.

ابن خیاط (عبدالله بن محمد) مشاهیر شعرای عربدن اولوب، مدح وهجو ده

وسائر انواع شعرده ماهر ایدی. بنی زبیره کسب

اختصاص ایتش، و بنی امیه و بنی عباس ملوک کنی دخی مدح اینشیدی. اشعاری و بعضی غرائب احوالی مشهور در.

ابن خیاط { (ابوبکر یحیی بن احمد) اندلسک مشاهیر عباسی سندن اولوب،

حساب و هندسه و طبعه و علی الخصوص علم هیئتده بد طولی صاحبی ایدی. سلیمان بن حکم و سائر امرایه خدمت ایتشدر. ۴۴۷ تاریخده طلیطله ده وفات ایتشدر.

ابن دُبَیْثی { (ابو عبدالله محمد بن سعید) فقهاه شافعیه دن و مورخیندن اولوب،

علم حدیث و شعر و ادبیاتده دخی بد طولی اصحابندن ایدی. وطنی اولان واسطک تاریخی و خطیب بغداد دینک مشهور بغداد تاریخنه ابو سعید عبدالکریم ابن سمعانی طرفندن یازلمش ذیلنه ۳ جلددن مرکب مکمل بر ذیل و سائر بعضی تألیفات مفیده یازمشدر. ۵۵۸ تاریخده واسطده طوغوب، ۶۳۷ ده بغدادده وفات ایتشدر.

ابن دراج { (ابو سعید بن عثمان — طفیلی) مشاهیر شعرای عربدن اولوب،

مأمون خلیفه مک زمانده بر حیات بولتمشدر. اشعاری و بعضی لطائف و غرائب احوالی مشهور در.

ابن درستویه { (ابو محمد عبدالله بن جعفر) مشاهیر ادبا و محویندن

اولوب، مبرد و سائر مشاهیردن اخذ و تحصیل ایتشدر. ۲۵۸ تاریخده بغدادده طوغوب، ۳۴۷ ده وفات ایتشدر. مصنفات کثیره سی اولوب، باشیجه لری شونلر در: «اخبار النحویین»، «کتاب الرد علی الفراء فی المعانی»، «خبر قس بن ساعده»، «تفسیر کتاب الجرمی»، «الارشاد فی النحو»، «کتاب الهجاء»، «شرح الفصح»، «الهدایة»، «کتاب المقصور والممدود».

ابن دره { یاخود ابن دری (یوسف —) موصل شعرا سندن اولوب، ۵۴۵

تاریخده وفات ایتشدر.

ابن دُرَید { (ابوبکر محمد بن حسن ازدی) مشاهیر ادبا دن اولوب، علی

الخصوص فن لغته زمانک امامی ایدی. اشعار و اخبار عربدن پک چوق محفوظاتی وار ایدی. ۲۲۳ تاریخده بصره ده طوغوب، اوراده تحصیل علم

ایتدکن صکره، غانه کیدوب، برخیلی مدت اقامت، و بعده بصره ده عودت ایتش؛ و مؤخر آمیکال شاهک ایکی اوغلنه اتسابله، اونلرک معینده فارسه کیتشیدی.

۳۰۸ تاریخده بغدادده دخیولنده، خلیفه طرفندن کندیسنه شهری الی دینار تخصیص اولتمشدی. ۳۲۱ تاریخده، یوز یاشنه قریب اولدینی حالده، بغدادده وفات ایتشدر. ابن میکال شاهک مدحنی متضمن او. لهرق «مقصوده» عنوانیه معروف اولان قصیده سی پک مشهور اولوب، بر چوق ادبا طرفندن شرح و تحشیه اولتمشدر. لغته دار «جهیره» عنوانی معتبر بر کتابیه «کتاب الاشتقاق»، «کتاب زوار العرب»، «کتاب اللغات» و ناتمام قالمش اولان «کتاب غریب القرآن» عنوانی اثر لری واردر. اشعاری پک کوزل اولوب، شو ایکی بیت او جله دندر:

غراء لو جلت الحد وشعاعها
للشمس عند طلوعها لم تشرق
غض علی دعص ناود فوقه
قر تالقی تحت لیل مطبق

ابن دقاق { (ابوبکر محمد بن محمد) فقهاه شد

عنوانی کتابک صاحبیدر. ۲۹۲ ده وفات ایتشدر.

ابن دقیق العید { (تقی الدین ابوالفتح محمد بن علی قشیری) مشاهیر

علمای مصر دن و فقهاه شافعیه دن اولوب، مصرده قاضی القضاة بولتمشدر. ۶۲۵ تاریخده طوغوب، ۷۰۲ سنه سنده وفات ایتشدر. فقه و حدیث و تفسیر و ادبیات و سائر اکثر علومده عصرینک فریدی او. لوب، فوق العاده ذکاوتی وار ایدی، و پک چوق کتب مطالعه ایتشیدی. مصنفاتی چوق اولوب، باشیجه لری شونلر در: «الامام والامام»، «علوم الحدیث»، «شرح عمدة الاحکام»، «شرح مقدمة المطرز»، «جمع الاربعین فی روایة عن رب العالمین». شوقطه جله اشعار راتقه سندن در:

تمنیت ان الشیب عاجل لمی
وقرب می فی صبای مزاره
فأخذ من عصر الشباب نشاطه
وأخذ من عصر الشیب وقاه

ابن دُمَینه { (ابو السری عبدالله بن عیدالله) بنی عامر قبیله سندن مشهور بر

شاعر اولوب، اشعاری دولت عباسیه زمانده یتیشن مشهور مغنیلر عئندده پک مقبول و معتبر ایدی. کندی قو-

ندن آمنه یاخود امیه اسمند برقادینه تعشق ایدوب،
حنفده برچوق اشعاری واردر. زوجه سنک عاشقی
نفل ابتدیکندن، مقتولک قبیله سی طرفندن قتل او-
نشد. شوایکی بیت مجروح اولوب اوله جکی وقت
سویش اولدینی اوزون بر قصیده سندنر :

هفت یاکلب دعوت قیسا
فلا خذلا دعوت ولاقتیلا
ثارت مزاحا ومرت قیسا
وکننت لما همت به فعولا

ابن دواس } ملوک فاطمیه دن حاکم بامر اللهک
سردار لرندن اولوب، ۴۱۱

تاریخنده ملک مذکورک همشیره سی سترالملکک اش-
ریله حاکم بامر اللهی قتل ایتش؛ وبعده کندیبی دخی
موی الیهانک امریله قتل اولنشد.

ابن دُوست } (ابو سعید عبد الرحمن بن
محمد) خراسانک مشاهیر ادبا.

سندن اولوب، علم لغتی صحاح صاحبی جوهریدن
اوقومش؛ وکندیسی صاغر اولدینی حالده، تدریسه
مشغول اولمش؛ ونحو و منطق وسائر علومه دائر
بعض تألیفات مفیده یازمشدر. اشعاری دخی کوزل
اولوب، شو قطعه او جله ندر :

علیک بالحفظ دون الجمع فی کتب
فان للکتب آفات تفرقها
الماء یغرقها والنار تمرقها
والفار یغرقها والاص یسرقها

ابن دهان } (ابو محمد سعید بن مبارک) مشا-
هیر نحویوندن اولوب، ۴۹۴

تاریخنده بغدادده طوغش، و ۵۶۹ ده موصلده
وفات ایتشدر. نحو و ادبیاته متعلق : «شرح
الایضاح»، «تکمله»، «الفصول الکبری»، «الفصول
الصغری»، «شرح کتاب اللع لابن جنی»، «کتاب
العروض»، «کتاب الدروس»، «کتاب الغنیه فی
الضاد والظاء»، «العقود فی المقصور والممدود»،
«الرساله السعیدیه فی المآخذ الکندیه»، «زهر
الریاض»، «الغنیه فی الاضداد» کبی نیجه اثرلری وار
در، که بونلرک بعضیسی متعدد جلددن مرکب بیوک
کتابلردر. — بونک اوغلی (ابو ذکر یا محیی بن سعید
ابن دهان) ادبا و شعرا دن اولوب، ۵۶۹ ده موصلده
تولد. ۶۱۶ ده بینه اوراده وفات ایتشدر.

ابن دهان } (فتح الدین ابو شجاع محمد بن
(علی) مشاهیر ادبا دن اولوب،

تاریخ وحدیث وهیئت ونجومده دخی ید طولی صاحبی
ایدی. بغدادده طوغوب، اوراده تحصیل علم ایتدکن
صکره، موصله عزیمتله، اورانک وزیر جلال الدین
اصهبانییه انتساب ایتش؛ وبعده صلاح الدینه کسب
انتساب ایدرهک، دمشقده واورادن مصره کیتدکن
صکره، دمشقده توطن ایتشیدی. ۵۹۰ تاریخنده
حجه کیدوب، بغداد طریقله عودتده، دوه دن دو-
شهرک وفات ایتشدر. ۱۶ جلد اوزره «غریب
الحدیث» عنوانی بر کتبی و تاریخه متعلق بعض
آثاری واردر.

ابن دهان } (ابو الفرج عبدالله بن اسعد)
مشاهیر شعرا و ادبا دن اولوب،

موصلده تولد و نشأت ایتش اولدینی حالده، برمدت
مصرده اقامتن صکره، حصده توطن، ۵۸۱ تا
ریخنده، آلتش یاشلرنده اولدینی حالده، اوراده
وفات ایتشدر. (مهدب) لقبیه دخی معروفدر.
اشعاری غایت لطیف و معیندار اولوب، مرتب
دیوانی مشهوردر. مصرده صالح بن زریکک مدحنه
دائر سویش اولدینی قصیده کافیه سنک مطلعی شودر :
اما کفاک تلافی فی تلا فیک
ولست تنقسم الا فرط حبیک

ابن دهان } (ابوبکر مبارک بن ابی طالب)
مشاهیر ادبا دن اولوب، ابولبر-

کات انباری و ابن خشاب کبی کبار نخباتک اصحابندندر.
۵۳۲ تاریخنده واسطده طوغوب، ۶۱۲ ده بغدادده
وفات ایتشدر. مدرسه نظامیده علم نحوی تدریس،
و بوفنده بر کتاب تألیف ایتشدر. بعض اشعاری دخی
واردر.

ابن دیصان } اوائل اسلامده کوفه جهتنده
ظهور ایتش بر آدمدر، که

کونشه کائناتک پدری و آیه کائناتک والده سی نظریله
باقدرق، بر یکی دین ایجاد دی دعواسنه قالمش؛
و صورتا زهد و تقوی کوسزهرک، خفیا نیجه فحشیات
ارتکاب ایتدیکی حالده، بمن و مغربده دخی بعض عونیه
پیدا ایدرهک، بر آره لقی فکر باطلنی نشر و اشاعه یه
فرصت بولمشیدی.

ابن دینار } مشاهیر اطبا ی اسلام دن اولوب،
نصیر الدوله بن مروانک زمانده

میسافارقینده بولنیوردی. فن طبده و علی الخصوص
اصول تداویده و ترکیب ادویه ده مهارت کامله سی

وارایدی. «اقرابذین» عنوانیله معتبر برتالیفی وارد، و «شراب دیناری» اسمیله طبای اسلام پیئنده مشهور اولان شروبک موجوددر.

{ (ابو محمد عبدالله بن محمدزادی) **ابن ذهبی** } اندلس حکماستدن اولوب، طب وکیلیا و فلسفهده ید طولی صاحبی ایدی. ۴۵۶ تا ریچنده بلنسیهده وفات ایتشدرد. صوبک غیر مغدی اولدیغه دائر بر مقالهسی وسائر بعض آثاری وارد.

{ (حبرون) طب و حکمت کتابلر- **ابن رابطة** } ینک لسان یونانیدن عربیه تر- جه سنه همت ایدنلردن اولوب، آنجق ترجمه لری پک مقبول دکلدرد.

{ (ابو عبدالله محمد بن علی) تو- **ابن راحج** } نسک مشاهیر شعرا و ادباستدن اولوب، ۷۵۰ تاریخنده اندلسه سیاحت ایتش؛ ولسان الدین ابن خطیبه مشاعره لری جریان ایتشیدی. ۷۶۵ تاریخنده، یتش یاشنی مجاوز اولدیغی حالده، وفات ایتشدرد. شور قاج بیت ابن خطیبک بر قصیده مدحیه سنه جواباً یازدیغی قصیده سندرد :

ويا دوحۃ الريحان هل لي عودة
لعفسو عفسار الانس بين الاباطع
وهل انت الاحلة حاتمة
تفص نواديهما بفاد ورائع
اقام بها الفخر الخطيب مثابراً
لترتيل آيات الندى والمناسخ

{ (خوار جردن اولوب، ۴۴۲ **ابن راشد** } تاریخنده غنامه مستولی اولمغه، کندی نامه خطبه اوقوش؛ و (راشد بالله) لقبی اختیار و قبول ایتشیدی.

{ (ابو الحسن احمد بن یحیی) **ابن راوندی** } اصفهان جوار لرندن اولوب، بغدادده نشأت ایتشدرد. روایت کوره پدری یهودیدن مهندی ایدی. معتزله متکلملردن ایکن، بعده ارباب الحاده تبعیت ایتش، و هیچ بر مذهب واعتقادده ثبات ایتز اولمشیدی. سامرا یهودیلردن آلدیغی درت بیک درهم مقابلنده دین اسلامه قارش «البصيرة» عنوانیله بر کتاب یازوب، بعده بو کتابنی جرح یولنده دیگر بر کتاب یازدوق، یهودیلردن دیگر بر مبلغ المذقجه، نشرندن صرف نظر ایتمه مشیدی. اکثر تألیفاتنی بویله کفر یاندن عبارت اولوب، «کتاب

التاج» عنوانی اثرنده عالمک قدمندن بحث ایدوب؛ «کتاب الزمره» عنوانی تألیفنده نبوق انکار الیه انبیانک علیهنده اداره لسانه متجاسر اولوبور. کتابلر- ینک اکثر یسینی ینه کندیسی رد ایتدیکندن، مسلکیز وافکارسز بر مجنون اولدیغی آکلاشیلوبور. اهوازی ابو عیسی نام یهودینک خانه سنده ساکن اولوب، اکثر کتب مضره سنی اونک نامه یازدیغندن، مرقوم یهودی توقیف و حبس اولمش؛ و کندیسی ایسه ابن لاوی اسمنده دیگر بر یهودیه التجا ایدوب، بونک نامه حضرت فخر کائنات افندمزله قرآن کریم علیهنده او- لهرق «الدامغ» اسمیله بر کتاب ناصواب یازمش، و بر مدت صکره وفات ایتشدرد. تاریخ وفاته وسنه دائر اختلاف واردرد. هر حالده اوچجی قرن هجری اواسطنده و قرق یاشلرنده فوت اولدیغی آکلاشیلوبور. آخر نفسنده توبه ایتدیکی دخی مرویدرد. شو ایکی قطعه جمله اشعار بلیغه سندرد :

اليس عجيباً بان امرأ لطيف الخصام دقيق الكلم
يموت وما حصلت نفسه سوى علمه انه ما علم

سبحان من وضع الافياء موضعها
وفرق العز والاذلال تقريبا
کم عاقل عاقل اعیت مذاهبه
و جاهل جاهل تلقاه مرزوقا
هذا الذي ترك الافكار حائرة
وصير العالم الفرير زنديقا

{ (ابو عمر سهل بن هارون — **ابن راهبون** } دستیسانی) عن اصل ایرانی اولوب، بصریه هجرت، و مأمون خلیفهده انتساب ایتشیدی. حکیم و شاعر بر ذات اولوب، مأمونک کتابجی باشیسی ایدی. کندیسی شیعی المذهب اولوب، مذهبنده پک متعصب ایدی. بخل الیه مشهوردر، و بعض اشعار ی باقیدرد.

{ (ناصر الدین بن محمد — **ابن رجب** } مصر ملوکندن بر قوقک رجا- لندن اولوب، ۷۹۷ دن ۷۹۸ قدر بر سنه وزارت ایتدکدن صکره، تاریخ مذکورده وفات ایتشدرد.

{ «[شرف الدین ابن رجب] و «[جال الدین ابن رجب]» ما- ده لینه مراجعت بیوریله.]

{ **ابن ردمیر** } آراغون حکمدارلردن (را- میر) ک اوغلی آلفونسک عرب

ناربخارنده مستعمل اسمیدر. [«آلفونس» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن رزین } [«ابو مروان بن رزین» ما-
ده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن رشد } (قاضی ابو الولید محمد بن احمد)
اعاظم حکمای اسلامدن اولوب،

طب و حکمتده عصرینک فریدی و بلکه مدنیت اسلامیه نیک زبده سی اولدیغی کبی، فقه و خلاف و سائر علومده دخی بینظیر ایدی. ۵۱۴ تاریخده کرسی اندلس اولان قرطبه شهرنده طوغوب، علای عصرندن تحصیل علم ایتیش؛ و حکیم ابن زهر و ابن عربی کبی مشاهیر عصریه عقد روابط اختلاط و محبت ایلشیدی. ملوک اندلسدن مهدی بن یوسفک نظر توجهنی قزاق ندرق، قرطبه و بعده اشبیلیه قاضیلقغه تعیین اولمش ایدی. مذکور مهندسک خلقي اولان منصوردن دخی فوق العاده حرمت و رعایت کورمش ایسهده، بعده کروه متعصبین حکیم مشارالیهی اعتقاد سزلق و الحاد الیه ایتام ایدهرک، منصورى علیهنده قاندر دقلرندن، ابن رشد یهودیلر مخصوص اولان (یسانه) قصبه سنده اقامته مأمور اولمش؛ و بعده مراکشده دعوت اولنوب، اورایه کیمکله، فوق العاده حسن قبول کورمش ایسهده، متعاقباً ۵۹۵ تاریخده اوراده وفات ایتمشدر. جنازه سی ابتدا مراکشده دفن اولمش ایسهده، بعده چیقار یلوب، قرطبهیه نقل اولمشدر. وفرت ذکا، کثرت مطالعه و رصانت تقید و محاکمه الیه مشهور اولوب، حکمای اسلامک اک بیوکی عد اولنسه سزادر. افکارنده پک سربست کورینمی، فقهده و سائر علوم دینیده دخی وثوق و املقله، خطادن قورقدیغندن ایلری کلیور. هر حالده حکمای اسلامک اک سربست لسان قوللا- نایدیر، و بوندن طولای پک چوق اعتراضاته اوغرا- یوب، دفعاتله تکفیر اولمشدی. آثارى مؤخرک لاتینجه یه ترجمه اولنهرق، مدت مدیده أوروبا مدارسنده دستور العمل اتخاذا اولمش؛ و آنجی کروه رهایین طرفندن ابن رشد اسمنه شمدی (وولتر) نامنه باقلدیغی نظرله باقیلهرق، افکارینه تبعیت ایدنلر تعقیب و تعذیب اولنوردی. آثارندن عربده نسخه لری نابود اولان بر چوق کتابلرک لاتینجه ترجمه لری مو- جوددر. باشلیجه مؤلفاتی شونلردر: صحابه و تابعین و سائر علمایهنده مختلف فیه اولان مسائلجامع «انحصیل»،

فقهده دائر «المقدمات» و «نهاية المجتهد»، طبعه دائر ابن سینا ک «ار جوزه» سنه شرح اولهرق «الکلیات»، «کتاب الحیوان»، «جوامع کتب آرسطوطالیس فی الطبیعیات والاهلیات»، منطقده دائر «الضروری»، «تلخیص کتب آرسطوطالیس»، «تلخیص الهیات لنیقو- لاوس»، «تلخیص کتاب ما بعد الطبیعه لآرسطوطا- لیس»، «تلخیص کتاب الاخلاق لآرسطوطالیس»، «تلخیص کتاب البرهان لآرسطوطالیس»، «تلخیص کتاب السماع الطبیعی لآرسطوطالیس»، «شرح کتاب السماء والعالم لآرسطوطالیس»، «شرح کتاب النفس لآرسطوطالیس»، «تلخیص کتاب الاستقسات لجالینوس»، «تلخیص کتاب العلل والاعراض لجا- لینوس»، «تلخیص کتاب المزاج لجالینوس»، «تلخیص کتاب القوى الطبیعیة لجالینوس»، «تلخیص کتاب التعرف لجالینوس»، «تلخیص کتاب الحیات لجا- لینوس»، «تلخیص اول کتاب الادویه المفردة لجا- لینوس»، «تلخیص النصف الثاني من کتاب حيلة البره- لجالینوس»، «المسائل المهمة علی کتاب البرهان لا- رسطوطالیس»، «شرح کتاب القیاس لآرسطوطا- لیس»، «مقالة فی العقل»، «مقالة فی القیاس»، «مقالة فی الفحص»، «مقالة فی المزاج»، «مسئلة فی نواب الجی»، «مقالة فی حیات العفن»، «مسائل فی الحکمة»، «مقالة فی حركة الفلك»، «مقالة فیما خالف ابو نصر لآرسطوطالیس فی کتاب البرهان»، «مقالة فی التزیاق»، «مختصر الجسطی»، «جوامع سیاسة افلاطون»، «ما یحتاج الیه کتاب اوقلیدس فی الجسطی»، «مقالة فی الجرم السماوی»، «کلام علی حركة الجرم السماوی»، «کلام علی الحركة الاول»، «مقالة فی الوجود السرمدی والوجود الزمانی»، «کیفیه وجود العالم فی القدوم والحدوث»، «کلام فی الکلمة و الاسم المشتق»، «مقالة فی المقول علی النکل»، «مقالة فی المقدمة المطلقة»، «کلام علی قول ابی نصر فی المدخل والجنس والفصل»، «المسائل البرها- نیه»، «تلخیص شرح ابی نصر»، «تلخیص الحس والمحسوس». بونلردن ماعدا امام غزالی ک حکمایه قارشى یازمش اولدیغی «تهافت الحکماء» رساله سنه جواباً «تهافت التهافت» عنوانیه بررساله رده سی واردر، که غزالی ک «تهافت» یله برابر اخیراً مصرده طبع اولمشدر. حکمت الیه شریعت غرائک توافق و اتصا-

یارب لا اقوی علی دفع الاذی
وبك استعنت علی الضعیف المؤدی
مالی بعثت الی الف بموضه
وبعثت واحده الی عمرود

ابن رضوان (ابو الحسن علی —) اعظم

دردیجی قرن هجری او اخرنده مصرک (جیزه) فصبه
سند طوغش، وقاهره ده تحصیل ایدوب، ۴۵۳
تاریخنده وفات ایتشدر. پدری فرونجی اولوب،
کندیسی پک فقیر اولغله، کنجلیکنده ابتدا علم نجومه
انتساب ایدورک، بعده بوندن ووردیکی بعض درسردن
قراندینی آقچه یله فن طبی تحصیل ایتش؛ وکندیسنک
بوفنده کی استادی معلوم اولوب، یازدینی آثارده
باشلیجه مطالعه کتبله تحصیل فن ایتش اولدینی بیان،
وبو طریق ترجیح ایدبور. طبابتده حذاقت کلمه سی
اولوب، ملوک فاطمیدن حاکم باهراللهک سرطینی
اولمشیدی. کندی ترجمه حالنی یازمش، واوراده
غایت منتظم بر عمر سوردیکی وعلی الخصوص اوبنک
بودجه سنی پک کوزل تنظیم ایتش اولدینی کوشوربور.
معاصرلری اولان اطبایه معارض اولدینی کی، اسلا
فک آثارینه دخی اعتراضدن خالی طورمیوب، هر فنده
اوقونمغه شایان بالکز بر قاج کتاب بولندیغنی، وقصو
رینک کتبخانه یه قونمغه دیکدکرینی ادعا ایدبوردی.
مشاهیر اطبا دن ابن بطلانه ماجراری سبقت ایتشدر.
باشلیجه مصنفاتی شونلردر: «شرح کتاب الفرق
الجالینوس»، «شرح کتاب الصناعه الصغیره لجا
لینوس»، «شرح کتاب النبض الصغیر الجالینوس»،
«شرح کتاب جالینوس الی اغلوتن فی الثانی لشفاء
الامراض»، «شرح کتاب الاستفسات الجالینوس»،
«شرح بعض کتاب المزاج الجالینوس»، «کتاب
الاصول فی الطب»، «رساله فی علاج الجذام»،
«کتاب تتبع مسائل حنین»، «النافع فی کیفیه تعلیم
صناعة الطب»، «تفسیر مقالة الحکیم فیثاغورس فی
الفضیله»، «مقاله فی الرد علی افرائیم وابن زرعه فی
الاختلاف فی الملل»، «مقاله فی دفع المضار عن الابدان
بمصر»، «انتراعات شروح جالینوس لکتاب ابقراط»،
«کتاب الانتصار لارسطوطالیس»، «تفسیر ناموس
الطب لابقراط»، «تفسیر وصیه ابقراط المعروفة
بترتیب الطب»، «کلام فی الادویه المسهله»، «کلام
فی عمل الاشربه والمعاجین»، «تعالیق طبیه»، «تعاه

لنه دائر «فصل المقال» عنوانی بر کوچک کتابی،
وجود عالم حقنده فلاسفه مشائون ایلله متکلمین اسلام
اعتقادلری آره سند مقارنت بولندیغنه دائر بر تالیفی،
«کلیات» عنوانی کتابنده تعریف ایتدیکی ادویه
حقنده کندسیله ابوبکر بن طفیل آره سند واقع اولان
مباحثات و مناظراتی جامع بر رساله سی، ابن سینانک
«شفاء» عنوانی کتابنده علم الهییه متعلق اولان
بعض مسائلک تحقیقنه دائر بر اثری، ماده اولانک
وجودینه دائر اولان قول حکمایه اعتراض ایدنلرک
شبهلرینه و بو باده ارسطو طرفندن درمیان اولنان
بر هالک حق اولدیغنه دائر بر کتابی، ابن سینانک
موجوداتی ممکن مطلق و ممکن بذاته و واجب بغیره
و واجب بذاته کی درت قسمه تقسیم ایتسنی رد بولنده
بر مقاله سی وسائر بعض آثاری وارددر. آوروپاجه
(ابن رشد) دن غلط اوله رق (آوروئس Averroës)
اسمیه مشهوردر. فرانسه مشاهیر علمای شرقیونندن
(ارنست رنان) صاحب ترجمه نک احوال وافکاریه
فلسفه مخصوصه سی و تالیفاتی حقنده بیوک بر کتاب
تالیف ایدوب، اوچنجی دفعه اوله رق ۱۸۶۶ تاریخ
میلادیسند یار سده (میشل لوی) طرفندن طبع اولمشدر.
ابن رشد (ابو محمد عبدالله بن ابی ولید)
{ آنف الترجه حکیم ابن رشدک
اوغلی اولوب، بو دخی طبده مهارت تامه صاحب اولغله،
پدرینک وفاتده یرینی طوتوب، ناصر بن منصورک
سرطینی اولمشیدی. «مقاله فی حیلله البره» عنوانیه
بر اثری وارددر.

ابن رشیق (ابو علی حسن —) اعظم

ریخنده افریقیه نک مسیله ویا مهدیه شهرنده طوغش،
وبعده قبروانه نقل ایلله، صاحبنه انتساب ایتش؛ وقبر
وانده ظهور ایدن فتنه اوزرینه، صقلیه جزیره سنه
یکوب، (مازر) شهرنده اقامت، و ۴۶۹ تاریخنده
اوراده وفات ایتشدر. شعرک شرائط وقواعدینه
دائر «العمده» عنوانی پک معتبر بر کتابی و «انموذج»
عنوانی دیگر بر تالیفی، و علم لغتده دخی شاذ اولان
کلهلری جامع «کتاب الشذوذ» و «قراضه الذهب»
عنوانی ایکی کوزل اثری وارددر. اشعاری پک لطیف
اولوب، سیوری سینکدن شکایت بولنده سونلش
اولدینی شو قطعه اوجه دندر:

لبق في صيدلة الطب»، «تعليق من كتاب التعمي في الاغذية والادوية»، «تعليق من كتاب فوسيدونيوس في اشربة لذية للاصحاء»، «فوائد من كتاب فيلغريوس في الاشربة النافعة للذية في اوقات الامراض»، «مقالة في الباء»، «مقالة في مذهب ابقراط في تعليم الطب»، «مقالة في الطريق الى احصاء عدد الحليات»، «رسالة في علاج صبي اصابه المرض المسمى بداء الفيل ودا الاسد»، «كتاب في حل شكوك الرازي على كتب جالينوس»، «رسالة في ازمنة الامراض»، «مقالة في الاورام»، «حروف هجا ترتيبيه»، «كتاب في الادوية المفردة»، «مقالة في شرف الطب»، «رسالة في الكون والفساد»، «مقالة في سبيل السعادة»، «رسالة في بقاء النفس بعد الموت»، «مقالة في فضيلة الفلسفة»، «مقالة في بقاء النفس على مذهب افلاطن وارسطوطاليس»، «مقالة في حل شكوك يحيى ابن عدى المسماة بالخرسات»، «مقالة في الحر»، «مقالة في بعث نبوة محمد (صلم) من التوراة والفلسفة»، «مقالة في ان في الوجود نقط وخطوط طبيعية»، «مقالة في حدث العالم»، «مقالة في اكتساب الحلال من المال»، «مقالة في الفرق بين الفاضل من الناس والسديد والعطب»، «مقالة في كل السياسة»، «رسالة في السعادة»، «مقالة في الاعتذار عما ناقض به المحدثين»، «مقالة في توحيد الفلاسفة وعبادتهم»، «كتاب في الرد على الرازي في العلم الالهي واثبات الرسل»، «كتاب المستعمل من المنطق في العلوم والصنائع»، «رسالة في الهيولى»، «كل الكامل»، «السعادة القصوى» - ناد قص، «كتاب فيما ينبغي ان يكون في حانوت الطبيب»، «مقالة في هوا مصر»، «مقالة في مزاج السكر». بونلردن بشقه افلاطون، آرسطو، بقرط، جالينوس، فرفوريوس وسائر حكماء يونانك تأليفات مختلفه سنه نافع تعليقاتي مسائل مختلفه طبيه حقنقه كنديسنه وارد اولان سؤالره جوابا يارمش اولديني رسائل فتيهسي، ابن بطلان وسائر معاصرين اطبايه قارشى اولان رديه وجوابلرني حاوى رساله لرى وسائر بعض آثار متفقهسي واردر.

ابن رضوان } (ابو القاسم عبدالله بن يو - قرن هجري مشاهير ادبا سندن اولوب، عن اصل ملاقلد اولديني حالده، اشبيليه وآفريقساده بعض

ملوك خدمت ككتاب و وزارتنده بولفش؛ وشعر واناشيله شهرت بولمشدر.

ابن رومي } (ابو الحسن علي بن عباس) اغاظم شعراى عربدن اولوب، فصاحت وبلاغتيله وشعر ك انواعنده كى مهابرت تا - مه سيله مشهوردر. ۲۲۱ تاريخنده بغدادده طو - غوب، ۲۸۳ ده وفات ايتمشدر. هر شيدن تقال وتشأم ايدرك، او كا كوره حركت ايتك عاقل اولمغه، حقننده بك چوق نوادر وغرائب منقولدر. حتى بر كون بر يره كيده جكي صرده يولسك اوزرنده بر اسكيچينك آشمش اولديني ايكي چيرمهك بر (لاشكلى آلمش اولديغه و آلترلنده برده بر (تمر) يعنى خرما بو - لنديغه دقت ايله، بوندن (لاتمر) يعنى «پكمه» حكى چيقارهرق، كرى دونمش اولديني مشهوردر. معترضك وزيرى قاسم بن عبدالله صاحب ترجمهك هجوندن قورقديغچون، كنديسنى تسم ايتمشدر. مرتب ديوان اشعارى واردر. بغداددن اوزاق بو - لنديني بر زمانده شهر شهر مذكوره اشتياقنى مصور اولان شو قطعه جله اشعار بليغه سندندر :

بلد صحبت به الشيبه والصبا
ولبت ثوب اللهو وهو جديد
فاذا تمثل في الضمير رأيتنه
وعليه اغصان الشباب تميد

ابن روميه } (ابو العباس احمد بن محمد) اندلسك كبار علماسندن ومشا - هير نباتيوندن اولوب، ۵۶۱ تاريخنده اشبيليهده طوغش، و ۶۳۷ ده وفات ايتمشدر. علم نباتاده عصريك فريدى اولديني كي، علم حديثده دخى يد طولى صاحبي اولوب، محضا بو ايكي علده كى معلو - ماني توسيع ايجون، مصر وشام وعراق وحجازه سياحت ايدرك، بو اقطارده مغبرده بولنيان نيجه نباتات تحرى ومعانيه، وكبار محدثندن استماع ايتش؛ ومصرده ملك عادل ابو بكر بن ايوب طرفندن فوق - العاده حرمت واغزازه نائل اولمشيدى. «تفسير اسماء الادوية المفردة من كتاب ديسقوريدس» عنواني معتبر بر تأليق ايله، قاموس نباتى دنيله بيله جك صورتده كافه نباتاتك اسملرني حروف هجا صر سيله حاوى بركتاني و «مقالة في تركيب الادوية» عنواني بر اثرى واردر. علم حديثده دخى احمد بن عاديك «كامل» عنواني كتابني اختصار ايتش، و بو كتابه «الحافل

— (ابو العباس احمد بن الزقان) اسمند اندلسی
بر شاعر دخی اولوب، بنسبه‌ك مدحی حقهده بعض
اشعاری مشهوردر. شو قطعه او جله‌ندرد:

بنسبه جنة عاليه ظلال القفوف بهاديه
عيون الرحيق مع السلسيل وعين الحيوه بها جاريه

ابن زكي الدين { (ابو المعالي محي الدين محمد
بن علي) حضرت عثمان

بن عفان نسلندن اولوب، علم واديله وفصاحت
وبلاغتله مشهوردر. كوزل اشعاری وبلغ خطبه.
لری ومنشائی وارددر. ۵۵۰ تاريخنده دمشقده
طوغوب، صلاح الدين ايوبيه انتساب ايتش؛
واونك طرفندن دمشق، وبعده حلب قاضي اولمش؛
وقدسك فرنكرلك يندن استخلاصنده غايت بليغ بر
خطبه ایراد ايتشدي. ۵۹۸ ده دمشقده وفات
ايتشدر.

ابن زهره { (ابن خطيب) اندلس علما -
سندن اولوب، پدری عن

اصل اندلسك شرق طرفلرندن اولديني مطالعه،
كنديسي غرناطده طوغوش؛ ومشهور وزير لسان
الدين بن خطيبك توسطله غرناطه اميرينك كشا.
بته تعين اولتشيدي. شعر وفصاحت وانشا وخطبه
ده پك ماهر بر اديب اولوب، موي اليه لسان الدينك
يازمش اولديني «الاحاطه» عنواني تراجم احوال
كتابنده زياده سيله مدحی و بر طاقم اشعاری مسطور
ايسهده، كتاب مذكورك كنارنده لسان الدينك
اوغلي طرفندن علاوه اولتس بر حاشيهده صاحب
ترجه‌ك پك اخلاق و مفسد بر آدم اولديني،
وسبب تقيضي اولان لسان الدينك عليهنده بولتوب،
مخوينه قدر يوريمش اولديني بيان اولتور. ۷۵۵
تاريخنده ايكي اوغليله برابر زوجه سي طرفندن خا.
نه سنده قتل اولتشدرد. اشعاری ومخبراتي مضبوط
اولوب، شو قطعه جله اشعارندرد:

لقد علم الله اني امره اجر ذيل العفاق القشيب
فكم غمض الدهر اجفائه وقازت قداسي بوصول الحبيب
وقيل رقيبك في غفلة فقلت اخاف الله الرقيب

ابن زولاق { (ابو محمد حسن بن ابراهيم
بن ليث) مصر علماسندن او -

لوب، تاريخده يد طولی صاحبي ایدی. ۳۰۶ تا.
ريخنده طوغوب، ۳۷۸ سنه سنده وفات ايتشدر.
مصرک خطط قديمه سي يعني هير و غليف حقهده بر

في تكملة الكامل» عنوانيله بر ذيل، و «كتاب المع
بما زاده البخاري على كتاب مسلم» و «فهرسة حافظه»
عنوانيله ايكي كتاب يازمشدر.

ابن رهيمة { شعراي عربدن اولوب، ملوك
امويه دن هشام بن عبد الملكك

او كي همشيره سي زينه اولان عشق و علاقه سيله
مشهوردر، وبتون اشعاری موي اليها حقندهدر.
بونك اشعاريني مغنيك مشاهيرندن يونس تغني ايتكله،
هشامك مسموعي اولوب، بو اشعاری سويلنه يوز
دكنك اورلسي ايجون امر و پرديكنندن، صاحب
ترجه مرقوم يونسله برابر فرار واختفا ايتش؛ ووليد
بن يزيدك زماننده ميدانه چقمشدردي. شو قطعه
جمله اشعارندرد:

وجد الفؤاد بزنبسا وجداً شديداً متعباً
اصبت من وجدى بها ادعى سقياً مسهباً
وجعلت زينب سترة واتيت امرأ معجبا

ابن الزبير { (عبدالله —) مشاهير
شعراي قريشندن اولوب،

اشعار بليغه سيله كفار قريشي تشجيع ايتش، وغزوه
احدده دخی حاضر بولتس ايكن، مکه مكرمه ك
فهمي اوزرينه، شرف اسلامله مشرف اولشدر.
غزاي احد حقهده كي بر قصيده سندن اولان شو ايكي
بيت جمله اشعارندرد:

يا غراب البين اسمعت فقل
انما تنطق شيئاً قد فعل
ان الصبر والشر مدى
لكلا ذنبك وقت واجل

ابن زبير { «عبدالله، عروه، مصعب
و مهبذ بن زبير» ماده لرينه

مراجعت بيوريله.]

ابن زرعه { «ابو علي عيسى» ماده سنه
مراجعت بيوريله.]

ابن الزقاق { (ابو الحسن علي بن عطيه)
مشاهير شعراي عربدن او -

لوب، مدح اكابر و سائر ه حقهده سليس ولطيف
اشعاری وارددر. ۵۲۸ تاريخنده وفات ايتشدر.
شو ايكي بيت مزاري طاشنه يازملق اوزره، سويلش
اولديني بر قطعه سندنرد:

اخواننا والموت قد حال دوننا
وللموت حكم نافذ في الفسلايق
سبقتكم للموت والعمر طبه
واعلم ان الكل لابد لاحق

کنانی، و ابو عمر محمد بن یوسف کندینک « اخبار
نصاة مصر » عنوانی کتبه بر مکمل ذیلی واردر.

ابن زهر { « ابو مروان، ابوبکر، ابو
العلا، و ابو محمد بن زهر » ما-
دلرینه مراجعت بیوریه.]

ابن زیات { (ابو جعفر محمد بن عبدالمک) }
خلفای عباسیه دن معتمک

وزیری اولوب، معتمک وفاتده اوغلی و خلی اولان
وائق طرفندن دخی وزارتده ابقا اولتش ایسهده،
بونک برادری و وارثی اولان متوکلک زمانده، اشکنجه
ایچون کندینی ایجاد و اعمال ایتش اولدیغی بر فرونه
ادخال ایله، ۲۳۳ تاریخده قتل و مالی مصادره او-
لشدر. بوفرون داخل چوالدوز کبی ایری ایکنه لرله
مجهز دیردن بر دولاب شکلده اولوب، اشکنجه سی
مراد اولنان آدم ایچنه ادخال، و محل مخصوصندن
نخین اولنور، و ایچنده کی بیچاره مخلوق حرارتدن
بیزار اولوب، حرکت ایتدیکه، ایکنه لر بدنه باتار-
دی. مظلومین بو فرونک ایچندن مرحت دیه باغر-
دفلی وقت « مرحت طبیعتک برنقصاندر » تعبیریه
جواب و یرمک صاحب ترجمه نک عادی اولدیغندن،
الجزاء من جنس العمل حکمجه بودام ملعته کندینی
دوشوبده، استطاف مرحت ایتدیکنده، خلیفه
طرفندن کندیسنه بو تعبیر ایله جواب و یرلشدر.
مع هذا ادبیاته و علی الخصوص نحو و لغته ید طولی
صاحی اولوب، اشعار رافیه سی دخی واردر. کتب
یونانیه نک عربیه ترجمه سنه فوق العاده حریص او-
لوب، کندی اسمنه نسبتله بر جوق کتب فنیه ترجمه
اولشدر. یوحنا بن ماسویه، جبرئیل بن بختیشوع،
بختیشوع بن جبرئیل، داود بن سراپون و سائر کبار
اطبا دخی بونک امر و جایه سیله کتب طبیه ترجمه
ایدنلردن ایدی. مترجلره شهرتی ایکی پیک آلتون
و یرردی. فرونک ایچنده اشکنجه آلتنده ایکن برکور
بارجه سیله دیواره یازمش اولدیغی شو قطعه جله
اشعارنددر :

من له عهد بنوم یرشد الصب الیه
رحم الله رجیا دل عیبی علیه
مهرت عیبی و نامت عین من هنت لدیه

ابن زیدون { (ابوالولید احمد بن عبدالله
{ غزومی } اندلسک مشاهیر
ادباسندن اولوب، ۳۹۴ تاریخده قرطبه ده طوغش؛

و طوائف ملوکدن ابوالحزم بن جهوره انتساب ایده.
رک، وزیری اولقله، سائر اندلس ملوکی زردینه سقا-
رته کوندریله رک، امور سیاسیه و علوم و ادبیاتده کی
مهارت فوق العاده سیله شهرت بولمشیدی. بعده ابو
الحزمک غضبیه اوغرایه رق، حبس اولتش ایسهده،
فرار یولنی بولوب، اشبیلیه انتقال ایتش؛ و اورانک
حاکمی معتضد طرفندن وزیر اتخاذا اولنهرق، مؤخرآ
بونک خلئی اولان معتمد طرفندن دخی وزارتده ابقا
اولتش؛ و ۴۶۳ ده اشبیلیه ده وفات ایتشدر. مرتب
دیوانی واردر. اندلس ملوک امویه سنک اخیر
اولان مستکفی بن مستظهرک قیزی (ولاده) غایله عالمه،
ادیبه، شاعره و فوق العاده بر حسن و جمال و صوت
حسنه مالکه اولقله، پدرینک نکبتندن صکره، شعرا
و ادبا و سائر اکابرله مصاحبت و مشاعره ایتکه باشلامش
اولدیغندن، کندیسنه تشق ایدنلرک بری ده صاحب
ترجه اولوب، بو عشق و علاقه سیله شهرت بولمش؛
و اکثر اشعارینی بونک حقنده سولیشدر. ولاده نک
جله عشاقندن بری اولان ابو عامر بن عبدوس مو-
عی البابی سائر عشاقندن چکه رک، کندینه تخصیص
ایتکه تشبث ایتدیکنده، ابن زیدون معشوقه سنک
آغزندن رقیبنه بر رساله یازمشیدی، که فصاحت
و بلاغتیله مشهور اولوب، اکثر ادبا طرفندن شرح
اولشدر. بو شرحلرک اک مکملی (ابن نباته) نک « شرح
العیون فی شرح رساله ابن زیدون » عنوانی شرحی
اولوب، ۱۲۷۸ تاریخده مصرک بولاق مطبعه سنده
طبع، و لسانیه دخی ترجمه و نشر اولشدر. ابن
زیدون بلنسیه ده بولندیغی صرهده، ولاده اولان
شوق و اشتیاقی مصور اولق اوزره، سولیش
اولدیغی شو قطعه جله اشعارنددر :

غریب یارض الشرق یشکر للصا
تحملمها منه السلام الی الغرب
وماضر انقاس الصبا فی احتمالها
سلام فقی یمده جسم الی قلب

ابن ساعاتی { (بهاالدین ابو الحسن علی بن
{ رستم } مشاهیر شعرا دن او-

لوب، دمشقده تولد، و ۶۰۴ تاریخده مصرده
وفات ایتشدر. ایکی جلد اوزره مرتب بر دیوانی
و « مقطعات النیل » عنوانیه دیگر بر دیوان اشعاری
واردر. اشعاری پک سلیس و لطیف اولوب، شو
بر ایکی بیت او جله نددر :

«لا يوم في سيوط و ليلة
مصرى الزمان باختها لا يفلط
بتنا و عمر الليل في غلوائه
وله بتور البدر فرع اشمس
والطل في سلك الفصون كلؤلؤ
رطب يصافحه النسيم فيسقط
والطير يقرأ والقدير صحيفة
والرج يكتب والغمام ينقط

ابن ساعتي { (فخر الدين رضوان بن رستم)
آف الترجمة لك برادری او-

لوب، طب و حکمت و منطقده يد طولی صاحبی
اولدینی کبی، ادبیاتدن دخی بهره سی و طبیعت شعریه-
سی وار ایدی. ملوک ایوبیه نك اطبا و وزراسندن
ایدی. ابن سینا نك «كتاب القونج» نه بر تکلمه سی
ایله «قانون» اوزرینه بر حاشیه سی و ادبیات و اشعار
ره متعلق «المختار» عنوانی بر مجموعه سی واردر.

ابن سباع { (شمس الدین محمد بن حسن) دمشق
ادبا و شعراسندن اولوب، ۷۲۲

تاریخنده وفات ایتشدرد. حریرینك «ملحة الاعراب»
عنوانی کتابی شرح، ابن دریدك «مقصوده» سنه
ایکی بیوک جلددن مرکب بر شرح تحریر، و جوهرینك
«صحاح» فی شواهددن بالتجريد اختصار ایتشدرد.
ابن فارسك «تأییه» سنه تقلیداً بر «قصیده» تأییه سی
و «المقامة الشهابية» عنوانی بر اثری دخی واردر.
مصرده بولندینی صرده، دمشقه اولان اشتیاقی
مصور بر قصیده سندن اولان شو ایکی بیت جلله
اشعارندرد:

اشتاق منك منازل لم انساها
انی و قلبي في ربوعك موق
طلل به خلقي تكون اولا
وبه عرفت فكل ما اتخلق

ابن سبعین { (قطب الدین محمد بن عبدالحق)
اندلس علما و فقها سندن او-

لوب، ۶۱۴ تاریخنده مرسیه ده طوغش؛ و علوم
فلسفیه و تصوفه انتساب ایدوب، فلاسفه و متصوفینك
اقوال و افکارینی بریره جمع ایله، کندینه مخصوص بر
طریق ایجاد، و بر چوق طلبه و مریدان پیدا ایتدیکندن،
فساد عقیده ایله شهرت بولهرق، اندلسدن نفی اولمش؛
و ۶۶۹ ده مکه مکرمه ده وفات ایتشدرد. ادبیاتده دخی
ید طولی صاحبی اولوب، بلیغ خطبه لری و بعض اشعار
واردر. «لابد للعارف»، «الاحاطة»، «كتاب في
الجواهر»، «رسالة العهد» عنوانی کتابلری و دیگر
بعض رسائل یازمشدر.

ابن سخنون { (ابو عبدالله محمد — ندرو-
عی) اندلس اطبا و ادب سندن

اولوب، ۵۸۰ تاریخلرنده قرطبه ده طوغش؛ و بعده
اشبیلیه انتقال ایله، ابن رشدك طلبه سی سلکته
داخل اولمش؛ و بعض ملوکك خدمت طبابتده بو-
لتمشدر. غزالی نك «كتاب المستصفی» عنوانی اثرینی
اختصار ایتشدرد.

ابن سدید { (ابو الحسن علی بن محمد) مدائن
اطبا و شعراسندن اولوب،

۶۰۶ تاریخنده شهر مذکورده وفات ایتشدرد.

ابن سرايون { (یوحنا — داود —)
عباسیلر دورنده یتیش

مشاهیر اطبا دن و سریانی ملتندن ایکی برادر اولوب،
بونلردن یوحنا نك لسان سرانیده «الکناش الکبیر»
و «الکناش الصغیر» عنوانلریله ایکی کتابی واردر، که
هجر نك دردنجی قرننده دفعاتله لسان عربی ده نقل
اولتمشدر.

ابن سراج { (ابوبکر محمد بن سری) مشاهیر
نحو یونندن اولوب، امام مبرد

و سائر مشاهیردن تحصیل ادب ایتشدرد. کتب نحویه
عزیه نك اک مکملی اولان «كتاب الاصول»، «موحز»،
«كتاب الاشتقاق»، «شرح کتاب سیبویه»، «كتاب
اجتماع القراء»، «كتاب الشعر والشعراء»، «كتاب
الرياح والهواء والنار»، «كتاب الجمل»، «كتاب
المواصلات» عنوانی آثارك صاحبیدر. ۳۱۶ تا
ریخنده وفات ایتشدرد. اشعاری دخی کوزل اولوب،
شو قطعه او جله دندر:

میرت بین جالها و فعالها
فاذا الملاحه بالخيانة لاتی
حلقت لنا ان لائحون عهودها
فكنا نما حلقت لنا ان لاتی

ابن سراج { (ابوبکر محمد بن سعید) اندلس
مشاهیر نحو یونندن اولوب،

حدیثده دخی ید طولاسی وار ایدی. مصره انتقال
ایله، نحو تدریسله اشتغال ایدرک، ۵۴۹ تاریخنده
وفات ایتشدرد. یمنه دخی سیاحت، و بر مدت اوراده
اقامت ایتشدرد. «تنبیه الالباب فی فضل الاعراب»
عنوانی بر تألیفیه عروضة دائر بر کتابی و سائر بعض
آثاری واردر. ابن رشیقك «عمده» سنیه اختصار
ایتشدرد.

ابن سراج { (Aben-Serage) «بنی سراج»
(ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن سراقه { (ابو عبدالله محی الدین محمد بن
(محمد انصاری) اندلس مشاهیر
علاسنند اولوب، ۵۷۲ تاویخنده شاطبه ده طوغش،
و ۶۶۲ ده مصرده وفات ایتمشدر. حدیثه وادیاده
ید طولی اصحابندن اولوب، بعض کوزل اشعاری
دخی وارددر. شو بر ایکی بیت اوجله دندر :

الی کم امی النفس مالا تناله
فیذهب عمری والامانی لا تقصی
وقدمی خمس وعشرون حجة
ولم ارض فیها عیشی فقی ارضی

ابن سراج { (ابو یحیی عبدالله —) اوائل
(اسلامک الک مشهور مغنیلرندن

اولوب، حضرت عمر فاروق زمان خلافتنده مکه
مکرمه ده طوغش؛ و ملوک امویه دن ولیدک اواخر
سلطنتنده و یاخود سلیمان بن عبدالملک زمانده ینه مکه
ده وفات ایتمشدر. عودچالده دخی ماهر اولوب، اک
اول عودله عربی تغنی ایدن بوذات اولدیغی مرویدر.
پدری کوله اولوب، روایت کوره ترک جنسیسته
منسوب، و کندیس بیاض قیللی و چرکین بر آدم ایدی.
شامه دخی کیدوب، ملوک امویه نک حضورنده تغنی
ایتمشیدی. نوحه کرکله دخی شهرتی وارددر. سائر
بعض مغنیلره اولان رقابتی و بعض غرائب احوالی
مشهوردر. — [ابوالعباس بن سراج «ماده سنه
دخی مراجعت بیوریه.]

ابن سمود { (عبدالله —) نجد عربانی
(مشایخندن اولوب، کندی

قبیله سنک اطرافنده کی قبائلی اله کثیرمکه، تکثیر
نفوذ و قوت ایدرک، بعده وهابیلر مذهبک موجودی
اولان عبدالوهابک اوغلی محمدله بالاتحاد، توسیع
دائرة نفوذ و حجاجه ایصال کزند ایتمهک باشلامغله،
مقام خلافت عظمادن ویریلن امر اوزرینه، مصر
والیسی محمد علی پاشا طرفندن اوغلی ابراهیم پاشا
قومانده سیله عسکر سوق اولندقد، مغلوب اولوب،
اسیر طوتلش؛ و در سعادته کوندربلوب اعدام او-
لتمشدر.

ابن سعید { (عرو — بن عاص) اشراف
(امویددن اولوب، یزید بن معا-
ویه طرفندن مدینه والیکنه تعیین اولتمشیدی. مر-

وان بن حکم صاحب ترجمه بنی کندی اوغلی عبدالملکه
ولی عهد تعیین ایتمشیدیه ده، مروانک وفاتندن صکره،
عبدالملک عرو بن سعیدی ۷۰ تاریخنده قتل ایتمشدر.
ائمة حدیثدن مسلم و ترمذی و ابن ماجه صاحب تر-
جه دن بعض احادیث شریفه نقل ایتمشدر. (اشدق)
و (لطیم الشیطان) لقبلیله دخی معروفدر.

ابن سعید مغربی { (ابو الحسن نور-
(الدین علی بن موسی)

اندلسک اعظم ادبا و شعراسندن اولوب، عمرده
ایتدیکی اوزون سیاحتلری مصور سیاحتنامهلرله
مشهوردر. ۶۱۰ تاریخنده غرناطه ده طوغوب،
اشبیلده اکال تحصیل ایتدکن صکره، ابتدا اندلسک
هر طرفی کزمش؛ و بعده آفریقانک سواحل غریبه-
سی طریقیلله شرقه رحلت ایدرک، مصر و شام
و عراق و حجاز اقطارنده ایکی دفعه سیاحت ایتمش؛
و هر ملککنک اکابر و علماسیله کوریشمشدر. سیاحتنا-
مه لر کوردیکی مملکتلرک اوصاف و احوالی مصور
اولغله، فن جغرافیا نقطه نظرندن اهیملری درکار
اولوب، غرب طرفلرینک احوالی مبین اولان سیاح-
تنامه سنی «المغرب فی حلی المغرب»، و شرق
جهتلرینک احوالی مصور اولانی «المشرق فی حلی
المشرق»، و توندن شرقه اولان ایکنجی سیاحتنی
مبین اولان سیاحتنامه سنی دخی «عدة المستبحر
وعقاة المستوفز» تسمیه ایتمشدر. حجازه اولان سیاح-
تنی دخی «الفتح المسکيه فی الرحلة المکيه» عنوانیله
آیریمجه بر سیاحتنامه صورتنده یازمشدر. بو سیاح-
تنامه لردن بشقه «المقصات والمطربات»، «المقتطف
من ازاهر الطرف»، «الطالع السعید فی تاریخ بنی
سعید» و «الزمره» عنوانلریله درت کتابی و سائر
بعض آثارلیله بر چوقه اشعاری وارددر، ۶۸۵ تا-
ریخنده تونسده وفات ایتمشدر. شو بر قاج بیت
غرناطه یه اولان شوق و اشتیاقنی مصور برقصیده-
سندندر:

اغشی اذا غنى الحمام المطرب
بکأس بها وسواس فکری ینهب
ومل میلة حق اعانک ایتکه
والثم ثغراً فیله للضب مشرب
ولم ادر مرجأتا ودرأ خلافة
یطیف به ورد من الشهد اعذب

ابن سکره { (ابو الحسن محمد بن عبدالله)
(مشاهیر شعرادن اولوب،

وقت نفوذ واقتدار صاحبی اولدقدن صکره، ۵۴۸ ده اعدام اولمشدر.

ابن سلطور { (ابو عبدالله محمد بن محمد) اندلسه مریه خطه سنک

اعیان و اکابرندن اولوب، قیودانلقده مہارت تا۔ مہسی وار ایدی. بر خیلی وقت امیرالماء بولندقدن صکره، اواخر عمرنده جاه و مالنی غائب ایدوب، مرا۔ کشفه یکمش؛ و ۷۵۵ تاریخنده وفات ایتشددر. ادبیاتده ید طولی ایتجانبندن اولوب، اشعار رائقه۔ سی واردر. غرناطه وزیری مشهور لسان الدین ابن خطیبہ یازمش اولدینی بر قصیده سی مشهوردر. شو قطعه جملہ اشعارنددر:

اعل منک الوجد واللیل ملتی
وہل یقع التلیل والخطب مولم
واقف من طیف الخیال بزورہ
لو ان جفونی بالمنام تنعم

ابن سماعہ { (محمد —) کبار فقہاء حنیفہدن یتندہ زیادہ سیلہ صادق ایدی. امام ابو یوسفک طلبہ۔ سندن اولوب، فوق العادہ متقی و متورع ایدی. مأمون خلیفہک زمانندہ بغدادده قاضیلق ایتش؛ و مستعصمک زمانندہ بصرینہ ضعف کلکله استعفا ایلشیدی. ۲۳۳ تاریخنده، یوز یاشنی متجاوز اولدینی حالده، وفات ایتشددر. «ادب القاضی»، «کتاب المحاضر» و «السیجات» عنوانرله اوج کتابی وسائر بعض تألیقاتی واردر.

ابن سمالک { (ابوالعباس محمد بن صبح عجمی) قدما ی زہاددن اولوب، نصیحت و موعظہ بی متضمن اقوال حکیمانہ سی مشهوردر. ہا۔ رون الرشید نزدندہ قدری یک عالی ایدی. ۱۸۳ تا۔ ریخندہ کوفہده وفات ایتشددر. — بوکنیہ ایلہ بغدادده علما حدیثدن بر ذات دخی کلشدر. — [ابو ذر ہروی] مادہ سنہ دخی مراجعت بیوریلہ.

ابن سمجون { (ابو بکر حامد —) مفربک اطبا ی اسلامیہ بینندہ جودیلہ مشہور اولان «کتاب الادویۃ المفردہ» ایلہ «کتاب الاقربادین» ک مؤلفیدر بشنجی قرن ہجری اوائلندہ وفات ایتشددر.

ابن سمح { (ابو القاسم اصمغ بن محمد) اندلسک مشاہیر ریاضیونندن

خلفای عباسیہدن مہدینک اوغلی علینک نسلنددر. الی بیک یتقی جامع مرتب دیوانی واردر. ۳۸۵ تا۔ ریخندہ وفات ایتشددر. شعرا ی معاصرینندن ابو۔ العصب ملحیہ یازمش اولدینی شو قطعه جملہ اشعار رندندر:

یا صدیقاً افادنیہ زمان
قیہ من بالاصدقاء وشع
بین شخصی و بین شخصک بعد
غیران الخیال بالوصل سمع
انما اوجب التباعد منہا
انفی سکر و انک ملج

ابن سکیت { (ابو یوسف یعقوب بن اسحاق) اعظم ادبا و علم لغت ائمہ سندن

اولوب، متوکلک ندیمی و اوغلاری معتر و مؤیدک مربسی ایدی. کندبسی مفضلہدن اولوب، حضرت علی و اهل بیت نیہ فوق العادہ محبتی اولدیغندن، برکون متوکلک اوغلارینی اوقوتقدہ ایکن، خلیفہ «بو ایکی اوغلی می زیادہ سو یورسک، یوقسہ حسن ایلہ حسینی می؟» دینجہ، ابن سکیت «حضرت علینک کولہ سی اولان قنبری یسلہ ایکی اوغلکله و سنکله دیکشیریم» دیدیکچون، متوکلک امریلہ دیلی قو۔ پاریلوب، ۲۴۳ تاریخندہ وفات ایتشددر. لغت و ادبیات و سائرہ دائر یک چوق آثار ی اولوب، اک مشہور لری شونلردر: «اصلاح المنطق»، «کتاب الالفاظ»، «کتاب معانی الشعر الکبیر»، «کتاب معانی الشعر الصغیر» «کتاب سرفات الشعر»، «کتاب فعل و افعول»، «کتاب الحشرات»، «کتاب الاصوات»، «کتاب الزبرج»، «کتاب الامثال»، «کتاب المقصور و الممدود»، «کتاب المذکر و المؤنث»، «کتاب الاجناس»، «کتاب الفرق»، «کتاب السرج و اللجام»، «کتاب الوحوش»، «کتاب الابل»، «کتاب النوادر»، «کتاب الاضداد»، «کتاب الشجر و النبات»، «کتاب القلب و الابدال». شو قطعه جملہ اشعارنددر:

ومن الناس من یحبک حبا
ظاهر الحب لیس بالتقصیر
فاذا ما سألتہ عشر فلس
الحق الحب باللطیف الخبیر

ابن السلار { (ابو الحسن علی — یاخود ابو منصور علی بن اسحاق)

مصرده ملوک ابویہ وزراسندن اولوب، بر خیلی

اولوب، غرناطه ده نشأت ایتش؛ وعلوم ریاضیه و هیئت اولان اختصاصیه برابر طبیدن دخی بهره سی وار ایدی. تألیفات مقبوله سی چوق اولوب، باشلیجه لری شونلردر: «المدخل الی الهندسة فی تفسیر کتاب اقلیدس»، «کتاب المعاملات»، «طبیعة العدد»، «الکتاب الکبیر فی الهندسة»، «کتاب التعریف بصورة صنعة الاسطرب»، «زیج علی احد مذاهب الهند المعروف بسند هند». ۴۲۶ تاریخده غرناطه ده وفات ایتشدرد.

ابن سمعون { (ابو الحسن محمد بن احمد) بغدادک مشهور واعظ لردن اولوب، ۳۸۷ تاریخده وفات ایتشدرد.

ابن سمینه { (یحیی بن یحیی) اندلس مشاهیر اطبا سندن اولوب، علوم ریاضیه ونجوم وادیات وسائر فنونده دخی مهارتی وار ایدی، ومذهبه معتزله دن ایدی. قرطبه ده نشأت ایدوب، ۳۱۵ تاریخده وفات ایتشدرد.

ابن سنبستی { (ابو عبدالله محمد بن خلیفه) عراقی شعرا سندن اولوب، سیف الدوله نیک شاعری ایدی. ۵۱۵ تاریخده وفات ایتشدرد. شو ایکی بیت سیف الدوله نیک مدحی حقده سوبلش اولدینی بر قصیده سندرد:

فوالله ما انسى عشية ودعوا
ونحن عجال بين غاد وراجع
وقد سلت بالطرف منها فلم يكن
من النطق الا رجعتنا بالاصابع

ابن سننیر { (جال الدین عبدالرحمن بن محمد) واسط شعرا سندن او- لوب، ۵۴۷ تاریخده طوغش، و ۶۲۶ ده وفات ایتشدرد. ادعای بر شاعر اولوب، معاصریندن کیمسه بی بکتردی. حلبده ملک ظاهره اتساب ایدوب، مدحی حقده خیلی قصائد سوبلشدر. شو ایکی بیت بو قصایدنیک برندرد:

دون الصرات بدت لنا صور الذي
لا ادم مسيران الصريم ولا الحمى
غيد هززن من القنود ذوابلا
لذنا ورش من النواظر اسما

ابن سوادی { (ابو الفرج علا بن علی) مشاهیر ادبا وکتابدن او- لوب، ۴۸۲ تاریخده واسطده طوغش، و ۵۵۶ ده وفات ایتشدرد. اشعار رائقه سی اولوب، بو قطعه او جله دندر:

اشكو اليك ومن صدودك اشكي
واظن من شفتي بانك منصفی
واصدعتك عفاة من ان يرى
منك الصدود فيشتني من يشتني

ابن سوری { غوریلرک حاکمی اولوب، عماریه ایتکله، عسکری نیک مغلوب اولدینی وملكتنک فتح اولدینی کورنجه، زهر ایتوب، اتلاف نفس ایتشدرد.

ابن سویدی { (عزالدین ابواسحاق ابراهیم بن محمد) مشاهیر اطبا سلا- مدن اولوب، علوم وفنون سائر نیک اکثرنده وشعر وادیاتده دخی بد طولی صاحبی ایدی. ۶۰۰ تاریخده دمشقده طوغوب، «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» صاحبی موفق الدین بن ابی اصیبه ایه چوققلغندن عقد رابطه حقوق ومودت ایتشیدی. طبه دایر «الباهر فی الجواهر»، «التذکره الهادیه» و«الذ- خیره الکافیة» عنوانرله اوچ کتاب تألیف ایتشدرد. حسن خطی دخی اولغله، پک چوق کتابلر استنساخ ایتشیدی. اشعار رائقه سی اولوب، شو قطعه او جله دندر:

لوان تغیر لون شیبی یعید مافات من شبابی
لما ولی فی بما تلافی روحی من کلفة الخضاب

ابن سهل { (ابراهیم — اسرائیلی) اندلس مشاهیر شعرا سندن ویهودی ملتندن عاشق مشرب بر مرد اولوب، روایت کوره مؤخر ایتدی ایتشیدی. مدح نبی (صلی) حقده بر چوق قصائد بلیغیه سی واردر. ۶۴۹ تاریخده سبته والیسله برابر مغروقاً وفات ایتشدرد. موسی اسمنده بریهودی دلبرینه تعشقندن صکره محمد اسمنده بر محبوبه کسب علاقه ایتکله، بو حالی مصور اولان قطعه آیه سی اهداسنه علامت عد اولمشدر:

ترکت هوی موسی لحب محمد
ولولا هدی الرحمن ما کنت اهتدی
وما عن قلی منی ترکت وانما
شریعة موسی عطلت بمعهد

ابن سید { (ابوالعباس احمد —) اندلسک مشاهیر شعرا سندن اولوب، سائر شعرا نیک معاینه سی سرت ایتدیکیون، (لص) لقیله ملقبدر. تاریخ ولادت ووفاته دسترس اولنمده، شو بیت جله اشعارندرد:

وما افق السؤال لكم توالا
ولكن جودكم افق السوالا

— مشاهیر مهندسیندن برابن سید دخی واردر،
که هندسه به متعلق مشهور و معتبر بر اثری واردر.

ابن سیده { حافظ ابو الحسن علی بن اسماء -
عیل } اندلسک مرسیه غلاستندن

اولوب، علم لغته و ادبیات عربیه به بد طولی صاحبی
ایدی. لغته دائر «الحکم» و «المخصص» عنوانلریله
ایکی بیوک کتابی، «حاسه» به ۶ جلدن مرکب بر
مفصل شرحی و دیگر بر فاج تألیقاتی واردر. پدری کی
اعمی اولوب، آنجق قوه حافظه سی فوق العاده
اولغله، لغت و ادبیات دائر اولان معلوماتی محفوظاتدن
عبارت ایدی. ۴۵۸ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابن سیرین { ابوبکر محمد — } بصره
روایتندن و تابعیندن اولوب،

حسن بصری ایله ود و محبتی وار ایدی. والده سی
حضرت ابابکر صدیقک آزادلیرندن ایدی. صاحب
ترجه حضرت عثمانک شهادتندن ایکی سنه اول دنیا به
کلوب، ۱۱۰ تاریخنده وفات ایتشدر. بعض صحابه
و تابعیندن احادیث شریفه روایت ایتشدر. تعبیر
روایده دخی مهارتی وار ایدی.

ابن سیمجور { ابراهیم، محمد، ابوعلی
وساره } «بنی سیمجور»

ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن سینا { ابو علی حسین بن عبدالله
شیخ رئیس عنوانیه مشهوردر.

حکما و اطباء اسلامک پیشوا سی اولوب، عالم اسلا-
مک آرسطو و بقراطیدر. شهرتی عالم اسلامه منحصر
اولمیب، آوروپا جه دخی قرون وسطا دن بری
آویسن (Avicenne) اسمیه مشهور و متعارف
اولغله، اسکیدن بری لاتینجه به ترجمه ایدلش اولان
تألیقاتی آوروپا مکابنده طول مدت دستور العمل طو-
تلیش، و بتون عالمک طلبه سی الرنده تداول ایتشدر.
پدری بلخی اولوب، نوح بن منصور سامانیکنک
زماننده بخارایه انتقال ایله، بخارا جوارنده کائن
(خرمیش) قریه سنه مأمور اولمش؛ و قریه مذکوره نک
جوارنده کائن (افشنه) قریه سندن (ستاره) اسمنده بر
قیزله تزوج ایده رک، صاحب ترجمه اوراده ۳۷۰
سنه سی صفرنده دنیا به کیشدر. بعده بخارایه کیده -
رک، آز زمان ظرفنده ادبیات و علوم دینی به

و حساب و هندسه و هیئت و منطق کی فنونی بعد-
التحصیل، طب و حکمتک تحصیلنه باشلامش، و کافه
علومده معلملریله بیله مباحثه و مناظره به کیریشدرک،
عنای وقتی حیرته برافه جق بر ذکاوت و استعداد
کوسترمشیدی. مؤخرآ تجربه و ممارسه مقصده
اجرای طبابت به باشلایدرق، بر طرفدن کتب طبیه
موجوده نک کافه سنی مطالعه و تتبعه برار، بر طرفدن
دخی کندی تجاربندن بالاستفاده، دهاییکری یاشنه
باصه دن، بوفنده کی مهارت و حذاقت فوق العاده سی
شهرت کیر آفاق اولغله باشلامشیدی. اوصره ده نوح
بن نصر سامانی بی دخی تداوی ایتکلله، کندیسنه
کسب انتساب ایده رک، ملوک سامانی به مخصوص
اولان مکمل بر کتبخانه به ادخال اولمش؛ و اوراده خا-
رجده نسخهلری بولنیمان نیجه کتب نفیسه به دسترس
اولهرق، کیجه و کوندوز مطالعه به قویشیدی. بر
مدت صکره مذکور کتبخانه محترقی اولغله، نسخهلری
قالیمان نیجه کتبک محتویاتی ابن سینانک حافظه سنه
منحصر قالمشیدی. حتی کتبخانه بی کندیبی مخصوص
یاقدینی دخی مظنون ایده ده، اولیه بر حکیمک اوقدر
کتب نادره نک امحاسبه راضی اوله میه جفی شه سز
اولدیفندن، بو ظنک نابجول اولدینی شبهه سزدر.
پدری ملکیه مأموریتلرنده بولندیفندن، کندیبی دخی
بر مدت پدرینک معیتنده دور بلاد ایتدکدن صکره،
ابن سینا ۳۲ یاشنده ایکن، پدری وفات ایتش؛ و متعا-
قبا سامانیلرک دور تکتبی حلول ایتکلله، صاحب تر-
جه بخارایی ترک ایده رک، خوارزمک (کرکانه)
شهریه کتمش؛ و خوارزمشاه علی بن مأمونه انتساب
ایتش؛ و کندیسنه محصصات تعین اولمشیدی. بعده
نسا، ابورد، طوس و سائر بلاد کیده رک، امیر
شمس المعالی قابوسه کسب اتصال ایتش ایده ده، مومی-
الیهک اخذ و حبس اولغنی اوزرینه، ابن سینا دهستانه
کتمش؛ و اوراده برشدتی خسته لغه طو تلغله، جرجانه
عودت ایتش؛ و اوراده «اوسط» عنوانی کتابی
تألیف ایتشدر، که بو مناسبتله کتاب مذکوره «او-
سط جرجانی» دخی دیرلر. بعده، ری و قزوین
و همدانه کیده رک، شمس الدوله نک وزیر اولمش؛
و مؤخرآ عسکر طائفه سی علینه قالقیشوب، خانه سی
یغما و قتلنی طلب ایتشلر ایده ده، شمس الدوله عزلیله
اکتفا ایدوب، بر مدت صکره قولنج کرفتار اولغله،

ابن سینا کندیسنی ای ایتدیکندن، ینه وزارتیه اعاده اوتشدر. شمس الدوله نیک وفاتنده، خلئی تاج الدوله صاحب ترجمه بی استخدام ایتدیکندن، ابن سینا اصفهانه عزیمتله، علاءالدوله به انتساب ایتش؛ و او صروده وجودیه ضعف تار ی اولوب، قولجه مبتلا اولش، و پرهیزه اعتنا ایتدیکندن، کندینی ای ایدم. میوب، نهایت علاءالدوله نیک معیتده همدانه کیدرکن، قولنجی کسب تشدد ایتکله، ۴۲۸ سنه سی رمضا نده، ۵۸ یاشنده اولدینی حالده همدانه وفات ایتشدر. طوائف ملوک یننده کی رقابت و خصوصیت سیئه سیله، و کندینک بونلرک بعضنه اولان انتسابی مناسبیله، مدت عمرده برقاچ دفعه حبس و قلعه بند اولش؛ و کتابلرینک بعضیسنی محبوسیتی حالده یازمیشدر.

ابن سینانک آثار ی پک چوق و پک متنوع اولوب، اکثریسی طب و حکمتنه متعلق ایسهده، سائر کافیه علومه دائر دخی تألیفات ی واردر. یاشیجه لر ی شونلردر: «شفا»، «نجات»، «اشارات»، «قانون»، «هدایه». ۲۰ جلد اوزره «الحاصل و المحصول»، اخلاقه دائر ایکی جلد اوزره «کتاب البر و الاتم»، آرسطونک کافیه کتبک شرح لرینی جامع اوله رق ۲۰ جلدن مرکب «کتاب الانصاف»، «المجموع»، منطقده دائر «الاوسط»، «کتاب المبدأ و المعاد»، «کتاب الارصاد الکلیه»، «کتاب المعاد»، لغته دائر «لسان العرب»، فارسی العبارة «دانش نامه»، «کتاب القولنج»، «رسالة حی بن یقظان»، «کتاب الادویه القلبیه»، فارسی العبارة «مقالة فی النبض»، «مقالة فی مخارج الحروف»، «رسالة فی الزاویه»، «مقالة فی القوى الطبیعیة»، «رسالة الطیر»، «کتاب الحدود»، «مقالة فی تعرض الطیب فی القوی الطبیعیة»، «عیون الحکمة»، «مقالة فی عکوس ذوات الجبهة»، «الخطب التوحیدیه»، منطقده دائر «الموجز الکبیر» و «الموجز الصغیر»، ینه منطقده دائر «القصیده المزدوجة»، «مقالة فی تحصیل السعادة»، «مقالة فی القضاء و القدر»، «مقالة فی الهندبا»، «مقالة فی الاشارة الی علم المنطق»، «مقالة فی تقاسیم الحکمة و العلوم»، «رسالة فی السکجین»، «مقالة فی الانهایه»، طلبه سندن ابو منصور بن زیلا طرفندن جم اولمش «تعالیق»، «مقالة فی خواص

خط الاستواء»، طلبه سندن ابو الحسن بهمینانک سؤال لر یله جواب لرینی حاوی «المباحثات»، ابو ریحان بیرونی به جواباً «عشر مسائل»، ینه حکیم مشار الیهه جواباً «ست عشرة مسئلة»، «مقالة فی هیئة الارض من السماء و کونها فی الوسط»، «الحکمة المشرقیة»، «مقالة فی تعقب المواضع الجدلیه»، «المدخل الی صناعة الموسیقی»، «مقالة فی الاجرام السماویة»، «کتاب التدارک لا نواع خطا التدریر»، «مقالة فی کیفیه الرصد و مطابقتها مع العلم الطبیعی»، «مقالة فی الاخلاق»، کیمیایه دائر شیخ ابو الحسن سهله خطاباً «رساله»، اصفهانه علاءالدوله ایچون یامش اولدینی آلت رصديه حقنده «مقاله»، «مقالة فی غرض قاتل طیفور یاس»، «الرسالة الانجویه فی المعاد»، «رسالة فی العروض»، «مقالة فی حدالجسم»، «الحکمة العرشیه»، «کتاب تدبیر الجند و المالیک و العساکر و ارزاقهم و خراج الممالک»، روح حقنده ابو علی نیشابوری الله واقع اولان «مناظرات»، «خطب و تمجیدات و اسجاع»، «مختصر اوقلیدس»، «مقالة الارتماطیقی»، «تعالیق مسائل حنین فی الطب»، «قوانین و معالجات طبیة»، «شرح کتاب النفس لارسطوطالیس»، «مقالة فی النفس» که «الفصول عنوانیله معروفدر»، «مقالة فی ابطال احکام النجوم»، نحوه دائر «کتاب الملح»، «فصول الهیئة فی اثبات الاول»، «فصول فی النفس و الطبیعیات»، «رسالة فی الممالک و بقاع الارض»، «مختصر فی ان الزاویه الی من المحیط و المماس لاکیة لها»، منطقده دائر «مفاتیح الخزان»، «کلام فی الجوهر و العرض»، «رسالة فی العشق»، «رسالة فی القوی الانسانیة و ادراکاتها»، «قول فی تبیین ما لخرن و اسبابه». بونلردن بشقه مسائل علمیة و فنییه به متعلق اسئل و وارده یه و یا اعتراضات واقعه یه جواباً برچوق رسائی، رده لر ی، بخدا براتی، خطبه لر ی، عربی و فارسی اشعار و قصاید ی و سائر آثار ی واردر. شو بر ایکی بیت نفس (یعنی روح) حقنده اولان مشهور برقصیده بلیغه سندنر:

هبطت الیک من المحل الارفع
ورقاء ذات تعزز و تمنع
محجوبة عن کل مقلة عارف
وهی السق سقرت ولم تترقع
وصلت علی کمره الیک و ربما
کرهت فراقک و هی ذات تفعج

لفز حلهه چوق مهارق وارايدی. ۵۰۹ تاریخده
طوغوب، ۵۸۰ سنه سنده بغدادده وفات ایتشدر.
شو قطعه جله اشعارنددر:

واغید لم تسمح لنا بوماله
ید الدهر حق دبی عاجه الفل
تغیب لما احتط فقدان ناظری
ولم ار انساناً مبی العمی قبل
لیبق علی مر الزمان خیاله
خیالی وقی عینی لمنظره شکل

ابن شجری { «ابو السعادات» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابن شخبأ { «ابو علی حسن بن عبدالنعمید
عسقلانی» سوریه ساحلنده کی
عسقلاندن نشأت ایتش مشاهیر ادبا وشرادندر.
بلغ خطبه لری وبعض محابراتی ایله اشعار راقعی
وارد. ۴۸۲ تاریخده مصرده مجسده وفات
ایتشدر. شو ایکی بیت بر قصیده سندندر:

عجبوا لخلک ان تحول سطوة
وزلال خلقت کیف عاد مکدرا
لا تمعّبوا من رقة وقساوة
فالنار تقدح فی قضیب اخضرا

ابن شرف { «محمد بن سعید قیروانی» اندلسک
فحول شعراستندن اولوب،
۴۶۰ تاریخده وفات ایتشدر. ابن رشیق ایله ما-
جرالری و مهاباتلری وارد. کنیدیسی بر کوزندن
کور ایدی. ادبیاته متعلق منثور ومنظوم اوله رق
«ابکار الافکار» عنوانی کوزل بر کتابک و سائر
بعض تألیفاتک صاحبیدر. شو قطعه جله اشعا-
رندندر:

سقی الله ارضاً اثبتت عودک الذی
زکرت منه اغصان وطابت مفارس
تغنی علیها الطیر وهی رطیبه
وغنت علیها الناس والعود یابس

— ابن شرف اندلسی ایچون [«ابو الفضل بن
شرف» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن شقیر { «ابو المکارم تاج الدین محمد بن
عبدالمنعم» دمشق شعرا وادباستندن
وفقهای حنفیه دن اولوب، ۶۰۶ تاریخده طوغوش،
و ۶۶۹ ده وفات ایتشدر. ادبا و محدثندن نصراللمک
برادریدر.

ابن شکر { «صنی الدین دبیری» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

اشعار فارسیه سی دخی فصاحتده آثار ادبیته
عریه سندن دون اولمیوب، اکثر حکما وفضلاک
دوچار اوله کلدکری تعرض جهلا و تکفیر بیعیایه
قارشى سوبلش اولدینی شو قطعه او جله دندر:

کفر چومى کزاف وآسان نبود
عکمت از ایمان من ایمان نبود
دردهر چومن یکنی وآن هم کافر
پس در همه دهر یک مسلمان نبود

آثار فیه سنک اک مشهورلری اولان «شفا»،
«نجات»، «اشارات» و «قانون» اکثر حکما
واطبا طرفندن شرح و تفسیه، واوروپا لسانلرینه
ترجه، و متلری دخی دفعاتله طبع و نشر اولمشدر.
سائر آثارینک بعضیسی وعلی الخصوص آرسطونک
کتابلرینک شرحلرینی جامع اولان «کتاب الانصاف»
و «کتاب البر والایم» کیلرینک ایسه نسخهلری یک نادر در.

ابن شاهین { «ابو حفص عمر بن احمد» رواة
حدیثدن و مشهور واعظلردن
اولوب، ۲۹۱ تاریخده طوغوش، و ۲۸۵ ده وفات
ایتشدر. حدیثه متعلق مفصل بر کتای و «معجم
الشیوخ»، «کتاب الافراد»، «کتاب السنه»،
«کشف الممالک» عنوانی و سائر بعض آثاری وارد.
ابن شباس { ۴۵۰ تاریخلرنده بصره
طرفلرنده ظهور ایله، الو-
هیت دعواسته قالیشمش بر آدرمدر.

ابن الشبل { «ابو علی حسین بن عبدالله»
بغدادک مشاهیر شعراستندن
اولوب، اشعارندن دخی آکلاشلدینی اوزره، اکثر
علوم و فنونه واقف حکیم وفیلسوف بر ذات ایدی.
۴۷۴ تاریخده وفات ایتشدر. مرتب دیوانی وار-
در. شو بر ایکی بیت اوزون بر قصیده حکیمانه-
سندندر:

بر یک ایها الفلک المدار
اقصدک ذا المسیر ام اضطرار
مدارک قل لنا فی ای شی
فقی افهامنا منک ابتهار
وفیک نری القضاء وهل قضاء
سوی هذا القضاء به تدار
وعندک ترفع الارواح ام هل
مع الاجساد یدرکها البوار

ابن شلیب { «ابو عبدالله سعیدالدین حسین
بن علی» شعرا وادبا دن او-
لوب، خلفای عباسیه دن مستجدک شاعرلندن ایدی.

وسائر بعض طرفلرک ضابطه کوندریلوب، انواع مظالم اجرا ایتدکن صکره، ۵۶۹ ده عراقه تجاوز ایتکله، خلیفه نک عسکرله واقع اولان محاربه ده قتل اولنهرق، سر مقطوعی خلیفه یه کوندرلشدن.

ابن شهاب زُهری { (ابو بکر محمد بن مسلم قرشی) تابعیندن

وفقه و محدثیندن اولوب، مدینه منوره ده یاشامش؛ و صحابه دن اون زانه ملاق اولوب، کندیسندن بر چوق محدثین نقل احادیث شریفه ایتشلردن. ۱۲۴ تاریخنده، یتیم یاشنی متجاوز اولدینی حالده، وفات ایتشدر.

ابن شهید { (ابو عامر احمد بن عبدالمک) اندلس ادبا و شعراسندن او.

لوب، ناصر عبدالرحنک وزیری ایدی. اداره امور دولته فوق العاده ماهر، مدبر و عادل بر ذات اولغله، ناصرک دور سلطنتی بر دور عمران و مدنیتیه قلب ایتش؛ و مشارالیهک توجه و امنیتنی قزانوب، پک چوق مال و ثروته مالک اولمشیدی. ناصر عبدالرحنه هدیه ایتش اولدینی بر طاقم ذی قیمت تحفه لر اندلس توارینخنده بر تفصیل مذکوردر. حقه ده مروی او. لان حکایات و نوادر چوقدر. وزرادن عبدالمک بن جوهر ایله بیلنرنده عداوت و منافسه وار ایدی. مرقوم ابن جوهر (حار) لقبیه ملقب اولوب، صاد حب ترجمه نک جدی دخی شامده بيطار بولنش اولدیغندن، بیلنرنده شویله بر ملاطفه یکمشدر؛ بر کون ابن جوهر خسته اولغله، ابن شهید زیارتنه کیتدیکی حالده، قبول اولندیغندن، شو قطعه یی یا- زوب کوندرمشدر:

اتیناک لاعن حاجه عرضت لنا
الیک ولا قلب الیک مشوق
ولکمننا زنا بفضل حلومنا
فکیف تلاق برنا بعقوق

ابن جمهور دخی شو قطعه ایله جواب ویرمش:

حجیناک لما زرتنا غیر نائق
بقلب عدو فی ثیاب صدیق
وماکان بيطار الشام بموضع
یاشر قیه برنا بخلق

ابن شهید { (ابو عامر احمد بن ابی مروان) آنف الترجه وزیر ابن شهیدک

توروننک اوغلی اولوب، اندلسک مشاهیر ادبا- سندندر. غایت بلیغ خطبه و محاربه لر ی و «کشف

ابن شلمانی { (ابو جعفر محمد بن علی) ابو القراقر کینه سیله دخی

معروفدر. علما و ادباندن اولوب، دردنجی قرن هجری اوائلنده ظهور ایله، بر مذهب جدید ایجادی ادعاسنه قالدیشهرق، اعیان و علماندن بر چوق مریدان پیدا ایتدکن صکره، الوهیت دعواستنده بولندیقی و مذهبنک اساسی تناسخ قاعده سنه مبتنی اولدینی آکلاشلغله، بغداددن خفیه قاهره ق، موصله کیش؛ واوراده مریدانی آرتیرهرق، بعده بغداده عودت ایتش؛ و ۳۲۲ ده مذهبنک اسرار ی میدان چیقغله، خانه سی باصلوب، بر چوق علماک مکتوبلری بو- نقش، ورفقاسی دخی طویلوب، اوزون برحاکمه دن صکره، صاحب ترجمه مریداندن سالف الترجه (ابن ابی عون) ایله برابر صلب، وجشه لر ی احراق اولنشدن.

ابن شمشقیق { بیرانس یعنی قسطنطنیه ایمپراطورلردن اولوب،

دردنجی قرن هجری اواسطنده سوریه یه سوق عسکرله ملوک اسلامیه ایله محاربه ایدن (یانی زیمسکی) نک عرب تاریخلرنده مستعمل اسمیدر. «یانی زیمسکی» ماده سنه مراجعت پیوریله.]

ابن شنبوذ { (ابوالحسن محمد بن احمد) مشا- هیر قراءدن اولوب، بغدادده

طوغش؛ و بعض شاذ قرائتلرله او قودیغندن، مؤاخذه اولنهرق، اثانی استنطاقده وزیر ابن مقلبه سرت جواب ویروب، کندیسنی تحجیل ایتدیکندن، ضرب و حبس اولنش؛ و بعده حضرت عثمان طرفندن جمع اولنان مصحف شریفدن بشقه قرآن قرائته توبه ایتدیکنه داتر، لندن سند آلدنقدن صکره، بر مدت نفی اولنش؛ و بعده بغداده عودت ایدوب، ۳۲۸ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابن شنکا { خوزستان صاحب شمله نک برا- درزاده سی اولوب، خلیفه

مستجد طرفندن بصره مقطعی بولنان (منکبرس) ک قیزی تزوج ایتش اولغله، قان پدرینک خلیفه طر- فندن اعدای اوزرینه، ۵۵۹ تاریخنده بصره یی ضبط و جوارلرینی یغما و تخریب ایتدکن صکره، وا- سطه دخی تجاوزله مقطعی بولنان (خطلورس) ی قتل ایتشیدی. مؤخرآ عیجه سی شمله طرفندن نه اوند

الدك وايضاح الشك»، «التوايح والزاويح» و «حا-
نوت عطار» عنوانی كشاف بر كفي بر طاقم تأليفاتی
وارد. ۳۸۲ تاريخنده طوغوب، ۴۲۶ ده قر-
طبهده وفات ايتشدر. كرم وسخاوت اصحابندن او-
لوب، اشعار رافقهسی دخي وارد. شو قطعه
جله اشعارندندر:

كلفت بالحب خفي لسو دنا اجلي
لما وجدت لطعم الموت من الم
كلالندي والهوى قدما ولعتبه
ويلى من الحب او ويلى من الكرم

ابن شيرويه } (ابو منصور اسهدوست بن
محمد ديلي) مشاهير اديان
اولوب، ۴۶۹ تاريخنده وفات ايتشدر. ابتدا شيعي
المذهب اولوب، سب اصحاب ايتديكي حالده، بعده
تائب اولوب، اصلاح عقيده ايتشدي. تزوج حقنده
اولان شو قطعه جلّه اشعارندندر:

يا طالب التزويج انك بالندي
تبغيه مي چامل معذور
هل ابصرت عينيك صاحب زوجة
الا حزينا مالمديه سرور

ابن شينا } (الياس —) سرياني علماسندن
اولوب، لسان سريانينك صرفنه
دائر بر كتاني ولسان مذكوره بعض اشعارى وارد.
۱۰۵۶ تاريخنده وفات ايتشدر. «الكفر الثمين»
عنوانلى ديوان اشعارى اخير ابروماده طبع اولمشدر.

ابن الصابوني } (محمد بن احمد) اندلسك
شرق سباحته، مصره كيدر كن، ۶۰۴ تاريخنده
اسكندريهده وفات ايتشدر. شو قطعه جلّه اشعار
رندندر:

رأيت في خده عذرا خلعت في حبه عذاري
قد كتمت الحسن فيه سطرًا ويولج الليل في النهار

ابن الصابوني } (جمال الدين عبدالرزاق بن
احمد) مشاهير عمادان او-
لوب، حديث وتاريخ و حكمتده يد طولى صاحبي ايدى.
۶۴۲ تاريخنده طوغوب، ۷۲۳ ده وفات ايتشدر.
روايته كوره، (معن بن زائدة الشيباني) لك نسلندن
اولوب، بغدادك هلاكو طرفندن ضبطى صره سنده
مغولرك قيد اسارتنه دوشمش، وكوله صفتيله حكيم
مشهور نصيرالدين طوسيه ويريلوب، مشاراليدن

تحصيل علوم وفنون ايتش؛ وحسن خطى دخي اولفته،
كرك نصيرالدينك آثاريني وكرك سائر كتب كثيره
استساخ ايتشيدى. مراغهده حكيم مشاراليد طرفندن
تأسيس اولتان رصدخانهده استخدام اولتش؛ وبهده
بغداده كيدوب، مستصربه كشتخانه سنك حافظ كني
اولمش؛ وبو خدمنده ايكن. تواريخ كثيره مطاله
ايدرك، على الخصوص تراجم احوال حقنده معلومات
واسعه استحصال ايتشيدى. تراجم احوالى جامع اولقى
اوزره، «مجمع الآداب في معجم الاسماء» على معجم الالقاب»
عنوانيله ۵۰ جلدن مركب بر بيوك كتابى، «درر
الاصداق في غرر الاوصاف» عنوانى ۲۰ جلدلى بر
تألّفى، «تليخ الافهام في المؤلفات والمختلف» عنوانيله
بر اثرى، ابتدائ خلقندن بغدادك خرابنه دك بيوك
تاريخ عمومى، «الدرر الناصعه في شعراء المائة السابعة»
عنوانلى بر تذكرة سى وعربى وفارسى بر چوق اشعارى
وارد.

ابن صانع } (موفق الدين ابو البقاء يعيش
بن على) مشاهير بخاندن او-

لوب، اجدادى موصلى اولدقلى حالده، كنديسى
۵۵۶ تاريخنده حلبده طوغش؛ واوراده نشأت
ايدوب، ۶۴۳ ده وفات ايتشدر. زحمتريك كتابنه
بك معتبر بر شرح يازدينى ككي، ابن جنينك
«التصريف الملوكي» عنوانلى نحو كتابنى دخي
شرح ايتشدر. — «ابن باجه» ماده سنه دخي مرا-
جعت بيوريله.]

ابن الصباح } (ابو نصر عبدالسيد بن محمد)
مشاهير فقهائ شافعيه دن او-

لوب ۴۰۰ تاريخنده بغدادده طوغش؛ و اواخر
عمرنه اعلى اولديغى حالده، ۴۸۵ ده ينه بغدادده
وفات ايتشدر. فقهه دائر «الشامل» عنوانيله معتبر
بر كتابى، «تذكرة العالم والطريق السالم» عنوانلى بر
تألّفى واصول فقهه دائر «العدة» عنوانيله بر اثرى
وارد. مدرسه نظاميه ايلك آجلديغنده مدرسلكى
بو ذاته حاله اولنوب، بعده ابو اسحاق تعيين اونتش
ايسده، اونك وفاتنده ينه صاحب ترجمه نصب او-
لنشدى. — (ابوالعلا محمد بن صباح) زهردن او-
لوب، ۴۸۵ تاريخنده وفات ايتشدر. — «حسن
بن صباح» ماده سنه دخي مراجعت بيوريله.]

ابن صدقه } [جلال الدین بن صدقه] ما-
ده سنه مراجعت بیوریه .]

ابن صرد } [سلیمان بن صرد] ماده سنه
مراجعت بیوریه .]

ابن صرد } (ابو منصور علی بن حسن)
مشاهیر شعرا وفصحان او-

لوب، ۴۶۵ تاریخچه ۶۵ یاشنده وفات ایتمشدر.
شو قطعه جمله اشعارنددر :

لم ايك ان رحل الشباب وانما
ايكي لان يتقارب الميعاد
شعر الفتي اوراق فاذا ذوى
جفت على آثاره الاعواد

ابن الصفار } (ابو عبدالله محمد -) اندلس
مشاهیر ادبا سندن اولوب،

قرطبه ده تولد ونشأت ایتش؛ واعی اولدینی حالده،
علم حسابه ید طولی صاحبی اولوب، مراکش، فاس،
نونس و سائر محله ده ادبیات تدریسیله اوغراشمش؛
وبغداد سیاحت ایتمشیدی. ۶۳۹ تاریخچه وفات
ایتمشدر. اشعاری کوزل اولوب، بو قطعه او جمله
دندر :

لا تحسب الناس سواء من تشابهوا فالتاس اطوار
وانظر الى الاحبار في بعضها ماء وبعض ضمته نار

ابن الصفار } (جلال الدین علی بن یوسف)
ماردینلی اولوب، ادیب و شاعر

بر ذات اولدینی حالده، مار دین صاحبی ملک منصور
ناصر الدین ارتقک کاتبی ایدی. ۶۵۸ تاریخچه مار-
دینی ضبط ایدن مغولر طرفندن قتل اولتمشدر.
«انس الملوك» عنوانیه کوزل برتالیفی و اشعار راتقه-
سی وارددر. شو قطعه جمله اشعارنددر :

ماقام اقنوم الجمال بوجهه
الا وفي ناسوته لاهوت
احسن فان الحسن وصف زائل
واصنع جیلا فالجمال یفوت

ابن الصفار } (ابو القاسم احمد بن عبدالله)
اندلسک مشاهیر ریاضیونندن

و لوب، حساب و هندسه و هیئده ید طولی صاحبی
یدی. قرطبه ده علوم ریاضیه تدریسیله مشغول ایدی.
رطبده فتنه ظهوری اوزرینه، اندلسک ساحل

شرقیسنده واقع (دانیه) شهرینه کیدوب، وفاتنه قدر
اوراده بولنش، و یک چوق طلبه یتیشدیر مشدی.
سندهند اصولی اوزره بر مختصر زیجی و اسطرلاب
اعمالی حقنده موجز و کوزل عبارلی بر کتانی وارددر.
— برادری (محمد ابن الصفار) اسطرلاب اعلاندده
فوق العاده ماهر اولوب، بوندن ماهر اسطرلابچی
کله مشدر.

ابن الصلاح } (نجم الدین ابو الفتح اجد
بن محمد) علوم حکیمه ائمه.

سندن و اطباء حاذقه دن اولوب، علوم ادبیه ده دخی
ماهر و فصیح اللسان بر ذات ایدی. عن اصل همدانی
اولوب، بغدادده نشأت ایتش؛ و بعده دمشق کیدوب،
بقیه عمرینی اوراده یکیرمش؛ و ۴۰۵ تاریخندن
صکره جه وفات ایتمشدر. «مقاله فی الشکل الرابع من
اشکال القیاس»، و «کتاب فی الفوز الا صغر» عنوان-
نرلیه ایکی اثری وارددر.

ابن الصلاح } (تقی الدین ابو عمرو عثمان بن
عبد الرحمن) فقهایی شافعیه دن

اولوب، تفسیر و حدیث و لغت و ادبیات ده دخی ید طولی
صاحبی ایدی. کردی الاصل اولوب، شهر زورده
طوغش؛ و بعده موصله، خراسانه و نهایت شامه
و قدسه کیده رک، مدارس متعدده ده مدرسلک ایتش؛
و ابن خلدکاک جمله معلمیندن بولتمشدر. ولادت ۵۷۷ ده
و وفاتی ۶۴۳ ده واقع اولمشدر. علم حدیثه دایر یک
نافع بر کتانی وارددر، و فتاویسی دخی بعض طلبه سی
طرفندن جمع و تدوین اولتمشدر.

ابن صول } (ابو الفضل عمر بن مسعده) مأ-
مون خلیفه نک و زراسندن او-

لوب، اصحاب رأی و تدبیر دن اولمغله، خلیفه نک عندنده
قدر و اعتباری وار ایدی. ذکر سیقت ایدن شاعر
ابراهیم بن عباس صولینک عمیجه سننک اوغلیدر.
۲۱۷ تاریخچه (اذنه) یعنی آطنده وفات ایتمشدر.

ابن طاهر } (ابو العباس محمد بن عبدالله -)
خراسان ادبا سندن اولوب،

خلیفه متوکل طرفندن بغداد وایلکنه نصب اولنش؛
و معتزک زمانده قدر و اعتباری تراید ایدوب، ۲۵۳
تاریخچه وفات ایتمشدر. اشعار لطیفه سی اولوب،
ترنج حقنده اولان شو قطعه او جمله دندر :

جسم لطیف قیصه ذهب ركب فيه بديع التركيب
فيه لمن شمه وابصره لون محب وريح محسوب

ابن طاهر } (رئيس ابو عبد الرحمن محمد —)
اندلس ادباستندن اولوب،

بعض مسجع و بلیغ رسائی و سائر آثاری واردر.
رفض ايله اتهام اولنهرق، خیلی وقت محبوس قالدقدن
صكره، وزیر ابو بكرك توسطيله سبیلی تخلیه اولنهرق،
بلنسیهده اختیار اقامت ایتش؛ و اوهردهه بلنسیه
خرستیانلرك اینه کچمکه، اسیر دوشوب، بر مدت
دخی اسارتده قالدقدن صكره، بلنسیهك
استرداديله قورتاریلوب، ۵۰۷ تاریخنده وفات
ایتمشدر .

ابن طاهر } (ابوالعباس عبدالله — خزا-
عی) دولت عباسیهك اكابر

رجالندن اولان طاهرک اوغلی اولوب، مأمون خلیفه
نزدنده پك پیوک قدر و اعتباری وار ایدی. نصر بن
شبهه قارشی اولان محاربهده پدینه و کالئه رقه قو-
ماندا نلغنده بولندقدن صكره، خلیفه طرفندن بغداد
شرطه سی والیلکته، ۲۰۵ تاریخنده، مرقوم نصر
بن شبنك حقتدن کلک مأموریتی انضماميله، مصر و-
لیلکته نصب اولتمشیدی. عاصی مرقومی طوتوب
بغداده کوندرمکه موفق اولدیغندن، دائرة اقتداری
توسیع اولنهرق، شام و جزیرهك اداره سی دخی
عهده سنه تفویض اولنش؛ و ۲۱۳ ده انفصال ايله،
بغداده عودتده خراسان والیلکته تعیین اولنهرق،
اوراده خوارجله ابتدکی محاربهده غایب اولوب،
طائفه مذکوریهی استیصال، و خیلی وقت کمال عدالتله
اداره مملکت ایه کدن صكره، ۲۲۸ تاریخنده ۸۰
یاشنده مروده وفات ایتمشدر. مصر والیلکته نصب
اولندیقی وقت پدري طرفندن نصایح حکیمانه یی و اداره
ملك حقتده پك چوق حقایق متضمن مفصل براخطار-
نامه کوندرلشیدی، که بر نسخه سی مأمونك منظوری
اولدقده، بالاستنساخ کافه ولاته بر صورتك رسائی
امر ایتش، و بو اخطار نامهك عینی کتب تواریکه
درج اولنمشدر. کندسی امور سیاسیه و اداره
ملکده کی مهارتیه برابر، ادیب و شاعر بر ذات او-
لوب، بعض بلیغ محابرات و رسائی واردر. موسیقیده
دخی مهارت تامه سی و کوزل سسی اولغله، بر چوق
بسنه لرك مرتبی اولدینی «اغانی» ده مسطوردر.

ابن طاهر } حلیده باطنیهك رئيسی اولوب،
فساد و شقاوتیه او جوارلر
اهالیسنی قورقوتمش ایکن، ۵۰۹ تاریخنده آب
آرسلان طرفندن قتل اولنمشدر.

ابن طباطبا } (ابو عبدالله محمد بن ابراهیم
بن اسماعیل بن ابراهیم بن حسن

بن حسن بن علی بن ابی طالب) ۱۹۹ تاریخنده مأمون-
ك زمان خلافتنده رقدده ابو السرایا ايله بالانفاق
عباسیلره قارشی خروج ايله، کوفه یی ضبط ایتش؛
و کندیسنه بیعت اولنوب، بغداددن کوندریلن زهیر
بن مسیك عسکرینه غلبه چالمش ایسهده، بو محاربهده
آلان غنایمندن ابو السرایا یه مأمولی قدر حصه ویر-
مدیکندن، مرقوم صاحب ترجمه یی تسیم، و اونك
یرینه خلقي (محمد بن محمد بن زید بن علی بن حسین بن
علی بن ابی طالب) اسمنده بر شاب امرده بیعت ایتمکه
دعوت ایتمشدی. پدري ابراهیمك (طباطبا) لقییه
شهرت بولسنه سبب (ق) ی (ط) تلفظ ایتسیله، بر
کون خدمتچیسندن (قبا) سنی ایستدیکنده، قبا قبا
دیه جک یرده (طباطبا) دیسیدر.

ابن طباطبا } (ابوالحسن محمد بن احمد بن
محمد بن احمد بن ابراهیم طباطبا

طبا) آنف الترجهك برادری احمد بن ابراهیمك تو-
رونك اوغلی اولوب، اصفهان شرفاسندن ادیب
و شاعر بر ذات ایدی. وفرت ذکا و وسعت قریحه ايله
مشهور اولوب، «عیار الشعر»، «تهذیب الطبع»،
«کتاب العروض» عنوانلرله اوج تالینی واردر.
۳۲۲ تاریخنده اصفهانده وفات ایدوب، نسلندن شهر
مذکورده برجوق علما و ادبا گلشدر. اشعاری پك
لطیف ورقیق اولوب، شو قطعه او جله دندر :

یا من حکي الماء فرط رفته و قلبه فی فساوه الحیر
یالیت حظی کفظ ثوبك من جسمك یا واحدا من البشر

ابن طباطبا } (ابوالقاسم احمد بن محمد بر
اسماعیل بن ابراهیم طباطبا

مصرده نقیب الطالبین اولوب، ادیب و شاعر بر ذات
ایدی. ۳۴۵ تاریخنده ۶۴ یاشنده وفات ایتمشدر
شو قطعه جمله اشعار دندر :

خلیلى انی للثیاء لحاسد وانی علی زین الزمان لواج
اینی جمعا شملها و هی سبعة و یفقد من احببته و هو واحد

ابن طولون { اوچنچي قرن هجري اواد-
سطنده دولت عباسيه طر-

فندن مصر واليسي اولوب اوراده نئرد ايتش اولان
اجد بن طولون ايله نسلدن كلن امرانك بهرينه و بريلن
اسمدر. بونلك هريري اسم اصليسي صرهنده ذكر
اولنه جقدر. بو سلاله يه بنی طولون ديرلر. [طو-
لون] ماده سننه مراجعت بيوريله. — اجد بن
طولونك مصرده بنا ايتش اولديني بر مكلل جامع شريف
ايله بر قصر، برايكي كوپري، بر صوبولي وسائر بعض
آثار دخی (ابن طولون) اسميله ياد اولنورلر.

ابن طيب { [اجد بن طيب] و «ابو الفرج
بن طيب» ماده لرينه مراجعت.]

ابن ظهير { [مجدالدین اربلی] ماده سننه
مراجععت بيوريله.]

ابن عاصم { (محمد —) مصر قدمای شعرا-
سندن اولوب، كوزل اشعاري
واردر. طورسينا مناسرتري حقهنده اولان شو قطعه
جله اشعارندندر :

يا راهب السدير ماذا الضؤ والنور
فقد اضاء بما في دبرك الطسور
هل حلت الشمس فيه دون ابرجها
ام غيب البدر عنه وهو مستور

ابن العالمه { [ابن المنفاخ] ماده سننه مرا-
جعت بيوريله.]

ابن عامر { (مراج —) فلسطينده ناصره،
صفد وجبل كرم مل آره سنده وا-
قع واسع بر اووه اولوب، بر جهتي طبريه وارنده
قدر مئند اولور. اسم عبراني سي (ازراعيل) در. —
[«عبدالله بن عامر» ماده سننه دخی مراجعت بيوريله.]

ابن عائشه { (ابو جعفر محمد —) قریش آ-
زادليلرلرندن ومغنيلاك مشهور-

لرندن اولوب، مدينه منورهده حضرت امام حسنك
اوغلي حسنه منسوب ايدي. وليد بن يزيد ايله دخی
بعض ماجرالري منقولدر. سسي غايت كوزل
ايديسهده. غريب بر طبعي اولوب، بريسي تغني
ايتسي رجا ايتسه. بنم كي بر آدمه اويله شي تكليف
اولنورومي؟ ديهرك قيرار؛ وتغني ايدركن، بريسي

ابن طباطبا { (ابو محمد عبدالله بن اجد بن
علي بن حسن بن ابراهيم طبيا

طبا) مصر شرفاسندن اولوب. نروت وسامان صاحبي
وكريم وسخي بر ذات اولغله، هر كيون كليئي بادملي
حلوي ياد يروپ، طاغيتني عادت ايدنمشيدي. حقهنده
بعض نوادر متواتدر. ۲۸۶ تاريخنده طوغوب،
۲۴۸ ده وفات ايتشدر.

ابن طبرزد { (موفق الدين ابو حفص عمر
بن ابي بكر) بغدادك كيار محمد-

ايتندن اولوب، ۵۱۶ تاريخنده طوغوش، و ۶۰۷ ده
وفات ايتشدر.

ابن الطيب { (مehذب الدين عبدالرحمن بن
علي) دمشقك رئيس الاطباسي

اولوب. ۵۶۵ تاريخنده طوغوش. ۶۲۷ ده وفات
ايتشدر. طيده حذاقت كامله صاحبي اولديني كي،
ادبيات عربيده وهيت و نجوم فتنده دخی ماهر ايدي.
ملك عادللك چوق عاطفت و حساني كورمش.
وعوم مصر وشام اطباسي اوزرينه رئيس تعيين او-
نمشيدي. دمشقهده كندی خانه سني، مدرسه طيبه
اولمق اوزره. وقف ايتشيدي. كنديسي طوپال ايدي.
«اختصار الحاوي» و «مقالة في الاستفراغ» عنوانلريله
ايكي تاليفي وينه طبه دائر بر چوق تعليقات و رسائل
وجواب ورديلهري واردر. كوزل اشعار دخی
سويشدر.

ابن الطحان { (ابو الاصغ عبد العزيز بن علي)
ادلر ادباسندن ومشاهير

قرامدن اولوب. ۴۹۸ تاريخنده اشبيليهده طوغوش؛
وشرقه رحلت ايدرك. مصر وشام وعراقده مدت
مديده درس وافاده ايله اوغراشدقندن صكره، ۵۵۹
تاريخندن صكرهجه حليده وفات ايتشدر. اشعاري
لطيف اولوب، بو قطعه او جله دندر :

دع الدنيا لما شقها ليصع من رشاقها
وعاد النفس مصطراً ونكب عن خلاقتها
هلاک المراء ان يرضى مجدا في علاقتها
وخو التقوى يذلله قيسلم من بواقها

ابن طفتكين { [«طفتكين» ماده سننه مرا-
جعت بيوريله.]

حقنده سويلدكلى قصيده لرحون جائزه آلى اميدنده
بولندقلرىنى كورنجه، ارنجالا شو قطعه ايله جواب
ويرمش:

سألو البير من الاسير واه
بسؤالهم لاحق منهم فاعجب
لولا الحياه وعزه لقمية
طى الخشاء لحكام فى المطلب

ابن عباد (صاحب ابوالقاسم اسماعيل—)

مشاهير وزرا واديان اولوب،
آل بويه دن مؤيد الدوله نك وبعده برادري فخر الدوله نك
وزيرى ايدى. كرم وسخا وعلوجنانده ينظير
اولدينى كى، علوم متنوعه شعر واديان دن دخي
بهرمند اولغله، دارهسى مجمع علما وفضلا اولمشدى.
عماى معاصرينيله اولان ماجراى واحسان وكرمه
متعلق حكايات ونوادري مشهوردر. آل بويه دو-
لته دن اك اول (صاحب) عنوانيله ياد اولنان وزير
صاحب ترجمه اولوب، مؤيد الدوله نك كوچكلكندن
برى مصاحبي بولنقى مناسبيله بو عنوانه مظهر اولمش؛
وكنديسندن صكره صاحب عنوانى دولت مشارالها
وزراسنك جله سنه تعيم اولنشدر. عن اصل طالقانى
اولوب، ۳۲۶ تاريخنده طالقانده وبر روايته كوره
اصطخرده طوغش، و ۳۸۵ تاريخنده (رى) ده وفات
ايتمشدر. حقنده اعظم شعرا طرفندن سوينش مد-
حيه ومريشلك حدوحسابى يوقدر. لغته دار «المحيط»
عنوانيله ۷ جلد اوزره بيوك برتالينى، بعض منشآتى
جامع «الكافي» عنوانيله بركتابى، «كتاب الاعداد
وفضائل النبوز»، «كتاب الامامة»،
«كتاب الكشف عن مساوى شعر المتنبي»، «كتاب
اسماء الله وصفاته» عنوانيله اثرلى ومرتب بر ديوان
اشعاريله بر مخبرات مجموعه سى واردر. سائر آل بويه
رجالى كى شيعى المذهب ومعترله دن بولنش اولدينى
مرويدر. (كافي الكفاة) لقيه دن ملقبدر.

ابن عباد (ابو عبدالله محمد بن ابراهيم)

تاريخنده (زنده) شهرنده طوغش؛ واندلس ومغربده
برجوق وقت سياحته وقت پكيره رك، وتدريسه
اشغال ايدرك، لسان الدين بن خطيب كى طلبه ييتشدر-
دكن، وبعض تأليفات يازدقدن صكره، ۷۹۳ تا-
ريخنده فاسده وفات ايتمشدر. تأليفاتندن برينك
ظهرنده مسطور اولان شو بيت جله اشعارنددر:

احسنت ديسه، قيرنوب صوصارمش. يالكز مشار-
ايله حسن كنديسنه تقى ايتدركمه مقتدر اولوردى.

ابن عايشه (ابراهيم بن محمد) امام ابراهيم
عباسينك تورونك اوغلى او-

لوب، مأمونك زمان خلافتنده ابراهيم بن مهدي يه
يعت ايتدركمه چالیشانلردن اولغله، مأمون طرفندن
اخذ و ضرب وحبس اولندقدن صكره، بعض آر-
قداشليله برابر محبسى دلوب قاچق تشينده بو-
لندقلرى خبر آلتغله، ۲۱۰ تاريخنده صلب او-
لنشدر.

ابن عباد (ابو جعفر محمد—) مكه مكرمه-
نك مشهور مغنيلردن اولوب،

دولت عباسيه نك ابتدالزنده بغدادده وفات ايتمشدر.

ابن عباد (معتد على الله ابو القاسم بن
معتض بالله) اندلس طوائف ملو-

كنك اك بيوكى اولوب، قرطبه واشبيليه ايله جوار-
لزنده حكفرما ايدى. ۴۳۱ تاريخنده اندلسك (باجه)
شهرنده طوغوب، پدري نك وفاتنده تخته اوتورمشدى.
قشنامه حكمدارى اذفونش (يعنى آلفونس) ممالكته
تعرض ايتمكه، مراکش صاحبي يوسف بن تاشفيندن
استمداد ايتش؛ ومشاراليه اندلسه پكوب، مرقوم
آلفونسك عسكرى مغلوب ايتش، ومشهور (زلا-
قه) مظفريته اندلس اهل اسلامك يوزينى آغ-
تمشيدى. آنجق اندلسك محسنات طبيعيسى يوسف
بن تاشفينك نظر دقتنى جلب ايتمكه، بو قطعه نك
ضبطى هوسنه دوشه رك، مؤخرأ عسكرك سوقيه
صاحب ترجمه نك ملكنى ضبط ايتش؛ وائناى محاربه ده
ابن عبادك ايكي اوغلى قتل اولدينى كى، كنديسى دخي
اسير طوتيله رق، آفريقايد پكيرلش؛ و(اغاث)
شهرنده حبس اولنه رق، وفاتنه قدر زندانده وآغ
زنجيرل آلتنده قالمش؛ و ۴۸۸ ده وفات ايتمشدر.
كنديسى كريم وسخى وعلو همت صاحبي بر حكمدار
اولوب، علما وادبانك حاميسى بولنش ايكن، محبو-
سيعى زماننده ايكي قيرى اغاث سواقلزنده شرفيلر
سويله رك پاره ديلنك درجه سنه كلشردى. لطف
ديده لرى اولان شعرا نك صاحب ترجمه نك بو حال
يأس اشمالى حقنده پك دلغراش قصيده لرى واردر.
كنديسى اديب بر ذات اولغله، اشعار رائقه سى
مشهوردر. بر كون محبسه بر قاچ شاعر طويلانوب،

لا يبلغ المرء في اوطانه شرفا
حق يكمل الارض بالقدم

ابن عباس } (ابو العباس عبدالله — بن عبد-
المطلب بن هاشم) صحابة كرام من

اولوب، حضرت فخر كائنات افندمرك عزاده ليردر.
حضرت عباسك اكبر اولادى اولوب، والده سى
(لبانه) بنت حارثدر. هجرتدن اوج سنه اول مكه
مكرمه ده طوغوب، ۶۸ تاريخنده طائفده ارتحال
ايتش، وجنازه نمازى محمد بن حنفيه طرفندن ادا
اولغشدر. ولادتده حضرت رسول الله (صلم) علم
وحكمته متحلى اولمسيحون دعا ايتملردى. حقيقه ابن
عباس حضرتلرى زمانده اعلم ناس اولوب، هر طرفدن
حل مشكلات ايجون كنديلرينه مراجعت اولنوردى؛
وحدائت سنيله برابر حضرت عمر فاروق (رضه)
زمان خلافتلرنده كنديلرينه فوق العاده حرمت ورعا-
يت ايدردي. اك اول قرآن كريمى تفسير ايدن بو
ذات اولوب، يازمش اولديغى تفسير شريف
مشهوردر.

ابن عبد البر } (ابو عمر يوسف بن عبدالله
تلمى) اندلسك اعظم فقهما

ومحدثيندن اولوب، علوم سائر واديانده دخی يد
طولى صاحبي ايدى. ۳۶۸ تاريخنده قرطبه ده طو-
غوب، تحصيل علم ايجون بر مدت سياحت ايتكدن
صكره، اشبونه (يعنى ليسبونه) وشترين فاضيلغنه
نصب اولغش؛ وطوائف ملوكدن مظفر بن افطس
نامنه «بهيجه المجالس وانس المجالس» كتابنى تأليف
ايتشدر. «التحيد لما فى الموطأ من المعاني والاسانيد»
«الاستدراك لمذاهب الاعصار فيما تضمنه الموطأ من
معاني الرأى والآثار»، «الدرر فى اختصار المغازى
والسير»، «جامع بيان العلم وفضله وماينبغى فى روايته
وحله» عنوانلى كتابلرى، انساب عربيه دائر بر
كوجك تأليفى وعلى الخصوص اسماء صحابه وتراجم
احواللرينى جامع «الاستيعاب» عنوانيله بر اثر جليلي
وارددر، كه مشهور اولوب، درسعات كتبخانهلرينك
اكثر نده نسخهلرى موخوددر. شرق وغرب علماي
معاصرينيله مناسبات ومحارقاتى وار ايدى. ۴۶۳
تاريخنده شاطبه ده وفات ايتشدر.

ابن عبد البر } (ابو محمد عبدالله بن يوسف)
آفف الترجمة ك اوغلى او-

لوب، ذو الوزارتين لقبيله ملقبدر. اندلسك مشاهير
ادباستندن اولوب، نثر ونظمى غايت بليغدر. قرطبه
واشبيليه حاكى معتضدك عضبته اوغرايدرق، اعداى
تقرر ايتش ايكن، پدرينك توسطيله قورتيه بيلش؛
و ۴۸۰ تاريخنده وفات ايتشدر. شو قطعه جله
اشعارنددر:

لاكثرن تأملا واحبس عليك هنان طرفك
فلر بما ارسلته فرماك فى ميدان حستك

ابن عبد الدائم } (زين الدين — مقدسى)
مشاهير خطاطيندن وادبا-

دن اولوب، سرعت قلى اولمغله، عمرده ۲۰۰۰
جلددن زياته كتاب يازمشدر. اواخر عمرده اعى
اولوب، ۶۶۸ تاريخنده وفات ايتشدر. بعض خطبه-
لرى وكوزل اشعارى وارددر. شو بيت او جله دندر:
ان يذهب الله من عيني نورهما
فان قلبي بصير ماهه ضرر

ابن عبد ربه } (ابو عمر احمد بن محمد) اندلسك
مشاهير علما وادباستندن او-

لوب، «العقد الفريد» عنوانلى اثر جليلك صاحبيدر.
كتاب مذكور شرق وغربه مشهور اولوب،
استابول كتبخانهلرينك اكثر نده دخی نسخهلرى مو-
جوددر. صاحب ترجمه ۲۴۶ تاريخنده طوغوب،
۳۲۸ ده وفات ايتشدر. شو قطعه جله اشعار
بليغه سندنددر:

الجسم فى بلد والروح فى بلد
ياوحشة الروح بل يا غربة الجسد
ان تبك عيناكلى يامن كلقت به
من رحمة فهما سهماك فى كبدي

ابن عبد ربه } (ابو عثمان سعيد بن عبدالرحمن)
آفف الترجمة شاعر ك برادرزا-

ده سى اولوب، طبه وهيت ونجومده وعلى الخصوص
علم الجوده يعنى هوارك تبدلاتى وروزكارلك حبوبى
احوالنده وسائر علومده يد طولى صاحبي ايدى.
صيته فى تدواى ايمده كندينه مخصوص براسولى او-
لوب، اووقت (كئين) بيلغديكى حالده، سائر اطباك
كتمكه مقتدر اوله مدقلى نجه صيتهلرى كندى اصو-
ليله ابي ايتش اولديغى مشهوردر. «كتاب الاقرباء»

ذین»، «تعالیق و محربات فی الطب» و «ارجوزة فی الطب» عنوانرله اوج اثری وارد. اواخر عمرده اعمی اولمشیدی. ادبیاتدن دخی سرهمی و طبیعت شعر-یهسی اولوب، عمجهسیله بعض مشاعرلهری وارد. شو ایکی بیت بر قصیده سندندر:

امن بعد غومی فی علوم الحقائق
وطول انبساطی فی مواهب خالق
وفي حين اشرافى على ملكوته
ارى طالباً رزقاً الى غير رازق

{ ابن عبدوس } [«ابو عامر بن عبدوس»
مادهسنه مراجعت بیوریه.]

{ ابن عبدون } [«ابو محمد عبدالمجید —»
اندلس علما واداسندن اولوب،

حدیثده دخی ید طولی صاحبی ایدی. اشعار رافقهسی و بعض منشآت بلیغسی وارد. بنی افطس وزرا-سندن اولوب، ۵۲۰ تاریخنده وفات ایتشد. بنی افطس ملوکی حقنده مرثیه یولی سونلش اولدیغی مفصل بر قصیدهسی مشهوردر. شاشلا تفعیلی شودر:

الدهر یفجع بعبد العین بالآثر
فما البکاء علی الاشباح والصور
انهاک انهاک لا آلوک معذرة
عن نومة بین ناب الیث والظفر

{ ابن عبدون } [«ابو العباس محمد بن عبدالله رعیتی» فقهاه حنفیهدن وادبا

و شعرادن اولوب، ۲۹۹ تاریخنده وفات ایتشد. «الاحتجاج بقول ابی حنیفة» و «کتاب اعتلال ابی حنیفة» عنوانرله ایکی تألیفی و بعض اشعارى وارد. «کشف الظنون» صاجی ماده آفنده بیان اولنان مرثیه مشهوره بی سهوا بو ذاته اسناد ایتشد.

{ ابن عبدویه } [«محمد —» ابو اسحاق شیرا-زینک تلامذه سندن اولوب،

فقهه دائر «الارشاد» کتانبک مؤلفیدر. کران جزیره سنده یاشاش، واوراده وفات ایتشد.

{ ابن العبرى } [«جمال الدین ابو الفرج بن تاج الدین هارون» مشاهیر مور-

خیندن اولوب، عربی و سریانی لسانلرنده متعدد آثاری و بعض اشعارى وارد. پدری یهودیدن خرسیتیان اولمش اولدیغندن، ابن العبرى اسمیه شهرت بولمشدر. آوروپاجه ابو الفرج کتیهسیله شهرتی غالبدر. ۶۲۴ تاریخنده ملاطیهده طوغوب. ۶۸۵ ده مراغهده وفات ایتشد. پدری طبیب بولمغله، ابتدا علم طبله

توغل ایتش ایسهده، بعده سریانی و عربی و یونانی قدیم لسانلرله علوم ریاضیه و فلسفه تحصیلنه قویله. رق. انطاکیهده علای یعقوبیه بیننده تمیز ایتش؛ و مؤخرک مناسرتک برینه حکملوب، دیادن انقطاع ایتش؛ و رهبانلغک پطریقلکدن بر رتبه دون اولان جانیلق پایهسنی احراز ایتشدی. آثارینک الهمشوری آیری آیری سریانی و عربی لسانلرنده یازمش اولدیغی بر تاریخ عمومیدر، که ابتدای خلقندن زمانه دک اولان وقایعی جامع بیوک بر اثر اولوب، لاتیجیهده دخی ترجمه و طبع اولمشدر. عربی اولهرق «زبدۃ الاسرار»، «دفع الهم»، «کتاب الغافی» عنوانلی تألیفاتى و سائر بعض تاری دخی وارد.

{ ابن عیسه } [«عمرو بن عیسه» مادهسنه مراجعت بیوریه.]

{ ابن العدی } [«ابو احمد عبدالله —» ائمه محدثیندن اولوب، ۲۴۲ تا-

ریخننده جربانده طوغش، و ۳۲۳ ده استرابادده وفات ایتشد. استماع احادیث شریفه مقصدیه عراق و مصر و شام و حجازک هر طرفنه سیر و سیاحت ایتش؛ و مشاهیر محدثیندن روایت ایتشد. ضعفاء محدثین حقنده «الکامل فی الجرح والتعديل» عنوانیه غایت مقبول و مکمل بر کتانی و مزینک کتانی اوزرینه «الابصار» عنوانلی بر تألیفی وارد.

{ ابن عدی } [«یحیی بن عدی» مادهسنه مراجعت بیوریه.]

{ ابن العدیم } [«کمال الدین عمر بن احمد» مشاهیر فقهاه و محدثیندن اولوب، ۵۸۶

تاریخننده حلبده طوغش، و ۶۶۶ ده وفات ایتشد. استماع احادیث شریفه ایچمن شام و عراق و حجاز طرفلرینه سیاحتله، بعض مشاهیر محدثیندن روایت ایتش؛ و تدریس و افشا و تألیفله امرار عمر ایدرک، حلبده قاضیلق دخی ایتشد. اجنک حلولله تبییضنه موفق اولمدیغی بر «تاریخ حلب» ی و «کتاب الد-راری فی ذکر الذراری»، «کتاب الاخبار المستفاده فی ذکر بنی جراده»، «کتاب فی الخط و علومه و آداب به و وصف ضروره و اقلامه»، «رفع الظلم و التجری عن ابی العلاء المعری»، «تدبیر حرارة الاکیاد فی الصبر علی قدا الاولاد» عنوانلی اثرلری وارد. حسن خطه و سرعت قلمه دخی مالک اولمغه، بک چوق کتابلر

استنساخ ایتشدر. بعض اشعاری دخی واردرد. —
بولک اوغلی (ابوالقاسم نجم الدین ابن العدم) دخی قضاتدن
ادیب و شاعر بر ذات اولوب، حسن اخلاق و حسن
خطه مالک ایدی. ۷۳۴ ده وفات ایتشدر.

ابن عرام { امیر صلاح الدین خلیل — }
اسکندریه فانی ایکن، مقتول بولنان امیر (برکه) نک
فئلندن طولابی بلا بینیه اتهام اولنهرق، برقوقک
امریله ۷۸۲ تاریخنده اخذ، و انواع عقوباتدن
صکره، بدنی پاره لهرق اعدام اولنشدر. عالم و ادیب
بر ذات اولوب، بر تاریخی و بعض اشعاری واردرد.

ابن عربی { ابوبکر محی الدین محمد بن علی
الطائی الحائمی الاندلسی } مشاهیر
صوفیوندن اولوب، مغریده (ان العربی) اسمیله معروف
ایسه ده، شرقده ابوبکر ابن العربیدن فرق ایچون،
حرف تعریفیست استعمالی نعم ایتشدر. (محی الدین عربی)
(شیخ اکبر) اسمریله دخی معروفدر. ۶۵۰ تاریخنده
اندلسک مرسیه شهرنده طوغوب، ۸ یاشنده ایکن
اشبیلیه یه کیده رک، اوراده تحصیل علوم، و ابن بشکوال
کی مشاهیردن استفاده ایتدکن صکره، ۵۹۸ تا
ریچنده شرقه رحلتله، بر مدت مکّه مکرمه ده اقامت،
وبعده مصر و شام و عراق و حزیزه و آناتولی جهتلرنده
سیاحت، و ابن عساکر و ابو الفرج ابن جوزی کی
مشاهیردن استماع و استفاده ایتشدر. فضل و کمالی
و حقایق ربانیه و اسرار الهیه اولان و قوف و عرفا
نی شهرت کبر آفاق اولقله، طوائف ملوک طرفندن
کندیسنه بر جوق تخصیصات تعین اولندیغی حالده،
جله سنی تصدیق ایدوب، فقر و ریاضتله شامغی ترجیع
ایدردی. اکثر تألیقاتی تصوفه متعلق مسائل غامضه یی
متضمن اولقله، طریق تصوفه منسوبتلی اولمیان بر
طاقم جهله متعصین حضرت شیخه اعتراضله، تکفیرینه
قدر یوریمشلر ایسه ده، کندیسنک اولیه بر شایه دن
مبرا اولدینی ارباب عرفان عننده محققدرد. قونییه
بولندیغی صره ده مشاهیر علما دن صدر الدین قونینک
طوی بولنان والدیه سنی تزوج ایتشدی. ۶۳۸ تاریخنده
دمشقده ارتحال ایدوب، جبل قاسیون اتکنده دفن
اونمشدر. ارباب تعصبک اجباریه مرقد شریفی مزایه
حائله قونمش ایکن، یاوز سلطان سلیم حضرتلری
دمشق شای فتح ایتدیکنده، محقق مشارالیهک مر.

قدینی تطهیر و تنظیف و مکمل صورتده تربیه سنی انشا
یور مشلردرد. باشلیجه آثاری شونلردرد: «الفتوحات
المکیه»، «فصوص الحکم»، «التدبیرات الالهیه
والتفرّلات الموصلیه»، «تاج الرسائل و مناج الوسا.
ئل»، «کتاب العظمه»، «کتاب السبعة»، «مفا.
تیم الغیب»، «التجلیات»، «کتاب الحق»، «مراتب
علوم الوهب و الاعلام باشارات اهل الالهام»، «العبا.
ده»، «الخلوة»، «المدخل الی معرفة الاسماء»،
«کنه مالادمنه»، «النقباء»، «حلیه الابدال»،
«الشروط فیما یلزم اهل طریق الله»، «اسرار الخلوة»،
«عقیده اهل السنة»، «المقنع فی ایضاح السبل الممتنع»،
«اشارات القولین»، «کتاب الهویه و الاحدیة»،
«الاتحاد العشق»، «الجلالة»، «الازل»، «القسم»،
«عنقاء مغرب»، «ختم الاولیاء»، «شمس المغرب»،
«الشواهد»، «مناسحة النفس»، «الیقین»، «تاج
التراجم»، «القطب»، «رسالة الانتصار»، «المحجب»،
«الانفاس العلویة»، «ترجمان الاشواق»، «مواقع
النجوم»، «مطالع اهله الاسرار»، «المواعظ الحسنة»،
«المشرات»، «خطبة ترتیب العالم»، «الجلال
والمجال»، «مشکاة الانوار فیما روی عن الله عز وجل
من الاخبار»، «شرح الفاظ التي اصطلحت علیها الصو.
فیه»، «محاضرات الابرار و مسامرات الاخیار». —
بونلردن بشقه «سورة الکهف» قدر بر تفسیر کبیری
ودها بر جوق تألیقاتی اولوب، بجوعنک عددی درتیو.
زه بالغ اولور. بونلردن «فتوحات مکیه» و «فصوص»
و «محاضرات» ایله سائر بعضلری مطبوعدر.
«فصوص» ک متعدد شرح و ترجمه لری دخی واردرد.
شو قطعه جلّه اشعارندرد:

اذا حل ذکرکم خاطری فرشت خدودی مکان التراب
واقعدنی الذل فی بایکم قعود الاساری لضرب الرقاب

ابن العریف { ابو العباس احمد بن محمد
صنهاجی } اندلسک کبار
زهادندن اولوب، «کتاب المجالس» و سائر اهل
طریقته مخصوص تألیفاتک صاحبیدرد. یوسف بن
تاشفین طرفندن مراکشه جلب اولنهرق، ۵۳۶ تا.
ریچنده اوراده وفات ایتشدر.

ابن عزرا { ابراهیم بن مایر } آوروپاچه (آبن
اسرا Aben Ezra) اسمیله
شهرت بولان ذاتک اسم حقیقیسیدرد. بعض مأخذله

باقهرق، (ابن اسرا) املاى غير صحيحه ثبت ايتد-
بکمرذن، اورايه مراجعت بيوريه.

ابن عساكر { (ابو القاسم علي بن حسن)
(لقي ثقة الدين وياخود نو-

رالديندر. مشاهير مورخيندن اولوب، فقه وحد-
يته دخی يد طولی صاحبي ایدی. ۴۹۹ تاریخنده
دمشقه طوغوب، بعدالتحصیل، استماع احادیث
شریفه واکمال معلومات مکتسبه مقصدیه عراقین
وخراسان طرفلرینه سیاحت ایتمش؛ وارباب تقوی
وقناعندن اولمغله، امور دنیایه وامرا واغنیایه
الثفات ایتمیوب، تعلیم وتعلم وتالیف وعبادته حصر
اوقات ایتمشیدی. دمشق شامک ۸۰ جلد اوزره
بر مکمل تاریخی یازمشدر، که خطیب بغدادینک بغداد
تاریخی کبی بر محیط اعظم اولمغله، غایت مقبول
ومعتبر اولوب، بر چوق مورخلر طرفندن اختصار
دخی اولمشدر. بوندن بشقه «الموافقات»، «الاطراف
للسنن»، «معجم الشيوخ»، «مناقب الشباب» کبی
بر چوق آثار نفیسه سی واردر. ۵۷۱ تاریخنده
دمشقه وفات ایدوب، صلاح الدین ایوبی دخی
جنازه سنده حاضر بولمشدر. اشعار رانقه سی دخی
اولوب، شو قطعه او جله دندر:

ایا نفس ویمک جاه المشیب فما ذا التصای وماذا الفزل
تولی شبابی کان لم یکن وجاء مشیبي کان لم یزل

ابن عساكر { (فخرالدین ابو منصور
(عبدالرحمن بن محمد) آنف التز-

جهنک برادرزاده سی اولوب، مشاهیر فقهاء حنفیه
دندر. دمشقه (جاروحیه) و(تقویه) وقدسده
(صلاحیه) مدرسه لرنده تدریس علوم ایدوب، حتی
صلاحیه مدرسه سنی شامک نظامیه سی دنیهلجک بر
حال مکملیه کتیرمشیدی. فقه وحديثه متعلق بر قاج
تألیفی واردر. ۵۵۰ تاریخنده طوغوب، ۶۲۰
سنه سنده وفات ایتمشدر.

ابن عساكر { (ابو المنین امین الدین عبد-

الصمد بن عبدالوهاب) ینه
مورخ مشهور ابن عساكرک عالمه سندن اولوب،
حرم شریفده اختیار اقامت، وفقه وحديث وزهد
وتقواده اکتساب شهرت ایتمشیدی. فقه وحديثه
دائر بعض تألیفاتی و بر طاقم منشآت بلیغه سیله اشعا-
ری واردر. ۶۱۴ تاریخنده طوغوب، ۶۸۷ ده
وفات ایتمشدر.

ابن عصفور { (ابو الحسن علی بن موسی
(الحضری) اندلسک اعظم

ادباسندن اولوب، عریبانه بینظیر ایدی. عربی
مطالعه کتبله یکیره رک، ابدی مطالعه دن اوصاف نامزدی.
اندلسک اشبیلیه، شریش، مالقه، لورقه ومرسبه
شهر لرنده تدریس ادبیات ایتمش، و بر چوق کتابلر
یازمشدر. ۵۹۷ تاریخنده اشبیلیه ده طوغوب،
۶۶۹ ده تونسده وفات ایتمشدر. باشلیجه تصنیفات
شونلردر: «المنعم»، «المفتاح»، «الهلل»،
«الازهار»، «انارة الدیاجی»، «مختصر القره»،
«مختصر المحتسب»، «السالف والعذار»، «شرح
الجل»، «المقرب»، «البدیع»، «شرح الجزولیه»،
«شرح المتننی»، «شرح الحماسة»، «سرفات الشعراء»،
«شرح الاسعار السنه»، «شرح المقرب». کوزل
اشعاری دخی واردر.

ابن عطار { (ابو القاسم —) اندلسده

لوب، «قلائد العقیان» صاحبی فتح بن خاقانک معا-
صری ایدی. اشعاری غایت لطیف ومؤثر اولوب،
شو قطعه او جله دندر:

لا بد للدمع بعد الجری ان یقفا
وهبه سال فوادی عنده اسفا
وفی غزال اذا صادقت غرته
جنیت من وجنتیه روضه انفا
کلبدر مکتلا کالظی ملتقنا
کالروض مبتسما کالفن منطفنا

— قرطبل (ابو عبدالله بن عطار) اسمنده بر شاعر
دخی واردر، که اکثر عربی سیاحتده یکیرمش،
و بر مدت تونسده اقامت ایتمشدر.

ابن عطاش { (احمد بن عبدالملک —)

اولدینی حالده، طائفه باطنیه الهیة التحاق ایتمش
اولدینغدن، اصفهانده کی باطنیه صاحب ترجمه سی
جهل وعدم اقتدار بیه برابر، کندیلرینه رئیس اتخاذه
ایده رک، ملکشاهاک بعض قلعه لرینی ضبط ایتمکله،
۵۰۰ تاریخلرنده ابن عطاش اله یکوب، اعدام
اولمشدر.

ابن عطير { (رها حاکمی عطيرک اوغلی او-

الدوله بن مروان مرقوم عطیری قتل وملکی ضبط

لندن اولوب، ابو جزه نك قوماندہ سی آلتندہ او۔
لہرق شامك اوزرينہ يوريمكده اولان خارجيلرك
اوزرينہ مأمور اولغله، موفق اولوب، خازجيلرى
مغلوب وپريشان ايتمش؛ و بر آى قدر مدينه ده اقا۔
متدن صكره، اوراده وليد ن عروہى وكيلى براقه۔
رق، يئنه عزيزتله اورانك صاحبي يحيى بن طالب
الحق قتل وسر مقطوعنى مروانہ ارسال ايتشيدى۔
بعده مروانن آلدني امر اوزرينه، حجه كئتمكده
ايكن، ۱۳۰ تاريخنده قتل اولمشدر۔

ابن عفيف تلمساني { (شمس الدين محمد بن سليمان) شعرا واداب۔

دن اولوب، پدرى تلمسانلى اولديني حالده، كنديسى
۶۶۱ تاريخنده مصرده طوغش، و ۶۸۸ ده، هنوز
اون سكر ياشندہ ايكن، دمشقده وفات ايتمشدر۔
اشعارى غايتله سليس و لطيف اولوب، شو بر ايكن
بيت او جله ندر:

ما بين هجرك والنوى قد ذبت فيك من الجوى
وحيات وجهك لا سلا عنك المحب والنوى
يا فائق بما طف سجدت لها قصب النوى

— پدرى (شيخ عفيف الدين تلمساني) دخی شعرا دن
اولوب، صاحب ترجمه نك وفاتى حقنده بعض مؤثر
مريهلرى واردر۔

ابن عقيل { (ابو محمد بهاء الدين عبدالله بن عبدالرحمن الهاشمي) مشاهير

نحو يوندن اولوب، مصرده قاضى القضاة اولمشدى۔
۶۹۷ تاريخنده طوغوب، ۷۶۹ سنه سنده وفات
ايتمشدر۔ ابن مالکک مشهور «الفیه» سنه بر شرح
يازمشدر، که کتاب مذکور شروحنک اک مکمل
واک مقبول اولوب، امام سجاعي و امام سيوطى
کى اعظم علما بو شرحى تحشيه ايتمشلردر۔ صاحب
ترجمه نك بوندن ماعدا «کتاب الاوهام الواقعه
للتووى وان الرفعة» عنوانيله بر کتبانى، فروعه
دائر «جامع النفيس» عنوانى بر اثرى، بر تفسيرى
وان مالکک «تسهيل» عنوانلى کتابنه «مساعدة»
عنوانيله بر شرحى واردر۔

ابن علاف { (ابو بکر حسن بن علي) عن

هير شعرا ندر۔ خلفاى عباسيه دن معتضد باللهک
ندماستدن اولوب، مشاراليهک پک چوق احسانلرينه

ايتش ايسده، صالح بن مرداسک شفاعتيله رها
ابن عطيره اعاده اولغش؛ و بو ايسه روم ايپرا۔
طورى ارمانوسى دعوتله، قلعه يى تسليم ايتمش؛ وان
مروان ايله مرقوم روم ايپراطورى بيننده بر طاقم
عاربهلر وقوعنه سبب اولمشدر۔ بو وقوعات ۴۲۰
تاريخلرنده جريان ايتمشدر۔

ابن عطيه { (ابو بکر) — اندلسدن شرقه

هجرة ايدن علما وادبان او۔
لوب، بشنجى قرن هجرى واخلرنده ياشامشدر۔ شو
قطعه جله اشعار ندر:

كن بذئب صائد متأنساً واذا ابصرت الانسان ففر
انما الانسان بحر ماله ساحل فاحذره اياك الفر
واجمل الناس كفضض واحد ثم كن من ذلك الضفص حذر

ابن عطيه { (ابو محمد عبدالحق) — آنف

و حديث وتفسير ونحو ولغته يد طولى صاحبي ايدى۔
۵۲۹ تاريخنده اندلسده مريه قاضيسى اولوب، بعده
ميورقه قاضيسى اولمش ايسده، كئتمكدن استنكاف
ايدوب، (لورقه) شهرينه چكلمش، ۵۴۶ ده اوراده
وفات ايتمشدر۔ ولادق ۴۸۱ ده واقع اولمشدى۔
«الوجيز» عنوانيله مشهور ومعتبر بر تفسيرى و بر
چوق اشعار ورسائلى واردر۔ شو قطعه جله
اشعار ندر:

وليلة جيت فيها الجزع مرتدياً
باليف اصعب اذلالاً من الظلم
والنجم حيران في بهر الدجى غرق
والبرق في طيلسان الليل كالعلم
كأما الليل زنجي بكاهله
جرح في شعب احبانا له بدم

ابن عطيه { (ابو محمد) — اندلس ادباوشعرا۔

خطيبك تلامذه سندن اولوب، ۷۰۹ تاريخنده (وا)
دى آش) ده طوغش؛ واوراده امامت وخطابت
وبعده قاضيلق ايتردكن صكره، غرناطه يه انتقال
ايله، مسجد اعظمده خطيب اولمشيدى۔ اشعارى
كوزل اولوب، شو قطعه او جله ندر:

الا ايها الليل البطيء الكواكب
مق يغفل صبح بليل المارب
وحتى متى ارعى النجوم مراقبا
فمن طالع منها على اثر غارب

ابن عطيه { (عبدملك بن محمد) ملوك امويه۔

دن مروان بن عبدالملك رجا۔

ثائل اولمشیده. بعض وقوعات و نوادری متواتر در ۳۱۸ تاریخده ۱۰۰ یاشلرنده وفات ایتشدر. اشعاری غایت لطیف اولوب، قومشوسنک کوکر - جینلری یدیکیچون، ذبح اولسان ر کدیسی حقنده سولش اولدینی ر قصیده سی مشهوردر. بعض رواد یاند کوره، قصیده مذکوره اسمنی تصریح ایتک ایتدیکی بر ذات حقنده اولوب، کدی بی وسیله اتخاذ ایتشدر. شو بر ایکی بیت اوقصیده ندر:

یا هر فارقتنا ولم تعد و کنت عندی بمنزلة الولد فكيف تفك عن هواك وقد کنت لتاعده من العدد تطرد عنا الاذى وتحرسنا في الغيب من حية ومن جرد

ابن علقمی { (ابو طالب مؤید الدین محمد بن محمد) خلافت عباسیهدک صوک

وزیری اولوب، مستعصمک زمان خلافتده ۱۴ سنه وزارت ایتشدر. راهضی المذهب اولوب، بغدادده سنیلره شیعیل آره سنده وقوعولان ر منارعه او - زریته، خلیفهک اوغلی ابوبکر ودواتدار رکن ادینک امرله شیعیلرک محله سی عسکره بغا ایتدی لدیکندن، دلکیر اولقله. هم بونک انتقامنی آلق و همده علو - یلردن بر خلیفه نسب ایتک امید باطلیله. هلاکوی بغدادک ضبطنه ترغیب وتشویق، و خلیفه بی دخی عسکرینی آرتلقعه افتاع ایدرک، مغول اردوسنی بغدادک خارجه کتوردکن صکره، خلیفه به هلاکو طرفندن مقام خلافتده اشقا اولنه جغنی، و هلاکونک کندی قیزی خلیفهک اوغلی ابوبکره ویره جگنی ایناندره رق، رسم نکاحک اجراسی بانه سیله کندیبی تون و کلاواعیان و علما وفقهایی جع ایله، هلاکونک اردوکاهنه کوتورمش؛ واوراده مغوللر جله سنی قتل ایتدکن صکره، بغداده کیروب شهری غارت و تخریب، و تون اهالی قتل عام ایتشلردر، ان علقمی خانی دخی مغوللردن یوز کور میوب، تحقیر اولند یغندن، مأیوسیت و محجوبیتندن بر سنه صکره یعنی ۶۵۷ سنه سی اوانلنده فوت اولمشدر. هلاکوی بغدادک فتحنه دعوت ایچون غریب بر طریق بولوب، بر کولهک باشنی تراش ایتدیرمش، واوزریته ایکنه وکل ایله یازه جغنی یازدقن صکره، صاحی کلنجبه قدر اوندن چیقارامش، وبعده وصولده باشنی تراش ایتلرینی اخطار ایتک تنبییه کندیبی محل مقصوده کوندرمشیدی. حتی باشنک

بر طرفنده «مکستوی اوقودقن صکره یرتک» مالکئی یازمش اولندیغندن، زوالی کوله باشنده کی یازی اوقودقن صکره، مغوللر طرفندن درحال قتل اولغشدی.

ابن عمر { (ابو عبدالرحن یعقوب — مغربی) بنی حفص دولتی رجانلندن اولوب، ابو البقاء خالد بن ابی ذکریانک زمانده حاجب ایدی. مشارالیهک برادری ابو بکره قسطنطینه ده بیعت ایتدیرمه سبب بو ذات اولوب، سکزنجی قرن هجری اوانلنده تونس و جزایر و طرابلس غرب طرفلرنده ر چوق و وقوعات سیاسییه تولید ایتدکن صکره، ۷۱۹ تاریخده وفات ایتشدر.

ابن عمر { (عبدالعزیز — برقعیدی) موصل امراسندن اولوب، الجزیره ده کی [جزیره ابن عمر] ماده سنه مراجعت بیوریله.]

ابن العمید { (عبدالله بن علی الباهر) «تاریخ مؤلفی اولوب، ۶۷۲ تاریخده وفات ایتشدر.

ابن العمید { (ابوالفضل محمد بن حسین) پدری نوح بن نصر سامانینک کاتبی اولوب، بو مناسبتله، اهل خراسانک عادیق اوزره عمید لقبیله تلقیب اولغشیدی. کندیبی ایسه آل بویه دولتنک اخصر رجانلندن اولوب، عضدالدولهک پدری اولان رکن الدین ابو علی حسنک رئیس الوزراسی ایدی. ۳۲۸ تاریخده بو مسندی احراز ایتشیدی. انشا و کتابنده عصرینک فریدی اولوب، ثعالی بو فنه عبدالحمید ایله بدأ اولندیغنی وان عید ایله ختام ویرلدیکنی بیان ایدیور. ادبیاتده و حفظ اشعار و اخبار عریده و تاریخده بد طولی صاحی اولدینی کی، علم هیئت و نجوم و سائر فنوندن دخی بهره سی وار ایدی. هله سیاسیات و اداره ملک فتنده و فن حربده بنظیر اولوب، اخلاق دخی غایتله ممدوح ایدی. آنجق تقریس وقولنج علئلردن بیزار وخته مزاج ایدی. ۲۴ سنه وزارت ایتدکن صکره، ۳۶۰ تاریخده وفات ایتشدر. عضدالدولهک معمر و مریسی بولغشدر. «الخلق والخلق» عنوانیله بر کتاب یازمش ایسه ده، مسوده حالده بر ایتشدر. محرراتی مشهوردر، و بعض اشعاری دخی واردر.

ابن العمید } (ذوالکفایتین ابو الفتح علی بن ابی افضل) آنف الزجه نك

اولی اولوب، پدری طرفندن تعلیم و تربیه اولمش اولغه، وفاتده برینه کچوب، رکن الدینک امور سیفیه و قلیه سنی اداره ایتدیکچون، (ذوالکفایتین) لقیله تلقیب اولمش؛ و بیوک ر نفوذ و اقتدار قزاق نمشیدی. رکن الدینک وفاتندن صکره، اوغلاری عضد الدوله و مؤید الدوله طرفندن ابتدا وزارتده ایقا او- لغش ایسه ده، بعده املاکی مصادره اولنهرق، کندیس دخی اموال مکتومه سنی سونلک ایچون انواع عقو- باله اعدام اولمشدر. بو دخی ادیب و منشی و شاعر اولوب، شو قطعه جمله اشعارنددر :

سكن الدنيا اناس قبلنا رحلوا عنها و خلوها لنا
ونزلنا ما كان قد نزلوا و تخليها لقوم بعدنا

ابن عین } (شرف الدین ابوالحسن محمد بن نصر الدین انصاری) مشاهیر

شعرا د اولوب، پدری کوفه لی اولدینی حالد، کندیس ۵۴۹ تاریخده دمشقده طوغمشدر. شهرک انواع مختلفه سندیه بینظیر وادبیات و تاریخ و سایر علومده ماهر ایدی. دمشق رؤسانک ذی حقدیه «مقراض الاعرا» عنوانیه مفصل رقصیده سونلش اولدیغندن، صلاح الدین ابوی طرفندن ینه نفی او- لغش؛ و اورانک صاحبی طفکنکی مدح ایله، آلدینی جائزه لردن بر خلی مبلغ طوبلایه رق، اجرای تجارتیه باشلامشیدی. صلاح الدینک وفاتندن صکره، شامک محاسنی و غربتک مشاقفی و وطننه اولان شوق و اشتیا- قنی مصور اولان مشهور قصیده رایبه سنی یازه رق، ملک عادله تقدیم ایتکلله، شامه دخول ایتسنه مساعده اولمش؛ و بعده جزیره، عراق، خراسان، خوارزم، ماوراءالنهر، غزنه و هندستانه قدر بر سیاحت ایتدکدن صکره، شامه عودتله، اکابر عندنده فوق العاده حر- مت و اعتباره نائل اوله رق، حتی ملک معظمک اواخر سلطنتیه ملک ناصرک ابتدای سلطنتنده مسند وزارتق احراز ایتمشیدی. بعده ملک اشرف طرفندن عزل او- نه رق، بقیه عمرینی عزتده کچیرمش؛ و ۶۳۰ تاریخده وفات ایتمشدر. لغته دائر «مختصر الجمهره» عنوانیه بر اثری و «تاریخ العزیزی» اسمیه بر تالیفی وارد. دمشقدن نفیه کیدرکن سونلش اولدینی شو قطعه جمله اشعارنددر :

فصلام ابعدم الخافقه لم یترى ذنبا ولا سرقا
انفوا المؤذن من بلادکم ان كان یثنی کل من صدقا

ابن عیاش } (ابو جعفر احمد بن محمد کنانی)

لوب، ۵۵۲ تاریخده مرسیه ده طوغمش؛ و ۵۷۹ ده شرقه رحلقله، بر مدت حجاز و شامده اقامت ایتدکدن صکره، ۵۹۷ ده اندلسه عودت، و ۶۲۸ تاریخلرنده کوزلرینه عی کلهرک وفات ایتمشدر. حریرینک اشعارینه بعض نظیره لری و سائر اشعاروی وارد. — [ابونکر بن عیاش] ماده سنه دخی مراجعت.

ابن عیذون } (ابو علی اسماعیل بن قاسم القالی) مشاهیر نحاند او-

لوب، بصریون مذهبنه تابع و لغت و شعرده دخی ما- هر ایدی. ابن درید، ابو بکر انباری، قطبویه و درستیویه کی ائمه نحاندن اخذ ایتمشیدی. نحو و لغت و ادبیاته متعلق بر جوق تالیفاتق اولوب، باشلیجه لری شونلردر : «الامالی»، «البارع»، «کتاب المقصور و الممدود»، «کتاب فی الابل و نثا- جه»، «کتاب فی حلی الانسان و الخیل و شیائها»، «کتاب فعلت و افعلت»، «کتاب مقاتل الفرسان»، «شرح القصائد المعلقة». بونلردن «البارع» نام اثری ۵۰۰۰ ورقدن مرکب و حروف هجا ایله مرتب مکمل بر لغت کتابیدر. صاحب ترجمه ۲۸۸ تاریخده دیار بکرده طوغوب، بعده جزیره و عراق طولاشده. رق، ۳۰۳ تاریخده بغداده داخل اولمش؛ و بعده استماع حدیث ایچون، موصله کیدوب، ۳۰۵ تا- ریخنده بغداده عودتله، ۳۲۸ سنه سنه دکن اوراده قالبوب، تاریخ مذکورده اندلسه عزیمت ایتمش؛ و او- رانک ملکی بولسان ناصر عبدالرحن اموی طرفندن فوق العاده حرمت و تعظیم کورمش؛ و قرطبه ده توطن ایله، اندلس ادبا و شعراسیمله صحبت ایدهرک، و تدریس و افاده ایله مشغول اوله رق، ۳۵۶ تاریخده اوراده وفات ایتمشدر.

ابن عیشون } (الحاج ابو عامر —) اند-

اوانلی ادباسندن اولوب، بعض اشعاروی «قلاند العقیان» ده مسطوردر. شو ایکی بیت معاصری اولان کتاب مذکور صاحبی فتح بن خاتان قیسی به یازمش اولدینی بر قطعه سنددر :

کتب و لو وفیت بک حقہ
لما اقتصر کفی علی رقم قرطاس
ونابت عن الخط الخطا وتبادرت
فطوراً علی عینی وطوراً علی رأسی

ابن عینه { (ابو محمد سفیان — الهلالی)
الکنجی درجہ شد تابعین او۔

لوب، عن اصل کوفہ لی اولدینی خالدہ، مکہ مکرمہ
دہ اقامت ایش؛ وحدیث وتفسیر دہ وعلی الخصوص
احادیث نبویہ فی تفسیر ایتہ دہ ید طولی صاحبی او۔
لوب، ۷۰۰۰ حدیث شریف نقل وروایت ایشدر۔
زاهد ومتقی وصالح بر ذات اولوب، قورو آریہ
اکمیلہ تعیش ایتدیکی مشهوردر۔ نصیحت وموعظہ
قبیلندن یک چوق اقوال حکیمانہ سی واردر۔ ۱۰۷
تاریخندہ کوفہ دہ طوغوب، ۱۹۸ دہ مکہ دہ وفات
ایشدر۔ پدریک اون اوغلی اولوب، بونلرک بشی
محدثندن ایدی، کہ اک مشہور لری صاحب ترجمہدر۔
دیگر دردی محمد، ابراہیم، آدم وعمراندر۔ —
[حکم بن عینہ «مادہ سنہ دخی مراجعت بیوریلہ»]

ابن غانم { (علاءالدین علی بن محمد) دمشق
شامک مشاہیر ادبا وشعرا سندن
اولوب، ۶۸۰ تاریخندہ طوغوش، و ۷۳۷ دہ وفات
ایشدر۔ اوصاف ممدوحہ اصحابندن اولوب، خانہ سی
جمع علما وفضلا ایدی۔ شواہکی بیت جلہ اشعارندندر:

لقد نعتبنا والذی غاب محسود
وانت علی ما اخترت من ذاک محمود
حالتنا عملاً بعد بعدک محملاً
به کل شی ما خلا الاستر مفقود

— بونک برادری (شہابالدین احمد بن غانم)
واوغلی (جالالدین عبداللہ بن علی بن غانم) دخی
ادبا وشعرا دن ایدیلر۔

ابن غراب { (امیر سعدالدین ابراہیم بن
عبدالرزاق — اسکندرانی)

مصر امراسندن اولوب، پدری وجدی اسکندریہ
ناظری بولغفلہ، کندیس شہر مذکور دہ طوغوش؛
وبعدہ مصر اموالنہ ناظر اولان جلالالدین محمود
طرفندن قاہرہ بہ جلب اولنہرق، آز مدت ظرفندہ
ملک ظاهر برقوقک دیوان کاتبی اولمش؛ وملک مشار۔
الہک وفاتندن صکرہ ملک ناصرک زمانندہ بسبتون
ادارہ امور دولتی الینہ آلہرق، برادری فخرالدین
ماجدی دخی اسکندریہ دن جلبلہ، وزارتہ نصب،
بوتون مناصب دولتی پینلرنہ تقسیم ایشلردی۔ بو

صرہ دہ اموال کثیرہ ونفوذ واقتدار فوق العادہ
اکتساب ایدہرک، رتی وفتی امور ی بسبتون الینہ
آلمش؛ حتی بر آردلق ملک ناصری اسقاطلہ، برا۔
دری ملک منصوری اجلاس ایتدکدن صکرہ، تکرار
ملک ناصری تختہ اعادہ ایشیدی۔ برقوقک دیوان
کاتبی اولدینی وقت آنجیق یکر می باشندہ اولوب،
سکر۔ اون سنہ مسند اقتدار دہ قالدقندن صکرہ، ۳۰
باشنہ وارمہ دن ۸۰۸ سنہ سندنہ وفات ایدوب،
مثلی کورلمہ مش صورتدہ طنطنہ لی بر آلیہ دفن
اولمشدر۔

ابن الغریہ { (کثیر —) بنی نہشل قبیلہ
سندن بر شاعر اولوب،

وقت جاہلیتدہ کسب شہرت ایتدکدن صکرہ، شرف
اسلامہ مشرف اولمش؛ وکرک قبل الاسلام کرک بعد۔
الاسلام شعر سوباشدر۔ حضرت عمر فاروق (رضہ)
زمانندہ اقرع بن حابس و برادری قوماندہ سبلہ
طالقان وجوزجانہ سوق اولنسان عسکر میانندہ بو۔
لغفلہ، اورادہ شہید اولان مجاہدین اسلام حقندہ
مفضل بر مرثیہ سوباشدر، کہ شو برایی بیت
اوندندر:

سقی مزن السحاب اذا استقبلت
مصارع فتية بالجوزجان
الى القصرين من رستاق خوط
اباد هم هناك الاقرعان
وما لي ان اكون جزءت الا
حنين القلب للسبق الياني

ابن الغريق { (ابو الحسين محمد بن علی بن
عبدالله بن عبد الصمد بن

المہدی باللہ) خلقای عباسیہ اقباسندن اولوب،
بغداددہ زماننک رئیس المحدثینی ایدی۔ فوق العادہ
زہد وتقوا الیہ متصف اولدیفندن، (راہب بنی
العباس) لقبیلہ شہرت بولمشیدی۔ ۴۶۵ تاریخندہ
و ۹۵ باشندہ وفات ایشدر۔

ابن الغزال { [ابو جعفر بن غزال، امین
الدولہ بن غزال، ابراہیم

صالحی ومحمد بن غزال» مادہ لرینہ مراجعت بیوریلہ»]

ابن غصن { (ابو عبداللہ محمد بن ابراہیم
اشبیلی) عن اصل اندلس

جزیرہ الخضرا شہرندن اولان شداد بن اوس انصا۔
ری اولادندن اولوب، ۶۳۰ تاریخلرنہ اشبیلیہ دہ

طوغشدر. قرائت وفقده ید طولی صاحبی وزاهد
وصالح بر ذات اولوب، مکه ومدینه ویت مقدسه
قرائت درسی ویرمش، وقرائنه دأر «مختصر الکافی»
کی بعض اثرل یازدینی کی، معجزات نبی (صلعم)
حفده دخی بر تألیفی وردر. ۷۲۳ سنه سی او-
خرنده بیت مقدسه وفات ایتمشدر.

ابن فارس { [اجد بن فارس] ماده سنه
[مراجعت بیوریه]. }

ابن الفارض { (ابو حفص عمر بن علی) کبار
مشایخ صوفیه دن واولیاء }

اللهدن بر ذات اولوب، پدری عن اصل جمالی
اولدینی حالده، کندسی ۵۵۶ تاریخنده قاهرده
طوغش؛ و بر مدت حرم شریفده مجاور اولدقدن
صکره، مصره عودتله، جامع ازهرده مداوم
صلاة وعبادت اولوب، اکابرک صحبتنه اصلا
الثقات ایتمز، وبلکه کندیلرندن قاچار، وکیمسده
بر شی آماز ایدی. علوم دینه وحقیقت وتصوفده
بر بحر عرفان اولغله برابر، ارباب جذبه دن اولوب،
بعض غرائب احوالی وکرامات ومقاماتی مشهوردر.
حقایق صوفیه وکالات معنویه یمه متعلق اشعار وقصده
ندی چوق وغایت فصیح وبلغ اولوب، مرتب دیوانی
وارددر. بر قصیده تاییه سیله برده قصیده تاییه سی
مشهوردر. دیوانی وقصایدینی اکثر علما وادبا
شرح ایتمشدر. بو شرحلرک مکملی شیخ حسن
بورینک شرحیدر. «تاییه» سنه دخی بر چوق
شرحلر یازیلوب، حتی مولانا عبدالرحمن جامی دخی
فارسی العبارة شرحنی یازمشدر. فرغانینک قصیده
مذکوره یمه اولان شرحی مطبوعدر. ابن الفارض
۶۳۲ تاریخنده قاهرده ارتحال ایدوب، تربه سی
زیارتکاهدر.

ابن الفخار { (ابو عبدالله محمد بن علی
البیری) اندلسک اعظم ادبا }

ونحاتندن اولوب، نحو وقرائت وادبیات عربیه ده
شاطبی ووزیر ابن زمزک ولسان الدین ابن خطیب
کی مشاهیرک استنادیدر. ۷۵۴ تاریخنده وفات
ایتمشدر. — (ابو عبدالله محمد بن عمر بن الفخار) اسمده
قرطبه ملی بر ذات دها وارددر. که مستجاب الدعوه او-
لوب، اشعار ونوادر عربیه دخی واقف ایدی. ۴۱۹
تاریخنده وفات ایتمشدر. — مالقهلی (ابو عبدالله بن

الفخار) اسمده بر شاعر دخی وارددر، که تاریخ ولا-
دت ووفاتی معلوم اولیوب، شو قطعه «قلاند
العقیان» ده کوریلن جمله اشعارنددر:

استنکر شیب المفارق فی الصبا
وهل ینکر النور المفتح فی الفصن
اظنن طلاب المجد شیب مفرق
وان کنت فی احدى وعشرين من سن

ابن القرات { [ابن حنراه، ابو الحسن،
ابو الخطاب و ابو الفتح بن
قرات] ماده لرینه مراجعت بیوریه. }

ابن الفرضی { (ابو محمد عبدالله بن محمد
ازدی) اندلسک اعظم فقها
وادباستندن اولوب، قرطبه ده تولد ونشأت. و ۳۸۳
تاریخنده شرقه رحلتله. ایفای فریضه حج ایتمش؛
ومحمد مهدینک زماننده بلنسبه قاضیسی اولدقدن
صکره، بر برلرک قرطبه یمه ضبطلری صره سنه ۴۰۳
تاریخنده قتل اولتمشدر. «تاریخ علماء اندلس»
و «تاریخ شعراء اندلس» عنوانلریله ایکی قیمتدار
اثری و بر چوق اشعاری وارددر. شو ایکی بیت او
جمله دنددر:

اسیر الخطایا عند بابک واقف
علی وجسل مهابه انت عارف
یتخاف ذنوباً لم یغف عنک غیبها
ویرجوک فیها فهو راج وخائف

ابن فضل الله { (شرف الدین عبدالوهاب
بن جمال الدین) نسلی }

حضرت عمر فاروقه منتهی اولوب، مصرده ملک
ناصر بن قلاوونک سرکاتی اولمش؛ وبعده سرکا-
تبلکه دمشقه کوندریلوب. ۷۱۷ ده اوراده وفات
ایتمشدر.

ابن فضل الله { (ابو المعالی محی الدین
بن جمال الدین) آنف التز-

جهنک برادری اولوب، بو دخی ملک ناصرک سر
کاتی بولتمشدر. اختیارلغده قولاغی ایشیمز اولد-
یغندن، اوغلی شهاب الدین کندیسنه وکالت ایدر-
دیسده، موی الیه حدید المزاج اولدیغندن، بعض
معاملات سرکشانه ده بولغله، دیگر اوغلی علا-
الدین صغرسنیه برابر وکیل تعین اولتمشدی. صا-
حب ترجمه ۷۲۸ تاریخنده ۹۳ یاشنده وفات ایتمشدر.
ادیب ومنشی وشاعر بر ذات ایدی. شو قطعه جمله
اشعارنددر:

تضا حکمی لیلی فاحسب ثمرها
سعی البرق لکن این منہ فی البرق
واخفت نجوم الصبح بین تبسمت
فقطت بفرعها اشد علی الشرق

ابن فضل الله { (شهاب الدین ابو العباس
احمد بن محی الدین) آنف

الترجہ تک اوغلی اولوب، شعر وانشا وادیاتده عصر-
ینک فریدی اولدینی کبی، جغرافیا و تاریخ و تراجم
احوانده وعلی الخصوص مغول و ترک و هند تاریخلرنده
و هیئت واسطریلابده دخی ید طولی ساحج و فقه شا-
فعمیده مآذون ایدی. ۷۰۰ تاریخنده دمشقده طوغش.
و ۷۹۹ ده مصرده وفات ایتمشدر. حیثی وقت ملک
ناصرک سرکتابندنه پدرینه وکالت ایتمشدر. «فواضل
السمر فی فضائل آل عمر» عنوانیله ۴ جلددن مرکب
بر کتابی و «مسالك الابصار فی ممالك الامصار» عنوان-
نیله ۲۰ بیوک جلددن عبارت عایت نافع بر کتابی وار
در، که بر نسخہ سی آیاصوفیه کتبخانه سنده موجوددر.
مدح رسول الله (صلعم) حققنده «صبابة المشتاق» عنوان-
نیله بر تألیفی و «الدعوة المستجابة». «سفرة السفرة»،
«دعوة الباکی». «نقطه الساهر» و «نفحة الروض»
کبی بعض آثاری و بر طقم اشعاری واردر. (کاتب
دمشقی) اسمیله دخی معروفدر. — بونک برادری
(علاء الدین علی بن یحیی بن فضل الله) واونک اوغلی
(بدرالدین محمد بن علی بن فضل الله) مصرده سر
کاتبی ایتمشدر. بونلرک دخی بعض اشعارلری
وارددر.

ابن الفقيه { (ابو منصور عبدالواحد بن ابرا-
هیم) مشاهیر ادبا و محدثیندن
اولوب. ۵۶۱ تاریخنده موصله طوغش. و ۶۳۶
ده وفات ایتمشدر. اشعار رنقه سی دخی اولوب،
شو بیت او جله دندر :

ومن العیائب ان قلبی یشتی
شوقا الیک وانت فیه مقیم

— [«شهاب الاسلام» و «احمد بن فقیه هبدا-
نی» ماده لرینه دخی مراجعت بیوریله.]

ابن فورک { (ابوبکر محمد بن حسن) مشاهیر
(عبادن اولوب. علم کلام
و اصول فقه و نحو وادیاتده ید طولی صاحبی ایدی.
اصفهانلی اولوب، بر مدت عراقده تدریسله مشغول
اولدقدن صکره، نیشابور اهالیسی طرفندن جلب،

و کندیسنه بر مدرسه ایله بر خانه انشا اولنمش؛ و او.
راده تألیف و تصنیفله اوغراشوب، یوز قدر کتاب
یازمشدر. لاجل المناظره غزنه یه دعوت اولنوب،
عودندنه یولده تسیم اولنهرق، ۴۰۶ تاریخنده
وفات ایتمشدر.

ابن فوزجه { (محمد بن جد — بر و جردی)
(مشاهیر ادبا دن اولوب، ابو
الفتح ابن جنینک بعض آثارینه اعتراض یولی «الجنی
علی ابن الجنی»، «الفتح علی ابن الفتح» و «کتابت»
عنوانلی اثرلری و بعض اشعاری واردر.

ابن فولاد { (بنی بویه دولتی آدم لرندن او-
لوب، قزوین و الیلکنی
استحصال ایده مدیکندن، ۴۰۷ تاریخ هجریسند
خروجله، ری طرفلرنده اجرای فساد ایتدیکندن،
مجدالدوله ایله والده سی بر طاق محاربه لر دن صکره
کندیسنه اصفهان و الیلکنی و بر مکه مجبور اولمشدری.

ابن فهد { (شهاب الدین محمود بن سلمان)
(شام علما و ادبا سندن اولوب،
۶۴۴ تاریخنده دمشقده طوغش، ۷۵۵ ده وفات
ایتمشدر. «مقالة العشاق»، «منازل الاحباب»،
«حسن التوسل»، «اسنی المناخ فی اسنی المدائح»
عنوانلی تألیقات و بعض اشعاری واردر. شو ایکی
بیت بر مفصل قصیده سندنر :

هل البدر الاما حواه لثامها
اولصبح الاما جلاه ابتسامها
اولنار الامابدا فوق خدما
سناها و فی قلب المحب ضرامها

ابن القاسم { (ابو عبدالله عبدالرحمن —)
(امه فقیه مالکیه دن اولوب،
امام مالکک احساندن عالم و زاهد بر ذات ایدی.
فقه مالکی کتابلرینک که معتبرلر دن اولان «المدونه»
عنوانلی تألیفک صاحبیدر. ۱۳۲ تاریخنده طوغوب،
۱۹۱ ده مصرده وفات ایتمشدر.

ابن القاص { (ابوالعباس احمد بن ابی احمد)
(فقهاء شافعیه دن اولوب،
طبرستانده و قنک امامی ایدی. وعظ و تدریسده
مشغول اولوب. بعض سیاحتلر دخی ایتمشدر. بر
سیاحتلرک بری اثسند ۳۳۵ تاریخنده طرسوده
وفات ایتمشدر. مذهب شافعی اوزرینه «ادب القاضي»
عنوانلی بر کتابی، «دلائل القبله» عنوانیله بر مختصری،

فروع دائر « تلخیص » ی، فناویسی و « کتاب المواقیع » و « المفتاح » عنوانرله ایکی اثری واردر.

ابن قاضی بعلبک { [بدرالدین بن قاضی بعلبک] ماده سنه مراجعت بیورله.]

ابن القالون { (ابو عبدالله محمد بن یحیی) تونسه حکم سورن بنی حفص دولتی رجاندن اولوب، ابوبکر حفصینک حاجی ایدی. بعده ابو تاشقین طرفدن تونسه کوندریلن ابراهیم بن شهید انساب ایتیش؛ و مؤخرأ ابوبکر حفصی بن شهید ایله برابر توندن اخراج ایتیکله، برمدت طولاشدقدن صکره، ۷۲۸ تاریخده مقتولاً وفات ایتشد.

ابن قانع { (حافظ ابو الحسین عبدالباقی — بغدادی) مشاهیر علما و محدثیندین اولوب. « معجم الشیوخ » نام کتابک صاحبیدر. ۲۹۵ تاریخده طوغوب، ۳۵۱ ده بغدادده وفات ایتشد.

ابن قایماز ذهبی { (ابو عبدالله شمس الدین محمد بن احد) مشاهیر محدثیندن و اعظم مورخیندن اولوب. تراجم احوالده ید طولی صاحبی ایدی. (حافظ ذهبی) اسمیلله دخی معروفدر. « تاریخ الاسلام » عنوانیله ۲۰ جلددن مرکب معتبر بر کتابی، ینه ۲۰ جلددن عبارت « تاریخ النبلاء » اسمیلله بر تألیفی واردر. سائر تألیقاتک باشلیجه لرلی شونلردر: « الدول الاسلامیه »، « طبقات القراء »، ۲ جلددن مرکب « طبقات الحفاظ »، « بناء الرجال »، « تذهیب التهذیب »، ۳ جلد اوزرینه « اختصار تهذیب الکمال »، ۲ جلد اوزرینه « اختصار کتاب الاطراف »، « الکلاشف »، « اختصار التذهیب »، ۵ جلد اوزرینه « اختصار سنن البیہقی »، ۳ جلد اوزرینه « میزان الاعتدال فی نقد الرجال »، « المشتبه فی الاسماء والانساب »، « تنقیح احادیث التعلیق لابن الجوزی »، « المستحلی اختصار المحلی »، « الفتنی فی الکئی »، « المقتضی فی الضعفا »، ۲ جلد اوزرینه « العبر فی خبر من غیر »، ۲ جلد اوزرینه « اختصار المستدرک للحاکم »، ۱۰ جلد اوزرینه « مختصر تاریخ ابن عساکر »، ۲ جلد اوزرینه « مختصر تاریخ الخطیب

البغدادی »، « اختصار تاریخ نيسابور »، « الکبائر »، « تحریم الادبار »، « احبار السد »، « احادیث مختصر ابن الحاحب »، « توفیق اهل التوفیق علی مناقب الصدیق »، « نعم السمر فی سیره عمر »، « النبیان فی مناقب عثمان »، « فتح الطالب فی اخبار علی بن ابی طالب »، « معجم الاشیاء »، « اختصار کتاب الجهاد لابن عساکر »، « مابعد الموت »، « اختصار کتاب القدر للبیہقی »، « هالة البدر فی عدد اهل البدر »، « اختصار تقویم البلدان لابی الفداء »، « نقض الجعبه فی اخبار شعبه »، « قضی نهارک فی اخبار ابن المبارک »، « اخبار ابی مسلم الخراسانی »، ۶۷۳ تاریخده طوغوب، ۷۴۸ ده وفات ایتشد. آثار رینک اکثریسی پک قیمتدار اولوب. « میزان الاعتدال فی نقد الرجال » نام اثری هندستانک (لکنئو) شهرنده ۲ یوک جلد اوزرینه طبع اولمشدر.

ابن قتلش { (ابو منصور محمد بن سلیمان — مشاهیر) دبادن اولوب. عن اصل سمرقندلی اولدینی حالده. ۵۴۳ تاریخده طوغوش؛ و بغدادده خلیفهک حاجی اولوب. ۶۲۰ سنه سنده وفات ایتشد. قار و دامه ید اتلاسیله مشهوردر. شو قطعه جلد اشعار بندر:

تقول حلیق لما رائی لما رائی
وقد ازعمد عن وطنی غدوا
اقم واطلب مرامک من صدیق
فقلت لها یصیر اذا غدوا

ابن قتیبه { (ابو محمد عبدالله بن مسلم — مروزی) مشاهیر نحویوندن اولوب، علم لغتده دخی ید طولی صاحبی ایدی. بغدادده اقامت ایدوب. تألیفاتنی تدریسله مشغول اولمش؛ و بر آرهلقي (دینور) ده قاضی بولندیغندن دینوری نسبتیله دخی معروفدر. ۲۱۳ تاریخده بغدادده طوغوب، ۲۷۶ ده وفات ایتشد. باشلیجه آثاری شونلردر: « تلافی خالحدیث »، « آداب القرائة »، « ادب الکاتب »، « اصلاح غلط ابی عبیده »، « تأویل مختلف الحدیث »، « التفتیقه »، « تقویم اللسان »، « جامع لنحو الکبیر »، « جامع لنحو الصغیر »، « الجوابات الحاضر »، « کتاب فی دلائل النبوه »، « کتاب فی خلق الانسان »، « دیوان الکتاب »، « طبقات الشعراء »، « عیون الاخبار »، « کتاب فی علم غریب الحدیث والقرآن »، « کتاب الاشریبه »،

«كتاب الانواء»، «كتاب الخيل»، «كتاب الميسر والقداح»، «كتاب مشكلات القرآن»، «المعارف». اك مشهور اثری اولان بو صوك تألیفی تاریخه دأردر. **ابن قدامه** { (موفق الدین ابو محمد عبدالله بن احمد) مشاهیر علمادن او.

لوب، ۵۴۱ تاریخنده دمشقده طوغش؛ و تحصیل واستماع ایچون دوربلاد ایدره، بغدادده دخی بر مدت اقامتدن صکره، ۶۲۰ تاریخنده وفات ایتشد. خلاف و فرائض وفقه و اصولده و نحو و ادبیاتده ید طولی صاحبی اولدیغی کی، هیئت و نجوم و سائر فنوندن دخی بهره سی وار ایدی. تصانیف کثیره سی اولوب. باشلیجه لری شونلردر: «البرهان»، «مسأله العلو»، «الاعتقاد»، «ذم التأویل»، «المتحاش بین فی الله تعالی»، «فضل عاشوراء»، «فضائل العشر»، «ذم الوسواس»، «المشیخه»، «فقهه دائر ۱۰ جلد اوزره»، «المغنی»، ۴ جلد اوزره «الکافی»، «المقنع»، «العده»، «القوانين»، «الرقه والیاء»، «الهدایه»، «التبیین فی نسب القرشیین»، «الا-ستنصار فی نصب الانصار»، «نقعة الادیب فی الغریب»، «الروضة فی اصول الفقه»، «العلل للجلال».

ابن قدامه { (ابو محمد شمس الدین عبدالرحمن بن محمد) آنف الترجمه ک برادر-زاده سی اولوب. عمیجه سندن و سائر علمادن تحصیل علم ایله. عمیجه سنک «المقنع» عنوانلی اثرینه ۱۰ جلدون عبارت بر شرح یازمشدر. ۵۹۷ تاریخنده طوغوب، ۶۸۲ ده وفات ایتشد.

ابن قدامه { (شمس الدین محمد بن احمد) فقهاء حنبلیه دن و مشاهیر محدثین و مورخیندن اولوب. علم محدوده دخی ید طولی صاحبی ایدی. «تلخیص احادیث الاحکام لابن دقیق»، «تاریخ الخوارج»، «شرح تسهیل ابن مالک»، «کتاب محمد فی الحديث» عنوانلی تألیفات و سائر بعض آثاری وارد. ۷۴۴ تاریخنده وفات ایتشد.

ابن القریه { (ابو سلیمان ابوب بن زید) امی (اولدیغی حالد) فوق العاده فصاحت و بلاغته شهرت بولمش برآمددر. حتی کتب ادبیه ده محفوظ و مستور اولان سوزلرله محویون طرفندن استسعاد اولمشدر. روایت کوره حجاج یوسف (عین تمر) و البسنه الفاظ غریبه ایله و فوق

العاده بر بلاغته یازلمش بر مکتوب کوندروب، والی بونک مألفی آکلامدیغندن، صاحب ترجمه یه و قومش، و ابن القریه مکتوبک معنا سی و پردکن صکره، بنه او اسلوبده ودها بلیغ اولهرق بر جواب یازدیرمش؛ و حجاج بو جوابی کورنجه، فوق العاده بکنکله، یازدیران ابن القریه اولدیغی اوکر نه رک، کندیسنی یاننه جلب، وبعده عبدالملک بن مروانه تقدیم و توصیه ایتشیدی. مؤخرأ عبدالرحمن بن قیس کندی سچستانده عصیان ایتدیکی وقت، حجاج صاحب ترجمه یی اچیلکله مرقومک یاننه کوندردیکی حالد، عبدالرحمن بونی جبرأ یاننه آلیقومش؛ و کندیسنی بو زلدیغنده، ابن القریه طوتیلوب، حجاجک حضورینه کوتورلمش؛ وهر نه قدر مقام اعتذارده بر چوق خطبه لر و بلیغ سوزلر ایراد ایتش ایسه ده، فائده ایتوب، حجاجک امریله بیونی اوریلهرق، ۸۴ تاریخنده وفات ایتشد. کاتب اصفهانی بونک، لیلی و مجنون و ابن عقب کی، وجودی اولوب، موهوم بر شخصدن عبارت اولدیغی التزام ایدور.

ابن قرقه { (ابو سعید —) طیده و هندسه ماهر بر ذات اولوب، فاطمیوندن حافظ لدین اللهک خدمتنده بولنوردی. عسکر کروهی مشار الیه دن اوغلی حسنک قتلنی ایستملکله، بونک قتلنه آلت اتخاذ اولنان سمی صاحب ترجمه ترتیب ایتدیکندن، مؤخرأ حافظ لدین الله طرفندن اعدام اولمشدر.

ابن قریش { (قاضی صفی الدین ابو المجد عبدالرحمن بن عبدالعزیز) مشاهیر کتآبدن اولوب، صلاح الدین ابو یونک خدمت کتآبنده مستخدم ایکن، ۵۸۶ تاریخنده عکاده قتل و قدسده دفن اولمشدر. مصدره کی (قیساریه ابن قریش) قصبه سی بونک نامنه منسوبدر.

ابن قریه { (قاضی ابو بکر محمد بن عبید-الرحمن بغدادی) حاضر جوا بلقده و غایت لطیف نکته لر بولمده کی مهارت فوق العاده سیله مشهور اولوب، نکات و لطائف کتب نوادرده مسطور و مشهوردر. وزیر ابو محمد مهلبی یه منسوب ایدی. بعض قاضیلقلرده بولمشیدی. ۳۶۷ تاریخنده ۶۵ یاشنده وفات ایتشد.

خوارزمشاه همدانی ضبط ابدنجه، صاحب ترجمه‌ی مزارندن بالاجراج، باشخی قطع ایله، محاربه‌ده اولدیرمش کی خوارزمه کوندرمشدی.

ابن القصار { (سلیمان بن علی) بغدادک مشهور مغنیلرندن اولوب، بعض بسترلی واردر. حقنده وعلی الخصوص کاتب بلورینک جاریه سیله اولان معاشقه لرینه داتر بعض حکایات ونوادر منقولدر .

ابن القصیره { (ذوالوزارتین ابو بکر —) اوائلی کتاب ووزرا سندن اولوب، بعض رسائل بلیغه سیله اشعاری «قلاند العقیان» ده مسطوردر .

ابن قضیب البان { (السید عبدالله بن محمد سونیش اولدیغی «قصیده» دالیه «سیله و سائر اشعاریه شهرت بولمشدرد. ۱۰۰۶ تاریخنده وفات ایتشدرد. مرتب دیوانی واردر. مذکور قصیده سنک باشلانچی شودر:

املاً بنشر من مهب زرد
احیا فؤاد العاشق المنجود
وروی شذا خبر العقیق فقجرت
منه عیون الدمع فوق خدودی

شیخ عثمان عربانی بو قصیده یی شرح، وشیخ امین جندی تخمیس ایتشدرد.

ابن القطاع { (ابو القاسم علی بن جعفر سعدی) مشاهیر ادباندن او. لوب، علی الخصوص علم لغتده ائمدن معدوددر. ۴۳۳ تاریخنده صقلیه (یعنی سیجلیا) آطه سنده طو. غوب، جزیره مذکوره نك ایادی مسلیندن چیقمسی اوزرینه، مصره هجرتله، ۵۱۰ تاریخنده اوراده وفات ایتشدرد. لغته داتر «کتاب الافعال» و«کتاب انبیه الاسماء» عنوانلریله ایکی تألیفی اولدیغی کی، بری «الدرة الخطيرة في المختار من شعر شعراء الجزيرة» عنوانیه صقلیه، و دیگر «لمح المثلح» عنوانیه اندلس شعراسنک اشعار و تراجم احوالی جامع ایکی قیتمدار اثری واردر. اشعار رائقه سی دخی چوقدر.

ابن القطان { (ابو الحسین احمد بن محمد بغدادی) مشاهیر فقههای شا. فعیدن اولوب، بغدادده تدریسه مشغول اولمش؛

ابن قزمان { (ابو بکر —) اندلس وزرا وادباسندن اولدیغی «قلاند العقیان» ده مسطور و بعض اشعاری مذکور ایسه. ده، تاریخ ولادت ووفاتی ذکر اولنماشدر. هر حالده آلتنجی قرن هجری اوائلنده برحیات بولنش اولدیغی آکلشیلور.

ابن القس { (مسعود — بغدادی) مشاهیر اطبای اسلامدن اولوب، خلفای عباسیه نك اخیری اولان مستعصم خدمت طبابتده ایدی. مغول وقعه سندن صکره خانه سته فیانوب، وفاته قدر چیقمدیغی مرویدر.

ابن قسی { (ابو القاسم —) اندلسده مشایخ صوفیه دن اولوب، ادبیات و لغتده دخی بد طولی صاحبی ایدی. مریدان وتوا. بندن (مرابطین) نامیه بر فرقه تشکیل ایده رک، امور سیاسیه یه قاریشقی ایستمش ایسه ده، اوصره ده موحدین دولتی اندلسی ضبط ایتدیکندن، کنبدیسی دخی موحدینه تبعیت کوسترمکه مجبور اولمش؛ وکندیسنک وفاتندن صکره مرابطین زمهره سی میدان آکلشردرد. [«مرابطین» ماده سته مراجعت.] صا. حب ترجمه نك تصوفه متعلق «خلع النعلین» عنوانیه بر تألیفی واردر، که شیخ اکبر حضرتلری طرفسندن شرح اولنمشدرد.

ابن القصاب { (ابو عبدالله مؤید الدین محمد بن علی) دولت عباسیه ووزرا سندن اولوب، خلیفه ناصرالدین الملک زمانده خوارزمشاه سلجوقی زردینه سفارتله همدانه کوندر. یهرک، کنبدیسته خلیفه نك بر والیسی معامله سنی ایتک ایستدیکندن، بیلرند مزاحه وقوع بولدقن صکره، ناصرک توجه وامینتی قزانهرق، خوراسان و سائر ایران طرفلرینه کوندرملکه، اورالک احوالی اوکر ندکدن، ومعتبران اهالی بیننده احباب و طرفکیمر. لر پیدا ایتدکدن صکره، بغداده عودتله، خلیفه یی اورلری طوغریده کندی اداره سی آلتته آلمغه اطباع ایتدیکندن، بو ایشه کنبدیسی مأمور اولوب، مدت مدیده خوارزمشاهله و سائر طوائف ملوکلله محاربه ایده رک، بر چوق پرلری خلیفه نك داتره حکم واداره سته آلدقن صکره، ۵۹۲ تا. ریخنده همدانه وفات ایتمش؛ واون بش کون صکره

وفقه متعلق بر فاج کتاب یازمشدر. وفاتی ۳۵۹
تاریخنده واقع اولمشدر.

ابن القطان { (ابو القاسم هبة الله بن فضل)
بغدادك مشاهیر شعرا سندن

اولوب، علی الخصوص هجوده ولطائف وهزلیاته
ینظیردر. مرتب دیوانی واردر. علم حدیثه دخی
وقوف وانتسابی وار ایدی. (حیص بیص) نام شاعرله
ماجرالری ومهاجترلری مشهوردر. ۴۷۷ تاریخنده
طوغوب، ۵۵۸ ده وفات ایتشدر. شو ایکی بیت
جمله اشعارنددر:

یا اهل بغداد ان حیص بیص ای
بفعله اکسبتہ القزی فی البلد
هو الجبان الذی ابدی تشاجعه
علی جری ضعیف البطش والجلد

ابن قطنه { «جواس بن قطنه» ماده سنه
{ مراجعت بیوریه.]

ابن القفطی { «جمال الدین بن قفطی»
{ ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابن قلاقس { (ابو الفتوح نصرالله بن
{ عبدالله — النعمی الازهری)

مصر مشاهیر شعرا سندن اولوب، (قاضی اعز)
لقبیه دخی معروفدر. اشعاری غایت کوزل اولوب،
مدح اکابر حقنده قصیده لری وغزلیات وسائر اشعا
ری واردر. ۵۳۲ تاریخنده اسکندریه جوارنده
طوغوب، ۵۶۳ ده صقلیه یه، ۵۶۵ ده یمه سیاحت
ایتشیدی. صقلیه دن مصره عودت ایتک اوزره،
قیشین کمی به بندیکی حالده، فرطونه یه طوتیلوب،
روزگار کیکسنی یمه سیچلیا آطه می ساحانه آتمش
اولدینی کی، یمندن عودتنده دخی بندیکی کی بحر
احرده قیرلغله، یوزه رک قورتلوب، یمه جیلاق
عودت ایتشیدی. بو ایکی وقعه حقنده اولان قصیده
لری مشهوردر. ۵۶۷ تاریخنده مصرک عیذاب قصیه
سند و وفات ایتشدر. سودیکی بر سیاه جاریه حقنده
اولان شو قطعده سی جمله اشعارنددر:

رب سوداء وهی یضاه معنی
نافی المسک عندها الکافور
مثل حب العیون یحبه الناد
من سواداً وانما هو نور

ابن قلیته { (ابو العباس احمد بن محمد) یمن
{ ادباسندن اولوب، «الرشد
اللیب الی معاشره الحیب» عنوانی کتابک صا
حیدر. ۲۳۱ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابن القلیوبی { (علی بن محمد) اندلس شعرا.
سندن اولوب، اشارینک

لطافتیه وتشبیاته کی مهارتیه مشهوردر. عزیز
عیبدینک ربانی مدح، وظاهر عیبدینک اوائل
سلطنتنده وفات ایتشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعا
رندندر:

ولاضوء الا من هلال کاما
تفرق منه الغم عن نصف دلمج
وقد حال دون المشتی من شعاعه
ومیض کمثل الریق المترجج
کان الشری فی اواخر لیلها
تحیة ورد فوق زهر بنفسج

ابن القلیوبی { (کمال الدین احمد بن عیسی
{ العسقلانی) فقهاء شافعیه دن

اولوب، ابو اسحاق شیرازینک فروعه دائر اولان
«التنبیه» عنوانی کتابینی شرح، و «نهج الوصول
فی علم الاصول» عنوانیه بر کتاب تألیف ایتشدر.

ابن قلم { (ابو عبدالله حسن بن علی) ادبا
{ و شعرا دن اولوب، سبا صاحبی ابو
حیره یازمش اولدینی رساله ایله مشهوردر.

ابن قنبر { (حکم بن محمد — مازنی) دولت
{ عباسیه زمانده وایکنجی قرن
هجری واسطنده یتیشن مشاهیر شعرا دن اولوب،
بصرده طوغش، واوراده یشامشدر. مسلم بن ولید
انصاری نام شاعرله مهاجترلری وماجرالری مشهور
در. شو قطعده جمله اشعارنددر:

ویلی علی من اطار النوم وامتنعا
وزاد قلبي علی اوجاعه وجعا
ظنی اغر تری فی وجهه سرجا
یفغشی العیون اذا ما نوره سطعا

ابن قوسین { موصل مشاهیر اطبا سندن
{ اولوب، ابتدا یهودی ایکن:

بعده اهتدا ایتش؛ وبعدا اهتدا «مقاله فی الرد علی
الیهود» عنوانیه بر کتاب یازمشدر.

ابن القوطیه { (ابو بکر محمد بن عمر) یدری
{ اشبیلی اولوب، کنندیسی

قرطبه ده تولد ونشأت ایتشدر. لغت وادیات
وحديث وفقهده و تاریخ و اخبارده ید طولی صاحبی
ایدی. وعلی الخصوص اندلسک احوال تاریخیه سیله
علما وشعرا سنک احوالنه وقوف تامی وار ایدی.
«تصاریف الانفال»، و «کتاب المقصور والممدود»
عنوانلریله ایکی کتابی وسائر آثارله بعض اشعاری
وارددر. ۳۶۷ ده قرطبه ده وفات ایتشدر.

ابن قیس } [اشعث بن قیس، عبدالله بن قیس] و سائرہ مادہ لرینہ مرا۔
جعت بیوریلہ.]

ابن القیسرانی } (ابو الفضل محمد بن طاهر مقدسی) مشاہیر محدثیند
اولوب، ۴۶۷ تاریخندہ بیت مقدسہ طوغش؛
و استماع احادیث شریفہ مقصدیلہ، حجاز، شام،
مصر، فارس، خراسان و سائر طرفرہ مدت مدیدہ
سیاحتدن صکرہ، ہمدانہ اختیار اقامت، و تدریس
و تصنیفہ اشتغال ایتمشدر۔ باشلیجہ تألیقاتی شونلردر:
«اطراف الکتاب الستہ»، «اطراف الغرائب لدارقطنی»،
«کتاب الانساب». تصوفہ دائر بعض آناری و کوزل
اشعاری دخی وارددر. ۵۰۷ تاریخندہ، جحدن عودندہ،
بغداددہ وفات ایتمشدر۔ — اوغلی (ابوزرعہ طاهر
ابن القیسرانی) دخی محدثیندن اولوب، پدرینک
و قاتندن صکرہ ہمدانہ تدریس، و ۵۶۶ تاریخندہ
وفات ایتمشدر.

ابن القیسرانی } (شرف الدین ابو عبدالله محمد بن نصر) حضرت
خالد بن ولیدک نسلندن اولوب، ۴۷۸ تاریخندہ
عکادہ طوغش، و ۵۴۸ دہ دمشقہ وفات ایتمشدر.
مشاہیر شعاردن اولوب، ادبیاتہ ید طولی صاحبی
اولدینی کی، ہیئت و نجومدن دخی خبری وار ایدی.
شاعر ابن النیر ایلہ ماجرالری سبقت ایتمشدر. اشع
ری غایت سلیس و لطیف اولوب، مرتب دیوانی
وارددر. سسی پک کوزل بر مغنی حقندہ سونلش
اولدینی شو قطعہ جملہ اشعارنددر:

والله لو انصف العشاق انفسهم
قدوك منها بما عزوا واماسانوا
ما انت حين تغني في عجا لسم
الانسيم الصبا والقوم اغصان

ابن کثیر } مشاہیر قراءدن و طبقہ ثانیہ
تابعینندن اولوب، ۴۵ تاریخندہ
مکہ مکرمہ دہ طوغش، و ۱۲۰ دہ وفات ایتمشدر.
— [«ابو الفدا» مادہ سنہ دخی مراجعت بیوریلہ.]

ابن کج } (قاضی یوسف بن احمد دینوری)
فقہاء شافعیہ ائمہ سندن اولوب،
وطنی اولان دینورہ تدریس و افادہ ایلہ اوغراشمش؛
و ۴۰۵ تاریخندہ مقتولاً وفات ایتمشدر. فقہہ دائر
بر قایح تألیفی وارددر.

ابن کرابا } (ابو سالم —) ملاطیہ طائفہ
یعقوبیہ سندن اولوب، ملوک
سلجوقیہ دن علاء الدین کیقبادک طیبی و ندیمی ایدی.
طبہ شہرکی اولیوب، آنجق حکمدار مشارالہیک
فوق العادہ نظر محبت و التفانہ مظهر اولدیغندن،
اصلاً یانندن ایرمازدی. حتی بر کون سفر اثناسندہ
علاء الدینک معیتندہ کیمہ مش اولدیغندن، مشارالہ
مخصوص آدم کوندرہ رک، ایستمش؛ و آنجق صاحب
ترجہ انتظار اولنان کون واصل اولہ میوب، ایرتسی
کون کیندیگندن طولای، افندیسنک اغبرارینی کور.
رحمہ، مأیوسینندن زہر ایچوب، وفات ایتمشدر.

ابن کرلیت } (ابو احمد حسین بن اسحاق)
مشاہیر طبیعیوندن اولوب،
علم کلام و ادبیاتہ دخی و قوفی وار ایدی. فلاسفہ
مذہبنہ تابع اولوب، فلسفہ و طبیعیاتہ دائر پک چوق
کتابلر اوقومشدی. ثابت بن قرہ بہ قارشی بر ردیہ.
سی، «مقالہ فی الاجناس و الانواع» عنوانیلہ بر
اثری و ارتفاعدن اول کوندوزین ساعت قاج اولد.
یعنی آکلامق اصولی حقندہ بر کتابی وارددر. ابن
ابی اصیبہ عراق و جزیرہ اطباسی صرہ سندہ ذکر
ایدوب، آنجق تاریخ ولادت و وفاتی بیان ایتمیور.
ابن کریب } (محمد بن علاء — ہمدانی)
کوفہک مشاہیر حفاظ
و محدثینندن اولوب، ۲۴۳ تاریخندہ وفات، و وصیتی
اوزرینہ، کتابلری دفن اولتمشدر.

ابن کزورا } دردنچی قرن ہجری مشاہیر
اطباسندن اولوب، بغداددہ
یاشامشدر.

ابن کشکریا } دردنچی قرن ہجری اطباء
مشہورہ سندندر.

ابن الکلاس } (علی بن محمد) شامک یدنجی
قرن ہجری ادبا و شعرا سندن
اولوب، بعض تعلیقات و مجوعاتی و برطاقم اشعاری
وارددر. ۷۰۳ تاریخندہ وفات ایتمشدر.

ابن الکلبی } (ابو المنذر ہشام بن محمد)
مشاہیر نسابیندن اولوب،
علم انسابدہ ید طولی صاحبی ایدی. بو علدہ «الجمہرہ»
عنوانیلہ غایتلہ مقبول و مشہور بر تالیفی اولدینی کی،
تصنیفات سائرہ سی دخی چوق اولوب، باشلیجہ لری
شونلردر: «حلف عبدالمطلب و خراعه»، «حلف

ابن کمال } یاخود ابن کمال پاشا [«کمال پاشا»
(زاده، ماده سنه مراجعت بیوریه.)

ابن کناسه } (ابو یحیی محمد —) دولت
(عباسیه شعراسندن اولوب،

کوفه ده تولد و نشأت ایتشدرد. مشهور ابراهیم بن
ادهم دایسی ایدی. (دنانیر) اسمنده غایتله ادبیه
و شاعره بر جاریه سی اولدینی، وادبا و شعرای زمانک
بو قیرله مباحثه و مشاعره یه پکمانل اولدقلمرویدر.
ابن کناسه ۲۰۷ تاریخنده وفات ایتشدرد. شو ایکی
بیت مذکوره دنانیرک وفاتی اوزرینه سولیش اولدینی
بر مرثیه سندندر:

الحمد لله لا شریک له یالیت ماکان منک لم یکن
ان یکن القول قل فیک فما الحسنى غیر شدة الحزن

ابن الکیزانی } (ابو عبدالله محمد بن ابرا-
(هم) مشاهیر شعرا دن وز-

هاددن اولوب، مصرده تولد و نشأت، و ۶۲۵ هـ
ریخنده وفات ایتشدرد. اکثر اشعار ی زهده متعلق
اولق اوزره، مرتب دیوانی واردر. شو بیت جمله
اشعارندرد:

واذا لاق بالعبس غرام
فکذا الوصل بالحبیب یلیق

ابن کیسان } (ابو الحسن محمد بن احمد —
(البقداری) مشاهیر نحاتدن

اولوب، ثعلب و مبرد کی مشاهیردن اخذ و قرائت
ایتمش؛ و بصریون ایله کوفیون مذهبلرینه ویتلرنده کی
اختلافاته واقف اولمشیدی. بو اختلافات حقنده بر
کتاب مخصوص تألیف ایتدیکی کی، «تلقیب القوافی»،
«علل النحو»، «غریب الحدیث»، «مصایح الکتاب»،
«معانی القرآن» عنوانی تصنیفات و سائر بعض مؤ-
لفاتی واردر. ۲۹۹ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابن لال } (ابوبکر احمد بن علی) مشاهیر
(محدثندن و فقهای شافعیه دن او-

لوب، عن اصل (رودراورلی) اولدینی حالده، همدانه
هجرتله، اورانک مفتیسی اولمشیدی. ولادتق ۳۰۸
سنه سنده و وفاتی ۳۹۸ ده واقع اولشدرد. «کتاب
السنن»، «معجم الصحابه» و «ملا بسع الملکف جهه»
عنوانلریله اوج تألیفی و سائر بعض آثاری واردر.

ابن لب } (ابو سعید فرج بن قاسم) اندلس
(مشاهیر علما و شعراسندن اولوب،

۷۰۱ تاریخنده غرناطه ده طوغش، و ۷۸۲ ده وفات

الفصول»، «حلف تمیم و کلب»، «کتاب المناقرات»،
«بیوتات القریش»، «فضائل قیس عیلان»، «کتاب
الموردات»، «بیوتات ربیعہ»، «کتاب الکئی»،
«شرف القصی و ولده فی الجاهلیة و الاسلام»، «القاب
قریش»، «القاب البین»، «کتاب المثالب»،
«کتاب التوافل»، «کتاب ادعا معاویة زیاداً»،
«اخبار زیاد بن ایسه»، «صنائع قریش»، «کتاب
المشاجرات»، «کتاب المعانیات»، «کتاب ملوک
الطوائف»، «کتاب ملوک کنده»، «کتاب افتراق
ولد نزار»، «کتاب تفریق الازد»، «کتاب
طسم و جدیس» و سائر. مجموع تألیفات ۱۵۰ عدد
دن زیاده اولوب، اک مشهورلری علم انسابه مثلی
اولیان مذکور «جهره» ایله یننه انسابه دائر
«المنزل» و «الموجز» عنوانی اثرلری و مأمون
خلیفه نکه نامنه یازمش اولدینی «الفرد» ایله جعفر
بر مکی نکه نامنه تألیف ایتدیکی «الکتاب الملوک»
عنوانی کتابلریدر، که جمله سی انسابه دائردر. ۲۰۴
تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابن کلس } (ابوالفرج یعقوب بن یوسف)
(فاطمیو بدن عزیزک وزیر ایدی.

عن اصل بغدادلی اولوب، یهودی المذهب ایدی. ۳۳۱
تاریخنده پدریله برابر مصره رحلت ایدرک، کافور
احشیدینک بعض رجالنه و بعده کندیسنه انتسابله،
امور حسابیه سنه و کتابته مأمور اولمشیدی. روایت
کوره او صرده شرف اسلامله مشرف اولشدرد.
بعده کافورک وفاتسنده، وزیر ی ابوالفضل جعفر بن
فرائک ذاتاً صاحب ترجه یه غرض و حسدی اولدیغندن،
کندیسی حبس ایتش ایسه ده، ابن کلس اموال
کثیره اکتساب ایتش اولدیغندن، رشوت و یررک،
کندیسی قور تارمش؛ و قور تلنجه، مغربه کیدرکن،
مصری ضبط ایتکه لککده اولان معز عبیدی یه راست
کلرک، معیتنده عودت ایتش؛ و معزک رجال و مقر-
بینندن اولوب، فوق العاده نفوذ و اقتدار کسب
ایتدکن صکره، معزک اوغلی عزیزک زماننده، ۳۶۸
تاریخنده مسند وزارتق احراز ایتشدرد. دائره سی
مجمع علما و فقها اولوب، خوان نعمتی عومه آچیق
ایدی. ۳۷۳ تاریخنده عزیزک توجهنی غائب ایدوب،
حبس اولنش ایسه ده، بر سنه صکره اطلاق و مقام
وزارته اعاده اولنش؛ و ۳۸۰ تاریخنده وفات ایتشدرد.

اجتهد. مدرسة نصريه تدرّس علوم اجتهد. مشهور فتاوىسى وبعض تصنيفاتيله اشعار لطيفهسى واردر. شو ايكى بيت جملۀ اشعارنددر :

خذوا للهوى من قلبي ما ابني
فما زال قلبي كله للهوى رقاً
دعوا القلب يعلّى في لظى الوجد تاره
فناز الهوى الكبرى وقلبي هو الاشقى

ابن اللباد { (موفق الدين عبد اللطيف بن يوسف) مشاهير علماء وحكّماى

اسلامدن اولوب، لغت وادبيات وحديث وسائر علوم وفنونك كافه سند عالم وطبده دخى ماهر ايدى. ٥٥٥ تاريخنده بغدادده طوغوب، ٦٢٩ ده اوراده وفات اجتهد. شام، مصر، قدس وسائر ممالكه بلاد رومه مدت مديده سياحت، وعلوم متنوعه تدرسيه اشتغال اجتهد. تصنيفاتى بك چوق اولوب، باشليجه لرى شونلردر: «غريب الحديث»، بنه حديثه متعلق «المجرد»، «الواضحة في اعراب الفاتحة»، «كتاب الالف واللام»، «شرح بانث سعاد»، «ذيل الفصيح»، «خمس مسائل نحوية»، «شرح مقدمة ابن بابشاذ»، «شرح الخطب النبائية»، «شرح سبعين حديثاً»، «شرح اربعين حديثاً طيبة»، «الرد على فخر الدين الرازى»، «تفسير سورة الاخلاص»، «شرح نقد الشعر لقدامه»، «قوانين البلاغة»، «الانصاف بين ابن برى وابن الحشاش في كلامهما على المقامات»، نحوه دائر «قصة العجلان»، «اختصار العمدة لابن رشيق»، «مقدمة الحساب»، «اختصار كتاب النبات»، «اختصار كتاب الحيوان»، «اخبار مصر»، «الافادة في اخبار مصر»، «مقالة في الرد على اليهود والنصارى»، «مقالة في النفس»، «مقالة في العطش»، «مقالة في السقنقور»، «مقالة في العلم الالهي»، «الجامع الكبير في المنطق والطبيعي والالهي»، ١٠ جلد اوزره «زهاء»، «شرح الراجون برحهم الرحمن»، «اختصار الصناعتين للعسكري»، «اختصار مادة البقاء للشمسي»، «بلغة الحكم»، «مقالة في الماء»، «مقالة في الحركات المعتاضه»، «مقالة في العادات»، «الكلمة في الربوبية»، «مقالة في حقيقة الدواء والغذاء»، «مقالة في التأدي بصناعة الطب»، «مقالة في الراوند»، «مقالة في الخنطة»، «مقالة في الجحرا»، «آرسطو وجالينوسك اخلاق حقنده ابن رضوانه فارشى

مقالة رديه، «تعقيب حواشى ابن جيع على القانون»، «مقالة في الخواس»، «مقالة في الكلمة والكلام»، «كتاب الشيعة»، «نحفة الامل»، «الحكمة الكلامية»، «كتاب الدرناقي»، «حواش على كتاب البرهان للفارابي»، «حل شى من شكوك الرازى على كتب جالينوس»، «مقالة في ميزان الادوية والادواء من جهة الكيفيات»، «مقالة في تعقب اوزان الادوية»، «مقالة في النفس والصوت والكلام»، «مقالة في تدبير الحرب»، «جواب مسئلة ذبح الحيوان وقتله وهل ذلك سائق في الطبع وفي العقل كاهو سائق في الشرع»، «مقالة في المدنية الفاضلة»، «مقالة في العلوم الضارة»، «رسالة في الممكن»، «مقالة في الجنس والنوع»، «الفصول الاربعة المنطقية»، «تهذيب كلام افلاطون»، «مقالة في كيفية استعمال المنطق»، «مقالة في القياس»، «كتاب في القياس»، «السمع الطبيعي»، «شرح الاشكال البرهانية»، «مقالة في تزييف الشكل الرابع»، «مقالة في تزييف مايعتقده ابن سينا»، «مقالة في القياسات المختلطات»، «مقالة في تزييف المقاييس الشرطية»، «مقالة في ابطال الكيمياء عند الحكماء»، «كتاب القوتنج»، «مقالة في البرسام»، «مقالة في الرد على ابن الهيثم»، «مقالة في اللغات وكيفية تولدها»، «مقالة في القدر». بونلردن ماعدا برطاقم كتب طبيه في تلخيص واختصار اجتمش، وكندى ترجمه حالى دخى يازمشدر.

ابن اللبان { (ابو عبدالله بن محمد) عن اصل اصفهانلى اولوب، مصر علماسندن

وفقهائ شافعيه دندر. «الروضة» عنوانلى كتابك مؤلفيدر. ٤٤٦ تاريخنده وفات اجتهد.

ابن اللبان { (شمس الدين ابو عبدالله محمد اسعردى) مصر علماسندن ومشا

هير محدثيندن وفقهائ شافعيه دن اولوب، اكثر فنونده وعلى الخصوص علوم دينيه يد طولى صاحبي ايدى. امام محمد بن ادريس شافعينك تأليف اجتمش اولديغى «كتاب الام» عنوانلى اثرى صره قويوب، ابواه تقسيم ايدن بوزات اولديغى كبي، «ازالة الشبهات عن الايات والاحاديث المشتهات»، «تريه الامه»، «كتاب رد التشابه الى المحكم»، «مشابه القرآن» عنوانلريه بر قاج كتاب دخى يازمشدر. ٧٤٩ تا ريخنده وفات اجتهد.

{ ابن اللبانه } (ابوبکر محمد بن حبیب النخعی)
اندلس ادب و شعر اسندن اولوب،
« مناسک الفتنة »، « نظم السلوك في وعظ الملوك »
و « سقيط الدرر و لقيط الزهر » عنوانی کتابلرک صاد
حبیدر. ناصرالدوله ک زمانده میورقه کیدوب،
۵۰۷ تاریخنده اوراده وفات ایتشد. اشعار راقه
سی واردر. — اندلس شعر اسندن (ابو الحسن ابن
اللبانه) اسمده دیگر بر شاعر دخی واردر، که « نفع
الطبيب » ده بر جوق اشعار میستور اولوب، آنجی
تاریخ ولادت و وفات مذکور دکلدر.

{ ابن البودی } (شمس الدین ابو عبدالله محمد
بن عبدان) مشاهیر اطباء
اسلامدن اولوب، طبده ماهر و حاذق اولدیگی کی،
علوم حکیمده دخی زماننک فریدی ایدی. شامده
تولدایدوب، بعده بلاد عجمه سفر ایدرک، همدانده
وسائر طرفلرده مشاهیر علمادان اخذ و قرائت، و آذر
زمان ظرفنده اکثر علوم و فنونده تمیز، و طبابتده
کسب شهرت تامه ایتمشیدی. صلاح الدین ایوبینک
اوغلی ملک ظاهر غیاث الدین انتسابله، رئیس الاطباء
اولوب، ملک مشارالیهک وفاتنده حبلده اقامت
ایتمش؛ و ۶۱۳ تاریخنده دمشقده کیدوب، (بجارتان
نوری) اسمیه معروف اولان بیوک خسته خانیه مأمور،
وفن طبیک تدریسله مشغول اولمش؛ و ۶۲۱ ده ۵۱
یاشنده وفات ایتشد. « الزی المعتمد فی معرفه القضاء
والقدر »، « شرح کتاب المختص لابن الخطیب »،
« رساله فی وجع المفاصل »، « شرح کتاب المسائل
لحنین بن اسحاق » عنوانی کتابلرک صاحبدر.

{ ابن البودی } (صاحب نجم الدین ابو ذکریا
یحیی بن شمس الدین) آنف
الترجمهک اوغلی اولوب، طب و حکمت و سائر علوم
و فنونده پدرینی یکدیکی کی، شعر وادیانده دخی
مهارت تامه سی وار ایدی. حبلده طوغوب، صبی
اولدینی خالد، پدریه برابر دمشقده کیتمش؛ و اوراده
تحصیل علوم و فنون ایل، طبده تفرد و تمیز ایتدکن
صکره، ملک منصور ابراهیم بن شیرکوه انتسابله،
طیبی اولمش؛ و ۶۴۳ تاریخنده ملک مشارالیهک وفات
اوزرینه، مصره عزیمتله، ملک صالح نجم الدین ایوبی
به انتساب ایتمش؛ و مشارالیه طرفندن حسن قبول
کوروب، اسکندریهده دیوان نظارته تعیین اولمش؛

و بر مدت صکره بنه بو، اوموریتله شامه نقل اولمشیدی.
غایت فصیح و بلیغ منشائی و اشعار راقه سی واردر.
تالیفات معروفه سی بروجه آیدر: « مختصر الکلیات
من کتاب القانون لابن سینا »، « مختصر کتاب المسائل
لحنین بن اسحاق »، « مختصر کتاب الاشارات و التنبیات
لابن سینا »، « مختصر کتاب عیون الحکمة لابن سینا »،
« مختصر کتاب المختص للرازی »، « مختصر کتاب
المعاملین فی لاصولین »، « مختصر کتاب اقلیدس »،
« مختصر مصادرات اقلیدس »، « کتاب البغات فی
الحکمة »، « آفاق الاشراف فی الحکمة »، « المناهج
القدسیة فی العلوم الحکمیة »، « کافیه الحساب فی علم
الحساب »، « غایة الغایات فی المحتاج الیه من اقلیدس
و المتوسطات »، « تدقیق المباحث الطبیة فی تحقیق
المسائل الخلافیة »، « مقالة فی البرشتا »، « ایضاح
الرأی السخیف من کلام الموفق عبداللطیف »، « غایة
الاحکام فی صناعة الاحکام »، « الرسالة السنیة فی شرح
المقدمة الطرزیه »، « الانوار الساطعات فی شرح الآیات
البینات »، « نزهة الناظر فی المثل السائر »، « الرسالة
الکاملة فی علم الجبر و المقابلة »، « الرسالة المنصوریة
فی الاعداد الوفیقه »، « الزاهی فی اختصار الزیج الشاهی »،
« الزیج المقرب المبنی علی الرصد المجرب ».

{ ابن لؤلؤ } (ابو عبدالله محمد بن علی) اندلس
ادب و شعر اسندن اولوب، حصن
قارشده خطیب ایدی. ۷۵۰ تاریخنده طاعوندن
وفات ایتشد. شوایی بیت جلله اشعار راقه سندندر:

ومن لم یتم قبل الممات فاته
یراغ بهول بعده ویراغ
فیارب و فقی الی ما یمکون لی
به للذی ارجو ک منه بلاغ

{ ابن لهیعه } (ابو عبدالرحمن عبدالله —)
محدثندن اولوب، دولت عیال
سیه طرفندن مصر قاضیلغی ایلک احراز ایدن ذات
اولغله، ۱۵۵ تاریخنده نصب اولمش، و ۱۷۴ ده
وفات ایتشد.

{ ابن لیون } آلتیجی قرن هجری اواخریله یدنجی
قرن هجری اوائلنده میسده
حکومت سورن و صلاح الدین و سائر ملوک ایویه
ایله خیلی محارباتده بولنش اولان حکمدار (لیون) .
عرب تاریخلرنده وریلن اسمدر. « لیون » ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

«المؤتلف تكملة المختلف» عنوانی کتابتکلمه سی
اولوب، خطیبک کتاب مذکورى دخی دارقطنینک
«المختلف والمؤتلف» عنوانی اثریله عبدالغنی بن
سعیدک «مشتبه النسبة» عنوانی تألیفک تكملة سیدر.
صاحب ترجمه ۷۰ء تاریخندن صکره جرجانده
کندی خدمتجیلری طرفندن قتل اولغشدر. اشعار
راقه سی دخی اولوب، شو قطعه او جله دندر:

قوص خیامک هن ارض تهان بها
وجانب السذل ان السذل یجتنب
وارحل اذاکان فی الاوطان منقصة
فاللسندل الرطب فی اوطانه حطب

ابن ماکولا } (ابو علی حسن بن علی) آل
بویه دن جلال الدوله تک

وزیری اولوب، بر طاقم رسوم وتکالیف ایجاد
و طرح ایتمیکنندن، عموک نفرتی قزانشیدی.
بونک اوزرینه ۱۹ء تاریخنده وزارتدن عزل او-
لغش ایسه ده، ۳۱ء سنه سنده بته وزارتق احرار
ایله، بصره ی ضبط ایتمک اوزره، ابوکالیجاره وکاله
بصره محافظی بولنان ابو منصور بختیار ایله ایتمیکی
دکتر محاربه سنده اسیر دوشوب، بعده اطلاق او-
لغش ایسه ده، بته اوسنه بیلنرنده رابطه بند فسق
وفساد اولان بر جاریه سیله بر کوله سی طرفندن قتل
اولغشدر.

ابن مالک } (ابو عبدالله جلال الدین محمد بن
عبدالله) مشاهیر محیو بوندن

و کبار ادبایان اولوب، صرف ونحو ولغته بظنیر
اولدینی کبی، اشعار عربی دخی واقف اولوب، بو
اوج علده استشهدا مقامنده از بردن بر چوق اشعار
مشاهیر ایرادینه مقتدر ایدی. اندلسک (جیان الحریر)
(قصیه سنده ۶۰۰ء تاریخلرنده طوغوب، بعده شرقه
رحلتله، عصرینک مشاهیر علماسندن اخذ وقرائت
وعلی الخصوص لسان عربینک غوامض وحقایقنه وا-
صل اولقی ایچون، پک چوق جهد وغیرت ایدره ک،
فضل وکالیله کسب شهرت ایتمش؛ ودمشقه مدرسه
عادلیده تدریسه وامامتله اشتغال ایتمشدر. او وقت
دمشقه قاضی القضاة بولنان مورخ مشهور ابن خلکان
صاحب ترجمه بر درجه ده حرمت و رعایت ایدر-
دی، که بعدالصلات هر کون کندیسینی جامعدن خا-
نه سنه قدر تشیع ایتمکی عادت ایدمشیدی. ابن مالک
اندلسده ایکن مالکی ایدیه ده، شرقه هجرت ایتمکدن

ابن ماء السماء } (عباده بن عبدالله) اندلسک
مشاهیر شعرا سندن او-

لوب، دولت عامریه تک رئیس الشعرا سی ایدی. اندلسده
کندیندن برآز اول ایجاد ایدلمش اولان موشحات
اصولنی ده ایلری به کونورمش، وپک چوق اشعار
راقه سولشدر. ۱۹ء تاریخنده (جالقه) ده وفات
ایتمشدر. شو ایکی بیت جله اشعارندندر:

وامیر علی نوب الزمان وان رمت بك فی المهاک
والی السذی اغنی واقفی اضرع وسله صلاح حالک

ابن ماجه } (ابو عبدالله محمد بن یزید -
کبار ائمه محدثیندن اولوب،

صحاح سنه تک بری اولان و «سنن ابن ماجه» اسمیه
معروف بولنان کتاب معتبرک صاحبیدر. ۲۰۹ء تا-
ریخنده قزوینده طوغوب، بغداد، بصره، کوفه،
شام، مکه، مصر، وریه سیاحتله، زمانتک مشاهیر
محدثیندن قرائت واستماع ایدره ک، حدیثه متعلق او-
لان علوم شریفه تک کافه سنده تفرد وتمیز ایتمش؛
وتفسیر وتاریخنده دخی ید طولی صاحبی اولوب،
حدیثه متعلق اولان کتاب مذکور دن بشقه بر
تفسیر شریف ایله بر کوزل تاریخ و قزوینک تاریخی
دخی یازمش؛ ۲۷۳ء تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابن المارستانیہ } (ابو بکر عبدالله بن علی)
اطبای حاذقه دن اولوب،

حدیث و ادبیات وتاریخنده دخی ید طولی صاحبی
ایدی. بغدادده (جمارستان عضدی) دینلن خسته-
خانه تک مدیر و سرطیبی اولوب، بعده عزل، وایکی
سنه حبس اولغشیدی. ۵۹۹ء تاریخنده سفارتله تقلیسه
کوندریلوب، عودنده یوله وفات ایتمشدر. بر
طاقم بلیغ خطبه لری واردر، ونا تمام قالمش مفصل
بر بغداد تاریخی یازوب، «دیوان الاسلام الاعظم»
تسمیه ایتمشدر.

ابن ماکولا } (امیر سعدالملک ابو نصر علی
بن هبة الله عجمی) مشاهیر

محدثیندن وادبایان اولوب، ۴۲۱ء تاریخنده (عکبرا)
ده طوغش؛ و عراق وشام وخراسان مشاهیر علما-
سندن اخذ وقرائتله، بر طاقم تألیفات نافعه یاز-
مشدر. آثارینک اک مشهور و معتبری اسماء رجال
حدیثی جامع اولان «الاکمال» عنوانی تصنیفیدر، که
مشهور تاریخ بغداد صاحبی خطیب بغدادینک

۵۸۸ تاریخچه ۵۳ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابن محاسن { [تاج الدین بن محاسن] }
[ماده سنه مراجعت بیورله.]

ابن محرز { (ابو الخطاب مسلم) حجازک اواد. }
نل اسلامده پیتشن مشهور

مغیبلردن اولوب، گاه مکه مکرمه وگاه مدینه منوره ده اقامت ایدردی. پدری عن اصل فارسلی اولوب، کندیسلی دخی فارسه وشامه سیاحتله فرس وروم مقاملرینی تعل ایدرهک، بعده او مقاملری اشعار عربیه تطبیقله، کندینه مخصوص بر طاقم الحان ایجاد ایتمشیدی. آنجق کندیسلی اختلاطدن منقطع اولوب، علی الخصوص اکابره تقرب ایتمدیکندن، الحاقی اوکرندی بر محنک جاریه سی طرفدن اشاعه اولنمشیدی.

ابن محم { (عوف — خزاعی) مشاهیر ادبا }
و شعرا دن اولوب، امرای عبا.

سیه دن طاهر بن حسینته انتساب ایتمشیدی. مشارالیه صاحب ترجمه بر صورتده مجبور اولمشیدی، که او. توز سنه یاندن آرمیوب، بیچاره شاعر، اهل وعیا. لئی کورمک اوزره، وطنه کیمکه اذن آله مامشیدی. طاهرک وفاتنده اوغلی عبدالله ابن محلی دهها زیاده التزام ایدوب، پک چوق نعمت واحسانه قائل ایتمشیدی. عبدالله ابن طاهر خراسان والیسی او. لوب، ۲۲۰ تاریخچه او طرفه کیدرک، ابن محم وطنه کیمکه اذن آله بیلش ایسه ده، اهل وعیالنه واصل اوله میوب، یوله وفات ایتمشدر.

ابن مخلوف { (عبدالرحمن بن یعقوب — }
{ صنهاجی) بنی حفص دولتی

امراسندن اولوب، پدری صنهاجه رؤساسندن اولدینی حالده، دولت مشارالیه عتندده نفوذ واعتبار صاحبی اولوب، بجایه قربنده ساکن بو. لغش؛ وکندیسی بجایه والیسی اولوب، سکزنجی قرن هجری اوائلنده او طرفلرده ظهور ایدن وقو. عات سیاسیه ده خیلی مدخلی اولمشیدی. ۷۱۲ تا. ریخنده مقتولاً وفات ایتمشدر.

ابن المدبر { (ابو اسحاق ابراهیم — }
{ قک مشاهیر ادبا و شعرا سندن

اولوب، خلفای عباسیه دن متوکلک زماننده قدر وجاهی آرتمش؛ وآنجق مؤخر اکا بردن عبیاده بن یحیایک افسادیه و برادری احمدک سبندن حبسه قو.

صکره مذهب شافعییه انتساب ایتمشیدی. نظم و شعری دخی لطیف و سلیس ایدی. اک مشهور اثری علم نحوه دائر اولان «الفیه» عنوانلی منظومه سیدر، که اصل اسمی «الخلاصه» در. تصانیف سائر سنک باشلیجلری شونلردر: نحوه دائر «تسهیل القوائد»، «الموصل فی نظم المفصل»، «سبک المنظوم وفک المتخوم»، «الکافیة الشافیة»، «اکال الاعلام بثلث الکلام»، «لامیه الافعال»، «فعل وافعل»، «المقدمة الاسدیة»، «عدة الالفاظ وعدة الحافظ»، «النظم الاوجز فیما یهم»، «الاعتضاد فی الظاء والضاد»، «اعراب مشکل البخاری»، «تحفة المودود فی المقصور والممدود»، «شرح التسهیل»، «شرح لامیه الافعال»، «شرح کافیة الشافیة».

ابن ماهان { دولت عباسیه تک ابتدای ظهور. }
رنده نشأت ایدن اطبای سرید.

نیه دن اولوب، (یعقوب سیراف) اسمیلله دخی معروفدر. طبه دائر «کتاب السفر والحضر» عنوانلی بر تالیفی واردر.

ابن المبارک { (ابو عبدالرحمن عبدالله — }
{ مروزی) ایکنجی درجه ده

تابعندن وکبار محدثندن بر ذات اولوب، خراسانده علم وفضلیله وزهد وصلاحیه مشهور ایدی. مو. عظه قیلندن پک چوق حکمت آمیز اقوالی وینه نصیحتی متضمن بعض اشعاری واردر. ۱۸۱ تاریخچه ۶۳ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابن مجدالدین { (ابو البرکات عبدالسلام }
{ بن عبدالله خراسانی) مشا.

هیر علادن اولوب، فقه وحديث وتفسیر و اصول وسائر علومده ید طولی صاحبی ایدی. ۵۹۰ تاریخچه حرانده طوغوب، بعده بغداده رحلتله، اوراده اکال تحصیل ایتمشیدی. بعض تصانیف نافعه سی او. لوب، اک مشهورلری «الاحکام»، «شرح الهدایة»، «ارجوزة فی القراءت» عنوانلی اثرلرله اصول فقهه دائر برکتاییدر. ۶۵۲ تاریخچه وفات ایتمشدر.

ابن نجیر { (ابو بکر یحیی بن عبدالجلیل }
{ فهری) مغربک مشاهیر شعرا.

سندن اولوب، پک چوق اشعاری واردر. امیر ابو عبدالله بن سعد ابن مردنیشه ووزیری منصوره انتساب ایتمش، وحقارنده بعض مدحیهل سوتلشدر.

مدت دمشق شام و حلبه بولمشدر؛ وشامده (ابن الوكيل) اسميله دخی شهرت بولمشدر. فقهده وسائر علوم دینهده عصرینک فریدی اولدیی کی، شعر وادیانده دخی ید طولی صاحبی ایدی. طی دخی نظری صورتده تحصیل ایش ايسهده، علمائی یوغیدی. ۶۶۵ تاریخنده دمیاطده طوغوب، ۷۱۶ده قاهرده وفات ایشدر. حسن اخلاقه دخی مالک اولوب، علی الخصوص سخا و مروتی حقنده یک حق نوادر منقولدر. «الاشباه والنظائر» عنوانيله مشهور بر تالینی و ملک و نبی و شهید و عالم بیننده کی فرق حقنده دخی بعضی اسئله واردیه جوابا بر کثائی وارد. اشعار رائقه سی اولوب، شو ایکی بیت خبر حقنده اولان بر قصیده سنددر :

عناصر اربع فی الکاس قد جعت
وفوقها الفلک السیار والشهب
ماه وثار هواء ارضها قدح
وظرفها فلک والانجم الحب

ابن مردیش { (محمد بن احمد) اندلس طوائف ملوکندن اولوب،

شبه جزیره مذکوره یک شرق طرفنده یعنی مرسیه و بلنسیه جهتلنده حکم فرما ایدی. عبدالمؤمن موحدی و اوغلی یوسف ايله بر جوق و قوعات و محاربات اولمشدر. کنديسی اسپانيا ملوک نصرانیه سیله بالاتفاق موی ايله یوسفله محاربه ایش ايسهده، موحدین غلبه کلوب، بعضی ممالکنی ضبط ایشلر ایدی. ۵۶۷ تاریخنده کنديسی وفات ایشکله، اوغلاری، پدرلرینک وصیتی اوزرینه، اوسرهده آفریقان اندلسه یکن یوسف بن عبدالمؤمنه دخالت ایشلر؛ و یوسف بونلرک همشیره سنی تزوج ایدهرک، کندیلرینه حرمت و اکرام ایشدی.

ابن مردویه { (بکر بن احمد اصفهانی) اصفهانک مشاهیر ادبا و علما

سندن اولوب، یازمش اولدیی «تاریخ اصفهان» ايله بر تفسیر شریفی مشهوردر. ۴۱۰ تاریخنده وفات ایشدی.

ابن مرزوق { (شیخ ابو عمرو عثمان قرشی) مصرک اکابر مشا

مشایخنن و علای عارفینن اولوب، مذهب حنبلی اوزرینه افتا ايله و وعظ و تدریسله اشتغال ایش، و بعضی تألیفات دخی یازمشدر. حقایق ربانیه و تصوفه

نیلهرق، خیلی وقت محبوس قالمشیدی. (عریب) اسمده شاعره وادیه بر قیزه عاشق اولوب، عریب دخی کندیسنه تعشق ایش اولغله، یئلرنده یک جوق مراسلات و مشاعرات وقوع بولمشدر. صاحب ترجمه. یک اشعاری غایت لطیف و سلیس اولوب، عریبه خطابا یک جوق اشعار رائقه سی و بعضی بلیغ مکتوبلری وارد. معشوقه سیله اولان ماجرا لری مشهوردر. موی ایلها حقنده اولان شو قطعه سی جمله اشعارنددر:

زعموا انی احب عریبا صدقوا والله حبا عجیبا
حل من قلبي هوا محلا لم تدع فيه لخلق نصیبا
لیقل من قدرای الناس قدما هل رأی من عریب عریبا
هی شمس والنساء نجوم فاذا لاحت اقلن غیوبا

ابن المدبر { (احمد —) آنف الترجه نك برادری اولوب، ۲۵۴ تاریخنده

احمد ابن طولون مصر و الیسی اولدیی وقت کنديسی نورانک خراجنه مأمور ایدی. مصرده بیوک بر نفوذ و قوت پیدا ایش اولدیفندن، ابن طولون ايله یئلرنده رقابت حاصل اولغله، صاحب ترجمه بغدادده ابن طولونک علیبنده یازمش ايسهده، مکتوبی واصل او. نتیجه قدر خلیفه معتز وفات ایدوب، مهتدی بالله جلوس ایشکله برابر، ابن طولونک حامیسی ماجورک دخی سرکاره کلسیله، ابن المدبرک مکتوبی ابن طولونه کوندرلدیکندن، احمد بن طولون ابن المدبری عزل ایتدیردکن صکره، مدت مدیده محبوس طوتمشیدی.

ابن المذلق { بنی عبد شمسدن بر آدم اولوب، زو کورتلکده ضرب مثل حکمه یکمشدر.

ابن مرانه { مغربک مشاهیر ریاضیونندن اولوب، سبته شهرنده تولد و نشأت ایشیدی.

ابن مرج الکحل { (ابو عبدالله محمد بن ادریس) اندلسک

مشاهیر ادبا و شعرا سندن اولوب، (جزیره شقر) قصبه سنده طوغش؛ و ۶۳۴ تاریخنده اوراده وفات ایشدر. اهل بادیه زی و وقیافيله مشهور اولوب، ای اولدیی دخی مرویدر. اشعاری سلیس و لطیف اولوب، شو قطعه او جمله ندر :

مثل الرزق الذی طلبه مثل الظل الذی یمشی معک
انت لا تدرک متبعاً واذ ولیت عنه تبعک

ابن المرحل { (شیخ صدرالدین محمد بن عمر) عن اصل مصرلی اولوب، طول

دائر احوال حکیمانه سی مشهور در. بر کون شاکردانی
کندیسندن حقایقه دائر معلومات طلب ایتد کلرنده،
۶۰۰ کشیدن عبارت اولان شاکردانک کندی
ایچلرندن ۱۰۰ کشی انتخاب ایچلرینی امر ایتمش؛
وانتخاب اولنسان یوز کشی به دخی ایچلرندن ۱۰
کشی، واونلره دخی درت کشی انتخابی تنبیه ایتمکله،
نهایت منتخب اولان ابن القسطلان و ابو الطاهر و ابن
الصابونی و ابو عبدالله قرطبی حضورینه کلنجه،
کندیلرینه: «حقایقندن سزه یالکز برکله سویلجه جک
اولسه م، شمدی سز قتله فتوی ویررسکز» دیمش
اولدینی مشهور در. ۵۶۴ تاریخنده مصرده وفات
ایدوب، مرقدی حالا زیارتگاهدر.

ابن صریح (شریف محمد بن محمد ملیتی)
{ تلسان علماسندن اولوب، شهر
مذکورده نشأت ایتمش اولان علما و اولیادن ۱۷۸
ذاتک تراجنی حاوی «البصائر فی ذکر الاولیاء والعلماء
بتلسان» عنوانی کتابک مؤلفیدر. بو کتاب ۱۰۱۱
تاریخنده اکال اولنوب، اهل تلسان عندنده پک مقبول
و معتبر در.

ابن المززع { (ابو بکر بیوت بن عیسی) مشا-
هیر ابادندر. عن اصل
بصره اولوب، ۳۰۱ تاریخنده پک اختیار
اولدینی حالده، بغداده داخل اولمش؛ و تدرس
و تدریسه مشغول اولوب، مصره دخی بر قاج دفعه
سیاحت ایتمش؛ و ۳۰۴ تاریخنده دمشقده وفات
ایتمشدر. کوزل اشعاری واردر — اوغلی (مهملل
ابن المززع) دخی شعرادن اولوب، پدریله بعض
مشاعره و مخاطبدری واردر.

ابن مزنی { بنی مزنی لقبیله آفریقانک بسکره
وزاب طرفلرنده حکومت سو-
رن بر عاله افرادینه ویریلن اسمدر. [«مزنی» ماده-
سته مراجعت بیوریه.]

ابن مساعد { (یونس بن یوسف — شیبانی)
{ فقراء یونسیه اسمیله معروف
درویشانک شیخ و پیری اولوب، مجذوبیندن معدود
ایدی، و بعض کرامات و مقاماتی متواتر در. ۶۱۹
تاریخنده وطنی اولان (دار) اعمالندن (قینه) قریه سنده
وفات ایدوب، مرقدی زیارتگاهدر.

ابن المستوفی { (شرف الدین ابو البرکات
{ مبارک بن احمد اربلی) مشا-

هیر علمادن اولوب، ادبیات وحذیث و تاریخده بد
طولی صاحبی ایدی. ۵۶۴ تاریخنده اربله طو-
غوب، اوراده نشأت ایتمش؛ و علم دیوانده یعنی
اصول اداره و کتابت رسمیده ماهر اولمغله، اربل
صاحبی ملک معظم مظفر الدینه انساب ایدهک،
۶۲۹ تاریخنده مشارالیهک وزیری اولمشیدی. بعده
مظفر الدینک وفاتی و خلیفه مستنصرک اربلی ضبط
ایتمی اوزرینه، صاحب ترجمه اوینه چکیلوب،
اختیار عزلت ایتمش؛ و ۶۴۳ ده مغولرک هجومده
اربیل قلعه سنده قیایوب مقاومت ایدلرندن اولمغله،
قلعه مذکورده مک مغولرک الینه دوشمسی اوزرینه،
موصله کیدوب، بقیه عرینی اوراده یکیرمش؛
و ۶۳۷ ده وفات ایتمشدر. ۴ جلد اوزره بر اربیل
تاریخی ایله ۱۰ جلد اوزره منتهی و ابو تمام اشعا-
رینک بر شرحی یازمشدر. مرتب دیوان اشعاری
وسائر بعض آثاری دخی واردر. شو قطعه جله
اشعار رائقه سندن در:

یالیه حتی الصباح سهرتها قابلت فیها پدرها یاخیه
سبح الزمان بها فكانت لیلته عذب العتاب بها لمجتذیه

ابن مسحج { (ابو عثمان سعید —) حجازک
اک مشهور مغنیلرندن مکملی
بر مرد زنجی اولوب، فرس و روم مقاملرینی اشعار
عرییه به تطبیقله، بیوک بر شهرت بولمشیدی. شامه
دفعاله رحلت ایدهک، عبدالملک بن مروانه انساب
ایتمشیدی.

ابن مسعود { [«عبدالله بن مسعود» و «ابو
{ بکر بن مسعود» ماده لرینه
مراجعت بیوریه.]

ابن مسعود { سلطان خوارزمشاهک رجا-
لندن اولوب، خطا اترکیله
اولان محاربهده سلطان مشارالیه الله برابر اسارته
دوشمکله، خوارزمشاهی قور تارمنی ایچون بر حیله
دوشونوب، مشارالیه کندیسنک خدمتچیسی کبی
کوریمچی توصیه ایتمش؛ و کندیسنک ابن مسعود
اولدینی اظهار ایدهک، محافظه سته مأمور اولان
ضابطه وعد ایتدیکی اقمچه بی آلق ایچون، خدمتچیسی
خوارزمه کوندرمکه مساعده ایتمکله، مستدعاسی
قبول اولنهرتی، بو وجهله خوارزمشاهه اسارتدن
قورتلوب مملکتته دوغمکه فرصت ویرمشدر.

اصبحت بقعر حفرة مرتهنا
لاملك من دنياي الاكفنا
يا من وسعت عبادته رحته
من بعض عبادك المسيئين انا

ابن مطير { (حسين اسدي) فحول شعران
اولديني «فوات الوفیات»

صاحبي ذكر ايدوب، بعض اشعاريني دخي ايراد
ايدورسده، محل وتاريخ ولادت و وفاتي ذكر
ايتيور. شو بيت (معن بن زانده) نك وفاتيچون
سويلش اولديني بر مرثيه سندنذر:

فيا قبر معن انت اول حفرة
من الارض خطت الساحة مضجعا

ابن مطير { (ابو القاسم سليمان بن احمد
طبراني) مشاهير محدثين او-

لوب، استماع احاديث شريفه ايجون شامدن عراقه،
جزيره، حجاز، يمنه ومصره سياحت ايدرك،
اوتوز اوج سنه طولا شمشدر. ۲۶۰ تاريخنده شا-
مك (طبريه) قصبه سنده طوغوب، بر چوق وقت
اصفهانده اقامت، و ۳۶۰ تاريخنده اوراده وفات
ايتمشدر. «المعاجم» عنوانيله بر كتابي اولوب، كبير
واوسط وصغير عنوانريله اوج قطعه ده تأليف ايتمشدر.
ديكر بعض آثاري دخي واردر. كنديسندن روايت
ايدن محدثين چوقدر.

ابن المعتز { (ابو العباس عبدالله بن محمد
المعتز بالله) خلفاي عباسيه دن

معتز بن متوكل اوغلي اولوب، مشاهير ادبا وشعرا
دندر. ۲۴۹ تاريخنده طوغوب، ادبياتي مبرد
وتعجب كي ائمه نحاتدن اخذ وقرات ايتمشدر. بني
هاشم شعرا سنك افضل اولديني كي، اوصاف
وتشبيهاتده كافه شعراي عربك سر بلنديدر.
صنعت شعره و علم بديعه دائر بعض ايجادلري واردر. اشعا-
ري غايت سليس ولطيفدر. لاجل الاعدام مونسك
الينه تسليم اولنديني وقت سويلديكي شو بر ايكي بيت
جله اشعارنذر:

يا نفس صبرا لعل الخير عقباك
خاتك من بعد طول الامن دنياك
مرت بنا معرا طير فقلت لها
طوباك ياليتي اياك طوباك
ان كان قصدك شوقا فالسلام على
شاطي الفرات ابلي ان كان مثواك
من موثق بالمنايا لا فكاك له
يبيكي الدماء على الف - له باكي

ابن المسيحي { (ابو نصر سعيد بن ابي الخير)

۵۹۸ تاريخنده مئانه سنده طاش حاصل اولان خليفه
عباسي ناصرلدين اللهك طاشني بلا عمليات چيقارمغه
موفق اولغله، كسب شهرت ايتش؛ وك چوق
احسانلره نائل اولمشيدي. فن طيده «انتخاب الاقتضاب»
طريق المسئلة والجواب» و «انتخاب الاقتضاب»
عنوانريله ايكي تأليف واردر. — پدري (ابو الخير
بن عيسى ابن المسيحي) دخي اطباي حاذقه دن اولوب،
ناصرلدين اللهك زمانده يوز ياشنه قريب اولديني
خالده وفات ايتمشدر.

ابن المشطوب { امير عماد الدين ابو العباس
احمد بن سيف الدين امرای

اكراددن اولوب، جدی عماديه ايله هكارينك ديكر
بعض قلعه لرينه متصرف بولنش؛ و پدری صلاح-
الدين ابو بينك خدمتنده اولوب، نابلس اقطاعی
كنديسنه احاله اولمشيدي. صاحب ترجمه ابتدا ملوك
ابو بيه عندنده يك بيوك جاه وعزته نائل ايكن، بعده
ملك كاملك زمانده توجهني غائب ايدرك، عزل او-
لنش؛ ومصردن چيقوب، بعض حرکات عصيانيه ده
بولغله، موصل صاحبي لؤلؤ بن اتابك كنديسني
خدعه ايله جلب ايدرك، موصله كوتورمش؛ وبعده
ملك عادلك اوغلي ملك اشرف مظفرالدينه تسليم
ايتش؛ وملك مشاراليه كنديسني حرانده حبس ايتكله،
الي آخر العمر زندانده وآخري زنجيرل آلتنده قالوب،
۵۷۵ ده وفات ايتمشدر.

ابن المصنف { مشاهير نحو يوندن «الفیه»
صاحبي ابن مالک اوغلي

بدرالدين محمودك لقبيدر. پدرينك «الفیه» سنه
مفصل بر شرح يازمشدر. [بدرالدين] ماده سنه
مراجعت بيوريله.]

ابن مطروح { (جال الدين ابو الحسن يحيى
بن عيسى) ملوك ابو بيه

وزرا سندن اولوب، مصرده و سوريه ده خدمات
متوعه ده بولنش، واهل صليب محارباننده بعض
مهم وقوعاته قارشمشدر. ۵۹۲ تاريخنده صعيد
مصرک (اسيوط) شهرنده طوغش، و ۶۴۹ ده قا-
هرده وفات ايتمشدر. اديب وشاعر بر ذات اولوب،
اوله چكنه يقين مزار طاشنه يازلق اوزره سويلش
اولديني شو قطعه جلّه اشعارنذر:

{ ابن معقوق } [شهاب الدین موسوی] ماده. سنه مراجعت پیوریلہ.]

{ ابن المعدنی } (یوحنا —) یعقوبیہ رؤسای روحانیہ سندن اولوب، عالم وادیب بر ذات اولفله، سریانی و عربی لسانلرنده بعض اشعاری و سائر آثاری وارددر. ماردینده بسقیوس ایدی. ۶۶۱ تاریخ هجریسنده وفات ایشدر.

{ ابن معدی کرب } (ابو کریمه مقدم — اولوب، بعض اهل کنده ایله برابر جناب رسالتپناه افندمزه دخلت ایشدی. حصده ساکن اولمش؛ و ۷۸ تاریخده ۹۱ یاشنده وفات ایشدر. کندن بسندن ۴۹ حدیث شریف نقل وروایت اولمشدر. — «عمر بن معدی کرب» ماده سنه دخی مرا- جعت پیوریلہ.]

{ ابن معطی } (زین الدین ابو الحسین یحیی بن عبدالمعطی الزواوی) مشاهیر ابدادن اولوب، نحو و لغتده عصرینک ائمه سندن معدود ایدی. اجدادی افریقیه نیک بجایه شهری جوا- رنده کی (زواوه) قبیله سندن اولوب، کندیس ۵۶۴ تاریخده طوغش؛ و مدت مدیده دمشقده اقامتله افاده و تدریسله اشغالدن صکره، ملک کامل طرفندن لاجل التدریس مصره جلب اولنهرق، ۶۲۸ تاریخده اوراده وفات ایشدر. «الفیه» عنوانیله بر منظومه سی و «الفصول» عنوانیله بر تالیفی وارددر. اشعاری کوزل اولوب، شو قطعه اوجهلنددر:

ولما تبدی لی من السیف جانب
ومقله لیلی من وراء تقابها
بعثت رسول الدعیم یبھی و بینها
لتأذن فی قری وتقبیل بابها
فما اذنت الا بایماض برقها
ولاسحت الا بلثم ترابها

{ ابن المعلم } (ابو عبدالله محمد بن نعمان بغدا- شیخ مفید) لقیله دخی معروفدر. آل بویه دولتی عتدنده قدر و اعتباری پک بیوک اولوب، عضد الدوله بغدادده ورونده خانه سنه مسافر اولوردی. تصنیفات کثیره صاحبی وزاهد و عابد بر ذات ایدی. بغدادده بولنان شیعیلرک رئیس اولوق مناسبتیله، ۳۹۸ تاریخده سنیلرله شیعیلر آره سنده وقوع بو-

لان فتنه اوزرینه، بغداددن چیقارلش ایسهده، علی بن مزیدک شفاعتیله اعاده اولمشیدی. ۴۱۳ تاریخده ۷۶ یاشنده وفات ایشدر.

{ ابن المعلم } (ابو الحسن) آل بویه دن بهاءالدو- لهک اکابر رجالدن اولوب، مشارالیهی بر چوق آدملرک قتل و مصادره سنه اطباع، وحتی خلیفه طائع باللهک اسقاطنه اقناع ایش اولدیفندن، غاقبت بهاءالدوله نیک عسکری عصبانه، صاحب ترجمه نیک کندیلرینه تسلیمی ایچون اصرار ایشکلرندن، بونلرک الینه ویریلوب، ۳۸۲ تا- ریخده قتل اولمشدر.

{ ابن المعلم } (نجم الدین ابو الفنا تم محمد بن علی) مشاهیر شعرا دن اولوب، اشعا- ری غایت مؤثر و دلنشین اولدیفندن، بیوک بر شهرت قرانمشدر؛ و دیوانی ایادی ناسده متداولدر. وا- سطک (هرث) قریه سنده طوغوب، عمرینی اوراده یکیرمش، واوراده وفات ایشدر. ولادت ۵۰۱ و وفات ۵۹۲ تاریخده واقع اولمشدر.

{ ابن المغلس } (ابو محمد عبدالعزیز بن احمد قیسی) اندلس ادبا و شعرا سندن اولوب، بلنسیهده نشأت ایش؛ و شرقه رحلتله، مصر و بغدادده بر مدت افاده و تدریسله مشغول اولدقدن صکره، ۴۲۷ تاریخده مصرده وفات ایشدر. شو قطعه جملۂ اشعارنددر:

مریض الجفون بلا علة ولكن قلبي به مرض
اعان السهاد علی مقلي بفيض الدموع فما نقص
ومازار هوفا ولكن اتي يعرض لي انفي معرض

{ ابن مفرج } (ابو بکر حسن بن محمد قبشی) و محدثیندن اولوب، فصاحت و بلاغتده بینظیر ایدی. ۳۴۳ تاریخده قرطبه قرینده (عین قیش) ده طوغش، و ۴۳۰ تاریخدن صکره جه وفات ایشدر. «الاحتفال فی تاریخ اعلام الرجال» عنوانیله بر تالیفی وارددر.

{ ابن مفرغ } (ابو عثمان یزید بن زیاد حیری) مشاهیر شعرا دن اولوب، حضرت عثمان ذی النورینک اوغلی سعیدک محب صا- دق اولفله، مشارالیهک معاویه طرفندن خراسان والیلکنه نصبنده بر ارنده خراسانه کتمش؛ و او- راده عباد بن زیاده انساب ایشیدی. بعده عباددن بر طاق معاملات جوریه کوروب حبس اولغضه،

عندنده قدر واعتباری يك عالی اولوب، حتی خسته. لندیقی وقت حاكم بالذات زیارته كیتشیدی. حاكم زمانده وفات ایتشدر.

ابن مقفع { (ابو محمد عبدالله بن داذبه) مشا- هیر فصحا وبلغادن اولوب، ابتدای حالده فارس مجوسلردن ایکن، خلقای عبا- سیهك برنجیسی اولان سفاحك عی عیسی بن علی به مراجعتله، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و مشارالیهك خدمت کتابتنده بولقشیدی. علم وفضل صاحی او- لوب، لسان هندیدن نوشیروان زمانده پهلوی به ترجمه ایدلمش اولان «کلیله ودمنه» کتابینی عربی به ترجمه ایتشدر. بصره والیسی سفیان بن معاویه ایله اکلنوب استنزا ایتدیکندن، مرقوم صاحب ترجمه به غرض باغلامش اولمغه، ابن مقفع فساد عقیده ایله اتهام او- لندرق، توفیقچون طرف حلیفه دن امر ویرلدیکنده، سفیان فرصتی قاجیرمیهرق، کندیسنی طوتمش؛ واعضای بدنی بر بر کسدرروب، کوزینک اوکنده قیرغین بر فرونه آتهرق، نهایت بتوننی دخی فرونه آتوب یاقشدر. ابن مقفع ۳۶ یاشنده اولدینی حالده، ۱۴۵ تاریخنده بویله بر موت فجعیم ایله وفات ایتشدر. جمله اشعار راتقه سندن اولهرق حاسه ده مندرج بولنان بر مرثیه سنك مطلبی شودر :

رژشا ابا عمرو ولاخی مثله
قله ربیب الحادثات بمن وقع

ابن مقفله { (ابو علی محمد بن علی) مشاهیر خطاطیندن اولوب، خط عربی کوفیدن نسخه تحویل ایدن بو ذاتدر. حسن خطده ضرب مثل حکمه یکممش اولدینی کی. شعر وادیاتده دخی ید طولی صاحی ایدی. ۲۷۲ تاریخنده بغدادده طوغوب، ابتدا فارسك بعض طرفلرنده مأمور بو- لمش؛ و ۳۱۶ تاریخنده خلیفه مقتدر باللهك وزیري اولمشیکن، ۳۱۸ ده عزل ومالی مصادره اولنهرق، فارسه نئی اولتشییدی. قاهر باللهك زمانده یکیدن وزیر اولوب، خیلی وقت وزارت ایتدکدن صکره، خلیفه به فارشی خروج ایدن علی بن بلیق ایله محاصره سی اولمغه اتهام اولنهرق، راضی باللهك جلو- سنه دکن اختفا ایتش؛ و بونك زمانده ۳۲۲ تا- ریخنده ثالثا وزیر اولمش ایسه ده، خلیفهك امورینه ناظر بولنان مظفر بن یاقوت ایله یکینمیدیکندن، بو-

محبوسیتدن قورتلجه، بصریه فرار ایتش؛ وائشای راهده اوغرا دینی خانلرك دیوارلرینه زیاد اوغلری عباد وعبیداللهك علیهنده بر طاقم یتلر یازمشیدی. زیاد خاندانی علیهنده اولان اشعاری شهرت بولمغه عیبده الله بن زیاد طرفندن حبس اولنهرق، قتلنه قصد اولمش ایسه ده، معاویهك معیتنده بولنان یتلیلر طرفدارلری اولدیغندن، شامدن قتلنه مساعده او- لندیغندن، عیبده الله انواع اشکنجه وحقارتلره تعذیب ایتدکدن صکره، برادری عباده کوندرمش؛ و خرا- مانه کیدنجیه قدر خانلرك دیوارلرینه یازمش اولدینی یتلری طیرناقلریله قازیغه اجبار اولندیغندن، طیر- ناقلری قویوب، پارمق کیه کلری میدانه چپقمش اولدینی مرویدر. عبادك حبسنده بر چوق وقت قالدقندن صکره، ایکی بیت سویلیوب، دمشق جا- معنده اوقومق اوزره، مخصوص بر آدم کوندرمکله، معاویهك معیتنده بولنان یتلیلر، بو یتلری ایشینجه، آیغه قالدقندرندن، معاویه ابن مفرخی خراساندن جلبله، عفو ایتکه مجبور اولمشیدی. بونك اوزرینه صاحب ترجمه موصله چکیلوب، اوراده تزویج اولمش ایسه ده، اهوازده (ناهید) یاخود (ناهید) اسمده بر قیره تعشق ایتش اولدیغندن، آلام هجره مقاومت ایده میوب، اهوازه کیمش، وبصره دن یکرکن عیبده الله بن زیادله باریشوب، کندیسندن وسجستان وا- لیسی عیبده الله بن ابی بکره دن بر چوق احسانلره نا- ثل اولمغه، جمله سنی معشوقه سنه هبه ایتشیدی. مصعب ابن زبیر زمانده ۶۹ تاریخنده طاعوندن وفات ایتشدر. اشعارینك قسم اعظمی زیاد خاندانك ذمی وناهیده اولان عشق وشوق حقنده در. (تبع) اشعارینی جمع وقصه مشهوره سنی تنظیم ایدن بو ذات اولدینی دخی مرویدر. بصره ده عیبده الله بن زیاددن کوردیکی مظالم حقنده سوتلش اولدینی شو ایکی بیت جمله اشعارنددر:

دار سلی بالخت ذی الاطلاع
کیف نوم الاسیر فی الاغلال
این منی السلام من بعد نای
قارجی لی تحیق و سؤالی

ابن مقشر { (ابو الفتح منصور) مشا- هیر اطیبادن اولوب، مصرده قاضی بوندن عزیزك، وبعده حاكم طیب خاصی ایدی. کندیسی نصرانی المذاهب ایدی. عزیز وحاكك

نك تزوير يله عزل اولنه رق، خلقی عبدالرحن بن عيسا.
نك اليه تسليم اولنش؛ و بونك النندن بر چوق
اشكجهل كوره رك حبس اولنش؛ و آنجق يازمش
اولديني بعض يازيلرك فروختندن آلديني كليتي مبالني
ويره رك كنديني قورناره بتلشیدی. بعده خلافته
مستولی اولوب، امير الامرا عنوانيله امور دولتي
اليه آلمش اولان ابوبكر محمد بن رائق صاحب ترجمه نك
واوغلنك املاك وعقاري ني ضبط ايتكله، ابن مقله
تخليصيون بر چوق تضرع وتدللدن صكره، مرقوم
ابن رائق اخذ وتوقيفيله كنديسنك وزارتت تعييني
تقديرنده اوچبوز مليون دينار قراندره يسهل جكنه
داثر خليفه ايله مكاتبه به كبريشمكله، خليفه كنديسي
سراينه جلب ايتكدن صكره، بر او طه به حبس ايد-
رك، النده بولنان مکتوبلر يله برابر ابن رائق يدينه
تسليم ايتكله، حبس اولنه رق، ابن رائق امر يله
صاغ الي قطع اولنش؛ و بونك اوزرينه ايتديكنه
نادم اولان خليفه طرفندن تخلص اولنه رق، اوينه
چكيلوب، صول اليه يازمه آليشمشیدی. بعده ابن
رائق طرفداري اولان يحكم ترك بغداده دخولنده،
كنديسي يكدن حبس، وديلي دخی قطع ايتدير-
مشیدی. نهايت فقر و ضرورته دوچار اولوب، ياره.
لری دخی يكدن آچلش اولديني حالده، ۲۷۲ تا-
ريخنده بغداده وفات ايتشدر. ابن رائق عليهنده
اولوب بو مصائبني موجب اولان مکتوبلر كنديسي
طرفندن يازليوب، بر جاريه سنه تعشق ايتش، واونك
واسطه سيله يازيلريني آلوب تقليده آليشمش اولان
بر يهودي طرفندن يازلمش ساخته مکتوبلر اولديني،
وحتى بو حقيقت خليفه نك معلومي اولنجه، يهودي
اليه جاريه نك قتلته اسر و يردیكي دخی مرويدر. احوال
اخيره سني مصور اولان شو قطعه جمله اشعار
راشه سندندر:

تخالف الناس والزمان فحيث كان الزمان كانوا
يا ايها المعرضون عني عودوا فقد عاود الزمان

— بونك برادري (ابو عبدالله حسن بن علي بن
مقله) دخی مشاهير ادبا وخطاطيندن اولوب، ۲۶۸
تاريخنده طوغش، و ۳۳۸ ده وفات ايتشدر. خط
عربي كوفيدن نسخه تحويل ايدن بو اولديني دخی
مروي ايسده، برادري اولديغه داثر اولان روايت
دها قويدر. — اوغلي (ابو الحسن بن مقله) ايچون

دخی [«ابو الحسن بن مقله» ماده سنه مراجعت.]
ابن مكنسه { (اسماعيل بن محمد اسكندراني)
شعرادن اولوب، ۵۰۰ تا-
ريخندره وفات ايتشدر. شويت جمله اشعارندندر:

والله ما ابصرت يوما ايضا
منذ ابتليت بحب طرفي اسود

ابن مكي { (بهاء الدين محمد —) مشاهير
شعرادن اولوب، (بهاء الدين ابن
الدجاجة) اسميله دخی معروفدر. ۶۵۷ تاريخنده
وفات ايتشدر. شو ايكي بيت جمله اشعارندندر:

ماراج عندكم النسيم ولاغدا
الا ليأخذ عند عبدكم يدا
احباب قلبي ذلك القلق الذي
قد كان يأخذني عليكم ما هذا

ابن ملجم { («عبدالرحن بن ملجم» ماده سنه
مراجعته بيوريله. []
ابن ملكا { («اوحده الزمان» ماده سنه مرا-
جعت بيوريله. []

ابن الملوح { مجنون اسميله مشهور اولان
قيسك لقيددر. [«مجنون»
ماده سنه مراجعت بيوريله. []

ابن مناذر { (ابو جعفر محمد —) مشاهير
شعرادن اولوب، لغته دخی
يد طولی صاحبي ایدی. روايته كوره عن اصل عدنلي
اولوب، لاجل التحصيل بصره به كمش، واوراده توطن
ايتشیدی. ابتدای حالده ارباب صلاحدن اديب ومتقي
بر ذات ايكن، بعده علاقه كرده سي اولان عبدالمجيد
اسمنده اديب وعفيف بر كنچك وفاتي اوزرينه، كمال
حزن وكدرندن، لا اباليكده اوروب، ملايمانه بر عمر
سورمكه، وهر كسي هجو ايتكه باشلامش اولديقتدن،
نهايت بصره دن حجازه نقي اولنه رق، اوراده وفات
ايتشدر. سفیان بن عيينه اليه صحت ومحبتی اولوب،
خلفای عباسيه دن مهدي به دخی ملاقي اولمش، ومامو-
نك زماننده وفات ايتشدر. مذکور عبدالمجيد اولان
محبتی حقنده غزلری ووفاتی حقنده مرثيه لره بر چوق
هجویدلری وسائر اشعاری مشهوردر. حقنده بر طاقم
حكایات ونوادير منقولدر. برامكه حقنده دخی بر چوق
مدحیدلری اولوب، شو بر ايكي بيت بو بابده كي بر
قصيده سندندر:

انا ابنو الاملاك من آل برمك
فيا طيب اخبار ويا حسن منظر

اذا وردوا بطناء مكة اشرفت
بجعي وبالفضل بن بجي وجمعر
فتظلم بغداد ويحلو لنا الدجى
بمكة ما حجوا ثلثة اعمار

ابن المنجم (علی بن بجی) ملوک فرسک
اخیری اولان یزد جرد نسلندن
اولوب، مأمون خلیفه نیک کاتیلرندن ایدی. فن طبه
مراقی اولدیغندن، پک چوق کتب طیه ترجمه ایتدیر.
مکه موفق اولمشیدی.

ابن المنجم (ابو احمد بجی بن علی) آنف
الترجمنک اوغلی اولوب، معتمد
علی الله و معتض بالله و مکتبی باللهک ندیمی ایدی. معتز
لی المذهب اولوب، علم کلامه ید طولاسی اولغله،
مکتبی باللهک حضورنده مشاهیر علمادن مجلس قوره.
رق، علم کلامه دائر مباحثه ایدردی. بر چوق تا.
لیفاتی اولوب، اک مشهوری اخبار شعرا حقنده
«الباهر» عنوانی ائیردیر، که اتمامنه موفق اولما.
مشدر. اخبار و نوادری مشهوردر. ۲۴۱ تاریخده
طوغوب، ۳۰۰ ده وفات ایتشدر.

ابن المنجم (ابو محمد عبدالرحمن بن مروان
تسویجی) مشهور واعظلردن
اولوب، بغداده دخول ایله، خلیفه نیک عندنده حرمت
و اعتباره نائل اولدقدن صکره، رسالته موصله کوند.
رلمش؛ و بعدده دمشقه کیده رک، ۵۵۷ تاریخده او.
راده وفات ایتشدر. اشعار رانقہ سی اولوب، شو
قطعه او جله دندر:

حبیب لست انظره بعینی وق قلبی له حب شدید
ارید وصاله ویرید هجری فارتک ما ارید لما یرید

ابن مندویه (ابو علی احمد بن عبدالرحمن
اصفہانی) اصفهان کبرا واعیا.
تندن و مشاهیر اطبان اولوب، فن طبه بر چوق
خدمتلی سبقت ایتش، و بوفنده بر طاقم تألیفات
ورسائل یازمشدر. آثارینک باشیجه لری وجه آتی
اوزره در: «کناش»، «المدخل الی الطب»، «الجالا
مع المختصر من علم الطب»، «الغیث»، «کتاب فی
الشراب»، «کتاب الاطعمه و الاشربة»، «نهایه
الاختصار»، «الکافی» و نام دیگرله «القانون
الصغیر». عصرینک اطباسیله سائر اکابره خطاباً
ماتلی غامضه طیه ده دائر ۴۰ رساله سی واردر، که
هر جری بر کوچک کتاب صورتده در. بورساله رک

بری کوز طبقاتنک ترکینه، بری انتشار عین یعنی
کوز بیکنک بیومسی علاجلرینه، بری بیکک هضمه،
بری معدنه نک وصفیه علاجلرینک تعریفنه، بری
استسفاقک تدوی و معالجاته، برایکیسی قولنجک
تدیر و تدویسنه، بری مثانه علاجلرینه، بری بوبرک
خسته لغنه، بری دیز آغریسنه، بری شرابک منافع
و مضرته، بری اطفالک اوجاعنه، بری حکمای یونان
رأینه کوره روح و نفسه دائر اولوب، دیگرلری دخی
بعض ذواتک خسته لقلرینه دائر و یاخود بعض اطبانک
رأی و اثرلرینه قارشیدر. تاریخ ولادت و وفاتنه
دسترس اولنه مدی. — پدری (عبدالرحمن بن المنجم)
مشاهیر شعرا و ادبادن ایدی. شو قطعه جله اشعار
رندندر:

ویمسی المره ذا اجل قریب وقی الدنيا له امل طویل
و یجعل بالرحیل و لیس یدری الی ماذا یقر به الرحیل

ابن منده (ابو عبدالله محمد بن بجی العبدی)
مشهور حافظلردن و مورخیندن
اولوب، وطنی اولان اصفهان شهرینک بر مکمل تاریخن
یازمش، ۳۰۱ تاریخده وفات ایتشدر. — بونک
خاندانندن مشاهیر حفاظ و محدثیندن بر قاج ذات
کلوب. بعضینک تصنیفات دخی واردر. اک مؤخرلی
اولان (ابو الوفا محمد ابن منده) مغولرک استیلاسنده
قتل اولمشدر.

ابن منذر (ابراهم — خزای) نیشابور
علماسندن و مشاهیر محدثیندن او.
لوب، کندیسندن بر چوق محدثین روایت ایتشدر.
در. ۲۳۶ تاریخده وفات ایتشدر. — بونک
اوغلی (ابو بکر محمد بن ابراهیم) — دخی مشاهیر
علم و فقهادن اولوب، علما بیننده کی اختلافات حقنده
بر قاج معتبر کتاب یازمشدر. آثارینک اک مشهور.
ری «کتاب الاشراف» عنوانی تألیف کییریدر.
۳۰۹ تاریخده مکه مکرمه ده وفات ایتشدر.

ابن المنکدر (محمد) — مشاهیر صلحادن
اولوب، زهد و تقوی
و وعظ و نصیحتنه دائر بعض اقوال حکیمانه سی مشهور.
در. ۱۳۰ تاریخده مدینه منوره ده وفات ایتشدر.

ابن منیر (مهدب الدین عین الزمان ابو الحسین
احمد — طرابلسی) مشاهیر شعرا
دن اولوب، اشعار لطیفه سی و مرتب دیوانی واردر.

ابن البانہ { (ابوبکر محمد بن حبیب النخعی) اندلس ادب و شعر اسندن اولوب، «مناقل الفتنة»، «نظم السلوك في وعظ الملوك» و «سقيط الدرر و لقيط الزهر» عنوانی کتابلرک صا حیدر. ناصرالدوله نك زمانده میورقه به کیدوب، ۵۰۷ تاریخده اوراده وفات ایتمشدر. اشعار رائقه سی واردر. — اندلس شعر اسندن (ابو الحسن ابن البانہ) اسمده دیگر بر شاعر دخی واردر، که «نفع الطب» ده بر جوق اشعاری مستور اولوب، آنجق تاریخ ولادت و وفاتی مذکور دکلدر.

ابن البودی { (شمس الدین ابو عبدالله محمد بن عبدان) مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، طبده ماهر و حاذق اولدیغی کبی، علوم حکیمیه ده دخی زماننک فریدی ایدی. شامده تولدایدوب، بعده بلاد عجمه سفر ایدرک، همدانده و سائر طرفلرده مشاهیر علان اخذ و قرائت، و آذر زمان ظرفنده اکثر علوم و فنونده تبحر، و طبابتده کسب شهرت تامه ایتمشیدی. صلاح الدین ابوبینک اوغلی ملک ظاهر غیاث الدینہ انتسابله، رئیس الاطباء اولوب، ملک مشارالیهک وفاتندهک حلیده اقامت ایتمش؛ و ۶۱۳ تاریخده دمشق کیدوب، (بیمارستان نوری) اسمیه معروف اولان بیوک خسته خانه به مأمور، و فن طبک تدریسله مشغول اولمش؛ و ۶۲۱ ده ۵۱ یاشنده وفات ایتمشدر. «الرأی المعتبر في معرفة القضاء والقدر»، «شرح کتاب المختص لابن الخطيب»، «رسالة في وجع المفاصل»، «شرح کتاب المسائل لحین بن اسحاق» عنوانی کتابلرک صاحبدر.

ابن البودی { (صاحب نجم الدین ابو ذکریا یحیی بن شمس الدین) آنف الترجمه نك اوغلی اولوب، طب و حکمت و سائر علوم و فنونده پدربنی یکدیکی کبی، شعر و ادبیاتده دخی مهارت تامه سی وار ایدی. حلیده طوغوب، صبی اولدیغی حالده، پدربله برابر دمشق کیتمش؛ و اوراده تحصیل علوم و فنون ایله، طبده تفرّد و تبحر ایتدکن صکره، ملک منصور ابراهیم بن شیرکوهه انتسابله، طبیبی اولمش؛ و ۶۴۳ تاریخده ملک مشارالیهک وفاتی اوزرینه، مصره عزیمتله، ملک صالح نجم الدین ابوبی به انتساب ایتمش؛ و مشارالیه طرفندن حسن قبول کوروب، اسکندریه ده دیوان نظارتنه تعیین اولتمش؛

و برمدت صکره یته بومأموریتله شامه نقل اولتمشیدی. غایت فصیح و بلیغ منشاتی و اشعار رائقه سی واردر. تألیفات معروفه سی بروجه آیدر: «مختصر الکلیات من کتاب القانون لابن سینا»، «مختصر کتاب المسائل لحین بن اسحاق»، «مختصر کتاب الاشارات والتنبیات لابن سینا»، «مختصر کتاب عیون الحکمة لابن سینا»، «مختصر کتاب المختص للرازی»، «مختصر کتاب المعاملین فی اصولین»، «مختصر کتاب اقلیدس»، «مختصر مصادرات اقلیدس»، «کتاب البلعات فی الحکمة»، «آفاق الاشراف فی الحکمة»، «المناهج القدسیة فی العلوم الحکمیة»، «کافیة الحساب فی علم الحساب»، «غایة الغایات فی المحتاج الیه من اقلیدس والمتوسطات»، «تدقیق المباحث الطبیة فی تحقیق المسائل الخلفیة»، «مقالة فی البرسثا»، «ایضاح الرأی السخیف من کلام الموفق عبداللطیف»، «غایة الاحکام فی صناعة الاحکام»، «الرسالة السنية فی شرح المقدمة المطرزیة»، «الانوار الساطعات فی شرح الايات البینات»، «نزهة الناظر فی المثل السائر»، «الرسالة الکاملة فی علم الجبر والمقابلة»، «الرسالة المنصوریة فی الاعداد الوفیقه»، «الزاهی فی اختیار الزیج الشاهی»، «الزیج المقرب المبني علی الرصد المجرب».

ابن لؤلؤ { (ابوعبدالله محمد بن علی) اندلس ادب و شعر اسندن اولوب، حصن قارشده خطیب ایدی. ۷۵۰ تاریخده طاهوئندن وفات ایتمشدر. شوابکی بیت جله اشعار رائقه سندندر:

ومن لم یتم قبل الممات فاته
براغ بهول یصده وبراغ
فیارب وفقی الی ما یكون لی
به للذی ارجو ک منه بلاغ

ابن لهیه { (ابو عبدالرحمن عبدالله —) محدثندن اولوب، دولت عبا. سیه طرفندن مصر قاضیلغنی ایلك احراز ایدن ذات اولغله، ۱۵۵ تاریخده نصب اولتمش، و ۱۷۴ ده وفات ایتمشدر.

ابن لیون { آلتنجی قرن هجری و اواخر یله ییجی قرن هجری اوائلنده سید. حکومت سورن و صلاح الدین و سائر ملوک ابویه ایله خیلی محارباتده بولتمش اولان حکمدار (لیون). عرب تاریخلرنده ویریلن اسمدر. [«لیون» ماده سنه مراجعت بیوريله.]

ابن ماء السماء { (عباده بن عبدالله) اندلسك مشاهير شعرا سندن او.

لوب، دولت عامريه نك رئيس الشعرا سى ايدى. اندلسه كنديندن برآز اول ايجاد ايدلمش اولان موشحات اصولنى دها ايلريه كوتورمش، و بك چوق اشعار راقه سولمشدر. ۴۱۹ تاريخده (جالقه) ده وفات ايتمشدر. شو ايكي بيت جله اشعار ننددر:

واصبر على نوب الزمان وان رمت بك في المهالك
والى الذى اغنى واق. فى اضرع وسله صلاح حالك

ابن ماجه { (ابو عبدالله محمد بن يزيد —) كبار ائمة محدثين اولوب،

صحاح سته نك برى اولان و «سنن ابن ماجه» اسميله معروف بولنان كتاب معتبرك صاحبيدر. ۲۰۹ تا. ريخنده قزوينده طوغوب، بغداد، بصره، كوفه، شام، مكه، مصر، و ريه سياحتله، زمانك مشاهير محدثيندن قرائت واستماع ايدرك، حديثه متعلق او. لان علوم شريفه نك كافه سنده تفرد و تميز ايتمش؛ و تفسير و تاريخده دخي يد طولى صاحبي اولوب، حديثه متعلق اولان كتاب مذكور دن بشقه بر تفسير شريف ايله بر كوزل تاريخ و قزويناك تاريخي دخي يازمش؛ و ۲۷۳ تاريخده وفات ايتمشدر.

ابن المارستانيه { (ابو بكر عبدالله بن علي) اطباى حاذقه دن اولوب،

حديث و ادبيات و تاريخده دخي يد طولى صاحبي ايدى. بغدادده (بجراستان عضدى) دينل خسته. خانه نك مدير و سر طبيبى اولوب، بعده عزل، و ايكي سنه حبس اولمشيدى. ۵۹۹ تاريخده سفارته تفليسه كوندريلوب، عودتنده يوله. وفات ايتمشدر. بر طاقم بليغ خطبه لرى واردر، و ناتمام قالمش مفصل بر بغداد تاريخي يازوب، «ديوان الاسلام الاعظم» تجميع ايتمشدر.

ابن ماکولا { (امير سعد الملك ابو نصر علي بن هبة الله هجلي) مشاهير

محدثين و اديبان اولوب، ۴۲۱ تاريخده (عكبرا) ده طوغوش؛ و عراق و شام و خراسان مشاهير علما سندن اخذ و قرآنله، بر طاقم تاليفات نافعه ياز. مشدر. آثارينك الك مشهور و معتبرى اسماء رجال حديثي جامع اولان «الاكلا» عنوانلى تصنيفيدر، كه مشهور تاريخ بغداد صاحبي خطيب بغدادينك

«المؤلف تكملة المختلف» عنوانلى كتابنك تكمله سى اولوب، خطيبك كتاب مذكورى دخي دارقطينك «المختلف و المؤلف» عنوانلى اثريله عبدالغنى بن سعيدك «مشتبه النسبة» عنوانلى تاليفنك تكمله سيدر. صاحب ترجمه ۴۷۰ تاريخندن صكره جرجانده كندى خدمتچيلرى طرفندن قتل اولنمشدر. اشعار راقه سى دخي اولوب، شو قطعه او جله ننددر:

قوص خيامك عن ارض تهمان بها
وجانب السذل ان السذل يجتنب
وارحل اذا كان فى الاوطان منقصة
فالسذل الرطب فى اوطانه حطب

ابن ماکولا { (ابو علي حسن بن علي) آل بويه دن جلال الدوله نك

وزيرى اولوب، بر طاقم رسوم و تكاليف ايجاد و طرح ايتديكندن، عموك نفرتنى قزاقمشيدى. بونك اوزرينه ۴۱۹ تاريخده وزارت دن عزل او. نقش ايسده، ۴۳۱ سنه سنده ينه وزارتى احراز ايله، بصره ي ضبط ايتك اوزره، ابوكاليجاره و كاله بصره محافظى بولنان ابو منصور بختيار ايله ايتديكي دكيز محاربه سنده اسير دوشوب، بعده اطلاق او. نقش ايسده، ينه اوسنه يئلرنده رابطه بند فسق و فساد اولان بر جاريه سسيه بر كوله سى طرفندن قتل اولنمشدر.

ابن مالك { (ابو عبدالله جال الدين محمد بن عبدالله) مشاهير نحو بوندن

و كبار اديبان اولوب، صرف و نحو و لغتده بينظير اولدينى كبي، اشعار عربيه دخي واقف اولوب، بو اويح علده استشهدا مقامنده از بردن بر چوق اشعار مشاهير ايرادين مقتدر ايدى. اندلسك (جيان الحرير) (قصبه سنده ۶۰۰ تاريخلرنده طوغوب، بعده شرقه رحلتله، عصرينك مشاهير علما سندن اخذ و قرائت و على الخصوص لسان عربينك غوامض و حقايقنه واصل اولمق ايجون، بك چوق جهد و غيرت ايدرك، فضل و كماليله كسب شهرت ايتمش؛ و دمشقده مدرسه عادلده تدريله و امامتله اشتغال ايتمشدر. او وقت دمشقده قاضى القضاة بولنان مورخ مشهور ابن خلكان صاحب ترجمه يه بر درجه ده حرمت و رعايت ايدر. دى، كه بعد الصلات هر كون كنديسنى جامع دن خا نه سنه قدر تشيع ايتكى عادت ايدمشيدى. ابن مالك اندلسده ايكن مالكي ايديسده، شرقه هجرت ايتدك دن

۵۸۸ تاریخ‌نمده ۵۳ یاشنده وفات ایتشدرد.

ابن محاسن { [تاج الدین بن محاسن] (ماده سنه مراجعت بیوریه). }

ابن محرز { (ابو الخطاب مسلم) حجازک اوا. نل اسلامده بیتشن شهر. }

مغنیلرندن اولوب، کاه مکه مکرمه وکاه مدینه منوره ده اقامت ایدردی. پدری عن اصل فارسلی اولوب، کندبسی دخی فارسه وشامه سیاحتله فرس وروم مقاملرینی تعلم ایدرهک، بعده او مقاملری اشعار عربیه تطبیقله، کندبینه مخصوص بر طاقم الحان ایجاد ایتشیدی. آنجق کندبسی اختلاطدن منقطع اولوب، علی الخصوص اکابره تقرب ایتدیکنندن، الحاقی اوکر تدیکی بر محبک جاریه سی طرفدن اشاعه اولمشیدی.

ابن محم { (عوف — خزاعی) مشاهیر ادبا. شعرادن اولوب، امرای عبا. }

سیه‌دن طاهر بن حسینه انتساب ایتشیدی. مشارالیه صاحب ترجمه بر صورتده مجبور اولمشیدی، که او. توز سنه یاندن آرمیوب، بچاره شاعر، اهل وعیا. لنی کورمک اوزره، وطنه کیمکه اذن آله‌مامشیدی. طاهرک وفاتنده اوغلی عبدالله ابن محلی دهها زیاده التزام ایدوب، پک چوق نعمت واحسانه فائل ایتشیدی. عبدالله ابن طاهر خراسان والیسی او. لوب، ۲۲۰ تاریخ‌نمده اوطرفه کیدرک، ابن محم وطنه کیمکه اذن آله‌بیش ايسه‌ده، اهل وعیانه واصل اوله‌میوب، یولده وفات ایتشدرد.

ابن مخلوف { (عبدالرحمن بن یعقوب — صنهاجی) بنی حفص دولتی }

امراسندن اولوب، پدری صنهاجه رؤساستندن اولدینی حالده، دولت مشارالیه‌ها عندنده نفوذ واعتبار صاحبی اولوب، بجایه قربنده ساکن بو. لغش؛ وکندبسی بجایه والیسی اولوب، مسکننجی قرن هجری اوائلنده اوطرفلرده ظهور ایدن وقو. عات سیاسیه‌ده خیلی مدخلی اولمشیدی. ۷۱۲ تا. ریخنده مقتولاً وفات ایتشدرد.

ابن المدبر { (ابو اسحاق ابراهیم — عراقی) قک مشاهیر ادبا و شعراستندن }

اولوب، خلفای عباسیه‌دن متوکلک زماننده قدر وجاهی آرتمش؛ وآنجق مؤخر اکابدن عبیدالله بن بخیانک افسادیه وبرداری اجدک سبندن حبسه قو.

سکره مذهب شافعییه انتساب ایتشیدی. نظم و شعری دخی لطیف و سلیس ایدی. اک مشهور اثری علم نحوه داتر اولان «الفیه» عنوانلی منظومه‌سیدر، که اصل اسمی «الخلاصه» در. تصانیف سائرهنسک باشلیجه‌لری شونلردر: نحوه داتر «تسبیل القوائد»، «الموصل فی نظم المفصل»، «سبک المنظوم وفک المتخوم»، «الکافیة الشافیة»، «اکمال الاعلام بمثلث الکلام»، «لامیه الافعال»، «فعل وافعل»، «المقدمة الاسدیة»، «عدة الالفاظ وعدة الحافظ»، «النظم الاوجز فقیما یمز»، «الاعتضاد فی الظاء والضاد»، «اعراب مشکل البخاری»، «تحفة المودود فی المقصور والممدود»، «شرح التسهیل»، «شرح لامیه الافعال»، «شرح کافیة الشافیة».

ابن ماهان { دولت عباسیه‌نک ابتدای ظهور. رنده نشأت ایدن اطبای سرید. }

نیه‌دن اولوب، (یعقوب سیرافی) اسمیلله دخی معروفدر. طبه داتر «کتاب السفر والحضر» عنوانلی برتالیفی واردرد.

ابن المبارك { (ابو عبدالرحمن عبدالله — مروزی) ایکنجی درجه‌ده }

تابعندن وکبار محدثندن بر ذات اولوب، خراسانده علم وفضلیله وزهد وصلاحیله مشهور ایدی. مو. عظه قیلندن پک چوق حکمت آمیز اقوالی وینه نصیحتی متضمن بعض اشعارای واردرد. ۱۸۱ تاریخ‌نمده ۶۳ یاشنده وفات ایتشدرد.

ابن مجدالدین { (ابو البرکات عبدالسلام بن عبدالله حرانی) مشا. }

هیر علادن اولوب، فقه وحديث وتفسیر و اصول وسائر علومده ید طولی صاحبی ایدی. ۵۹۰ تاریخ‌نمده حرانده طوغوب، بعده بغداده رحلتله، اوراده اکمال تحصیل ایتشیدی. بعض تصانیف نافعه‌سی او. لوب، اک مشهورلری «الاحکام»، «شرح الهدایة»، «ارجوزة فی القراءت» عنوانلی اثرلیله اصول فقهه داتر برکتاییدر. ۶۵۲ تاریخ‌نمده وفات ایتشدرد.

ابن نجیر { (ابو بکر یحیی بن عبدالجلیل فهری) مغربک مشاهیر شعرا. }

سندن اولوب، پک چوق اشعارای واردرد. امیر ابو عبدالله بن سعد ابن مردنیشه ووزیری منصوره انتساب ایتمش، وحقلرنده بعض مدحیهلر سوتلشدرد.

مدت دمشق شام و حلبه بولشدر؛ و شامده (ابن الوكيل) اسميه دخی شهرت بولشدر. فقهده و سائر علوم دینهده عصرینک فریدی اولدینی کی، شهر وادیانده دخی ید طولی صاحی ایدی. طی دخی نظری صورتده تحصیل ایتش ایسهده، علمانی بوغیدی. ۶۶۵ تاریخنده دمیاطده طوغوب، ۷۱۶ده قاهرده وفات ایتشدر. حسن اخلاقه دخی مالک اولوب، علی الخصوص سخا و مروتی حقنده یک حق نوادر منقولدر. «الاشباه والنظائر» عنوانیه مشهور بر تألیفی و ملک و نبی و شهید و عالم بیننده کی فرق حقنده دخی بعض مسئله واردیه جواباً بر کثاتی وارد. اشعار رانقهسی اولوب، شو ایکی بیت خبر حقنده اولان بر قصیده سنددر :

عناصر اربع فی الکائنات قد جمعت
وفوقها الفلك السیار والشهب
ماه وثار هواء ارضها قدح
وظرفها فلك والایتم الحب

ابن مردئیش { محمد بن احمد } اندلس، طوائف ملوکندن اولوب،

شبه جزیره مذکوره یک شرق طرفنده یعنی مرسیه و بلنسیه جهتلنده حکم فرما ایدی. عبدالمؤمن موحدی و اوغلی یوسف ایه بر چوق و قوعات و محارباتی اولمشدر. کندیس اسپانیا ملوک نصرانیه سیله بالاتفاق مومی ایه یوسفله محاربه ایتش ایسهده، موحدین غلام کلوب، بعض ممالکنی ضبط ایتشلر ایدی. ۵۶۷ تاریخنده کندیس وفات ایتکله، اوغلری، پدرلرینک وصیتی اوزرینه، اوصرده آفریقان اندلسه یکن یوسف بن عبدالمؤمنه دخالت ایتشلر؛ و یوسف نوئلرک هشیمره سنی تزوج ایدرک، کندیلرینه حرمت و اکرام ایتشدی.

ابن مردویه { بکر بن احمد اصفهانی } اصفهانک مشاهیر ادبا و علما.

سندن اولوب، یازمش اولدینی «تاریخ اصفهان» ایه بر تفسیر شریفی مشهوردر. ۴۱۰ تاریخنده وفات ایتشدی.

ابن مرزوق { شیخ ابو عمرو عثمان قرشی } مصرک اکابر مشاهیر

مشیخنندن و علای عارفیندن اولوب، مذهب حنبلی اوزرینه افتنا ایه و وعظ و تدریسله اشتغال ایتش، و بعض تألیفات دخی یازمشدر. حقایق ربانیه و تصوفه

نیلهرق، خیلی وقت محبوس قالمشیدی. (عرب) ایتنده شاعره وادیه بر قبره عاشق اولوب، عرب دخی کندیسنه تعشق ایتش اولغله، یئترلنده یک چوق مراسلات و مشاعرات وقوع بولمشدر. صاحب ترجمه. یک اشعاری غایت لطیف و سلیس اولوب، عربیه خطاباً یک چوق اشعار رانقهسی و بعض بلیغ مکتوبلری وارد. معشوقه سیله اولان ماجراری مشهوردر. مومی ایه حقنده اولان شوقه سیله جمله اشعارنددر: زعموا انی احب عربیا صدقوا والله حبا عجیبیا حل من قلبي هوا محلاً لم تدع فيه لخلق نصیباً لیقل من قدرای الناس قدما هل رأی من عربی عربیاً می شمس والنساء نجوم فاذا لاحت اقلن غیوباً

ابن المدبر { احمد — } آنف الترجمه یک برادری اولوب، ۲۵۴ تاریخنده

احمد بن طولون مصر و الیسی اولدینی وقت کندیس یورانک خراجنه مأمور ایدی. مصرده یوک بر نفوذ و قوت پیدا ایتش اولدیفندن، ابن طولون ایه یئترلنده رقابت حاصل اولغله، صاحب ترجمه بغدادده ابن طولونک علیبنده یازمش ایسهده، مکتوبی واصل او. نتیجه قدر خلیفه معتز وفات ایدوب، مهندی بالله جلوس ایتکله برابر، ابن طولونک حامیسی ماجورک دخی سرکاره کلسیه، ابن المدبرک مکتوبی ابن طولونه کوندرلدیکندن، احمد بن طولون ابن المدبری عزل ایتدیردکن صکره، مدت مدیده محبوس طوتمشیدی.

ابن المذلق { بنی عبد شمسدن برآدم اولوب، زوکورتلکده ضرب مثل

حکمنه یکمشدر.

ابن صرانه { مغربک مشاهیر ریاضیونندن اولوب، سبته شهرنده تولد

و نشأت ایتشدی.

ابن صراج الکحل { ابو عبدالله محمد بن ادیس } اندلسک

مشاهیر ادبا و شعراسندن اولوب، (جزیره شرق) قصبه سندده طوغش؛ و ۶۳۴ تاریخنده اوراده وفات ایتشدر. اهل بادیه زی و وقایفیه مشهور اولوب، امی اولدینی دخی مرویدر. اشعاری سلیس و لطیف اولوب، شو قطعه او جله دندر:

مثل الرزق الذی تطلبه مثل الظل الذی یمشی معک
انت لا تدرکه متبعاً واذ ولیت عنه تبعک

ابن المرحل { شیخ صدرالدین محمد بن عمر } عن اصل مصرلی اولوب، طول

دائر اقبال حکیمانہ سی مشہور در۔ بر کون شاکردانی
کندیسندن حقایقہ دائر معلومات طلب ایتد کلرنده،
۶۰۰ کشیدن عبارت اولان شاکردانک کندی
ایچلرندن ۱۰۰ کشی انتخاب ایچلرینی امر ایتمش؛
وانتخاب اولنان یوز کشی به دخی ایچلرندن ۱۰
کشی، واونلره دخی درت کشی انتخابی تنیہ ایتمکله،
نهایت منتخب اولان ابن القسطلانی وابوالظاهر وابن
الصابونی وابو عبدالله قرطبی حضورینہ کلنجہ،
کندیلرینہ: «حقایقندن سزه یالکز برکله سویلیه جک
اولسدم، شمدی سز قتلہ فتوی وپررسکز» دیمش
اولدینی مشہور در۔ ۵۶۴ تاریخندہ مصرده وفات
ایدوب، مرقدی حالا زیارتکاهدرد۔

ابن صمیم { (شریف محمد بن محمد ملیتی)
{ تلسان ملاسندن اولوب، شهر

مذکورده نشأت ایتمش اولان علما واولیادن ۱۷۸
ذاتک تراجی حاوی «الہستان فی ذکر الاولیاء والعلماء
بتلسان» عنوانی کتابک مؤلفیدر۔ بوکتاب ۱۰۱۱
تاریخندہ اکل اولنوب، اهل تلسان عندندہ یک مقبول
ومعتبر در۔

ابن المزیع { (ابو بکر بموت بن عیسی) مشا۔
{ ہیر ادباندرد۔ عن اصل

بصرہ لی اولوب، ۳۰۱ تاریخندہ یک اختیار
اولدینی حالده، بغدادہ داخل اولمش؛ وتدرس
وتدریسله مشغول اولوب، مصرہ دخی بر قاج دفعہ
سیاحت ایتمش؛ و ۳۰۴ تاریخندہ دمشقده وفات
ایتمشدر۔ کوزل اشعار و واردرد — اوغلی (مہملہل
ابن المزیع) دخی شعردان اولوب، پدریلہ بعض
مشاعرہ ومخاطبہ لری واردرد۔

ابن مزنی { بنی مزنی لقبیلہ آفریقانک بسکرہ
{ وزاب طرفلرنده حکومت سو۔

رن بر عالمہ افرادینہ ویریلن اسمدر۔ [«مزنی» مادہ۔
سنہ مراجعت بیوریلہ۔]

ابن مساعد { (یونس بن یوسف — شیبانی)
{ فقراء یونسہ اسمیلہ معروف

درویشانک شیخ وپیری اولوب، مجذوبیندن معدود
ایدی، و بعض کرامات ومقاماتی متواتردرد۔ ۶۱۹
تاریخندہ وطنی اولان (دار) اعمالندن (قینہ) قریہ سندہ
وفات ایدوب، مرقدی زیارتکاهدرد۔

ابن المستوفی { (شرف الدین ابو البرکات
{ مبارک بن احمد اربلی) مشا۔

ہیر علمادن اولوب، ادبیات وحذیث وقاریخندہ بد
طولی صاحبی ایدی۔ ۵۶۴ تاریخندہ اربلدہ طو۔
غوب، اورادہ نشأت ایتمش؛ وعلم دیواندہ یعنی
اصول اداره وکتابت رسمیدہ ماهر اولمقلہ، اربل
صاحبی ملک معظم مظفر الدینہ انتساب ایدہ،
۶۲۹ تاریخندہ مشارالمیک وزیری اولمشیدی۔ بعدہ
مظفرالدینک وفاتی وخلیفہ مستصراک اربلی ضبط
ایتمی اوزرینہ، صاحب ترجمہ اوینہ چکپلوب،
اختیار عزلت ایتمش؛ و ۶۴۳ دہ مغوللرک هجومندہ
اربل قلعہ سندہ قیانونب مقاومت ایدلرندن اولمقلہ،
قلعہ مذکورہک مغوللرک الینہ دوشمنی اوزرینہ،
موصلہ کیدوب، بقیہ عمرینی اورادہ پکیرمش؛
و ۶۳۷ دہ وفات ایتمشدر۔ ۴ جلد اوزرہ بر اربل
تاریخی ایلہ ۱۰ جلد اوزرہ منہنی وابو تمام اشعا۔
رینک بر شرحنی یازمشدر۔ مرتب دیوان اشعار
وسائر بعض آثاری دخی واردرد۔ شو قطعہ جلدہ
اشعار رائقہ سندندر:

یالیلہ حتی الصباح سہرتہا قابلت فیہا بدرہا باخیہ
سمح الزمان بها فکانت لیلہ عذب العتاب بها لمجتذیہہ

ابن مسیحج { (ابو عثمان سعید — حجازک
{ اک مشہور مغنیلرندن مکملہ

بر مرد زنجی اولوب، فرس وروم مقاملرینی اشعار
عربیہ بہ تطبیقلہ، بیوک بر شہرت بولمشیدی۔ شامہ
دفعاتلہ رحلت ایدہرک، عبدالملک بن مروانہ انتساب
ایتمشیدی۔

ابن مسعود { [«عبدالله بن مسعود» و«ابو
{ بکر بن مسعود» مادہ لرینہ

مراجعت بیوریلہ۔]

ابن مسعود { سلطان خوارزمشاہک رجا۔
{ لندن اولوب، خطا اتراکینہ

اولان محاربہ دہ سلطان مشارالیلہ ایلہ برابر اسارتہ
دوشمنکله، خوارزمشاہی قورنارمق ایچون بر حیثہ
دوشنونوب، مشارالیلہ کندیسنک خدمتجیسی کی
کورینکی توصیہ ایتمش؛ وکندیسنک ابن مسعود
اولدینقی اظہار ایدہرک، محافظہ سنہ مأمور اولان
ضابطہ وعدہ ابتدکی اچہدی آلق ایچون، خدمتجیسی
خوارزمہ کوندرمکہ مساعده ایستملکہ، مستدعاسی
قبول اولندرق، بو وجہلہ خوارزمشاہہ اسارتدن
قورتلوب مملکتکتنہ دونمکہ فرصت ویرمشدر۔

اصبحت بقعر حفرة مرتهنا
لاملك من دنياي الاكفنا
يا من وسعت عباده رحته
من بعض عبادك المسيئين انا

ابن مطير (حسين اسدي) فعول شعرادن
اولديغني «فوات الوفیات»

صاحبي ذكر ايدوب، بعض اشعاريني دخی ابراد
ايدورسده، محل وتاريخ ولادت؛ ووفاتي ذکر
ايتيور. شو بيت (معن بن زاده) نک وفاتيچون
سويلش اولديغني بر مرثيه سندندر:

فيا قبر معن انت اول حفرة
من الارض خطت السماعة مضجعا

ابن مطير (ابو القاسم سليمان بن احمد
طبراني) مشاهير محدثين او-

لوب، استماع احاديث شريفة ايجون شامدن عراقه،
جزيره، حجازه، يمنه ومصره سياحت ايدهرک،
اوتوز اوج سنه طولاشمشدر. ۲۶۰ تاريخنده شا-
مک (طبريه) قصبه سنده طوغوب، بر جوق وقت
اصفهانده اقامت، و ۳۶۰ تاريخنده اوراده وفات
ايتمشدر. «المعاجم» عنوانيله بر کتابي اولوب، کبير
واوسط وصغير عنوانريله اوج قطعهده تأليف ايتمشدر.
ديکر بعض آثاري دخی وارددر. کنديسندن روايت
ايدن محدثين چوقدر.

ابن المعتز (ابو العباس عبدالله بن محمد
المعتز بالله) خلفاي عباسيدهن

معتز بن متوکل اوغلي اولوب، مشاهير ادبا وشعراء
دندر. ۲۴۹ تاريخنده طوغوب، ادبياتي مبرد
وتعلب کي ائمة نحاتدن اخذ وقرائت ايتمشدر. بني
هاشم شعراسنک افضل اولديغني کي، اوصاف
وتشبيهاده کافه شعراي عربک سر بلنديدر.
صنعت شعره وعلم بديعه دائر بعض ايجادلري وارددر. اشعار
ري غایت سليس ولطيفدر. لاجل الاعدام مونسک
البنه تسليم اولنديغني وقت سويلديکي شو بر ايکي بيت
جله اشعارندندر:

يا نفس صبراً لعل الخیر عقيباك
خانتك من بعد طول الامن دنياك
مرت بنا سراً طير فقلت لها
طوباك ياليتنى اياك طوباك
ان كان قصدك شوقا فالسلام على
شاطئ الفرات ابلنى ان كان مثواك
من موثق بالمنيا لا فكاك له
يسكى السماء على الفـ له باكي

ابن المسيحي (ابو نصر سعيد بن ابي الخير)
مشاهير اطبادهن اولوب،

۵۹۸ تاريخنده مئانه سنده طاش حاصل اولان خليفه
عباسي ناصرلدين اللهک طاشني بلا عمليات چيقارمغه
موفق اولغله، کسب شهرت ايتمش؛ وک چوق
احسانلره نائل اولمشيدى. فن طبه «الافتضاب على
طريق المسئلة والجواب» و «انتخاب الافتضاب»
عنوانريله ايکي تأليفي وارددر. — پدری (ابو الخير
بن عيسى ابن المسيحي) دخی اطباي حاکمدهن اولوب،
ناصرلدين اللهک زماننده يوز ياشنه قريب اولديغني
حالده وفات ايتمشدر.

ابن المشطوب (امير عمادالدين ابو العباس
احمد بن سيفالدين) امرای

اکراددن اولوب، جدی عماديه ايله هکاريک ديکر
بعض قلعهلرينسه متصرف بولتش؛ و پدری صلاح-
الدين ابو ينيک خدمتده اولوب، نابلس اقطاعي
کنديسنه حاله اولتمشيدى. صاحب ترجمه ابتدا ملوک
ابو بيه عندنده پک بيوک جاه وعزته نائل ايکن، بعده
ملک کاملک زمانده توجهني غائب ايدهرک، عزل او-
لتمش؛ ومصردن چيقوب، بعض حرکات عصيانيهده
بولتمغله، موصل صاحبي لؤلؤ بن اتابک کنديسنى
خدعه ايله جلب ايدهرک، موصله کوتورمش؛ وبهده
ملک عادلک اوغلي ملک اشرف مظفرالدينه تسليم
ايتمش؛ و ملک مشارالیه کنديسني جراند هبس ايتمکله،
الى آخر العمر زندانده وآغر زنجيرل آلتنده قالوب،
۵۷۵ ده وفات ايتمشدر.

ابن المصنف (مشاهير نحويوندن «الفیه»
صاحبي ابن مالکک اوغلي

بدرالدين محمودک لقبيدر. پدرينک «الفیه» سنه
مفصل بر شرح يازمشدر. [بدرالدين] ماده سنه
مراجعت بيوريله.]

ابن مطروح (جالالدين ابو الحسن يحيي
بن عيسى) ملوک اوييه

وزراستندن اولوب، مصرده و سوريهده خدمات
متوعدهده بولتش، واهل صليب محارباتنده بعض
مهم وقوعاته قارشمشدر. ۵۹۲ تاريخنده صعيد
مصرک (اسبوط) شهرنده طوغش، و ۶۴۹ ده قا-
هره ده وفات ايتمشدر. اديب وشاعر بر ذات اولوب،
اوله حکمته يقين مزار طاشنه يازليق اوزره سويلش
اولنديغني شو قطعه جلّه اشعارندندر:

ابن معنوق { «شهاب الدین موسوی» ماده. سنه مراجعت بیوریه.]

ابن المعدنی { (بوحناء) یعقوبیه رؤسای روحانیه سندن اولوب، عالم

وادیب بر ذات اولمغله، سریانی و عربی لسانلرنده بعض اشعاری و سائر آثار و وارد. ماردینده بسقیوس ایدی. ۶۶۱ تاریخ هجریسنده وفات ایتشد.

ابن معدی کرب { (ابو کریمه مقدم — الکنندی) صحابه دن

اولوب، بعض اهل کنده ایله برابر جناب رسالتپناه افندمه دخالت ایتشدی. حصده ساکن اولمش؛ و ۷۸ تاریخده ۹۱ یاشنده وفات ایتشد. کند. یسندن ۴۹ حدیث شریف نقل وروایت اولمشدر. — «عمرو بن معدی کرب» ماده سنه دخی مرا. جعت بیوریه.]

ابن معطی { (زین الدین ابو الحسین یحیی بن عبدالمعطی الزواوی) مشاهیر

ادبادن اولوب، نحو و لغتده عصرینک ائمه سندن معدود ایدی. اجدادی افریقیه نیک بجایه شهری جواد رنده کی (زواوه) قبیله سندن اولوب، کندیس ۵۶۴ تاریخده طوغش؛ ومدت مدیده دمشقده اقامتله افاده و تدریسه اشغالدن صکره، ملک کامل طرفندن لاجل التدریس مصره جلب اولنهرق. ۶۲۸ تاریخده اوراده وفات ایتشد. «الفیه» عنوانیه بر منظومه سی و «الفصول» عنوانیه بر تألیفی وارد. اشعاری کوزل اولوب، شو قطعه اوجه دندر:

ولما تیدی لی من السیف جانب
ومقله لیلی من وراء نقابها
بعثت رسول الدع بیی و بینها
لتأذن فی قری و تقبیل بابها
فما اذنت الا بایماض برقها
ولاسحت الا بلثم ترابها

ابن المعلم { (ابو عبدالله محمد بن نعمان بغدا.

شخ مفید) لقیله دخی معروفدر. آل بویه دولتی عتدنه قدر و اعتباری پک بیوک اولوب، عضد الدوله بغدادده ورونده خانه سنه مسافر اولوردی. تصنیفات کثیره صاحبی وزاهد و عابد بر ذات ایدی. بغدادده بولنان شیعیلرک رئیس اولمق مناسبتیه، ۳۹۸ تاریخده سنیلرله شیعیلر آره سنده وقوع بو.

لان فتنه اوزرینه، بغداددن چیقارلمش ایسه ده، علی بن مزیدک شفاعتیه اعاده اولمشیدی. ۴۱۳ تاریخده ۷۶ یاشنده وفات ایتشد.

ابن المعلم { (ابو الحسن) آل بویه دن بهاء الدو.

لهک اکابر رجالنندن اولوب، مشارالیه بر جوق آدمک قتل و مصادره سنه اطماع، وحتی خلیفه طائع باللهک اسقاطنه اقتناع ایش اولدیغندن، غاقبت بهاء الدوله نیک عسکری عصبانه، صاحب ترجمه کندیلرینه تسلیمی ایچون اصرار ایشدکلرندن، بونلرک الینه ویریلوب، ۳۸۲ تا ریخنده قتل اولمشدر.

ابن المعلم { (نجم الدین ابو الفانم محمد بن علی) مشاهیر شرادن اولوب، اشعا.

ری غایت مؤثر و دلنشین اولدیغندن، بیوک بر شهرت قزانمشدر؛ و دیوانی ایادی ناسده متداولدر. واسطک (هرث) قریه سنده طوغوب، عربی اوراده یکیرمش، واوراده وفات ایتشد. ولادت ۵۰۱ و وفات ۵۹۲ تاریخده واقع اولمشدر.

ابن المغلس { (ابو محمد عبدالعزیز بن احمد قیسی) اندلس ادبا و شعراسندن

اولوب، بلنسیه ده نشأت ایش؛ و شرقه رحلتله، مصر و بغدادده بر مدت افاده و تدریسه مشغول اولدقدن صکره، ۴۲۷ تاریخده مصرده وفات ایلشدر. شو قطعه جمله اشعار دندر:

مریض الجفون بلا علة ولكن قلبي به ممرض
اعان السهاد على مقلتي بفيض الدمع فما نفعني
ومازار فوقا ولكن اتي يعرض لي اني معرض

ابن مفرج { (ابو بكر حسن بن محمد قبشی) اندلسک مشاهیر علماسندن

و محدثندن اولوب، فصاحت و بلاغتده بیتظیر ایدی. ۳۴۳ تاریخده قرطبه قرینده (عین قبش) ده طوغش، و ۴۳۰ تاریخندن صکره جه وفات ایتشد. «الاحتفال فی تاریخ اعلام الرجال» عنوانیه بر تألیفی وارد.

ابن مفرغ { (ابو عثمان یزید بن زیاد حبیری) مشاهیر شرادن اولوب،

حضرت عثمان ذی النورینک اوغلی سعیدک محب صادقی اولمغله، مشارالیهک معاویه طرفندن خراسان وایلکنه نصبنده بر ابرنده خراسانه کیتش؛ و او. راده عباد بن زیاده انتساب ایتشدی. بعده عباددن بر طاقم معاملات جوریه کوروب حبس اولمغله،

عندنده قدر واعتباری يك عالی اولوب، حتی خسته. لندیقی وقت حاكم بالذات زیارتیه كتمشیدی. حاكك زمانده وفات ایتشدر.

ابن مقفع { (ابو محمد عبدالله بن داذبه) مشا- هیر فصحا وبلغادن اولوب، ابتدای حانده فارس مجوسلردن ایکن، خلقای عبا- سیهك برنجیسی اولان سفاحك عی عیسی بن علی به مراجعتله، شرف اسلامه مشرف اولمش؛ و مشارالیهك خدمت کتابتنده بولتمشیدی. علم وفضل صاحی او- لوب، لسان هندیدن نوشیروان زمانده پهلوی به ترجمه ایدلش اولان «کلیله ودمنه» کتسابی عربی به ترجمه ایتشدر. بصره والیسی سفیان بن معاویه ایله اکتوب استمرا ایتدیکندن، مرقوم صاحب ترجمه به غرض باغلامش اولمغه، ابن مقفع فساد عقیده ایله اتهام او- لندرق، توقیفیچون طرف حلیفه دن امر ویرلدیکنده، سفیان فرصتی قاجیرمیهرق، ککندیسی طوتمش؛ واعضای بدنی بر بر کسدیروب، کوزینک اوکنده قیرغین بر فرونه آتهرق، نهایت بتوننی دخی فرونه آتوب یاقشدر. ابن مقفع ۳۶ یاشنده اولدینی حالده، ۱۴۵ تاریخده بویه بر موت فبیع ایله وفات ایتشدر. جمله اشعار رانقه سندن اولهرق حاسه ده مندرج بولنان بر مرثیه سنك مطلبی شودر :

رژشا ابا عمرو ولاشی مثله
فله ربب الحادثات بمن وقع

ابن مقفه { (ابو علی محمد بن علی) مشاهیر خطاطیندن اولوب، خط عربی کوفیدن نسخه تحویل ایدن بو ذاتدر. حسن خطده ضرب مثل حکمه یکممش اولدینی کبی. شعر وادیاتده دخی ید طولی صاحی ایدی. ۲۷۲ تاریخده بغدادده طوغوب، ابتدا فارسك بعض طرفلرنده مأمور بو- لمش؛ و ۳۱۶ تاریخده خلیفه مقتدر باللهك وزیرى اولمشیکن، ۳۱۸ ده عزل ومالی مصادره اولندهرق، فارسه نئی اولتمشیدی. قاهر باللهك زمانده یکیدن وزیر اولوب، خیلی وقت وزارت ایتدکدن صکره، خلیفه به فارشی خروج ایدن علی بن بلیق ایله محضا- برهسی اولمغه اتهام اولندهرق، راضی باللهك جلو- سنه دکن اختفا ایتش؛ و بونك زمانده ۳۲۲ تا- ریخنده ثالثا وزیر اولمش ایسه ده، خلیفهك امورینه ناظر بولنان مظفر بن یاقوت ایله یکیمدیکندن، بو-

محبوسیتدن قورتلجه، بصره به فرار ایتش؛ وائای راهده اوغرا دینی خانلرك دیوارلرینه زیاد واولغاری عباد وعبیداللهك علیهده بر طاقم بیتلر یازمشیدی. زیاد خاندانی علیهده اولان اشعارى شهرت بولمغه عیبده الله بن زیاد طرفدن حبس اولندهرق، قتلنه قصد اولمش ایسه ده، معاویهك معیتنده بولنان ینلیلر طرفدارلری اولدیغندن، شامدن قتلنه مساعده او- لندیغندن، عیبده الله انواع اشکنجه وحقارتلره تعذیب ایتدکدن صکره، برادری عباده کوندرمش؛ و خرا- سانه کیدنجیه قدر خانلرك دیوارلرینه یازمش اولدینی ینلری طیرناقلریله قازیمغه اجبار اولندیغندن، طبر- ناقلری قویوب، پارمق کیکلری میدانه چقیقش اولدینی مرویدر. عبادك حبسنده بر چوق وقت قالدقندن صکره، ایکی بیت سویلیوب، دمشق جا- معنده اوقومق اوزره، مخصوص بر آدم کوندرمکله، معاویهك معیتنده بولنان ینلیلر، بو ینلری ایشیدنجه، آیاغه قالدقندن، معاویه ابن مفرغی خراساندن جلبله، عفو ایتکه مجبور اولمشیدی. بونك اوزرینه صاحب ترجمه موصله چکیلوب، اوراده تزویج اولمش ایسه ده، اهوازده (ناهید) یاخود (ناهید) اسمده بر قیره تعشق ایتش اولدیغندن، آلام هجره مقاومت ایده میوب، اهوازه کیمش، وبصره دن یکرکن عید الله بن زیادله باریشوب، کندیسندن وسجستان وا- لیسی عیبده الله بن ابی بکره دن بر چوق احسانلره نا- ثل اولمغه، جمله سنی معشوقه سنه هبه ایتشیدی. مصعب ابن زبیر زمانده ۶۹ تاریخده طاعوندن وفات ایتشدر. اشعارینك قسم اعظمی زیاد خاندانك ذمی وناهیده اولان عشق و شوق حقنده در. (تبع) اشعارینی جمع وقصه مشهوره سنی تنظیم ایدن بو ذات اولدینی دخی مرویدر. بصره ده عیبده الله بن زیاددن کوردیکی مظالم حقنده سونلش اولدینی شو ایکی بیت جمله اشعارنددر:

دار سلمی بالحث ذی الاطلاع
کیف نوم الاسیر فی الاغلال
این منی السلام من بعد نای
فارجی لی تحیق و سؤالی

ابن مقشر { (ابو الفتح منصور) مشا- هیر اطیادن اولوب، مصرده طایفوندن عزیزك، وبعده حاکك طیب خاصی ایدی. کندیسی نصرانی المذاهب ایدی. عزیز وحاكك

نك تزوير به عزل اولنه رق، خلفي عبدالرحمن بن عيسا-
نك البته تسليم اولنش؛ و بونك النسن بر چوق
اشكنجهل كوره رك حبس اولنش؛ و آنجق يازمش
اولديني بعض يازيلرك فروختندن آلديني كليني مبالغي
ويړه رك كنديني قورقاره بپلشيدى. بعده خلافته
مستولى اولوب، اميرالامرا عنوانيله امور دولتي
الينه آلمش اولان ابو بكر محمد بن رائق صاحب ترجمه نك
واوغلنك املاك وعقارينى ضبط ايتكله، ابن مقله
تخليصچيون بر چوق تضرع وتذللدن صكره، مرقوم
ابن رائق اخذ وتوقيفيله كنديسنك وزارت ته تعييني
تقدريده اوچيوز مليون دينار قزانديره پيله جكنه
داثر خليفه ايله مكاتبه به كيريشمكله، خليفه كنديسنى
سراينه جلب ايتدكدن صكره، بر او طه به حبس ايده.
رك، النده بولنان مکتوبلرله برابر ابن رائق يدينه
تسليم ايتكله، حبس اولنه رق، ابن رائق امريله
صاغ الى قطع اولنش؛ و بونك اوزرينه ايتديكنه
فادم اولان خليفه طرفندن تخلص اولنه رق، اوينه
چكيلوب، صول ايله يازمغه آليشمشيدى. بعده ابن
رائق طرفدارى اولان يحكم تركى بغداده دخولنده،
كنديسنى يكيدين حبس، وديلى دخى قطع ايتدير-
مشيدى. نهايت فقر و ضرورته دوچار اولوب، ياره-
لرى دخى يكيدين آچلش اولديني حالده، ۲۷۲ تا-
ريخنده بغدادده وفات ايتشدر. ابن رائق عليهنده
اولوب بو مصائبى موجب اولان مکتوبلر كنديسى
طرفندن يازليوب، بر جاريه سنه عشق ايتمش، واونك
واسطه سيله يازيلرينى آلوب تقليده آليشمش اولان
بر يهودى طرفندن يازلمش ساخته مکتوبلر اولديني،
وحتى بو حقيقت خليفه نك معلومى اولنجه، يهودى
ايله جاريه نك قتلنه امر ويرديكى دخى مرويدر. احوال
اخيره سنى مصور اولان شو قطعه جمله اشعار
رائقه سندنر :

تخالف الناس والزمان فحيث كان الزمان كانوا
يا ايها المرصون عني عودوا فقد عاود الزمان

— بونك برادري (ابو عبدالله حسن بن علي بن
مقله) دخى مشاهير اديبا وخطاطيندن اولوب، ۲۶۸
تاريخنده طوغش، ۳۳۸ ده وفات ايتشدر. خط
عربي كوفيدن نسخه تحويل ايدن بو اولديني دخى
مروى ايسه ده، برادري اولديغه داثر اولان روايت
دها قويدر. — اوغلي (ابوالحسن بن مقله) ايجون

دخى [«ابو الحسن بن مقله» ماده سنه مراجعت.]
ابن مكنسه { (اسماعيل بن محمد اسكندرانى)
شعرادن اولوب، ۵۰۰ تا.

ريخلرنده وفات ايتشدر. شو بيت جمله اشعارنذر:
والله ما ابصرت يوما ايضا
منذ ابتليت بحب طرفى اسود

ابن مكي { (بهاء الدين محمد —) مشاهير
شعرادن اولوب، (بهاء الدين ابن
الدجاجة) اسميله دخى معروفدر. ۶۵۷ تاريخنده
وفات ايتشدر. شو ايكي بيت جمله اشعارنذر :

مراح عندكم النسيم ولاغدا
الاياخذ عند عبدكم يدا
احباب قلبي ذلك القلق الذي
قد كان يأخذني عليكم ماهدا

ابن ملجم { «عبدالرحمن بن ملجم» ماده سنه
مراجعت بيوريله.]

ابن ملكا { «اوحده الزمان» ماده سنه مرا-
جعت بيوريله.]

ابن الملوح { مجنون اسميله مشهور اولان
قيسك لقيدرد. [«مجنون»
ماده سنه مراجعت بيوريله.]

ابن مناذر { (ابو جعفر محمد —) مشاهير
شعرادن اولوب، لغتده دخى

يد طولى صاحبي ايدى. روايته كوره عن اصل عدلى
اولوب، لاجل التحصيل بصره به لكش، واوراده توطن
ايتشيدى. ابتدای حالده ارباب صلاحدن اديب ومتق
بر ذات ايكى، بعده علاقه كرده سى اولان عبدالمجيد
اسمنده اديب وعفيف بر كنجك وفاتى اوزرينه، كان
حزن وكدرندن، لا اباليلكه اوروب، ملايمانه برعر
سورمكه، وهر كسى هجو ايتكه باشلامش اولديغندن،
نهايت بصره دن حجازه نقي اولنه رق، اوراده وفات
ايتشدر. سفيان بن عيينه ايله صحبت ومحبتى اولوب،
خلفاي عباسيه دن مهدي به دخى ملاقي اولمش، ومامو-
نك زمانده وفات ايتشدر. مذكور عبدالمجيد اولان
محبتى حقنده غزللى ووفاتى حقنده مرثيهرله بر چوق
هجوهرلى وسائر اشعارى مشهوردر. حقنده برطاقم
حكايات ونوادر منقولدر. برامكه حقنده دخى بر چوق
مدحيلرى اولوب، شو بر ايكي بيت بو بابده كى بر
قصيده سندنر :

اتانا بنو الاملاك من آل برمك
فيا طيب اخبار ويا حسن منظر

اذا وردوا بطعام مكة اشرفت
بجعي وبالفضل بن بجي وجمعفر
فتظلم بغداد ويحلوا لنا الدجى
بمكة ما حبسوا ثلثة ايام

ابن المنجم (علی بن بجی) ملوک فرسک
اخیری اولان یزد جرد نسلندن
اولوب، مأمون خلیفه نك کابلرندن ایدی. فن طبه
مراق اولدیغندن، پک چوق کتب طیه ترجمه ایتدیر.
مکه موفق اولمشیدی.

ابن المنجم (ابو احمد بجی بن علی) آنف
الترجمنك اوغلی اولوب، معتمد
علی الله و معتضد بالله و مکتفی بالله کندی ایدی. معتز
لی المذهب اولوب، علم کلامه ید طولاسی اولغله،
مکتفی بالله ک حضورنده مشاهیر علمادن مجلس قوره.
رقی، علم کلامه دائر مباحثه ایدردی. بر چوق تا
لیفائی اولوب، اک مشهوری اخبار شعرا حقنده
«الباهر» عنوانی ایتدیر، که اتمامنه موفق اولما
مشدر. اخبار و نوادری مشهوردر. ۲۴۱ تاریخنده
طوغوب، ۳۰۰ ده وفات ایتشدر.

ابن المنجم (ابو محمد عبدالرحمن بن مروان
نسوجی) مشهور و اعظمرندن
اولوب، بغداده دخول ايله، خلیفه نك عندنده حرمت
و اعتباره نائل اولدقدن صکره، رسالته موصله کوند.
رلمش؛ و بعدده دمشقه کیدمرک، ۵۵۷ تاریخنده او-
راده وفات ایتشدر. اشعار رانقہ سی اولوب، شو
قطعه او جله دندر:

حبیب لست انظره بعینی وفی قلبی له حب شدید
ارید وصاله ویرید هجری فارتک ما ارید لما یرید

ابن مندویه (ابو علی احمد بن عبدالرحمن
اصفہانی) اصفهان کبرا و اعیان
تندن و مشاهیر اطباءن اولوب، فن طبه بر چوق
خدمت لری سبقت ایتش، و بو فنده بر طاقم تألیفات
و رسائل یازمشدر. آثارنک باشیجه لری وجه آتی
اوزرده در: «کناش»، «المدخل الی الطب»، «الجال-
مع المختصر من علم الطب»، «المغیث»، «کتاب فی
الشراب»، «کتاب الاطعمه و الاشربة»، «نهایه
الاختصار»، «الکافی» و نام دیگرله «القانون
الصغیر». عصرنک اطباسیله سائر اکابره خطاباً
مائل غامضه طیه به دائر ۴۰ رساله سی واردر، که
هر بری بر کوچک کتاب صورتده در. بورساله رک

بری کوز طبقاتنک ترکینه، بری انتشار عین یعنی
کوز بیکنک بیومسی علاج لرینه، بری بیکک هضمه،
بری معدنه ک وصفیله علاج لرینک تعریفنه، بری
استسقاقنک تدای و معالجاتنه، برایکیسی قولنجک
تدیر و تدویسنه، بری مثانه علاج لرینه، بری بوبرک
خسته لغنه، بری دیز آغریسنه، بری شرابک منافع
و مضرتنه، بری اطفالک اوجاعنه، بری حکمای یونان
رأینه کوره روح و نفسه دائر اولوب، دیگر لری دخی
بعض ذواتک خسته لقرینه دائر و یاخود بعض اطباءک
رأی و اثر لرینه فارشیدر. تاریخ ولادت و وفاتنه.
دسترس اولنه مدی. — پدری (عبدالرحمن بن المنجم)
مشاهیر شعرا و ادب ادن ایدی. شو قطعه جله اشعار
رندندر:

ویمسی المره ذا اجل قریب وفی الدنیا له امل طویل
و یجعل بالرحیل و لیس یدری الی ماذا یقریه الرحیل

ابن منده (ابو عبدالله محمد بن بجی العبدی)
مشهور حافظ لردن و مورخیندن
اولوب، وطنی اولان اصفهان شهرینک بر مکمل تاریخنی
یازمش، و ۳۰۱ تاریخنده وفات ایتشدر. — بونک
خاندانندن مشاهیر حفاظ و محدثیندن بر قاج ذات
کلوب. بعضیسنک تصنیفات دخی واردر. اک مؤخر لری
اولان (ابو الوفا محمد ابن منده) مغول لریک استیلاسنده
قتل اولنشدر.

ابن منذر (ابراهیم — خزامی) نیشابور
علماسندن و مشاهیر محدثیندن او-
لوب، کندیسندن بر چوق محدثین روایت ایتشدر.
در. ۲۳۶ تاریخنده وفات ایتشدر. — بونک
اوغلی (ابو بکر محمد بن ابراهیم) — دخی مشاهیر
علماء و فقها دن اولوب، علماء یننده کی اختلافات حقنده
بر قاج معتبر کتاب یازمشدر. آثارنک اک مشهور-
ری «کتاب الاشراف» عنوانی تألیف کیریدر.
۳۰۹ تاریخنده مکه مکرمه ده وفات ایتشدر.

ابن المنکدر (محمد) — مشاهیر صلحادن
اولوب، زهد و تقوی
و وعظ و نصیحتنه دائر بعض اقوال حکیمانه سی مشهور.
در. ۱۳۰ تاریخنده مدینه منوره ده وفات ایتشدر.

ابن منیر (مذهب الدین عین الزمان ابو الحسین
احمد — طرابلسی) مشاهیر شعرا.
دن اولوب، اشعار لطیفه سی و مرتب دیوانی واردر.

{ **ابن المولی** } (ابو عبدالله محمد بن عبدالله)
لوب، مدینه منوره ده تولد و نشأت ایتش؛ و بنی امیه
و بنی عباس ملوکنه یتیشوب، عبدالمملک بن مروان
و مهدی و سائر اکابر حقننده پک چوق مدحیهل
سویشدر. حقننده منقول اولان حکایات و نوادر
چوقدر. اشعاری غایت رقیق و موثر اولوب، شو
بیت جلّه اشعار رافقه سندندر:

ایکی فلا لیلی بکت من صیابه
الی ولا لیلی لذی السود تیزل

{ **ابن مهران** } [سلیمان بن مهران] و «مییون»
[بن مهران] ماده لرینه مراجعت.
{ **ابن المهنّا** } اندلس مشاهیر اطبا سندن و وزیر
لسان الدین بن خطیبک تلامذه.
سندن اولوب، ابن سیناک «ارجوزه» سنه مکمل
و مشهور بر شرح یازمشدر.

{ **ابن میّاح** } ملوک فاطمیه دن آمر باحکام الملک
{ سعید عربانندن سووب آلمش
اولدینی غایتله حسنی و شاعره بر قیرک عزاده سی او.
لوب، کندیسسی دخی شاعر ایدی. قیر ایل بر لکده
بسیووب، بر بر لرینه عشق و علاقه لری اولغله، بعد
المفارقة پیلرنده شعر آواقع اولان محابرات مشهوردر.
قیر خیمه ده و آچیق یرلرده آلیشمش اولدینندن، آمرک
سراینده ایچی صیقغله، مشارالیه نیلک کنارنده،
بوکا مخصوص اولمق اوزره، باده یی آکدیرر صورتده
غریب بر کوشک یابدیر مشیدی. مع هذا قیرک حزن
و کدری زائل اولماش؛ و آمر بونک عزاده سیله اولان
محابرانه واقف اولوب، ابن میّاحی آراتمش ایسه ده،
بر وجهله اله پکیرمکه موفق اوله مامشدی. بوماجرا
بر چوق حکایات و غرائب نقل و روایتنه سرمایه
اولمشدر.

{ **ابن میّاده** } (ابو شرحیل رماح بن ابرد)
{ اوائل اسلام مشاهیر شعرا سندن
اولوب، بنی امیه و بنی عباس دولتری ملوک و اکابرینی
مدح ایتش؛ و کندیی قومندن (ام جندر) اسمنده بر قیر
اولان تعشقیله شهرت بولمشدر. مرقومه پدیری طر-
فندن بر شاملیه تزویج اولنهرق، کندیسندن تبعه
ایتمکله، سوز و اشتیاقنی مصور بر چوق اشعاری
واردر. هجویدلری دخی چوق اولوب، شعرنی
معاصرینله مهاجاتی سور ایدی. شو بر ایکی بیت
جلّه اشعارندندر:

پدیری طرابلس شامده سواقلرده اشعار تغنیسیله
مشغول بولمشییدی. صاحب ترجمه ۷۳ ۴ تاریخده
طرابلسده طوغوب، بعده دمشق هجرتله، اوراده
اختیار اقامت ایتش؛ و کندیسسی رافضی اولوب، هجو
ایله دخی اشتغال ایتدیکندن، دمشق صاحبی بوری بن
اتابک طفتکین طرفندن حبس اولنهرق، دینک
کسلیسه مقرر ایکن، بعض ذواتک شفاعتیه قور-
تلوب، حلبه ننی اولنمش، و ۵۴ ۸ ده اوراده وفات
ایتمشدر. مزاری طاشنه یازلمق اوزره سویش اولدینی
شو قطعه جلّه اشعارندندر:

من زار قبری فلیکن موقناً ان الذی القاه یلقاه
فسیر حم الله امرأ زاری وقال لی یرحمک الله

{ **ابن منیر** } (قاضی ناصرالدین احمد بن محمد
اسکندرانی) مشاهیر علما و ابدان
اولوب، ۶۲۰ تاریخده طوغش، و ایکی دفعه اسکند-
ریه قاضی و خطیبی اولمشدر. بر تفسیر شریفیه بعض
اشعاری و بلیغ خطبه لرله سائر بعض آثاری واردر.
۶۸۳ تاریخده وفات ایتمشدر.

{ **ابن المؤدّب** } (عبدالله بن ابراهیم) مشاهیر
{ شعرا دن اولوب، افریقیه نلک
(مهدیه) شهرنده تولد و نشأت ایتمشدر. لالایی و محبوب
دوست بر آدم اولوب، کیمیا و احجار ایله اوغراشیر
و اکثریا سیاحت ایدردی. صقلیه یه کیدرکن،
روملرک اسارتنه دوشمش؛ وثقه الدوله ایله روم
ایمپراطوری بپنده تقرر ایدن مصالحه اوزرینه قور-
تلوب. مذکور ثقه الدوله حقننده بعض مدحیهل
سویشدر. وفاتی ۴۱۴ تاریخده واقع اولمشدر.
شو بر ایکی بیت ثقه الدوله نلک مدحنه داتر اولان بر
قصیده سندندر:

ایبت اراعی النجم فی دار غربه
وفی القلب من نار حزن مضرم
ادی کل نجم فی السماء محله
ونجمی اراه فی نجوم النجم

{ **ابن موصلاّیا** } (امین الدوله ابو سعید علاء
{ بن حسین) مشاهیر کتابدن
اولوب، ادبیات و شعر و انشاده بینظیر ایدی. مرتب
دیوان اشعار و منشآت و واردر. خلفاک خدمتی
انته سنده بولنوب، ابتدا نصرانی المذهب ایکن،
بعده اهتدا ایتش؛ و کوزلرینه عی طاری اولدقن
صکره ۴۹۷ تاریخده وفات ایتمشدر.

الالايت شعري هل الى ام حيدر
سبيل فاما الصبر فلا صبرا
اذا نزلت بصري تراخي مزارعا
واغلق بوابان من دونها قصرا

ابن نايقا { (ابوالقاسم عبدالله بن محمد) بغداد.
دك مشاهير شعرا وعلما سندن او.

لوب، ٤١٠ تاريخخنده طوغش، و ٤٨٥ ده وفات
ايتشدر. لغت وادبياتده وعلی الخصوص علم مراسله
وانشاده فوق العاده مهارت واري ایدی. «ملخ المالحه»
عنوانيله بر مجموعه سي، «كتاب الجنان في تشبيهات
القرآن» عنوانلي بر كتابي، بعض مقامات ادبيه سي،
بر ديوان اشعاري، بر مجموعه رسائي، وسائر آثاری
واردر. مشهور «اغاني كبير» اختصار و«الفصح»
كتابني دخي شرح ايتشدر. ميتي غسل اولنورکن،
صول النده بروشقي بر کاغذ بولنوب. آجلدقده، ايتخنده
شوقطعه يزلمش اولدني کورلمشدر، که زاده طبعيدر:

ازلت بيمار لايتيب ضيفه
ارجي نجاتي من عذاب جهنم
واني على خوف من الله واثق
بانصامه قاله اكرم منعم

ابن نباته { (ابو نصر عبد العزيز بن عمر)
مشاهير شعرا وعلما سندن اولوب، مرتب
ديواني وملوك ووزرانك وعلی الخصوص سيف الدوله
بن جدانك مدخنه دارك جوق قصائدی واردر.
اکثر يا دور بلاد ايدردي. ولادق ٣٢٧ تاريخخنده
اولوب، ٤٠٥ سنه سنده بغدادده وفات ايتشدر.
(سعدی) لقبيله ملقبدر.

ابن نباته { (خطيب ابو يحيى عبد الرحيم بن
محمد حذاق) علوم ادبيده زما
ننك امامي اولوب، بنظير اولان خطبه ليله شهرت
بولمشدر. (خطيب مصري) لقبيله ملقبدر. شاعر
متهور متني ايله برابر سيف الدوله بن جدانك خد
متنده بولنوب، مشاراليه اصحاب غزا وفتوحان دن
اولمقله، صاحب ترجمه نك اكثر خطبه لري خلق
جهاده تشويق يوندهدر. ٣٣٥ تاريخخنده (ميفار-
قين) ده طوغوب، ٣٧٤ ده اوراده وفات ايتشدر.

ابن نباته { (قاضی جمال الدين ابوبكر بن محمد
فارقي) مصر مشاهير شعرا سندن
اولوب. ٧٦٨ تاريخخنده قاهرده وفات ايتشدر.
شو قطعه جله اشعارنددر:

يا غائبين تملنا لفيتهم
بطيب لهمو ولا والله لم يطب

ذكرت والكاس في الكف لياليكم
فالكاس في راحة والقلب في تعب

ابن النباش { (ابو عبدالله محمد بن عبدالله
بيجاني) اندلس مشاهير اطبا.
سندن اولوب، طبده مهارت تامه سي وعلوم حكيمه
وطبيعيده يد طولاسي وار ایدی. مرسيه جهتده
اقامت ايدردي.

ابن نتيان { (شرف الدوله سليمان —) مشا
هير ادبا وشعرا دن اولوب،
اشعار لطيفه سي واردر، ومزاح ولطافني مشهوردر.
عن اصل همداني اولوب، اربله توطن ايتشيدى.
وفاتي ٦٨٦ ده واقع اولمشدر. شو برايكي بيت جله
اشعارنددر:

اشرب فشريك هذا اليوم تحليل
وانف الهموم فقد وافاك ايلول
اما ترى الشمس في وسط الكاس طالع
منيرة ونطاق البدر محلول

ابن النجار { (جمال الدين ابراهيم بن سليمان)
مشاهير ادبا وشعرا دن اولوب،
علم حديثده وفن انشا و مراسله دخي يد طولی صاحبي
ایدی. ٥٩٠ تاريخخنده دمشقده طوغوب، حلب
وبغداد واسكندريه رحلت ايتش؛ وبرمدت حلب
صاحبي امجدك كاتي بولنديني كي، اسكندريه ده دخي
نقيب الاشراف اولمشيدى. اشعاري وبعض رسائل
وفقرات ادبيه سي واردر. شو برايكي بيت جله
اشعارنددر:

ان المراتب في الدنيا ورفعتها
من الذي حاز علما ليس عندهم
لا شك ان لنا قدرا رؤه وما
لثلهم عندنا قدر ولا لهم

ابن النجار { (حافظ محب الدين محمد بن محمود)
بغدادك مشاهير علما سندن او.
لوب، حديث و تاريخخنده وسائر علوم ككثيرده
عصرينك فريدي ایدی. مشهور خطيب بغدادينك
«تاريخ بغداد» بنه ٣٠ جلد دن مركب مكل بر ذيل
يازمشدر، که تاريخ مذکور دن دون عد اولنماقدهدر.
ابن الجوزي كي كبار محدثين اوقومش، واستماع
احاديث شريفه مقصده ليه شام، مصر، حجاز، اصفهان،
خراسان، نيسابور، هرات ومرو كي مالک بعیده ده
سير وسياحت ايتشيدى. مذکور تاريخ دن بشقه
«القهر المنير في المسند الكبير» عنوانيله بر بيوك اثری

وارد، که اینجند صحابه کرام هر برینه اسناد
اولئان احادیث شریفه می آری آری ذکر ایدور.
مؤلفات سائرهمی وجه آتی اوزره در: «کنز الامام
فی معرفة السنن الاحکام»، «المختل والمؤتلف»،
«المتفق والمفترق»، «نسبة المحدثین الى الآباء والبلدان»،
«العوالی»، «المعجم»، «جنة الناظرین فی معرفة
التابعین»، «الکمال فی معرفة الرجال»، «العقد الفائق
فی عیون اخبار الدنیا ومحاسن تواریخ الخلائق»،
«الدرة الثمینیة فی اخبار المدینة»، «زهة الوری فی
اخبار القری»، «روضة الاولیا فی مسجد ایلیا»،
«الازهار فی انواع الاشعار»، ۶ جلد اوزره «سلوة
الوحید وغرر القوائد»، «مناقب الشافعی»، «الزهر
فی محاسن شعراء اهل العصر»، «نشوان المحاضر»،
«زهة الطرف فی اخبار اهل الطرف»، «اخبار
المشتاق فی اخبار العشاق»، «الشافی فی الطب» و سائر.
۵۷۸ تاریخند طوغوب، ۶۴۳ ده وفات ایتشد.
آثارینک جدیتی عنوانلرندن آکلاشلیدینی کبی، اشعاری
دخی کوزل اولوب، شو قطعه او جله دندر:

وقائل قال يوم العید لی ورأی
تمللی ودموع العین تنهمر
مالی اراک حزیناً باکیا اسفا
کان فلیک قیه النار تستعر
فقلت انی بعید الدار عن وطن
ومعلق الکف والاحباب قد هجروا

ابن نصر { (ابو علی حسن بن علی العبدی)
واسط شعرا سندن اولوب،

بغداد ودمشقده اقامت ایتش؛ وبعض اکبری مدح
ایدوب، بعلک صاحبی اجدده دخی انتساب ایتشیدی.
شیعی المذهب ایدی. (همام) لقبیه ملقبدر. ۵۹۶
تاریخند وفات ایتشد. شو ایکی بیت جمله اشعار
رندندر:

این من ینشد قلبا ضاع يوم البین می
تاه لمبا راح یقفو اثر الظی الاغن

ابن نضوح { شیراز شعرا سندن اولوب،
وزرادن خواجه غیاث الدین

محمدک نامنه اون منظومه یازمشدر. تاریخ وفاته
دسترس اولته مدی. شو قطعه جمله اشعارندندر:

با فاته و فقر همنشینم کردی
بی مونس و یار بی قرینم کردی
این رتبه مقرران درگاه تراست
آیاچه خدمت اینچنینم کردی

ابن النطاح { (بکر —) مشاهیر شعرا دن
اولوب، غایت سلیس و مؤثر

اولان اشعاری مشهور و متداولدر. ابودلف ایه
ماجرالری و حکایات و نوادری چوقدر. هارونالز.
شیدی بعض ابیاتیه کوجندیرمش اولدیفندن، اسمی
دفتر شعرا دن ترقین اولمش، و هارونک وفاته دک
مقام خلافتدن احسان قیوسی کندیسنه قیامش اولدینی
مرویدر. کندیس شجاعت ادعا سنده دخی بولوب،
بو باده بعض اشعاری وارد. خسته دخی شهرتی
وارد. (عنان) اسمند بر جاریه اولان عشق و علا.
قهسی و بوکا متعلق بعض حکایاتی مشهور اولوب،
اشعارینک بر قسمی بو معشوقه سی حقنددر. شو بر
ایکی بیت او جله دندر:

قالت عنان وقت رأی شاحبا
یا بکر مالک قد هلاک شمسوب
فاجبتها یا اخت لم یلق الذی
لاقیته الا المبتلی ایوب

ابن النظرونی { (ابو الفضل عبدالمنعم بن عبد-
العزيز) شعرا دن اولوب،

عن اصل اسکندریه لی اولدینی حالده، بغداده هجرتله،
اوراده اقامت، و خلیفه ناصری مدح ایتشیدی.
مقام خلافتدن میورقه صاحبی یحیی بن عافیه نزدینه
سفارتله کوندریالره، مدت مدیده اوراده اقامت
ایتش؛ و بغداده عودتند بمارستان عضدی نظارتنه
تعیین اولنهرق، ۶۰۳ تاریخند وفات ایتشد. سلیس
اشعاری وارد.

ابن النفیس { (علی بن ابی الحزم دمشقی)
عصرینک رئیس الاطباء او.

لوب، فن طبیه دائر بعض تصانیف مفیده سی وارد.
۶۸۷ تاریخند وفات ایتشد.

ابن النقاش { (مذهب الدین ابو الحسن علی
بن عیسی) مشاهیر اطباء

اسلامدن اولوب، بغدادده تولد و نشأت ایتش؛
ودمشق و مصره دخی کیده رک، نهایت دمشقده اختیار
اقتله، ملک عادل نورالدین محمود بن رکنینک خدمت
طبابت و کتابتند بولمش؛ و مشارالیهک دمشقده
یادیردینی بیمارستانی اداره ایتشد. بعده دمشق
ضبط ایدن صلاح الدین ایوبیه انتساب ایدوب،
۵۷۴ ده وفات ایتشد. ادبیات و انشاده دخی بد
طولی صاحبی ایدی. — پدری (ابو عبدالله عیسی

قتل اولنقش اولغله، صاحب ترجمه فارسيده تقرر ايدرك، موسی بن بغايله محاربه ايتك اوزره واسطه طوغری حرکت ايتش؛ وآنجق کندیسی اهوازده ايکن، يعقوب بن صفار فارسه هجومله، اوراسنی ضبط ايتديکندن، ابن واصل کري دونمه مجبور اولمش؛ وصورتا يعقوب بن صفاره عرض اطاعت ايتديکی حالده، خفيا وبقته اوستنه دوشمکی مراد ايتش ايسهده، عسکريک بر قسمی حرارتدن وآجلقدن تلف اولوب، کندیسی فرار ايتش؛ و۲۶۳ده اسير طولشدر.

ابن واصل { (ابوالعباس —) ابتدا حاجب

لوب، بعده بوندن مفارقتله، شیرازده فولاده انتساب ايتش؛ وبونک اخذ وقتل اوزرينه، بر مدت ضرورت وسفالنده قالدقن صکره، بطيحهده مذهب الدوله نك خدمته کير مشیدی. بصرهه مستولی اولان لشکرستانه محاربه ايتك وسيله سيله عسکر تدارک ايدوب، مرقوی مغلوب، وبصرهه ضبط ايتدکن صکره، مذهب الدوله به اعلان عصيانله تدريجاً بطيحهه دخی اله پکيرمش، ومذهب الدوله به فراره مجبور ايتشیدی. بوجهله اورالده کسب قوت ومکنت ايتدکن صکره، فارس واهواز صاحبي بهاءالدوله ايله محاربه به طويتشوب، ۳۹۵ تاريخندن ۳۹۷ تاريخنده ک ايکی اوج سنه سورن محارباتده کاه غالب وکاه مغلوب اولهرق، نهايت مغلوب اولغله، فرار ايدرکن، اخذ وقتل اولنشدر.

ابن وافد { (وزير ابوالمطرف عبدالرحمن بن محمد) ابلس اشرافندن ومشاهير

اطبادن اولوب، ۳۸۷ تاريخنده طوغش، وطليله شهرنده اقامت ايدوب، ۴۶۰ تاريخندن صکره وفات ايتشدر. جالينوس وآرسطونک کتبي تبعده زیاده. سيله اعتنا ايدوب، علی الخصوص ادويه مفردهده اسلاف ومعاصرينی فرسخ فرسخ پکشمیدی. غایت مشکل وآغر خسته لقلری ابي ايتمهده ک مهارت واقتدا رينه دائر پک چوق حکایات ونوادير متقولدر. تدا ویده کندیته مخصوص بر مسلکی اولوب، اغديه ايله تداویسی ممکن اولان خسته لره ادويه ويرمز، ومکن مرتبهده ادويه مفرده به ادويه مرکبه به ترجیح ايدوب، ترکیبه مجبور اولدینی وقت دخی، انواع مختلفه تر.

بن نقاش) ادبا وشعرادن اولوب، بعض اشعار راقه. سی منقولدر. ۵۴۴ تاريخنده بغدادده وفات ايتشدر.

ابن النقیب { (نقیسی) مصرک مشاهير شعرا وادباسندن اولوب، ۶۸۷ تاريخنده وفات ايتشدر. «منازل الاحباب ومنازه الالباب» عنوانيه ايکی جلد اوزره بر تالیفی ومرتب دیوان اشعاری واردر. شو قطعه جله اشعارنددر:

لا تأسفن علی الشباب وفقدہ
فعلی المشيب وفقدہ یأسف
هذاک یخلقه سواه اذا انقضى
ومضى وهذا ان مضى لا یخلف

ابن النقیب { (ابو عبدالله جلال الدین محمد بن سلیمان) مشاهير مفسریندن وطائفه زهاددن اولوب، عن اصل بلخی اولدینی حالده، بیت مقدسده نشأت ايتشدر. مصره دخی رحلتله، بر خیلی مدت (عاشوریه) مکرسه سنده تدریسه مشغول اولمشدر. بیوک ومکمل بر تفسیر شریف یازمشدر، که لغات، قرآت، اسباب نزول، اعراب وسائر جهتلی جامع اولوب، ۵۰ جلدن مرکبر. ۶۱۱ تاريخنده طوغوب، ۶۹۸ده وفات ايتشدر.

ابن نوبخت { (ابوالحسن علی بن احمد) مشا. هیر شعرادن اولوب، ۴۱۶

تاريخنده مصرده وفات ايتشدر. دنيايه رغبت ايتز درویش نهاد بر ذات اولوب، فقر وضرورتله یاشا. مشدر. کوچک بر دیوان اشعاری اولوب، شو قطعه سی مشهوردر:

سعی الیک فی الواشی فلم تری
اهلاً لتکذیب ما القی من الخیر
ولو سعی بک عندی فی الذکری
طیف الخیال لبعث النوم بالسر

ابن واصل { (محمد — تمیمی) فارس اها. لیسندن اولوب، ۲۵۶ تا.

ريخنده ظهور ايله، اگرادن احمد بن لیث اسمنده بر آدمله برابر فارسی ضبط ايتش؛ وصورتا خلیفه عباسی فامنه خطبه اوقوتش ايسهده، تقرر ادعاسنده بونمشیدی. بعده خلیفه معتمد فارسی موسی بن بغایه ویر مکله، بونک طرفندن فارس والیککنه تعیین او. ننان عبدالرحمن بن مفلح ۲۶۱ تاريخنده (رامهرمز)ده واقع محاربهده منهزم اولوب، اسیر دوشمش، وبعده

الخصوص حسن خطيله مشهور در. ۷۱۱ تاريخده وفات ايتشدر. پيرس چاشنكبر خدمتده بولنش، وعراقه سياحت ايتشيدى.

ابن ودعان { (قاضى ابو نصر محمد بن على) موصل حاكمى اولوب، ۹۵۴ ده وفات ايتش؛ وعلم حديثه «اربعين الودعاني» عنوانيه شهرت بولان بر كتاب يازمشدر.

ابن الوردى { (سراج الدين ابو حفص) قاضى عمر بن مظفر) مشاهير ابدادن وفقهاء شافعيه دن اولوب، ۶۹۱ تاريخده معرة النعمانده طوغش، و ۷۴۹ ده وفات ايتشدر. ابو الفدائك مشهور تاريخنه بر ذيل ايله جغرافيايه متعلق «خریده المعجائب» عنوانيه بر كتاب يازمشدر، كه ۱۲۷۶ تاريخده مصرده طاش باصمه سيله طبع او. لنمشدر. ديكر آثاري دخی وجه آتی اوزردر: «البهجة الوردية»، «فوائد فقيهة» منظوم، «شرح الفية ابن مالك»، «ابن معطینك الفیه سنه شرح او. لهرق «وضوء الدرة»، «قصيدة اللباب في علم الاعراب»، «شرح قصيدة اللباب»، «اختصار ملحة الاعراب»، «المسائل المذهبه في المسائل الملقبه»، «ابكار الافكار»، «ارجوزة في تعبير المنامات»، «ارجوزة في خواص الاحجار»، «منطق الطير» منظوم. «لامية ابن الوردی» عنوانيه مشهور بر قصيدهسى، و «مرثية ابن البارزى» عنوانيه بر مرثیهسى دخی واردز.

ابن ورقاء { (جعفر بن محمد — شيباني) مشاهير شعرا وادبا دن اولوب، ۲۹۲ تاريخده سامرا ده تولد، و ۳۵۲ ده وفات ايتشدر. خليفه عباسى مقتدر بالله طرفندن بعض واليكلرده استخدام اولمشيدى. سيف الدوله ايله نثرًا ونظماً مخبره لری واردز. شو قطعه جملہ اشعار رندند:

هزئتک لا انى علمتک ناسيا
لحقى ولا انى اردت التقاضيا
ولكن رأيت السيف من بعدله
الى الهز عتاجا وان كان ماضيا

— (ابو بكر محمد بن عبدالله ابن ورقاء) دخی ائمه فقهاء شافعيه دن عالم وزاهد بر ذات اولوب. نيشابورده ياشامش؛ و ۳۸۵ ده بخاراده وفات ايتشدر.

کيندن احتراز ايدر ايتش. جالينوس وديسقوريدسک کتابلرنده بولنان وککندى طرفندن علاوه اولنان ادويه مفرده بر حسن ترتيبيله جامع اولقى اوزره، «كتاب الادوية المفردة» عنوانيه مکمل بر اثرى، وطبه متعلق «كتاب الوساد»، «مجربات»، «تدقيق النظر في علل حاسة البصر» و «المقيث» عنوانلى تأليفاتى واردز.

ابن الوثاب { (ابو عبدالله بن جعفر) خلفاى عباسيه دن طابع بالهك مقر. بيتندن اولوب، مشار اليهك سقوطى اوزرينه مذهب الدولهك ياتنه قاجش؛ وقادر بالهك امرى اوزرينه، مذهب الدوله طرفندن اخراج اولتجه، مدائنه كيدوب، اوراده اخذ وحبس اولنش ايسهده، ۳۸۸ تاريخده فرار ايدوب، كيلانه كيتش؛ واو. رالرده طابع بالله كنديسى اولقى ادعاسنه قالقيشوب، بر وقت استحصا قوت واعتبار ايتش ايسهده، بعده ادعاسنك كاذب اولدينى آكلاشيلهرق، اورادن دخی طرد و اخراج اولنمشدر. — (شبيب ابن وثاب نيمرى) اسمنده برى دخی حران وسروج ورقه صا. حى اولوب، ۴۲۶ تاريخده عرب وسائردهن كليتى بر عسکر ترتيبيله برابر رهادهكى روملردن دخی استمدادله، نصرالدوله بن مروانك الكاسينى تخريب ويغما ايتش؛ و بر سنه صكره ابن عطير ومذكور نصرالدوله ايله بالاتفاق، روملردن رها وسويدياي ضبط، و بعده عقد مصالحه ايله، رهائي اعاده ايلشدر. ۴۳۰ تاريخده حراندن مستنصر بالله علوينك خطبه سنى رفع ايله قائم بامرالله عباسينك نامنه اوقوتش ايسهده، ينه اوسنه مستنصر كخطبه سنى اعاده به مجبور اولمش؛ و ۴۳۱ ده وفات ايتشدر.

ابن الوحشى { (ابو محمد عبدالله بن يحيى) (الافليشى) اندلس مشاهير علما ومحدثيندن اولوب، طليطله ده اخذ وقرائت ايتش؛ و آخر عمرنده اورانك قاضيسى اولوب، ۵۰۲ ده وفات ايتشدر. «شرح الشهاب» عنوانيله كوزل بر اثرى وسائر بعض تأليفاتى واردز. ابن فوركك «مشكل القرآن» عنوانلى كتابنى دخی اختصار ايتشدر.

ابن الوحيد { (اشرف المدين محمد بن شريف) ادبا وشعرادن اولوب، على

ابن وکیع { (ابو محمد حسن بن علی) مشاهیر
شعرادن اولوب، پدری بغدادلی
اولدینی حالد، نیتسده طوغش؛ و ۳۹۳ تاریخنده
اوراده وفات ایتشد. کوزل قصائدی، مرتب دیوانی
ومتینک سرقاقی حقنده «منصف» عنوانیه برکتابی
وارد. شوقطعه جله اشعارنددر :

سلاعن حیک القب المشوق
فما یصبو الیک ولا یتوق
جفاؤک کان عنک لنا غزاء
وقد یسلی عن الولد المعقوق

ابن ولاد { (ابو العباس احمد بن محمد) مشا-
هیر محیو یوندن و فقهیه حنفیه دن
اولوب، سیبیهک ایتنه و مبرک علیه «الانصار»
عنوانیه بر کتابی و حروف هجا ترتیبیه مرتب
«المقصود والممدود» عنوانی بر تالیفی وارد، که ابن
خالویه طرفندن شرح اولمشدر. وفاتی ۳۳۲ ده
واقع اولمشدر.

ابن وهب { (ابو محمد عبدالله قرشی) مشا-
هیر فقیه مالکیه دن و امام
مالک اصحابندن اولوب، علم حدیثیه دخی ید
طولی صاحبی و زیاده سیله زاهد و متقی بر ذات ایدی.
خلیفه طرفندن مصر قاضیلنی مصرک تکلیف او-
لندینی حالد، قبول ایتنه مشید. ۱۲۵ تاریخنده
مصرده طوغوب، ۱۹۷ ده اوراده وفات ایتشد.
فقیه متعلق بر قاج تالیفات اولوب، اک مشهورلری
«موطاء کبیر» و «موطاء صغیر» یله «الجامع» عنوانی
کتاید.

ابن وهبان { مسعودینک «مروج الذهب»
نده روایت ایتدیکنه کوره،
صاحب زنج زمانده بصره قریشدن بر ذات او-
لوب، منسوب بولندینی فرقه بوزلدقندن صکره،
کمی یه ینهرک، هنده و اورادن چینیه عزیمتله، (خاقو)
شهرنده اقامت، و حضرت رسول الله (صلعم) اقربا-
ستدن بولندینی بیانه، (جدان) شهرنده بولنان چین
ایمراطوریله کوریشمش، و انعام و احسانلرینه نائل
اولدقندن صکره، عراقه عودتله چینیه کورومش
اولدینی احوالی نقل ایتشد. مسعودینک بو حکایه-
سیله چینک (قانتون) و (هونغ قونغ) شهرلری
طرفلرنده کلیتله بولنان اهالی مسلمک اعتقادی

آره سنده بر بیوک مناسبت و مشابیهت وارد. فرانسه
طرفندن چینیه مصلحتگذار بولنوب، چین مالکنده
کی اهل اسلامک احوالی حقنده ایکی جلد اوزره
مفصل بر کتاب (*) یازان موسیو (داربی دوتیر-
سان) ک روایتیه کوره، او جهتده بولنان مسلمانلر
وقت سعادتده حضرت رسول الله (صلعم) ک یقین اقربا-
ستدن بر ذاتک قانتونه کیمش، و کندیلرینه دین اسلامی
تلقین ایتش اولدینه اینانیرلر مش. آنجیق موسیو (داربی
دوتیرسان) بو ذاتک قانتونده مدفون بواندینی روایت
ایدهرک، و حتی تره سنک رسمتی دخی کتابک ایلک
صفیه سنه درج ایتش اولدینی حالد، مسعودی ابن
وهبانک عراقه عودت ایتش اولدینی ذکر ایدور.
مسعودینک (جدان) دیدیکی شرک (قانتون)،
و (خاقو) نک دخی (هونغ قونغ) اولسی محتملدر.

ابن وهبون { (ابو محمد عبدالجلیل) اندلسک
مشاهیر شعراسندن اولوب،
مرسیه ده تولد و نشأت، و اسپانیاک هر طرفنه سیر
و سیاحت ایتش؛ و اکثر ملوک و کبرا عندنده حر-
مت و اعزازه نائل اولمشیدی. شاعر ابن حفاچه ایله
بعض ماجرالری منقولدر. ۵۲۳ تاریخندن صکره جه
وفات ایتشد. (الدمة المرسی) لقبیه ملقبدر. شو
بر ایکی بیت جله اشعار رانقه سندندر :

بیی و بین السالی همه جلیل
لو نالیا الیدر لا یتقدی لها زحل
شراب کل بیاب عندها شنب
وهول کل ظلام عندها کحل

ابن وهیب { (زکی الدین عبدالرحمن) مشا-
هیر شعرا و ادبادن اولوب،
انشا و مراسله فتنده بینظیر ایدی. مصرک قوص
جهتده طوغش؛ و طول مدت حیا صاحبی مظفرک
وزیر و منشیسی بولنوب، نهایت ۶۴۰ تاریخندن
صکره جه مظفر طرفندن حبس، و محبسده اختناق
اولمشدر. اختناق اولنه جفی وقت بداهه سویلدیکی
شو بیت جله اشعارنددر:

اعطیتی الالف تعظیا و تکرمة
یالیت شمری ام اعطیتی دیتی

ابن هارون { (ابو الحسن علی) مشاهیر
شعرادن اولوب، اشعار

(*) Darby de Thiersant.— Le Mahometisme en Chine
2 vol. Ernest Leroux, éditeur, Paris 1878.

لطیفه‌سی و خلفا و وزرا و ادبا ایله ماجرالی وار.
در، وحقنده بعض نوادر منقولدر. صاحب ابن
عباد ایله حقوق و مناسباتی وار ایدی. ۲۷۶ تا.
ریخته طوغوب، ۳۵۲ ده وفات ایتشدر. مغنیکده
ابراهیم بن مهدی ایله اسحاق موصلی آره‌سنده کی
فرق حقنده بر کتاب یازمشدر. شوایی بیت جله
اشعارنددر:

بیی وینک فی الهوی اسباب
والی المحبة ترجع الانساب
بیی و بین الدهر فیک عتاب
سیطول ان لم یجبه الاعتبار

ابن هانی { (ابو القاسم محمد — ازدی)
اندلسک اعظم شعراسندن او.

لوب، پدری افریقیه‌ده کی مهدیه شهرندن اولدینی
حالده، اندلسه هجرت ایتش؛ و صاحب ترجمه
اشبیلیه‌ده طوغش، واوراده نشأت ایتشدر. شعر
وادیاتده اندلس ادباسنک کافه‌سنی یکم‌کله، متنینک
معاصری اولق مناسبتیه، «متنی الغرب» تسمیه
اولغشیدی. دیوان اشعاری بیوک اولوب، اشعاری
حقیقه غایت سلیس و بلیغ ایه‌ده، مدحده مبا.
لغات چوقدر. فلاسفه مذهبه مائل اولدیغندن،
حامیسی اولان اشبیلیه صاحبی کندیسی کروه
متعصینه قارشی مدافعه ایده‌میوب، اونک سبندن
کندیسی دخی هدفی اعتراض اولغله، صاحب تر.
جهیه بر مدت سیاحت ایتسی اخطار ایتش؛ و بونک
اوزرینه ابن هانی افریقیه‌ده کی (زاب) خطه‌سنه
کیدوب، اورانک صاحبنه انساب ایتش؛ و بر مدت
صرکه صیت و شهرتی عالمکیر اولغله، معز طرفندن
مصره دعوت اولنه‌رق، کیدرکن ۳۶۲ تاریخنده
برقهده مقتولاً وفات ایتشدر. وطنندن چیقدیغنده
۲۷ و وفاتده ۳۶ ایشده ایدی. شو برایی بیت
جله اشعار رقیقه‌سنددر:

فکنات طرفک ام سیوی ایسک
وکنوس تحرک ام مراشف فیک
عیناک ام مفتاک موعدا علی
وادی الکری القاک ام وادیک

ابن هانی { (ابو عبدالله محمد — اللخمی)
مشاهیر ادبا و شعرای عربدن

اولوب، عن اصل اشبیلیه اولدینی حالده، سبنه‌ده
نشأت ایتشدر. نظم و نثری غایت کوزل اولوب،
ادیات تدریسله اشتغال ایتشدر. ابن مالکک «تسهیل»

عنوانلی کنسانی شرح و لحن عامه حقنده بر کتاب
تألیف ایتش، و دیگر بعض آثار دخی بر ایتشدر.
۷۳۳ سنه‌سی اوآخرنده شهیداً وفات ایتشدر. شو
قطعه جله اشعارنددر:

لا تلغی عاذلی حدین تری
وجه من اهوی قلاوی مستحیل
لورای، وجه حبیبی عاذلی
لتفارقنا علی وجه جیل

ابن الهبّاریه { (شریف ابو یعلی محمد بن محمد)
نسبی عبدالله بن عباس

حضرتلرینه منتهی اولوب، نظام الدین بغدادی
اسمیه دخی معروفدر. مشاهیر شعرا دن اولوب،
اشعاری غایتله کوزل و مقبولدر، و ۴ جلد اوزره
مرتب بیوک دیوانی واردر. هجو، میل وانهما کی
اولوب، لساندن کیمسه قوریه‌مازدی. آلب آر.
سلاک وزیر مشهور نظام الملک ایله پادشاه مشار.
الیهک اوغلی ملکشاهه انسانی اولوب، مدحری
حقنده یک چوق قصیده‌لر سونیش، وانعام واحسا.
نلرینه مستغرق اولمشیدی. «نتائج الفطنه فی نظم
کلیله ودمنه» عنوانیه بر کتابی وینه کلیله ودمنه
اسلوبنده «الصادح والباغم» عنوانی ر منظومه‌سی
واردر، که ۲۰۰۰ بیتدن مرکب اولوب، بلاغت
وسلاستیه مشهوردر. صاحب ترجمه ۵۰۴ تاریخنده
وفات ایتشدر. شو قطعه جله اشعار لطیفه‌سنددر:

يقول ابو سعيد اذ رأى
عقيفا منذ طام ما شربت
على يد اى شيخ تبت قل لى
فقلت على يد الافلاس تبت

ابن هبیره { (ابو المظفر عون الدین یحیی —)
خلفای عباسیه‌دن مقتی لامرا.

للهک وزیرى اولوب، ۵۴۴ ده مسند وزارتی احراز
ایتش؛ و ۵۵۵ تاریخنده جلوس ایدن مستنجد بالله
طرفندن دخی ابقا اولنه‌رق، اوسنه وفات ایتشدر.
وزارتدن اول منشیک خدمتده و بعض والیکرده
بولغشیدی. شعر وانشا وادیاتده واکثر علومده
ید طولی صاحبی اولوب، «الافصاح عن شرح معانی
الصالح»، «المقصد»، «مختصر اصلاح المنطق»،
«کتاب العبادات»، «ارجوزة فی المقصور و الممدود»،
«ارجوزة فی علم الخط» عنوانلی کتابلری و سائر
بعض آثاری واردر. — بونک اوغلی (ابو الولید

شرف الدین مظفر بن یحیی (دخی ادب و شعرادن اولوب، پدربینک حیانتده بر وقت تکریت قلعه سنده محبوس بولنشیکن، پدربینک وفاتی اوزرینه یرینه بکیش؛ و آنجق مؤخرآ بغداددن خفیاً قاچقده ایکن طونلوب، حبس اولنش؛ و محبسه وفات ایتمشدر.

ابن هندو (ابو الفرج علی بن حسین) مشاهیر اطباء اسلامدن اولو.

لوب، علوم فلسفیه و طبیعیه ید طولی صاحبی اولدیی کبی، شعر و انشا و ادبیات و کتابتده دخی مهارت تامه سی وار ایدی. عضدالدوله نیک منشیه بولنش؛ و ۴۲۰ تاریخنده جرجانده وفات ایتمشدر. «مفتاح الطب»، «المقالة المشوقة فی المدخل الی علم الفلسفة»، «الکلم الروحانية من الحكم اليونانية» عنوانلریله اوج کتابی و سائر بعض آثارلریله مرتب دیوان اشعاری وارد. شو قطعه جله اشعارندرد:

يقولون لی ما بال عينك مذنات
محسن هذا الضی ادمعها هطل
فقلت زنت عینی بطلعة وجهه
فكان لها من صوب ادمعها غسل

ابن هود (محمد بن یوسف) اندلس طوا - نف ملوکندن اولوب، ۶۲۰

تاریخنده مستصرك وفاتیه موحدین دولتنک دوچار تزلزل اولسی اوزرینه، بلنسیه طرفنده کی سادات بیننده اختلاف و منازعات وقوع بولهرق، سید ابو زید ایلعه عادل بن منصور بر برلرینه غلبه ایتمک اوزره، اسپانیا خرسیتیانلرندن استبداد ایتدکلرندن، اندلس اهل اسلامی آره سنده حاصل اولان خشو دسرلقدن بالاستفاده، صاحب ترجمه مرسیه اعالمندن (صخیرات) خطه سنده خروجله، موحدین عسکرینه دفتاتله غلبه چالهرق، مرسیه بی اله کچیر بجه، خلفای عباسیه دن مستصرك نامنه خطبه اوقوتمش؛ و بر برینی متعاقب اشبیلیه، بلنسیه، قرطبه و سائر جهاتی ضبطله، امیر المسلمین عنوانی آلمش؛ و اسپانیا خرسیتیانلریله برچوق محاربده ایدهرک، ممالک اسلامیه حدودینی توسیعه چالشمش ايسه ده، ۶۲۹ تاریخنده بنی اجرله ایتدیکی محاربات اوزرینه، قرطبه و اشبیلیه لندن چقمش؛ و آنجق ۶۳۱ تاریخنده بغداددن خلیفه عباسینک ابن هوده کوندردیکی خلعت و سنجاق واصل اولو. لوب، غرناطه ده کندیسنه تسلیم اولغغله، ابن اجر دخی صاحب ترجمه یع ایتش؛ و ابن هوده خلیفه عباسی طرفندن (متوکل) لقبی و یرلمشیدی. متعاقباً

شرف الدین مظفر بن یحیی (دخی ادب و شعرادن اولوب، پدربینک حیانتده بر وقت تکریت قلعه سنده محبوس بولنشیکن، پدربینک وفاتی اوزرینه یرینه بکیش؛ و آنجق مؤخرآ بغداددن خفیاً قاچقده ایکن طونلوب، حبس اولنش؛ و محبسه وفات ایتمشدر.

ابن هرمة (ابراهم بن علی) مشاهیر شعرادن اولوب، نبیذ دینلن خرما شرابنه میل و ابتلاسیله شهرت بولمشیدی. ابو جعفر منصورک مدعی حقنده بعض قصائدی و کرک خلیفه مشارالیه ایله کرک سائر اکابر عصریله بر چوق ماجرالری وارد. حقنده یک چوق غرائب و نوادر منقولدر. ۹۰ تاریخنده طوغوب، ایکنجی قرن هجری اوخرنده وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت جله اشعارندرد:

اسئل الله سكرة قبل موتی
وصیاح الصبیان یا سکران

ما اظن الزمان یا ام عمرو
تارکان هلکت لمن یبکی

ابن هشام (ابو محمد عبدالملک - معافری) مشاهیر علمادن اولوب، علی -

الخصوص نحو ونسیده ید طولی صاحبی ایدی. عن اصل بصره لی اولدینی حالده، مصرده نشأت و ۲۱۴ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. اک مشهور تألیفی سیرت حضرت فخر الانبیا حقنده یازمش اولدینی کتابدر، که «سیرة ابن هشام» عنوانیه معروفدر. جبر قومیه ملوکتنک انسانیه و اشعار سیرده کی کلمات غریبه ده داو ایکی تألیفی دخی وارد.

ابن هشام (جال الدین ابو محمد عبدالله بن یوسف انصاری) مشاهیر

نخاتدن اولوب، ۷۰۸ تاریخنده مصرده طوغش؛ و ۷۶۱ ده وفات ایتمشدر. علم نحوه دائر «مغنی اللیب» عنوانی بیوک برمتی و سائر بعض آثاری وارد. مغنی اللیب هامشده بعض حاشیه لریله برابر ۱۳۰۲ تاریخنده مصرده طبع اولتمشدر.

ابن همام (کمال الدین محمد بن همام الدین) مشاهیر فقهاه حنفیه دن اولوب،

فقه و اصولدن بشقه ادبیاتده و سائر علومده دخی بدخطونی صاحبی ایدی. طائفة صوفیونه دخی انتسابی اولوب، بعض احوال غریبه سی منقولدر. «فتح

خرستیانلر غلبه ایدرک، ۶۳۳ ده قرطبه یی ایادی مسلیندن چیقاردقلری کبی، اشبیلیه اهاالیسی دخی رشید بن عبدالمؤمنه بیعت، وان اجر غرناطه یی ضبط ایتش اولغله، ابن هودک قوت و مکنتنه خلل کلشیدی. بنی امیه دن اولوب، کندیسنک وزیری ایکن، مریه والیلکنسه تعین ایتش اولدیفی ابو محمد عبدالله رمینک زردینه کیندیکی حالده، ۶۳۵ ده جامده وفات ایتش اولغله، مومی الیه طرفندن قتل اولندیفی مظنوندر. [«هود» ماده سنده دخی بنی هود دولتک احوالی ذکر اولنه جقدر.]

ابن هود { (ابو علی حسن بن عضد الدوله) آنف الترجه متوکلک برادرزاده سی

اولوب، علوم حکیمه وطب و فلسفه ده اولان معلو- مات و مهارتیه برار کبارزه اددن و متصفین کرامدن ایدی. تصوف ایله حکمت و فلسفه یی جمع و تطبیق ایدرک، کندینه مخصوص بر طریق وحدت بولمشیدی. زهد و تقوی و دنیان انقطاع ایله شهرت بولشدر. کندینه مخصوص بر قیافت دخی اختیار ایتمشیدی. اندلسدن شرقه رحلتله، ایفای فریضه حج ایتدکن صکره، خیلی مدت حجاز و یمن و شامده اقامت، و ۶۹۷ تاریخده دمشقده وفات ایتشدر. ۶۳۳ تا ریخنده مرسیه ده طوغشیدی. اشعار محققانه نی دخی اولوب، شو قطعه او جله دندندر:

خضت الدجنه حتی لاح لی قیس
وإن بان الحمی من ذك القیس
فقلت للقوم هذا الربع ربهم
وقلت للسم لا تخلو من الحس
وقلت للعین غفی عن عاصنه
وقلت للنطق هذا موضع الخرس

ابن الهیثم { (ابو علی محمد بن حسن) مشاهیر علمادن اولوب، علوم ریاضیه ده

زمانک فریدی ایدی. فن طبه دخی و قوفی اولوب، نظری جهتی مکل بیلدیکی حالده، اجرای طبابتله توغله میل ایتدیکندن، عملی جهتنده مهارتی یوغیدی. تصانیف مفیده سی چوقی اولوب، آرسطو و جالینو- سک اکثر کتابلرینی اختصار و شرح ایتشدر. عن اصل بصره لی اولوب، علوم ریاضیه ده کی مهارتی شهرت کبر آفاق اولنج، ذاتا کندیسکی نیک فیضانندن استفاده اولنه بیلجک بر طریق بولغه مقتدر اولدیفی سولش اولدیغندن، مصرده حکومت سورن ملوک

فاطمیه دن حاکم بامر الله کندیسنی مصره جلب ایتمشیدی. آنجق مصرک آثار عتیقه سنی کورنجه، فنون ریاضیه نقطه نظر نجه خارق العاده اولان اوقدر جسم ایشلری پاپان اسکی مصریلرک اعانله موفق اوله مدقلری بر ایشی بایه میه جغنی درکله، غیرتنه فتور کلش؛ و بوباده اظهار عجز ایتدکن صکره، حاکم طرفندن بعض امور سیاسییه ده قوللانش ایه ده، مشار اید ظالم و خونخوار بر آدم اولدیغندن، آلت ظلی اولماق ایچون، بلادن نجن کوستره رک، بر چوقی وقت خانه سنده قبالی قالمش؛ و حاکمک وفاتندن صکره چیقوب، جامع ازهر ده تدریس و افاده ایله مشغول اولغه باشلامش؛ و حسن خطی دخی اولمق حسیه، بهر سنه محسطی و اقلیدس ایله آرسطونک متوسطانی استساخ ایدوب، بونسخه رک فروختندن آلدیفی ۳۰۰ آلتون ایله یکینیرمش. کندنی ترجمه حانک بعض جهتله افکار و آثارینی مبین بر رساله یازمشدر. ۴۱۷ تاریخده ۶۳ یاشنده بولندیفی یورساله دن آکلاشیلوب، خیلی وقت صکره وفات ایتشدر. کافه آثارینک تعدادی تطویل مقالی موجب اوله جفندن، بوجه آنی باشیجدرلینک ذکرله اکثفا ایدرک: «شرح اصول اقلیدس»، «اصول اقلیدس و ابلونیوس»، «شرح المجسطی و تلخیصه»، «الجامع فی اصول الحساب»، «کتاب علم المناظر من کتبی اقلیدس و بطلیوس»، «کتاب فی تحلیل المسائل الهندسیه»، «کتاب فی تحلیل المسائل العددیه بحجه الجبر و المقابله»، «کتاب فی المساحة علی جهة الاصول»، «کتاب فی حساب المعاملات»، «تلخیص مقالات ابلونیوس فی قطوع المحروطات»، «مقاله فی استخراج السمیت القبلی»، «رسالة الی بعض الرؤساء فی الحث علی عمل الرصد النجومی»، «مجموع مسائل هندسیه و عددیه»، «کتاب فی آلت الطل»، «مقاله فی استخراج مابین البلدین فی البعد بحجه الامور الهندسیه»، «رسالة فی برهان الشكل الذی قدمه ارشمیدس فی قسمة الزاویه ثلاثة اقسام»، «تلخیص مدخل فرفو- ریوس و کتب ارسطو طالیس الاربعه المنطقیه»، «رسالة فی صناعة الشعر بمترنجه من اليونانی و العربی»، «تلخیص کتاب النفس لارسطو طالیس»، «مقاله فی مشاکله العالم الجزئی و هو الانسان»، «مقاله فی العالم من جهة مبده و طبیعته و کلامه»، «مقاله فی البادی و الموجودات»، «مقاله فی هیئته العالم»، «مقاله فی

«مقالة في بركار الدوائر العظام»، «مقالة في السميت»،
«مقالة في التنبيه على مواضع الغلط في كيفية الرصد»،
«مقالة في استخراج حط نصف النهار على غاية التحقيق»،
«مقالة في كيفية الانزال»، «مقالة في ان مايرا من اسماء
اكثر من نصفها»، «مقالة في المجرة»، «مقالة في اضواء
الكواكب»، «مقالة في الاثر الذي في القمر»، «مقالة في
الضوء»، «مقالة في خطوط الساعات»، «مقالة في
استخراج ارتفاع القطب على غاية التحقيق»، «مقالة
في صورة الكسوف»، «مقالة في حركة القمر»، «كتاب
في السياسة»، «بوصايلنا لك برقايج مثلى نسبتند دها
مولفاتي ومتكلمين ومعتزله ومنطقيونه وسائر ارباب
علم وفنه جوابا بر جوق ريدلري وكنديته صوريلان
مسائل فنييه جوابلري وسائر آثارى دها واردر،
كه عنوانلندن بيله صاحب ترجمهك درجه تبحر
ونفتنى آكلاشيلور.

ابن الهيثم (عبد الرحمن بن اسحاق —)
(اندلس مشاهير اطبا سندن او-

لوب، قرطبه ده نشأت اتمشدر. ادويه مسله ومقيته
حقنده «الكبال» و«التمام» عنوانلريه ايكي كتابي
و«كتاب الانقصار والايحاد في خطا ابن الجزار في
الاعتماد»، «كتاب الاكتفا بالدواء من خواص
الاشياء» و«كتاب السما» عنوانلي اثرلري واردر.

ابن يونس (ابو الحسن علي بن سعيد
(صدفي) مشاهير مخميندن او-

لوب، ملوك فاطيه زماننده مصرده نشأت اتمش؛
وحاكم باصر اللبك فانه يازمش اولديني «زيج حاكمي»
ايه شهرت بولمشدر. ذيج مذكور ازياج معلومهك
اك يسوكي واك مكلي اولوب، ٤ جلدون مركيدر.
علوم وفنون سائرده دخی معلومات تامهسي وار
ايديسده، علم نجومه حصر همت ووقف وجود
ايدرك، عربي رصدهانده ورؤيت كواكب ايجون
جيل (مقطم) ده كچير مشدر. قيافتي وطور وحالي
بك غريب بولنش اولديني؛ وفاتنده بر خير سز
اوغلي طرفندن كتابلري صابونچيلره صايلوب، بر
جوق تأليفاتي دخی ضايع اولديني مشهوردر. ٣٩٩
تاريخنده وفات اتمشدر. مذكور كتابي آوروپانك
اكثر كتبخانهلرنده موجوددر. — [كبال الدين بن
يونس] ماده سنه دخی مراجعت بيوريله.

ابو (يدر ديمك اولان (اب) اسم عريسك
(اضاعت وقوعده حالت ربي اولوب،

بطلان مايراه المتكلمون من ان الله لم يزل غير فاعل ثم
فعل»، «مقالة في ان خارج السماء لانراغ ولاملاء».
«تلخيص المسائل الطبيعية لارسطوطاليس»، «رسالة
في تفضيل الاهواز على بغداد من جهة الامور الطبيعية»،
«مقالة في ان جهة ادراك الحقايق جهة واحدة».
«مقالة في طبيعتي الالم واللذة»، «كتاب في تثبيت
احكام النجوم بمجه البرهان»، «رسالة في الاعمال والآ
جال الكونية»، «رسالة في طبيعة العقل»، «كتاب
في صناعة الكتابة على اوضاع الازائل واصولهم»،
«مقالة في ان فاعل هذا العالم انما يه ف ذاته من جهة
فعله»، «رسالة في تلخيص جوهر النفس الكلية»،
«مقالة في تحقيق رأي ارسطوطاليس ان القوة المدرة
هي من بدن الانسان في القلب منه»، «كتاب في
تقويم الصناعة الطبية»، «بوسوك كتابي باشليجه جا
لينوسك آثارندن تلخيص اولتهرق، طب، تشریح،
فيسيولوجيا وسائر علوم طبيه به متعلق بر جوق مقاله
لري جامعدر. مذکور رساله ده ٢٥ كتب رياضيه
و ٤٤ كتب فلسفيه يازمش اولديني بيان ايله، جمله
سنى اسملريه تعداد ايدورسه ده، رساله مذكور مك
تاريخ ختامى اولان ٤١٧ سنه سندن صكره دها خيلي
كتاب يازوب، بونلر كه باشليجلري شونلردر :
«تلخيص السماع الطبيعى لارسطوطاليس»، «مقالة
في عمل الرصد من دائرة افق بلد معلوم العرض»،
«رسالة في تأثيرات الخون الموسيقية في النفوس الحيوا
نية»، «مقالة في بعباد الاحرام المساوية واقدار
اعظامها»، «تلخيص الانارالعلمية لارسطوطاليس»،
«تلخيص كتاب ارسطوطاليس في الحيوان»، «مقالة
في المرايا المحرقة»، «مقالة في جوهر البصر وكيفية
وقوع الابصار به»، «مقالة في هيئة العالم»، «كتاب
في المناظر»، «مقالة في كيفية الارصاد»، «مقالة في
الكواكب الحادثة في الجو»، «مقالة في ضوء القمر»،
«مقالة في قوس قزح والهالة»، «مقالة فيما يعرض
من الاختلاف في ارتفاعات الكواكب»، «مقالة في
الرخامة الانيقية»، «مقالة في رؤية الكواكب»،
«كتاب في بركال القطوع»، «مقالة في مراكز
لاتقال»، «مقالة في اصول المساحة»، «مقالة
في مساحة الكرة»، «مقالة في مساحة المجسم المكافى»،
«مقالة في المرايا المحرقة بالدوائر»، «مقالة في المرايا
لمحرقة بالقطوع»، «مقالة في الاشكال الهلالية»،

اکثر مشاهیر عربک کنه‌لری ترکیبه داخل اولور.

ابواء { مدینه منوره‌ک اعمالندن اولوب، مکه مکره طریقه‌ده کان بر قریدر، که

مدینه‌یه ملاق اولان صحفه‌دن ۲۳ میل مسافه‌ده کاندرد. قریه‌ک اوستنده واقع دیک وقورو بر طاغک اسمی دخی (ابواء) در. بوقریه ایکی شیه مشهور. در. بونلرک بری ام رسول الله (صلعم) حضرت آتمه‌ک قبر شریفی اوراده بولمسی؛ و دیگر ده هجرتک برنجی سنه‌سی برنجی دفعه اوله‌رق اولنان غزانک اورایه منتهی اولمسی، وینی ضمه‌ک عرض اطاعت ایتمه‌یه، (ابواء) و (ودان) تسمیه اولنان محلردن عودت یه رلمسیدر. بو غزا حضرت پیغمبرک بالذات ایتدکلری غزالک رنجیسیدر، و بو سفرده جزء بن عبدالمطلب لودارلری ایدی.

ابواب { (یعنی قبول) عرب جغرافیونی بو اسمی قافقاسک بحر حرز جهتده

یعنی شروانده‌کی دربندلرینه ویرلردی. بحر حرز ساحلنده (باب‌الابواب) اسمیه یوک و متین بر شهر دخی وار ایدی. [«باب‌الابواب» ماده‌سنه مرا- جهت بیوریه.]

ابو ابراهیم فارابی { (اسحاق بن ابراهیم) مشاهیر ادباندن او-

لوب، مشهور «صحاح» صاحبی جوهرینک دا- یسیدر. جیخونک اوتیه طرفنده واقع (فاراب) نا- حیه‌سنده طوغوش، و ۳۵۰ تاریخنده وفات ایتمهدر. لغته دار «دیوان‌الادب» عنوانی بر تألیفی واردر، که اتسر بن خوارزمشاهک نامنه یازمشدر. ابن قتیه‌ک «ادب‌الکاتب» عنوانی کتابینی دخی شرح ایتمهدر.

ابو ابراهیم مزنی { (اسماعیل بن یحیی) مشاهیر فقهاندن و امام

شافعی حضرتلرینک اصحابندن اولوب، مذهب شا- فعینک اک ییوک ارکاندندر. زاهد و متورع و عالم بر ذات اولوب، فقه شافعیده تألیفات کثیره‌سی واردر. اک مشهورلری شونلردر: «الجامع الکبیر»، «الجامع الصغیر»، «مختصر المختصر»، «المنثور»، «المسائل المعبره»، «الترغیب فی العلم»، «الوثائق». مناقبی چوق اولوب، ۲۶۴ تاریخنده ۸۹ یاشنده

مصرده وفات ایتش؛ و امام شافعی‌ک یاننده دفن اولتمشدر.

ابو احمد بن مکتفی { خلقای عباسیه‌ک ون بدنجیسی او-

لان مکتفی باللهک اوغلی اولوب، عمی قاهر باللهک زمان خلافتنده آیلردن امین اولمان بلیق و اوغلی علی‌ایله وزیر ابن مقله طرفندن خفیا صاحب ترجمه یه بیعت اولتمش ایسه‌ده، در عقب خبر آلتوب، بونلر طوتلدقلری کی، ابو احمدک بولندیغی خانه‌ک اطرا- فنه دخی بر دیوار چکدر یله‌رک، آجل‌قدن وفات ایتمهدر. بو وقوعات ۳۲۱ تاریخنده جریان ایتمهدر.

ابو احمد طاهری { (عبدالله بن عبدالله خراعی) خلقای عبا-

سیه امراسندن اولوب، بغداد شرطه‌سی والیککنده بولتمشدر. علوم و فنون متنوعده عالم و اخبار عرب و اشعار و نوادر کثیره یه واقف اولوب، مو- سیقیده دخی مهارت تامه‌سی وار ایدی. «الاشارة فی اخبار الشعراء»، «رسالة فی السیاسة الملوکیة»، «کتاب البراعة والفصاحة» عنوانی تألیفاتی و دیگر بعض آثاری واردر. عبدالله معتر ایله اولان محام- براتی دخی جمع وتدوین اولتمشدر. (شاجی) اسمنده سسی غایت کوزل و مغنیلکده مشهور بر جاریه‌سی وار ایدی، که خلیفه معتضد بالله استماعنه پک مائل ایدی. صاحب ترجمه ۲۲۳ تاریخنده طوغوب، ۳۰۰ سنه‌سنده بغدادده وفات ایتمهدر. نثر و نظمی سلیس ورقیق اولوب، مرتب دیوان اشعاری دخی واردر. مرقومه جاریه‌ک وفاتنده اعی اولدیغی حالده، سونلمش اولدیغی شو قطعه جله اشعار تندر:

یمینا یقینا لو بلیت بفقدھا
وہی نبض عرق الحیوة والنفس
لا وفکت قتل النفس قبل فراقھا
ولکنھما ماتت وقد ذهبت نفسی

ابو احمد عسکری { (احسن بن عبدالله) مشاهیر ادباندن او-

لوب، اخبار و نوادر کثیره یه اطلاعی وار ایدی. ۲۹۳ تاریخنده طوغوب، ۳۸۲ ده وفات ایتمهدر. بر قاج تألیفاتی اولوب، اک مشهورلری: «المختلف والمؤتلف»، «کتاب علم المنطق»، «کتاب الحکم والامثال»، «کتاب الزواجر» و ساردر.

ابو احمد موسوی { (طاهر ذوالنقاب حسین بن موسی)

شرفان اولوب، نسی حضرت امام حسینیه منتهی اولور. اکثر علوم و فنونده عالم و ملوک و کبرا عندنه صاحب نفوذ اولغله. ابو ثعلب ایله مختیار آره سنده صلحی قرارلشدیرمغه سبب اولمش، و نقیب العلویین و امیر الحج تعیین اولنش-یدی. آل بویه دن بهالدین ۳۹۴ تاریخنده صاحب ترجمه بی عرافده نقیب العلویین تعیین ایتمکله برابر، (طاهر ذوالنقاب) عنوانی ویرمش، و قاضی القضاة دخی ایتمش ایدیه سده، خلیفه عباسی دیگر عنوانلرینی قبول ایتدیکی حالده، قاضی القضاة مسندی تصدیق ایتمه مشیدی. ۳۰۴ تاریخنده طوغوب، ۴۰۰ سنه سنده وفات یتمشدر.

ابو ادریس خولانی { قدمای فقهان او-لوب، فضالهدنک

وفاتندن صکره معاویه نکه، و بعده عبدالملک بن مر-وانک قاضیسی اولمش؛ و ۸۰ تاریخنده وفات یتمشدر.

ابو اذینه { شعرای جاهلیه دن اولوب، حیره ملوکندن اسودک عزاده سیدر.

بر برادرینی اولدیرمش اولان آل غساندن اله یکچیر-بلنلری اسود عقو ایتمک ایستدیکی وقت، صاحب ترجمه عزاده سنی بونلری قتله تشویق یولنده برقصیده مشهوره سویلمشدر، که مطلعی شودر:

ماکل یوم یئال المء ما طلبا
ولا یسوغه المقدار ما وهبا

ابو اسحاق اسفراینی { (رکن الدین ابرا-هیم بن محمد) کبار

فقهاء شافعیه دن اولوب، خراسان و نيسابور علا و فقهها-سک استاد اعظمیدر. ابو الطیب طبری دخی جلله تلامذه سندن ایدی. فقهه متعلق تصانیف جلیله سی اولوب، الک مشهوری ۵ جلد اوزره اولان «جامع الخلی فی اصول الدین» عنوانلی اثر معتبریدر. نيسا-بورده ککندیسنه مخصوص بر بیوک مدرسه بنا یتمشدر. نيسابورده وفات ایدوب، دعا و آرزوسی اوزره جنازه سنک نمازی اوراده ادا اولندقدن صکره، نعشی اسفراینه نقل و دفن اولتمشدر. وفاتی ۴۱۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو اسحاق اشبونی { (ابراهیم بن هارون اندلسک مشاهیر محد

یئندن اولوب، الیوم پورتکیرک باغختی اولان اشبونه (یعنی لیسبون) شهرنده طوغش؛ وحیدنده موثوق اولدینی کبی زهد و تقوی ایله دخی مشهور اولوب، (زاهد اشبونی) اسمینه دخی معروفدر. ۳۶۰ تاریخنده وفات یتمشدر.

ابو اسحاق اشیلی { (ابراهیم بن وثیق اندلسک مشاهیر

علماسندن اولوب، عصرینک شیخ القرانی ایدی. ۶۵۴ تاریخنده اسکندریه ده وفات یتمشدر.

ابو اسحاق بن آب تکین { (غزنه حاکمی او-لوب، ۳۶۷

تاریخنده وفات ایتمکله، ملکی سبکتکین طرفندن ضبط اولتمشدر.

ابو اسحاق بن ابی زکریاء { (مولی ابرا-هیم بن ابی

زکریا یحیی الحفصی) تونسه حکومت سورمش اولان بنی حفص ملوکندن اولوب، برادری ابو عبدالله جلوسنده، قورقوسندن تلسانه قاچش؛ ۶۷۵ ده ابو عبدالله وفات ایتمکله، یرینه یکن اوغلی یحیی واثق ککوشک بر آدم اولدیغندن، صاحب ترجمه مملکتی ضبط ایتمکله موفق اولوب، اوج سنه حکومت ایتدکن صکره، اوغلی طرفندن فراغته اجبار اولمش؛ و متعاقباً ظهور ایدن ابن ابی عماره طرفندن ۶۸۲ ده بجایه زندانده قتل اولتمشدر.

ابو اسحاق بن ابی یحیی { (ابراهیم الحفصی) بو

دخی ملوک حفصیه دن اولوب، ۷۵۱ تاریخنده برا-دری ابو العباسک اسقاطی اوزرینه، رتق وفتق اموری الینه آلمش اولان وزیر ابن تافراکین طرفندن اجلاس اولنهرق، کندیسی صبی اولغله، وزیر مومی-الیهک وصایتی تحتنده بولمش، و قیزی بی بی تزوج ایتشیدی. زماننده بنی حفص دولتی برچوق پرلر غائب ایدوب، برقاچ دفعه انقراضه تقرب ایتشیدی. ۷۶۶ تا-ریخنده ابن تافراکین وفات ایتمکله، درت سنه دخی بالاستقلال، که جمعا ۱۹ سنه حکومت سورددکن صکره، ۷۷۰ تاریخنده فجأة وفات ایدوب، صبی بولنان اوغلی یرینه یکممشدر.

ابو اسحاق بن بکس { (ابراهیم دو-لت عباسیه نکه

اوائلندہ ظہور ایدن مشاہیر اطباءن اولوب، لسان عربیہ برچوق کتب طبیہ نقل و ترجمہ ایتشدرد. ترجمہ سی مقبول و معتبر در. — ونگ اوغلی ابو الحسن علی دخی مشاہیر اطباءن و نقلی معتبر مترجلر نندرد.

ابو اسحاق بن قرقول { (ابراہیم بن یوسف) اندلس

مشاہیر علماسندن اولوب، ۵۰۵ تاریخندہ مریدہ طوغن، و ۵۶۹ دە فاسدہ وفات ایتشدرد. قاضی عیاضک مشہور «مشارق الانوار» ینہ نظیرہ اولمق اوزرہ، «مطالع الانوار» عنوانیلہ ر تالیفی واردرد.

ابو اسحاق تَسَوُّلی { (ابراہیم بن عبد الرحمن) مغرب

مشاہیر علما و ادباسندن اولوب، بر قاج تالیفات مفیدہ سی واردرد. ۷۴۸ تاریخندن صکرہ جہ فاسدہ وفات ایتشدرد. (ان ای بحی) کتبیہ سیلہ دخی معروفدر. **ابو اسحاق ثعلبی** { (احمد بن محمد ثعلبی) یاخود ثعلابی نساو.

ری) مشاہیر مفسریندن اولوب، اکثر تفاسیرہ فائق اولان مشہور ر تفسیر کبری و قصص انبیائی جامع «کتاب العرائس» عنوانی ر تالیف معتبریلہ دیگر بعض آثاری واردرد. حدیثدہ دخی بد طولی صاحبی و موثوق ایدی. ۴۲۷ تاریخندہ وفات ایتشدرد. — «بنیۃ الدھر» و مؤلفات کثیرہ سازہ صاحبی اولان (ابو منصور عبدالمالک ثعلابی) بشقہدر.

ابو اسحاق حَبَّال { (حافظ ابراہیم بن سعید) مصرک اکابر

محدثیندن اولوب، ۹۱ سنہ یاشامش، و ۴۸۲ دە وفات ایتشدرد.

ابو اسحاق حُصْرٰی { (ابراہیم بن علی قیروانی) مشاہیر

ادبا و شعرادن اولوب، مرتب دیوان اشعاری ایلہ «زهر الاداب و ثمر الالباب» و «المصون فی سرالہوی المکنون» عنوانیلہ ایکی کتبی واردرد. ۴۱۳ تاریخندہ وفات ایتشدرد. شو قطعہ جملہ اشعار نندرد:

اورد قلبي الردي لام غدار بدا
اسود كالسكر في ابيض مثل الهدى

ابو اسحاق خدا بادی { (ابراہیم بن جزہ) مشاہیر

علما و زہاددن اولوب. ۵۰۱ تاریخندہ مدینہ منورہ دە وفات ایتشدرد.

ابو اسحاق زجاج { «زجاج» مادہ سنہ

ابو اسحاق زُہری { (ابراہیم بن سعد) مشاہیر علما ی محمد

ثیندن اولوب. ۱۸۰ تاریخندہ وفات ایتشدرد.

ابو اسحاق ساحلی { اندلسک مشاہیر علما و شعراسندن

اولوب، غرناطہ دە تولد و نشأت ایتش؛ و شرعہ رحلتہ، ایفای حج ایتدکن صکرہ، سودانہ کیروب، اورانک حکمدارینہ انتساب، و اموال کثیرہ اکتساب ایتش، و ۷۴۷ تاریخندہ اورادہ وفات ایتشدرد.

ابو اسحاق سامانی { (ابراہیم بن احمد بن اسماعیل) ملوک

سامانیہ افراد خاندانندن اولوب، سعید نصرک برادر دینو ح نصرک عمیجہ سی ایدی. برادرینک زمانندہ دیگر ایکی برادریلہ برابر (قہندز) دە محبوس اولوب، بعدہ ابوبکر خبازک سبیلہ محبسن و قلعہدن چیقاریلوب، بر مدت برادریلہ محاربه ایتدکن صکرہ، تسلیم اولتفہ مجبور اولوب، بعدہ صاحب ترجمہ بغدادہ و اورادن موصله چکلشیدی. سعید نصر وفات ایدوب، اوغلی نوح بخارادہ جلوس ایتدکن صکرہ، صاحب ترجمہ پدینک ملک موروثی ضبط ایتک اوزرہ، بعض اکابر طرفندن بخاریہ دعوت اولتیش ایسده، و وصولندہ دعوت ایدنلر دخی کندیسندن روگردان اولقلہ، ۳۳۴ تاریخندہ طو. تیلوب، اعدام اولتشدرد.

ابو اسحاق سانجی { (ابراہیم بن نسق) مادہ سنہ مراجعت

ابو اسحاق سعدی { (ابراہیم بن یعقوب - جوزجانی) مشا

ہیر محدثیندن اولوب، عن اصل بلخ جوارلرنندہ کی جوزجاندن اولدینی خالدہ، مکہ، مدینہ، بصرہ، رملہ و دمشقده اقامت ایتش، و تدریس و روایتلہ اوغراشمشدر. وفاتی ۲۵۹ تاریخندہ واقع اولمشدر.

ابو اسحاق سلامی { (ابراہیم بن نصر) مشاہیر فقہاء شا

فعیہدن اولوب، عن اصل موصلی اولدینی خالدہ، او. رادہ تعم و تفقہ ایتدکن صکرہ، بغدادہ رحلتہ بر مدت اقامندن صکرہ، وطننہ عودندہ، موصل جوارنندہ کی

تمسك ان ظفرت بذيل حر
فان الحر في الدنيا قليل

ابو اسحاق صابی { (ابراهيم صابی)
[ماده سنه مراجعت.]

ابو اسحاق عراقی { (ابراهيم بن منصور)
[مشاهير فقهاء شا-]

فعبه دن اولوب، مصرلی اولدینی حالد، مجرد عراقه
رحلتله بر مدت اوراده اقامت ابتدا کیچون، عراق
لقبيله شهرت بولمشدر. ابو اسحاق شیرازی نك «المهذب»
عنوانلی کتسانه بر شرح یازمشدر. ۵۱۰ تاریخنده
طوغوب، ۵۹۶. دینه مصرده وفات ایتمشدر. مصر
جامعهده طول مدت خطیبك ابتدا کیچون (خطیب)
لقبيله دخی معروفدر.

ابو اسحاق فیروزآبادی { [ابو اسحاق]
[شیرازی]

[ماده سنه مراجعت بیورله.]

ابو اسحاق قبائی { (ابراهيم بن علی) کبار
[مشایخ سوفیدن او-]

لوب، عن اصل ماوراءالنهرلی اولدینی حالد، کوچک
یاشنده وطنندن خروجه. دور بلاد ایده رک، نهایت
صورده توطن ایتمشیدی. ۴۷۱ تاریخنده اوراده
وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق قرشی { (شرف الدین ابراهيم)
[بن عبد الرحمن] مشا-

هیر کتابدن اولوب، کرک انشاده و کرک حسن خطده
ینظیر ایدی. ابوبکر بن ایوب و اوغلی ملک کاملک
کتابتنده بولنش. و خط دستیه درت بیک جلددن
زیاده کتاب استنساخ ایتمشدر. فقه شافعی وحیدندن
دخی بهره سی وار ایدی. ۵۷۲ تاریخنده قاهرده
طوغوب. ۶۴۳ ده وفات ایتمشدر. — محدثندن
دیگر بر ابو اسحاق قرشی دخی واردر، که اسمی
ابراهيم بن محمد اولوب. ۳۴۹ تاریخنده وطنی اولان
دمشقهده وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق قشیری { (ابراهيم بن میاس)
[مشاهير محدثندن]

اولوب، ۴۳۶ تاریخنده شطک (مونسه) بلده منده
طوغوش؛ و شام و بغدادده استماع واقاده ابتدا کدن
صکره. ۵۰۱ ده دمشقهده وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق قصر قضای { (ابراهيم بن
[محمّد] اشعرا

دن اولوب، ۵۱۵ تاریخنده بغدادده وفات ایتمشدر.

(سلامیه) قاضی اولمش؛ و بو مناسبتله (قاضی السلا-
میه) و (سلامی) لقبيله شهرت بولمشدر. اشعار را-
نهمی دخی واردر. ۶۱۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.
ابو اسحاق سنه‌وری { (ابراهيم بن خلف)
[غسانی] مشاهير
عمادن اولوب، مصرک (سنهور) بلده سنده طوغوش؛
و ۶۰۲ تاریخنده اندلسده کی اشبلیه شهرینه کیرمش؛
وبعد اندلسک سائر طرفلره مغربی طولاشهرق،
مصره عودتنده بعض جفالره دوچار اولمش، ونقی
اولمشیدی.

ابو اسحاق سوادى { (ابراهيم بن لقمان)
[نخشب کویلرندن]

(سوادیزه) لی اولوب، مشاهير محدثیندر. اکثر
محدثندن روایت ایدوب، روایتده موثوق ایسه ده،
معتزله دن نجاریه مذهبنده ایدی. ۳۷۴ تاریخنده وفات
ایتمشدر.

ابو اسحاق سورینی { (ابراهيم بن نصر)
[مشاهير محدثندن]

اولوب، روایتده صادقدر. استمع احادیث شریفه
ایچون شام و بصره و سائر طرفره رحلت ایش؛
و ۲۱۰ تاریخنده مقتولاه وفات ایتمشدر.

ابو اسحاق شیرازی { (حال الدین ابرا-
[هیم بن علی] —

فیروزآبادی) مشاهير فقهاء شافعیه دن اولوب. عن
اصل فارسده شیراز اعمالندن فیروزآبادلی اولدینی
حالد. بغدادده ساکن اولمش، و اورانک ابو الطیب
طبری کی کبار علماسندن اخذ و قرائت ایده رک،
علوم شرعیده تفرّد ایتمشیدی. نظام الملك مشهور
مدرسه نظامیه بی نایندیکنده. مدرسلکنی صاحب
ترجمه تکلیف ایش ایسه ده. ابتدا قبول ایتدیکندن.
بتقمه سی تعیین اولنش؛ و بعده کندیسى نصب اوله.
رق، و فائنه قدر مدرسه مذکورک مدرسی بولتمشدر.
بر جوق تصانیف مفیده سی اولوب، اک مشهورلی
شونلر در: «المهذب»، «التبیه»، «اللمع»، «شرح
اللمع»، «النکت»، «البصرة»، «المعونة»،
«التلخیص». زهد و تقوی ایله دخی مشهور ایدی.
۳۹۳ ده طوغوب، ۴۷۶ ده بغدادده وفات ایتمشدر.
اشعاری دخی کوزل اولوب، شوقطعه اوجه دندر:

سألت الناس عن خل وفي
فقالوا ما الى هذا سبيل

ابو اسحاق مروزی { (ابراهیم بن احمد — خاندانی)

اعاظم فقهاء شافعیه دن اولوب، عصرینک امامی ایدی. بغداده ورودله سریمندن صکره ریاسته چکوب، مدت مدیده تدریس وافتا ایله اوغراشمش؛ و اوآخر عمرنده مصره انتقال ایله، ۳۴۰ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. مشاهیر علمادن معدود یتش قدر طلبه سی واردر. تألیفاتی چوق اولوب، ازان جمله «مختصر مرنی» بی شرح ایتمشدر.

ابو اسحاق هسنجانی { (ابراهیم بن یوسف) مشاهیر

محدثندن اولوب، عن اصل ربلی اولدینی حالده، بغداده دخول ایله، برچوق مشاهیر استماع ایتمشدر. روایتنده موثوقدر. ۳۰۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الاسد حمانی { (سندن اولوب، اشعاری

متوسط حالده ایسه ده، شعرک هر نوعنی سوبلشدر، ولطائف وهرلیات وهجو یاتی دخی چوقدر. ابودلف و فیض بن صالحه منقطع اولوب، بونلری مدح ایتمشدر. معنی مشهور ابراهیم موصلی ایله دخی حقوقی وبعض ماجرالی واردر.

ابو الاسود دُری { (ظالم بن عمر) وجوه

فقها ومحدثندن ادیب وشاعر بر ذات ایدی. حضرت عمر فاروقدن وحضرت علی بن ابی طالبدن بر چوق احادیث شریفه نقل وروایت ایتمشدر. لسان عربیده علم نحوی اک اول وضع ایدن بوؤتدر. روایت کوره کندی قیزندن قاعده اعرابه مغایر بر کلام ایشیتد. یکنده، لسان عربینک اختلاطدن طولای بوزلفه یوز طو تدیغنی مقام شکایتده حضرت علی به عرض ایتمله، جناب مرتضی، نحوک رکن واساسی اولقی اوزره، کندیسنه بر ایکی قاعده کلیه کوسترمش؛ و کندیزی بو قاعده کلیدلری تفصیل وایضاح ایده رک، مختصر بر نحو میدانده قویشمیدی. هر حالده بو علی کیمدن اوکر ندیکی صورلدقده حضرت علیدن اخذ وتعلم ایتدیکنی بیان ایدورمش. دیگر بر روایت کوره، لسان عربک بوزلقدن وقایدسیچون بر قاعده وضع ایتمت اوزره. زیاددن مساعده ایسندیکی حالده، زیاده مساعده ایتمه مش؛ و آنجق بر مدت صکره زیاد

کندیسی دخی قاعده به مغایر بر سوز ایشیتمله، ابو الاسودی پاغروب، قاعده وضعنه مساعده ایتمشدر. قرآن کریمه نقاط وضع ایدن دخی صاحب ترجمه اولوب، ینه زیادک امریله بو ایشه تشبث ایش اولدیغنی مرویدر. هر حالده لسان عربینک قوا. عدینک ضبطنه اک اول غیرت ایدن بو ذات اولغله، ادبانک پیری عد اولنسه سزادر. ۶۹ تاریخنده طا. عوندن وفات ایتمشدر. ظریف ونکته کو بر ذات اولغله، اخبار ونوادی و اشعار رانقه سی دخی چوقدر. شو قطعه مشهوره جمله اشعارنددر :

وما طلب المعیشه بالتمی
ولکن الق دلوک فی الدلاه
تجیثک بملکها یوما ویوما
تجیثک بحماة وقلیل ماه

ابو الاسود فهری { (محمد بن یوسف) اندلس اعیانندن

اولوب، پدری یوسف ایله برادری عبدالرحمن اندلس حاکمی عبدالرحمن اموی طرفندن قتل اولندقدن صکره، کندیزی قرطیده حبس اولنهرق، طول مدت محبوس قالمش؛ ویلاندن کور اولدیغنی کوسترمکه، محافظه سته مأمور اولانلری اغفال ایده رک، بر آزادلیسی طرفندن قاچیرلمش؛ و طلبطیه کیدوب، ۱۶۸ تا ریخنده رفع لوای عصیان ایتش ایسه ده؛ واقع اولان محاربه ده منزه اولوب، کلینی عسکری قیرلدقدن صکره، کندیزی چکلمش؛ و ابرتنسی سته تکرار محاربه به کیریشوب، ینه مغلوب اولغله، قاچوب، ۱۷۰ ده وفات ایتمشدر.

ابو الاغلب { (ابراهیم بن عبدالله) افریقیه

رجالندن اولوب، ۲۱۹ تاریخنده ملوک موی انیمندن زیاده الله بن اغلب طرفندن صقلیه امارتنه تعیین او. لنغله، روم دوتخاسیله بر قاج محاربه ایدوب، بر چوق سفان ضبط ایتش؛ و ایتالیا سواحلیه جزایر متجاوز به سیریلر سوقبله بر چوق غنیمتله نائل اولمش؛ و سیجلیانک هر طرفنی ضبط ایتشیدی. ۲۲۳ تاریخنده زمامه النیهک وفاتی اوزرینه عزل اولنهرق، افریقیه به عودت ایتمشدر.

ابو امامه { (صدی بن عجلان باهلی) صحابه دن

اولوب، کندیلرندن ۱۵۰ حدیث شریف نقل وروایت اولمشدر. بر مدت مصر

ده اقامت ابتد کردن صکره، حصه انتقال، واوراده
۸۱ تاریخنده ارتحال ایتشدر. شامده وفات ایدن
صحابه نك اخیری اولدیفی مرویدر.

ابو الاملاك { (ابو محمد علی بن عبدالله بن عباس بن عبدالمطلب) عم رسول الله ك تورونی اولوب، خلفای عباسیه نك ایلکری اولان سفاح ومنصورك جدیدر. اقوای روایته ۴۰ سنه سی رمضانده طوغوب، حضرت علی مرتضی طرفندن اسمی علی وکنیه سی ابو الحسن وضع اولنش ایسه ده، مؤخرک ملوک امیه کندیسنه اسم وکنیه سی تبدیل ایتمک تکلیف ایتمکله، اسمنی دیکشدر مکه راضی اولیوب، یالکز کنیه سی تبدیل ایتمشیدی. ولید بن عبدالملك طرفندن خیلی اذافالار کورمشیدی. (اشاره) نواحیسنده واقع (حمیمه) قریه سی کندیسنك اولغله، ولید طرفندن دمشق ترکله، اوراده اقامته مجبور اولمش؛ واوراده یکریمی ارکک اولادی دنیا به کلشیدی. فصاحت و بلاغت صاحبی و غایتله زاهد و عابد بر ذات ایدی. ۱۱۷ تاریخنده شامده وفات ایتمشدر.

ابو امیه { (ابراهیم بن منبه) اندلس مشاهیر فقها و محدثیندن اولوب، مریده طوغوش؛ و مرسیه و قرطبه ده استماع احادیث شریفه ابتد کردن صکره، شرقه دخی هجرتله، وطنه عودتنده انتخبی قرن هجری اواسطنده وفات ایتمشدر.

ابوان { مصرده دیپاطک قربنده بر اسکی قصبه ایدی، که اهالیسی خرسنیان اولوب، (بونی) تعبیر اولنان بر نوع کوزل شرامیله مشهور ایدی. — صعیده بو اسمله ایکی بیوک قریه دخی واردر.

ابو ایوب انصاری { (خالد بن زید خزرجی، رضی الله عنه) صحابه کرامدن اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمن مکه مکرمه دن مدینه منوره به هجرتلرنده، بو ذات شریفك خاندلرینه زول، و خانه سعادتلریله مسجد شریف بنا اولنجه ده قدر اوراده بیتوت پیور. مشلردر. حضرت ابو ایوب بدر، احد، خندق و سایر غزوات سنیده حاضر بولندی کبی، حضرت علی معرفتله وقوع بولان اکثر غزارده دخی مو. جود بولنمشیدی. کندیلرندن ۱۵۰ حدیث شریف

منقول اولوب، صحابه و تابعیندن بر حقوق ذوات نقل و روایت ایتمشلردر. معاویه طرفندن اوغلی یزید قوماند سیله قسطنطنیه اوزرینه عسکر سوق اولندقد، حضرت خالد پیرفانی اولدقلری حالده، تبرکا برلکده آلتوب، هجرت نبوینك ۵۰ تاریخنده محاصره آلتنده بولنان قسطنطنیه سورینك خارجنده ارتحال ایتمش؛ و وصیتلری اوزرینه اوراده دفن او. لنشدر. استانبولك ابو الغازی سلطان محمد خان ثا. فی حضرتلری طرفندن فتحنده، حضرت فاتحك برنجی همتی مرکز خلافت اسلامیه اوله جنی من طرف الله مقدر اولان بو شهر شهری وجود شریفلریله مشرف و متین ایدن مه، سانداز حضرت پیغمبرینك مشهد شریفلرینی بولمق جهتته منعطف اولغله، معیت جلا. دتلرنده بولنان اولیاء اللهدن آق شمس الدین حضر. تلمی مکاشفه ایله اول محل مبارکی بولوب، درحال تربیه شریفه سی بنا اولنمشدر؛ و او وقتدن بری سلاطین عظام عثمانیه طرفندن بو تربیه شریفه یه فوق. لغاده حرمت و رعایت اولنهرق، اوراده قبیح قو. شامعلری داب سلطنت حکمتنه یکمشدر.

ابو ایوب موریانی { (سلیمان بن محمد) ابو جعفر منصورك خا. لد بن بر مکدن صکره وزیری اولمشدر. ابتدای حاکم لنده سلیمان ازدینك کاتبی بولنش؛ ومنصور خلافتندن او سلیمان ازدینك معیتنده بولنغله، بولك طرفندن اتهام و ضرب اولنهرق، اعدای دخی مقرر ایکن، صاحب ترجمه طرفندن قورتلرلشیدی. بوکا مکافاة منصور کندیسنی وزیر ایتش ایسه ده، مؤخرک توجهنی غائب ایدهرک. ۱۵۳ تاریخنده عزل. ومالی مصادره اولنش؛ و ۱۵۴ ده وفات ایتمشدر.

ابو البختری { (وهب بن وهب اسدی قرشی) مشاهیر فقها و محدثیندن اولوب، اخبار کثیره به وقوفیه و کرم و سخاوتیه مشهوردر. هارون الرشیدك زماننده مدینه منوره دن بغداده انتقال ایدهرک، بعض قضالرده بولنش؛ و خطیب بغدادینك روایتله کوره امام ابو یوسفدن صکره قاضی القضاة دخی اولمش؛ و مأمونك زمان خلافتنده ۲۰۰ تاریخنده وفات ایتمشدر. «کتاب الروایات». «کتاب طسم وجدلس». و «کتاب فضائل الانصار» عنوانلریله اوج تالیفی واردر.

ابو البداح { تابعیندن و حسن صوتله مشهور معنی لوردن اولوب، عبدالله بن جعفر بن ابی طلحک آزادلیلردن ایدی.

ابو برزه { (هضل بن محمد اسلمی) صحابه دن و سائر غزواتده حاضر بولمیش؛ و ۴۶ حدیث شریف نقل ایتمشدر. مؤخرأ حضرت علینک معیتده خوارج محاربه سنده دخی بولمیش اولدیغی مروی اولوب، معاویه نك اواخر سلطنتنده و یاخود اوغلی یزیدک زمانده خراسان طرفلرنده يك مسن اولدیغی حالده، وفات ایتمشدر.

ابو البرکات ابن انباری { (کمال الدین عبدالرحمن بن محمد) ائمه تحاتدن و فقهاه شافعیه دن اولوب، ۵۱۳ تاریخنده طوغش؛ و بغدادده نشأت ایدوب، ادبیاتده تبحر ایتدن صکره. مدرسه نظامیه ده علم نحو تدریسه مشغول اولمش؛ و طلبه سی میانده مشاهیر علمادان معدود بر قانچ ذات یتیشدیر مشدر. «اسرار العریسه»، «المیزان» و «نزهة الالباء فی طبقات الادباء» عنوانلریله اوج کتسابی و سائر بعض تألیفاتق وارددر. «طبقات الادباء» سی ۱۲۹۴ تا- رینخنده مصرده طاش باصمده سیله طبع اولمشدر. ۵۷۷ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب. ابو اسحاق شیرازینک تریه سنده دفن اولمشدر.

ابو البرکات ابن ملکاک { [«اوحدالزمان» جعت پیوریه.]

ابو البرکات عمر { شرفادن و مشاهیر نحو. اون ایکی بطنده حضرت امام حسینه ملاقی اولور. ۴۴۲ تاریخنده کوفه ده طوغوب، ۵۰۹ ده وفات ایتمشدر. نحو دن بشقه لغت و ادبیات و فقه و حدیثده دخی بد طولی. صاحبی اولوب، «اللمع» عنوانلی کتابه بر کوزل شرح یازمشدر.

ابو البرکه { خراسان مشاهیر شعراسندن اولوب. علی شیر نوا ایله معاصر ایدی. و اشارلیه یله بعض ماجرالی واردر. شویت جله اشعرندندر :

خشک شدکشت امید و قحط شد تقم وفا
ز آتش دل تادر ابر چشم من باران نماسد

ابو بشر دولابی { (محمد بن احمد انصاری) مشاهیر محدثیندن او. لوب، تاریخنده دخی بد طولی صاحبی اولغله، تراجم احوال علایه دائر بر قانچ تألیفات نافعه سی وارددر. ری جوارلرنده کائن دولاب قریه سنده طوغوب، عراق و شام و حجازده سیروسبیاحت ایتمش؛ و ۳۲۰ تاریخنده مکه ایله مدینه آره سنده کی (عرج) نام مو. قعده وفات ایتمشدر.

ابو بشیر انصاری { صحابه دن اولوب، واقع اولمشدر. کندیسندن نقلاً بعض احادیث شریفه روایت اولمشدر. يك چوق یاشایوب، حیره دن صکره وفات ایتمشدر.

ابو البقاء حسینی { مشاهیر ادبادن او. البقاء «عنوانلی کتاب مشهورک مؤلفیدر.

ابو البقاء عکبری { (محب الدین عبدالله هیر ادبادن و فقهاه حنبلیه دن اولوب، حدیثده دخی بد طولی صاحبی ایدی. ۵۳۸ تاریخنده بغدادده طوغوب. ۶۱۶ ده وفات ایتمشدر. ایکی کوزدن کور اولدیغی حالده، افاده و تدریس و تصنیفله امرار عمر ایدره ک، يك چوق طلبه سی وار ایدی. و باشجه نحو و ادبیات دائر مصنفات مفیده سی وارددر. ابو علی فارسینک «ایضاح» عنوانلی کتابی، متنیذک دیوا- نئی، ابن جنینک «اللمع» عنوانلی اثرینی، زمحشرینک «مفصل» فی، «خطب نباتیده» بی و «مقامات حریری» بی صورت مکمله ده شرح. و علم نحوه دائر «الالباب» عنوانلی بر کتابله، ۲ جلد اوزره بر «اعراب القرآن» و بر «اعراب الحدیث» و سائر بعض کتابلر یازمش؛ و دهها برحیات ایکن بیوک بر شهرت قزائمش ایدی.

ابو بکر آجری { [«آجری» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

ابو بکر باخرزی { [«باخرزی» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

ابو بکر باقلانی { (محمد بن طیب) مشاهیر الحسن اشعری مذهبده تابع ایدی. عن اصل بصره لی اولوب، بغدادده ساکن اولمش، و تدریسی و تصنیفه امرار عمر ایدره ک، علم و ذکاوته و مناظره ده کی قوته

بناء عضدالدوله طرفندن قسطنطينيه روم ايمپراطورى
زدينه المچيلكله دخی کوندر ايشیدی. «عجماز القرآن».
«الاتصار». «کشف اسرار الباطنية». «الملل
والنحل». «هدایة المسترشدين» عنوانی اثر لک
وسائر بعض تألیفاتک صاحبیدر. ۴۰۳ تاریخند
بغدادده وفات ایتشدر.

ابو بکر بن ابی داود { (عبدالله بن سلیمان
سجستانی) مشا -

هیر محدثندن اولوب، پدریله برابر دور بلاد ایدم.
رک، مشاهیر شیوخن استماع احادیث شریفه ایتش؛
وکنج ایکن علم حدیثده شهرت تامه قزانمشیدی.
«مصابیح الافکار» عنوانیله عندالمحدثین یک مقبول
ومعتبر بر اثری واردرد. ۳۱۶ تاریخند ۸۵ یاشنده
وفات ایتشدر.

ابو بکر بن البدر { بدنجی قرن هجری مشا -

علی الخصوص فن یطاریده مهارت تامه سی واریدی.
مصرده ملک ناصرک خدمتده بولنمیشیدی. فن یبطا.
ری یه دائر ۲ فصل و ۱۰ مقالهی حاوی مکمل بر
کتاب تألیف ایتشدر، که جنس فرسک اوصافی
واتخاب و تربیه سی اصولیله خسته لقرینی و ادویه سی
مین اولوب، برنخه سی ۳۷۶ رقیله مرقم اوله رق،
انکتره مک (اوقسفورد) شهرنده کان (بودلیاه)
کتبخانه سنده موجودرد.

ابو بکر بن بهلوان { (نصره الدین اتابک -)

جهتلرنده حکم سورمش اولان اتابکیک دردنجیسی
اولوب، عی قزل آرسلاک وفاتی اوزرینه ۵۸۷
تاریخند جلوس ایتشدر. عیش و عشرته مبتلا
اولمغه، کرجیلر ملکتنک بعض طرفلرینی ضبط و غارت
ایتشلردی؛ ونهایت کرجستان حاکمک قیریله عقد
ازدواج ایدم رک، کرجیلرک شرندن قورتلش؛ و ۶۰۲
تاریخند مراغه واربل صاحبلی مالمکنسه تعرض
ایتشلر سده، همدان صاحبی (آیتغش) ک امدادیله
قارشی طوروب، بعض یرلر دخی ضبط؛ و ۶۰۴
تاریخند، قره سنقر خاندانک اقراضی اوزرینه،
مراغه یی دخی استیلا ایتشیدی. یکریمی سنه سلطنتدن
صکره ۶۰۷ تاریخند وفات ایدوب، برادری مظفر
الدین اوزبک یرینه یکمشدر.

ابو بکر بن جوهری { دمشق مشا -

سندن اولوب، ۹۶۸ تاریخند طوغش. و ۱۰۳۰
سنه سندن صکره جه وفات ایتشدر. شو قطعه جله
اشعار رانقه سندنرد:

خیالک فی عینی یلرح وکلا
ذکر تک یجری دمع عینی علی الحد
وماکان ظنی بالتفرق بیننا
اذا حکم المولی فما حيلة العبد

ابو بکر بن رحیم { (ذوالوزارتین مشرف

مشاهیر ادبا و شعراسندن اولوب، برادری ابو الحسن
ایله برابر اندلسه تغلب ایدن بنی تاشفین دولتی رجا.
لندن بولنش؛ و آلتجی قرن هجری واسطنده وفات
ایتشلردرد. صاحب ترجمه ک اشعاری غایتله لطیف
اولدینی کی، عصرینک ادباسیله منجرالری و کوزل
مخبره و مطایه لری دخی وار ایدی.

ابو بکر بن زهری { (محمد بن ابی مروان)

و شعراسندن اولوب، اباهن جد طبابتده مشهور
ولمئین و موحدین دولترنده وزارت رتبه سنه و مساند
عالیه به نائل اولان ابن زهر خاندانه منسوبرد.
طیب مشهور ابو العلا بن زهرک حفیدی اولمق مناد
سبتیله (حفید) لقبیله دخی ملقبدر. اشیلیده تولد
ونشأت ایتش؛ و ککک طبابتده کی مهارتیله و ککک
شعر وادیانده کی اقتدار فوق العاده سیله شهرت
عالمگیر اولمشیدی. علی الخصوص موشحاتی یک کو -
زل اولوب، او زمانلرده مغرب مغنیلری عندنده
زیاده رغبت مظهر اولمشلردی. ۵۹۶ تاریخند،
آلتش یاشلرنده اولدینی حالده، مراکشد مسموما
وفات ایتشدر. همیره سیله اونک قیرنی دخی طبای -
بده و فن قبایله مهارت تامه صاحبیلری اولوب،
بونلر دخی برابر تسیم اولمشلردرد. مراکشد ایکن
اوغلده اولان اشتیاقی حقنده سولش اولدینی شو بر
قاج بیت جاه اشعار رانقه سندنرد:

ولی ولد مثل فرج القطا
مغیر تخلف قلبی لدیه
وافردت عنه فیما وحشتا
لذاک الشغیف وذاک الوجیه
تشوقی و تشوقته
فیبکی علی وابکی علیه

ابو بکر بن سعد { فارسده حکم سورن
آتابکیان ملوککنک

آلتجیسی وزنکی بن مودودک تورونی ایدی. پدری
سعدک وفاتی اوزرینه، ۶۲۸ تاریخده نخته جلوس
ایدوب، ۳۰ سنهک سلطنتدن صکره ۶۵۸ تاریخده
وفات، وسلطنتی اوغلی سعده ترک ایتشدرد. عادل
ومحب علما بر پادشاه اولوب، پدری زمانده خیلی
توسع ایتش اولان ملکی بونک زمانده معارف
وعمرانه احیا اولمشیدی. شیخ بزرکوار سعدی
شیرازی کلسانی بونک نامه تألیف ایتش وحقده
مدحیه و مرثیه سوزلشدرد.

ابو بکر بن سعدان { (احد بن محمد) مشایخ
صوفیه دن وجنید
بغدادینک اصحابندن اولوب، فقه شافعیده دخی ید
طولاسی، وادیاندن بهره سیله طلاق لسانی وارایدی.
بو اوصافنه بناءً جانب خلافتدن روملر نزدینه سقا-
رتله طرسوسه دخی کوندرلمشیدی.

ابو بکر بن سعدون { (یحیی —) مشاهیر
محدثیندن اولوب،
۴۸۶ تاریخده اندلسک قرطبه شهرنده طوغش؛
و شرقه رحلتله، بغداد، دمشق، اصفهان و سایر
جهاتده مدت مدیده تدریس و افاده ایله مشغول
اولدقندن صکره، موصلده توطنله، ۵۶۷ ده اوراده
وفات ایتشدرد. «دلائل الاحکام» عنوانیله بر تألیفی
واردرد.

ابو بکر بن شیرین { اندلس ادباسندن
الدین ابن خطیبک مشایخندن بر ذات اولوب، اشعار
رائقه می واردرد.

ابو بکر بن صائغ { [ابن باجه] ماده-
سنه مراجعت.]

ابو بکر بن عبدالرحمن { (بن حرث بن
المنزومی) سادات تابعیندن و فقهاء سبعه دن اولوب،
حضرت عمر فاروقک زمان خلافتده تولد، و ۹۴

تاریخنده وفات ایتشدرد. پدری حرث ابو جهلک
برادری اولوب، صحابه کرامدن ایدی. فقهاء سبعه
نک دیگر آلتیسی شونلردرد: عیبدالله بن مسعود،
عروه بن زبیر، قاسم بن محمد بن ابی بکر صدیق،
سعید بن مسیب، سلیمان بن یسار، خارجه بن زید
انصاری. بعضلری صاحب ترجمه نک پرینه ابو سله بی
تعداد ایتشلردرد.

ابو بکر بن عبدالعزیز { اندلس وزرا
اولوب، آلتجی قرن هجریده یاشامش، و ابن عبدوله
معاصر بولنشدرد.

ابو بکر بن عرقاق { حلبک مشاهیر
شعراستندن اولوب،
طارلقله مشغول بولنش؛ و ۱۱۲۰ تاریخده یتش
یاشلرنده وفات ایتشدرد. اشعاری پک چوق وغایت
کوزل اولوب، شو قطعه او جله دندر:

ایک یادر من انیساک تحسبی
اخاف اقتاراً ام ابکی علی ظلل
انی اذا ما رأیت الضیم من جهة
یسیف باسی ابری هامة الامل

ابو بکر بن العربی { (محمد بن عبدالله)
اندلسک مشاهیر
علما وفقهاستندن اولوب، ۴۶۸ تاریخده اشبیلده
طوغش؛ و اورانک علماسندن اخذ و تحصیل ایتدکدن
صکره، آفریقایه کچهرک، بجایه، مهدیه، اسکندریه
و مصرده وبعده دمشق و مکهده اکیال تحصیل ایله
استفاده و افاده ایله اشتغال ایتش؛ و اندلسه عودتده،
ابتدا قضا ایله مشغول اولوب، کمال عدالتله ایضای
وظائف ایتش ایسهده، بعده قضا دن ال چکوب،
تدریس و تألیفه حصر اوقات ایتشدی. اشبیلیه نک
اطرافنده کندی مصرفیله بر سور چکدیرمش؛
و ۵۴۳ تاریخده فاسده وفات ایتشدرد. آقاری
بر وجه آتیدرد: «القیس فی شرح موطا مالک ابن
انس»، «ترتیب المسالك فی شرح موطا مالک»،
«انوار الفجر»، «احکام القرآن»، «عارضه
الاحوزی»، «مراقی الزلف»، «کتاب الخلافات»،
«نواهی الدواهی»، «سراج المریدين»، «مشکل
الکتاب والسنه»، «الناسخ والمنسوخ عن القرآن». «
قانون التأویل»، «کتاب الثیرین عن التصحیحین»،
«سراج المهتدین»، «الامدالاقصی باسماء الله الحسنی»

اولوب، علوم متنوعه ده عالم اولغله، مؤلفات كثيره صاحبي اولديغندن (مصنف) لقييله ملقبدر. فقهه دائر ۳ جلد اوزره «شرح المحرر» عنوانيله بر كنشاي وفارسي العبارة بر قاج اثرى واردر. ۱۰۱۴ تا - ريخنده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن محمد { (بن خورشيد) لركو - اتا بكيانك جسد اعلا لري اولوب، بونك اوغلي شجاع الدين خورشيد امرای موى اليهكم برنجيسيدر، كه آلتنجي قرن هجرى اواخرنده كسب استقلال وتفرّد ايتشدرد.

ابو بكر بن مسعود كاشاني { مشاهير فقها - بدايع الصنائع عنوانيله مشهور بر كتابك مؤلفيدر. ۵۸۷ تاريخنده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن مصطفى پاشا { مشاهير طبيندن و خواجگانندن اولوب، در سعادتده تولد ونشأت ايتش؛ وسراي همايونه داخل اولوب، بعده توقيعي و دفتر اميني اولمش؛ و ۱۱۸۱ تاريخنده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بيهقي { (احد بن حسين) مشاهير محدثيندن و فقههاء شافعيه. دن اولوب، زمانك اعلم علمائى ايدى. استماع احاد ديت شريفه مقصديله خيلى وقت سىروسياحت ايتش، ويك جزئه قريب تأليفات يازمشدر. امام شافعيك نصوصنى برنجي اوله رقى ۱۰ جلد اوزره «المبسوط» عنوانيله جمع ايتشدرد. مؤلفات سائر ه سنك باشليجه - لري شونلردر: «السنن الكبير»، «السنن الصغير»، «دلائل النبوة»، «السنن والاكار»، «شعب الايمان»، «مناقب الشافعي المظلي»، «مناقب احمد بن حنبل»، «كتاب الخلاف»، «كتاب الاسماء والصفات»، «كتاب البعث والنشور»، «كتاب المدخل»، «كتاب الاعتقاد»، «كتاب الزهد»، «كتاب الترغيب». اصحاب زهد وقناعتدن ايدى. تدريس ايجون نيسابوره ايستيلهرك، كيتش؛ و وفاتنه قدر اوراده افاده ايله مشغول اولوب، ۴۵۸ تاريخنده ارتحال ايتشدرد. ۳۸۴ تاريخنده نيسابور مضافاتندن (بيسوق) قريه سنده طوغشميدى، وجنازه سى اورايه نقل و دفن اولمشدر.

وصفاته العلمى، «كتاب فى الكلام على مشكل حديث السجّات والحجاب»، «العقد الاكبر للقلب الاصغر»، «تبين الصحيح فى تعين الذبيح»، «تفصيل التفضيل بين التحميد والتسليك»، «الكافي فى ان لادليل على النافى»، «السبعيات»، «السلالات»، «التوسط فى معرفة صحة الاعتقاد والرد على من خاد لف السنة من ذوى البدع والاحاد»، «شرح غريب الرسالة»، ۲ جلد اوزره «الانصاف فى مسائل الخلاف»، «كتاب حديث الافك»، «شرح حديث جابر فى الشفاعة»، «شرح حديث ام زرعده»، «كتاب ستر العورة»، «الحصول فى علم الاصول»، «اعيان الاعيان»، «ملجاة المنفقين الى معرفة غوامض التهوين»، «ترتيب الرحلة». اشعار را - شهسى دخی واردر — صاحب ترجمه ك حفيدى دخی ابو بكر بن العربى ناميله معروف اولوب، عمادان وارباب تصوفدن ايدى. اندلسدن شرقه رحلتله، ۶۱۷ تاريخنده اسكندريه ده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن العربى { [ابن عربى] ما - ده سنه مراجعت.]

ابو بكر بن عمر { مغرب اقصاده لمنونه قبيله سنك رئيسى او - لوب، ملثمين ناميله شهرت بولان مرابطين طائفه - سنك اميرى بولنش؛ و وفاتنده اقرباسندن بولنان مشهور يوسف بن تاشفين بونك برينه بكوب، بر بيوك دولت تاسيسنه موفق اولمشدر. [«ملثمين» و «يوسف بن تاشفين» ماده لرينه مراجعت بيوريله.]

ابو بكر بن عياش { مشاهير قراءدن او - لوب، ۲۰۰ تا - ريخنده طوغش، و ۲۹۳ ده وفات ايتشدرد. عربيى حزن وكدرله بكپروب، حقننده بعض حكايات منقولدر.

ابو بكر بن الكتامى { مصر مشاهير علما و مشايخندن اولوب، هيت و نجومده كى معلومات واسعه سييله وزهد وتقواسيله مشهوردر. بر قاج تأليف اولوب، انك مشهورى «المنجم الخفيف» عنوانلى اثيردر. ۱۰۵۱ تاريخنده طاعوندن وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن الكوراني { (بن هداية الله) كردى الاصل

ابو بکر پاشا { (سليدار — و نام ديكرله
{ قوجه —) وزراي دولت

عليه دن اولوب، رأي و تدبيرله مشهور در. اندرون
همايونده تربيه اولنه رق، سليدار اولمش؛ وبعده
كر بكي و ضربخانه اميني، و متعاقباً موره، جده
و مصر واليسى اولوب، عصر سلطان محمود خان اول
اولان ١١٤٤ تاريخنده. مرابط سليمان پاشا ملك عزلي
اوزرينه، قيودان پاشا دخي اولمش ايسده. اوج آي
صكره عزل اولمش، و ١١٧١ ده وفات ايتشدر.

ابو بکر تعلق { هندستانده دهلي حاكمدار-
{ لرندن اولوب. عزاده سي

غيث اندين تغلق قتي اوزرينه. تختة جلوس ايله،
پر بيق سنه سلطنت سوردكدن صكره. عبي محمد
تعلق بن فيروز شاه دهلي بن ضبطله. كنديسي (ميراط)
قلعه سنده حبس ايتش؛ و خيلي وقت صكره اوراده
وفات ايتشدر.

ابو بکر جرجاني { [« جرجاني » ماده سنه
{ مراجعت پوريله.]

ابو بکر جمال { مصر ك مشاهير علما سندن
{ اولوب، علي الخصوص

حساب و فرائض و جبر و مقابله و سائر علوم و فنونده
يد طولی صاحبي ایدی. فنون متنوعه يه متعلق پر
چوق كتب معتبره يه مفيد حاشيه لر يازمشدر؛ و حسن
خطي دخي اولغله، تدريس و تأليفله اولان اشتغاليله
برابر، ر چوق كتابلر استنساخ ايتشدر. ٩٧١ تا
ريخنده طوغوب، ١٠٠٦ سنه سنده وفات ايتشدر.

ابو بکر حفصی { (متوكل على الله ابو
{ يحيي بن ابي زكريا)

تونسده حكم سورن بني حفص ملو كندن اولوب،
٧١٠ تاريخنده بيعتي اجرا اولمش؛ و كنديسي
مدبر و جسور و عادل بر حاكمدر و لغله، زمانده
ظهور ايدن عصاكت حقندن كلش؛ و بني حفص خا-
نداندن ابن ضربه ايله و وزير ابن عمر ايله و تونسك
اوزرينه هجوم ايدن بعض قبائل عربيه خيلي وقت
اوغراشمشدر. وزري بولسان ابن الحكيملك اموال
كثيره سني مصادره، و اونك يرينه ابن تا فراكتني نصب
ايتشدي. ٧٤٧ تاريخنده ك حكومت سوروب،
تاريخ مذكورده وفات ايتشدر. زمانده تونس
طرفلرينك معمر بيتي فوق العاده ایدی.

ابو بکر حفصی { (ابو يحيي بن عبدالرحمن)
{ آنف الترجه ابو بكر

توروني اولوب، سلطان ابو عصيده نك پرورده سي
اولغله، مشاراليهك وفاتنده كنديسنه بيعت اولمش
ايسده، متعاقباً ابو البقاء خالد بن ابي زكريا بجايده
ادعاي سلطنت ايدرك، غلبه چالغله، صاحب ترجمه
سكز كونلك حكومتدن صكره، اخذ و حبس و بعده
قتل اولنشدر. بو وقوعات ٧٠٩ تاريخنده جرين
ايتشدر.

ابو بکر خصاف { (احد بن عمر) مشاهير
{ فقها دن اولوب « دب

انقاضي » عنوانيله مشهور بر تألفي و سائر بعض آثاري
وارد در. ٢٦١ تاريخنده وفات ايتشدر. كتاب مذكور
اكتر علما طرفندن شرح اولوب. شرحلرينك اك
مشهوري حسام شهيد اسميله معروف عمر بن عبدالعزيز
ابن ماجه نك شرحيدر.

ابو بکر خطيب بغدادی { (حافظ احد بن
{ علي) متحرين

علمادن و مشاهير حفاظدن اولوب، (خطيب بغدادی)
اسميله مشهور در. يوز قدر تألیفات مفیده سي اولوب،
اك مشهوری ١٠ جلد اوزره اولان « تاريخ بغداد »
يدر، كه غایت مفصل و مكمل اولوب، ابن عساكر
دخي بو ذاك ميدانه قوديني بو اثر جليلنه اتباعاً
مشهور « تاريخ دمشق » ن يازمشدر. فقه و حديث
و سائر علوم و فنونده دخي يد طولی صاحبي اولوب،
ديكر اثرلرينك باشچيله لر شونلردر: « المؤلف
و المختاف »، « اجازة المجهول »، « ايضاح الملتص »،
« تلخيص المنشاه في الرسم و حاية ما شكل منه من نوا-
در التصحيف و الوهم »، « الجامع لا داب الراوي
و السامع »، « شرح ديوان ابي تمام الطائي »، « را
فع الارتياب عن اسماء رجال الحديث »، « كتاب
الرحلة في طلب الحديث »، « كتاب الفقيه و المفسقه »،
« كشف الاسرار »، « الكفاية في معرفة اصول الرواية »،
« كتاب في المبهات »، « كتاب المتفق و المفترق »،
« المكمل في بيان المهمل » و سائر. ٣٩٢ ده بغدادده
طوغوب، ٤٦٣ ده اوراده وفات ايتشدر. مشهور
ابو اسحاق شيرازي جمله ظلمه سندن ایدی. تاريخ
بغدادينه بر قاج ذيل يازمش، و كرك اصلنك كرك
ذيللرينك استانبول كتبخانه لر ينك اكثر نده نسخدرلي

موجود ایسه ده، بویه بر اثر جلیک نشین کیمه
طرفندن همت اولنه مامشدر .

ابو بکر خوارزمی { (محمد بن عباس) مشاهیر ادبا و شعرا

دن اولوب، کندسی خوارزمی اولدینی حالده،
والده سی طبرستانلی اولوب، مورخ مشهور ابو
جعفر محمد بن جریر طبرینک همشیره سی اولغه، خوا-
رزم و طبرستانه نسبتله (طبر خزی) اسمیه دخی
معروفدر. شعر و انشاده زماننک فریدی اولدینی
کی، علم لغت و انسایده دخی ید طولی صاحبی ایدی؛
واشعار و اخبار عربدن پک چوق مستحفظاتی وار
ایدی. شام و حلب جیترلنده بر مدت اقامت ایتمشدی.
شامدن عودتنده نیسایورده ساکن اولوب، ۳۸۳
تاریخنجه اوراده وفات ایتمشدر. مرتب دیوان اشعار
ریله بر مجموعه رسائلی وارددر. مجموعه رسائلی یعنی
محرراتی ۱۲۹۷ تاریخنده استانبولده «الجوائب»
مطبعه سنده طبع اولمشدر. محرراتنک بعضندن تشیی
آکلاشلیبور.

ابو بکر رازی { (احمد بن علی الجصاص) ایمده فقهاء حنفیه دن او-

لوب. عالم وزاهد و صاحب قناعت بر ذات اولمغه،
دفعاتله کندینه تکلیف اولتان قضا و خطبه بی رد،
و تدیس و تألیفه حصر همت ایتمشیدی. ریده متولد
اولوب، ۳۲۵ تاریخنده بغداده داخل اولمش؛
وبعد بر مدت اهواز و نیسایورده امرار ایام اید-
رک، ۳۴۴ ده بغداده عودتله، تدریسه دوام،
و ۳۷۰ تاریخنده ۶۵ یاشنده وفات ایتمشدر. آنف
الترجه ابو بکر خوارزمی کندیننک اصحابندن اولمغه،
جنازه سنک نمازینی قیلشدر. باشلیجه مؤلفاتی بر وجه
آیدر: «احکام القرآن»، «مختصر اختلاف الروا-
یات لابی جعفر الطحاوی»، «شرح ادب القاضی
لای بکر الخصاص»، «شرح الجامع الصغیر»،
«شرح الجامع الکبیر»، «شرح الاسماء الحسنی»،
«شرح مختصر الکرخی فی فنون الخفیه»، «کتاب
فی اصول الفقه». بونلردن بشقه مسائل وارده یه
جوابلری وسائر آثاری دخی وارددر.

ابو بکر رازی { (محمد بن زکریا) اعاظم اطبا و حکمای اسلامدن

اولوب، ۲۴۰ تاریخلرنده (ری) ده دنیایه ککش؛

و تحصیل علوم و فنون ایچون عراق، شام، مصر
و اندلسه سیاحت ایتدکدن صکره، مدت مدیده ریده،
و بغداد ده بعض بیمارستانلرک مدیر و سرطبی بو-
لشمشدر. ایران ملوکندن بعضیننک و علی الخصوص
خراسان و ماوراءالنهر صاحبی منصور بن اسماعیل بن
خاقانک خدمت طبابتنده بولمش؛ و حتی آثارینک اک
مشهورلرندن اولان «المنصورى» یاخود «الکناش
المنصورى» عنوانلی اثرینی بونک نامنه تألیف ایتمشدر.
ترجه حالی حقنده روایات مختلفه نقل اولنوب، بر
روایت کوره، ابتدا صرافلقله یاخود مغنیک وعود-
جیلقله مشغول اولهرق، اوتوز و بلکه قرق یاشنی
یکدکدن صکره، بغداده و رودینی متعاقب فن طبک
تحصیلنه قوبلش؛ و دیگر بر روایت کوره، بغداده
ورودندن اول ریده اجرای طبابت ایتمش، و بیمارستان
مدیری بولشمشیدی. هر حالده طبندن اول فلسفه
و کیمیا عللریله اوغراشمش اولدینی آکلاشلیبور ایسه ده،
طبه دخی اوقدر کیم باشلامش اولمسی ملحوظ دکلدر.
علوم و فنون متنوعیه و علی الخصوص کیمیا و طبه
و علوم ریاضیه ایله هیئت و نجومه پک چوق خد-
متلری سبقت ایدوب، بو عللرده مصنفات کثیره سی
وارددر. چچک و قزاموق علنلری حقنده اک اول
تحقیقات طبه اجرا ایدن بو ذات اولوب، بو ایکی
علت حقنده اولان رساله سی الی یومنا هذا آورو-
پاجه پک مقبول و معتبردر. غیطان یا قیسننک دخی
موجدی اولدینی متفق علیهدر. تألیفاتی لاتیجه یه
دخی ترجمه اولنهرق، قرون وسطاده طول مدت
آوروپا مکاتب طبه سنده دستور العمل اتخاذاو-
لشمشدر. آوروپاجه (رازی) دن غلط اولهرق (رازس
Razes) اسمیه شهرت بولمشدر. شرقده (جالینوس
العرب) اسمنه مظهر اولمشدر. اواخر عمرنده کوز-
لرینه عمی طاری اولوب، احرای عملیات ایتمک اوزره
نزدینه کیدن بر طبه کوزک قاچ طبقه سی اولدیفنی
صوروب، جواب شافی آله منجه، کوزک صورت
ترکیبی بیتلن بر طیب نصل عملیات اجرا ایده بیلر دیه
دوشونه رک، و دنیای کور مکدن اوصاندم آرتق
کورمک ایستم دهرک، عملیات اجرا ایتدیرمه مشدر.
بر روایت کوره ۳۲۰ و دیگر بر روایت کوره
۳۱۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. تدای امراضه کی
مهارته و عملیات کیمویه سیله آثار ذکار و فطانتنه

متعلق بك جوق اخبار وحكايا منقولدر. آثارينك
اك بيوك واك مشهورى «الهاوى» عنوانى كنى -
بيدر، كه كافى علوم طبيه يى جامع اولوب، ٣٠
جلدند عبارتدر. «الجامع» و «المنصورى» عنا -
نرله دخى علوم طبيه نك كافى سنى جامع ايكي بيوك
اثرى وارددر. «الفاخر» عنوانى مشهور بر كتاب
نافعل دخى مؤلفى صاحب ترجمه اولديغى مرويدر.
ديكر آثارى بروجه آيدر: «كتاب فى ان للانسان
خالقاً متقناً حكيماً» كه بونده انسانك كيف ماتفق
وجوده كليوب بر خالق حكيم طرفندن بيوك بر حكتله
يارأملش اولديغى تشريح و فيسيولوجيا فنرله اثباب
ايدور، «كتاب فى ان للعالم خالقاً حكيماً»، علم
طبيعى به مدخل مقامده اولان «سمع الكيان»، منطق
مدخل مقامده اولان «ايساغوجى»، «جل معانى
قاطيغورياس»، «جل معانى بارميناس»، «جل معا -
نى آنالوطيقا»، «كتاب هيئة العالم» كه بونده ار -
ضك كرويتى وكونشك ارضدن بيوك وقرق كوچك
اولديغى بيان ايدور، «كتاب فى استعمل تفضيل
الهندسة»، «مقالة فى السبب فى قتل ربح السموم
لاكثر الحيوان»، «كتاب فى اللذة»، «كتاب
الشكوك والمنافضات التى فى كتب جالينوس»، «كتاب
فى كيفية الابصار»، «كتاب فى علل المفاصل والنقرس
وعرق النساء»، «كتاب فى وجع المفاصل»، «الاثنا
عشر كتاباً فى الصنعة» يعنى صنعتته متعلق اون ايكي
كتاب، كيمالك وجودي اثبات يولنده تصنيف ايتديكى
«كتاب الاثبات»، «كتاب الاجحار»، «كتاب
الاسرار»، «كتاب سرالاسرار»، «كتاب النبو -
يب»، «كتاب رسالة الخاصة»، «كتاب الحجر
الاصفر»، «رسائل الملوك»، «كتاب الرد على
الكندى فى ادخاله صناعة الكيمياء فى الممتع»، پر -
هبرك افراطى واغديه نك نقصانى صحتى محافظه
ايتيوب امراضى دعوت ايتديكنه دائر بر كتاب،
جاهل طبيبك خسته لرى هر آرزولندن منع ايدرك
مرضلر يى تشديد ايتدكلرينه دائر بر كتاب، «كتاب
سيرة الحكماء»، «مقالة فى ان الطين المتقل به فيه
منافع»، «مقالة فى الجدري والحصبة»، «مقالة فى
الحصى والكلى والثانة»، «كتاب الى من لا يحضره
طبيب» كه «طب الفقراء» اسميله دخى معروفدر،
«كتاب الادوية الموجودة فى كل مكان»، «كتاب

فى الرد على الجاحظ فى نقض صناعة الطب»، «كتاب
فى تناقض قول الجاحظ فى كتابه فى فضيلة الكلام
وما غلظ فيه على الفلاسفة»، امراضك انواعى وهر
برينك اسباب وعلامات وعلاجلر يى مين «كتاب
التقسيم والتشجير»، اغديه ايله تداوى يى وعلا -
جلك يملكه خلط ودرجنى مين «كتاب الطب
الملوكى»، «كتاب فى الفالج»، «كتاب فى القوة»،
«كتاب فى هيئة العين»، «كتاب فى هيئة الكبد»،
«كتاب فى هيئة الاثني»، «كتاب فى هيئة القلب»،
«كتاب فى هيئة الصماخ»، «كتاب فى كيفية الاغذية»،
«ذكر الادوية المعدنية»، «كتاب فى انقال الادوية
المركبة»، «كتاب فى خواص الاشياء»، «كتاب
كبير فى الهيولى»، «كتاب فى سبب وقوف الارض
وسط الفلك على استدارة»، «كتاب فى نقض الطب
الروحانى على ابن التيمان»، «كتاب فى ان العالم
لا يمكن ان يكون الاعلى ما نشاهده»، «كتاب فى
الحركة وانها ليست مرئية بل معلومة»، «كتاب
فى ان للجسم تحريكاً من ذاته وان الحركة مبدأ طبيعى»،
«قصيدة فى المنطقيات»، «قصيدة فى العلم الالهى»،
«قصيدة فى العظة اليونانية»، «كتاب الكرى
ومقادير مختصرة»، «كتاب فى ايضاح العلة التى
بها تدفع الهوام بالغذى ومرة التدبير»، «كتاب
فى الجبر وكيف يسكن الله وماعلمة الحرفية والبرد»،
«مقالة فى الاسباب المبيلة لقلوب اكثر الناس من
افاضل الاطباء الى اخسائهم»، «مقالة فيما ينبغى ان
يقدم من الاغذية والفواكه وما يواخر منها»، «مقا -
لة فى الرد على احد بن الطبيب السرخسى فيما رده
على جالينوس فى امر الطعم المر»، «كتاب فى الرد
على المسمى المتكلم فى رده على اصحاب الهيولى»،
«كتاب فى المدة وهى الزمان وفى الخلا والملاء وهما
المكان»، «كتاب فى نقض كتاب اناطولى فرقو -
ريوس فى شرح مذاهب آرسطوطاليس فى العلم
الالهى»، «كتاب فى العلم الالهى»، «كتاب فى
الهيولى المطلقة والجزية»، «كتاب فى العلم الالهى
على رأى افلاطون»، «كتاب فى غنة الذهب
وافضة والميزان الطبيعى»، «كتاب فى الثبوت فى
الحكمة»، «كتاب فى عذر من اشتغل بالشرىح»،
«كتاب فى حكمة الزد»، «كتاب حيل الخمس»،
«كتاب فى الباه»، «كتاب الزيادة»، قابل التصاق

اولان جريحه له قابل النفاق اوليان جريحه له حقه
 بر كتاب، صويك تبريدى اصول الرينى مبن كتاب،
 «رسالة في انه لا يوجد شراب غير مسكر يفي بجميع
 افعال الشراب المسكر المحمود في البدن»، «كتاب في
 علامات اقبال الدولة»، «كتاب في فضل العين على
 سائر الحواس»، «رسالة في ان غروب الشمس وسائر
 الكواكب عنا وطلوعها علينا ليس من اجل حركة
 الارض بل من حركة الفلك»، «كتاب في المنطق»،
 «كتاب في فسح ظن من يتوهم ان الكواكب ليست
 في نهاية الاستدارة»، «كتاب في انه لا يتصور لمن لا
 درية له بالبرهان ان الارض كرية وان الناس حولها»،
 «رسالة يبحث فيها عن الارض الطبيعية طين هي ام
 حجر»، «كتاب في ان التركيب نوعان»، «مقالة في
 العادة وانما تكون طبيعة»، «مقالة في المتعة في
 اطراف الاجفان»، «مقالة في العلة التي من اجلها تضيق
 النواظر في النور وتوسع في الظلة»، «مقالة في العلة
 التي لها تزعم الجهال ان الثلج يعطش»، «كتاب
 اطعمة المرضى»، «مقالة في العلة التي لها يحرق الثلج
 ويقرح»، «مقالة فيما استدركه من الفصل في الكلام
 في القائلين بحدوث الاجسام وعلى القائلين بقدمها»،
 «مقالة في ان العلل اليسيرة بعضها اعسر تعرفا وعلا
 جاً»، «كتاب العلة التي لها تدم العوام الاطباء الخذاق»،
 «رسالة في العلل المشكلة وعذر الطبيب»، «رسالة
 في العلل القائلة لعظها والقائلة لظهورها بقنة مالا
 يقدر الطبيب على صلاحها وعذره في ذلك»، «طبيب
 حاذقك هر خسته لني ابي ايمك طبك مقتضياتندن
 اولمديفته وبر خسته لني ابي ايده مين طبيبك چوق
 دفعه واقع اولان تدبير وحرکتى مدوح اولنديفته
 داتر كتاب، طبابتده جهلا وقادينترك اطباى حاذقه دن
 زياده شهرت بولملى اسبابنى مبن كتاب، «رسالة
 في ان النفس ليست بجسم»، «كتاب في الكواكب
 السبعة»، «كتاب في الحكمة»، «كتاب في النفس
 الكبيرة»، «كتاب في النفس الصغيرة»، «رسالة في
 محنة الطبيب وكيف ينبغي ان يكون حاله في نفسه
 وبدنه وسيرته وادبه»، «رسالة في مقدار ما يمكن
 ان يستدرك من احكام النجوم»، «كتاب في الشكوك
 المتى على برقلس»، «كتاب في تفسير كتاب افلاطون
 خمس لكتاب طيماس»، «رسالة في علة خلق السباع
 والهموم»، «كتاب في المناقضة بين اهل الدهر

واهل التوحيد في احداث العالم»، «كتاب في الرياضة»،
 «كتاب في النقض على الكيال في الامامة»، «كتاب في
 انه لا يجوز ان يكون سككون وافتراق»، «كتاب في
 اتمام كتاب افلاطون خمس»، «اختصار كتاب حيلة
 البره جالينوس»، «اختصار كتاب النبض الكبير
 جالينوس»، «تلخيص كتاب العلل والاعراض جلا
 لينوس»، «تلخيص كتاب الاعضاء الآلة جالينوس»،
 «كتاب الانتقاد على اهل الاعتزال»، «كتاب في
 نقض كتاب البخى لكتاب العلم الالهى والرد عليه»،
 «رسالة في ان قطر المربع لا يشارك الضلع من غير
 هندسة»، «كتاب في الاشواق على اهل التحصيل من
 المتكلمين بالفلسفة»، «كتاب في السيرة الفاضلة
 وسيرة اهل المدينة الفاضلة»، «كتاب منافع الاخدية
 ودفع مضارها»، «كتاب في تثبيت المعاد»، «كتاب
 علة جذب حجر المغنطيس للحديد»، «كتاب ميزان
 العقل»، «كتاب في الشراب المسكر»، «كتاب في
 القولنج»، «كتاب في تفسير كتاب جالينوس لفصول
 ابقراط»، «كتاب في آثار الامام الفاضل المعصوم»،
 «كتاب في استفراغ المحمومين قبل النضج»، «كتاب
 الامام والمأموم المحققين»، «كتاب خواص التلاميذ»،
 «كتاب شروط النظر»، «كتاب الآراء الطبيعية»،
 «رسالة في التركيب»، «رسالة في كيفية النحو»،
 «رسالة في العطش وازدياد الحرارة لذلك»، «كتاب
 في اجل الموسيقى»، «كتاب في الاوهام والحركات
 النفسانية»، «كتاب في العمل بالحديد والجبر»،
 «كتاب السر في الحكمة»، «كتاب في منافع الاعضاء»،
 «الكافي في الطب»، «كتاب في المتنقل»، «كتاب
 الاقرباذين المختصر»، «كتاب البره»، «كتاب سر
 الاسرار»، «كتاب سر الطبيب»، «كتاب في شرف
 الفصد»، «كتاب المرشد» ونام ديكرله «كتاب
 الفصول»، «كتاب في اللبن»، «المدخل الى الطب»،
 «مقالة في المذاقات»، «مقالة في البرق والبرص»،
 «زينة الكتاب»، «مقالة في البواسير والشقاق في
 المقعدة»، «كلام في الفرق بين الامراض»، «مقالة
 في الحرقه الكائنة في الاحليل والمثانة»، «كتاب صيدلة
 الطب»، «كتاب في جواهر الاجسام»، «مقالة في
 الزكام والزرلة وامتلاء الرأس»، «مقالة في ابدال
 الادوية»، «كتاب صفات البيمارستان»، «مقالة في
 الكيفيات»، «رسالة في الحمام ومنافعه ومضاره»،

« کتاب فی الدواء المسهل والمقیء »، « مقالة فی علاج العین بالحديد ». بونلردن بشقه مسائل فنییه متعلق بر جقوق محرراتی، جوابلری وردیدلری وارد. « کتاب الرازی » اسمیله شهرت بولمش بر کتابی دخی وارد، که ایچنده اولیاه کرامه واعتقاداته قارشى بعض تفصیلات وار ایسه ده، بو کتابک کندیسنى جرح وتکفیر ایتمکه چالیشان کروه متعصین طرفندن ایجاد و کندیسنه اسناد اولندیغی مرویدر. « حاوی » عنوانی اثریله « کناش منصورى » سى لانیجهیه و سائر آوروپا لسانلرینه ترجمه ومتن عربیلى دخی آور واده دفعتاله طبع ایدلمش اولدیغی کی، « کتاب الجدرى والحصبة » عنوانی اثر قیمتدارى دخی انگلیزجه ترجمه سیله برابر لوندرده، ویا لکزمثی اخیراً بیرونده طبع اولغشدر. ابوبکر رازینک فنوله اولان بوتوغلیله برابر ادبیات وشعرده دخی مهارت تامه سی اولوب، شو قطعه جمله اشعارنددر :

لعمری ما ادری وقد آذن البلی
بمساجل ترحال الی این ترحالی
واین عمل الروح بعد خروجه
من الهیکل المتعل والجسد الیالی

ابوبکر روزراوری { (احد بن علی) مشاهیر محدثین او -

لوب، همدان مفتیسی ایدی. « کتاب السن » و « معجم الصحابه » عنوانلریله ایکی کتابی وسائر بعض مصنفاتی وارد. ۳۰۸ تاریخنده طوغوب، ۳۹۸ ده وفات ایتمشدر. روایتنده موثوقدر.

ابو بکر سرخسی { و ابو بکر سمعانی . [« سرخسی » و « سمعانی »]

فی « ماده لرینه مراجعت بیوریله .]

ابو بکر سوسی { مشایخ صوفیه دن اولوب مشغول ایدی. ۳۸۶ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابوبکر شادان { قزوین مشاهیر صلحاسندن اولوب، ۵۳۱ تاریخنده ارتحال ایتمشدر .

ابو بکر شبلی { [« شبلی » ماده سنه مرا - جعت بیوریله .]

ابو بکر شرف الدین { لرکوچکده امارت سورن اناکیانک اوچخیسی اولوب، ۶۲۵ تاریخلرنده، برادری سیف -

الدین رستمک قتلندن صکره، بر مدت امارت ایتمشدر. ابوبکر شریشی { (جال الدین محمد ناحد) مشاهیر فقهاء مالکیه دن اولوب، تفسیر وحیدت وسائر علومده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ۶۰۱ تاریخنده شریشده طوغوب، عراقه رحلتله، اکیال تحصیل ایتدکن صکره، مصره عودت ایتمش؛ وبعده قدسه کیده رک، شیخ الحرم اولمش؛ و صکره دمشقه کیدوب، ۶۸۵ ده وفات ایتمشدر. اشتقاقه دائر بر کتاب تألیف، و ابن معطرک « الفیه » سنی شرح ایتمشدر.

ابو بکر شمشبانی { نیمور لنکک خروچنده بولسوب، جهانکبر مشار الیه قارشى واقع اولان مقاومت مردانه سیله شهرت بولمش بر دلبردر.

ابوبکر شنوائی { مصرک مشاهیر نحاتندن اولوب، اکثر فنونده عالم ایدی. قاهرده تدریسه اوغراشمش، و بر قاج تألیفات بر اقمشدر. فقیر بر آدم اولوب، مدت مدیده فلجیون یاتمیش، و ۱۰۱۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوبکر شیرازی { (احد بن عبد الرحمن) مشاهیر محدثین او - لوب، روایتنده موثوق ایدی. « کتاب فی القاب اسماء الرجال » و « کتاب فی القاب الرواة » عنوانلریله ایکی کتابی وسائر بعض آثارى وارد. مدت مدیده همدانده اقامت ایتمش؛ و ۴۰۴ تاریخنده شیرازه کیدوب، ۴۱۱ ده اوراده وفات ایتمشدر. — (ابوبکر احد بن علی) اسمنده دیگر بر محدث دخی خراسانک مستدی اولوب، ۴۸۷ ده وفات ایتمشدر.

ابوبکر صدیق { (عبدالله بن ابی قحافه بن عامر بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب القرشی، رضی الله تعالی عنه) صحابه کرامک سالاری وعشره مبشره تک بری اولوب، حضرت فخر کائنات (صلم) اقتدمنک یارغازی بولمش، و ارتحاللرنده برنجی خلیقه سی وخلفای راشدینک اولی اولمشدر. والدیه سی ام الحزیر سلی بنت صخر بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره بن کعب ایدی. بووجهله کرک پدزی و کرک واده سی طرفندن نسبی بدنجی بطنده و مره بن کعبده نسب پاک حضرت پیغمبری ایل برلشیر. جاهلیتده

اسمی (عبداللات) و بر روایت کوره (عبدالغزی) اولوب، دین اسلامه دخوللرنده حضرت نبی ذی شان (صلم) طرفندن (عبدالله) تحویل بیورلمشدر. مخلص (عتیق) اولوب، حضرت رسول اللهک نبوتنی اک اول تصدیق ایدنلردن اولغله، (صدیق) مخلصیه شهرت بولمشلردر. اول امرده بزاز و تاجر اولوب، ثروت و نفوذ صاحی و انساب قریشه عالم ایدی. بر روایت کوره حضرت خدیجهدن صکره ایکنجی، و دیگر بر روایت کوره حضرت علی ایله زید بن حاد رنهدن صکره درنجی اولهرق، ایمانه ککشددر. و ایمان ایتدکن صکره، حضرت فخر کائنات افندمه فوق العاده بر صدق و محبت حاصل ایدرک، قومی اسلامه دعوت ایتکه باشلامش؛ و صحابه کرامدن عثمان بن عفان، زبیر بن عوام، عبدالرحمن بن عوف، سعد بن ابی وقاص و طلحه بن عبدالله حضرت صدیق اکبرک دعوتیه اسلامه ککشلردر. کندیسسی اسلامه کلدکن صکره، اموالی تمامیه تصدیق ایدوب، اصحاب قناعتدن اولمشدی. کفار قریش حضرت نبی ذیشانہ قصد ایتدکلرنده، حضرت ابابکر برارلرنده قاجوب، بر مفاریمه اختفایتمش اولغله، یارغار صفتنه و حضرت رسالتناه افندمک نیجه تبشیرات نبویلرینه مظهر اولمشلردی. بدر، احد، خندق و سایر غزوات سینهده حاضر بولتوب، دایما وجودینی حضرت پیغمبره سبر ایتکه شتاب ایدردی. حضرت رسولک ارتحالنده حضرت عمر فاروق، کمال حزن و کدرندن و اسلامه خلل کلبر قورقوسیه، رسول اللهک سمایه رفع اولندیغی اعلان، و ارتحال ایتدی دینلری تهدید ایتکده اولدیغی حانده، حضرت ابابکر جاعتک ایچنه کیره رک: «وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم الخ» آیت کریمه سنی تلاوتدن صکره، «ای مؤمنلر! حضرت محمد عبادت ایدوردیسه کز، حضرت محمد وفات ایتدی؛ حضرت اللهه عبادت ایدورسه کز، الله حی لایموتدر» دیمش؛ و بوسوز قلوب مؤمنینه تسلی و امنیت بخش ایتشیدی. جزئی بعضی اختلافندن صکره او کون حضرت ابابکر خلافته انتخاب اولمشدر. زمان خلافتلرنده بعضی قبائل عرب ارتداد ایدوب، بعضلری دخی ذکاتک اداسندن امتناع ایتدکلرندن، بونلرک و نبوت ادعاسنه قالدیشان اسود همنسی، مسئله

الکذاب، سجاج المثبته و طلیحه الاسدینک تریه سیله اوغراشلدینی کبی، حیره و انبار دخی فتح اولنش؛ و شامک قهنه مباشرت اولنهرق؛ خالد بن ولید و عبیده بن جراح او جهنک قهنه مأمور اولمشلردی. دیگر صحابه کرامک دخی معاونت و امدادیه بوتشبتا. تک جهه سنده موفق اولوب، ایکی سنهک خلافتلری زماننده اساس دین مبینی تأمین و تقویه، و مالک اسلامیهی خیلیدن خیل توسیع ایله، جزیره العربک خارجنده دخی نشر اسلام کندیلرینه میسر اولمشدر. ۲ سنه ۳ آی و ۱۰ کون خلافتدن صکره، هجرت نبویه تک ۱۳ نجی سنه سی جاذی الاخراسنک ۲۲ نجی صالی کونی آقشامدن صکره وفات ایدوب، روضه مطهرهده دفن اولمشدر. وفاتلرنده ۶۳ یاشنده ایدی. بر روایت کوره، بر سنه اول بعضی یهودیلر طرفندن تسمیم ایدلمش اولغله، بوسمک تأثیرندن، و دیگر بر روایت کوره، صوتوق بر هواده یبقانغله. اون بش کون چکدیک بر صمیمه دن وفات ایتشدر. وفاتلرنده پدری ابو قحافه بر حیات ایدی. حضرت ابو بکر قبل الاسلام (قتیلہ بنت عبد العزی) و (ام رومان دعد بنت عامر) تزوج ایدوب، برنجیستندن عبدالله و اسماء، و ایکنجیستندن عبدالرحمن و عایشه دنیاه ککشلردی؛ بعد الاسلام دخی جعفر بن ابی طالبدن طول قالان (اسماء بنت عمیس) و (حبیبه بنت خارجه) بی تزوج ایدرک، برنجیستندن محمد، و ایکنجیستندن کندیسنک وفاتندن صکره ام کلثوم تولد ایتشلردر. الحاصل درت زوجه سندن اوج ارکک و اوج قیر اولادی اولمشدر، که بونلردن حضرت عایشه ازواج مطهره رسول الله عدادینه داخل اولمشدر. حضرت ابابکر صدیقک مناقی و تواضع و سخاویه سایر اوصاف جلاله لرینه متعلق اولان حکایات و نوادر لاتعد و لاتحصی اولوب، حققرنده متعدد آیات کریمه نازل و نیجه احادیث نبویه صادر اولمشدر. کندیلردن منقول اولان احادیث شریفه یالکز ۱۴۲ عددنده اولوب، بوده حضرت پیغمبرک ارتحالندن صکره چوق یاشامدکلرندن، وضبط احادیث شریفهیه اعتنا ایدن تابعین ده یثبته مش اولمشدن ایلری ککشددر. بواحا دیث شریفه قیری حضرت عایشه و حضرت عمر بن خطابدن روایت اولمشدر. آیات کریمه اوراق پریشان اوزرنده و صحابه تک حفظنده بولغله، حضرت صدیق

اكبرك زماننده قيد و تحرير اولنهرق، قرآن كريم ضبط ايدلمش؛ وؤخرأ حضرت عثمان طرفدن صرهيه قو. نيلهرق نسخه صحيفهسي تفريق و ترجيح اولمشدر .

ابو بكر صيرفي { (محمد بن عبدالله) مشاهير فقهاء شافعيه دن اولوب، بغدادليدر . فقهي ابو العباس بن سريچدن اخذ ايدوب، علي الخصوص قياس و اصولده زمانك فريدي ايدى . اصول فقهده غايله مقبول و معتبر بركتابى واردر . ۳۳۰ تاريخنده وفات ايتمشدر .

ابو بكر طرسوسي { (محمد بن وليد قرشي) مشاهير علمدان و فقهاء مالكيه دن اولوب، «سراج الملوك» عنوانلى مشهور بر تاليفيله شهرت بولمشدر . وفاتي ۵۲۰ تاريخنده واقع اولمشدر .

ابو بكر طروشى { «ابن ابى رندقه» [ماده سنه مراجعت .]

ابو بكر ظاهري { (محمد بن داود اصبهاني) مشاهير فقهاء و ابدان اولوب، فقهده يد طولى صاحب اولديني كبي، اشعارى دنى غايله كوزل ونثر و نظمي سليدر . ابو العباس ابن سريخ ايله مناظره لري واردر . عتفوان شبايتنده «الزهره» عنوانيله برچوق نوادر و غرائب ادبيه ي و اشعار راشقهي جامع بر اثر مرغوب ميدانه قومش اولديني كبي، فقهده متعلق «كتاب الوصول الى معرفة الاصول»، «كتاب الانذار» و «كتاب الانتصار» كبي نيجه تاليفات مقبوله سي واردر . ۲۹۷ تاريخنده ۴۲ ياشنده وفات ايتمشدر .

ابو بكر غساني { «غساني» ماده سنه [مراجعت بيوريله .]

ابو بكر محمد { «ابن سراج» ماده لرينه [مراجعت بيوريله .]

ابو بكر مخزومي { اندلس شعرا سندن او- لوب، هجوده كي مها-

رتيله مشهوردر . آلتنجي عصر ك واسطنده ياشايوب، وزير ابو بكر بن سعيدك زماننده غرناطه يه كيتش اولغله، وزير مشاراليه ايله بعض ماجرا لري منقولدر .

ابو بكر مروزي { «مروزي» ماده سنه [مراجعت بيوريله .]

ابو بكر صريني { مفریده حکم سورمش اولان بنی مرین دولتک

دردنجي حكمدارى و دولت مشاراليهاك بائيسى اولان عبد الحق اوغلى اولوب، پدريله ايكي برادري ابو سعيد عثمان و ابو معروف محمد دن صكره ۶۴۲ تاد ريخنده جلوس ايتش؛ و بنى مرين ملوككنك اك مشهورلر دن اولوب، موحدبنه وسائر طوائف ملوكله واقع اولان محارباتك اكترنده موفق اولمش؛ و مر- كزى فاس اولديني حالده، دولتك حدوديني جنوبه طوغرى خيلى توسيع ايدهرك، سيجلماسه، درعه و سائر ممالكى دنى ضبط ايتشيدى . ۱۴ سنه حكو- مت سور دكدن صكره، ۶۵۶ تاريخنده وفات ايدوب، برادري يعقوب يرينه پكمشدر .

ابو بكر نقاش { (محمد بن حسن) مشاهير قراء و مفسرين دن اولوب،

اجدادى موصالى اولدقلى حالده، كنديسى بغدادده تولد و نشأت ايتمشدر . ۲۶۶ تاريخنده طوغوب، شام، مصر، حجاز، خراسان، ماوراء النهر و سائر جهاته سياحته استماع احاديث شريفه ايتش، و برچوق تاليفات يازمشدر . باشليچهرلى شونلدر : «شفاء الصدور» عنوانلى تفسير شريف، «الاشارة في غريب القرآن»، «الموضح في القرآن و معانيه»، «ضد العقل»، «المناسك»، «فهم المناسك»، «اخبار القصاص»، «ذم الحسد»، «دلائل النبوة»، «الابواب في القرآن»، «ارم ذات الهماد»، «المعجم الكبير في اسماء القراء و قرائهم»، «المعجم الاوسط»، «المعجم الاصغر»، «كتاب السبعة الاوسط»، «كتاب السبعة الاصغر» . ۳۵۱ تاريخنده وفات ايتمشدر .

ابو بكر نيسابوري { (عبد الله بن محمد) مشاهير فقهاء و محد-

ثيندن اولوب، زاهد و متق بر ذات ايدى . جدى حضرت عثمان بن عفانك اوغلى ابانك آزادليرلر دن بو- لغشيدى . بغدادده ساكن اولمش، و مرينك كتابنه بعض زيادات يازمشدر . دار قطنى و سائر مشاهير محدثين كنديسندن روايت ايدوب، موثوقيته شهادت ايدرلر . ۲۳۸ ده طوغوب، ۳۲۴ ده وفات ايتمشدر . — [«ابن المنذر» ماده سنه دنى مراجعت بيوريله .]

ابو بكر واسطى { (محمد بن موسى) كبار مشايخ صوفيه دن او-

لوب، اجدادى فرغاهلى اولدقلى حالده، كنديسى واسطده طوغوش؛ و جنيد و ثوري كبي كبار اوليا-

اللہک اصحابی صرہ سنہ یکم شیدی . بعدہ خراسانہ کیدوب، مروہ اختیار اقامت ایتش، واورلارده مقامات واقوال ومواعظی شهرت بولشدر . علوم ظاہریہ دخی ید طولی صاحبی ایدی . ۳۲۰ تا ریچندن صکرہ ارمحال ایتشدر .

ابو بکر وراق { « وراق » مادہ سنہ مراہ جعت بیوریہ . }

ابو بکرۃ الثقی { (نفع بن حارث) صحابہ دن کلش اولدینی حالده، برچوق وقت اورادن خروجه مقتدر اولہ میوب، اسلامنی کتم و اخفایہ مجبور، و طائف غزاسندہ قلعہ دن ایندرک، دیدار حضرت رسالتنہای ایلہ مشرف اولمشیدی . برخیلی احادیث شریفہ نقل ایدوب، کندیسندن ابو عثمان نہدی و احنف و حسن بصری روایت ایتشلردر . بعدہ بصرہ دہ توطن ایتش، و نسلندن بعض مشاہیر کلشدر . جل وقعہ سندہ طرفندن ہیچ برینہ تمایل ایتوب، بیطرف طور مشیدی . ۵۱ تاریخندہ بصرہ دہ ارمحال ایتشدر .

ابو بلال { (مرداس بن ادیہ الحنفی القیمی) خوارج رؤساسندن اولوب، صفین محاربہ سندہ حضرت علینک معیتندہ بولتمشیدی . برادری عروہ عہداللہ بن زیاد طرفندن قتل، و کندیزی حبس اولغش، ومؤخرآ ابن زیاد طرفندن محبوس بولنان خوارجک قتلنہ قرار ویرلش؛ و آنجق صاحب ترجمہ اوکیچہ زندانجینک مساعده سیلہ خانہ سنہ کیتش، واورادہ زیادک قرارینی خبر آلمش ایکن، مجرد زنداننجی یہ مسئولیت ترتب ایتهمک ایچون، صبا حلمین زندانہ عودت ایتدیکندن، زندانجی بوقصہ بی نقل ایلہ عبید اللہ بن زیادک آیاقلرینہ قپاندرق، کندیسنی عقو ایتدیرمشیدی . ابو بلال عبید اللہک شردن امین اولہ مدیغندن، قرق کشی ایلہ اہواز طاغلرینہ چکلش؛ واوزرینہ سوق اولنان ایکی بیک کشیک بر سریرہ بی مغلوب ایتش ایسہ دہ، بعدہ عباد تنکیلہ مأمور اولوب، ابو بلال ایلہ رفقاسنی جمعہ نمازندہ باصہرق، قتل ایتشدر . بوقعہ ۶۱ تاریخندہ جریان ایتشدر . زوجہ سی (بجشاء) دخی اولجہ عبیداللہ بن زیاد طرفندن قتل اولتمشیدی .

ابو تاشفین { (عبدالرحن بن ابی جو) تلسا ندہ حکم سورمش اولان بنی

زیان ملوکندن اولوب، ۷۱۸ تاریخ ہجریسندہ یدرینی قتل ایلہ، جلوس ایتش؛ واون سنہ حکومت سورہ رک، بنی حفص وبنی مرین ملوکیلہ و قبائل عرب و بربرلہ برچوق محاربہ لر ایتدیکدن صکرہ، ۷۲۷ تاریخندہ تلسان بنی مرین ملوکندن ابوالحسن طرفندن ضبط، و کندیزی اوغلرلہ برابر قتل اولتمشدر .

ابو تاشفین { (عبدالرحن بن ابی جو) بو لوب، پدری طرفندن وهران والیلکنہ نصب اولغش اولدینی حالده، تک طور میوب، برچوق وقوعانہ سبیت ویردکدن صکرہ، نہایت ۷۸۸ تاریخندہ پدرینی حبس ایلہ کندیزی تلساندہ تختہ جلوس ایتش ایسہ دہ، ۷۹۰ دہ پدری یکیدن تختنی ضبط ایتش؛ و ابو تاشفین مغرب حاکی ابوالعباس مرینینک امدادیلہ ۷۹۱ دہ تلسانی ضبط ایدوب، پدری ابو جو اثنای حربہ آتندن دوشمکلہ، عسکردن بری طرفندن قتل اولتمشدر . بعدہ ابو تاشفین برادرلریلہ محاربہ یہ طوتیشوب، بونلردن ابو زیان مذکور ابو العباس مرینینک اسدادیلہ غالب کلہ رک، ۷۹۵ دہ تلسانہ داخل اولش؛ و ابو تاشفین خستہ بولغفلہ، او صرہ دہ وفات ایتشدر .

ابو تراب { ایراک متأخرین شہر اسندن (جوشقان) دہ طوغش وکاشاندہ نشأت ایتشدر . شاہ عباس ماضی زمانندہ برحیات بولنوب، ۱۰۲۶ دہ وفات ایتشدر . شو بیت جملہ اشعارندندر :

دل مجروح از آن خبر مؤکان دارم
کریہ کرمتر از خون شہید ان دارم

ابو تراب نحشی { (عسکر بن حسین) خراہ فیہ سندن زاهد بر ذات اولوب، اقوال ومقاماتی مشہوردر . مجاہدہ مقصدیلہ بادیدہ طولاشدینی صرہ دہ، ۲۴۵ تاریخندہ وفات ایدوب، جنازہ سی سباع طرفندن بیرتلشدر .

ابو تغلب { (فضل اللہ غضنفر بن ناصرالدولہ) موصلدہ حکومت سورن بنی حدان ملوکندن اولوب، آل بوہ دین معزالدولہ موصلی ضبط ایتدکدن صکرہ، صاحب ترجمہ تک پدری ناصرالدولہ ملکنی استزدادہ کوشکک کوسترہ

اوسط وادناذر. ابو تمامك انتخابده كى اصابتى شعرد
كى مهارتندن زياده اولوب، منتخباتى كندى اشعارندن
زياده شهرتته سبب اولمشدر. حكايات و ماجراى
چوقدر. ۲۳۱ تاريخده موصله وفات ايتمشدر.
شو قطعه جمله اشعارنددر:

اعوام وصل كاد ينسى طيبها
ذكر النسوى فكأنها ايام
ثم انبهرت ايام هجر اردفت
نحوى اسي فكأنها اعوام
ثم انقضت تلك السنون واهلها
فكأنها و كأنهم احلام

«حجاسه» ابو ذكريا يحيى بن على تبريزيك شمر.
حيله برار آلمانيا علماسندن (فريغ)ك معرفيله ۱۸۲۸
تاريخ ميلاديسنده (بونه) شهرنده طبع اولمشدر. مصر
ده دخی بر شرحيله برار باصلمشدر.

ابو تيج { ياخود (بوتيج) صعيد مصرده
اسيوط مديرينده برقصه اولوب،
نيك جهت غريه سنده، قاهرهك ۳۵۰ كيلومتره
جنوبنده واسيوطدن ۲۰ كيلومترهك مسافده واد.
قعدر. خرما وآيون محصولاتى چوقدر.

ابو ثابت مريني { (عامر بن عبدالله) مقرر.
بنده حكومت سورن

بنى مرين ملوكندن اولوب، پدرى عبدالله وفاتنده
بونى و برادري سليمان جدرى يوسف بن يعقوبك
كفالته براقش؛ ۷۰۶ تاريخده يوسف بن يعقوب
وفات ايتمكله، صاحب ترجمهك طرفدارلرى كنديسى
تخته اجلاس ايتمشدر. پدرينك عمجهسى يحيى بن
يعقوبك دخی تخته حق وادعاسى اولديغندن، بر مدت
صكره بونك اوغلى ابو سالم دخی سلطنت ادعاسنه
قالقشمش؛ و ابو ثابت تلمسان صاحبي او جو ايله بالا-
تفاق بونك وديكر بعض عصاكت حقدن كلكش؛ و بر
بجق سنه قدر حكم سور دكدن صكره، ۷۰۸ سنه
سى ابتدالزنده ظنجهده وفات ايتمشدر.

ابو ثابت يغموراسنى { تلمسانه حكومت
(سورن بنى يغمو).

راسن بن زيان دولتى مغربك بنى مرين سلالهسنه منسوب
ابو الحسنك غلبهسى اوزرينه منقرض اولمش؛ و دولت
مذكوره خاندانى افرادندن عبدالرحمن اسمنده بر ذات
اندلسه نى اولمقله، اوراده درت اولاد براقهرق
وفات ايتمشيدى. ابو الحسنك قبروانده كى مظلوبيتى
اوزرينه بنى مرينك قوتى منكسر اولمقله، عبدالرحمنك

ديكندن، ابو تغلب والده سنك تشويقيه ۳۵۶ تاد
ريخنده پدرينى رقلعهيه حبس ايدرك، معزالدوله
ايله بر قاج محاربه ايتدكدن صكره، عقد مصالحه
ايتمش؛ و او صروده معزالدوله وفات ايتمكله، اوغلى
عزالدوله جلوس ايتمش ايدى. ابو تغلبك پدرينه
اولان معامله سندن آنالرى آبرى اولان برادرلرى
دلكير اولوب، على الخصوص بونلردن جدان صاحب
ترجه ايله و بر آنادن برادري اولان ابو البركاتله بر
چوق محاربه ل ايتمش؛ و آره لى عزالدوله بختيار
طرفندن كوندريلن سابق الترجه او احمد موسوى
واسطه سيله بينلرنده صلح ايتشلر ايسده، مؤخرآينه
بينلرنده نزاع وقوع بولمش؛ و بو محاربه لرك رنده
جدان برادري ابو البركاتى قتل ايتمشدر. ۳۵۸ تاد.
ريخنده او تغلب ميفارقينده عمجهسى سيفالدوله
ايله محاربه ايتمش؛ ۳۶۲ ده او طرفلرك ضبطنه
كلش اولان روم ملكى (دمستق) ى مغلوب واسير
ايتمشدر. مؤخرآ عزالدوله بختيارك غيوبتندن استفاده
ايله بغداده كيروب، ابقاق فته ايتمش ايسده، متعا-
قبا بيان اعتذار ايتمكله، ينه او احمد موسوى تو-
سطيله بينلرنده صلح تقرر ايدوب، ابو تغلب موصلى
حكمدار لغنده قالمشيدى. نهايت ۳۶۹ تاريخده عضد
الدوله بن بويه موصلى ضبط ايتمكله، ابو تغلب شام
وقدس طرفلرينه قاچهرق، اورالده بعض نمايه-
لردن صكره، دغفل وفضل طرفندن اخذ و قتل،
وسر مقطوعى مصره ارسال اولمشدر.

ابو تمام طائى { (حبيب بن اوس) اعظام
شعر اى عربدن اولوب،

۱۹۰ تاريخده دمشق جوارنده بر قريده طوغش؛
وبعدده مصره كيدرك، اوراده نشأت ايتمشيدى.
اشعار و اخبار عربدن يك جوق مستحفظاتى اولوب،
اشعار عربدن انتخاب و اختيار ايله اويج كتاب ترتيب
ايتشيدى، كه بونلركك مشهورى «الحجاسه» عنوانى
كتابى اولوب، مندرجاتك فصاحت و بلاغيته آثار
شعر اى عربك رنونهسى حكمنده در، و بر جوق مشاهير
ادبا طرفندن شرح اولمشدر. ديكر منتخباتك برى
«فحول الشعراء» و ديكرى «كتاب الاختيارات» در.
شام و عراق و خراسانى دور ايدرك، خلفا و ملوك
وامراتك مدحنه دار بر جوق قصيدهلر سويلش ايسده،
اشعارينك ايچنده غايت ايلرى آز اولوب، اكثريسى

ابو جعفر الیبری { اندلس مشاهیر ادبا
و شعرا سندن اولوب،
غایت کوزل قصاید و سائر اشعاری و ابن جابرک «بد-
بعیه» سنه بر شرحی واردرد، که « طراز الحلة
و شفاء الفلة» تسمیه ایتشدرد. کندیس طلیطله لی واعی
اولغله، (الاعنی الطلیطلی) اسمیه دخی معروفدر. ابن
جابرک معاصر و محبی ایدی. شو ایکی بیت جملہ اشعار
ر نقه سندنرد :

خل الانام ولا تخالط منهم
احداً ولو ائقن الیک ضیائره
ان الموفق من یکون کانه
مقارب فهو الوحید بدائره

ابو جعفر بن الابرار { (احد بن محمد خو-
شعرا سندن اولوب، اشبیلیه ده تولد و نشأت، و او-
رانک صاحبی معتضد عبادہ اختصاص ایتشیدی. مرتب
دیوان اشعاری و بعض آثار ادیبه سی واردرد. ۴۳۳
تاریخنده وفات ایتشدرد. شو بر ایکی بیت جملہ اشعار
رندنرد :

لم تدر ما خللت عینک فی خلدی
من القرام و لاما کابدت کبیدی
افدیبه من زائر رام الدنو قلم
یستطعمه من غرق فی الدمع ممقید

ابو جعفر بن احمد { (وبرو بنده کوره
احد) اندلس ادبا سندن اولوب، ۵۴۵ تاریخنده
ملوک موحدیندن عبد المؤمنک اسارتنه دوشمش؛
و بعده کالاتی معلوم اولوب، محسدن چقاریله رقی،
مسند وزارتنه ترفیع اولمشیدی. موحدینک بریحی
وزیری بودرد. بعض رسائل بلیغه سی واردرد.

ابو جعفر بن بابویه { (محمد بن علی)
مشهور فقها و مفسریندن اولوب، دردجی قرن
هجری او نلنده قده طوغش، و رکن اندین دلیمی
زماننده شهرت بولمشدرد. کبیر و صغیر اوله رقی ایکی
تفسیر شریفی و «من لایحضره الفقید» عنوانیه امامیه
عندنده غایت معتبر بر کتابیه دیگر بعض آناری
واردرد. (صدوق) مخلصیه دخی معروفدر.

ابو جعفر بن سعید عَنسی { (احد بن
اندلسک مشاهیر ادبا و شعرا سندن اولوب، پدري

اوغلارندن ابو سعید ایله صاحب ترجمه ابو ثابت
نلساه کلوب، عرباندن و قبائل بربردن کندیلرینه
اتحاق ایدن طائفه یاردمیه ملک موروثلرینی ضبط
ایده رک، بنی یغراسن دولتی یکیدن احیا ایتشلدرد.
۷۴۸ تاریخنده ابو سعیده بیعت اولمش، و صاحب ترجمه
وزیری و سرداری صفیله توسیع بلاده باشلایه رقی.
بنی مریندن بر جوق یرلر ضبط ایتش ایهده. ۷۵۳
تاریخنده کلیاً منهزم اولوب. برادری مقتول اولمش؛
و کندیس فرار ایدوب، بجایه ده طوئیه رقی، قتل
اولمشدرد.

ابو ثور { (ابراهم بن خالد کلی) ائمه مجتهد-
بندن و اعلام علمان اولوب، مو-
ثوق الروایه محدثیندن و کبار فقهاء شافیه دندر. بغداد
ده طوغوب، اوراده نشأت ایتش. و ابتدا اهل الزای
مذهبنده بولمش ایهده، امام شافعی حضرتلری
بغداده و رودنده اصحابندن اولوب. مع هذا مذهب
شافعی داخلنده کندیته مخصوص بر طریق حفظ
ایتشدرد. فقه و حدیث و اصول و اخلاقه دائر مصنفات
کثیره سی واردرد. ۲۴۰ تاریخنده وفات ایتشدرد.
— [«عمرو بن مهدی کرب» ماده سندن دخی مراجعت.]
ابو ثور قلعہ سی { (قلعه ابی ثور) حکومت
(یعنی سیحلیه) آطه سنده مشهور بر قلعه ایدی.

ابو الجارود { (زیاد بن ابی زیاد) ابو حسین
زید بن علی هاشمینک اصحابندن
اولوب. زید بنده دن (جارودید) اسمیه معروف بر فرقه ک
رئیسدر.

ابو جَحِیفَه { یاخود ابو جحیفه (وهب بن
(عبدالله) صحابیدن اولوب،
آنحوق حضرت رسول الله (صلعم) ک ارتحاللرنده صبی
ایدی. حضرت علینک فوق العاده محبت و توجهی
قرانوب، جانب مرتضادن (وهب الحیر) و (وهب الله)
تسمیه اولنوردی؛ و حضرت علینک کافه غزوات
و جهادلرنده حاضر بولمشیدی. کوفده اختیار اقامت
ایدوب، ۷۲ تاریخنده اوراده وفات ایتشدرد.

ابو جَرَجَا { مصر وسطیده بنی سویف مد-
پریننده بر قصبه اولوب. بنی
سویف شهرینک ۷۰ کیلومتره جنوب غربیه نده
واقعدر.

عبدالملك موحدینك اندلسه هجوى صره سنده اعلان
استقلال ایدن طوائف ملوكدن ایدی. كرك پدري
وكرك مؤخرأ غرناطه ی ضبط ایدن ابو سعید كندیسی
وزارت و كتابته استخدام ایتشلر سنده، كندیسی
عاشق مشرب برآدم اولوب، اندلسك المشهور شاعره.
لندن (حفصة الزکونیه) یه علاقه سی و سربست یا شامغه
میل و هوس ی اولد یقندن، استعفا ایتش؛ و شاعره
موسوی الیهادن طولای بینلرنده حاصل اولان رقابت
اوزرینه، ابو سعید طرفندن مالفه ده قتل ایتدیرلمشدر.
اشعار رائقه سی و عصرینك ادباسله محاورات ادبیه
سی چوقدر. شو ایکی بیت جله اشعارنددر:

فعل لربص ان یرای مقیدأ
بخدمته لایجعل الباز فی القفص
وما كنت الاطوع نفسی فهل اری
مطیعاً لمن عن شأ وفقری قد نقص

ابو جعفر بن شیرزاد (محمد بن یحیی)

خلفای عباسیه
زمانده بغدادده امور حکومه تغلب ایدن رؤسای
اتراکدن اولوب، اول امرده ابن رائك رجالندن
ایکن، بعده بحکم ترکیه، ودها صكره بغداد امیر.
العساکری (توزون) ه انتساب ایتش؛ و بونك طرفندن
۳۳۲ تاریخده ۳۰۰۰ عسکرله بغداده کوندر یلهرک،
بر مدت خلیفه متقی ی اخافه ایله، کیف مایشاه حکم
ایتش؛ او ۳۳۳ ده مستکفی بالله مقام خلافته اجلاس
اولندقدنصره، اسم و رسمأ ابوالفرج وزیر اولد یقنی
حالده، صاحب ترجمه امور وزارت ی اداره ایتشیدی.
۳۳۴ تاریخده توزونك وفات اوزرینه، كندیسی
امیرالامرا اولمش؛ و عسکرینی بسلیم ایچون، بغداد
تجار و اصنافه اغر ویرکیلر طرح ایدهرک، عمومك
خشنودسر لغنی موجب اولغله، نهایت آل بویه دن معز
الدوله نك و آل جدانن ناصرالدوله نك مداخله لرینی،
و مستکفینك یرینه مطیعك مقام خلافته اجلاسنی دعوت
ایتش؛ و كندیسی کاه معزالدوله و کاه ناصرالدوله ایله
برلشهرک، اوزمانلرك وقوعات سیاسیه سنه کلی مدخلی
اولمش؛ و آنجیق عسکری كندیسندن آیرلمش، و اوزرینه
بورعش اولدقرلندن، نهایت معزالدوله نك وزیرینه
تسلیم اولنهرق، قورتله بیلشدر.

ابو جعفر حفصی (محمد بن ادریس یحیی)

هل العرب عنوانیه یمامه نك و جزیره العربك بعض
طرفلرنك احوال جغرافیه سنی مبین مکمل و مفصل بر

كتاب یازمشدر، که یاقوت حوی طرفندن «معجم
البلدان» ك بر چوق یرلرنده بو كتابك روایتله
استشهاد اولئیور. بعض اشعار ی دخی واردر. تاریخ
ولادت و وفاته دسترس اولنهدی.

ابو جعفر طبری { [ابن جریر طبری]

ابو جعفر طحاوی { (احمد بن محمد ازدی)

دن اولوب، ۲۳۹ تاریخده صعبه مصرک (طحا)
قریه سنده طوغش، و ۳۲۱ ده قاهره ده وفات ایتشدر.
مشاهیر فقهاء شافعیه دن مزینك هشیره زاده سی و ش.
كردی ایکن، مشارالیهك برعتانه دوچار اولغله،
كندیسندن آیریلوب، فقهاء حنفیه دن ابو جعفر بن
ابی عمرانك درسنه ملازمته باشلامش؛ و فقیهده کسب
تمیز ایدهرک، مصرده فقهاء حنفیه نك رئیس اولمش
ایدی. متعدد تألیفات مفیده سی اولوب، باشیجه لری
شونلردر: «المختصر»، «احکام القرآن»، «اختلاف
العلماء»، «معانی الآثار»، «الشروط». ادبیات
و تاریخده دخی ید طولی صاحبی اولوب، بیوک بر تاد
ریخی واردر.

ابو جعفر طوسی { (شیخ محمد بن حسن)

اولوب، ۴۶۰ تاریخده وفات ایتشدر. ۲۰ جلد
اوزره بر تفسیر شریفی واردر، که اصل اسمی «جمع
البیان لعلوم القرآن» اولوب، «تفسیر طوسی» دیتکله
مشهوردر. حدیث و فقهه دائر «تهذیب الاحکام»،
«النهایه»، «المحیط» و «رساله جعفریه» غنوانلریله
درت اثری دخی واردر. «فهرست کتب الشیعه
واسماء المصنفین» عنوانیه لك مهم بر کتابی دخی
واردر، که کاتب چلبینك «کشف الظنون» ی کبی حروف
هجا صره سیله مرتبدر.

ابو جعفر منصور { [منصور] ماده سنه

ابو جعفر نحاس { (احمد بن محمد مرادی)

اولوب، مصرده تولد و نشأت ایتش؛ و بغداد و سائر
جهاته رحلتله اخفش، زجاج، ابن الانباری و نقطویه
کی کبار ادبا دن اخذ و قرائت، و مصره غنودتله،
۳۳۸ تاریخده وفات ایتشدر. بخل ایله شهرتی واردر.
نصایف مفیده سی چوق اولوب، باشیجه لری شونلردر:

«تفسير القرآن»، «كتاب اعراب القرآن»، «تفسير ابيات سيبويه»، «كتاب ادب الكتاب»، «الكافي في النحو»، «كتاب المعاني»، «كتاب في شرح المعلقات السبع»، «طبقات الشعراء».

ابو جلتك { يدجي قرن هجري او اخري
شعراستندن اولوب، ابن خللكا.
له معاصر بولنش؛ ومشاراليه مدح ايتشدرد. شو
ايكي بيت جمله اشعارندرد :

سفاله القلب حتى لا يساجه
شيء سواه واما قلبه فصفا
وزاري طيفه وهنأ يوانسى
فاستحب النوم من عيني وانصرفا

ابو جوارى { (وغلطى ابو جوارى)
بغداد ولايتك حله سجاغده
بر ناحيه اولوب، كاه ديوانيه وكاه سماو قضااستنه
ملحق بولنور.

ابو الجوايز { (حسن بن علي واسطى) مشا.
هيز اديبان اولوب، اشعار
رافهسى وبعض آثار ادبيهسى واردر. حسن خطه
مالك ايدى. بغدادده ياشامشدر. ۵۰ حديثه دخی
توغلى وارايديسده، روايتنده موثوق دكلدر. ۳۸۲
تاريخنده طوغوب، ۴۶۰ ده وفات ايتشدرد. شو
ايكي بيت جمله اشعارندرد :

دع الناس طرا واصرف الود عنهم
اذا كنت في اخلاقهم لا تسامح
وشيئان معدومان في الارض درهم
حلال وخل في الحقيقة ناصح

ابو جهل { (عمر بن هشام) قریش رؤساستندن
اولدينى حالده، حضرت نبى ذى شان (صلم) إفندمره
اولان خصومتى ودين مبین اسلامه قارشى اولان کين
وتعندي خسبيله، فخر المرسلين (صلم) طرفندن ابو
جهل تسميه بيورلمشيدى. هجرت نبويهك ايکنجى
ستمسى واقع اولان غزای بدرده انصاردن ابن عمرو
اليه ابن عفراء طرفندن قتل، وعبدالله بن مسعود
طرفندن باشى قطع اولنشيدى. حضرت رسول اللهك
ابو جهلى كوردكلرنده «بو امك فرعونى قتل او-
لندي» بيوردقلى مرويدرد. قتل اولندينى وقت ۷۰
ياشنده ايدى.

ابو الجليش { «خارويه بن طولون» ماده.
سنه مراجعت بيوريه.]

ابو حاتم بن حبان { (محمد — تميمي) اعا.
فقهها ومحدثندن اولوب، عراقين وخراسان وماورا.
النهر وشام وجازك هر طرفنى كزهرك، استفاده
وافاده اليه مشغول اولمش؛ و ۳۵۴ تاريخنده وفات
ايتشدرد. مصنفات كثيرهسى اولوب، باشليجهدلى
شونلردرد : ۵ جلد اوزره «كتاب الصحابة»، ۱۲
جلد اوزره «كتاب التابعين»، ۲۰ جلد اوزره
«كتاب اتباع التابع»، ۱۰ جلد اوزره «كتاب الفصل
بين النقلة»، يته ۱۰ جلد اوزره «كتاب علل اوهام
اصحاب التواريخ»، ۱۵ جلد اوزره «كتاب اتباع
التابعين»، «كتاب تبع الاتباع»، «علل حديث
الزهري»، «علل حديث مالك»، «علل مناقب
ابي حنيفة ومثالبه»، «علل ما استند عليه ابو
حنيفة»، «ما خالف به الثوري»، «ما انفرد فيه
اهل المدينة من السنن»، «ما انفرد فيه اهل المملكة من
السنن»، «غرائب الاخبار»، «ما اغرب الكوفيون
عن البصريين»، «ما اغرب البصريون عن الكوفيين»،
«اسامى من يعرف بالكنى»، «كنى من يعرف بالالا-
سمى»، «الفصل والوصل»، «موقوف مارفع»،
«آداب الرجال»، «مناقب مالك بن انس»، «مناقب
الشافعي»، «المعجم على المدن»، «كتاب المقلين من
الحجازيين»، «كتاب المقلين من العراقيين»، «الابواب
المتفرقة»، «الجمع بين الاخبار المتضادة»، «وصف
المعدل والمعدل»، «الفصل بين حدثنا واخبرنا»،
«وصف العلوم وانواعها»، «الهداية الى علم السنن».
بوكتابلرك اكثرى متعدد جلدلردن مركب اولدقلى
كبي، بونلردن بشقه بعض مصنفاتى دخی واردر. تا.
ليفاتك اك مشهورى اك صكره ذكر اولنانى اولوب،
حديث وفقهه متعلق فوائد كثره بي جامعدر. صاحب
ترجهك محملده ذكر اولنان (ابن حبان)ك عيني اولمى
محملدر.

ابو حامد اسفرائي { (احد بن ابي طاهر)
فقيه دن اولوب، بغدادده رئيس الفقها بولنش، وحلقه
تدرسته اجتماع ايدن فقهاك عددى يدى يوزدن
آشاغى انجده مشيدى. «مختصر مرزى» به تعليقاتى،
«التعليقة الكبرى»، «البيان» عنوانلى تأليفاتيله سائر
بعض مصنفاتى واردر. ۳۴۴ تاريخنده طوغوب،

۳۷۰ تاریخده بغداده ورود، و ۴۰۶ ده وفات
ایتمشدر.

ابو حامد بلخی { کبار مشایخ سرفیه‌دن
{ اولوب، مقاماتی مشهور

در. بر مدت خراسانده اقامت ایدوب، ابراهیم بن
ادهم و سائر اولیاءالله کوریشیش؛ و ۳۴۰ تاریخده
بلخده وفات ایتمشدر.

ابو حامد غزالی { «غزالی» ماده‌سنه‌مرا.
{ جمعیت بیوریه.

ابو حامد مروروزی { قاضی احمد بن
{ عامر عامری

مشاهیر فقهای شافعیه‌دن اولوب، مذهب متعلق
«الجامع» عنوانیه بر کتاب تألیف «و مختصر منی» بی
شرح. و اصول فقهیه دائر دخی بعض کتابلر تصنیف
ایتمشدر. بصریه نازل اولوب، تدریسه مشغول
اولمش، و ۳۶۲ ده وفات ایتمشدر.

ابو حامد نیسابوری { «حاکم نیسابوری»
{ ماده‌سنه‌مراجعت.

ابو الحجاج یوسف اسرائیلی { اطبای
{ اسلامدن

اولوب، علوم ریضیه و نجوم و هیئتده دخی ید طولی
صاحبی ایدی. مصره ورود ایدوب، بر مدت تدریسه
مشغول اولمش؛ و بعده حلبه انتقال ایله، صلاح‌الدین
ایوبینک اوغلی ملک‌ظاهرک خدمت طبابتده بولتمشیدی.
«رسالة فی ترتیب الادویه الطیفة و الکشفة» و «شرح
القصول لابن قراط» عنوانلریله ایکی اثری وارد.

ابو حذیفه { مهشم بن عتبه بن ربیعہ بن
{ عبد شمس بن عبد مناف بن

قصی القرشی صحابه‌دن و اسلامده سابقیندن اولوب،
حبشه هجرت ایدلر دندر. اکثر غزواتده معیت
حضرت رسول‌الله بولمش، (و یمامه) وقعه‌سنده،
۵۴ یاشنده اولدینی حالد، شهید اولمشدر. کافر
بولان پدرینک قتلدن طرف راستیناهیدن منع یو-
ریلان بوذاندر. اوزون بویلی، کوزل چهره‌لی، فضل
و شرف صاحبی بر ذات ایدی. سهله بنت مهیل بن
عمروک زویجی ایدی. — «واصل بن عطا» ماده‌سنه
دخی مراجعت بیوریه.

ابو حزاب { (ولید بن حنیفه) دولت‌امویه
{ عهدی شعراسندن اولوب، عن

اصل بدوی اولدینی حالد، بصره‌ده ساکن اولمش؛

و برآره‌لق سجستانه کوندریلوب، بعده بصره‌ده عو-
دتنده، عبدالملک قارشی خروج ایدن ان اشعه
التحاق ایدره‌ک، روایتیه کوره، بونکله برار قتل
اولتمشدر. هجوه میلی زیاده اولوب، کیمسه لساندن
قورتله مازدی.

ابو الحزم ابن جهور { (جهور بن محمدکلی)
{ اندلسک مشاهیر

وزرا و ادباسندن اولوب، طوائف ملوکدن دولت
عامریه‌نک وزیر صفتیه بر مدت قرطبه‌ی مستقلا
اداره ایدره‌ک، فن اداره‌ده بیوک بر مهارت کوستر-
مشدر. ۴۳۵ تاریخده وفات ایدوب، اوغلی ابو-
الولید برینه یکمشدر. اشعار رائقه‌سی دخی اولوب،
شور ایکی بیت کلک وصفی حقنده اولان بر قصیده
سندندر:

الورد احسن مرات عی واذ
کی ماتی ماء السحاب الجائد
خضعت نواویر الریاض الحسنه
فقتلت تنقاد و همی شوارد

ابو حسان زیادی { مشاهیر فقهان او-
{ لوب. ما نولک زما.

ند. بغدادده شرقیه قاضیسی ایدی. خلق قرآنه
قائل اولدیفیجون، موقتاً طرسوسه نی اولتمش ایسه-
ده بعده اعاده و تلطیف اولتمشیدی. ۲۴۲ تاریخده
وفات ایتمشدر.

ابو الحسن { خلفای راشدیندن حضرت علی
{ (کریم الله وجهه) نک کنیه‌سیدر.

[«علی بن ابی طالب» ماده‌سنه‌مراجعت بیوریه.]

ابو الحسن { بواسمه ایران شعراسندن بر
{ قاج ذات بولنوب، ری «میر

نوره‌ولود» اسمیه بر منظومه یازمش، و بری‌ده
دیوان انوری بی شرح ایتمشدر. — بری‌ده شیراز
ساداتندن اولوب، شاه سلیمانک زمانده یاشامش و
۱۰۰۵ تاریخده هندستانک احمد آبد شهرنده وفات
ایتمشدر. شویت جله اشعارندندر.

دی شب عرق شرم تو آتش بدلم زد
پروانه ندیدیم که از آب بسوزد

ابو الحسن اشعری { کبار فقهان اولوب،
{ ابتدا معتزله‌دن ایکن،

بعده اهل سننه التحاق ایتمشدر. تصانیف کثیره‌سی
وارد. ۳۲۴ تاریخده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن اشعری } و ابو الحسن اصطخری
[«اشعری» و «اصطخری»]

ماده لرینه مراجعت بیوریه .

ابوالحسن اصفهانی } (علی بن سهل) او -
چنچی قرن هجری

مشاهیر مشایخندن اولوب، جنید بغدادینک اقراندن
ایدی، و مشارالیه ایله مخبراتی واردرد. اقوال و مناقبی
مشهوردر. اصحاب دیونک، خبرلری اولمقسنین،
دینلرینی ادا ایتمک عادتق ایمش.

ابوالحسن انصاری } (علی بن ابراهیم)
اندلسده بلنسیه

ادباسندن و سعدالخیرک نسلندن اولوب، اشعار رائقه
سی و بعض رسائل بدیعه سیله تصانیف مفیده سی واردرد.
تألیفاتنک الک مشهورلری شونلردر: «کتاب الحلل
فی شرح الجبل للزجاجی»، «جذوة البیان و فريدة
العقیان»، «کتاب الفرط علی الکامل». ۵۷۱ تا
ریخنده وفات ایتمشدر. یارلمش بر ناری وصف ایدن
شو ایکی بیت جله اشعارندردر:

تضاحک اترابها عندما غدا الجو تدع اجفانه
کما فتح الليث فاه وقد تضرع بالدم اسنانه

ابوالحسن انصاری } (علی بن موسی)
اندلسک مشاهیر

شعرا و حکماستندن اولوب، عن اصل جیلانی اولدینی
حالده، مدت مدیده فاسده اقامت، و ۵۹۳ هـ اوراده
وفات ایتمشدر. اشعاری غایت کوزل اولوب، کیمیایه
دائر «شدور الذهب» عنوانیه مشهور بر منظومه سی
واردرد، که استانبول کتبخانه لرینک اکثرنده دخی
نسخه سی موجوددر. مشهور بر «قصیده طایه» سی
دخی واردرد، که مطلعی شودر:

بزيتونة الدهن المباراة الوسطى
غنینا فلم نعدل بها الاصل والخطا

ابوالحسن بن بابويه } (علی بن حسین)
شیعیلرک مشاهیر

فقهاستندن اولوب، سالف الترجه ابو جعفر صدوق
پدریدر. «کتاب الشریعه» و «کتاب الموارث»
عنوانلرله ایکی کتابی و سائر بعض آثاری واردرد.
۳۲۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن بن عساکر } و ابو الحسن بن
عصفور [«ابن

عساکر» و «ابن عصفور» ماده لرینه مراجعت.]

ابوالحسن بن فرات } (علی بن محمد)
خلفای عباسیه.

دن مقتدرک وزیری اولوب، ۲۹۶ و ۳۰۴ و ۳۱۱
تاریخننده اوج دفعه مسند وزارتیه ارقا اولتمش؛
و ۳۱۲ تاریخنده عزل، و مالی مصادره اولندقدن
صکره، اوغلی محسن ایله برابر اعدام اولتمشدر. ثروت
و سامانی فوق العاده اولوب، فقرا و محتاجینه و علا
و ادبایه اولان انعام و احسانلری و دبده و سفاهتی
حقنده یک چوق غرائب و نوادر منقولدر.

ابوالحسن بن مستظهر بالله } خلفای
عباسیه.

دن مسترشد باللهک برادری اولوب، پدرینک وفاتیه
قرداشنک جلوسنده برکیه یینه رک، مدائنه قاجش؛
و اورادن حله صاحبی دیسه التجا اتمش؛ و بعده و -
سطه کیدوب، اورالرینی ضبط ایتدیکنندن، دیسک
کوندردینکی عسکر طرفندن مغلوب اولوب، کندینسی
اخذ و برادرینه سوق اولتمش؛ و خلیفه طرفندن
حسن معامله کوروب، ترفیه اولتمش؛ و ۵۲۵ تا
ریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن بن مسعود } [«علی بن مسعود»
ماده سنه مرا -

جعت بیوریه.]

ابوالحسن بن نعمان مغربی } (علی -)
مشاهیر

قضاتدن اولوب، ۳۲۹ تاریخنده مغربده طوغش؛
و مصره کلهرک، ملوک فاطمیه دن مهن و عزیزک زماننده
طقوز اون سنه قاضی القضاة بولندقدن صکره، ۳۷۴
تاریخنده وفات ایتمشدر. عالم و ادیب بر ذات ایدی.

ابوالحسن بن هبل } (مهذب علی بن
احمد) مشاهیر اطبای

اسلامدن اولوب، عن اصل بغدادلی اولدینی حالده،
موصلده اختیار اقامتله، علم طب تدریسیله مشغول
اولمش؛ و بروقت خلاط شهرنده اورانک صاحبی شاه
ارمنک یاننده بولتمش ایدی. طبده و سائر اکثر
فتونده ید طولی صاحبی اولوب، طبه دائر «المختار»
عنوانلی ۴ جلد اوزره بر کتانی واردرد.

ابوالحسن بن هبة الله } [«سعيد بن هبة -
الله» ماده سنه

مراجعت بیوریه.]

قدر و اعتباری بکمال اولوب، بکچوق احسانلرینه نائل اولمشیدی. ۲۹۱ تاریخده (ری) ده طوغوب، ۳۷۶ ده بغدادده وفات ایتشد. ثوابت حقنده بری منظوم و دیگرى منشور ایکی کتایی، اشعه‌نك صورت انتشارینه دائر بر تألیف قیمتدارى و ثوابت و سیارات و بروجك صور واحوالی حقنده مکمل و مصور بر اثرى وارد.

ابوالحسن زاغونی { (علی بن عبدالله) شهرابوالفرجك شیخی و مریدى اولوب، «تاریخ زاغونی» اسمیه معروف بر تاریخك مؤلفیدر. ۴۵۵ تاریخده طوغوب، ۵۲۷ ده وفات ایتشد.

ابوالحسن شاذلی { «شاذلی» ماده‌سنه { «مراجعت پیوریه». [**ابوالحسن طوسی** { (مؤید بن محمد) ائمه، محدثین اولوب، ۵۲۴ تاریخده طوسده طوغوش، و ۶۱۷ ده نیسا. بورده وفات ایتشد.

ابوالحسن عبدری { (رضین بن معاویه) مشاهیر محدثین او- لوب، «الجامع بین الصحیحین» عنوانیه بر تألیفی وار در. ۵۲۰ تاریخده وفات ایتشد.

ابوالحسن عسکری { (هادی بن محمد) ائمه اثنا عشردن اولوب، ۲۱۴ تاریخده مدینه منورهده طوغوشیدی. خلفای عباسیهدن متوکلّه بو ذاتک خانه‌سنده اسلحه و سائر مهمات بولندیغنی و امارت هوسنده اولدیغنی خبر ویردکلرندن، کجه‌لین بقتّه بر طاقم اتراک کوندریلوب، خانه‌سی باصلش، و خبر ویریلن مواددن برشی بولتیوب، کندیسى صالحانه و فقیرانه بر حالده و تلاوت آیات کریمه ايله مشغول بولنش اولدیغندن، خلیفه‌نك یاننه کتیرلدکده، اکرام و تعظیمنه مباغّه اولنش ایسه‌ده، مؤخرًا منافق‌لرک افتراری اکسک اولدیغندن، نهایت (عسکر) اسمیه دخی معروف اولان (سرمن رأی) قصبه‌سنده اقامته مأمور اولمش؛ واوراده ۲۰ سنه‌دن زیاده طور مغله، عسکری تسبیّه اولنش؛ و ۲۵۴ تاریخده قصبه مذکورهده ارتحال ایتشد.

ابوالحسن عینی { (علی بن سعید) اندلسک

ابوالحسن تمیمی { (علی بن محمد انطاسی) ائمه عمادان اولوب، ادبیات، حساب، فقه، قرائت و سائر علومده عصرینک فریدی ایدی. ۲۹۹ تاریخده آنطاکیهده طوغوب، بعده اندلسه هجرته، برچوق وقت تدریسه مشغول اولدقدن صکره، ۳۷۷ تاریخده قرطبهده وفات ایتشد.

ابوالحسن جرجانی { [«جرجانی» ماده- سنه مراجعت.]

ابوالحسن حرّانی { (ثابت بن ابراهیم) مشا- هیر اطباء اسلامدن اولوب، ۲۸۳ تاریخده رقهده طوغوش، و ۳۶۵ ده بغدادده وفات ایتشد. «اصلاح مقالات من کناش یوحنا بن سربایون» عنوانیه برکتایی و کندیسندن صورلمش بعض مسئله فنیه‌نك جوابلرینی حاوی رسائی وارد.

ابوالحسن حمیری { (تورالدین علی بن احمد بن جدون) اند- لس مشاهیر ادب‌اسندن اولوب، نحو و لغتده عصرینک امامی ایدی. مالقه شهرنده تولد و نشأت ایدوب، بعده شرقه رحلت ایتش ایدی. اشعاری کوزل اولوب، شو بر ایکی بیت ۶۶۷ تاریخده اندلسده انشاد ایتش اولدینی بر اوزون قصیده‌سندندر:

فؤاد یایدی الثائبات مصاب
وجفن لفیض الدم فیه مصاب
تثابت دیار قد الفت وجیره
فهل لی الی عهد الوصال ایاب

ابوالحسن خرقاتی { (علی بن جعفر) کبار اولوب، حضرت بازید بسطامینک ارشادیه تنویر باطن ایتشیدی. طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب، شو رباعی جمله انفاس متبرکه‌سندندر:

امرار ازلا نه تودانی ونه من
وین حرف معمانه توخوانی ونه من
هست ازپس پرده کفتگوی من ونو
کر پرده بر افتد نه تومانی ونه من

ابوالحسن رازی { (عبدالرحمن بن عمر) مشاهیر عنا و حکمای اسلامدن اولوب، علی‌الخصوص علم نجوم و هیئته دائر معلومات و اسعه‌نی وار ایدی، و بوفنده بر قاج کتاب یازمشدر. آل بویه‌دن عضدالدوله‌نك عندنده

حربه کبر شد کلزندن، (وقعه المجاز) نامیده معروف اولان بر محاربه قطعیه اوزرینه روملری مغلوب، و دوتالری احرار ایتشلرد، که بوده ۳۵۴ تاریخده واقع اولمشدر. بونی متعاقب حسن وفات ایتشدر. بنو ابی الحسن و نام دیگره کلیون امراسی اون کشتی اولوب، ۹۵ سنه صقلیده امارت ایتشلرد.

ابوالحسن کلبی { (احد بن حسن) صقلیده

امراسنک اینجیسی اولوب، آنفالیان حسن بن علی بن ابی الحسنک اوغلیدر. ماده آفنده بیان اولندی اوزره، ۳۵۴ تاریخده امرای مومی التیمک برنجیسی اولان حسنک وفاتی اوزرینه، معز طرفندن (یعیش) اسنده بر ذات صقلیه امارتنه تعیین واعزام اولنش ایسده، اهل جزیره کندیسنی قبول ایتیب، صاحب ترجمه امارته انتخاب ایتشلردی. آنجی اوصرده ظهور ایدن بر فتنه بی تسکینه مقتدر اوله مدیغندن، معز طرفندن برادر (ابوالقاسم علی بن حسن) و کالۀ امیر تعیین اولنش؛ و ابوالحسن ۳۵۹ تاریخده طرا- بسده وفات ایتشدر.

ابوالحسن مرینی { (علی بن ابی سعید

یعنی فاسده حکم سورن بنی مرین ملوکنک اک بیوک واک مشهوری اولوب، طرابلس غربه قدر بتون آفریقای شمالی و اندلسک بر قسمی قارلوی دأیره سنه ادخال ایتشیدی. بدرینک وفاتی اوزرینه، ۷۳۱ تاریخده تحت جلوس ایتش؛ و ۲۱ سنه سورن مدت سلطنتی محاربه ایله بکوروب، اندلس خرسیا- نلریله ایتدیکی محارباتک بر ایتکسند مغلوب اولمش؛ و حتی اسپانیولار حرمک بولندیغی سرایه مستولی اولوب، فوق العاده سودیکی زوجه سی فاطمه بی (که بنی حفصدن ابویحیایک قیزی ایدی) و عیجه سنک قیزی عایشه بی و بر چوق نسوان واطفالنی قتل ایتشلردی. نهایت توننده کلی بر انهمزه اوغرایوب بحرآ عودت ایدرکن، ۶۰۰ کسیدن عیارت اولان دوتامسی وایتند بولان عسکر ایله ۴۰۰ علا و سائر غرق اولوب، کندیس بر تختیه یاپیشه رقی، کوچ حال ایله ساحله حبقه بشلش ایدی. بعده اوغلی ابو عنان عصیان ایدوب، واقع اولان محاربه ده غالب کلمکله، ابوالحسن استیمان ایتش؛ و متعاقباً ۷۵۲

بری شرقه و دیگر غربه مخصوص اولقی اوزره، ایکی مفصل تاریخ یازمشدر، که ایکسی بر لکده ۱۵۰ جلددن عبارتدر. کره ارضک احوال جغرافیه و تاریخیه سنی مصور دیگر بر اثری دخی وارد که بر نسخ سی انکترده اوقسفورد شهرنده کان (بودلانه) کتخانه سند ۸۷۴ رقیله مرق اوله رقی موجوددر. صاحب ترجمه ۶۷۳ تاریخده وفات ایتشدر.

ابوالحسن قطب شاه { هندسناده حکم

دولت قطب شاهیه ک حکمدار اخیری اولوب، عبد الله قطب شاهک آخرت اوغلی ایدی. ۱۰۸۳ تاریخ هجریسنده حیدرآبادک (کلمکنده) شهرنده تحت موروثه جلوس ایتش ایسده، ۱۰۹۸ تاریخده مملکت مذکور عالمکبر طرفندن فتح اولنقله، صاحب ترجمه بر قلعه یه حبس اولنهرق؛ ۱۱۱۲ تاریخده وفات ایتشدر.

ابوالحسن کلبی { بنی طبریدن صکره

صقلیده حکومت سورن و مصرده کی (عبیدیه) نامنه خطبه اوقوتان (بنی ابی الحسن) و نام دیگره (کلیون) امراسنک جدیدر. امارت مذکور بی تأسیس ایدن حسن بن علی صاحب ترجمه ک تورونی ایدی. بو ذات ۳۳۵ تاریخده منصور عبیدی طرفندن دوتما ایله کوندریلرک، جزیره یه وصولنده بنی طبریدن اولان اسمعیلک مدافعه اقتدار اولمدیغندن، اهالی کندیسنه تابع اولمش؛ و متعاقباً روم ایمپراطوری طرفندن صقلیه ک استرداد بیون دوتما کوندرلش ایسده، حسن مصردن کوندریلن دوتما ایله مسینه ده روم دوتامسی مغلوب، و (قلوریه) یعنی قلابره چهلرینی دخی ضبط ایتش؛ و اوصرده منصور وفات ایدوب، اوغلی معز جلوس ایتکله، حسن مصره عودت ایدوب، اوغلی ابوالحسن صقلیه امارتنده قالمشیدی. ابوالحسن صقلیه ک هنوز اله یکمه ش بعض قلاعنی فتح ایتکله مأبور اولمش ایسده، قسطنطنیه روم ایمپراطور لغندن بته مکمل بر دوتما تبخیر و سوق اولنقله بولندیغی خبر آنقله، یته پدری حسنک قومانده سیله مصردن دوتما و عسکر کوندریلرک، مسینه بوغازنده بر بیوک محاربه بحربه و بریه اولمش؛ و ابتدا روملر غالب کیشلرسده، مسلمانلر جزیره دن صاغ چقماغه قرار ویره رک، مأیوسانه

تاریخنده وفات ایتمشدر. غایت جسور و فعال بر پادشاه اولوب، شهرت و شانه و دارات و بدبیه زیاده سیله مائل ایدی. مصر حکمداری ملک ناصر محمد بن قلاوونه غایت ذی قیمت بر طاقم هدیه لر کوندرمش؛ و کندی ایله یازدیغی بر مصحف شریفی فوق العاده صورتده تزیین و تذهیب ایدهرک، هدایای سائر ایله برابر حرم شریفه اهدا ایتمشیدی. سودان حکمدار لرندن (منسا- موسی) و بعده اوغلی (منسا سلیمان) ایله دخی هدیه لر تعاطی ایتمشیدی. آفریقای شمالیده خیرات و اعماراتی چوق اولوب، از آن جله تونسک جهت غریبه سنده (منصوره) اسمیله یکی بر قصبه، مغرب اقصانک (مکناسه) شهرنده بیوک و مکمل بر مدرسه و بر چوق کوپر لر، قلعه لر، زاویه لر، چشمه لر و سائر تاسیس و بنا ایتمشدر.

ابوالحسن موصلی { (عفیف الدین علی بن عدلان) مشاهیر علمادن اولوب، علی الخصوص حل الفازده مهارت تامه سی وار ایدی. «عقلة المجتاز فی حل الالغاز» عنوانیله بر کتاب دخی تألیف ایتمشدر. ۵۸۳ تاریخنده طوغوب، ۶۶۶ ده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن وادی آشی { (علی بن محمد) سندن اولوب، (وادی آش) ده تولد، و غرناطه ده نشأت ایتمش؛ ودها اوتوز یاشنه واصل اولمدهن، ۷۵۰ تاریخنده طاعوندن وفات ایتمشدر. شو ایکی بیت مشهور ابن خطیبک مدحنه دار سویش اولدیغی بر قصیده سندندر:

هو العلاء جرى بالبين طائره
فكان منك على الآمال ناصره
ولو جرى بك ممتدا الى امد
لاعجز الشمس ما آبت عسكرة

ابوالحسن واعظ { (سعد الله بن نصر الله) مشاهیر وعاظدن او- لوب، مشایخ صوفیه ایله مناسباتی و شعر وایاتدن بهره سی وار ایدی. ۵۶۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بیت جله اشعارندندر:

لی لذته فی ذلکی و خضوعی
واحب بین یدیک سفک دموعی

ابوالحسن هروی { «هروی» ماده سنه [مراجعت بیوریه.]

ابوالحسین بصری { (محمد بن علی) معتزله متکلمیندن و اطبای اسلامدن اولوب، فصیح اللسان وادیب بر ذات ایدی. بصره ده طوغوب، بغدادده اقامت و تدریسه اشتغال ایتمش؛ و ۴۳۶ تاریخنده اوراده وفات ایلمشدر. اصول فقهده «المعتد» عنوانیله بیوک و معتبر بر کتابی وارد، که فخرالدین رازینک «المحصل» عنوانی کتابی تحریر ایچون مأخذی و مرجعی بولتمشدر. ۲ جلد اوزره «تصفح الأدلة»، «شرح الاصول الخمسة»، «غرر الأدلة»، «کتاب فی الامامة» عنوانیله درت کتابی و سائر بعض آثاری دخی وارد.

ابوالحسین بن ابی یعلی { فقهاء حنبلیه دن اولوب «طبقات الحنبلیه» عنوانیله بر کتاب یازمش؛ و ۵۲۶ تاریخنده وفات ایتمشدر. ابن رجب اسمیله معروف شیخ زین الدین عبدالرحمن و یوسف بن حسن مقدسی بو کتابک ذیل لرینی یازمشلردر. بو ایکی ذاتدن برنجیسی ۷۹۵ ده وایکنجیسی ۸۷۱ ده وفات ایتمشدر.

ابوالحسین بن سراج { اندلس وزرا و ادب اسندن اولوب، فتح بن خاقان «قلاند العقیان» بده بر چوق مدح لرله برابر بعض اشعارینی ایراد ایدیورسده، تاریخ و محل ولادت و وفاتی بیان ایتیمور.

ابوالحسین خرقانی { مشاهیر صوفیوندن اولوب، طریق صوفیه منعلق «مرآت الحقیقین» و «شرح مخزن الاسرار» عنوانیله ایکی کتاب یازمش؛ و ۳۷۶ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسین قدوری { (احد بن محمد) مشاهیر فقهاء حنفیه ک رئیس ایدی. علم اولوب، عراقده فقهه حنفیه ک رئیس ایدی. علم حدیثده وادیاتده دخی بد طولاسی اولوب، بعض کتابلر تألیف ایتمشدر. ابو حامد اسفراینی ایله مناظراتی وارد. ۳۶۲ تاریخنده طوغوب، ۴۲۸ ده بغدادده وفات ایتمشدر.

ابوالحسین هاشمی { (زید بن علی بن حسین) شرفادن اولوب، علم حدیث و کلامده وادیاتده بد طولی صاحبی ایدی. روایتیه کوره علم کلامی ائمه

معترله دن واصل بن عطادن تحصیل ایتش؛ و بناء علیه
معترله به پیرو اولمش ایدی. پدریله برادری محمد بن
علیدن و این بن عثمان دن زوایت احادیث شریفه
ایتمشدر. زیدیه مذهبده بولانلر بوزاته منسوبدرلر.
ملوک امویه دن هشام بن عبدالملک دن بعض جفالر
کورمکله، کوفه به کیدوب، خروج ایتش ایسه ده،
موفق اوله میوب، ۱۲۳ تاریخنده یوسف بن عمر
تقی طرفندن اخذ و قتل و صلب، و بدنی احراق
اولمشدر. جد امجدی حقنده اولان شو قطعه جله
اشعار ننددر:

ومن فضل الاقوام یوما برایه
فان علیا فضله المناقب
وقول رسول الله والحق قوله
وان رغت منه الاتوفى الکواذب
یاک می یاعلی معالنا
کهارون من موسی اخ لی وصاحب
دعاه بیدر فاستجاب بامرہ
فبادر فی ذات الاله یسادر

ابو حفص { خلفای راشدیندن حضرت
(عمر بن خطاب) کنیه سیدر.

[«عمر بن خطاب» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابو حفص حداد { (عمر بن سله) نیشابورک
مشاهیر اولیاسندن

اولوب، اقوال و مقاماتی مشهوردر. ۲۶۴ تاریخنده
ارتحال ایتمشدر.

ابو حفص حفصی { (عمر بن ابی زکریا یحیی)
(بنی حفص ملوککندن

اولوب، ابن ابی عماره فتنه سنده کندی بنی قور تاره رق،
مورخ مشهور ابن خلدونک جدی محمد بن ابی بکر
بن خلدونله و دیگر ابی ذاتله برابر (سنان) قلعه سنده
اختفا ایتشدی. ۶۷۳ تاریخنده خلق ابن ابی عماره.
نک ظلمندن بیزار اولقله، اجتماع ایدوب، صاحب
ترجمه به بیعت ایتمشدر. ابو حفص سنه مذکوره ده
تونسه کبروب، (مستصر بالله) لقیبیه تلقب ایتش؛
و کندیسی عادل و صالح بر حکمدار اولقله، نلساندن
طرابلسه قدر اولان ممالکی تحت اطاعتنه آمشیدی.
یا لکن زاب جهتی برادری ابو زکریا استیلا ایتشدی.
صاحب ترجمه ۱۱ سنه ۸ آی حکومت سور دکن
سکره، ۶۹۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. اوغلی عبد-
اللهی ولی عهد بر ایتشیدیه ده، موحدین شیخلری
یوقی صغر سندن طولانی قبول ایتد کړندن، اولیادن

ابو حفص حفصی { (عمر بن ابی یحیی ابی
(بکر) بو دخی بنی

حفص ملوککندن اولوب، پدرینک کوچک اوغلی
اولدینی حالده، ابو بکرک وفاتنده، وزیر ابن تافرا-
کینک معاونتیه، تختی ضبط ایدره، بیوک برادری
ابوالعباس احمدی پینلرنده واقع اولان مخاربه ده قتل
ایتشدی. او آرالیق ابن تافرا کین بنی مریندن سالف
الترجه ابوالحسنه قاچوب، کندیسن بنی حفصک ممالکینی
ضبطه ترغیب ایتدیکندن، ابوالحسن سوق عسکر
ایدره، ۷۴۸ تاریخنده فابسه کی صوک غالیبتنده
صاحب ترجمه بنی قتل، و ملکینی ضبط ایتمشدر. ابو
حفصک مدت حکومتی ۱۰ آی ایله ۱۳ کوندر.

ابو حفص سهروردی { [«سهروردی»
ماده سنه مرا-

جعت بیوریه.]

ابو حفص شبلی { (زین الدین اقرش عمر
(بن حسام) دمشقک

صلحای ادباسندن و فقهاء شافعیه دن اولوب، ۶۸۴
ده طوغش، و ۷۴۹ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه
جمله اشعار ننددر:

قد اتملنی الخطایا فکیف اخلص منها
یارب فاعفر ذنوبی واصف بفضلك عنها

ابو حفص شطرنجی { (عمر بن عبدالعزیز)
(مشاهیر شعرا دن

اولوب، پدری خلفای عباسیه دن ابو جعفر منصورک
آزادلیسی بولنش اولقله، مهدینک خانه سنده و اولادی
معیتنده بیویوب، تحصیل علم و ادب ایتش؛ و شطرنجه
زیاده سلیله ابتلاسی اولدیفندن، شطرنجی لقیبیه
تلقب اولنش ایدی. مهدینک وفاتنده قبری (علیه)
یه انتساب ایتش ایدی. هارون الرشیدله بعض ماجرا
لری واردر، و مشار الیهک اولادینه دخی ندیمک
ایدوب، معتصمک زمان خلافتنده وفات ایتمشدر.
شوایی بیت جمله اشعار راقه سندندر:

تعجب فان الحب داعية الحب
و کم من بعيد الدار مستوجب القرب
اذا لم یکن فی الحب عتب ولا رضا
فاین حلاوات الرسائل والکتاب

ابو حفص عمر بن احمد { مشاهیر علمادن
(اولوب، تا-

لیفات کثیره صاحبیدر. اک مشهور آثاری بر تفسیر شریفیه «ترغیب» و «مسند» عنوانی کتابلریدر. ۳۸۵ ده وفات ایتشدر.

ابو حفص عمر بن عبدالعزیز { «عمر بن عبد

العزیز» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابو حفص عمر غزنوی { (سراج الدین

فقهاء حنفیه دن اولوب، «زبدۃ الاحکام» عنوانی کتابک مؤلفیدر. ۷۷۳ تاریخده وفات ایتشدر.

ابو حفص عمر هتاتی { بنی حفص دو-

لتنک مؤسسیدر. [«حفص» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابو حفص کبیر { بخارانک مشاهیر فقهاء.

اسماعیل بخارینک زمانده بر حیات ایدی. اوغلی دخی مشاهیر دن اولوب، (ابو حفص صغیر) اسمیه معروفدر.

ابو الحکم { اوائل اسلامده ظهور ایدن

هب ایدی. معاویه بن ابی سفیانک خدمت طبابتده بولنوب، فوق العاده محرم و معتدی اولغله، بعض اغراضنه دخی آلت اولمشیدی. یوز یاشنی تجاوز ایدوب، عبدالملک بن مروانک وفاتده بر حیات ایدی.

ابو الحکم بن غلندو { اندلسک مشاهیر

طبابتده مهارت تامه سی اولدینی کبی، شعر وادیاتدن دخی بهره سی وار ایدی. اشبیلیه ده تولد و نشأت ایتش؛ ۵۸۰ تاریخلرنده بر حیات بولنوب، منصوره انتساب ایتمشیدی. حسن خطده دخی مالک ایدی. متعدد تألیفات واردر. مراکشده وفات ایتشدر.

ابو الحکم مغربی { (عبیدالله بن مظفر

و حکامدن اولوب، ۴۸۶ تاریخده اندلسک (مریه) شهرنده طوغش؛ ۵۱۶ تاریخده شرقه رحلتله، ایقای حج ایتدکدن صکره، بر مدت دمشق، اسکند. ریه و صغیر مصرده اقامت، و بعدده عراقه عزیمتله، بر مدت بغدادده مکث ایتش؛ ۵۲۱ سنه سننده سلطان محمود بن ملکشاهه انتسابله، مشارالیهک اردوسیچون ۴۰ دوه اوزرنده نقل اولنور بر متحرک

خسته خانه بایمشیدی. مؤخرآ دمشقده عودتله، بر اجزا. خانه آچهرق، و اجرای طبابت ایدرهک، ۵۴۹ ت. تاریخده اوراده وفات ایتشدر. کندیس موسیقی به دخی آشنا وعود چالمده ماهر واکتجه به زیاده سیله مائل ایدی. ادبیاتده دخی ید طولی صاحبی اولوب، غایت عذب اللسان بر شاعر ایدی. علی الخصوص هجو و هزلایه زیاده میلی اولوب، هجو ایندیکی آدملری اکثریا اولمش فرض ایدرهک، مرثیه طرزنده هجویدلر سونلشدر. شرای معاصرینله مهاجالتری واردر. اشعارینی جمع و تدوین ایدرهک، «نهج الوضاعه لاولی الخلاعه» تسمیه ایتشدر. وفاتده قریب سونلش اولدینی شو رباعی جله اشعارنددر :

یالهل نفسی اذا درجت فی الکفن
وغیبونی عن الاملین والوطن
وقیل لا یعمدن من کان یتشدنا
انا الذی نظر الاعی قلم یونی

ابو حماد { مصر اسفله شرقیه مدر برتنده

سویسه کیدن دمر یولک قازیقندن صکره اینکجی موفقیدر.

ابو حمزه بن نصر انصاری { و فقهاء.

سته دن اولوب، (ابن مالک) دینکله دخی معروفدر. ۹۱ تاریخده، ۱۰۳ یاشنده اولدینی حالده، بصره ده وفات ایتشدر. صحابه رسول الله (صلم) ک اک صکره وفات ایدنیدر.

ابو حمزه خارجی { (بخار بن عوف از دی)

اولوب، بصره لیدر. هر سنه مکه مکرمه به کیدوب، خلقی بنی امیه نک اخیری اولان مروان جازک علمیه دعوت ایتکده ایکن، نهایت ۱۲۸ سنه سی نهایتده (طالب الحق) دینکله معروف اولان عبدالله بن یحیی ایله برلشدرک، بر لکده حضرموته عزیمتله، اوراده طالب حقه بیعت ایتدکدن صکره، ۱۲۹ تاریخده حج زمانده یدی یوز کئی ایله مکه مکرمه به کیدوب، مروان طرفندن والی بولان (عبدالواحد بن سلیمان بن عبدالملک) ی مدینه به چکمهک مجبور ایتش؛ و ایرتسی سنه مدینه منوره ی دخی ضبط ایله، عبدالواحدی شامه قاچقه مجبور ایتشیدی. ینه اوسته عسکر ترتیب ایدرهک، شامک اوزرینه یوریکده ایکن،

مروان طرفندن محاربه به مأمور اولان عبدالملك بن محمد ابن عطيه كندیسنه غلبه چالوب، قتل ایتدكدن صكره، حضرموته كیدوب، طالب حق دخی اولدیر- مشدر. صاحب ترجمه فصیح اللسان بر آدم اولوب، مكه ومدینه بی فتحنده بعض فصیح خطبه لر ایراد، واجرای عدل و داد ایتمشدی.

ابو حمزه خراسانی { من اصل نيسابوري
(اولوب، بغداد مشا-
يخيله كوريشمش، وچنيدك اصحابي صره سنه داخل
اولمشیدی. ۳۰۹ تاريخنده وفات ایتمشدر.

ابو حمزه { (موسی بن عثمان بن یغراسن بن
(زبان) تلسانده حكومت سورن
بنی زیان و نام دیگرله یغراسنی ملو كندن اولوب،
۷۰۷ تاريخنده، برادرینك وفاتی اوزرینه، جلوس
ایتمش؛ وندیبر وجسارت صاحبی بر حكمدار اولغله،
ملوك زفاته بیننده برنجی اوله رق، لوازم سلطنتی
استكمال ایتدكدن صكره، مغرب اقصاده حكیم سورن
بنی مرینه عقد مصالحه ایتمش؛ وبنی توجین و مغراوه
كچی قبائل بربری تحت اطاعته آلمشیدی. ۱۱ سنه
حكومت سوروردكدن صكره، ۷۱۸ تاريخنده اوغلی
ابو تاشفین طرفندن قتل اولنمشدر.

ابو حمزه { (موسی بن یوسف بن عبد الرحمن
(بن یغراسن بن زیان) بو ذات بنی
مزیندن ابو عنان طرفندن ضبط واحما ایدلمش اولان
بنی یغراسن بن زیان دولتی تجدید ایتمشدر. ابو عنانك
غلبه سی ائسانده ابو ثابت یغراسنی ایله برابر تونسہ
قرار ایدوب، بعده ۷۵۹ تاريخنده قومندن بر طاقم
آدملرله تلسانه عودت ایله، ملك موروثنی ضبط ایتمش
ایسه ده، متعاقباً ابو عنانك كوندردیكى عسكره مقاد
ومت ایدمه یوب، صحرا به طوغری قاچش، و صكره
یتنه رجوع، و بر قاچ دفعه مغربه طوغری بنی مرین
الكاسنه دخول ایله، نهب و غارت ایتمش؛ و نهایت
تلسانی قورتاروب، حكومت سورمكه باشلادقندن
صكره، بیوك اوغلی سالف الترجه ابو تاشفین و عزاده
می ابو زیان ایله اوغراشمغه باشلایه رق، برایکی دفعه
مغلوب، و تلسانی تركه مجبور اولمش؛ و حتی بر آره لق
بر قلعه ده قیامش؛ و نهایت بر كونی وقوعاتسز پچمین
۳۰ سنه لك دغدغه لی بر حكومتدن صكره، ۷۹۱
تاريخنده اوغلبه محاربه ایتكمده ایكن، آتندن دو-

شوب، عسكرك بری طرفندن قتل اولنمشدر. ولادتی
۷۲۳ تاريخنده در. یكیدن تأسیس ایتدیكى بنی زیان
دولتی ۸۶۶ تاريخنده ك باقی قالمشدر. ابو جو عادل
وادیب و محب علما بر حكمدار اولوب، او قدر وقو-
عاتك آره سنده مدرسه لر و سایر ابنیه خیریه تأسیسنه
و مدرسه ده طلبه صنفته كیروب، استماع درسه
و كتاب یازوب شعر سوزیلكه و ذها نیجه خیرات اعمارینه
وقت بولمشیدی. اوغلی ابو تاشفین ایچون سیاست
و اداره ملك حقنده « قلائد الدرر » عنوانیه بر كتاب
یازمشدر. پدرینك نامنه حرمة « مدرسه یعقوبیه »
نامیه بیوك و مكمل بر مدرسه بنا ایتمشیدی.

ابو حنیفه { (امام اعظم نعمان بن ثابت) اهل
(سنت ائمه اربعه سنك بر بحیسی
اولوب، شریعت غرای محمدیه لك بر ركن اعظمیدر.
نسب عالیلری فرسك بر بیوك خاندانه منتهی اولوب،
بیوك پدری دین اسلامی قبول ایتمشیدی. حضرت
امام ۸۰ تاريخنده كوفه ده طوغوب، صحابه دن انس
بن مالك، عبدالله بن ابی اوفی، سهل بن سعد ساعدی
و ابو الفضل عامر بن واثله به یتیشمش ایسه ده، هیچ بر یله
كوریشه مه مشدر. فقهی حاد بن ابی سلیمان دن اخذ
و تعلم ایدوب، تابعین كرامدن بر چوق ذواته و امام
جعفر صادق له دخی ملاقات ایدرك، استماع احادیث
شریفه ایتمشیدی. ابو حنیفه مذهب امامی اولیه ایدی،
بیوك بر حكیم اوله جق صورتده فوق العاده بر عقل
و ذكاوته مالك اولدیغندن، آز وقت ظرفنده فقهده
مثل و نظیری بولمیه جق بر درجه به كلكله، شهرتی
عالمكبر اولوب، ملوك امویه لك اخیرى اولان مروان
بن محمدك زماننده عراقین والیسی بولسان یزید بن عمر
فزاری كندیسنه كوفه قضاسنی تكلیف ایتمش ایسه ده،
حضرت امامك زهد و تقوی و ورعی دخی علم و ذكاوتی
درجه سننده بولمغله، حسب البشریه حقوق عبادی
اداره ده قصور ایتكمدن قورقدیغندن، منصب قضایی
رد، و موی الیه یزیدك امر یله باشنه یوز اون قاچچی
اورلدیغنی حالده، یتنه امتناعده اصرار ایتمشیدی.
دور خلافت عباسیله انتقال ایدوب، بغداد تأسیس
اولندقدن صكره، ابو جعفر منصور طرفندن بغداده
جلب اولنهرق، یتنه كندیسنه مسند قضا تكلیف او-
لنمش ایسه ده، مصرانه رد ایتمشیدی. برنجی اوله رق
فقهی ابوا به تقسیمله تدوین و فرائض و شروط كتابلرینی

عبدالملك موحدینك اندلسه هجوى صرہ سنده اعلان
استقلال ایدن طوائف ملوكدن ایدی. كرك پدري
و كرك مؤخرأ غرناطه بي ضبط ایدن ابو سعید كندیسی
وزارت و كتابته استخدام ایتشلر سنده، كندیسی
عاشق مشرب برآدم اولوب، اندلسك كمشهور شاعر.
لندن (حفصة الزکونیة) به علاقه سی و سربست یاشامغه
میل و هوسی اولدیغندن، استعفا ایتش؛ و شاعر.
موسى الیهان طولای بینلرنده حاصل اولان رقابت
اوزرینه، ابو سعید طرفندن مالقه ده قتل ایندرلمشدر.
اشعار رائقه سی و عصرینك ادباسیله محاورات ادیه.
سی چوقدر. شو ایکی بیت جلّه اشعار ننددر:
فقل لحریر ان یرای مقیداً
بخدمته لایجعل الباز فی القفص
وما كنت الا طوع نفسی فهل اری
مطیعاً لمن عن شأ وفقری قد نقص

ابو جعفر بن شیرزاد { (محمد بن یحیی)
خلفای عباسیه
زماننده بغدادده امور حکومته تغلب ایدن رؤسای
اتراکدن اولوب، اول امرده ابن رائق رجانندن
ایکن، بعده بحکم ترکیه، ودها صکره بغداد امیر.
العساکری (توزون) انتساب ایتش؛ و بونك طرفندن
۳۳۲ تاریخنده ۳۰۰۰ عسکرله بغداده کوندریلهرك،
بر مدت خلیفه متقی اخافه ایله، کیف مایشاء حکم
ایتش؛ و ۳۳۳ ده مستکنی بالله مقام خلافته اجلاس
اولندقدنصره، اسماء و رسماً ابوالفرج وزیر اولدی
حالده، صاحب ترجمه امور وزارتق اداره ایتشیدی.
۳۳۴ تاریخنده توزونك وفات اوزرینه، كندیسی
امیرالامرا اولمش؛ و عسکرینی بسلک ایچون، بغداد
تجار و اصنافه اغر و پرکیلر طرح ایدرك، عمومك
خشنودسزلغنی موجب اولمغه، نهایت آل بویه دن معز
الدوله نك وآل جدانن ناصرالدوله نك مداخله لرینی،
و مستکفینك یرینه مطیعك مقام خلافته اجلاسی دعوت
ایتش؛ و كندیسی گاه معزالدوله و گاه ناصرالدوله ایله
برلشهرك، اوزمانلرك وقوعات سیاسیه سنه کلی مدخلی
اولمش؛ و آنجق عسکری كندیسندن آیرلمش، و اوزرینه
پورعش اولدقلرندن، نهایت معزالدوله نك وزیرینه
تسلیم اولنهرق، قورنله بیلشمشدر.

ابو جعفر حفصی { (محمد بن ادریس یمامی)
هل العرب عنوانیله یمامه نك و جزیره العربك بعض
طرفلرنك احوال جغرافیه سنی مبین مکمل و مفصل بر

كتاب یازمشدر، که یاقوت حوی طرفندن «معجم
البلدان» ك بر جوق یرلنده بو كتابك روایتیله
استشهاد اولنیور. بعض اشعاری دخی واردر. تاریخ
ولادت و وفاته دسترس اولنه مدی.

ابو جعفر طبری { [ابن جریر طبری،
ماده سنه مراجعت.]
ابو جعفر طحاوی { (احمد بن محمد ازدی)
مشاهیر فقهاه حنفیه.
دن اولوب، ۲۳۹ تاریخنده سعید مصرک (طحا)
قریه سنده طوغش، و ۳۲۱ ده قاهره ده وفات ایتشدر.
مشاهیر فقهاه شافعیه دن مزینك همشیره زاده سی و ش.
کردی ایکن، مشارالیهك برعتانه دوچار اولمغه،
کندیسندن آیریلوب، فقهاه حنفیه دن ابو جعفر بن
ابی عمرانك درسنه ملازمتنه باشلامش؛ و فقهده کسب
تمیز ایدرك، مصرده فقهاه حنفیه نك رئیس اولمش
ایدی. متعدد تألیفات مفیده سی اولوب، باشلیجه لری
شونلردر: «المختصر»، «احکام القرآن»، «اختلاف
العلماء»، «معانی الآثار»، «الشروط». ادبیات
و تاریخده دخی ید طولی صاحبی اولوب، بیوک بر کا.
ریخی واردر.

ابو جعفر طوسی { (شیخ محمد بن حسن)
اعاظم علمای امامیه دن
اولوب، ۴۶۰ تاریخنده وفات ایتشدر. ۲۰ جلد
اوزره بر تفسیر شریفی واردر، که اصل اسمی «جمع
البیان لعلوم القرآن» اولوب، «تفسیر طوسی» دیمکله
مشهوردر. حدیث و فقهیه دائر «تهذیب الاحکام»،
«النهاية»، «المحیط» و «رسالة جعفریه» عنوانلریله
درت اثری دخی واردر. «فهرست کتب الشیعه
واسماء المصنفین» عنوانیله پک مهم بر کتابی دخی
واردر، که کاتب چلبینك «کشف الظنون» ی کبی حروف
هجا صرہ سیله مرتبدر.

ابو جعفر منصور { [منصور] ماده سنه
مراجعت بیوریله.]
ابو جعفر نحاس { (احمد بن محمد مرادی)
مشاهیر ادبا و علمان
اولوب، مصرده تولد و نشأت ایتش؛ و بغداد و سائر
جهانه رحلتله اخفش، زجاج، ابن الانباری و نقطویه
کی کبار ادبا دن اخذ و قرانت، و مصره غوده،
۳۳۸ تاریخنده وفات ایتشدر. بحل ایله شرقی واردر.
تصانیف مفیده سی جوق اولوب، باشلیجه لری شونلردر:

«تفسير القرآن»، «كتاب اعراب القرآن»، «تفسير ابيات سيويه»، «كتاب ادب الكتاب»، «الكافي في النحو»، «كتاب المعاني»، «كتاب في شرح المعلقات السبع»، «طبقات الشعراء».

ابو حاتم بن حبان { (محمد — نعمي) اعا. فقها ومحدثين اولوب، عراقين وخراسان وماوراء النهر وشام وحجازك هرطرفني كرهرك، استفاده وافاده ايله مشغول اولمش؛ و ۳۵۴ تاريخنده وفات ايتشدرد. مصنفات كشيده سي اولوب، باشليچدري شونلردر: ۵ جلد اوزره «كتاب الصحابة»، ۱۲ جلد اوزره «كتاب التابعين»، ۲۰ جلد اوزره «كتاب اتباع النبع»، ۱۰ جلد اوزره «كتاب الفصل بين النقلة»، يته ۱۰ جلد اوزره «كتاب علل اوهام اصحاب التواريخ»، ۱۵ جلد اوزره «كتاب اتباع التابعين»، «كتاب تبع الاتباع»، «علل حديث الزهري»، «علل حديث مالك»، «علل مناقب ابي حنيفة ومثالبه»، «علل ما استند عليه ابو حنيفة»، «ما خالف به الثوري»، «ما انفرد فيه اهل المدينة من السنن»، «ما انفرد فيه اهل المملكة من السنن»، «غرائب الاخبار»، «ما اغرب الكوفيون عن البصريين»، «ما اغرب البصريون عن الكوفيين»، «اسامي من يعرف بالكشي»، «كشي من يعرف بالاد سامي»، «الفصل والوصل»، «موقوف مافرع»، «آداب الرجال»، «مناقب مالك بن انس»، «مناقب الشافعي»، «المعجم على المدن»، «كتاب المقلين من المجازيين»، «كتاب المقلين من العراقيين»، «الابواب المتفرقة»، «الجمع بين الاخبار المتضادة»، «وصف المعدل والمعدل»، «الفصل بين حدثا واخبرنا»، «وصف العلوم وانواعها»، «الهداية الى علم السنن». بوكتابلرك اكثرى متعدد جلدلردن مركب اولدقلى كبي، بونلردن بشقه بعض مصنفاتي دخي واردرد. تا. ليفانتك اك مشهورى اك صكره ذكر اولنانى اولوب، حديث وفقهه متعلق فوائد كثره بي جامعدر. صاحب ترجمه نك محملده ذكر اولنان (ابن حبان) ك عيني اولمسي محتملدر.

ابو حامد اسفرائني { (احمد بن ابي طاهر) مشاهير فقهاء شاد. فعيمه دن اولوب، بغدادده رئيس الفقها بولمش، وحلقه تدريسنه اجتماع ايدن فقها نك عددي يدي يوزدن آشاغلي اينده مشيدى. «مختصر مزني» به تعليقاتي، «التعليقة الكبرى»، «الباستان» عنوانلى تأليفاتيله سائر بعض مصنفاتي واردرد. ۳۴۴ تاريخنده طوغوب،

«تفسير القرآن»، «كتاب اعراب القرآن»، «تفسير ابيات سيويه»، «كتاب ادب الكتاب»، «الكافي في النحو»، «كتاب المعاني»، «كتاب في شرح المعلقات السبع»، «طبقات الشعراء».

ابو حنك { يديجي قرن هجري اواخري شعرا سندن اولوب، ابن خلدك. نله معاصر بولمش؛ ومشاراليه مدح ايتشدرد. شو ايكي بيت جملده اشعارندرد:

صفاله القلب حق لا يمازجه
شئ سواه واما قلبه فصفا
وزارني طيفه وهنا يوانسى
فاستعصب النوم من عيني وانصرفا

ابو جوارى { (وغلطى ابو جوارير) بغداد ولايتك حله سنجاغنده بر ناحيه اولوب، كاه ديوانيه وكاه سماو قضا سنده ملحق بولنور.

ابو الجوايز { (حسن بن على واسطى) مشا. هير اديبان اولوب، اشعار رانقهمي وبعض آثار اديبه سي واردرد. حسن خطه مالك ايدى. بغدادده ياشامشدر. علم حديثله دخي توغلي وارايديسه ده، روايتنده موثوق دكلدر. ۳۸۲ تاريخنده طوغوب، ۴۶۰ ده وفات ايتشدرد. شو ايكي بيت جملده اشعارندرد:

دع الناس طرا واصرف الود عنهم
اذا كنت في اخلاقهم لا تسامح
وشيطان معدومان في الارض درهم
حلال وخلل في الحقيقة ناصح

ابو جهل { (عرو بن هشام) قریش رؤسا سندن اولديني حالده، حضرت نبي ذى شان (صلم) ايفندمه اولان خصومتى ودين مابين اسلامه قارشى اولان كين وتعدى خسبيله، فخر المرسلين (صلم) طرفندن ابو جهل تسميه بيورلمشيدى. هجرت نبويده نك ايكنجي سنه سي واقع اولان غزاي بدرده انصاردن ابن عمرو ايله ابن عفراء طرفندن قتل، وعبدالله بن مسعود طرفندن باشي قطع اولمشيدى. حضرت رسول اللهك ابو جهل كوردكلرنده «بو امك فرعونى قتل او. لتدى» بيوردقلى مرويدر. قتل اولنديني وقت ۷۰ ياشنده ايدى.

ابو الجيش { [«خارويه بن طولون» ماده. سنه مراجعت بيوريده.]

متعلق بك چوق اخبار وحكايا منقولدر. آثارينك
اك بيوك واك مشهورى «الحاوى» عنوانى كنىـ
بيدر، كه كافى علوم طبيهينى جامع اولوب، ٣٠
جلدن عبارتدر. «الجامع» و «المنصورى» عناـ
نرله دخی علوم طبيهك كافى سنى جامع ايكى بيوك
اثرى وارددر. «الفاخر» عنوانى مشهور بر كتاب
نافعك دخی مؤلفى صاحب ترجمه اولديغى مرويدر.
ديكر آثارى بروجه آيدر: «كتاب فى ان للانسان
خالقاً متقناً حكيماً» كه بونده انسانك كيف ماتفق
وجوده كليب بر خالق حكيم طرفندن بيوك بر حكمتله
يارادلمش اولديغى تشریح وفيسيولوجيا فنرله اثباب
ايدور، «كتاب فى ان للعالم خالقاً حكيماً»، علم
طبيعى به مدخل مقامنده اولان «سمع الكيان»، منطقـ
مدخل مقامنده اولان «ايساغوجى»، «جل معانى
فاطغورياس»، «جل معانى بارمينياس»، «جل معـ
نى آنالوطيقا»، «كتاب هيئة العالم» كه بونده ارـ
ضك كروينى وكونشك ارضدن بيوك وقرق كوچك
اولديغى بيان ايدور، «كتاب فمين استعمال تفضيل
الهندسة»، «مقالة فى السبب فى قتل ريح السموم
لاكثر الحيوان»، «كتاب فى اللذة»، «كتاب
الشكوك والمناقضات التى فى كتب جالينوس»، «كتاب
فى كيفية الابصار»، «كتاب فى علل المفاصل والنقرس
وعرق النساء»، «كتاب فى وجع المفاصل»، «الاثنا
عشر كتاباً فى الصنعة» يعنى صنعتته متعلق اون ايكى
كتاب، كيمياك وجودينى اثبات يولنده تصنيف ايتديكى
«كتاب الاثبات»، «كتاب الاحجار»، «كتاب
الاسرار»، «كتاب سرالاسرار»، «كتاب التبوـ
يب»، «كتاب رسالة الخاصة»، «كتاب الحجر
الاصفر»، «رسائل الملوك»، «كتاب الرد على
الكندى فى ادخاله صناعة الكيمياء فى الممتع»، پرـ
هيزك افراطى واغديهك نقصانى سختى محافظه
ايتيوب امراضى دعوت ايتديكنه دائر بر كتاب،
جاهل طبيبك خستهلى هر آرزولرندن منع ايدورك
مرضلينى تشديد ايتدكزينه دائر بر كتاب، «كتاب
سيرة الحكماء»، «مقالة فى ان الطين المتقل به فيه
منافع»، «مقالة فى الجدوى والحصبة»، «مقالة فى
الحصى والكلبي والمثانة»، «كتاب الى من لا يحضره
طبيب» كه «طب الفقراء» اسميله دخی معروفدر،
«كتاب الادوية الموجودة فى كل مكان»، «كتاب

فى الرد على الجاحظ فى نقض صناعة الطب»، «كتاب
فى تناقض قول الجاحظ فى كتابه فى فضيلة الكلام
وما غلط فيه على الفلاسفة»، امراضك انواعى وهر
برينك اسباب وعلامات وعلاجرينى مين «كتاب
التقسيم والتشجير»، اغديه ايله تداوىين وعلاـ
جلك يملكه خلط ودرجنى مين «كتاب الطب
الملوكى»، «كتاب فى الفالج»، «كتاب فى القوة»،
«كتاب فى هيئة العين»، «كتاب فى هيئة الكبد»،
«كتاب فى هيئة الاثنيين»، «كتاب فى هيئة القلب»،
«كتاب فى هيئة الصماخ»، «كتاب فى كيفية الاعتناء»،
«ذكر الادوية المعدنية»، «كتاب فى افعال الادوية
المركبة»، «كتاب فى خواص الاشياء»، «كتاب
كبير فى الهوى»، «كتاب فى سبب وقوف الارض
وسط الفلك على استدارة»، «كتاب فى نقض الطب
الروحانى على ابن اليمان»، «كتاب فى ان العالم
لايمكن ان يكون الاعلى مانشاهده»، «كتاب فى
الحركة وانها ليست مريضة بل معلومة»، «كتاب
فى ان للجسم تحريكاً من ذاته وان الحركة مبدأ طبيعى»،
«قصيدة فى المنطقيات»، «قصيدة فى العلم الالهى»،
«قصيدة فى العظة اليونانية»، «كتاب الكرى
ومقادير مختصرة»، «كتاب فى ايضاح العلة التى
بها تدفع الهوام بالغذى ومرة التدبير»، «كتاب
فى الجبر وكيف يسكن الله وماعلامه الحرفية والبردة»،
«مقالة فى الاسباب المبيلة لقلوب اكثر الناس من
افاضل الاطباء الى اخسائهم»، «مقالة فيما ينبغى ان
يقدم من الاغذية والفواكه وما يواخر منها»، «مقاـ
لة فى الرد على احمد بن الطبيب المرحسى فيما رد به
على جالينوس فى امر الطعم المر»، «كتاب فى الرد
على السمعى المتكلم فى رده على اصحاب الهوى»،
«كتاب فى المدة وهى الزمان وفى الخلا والملاء وهما
المكان»، «كتاب فى نقض كتاب انابولى قرقوـ
ريوس فى شرح مذاهب أرسطوطاليس فى العلم
الالهى»، «كتاب فى العلم الالهى»، «كتاب فى
الهيولى المطلقة والجزئية»، «كتاب فى العلم الالهى
على رأى افلاطون»، «كتاب فى محنة الذهب
وافضة والميزان الطبيعى»، «كتاب فى الثبوت فى
الحكمة»، «كتاب فى عذر من اشتغل بالشرىح»،
«كتاب فى حكمة الزدة»، «كتاب حيل الخفس»،
«كتاب فى الباء»، «كتاب الزيادة»، قابل التصاق

اولان جريحه له قابل التصاق اوليان جريحه له حفته
 بر كتاب، صويك تبريدى اصول الرينى مبن كتاب،
 «رسالة في اهل لا يوجد شراب غير مسكر يفي بجميع
 افعال الشراب المسكر المحمود في البدن»، «كتاب في
 علامات اقبال الدولة»، «كتاب في فضل العين على
 سائر الحواس»، «رسالة في ان غروب الشمس وسائر
 الكواكب عنا وطلوعها علينا ليس من اجل حركة
 الارض بل من حركة الفلك»، «كتاب في المنطق»،
 «كتاب في فسخ ظن من يتوهم ان الكواكب ليست
 في نهاية الاستدارة»، «كتاب في انه لا يتصور لمن لا
 درية له بالبرهان ان الارض كرية وان الناس حولها»،
 «رسالة يبحث فيها عن الارض الطبيعية طين هي ام
 حجر»، «كتاب في ان التركيب نوعان»، «مقالة في
 العادة وانما تكون طبيعة»، «مقالة في المتعة في
 اطراف الاجفان»، «مقالة في العلة التي من اجلها تضيق
 النواظر في النور وتوسع في الظلمة»، «مقالة في العلة
 التي لها زعم الجهال ان الثلج يعطش»، «كتاب
 اطعمة المرضى»، «مقالة في العلة التي لها يحرق الثلج
 ويقرح»، «مقالة فيما استدركه من الفصل في الكلام
 في القائلين بمحدث الاجسام وعلى القائلين بقدمها»،
 «مقالة في ان العلل اليسيرة بعضها اعسر تعرفا وعلا
 جاً»، «كتاب العلة التي لها تدم العوام الاطباء الخذاق»،
 «رسالة في العلل المشككة وعذر الطبيب»، «رسالة
 في العلل القائلة لعظيها والقائلة لظهورها بفئة عمالا
 يقدر الطبيب على صلاحها وعذره في ذلك»، طبيب
 حاذقك هر خسته لني ابي ايتك طبك مقتضياتدن
 اولديقنه وبر خسته لني ابي ايده مين طبيبك چوق
 دفعه واقع اولان تدبير وحرکتی مدوح اولنديقنه
 دائر كتاب، طبابتده جهلا وقاديتلرك اطباي حاذقهدن
 زياده شهرت بولمري اسبابي مين كتاب، «رسالة
 في ان النفس ليست بحجم»، «كتاب في الكواكب
 السبعة»، «كتاب في الحكمة»، «كتاب في النفس
 الكبيرة»، «كتاب في النفس الصغيرة»، «رسالة في
 محنة الطبيب وكيف ينبغي ان يكون حاله في نفسه
 وبدنه وسيرته وادبه»، «رسالة في مقدار ما يمكن
 ان يستدرك من احكام النجوم»، «كتاب في الشكوك
 التي على برقلس»، «كتاب في تفسير كتاب افلاطون
 خمس لكتاب طيموس»، «رسالة في علة خلق السباع
 والهوام»، «كتاب في المناقضة بين اهل الدهر

واهل التوحيد في احداث العالم»، «كتاب في الرياضة»،
 «كتاب في النقض على الكيال في الامامة»، «كتاب في
 انه لا يجوز ان يكون سكون وافتراق»، «كتاب في
 اتمام كتاب افلاطون خمس»، «اختصار كتاب حيلة
 البرء لجالينوس»، «اختصار كتاب النبض الكبير
 لجالينوس»، «تلخيص كتاب العلل والاعراض لجالينوس»،
 «تلخيص كتاب الاعضاء الآلة لجالينوس»،
 «كتاب الانتقاد على اهل الاعتزال»، «كتاب في
 نقض كتاب البخى لكتاب العلم الالهى والرد عليه»،
 «رسالة في ان قطر المربع لا يشارك الضلع من غير
 هندسة»، «كتاب في الاشواق على اهل التحصيل من
 المتكلمين بالفلسفة»، «كتاب في السيرة الفاضلة
 وسيرة اهل المدينة الفاضلة»، «كتاب منافع الاغذية
 ودفع مضارها»، «كتاب في تثبيت المعاد»، «كتاب
 علة جذب حجر المغنطيس للمجديد»، «كتاب ميزان
 العقل»، «كتاب في الشراب المسكر»، «كتاب في
 القولنج»، «كتاب في تفسير كتاب جالينوس لفصول
 ابقراط»، «كتاب في آثار الامام الفاضل المعصوم»،
 «كتاب في استفراغ المحمومين قبل النضج»، «كتاب
 الامام والمأموم المحققين»، «كتاب خواص التلاميذ»،
 «كتاب شروط النظر»، «كتاب الآراء الطبيعية»،
 «رسالة في التركيب»، «رسالة في كيفية النحو»،
 «رسالة في العطش وازدياد الحرارة لذلك»، «كتاب
 في اجل الموسيقى»، «كتاب في الاوهام والحركات
 النفسانية»، «كتاب في العمل بالحديد والجبر»،
 «كتاب السرف في الحكمة»، «كتاب في منافع الاعضاء»،
 «الكافي في الطب»، «كتاب في المتنقل»، «كتاب
 الاقرباذين المختصر»، «كتاب البرء»، «كتاب سر
 الاسرار»، «كتاب سر الطبيب»، «كتاب في شرف
 الفصد»، «كتاب المرشد» ونام ديكرله «كتاب
 الفصول»، «كتاب في اللبن»، «المدخل الى الطب»،
 «مقالة في مذاقات»، «مقالة في البق والبرص»،
 «زينة الكتاب»، «مقالة في البواسير والشقاق في
 المقعدة»، «كلام في الفرق بين الامراض»، «مقالة
 في الحرقه الكائنة في الاحليل والمثانة»، «كتاب صيدلة
 الطب»، «كتاب في جواهر الاجسام»، «مقالة في
 الزكام والنزلة وامثلا الرأس»، «مقالة في ابدال
 الادوية»، «كتاب صفات البمارستان»، «مقالة في
 الكيفيات»، «رسالة في الحمام ومنافعه ومضاره»،

ابو اسحاق مروزی { (ابراهیم بن احمد — خاندانی)

اعظم فقهاء شافعیه دن اولوب، عصرینک امامی ایدی. بغداده ورودله سربجندن صکره ریاسته چکوب، مدت مدیده تدریس وافتا ایله اوغراشمش؛ وواخر عمرنده مصره انتقال ایله، ۳۴۰ تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. مشاهیر علمادن معدود یتش قدر طلبه سی واردر. تألیفاتی چوق اولوب، ازان جمله «مختصر مزنی» بی شرح ایتمشدر.

ابو اسحاق هسنجانی { (ابراهیم بن یو- سف) مشاهیر

محدثندن اولوب، عن اصل ربلی اولدینی حالده، بغداده دخول ایله، برچوق مشاهیر استماع ایتمشدر. روایتنده موثوقدر. ۳۰۱ تاریخنده وفات ایتمشدر. **ابوالاسد حمانی** { دولت عباسیه شعراء سندن اولوب، اشعاری متوسط حالده ایسده، شerk هر نوعنی سوتیشدر، ولطائف وهزلیات وهجوایاتی دخی چوقدر. ابودلف وفیض بن صالحه منقطع اولوب، بونلری مدح ایتمشدر. مغنی مشهور ابراهیم موصلی ایله دخی حقوقی بعضی ماجرالی واردر.

ابوالاسود دُزلی { (ظالم بن عمر) وجوه تابعیندن ومشاهیر

فقهاء ومحدثندن ادیب وشاعر بذات ایدی. حضرت عمر فاروقدن وحضرت علی بن ابی طالبدن برچوق احادیث شریفه نقل وروایت ایتمشدر. لسان عربیده علم نحوی اک اول وضع ایدن بوژندر. روایت کوره کندی قیزدن قاعده اعرابه مغایر برکلام ایشینده. یکنده، لسان عربینک اختلاطن طولایی بوزلغه بوز طوئدینی مقام شکایتده حضرت علییه عرض ایتمکله، جناب مرتضی، نحوک رکن واساسی اولمق اوزره، کندیسنه برایی قاعده کیه کوسترمش؛ وکندیسی بو قاعده کیهلری تفصیل وایضاح ایدره، مختصر بر نحو میدانه قویمشیدی. هر حالده بو علمی کیدن اوکرندیکی صورلدقه حضرت علیدن اخذ وتعلم ایشدیکنی بیان ایدورمش. دیگر بر روایت کوره، لسان عربک بوزلمقندن وقایدسیخون بر قاعده وضع ایتم اوزره، زیاددن مساعده ایستدیکنی حالده، زیاده مساعده ایتمه مش؛ وآنجق بر مدت صکره زیاد

کندیسی دخی قاعدهیه مغایر بر سوز ایشیمکله، ابو الاسودی چاغروب، قاعده وضعنه مساعده ایتمشدر. قرآن کریمه نقاط وضع ایدن دخی صاحب ترجمه اولوب، ینه زیادک امریله بو ایشه تثبت ایش اولدینی مرویدر. هر حالده لسان عربینک قوا. عدینک ضبطنه اک اول غیرت ایدن بو ذات اولغه، ادبانک پیری عد اولنسه سزادر. ۶۹ تاریخنده طا. عونندن وفات ایتمشدر. ظریف ونکته کو بر ذات اولغه، اخبار ونوادی واشعار رائقه سی دخی چوقدر. شو قطعه مشهوره جمله اشعارندرنر:

وما طلب المعیشه بالقی
ولکن الق دلوک فی الدلاء
تجیتک بملکها یوما و یوما
تجیتک بحماة وقلیل ماه

ابوالاسود فهری { (محمد بن یوسف) اندلس اعیانندن

اولوب، پدری یوسف ایله برادری عبدالرحمن اندلس حاکمی عبدالرحمن اموی طرفندن قتل اولندقدن صکره، کندیسکی قرطبهده حبس اولنهرق، طول مدت محبوس قالمش؛ ویلاندن کور اولدینی کوسترمکله، محافظه سنه مأمور اولانلری اغفال ایدره، بر آزادلیسی طرفندن قاچیرلمش؛ وطلیطلهیه کیدوب، ۱۶۸ تده ریخنده رفع لوای عصیان ایش ایهده؛ واقع اولان محاربهده منزوم اولوب، کلینی عسکری قیرلدقدن صکره، کندیسکی چکلمش؛ وایرتسی سنه تکرار محاربهیه کیریشوب، ینه مغلوب اولغه، قاجوب، ۱۷۰ ده وفات ایتمشدر.

ابوالاغلِب { (ابراهیم بن عبدالله) افریقیه ده حکم سورن بنی اغلب

رجالندن اولوب، ۲۱۹ تاریخنده ملوک موحمی انیمندن زیاده الله بن اغلب طرفندن صقلیه امارتنه تعیین او. لغله، روم دوناسیله برقاچ محاربه ایدوب، برچوق سفان ضبط ایش؛ وایتالیا سواحلیله جزایر مجاوریه سیریلر سوقلیله برچوق غنیمتله نائل اولمش؛ وسیجیلیانک هر طرفنی ضبط ایتمشیدی. ۲۲۳ تاریخنده زیاده انهلک وفاتی اوزرینسه عزل اولنهرق، افریقیهیه عودت ایتمشدر.

ابو امامه { (صدی بن عجلان باهلی) صحابندن

اولوب، کندیلرندن ۱۵۰ حدیث شریف نقل وروایت اولمشدر. بر مدت مصر

ده اقامت ایندکدن صکره، حصه انتقال، واوراده
۸۱ تاریخنده ارتحال ایشدر. شامده وفات ایدن
صحابه نك اخیری اولدینی مرویدر.

ابو الاملاك { (ابو محمد علی بن عبدالله بن
عباس بن عبدالمطلب) عم
رسول الله تورونی اولوب، خلفای عباسیه نك
ابلکری اولان سفاح ومنصورك جدیدر. اقوای
روایتہ ۴۰ سنه سی رمضانده طوغوب،
حضرت علی مرتضی طرفندن اسمی علی وکنیه سی ابو
الحسن وضع اولمش ایسه ده، مؤخرًا ملوک امیه
کندیسه اسم وکنیه سی تبدیل ائجکی تکلیف ائجکله،
اسمی دکیشدیر مکه راضی اولیوب، بالکر کنیه سی
تبدیل ایشیدی. ولید بن عبدالملک طرفندن خیلی
اذا وجفالر کورمشیدی. (اشاره) نواحیسنده واقع
(حمیمه) قریه سی کندیسنك اولغله، ولید طرفندن
دمشقی ترکه، اوراده اقامته مجبور اولمش؛ واوراده
یکرمی ارکک اولادی دنیاه کلشیدی. فصاحت و بلا
غت صاحبی و غایتله زاهد و عابد بر ذات ایدی.
۱۱۷ تاریخنده شرامده وفات ایشدر.

ابو امیه { (ابراهیم بن منبه) اندلس مشاهیر
فقها و محدثیندن اولوب، مریده ده
طوغوش؛ و مرسیه و قرطبه ده استماع احادیث شریفه
ایندکدن صکره، شرقه دخی هجرتله، وطننه عودتنده
انتجی قرن هجری اواسطنده وفات ایشدر.

ابوان { (مصرده دیپاطک قرینده بر اسکی
قصبه ایدی، که اهالیسی خرسیان
اولوب، (بونی) تعبیر اولنان بر نوع کوزل شراد
بیله مشهور ایدی. — صعیده بو اسمله ایکی بیوک
قریه دخی واردر.

ابو ایوب انصاری { (خالد بن زید خز-
رجی، رضی الله عنه)
صحابه کرامدن اولوب، حضرت فخر کائنات (صلم)
افندمن مکه مکرمه دن مدینه منوره به هجرتلرند، بو
ذات شریفك خالد رینه نزول، و خانه سعادتله
مسجد شریف بنا اولتجهیه قدر اوراده بیتوت پیور-
مشلردر. حضرت ابو ایوب بدر، احد، خندق
وسائر غزوات سنیده حاضر بولندینی کی، حضرت
صلی معرفتله وقوع بولان اکثر غزارد دخی مو-
جود بولمشیدی. کندیلرندن ۱۵۰ حدیث شریف

منقول اولوب، صحابه و تابعیندن بر حقوق ذوات
نقل و روایت ایشلردر. معاویه طرفندن اوغلی
زید قوماند سیله قسطنطنیه اوزرینه عسکر سوق
اولندقد، حضرت خالد پیر فانی اولدقاری حالد،
نبرگا برلکده آلتوب، هجرت بویونك ۵۰ تاریخنده
محاصره آلتنده بولنان قسطنطنیه سورینك خارجنده
ارتحال ایش؛ و وصیتلری اوزرینه اوراده دفن او-
لشدر. استانبولك ابو الغازی سلطان محمد خان ثا-
نی حضرتلری طرفندن قئچنده، حضرت فاتحك برنجی
هتی مرکز خلافت اسلامیه اوله جنی من طرف الله
مقدر اولان بو شهر شهیری وجود شریفله مشرف
ومتین ایدن مهماندار حضرت پیغمبرینك مشهد
شریفلرینی بولقی جهته منعطف اولغله، معیت جلا-
دلرند بولنان اولیاه اللهدن آق شمس الدین حضر-
تلی مکاشفه ایله اول عمل مبارکی بولوب، درحال
ترتبه شریفه سی بنا اولنشدر؛ و او وقتدن بری سلا-
طین عظام عثمانیه طرفندن بو ترتبه شریفه به فوق-
العاده حرمت و رعایت اولنهرق، اوراده قلیج قو-
شاملری داب سلطنت حکمنه یکمشدر.

ابو ایوب موریانی { (سلیمان بن محمد) ابو
جعفر منصورك خا-
لد بن برکدن صکره وزیر اولشدر. ابتدای حا-
لنده سلیمان ازدینك کاتبی بولمش؛ و منصور خلا-
فتدن اور سلیمان ازدینك معیتنده بولغله، بولك طر-
فندن اتهام و ضرب اولنهرق، اعدای دخی مقرر
ایکن، صاحب ترجمه طرفندن قورتارلمشیدی. موکا
مکافاة منصور کندیسن وزیر ایش ایسه ده، مؤخرًا
توجهی غائب ایدهرك. ۱۵۳ تاریخنده عزل و مالی
مصادره اولمش؛ و ۱۵۴ ده وفات ایشدر.

ابو البختری { (وهب بن وهب اسدی قر-
شی) مشاهیر فقها و محدثیندن
اولوب، اخبار کثیره به وقوفله و کرم و سخاوتله
مشهوردر. هارون الرشیدك زماننده مدینه منوره
دن بغداده انتقال ایدهرك، بعض قضالرده بولمش؛
و خطیب بغدادینك روایتہ کوره امام ابو یوسفدن
صکره قاضی القضاة دخی اولمش؛ و مأمونك زمان
خلافتنده ۲۰۰ تاریخنده وفات ایشدر. «کتاب
الروایات». «کتاب طیم وجدلس». و «کتاب
فضائل الانصار» عنوانلریله اوج تالیفی واردر.

ابو البّاح { تابعیندن و حسن صوتله مشهور معنیلریدن اولوب،

عبدالله بن جعفر بن ابی طلیک آزادلیلرندن ایدی.

ابو برزه { اولوب، مکّه مکرمه غراسنده

وسائر غزواتده حاضر بولمش؛ و ۴۶ حدیث شریف

نقل ایتشد. مؤخرًا حضرت علیک معیتده خوارج

محاربه سنده دخی بولمش اولدیغی مروی اولوب،

معاویه ک اوآخر سلطنتنده و یا حود اوغلی یزیدک

زمانده خراسان طرفلرنده یک مسن اولدیغی حالده،

وفات ایتشد.

ابو البرکات ابن انباری { (کمال الدین عبد الرحمن

بن محمد) ائمّه تحاتدن و فقهاء شافعیه دن اولوب،

۵۱۳ تاریخنده طوغش؛ و بغدادده نشأت ایدوب،

ادبیاتده تمیز ایتدن صکره. مدرسه نظامیه ده علم

نحو تدریسله مشغول اولمش؛ و طلبه سی میانده مشا-

هیر علمادان معدود بر قاج ذات یتیشدیر مشدیر.

«اسرار العربیه». «المیزان» و «نزهة الالباء فی

طبقات الادباء» عنوانلریله اوج کنای و سائر بعض

تألیفاتنی وارد. «طبقات الادباء» سی ۱۲۹۴ تا-

ریجنده مصرده طاش یاصمه سیله طبع اولتمشدیر.

۵۷۷ تاریخنده بغدادده وفات ایدوب. ابو اسحاق

شیرازینک تریه سنده دفن اولتمشدیر.

ابو البرکات ابن ملکا { «اوحدالزمان» جغت پیوریه.]

ابو البرکات عمر { شرفادن و مشاهیر نحو-

اون ایکی بطنده حضرت امام حسینّه ملاقی اولور.

۴۴۲ تاریخنده کوفه ده طوغوب، ۵۰۹ ده وفات

ایتشد. نحو دن بشقه لغت و ادبیات وفقه و حدیثده

دخی بد طولی. صاحبی اولوب، «اللمع» عنوانلی کتابه

بر کوزل شرح یازمشدیر.

ابو البرکه { خراسان مشاهیر شعراسندن

اولوب. علی شیر نوانی ایله

معاصر ایدی. و اشارتیه یله بعض ماجرالری وار-

در. شویت جله اشعرندیر :

خشک شدکشت امید رقط شد تقم وفا

ز آتش دل تادر ایر چشم من باران نمکند

ابو بشر دولابی { (محمد بن احمد انصاری) مشاهیر محدثیندن او.

لوب، تاریخنده دخی بد طولی صاحبی اولمقله، تراجم

احوال علمایه دائر بر قاج تألیفات نافعه سی وارد.

ری جوارلرنده کائن دولاب قریه سنده طوغوب،

عراق و شام و حجازده سیروسایحت ایتش؛ و ۳۲۰

تاریخنده مکّه ایله مدینه آره سنده کی (عرج) نام مو-

قعه ده وفات ایتلشدیر.

ابو بشیر انصاری { صحابه دن اولوب، اسم ونسبنده اختلاف

واقع اولمشدیر. کندیسندن نقلًا بعض احادیث شر-

یفه روایت اولتمشدیر. یک چوق یاشایوب، حیره دن

صکره وفات ایتشدیر.

ابو البقاء حسینی { مشاهیر ادبادن او.

البقاء» عنوانلی کتاب مشهورک مؤلفیدر.

ابو البقاء عکبری { (محب الدین عبدالله بن حسین ضری) مش-

هیر ادبادن و فقهاء حنبلیه دن اولوب، حدیثده دخی

بد طولی صاحبی ایدی. ۵۳۸ تاریخنده بغدادده

طوغوب، ۶۱۶ ده وفات ایتشدیر. ایکی کوزدن

کور اولدیغی حالده، افاده و تدریس و تصنیفله امرار

عمر ایدرک، یک چوق طلبه سی وار ایدی، و باشیجه

نحو و ادبیات دائر مصنفات مفیده سی وارد. ابو علی

فارسینک «ایضاح» عنوانلی کتابنی، متینک دیوا-

نئی، ابن جینینک «اللمع» عنوانلی اثرینی، زبحشرینک

«مفصل» فی، «خطب نبایده» بی و «مقامات حریری»

بی صورت مکملده شرح. و علم نحوه دائر «اللباب»

عنوانلی بر کتابله، ۲ جلد اوزره بر «اعراب القرآن»

و بر «اعراب الحدیث» و سائر بعض کتابلر یازمش؛

ودها بر حیات ایکن بیوک بر شهرت قزانش ایدی.

ابو بکر آجری { [«آجری» ماده سنه

مراجعت پیوریه.]

ابو بکر باخرزی { [«باخرزی» ماده سنه

مراجعت پیوریه.]

ابو بکر باقلانی { (محمد بن طیب) مشاهیر

الحسن اشعری مذهبته تابع ایدی. عن اصل بصره لی

اولوب، بغدادده ساکن اولمش، و تدریس و تصنیفه

امرار عمر ایدرک، علم و ذکاوتنه و مناظرده کی قوته

بنای عضدالدوله طرفندن قسطنطنیه روم ایبراطوری
زبنه انجیلکله دخی کوندرمشیدی. «اعجاز القرآن».
«الاتصار». «کشف اسرار الباطنیة». «الملل
والنحل». «هدایة المسترشدين» عنوانی اثر لک
وسار بعض تألیفاتک صاحبیدر. ۴۰۳ تاریخده
بغدادده وفات ایتمشدر.

ابو بکر بن ابی داود { (عبدالله بن سلیمان
سجستانی) مشا -

هیر محدثندن اولوب، پدریله برابر دور بلاد اید-
رک. مشاهیر شیوخن استماع احادیث شریفه ایتش؛
وکنج ایکن علم حدیثده شهرت تامه قزانشیدی.
«مصابیح الافکار» عنوانیله عندالمحدثین پک مقبول
ومعتبر بر اثری واردر. ۳۱۶ تاریخده ۸۵ یاشنده
وفات ایتمشدر.

ابو بکر بن البدر { بدنجی قرن هجری مشا -

هیر اطبا سندن اولوب،
علی الخصوص فن بیطاریده مهارت تامه سی وارییدی.
مصرده ملک ناصرک خدمتمنده بولتمشیدی. فن بیط-
ریه دائر ۲ فصل و ۱۰ مقاله بی حاوی مکمل بر
کتاب تألیف ایتمشدر، که جنس فرسک اوصافی
وانخاب و تربیه سی اصولیله خسته لقلرینی وادویه سی
بین اولوب، بر نسخه سی ۳۷۶ رقمه مرقم اوله رق،
انکتره نک (اوقسفورد) شهرنده کان (بودلیاه)
کنجنامه سنده موجوددر.

ابو بکر بن بهلوان { (نصرة الدين اتابک -)

جهنمزننده حکم سورمش اولان اتابکیانک دردنجی سی
اولوب، عی قزل آرسلاک وفاتی اوزرینه ۵۸۷
تاریخده جلوس ایتمشدر. عیش و عشرته مبتلا
اولغه، کر جیلر مملکتک بعض طرفلرینی ضبط و غارت
ایتمشدری؛ ونه سیت کر جستان حاکمک قیریله عقد
ازرواج ایدهرک، کر جیلرک شرندن قورتیش؛ و ۶۰۲
تاریخنده مراغه واریل صاحبلی مالکنه تعرض
ایتمشدرسه ده، همدان صاحی (آنجش) ک امدادیله
تارشی طوروب، بعض یرلر دخی ضبط؛ و ۶۰۴
ارخنده، قره سنقر خاندانک انقراضی اوزرینه،
مراغه بی دخی استیلا ایتمشیدی. یکر می سنه سلطنتدن
سکر. ۶۰۷ تاریخده وفات ایدوب، برادری مظفر
لین اوزبک یرینه یکمشدر.

ابو بکر بن جحدر { (جعفر بن یونس)
بغدادک مشاهیر
صلحا و علماسندن اولوب. پدری عن اصل خراسانی
ایدی. موعظه قیلندن اقوال مشهوره سی واردر.
۳۳۴ تاریخده ۷۸ یاشنده وفات ایدوب، قبری
بغدادده زیارتگاهدر.

ابو بکر بن جوهری { دمشقک مشا -

سندن اولوب، ۹۶۸ تاریخده طوغش. و ۱۰۳۰
سنه سندن صکره جه وفات ایتمشدر. شو قطعه جله
اشعار راقه سندندر:

خیالک فی عیسی یدرح وکلا
ذکر تک بجری دمغ عبی علی الحد
وماکان ظنی بالتفرق بیننا
اذا حکم المولی فما حيلة العبد

ابو بکر بن رحیم { (ذوالوزارتین مشرف
محمد بن احمد) اندلسک

مشاهیر ادبا و شعرا سندن اولوب. برادری ابو الحسن
ایله برابر اندلسه تغلب ایدن بنی تاشفین دولتی رجا-
لندن بولنش؛ و آنتجی قرن هجری واسطنده وفات
ایتمشدر. صاحب ترجمه نک اشعاری غایتله لطیف
اولدینی کی، عصمینک ادباسیله منجرالری وکوزل
محاربه و مطایه لری دخی وار ایدی.

ابو بکر بن زهر { (محمد بن ابی مروان)
اندلسک مشاهیر اطبا

و شعرا سندن اولوب. اباهن جد طبابتده مشهور
و ملثمین و موحدین دولترنده وزارت رتبه سنه و مساند
عالیه نائل اولان ابن زهر خاندانه منسوبدر.
طیب مشهور ابو العلا بن زهرک حفیدی اولقی مناد
سبتیله (حفید) لقبیله دخی ملقبدر. اشپیلیده تولد
ونشأت ایتش؛ و کمرک طبابتده کی مهارتیه و کرک
شعر وادیاتده کی اقتدار فوق العاده سیله شهرتی
عالمگیر اولمشیدی. علی الخصوص موشحاتی پک کو-
زل اولوب، او زمانلرده مغرب مغنیلری عندنده
زیاده رغبت مظهر اولمشدری. ۵۹۶ تاریخده،
آلتش یاشلرنده اولدینی حالده، مراکشده مسموما
وفات ایتمشدر. همشیره سیله اولک قبری دخی طبای-
تده و فن قیبالده مهارت تامه صاحب لری اولوب،
بونلر دخی برابر تسمیم اولمشلردر. مراکشده ایکن
اوغله اولان اشتیانی حقنده سوبلش اولدینی شو بر
قاج بیت جامه اشعار راقه سندندر:

ولی ولد مثل فرح القطا
مغیر تخلف قلبی لدیه
وافردت عنه فیما وحشتا
لذاک الشغیف ذاک الوجیه
تشوقی و تشوقته
فیسی علی وابی علیہ

ابو بکر بن سعد { فارسیه حکم سورن
آتابکیان ملوککنک

آلتنجیسی وزنکی بن مودودک تورونی ایدی. پدری
سعدک وفاتی اوزرنیه، ۶۲۸ تاریخنده تحتہ جلوس
ایدوب، ۳۰ سنهک سلطنتدن صکره ۶۵۸ تاریخنده
وفات، وسلطنتی اوغلی سعدہ ترک ایتشدرد. عادل
ومحب علما بر پادشاه اولوب، پدری زمانده خیلی
توسع ایتش اولان ملکی بونک زمانده معارف
وعرالله احیا اولتمشیدی. شیخ بزرگوار سعدی
شیرازی کلسستانی بونک نامه تالیف ایتش وحقنده
مدحیه ومرثیهدل سویلشدرد.

ابو بکر بن سعدان { (احد بن محمد) مشایخ
صوفیه دن وجنید

بغدادینک اصحابندن اولوب، فقه شافعیده دخی ید
طولاسی، وادیاندن بهره سیله طلاق لسانی وارایدی.
بو اوصافنه بناءً جانب خلافتدن روملر نزدینه سفا.
رتله طرسوسه دخی کوندلمشیدی.

ابو بکر بن سعدون { (یحیی —) مشاهیر
محدثندن اولوب،

۴۸۶ تاریخنده اندلسک قرطبه شهرنده طوغش؛
وشرقه رحلتله، بغداد، دمشق، اصفهان وسائر
جهانده مدت مدیده تدریس وافاده ایله مشغول
اولدقدن صکره، موصلده توطنله، ۵۶۷ ده اوراده
وفات ایتشدرد. «دلائل الاحکام» عنوانیله بر تالیفی
واردرد.

ابو بکر بن شیرین { اندلس ادباسندن
ومشهور لسان.

الدین ابن خطیبک مشایخندن بر ذات اولوب، اشعار
رائقه سی واردرد.

ابو بکر بن صائغ { [ابن باجه] ماده-
سنه مراجعت.]

ابو بکر بن عبدالرحمن { (بن حرث بن
هشام القرشی

المخزومی) سادات تابعندن وفقه سابعه دن اولوب،
حضرت عمر فاروقک زمان خلافتنده تولد، و ۹۴

تاریخنده وفات ایتشدرد. پدری حرث ابو جهلک
برادری اولوب، صحابه کرامدن ایدی. فقه سابعه
نک دیگر آلتیسی شونلردرد: عبیدالله بن مسعود،
عروه بن زبیر، قاسم بن محمد بن ابی بکر صدیق،
سعید بن مسیب، سلیمان بن یسار، خارجه بن زید
انصاری. بعضلری صاحب ترجمه نک پرینه ابو سلهی
تعداد ایتشدرد.

ابو بکر بن عبدالعزیز { اندلس وزرا
وشراسندن

اولوب، آلتنجی قرن هجریده یاشامش، واین عبدوله
معاصر بولنشدرد.

ابو بکر بن عرق { حلبک مشاهیر
شراسندن اولوب،

طارلقله مشغول بولنش؛ و ۱۱۲۰ تاریخنده یتش
یاشلرنده وفات ایتشدرد. اشعاری پک چوق وغایت
کوزل اولوب، شو قطعه او جله دندر:

الیک یادر من انیاک تحسبی
الحاق اقتاراً ام ابی علی طلل
انی اذا ما رأیت الضیم من جهة
یسف باسی ابری هامة الامل

ابو بکر بن العربی { (محمد بن عبده الله)
اندلسک مشاهیر

علما وفقهاسندن اولوب، ۴۶۸ تاریخنده اشیلیده
طوغش؛ واورانک علما سندن اخذ وتحصیل ایتدکدن
صکره، آفریقایه بکهرک، بجایه، مهدیه، اسکندریه
ومصرده وبعده دمشق ومکده اکمال تحصیل ایله،
استفاده وافاده ایله اشتغال ایتش؛ واندلسه عودتده.
ابتدا قضا ایله مشغول اولوب، کمال عدالتله ایضای
وظائف ایتش ایسده، بعده قضادن ال چکوب،
تدریس وتالیفه حصر اوقات ایتشدی. اشیلیه نک
اطرافنده کندی مصرفیله بر سور چکدر مش
و ۵۴۳ تاریخنده فاسده وفات ایتشدرد. آثاری
بر وجه آتیدرد: «القدس فی شرح موطا مالک ابر
انس»، «ترتیب المسالك فی شرح موطا مالک»
«انوار الفجر»، «احکام القرآن»، «عارف
الاحوزی»، «مراقی الزلف»، «کتاب الخلافات»
«نواهی الدواهی»، «سراج المریدين»، «مشکر
الکتاب والسنة»، «الناسخ والمنسوخ عن القرآن»
«قانون التأویل»، «کتاب التبرین عن النصیحین»
«سراج المهتدين»، «الامدادقصی باسماء الله الحسنة»

اولوب، علوم متنوعه ده عالم اولغله، مؤلفات كثره صاحبي اولديغندن (مصنف) لقيهه ملقبدر. فقهه دأر ٣ جلد اوزره «شرح المحرر» عنوانه بر كناسي وفارسي عبارتاره بر قاج اثرى واردر. ١٠١٤ تا - ريخنده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن محمد { (بن خورشيد) لركو - چكده امارت ايدن

اتابكيانك جد اعلارلى اولوب، بونك اوغلى شجاع الدين خورشيد امرای موى اليهكم برنجيسيدر، كه آلتنجى قرن هجرى اواخرنده كسب استقلال وتفرد ايتشدرد.

ابو بكر بن مسعود كاشاني { مشاهير فقهها - دن اولوب،

«بدایع الصنائع» عنوانيله مشهور بر كتابك مؤلفيدر. ٨٧٥ تاريخنده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن مصطفى پاشا { مشاهير خطها -

طيندن و خواجكاندن اولوب، درسعادتده تولد ونشأت ايتش؛ وسراى همايونه داخل اولوب، بعده توقيعى ودفتر امينى اولمش؛ و ١١٨١ تاريخنده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بيهقي { (احد بن حسين) مشاهير محدثيندن وفقهها شافعيه -

دن اولوب، زمانك اعلم علمائى ايدى. استماع احد ديت شريفه مقصديه خيلى وقت سير وسياحت ايتش، ويك جزئه قريب تأليفات يازمشدر. امام شافعيك نصوصنى برنجى اولهرق ١٠ جلد اوزره «المبسوط» عنوانيله جمع ايتشدرد. مؤلفات سارمه سنك باشليجه - لرى شونلدر: «السنن الكبير»، «السنن الصغير»، «دلائل النبوة»، «السنن والآثار»، «شعب الايمان»، «مناقب الشافعى المطلبى»، «مناقب احد بن حنبل»، «كتاب الخلاف»، «كتاب الاسماء والصفات»، «كتاب البعث والنشور»، «كتاب المدخل»، «كتاب الاعتقاد»، «كتاب الزهد»، «كتاب

الترغيب». اصحاب زهد وقناعتدن ايدى. تدريس ايجون نيسابوره ابستيلهرك، كيتش؛ و وفاتنه قدر اوراده افاده ايله مشغول اولوب، ٤٥٨ تاريخنده ارتحال ايتشدرد. ٣٨٤ تاريخنده نيسابور مضافاتندن (بيهقي) قريه سنده طوغشيدى، وجنازه سى اورايه نقل ودفن اولغشدر.

وصفاته العلى»، «كتاب فى الكلام على مشكل حديث السجيات والحجاب»، «العقد الاكبر للقلب الاصغر»، «تبيين الصحيح فى تعيين الذبيح»، «تفصيل التفضيل بين التعميد والتسليم»، «الكافى فى ان لدليل على النافى»، «السباعيات»، «السلالات»، «التوسط فى معرفة صحة الاعتقاد والرد على من خالف السنة من ذوى البدع والاختاد»، «شرح غريب الرسالة»، ٢ جلد اوزره «الانصاف فى مسائل الخلاف»، «كتاب حديث الافك»، «شرح حديث جابر فى الشفاعة»، «شرح حديث ام زرع»، «كتاب ستر العورة»، «الحصول فى علم الاصول»، «ايعان الاعيان»، «ملجاة المتفقهين الى معرفة غوامض النحويين»، «ترتيب الرحلة». اشعار را - فقه سى دخی واردر — صاحب ترجمه نك حفيدى دخی ابو بكر بن العربى ناميله معروف اولوب، عمادون وارباب تصوفدن ايدى. اندلسدن شرقه رحلتله، ٦١٧ تاريخنده اسكندريه ده وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن العربى { [ابن عربى] ما - ده سنه مراجعت.]

ابو بكر بن عمر { مغرب اقصاده لمنونه قبيله سنك رئيسى او -

لوب، ملثمين ناميله شهرت بولان مرابطين طاقه - سنك اميرى بولنش؛ و وفاتنده اقرباسندن بولنان مشهور يوسف بن تاشفين بونك يرينه بكوب، بر بيوك دولت تأسيسنه موفق اولمشدر. [«ملثمين» و «يوسف بن تاشفين» ماده لرينه مراجعت بيوريلاه.]

ابو بكر بن عياش { مشاهير قراءدن او - لوب، ٢٠٠ تا -

ريخنده طوغش، و ٢٩٣ ده وفات ايتشدرد. عربي حزن وكدرله بكجروب، حقنده بعض حكايات منقولدر.

ابو بكر بن الكتامى { مصر مشاهير علما و مشايخندن

اونوب، هيت و نجومده سى معلومات واسعه سييله وزهد وتقواسيله مشهوردر. بر قاج تأليفى اولوب، انك مشهورى «المبجم الحنيف» عنوانلى اوريدر. ١٠٥١ تاريخنده طاعوندن وفات ايتشدرد.

ابو بكر بن الكوراني { (بن هدايه الله) كردى الاصل

ابو بکر پاشا { (سليمدار — و نام ديكره
{ فوجه — } وزراي دولت

عليه دن اولوب، رأي و تدبيره مشهوردر. اندرون
همايونده تربيه اولنهرق، سليمدار اولمش؛ وبعده
كركي و ضربخانه اميني، و متعاقباً موره، جده
و قصر واليسي اولوب، عصر سلطان محمود خان اول
اولان ۱۱۴۴ تاريخنده. مرابط سليمان پاشاك عزلي
اوزرينه، قبودان پاشا دخي اولمش ايسهده. اوج آي
صكره عزل اولمش، و ۱۱۷۱ ده وفات ايتمشدر.

ابو بکر تَغَلَق { هندستانده دهلي حاكمدار-
{ لرندن اولوب. عمزاده سي

غياث الدين تغلق قتل اوزرينه. تختة جلوس ايله،
پر يحيي سنه سلطنت سوردكن صكره. عني محمد
تغلق بن فيروز شاه دهلي ضابطه. كنديسي (ميراط)
قلعه سنده حبس ايتمش؛ و خيلي وقت صكره اوراده
وفات ايتمشدر.

ابو بکر جرجاني { «جرجاني» ماده سنه
{ مراجعت بيوريلاه.]

ابو بکر جمال { مصرک مشاهير علماسندن
{ اولوب، علي الخصوص

حساب و فرائض و جبر و مقابله و سائر علوم و فنونده
يد طولی صاحبي ایدی. فنون متنوعهيه متعلق بر
چوق كتب معتبرهيه مفيد حاشيهلر يازمشدر؛ و حسن
خطي دخي اولمله، تدریس و تأليفه اولان اشتغاليه
برابر، بر چوق كتابلر استنساخ ايتمشدر. ۹۷۱ تا.
ريخنده طوغوب، ۱۰۰۶ سنه سنده وفات ايتمشدر.

ابو بکر خَفَصِي { (متوكل على الله ابو
{ يحيي بن ابي زكريا)

تونسده حكم سورن بني حفص ملوكندن اولوب،
۷۱۰ تاريخنده بيعتي اجرا اولمش؛ و كنديسي
مدبر و جسور و عادل بر حاكمدر و لمغله، زماننده
ظهور ایدن عصاتك حقندن لكش؛ و بني حفص خا-
ندانن ابن ضربه ايله و وزير ابن عمر ايله و تونسك
اوزرينه هجوم ایدن بعض قبائل عربله خيلي وقت
اوغراشمشدر. وزيري بولنان ابن الحكيمك اموال
كثيره سني مصادره، و اونك يرينه ابن تا فراگيني نصب
ايتشیدی. ۷۴۷ تاريخنده حكومت سوروب،
تاريخ مذکورده وفات ايتمشدر. زماننده تونس
طرفلرينك معموريتي فوق العاده ایدی.

ابو بکر خَفَصِي { (ابو يحيي بن عبدالرحمن)
{ آنف الترجه ابو بكر

توروني اولوب، سلطان ابو عصيدك پروردسي
اولمله، مشاراليك وفاتنده كنديسنه بيعت اولمش
ايسهده، متعاقباً ابو البقاء خالد بن ابي زكريا بجايده
ادعاي سلطنت ايدهرک، غلبه چالمغله، صاحب ترجمه
سکر كونلك حكومتدن صكره، اخذ و حبس وبعده
قتل اولمشدر. بو وقوعات ۷۰۹ تاريخنده جرن-
ايتمشدر.

ابو بکر خَصَّاف { (احد بن عمر) مشاهير
{ فقها دن اولوب «دب

انقاضي» عنوانيله مشهور بر ثأني و سائر بعض آثاري
وارددر. ۲۶۱ تاريخنده وفات ايتمشدر. كتاب مذکور
اکثر علما طرفندن شرح اولنوب. شرحلرينك اک
مشهوري حسام شهيد اسميله معروف عمر بن عبدالعزيز
ابن ماجه نك شرحيدر.

ابو بکر خطيب بغدادی { (حافظ احدين
{ علي) متحيرين

هادن و مشاهير حفاظدن اولوب، (خطيب بغدادی)
اسميله مشهوردر. يوز قدر تألیفات مفیده سي اولوب،
اک مشهوری ۱۰ جلد اوزره اولان «تاريخ بغداد»
يدر، که غایت مفصل و مکمل اولوب، ابن عساکر
دخی بو ذائق ميدانه قوديني بو اثر جليلنه اتباعاً
مشهور «تاريخ دمشق» ني يازمشدر. فقه و حديث
و سائر علوم و فنونده دخي يد طولی صاحبي اولوب،
ديکر اثرلرينك باشليچهلری شونلردر: «المؤتلف
و المختلف»، «اجازة المجهول»، «ايضاح الملتبس»،
«تلخيص المشابه في الرسم و حياية ما اشكل منه من نوا-
در التصحيف و الوهم»، «الجامع لآداب الراوی
و السامع»، «شرح ديوان ابي تمام الطائي»، «را
فع الارتياب عن اسماء رجال الحديث»، «كتاب
الرحلة في طلب الحديث»، «كتاب الفقيه و المتفقه»،
«كشف الاسرار»، «الكفاية في معرفة اصول الرواية»،
«المكمل في بيان المهمل» و سائر. ۳۹۲ ده بغداد
طوغوب، ۴۶۳ ده اوراده وفات ايتمشدر. مشهور
ابو اسحاق شيرازی جمله دلمه سندن ایدی. تاريخ
بغدادينه بر قاچ ذيل يازمش، و کرک اصلنک کر.
ذيللرينك استانبول کتبخانه لرینک اکثر نده نسخدر.

وجود ايسه ده، بويه بر اثر جليلك نشرينه كيمه
طرفندن همت اولنه مامشدر.

ابو بكر خوارزمي { (محمد بن عباس)

دن اولوب، كنديسي خوارزمي اولديني حalde،
والده سي طبرستاني اولوب، مورخ مشهور ابو
جعفر محمد بن جرير طبرنيك همشيره سي اولغله، خوا.
رزم و طبرستانه نسبتله (طبر خزي) اسميله دخی
معروفدر. شعر وانشاده زمانك فریدی اولديني
كي، علم لغت و انسابه دخی يد طولی صاحبي ایدی؛
واشعار و اخبار عربدن بك چوق مستحفظاتی وار
ایدی. شام و حلب جيتلرنده بر مدت اقامت ايتشدی.
شامدن عودتنده نيساورده ساكن اولوب، ۳۸۳
تاريخنده اوراده وفات ايتشددر. مرتب ديوان اشعا
ريله بر مجموعه رسالتي واردر. مجموعه رسالتي يعني
عمر راتی ۱۲۹۷ تاريخنده استانبولده «الجوانب»
مطبعه سنده طبع اولمشدر. محرراتك بعضندن تشيبي
آكلاشيلور.

ابو بكر رازی { (احد بن علي الجصاص)

لوب. عالم وزاهد و صاحب قناعت بر ذات اولغله،
دفعاتله كنديسنه تكليف اولنان قضا و خطبه بي رد،
وتد يس و تأليفه حصر همت ايتشیدی. ريده متولد
اولوب، ۳۲۵ تاريخنده بغداده داخل اولمش؛
وبعد بر مدت اهواز و نيساورده امرار ايام ايد.
رك، ۳۴۴ ده بغداده عودتله، تدريس دوام،
و ۳۷۰ تاريخنده ۶۵ ياشنده وفات ايتشددر. آنف
الترجمه ابو بكر خوارزمي كنديسنك اصحابندن اولغله،
جنازه سنك نمازييني قيلمشدر. باشيجه مؤلفاتي روجه
آيدر: «احكام القرآن»، «مختصر اختلاف الروا-
يات لابي جعفر الطحاوي»، «شرح ادب القاضي
لابي بكر الخصاص»، «شرح الجامع الصغير»،
«شرح الجامع الكبير»، «شرح الاسماء الحسنی»،
«شرح مختصر الكرخي في فنون الخفیه»، «كتاب
في اصول الفقه». بولردن بشقه مسائل وارديه
جوابلري و سائر آثاري دخی واردر.

ابو بكر رازی { (محمد بن زكريا)

اطبا و حكمای اسلامدن
اولوب، ۲۴۰ تاريخلرنده (ري) ده دنيايه كمش؛

و تحصيل علوم و فنون ايجون عراق، شام، مصر
واندلسه سياحت ايتكدن صكره، مدت مديده ريده،
و بغداد ده بعض بيارستانلرك مدر و سر طبيبي بو.
لشدر. ايران ملوكندن بعضيسنك و علي الخصوص
خراسان و ماوراء النهر صاحبي منصور بن اسماعيل بن
خاقانك خدمت طبابتنده بولمش؛ وحتي آثارينك اك
مشهورلردن اولان «النصوري» ياخود «الكناش
النصوري» عنواني اثريني بونك نامه تأليف ايتشددر.
ترجمه حالي حقنده روايات مختلفه نقل اولنوب، بر
روايته كوره، ابتدا صرافلغله ياخود مغنيك وعود.
جيلغله مشغول اولهرق، اوتوز و بلكه قرق ياشني
يككدن صكره، بغداده و روديني متعاقب فن طبك
تحصيلنه قويلش؛ وديكر بر روايته كوره، بغداده
ورودندن اول ريده اجراي طبابت ايتش، و بيارستان
مديري بولشیدی. هر حalde طبندن اول فلسفه
و كيميا علملريله اوغراشمش اولديني آكلاشيلور ايسه ده،
طبه دخی اوقدر كچ باشلامش اولسي ملحوظ دكلدر.
علوم و فنون متنوعيه و علي الخصوص كيميا و طبه
و علوم رياضيه ايله هيئت و نجومه بك چوق خد.
مئلري سبقت ايدوب، بو علملرده مصنفات كثيره سي
واردر. چيچك و قزاموق علملري حقنده اك اول
تحقيقات طبيه اجرا ايدن بو ذات اولوب، بو ايكي
علم حقنده اولان رساله سي الي يومنا هذا آورو.
پاجه بك مقبول و معتبردر. غيظان ياقيسنك دخی
موجدی اولديني متفق علميدر. تأليفاتي لاتينجه يه
دخی ترجمه اولنهرق، قرون وسطاده طول مدت
آورويا مكاتب طبيه سنده دستور العمل اتخاذاو.
لشدر. آوروپاجه (رازي) دن غلط اولهرق (رازس
Razes) اسميله شهرت بولمشدر. شرقده (جالينوس
العرب) اسمنه مظهر اولمشدر. اواخر عمرنده كوز-
لرینه عمی طاري اولوب، احراي عمليات ايتك اوزره
نزدينه كيرن بر طبيه كوزك قاچ طبقه سي اولديغني
صوروب، جواب شافي آله مينجه، كوزك صورت
تركيبيني بيلين بر طيب نصل عمليات احرا ايد بيلير ديه
دوشونهرك، وديني كوز مكدن اوصاندم آرتق
كوزمك ايستم ديهرك، عمليات اجرا ايتدريمه مشدر.
بر روايته كوره ۳۲۰ وديكر بر روايته كوره
۳۱۱ تاريخنده وفات ايتشددر. تدوي امراضه كي
مهارنه و عمليات كيمويه سييله آثار ذكر و فطانتنه

متعلق بك جوق اخبار وحكايا منقولدر. آثارينك
اك بيوك واك مشهورى «الحاوى» عنوانى كتاب-
بيدر، كه كافى علوم طبيه يى جامع اولوب، ٣٠
جلددر عبارتدر. «الجامع» و «النصورى» عنا-
نرله دخی علوم طبيه نك كافى سنى جامع ايكى بيوك
اثرى وارددر. «الفاخر» عنوانى مشهور بر كتاب
نافعك دخی مؤلفى صاحب ترجمه اولديغى مرويدر.
ديكر آثارى بروجه آتيدر: «كتاب فى ان للانسان
خالقاً متفكراً حكيماً» كه بونده انسانك كيف ماتفق
وجوده كليوب بر خالق حكيم طرفندن بيوك بر حكمتله
ياراندلش اولديغى تشريح وفيسيولوجيا فلرله اثباب
ايدور، «كتاب فى ان للعالم خالقاً حكيماً»، علم
طبيعه مدخل مقامنده اولان «سمع الكيان»، منطق
مدخل مقامنده اولان «ايساغوجى»، «جل معانى
قاطيغورياس»، «جل معانى بارمينياس»، «جل معاد
فى آنالوطيقا»، «كتاب هيئة العالم» كه بونده ار-
ضك كرويتنى وكونشك ارضدن بيوك وقرق كوچك
اولديغى بيان ايدور، «كتاب فى ان استعمال تفضيل
الهندسة»، «مقالة فى السبب فى قتل ربح السموم
لاكثر الحيوان»، «كتاب فى اللذة»، «كتاب
الشكوك والمناقضات التى فى كتب جالينوس»، «كتاب
فى كيفية الابصار»، «كتاب فى علل المفاصل والنقرس
وعرق النساء»، «كتاب فى وجع المفاصل»، «الاثنا
عشر كتاباً فى الصنعة» يعنى صنعتته متعلق اون ايكى
كتاب، كيميانك وجوديى اثبات يولنده تصنيف ايتديكى
«كتاب الالبات»، «كتاب الاحجار»، «كتاب
الاسرار»، «كتاب سر الاسرار»، «كتاب التبو-
يب»، «كتاب رسالة الخاصة»، «كتاب الحجر
الاصفر»، «رسائل الملوك»، «كتاب الرد على
الكندى فى ادخاله صناعة الكيمياء فى المتع»، پر-
هيزك افراطى واغديه نك نقصانى صحتى محافظله
ايتموب امراضى دعوت ايتديكنه دائر بر كتاب،
جاهل طبيبك خستلرلى هر آرزولردن منع ايدورك
مرضرينى تشديد ايتدكلرينه دائر بر كتاب، «كتاب
سيرة الحكماء»، «مقالة فى ان الطين المنقل به فيه
منافع»، «مقالة فى الجدرى والحصبة»، «مقالة فى
الحصى والكلى والمثانة»، «كتاب الى من لا يحضره
طبيب» كه «طب الفقراء» اسميله دخی معروفدر،
«كتاب الادوية الموجودة فى كل مكان»، «كتاب

فى الرد على الجاحظ فى نقض صناعة الطب»، «كتاب
فى تناقض قول الجاحظ فى كتابه فى فضيلة الكلام
وما غلط فيه على الفلاسفة»، امراضك انواعى وهر
برينك اسباب وعلامات وعلاجلرينى مبن «كتاب
التقسيم والتشجير»، اغديه ايله تداوى يى وعلا-
جلرك بمكمله خلط ودرجنى مبن «كتاب الطب
الملوكى»، «كتاب فى الفالج»، «كتاب فى القوة»،
«كتاب فى هيئة العين»، «كتاب فى هيئة الكبد»،
«كتاب فى هيئة الاثني»، «كتاب فى هيئة القلب»،
«كتاب فى هيئة الصماخ»، «كتاب فى كيفية الاغتذاء»،
«ذكر الادوية المعدنية»، «كتاب فى ائقال الادوية
المركبة»، «كتاب فى خواص الاشياء»، «كتاب
كبير فى الهوى»، «كتاب فى سبب وقوف الارض
وسط الفلك على استدارة»، «كتاب فى نقض الطب
الروحانى على ابن البيان»، «كتاب فى ان العالم
لا يمكن ان يكون الاعلى ما نشاهده»، «كتاب فى
الحركة وانها ليست مرتبة بل معلومة»، «كتاب
فى ان للجسم تحريكاً من ذاته وان الحركة مبدأ طبيعى»،
«قصيدة فى المنطقيات»، «قصيدة فى العلم الالهى»،
«قصيدة فى العظة اليونانية»، «كتاب الكرى
ومقادير مختصرة»، «كتاب فى ايضاح العلة التى
بها تدفع الهوام بالغذى ومرة التدبير»، «كتاب
فى الجبر وكيف يسكن الله وماعلامه الحرفية والبرد»،
«مقالة فى الاسباب المهيئة لقلوب اكثر الناس من
افاضل الاطباء الى اخسائهم»، «مقالة فيما ينبغي ان
يقدم من الاغذية والفواكه وما يواخر منها»، «مقا-
لة فى الرد على احمد بن الطبيب السرخسى فيما رد به
على جالينوس فى امر الطعم المر»، «كتاب فى الرد
على المسمى المتكلم فى رد على اصحاب الهوى»،
«كتاب فى المدة وهى الزمان وفى الخلا والملا وهما
المكان»، «كتاب فى نقض كتاب اناطولى فرقو-
ريوس فى شرح مذاهب أرسطوطاليس فى العلم
الالهى»، «كتاب فى العلم الالهى»، «كتاب فى العلم الالهى
الهوى المطلقة والحزمية»، «كتاب فى غنة الذهب
وافضة والميزان الطبيعى»، «كتاب فى الثبوت فى
الحكمة»، «كتاب فى عذر من اشتغل بالشطرنج»،
«كتاب فى حكمة الزرد»، «كتاب حيل الختم»،
«كتاب فى الباه»، «كتاب الزيادة»، قابل التصاق

اولان جريحه له قابل التصاق اوليان جريحه له حقنه
 بر كتاب، صويك تبريدى اصوللرينى مبن كتاب،
 «رسالة في انه لا يوجد شراب غير مسكر يفي بجميع
 افعال الشراب المسكر المحمود في البدن»، «كتاب في
 علامات اقبال الدولة»، «كتاب في فضل العين على
 سائر الحواس»، «رسالة في ان غروب الشمس وسائر
 الكواكب عنا وطلوعها علينا ليس من اجل حركة
 الارض بل من حركة الفلك»، «كتاب في المنطق»،
 «كتاب في فسخ ظن من يتوهم ان الكواكب ليست
 في نهاية الاستدارة»، «كتاب في انه لا يتصور لمن لا
 درية له بالبرهان ان الارض كرية وان الناس حولها»،
 «رسالة يبحث فيها عن الارض الطبيعية طين هي ام
 حجر»، «كتاب في ان التركيب نوعان»، «مقالة في
 العادة وانها تكون طبيعة»، «مقالة في المتعة في
 اطراف الاحقان»، «مقالة في العلة التي من اجلها تضيق
 النواظر في النور وتتسع في الظلة»، «مقالة في العلة
 التي لها زعم الجهال ان الثلج يعطش»، «كتاب
 اطعمة المرضى»، «مقالة في العلة التي لها يحرق الثلج
 ويقرح»، «مقالة فيما استدركه من الفصل في الكلام
 في القائلين بحدوث الاجسام وعلى القائلين بقدمها»،
 «مقالة في ان العلل البسيرة بعضها تعرفا وعلا
 جاً»، «كتاب العلة التي لها تدم العوام الاطباء الخذاق»،
 «رسالة في العلل المشكلة وعذر الطبيب»، «رسالة
 في العلل القاتلة لعظمها والقائلة لظهورها بفتنة ممالا
 يقدر الطبيب على صلاحها وعذره في ذلك»، «طبيب
 حاذقك هر خسته لني ابي ايتك طبك مقتضياتدن
 اولديغنه وبر خسته لني ابي ايده مين طبيبك چوق
 دفعه واقع اولان تدبير وحرکتى ممدوح اولديغنه
 داتر كتاب، طبابتده جهلا وقاديتلرك اطباى حاذقه دن
 زياده شهرت بولملى اسابنى مبن كتاب، «رسالة
 في ان النفس ليست بجسم»، «كتاب في الكواكب
 المسبعة»، «كتاب في الحكمة»، «كتاب في النفس
 الكبيرة»، «كتاب في النفس الصغيرة»، «رسالة في
 محنة الطبيب وكيف ينبغي ان يكون حاله في نفسه
 وبدنه وسيرته وادبه»، «رسالة في مقدار ما يمكن
 ان يستدرك من احكام النجوم»، «كتاب في الشكوك
 انبي على برقلس»، «كتاب في تفسير كتاب افلاطون
 خمس لكتاب طبياوس»، «رسالة في علة خلق السباع
 والبهائم»، «كتاب في المناقضة بين اهل الدهر

واهل التوحيد في احداث العالم»، «كتاب في الرياضة»،
 «كتاب في النقض على الكيال في الامامة»، «كتاب في
 انه لا يجوز ان يكون سككون وافتراق»، «كتاب في
 اتمام كتاب افلاطون»، «اختصار كتاب حيلة
 البرء لجالينوس»، «اختصار كتاب النبض الكبير
 لجالينوس»، «تلخيص كتاب العلل والاعراض لجالينوس»،
 «تلخيص كتاب الاعضاء الائمة لجالينوس»،
 «كتاب الانتقاد على اهل الاعتزال»، «كتاب في
 نقض كتاب البلخي لكتاب العلم الالهى والرد عليه»،
 «رسالة في ان قطر المربع لا يشارك الضلع من غير
 هندسة»، «كتاب في الاشواق على اهل التحصيل من
 المتكلمين بالفلسفة»، «كتاب في السيرة الفاضلة
 وسيرة اهل المدينة الفاضلة»، «كتاب منافع الاغذية
 ودفع مضارها»، «كتاب في تثبيت المعاد»، «كتاب
 علة جذب حجر المغنطيس للحديد»، «كتاب ميراث
 العقل»، «كتاب في الشراب المسكر»، «كتاب في
 القوانين»، «كتاب في تفسير كتاب جالينوس لفصول
 ابقراط»، «كتاب في آثار الامام الفاضل المعصوم»،
 «كتاب في استفراغ المحمومين قبل النضج»، «كتاب
 الامام والمأموم المحققين»، «كتاب خواص التلاميذ»،
 «كتاب شروط النظر»، «كتاب الآراء الطبيعية»،
 «رسالة في التركيب»، «رسالة في كيفية النحو»،
 «رسالة في العطش وازدياد الحرارة لذلك»، «كتاب
 في اجل الموسيقى»، «كتاب في الاوهام والحركات
 النفسانية»، «كتاب في العمل بالحديد والجبر»،
 «كتاب السر في الحكمة»، «كتاب في منافع الاعضاء»،
 «الكافي في الطب»، «كتاب في المتنقل»، «كتاب
 الاقربا الذين المختصر»، «كتاب البرء»، «كتاب سر
 الاسرار»، «كتاب سر الطبيب»، «كتاب في شرف
 الفصد»، «كتاب المرشد» ونام ديكرله «كتاب
 الفصول»، «كتاب في اللبن»، «المدخل الى الطب»،
 «مقالة في مذاقات»، «مقالة في البهق والبرص»،
 «زينة الكتاب»، «مقالة في البواسير والشقاق في
 المقعدة»، «كلام في الفرق بين الامراض»، «مقالة
 في الحرقه الكائنة في الاحليل والمثانة»، «كتاب صيدلة
 الطب»، «كتاب في جواهر الاجسام»، «مقالة في
 الزكام والنزلة وامتلاء الرأس»، «مقالة في ابدال
 الادوية»، «كتاب صفات البيمارستان»، «مقالة في
 الكيفيات»، «رسالة في الحمام ومنافعه ومضاره»

« کتاب فی الدواء المسهل والمقیء »، « مقالة فی علاج العين بالحديد ». بولردن بشقه مسائل فنییه متعلق بر حقوق محرقاتی، جوا بلری وردیدلری وارد. « کتاب الرازی » اسمیه شهرت بولش ر کتابی دخی وارد، که ایچنده اولیاه کرامه واعتقاداته قارشی بعض تفصیلات وار ایسه ده، بوکتابک کندیسی جرح و تکفیر ایتمکه چالیشان گروه متعصبین طرفندن ایجاد و کندیسنه اسناد اولندیفی مرویدر. « حاوی » عنوانی اثریه « کناش منصورى » سى لانیجهیه و سائر آوروپا لسانلرینه ترجمه و متن عربیلری دخی آورپاده دفعاله طبع ایدلش اولدیفی کی، « کتاب الجدری والحصبة » عنوانی اثر قیمنداری دخی انکلیز جه ترجمه سیله برابر لوندرده، ویا لکز متنی اخیراً بیرونده طبع اولمشدر. ابوبکر رازینک فتونه اولان بوتوغلیله برابر ادبیات و شعرده دخی مهارت تامه سی اولوب، شو قطعه جله اشعار ننددر :

لعمری ما ادری وقد آذن البلی
بمعاجل ترحال الی این ترحال
واین عمل الروح بعد خروجه
من الهیکل المنحل والجسد الیالی

ابوبکر روزراوری } (احد بن علی) مشا.
هبر محدثندن او.

لوب، همدان مفتیسی ایدی. « کتاب السن » و « معجم الصحابه » عنوانلریله ایکی کتابی و سائر بعض مصنفاتی وارد. ۳۰۸ تاریخنده طوغوب، ۳۹۸ ده وفات ایتمشدر. روایاتده موقوفدر.

ابو بکر سرخسی } (ابو بکر سمعانی .
فی « ماده لرینه مراجعت بیوریه .]

ابو بکر سوسی } مشایخ صوفیه دن اولوب
رملاه ده ارشاد الیه
مشغول ایدی. ۳۸۶ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابوبکر شادان } قزوین مشاهیر صلحاسندن
اولوب، ۵۳۱ تاریخنده
ارتحال ایتمشدر.

ابو بکر شبلی } « شبلی » ماده سنه مرا.
جعت بیوریه .]

ابو بکر شرف الدین } لرکوچکده امارت
سورن اتابکیانک
اوچقیسی اولوب، ۶۲۵ تاریخلرنده، برادری سیف.

الدین رستمک قتلندن صکره، بر مدت امارت ایتمشدر.

ابوبکر شریشی } (جال الدین محمد بن احمد)
مشاهیر فقیه مالکیه دن
اولوب، تفسیر وحیث و سائر علومده دخی ید طول
صاحبی ایدی. ۶۰۱ تاریخنده شریشده طوغوب،
عراقه رحلتله، اکیال تحصیل ایتدکن صکره، مصره
عودت ایتمش؛ وبعده قدسه کیده رک، شیخ الحرم اولمش؛
وصکره دمشقه کیدوب، ۶۸۵ ده وفات ایتمشدر.
اشتقاقه داتر بر کتاب تألیف، واین معطرک « الفیه »
سنی شرح ایتمشدر.

ابو بکر ششبانى } تیمور لنگ خروچنده
مازندرانده قوماندان
بولسوب، جهانگیر مشار الیه قارشی واقع لولان
مقاومت مردانه سیله شهرت بولش بر دلبردر.

ابوبکر شنوانی } مصرک مشاهیر نحاتندن
اولوب، اکثر فنونده
عالم ایدی. قاهرده تدریسه اغراضمش، و بر قاج
تألیفات برافشدر. فقیر بر آدم اولوب، مدت مدیده
فلجدن یاتمش، و ۱۰۱۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوبکر شیرازی } (احد بن عبد الرحمن)
مشاهیر محدثندن او.
لوب، روایتده موثق ایدی. « کتاب فی القاب اسماء
الرجال » و « کتاب فی القاب الرواة » عنوانلریله ایکی
کتابی و سائر بعض آثاری وارد. مدت مدیده همدانده
اقامت ایتمش؛ و ۴۰۴ تاریخنده شیرازه کیدوب،
۴۱۱ ده اوراده وفات ایتمشدر. — (ابوبکر احد
بن علی) اسمنده دیگر بر محدث دخی خراسانک مستدی
اولوب، ۴۸۷ ده وفات ایتمشدر.

ابوبکر صدیق } (عبدالله بن ابی قحافه بن
عامر بن عمرو بن کعب
بن سعد بن تیم بن مره بن کعب القرشی، رضی الله
تعالی عنه) صحابه کرامک سالاری و عشره مبشره نک
بری اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) اقتدمزک
یارغاری بولمش، و ارتحاللرنده برنجی خلیقه سی
و خلفای راشدینک اولی اولمشدر. والدیه ام الحیر
سلی بنت صخر بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن
مره بن کعب ایدی. بووجهله کرک پدری و کرک واه
لدیه طرفندن نسبی یدنجی بطنده و مره بن کعبده
نسب پاک حضرت پیغمبری الیه برلشیر. جاهلیتده

اسمی (عبداللات) و بر روایت کوره (عبدالعزی) اولوب، دین اسلامه دخوللرند حضرت نبی ذی شان (صلم) طرفندن (عبدالله) ه تحویل پیورلمشدر. مخلصی (عتیق) اولوب، حضرت رسول اللهک نبوتی اک اول تصدیق ایدنلردن اولغله، (صدیق) مخلصیه شرت بولمشلردر. اول امرده یزاز و تاجر اولوب، ثروت و نفوذ صاحبی و انساب قریشه عالم ایدی. بر روایت کوره حضرت خدیجهدن صکره ایکنجی، و دیگر بر روایت کوره حضرت علی ایله زید بن حاد رهندن صکره دردنجی اولهرق، ایمانه کلشدر. و ایمان ایتدکن صکره، حضرت فخر کائنات افندمه فوق العاده بر صدق و محبت حاصل ایدرک، قومی اسلامه دعوت ایتکه باشلامش؛ و صحابه کرامدن عثمان بن صفان، زبیر بن عوام، عبدالرحمن بن عوف، سعد بن ابی وقاص و طلحه بن عبدالله حضرت صدیق اکبرک دعوتیه اسلامه کلشلردر. کندیسیم اسلامه کلدکن صکره، اموالی تمامیه تصدیق ایدوب، اصحاب فناعندن اولمشدی. کفار قریش حضرت نبی ذیشان قصد ایتدکلرند، حضرت ابابکر برارلرند قاجوب، بر مغاریه اختفایتمش اولغله. بارغار صفتنه و حضرت رسالتناه افندمک نیجه تبشیرات نبویلرینه مظهر اولمشلردی. بدر، احد، خندق و سایر عزوات سنیهده حاضر بولنوب، دائماً وجودینی حضرت پیغمبره سپر ایتکه شتاب ایدردی. حضرت رسولک ارتحالنده حضرت عمر فاروق، کمال حزن و کدرندن و اسلامه خلل کلبر قورقوسیه، رسول اللهک سمایه رفع اولندیغنی اعلان، و ارتحال ایتدی دینلری تهدید ایتکده اولدیغنی حانده، حضرت ابابکر جاعنک ایمنه کیره رک: «وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم الخ» آیت کریمه سنی تلاوتدن صکره، «ای مؤمنلر! حضرت محمد عبادت ایدور دیسه کز، حضرت محمد و وفات ایتدی؛ حضرت اللهه عبادت ایدور سه کز، الله حی لایعوتدر» دیش؛ و بو سوز قلوب مؤمنینه تسلی و امنیت بخش ایتشیدی. جزئی بعضی اختلافندن صکره او کون حضرت ابابکر خلافته انتخاب اولمشلدر. زمان خلافتلرند بعض قبائل عرب ارتداد ایدوب، بعضلری دخی ذکاکن اداسندن امتناع ایتدکلرندن، بو تیرک و نبوت ادعاسنه قالیشان اسود عنسی، مسئله

الکذاب، سجاج المنبیه و طلیحه الاسدینک تربیه سیله اوغراشلدینی کبی، حیره و انبار دخی فتح اولنش؛ و شامک فتحه مباشرت اولنهرق، خالد بن ولید و عبیده بن جراح او جهنک فتحه مأمور اولمشلردی. دیگر صحابه کرامک دخی معاونت و امدادیه بوتشبتا. تک جهه سنده موفق اولوب، ایکی سنهک خلافتلری زماننده اساس دین مبینی تأمین و تقویه، و ممالک اسلامیه بی خیلیدن خیل توسیع ایله، جزیره العربک خارجنده دخی نشر اسلام کندیلرینه میسر اولمشدر. ۲ سنه ۳ آی و ۱۰ کون خلافتدن صکره، هجرت نبویه تک ۱۳ نجی سنه سی جهادی الاخراسنک ۲۲ نجی صالی کونی آقشامدن صکره وفات ایدوب، روضه مطهره ده دفن اولمشلدر. وفاتلرند ۶۳ یاشنده ایدی. بر روایت کوره، بر سنه اول بعض یهودیلر طرفندن تسمیم ایدلمش اولغله، بوسمک تأثیرندن، و دیگر بر روایت کوره، صوتوق بر هواده یقانیغله، اون بش کون چکدیک بر صیقه دن وفات ایتمشدر. وفاتلرند پدری ابو قحافه بر حیات ایدی. حضرت ابو بکر قبل الاسلام (قتله بنت عبد العزی) و (ام رومان دعد بنت عامر ای زوج ایدوب، بر نجیسنندن عبدالله و اسماء. و ایکنجیسنندن عبدالرحمن و عایشه دنیایه کلشلردی؛ بعد الاسلام دخی جعفر بن ابی طالبیدن طول قالان (اسماء بنت عیس) و (حبیبه بنت خارجه) بی زوج ایدرک، بر نجیسنندن محمد، و ایکنجیسنندن کندیسنک وفاتندن صکره ام کلثوم تولد ایتمشلردر. الحاصل درت زوجه سندن اوج ارکک و اوج قیر اولادی اولمشدر، که بونلردن حضرت عایشه ازواج مطهره رسول الله عدادینه داخل اولمشدر. حضرت ابابکر صدیقک مناقی و تواضع، سخا تیه سایر اوصاف جلالرینه متعلق اولان حکایات و نوادر لاتعد و لاتحصی اولوب، حقلرند متعدد آیات کریمه نازل و نیجه احادیث نبویه صادر اولمشدر. کندیلرندن منقول اولان احادیث شریفه بالکز ۱۴۲ عددنده اولوب، بوده حضرت پیغمبرک ارتحالندن صکره جوق یاشامدقلرندن، وضبط احادیث شریفه به اعتنا ایدن تابعین ده ایتشمه مش اولسندن ایلری کلشدر. بواحا دبث شریفه قیری حضرت عایشه و حضرت عمر بن خطابدن روایت اولمشلدر. آیات کریمه اوراق پریشان اوزرند و صحابه تک حفظنده بولغله، حضرت صدیق

ابوبكر زماننده قيد و تحرير اوله رق، قرآن كريم ضبط ايدلش؛ و مؤخرأ حضرت عثمان طرفدن صريه قو. نيله رق نسخه صحيفه سى تفريق و ترجيح اولمشدر .

ابو بكر صيرفي { (محمد بن عبدالله) مشاهير فقهاء شافعيه دن اولوب، بغدادليدر . فقهي ابو العباس بن سريچدن اخذ ايدوب، على الخصوص قياس واصله زمانك فريدي ايدى . اصول فقهده غايله مقبول و معتبر بر كتابي واردر . ۳۳۰ تاريخنده وفات ايتمشدر .

ابو بكر طرسوسي { (محمد بن وليد قرشي) مشاهير علمان و فقهاء مالكيه دن اولوب، «سراج الملوك» عنواني مشهور بر تاليفيله شهرت بولمشدر . وفاتي ۵۲۰ تاريخنده واقع اولمشدر .

ابو بكر طروشى { [«ابن ابى رندقه» ماده سنه مراجعت.]

ابو بكر ظاهري { (محمد بن داود اصبهاني) مشاهير فقهاء و ابدان اولوب، فقهده يد طولى صاحبي اولديغي كبي، اشعاري دنى غايله كوزل و نثر و نظمي سليشدر . ابو العباس ابن سريچ ايله مناظره لري واردر . عنفوان شبابتنده «الزهرة» عنوانيله بر جوق نوادر و غرائب ادبيه ي و اشعار راقشه ي جامع بر اثر مرغوب ميدانه قومش اولديغي كبي، فقهده متعلق «كتاب الوصول الى معرفة الاصول»، «كتاب الانذار» و «كتاب الانتصار» كبي نيجه تاليفات مقبوله سى واردر . ۲۹۷ تاريخنده ۴۲ ياشنده وفات ايتمشدر .

ابو بكر غساني { [«غساني» ماده سنه مراجعت بيورييله.]

ابو بكر محمد { [«ابن سراج» ماده لرينه مراجعت بيورييله.]

ابو بكر مخزومي { اندلس شعرا سندن او. لوب، هجوده كي مها.

ريله مشهوردر . آلتنجي عصر ك واسطنده ياشايوب، وزير ابو بكر بن سعيدك زماننده غرناطه يه كيتش اولمغله، وزير مشاراليه ايله بعض ماجرالى منقولدر .

ابو بكر مروزي { [«مروزي» ماده سنه مراجعت بيورييله.]

ابو بكر صريني { مغربه حكم سورمش اولان بني مرين دولتلك

دردنجي حكمداري و دولت مشاراليه بك بائيسى اولان عبدالحق اوغلي اولوب، پدريله ايكي برادري ابو سعيد عثمان و ابو معروف محمد دن صكه ۶۴۲ تا. ريخنده جلوس ايتش؛ و بني مرين ملوكك اك مشهورلر دن اولوب، موحدينه و سائر طوائف ملوكله واقع اولان محارباتك اكثرنده موفق اولش؛ و مر. كزي فاس اولديغي حالده، دولتلك حدوديني جنوبه طوغري خيلي توسيع ايدهرك، سبيلنامه، درعه و سائر ماليكى دنى ضبط ايتشيدى . ۱۴ سنه حكو. مت سور دكدن صكه، ۶۵۶ تاريخنده وفات ايدوب، برادري يعقوب برينه پكمشدر .

ابو بكر نقاش { (محمد بن حسن) مشاهير اجدادي موصلى اولدقلى حالده، كنديسى بغدادده تولد و نشأت ايتمشدر . ۲۶۶ تاريخنده طوغوب، شام، مصر، حجاز، خراسان، ماوراءالنهر و سائر جهاته سياحتله استماع احاديث شريفة ايتش، و بر جوق تاليفات يازمشدر . باشليجه لري شونلدر : «شفاء الصدور» عنواني تفسير شريف، «الاشارة في غريب القرآن»، «الموضح في القرآن و معانيه»، «ضد العقل»، «المناسك»، «فهم المناسك»، «اخبار القصاص»، «ذم الحسد»، «دلائل النبوة»، «الابواب في القرآن»، «ارم ذات الهماد»، «المعجم الكبير في اسماء القراء و قراآتهم»، «المعجم الاوسط»، «المعجم الاصغر»، «كتاب السبعة الاوسط»، «كتاب السبعة الاصغر» .

۳۵۱ تاريخنده وفات ايتمشدر .

ابو بكر نيسابوري { (عبدالله بن محمد) مشاهير فقهاء و محد.

ثيندن اولوب، زاهد و متقى بر ذات ايدى . جدى حضرت عثمان بن عفانك اوغلي ابانك آزادلرلر دن بو. لفتشيدى . بغدادده ساكن اولش، و مزنيك كتابنه بعض زيادات يازمشدر . دار قطني و سائر مشاهير محدثين كنديسندن روايت ايدوب، مؤتوقيته شهادت ايدرلر . ۲۳۸ ده طوغوب، ۳۲۴ ده وفات ايتمشدر . — [«ابن المنذر» ماده سنه دنى مراجعت بيورييله.]

ابو بكر واسطى { (محمد بن موسى) كبار مشايخ صوفيه دن او.

لوب، اجدادي فرغاهلى اولدقلى حالده، كنديسى واسطه طوغش؛ و جنيد و ثوري كبي كبار اوليا.

الملك اصحابی صرسته پکمشیدی. بعده خراسانه کیدوب، مروده اختیار اقامت ایتش، واورلرده مقامات واقوال ومواعظی شهرت بولمشدر. علوم ظاهریده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ۳۲۰ تا ربغندن صکره ارمحال ایتمشدر.

ابو بکر وراق { «وراق» ماده سنه مرا- جعت پیوریه. }

الملك اصحابی صرسته پکمشیدی. بعده خراسانه کیدوب، مروده اختیار اقامت ایتش، واورلرده مقامات واقوال ومواعظی شهرت بولمشدر. علوم ظاهریده دخی ید طولی صاحبی ایدی. ۳۲۰ تا ربغندن صکره ارمحال ایتمشدر.

ابو بکر وراق { «وراق» ماده سنه مرا- جعت پیوریه. }

ابو بکرة الثقی { (نفع بن حارث) صحابه دن اولوب، طائفده اسلامه

کلیش اولدینی حالده، برچوق وقت اورادن خروجه مقتدر اوله میوب، اسلامنی کتم و اخفایه بجمبور، و طائف غزاسنده قلعه دن اینه رک، دیدار حضرت رسالتناهی ایلده مشرف اولمشیدی. برخیلی احادیث شریفه نقل ایدوب، کندیسندن ابو عثمان نهدی و احف و حسن بصری روایت ایتشلردر. بعده بصره ده توطن ایتش، و نسلندن بعض مشاهیر کیشدر. جل وقعه سنده طرفندن هیچ برینه تمایل ایتوب، بطرف طورمشیدی. ۵۱ تاریخنده بصره ده ارمحال ایتمشدر.

ابو بلال { (مرداس بن ادیه الحنظلی التیمی) خوارج رؤساسندن اولوب،

صفین محاربه سنده حضرت علینک معیتنده بولمشیدی. برادری عروه عهالله بن زیاد طرفندن قتل، و کندیمی حبس اولمش، و مؤخرآ ابن زیاد طرفندن محبوس بولنان خوارجک قتلنه قرار ویرلش؛ و آنجیق صاحب ترجمه اوکیجه زندانجینک مساعده سیله خانه سنه کیش، واوراده زیادک قرارینی خبر آلمش ایکن، مجرد زندا نجییه مسئولیت ترتب ایتهمک ایچون، صباحلین زندانه عودت ایتدیکندن، زندانجی بوقصه یی نقل ایلده عبید الله بن زیادک آیاقلرینه قیانه رق، کندیمی عفو ایتدیرمشیدی. ابو بلال عبید اللهک شردن امین اوله مدیغندن، قرق کشی ایلده اهواز طاغرینه چکمش؛ واوزرینه سوق اولنان ایکی بیک کشیک برسریمه یی مغلوب ایتش ایسه ده، بعده عباد تنکیلنه مأمور اولوب، ابو بلال ایلده رفقاسنی جمعه نمازنده باصهرق، قتل ایتمشدر. بووقعه ۶۱ تاریخنده جریان ایتمشدر. زوجه سی (بحشاء) دخی اولجه عبیدالله بن زیاد طرفندن قتل اولمشیدی.

ابو تاشفین { (عبدالرحمن بن ابی جو) تلسا- نده حکم سورمش اولان بنی

ابو تاشفین { (عبدالرحمن بن ابی جو) بو دخی بنی زیان ملوکندن او- لوب، پدری طرفندن وهران وایلکنه نصب اولمش اولدینی حالده، تک طورمیوب، برچوق وقعاته سببت ویردکدن صکره، نهایت ۷۸۸ تاریخنده پدرینی حبس ایلده کندیمی تلسانده تخته جلوس ایتش ایسه ده، ۷۹۰ ده پدری یکیدن تختی ضبط ایتش؛ و ابو تاشفین مغرب حاکی ابوالعباس مریننک امدادیلده ۷۹۱ ده تلسانی ضبط ایدوب، پدری ابوحو اثنای حربده آتندن دوشمکله، عسکردن بری طرفندن قتل اولمشدر. بعده ابو تاشفین برادرلریله محاربه یه طویشوب، بولردن ابو زیان مذکور ابو العباس مریننک امدادیلده غالب کله رک، ۷۹۵ ده تلسانه داخل اولمش؛ و ابو تاشفین خسته بولمقله، او صرعه ده وفات ایتمشدر.

ابو تراب { ایرانک متأخرین شهراسندن اولوب، (جوشقان) ده طوغش وکاشانده نشأت ایتمشدر. شاه عباس ماضی زمانده برحیات بولنوب، ۱۰۲۶ ده وفات ایتمشدر. شو بیت جله اشعارندندر :

دل مجروح از آن خیر مژگان دارم
کریه کمتر از خون شهیدان دارم

ابو تراب نحشی { (عسکر بن حسین) خرا- فیه سندن زاهد بر ذات اولوب، اقوال ومقاماتی مشهوردر. مجاهده مقصدیلده بادیده طولاشدینی صرعه ده، ۲۴۵ تاریخنده وفات ایدوب، جنازه سی سباع طرفندن بیرلشدر.

ابو تغلب { (فضل الله غضنفر بن ناصرالدوله) موصالده حکومت سورن بنی جدان ملوکندن اولوب، آل بویه دن معزالدوله موصلی ضبط ایتدکن صکره، صاحب ترجمه نک پدری ناصرالدوله ملکنی استزداده کوشکک کوستر-

دیگندن، ابو تغلب والدہ سنک تشوقیلہ ۳۵۶ تا۔
ریخندہ پدرینی ر قلعہ یہ حبس ایدہ رک، معزالدولہ
ایلہ ر قاج محاربہ ایتدکدن صکرہ، عقد مصالحہ
ایتمش؛ و او صرہ دہ معزالدولہ وفات ایتمکله، اوغلی
عزالدولہ جلوس ایتمش ایدی۔ ابو تغلبک پدرینہ
اولان معاملہ سندن آنالری آری اولان برادرلی
دلکیر اولوب، علی الخصوص بونلردن جدان صاحب
ترجہ ایلہ و برآندان برادرلی اولان ابو البرکاتلہ بر
جوق محاربہ لر ایتمش؛ و برآرہ لوق عزالدولہ بختیار
طرفندن کوندریلن سابق الترجہ او احمد موسوی
واسطہ سیلہ بیلرنده صلح ایتمش ایدہ دہ، مؤخرکینہ
بیلرنده نزاع وقوع بولمش؛ و بو محاربہ لرک بونلردن
جدان برادرلی ابو البرکات قتل ایتمشدر۔ ۳۵۸ تا۔
ریخندہ او تغلب میافارقینده عمیجہ سی سیفالدولہ
ایلہ محاربہ ایتمش؛ و ۳۶۲ دہ او طرفلرک ضبطنہ
کیش اولان روم ملک (دمستق) ی مغلوب واسیر
ایتمشدر۔ مؤخرک عزالدولہ بختیارک غیبوتندن استفادہ
ایلہ بغدادہ کوروب، ایقاع فتنہ ایتمش ایدہ دہ، متعا۔
قبک بیان اعتذار ایتمکله، ینہ او احمد موسوی تو۔
سطیلہ بیلرنده صلح تقرر ایدوب، ابو تغلب موصل
حکمدار لغندہ قالمشیدی۔ نہایت ۳۶۹ تاریخندہ عضد
الدولہ بن بویہ موصلی ضبط ایتمکله، او تغلب شام
وقدس طرفلرینہ قاچہرق، اورالزده بعض غماہ۔
لردن صکرہ، دغفل وفضل طرفندن اخذ و قتل،
وسر مقطوعی مصرہ ارسال اولتمشدر۔

ابو تمام طائی { (حبیب بن اوس) اعظم شعرای عربدن اولوب،

۱۹۰ تاریخندہ دمشق جوارندہ بر قریہ دہ طوغش؛
وبعدہ مصرہ کیدہ رک، اورادہ نشأت ایتمشیدی۔
اشعار و اخبار عربدن یک جوق مستحفظاتی اولوب،
اشعار عربدن انتخاب و اختیار ایلہ اوچ کتاب ترتیب
ایتمشیدی، کہ بونلرک اک مشہوری «الجماسہ» عنوانلی
کتابی اولوب، مندرجاتک فصاحت و بلاغیتلہ آثار
شعرای عربک رنوعنہ سی حکمندہ در، و بر جوق مشاہیر
ادبا طرفندن شرح اولتمشدر۔ دیگر منتخباتک بری
«فحول الشعراء» و دیگر «کتاب الاختیارات» در۔
شام و عراق و خراسانی دور ایدہ رک، خلفا و ملوک
وامراتک مدحنہ دائر بر جوق قصیدہ لر سوبلش ایدہ دہ،
اشعارینک ایچندہ غایت ایلری آز اولوب، اکثریسی

اوسط وادفادر۔ ابو تمامک انتخابدہ کی اصابتی شعرہ
کی مہارتندن زیادہ اولوب، منتخباتی کندی اشعارندن
زیادہ شہرتنہ سبب اولمشدر۔ حکایات و ماجرازی
چوقدر۔ ۲۳۱ تاریخندہ موصلدہ وفات ایتمشدر۔
شو قطعہ جملہ اشعارنذند:

اعوام و صل کاد ینسی طیبہا
ذکر النوی فکاتہا ایام
ثم انسرت ایام ہجر اردفت
نحوی اسی فکاتہا اعوام
ثم انقضت تلك السنون واهلها
فکاتہا وکاتہم احلام

«حاسہ» ابو ذکریا یحیی بن علی تبریزینک شر۔
حیلہ برار آلمانیا علماسندن (فریتخ) ک معرفیلہ ۱۸۲۸
تاریخ میلادیسندہ (بونہ) شہرندہ طبع اولتمشدر۔ مصر
دہ دخی بر شرحیلہ برار باصلمشدر۔

ابو تیج { یاخود (بوتیج) صعید مصرہ
اسیوط مدیر بیلندہ رقصہ اولوب،
نیلک حہت غریبہ سندن، قاهرہ نک ۳۵۰ کیلومترہ
جنوبندہ و اسیوطدن ۲۰ کیلومترہ ک مسافہ دہ و ا۔
قعدر۔ خرما و آقیون محصولاتی چوقدر۔

ابو ثابت صرینی { (عامر بن عبداللہ) مفر۔ بدہ حکومت سورن

بنی مرین ملوکندن اولوب، پدری عبداللہ و فاتندہ
بونی و برادرلی سلیمانی جدلی یوسف بن یعقوبک
کفالتنہ براقش؛ و ۷۰۶ تاریخندہ یوسف بن یعقوب
وفات ایتمکله، صاحب ترجمہ نک طرفدارلی کندیسنی
تختہ اجلاس ایتمشدر۔ پدرینک عمیجہ سی یحیی بن
یعقوبک دخی تختہ حق و ادعای اولدیفندن، بر مدت
صکرہ بونک اوغلی ابو سالم دخی سلطنت ادعاسنہ
قالقیشمش؛ و ابو ثابت تلسان صاحبی او جو ایلہ بالا۔
تفاق بونک و دیگر بعض عصاتک حقندن کیش؛ و بر
یحقی سنہ قدر حکم سوردکدن صکرہ، ۷۰۸ سنہ۔
سی ابتدالزده ظہبہ دہ وفات ایتمشدر۔

ابو ثابت یغموراسنی { تلسادہ حکومت (سورن بنی یغمو۔

راسن بن زیان دولتی مغربک بنی مرین سلالہ سنہ منسوب
ابو الحسنک غلبہ سی اوزرینہ مقرض اولمش؛ و دولت
مذکورہ خاندانی افرادندن عبدالرحن اسمندہ بر ذات
اندلسہ بنی اولتغلہ، اورادہ درت اولاد بر اقرہرق
وفات ایتمشیدی۔ ابو الحسنک قبرواندہ کی مقلوبیتی
اوزرینہ بنی مرینک قوق منکسر اولتغلہ، عبدالرحنک

اوغلارندن ابو سعید ایله صاحب ترجمه ابو ثابت
نساہ کلوب، عربانندن و قبائل بر بردن کندیلرینه
اتحاق ایدن طائفه یاردمیه ملک موروثلرینی ضبط
ایده رک، بنی یغراسن دولتی یکیدن احیا ایتشلدرد.
۷۴۸ تاریخده ابوسعیده بیعت اولمش، و صاحب ترجمه
وزیری و سرداری صفیله توسیع بلاده باشلایه رق.
بنی مریندن بر جوق یرل ضبط ایتش ایسه ده. ۷۵۳
تاریخده کلیاً منهزم اولوب. برادری مقتول اولمش؛
و کندیزی فرار ایدوب، بجایه ده طوئیه لر، قتل
اولمشدر.

ابو ثور { (ابراهیم بن خالد کلی) ائمه مجتهد -
بندن و اعلام عمان اولوب، مو -
ثوق الروایه محدثندن و کبار فقهاء شافعیه دندر. بغداد
ده طوغوب، اوراده نشأت ایتش. و ابتدا اهل الزاری
مذهبده بولمش ایسه ده، امام شافعی حضرتلری
بغداده ورو دنده ایتکابندن اولوب. مع هذا مذهب
شافعی داخلنده ککندینه مخصوص بر طریق حفظ
ایتشدر. فقه و حدیث و اصول و اخلاقه دائر مصنفات
کثیره سی واردرد. ۲۴۰ تاریخده وفات ایتشدر.
— [«عرو بن معدی کرب» ماده سند دخی مراجعت.]
ابو ثور قلعه سی { (قلعه ابی ثور) حکومت
(یعنی سیحلیه) آطه سنده مشهور بر قلعه ایدی.

ابو الجارود { (زیاد بن ابی زیاد) ابو حسین
زید بن علی هاشمینک ایتکابندن
اولوب. زیدیه دن (جارودیه) سمیه معروف بر فرقه نک
رئیسدر.

ابو جحیفه { یاخود ابو حنیفه (وهب بن
(عبدالله) صحابهدن اولوب.
آنحیق حضرت رسول الله (صلعم) ک ارتحالرنده صی
ایدی. حضرت علینک فوق العاده محبت و توجهنی
قرانوب، جانب مرتضادن (وهب الحیر) و (وهب الله)
تسمیه اولنوردی؛ و حضرت علینک کافه غزوات
و جهادلرنده حاضر بولتشدی. کوفه ده اختیار اقامت
ایدوب. ۷۲ تاریخده اوراده وفات ایتشدر.

ابو جرجا { مصر وسطیده بنی سوئیف مد -
یرینده بر قصبه اولوب. بنی
سوئیف شهرینک ۷۰ کیلومتره جنوب غربیه سنده
واقعدرد.

ابو جعفر الیری { اندلس مشاهیر ادبا
و شعراسندن اولوب،
غایت کوزل قصاید و سائر اشعاری و ابن جابرک «مد -
یعیه» سنه بر شرحی واردرد، که «طراز الحله
و شفاء الفله» تسمیه ایتشدر. کندیزی طلیطله لی واعی
اولغله، (الاعلی الطلیطلی) اسمیه دخی معروفدر. ابن
جابرک معاصر و محبی ایدی. شو ایکی بیت جله اشعار
رقه سندنرد:

خل الانام ولا تخالط منهم
احداً ولواصفی الیک ضاعره
ان الموفق من یکون کانه
مقارب فهو الوحید بدائرة

ابو جعفر بن الاتبار { (احمد بن محمد خو -
شعراسندن اولوب، اشبیلیده تولد و نشأت، و او -
رانک صاحبی معتضد عباده اختصاص ایتشیدی. مرتب
دیوان اشعاری و بعض آثار ادبیه سی واردرد. ۴۳۳
تاریخده وفات ایتشدر. شو بر ایکی بیت جله اشعار
رندنرد:

لم تدر ما خلدت عینک فی خلدی
من الفرام و لاما کادت کیدی
افندیه من زائر رام السدو فلم
یستطعه من غرق فی الدمع ممتقد

ابو جعفر بن احمد { (وبرو یته کوره
ابو جعفر بن ابی
(احمد) اندلس ادبا سندن اولوب، ۵۴۵ تاریخده
ملوک موحدیندن عبد المؤمنک اسارتیه دوشمش؛
و بعده کلاتی معلوم اولوب، محسندن چیقاریله رق،
مسند وزارتیه ترخیص اولمشیدی. موحدینک برنجی
وزیری بودرد. بعض رسائل بلیغیه سی واردرد.

ابو جعفر بن بابویه { (محمد بن علی)
شیعیلرک الک
مشهور فقها و مفسرینندن اولوب، دردجی قرن
هجری اوئلنده قده طوغوش، و رکن اندین دینمی
زماننده شهرت بولمشدر. کبیر و صغیر اوله رق ایکی
تفسیر شریفی و «من لایحضره الفقیه» عنوانیه امامیه
عزندنده غایت معتبر بر کتایله دیگر بعض آناری
واردرد. (صدوق) مخلصیه دخی معروفدر.

ابو جعفر بن سعید عَنسی { (احمد بن
(عبدالمالک)
اندلسک مشاهیر ادبا و شعراسندن اولوب، پدیری

عبدالمکمل موحدینک اندلسه هجومی صره سنده اعلان استتلال ایدن طوائف ملوکدن ایدی. کرک پدری و کرک مؤخرأ غرناطه بی ضبط ایدن ابو سعید کندیسنی وزارت و کتابنده استخدام ایتشلر سنده، کندیسنی عاشق مشرب برآدم اولوب، اندلسک المشهور شاعره. لردن (حفصه الرکونیه) به علاقہ سی و سرست یا شامغه میل و هوسی اولدیغندن، استعفا ایتش؛ و شاعره موسوی الیادن طولای پینارلنده حاصل اولان رقابت اوزرینه، ابو سعید طرفندن مالقهده قتل ایتدیرلشد. اشعار رائقه سی و عصرینک ادباسیله محاورات ادبیه سی چوقدر. شو ایکی بیت جلّه اشعار نند:

فقل لرحیص ان یرای مقیداً
بخدمته لا یجعل الباز فی القفص
وما کنتم الا طوع نفسی فهل اری
مطیعاً لمن عن شأ وفقری قد نقص

{ ابو جعفر بن شیرزاد (محمد بن یحیی) خلفای عباسیه

زماننده بغدادده امور حکومته تغلب ایدن رؤسای اتراکدن اولوب، اول امرده ابن رائفک رچانندن ایکن، بعده بحکم ترکیبه، ودها صکره بغداد امیر - العساکری (توزون) انتساب ایتش؛ و بونک طرفندن ۳۳۲ تاریخده ۳۰۰۰ عسکرله بغداده کوندریله رک، بر مدت خلیفه متقی بی اخافه ایله، کیف مایشاه حکم ایتش؛ و ۳۳۳ ده مستکنی بالله مقام خلافته اجلاس اولندقدنصرکه، اسماء و رسماً ابوالفرج وزیر اولدیغنی حالده، صاحب ترجمه امور وزارتق اداره ایتشیدی. ۳۳۴ تاریخده توزونک وفاتی اوزرینه، کندیسنی امیرالامرا اولمش؛ و عسکرینی بسلک ایچون، بغداد تجار و اصنافه اغر ویرکیلر طرح ایده رک، عمومک خشنودسزلغنی موجب اولغله، نهایت آل بویه دن معز الدوله نک و آل جدانندن ناصرالدوله نک مداخله لینی، و مستکنینک یرینه مطیعک مقام خلافته اجلاسنی دعوت ایتش؛ و کندیسنی کاه معزالدوله و کاه ناصرالدوله ایله برلشهرک، اوزمانلرک وقوعات سیاسیه سنه کلی مدخلی اولمش؛ و آنجیق عسکری کندیسندن آیرلش، و اوزرینه یوریش اولدقلرندن، نهایت معزالدوله نک وزیرینه تسلیم اولنهرق، قورتلّه بیلمشدر.

{ ابو جعفر حفصی (محمد بن ادريس يمامی) ادبادن اولوب، «مناه

هل العرب» عنوانیله یمامه نک و جزیره العربک بعض طرفلرینک احوال جغرافیه سنی مبین مکمل و مفصل بر

کتاب یازمشدر، که یاقوت جوی طرفندن «معجم البلدان» ک بر جوق یرلنده بو کتابک روایتیه استشهاد اولنیور. بعض اشعاری دخی واردر. تاریخ ولادت و وفاته دسترس اولنه مدی.

{ ابو جعفر طبری (ابن جریر طبری) ماده سنه مراجعت .

{ ابو جعفر طحاوی (احمد بن محمد ازدی) مشاهیر فقهاء حنفیه.

دن اولوب، ۲۳۹ تاریخده صعید مصرک (طحا) قریه سنده طوغش، و ۳۲۱ ده قاهرده وفات ایتشدر. مشاهیر فقهاء شافعیه دن مزینک هشیره زاده سی و شاد کردی ایکن، مشارالیه ک بر عتبانّه دوچار اولغله، کندیسندن آیریلوب، فقهاء حنفیه دن ابو جعفر بن ابی عمرانک درسنه ملازمته باشلامش؛ و فقهده کسب تمیز ایده رک، مصرده فقهاء حنفیه نک رئیس اولمش ایدی. متعدد تألیفات مفیده سی اولوب، باشیجه لری شونلردر: «المختصر»، «احکام القرآن»، «اختلاف العلماء»، «معانی الآثار»، «الشروط». ادبیات و تاریخده دخی بد طولی صاحبی اولوب، بیوک بر تاد ریغنی واردر.

{ ابو جعفر طوسی (شیخ محمد بن حسن) اعظم علای امامیه دن

اولوب، ۴۶۰ تاریخده وفات ایتشدر. ۲۰ جلد اوزره بر تفسیر شریفی واردر، که اصل اسمی «مجمع البیان لعلوم القرآن» اولوب، «تفسیر طوسی» دیتکله مشهوردر. حدیث و فقهده دائر «تهذیب الاحکام»، «النهایه»، «المخیط» و «رساله جعفریه» عنوانلریله درت اثری دخی واردر. «فهرست کتب الشیعیه و اسماء المصنفین» عنوانیله یک مهم بر کتابی دخی واردر، که کاتب چلبینک «کف الظنون» ی کبی حروف هجا صره سیله مرتبدر.

{ ابو جعفر منصور (منصور) ماده سنه مراجعت بیوریله .

{ ابو جعفر نحّاس (احمد بن محمد مرادی) مشاهیر ادبا و علمادن

اولوب، مصرده تولد و نشأت ایتش؛ و بغداد و سایر جهانه رحلتله اخفش، زجاج، ابن الانباری و نفطویه کبی کبار ادبادن اخذ و قرأت، و مصرده غودظه، ۳۳۸ تاریخده وفات ایتشدر. بخل ایله شهرتی واردر. تصانیف مفیده سی جوق اولوب، باشیجه لری شونلردر:

«تفسير القرآن»، «كتاب اعراب القرآن»، «تفسير ابیات سیبویه»، «كتاب ادب الکتاب»، «الکافی فی النحو»، «كتاب المعاني»، «كتاب فی شرح المعلقات السبع»، «طبقات الشعراء».

ابو جلیک { یدنجی قرن هجری اوخیری
شعرا سندن اولوب، ابن خلکان. نه معاصر بولنش؛ و مشارالیهی مدح ایتشدرد. شو ایکی بیت جمله اشعار نندرد :

سفاله القلب حق لا یمازجه
شئ سواه واما قلبه فصفا
وزاری طیفه و هنا یوانسی
فاستصحب النوم من عینی وانصرفا

ابو جوارى { (وغلظی ابو جواریر)
بغداد ولایتک حله سنجاغنده بر ناحیه اولوب، کاه دیوانیه و کاه سما قضا سانه ملحق بولنور.

ابو الجوائز { (حسن بن علی واسطی) مشا-
هیر ابدان اولوب، اشعار رائقه سی و بعض آثار ادبیه سی واردر. حسن خطه مالک ایدی. بغدادده یاشامشدر. علم حدیثله دخی توغلی و ارایدیسه ده، روایتده موثوق دکلدر. ۳۸۲ تاریخنده طوغوب، ۴۶۰ ده وفات ایتشدرد. شو ایکی بیت جمله اشعار نندرد :

دع الناس طراً واصرف الود عنهم
اذا كنت فی اخلاقهم لا تسامح
وشیثان معدومان فی الارض درهم
حلال و خل فی الحقیقه ناصح

ابو جهل { (عرو بن هشام) قریش رؤسا سندن اولدیغی حالده، حضرت نبی ذی شان (صلم) ائندمره اولان خصومتی و دین مبین اسلامه قارشى اولان کین و تعندی خسبیلله، فخر المرسلین (صلم) طرفندن ابو جهل تسمیه بیورلشیدی. هجرت نبویته ایکنجی ستمسی واقع اولان غزای بدرده انصاردن ابن عرو ایله ابن عفره طرفندن قتل، و عبدالله بن مسعود طرفندن باشی قطع اولتمشیدی. حضرت رسول اللهک ابو جهلی کوردکلرنده «بو امته فرعونى قتل او- لندی» بیوردرقلری مرویدر. قتل اولندیغی وقت ۷۰ یاشنده ایدی.

ابو الجیش { [خارویه بن طولون] ماده-
سنه مراجعت بیوریله.]

ابو حاتم بن حبان { (محمد — تمیمی) اعاد-
فقها و محدثندن اولوب، عراقین و خراسان و ماوراء النهر و شام و حجازک هر طرفنی کزه رک، استفاده و افاده ایله مشغول اولمش؛ و ۳۵۴ تاریخنده وفات ایتشدرد. مصنفات کثیره سی اولوب، باشلیجدرلی شونلردر: ۵ جلد اوزره «كتاب الصحابة»، ۱۲ جلد اوزره «كتاب التابعین»، ۲۰ جلد اوزره «كتاب اتباع التابع»، ۱۰ جلد اوزره «كتاب الفصل بین النقلة»، ۱۰ جلد اوزره «كتاب علل اوهام اصحاب التواريخ»، ۱۵ جلد اوزره «كتاب اتباع التابعین»، «كتاب تبع الاتباع»، «علل حدیث الزهری»، «علل حدیث مالک»، «علل مناقب ابی حنیفة و مثالبه»، «علل ما استند علیه ابو حنیفة»، «ما خالف به الثوری»، «ما انفرد فيه اهل المدينة من السنن»، «ما انفرد فيه اهل الملكة من السنن»، «غرائب الاخبار»، «ما اغرب الکوفیون عن البصریین»، «ما اغرب البصریون عن الکوفیین»، «اسامی من يعرف بالکنی»، «کنی من يعرف بالاد- سامی»، «الفصل والوصل»، «موقوف مارفع»، «آداب الرجال»، «مناقب مالک بن انس»، «مناقب الشافعی»، «المعجم علی المدن»، «كتاب المقلین من المجازین»، «كتاب المقلین من العراقيین»، «الابواب المتفرقة»، «الجمع بین الاخبار المتضاده»، «وصف المعدل و المعدل»، «الفصل بین حدثنا و اخبرنا»، «وصف العلوم و انواعها»، «الهدایة الی علم السنن». بو کتابلرک اکثری متعدد جلدلردن مرکب اولدقلری کچی، بولردن بشقه بعض مصنفاتی دخی واردر. تا- لیفاتنک اک مشهوری اک صکره ذکر اولنانی اولوب، حدیث و فقهه متعلق فوائد کثوره یی جامعدرد. صاحب ترجمه نکلر ملحنده ذکر اولنان (ابن حبان)ک عینی اولسی محملدرد.

ابو حامد اسفرائی { (احمد بن ابی طاهر)
مشاهیر فقهاه شام- فعیدن اولوب، بغدادده رئیس الفقها بولنش، و حلقة تدریسنه اجتماع ایدن فقهانک عددی یدی یوزدن آشاغی ایتمه مشیدی. «مختصر منی» به تعلیقاتی، «التعلیقه الکبری»، «البستان» عنوانلی تألیفاتیلله سائر بعض مصنفاتی واردر. ۳۴۴ تاریخنده طوغوب،

۳۷۰ تاریخده بغداده ورود، و ۴۰۶ ده وفات
ایتشدر.

ابو حامد بلخی { کبار مشایخ سرفیه دن
اولوب، مقاماتی مشهور
در. بر مدت خراسانده اقامت ایدوب، ابراهیم بن
ادهم و سائر اولیاء اللہ کوریشیش؛ و ۳۴۰ تاریخده
بلخده وفات ایتمشدر.

ابو حامد غزالی { «غزالی» ماده سنه مراد
جعت بیوریله.]

ابو حامد مروروزی { قاضی احد بن
عامر عامری
مشاهیر فقهای شافعیه دن اولوب، مذهب متعلق
«الجامع» عنوانیله بر کتاب تألیف «و مختصر منق» بی
شرح. و اصول فقه دائر دخی بعض کتابلر تصنیف
ایتمشدر. بصریه نازل اولوب، تدریسله مشغول
اولمش، و ۳۶۲ ده وفات ایتمشدر.

ابو حامد نیسابوری { «حاکم نیسابوری»
ماده سنه مراجعت.]

ابو الحجاج یوسف اسرائیلی { اطبای
اسلامدن
اولوب، علوم ریاضیه و نجوم و هیئتده دخی ید طولی
صاحی ایدی. مصره ورود ایدوب، بر مدت تدریسله
مشغول اولمش؛ و بعده حلبه انتقال ایله، صلاح الدین
ایوبنک اوغلی ملک ظاهرک خدمت طبابتده بولتمشیدی.
«رساله فی ترتیب الادویه اللطیفه و الکشفیه» و «شرح
القصول لابرقراط» عنوانلریله ایکی اثری واردر.

ابو حذیفه { (مشم بن عتبه بن ربیعہ بن
عبد شمس بن عبد مناف بن
قصی القرشی) صحابه دن و اسلامده سابقیندن اولوب،
حبشه هجرت ایدلرنددر. اکثر غزوانده معیت
حضرت رسول اللہده بولمش، (و یمامه) وقعه سنده،
۵۴ یاشنده اولدینی حالده، شهید اولمشدر. کافر
بولنان پدرینک قتلدن طرف رسالتناهییدن منع یو-
ریلان بوذاندر. اوزون بویلی، کوزل چهره لی، فضل
و شرف صاحبی بر ذات ایدی. سهله بت سہیل بن
عمروک زوجی ایدی. — [«واصل بن عطا» ماده سنه
دخی مراجعت بیوریله.]

ابو حزابہ { (ولید بن حنیفہ) دولت ادویه
عہدی شعرا سنندن اولوب، عن
اصل بدوی اولدینی حالده، بصره ده ساکن اولمش؛

و برآرملق سجستانه کوندریلوب، بعده بصره ده عو-
دنتده، عبدالملک قارشی خروج ایدن ابن اشعثہ
التحاق ایدرک، روایتہ کوره، بونکله برار قتل
اولتمشدر. هجوه میلی زیاده اولوب، کیسه لساندن
قورتلہ مازدی.

ابو الحزم ابن جهور { (جهور بن محمد کلبي)
اندلسک مشاہیر
وزرا و ادبا سنندن اولوب، طوائف ملوکدن دولت
عامریه نک وزیر صفتیله بر مدت قرطبه بی مستقل
اداره ایدرک، فن اداره ده بونک بر مهارت کوستر-
مشدر. ۴۳۵ تاریخده وفات ایدوب، اوغلی ابو-
الولید یرینه یکمشدر. اشعار رائقه سی دخی اولوب،
شور ایکی بیت کلک وصفی حقننده اولان بر قصیده
سندندر:

الورد احسن مارات عیق واذ
کی ماتی ماء السحاب الجائد
خضعت نوادر الریاض الحسنه
فقدالت تقاد وهی شوارد

ابو حسان زیادی { مشاهیر فقہان او-
لوب. مأونک زما-
نده بغدادده شرقیه قاضیسی ایدی. خلق قرآنه
قائل اولمدیغیون، موقتاً طرسوسه نئی اولتمش ایسه.
ده بعده اعاده و تلطیف اولتمشیدی. ۲۴۲ تاریخده
وفات ایتمشدر.

ابو الحسن { خلفای راشدیندن حضرت علی
(کرم الله وجهه) نک کنیه سیدر.
[«علی بن ابی طالب» ماده سنه مراجعت بیوریله.]

ابو الحسن { بواسطه ایران شعرا سنندن بر
قاج ذات بولنوب، بری «سیر
نوره ولود» اسمیله بر منظومه یازمش، و بری ده
دیوان انوری بی شرح ایتمشدر. — بری ده شیراز
ساداتندن اولوب، شاه سلیمانک زمانده یاشامش و
۱۰۰۵ تاریخده هندستانک احد آباد شهرنده وفات
ایتمشدر. شوبیت جله اشعارنددر.

دی شب عرق شرم تو آتش بدلم زد
بروانه ندیم که از آب بسوزد

ابو الحسن اشعری { کبار فقہان اولوب،
ابتدا معتزله دن ایکن،
بعده اهل سننه التحاق ایتمشدی. تصانیف کثیره سی
واردر. ۳۲۴ تاریخده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن اشعری } و ابو الحسن اصطخری
[«اشعری» و «اصطخری»
ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

ابوالحسن اصفهانی } (علی بن سهل) او -
چخی قرن هجری
مشاهیر مشایخندن اولوب، جنید بغدادینک اقراندن
ایدی، و مشارالیه ایله مخابراتی واردر. اقوال و مناقبی
شهوردر. اصحاب دیونک، خبرلری اولمقسنین،
دبترینی ادا ایتک عادت ایش.

ابوالحسن انصاری } (علی بن ابراهیم)
اندلسده بلنسیه
ادباسندن و سعدالحیرک نسلندن اولوب، اشعار رافقه
سی و بعضی رسائل بدیعه سیله تصانیف مفیده سی واردر.
تألیفاتنک اک مشهورلری شونلردر: «کتاب الحلل
فی شرح الجمل للزجاجی»، «جذوة البیان و فريدة
العقیان»، «کتاب الفطر علی الکامل». ۵۷۱ تا.
ریخنده وفات ایتشدرد. یارلش بر ناری وصف ایدن
شوا یکی بیت جله اشعارندرد:

تضاحک اترابها عندهما غدا الجو تدع اجفانه
کما فتح الليث فاه وقد تضرع بالدم اسنانه

ابوالحسن انصاری } (علی بن موسی)
اندلسک مشاهیر
شعرا و حکماسندن اولوب، عن اصل جیانی اولدینی
حالده، مدت مدیده فاسده اقامت، و ۵۹۳ هه اوراده
وفات ایتشدرد. اشعاری غایت کوزل اولوب، کیمیایه
دائر «شدورالذهب» عنوانیله مشهور بر منظومه سی
واردر، که استنبول کتبخانه لرینک اکثر نده دخی
نسخه سی موجوددر. مشهور بر «قصیده طایفه» سی
دخی واردر، که مطلبی شودر:

بزیوتة الدمن المبارمة الوسطی
غنینا فلم تعدل بها الاصل والخطا

ابوالحسن بن بابویه } (علی بن حسین)
شیعیرلک مشاهیر
فقهاستندن اولوب، سالف الترجه ابو جعفر صدوقک
پدریدر. «کتاب الشریعه» و «کتاب الموارث»
عنوانلریله ایکی کتابی و سائر بعض آثاری واردر.
۳۲۹ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابوالحسن بن عساکر } و ابو الحسن بن
عصفور } «ابن عصفور» ماده لرینه مراجعت.

ابوالحسن بن فرات } (علی بن محمد)
خلفای عباسیه.
دن مقتدرک وزیر اولوب، ۲۹۶ و ۳۰۴ و ۳۱۱
تاریخننده اوج دفعه مسند وزارتیه ارقا اولنش؛
و ۳۱۲ تاریخنده عزل، و مالی مصادره اولندقدن
صکره، اوغلی محسن ایله برابر اعدام اولنشدر. ثروت
و سامانی فوق العاده اولوب، فقرا و محتاجینه و علما
و ادبایه اولان انعام و احسانلری و دبده و سفاقتی
حقنده پک چوق غرائب و نوادر منقولدر.

ابوالحسن بن مستظهر بالله } خلفای
عباسیه.
دن مسترشد باللهک برادر اولوب، پدرینک وفاتیله
قرداشنک جلوسنده بر کیمییه بنه رنک، مدائنه قاجش؛
و اورادن حله صاحبی دیسه التجا ایش؛ و بعده واد
سطه کیدوب، اورالزینی ضبط ایتدیکندن، دیسک
کوندردیکی عسکر طرفندن مغلوب اولوب، کندیبی
اخذ و برادرینه سسوق اولنش؛ و خلیفه طرفندن
حسن معامله کوروب، ترفیه اولنش؛ و ۵۲۵ تا.
ریخنده وفات ایتشدرد.

ابوالحسن بن مسعود } «علی بن مسعود»
ماده سنه مرا -
جعت بیوریه.]

ابوالحسن بن نعمان مغربی } (علی -)
مشاهیر
قضاتدن اولوب، ۳۲۹ تاریخنده مغریه طوغش؛
و مصره کلهرک، ملوک فاطمیهدن معز و عزیزک زماننده
طقوز اون سنه قاضی القضاة بولندقدن صکره، ۳۷۴
تاریخننده وفات ایتشدرد. عالم و ادیب بر ذات ایدی.

ابوالحسن بن هبل } (مهذب علی بن
احمد) مشاهیر اطباء
اسلامدن اولوب، عن اصل بغدادلی اولدینی حالده،
موصلده اختیار اقامته، علم طب تدریسلیله مشغول
اولنش؛ و بروقت خلاط شهرنده اورانک صاحبی شاه
ارمنک یاننده بولنش ایدی. طبده و سائر اکثر
فنونده بد طولی صاحب اولوب، طبه دائر «المختار»
عنوانلی ۴ جلد اوزره بر کتابی واردر.

ابوالحسن بن هبة الله } «سعید بن هبة -
الله» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابوالحسن تمیمی { (علی بن محمد انطاکی)
 ائمه علمادان اولوب، ادبیات، حساب، فقه، قرائت و سایر علومده عصرینک فریدی ایدی. ۲۹۹ تاریخده آنطاکیده طوغوب، بعده اندلسه هجرتله، بر جوق وقت ندریسه مشغول اولدقدن صکره، ۳۷۷ تاریخده قرطبهده وفات ایتشدرد.

ابوالحسن جرجانی { [«جرجانی» ماده - سنه مراجعت .]

ابوالحسن حرّانی { (ثابت بن ابراهیم) مشا - هیر اطباء اسلامدن اولوب، ۲۸۳ تاریخده رقهده طوغوش، و ۳۶۵ده بغدادده وفات ایتشدرد. «اصلاح مقالات من کناش یوحنا بن سراپیون» عنوانیه برکتانی و کندیسندن صورلمش بعض اسئله فنیهک جوابلرینی حاوی رسائی واردرد.

ابوالحسن حمیری { (نورالدین علی بن احد بن جدون) اند - لس مشاهیر ادباسندن اولوب، نحو و افتده عصرینک امامی ایدی. مالقه شهرنده تولد و نشأت ایدوب، بعده شرقه رحلت ایتش ایدی. اشعاری کوزل اولوب، شو بر ایکی بیت ۶۶۷ تاریخده اندلسده انشاد ایتش اولدیغی بر اوزون قصیده سندندر:

فواد بایدی الثائبات مصاب
 وجفن لقیض الدم فيه مصاب
 تائم ديار قد الفت وجيرة
 قبل لی الى عهد الوصال ایاب

ابوالحسن خرقاتی { (علی بن جعفر) کبار اولوب، حضرت بایزید بسطامینک ارشادیه تنویر باطن ایتشدی. طبیعت شعریه سی دخی اولوب، شو رباعی جمله انقاس متبرکه سندندر:

امرار از لرا نه تودانی ونه من
 وین حرف معمانه توخوانی ونه من
 هست از پس پرده کفنگوی من و تو
 کر پرده بر افتد نه تومانی ونه من

ابوالحسن رازی { (عبدالرحمن بن عمر) مشاهیر علما و حکمای اسلامدن اولوب، علی الخصوص علم نجوم و هیئته دائر معلومات و اسعنه سی وار ایدی، و یوفنده بر قاج کتاب یازمشدر. آل بویه دنه عضدالدوله ک هندده

قدر و اعتباری پکعالی اولوب، پک جوق احسانلرینه نائل اولمشیدی. ۲۹۱ تاریخده (ری)ده طوغوب، ۳۷۶ده بغدادده وفات ایتشدرد. ثوابت حقنده بری منظوم و دیکری منشور ایکی کتابی، اشعهک صورت انتشارینه دائر بر تالیف قیمتداری و ثوابت و سیارات و بروجک صور و احوالی حقنده مکمل و مصور بر اثری واردرد.

ابوالحسن زاغونی { (علی بن عبدالله) شیخی و مریدی اولوب، «تاریخ زاغونی» اسمیه معروف بر تاریخک مؤلفیدر. ۴۵۵ تاریخده طوغوب، ۵۲۷ده وفات ایتشدرد.

ابوالحسن شاذلی { [«شاذلی» ماده سنه مراجعت پیوریه .]
ابوالحسن طوسی { (مؤید بن محمد) ائمه ۵۲۴ تاریخده طوسده طوغوش، و ۶۱۷ده نیسا - بورده وفات ایتشدرد.

ابوالحسن عبدری { (رضین بن معاویه) لوب، «الجامع بین الصحیحین» عنوانیه بر تالیفی وار در. ۵۲۰ تاریخده وفات ایتشدرد.

ابوالحسن عسکری { (هادی بن محمد) ائمه اثنا عشردن اولوب، ۲۱۴ تاریخده مدینه منورهده طوغوشیدی. خلفای عباسیه دن متوکلده بو ذاتک خانه سنده اسلحه و سایر مهبات بولدیغی و امارت هوسنده اولدیغی خبر و پردکرلندن، کجهلین بقتّه بر طاقم اتراک ک کوندریلوب، خانه سی باصلش، و خبر و پرین مواددن برشی بولنیوب، کندیس صالخانه و فقیرانه بر حالده و تلاوت آیات کریمه اله مشغول بولمش اولدیغدن، خلیفهک یانه کتیرلکده، اکرام و تعظیمنه مبالغه اولمش ایسدهده، مؤخرًا منافق لرت افتزالری اکسک اولدیغدن، نهایت (عسکر) اسمیه دخی معروف اولان (سرمن رأی) قصبه سنده اقامته مأمور اولمش؛ و اوراده ۲۰ سنه دن زیاده طور مغله، عسکری تسیمه اولمش؛ و ۲۵۴ تاریخده قصبه مذکورهده ارتحال ایتشدرد.

ابوالحسن عینی { (علی بن سعید) اندلسک اعظم مورخیندن اولوب؛

بر شرقه و دیگری غربه مخصوص اولقی اوزره،
ایک مفصل تاریخ یازمشدر، که ایکسی بر لکده ۱۵۰
جلدون عبارتدر. کره ارض احوال جغرافیه
و تاریخیه صور دیگر بر اثری دخی واردکره
بر نسخه سی انگترده اوقسفورد شهرنده کائن (بودلیانه)
کنخانه سنده ۸۷۴ رقیله مرق اوله رق موجوددر.
صاحب ترجمه ۶۷۳ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن قطب شاه { هندسنده حکم سورمش اولان

دولت قطب شاهیه نک حکمدار اخیری اولوب، عبد
الله قطب شاهک آخرت اوغلی ایدی. ۱۰۸۳
تاریخ هجریسنده حیدرآبادک (کلمکنده) شهرنده تخت
موروثنه جلوس ایتمش ایسنده، ۱۰۹۸ تاریخنده
ملکت مذکوره عالمگیر طرفندن فتح اولغله، صاحب
زجه بر قلعهیه حبس اولنهرق، ۱۱۱۲ تاریخنده
وفات ایتمشدر.

ابوالحسن کلبی { بنی طبریدن صکره دردنجی قرن هجریه

صقلیهده حکومت سورن و مصرده کی (عیبیه) نامنه
خطبه اوقوتان (بنی ابی الحسن) و نام دیگرله (کلیون)
امراسنک جدیدر. امارت مذکوره یی تاسیس ایدن
حسن بن علی صاحب ترجمه نک توروئی ایدی. بو ذات
۳۳۵ تاریخنده منصور عبیدی طرفندن دوتما ایله
کوندریلهرک، جزیرهیه وصولنده بنی طبریدن اولان
اسمعیلک مدافعهیه اقتدار اولدیغندن، اهالی کندیسنه
تابع اولمش؛ و متعاقباً روم ایبراطوری طرفندن صقلیه نک
استردادیمون دوتما کوندرلمش ایسنده، حسن مصردن
کوندریلن دوتما ایله مسینهده روم دوتماسنی مغلوب،
(قلوریه) یعنی قلابره جهتلرینی دخی ضبط ایتمش؛
واوصرهده منصور وفات ایدوب، اوغلی معز جلوس
ایتمکله، حسن مصره عودت ایدوب، اوغلی ابوالحسن
صقلیه امارتنده قالمیشدی. ابوالحسن صقلیه نک هنوز
اله یکمه مش بعض قلاعنی فتح ایتمکه مأمور اولمش
ایسنده، قسطنطنیه روم ایبراطورلغندن ینه مکمل
بر دوتما تجهیز و سوق اولغله بولندیغنی خبر آلغله،
بته پدیری حسنک قومانده سیله مصردن دوتما و عسکر
کوندریلهرک، مسینه بوغازنده بر بیوک محاربه بحریه
برید اولمش؛ و ابتدا روملر غالب ککشلرسته، مسلمانلر
جزیره دن صاغ چقماغنه قرار ویره رک، مأیوسانه

حربه کبرشد ککزدن، (وقعه الحجاز) نامیه معروف
اولان بر محاربه قطعهیه اوزرینه روملری مغلوب،
ودونخالیغنی احراق ایتمشدر، که بوده ۳۵۴ تاریخنده
واقع اولمشدر. بونی متعاقب حسن وفات ایتمشدر.
بنو ابی الحسن و نام دیگرله کلیون امراسی اون کشی
اولوب، ۹۵ سنه صقلیهده امارت ایتمشدر.

ابوالحسن کلبی { (احد بن حسن) صقلیهده امارت سورن کلیون

امراسنک ایکنجیسی اولوب، آفالیان حسن بن علی
بن ابی الحسنک اوغلیدر. ماده آتنده بیان اولندیغنی
اوزره، ۳۵۴ تاریخنده امرای موی البسک برنجیسی
اولان حسنک وفاتی اوزرینه، معز طرفندن (بعیش)
اسمنده بر ذات صقلیه امارتنه تعیین واعزام اولنش
ایسنده، اهل جزیره کندیسنی قبول ایتموب، صاحب
ترجه یی امارته انتخاب ایتمشدر. آجیق اوصرهده
ظهور ایدن بر فتنه یی تسکینه مقتدر اوله مدیغندن،
معز طرفندن برادری (ابوالقاسم علی بن حسن) و کاله
امیر تعیین اولنش؛ و ابوالحسن ۳۵۹ تاریخنده طرا-
بلسنده وفات ایتمشدر.

ابوالحسن مرینی { (علی بن ابی سعید عثمان) مغرب اقصاده

یعنی فاسده حکم سورن بنی مرین ملوکنک اک بیوک
واک مشهوری اولوب، طرابلس غربه قدر بتون
آفریقای شمالی و اندلسک بر قسمتی قلمروی دائره سنه
ادخال ایتمشیدی. پدرینک وفاتی اوزرینه، ۷۳۱
تاریخنده تخته جلوس ایتمش؛ و ۲۱ سنه سورن
مدت سلطنتی محاربه ایله یکیروب، اندلس خرسیتیا-
نلریله ایتدیکی محارباتک بر ایکسنده مغلوب اولمش؛
و حتی اسپانیولار حرمک بولندیغنی سرایه مستولی
اولوب، فوق العاده سودیکی زوجه سی فاطمیدی (که
بنی حفصدن ابویحیانک قیزی ایدی) و عیجه سنک
قیزی عایشه یی و بر چوق نسوان واطفائی قتل
ایتمشدر. نهایت توندسه کلی بر انزاهه اوغرا یوب
بحراً عودت ایدرکن، ۶۰۰ کیمدن عبارت اولان
دوتماسی وایمخنده بولنان عسکرله ۴۰۰ علما و سائر
غریق اولوب، کندیسنی بر تختیه یاپشهرق، کوچ
حال ایله ساحله چقنه یتیش ایدی. بعده اوغلی ابو
عنان عصیان ایدوب، واقع اولان محاربهده غالب
کلمکله، ابوالحسن استیمان ایتمش؛ و متعاقباً ۷۵۲

تاریخنده وفات ایتشدر. غایت جسور و فعال بر پادشاه اولوب، شهرت و شانه و دارات و دبده به زیاده سیله مائل ایدی. مصر حکمداری ملک ناصر محمد بن قلاوونه غایت ذی قیمت بر طاقم هدیدلر کوندرمش؛ و کندی ایله یازدینی بر مصحف شریفی فوق العاده صورتده تزیین و تذهیب ایدره، هدایای سائر ایله برابر حرم شریفه اهدا ایتشیدی. سودان حکمدار لرندن (منسا- موسی) و بعده اوغلی (منسا سلیمان) ایله دخی هدیدلر تعاطی ایتشیدی. آفریقای شمالیده خیرات و اعماراتی چوق اولوب، از آن جله تونسک جهت غریبه سنده (منصوره) اسمیله یکی بر قصبه، مغرب. اقصانک (مکتاسه) شهرنده بیوک و مکمل بر مدرسه و بر چوق کوپرلر، قلعهلر، زاویهلر، چشمهلر و سائر تاسیس و بنا ایتشدر.

ابوالحسن موصلی { (عقیف الدین علی بن عدلان) مشاهیر علمادن اولوب، علی الخصوص حل الغازده مهارت تامه سی وار ایدی. « عقله المجتازی فی حل الالغاز » عنوانیله بر کتاب دخی تألیف ایتشدر. ۵۸۳ تاریخنده طوغوب، ۶۶۶ ده وفات ایتشدر.

ابوالحسن وادی آشی { (علی بن محمد) سندن اولوب، (وادی آش) ده تولد، و غرناطه ده نشأت ایتش؛ ودها او توز یاشنه واصل اولمدهن، ۷۵۰ تاریخنده طاعوندن وفات ایتشدر. شو ایکی بیت مشهور ابن خطیبک مدحنه داتر سولیش اولدینی بر قصیده سندنر:

هو العلاء جرى باليمن طائره
فكان منك على الآمال ناصره
ولو جرى بك ممتدا الى امد
لا يحجز الشمس ما آتت عسكره

ابوالحسن واعظ { (سعد الله بن نصر الله) مشاهیر وعاظدن او- لوب، مشایخ صوفیه ایله مناسباتی و شعر وایاتدن بهره سی وار ایدی. ۵۶۴ تاریخنده وفات ایتشدر. شو بیت جله اشعار نندنر:

لی لذه فی ذلک و خضوعی
واحب بین یدیک سفک دموعی

ابوالحسن هروی { « هروی » ماده سنه [مراجعت بیوریه.]

ابوالحسین بصری { (محمد بن علی) منزله متکلمیندن و اطباء اسلامدن اولوب، فصیح اللسان و ادیب بر ذات ایدی. بصره ده طوغوب، بغدادده اقامت و تدریسه اشتغال ایتش، و ۴۳۶ تاریخنده اوراده وفات ایتشدر. اصول فقهده «المعتد» عنوانیله بیوک و معتبر بر کتابی وارد، که فخر الدین رازی بک «المحصل» عنوانی کتابی تحریر ایچون مأخذی و مرجعی بولنشدر. ۲ جلد اوزره «تصفح الادله»، «شرح الاصول الخمسه»، «غیر الادله»، «کتاب فی الامامة» عنوانلریله درت کتابی و سائر بعض آثاری دخی وارد.

ابوالحسین بن ابی یعلی { فقهاء حنبلیه دن اولوب «طبقات الحنبلیه» عنوانیله بر کتاب یازمش؛ و ۵۲۶ تاریخنده وفات ایتشدر. ابن رجب اسمیله معروف شیخ زین- الدین عبدالرحمن و یوسف بن حسن مقدسی بو کتابک ذیلرینی یازمشلردر. بو ایکی ذاتدن بر نجیسی ۷۹۵ ده وایکنجیسی ۸۷۱ ده وفات ایتشدر.

ابوالحسین بن سراج { اندلس وزرا و فتح بن خاقان «قلائد العقیان» نده بر چوق مدحله برابر بعض اشعارینی ایراد اید یورسه ده، تاریخ و محل ولادت و وفاتی بیان ایتیمور.

ابوالحسین خرقانی { مشاهیر صوفیوندن اولوب، طریق صو- فییه متعلق «مرآت المحققین» و «شرح مخزن الاسرار» عنوانلریله ایکی کتاب یازمش؛ و ۳۷۶ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابوالحسین قدوری { (احد بن محمد) مشاهیر فقهاء حنفیه دن اولوب، عراقده فقهاء حنفیه نکر ریشی ایدی. علم حدیثده و ادبیاتده دخی ید طولاسی اولوب، بعض کتابلر تألیف ایتشدر. ابو حامد اسفراینی ایله منا- ظراتی وارد. ۳۶۲ تاریخنده طوغوب، ۴۲۸ ده بغدادده وفات ایتشدر.

ابوالحسین هاشمی { (زید بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب) شرفادن اولوب، علم حدیث و کلامده و ادبیاتده ید طولی صاحبی ایدی. روایتیه کوره علم کلامی ایتد

مترنهدن واصل بن عطادن تحصیل ایش؛ و بنا عایه
مترنلویه پیرو اولمش ایدی. پدرله برادری محمد بن
علیدن و ابان بن عثماندن زوایت احادیث شریفه
ایتمشدر. زیدیه مذهبنده بولانلر بوذاته منسوبدرلر.
ملوک امویه دن هشام بن عبدالملکدن بعض جفالر
کورمکله، کوفیه کیدوب، خروج ایشم ایهده،
موفق اوله میوب، ۱۲۳ تاریخنده یوسف بن عمر
ثقی طرفندن اخذ و قتل و صلب، و بدنی احراق
اولمشدر. جداجدی حقنده اولان شو قطعه جله
اشعارنددر:

ومن فضل الاقوام یوما برأیه
فان علیا فضله المناقب
وقول رسول الله والحق قوله
وان رغبته الاثوی الکواذب
باتک منی یا علی معالنا
کهارون من موسی اغنی صاحب
دعاه یبدر فاستجاب بأمره
فبادر فی ذات الله یبادر

{ خلفای راشدیندن حضرت
ابو حفص } { عمر بن خطاب کتیه سیدر.

[عمر بن خطاب] ماده سنه مراجعت پیوریه.]

{ ابو حفص حداد } { (عمر بن سله) نیشابورک
مشاهیر اولیاسندن

اولوب، اقوال و مقاماتی مشهوردر. ۲۶۴ تاریخنده
ارنحال ایتمشدر.

{ ابو حفص حفصی } { (عمر بن ابی زکریا یحیی)
بنی حفص ملوکندن

اولوب، ابن ابی عماره فتنه سنده کندی قورتاره رق،
مورخ مشهور ابن خلدونک جدی محمد بن ابی بکر
بن خلدونله و دیگر ایکی ذالته برابر (سنان) قلعه سنده
اختفا ایتمشدی. ۶۷۳ تاریخنده خلق ابن ابی عماره-
تک ظلمتدن بیرار اولغله، اجتماع ایدوب، صاحب
ترجمیه بیعت ایتمشدر. ابو حفص سنه مذکوره ده
نوسه کیروب، (مستصر بالله) لقبیه تلقب ایتمش؛
و کندیسی عادل و صالح بر حکمدار اولغله، تلساندن
طرابلسه قدر اولان ممالکی تحت اطاعتنه آلمشیدی.
یا لکر زاب جهتی برادری ابوزکریا استیلا ایتمشیدی.

صاحب ترجمه ۱۱ سنه ۸ آی حکومت سورددن
سکره، ۶۹۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. اوغلی عبد-
المنی ولی عهد براقشیدیه ده، موحدین شیخری
بونو صخر سندن طولایی قبول ایتمکدرندن، اولیادن

شیخ ابو محمد مرجانینک اشارتیه (ابو عصبیه) یی
انتخاب ایتمشدر.

{ ابو حفص حفصی } { (عمر بن ابی یحیی ابی
بکر) بو دخی بنی

حفص ملوکندن اولوب، پدرینک کوچک اوغلی
اولدینی حالده، ابو بکرک وفاتنده، وزیر ابن تافرا-
کینک معاونتیه، تختی ضبط ایدره، بیوک برادری
ابوالعباس احمدی بنلرنده واقع اولان مخاریبه ده قتل
ایتمشیدی. او آرالیق ابن تافراکین بنی مریدن سالف
الترجه ابوالحسنه قاجوب، کندیسنی بنی حفصک مالکینی
ضبطه ترغیب ایتدیکندن، ابوالحسن سوق عسکر
ایدره، ۷۴۸ تاریخنده فایسده کی صوک غالیبتنده
صاحب ترجمه یی قتل، و ملکینی ضبط ایتمشدر. ابو
حفصک مدت حکومتی ۱۰ آی ایله ۱۳ کوند.

{ ابو حفص سهروردی } { [سهروردی]
جهت پیوریه.]

{ ابو حفص شبلی } { (زین الدین اقرش عمر
بن حسام) دمشق

صلحای ادباسندن و فقها شافعیه دن اولوب، ۶۸۴
ده طوغش، و ۷۴۹ ده وفات ایتمشدر. شو قطعه
جمله اشعارنددر:

قد اقلنتی الخطایا فکیف اخلص منها
یارب قاغفر ذنوبی واصفح بفضلک عنها

{ ابو حفص شطرنجی } { (عمر بن عبدالعزیز)
مشاهیر شعرا دن

اولوب، پدری خلفای عباسیه دن ابو جعفر منصورک
آزادلیسی بولتمش اولغله، مهدینک خانه سنده و اولادی
معیتنده بیویوب، تحصیل علم و ادب ایش؛ و شطرنجه
زیاده سیله ابتلاسی اولدیقندن، شطرنجی لقبیه
تلقب اولتمش ایدی. مهدینک وفاتنده قیزی (علیه)
یه انتساب ایشم ایدی. هارون الرشیدله بعض ماجرا
لری وارد، و مشار الیهک اولادینه دخی ندیمک
ایدوب، معتمدک زمان خلافتنده وفات ایتمشدر.
شواکی بیت جمله اشعار راقه سننددر:

تحبب فان الحب داعیه الحب
وکم من بعد الدار مستوجب القرب
اذا لم یکن فی الحب عتب ولا رضا
فاین حلالات الرسائل والکتب

{ ابو حفص عمر بن احمد } { مشاهیر علما دن
اولوب، تا.

لیقات کثیره صاحبدر. اک مشهور آثاری بر تفسیر شریفیه «ترغیب» و «مسند» عنوانی کتابلریدر. ۳۸۵ ده وفات ایتشدر.

ابو حفص عمر بن عبدالعزیز { «عمر بن عبد العزيز» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابو حفص عمر غزنوی { (سراج الدین مشاهیر فقهاء حنفیه دن اولوب، «زبدۃ الاحکام» عنوانی کتابک مؤلفیدر. ۷۷۳ تاریخده وفات ایتشدر.

ابو حفص عمر هتاتی { بنی حفص دو- لثنک مؤسسیدر. [«حفص» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابو حفص کبیر { بخارانک مشاهیر فقهاء. سندن اولوب، محمد بن اسماعیل بخارینک زمانده بر حیات ایدی. اوغلی دخی مشاهیر دن اولوب، (ابو حفص صغیر) اسمیه معروفدر.

ابو الحکم { اوائل اسلامده ظهور ایدن اطبادن اولوب، نصرانی المذ- هب ایدی. معاویه بن ابی سفیانک خدمت طبابتده بولنوب، فوق العاده محرم و معتدی اولغله، بعض اغراضنه دخی آلت اولمشیدی. یوز یاشنی تجاوز ایدوب، عبدالملک بن مروانک وفاتده بر حیات ایدی.

ابو الحکم بن غلندو { اندلسک مشاهیر طبابتده مهارت تامه سی اولدینی کبی، شعر وادیاتدن دخی بهره سی وار ایدی. اشبیلیه ده تولد و نشأت ایتش؛ و ۵۸۰ تاریخلرنده بر حیات بولنوب، منصوره انتساب ایتشیدی. حسن خطیه دخی مالک ایدی. متعدد تألیقاتی واردر. مراکشده وفات ایتشدر.

ابو الحکم مغربی { (عیبدالله بن مظفر باهلی) مشاهیر اطبا

و حکمان اولوب، ۴۸۶ تاریخده اندلسک (مریه) شهرنده طوغش؛ و ۵۱۶ تاریخده شرقه رحلتله، ایفای حج ایتدکدن صکره، بر مدت دمشق، اسکند- ریه و صغیر مصرده اقامت، و بعده عراقه عزیمتله، بر مدت بغدادده مکث ایتش؛ و ۵۲۱ سنه سنده سلطان محمود بن ملکشاهه انتسابله، مشارالیهک اردوسیون ۴۰ دوه اوزرنده نقل اولنور بر متحرک

خسته خانه یا پیشیدی. مؤخرأ دمشقه عودتله، بر اجزا- خانه آچهرق، و اجرای طبابت ایدرک، ۵۴۹ تا- ریخنده اوراده وفات ایتشدر. کندیبی موسیقیه دخی آشنا و عود چالمقده ماهر و الکتیبه زیاده سیله مائل ایدی. ادبیاتده دخی ید طولی صاحبی اولوب، غایت عذب اللسان بر شاعر ایدی. علی الخصوص هجو و هزلیاته زیاده میلی اولوب، هجو ایتدیکی آدملری اکثریا اولمش فرض ایدرک، مرثیه طرزنده هجویدلر سونلشدر. شعرای معاصرینله مهاجرتلری واردر. اشعارینی جمع و تدوین ایدرک، «نهج الوضاعه لاولی الخلاعه» نسیمه ایتشدر. وفاتنه قریب سونلش اولدینی شو رباعی جلله اشعارنددر :

یالھف نفسی اذا ادرجت فی الکفن
و غیبونی عن الاملین والوطن
و قیل لا یبعدن من کان ینشدنا
انا الذی نظر الاعی قلم بری

ابو حماد { مصر اسفله شرقیه مدیریتده موقوفدر. بر یسوک قریه اولوب، بنهادن سویشه کیدن دیر یولک زقازیقندن صکره ایکنجی

ابو حمزه بن نصر انصاری { وقفه- سته دن اولوب، (ابن مالک) دیغکله دخی معروفدر. ۹۱ تاریخده، ۱۰۳ یاشنده اولدینی حالده، بصره ده وفات ایتشدر. صحابه رسول الله (صلعم) ک اک صکره وفات ایدنددر.

ابو حمزه خارجی { (غفار بن عوف از دی) خوارج اباضیه دن اولوب، بصره لیدر. هر سنه مکة مکرمه یه کیدوب، خلقی بنی امیهک اخیر ی اولان مروان جارک علیه نه دعوت ایتکده ایکن، نهایت ۱۲۸ سنه سی نهایتده (طالب الحق) دیغکله معروف اولان عبدالله بن محبی ایله برلشهرک، بر لکده حضرموته عزیمتله، اوراده طالب حقه بیعت ایتدکدن صکره، ۱۲۹ تاریخده حج زمانده یدی یوز کبی ایله مکة مکرمه یه کیدوب، مروان طرفندن والی بولان (عبدالواحد بن سلیمان بن عبدالملک) ی مدینه یه چکیمکه مجبور ایتش؛ و ایرتسی سنه مدینه منوره یی دخی ضبط ایله، عبدالواحدی شامه قاچغه مجبور ایتشیدی. ینه اوسن صکره ترتیب ایدرک، شامک اوزرینه یوریکده ایکن،

شوب، عسکرک بری طرفدن قتل اولمشدر. ولادتی ۷۲۳ تاریخنده در. یکیدن تأسیس ایتدیکی بنی زیان دولتی ۸۶۶ تاریخنده ک باقی قالمشدر. ابو جو عادل وادیب و محب علا بر حکمدار اولوب، او قدر وقو. عاتک آره سنده مدرسه لر و سائر ابنیه خیریه تأسیسه و مدرسه ده طلبه صنفه کپروب، استماع درسه و کتاب یازوب شعر سویلکه و ذها نیجه خیرات اعمارینه وقت بولمشیدی. اوغلی ابو تاشقین ایچون سیاست و اداره ملک حقنده «قلاندالر» عنوانیه بر کتاب یازمشدر. پدرینک نامنه حرمة «مدرسه یعقوبیه» نامیه بیوک و مکمل بر مدرسه بنا ایتمشیدی.

ابو حنیفه { (امام اعظم نهمان بن ثابت) اهل سنت ائمه اربعه سنک برنجیسی اولوب، شریعت غرای محمدیه نک بر رکن اعظمیدر. نسب عالیری فرسک بر بیوک خاندانه منتهی اولوب، بیوک پدری دین اسلامی قبول ایتمشیدی. حضرت امام ۸۰ تاریخنده کوفه ده طوغوب، صحابه دن انس بن مالک، عبدالله بن ابی اوفی، سهل بن سعد ساعدی و ابو الفضل عامر بن واثله یتیمش ایه ده، هیچ بریله کوریشه مه مشدر. فقهی حاد بن ابی سلیمانن اخذ و تعلیم ادوب، تابعین کرامدن برچوق ذواته و امام جعفر صادق له دخی ملاقات ایده رک، استماع احادیث شریفه ایتمشیدی. ابو حنیفه مذهب امامی اولمیه ایدی، بیوک بر حکیم اوله جق صورتده فوق العاده بر عقل و ذکاوت مالک اولدیغندن، آرزوقظ طرفنده فقهده مثل و نظیری بولمیه جق بر درجه یه ککله، شهرتی عالمکبر اولوب، ملوک امویه نک اخیری اولان مروان بن محمدک زماننده عراقین و الیسی بولسان یزید بن عمر فزاری کندبسته کوفه قضاسنی تکلیف ایتش ایه ده، حضرت امامک زهد و تقوی و ورعی دخی علم و ذکاوتی درجه سنده بولمغله، حسب البشریه حقوق عبادی اداره ده قصور ایتکدن قورقدیغندن، منصب قضایی رد، و مومی الیه یزیدک امریله باشنه یوز اون قامچی اورلدینی حالده، ینه امتناعده اصرار ایتمشیدی. دور خلافت عباسیله انتقال ایدوب، بغداد تأسیس اولندقدن صکره، ابو جعفر منصور طرفندن بغداده جلب اولنهرق، ینه کندبسته مسند قضا تکلیف او. نقش ایه ده، مصرانه رد ایتمشیدی. برنجی اوله رق فقهی ابوابه تقسیمله تدوین و فرائض و شروط کتابلرینی

مروان طرفندن محاربه یه مأمور اولان عبدالملک بن محمد ابن عطیه کندبسته غلبه چالوب، قتل ایتدکدن صکره، حضرموته کیدوب، طالب حق دخی اولدیر. مشدر. صاحب ترجمه فصیح اللسان بر آدم اولوب، مکه و مدینه یی فتحنده بعض فصیح خطبه لر ایراد، و اجرای عدل و داد ایتمشدی.

ابو حمزه خراسانی { عن اصل نيسابوري بخيله کوریشمش، و خنیدک اصحابی صره سنده داخل اولمشیدی. ۳۰۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو حمو { (موسی بن عثمان بن یغراسن بن بنی زیان) تلسانه حکومت سورن بنی زیان و نام دیگرله یغراسنی ملوکندن اولوب، ۷۰۷ تاریخنده، برادرینک وفاتی اوزرینه، جلوس ایتش؛ و تدبیر و جسارت صاحبی بر حکمدار اولمغله، ملوک زافانه بدینده برنجی اوله رق، لوازم سلطنتی استکمال ایتدکدن صکره، مغرب اقصاده حکم سورن بنی مرینه عقد مصالحه ایتش؛ و بنی توجین و مغراوه کی قبائل بربری تحت اطاعته آلمشیدی. ۱۱ سنه حکومت سورددکن صکره، ۷۱۸ تاریخنده اوغلی ابو تاشقین طرفندن قتل اولمشدر.

ابو حمو { (موسی بن یوسف بن عبد الرحمن بن یغراسن بن زیان) بو ذات بنی مریندن ابو عنان طرفندن ضبط و امحا ایدلمش اولان بنی یغراسن بن زیان دولتی تجدید ایتمشدر. ابو عنانک غلبه سی اثنا سنده ابو ثابت یغراسنی ایله برابر تونس فرار ایدوب، بعده ۷۵۹ تاریخنده قومندن بر طاقم آدم لر له تلسانه عودت ایله، ملک موروثنی ضبط ایتش ایه ده، متعاقباً ابو عنانک کوندردیکی عسکره مقاد و مت ایده میوب، صحرا یه طوغری قاچش، و صکره ینه رجوع، و بر قاچ دفعه مغربه طوغری بنی مرین الکاسنه دخول ایله، نهب و غارت ایتش؛ و نهایت تنسانی قورقاروب، حکومت سورمکه باشلاقدن صکره، بیوک اوغلی سالف الترجه ابو تاشقین و عزاده سی ابو زیان ایله اوغراشمغه باشلایه رق، برایی دفعه مغلوب، و تلسانی ترکه مجبور اولش؛ و حتی بر آره لق قلعه ده قیامش؛ و نهایت بر کونی و قوعاتسز یکمین ۳ سنه ک دغدغله ی بر حکومتدن صکره، ۷۹۱ تاریخنده اوغلیله محاربه ایتمکه ایکن، آتندن دو-

که بو رصد حقنده دخی بر کتاب تألیف ایتمشدر.
۲۸۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو حنیفة المغربی { (نعمان بن ابی عبدالله محمد) مفربك مشاهیر
علما وفقها سندن اولوب، ابتدا مالکی مذهبه تابع
ایکن، بعده امامیه مذهبه انتقال ایله، فاطمیونه
انتساب ایدهرک، معزک معینده افریقیه دن مصره
ککش، و ۳۶۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. مصنفات
کثیره سی اولوب، المشهورلری شونلردر: «کتاب
اختلاف اصول المذاهب»، «کتاب الاخبار فی الفقه»،
«کتاب الاقصار»، «کتاب اختلاف الفقهاء». بونلردن
بشقه ابو حنیفه و امام مالک و امام شافعی به قارش
بر کتانی و اهل بیت نبی حقنده بر چوق کتب و رسائل
واردر. ادبیات و شعرده دخی ید طولی صاحبی اولغه،
بر چوق اشعاری و ازآن جله «المنتخبات» عنوانیه
بر قصیده فقهیه سی واردر.

ابو الحوراء سعدی { (ریعه بن شبیان)
رواة حدیثدن او-
لوب، امام حسن بن علی (رضی الله عنهما) دن روایت
ایتمشدر.

ابو حیان اندلسی { (ابن الدین محمد بن بو-
عظیم سف تقری) اعاظم
ادبادن اولوب، عربیات و لغت و تفسیر و حدیثده
عصرینک فریدی ایدی. ۶۵۴ تاریخنده غرناطه
مضافاندن (مطخشارش) بلده سنده طوغوب، مالفه
و غرناطه ده تحصیل ایتدکن صکر، ۶۷۹ ده اندلسی
ترکه، افریقیه به و اورادن اسکندریه و مصره بکهرک
حجاز و عراق و شامی دخی طولاشوب، اکمال تحصیل
ایتمش؛ و عمرینی استفاده و افاده و تألیفه بکهرک،
۷۴۵ تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر. اخبار و نوا
ره و تراجم احواله و علی الخصوص اندلس مشاهیرینک
احواله و قوفی وار ایدی. تألیقاتی بروجه آیدر:
«البحر المحیط فی تفسیر القرآن العظیم»، «انحاف الادیب
بما فی القرآن من الغریب»، «کتاب الاسفار المنخص
من کتاب الصفار شرحاً لکتاب سیبویه»، «کتاب
التجريد لاحکام سیبویه»، «کتاب التذیل و التکمیل من
شرح التسهيل»، «التحلیل المنخص من شرح التسهيل»،
«التذکره»، «المبدع فی التصریف»، «الموفور»،
«التقريب»، «التدريب»، «غایة الاحسان»، «التکت.

وضع ایدن ابو حنیفه در. کرک فقهده کی معلومات
واسعه سی و علی الخصوص قیاسده کی قوت خارقه العاد.
ده سی و کرک زهد و تقوی و حلم و صلاح حالی حقنده
پک چوق نوادر منقول اولوب، مناقبی جلدلرله
کتابلر طولدر مشدر. طلبه سی پک چوق اولوب،
ایجلرنده بعض بیوک مجتهدلر دخی بیتشمشدر. ۱۵۰
تاریخنده ۷۰ یاشنده وفات ایتمشدر. روایت کوره،
ابو جعفر منصور طرفندن تکلیف اولنان قاضی القضاة
منصبنی قبول ایتمدیکچون، زندانه آیلهرق، قامچی
ایلر ضرب، وهر کون اون قامچی ضم اولندیغندن،
قامچیلرک عددی یوزه بالغ اولغجه، متأثرک وفات ایتمشدر.
سلطان ملک شاه سلجوقینک و زراسندن شرف الملک
ابو سعد محمد بن منصور خوارزمی حضرت امامک
مرقدی اوزرینه مکمل بر تر به انشا ایتمشیدی، که
مؤخرأ سلاطین عظام عثمانیه طرفندن دفعاتله تعیر
و تزین اولتمشدر. ابو حنیفه نک مذهبی دولت علیه
عثمانیه زماننده زیاده سیله توسع و تعم ایدوب، دولت
مشار الیهانک مذهب رسمیمی حکمنه بکمشدر. بو کون
کره ارضک اوزرنده بولنان اهل اسلامک نصفندن
زیاده سی و اهل سنتک قسم اعظمی بو مذهبه تابعدرلر.

ابو حنیفة الدینوری { (احمد بن داود)
مشاهیر ریاضیون

اسلامدن اولوب، علوم ریاضیه و هیئت و نجومده
عصرینک فریدی و بلکه بتون ریاضیون اسلامک
سر بلندی اولدینی کی، نباتات و ادبیات و نحو و لغت
و تاریخده دخی ید طولی صاحبی بر حکیم ایدی. بر مکمل
تفسیر شریفیه بر مفصل تاریخی و فنون مذکوره به
متعلق بر چوق تألیقات اولوب، باشلیجه لری شونلردر:
«اصلاح المنطق»، «جواهر العلم»، «کتاب فی الجبر
و المقابلة»، «کتاب فی حساب الخطاین»، «کتاب
الفصاحة»، «کتاب فی النبات»، «دیگر» کتاب فی
النبات»، «کتاب الوصایا»، «کتاب لحن العامه». نباتات
حقنده اولان مذکور ایکی کتابی پک مقبول
و معتبر اولدینی کی، علای اسلامک سمایه و جو هوا به
و سائر علوم فلکیه و ریاضیه به دائر اولان کافه
معلوماتلرینی جامع «کتاب فی الانواء» عنوانی بر اثر
قیمنداری و آل بویه دن رکن الدوله نک نامنه بر «زیج» سی
واردر. مشار الیه رکن الدوله صاحب ترجمه به ۲۳۵
تاریخنده اصفهانده بر رصدخانه دخی یاپدر مشیدی،

والحسان»، «الشذا في مسئلة كذا»، «كتاب الفضل في احكام الفصل»، «اللحمة»، «الشدرة»، «الارتضاء» في الضاد والظاء»، «ارتشاف الضرب من لسان العرب»، «عقد اللاكي»، «نكت الامالي»، «النافع في قراءة نافع»، «الاثير في قراءة ابن كثير»، «المورد الغمر في قراءة ابى عمرو»، «الروض الباسم في قراءة عاصم»، «المزن الهامر في قراءة ابن عامر»، «الرمزة في قراءة خنزة»، «تقريب الناني في قراءة الكسافي»، «غاية المطلوب في قراءة يعقوب»، «قصيدة النير الجلي في قراءة زيد بن علي»، «الوهاب في اختصار انما لاج»، «الانور الاجلي في اختصار المحلى»، «الحلل الخالي في اسانيد القراءات العالمية»، «الاعلام

باركان الاسلام»، «نثر الزهر ونظم الزهر»، «نظر- الحسي في جواب اسئلة الذهبي»، «فهرسة مسمو- عاني»، «نوافذ السحر في دمانت الشعر»، «تحفة الهندس في نحة اندلس»، «الابيات الوافية في علم القافية»، «جزء في الحديث»، «مشيخة ابن ابى المنصور»، «الادراك للسان الاتراك»، «زهو الملك في نحو الترك»، «نفحة المسك في سيرة الترك»، «كتاب الافعال في لسان الترك»، «منطق الخرس في لسان الفرس»، زبرده ذكر اولنان كتابلى آتامه موفق اوله مامشدر: «مسلك الرشد في تجريد مسائل نهاية ابن رشد»، «تهيج السالك في الكلام على الفقيه ابن مالك»، «نهاية الاعراب في علمي التصريف والاعراب»، «رجز لجاني الهمز في آداب وتواريخ اهل العصر»، «خلاصة التبيان في علمي البديع والبيان»، «رجز نور الغيش في لسان الحبش»، «الخبور في لسان المحمور». صاحب ترجمه ك آثاره نظر دقتي جلب ايد جك برشي واردر، كه اوده ترك وفرس و حبش لسانلى كي السنة اجنبه ك قواعديله اشتغالى اولوب، علمى عريده نادر آتصادف اولنور برشيدر. حكيمانه نصايحي وكوزل اشعارى دخى اولوب، شو قطعه جلله اشعارنددر:

عداى لهم فضل على ومنة
فلا اذهب الله عفى الاعادي
هم يمحوا عن زلقى فاجتنبها
وهم ناقسونى فاكسبت الماليا

ابو حيان توحيدى { (على بن محمد) بغدادك مشاهير علما وفضلا.

سندن اولوب، وزراى معاصرينندن ابو الفضل بن انعميد و صاحب بن عبادك عليهنده «مثالب الوزيرين» عنوانيله بر كتاب يازمشدر. ۲ جلد اوزره «الامتناع

ابو حية التيمرى { (هشتم بن ربيع) بنى اميه وبنى عباس دولتريشه ينششمش شعرادن اولوب، بخلى وجباتيله وكثرت كذيله مشهوردر. بو احوالنه و(لعاب المنية) اسميله مشهور اولان كولنج بر قليجنه دائر بعض نوادر منقولدر.

ابو خالد { عرب مورخلى بو كنيه بي بعض دفعه بمر اجره اطلاق ايدرلر. ابو الخصيب { فرات ايله دجله ك اجتماعندن حاصل اولان (شط العرب) ك بر شعبه سى اولوب، بصره ك آلت طرفنده واقعدر. واسع ودرين برنهر اولوب، بيوك كيلر سيرينه صا- لدر. ابو جعفر منصور اوجهنى كندى حاجي ابو الخصيبه توجه ايتش اولديفندن، او وقتندن نهر مذكور بو اسمله تسيه اولنهرق، اليوم بو نامله معروفدر. وجوارلى ينه بو نامله بصره ولايتنك مركز قضاسنه ملحق بر ناحيددر.

ابو خصيب { (وهيب بن عبدالله نسائي) ۱۸۳ تاريخنده (نسا) ده ها-

رون الرشيد قارشى عصيان ايدوب، تنكيكه مأمور اولان خراسان واليسى على بن عيسى بن ماهان طر- فندن مغلوب اولدقدن صكره، استيان ايتش، و ۱۸۵ ده يكيدن عصيانله، اپورد، طوس ونيسابورى ضبط ايتدكدن صكره، مروى محاصره ايتكده ايكن، موى اليه على بن عيسى طرفندن مغلوب اولوب، قتل اولنشدر.

ابو خصيب قصرى { (قصر ابن الخصيب) كوفه ك خارجنده

نجف جهته طوغرى بر قصر ايدى، كه بربرى اوزرينه واقع ايكي واسع سطحي حاوى اولوب، هر برينه ۵۰ باصمقلى مردونه چقبليردى. ابجي غايت مصنع اولوب، حقتنده بعض غرائب ونوادر مروى وبر چوق اشعار موجوددر. — «منية ابن الخصيب» ماده سنه دخى مراجعت بيوريلاه.

ابوالخطاب بن ابی طالب { (محمد بن محمد) بغدادك مشا.

هیر اطباسندن اولوب، طبه دائر سؤال جواب طرزنده «الشامل» عنوانی بر کتاب یازمش، و ۵۰۰ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابوالخطاب بن دحیه { (عمر بن حسن) اندلسك مشاهیر

محدثین و ادباسندن اولوب، نسبی پدرندن صحابه دن (دحیه الکلبی)یه، و والدہ سندن حضرت امام حسین بن علی به منتهی اولدیغندن، (ذوالنسبین) دنیمکله دخی معروفدر. نحو و لغت و حدیث و اشعار و اخبار عربده ید طولی صاحبی اولوب، استماع احادیث شریفه مقصدیلہ اندلسك اکثر جهاتی دور ابتدکن صکره، مراکش، مصر، حجاز، شام، عراق، خراسان و سائر بلادہ سیر و سیاحت ایتمش؛ و مصرده ملک عادل طرفندن اوغلی کاملک مؤدبلکنه نصب اولنهرق، شاکردی اولان مشارالیه ملک کاملک زماننده پک چوق حرمت و اعتبارہ نائل اولمشیدی. اربلدن پکرکن، اورانک صاحبی ملک معظم مظفرالدین ایلہ کوریشوب، بونک نامنه بر مولد شریف منظومه سی یازمشیدی. دیگر تصنیفات یروجه آتیدر: «العلم المشهور فی فضائل الایام والشهور»، «الآیات البینات فی ذکر مافی اعضاء الرسول من المعجزات»، «شرح اسماء النبی»، «النبراس فی اخبار خلفاء بنی العباس»، «الاعلام المبین فی المفاسطلة بین اهل صفین». اشعاری دخی کوفول اولوب، بعض قصائدی واردر. ۵۸۷ تاریخنده طوغوب، ۶۳۳ ده وفات ایتشدر.

ابوالخطاب قرشی { (عمر بن عبدالله) مشا.

اولوب، هجرتک ۲۳ تاریخنده و حضرت عمر بن خطابک شهادتی کجه سنده طوغش؛ و ۹۳ تاریخنده بحرأ واقع اولان بر غزاده، سفینه تک یانمسيله، ایچنده محترق اولوب، وفات ایتشدر. (علی بن عبدالله بن حرث بن امیه) تک قیرنی (ثریا) یه اولان عشق و علا قه سيله مشهور اولوب، اکثر اشعارینی بونک حقنده سولمشدر. نوادر و حکایاتی چوقدر.

ابوالخطاب معافری { (عبد الاعلی بن سمنح) طرابلس

غرب جهتنده ظهور ایتمش اولان اباضیه رؤساسندن

اولوب، ۱۴۱ تاریخنده خروجه، (ورفجومه) بی قیرواندن اخراج ایدرک، اوجهنلری ضبط ایتش ایسه ده، ۱۴۴ تاریخنده ابو جعفر منصور طرفندن کوندیلن محمد بن اشعث طرفندن قتل اولمشدر.

ابو خفاجه طاغی { (جبل ابی خفاجه) تو.

طرفنده بر طاغ اولوب، اوستنده بعض آثار عتیقه بولنیور.

ابوحیثمه { (عبد الله بن حیمه الانصاری) صحابه دن اولوب، احد و سائر

غزواتده حاضر بولمشدر. یزید بن معاویه تک زماننده رحیات ایدی.

ابوالخیر { [طاشکیرزاده] ماده سنه مرا.

جعت بیوریله.

ابو داود سجستانی { (سلیمان بن اشعث) مشاهیر محدثیندن

اولوب، ۴۸۰۰ حدیث شریفی جامع «السنن» عنوانیلہ بر کتاب یازمشدر، که «سنن ابی داود» اسمیلہ معروف اولوب، کتب سته دن معدوددر. ۲۰۲ تاریخنده طوغوب، دفعاتله بغدادده ورود ایتش، وبعده بصرده توطن ایدوب، ۲۸۵ ده اوراده وفات ایتشدر.

ابو داود ظاهری { (سلیمان بن عقیه) مشاهیر علما و فقها.

دن اولوب، فقهده امام شافعی به میلی و ارایدسه ده، آیات کریمه و احادیث نبویه تک ظاهریله حکم ایدوب، قیاسی قبول ایتزدی؛ و بونک ایچون ظاهری لقبیلہ تلقیب اولمشیدی. علوم ریاضیه به دخی و قوفی او. لوب، اقلیدسک کتابلرینی عربیه ترجمه و شرح ایتشیدی. ۲۰۲ تاریخنده کوفه ده طوغوب، ۲۷۰ ده بغدادده وفات ایتشدر.

ابودب { مکة مکرمه تک جنوبنده کی سلسله جبالک بر شعبه سیدر.

ابودجانه { (سماک بن خرشة الحزرجی) صحا.

به دن و انصاردن اولوب، بدر غزاسنده حاضر بولمشیدی. غایت فقیر اولدیغندن، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمن (نضیر) غزاسنده انصاره غنیمت حصه سی و برمدکری حالده، بوذاته سهل بن حنیف استثنایورمشدر. ابودجانه حضرت

ابیکر خلافتی زمانده یماره سنده بولوب، مسئله الکذاب قتلده مشارکتی وقوع بولش؛ وبر روایت کوره بو محاربه ده شهید اولمش؛ ودیکر بر روایت کوره، ده خبیلی وقت یاشایوب، صفین محاربه سنی دخی کورمشدر.

ابو الدرداء { عویر بن عامر ودیکر بر روا-
یته کوره عامر بن زید خزرچی }
صحابه دن وانصار دن اولوب، حکیم وفقیه بر ذات ایدی. اسلامه دخولی تاخر ایتدیکندن، بدر غزا-
سند بولنه میوب، احدثه بولمشدر. بر روایت کوره، احدثه دخی بولنه میوب، ایلک بولندی غزا خندق غزاسیدر. شامک فتحده اورایه حکیم نصب اولمشیدی. حضرت عثمانک دور خلافتده و مشارالیهک شهادتدن ایکی سنه اول ارتحال ایتشددر. صفین وقعه سنه قدر بر حیات بولندی دخی مروی ایسه ده، بر روایت ضعیفدر. کندیلرندن بر چوق احادیث شریفه و بعض اقوال حکیمانه منقولدر. زوجہ سی ام الدرداء دخی صحابیات صالحه دندر. (بلال) اسمنده بر اوغلی دخی وار ایدی.

ابو دلامه { زند بن جون } اعظم شعرای لیلرندن اسودالون بر آدم ایدی. کوفه ده متولد او-
لوب، دولت عباسیه زمانده نشأت ایتش؛ و خلفای عباسیه نک ایلک لری اولان سفاح و منصور و مهدی به انتساب ایدرک، کرک اشعارینک کوزلکی و کرک ندیملکده کی مهارت فوق العاده سی حسایل، بونلرک پک چوق انعام و احسانلریه نائل اولمشیدی. عقیده سی بوزوق و محرمانه مائل بر آدم ایدی. حقنده منقول اولان غرائب و نوادر پک چوقدر. ۱۶۱ تاریخده وفات ایتشددر. ابو العباس سفاح و فائده سولش اولدیغی بر مرثیه سندن اولان شو بر قاج بیت جله اشعار جیده سندنر:

اسمیت بالانبار یا ابن محمد
لم تسع من غیرها تحویلا
ویلی علیک وویل اهل کلهم
ویلا و عولا فی الحیوة طویلا
فلتکین لک السماء بعیرة
ولتکین لک الرجال عویلا
مات الندی اذ مت یا ابن محمد
فیعلته لک فی التراب عدیلا

ابو دلف عجل { قاسم بن عیسی } خلفای
عباسیه رجالدن و مشاهیر
شعرادن اولوب، ابو نصر ابن ماکولانک جدیدر.
ابتدا هارون الرشیدک اوغلی امینک آدم لرندن اولوب،
مشارالیه الله برادر ی مأمون آره سنده واقع اولان
اختلافده امین طرفندن علی بن عیسی بن ماهانه برابر
مأمونک آدمی اولان طاهر بن الحسین قارشی سوق
اولنهرق، موی الیه علی قتل اولندقدن صکره،
کندیسی هدانه دونش؛ و طاهر طرفندن مأمونه
بیعت ایتکه دعوت اولنش ایسه ده، بونی قبول
ایتمیوب، بیطرف طورمغه راضی اولمشیدی. آنجق
مؤخرک مأمونک واقع اولان دعوتنه اجابتله یانه کیتش؛
و قوماندانلری صره سنه پکوب، اونک و معتصمک زمانده
خیلی خدمت ایتشیدی. پدرینک تأسیس سنه مباشرت
ایتمش اولدیغی (کرج) قصبه سنی صاحب ترجمه اکیل
ایدهرک، اوراده ساکن اولمشیدی. اشعاری غایت
کوزل اولدیغی کی، سسی دخی فوق العاده لطیف
اولوب، موسیقیدن خبری اولمغه، حضور خلفاده
مغنیلک دخی ایدردی. کرم و سخاوت و احوال و وقایع
شاعرانه سی حقنده پک چوق غرائب و نوادر منقولدر.
شو بر ایکی بیت جله اشعار رانقه سندنر:

بنفسی یا جنان وانت می
عمل الروح من جسد الجبان
ولوائی اقول مکان نفسی
خشیت علیک بادرة الزمان
لاقدائی اذاما الخلیل حامت
وهاج کما تمها حر الطعان

ابو دواد ایادی { حارثه بن حجاج } قبل-
الاسلام ظهور ایدن مشا
هیر شعرای عربدن اولوب، علی الخصوص آنک وصفی
حقنده غایت کوزل اشعاری واردر. حقنده بعض
اخبار و نوادر منقولدر. شو ایکی بیت جله اشعار
رندنر:

والدهر یلعب بالفق والدهر اروع من ثعالبه
والعبد یقرع بالعصا والحر تکفیه المقاله

ابو ذهبل جمحی { وهب بن زمعه } قریش
مشاهیر شعرا سندن
اولوب، حضرت علینک اواخر خلافتده نشئت
ایتمش؛ و معاویه و زیدک زمانلرنده شهرت بولوب،
معاویه نک و عبدالله بن زبیرک مدحی حقنده بر چوق
قصیده لر سولشدر. اشعاری غایت کوزل اولمغه

برابر، کنديسي دخی ياقيشقلی ویک لطیف بر آدم اولديغندن، بعض مشاهیر نسا ایله اولان معاشقه‌لری حقنده یک چوق اخبار و نوادر منقولدر. قریش قبيله سنده (عمر) اسمنده شاعره وحسنی بر قادین وار ایدی، که خانه‌سی بجمع شعرا و ادبا اولوب، ابو دهبل بونک خانه سنده اک زیاده دوام ایدنلردن ایدی. یینلرنده حاصل اولان معاشقه مکده داستان اولغه باشلانجه، عمر صاحب ترجمه‌ی اوینه قبول ایتمه مکه باشلامش؛ و ابو دهبل بو هجر و مفارقت حقنده یک چوق سوزشلی اشعار سويلش، که شو ایکی بیت اوجه‌لندر:

وقالوا لنسا ما لم نقل ثم كثروا
علینا و اخوا بالذی كنت اکتهم
الیس عظیماً ان نکون یبلده
کلانا بها ثاور ولا نتکلم

معاویه نك قبری (عاتکه) حجه کیتدیکی صره‌ده، ابو دهبل کنديسینه علاقه بند تعشق اولوب، آرقه - سی صره شامه کیتش؛ و دمشقده بالطبع کوریشمک میسر اولمه‌دیغندن، بر طاقم سوزشلی اشعار ایله هجرندن نالان اولغه باشلامش؛ و اشعاری دمشقده شیوع بولغه، شاعر معاویه طرفندن مکيه عودته اجبار ایدلشیدی. آنجیق عاتکه دخی مقابله ابودهبله کوکل و یرمش اولديغندن، شاعرک مکده دن معشوقه - سنه کوندردیکی حسرتنامه‌لرک بری معاویه و یزیدک الینه یکمکه، یزید شاعرک وجودینی قالدیرمق ایستش ایه‌ده، معاویه بو حرکتی کار عاقل کورمیه - رک، اوسنه بالخاصه حجه عزیمتله، ابودهبل برطاق احسانات و تخصیصاته ارضا ایدوب، اغزینی قیاتمشیدی. نهایت یزیدک زمانده ۶۳ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت عاتکه حقنده سويلش اولدینی اشعارندندر:

حی الملك الجبار عی لقائها
فمن دونها تحشی المتالف والقتل
فلا خبر فی حب یضاق و باله
ولا حبیب لا یكون له وصل
فواکیدى انی اشتهرت بعبها
ولم یك فیما بیننا ساعة بذل

ابو ذر غفاری } (جندب بن جناده) اصحاب
{ رسول الله (صلعم) دن او -

لوب، هجرتدن مقدم مکده، دردنجی و یابشجی اوله‌رق، اسلامه کلشدر. غایتله صدوق و مستقیم

بر ذات اولوب، روایت کوره، مبعث نبی (صلعم) دن اوج سنه اول عبادة الله حصر اوقات ایتمکه باشلا - مشیدی. اسلامه کلدکدنصرکه، قومنه عودته، هجرتده و بدر و احد و خندق غزالرنده بولنه مامش؛ بعده مدینه کیدوب، قرب حضرت فخر مرسلینده بولنغه باشلامشیدی. حضرت ابابکرک و فاتسندن صکره شامه هجرت ایدرک، حضرت عثمانک خلافتنه دکن اوراده اقامت ایتمش ایکن، بعده معاویه نك واقع اولان شکایتی اوزرینه، حضرت عثمان طرفندن شامدن قالدیریلوب، (ریبه) ده اقامت ایتمدیرلمش؛ و ۳۲ تاریخنده اوراده غایت فقیر بر حالد وفات ایدوب، تصادفاً بعض آرقداشلرله اورادن یکمکه اولان عبدالله بن مسعود طرفندن تکفین و دفن، و عاتکه‌سی مدینه‌یه سوق اولنمشدر. صاحب ترجمه نك زهد و صدقک مدحی حقنده بر قاج حدیث شریف وارد اولمشدر. حضرت عمر بن خطاب، ابن عباس، عبدالله بن عمر و سائر صحابه کرام کنسیدلردن بعض احادیث نبویه روایت ایتمشدر.

ابو ذر هروی } (عبدالله بن احمر انصاری)
مشاهیر محدثندن اولوب،

هرات، سرخس، بلخ، مرو، بصره، دمشق، و مصرده استماع احادیث شریفه ایتمش؛ و خیالی وقت مکة مکرمه‌ده مجاور اولمشیدی. ۴۳۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. مالکی المذهب اولوب، دارقطنی و سائر مشاهیرله ده حجت ایتمشیدی. روایتنده صدوق و موثوقدر. بر تفسیر شریفیه «المستدرک علی الصحیحین»، «معجم الشيوخ»، «کتاب المناسک» عنوانی اثرلری و سائر بعض تألیقاتی وارد.

ابو ذر همدانی } (عمر بن ذر) مشاهیر
فقها و محدثندن زاهد

و متقی بر ذات اولوب، ۱۵۶ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الذواد بن مسیب } (محمد عقیل) مو -
صلده حکومت

سورمش اولان آل مسیب دولتک مؤسسیدر. شوله که جدانک اوغلاری ابو طاهر ایله ابو عبدالله موصله متصرف اولنجه، دیاربکر صاحبی (یاز) مملکت مذکوره نك موسى الیهما نك النذن زعنی مراد ایتمکه، بونلر صاحب ترجمه دن استمداد ایتمشدر.

ابو الذواد، جزیره ابن عمر و نصیبین ایله سائر بعض طرفلر کندیسنه ترك اولنق شرطیله امداده شتاب، و مؤخرًا ۳۸۰ تاریخنده موصلی دخی ضبط ایتمش ایسه ده، ایکی سنه صکره آل بویه دن بجاه الدوله عسکر کوندره رك، موصلی ضبط ایتمشدی. ابو الذواد ۳۸۶ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعده نسلی بنه موصله منصرف اولمشلدر.

ابو ذؤیب هذلی { (خوئل بن خالد) جا-هلیته و اوائل اسلا-

مده شعر سويلش مشاهیر قدمای شعرا دن اولوب، حضرت فخر کائنات افندمز حقنده بعض قصائدی، و رحلت نبوی حقنده بر مرثیه سی وارد. بر روایت کوره روم سفرندن و دیگر بر روایت نظرًا افریقیه غزاسنده و ۲۷ تاریخنده شهید اولمشدر. حقنده پک چوق اخبار و نوادر منقولدر. مصره کیتمش اولان بش اوغلی بر سنه طرفنده طاعون دن وفات ایتمکله، بو مصیبتی حقنده سويلش اولدینی «قصیده» عینیه سی مشهوردر. باشلانغیچي شودر:

امن المنون و ربه تتوجه
والدهر ليس بمعتب من يحزع

اودی بی فاعقبونی حسرة
عند الرقاد و عبرة لا تقلع
فالعین بعد هم کان حداقها
کحلت بشوك فهای عورتدمع

ابو الذهب { (محمد بك) مصر امرای چرا-کسه سندن علی بکک رچالندن

اولوب، جسور و کارگذار بر آدم اولمغله، مشارالیهک خزینه داری و بعده امیرالامراسی اولمشیدی. ۱۱۸۵ تاریخنده شام و الیسی عثمان پاشا طرفندن غزه اهالیسنه بعض مظالم اجرا اولمغله، علی بک بونی وسیله اتخاذ ایده رك، صاحب ترجمه بی عساکر مصریه ایله شامه کوندر مشیدی. ابو الذهب دمشقده داخل اولدق دن صکره، بر حاکم و بر مفتی نصب ایده رك، مصره عو-دت ایدنجیه، علی بک بونک شامی ضبط ایتمکدنصکره تركنی خیانتنه حل ایده رك، بوندن طولای کندیسنی عزل ایتمش ایسه ده، اهالی مصریه نك صاحب ترجمه یه میل و محبتلری اولدیغندن، باشنه بر چوق خلق طوبلا ندرق، بینلرنده محاربه آچلش؛ و ابو الذهب غالب کلوب، علی بک منزهزم و مجروح اولمشدی. ابو الذهب

سلطنت سنیه نك حقوق حکمرانیسنی تصدیق ایله؛ حرمین مرتباتنی ارسالده قصور ایتمدیکی کی، ایالت مصریه بی حسن اداره، و اهالی بی ترفیه ایتمدیکندن، جانب باب عالیدن تصدیق اولنشدی. ۱۱۸۹ تاریخنده عکا و الیسنه قارشى عسکر سوق ایده رك، یاقای محاصره ایتمش؛ و قلعه بی باروتله آندیره رق، اهالینک بر قسمی بو وجهله اتلاف، و دیگرلرنی قتل ایدنجیه، بعض اهالی طرفندن تسمیم اولنهرق، وفات ایتمشدر.

ابو رافع { (ابراهیم و دیگر روایتلره کوره، اسم، ثابت یاخود هرمن قطبی)

صحابه دن اولوب، حضرت رسول افندمزك آزادلیلر-ندن ایدی. حضرت فخر کائنات افندمز کندیسنی ینه آزادلیلرندن سلی ایله تزویج ایتمشیدی، که بو قادی ن اولادر رسول الله دن حضرت ابراهیم قایله سی اولمشدی، و صاحب ترجمه حضرت ابراهیم ولادتق بشارتنی فخر مرسلین افندمز تبلیغ ایتمشیدی. بر روایت کوره ابو رافع ابتدا عم رسول الله حضرت عباسک کوله سی اولوب، خاتم الانبیا افندمز هبه اولنش؛ و حضرت عباسک اسلامه کلدیکی تبشیر ایتدیکننده، طرف رسالتنهایدن آزاد اولمشیدی. عن اصل مصرلی اولدینی قبطی مخلصندن دخی آکلاشیلیور. مصرک فتحنده حاضر بولنش؛ و حضرت عثمانک شهادتسندن اولجه، و بر روایت کوره صکره جه، مدینه منوره ده وفات ایتمشدر. کندیلرندن زوجیه سی سلی و اوغلاریله سائر بعض ذوات واسطه سیله بعض احادیث شریفه منقولدر.

ابو الربیع صرینی { (سلیمان بن ابی عامر عبدالله) مغرب اقصاده

حکم سورمش اولان بنی مرین ملوکندن اولوب، سا-لف الترجه ابو ثابتک برادریدر. برادرینک وفاتسده ابتدا عمی ابن زریکه ذیمتکله معروف علی بن یوسف جلوس ایتمش ایسه ده، متعاقباً یعنی ۷۰۸ تاریخنده صاحب ترجمه بیعت، و ابو زریکه بر قلعه یه حبس اولتمشیدی. ممالکننده امنیت و اسایشی اعاده، و غرنا-طیه قدر دخی بر سربه سوق و ارسال ایتمکدن صکره، قومشورلیله صلح ایده رك، مرکز سلطنتی اولان فاسک عران و تزیننه صرف ماحصل هبت ایتمش؛ و بو-نك زماننده فاسده فوق العاده مزین و متین ابنیه یاد-پلوب، رفاه و معموریت و دبده وزینت صوکدرجه

به قدر واصل اولمشیدی. ینہ بنی مرین خاندانند
اولوب، اوصردہ خروج ایدن عبدالحق بن عثمان
ایله برمدت اوغراشدقدن صکره، ۷۱۰ سنه سنده
وفات ایتمش، ویرینه ابو سعید مرینی یکمشد.

ابو الرقعمق { (احد بن محمد) شامک مشاہیر
شعراسندن اولوب، آنطاکیه
ده تولد ونشأت ایتمشد. شاعر مشہور ابو الحجاج
طرزنده جدی وھزل آمیز اشعار لطیفه سی چوق
اولغله، شامک ابو الحجاجی دنلکک شایاندر. مصر
ملوکک مدحی حقندہ دخی بعض قصیدہ لری واردر.
۳۹۹ تاریخندہ وفات ایتمشد. شو ایکی بیت بر
قصیدہ مشہورہ سنک باشلانغیچدر:

وقوقی وقوقی ہدیہ فی طبیق
اما تزوی بینکم تیساً طویل العنق

ابوالریحان بیرونی { (محمد بن احمد خوا-
رزمی) مشاہیر حکمای
اسلامدن اولوب، معارف و مدنیت اسلامیہ نک ترقیبسنہ
اک زیادہ خدمت ایدنلردندر. آل سبکتکینہ منسوب
اولغله، بو خاندانک هندستاندہ اولان فتوحاتندن
بالاستفادہ، قرق سنہ اقطار ہندیہ دہ سیر و سیاحت،
ولسان ہندی بی تحصیل وتعلم ایدہ رک، ہندلیلری معاد
رف اسلامیہ دن بہر مند ایتدیک کی، ہند حکما سنک
ماحصل علم وافکار لرینی دخی معارف اسلامیہ ضم
وعلاوہ ایتمشد. الحاصل یونان و ہند حکما سنک
افکار وفنونہ واقف اولغله برابر، بین الاسلام متدا
ول اولان فنونک کافہ سندہ، وعلی الخصوص علوم
ریاضیہ وطبیعیہ ایلہ ہیئت ونجوم وجغرافیا وطب
فلزندہ نادرہ روزکار ایدی. ہلہ جغرافیا فتنہ بیوک
خدمت لر ایدوب، غایت طوغری ومفصل معلومات
ویرمکلہ برابر، زمانہ دکنین مجھول قالمش اولان
ہندستان وسائر اقطار شرقیہ حقندہ دخی برنجی
اولہرق معلومات مکملہ ویرمشد. تاریخ طبیعیہ دخی
خدمتی بوندن دون اولیوب، ذی قیمت طاشر وعلی
العموم احجار ومعادن ونباتات وخیوانات حقندہ
تحقیقات مکملہ اجرا، ومعلومات مفصلہ اعطا ایتمشد.
حکیم مشہور ابن سینا ایلہ معاصر اولغله، بنلرنده
مسائل فنیہ ومباحث علیہیہ متعلق برچوق مخبرات
وقوع بولش، وبونلرک بعضیسی برر کتاب تشکیل
ایتمشد. وفاتی اصح روایاتہ کورہ ۴۳۰ تاریخندہ

واقع اولوب، ۴۴۰ ویا ۴۵۰ تاریخندہ رک برحیات
بولندینی دخی مرویدر. آثارینک باشلیجہ لری بروجہ
آتیدر: ہیئت ونجومہ متعلق «قانون» کہ مسعود
بن محمود سبکتکینک نامنہ یازمشد، تاریخ ونجومہ
متعلق «الآثار الباقیہ عن القرون الخالیہ» کہ شمس
المعالی قابوسک نامنہ یازمشد، «الارشاد فی احکام
النجوم»، «الاستشہاد باختلاف الارصاد»، «الاستیعاب
فی تسطیح الکرة»، «تجريد الشعاعات والانوار»،
«التفهيم لاولی صناعة النجوم»، «التنبیه علی صناعة
التقویہ»، «کتاب الجواهر فی الجواهر»، «کتاب فی
الاسطرلاب»، «کتاب الشمس الشافیہ للنفوس»،
«العجائب الطبیعیہ والغرائب الصناعیہ»، «کتاب
الاحجار»، «الزيج المسعودی»، «اختصار المجسطی»،
«مقالید الہیئہ»، حروف ہجاء ترتیبیلہ «کتاب الصيد
لہ»، «مقالہ فی تلاق عوارض الزلہ فی کتاب
دلائل القبلہ»، «مقالہ فی استعمال الاسطرلاب الکری»،
«کتاب الاظلال»، «شرح دیوان ابی تمام»، «مختار
الاشعار والآثار»، «التعلیل باحالة الوهم فی معانی
النظم». بو صوک اوج ائردن ادبائہ دخی توغل
ایتمش اولدینی آکلاشیلور. بیرونینک آثاری آورو-
پاجہ دخی مقبول ومعتبر اولوب، اکثر کتخانہ لردہ
نسخہ لری موجوددر. کوپرلی کتخانہ سندہ «احوال
الہند» عنوانیلہ بر تألیفہ موجوددر.

ابو زابورہ { فلسطیندہ بلقاء سبغاغٹک
شعراویہ غریبہ ناحیہ سندہ
بر نھر اولوب، آرسونک شمالندہ آق دیکزہ منصب
اولور.

ابو زبید طائی { (حرملہ بن منذر) مشاہیر
شعرا ی عربدن اولوب،
نصرانی المذہب ایدی. یوز سنہ دن زیادہ یاشایوب،
زمان جاہلیتندہ شعر سوتلش اولدینی کی، اوائل
اسلامدہ دخی سوتلشد. اخبار واشعار عربہ ووقایع
واحوال تاریخییہ وقوف تامی اولدیفندن، حضرت
عثمان زمان خلافتندہ کندیسنہ فوق العادہ حرمت
ورعایت ایدوب، اکثراً مجلسنہ جلب ایدہ رک،
سوتلیتیردی. ولید بن عقبہ ایلہ فوق العادہ محبتلری
اولوب، وفاتلرنده بربرلینک یانہ دفن اولغنی وعد
ایتملردی. اکثر اشعار ی آرسونکک وصفندہ دائر
اولوب، عرندہ بر کرہ دہشتلی بر آرسلانہ راست
گلش اولدیفندن، تأثیری بر وجہلہ قلب وزہتندن

زائل اولماشدى. حتى غرائب تصادفاتدن اوله رق،
نهایت آرسلان طرفندن ييرته رق؛ وفات ايتديكى دخی
مرويدر. حقنده پك چوق نوادر منقولدر. شوقطعه
جله اشعارنددر :

اذا جعل المرء الذى كان حازما
يحل به حل الحوار ويحل
فليس له في العيش خير يريده
وتكفينه ميتا اعف واجمل

ابو زُرعه { (احد بن حسين رازی) مشاهير
محدثين اولوب، ۳۷۵

تاريخنده مکه طريقتده وفات ايتشدر. — (عبدالله
بن رازی) مشاهير حفاظدن اولوب، ۲۶۴ ده
وفات ايتشدر. — (عبدالرحن بصری) دمشق
مشاهير علما وحفاظندن اولوب، ۲۸۱ تاريخنده
وفات ايتشدر. بعض تصنيفاتي دخی وارددر. —
(ظاهر بن محمد مقدسی) مشاهير اديبان اولوب،
همدنده ساکن اولمش، و ۵۶۶ تاريخنده ۸۵ ياشنده
وفات ايتشدر.

ابو زعبل { (مصرک جيزه مدريتنده و بحيره
ده برکوکچک قصبه اولوب،

قاهره نك ۲۲ كيلومتره شمالنده واقعدر. مرحوم محمد
علي پاشا بوقصبه ده بر خسته خانه عسکری ياپدريدني
کي، طب و فن جراحي مکتبي دخی ابتدا اوراده
تأسيس و کشاد ايدوب، بعده قاهره ده کی (قصرعيني)
يه نقل ايتشدر. قصبه نك ۲۰۰۰ قدر اهاليسی
وارددر. بونا يارتک تجاوزی صره سنده عساکر عثمانيه
ايله جنرال (قلبر) قومانده سی آلتنده بولنان فرانسر
عسکری بننده بو موقعده بر محاربه وقوع بولشدر.

ابو زکاري { (هارون الرشيد دوری مغنيلرينک
اک مشهورلردن اولوب، اعمی

ايدی. بر مکيله انتسابی وار ايدی.

ابو زکرياء { [«بيحي» ماده ليله «خطيب
تبریزی»، «وانق بن مستصر»،

«طليطلي» و «نوی» ماده لرینه مراجعت بيوريله.]

ابو زکرياء تيمي { (عبدالرحيم بن احمد
بخاری) مشاهير

محدثين اولوب، ۳۷۲ ده طوغش، وبتون مالک
سلاميه کی کزدکدن صکره، مغرب واندلسه دخی
حلتله، بر سياحتنامه دخی يازمش؛ و ۴۷۱ تاريخنده
جوراده وفات ايتشدر.

ابو الزناد { (ابو عبدالرحن عبدالله بن ذکوان
مدنی) تابعيندن اولوب، بر روا.

يتسه عثمان بن عفان خاندانه منسوب ايدی. عالم
وعاقل وفصيح اللسان بر ذات اولوب، اشعار و اخبار
عربه وقوفی و فوق العاده قوه حافظه سی اولفله،
زماننده تابعينک قدوه سی اولوب، هر مشکک حليچون
کنديسه مراجعت اولنوردی. بعض صحابه و تابعيندن
روایت احاديث شريفه ايتشدر. مشاهير محدثيندن
سفیان ثوري صاحب ترجمه يي حديثده اميرالمؤمنين
تسميه ايدبور. ۱۳۰ تاريخنده ۶۶ ياشنده وفات
ايتشدر.

ابو زياد اعرابي { (يزيد بن عبدالله کلای)
خلفای عباسيه دن

مهدينک زماننده باده دن بغداده گلش بر شاعردر، که
لفت و اخبار عربده کی معلومات واسعه سی حسابله،
ادبای عصرينک مرجعی اولمشيدی. فوآند کثيره يي
جامع و ۱۴ جلدن مرکب اولان «کتاب النوادر»
ايله «کتاب الفرق»، «کتاب الابل» و «کتاب خلق
الانسان» ک مؤلفيدر.

ابو زيان مريني { (محمد بن ابی يعقوب
عبدالرحن) مغرب اقضا

ده حکومت سورن بنی مرين ملوکندن اولوب،
عمی سلطان ابو سالك زماننده اندلسه فرار ايله،
۷۵۰ تاريخنده بنی اجردن اولان غرناطه صاحبنه،
وبعد قسطيله نك خرستيان ملکنه التجا ايتشيدی.
۷۶۳ تاريخنده وزير عمر بن عبدالله ابو سالمه فارشی
عصيانله، برادری ابو عمر معتوهی اجلاس ايتش ايسه
ده، بنی مرين رجالی بونی قبول ايتدکلردن، وزير
موی ايله صاحب ترجمه يي اندلسدن کثيرتوب، فاسده
تخته اوتورتمشدر. بش سنه حکومت سوردکدن
صکره، وزير عمر بن عبداللهک اداره امور دولته کی
استبداديني چکه ميه رک، قتلي نيت ايتکله، وزير
بونی حس ايدنجه، دها چابق طاورانه رق، کنديسي
بر قبويه انداختله، اتلاف ايتشدر.

ابو زيان يغمراسنی { (محمد بن عثمان)
تلسانده حکم سو.

رن بنی يغمراسن ملوکندن و دولت مذکور نك بايیسی
اولان يغمراسن بن زيانک تورونی اولوب، ۷۰۳
تاريخنده، پدرينک وفاتی اوزرينه، تخته جلوس

وفاتده، بنی عامر قبیله‌سی طرفندن امیر اتخا اولمش و ۷۹۲ تاریخندن ۸۰۱ تاریخندك طقوز سنه برادر یله محاربه ایدرک، وکاه غالییت کاه مغلوبینله عمر یکیررک، تاریخ مذکورده وفات ایتمشدر. — بوسلاهدن دیگر بر ابو زیان دخی ایکی دفعه تلساند بر مدت حکم سورمشدر.

ابو زید انصاری { (سعید بن اوس) ائمه ابدن اولوب، علی-الخصوص لغتده و حفظ نوادر و غرائیده بینظیر ایدی. بصره طوغوب، اوراده نشأت ایتمش، و ۲۱۵ تاریخنده، یوز یاشنه قریب اولهرق، وفات ایتمشدر. تألیقاتی بوجه آتیدر: «کتاب فی النبات»، «کتاب القوس والترس»، «کتاب الابل»، «کتاب خلق الانسان»، «کتاب المطر»، «کتاب المیاء»، «کتاب اللغات»، «کتاب النوادر»، «کتاب الجمع والتثنية»، «کتاب المین»، «کتاب بیوتات العرب»، «کتاب تخفیف الهزءة»، «کتاب القضیب»، «کتاب الو-خوش»، «کتاب الفرق»، «کتاب فعلت وافعلت»، «کتاب غریب الاسماء»، «کتاب الهزءة»، «کتاب المصادر» و سارو.

ابو زید بن امام { [ابو موسی بن امام-ماده سنه مراجعت.]

ابو زید مروزی { (محمد بن احمد) مشا-هیر فقهاه شافعیه دن

اولوب، بغدادده علم حدیث تدْرِیسه مشغول اولمش و بر مدت مکده مجاور اولمشدر. ۳۷۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو ساسان { (ابو محمد حفین بن منذر رق-شی) تابعیندن اولوب، حضرت

عثمان بن عفان و حضرت علی بن ابی طالب ایله مو-سی الاشعری کی صحابه کرامدن احادیث شریفه نقل ایتمشدر. روایتنده موثوقدر. بصره ساکن او-لوب، ۱۰۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سالم مرینی { (ابراهیم بن ابی الحسن-علی) بنی مرین ملو-

کندن اولوب، دولت مشارالیهاییک زیاده توسیع و تعظیم ایدن سالف الترجه ابوالحسنک اوغلیدر. پدرینک وفاتده برینه پکن برادری ابو عتات طر-فندن دیگر برادری ابوالفضل ایله برابر اندلسده

ایتمش؛ و او صروده بنی مریندن یوسف بن یعقوب تلسانی محاصره ایتمش اولدیغندن، بو محاصره امتداد ایدوب، اهالی آجلقدن تلف اولق درجه سنه. کلمش ایکن، مشارالیه یوسف بن یعقوب وفاتی و حفیدی ابو ثابتک جلوسیه، صلح و مسالمت اعاده اولمش؛ و ابو زیان مملکتی دور ایدرک، بنی مرینه تابع اولمش اولان بعض قبائلی تسکین ایتدکدن صکره، ۷۰۷ تاریخنده وفات، و برادری سالف الترجه ابو جو برینه جلوس ایتمشدر.

ابو زیان یغمراسنی { (فتی محمد بن ابی سعید عثمان) بو

دخی بنی یغمراسن خاندانه منسوب اولوب، عمی ابو ثابت بنی مریندن ابو عنان طرفندن قبض، و اولاد یله برابر قتل اولدینی وقت، صاحب ترجمه مشارالیه ابو عنان طرفندن مغرب اقصابه کوتور یله رک، برقلعه یه حبس، و ابو عنانک وفاتندن صکره، برادری ابو سالم طرفندن، محضاً بنی یغمراسن دو-لتنی یکیدن احیا ایتمش اولان عزاده سی ابو جوه مخالفت ایتک اوزره، سبیلی تخلیه اولمش؛ و ابو زیان تلسان جهت لرینه کلوب، ابو جوهک ترجمه حالی صره-سند بیا اولندی فی اوزره، بر جوق محاربه لر ایدر-رک، کاه غالب وکاه مغلوب اولمش ایسه ده، ابو جوه قطعاً غلبه ایدر مدیکندن، بر ایکی دفعه دها تونده کی بنی حفص و مغرب اقصاده کی بنی مرین خاندان لرینه التجا، و بعض برر قبائلیه اتفاق ایتمش؛ و نهایت کلیکاً مغلوب اولوب، تونس طرف لرینه قاچه-رق، نایدید اولمشدر. بو وقوعات ۷۶۰ ایله ۷۷۰ تاریخ لری آره سند جریان ایتمشدر.

ابو زیان یغمراسنی { (محمد بن ابی جو-موس) بنی یغمراسن

بن زیان اولوب، سالف الترجه ایکنجی ابو جوه اوغلی اولوب، پدری حیاتنده ملک کنی اوغلارینه تقسیم ایتدیکی صره ده، کندیسنه مریه بی و یرمشیدیه-ده، اوراده راحت طور مدیغندن، و هرا نه قالدیره-رق، اوراده محافظه آتنده بولندیر مشیدی. بعده برادری ابو تاشفین پدر یله محاربه ایتدیکی وقت، صاحب ترجمه پدرندن طرف آلهرق، ابو تاشفینک اوغلی دیگر ابو زیانی قتل ایتشیدی. بونک اوزرینه پدری طرفندن جزایره نصب اولنهرق، پدرینک

غزنویه اجلا اولمشیدی. ابو الفضل غزنویه صاحبی
بنی احمد بن ابوالحجاج تشویقیه برادرینه عصیان
ایتمش ایسه ده، ابو عنان طرفندن اخذ و قتل اونفش؛
و ابو سالم غزنویه قالمشیدی. ۷۶۰ تاریخنده ابو
عنان وفات ایتمکله، اعیان دولت صاحب ترجمه
مراکشه دعوت ایتمش ایسه ده، اولجه وفات ایتمش
اولان ابو الحجاج برینه غزنویه حاکی بولنان محمد
واصل اداره دولت ایدن وزیری رضوان مانع اولمش؛
و آنجق ابو سالم قشاله نك خرسیتیان ملککنه انجا
ایده رک، اونک طرفندن بعض شرائطه آفریقاسا حله
یکیرلمش؛ و ملک موروثی ضبط ایدوب، کمال شوکتله
حکم سورمکه باشلامشدر. مورخ مشهور ابن خلدونی
سرکتابنه تعیین ایتمش اولدیی کبی، حکومندن اسقاط
ایلمش اولان غزنویه حاکی آف الیسان محمد بن ابی
الحجاجی و کاتب خاصی ادیب مشهور لسان الدین ابن
خطیبی ۷۶۱ تاریخنده مغربه جلب ایده رک، تعظیم
و ترفیله رینه اعتنا ایتمشدر. تلسانده بربر لیه اوغراشمقده
اولان ابو جو ایه اوغلاری و ابوزیانک منازعه لرینه
دخی قاریشوب، اکثریا ابو جوو قارشنی ابو زبانی
الترام ایتمشدر. نهایت ۷۶۲ ده بعضی کبرانک القاه
آیه برادری تاشقینه بیعت اولنه رق، کندیس مغلوب
و مقتول اولمشدر.

ابو سبره { (بن ابی رهم) حضرت عمر بن
خطابک زمان خلافتنده فرس
و سائر طرفلره سوق اولنان بعض سیره لده قوماندان
بولنش شجعان مجاهدیندن اولوب، حضرت عثمانک
زمان خلافتنده وفات ایتمشدر.

ابو سرای { الجزیره ده خابور نهرینک فرانیه
منصب اولدیی محله و فرانک
صول و خابورک صاغ ساحلنده واقع برکوچک قصبه
اولوب، اسکی قرقسیا (Circesium) شهرینک
خرابه لر اوزرنده واقعدر. [« قرقسیا » ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابو السرایا { [« نصر بن حذان » ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابو السعادات ابن الشجری { (شریف
بن علی) نسلی حضرت امام حسنه منتهی اولور شرفاد
دن و بغدادک مشاهیر ادباسندن اولوب، نحو و لغت

و اخبار و اشعار عربده بد طولی صاحبی ایدی. فصیح
اللسان اولوب، بر آره لق کوفه ده پدرینه و کاله
نقیب الطالبین اولمشیدی. ابن جکینا ایه بئلرنده مناه
فستلری و ارایدی. ۴۵۰ تاریخنده طوغوب، ۵۴۲ ده
بغدادده وفات ایتمشدر. بر چوق تصنیفات مفیده سی
اولوب، اک یسوی « الامالی » عنوانیه کافه فنون
ادبی جامع اولان اثریدر. ابو تمامک اثرینه تقلید
« حاسه » عنوانیه بر کتاب دخی جمع ایتمشدر. نحوه داتر
« ماتفق لفظه و اختلف معناه » عنوانیه بر کتابی، ابن
جنینک « لمع نه » و « التصریف الملوکی » عنوانی کتابه
بر شرحی و سائر بعض آثاری دخی واردر. ابن خشابه
قارشنی « الانتصار » عنوانی بر ریده ده یازمشدر.
اشعاری سلیس اولوب، شو قطعه او جه دندر :

هل الوجد خافى والدموع شهود
وهل مکذب قول لوشاه حچود
و حق متى تقف سؤونک بالکنا
وقد حد حداً للکناه لیبد

ابو سعد رازی { (اسماعیل بن علی السمان)
مشاهیر محدثیندن و معتز.
له دن اولوب، خطیب بغدادی کبی علما کندیسندن
روایت ایتمشدر. بر چوق کتابلر یازمش، و ۴۴۵
تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سعد کرمانی { (محمد بن علی) مشاهیر
کتاب و ادبادن او.
لوب، هجوه میلی زیاده ایدی. ۴۷۸ تاریخنده بغداد
ده وفات ایتمشدر.

ابو سعد مستوفی { (شرف الملک محمد بن
منصور خوارزمی)
سلطان ملکشاه سلجوقینک دیوانده مستوفی اولوب،
امام اعظم ابو حنیفه نك قبری اوزرینه بر مکمل تر به
ایله تربنک یاننده، فقهای حنفیه ده مخصوص اولق
اوزره، بر مدرسه و مروده دخی ینه حنفیلر ایچون
دیگر بر مدرسه بنای ایتمشدر. وفاتی ۴۹۴ تاریخنده
واقع اولمشدر.

ابو سعد نیرمانی { (علی بن محمد) مشاهیر
کتاب و ادبادن او.
لوب، بغدادده آل بویه نك خدمت کتابتنده بولنور.
دی، و بهاء الدوله نك نامنه « المنثور البهائی » عنوانی
کتابی یازمشدر، که « حاسه » نك نثری حکمنده در.
۴۱۴ تاریخنده وفات ایتمشدر. اشعاری دخی کوزل

اولوب، مشهور بر قصیده سنک مطلبی شودر :

خلیلی فی بغداد هل انما لیا
على العهد مثلی ام غذا العهد بالیا

ابو سعد نیسابوری } (عبدالرحن بن مأمون) مشاهیر

فقهائ شافعیه دن اولوب، (مستولی) دیگله معروفدر. ۴۷۷ تاریخنده نیسابورده طوغش، و ۴۷۸ ده بغدادده وفات ایتمشدر. ابو اسحاق شیرازیدن صکره مدرسه نظامیه مدرسی اولمشدی. فقهده، استادی ابوالقاسم عبدالرحن غورائینک «الابانه» کتابنه تمه اولقی اوزره، «تمه الابانه» عنوانیه بر کتاب تألیف ایتمش ایسهده، اکالته موفق اوله نامشدر. فرائض و خلاف و اصوله دائر دخی برر تألیفی واردر.

ابو سعد نیسابوری } (یحیی الدین محمد بن یحیی) مشاهیر فقهائ

شافعیه دن و طائفه زهاددن اولوب، فقهی امام غزالیدن لیدن اخذ ایتمش؛ و نیسابورده تدریسه مشغول او. لوب، شهرت شایعه سی حبسیله، هر طرفدن طلبه علوم حلقه تدریسه طولانیتمده بولتمشیدی. نیسابور (نظامیه) سنده و بعده هراة (نظامیه) سنده مدرس اولمشدی. بر قاج تألیفی اولوب، اک مشهورلری «الحیظ فی شرح الوسیط» ایله «الانتصاف فی مسائل الخلاف» عنوانی اثر لیدر. شعری دخی واردر. ۴۷۶ تاریخنده طوغوب، ۵۴۸ ده شهید اولمشدر.

ابو سعدی } (وزبازدی ابو سعدا) جزایرک قسطنطینه ایالتنده و قسطنطینه

شهرینک ۳۰۵ کیلومتره جنوب غریبسنده هنامی اولان بر نهرک کنارنده واقع بر کوچک قصبه اولوب، ۴۳۰۰ اهالیسی واردر.

ابو السعود عمادی } (احمد افندی بن شیخ یحیی الدین مصطفی)

دولت علیه عثمانیه دورنده یتیمش عثمانک الکیوکلرندن اولوب، کمال پاشازاده دن بشقه نظیری کله مشدر، دینسه نزاردر. عصر سلطان سلیمان و سلطان سلیم ثانیده ۳۰ سنه متدایاً شیخ الاسلام اولوب، دولت مشارالیهاده بو مقام عالی احرار ایدنلرک اون او. چخیسیلدر. پدری عن اصل کردستانده کی عمادیه شهرندن اولوب، کندیس ۸۹۶ تاریخنده استانبول

جوارنده واقع مدرس قریه سنده طوغش؛ و ابتدا پدرندن تحصیل ایدرک، استعداد طبیعی فوق العاده سی حبسیله، آز زمانده شهرتی پادشاه زمان سلطان یازید ثانی حضرتلرینک مسموعی اولمقله، جلب و تلطیف، ویوی ۳۰ آنچه معاش تخصیص اولتمشیدی. بعده اکال تحصیل مقصدیه دور مدارس ایدرک، نیجه زمان فحول علادن مؤیدزاده نک درسته دوام ایله، علوم شرعیه و ادبیهده درجه عالییه واصل اولدقدن صکره، مشارالیه مؤید زادهیه داماد اولمقله برابر طریقه دخول ایتمشیدی. ۹۲۲ تاریخنده شیخ الاسلام کمال پاشا زاده طرفندن کنفری مدرسلکنه تعیین او. لشمش ایسهده، کیده میوب، بعده اینه کولده واقع اسحاق پاشا و در سعادتده داود پاشا و محمود پاشا مدرسه لرینه، ۹۳۲ ده بروسده کائن سلطانیه مد رسته سنه، ۹۳۴ ده مدارس ثمانیه دن برینه نصب اولنهرق، ۹۳۹ ده بروسه، و برسته صکره استانبول قاضیسی، ۹۴۴ تاریخنده روم ایلی قاضی عسکری او. لوب، نهایت ۹۵۲ سنه سی شهباننده مقام مشیخته ترفیع اولتمشدر. اوتوز سنه پیانی اوور فتوایی لایققله رؤیت و حسن اداره ایتدکدن صکره، ۹۸۲ سنه سی جادی الاولاسنک بشیخی کونی، ۸۷ یاشنده اولدینی حالده، ارتحال ایدوب، حضرت ایوب جوارنده بنا ایتمش اولدقلری مکتب ساحه سنده دفن اولتمشدر. فقه و تفسیر و سایر علومده بد طولی صاحبی اولدینی کبی، ادبیات عربیهده دخی ینظیر اولوب، عربی اشعار و قصایدی دخی واردر. «ارشاد العقل السليم الى مزايا القرآن العظيم» عنوانیه مکمل بر تفسیر شریف یازمشدر. ۹۷۲ تاریخنده سلطان سلیمان حضرتلری بو تفسیر شریفک یتیمش اولان قسمی ایستیوب، کور- دکلرنده، زیاده سیله ممنون اولوب، ۴۰۰ آنچه دن عبارت اولان مخصصاتی ۵۰۰ آنچهیه، و بر سنه صکره کتاب اکال اولتمجه، ۶۰۰ آنچهیه ابلاغ ایله، کندیلرینی فوق العاده صورنده تلطیف ایتمشلردی. بو اثر جلیلدن بشقه «فتاوی ابی السعود» نامیه معروف مشهور فتاویسی، «کشاف» ک سورمه فتحنه حاشیه سی، و «هدایه» نک «کتاب البیوع» قسمته حاشیه سی واردر. عربی و فارسی و ترکی اشعاری جوق اولوب، اشعار عربیه سنک اک مشهوری «قصیده میبه» سیدر، که مطلبی شودر :

ابعد سلمی مطلب و مرام
و دون ذراهما موقف و مقام

ابو السعید مصری { مصرک متأخرین
شعرا سندن او -

اوب، ۱۲۴۵ تاریخنژده مصر سفلانک برقریه سنده
طوغش؛ و ابوی غایتله فقیر اولدقلری حالد، محمد
علی پاشا طرفندن تأسیس ایدلش اولان (مدرسه
کلیه) ده اکل تحصیل ایتشیدی. برچوق مرثیه و فرا-
قیه لری و سعید پاشانک مصر والیدکنه نصی حقنده
بعض قصیده لری واردر. محمد علی پاشانک تاریخی
متنن معلقات سبعة طرزنده بر «القیه» و اون بیک
یتدن مرکب بر قصیده دخی نظم ایتشدر.

ابو سعید اصطحزی { و ابو سعید اصمی
«اصطحزی»

و «اصمی» ماده لرینه مراجعت بیورله.]

ابو سعید افندی { دولت علیة عثمانیه
علا سندن اولوب،

سلطان ابراهیم و سلطان محمد رابع زمان سلطنتلرنده
اوج دفعه شیخ الاسلام اولمش، و من حیث المجموع
بش سندن زیاده بو مقام عالی احرار ایتشدر.
شیخ الاسلام محمد اسعد افندی و اوغلی وینه شیخ الاسلام
و «تاج التواریخ» صاحبی خواجه سعدالدین افندی
حفیددر. ۱۰۰۳ سنه سنده استانبولده طوغوب،
منکنژده تحصیلی معناد اولان علوی بعدالاکال،
طریقه داخل اولوب، ۱۰۳۰ ده شام، ۳۲ ده
روسه مولویتلرینه نصب اولمش؛ و ۳۴ ده استانبول
قاضیسی اولوب، ۳۶ ده ثابا استانبول قاضیسی اولد-
لدن صکره، ۳۸ ده آناطولی، و ۳۹ ده روم ایلی
ضیعسکری اولمش؛ و برخی مدت معزول قالدقندن
سکره، ۱۰۵۳ سنه سی ذی القعدة سنده مقام مشیخت
سلامیه ترفیع اولمشدر. بو دفعه ۲ سنه مسند
شیخنده قالدقندن صکره، ۱۰۵۵ تاریخنده عزل او-
لدرق، ۱۰۶۲ رمضانده ثابا شیخ الاسلام اولمش؛
بر سنه صکره، بر حرکت غیر لایقه سندن طولای،
لنک غلو و شکایتی اوزرینه عزل اولنوب، ۶۴
سنه سی صفرنده ثالثاً مشیخت اسلامیه مسندینه کتیر-
در. ۱۰۶۵ سنه سی رجبده صدراعظم ابشیر
لنک سو حرکتیه عصیان ایتش اولان سپاهیلرله
جریلر ابشیر پاشا ایله برابر صاحب ترجمه نک دخی

قوناقلرینی یغما ایتدکن صکره، اعداملرینی طلبده
اصرار ایتدکلرندن، ایکسکنک دخی اعداملرینه فرمان
چیقمش ایسه ده، ابشیر پاشا اعدام اولنوب، ابو
سعید افندی نقیب الاشراف زیرک زاده نک توسط
و شفاعتیه اعدامدن قورتلش؛ و آرپه لنی اولان کلیو-
لیده اقامته مأمور اولمشدی. برآره لنی در سعادته عو-
دته مساعده اولنوب، بعده ۱۰۶۶ سنه سی وقعیه سی
اوزرینه، ینه کلیولییه تبعید اولمش ایسه ده، متعاقباً
عودته مساعده اولمش؛ و ۱۰۷۲ سنه سی ذی القعدة-
سنده وفات ایدوب، ایوبده دفن اولمشدر. بعض
اشعار ترکیه و عرییه سی واردر. شعرده (سعدی)
تخلص ایدیور.

ابو سعید بالسی { (عطاف بن محمد) مشا-
هیر شعرا دن اولوب،

۴۹۴ تاریخنده طوغش، و ۵۵۷ ده وفات ایتشدر.
خلفای عباسیه دن مسترشد باللهک زمانده بغدادده
سلاک عسکریده بولنوب، مدح و هجو و سائر انواع
اشعاریه شهرت بولمشیدی. بعده ملکشاهاک تورونی
سلطان مسعوده انتساب ایتش اولدینی حالد، خلیفه
مقتنی هجو ایتش اولدینندن، املاکی مصادره
اولندقدن صکره، زندانه آتیلوب، اون سنه محبوس
قالمش؛ و زندانک قراکلغندن چیقدیغنده، کوزلری کورمز
اولوب، موصله عرییه، اوج سنه صکره اوراده وفات
ایتشدر. شوقطعه جله اشعارندندر:

احذر صديقاً ما ذقا مخرج المرارة بالخلاوة
يحصي الذنوب عليك اي ام الصداقه للعداوة

ابو سعید برقوق { «ظاهر برقوق»
ماده سنه مراجعت.]

ابو سعید بن عبدالمؤمن { (محمد) مرا-
کش حکمدار

لندن عبدالمؤمنک اوغلی و ولی عهدی اولوب،
پدرینک حیاتنده سینه و جزیره حضا و مالقه والیدکنه
نصب اولمشله، مالقه ی مقر اتخاذ ایتش؛ و غرناطه
حاکمی بولنان ملئیندن میون بن بدر لمتونی ملکینی
کندی رضاسیله صاحب ترجمه تسلیم ایتکله،
ابو سعیدک قوق آرتوب، اسپانیا خرسقیانلرینک
الینه دوشمش اولان مریه بی دخی محاصره و ضبط ایتش؛
و کرک قشتاله حکمداری آلفونسوله کرک اوکا الخاق
ایتش اولان سالف الترجه ابن مردنیش و ابراهیم بن

هشکله خیلی وقت اوغراشمشیدی. نهایت کندبسی شرب خیره مألوف اولوب، روایتیه کوره مؤخرآ جذام علته دخی دوچار اولدیغندن، پدری طرفندن ولی عهدلکدن چیقاریلوب، برادری ابو یعقوب نصب اولغش ایسه ده، کندبسی بونن طولای دلیکیر اولیوب، پدرینک وفاتندن صکره برادری طرفندن مراکشه جلب، ودیکر برادری ابو حفص ایله برابر مردنشک تنکلیچون قرطبهیه اعزام اولمشیدی. بو سفرده موفق اولدقدن صکره، غرناطه والیکنه نصب اولوب، ۵۷۱ تاریخده اوراده وفات ایتمشدر.

ابو سعید بن کلیب شاشی { مشاهیر اولوب، «المسند الکبیر» عنوانی کتایک مؤلفیدر. ۳۳۵ تاریخده وفات ایتمشدر.

ابو سعید بیضاوی { (قاضی —) مور- خلقت عالمدن بغدادک هلاکو طرفندن ضبط و تخریبی زمانه دک اولان وقوعاتی حاوی «نظام التواریخ» عنوانیه بر تاریخ یازمشدر.

ابو سعید خان { سلاله تیموریه دن صکره سورن ازبکان سلاله سنک اوچنجی حکمداری اولوب، دولت مذکورده نک بانیسی اولان شاهی بک خانک تورونیدر. ۹۳۶ تاریخده، پدری بکرج خانک وفاتی اوزرینه، جلوس ایدوب، درت سنه حکومت ایتدکن صکره، ۹۳۹ ده وفات ایتمشدر.

ابو سعید خان بهادر { چنگیز خان سلاله- حکومت سورن ایلتخانین شعبه سنک حکمدار اخیر ی یعنی هلاکودن صکره طقوزنجیسی اولوب، اسم اصاییسی الجاتیو اولان سلطان محمد خدابنده نک اوغلیدر. پدری واونک برادری وسلنی اولان غازان خان دین اسلامی قبول ایتمش اولدقلرندن، ابو سعید دین اسلامده طوغش؛ و ۷۱۶ تاریخده، پدرینک وفاتی اوزرینه، ۱۳ یاشنده اولدیغی حالده، نخته جلوس ایتمشدر. وزیر ومدبر اموری امیر چوبان اولوب، ینه چنگیز نسلندن اولان خوارزم صاحبی سیول ایله بر چوق وقت محاربه ایدره، خراسانی اونک ید ضبطندن قورقارمش؛ و اوغلی تیمور طاشی

اناطولییه کوندیره رک، سیمده کی ارمینی دولتدن بر چوق پرل ضبط ایتمشیدی. بعده ابو سعید امیر چوبان ایله طقوز اوغلی قتل ایتمشدر. بونک زمانده «جامع التواریخ» نامیه چنگیز خان دانک تاریخی یازمش اولان رشیدالدوله فضل الله دخی اعدام اولمشدر. ابو سعید ۹ سنه حکومت سوردکن صکره، ۷۳۶ تاریخده وفات ایدوب، پدرینک تأسیس ایتمش اولدیغی سلطانیه شهرنده دفن اولمشدر. بونک وارثی قالمغه چنگیز خان دانته منسوب بعض امرا بربر ایله اوغرا. شرق، الی سنه قدر قاریشیق بر حال دوام ایتدکن صکره، تیمورلنک خروج ایتمشدر.

ابو سعید خدری { (سعد بن مالک) صحابه. مالک بن سنان دخی صحابه دن ایدی، واحد غزاسنده شهید اولمشدی. ابو سعید ۱۳ یاشنده اولدیغی حالده احد غزاسنه عزیمته منی اولمشدیه ده، سنک عدم مساعده سیله اعاده بیورلش؛ و بعده حضرت فخر کائنات افندمرک معیت سنیه لنده اون ایکی غزاده بولمشدر. صحابه نک علما و فقها سندن اولوب، کندیلر- ندن ۱۱۷۰ حدیث شریف نقل وروایت اولمشدر. ۶۴ ودیکر بر روایتده ۷۴ تاریخده ارتحال ایتمشدر. مرقدی درسعادتده ابوانسرای داخلنده قعریه جامع شریفی حولیسنده بولدیغنه دائر بر روایت واریسه ده، تاریخله مثبت دکلدر.

ابو سعید خراز { (احمد بن عیسی) کبار بغدادده یاشامش، و ذوالنون مصری، سری سقطی، بشر حافی کبی اعظم مشایخله صحبت ایتمشدر. مناقی و اقوال زهدیه سی چوقدر. ۲۷۷ تاریخده ارتحال ایتمشدر.

ابو سعید فضل الله { (بن ابی الحیر) مشاهیر اولوب، مبنده تولد ونشأت ایتمش، و ابو الفضل لقمان سرخسیدن اخذ تصوف و طریقت ایلمشدر مقامات و مناقی مشهور اولوب، زهد و تصوفه متعلق بعض رباعیات دخی واردر. ۴۴۰ تاریخده ارتحال ایتمشدر.

ابو سعید قرمطی { (حسن بن بهرام جنابی) قرامطه مذهبیه

ابو سفیان بن حارث { (مغیره بن حارث (بن عبد المطلب)

حضرت فخر کائنات (صلم) افندمرك عزاده سی او-
لوب، قبل النبوة اول حضرتك اصدقا سندن ایکن،
نبوتك ظهورنده اشد خصما سندن اولمش ایسه ده،
مکه مکرمه مک فحی کونی دخالت ایدره، قبول
اسلام ایتمش؛ وهر نه قدرکه جانب رسالتنا هیدن
اسلامنه امنیت اولنماش ایسه ده، اوغلی جعفری
النسن طوته رقی، «والله بنی قبول ایتمز ایسه کز،
اوغللمه برابر بادیه به کیدوب، آچلقدن و صوسزلقدن
اولنجه به قدر یورو به جکره دیسی اوزرینه، قبول
یورلمشیدی. بعدالاسلام فضلا ی اصحاب صر سینه
پکوب، حنین غزا سنده حاضر بولمش، و فوق العاده
غیرت واجتهاد ایتمشیدی. اصح روایاته کوره، ۲۰
تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سفیان بن حرب { (ضمر بن حرب بن امیه بن عبد شمس)

بن عبد مناف بن قصی) رؤسای قریشیدن اولوب،
قبل الاسلام تجارتله مشغول ایدی. حضرت رسول الله
(صلم) افندمزه قارشی فوق العاده بغض و خصومتی
اولوب، بدر غزا سینه سپیت و یرن کندیسیدر.
قریشك مغلوب اولسی اوزرینه، ابو سفیان بونك
انتقامی آلتیجه غسل ایتمه چکنه مین ایتمکله، هجرت
نبویه نك ایکنجی سنه سی بر طاقم عونیه ایله مدینه
منوره به کیدوب، (عریض) دینن محاکم خرمالری
احراق، و معبد انصاری ایله بر آرقداشی شهید
ایتمشیدی. احد غزا سنده دخی ابو سفیانک کلی مدخلی
اولوب، شداد بن اسودك معاونتیه صحابه دن (غسیل
الملائکه) اسمیله معروف خطله بن ابی عامری شهید
ایتمشدر. بو عناد و خصومت مکه مکرمه نك فتحه
دکین دوام ایدوب، مکه نك فتح اولنه جغنی آکلانجه،
تجدید عهد ایچون معسکر مؤمنینه کلوب، ابتدا ازواج
مطهره رسول اللہ دن بولنان قیزی (ام حبیبه) به
مراجعت ایتمش ایسه ده، مشار الیها توسطی قبول
ایتمدیکی کبی، حضرت فخر کائنات دخی اصلا جواب
اعطا یورماش؛ و سائر اصحاب کرام دخی رد ایله
جواب و یروب، بالکتر حضرت عمر بن خطاب نزد
رسول اللہده توسطی وعد ایتمش؛ و مشار الیهک
توسطیله حضور رسالتنا هیه کورتولدکده، جناب

موجدی اولوب، بحر فارس ساحلنده کائن (جناب)
اهالی سندن ایکن، اورادن ننی اولنه رقی، بحرینه کیتش؛
و اوراده خلیفه معتضد باللهک زمانده مذهبنی نشر
ایله، بحرین واحسا و قطیف جهنلرینی اله کچیردکن
صکره، بصره ی تهیدیه باشلامش؛ و الینه پکن اسرای
اعدام ایتمکندن، خلقی زیاده سیله قورقوشیدی.
مقام خلافتدن تنکیلنه کوندریلن بر قاج سریه ی
مغلوب ایتمدکن صکره، ۳۰۱ تاریخنده و مقتدر
باللهک زمان خلافتنده بر کوله سی طرف سندن قتل
اولتمشدر.

ابو سعید قَلَوْرِي { اکابر مشایخ صوفیه (دن اولوب، اقوال

و مناقب مشهوردر. بغداد جوارنده (قلوریه) قریه -
سندیه یاشامش؛ و ۷۵۷ تاریخنده اوراده وفات
ایتمشدر.

ابو سعید مرزا { (بن مرزا محمد امیر انشاء (بن تیمور) اولغ بکه

منسوب اولوب، مشار الیهک معیتنده اوغلی عبداللطیفه
قارشی محاربه ایتمش اولغله، اولغ بک طرفندن آخرت
اولاد لغته قبول اولتمش؛ و اولغ بکک وفاتندن صکره
۸۵۵ تاریخنده شاهرخ بن تیمورک تورونی مرزا عبد-
السی قتل ایله، سمرقنده جلوس ایتمش؛ و ماوراء-
النهر، خراسان، غزنه، کابل، سیستان و عراق ضبط
ایله، ۱۷ سنه سلطنت سوردکن صکره، ۸۷۳
تاریخنده قره باغ حدود سنده دیار بکر و آذربایجان
و الیسی اوزون حسن طرفندن قتل اولتمشدر.

ابو سعید مرینی { (عثمان بن یعقوب (مغرب اقصاده حکومت

سورن بنی مرین ملوکندن اولوب، سالف الترجه
ابو الحسن مریننک پدریدر. سابق الترجه ابو الریبعک
وفاتی اوزرینه، ۷۱۰ تاریخنده جلوس ایتمش؛ و
۲۰ سنه حکومت سوردکن صکره، ۷۳۱ تاریخنده
وفات ایتمشدر. مدت سلطنتنده مالمکنده ظهور
ایتمش اولان بعض فسادلری باصدیرمش، و تلبسان
حاکمی ابو جو ایله محاربه ایتمش ایسه ده، موخر
برادری ابوالبقاء بعیش تلبسانه فرار، و اوغلی ابوعلی
فاسده عصیان ایتمشدر.

ابو سعید یغمرا سنی { [«ابو ثابت یغرا- (سنی» ماده سنه

مراجعت یوریه.]

حقك وحدائتي قولای قبول ایتش ایسده، حضرت پیغمبرك رسالتی تسلیمه تردد کوسـترمش؛ وآنچق عم رسول الله حضرت عباسك تهدید و تخویفی اوزرینه شهادت کتیرمشیدی. کندیسی غایتله حریص نام وجاه بر آدم اولدیغندن، حضرت نیدن بر امتیاز ایستش؛ واول حضرت کندیسك خانه سنه التجا ایدلرك امین اولملری امتیازله کندیسنی تبشیر بیورمشیدی. مکیه عودتده خلقی اسلام وتسلیمه دعوت ایتکه باشلانجه، زوجه سی هند، که حضرت رسول الله ودین اسلامه فارشی اولان بغض وخصومتله مشهوره ایدی، قوجه سنك صفالندن طوته رق: «ای آل غالب بواجق اختیارای اولدیرك!» دبه باغرمغه باشلامشیدی. ابو سفیان مکه نك فتحندن ضكره احباب صره سنه یکوب، طائف غزاسنده حاضر بولمش؛ و بو محاربه ده بر کوزی کور اولوب، یکچشم قالمش؛ و حضرت ابا برك زمان خلافتده ۱۳ تاریخنده واقع یرموک وقعه سنده او بر کوزی دخی چیقاریلوب، بستیون اعی اولش ایدی. نهایت حضرت عثمانك زمان خلافتده ۳۱ تاریخنده، ۸۸ یاشنده اولدینی حالده، وفات ایتمشدر.

ابو سلطان { (عبد العزیز بن علی) اندلسك مشاهیر شعرا و کتانبندن اولوب، غرناطه ده تولد ونشأت ایتش، وبعض ملوک خدمت کتانبنده بولمشدر. تاریخ ولادت ووفاته دسترس اولنه مدی. شو ایکی بیت جله اشعار رائقه سندندر:

القلب یعشق والمدامع تنطق
بحر الخفاء فکل عضو منطق
ان کنت اکتم ما اکن من الجوی
فصوب؛ لونی فی الغرام مصدق

ابو سلمه { (عبدالله بن عبدالاسد مخزومی) اک اول اسلامه کلش احبابدن واولاد قریشدن اولوب، زوجه سی ام سلمه ایله برابر، حبشه وبعده مدینه منوره یه هجرت ایتمشیدی. مدینه منوره یه اک اول هجرت ایدلردن اولوب، بو هجرتی بیعتدن بر سنه اول واقع اولمشدر. حضرت رسول الله (صم) افندمز عشیره غزاسنده کندیسنی مدینه منوره ده وکیل براقشیدی. حضرت جزءنك لواسنی حامل ایدی. بدر واحد غزاینده حاضر بولوب، احد غزاسنده یاره لاش؛ و یاره نك مؤخر

یکیدن آچلسیله، اوسنه یعنی هجرت نبویه نك اوچقی سنه سی ارتحال ایتمشدر.

ابو سلمه { عشره مبشره دن حضرت عبد الرحمن بن عوفك اوغلی اولوب، کبار تابعیندن و برروایت کوره فقهاء سبعة دن ایدی. بعضلری بونک یرنسه ابوبکر بن عبدالرحمن تعداد ایتمشلردر. عالم وموثوق بز ذات اولغله، صحابه وتابعیندن بر چوق ذواتدن احادیث شریفه نبویه روایت ایتمشدر؛ و کندیسندن دخی تابعیندن وسارمه دن بر چوق محدثین نقل ایتمشلردر. ۹۴ تاریخنده ۷۲ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابو سلیمان { (داود بن ابی المنی) آنجهی قرن هجری مشاهیر اطبا سندن او لوب، نصرانی المذهب ایدی. عن اصل قدسی اولوب، اهل صایب زمانده قدسی ضبط ایدن فرک حکمدارلری خدمتده بولمش ایکن، غم نجومده دخی مهارتی اولغله، ملک ناصر صلاح الدین ایوبیه بعض تبشیراتی وقوع بولش اولدیغندن، مشار الیه قدسی فتح ایتدیکنده، کندیسنی مصره کوتورمش؛ و بونک زمانده کندیسنی مصره کسب شهرت ایتدیکی کبی، اوغلاری ابو سعید، ابو شاکر، ابو نصر و ابو الفضل دخی مشاهیر اطبا دن اولوب، ملوک ایوبیه نزدنده قدر و اعتبارلری پک عالی بولمشدر. حکیم رشیدالدین ابو حلیقه دخی بونک توروونی ایدی. [رشیدالدین] ماده سنه مراجعت بیوریله.

ابو سلیمان بناکتی { (داود بن ابی الفضل) رن مغول ملوکندن غازان خانك ملاک الشعرا سی ووقعه نویسی اولوب، ۷۰۷ تاریخنده بونک اوغلی وخلقلی سلطان ابو سعیدك نامنه «روضه اولی الالباب فی تواریخ الاکابر والانساب» عنوانیله بر تاریخ یازمشدر، که «تاریخ بناکتی» اسمیله دخی معروفدر. ماوراء النهرده مؤخر (شاهر حیه) تسیمه اولنان (بناکت) قصبه سنده طوغش؛ و ۷۳۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو سلیمان دارانی { (عبدالرحمن بن احمد ابکن، ماسوایی ترکله، طریق تصوفه سلوک ایدمرك، و دمشقك غرب جهتده واقع (داربا) قریه سنده

اختیار عزلت ایتمش؛ و بو مناسبته دارانی لقبیه
تلقب اولنه رق، ۲۰۵ تاریخنده اوراده وفات
ایتمشدر. تربسی الان قائمدر. سفیان ثوری و سائر
مشاهیر محدثین استماع احادیث شریفه ایتمشدر.

ابو سهل مسیحی {جانی} مشاهیر اطبا دن

اولوب، نصرانی المذهب ایدی. طبک علی و علی
جهنرلنده مهارت تامه سی اولدینی کبی، ادبیات
عریبه ده دخی ید طولاسی اولوب، غایت فصیح اللسان
و حسن خطه مالک ایدی. خراسانده باشمش، و ملوک
خوارزمشاهیهدن بعضینه انتساب ایتمشیدی. «کتاب
اظهار حکمة الله تعالی فی خلق الانسان» عنوانیه
زیاده سیله مقبول و بلیغ برکتانی و «کتاب المائنه فی
الطب»، «کتاب فی العلم الطبیعی»، «کتاب الطب
الکلی»، «مقاله فی الجدری»، «اختصار کتاب
المجسطی»، «کتاب فی الباء» عنوانی تألیفاتیه سائر
بعض آثاری وارددر. «کتاب المائنه» عنوانی تألیفته
طیب مشهور ابن تلمیذ بر حاشیه یازمشدر. فرق
باشنده وفات ایتدیکی مرویدر.

ابو شاکر {موفق الدین بن ابی سلیمان} مشا

هیر اطبا دن اولوب، مصرده
ملوک ایوبیه دن ملک عادلک خدمت طبابتنده بولنور-
دی، و ملک مشار الیهک عندنده فوق العاده قدر
و اعتباری وار ایدی. ۶۱۳ ده وفات ایتمشدر.
نصرانی المذهب ایدی.

ابوشامه {شهاب الدین عبدالرحمن بن اسمعیل}

مشاهیر علادن اولوب، پدری
عن اصل قدسلی اولدینی حانده، کندسی ۵۹۶
تاریخنده دمشقده طوغش؛ و اووراده نشأت ایدوب،
بعده اسکندریهیه کیده رک، اکل تحصیل ایتمشیدی.
حدیث وفقه و تاریخ و ادبیات و سائر علوم و فنونده
عصرینک فریدی اولوب، متعدد تصانیف مفیده سی
وارددر. ابن عساکرک مشهور «تاریخ دمشق» فی
ایکی دفعه اختصار ایدوب، بو مختصر لرندن بری ۲۰
جلد دن مرکبدر. آثار سائر ه سنک باشلیجه لرلی شونلر-
در: «کتاب الروضین فی اخبار الدولتین النوریة
والصلاحیه»، بونک ذیلی، «شرح الحدیث المقتنی
فی مبحث مبحث المصطفی»، «ضوء القمر الساری الی معرفة
الباری»، «الحق فی علم لاصول فیما یعلق بأفعال

الرسول»، «کتاب البسلة الاکبر»، «کتاب البسلة
الاصغر»، «الباعث علی انکار البدع والحوادث»،
«الاصول فی الاصول»، «مفردات القراء»، «مقدمة
نحو»، «نظم الفصل للزمخشری»، «شیوخ البیهقی».
۶۶۵ تاریخنده وفات ایتمشدر. بعض اشعار ی دخی
وارددر.

ابو شجاع {آل بویه دن ایکی حکمدارک

و «سلطان الدوله» ماده لرینه مراجعت بیوریه. [عضد الدوله]

ابو شجاع بن دهان {«ابن دهان»

جعت بیوریه. [ماده سنه مرا-]

ابو شراعه {احمد بن محمد} دولت عباسیه

زماننده بیتش مشاهیر شعرادن
اولوب، بصره لی ایدی. کوزل اشعاریه بعض بلیغ
خطب و رسائلی وارددر. سماخته و چرکینلکه دخی
شرفی وارددر.

ابو شریح خزاعی {خوبلد یا خود عبد-

به دن اولوب، مکه نک فتحندن اول اسلامه کشدی؛
ومکه مکرمه نک فتحنده حضرت فخر کائنات افندمزنک
الویه سندن برینی حامل ایدی. ۶۸ تاریخنده مدینه
منوره ده وفات ایتمشدر. کندیسندن ۲۰ حدیث
شریف مرویدر.

ابو الشعاء {جابر بن زید ازدی} بصره تا-

بعینشک اینجی طبقه سندن
و عبد الله بن عباسک اصحابندن عالم وفقیه بر ذات
اولوب، عن اصل عمانک (حرقة) ناحیه سندن اولمغه،
(حرقة) لقبیه دخی ملقبدر. مشارالیه ابن عباس الیه
دیگر صحابه و تابعیندن روایت ایتمشدر. وفاتی ۹۳
و بر روایت کورده ۱۰۳ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو الشوک {حسام الدوله فارس بن ابی

الفتح} کرد امراسندن اولوب،
حلوان صاحبی ایدی. پدرینک وفاتی اوزرینه، ۴۰۱
تاریخنده مسند امارته صعود ایدوب، اطرافنده کی
امرا و ملوکله و علی الخصوص برادری مهلهل الیه بر
چوق محاربه لر ایده رک، بر طاقم یرلر ضبط ایتدکن
صکره، ۴۳۷ تاریخنده ایال سلجوق طرفندن مغلوب
واکثر ممالکی ضبط اولمغه، برادری مهلهل الیه صلح

اینگه مجبور اولمش؛ و اوسنه کنديسی وفات ایتشدرد. اکراد بونک وفاتندن صکره اوغلی سعدیدن روکردان اولوب، برادری مهلهله تابع اولشلردر.

ابو الشیخ بن حیان { (ابو محمد عبد الله مشاهیر حمادان اولوب، بر تفسیر شریفیه احکامه وسائر موادہ متعلق بر جوق تصنیفات واردر. ۳۶۹ تاریخندہ وفات ایتشدرد.

ابو الشیص { (ابو جعفر محمد بن رزین) اعظم شعرا دن اولوب، آنجق عصرندہ ابو نواس، مسلم بن ولید و اشجع سلمی کی شعرا بولندیغندن، و کنديسی رقه امیری عقبیه اختصاص ایدوب، بونک احسانلری بشقه سنه مرا- جعتدن کنڈیسی مستغنی ایتدیگندن، چوق شهرت بولامشدر. حقندہ بر جوق نوادر و حکایات منقولدر. ۱۹۶ تاریخندہ وفات ایتشدرد. و آخر عمرندہ اعی اولدیغندن، نور بصری حقندہ بر جوق مرثیہ لری واردر. شو بر ایکی بیت او جله دندر :

یا نفسی ایکی بمدمع هتی
وواصف کالجمان فی سنن
علی دلیلی وقائدی ویدی
ونور وجهی وسایس البدن

ابو صالح سمان { (ذکوان مدنی) تابعیندن اولوب، صحابه دن سعد بن ابی وقاص، ابن عباس، ابن عمر و حضرت عایشه ایله کوریشمش؛ و کندیلرندن احادیث شریفه روایت ایدوب، روایتندہ موثوقیتی مشاهیر محدثین طرفدن تصدیق اولمشدر. کوفه ده ایچ باغی وزیتین باغی تجم- رتیه مشغول بولندیغندن، (سمان) و (زیات) لقبلیله ملقبدر. ۱۰۱ تاریخندہ مدینه منوره ده وفات ایتشدرد.

ابو الصلت { (امیه بن عبد العزيز) مشاهیر اطبا و حکمای اسلامدن او-

لوب، اندلسک (دانیه) قصبه سنده دنیاه کلش؛ و اشبیلیه ده تحصیل ایتدکدن صکره، افریقیه به هجرتله، برخیلی وقت مهديه اقامت، و اورادن اسکندریه به رحلت ایتشدیدی. طبه و علوم حکیمه و طبیعیه ده عصرینک فریدی اولدیغی کی، علوم ریاضیه و هیئت و نجومده دخی بد طولی صاحبی ایدی. اسکندریه به ورودندہ، باقبرله مملو برکی دکبرک درین بر محلته باتمش اولدیغندن، صاحب ترجمه بونی چیقارمغه

مقتدر اولدیغنی اووقت مصرک وزیری بولان (افضل بن امیر الجیوش) ه عرض ایتکله، ایستدیکی آلات و ادوات اکال اولندقدن صکره، بر طاقم مقره لره کی فی سطح مابه قدر چیقاره بتلش ایسه ده، ایلرک قومیسه یکیدن باتمشیدی. بونک اوزرینه وزیر مشارالیه حدتله نرک، ابو الصلتی حبس ایله، روایت کوره یکرکی سنه به قریب مدت محبسده طوتمشدر. روایت کوره صاحب ترجمه به محبس اولق اوزره بر کتبخانه اختیار اولندیغندن، ابو الصلت اوراده بولدیغنی کتابلرک جله سنی مطالعه ایدره، معلومات علیه و فنیه سنی دها خیلی توسیع ایتشدرد. نهایت حبسدن قورتلنجه، مهديه به عودتله، ۵۲۹ تاریخندہ اوراده وفات ایتشدرد. شعر و ادبیاتده دخی بد طولی صاحبی اولوب، کوزل اشعاری و فصیح رسائی واردر. آثار معلومه سی بروجه آیدر: مصرک احوال و آثاریه اوراده کوردیکی اطبا، حکما، منجمین، ادبا، شعرا و سائر مشاهیرک تراجم احوالی جامع «الرساله المصريه»، اعضاء متشابه ترتیبه مرتب «کتاب الادویه المفردة»، «الانتصار لحنین بن اسحق علی ابن رضوان فی تتبعه لمسائل حنین»، «حدیقه الادب»، اندلس شعراسیله اورایه سیاحت ایدنلرک احوالی جامع «الملح العصریه»، «رساله فی الموسیقی»، «کتاب فی الهندسه»، «رساله لث فی العمل بالاسطرلاب»، «تقویم منطق الذهن»، «دیوان الاشعار». موسیقیده و عود چالنده دخی ماهر اولوب، افریقیه اغانیسینی جمع و تدوین ایتشدرد. شو بر ایکی بیت سننک مزارینه حکنی وصیت ایتش اولدیغنی بر قصیده سندندر :

سکتک یادار الفناء مصدقا
باقی الی دار البقاء اصیر
واعظم مافی الامم انی صائر
الی عادل فی الحکم لیس مجور
فیالیت شعری کیف الفاء عندها
وزادی قلیل والذنوب کثیر

ابو صیر { (وزبازدی بوسیر) مصرده بو اسله اوج محل بولنیور : — برنجیسی مصر سفلاده، قاهره نک ۸۸ کیلومتره شما- لنده، بیوک هر مک قربنده و نیلک بر فرعی کنارنده واقع بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (بوسیریس) در. اسکی مصر لیلرک الهه باطله سندن (ایزیس) ک هیکلکی خرابه لری مشهوردر. — ایکنجیسی مصر سفلاک

ساحلنده واسکندریه نك ۴۰ كيلومتره غربنده واقع
سنجكم بر موقع اولوب، مصر طور اغنك دكيزدن
اك اول كورين نقطه سيدر. — اوچجيسي قاهره.
نك قربنده وجنوب غريسنده واقع بر قريه اولوب،
بعض اهراميله اسكي مزارلري وسائر آثار عتيقه سي
واردر. مشهور «قصيده برده» صاحبي (شيخ محمد
بوصيري) بورايدر. بونكده اسم قديمي (بوسيريس)
در.

ابو ضربه بن اللحياني { (ابو عبدالله محمد بن ابی يحيى زكر-

يا) تونسه حكومت سورن بنی حفص خاندانه منسوب
اولوب، ۷۱۷ تاريخنده محبوس بولنديني زندان
موحدین طرفندن اخراج اولنهرق، مسند حكومته
بولنان ابوبكر ايله ايتديكي محاربه ده غالب لكلكه،
تونسه بالدخول، كنديسنه بيعت اولمش، (و مستصر)
لقيله تلقب ايتشیدی. آنجق سكر آي صكره ابو بكر
عودله تونسى ضبط ايتديكندن، ابو ضربه قبروانه
واورادن مهديه چكلكه مجبور اولمش؛ وبعده ۷۲۳
تاريخنده تلسان حاكمي ابو تاشفين ايله برلشهر،
قسنطينه جهته ابو بكره ايتدكلى محاربه ده يته
مغلوب اولغه، تلسانه رجفتنده وفات ايتشدر.

ابو طالب بن بقيه { (احد بن بكر عبدی) حمای بخويوندن او-

لوب، على فارسينك «الايضاح» عنواني نحوكتابني
شرح ايتشدر. وفاتي ۴۰۶ تاريخنده واقع اولشدر.

ابو طالب بن عبدالمطلب { (عبد مناف)

(صلم) افندمنك عمی و حضرت على (رضه) ك پدريدر.
ني ذيشانك پدری جديك حياتنده وفات ايتش
اولديغندن، بيوك پدری عبدالمطلب وفاتنده كنديلريني
اوغلي ابو طالبك وصيته بر ايتشیدی. ابو طالبك فخر
مرسلين افندمنه محبت و شفقتي فوق العاده اولديني
كبي، حضرت پيغمبرك دخي صاحب ترجمه و فرت
محبترلری وار ایدی. ابو طالب شامه واقع اولان
سفرنده حضرت نبي دخي برابر ايتشیدی. فخر كائنات
افندمنر اظهار دعوت پيوردقلرنده، ابو طالب هيچ
بروقت تكذيب بولنه كيتيوب، اسلامك دين حق
اولديغني تصديق، و حضرت پيغمبري قريشك تعرضات
و تصديانتندن هر وجهله محافظه و مدافعه ده زياده سيله

جهد و غيرت ايتش ايسده، اختيار لغنده آبا واجداد
بنك ديني ترك ايتكي بر عار زعم ايدرك، اسلامه
كله مشیدی. حضرت رسول الله (صلم) ابو طالبك
اسلامه كليني زياده سيله آرزو پيوروب، ولو صوك
نفسنده شهادت كتير مسني تكليفدن خالي قالمالز ديسه
ده، بروجهله راضي اوله مامشیدی. نهايت روحنی
تسليم ايدركن، دوداقريني تحريك ايتديكي كوريلوب،
ياندنه بولنان برادري حضرت عباس طرفندن كله
شهادتي تلفظ ايتديكي رسالتناه افندمنه بشير اولغله،
« الحمد لله الذي هداك يا عم » پيوردقلری مرويدر.
آنجق بورايت متفق عليه اوليوب، ابو طالبك
ايمان مسله سي مختلف فيه قالمشدر. هر حالده فخر
كائنات افندمنه و دين اسلامه اولان خدمتلي غير
منكردر. نيوتدن ۱۰ سنه صكره و هجرتدن اوج سنه
اول، سكران ياشي متجاوز اولديني حالده، وفات
ايتشدر. طالب، جعفر، علي و عقيل اسملرله درت
اوغلي و ام هاني فاخته و جانه اسملرله ايكي قيرزي
اولوب، بولردن يلكز طالب كنديسندن اول وفات
ايتشدر.

ابو طالب بن غيلان { (محمد بن محمد)

اولوب، « احاديث غيلانيه » اسميله معروف احاديث
منتخبه نك راوي سيدر. ۳۴۷ تاريخنده طوغوب،
۴۴۰ ده وفات ايتشدر.

ابو طالب بن قاسم { [«ابجر» ماده سنه

مراحت پيوريله.] هندستان علامسندن
ابو طالب حسيني { اولوب، تيجور نكك

كنديسي طرفندن يازلمش اولان وايلك قرق يدي سنه.
لك احوالي جامع بولنان «توزوك تيجوري» عنواني
كتابي چفتايجه دن فارسيه بر ترجمه، وشاه جهانك نامنه
نشر ايتشدر. بو كتاب انگليزجه ده دخي ترجمه
اولشدر.

ابو طالب خان { (مرزا — بن حاجي محمد بيك خان) هندستان مشا-

هير سياحيندن و اولاد تركدن اولوب، ۱۱۶۵
تاريخ هجريسنده (لكهنو) شهرنده طوغوش؛ ۱۲۱۵
ده پارس و لوندريه سياحتله، ايكي سنه اوروپاده
كشت و كذار ايتدكدن صكره، استانبول و ايران

ابو طاهمه { حجازده برطاغ اولوب، مکه
مكرمه ايله شام آره سنده كي
حجاج طريقنك مكه دن اعتباراً اون ايكنجي منزله ده
واقعدر.

ابو طاهر انباري { (محمد بن ابی الفضل
بنان) مشاهير ابدان
اولوب، مصرده تولد و نشأت ايتش، مصرده بعض
مناصب ديوانيه ده بولنش، وسيف الاسلام طفتكين
طرفندن ايلچيلكله بغداده دخی کوندرلش ایدی.
ادبیات وحدیثده ید طولی صاحبی اولوب، طبیعت
شعریه سی وحسن خطی دخی وار ایدی. بر تفسیر
شریقه ایکی جلد اوزره «المنظوم والمنظور» عنوانی
بر اثری واردر. بک چوق کتب دخی استساخ ایتشدرد.
۵۰۷ تاریخده طوغوب، ۵۹۶ ده وفات ایتشدرد.
اولش بر محی حقنده اولان شو قطعہ سی جلہ
اشعار نندرد:

عجبا لی وقد مرت بائاً
رک کیف اهدتیت نهج الطريق
اترانی نسیت عهدک فیها
صدقوا مالیت من صدیق

ابو طاهر بن البرحشی { (موفق الدین
احمد بن محمد)
مشاهیر اطباء اسلامدن اولوب، (ابن البرحشی)
لقبیه معروفدر. واسطی اولوب، طبک علی وعلی
جهتده وفنون حکیمیه مهارت تامه سی اولدغی کبی،
شعروادیاتدن دخی بهره سی وار ایدی. خلیفه مسترشد
باللهک زمانده یاشامش، و ۵۶۰ تاریخده واسطده
بر حیات بولنشدرد.

ابو طاهر بن بقیه { ابو طاهر بن بویه،
ابو طاهر بن حیدر [ابن بقیه، جلال الدوله
بن بویه، یحیی بن تیم وابن حیدر] ماده لرینه مراجعت
بیوریه.

ابو طاهر حمدانی { (ابراهیم بن ناصر -
الدوله) آل حمدان
ملوکنک اخیری اولوب، سالف الترجه (ابو تغلب)
ک برادریدر. موصل آل بویه نک بدضبطنه کچد کدن
صکره، صاحب ترجمه ایل برآادن برادری ابو
(عبدالله حسین) شرف الدوله ابن بویه نک نزدده
بولنوب، حکمدار مشار الیهک و قاتیله بهالدوله نک

طریقیه هندستانه عودت ایدرک، «مآثر الطالب
فی بلاد الافرنج» عنوانیه فارسی العبارة مفصل بر سیاه
حتنامه یازمش؛ و ۱۲۲۱ ده کلکته ده وفات ایتشدرد.
«خلاصه افکار» عنوانیه بر اثری و دیگر بعض تألیفات
دخی واردر. سیاحتنامه سی کلکته ده باصیلوب،
فرانسزجه وانکلیزجه به دخی ترجمه اولنشدرد.

ابو طالب صبی { (مفضل بن سلمه) مشاهیر
ادبان اولوب، علی -
الخصوص علم لغتده عصرینک وحیدی ایدی. نحو ده
کوفیون مذهبه تابع ایدی. وزیر اسمعیل بن بلبله
منسوب اولوب، شاعر مشهور ابن روی ایل دخی
معاصر ایدی. تصنیفات مفیده سی چوق اولوب،
باشلیجه لر شونلردر: «التاریخ فی علم اللغة»،
«اللطیف»، «کتاب الاشتقاق»، «کتاب الزرع
والنبات»، «کتاب خلق الانسان»، «کتاب ما یحتاج
الیه الکاتب»، «کتاب المقصور والمدود»، «المدخل
الی علم النحو»، «کتاب العود والملاهی»، «جلال -
الشبه»، «ضیاء القلوب فی معانی القرآن».

ابو طالب کلیم همدانی { ایرانک اعظم
خریندن اولوب، همدانده نشأت ایتش؛ و ۱۰۲۸
تاریخ هجری سنده هندستانه کیده رک، جهانگیرک مظهر
التفاقی اولمشیدی. مؤخرآ ثانی هندستانه کیدوب،
شاه جهانک ملک الشعرا سی اولش؛ و بونک نامنه
«ظفرنامه شاه جهان» عنوانیه بر منظومه یازمشدر.
مرتب دیوانی دخی واردر. ۱۰۶۱ تاریخده لاهور -
ده وفات ایتشدرد.

ابو طالب مکی { (محمد بن علی بن عطیه)
مشاهیر صوفیوندن او -
لوب، ایرانک جبل جهتده طوغش، و مکه مکرمه ده
توطن ایتشیدی. زهد وتقوی وتصوفه متعلق بر
چوق تصنیفات اولوب، اک مشهوری «قوت القلوب»
عنوانی اثریدر. زهد وتقوی وریاضتله یاشایوب،
بصره وبغداده رحلتده جامعلرده وعظ ایتکه باشلا.
مش ایسه ده، جذبه حالیه شریعته مغایر سوزلر
سویلدیکندن، هرکسک کنديسندن تبعه ایتدیکنی
کورنجه، وعظدن وازکچمشیدی. ۳۸۶ تاریخده
بغدادده وفات ایتشدرد.

جلوسنده، ۳۷۹ تاریخنده موصله عودته اذن
آلشرا ايسهده، بونلرك موصله بقالرى چارز اوله.
ميهجنى صكره دن آكلاشمغه، موصل واليسنه،
كندلرني قبول ائتمهت اوزره امر و برلديكندن، آل
بويه طرفدن موصله بولنان ترك و ديلم عسكرى
بونلره محاربه يه چيقيشلسهده، موصل اهاليلى
آل جدانه يارديم ايندكلرندن، ابو طاهر غالب كلوب،
موصل استرداد ائمشدر. بر سنه حكومت سوردكدن
صكره، ۳۷۰ تاريخنده نصيبنده ابو الذواد طرفدن
قتل اولمشدر.

ابو طاهر خاتوني { بدنجى قرن هجرى
اولوب، «تاريخ سلجوقي» عنوانيله دولت سلجوقيه نك
مكمل بر تاريخنى و «مناقب الشعرا» عنوانيله ديكر بر
كتاب يازمشدر.

ابو طاهر قرمطى { (سليمان بن ابى سعيد
نقشه سنك رئيسى اولان سالف الترجه ابو سعيدك اوغلى
اولوب، ۳۱۱ تاريخنده، بدرينك وفاتى اوزرينه،
رياسته بكنجه، ۱۷ ياشنده اولدينى حالده، و فرت
جسارت و شجاعتى حسيبله، بحريندن خروجله،
بصره و كوفه نى و وادى فراتك سائر بر چوق يرلرينى
ضبط، و دفعاله حجاجى باصوب، اطرافى تهديد
و تخريب، و راست كلنى قتل ايدهرك، يكرمى سنه قدر
مقام خلافتدن كوندريلن عسكركه اوغراشمش؛
و دفعاله بقدادى دخى تهديد ايدهرك اهاليلى
قاچيرمش؛ و سنجار و موصله قدر توسيع دائره
تخريب ائتمش ايدى. ايكي دفعه مكه مكرمه يه دخى
هجومله، شهرى بغما ائتمش؛ و حجر اسودى مركزى
اولان بحرينده كى (هجر) قصبه سنه نقل، و كعبه
شريفه نك پوشيده سنى رفقاسنه تقسيم ائتمشيدى.
افريقه يهده حكومت سورن مهدي علوى كنديسنه
بر مكنتوب يازهرق، مكه مكرمه و كعبه شريفه
حقنده بو كى حركات باغيده بولمقدن منع، و حجر
اسودك اعاده سنه دعوت ائتمش؛ و بر روايتيه كوره
بونك نكلينى اوزرينه، حجر اسودى اعاده ايدوب،
بعده ب تكرار غصبه، اللى بلك آلتونه مقابل اهل
اسلامه صاتمش؛ ديكر بر روايتيه كورهده مهديك نكلينى
اوزرينه و پرميوب، بروجه مشروح صاتمشد.

نهایت ۳۳۲ تاریخنده چيچك علتنه اوغرايوب،
تلف اولمغه، عبادالله يد ظلمندن قورتمشدر.

ابو الطفيل { (عامر بن وائله) صحابه دن
(صم) افندمزدن بعض احاديث شريفه نقل ائتمشدر.
حضرت پيغمبردن صكره خيلى وقت معمر اولوب،
حضرت على يه كسب ارتباط ائتمش؛ و حضرت
مرتضاك شهادتدن صكره معاويه كنديسى كندى
طرفه جليه فوق العاده جهد و غيرت ائتمش ايسهده،
ابو الطفيل او طرفه اصلا ميل كوسترميهرك، و اهل
بيت نبوى طرفنى بر اقيهرك، مؤخرآ حضرت امام
حسينك خوننى طلب ايدن مختار بن عبيده الهحاق
ائتمش؛ و بر روايتيه كوره مختار طوئلدينى وقت،
صاحب ترجمه كنديسى قصردن آشاغيه آتهرق انتحار
ائتمشدر. ديكر بر روايتيه كوره مختاردن صكره دخى
معمر اولوب، مواخرآ بر دوكونده بولندينى دهرده،
كنديسنك (طفيل) اسمنده كى اوغلك و فائنده سويلمش
اولدينى مرثيه تغنى اولمغه، تاثرندن وفات ائتمشدر.
طبيعت شعريه سى دخى اولوب، مذكور مرثيه سنك
مطلعى شودر:

خلى طفيل على الهم وانشعبا
وهد ذلك ركنى مده عجبسا

ابو طلحه { (زيد بن سهل انصارى) صحابه
و نقبادن اولوب، رسول الله
(صم) افندمرك معيتنده عقبه، بدر، احد، خندق
غزالنده و سائر غزالده حاضر بولمشدر. زياده سيله
جسور و شجاع اولوب، حتى حضرت رسالتناهل
«عسكردنه ابو طلحه نك صوتى برفندهدن ايدر» بيور.
دقلى مرويدر. كنديسندن ۹۲ حديث شريف
روايت اولتمشدر. حضرت عثمانك اواخر خلافتنده
۳۲ ويا ۳۴ تاريخنده ۷۰ ياشنده وفات ائتمشدر.
بر روايتيه كوره مدينه منورهده وفات ائتمش، و ديكر
بر روايتيه كوره شيوخ ختيله برابر عازم غزا اولوب،
كيدنه ارتحال ائتمش، و كينك آلتى كون صكره راست
كلديكى بر آطهده دفن اولتمشدر. حتى بو آلتى كون
ظرفنده جنازه سنك اصلا تغير و تعفن ائتمديكى دخى
مرويدر.

ابو الظمحان { (حنظله بن شريق قينى) زمان
جاهليت و اوائل ظهور

اسلام عرب شعرا سندن اولوب، اشعاری غایت بلیغ ورقیق ایسه ده، کندسی فسق وفجوره مائل اولوب، حقنده بک چوق نوادر و حکایات منقولدر. زیر بن عبدالمطلبه انتسابی اولوب، بعضا مکیه عزیمتله کندیسنه ندیمک ایدردی. شوبیت جلله اشعارنددر:

ارقت وآبتی اللهم الطوارق
ولم یلق ملائیت قبلی عاشق

ابو طویل قلعه‌سی { (قلعه ابی طویل) افریقیه ده یعنی تو -

نسه مثنی و جسم بر قلعه ایدی، که قیروانک خرابی اوزرینه، بونک اکثر اهالیسی اورایه هجرت ایتکله، بر شهر حالنه پکوب، بروقت خیلی اهمیت آلمش؛ و صنهاجه قبائلنک مرکزی اولمشیدی. ابو یزید خارجی بوقلعه ده تحصن ایتمشیدی.

ابو الطیب ضبی { (محمد بن ابی طالب) مشا -

اولوب، تصنیفات متعدده سی واردر. بغداد لیدر. ۳۰۸ تاریخده وفات ایتشددر.

ابو الطیب طبری { (قاضی طاهر بن عبد -

اولوب، شعر وادیاتدن دخی بهره سی وار ایدی. ۳۴۸ تاریخده آملده طوغوب، اوراده نشأت ایتدکن صکره، بغدادده توطن ایتمشیدی. ابو حامد اسفراینی کبی مشاهیردن اخذ ایتمش، و ابو اسحاق شیرازی کبی اعظم هلا جلله شاگرداندن بولمشدر. بغدادده تدریس وافتا و قضا ایله مشغول اولوب، «مختصر منری» بی و ابو بکر بن حدادک «فروع» بی شرح، و بعض کتابلر دخی تصنیف ایتشددر. ۴۵۰ تاریخده یوز ایکی یاشنده وفات ایتشددر.

ابو الطیب متنبی { [«متنبی» ماده سنه (مراجعت بیوریله).]

ابو العاص { (لقیط یاخود مهشم بن ربیع بن عبد العزی بن عبد شمس بن

عبد مناف قرشی) فخر کائنات افندمرک قیزی زینبک زوجیدر. والده سی هند بنت خویلد اولوب، حضرت خدیجه الکبراک همشیره سی ایدی. وحیدن اول واده سی حضرت پیغمبردن زینبک اوغلنه تزویجی آرزو ایتمش اولغله، طرف رسالتپناهیدن موافقت اولنهرق، تزویجی اجرا اولنمشیدی. اظهار دعوت اولندقدده،

حضرت زینب ایمانه کیش، و قوجه سی کفرده قالمش ایسه ده، مکده ایلکن فخر المرسلین افندمر قیزی تفریقده مقتدر اوله میوب، هجرتدن صکره بدر غزاه سنده صاحب ترجمه اسپر دوشمش، و قریشلرک اسیرای تخلص ایچون کوندر دکری فدیله لک آره سنده حضرت زینبک والده سی حضرت خدیجه دن منقول بر کردانلی چیمشیدی. حضرت نبی محترم قیزی مکیه سنه ایله برار، ابو العاصی دخی کوندرمش؛ و آنجق کندن یسندن زوجه سی مدینه به کوندرمک و عذیبی آلمشله دی. متعاقبا حضرت زینب مدینه به کیش؛ و ابو العاص بعده بر سریه طرفندن غنیمت اولنش اولان بعض اموال تجاریه و امانتیرنی قورتارمق ایچون، مدینه به کیدوب، مساعده پیغمبری ایله مقصدی حاصل اولدقدن صکره، مکیه عودتله، امانتیری صاحبیرنه تسلیم ایتمش؛ و علنا اسلامه کلوب، هجرت نبویه لک ۷ نجی سنه سنده نزد رسالتپناهیه دونددرک، صحابه عدادینه داخل اولمش؛ و زینب کندیسنه تسلیم اولنمشدر. هجرتک ۱۲ سنه سی ذی الحجه سنده وفات ایتشددر. بونک قیزی امامه بنت زینب حضرت علی تزوج ایتشدی.

ابو عاصم عبادی { (محمد بن احمد هروی) مشاهیر فقهایی شافعیه.

دن وائمه محدثیندن اولوب، ۳۷۵ تاریخده طوغوش، و ۴۵۸ ده وفات ایتشددر. تصنیفات مفیده سی چوق اولوب، باشلیجلری «شونلردر: «ادب القضاء»، «المسبوط فی الفقه»، «الهادی الی مذهب العلماء»، «کتاب الرد علی القاضی السمعانی»، «طبقات الفقهاء»، «کتاب الشرح»، «الزیادات»، «زیادات الزیادات»، «کتاب الاطعمه»، «کتاب احکام المیاه».

ابو العافیه { (بنی ابی العافیه) مغرب اقصاده

مش بر دولندر، که سالف الترجه (موسی) ابن ابی العافیه طرفندن دردنجی قرن هجری اوخرنده تئسیس اولنهرق، اوندن صکره اوغلی ابراهیم و بونک اوغلی ابو عبدالرحمن و بونک اوغلی محمد و بونک اوغلی قاسم، که جعابش کشی حکم سوروب، ۴۶۳ تا ریخنده مرقوم قاسمک یوسف بن تاشفین طرفندن قتلی و ملکنک دولت مرابطینه یکمسی ایله، بنی ابی العافیه دولتی منقرض اولمشدر.

ابوالعالیه ریاحی { (رفیع بن مهران بصری) کبار تابعین اولوب،

حضرت رسول الله (صم) اقدمك ارتحالندن ایکی سنه صکره ایمانه کلمش؛ و حضرت ابابکر صدیق ملاق اولوب، حضرت عمرک آرقه سنده نماز قیلشدر. حضرت علیدن، ابن عباسدن، ابن مسعوددن و سائر صحابه و تابعیندن روایت ایتشدر. روایتده موثوقدر. صحابه بدن صکره علم قرآنده یوندن عالم کیمسه اولدینی مرویدر. یوز یاشنی متجاوز اولدینی حالده، ۹۱ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابوالعالیه شامی { (حسن بن مالک) اصمعیئک اصحابندن شاعر و ادیب

بر ذات ایدی. ۲۴۰ تاریخنده وفات ایتشدر. شوقطه جله اشعارندندر:

ولو انی اعطیت من دهری المی
وما کل من یعطی المی بمسد
لقلت لایام مضین الا ارجعی
وقلت لایام الین الا ابعدی

ابو عامر بن سعدون { (محمد — عبید اندلسک ری)

مشاهیر علماسندن اولوب، عن اصل میورقه لی اولدینی حالده، قرطبه ده طوغش؛ وفقه و حدیثده کسب اشتیاراتدکن صکره، شرقه رحلتله، مدت مدیده بغدادده اقامت ایتشدر. حسن خطی دخی واردر. ۵۲۴ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابو عامر مرینی { (بن ابی یعقوب یوسف) مغربده حکم سورمش

اولان بنی مرین ملوکندن سالف الترجه ابو سعید و ابو ثابتک پدری اولوب، کندیسکی حکومت سور-مه مش؛ و پدری ابو یعقوبک زماننده دفعتله عصیان ایدهرک، عفو اولنش؛ و نهایت ۶۹۸ تاریخنده (غدا ره) جبالته چکمش اولدینی حالده، اوراده وفات ایتشدر.

ابو عباده { «بحتری» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

ابوالعباس اعمی { (سائب بن فروخ) مشاء هیر شعاردن اولوب،

بنی امیه به منسوب، و اکثر اشعار ی بونلرک مدخنه مختصر ایدی. هجو دخی میلی زیاده ایدی. مکده اقامت ایدوب، کندیسنه شامدن کوندریلن جائزملر

و تخصیصاته یکینپردی. ۱۰۰ تاریخلرلنده وفات ایتشدر. حقنده یک چوق نوادر منقولدر. حسب المسالك سالف الترجه ابو الطفیل ایله منافرتلری اولوب، بو یابده سویلش اولدینی شوقطه جله اشعارندندر:

لعمرك انھ و ابا طفیل
لختلفان والله الشھید
لقد ضلوا بیفرض الی تراب
كما ضلت عن الحق الیھود

ابوالعباس اغلی { (عبدالله بن ابراهیم) بنی اغلب امراسنک

ایکنجیسی اولوب، هارون الرشید طرفندن افریقیه والیسی ایکن کسب تفرد و استقلال ایله بو امارتی تشکیل ایدن ابراهیم بن اغلبک اوغلیدر. پدرینک حیاتنده طرابلس غرب والیسی اولوب، ۱۹۷ تا ریجنده، پدرینک وفاتی اوزرینه، قیروانه عزمتله، ذاتا برادری زیاده الله معرفتله کندیسنه بیعت ایتنه یرلمش اولدیغندن، مسند حکومت قعود ایدهرک، بش سنه یه قریب حکومت سوردکن صکره، ۲۰۱ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابوالعباس اغلی { (محمد بن ابی عقال) آنف الترجه عبداللھک برا

درزاده سی اولوب، پدرینک وفاتی اوزرینه، ۲۲۶ تاریخنده مسند حکومت قعود، و تاهرت قریبده متعاقبا الفلح بن عبدالوهاب اباضی طرفندن احراق اولنان عباسیه شهرینی بنا ایتشدر. ۲۳۹ تاریخنده برادری ابو جعفر احمد عصیان ایدهرک، بئلرنده واقع اولان محاربه ده غالب کلمکله، کندیسکی حاکم و صاحب ترجمه وزیر ی اولمق اوزره صلح ایتشلر سده، متعاقبا ابوالعباس احمد غلبه ایدهرک، کندیسکی تحت الحفظ بغدادده کوندرمش؛ و مستقلا حکومت سوروب، ۲۴۲ سنه سی ابتدالزنده وفات ایتشدر.

ابوالعباس اغلی { (عبدالله بن ابراهیم) آنف الترجه محمدک نورو

ننک اوغلی اولوب، بنی اغلب امراسنک طقوزنجیسیدر. غایت جسور و شجاع و حرب آزما اولمغه برابر عادل و مدبر بر ذات اولمغه، پدرینک حیاتنده صقلیه (یعنی سیجلیا) آطه سنه مأمور اولوب، قسطنطنییه روم امپراطورینک بر چوق دوتما و فرقه لرینی مغلوب، و بر چوق سفائن و ممالک ضبط ایتشیدی. ۲۸۹ تاریخنده پدری طرفندن افریقیه یه جله، مسند امارته اقصاد اولنش؛

لوب، مذهب مذکورک اکثر اقطار عالمه نشرینه سبب اولانلرک برنجیسدر. کوزل اشعارى دخی وارد. ۳۰۶ تاریخده، ۷۰ یاشده اولدیغی حالده، بغدادده وفات ایتشد.

ابوالعباس بن عاشر { (الحاج -) اند. وزهادندن بر مرد عارف اولوب، مغرب اقصانک بحر محیط اطلاسی ساحلنده واقع سلا شهرینک مزارستانده اختیار اقامت ایتش، و ۷۶۵ تاریخده وفات ایتشد. سلطان ابو عنان مرینی دفعانه قیوسنه کیدوب ساعتلرجه بکلدیکی حالده، حضورینه کیرمکه اذن ویرمه مشیدی. مرقدی الآن سلاده زیارتگاهدر.

ابوالعباس بن المتوکل { ابوالعباس بن العباس بن المعتصم، ابوالعباس بن المقتدر و ابوالعباس بن الموفق [معمد علی الله، ناصر لدین الله، مستعین بالله، راضی بالله و معتضد بالله عباسی] ماده لرینه مراجعت بیوریه.

ابوالعباس حفصی { [احد بن ابی محمد، احد بن مستنصر و فضل بن ابی یحیی] ماده لرینه مراجعت بیوریه.

ابوالعباس سبتی { مشاهیر علما و اولیادن سبتده طوغش، ۶۰۱ تاریخده مراکشد. وفات ایتشد.

ابوالعباس سفاح { [سفاح] ماده سنه مراجعت بیوریه.

ابوالعباس شریشی { (کمال احد بن عبد - المومن قیسی) مشا.

هیر علما وادادان اولوب، شریشده طوغش؛ و اکثر عربی شام و مصرده یکیروب، ۶۱۹ تاریخده و وطنده وفات ایتشد. مصنفات نافعه سی چوق اولوب، باشلیجلری شونلرد: «شرح الايضاح للفارسی»، «شرح الجمل للزجاج»، «رسائل فی العروض»، «مجموع مشاهیر قصائد العرب»، «اختصار نوادر ابی علی القالی»، مقامات حریری به دخی کبر، وسط و صغیر عنوانلریله اوج شرح یازوب، بو شرحلرده

وصفلیده اوغلاری ابو مضر زیاده اللهم و ابو معدی وکیل برانشیدی. ۲۹۶ تاریخده اوغلی زیاده اللهک امریله خدمه سندن اوج کشی طرفندن قتل اولغشدر.

ابوالعباس بدوی { [«بدوی» ماده سنه مراجعت بیوریه.]

ابوالعباس بن الرفاعی { (احد بن ابی الحسین (علی) کبار اولیا.

اللهدن ویران طریقتدن اولوب، طریقت رفاعیه مشایخ و درویشان بوذاته منسوبدرلر. اولاد عربدن و بر روایتده امام موسی کاظمک سلاله ظاهره سندن اولوب، بطایحه (امعیده) قریه سنده ساکن ایدی. فقهده ید طولاسی اولوب، مذهب شافعی به تابع، وادیان دن دخی بهره دار ایدی. تواضع و صبر و حلد دنیاده نظیری اولوب، سیوری سینی ییله اوستدن قوممازدی؛ و انسانلرک هر صفتنه و علی الخصوص فقرا و اختیارله خدمت ایتکی و حیوانلره باغی و وظیفه ایدمشیدی. مثلا بر او یوز کلبه باقوب او یوزینی ایتک ایچون هفتلرجه اوغراشدی کورلشد. کندبسنه حدت و شتم ایدنلره حلم و ملایمتله جواب ویرر، و کندبسنی ذم ایدنلری داغما تصدیق ایدردی. الحاصل حسن اخلاقده و درویشلکده بتون عالمده نمونه امتثال اتخاذ اولنه ییله جک بر ذات شریف ایدی. مناقب و کراماتی مشهوردر. بر حیات ایکن صیت و شرقی عالمکیر اولوب، یک چوق مریدان و اصحابی وار ایدی. ۵۷۸ تاریخده ارتحال ایدوب، اولاد بر اقدیغسندن، برادرینک اولادی پوست نشین اولمش؛ و بو سلاله الی یومنا هذا تسلسل ایتشد. شو بر ایکی بیت کندیلرینه اسناد اولتان اشهار حقایق شعارندر:

اذاجن لیلی هام قلبی بذکرکم
انوح کا نوح الحمام المطوق
وفوق سمعاب یطر الهم والاسی
وتحتی بصار بالجوی تسدق

ابوالعباس بن سراج { (احد بن عمر) ائمه فقهاء شافعیه

دن اولوب، (بازی اشهب) لقبیله ملقبدر. امام شافعی اصحابنک جمله سنه و حتی مزنی به دخی تفضیل اولغشدر. ابو بکر داود ظاهری ایله مناظره لری وقوع بولمدر. شیرازده بر مدت قاضیلک ایتشد. تصنیفاتنک درت بیک عدده بالغ اولدیغی مرویدر. مذهب شافعی بی مدافعه یولنده بر چوق آکاری او -

ابو عبدالرحمن سلمیٰ { (محمد بن حسن)
نیساپور مشاہیر
صوفیوں میں اولوب، علوم متنوعہ وادیباندہ
طولی صاحبی اولغلہ، تألیفات متعددہ صاحبیدر۔
۴۱۲ تاریخندہ وفات ایتشدر۔ آثار بیروجہ آتیدر:
«طبقات الصوفیہ»، «آداب التعاوی»، «آداب الصو-
فیہ»، «آداب الحکیمہ»، «کتاب الاربعین»، «امثال
القرآن»، «ناریخ اهل الصفوة»، «کتاب الحقایق
فی التفسیر»، «زلل الفقر»، «سین الصوفیہ»،
«الفتوة»، «مقامات الاولیاء» و سائرہ۔

ابو عبدالرحمن نسائی { (احمد بن علی)
مشاہیر محد۔
تیندن اولوب، ۲۱۵ تاریخندہ خراسانک (نسا) شہرندہ
طوغش؛ و مصردہ کسب شہرت ایدہ رک، ۳۰۳
تاریخندہ دمشقہ وفات ایتشدر۔ تألیفاتک الہمشو-
ری «کتاب الخصائص فی فضل علی بن ابی طالب
واهل البیت» عنوانی اثریدر۔

ابو عبدالله بن ابی الخصال { اندلسک
مشاہیر
ادبا و شعرا سندن اولوب، ذو الوزارتین عنوانیہ
معنوند۔ ہجرتک آلتنجی قرنی او اسطندہ وفات
ایتشدر۔

ابو عبدالله بن الازرق { (محمد بن علی)
اندلس مشا۔
ہیر علماسندن اولوب، تصنیفات متعددہ مفیدہ سی
وارد۔ غرناظہ قاضی ایکن، اندلسک خرسنیا نلرک
الینہ کچمسی اوزرینہ، تلسانہ واورادن مصرہ
رحلتلہ، مصر حاکی قایتابی اندلسک استردادینہ
تشویق ایتیکہ باشلامش ایسہدہ، موفق اولہ مدیغندن،
حجازہ عزینلہ، ایقای حج ایتش؛ و مصرہ عودتندہ
ینہ اندلسک استردادیجون تشویقائدن خالی قالدیغندن،
اغزینی قیامتق ایچون، قاضی القضاۃ عنوانیہ قدسہ
کوندرلمش؛ و متعاقباً ۷۹۵ تاریخندہ اورادہ وفات
ایتشدر۔ تألیفات کثیرہ سی اولوب، اک معروفی
شونلرد: ۲۰ جلدن عبارت شفاء الغلیل فی شرح
مختصر الخلیل، ابن خلدونک مقدمہ سندہ کی معلوماتی
ودیکر برچوق فوائد و حقایق تلخیصاً جامع اولہرق
«بدائع السالك فی طبائع المالك»، «روضۃ الاعلام بمنزلۃ
العریۃ من علوم الاسلام»۔ اشعار بی دخی کوزل

مقاماتک ہر مشکلاتنی حل ایلہ برابر بالناسبہ پکچوق
معلومات و نوادر ذکر ایتش اولدیغندن، سائر
شرحلرک جملہ معنی ابطال ایتشدر۔ آثارینک الہمشور۔
لریدہ بو شرحلرد۔ اشعار بی دخی کوزل اولوب،
شور ایکی بیت مصردہ ایکن شامہ اولان اشتیافی
مصور بر قصیدہ سندندر:

یا جیرہ الشام هل من نحوکم خیر
فان قلبي بنار الشوق یستمر
یصدت عنکم فلا والله بعدکم
مالذ للمین ولا نوم ولا سہر

ابوالعباس کورانی { (احمد بن عبدالسلام)
مغربک مشاہیر ادبا۔
سندن اولوب، حفظ اشعار عریدہ عصرینک فریدی
ایدی۔ موحدیندن عبدالؤمن و اوغلی یوسفہ و بعدہ
اونک اوغلی یعقوبہ منسوب ایدی۔ حاسہ طرزندہ
و «صفوة الادب و دیوان العرب» عنوانیہ بر مجموعہ سی
و برچوق اشعار بی وارد۔ مذکور یعقوب بن یو-
سفک اواخر سلطنتندہ ۸۰ یاشندہ وفات ایتشدر۔

ابوالعباس صرینی { (احمد بن ابی سالم)
ابراہیم) مغربہ حکو-
مت سورن بنی مرین ملوکندن اولوب، سالف التز-
جہ ابو سالمک اوغلیدر۔ طنجدہ محبوس ایکن،
۷۷۶ تاریخندہ غرناظہ حاکی ابن احمرک توسطیلہ
تختہ اجلاس اولنہرق، خیلی مدت عصیان ایتش
اولان عبدالرحمن ابن ابی یفلوسن ایلہ و تلسان حا-
کی ابو جو ثانی ایلہ اوغراشمش، و تلسانی ضبط
ایتشدی۔ ۷۸۵ تاریخندہ موسی بن ابی عنان ایلہ
بیلرندہ منازعہ ظہور ایدوب، مومی الہک غالبی
اوزرینہ، صاحب ترجمہ اندلسہ بنی و الجرا قلعہ سندہ
حبس اولمش ایسہدہ، ابن احمر طرفندن تخلص،
و ۷۸۹ تاریخندہ مغربہ سوق اولنہرق، ابتدا فاسی
و بعدہ مراکش بی دخی ضبط ایلہ، فوت ایتش اولدینی
سلطنتی استرداد، و تلسانی یکیدن ضبط ایتدکن
سکرہ، ۷۹۶ تاریخندہ وفات ایتشدر۔

ابوالعباس نامی { (احمد بن محمد دارمی)
مشاہیر شعرا دن او-
لوب، بودہ متنبی کی سین الدولہ بن جدانک مدا-
حلرندن ایدی۔ متنبی ایلہ پکچوق ماجرالی وینلر-
ندہ مشاعرہ لری وارد۔ ۳۹۹ تاریخندہ وفات
ایتشدر۔

اولوب، شو ایکی بیت والده سنک وفاتی حقتده سولیش اولدیغی رمریه سندندر :

تقول لی ودموع العین اکفته
ما افطم العین والترحال یا ولدی
فقلت این السری قالت لرحمة من
قد عز فی الملک لم یولد ولم یلد

ابو عبدالله بن پیش { (محمد بن محمد عبدری) اندلس علماسندن

و مشهور لسان الدین ابن خطیبک مشایخندن اولوب، ابتدا صحاف ایکن، دکانده کی کتابلری مطالعه قوتیله علوم و فنون وادیسانده ید طولی صاحبی اولمش؛ و تدریسه باشلاشیدی. ۶۸۰ تاریخلرنده غرناطهده طوغوب، ۷۵۳ ده ینه اوراده وفات ایتشدرد. هرکله سنک ایلک حرفی آلدیق حالدده صره ایله حروف هجایی ترکیب ایدن شوقعده سی جهله اشعارندندر:

اساجعة بالوادین تبسوی
ثمراً جنبها حالیات خواضب
دعی ذکر روض زانه سقی شریه
صباح ضعی طی ظباء عصائب
غرام فسادی قاذف کل لیلة
مقیما نای وهنا هواه یراقب

ابو عبدالله بن حیون { (محمد) اندلسک

محدثندن اولوب، وادی الحجارهده طوغوش، و شرقه رحلتله، ۱۵ سنه قدر صنعا، مکه و بغدادده امام احدین حنبلیک احبابندن و سائر مشاهیر ائمه دن استماع احادیث شریفه ایدرک، اندلس محدثینک امام اعظمی اولمشدر. معاویه حقتده اظهار خصومت ایتدیکیچون، شیعلیک مظنون ایدی. کوزل اشعاری دخی واردرد. ۳۰۵ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله بن خفیف { (محمد - شیرازی) مشاهیر علما

وصلحان اولوب، علوم متنوعهیه دائر برچوق تألیفات واردرد، واقطار بعیدیه و حتی سرنذیب اطه سنه دخی سیاحت ایتشدرد. کربک بوسیاحتی و کربک سائر احوالی حقتده برچوق نوادر و غرائب احوال و کراماتی منقولدر. فارس اهالی سنک بو ذات حقتده اعتقادلری برکالدر. ۳۷۱ تاریخنده ۹۵ یاشنده وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله بن رباح { (علی - لخی) تابعینندن اولوب،

۱۵ تاریخ هجری سنده و یرموک و قعدسی سنه سنده طوغوش؛ و عبدالعزیز بن مروانک عننده قدر و اعتباری

یک یوک اولوب، مؤخر اندلسه رحلت ایتشدی. ۱۱۴ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله بن سعاده { (محمد بن یوسف) اندلسک مشاهیر

علماسندن اولوب، فقه و حدیث و تفسیر و تصوف و ادبیاتده ید طولی صاحبی ایدی. اجدادی بلنسیهلی اولدقلری حالده، کندسی مرسیهده طوغوش، و بعده شاطبهده توطن ایتشدی. مرسیه و شاطبه و بلنسیهده قاضی و خطیب و مدرس بولمش، و ۵۶۵ تاریخنده شاطبهده وفات ایتشدرد. «شجرة الوهم المسترقية الى ذروة الفهم» عنوانیله غایت بول و معتبر بر اثری واردرد.

ابو عبدالله بن سفیان { (محمد) قیروان

سندن اولوب، «التهادی» عنوانی کتابک مؤلفیدرد. ۴۱۵ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله بن شق اللیل { (محمد بن ابرا - هیم انصاری)

اندلس مشاهیر علما و ادباسندن اولوب، طلیطلهده طوغوش، و شرقه رحلتله، عودنده ۴۵۵ تاریخنده (طلییره) ده وفات ایتشدرد. «کتاب الکرامات و برا هین الصلحاء» عنوانیله بر کتابی و دیگر بر چوق تصنیفایله اشعاری واردرد.

ابو عبدالله بن طاهر { (محمد - خزر - جی) اندلسک مشا

هیر علما و ادباسندن اولوب، ۵۱۲ تاریخنده دانیله ده تولد و اوراده نشأت ایتمش؛ و بعده شرقه رحلتله، بر مدت دمشقده تدریس ایتدکن صکره، بغداده کیدوپ، وفاتنه قدر اوراده قالمشیدی. «تحصیل عین الذهب فی معدن جوهر الادب» عنوانیله بر تألیفی واردرد. ۶۱۹ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله بن فضیله { (محمد بن ابراهیم) معافری) عالم و ادیب

و شاعر بر ذات اولوب، «الدرر الموسومه فی اشتقاق الحروف المرسومة»، «دوحة الجنان وراحة الجنان» عنوانلریله ایکی کتابی و دیگر بعض تألیفاتله اشعاری واردرد. ۷۴۹ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله بن مرزوق { (شمس الدین محمد بن احمد) مغرب

علماسندن اولوب، ۷۱۱ تاریخنده تلسانده طوغوش؛

وعزیز و حاکم زمان سلطنت نژاده قاضی القضاة بولنیش؛
و یک چوق عز وجاهه نائل اولوب، ۳۸۹ تاریخنده
وفات ایتشد.

ابو عبدالله تجیبی { (محمد بن عبدالرحمن)
اندلس مشاهیر علما -

سندن اولوب، ۵۴۰ تاریخنده مرسیه اعمالندن (القت)
شهرنده طوغش؛ واستماع احادیث شریفه مقصدیه
شرقه رحلت ایتش؛ و شیوخنک تراجم احوالیله بر
چوق حکایاتی جامع بر کتابله دیگر بعض تألیفات یاز-
مشدر. وفاتی ۶۱۰ تاریخنده واقع اولمشدر.

ابو عبدالله حفصی { [مستنصر حفصی،
منتصر حفصی، محمد

بن حسن حفصی و محمد بای حفصی] ماده لرینه مراجعت.]

ابو عبدالله حمیدی { [حمیدی] ماده-
سنه مراجعت.]

ابو عبدالله سعدی { (ضیاء الدین محمد بن
عبدالواحد) مشاهیر

علاند اولوب، ۵۶۹ تاریخنده دمشقده طوغش،
ومصر، بغداد، مکه، اصفهان، همدان، مرو، مو-
صل و سایر بلاد رحلتله، اخذ و قرأت ایتدکن
صکره، وطنه عودتله، تدریس و تصنیفله اشتغاله
باشلامش؛ و بر دارالحدیث تأسیس ایدوب، کتب
کثیره سنی دخی اورایه وقف ایتشدی. وفاتی ۶۴۳
تاریخنده واقع اولمشدر. تألیفات کثیره سی اولوب،
باشلیجه لری شونلردر: ۳ جلد اوزره «کتاب
الاحکام»، «فضائل الاعمال»، «الاحادیث المختارة»،
«فضائل الشام»، «فضائل القرآن»، «کتاب صفة
الجنة والنار»، «مناقب اصحاب الحديث»، «النبی
عن سب الصحابة»، بر قاج جلدن مرکب «سیرالمقا-
دسة».

ابو عبدالله قضاعی { (محمد بن سلامه)
مشاهیر فقهاء شاد

فیه دن اولوب، مصرده قاضی اولمش، و ابلیجیلکله
دیار رومه کوندرلشیدی. بر چوق تصنیفات اولوب،
المشهور لری: «الشهاب»، «کتاب الانباء عن الانبياء»،
«تواریخ الخلفاء»، «خطط مصر» و سارّه در. ۴۵۴
تاریخنده وفات ایتشد.

ابو عبدالله محاسبی { (حرث بن اسد بصری)
مشاهیر زهادن او.

و علم و فضلی و خطبه ابرارنده کی فصاحت و مهارق
حسیله ابوالحسن مرینی و اولادندن ابوعنان و ابو سالم
و غرناطه حاکمی ابن اجر عندنده قدر و اعتباری یک
عالی بولنیش ایسه ده، مؤخر اموالی صادره، و کنیدی
حبس اولنهرق، نهایت قورتلدیفنده، تونسده رحلتله،
ابواسحق حفصیه التجا ایتش؛ و ۷۶۴ تاریخنده،
بونک وفاتی اوزرینه، اسکندریه و مصره رحلت
ایدرك، ملك اشرفی طرفندن حسن قبول کورمش؛
و ۷۸۱ ده وفات ایتشد. «شرح العمدة»، «شرح
الاحکام الصغری»، «شرح فروغ ابن حاجب» کی
بعض تألیفاتیه بر چوق اشعار و وارد. خطبه لری دخی
جمع و دیون اولنمشدر.

ابو عبدالله بن مرزوق { آنف الترجه-
نک حفیدی

اولوب، عالم و ادیب بر ذات ایدی. ۷۶۶ تاریخنده
طوغوب، ۸۴۲ ده وفات ایتشد. تألیفات چوق
اولوب، باشلیجه لری بر وجه آیدر: «المفاتیح القرا-
طیسیة فی شرح شقراطیسسیة»، «المفاتیح المرزوقیة
فی استخراج رجز الخرجیة»، علم حدیثه دأر
«الروضة» «الحديقة»، میقاته دأر ۱۷۰۰ بیتدن
مرکب «المقنع الشافی»، «نهاية الامل فی شرح الجمل»،
«اغتنام الفرصة فی محادثة عالم قفصة»، «العراج الی
استمطار فوائد الاستاذ ابن سراج»، «انوار
البیقین فی شرح حدیث اولیاء الله الثمین»، «الدلیل
المومی فی ترجیع طهارة الکاغد الرومی»، «النصیم
الحاصل فی الرد علی مدعی رتبة الکامل الناقص»،
«مختصر الحاوی فی الفتاوی لابن عبدالنور»، «الروض
البهیج فی مسائل الخلیج»، «انوار اندراری فی مکررات
البخاری»، «تلخیص ابن البناء»، «تلخیص المفتاح»،
«حرز الامانی»، «جل الخونجی»، «اختصار الفیة
ابن مالک»، «تفسیر صورة الاخلاص علی طریقه
الحکماء». بولردن ماعدا اکل اولنیش ویا ناتمام
قالمش بر چوق آثار، قصیده برده اوج شرحی،
بر چوق فتوی و خطبه لرله اشعار دخی وارد.

ابو عبدالله بن نعمان مغربی { (محمد)
مشاهیر

علاند اولوب، ۳۴۰ تاریخنده مغربده طوغش؛
و بر ادبی ابوالحسنه برابر معز علونیک معیتده مصره
کلوب، زمان سلطنتده، برادرینک وفاتندن صکره،

لوب، علوم ظاهریه و باطنیه بی جامع بر ذات ایدی.
«الرعاية» عنوانیه بر کتابی وزهد و اصوله دأثر
بعض تألیقاتی وارد. فضائل اخلاق و اقوال حکیمانہ
سی مشهوردر. ۲۴۳ تاریخندہ وفات ایتشدرد.

ابو عبدالله مسعودی { (محمد بن عبدالله)
ائمہ فقہاء شاہ

فعیہ دن اولوب، قیاسدہ کی قوت و مہارتی حقندہ
بعض نوادر منقولدر. مختصر منزی بی شرح ایتشدرد.
وفاتی ۴۲۰ تاریخلرنده واقع اولمشدر.

ابو عبدالله معافری { (محمد بن احمد)
اندلس فقہاء وادبا

سندن اولوب، ۵۹۱ تاریخندہ بلنسیہ دہ تولد و نشأت
ایتمش؛ و بعدہ اسکندریہ بہ رحلتہ، وفاتندہ ک اورادہ
بولمشدر. فرائضدہ بد طولی صاحبی اولوب، بعض
مسائل مشکله حقندہ منظوملری وارد.

ابو عبدالله معافری { (محمد بن سلیمان ابن
الریبع) اندلسک

مشاہیر علما و صلحاسندن اولوب، ۵۸۵ تاریخندہ
شاطبہ دہ طوغش؛ و شرقہ رحلتہ، دمشق دہ و سائر
محالہ اخذ و قرأت ایتدکدن صکرہ، اسکندریہ دہ
توطنہ، عبادتہ حصر اوقات ایتشدیدی. ۶۷۲ تا
ریخندہ وفات ایتشدرد. تصنیقاتی بروجه آتیدر:
«المسلک القریب فی ترتیب الغریب»، «اللغة الجامعة فی
العلوم النافعة»، «شرف المراتب والمنازل فی معرفة
العالی فی القرأت والنازل»، «المباحث السنیة فی شرح
الحصریة»، «کتاب الحرقۃ فی لباس الحرقۃ»، «المنہج
المفید فیما یلزم الشیخ والمرید»، «النبذ الجلیة فی الفاظ
اصطلم علیہا الصوفیة»، «الزهر المضي فی مناقب الشاطبی»، «الار-
بعین المضیة فی الاحادیث النبویة».

ابو عبدالله ندرومی { (محمد بن سحنون)
اندلسک مشاہیر

اطباسندن اولوب، ادبیاتدن دخی بهره سی واریدی.
۵۸۰ تاریخلرنده قرطبہ دہ طوغوب، بعدہ اشبیلیہ
انتقال ایلہ، علم طبی مشهور ابوالولید ابن رشد دن
اخذ و تحصیل ایتمش؛ و بعض ملوک خدمت طبابتندہ
بولمشدر. غزالبیک «المستصفي» عنوانی کتابینی
اختصار ایتشدرد.

ابو عبدالله یزیدی { (محمد بن عباس) ائمہ
نحو یونندن اولوب،

ادبیاتندہ و نوادر و کلام عربدہ بد طولی صاحبی ایدی.
تصانیف مفیدہ سی جوق اولوب، معروفلری شونلردر:
«کتاب الحیل»، «مناقب بنی العباس»، «اخبار
الیزیدیین»، «مختصر فی النحو». اواخر عرندہ بغداد
دہ خلیفہ مقتدر باللهک اولادینی تربیہ بہ مأمور
اولمشیدی. ۳۱۰ تاریخندہ ۸۲ یاشندہ وفات ایتشدرد.

ابو العبر { (ابو العباس بن محمد)
دولت عباسیہ
شعراسندن اولوب، هارونالر.

شیدک زمان خلافتندہ طوغش؛ و متوکلک زمانندہ وفات
ایتشدرد. خلفای عباسیہ مک مدحی حقندہ بعض اشعاری
واردرد. حقندہ بر جوق نوادر منقولدر. حضرت
علیہ بغض و کینی اولوب، علویلر حقندہ بعض
هجویلر نظمہ متجاسر اولمشیدی.

ابو عییدہ بن جراح { (عامر بن عبدالله)
بن جراح بن هلال

بن وهیب بن ضبه بن حارث بن فهر) صحابه دن و شجیمان
مجاهدین اسلامدن اولوب، نسی یدی بطن یوقاریدہ
فهر دہ نسب رسول الله (صلی ایلہ برلشیر. والدہ سی
(ام غنم امیمہ بنت جابر) ایدی. بدر غزاسندہ حاضر
بولنوب، کفار طرفنددن بولنان پدربنی قتل ایتمش
اولدینی کبی، سائر غزواتدہ دخی معیت رسول الله
بولنوب، هر وقت کوستردیکی غیرت و شجاعت فوق
العادہ سی حسبیلہ، طرف رسالتپناهیدن (امین الامۃ)
لقبیلہ تلقب پیورلمشیدی. اک بیوک خدمتی حضرت
ابابکر ؓ و حضرت عمر ؓ زمان خلافتلرنده واقع اولان شام
فتوحاندہ اولوب، بومهم محاربه لرده کاه باش قو-
ماندان و کاه حضرت خالد بن ولیدک معیتندہ اولهرق،
فوق العادہ همت کوسترمش، وعدل و حقانیتیلہ دخی
خصلملری اولان روملری حیرتندہ بر اقدشیدی. ۱۸ تا
ریخ هجریسندہ معسکر مؤمنیندہ طاعون علی ظہو-
رندہ، عسکر واهالی بہ غیرت و پروردک، بومصیبتی دخی
جناب حقل بر رحتی عد ایتمکدہ، وهر کسه بویله
عد ایتسنی نصیحت ایتلکدہ ایتکن، رملہ ایلہ قدس آرم-
سندہ واقع (غواس) قریہ سندہ بوعلتہ طوتیلهرق،
۵۸ یاشندہ ارتحال ایتشدرد. قبر شربنی اوجواردہ
(غیا) قریہ سی قریبندہ (غویسان) نام محلده واقعدر.

ابو عییدہ هروی { (احمد بن محمد قاشانی)
مشاہیر علمادن اولوب،

مرو نواحیسندہ (فاشان) قریہ سندہ طوغش، وهراندہ

نشأت ایتشدر. وفاتی ۴۰۱ تاریخنده واقع اولشدر. قرآن وحدیث غریلرینی جامع اولق اوزره، «کتاب الغرین» عنوانیه مشهور بر اثری واردر.

ابو عیّده نحوی { (معر بن مثنی) مشاهیر ادبا وشعرادن اولوب، علی الخصوص نحوده و اشعار و اخبار عربك حفظنده بد طولی صاحبی ایدی. ۱۱۰ تاریخنده بصره ده تولد ونشأت ایدوب، ۱۸۸ تاریخنده هارون الرشید طر- فندن بغداده جلب اولتمشیدی. ادبیاتده کی قوت فوق العاده سیله برابر، لسانده فصاحت وطلاقت یوغیدی. کندیسی خارجی المذهب ایدی. هجومه میلی زیاده او- لوب، کیمسه دیلندن قورمله مازدی. اصمعی ایله بعض ماجرالی واردر. تصنیفاتق چوق اولوب، باشلیجه ری شونلردر: «مجاز القرآن»، «غریب القرآن»، «معانی القرآن»، «غریب الحدیث»، «الدیاج»، «التاج»، «الحدود»، «خراسان»، «خوارج البحرین والنجامة»، «الموالی»، «الضیفان»، «مرج راهط»، «المنافرات»، «القبائل»، «خبر البراض»، «القرائن»، «البازی»، «الجمام»، «الحیات»، «العقارب»، «النواشر»، «حضر الخلیل»، «الا- عیان»، «بیان باهله»، «ایادی الازد»، «الخیل»، «الابل»، «الانسان»، «الزرع»، «الرحل»، «الدلو»، «البکرة»، «السرچ»، «الجمام»، «الفرس»، «السيف الشوارد»، «الاحتلام»، «مقاتل الفرسان»، «مقاتل الاشراف»، «الشعر والشعراء»، «فعل وافعل»، «المثالب»، «خلق الانسان»، «الفرق»، «الحف»، «مكة والحرم»، «الجل وصفین»، «بیوتات العرب»، «اللغات»، «الغارات»، «المعانیات»، «الملاومات»، «الاد- ضداد»، «مأثر العرب»، «مأثر غطفان»، «ادعیة العرب»، «مقتل عثمان»، «اسماء الخلیل»، «العفة»، «قضاء البصرة»، «فتوح الاهواز»، «فتوح ار- مینیه»، «لصوص العرب»، «اخبار الحجاج»، «قصه الکعبه»، «المس من قریش»، «فضائل الفرس»، «ماتلحن فیه العامة»، «السواد وفتحه»، «من شکر من العمل وجد»، «الجمع والثنیة»، «الایوس والحز- رج»، «محمد و ابراهیم ابنا عبدالله بن الحسن بن علی بن ابی طالب»، «الایام»، «صغیر وکبیر»، «ایام بنی مازن و اخبارهم». ۲۱۰ تاریخنده یوز یاشنده وفات ایتشدر.

ابو القتاهیه { (ابو اسحاق اسماعیل بن قاسم) اعظم شعرای عربدن اولوب، ۱۳۰ تاریخنده کوفه ده تولد، ۲۲۱ ده بغدادده وفات ایتشدر. بک تکلفش شعر سویلدیکی معلوم اولوب، اشعاری اوقدر چوقدر، که جله سنک جعنه کیمسه موفق اوله مامشدر؛ آنجیق هبسی اعلاجنسندن اولیوب، اوسط وادنالری دخی چوقدر. اکثر اشعاری زهد ونصیحت و اخلاقه متعلقدر. دایمادیا- نک فناسندن واولومدن بحث ایدوب ده آخرق ذکر ایتدیکنندن، فلاسفه مذهبه تابع بولندیغی ظن او- لتمشدر. خلفای عباسیهدن مهدی وهارون الرشید ومامون ایله برچوق ماجرالی واردر. حقنده بک چوق نوادر وغرائب منقولدر. هارون الرشید طر- فندن برمدت حبس اولنهرق، بوجسک سببی ومحو- سیقی زماننده واقع احوالی ومهدینک جاریه لرندن (عتبه)یه اولان عشق وعلاقه سی حقنده برچوق روا- یات واردر، وبوخصوصه دأر دخی برچوق اشعار سویلشدر. اشعاری اوقدر تکلفش وطبیعیدر، و او قدر قولای شعر سویلرمش، که استسهم، دایمادیا منظوم اولهرق تکلمه مقتدرم دیمش اولدیغی مرویدر. شو برایی بیت جمله اشعارندهر:

الا انسا کلنا یأند وای بنی آدم خالد
ویدؤهم کان من ربهم وکل الی ربه عائد
فیا عجبا کیف یعصی الاله ام کیف یحجده الجاهد
وفی کل شیء له آیه تدل علی انه واحد

ابو عثمان بن لیون { (سعد بن ابی جعفر نجینی) اندلسک مشا- هیر ادبا وشعراسندن اولوب، تصانیف کثیره صا- حیدر. اکثر اشعار وآثاری زهد ونصیحت متعلق اولوب، هندسه وفلاحته دأر دخی بعض تألیفات واردر. سکزنجی قرن هجری اواسطنده وفات ایتشدر. تصنیفاتق یوزدن زیاده اولوب، اک معرو- فلری شونلردر: «کمال الحافظ وجمال الالفاظ فی الحکم والوصایا والمواعظ»، «انباء الدیم فی الوصایا والموا- عظ والحکم»، «الایات المذهبة فی المعانی القریبه»، «نصائح الاحباب وصحائف الآداب»، «اختصار بهجة المجالس لابن عبدربه»، «اختصار المرتبة العلیا لابن راشد القفصی»، «نفع السحر فی اختصار الروح الشعر لابن الجلاب الفهری». بونلردن بشقه ده برچوق

کتابلر اختصار ایندیکندن، اختصار جیلقله شهرت بولوب، حتی اندلس اکابرندن بری پک اوزون بویلی برآدم کوردیکنده «اب لیون بونی کورسه ایدی، اختصار ایدردی» دیدیکی مشهوردر. اشعار حکیمانسی چوق اولوب، شو قطعه او جله دندر :

لیس التفضل یا اخی ان تحسنا
لاخ یحسزی بالجمیل من الثنا
ان التفضل ان تجازی من اسا
لک بالجمیل و انت عنه فی غشی

ابو عثمان خالیدی { (سعید بن هاشم) مشاهیر
«حاسة شراح المحدثین» عنوانیه برتألیفی وسائر بعض آثاریه برچوق اشعاری واردر. اشعار رائقه نظمنده کی قوتیه برابر بشقه لرینک شعرلرینی سرقت ایتک طبیعی ایش. کندی اشعاریه برادرینک کیلرینی حیاتنده جمع وتدوین ایتشیدی. تاریخ و محل ولادت و وفاتنه دسترس اولنه مدی.

ابو عثمان دمشقی { (سعید بن یعقوب) مشاهیر
سندن اولوب، وزیر علی بن عیساک خدمت طبابتنده بولنوردی؛ و مشارالیه طرفندن بغدادده تأسیس اولان بیمارستانک مدیرینته و بغداد و مکه و مدینه ده بولان عموم خسته خانلر نظارتنه تعیین اولنمشیدی. لسان عربیه بعض کتب طویه وسائر نک ترجمه سنه هبت ایتشدر. جالینوسک آثارندن اخلاقه متعلق اولان موادی جمع ایلر بر کتاب تألیف ایتش اولدینی کی، نبضه دائر دخی بر اثری واردر.

ابو عریش { جزیره العربده بن ولایتینک حدیده سنجاغنده قضا مرکز برقصیه اولوب، تمامه ده وساحل بحردن ۶ ساعت ایچریده واقعدر. اسکله سی برکوچک کور-فزک ایچنده واقع (جیزان) قصیه سیدر. ابو عریش سور ایلر محاط اولوب، طاغاک انکلری قریبنده و تقریباً ۴۵° ۱۶' عرض شمالیده واقع و تخمیناً ۸۰۰۰ اها. لی بی جامعدر. — ابو عریش قضاسی حدیده سنجاغنک منتهای شمالنده واقع اولوب، شمال و شرق جهتندن عسیر سنجاغیله، جنوباً لویه قضاسیله و غرباً دخی بحر احمرله محدود و محاطدر. ساحل جهتی تمامه یه منسوب اولوب، آلچق اووه، و شرق طرفی طاغلق و یوکسکدر. محصولاتی باشلیجه پاموق، چوید، بویا،

سیسام، مصر بغدادی وسائر دین عبارتندر. هواسی تمامه ده غایت صیحا و طاغلرده معتدلدر.

ابو عزه { (عرو بن عبدالله جمعی) زمان جاهلیت شعراسندن اولوب، اشعاریه مشرکری اهل ایمانه قارشی تشویق و تحریض ایدردی. بدر غزاسنده اسیر دوشوب، بش قهری اولدینی آیتان ایلر، مرحمت حضرت پیغمبری بی جلب ایدرک، بر دهها مؤمنلره قارشی محاربه ایتهمک شرطیله، صلیو یرلش اولدینی حالده، احد وقعه سننده یته مشرکینی تحریر یضده بولنوب، بو غزاده قتل اولنمشدر.

ابو العزیز خراسانی { (محمد بن محمد) مشاهیر
اولوب، بغدادده تولد و نشأت، و ۵۹۶ تاریخنده وفات ایتشدر. عروضا دائر بر کتابی و «کتاب النوادر» عنوانیه بر اثری و سائر بعض مضفاتی واردر. دیوان اشعاری ۱۵ جلددن مرکدر.

ابو عصیده { (ابو عبد الله محمد بن ابی زکریا یحیی الوائلی) توننده حکومت سورمش اولان بنی حفص ملوکسندن اولوب، ابو حفص عمر بن ابی زکریایانک وفاتی اوزرینه، ۶۹۴ تاریخنده جلوس ایتش؛ و اون درت سنه صلح و استراحتله حکومت سورزدکن صکره، ۷۰۹ تاریخنده وفات ایتشدر. (مستصر) لقییه تلقیب اولنمشیدی. بدرینک قتلنده کندیسندن حامله بولنان بر چاربه مظنه اکرامدن شیخ ابو محمد مرجانیتنک رابطه قاچش؛ و صاحب ترجمه اوراده طوغشیدی.

ابو عطاء سندی { (افلح بن یسار) مشاهیر
عن اصل سندی اولدینی حالده، بنی اسدک کولهلرندن ایدی. صاحب ترجمه مؤخر اکابرک مدحندن اکلدینی چارهلرله کندی صاتین آلوب، اساردن قورتلشدر. بنی امیه مداحلرندن اولوب، دولت امیه یه ختام و یرن محاربه لرده دخی بولنش اولدیغندن، بنی عباسدن یوز کورمیبوب، بولنری هجو ایتشدر. شاعر مشهور ابو دلامه ایلر بعض ماجراری و مهاجراتلری واردر. منصورک زمان خلافتنده وفات ایتشدر. شو بر قاج بیت جله اشعارندندر :

اذا المرء لم یطلب معاشا لنفسه
شکا الفقر اولام الصدیق فاکثرا

فسر في بلاد الله والتبس الغنى
تمش ذا يسار او تموت فتمتدرا
ولا ترض من عيش بدون ولا تتم
وكيف ينال الليل من كان ممسرا

{ ابو عقال اغلبی } [اغلب بن ابراهيم اغلبی]
(ماده سنه مراجعت بيوريه)

{ ابو العلا بن زهر } (زهر بن ابی مروان
(عبد الملك) اندلسك

مشاهير اطبا و حکماستدن اولوب، اشبليہ نك الك بيوك
خاندانلرندن مشهور (ابن زهر) عالم سنه منسوب
ایدی. طبده عصرينك فريدي اولوب، تشخيص
امراض و تشفيه مرضاده حارق العاده بر مهارت
کوسترمش اولديني کي، علوم حکميه و طبيعیه ده
و شعر وادبياتده دخی يد طولی صاحبي ایدی. مرابطن
زماننده نشأت ایدوب، بونلرک يك چوق احسان
وانعاملرینه نائل اولمشیدی. ابن سینا نك قانونی
بونک زماننده مغربه ادخال اولنه رقی، صاحب
ترجه نك الینه یکمشییدی. ۵۲۵ تاریخنده وفات
ایتمشدر. بونک پدری ابو مروان، اوغلی دیگر
ابو مروان و حفيدی ابو بکر بن زهر دخی مشاهیر
اطبا دندر. صاحب ترجه نك تألیفاتی بروجه آیدر:
« کتاب الخواص »، « کتاب الادویه المفردة »، « الاد
یضاح بشواهد الاقتضاح »، « حل شکوک الرازی علی
کتب جالینوس »، « مجربات »، « مقالة فی الرد علی
ابی علی ابن سینا »، « کتاب التکت الطبیة »، « مقالة
فی بسطه لرسالة یعقوب بن اسحق الکندی ». بونلر
دن بشقه برطاق رسائل و مجرباتی واردر، که وفاتندن
صکره علی بن یوسف بن تاشفینک امریه جمع وتدوین
اولنشلدر.

{ ابو العلا صاعد بن حسن } اطباى اسلا-
مدن اولوب،

(رحبه) ده تولد و نشأت ایتش؛ و ۴۶۴ تاریخنده
« المتشویق الطبی » عنوانیه بر کتاب یازمشدر.

{ ابو العلاء معری } (احد بن عبدالله) اعاد
ظلم ادبا و شعرا دن او-

اولوب، ۳۶۳ تاریخنده سوریه ده حاکم قریبده واقع
(معرة النعمان) قصبه سنده طوغش؛ ویدی یاشنده ایکن،
جیحیک علتندن نور بشری فوت ایدرک، اعی اولدینی
حالده، تحصیل علم و ادب ایتش؛ و خارق العاده احوال
غریبه دن اولق اوزره، ادبیاتده عصرينك فريدي

اولمغه برابر، علوم و فنون سائریه دخی وقوف حاصل
ایدرک، افکار و اقوال حکمایه مطلع اولمشیدی. وفرت
ذکا و قوه حافظه سی حقنده یک چوق غرائب و نوادر
منقولدر. پدرندن وسائر علمای عصرندن تحصیل
ایتمش، وحاسه شاری ابو زکریا خطیب تبریزی ایه
ابو القاسم علی بن حسن تنوخی کبی مشاهیر ادبا جلّه
شاکر دانندن بولتمشدر. « لزوم ملا یلزم » عنوانیه
۵ جلد اوزره منظوم بر تالیفی و « سقط الزند » عنوان-
نیله مشهور بر منتخبات اشعار مجموعه سی واردر، که
« ضوء السقط » عنوانیه کندیسبی شرح دخی ایتش،
و بو شرح مؤخرک ده بر درجه ایضاح و تفصیل او-
لنه رقی، « شرح التویر علی سقط الزند » تسمیه، و اخیرک
(۱۳۰۴ تاریخنده) مصرده طبع و نشر اولتمشدر.
متنبنک دیوان اشعارینه « اللامع العزیزی » عنوانیه
بر شرح ترتیب، و ابوتام، بحرزی و متنبنک دیوانلرینی
اختصار ایدرک، بو اویج شاعرک اشعارینی موآخذه
و تنقید دخی ایتمشدر. « الايک والفصون » عنوانیه
ادبیاتده متعلق بر بیوک اثری دخی اولدینی مروی ایه
ده، نسخه سی نایادر. ایکی دفعه بغدادده عزیمتله، بر
مدت اقامت ایتدکن صکره، وطننه عودتله، اختیار
عزلت ایتمشیدی. اون بر یاشنده شعر سویلکه باشلا-
مشدی. قدمای حکما نك رأینده تابع اوله رقی، حیوان
اتی یکی تجویز ایتدیکندن، ۴۵ سنه آغزینده ات قو-
مامشدر. افکار و اعتقادی حقنده بر چوق روایتلر
واردر. ۴۴۹ تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی
بیت جلّه اشعار راقه سندندر:

ان كنت لم ترق الدماء زهاده
فلقد ارق اليوم من جففي دما
سيت ذكرك في البلاد كانه
مسك فسامعه تضخ او فبا
واری الحبيح اذا ارادوا ليلة
ذكراك اخرج قدية من احراما

{ ابو علی بن الیاس } (محمد) ملوک سامانیه
امراستدن اولوب،

مدت مدیده کرمان صاحبی، وبعده منصور بن نوح
سامانینک وزیر ی بولتمش؛ و مشهور تاریخ طبری بی
مختصرک فارسی به ترجمه ایتمشدر. وفاتی ۳۵۶ ت-
ریخنده واقع اولمشدر.

{ ابو علی بن بویه } [« رکن الدوله و مشرف
الدوله بن بویه » ماده-

لرینه مراجعت بیوریه.]

ابو علی بن زرعه { (عیسی بن اسحاق)
مشاهیر اطباء دین اولوب،

منطق و علوم فلسفه ده دخی ید طولی صاحبی ایدی .
تجارته مالک رومه کیدوب کلیردی، و بر جوق کتب
طیبه و حکیمه نکه لسان عربیه ترجمه سته هبت ایتشدرد .
۴۴۸ تاریخده بغدادده وفات ایتشدرد . مصنفاتی
بر وجه آتیدر : « اختصار کتاب ارسطوطالیس
فی المعمور من الارض »، « اغراض کتب ارسطو -
طالیس المنطقیه »، « مقالة فی معانی کتاب ایساغوجی »
« مقالة فی معانی قطعة من المقالة الثالثة من کتاب
السماء »، « مقالة فی العقل »، « رسالة فی علة استنارة
الکواکب مع انها و الکرات الحاملة لها من جوهر
واحد بسائط » . بولردن بشقه بعض رسائل و ردیه -
ری دخی واردرد .

ابو علی بن سینا { [« ابن سینا » ماده سته
مراجعت بیوریه .]

ابو علی بن شاذان { (حسین بن احمد)
مشاهیر محدثیندن

اولوب، ۳۳۷ تاریخده بغدادده تولد ایتش؛
و آلب آرسلان سلجوقینک پدری داود طرفندن بلخده
متولی و وکیل اولوب، مشهور نظام الملک و سائر
مشاهیرک استادی بولنشدرد . وفاتی ۴۲۵ تاریخده
واقع اولمشدر .

ابو علی بن مسکویه { (احمد بن محمد)
مشاهیر علمادین

اولوب، بیوک پدری یعقوب بن مسکویه ری خازنی
ایدی . علم اخلاق و حکمت علیه متعلق « کتاب
الطهارة » عنوانی اترك مؤلفی اولوب، ۴۲۱ تاریخده
وفات ایتشدرد . مذکور کتابی حکیم شهر نصیر اندین
طوسی طرفندن بعض علاوات و تعدیلاته فارسییه
ترجمه اولنهرق، « اخلاق ناصری » تسمیه
اولنشدرد .

ابو علی رودباری { (احمد بن محمد) کبار
مشایخ صوفیه دن و

جنید بغدادینک مریدانندن اولوب، مصره رحلتله،
اوراده بر جوق مریدلر یتشدیرمش؛ و ۳۲۱ ده
وفات ایتشدرد .

ابو علی عیسی { [« ابو علی بن زرعه »
ماده سته مراجعت بیوریه .]

ابو علی فارسی { (حسن بن احمد) مشاهیر

تاریخده (نسا) شهرنده طوغش، و ۳۰۷ تاریخده
بغدادده داخل اولوب، اوراده قرائت و تحصیل ایله
اشتغال، و بعده دور بلاد ایدرک، بر مدت حلبده
اقامتله، سیف الدوله بن جلدان زنده بولنمش، و
شاعر مشهور متنی ایله صحبت ایتشدرد . مؤخرأ
فارسه انتقال ایله، عضدالدوله بن بویه به انساب،
و بونک نامنه « الايضاح » و « التکملة » عنوانی
کتابلرینی تألیف ایتشدرد . دیگر تألیفات دخی اولوب،
باشیجه لری شولردر : « التذکره »، « کتاب
المقصود و الممدود »، « العوامل المائنه »، « الحجة
فی القرآت »، « کتاب الاغفال فی ما اغفله الزجاج
من المعانی »، « المسائل الحلیات »، « المسائل
البغدادیات »، « المسائل الشیرازیات »، « المسائل
القصریات »، « المسائل العسکرية »، « المسائل
البصرية »، « المسائل المجلسیات » و سائر . ۳۷۷
تاریخده بغدادده وفات ایتشدرد .

ابو علی فارندی { (فضل بن محمد طوسی)

خراسانک مشاهیر مشا -
یخندن و علمای محدثیندن اولوب، شیخ ابو سعیددن
اخذ طریقت ایتشدرد . وفاتی ۴۷۷ تاریخده واقع
اولمشدر .

ابو علی قلندر { هندستانک مشاهیر اولیا،

عراق عجمدن اولدینی حالده، هندستانه رحلتله،
(پانیپت) شهرنده اختیار اقامت، و ۷۲۴ تاریخده
اوراده وفات ایتشدرد . کراماتی مشهور، و تر به سی
الی یومنا هذا زیارتکاه انامدر .

ابو علی مالکی { (حسن بن محمد انصاری)

اولوب، ابن کسری دینکله دخی معروفدر . مالقهده
طوغش، و ۶۰۴ تاریخده وفات ایتشدرد . شو ایکی
بیت جله اشعار نندرد :

و خالف بنقصان جمیع بی الودی
فیا سوء مالتقاء ان کنت فاضلا
الم تر ان البدر یرقب ناقصا
و یتروک منسیا اذا کان کاملا

ابو علی محتاجی { (احمد بن ابی یکر محمد)

آل سامان امر استندن

اولوب، خراسانده کی عسکرک قوماندانی اولدیغی
حالده، نصر بن اجد سامانی زماننده دفعتالیه عصیان
ابدهرک، برخیلی وقت محاربه دن صکره، عفو و
اطلاق اولنهرق، بخارایه جلب اولنش؛ و رکن
الدوله بن بویه یه قارشى (رى) کوندرلش؛ و واقع
اولان محاربه ده مغلوب اولمسیله، قوماندانلقدن عزل
اولنهرق، مشارالیه رکن الدوله یه انجا ایتش؛ و مؤخرأ
خراسانی بغداد خلیفه سنک نامه سامانیلردن ضبط
ایتش ايسه ده، متعاقباً مغلوب اولوب، رکن الدوله یه
انجا، و ۳۴۴ تاریخنده (رى) ده وفات ایتشدر.

ابو علی مرینی { (عمر بن ابی سعید) مغرب
اقصاده حکومت سورن
بنی مرین دولتشک ائیکوک حکمداری اولان؛ ابوالحسنک
برادری اولوب، ابوالحسنندن بیوک اولغله، پدری
ابوسعید طرفندن ولی عهد اتخا، وفاس والیلکنه
تعین اولمشیدی. بعده پدرینه عصیان ایدوب، بما-
لکنک قسم اعطینی ضبط ایتدیکندن، ولی عهدلکدن
اخراج اولنهرق، برادری ابو الحسن ولی عهد تعین
اولنش؛ و واقع اولان محاربانده ابوعلی مغلوب اولوب،
جنوبه طوغری چکلمکه مجبور اولش، و سبلماسه
و سوس جهتربنی اله پکیرمشیدی. بونکله قناعت
ایتیهرک، ینه پدرینه قارشى عسکر سوق ایتدیکنده،
ینه مغلوب اولش ايسه ده، پدرینک کنديسنه محبتی
اولدیغندن، بو دفعه دخی عفو، و ضبط ایتش اولدیغی
یرلردن بر آزینی کنديسنه ترک ایتشیدی. أبو سعید
وفات ایدوب، ابو الحسن موقع اقتداره پکیدیکنده،
ایکی برادر آره سنده محاربه بجدد ایدوب، صاحب
ترجه مغلوب اولغله، اخذ و حبس، و ۷۳۳ تاریخنده
محبسده اخناق اولنشدر.

ابو عمر بن عات { (احد بن هارون نقری)
اندلسک مشاهیر علای
محدثینندن اولوب، ۵۴۲ تاریخنده شاطیبه ده طوغش؛
و شرقه رحلتله، ایقای حج ایتدکدن صکره، اندلسه
عودتله، ۶۰۹ تاریخنده قطعه مذکوره ده اهل
اسلامک مبدأ ادباری اولان (عقاب) وقعه سنده نابید
اولمشدر. حدیث و ادبیاتده بدطولی صاحبی و صالح
و متقی بر ذات اولوب، بعض تألیفات مفیده سی
واردر. الک معروفیلری: «الزیه فی التعریف
بشیوخ الوجهه»، «ریحانة النفس» و «راحة

الانفس فی ذکر شیوخ الاندلس» عنوانی اثرلیر.
ابو عمر بن عبد البر { و ابو عمر بن عبدربه
«ابن عبدربه» ماده لرینه مراجعت بیوریه.

ابو عمر فرسی { (عبدالمک بن غیر قبطنی)
مشاهیر تابعیندن و کوفه-
نک اعیانندن اولوب، حضرت علی (رضه) ایله کو-
ریشمش؛ و جابر بن عبدالمهدن روایت احادیث شریفه
ایتشدر. روایتنده موثوقدر. ۱۳۶ تاریخنده ۱۰۳
یاشنده وفات ایتشدر. روایت کوره برکون صاحب
ترجه کوفه قصرنده عبدالمک بن مزوانک یاننده او-
تورمقده ایکن، مصعب بن زبیرک سر مقطوعی کتیر-
لدیکنی کورنجه، فوق العاده برعشه ایله ارتعاش
ایتمکله، عبدالمک بونک سببی صورددقه، بو عین
موقعده عیبده الله بن زیادک النده حسین بن علیک،
و مختار بن عید تقفینک النده عیبده اللهک، و مصعب
بن زبیرک النده مختارک سر مقطوعلرینی کوردردم،
شمی ده سزک الکزده مصعبک سر مقطوعنی کورپو-
رم، دیه جواب ویرمش؛ و عبدالمک مذکور قصرک
درحال هدمنی امر ایتش.

ابو عمر قسطنطینی { (احد بن محمد) اندلسک
اعاظم شعرا واداسندن
اولوب، منصور بن ابی عامرک شاعر وکاتبی ایدی.
۳۴۷ تاریخنده طوغسوب، ۴۲۱ تاریخنده وفات
ایتشدر. اشعارى زیاده سیله مقبول اولوب، مثنی
و ابو نواسک اشعاریه مقایسه اولنشدر. شو براییکی
یت او جله دندر:

الم تعلقى ان الثواء هوائى
وان يبيت العاجزين قبور
تخوفى طول الاسفار وانه
لتقبيل كف العاصى سقي

ابو عمر کندى { «کندی» ماده سننه
مراجعت بیوریه.

ابو عمرو بن العلاء { (ابن عار) اسمی
حقیقده روایات مختلفه
واقع اولوب، مازنی و تمیمی لقلیلده ملقبدر. قراءه
سبعه دن اولوب، حسن بصرینک زمانده بصره ده
علائک رئیس و مرجعی ایدی. انس بن مالک و سائرده دن
روایت احادیث شریفه ایتشدر. قرآن و عربیاتده
واشعار و اخبار عربده زمانک فریدی ایدی. روایت
کوره اخبار و اشعار عربیه متعلق ایام جاهلیته یتیشمش

۱۱۰ یاشنده وفات ایتشدر . تألیقاتی چوق اولوب باشلیجه لرلی شونلردر : « کتاب الخیل » ، « کتاب اللغات » و نام دیگرله « کتاب الحروف » ، « کتاب النوادر الکبیر » ، « کتاب غریب الحدیث » ، « کتاب خلق الانسان » ، « کتاب النحلة » ، « کتاب الابل » . خط دستیه سکنانی متجاوز مصحف شریف یازوب، کوفه مسجدینه وقف ایتش اولدینی مرویدر .

ابو عمرو مارانی { (ضیاء الدین عثمان بن عیسی هدبانی) مشاهیر

فقهاء شافیه دن اولوب، مصر قاضی القضاتی صدر الدین ابو القاسم عبدالملک برادریدر . موصلاک آلت طرفنده واقع (ماران) قصبه سنده طوغوب، اربله ابتدای تحصیل ایتش؛ وبعده دمشق و مؤخرأ مصره رحلت ایدره، ۶۰۲ تاریخنده، ۹۰ یاشلنده اولدینی حالده، قاهرده وفات ایتشدر . ابو اسحاق شیرازینک اصول فقهه دائر اولان «اللمع» عنوانلی کتابنه ۲ جلد اوزره برشرح یازدینی کی، فقه شافعیه دائر اولان «مذهب» کتابنه دخی ۲۰ جلد اوزره برشرح ترتیب ایتش ایسه ده، اگالنه موفق اوله ما. مشدر . دیگر بعض تصنیقاتی دخی واردر .

ابوالعمیل { (عبدالله بن خلیل) مشاهیر

اصل ربلی اولدینی حالده، جعفر منصورک آزادلیسی و دولت عباسیه رجاندن طاهر بن حسنک وبعده اوغلی عبدالله بن طاهرک کاتبی ایدی . ۲۴۰ تاریخنده وفات ایتشدر . ادبیاته متعلق متعدد تصنیقاتی اولوب، باشلیجه لرلی شونلردر : « کتاب ما اتفق لفظه و اختلف معناه » ، « کتاب التشابه » ، « کتاب الایات السائر » ، « کتاب معانی الشعر » و سائر . اشعاری دخی سلیس و معنی دار اولوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر :

یا من یحاول ان یتکون صفاته
کصفات عبدالله انصت واسمع
فلا نصحتک فی المشورة والذی
حج الحبیج الیه قاسم اودع

ابو عنان مرینی { (فارسی بن ابی الحسن)

بنی مرین ملوکندن اولوب، پدري مشهور ابو الحسنک قبر واده کی انزای و بحرأ عودتیه دوغما سنک غرق اولسی اوزرینه، وفاتی شیوع بولغله، ابو عنان

آدملردن طولایوب یازدینی شیلر بر او طه طولوسی کتابلر تشکیل ایتش ایکن، مؤخرأ بر زهد و تقوی فکریه جمله سنی احراق ایتشدی . ۷۰ تاریخنده مکده طوغوب، ۱۵۴ تاریخنده بصره ده وفات ایتشدر .

ابو عمرو بن مرابط { اندلسک مشاهیر

اولوب، بنی اجر دولتک خدمتنده بولمش، ویدنجی قرن هجری و اواخرنده وفات ایتشدر . شور قاج بیت ابن اجر طرفندن بنی مرین ملوکندن برینه کوندرملک اوزره، سویلش اولدینی بر اوزون قصیده سندندر :

هل من معین فی الهوی او متجدی
من متهم فی الارض او من متجد
هذا الهوی داع فهل من مسعف
باجابة وانابة او مسعد

ابو عمرو دانی { (عثمان بن سعید) اندلسک

علوم قرآن و تفسیرده و حدیثده عصرینک فریدی ایدی . ۳۷۱ تاریخنده قرطبه ده طوغوب، شرقه رحلتله، قبروان و مصرده بر مدت اقامت، وایقای حج شریف مقصدیه حجازه سیاحت ایتش؛ واندلسه عودتنده (دانیه) شهرنده اختیار اقامت ایتدیکندن، دانی لقبیه تلقیب اولمش؛ و ۴۴۴ تاریخنده اوراده وفات ایتشدر . تألیقاتی ۱۲۰ عددینه بالغ اولوب، اک مشهورلری شونلردر : « المقنع فی رسم المصحف » ، « التیسیر فی القراءات السبع » ، « الاقتصاد فی رسم المصحف » ، « التحدید فی الاتقان والتجوید » ، « التنبیه علی النقط والشکل » ، « جامع البیان فی القراءات السبع » ، « طبقات القراء » ، « شرح القصیده الخاقانیة فی التجوید » ، « کتاب الفتن والملاحم » ، « المحتوی فی القراءات الشواز » ، « المحکم فی النقط » ، « مفردات یعقوب فی القراءة » ، « المکنفی فی الوقف والابتداء » ، « الموضح فی الفتح » ، « الاحالة » و سائر .

ابو عمرو شیبانی { (اسحق بن مراد) مشا

لغت ونحو و حفظ اشعار و اخبارده زمانک فریدی ایدی . عن اصل کوفه لی اولوب، بغدادده اختیار اقا مدت ایتش؛ و بر مدت شیبانده تحصیل ایله مشغول او لدیغندن، شیبانی لقبیه شهرت بولمشدر . احد بن حنبل کی بعض اکابر علما کندیسنندن ادبیات اخذ وقرانت ایتشلردر . ۲۱۰ تاریخنده روایت کوره

مغرب اوسط یعنی جزایر جهنمک والیسی ایکن، فاسه عزیمتله، ۷۴۹ تاریخده تحت موروثه اوتورمش؛ و متعاقباً پدری ابو الحسن ظهور ایتکله، پینلرنده ایکی سنه قدر محاربه وقوع بولوب، صاحب ترجمه پدرینه قارشلی سلطنتی محافظهده مقتدر اولمش؛ و ۷۵۲ ده ابو الحسنک وقوع وفاتیه، ابو عنان رقیسز قالوب، بو آره لفته النسن چیمش اولان مغرب اوسط و افریقیه یعنی جزایر و تونس جهنلرینی استردادله اوغراشهرق، بنی زیانله برچوق محاربه لر دن صکره، مظفرک فاسه عودت، و ۷۵۹ تاریخده وفات ایتشدر.

قام بقلبی وقعد ظی ننی عنی الجلد
خلفنی مدلبها اهیمن فی کل بلد
اسهری ثم رقد وما رثالی من مکد

ابو العیناء { (ابو عبدالله محمد بن قاسم) مشا-
هیر ادبادن اولوب، اخبار ونوادر و اشعار عربیه اولان کثرت وقوفیه مشهور در. ۱۹۰ تاریخده اهوازده طوغوب، بعده بصره به رحلتله، اوراده اصمعی و ابو زید انصاری کبی کبار ادبادن قرائت ایتش؛ و ۴۰۰ یاشنده ایکن اغمی اولوب، ۲۸۳ تاریخده وفات ایتشدر. لطائف و نکاتده و حاضر جوابلقده مشهور اولوب، حقنده بکچوق نوادر و حکایات منقولدر.

ابو الغازی بهادر { تاتار خانلردن و چنگیز خانک سلاله سندن او-
لوب، خوارزمده حکومت سورمشدر. برادرینک وفاتنده تخته جلوس ایدوب، ۲۰ سنه حکومت سور دکن صکره، کندی رضاسیله سلطنتی اوغلی انوشا محمده ترکله، مطالعه و عبادتده حصر اوقات ایدرهک، ۱۰۷۴ تاریخده وفات ایتشدر. تاتارلرک مکمل بر تاریخی یازوب، اتمامی دخی اوغلنه وصیت ایتشیدی. بوقیملی اثر آورو بالیلرک الینه بکوب، قونت (استرالنبرغ) طرفدن آلمانجهیه ترجمه اولمش، و فرا- نسزجه ترجمه سی دخی ۱۷۲۶ تاریخ میلادیسنده (لیدن) شهرنده طبع ونشر ایدلمشدر.

ابو غالب تیانی { (تمام بن غالب) اندلسک مشاهیر ادباسندن او-
لوب، عن اصل قرطبه لی اولدینی حالده، مرسیهده ساکن بولمش، و ۴۳۶ تاریخده اوراده وفات ایتشدر. علی الخصوص علم لغتده ید طولی صاحبی او- لوب، بوفنده «تلخیص العین» عنوانیه مکمل بر اثری وارددر.

ابو عوانه { (یعقوب بن اسحق) مشاهیر
فقهاء شافعیه دن و محدثیندن اولوب، عن اصل نیسابورلی اولدینی حالده، طلب علم و استماع احادیث شریفه مقصدیه ایران، عراقین، شام، مصر، حجاز و ین جهنلرنده مدت مدیده سیاحتدن صکره، اسفراینده توطن، و اورالده مذهب شافعی بنی نشر ایتشدر. وفاتی ۳۱۶ تاریخده واقع اولمشدر.

ابو عون { (امیر عبدالملک بن یزید خراسانی)
صاحب خروج ابو مسلم خراسانینک رفقا سندن اولوب، بنی امیه ایله واقع اولان محارباتده ابراز شجاعت و اهلینله برچوق یرل ضبط ایتشیدی. خلفای عباسیه زماننده خراسان و بعده ایکی دفعه مصر والیسی اولمش؛ و فلسطین جهننده خارچیلرله برچوق محاربه لر ایتشدر. وفاتی ۱۶۰ تاریخندن صکره جه واقع اولمشدر.

ابو العیال خفاجی { (ابن ابی عنتره) زمان
و بنی هذیلدن اولوب، بعده اسلامه کلش، و معاویه نکه زمان سلطنتنده وفات ایتشدر. شو ایکی بیت جله اشعار نندندر:

الا لله درک من بنی قوم اذا ركبوا
وقالوا من فتي للمرء ب يرقبنا ويرقب

ابو عیسی { «جبریل بن یحیی شوع» و
«جبریل بن عبید الله» ماده لر.

بنه مراجمت بیوریه.

ابو عیسی بن رشید { (احد یاخود صالح)
هارون الرشیدک اوغلی اولوب، حسن و جالده بینظیر اولدینی کبی،

ابو غانم قصری { (عبدالرحیم معروف بن محمد) مشاهیر ادبا و شعرا
دن اولوب، جرجانده منوچهر بن قابوسک کاتب و وزیر ایدی. سلطان محمود سبکتکینک نزدینه دخی سفارتله کوندلرشیدی. شو برایی بیت جله اشعار راقه سندندر:

تذکر انی ان فرق السدھر بیننا
اذا هو فی ذکرک اصبح او امسى
ولا تنس بعد البعد حق اخسوق
فمنسک لا ینسی ومشی لا ینسی

ابو غبشان { (محترش بن خلیل) مکه نك خزا.
عه قبیله سندن اولوب، کعبه شریفه نك حافظی و بوای اولدینی حالده، قریش قبیله سندن ایشته سی بولان قصی کندسی برکون طائفده سرخوش ایدرک، کعبه نك آناختارلرینی صاتین آکمش؛ و بووجهه کعبه نك محافظه سی وظیفه سی خزاعه قبیله سندن قریش قبیله سنه یکمشیدی. ابو غبشان آیلدیغنده نادم اولدیغیخون، اسمی حق وندامته ضرب مثل حکمه یکمشدر.

ابو الغرائق { (ابو عبدالله محمد بن ابی ابرا.
عباسیه نامنه حکومت سورن بنی اغلب امراسندن اولوب، ۲۵۰ تاریخنده، برادری ابو محمد زیاده الله اصغرک وفاتی اوزرینه، موقع اقتداره یکمش؛ و ۱۱ سنه نك حکومتدن صکره ۲۶۱ ده وفات ایتمشدر. زماننده مالطه جزیره سی فتح اولمش، و کندسی بر. قه دن طرابلس غریبه طوغری ساحل بونجه برچوق استحکامات انشا ایتمش ایسه ده، صقلیه نك بعض یرلی روم ایمراطورینک ید ضبطنه یکمشیدی.

ابو الغنّام { (هبة الله بن علی ابن اتردی) حکما
{ واطبای اسلامدن اولوب، طبک علی وعلی جهتلرنده و فلسفه ده ید طولی صاحب ایدی. بشنجی قرن هجری اواخرنده بغدادده یاشامش؛ و بعض تعالیق طبیه و فلسفیه ایله اویقوده لذلک صورت حصولنه داتر بر کتاب یازمشدر. — بونک ایکی اوغلی علی وسعید ایله سعیدک اوغلی جبال الدین علی دخی (ابوالغنّام) کنیه سیله معروف اولوب، اطبای حاذقه دن ایدیلر. بونلردن علینک «شرح کتاب دعوة الاطباء» عنوانیه برتالیفی واردر.

ابو الفیث قدیمی { (ابن محمد) شرفادن
{ و مظنه کرامدن او.

لوب، مکّه مکرمه ده ساکن ایدی. یمن اهابلسنک کندسی حقنده فوق العاده حسن ظن و اعتقادلی اولدیغندن، شداید بریه و بحریه ده نذر ایتدکری بر چوق شیلر کتیر یرلردی؛ و صاحب ترجمه جله سنی فقرایه تصدق ایدردی. ۱۰۱۴ تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابوالفیث قشاش { تونسک اکابر علماسندن
{ اولوب، تدریس و افاده ایله مشغول ایکن، آنسزین بر جذبه یه مصاب اولوب، بر زمان طاغورده و صحرا رده کردکدن، و عمریان اوله رقی، حجازه رحلتله، ایقای حج شریف، و بر سنه مدینه منوره ده محاورت ایتدکدن صکره، تونسسه عودتله، کاه مهدیک دعواسنده و کاه غنیدن خبر ویر. مک ادعاسنده بولمش؛ و بوآره لقده مریدانی زیاده سیله چوغالوب، باعث حریت اوله جق بر ثروته مالک اولغله، برچوق مدرسه لر، جامع لر، کوریلر و سائر خیرات بنا، و بونلره اوقاف کافیّه تخصیص ایتمشیدی. کتابلره دخی زیاده سیله مراق اولوب، طوبلادیفی کتبله مکمل بر کتبخانه تشکیل ایدرک، و فائنده بالکز نجاری شریفک بیک نسخه سی بولتمشیدی. برچوق احوال غریبه سی و کراماتی منقولدر. ۱۰۳۱ تا تاریخنده ارتحال ایتمشدر.

ابو فارس حفصی { (عبدالعزیز بن ابی
{ اسحاق) تونسده حکومت سورمش اولان بنی حفص ملوکندن اولوب، پدرینی حکومتی کندیسنه ترک ایتکه مجبور ایتدکدن صکره، آزوقت حکومت سوروب، بعده سالف التره جه ابن ابی عماره ظهور ایله، ملکینی ضبط ایتدیکندن، صاحب ترجمه فرار ایتمش؛ و ابن عماره طرفندن یتیشیلوب، ۶۸۲ تاریخنده قتل اولتمشدر. بونک قتیلله بنی حفص دولتی موقتاً منقطع اولمش ایسه ده، مؤخرأ بونکله برابر قاچش اولان برادری ابو حفص دولت مذکوره بی تجدیده موفق اولمشدر.

ابو فارس حفصی { (عبدالعزیز بن ابی
{ الباس احمد) بنی حفص ملوکندن اولوب، ۷۹۶ تاریخنده، پدرینک وفاتی اوزرینه، کندیسنه بیعت اولنهرقی، جسور و عادل و عالم بر پادشاه اولغله، بعض ویرکیرلی رفع، الکاسنی فساددن تطهیر، و مالکینی توسیع ایدوب،

طرابلس غرب و قسطنطنیه و بجایه و تلسان طرفلرینی ضبط، و فاسی بیلہ تہدید ایتشدی. خیرات و مبرات جوق اولوب، از آن جہلہ تونسہ بیوک بر کتبخانہ تأسیس، و کتب کثیرہ نافعہ وقف ایتشدی. ۴۱ سنہ حکومت سوردکن صکرہ، ۸۳۷ تاریخندہ وفات ایتشد.

ابوالفتح { — بن ابی بکر، بن ابی حصینہ، بن برہان، بن تعاویذی، بن جنی، بن ابی بکر یحمری و بن عمید } [ابن ابی بکر، ابن ابی حصینہ، ابن برہان، ابن تعاویذی، ابن جنی، ابن ابی بکر یحمری و ابن العمید] مادہ لرینہ مراجعت.

ابوالفتح بن فرات { (فضل بن ابی الخطاب جعفر) مشاہیر کتابدن اولوب، ۳۲۰ تاریخندہ خلیفہ مقتدر بالله عباسی طرفندن مسند وزارتہ ترفیع اولنہرق، سنہ مذکورہ دہ خلیفہ مشارالہک قتلی وقوع بولغلہ، خلقی قاہرک زمانندہ دیوان کتابتندہ استخدام اولنش؛ و راضی باللہک زمانندہ شام والیسی اولوب، بعدہ ینہ وزارتہ اعادہ اولنش ایسہدہ، بغدادک احوالی مشوش کور. دیکندن، شام والیلسکنہ اعادہ سنی التماس ایدرک، اورادن عودتلہ، ۳۲۶ تاریخندہ ۴۷ یاشندہ وفات ایتشد.

ابوالفتح بستی { (علی بن محمد) اعظم ادبا شهرینک صاحب، بایوزک کاتبی ایکن، شهر مذکورک ابو منصور سبکتکین طرفندن فہمی اوزرینہ، مشار الیہ انتساب ایتش؛ و سلطان محمود سبکتکینک عہدینہ یتشوب، مشارالہک رجال و شعرا سندن اولمشیدی. ۴۰۰ تاریخندہ وفات ایتشد. اشعار عربیہ سی غایت کوزل اولوب، مرتب دیوانی واردر. امثال حکمندہ مسجع بعض فقرات حکیمہ دخی براقشدر. شوایی بیت مشہور اولان «قصیدہ نوبہ» سنددر:

زیادۃ المرء فی دنیاہ نقصان
وربعہ غیر محض الخیر خسران
وکل وجدان حضر لائبان لہ
فان معناه فی التحقيق فقدان

ابوالفتح بلطی { (عثمان بن عیسی) مشا - لوب، عن اصل موصل جوارندہ کی (بلط) قصبہ سندن اولدینی حالہ، دمشقہ تدریسلہ مشغول بولنش؛ و

شہر مذکورک ملک ناصر طرفندن ضبطی اوزرینہ، مشارالہ طرفندن مصرہ نقل اولنہرق، جامع مصرہ تدریسہ مأمور اولمشیدی. صونوقدن زیادہ سیلہ قورقار، قیشین اصلاً اوندن چقماز، و خلوت و ازوایی سور بر آدم ایدی. ۵۹۹ تاریخندہ وفات ایتشد. معروف اولان آثاری بروجہ آتیدر: «کتاب العروض الکبیر»، «کتاب العروض الصغیر»، «کتاب العظات الموقظات»، «المنیر»، «اخبار المنبری»، «المستزاد علی المستجد فی فعلات الاجواد»، «علم اشکال الخط»، «کتاب التصحیف و التحریف»، «کتاب تعلیل العبادات». شوایی بیت جہلہ اشعارنددر:

بانی من بہتکی فینہ صون
رب وافی لغادر فینہ خون
بین ذل المحب فی طاعۃ الحب
وبین الحبيب یا قوم یون

ابوالفتح شہرستانی { (محمد بن ابی القاسم عبد الکرم) مشا - ہیر فقہا و متکلمیندن اولوب، اشعری مذهبہ تابع ایدی. ۴۶۷ تاریخندہ شہرستاندہ طوغوب، ۵۱۰ تاریخندہ بغدادہ دخول ایلہ، اوج سنہ اورادہ اقامت و ۵۴۸ دہ وفات ایتشد. علم کلام و سائرہ متعلق تألیفات متعددہ سی اولوب، مشہورلری شونلدر: «کتاب الملل والنحل»، «نہایت الاقدام فی علم الکلام»، «المنہاج»، «البيان»، «کتاب المضارعة»، «تلخیص الاقسام لمذاهب الانام»، «غایۃ المرام»، «دقایق الاوهام»، «الارشاد الی عقائد العباد»، «کتاب المبدأ والمعاد»، «شرح سیرت یوسف»، «کتاب الاقطار فی الاصول». «کتاب الملل والنحل» عنوانی اثری مذاہب مختلفہک تعریف عقائدندہ غایت معتبر بر کتاب اولوب، لسانمزد مختصراً ترجمہ و طبع ایدلش اولدینی کی، لاتینجہ، انکلیزجہ و سائر اوروپا لسانلرینہ دخی ترجمہ اولنہرق، شہرق عالمکبیر اولمشدر.

ابوالفتح کیلانی { (بن عبد الرزاق) اطبا اولدینی حالہ ۹۸۳ تاریخندہ ہندستانہ رحلتلہ، اکبر شاہہ انتساب ایدرک، مشار الہک مقربلرندن اولمش و ۹۹۷ دہ، اکبر شاہک معیتندہ کابلہ کیدرکن، وفات ایتشد. شوایی بیت جہلہ اشعارنددر:

چونیم مرده چراغیست آتشین جانم
که دهرهای تودر رهگذار یاد صیاست

ابو الفتح غزالی } و ابو الفتح مطرزی و
ابو الفتح مهینی [غزا -

لی، مطرزی و أسعد مهینی « ماده لرینه مراجعت
بیوریه .]

ابو الفتوح } [شهاب الدین سهروردی،
غزالی و قلاوون صالحی «
ماده لرینه مراجعت بیوریه .]

ابو الفداء } (ملك مؤيد عماد الدين اسماعيل
بن ملك افضل على ابن كثير)

جاده حكومت سورن ملوك ايوبيه دن اولوب، شجا-
عت وجسارت و درايته متصف و اكثر علومده
و على الخصوص هيت و جغرافيا و تاريخ و طب و سا-
زده يد طولی صاحبی ایدی . خاندانی مغوللرك
شردن جای ترك ايله، دمشقه چكلمش اولديغندن،
كندیسی ۶۷۲ تاریخنده شهر مذکورده طوغش

ایدی . ملك ناصر مغوللر له واقع اولان محارباتنده
بك چوق معاونت و خدمتی سبقت ایندیکندن، ملك
مشارایه اجدادینه مخصوص بولنش اولان حیا
ملکنی صاحب ترجمه به وعد و بو وعدینی ایضا، و

کندیسنه (ملك صالح) عنوانی اعطا ایتشیدی . مؤخرأ
(ملك مؤيد) لقبی آئشدر . ابو الفداء هر سنه

مصره کیدوب، متبوعی اولان حکمدار ايو بی یه بك
چوق هدیه لر کوتورمکی عادت ایدمش ایدی . ارباب
علم و هنری جایه ایدوب، بعض مشاهیر علمایه
تخصیصات تعین ایتشیدی؛ و کندیستی مدح ایدن
شعرا بك چوق احسانلرینه نائل اولمشلر ایدی . ۷۳۲
تاریخنده وفات ایتشدر . « المختصر فی تاریخ البشر »

عنوانیله غایت صحت و تدقیقه یازمش ۴ جلددن مرکب
بر تاریخی واردر، که « تاریخ ابی الفداء » اسمیله
مشهور اولوب، اصل عربیسی دفعاتله ۱۲۸۶ تا

ریخننده مطبعه عامرده دخی طبع و نشر، و اکثر
آوروپا لسانلرینه ترجمه اولمشدر . « تقویم البلدان »
عنوانیله ینه مختصر و لكن زیاده مقبول و معتبر بر
جغرافیاسی دخی واردر، که متن عربیسی آوروپا
و هندستانده دفعاتله نشر اولدییگی کی، آوروپا لسانلر-

ینک اکثرینه دخی ترجمه اولمشدر . بونلردن ماعدا
فقهه دائر « الحاوی » عنوانیله مکمل بر تالیفی، طبع
دائر بر قاج جلددن مرکب « الکناش » عنوانی بر

اثری و « کتاب الموازن » عنوانیله بر مختصری واردر .
استانبولده یکی تأسیس اولنان (کتابخانه عمومی) ده
صاحب ترجمه نك نامنه « الطريق الرشاد الی تعریف
الممالك والبلاد » عنوانیله حروفی هجا ترتیبجه مرتب
مختصر و کوزل بر کتاب موجود ایسه ده، ابو الفداء نك
بو نامله بر اثری اولدیغنه دائر بریده صراحت بوله
مدق . حدیثه منطلق « جامع المسانید » عنوانی برکتا
بك دخی صاحبی (عماد الدین اسمعیل ابن کثیر دمشقی)
اولدینی « كشف الظنون » ده محرر ایسه ده، کاتب
چلی بونك ۷۷۲ تاریخنده وفات ایتش اولدیغنی یان
ایتدیکندن، بو کتابك دخی ابو الفداء نك آثارندن
اولمی مشکوکدر . ابو الفداء بونلردن بشقه بعض
رسائل فنیه و نافعه یازمش ایسه ده، نسخهلری بولنه
مامشدر . اشعاری دخی غایت کوزل اولوب، شور
ایکی بیت او جله دندر :

او قعی العمر فی لعل و هل
یا و یح من عمره مضی بلعل
والشیب وافی و هنده نزلا
وفرمنه الشباب و ارتحلا
ما اوقع الشیب الا فی
اذا حل لا عن مرضاتی

ابو فدیك } (عبدالله بن ثور خارجی) خار-
جیلرك ریسی نجده بن عامرك
اصحابندن اولوب، نجده نك خار جیلردن مفارقتی او-
زرینه، کندیسی خارجیلر طرفندن رئیس انتخاب او-
لنش؛ و نجده یی قتل ایتدکن صکره، عبدالمک بن
مروانك والی و عسکرینی مغلوب ایدرک، بحرینی
ضبط ایتش ایسه ده، ۷۳ تاریخنده منهزم اولوب،
قتل اولمشدر .

ابو فراس حمدانی } (حرث بن ابی العلاء
سعيد) آل جداندن

ناصر الدوله و سیف الدوله نك عم زاده لری اولوب،
اعظم شعرا و اداب دندر . حتی متنی یله صاحب ترجمه
بی کندیته تفضیل ایدر ایش . سیف الدوله کندیسنه
فوق العاده اکرام و احترام ایدوب، محارباته دخی
برابرده کوتورور ایدی . ۳۴۸ تاریخنده روملر له
واقع اولان بر محاربه ده اسیر دوشوب، قسطنطینییه
نقل اولنش؛ و بر قاج سنه اسارتده قالدقن صکره،
۳۵۵ تاریخنده فدیسی و بر یلرک قورنارلمشیدی .
۳۵۷ تاریخنده مقتولا وفات ایدوب، قتلی حقنده

« کتاب ایام العرب »، « کتاب التعديل والانصاف في مآثر العرب ومثالبها »، « جهرة النسب »، « کتاب نسب بنی شیبان »، « کتاب نسب المهالبة »، « کتاب نسب بنی تغلب ونسب بنی کلاب »، « کتاب الغلمان المغنيين ».

ابوالفرج بن تلميذ { (معمد الملك يحيى بن
صاعد) متعینان

اطبا و حکمان اولوب، شعر وادبیانده دخی ید طولی صاحبی ایدی. سینالدوله صدقه‌نک زمانده یاشا-
مشدرد. شو قطعه جله اشعارندرد :

علق القواد علی حلو جهها
علق الذیالة فی جشا المصاح
لاسیط الدهر فرقة بینهم
الاحدین تفرق الاشباح

ابوالفرج بن الجوزی { (جالال‌الدین حافظ
عبد الرحمن بن

ابی الحسن علی تمیمی) اعظم علما اسلامدن اولوب،
علی الخصوص حدیثده ووعظده عصرینک وحیدی
ایدی. ۵۰۸ تاریخلرنده بغدادده طوغوب، ۵۹۷
تاریخنده ینه اوراده وفات ایتشدرد. تفسیر وحديث
وتاریخ وعلوم سائریه دأر یوزدن زیاده تألیقاتی
اولوب، اک معروفلری شونلردر : « کتاب احکام
الاشعار باحکام الاشعار »، « احکام النساء »، « اخبار
البرامكة »، « الاراج فی الموعدة »، « ارشاد المريدین
فی حکایات الصالحین »، « الاریب فی تفسیر الغریب »،
« اسباب النزول »، « اعمار الاعیان »، « انس الفرید
وبغیة المريد »، « الانصاف فی مسائل الخلاف »، « ایقاط
الوسنان فی الموعدة »، « البازی الاشهب المنقش علی
مخالی المذهب »، « استاذ الواعظین وریاض السامعین »،
« البلغة فی الفروع »، « التبصرة »، « تحفة الوعاظ »،
« التحقیق فی احادیث الخلاف »، تفسیره دأر « تذکرة
الاریب »، قرائته دأر « تذکرة المتنیه فی عیون المشتبه »،
« تلبیس ابلیس »، « تلخیص فہوم الاثر فی التاریخ والسر »،
« تنویر الغیب فی فضل السودان والحش »، « الثبات
عند الممات »، « جامع المسانید والالقب »، « جواهر
المواعظ »، « الحدائق لاهل الحقائق »، « حسن السلوک
الی مواعظ الملوک »، موعظیه دأر « دریاقی الذنوب »،
« الذهب المسبوک فی سیر الملوک »، « الرد علی المتعصب
العنید المانع من ذم یزید »، « روح الارواح »، « زاد
المسیر فی التفسیر »، « الزهد الانیق »، « سيرة العبرین »،

روایات مختلفدر. اکثر اشعار ی افتخاره وقومنک
مدحنه دأر اولوب، قسطنطنیه‌ده کی اسارق حقنده
دخی بر چوق قصیده‌لری واردرد. دیوانی اخیراً بیروتده
طبع ونشر اولتمشدرد. شو ایکی بیت بر قصیده‌سنک
مطلعه بیت اخیردر :

لعل خیال الصامیه زائر
فیسمد مهجور ویسمد هاجر
نطقت بغضلی وامتدحت عشیرتی
وما انا مداح وما انا شاعر

ابو فراس سلمی { و ابو فراس عامری
[« بدیع کاتب » و « مجد

العرب » ماده‌لرینه مراجعت بیوریله.]

ابوالفرج اصفهانی { (علی بن حسین اموی)
مشاهیر ادب‌ادن او-

لوب، (کاتب اصفهانی) اسمیله دخی مشهوردر. ملوک
امویه‌نک اخیر ی اولان مروان جارک نسلندن اولدینی
حالده، غرائبدن اوله‌رق، شیعی المذهب ایدی. ادبیات
عربی‌ده و حفظ اشعار و اخبار و سیر و انسابده عصرینک
وحیدی اولوب، حدیث ونحو ولغته دخی ید طولی
صاحبی ایدی؛ وطب ونجومدن وسائر علومدن دخی
بهره‌سی وار ایدی. ۲۸۴ تاریخنده اصفهانده طو-
غوب، بعده بغدادده هجرتله، اوراده نشأت، و ۳۵۶
تاریخنده وفات ایتشدرد. وزیر مهلبی‌یه منسوب او-
لوب، بونک مدحنه دأر بر چوق اشعار ی واردرد.
تألیقاتی چوق اولوب، اک مشهور ی ۲۰ جلددن
مرکب وادبیانده مثلی ثایاب اولان « الاغانی الکبیر »
هتوانلی اثر قیتمداریدر، که مدنیت اسلامیه‌نک اک
پارلاق دورینک احوالی دخی مصور اولمغه، آورو-
پاجه دخی شهرت و اعتبار ی برکالدرد. بو کتاب ۱۲۸۵
تاریخنده مصرده بولاق مطبعه‌سنده سورت صححه‌ده
طبع ونشر اولتمشدرد. دیگر آثار ی بروجه آتیدر :
« کتاب القیان »، « کتاب الاماء الشواعر »، « کتاب
دعوة الاطباء »، « اخبار حجة البرمکی »، « مقاتل
الطالین »، « مجرد الاغانی »، « کتاب الخانات »،
« آداب الغرباء »، « کتاب الدیارات ». بونلردن بشقه
او وقت اندلسده حکومت سورمکده بولنان ملوک بنی
امیه نامنه بر چوق کتابلر یازوب، خفیا کندیلرینه
کوندردمش؛ ومقابله کندیسنه اورادن بر چوق
احسانلر کلشیدی. اندلسده شهرت بولان بو کتابلرینک
باشلیجه‌لری شونلردر : « کتاب نسب بنی عبد شمس »،

«سيرة المستغنى»، «شذور العقود في تاريخ اليهود»، «شرف المصطفى»، «صباحجد في الموعظة»، «صفوة الصفوة»، «عجالة المنتظر في شرح حال الحصر»، «عجائب النساء»، «عجب الخطب»، «عقائق المرافق»، «العلل المنهاجية في الحديث»، «قصيدة في الاعتقادات»، «كتاب الاذكياء»، «كتاب الالفاظ»، «كتاب الجنى والمغفلين»، «كتاب الفروسية»، «كشف مشكل حديث الصحيحين»، «كفاة الزهر وفر يد الدهر»، «اللائق في خطب المواعظ»، «اللباب في قصص الانبياء»، «لفظة الكبد الى نصيحة الولد»، «لفظ الجمان»، «اللوثة في المواعظ»، «كتاب ما يلحن فيه العامة»، «مثير الغرام لساكني الشام»، علوم متنوعة به متعلق مباحثي جامع «المجتبى»، «مدارج السالكين»، محاضراته متعلق «المدهش»، «المذهب في المذهب»، تفسيره متعلق «المغنى»، «المقتضب في الخطب»، «المقالق»، «الملح في الموعظة»، «مناقب الامام احمد بن حنبل»، «مناقب معروف الكرخي»، «المنتظم في تاريخ الامم»، «المنثور في الوعظ»، «منظومة في الحديث»، «المنعش»، «منهاج اهل الاصابة في محبة الصحابة»، «منهاج القاصدين»، «منهاج الوصول الى علم الاصول»، «منهاج النظر وجنة القطر»، «جلد اوزره»، «الموضوعات الكبرى»، «نخب النخب»، «نرجس القلوب الدال الى حريق المحبوب»، «نزهة الاعين النواظر في علم الوجوه والنظائر»، «موعظته دائر نسيم الرياض»، «كذا نسيم السحر»، «الناطق المقصوم حديثه دائر نفى النقل»، «الوجوه التواضر في الوجوه النظائر»، «الوفا في فضائل المصطفى»، «هادى الارواح الى بلاد الافراح»، «ياقوتة المواعظ»، «البواقيت في الخطب» وسائر.

ابو الفرج بن طيب { (عبد الله عراقى)

دن و بغداد خرسى انلرينك ميمرانندن اولوب، منطق و حكمت و سائر علوم طبعيه ده و طبه يد طولى صاحبي ايدى. ابن سينا الله معاصر اولوب، حكيم مشاراليه صاحب ترجمه نك طبه متعلق اولان تصنيفاتنى تقدير ايدرديه ده، حكمت و فلسفه ده كى مذهبنى بكيوب، جرح ايدردى. ٤٣٥ تاريخنده وفات ايمشدر. بيارستان عضدى اطبا سندن اولوب،

اوراده اجراى طبابتله برابر، فن طبي تدريسله مشغول اوله رق، ابن بطلان كى نيجه مشهور اطبا يتشدير مشدر. آرسطو و بقراط و جالينوسك آثارى اوزربنه موضع و مفصل شرحلر يازمشدر. آثارى بر وجه آيدر: «تفسير كتاب قاطيغورياس لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب بارينياس لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب انالوطيقا لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب طوبيقا لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب سوفسطيقا لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب الخطابة لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب الشعر لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب الحيوان لارسطوطاليس»، «تفسير كتاب ابيديما لابقراط»، «تفسير كتاب الفصول لابقراط»، «تفسير كتاب طبيعة الانسان لابقراط»، «تفسير كتاب الاخلاق لابقراط»، «تفسير كتاب الفرق لجالينوس»، «تفسير كتاب الصناعة الصغيرة لجالينوس»، «تفسير كتاب النبض الصغير لجالينوس»، «تفسير كتاب اغلوتن لجالينوس»، «تفسير كتاب الاستقسات لجالينوس»، «تفسير كتاب المزاج لجالينوس»، «تفسير كتاب القوى الطبيعية لجالينوس»، «تفسير كتاب التشريح الصغير لجالينوس»، «تفسير كتاب العلل و الاعراض لجالينوس»، «تفسير كتاب تعرف علل الاعضاء الباطنة لجالينوس»، «تفسير كتاب النبض الكبير لجالينوس»، «تفسير كتاب الحيات لجالينوس»، «تفسير كتاب البحران لجالينوس»، «تفسير كتاب ايام البحران لجالينوس»، «تفسير كتاب حيلة البر لجالينوس»، «تفسير كتاب تدبير الاحياء لجالينوس»، «تار الستة عشر كتاباً لجالينوس»، «كتاب النكت و الثمار الطبية و الفلسفية»، «تفسير كتاب ايساغوجى لفر فورىوس»، «مقالة في القوى الطبيعية»، «تعاليق في العين»، «مقالة في الاحلام و تفصيل الصحيح منها من السقم على مذهب الفلسفة»، «مقالة في الشراب»، «شرح كتاب منافع الاعضاء لجالينوس»، «مقالة مختصرة في المحبة»، «شرح الانجيل». بونلردن بشقه فنونه متعلق بعض رديه لرى و جوابلرى واردر.

ابو الفرج بن القف { (امين الدولة بن موفى الدين يعقوب) مشا

هير اطباى عربدن اولوب، نصرانى المذهب ايدى. ٦٣٠ تاريخنده (كرك) ده طوغوب، پدرى ملوك

کدیکندن، نهایت بعض شرائطه صلح ایتشلمردی .
لکن مغیو بوصلی عزیزه طاشتمقسنین ایتش اولدیغندن،
تکرار حلبک محاصره سنه مأمور اولمش، و بودغه
روم قیصری دخی بالذات صاحب ترجمه نک امدادینه
کلش ایسه ده، ینه منجوتکین غالب کلوب، حلبی
ضبط ایتش؛ و بو وجهله آل حیدان دولتی منقرض
اولمشدر. ابوالفضائلک، دولتی فوت ایتدکن صکره،
خاننی تاریخده وفات ایتدیکی معلوم دکلدر .

ابو الفضل { (شیخ - بن شیخ مبارک ناکری)
هندستانک اعظم ملوکندن

مشهور اکبر شاهک وزیر و کاتب اولوب، غایت
عالم و عاقل و کاتب و شاعر بر ذات ابدی . شعرده
(علای) تخلص ایدر ابدی . اکبر شاهک تاریخنی
« اکبر نامه » عنوانیه مکمل و مفصل صورتده یازمش
اولدینی کی، هندستانک احوال جغرافیه و سیاسیه سیله
استاتستیک و سائریه متعلق معلومات مکملیه جامع
« آیین اکبری » عنوانیه بر پیوک کتاب دخی
یازمشدر. فارسی العبارة اولان بو ایکی اثر قیمنداری
هندستانجه فوق العاده مقبول و معتبر اولوب، دفعاتله
طبع و نشر اولندقلری کی، انگلیزجه ده و سائر
اوروپا لسانلرینه دخی ترجمه اولمشلردر. هند
قدیم حکما سندن (پیلیای) ک بعض امثالنی دخی
« عیار دانش » عنوانیه فارسیه ترجمه ایتمشدر.
« مکتوبات علای » عنوانیه جمع و تدوین ایدمش
اولان منشآت ایسه هندستانده بین الکتاب نمونه
حکمنه یکمشدر. صاحب ترجمه ۹۵۸ تاریخ هجریسنده
طوغوب، ۱۰۱۱ تاریخده، اکبر شاهک وفاتندن
ایکی سنه اول، حکمدار مشارالیهک اوغلی طرفندن
قتل اولمشدر.

ابو الفضل اربلی { (شرف الدین احمد بن
کمال الدین ابی الفتح موسی)

مشاهیر علمادان و فقهاء شافعیه دن اولوب، اربله
تحصیل علوم و فنون ایتش؛ و شهر مذکورده مظفر-
الدین مدرسه سنده تدریسه مشغول اولوب، وطنندن
طیشاری چیقماشیدی. ۶۲۲ تاریخده وفات ایتمشدر.
امام غزالی نیک « احیاء علوم الدین » عنوانی تألیف
مشهورینی کبیر و صغیر اوله رق ایکی دفعه اختصار
ایتمشدر.

ابو الفضل بن شرف { اندلس اعظم ادبا
و شعر اسندن او-

ابویه دن بعضی سنک خدمت کتابنده اولدینی حالد،
کندیسی « عیون الانباء فی طبقات الاطباء » صاحبی
ابن ابی اصیبعه و سائر مشاهیر اطبادن علم طبی و سائر
فنون تحصیل ایله، دمشقه و دیگر بعض محله ده
اجرای طبابت، و ۶۸۵ تاریخده وفات ایتمشدر.
تألیفاتی بر وجه آتیدر : « الشافی فی الطب »،
جلد اوزره « شرح الکلیات من کتاب القانون
لابن سینا »، « شرح الفصول »، « مقالة فی حفظ
الصحة »، « کتاب العمدة فی صناعة الجراح »، « جامع
الفرض »، « حواش علی ثالث القانون »، « شرح
الاشارات »، « المباحث المغربیه » . بو صوک ایکی
اثری قاعام قالمشدر .

ابو الفرج بن کلس { و ابو الفرج بن هندو
هندو، ماده لرینه مراجعت بیوریه .] « ابن کلس » و « ابن

ابو الفرج جریری { (معافی بن زکریاء
(طرازی نهر وانی)
مشاهیر ادبا و فقهادن اولوب، اکثر علومه واقف
بر عالم و فصیح اللسان بر شاعر ابدی. ۳۰۳ تاریخده
طوغوب، ۳۹۰ تاریخده وفات ایتمشدر. بر جوق
تألیفاتی اولوب، اک مشهوری « المجلس الانیس »
عنوانی کتابیدر. شو قطعه جله اشعار نذیر :

الا قل لمن کان لی حاسداً
اتدری علی من اسأت الادب
اسأت علی الله فی فعله
لانک لم ترض لی ما وهب

ابو الفرج ملطی { [« ابن العبری » ماده -
سنه مراجعت بیوریه .]

ابو الفضائل آمدی { [« آمدی » ماده سنه
مراجعیت بیوریه .]

ابو الفضائل حمدانی { آل حیدان ملوک نیک
اخیری اولوب،

پدری سعد الدوله دن صکره ۳۸۱ تاریخده مدیر
دولت لری ابو نصر لؤلؤ طرفندن حلبده اجلاس
اولمش ایسه ده، او سنه ملوک فاطمییه دن عزیز
منجوتکینک قوماندیه سیله عسکر کوندره رک، حلبی
محاصره ایتدیرمش؛ و ابو الفضائل ایله لؤلؤ روم
قیصرندن استمداد ایتشلمر سده ده، قیصر بلغار لره
محاربه ده بولندیغندن، یالکز انطاکیه ده کی والیسی الی
بیک کشی ایله امداده کیتش؛ و آنجق منجوتکین غالب

لوب، اکثر فنونه واقف وحکیم بر ذات اولغله برابر، نظم ونثری غایت دلنشین اولمق حسبیله، ضروب امثال حکمنه یکمیش بر جوق اقبوال حکیمانہ وفقرات حکمیہ سی و اشعار رافقہ سی واردر. «سرالبر» و «بحج التصحیح» عنوانرله ایکی کتاب الیه سائر بعض تألیفات بر اقمشدر. اشبیلیه ده تولد ونشأت ایتشدر. تاریخ ولادت ووفاته دسترس اولنه مدی.

ابو الفضل شیرازی { (عباس بن حسین)

اولوب، عزالدوله بن بختیارک زماننده دفعتاله مسند وزارتد ترفیع اولمش، ۳۶۲ تاریخنده اموالی مصا دره، وکندیسی حبس اولنه رقی، محبسه وفات ایتشدر. فوق العاده ذکی وعافل بر آدم ایدیه ده، ظم وعدم مرحمتله مشهور اولوب، سنیک تعصبی ادعاسیله اهلایسی شیعی اولان کرخ قصبه سی احراق ایدره، یکرمی بیک نفوسک جاننه قیمیسی جلّه مظالمنددر.

ابو الفضل عیاض { «عیاض» ماده سنه

ابو الفضل مرینی { بنی مرین ملوکندن

الحسینک اوغلی اولوب، پدری طرفندن اثنای فتوحانده ۷۵۰ تاریخنده تونس والیکنه نصب اولمشیدی. پدرینک وفاتندن صکره، تخت حکمداری به یکن برادر، دری ابو عنان طرفندن دیگر برادری ابو سالمه برابر غرناطه به سورلمشیدی؛ بعده عصیان ایتکله، طو یلوب، قتل اولمشدر.

ابو الفضل میدانی { «میدانی» ماده سنه

ابو الفضل میکالی { (عبدالرحمن بن احمد)

هلا وادباسندن صالح ومتقی بر ذات اولوب، نسبی ملوک فرسندن بهرام کوره منهی اولور. ۴۳۶ تا ریخنده وفات ایتشدر. عربی نظم ونثری کوزل او لوب، «المنهل» و «مخزون البلاغة» عنوانیه ایکی کتابی وردیوان اشعاریه بر مجموعه منشآت واردر. شو ایکی بیت جلّه اشعارنددر:

لقد راعی بدر الدجی بصوده
وکل اجفانی برعی کواکبه
فیا جزعی مهلاً عساه یعود لی
ویاکبیدی صبراً علی ما کواکبه

ابو فطرس نهری { (نهر ای فطرس)

که نابلسک اوستنده کی طاعدن نبغان ایدوب، غرب جنوبیه طوغری آقهرقی، رملهک شمالنده جریانه، یافهک شمالنده بحر سفیده منصب اولور. الیوم (اعراج) اسمیله معروفدر.

ابو فکیه { (افلج یاخود یسار) صحابه دن

اشکنجه وغذاب کورنلردن اولوب، صفوان بن امیه نیک کوله سی اولدینی حالده، حضرت بلال الیه برابر اسلامه کلشیدی. دین اسلامدن چورمک ایچون، افندیلری آیاغنه بر ایپ باغلا یوب، سور وکلتمش، وکوکسی اوزرینه آغر طاشلر قویه رقی، بر جوق اشکنجه ل اجرا ایتدکن صکره، اولمش ظنیله سوقاغه آتمش لردی. حضرت ابو بکر صدیق (رضه) یاندن یکوب، بر حیات اولدینی کورنجه، صاتین آله رقی، آزاد ایتشیدی. حضرت فخر کائنات (صلم) افندمرله برابر مدینه منوره به هجرت ایدوب، بدر عزاسندن اول ارتحال ایتشدر.

ابو القوارس { «قوام الدوله بن بویه، ابن

بن شداد» ماده لرینه مراجعت بیوریه. [

ابو القاسم { حضرت فخر کائنات (صلعم)

افندمرک کینه شریفه لیدر.

ابو القاسم { «ابن بابک، ابن بارزی، ابن

الاعز، ابن الجدد، ابن جزی، ابن الجلاب، ابن طباطبای، ابن عباد، ابن عساکر، ابن العطار، ابن القطان، تنوخی، جبیری وجنید» ماده لرینه مراجعت بیوریه. [

ابو القاسم اسطرلابی { و ابو القاسم

«بدیع اسطرلابی» و «اصفہانی» ماده لرینه مراجعت بیوریه. [

ابو القاسم باجی { (بن الامام انی ولید)

علی الخصوص علم اصول ونظرده یدطولی صاحبی ایدی. بر قایق تألیفی اولوب، اک معروفلری «العقیده فی المذاهب السدیة» و «رسالة الاستعداد من المعاد» عنوانلی اثر لیدر. ۴۹۳ تاریخنده حجدن عودتنده، جدده وفات ایتشدر.

ابوالقاسم بُرجی { (محمد بن یحیی الغسانی) شعرا و ادب‌دان اولوب

مفریده بنی مرین ملوک‌نندن ابو عنان و ابوسالمه انتسا-
بی واریدی. شواہی بیت مولد نبی (صلعم) حقنده
یازمش اولدینی بر قصیده مفصله‌سندندر :

اصنی الی الوجد لما جد عاتیه
سب له شغل عن یعاتیه
لم یعط الصبر من بعد الفراق یدا
فضل من ظل ارشادا یحاط به

ابو القاسم بلخی { (عبدالله بن احمد کعبی) مشاهیر متکلمیندن او-

لوب، معتزله‌دن (کعبیه) دینان فرقه‌نک رئیسیدر.
علم کلامده و سائر علومده ید طولی صاحبی اولوب،
بعض مقالات و اختیاراتی واردر. ۳۱۷ تاریخده
وفات ایتشدرد.

ابوالقاسم بن الخطیب { (ابو زید عبد-

عبدالله) مشاهیر ادبا و شعرا‌دن اولوب، ۵۰۸
تاریخنده اندلسک مالقه شهرنده طوغش و مغرب
حکمداری طرفندن مراکشه جلب و تلطیف اولنهرق،
۵۸۱ ده اوراده وفات ایتشدرد. بعض تألیقاتی و بر
چوق اشعار رانقده سی واردر. شو برایکی بیت او
جله‌دندر :

یادن بری مافی الضمیر ویسمع
انت المصد لكل ما یتوقع
مالی سوی فقری الیک وسیله
فیالافتقار الیک فقری ادفع

ابو القاسم بن رضوان { [«ابن رضوان»

جعت پیوریه .] شوراچه‌ده «البکواکب المضيئه»
عنوانیه سیاسیات و اداره ملکه متعلق یک معتبر بر
کتابی اولدینی، و بر نسخه‌سی انکلتیره‌نک اوقسفورد
شهرنده کی (بودلیانه) کتبخانه‌سنده بولنوب، ۲۹۶
رقیقه مرق اولدینی علاوه ایدرز.

ابو القاسم جمال الدین { آلتنجی قرن هجری

قینده حکم سورن ملوک سلجوقیه‌دن غیاث الدین محمد
بن مالک‌شاهک و زراسندن اولوب، عاقل و مدبر
و شاعر بر ذات ایدی. شوقطعه جلّه اشعارندرد:

عشوه دادی و دلم بردی
لاجرم باد دارم اندر دست

در تو بستم دل آوندانستم
که دل اندر فراق باید بست

ابو القاسم حسنی { (شریف محمد بن احمد

هیر فقها و ادب‌دان اولوب، ۶۹۷ تاریخده سبتده
طوغش، و ۷۶۱ ده وفات ایتشدرد. عروضة دائر
اولان «خرزجیه» کتابی و حسن قرطاجینک
«مقصوده» سی شرح، و دیگر بعض کتابلر دخی
تألیف ایتشدرد.

ابو القاسم حلی { (شیخ - نجم الدین جعفر

اولوب، شعیملر عندنده یک معتبر اولان «شرایع
الاسلام» عنوانلی کتابک صاحبیدر. حله‌ده طوغوب،
۶۷۶ تاریخده وفات ایتشدرد.

ابو القاسم خاقانی { (ابو القاسم خنجندی،

القاسم زجاجی و ابو القاسم زنجشیری [«خاقانی، خنجندی،
رافعی، زجاجی و زنجشیری» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابو القاسم زهراوی { (خلف بن عباس)

مندن اولوب، بشجی قرن هجری اوواسطنده قرطبه
قربنده کی (زهرا) ده طوغش، و طبک علی و علی
قملرنده کتب مهارت ایده‌رک، فنون طبیه‌یه متعلق
برقاج کتاب یازمشدرد. اک مشهورلری «کتاب
الزهراوی» عنوانیه معروف اولان بیوک بر اثریه
«التصریف لمن عجز عن التألیف» عنوانلی کتابیدر.
بو ایکنجی اثری دفعاتله لاتیجه‌یه ترجمه اولنهرق،
مدت مدیده اوروبا مکاتب طبیه‌سنده تدریس اولغندرد.
طبه متعلق عرب علماسنک معلوماتی مختصر آجابه‌درد.
بعض قسملری آیریجه ترجمه و طبع ایدلش اولدینی
کبی، بتونی دخی متن عربسیله برابر ۱۷۸۸ تاریخ
میلادیسنده انکلتیره‌نک (اوقسفورد) شهرنده ایکی
بیوک جلد اوزره طبع اولغندرد. صاحب ترجمه‌نک
اوروپاچه معروف اسمی ابو القاسم‌دن غلط اولهرق،
(آلبوقاسیس Albucasis) در.

ابو القاسم عبسی { (جمال‌الملک علی بن افلح)

خلفا و سائر اکابرک مدخته و هجویانه دائر بر چوق
اشعاری واردر، که کندسی حیسانده جمع و تدوین

ایتشدر . ۳۳۵ تاریخچه بغدادده وفات ایتشدر .
شو ایکی بیت جله اشعارندندر :

یا جاهلاً قدر المحبة سانی
ما ضاع من کلفی ومن تبریعی
سیان عندک مغرم بک هائم
وخلی قلب فیک غیر قرع

ابو القاسم عید الله } « ابن خردادبه »
[ماده سنه مراجعت .]

ابو القاسم فردوسی } « فردوسی » ماده .
[سنه مراجعت .]

ابو القاسم قشیری } (عبدالکریم بن هوازن)
[مشاهیر فقهاء شافعیه .]

دن اولوب ، تفسیر وحیث و تصوف وادیاتده دخی
ید طولی صاحبی ایدی . خراسانده توطن ایتمش عربلردن
اولوب ، ۳۷۶ تاریخچه (استوا) ناحیه سنده طوغش ؛
و نیسابوره دخول ایله ، تحصیل علوم و فنون ایتدکدن
صکره ، شیخ ابو علی دقاقه انتساب ایله ، تنویر باطن
ایتمشیدی . « التیسیر فی علم التفسیر » عنوانیه بر بیوک
تفسیر شریفله دیگر بعض مصنفات یازمشدر . ۴۶۵
تاریخچه نیسابورده وفات ایتمشدر . اشعاری دخی
کوزل اولوب ، شو قطعه اوجله ندندر :

سقى الله وقتاً كنت اخلو بوجهكم
ونفخ الهوى في روضة الانس ضاحك
اقتنا زمانا والسعيون قرية
واصبحت يوما والجفون سواك

ابو القاسم مرحیطی } (مسله بن احمد)
[اندلسک مشاهیر]

اطبا و ریاضیونندن اولوب ، علی الخصوص علوم ریاء
ضیه و هیئت و نجومده عصرینک فریدی ایدی . حسابیه
متعلق « کتاب المعاملات » عنوانیه بر تائیقی و هیئته
دائر « اختصار تعدیل الکواکب من زیج البتانی »
عنوانیه بر کتابی وارددر . رصده بک چوق اوغرا-
شوب ، کواکب ثابته نک مواقعی تعریف ، و سلفرینک
بعض زیجلیرینی تصحیح ایتمشدر . قرطبه ده طوغوب ،
۳۹۸ تاریخچه وفات ایتمشدر .

ابو القاسم نیشابوری } ایران ادباسندن
[اولوب ، اخلا .]

قه متعلق « کنج کنج » عنوانیه بر کتاب یازمشدر .

ابو القاسم هبة الله } (بن فضل) مشاهیر
[شعرا دن اولوب ، طبده]

و کمالقه دخی ید طولی صاحبی ایدی . هجومه میلی

زیاده اولوب ، (حصص بیص) نام شاعرله ماجرا و مهلا .
جائلی و اردر ؛ و کندیسنی حصص بیص لقبیه تلقب
ایدن صاحب ترجمه در . طیب مشهور ابن تلیدحقنده
دخی بعض هجومه لر سوبلشدر . بغدادده تولد و نشأت
ایدوب ، ۵۵۸ تاریخچه اوراده وفات ایتمشدر . شو
ایکی بیت جله اشعارندندر :

یا من هجرت فلا تبالی
هل ترجع دولة الوصال
ما اطعم یا عذاب قلبي
ان ينعم فی هواك بالی

ابو القاسم هیتی } (عثمان بن خبارتاش)
[مشاهیر ادبا و شعرا دن]

اولوب ، اطوار و اخلاق و معاشرتی غایتله مقبول
و مدوح اولدینی حالده ، معاملات دینه ده مبالا تیز
ایدی . ۶۱۹ تاریخچه وفات ایتمشدر . شو قطعه
جمله اشعارندندر :

المال الفضل ما اذخرت فلا تكن
فی مریة ماعشت من تفضيله
ما صنف الناس العلوم باسرها
الا لحيلتهم على تحصيله

ابو قیس } مکه مکرمه نک شرقی و جنوبنده
[واقع بر کوچک طاغدر ، که]

قارشپسندده یعنی غرب طرفنده دخی (قعیقعان) طاغی
بولنوب ، مکه مکرمه بو ایکی طاغک آره سنده در .
تیه سنده بر مسجدله بعض خرابه لر وارددر .

ابو قتاده انصاری } (حارث بن ربیع یا -
[خود نعمان و یاعمر و])

صحابه دن اولوب ، حضرت رسول الله (صلم) افندمزک
فرساندن ایدی . کندیسندن بعض احادیث شریفه نقل
اولنه رق ، راویلری اوغلی عبدالله و ابن مسیبر . و قد
تنده اختلاف اولوب ، بر روایت کوره ، ۵۴ تاریخچه ،
۷۰ یاشنده اولدینی حالده ، مدینه منوره ده وفات
ایتمش ؛ و دیگر بر روایت کوره ، کوفه ده وفات ایدوب ،
جنازه سنک نمازینی حضرت علی (رضه) قیلشدر .

ابو قحافه } حضرت ابابکر صدیق (رضه) ؛
[پدری اولوب ، حضرت صدیقدن]

صکره جه ۱۴ و بر روایت کوره ۱۳ تاریخ هجری سنده
۹۹ یاشنده وفات ایتمشدر .

ابو قره } مغربه بنی یفرن قبیله سندن بر آدم
[اولوب ، خلافتک بنی امیه دن عبا .]

سیلره انتقالی صره سنده افریقیه یعنی تونس و طرابلس

طرفرنده ظهور ایدن اباضیه نام خارجیل فرقه سنک رؤساستدن ایدی. ۱۴۸ تاریخنده ابن اشعث اغلب طرفندن مغلوب اولوب، مغرب اقصایه قاجش ایسهده، ۱۵۰ تاریخنده عودتله طائفه مذکوره طرفندن کندیسنه بیعت اولنهرق، عمر بن حفصه قارشی بعض غالبتر قزاقش، وقیروان محاصره سنده وفات ایتشدر.

ابو قریش { (عیسی) خلفای عباسیه دن مهدیک اطباستندن اولوب، طیده وفن صیدلانیده مشهور ایدی. ابتدای حالنده بغدادده بر اجزایی دکانی آچوب، بوصفله یکنمکنده ایکن، هادی وهارون الرشیدک والدهلری (حیزران) ک ادرارینی معاینه ایتمکله بو قادینک حامله اولدیغنی واوغلان طوغورمه جغنی کشف ایتدیکه یکن، مهدی طرفندن سراینه آلتشیدی. هر نه قدر که خلیفه مشار- الیک رئیس الاطباسی جورجس بن جبرئیل بو کشفک کذب اولدیغنی، وفنا بولک ممکن اولهمیه جغنی بیان ایتش ایسهده، مهدی صاحب ترجمه بی طیب ثانی، ومذکور جورجسک وفاتنده رئیس الاطبا ایتشیدی. بویه خارق عاده بعض تشخیص وتداویلری منقولدر.

ابو قطفیه { (ابوالولید عمرو بن ولید) اعظم لوی بن غالبه منتهی اولور. عبدالله بن زبیر طرفندن بنی امیه دن بعض آدم لره برابر مدینه منوره دن اخراج اولنهرق، شامه کلش؛ واوراده خیلی وقت طورمغله، وطنته اشتیاقی زیاد ایتدیکندن، بو باده سویلش اولدیغنی بعض قصایدی مشارالیه عبدالله بن زبیره کوندر دیکنده، مدینه یه عودتنه مساعده اولنش ایسهده، کیدرکن بولده وفات ایتشدر. شو بر ایکی بیت مذکور قصیده لرینک بر ننددر :

الالیت شعری هل تغیر بعدنا
جبوب المصلی ام لمهدی القرائن
اذا ابرقت نحو الهجاز سهابة
دعا الشوق منها برقها التیامن
احن الی تلك الوجوه سبابة
کاتی اسیر فی السلاسل راهن

ابو قلابه رقاشی { (عبدالمالک بن محمد) مشا- ومتقی بر ذات اولسوب، آلتش بک حدیث شریف از برنده بولندیغنی، وهرکون درت یوز رکعت نماز

قیلیدیغنی مرویدر. ۲۷۶ تاریخنده بغدادده وفات ایتشدر.

ابو قیر { مصر سفلاده بحیره مدریتنده بر کوچک قصبه اولوب، اسکندریه نک ۲۶ کیلومتره شرق شمالیستنده، رشیدک ۵۰ کیلومتره غربنده وساحل بحرده همنای اولان لیمانی قبیان بر برونک اوجنده واقعدر. مستحکم بر موقع اولوب، استحکاماتی مرحوم محمد علی پاشا طرفندن تجدید واکال اولنشدر. اطرافنده بر چوق خرابه لر و آثار عتیقه بولنوب، (قانونه) شهر قدینک خرابه لری اولدیغنی منظوندر. رشید واسکندریه ایله دمیر یوله مر یو طدر. ۱۷۹۸ تاریخنده بو قصبه نک اوکنده فرانسه دونمسی انگلیز امیرالی نلسون طرفندن یاقلش؛ و ۱۷۹۹ ده یوناپارک قوماندینه بنی آلتنده بولنان فرانسه عسکرله عساکر عثمانیه آره سنده بر محاربه اولنشدر. لیمانک اغزی طار وصیغ ایسهده، ینه خیلی سفان آمد شد ایدرلر. — جزایر ده (مستغم) شهرینک ۱۴ کیلومتره جنوبنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب، ۴۱۰۰ اهالیسی واردر.

ابو قیس بن اسلت { (عامر بن چشم) اعظم شعر استندن اولوب، حضرت رسول الله (صلعم) افندمره دخی یتیشمش، وملاقات سنیه لرینه نائل اولنش ایسهده، اسلامه کله مش؛ وبر روایت کوره، بر سنه صکره عرض اهتدا ایده جکنی وعد ایتدیکی حالد، او سنه ظرفنده یعنی هجرت نبویه نک برنجی سنه سنده وفات ایتشدر. اوغلی عقبه بن ابی قیس اسلامه کلوب، (قادسیه) وقعه سنده شهید اولنشدر. ثریانک وصفی حقنده اولان شو بیت ابو قیسک جله اشعار مشهوره سندندر :

وقد لاح فی الصبح الثیامن رأی
کعمقود ملاحیه حین نورا

ابو کالیحار { اک بویه دن ایکی ذالک کنیه- سیدر. [«مصصام الدوله» و «مرزبان بن بویه» ماده لرینه مراجعت بیوریله.]

ابو کامل مغنی { (غزیل) مشهور مغنیلردن لوپ، ملوک امویه دن ولید بن یزیدک آزادلیسی ومدا- حی ایدی. بولک مدحی حقنده بعض اشعاری واردر.

ابو کبیر { مصر سفلائک شرقیه مدیریتند وقاهره نك ۸۷ كيلومتره شمال شر- قيسنده برقصه اولوب، ايكي دميرولك محل التصافندہ واقع بر موقدر.

ابو كلدہ { (ابن عبید) نسبی بكر بن والله منتهی اولور. مشاهیر شعرا دن اولوب، دولت امویه زمانده یاشامش، وكوفه ده ساكن بولنشدر. ابن اشعث اصحاب دن اولق حسیله حجاج طرفدن قتل اولنشدر. مسمع بن مالك معینده سجنستان و سائر بعض جهنله دخی كیتشیدی. شو بر ايكي بیت سجنستان والیسی مذکور مسمع حقنده سويلش اولدیغی بر قصیده سندنر.

بانت سعاد وامسى حبلها اقطعا
ولیت وصلا لها من حبلها رحما
شكت بها غربه زوراء نازحه
فطارت النفس من وجد بها قطعا

ابو لاسن { سودانك برنجی یعنی الك شمالی قصبه سی اولوب، هوا سی غایت صیحا ق اولدیغی، واهالیسی مسلم ایسه ده، ناموس خصوصنده مبالا تری اولیوب، كرك كندی لرینك و كرك قادی لرینك علنا دوستلری اولدیغی ابن بطوطه بیان ایدور سه ده، بو قصبه نك الآن موجود اولوب اولدیغی بر زرده بولندیغی معلوم دكلدر.

ابو لؤلؤیه { (فیروز) مغیره بن شعبه نك كوره نصرانی و دیگر روایت كوره مجوسی ایدی. عن اصل ناهوندلی اولوب، روملك ابنه اسیر دو شمش، و شامك قهی صره سنده مجاهدین اسلام طرفندن اسیر آلتمشیدی. هجرت نبویه نك ۲۳ نجی سنه سی ذی الحجه سنك اوخرنده امیر المؤمنین حضرت عمر بن خطاب (رضه) هجرتله اوروب، شهید ایتشدر. بوكا جراتی بر روایت كوره كندی سته ایکی درهم خراج طرح ایدلمش اولدیغندن ایلری كلش؛ و دیگر بر روایت كوره اسلامك شان و غلبه سته خلل كیترمك فكرله اجانب دن قاندرلمشیدی. خنجری النده صاغ و صوانده راست كلنله اورهرق، فرار ایتكده ایكن، انصار دن بر ذات رداسنی اوزرینه آتقله، طوتیله جغنی آكلایدرق، النده کی خنجره كندیغی اتلاف ایدرك، جزاسنی بولمشدر.

ابو لهب { (عبد العزی بن عبد المطلب هاشمی) حضرت فخر كائنات (صلعم)

افندمرك عی اولدیغی خالد، دین اسلامه واقع اولان دعوتنه اجابت ایتدكدن بشقه، اول حضرته فوق العاده بغض و خصومت كوستره رك، نیجه اذا وجفالرده بولنش؛ وخلق قبول اسلام دن تبرید و تبعید ایتکی وظیفه ایدنشیدی. حضرت پیغمبر قومشو اولق حسیله، اظهار خصومت و حبانت مقصدیله، هر صباح خانه سعادت لرینك قیوسی اوكنه چالیر و دیکنلر یغار دی. جانب رسول اللهدن قومی دعوت اولته. رق، اعلان نبوت پیورلدقده، «یا لك اما جعتنا الالهذا» دیمكه جرات ایتدیكندن، حقنده «بیت یدا ابی لهب» الخ آیت کریمه سی نازل اولمشدر. بو كین و خصوصتنده اصرار ایده رك، نهایت هجرت نبویه نك ایتكچی سنه سی بدر غزاسدن یدی كون صكره عدسه علتندن فوت اولوب، لاشه سی تغفن ایتدیغی خالد، دفن اولنشدر.

ابولی { (Eboli) ایتالیای جنوبیده بر قصبه اولوب، سالرنه نك ۲۶ كيلومتره جنوب شرقی سنده واقع و ۵۰۰۰ اهالی بی جامعدر. اسکی بر قصبه اولوب، اسم قدیمی (ابوری Eburi) در.

ابو الملیث سمرقندی { (امام الهدی نصر) بن محمد) مشاهیر فقها و مفسرین دن اولوب، ۴ جلد اوزره پیوك بر تفسیر شریفیله فقهه دائر «النوازل» و «خرانة الفقه» عنوانلریله ایکی کتابی و «تنبيه العاقلین»، «الباستان من طبقات الحنفیه» و سائر اثرلری ونصح و موعظه ده دائر بعض اقوال مشهوره سی واردر. ۳۷۳ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابو مالك بن ابی نصر { (نضر - تمیمی) هارون الرشید دوری شعرا سندن اولوب، بادیده طوغش؛ و بعده بغداده دخول ایله، هارونه انتساب ایتش، و بر مکیلر دن فضل بن یحیاك بر چوق احسانلرینه نائل اولمشیدی.

ابو مالك صرینی { مغریده حكومت سورن بنی مرین دولتنده بوكنیه ایله ایکی ذات كلوب، برنجیسی ابو یوسف یعقوب بن عبد الحقك اوغلی و ولی عهدی عبد الواحددر، كه (سوس) طرف لرینی ضبط ایتش؛ و تلسان صاحبی بغراسن بن زیانه قارشلی اولان محاربه ده بدرینك معیتده بولنش؛

و فاسه عودتند پدرینک حیائنده ۶۷۱ تاریخند
وفات ایتشدر. - ابکنجیسی مشهور ابو الحسنک
اوغلی اولوب، غرناطه صاحی ابن احرك استمدادی
اوزرینه، پدرینک امریله ۷۳۳ تاریخند اسپانیایه
بکهرک، جبل الفتح یعنی جبل طارق ضبط، و ۷۴۰
تاریخلرنده اندلسک دیگر طرفلرنده دخی خرسیانلر
ایله بعض محاربهلر ایتدکدن صکره، بودده پدرینک
حیائنده وفات ایتشدر.

ابوالمجد بن ابی الحکم { (افضل الدوله محمد بن عبدالله

باهلی) سالف الترجه ابوالحکم مغرینک اوغلی اولوب،
طب و فلسفه و علوم ریاضیه ایله سائر فنونده و مو-
سیقیده عصرینک فریدی ایدی. عود و سائر بعض
آلات موسیقیه چالمقده ماهر اولدینی کبی، کندیس
بر نوع ارغنون دخی ایجاد ایتشیدی. موصل
اتابکاندن اولوب دمشق ضبط و دارالملک اتخاذ
ایتش اولان ملک عادل نور الدین محمود بن زنکیینک
رئیس الاطیاسی و مقری اولوب، بونک پک چوق
الطاف و احسانلرینه نازل اولمشیدی. پادشاه مشار
ایله طرفندن تأسیس ایدلمش اولان (بیارستان کبیر)
ادارهسی و سر طیبلیکی دخی صاحب ترجمیه حاله
اولنهرق، بیارستانک ابوانی (یعنی صالونی) اتصالنده
کتاب طیبیه ایله مملو مکمل برکتخانه بولتغله، ابوالمجد
بو ایوانده اجتماع ایدن اطبا ایله مسائل طیبیه متعلق
مباحثه و مذاکره، و یوزلرجه طلبیه علوم طیبیه
تدریس ایدر، و هرکون اوج ساعتدن زیاده اوراده
مطالعاه ایله مشغول اولوردی. ۶۵۰ تاریخندن
صکره جه دمشقده وفات ایتشدر.

ابوالمحسن بن تغری بردی { (امیر کبیر

جمال الدین یوسف) مشاهیر مورخیندن اولوب، فقه
و ادبیاتده و سائر علوم و فنونده دخی ید طولی صاحی
ایدی. مصرده تولد و نشأت ایدوب، مورخ مشهور
مقریزینک تلخیص ایدی. برچوق تصنیفات اولوب،
ایک مشهورلری «النجوم الزاهره فی ملوک مصر و القاد-
هره» عنوانی تاریخ کبیردر، که مصرک ابتدای
اسلامدن تاریخ تحریری اولان ۸۵۷ تاریخ هجریسنه
دک جریان ایتش وقایعنی و کافه مشاهیرینک احوال
و تراجمنی جامع اولوب، تدقیقات محققانه سیله مشهوردر.

یونانی کندیس «الکواکب الباهره من النجوم الزا-
هره» عنوانیله اختصار دخی ایتشدر. بو اثر جلیل
لاتیجه و سائر آوروپا لسانلرینه دفععانه ترجمه ایدلمش
اولدینی کبی، متن عربیسی دخی ۱۸۵۶ تاریخ میلاد
دیسنده فلنکک (لیدن) شهرنده ۴ قسم و ۲ بیوک
جلد اوزره طبع اولمشدر. یاوز سلطان سلیم حضر-
تلی مصری فتح ایتدکلرنده یونانی زیاده سیله
تقدیر یوروب، ترجمه سنی کمال پاشا زاده به امر
ایتشدر؛ و علامه مشارالیه ترجمه ترجمه موفق
اولمشدر. ابوالحسنک دیگر مصنفاتک باشلیجه لری
شونلردر: «حلیه الصفات فی الاسماء و الصناعات»،
مقریزینک «السلوک لمعرفه دول الملوک» عنوانی کتله
بنک ذیلی، تراجم اعیانه دائر «المنهل الصافی» و «المستو-
فی بعدالوافی»، تاریخه دائر «زهره الرأی» و سائر.
۸۷۴ تاریخنده مصرده وفات ایتشدر.

ابوالمحسن دمشقی { (یوسف بن رمضان مشاهیر علما دن

وفقیه شافعیهدن اولوب، پدری عن اصل مراغلی
اولدینی خالد، کندیس دمشقه طوغش؛ و بعدده
بغداده رحلتله، اسعد مهمنی کبی اعظم علمادن تعلیم
و استفاده ایتدکدن صکره، مدرسه نظامیه ده و کندیسنه
مخصوص اولوق اوزره تأسیس اولنان بعض مدارسده
تدریسله اشتغال ایتش؛ و زماننده فقیه شافعیهدنک
امام ورئیس بولمشدر. ۵۶۳ تاریخنده خلیفه مستنجد
طرفندن رسالتله قهیتانه کوندریلهرک، اوراده وفات
ایتشدر.

ابوالمحسن رویانی { (عبد الواحد بن اسماء عیال) مشاهیر علما

وفقیه شافعیهدن اولوب، مدرسه نظامیه نک مؤسس
اولان مشهور وزیر نظام الملکک عندنده قدر و اعتبار
ری پک عالی ایدی. بخارا، غزنه، نیشابور، ری
و اصفهان طرفلرینه سیاحت ایدهرک، بو شهرلرک هر
برنده بر مدت اقامتله، تدریس و افاده، و طبرستانک
آمل شهرنده بر مدرسه دخی تأسیس ایتشیدی. فقه
شافعییه دائر «بحر المذهب» و «مناصب الامام الشافعی»
کبی برطاقم تألیفات و اردر. ۴۱۵ تاریخنده طبرستان
نک (رویانی) قصبه سنده طوغوب، ۵۰۲ ده مقتولاً
وفات ایتشدر.

ابو محذور { (سمره بن مغیر یا خود سلیمان بن سمره) صحابه دن و قبیل

قریشدن اولوب، مکه مکرمده مؤذن ایدی، وامام شافعیئک زمانه دک مکده مؤذنک بو ذاتک نسلنه منحصر قالمشیدی. روایت کوره رسول الله (صلم) افندمز بونک آکننه وصدربنه مبارک المرینی سورهرک «بارک الله فیک وعلیک» دعاسیله کندیسنی اذانه مأمور بیورمشلردی. ۵۹ وپر روایت کوره ۷۷ تا. ریخنده مکه مکرمده ارتحال ایتشدرد.

ابو محمد ازدی { (عبدالله بن ابراهیم بلشی) اندلسک ادبا و شمر استندن اولوب، (بلش) شهرنده طوغش، و ۷۴۹ تاریخنده طاعوندن وفات ایتشدرد. شو ایکی بیت جله اشعار رنندرد:

دعی الله عهدا حوی ما حوی
لاهل الوداد و اهل الهوی
اراهم امورا حلا وردها
واعطاهم السؤل کلا سوی

ابو محمد بقوی { (حسین بن مسعود فراء) مشاهیر محدثیندن او. لوب، ۵۱۶ تاریخنده وفات ایتشدرد. باشلیجه تألیقاتی شونلردر: «المصابیح»، «معالم التنزیل»، «شرح السنة»، «الجامع بین الصحیحین».

ابو محمد بن ابی الاصبغ { [«ابن ابی ماده سنه مراجعت بیورله .]

ابو محمد بن ابی خاتم { (عبدالرحمن بن محمد) مشاهیر علما و اتقیادان اولوب، فقه و حدیث و علوم سائریه دائر برچوقی تصنیقاتی واردرد. معروفلری شونلردر: «المسند»، «کتاب الزهد»، «کتاب الکفی»، «الفوائد الکبری»، «فوائد الزائرین»، «مقدمة الجرح والتعدیل»، «الجرح والتعدیل»، «الرد علی المجسمه». بونلردن بشقه بر تفسیر کبیری ایله صحابه و تابعین و علماء امصار اختلافانه دائر بعض کتابلری واردرد. ۳۲۷ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو محمد بن ابی زید { (عبدالله) مشاهیر مالکیه دن اولوب، مغریده وقتلک امامی ایدی. «الرسالة» و «النوادر» عنوانیله ایکی تألیفی و دیگر بعض آثاری دخی واردرد. ۳۸۹ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو محمد بن الاکفانی { (هبة الله بن اجد) دمشق) مشاهیر محدثیندن اولوب، «وفیات النفله» کتابی اوزربنه (کثنی) تک ذیلنه برذیل یازمش؛ و ۵۲۴ تاریخنده وفات ایتشدرد.

ابو محمد بن رشد { (عبدالله بن ابی ولید) (محمد) مشهور ابن رشدک اوغلی اولوب، طیده بد طولی صاحبی اولغله، ناصرک طیبی ایدی. «مقاله فی حیلہ البر» عنوانیله برکتابی واردرد.

ابو محمد بن زهر { (عبدالله بن ابی بکر اشبلیه شهرنده اطبا یتیشدر مکله مشهور اولان ابن زهر خاندانه منسوب اولوب، طیب مشهور ابو العلا بن زهرک حقیقی اولان سالف الترجه ابوبکرک اوغلی اولغله (ابن الحفید) لقبیله دخی معروفدر. علم طی پدردنن اخذ و تعلیم ایدهرک، علی و علی جهتلرنده کسب مهارت ایتدکن صکره، ناصر بن منصورک خدمت طبابتنه کیرمشیدی. ۵۷۷ تاریخنده اشبلیده طوغوب، ۲۰۲ تاریخنده مغرب اقصانک (سلا) شهرنده ۲۵ یاشنده مسموماً وفات ایتمش؛ و جنازه سی وطننه نقل اولنهرق، عالمه سنه مخصوص مقبره یه دفن اولغشدر. بونک براقدیغی ایکی اوغلندن کوچکی اولان (ابو العلا محمد) دخی طیده تمیز ایتشدرد.

ابو محمد تبریزی { (مورخیندن اولوب، مشهور تاریخ طبری، ابو صالح بن نوحک نامنه، عربیدن فارسی یه ترجمه ایله برابر، طبرینک زمانندن کندی کوننده کجرین ایتمش اولان وقوعاتی ذیلاً علاوه ایتشدرد. وقاتی ۵۱۲ تاریخنده واقع اولشدرد.

ابو محمد کُستری { (سبل بن عبدالله) مشاهیر صلحا و علماء متکلمیندن اولوب، زهد و اخلاقه دائر برچوق اقوال حکیمانانه سی واردرد.

ابو محمد حریری { [«اجد بن محمد حریری» ماده سنه مراجعت.]
ابو محمد خازن { (عبدالله بن اجد) اصقها. سندن اولوب، صاحب ابن عبادک مسوینندن ایدی.

نثر و نظمى غایت سلیس و لطیفدر. ابو بکر خوارزمی ایله بعض مراسلاتی وارددر. شو بر ایکی بیت جمله اشعارنددر :

لا یحسن الشعر مالم یستقر له
حر الکلام و تستقدم له الفکر
انظر تجد صور الاشعار واحده
وانما لمعان تمعق الصور

ابو محمد زوزنی { (عبدالله بن محمد) مشا-
لوب، خراسانده نشأت، و ۴۳۱ تاریخنده وفات

ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعارنددر :

لما رأیت الزمان نکسا
ولیس فی العصبة انتفاع
کل رئیس به ملال
وکل رأس به صداع
لزمتم بقی وصنت عرضا
به عن الذلة امتناع

ابو محمد شاطبی { (قاسم) اندلسک مشاهیر
ادبا و شعراسندن اولوب،

«القصيدة الشاطبية» عنوانیه مشهور بر قصیده نکه و دیگر بعض آثارک صاحبیدر. شاطبیهدده تولد و نشأت، و ۵۹۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو محمد قاری { (جعفر بن احمد سراج)
بغدادک مشاهیر علما و شعرا.

سندن اولوب، «مصارع العشاق» عنوانیه بر کتابی و سائر بعض تألیفات غریبه سی و اشعار رائقه سی وارددر. ۴۱۷ تاریخنده طوغوب، و ۵۰۰ ده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعارنددر :

وعدت بان تزوری کل شهر
فزوری قد تقضى الشهر زوری
وشقة بیننا نهر المصلی
الى البلد المسمى شهر زور
واشهر هجرک المختوم حق
ولکن شهر وصلک شهر زور

ابو محمد گندی { (هشام بن حکم شیبانی)
مشاهیر محدثیندن او.

لوب، هارون الرشیدک زماننده یاشامش؛ و ۱۷۹ تا تاریخنده وفات ایتمشدر. حدیثه دائر شعیلر عندنده یک معتبر بر کتابی وارددر.

ابو محمد مکی { (ابن ابی طالب الخویش)
مغرب علماسندن اولوب،

عن اصل قیروانی اولدیفی حالده، اندلسده قرطبه شهرنده تدریسه مشغول بولنش؛ و ۴۳۷ تاریخنده

وفات ایتمشدر. «الایجاز فی ناسخ القرآن و منسوخه»، «الایضاح فی ناسخ القرآن و منسوخه»، «الهدایة الی جذع النرایة»، «الاتصاف» و «الریاض» عنوانلریله و سائر بر قاج تألیفاتی وارددر.

ابو محمد ناصحی { آل سبکتکیندن مسعود
غزنوی نیک زماننده یتیشن

هملادن اولوب، پادشاه مشارالیهک نامنه «مسعودی» عنوانیه مذهب خنئی اوزرینه بر کتاب یازمشدر.

ابو محمد واسطی { (قاسم بن قاسم) مشاهیر
ادبا و شعراسندن اولوب،

۵۵۰ تاریخنده واسطده طوغش، و ۶۲۶ ده حلیده وفات ایتمشدر. نحو و لغت و سائر به متعلق بر قاج تألیفی اولوب، باشجهدلری شونلردر : «شرح اللع لابن جنی»، «شرح النصریف الملوکی»، حروف هجا ترتیبیه «کتاب فعلت و افعلت»، فائما قالمش بر لغت کتابی، حروف هجا ترتیبیه «شرح المقامات»، دیگر ترتیب اوزره ایکی شرح مقامات، «کتاب خطب» و سائر. اشعارى دخی کوزل اولوب، شو بر ایکی بیت او جمله دندر :

دبیاج خدک بالمذار مطرز
برزت محاسنه وانت مبرز
وبدت علی حسن الصبا لك روضة
والقصن ینبت فی الریاض و یفرز

ابو محمد یزیدی { (یحیی بن مبارک) مشا-
هیر ادبا و شعراسندن او.

لوب، ابتدا حضرت امام حسنک حنفیدی سالف الترتبه ابراهیم بن عبداللله برابر بصرده قیام، و بعده خلیفه مهدینک دایمی یزید بن منصوره انتساب ایده. رک، بونک توسططیه هارون الرشیده تقرب ایتمش؛ و مأمونک تعلیم و تربیه سنه مأمور اولمشیدی. مشاهیر نماتدن کسانى ایله حضور خلفاده مباحثه و مناظره لری جریان ایتمشدر. وفاتی ۲۰۲ تاریخنده واقع اولمشدر. شو بر ایکی بیت مأمونه خطاباً سونلش اولدیفی بر قصیده طویلده سندندر :

لتهن امیر المؤمنین کرامة
علیه بها شکر الاله و جوب
بان ولی العهد مأمون هاشم
بدا فضله اذ قام وهو خطیب

ابو المدین { (شعیب بن حسین) اندلسک
مشاهیر مشایخندن اولوب،

عن اصل مغربده کی بجایه شهرندن ایدی. فقه مالکیده

وعلوم سارنده بد طولی صاحبی اولغله برابر، صالح و متقی و صاحب کرامات بر ذات اولغله، اقطار عالمین مریدان درگاهنه مراجعت ایدرلردی. ۵۹۴ تاریخنده وفات ایتشدر. محی الدین عربی بوذاته کوریشوب، انقاس متبرکه سندن مستفید اولمشیدی.

ابو مروان باجی { (محمد بن احمد) اندلسک

لوب، اشبیلده قاضی ایدی. شرقه رحلتله، ایضی حج ایتش، و بر مدت دمشقده قالدقدن صکره، ۶۳۵ ده مصرده وفات ایتشدر.

ابو مروان بن زهر { (عبدالمک بن محمد) اندلسک مشاهیر

اطباسندن اولوب، اشبیلدک مشهور ابن زهر عالمه سنه منسوب ایدی. پدری ابو بکر محمد بن مره وان مشاهیر فقهان ایدی. طبده بد طولی صاحبی اولوب، شرقه رحلتله، مصر و قبروانده بر مدت اجرای طبابت ایتدکن صکره، اندلسه عودتله، دانیه شهرنده اقامت، واوراده طبده حذاقتله شهرت بولهرق، شهر مذکورک صاحبی مجاهده انتساب ایتشیدی. طبده کندینه مخصوص بعض افکاری اولوب، استحمای صحنه مضر عد ایدردی. بشنجی قرن هجری اوائلنده وفات ایدوب، کلینی مال و ثروت براقشدر. سالف الترجه ابو العلا بن زهر بونک اوغلیدر.

ابو مروان بن زهر { (عبدالمک بن ابی

لسک مشاهیر اطباسندن اولوب، آنف الترجه ابو مروان عبدالمکک حفیدی و طیب مشهور ابو العلا بن زهرک اوغلیدر. علم طی پدرندن تحصیل ایله، اونک معیتنده اجرای طبابت ایدهرک، ادویه مفرده و مرکبده و تشخیص امراض ایله تدای مرضاده مهادر ت تامه کسب ایتکله، شهرتی عالمکبر اولوب، مؤخرآ اندلسی ضبط ایدن امیر المؤمنین عبدالمؤمنک طبیبی و معتمد و مقرب اولمشیدی. طبده کی حذاقتی حقنده بعض نوادر و غرائب منقولدر. سالف الترجه ابو بکر بن زهر حفیدک پدری و حکیم مشهور ابن رشدک استایددر. آوروپاجه ابن زهردن غلط اولهرق (آون زوآر Avenzoar) اسمیله معروف اولوب، آنجق «التبیر» عنوانلی کتابنک عبرانیجه اولان ترجمه.

سندن لاتینجه به ترجمه ایدلمش اولسندن می نه دنایسه، کندیس یهودی المذهب زعم اولنشدر؛ حالیکه بیوک جدینک محمد تسمیه اولنسنندن واشبیلدک اعظم فقها و محدثیندن بولنسنندن دخی آکلاشدیغی کی، کرک کندیسنک و کرک خانداننه منسوب اولان دیگر ابن زهرلرک مسلم اولدقلرنده اسلا شبهه یوقدر. صاحب ترجمه ۴۶۶ تاریخنده طوغوب، ۵۵۹ ده وفات ایتشدر. آثار مشهوره سی بروجه آیدر: «التبیر فی المداواة والتبیر» که شاکردی ابن رشد ایچون تألیف ایتشدر، «کتاب الاغذیه»، «النذکره»، «مقاله فی علل الکلی»، «رسالة الی بعض الاطباء باشیلیه فی علنی البرص والبق». بوآثارینک برنجیمی عبرانیجه و عبرانیجه دن لاتینجه به ترجمه اولنهرق، مدت مدیده آوروپاده دستور العمل اتخاذ اولنش، و دفعاتله طبع اولنشدر. «دائرة المعارف» صاحبی بو ذاتک آنف الترجه ابو مروان بن زهر ایله بر شخص واحد اولسی احتمالی در میان ایدیور ایدده، بونلرک جد و حفید اولهرق ایکی شخص اولدقلری و ایکسینک ده مشاهیر اطبان بولندقلری ابن ابی اصیبعه نک «عیون الانباء فی طبقات الاطباء» عنوانلی کتابنده موضوعاً مسطوردر.

ابو مسلم خراسانی { (عبد الرحمن بن مسلم) مشاهیر شجاعت اسلا

مدن اولوب، خراسانده دنیایه کیش، و پدرینک وفات تندن صکره عیسی بن معقل طرفندن تربیه اولنهرق، ادبیات و علوم سارنده مشارالیه بالبان اولمشیدی. صغر سندن بری اهل بیت رسول الله (صلم) حقنده و فرتله محبت حاصل ایدوب، بنی مروانه قارش اظهاری بغض و خصومت ایتکله و خراسانده بولان نقبا ایله کوریشمکه باشلامشیدی. بعده بعض نقبا ایله مکة مکرمه به کیده رک، ایضی حج شریف ایتکله برابر، عبدالله بن عباسک حفیدی امام ابراهیم ایله ملاقات ایتش؛ و بر مدت بونک خدمتده قالدقدن صکره، بونک طرفندن خراسان نقبیلکننه تعین اولنوب، وطننه عودتنده خلقی امام مشارالیهک بیعتنه دعوت ایتکله باشلایهرق، جسارت و شجاعت فوق العاده سی و فصاحت و قوه ناطقه سی یاردمیله آرزمان قهرقنده بر جوق طرفدار پیدا ایتکله، خراسانی اله یکیرمش؛ و بوآره لقسده ملک اموی مروان حار خبر آلوب،

امام ابراهیمی قتل ایندیرمش ایسه‌ده، ابو مسلم بونک برادری ابو العباس سفاحک نامنه خطبه اوقوتغله برابر، آلتوز بیک کشی ایله شامک اوزریه هجوم ایدرک، برچوق محارباتدن صکره، مروان حماری قتل و بنی امیهی کلیاً مغلوب ایدوب، دولتی ضبط، و ذاتا کو- فیه‌ده اعلان خلافت ایتمش اولان سفاحه بیعت ایتمشدر. ابو مسلم دولت عباسیه‌ک بر قاعدی صفیله اکتفا ایتمش ایسه‌ده، حقیقته‌ده بو دولتی بایسی او- لدیغندن، بالطبع حازر بولندیغی نفوذ و اقتدار کندی حقته‌ده مه‌لک اولوب، سفاحک زمان خلافتی اولان درت سنه‌ده باقی‌قاله‌بتلش ایسه‌ده، بونک و قاتیله‌ه‌را- دری ابو جعفر منصورک جلوسنی متعاقب، ۱۳۷ تاریخنده غدرآ قتل اولتمشدر. ابو مسلمک نسبنده اختلاف واقع اولوب، برروایت کوره عرب و دیگر برروایت کوره فرس جنسنه منسوب ایدی. هر حاله عربی و فارسیه فصاحت و طلاقت صاحبی وادبیات و اشعاره آشنا اولوب، اخلاق و اطواری پک‌آز آدم‌لرده بولنور بر صورت خارقه‌ه‌عاده‌اید. یسه‌ده، مقصدینه نائل اولمیچون سفک دمان احتراز ایتمیوب، پک چوق آدم‌لرک جانیه قییمش اولد. یغندن، خو خوارقله شهرت بولمشدر. قیصه بویلی، قره صقاللی، اسمرجه و کوزل چهره‌لی بر آدم ایدی.

ابو مسلم خولانی { (عبدالله بن ثوب) وزاهد برذات اولوب، حضرت فقر کاشات (صلعم) افندمزک حیاتلرنده یمنده اسلامه کلمش؛ و نبوت ادعا- سنده بولتان اسود عنسی طرفندن تعذیب اولنهرق، یتمدن اخراج اولنغله، حضرت رسول‌اللهک ارتحالی متعاقب مدینه منوره‌یه ورودله، حضرت عمر طرفندن فوق‌العاده تلطف اولنهرق، کندیلرله حضرت ابو بکر صدیق آره‌سنده اجلاس پیورلمشیدی. بعده شامه هجرتله، ۶۲ تاریخنده دمشق قراسندن (داریا) ده وفات ایتمشدر. کندیلرندن بر چوق احادیث شریفه روایت اولتمشدر. بعض کراماتی دخی منقولدر.

ابو المظرف بن دباغ { اندلسک مشاهیر اولوب، سرقسطه اولدیغی حاله، اندلس طوائف ملوکندن معتد بن عبادک و بعده متوکل علی‌اللهک خدمتده بولتمشدر. اکثر فنونده عالم وادبیات وانشا

ده ماهر اولوب، بعض رسائل بلیغسی وارددر.

ابوالمظرف بن سرد { و ابوالمظرف بن «سليمان» وافتد [«سليمان بن سرد» ابه «ابن وافتد» ماده‌لرینه مراجعت.]

ابوالمظرف مخزومی { (احمد بن عبدالله) علماسندن اولوب، حدیث وفقه وادبیاته ید طولی صاحبی ایدی. نظم و نثری غایت کوزل اولوب، فصاحت لسان و قوه ناطقه‌سی دخی بر کمال اولغله، وعظده کسب اشتهار ایدرک، غربک ابن جوزیسی حکیمه یکمشمیدی. بلسنیه‌ده تولد و نشأت ایدوب، بعده رشید بن عبدالمؤمنک معیتده مراکشه عزیمتله، بر مدت مشارالیهک کتابتنده و بعض قضالرده بولندقدن صکره، افریقیه‌یه عزیمتله، اوراده زهاد و صالحین زمره‌سیله عقد الفت ایتمش، و بعده بعض قضالره تعیین اولنهرق، نهایت بنی حفصدن مستنصر باللهک مقرب اولمشیدی. ۶۵۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. زماننک ملوکندن بعضیسنه خطابا بر طاقم رسائی ایله اشعار رائقه‌سی وخیلی مصنفاتی وارددر. فخر رازینک «کتاب المعالم» عنوانلی اثرینه و کمال‌الدین انصارینک «کتاب الثبای» عنوانلی تالیفنه بر رده بازه‌ش، و بعض کتب تاریخیه و سائره‌ی اختصار ایتمشدر.

ابو مطیع بلخی { (حکم بن عبدالله) اعظم امام اعظم ابو حنیفه‌ک اصحابسندن ایدی. حضرت امامسندن «فقه اکبر»ی روایت ایدن بوذاآدر. فقه وشریعتده ید طولی صاحبی اولغله برابر، عابد و متقی بر ذات اولغله، عموم عندنده قدر و منزلتی پک‌عالی ایدی. بلخده ۱۶ سنه قاضیلک ایتمش؛ ۱۹۹ تا- ریخنده ۸۴ یاشنده وفات ایتمشدر.

ابوالمظفر ایوردی { و ابوالمظفر بن مغرف [«ایوردی» و «بلظفر بن معرف» ماده‌لرینه مراجعت پیوریه.]

ابوالمظفر بن منقذ { (مؤیدالدوله مجد- بنی منقذ اکابرندن و مشاهیر علمادان اولوب، ادبیاته متعلق بر قاج تالیفی و بر دیوان اشعار ی وارددر. برخیلی وقت دمشقده اقامت ایتدکدن صکره، مصره

بو اثری سلطان حسین ببقرا زمانه دك مقبول و معتبر اولوب، ببقراك زمانه شاعر مشهور سبیلی بو حكا. یاقی «انوار سبیلی» نامیه غایت پارلاق بر صورتده یازدیغندن، بو اثر صاحب ترجمه ك كتابنی مخفف ایتمشدر.

ابوالمعالی شاهینی

اخیری اولوب، عمی ابو الفرجدن صكره، صغر سنده موقع اقتداره پكمش ايسهده، متعاقباً ۳۷۳ تاریخده حاجی مظفر طرفندن اسقاط اولنهرق، والده سیه برابر واسطه اقامته مأمور اولمش؛ و بونكله بنی شاهین دولتی منقرض اولمشدر.

ابوالمعالی شوستری

اولوب، عالم و فاضل بر شاعر ایدی. سوره اخلاصی تفسیر، و «رساله عدالت» ایله «انموزج العلم» عنوانلریله ایکی کتاب تألیف ایتمشدر. اشعار فارسیه سی چوق اولوب، مرتب دیوانی واردر. ۱۰۴۶ تاریخده هندستانك ینکاله خطه سنده وفات ایتمشدر. شوبیت جله اشعار ننددر:

صغرای فراق سوکنا کست
اینجاست که بیشه خود پلنکست

ابو معشر

علوم ریاضیه و هیئت و نجومده عصرینك فریدی ایدی. ابتدا بغدادده علم حدیثله مشغول اولوب، علوم عقلیه و فلسفه به فارسی بقض و تعصی وار ایدی؛ و حکیم مشهور ابو یوسف یعقوب بن اسحق کنديك علیهنده شدتله استعمال لسان ایدردی. کندي بر واسطه ایله صاحب ترجمه ی علوم ریاضیه تحصیلنه ترغیب ایتدیر. مکه، ابو معشر، ۴۷ یاشنی متجاوز اولدینی حالده، حساب و هندسه ی تحصیل ایدوب، بعده علوم عقلیه به حرص و طبعی آرتهرق، هیئت و نجومله توغله باشلامش؛ و بووجه کندي بونك تعرضندن قور. تلمشدر. علم نجومه دائر «المدخل»، «الزیج»، «الذاکرات»، «الاولف» کبی بر قاج اثری واردر. ۲۷۲ تاریخده وفات ایتمشدر. احکام و استخراجاتی حقنده بعض نوادر منقولدر.

ابو الفاخر رازی

ملوک سلجوقیه دن غیاث الدین محمد بن

کیمش، وبعده (حصن کفی) ده اختیار اقامت ایتمش اولدینی حالده، صلاح الدین ایوبی دمشق ضبط ایتد. یکنده، کنديسی جلب ایتمش؛ و او وقت سکسان یاشنی متجاوز اولدینی حالده، دمشق عودتله، فوق العاده حرمت و تعظیمه نائل اولمشیدی. ۵۸۴ تا ریخنده دمشقده وفات ایتمشدر.

ابوالمظفر خوافی

(احد بن محمد) مشاهیر فقهاء شافعیه دن اولوب، امام غزالیك آرقداشلرندن ایدی. وطنی اولان طوس جهتنده قاضیلک ایتمش، و ۵۰۰ تاریخده وفات ایتمشدر. مناظرده مشهور ایدی.

ابوالمعالی

شاه عباس ماضی شعراسندن اولوب، شوبیت جله اشعار رندندر:

بیمار هجران تابکی بر بستر مردن فتد
خوش دیر کردی ای اجل درخانه ات شیون فتد

ابوالمعالی

(شاه —) هندستان ملوکندن مشهور اکبر شاهك رچالندن اولوب، مشارالیهك برادری مرزا محمد حکیم کنديسنه همشیره سی مهرالنسا بکمی تزویج ایتمش اولدینی حالده، صاحب ترجمه کابلده عصایله، ۲ سنه تفرد اوزره حکم سور دکن صكره، ۹۷۱ تاریخده بدخشان حاکمی مرزا سلیمان طرفندن مغلوب اولوب، قتل او. لشمشدر.

ابوالمعالی اله آبادی

(شیخ —) هند. سندان اولوب، لاهورده زاویه نشین اولدینی حالده، ۱۰۲۴ تاریخده وفات ایتمش؛ و «تحفة القادریه» عنوانیه فارسی بر منظومه بر اقمشدر.

ابوالمعالی بن تمام

(تمام بن هبة الله) مصر خدمتده بولنش اولان حذاق اطبادن اولوب، یهودی المذهب ایدی. اولاد و احفادینك بعضیسی شرف اسلامه مشرف اولمشدر. فن طبعه دائر بعض تعالیق و مجرباتی واردر.

ابوالمعالی بن عبدالمجید

(حمید الدین نصر الله) سلطان برهان شاه غزنوی زمانه یتیشن مشاهیر شعرای ایراندن اولوب، پادشاه مشارالیهك امریه ۵۱۲ تاریخده کلیله و دمنه کتابنی نثرک یازمشدر.

ملکشاھک دوری شعرا سندن اولوب، شوقطعه
جله اشعارنددر :

بال مرصع بسوخت مرغ ملع بدن
اشک زلفیا بر بخت یوسف کل پیرهن
صبح برآمد زکوه دامن اطلس کشان
چون نفس جبرئیل از کلو اهرمن

ابوالمکارم بن حبيب } (ارضروملى محمد
بن مصطفى) اون

ایکجی قرن هجری مشاهیر عباسندن اولوب،
فیض الله افندیك زمان مشیختنده درسعدته کلهرك،
بر آرهلق استانبول قاضی اولش؛ وشیخ الاسلام
مشار الیهك قتلندن صكره، بروسهده اقامته مأمور
اولوب، ۳۰ سنه قالدقندن صكره، ۱۱۴۶ تاریخنده
اوراده وفات ایتمشدر. «کتاب السیاسة والاحکام»
عنوانیه بر تألیفی واردر.

ابو مناد } (بادیس بن منصور حیرى صنہاجی)
مصرده ادعای خلافت ایدن حاکم

عبیدی طرفندن افریقیه والیسی اولوب، ۳۸۶
تاریخنده پدری منصورک وفاتنده جانشینی اولش؛ و
۲۰ سنه حکومت سوردکده صكره، ۴۰۶ ده وفات
ایدوب، برادرى ظاهر وبعده اوغلی معز یرینه
یکمشدر.

ابو منصور ازهری } (محمد بن احمد)
ائمه لادن و مشا

هیر فقهاء شافعیه دن زاهد و متقی بر ذات اولوب،
۲۸۲ تاریخنده طوغش؛ وبعده بغداده داخل اولوب،
نفظویه، زجاج، ابن الانباری وابن السراج کی اعظم
ادبا ایله کوریشدکدن صكره، لغات جمعیچون عرب
ممالکنی طولاشمغه باشلایه رقی، روایت کوره بر عرب
قیله سی طرفندن اسیر ایدلش، و بوسارتهده ایکی سنه
قالمله، لغات جعنده خیلی مستفید اولمشیدی. علم
لغتهده «التہذیب» عنوانیه ۱۰ جلددن مرکب بر
پیوک و مکمل کتاب یازمشدر. فقهاک استعمال ایندکری
لغات غریبه حقنده دخی برکتانی و دیگر بعض آثارى
واردر. ۳۷۰ تاریخنده هراتده وفات ایتمشدر.

ابو منصور بروی } (محمد بن محمد) مشاهیر
فقهاء شافعیه دن او-

لوب، علم کلامده دخی ید طولی صاحبی و فصاحت
و طلاقت لسانه مالک اولمغه، وعظده دخی مشهور
ایدی. ۵۶۷ تاریخنده بغداده داخل اولوب، مدر-

سه نظامیه نك قرینده بولنان مدرسه بانیه ده تدریسه
ومدرسه نظامیه ده وعظله مشغول اولمشیدی. ۵۱۷
تاریخنده طوسده طوغوب، ۵۶۷ ده بغدادده وفات
ایتمشدر. فقهه دائر «المفترح فی المصطلح» عنوانیه
برکتانی واردر، که بین الفقهاء مشهور اولوب، بر
چوق ذوات طرفندن شرح اولتمشدر. بعض تعلیقات
وسائر آثاری دخی واردر.

ابو المنصور بغدادی } (عبد القاهر بن
طاهر نیمى) مشا

هیر ادبندن و فقهاء شافعیه دن اولوب، حساب و فرا-
نضده دخی ید طولی صاحبی ایدی. بغدادده تولد
ونشأت ایدوب، بعده پدریه نیسابوره رحلتله، وفا-
تنه قدر اوراده قالمشدی. فقهی ابو اسحق اسفرا-
نیندن تحصیل، و مشارالیهك وفاتندن صكره، اونك
یرینه (عقیل) مسجدنده تدریس و املا ایله اشتغال
ایتمش ایدی. ثروت و سامان صاحبی اولوب، طلبه
علومه يك چوق خیری طوقنوردی. ۱۷ عندن
درس و یردیکی مشهوردر. ۴۲۹ تاریخنده اسفراینه
وفات ایتمشدر. تصنیفاتى شونلردر: حسابیه دائر
«التکلمه»، «تفسیر القرآن»، «تأویل متشابه
الآخبار»، «فضائح المعتزله»، «الكلام فی الوعید
الفاخر فی الاوائل والاواخر»، «کتاب ابطال القول
بالتولید»، «فضائح الکرامیه»، «معیار النظر»،
«تفضیل الفقیر الصابر علی الفنی الشاکر»، «کتاب
الایمان واصوله»، «کتاب الملل والنحل»، اصول
فقهیه دائر «التحصیل»، «الفرق بین الفرق»،
«بلوغ المدی فی اصول الهدی»، «نفی خلق القرآن»،
«کتاب الصفات». اشعارى دخی کوزل اولوب،
شو قطعه او جله دندر :

شبابی زوشی دلیلا رحیل
قسماً لذاک و ذا من دلیل
وقد مات من کان لی من عدیل
وحسبى دلیلاً رحیل العبدیل

ابو منصور ثعالی } (ابو منصور حداد،
ابو منصور حرانی و

سائرہ [«ثعالی، حداد، حرانی» و سائرہ ماده لرینه
مراجعت بیوریه.]

ابو منصور قایماز } (مجاهد الدین بن عبد
الله زینی) اربل صا-

حی زین الدینک خادمی اولوب، بعده اعتناق واولا-

دينك اقابلككنه تعين اولشميدى . زين الدينك اوغلى مظفرالدينك زماننده اربلك مدير امورى اولوب، اجراى عدل و داد، و شهر مذكورده بر مدرسه ايله بر خانقاه بنا، و بونلره بر چوق و قفلر تخصيص ايتمشيدى . بعده موصله انتقال ايله اتابك سيفالدين طرفندن موصل قلعه سنك اداره سنه مأمور اولوب، اوراده دخى اجراى حقايقيله بر بؤك مدرسه، ايتامه مخصوص بر مكتب، دجله اوزرنده برايكنجى كوپرى و سار بيله خيراتنه موفق اولمش؛ و ۵۹۵ تاريخنده وفات ايتمشدر .

ابو منصور ماتريدى } « ماتريدى » ما . ده سنه مراجعت .

ابو موسى الاشعري } (عبدالله بن قيس) صحابه دن اولوب، هجرت سنه دن اول يندن مكه مكرمه يه و رودله، اسلامه كلش؛ و خير فتحندن صكره حبشه هجرت، و بعده حبشه دن مدينه منوره يه رجعت ايتمشيدى . فخر المرسلين (صلعم) افندمن طرفندن زيبه و عدن و ساحل يمن والبلكرينه تعين بيورلش اولدينى كي، حضرت عمر (رضه) زماننده دخى كوفه و بصره واد ليلكلرنده بولنوب، اهواز و اصفهان و نصيبين دخى فتح ايتمشدر . صفين وقعه سندن صكره طرفين برر حكم نصبنه قرار و پردكلرنده، حضرت على طرفندن صاحب ترجمه و معاويه طرفندن عمرو بن عاص حكم تعين اولمش؛ و آنجق ابو موسى طوغرى و غل و غشدين عارى بر ذات اولديغندن، عمرو كنديسى اغفال ايتمشيدى . بونك اوزرينه ابو موسى مكه يه قاچوب، ۴۲ و ديكر بر روايته كوره ۵۱ تاريخنده اوراده و بر روايته كوفده وفات ايتمشدر . كنديلرن ۳۶۰ حديث شريف نقل و روايت او . لشمدر . اسلامه تاريخ استعمالنه بو ذات سبب او . لوب، چونكه حضرت عمر طرفندن كنديسنه كو . ندريلن مكتوبلرك تاريخن اولمسيلاه، شبهه و تشوشى داعى اوله جغنى عرض ايتمش؛ و بونك اوزرينه تاريخ استعمالنه باشلانلشميدى . زاهد و متقى و فقيه بر ذات ايدى .

ابو موسى بن امام } (عيسى بن محمد) مغربك مشاهير علماسندن او . لوب، برادري ابو زيد ايله برابر بنى يغراسندن ابو

حو و ابو زيانك زمانلرنده تلسانده، و بعده ابو الحسن مرينى ايله اوغلى ابو عتاك زماننده فاسده تدريس مشغول بولمش؛ و ملوك مشاراليمك مقربلى صره سنه يكشمشدرى . صاحب ترجمه برادرندن صكره ۷۴۹ تاريخنده طاعوندن وفات ايتمشدر .

ابو المهاجر } مسله بن مخلد انصارينك آزاد . ليسى اولوب، مسله معاويه طرفندن مصر و افريقيه واليكنه تعين اولدينى وقت كنديسى افريقيه يه مأمور ايتمشيدى . يزديك زماننده افريقيه واليسى بولنوب، يزديك زماننده سلى عقبه بن نافع ايله برايكى دفعه خلف سلف اولمشدرى . صا . حب ترجمه مغربه طوغرى توسيع فتوحات ايدرك، تلسانى دخى ضبط ايتمشيدى .

ابو النجم عجلي } (فضل بن قذامه) دولت امويه شعرا سندن اولوب، هشام بن عبد الملكله اولان ماجرالى و بعض نوادرى مشهوردر . اخبار و اشعار عزيزه و قوفى زياده اولوب، لطيف و نكته كو بر ذات ايدى . دولت امويه نك اول . خرنده وفات ايتمشدر . شو بيت جلله اشعارنددر :

انا ابو النجم و شعري شعري
لله دري ما يجن صدري

ابو النجم نصراني } (ابن ابى غالب) صلاح سندن اولوب، طبه دائر نظرى و علمى معلوماتى حاوى « الموجز » عنوانيله بر كتابى واردر . اوغلى امين الدوله ابوالفتح بن ابى النجم دخى حذاق اطبا ددر .

ابو النجيب جزري } (شداد طاهر بن ابراهيم) شعرا دن اولوب، معزالدوله بن بويه نك وزيرى مهلبى ايله عضدالدوله نك مدخنه دائر بر چوق اشعار و قصايدى واردر . شو قطعه جلله اشعارنددر :

ارى جيل التصوف شرحيل
فقل لهم واهون بالحلول
اقال الله حين عشقته
كلوا اكل البهائم و ارقصوا لى

ابو النجيب سهروردى } (ضياءالدين عبد) يخ صوفيده دن اولوب، نسبي حضرت ابابكر صديقه منتهى اولور . علوم ظاهره و باطنيه واقف اولوب، بعض تاليفاتى دخى واردر . ۵۶۳ تاريخنده وفات ايتمشدر .

ابو نُخَيْلَه { (ابو جنید بن عدن) بنی امیه
شعرا سندن اولوب، بعده بنی
هاشمه انتسابله، خلفای عباسیه مک مدحی و ملوک امویه.
نک ذی حقنده برچوق اشعار سونلشدرد. عیسی بن
موسانک ولی عهد لکدن اخراجیله محمد مهدینک ولی-
عهد نصبی حقنده برقصیده سولیلوب، ابو العباس
منصورک احسانلرینه نائل اولش ایسه ده، عیسی بن
موسی طرفندن آرانیلوب، خراسانه قاچش؛ وقاچار.
کن یتیشیلوب، ذبح ودریسی بغداده ارسال اولنشدرد.
حقنده بک چوق حکایات ونوادر منقولدر. شوقطعه
جمله اشعارندندر:

قلت للقلب مدهاك ابن لی
قال لی بائع القرانی فرانی
ماظراه فیما جی ناظراه
اودعانی امت بماء اودعانی

ابو الندی { (حسن بن نمیر) ماده سنه
مراجعت بیوریه.]
ابو نصر آوایی { (محمد بن احمد فدوخی)
اولوب، وزیر ابن هبیره نک کاتبی ایدی. ۵۵۷ ق.
ربخنده وفات ایتمشدرد. بعض رسائل ادبیه سی و بر
چوق اشعاری واردر. شو قطعه او جمله دندر:

یارب عفوك انی فی معشر
لا ابغی منهم سواك ملاذا
هذا ینافق ذا وذا یقتاب ذا
ویسب هذا ذا ویشتم ذاذا

ابو نصر بن آردشیر { «بهاء الدوله»
جعت بیوریه.]

ابو نصر بن المسیحی { (سعید بن ابی
الخیر) مشاهیر
اطبادن اولوب، خلفای عباسیه دن ناصرلین اللهک
مثانه سنده حاصل اولان طاشی بلا عملیات اخراجیه
موفق اولغله شهرت بولش، و برچوق انعام واحسانلره
نائل اولمشیدی. طیب مشهور ابن تلیذک بر اراقش
اولدینی کتب و فیه دخی صاحب ترجمه یه احسان
اولتمشیدی. طبه داتر سؤال جواب یولنده «الاقضاب»
حنوانی بر کتاب و «انتخاب الاقضاب» عنوانیله بونک
مختصرینی یازمشدرد.

ابو نصر تکریتی { (یحیی بن جریر) حذاق
اطبادن اولوب، ۴۷۲

تاریخلرنده بر حیات ایدی. هیئت ونحو-ومده دخی ید
طولی صاحبی اولوب، بو عله ده «الاختیارات» عنوان.
نیه بر تالیفی اولدینی کی، باهک منافع ومضراتی حقنده
دخی بر کتبی وریاضتک منافعه وصوره استعمالنه
داتر بر رساله سی واردر.

ابو نصر سامانی { (احمد بن اسماعیل
سامانی) ماده سنه مرا-
جعت بیوریه.]

ابو نصر فارابی { «فارابی» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابو نصر فراهی { (محمد بدرالدین) سیستان
شعرا سندن اولوب،

بدیجی قرن هجری اوائلنده و سیستان ملوکندن بهرام
شاه بن تاج الدینک زمانده یاشامش؛ و «نصاب الصبیان»
عنوانیله منظوم بر لغت کتبی یازمشدرد.

ابو نصر کردی { (نصرالدوله احمد بن
مزوان) میافارقین و دیار-

بکر ملوکندن اولوب، برادری ابو سعیدک قتلندن
صکره موقع اقتداره کلش؛ و ۵۰ سنه قدر کمال رفاه
وسفاهنله عمر سورد کدن صکره، ۴۵۳ تاریخنده
وفات ایتمشدرد.

ابو نصر کندی { «کندی» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابو نصر مسکتی { عانده کی مسکت شهری
علا سندن اولوب،
بر «مقامات» ی واردر. تاریخ وفاتی معلوم اولمه دی.

ابو نصر منازی { (احمد بن یوسف سلیمی)
مشاهیر شعرا و کتابدن

اولوب، آنف الترجه ابو نصر کردینک وزیر ایدی.
اشعاری کوزل اولوب، ابو العلاء معری ایله صحبتی
وبعض ماجرازی واردر. کتب کثیره جمع ایدوب،
بعده میافارقین و آمد جامعلرینه وقف ایتمشدی. ۴۳۷
تاریخنده وفات ایتمشدرد.

ابو النصیر { (عرو بن عبدالملک) بصره نک
مشاهیر شعرا سندن اولوب،

برامکه یه انتساب ایتش، و بونلرک بر چوق انعام
واحسانلرینه نائل اولمشیدی. فضل بن یحیی ایله بعض
ماجرازی مشهوردر. شوبیت برامکه نک مدحی حقنده
سولش اولدینی اشعاری جمله سندنر:

اذا كنت من بغداد منقطع الثری
وجدت نسیم الجود من آل برمک

ابو نعیم { (محمود بن لیبید بن عقبه الانصاری) پدری صحابه دن اولوب، کنديسي دخی فخر کائنات (صلعم) افندمزه حياتلرنده مدینه ده تولد ایتش ایسه ده، صحابه صره سته یکمسی مختلف فیه اولوب، بعضلری صحابه دن و بعضلری تابعیندن عد ایتش لدر. کندیلکنندن نقل احادیث شریفه ایده مه مش ایسه ده، صحابه کرامدن روایت ایدوب، روایتده موقوفدر. ۹۶ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابو نعیم اصفهانی { (احمد بن عبدالله) ائمه و تصوفده دخی ید طولی صاحبی ایدی. (حافظ اصفها نی) دنیلمه دخی مشهوردر. بر چوق تصنیفات مفیده سی اولوب، اک مشهوری «حلیه الاولیاء» عنوانلی کتابیدر، که مفصل و بیوک بر اثر جلیل القدر اولوب، ابو الفرج ابن الجوزی طرفندن «صفوة الصفوة» عنوانیه اختصار اولنشدر. دیگر تألیفاتنک باشلیجه لری شونلدر: «معرفة الصحابة»، «دلائل النبوة»، «تاریخ اصفهان»، «کتاب الطبقات». ۴۰۳ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابونعی { (محمد بن ابی سعید بن علی بن قتاده) نسبلی حضرت امام حسن بن علی یه منتهی اولان شرفادن و مکّه مکرمه ده شریفک عنوانیه حکومت سورن بنی قتاده نک جدی اولوب، ۵۰ سنه قدر مسند امارته بولندقدن صکره، ۷۰۱ تاریخنده وفات ایتشدر.

ابو نواس { (ابو علی حسن بن هانی حکمی) اعظم شعرای عربدن اولوب، اشعارینک کوزللیکله و بداهه شعر سویلیمکه مشهوردر؛ حتی امرالقیس که بنده عد اولنشدر. جدی خراسان والیسی جراح بن عبدالله حکمینک آزادلیسی ایدی. کنديسي بصره ده تولد ونشأت، وبعده کوفه یه واورادن بغداده رحلت ایتشیدی. بر روایت کوره ده اهوازده طوغوب، اورادن بصره یه کشیدی. (جنان) اسمنده ادیه و فوق العاده حسنی بر قیزه تعشق ایدوب، بونکله اولان ماجرالری وحقنده سويلمش اولدیغی اشعاری مشهوردر. حقنده بر چوق حکایات و نوادر منقولدر. ۱۹۵ تاریخنده بغدادده وفات ایتشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعار رانته سندر:

یاذا الذی عن جنان ظل یغیرنا
بالله قل واعد یا طیب الخیر
قال استکنک و قالت ما ابتلیت به
اراه من حیث ما اقبلت فی اثری

ابو نیر { حضرت علی بن ابی طالبک آزاد. لیبی اولوب، روایت کوره حبش حکمداری نجاشینک اوغلی ایدی. بر روایتده حبشه هجرت ایدن صحابه کرامله کلوب، بعدالاهندا حضرت فخر کائنات افندمزه خانه سعادتلرنه قبول اولنش؛ و حضرت نبینک ارتحالنده حضرت فاطمه ایله اولادینه قالمشیدی. دیگر بر روایت کوره حضرت علی کنديسي تجماردن برینک النده اسیر کورمکه، پدرینک مهاجرین اسلامه کوسترمش اولدیغی حسن قبوله مکافاة، صائین آلوب آزاد ایتشیدی.

ابو وائل { (شقیق بن سلمه الاسدی الخزیمی) کبار علما تابعیندن اولوب، کوفه لیدر. صحابه کرامدن عمر، عثمان، علی، معاذ ابن عباس، ابن عمر، ابن مسعود، ابو هریره، عایشه (رضهم) وغیریلرنه ملاق اولش؛ و ۸۲ یاخود ۸۹ تاریخنده وفات ایتشدر. زاهد ومتقی بر ذات اولوب، موعظه واعتقاده متعلق بعض اقوال مشهوره سی واردر.

ابو وجره { (زید بن عبید سعدی) تابعیندن و شهرادن اولوب، اصحاب کرامدن بعض ذواتدن احادیث شریفه روایت ایتشدر. وفاتی ۱۳۰ تاریخنده واقع اولشدر.

ابو الوفاء بن عقیل { (علی) اعظم علمادن اصول، حدیث، کلام، تصوف، ادبیات و سائر علوم و فنونده عصرینک فریدی و وعظده طلاقت وحسن ناطقه ایله مشهور ایدی. ۴۳۱ تاریخنده بغدادده طوغوب، ۵۱۳ یده ینه اوراده وفات ایتشدر. تصنیفات چوق اولوب، اک مشهوری «کتاب الفنون» عنوانلی اثریدر، که بر روایت کوره ۷۰ بر روایت کوره ده ۱۰۰ جلدن مرکب اولوب، اووقته قدر یازیلان کافه کتیبک اک بیوکدر. اصول فقهه دار ۳ جلدن مرکب «الواضح» عنوانیه بر تألیفی، «الارشاد» عنوانیه بر کتبی و سائر بعض اثرلری واردر.

ابو الوفاء بوزجانی { (محمد بن محمد) مشاهیر حکمای اسلامدن

اولوب، علوم ریاضیه و هیئت و نجومده عصرینک
فریدی ایدی. بو علومده علای عربک اکی اولوب،
بعض استخراجات غریبه و کشفیات مهمه سی واردر.
«الزیج الشامل» عنوانه برزیجی واردر. اقلیدسک
کتب ریاضیه سنی شرح و تفسیر ایتدیکی کبی، حکمای
یونانند (ارسطی قوس) ک «کتاب الحدود» عنوانیه
ترجه ابدلش اولان اثرینی دخی شرح و تصحیح ورا.
هین علاوه سیله توضیح ایتشدرد. هندسه به متعلق
مکمل بر کتابی و استخراج اوتار حقننده بر اثر نافیعی
واردر. ۳۲۸ تاریخنده طوغوب، ۳۷۶ ده (بوز-
جان) ده وفات ایتشدرد.

ابو الوفاء حموی { (ابن معروف) مشایخ
خلویه دن و فقهاء شا.

فیه دن ادیب و شاعر بر ذات اولوب، وعظی مشهور
ایدی. ۱۰۱۶ تاریخنده جاده وفات ایتشدرد. شو
بر ایکی بیت جله اشعارندرد:

کل من فی الحمی ینادم سلمی
غیر ای لهجرها لا تسلم ما
فاعدروا هائماً علیلا سقیم
وارحموا العاشق الذی مات غما

ابو الوفاء عرّضی { (بن عمر) حلبک اون
برنجی قرن هجری

علماسندن اولوب، شهر مذکورک مفتیسی و واعظی
ایدی. ۱۰۷۱ تاریخنده وفات ایتشدرد. «معادن
الذهب فی الاعیان المشرقة بهم حلب» عنوانیه تراجم
احوالی جامع بر کتاب ایله بعض رسائل یازمشدرد.
«لامیه العجم» نظریه یولی بر «قصیده» و دیگر
بر چوق اشعار دخی واردر. قصیده مذکورک
مطلعی شودر:

جلالة الفضل تنفی زلة الرجل
وذلة الجهل توهمی صولة البطل

ابو الوفاء مبشر { «مبشر بن فالتک» ماده.
سنه مراجعت بیوریه.]

ابو الولید بن جهور { (محمد بن ابی الحزم)
اندلسده قرطبه ک

وزیری ایکن مملکت مذکورده بی مستقلا اداره ایتش
اولان سالف الترجه ابو الحزمک اوغلی اولوب، ۴۳۵
تاریخنده بدرینک وفاتی اوزرینه، اهالیکنک اتفاقیه،
مسند اقتداره یکمش: و ۴۵۷ تاریخنده، اداره
امور ایتدکن صکره، اختیار عزلله، اوغلری عبد-

الرحن و عبدالملکی پرینه نصب ایتشدی. ۴۶۳ تاد
ریخنده طلیطله صاحبی مأمون بن ذی النون قرطبه بی
محاصره ایتدیکنده، عبدالملک معتمد بن عباددن استمداد
ده مجبور اولش؛ و بووقعه متعاقب قرطبه اهالیسی
مذکور معتمد بن عبادی انتخاب ایدوب، صاحب تر-
جه بی اوغلریله برابر (شلطیش) جزیره سنه نفی ایتشلر
در. ابو الولید فرق کون صکره منقاسنده وفات
ایتشدرد. عالم و ادیب بر ذات ایدی.

ابو الولید بن رشد { (ابو الولید بن
زیدون) «ابن
رشد» و «ابن زیدون» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

ابو الولید قرطبی { (محمد بن عبدالله)
اندلسک مشاهیر فقهاء
مالکیه سندن و فقهده حکیم مشهور ابن رشدک شا.
کرداندن اولوب، وطنی اولان قرطبه ده تدریسه
مشغول ایکن، امور سیاسیه دن طولای، اندلسی
ترکله، اسکندریه به و مصره و اورادن بن وهنده
کیدرک، ۵۵۱ تاریخنده هندستانده وفات ایتشدرد.

ابو الولید نيسابوری { (حسان بن محمد
قرشی) بنی امیه
نسلندن و مشاهیر فقهاء شافعیه دن اولوب، فقه و حدیثده
خراسانک امامی ایدی. ۳۴۹ تاریخنده ۹۲ یاشنده
وفات ایتشدرد.

ابو هاشم جبائی { (عبدالسلام بن ابی علی
محمد) مشاهیر متکلمیندن
وائمه معتزله دن اولوب، کرک کنندیسی و کرک پدری
علم کلامده شهرت شایعه صاحب لریدر، واقوال و افکار-
لری کتب کلامده مسطوردر. ۳۲۱ تاریخنده بغدادده
وفات ایتشدرد.

ابو الهذیل علاف { «علاف» ماده سنه
مراجعت بیوریه.]

ابو هریره { (عبدالرحمن بن صخر ازدی)
صحابه کرامدن اولوب، غزای
خبر سنه سی اسلامه کیش، و غزای مذکورده حاضر
بولتشدرد. جاهلیته اسمی (عبدقیس) ایدی. ابو هریره
کنیه سی، کدیلمی چوق سودیکندن، و برکون اتکنده
بر کدی یاوروسی کورلدیکندن، حضرت فخر کائنات
(صلم) افندمز طرفندن قولش؛ و کنندیسی بوکنیه بی
مقام افتخارده قبول ایتدیکنندن، کنیه سیله شهرت

بولوب، اسم اصليسی اوقدر متروک فالمشیدی، که حقنه اختلاف واقع اولمشدر. اصحابک اک فقیری اولوب، هیچ بر تجارت و مال و ثروت و مشغولیتی اولدیغندن، رسول الله (صلم) افندزدن آیرماز، واکثر یا نزد نبویلرنده بولنور ایدی. بوسبیه مبنی وقوه حافظه سی بر کمال اولدیغندن، یک چوق احادیث شریفه نقل و روایت ایتمشدر. صحابه و تابعیندن اوله رق کندیسندن روایت احادیث شریفه ایدنلرک ۸۰۰ دن زیاده اولدیغنی بخاری بیان ایدیور. حضرت عمر بن خطاب (رضه) طرفندن بحرین والیلکنه نصب اولمشیدی. حضرت عثمان زمانده مکّه مکرمه قاضیسی اولمشیدی، مؤخرأ معاویه طرفندن دخی بر آره لق مدینه منوره والیلکنه نصب اولمش ایدی. ۵۷ و بر روایشه کوره ۵۹ تاریخنده، ۷۸ یاشنده اولدیغنی حالده، مدینه منوره وفات ایتمشدر.

ابوالهندي { (غالب بن عبدالقدوس) اجله شعرای عربدن اولوب، دولت امویه و عباسیه زمانلرنده بر حیات بولمش، و آنجق بلاد عربدن اوزاق اوله رق سیجستانده بولندیغندن، و اعتقادی مشکوک اولوب، شرب خمر مبتلا اولدیغندن، دگری نسبتده شهرت بوله مامشدر. شربک مدخی حقنه غزل سوبیلین شعرای اسلامک برنجیسیدر. ۱۸۰ تاریخلرنده وفات ایتمشدر. شو قطعه جله اشعارنددر:

نیهت ندمای و قلت له اصطب
یا ابن الکرام من الشراب الا صهب
مفراء تبرق فی الزجاج كأنها
حدق الجرادة ولعاب الجنذب

ابو الهیثم { (خالد بن یزید بغدادی) مشاهیر کتاب و شعرادن اولوب، عن اصل خراسانی اولدیغنی حالده، بغدادده نشأت ایتمشدر. ابو تامله بعض مشاعره و مهاجاتلری واردر. ۲۷۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الهیجاء { (شفیه قیور بن شعبه) شعرا وادادن اولوب، بعض مقامات ادبیه و اشعاری واردر. ۵۳۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.

ابو الهیجاء سمین { (امیر حسام الدین) امرای اکراددن و صلاح الدین ایوبینک رجا لندن اولوب، مشارالیه

طرفندن نصیبین والیلکنه نصب اولمش؛ وبعده مصر عسکرینک باش قوماندانی اولوب، بغداد خلیفه سی ناصر طرفندن دخی جلب و همدان طرفلرینه سوق اولتشدیدی. جسور و مقتدر بر قائد ایدسهده، ظنی غالب ایدی.

ابو یحیی بن عاصم { (محمد بن محمد قیس) وزرا و علماسندن فقیه و کاتب و ادیب بر ذات اولوب، وطنی اولان غرناطهده قاضی ایدی. بر چوق تألیفاتی اولوب، اک مشهور لری: «جنه الرضا فی التسلیم لما قدرا لله تعالی وقضی» و «الروض الاریض فی تراجم ذوی السیوف و الاقلام و القریض» عنوانلی اثر لیدر. هجرتک طقوزنجی قرنی اواسطنده وفات ایتمشدر.

ابو یحیی بن اللحیانی { (زکریا بن ابی العباس اجد) تونسده حکومت سورن بنی حفص ملوکندن او. لوب، جسور و مدبر بر ذات اولغله، ابتدا ابو عصیده طرفندن سر عسکر نصب اولمش؛ و ۷۱۱ تاریخنده ابوالبقا خالدک لندن ملکی ضبط ایتمشیدی. بعده ابو یحیی ابوبکر عسکر جعیله اوزرینه هجوم، و اختیارلنی حسبیله مقاومت ایدمه جکفی آکلایه رق، خزائن و اموالی اخذ ایله، مصره قاچش؛ و اوراده سلطان محمد بن قلاوون طرفندن حسن قبول و اکرام کوره رک، بر مدت اقامندن صکره، ۷۱۸ تاریخنده وفات ایتمشدر. عالم و ادیب بر ذات ایدی.

ابو یحیی بن نبأه { (ابو یحیی الحفصی) «ابن ماده لرینه مراجعت بیوریه.»

ابو یحیی فرزی { (احمد بن داود جرجانی) ابتدا سنی ایکن، امامه مذهبه انتقال ایله، شیعیلرک مشاهیر علمایی تراجینی جامع اولقی اوزره، «کتاب فی معرفه الرجال» عنوانیه بر کتاب یازمشدر. تاریخ وفاته دسترس اولنه مدی.

ابو یزید بسطامی { (وسار کنیه و یا اسمعری) اکثر یچون «بایزید بسطامی» و سار «بایزید» ماده لرینه مراجعت بیوریه.

ابو یزید خارجی { (غلد بن کیداد) ملوک فاطمه زمانده و در دنجی

قرن هجری اوائلده افریقیهده خروجله، ۲۵ سنه قدر طرابلس و تونس و مغرب جهنلرینی یغما و تخریب، و قصبه لری یا قوب، اهالی یی قتل، و قورتلانلرینی دیار بعیده هجرته مجبور ایتشدی. ملوک مذکورده دن قائم بامرالله مدت مدیده بونکله اوغراشدقندن صکره، مهديهده محاصره آلتنده ایکن، وفات ایتکله، اوغلی و خلقي منصور دخی کاه غالب وکاه مغلوب اوله رق، بر خیسلی وقت اوغراشدقندن صکره، نهایت ۳۳۶ تاریخنده کندیسینی طوتوب قتل ایتشدر. قیصه بویلی، طویال و چرکین بر آدم اولوب، دانا اشکه پندیکه یون، (صاحب الحار) لقبیه مشهوردر. اوائل حالنده مکتب خواجه سی ایدی.

ابوالیسر ریاضی { «ریاضی بغدادی»
{ ماده سنه مراجعت. }

ابو یعلیٰ موصلی { (احمد بن علی تمیمی)
{ مشاهیر محدثین او-

لوب، «المسند» عنوانی کتاب مشهورک صاحبدر. ۳۰۷ تاریخنده موصله وفات ایتشدر.

ابوالیمین { «تاج الدین کنندی» ماده سنه
{ مراجعت بیوریه. }

ابو یوسف { (یعقوب بن ابراهیم انصاری)
{ امام اعظم ابو حنیفه تک اصحاب

وتلامذه سندن وائمه دیندن اولوب، فقهاء حنفیه تک اعظمیدر. ابو حنیفه تک مذهبی اوزربنه اک اول کتاب یازان و امام مشارالیه تک اقوال و اجنهاداتی ضبط ایدوب عالمه طایتدیران ابو یوسفدر. ۱۱۳ تاریخنده کوفهده طوغوب، پدری کندیسینی پک کوچک بر اقش، و والده سی فقره اولدیغندن، بر صنعته سوق ایتش ایکن، ابو یوسف خفیا حضرت امام اعظم تک حلقه تدربینه کیدردی؛ و ابو حنیفه بونک استعداد و ذکا و تنی کوردیکه یون، والده سنه اعانه ایدرک، اوغلنک تحصیلنه ممانعتدن منع ایدردی. حضرت امامک ار- تحالنندن صکره، صاحب ترجمه تک شهرق عالمکیر اولغله، خلفای عباسیه طرفندن جلب الیه، برنجی اوله رق، قاضی القضاة منصبه نصب اولنش؛ و مهدی و هادی ورشیدک زمان خلافتلرنده متبادی ۱۸ سنه بو منصبده قالدقندن صکره، ۱۸۲ تاریخنده وفات ایتشدر. حدیثده دخی ید طولی صاحبی اولوب، اعمش و همام بن عروه و سائرده روایت ایتشدر؛ و کندیسندن دخی جمله تلامذه سندن اولان امام احمد

بن حنبل و یحیی بن معین و سائر لری روایت ایتشلردر. «آداب القاضی» عنوانی کتاب مشهورک ابو یوسفک جمله مؤلفاتندن اولدینی مرویدر. وفرت ذکا و وسعت قریحه سیله احکام شرعیه تک تمشیتنده التزام ایتدی طریق صدق و حقانیتی حقنده پک چوق روایات و نوادر منقولدر. — [دیگر ابو یوسف ماده لریچون «یعقوب» ماده لرینه مراجعت بیوریه.]

ایله { افریقیه یعنی تونسده قبر واندن اوج کونلک
{ مسافده (اریس) ناحیه سننده واقع بر
قصبه ایدی. حمای محدثیندن (ابوالقاسم عبدالرحمن بن عبدالمعطی ابی) ایله شعرا دن ۵۹۸ تاریخنده وفات ایدن (ابوالعباس احمد بن محمد ابی) تک مسقط رأسیدر. میوه لری و زعفرانی چوق بر ر اولدیغنی یاقوت حوی بیان ایدور.

ایله { بن ولایتده عبیر سنجانک مرکزی او-
{ لان بر قصبه در، که بحر احمر سواحلیله متوازیگ شمالدن جنوبه متمد اولان جبل (سرا) تک شرقی اتکنکنده و مرتفع بر محله و همنای اولان بر وادینک اوزرنده واقع اولوب، ۶۰۰۰ قدر اهالیسی واردر. ارتفاعی حسبیه هواسی کوزلدر. — ایله قضای عبیر سنجانک جنوب شرقیسنده واقع اولوب، غرباً (صبیا) و (رجال الم) قضالریله، شمالاً (بنی شهر) قضاسیله، شرقاً و جنوباً دخی اراضی غیر مضبوطه ایله محدود و محاطدر. اراضیسی جبالدن عبارت اولدیغندن، هواسی معتدلدر. طاغلرندن کرک شرقه و کمرک غربه طوغری بر چوق نهرلر آقیورسدهده، بونلر اکثریسی یالکر یاغور موسملرنده آقار، و چوغی یاری یولده قورور. قضانک محصولاتی بغدادی و آریه کی حیواناتله قهوه، توتون، خرما، لیمون کی شیلردن عبارتدر.

ایله { ایرانک شمال جهتنده واقع جبل خطه-
{ سنده قزوین و زنجان ایله همدانک آره سنده، زنجانک ۹۲ کیلومتره جنوب شرقیسنده و قزوینک ۷۰ کیلومتره جنوب غربیسنده واقع بر قصبه اولوب، و قبیله مستحکم و معمور بر شهر ایکن، شمعی کوچک و خرابه یوز طوتمش بر قصبه حالته یکمشدر. بو شهر حضرت عثمانک زمان خلافتنده (ری) والیسی بولنان (براه بن عازب) طرفندن ۲۴ تاریخ هجریسنده فتح اولغشدر. قلعه سنک ملوک قدیمه ایرانیه دن شاپور ذوالاکتافی طرفندن تأسیس ایدلش

تکلیفی اوزرینه استانبولدن اخراجی مسئله سندنظولانی عزل اولنهرق، روم ایلی حصارنده کائن یا لیسنده وکلانک علیهنده اداره لسان ایتدیکنندن. ۱۱۲۶ صفرنده طریزونه نی اولنهرق، کیدرکن سوار بولندیگی کینک باتمسيله، مغروفا وفات ایتمشدر.

ابی { کنیه لری ترکیب ایدن (ابو) اسم عربیسنک حالت جری اولوب، بعضاً بوصورنده دخی استعمال اولنور. [«ابو» مرکبانه مراجعت.]

ابیا { یاخود ایام (Abia, Abiam) یهودک مشرک حکمدارلردن اولوب، بنی اسراء. نیل حاکمی بر بعضی مغلوب ایتمکله، قبل المیلاد ۹۴۶ تاریخندن ۹۴۴ تاریخنه دک ایکی سنه حکومت سورمشدر.

ابیاتار { (Abiathar) بنی اسرائیل کاهنلردن اولوب، حضرت داوده منسوب ایدیسده، طالوتک بغض وخصومتته مظهر اولمش؛ وبعده ادونیا بن داودک طرفنی التزام ایتدیکیون، حضرت سلیمان طرفندن کهانتدن محروم ایدلمشیدی.

آبار { مصر ایله اسکندریه آره سنده منوفیه (مدیریتک (جزیره بنی نصر) ناحیه سنده بر کوچک قصبه اولوب، وقتیله اورادن بعضی محدثین وفقها ظهور ایتمشیدی.

ابی بن کعب { (ابوالمذر ابو طفیل خزرجی) حبشی سائر بعض غزالده دخی معیت حضرت رسول اللهده اولهرق حاضر بولتمشیدی. ایکی کنیه سندن برنجیسی حضرت پیغمبر وایکنجیسی حضرت عمر طرفندن قولشیدی. قرائنده اصحابک اک ماهری ایدی. کندیسندن ۱۶۴ حدیث شریف نقل اولنوب، صحابدن ابن عباس و ابو موسی الاشعری وقابعتندن اوغلی طفیل ایله سائرلری کندیسندن روایت ایتمشدر. در ۳۰ تاریخندن صکره جه حضرت عثمانک زمان خلافتنده مدینهده وفات ایتمشدر.

ایباجیل { یاخود ایباجیل (Abigail) تواریح اسلامیهده (اوریا) نایله معروف (نابال) ک زوجیسی اولوب، حضرت داود بوقادینه عشق، وزوجی محاربهده قتل اولندقدن صکره، کتد. یسنی تزوج ایتمشیدی. — حضرت داودک جو اسمله بر همشیره سی دخی وار ایدی.

اولدیغی مرویدر. بو قصبهده علمای اسلامدن برچوق مشاهیر یتیشمشدر. که چوغی (اهری) لقبیله ملقبدر. — اصفهان جوارنده دخی بو اسمله بر کوچک قصبه بولنوب، اورادن دخی (اهری) لقبیله ملقب بعض مشاهیر ظهور ایتمشدر.

آهر { خداوندکار ولایتک منهای جنوب شرقیسنده وقره حصار صاحب سنجاب.

غنک بلوادرین قضا سنه ملحق استحاقلی ناحیه سنده بر کول اولوب، بلوادرینک ۸ کیلومتره جنوب شر. قیسنده وقره حصارک ۴۲ کیلومتره شرقنده واقعدر. شرقدن غربه اولانطولی ۱۰ وشمالندن جنوبه اولان عرضی ۸ کیلومتره قدردر. قره حصارک ایچندن یکن قره حصار. نهری غرب شمالیدن بوکوله داخل اولوب، شرق جنوبی جهتدن کولک آياغی صورتنده چیقدرق، قونییه ولایتی حدودینه دخول ایله، اقشهر کولنه منصب اولور. خریطه لک اکثرنده غلط اولهرق (ابر) یازلمشدر.

ابه زاده { (عبد الله افندی) دولت علیه عثمانیه شیخ الاسلاملردن اولوب، دور سلطان احمد ثالثده ایکی دفعه مسند مشیختی احرار ایتمشدر. علی الاصول دور مدرس ایتدکدن صکره، ۱۰۹۶ تاریخنده حلب، ۱۱۰۰ ده مصر، ۱۱۰۳ ده ادرنه و ۱۱۰۶ ده مکه مکرمه ملاسی اولوب، سنه مذکورده رجیده ادرنه یه جلب اولنهرق، آناطولی قاضی عسکری، وایکی سنه صکره روم ایلی قاضی عسکری اولمش؛ وبعده شیخ الاسلام فیض الله افندیکنک غضبته اوغرامغله، قبریسدن نی اولتمشیدی. سلطان احمد خان ثالثدن اول منافسی بروسیه یه تحویل او. لهرق، اثنای راهده پادشاه مشارالیهک جلوسندن و فیض الله افندیکنک وفاتندن بالاستفاده، طوغریجه استانبوله گلش؛ و بلا استیذان کلدیکنندن، یته برو سیه کوندلمش ایسده، متعاقباً مظهر عفو بیوریله رق، درسعادته جلب، و ۱۱۱۷ تاریخنده روم ایلی قاضی عسکرلکنه نصب اولتمشیدی. ۱۱۱۹ سندسی شوالنده مسند مشیخته ترفیع اولنهرق، ایکی ییحق سنه قدر مقام فتواده قالدقدن صکره. ۱۱۲۲ تاریخنده عزل، و ۱۱۲۴ سنه سی محرمنده نایاً مشیخت اسلامیهده نصب اولتمشدر. بو دفعه دخی ۱۳ آی قدر بو مسنده قالدقدن صکره، دولت علیه یه التجا ایتش اولان اسوج قرالی اون ایکنجی شارک روسیدنک

آبیرد { (بن معذر) دولت ابویه نك ابتدالزنده ظهور ایتش شرای عربدن اولوب، بدوی ایدی، و ملوك و اكابره پناشیوب، قبیله سنده پناشمدر. اشعاری كوزل اولوب، شو ایکی بیت برادری (بریدك) وفاتیعون سوبلش اولدینی بر مرثیه بلیغه سندنذر :

تطاول لیلی لم انمه تقلبا
كلان فراشی حال من دونه الیجر
فان تكن الایام فرقت بیننا
فقد بان می فی تذكره العذر

ابیشاغ { (یاخود ابشاج Abisag) حضرت داودك، اختیارلغنده کندیسنه مرا. نفت ایتك اوزره، آلمش اولدینی غایتله حسنی بر قیر ایدی، كه نبی مشارالیهك وفاتندن صكره، اوغلی ادونیا کندیسنی تزوج ایتكه قالقیشمش، و بو ادعاسی ادونیاك قتلنی موجب اولمدر.

ایبض { مدانده بر اسکی سرای خرابه لری (ایبض) اولوب، (ایبض کسری) و (ایبض مدان) دینكله مشهوردر. بو قصر مكنتینك زمان خلافتنه یعنی ۲۹۰ تاریخه نك قائم ایدی. — (القصر الایبض) نابیه حیره ده دخی بر سرای خرابه سی بولوب، بونك هارون الرشید طرفندن بنا ایدلش اولدینی مظنوندر.

ایبض { (ابو سعید — بن محال) صحابه دن حالده، بر روایت کوره، مدینه یه کلدرك، حضرت رسول الله (صلعم) افندمه ز خالت ایتش؛ و دیگر بر روایت کوره حج وداعده شرف ملاقات حضرت پیغمبری ایله مشرف اولمدر. کندیسندن یالکز ایکی حدیث شریف روایت اولمدر. — بولقبه ملقب صحابه دن دیگر بعضی ذوات دها واردر.

ایبض { (رأس —، الرأس الایبض) سوریه ساحلنده صور شهرینك ۱۵ کیلو متره قدر جنوبنده واقع بر برون اولوب، آورو باجه (پرو مونتوریو) اسمیه معروفدر.

ایبض { (نیل —) «نیل» ماده سنه مرا. جعت بیوریه.]

ایمیلک { یاخود ایمالك (Abimelech) فلسطینه (جرار) شهر قدیمك حکمداری اولوب، بونك زماننده حضرت ابراهیم اورابه کلمكه، ایمالك تبعه سنك كوزل قارلرینی کندی حرمنه آلمی عادت ایدمش اولدیغندن، نبی مشار الیهك

زوجه سی ساره بی دخی آلمش ایسه ده، کوردیکی معجزات اوزرینه، بر چوق عطیلرله حجر اسمنده بر جاریه دخی بالتزفیق اعاده ایتشیدی. — بونك اوغلی ینه ایملك اسمیه معروف اولوب، بودخی حضرت اسحقك زوجه سی ربقه حقنده بویه بر معامله ده بولمدر.

ایمیلک { (Abimelech) بنی اسرائیل حکامندن (اولوب، جدعونك ولد غیر مشرو. عیدر. پدرینك وفاتنده ۷۰ برادرینی قتل ایله، (شکیم) شهرنده قبل المیلاد ۱۳۰۹ دن ۱۳۰۶ یه قدر اوج سنه حکومت سور دکده صكره، مظالمی جهتنله، اهالی قالقوب، کندیسنی طرد ایتلر؛ و کندیسنی شهری تکرار ضبط ایتش ایسه ده، اثنای محاصره ده آلدینی یارهدن وفات ایتمدر.

آبین { بونك جنوب غربی جهتنده واقع خطه سیدر، كه عدن دخی بو خطه یه داخلدر. بر روایت کوره ده، عدنك جبلنده بو اسمله بر موضع وار ایتش.

ایبنکن { (Ebingen) آلمانیاك وورتمبرغ قرا لغنده، «قره اورمان» ایتلنده و طونه یه دوکیلن (اشمیاخه) نهری اوزرنده بر قصبه اولوب، ۶۰۰ اهالیسی وخیلی فابریقه لرله حیوانات تجارتی واردر.

آیورد { خراسانده (نرخس) ایله (نسا) آره سنده واقع بر قصبه اولوب، آب وهواسنك و خامتیه مشهوردر. اساطیر ایرانیه یه کوره، کیانیانن کیکاوس خراسانك اوجهنی قهر مانلرنن کودرك اوغلی (باورد) ویرمش اولمقله، اوصره ده اوراده تأسیس اولنان بو قصبه یه دخی (باورد) نامی ویرلش، و بونك عربی (ایودك) اولمدر. بو قصبه دن يك چوق علما و سائر مشاهیر ظهور ایتمدر. ۳۱ تاریخ هجریسنده عبدالله بن عامر بن کریر طرفندن، و بر روایتده دخی تاریخ مذکور دن اول احنف بن قیس نمیی معرفتیه فتح اولندرق، ممالك اسلامیه داتره سنه ادخال اولمدر.

آیوردی { (ابولمظفر محمد بن ابی العباس احمد اموی) مشاهیر شعرا وادبان اولوب، نسبی معاویه نك برادری عنبسه بن ابی سفیانه منشی اولور. نظم و نثری غایت كوزل اولدینی کبی، حدیث، لغت، نحو، انساب و اخبار عرب و سائر فنونده دخی ماهر، فصیح اللسان و صحیح القلمده بر

شاعر ابدی. ابیوردك مضافاتندن (كوفن) قریه سنده طوغوب، ۵۰۷ تاریخنده معموماً اصفهانده وفات ایتمشدر. بر چوق تألیفات مفیده سی اولوب، اك مشهورلی شونلردر: «تاریخ ابیورد»، «كتاب المختلف والمؤتلف»، «طبقات كل فن»، «ماختلف وائتلف فی انساب العرب». لغتیه متعلق دخی امثالی نامسبوق آثار جیده سی وارددر. شو بر ایکی بیت جله اشعار راقه سندندر:

ملكنسا اقالیم البلاد فاذهنت
لنا رغبة اورهمیه عظمایها
فلما انتهت ایمانا علقّت ینا
شده اند ایام قلیل رخاؤهیا
وكان الینا فی السرور ابتسامها
فصار علینا فی الهموم بكاؤها

باب الهمزه — فصل الباء الفارسیه

اپافوس (Epaphus) یونان قدیم اساطیرنده ابوالکله زعم اولنان مشترینك اینكه تحویل ایتش اولدینی (یو) نام پریدن متولد اوغلی اولوب، والدیه سنك رقیبه سی اولان (یونون) طرفندن (قوریت) تعبیر اولنان جن طاقه سنه تسلیم اولنش ایسه ده، مشتری بوجنلری ائتلاف ایتمکله، کندیسینی قورتارمش. والدیه سی (یونون) ك شردن مصره قاچش اولدینی کبی، اپافوس دخی اوراده حکمدار اولوب، (منف) شهر قدیمی بنا ایتش. بو مصالدن آلاشلدینی اوزره، اپافوس اسکی مصرلیلرک معبودی اولان (آپیس) دن ووالده سی (یو) دخی (ایزیس) دن کنایه در.

اپامینونداس (Epaminondas) یونان

ورلندن اولوب، کرک شجاعت وجسارنده وکرک استقامت وحسن اخلاقده اسمی مثل حکمه یکمشدر. (تیه) شهر قدیمی اهایلسندن اولوب، ابتدا ادبیات وفلسفه تحصیلنه قویلمش ایسه ده، بعده وطنی ضبط ایتش اولان اسپارته لیلری دفع ایتمکده (پلوپیداس) یاردیم ایتش، وبونک اوزرینه تیه لیلرله اسپارته لیلر آره سنده آچیلان محاربه ده قوماندان تعیین اولنوب، قبل المیلاد ۳۷۱ تاریخنده (لوکتره Leuctres) مظفریت مشهوره سنی قرانه رق، اسپارته لیلری مغلوب، وحکمدارلری (فلیومبروت) ی قتل ایتدکدن صکره (لاقوینا) بی استیلا، (مسینه) نك استقلالنی اعاده و(آرقادیا) ده (مغالوپولیس) شهرینی بنا ایتمکله،

اسپارته لیلرک تجاوزاتی اوکنی آلمشیدی. قوماندانلی مدت معینه سنی درت آیدها تمید ایتش اولدیغندن، وطننه عودتنده، اعدامله محکوم اولمش ایسه ده، بو حکم اجرا اولنماغله، بر مدت صکره ینه عسکرک قوماندانه سنی درعه ده ایدره، تسالیاده بر طاقم غالیتره نائل اولمش؛ بر مکمل دونما یایوب، آنته دونما سنی مغلوب، ومیلاددن ۳۶۳ سنه اول اسپارته. لیلری بر ایکنجی دفعه اوله رق (ماینیا) ده منهر ایتش؛ وبو صوک محاربه ده آلدینی بر جریحه دن وفات ایتمشدر.

اپرنای (Epernay) فرانسه نك (مارنه) ایالتده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، (مارنه) نهری اوزرنده وپارسدن استرا. سبورغه کیدن دمبر پول خطنده واقع و ۱۵۵۰۶ اهالی بی جامعدر. مکمل بر مکتبی، بیوک بر کتبخانه سی و بر چوق فابریقه لری وارددر. شامپاینه شرابلرینك مرکز تجارتیدر. اسکی بر شهر اولوب، اسم قدیمی (اسپارناقوم) در.

اپسوم (Epsom) انگلتره نك (سوری) قونلغنده بر قصبه اولوب، لوندره. نك ۲۲ کیلومتره جنوب غریبسنده وایکی دمبر پولك نقطه تقاطعنده واقع، و ۱۶۲۷۵ اهالی بی جامعدر. بعض معدن صولری ومشهور برآت یاریشی میدانی وارددر. **اپصاره** (Psara, Ψαρά) آطهلر دیکرتده سافز جزیره سنك ۱۸ کیلومتره غرب شمالیسنده، و ۳۴° ۳۵' ۳۸" عرض شمالی الیه ۴۴° ۱۵' ۲۳" طول شرقیده واقع بر آطه اولوب، ۹۰ مربع کیلومتره مساحه سطحیه سی وارددر. جنوب غربی جهتشده (آنتیپساره) و(ونیقو) اسملرله ایکی کوچك آطه دها وارددر، که بونلرک مجموعاً مساحه سطحیلری ۷ مربع کیلومتره در. بو آطه نك یوقان اختلالندن اول ۲۰۰۰۰ قدر اهالیسی وارایدیسم ده، ارباب اختلالدن مشهور قبودان (قناریس) ك وطنی اولقی حبسیله، اهالیسی عصیان ایتش اولدقلر. ندن، تشکیل اشقیاً صره سنده اهالیسی طاغیلوب، شمیدیکی حالده یالکز ۹۲۸ اهالیسی، ۲۲۰ خانه سی، ۳ مکتبی، ۷۲ کلیسای، ۲ مناستری وبر قاج دکان ویل دکرمنی وارددر. آطه نك اوزرنده بولنان قیون ویکلی ۳۵۰۰ وصیغیرلری ۱۵۰ قدردر. جوراب وفاله احرام کبی بعض منسوجاته راقی، انجیر، اوزوم،

بال وینیر چبقار. مقدما ناحیه ایکن، بعده ساقز
سجاضنه لمحق برقصا حاله قونمشدر. اسم قدیمی
(اپیره Psyra) در.

اپیخارم {Épicharme} یونان قدیم شعرا
{و حکما سندن اولوب، قبل المیلاد
۴۴۰} تاریخلرنده استانکوی آطه سنده طوغش؛ و بعده
سیلیانک (سیراقوسه) شهرینه کیدوب، اوراده
توطن ایتمشیدی. اک اول منتظم صورتنده مضحکه
منظومه لری یازان و θ و ρ حرفلرینی ایجادله حروف
یونانییه ضم ایدن بو ذات اولدیغی مرویدر. آثارینک
بعض پارچه لری جمع وئشر، وفلسفه ده کی افکار
مخصوصه سی حقنده بعض کتابلر تألیف اولتمشدر.

اپیدامنوس {Épidamne} آرناؤدلیق سا-
{حلنده اولوب زمان قدیمده
یونان مهاجرلریله مسکون بولنش اولان دراج قصبه-
سنگ اسم قدیمیدر. [«دراج» ماده سنه مراجعت.]

اپیر {Épire, "Παιρος"} آرناؤدلیق قسم
{جنوب سندن عبارت اولان طوسقه لیک
اسم قدیمیدر. شو قدر وار که طوسقه لقی شمالاً
اشقومی نهرینه و شرقاً مناستره قدر ممتد اولدیغی
حالده، اسکی اپیر قطعه سی شمال شرقی جهتندن (ویو-
سه) نهریله محدود اولوب، بو نهرک شرق طرفنده
قالان پرلر ماکدونیا، و شمالده کیلر ایلیریان معدود
ایدی. اپیر اسمنگ اورانک اسکی اهالیسی عنندنه
مستعمل اولمسی ملحوظ اولدیغی کی، شمذیکی حالده
دخی اهالی محلیه قطعه مذکوره یی طوسقه لقی و آرناؤد-
لیق نامیله یاد ایدوب، اپیر اسمی ایسه اسکی یونان
کتابلرینک صحیفه لرینه منحصر قالمش؛ و بالکیر یونانک
مقاصد توسکارانه سنه خدمت مقصدیله بیهوده یکیدن
احیا سنه چالیشلشدر. (اپیر) وده اطوغریسی (اپیروس)
لسان یونانیده «قره» یعنی «بر» دیمک اولدیغندن،
قورقه وسائر جزائر اهالیسنک کندی وطنلرینه نسبة
بو قطعه یی بواسطه تسمیه ایتمش اولدقلری مظنون
ایسه ده، آرناؤد لساننده (اپیر) یاخود (اپیر) کله سی
(سیپر) کله سنک مرادقی اوله رق «یوقاری» دیمک
اولدیغندن، قطعه مذکوره نک آلیچی سواحلنده
اسکان ایدنلر طرفندن قوللانش، و اورالره لاجل التجاره
کیدن یونانلرک بو کله یی ایشیدوب، قطعه مذکوره نک
علمی ظن ایتمش اولملری دخی احتمالدن بعید دکلدرد.
اسکی اپیر قطعه سی بر وجه آتی درت خطیه

منقسم ایدی: تسپروتیا (یعنی چاملیق دینلن پروزه
سجاضی)، خاؤنیا (یعنی لایلیق دینلن ارکری سجاضی)،
مولوسیا (یعنی مرکزده بولنان یانیه سجاضی)، آنا-
مانیا (یعنی آسپروپونام، جورمه رق و قالاریت ناحیه لری
که اخیراً یونانه ترک اولتمشدر). اهالی قدیمه سی آرنا-
ؤدلیک اجدادی اولان (پلاسیج) قومی ایدی. مرکز
روحانیلری (دودون) تعبیر اولنور بر مشهور معبد
ایدی، که موقعی مختلف فییه اولوب، الآن تبین ایتمه
مشدر. بونلرک اسکیدن بری یونانه اصلاً مناسبتلری
اولمیوب، یونانلر طرفندن (باربار) یعنی «غیر یو-
نانی» تسمیه اولنه کیشلردر. بالکس ماکدونیا و ایلیریا
اهالیسیله لسان و اخلاق و عاداتجه قرابتلری اولوب،
بر قوم حکمنده بولنش اولدقلری جغرافیونک پیری
حکمنده اولان (استرابون) ک وسائر یونان قدیم مور-
خلرینک افاداتیله مشبدر.

روایت کوره، میلاد عیسادن ۱۲۷۰ سنه اول
مشهور آخیلاوس (یاخود آشیل) ک اوغلی (پیروس)
تسلایان اپیره کیده رک، مولوسیا ده بر حکومت
تأسیس ایتمشیدی. قبل المیلاد ۴۸۰ تاریخنده ک مجبول
الاسای بر طاق حکمدارلر حکم سوروب، تاریخ مذ-
کورده حکمران بولنان (آدمت) دائرة حکومتی
توسیع ایتمکه باشلایه رق، و خلقلری دخی توسعیده
دوام ایده رک، نهایت قبل المیلاد ۳۴۲ تاریخنده برنجی
آلکساندر بتون اپیری تحت اداره سنه ایشیدی.
قبل المیلاد ۲۹۵ تاریخندن ۲۷۲ تاریخنده ک حکو-
مت سورن مشهور (پیروس) اپیره پیوک بر شان
و شهرت قزاندیره رق، رومالیرله یونانلیری و قارتا-
جلیلیری مغلوب ایتمش ایسه ده، اساسی بر حرکنده
بولتمدیغندن، اپیر بو غالبیلردن سورکلی بر استفاده
ایده میوب، متعاقباً ماکدونیا لیلرک نفوذی آلتنه
یکمش؛ و میلاددن ۱۶۷ سنه اول (پولامیل) ک
غالبیتی اوزرینه ماکدونیا ایله برابر رومالیرک بر ایالتی
حکمنه کیرمش ایدی. پولامیل اپیرده شدتلی مقاومت
تصادق ایتدیکندن، بو قطعه نک الآن بعض خرابه لری
موجود اولان ۷۵ شهرینی خاک ایله یکسان ایتمش؛
واهالیسندن رومیله بر قاج یوز یک اسیر کوتور مشدر.
بعده اپیر شرق یعنی قسطنطنیه ایمپراطورلرک حصه
سنه دوشمش ایدی. او وقت اپیر اسمی بتون آرنا-
ؤدلیق قطعه سنه تعمیم اوله رق، طوسقه لغه «اسکی»

و کیفه « یکی ایبر » اطلاق اولنوردی. بعده روم
ایمپراطور لئنک ضعفه دوچار اولسی اوزرینه، بو
قطعه ده (ایبر دسپوتلنی یعنی امارتی) نامیه بر
حکومت تشکل ایتش؛ ودها صکره هر طرفی نیم
مستقل بر پرنسک بد اداره سته یکمیشدی. بو حاله
ایکن غزات عثمانیه طرفندن فتح اولنهرق، روم
ایلنک سائر طرفریله برابر دولت علیه عثمانیه نك
دايره اداره سته داخل اولمشدر. [احوال حاضره سی
ایمچون « آرقاوادلیق » و « طوسقه لقی » ماده لرینه
مراجعت پیوریه .]

ایفان { Epiphane } سوریه حکمدار لرندن
(دردیجی آنطیوخس) ایله مصر
بطالسه سندن بشجی بطلیوس لقییدر. [« آنطیوخس »
و « بطلیوس » ماده لرینه مراجعت پیوریه .]

ایقیتیت { Epictète } یونان قدیم حکما -
سندن اولوب، آناتولیده مندرس
نهری جوارنده بولنش اولان (پراپولیس) شهر
قدیمنده طوغش؛ و رومالیرک اسارته دوشوب،
مشهور حکمدار ظالم (نرون) ک آزادلیسی (اپافرو دیت) ک
کوله سی اولمشیدی. میلادک ۹۰ تاریخنده حکمانک
رومادن نفی صره سنده کندسیسی دخی اجلا اولنهرق،
پروزه نك قرینده بولنش اولان (نیکوپولیس) شهرینه
جکیلوب، اوراده بر درس خانه آچمشیدی. بعده
رومایه عودتله، (آدریان) و (مارق آورل) طرفندن
حسن قبول کورمشیدی. کندسیسی غایتله صبور و تمکینلی
بر فیلسوف ایدی. افکار فلسفیه سی باشجه قناعت
و توکلدن عبارت ایدی. کندسی طرفندن یازمش بر
شی بولنه ماش ایسه ده، شا کردی (آریان) طرفندن
اقوال و افکار و ترجمه حاله دائر یازیلان کتابک
نصفی و (انکیبریدیون) عنوانلی بر کتابی موجوددر.

ایقورس { Epicure } یاخود اپیکور (Epicure)
یونان قدیمک اعظم حکماسندن
اولوب، میلاددن ۳۴۱ سنه اول آتیه جوارنده
طوغش؛ و قبل المیلاد ۲۷۰ تاریخنده وفات ایتمشدر.
او وقت تدریس اولتمده بولنان فلسفه مذهبی تحصیل
ایتدکدن صکره، کندینه مخصوص بر مذهب فلسفی اخترا -
هنه تشبیه، ابتدا مدلی و لاسیکده تدریس ایتش؛ و
۳۰۹ تاریخنده درس خانه سنی آتیه نقل ایله، شاگردانی
برلکده اقامت ایتدیردی. الوهیته اینایوردیسه ده،
امور بشریه و دیوییه ایله مناسبی اولدیغنی ادعا،
و روحک بقاسیله قدری انکار ایدردی. لذا نك

انسان ایمچون بیوک بر نعمت اولدیغنی، و آنجیق حظو.
ظلت نفسانییه ایله اکثفا ایتیوب، لذا بد روحانییه
و قلبیه ایله دخی مثلن ذالوقی ایجاب ایتدیکنی قبول
ایدیوردی. آثارندن یالکر بر ایکی مکتوب ایله بعض
فقره لر بولنه بیتلشدر. افکار و فلسفه سی حقده
اوروپا لسانلرنده بر قاج کتاب یازلمشدر. عرب لر
عندنده (ایقورس) و (افیقورس) اسمیه معروفدر.
ایمینید { Epiménide } میلاددن آتی عصر
(اول کریدده ظهور ایتش بر شخصدر،
که حقنده کتب قدیمه یونانیه ده بر جوق غرائب
احوال مروی اولوب، کویا کندسیسی ۳۰۰ سنه
یاشامش، ۵۰ سنه بر مفارده اوومش، و غائب
و استقبالدن خبر ویرایش. قبل المیلاد ۵۹۶
تاریخنده، آتیه طاعوندن تطهیر، و آتیه لیرک دین
و اعتقادینی اصلاح ایتک مقصدیه، شهر مذکور
واضع قانونی مشهور سولون طرفندن آتیه جلب
اولتمشیدی. (آرغوناوت) لر حقنده بر منظومه سی
ودیکر بعض اشعار و آکاری اولدیغنی دخی مرویدر.

اینال { Epinal } فرانسه ده (ووسره)
ایالتنک مرکزی اولان بر شهردر،
که (موسله) نهری اوزرنده و پارسک ۳۷۷
کیلومتر و شرقنده واقع، و ۱۵۰۰۰ اهالی بی جامع
اولوب، مکمل مکتبی، کتبخانه سی، موزه خانه سی،
کاغذ و سائره قایقه لر، کوزل بر باغچه سی
و تفرجگاه لر و خیلی ایشلک تجارتی وارددر. بوشهر
میلادک ۹۸۰ تاریخنده میج پسقبوسی طرفندن
(اسپینالیوم) اسمیه تأسیس اولتمشدر.

اینای { Mme. d'Épinay } یاخود دینای (Mme. d'Épinay)
(pinay) فرانسه نك ادیبه لرندن او -
لوب، میلادک ۱۷۲۵ تاریخنده طوغش، و ۱۷۸۳ ده
وفات ایتمشدر. ژان ژاق روسو، دیدرو، غریم کبی
عصرینک اعظم ادبا و حکماسیله مناسباتی اولوب،
ژان ژاق روسونک کندیسنه علاقه سی دخی واریادی.
بوقادین حکیم مشارالیه « آیم » تسیمه ایدره ک، کندسی
کوشکنک جوارنده کندیسنه بر خانه دخی بنا ایتدیرمش
ایسه ده، روسو غریبه قیصقاندیقندن، بوقادین حقنده
کفران نعمته بولتمشدر. صاحبه ترجمه نك بعض خاطره
و تذکره لر یله مخبراتی جمع، و آیری آیری نشر اولتمشدر.

باب الهمزه - فصل الثاء

آتابک { اصلی (آتابک) یعنی « بك بابا »
(اولوب، ملوک سلجوقیه نك اولادینی

ایکی به آیرلمش؛ و موصل شعبه سنک در دنجی حکمداری
عزالدین مسعود عم زاده سی ملک صالحک فوتند صکره
حلی و سوریه نک بعض جهنلرینی دخی ضبط ایتکله،
بونک شخصنده دولک ایکی شعبه سی ینه برلشمیدی .
بو وجهله موصل و دیار بکرده حکومت سورن
آتابکان دخی بر وجه زیردر :

سیف الدین غازی	عن	۵۴۱	الی	۵۴۴
قطب الدین مودود	«	۵۴۴	«	۵۶۵
سیف الدین غازی	«	۵۶۵	«	۵۷۶
عزالدین مسعود	«	۵۷۶	«	۵۷۷

۵۷۷ تاریخنده دولک ایکی شعبه سی برلشمش، و
عزالدین مسعود ۱۲ سنه ده سلطنت سورمشدر.

بو سلاله نک حکمدار اخیری اولان عزالدین مسعود
ثانی نک وفاتندن صکره، تربیه کرده سی اولان بدرالدین
لؤلؤ حکومتی ضبطله، ۲۸ سنه سلطنت سورمش؛
و وفاتنده اوغلی ملک صالح جانشینی اولمش ایسه ده،
برسنه صکره مملکت هلاکو طرفندن ضبط اولنهرق،
آتابکان عراق دولتی بستیون منقرض اولمشدر.

آتابکان فارس } بونلرک دولتی کرک پیو کلکجه
و کرک قدیمجه آتابکان

دولتلرینک ایکنجیسی اولوب، سلطان مسعود سلجوق
قینک امراسندن سنغر بن مودود بن سلفر طرفندن
۵۴۳ تاریخنده تأسیس اولنمش؛ و ۶۶۲ تاریخنده نک
۱۲۰ سنه سورهرک، بر وجه زیر ۱۰ حکمدار گلشدر.

سنغر	عن	۵۴۳	الی	۵۵۶
زنکی	«	۵۵۶	«	۵۷۰
تکله	«	۵۷۰	«	۵۹۰
طغرل	«	۵۹۰	«	۵۹۹
سعد	«	۵۹۹	«	۶۲۸
ابو بکر	«	۶۲۸	«	۶۵۸
سعد	«	۶۵۸	«	۶۵۸
محمد	«	۶۵۸	«	۶۶۱
محمد شاه	«	۶۶۱	«	۶۶۱
سلجوق شاه	«	۶۶۱	«	۶۶۲

بونلردن سعد بن ابی بکر صغیر السن اولدیقندن،
والده سی ترکان خاتون وصایت ایتش؛ و اوغلنک
وفاتندن صکره سلطنته نائل اولان محمد شاه (بن سلفر
بن سعد بن زنکی) ایله بر چوق محاربه لر ایده رک،
سلطنتی کندیسی محافظه ایتک ایستش؛ و بعده
حکمدار اولان سلجوق شاه، بو خاتونک شرندن قورتلق
ایچون، کندیسی تروجه مجبور اولوب، بعده قتل
ایتشدر. سلجوق شاهک وفاتندن صکره فارس ملکی
محمد بن سعدک هشیمره سی و ترکان خاتونک قیزی ایش
خاتونه قالمش ایسه ده، بو خاتون هلاکونک بعده شرف

تربیه مأمور اولان امرای اتراکه ویریلیر بر عنوان
ایدی. بونلردن بعضلری برر مملکتک اداره سنه مأمور
اولوب، مرور زمانه کسب استقلال ایتدکلرندن،
(آتابکان) یاخود (ملوک آتابکیه) اسمیه آلتنجی
ویدنجی قرن هجریده بش دولت ظهور ایتشدر.
بو دولترده حکومت سورن حکمدارلر (آتابک) لقبیه
ملقب ایسه لده، هر بری اسم اصلیمی صره سنده ذکر
اولنه جقدر. آتابکان دولتری زیرده ذکر اولنور.

آتابکان آذربایجان } بو دولت مسعود بن
آزادیلرندن و امراسندن شمس الدین آتابک ایلدکز
طرفندن ۵۵۵ تاریخنده تأسیس اولنهرق، ۶۲۲ سنه-
سنه نک ۷۷ سنه سورمش؛ و اسامی و مدت حکو-
متلری زیرده بیان اولنان بش حکمدار ویا امرای گلشدر:

شمس الدین ایلدکز	عن	۵۵۵	الی	۵۶۸
جهان پهلوان محمد	«	۵۶۸	«	۵۸۱
قزل آریلان عثمان	«	۵۸۱	«	۵۸۷
ابو بکر	«	۵۸۷	«	۶۰۷
مظفر الدین اوزبک	«	۶۰۷	«	۶۲۲

بهرینک احوالیچون اسم مخصوصلرینه مراجعت
اولنقی اقتضا ایدر.

آتابکان عراق } (و آتابکان موصل) بونلرک
دولتی آتابکان دولتلرینک

اک پیوکی و اک اول تشکل ایدنی اولوب، عراق
و سوریه جهنلرند حکمفرما اولمش، و حکمدارلری
اهل صلیبه قارشی مقاومت و محاربه ده همت و غیرت
کوستر مشلردر. بو دولت سلطان محمود بن محمد بن
ملکشاه سلجوقینک امراسندن عماد الدین زنکی بن
آقسنقر طرفندن ۵۲۱ تاریخنده ابتدا امارت صو-
رتیه تأسیس اولنهرق، ۶۳۱ تاریخنده نک ۹۰ سنه
سورمش، و زیرده بیان اولنان ۶ حکمدار گلشدر:

عماد الدین زنکی	عن	۵۲۱	الی	۵۴۱
نورالدین محمود	«	۵۴۱	«	۵۶۹
ملک صالح	«	۵۶۹	«	۵۷۷
عزالدین مسعود اول	«	۵۷۷	«	۵۸۹
نورالدین آریلان شاه	«	۵۸۹	«	۶۰۷
عزالدین مسعود ثانی	«	۶۰۷	«	۶۳۱

عماد الدین زنکینک دیگر ایکی اوغلی سیف الدین
غازی ایله قطب الدین مودود و قطب الدینک اوغللری
ایکنجی سیف الدین غازی و عزالدین مسعود دخی
بالاده مذکور نورالدین و ملک صالحک منشوریه
موصل و دیار بکر و کردستان طرفلرنده حکم سور-
مش اولدکلرندن، بو دولت عماد الدین زنکیدن صکره

اسلامه مشرف اوله رق سلطان احمد تسميه اولنان
اوغلي منكوبه وارمش اولديغندن، بو خاتون صاغ
اولدقجه، ۲۰ سنه قدر مغوللار فارسي امانه اداره،
و بعده بسبتون ضبط ايتشلردر.

اتابكان لر بزرگ } بونلرك دولتي اتابكان قا-
رسك بر بحيسي اولان
سنفرك امراسندن ابو طاهر بن محمد طرفندن ۵۴۵
تاريخنده تأسيس اولنهرق، ۷۹۵ تاريخنده ۲۵۰
سنه سورمش، و بروجه زير ۹ حكمدار كلشدر. اصل
اقليلري لرستان اولوب، بر آرمهلق اصفهان قربنه قدر
توسيع ممالك ايتشلردی.

ابو طاهر	عن	۵۴۵	الى	۵۵۰
هزاراسف	«	۵۵۰	«	۵۵۴
تكه	«	۵۵۴	«	۶۵۶
شمس الدين آلب ارغون	«	۶۵۶	«	۶۷۱
يوسف شاه	«	۶۷۱	«	۶۸۰
افرا سياب	«	۶۸۰	«	۶۹۶
نصرة الدين احمد	«	۶۹۶	«	۷۳۳
ركن الدين يوسف شاه	«	۷۳۳	«	۷۴۰
مظفر الدين افراسياب	«	۷۴۰	«	۷۹۵

بونلردن تكه بغدادك ضبط و تخريبي صره سنده
هلاكونك معيتنده بولغله، اهل اسلامك نكبتنه
آجيديني ايجون، هلاكو طرفندن قتل اولنش؛
و اخلاق مغوللرك امر و نفوذى آلتنده حكم سوره رك،
نهايت اخبرلى اولان مظفر الدين افراسيابك او انجو
سلطنتنده ملكي تيورلنك طرفندن ضبط اولنش،
و كنديسى قيد حياث شرطيله والى صفتنده بر اقلشیدی.

اتابكان لر كوچك } بونلرك دولتي سلچو-
قيلر طرفندن كوچك
لرستان واليسى بولنان حسام الدين شوهلك آدمى و
خلفى اولان شجاع الدين خورشيد طرفندن ۵۹۱
سنه سنده تأسيس اولنهرق، ۷۱۶ تاريخنده ۱۲۵
سنه سورمش؛ و بروجه زير ۱۱ حكمدار كلشدر:

شجاع الدين خورشيد	عن	۵۹۱	الى	۶۲۱
سيف الدين رستم	«	۶۲۱	«	۶۲۲
شرق الدين ابو بكر	«	۶۲۲	«	۶۲۴
عز الدين	«	۶۲۴	«	۶۲۷
حسام الدين خليل	«	۶۲۷	«	۶۴۰
بدر الدين مسعود	«	۶۴۰	«	۶۵۸
تاج الدين	«	۶۵۸	«	۶۷۷
ملك الدين حسن	«	۶۷۷	«	۶۹۲
عز الدين حسين مشترك	«	۶۹۲	«	۶۹۳
جال الدين حضر	«	۶۹۳	«	۶۹۳
حسام الدين عمر	«	۶۹۳	«	۶۹۳
مصمم الدين محمود	«	۶۹۳	«	۶۹۵

بونلرك دخى بدر الدين مسعوددن صكره كللىرى

مغول حكمدارلرينك حكم و نفوذى آلتنده ايدلر.
اتامپ } (Étampes) فرانسهك (سينه مع
اولوب، سينه ايرماغنه دوكلن (اروينه) نهري او-
زرنده (اورسايك) ك ۵۰ كيلومتره جنوبنده واقع
و ۷۸۰۰ اهالى يى جامعدر. خيلى فابريقه ليله ايشلك
تجارتى واسكى بر قلعه سى واردر. مشاهير علمدان
(ژوفروى سنت هيلر) و طنى اولوب، بونك برهيكلى
دخى شرك ايجنده مركوزدر. اسكى بر شهر اولوب،
برچوق وقايع تاريخنهك محل وقوعيدر. اسم قديمى
(استامپه) در.

اتاووه } (Etava, Etawah) هندستانك شما-
لنده (اكروه) اياكتنده و اكروه شهرينك
۱۰۰ كيلومتره جنوب شرقيسنده كنك ايرماغنه
دوكلن (جا) نهري اوزرنده واقع لوا مركزى بر شهر
اولوب، ۳۰ ۵۵۰ اهاليسى واردر. دهليدن اله آباد
ده كيدن دمير يولك اوزرنده واقع اولوب، خيلى
تجارتى واردر، و على الخصوص او طرفلرده حاصل
اولان پاموغلر بربوك مخزنى حكمنده در. — سنجاب
غنك مساحه سطحيه سى ۴۳۸۰ مربع كيلومتره واه.
ليسى ۶۶۸ ۶۶۱ كشيدر.

اتروريا } (Étrurie) ايتاليانك بر خطه قديمه.
(سيدر، كه اليوم (طوسقانه) دينلن
خطه ايله روما دائره سنك بر قسمندن عبارت اولوب،
آپنين سلسله جباليله (تيرنيا) دكيزى آره سنده واقع،
و شمالاً (ليغوريا) ايله، جنوباً دخى (لايوم) ايله محدود
ايدى. بو قطعه لك اهالى قديمه سى (اتروسق) و (طوسق)
تسميه اولندقلرندن، مملكتلرينه دخى قديماً (اتروريا)
ويعه (طوسقانه) ديتلشدر. بو قطعه ده وولاتره،
آريتوم، قلوسيوم، ويس، تاركينيا، وولسيتيا كچي
برچوق بيوك شهرل وار ايدى، كه هر برى بر كوچك
جمهوريت صورتنده اداره اولنهرق، جله سى اوج
هيت متفقه تشكيل ايدرلردى، و بو اوج هيتنك ييتنده
دخى بر رابطه اتحاد و اتفاق بولوب، جله سنك مركز
مشركى (وولسيتيا) شهرى ايدى. شمال جهته زرا-
عت، و ووسط و جنوب جهتلرنده دخى تجارت خيلى
زرق ايتش اولغله، اولدقجه مدنى بر ايدى. حدود
لر رومايه قريب اولديغندن، اتروريا اهاليسندن
برقاج كشي روما حكمدارى اولمش؛ و دفعاته روماي
بسبتون ضبط و استيلا ايتك درجه سنه كلشدردى.
آنجق ميلاددن آلتى عصر اول اسكى فالر هجوم ايله

شمالده کی هیئت متفقه فی ضبط ابتد کلدگری کی، جنوب هیئت متفقه سی دخی (سامنیت) دینلن ایٹالیانک دیگر بر قومی طرفندن ضبط اولمش؛ ووسطده کی هیئت متفقه ایسه ده خلی وقت طیانوب، رومالیر قار-شی بر جوق غالبتره دخی نائل اولمش ایسه ده، نهایت رومالیرک ضبطنه یکوب، (طوسقا) ویا (طوسقانه) نامیه بر ابالت اتحاد اولمشدر. — ۱۸۰۱ تاریخده بواسم یونابارت طرفندن تجدید اولنهرق، آوستریادن ضبط اولنان طوسقانه خطه سی (اتروریا) قراللی نامیه بر قراللی حالته قونمش؛ وپارمه دوقه سی لوی اتروریا قرالی اولمشیدی. ۱۸۰۸ ده بوخطه فرانسیه الحاق اولنهرق، اوج ایالت تقسیم اولمش؛ و بر سنه صکره طوسقانه دوقه لی نامیه یونابارتک همشیره سنه ویرلشیدی. [احوال حاضره سیحون «طوسقانه» ماده سنه مراجعت پیوریه.]

اتروسق (Etrusques) ماده آتفه ده بیان اولنان (اتروریا) خطه سنک اهای قدیمه سی اولوب، عن اسل (بلاسیج) قومنه منسوب ایدیلر، و آرنائودلی و یونان جهتلرندن ایٹالیایه یکهرک، قطع مذکوریه وطن اتحاد ایتشدر. بونلر زراعت و تجارتله، مشغول اولوب، معمارلقده و طوپراقدن صاقبی و چناق و سائر اعمالیه رسمده و سائر صنایعه خلی ترقی ایتشلردی. فن معاریده حالا (اتروسق اصولی) اسمیه معروف کندیلرینه مخصوص بر اصولری وار ایدی. رومالیر دین و آیینلرینی بونلردن اخذ ایتکله، معبودلرینک اکثر اسماییسی اتروسق لسا-تنده در. راهبری فال آجیق و غاییدن خبر ویرمک کبی بعض ادعالده بونلرلردی. مزارلر فوق العاده اعتنا ایدوب، مدفونلرک یانه بر طاقم ذی قیمت شیلر و مواد صناعیه وضع ایتدکلرندن، زمانمده اجرا اولنان حفریادن صنایعلرینک درجه ترقیبی آکلا-شلمش ایسه ده، کندی لسانلرنده بولنان بعض یازیلرک حلنه الان کیمسه موفق اوله مامشدر. بونلرک آرناء و دلرک دخی اجدادی اولان پلاجلردن متولد اولدقلری تاریخله مثبت اولدینی حالده، (اتروسق) و (طوسق) تسمیه اولنلری، و وطنلرینک الی بومنا هذا (طوسقانه) ناحیه یاد اولنسی، و بوجه اسم دخی آرناء دلقده کی طوسقه لرله مشابهلری شایان دقتدر.

اتریب { مصرک شرق جهته قدیم بر کوچک خطه اولوب، مرکزی ایوم خراب اولان (عین شمس) شهری ایدی.

اتریش { اندلسده (ریه) جوارنده بر قلعه ایدی، که ارباب خروجدن ابن حقصونه اسمنده بریسی اوراده تحصن ایدردی.

اتسز { (بن ابق خوارزمی) امرای اتراکدن و ملکشا سلجوقینک رچاندن اولوب، ۴۶۳ تاریخده ملوک فاطمیه ک الله بولنان شای قتح ایتمک مأمور اولغله، ترک عسکریله ابتدا فلسطینه کیردرک، رمله و بعده قدسی ضبط ایتش؛ و دمشق محاصره ایدوب، اطرافنی یغما و تخریب ایتشیدی. بونی هر سنه معناد ایددرک، حصاد وقتنده هجومله، اطرافنی یغما و تخریب ایتدکن صکره، عودت ایتدیکندن، شام اهالیسی زیاده سیله قحط ضرورته دوچار اولمشلر ایدی. اتسز بو حالدن بالاسنقاده ۴۶۸ تاریخده دمشق بر مدت محاصره دن صکره امانه ضبط، و اطرافنی دخی استیلا ایددرک، خلفای عباسیه نامنه خطبه اوقونمش؛ و «حی علی خیر العمل» نداسیله اذان اوقونمش منع ایتشیدی. بر سنه صکره مصرک قحنه کیدوب، موفق اولق اوزره ایکن، ناکهان بوزیلوب، عساکر قلیله ایله شامه عودت ایتش؛ و بو غیوبنده باش قالدیرمش اولان قدس و سائر بعض جهاتی یکیدن ضبط ایددرک، مظالمی چو غاندقچه چو غا-لتشیدی. نهایت ۴۷۰ تاریخده سلطان ملکشا شام ممالکینی برادری (تاج الدوله تش) و ویرمکله، او صروده اتسزدخی دمشقده عساکر مصریه طرفندن محاصره ایدلمش اولدیفندن، تاج الدوله امدادینه کیده رک، محاصره دن قورتارمش ایسه ده، مظالم و حرکات واقعه سندن طولانی، متعاقباً قتل ایتشدر. قورو وضعیف اولدیفندن (اتسز) لقبیه شهرت بولمشدر.

اتسز { (خوارزمشاه — بن محمد بن انوشکین) ملوک خوارزمشاهیه ک ایکنجیسی او-لوب، پدرینک وفاتدن صکره، ۵۲۱ تاریخده سلطان سنجر سلجوقینک فرمانیه خوارزم امارتنه نصب اولنهرق، عادل و جسور بر ذات اولغله، سلطان سنجرک تعظیم و اعتمادینه مظهر اولمشدیه ده، مؤخر کندیسنک استقلال هوسنده بولندینی سلطان سنجره اشراپ اولنغله، اوزرینه عسکر سوق ایددرک، اتسزی مغلوب، ویرینه کندی برادر زاده سی غیاث الدین سلیمان شاهی نصب ایتشیدی. آجیق اتسز اهالینک فوق العاده محبتلرینی جلب ایتش اولدیفندن، مملکتی استردادله، سلیمان شاهی طرد ایتش؛ و متعاقباً یعنی ۵۳۶ تاریخده خطا صاجنی

دانیارقه لیلر بونک زماننده انکلترده زیاده قوت بولوب، لوندربی دخی محاصره ایتشلردی. ۱۰۰۲ سنهسی کانون اولنک ۲ سنده (سنت بریس) یورطیسند انکلترده بولان دانیارقه لیلرک قتل عام اولنکسی امر ایتش؛ و بونک اوزرینه دانیارقه قرالی (سونون) ایرتسی سنه انکلتره به سوق عسکرله، وطنداشرینک انتقامی آلهرق، انلردی اسقاط و طرد ایتشیدی. بو قرالک وفاتنده صاحب ترجمه بنه تختی ضبط ایتش ایتسه، دانیارقه نیک یکی قرالی (قانون) ک انکلتره نیک اکثر طرفلرینی استیلا ایتدیکنی کورنجه، متعاقباً کدرندن تلف اولمشدر.

اتلوفلف (Ethelwolf) انکلتره نیک صا.

حکمدارلرندن اولوب، میلادک ۸۳۶ تاریخندن ۸۵۸ تاریخنده ک ۲۲ سنه حکم سورمشدر. زماننده دانیارقه لیلر مالمکنی ضبط و استیلاده ایلرینلکه اولدقلری حالده، کننسی غایت دیندار اولدیغندن، رومایه سیاحتله، تبعه سنه پاپا ایچون آبریمجه بر عشر طرح ایتشیدی. کننسی روماده ایکن، اوغلی اتلبالد تختی ضبط ایتش؛ و صاحب ترجمه عودنده سلطنتک استرداد دیعواسنده بولامشدر.

اتلینگن (Ettingen) (باده) پیوک

زرنده و (قارلسروهه) دن ۷ کیلومتره نیک مسافنده واقع بر قصبه اولوب، ۵۳۰۰ اهالیسی واردر.

اتنا و نام دیگرله جبل (Etna, Gibel)

سیحلیا جزیره سنک مشهور بر برکانی اولوب، جزیره مذکورنک شمال شرقیسند، (قنائیه) شهرینک اوستنده و ساحل بجرده، ۴۷°۴۶' عرض شمالی ایله ۱۲°۴۱' طول شرقیده واقعدر. طاغک اساسنک محیط دائرهسی ۱۸۰ کیلومتره و ارتفاعی ۳۲۵۰ متره در. حالا آجیق اولوب دائمی صورته دومان چیقاران و کاه کاه آتشلر و آلورلر یوسکورتن آغزلرندن اک پیوکنک محیط دائرهسی ۵ کیلومتره به قریب اولوب، بونلردن بشقه سونش و معطل بر چوق آغزلری دها واردر. بو طاغ اسکی زماندن بری یانقده اولوب، یونان قدیم اساطیرنجه جهنم انهی (وولکان) ایله (کیکلوب) تعبیر ایتدکلی جنر زعلرنجه ابو الاله اولان مشترینک صاعقه لرینی بو برکانک آغزنده اعمال ایدرلر ایتش. (انکلاد) ایله (تیفون) اسملرنده ایکی دیوک بو طاغک آلتته دیری

سلطان سنجره فارشی تشویق و ترغیب ایتکله، سنجر بونلرله ایتدیکی محاربه ده مغلوب اولنجه، اتسز دخی فرصتی قاجیرمیه رقی، خراسانک اکثر طرفلرینی و سنجرک یانختنی اولان مرو شهرینی دخی ضبط ایتش؛ وارباب علم وهنزه فوق العاده حرمت ورعایت ایدره، مشاهیر علایی معینته آلمشیدی. ۵۳۸ تاریخنده سلطان سنجر خطادن کسب امنیت ایتکله، صاحب ترجمه نیک اوزرینه عسکر سوق ایتش ایتسه، اتسز شخص ایدوب، مقاومت ایتدیکندن، مرو و خراسان بنه سنجره و خوارزم اتسزه قالمق اوزره بینلرنده صلح تقرر ایتش؛ و صاحب ترجمه مستقلاً حکم سورهرک، ۵۵۱ تاریخنده وفات ایتمشدر.

اتل (روسیه ده کی (وولغا) نهرینه عرب جغرا دیونی طرفندن ویریلن اسمدر. اسکی

یونانیلر عیندنده بو نهرک اسمی (را) واسم جدیدی (وولغا) اولدیغی حالده، جغرافیون اسلامک ویردکلی بواسمک زهدن کلدیکی کسدیریه میوب، جوارلرنده ساکن ترک و تاتار اقوامی طرفندن ویریلن اسم اولسه کرکدر. [« وولغا » ماده سنه مراجعت بیوریه.]

اتلبالد (Ethelbald) انکلتره نیک عین اصل

(اتلوفلف) ک اوغلیدر. پدیری روماده ایکن، تختی ضبط ایدره، میلادک ۸۵۷ تاریخندن ۸۶۰ تا ریخنده ک اوچ سنه حکومت سورمشدر. پدیرینک وفاتنده اوکی والدیه سنی تزوج ایتش ایتسه، خلقلک بویه بر ازدواج غیر مشروعه فارشی کفت و کولری چوغالنجبه، تطلیقنه مجبور اولمشیدی.

اتلبرت (Ethelbert) انکلتره قراللرندن

اولوب، میلادک ۸۶۰ تاریخندن ۸۶۶ تاریخنده ک ۶ سنه حکومت سورمش؛ و ابتدا برادری آنف الترجه اتلبالد ایله مشترکاً قراللق ایتمشدر.

اتلرد (Ethelred) بو نام ایله انکلتره نیک

صاقسونیه خاندانه منسوب ایکی قرالی اولوب، برنجیسی آنف البیان اتلبرت و اتلبالدک برادری ایدی. میلادک ۸۶۶ تاریخندن ۸۷۱ تا ریخنده ک بش سنه سورن مدت حکومتده انکلتره به هجوم ایدن دانیارقه لیلرله اوغراشمش، و بونلرله ایتدیکی محاربه لرک برنده آلدیغی یارهدن وفات ایتمشدر. خلئی پیوک آلفرددر. — ایکنجیسی برادری (شهید اردوآرد) . خلف اولوب، ۹۷۸ تاریخ میلادیسندن ۱۰۱۶ تاریخنده ک حکم سورمشدر.

لردن اودون وکراسته ایندیریلیر. دوز پرلرده بغدادی، مصر واوزوم کی بعض محصولات یتیشیورسده، اهالی پک چالیشان اولوب، وپرکیلی دخی پک آخر اولدیغندن، بر فقر وضرورت ایچنده یاشارلر. بو خطه نك حدود غریبه سنی ایران اسپروپوتامو یونانك اك بیوک نهریدر. دیگر بر طاق نهرل دخی اتولیانك طاغلرندنایتهرك، بو ایرماغه دوکدکری کی، (اورا- خوری) کولنك صولری دخی برآباق واسطه سیله (اریچه) کولنك ایچندن پکدکدن صکره، آسیروپو- تامویه منصب اولور. (فیداری) اسمنده دیگر بر نهر دخی بو قطعه نك جنوب شرقی جهته ده آقهرق (پاتراس) کورفرینه منصب اولور.

زمان قدیمه اتولیا اهالیسی یونانلر بیننده جهات ووحشیلکریله مشهور اولوب، دائماً کورک یئلرنده وکرک قومشولریله محاربه ده بولنور، وحیدودقله تاآناطولی سواحله قدر کیدرلردی. مرکزلی اولان (ترموس) شهر قدیمنده بر مجلس منتخبلی اجتماع ایدردی. یونانك سائر طرفریله برابر اسکندرک ید ضبطنه پکدکدن صکره، بونك وارثلینه قارشى حرب ایتمش، وبر آرهلق (آنیغون) ایله بالانفاق، یونانی ضبط ایتمک ایستمشلردی. بعده آقارنایا، البده و مسینیا ایله برابر بر هیئت متفقه تشکیل ایدرهك، بر خیلی وقت آخایا هیئت متفقه سیله محاربه ده بولنمشلردی. مؤخرآ رومالیرك ضبطنه پکوب، روما دولتنك انقسامده شرق ایبراطورلنك حصه سنه دوشمش؛ واستانبولك لاتینلر طرفندن ضبطی صره سنده، روم ایبراطورلی خاندانه منسوب (تودورآ نکلو) او طرفه کیدهرك، بر حکومت تشکیل ایتمشیدی. بعده سلطان مراد ثانی حضرتلری طرفندن فتح؛ وبر آرهلق اسکندر بك طرفندن آناودقله برابر ممالك عثمانیه دن فك اولمش، واسکندر بک وفاتنده وندیکلیله پکمش ایسه ده، متعاقباً استرداد اونمش؛ ونهایت یونانه استقلال ویرلدیکنده بو قطعه دخی حدود یونانیه داخلنده قالمشدر.

اتیان } یاخود اتین (Etienne) (استفان)
 } اسمك فرانسزلر طرفندن صورت
 استعمالیدر. [«استفان» ماده رینه مراجعت بیوریه.]
اتیان } یاخود استیان (Etienne, Estienne)
 } فرانسه ده مطبعه جیلقد شهرت بولمش
 و ایچلرندن بر چوق علما یتیشش بر خانداندر، که
 ریشی ۱۴۶۰ ده پارسده طوعش و ۱۵۲۱ ده

کولمش اولملری دخی اساطیر مذکوره مصالرندن اولوب، انسانك او وقتدن آتش افشان اولدیغنه دبلدر. (ناقوس)، (ایسا) و (هوله) اسملریله اوج شهر قدیم بو برکانك سیل آتشینی آلتنده قالوب، نایدید اولمشلردر. میلادك ۱۱۸۳ تاریخده آنسزین باتلامه سندن اون بش، ۱۶۶۹ ده یکرى، ۱۶۹۳ ده آلفش یك کشتی تلف اولمشدر. اک صکره کی دهشتلی پاتلامه لری ۱۸۰۹ و ۱۸۳۰ و ۱۷۴۳ تاریخلرنده واقع اولوب، قتانیه شهرى دفعاله لاورك آلتنده قالمق نیکله سنده بولنمشدر. زمان قدیم حکما سندن (امیدوقل)، اجرائ تحقیقات فنیه مقصیده، بو برکانك آغزی ایچه کیدوب، تلف اولمشدر. اخیرآ بعض ارباب فن کنسیدیرینی ایله باغلایه رق ایتمشله ایسه ده، طیانیه میوب، پک درین کتیمکه موفق اوله ما- مشلردر. بو طاغك اتککری پک منبت و اشجارله مستور اولوب حتی آلتنده یوز سوارى بارینه یلن و محیط دائره سی ۳۷ متره اولان مشهور بر کستانه آغاجی بونده در. جزیره خیلی زمان عر بلوک آلتنده بولنش اولدیغندن، او وقتدن قاله اوله رق، جوارینك اهالیسی بو طاغه (جبل) دیرلر.

اتولیا (Etolie Αιτωλία) یونانك شمال (غربی جهته ده واقع بر خطه سی اولوب، آقارنایا خطه سیله معا بر ایالت اتخاذ، و ۶ قضایه تقسیم اولنمشدر. بوقضالرك دردی (یعنی میسولونکی، ناوپاقتوس (ایسه بختی)، ترخیونیا و اوربستانیا قضالری) اتولیا ده واقعدر. اتولیا جنوباً (پاتراس) کورفریله، شمالاً آناودلق و تسالیا ایله، شرقاً یونانك (فتیوتیده مع فوکیده) ایالتیه محدود اولوب، غرباً دخی (اسپرو پوتامو) نهریه آقارنایان آیرلشدر. اهالیسی ۸۸۷۰۰ کشیدر. باشلیجه قصبه لری مرکز ایالت اولان (میسولونکی) ایله (اوپاقتوس) و (اوراخوری) قصبه لیدر. اراضیسی طاغلق اولوب، آناودلقی تسالیان ایران (پندوس) سلسله سی بو قطعه نك ایچنده داخل اوله رق، ساحل بجه قدر ممتد اولور، واتککریله شعبه لری صاغ وصوله اوزانه رق، همان بشون بو خطه یی قایلایور. یالکز جنوب غربی جهته ده اسپروپوتامونك منصبی جوارریله میسولونکی واوراخوری جوارلری دوز و منبت ایسه ده، بو جهته دخی بطاقلقر زیاده در. طاغلرك اکثریسی قورو و جیلاق ایسه ده، بعض کوزل مرعالی دخی واردر؛ واهالیسی باشلیجه چوبانقله پکینیر. بعض اورمانلر دخی بولنوب، نهر-

وفات انجش اولان (هانری آیان) اولوب، بونک اوغلاری (روبرت) و (شارل) ایله روبرتک اوغلی ایکجی (آیان) اک مشهورلرنددر.

ایقوس { (Ethicus) لاتین جغرافیونندن میلادیده یاشامشدر. روما دولتک زیر اداره سنده بولنان مالکک جغرافیاسنی یازمش ایسه ده، یالکز بر قسمی بولنه بشلدر.

اتیوپیا { (Ethiopie) اسکی یونانیلر بو اسمله مصرک اوست طرفنده بو. لنان نوبه، حبش و سودان ممالکینی تسیمه ایدرلری. بعده بو اسم حبشه تخصیص اولشمشدر. [«حبش، سودان و زنج» ماده رینه مراجعت پیورله.]

اتوقل { (Etéole) یونان قدیمه (تیبه) شهرینک حکمداری (اودیپ) ک اوغلی اولوب، پدرینک وفاتنده برادری (پولینیق) ایله مناویه بررسنه حکومت سورمک اوزره، اتفاق ایشلر سنده، اتوقل مدتی ختامنده برادرینه نوبت برابق ایستدیکندن، پولینیق قان پدری بولنان آرغوس حکمداری (آدراست) ک امداد ایله برادری اوزرینه عسکر سوق انجش؛ و بیلرنده واقع اولان بر مبارزده ایکسی دخی تلف اولمشدر.

اتیوه { (Etive) اسقوچیانک (آرجیل) سنجاد غنده بر درین خلیجدر، که دها ایچیرده بولنان بر کول ایله دخی اختلاط ایدوب، قره لک ایچنه خیلی کبرر، وکاه خلیجدر کوله، کاه کولدن خلیجه آفتنی حاصل اولهرق، صوبی قسما طانی و قسما آجیدر.

باب الهمزه — فصل الثاء

آناف { بتمده باغلرینک کثر تیه مشهور بر قریه ایدی. جاهلیتنده (درنی) تسیمه اولنوردی.

آنال { جزیره العربده دیار ثمودده بر طاغ اولوب، «وتختون من الجبال بیوتنا فارهین» آیت کریمه سنده کی جبالدن بو طاغ مراد بیورلدینی مرویدر.

آسج { (بنی —) افریقیه ده برلشمش اولان بنی هلال قبائلندن بر بیوک قبیله در، که افراندن مغربک تاریخه مدخلری اولان بعض مشاهیر ظهور ایشدر.

اشر { شیراز متأخرین شعرا سندن (آخوند شفیعا. (بی) نک مخلصیدر. اون یک بیقی حاوی بر دیوانی واردر. ۱۱۱۳ تاریخنده (لار) ده وفات ایشدر. اثل { (وولغا) نهرینک اسمیدر. [«اثل» ماده سنه مراجعت پیورله.]

آثیر بن عمریا { کوفه نک مشاهیر اطبا سندن ابن ملجم طرفندن مجروح اولدینی وقت، بو ذات باقوب حیاتندن امید قالدیغنی کندیلرینه بیان ایشیدی. — بونک اسمنه نسبتله (آثیر صحراسی) نامه کوفه نک خار. جنده بر اووه واردر.

آثور { کردستانک اسم قدیمدر. [«آثور» ماده سنه مراجعت پیورله.] آثول { حوزستانده بر محل اولدینی کتب فتوحده مذکوردر.

آئیل { مدینه منوره نک قریبده ویدر ایله وادی صفا آره سنده بر موضع اولوب، برددن عودت پیوریلور ایکن، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمن بو موضعه (نضر بن حارث بن کله) بی قتل پیورمشلدر.

آثیر الدین آبهری { (فضل بن عمر سقندی) مشاهیر علان اولوب، حکمت و منطقده ید طولی صاحبی ایدی. «الهدایه»، «الکشف»، «الزبد» و «ایساغوجی» عنوانلرله درت تألیق وسائر بعض آکاری واردر. «ایساغوجی» الی یومنا هذا ایادی بطلایده متداول اولدینی کی، حکمتده تدریس اولمقده اولان (قاضیمیر) دخی صاحب ترجمه «الهدایه» عنوانی کتابنک شرحیدر. ۴۷۵ تاریخنده وفات ایشدر.

آثیر الدین اخستکی { آتجی قرن هجری اولوب، فرغانه ده واقع (اخستک) ناحیه سندن اولدینی خالد اخستک و عراق عجمده یاشامشدر. آتابک ایلدکز صاحب ترجمه نک صحیفه طالب اولمش؛ وهرنه قدر آثیر الدین مشار الیه کیده مش ایسه ده، کرک کندیسنک وکرک اوغلی قزل آرسلاک مدرخه دأر بعض اشعار سونلشدر. کندبسی انوری و خاقانی کی اعظم شرای ایران کنبه عد اولمشدر. وفاتی ۶۰۸ تاریخنده واقع اولمشدر. شواکی بیت جله اشعارنددر:

ای عقل نازنین تویی مقتدای نفس
تاکي سرای طغول و تاکی در طغان
خلقان حرص و آژ بکش از سرالبر
وزنتک مدح کفایت خلقتش و ارهان

اثیر الدین اندلسی } [ابو حیان اندلسی]
ماده سنه مراجعت.]

اثیر الدین اومانی } همدان جوارنده واقع
(اومان) قریه سندن
اولوب، حکیم شهیر نصیر الدین طوسینک شاکردانندن
عالم و متفنن بر شاعر ابی. عربی و فارسی دیوانی وار
در. شو ایکی بیت جله اشعار فارسیه سندن:

چنین که جوشن سین آب می بینم
چه گونه کار کنند تیغ خود بر آن جوشن
بآب بنگر و یاد آور از شهبان قدیم
بزال ماند در بند ماند از بهمن

باب الهمزه - فصل الحیم

آجا } مدینه منوره ایله شام آره سنده (طی)
ملککننده بر یوکسک طاغدر.

اجارین } لازستان سنجاغنک بر قضاسی ابی،
که مرکز لوا اولان باطوم شهریه
برابر اخیر روسیه به ترک اولغشدر. بو قضا اجاره
علیا و اجاره سفلی نامریله ایکی ناحیه دن مرکب او.
لوب، باطومک ۱۰ ساعت بعدنده و شرق جهتنده
واقعدر. اهالیسی ۲۵۰۰۰ نفوسدن عبارت او.
لوب، جله سی مسلم اولغله، اکثریسی ممالک عثمانیه به
هجرت ایشلدر.

آجان } آذربایجانده تبریز دن ۱۰ فرسخلیق
(مسافده واری)، کیدن طریقک او.

زرنده بر قصبه اولوب، و قتیله قلعه سی و چارشیی
وار ایدیه ده، الیوم خرابدر.

آجانه } (نهرالاجانه) بصره قربنده فراتدن
آیرلش بر جدولدر، که حضرت عمرک
امریله موسی الاشعری طرفندن آجدر برلشدر.

آجدابییه } برقه یعنی بنغازی قطعه سنک غرب
(جهتنده واقع بر قصبه ابی، که

اوجه قصبه سنک شمال غریب سنده و ساحل بگردن ۱۸
میل ایچریده اولوب، ساحل بگردن بر لیمان و قلعه سی
دخی وار ابی. بو قصبه نیک اشجاری و خرما لریله
یاغچدری چوق ابی. صوبی غایت لذیذدر. ایچنده
ملوک فاطمیدن قائم بن مهدی طرفندن بنا اولغش بر
بیوک جامع شریف ایله مثن الشکل و مصنع بر صومعه
وار ابی. الیوم خراب اولوب، اسمی (قصر ها.

(فی) در. سالف الترجه (ابن اجدابی) بو قصبه ده
نشأت ایشلدر.

آجر } اندلسده قرطبه نیک جوارنده بر قلعه
ابی.

اجریا } (Égérie) اسکی رومالیرک اعتقادنجیه
(چشمه لره موکل بر بری اولوب، روما
جوارنده الیوم موجود بر چشمه نیک جوارنده کان
بر مغاره ده اقامت ایتدیکنی زعم ایدرلری.

آجه } بغدادک بر محله سی ابی، که خلفای
عباسیه دن مسترشد بالله طرفندن اعمار
اولغره، بعده ۵۵۴ تاریخنده دجله نیک طغیانندن
خراب اولغشیدی.

اجه برس } بابل جوارنده صرح نمرود
(فارشیسنده بر ناحیه در.

اجیر } [«آجیر» ماده سنه مراجعت پیو.
(ریله.)]

آجنادین } فلسطینده رمه ایله جبرین آره.
سنده قوملی بر اووه اولوب،
بونده حضرت خالد بن ولیدک قوماندیه سی آلتنده بو.
لنان عساکر مسلمینک روملره فارشی قطعی بر مظفریته
فائل اولمیریله مشهوردر. بو مظفریت هجرت نبویه نیک
۱۳ تاریخنده حضرت ابابکر صدیقک ارتحالندن بر
آی اول واقع اولغشدر.

اجه اووه سی } بولایرک آرقه طرفنده بر
(اووه در، که اورالینیک
فاتحلرندن اجه بیک اسمیه تسمیه اولغشدر.

اجه بک } سلطان اورخان غازی رچالندن
(مشاهر غزاة عثمانیه دن اولوب،

شهراده سلیمان پاشانک معیتیه بوغازک اناطولی ساحلندن
صال ایله روم ایلی به بکدرک، بولایر و جوارلرینی فتح
ایشلدر. بعده غازی فاضل ایله کلیبولینک فتنه مأمور
اولوب، شهر مذکور ایله او جوارلری ممالک عثمانیه
داره سنه ادخال ایشلدر. تریه سی کلیبولیده در.

باب الهمزه - فصل الحیم الفارسی

اچمیاجین } (Etchmiadzin) روسیه نیک
(قفقاسیه خطه سنده اریوانک

۲۵ کیلومتره غربنده و آراس نهری ساحل یسارینک
۱۵ کیلومتره شمالنده واقع بر بیوک مناستر اولوب،
ارمنیلرک اک بیوک بطریقلری اولان (قاثولیکوس) ک
مقریدر. بو مناستر واسع و مزین بر بنا اولوب،
برقاج کلیسا و صومعه یی و ال یازیسبله یازیلی کتابلری

حاوی بر کتبخانه‌ی شاملدر. مناسرتك قرینده بولنان (واغارشابات) قریه‌سی بو اسمله مسمی اولان براسکی ارمنی شهرینك خرابه‌لری اوزرنده واقع اولوب، روس حکومتی طرفندن قضا مرکزی اتخاذا اولنشدر.

باب الهمزه — فصل الحاء

أحد { مدینه منوره‌نك بر میل شمالنده واقع بر قیرمزی طاع اولوب، حضرت فخر کانات (صلم) واصحابیه کفره قریش آره‌سند بو طاغده وقوع بولمش احد غزاسیله مشهوردر. حضرت رسالتپناه افندمز بو طاع حقنده «احد جبل یحنا ونحبه وهو علی باب من ابواب الجنة» بیورمشلدر. احد غزاسی هجرت نبویه‌دن ۲ سنه، ۶ آی ۷ کون صکره وقوع بولوب، بونک سبب ظهوری دخی شو در، که کفار قریش بوندن اول وقوع بولمش اولان (بدر) غزاسنده مغلوب اولمش بولندقلرندن، بونلردن محاربه مذکورده افریازی اورلمش اولان بعض آدملا ابو سفیان کیده‌رك، اخذ ثاری تکلیف ایتملریله، ابو سفیان کندی قومانده‌سی آلتنده مشرکین قریشدن وکنانه وتهامدن اوج بیک ایکوزکشی قدر آله‌رق، قاریسی هند ایله دیگر بر طاق قاریلر دخی، اشعار ایله محاربلری تهییج ایتمک اوزره، رفاقلرنده بولندقلری حالده، مدینه‌یه طوغری حرکت ایدوب، احد طاغنه کلشاردی. حضرت رسول الله (صلم) افندمز بونلرك اوکنه چیققی رأینده بولنیوب، مدینه‌یه دخولری تقدیرنده شرده‌مقاومتی تسبیب بیورمشلردیسه‌ده، بعض اصحابک اصرار وایرامی اوزرینه، محاربه‌یه چیقغه قرار بیورمشلردی. حضرت پیغمبر صحابه‌دن بیک کشی ایله چیقوب، آنجق چیقغه اک زیاده تشویق ایدن عبدالله بن ابی ایله آرقداشلی نادم اولوب، عسکرک ثلثیه رجعت ایتدکلرندن، فخر کانات افندمز یدیبوز کشی ایله اوج بیک پیاده وایکوز سواری کفاره قارشى بیورویدرک، یئلرنده واقع اولان شدتلی محاربه لرده عسکر مسلمین کاه غالب وکاه مغلوب اوله‌رق، عم رسول الله حضرت حظه (رضه) ایله برابر صحابه‌دن یتمش ذات شهید اولمشدر. سعد بن ربیع، ثابت بن قیس وحسیل بن جابر جهله شهدادندر. حضرت نبی ذیشان (صلم) افندمزک دخی بووقعده مبارک دیشی کسر ودوداق وپوزی جریمهدار اولمشدر. ابو سفیانک زوجه‌سی هند اشعار تغیسیه کفاری اهل اسلامه قارشى تشجیع ایتمکده ایکن، حضرت حظه‌نك شهیددوشدیکنی

کورنجه، قوشوب، مبارک جگرینی کوسکندن چقارم. رق، کمال حرص وکیندن دیشیله قویاروب چیکندیک مشهوردر. نهایت غلبه اهل اسلامه میسر اولوب، کفار قریش مغلوباً ومقهوراً عودت ایتمشلردر.

أحزاب { (مسجد —) مدینه منوره‌نك عهد رسول الله (صلم) ده بنا اولنان مسا.

جدندندر. — [غزای احزاب ایچون «خندق» مادرمه مراجعت بیوریله].

أحزباً { اسرائیل ملوکنک سکرنجیسی و آخ. بک اوغلی اولوب، مشرک وظالم بر حکمدار ایدی. حضرت الیاسک زماننده اولوب، میلاددن ۸۹۷ سنه اول جلوس ایتمشدر. — یهود ملوکنک بشجیسی دخی بو اسم ایله مسمی اولوب، پدری یورامک وفاتنده، ۲۲ یاشنده اولدینی حالده، جلوس، و آرامیلرله محاربه ایتمشدر.

أحساء { جزيرة العربک شرق شمالیسنک قسم بصره کورفری سواحل غریبه‌سندده قسم شمالیسنندن عبارت اولان بحرین خطه‌سنک اسمیدر، که بوندن یکرمی سنه اول دولت علیه عثمانیه‌نك دائرة اداره سنه‌آله‌رق، مجدسجناغی نامیه بصره ولایتیه ملحق برسجناق اتخاذا اولنشدر. بوسجناق نفس احسا ایله هقوف، قطیف و قطر اسملریله درت قضایه منقسم اولوب، مرکز لویه ملحق اولان مبرز، عجیر و جمعیر ناحیه‌لرینی دخی حاویدر. اراضیسی دوز و قوملق ایسه‌ده، صوبی چوق اولدیفندن، منبت اولوب، بغدای، آرپه، داری، سیسام کی انواع حبوباتله کتزه و سائر میوه‌لر حاصل اولور. علی الخصوص خرما‌لی بک چوق و غایت مقبولدر. اهالیسی ۳۵۰۰۰ قدر اولوب تصفندن زیاده‌سی متوطن، و قصوری خیمه نشیندر. اسکله‌سی اولان قطیف قصبه‌سی اولدقجه تجارتگاهدر. — احسا قصبه‌سی قطیفک ایکی قو. نایق جنوب غریبه‌سندده واقع اولوب، دردنجی قرن هجری اوائلنده اورالرده خروج یتمش اولان سالف الترجه ابو طاهر قرمطی طرفندن خیلی توسیع و تزین اولنش؛ و بر خیلی وقت بیوجک بر شهر حالنده بو. لشمشدر. بولندیقی مملکتک اصل اسمی (هجر) اولوب، بعده مرکزینک اسمیله تسمیه اولنشدر. — عربیده احسا قوملق و صولی بر دیمک اولدیفندن، مجد با. دیلرنده و جزيرة العربک سائر طرفلرنده بواسمه دیگر بعض محلا دخی بولنور.

أحسان { (میرزا نواب ظفر خان) هندستان (امرا و اشعرا سندن اولوب، بر وقت

کابل والیسی بولنش، و ۱۰۷۴ تاریخنده وفات
ایتمشدر. فارسی مرتب دیوانی واردر.

احشویریش { کتب مقدسه عبرانیده
ایران ملوکندن بعضنه ویر-
بلن اسم اولوب، (خسرو) دن غلط اولدینی آکلا-
شلیور.

احقاف { جزيرة العربک جنو بنده عمان ایله
ینک آره سنده و حضر موتک شمال
شرقی سنده برقطعه واسعه در، که (دهنا) دینلن
صحرای واسعدن معدود اولوب، عراندن عاری واکثر
طرفلی خالیدر. بو قطعه نک وقته قوم عادک مسکنی
اولوب، معمور بولنش اولدینی مروی ایهده، قوم
عادک وطنله ارم ذات العبادک ین جهنده و قابل
عران اولان مرتفع محللده بولنش اولسی احتماله ده
قریدر. قوم عاددن قالمه ظن اولنان خرابلر دخی او
طرفده بولنیور. هود نبی (ع) ک قبری بو قطعهده
اولدینی مرویدر.

احمد { فخر کائنات (صلم) افندمرک اسماء
مبارکه سندن اولوب، اول حضرتدن
اول بواسطه کیسه تسمیه اولدینی کی، وقت سعادتده
ودها خیللی وقت صکره، حضرت رسول اکرمه حرمة،
کیسه بو اسمله تسمیه اولنماش؛ و بعده نعم ایتکه
باشلاه شد.

احمد { خلفای عباسیه دن یدی ذالک اسمی
اولوب، هر بری لقبی صره سنده ذکر
اولنه جقدرد. «مستعین بالله، معتمد علی الله، معتضد
بالله، قادر بالله، مستظهر بالله، مستضی بنور الله،
و ناصر لدین الله» ماده لرینه مراجعت. — یکریمی
آلتجی خلیفه اولان قائم بامر اللهک اوغلی و یکریمی
یدنجی خلیفه مقتدی باللهک پدیری دخی احمد اسمیه
مسمی اولوب، پدیرینک صاغلغنده وفات ایتکه،
خلافت ایتمه مشدر.

احمد { (ابو ابراهیم) بنی اغلب امراسنک
بشجیسی اولوب، ابو عقال اغلیدن
صکره، ۲۴۶ تاریخنده مسند امارته یکمش. و ۲۳
سنه افریقیهده حکومت سورددکن صکره، ۲۴۹
تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد { (معزالدوله) آل بو یه نک اوچجی
بادشاهیدر. «معزالدوله» ماده.
سنه مراجعت بیوریه.

احمد { مصر وشامده حکومت سورمش اولان
اخشیدیانک بشجیسی اولوب، ۳۵۶

تاریخ هجری سنده، کافور اسودک وفاتی اوزرینه،
۱۱ یاشنده ایکن، مسند امارت و حکومته یکمش؛
و ایکی سنه حکومت سورددکن صکره، مغریه ظهور
ایتمش اولان فاطمیوندن معزالدین اللهک قادی جوهر
سوق عسکر ایده رک، مصری ضبط، و خلفای عباسیه
نامه خطبه اوقونسنه ختام ویر مشدر.

احمد { «مستعلی بالله» و «نصرة الدین»
{ ماده لرینه مراجعت بیوریه. }

احمد { (سلطان —) جنکبیر خانک تورونی
هلاکونک اوغلی اولوب، ۶۸۱ تاریخ
هجری سنده، برادری ابقا خانک وفاتی اوزرینه، تخت
موروشنه جلوسله برابر، اظهار اسلام ایده رک،
(نکودار) اولان اسم اصلینسی (احد) . تحویل
ایتمش؛ وعسکر وطائفه سنی دخی دین اسلامه دعوت،
و بتون ملوک اسلامیه نامه لر و انجیلر کوندره رک،
اسلامه شرفی اعلان، و صلح و مسالمتی تکلیف
ایتمش ایدی. مؤخرآ ابقا خانک اوغلی آرغون خان
خراسانده خروج ایتکه، سلطان احمد کندینسی
مغلوب ایده رک، طوتوب بر قلعه یه حبس ایتمش
ایسه ده، دینلرینی ترک ایتمسندن طولانی کندیسندن
دلکیر اولان عسکری آرغون خانک اطلاق، و خراسان
والیلکنه نصب اولنسنی طلب ایتمش؛ و بو طلبلری
اسعاف اولنمیجه، محبوس بولن دینی قلعه یه هجومله،
کندینسی چیقارهرق، عصیان یی تجدید ایتمش؛ و واقع
اولان عماریه لرده سلطان احمد مغلوب اولوب، فرار
ایدر ایکن، آرقه سندن یتیشله رک، ۲ سنه ک حکو-
متدن صکره، ۶۸۳ ده شهید ایدل مشدر. آنجق شمس
منیر اسلامه فارشی مغولرک شرک منجمدی دوام ایده.
میوب، مؤخرآ آرغون خانک اوغللری غازان خان
و سلطان محمد طرفندن دین اسلام قطعاً قبول اولن مشدر.

احمد { (سلطان —) آل مظفردن اولوب،
برادری شاه شجاعک منشوریه کرمان

والیلکنه نصب اولنش ایکن، ۷۸۶ تاریخنده شاه
شجاعک وفاتی اوزرینه، اعلان استیقلال ایتمشدر.
میورک ۷۹۰ تاریخنده ایرانی استیلا سنده، صاحب
ترجه عرض اطاعتله، یرنده ابقا اولنشدیسه ده، بش
سنه صکره جهانگیر مشارالیهک امریه قتل اولن مشدر.

احمد { (سلطان —) ایلدکانیانک دردنجیسی
{ و اخیر ی اولوب، ۷۸۴ تاریخنده

برادری سلطان حسینی قتل ایله، عراقی عرب و آذربایجان
حکمداری اولمش ایسه ده، ۷۸۸ ده میورلنک آذربایجان

ضبط ایتمکله، سلطان احمد عراق عربله اکتفا ایتمشیدی. بر سنه صکره عراق دخی بوجمانکیرک قبضه تصرفنه یکیمکله، صاحب ترجمه پادشاه دولت عثمانیه اولان یلدریم سلطان بایزید حضرتلرینه التجایه مجبور اولمش ایدی. بعده مصرده کی ملوک چراکسه یانه کیدوب، تیورک وفاتندن صکره، عراقه عودتله بغدادک سورینی یامش؛ ومتعاقباً تبریزده قره یوسف ترکان ایله ابتدکی محاربه ده مغلوب اولوب، فرار ایدرکن، طوتیلهرق، ۸۱۳ تاریخنده قتل اولمشدر. عالم وشاعر برذات ایدی.

احمد { «شهاب الدین» ماده سنه مراجعت { یوریه . }

احمد { (ملک مظفر ابوالسعادات —) مصرده حکومت سورن غلامان چراکسه نیک بشنجیسی اولوب، پدری ملک مؤید شیخ محمود ظاهر-ینک وفاتنده، وصیتی اوزرینه، بریحقی یاشنده ایکن، ۸۲۴ تاریخنده اجلاس اولمش ایسه ده، وصیبی و مدر ملکی اولان آتاپکاندن (طاهر) یدی آی صکره بونی سلطنتدن محروم ایدهرک، کندیبی جلوس ایتمشدر.

احمد { (سلطان —) آق قیونلی خاندانک آلتنجی حکمداری اولوب، اوزون حسنک اوغلی اوغورلی محمدک ولدیدر. پدرینک قتلی اوزرینه، دولت علیه عثمانیه به التجا ایدهرک، سلطان بایزید ثانی حضرتلری طرفندن حسن قبول کورمش، وحقی مصاهرت شرفنه نائل اولمش ایکن، خفیا قاجوب، آراس نهری کنارنده عم زاده سی رستم بکی قتل ایله، تبریزی ضبط ایتمش؛ وآلتنجی دولت عثمانیه ده کوردیکی آیین عدالتی اجرا ایتمک ایستدیکندن، مظالم ومعاملات عرفیه به آشمش اولان طاقه سی کندیبسنک علیه قاقیشغله، برسنه لک حکومتدن صکره، ۹۰۱ تاریخنده دیگر عم زاده سی مراد بک طرفندن قتل اولمشدر.

احمد { (مرزا سلطان —) اولاد تیوردن جلال الدین امیرانشاهک تورونی اولان سلطان ابو سعیدک اوغلی اولوب، ۸۷۳ تاریخنده پدرینک اوزون حسن طرفندن قتلی اوزرینه، سمرقنده تخت موروثه جلوس، و ۲۷ سنه حکومتدن صکره، ۸۹۹ تاریخنده وفات ایتمشدر.

احمد { (مرزا امیرک —) اولاد تیوردن معز الدین عرشیک اوغلی اولوب، ۸۱۱ تاریخنده عمی شاه رخ طرفندن (اوزجند) والیبی اولمشیدی. بعده (اولغ) بک ایله ابتدکی محاربه ده مغلوب اولوب، مغولستانه قاجش؛ و خراسانه عو-

دنده شاه رخ امریه کعبه معظمه به متوجه اولوب، صکره نه اولدینی معلوم اوله ماشدر.

احمد { (شهراده —) سلطان بایزید ثانیک حیاتلرنده وفات ایدن شهنشاهدن صکره، اکبر اولادی اولوب، پادشاه مشارالیهک صاحب ترجمه به محبتی زیاده اولغله، کندیبنی ولی عهد ایتمش، وحیاتلرنده تختی کندیبسنه ترک ایتمک ایستش ایسه ده، شهراده احمد کوشک و ذوق واسه مزاحنه مائل اولوب، حلی غالب اولدینی حالده، کندیبندن کوچک بولنان سلطان سلیم حضرتلرینک جلادت وشجاعه عتی واقفکار جهانگیرانه سی یکجیر یلرک معلومی اولدیفندن، بونلر شهراده احمدک جلوسنه مانع اولغله، سلطان سلیمک تخت عثمانی به قعودی مقدر بولمشدر. صاحب ترجمه پدرینک زماننده اوتوز سنه آماسیه متصرفلغده بولوب، سلطان سلیمک جلوسنده اظهار آثار ناخشنودی ایله، آماسیه بی ضبط ابتدکن صکره، اوغلی علاء الدینی بروسنه نیک ضبطنه مأمور ایتمشیدی. سلطان سلیمک بالذات آناتولی به اردو سوق ایتمسی اوزرینه، شهراده احمد آماسیه بی ترکه، طاهره چکمش اولد. یغندن، سلطان سلیم آماسیه متصرفلغده داود پاشا زاده مصطفی بکی تعیینله اکتفا ایدهرک، عودت ایتمش ایدیه ده، قیشک حلولندن صکره شهراده احمد تکرار آماسیه بی ضبط ایتدیکندن، سلطان سلیم ایکجی دفعه اولهرق عسکر سوق ایدهرک، شهراده احمد مغلوباً اخذ و گرفت اولمش. و ۹۳۹ تاریخنده ارتحال دار بقا ایتمشدر.

احمد { (غازی سلطان — خان اول) سلطان محمد خان ثالثک اوغلی اولوب، سلاطین عظام عثمانیه نیک اون دردنجیسیدر. مشار الیه حضر-ت لرینه کلبجه به قدر سلطنت خط عودی اوزره پدردن اوغله قالدیفندن، نسب شریفی اون اوج بطنده سلطان عثمان غازی به منتهی اولور. ۹۹۸ تاریخنده طوغوب، ۱۰۱۲ سنه سنده، پدرینک وفاتی اوزرینه، ۱۴ یا-شده اولدینی حالده، تخت عثمانی به جلوس، و ۱۴ سنه اجرای سلطنتدن صکره، ۱۰۲۶ تاریخنده ارتحال ایتمشدر. اون دردنجی پادشاه اولدینی حالده، اون درت یاشنده جلوس ایدوب، اون درت سنه سلطنت سورمسی اتفاقات حسنه دندر. زمان سلطنتنده بر طرفدن نیجه ایله و بر طرفدن دخی ابرائه محاربه اولندینی کبی، پدرینک زمان سلطنتنده آناتولی و عربستانک هر طرفنده ظهور ایتمش اولان جلالی اشقیاء

سبيله معن اوغلي و قلندر اوغلي كي نيجه باغليرك
وجودلري رفع اولندرق، هر طرفده امنيت و سايش
اعاده اولنشدر. نيجه ايله آجيلان محاربه مجارستاني
آلمانلرك بد ظلندن قور تارمق مقصديله خروج ايتش
و مجارل طرفندن قرال طامش اولان (پوچقاي) يه
اعانه و قوعبولوب، مجارستان واردك، دولت عثما-
نيهك تحت حايه سنده اولمق اوزره، نيجه دن تفريقنه
و دولت عثمانيه حقنده غايت نافع شرائطله معاهده
عقدينه موفقيت حاصل اولمش ايسده، معاهدهك
عقدى تاخير اولنديغندن، بعده نيجه حقنده دخی نافع
بعض بندل علاوه سبيله امضا اولنشدر. هر حالده
اوسترغون استرداد و نيجه قلاع ضبط اولنشدر.
ايران محاربه سنده سبب ايسه شاه عباسك تجاوزاتي
اولوب، او طرفه سوق اولنان عسكرك سرداري بو-
لنان قيوجي مراد پاشانك همتيله عسكرك عثمانيه غالبيت
تامه قزانهرق، ايرانلرك ضبط ايتش اولدقلى پرلر
مع زياده استرداد اولنش، و لك شاني معاهده ل عقد
اولنش ايسده، شاه عباس عهدنده طور مدني ايجون،
پادشاه مشاراليك اواخر سلطنتنه دكين بو غايه ايله
اوغراشلشدر. بو ايكي بيوك محاربه دن بشقه ده نيجه
محاربه ل و قوعبولوب، جله سنده موفقيت حاصل
اولنشدر. افلاق و بغداد دخی استرداد اولنش؛ و مو-
رهك مانيه طاغلرنده و قره طاغده ظهور ايتش اولان
عصيانلر تر حاله منصرف آرسلان پاشا معرفتيله باصدير-
لشدر. مراد رئيسك قوماندسي آلتنده آق دكيزه
دونما چيقاريله رق، مالطه تهديد و طرابلس غريمه
بعض زور بار تزيه اولنش؛ و اعدانك براق سفاني
آلنشدر. سلطان احمد اول عاقل و مدبر و غيور
بر پادشاه اولوب، شايه ليه برابر امور دولتي بالذات
اداره ايدردی؛ و انتخاب وكلا و رجالده فوق العاده
اصابتي وار ایدی. ديانت و اعتقادي دخی برکال
اولوب، حرمين شريفينده نيجه اعمارانه موفق اولمش،
و روضه مطهره يي بر چوق كرانها هديه لره تزيين
ايتشدر. بايختنك اك بيوك واك كوزل جوامع دن
اولان آت ميداننده كي سلطان احمد جامع شريفی ايله
مربوطاتي اولان مدرسه و مکتب و عمارت جله
مؤسسات خبريه سندنر. طبع همايوني سير و سيا-
حته و آوه دخی مائل اولغله، ايكي كره ادرنه و كليولي
و سائر روم ايلي طرفلرينه و بر كره دخی بروسه يه
قدر كيتش لردی. ذات پاكي علم و عرفانه آراسته
اولوب، طبيعت شريه سي دخی اولغله، عربي و تركي
اشعاري واردر. شعرده (بختي) تخلص ايدرلردی،

و بو محاصر ايجد حساسيله تاريخ جلوسنه دالدر.
جامع شريفی جوارنده كي تر به مخصوصه سنده مدفوندر.
احمد } (سلطان — خان ثاني) سلطان ابرا-
هم خانك اوغلي و سلطان احمد خان
اولك توروني اولوب، سلاطين عظام عثمانيهك
يكری برنجيسيدر. ۱۰۵۲ تاريخنده طوغوب،
۱۱۰۲ تاريخنده ۵۰ ياشنده اولديقي حالده، برادري
سلطان سليمان ثانيك وفاي اوزرينه جلوس، و درت
سنه سلطنت سوردكدن صكره، ۱۱۰۶ سنه سنده
وفات ايتشدر. صلح پرور بر پادشاه ايديسده، تيز
مزاج و سريع الغضب ایدی. صيد و موسيقي يه
مائل و حسن خطه مالك ایدی. جلوسلري سنه سي
صدر اعظم بولنان ككو پريلي مصطفى پاشا نيجه
محاربه سنده كيتش؛ و هر نه قدر كه بحرأ دولت
عثمانيه دونماسي غالب گلش ايسده، برأ موفقيت
حاصل اوله ميوب، مصطفى پاشا دخی محاربه ده قتل
اولنش؛ و برخيلي مدت دولت مشار اليه ايله مخاصمات
قبوسي آچيق قالدقدن صكره، ۱۱۰۴ سنه سنده
انكلكره و فنكك توسطيله مصالحه عقد اولنشدر.
قانوني سلطان سليمان تر به سنده مدفوندر.

احمد } (غازي سلطان — خان ثالث) سلطان
محمد خان رابعك اوغلي اولوب، سلا-
طين عظام عثمانيهك يكری اوچنجيسيدر. ۱۰۸۳
تاريخنده طوغوب، ۱۱۱۵ سنه سنده، برادري
سلطان مصطفى خان ثانيك صكره، جلوس ايتش؛
و ۲۸ سنه سلطنت سوردكدن صكره، ۱۱۴۳ ده
فراغ، و ۱۱۴۹ ده ۶۶ ياشنده ارحمال ايتشدر.
جلوسني متعاقب سلفك فراغني موجب اولان عصيان
اربابنه مامشات ايتش ايسده، بعده بونلري بحق تزيه،
و بونلرك تكليفي اوزرينه نصب ايدمش اولان صدر-
اعظم و سائر يي عزل و نقي ايتشدر. زمان سلطنتك
اك مهم وقوعات اسوج قرالي اون ايكنجي شارلك،
روسيه يه مغلوب اولمسي اوزرينه، دولت عليه يه
اتجا ايتسي و بونك سبيله روسيه ايله اونان محاربه در.
بو محاربه ده عسكرك عثمانيه (پروت) نهری اطرانده
روس عسكريني كلياً منهرم ايدوب، بيوك پترووي اسير
طومتق اوزره ايكن، زوجه سي قترينهك دسايسيله
قوماندان بولنان بالطه جي محمد پاشا جزق بعض منافعه
آلدانه رق، صليكي قبول ايتش، واله يكمش اولان
ايله برفرصتي قاجير مشدر. بعده اون ايكنجي شارلك
مالك عثمانيه دن اخراجي دخی بر مسئله اولوب، كوج
حال ايله كشمكه ارضا اولنشيدی. و نديكليله وقوع

بولان محاربه ده دخی غالبیت عثمانلیل طرفنده قالوب،
موره استرداد اولنش ايسه ده، نچه ايله اولان محاد
ربانده موفقيت حاصل اوله ماش؛ ونهايت بوايكي
دولته بر دن معاهده عقد اولنشدر. ايران حدودنده
دخی عساكر عثمانيه بر جوق مظفرياته نائل اولوب،
تفليس، نخچوان، تبريز، همدان، نهاوند، اردبيل
وسائر نچه بلاد ضبط اولنش ايسه ده، مؤخر ايرا-
نيلر بلاد مذكوره يي استرداد ايتشلدر. هر حالده
پادشاه مشاراليك اوائل سلطنتي موفقيت ومظفريته
يكشم ايسه ده، بعده امور دولتك عناني صدراعظم
بولان داماد ابراهيم پاشاك يدينه بر اقيلوب، ابراهيم
پاشا ايسه ذوق واكمنجه مجبور اولغله، اولياي امور
بسبتون ذوق وسفاهته طالمش اولدقلر دن، اولكي
موفقياته بدل هر طرفدن آثار تكيت رونا اولغله،
نهايت ۱۱۴۳ تاريخنده وقوعه كلن يكييريلرك غلو
وعصيان اوزرينه، فراغه مجبور اولوب، برادرزا-
ده سي سلطان محمود اول جلوس ايتشدر. سلطان احمد
ثالث باغچه قيو سنده والد سسلطان تر به سنده مدفوندر.
احمد { (قره جه —) دولت عليه عثمانيه نك
اثنای تاسسندنه ظهور ايدن اوليا الله
زمره سندن اولوب، بلاد ايرانده بر حكمدار خاندانه
منسوب اولديني حالده، جذبه يه مظهر اولنجه ترك
دار وديارله، آياطولي به كلكرك، القصاص قربنده بر
محمده توطن ايتشدر. مناقب وكراماتي مشهوردر. حاجي
بكتاش ولي ايله معاصر ايدى. قبرى محل مذكوره
زيارتگاه انامدر.

احمد { قانوني سلطان سليمان دورى شعرا-
سندن اولوب، استانبوللى اولديني
خالده، مصره كیده رك، اورانك واليسى اسكندر پا-
شايه انتساب ايتش؛ ومؤخر مشاراليك اوغلي در-
ويش بك معيتنده قدمه كيدوب، ۹۷۰ تاريخلرنده
اوراده وفات ايتشدر. علوم رياضيه وهينته آشنا
اولوب، بر قاچ تاليفاتي دخی وارددر. پدري ايراني
اولغله، فارسى و تركى اشعارى غايت لطيف وسليسر.
شويت جله اشعارنددر :

رفته اچاي خود از دست دل بيماصلم
دست نه بر سينه چاكم بدست آور دلم

احمد { (قيطاس زاده —) بودخی سلطان
سليمان خان دورى شعرا سندن اولوب،
پدري سنجاقي بكي بولنش اولديني كبي، كنديسى دخی
دواتدار، آرپه امينى، شهر امينى، روم ايلي تيمار دفتر-
دارى ونهايت ديار بكر دفتر دارى اولوب، كوستردىكي

خدمت وصداقت اوزرينه سنجاقي بكلكى تكليف او.
لنش ايسه ده، عزلتى اختيار ايدرك، اورته كويده بنا
ايتش اولديني كوزل بريالي به چكش؛ وزمانك ادب.
سيله همصحب اولوب، ۹۹۲ تاريخنده ارتحال
ايتشدر. شويت جله اشعارنددر :

خرمن دنيای كشت ايتدم سراسر حاصلی
آرايوب بر دانه غلص بولدم كندمه

احمد { (ملا —) هندستان اداسندن اولوب،
پدري سندده مذهب حنفى اوزره قاضى
ايكن، كنديسى تشيع ايتشيدى. دهلى حكمدارى
مشهور اكبر شاهه انتساب ايدرك، بونك امريله
«تاريخ النى» عنوانيله بر تاريخ عمومى يازمغه باشلامش؛
وچنكر خلك زماننده ك اولان وقوعاتي حاكى ايلك
ايكى جلد يني پيتردكن صكره، ۹۹۶ تاريخنده لا-
هورده مقتولا وفات ايتكله، تاريخى (آصف خان
جعفر بك) طرفندن اكال اولنشدر. صاحب ترجمه.
نك «خلاصة الحياه» عنوانيله بر تاليفي دها وارددر.

احمد آباد { هندستانك شمال غربي سنده بيوك
شهردر، كه حكومت اسلاميه
زماننده كوجرات دولتك پايتختى اولوب، اليوم بمباي
ايلتنده بر لوانك مركزيدر. (كباي) كورفرينك ۷۱
كيلومتره شمالنده و بمباي ۴۶ كيلومتره شمالنده
كوزل بر موقعنده واقع اولوب، حكومت اسلاميه
زماننده هندك اك بيوك شهرلر دن وچارشو و بازارلريله
وجوامع ومساجد وسائر آاريه مشهور ايدى. او
وقتدن برى محاربات واتعددن و مركز ينى غائب
ايتسندن خيلى تدنى ايتش ايسه ده، ينه ۱۱۷۰۰۰
اهالى و جامع تجارتگاه بر شهردر. سور ايله محاط
اولوب، ۱۲ قيوسى وارددر. بوشهر طقوزنجي
قرن هجريده كوجرات حكمدارلر دن احمدشاه طرفندن
تأسيس اولوب. بعده اكبر شاه طرفندن ضبط،
دهلى دولته الحاق اولنشيدى. انكليزلك اليه
يككدكن صكره، تدنيه يوز طوتوب، مؤخر واقع
اولان بر حركت ارضندن شهر ايله برابر تأسيس
ايدلمش اولان بيوك جامه نك مناره لرى ييتشدر. —
بو اسمله برى نيسابور وديكرى قزوین جوارلرنده
وقتيله ايكي بيوك قريه دخی وار ايدى.

احمد اسعد افندى { مشايخ اسلامدن ايكي
ذاتك اسميدر. [صا.

لخ زاده «و» عرياني زاده «ماده» رينه مراجعت.]

احمد افندى { (ابوبكر افندى زاده —)
سلطان مصطفى خان ثالث

دوری شیخ الاسلام لرندن اولوب، تیرهلی ابو بکر افندیگ اوغلیدر. ۱۰۹۷ تاریخده طوغوب، کنج یاشنده شیخ الاسلام محمود افندی به داماد اولمش؛ و ۱۱۴۲ ده غلظه، ۴۸ ده مصر، ۵۳ ده مکه ملاسی، ۵۷ ده استانبول قاضیسی، ۶۴ ده آناطولی و ۶۹ ده روم ایلی قاضی عسکری اولمشیدی. ۱۱۷۵ سنه سی صفر نده مسند مشیخته ترفیع اولنهرق، سکر آ صکره. رخواستنه بناء، عزل اولنمش ایسه ده، ینه انواع مکارم و انعامه نائل اولهرق، ۱۱۸۱ تاریخده وفات ایتشد. بعضی علومه آشنا و محسن بر ذات ایدی.

احمد افندی { «معید احمد افندی، داماد زاده و مفتی زاده» ماده لرینه مراجعت بیورله. }

احمد بخاری { «امیر بخاری» ماده سنه مراجعت بیورله. }

احمد بدوی { «بدوی» ماده سنه مراجعت بیورله. }

احمد بک { «دوققکین زاده» ماده سنه مراجعت بیورله. }

احمد بک { قانونی سلطان سلیمان دوری شعر اسندن اولوب، پدری نشانجی محمد بک معیت پادشاهیده (سکتور) محلا صره سنده شهید اولمشدی. علم و فضل اربابندن اولوب، اشعار رانقوسی واردر. شو بر ایکی بیت اوجه دندر:

درد عشق یارله دوشدم بلا و محنته
باکه تیمار ایلدوب کیرمه طیبم زحمته
کویکه واروب عجبمی وصلک ایتسم آرزو
طالب دیدار اولان ایتمز قناعت جنته

احمد بن ابی الاشعث { (ابو جعفر — بن محمد) مشاهیر

اطبا و حکمای اسلامدن اولوب. کربک طب و حکمتده و کربک فقه و سائر علوم دینیده ید طولی صاحبی ایدی. عن اصل فارسندن اولوب. موصله گلش؛ و اوراده ناصرالدوله نیک اطبا طرفندن امید کیش بر اوغلنی ابی ایتمکله، شهرت بولوب، انواع اکرامات و احسانه ناته نائل اولمش؛ و علوم طیبیه و حکمییه تدریسه برا. بر تألیفاته باشلا یوب، خیلی کتابلر یازمشدر. ۳۶۰ تاریخندن صکره جه وفات ایتشد. تصنیفات بر وجه آتیدر: «کتاب الادویه المفردة»، «کتاب الحیوان»، «کتاب فی العلم الالهی»، «کتاب فی الجدری و الحصبة و الجیقاء»، «کتاب فی السرسام و البرسام و مداواتهما»، «کتاب فی القوانخ و اصنافه و مداواته و الادویه الناد

فقه منه»، «کتاب فی البرص و البق و مداواتهما»، «کتاب فی الصرع»، دیگر «کتاب فی الصرع»، «کتاب فی الاستسقاء»، «کتاب فی ظهور الدم»، «کتاب فی المایخولیا»، «کتاب فی ترکیب الادویه»، «مقالة فی النوم و الیقظة»، «کتاب الفاذی و المغندی»، «کتاب امراض المعدة و مداواتها»، «شرح کتاب الحیات لجالینوس». کافه آثاری زیاده سیله مقبول و مرغوبدر.

احمد بن ابی بکر { سیر نبی (صلعم) و مناقب چهار یاری حاوی «مشرع المناقب» عنوانی کتابک صاحبیدر. تاریخ و محل وفاته دسترس اولنمندی.

احمد بن ابی بکر قزوینی { «جدالله ماده سنه مراجعت بیورله. }

احمد بن ابی الرجال { (شیخ صفی الدین بن صالح) ینک اون برنجی قرن هجری مشاهیر علماسندن اولوب، ین امراسندن متوکل علی الله اسماعیل بن قاسمک زمانده صنعا خطیبی ایدی. ادیب و شاعر بر ذات اولوب، بر قاج تألیفی و بر جوق اشعاری واردر. تألیفاتک اک مهمی «مطلع البدور و مجمع البحور» عنوانیه یازمش اولدینی ین تاریخیدر، که ۷ جلددن مرکب بر اثر جلیل اولوب، قطعه مذکوره ده ظهور ایتش اولان کافه علما و مشاهیرک تراجی دخی جامعدر. ۱۰۹۲ تاریخده وفات ایتشد.

احمد بن ابی القاسم { اندلسک طقوزنجی قرن هجری مشاهیر شعر اسندن اولوب، (ابن خلف) دیمکله مشهوردر. مرتب دیوانی اولوب، اخیراً بیرونده طبع اولنمشدر.

احمد بن ابی محمد { تونسده حکومت حفص ملوکنک اخیری اولوب، پدری حسنک حیا. تنده ملکی ضبط ایله، بر خیلی مدت حکومت سور. دکن صکره، ۹۷۷ تاریخده تونسک علی پاشا معر فتهل ضیطی اوزرینه، سیجلیا آطه سنه قاجوب، وفاتنه دکن پالمو شهرنده اقامت ایتش، و جنازه سی تونسه نقل اولنمشدر.

احمد بن ابی یحیی { (ابوالعباس —) بنی بکر ابو یحییانک بیوک اوغلی و ولی عهدی اولوب، ۷۴۷ تاریخده پدرینک وفاتنده کنیدیسی (بلاد الجریده) بولغله، ابن قافرا کینک تشویقه برادری ابو حفص

عمره بیعت اولنش؛ وصاحب ترجمه خبر آنجه، تو-
نسه کلوب، مملکتی ضبط ایش ایسه ده، متعاقباً فرار
ایش اولان ابو حفص عودت ایدوب، مملکتی استر-
داد، واحدی قتل ایتشدرد.

احمد بن ادريس } فقهاء مالکيه دن اولوب،
} بر چوق تالیفاتک صا-
حیدر. ۶۸۴ تاریخده وفات ایتشدرد.

احمد بن اسرائيل } خلفای عباسیه دن واثق
} باللهک زمانده یاشامش
مشاهیر منجمیندرد.

احمد بن اسمعيل سامانی } (ابونصر—)
} خراسان وما
وراء النهر طرفلرنده حکم سورن آل سامان ملوککنک
ایکنجیسی اولوب، ۲۹۵ تاریخده پدری اسمعيلک
وفاتی اوزرینه جلوس ایش؛ و بش سنه ایله درت
آی حکومت سور دکدنصرکه، ۳۰۱ تاریخده کندی
خدمه سی طرفدن قتل اولمشدرد.

احمد بن حسن ميمندی } (ابو القاسم
} خواجه —)
سلطان محمود سبکتکنک وزیر اولوب، پادشاه
مشارالیهک اوغلی و خلفی اولان سلطان مسعودک دخی
وزارتنده بولنش، و ۴۲۴ تاریخده وفات ایتشدرد.

احمد بن حنبل } (امام ابو عبدالله — بن
} محمد شیبانی) اصحاب مذهب
اولان ائمه اربعه ک بری اولوب، پدری مرولی او-
لدینی حالد، والدہ سی حامل اوله رق، بغداده کلش،
و کندیسی ۱۶۴ تاریخده بغدادده طوغشدر. مروده
طوغسوب، مدهه ایکن کلش اولدینی دخی مرویدر.
تحصیل علم و کمال ایتدکن صکره، مکه، مدینه، شام،
ین، بصره، کوفه، جزیره و سائر طرفلره سیاحتله،
زماننک مشاهیر رواة و محدثیندن استماع احادیث
شریفه ایش؛ و کندیسندن مسلم، بخاری، بغوی و ابن
ابی الدیاککی مشاهیر روایت ایتشدرد. مناقبه دائر
یک چوق کتابلر یازیلوب، بیهقی و ابن جوزی امام
احمد بن حنبلک ترجمه حالته دائر برر بیوک جلد یاز-
مشدرد. امام شافعیکنک اصحابین و تلامذه سندن او-
لوب، حدیث و فقهده زماننک فریدی ایدی. امام
ابو یوسفک ارتحالندن و امام شافعیکنک مصره انتقالندن
صکره بغدادده صاحب ترجمه دن بیوک فقیه و محدث
قالما مشیدی. علم حدیثده «المسند» عنوانیله بر کتاب
یازمشدر، که او وقته قدر یازیلان کتب حدیثک
اکبر واکلیدر. خلق قرآنه قائل اولقی اوزره دهوت

اولنهرق، امتناعده اصرار ایتدیکیچون، ۲۲۰ تا.
ریخنده ضرب و حبس اولمشیدی. ۲۴۱ تاریخده
بغدادده وفات ایدوب، جنازه سنده سکسان یک ارکنک
و آتیش یک قالدین بولندی بی مرویدر. ورغ و تقوایی
دخی علم و کالیله متناسب ایدی. مذهب حنبلی بوذاته
منسوبدر.

احمد بن سهل } ملوک ایرانک اخیر اولان
} یزدجردک نسلندن و آل
سامان رجالندن اولوب، دولت سامانییه خلی خد
متر ایتدکن صکره، دردنجی قرن هجری ابتدالزده
نصر بن احمده عصیان ایده رک، نسا بور و مرو و سائر
طرفلری ضبط ایش ایسه ده، نصر بن احمد ممالک
مذکورنک استردادینه موفق اولمشدرد.

احمد بن سيار } (ابوالحسن — سیاری)
} مشاهیر محدثیندن و فقهاء
شافعیه دن اولوب، خراسانی اولدینی حالد، بغداد
و مصر و شامه ورود ایده رک، افاده و استفاده، و بعض
کتابلر تالیف ایتشدرد. آثارینک الک معروفی (مرو)
شهرینک اخبارینه دائر اولان بر کتابیدر. ۲۸۰
تاریخنده وفات ایتشدرد.

احمد بن صفوان } (— بن ابراهیم) اند
} لک مشاهیر ادبا و شعرا.
سندن اولوب، یدنجی قرن هجری اوآخرنده مالمده
تولد واوراده نشأت ایتشدرد. مشهور لسان الدین ابن
خطیب بوتک اشعارینی جمع و تدوین ایتشدرد. بوکا
اجازتی متضعن دیواننک باشند. بر اجازنامه سی وارد،
که تاریخ تحریری ۷۴۴ در.

احمد بن طولون } (ابوالعباس —) مصر
} ده حکومت سورمش
اولان بنی طولون امراسنک برنجیسیدر. خلیفه بغدادک
خدمتده بولنان اولاد ترکدن و (طغرغر) طائفه سندن
اولوب، ۲۲۰ تاریخده سامراده طوغشدر. فوق-
العاده ذکی و جسور و اولدقجه تربیه کورمش بر دلیقانلی
اولغله، اتراکل رئیس اولان (ماجور ترکی) یه داماد
اولمشیدی. خلیفه معتزک زمانده (باکباک) مصر و ایسی
اولنجه، قاهرده کندیسنه نیابت ایده جک بر آدم
آریوب، صاحب ترجمه بی بوایشه مناسب کورمشیدی.
بو وجهه ۲۵۴ تاریخده احمد بن طولون مصره داخل
اولمشدر. برسنه صکره باکباک خلیفه مهتدی طرفندن
قتل، و صاحب ترجمه نک قان پدری ماجور مصر واد
لیلکنه نصب اولغله، ۲۵۷ تاریخده ابن طولونه
بتون مصرک اداره سی احاله اولنش؛ و بو وجهه کندیسی

کندیکه کسب نفوذ و قوت ایتکه باشلايه رق، قاهره۔
 نك خارجنده اليوم موجود اولان بریسوک جامع ايله
 بر مزین سرای و بر مکمل خسته خانه بنا ایتشدرد۔ بعده
 شامه سوق عسکر ایدرهك، دمشق، حص، انطاكيه
 وسائر جهاتی قبضه اداره سنه ۲۶۱۱ ده
 عصیان ایتش اولان برقه اهلایسی کوله سی (لؤلؤ) معر۔
 فتيله اطاعته اعاده ایتشدرد۔ ۲۶۲ تاریخنده کندیسيله
 خلیفه موفق آره سنده منافرت ظهور ایدوب، خلیفه
 کندیسینی عزل ایتك ایتشم ايسده، ابن طولون
 كافة امرايی هدايا ايله کندینه طرفدار و متدار ایتش
 اولدیغندن، بونلردن هیچ کیمسه برینی قبول ایتشمش؛
 و خلیفه موسی بن بغای کلیتی بر عسکرله صاحب تر۔
 جهیه قارشی کوندرمش ايسده، اوده رقهیه قدر
 کیدوب، ایلرییه وارمغه جسارت ایدمه مشیدی.
 بونك اوزرینه ابن طولون استحکامات و تداركات
 حریه سنه قوت ویرمشیدی۔ بوصره ده قان پدری
 ماجور دخی وفات ایدوب، اوغلی شام طرفلرند
 کندیسینه خلف اولمش اولغله، ابن طولون ۲۶۵ تاد
 ریخنده اورالرینی دخی قان برادرینك رضاسیله کندی
 اداره سنه ۲۶۵؛ و عسکرینی ایکوز بیکه ابلاغ اید۔
 رك، عادنا مستقل بر دولت تشکیل ایتشدرد۔ ۲۶۹
 تاریخنده حص و حلبده والی بولنان کوله سی لؤلؤ
 خلیفه بغدادله بالخايره کندیسنه عصیان ایتکله، ابن
 طولون عسکر سوق ایدرهك، غالیی بر طرف ایتش،
 و مکده دخی کندی عسکرله خلیفه نك عسکر آره۔
 سنده واقع اولان بر محاربه ده غالییتی قزانش اولغله،
 تحت اداره سنده اولان مالمکدن خلیفه عباسی نامنه
 خطبه یی رفع ایتش؛ و بری طرفدن خلیفه منابرده
 ابن طولونه لعنت اوقونمسی امر ایتش ایدی۔ ۲۷۰
 تاریخنده احد بن طولون طرسوس واذنه (آطنه)
 و مصیص (سیس) طرفلری تحت اطاعت و انضباطه
 آلمغه کیدوب، اوراده خسته نغمه، مصره عودتند
 سنه مذکوره ده وفات ایتشدرد۔ وفاتده ۵۰ یاشنده
 اولوب، ۲۶ سنه حکومت سورمشدرد۔ محب علما
 اولوب، فقرایه احسانلری و خیرات و مبراته هبتی
 چوق ایدیه ده، خونریز لکی دخی اونسیته اولوب،
 امریله قتل اولنانلره محبسنده وفات ایدنلرك عددی
 اون سکر بیکه بالغ اولدیغی مرویدر۔

احمد بن طیب { (ابوالعباس — بن محمد
 سرخسی) مشاهیر اطبا
 و حکمای اسلامدن اولوب؛ حکیم مشهور (کندی) نك
 جلله طلبه سندندر۔ طب و حکمنده ماهر اولدیغی کبی،

علوم ریاضیه و هینت و نجوم و سائر علوم عقلیه
 ايله حدیث و ادبیاتده دخی بد طولی صاحبی و فصیح
 اللسان و نادره کو بر ذات ایدی۔ خلفای عباسیه دن
 معتضد باللهك معلی و بعده ندیم و محرمی اولوب،
 آنجق علی عقلنه غالب اولغله، کندیسنه سوبلینلن
 بعض اسراری افشا ایتدیکیجون، ۲۸۶ تاریخنده
 قتل اولمشدرد۔ شویله که خلیفه قتله مستحق آدملرك
 بردفترینی ایتسوب، بودفتری تنظیمه مأمور اولان
 آدم صاحب ترجمه نك دخی اسمنی درج ایتکله،
 خلیفه فرقنده اولقسزین قتله امر ویرمشیدی۔ تاد
 لیقاتی بروجه آتیدر: «اختصار کتاب ایساغوجی
 لفرفور یوس»، «اختصار کتاب قاطیغور یاس»،
 «اختصار کتاب باریعیاس»، «اختصار کتاب انا
 لوطیقا الاولی»، «اختصار کتاب انا لوطیقا الثانية»،
 «کتاب النفس»، «کتاب الاغشاش و صناعة الحسبة
 الکبیر»، «کتاب غش الصناعة و الحسبة الصغیر»،
 «کتاب نزهة النفوس»، «کتاب اللهو و الملاهی»،
 «کتاب السیاسة الصغیر»، «المدخل الی صناعة النجوم»،
 «کتاب الموسیق الکبیر»، «کتاب الموسیق الصغیر»،
 «کتاب المسالك و الممالك»، «کتاب الارثماطیق فی
 الاعداد و الجبر و المقابلة»، «المدخل الی صناعة
 الطب»، «کتاب المسائل»، «فضائل بغداد و اخبار
 رها»، «الطبیح»، «زاد المسافر و خدمة الملوك»،
 «مقالة من کتاب ادب الملوك»، «المدخل الی علم
 الموسیق»، «کتاب الجلساء و المجالسة»، «رسالة فی
 جواب ثابت بن قره»، «مقالة فی البهق و النش
 و الکلف»، «رسالة فی السالکین و طرائف
 اعتقادهم»، «کتاب منفعة الجبال»، «رسالة
 فی وصف مذاهب الصابین»، «کتاب فی ان
 المبدعات فی حال الابداع لا متحرکة و لا ساکنه»،
 «کتاب فی ماهیة النوم و الرؤیا»، «کتاب فی العقل»،
 «کتاب فی وحدانیة الله تعالی»، «کتاب فی وصایا
 فونا غوراس»، «کتاب فی الفاظ سقراط»،
 «کتاب فی العشق»، «کتاب فی بردایم العجوز»،
 «کتاب فی کون الضباب»، «کتاب فی الفال»،
 «کتاب فی الشطرینج العالیة»، «کتاب فی ادب
 النفس الی المعتضد»، «کتاب فی الفرق بین نحو
 العرب و المنطق»، «کتاب الاستیفاء»، «کتاب فی
 احداث الجو»، «کتاب الرد علی جالینوس فی الحبل
 الاول»، «رسالة الی ابن ثوابه»، «رسالة فی
 الحضایات المسودة للشعر و غیر ذلك»، «کتاب فی
 ان الجزء ینقسم الی مالا نهاییه له»، «کتاب فی اخلاق

النفس، «سيرة الانسان»، «كتاب في القوانين العامة الاولى في الصناعة الديا لقطيقيه على مذهب ارسطو تاليس»، «اختصار كتاب سوفسطيكا لارسطو تاليس»، «كتاب القيان».

احمد بن عبدالله {ابوالفتح سلطان محمد خان ثاني دوري هلاستندن اولوب، عن اصل قريمليدر. در سعادته كهدرك، پادشاه مشاراليهك نوازش والتفاتنه مظهر اولمش؛ وبعض مدرسلكره تعيين اولندقدن صكره استانبولده وفات ايتشدرد. عالم وفاضل وصالح بر ذات ايدى. سيدعبداللهك «شرح اللب» كتابنه وتفتناز اينك «شرح العقايد» و «تلويح» نام تاليفلرينه حاشيهر يازمشدر.

احمد بن علي { (ابوبكر — اصفهاني) مشاهير لقبيله مشهوردر. وقتنك علامهسي واماي ونيسابورك محدث اولوب، متعدد تأليفاتي واردر. الك مشهورى «كتاب شيوخ مسلمه» عنواني اثريدر. ۴۲۸ ده وفات ايتشدرد.

احمد بن فارس { (ابو الحسين — رازي) علوم شناده و على الخصوص لغتده زمانك امامي ايدى. مقامات صاحبي حريري ايله بديع الزمان همداني جله شاكردانندن ايديلر. همدانده تدريس و افاده ايله مشغول ايدى. علم لغتده «المجمل» عنوان. نيله بر اثر معتبرى و «حلية الفقهاء» عنواني بر كتابيله ديكر بعض آثارى و برچوق اشعار رانقهسي واردر. ۳۹۰ تاريخنده وفات ايتشدرد. شو قطعه جله اشعارندرد:

اذا كنت في حاجة مرسل
وانت بها كلف مكرم
فارسل حكيمًا ولا توصه
وذاك الحكيم هو الدرهم

احمد بن فضالان { درديجي قرن هجرى

لوب، خليفة عباسي مقتدر بالله طرفندن تبعه سيله برابر اهتدا آرزوسنده بولنان صقاله (يعني اسلاور) حكمدارينه سفارتله كوندلرش؛ و بوسياحتي وروسيه و سائر ممالك شماليهك احوالني مفصلاً يازمشدر. بو سياحتنامه مشهور اولوب، آنجق خارق عاده احوال تعريفيله مملودر.

احمد بن فقيه { — بن محمد همداني) مشاهير جغرافيون اسلامدن اولوب، بو فنده بر كتاب يازمشدر. بو كتابك عنواننه وصاد حبنك تاريخ ولادت و وفاته دسترس اولنه مديسهده، كتابنده بالكز بيوك شهرلردن بحث، و صدددن خارج بعض مواد درج ايتش اولديني «كشف الظنون» صاحبنك افاده سندن آكلاشيلور. مع هذا ياقوت جوى «معجم البلدان» ك بعض يرلنده صاحب ترجمهك سوزيله استشهد ايدور.

احمد بن كثير فرغانى { «فرغانى» ما.

احمد بن كليب { اندلسك مشاهير شعرا سندن اولوب، ۴۲۶ تاريخنده وفات ايتشدرد. شو بر ايكى بيت جله اشعارندرد:

السمي في هواه اسلم هذا الرشا
غزال له مقله يصيب بهام يشا

احمد بن كجاد { (ابوالعباس — بن علي نيمى) تونسك هيئت و نجوم مشاهير

هلاستندن اولوب، رسدله اوغرا ايتشدرد و «زيج الامد على الابد» و «الكور على الدور» عنوانلريله ايكى تأليفي واردر. تاريخ وفاتنه دسترس اولنه مدي.

احمد بن محمد حريري { (ابو محمد — جنيد بغدادينك اصحاب

بندن اولوب، ۳۱۱ تاريخنده وفات ايتشدرد.

احمد بن محمد واعظ { (ابوالعباس — اندلسك مشاهير

ادباسندن اولوب، علم و ادبيله و وعظ و خطبيله مشهوردر. عن اصل اشبيليل اولوب، بعده مصره هجرت، و ۶۸۴ تاريخنده اوراده وفات ايتشدرد. شو قطعه جله اشعارندرد:

من انت محبوبه من ذا يعير
و من صفوت له من ذا يكره
هيها عنك ملاح الكون تشغلي
والكل اعراض حسن انت جوهره

احمد بن مستنصر حفصى { (ابوالعباس بن ابى عبد

الله) تونسه حكومت سورمش اولان بنى حفص ملوكندن اولوب، ۷۷۲ تاريخنده جلوس ايتشدرد. عاقل و نجييع بر حكمدار اولمقله، بنى حفص دولتك شوكتني تجديد ايدرك، اطراف ممالكني تحت انضباط

و انقیاده آتش؛ تلساندۀ ابو سالم مرینی ایله کو-
ریشمش؛ و مهدیه دوتما ایله مسلط اولمش اولان
جنوزلره فرانسزلی منہزم ایتشدیر. ۲۴ سنه لک
سلطنتدن سکره، ۷۹۶ تاریخده وفات ایتشدیر.

احمد بن نصر بن مرداس { حبلده حکم سورن بنی

مرداس ملوککنک اخیر اولوب، پدری نصر بن
محمودک وفاتده موقع اقتداره یکمش؛ و ۴۴۲ تا -
ریخنه دک حکم سورددکن سکره، موصل صاحبی شرف
الدین مسلم بن قریش حلبی ضبط ایتکله، بنی مرداس
دولتی منقرض اولمشدر.

احمد بن نصر خزاعی { دردنجی قرن هجری اوائلی

مشاهیر علما و محدثیندن اولوب، خلق قرآنه قائل
اولانلرک پک علیهنده بولمغله، بو فکده اولان خلیفه
وائق بالله قارشلی تفوهانده و بعض تشبثات عصیانده
بولمش اولدیغندن، ۲۳۱ تاریخده قتل و صلب او-
لنش؛ وجته سی متوکلک خلافتنه یعنی ۲۳۷ تاریخده
قدر مصلوب قالمشدر.

احمد بن تقیب { دولت عثمانیه قضاتندن و حلب ساداتندن اولوب،

فقه وادیاتده ید طولی صاحبی ایدی. فقهه دائر بعض
تالیقاتی و بر طاقم رسائل و اشعار عربیه سی واردر.
۱۰۵۶ تاریخده وفات ایتشدیر.

احمد بن یحیی { «بلاذری» ماده سنه مرا- جعت بیوریه .

احمد بن یوسف { ۱۰۰۸ تاریخده یازمش اولان «اخبار الدول»

عنوانلی تاریخک صاحبیدر.

احمد بیجان { (یازجی اوغلی شیخ - سلطان مرادخان ثانی دوری

مشایخنندن اولوب، مشهور «مجدیه» صاحبی یازجی
اوغلی شیخ محمد افندینک برادریدر. بو دخی برادری
کی کلیبولیده مقیم ایدی، و مرقدی اوراده در. «مجدیه»
طرزنده «انوارالعاشقین» عنوانیه بر اثری واردر،
که مطبوع و مشهوردر.

احمد بیک { ایرانک متأخرین شعرا سنندن اولوب، اصسفهانلی اولدینی

حالده، هندستانه رحلتله، برمدت بشکالده قالدقندن

سکره، شاهجهان آباده کیره رک، شاهجهان انتساب
ایتشدی. شو بیت جله اشعارندیر :

از جنبی نسیم معرکه لالهها
بر یکدگر زنده چومستان پیالهها

احمد پاشا { (کدک -) مشاهیر وزرای دولت علیه دن وفرت شجاعت

وجسارت و عقل و تدبیرله متصف بر ذات ایدی. ابو-
الفتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینک زمان سلطنتنده
درت سنه صدارت عظمی مسندینی احراز ایتشدیر.
یکجیری اوجاغنده بکتاشیان زمره سی افرادندن ایکن،
مجرد شجاعت و اقتداری یاردمیه بکر بیکک و بعده
وزارت رتبه سنه نائل اولمش؛ و حضرت پادشاهک
منظور التفاتی اولوب، اکثر محاربانده سرداری بو-
لنش ایدی. قرمان اوغلرینی کلیک مفلوب و منہزم،
وسلفک و وارمناسکی فتح ایش اولدینی کبی، طر بزون
سفرنده دخی تدبیر و شجاعتندن کلی استفاده اولمشیدی.
۸۷۸ تاریخده مسند صدارته ترفیع اولنهرقی، مدت
صدارتده ۳۰۰ کیدن مرکب دوتما ایله قره دیکزه
چیقوب، و جنوزلرک النده بولنان کفهی و چرکستان
حدودینه دک بتون آزاق سواحلی و منکو حصارینی
فتح و ضبط ایدهرک، او جهندن ممالک عثمانیه ی خیل
توسیمعه موفق اولمشدر. ۸۸۲ تاریخده آرناؤد
اسکندریه سنی (یعنی براتی) ضبط ایتک اوزره،
سردار تعیین اولنهرقی، بونک عدم امکندن بحثله
اعتذارده بولنش ایسه ده، در میان ایتدیکی معذرتلر
پادشاه غیور نر زنده مقبول و مسموع اولماغله، صاحب
ترجه صدارتن عزل، و بوغاز کسن قلعه سنده (یعنی
آناطولی حصارنده) حبس اولمشدر. آنجیق مؤخرک
برات قلعه سنک اوآرملق حقیقه تمتع التسخیر اولدینی
پادشاهک معلومی اولمغله، هر سک زاده احمد پاشانک
شفاعتله، تخلص اولنهرقی، آرپهلق صورتیله او-
لونیه نک فتنه مأمور اولمش؛ و او طرفه عزیمت ایده-
رک، نیجه قلاع و بلاد ضبط ایتشدیر. ۸۸۶ تاریخده
سلطان بایزید ثانی حضرتلرینک جلوسنی تبریک ایچون
در سعادت کله رک، سلطان جم غالمه سنک دفعیچون،
عزیمت پادشاهی وقوعنده، معیتده کیمش؛ و واقع
اولان محاربانده فوق العاده غیرت کوسر مش ایسه ده،
استعمال شدته بر آز مبالغه ایدوب، حدینی تجاوز
ایتدیکنندن، اغبرار پادشاهی بی دعوت ایتکله،

۸۸۷ تاریخده ادرنده جامده اعدام اولمشدر. بعض خیراتی واستانبولده بر جای واردر. (کدک پاشا) محله سی بونک نامیه تسمیه اولمشدر.

احمد پاشا { (هرسک زاده) اکبروزرای دولت علیه دن اولوب، سلطان بایزید خان ولی ویاوز سلطان سلیم خان زمانلرنده درت دفعه صدراعظم اولش، ومن حیث المجموع یدی سنه بومسندی احراز ایشدر. عن اصل هرسکلی اولوب، عهد شایبانه شرف اسلامه مشرف اولهرق، ابوالفتح سلطان محمد ثانی حضرتلرنک عتبه سنه التجا و اختصاص ایشیدی. پادشاه مشارالیهک ارتحالنده آناتولی بکر بیکسی ایدی. سلطان بایزیدک اوائل جلوسنده ظهوره کلن غوانلده فوق العاده غیرت وخدمتی کورلدیکندن، مصاهرت شرفنه نائل اولمشدی. ۹۰۹ تاریخده مصر ملوک چراکسه سندن (قیتابی) ایله آجیلان محاربه ده سردار تعین بیوریلهرق، معیت وعونه سنه رحاوت طاری اولغله، کمال غیرت وشجاعتندن بر فئه قلیله ایله بالذات میدانه آتیلهرق، مجروح اولدقدن صکره، اسیر دوشمشیدی. ایرتسی سنه خلاص بولوب، در- سعاده ورودنده مسند صدارتی احرازله، بر سنه بو مسندده قالدقدن صکره، عزل اولهرق، قیودانلق عنوانیه موره ده کی اینه بختی فتحنه مأمور اولمشدر. او طرفلرده کال موفقیتله بر نیجه قلاع وممالکی فتح ایتدکن صکره، ۹۰۹ تاریخده ثانیاً مسند صدارته ترفیع اولهرق، اوج سنه بو مقامی احراز ایتدکن صکره، ۹۱۲ تاریخده عزل، وینه قیودانلق مقامنه نصب اولمشدر. ۹۱۷ تاریخده دفعه ثالثه اولهرق صدارته یکمیش ایسه ده، سلطان بایزید خانک اواخر سلطنتی دوری اولغله، غوائل داخلیه ایله اوغرا- شیلهرق، دولنک قوته ضعف طاری اولش اولدیفندن، بو دفعه بر کونه خدمته موفق اوله میسوب، حرکات صصاییه جرأت ایتش اولان یکچیریلر طرفندن قوناغی یغما اولنش؛ وکندسی اختفایه مجبور اولمشدی. ایر- تسی سنه سلطان سلیم اول حضرتلری جلوس ایتمکله، صاحب ترجمه، دردنجی دفعه اولق اوزره، مسند صدارته اعاده بیورلش؛ ایران سفرنده واقع اولان خدماتی پادشاهک تحسین والتفاتنه مظهریتنی موجب اولش ایسه ده، بعده عسکر بیننده ظهور ایدن وضع کسناخانه دن طولای بالاتهام، ۹۲۰ تاریخده عزل

اولمشدر. ۹۲۲ تاریخده سلطان سلیم حضرتلری مصره عزیمتلرنده کندیسینی بروسه محافظنه تعین بیورمش اولدقلرندن، بر مدت صکره اوراده وفات ایشدر.

احمد پاشا { (قره) — وزیرای دولت علیه دن اولوب، قانونی سلطان سلیمان دورنده ایکی سنه صدراعظم بولمشدر. کندیبی آرناؤد اولوب، حرم هایوندن آغاق ایله طشریه چچمش؛ وبعده یکچیری آغاسی وروم ایلی بکلبیکسی اولمشیدی. سلطان سلیمان خان زمانده رتبه وزارتی احراز ایدوب، ایران حدودنده شاه طهماسبک اردو- سنه شیخون ایدهرک، نائل مظفریت اولش اولدیبی کبی، طمشوار محاربه سنده دخی خدمتی کورلمشیدی. ۹۶۰ تاریخده مسند صدارته ترفیع اولهرق، کور- جیلری تربیه واطاعنه اعاده ایشدر. ۹۶۲ تاریخده، مجرد بعض انتریفه لک نتیجه سی اولق اوزره، اعدام اولمشدر. متدین، عادل وعافل پروزیر ایدی. طوب قیو جوارنده بر جامع شریفی واردر، که وصیتی او- زرینه وفاتندن صکره بنا اولمشدر.

احمد پاشا { بودخی قانونی سلطان سلیمان زمانده صدارت عظمای احراز ایدن وزرادن اولوب، بته آرناؤددر. حرم هایوندن قیوچی باشیقله طشریه چیقوب، بعده یکچیری آغاسی وروم ایلی بکلبیکسی اولمشیدی. صدراعظم رستم پاشایه دخی داماد اولمشدی. روم ایلی جانبنه سردار- لقله دخی کوندرلمشیدیه ده، بر کونه خدمتی کورلمه مشیدی. ۹۸۷ تاریخده مسند صدارته ترفیع اوله- رق، آلتی آی صکره حصه ثثانه علتشدن وفات ایشدر. زیاده سیله زنکین ومحسن ایدیه ده، رأی وتدیردن بیوایه اولوب، تابعل حدتی اعتیاد ایتش نااهل وامتراجسز بر آدم ایدی.

احمد پاشا { (حافظ —) سلطان مراد خانک رابع دورنده صدارت عظمی احراز ایدن وزرادن اولوب، عن اصل قلیلی بر مؤذنک اوغلیدر. سسی غایت کوزل اولوب، طبیعت شعریه سی ولطائف ونکاتدن دخی بهره سی اولغله، سرای هایونه داخل اولهرق، ندیم خاص پادشاهی اولمشیدی. مرور زمانله طوغانچی باشی اولدقدن صکره، رتبه وزارته قیودان دریا وبعده شام والیسی اولوب،

وان، ارضروم و بغدادجه دخی بعضی مأموریتلر ایفا ایتدکن صکره، ۱۰۳۴ تاریخده دیاربکر والیلکندن مسند صدارته ترفیع اولغله، ایران شاهنک الینه یکمش اولان بغدادک استردادیمون ۹ آی چالیشم ایهده، فقط و غلا و خستهلق کی بعضی موانعک دخی انضمامیه موفق اوله میوب، حلبه عودت ایتمکه مجبور اولمش؛ و ۱۰۳۶ سنهسی صدارتدن عزل او- لتهرق، درسعاده عودتده، وزیر ثانی اولوب، مصاهرت شرفه دخی نائل اولمشدی. ۱۰۴۰ تا ریخنده ثانیاً صدر اعظم اولمش ایهده، آنجق یوز اون کون بومقامده قالدقن صکره، قائم مقام رجب پاشانک افسادیه غلو ایتمش اولان اشرار طرفندن شهید اولمشدر. ادیب و شاعر و کرم بر ذات ایدی.

احمد پاشا { (هزار پاره —) سلطان ابراهیم خان دورنده مسند صدارته ترفیع اولتان وزاردن اولوب، استانبوللیدر. بر سپاهینک اوغلی اولوب، طاوشان طاشی محله سنده طوغمشدر. سریع القلم و یازیسی کوزل بر کاتب اولغله، ابتدا دفتردار عمر افندینک خدمته کیرمش، و بعده صدر اعظم قره مصطفی پاشایه تذکره چی، و مؤخرأ موقوفاتی و دفتر امینی اولمشیدی. ۱۰۵۶ تاریخده رتبه وزارتله دفتردار، و ۱۰۵۷ ده رکاب همایون قائم مقامی اولمشیدی. محب اقبال و حریرص جاه بر آدم اولغله، اوسنه صدارت عظمایی احرازه موفق و مصا- هرت شرفیه دخی نائل اولمشدر. یالکز اقبالی دو- شونوب، زمانده امور دولت چیغردن چقمش، و مناصب عادتا آقجهیه مقابل صائفیه باشلامش اولدیغندن، سوز آیاغده دوشوب، یکجیریلرله اسافل ناس طرفندن ظهوره کلن و سلطان ابراهیم خانک سلطنتنه ختام و یرن وقعهده، صوفی محمد پاشانک صدارته تعیینتی متعاقب اختفا ایتمش ایهده، بولنوب، اعدام اولمش، و ارباب شورش طرفندن غایت ملحم اولان جثهسی بارچه بارچه کستلش اولدیغندن، (هزار پاره) لقیله شهرت بولمشدر. مدت صدارتی یالکز اوتیر آیدر.

احمد پاشا { (ملک —) سلطان محمد خان نائل اولان وزاردن اولوب، آبازه جنسته منسوبدر. حرم همایوندن بیتشوب، سلحدار ایکن، ۱۰۴۸ تا

ریخنده دیاربکر و بعده ارضروم والیلکنه تعیین اولمشیدی. ۱۰۵۴ تاریخده سلطان مراد رابع مرحومک کریمه سی (فیا) سلطانی تزوجه، مصاهرت پادشاهی شرفه نائل اولدقن صکره، بش آلتی سنه حلب و شام والیلکنده بولمش، و درسعاده عودتده، ۱۰۶۰ تاریخده بغداد والیلکنه تعیین اولمش ایهده، عزیمت ایتمزدن ایرتسی کونی مسند صدارته ترفیع او- لمشدر. اوصرده خزینهجه مضابقه زیاده اولدیغندن، بوکا بر چاره اولقی اوزره، بر طرفدن بعضی معاشات و وظائفک قطعنه و بر طرفدن دخی ارباب تجارته یکیدن و یرکیلر طرحنه تثبیت ایتدیکندن، حاصل اولان عمومی خشنودسزلی و شکایت اوزرینه، ۱۳ آیلیق صدا- ردن صکره، ۱۰۶۱ ده عزل، و سلستره والیلکنه نصب اولمشدر. بعده حلب والیسی ابشیر پاشا صدا- رته تعیین اولدقده، وصولنه دکن و کالت ایتمک اوزره، قائم مقام نصب اولمش ایهده، بالاساله صدارتی احراز داعیه سنده بولدیغندن، ابشیر پاشا- تک وصولتی متعاقب معلقهده نی اولمش؛ و بر مدت صکره عفو اولتهرق، یدی سکر سنه بعضی ایالتلر والیلکنده بولنوب، ۱۰۷۳ تاریخده ۶۰ یاشلرنده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (طرخونچی —) بودخی سلطان محمد رابع دوری صدر اعظم لردن اولوب، آرنانؤودلغک (ماط) ناحیه سندندر. استانبوله ورودنده سرای همایونه داخل اولوب، سلحدار شهریار موسی اغا مصر ایالتنه نصب اولدقده، صاحب ترجمه دخی سپاهیلکله چقبوب، موسی اغایه، و ۱۰۵۸ ده صدراعظم هزار پاره احمد پاشایه کتخدا اولمشیدی. هزار پاره نک اعدای وقعه سنده کنیدیسی دخی آرنانقده ایکن، شیخ الاسلام عبدالرحیم افندینک حایه سیله قورتیلوب، دیاربکر والیلکنه نصب اولمش ایهده، او طرفه عزیمتی تأخیر ایدرک، مصر والیلکنه تحویل مأموریتیه موفق اولمشیدی. مصرده بر مدت والیک ایتدکن صکره، عزلنده خلعتی عبدالرحمن پاشا طرفندن دور محاسبه صره سنده قضیق و حبس اولمش؛ و استانبوله ورودنده دخی صدراعظم کورچی محمد پاشا طرفندن حقارت و اهانت کوره رک، سلائیک سنجاغیه دفع و اخراج ایدلش ایکن، ۱۰۶۲ تاریخده استانبوله جلبله، مسند صدارته ترفیع اولمشدر. عاقل و مدبر

و غیرتلی بر وزیر اولغله، اصلاح احوال مالیه و ملکیه مقصدیله بعض تشبثاده بولندیغندن، بواجرا آندن منافع شخصیملری سکتهدار اولان ار باب اغراض القا. آتیه، ۱۰۶۳ تاریخده عزل و قتل اولمشدر. مدت صدارت طقوز بیچق آی قدردر.

احمد پاشا { (کوپریلی زاده فاضل —) وزیر اعظم کوپریلی محمد پاشانک اوغلی اولوب، سلطان محمد رابع دوری صدور عظامنددر. ۱۰۴۵ تاریخده پدربنک مصرف بولندیغنی کوپریده طوغوب، ابتدا طریق علمییه سلوک ایله، اکیال تحصیل ایدهرک، ۱۰۶۷ ده سخته چقمش ایکن، بعض مد رسنیک تعریضات حسودانه سندن طولای، طریقندن عدول ایله، ۱۰۶۹ تاریخده رتبه وزارتله ارضروم، وایرتسی سنه شام والیسی اولوب، ۱۰۷۱ ده درسعا. دته جلبله، صدر اعظم قائمقامی اولمشیدی. بر سنه صکره پدیری ادرندن خسته عودت ایدوب، وفات ایتمکله، یرینه صدر اعظم اولمشدر. اوصره ده نیجه ایمراطوری مغایر عهد اردل قلاعنه تعرض ایتمکله، صاحب ترجمه ۱۰۷۴ تاریخده، سرعسکرلک عنوان. ننگ دخی انضمامیله، او طرفه عسکر سوق ایدهرک، (اویوار) قلعه سنی محاصره، و ۲۶ کون صکره پوک بر غالبیتله فتح ایتمش؛ و بلغراده عودتله اوراده قیشلا. دقدن صکره، بهارک حلوانسده یکیدن هجومه حاضر. لغفده ایکن، آوستریا ایمراطوری طرفندن سفیر کوند رملکله شانلی و دولت عثمانیه حقسنده نافع بر معاهده عقد ایدهرک، مظفرآ عودت ایتمشدر. کرید آطه سنده قندیه قلعه سنک محاصره سیله ۲۱ سنه دن بری اوغرا. شلقده اولوب، موفقیت میسر اوله مدیقندن، ۱۰۷۷ تاریخده بالذات او طرفه عزیمتله، یکریمی طقوز آی صرف مساعی و اجتهاد ایتدکن صکره، ۱۰۸۰ تا ریخنده قندیه بی فتح ایله، بتون کرید جزیره سنی تحت انضباطه آلهرق، دارالنصر اتحاد اولنان ادرنه بی عودت ایتمشدر. ۱۰۸۳ ده له قرالی طرفندن مغایر عهد بعض تجاوزات وقوع بولغله، سفر همایون وقو. عنده، فاضل احمد پاشا رکاب پادشاهیدن اصلا آریله. رق، بودفعه دخی اثبات صداقت و اهلیت ایتمش، و ینه مظفرآ عودت میسر اولمشدر. کندیبی بوقدر فضل و کمال و محاسن ایله برابر عشرته مبتلا اولدیغندن، وجودینه بعض امراض مستولی اولمش؛ و هنوز ۴۲

باشنده اولدیغنی حالده، اسیر فراش اولوب، ۱۰۸۷ تاریخده ادرنه بیه تشریف همایون وقوعسنده، معینه کیمکه غیرت ایتمش ایهده، جسر ارکنه قرینده اکیال انفاس حیات ایدهرک، جنازه سی استانبوله نقل ایله، پدربنک یانه دفن اولمشدر. مدت صدارتی اون بش بیچق سنه در. پدربنک تأسیس ایتمش اولدیغنی کتبخانه بیه علاوة صاحب ترجمه طرفندن ۸۰۰ قدر کتب معتبره وقف ایدمشدر.

احمد پاشا { (قوانوز —) وزرای دولت علیه دن اولوب، سلطان احمد خان ثالثک دور سلطنتلرده یالکز ۳ آی صدارت ایتمشدر. کندیبی عن اصل روسیملی اولوب، سلحدار حسین پاشانک آزادلیسی ایدی. سرای همایونه داخل اولهرق، قطع مراتب ایله، خزینه کخنداسی، و عهد سلطان مصطفی خانیده رتبه وزارتله صیدا والیسی اولمشیدی. صمیحه زاده حسین پاشانک ده دامادی ایدی. بعده موصل، دیاربکر و خانیه والیلکرلرده بو. لندقدن صکره، الماس محمد پاشانک صدارتده متقاعدآ قاضی کوبنده اختیار افاتنه مجبور اولمشیدی. ۱۱۰۹ تاریخده قان پدیری صدارته یکمکله، تکرار خانیه والیلکنده، و برسنه صکره دیوان سلطانی بی نصب او. نمش ایهده، ینه او سنه عزل اولمشدی. ۱۱۱۵ تاریخده ظهور ایدن ادرنه وقعه سنده، ارباب شقاوت صاحب ترجمه بی دخی کندیلرینه الحاق ایدهرک، امر عصیانیه تشریک ایتدکن صکره، سلطان احمد ثالثک ابتدای جلوس سنده صدارته تعیینجون اصرار ایتمش اولدقرلندن، ناچار مسند صدارته ترفیع اولتمش ایهده، اوج آی یکمهدن عزل و ساقازه نفی اولنهرق، بعده اینه بختی محافظتله تعیین اولتمش؛ و اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (قلایلی قوز —) بودخی سلطان احمد ثالث دورنده صدارته نائل اولان وزاردن اولوب، قیصریه لیدر. استانبوله ورو. دنده بعض همشهریلری و ساطنبه تبرادران اوجاغنه دخول ایله، مصاحب آغاردن یوسف آغانک خدمته کیرمکله، بعده افندیسی دارالسعادة الشریفه آغاسی اولنجه، کندیبی دخی قهوه چی باشی و سقاباشی اولمش؛ و یوسف آغانک خدمت پادشاهیدن مفارقتده میر. میرانلق رتبه سیله جده، و اوندن صکره وان والیسی،

و بعده رتبه وزارتله قبادان دریا اولوب، ۱۱۰۱
تاریخنده عزل، و بوزجه آطیه نئی اولنش ایسهده،
برمدت صکره عفو، و بربرینی متعاقب طریزون، سیواس
و قهریس والیکلرینه، و ۱۱۰۵ ده رکاب همایون
قائم مقاملغنه، و بعده دیاربکر، بغداد و ادرنه ایالتلرینه
نصب اولنش؛ و اوصرده روسیه آفاق قلعه سنه تسلط
ایتمکله، تخلصی مأموریتله طریزون والیکنه نصب
اولنهرق، عزیمتی تسریع اولندقدقه، بعض اتباعک
اغفالیه خوفه دوشرک، فرار، و ایکی سنه قدر اختفا
ایتمشیدی. بعده والده سلطانک شفاعتله بروسهده
اقامته مساعده اولنش؛ و برمدت صکره وزارتق اعاده
اولنهرق، قندیه والیکنه نصب اولنش ایدی. بعض
جهلانک کندیس قنده اولان مدح و ثناری شیوع
بولغله، خفیا قندیهدن جلب اولنهرق، ۱۱۱۶ تا
ریخنده مسند صدارته ترفیع اولنش ایسهده، متعاقباً
مسائیسله عدم اقتداری آکلاشلهقی، سکران کونلک
صدارتدن صکره عزل، و لمخیه تبعید اولنشدر.
بر وقت صکره سنه حرمة خانیه محافظلغنه تعیین او-
لنش ایسهده، ظهور ایدن شکایتلر اوزرینه، استانکویه
نئی، بعده قندیه محافظلغنه نصب، و صکره ینه استا-
نکویه اجلا اولندقدن صکره، ینه ایندیجی محافظلغنه
کوندیله رک، ۱۱۲۷ ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا (حاجی —) دور سلطان محمود
(خان اولده صدارت عظمی مسند
ینه یکمیش وزرادن اولوب، ۱۱۶۳ ده آق دیکیز
سواحلندن قوجه نام محله طوغش، و عی حاجی بکر
پاشا به انتسابله، بونک جده والیکنه نصبنده کتخداسی
اولمشدی. بعده در سعادته عودتله، رکاب همایونده
قیوجیلر کتخداسی و چاوش پاشی اولمش؛ و بعده روسیه-
لی (اوزو) بی محاصره ایتمکله، دروننده بولنان اهالی به
ذخیره و امداد ایصاله مأمور اولوب، بو ایشده
موفق اوله ماش ایسهده، الدن کلنی دریغ ایتمدیکندن،
یکن محمد پاشا صدر اعظم اولدقد، ۱۱۵۰ تاریخنده
کتخداسی، و مشارالیه سرعسکر تعیین اولنسی اوز-
رینه، قائم مقام رکاب همایون اولمشدی. ۱۱۵۱ ده
آیدینده ظهور ایتمش اولان اشقیانک دفع مضراتی ما-
موریتله آیدین والیکنه نصب اولنهرق، عودتنده
ینه رکاب همایون قائم مقاملغنه نصب، و ۱۱۵۳ ده
مسند صدارته ترفیع اولنشدر. یکریمی ایکی آق صدا-

رت عظماده قالدقدن صکره، ارتشا ایله مألوف اولدیی
سمع همایونه واصل اولغله، ۱۱۵۴ ده عزل، و ردو-
سه نئی اولنش؛ و ۱۱۵۶ ده وزارتق اعاده ایله،
ایران حدودینه سوریمچیک مأموریتله رقهیه کوندر-
لش، و بعده صیدا والیکنه نصب اولنشدر. بعده
آناطول والیسی و ایران قارشی سرعسکر اولوب،
بودقده موفق اولمش؛ و حلب، دیاربکر و بغداد و-
لیلکرنده بر مدت بولندقدن صکره، ۱۱۶۲ ده
مصر والیکنه نصبله، ایکی سنه اوراده قالمش؛
و صکره ایجایل و قندیه و بعده ینه حلبده والی اولوب،
۱۱۶۶ ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { جنمکان سلطان محمود خان ثانی
دورنده صدارت عظمایه ترفیع
اولنان وزرادن اولوب، طریزونلیدر. استانبوله
ورودله، بعض خدمتده بولنهرق، قیوچی باشلیقی
رتبه سنه نائل اولدقدن صکره، اراایل نظارتنه
تعیین اولنش؛ و اوراده حسن خدمتی کورلمکله،
در سعادته جلب اولنهرق، امیر اخور پایه سیله تلطیف،
و صریه جهتنده بولنان تیه دلنلی ولی الدین پاشا و سایر
امرای اردویه مهمات یتیشدیرمک اوزره، سور-
یمچیکلکه او طرفه اعزام اولنش ایسهده، ۱۲۲۶ تا-
ریخنده ادرنه دن اعاده اولنهرق، مسند صدارته ترفیع
اولنشدر. برسته ایله بش آق بو مقامده قالدقدن
صکره، عزل اولنهرق، ارضرومه والی اولمش؛ و بر
مدت صکره اوراده وفات ایتمشدر. جسور و غیرتلی
بر ذات ایدیهده، ساده دل و امور دولندن غافل ایدی.

احمد پاشا { (ولی الدین اوغلی —) شعرای
عثمانیه نیک سرافرازی اولوب،
اک اول اشعار ترکیه به لطافت و برن بو زاندر. آنجیق
شعرا فرسک آثارینی چوق تتبع ایتمش اولدیغندن،
بلا اختیار اولنری تقلید ایتمشدر. حتی بعض بیتلرینک
اشعار فارسیهدن مترجم اولدیی کوریلدور. پدری
سلطان مراد ثانینک قاضی عسکری بولنش اولدیی کبی،
کندیسی دخی سلطان محمد خانک معلی اولوب، رتبه وزارتله
دخی تبجیل اولتمشیدی. آنجیق محبوب دوست و قلندر
مشرب بر ذات اولغله، بعض اوضاعندن طولابی بر
آره لقی بدی قلعهده حبس اولنش؛ و مشهور (کرم
قصیده سنی) یازوب تقدیم ایتمکله عفو اولتمشیدی.
قصیده مذکوره نیک مطلبی شودر :

قول سناہ ایسہ نولہ عفو مہنشاہ قی
طوتلم ایکی الم قانده ایمش قانی کرم

احمد پاشا } تونس والیردن اولوب، ۱۲۵۵
تاریخنده ارنا تونس والیلکنه
پکمش؛ وعصر سلطان مجید خایده اون بش سنه
سورن مدت حکومتده دولت متبوعه سیله اولان
مناسبات و روابط تابعیتی تأکید و تزییده همت ایده.
رک، ۱۲۷۰ تاریخنده وفات ایوب، تونس والیلی
رتبه وزارتله برادری محمد بکه توجیه اولمشدر.

احمد پاشا } طرف دولت علیه دن مصره
تعیین اولنان ولایتک دردنجیسی
اولوب، کندیس قانونی سلطان سلیمان خانک رجانندن
اولقله، ردوس جزیره سنک فتحنده حسن خدمتی سبقت
ایتمش اولدیغندن، وزیر ثالث اولمش؛ و ۲۹۲ تا -
ریخنده مصر والیلکنه تعین اولنهرق، اورایه وصو -
لندن درت آی صکره، استقلال خیال خامنه دوشه -
رک، (ملک منصور سلطان احدر) نامیله کندی اسمنه
خطبه اوقوتدیرمش ایسه ده، دور استقلالی دخی
آنجق ۱۲ کون سوروب، ۹۳۰ تاریخنده وزیر
اعظم اتخاذاش اولدیغی محمد بک طرفندن مغلوب،
و فرار ایدرکن قتل اولمشدر.

احمد پاشا } (حافظ —) حرم همایون آغا -
لرذن اولوب، ۹۹۷ ده
کیلارجی باشلیقدن فیریس بکر یکسی، اوایکی سنه
مصر والیسی اولهرق، رتبه وزارتله تعیل اولمشیدی.
۱۰۰۳ تاریخنده بوسنه محافظلغنه، و بعده بودین
وودین و طونه سردارلغنه، و مؤخرک وزیر ثانی
عنوائیله صدر اعظم ابراهیم پاشانک قائممقاملغنه،
و بر مدت صکره آناطولی محافظلغنه نصب اولمش
ایدی. ایکی سنه صکره استانبوله جلیله، وزارتی
آلنهرق، یدی قلهده حبس اولمش ایسه ده، متعاقباً
سلطان احدر خانک جلوسنده صدر اعظم علی پاشانک
قائمقایی اولمشدر. بعده متقاعد اولوب، ۱۰۱۶ ده
حجه کیمش، و ۱۰۲۲ ده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا } سلطان احدر خان اول وزرا -
سندن اولوب، ۱۰۲۴ تا -
ریخندن اعتبارک ایکی سنه مصرده والیک ایتمش؛ و
سلطان مصطفی خان دورنده بعض مناصبه بولمشدر.
یکپیری کاتبلیکندن بیتشوب، امیر آخور و یکپیری
آغاسی دخی اولمشیدی.

احمد پاشا } (سیدی —) سلطان محمد خان
رابع دورنده ۱۰۶۶ تاریخنده
سیواسدن کلوب، قبودان دریا اولمش؛ وبش آی قدر
بوغازلی محافظه ایوب، بعده عزل ایله، بوسنه
والیلکنه تعین، واوراده اعدامله، سر مقطوعی
درسعاده ارسال اولمشدی.

احمد پاشا } (داماد حافظ —) عصر سلطان
احدر خان ثالثده، ۱۱۴۳ تا -
ریخنده قبودان دریا اولوب، بر قاج آی بو منصبده
بولمشدر. بقیه احواله دسترس اولنمیدی.

احمد پاشا } (راتب —) طوپال عثمان پا -
شانک اوغلی اولوب، عصر
سلطان محمود خان اول اولان ۱۱۵۷ تاریخنده قبو -
دان دریا اولمش؛ و بر قاج آی صکره عزل ایله، موره
سنباغنه نقل اولمش؛ و ۱۱۷۰ ده اوراده وفات
ایتمشدر.

احمد پاشا } (ایچ ایلی —) سلطان محمود
خان ثانی حضرتلرینک زمان
سلطنتلرنده بروسه متصرفی ایکن، ۱۲۳۳ تاریخنده
درسعاده جلیله، قبودان دریا نصب اولمش ایسه ده،
طشهرلده آلیشمش اولدیغندن، التامی اوزرینه،
متعاقباً خداوندکار والیلکنه نصب اولمشیدی. بعده
اخسجه، و ۱۳۳۹ ده شام والیسی و امیر الحج او -
لوب، حصه وصولنده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا } (پاپوچی —) سلطان محمود
خان ثانی دورنده قبودان دریا
اولان وزرادن اولوب، عن اصل طر بزونده کی ریزه
اهالیسندندر. مملکتنده پاپوچیلقله مألوف اولدیغی
کبی، درسعاده دخی برمدت بوسعتله مشغول اولمش؛
وبعده ترسانه ده باش چاوش معیتده چاوش اولوب،
بر آره لقی باش چاوش وکیلی بولمش؛ و مکّه مکرمه
مفتاحی کلدیکنده کاغذخانه ده ترتیب اولنان ضیافتلر ده
خدمتی بکندلیکندن، باش آغا تعین اولنقله، اون
اون بش سنه باش آغالیق و ترسانه کتخدانقله امرار
اوقات ایتدکدن صکره، ۱۲۴۱ تاریخنده وقوعه
کلن وقعه خیریه ده حسن خدمتی مشاهده اولنقله،
قبوچی باشلیقله غلطه وبعده لیان نظارتنه تعین،
و ۱۲۴۴ ده میر میرانلق رتبه سیله قبودان دریا نصب،
وبعده رتبه وزارتله دخی تعیل اولمشدر. او سنه
محاربه اولقله، قره دکیزده برکی اخذ ایتدیکندن،

لسان ترکیه تدریس اولتسنه اک زیاده همت و غیرت
ایدنلردن اولوب، تشکیل اولنان « جمعیت طیبه » نك
خیلی وقت ریسی بولمشد. بر « مفردات طب » کتابی
ودیکر بعض کتب ترجمه ایتشد. و اواخر عمرنده کوز-
لرینه عی طاری اولدقدنصکره، یکن سنه یعنی ۱۳۰۵
تاریخنده وفات ایتشد. عن اصل ردوسلیدر .

احمد پور { هندستانک پنجاب قطعه سنده واقع
(بهوپال) حکومتک بر شیریدر، که
بهوپالک ۴۸ کیلومتره جنوب غریبسنده و (اکره) ایله
(چناب) نهرلینک محل تلاقیسنده واقع اولوب،
۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. — بونک ۱۴۱ کیلو
متره جنوب غریبسنده بواسطه دیگر بر قصه ده
بولدیغندن، برنجیسی (بارا) یعنی بونک و بو (چونا)
یعنی کویک و صفیله تفریق اولنور. — ینه اوقطعه ده
(ملتان)ک ۶۲ کیلومتره شمال شرقیسنده بر اوچنجی
(احد پور) شهری دخی واردر.

احمد جام { (ابوالنصر — بن ابی الحسن)
(حراسانده جام قصه سنک مشاهیر
شعرا و مشایخندن اولوب، مناقب و کراماتی مشهوردر.
تصوفه دایر « سراج السائرین » کبی بعض تألیفات
معتمره سی واردر. ۵۳۲ تاریخسنده وفات ایدوب،
تصادفاً (احد جامی) ترکیب تاریخ وفاتی مشعردر. شو
شوقطعه جله اشعارندندر:

نه در مسجد گذارندم که رندی
نه در میخانه کان خار خاست
میان مسجد و میخانه راهیمت
غریبم عاشقم آن ره ککدامت

احمد جان { هرات خانی اولوب، ۱۲۷۹
تاریخنده وفات ایتش، واوغلی
شاه نواز خان برینه قائم اولمشدی.

احمد چلبی { دور سلطان سلیمان مشاهیر
علماسندن سنان چلبینک اوغلی
اولوب، مشاهیر شعرا و علای عثمانیه دندر. شوییت
جله اشعارندندر:

دایم اوسک رقیبه رعایتده یارم
برایجه یوق یاننده بزم اعتبارم

احمد حسنی { (عبدالله بن محمد) مغرب
(ملوکندن اولوب، برادرندن
صکره یکنی تخمه کچمش، و صاحب ترجمه نك ادعای
سلطنه قانقیشق خاطرنه کدمش ایکن، برادرزاده سی

منظر التفات پادشاهی اولوب، دونمائی ترسانه یه
سوق ایدرکن، « محمودیه » نام اوج انبارلی آرناؤد
کوی اوکنده قریه اوتورتمغله، قورقوسندن خسته-
لنوب، چوق یکمده دن وفات ایتشد.

احمد پاشا { (کوچک —) سلطان مراد
خان رابع دوری وزیراسندن
اولوب، سیواس و شام و کوتاهیه والیلکرنده بو-
لندقدن صکره، آناتولیده اظهار عصیان ایتش اولان
الیاس پاشانک تشکیلنه مأمور اولغله، موفق اولدیغندن،
بعدالتطیف ۱۰۴۲ تاریخنده شام والیلکنه اعاده
اولنش؛ واوراده دخی معن اوغلنک و سائر سرکشانک
حرکات باغیه سنه ختام ویره رک، امن و اسایشی اعاده یه
موفق اولمش؛ ایران محاربه سنده طرف پادشاهیدن
اریوانه جلب اولنهرق، بعده موصل محافظلغنه تعیین
اولنش؛ واوراده خسته لنوب، ۱۰۴۶ ده شاه عباسه
قارشی اولان بر محاربه ده شهید اولمشدر.

احمد پاشا { جنتمکان سلطان عبدالمجید خان
دوری مشیراندن اولوب،
قریم محاربه سنده خیلی خدمتی کورلمش؛ و بعده شام
والیلکی ایله بشنجی اردو مشیریننه نصب اولنهرق،
۱۲۷۷ تاریخنده ظهور ایدن شام وقعه الیه سنده
کوشک طاوراندیغندن، سنه مذکورده اعدام
اولمشدر.

احمد پاشا { (قیصریه لی —) بحریه مشیر-
ندن اولوب، نپردن یتیشمش،
و قریم محاربه سنده حسن خدمتی کورلمشیدی. جزایر
بحر سفید و ازمیر و یانیه کبی بعض ولایتلرده دفعتالیه
والیلک ایتش؛ و اخص آملی اولان (قبودان پاشا)
هنوانیله بحریه نظارتنه دخی نائل اولمشیدی. روسیه
محاربه سنده روسیجق و الیسی بولنهرق، اوراده خسته-
لنغله، محاربه اتانسنده یعنی ۱۲۹۴ تاریخنده
در سعادتیه عودتده وفات ایتشد. غیرتلی و چالشقان
بر ذات اولوب، بولندیغی ولایتلرده بعض اصلاحات
و اعماراته موفق اولمشدر.

احمد پاشا { (طیب —) اطبای عثمانیه دن
اولوب، مکتب فنون طیبیه
شاهانه دن نشأت ایتش؛ و مدت مدیده مکتب مذکور-
ده فنون طیبیه تدریسه مشغول اولوب، فریق نك رتبه-
سنه و درس ناظر لغنه واصل اولمشیدی. علوم طیبیه نك

طرفندن قتل مراد اولنگله، ۹۸۵ تاریخنده محاربه به کیریشوب، غالب کلهرك، كندیسی قتل، وسلطنتی ضبط ایئتشدرد. سلاطین عظام عثمانیه ایله محاربه ومناسباتده بولنوب، هر وقت هدایا تقدیم ایدر، وخلعتنه نائل اولور ایدی. فاس ومراكش ایله جزایر وسودانك بعض طرفلری تحت اداره سنده اولوب، کثیرالهدد اولان اولادینی والیدکه اطرافه طاغیئتیدی. عادل ومدبر وادیب وشاعر بر حکمدار ایدی. ۱۰۱۲ تاریخنده وفات ایئتشدرد.

احمد خان { سلاطین عظام عثمانیه دن اوچ ذاتك اسمیدر. [«احمد» ماده. رینه مراجعت بیوریه.]

احمد خان { کاشغور کستان، لوکندن اولوب، پدرینك وفاتنده سمر قنده جالوس ایئتش؛ وکندیسی ظالم وید کردار بر شخص اولدیغندن، تبعه سنك مراجعتی اوزرینه، ۴۸۲ تاریخنده ملک شاه سلجوق عسکر سوق ایده رك، ملكنی ضبط، وکندیسی اسیر ایئتکه، دیلدن بر طائفه به تسلیم ایئتش؛ وکندیسی بر طاقم غریب ادعالده بولنگله، ابتدا ولایتنه قائل اولان بر چوق خلق باشنه طولانیس ايسده، بعده زندیقلی تبیین ایئتکه، قتل ایئتشلردر.

احمد خان بنكش { هندستانده فرخ آباد خاندردن اولوب، ۱۱۶۳ تاریخندن ۱۱۸۵ تاریخنده ۲۲ سنه حكومت سورمیشدر.

احمد خان کیلانی { کیلان ملوك وشرقا. سندن علوم ریاضیه وحکمتده ید طولی صاحبی شاعر وادیب بر ذات ایدی. کیلانك اسکی بر خاندان حکمداریسنه منسوب اولدینی حالده، ایران شاهي طهماسب طرفندن بر قلمیه حبس اولنش، وطهماسبك اوغلی اسمعیل شاه دخی اوقلمدهده محبوس بولنگله، برکون تحت ایرانه جلوس ایده جك اولور ايسه، کندیسنه ملك موروثی اعاده ایده جکنی وعد ایئتیدی. بناء علیه شاه اسمعیل تخشه بکنجه، وعدنده طوروب، صاحب ترجمه به کیلانی ویرمش ايسدهده، بونك وفاتندن صكره شاه عباس کیلانی ضبط ایئتکه، احمد خان سلاطین عظام عثمانیه دن سلطان محمد خان ثالثه التجا ایئتش، وبعده بغداده چکیلوب، ۱۰۰۹ ده اوراده وفات ایئتشدرد.

احمد خلوصی پاشا { جنتكان سلطان محمود سندن اولوب، باب عالی دن یتشم؛ وصدارت كفتدا. لنی ومهمات حریبه نظارق مسندلرینی احراز ایئتدكن صكره، ۱۲۴۳ سنه سی اوخزنده، رتبه وزارته صدر اعظم قائمقامی اولمشیدی. ۱۲۴۸ ده قائمقاملقدن عزل اولنگله، ۱۲۵۲ تاریخنده عاكف پاشا رینه خارجیه نظری اولوب، بر قاج هفتته صكره وفات ایئتشدرد. اداره دولته واقف وحایم بر ذات ایدی.

احمد خیالی { (شمس الدین — بن موسی) ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی حضرت تالریك دور سلطنتی علما سندن اولوب، فاضل وادیب وصالح بر ذات ایدی. بعض مدارسده تدریسه مشغول بولنش؛ و«شرح عقائد نسفیه» ایله «حاشیه تجرید» ه بعض حاشیدل یازمش، واستادی اولان حضرت بكك «نظم العقائد» بنی شرح ایئتشدرد.

احمد داعی { قدمای شعرای عثمانیه دن او. شهزاده سلیمان چلبی به منسوب بولنشدر. عن اصل کریمانی ایدی. «جنگ نامه» عنوانیه بر منظومه سی وبعض مراسلاتی واردرد. شومطلع جله اشعارندندر:

كوزم هیچ كوردیكك واری بحق سوره طاهها
بنم یارم كهی فتنه بنم كوكلم كهی فیدها

احمد دمنهوری { اون ایكنجی قرن هجری علما سندن اولوب، مصرده تولد ونشأت ایئتش؛ و علوم عقلیه ونقلیه ده، وعلی الخصوص هیئت وحكمت وطبده ید طولی صاحبی ایدی. علوم منوعه به متعلق بعض کتابلر یازمش؛ و ۱۱۹۲ ده وفات ایئتشدرد.

احمد رسمی افندی { مشاهیر رجال دو. لت علی دندن اولوب، ۱۱۳۴ تاریخنده طوغش، ۱۲۰۳ ده وفات ایئتشدرد. کزیده کی رسمو قصبه سندن اولنگله، لسان رومی به دخی آشنا ایدی. قینارجه معاهده سی اضایه مأمور اولدینی کبی، سلطان عثمان خان ثانیك وفاتیه سلطان مصطفی خان ثالثك جلوسنی تبلیغ ایچون دخی سفارته ویانه به کوندرلش، وبعده برلنده سفر اولمشیدی. بوسید حتنك احوالی یازمش اولدینی کبی، روسیه ایله دولت عثمانیه آرمسده او وقت واقع اولان محاربه نك تاریخی دخی تحریر ایئتشدرد. بو ایکی اثری مورخ (هامر)

طرفدن آلمانجه ترجمه، و سياحتنامه سنك چتى پارسده
طبع اولمشدر.

احمد رشيد افندى } «صدق فراده» ماده.
سنه مراجهت.

احمد رضوان } قاتونى سلطان سلين دورى
سمراسندن اولوب، اشعارى
چوق ايسهده، او قدر لطيف دكلدر. شو بيت او
جمله دندر:

يار عشقكه جهنم اودى ياندرمى بى
تشنه يم كيم پدى دريا صوبى قاندرمى بى

احمد رفعت پاشا } مصرلى ابراهيم پاشانك
اوغلى اولوب، ۱۲۴۱

تاريخنده مصرده طوغش؛ و شامده واقع اولان محلا
ربه لرده پدريك معيتمده بولندقدن صكره، اكمل تحصيل
ايچون پارسه كوندريلرك، اركان حرب مكتبه دوام
ايتشميلى. پدريك وفاتنده مصره عودت ايدوب،
آثار تحصيلسندن وطنى مستفيد ايتكمده ايكن، راس
ادارهده بولان عباس پاشانك عليهنده بولسان فرقه
كنديسنى رئيس اتخاذا ايتك ايتمش؛ و كنديسى بويلا
بر ايشه قارشىماش ايسهده، عباس پاشانك نظرنده
شبهه ي دعوت ايتديكنى كورنجه، ۱۲۶۷ تاريخنده
درسهاده كلوب، سلطان عبد المجيد خان طرفندن
فريق ربه سيله تكريم اولمشدى. اوج سنه صكره،
سعيد پاشانك مصر واليسى اولمى اوزرينه، مصره
عودتله، تشكيل اولنان مجلس مشورتك اعضالغنه ويعد
رياستنه تعين اولمشدى. سعيد پاشادن صكره كنديسك
مسند ولايته كچمى مقرر ايكن، ۱۲۷۳ تاريخنده
راكب بولدينى پرواغونك قضا نيله دوشمسيله، مغروقاً
وفات ايتمشدر.

احمد زوزنى } (ابو نصر — بن على) شعرا.
دن اولوب، بغدادده آل بو.

يهدن ضد الدوله نك خدمتده بولشمسدر. — (ابو
سهل بن محمد —) دخی مشاهير فقهاء شافعيه دن او.
لوب، «مختصر مزق» طرزنده «جع الجوامع» عنوانى
بر كتاب مؤلفيدر.

احمد شاه } (مجاهد الدين — برادر) دهلى
حكمدارلندن اولوب، ۱۱۶۱

تاريخنده، پدريك وفاتى اوزرينه چانشينى اولمش؛
و ۳ سنه ايله ۸ آي حكومت سوردكدن صكره، وزير
اعظمى عاد الملك غازى الدين خان طرفدن اسقاط

اولمش؛ و عالمكبر تانى پريند جلوس ايتشمسدر. بعده
۲۱ سنه ده پاشامسدر.

احمد شاه } اول. هندستانده كوجرات
حكمدارلندن اولوب تار خانك
اوغلى ومظفر شاهك تورويندر. ۸۱۳ تاريخنده
جلوس ايدوب، ۲۳ سنه حكومتدن صكره ۸۴۷
تاريخنده وفات ايتشمسدر. ذكرى سبقت ايدن (احمد
آباد) شهربنى بنا ايدن بودر.

احمد شاه } تانى. كوجرات حكمدارلندن
(اولوب، ۹۶۱ تاريخنده، پدري
محمود شاه ثالث وفاتى اوزرينه، تخت جلوس، و
سندك حكومتدن صكره ۹۶۸ وفات ايتشمسدر.

احمد شاه ابدالى } افغانستانده بربوك دو.
(لت مؤسسى اولوب،
عن اصل (ابدال) قبيله سنك رؤساسندن ايكن، ايران شاد
هئ نادر شاه طرفندن ابرانه كتورلمش، و بونك رچالندن
اولمشدى. ۱۱۶۰ تاريخنده واقع نادر شاهك قتلى
اوزرينه، صاحب ترجمه افغانستانده كندى قبيله سنه
چكيلرك، اعلان استقلال ايله، افغانستانك هر طرفنى
ضبط ايتش؛ و او صرهده برطاق ذى قيمت خزان اينه
پكوب، اليوم انكلتره قرايجه سنك تحت تصرفنده
بولان (كوه نور) نام جسيم الماس پارچه سنه دخی
منصرف اولدقدن صكره، توسيع بلاده باشلايهرق،
ايرانك بر قسمنى وهندستانك قسم شماليه كشميرى
دخی ضبط ايتشميلى. ۲۶ سنه فتنه حاله سلطنت
ايتكدن صكره، ۱۱۸۷ تاريخنده قندهارده وفات
ايتمشدر. اوغلى و خانى اولان تيمور شاه زماننده دولتى
خپلى كوچلشدر.

احمد شاه بنكالى } هندستانك بنكاله خطه،
سى حكمدارلندن او.
لوب، ۸۳۴ تاريخنده جلوس، و ۱۶ سنه اجراى
حكومتله، ۸۵۰ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد شاه بهمنى } اول. هندستانك بهمنى
(دولتى ملوكندن اولوب،
۸۲۵ تاريخنده پدري داود شاهك وفاتى و بونك برا.
درى فيروز شاهك حق وراثتدن استغفاى اوزرينه،
جلوس ايدوب، ۱۳ سنه حكومت سوردكدن صكره،
۸۳۸ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد شاه بهمنى } تانى. پدري محمود شاه
(تائينك وفاتى اوز. يته،

۹۲۴ تاریخچه دولت بهمنیه تخته چکوب، ۳ سنه لك حكومتدن صكره، ۹۲۷ تاریخچه وفات ايتشدرد.

احمد شمس الدين } [«كامل پاشازاده» ما- ده سنه مراجعت.]

احمد صنهاجي } مغرب مشاهير علماسندن اولوب، «الديپاج» عنوان.

نلي كتابك وديكر ۴۰ قدر تاليفاتك صاحبيدر. ۹۶۳ تاريخچه طوغوب، ۱۰۳۲ ده وفات ايتشدرد.

احمد عزت پاشا } اون ايكنجهي قرن هجري اولواخرى وزراسندن

اولوب، بمن اصل كوناھيل وكرميان بلك نسلندن ايدي. پاپ عاليدن يتيشوب، صدارت عظمي كخدا سي

اولوقدن صكره، برمدت ني، وبعده اطلاقه، ترسانه وضربخانه اميني اولمش؛ و ۱۱۸۴ تاريخچه مأموريتله

مصره كوندريلوب، عودتده ينه صدراعظم كخدا. لغته نصب اولغنيدي. بكرش سرعسكري محمد پاشانك

قتلي اوزرينه، يرينه سرعسكر اولوب، ابراز شجاعت ودرابت ايتديكندن، بربريني متعاقب ودين، ارضروم

وحلب واليسي، وبعده مدينه منوره محافظي اولمش؛ و ۱۱۹۱ وقوعانده وظيفه سنده قصوري كورلكله،

عزل و قدس متصرفلغه نصب اولغش؛ و ۱۱۹۳ ده حلب واليلكندن عزل، و اموالي مصادره اولنهرق،

قدس متصرفلغه اعاده، و صكره سلستره واليلكنه نصب اولغش؛ و ۱۱۹۵ ده خوتين محافظي ايكن اوراده وفات ايتشدرد.

احمد فارس } [«فارس» ماده سنه مراجعت بيوريه.]

احمد فوزي پاشا } (فراري —) عن اصل ساجدار علي آغانك

برادري ابراهيم آغانك ياليسنده قايقجي اولوب، ابرا- هم آغانك وفاتنده علي آغا طرفندن سراي همايونه

آغش؛ ووقعه خيريهده خاصه عسكريه يازيلوب، طالعنك يارديميله سوارى ميرالايلى رتبه سنه نائل

اولمش؛ و سلطان محمود خان ثاني حضرتلريك ياورلك خدمتده بولوب، بعده رتبه وزارتله مابين مشيري

و ۱۲۵۳ ده قبودان دريا اولمش؛ و ايرتسي سنه دونما ايله آق دكيره چيقوب، اوصرده سلطان محمود

خان حضرتلري وفات ايتكله، مصر مسئله سي برطرف اولمشيكن، دونماي اسكندريه به سوق ايدرك، تجديد

مسئله به خبيب اولديفندن، دونما كرى آلديفنده، كنديسي فرار ايدوب، مضرده قالمش؛ و ۱۲۵۸ ده فحاة وفات ايتشدرد.

احمد نكر } (Ahmednagar) هندستانك غرب جهنتده، بمباي داروسنده

بر شهر اولوب، ۱۹°۷' عرض شمالى ايله ۷۲°۳۰' طول شرقيده واقعدرد. بهمني دولتلك انقراضيله نظاميه

دولتلك تاسسي صره سنده بنا اولغشدر. ۳۳۰۰۰ اهالي سي واردر. — بواسطه هندستانده ديكر بعض

قصبه دختي بولنيور. قديمي شعراي عثمانيه دن اولوب، برروايتده كرمياني و ديكر برروا-

يلده سيواسليدر. يلدريم سلطان بايزيد خانك اوغلي شهرزاده سليمان چليبه منسوب بولغش؛ و شهرزاده

مشاراليك نامنه «اسكندرنامه» عنوانيله بر منظومه يازمشدر. لطيف و نادره كو بر ذات اولغله، نيورلنكك

دختي التفات واحسانلرينه نائل اولمشيدي. شعري لطافتدن خاليدرد. شو بيت اون منظومه دندر:

خار پشتك خار مقلر چاني
نر ملك دوكر سمورك قاني

احمر } [«بحر احمر، وادي احمر و بني احمر» ماده لرينه مراجعت بيوريه.]

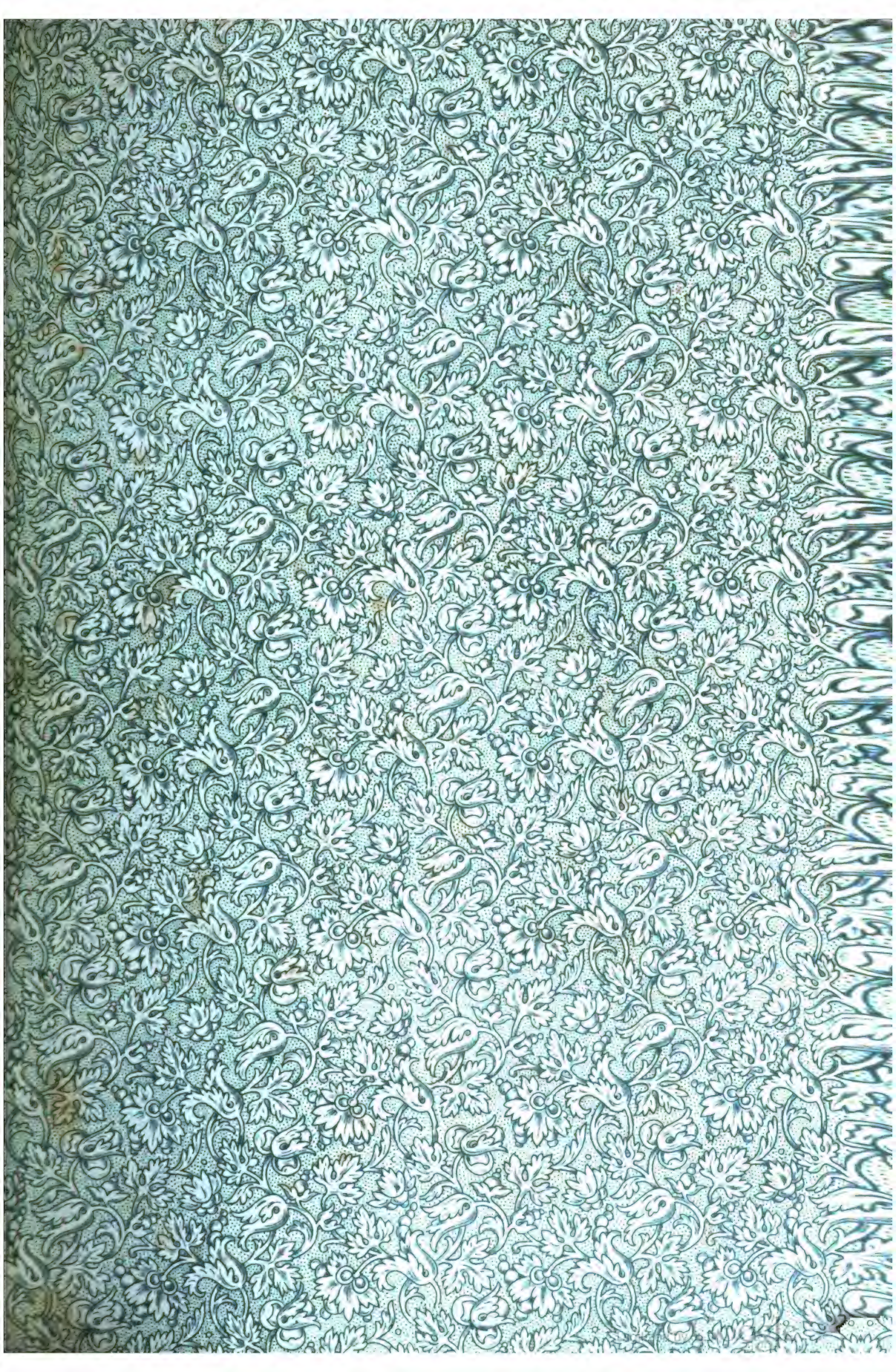
احنف } (ابو بحر ضحاك بن قيس) كبار تابعيندن اولوب، زمان سعادتله

يتيشم ايسه ده، صحبت نبي (صلم) شرفته نائل اوله مامشدر. صفين وقعه سنده حضرت علينك معيتده

ايدي. خراسان فتوحانده دختي بولغشدر. حمله اسمي ضرب مثل حكمنه پشمشدر. ۶۷ تاريخچه كوفده وفات ايتشدرد.

احوص } (عبدالله —) قديمي شعراي عربدن اولوب، هجوياتيله مشهوردر.

برنجي جلدهك صوكي

قول سناه اینسه نوله عفو ههنشاه قبی
طوتلم ایکی الم قانده ایمش قانی کرم

احمد پاشا } تونس والبرندن اولوب، ۱۲۵۵
تاریخنده ارنآ تونس والیلکنه
پکمش؛ وعصر سلطان مجید خایده اون بش سنه
سورن مدت حکومتنده دولت متبوعه سیله اولان
مناسبات و روابط تابعیتی تأکید و تزییده همت ایده.
رک، ۱۲۷۰ تاریخنده وفات ایدوب، تونس والیلی
رتبه وزارتله برادری محمد بکه توجیه اولمشدر.

احمد پاشا } طرف دولت علیه دن مصره
تعیین اولنان ولاتک دردنجیسی
اولوب، کندسی قانونی سلطان سلیمان خانک رجانندن
اولغله، ردوس جزیره سنک قنخنده حسن خدمتی سبقت
ایتمش اولدیغندن، وزیر ثالث اولمش؛ و ۲۹۲ تا -
ریخنده مصر والیلکنه تعیین اولنهرق، اورایه وصو -
لندن درت آی صکره، استقلال خیال خامنه دوشه -
رک، (ملک منصور سلطان احد) نامیله کندسی اسمنه
خطبه اوقوتدیرمش ایسه ده، دور استقلال دخی
آنحق ۱۲ کون سورروب، ۹۳۰ تاریخنده وزیر
اعظم آتخاد ایتمش اولدیغنی محمد بک طرفندن مغلوب،
و فرار ایدرکن قتل اولمشدر.

احمد پاشا } (حافظ —) حرم همایون آغا -
لرندن اولوب، ۹۹۷ ده
کیلارجی باشیلقدن فیریس بکر یکیمی، اوایی سنه
مصر والیسی اولهرق، رتبه وزارتله تجیل اولمشیدی.
۱۰۰۳ تاریخنده بوسنه محافظلغنه، و بعده بودین
و ودین و طونه سردارلغنه، و مؤخرآ وزیر ثانی
عنوانیله صدر اعظم ابراهیم پاشانک قائم مقاملغنه،
و بر مدت صکره آناطولی محافظلغنه نصب اولمش
ایدی. ایکی سنه صکره استانبوله جلیله، وزارتی
آلنهرق، بدی قلعه حبس اولمش ایسه ده، متعاقباً
سلطان احد خانک جلوسنده صدر اعظم علی پاشانک
قائم مقامی اولمشدر. بعده متقاعد اولوب، ۱۰۱۶ ده
حجه کیمش، و ۱۰۲۲ ده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا } سلطان احد خان اول وزرا -
سندن اولوب، ۱۰۲۴ تا -
ریخنندن اعتبارآ ایکی سنه مصرده والیک ایتمش؛ و
سلطان مصطفی خان دورنده بعض مناصبه بولمشدر.
یکیری کابلکندن یتیشوب، امیر آخور و یکیری
آغاسی دخی اولمشیدی.

احمد پاشا } (سیدی —) سلطان محمد خان
رابع دورنده ۱۰۶۶ تاریخنده
سیواسدن کلوب، قیودان دریا اولمش؛ و بش آی قدر
بوغازلری محافظه ایدوب، بعده عزل ایله، بوسنه
والیلکنه تعیین، واوراده اعدامله، سرمقشوی
درسعاده ارسال اولمشدی.

احمد پاشا } (داماد حافظ —) عصر سلطان
احد خان ثالثده، ۱۱۴۳ تا -
ریخنده قیودان دریا اولوب، بر قاج آی بونصبه
بولمشدر. بقیه احوالنه دسترس اولنه مدی.

احمد پاشا } (رانب —) طوپال عثمان پا -
شانک اوغلی اولوب، عصر
سلطان محمود خان اول اولان ۱۱۵۷ تاریخنده قیو -
دان دریا اولمش؛ و بر قاج آی صکره عزل ایله، موره
سبحاغنه نقل اولمش؛ و ۱۱۷۰ ده اوراده وفات
ایتمشدر.

احمد پاشا } (ایچ ایلی —) سلطان محمود
خان ثانی حضر تلیرنسک زمان
سلطنتلرنده بروسه متصرف ایکن، ۱۲۳۳ تاریخنده
درسعاده جلیله، قیودان دریا نصب اولمش ایسه ده،
طشره لرده آیشمش اولدیغندن، التماسی اوزرینه،
متعاقباً خداوندکار والیلکنه نصب اولمشیدی. بعده
اخسجیه، و ۱۳۳۹ ده شام والیسی و امیر الحج او -
لوب، حصه وصولنده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا } (پاپوچی —) سلطان محمود
خان ثانی دورنده قیودان دریا
اولان وزرادن اولوب، عن اصل طرزونده کی ریزه
اهالیسنندرن. مملکتده پاپوچیلغله مألوف اولدیغنی
کبی، درسعاده دخی برمدت بوسعتله مشغول اولمش؛
وبعده ترسانه ده باش چاوش معیتده چاوش اولوب،
بر آرهلق باش چاوش و کیلی بولمش؛ و مکّه مکرمه
مفتاحی کلدیکنده کاغذخانه ده ترتیب اولنان ضیافتلر ده
خدمتی بکنلر یکنندن، باش آغا تعیین اولنغله، اون
اون بش شنه باش آغالق و ترسانه کتخدانلغله امرار
اوقات ایندکدن صکره، ۱۲۴۱ تاریخنده وقوعه
کن وقوعه خیره ده حسن خدمتی مشاهده اولنغله،
قبوچی باشیلغله غلطه وبعده لیان نظارتنه تعیین،
و ۱۲۴۴ ده میر میرانلق رتبه سیله قیودان دریا نصب،
وبعده رتبه وزارتله دخی تجیل اولمشدر. او سنه
حاربه اولغله، قره دیکیزده برکی اخذ ایندیکندن،

لسان ترکیه تدریس اولئسنه اک زیاده همت و غیرت
ایدنلردن اولوب، تشکیل اولئان « جمعیت طیبه » نك
خیلی وقت رئیس بولمیشدر. بر « مفردات طب » کتابی
ودیکر بعض کتب ترجمه ایتمشدر. اواخر عمرنده کوز-
لرینه عی طاری اولدقدنصکره، یکن سنه یعنی ۱۳۰۵
تاریخنده وفات ایتمشدر. عن اصل ردوسلیدر .

احمد پور { هندستانک پنجاب قطعه سنده واقع
(بهوپال) حکومتک بر شیریدر، که
بهوپالک ۴۸ کیلومتره جنوب غریبسنده و (اکره) ایله
(چناب) نهرلینک محمل تلاقیبسنده واقع اولوب،
۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. — بونک ۱۴۱ کیلو
متره جنوب غریبسنده بواسطه دیکر بر قصه ده
بولدیفندن، برنجیسی (بارا) یعنی بونک و بو (چونا)
یعنی کویچک وصفیله تفریق اولنور. — ینه اوقطعه ده
(ملتان)ک ۶۲ کیلومتره شمال شرقیبسنده بر اوچخی
(احد پور) شهری دخی واردر.

احمد جام { (ابوالنصر — بن ابی الحسن)
حراسانده جام قصه سنک شاهیر
شعرا و مشایخندن اولوب، مناقب و کراماتی مشهوردر.
تصوفه دائر « سراج السایرین » کبی بعض تألیفات
معتبره سی واردر. ۵۳۲ تاریخسنده وفات ایدوب،
تصادفاً (احد جامی) ترکیبی تاریخ و فانی مشعردر. شو
شوقطعه جله اشعارندندر:

نه در مسجد گذارندم که رندی
نه در میخانه کان خمار خامت
میان مسجد و میخانه راهیمت
غریم عاشقم آن ره حکداست

احمد جان { هرات خان اولوب، ۱۲۷۹
تاریخنده وفات ایتش، واوغلی
شاه نواز خان یرینه قائم اولمشدی.

احمد چلی { دور سلطان سلیمان مشاهیر
علاسندن سنان جلیبنک اوغلی
اولوب، مشاهیر شعرا و علای عثمانیه دندر. شو بیت
جله اشعارندندر:

دایم اوسک رقیبه رعایتده یارم
برایمجه یوق یاننده بزم اعتبارم

احمد حسنی { (عبدالله بن محمد) مغرب
ملوکندن اولوب، برادرندن
صکره یکنی تخته کچمش، وصاحب ترجمه ادعای
سلطنته قانقیشقی خاطرینه کدهش ایکن، برادرزاده سی

مظهر الثفات پادشاهی اولوب، دونخایی ترسانه به
سوق ایدرکن، « محمودیه » نام اوج انبارلی بی آرناؤد
کوبی اوکنده قرهیه اوتورتمغه، قورقوسندن خسته-
لنوب، جوق یکمده دن وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (کویچک —) سلطان مراد
خان رابع دوری و زراسندن
اولوب، سیواس و شام و کوتاهییه والیلکرنده بو-
لندقدن صکره، آناتولیده اظهار عصیان ایتش اولان
الیاس پاشانک تنکیلنه مأمور اولمغه، موفق اولدیفندن،
بعدالتظیف ۱۰۴۲ تاریخنده شام والیلکنه اعاده
اولنش؛ واوراده دخی معن اوغلنک و سایر سرکشانک
حرکات باغیه سنه ختام ویردک، امن و اسایشی اعاده یه
موفق اولش؛ ایران محاربه سنده طرف پادشاهیدن
اریوانه جلب اولنهرق، بعده موصل محافظلغنه تعیین
اولنش؛ واوراده خسته لنوب، ۱۰۴۶ ده شاه عباسه
قارشی اولان بر محاربه ده شید اولمشدر.

احمد پاشا { جنتمکان سلطان عبدالمجید خان
دوری مشیراندن اولوب،
قریم محاربه سنده خیلی خدمتی کورلش؛ و بعده شام
والیلکی ایله بشجی اردو مشیرینه نصب اولنهرق،
۱۲۷۷ تاریخنده ظهور ایدن شام وقعه المیه سنده
کوشک طاوراندیفندن، سنه مذکورده اعدام
اولنمشدر.

احمد پاشا { (قیصریه لی —) بحریه مشیر-
ندن اولوب، نپردن یتیشمش،
و قریم محاربه سنده حسن خدمتی کورلمشیدی. جزایر
بحر سفید و از میر و یانیه کبی بعض ولایتلرده دفعاتله
والیلک ایتش؛ و اخص آمالی اولان (قبودان پاشا)
عنوانیله بحریه نظارتنه دخی نائل اولمشیدی. روسیه
محاربه سنده روسجق والیسی بولنهرق، واوراده خسته-
تمغه، محاربه اثناسنده یعنی ۱۲۹۴ تاریخنده
در سعادتیه عودتده وفات ایتمشدر. غیرتلی و چالشقان
بر ذات اولوب، بولندیفی ولایتلرده بعض اصلاحات
و اعماراته موفق اولمشدر.

احمد پاشا { (طیب —) اطبای عثمانیه دن
اولوب، مکتب فنون طیبیه
شاهانه دن نشأت ایتش؛ ومدت مدیده مکتب مذکور-
ده فنون طیبیه تدریسیله مشغول اولوب، فریقنک رتبه-
سنه ودرس ناظرلغنه واصل اولمشیدی. علوم طیبیه نك

طرفدن قتلی مراد اولمغله، ۹۸۵ تاریخده محاربه به کیریشوب، غالب کلهرك، کندیسینی قتل، وسلطنتی ضبط ایتشدر. سلاطین عظام عثمانیه ایله محاربه ومناسباتده بولنسوب، هر وقت هدایا تقدیم ایدر، و خلعتیه نائل اولور ایدی. فاس و مراکش ایله جزایر و سودانک بعض طرفلری تحت اداره سنده اولوب، کثیرالعدد اولان اولادینی والیلکه اطرافه طاغیتشیدی. عادل ومدیر و ادیب وشاعر بر حکمدار ایدی. ۱۰۱۲ تاریخده وفات ایتشدر.

احمد خان { سلاطین عظام عثمانیه دن اوج ذاتک اسمیر. [احمد] ماده. رینه مراجعت بیوریه. }

احمد خان { کاشغروتزکستان ملوکندن اولوب، جلوس ایتش؛ و کندیسینی ظالم وید کردار بر شخص اولدیغندن، تبعه سنک مراجعتی اوزرینه، ۴۸۲ تاریخده ملک شاه سلجوقی عسکر سوق ایدرک، ملکنی ضبط، و کندیسینی اسیر ایتکله، دیندن بر طائفه تسلیم ایتش؛ و کندیسینی بر طاق غریب ادعالده بولمغله، ابتدا ولایتیه قائل اولان بر یوق خلق باشنه طویلانش ایسه ده، بعده زندیقلی تبین ایتکله، قتل ایتشلردر.

احمد خان بنکش { هندستانده فرخ آباد خاندلرندن اولوب، ۱۱۶۳ تاریخندن ۱۱۸۵ تاریخده ۲۲ سنه حکومت سوزمشد.

احمد خان کیلانی { کیلان ملوک و شرفا. سندن علوم ریاضیه و حکمتده بد طولی صاحبی شاعر و ادیب بر ذات ایدی. کیلانک اسکی بر خاندان حکمدارینه منسوب اولدینی خالده، ایران شاهی طهماسب طرفندن بر قلعه ده حبس اولنش، و طهماسبک اوغلی اسمعیل شاه دخی اولقلعه ده محبوس بولمغله، بر کون تحت ایرانه جلوس ایدرک اولور ایسه، کندیسنه ملک موروثنی اعاده ایدرککنی وعد ایتشیدی. بناء علیه شاه اسمعیل تخشه یکججه، وعدنه طوروب، صاحب ترجمیه کیلانی ویرمیش ایسه ده، بونک وفاتندن صکره شاه عباس کیلانی ضبط ایتکله، احمد خان سلاطین عظام عثمانیه دن سلطان محمد خان ثالثه التجا ایتش، بعده بغداده چکیلوب، ۱۰۰۹ ده اوراده وفات ایتشدر.

احمد خلوصی پاشا { جنتکان سلطان محمود خان ثانی دوری وزرا. سندن اولوب، باب عالی دن یتشمش؛ و صدارت کنخدا. لغی ومهمات حریه نظارتی مسندلرینی احراز ایتدکن صکره، ۱۲۴۳ سنه سی اوخرنده، رتبه وزارتده صدر اعظم قائم مقامی اولمشیدی. ۱۲۴۸ ده قائم مقاملردن عزل اولنهرق، ۱۲۵۲ تاریخده عاکف پاشا رینه خارجیه نظری اولوب، بر قاج هفسته صکره وفات ایتشدر. اداره دولته واقف وحلیم بر ذات ایدی.

احمد خیالی { (شمس الدین — بن موسی) ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی. حضرت تلمرنیک دور سلطنتی علما سندن اولوب، فاضل و ادیب و صالح بر ذات ایدی. بعض مدارسده تدریسه مشغول بولنش؛ و «شرح عقائد نسفیه» ایله «حاشیه تجرید» و بعض حاشیهلر یازمش، و استادی اولان حضر بکک «نظم العقائد» ینی شرح ایتشدر.

احمد داعی { قدمای شعرای عثمانیه دن او. شهرزاده سلیمان چلبی به منسوب بولنمشدر. عن اصل کرمانلی ایدی. «جنک نامه» عنوانیه بر منظومه سی و بعض مراسلاتی وارددر. شومطلع جله اشعارندندر:

کوزم هیچ کوردیک واری بحق سوره طاهها
بنم یارم کبی فتنه بنم ککولم کبی شیدا

احمد دمنهوری { اون ایکینجی قرن هجری علما سندن اولوب، مصرده تولد ونشأت ایتش؛ و علوم عقلیه و نقلیه ده، و علی الخصوص هیئت و حکمت و طیده بد طولی صاحبی ایدی علوم متنوعیه متعلق بعض کتابلر یازمش؛ و ۱۱۹۲ د وفات ایتشدر.

احمد رسمی افندی { مشاهیر رجال ده. لت علی دن اولوب ۱۱۳۴ تاریخده طوغش، و ۱۲۰۳ ده وفات ایتشدر. کریده کی رسمو قصبه سندن اولمغله، لسان روحیه ده. آشنا ایدی. قینارجه معاهده سی امضایه مأمور اولدی؛ کبی، سلطان عثمان خان ثانیک وقتیه سلطان مصط خان ثالثک جلوسنی تبلیغ ایچون دخی سفارتله ویانا کوندرلش، و بعده برلینده سفر اولمشیدی. یو. حتتک احوالی یازمش اولدینی کبی، روسیه ایله دو عثمانیه آره سنده او وقت واقع اولان محاربه نك تاریخ دخی تحریر ایتشدر. بو ایکی اثری مورخ (هه

طرفندن آلمانجه به ترجمه، و سياحنامه سنك متنى پارسده
طبع اولنشدر.

احمد رشيد افندى } [«صدقى ژاده» ماده.
سنه مراجهت.]

احمد رضوان } قانونى سلطان سليمان دورى
سهراسندن اولوب، اشعارى
چوق ايسهده، او قدر لطيف دكلدر. شو پيت او
جله دندر:

يار عشقكده جهنم اودى ياندرم يى
تشنه يم كيم بى دريا سويى قاندرم يى

احمد رفعت پاشا } مصرى ابراهيم پاشانك
اوغلى اولوب، ۱۲۴۱

تاريخنده مصرده طوغش؛ و شامده واقع اولان محاذ
ره لرده پدريك معيتمده بولندقدن صكره، اكمال تحصيل
ايچون پارسه كوندريهرك، اركان حرب مكتمنه دوام
ايتمشيدى. پدريك وفاتنده مصره عودت ايدوب،
آمار تحصيلسندن وطنى مستفيد ايتكده ايكن، راس
ادارهده بولنان عباس پاشانك علمينده بولنان فرقه
كنديسىنى رئيس اتخاذا ايتك ايستش؛ و كنديسى بويله
بر ايشه قاريشماش ايسهده، عباس پاشانك نظرنده
شبهه يى دعوت ايتديكنى كورنجه، ۱۲۶۷ تاريخنده
درسعادته كلوب، سلطان عبد المجيد خان طرفندن
فريق رتبه سيميله تكريم اولنشيدى. اوچ سنه صكره،
سعيد پاشانك مصر واليسى اولمى اوزرينه، مصره
عودتله، تشكيل اولنان مجلس مشورتك اعضاغلنه ويده
رياستنه تعيين اولنشيدى. سعيد پاشادن صكره كنديسنك
مسند ولايته يكيمسى مقرر ايكن، ۱۲۷۳ تاريخنده
راكب بولندينى پرواغونك قضا نيله دوشمسيله، مغروقاً
وفات ايتمشدر.

احمد زوزنى } (ابو نصر — بن على) شعراء.
دن اولوب، بغدادده آل بو.

يهدن ضد الدوله نك خدمتمده بولنشدر. — (ابو
سهل بن محم —) دخی مشاهير فقهاء شافعيديون او.
لوب، «مختصر منزه» طرزنده «جمع الجوامع» عنوانى
بر كتابك مؤلفيدر.

احمد شاه } (مجاهد الدين — برادر) دهلى
حكمدارلرندن اولوب، ۱۱۶۱

تاريخنده، پدريك وفاتى اوزرينه جانشينى اولش؛
۳ سنه ايله ۸ آي حكومت سورددكن صكره، وزير
اعظمى عماد الملك غازى الدين خان طرفندن اسقاط

اولنش؛ و عالمكير ثاني پرينده جلوس ايتمشدر. بهده
۲۱ سنه ده ياشامشدر.

احمد شاه } اول. هندستانده كوجرات
حكمدارلرندن اولوب تثار خانك

اوغلى ومظفر شاهك تورونيدر. ۸۱۳ تاريخنده
جلوس ايدوب، ۲۳ سنه حكومتدن صكره ۸۴۷
تاريخنده وفات ايتمشدر. ذكرى سبقت ايدن (احمد
آباد) شهرينى بنا ايدن بودر.

احمد شاه } ثاني. كوجرات حكمدارلرندن
اولوب، ۹۶۱ تاريخنده، پدري

محمود شاه تالك وفاتى اوزرينه، تخنه جلوس، ۷
سنه لك حكومتدن صكره ۹۶۸ ده وفات ايتمشدر.

احمد شاه ابدالى } افغانستانده بريوك دو.
لت مؤسسى اولوب،

عن اصل (ابدال) قبيله سنك رؤساندن ايكن، ايران شاه
هئى نادر شاه طرفندن ايرانه كتورلش، و بونك رجالندن
اولمشيدى. ۱۱۶۰ تاريخنده واقع نادر شاهك قتلى
اوزرينه، صاحب ترجمه افغانستانده كندى قبيله سنه
چكيلهرك، اعلان استقلال ايله، افغانستانك هر طرفنى
ضبط ايتش؛ و او صرهده برطاق ذى قيمت خزان ايلنه
يكوب، اليوم انكلتره قرايجه سنك تحت تصرفنده
بولنان (كوه نور) نام جسيم الماس پارچه سنه دخی
متصرف اولدقدن صكره، توسع بلاده باشلايدىرق،
ايرانك بر قسمى و هندستانك قسم شماليسيله كشميرى
دخی ضبط ايتمشيدى. ۲۶ سنه لك فتوحاتله سلطنت
ايتدكن صكره، ۱۱۸۷ تاريخنده قندهارده وفات
ايتمشدر. اوغلى و خانى اولان مجور شاه زماننده دولتى
خيلى كوجلشدر.

احمد شاه بنكالى } هندستانك بنكاله خطه.
سى حكمدارانندن او.

لوب، ۸۳۴ تاريخنده جلوس، ۱۶ سنه اجراى
حكومتله، ۸۵۰ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد شاه بهمنى } اول. هندستانك بهمنى
دولتى ملوكندن اولوب،

۸۲۵ تاريخنده پدري داود شاهك وفاتى و بيوك برادر
درى فيروز شاهك حق وراثندن استعفا سئى اوزرينه،
جلوس ايدوب، ۱۳ سنه حكومت سورددكن صكره،
۸۳۸ تاريخنده وفات ايتمشدر.

احمد شاه بهمنى } ثاني. پدري محمود شاه
ثانينك وفاتى اوزرينه،

و ۱۲۵۳ به قبودان در یا اولمش؛ و ابرنی سنه
دوونما ایلہ آق دکرہ چیقوب، اوسرده سلطان محمود
خان حضرت لری وفات ایتکده، مصر مسئلہ سی بر طرف
اولمشکن، دونخای اسکندریہ به سوق ایدہ رک، تجدید
مسئلہ به حبب اولدینشدن، دونما کری آلدینشد،
کندیسی فرار ایدوب، مضرده قالمش؛ و ۱۲۵۸ ده
فجاء وفات ایتشد.

احمد نکر { Ahmednagar) هندستانک
غرب جهتده، بمبای داورسندہ
بر شهر اولوب، ۱۹°۷' عرض شمالی ایلہ ۷۲°۳۰'
طول شرقیہ واقعدر. بهمنی دولتک اقراضیہ نظامیہ
دولتک تاسی صر سنده بنا اونمشدر. ۳۳۰۰۰
اهالیسی واردر. — بواسطہ هندستانده دیگر بعض
قصبہل دخی بولنیور.

احمدی { قدامی شرای عثمانیہ دن اولوب،
برروایتده کرمانلی و دیگر بر روا-
یتده سیواسلیدر. یلدریم سلطان بازید خانک اوغلی
شہزادہ سلیمان چلی بہ منسوب بولنش؛ و شہزادہ
مشارالہیک نامنه «اسکندر نامہ» عنوانیہ بر منظومہ
یازمشدر. لطیف و نادرہ کو بر ذات اولغله، تیورلنکک
دخی الثفات واحسانلریہ نائل اولمشیدی. شہری
لطافتدن خالیدر. شویت او منظومہ دندر:

خارپشتک خار صقلر چانی
نر ملک دوکر سمورک قانی

احمر { «بحر احمر، وادی احمر و بنی احمر»
مادہ لرینہ مراجعت بیوریلہ.

احنف { (ابو بحر ضحاک بن قیس) کبار
تابعیندن اولوب، زمان سعادتہ
یتیمش ایسده، صحبت نبی (صلعم) شرفنه نائل
اولہ مامشدر. صفین وقعه سنده حضرت علینک معینده
ایدی. خراسان فتوحانده دخی بولنشدر. حلدہ
اسمی ضرب مثل حکمنہ یکمشدر. ۶۷ تاریخده
کوفده وفات ایتشد.

احوص { (عبدالله —) قدامی شرای عربدن
(اولوب، هجو یاتیلہ مشهوردر.

۹۲۴ تاریخده دولت بهمنیہ تختہ یکوب، ۳ سنه لک
حکومندن صکرہ، ۹۲۷ تاریخده وفات ایتشد.

احمد شمس الدین { [دکال پاشازاده «ما-
ده سنہ مراجعت.]

احمد صنهاجی { مغرب مشاہیر علماسندن
(اولوب، «الدیاج» عنوان-
نلی کتابک و دیگر ۴۰ قدر تالیفاتک صاحبیدر. ۹۶۳
تاریخده طوغوب، ۱۰۳۲ ده وفات ایتشد.

احمد عزت پاشا { اون ایکنجی قرن هجری
(اواخری وزراسندن

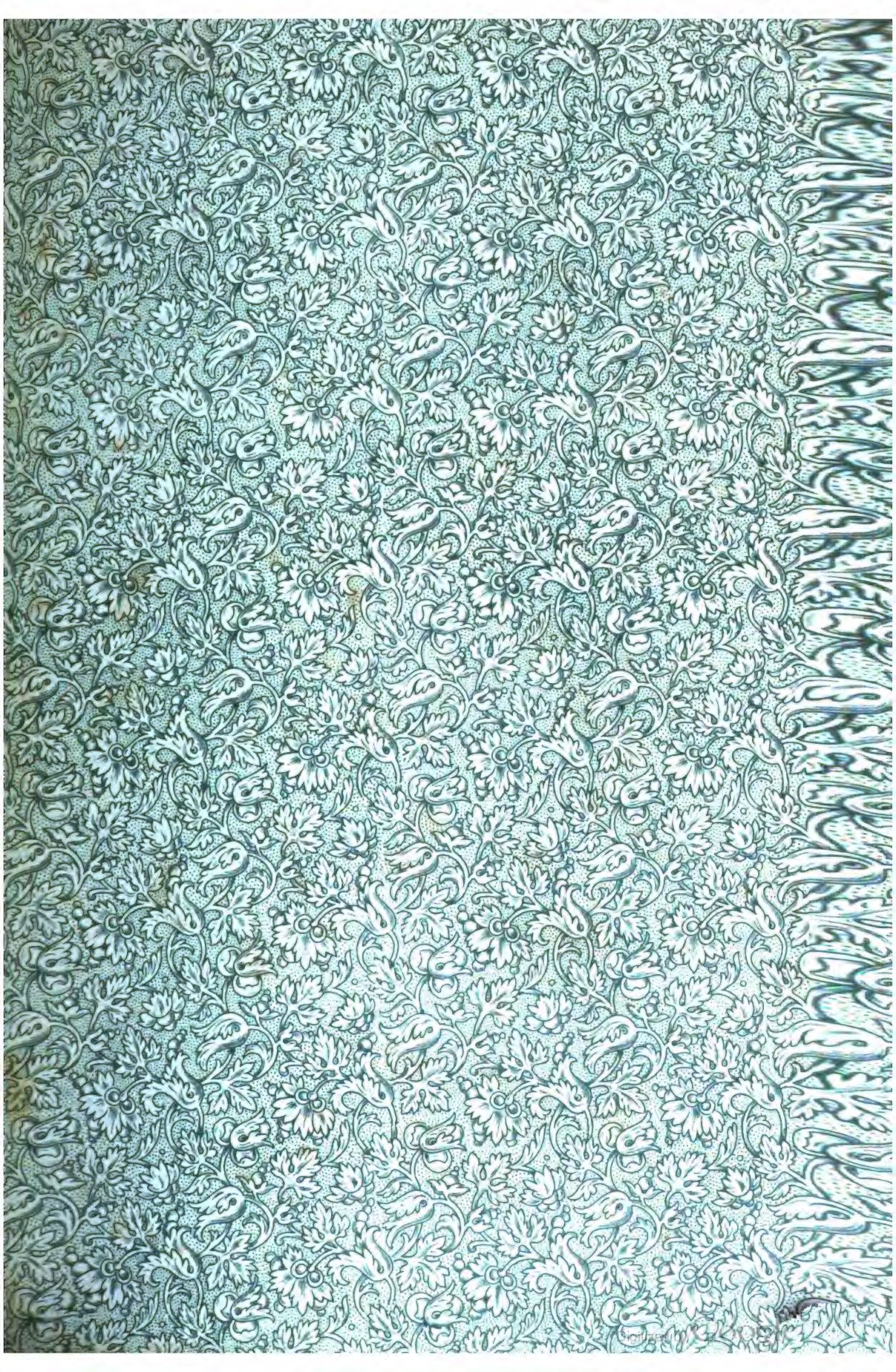
اولوب، بمن اصل کوتاہیل و کرمان بکک نسلدن
ایدی. باب عالی دن یتیشوب، صدارت عظمی کتخداسی
اولوقدن صکرہ، بر مدت نفی، وبعده اطلاقله، ترسانہ
و ضربخانه امینی اولمش؛ و ۱۱۸۴ تاریخده مأموریتلہ
مصرہ کوندریلوب، عودتده یته صدراعظم کتخدا-
لغنه نصب اولمشیدی. بکرش سرعسکری محمد پاشانک
قتلی اوزرینہ، یرینہ سرعسکر اولوب، ابراز شجاعت
ودرایت ایتدیکندن، بر برینی متعاقب و دین، ارضروم
و حلب و الیسی، وبعده مدینہ منورہ محافظی اولمش؛
و ۱۱۹۱ وقوعانده وظیفه سنده قصوری کورلمکله،
عزل و قدس متصرفلغنه نصب اولنش؛ و ۱۱۹۳ ده
حلب والیکندن عزل، واموالی مصادره اولنہرق،
قدس متصرفلغنه اعاده، و صکرہ سلسترہ والیکتنہ
نصب اولنش؛ و ۱۱۹۵ ده خوتین محافظی ایکن
اوراده وفات ایتشد.

احمد فارس { [«فارس» مادہ سنہ مراجعت
بیوریلہ.]

احمد فوزی پاشا { (فراری —) عن اصل
ساحدار علی آغانک

برادری ابراهیم آغانک یالینده قابیجی اولوب، ابرا-
ہیم آغانک و فاشده علی آغا طرفندن سرای ہمایونہ
آتش؛ و وقعه خیریدہ خاصہ عسکرینہ یازیلوب،
طالغک یاردیمیلہ سواری میرالایلی رتبہ سنہ نائل
اولمش؛ و سلطان محمود خان ثانی حضرتلریک یاورلک
خدمتده بولوب، بعدہ رتبہ وزارتله مابین مشیری

برنجی جلدک صوکی

و غیرتی بر وزیر اولغه، اصلاح احوال مالیه و ملکیه مقصیده بعض تشبثانده بولندیغندن، بواجرا آدن منافع شخصیه لری سکنه داراولان ارباب اغراض القا- آتیه، ۱۰۶۳ تاریخنده عزل و قتل اولمشدر. مدت صدارتی طقوز یحیی آئی قدردر.

احمد پاشا { کوپرلی زاده فاضل — } وزیر اعظم کوپرلی محمد پاشانک اوغلی اولوب، سلطان محمد رابع دوری صدور عظامنددر.

۱۰۴۵ تاریخنده پدربینک متصرف بولندیفی کوپریده طوغوب، ابتدا طریق علییه سلوک ایله، اکال تحصیل ایدهرک، ۱۰۶۷ ده صحنه چیقش ایکن، بعض مد رسینک تعریضات حسودانه سنسدن طولای، طریقندن عدول ایله، ۱۰۶۹ تاریخنده رتبه وزارتله ارضروم، وایرتسی سنه شام والیسی اولوب، ۱۰۷۱ ده درسعاد دته جلبله، صدر اعظم قائم مقامی اولمشیدی. بر سنه صکره پدیری ادرندن خسته عودت ایدوب، وفات ایتمکله، برینه صدر اعظم اولمشدر. اوصرده نیجه امپراطوری مغایر عهد اردل قلاعنه تعرض ایتمکله، صاحب ترجمه ۱۰۷۴ تاریخنده، سرعسکرلک عنواننک دخی انضباطیه، او طرفه عسکر سوق ایدهرک، (اویوار) قلعه سنی محاصره، و ۲۶ کون صکره پیوک بر غالبیته فتح ایتمش؛ و بلغزاده عودتله اوراده قیشلا- دقون صکره، بهارک حلولنده یکیدن هجومه حاضر- لفقده ایکن، آوستریا امپراطوری طرفندن سفیر کوند رملکه شانلی و دولت عثمانیه حقنده نافع برمهاهده عقد ایدهرک، مظفرآ عودت ایتمشدر. کرید آظه سنده قدیه قلعه سنک محاصره سیله ۲۱ سنه دن بری اوغرا- شلقده اولوب، موفقیت میسر اوله مدیغندن، ۱۰۷۷ تاریخنده بالذات او طرفه عزیمتله، یکریمی طقوز آئی صرف مساعی و اجتهاد ایتمکدن صکره، ۱۰۸۰ تا ریخنده قندییه فتح ایله، بتون کرید جزیره سنی تحت انضباطه آلهرق، دارالنصر انخاز اولسان ادرنه یه عودت ایتمشدر. ۱۰۸۳ ده له قرالی طرفندن مغایر عهد بعض تجاوزات وقوع بولغله، سفر همایون وقو- عنده، فاضل احمد پاشا رکاب پادشاهیدن اصلا آیرلید رقی، بودفعه دخی اثبات صداقت و اهلیت ایتمش، و ینه مظفرآ عودت میسر اولمشدر. کندیسسی بوقدر فضل و کمال و محاسن ایله برابر عشرته مبتلا اولدیغندن، وجودینه بعض امراض مستولی اولش؛ و هنوز ۴۲

باشنده اولدیفی حالده، اسیر فراش اولوب، ۱۰۸۷ تاریخنده ادرنه یه تشریف همایون وقوعنده، معتده کتیمکه غیرت ایتمش ایسه ده، جسر ارکنه قریبده اکال انقاس حیات ایدهرک، جنازه سی استانبوله نقل ایله، پدربینک یانته دفن اولمشدر. مدت صدارتی اون بش یحیی سنه در. پدربینک تأسیس ایتمش اولدیفی کتیمکله یه عسلاوه صاحب ترجمه طرفندن ۸۰۰ قدر کتب معتبره وقف ایلمشدر.

احمد پاشا { (قوانوز —) وزیرای دولت علیه دن اولوب، سلطان احمد خان ثالثک دور سلطنتزنده یالکز ۳ آی صدارت ایتمشدر. کندیسسی عن اصل روسیه لی اولوب، سجدار حسین پاشانک آزادلیسی ایدی. سرای همایونه داخل اولهرقی، قطع مراتب ایله، خزینه کنخدا سی، و عهد سلطان مصطفی خایده رتبه وزارتله صیدا والیسی اولمشیدی. صمیحه زاده حسین پاشانک ده دامادی ایدی. بعده موصل؛ دیاربکر و خانیه والیکلرنده بو- لندقدن صکره، الماس محمد پاشانک صدارتنده متقاعدآ قاضی کوینده اختیار اقامته مجبور اولمشیدی. ۱۱۰۹ تاریخنده قان پدیری صدارته یکیمکله، تکرار خانیه والیکلکنه، و برسنه صکره دیوان سلطانیه نصب او- نمش ایسه ده، ینه او سنه عزل اولمشیدی. ۱۱۱۵ تاریخنده ظهور ایدن ادرنه وقعه سنده، ارباب شقاوت صاحب ترجمه یی دخی کندیلرینه الحاق ایدهرک، امر عصیانیه تشریک ایتمکدن صکره، سلطان احمد ثالث ابتدای جلوسنده صدارته تعیینجون اصرار ایتمش اولدقزلندن، ناچار مسند صدارته ترغیب اولمش ایسه ده، اوج آئی یکمه دن عزل و ساقزه نی اولنهرقی، بعده اینسه یختی محافظتغنه تعیین اولمش؛ و اوراده وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (قلابی قوز —) بودخی سلطان احمد ثالث دورنده صدارته نائل اولان وزرادن اولوب، قیصریه لیدر. استانبوله ورو- دنده بعض همشهریلری و ساطبیه تبرادران اوجاغنه دخول ایله، مصاحب آغاردن یوسف آغانک خدمته کیرمکله، بعده اندیسی دارالسماده التشریفه آغایی اولغجه، کندیسسی دخی قهوه چی باشی و سقا باشی اولش؛ و یوسف آغانک خدمت پادشاهیدن مفارقتنده میر- میرانلق رتبه سیله جده، و اوندن صکره وان والیسی.

و بعده رتبة وزارتله قبودان دريا اولوب، ۱۱۰۱ تاريخنده عزل، و بوزجه آطيه نقي اولنش ايسده، برمدت صكره عفو، و بربريني متعاقب طريزون، سيواس و قيريس واليكريته، و ۱۱۰۵ ده ركاب هياون قائم مقاملغه، و بعده دياربكر، بغداد و ادرنه ايلتريته نصب اولنش؛ و اوصرده روسيه آراق قلعه سنه تسلط ايتكله، تخليصى مأموريتيله طريزون واليكته نصب اولنهرق، عزيمتي تسريع اولندقدده، بعض اتباعك اغغاليه خوفه دوشرك، فرار، وايي سنه قدر اختفا ايتشيدى. بعده والده سلطانك شفاعتيله بروسده اقامته مساعده اولنش؛ و برمدت صكره وزارتى اعاده اولنهرق، قنديه واليكته نصب اولنش ايدى. بعض جهلانك كنديسى حقنده اولان مدح و نزالى شيوع بولمغه، خفيا قنديه دن جلب اولنهرق، ۱۱۱۶ تا ريخنده مسند صدارته ترفيع اولنش ايسده، متعاقبا مسايسيله عدم اقتدارى آ كلاشيله ق، سكران كونك صدارتن صكره عزل، و لمخيه تبعيد اولنشدر. بر وقت صكره سنه حرمه خايه محافظلغه تعيين او. لنش ايسده، ظهور ايند شكايتلر اوزرينه، استاكويه نقي، بعده قنديه محافظلغه نصب، و صكره يته استا. نكويه اجلا اولندقدن صكره، يته اينه ينجي محافظلغه كونديله رك، ۱۱۲۷ ده اوراده وفات ايتشدر.

احمد پاشا { حاجى — } دور سلطان محمود خان اولده صدارت عطى مسند يته پكمش وزرادن اولوب، ۱۱۶۳ ده آق دكيز سواحلندن قوجه نام محله طوغش، و عى حاجى بكر پاشايه انتسابله، بونك جده واليكته نصبنده كخنداسى اولمشدى. بعده در سعادته عودتله، ركاب هياونده قيو جيلر كخنداسى و چاوش باشى اولمش؛ و بعده روسيه لى (اوزو) ي محاصره ايتكله، درونده بولان اهاليه ذخيره و امداد ايصاله مأمور اولوب، بو ايشده موفق اوله مامش ايسده، الدن كلنى دريغ ايتديكندن، يكن محمد پاشا صدر اعظم اولدقدده، ۱۱۵۰ تاريخنده كخنداسى، و مشار اليك سرعسكر تعيين اولمشى اوز. رينه، قائم مقام ركاب هياون اولمشدى. ۱۱۵۱ ده آيدينده ظهور اغش اولان اشقيالك دفع مضرائى ما. موريتيله آيدن واليكته نصب اولنهرق، عودتده يته ركاب هياون قائم مقاملغه نصب، و ۱۱۵۳ ده مسند صدارته ترفيع اولنشدر. يكرى ايكي آى صدا.

رت عظماده قالدقدن صكره، ارتشا ايله مألوف اولديني سمع هياونه واصل اولمغه، ۱۱۵۴ ده عزل، و ردو. سه نقي اولنش؛ و ۱۱۵۶ ده وزارتى اعاده ايله، ايران حدودينه سور بيجليك مأموريتيله رقيه كوندر. لمش، و بعده صيدا واليكته نصب اولنشدر. بعده آناتولى واليسى و ايرانه قارشى سرعسكر اولوب، بودفعه موفق اولمش؛ و حلب، دياربكر و بغداد و. ليلكرنده بر مدت بولندقدن صكره، ۱۱۶۲ ده مصر واليكته نصبله، ايكي سنه اوراده قالمش؛ و صكره ايج ايل و قنديه و بعده يته حلبده والى اولوب، ۱۱۶۶ ده اوراده وفات ايتشدر.

احمد پاشا { جنمكسان سلطان محمود خان ثانى دورنده صدارت عظمايه ترفيع اولان وزرادن اولوب، طريزونليدر. استانبوله ورودله، بعض خدماتده بولنهرق، قيو جى باشلىق رتبه سنه نائل اولدقدن صكره، ابرائيل نظارتنه تعيين اولنش؛ و اوراده حسن خدمتى كورلمكله، در سعادته جلب اولنهرق، امير اخور پايه سيله تلطيف، و صربيه جهتنده بولان تيه دلتلى ولى الدين پاشا و سائر امرای اردويه مهمات يتيشدير مك اوزره، سور. بيجلكله او طرفه اعزام اولنش ايسده، ۱۲۲۶ تا ريخنده ادرنه دن اعاده اولنهرق، مسند صدارته ترفيع اولنشدر. برسته ايله بش آى بو مقامده قالدقدن صكره، عزل اولنهرق، ارضرومه والى اولمش؛ و بر مدت صكره اوراده وفات ايتشدر. جسور و غيرتلى بر ذات ايديسده، ساده دل و امور دولندن غافل ايدى.

احمد پاشا { ولى الدين اوغلى — } شعراى اك اول اشعار تركيه به لطافت و برن بو ذاتدر. آنجق شعراى فرسك آثاريني چوق تنبع اغش اولديغندن، بلا اختيار اونلرى تقليد ايتشدر. حتى بعض بيتلرينك اشعار فارسى به دن مترجم اولديني كوريلور. پدرى سلطان مراد ثانينك قاضى عسكرى بولنش اولديني كي، كنديسى دخی سلطان محمد خاىك معلى اولوب، رتبه وزارتله دخی تبجيل اولنشيدى. آنجق محبوب دوست و قلندر مشرب بر ذات اولمغه، بعض اوضاعندن طولاىي بر آره لق پدى قلهده حبس اولنش؛ و مشهور (كرم قصيده سنى) يازوب تقديم ايتكله عفو اولنشيدى. قصيده مذكوره نك مطلبى شودر:

قول سناه ایتسه نوله عفو ههنشاه قهی
طونلم ایکی الم قانده ایش قانی کرم

احمد پاشا } تونس والیرندن اولوب، ۱۲۵۵
تاریخنده ارتا تونس والیلکنه
پکمش؛ وعصر سلطان مجید خایده اون بش سنه
سورن مدت حکومتنده دولت متبوعه سیله اولان
مناسبات و روابط تابعیتی تأکید و تزییده همت ایده.
رک، ۱۲۷۰ تاریخده وفات ایدوب، تونس والیلی
رتبه وزارتله برادری محمد بکه توجیه اولمشدر.

احمد پاشا } طرف دولت علیه دن مصره
تعیین اولنان ولاتک دردنجیسی
اولوب، کندسی قانونی سلطان سلیمان خانک رجا لندن
اولغله، ردوس جزیره سنک قهخنده حسن خدمتی سیق
ایش اولدیغندن، وزیر ثالث اولمش؛ و ۲۹۲ تا.
ریخنده مصر والیلکنه تعیین اولنهرق، اورایه وصو.
لندن درت آی صکره، استقلال خیال خامنه دوشه.
رک، (ملک منصور سلطان احد) نامیله کندسی اسمنه
خطبه اوقوتدیرمش ایسه ده، دور استقلالی دخی
آنجق ۱۲ کون سورروب، ۹۳۰ تاریخده وزیر
اعظم اتحاد ایش اولدینی محم رک طرفندن مغلوب،
و فرار ایدرکن قتل اولمشدر.

احمد پاشا } (حافظ —) حرم همایون آغا.
لندن اولوب، ۹۹۷ ده
کیلارجی باشیلقدن فیریس بکر یکیسی، اوایی سنه
مصر والیسی اولهرق، رتبه وزارتله تجیل اولمشیدی.
۱۰۰۳ تاریخده بوسنه محافظلغنه، و بعده بودین
و ودین و طونه سردارلغنه، و مؤخرآ وزیر ثانی
عنوانیله صدر اعظم ابراهیم پاشانک قائم مقاملغنه،
و بر مدت صکره آناطولی محافظلغنه نصب اولمش
ایدی. ایکی سنه صکره استانبوله جلیله، وزارتی
آلنهرق، بدی قلعه حبس اولمش ایسه ده، متعاقباً
سلطان احد خانک جلوسنده صدر اعظم علی پاشانک
قائم مقامی اولمشدر. بعده متقاعد اولوب، ۱۰۱۶ ده
حجه کیمش، و ۱۰۲۲ ده وفات ایشدر.

احمد پاشا } سلطان احد خان اول وزرا.
سندن اولوب، ۱۰۲۴ تا.
ریخندن اعتبارآ ایکی سنه مصرده والیک ایش؛ و
سلطان مصطفی خان دورنده بعض مناصبه بولمشدر.
یکچیری کانلیکندن یتیشوب، امیر آخور و یکچیری
آغاسی دخی اولمشیدی.

احمد پاشا } (سیدی —) سلطان محمد خان
رابع دورنده ۱۰۶۶ تاریخده
سیواسدن کلوب، قبودان دریا اولمش؛ ویش آی قدر
بوغازلری محافظه ایدوب، بعده عزل ایله، بوسنه
والیلکنه تعیین، واوراده اعدامله، سر مقطوعی
در سعادته ارسال اولمشدی.

احمد پاشا } (داماد حافظ —) عصر سلطان
احد خان کالیده، ۱۱۴۳ تا.
ریخنده قبودان دریا اولوب، بر قاج آی بو منصبده
بولمشدر. بقیه احوالنه دسترس اولنه مدی.

احمد پاشا } (راتب —) طوپال عثمان پا.
شانک اوغلی اولوب، عصر
سلطان محمود خان اول اولان ۱۱۵۷ تاریخده قبو.
دان دریا اولمش؛ و بر قاج آی صکره عزل ایله، موره
سبحاغنه نقل اولمش؛ و ۱۱۷۰ ده اوراده وفات
ایشدر.

احمد پاشا } (ایچ ایلی —) سلطان محمود
خان ثانی حضر تیرینک زمان
سلطنتلرنده بروسه متصرف ایکن، ۱۲۳۳ تاریخده
در سعادته جلیله، قبودان دریا نصب اولمش ایسه ده،
طشهر لره آلیشمش اولدیغندن، التماسی اوزرینه،
متعاقباً خداوندکار والیلکنه نصب اولمشیدی. بعده
انسخه، و ۱۳۳۹ ده شام والیسی و امیر الحج او.
لوب، حصه وصولنده وفات ایشدر.

احمد پاشا } (پاپوچی —) سلطان محمود
خان ثانی دورنده قبودان دریا
اولان وزرادن اولوب، عن اصل طریزنده کی ریزه
اهالیسنددر. مملکتده پاپوچیقله مألوف اولدینی
کبی، در سعادته دخی بر مدت بوسنقله مشغول اولمش؛
وبعد ترسانده باش چاوش معیتده چاوش اولوب،
بر آرهلق باش چاوش و کیلی بولمش؛ و مکة مکرمه
مفتاحی کلدیکنده کاغذخانه ده ترتیب اولنان ضیا قتلر ده
خدمتی بکنلریکنندن، باش آغا تعیین اولنقله، اون
اون بش شنه باش آغالق و ترسانه کتخدانقله امرار
اوقات ایتدکدن صکره، ۱۲۴۱ تاریخده وقوعه
کن وقعه خیره ده حسن خدمتی مشاهده اولنقله،
قبوچی باشیقله غلطه و بعده لیان نظارنه تعیین،
و ۱۲۴۴ ده میر میرانلق رتبه سیله قبودان دریا قصب،
وبعد رتبه وزارتله دخی تجیل اولمشدر. او سنه
محاربه اولغله، قره دکیزده برکی اخذ ایتدیکنندن،

لسان ترکیده تدریس اولمنسنه اڤ زیاده همت و غیرت
ایدنلردن اولوب، تشکیل اولنان « جمعیت طیبه » تک
خیلی وقت رئیس بولمیشدر. بر « مفردات طب » کتابی
ودیکر بعض کتب ترجمه ایتمشدر. و اخر عمر نده کوز.
لرینه عی طاری اولدقدنصکره، یکین سنه یعنی ۱۳۰۵
تاریخنده وفات ایتمشدر. عن اصل ردوسلیدر .

احمد پور { هندستانک پنجاب قطعه سنده واقع
(بهروپال) حکومتک بر شیریدر، که
بهروپالک ۴۸ کیلومتره جنوب غریبسنده و (اکره) ایله
(جناب) نهر لرنک محل تلاقیسنده واقع اولوب،
۳۰۰۰۰ اهالیسی واردر. — بونک ۱۴۱ کیلو
متره جنوب غریبسنده بو اسله دیکر بر قصه سده ده
بولدیفندن، برنجیسی (بارا) یعنی بیوک وبو (چونا)
یعنی کوچک وصفیله تفریق اولنور. — بته اوقطعه ده
(ملتان)ک ۶۲ کیلومتره شمال شرقیسنده بر اوچنجی
(احد پور) شهری دخی واردر.

احمد جام { (ابوالنصر — بن ابی الحسن)
حراسانده جام قصه سنک مشاهیر
شعرا و مشایخندن اولوب، مناقب و کراماتی مشهوردر.
تصوفه دائر « سراج السالین » کبی بعض تألیفات
معتبره سی واردر. ۵۳۲ تاریخنده وفات ایدوب،
تصادفاً (احد جامی) ترکیبی تاریخ و فاتی مشعردر. شو
شوقطعه جله اشعارندندر:

نه در مسجد گذارندم که رندی
نه در میخانه کان خار خاست
میان مسجد و میخانه راهیمست
غرییم ماشقم آن ره کددامست

احمد جان { هرات خانی اولوب، ۱۲۷۹
تاریخنده وفات ایتش، واوغلی
شاه نواز خان یرینه قائم اولمشدی.

احمد چلبی { دور سلطان سلیمان مشاهیر
علماسندن سنان جلیبنک اوفلی
اولوب، مشاهیر شعرا و علای عثمانیه دندر. شویت
جله اشعارندندر:

دایم اوسک رقیبه رعایتده یارم
برالمجه یوق یاننده بزم اعتبارم

احمد حسنی { (عبدالله بن محمد) مغرب
ملوکندن اولوب، برادرندن
صکره یکتی تخته کچمش، وصاحب ترجمه ک ادعای
سلطنه قاقیشق خاطرینه کدمش ایکن، برادرزاده سی

مظهر التفات پادشاهی اولوب، دونخانی ترسانه یه
سوق ایدرکن، « محمودیه » نام اوج انبارلی آرناؤد
کوبی اوکنده قره یه اوتورتغله، قورقوسندن خسته.
لنوب، چوق یکمده دن وفات ایتمشدر.

احمد پاشا { (کوچک —) سلطان مراد
خان رابع دوری وزراسندن
اولوب، سیواس و شام و کوتاهییه والیلکرنده بو.
لندقدن صکره، آناتولیده اظهار عصیان ایتش اولان
الیاس پاشاک تشکیلنه مأمور اولغله، موفق اولدیفندن،
بعداللطیف ۱۰۴۲ تاریخنده شام والیلکنه اعاده
اولمش؛ واوراده دخی معن اوغلنک و سائر سرکشانک
حرکات باغیه سنه ختام ویره رک، امن و اسایشی اعاده یه
موفق اولمش؛ ایران محاربه سنده طرف پادشاهیدن
اریوانه جلب اولنهرق، بعده موصل محافظلغته تعین
اولمش؛ واوراده خسته لنوب، ۱۰۴۶ ده شاه عباسه
قارشی اولان بر محاربه ده شهید اولمشدر.

احمد پاشا { جنتکان سلطان عبدالمجیدخان
دوری مشیراندن اولوب،
قریم محاربه سنده خیلی خدمتی کورمش؛ و بعده شام
والیلکی ایله بشیجی اردو مشیرینه نصب اولنهرق،
۱۲۷۷ تاریخنده ظهور ایدن شام وقعه الیه سنده
کوشک طاوراندیفندن، سنه مذکورده اعدام
اولمشدر.

احمد پاشا { (قیصریه لی —) بحریه مشیرا.
ندن اولوب، نپردن یتیشمش،
و قریم محاربه سنده حسن خدمتی کورلمشیدی. جزایر
بحر سفید و از میر و یانیه کبی بعض ولایتلرده دفعتالیه
والیلک ایتش؛ و اخص آمالی اولان (قبودان پاشا)
هنوانیله بحریه نظارتنه دخی نائل اولمشیدی. روسیه
محاربه سنده روسیجی والیسی بولنهرق، اوراده خسته.
لغله، محاربه اثاسسنده یعنی ۱۲۹۴ تاریخنده
در سعادت عودتنده وفات ایتمشدر. غیرتلی و چالشقان
بر ذات اولوب، بولندیغی ولایتلرده بعض اصلاحات
و اعماراته موفق اولمشدر.

احمد پاشا { (طیب —) اطبای عثمانیه دن
اولوب، مکتب فنون طیبیه
شاهانه دن نشأت ایتش؛ ومدت مدیده مکتب مذکور.
ده فنون طیبیه تدریسه مشغول اولوب، فریقک رتبه.
سنه ودرس ناظر لغته واصل اولمشیدی. علوم طیبیه تک

طرفندن قتل مراد اولنقله، ۹۸۵ تاریخده محاربه به کیریشوب، غالب کله رک، کندیسنی قتل، وسلطنتی ضبط ایتمشدر. سلاطین عظام عثمانیه ایله محاربه ومناسباتده بولشوب، هر وقت هدایا تقدیم ایدر، خلعتنه نائل اولور ایدی. فاس و مراکش ایله جزایر وسودانک بعض طرفلری تحت اداره سنده اولوب، کثیرالهدد اولان اولادینی والیکله اطرافه طاغیتمشیدی. عادل ومدیر وادیب وشاعر بر حکمدار ایدی. ۱۰۱۲ تاریخده وفات ایتمشدر.

احمد خان { سلاطین عظام عثمانیه دن اوج ذاتک اسمیدر. [«احمد» ماده.]
لرینه مراجعت بیوریه.]

احمد خان { کاشغور ترکستان، لولکندن اولوب، پدینک وفاتنده سمرقنده جلوس ایتمش؛ وکندیسنی ظالم وید کردار بر شخص اولدیفند، تبعه سنک مراجعتی اوزرینه، ۴۸۲ تاریخده ملکشاہ سلجوق عسکر سوق ایده رک، ملکنی ضبط، وکندیسنی اسیر ایتمکله، دیندن بر طائفه تسلیم ایتمش؛ وکندیسنی برطاق غریب ادعالده بولنقله، ابتدا ولایتنه قائل اولان بر چوق خلق باشنه طویلانش ایسده، بعده زندیقلی تبین ایتمکله، قتل ایتمشدر.

احمد خان بنکش { هندستانده فرخ آباد خانلرندن اولوب، ۱۱۶۳ تاریخندن ۱۱۸۵ تاریخدهک ۲۲ سنه حکومت سورمشدر.

احمد خان کیلانی { کیلان ملوک وشرقا. سندن علوم ریاضیه وحکمتده بد طولی صاحبی شاعر وادیب بر ذات ایدی. کیلانک اسکی بر خاندان حکمدارینه منسوب اولدینی خالده، ایران شاهیه طهماسب طرفندن بر قلعه ده حبس اولنش، وطهماسبک اوغلی اسمعیل شاه دخی اولقلعه ده محبوس بولنقله، برکون تحت ابرانه جلوس ایده جک اولور ایسه، کندیسنه ملک موروثی اعاده ایده جکنی وعد ایتمشیدی. بناء علیه شاه اسمعیل تخنه یکججه، وعدنه طوروب، صاحب ترجمیه کیلانی ویرمش ایسده، بونک وفاتندن صکره شاه عباس کیلانی ضبط ایتمکله، احمد خان سلاطین عظام عثمانیه دن سلطان محمد خان ثالثه انجا ایتمش، بعده بغداده چکیلوب، ۱۰۰۹ ده اوراده وفات ایتمشدر.

احمد خلوصی پاشا { جتکن سلطان محمد سندن اولوب، باب غالدین یشمش؛ وصدارت کنخدا لئی ومهمات حربیه نظارتی مسندلرینی احراز ایتمکدن صکره، ۱۲۴۳ سنه سی اواخرنده، رتبه وزارتله صدراعظم قائمقامی اولمشیدی. ۱۲۴۸ ده قائمقاملقدن عزل اولندرق، ۱۲۵۲ تاریخده عاکف پاشا پرینه خارجیه نظری اولوب، بر قاج هفسته صکره وفات ایتمشدر. اداره دولته واقف وحایم بر ذات ایدی.

احمد خیالی { (شمس الدین — بن مومی) ابوالفتح سلطان محمد خان قانی حضرتتلیزیک دور سلطنتی علما سندن اولوب، فاضل وادیب وصالح بر ذات ایدی. بعض مدارسده تدریسه مشغول بولنش؛ و«شرح عقائد نسفیه» ایله «حاشیه تجرید» بعض حاشیهلر یازمش، واستادی اولان حضرت بکک «نظم العقائد» ینی شرح ایتمشدر.

احمد داعی { قدمای شعرای عثمانیه دن او. لوب، یادیرم بابزیدخانک اوغلی شهزاده سلیمان چلبی به منسوب بولنمشدر. عن اصل کرمانلی ایدی. «جنک نامه» عنوانیه بر منظومه سی وبعض مراسلاتی واردر. شومطلع جله اشعار ندندر:

کوزم هیچ کوردیکک واری بحق سوره طاهاه
بنم یارم کبی فتنه بنم ککولم کبی شیدا

احمد دمنهوری { اون ایکینچی قرن هجری علما سندن اولوب، مصرده تولد ونشأت ایتمش؛ وعلوم عقلیه ونقلیه ده، وعلی الخصوص هیئت وحکمت وطبده بد طولی صاحبی ایدی. علوم متنوعه به متعلق بعض کتابلر یازمش؛ و۱۱۹۲ ده وفات ایتمشدر.

احمد رسمی افندی { مشاهیر رجال دو. لت علیندن اولوب، ۱۱۳۲ تاریخده طوغش، و۱۲۰۳ ده وفات ایتمشدر. کریده کی رسمو قصبه سندن اولنقله، لسان روحیه ده دخی آشنا ایدی. قینارجه معاهده سی اضاویه مأمور اولدینی کبی، سلطان عثمان خان ثانیکن وقایله سلطان مصطفی خان ثالثک جلوسنی تبلیغ ایچون دخی سفارتله ویا نه کوندرلش، وبعده برلینده سفر اولمشیدی. یوسیه حتک احوالی یازمش اولدینی کبی، روسیه ایله دوننه عثمانیه آره سنده او وقت واقع اولان محاربه نلک تاریخده دخی تحریر ایتمشدر. بو ایکی اثری موزخ (هامر

اولنش؛ وعلکیر ثانی پرینه جلوس ایتشدر . بعده
۲۱ سنه دها پاشاشدر .

احمد شاه { اول . هندستانده کوجرات

اوغلی ومظفر شاهک توروندر . ۸۱۳ تاریخنده
جلوس ایدوب، ۲۳ سنه حکومتدن صکره ۸۴۷
تاریخنده وفات ایتشدر . ذکری سبقت ایدن (احمد
آباد) شهرینی بنا ایدن بودر .

احمد شاه { ثانی . کوجرات حکمدارلرندن

(اولوب، ۹۶۱ تاریخنده، پدری
محمود شاه ثالث وفاتی اوزرینه، تحت جلوس، و
سندک حکومتدن صکره ۹۶۸ وفات ایتشدر .

احمد شاه ابدالی { افغانستانده بریوک دو-

عن اصل (ابدال) قبیله سنک رؤسایندن ایکن، ایران شاد
هی نادرشاه طرفندن ایرانه کتورلمش، وبونک رچالندن
اولشیدی . ۱۱۶۰ تاریخنده واقع نادر شاهک قتلی
اوزرینه، صاحب ترجمه افغانستانده کندی قبیله سنه
چکیله رک، اعلان استقلال ایله، افغانستانک هر طرفنی
ضبط ایتش؛ و او صروده برطق ذی قیمت خزان ایله
پکوب، ایوم انکله قرایچه سنک تحت تصرفنده
بولان (کوه نور) نام جسیم الماس پارچه سنه دخی
متصرف اولدقدن صکره، توسع بلاده باشلاهرق،
ایرانک بر قسمنی وهندستانک قسم شمالیسیله کشمیری
دخی ضبط ایتشیدی . ۲۶ سنه حکومت
ایترکدن صکره، ۱۱۸۷ تاریخنده قندهارده وفات
ایتشدر . اوغلی وخلق اولان مجور شاه زماننده دولتی
خیلی کوچلشدر .

احمد شاه بنکالی { هندستانک بنکاله خطه.

لوب، ۸۳۴ تاریخنده جلوس، و ۱۶ سنه اجرای
حکومتله، ۸۵۰ تاریخنده وفات ایتشدر .

احمد شاه بهمنی { اول . هندستانک بهمنی

دولتی ملوکندن اولوب،
۸۲۵ تاریخنده پدری داود شاهک وفاتی و بیوک برا-
دری فیروز شاهک حق وراثندن استعفا سی اوزرینه،
جلوس ایدوب، ۱۳ سنه حکومت سوردکدن صکره،
۸۳۸ تاریخنده وفات ایتشدر .

احمد شاه بهمنی { ثانی . پدری محمود شاه

ثانینک وفاتی اوزر . پنه،

طرفندن آلاجه به ترجمه، و سیاحتنامه سنک بتنی پارسده
طبع اولنشدر .

احمد رشید افندی { [صدفی زاده، ماده-
سنه مراجعت.]

احمد رضوان { قاتونی سلطان سلیمان دوری
سمراسندن اولوب، اشعاری

چوقی ایسه ده، او قدر لطیف دکلددر . شویت او
جله دندر :

یار عشقکله جهنم اودی یاندرمز بی
تشنه ییم کیمیدی دریا صوبی قاندرمز بی

احمد رفعت پاشا { مصرلی ابراهیم پاشانک
اوغلی اولوب، ۱۲۴۱

تاریخنده مصرده طوغش؛ و شامده واقع اولان محلا
ربه لرده پدرینک معینده بولندقدن صکره، اکال تحصیل
ایچون پارسه کوندریله رک، ارکان حرب مکتبه دوام
ایتشیدی . پدرینک وفاتنده مصره عودت ایدوب،
آمار تحصیلندن وطنی مستفید ایتکده ایکن، رأس
اداره ده بولان . پاشانک علینده بولان فرقه
کندیسی رئیس اتحاد ایتمش؛ و کندیسی بویله
برایشه قاریشماش ایسه ده، عباس پاشانک نظرنده
شبهی دعوت ایتدیکنی کورنجه، ۱۲۶۷ تاریخنده
درسه عاده کلوب، سلطان عبد المجید خان طرفندن
فریق رتبه سیله تکریم اولنشدر . اوچ سنه صکره،
سعید پاشانک مصر والیسی اولمی اوزرینه، مصره
عودتله، تشکیل اولان مجلس مشورتک اعضا لغنه وبعده
ریاستنه تعیین اولنشیدی . سعید پاشادن صکره کندیسنک
مسند ولایته یکمسی مقرر ایکن، ۱۲۷۳ تاریخنده
راکب بولندیخی پرواغونک قضاء نیله دوشمسیله، مفرقاً
وفات ایتشدر .

احمد زوزنی { (ابو نصر — بن علی) شعراء

یهدن ضد الدوله نك خدمتده بولنشدر . — (ابو
سهل بن محمد —) دخی مشاهیر فقهاء شافعیهدن او-
لوب، «مختصر منزی» طرزنده «جمع الجوامع» عنوانی
برکنابک مؤلفیدر .

احمد شاه { (مجاهد الدین — برادر) دهلی

حکمدارلرندن اولوب، ۱۱۶۱
تاریخنده، پدرینک وفاتی اوزرینه جانشینی اولمش؛
و ۳ سنه ایله ۸ آی حکومت سوردکدن صکره، وزیر
اعظمی عماد الملک غازی الدین خان طرفندن اسقاط

۹۲۴ تاریخده دولت بهمنه تخمه پکوب، ۳ سنه لك حكومتدن صكره، ۹۲۷ تاریخده وفات ايتشدرد.

احمد شمس الدين } [«كامل پاشازاده» ما- ده سنه مراجعت.]

احمد صنهاجي } مغرب مشاهير علماسندن } اولوب، «الديپاج» عنوان.

نلي كتابك وديكر ۴۰ قدر تاليفاتك صاحبيدر. ۹۶۳ تاريخده طوغوب، ۱۰۳۲ ده وفات ايتشدرد.

احمد عزت پاشا } اون ايكنجي قرن هجري } اواخرى وزراسندن

اولوب، بمن اصل كو ناهيلى وكرميان بكك نسلدن ايدى. باب عاليدن پيشوب، صدارت عظمى كخداى اولوقدن صكره، برمدت نفي، وبعده اطلاقله، ترسانه و ضربخانه امينى اولمش؛ و ۱۱۸۴ تاريخده ماموريله مصره كوندريلوب، عودتده يته صدر اعظم كخدا. لغته نصب اولمشيدى. بكرش سرعسكرى محمد پاشانك قتلى اوزرينه، پرينه سرعسكر اولوب، ابراز شجاعت و دراييت ايتديكندن، بر برينى متعاقب ودين، ارضروم و حلب واليسى، وبعده مدينه منوره محافظى اولمش؛ و ۱۱۹۱ وقوعاننده وظيفه سنده قصورى كورلكله عزل و قدس متصرفلغته نصب اولمش؛ و ۱۱۹۳ ده حلب واليكنندن عزل، و اموالى مصادره اولنهرق، قدس متصرفلغته اعاده، و صكره سلستره واليكنه نصب اولمش؛ و ۱۱۹۵ ده خوتين محافظى ايكن اوراده وفات ايتشدرد.

احمد فارس } [«فارس» ماده سنه مراجعت بيوريلاه.]

احمد فوزى پاشا } (فرارى —) عن اصل } ساجدار على آغانك

برادري ابراهيم آغانك ياليسنده قايقچى اولوب، ابرا- هم آغانك و فائنده على آغا طرفندن سراى همايونه آتمش؛ و وقعه خبريه ده خاصه عسكرينه يازيلوب، طالعك يارديميله سووارى ميرالايلى رتبه سنه نائل اولمش؛ و سلطان محمود خان اتى حضرتلرينك ياورلك خدمتده بولوب، بعده رتبه وزارتله مابين مشيرى

و ۱۲۵۳ ده فيودان دريا اولمش؛ و ايرتسى سنه دونما ايله اتى دكيره چيقوب، اوصرده سلطان محمود خان حضرتلرى وفات ايتكله، مصر مسئلهسى برطرف اولمشيكن، دونغاى اسكندريه يه سوق ايدرك، تجديد مسئله يه حسب اولدبغندن، دونما كرى آلدبغنده، كنديسى فرار ايدوب، مصرده قالمش؛ و ۱۲۵۸ ده فجاة وفات ايتشدرد.

احمد نكر } (Ahmednagar) هندستانك } غرب جهتنده، بمباى دائره سنده

برشهر اولوب، ۱۹° ۷' عرض شمالى ايله ۷۲° ۳۰' طول شرقيه واقعدرد. بهنجى دولتلك اقراضيله نظاميه دولتلك تاسسى صره سنده بنا اولمشدرد. ۳۳۰۰۰ اهالىسى واردر. — بوا سمله هندستانده ديكر بعض قصبلر دنى بولنيور.

احمدى } قدمائى شعراى عثمانيه دن اولوب، } بر روايتده كرميانلى و ديكر بر روا-

يتده سيواسليدر. يلدريم سلطان بايزيد خانك اوغلى شهرزاده سليمان چلبى يه منسوب بولمش؛ و شهرزاده مشاراليله نامنه «اسكندرنامه» عنوانيله بر منظومه يازمشدر. لطيف و نادره كو بر ذات اولمقله، تيمورلنكك دنى التفات و احسانلرينه نائل اولمشيدى. شعري لطافتندن خاليدرد. شو بيت او منظومه دندر:

خار پشتك خار مقلر چاني
ز ملك دوكر سمورك قاني

احمر } [«بحر احمر، وادى احمر و بنى احمر» ماده لرينه مراجعت بيوريلاه.]

احنف } (ابو بحر ضحاك بن قيس) ككبار } تابعيندن اولوب، زمان سعادت

يتشمش ايسه ده، صحبت نبي (صلعم) شرفنه نائل اوله مامشدر. صفين وقعه سنده حضرت عليكنك معيتنده ايدى. خراسان فتوحاننده دنى بولمشدرد. حمله اسمى ضرب مثل حكيمه پشمشدر. ۶۷ تاريخده كوفه ده وفات ايتشدرد.

احوص } (عبدالله —) قدمائى شعراى عربدن } اولوب، هجوياتيله مشهوردر.

برنجى خلدك صوكى

UC-NRLF

\$B 443 769